

šolski

**GRŠKO-
SLOVENSKI**

SLOVAR

Avtor vsebine: Matej Hriberšek
Avtorica zemljevida: Manca Volk Bahun

© Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU
Narejeno z (Made with) Natural Earth

ŠOLSKI GRŠKO-SLOVENSKI SLOVAR

ZALOŽBA
Z R C

ŠOLSKI GRŠKO-SLOVENSKI SLOVAR

Na osnovi slovarja Antona Doklerja iz leta 1915 posodobil Matej Hriberšek z Barbaro Zlobec Del Vecchio, Živo Borak in drugimi sodelavci

<i>Spremna beseda in etimologija</i>	Matej Hriberšek (in izvorna uvodna besedila slovarja iz leta 1915, ki sta jih napisala Anton Dokler in Anton Breznik)
<i>Popravki in dopolnila slovarskega dela</i> <i>Tehnična redakcija slovarskega dela</i>	Matej Hriberšek, Barbara Zlobec Del Vecchio, Živa Borak, Urban Debevec, Julija Hoda, Gašper Kvartič, Jan Peternej, Primož Ponikvar
<i>Obdelava in strukturiranje podatkovne baze</i> <i>Oblikovanje in prelom</i> <i>Kartografija</i> <i>Uredila</i>	Amebis Kamnik, d. o. o., Aleš Pogačnik Brane Vidmar Manca Volk Bahun Aleš Pogačnik, Matej Hriberšek
<i>Soizdajatelj</i>	Deželni šolski urad Furlanije-Juljske krajine – Urad za slovenske šole / Ufficio Scolastico Regionale per il Friuli Venezia Giulia – Ufficio per l'istruzione in lingua slovena, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
<i>Zanju</i> <i>Založnik</i> <i>Zanj</i> <i>Glavni urednik založbe</i>	Igor Giacomini, Tomaž Simčič; Marko Snoj Založba ZRC, ZRC SAZU Oto Luthar Aleš Pogačnik
<i>Tisk</i> <i>Naklada</i>	Cicero Begunje, d.o.o. 500 <i>Prva izdaja, prvi natis.</i> <i>Ljubljana, 2015</i>

Izid knjige, ki ni namenjena prodaji, je podprla tudi Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Digitalna različica (pdf) je pod pogoji licence CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:
<https://doi.org/10.3986/9789612548018>.

Izvirno slovarsko besedilo iz leta 1915 je prosto dostopno na naslovu:
<http://www.termania.net/slovarji/6/grsko-slovenski-slovar>.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.14'02'374=163.6(0.034.2)

DOKLER, Anton

Šolski grško-slovenski slovar / na osnovi slovarja Antona Doklerja iz leta 1915 posodobil Matej Hriberšek z Barbaro Zlobec Del Vecchio ... [et al.] ; [spremna beseda in etimologija Matej Hriberšek (in izvorna uvodna besedila slovarja iz leta 1915, ki sta jih napisala Anton Dokler in Anton Breznik)]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2015

ISBN 978-961-254-801-8

1. Hriberšek, Matej
279161600

© 2015, Založba ZRC, ZRC SAZU, Deželni šolski urad Furlanije-Juljske krajine – Urad za slovenske šole / Ufficio Scolastico Regionale per il Friuli Venezia Giulia – Ufficio per l'istruzione in lingua slovena

Vse pravice pridržane. Noben del te izdaje ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v katerikoli obliki oz. na katerikoli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem ali kako drugače, brez predhodnega pisnega dovoljenja imetnikov avtorskih pravic.

ŠOLSKI GRŠKO-SLOVENSKI SLOVAR

Na osnovi slovarja Antona Doklerja iz leta 1915

posodobil Matej Hriberšek z Barbaro Zlobec Del Vecchio,
Živo Borak in drugimi sodelavci

NASTAJANJE ŠOLSKEGA GRŠKO-SLOVENSKEGA SLOVARJA

Iz zgodovine slovaropisja klasičnih jezikov pred Doklerjem

Zametke slovenskega slovaropisja klasičnih jezikov najdemo že v delih slovenskih protestantov; Trubar je v svojem *Abecedariju* (1550) poslovenil 86 besed; Sebastijan Krelj je *Otročji bibliji* (1566) dodal prvi kratki latinsko-slovenski seznam (24 besed); Adam Bohorič je k abecedniku *Ljubljanska začetnica (Elementale Labacense)* sestavil slovarček *Besedni seznam treh jezikov (Nomenclatura trium linguarum; 1580)*; slovarski prispevek Jurija Dalmatina je njegov *Register* k Bibliji. Posebno mesto v zgodovini slovenskega slovaropisja ima nemški humanist in polihistor Hieronim Megiser (1555–1619); za slovenski jezik in književnost je najpomembnejši njegov *Besednjak štirih jezikov (Dictionarium quatuor linguarum; 1592¹; 1608²; 1744³)*, nekaj slovenskega besedišča pa najdemo tudi v njegovem, l. 1603 v Frankfurtu izšlem slovarju z naslovom *Mnogojezični slovar (Thesaurus polyglottus)*. Latinsko-slovenski slovar z izvornim naslovom *Dictionarium latino-carniolicum* novomeškega kanonika Matije Kastelca (1620–1688) je ostal v rokopisu; v letih 1703–1710 ga je prepisal, dopolnjeval in pripravljal za tisk Gregor Vorenc, a je tudi ta prepis ni bil izdan. Slovenski slovničar in nabožni pisec, kapucin p. Hipolit Novomeški (1667–1722) je bil avtor *Trojezičnega slovarja (Dictionarium trilingue)*; priprave na tisk je začel že l. 1711, vendar je slovar ostal v rokopisu (natisnili so le naslovno stran in en list). Omeniti je treba še slovensko-nemško-latinski slovar *Tu malu besediše* Marka Pohlina (1781). Slovarskih dosežkov latinistike je torej kar nekaj, a so v večini primerov ostali v rokopisu.

Ali se je kdo v tem obdobju lotil priprave grškega slovarja, iz doslej zbranih podatkov ni znano, a je malo verjetno, kajti obseg pouka grščine je bil v primerjavi z obsegom pouka latinščine zanemarljivo majhen. Slovarski dosežki grecistike pred Doklerjem so skoraj nični, saj se resne izdelave grško-slovenskega slovarja ni lotil nihče, kar je zlasti v drugi polovici 19. stol. presenetljivo, ker so se dijaki klasičnih gimnazij grščino učili sedem let vsaj po pet ur tedensko (ali več). Avstrijska oblast je kot učni jezik pri pouku grščine izrecno in dosledno zahtevala nemščino, ker ustreznih slovenskih učbenikov ni bilo na voljo. Ob povedanem pa je zanimivo, da smo Slovenci slovar za grščino (tj. Doklerjev slovar) dobili prej kot slovar za latinščino (Bradač, Wiesthaler).

Najpomembnejša in tudi najboljšejejša slovenska slovarska dosežka v 19. stoletju sta gotovo l. 1860 izšli *Deutsch-slowenisches Wörterbuch* Mateja Cigaleta in *Slovensko-nemški slovar* Maksa Pleteršnika, ki je izšel v letih 1894–1895. Za latinščino sta v tem obdobju nastala dva slovarja. Avtor prvega je bil Janko Pajk, ki je začel slovar pripravljati l. 1871; pri delu so sodelovali nekateri njegovi stanovski kolegi z mariborske gimnazije ter Matija Valjavec in Sebastijan Žepič, ki sta poučevala na Hrvaškem. Projekta niso dokončali in prav tako ni znano, koliko so uspeli narediti. Edini latinsko-slovenski slovar, ki je v 19. stoletju dejansko tudi izšel, pa je l. 1882 objavljeni *Latinsko-slovenski slovník za tretji in četrti gimnazijski razred*, ki je nastal ob sodelovanju petih srednješolskih profesorjev (Valentin Kermavner, Maks Pleteršnik, Matej Vodušek, Fran Wiesthaler, Miroslav Žakelj) kot prevod četrte izdaje latinsko-nemškega slovarja Johanna Alexandra Rožka (*Wörterbuch zu Hoffmanns Historia antiqua und Caesar De bello gallico*).

Slovenski učbeniki za grščino

Od leta 1874, ko je izšla *Latinska slovnica za slovensko mladež*, prvi učbenik za pouk latinščine v slovenskem jeziku, ki jo je pripravil frančiškan in profesor na novomeški gimnaziji p. Ladislav Hrovat, so slovenski profesorji klasičnih jezikov redno skrbeli za posodabljanje in pisanje novih učbenikov in učnih pripomočkov za latinski jezik. Pri grščini pa je bil položaj precej slabši. Slovenske slovnice za grščino ni bilo, zato so dijaki uporabljali nemške slovnice, med katerimi je bila najbolj uporabljana grška slovnica Geografa Curtiusa (*Griechische Schulgrammatik*, Praga 1852), standardni priručnik za pouk grškega jezika na avstrijskih gimnazijah, ki je doživela 39 izdaj.

Prvi slovenski učbeniki za pouk grščine so začeli nastajati v šestdesetih letih 19. stoletja. Na šesti seji odbora Matice slovenske 7. marca 1867 je tajnik Matice Lesar poročal, da se obeta Klodičeva *Grška slovnica*. Klasični filolog Anton Klodič, v letih 1863–1867 profesor na mestni gimnaziji v Trstu, od 1867 pa v Gorici, je Matici ponudil pripravo grške slovnice in konec istega leta je bil rokopis menda že pripravljen, vendar ga je avtor oddal prepozno, zato so mu odborniki odgovorili, da še ne vidijo potrebe po njej in da mu ne morejo obljubiti ničesar. Klodič svoje ponudbe ni ponovil, slovnica pa je l. 1870 kljub temu izšla, a v italijanščini (Antonio Klodič: *Grammatica Graeca*, Gorizia: Seitz 1870).

V začetku sedemdesetih let je nastala *Grška slovnica* Mateja Voduška, tedaj profesorja na goriški gimnaziji. Z njo se je kot odbornik Matice odzval povabilu odseka za izdajanje knjig k dejavnemu pridobivanju slovenskih učnih knjig. Slovnica je ostala v rokopisu. Vodušek je delo prekinil po približno dveh letih; na zadnji, 259. strani rokopisa je datum: »V Gorici, 15. aprila 1873«. Obdelal je glasoslovje in oblikoslovje, skladnja je ostala neobdelana. Rokopis je ponudil kranjskemu šolskemu svetu, a ga ta ni odobril zaradi nepopustljivega vztrajanja šolskih oblasti pri nemščini kot učnem jeziku pri pouku grščine.

Leta 1882 je začel Josip Šuman na Dunaju pisati slovensko *Grško slovnico* in *Grško vadnico*. Ker je uporaba slovenskih učbenikov pri latinščini kazala lepe uspehe, je kranjski deželni zbor na 3. seji 19. septembra 1884 naročil deželnemu šolskemu odboru, naj se potruди pridobiti učbenike tudi za grščino, s čimer bi bila mogoča uvedba slovenskega učnega jezika tudi pri grščini. Za izdajo Šumanovih učbenikov je deželni zbor odobril tudi namenska sredstva. Do izida ni prišlo. Skoraj četrto stoletje pozneje, l. 1906, so šolniki še vedno omenjali oba Šumanova učbenika, ki sta čakala v rokopisu in bi ju lahko ob ustreznih predelavi in posodobitvi uporabili pri pouku grščine. Tudi takrat je ostalo zgolj pri besedah.

Prvi, ki je začel pripravljati *Grško-slovenski slovar*, je bil Valentin Kermavner. Delo je začel sredi osemdesetih let 19. stoletja, vendar je iz neznanih razlogov zastalo. Ohranjen je rokopis že obdelanega gradiva; obdelana gesla od **A** do **ἀνεκτέον** obsegajo 79 lično popisanih strani velikega formata.

V obdobje na prelomu 19. in 20. stoletja sega tudi bogato, a večinoma neobjavljeno delo Rajka Peruška. S področja klasične filologije je v njegovi obsežni rokopisni zapuščini najzanimivejši *Grški besednjak*. Gre za že izdelan in povsem uporaben šolski slovar, ohranjen v štirih manjših zvezkih na 772 straneh, ki je verjetno prevod ali priredba katerega od nemških šolskih slovarjev; avtor vira in tudi letnice nastanka ne navaja. Slovar ni nikoli izšel. V rokopisu se je ohranilo tudi 13 snopičev (192 strani) nedokončanega komentarja k Tukididovi *Peloponeški vojni* (*Thukydides: Pel. Krieg*), in dve strani osnutka za pripravo komentarja k Herodotu (*Herodotos: I–IV*).

Ker slovenskih učbenikov za grščino in grško-slovenskega slovarja, ki bi omogočili pouk grškega jezika v slovenskem jeziku, ni bilo na voljo, so slovenski dijaki uporabljali nemške šolske in priručne slovarje; izvestja slovenskih gimnazij omenjajo naslednje:

a) šolski slovarji

• Autenrieth, G.; Bensele, G. E.: *Griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch*. Leipzig 1882⁷ (7. izdaja Benselejevega gr.–nem. in nem.–gr. šolskega slovarja);

• Bensele, G. E.: *Griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch*. 7. Aufl. von Georg Autenrieth. Leipzig, B. G. Teubner 1882⁷, 1886⁸, 1896¹⁰;

• Gemoll, W.: *Griechisch-deutsches Schul- und Handwörterbuch*. Wien–Leipzig 1908;

• Menge, H.: *Griechisch-deutsches Schulwörterbuch*. Berlin 1903;

• Schenkl, K.: *Griechisch-deutsches Schulwörterbuch*. Wien 1859–1897¹⁰;

• Schenkl, K.: *Griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch*. Von G. E. Bensele und –. 2 Bde. Leipzig 1873, 1909⁶.

b) priručni slovarji

• Autenrieth, G.: *Wörterbuch zu den Homerischen Gedichten*. Für den Schüler bearbeitet von –. Leipzig 1873–1897⁸;

• Gemoll, W.: *Schulwörterbuch zu Xenophons Anabasis, Hellenika und Memorabilien*. Leipzig 1901, Leipzig–Wien 1920;

novo leto 1933/34 poslal to knjigo, ki jo je tudi prevedel na Vebrovo prigovarjanje; rokopis danes hrani Forschungsstelle und Dokumentationszentrum für Österreichische Philosophie pri Inštitutu za filozofijo Univerze Karla Franca v Gradcu.

Leta 1938 je Dokler sestavil in izdal *Jubilejno kazalo za vseh petdeset letnikov Doma in sveta*, ki ga je natisnila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Umrj je v Ljubljani 22. oktobra 1945.

Anton Breznik

Anton Breznik se je rodil 26. junija 1881 v Ihanu. Šolo je obiskoval najprej tri leta v Ihanu, 4. razred pa v Ljubljani. Tu se je vpisal na klasično gimnazijo (1894–1902), kjer sta bila njegova učitelja tudi Maks Pleteršnik in Fran Ilešič. Leta 1902 je stopil v bogoslovje in v letih 1902–1906 študiral teologijo; posvečen je bil že l. 1905, po treh letih študija. V letih 1906–1909 je bil kaplan v Postojni, l. 1907 pa ga je škof Bonaventura Jeglič poslal v Gradec, kjer je študiral slovenščino, latinščino in grščino. Leta 1910 je doktoriral iz slavistike z disertacijo *Naglasni tipi slovenskega glagola*; l. 1911 je diplomiral iz klasične filologije, že od jeseni 1910 pa je deloval na šentiviški škofijski gimnaziji najprej kot suplent, od diplome 1911 pa kot profesor slovenščine v vseh razredih, kot profesor latinščine in grščine pa v nižjih razredih gimnazije. Bil je zelo priljubljen pri dijakih (po najhujši kletvici, ki jo je zmoget, so mu dijaki nadeli ljubkovalni vzdevek »Čezana«). Od l. 1937 do svoje smrti je bil Breznik tudi ravnatelj Škofijske klasične gimnazije. Ko je 28. aprila 1941 Zavod sv. Stanislava zasedel gestapo, so Nemci od Breznika zahtevali, naj dijaki zavod zapustijo v eni uri, profesorji pa v dveh. Breznika je to tako šokiralo in prizadelo, da iz zavoda ni odnesel prav ničesar; umaknil se je v rodni Ihan. Ker pa so tudi Ihan zasedle nemške enote, se je umaknil v Ljubljano v Marijanišče, kjer je živel in deloval do l. 1944, ko se je med zdravniškimi preiskavami močno prehladil in je za posledicami pljučnice 26. marca umrl.

Njegov opus je zelo obsežen in raznolik. Napisal je samo dve knjigi: *Slovensko slovnico*, ki je izšla štirikrat (1916, 1921, 1924, 1934), in *Slovenski pravopis*, ki ga je izdal dvakrat (1920, 1935). Večino njegovega opusa pa tvorijo razprave (skupaj 30 razprav) s področja zgodovine slovenskega jezika in sloga, slovenskega slovaropisja, jezikovne zgradbe itd. ter jezikovne ocene in kritike. Nekaj najpomembnejših naslovov: *Pogreški pri nekaterih priponah* (1904), *O tujkah in izposojenkah* (1906), *Kako je v naši pisavi s tujkami* (1907), *Besedni red v govoru* (1908), *Slovenske besede v slovenščini* (1909), *O učenju srbohrvaščine* (1909), *Die Betonungstypen des slavischen Verbuns* (1911), *Naglas v šoli* (1911), *Besedni homunkulus* (1912), *Izreka v poeziji* (1912), *Razvoj novejšje slovenske pisave pa Levčev pravopis* (1913–1915), *Literarna tradicija v Evangelijih in listih* (1917), *Novejše napake slovenskega sloga* (1918), *Naše jezikovno edinstvo* (1922), *O slovenski izreki* (1923), *Japljev prevod sv. pisma* (1928), *Dobrovskega vpliv na slovenski pismeni jezik* (1929), *O časnikarski slovenščini* (1933), *Jezik naših pripovednikov* (1934–1936), *Rodbinski priimki iz starih svetniških imen* (1941), *Stavčna negacija v slovenščini* (1943), *Zloženke v slovenščini* (1944), *Jezik naših časnikarjev in pripovednikov* (1944). Objavljal je tudi v tujini, npr. v Jagičevem *Archiv für slavische Philologie* in v krakovskem *Rocznik slawistyczny*. Od l. 1921 je bil Breznik član Znanstvenega društva, od l. 1940 pa tudi dopisni član SAZU.

Zaradi svoje vsestranskosti je bil prava izbira za sodelovanje pri Doklerjevem grško-slovenskem slovarju, kjer je obdelal etimologije. To pa ni njegov edini projekt, povezan s slovaropisjem. Tako je l. 1904 v reviji *Dom in svet* objavil vrsto prispevkov z naslovom *Slovarski navržki*, v kateri je obdelal skupaj 351 gesel oz. dopolnil k Pleteršnikovemu slovarju, sestavil je slovarček za svoj pravopis, ocenil delo Henrika Podkrajška *Obrtna, trgovinska, tvorniška in železniška terminologija. Nemško-slovenski del* (Prevalje 1926), redno pa je zbiral dopolnila in opažanja k Pleteršnikovemu slovarju in si jih dopisoval kar vanj. Kot šolnik je sodeloval tudi pri pripravah slovenskih čitank in literarnih učbenikov (npr. *Slovenska čitanka za višje razrede srednjih in njim sorodnih šol* (1921, 1922)). Tudi v svojih razpravah je večkrat pisal o slovarjih (*Kastelčev latinsko-slovenski slovar* (1938), *Slovenski slovarji* (1926), *Vpliv slovenskih slovarjev na srbskohrvatske* (1931) ...).

Franc (Francišek) Jerè

Franc ali Francišek Jerè je bil rojen 2. oktobra 1881 na Panchah pri Lipoglavu. Prvi razred ljudske šole je obiskoval v domačem kraju, tri razrede pa v Ljubljani, kjer se je vpisal na klasično gimnazijo. V tretjem razredu gimnazije je bil sprejet v Alojzijevišče. Maturo je opravil z odliko, nato pa se je vpisal na teološko fakulteto, ki jo je končal l. 1906. Dolgo je poučeval oba klasična jezika na Škofijski gimnaziji v Ljubljani, bil nekaj časa celo ravnatelj škofovih zavodov in svetnik ljubljanskega škofa. Umrj je 25. junija 1958 v Ljubljani, kjer je pokopan na Žalah.

Jerèta poznamo kot duhovnika, šolnika, prevajalca in odličnega grecista; kot tak je bil dragocen sodelavec pri pripravi grškega slovarja, bil pa je tudi zaslužen za ohranitev Wiesthalerjevega latinsko-slovenskega slovarja, ki ga je 28. aprila 1941, ko je gestapo zasedel Zavod sv. Stanislava v Šentvidu, rešil pred uničenjem.

Jerè je sodeloval tudi pri nastanku štirih učbenikov: *Latinska vadnica in slovnica za 1. razred klasične in 5. razred realne*

gimnazije (Ljubljana 1937; avtorji F. Belec, F. Jerè, F. Omerza, I. Samsa), *Latinska vadnica in slovnica za 2. razred klasične in 6. razred realne gimnazije* (Ljubljana 1938; avtorji F. Belec, F. Jerè, F. Omerza, A. Strupi), *Latinska vadnica in slovnica za 3. in 4. razred klasične in 7. razred realne gimnazije* (Ljubljana 1939; avtorji F. Belec, F. Jerè, F. Omerza) in *Latinska vadnica in slovnica za 1. razred nižjih srednjih šol* (Trst 1948; avtorji F. Belec, F. Jerè, F. Omerza, I. Samsa).

Priredil in izdal je tudi dve knjigi: *Molitvenik: z odpustki* (Ljubljana 1941); *Spoved malih grehov: (pogostna spoved)*. Spisal Ph. Scharsch; priredil F. J. (Ljubljana 1926, 1930²).

Med njegovimi prevodi omenimo:

- prevode spisov grških cerkvenih očetov, npr. *Gregorija Niškega izbrani spisi* (1930, Cerkvnenih očetov izbrana dela, 1 zv.). Nekateri so ostali neobjavljeni in so prišli v javnost dolgo po njegovi smrti, npr. *Sv. Gregor iz Nise: Iz življenja svete Makrine* (Tretji dan 24, št. 8 (1995), str. 23–29), *Sveti Gregor iz Nise: Razgovor o duši in vstajenju* (Tretji dan 24, št. 12 (1995), str. 33–40), *Sv. Gregor iz Nise: Otrok Čistega je le čisti ...* (Tretji dan 22, št. 8 (1993), str. 17–21), prevod homilij sv. Gregorja iz Nise (v: *Grški očetje o molitvi*, Celje 1993);

- prevode svetopisemskih besedil iz grščine (ta so bila večkrat ponatisnjena in so izhajala v različnih krajih doma in v tujini): *Sveto pismo Novega zakona* (Ljubljana 1925–1929¹, Ljubljana 1937²–1939, Ljubljana 1948³, Ljubljana 1955 (ponatis iz 1939), Ljubljana 1976 (ponatis iz 1955)); *Sveto pismo nove zaveze* (Celje, 1948; Lemont, Illinois 1949; Trst 1951; Maribor 1958, Celovec 1968, Ljubljana 1961); *Sveto pismo stare zaveze* (Maribor 1958, 1962); *Družinsko Sv. pismo nove zaveze* (Celje 1968, 1976).

Umrle je 25. junija 1958.

Viri

Dokler v svojem *Predgovoru* natančno predstavi avtorje, katerih besedje je vključeno slovar, ter vire, na katere se je pri delu opiral. Če primerjamo seznam s seznamami grške lektire, ki so bili vsako leto objavljeni v šolskih izvestjih gimnazij, je takoj jasno, da gre za pravi šolski slovar, ki vključuje prav tiste pisce in njihova dela, ki so jih v različnih izborih obravnavali pri pouku grščine od 5. do 8. gimnazijskega razreda. Dokler se je pri izboru držal navodil gimnazijskega učnega načrta iz l. 1909, ki je v sicer »železni repertoar« grške lektire vnesel največ novosti, razširil je nabor piscev, učiteljskim zborom in dijakom pa je dal tudi možnost, da si lahko glede na osebne interese in želje izberejo pisce ali dela po svoji izbiri. Viri za besedje, zbrano v slovarju, so bili:

1. izbrani avtorji in njihova dela

- Homer (*Iliada*, *Odiseja*);
- Sofokles (*Ajant*, *Kralj Ojdip*, *Ojdip v Kolonu*, *Antigona*, *Filoktet*, *Elektra*, *Trahinke*);
- Evripid (*Ifigenija pri Tavrijcih*, *Hipolit*, *Medeja*, *Bakhe*);
- Herodot (*Zgodbe*);
- Tukidid (*Peloponeška vojna*);
- Ksenofont (*Anabaza*, *Grška zgodovina*, *Kirova vzgoja*, *Spomini na Sokrata*);
- Platon (*Apologija*, *Kriton*, *Fajdon*, *Evtifron*, *Gorgias*, *Protagora*, *Fajdros*, *Lahet*, *Simpozij*);
- Demosten (politični govori (tj. *Filipike in Olintski govori*), *Govor o vencu*);
- Arijan (*Anabaza*);
- Plutarh (izbrani življenjepisi: *Aristid*, *Perikles*, *Cezar*, *Aleksander*);
- Sveto pismo Nove zaveze.

2. besedje najpogosteje uporabljanih izborov grških tekstov

- *Hrestomatija iz Platona in Aristotela* Kamilla Huemerja – Huemer, K.: *Chrestomathie aus Platon nebst Proben aus Aristoteles*. I.: *Einleitung und Text*. II. *Kommentar*. Hrsg. von –. Wien–Leipzig 1910;

- *Berilo iz Platona in Aristotela* Gustava Schneiderja – Schneider, G.: *Lesebuch aus Platon und Aristoteles*. Für den Schulgebrauch herausgegeben von –. Leipzig–Wien 1912³;

- *Grčija* Stephana Haupta – Haupt, S.: *Hellas. Griechisches Lesebuch*. I. Teil: *Text*. II. Teil: *Erklärende Anmerkungen*. Leipzig–Wien 1910;

- *Izbor iz grških lirikov* Alfreda Bieseja – Biese, A.: *Griechische Lyriker in Auswahl*. I. *Text*. II. *Einleitung und Erläuterungen*. Wien–Leipzig 1905².

3. splošni grški slovarji

- Passow-Rostov *Handwörterbuch der griechischen Sprache* – Passow, F.: *Handwörterbuch der griechischen Sprache*.

Begründet von Franz Passow. Neu bearbeitet und zeitgemäss umgestaltet von Valentin Christian Friedrich Rost, Johann Friedrich Palm, Otto Kreussler, Karl Keil, Gustav Eduard Benseler und Ferdinand Peter. Fünfte Auflage. Leipzig 1841–1857;

• Papejev *Griechisch-deutsches Handwörterbuch* – Pape, W.: *Griechisch-deutsches Handwörterbuch. In drei Bänden, deren dritter die griechischen Eigennamen enthält.* 2. Auflage, bearbeitet von M. Sengebusch. 5. Abdruck. Braunschweig 1908;

• Žepič-Krključev *Grško-hrvatski rječnik* – Žepič, M.; Krključ, M.: *Grško-hrvatski rječnik.* Zagreb 1903.

4. specializirani slovarji za posamezne avtorje

a) za Sofokla

• Dindorf, G.: *Lexicon Sophocleum.* Leipzig 1870;

b) za Homerja:

• Bechtel, F.: *Lexilogus zu Homer. Etymologie und Stammbildung Homerischer Wörter.* Halle 1914;

• Capelle-Seiler: *Vollständiges Wörterbuch über die Gedichte des Homeros und der Homeriden.* Leipzig 1889⁹;

• Autenrieth, G.: *Wörterbuch zu den Homerischen Gedichten.* Für den Schüler bearbeitet von –. Leipzig 1873–1897⁸;

• Harder, C.: *Schulwörterbuch zu Homers Ilias und Odyssee.* Leipzig 1900, 1910²;

• Scheindler, A.: *Wörterverzeichnis zu Homeri Iliadis I–IV (A–D).* Nach der Reihenfolge in Verse geordnet. Prag–Wien 1888–1919/20⁷;

c) za Ksenofonta:

• Sauppe, G.: *Lexilogus Xenophonteus sive index Xenophontis grammaticus.* Lipsiae 1869;

• Gemoll, W.: *Schulwörterbuch zu Xenophons Anabasis, Hellenika und Memorabilien.* Leipzig 1901;

č) za Sveto pismo Nove zaveze:

• Schmollerjev slovar za Novo zavezo – Schmoller, O.: *Ταμειῶν τῆς καινῆς διαθήκης ἐγγχειρίδιον sive concordantiae omnium vocum Novi Testamenti Graeci in angustum deductae. Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament.* Von Otto Schmoller. Neubearbeitet von Alfred Schmoller. Gütersloch 1913⁴.

5. šolski slovarji

a) Schenkl, K.: *Griechisch-deutsches Schulwörterbuch.* Wien 1859–1897¹⁰ in Schenkl, K.: *Griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch.* Von G. E. Benseler und –. 2 Bde. Leipzig 1873, 1909⁶;

b) Menge, H.: *Griechisch-deutsches Schulwörterbuch.* Berlin 1903;

c) Benseler, G. E.: *Griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch.* 7. Aufl. von Georg Autenrieth. Leipzig, B. G. Teubner 1882⁷, 1886⁸, 1896¹⁰.

6. že obstoječi slovenski slovarčki

a) Antona Koritnikova k *Iliadi*:

• *Slovarček k I. spevu Iliade.* Izvestje škofijske gimnazije 1907/1908, 3–18;

• *Slovarček k II. in III. spevu Iliade.* Izvestje škofijske gimnazije 1908/09, 3–21;

• *Slovarček k I., II. in III. spevu Iliade.* Ponatisk iz izvestij škofijske gimnazije. V Ljubljani 1909;

• *Slovarček k IV., VI., XVI. in XVIII. spevu Iliade.* Izvestje škofijske gimnazije 1909/10, 3–25;

• *Slovarček k XXII. in XXIV. spevu Iliade.* Izvestje škofijske gimnazije 1912/13, 3–16;

• *Slovarček k IV., VI., XVI., XVIII., XXII. in XXIV. spevu Iliade.* Št. Vid nad Ljubljano 1913;

b) Andreja Prebila k *Odiseji*:

• *Slovarček k I., V., VI., VII., VIII. in IX. spevu Odiseje.* V Ljubljani 1912;

c) Josipa Pipenbacherja k Demostenu:

• *Slovarček k I. in III. olinskemu ter III. filipskemu Demostenovemu (po Wotkejevi izdaji).* Ljubljana 1911;

č) Josipa Tomiška h Ksenofontu:

• *Ksenofontov slovar (k dr. Karla Prinza »Izboru iz Ksenofonta« s 26 podobami).* Dunaj 1909;

d) Franca Jerovška k Herodotu:

• *Besede in rekla, namenjena učencem, ki se pripravljajo na čitanje sedme knjige Herodotovih zgodopisnih raziskavanj.* (ἩΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΕΟΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ἩΒΛΟΜΗ ἘΠΙΓΡΑΦΟΜΗΝΕ ΠΟΛΥΜΝΙΑ). V Ljubljani 1911.

7. slovenski prevodi grških avtorjev

a) Sofoklov *Ajant*

• *Ajant.* (Žaloigra, ki jo je pisal Sofokles; poslovenil M. Kr. [Matija Valjavec]) GS 4 (1861), zv. 7, 83, 89, 94–95, 103–104, 115–116;

• *Sofoklov Ajant.* Žaloigra, ki jo je iz grščine poslovenil Kračmanov Matija [Valjavec]. V Celovcu 1863;

b) Sofoklov *Ojdip na Kolonu* – *Sofoklejev Edip na Kolonu*. Životopis Sofoklejev in uvod napisal, dramo prevel in opomnje dodal R. Perušek. V Novem Mestu 1892;

c) Platonova *Apologija* in *Kriton* – *Platonov Kriton in Apologija*. Iz grščine poslovenil Ivan Božič. V Celovcu 1862;

č) Ksenofontovi *Spomini na Sokrata* – *Ksenofontovih spominov na Sokrata čvetero bukve*. (*Memorabilia*). Poslovenil Ladislav Hrovat. V Celovcu 1862;

d) nekaj spevov Homerjeve *Odiseje*

- *Homerove Odiseje I. spev*. Poslovenil M. Valjavec. SG 1854, 54–58;
- *Navzikaja*. (Odlomek iz *Odiseje*; poslovenil J. Šuman). SG 8 (1865), zv. 11, 257–264 (verzi 1–331);
- *Kraljična Navsikaja*. Šesti spev *Homerove Odiseje* poslovenjen i poklonjen gospodični Reziki Zabukošekovi. Celovec 1865;
- *Odiseje IX. spev*. (Kermavner, V.) Izvestje celjske gimnazije 1870, 19–33;
- *Odiseje I. spev*. (Kermavner, V.) Izvestje celjske gimnazije 1871, 17–28.

Ne navadno je, da Dokler kot vir omenja samo prevode *Odiseje*, ne pa tudi prevode iz *Iliade*, ki jih je bilo več kot prevodov iz *Odiseje: I. bukve iz Iliade*. Poslovenil iz geršog Jan. Terdina. Kuga–Jeza. SB 1852, 14–15, 21–23, 35–36, 45–46, 61–62, 69–70, 84–86, 92–94, 110–112; *Devetnajste bukve Homerove Iliade*. (Koseski) N 10 (1852), 273–274, 277, 281, 289–293; *Iliade XVI. spev*. (Ljubič, J.) N 1960, št. 36 (5. september), 386, in št. 46 (14. november), 369–370; *Ahilejev škit*. (Hom. Iliad. XVIII. 468–590 (J. Ljubič) GS 4 (1861), zv. 7, 49–50; *Teihoskopija. Iz Ilijada III, 121–144*. Poslovenil J. Ljubič. Nanos 1862, 119–125; *Ilijade VI. spev*. (Poslovenil Fr. Celestin). SG 10 (1867), 97–99, 113–115, 129–130, 145–146, 161–164; M. Otoški [Frančišek Marešič]: *Odlomek I. speva Ilijade*. Slovenska lipa 1868/1869, list 4–7, 9–10; Svetina, J.: *Odlomek iz Ilijade 16. bukev*. DV 1868/1869, 271–273 (verzi 1–47); *Razne dela pesniške in igrokazne Jovana Vesel Koseskega*. V Ljubljani 1870, 222–302 (1., 3., 5., 12., 14., 19. spev *Iliade*).

Pri delu z izvirniki je uporabljal kritične izdaje, ki sta jih izdajali dve najbolj uveljavljeni založbi: nemška Teubner (Bibliotheca Teubneriana), ki jo je l. 1811 ustanovil Benedictus Gottheld Teubner in je sprva izvirne in pozneje tudi kritične izdaje klasičnih piscev izdajala od l. 1849 naprej, in avstrijska Hölder-Pichler-Tempsky, sicer ena najstarejših založb na svetu, saj deluje že od l. 1690.

Rezultati

Leta 1913 je bil rokopis grškega slovarja pripravljen. Ko je bilo slovarko gradivo oddano, se je Odbor Društva slovenskih profesorjev obrnil na deželni odbor, da bi pri ministrstvu izposloval potrebna sredstva, v prošnjo za sofinanciranje pa ga vključila tudi Slovenska matica.

Vsi trije sodelavci, Dokler, Breznik in Jerš, so prispevali tudi uvodna besedila k slovarju. Anton Dokler je napisal kratek informativni »Predgovor«, v katerem je predstavil obseg slovarkovega gradiva, uporabljene vire in sodelavce ter dal nekaj osnovnih pojasnil.

Drugo besedilo z naslovom »Etimologija« je napisal Anton Breznik, v njem pa je podal nekaj splošnih pojasnil glede etimologij, vključenih v slovar, ter primerjalne sezname glasovnih sprememb od indoevropsčine do jezikov, ki so vključeni v etimološko obravnavo. Prav Breznikove etimološke razlage več kot 2000 besed v slovarju s številnimi primerjavami ter predstavljenimi paralelami in etimološkimi ustreznici v drugih jezikih so tisto, kar daje Doklerjevemu slovarju posebno vrednost in mu zagotavlja posebno mesto med šolskimi slovarji. Pri obravnavi se je Breznik opiral na najboljše etimološke slovarje:

- Boisacq, É.: *Dictionnaire étymologique de la langue grecque*. Heidelberg 1907;
- Walde, A.: *Lateinisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg 1910²;
- Berneker, E.: *Slavisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg 1908;
- Kluge, F.: *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. Straßburg 1910⁷.

Obravnavo etimologij in poglavij s področja primerjalnega jezikoslovja so učni načrti za avstrijske gimnazije praviloma sicer odsvetovali, saj naj bi bile te vsebine prezahtevne za gimnazijski nivo pouka. Redki so šolski slovarji, ki vključujejo etimološke razlage besed, če pa jih, so te praviloma zelo kratke. V nobenem šolskem slovarju za grški jezik pa, vsaj po mojem vedenju, niso etimologije obdelane tako natančno, kot so v Doklerjevem. Morda uporabnika včasih presenetli Breznikova izbira gesel, ki jih dopolni z etimološko razlago, saj gre pogosto za redke in nenavadne besede. Ko pa etimologije natančneje vzamemo pod drobnogled, ugotovimo, da gre v večini primerov za tiste besede, ki imajo etimološko sorodne besede tudi v slovenščini. Nedvomno je želel s tem dati prav poseben poudarek in pomen slovenskemu jeziku, še zlasti ob dejstvu, da v

času, ko je slovar izšel, avstrijska oblast še vedno ni dovoljevala pouka grščine v slovenskem jeziku, ampak je bila učni jezik nemščina, in to kljub temu, da so bili zanj na voljo vsi ustrezni učni pripomočki razen slovarja.

Tretje spremno besedilo z naslovom »Lastna imena« je napisal Franc Jerè. V njem je obsežno in podkrepjeno s številnimi primeri predstavil pravila za slovenjenje grških lastnih imen in imen prebivalcev; pri tem je izhajal deloma iz ustaljene rabe, deloma iz dejstva, da je raba nihala in da so različni prevajalci imena različno slovenili. Prav zato je skušal pravila poenotiti, kolikor bi to le bilo mogoče. Zanimivo pa je, da imena, ki so bila vključena v sam slovar, niso bila poslovenjena; Jerè je uporabniku ponudil samo pravila in prepustil končno rešitev glede slovenjenja.

Četrto spremno besedilo so v slovarju uporabljene kratice, in sicer:

- kratice piscev in njihovih del ter
- posebne kratice, ki vključujejo okrajšane slovnične termine, kratice jezikov in nekatere posebne kratice.

Na koncu slovarja so na treh straneh zbrani »Dostavki in popravki«. Tu je Dokler zbral popravke, ki so se nabrali med korigiranjem v tiskarni že postavljenega besedila:

- popravke napak, ki so se prikradle v slovarsko besedilo (večinoma gre za popravke dolžin in naglasov),
- minimalna dopolnila, s katerimi je želel natančneje pojasniti posamezna gesla, ter
- na novo dodana gesla, ki večinoma izvirajo iz Platonovega dialoga *Fajdros* in jih je avtor dodajal slovarju v času, ko so stavi slovar postavljali za tisk.

Slovar, ki sta ga odlikovali tudi zelo lepa grafična podoba (lepe in pregledne črke) in lična zunanost, je v celoti pregledal Franc Jerè, korekture pa so naredili Jože Debevec, Anton Koritnik, Jožef Prešeren in Jakob Tršan. Izid slovarja sta gmotno podprla ljubljanska škofija (škof Jeglič, duhovniki in Katoliško tiskovno društvo) ter – sicer s skromnim prispevkom, pa vendar – tudi prosvetno ministrstvo. Založil ga je Zavod sv. Stanislava v Šentvidu ob podpori Katoliškega tiskovnega društva in še isto leto je šel v tisk. Iz Doklerjevega predgovora lahko sklepamo, da je bil slovar natisnjen po aprilu 1915.

Z izidom slovarja na začetku prve svetovne vojne je bilo zaključeno sedemletno delo. Ob tem ne bo odveč opozoriti tudi na to, da je Doklerjev slovar prvi večji slovenski slovar, ki je bil rezultat skupinskega dela; drugi slovarski projekti so bili običajno avtorsko delo enega samega človeka. Porazdelitev nalog je omogočila, da je bil končan še pred začetkom vojne in je lahko kljub težkim vojnim razmeram in kljub velikemu obsegu (848 strani) izšel v celoti.

Odzivi

Slovar je izšel brez velike publicitete, kar glede na dejstvo, da je bila prva svetovna vojna v polnem razmahu, ni bilo nenavadno; tudi odzivi nanj so bili skromni. Isto leto je v reviji *Čas* izšla kratka notica o izidu slovarja: »Za pouk grščine v slovenskem jeziku po naših gimnazijah doslej nismo imeli slovarja, zato je šolska oblast delala vedno težave. Te ovire poslej ne bo več. Slovar, in sicer izboren slovar imamo: skrbno sestavljen, etimološko obogaten, jezikovno lep, krasno tiskan; lahko smo ga veseli in zavod sv. Stanislava je lahko ponosen nanj. Ker je privzeto v slovar tudi besedje N.Z. (Nove zaveze), bo slovar dobro služil tudi pri študiju sv. pisma.«

Leto pozneje (1916) je Janez (Ivan) Samsa v reviji *Dom in svet* objavil obsežnejšo predstavitev slovarja, ki jo je začel z dramatičnim uvodom: »Slovenski besednjak v obsegu 848 strani je tako redka prikazen, kakor cvetje bajne aloe, ki se pojavi menda vsakih sto let ... V dobi, ko se tej preklicani grščini napoveduje vedno nova ofenziva in ko se ji prerokuje brezčasna smrt in splošna pozabljenost! Toda tu je; ne daleč od strelskih jarkov, skoro med granatami je zagledal luč sveta ...«. V nadaljevanju je podal splošni opis slovarja, vire, ki so jih sestavljavci uporabljali pri delu, uporabljene prevode grških del (in težave, ki jih je pomenilo dejstvo, da za vsa dela, katerih besedišče je zbrano v slovarju, ni slovenskih prevodov), uporabljene posebne (priročne) slovarčke, etimologije in njihov pomen, vire za primerjavo etimologij in nekaj primerjav, dodal pa je tudi nekaj težjih primerov slovarskih gesel in njihovih razlag. Posebej je izpostavil Jerétov prispevek o lastnih imenih ter odlike slovarja, med katerimi je pohvalil tudi zunanjo in grafično podobo slovarja, ki je, če jo primerjamo s sodobnimi tujejezičnimi slovarji, zelo pregledna in vizualno privlačna. Samsa je svojo oceno zaključil z besedami: »In tako ne bo nobene tudi zaželeno ovire več, da bi se grščina ne mogla tudi v višji gimnaziji poučevati v materinščini. Kaj pa latinski slovar? Videant consules!« Samsa je še nekoliko razširjeno oceno slovarja dve leti pozneje objavil tudi v *Reviji za avstrijske gimnazije (Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien)*.

Primat Doklerjevega slovarja

Izid slovarja je bil zelo pomemben za pouk grščine, saj je bilo mogoče pričakovati, da bo z njim izpolnjen osnovni pogoj, ki ga je avstrijska šolska oblast postavila glede uvedbe slovenskega učnega jezika pri grščini: izdaja grško-slovenskega slovarja. A togi birokratski aparat avstrijskega šolstva je mel počasi. Šele l. 1918, tik pred razsulum avstroogrške monarhije, je bil izdan še zadnji odlok glede pouka klasičnih jezikov: ministrstvo je s posebnim ukazom 23. avgusta 1918 odredilo, naj bo tudi pri grščini od V. razreda naprej učni jezik slovenščina.

Od izida dalje je bil Doklerjev slovar standardno pomagalo pri pouku grščine na gimnazijah. Še vedno so nastajali tudi učbeniki in učni pripomočki za pouk grščine, čeprav so bili redki. Prvi slovenski učbenik za klasične jezike, ki je izšel po prvi svetovni vojni, je bila *Grška slovnica* Frana Bradača in Josipa Osane (1919), ki je nadomestila prvo slovensko grško slovnico, Tominškovo *Grško slovnico* (1908). Kot dopolnilo k svoji slovnici je Bradač izdal še *Grško vadnico* (1920), ki je nadomestila Tominškovo vadnico (1908). Slovnica in vadnica sta enako kot Doklerjev slovar postali standardna učbenika za pouk grščine na klasičnih gimnazijah.

Leta 1933 je Rudolf Južnič v Ljubljani izdal *Grško čitanko za gimnazije. I. del*; čitanko je dr. S. Bosanac, rektor višje pedagoške šole v Zagrebu, prevedel tudi v hrvaščino. K čitanki je Južnič še isto leto izdal tudi *Tolmač*, ki je združeval komentar in priročni slovar, l. 1939 pa je v Ljubljani kot dopolnilo k čitanki izdal še *Izbor iz Plutarha. Dodatek h grški čitanki I. del. Za VI. razred klasičnih gimnazij*.

Bradačeva vadnica je med drugo svetovno vojno l. 1944 doživela nenavaden skrajšani ponatis. Velik del vadnice je kaligrafsko prepisal Silvo Kopriva, prepis pa so litografsko ponatisnili. Leta 1950 je Bradač pripravil novo izdajo vadnice (*Grška vadnica za IV. in V. razred klasične gimnazije*), ki je doživela drugo izdajo l. 1968, l. 1951 pa je poskrbel tudi za novo izdajo slovnice (*Grška slovnica za klasične gimnazije*).

Po ukinitvi klasičnih gimnazij na Slovenskem v l. 1958 in po izgonu grščine iz šole dvajset let ni bilo nobenega novega učbenika za grščino. Leta 1978 pa je zasl. prof. dr. Erika Mihevc Gabrovec za potrebe tečaja grščine na fakulteti pripravila nov učbenik, temelječ na izvornih besedilih, urejenih v vsebinske sklope; ta učbenik je z nekaj dopolnili in predelavami doživel že veliko izdaj in je še danes standardno študijsko pomagalo za pouku grščine na univerzi. Nova slovenska *Grška slovnica* je izšla l. 1997; napisal jo je Matjaž Babič. Slovnica je bila l. 2000 dotiskana v prenovljeni podobi.

Ponatisi

V Sloveniji ob drastično okrnjenem pouku latinščine, sploh pa grščine, po novem natisu Doklerjevega slovarja ni bilo potrebe; nekdanji dijaki klasičnih gimnazij so ga imeli večinoma vsi v svojih domačih knjižnicah, drugi so se morali vpisati na čakalne liste v antikvariatih, če so imeli izjemno srečo, pa so ga kdaj pa kdaj lahko kupili takoj. V redni prodaji ga je bilo mogoče kupiti le v zamejstvu v Italiji, kjer je bil ponatisnjen za potrebe slovenskih zamejskih gimnazij. Faksimiliran reprint slovarja je izšel pri Deželnem šolskem uradu v Trstu med letoma 1970 in 1984; tja smo ga hodili kupovat tudi študenti klasične filologije iz Slovenije, pa tudi dijaki, ki smo se grščino učili fakultativno, kar je bilo na nekaterih gimnazijah omogočeno konec osemdesetih let. Slabosti ponatisa sta bila papir in vezava, saj so se slovarji ob intezivni uporabi zelo hitro izrabili.

Sredi devetdesetih let so bile v Sloveniji znova objune klasične gimnazije (npr. Škofijska klasična gimnazija Šentvid) ali uvedene klasične paralelke (Gimnazija Poljane, I. gimnazija Maribor ...) in na nekaterih šolah so ponovno uvedli pouk grščine v šolski predmetnik.

Decembra 1995 je akad. red. prof. dr. Kajetan Gantar v reviji *Raziskovalec, Revija za komunikacijo v znanosti* spomnil na 80-letnico izida Doklerjevega slovarja. V prispevku je spregovoril o pomenu slovarja za filologijo in slovensko kulturo, o njegovem nastajanju kot skupinskem projektu, o vrednosti in pomenu Breznikovih etimoloških razlag, o slovarju kot kulturni dediščini in njegovem pomenu za humanistično izobrazbo ter pomenu te za razvoj slovenske nacionalne kulture, o njegovem pomenu za izobraževanje vrste slovenskih intelektualcev, o pomenu za prevajanje del grške književnosti, o razmerah v šolstvu skozi čas, o vlogi in pomenu humanistične izobrazbe in projektov, pa tudi o prikrajšanosti humanistike; pisec razmere ocenjuje skozi prizmo usode grščine, ki je z ukinitvijo klasičnih gimnazij povsem izginila iz predmetnikov slovenskih šol. Opozoril je tudi na zastarelost etimologij, na pomen številnih novih spoznanj na področju grščine (npr. dešifriranje linearne B pisave), s čimer so bile postavljene pod vprašaj tudi številne razlage mitoloških, zgodovinskih, geografskih pojmov, opisi predmetov (orožje, orodje, vozila), mere in uteži idr. in na nujnost posodobitve slovenskega besedja. Čeprav je prispevek hvala slovarja, ne more prikriti grenkega priokusa zaradi stanja grščine ter verjetnega dejstva, da grškega slovarja, niti prenovljenega, še lep čas ne bo.

Zaradi ponovne oživitve pouka grščine na gimnazijah, pa tudi zaradi vse večjega zanimanja za študij klasičnih jezikov (Oddelek za klasično filologijo nikoli v zgodovini svojega obstoja ni imel toliko študentov kot prav v devetdesetih letih) ter študij primerjalnega in splošnega jezikoslovja (grščina je bila obvezen del tudi teh študijskih programov) je postal slovar še težje dostopen. Zato se je Cankarjeva založba l. 1998 odločila za ponatis slovarja. Odločitev je bila sprejeta zelo hitro, hitra pa je bila tudi izvedba, kajti slovar je bil l. 1999 za potrebe ponovno uveljavljenega pouka grščine na nekaterih slovenskih srednjih šolah ter za potrebe tečajev in študija na univerzi ponatisnjen v nespremenjeni izvorni obliki, torej z nespremenjeno vsebino, z izvirnimi pisavami in z enako razporeditvijo gradiva.

Predgovor k fotomehaničnemu ponatisu je napisala zasl. prof. dr. Erika Mihevc Gabrovec, dolgoletna predavateljica za latinski in grški jezik na Oddelku za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V njem je predstavila pomen ponatisa Doklerjevega slovarja in nekatera dejstva iz njegove zgodovine ter opozorila na nujnost posodobitve.

Digitalizacija

V letih 2007/2008 se je znova pokazalo, da izvodi slovarja pohajajo in da jih je mogoče dobiti le še redkokje. V to leto sega pobuda dr. Gorazda Korošca, nekdanjega sodelavca Filozofskega inštituta ZRC SAZU, ki se je približno dve leti prej na lastno pest lotil digitalizacije slovarja in jo tudi končal, nato pa je najprej Založbi ZRC in nato Oddelku za klasično filologijo Filozofske fakultete v Ljubljani digitalno verzijo predstavil in predlagal, da bi jo izdali na zgoščenki. Dr. Vojislav Likar, ki je tedaj vodil Založbo ZRC, je menil, da je projekt zaradi majhnosti trga komercialno nezanimiv, je pa po posvetu s člani Oddelka za klasično filologijo ter Katjo Pavlič z Zavoda za šolstvo RS predlagal, da bi slovar izdali kot prosto, javno dostopno elektronsko publikacijo na strežnikih ZRC SAZU, s čimer bi slovar postal javna kulturna dobrina, dostopna vsem, tako študentom in strokovni javnosti, kot tudi vsem, ki jih stara grščina zanima. S pobudo se je dr. Likar obrnil na štiri institucije: Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, SAZU, ZRC in Zavod za šolstvo RS; podporo pa je iskal tudi pri akademikih (akad. prof. dr. Jože Krašovec, akad. prof. dr. Kajetan Gantar). Odgovor Filozofske fakultete na to pobudo je prišel 17. marca 2009, v njem pa je tedanji dekan dr. Valentin Bucik izrazil pripravljenost sofinancirati projekt pod pogojem, »da bo dostop elektronske verzije slovarja možen tudi neposredno s strani Znanstvene založbe Filozofske fakultete« (to se pozneje ni uresničilo, ker bi moral biti slovar v tem primeru na strežniku FF, kar pa bi pomenilo, da bi morala FF nositi vse stroške priprave slovarja za postavitev na splet, skrbeti za dostop in za vzdrževanje). Na Zavodu za šolstvo RS je bila glavna sogovornica Katja Pavlič. S tem so bila zagotovljena sredstva za plačilo digitalizacije dr. Korošču ter druge stroške, povezane s projektom.

Vse omenjene ustanove so tudi s podpisom pogodbe podprle namero, »da bodo v interesu širjenja klasične kulture kot nedeljivega dela nacionalne kulture slovenskega naroda in v interesu širjenja izobraževanja in poznavanja jezika stare grščine kot soizdajateljji podprli projekt digitalizacije in spletne objave Doklerjevega 'Grško-slovenskega slovarja', pri čemer so izhajale iz ugotovitve, da zaradi zasnove splošnega in gimnazijskega izobraževanja v Sloveniji ter zelo šibke prisotnosti pouka klasične grščine v njem zanimanje za staro grščino v Sloveniji usiha kljub dejstvu, da je antika postavila trdne temelje domala vseh modernih disciplin. Vse ustanove so se s podpisom pogodbe zavezale tudi k plačilu finančnega prispevka. Založba ZRC je prevzela celotno organizacijo priprave in končno realizacijo projekta do njegove spletne objave na spletnem portalu založbe, prevzela je koordinacijo z dr. Gorazdom Koroščem, ki je slovar digitaliziral, ter se zavezala za ureditev in odkup materialnih pravic za slovar, pokrila je neposredne stroške računalniških postopkov, potrebnih za objavo digitaliziranega slovarja v javno dostopni spletni obliki, ter poskrbela za enotno naslovno spletno stran.

Med pripravami za prenos na splet se je omenjala tudi možnost priprave aplikacije za prenos slovarja na osebne računalnike. V ozadju objave slovarja na spletu pa je bila želja, da bi slovar postal izhodišče za nadaljnje delo, za posodobitev in razširitev. V drugi polovici l. 2009 in v prvi polovici l. 2010 je podjetje Amebis slovarko gradivo pripravilo za objavo na spletu, do katere je prišlo v drugi polovici l. 2010. Spletna verzija je imela kar precej pomanjkljivosti; pojavljale so se težave s vmesnikom v okolju ASPplus, pri iskanju so nastopale težave z diakritičnimi znaki, težave pa so bile tudi z geselskimi podiztočnicami in fonti; spletna verzija je neprimerno bolje delovala kot slovensko-grški slovar. Njena pomanjkljivost je bila poleg številnih tipkarskih napak, ki so nastale med digitalizacijo, tudi ta, da je slovensko besedje ostalo takšno, kakršno je bilo v izvornem Doklerju, torej na ravni izpred stotih let.

Prenova slovarja

Projekt Doklerjevega slovarja se je nadaljeval poleti 2012; vodstvo Založbe ZRC je medtem prevzel mag. Aleš Pogačnik, ki se je najprej lotil nedokončanega urejanja materialnih avtorskih pravic. Naključje je nanese, da sta se jeseni 2012 na Pogačnika sočasno in neodvisno ena od druge obrnili dve, za Doklerjev slovar zainteresirani stranki. Prva je bil pisec te uvodne besede s predlogom, da bi veljalo razmisliti o posodobitvi ne le slovenskega besedja, ampak celega slovarja ali pa

celo o pripravi povsem novega slovarja; glavna pobuda za ta predlog je bilo nezadovoljstvo z okorno spletno verzijo slovarja. Kmalu zatem sta Marija Besednjak in Tomaž Simčič (tedanji vodja urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu Furlanije - Julijske krajine) na Aleša Pogačnika naslovlila vprašanje, ali bi lahko Doklerjev slovar ponatisnili za potrebe pouka v zamejstvu, ker so zaloge v Trstu in Gorici pošle. Čeprav je bilo prvotno predvideno, da bomo pripravljali povsem nov slovar, ki bi vključeval tudi gradivo Doklerjevega slovarja, smo se zato, ker je bilo nujno, da dijaki na naših zamejskih šolah čim prej dobijo slovar za pouk, odločili za posodobitev Doklerjevega slovarja.

Ko sta začetek projekta podprla vodstvo ZRC SAZU in predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU dr. Marko Snoj, so stekli pogovori o dejanskem začetku del. Po prvotnem načrtu naj bi slovar posodobila dr. Barbara Zlobec Del Vecchio, profesorica na Državnem znanstvenem liceju s klasičnim oddelkom »France Prešeren«, in doc. dr. Matej Hriberšek z Oddelka za klasično filologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Oba sva slovar že vrsto let uporabljala kot pedagoga, zato sva dobro poznala njegove odlike in slabosti. Februarja 2013 je Založba ZRC projekt uspešno prijavila na Javno agencijo RS za knjigo na triletni razpis. Še isti mesec je bila pripravljena prva elektronska baza slovarskega gradiva, izhodišče za delo, ki je sledilo.

Marca 2013 so bila sklenjena soglasja z Doklerjevimi dediči, ki jih je poiskala Avtorska agencija Slovenije. Vsi, ki smo sodelovali pri tem projektu, se dedičem Antonu Šefu, Mariji Blažej, Bogdani Mesojedec, Otiliji Dokler in Maji Dokler tudi na tem mestu posebej zahvaljujemo za dovoljenje, da smo dragoceno slovarsko gradivo lahko ohranili pri življenju.

Septembra 2013 so se začeli pogovori z Deželnim šolskim uradom Furlanije - Julijske krajine o sofinanciranju projekta; dogovor je bil sklenjen novembra 2013. V tem času sva oba predvidena sodelavca intenzivno pregledovala in popravljala slovarsko gradivo (velik del sva opravila že prej), pospešeno delo pa se je začelo januarja 2014, ko je postalo jasno, da brez pomoči ne bo šlo. Kot pregledovalci so nam na pomoč priskočili: Živa Borak (filologinja in literarna komparativistka), Primož Ponikvar (leksikograf) in nekaj študentov grščine z Oddelka za klasično filologijo FF v Ljubljani: Gašper Kvartič, Urban Debevec, Jan Peternelj in Julija Hoda.

Marca 2014 so sledili prvi vnosi korektur v slovarsko elektronsko bazo, ki jo je s pomočjo Mira Romiha in podjetja Amebis sproti urejal in segmentiral Aleš Pogačnik. Korekture so se nadaljevale do junija 2014, ko je bil opravljen tudi prvi poskusni prelom. Takrat je bilo tudi že jasno, da kljub vsem prizadevanjem slovar v letu 2014 ne bo mogel iziti, zato je bil izid prestavljen v naslednje leto. V poletnih in jesenskih mesecih smo slovarsko gradivo korigirali in dopolnjevali, pozno jeseni in tja do januarja pa je sledila zadnja faza: posodobitev etimologij. Februarja 2015 je bil opravljen prelom za šolski slovar, marca in v začetku aprila so potekale korekture, konec aprila in v začetku maja pa je bil slovar natisnjen. Tiskani šolski obliki se je pridružila tudi prenovljena spletna objava različice slovarja iz leta 1915.

Vsebinski popravki v prenovljenem slovarju

Izhodišče za delo na posodobitvi Doklerjevega je bila digitalizirana verzija slovarja, za katero je poskrbel Gorazd Korošec. Že prvi površni pregled je pokazal, da je v digitalni različici veliko ključnih napak oziroma zatipkov in napak, ki jih je deloma zakrivila tudi izvorna zasnova slovarja, v kateri so se avtorji odločili za pogostokrat precej nekonvencionalno obravnavo iztočnic. V izdaji iz leta 1915 so številne zaporedne iztočnice namreč povezovali z zavitimi oklepaji. Zato je bilo takoj jasno, da bo treba delo organizirati na več ravneh:

1. Odpravljanje napak v digitaliziranem slovarskem gradivu

To je bila naloga pregledovalcev, ki so digitalizirano verzijo slovarja primerjali z natisnjenim slovarjem in izvodom slovarja dr. Zlobčeve, v katerega je že od leta 2008 vpisovala popravke. Pregledovalci so torej preverjali obstoječo slovarsko bazo z izvornim Doklerjem, iskali in odpravljali napake, zatipke, razlike oz. odstopanja, do katerih je prišlo pri digitalizaciji slovarja, skratka optimizirali so slovarsko besedilo, ki je postalo izhodišče za nadaljnje delo. Najpogostejše napake so bile:

- napačni naglasi besed;
- napačni pridih;
- zamenjava podobnih črk, do katere je prišlo pri optični prepoznavi, npr.
 - zamenjava črk υ (ipsilon) in ν (ni);
 - zamenjava črk κ (kapa) in χ (hi);
 - zamenjava črk ρ (tau) in φ (fi/phi);
 - zamenjava črk σ (sigma) in ο (omikron);
 - zamenjava črk θ (theta) in ü (ipsilon s preglasom)
- napačna prepoznavna slovenskega besedila in zamenjevanje latinичne pisave z grško pisavo in obratno;

- neprepoznavna nekaterih znakov (npr. končnega glasu sigma – ς);
- napačna prepoznavna besedila v okrepljenem tisku;
- zmeda pri združenih iztočnicah, kjer je postavitev v slovarju nekoliko bolj zapletena in jih ni bilo mogoče računalniško dobro prepoznati;

- zamenjave pri ločilih (vejice s pikami in obratno; dvopičja s podpičji in obratno);
- manjkajoči znaki, zlasti posebnih znamenj (znak za klicaj, znaki za številke ...);
- napačna prepoznavna in zapis grafično zahtevnejših znakov (npr. znakov z več diakritikami itd.) ...

Napak je bilo več tisoč; kljub štirim korekturam besedila smo pri zadnji korekturi še vedno naleteli na nekatere prej spregledane.

2. Urejanje slovarske baze

Za prvo urejanje slovarske baze je še pred začetkom dela na slovarju poskrbel Aleš Pogačnik, ki je med redakcijo baze nadziral in korigiral oba, ki sva delala na slovarskem gradivu (Živa Borak, Matej Hriberšek). Kljub temu je bilo delo na Doklerjevem slovarju posebno zahtevno zaradi raznolikosti, številnih posebnosti in izjem. Največja težava je bila, da nismo izhajali iz predhodno zasnovanega enotnega sistema, ki bi predvidel vse mogoče posebnosti in morebitna odstopanja, ampak je bilo treba iz obstoječega gradiva in že oblikovanega – čeprav v nekaterih pogledih precej nedodelanega – sistema ustvariti nov, kar se le da poenoten sistem. Prav zato so posodabljanja in poprave starejših slovarjev včasih zahtevnejši od priprave novih slovarjev, kjer je sistem dela določen vnaprej in ga je mogoče zlahka sprotno prilagajati in modificirati. Doklerjev slovar pri tem ni izjema. Vseskozi sta nastajali dve slovarski podatkovni bazi, in sicer:

a) Dokler 1915 – Ta baza je neposredna elektronska različica oz. kopija izvirnega slovarja iz l. 1915 z vsemi posebnostmi, pa tudi napakami, ki jih najdemo v njem. Baza je kmalu po izidu tiskanega slovarja nadomestila prvotno digitalizirano različico kot izvirni Doklerjev slovar na slovarskem portalu Termania (www.termania.net). Izvirni Dokler je kot prvi in edini obsežnejši slovar za staro grščino pri nas pomemben in še vedno uporaben ne le za filologe in vse, ki se ukvarjajo s staro grščino, ampak ima tudi dokumentarno vrednost zaradi slovenskega besedja; s tem bo na voljo tudi vsem raziskovalcem slovenskega jezika.

b) Dokler 2015 – Izhodišče za to bazo je bila prva baza (Dokler 1915). V to bazo smo pregledovalci in dopolnjevalci vnesli vse popravke, spremembe, dopolnila, poenotenja in izboljšave. Na podlagi te baze je nastal tudi ta slovar in baza bo pripravno izhodišče za morebitno nadaljevanje dela na slovarju in njegovi razširitvi.

3. Posodobitev slovarskega gradiva

Vsebinski popravki slovarja so bili moja zadolžitev in glavni razlog za prestavitev izida šolskega slovarja v leto 2015. Prve popravke sem precej ambiciozno delal kar na A3 fotokopije izvirnega slovarja. Prva korektura, ki sva jo opravila z Barbaro Zlobec Del Vecchio, je bila namenjena zlasti posodobiti in dopolnitvi slovenskega besedja, odpravi preveč arhaičnih izrazov in nadomestitvi s sodobnejšimi (te popravke so pregledovalci vnesli v slovarsko bazo). Ob natančnejšem pregledu narejenega pa se je takoj pokazalo, da takšen poseg ne bo dovolj, če hočemo uporabnikom ponuditi kakovosten posodobljen slovar. Zato je prvemu pregledu sledilo še pet pregledov in dopolnitev.

Drugi pregled in dopolnitev sta bila namenjena dodatni posodobitvi slovenskega besedja, razširitvi slovenskih pomenov, vključitvi dopolnilnih razlag gesel in dodajanju prevodnih različic k posameznim grškim primerom.

Tretji pregled je bil namenjen ureditvi kratic. Izvirni slovar je pri kraticah velikokrat nedosleden; danes pa nam elektronska obdelava slovarskega gradiva omogoča, da jih – če je le gradivo ustrezno označeno – v celoti uredimo. Kratice so bile poenotene, nekatere so bile opuščene, nekatere spremenjene, nekatere tudi dodane. V posodobljeni izdaji slovarja ni več kratic avtorjev; vsi pisci so namreč izpisani s celim imenom, enako tudi njihova dela, ki so bila v prvotnem Doklerju pogosto okrajšana. Edina ohranjena kratica je *NT* (*Novum Testamentum*, 'Nova zaveza').

Pri četrtem pregledu so bila poslovenjena vsa imena. Izvirni Dokler imen ne izpiše in ne sloveni, prav tako pogosto tudi izimenskih pridevnikov ne. V posodobljeni izdaji so vsa imena poslovenjena skladno s trenutno veljavnimi načeli za slovenjenje imen; pri nekaterih imenih so navedene tudi možne dvojnice. Večinoma se opirajo na standardni pripomoček za slovenjenje antičnih imen, priročnik Bronislave Aubelj *Antična imena po slovensko* (Ljubljana: Modrijan 1997). Poslovenjeni so tudi izimenski pridevniki.

Peti pregled je bil namenjen ureditvi ločil, ker je v izvirnem Doklerju pri ločilih veliko nedoslednosti. Obenem je bilo odstranjenih ogromno oklepajev; s prvotnih več kot 60.000, kolikor jih je bilo v bazi, se je njihovo število zmanjšalo za polovico.

Edina nedoslednost, ki je dediščina izvirnega slovarja, je ta, da Dokler enkrat najprej navede prevod in nato primer ali več primerov v grščini, drugič pa ravno obratno, najprej primer in nato prevod. Poenotenje tega bi vzelo vsaj dvakrat

toliko časa in energije, kot smo ju vložili v celoten projekt; tega si zaradi stiske s časom in omejenega sofinanciranja nismo mogli privoščiti. Pri pregledih, ob katerih so mi pomagali tudi drugi sodelavci, smo vseskozi odpravljali napake, urejali nedoslednosti pri označevanju in okrajšavah ter skušali poenotiti pogosto raznolike strukture gesel (v nekatere smo vnesli tudi nekaj sprememb); posebej smo bili pozorni na sopomenke. Dostavke in popravke, ki jih je Dokler dodal na koncu prve izdaje slovarja, smo upoštevali in vnesli v gesla, samega geslovnika pa nismo širili. Obenem smo slovnične oblike, ki so pri izvornem Doklerju pogosto okrajšane (npr. glagolske oblike, sklonske oblike, oblike pridevnikov ...), izpisovali v celoti. Gradivo smo urejali ne le strukturno (urejanje slovarske baze), ampak tudi oblikovno. Mestoma smo gesla zaradi večje jasnosti členili natančneje, kot so pri Doklerju.

Zadnji, šesti pregled, je bil namenjen posodobitvi etimologij. Pri etimologijah smo sprva omahovali, ali naj jih obdržimo ali naj jih, glede na to, da gre za šolski slovar, izločimo. Odločili smo se, da jih iz pietete in spoštovanja do vseh treh piscev slovarja, še posebej Antona Breznika kot avtorja, zadržimo, posodobimo in popravimo. Predvidevanje, da od več kot 2000 etimologij v slovarju veliko teh ni več aktualnih, se je izkazalo za zmotno, ker je bil Breznik pri delu zelo natančen, opiral pa se je tudi na najboljše etimološke priročnike svojega časa. Ob pregledu in korekturi etimologij jih je bilo več kot 500 izločenih. Nekaj med njimi je bilo povsem nezanimivih, nekatere so bile zastarele, mnoge vprašljive, nekatere pa so se sklicevale na besede, ki jih pri Doklerju ni. Medtem ko se je Breznik pri obravnavi opiral zlasti na primerjave z latinščino, nemščino in slovenščino, je ob posodabljanju število primerjav z različnimi jeziki zelo naraslo; to dokazuje tudi zelo razširjen seznam kratic za jezike. Poenoteni so bili tudi zapisi. Pri delu so bili uporabljeni naslednji etimološki slovarji in priročniki:

- Beekes, R.: *Etymological Dictionary of Greek*. By Robert Beekes. With the assistance of Lucien van Beek. Leiden, Boston: Brill, 2010. 2 vols (1: A–A; 2: M–Ω). (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series, edited by Alexander Lubotsky, volume 10/1–2);
- Bezljaj, F.: *Etimološki slovar slovenskega jezika SAZU*, Ljubljana 1976–. 1. knjiga: A–J – SAZU: Mladinska knjiga, Ljubljana 1976; 2. knjiga: K–O – SAZU: Mladinska knjiga, Ljubljana 1982; 3. knjiga: P–S – dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan; ZRC SAZU: Mladinska knjiga, Ljubljana 1995; 4. knjiga: Š–Ž – avtorji gesel France Bezljaj, Marko Snoj, Metka Furlan; uredila Marko Snoj in Metka Furlan, ZRC SAZU: Založba ZRC, Ljubljana 2005; 5. knjiga: Kazala, izdelala Marko Snoj in Simona Klemenčič; ZRC SAZU: Založba ZRC, Ljubljana 2007;
- Boisacq, Émile: *Dictionnaire étymologique de la langue grecque*. Heidelberg: Carl Winter, Carl Winter, 1950 (1. izdaja 1907–1916);
- Chantraine, P.: *Dictionnaire étymologique de la langue grecque: histoire des mots*. Par Pierre Chantraine. Nouveau tirage. Paris: Klincksieck, 1983–1984 (2 t.);
- Frisk, H.: *Griechisches etymologisches Wörterbuch*. Von Hjalmar Frisk. 2., unveränderte Auflage. Heidelberg: C. Winter 1973–1979 (Indogermanische Bibliothek. Reihe 2: Wörterbücher);
- Hofmann, J. B.: *Etymologisches Wörterbuch des Griechischen*. München: Oldenbourg 1966;
- Kluge, F.: *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. 24., durchgesehene und erweiterte Auflage. Berlin: Walter de Gruyter, 2002;
- Orel, V.: *A Handbook of Germanic Etymology*. By Vladimir Orel. Leiden, Boston: Brill, 2003;
- Pokorny, J.: *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*. Tübingen: A. Francke Verlag, 2005;
- Snoj, M.: *Slovenski etimološki slovar 2.*, pregledana in dopolnjena izdaja, 1. ponatis. Založba Modrijan, Ljubljana 2009;
- de Vaan, M.: *Etymological Dictionary of Latin and the other Italic Languages*. By Michiel de Vaan. Leiden, Boston: Brill, 2008. (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series, edited by Alexander Lubotsky, volume 7);
- Walde, A.; Hofmann, J. B.: *Lateinisches etymologisches Wörterbuch*. Fünfte, unveränderte Auflage. Erster Band: A–L; Zweiter Band: M–Z. Heidelberg: Carl Winter 1982.

Slovar na notranjih platnicah dopolnjujeta dva zemljevida. Zemljevid na prvem veznem listu prikazuje grški prostor med Sicilijo in Malo Azijo, torej ozemlje, ki so ga naseljevali Grki v antiki, na zadnjem pa območje med Gadesom (zdaj Cádiz) na zahodu in Indijo na vzhodu ter Skandinavijo na severu in Etiopijo na jugu, torej območje, ki so ga Grki v antiki poznali in so na njem tako ali drugače pustili tudi svoje sledove. Avtorica zemljevidov je Manca Volk Bahun, avtor vsebine pa Matej Hriberšek.

Tako kot izdaja iz l. 1915 ima tudi posodobljena izdaja Doklerjevega slovarja nekaj spremnih besedil. Pričujoče besedilo, ki orisuje celotno zgodovino Doklerjevega slovarja in predstavlja njegov nastanek in nastanek posodobljene izdaje, nadomešča Doklerjev uvod v prvo izdajo. Sklenili smo, da zaradi dokumentarne vrednosti in pomena ohranimo tudi spremna besedila iz stare izdaje. Barbara Zlobec Del Vecchio je za potrebe pouka grščine napisala tudi kratek dodatek, v katerem je zbrala grške

mere, uteži, denar, koledar ter nekatere pomembnejše latinske izraze v grščini. Podobne dodatke najdemo skozi zgodovino pouka grškega jezika malodane v vseh grških slovnica in vadnicah, pa tudi v nekaterih sodobnih slovarjih.

Končne korekture postavitve slovarja smo opravili Barbara Zlobec Del Vecchio, Živa Borak in Matej Hriberšek.

Ta slovar je, kot je bilo omenjeno zgoraj, končni rezultat dvojne pobude. Namenjen je prvenstveno dijakom naših zamejskih gimnazij za potrebe pouka grščine. Obdelano gradivo bo izhodišče za nadaljnje delo: za nadaljnje posodabljanje, dopolnjevanje, razširitev in nadgradnjo (za razširitev besedja, vključenih avtorjev in njihovih del). Kljub tisočem popravkom in dopolnil se zavedamo dejstva, da posodabljam star slovar in ne delamo novega. Če slovarsko gradivo še kje *Docturum sapit* »diši po Doklerju«, naj to velja kot ohranitev nekaj pristne Doklerjeve jezikovne patine. Ob vsem povedanem je razumljivo, da tudi kakšnih manjših napak ne izključujemo, kajti vsi, ki smo bili soudeleženi pri tem projektu, nismo delali samo na njem, ampak je bila to naša dodatna obremenitev ob vseh drugih delovnih, študijskih in zasebnih obveznostih. Verjamem pa, da smo s slovarjem v prenovljeni obliki, z vsemi dopolnili in izboljšavami, zadostili dovolj visokim strokovnim merilom.

Na koncu bi se rad zahvalil vsem, ki so omogočili uresničitev tega projekta:

– obema vodjema Založbe ZRC, dr. Vojislavu Likarju, ki je dal prve pobude za oživitev projekta in ga pripeljal do konca prve faze, ter še posebej mag. Alešu Pogačniku, ki je bil glavni spodbujevalec projekta in je bdel nad njegovo izvedbo, skrbel za njegovo finančno plat, hkrati pa tudi dejavno sodeloval kot urednik slovarske baze;

– dedičem Antona Doklerja;

– dr. Gorazdu Korošču za opravljeno delo;

– Javni agenciji za knjigo RS za subvencioniranje projekta;

– Deželni šolski uradu Furlanije - Julijske krajine za podporo projektu;

– Mariji Besednjak in Tomažu Simčiču;

– vsem sodelavcem: dr. Barbari Zlobec Del Vecchio, Živi Borak, Gašperju Kvartiču, Janu Peternelju, Urbanu Debevcu, Juliji Hoda in Primožu Ponikvarju.

Letos mineva točno sto let od prvega izida slovarja; to našemu uspešno zaključenemu projektu daje prav posebno težo in veseli me, da prenovljeni slovar izhaja v mirnejših časih, kot so bili ob njegovem prvem izidu.

Matej Hriberšek
Miklavž na Dravskem polju,
april 2015

SPREMNA BESEDILA K PRVI IZDAJI DOKLERJEVEGA SLOVARJA (1915)

Predgovor.

Iniciativo za sestavo grško-slovenskega slovarja je dalo "Društvo slovenskih profesorjev", po čigar posredovanju je tudi slavni deželni odbor kranjski obljubil pisateljem slovarja nagrado. Po prvotnem načrtu bi se naj oziral slovar na "Novi testament" in na vsa dela grških pisateljev, ki so se tedaj na naših gimnazijah brala. Ko se je pa po novem gimnazijskem učnem načrtu z dne 20. marca 1909. leta število grških pisateljev, katerih dela se smejo v gimnazijah brati, pomnožilo, se je moral tudi obseg slovarja razširiti. Potemtakem obsega grško-slovenski slovar sledeče pisatelje oziroma sledeča dela: **Homerja** (Iliado in Odisejo), **Sofokleja** (vseh sedem dram), **Evripida** (Tavriško Ifigenijo, Hipolita, Medejo in Bakhe), **Herodota**, **Tukidida**, **Ksenofonta** (Anabasis, Helenika, Kirupajdejo in Memorabilija), **Platona** (Apologijo, Kritona, Fajdona, Evtifrona, Georgija, Protagora, Fajdra, Laheta in Simposion), **Demostena** (državne govore in govor o vencu), **Ariana** (Anabasis), **Plutarha** (Aristida, Perikleja, Cezarja in Aleksandra), **Novi testament**, **Huemer**, Chrestomathie aus Platon und Aristoteles, **Schneider**, Lesebuch aus Plato und Aristoteles, **Haupt**, Hellas in **Biese**, Auswahl aus den griechischen Lyrikern.

Pri izdelovanju slovarja sta mi rabila za podlago v prvi vrsti: Handwörterbuch der griechischen Sprache von **Passow - Rost**, 5. Auflage, in **Papes** Griechisches Handwörterbuch, 3. Auflage, bearbeitet von **Sengebusch**. Poleg teh dveh sem rabil tudi vse šolske besednjake, ki so sedaj v rabi, t. j. **Schenkla**, **Mengeja** in **Benselerja** (tega tudi v hrvatskem, od **Stjepan Senca** prirejenem prevodu), nadalje Grško-hrvatski rječnik od Žepića i Krljuša ter razne specialne besednjake za Sofokleja, Homerja in Ksenofonta. Samoobsebi je umevno, da sem primerno porabil tudi razne komentarje in druge pripomočke, ki so mi bili ravno na razpolaganje. Za "Novi testament" mi je dobro služilo "Τα μετὸν τῆς καινῆς διαθήκης ἐργασίδιον", bearbeitet von O. **Schmoller**. Glavnih pripomočkov, slovenskih prevodov grških del, žalibog nisem imel dosti na razpolago; Sofoklejeva Ajas in Ojdipus na Kolonu, Platonova Apologija in Kriton, Ksenofontovi "Spomini na Sokrata" ter nekaj spevov Homerjeve Odiseje – to je vse, kar sem mogel dobiti. Tudi "Slovarčki" k nekaterim grškim delom, tako **Koritnikov** za Iliado, **Prebilov** za Odisejo, **Pipenbacherjev** za Demostena, **Tominškov** za Ksenofonta in **Jerovškov** za 7. in 8. knjigo Herodota, so mi dobro služili. - Glede **tekstov** omenim, da sem se v prvi vrsti oziral na Teubnerjeve in Tempskega izdaje, vendar sem upošteval tudi važnejše varijante drugih izdaj. Za "Novi testament" sem rabil Tauchnicevo grško-latinsko izdajo.

Pri izbiri **lastnih imen** sem moral po lastni izprevidnosti postopati. Oziral sem se v prvi vrsti na lastna imena, ki so v slovniškem, mitološkem ali zgodovinskem oziru važna. Glede prevajanja lastnih imen opozarjam na sestavek, ki ga je napravil profesor dr. **Jerè** (gl. str. VII.).

Etimološki del je sestavil prof. dr. A. **Breznik**. Glavna načela etimologije in uporabljene vire je podal pisatelj na koncu predgovora (gl. str. V.). Pred tiskom je rokopis skrbno pregledal prof. dr. F. **Jerè**. Nasvetoval je v leksikalnem in jezikovnem oziru potrebne spremembe, odstranil marsikatero neenakost, nadomestil posamezne izraze s primernejšimi, opozoril pri prevodu nekaterih težavnejših mest na novejšo razlage itd. V jezikovnem oziru me je tudi prof. dr. **Debevec** izdatno podpiral. Pri težavni in trudapolni korekturi so mi pomagali poleg prof. dr. **Debevca** še gg. profesorji Anton **Koritnik** Jožef **Prešeren** in Jakob **Tršan**.

Vsem imenovanim gospodom se za izdatno pomoč, brez katere bi ogromnega dela gotovo ne bi mogel dovršiti, na tem mestu najiskrenejše zahvaljujem.

Končno še nekaj splošnih opazk. Dolžino sem spočetka hotel označiti samo pri besedah, ki se rabijo pri pesnikih. Pozneje sem jo označil tudi pri drugih besedah. Nekaj besed, pri katerih dolžina ni označena, sem navedel v dodatku. Pomni pa, da je v besedah kakor $\pi\tau\eta\gamma\eta$ = (dor.) = $\pi\tilde{\alpha}\gamma\tilde{\alpha}$, $\mu\eta\tau\eta\rho$ = (dor.) $\mu\tilde{\alpha}\tau\eta\rho$, $\rho\tilde{\alpha}\sigma\omega$ = ion. $\rho\tilde{\alpha}\sigma\omega$ itd., „ α “ vedno dolg, razen $\delta\pi\lambda\tilde{\alpha}\sigma\tau\omicron\varsigma$, $\pi\omicron\lambda\lambda\alpha\pi\lambda\tilde{\alpha}\sigma\tau\omicron\varsigma$; zato takih besed nisem omenil v dodatku; pri sestavljenkah glej osnovno besedo.

Nekatere slovenske besede, v katerih pisava še omahuje, se nahajajo v obeh oblikah (*npr.* surov *in* sirov, izkušam *in* skušam, varuh *in* varih itd.). - Težavo je delalo prevajanje glagolov v prvi osebi sedanjika, kjer ima glagol trajen ali ponavljalen pomen. Kadar se ni prevajalo z nedovršenim glagolom, se je gledalo pred vsem na blagoglasje, dalje se je upoštevalo, da se mnogo glagolov, posebno sestavljenih, nahaja v časih in oblikah, ki zahtevajo dovršen pomen.

Izdajo so gmotno podpirali slovenski duhovniki, na čelu njim knezoškof ljubljanski, c. kr. naučno ministrstvo; posebno pa je "Katoliško tiskovno društvo" v Ljubljani z blagodušnim darom omogočilo natisk slovarja.

V Ljubljani, meseca aprila 1915.

Anton Dokler.

Etimologija.

Pri etimologiji smo se ozirali ina sorodnost grškega, latinskega, slovenskega in nemškega jezika; drugi indoevropski jeziki so se upoštevali le v izjemnih slučajih. Besedam je pridejan tudi **koren**, t.j. tista (pra)indoevropska podstava, iz katere so nastale besede vseh indoevropskih jezikov. Da se sorodnost posameznih besed tem laže razvidi, smo dostavili semtertja tudi starejše oblike kakega jezika, n. pr. staroslovenske zraven slovenskih ali gotske, starovisokonemške zraven sedanjih nemških itd.

Koren obsega **prvotne** glasove indoevropskih jezikov; le-ti se pa v posameznih jezikih spreminjajo po stalnih zakonih. Zaradi lažje uporabe etimologičnih oblik podajamo tu najvidnejše glasovne spremembe v imenovanih jezikih:

1. Zlogotvorna idoevropska **m, n** dajeta pred soglasniki in na koncu besed:
v gršk.: α ; v lat.: **em, en**; v slov.: **e** (e)¹; v nem. **un**.

2. Zlogotvorna indoevropska **l, r** dajeta pred soglasniki in na koncu besed:
v gršk.: $\alpha\lambda$, $\alpha\rho$; $\lambda\alpha$, $\rho\alpha$; v lat.: **ol, or**; v slov.: **l, r**; v got. **ul, ur; lu, ru**.

3. **Zaporniki** (Verschlußlaute) so v sledečem medsebojnem razmerju:

a) **ustničniki** (labiali):

<i>indevr.:</i>	p	b	ph ²	bh
<i>grško:</i>	π	β	φ	φ
<i>latinsko:</i>	p	b	f	f, b
<i>slov.:</i>	p	b	p	b
<i>nem.:</i>	b(f)	f, pf	(f)	b

b) **zobniki** (dentali):

<i>indevr.:</i>	t	d	th	dh
<i>grško:</i>	τ	δ	θ	θ
<i>latinsko:</i>	t	d	f, b	f, b
<i>slov.:</i>	t	d	t	d
<i>nem. :</i>	d (t)	z, ff ³	t (d)	t

¹ Nastal je iz **e^m, eⁿ**.

² **h** izraža **aspirirane** glasove: **ph** je tedaj aspiriran **p**, **bh** = aspiriran **b**, **dh** = aspiriran **d** itd.; aspirirano izrekajo n. pr. Nemci svoj **k** (n. pr. k[h]alt).

³ Med samoglasnikoma.

c) **palatalni (omehčani) zaporniki:**

<i>indevr.</i> ⁴ :	k'	g'	k'h	g'h
<i>grško</i> :	κ	γ	χ	ζ
<i>latinsko</i> :	c (=k)	g	c (=k) g	
<i>slov.</i> :	s	z	s	z
<i>nem.</i> :	h, g	k, ch	(k)	g

č) **velarni⁵ zaporniki:**

<i>indevr.</i> :	q (t.j. k)	g	gh
<i>grško</i> :	κ	γ	χ
<i>latinsko</i> :	c (=k)	g	h, g
<i>slov.</i> :	k	g	g
<i>nem.</i> :	h, g	k, ch	g

d) **labiovelarni zaporniki:**

<i>indevr.</i> ⁶ :	q ^w (t.j. k ^w)	g ^w	g ^w h
<i>grško</i> :	π, τ, κ	β, δ, γ	φ, θ, χ
<i>latinsko</i> :	q, c	gu, v, g	f, gv, v, g
<i>slov.</i> :	k	g	
<i>nem.</i> :	(h)w	k, p, f	

4. Prvotni s je med samoglasniki v grščini izpal, v latinščini in deloma v nemščini je postal r; v slovenščini je za i-, u-, r-, k- postal h.

Glede pisave je treba pripomniti, da pišemo v tej knjigi nezlogotvorni u (t. j. u) z w; nezlogotvorni i (t. j. i) z j.

Reducirani indoevropski samoglasnik (a) pišemo z majhnim e (̣).

Etimologija je sestavljena po sledečih virih:

1. Émile Boisacq: Dictionnaire étymologique de la langue grecque; Carl Winter, Heidelberg. 1. snopič je izšel 1907; delo je doslej dospelo do besede τέσσαρες, t. j. do 12. snopiča, ki je izšel 1914.

2. Alois Walde: Lateinisches etymologisches Wörterbuch; C. Winter, Heidelberg 1910. Zweite umgearbeitete Auflage.

Ker je izšlo to delo pozneje kakor prvi štirje snopiči Boisacqovega slovarja, t. j. črke a do η incl., smo se pri besedah teh črk ozirali v prvi vrsti na Waldeja, v kolikor seveda obsega grško etimologijo; takisto smo uporabljali Waldeja od besede τέσσαρες dalje.

3. Erich Berneker: Slavisches etymologisches Wörterbuch; C. Winter, Heidelberg; 1. snopič je izšel 1908; doslej je prišlo na svetlo 11 snopičev, t. j. do besede moriti.

4. Friedrich Kluge: Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache; Karl Trübner, Straßburg 1910. Siebente verbesserte und vermehrte Auflage.

Lastna imena.

Lastna imena se redno niso prevajala. V kolikor pa so se slovenila, so se pri njih obdržale v imenovalniku končnice, ki so bile skoro do zadnjega časa pri nas splošno v rabi; v deblu pa so se lastna imena kolikor mogoče približala grškim, samo da se je ohranil slovenski pravopis. (Nekaj nedoslednosti, ki so se prezrle, naj blagohotni čitatelj sam popravi.) V zadnjem času pa se kaže tudi pri nas stremljenje, da se kakor moderna imena pišejo tudi grška lastna imena v imenovalniku tako, kakor se glase v grščini, seveda s slovenskimi črkami. Ta težnja se kaže pri Nemcih, pri Čehih; tej pisavi se približujejo tudi

⁴ Zaradi lažjega tiska pišemo v tej knjigi indoevropske palatalne zapornike z znamenjem: ; v primerjalnem jezikoslovju se stavi polukrožec (̣) nad črko.

⁵ Velum = mehko nebo!

⁶ Zaradi lažjega tiska pišemo v tej knjigi indoevropske labiovelarne zapornike z ^w; v primerjalnem jezikoslovju se piše u s polukrožcem spodaj (u), n. pr. q^w.

Poljaki in Hrvati. Pri Slovencih se je zadnje čase za to pisavo zavzel posebno dr. Josip Tomišek (prim. pos. Antibarbarus str. 47-60), upošteva jo deloma dr. J. Debevec (prim. Grška drama v Izv. I. drž. g. za l. 1913/14) in, razen par izjem, jo rabi Omerza v svojem prevodu Iliade. Ker se torej kaže težnja po taki pisavi tudi pri nas, zato podajamo v naslednjem glavna pravila, kako naj bi se ta pisava kolikor mogoče dosledno izvedla.

I. sklanjatev.

1. Imena ženskih oseb in krajev na dolgi ali kratki *a* se glase v edninskem imenovalniku v slovenščini kakor v grščini. Odvisne sklone pa tvorimo v slovenščini tako, da odpahnemo navidezno grško končnico v roditelju (-*ας*) in na to navidezno deblo privedemo slovenska sklonila ženskih samostalnikov. N. pr. Ἀρμονία (-*ας*) Harmonia (-je), Πυθία, Μήδεια Medeja (-je), Ἡλέκτρα Elektra (-e), Ἀθήνα in Ἀθηναῖ (-*ᾶς*) Atena (-e); Θυρέα (-*ας*) Tirea (-je), Τεγέα (-*ας*) Tegea (-je) itd.; Αἰτωλία (-*ας*) Aitolia (-je), Βοιωτία (-*ας*) Bojotia (-je), Ἐφύρα (-*ας*) Efira (-e), Τάναγρα (-*ας*) Tanagra (-e) itd.

2. Imena ženskih oseb in krajev na *η* (*gen. -ης*) se glase v edninskem imenovalniku v slovenščini na **a**, ker se dobe v grščini pri večini poleg oblik na *η* tudi one na *α*. V ostalem velja o njih isto kakor o imenih na *α*, torej Ἑκάβη (-*ης*) Hekaba (-e), Ἀντιγόνη (-*ης*) Antigona (-e); Ἴδη (-*ης*) Ida (-e), Κρήτη (-*ης*) Kreta (-e), Μυτιλήνη (-*ης*) Mitilena (-e), Χαλκιδική Halkidika.

3. Grška krajevna imena, ki so v množini, se tudi v slovenščini glase v množini, n. pr. Ἀθήναι (-*ων*) Atene, Aten; Θερμοπύλαι Termopile, Θήβαι, Πλαταιαί Plataje, Φεραί Fere, Fer; Λάρισσαι in Λάρισσα Larisa (-e), Φοῖζα in -αι Friksa in Frikse.

4. Imena moških oseb in krajev na *ας* in *ης* (*gen. -ου*) obdrže ti končnici tudi v slovenskem imenovalniku; ostale sklone pa dobimo, če odpahnemo končnico *ου* v roditelju in na to navidezno deblo privedemo slovenske končnice moških samostalnikov. N. pr. Ἀριστεύς (-*ου*) Ariste-as (-ja), Αἰνείας (-*ου*) Ajnejas (-ja), Γοργίας (-*ου*) Gorgias (-ja), Πυθαγόρας (-*ου*); Τελεβόας (-*ου*) Teleboas (-oja), Ἰαδρίας (-*ου*) Jadransko morje, Ἀγχίσις (-*ου*) Anhisēs (-a), Ξέρξης (-*ου*) Kserkses (-a), Ἀλκιβιάδης (-*ου*), Μιλτιάδης itd. Ἀράξης (-*ου*) Araksēs (-ksa); Τεμενίτης (-*ου*) Temenites (-ta).

5. Patronimika. Αἰακίδης (-*ου*) Ajakides (-da) ali Ajakovič, Ἀσκληπιάδης (-*ου*) Asklepiades (-da) ali Asklepijevič, Ἀτρείδης (-*ου*) Atreides (-da) ali Atrejevič, Πηληϊάδης in Πηλείδης (-*ου*) Pelej(a)des (-da) ali Pelejevič itd.

6. Kakor z imeni na *ας* (-*ου*) ravnamo tudi z imeni na *ας* (-*ᾶ* = *dor. gen.*): Ἀβροκόμας (-*α*) Abrokomas (-a), Μίδας (-*α*) Midas (-a), Σκόπας (-*α*); Ἰμέρας (-*α*) reka.

Opomnje:

a) Nekatera moška imena se sklanjajo v grščini po prvi in drugi sklanjatvi, n. pr. Εὐρυβάτης (-*ου*) in Εὐρύβατος (-*ου*), Ὠρύγγης (-*ου*) in Ὠρυγος (-*ου*). V slovenščini torej lahko rečemo: Evribates in -tos (-ta), Ovigēs, -gos (-ga).

b) Κυαζάρης in Φαρνάκης imata roditelj -*ου* in -*ους* po tretji sklanjatvi. V slovenščini se glasi vedno enako: Kiaksares (-rja), Farnakes (-ka).

c) Za punski besedi Ἀμίλλας (-*α*) in Ἀνίβας (-*α*) rabimo latinski udomačeni obliki Hamilkar, Hanibal.

II. sklanjatev.

1. Imena moških oseb, imena rek, gora, mest, otokov in polotokov na *ος* (-*ου*) obdrže tudi v slovenščini v imenovalniku slovensko končnico; odvisni skloni se dobe, če se odpahne v roditelju *ου* in se na navidezno deblo privedejo slovenska sklonila moških samostalnikov.

a) **Moške osebe:** Ἀγκάϊος (-*ου*) Ankajos (-ja), Αἶακος (-*ου*) Ajakos (-a), Αἰσχύλος (-*ου*) Ajshilos (-la), Ἡρόδοτος (-*ου*) Herodotos (-ta), Φοῖβος (-*ου*) Fojbos (-a); Ἀκρίσιος (-*ου*) Akrisios (-ja); Ἀλκίνοος (-*ου*) Alkinoos (-oja), Πάνθοος (-*ούου*) Pantoos (-oja), Ἀγησίλαος (-*ου*) Agesilaos (-ja), Μενέλαος (-*ου*) Menelaos (-ja); Λάϊος (-*ου*) Lajos (-a), Μαρδόνιος (-*ου*) Mardonios (-ja) itd.

Opomnja:

Žensko ime Ἀγλαυρος (-*ου*) se glasi Aglavros (-re).

b) **Imena rek:** ὁ Ἀλφειός (-*οῦ*) Alfejos (-a), ὁ Ἴνδος (-*ου*) Indos (-a), ὁ Πηνειός (-*οῦ*) Penejos (-ja) itd.

c) **Imena gora:** ὁ Αἴμος (-*ου*) Hajmos (-a), ὁ Ὀλυμπος (-*ου*) Olimpos (-a) itd.

d) **Imena mest:** ὁ Ἀμνισός (-*ου*) Amnisos (-a), ὁ Κάνωβος (-*ου*) Kanobos (-a); ὁ in ἡ Ὀρχομενός (-*οῦ*) Orhomenos (-a); ἡ Ἀβυδος (-*ου*) Abidos (-a), ἡ Ἐφεσος Efesos (-sa), ἡ Κόρινθος (-*ου*) Korintos (-ta) itd.; Νῆινος (-*ου*) Ninive.

e) **Imena otokov in polotokov:** ἡ Ἴσθμός (-*οῦ*) Istmos (-a); ἡ Κύπρος (-*ου*), Kipros (-a), ἡ Νάξος (-*ου*) Naksos (-a), ἡ Πελοπόννησος (-*ου*) Peloponesos (-a) itd.

Opomnje:

a) Sem spada tudi mesec Πάνεμος (-*ου*) Panemos (-a).

b) Nekatera mesta se nahajajo v dvojni obliki, n. pr. ἡ Ἴσός in οἱ Ἴσσοί, ἡ Ταρσός (-*οῦ*) in οἱ Ταρσοί. Pri teh rabimo edninsko obliko Isos (-a), Tarsos (-a).

2) Imena krajev, ki se nahajajo v grščini samo v množini, rabimo tudi v slovenščini v množini in jih sklanjamo, kakor bi se glasila v ednini na -ος. N. pr. *οί Δελφοί* (-ων) Delfi (-ov), *Φίλιπποι* Filippi; *Αἰγός ποταμοί* Ajgospotami.

3) Mnogo grških krajevnih imen se rabi v srednjem spolu ednine. Imenovalnikovo končnico **-ov** ohranimo tudi v slovenskem imenovalniku, drugače ravnamo z njimi kakor z imeni na -ος. N. pr. *Ἀδραμίτειον* (-ου) Adramitejon (-ja); *Ἴλιον* Ilion (-ja), *Πηλούσιον* (-ου) Pelusion (-ja), *Σούνιον* (-ου) Sunion (-ja), *Ἀθήλαιον* Atenajon (svetišče).

4) Nekaj krajevnih imen se rabi v grščini v srednjem spolu množine. V latinščini se glase tudi v množinskem srednjem spolu; ravno tako rabijo nekatera teh imen Čehi. Slovenske šolske knjige ne soglašajo v rabi teh imen; zato bi bilo morda najbolje, da tudi mi obdržimo srednji spol množine, torej: *Ἀρβηλα* (-ων) Arbela (Arbel-om), *Κούναξα* (-ων) Kunaksa (pri Kunaksih), *Λεβκτρα* (-ων) Levktra (pri Levktrih), *Σούσα* (-ων) Susa (Sus, Susom) itd.

5) Atiške oblike na -εως (-εω) se pregiblajo v slovenščini kakor oblike na -ᾱος (-ᾱου); prim. *λαός* (-οῦ) *λεώς* (λεώ). Torej lahko rečemo: *Μενέλαος* (-ου) Menelaos (-ja) in *Μενέλεως* (-ω) Menele-os (-ja); ravno tako: *Ἀμφιάραος* (-ου) in *Ἀμφιάρεως* (-ω), *Ἴολαος* in *Ἴόλεως* Ioleos (-eja), *Κέως* (Κέω) Keos (Keja), *Τέως* (-ω) Teos (-ja), *Ἄκης* (-εω) Akes (-eja), *Ἰνάρωσ* (-ω) Inaros (-rja), *Κώως* (Κόωνδε) in *Κῶς* (Κῶ) Kos (Koja), *Ἀθώως* (-ω) in *Ἄθωσ* Atos (-ja), *Γλῶς* (-ω), at. *Γλῶς* (-οῦ) Glos, Glus (-ja).

III. sklanjatev.

A. Soglasniška debbla.

V imenovalniku obdržimo povsod grško obliko; ostale sklone pa dobimo, če odpahnemo v roditelju *ος* in na deblo pridevamo slovenske končnice.

1. **Goltniška debbla:** ἡ *Στύξ* (-υγ-ός) Stiks (-ga); ἡ *Σφίγξ* (-γγός) Sfings (-ge).

2. **Ustniška debbla:** *Κέκροψ* (-πος) Kekrops (-pa), *Πέλοψ* (-πος) Pelops (-pa).

3. **Zobniška debbla:** a) *Ἀστυάναξ* (-κτος) Astianaks (-kta); b) *Παλλάς* (-ᾱδος) Palas (-de), *Ἑλλάς* (-ᾱδος) Helas (-de) c) α) *Ζεῦξ* (-ιδος) Zevkis (-da), *Πάρις* (-ιδος) Paris (-da); ἡ *Θέμις* (-ιδος) Temis (-de), *Σεμίραμις* (-ιδος) Semiramis (-de), *Χρυσόθεμις* (-ιδος) Hrisotemis (-de); *Χάρις* (-ιτος) Haris (-te), *αἰ* *Εὐμενίδες* (-ων) Evmenidei; β) **jezera** (m. sp.): ὁ *Κρᾶθις* (-ιδος) Kratis (-da); γ) **reke:** ὁ *Τίγρις* (-ιδος) Tigris (-da); δ) **dezele** (ž. sp.): ἡ *Αὔλις* (-ιδος) Avlis (-de), *Ἥλις* (-ιδος) Elis (-de), *Λεοντίς* (-ιδος) Leontis (-de) (at. obč.); ε) **mesta** (m. sp.): *Μέμφις* (-ιδος) Memfis (-da), *Φάσηλις* (-ιδος) Faselis (-da); **[Opomnja:** *Οἰδίπους* (-οδος) ali *Οἰδιππος* (-ου), Ojdipus ali Ojdipos (-a).] d) *Λάχης* (-τος) Lahes (-ta), *Φέρης* (-τος) Feres (-ta); ὁ in ἡ *Φάγγρης* (-τος) Fangres (-ta, mesto), ὁ in ἡ *Πάρνης* (-θος) Parnes (-ta); *Ἔρως* (-ωτος) Eros (-ta).

4. **debbla na v:** *Παῖαν* (-ᾱνος) Pajan (-a); *Ἑλλήν* (-ος) Helen (-a); *Ἐλευσίς* (-ῖνος) Elevisis (-ne), *Σαλαμίς* (-ῖνος) Salamis (-ne), *Γόρτυν* (-υνος) Gortin; *Ποσειδῶν* (-ῶνος) Posejdon (-a); *Ἑλικῶν* (-ῶνος) Helikon (-a); *Κολοφῶν* (-ῶνος) Kolofon (-a); *Μαραθῶν* (-ῶνος) Maraton (-a); *Βοηδρομιῶν* (-ῶνος) Boedromion (-a); *Κίμων* (-ωνος) Kimon (-a), *Πλάτων* (-ωνος) Platon (-a); ἡ *Κρότων* (-ωνος) Kroton (-a); *Ἀγαμέμνων* (-ονος) Agamemnon (-a), *Ἐκτωρ* (-ορος) Hektor (-ja); ὁ *Στρυμῶν* (-όνος) Strimon (-a), *Καρρχιδῶν* (-όνος) Kartagina.

5. **debbla na vt:** a) *Ξενοφῶν* (-ῶντος) Ksenofon (-ta), *Χαιρεφῶν* (-ῶντος) Hajrefon (-ta); *Κρέων* (-οντος) Kreon (-ta), ὁ *Ἀχέρων* (-οντος) Aheron (-ta); b) *Αἶας* (Αἶαντος) Ajas (Ajanta), *Ἄτλας* (-ντος) Atlas (-nta); ὁ in ἡ *Ἀκράγας* Akragas (-nta); c) ὁ *Ἵοπῶς* (-οῦντος) Opus (-nta), ὁ *Τραπεζοῦς* (-οῦντος) Trapezus (-nta); d) ἡ *Τίρις* (-υνθος) Tirins (-ta); e) ὁ *Σελλήεις* (-εντος) Seleejs (-enta), ὁ *Σιμόεις* (-εντος) Simoejs (-enta).

6. **Debbla na p:** *Μέντωρ* (-ορος) Mentor (-rja), *Δημήτηρ* (-τρος) Demeter (-tre).

7. **Debbla na σ, n. pr.** *Σωκράτης* (-ους). Deblo se glasi na -εσ-, roditelj je torej *Σωκρατ-εσ-ος*; potemtakem bi se slovenski roditelj glasil Sokratesa. Ker pa ima več teh imen vzporedne oblike na *ης* (-ου) po prvi skladnji in se pri vseh tvori tožilnik poleg na *η* po pravilu tudi na *ην* po analogiji lastnih imen na *ης* (-ου), zato bi tudi v slovenščini tvorili odvisne sklone tako, da odpahnemo končnico *ους* v roditelju in pridevamo končnice na navidezno deblo kakor pri prvi skladnji. Torej: Sokrates (-ta); *Δημοσθένης* (-ους) Demostenes (-na) itd.

Opomnja:

Po analogiji teh bi sklanjali tudi *τὸ Κυνόσαργες* (-ους) Kinosarges (-ga), *Ἄργος* (-ους) Argos (-a) in *Ἐλος* (-ους) Helos (-a).

8. Imena na -κλῆς (-έους). Analogno deblom na *σ* ravnamo z debli, ki imajo pred *σ* še *ε*, n. pr. *Ἡρακλῆς* (-έους). (Deblo: *Ἡρακλεσσος*, -εους). Tudi tukaj odpahnemo *ους* in na navidezno deblo pridevamo slovenske končnice: Herakles (-eja), *Περικλῆς* (-έους) Perikles (-eja), *Σοφοκλῆς* (-έους) Sofokles (-eja).

B. Samoglasniška debbla.

1. **Imena na -εως (-έως).** Imenovalnik enak grškemu, odvisni skloni se tvorijo iz debbla, n. pr. *Ἀχιλλεύς* (-έως ali ῥ-ος),

Ahilevs (-eja), Ἰφιδεύς (-έως) Tezevs (-eja), Ὀρφεύς (-έως) Orfevs (-eja); ὁ Ἄταρνεύς (-έως), Atarnevs (-eja), ὁ Πειραιεύς (-έως) Pejrajevsv (-eja).

Opomnje:

a) Enako tudi Ἄρης (-εως) Ares (Areja).

b) Ζεύς, Διός ali Ζηγός, Zevs (-sa) ali Zena.

2. **Imena na ó** (-oũz, deblo -**oj**-). Imenovalnik kakor v grščini, ostali skloni iz debbla, torej: Ἴνó (-oũz iz -ojoc) Ino (-je), Ἀητώ (-oũz) Leto (-je), Σαπφώ (-oũz) Sapfo (-je); Σαρδών (-oũz) Sardinija.

3. **Debla na -u-** se pregibajo v slovenščini kakor debbla na oj, torej: Ῥαδάμανθυ (-υ-ος) Radamantis (-ija), ἡ Ἐρινύς (-ύος) Erinis (-ije); ὁ Ἄλυς (-υος) Halis (-ija).

4. **Deblo na ω:** Μίνωας (-ωος) Minos (ja).

5. Ravno tako bi ravnali z **debli na ι** (-ιος), kakor: Ἄμασις (-ιος) Amasis (-ija), Ἄπις (-ιος) Apis (-ija), Τόμυρις (-ιος) Tomiris (-ije); ὁ Ἄλπις (-ιος) Alpīs (-ija), ἡ Ἄλτις (-ιος) Altis (-ije) (dežela), ὁ Μάρις (-ιος) Maris (-ija), Σάις (-ιος) Sais (-ija), ἡ Ναύκρατις (-ιος) Navkratis (-ija, mesto).

6. Po analogiji teh naj bi se glasile tudi **zloženske** s -πόλις sledeče: ἡ Ἀμφίπολις (-εως) Amfipolis (-ija), Περσέπολις (-εως) Persepolis (-ija) ali pa bi se odpahnila navidezna končnica (-εως, -ιος) in bi rekli po latinskem vplivu: Amfipolis (-a), Persepolis (-a); Neapolis (-a) in Σύρτις (-εως) Sirtis (-te), Amasis (-a), Tomiris (-e), Χάρυβδις (-εως, -ιος) Haribdis (-e).

Imena prebivalcev.

Da se ločijo imena prebivalcev od drugih lastnih imen, bi jih tvorili s slovenskimi priponkami **-ec**, **-jan** itd., ki se pridevajo na pravo ali navidezno deblo grškega imena; pri prvi sklanji pa bi lahko obdržali samo navidezno deblo: 1. Abderit (-a), množ. Abderiti ... Perz (-žan), Spartiat. 2. Ahaj-ec, Kolhec, Kiprijec, Korinčan; Tesalci. 3. Kapadočan (iz -kjan), Japigi (-žani); Arab-ec; Abanti; Ajani; Jon(c)i, Kikon(c)i, Amazonke; Lakon-ec, Iber-ec, Evrope-jec, Falere-jec, Ajgalejci, Palejci itd.

Pregled kratic.

I. Imena pisateljev in njih del:

<i>Arr.</i> Arianos	<i>Ksen.</i> Ksenofon	<i>Plut.</i> Plutarhos
	<i>An.</i> Anabasis	<i>Arist.</i> Aristides
<i>Dem.</i> Demostenes	<i>Hell.</i> Hellenika	<i>Per.</i> Perikles
	<i>Kir.</i> Kirovajdeja	<i>Caes.</i> Caesar
<i>Evr.</i> Evripides	<i>Mem.</i> Memorabilia	
<i>I. T.</i> Tavriška Ifigenija		<i>Sof.</i> Sofokles
<i>Med.</i> Medeja	NT Novum Testamentum	<i>Aj.</i> Ajas
<i>Hip.</i> Hipolitos		<i>OT.</i> Kralj Ojdipos
<i>Bakh.</i> Bakhe	<i>Pl.</i> Platon	<i>OC.</i> Ojdipos na Kolonu
	<i>Fajd.</i> Fajdon	<i>Ant.</i> Antigona
<i>Her.</i> Herodotos	<i>Fajdr.</i> Fajdros	<i>Fil.</i> Filoktetes
	<i>Gorg.</i> Gorgias	<i>El.</i> Elektra
<i>Hom.</i> Homeros	<i>Simp.</i> Simposion	<i>Trach.</i> Trahinijke
<i>Il.</i> Ilijada		
<i>Od.</i> Odiseja		<i>Tuk.</i> Tukidides

II. Posebne kratice:

<i>abl.</i> ablativus	<i>hebr.</i> hebrejsko	<i>plpf.</i> plusquamperfectum
<i>abs.</i> absolutno	<i>indevr.</i> indoevropsko	<i>pl.</i> pluralis
<i>acc.</i> accusativus	<i>imp.</i> imperativus	<i>podst.</i> podstava
<i>acc. c. inf.</i> accusativus cum infinitivo	<i>impers.</i> impersonale	<i>poet.</i> poetično
<i>abst.</i> abstraktno	<i>impf.</i> imperfectum	<i>pooseb.</i> poosebljeno
<i>act.</i> activum	<i>indecl.</i> indeclinabile	<i>pos.</i> posebno
<i>adi.</i> adiectivum	<i>ind.</i> indicativus	<i>pr. in praes.</i> praesens
<i>adi. verb.</i> = adiectivum verbale	<i>inf.</i> infinitivus	<i>praep.</i> praepositio
<i>adv.</i> adverbium	<i>interj.</i> interjectio	<i>pragerm.</i> pragermansko
<i>ajol.</i> ajolsko	<i>intens.</i> intensivum	<i>preb.</i> prebivalci
<i>aor.</i> aoristus	<i>intr.</i> intransitivum	<i>pregn.</i> pregnantno
<i>aor. mix.</i> aoristus mixtus	<i>ion.</i> jonsko	<i>predgerm.</i> predgermansko
<i>at.</i> atiško	<i>iter.</i> iterativum	<i>predp.</i> predpona
<i>augm.</i> augmentum	<i>izpos.</i> izposojenka	<i>pren.</i> preneseno
<i>bojot.</i> bojotsko	<i>itd.</i> in tako dalje	<i>prim.</i> primeri
<i>brahilog.</i> brahilogično	<i>komp.</i> komparativ	<i>priv.</i> privativum
<i>buk.</i> bukolsko	<i>korel.</i> korelativum	<i>prolept.</i> proleptično
<i>ca.</i> circa	<i>kopt.</i> koptsko	<i>pron. pers.</i> pronomen personale
<i>cj.</i> coniunctivus	<i>kor.</i> koren	<i>pron. refl.</i> pronomen reflexivum
<i>comp.</i> comparativus	<i>lat.</i> latinsko	<i>pron. poss.</i> pronomen possessivum
<i>conj.</i> conjunctio	<i>loc.</i> localis	<i>proth.</i> protheticum
<i>cop.</i> copulativum	<i>masc.</i> masculinum	<i>prv. pom.</i> prvotni pomen
<i>dat.</i> dativus	<i>med.</i> medium	<i>redupl.</i> reduplikacija
<i>def.</i> defectivum	<i>met.</i> metonimično	<i>rel.</i> relativum
<i>demin.</i> deminutivum	<i>metaf.</i> metaforično	<i>sc.</i> scilicet (namreč)
<i>demonstr.</i> demonstrativum	<i>metapl.</i> metaplastično	<i>semit.</i> semitski
<i>dep.</i> deponens	<i>n. pr.</i> na primer	<i>sg.</i> singularis
<i>d. m.</i> deponens medium	<i>nav.</i> navadno	<i>skrč.</i> skrčeno
<i>d. p.</i> deponens passivum	<i>nem.</i> nemško	<i>sl.</i> slično
<i>desid.</i> desiderativum	<i>neutr.</i> neutrum	<i>slov.</i> slovensko
<i>dissim.</i> disimilacija	<i>nom.</i> nominativus	<i>sor.</i> sorodno
<i>dor.</i> dorsko	<i>num.</i> numerale	<i>sravn.</i> srednjevisokonemško
<i>dr.</i> drugi	<i>obj.</i> objekt	<i>staroat.</i> staroatiško
<i>du.</i> dualis	<i>obl.</i> oblike	<i>strslov.</i> staroslovensko
<i>enkl.</i> enklitično	<i>onomatop.</i> onomatopoetično	<i>stvn.</i> starovisokonemško
<i>ep.</i> epsko	<i>opp.</i> oppositum (beseda nasprotnega pomena)	<i>subj.</i> subjekt
<i>Et.</i> etimologija	<i>opt.</i> optativus	<i>subst.</i> substantivum
<i>evfem.</i> evfemistično	<i>os.</i> oseba	<i>sup.</i> superlativus
<i>fem.</i> femininum	<i>osk.</i> oskijsko	<i>t. j.</i> to je
<i>frekv.</i> frekventativum	<i>oz.</i> oziroma	<i>tm.</i> tmeza
<i>fut.</i> futurum	<i>pt. in part.</i> participium	<i>trans.</i> transitivum
<i>gen.</i> genitivus	<i>pass.</i> passivum	<i>voc.</i> vocativus
<i>germ.</i> germansko	<i>pers.</i> poosebljeno	<i>vok.</i> vokal
<i>gl.</i> glej	<i>perz.</i> perzijsko	<i>vzpor. obl.</i> vzporedna oblika
<i>got.</i> gotsko	<i>pf.</i> perfectum	
<i>gršk.</i> grško		

SEZNAM KRATIC

a) kratice del

NT – Nova zaveza (*Novum Testamentum*)

b) slovnične in splošne kratice

abs. – absoluten, absolutno, absolutus (*absolutus, absolute*)

abstr. – abstrakten, abstraktno (*abstractus, abstracte*)

acc. – akuzativ (*accusativus*)

acc. c. inf. – akuzativ z infinitivom (*accusativus cum infinitivo*)

act. – aktiv, aktiven (*activum, activus*)

adi. – pridevnik (*adiectivum*)

adi. verb. – verbalni adjektiv (*adiectivum verbale*)

adv. – adverb, adverbialno (*adverbium, adverbiale, adverbialiter*)

aor. – aorist, aoristov (*aoristus*)

aor. mixt. – mešani aorist (*aoristus mixtus*)

apok. – apokopa, apokopirano (*apocope*)

avgm. – avgment (*augmentum*)

brahilog. – brahilogija, brahilogično (*brachilogia, brachilogice*)

buk. – bukolski, bukoličen, bukolsko, bukolično (*bucolicus, bucolice*)

cj. – konjunktiv (*coniunctivus*)

comp. – komparativ, komparativen (*comparativus*)

conj. – veznik (*conjunctio*)

copul. – kopulativ, kopula, kopulativen (*copulativum, copula, copulativus*)

dat. – dativ (*dativus*)

dat. c. inf. – dativ z infinitivom (*dativus cum infinitivo*)

defect. – defektiv, defektiven (*defectivum, defectivus*)

demin. – deminutiv, deminutiven (*deminutivum, deminutivus*)

demonstr. – demonstrativ, demonstrativen (*demonstrativum, demonstrativus*)

dep. – deponentnik, deponenten (*deponens*)

dep. med. – medijalni deponentnik (*deponens medium*)

dep. pass. – pasivni deponentnik (*deponens passivum*)

desider. – deziderativ, deziderativen (*desiderativum, desiderativus*)

du. – dual, dvojina (*dualis*)

elipt. – eliptičen, eliptično (*elypticus, elyptice*)

enklit. – enklitika, enklitičen, enklitično (*enclytice, encliticus*)

ep. – epski, epsko (*epicus, epice*)

et. – etimologija (*etymologia, etymologice*)

evfem. – evfemizem, evfemistično (*euphemismus, euphemistice*)

fem. – ženski spol, femininum (*femininum*)

frequent. – frekventativ, frekventativen (*frequentativum, frequentativus*)

fut. – futur, futurov, futuralen (*futurum, futuralis*)

gen. – genitiv (*genetivus*)

gl. – glej

glag. – glagol (*verbum*)

idr. – in drugo, in drugi

imp. – imperativ (*imperativus*)

impers. – brezoseben, brezosebno (*impersonalis, impersonaliter*)

impf. – imperfekt, imperfektov (*imperfectum, imperfectivus*)

ind. – indikativ (*indicativus*)

indecl. – nesklonljiv, nesklonljivo (*indeclinabilis, indeclinabile*)

inf. – infinitiv (*infinitivus*)

instr. – instrumental (*instrumentalis*)

intens. – intenziv, intenziven (*intensivum, intensivus*)

interj. – medmet (*interiectio*)

intr. – intranzitiv, intranzitiven, intranzitivno (*intransitivum, intransitivus, intransitive*)

ipd. – in podobno

iron. – ironično (*ironice*)

itd. – in tako dalje

iterat. – iterativ, iterativno (*iterativum, iterative*)

izpos. – izposojenka

- kavz.* – kavzativno, kavzativen, kavzativ (*causative, causativus, causativum*)
konkr. – konkretno (*concrete*)
kontrah. – kontrahirano, kontrakcija (*contracte, contractio*)
konz. – konzonzant (*consonans*)
kor. – koren, korenski
korel. – korelacija, korelativ, korelativen, korelativno (*correlatio, correlativum, correlativus, correlative*)
krep. – krepek
loc. – lokativ (*locativus*)
masc. – moški spol, maskulinum (*masculinum*)
med. – medij (*medium*)
metaf. – metafora, metaforičen, metaforično (*metaphora, metaphoricus, metaphorice*)
metapl. – metaplastično (*metaplastice*)
meton. – metonimija, metonimično (*metonymia, metonymice*)
nam. – namesto
nav. – navadno
neskrč. – neskrčen, neskrčeno
neutr. – srednji spol, neutrum (*neutrum*)
nom. – nominativ (*nominativus*)
npr. – na primer
num. – števniki, numerale (*numerales*)
obj. – objekt, objektno (*obiectum, obiective*)
obl. – oblika, oblike
ok. – okoli, okrog
okreplj. – okrepljen, okrepljeno
onomatop. – onomatopeja, onomatopejski, onomatopejsko (*onomatopoea, onomatopoetice*)
opp. – nasprotje, nasproten, nasprotno (*oppositum, oppositus, opposite*)
opt. – optativ (*optativus*)
os. – oseba
oz. – oziroma
part. – členica (*particula*)
pass. – pasiv (*passivum*)
patron. – *patronim*, *patronimično* (*patronymum, patronymice*)
pers. – oseben, osebno (*personalis, personaliter, personale*)
personif. – poosebitev, poosebljen, poosebljeno, personifikacija, personificiran, personificirano (*personificatio, personificatus, personificate*)
pf. – perfekt, perfektov (*perfectum, perfectivus*)
pl. – množina, plural (*pluralis*)
pleon. – pleonastično (*pleonastice*)
plpf. – pluskvamperfekt (*plusquamperfectum*)
poet. – poetičen, poetično (*poeticus, poetice*)
pos. – posebno, posebej
poz. – pozitiv (*positivus*)
pr. Kr. – pred Kristusom
praep. – predlog, prepozicija (*praepositio*)
praes. – prezent, prezentov (*praesens, praesentivus*)
preb. – prebivalci, prebivalstven
pregn. – pregnanten, pregnantno (*praegnans, praegnanter*)
pren. – prenesen, preneseno
prim. – primerjaj
priv. – privativ, privativen, privativno (*privativum, privativus, privative*)
prolept. – prolepsa, proleptično (*prolepsis, proleptice*)
pron. – zaimek (pronomen), zaimkoven (pronominalen) (*pronomen, pronominalis*)
pron. demonstr. – kazalni zaimek (*pronomen demonstrativum*)
pron. indef. – nedoločni zaimek (*pronomen indefinitum*)
pron. interr. – vprašalni zaimek (*pronomen interrogativum*)
pron. pers. – osebni zaimek (*pronomen personale*)
pron. poss. – svojilni zaimek (*pronomen possessivum*)
pron. refl. – povratni zaimek (*pronomen reflexivum*)
pron. relat. – oziralni zaimek (*pronomen relativum*)
prothet. – protetičen (*protheticus*)
pt. – deležnik, particip (*participium*)
redupl. – reduplikacija, redupliciran (*reduplicatio, reduplicatus*)
refl. – refleksiv, refleksiven, refleksivno (*reflexivum, reflexivus, reflexive*)
rel. – oziralnik, oziralen, relativ, relativen (*relativum, relativus*)
rod. – rodilnik
sc. – namreč (*scilicet*)
sg. – ednina, singular (*singularis*)
šib. – šibek
sinkop. – sinkopa, sinkopiran (*syncope, syncopatus*)
skrč. – skraćeno
soobl. – sooblika, sooblike
sor. – soroden, sorodno
subj. – osebek, subjekt (*subiectum*)
subst. – substantiv, samostalnik (*substantivum*)
sup. – superlativ (*superlativus*)

tj. – to je
tm. – tmeza
trans. – tranzitiv, tranzitiven, tranzitivno
 (*transitivum, transitivus, transitive*)
voc. – vokativ (*vocativus*)
vok. – vokal (*vocalis*)
vzpor. – *vzporeden*
vzpor. obl. – vzporedna oblika

c) kratice jezikov

ags. – anglosaško
ajol. – ajolsko
akad. – akadsko
alb. – albansko
ang. – angleško
arab. – arabsko
aram. – aramejsko
ark. – arkadsko
arm. – armensko
asir. – asirsko
at. – atiško
av. – avestijsko
babil. – babilonsko
balt. – baltsko
bojot. – bojotsko
cip. – ciprsko
dor. – dorsko
egip. – egipčansko
fen. – feničansko
fin. – finsko
frig. – frigijsko
gal. – galsko
germ. – germansko
got. – gotsko
gr. – grško
gruz. – gruzijsko
hebr. – hebrejsko
het. – hetitsko
hom. – homersko
hrv. – hrvaško
ide. – indoevropsko
ilir. – ilirsko
ion. – jonsko
ir. – irsko
iran. – iransko
it. – italijansko
ital. – italsko
kopt. – koptsko

kret. – kretska
lak. – lakonsko
lat. – latinsko
let. – letonsko
lezb. – lezboško
lid. – lidijsko
lit. – litovsko
medij. – medijsko
mik. – mikensko
nem. – nemško
novoperz. – novoperzijsko
orient. – orientalsko
osk. – oskiško
perz. – perzijsko
pgerm. – pragermansko
predgr. – predgrško
psemit. – prasemitsko
pslovan. – praslovansko
rus. – rusko
sab. – sabinsko
samn. – samnitsko
semit. – semitsko
sir. – sirsko
skit. – skitsko
sl. – slovensko
srb. – srbsko
srir. – srednjeirsko
srperz. – srednjeperzijsko
srvnem. – srednjevisokonemško
star. – starejše
staroat. – staroatiško
stcslovan. – starocervenoslovansko
stind. – staroindijsko
stir. – staroirsko
stiran. – staroiransko
stlat. – starolatinsko
stperz. – staroperzijsko
stperz. – staroperzijsko
stprus. – staroprusko
stvnem. – starovisokonemško
stvnem. – starovisokonemško
sumer. – sumersko
tes. – tesalsko
toh. – toharsko
trač. – tračansko
ugar. – ugaritsko
umbr. – umbrijsko
valiž. – valižansko

SLOVAR

A, α

A, α (ἄλφα) alfa, prva črka grškega alfabeta; *pren.*: začetek NT; *kot številka*: α' = 1; α = 1000

ἀ- *predpona*: **1.** *alpha priv.* = ne-, brez (*pred začetnim samoglasnikom naslednje besede* ἀν-) ἄ-τιμος, ἀν-αίτιος [*Et.*: nastalo iz *ide.* *η, *lat.* in-, *germ.* (*got. in nem.*) un-, *sl.* je- (*iz* *-ε-), ne-je-voljen, ne-je-veren; *prim. lat.* in-nocēns, *nem.* un-schuldig]; **2.** *alpha copul.* [*iz* *ά-, *σα-, *ide.* *ση- = 'skupno', 'skupaj', 'so-', *lat.* sem-, sim-, *sl.* sam = *lat.* ipse, sōlus] ἄ-πλοῦς, *lat.* simplex; ἄ-πας; **3.** *alpha prothet.*: ἄ-στήρ [*prim. lat.* stella (*iz* *ster-la), *nem.* Stern, *gr.* ἀ-μέλγω, *sl.* molzem]

ἄ (*dor.*) = ἦ (*člen*); ἄ (*dor.*) = ἦ (*pron. relat.*); ἄ̃ (*dor.*) = ἦ̃

ἄ̃, ἄ̃ἄ (*vzklik začudenja, roganja, nejevolje, bolečine itd.*) ah!, oh!, joj!, gorje!

ἄ-ἄατος 2 *ep.* (ἄάω) **1.** ki ga ni mogoče poškodovati, neranljiv, neoskrunljiv Στυγὸς ὕδωρ; **2.** negoljufiv, neškodljiv ἄεθλος; **3.** silen

ἄ-ἄγής 2 *ep.* (ἄγνῦμι) nezlomljiv; trden, močen (močan)

ἄ-απτος 2 *ep.* (ἄπτομαι) nedotakljiv, nedotičen, nepristopen

ἄ-άσχετος 2 *ep.* = ἄσχετος

ἄάω, ἄάζω *ep.* [*aor.* ἄασα, ἄσα; *med.* ἀσάμην *in* ἀσάμην; *pass.* ἀάσθην] **1.** *act.* poškodujem; slepim, preslepim, mamim, omamim, zapeljem, zapeljujem; **2.** *med.* **a)** dam se preslepiti, motim se; prevara me kdo; **b)** = *act.* τινά slepim, varam

Ἄβαι, ὦν, αἰ Abe, mesto v Fokidi s starim Apolonovim svetiščem

ἄβακέω *ep.* ne razumem, ničesar ne slutim, ne spoznam

ἄ-βάκχευτος 2 (βακχεύω) *poet.* neposvečen v Bakhove misterije

Ἄβαντες, ὦν, οἱ Abanti, prvi prebivalci otoka

Enboja s starejšim imenom Abantida (Ἄβαν-τίς)

ἄ-βαρής 2 (βάρος) netežak, nenadležen NT

ἄ-βασάνιστος 2 (βασανίζω) nepreizkušen, brez pretresa, brez (natančne) preizkušnje

ἄ-βασίλευτος 2 (βασιλεύς) brez kralja, brez vladarja, neodvisen, samostojen

ἄ-βατος 2 (βαίνω) **1.** brezpoten, neprehoden (*o reki*); **2.** nedostopen, svet (kamor ne sme nihče stopiti), ψυχὴ čist, nedolžen; *subst.* τὰ ἄβατα posvečen kraj, svetišče

ἄββᾶ oče NT

Ἄβδηρα, ὦν, τὰ Abdera, mesto v Trakiji; *preb.*

Ἄβδηρίτης, ου, ὁ Abderit, Abderec; *pren.* malomeščan, neumnež, bedak, abotnež

ἄ-βέβαιος 2 netrden, nestalen, nestanoviten, negotov, nezanesljiv; ἐν τῷ ἀβεβαίῳ, ἐξ ἀβεβαίου na nevarnih tleh, v negotovem položaju

ἄβελτερία, ἡ neumnost, bedarija, abotnost

ἄ-βέλτερος 3 bedast, neumen; *sup.* ἄβελτερώ-τατος največji bedak, največji neumnež

Ἄβιοι, οἱ Abijci, skitsko pleme

ἄ-βιος 2, **ἄ-βίωτος** 2 (βίωω) nevreden življenja, ki ga ni mogoče živeti, neznosen; ἀβιώ-τόν ἐστιν ni mogoče živeti

ἄβλάβεια, ἡ (ἀ-βλαβής) nepoškodovanost, nepokvarjenost, nedolžnost

ἄ-βλαβής 2 (βλάβη) **1.** nepoškodovan, nepokvarjen, nedolžen (βίος); **2.** neškodljiv, nenevaren, brez nevarnosti, ki ne prinaša škode (σπονδαί); *adv.* ἀβλαβῶς neomajno, sveto, brez nevarnosti

ἄ-βλής, ἦτος (βάλλω) *ep.* neizstreljen, nerabljen, nov λός

ἄ-βλητος 2 *ep.* (βάλλω) nezadet, neranjen

ἄ-βληχρός 3 [ἄ *prothet. in* βληχρός] *ep.* slab, slaboten; nežen, miren, lahek θάνατος; počasen, skriven νόσος

ἄ-βοήθητος 2 (βοηθέω) ki ga ni mogoče re-

šiti, ki mu ni rešitve, nerešljiv, brez pomoči, neozdravljiv

ἄβρός 2 (*dor.*) = ἡβός mladosten, dorastel, dozorel

ἄβουλέω (ἄ-βουλος) počem

ἄ-βούλητος 2 (βούλωμαι) nezaželen, neprijeten, neugoden, ne hoteč, nerad

ἄβουλία, ἡ 1. neodločnost; 2. nepreudarnost, nepremišljenost, nespamet

ἄ-βουλος 2 (βουλή) ki si ne zna ne svetovati ne pomagati 1. nepremišljen, neumen; 2. nemaren, brezbrizen, brez skrbi, ne skrbeč, τινί za koga

ἄβρα, ἡ (ἄβρός) sobarica, dekla

ἄβρο-δίαιτος 2 (δίαιτα) razkošno živeč, mehkužen; *subst.* τὸ ἄβροδίαιτον razkošno življenje, mehkužnost

Ἄβροζέλημης, ου, ὁ Abrozelm(es), neki Tračan, Sevtov tolmač

Ἄβροκόμας, ἄ, ὁ Abrokomas 1. Kserksov brat; 2. Artakserksov vojskovodja

ἄβρο-κόμης, ου (κόμη) *poet.* bujno listnat, bujno zelen

ἄ-βρομος 2 (βρέμω) *ep.* bučen, šumen

ἄβρο-πλουτος 2 *poet.* bujen, bohoten, razkošno bogat

ἄβρός 3 1. v *dobrem pomenu*: bujen, krasen, lep, nežen, ljubek, prisrčen; 2. v *slabem pomenu*: razkošen, mehkužen; *subst.* τὸ ἄβρόν mehkužno življenje, bohotnost

ἄβροτάζω [*gl.* ἁμαρτάνω; *aor.* ἤμαρτον, *pri Homerju* ἤμβροτον][*samo cj. aor.* ἄβροτάζομεν] zgrešim τινός

ἄβρότης, ητος, ἡ (ἄβρός) bujnost, bohotnost, mehkužnost, krasota, razkošnost, ponos

ἄ-βροτος 3 in 2 *ep. poet.* neumrljiv, nesmrten; božanski, svet

ἄβρόνω (ύ, ἄβρός) čistim, snažim, krasim, opremljam; *med.* baham se, šopirim se

ἄ-βρωσία, ἡ (βιβρώσκω) *poet.* post

Ἄβῦδος, ἡ Abid, mesto ob Helespontu nasproti Sestosa; *preb.* Ἄβυδῆνος, ὁ Abidec, Abidošan, Abiden

ἄ-βυσσος 2 (βυσσός 'morska globina') *ion. poet. NT*; brez dna, brezdanji, neizmeren, neskončen; *subst.* ἡ ἄβυσσος brezno, prepad, pekel

ἄγα- *predpona, ki okrepi pomen besede [Et.:*

ἄγα-, *sor.* z ἄγᾶν; *izpeljava iz *ἡḡ(a)- je vprašljiva, prav tako, ali je beseda sor. z gr. μέγα]* zelo, silno, pre-

ἀγάσθαι *gl.* ἀγάμαι

ἄγαγον *dor.* = ἡγαγον, *gl.* ἄγω

ἀγάζομαι *med.* = ἄγαμαι

ἀγαθο-ειδής 2 (εἶδος) na videz (navidezno, dozdevno) dober

ἀγαθο-εργέω [ἔργον, *kor.* ἐργ-] delam prav, ravnam prav; τινά delam dobro, koristim komu *NT*

ἀγαθο-εργίη, ἡ *ion.* dobro delo, zaslužno delo, junaško delo

ἀγαθο-εργός, ὁ [ἔργον, *kor.* ἐργ-] dobotnik, dobrodelnik; pri Spartancih agatoergi, pet najstarejših vitezov, ki so opravljali naloge poslancev

ἀγαθο-ποιέω delam prav, delam dobro τινά *NT*

ἀγαθο-ποιία, ἡ dobro ravnanje, pravično ravnanje *NT*

ἀγαθο-ποιός 2 pravičen *NT*

ἄγαθός 3 [*adv.* εὖ; *comp.* ἀμείνων, βελτίων, κρείσσων, λώϊων, λῶων; *ep. poet.* ἀρείων, βέλτερος, λώϊτερος, φέρτερος; *sup.* ἄριστος, βέλτιστος, λώϊστος, λῶστος; *poet.* βέλτατος, φέρτατος, φέριστος] 1. *o osebah*: dober, vrl, hraber, pošten, plemenit, pripraven, zmogel, τέχνην, εἰς, πρὸς, κατὰ τι, ἐν τινι; βοήν dober glasnik ali klicar; v *nagovoru*: ὦγαθέ dragi moj; *subst.* ἀγαθοί, οἱ plemenitaši, plemstvo, aristokrati; καλός κἀγαθός korenjak in poštenjak, vzor moža; 2. *o stvarih*: dober, koristen, τινός za kaj, proti čemu; srečen βίος; rodoviten χώρα; ugoden ὄναρ; ἀγαθὰ πράγματα ugoden položaj, sreča, dragocenosti; 3. *subst.* ἀγαθόν, τό dobro, korist, dobrota, sreča; *pl.* dobrine, vrline; zaloga, (bojni) živež, plen; slaščice; ἀγαθὰ φρονέων dobrohoten, dobro misleč, εἰς ἀγαθόν, ἐπ' ἀγαθῷ v blagor, v korist, v prid, v dober namen, za dober namen, z dobrim namenom; εἰς ἀγαθὰ πείθεσθαι poslušati dober nasvet, ἀγαθὰ εὐρίσκομαι najdem milost

ἀγαθουργέω = ἀγαθοεργέω

Ἄγάθυρσοι, οἱ Agatirisi (Agatirzi), skitsko pleme

Ἀγάθων, ωνος, ὁ Agaton, Atenec, Platonov prijatelj in grški tragik

ἀγαθωσύνη, ἡ dobrohotnost, poštenost NT

ἀγαίομαι ep. ion. = ἄγᾶμαι

ἀγα-κλεής 2 (κλέος) slaven, sloveč, preslaven

ἀγα-κλειτός 3 = ἀγακλεής

ἀγα-κλυτός 3 (κλύω) = ἀγακλεής

ἀγαλλίᾱσις, εως, ἡ radost, veselje NT

ἀγαλλιάω in med. [aor. ἠγαλλιασάμην in ἠγαλλιάσθη] veselim se, radujem se, vriskam

ἀγάλλω [fut. ἀγαλῶ, aor. ἤγηλα] **1.** act. krasim, slavim, proslavljam, častim; **2.** pass. hvalim se, ponašam se, baham se, ponosen sem, radujem se τινί, ἐπί τινι; **3.** med. slavim, θεόν Evripid, Bakhe 157

ἄγαλμα, ατος, τό (ἀγάλλω) **1.** lišp, okrasek, krasno delo, dragocenost; **2.** kip, božja podoba, malik; **3.** (posvečeno) darilo, ponos, okras, veselje

ἀγαλματο-ποιός, ὁ (ποιέω) kipar, podobar

ἄγᾶμαι [fut. ἀγάσομαι, ep. ἀγάσομαι; aor. ἠγάσθη, ep. ἠγασ(σ)άμην, ἀγασ(σ)άμην], sobl. **ἀγάζομαι, ἀγαίομαι, ἀγάομαι** (ἀγάλλω, ἀγα-) **1. a)** občudujem, čudim se, strmim τινός τι, τινά τινος, τινός, ὅτι ali z gen. pl.; **b)** cenim, spoštujem; τινί zadovoljen sem s kom, veselim se česa; **2.** jezim se, srdim se, zavidam, ne privoščim τινί; nejevoljen sem τί

Ἀγαμέμνων, ονος, ὁ Agamemnon, mikenski kralj; adi. **Ἀγαμεμνόνεος** 3 Agamemnonov, agamemnonski; patron. **Ἀγαμεμνονίδης**, ου, ὁ Agamemnonid = Agamemnonov sin = Orest

ἀγαμένως adv. (ἄγᾶμαι) pohvalno, s pohvalo

ἄ-γαμος 2 neoženjen, neomožen, samski; γάμος ἄγαμος nesrečen zakon

ἄγαν adv. (ἀγα-) zelo, povsem, preveč, neizmerno

ἀγανακτέω (ἄγαν, ἐνεγκεῖν) vznemirjam se, srdim se, nezadovoljen sem, tožim τινί, ἐπί τινι, ὑπέρ τινος

ἀγανάκτησις, εως, ἡ nejevolja, ἀγανάκτησιν ἔχω τινί dajem komu povod za nezadovoljstvo, dajem komu razlog za nejevoljo; περι τὰ οὐλα bolečina v dlesnih

ἀγανακτητός 3 (ἀγανακτέω) nejevoljo vzbujajoč, razdražljiv, strahovit

ἀγά-νιφος 2 ep. (νείφω) [Et.: pesn. sestavljenka ajol. izvora; prim. lat. nix, sl. sneg] močno zasnežen, s snegom pokrit, snežen

ἀγανός 3 (ἄγᾶμαι) ep. poet. prijazen, mil, blag, ljubezniv

ἀγανοφροσύνη, ἡ ep. blagost, prijaznost, ljubeznivost

ἀγανό-φρων 2 (φρόνη) ep. blag, prijazen, mil **ἀγάομαι** = ἄγᾶμαι, ep. [ἀγάασθε = ἀγᾶσθε, ἀγάασθαι = ἀγᾶσθαι, impf. ἠγάασθε = ἠγᾶσθε] zavidam, ne privoščim

ἀγαπάζω in med., ep. in poet. ljubim, prijazno sprejemam, prijazno pozdravljam

ἀγαπάω prijazno sprejemam, prijazno pozdravljam **1.** spoštujem, cenim, ljubim; **2.** zadovoljujem se, zadovoljen sem s čim τί, τινί, hvalim kaj; **3.** pass. všeč sem, dopadam, ugam

ἀγάπη, ἡ (ἀγαπάω) ljubezen; obed; αἱ ἀγάπαι bratski obedi NT

ἀγαπ-ήνωρ, ορος (ἀγάπη, ἀνήρ) po nekaterih: junaški, pogumen, hraber, srčen; po drugih: gostoljuben

ἀγάπησις, εως, ἡ (ἀγαπάω) ljubezen, ljubljene

ἀγαπητός 3 **1.** ljubljen, drag, ljub, ljubezniv, ljubljene; **2.** zaželen, prijeten, dobrodošel, ἀγαπητόν ἐστι τινί, εἰ zadovoljen mora biti, če (da); adv. ἀγαπητῶς komaj, ἀγαπητῶς ἔχω zadovoljen sem

ἀγά-ρροος 2 (ῥέω) ep. deroč

Ἀγασίας, ου, ὁ Agazias, Grk iz Stimfala, Ksenofontov prijatelj

ἀγάσσεσθαι gl. ἄγᾶμαι

ἀγά-στονος 2 (ἀγα-, στένω) ep. in poet. vršeč, šumeč

ἀγαστός 3 (ἄγᾶμαι) čuden, čudovit, krasen

Ἀγαύη, ἡ Agava, Kadmova hči

ἀγαυός 3 (γαῦρος) ep. čudovit, krasen, slaven, častitljiv, vrl, plemenit

ἀγαυρός 3 (ἀγαυός) ion. **1.** ponosen, prevzet; **2.** čudovit, krasen; adv. sup. ἀγαυρότατα zelo sijajno, nadvse sijajno, kar najsjajnejše

ἀγγαρεύω (ἄγγαρος) silim τινά τι NT

ἀγγαρήμιον, ου, τό jezdna (hitra) pošta, organi-

ziran poštni sistem v Perziji za hitro dostavo kraljeve pošte

ἄγγελος, ἀγγαρήιος, ó hitri sel na konju, hitri glasnik na konju (pri Perzijcih); *pren.* ἄγγαρον πῦρ ognjeno znamenje

ἄγγεῖον, τό [Et.: iz ἄγγος; *beseda je morda prevzeta iz katerega od sredozemskih jezikov ali iz mikenščine*] posoda, shramba, skrinja; lobanja, črepinja

ἄγγελία, ἡ (ἄγγελος) **1.** poročilo, vest, glas, novica, πατρός o očetu, ἐμῆ o meni; **2.** ukaz, povelje, zapoved

ἄγγελίης, ου, ó = ἄγγελος

ἄγγελιη-φόρος, ó (ἄγγελία, φέρω) glasonoša, kurir, kraljevi komornik

ἄγγέλλω [Et.: iz *ἄγγέλ-ιω; *prim. tudi ἄγγελος, ἀγγελία*] [fut. ἀγγεῖω, ion. ἀγγελέω; aor. ἤγγελα in (redko) ἤγγελον; pf. ἤγγελα, ion. plpf. pass. ἄγγελτο; aor. pass. ἤγγέλθην, ion. ἤγγέλην] **1.** sporočam, javljam, izjavljam; ukazujem, zapovedujem, veleвам; *subst. pt.* ó ἀγγέλλων glasnik, sel; τὰ ἀγγελθέντα glas, vest, novica, sporočilo; *veže se s* ὅτι, ὡς, *acc. c. inf. in pt.:* Ὁρέστην βίον λελοιπότα da je Orest umrl; *v pass. osebni sklad:* Κύρος ἀγγέλλεται τετελευτηκώς poroča se, da je Kir umrl; **2. med.** izjavljam, Θεύκρω φίλος εἶναι da sem Tevkrov prijatelj

ἄγγελημα, ατος, τό = ἀγγελία

ἄγγελος, ó [Et.: *prim. perz.* ἄγγαρος državni poštni sel (izvor besede ni natančno pojasnjen; *morda je iran., babil. ali akad.*), *lat.* angelus] **1.** sel, glasnik, poslanec, odposlanec; **2. NT** angel, apostol

Ἄγγιτης, ου, ó Angit, reka v Makedoniji

ἄγγος, ους, τό *ep.*, **ἄγγήιον**, τό *ion.* posoda, vrč, žara

Ἄγγρος, ó Angros, reka v Iliriji (zdaj Drina)

ἄγε, ἄγετε [*imp. od* ἄγω] le, daj (dajte), kvišku

ἀγείρω [Et.: iz *ἀγέρ-ιω, *kor. *ger-* 'zbirati', 'nabirati', 'grabiti'; *prim. lat.* grex 'čreda', gremium 'naročje', *sl.* grmada, prgišče (iz *stcslovan.* přegršťa), pogrniti; *sor. gr. besede:* ἀγορά, ἄγυρις, ἀγύρτης, ἀγυρτήρ, ἀγυρμός] [*Obl. fut.* ἀγερῶ, *aor.* ἤγειρα, *cj.* ἀγείρωμεν, *med.* ἤγειράμην (*ep.* ἀγείράμην); *krep. aor. med. ep.* ἀγερόμην (*sinkop.* ἤγρόμην, ἤγρετο, *inf.* ἀγερέσθαι, *pt.* ἀγρόμενος); *pf. pass.* ἀγήγερμαι (*3. pl. plpf.* ἀγγιγέρατο); *aor. pass.* ἤγέρ-

θην, *ep. 3. pl.* ἤγερθεν in ἀγερθεν] **1. act.** zbiram, nabiram, pobiram; sklicujem (zborovanje); pobiram darove, beračim; pridobivam; **2. pass.** zbiram se, shajam se, θυμὸς ἐς φρένα ἀγέρθη zavest se mu je vrnila, opogumil se je; **3. med. a)** nabiram zase, beračim; **b)** = *pass.;* ἀγρόμενος zbran, σύες svinjske črede

ἀγελαῖος 3 (ἀγέλη) k čredi spadajoč, v čredi (bivajoč), čredi pripadajoč, βοῦς govedo, ki se pase, ἰχθύες ribe selivke, ribja jata

ἀ-γέλαστος 2 (γελάω) ki se ne smeje, žalosten; *adv.* ἀγελαστί brez smeha

ἀγε-λείη, ἡ (ἄγω, λεία) *ep.* darovalka plena, plenilka (Atenin pridevek) [*nekateri izpeljujejo besedo iz* ἄγω *in* λείω: voditeljica vojske]

ἀγέλη, ἡ [Et.: iz ἄγω 'vodim', 'gonim', 'ženem'; *prim. lat.* agolum 'pastirska palica', agilis 'gibčen', 'gibljiiv', 'premičen'] **1.** čreda, *dat. ep.* ἀγέληφι v čredi, v čredo; **2. pren.** oddelek, četa, krdelo

ἀγεληδόν *adv.* v čredah, čredoma, trumoma

ἀγέμεν *ep.* = ἀγειν

ἄγεν *ep. aor. pass. od* ἄγνυμι

ἀγεναῖλόγητος 2 brez rodovnika, neznane-ga (neznatnega, nepomembnega) rodu *NT*

ἀ-γένειος 2 (γένειον) brez brade, golobrad

ἀ-γενής 2 (γένος) = ἀγενής

ἀ-γένητος 2 (γίγνομαι) (še) nerojen, brez začetka, nestorjen; ki se ni zgodil

ἀ-γεννής 2 (γεννάω), neplemenit, nizkega rodu; *pren.* nizek, preprost, nepošten, nemožat, bojazljiv, strahopeten; *adv.* ἀγεννῶς bojazljivo, οὐκ ἀγεννῶς pogumno, srčno

ἀ-γέννητος 2 (γεννάω) *poet.* nerojen, nizkega rodu, neplemenit

ἀγέομαι *dor.* = ἡγέομαι

ἀ-γέραστος 2 *ep.* (γέρας) brez častnega darila, neobdarjen, neobdarovan

ἀγερέσθαι, ἄγερθεν *ipd. gl.* ἀγείρω

ἀγερμός, ó, **ἄγερσις**, εως, ἡ *ion.* (ἀγείρω) zbiranje (vojske), nabor; ἄγερσιν στρατοῦ ποιεῖσθαι zbirati vojsko

ἀγέρωχος 2 *ep.* silen, bojevit, pogumen, hraber

ἄ-γευστος 2 (γεύομαι) ki česa ni okusil, ki česa ne pozna, neizvéden v čem, ki česa ne obvlada τινός

ἀγή, ἡ (ἀγνῦμι) (kar je) zlomljeno, kosi, koščki; ἀγαί κωπῶν = κωπαὶ κατεαγνῦται

ἀγη¹, ἡ (ἀγαμαι) *ep. ion. poet.* **1.** strmenje, čudenje; **2.** zavist, sovraštvo

ἀγη² *ep.* = ἔαγη *od* ἀγνῦμι

ἀγηγέρατο *gl.* ἀγείρω

ἀγηλατέω, ἀγηλατέω (ἄγρος, ἐλαύνω) izganjam, pregnjam (preklete)

ἀγημα, ατος, τό (ἄγω) izbrane čete, telesna straža, težkooboroženi Makedonci

ἄγην = ἄγειν

ἀγηνορίη, ἡ *ep.* **1.** možatost, srčnost, pogum; **2.** prevzetnost, trmoglavost

ἀγ-ήνωρ, ορος, ό, ἡ (ἄγαν, ἀνήρ) *ep.* možat, pogumen, hraber, srčen, smel, ponosen, prevzeten; θυμός ἀγ-ήνωρ prevzetnost

ἀ-γήραντος 2, ἀ-γήρατος 2 (γήρας) **1.** ki se ne stara, nepostarljiv, večno mlad, vedno mlad; **2.** neminljiv, nespremenljiv

ἀ-γήραος 2, ἀ-γήρωσ 2 *ep.* = ἀγήραντος

Ἄγησί-λαος, ό Agezilaj, spartanski kralj

ἀγησί-χορος 2 *dor.* (ἡγήσομαι) = ἡγησίχορος zbor vodeč, zboru ukazujoč

ἄγητήρ *dor.* = ἡγητήρ

ἀγητός 3 (ἀγάομαι) čudovit, sijajen, krasen

ἀγιάζω (ἄγιος) očiščujem, posvečujem

ἀγιασμός, ό (ἀγιάζω) posvečenje, posvetitev, posvečevanje *NT*

ἀγίζω (ἄγιος) *poet.* posvečujem

ἀγίνέω [*inf. praes.* ἀγινέμεν(αι), *impf.* ἡγίνεον, ἀγίνεον; *iterat.* ἀγίνεσκον] = ἄγω vodim, gonim, pripeljem; *med.* dam si koga pripeljati

ἄγιος 3 [ἄ] (ἄγρος, τό) **1.** posvečen, svet, čist; ἄγιον τό svetišče, tempelj; τὰ ἄγια ἄγιων najsvetejše *NT*; **2.** častitljiv

ἀγιότης, ητος, ἡ svetost *NT*

ἀγιστεύω (ἀγίζω) **1.** posvečujem; **2.** svet sem; βιοτὰν ἀγιστεύει njegovo življenje je čisto

ἀγιωσύνη, ἡ (ἄγιος) svetost

ἀγκ- *ep. in poet.* = ἀνακ-

ἀγκάζομαι *ep. dep. med.* (ἀγκάς, ἀγκών) dvigujem z rokami, jemljem v naročje

Ἄγκαῖος, ό Ankaj, kralj v Arkadiji

ἀγκ-καλέω *poet.* = ἀνα-καλέω

ἀγκάλη, ἡ (ἀγκάς) *ep.* roka, laket, komolec; (ἐν) ἀγκάλας φέρειν (περιφέρειν) nositi na

rokah = ljubiti koga; εἰς ἀγκάλας (δέχομαι) v naročje *NT*

ἀγκάλις, ἰδος, ἡ *ep.* [*dat. pl.* ἀγκάλιδεσσι] = ἀγκάλη

ἀγκάς (ἀγκών) *adv. ep.* na rokah, v rokah, v roke, v naročje

ἀγκιστρον, τό (ἀγκών) trnek; kljuka

ἀγκ-κλαύσας *gl.* ἀνα-κλαίω

ἀγκ-κλίνας *gl.* ἀνα-κλίνω

ἀγκοΐνη, ἡ *ep.* = ἀγκάλη

ἀγκ-κομίσσαι = ἀνα-κομίσαι

ἄγκος, ους, τό [*prvotni pomen:* udrtnina, *prim.* ἀγκών] prepad, globina, kot, vdolbina, dolina

ἀγκ-κρεμάσασα *gl.* ἀνα-κρεμάννῦμι

ἀγκύλη, ἡ [ῦ] ('ukrivljeno', 'upognjeno'; ἀγκών) **1.** tetiva (na loku); zanka, jermen; **2.** debela ladijska vrvi; **3.** uho vesla; **4.** sulica, kopje

ἀγκυλο-μήτης, εω, ό (ἀγκύλος, μήτις) *ep. adi.* zvit, prebrisan, lokav, premeten; *subst.* zvitez, prebrisanec, premetenec

ἀγκύλος 3 (ἀγκών) *ep.* kriv, zakrivljen, ukrivljen, upognjen

ἀγκυλό-τοξος 2 *ep.* z zakrivljenim lokom, krivolok

ἀγκυλο-χείλης, ου, ό (χεῖλος) *ep.* krivokljun

ἀγκυλο-χήλης 2 (χηλή) *ep.* krivokremljat, krivokremljast, krivoparkljat, krivoparkljast

ἀγκυλωτός 3 [*adi. verb. od* ἀγκυλόω] zakrivljen, ukrivljen, στοχάσασαυιν z (metalnimi) kopji, ki so jih lučali z jermeni

ἄγκυρα, ἡ (ἀγκών) [*Et.: prim. stind.* anku-śa- 'kavelj', 'kljuka'; *gr. izpos. je tudi lat.* ancora 'sidro'] sidro; ἀγκύρας ἀποκόπτειν presekati sidra

ἀγκών, ὄνος, ό [*Et.: iz ide. baze* *ang- 'upogibati', 'kriviti'; *prim. lat.* Ancus 'Ank' (*lastno ime* = 'krivorok'), uncus, aduncus 'kriv', 'skrivljen', 'ukrivljen', ancræ 'dolina', 'dol', angulus 'kot', 'ogel', ānulus 'prstan', *sl.* ogel, vogel, *nem.* Angel 'želo', Türangel 'tečaj (stožer) vrat', Fischangel 'trnek', Enkel 'gleženj', *ang.* ankle, ancle 'gleženj'] **1.** roka, laket, komolec;

2. rob, štrlina, vogal τεύχεος, zavoj, ovinek, zavinek, okljuk ποταμοῦ; **3.** klanec, globel

ἀγλαΐα, ἡ, *ion.* ἀγλαΐη (ἀγλαός) [*dat.* ἀγλαΐηφι] **1.** blesk, krasota, sijaj, sijajnost, lišp; **2.**

lepota, radost; **3.** (*nav. pl.*) ošabnost, gizdavost, oholost

ἀγλαΐζω (ἀγλαός) *ep. poet.* [*inf. fut.* ἀγλαΐσεισθαι] **1.** *act.* krasim τί; dajem komu kaj v okras τινί τι; **2.** *med. in pass.* bleščim se, svetim se, ponašam se

ἀγλαΐσμα, ατος, τό (ἀγλαός) *poet.* okras, lišp
ἀγλαό-δωρος 2 (ἀγλαός, δωρέομαι) deleč krasne darove

ἀγλαό-θρονος 2 *poet.* ponosno vladajoč, ponosno kraljujoč

ἀγλαό-καρπος 2 *ep.* s krasnim sadjem μηλέαι

ἀγλαός 3 *ep. poet.* [*Et.*: iz *ἀγλαφός; *sor.* z *gr.* γλαυκός 'svetel', γελάω 'smejem se', γλήνη 'zenica', 'oko'] svetel, sijajen, bleščedč; čist, bister ὕδωρ; slaven, krasen, prelep υἱός, ἄποινα, δῶρα

Ἄγλαυρος, ἡ Aglavros, Kekropsova hči, ki so jo posebej čistili v Atenah

ἀγλαΐ-ὠψ, ὠπος *poet.* svetlih oči, sijajen, svetel

ἄ-γλωσσοσ 2 *poet.* brez jezika, nem, barbarski
ἄγμος, ὁ (ἀγνῦμι) *poet.* strmina, breg, razpoka, prepad

ἄ-γναφος 2 (γνάπτω) nepovaljan, neumit, nov NT

ἀγνεΐα, ἡ (ἀγνός) čistost, nedolžnost, očiščenje, posvetitev

ἀγνεύω (ἀγνός) **1.** čist sem, z *inf.* imam (štejem) kaj za čisto, za sveto; **2.** očiščujem

ἀγνίζω (ἀγνός) *poet.* **1.** očiščujem (s spravno daritvijo); opiram, spravljam; **2.** posvečujem NT

ἀγνισμός, ὁ očiščenje, sprava

ἀγνοέω (γνώναι) [*ep.* ἀνοιέω, *aor. iterat.* ἀγνώσασκε, *fut. med.* ἀγνοήσομαι s *pass. pomenom*] **1.** ne poznam, ne spoznam, ne vem, ne razumem, ne opažam τινά, τινός, περί τινος; *pass.* ἀγνοοῦμαι o meni se ne ve, neznan sem, τὰ ἄγνοημένα neznane dežele; οὐκ ἀγνοέω prav dobro vem; **2. intr.** motim se, dvomim, grešim (iz nevednosti ali slabosti) NT

ἀγνόημα, ατος, τό = ἀγνοια

ἀγνοια, *poet.* ἀγνοια, *ion.* ἀγνοίη, ἡ (ἀγνοέω) **1.** neznanje, nevednost, ὑπ' ἀγνοίας iz nevednosti; **2.** nespamet, zmota, napaka, pregrešek, greh

ἀγνοιέω = ἀγνοέω [*cj. praes.* ἀγνοιῆσι]

ἀγνός 3 (ἀγιος) **1.** svet, posvečen, čistit; χῶρος

οὐχ ἀγνός πατεῖν kraj, kamor ne sme nihče stopiti; **2. a)** neomadeževan, čist, nedolžen, pobožen, δέμας ἀγνόν ἴσχω vzdržujem se, vzdržim se; **b)** očiščujoč, očiščen; *adv.* ἀγνώδης nedolžno, neomadeževano, brez greha; ἀγνώδης ἔχω nedolžen sem, sem brez greha

ἄγνος, ἡ, ὁ konopljika (vrba)

ἀγνότης, ητος, ἡ čistost, nedolžnost

ἄγνῦμι *ep. poet.* [*Et.*: iz *φαγ-νυμι, kar je izpeljano iz kor. *uag- 'upogniti', 'upogibati', '(z) lomiti'; *prim. lat.* vagus 'okoli se potikajoč', 'pohajajoč', 'nestalen', vagor 'potikam se', 'pohajam', 'klatim se', *stvnem.* wankon, wanchōn = *nem.* wanken 'opotekati se', 'omahovati', wackeln 'majati se', Wankelmüt 'omahljivost'] [*Obl. fut.* ἄξω, *NT* ἐάξω, *aor.* ἔαξα, *ep.* ἤξα; *krep. aor. pass.* ἐάγηην, *ep.* ἄγην, *3. pl. ep.* ἄγεν = ἐάγησαν, *cj. NT* ἐαγῶ, *krep. pf. act.* ἔαγα] **1.** *act.* lomim, razbijam, razdiram; **2. med. in krep. pf. act. lomim se, drobim se, zdrobim se, počim, zavijam (se), vijem se ποταμός, περί καμπὰς πολλὰς ἀγνύμενος ki se vije v mnogih ovinkih; *pf.* ἔαγα zlomljen sem, razbit sem**

ἀγνωμονέω (ἀγνώμων) nespameten sem, nerazsodno ravnam, krivično postopam

ἀγνωμοσύνη, ἡ (ἀγνώμων) **1.** nevednost, nezkušenost, nepremišljeno ravnanje, nerazumnost, nesorazum; **2. a)** brezobzirnost, krivica; trmoglavost, trdovratnost, upornost; **b)** nehvaležnost

ἄ-γνώμων 2 (γνώμη) **1.** neveden, nespameten, nepremišljen, nerazumen; **2. a)** trdosrčen, brezobziren, uporen, trmast; **b)** nehvaležen; οὐκ ἀγνώμων prizanesljiv, milostljiv; *adv.* ἀγνωμόνως nespametno, nepremišljeno; ἀγνωμόνως ἔχω nespameten sem

ἄ-γνώς, ὠτος (γνώναι) **1.** nepoznan, neznan, ἀδόκησις λόγων negotova, neutemeljena govorica; **2.** nepoznavajoč, neveden, nevešč, σοῦ τυχῶν ἀγνώτος v tebi sem našel človeka, ki me ne pozna

ἀγνώσασκε *gl.* ἀγνοέω

ἀγνωσία, ἡ neznanje, nepoznavanje, nevednost; neznanost, nepoznanost, neslavnost, διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν ker se med seboj niso poznali

ἄ-γνωστος 2, *poet.* ἄ-γνωτος **1.** neznan, tuj;

2. nerazumljiv, neumeven; γλῶσσαν ἀγνωστότατοι ki govoriijo popolnoma tuj jezik

ἄ-γνωτος 2 = ἄγνωστος

ἀγ-ξηραίνω *ep.* = ἀνα-ξηραίνω

ἄ-γονος 2 (γονή) 1. nerojen; 2. brez otrok, nerodoviten; τόκος nesrečen porod

ἀγορά, *ion.* ἀγορή, ἡ (ἀγείρω) 1. a) zbor, zborovanje, (ljudska) skupščina; ἀγορὰν συνάγειν, τίθεισθαι, ποιεῖσθαι sklicati skupščino, λύειν razpustiti; ἀγορὰ γίγνεται poteka, se vrši; b) govor v ljudski skupščini, razprava, zgovornost; ἀγορὰς ἀγορεύειν govoriti na ljudskem zboru, govoriti na ljudski skupščini; 2. zbirališče, sejem, trg, agorá; ἀγορὰ πλήθουσα poln trg (čas, ko je trg poln in sejem živahen, dopoldne med 10. in 12. uro), ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσας pred poldnevom; 3. a) tržno blago, živila, hrana, živež; ἄγω ἀγορὰν na trg prinašam živila, ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ζῶα preživljam se s kupljenim živežem, ἀγορᾷ χρῆσθαι kupovati živež (na trgu), ἀγορὰν παρέχειν prirediti sejem, prinesiti živež na prodaj, οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς sejmarji; b) trgovina, promet; εἰς τὴν ἀγορὰν πλάττειν delati za prodajo; c) carina, uvoznina: ἀγορὰς καρποῦσθαι

Ἄγορά, *ion.* Ἄγορή, ἡ Agora, mesto na Trakijskem Hersonezu

ἀγοράζω (ἀγορά) 1. na trgu sem, na sejmu sem; 2. kupujem, tržim na trgu; *med.* kupujem si

ἀγοραῖος 2 1. k ljudski skupščini spadajoč, Ζεὺς ἀγοραῖος Zevs, zaščitnik zborovanj; 2. ki se nahaja na trgu, tržen; *subst.* οἱ ἀγοραῖοι kramarji, trgovci, sejmarji, spretni kupčevalci, spretni prekupčevalci; postopači; αἱ ἀγοραῖοι *sc.* ἡμέραι NT tržni dnevi, sodni dnevi

ἀγορανομέω sem agoranom, sem tržni nadzornik; sem edil

ἀγορανομικός 3 agoranomski, k službi agoranoma (tržnega nadzornika) spadajoč; edilski, k službi edila spadajoč

ἀγορᾶ-νόμος, ὁ agoranom, tržni nadzornik; edil

ἀγοράομαι *dep. med., ep. ion. poet.* [2. *pl. ep.* ἀγοράασθε, *impf.* 3. *pl.* ἤγορόωντο] 1. sem na skupščini, posvetujem se; 2. govorim (javno) na skupščini, zborujem

ἀγοραστής, οὐ, ὁ (ἀγοράζω) kupovalec (zlasti suženj, ki je kupoval potrebščine za kuhinjo)

ἀγορεύω 1. govorim (javno) na skupščini, *splošno:* govorim, rečem, povem, javljam, razglašam, zapovedujem; svetujem φόβονδε; ἀγορὰς ἀγορεύω govorim na zboru, govorim na zborovanju, nastopam na ljudski skupščini; dogovarjam se; 2. *med. (ion.)* dam razglasiti, dam objaviti

ἀγορή *ion.* = ἀγορά

ἀγορῆ-θεν *ep. adv.* s skupščine

ἀγορῆν-δε *ep. adv.* na skupščino, na posvetovanje, k posvetovanju

ἀγορητής, οὐ, ὁ (ἀγοράομαι) *ep.* (javni) govornik

ἀγορητής, ὅς, ἡ (ἀγοράομαι) *ep.* dar govora, zgovornost

ἄγορος, ὁ *poet.* = ἀγορά

ἄγός, ὁ (ἄγω) *ep.* vodja, vojskovodja, vodnik

ἄγος, οὐς, τό krivda, zločin, umor, prekletstvo; ἐλαύνειν poravnati; *meton.* hudodelec, zločinec; ἐν τῷ ἄγει ἐνέχομαι na vesti imam uboj

ἄγος, οὐς, τό sveti strah, sprava, očiščenje; ὡς ἄγος *sc.* ἐστίν kolikor je treba za spravo

ἄ-γοστός, ὁ *ep.* [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; po eni od domnev izhaja iz *ἀγορ-στός, ta pa iz ide. kor. *ger- 'grabiti', 'nabirati', 'zbirati'; prim. stcslovan. grъstь 'prgišče', sl. prgišče'] dlan*

ἄγρα, ἡ, *ion.* ἄρη [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; ena od teorij jo povezuje tudi z glag. ἄγω]* 1. lov, lovljenje; 2. lovski plen, divjačina

ἄ-γράμματος 2 (γράμμα) ki ne zna pisati (in brati), nepismen, neuk, neizobražen

ἄ-γραπτος 2 (γράφω) nepisan, nenapisan; ἄγραπτα νόμιμα nenapisan (notranji moralni) zakon

ἀγραυλέω bivam pod milim nebom

ἄγρ-αυλος 2 (ἄγρός, αὐλή) *ep. poet.* na polju živeč, pod milim nebom prebivajoč; divji θήρ

ἄ-γρᾶφος 2 (γράφω) nepisan, nenapisan; νόμοι naravni moralni zakoni; πόλεις mesta, ki niso sprejeta v zvezo, nevtralna

ἄγρει, ἀγρεῖτε *gl.* ἀγρέω

ἄγρευμα, ατος, τό (ἄγρα) lov, lovski plen, ulov

ἄγρεύς, ἑώς, ὁ *poet.*, ἀγρευτήρ, ἦρος, ὁ, ἀγρευτής, οὐ, ὁ (ἄγρα) lovec; ἐχθύος ribič

ἄγρεύω, ἀγρέω *ep. poet.* lovim, ujamem, λόγω v besedi, z besedo NT; ἀγρεύω ἄγραν grem

na lov, ulovim; ἀἴμα τραγοκτόνον hlepim po krvavem klanju ovnov; *imp.* ἄγρει, ἄγρεῖτε pojdi!, pojдите!, na noge!, naprej!

ἄγρη, ἡ *ion.* = ἄγρα

ἄγριαίνω (ἄγριος) srdim se, jezim se τινί na koga; (*o reki*) divjam, razsajam

ἄγρι-έλαιος, ου, ἡ divja oljka; *adi.*: iz divje oljke

ἄγριος 3 in 2 [ἄ] (ἄγρός) **1.** na polju živeč, divji; *o kraju*: pust, neobdelan; τὰ ἄγρια divjačina, zveri; μέλι ἄγριον divji med; **2. a)** *o ljudeh*: hudoben, surov, krut; **b)** *o stvarih*: silen, hud, neozdravljiv, nepomirljiv ὀδύνη, λύπη, πόνου; strasten ἔρωτες; *adv.* ἀγρίως silno, divje, besno

ἄγριότης, ητος, ἡ (ἄγριος) divjost, surovost

ἄγριό-φωνος 2 (φωνή) *ep.* surovo govoreč, barbarški

ἄγριόω (ἄγριος) **1.** *act.* razkačim, razsrdim, razjezim; **2. pass.** razsrdim se, τινί, ἐπί τινι na koga

ἄγρι-ωπός 2 (ἄγριος, ὦψ) divje gledajoč, divjega pogleda, τέρας srepegled, srepo gledajoč, srepega pogleda

ἄγρο-βότης, ου, ὁ *poet.* na polju pasoč, pastirujoč

ἄγρό-θεν (ἄγρός) *adv. ep.* s polja, z dežele

ἄγροικία, ἡ (ἄγροικος) kmetavzarsko obnašanje, surovost, neotesanost, zagovednost, abotnost

ἄγρ-οικος, ἄγρ-οἶκος 2 (ἄγρός, οἰκέω) **1.** vaški, kmečki, podeželski; **2.** surov, neotesan, zagoveden; **3.** neobdelan, pust ὄρος

ἄγροιώτης, ου, ὁ (ἄγρός) *ep.* kmet, vaščan, poljedelec

ἄγρόμενος *gl.* ἀγείρω

ἄγρόν-δε *ep. adv.* na deželo, na kmete

ἄγρο-νόμος 2 (νέμω) *poet.* na polju prebivajoč, poljski, vaški νόμῃ; *subst.* ὁ ἀγρονόμος kmet, poljedelec

ἄγρό-νομος 2 *poet.* kjer se pase zverjad, vaški, kmečki, podeželski πλάξες

ἄγρός, οῦ, ὁ [Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; morda gre za ide. besedo, katere prvotni pomen je 'neobdelano polje'; *prim. stind.* ágra-, *lat.* ager 'njiva', 'polje', *got.* akrs, *nem.* Acker; *ena od teorij jo povezuje tudi z glag.* ἄγω] njiva, polje, zemlja; *pl.*

zemljišče, posestvo na kmetih; ἐπ' ἀγροῦ na kmetih = *lat.* ruri

ἄγροτέρα trate ljubeča (Artemidin pridevek)

ἄγρότερος 3 (ἄγρός) *ep.* divji, vaški, poljski, podeželski

ἄγρότης, ου, ὁ (ἄγρός) *ep. poet.* na kmetih stanujoč, kmečki, vaški; *subst.* ὁ ἀγρότης vaščan, kmet, podeželan

ἄγρουπνέω (ἄγρουπνος) ne spim, bedim

ἄγρουπνία, ἡ nespečnost, bedenje, budnost

ἄγρ-υπνος 2 (ἄγρός, ὕπνος) nespeč, buden, bedeč

ἄγρώσσω *ep.* (ἀγρέω) lovim, ulovim, ujamem

ἄγρωστις, εως, *ep.* ιος, ἡ trava, pirnica

ἄγρώτης 2 (ἄγρός) divji θήρ; *subst.* ὁ ἀγρώτης kmet, vaščan, podeželan, poljedelec

ἄγυια, ἄγυιά, ἡ [Et.: beseda je po izvoru domnevno obl. pt. pf. act. (brez reduplikacije) od glag. ἄγω s pomenom 'tja vodeča' sc. pot (ἄγυια ὁδός); od tod *lat. izpos.* agēa] pot, steza, cesta, ulica; *pl.* okolica, pokrajina

ἀ-γύμναστος 2 (γυμνάζω) neizurjen ἔπιπος, nevajen, neizvėden, nevešč; neizmučen νόσῳ; *adv.* ἀγυμνάστως nevajeno, nevešče, ἀγυμνάστος ἔχω πρὸς τι nisem vajen česa

ἄγυρις, ιος, ἡ (ἀγείρω) *ep. poet.* zbor, zborovanje, skupščina; νεκύων množica, truma, kopica; tabor νηῶν

ἄγυρτάζω (ἀγύρτης) *ep.* nabiram, priberačim, naberačim

ἀγύρτης, ου, ὁ (ἀγείρω) berač, potepuh, slepar

ἀγχέ-μαχος 2 (ἄγχι, μάχομαι) boreč se iz bližine; ὁ ἀγχέμαχος borilec (borec) iz bližine, ὅπλα orožje za boj iz bližine

ἄγχι (ἄγχω) *adv. in praep.* z *gen.* blizu, tik (ob), v bližini; *comp.* ἄσσον, ἄσσοτέρω: ἄσσον ἴεναι bližati se; *sup.* ἄγχιστα, ἄσσοτάτω najbližje (*o kraju in sorodstvu*), ἄγχιστα, οἱ najbližji sorodniki

ἀγχι-αλος 2 (ἄλς) *ep. poet.* blizu morja, primorski, obdan z morjem

ἀγχι-βαθής 2 (βάθος) globok že pri bregu

ἀγχι-θεος 2 *ep.* blizu bogovom, bogovom soroden, v sorodu z bogovi

ἀγχι-μαχητής 2 = ἀγχέμαχος

ἀγχι-μολος 2 (μολεῖν) *ep.* približujoč se, blizu prihajajoč, blizu bivajoč; ἔξ ἀγχιμόλοιο iz

- bližine, od blizu, ἀγγίμολον μετ' αὐτόν takoj (tik) za njim
- ἀγγίνοια**, ἡ zavednost, bistrournost, razsodnost
- ἀγγί-νοος** 2, *skrč.* **ἀγγί-νοος** 2 zaveden, bistrourcen, razsoden
- ἀγγί-πλους** 2 *poet.* blizu jadrajoč; πόρος kratka morska vožnja
- ἀγγί-π(τ)ολις**, εως, ὁ, ἡ *poet.* blizu mesta, so-seden, mesto braneč
- Ἀγγίσης**, ου, *ep. ao.* ὁ Anhiz, Kapisov sin, Enejev oče; *patron.* **Ἀγγισιάδης**, ου, ὁ Anhiziad = Anhizov sin (potomec) = Enej
- ἄγγιστα** *gl.* ἄγγι
- ἀγγιστεῖα**, τὰ (ἀγγιστος) *poet.* bližnje sorodstvo; pravica do nasledstva
- ἀγγιστεύς**, εως, ὁ (ἀγγιστος) bližnji sorodnik, ki ima (prvi) pravico, da kaj podeduje
- ἀγγιστήρ**, ἦρος, ὁ (ἀγγιστος) *poet.* povzročitelj, vzročnik, krivec, sokrivec τινός
- ἀγγιστῖνος** 3 (ἀγγιστος) *ep.* drug poleg drugega, drug ob drugem, stisnjen, drug za drugim ἐπιπτον ἀγγιστῖνοι
- ἀγγιστος** 3 *gl.* ἄγγι
- ἀγγί-στροφος** 2 (στρέφω) nestalen, spremenljiv; ἀγγίστροφα βουλευέσθαι biti omahljiv, hitro spreminjati svoje sklepe
- ἀγγό-θεν** *adv. ion.* iz bližine, od blizu
- ἀγγό-θι** *adv. ep.* blizu z *gen.*
- ἀγγόνη**, ἡ (ἄγγω) *ep. poet.* 1. obešanje, zadrževanje, zadavitev; κρείσσονα ἀγγόνης *sc.* ἔργα ki zaslužijo več (kaj hujšega) kot vislice; 2. vrv, zanka
- ἀγγότατα**, ἀγγοτάτω *adv.* prav blizu, zelo blizu, najbliže
- ἀγγοῦ** *adv.* blizu; *comp.* ἀγγότερος bližji
- ἄγγω** [*Et.: prvotni pomen* 'stiskam', 'ožim', 'zadržnem'; *prim. lat.* angō 'zožim', 'zadržnem', *sl.* ozek, *got.* angwus, *nem. eng.* 'ozek', Enge 'ozkost', 'ožina', Angst 'strah', 'bojazen'] davim, zadavim
- ἀγγ-ώμαλος** 2 (ἄγγι, ὀμαλός) skoraj enak, zelo podoben; μάχη nedokončan, nedognan, neodločen
- ἄγω** [*Et.: prim. stind.* ájati, *lat.* agō -ēre 'ženem', 'vodim', 'delam'] [*Obl. fut.* ἄξω, ἄξομαι (*tudi s pass. pomenom*); *ao.* ἤγαγον, *ep.* ἤξα, ἄξετε, *inf.* ἄξέμεν(αι), ἄξασθε, ἄξαντο, *pf.*

ἤξα, *pass.* ἤγμαι, *aor. pass.* ἤχθην, *pf. act. tudi* ἀγήοχα]

- I. act. 1.** o živih bitjih: **a)** ženem, gonim, vodim, peljem, ravnam, vladam, pripeljem, dovedem, privedem, odvedem (živino in ljudi); napregam, vpregam (βοῦν, ἵππον); **b)** στρατεύμα o vojskovodji: vodim, poveljujem, načelujem; πολιτεῖαν, πόλιν, δήμους upravljam, vodim, vladam; λαόν, στρατόν (*tudi brez subst.*) hodim, korakam; *NT* ἄγωμεν pojdimo; **c)** o bogovih, usodi in strasteh: gonim, ženem, podim ὁ θεὸς οὕτω ἄγει bog hoče tako; θεῶν ἀγόντων po navdihnjenju, pod vodstvom bogov; **d)** vodim duševno: vzgajam [*Et.: gl.* παιδαγωγός]; **2.** o stvarih: napeljujem ὕδωρ; gradim, kopljem τάφρον; zidam τεῖχος; prinašam ἄποινα, δῶρα; darujem prvence ἀπαρχάς; gonim, nosim, vozim νῆες, ἵππους; ὁδὸς ἄγει pot vodi kam; **3.** prinašam, vodim s seboj ἑταίρους, λαίλαπα; dovažam ἀγώγιμα; **4.** vzamem (na silo, s silo) s seboj, ugrabim, odpeljem; ἄγω καὶ φέρω plenim in zasužnjujem, oropam (slečem) do golega τινά, zasužnjim; **5.** ženem pred sodišče, tožim, zatožim εἰς δίκας, εἰς ἀγῶνα; peljem na morišče ἐπὶ θανάτῳ; **6.** spoštujem, cenim περὶ πλείστου, ὡς παρ' οὐδέν prav malo; razširjam κλέος; prinašam ὄνειδος; kos sem čemu, morem prinašati ἄχθος λύπης; **7.** različne zveze ἐορτήν, μυστήρια praznujem, obhajam; ἡμέραν prebijem, preživim, *NT* ἄγει τρίτην ἡμέραν tretji dan je; σχολήν imam čas; ἡσυχίαν, εἰρήνην mirujem, πόλεμον vojskujem se, γέλωτα smejem se, krohotam se, ὕπνον uspavam; **8.** *pt.* ἄγων v zvezi z *glag.* premikanja se *nav. prevaja s predlogom s (z);*
- II. med.** ἄγομαι γυναῖκα oženim se, τῷ υἱῷ pripeljem sinu ženo, μῦθον διὰ στόμα vedno govorim o čem, στρατεύμα εἰς χεῖρας prevzemam vrhovno poveljstvo
- ἀγωγεύς**, εως, ὁ (ἄγω) *ion.* prevoznik, odpravnik, odpremitelj, odpremnik
- ἀγωγῆ**, ἡ (ἄγω) **1.** odpeljanje, odprava, odprema, prevoz, odhod; τὴν ἀγωγὴν ποιῶμαι odpeljem se, αἰ ἀγωγαί hodi, pohodi; **2. a)** vodstvo, vzgoja; **b)** vedenje, življenje *NT*
- ἀγώγιμος** 2 (ἀγωγῆ) **1.** ki ga je mogoče zlahka odpraviti ali prepeljati, prevozen; ἀγώγιμα, τὰ vozno blago, prevozno blago, transportno

blago; **2.** ki ga sme ubiti, kdor hoče; prekličan; ki se sme pripeljati pred sodišče; **3.** vodljiv, ki ga je mogoče zlahka zapeljati πρὸς τι **ἀγώνιον**, τό (ἀγωγῆ) tovor, vozno blago, prevozno blago, transportno blago

ἀγωγός, ὁ, ἡ (ἄγω) vodnik, vodnica, kažipot **ἀγών**, ὦνος, ὁ (ἄγω) **1. a)** zbor, zborišče, zborovališče, borišče, bojišče; ἀγῶνος ἔξω zunaj bojišča (preko cilja), zunaj dometa; **b)** skupščina, zbor θεῶν, νεῶν ladijski tabor, mornariški tabor; **2.** (tekmovalni) boj, tekma, bojna igra (τιθέναι, καθιστάναι, ἄγειν, ποιεῖν = prirejšati); ἀγών γυμνακός gimnastična tekma, javna telovadba **a)** borba, prepir ὄπλων, λόγων; **b)** pravda, tožba; **c)** napor, trud, stiska, nevarnost; περί ψυχῆς boj na življenje in smrt

ἀγων-ἀρχής, ου, ὁ = ἀγωνο-θέτης

ἀγωνία, ἡ (ἀγών) **1.** tekmovalna borba, boj, pravda, napor, trud; **2.** strah, bojazen; *NT* tesnoba, smrtna groza

ἀγωνιάω (ἀγωνία) **1.** tekmujem, trudim se, hočem se boriti, περί ali ὑπέρ τινος; **2.** vznemirjam se, plašim se, bojim se, strah me je ἐπί τι

ἀγωνίζομαι (ἀγών) *dep. med.* [*fut.* ἀγωνιούμαι; *aor.* ἠγωνισάμην, *pf.* ἠγωνίσμυι, *aor. pass.* ἠγωνίσθην; *ion. pf.* 3. *pl.* ἀγωνίδαται; ἀγωνιστέος] **1.** tekmujem, bojujem se, borim se πρὸς τινα ali τινί, s kom, περί τινος za kaj; στάδιον tekmujem v teku za stavo; **2. a)** brani se, zagovarjam se, pravdam se; **b)** javno govorim, pogovarjam se, razpravljam (o znanstvenem predmetu); trudim se za, težim za čim πρὸς τι; *pass.* πολλοὶ ἀγῶνες ἀγωνίδαται so se dobojevali

ἀγώνιος 2 (ἀγών) *poet.* ki spada k boju; Ζεὺς ἀγώνιος sodnik v boju, zaščitnik boja; σχολή počitek po (dolgem) boju

ἀγώνισις, εως, ἡ (ἀγωνίζομαι) tekmovalni boj, tekma, tekmovanje

ἀγώνισμα, ατος, τό (ἀγωνίζομαι) **1.** tekma; boj, pravda; **2. a)** junaško delo; **b)** bojna nagrada, bojna cena; **3. a)** ἀγώνισμα ἐς τὸ παρὰ χροῖμα znamenito delo za trenutke; **b)** za nagrado napisana igra

ἀγωνισμός, ὁ (ἀγωνίζομαι) tekma, boj, boreenje

ἀγωνιστής, οὔ, ὁ (ἀγωνίζομαι) borilec, tekmovallec; zagovornik (na sodišču)

ἀγωνιστικός 3 (ἀγωνίζομαι) pripravljen za (na) bojevanje, prepirljiv

ἀγωνοθετέω prirejam bojne igre; sem razsodnik pri bojnih igrah

ἀγωνο-θέτης, ου, ὁ (ἀγών, τίθημι) **1.** bojni re-ditelj, bojni urejevalec; **2.** bojni sodnik, bojni razsodnik; *splošno*: sodnik

ἀ-δαγμός, ὁ (δάκνω) *poet.* ugriz, srbenje, srbečica

ἀδαημονία, ἡ (ἀδαήμων) *ep.* neznanje, nevednost, nevesčost, neizvédenost

ἀ-δαήμων 2, **ἀ-δαής** *ep. ion.* (δαῖναι) neveden, nevesč, neizkušen τινός; prost česa, ne poznavajoč (*z gen.*)

ἄ-δακρυς 2 *poet.*, **ἄ-δάκρυτος** 2 (δακρῶ) **1.** brez solz, brezsolzen; **2.** neobjokovan, nepomilovan

ἀδαμάντινος 2 in 3 (ἀδάμας) jeklen, močen, močan, neomahljiv

ἀ-δάμας, αντος, ὁ (δαμάω) jeklo, ἀδάμαντι πελάσσας trden kakor jeklo, nelažniv, negotljiv

ἀ-δάμαστος 2, **ἀ-δάματος** 2 (δαμάω) **1.** neukročen, neizurjen v ježi, ἴππος; **2.** neukrotljiv, nepremagljiv, neizprosen Ἄϊδης; **3.** neporočen, deviški θεά

ἀ-δάπανος 2 (δαπάνη) brez stroškov, brezplačen, zastoj *NT*

ἄ-δαστος 2 (δαίω) *poet.* še nerazdeljen

ἀδδεής 2 *ep.* = ἀδεής

ἀδδηκώς, **ἀδδήσειε** *gl.* ἀδέω

ἄδδην *ep. adv.* = ἄδην

ἄδε *gl.* ἀνδάνω

ἄδέα *dor.* = ἠδέϊα *gl.* ἠδύς

ἀ-δεής 2, *ep.* **ἀδειής** in **ἀδδεής** (δέος) **1. a)** brez strahu, nebojazljiv, neustrašen; **b)** drzen, nesramen, brezskrben; **2.** neutemeljen, neosnovan, nepotreben θεός; οὐκ ἀδεής nevaren; *adv.* ἀδεῶς brez strahu, brez nevarnosti; po volji, poljubno

ἄδεια, ἡ, *ion.* **ἀδείη** (ἀδεής) neboječnost, nebojazljivost, varnost, gotovost, amnestija, nekaznovanost, τῶν σωματῶν ἄδειαν ποιῶ trdno obljubljam komu življenje; μετ' ἀδείας z zagotovilom o pomilostitvi; οὐκ ἐν ἀδείᾳ ποιῶμαι τὸ λέγειν mislim, da je nevarno govoriti; ἄδειαν δίδωμι τοῦ ποιεῖν dovoljujem

komu kaj; ἔχω γῆς ἀδειαν smem mirno prebivati v deželi

ἀδειής 2 *ep.* = ἀδείης

Ἀδείμαντος, ὁ Adejmant, korintski poveljnik pri Salamini

ἀδειῖν *gl.* ἀνδάνω

ἀ-δειπνος 2 (δεῖπνον) ki še ni obedoval, ki še ni večerjal, tešč

ἀ-δεισι-βόης, ου, ὁ, *poet.* ne boječ se bojnega hrupa, brez strahu, neustrašen

ἀδελφεά *poet.*, **ἀδελφεή** *ion.* = ἀδελφή

ἀδελφε(ι)ός, ὁ = ἀδελφός

ἀδελφεο-κτόνος, ὁ (κτείνω) *ion.* bratomorilec

ἀδελφή, ἡ sestra; sorodnica

ἀδελφιδέος, *skrč.* ἀδελφιδουῖς, ὁ nečak, bratranec

ἀδελφιδῆ, ἡ (ἀδελφή) nečakinja, sestrična

ἀδελφός 3 [*voc.* ἀδελφε] [*Et.*: iz ἀ *copul.* in *δελφος, *δελφύς 'maternica' = *lat.* uterus; *prvotna obl. se je domnevno glasila* *ἀ-δελφε-σός 'ki je iz iste maternice', 'sorojeni', 'sorojenec'] bratski, bratovski, sestrski, sestriški; podoben, enak, soroden, soglasen; *subst.* ὁ ἀδελφός brat; *NT* bratranec, sorodnik, sovernik

ἀδελφότης, ητος, ἡ bratstvo, bratje, bratovščina *NT*

ἀ-δερκτος 2 (δέρκομαι) *poet.* ne videč, slep, τητώμενος ἀδέρκτων ὀμμάτων oropan oči, tako da ne morejo videti; *adv.* ἀδέρκτως ne da bi se ozrl tja

ἀ-δεσμος 2 nevkljenjen, ki je brez okovov

ἀ-δέσποτος 2 (δεσπότης) brez gospodarja

ἀ-δευκής 2 [*Et.*: *sor.* z *gr.* ἐνδυκέως 'marljiv', 'skrben']; *etimološka povezava z lat.* dūcō *ni zanesljiva in tudi ne potrjena*] *ep.* nemil, krut, neprijeten

ἀ-δέψητος 2 (δέψω) *ep.* neudelan, neobdelan, neustrojen

ἀδέω (ἄδην) [*samo opt. aor.* ἀδήσειεν *in pt. pf.* ἀδηκότες *in ἀδδηκότες*] *ep.* nasitim se, naveličam se česa; *pf.* presit sem česa, prenasičen sem česa (s čim), pristudilo se mi je kaj

ἄδη *gl.* ἀνδάνω

ἀ-δηλέω (ἄδηλος) *poet.* sem v negotovosti, ne poznam česa, skrito mi je kaj τινός

ἄ-δηλος 2 skrit, skriven, neviden, temen, neznan, neopažen; neverjeten γνώμη; *adv.* ἀδήλως skrivaj

ἀδηλότης, ητος, ἡ (ἄδηλος) negotovost

ἀδημονέω nemiren sem, sem v strahu, sem v zadregi, sem v stiski, *NT* žalosten sem

ἄδην, **ἄδην** [*Et.*: *kor.* *sa-; *prim. lat.* sat, satis, satur, satiās, satiēs, satietās, satiō, *sl.* sit, sitost, *got.* saþs 'dovolj', sōþ 'sitost', gasoþþjan 'nasititi', *stvnem.* sat, *nem.* satt, *lit.* sōtis 'sitost', sotūs 'sit', 'zlahka nasitljiv', sōtinti 'nasititi'] *adv.* zadosti, dovolj, do sitega

ἄ-δῆος 2 (ἄ-δήιος) *poet.* neosovražen, varen (pred sovražniki)

ἄ-δῆρῖτος 2 *ep.* brez boja, nebojevan

ἀδήσειε *gl.* ἀδέω

ἀδήσω *fut.* k ἀνδάνω

ἀδη-φάγος 2 (ἄδην, φαγεῖν) požrešen, pogolten, sneden, *pren.* drag; νόσος bolečina, ki razjeda

ἀ-δῆωτος 2 (δῆώω) neopustošen

ἀ-διάβάτος 2 (διαβαίνω) neprehoden

ἀ-διάβλητος 2 (διαβάλλω) nedostopen natolcevanju, ki se ne pusti zanesti obrekovanju, ki ne posluša klevetanja; nepristranski

ἀ-διαίρετος 2 (διαίρεώ) nerazdeljiv, nerazdeljen

ἀ-διάκριτος 2 neločljiv, čist (ki ne sodi po videzu), nepristranski *NT*

ἀ-διάλειπτος 2 neprenehnen, neprestan, nepretrgan

ἀ-διάλλακτος 2 (διαλλάττω) nespravljljiv, nepomirljiv, neutolažljiv

ἀ-διάλυτος 2 (διαλύω) nerazvezzen, nerazvezljiv, neločljiv

ἀ-δίαντος 2 in 3 (δίαίνω) *poet.* nezmočen, neprepoten, brez potu

ἀ-διάφθαρτος 2 (διαφθείρω) nepokvarjen

ἀδιαφθορία, ἡ nepokvarjenost, čistost

ἀ-διάφθορος 2 (διαφθείρω) **1.** nepokvarjen; nepokvarljiv; nepodkupljiv; **2.** neminljiv (*proleg* ἀθάνατος)

ἀ-διήγητος 2 (διηγέομαι) nepopisen, nepopisljiv

ἀδικέω (ἄδικος) **1. act. a)** *abs.* krivično ravnati, grešim; **b)** delam (storim) krivico komu τινά, razžalim; škodujem; opustošim γῆν;

ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες krivično ravnate, ker začenjate vojno; **2. pass.** (*s. fut.* ἀδικήσομαι), dela (stori, godi) se mi krivica, trpim krivico, doživljam krivico ali škodo

ἀδίκημα, ατος, τό (ἀδικέω) krivica, prestopok, žalitev, pregreha, zločin; brezpravna posest, krivično imetje, malovredno sredstvo

ἀδικήω ajol. = ἀδικέω

ἀδικία, ή, ion. **ἀδικίη** in **ἀδικιον**, τό = ἀδικημα

ἄ-δικος 2 (δίκη) krivičen, nepravičen, nepošten, nezvest, hudoben περί τινα do koga; nepravi, neuporaben, neraben ἕππος; τὰ ἄδικα krivica; ἐκ τοῦ ἀδικου krivično, nepošteno, adv. ἀδικῶς krivično, po krivici, po nedolžnem

ἀδινός, ἀδινός 3 ep. **1.** številen, obilen, mnog, množičen μέλισσαι, μῦαι; **2.** gost, čvrst, trden, neprestan, stalen; **3.** glasen, milozvočen, blagozvočen Σειρήνες; močan, hud γόος, δάκρυα; nemiren, (na) gosto letajoč; adv. ἀδινῶς, ἀδινόν, ἀδινά glasno, milo, otožno, tožno, tožeče κλαίω

ἄ-διόρθωτος 2 (διορθῶ) neurejen, nereden

ἄδιστος = ἦδιστος

ἄ-δημός, ήτος, ό, ή, **ἄ-δημος** 3 ep. in poet. (δάμας), neukročen, neujamljen, še ne vprežen (v jarem); pren. neporočen, neoženjen, neomožena

Ἄδμητος, ό Admet, tesalski kralj

ἄ-δόκητος 2 (δοκέω) nenaden, nenadejan, nepričakovan, ἀπὸ τοῦ ἀδοκῆτου iznenada, nepričakovano; subst. τὸ ἀδόκητον nepričakovan dogodek

ἄ-δοκιμάστος 2 (δοκιμάζω) neizkušen, mladoleten

ἄ-δοκιμος 2 neizkušen, nesposoben, popačen, zavržen, pokvarjen, malopriden NT

ἀδολεσχέω (ἀδολέσχης) govoričim, brbljam, čvekam, klepetam

ἀδο-λέσχης, ου, ό (ἄδην, λέσχη) blebetač, čvekač

ἀδολεσχία, ή blebetavost, dlakocepljenje, burke, premetenost, filozofska spekulacija

ἄ-δολος 2 **1.** nezvijachen, nevarljiv, nezahrbtn; **2. NT** odkritosrčen, pristen, čist; adv. ἀδόλως pošteno

ἄδομαι (ἄ) dor. = ἦδομαι

ἄδον gl. ἀνδάνω

ἄδονά dor. = ἦδονή

ἄ-δόξαστος 2 (δοξάζω) dognan, gotov, zanesljiv

ἀδοξέω (ἄδοξος) neslaven sem, razvpit sem, sem na slabem glasu

ἀδοξία, ή (ἄδοξος) **1.** neslavnost, slab glas, sramota; **2.** sovrašтво, mrznja

ἄ-δοξος 2 (δόξα) neslaven, neznan, nepoznan

ἄ-δορυφόρητος 2 brez telesne straže

ἄδος, ἄδος, ους, τό (ἄδην) nasičenje, sitost, pristuda

Ἄδραμύτειον, τό Adramitej, mesto v Miziji

ἄ-δρανής 2 (δραίνω) neizdaten, slab

Ἄ-δραστος, ό, ion. **Ἄδρηστος** Adrast, argivski kralj

Ἄδρήστεια, ή Adresteja, mesto ob Propontidi

ἄ-δρηστος 2 ion. (διδράστω) **1. act.** ki ni voljan pobegniti; **2. pass.** neubežen

Ἄδρίας, ου, ό, ion. **Ἄδρίης** Adrias = Jadransko morje

ἄδρός 3 poln, dorasel, dorastel, zrel, močen, močan, velik, gost χιών

ἄδροτής, ήτος, ή, **ἄδρότης** NT (polna) moč, dozorelost, obilje, bogato darilo

ἄδρώω, ἄδρύνω (ἄδρός) sezorim, dozorim koga ali kaj; pass. sezorim, dozorim

ἄδου- (ἄ) dor. = ἦδου-

ἄδυνᾶμία, ή, **ἄδυνᾶσία**, ion. **ἄδυνᾶσίη**, ή (δύναμις) **1.** nezmožnost, nemoč, slabost; **2.** ubožnost, uboštvo

ἄδυνατέω (ἄδύνατος) brez moči sem, ne morem, ne zmorem; ἄδυνατεῖ nemogoče je NT

ἄ-δύνᾶτος 2 nezmožen, brez moči, slab σώματι; ubog χρήμασι; pass. nemogoč; τὰ ἀδύνατα nezmožnost; ἀδύνατον ὄν ker je (bilo) nemogoče

ἄδύ-πνοος 2 dor. = ἦδύπνοος

ἄδυτον, τό (ἄ, δύω) najsvetejše (kamor je smel stopiti samo duhovnik), svetišče

ἄδω [ἄ], ion. **ἄείδω** [Et.: iz *ἄφειδω < *ἄ-φε-ιδ-εῖν < *ἄ-φε-φδ-ειν] [fut. ἄσομαι, ep. ἀείσομαι (ἀείσω), aor. ἦσα, ep. ἦεισα, ἀεισα; pf. pass. ἦσμαι, aor. pass. ἦσθην] pojem, opevam, slavim, deklamiram, brnim (o tetivi), pojem, kikirikam (o petelinu); prerokujem

ἄδών = ἀηδών

Ἄδωνις, ιδος, ὁ Adonis, sin Kinira in Mire, Afroditin ljubljenec

ἀ-δωροδόκητος 2 nepodkupljiv

ἄ-δωρος 2 (δῶρον) brez darila, nepodkopen, ki ne da nobenega darila; δῶρα darila, ki niso darila = nesrečna, pogubna darila

ἀεθλεύω, ἀεθλέω *ep. ion.* = ἀθλεύω

ἀέθλιον, τό *ep.* bojna nagrada; boj; bojno orožje

ἄεθλον, τό *ep. ion. poet.* = ἄθλον

ἄεθλος, ὁ *ep. ion.* = ἄθλος

αἰεί, αἰεί, *ep. dor. αἰέν* [*Et.*: iz *αἰφέι, to pa iz *αἰφέσ-ι, *loc. nekega s-debla, ki ga najdemo tudi v αἰές in αἰῶ; prim. αἰών* 'čas življenja', 'večnost', *lat. aevum, aetās* (iz *aeuitāt-s) 'doba', 'vek', *aeternus* (iz *aeviternus iz *ae-vos) 'večen', *nem. ewig* 'večen'] vedno, večno, trajno, vsakokrat; ἡ αἰεὶ μελέτη nenehna vaja, θεοὶ αἰέν ἐόντες večni bogovi; αἰεὶ πως skoraj vedno; εἰς αἰεὶ za vedno, za večno αἰεὶ ποτε od nekdanj; οἱ αἰεὶ ἔχοντες vsakokratni posestniki; ὁ αἰεὶ χρόνος večnost

αἰε-γενέτης, ου, ὁ *ep.*, **αἰε-γενής** 2 (γίγνομαι) večen

ἀ-ειδής 2 (εἶδος) neviden

αἰείδω *gl. ᾄδω*

αἰε-ζωος 2 večno živeč, večen, neminljiv

αἰε-θαλής 2 (θάλλω) vedno cvetoč, vedno zelen

αἰεκίη, ἡ *ep. in ion.* = αἰκία

ἀ-εικέλιος 3 in 2 *ep.*, **ἀ-εικής** 2 nedostojen, neustrezen, ki se ne spodobi, neprimeren, sramotni, grd; slab, malovreden χιτών; neznan, majhen μισθός; οὐ οἱ αἰεκές spodobi se zanj; οὐκ αἰεκές = εἰκός naravno, samo po sebi razumljivo; αἰεκέα ἔσσαι slabo si oblečen

ἀ-εικίζω *ep. poet., at. αἰκίζω* 1. grdo ravnati s kom, sramotiti, zasramujem koga, mučim, trpinčim; 2. popačim, skazim, iznakazim τινά **αἰεκίνητος** 2 (κινέω) ki se vedno giba ali premika

ἀεί-μνηστος 2 (μυμνήσκω) vedno se spominjajoč, vedno (večno) (bivajoč) v spominu, večen, nepozaben

αἰε-ναος 2 *gl. ἀέναος*

αἰε-ρῦτος 2 (ρέω) *poet.* vedno tekoč, neusahel, neusahljiv κρήνη

αἰέρω *gl. αἴρω*

ἄεισμα, ατος, τό *gl. ᾄσμα*

αἰε-φρουρος 2 (φρουρέω) *poet.* vedno čuvajoč, vedno stražeč, ki ima koga vedno ujetega

ἀεκαζόμενος 3 proti volji, nehote, nerad, nejevoljno, z nejevoljo

ἀ-εκήλιος 2 (ἐκήλος) nezaželen, neprijeten, zoprni

ἀ-έκητι *adv. ep.* proti volji, nejevoljen, nerad

ἀ-εκούσιος 2 in 3 *ion.* = ἀκούσιος

ἀ-έκων 3 *ion.* = ἄκων

ἄέλιος, ὁ *dor.* = ἥλιος

ἄελλα, ἡ *ep. poet.* [*Et.*: iz *ἄφέλλα iz *ide. baze* *h₂ueh₁- 'pihati'; *sor:* z *gr. ἄημι* 'vejem', ἄητης 'veter', ἄήρ 'zrak', *lat. ventus* 'veter', *sl. vejem, veter, veder, nem. wehen* 'veti', 'pihati', *Wind* 'veter', *Wetter* 'vreme'] veter, piš, vihar; vrtinec, burja

ἀελλαῖος 3 (ἄελλα) *poet.* nagel kot piš vetra, urnokril, strelovit, zelo hiter

ἀελλάς, ἄδος *poet.* = ἀελλαῖος

ἀελλής 2 *ep.* gost

ἀελλό-πος *ep.*, **ἀελλό-πους**, ποδος *poet.* (ἄελλα, πούς) hiter (nagel, uren) kot veter, urnokril, viharonog

ἀ-ελπής 2 *ep.* = ἀελπτος

ἀελπτεύω *ep.* (ἐλπίζω) ne pričakujem, ne upam, obupavam

ἄ-ελπτος 2 (ἐλπίζω) nenaden, nenadejan, nepričakovan, nepredviden, ἐξ ἀέλπτου nenadno, nenadoma; οὐκ ἔστιν ἀελπτον οὐδέν biti moram pripravljen na vse

ἄε-ναος 2, *ion. αἰέναος*, *ep. αἰε-νάων, ἀε-νάων* 3 (αἰεὶ, νάω) 1. vedno tekoč, neusahel, neusahljiv; 2. *pren.* neprestan, večen, nenehen, neprenehni, vedno trajajoč

ἀέντες *gl. ἄημι*

ἀεξί-φύτος 2 (ἀέξω, φυτόν) ki daje rastlinam hranivo (hrano)

ἀέξω = αὐξάνω

ἀεργία *ion.*, **ἀεργίη**, ἡ = ἀργία

ἀ-εργός 2 = ἀργός

ἀερθείς, ἄερθεν *gl. αἴρω*

ἄ-ερκτος 2 (εἴργω) neograjen, odprt

ἀεροβάτεω (ἀήρ, βαίνω) hodim po zraku, hodim po (v) oblakih; *pren.* vrtam, modrum, dlakocepim

ἀερσί-πους, ποδος (ἀείρω, πούς) *ep.* noge dvigajoč, dirjajoč, čil, isker ἔππου

ἀερώδης 2 (ἀήρ, εἶδος) *poet.* zračen, meglen

ἄεσα *aor. ep.* [Et.: iz *ἄφρασ-σα iz kor. *mes-'muditi se', 'bivati', 'prebivati', *pa tudi* 'svetiti', 'goreti'; *prim. stind.* vásati '(on) prebiva', 'se mudi', *gr.* Ἑστία Hestija (boginja), ἑστία (domače) ognjišče, *lat.* Vesta (boginja domačega ognjišča), *got.* wisan 'biti', 'muditi se', *stvnem.* wēsan 'biti', *nem.* gewesen 'biti', das Wesen 'bitje', 'bistvo'] [*Obl. 1. pl.* ἄεσαμεν, *inf.* ἄεσαι; *skrč.* ἄσα, ἄσαμεν] prespim, prenočim, prebijem νύκτα

ἀεσιφροσύνη, ἡ (ἀεσίφρων) *ep.* nespamet, nepremišljenost; *pl.* nespametne misli

ἀεσί-φρων 2 (ἄω, φρήν) *ep.* nespameten, nepremišljen, zaslepljen

ἄετός, ὁ [Et.: iz *ἄφετός, αἰετός iz *ἄλφετός *ali* *ἄφι-ετός; *prim. lat.* avis 'ptič', 'ptica'] orel; *pren.* bojno znamenje (pri Perzijcih) χρυσοῦς

ἄετο-φόρος, ὁ (φέρω) orlonosec, orlonoša

ἄζα, *ion.* ἄζη, ἡ *ep.* 1. suša, prah; 2. nesnaga, plesnoba

ἄζαλέος 3 (ἄζα) *ep. poet.* suh, ovenel, uvel, vel; βούξ iz suhih volovskih kož narejen ščit; ὄρος brez vode

ἄ-ζηλος 2 1. brez zavisti, nezaviden, nezavisten; 2. nezavidan; *pren.* nesrečen, grozen, strašen; θέα dovoljen

ἄ-ζήλωτος 2 (ζηλώω) ki ne zasluži zavisti, ki ne zasluži sovraštva

ἄ-ζήμιος 2 (ζημία) 1. nekaznovan, brez kazni, nedolžen; 2. neškodljiv, ne kaznujoč ἀχθηδόνες

Ἄζήν, ἦνος, ὁ, tudi Ἄζάν Azanijec, prebivalec pokrajine Azanije (Ἀζανία) v severni Arkadiji

ἄ-ζηχῆς 2 *ep.* neprestan, nepreneh, nepretrgan; *adv.* neprestano

ἄζομαι (ἄζα) *ep.* sušim se, posušim se, venem, ovenem

ἄ-ζῦμος 2 neprekvašen, opresen; *subst.* ἄζυμα, τὰ praznik opresnih kruhov; *pren.* čist, ἐν ἄζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας v čistem življenju, ki išče samo resnico NT

ἄ-ζυξ, ὕγος (ζεύγνυμι) *poet.* brez jarma, neu-jarmljen, nezvezan, neomožena, nedeležan τινός

ἄζω (ἄζα) sušim, *pass.* sušim se

ἄζω, *pass.* ἄζομαι *ep. poet.* 1. bojim se, spoštujem, častim; 2. ginem, ginevam, slabim, hiram, medlim

ἄ-ηδής 2 (ἡδουμαι) neprijeten, zopr, neprijazen, žalosten; *adv.* ἀηδῶς nezadovoljen, nerad; ἀηδῶς ἔχω πρὸς τινα zopr mi je kdo, nejevoljen sem zaradi koga

ἀηδία, ἡ (ἀηδής) neprijetnost, nezanosnost, zoprnost; nejevolja, mržnja; sovraštvo, prepri NT

ἀηδονίς, ἰδος, ἡ *poet.* = ἀηδών

ἀηδώ, οὖς, ἀηδών, ὄνος, ἡ [Et.: iz *ἄφηδ-ών; *sor. gr.* ἀδῆ, ἀείδω] slavec; *meton.* pesem

ἀήθεια, *ion.* ἀηθία, *poet.* ἀηθία, ἡ (ἀήθης) nevajenost, nenavajenost τινός na kaj

ἀηθέσσω (ἀήθης) *ep.* nisem (še) navajen, nevajen sem (še) τινός česa, na kaj

ἀ-ήθης 2 (ἡθος) nevajen, nenavajen, nenavaden, žalosten; *adv.* ἀήθως nenadoma, nepričakovano

ἄημα, ατος, τό (ἄημι) pihanje, piš, veter

ἄημι [Et.: iz *ἄφημι; *prim.* ἄελλα] [*Obl.* ἄησι, ἄητον, *inf.* ἀῆναι, *ep.* ἀήμεναι, *pt.* αἴεις, ἀέντος; *impf. pass.* ἄητο] *ep. poet.* 1. piham, vejem, brijem; 2. *pass.* vznemirjen sem, divjam, θυμὸς ἄητο δίχα srce je vleklo (bogove) na dve strani, λέων ἀήμενος od vetrov prepihan, nadlegovan

ἄήρ, ἀέρος (ἄημι), ὁ, ἡ [*ep. ion.* ἡήρ, ἡέρος, ἡέρι] zrak, megla, ozračje; mrak, tema, ἀέρα δέρω maham po NT

ἄ-ήσσητος 2 = ἄ-ήττητος

ἄ-ήσῦλος 2 *ep.* = αἰσυλος

ἄήτη, ἡ = ἀήτης, ου, ὁ (ἄημι) *ep.* pihanje, piš, veter

ἄήτης, ου, ὁ *gl.* ἀήτη

ἄητος 2, *ep.* αἰήτος (ἀήτη) viharen, silen, besen

ἄ-ήττητος 2 (ἡττάω) nepremagljiv, nepremagan

Ἄθάμας, αντος, ὁ Atamant, Ajolov sin, Friksov in Helin oče

ἄ-θαμβής 2 (θάμβος) *poet.* brez strahu, neboječ

Ἄθάνα *gl.* Ἀθηναῖ

ἀθανασία, ἡ (ἀθάνατος) nesmrtnost, neumrljivost, večnost *NT*

ἀθ-ανατίζω (ἀθάνατος) **1.** delam nesmrtnega, ovekovečim; **2.** imam se za nesmrtnega, verjamem (verujem) v nesmrtnost *Γέται οἱ ἀθανατίζοντες*

ἀ-θάνατος *2 ep. poet.* **1.** nesmrten, neumrljiv, večen, neminljiv; οἱ ἀθάνατοι nesmrtni (bogovi); trajen; **2.** οἱ ἀθάνατοι nesmrtniki, četa 10.000 izbranih pehotnih vojakov v perzijski vojski, ἀθάνατος ἀνὴρ nesmrtnik, posamezni vojak te čete

ἀ-θαπτος *2 (θάπτω) poet.* nepokopan

ἀ-θέατος *2* ne videč, ἀθέατος εἰμι ne vidim τινός

ἀ-θειέ (ἄθεος) *adv. ep.* brez boga, brez božje volje

ἀ-θεμιστιος, ἀ-θέμιστος, ἀ-θέμιτος *2 (θέμις) ep.* brez zakona, nepostaven, nezakonit, brezbožen, prepovedan, ἀθεμιστία εἰδέναι biti hudoben, biti zloben

ἀ-θεος *2* brez boga, brezbožen; od boga zapuščen, ὁ ἄθεος brezbožnik, brezbožnež, bogotajec; *NT* pogan, krivoverec; *adv.* ἀθέως brezbožno, brez božje pomoči

ἀ-θεράπευτος *2 (θεραπεύω)* brez postrežbe, zanemarjen, brez bleska, brez sijaja

ἀ-θερίζω *ep.* ne cenim, preziram, zametujem, zavračam

ἀ-θερμος *2 (θερμός)* brez toplote

ἀ-θεσμος *2 = ἀθεμιστιος, ἀθέμιστος, ἀθέμιτος* nezakonit, nepostaven *NT*

ἀ-θέσφατος *2 (θεός, φημί) ep. poet.* neizmerno velik, neizmerno dolg; brezštevilen, preobilan, neskončen

ἀθετέω (θετός, τίθημι) **1.** odpravljam, odstranjujem, odklanjam, zametujem *NT*; **2.** izneverim se πίστιν, prelomim νόμον *NT*

ἀθέτησις, εως, ἡ, odstranitev, odprava, ukinitve, izbris *NT*

Ἀθηναῖ, ἄς, ἡ, *poet.* **Ἀθηναίη**, *ion.* **Ἀθήνη**, *dor.* **Ἀθάνα** Atena, grška boginja modrosti

Ἀθηναί, αἰ **1.** mesto Atene; *adv.* **Ἀθηναίε** v Atene; **Ἀθήνησι(ν)** v Atenah; **Ἀθήνηθεν** iz Aten; **2.** Atika *ion.*

Ἀθηναῖος *3* atenski; *subst.* ὁ Ἀθηναῖος Ateenec; τὸ Ἀθηναῖον Atenino svetišče

ἀ-θήρευτος *2 (θήρεώ)* nelovljen

ἀθηρη-λοιγός, ὁ *ep.* (ἀθήρα = pirina kaša, pira) velnica, vejača

ἄ-θηρος *2 (θήρ)* ki je brez divjadi, ki je brez divjačine, ki je brez divjih živali

ἄ-θικτος *2 (θιγγάνω)* **1.** nedotaknjen, čist, ἄθικτος ἡγηγῆρος brez vodnika; **2.** nedotakljiv, posvečen, svet

ἀθλεύω, ἀθλέω, ion. **ἀεθλεύω, ἀεθλέω** (ἄθλον) borim se, tekmujem, trudim se, trpim muke, prenašam, služim, sem suženj

ἄθλημα, ατος, τό (ἀθλέω) priprava za delo, orodje

ἄθλησις, εως, ἡ (ἀθλέω) boj, tekma

ἀθλητήρ, ῆρος, ὁ, **ἀθλητής**, οῦ, ὁ (ἀθλέω) boricelj, tekmovalac, tekmeč, atlet

ἄθλιος *3 [ἄ] (ἄθλος)*, *ep. ion.* **ἀέθλιος** težaven, nesrečen, nadležen

ἀθλιότης, ητος, ἡ nadloga, nesreča, beda

ἀθλο-θέτης, ου, ὁ (τίθημι) sodnik na bojnih igrah, reditelj

ἄθλον, τό, *ion.* **ἄεθλον** **1.** bojna nagrada, nagrada (splošno), plačilo; **2.** boj, napor, (težavna) naloga ἀεθλα πόνων (ἀγώνων) težavni boji, težke borbe

ἄθλος, ὁ, *ion.* **ἄεθλος** **1.** tekma, boj, ἄθλοι Πυθικοί pitijske bojne igre; **2.** napor, trud, beda, nesreča, stiska

ἀθλο-φόρος *2, ion.* **ἀεθλοφόρος** (φέρω) zmagovalen, zmagonosni; ἵππος konj, ki dobi bojno nagrado

ἀ-θόρυβος *2 (θορυβέω)* miren; *adv.* ἀθορύβως mirno, brez razdraženosti, brez strasti

Ἀθώς, ω, ὁ = Ἄθως

ἀθρέω [*opt. aor.* ἀθρήσειε] gledam, motrim, opazujem, preudarjam, premišljujem, razmišljujem

ἄθροίζω, ἀθροίζω (ἀθρός) [*fut.* ἀθροίσω, *aor.* ἤθροισα, *adi. verb.* ἀθροιστέον] **1. act.** zbiram, združujem, sklicujem, kopičim; **2. med.** zbiram zase, zbiram okrog sebe, zbiram se; **3. pass.** zbiram se, družim se, združujem se; *duševno:* zberem se, zavedam se, prihajam k sebi; *pren.* φόβος se poveča

ἄθροισις, εως, ἡ, **ἄθροισμα**, ατος, τό (ἀθροίζω) zbiranje, kopičenje, truma, množica

ἀ-θρός *3* in *2*, **ἀ-θρός** [*Et.: iz *σα-θρός; ἄ copul. in θρός 'skupno'*] zbran (skupaj), stisnjen, združen, gost, obilen, silen; *o četah:*

sklenjen, strnjen; κῶμαι druga ob drugi; τὸ ἄθρόον glavna moč; ἄθρόον γίγνεσθαι zbirati se; ἄθρόα πάντα vse hkrati; ἄθρόοι vsi skupaj

ἄ-θρυπτος 2 (θρύπτω) nepomehkužen, krepk; εἰς γέλωτα ki ne pozna smeha

ἄθυμέω (ἄθυμος) **1.** malosrčen sem, preplašen sem, obupan sem, izgubljam pogum, obupavam, bojim se, z *acc. c. inf.* s strahom mislim na kaj, πρὸς τι nimam poguma za kaj; **2.** žalosten sem, nejevoljen sem, τινί, ἐκεῖνο to me skrbi; οὐκ ἄθυμητέον ne sme se obupati nad

ἄθυμία, ἡ, *ion.* **ἄθυμία** (ἄθυμος) brezpogumnost, plašnost, plašljivost, boječnost, bojajljivost, obupanost, nejevolja, strah, žalost

ἄ-θῦμος 2 **1.** brez poguma, plašen, plašljiv, malosrčen; **2.** nejevoljen; **3.** brezstrasten; *adv.* ἀθύμως brez poguma, malodušno, plašno, pobito, ἀθύμως ἔχω brez poguma sem, malodušen sem, pobit sem

ἄθυρμα, ατος, τό (ἀθύρω) *ep.* igrača; nakit, okras

ἄθυρμάτιον, τό igračka, igračica, otročarija

ἄ-θῦρόγλωττος 2, **ἄ-θῦρόστομος** 2 *poet.* (θύρα, γλωττα *oz.* στόμα) blebetav, jezičen

ἄθῦρω *ep. poet.* igram se, razveseljujem se

ἄ-θῦτος 2 (θύω) **1.** nežrtvovan; **2.** ki ni žrtvoval

ἄ-θῦος 2 (θύή) **1.** nekaznovan, brez kazni, nepoškodovan, varen; **2.** nedolžen *NT*

ἄ-θωράκιστος 2 (θωρακίζω) brez oklepa, neoklepljen

Ἄθως, ω, ὁ, *ep.* **Ἄθῶως**, ὦω Atos, gora v Makedoniji

αἶ *dor. in ep.* = εἶ **1.** ali, αἶ κε če, (ali ne) morda, *s. cj. in opt.* αἶ ποτα = αἶ ποτε; **2.** kot izraz želje: αἶ γὰρ (δὴ) ο, da bi (= *lat.* utinam), *nav. z opt., redko z inf.*

αἶ, **αἶαῖ** *poet.* (vzklik začudenja in bolečine) ojoj!, gorje!

αἶα, ἡ *ep. poet.* zemlja, dežela; **Αἶα**, ἡ Aja, staro ime Kolhide

αἰάζω [*Et.: iz medmeta αἶ*] [*fut.* αἰάξω] *poet.* jadikujem, tožim, tarnam, jočem

αἰαῖ = αἶ

Αἰαίη, ἡ Ajaja (pridevek čarovnice Kirke); νῆσος Ajaja, otok, na katerem je živela Kirka

Αἰακίδης, ου, ὁ *patron.* Ajakid = Ajakov po-

tomec, Ajakov vnuk = Ahil; *pl.* Ajakidi, Ajakovi potomci

Αἰακός, ὁ Ajak, Zevsov sin, kralj na Ajgini, po smrti sodnik v podzemlju

αἰᾶνης 2 **1.** (αἰεί) večer; **2. a)** [*Et.: morda iz *σαῖτ-ᾶνης; prim. lat. saevus*] bolesten, žalosten, grozen, bolan; **b)** temen, mračen

Αἶας, αντος, ὁ Ajant **1.** Telamonov sin s Salamine, Tevkrov brat; **2.** Ojlejev sin, vodja Lokrijcev

Αἰγαί, ὦν, αἶ Ajge **1.** mesto v Ahaji; **2.** otok blizu Hiosa; **3.** mesto v Makedoniji

Αἰγαῖαι, ὦν, αἶ Ajgaje, mesto v Ajoliji (Eoliji)

Αἰγαῖος 3 egejski, ajgajski (πέλαγος = Αἰγαῖον, τό Egejsko morje, Ajgajsko morje)

Αἰγαίων, ωνος, ὁ = Βριάρεως Ajgajon, Pozejdonov sin, imenovan tudi Briarej

Αἰγάλεως, ω, ὁ, τό, **Αἰγάλεων** ὄρος, τό Ajgalej, Ajgaleon, gorovje v Atiki

αἰγανέη, ἡ (αἰγίς) *ep.* kopje, sulica

Αἰγείδης, ὁ *patron.* Egeid (Ajgeid) = Egejev (Ajgejev) sin = Tezej; *pl.* **Αἰγεῖδαι**, οἱ Egeidi (Ajgeidi) = Egejevi (Ajgejevi) potomci = Atenci

αἰγείος 3, **αἰγεός** (αἶξ) kozji τυρός; narejen (izdelan) iz kozje kože ἀσκός, κυνήη; **αἰγήη**, ἡ *sc.* δορά kozja koža, kozlovina, kozlina

αἰγείρος, ἡ topol, jagned

αἰγεός 3 = αἰγείος

Αἰγεύς, έως, ὁ Egej (Ajgej), Pandionov sin, Tezejev oče

Αἰγή, ἡ Ajga, mesto v Makedoniji

Αἰγιαλεύς, έως, ὁ Ajgialej, Adrastov sin; **Αἰγιαλεῖς**, οἱ Ajgialej(c)i, prvi prebivalci Ahaje = Pelazgi

αἰγί-ἄλός, ὁ morsko obrežje, breg, obala, peščina, plaža

Αἰγιαλός, ὁ Ajgial **1.** severna obala Peloponeza = Ahaja; **2.** mesto v Paflagoniji

αἰγί-βοτος 2 (αἶξ, βόσκω) *ep.* kjer se pasejo koze, od koz pomuljen; *subst.* rediteljca koz (*o Itaki*)

αἰγι-κορεύς, έως, ὁ (κορέννυμι) kozji pastir, kozar; οἱ αἰγικορεῖς (Αἰγικορεῖς) Ajgikori, 'Kozarji', 'Kozji pastirji', ime stare atiške file

Αἰγίλεια, ἡ Ajgileja, otok pri Evboji

αἰγί-λιψ, λπος, ὁ, ἡ 'kozam težko dostopen' =

strm; **Αἰγίλιψ**, ἡ Ajgilips (Ajgilip), kraj na Itaki

Αἰγίνα, ἡς, ἡ Ajgina, otok v Saronskem zalivu; *preb.* **Αἰγινήτης**, ου, ὁ Ajginec, Ajginet; *adi.* **Αἰγιναῖος** 3 ajginski, ajginajski

Αἰγιον, τό Ajgij (Ajgion), mesto v Ahaji

αἰγί-οχος 2 (αἰγίς, ἔχω) *ep.* egidonosec, egidonoša, egido vihteč (Zevsov pridevek)

αἰγί-πους, αἰγί-πουν, *gen.* ποδος, ὁ, *ion.* kozonog

αἰγίς, ἰδος, ἡ [*Et.*: *sor.* z αἰγανέη 'korpje'; *ljudska etimologija je besedo povezovala z αἰξ 'koza'*] *poet. ion.* **1.** kozja koža, kozlovina, kozlina; **2.** *ep. poet.* egida, Zevsov ščit; *pren.* burja, vihar

Αἰγισθος, ὁ Ajgist, Tiestov sin, ki ga je ubil Orest

αἰγλάεις *dor.* = αἰγλήεις

αἰγλη, ἡ *poet.* sij, blesk, blišč, sijaj, (dnevna) svetloba; *pl.* bakle, plamenice

αἰγλήεις 3 (αἰγλη) *poet.* bleščeč, svetel, sijajen, žareč, (močno) svetleč, (močno) sveteč, žaren

αἰγο-πρόσωπος 2 *ion.* s kozjim obrazom

Αἰγός ποταμοί, οἱ Ajgospotami, Kozje reke, mesto in rečica na Trakijskem Herzonezu

αἰγυπίος, ὁ *ep. ion. poet.* brkasti sêr, jastreb

Αἰγυπτος, ἡ Egipt; **Αἰγυπτος** ὁ = Nil; *adi.*

Αἰγύπιος 3 egiptovski; *preb.* **Αἰγύπιος**, ὁ Egiptčan; **Αἰγυπτία**, ἡ *sc.* χώρα Egiptija, egiptovska dežela, Egipt; *adv.* **Αἰγυπτιστί** egiptovsko, egiptčansko, v egiptovskem (egipčanskem) jeziku; **Αἰγυπτόνδε** v Egipt

αἰδέομαι, **αἶδομαι** *at.* [*Obl. imp. praes. ep.* αἰδεῖτο, *fut.* αἰδέσομαι, *ep.* αἰδέσσομαι, *aor.* ἠδέσθην, *ep.* αἰδέσθην; *poet. aor.* ἠδεσάμην, *pf.* ἠδεσμαι] **1. a)** bojim se, sramujem se, v strahu sem pred kom, strah imam pred kom, strah me je koga, česa τινά, τί, z *inf.* obotavljam se kaj storiti; **b)** spoštujem, častim, oziram se na τί, τινά, *pt.* sramežljiv; **2.** odpuščam, spravljam

αἰδεσις, εως, ἡ (αἰδέομαι) odpuščanje

ἄ-ίδηλος 2 [*Et.*: iz *ἄ-φίδηλος, kar je izpeljano iz ἄ *priv.* in ἰδεῖν *ter* sufiksa -ηλο-; *gl. ide.* bazo *ueid-; *prim. aor.* εἶδον, *lat.* videō, *sl.* vidim] *ep. poet.* **1.** neviden, tajen, temen; **2.** uničujoč, poguben, pogubonos

αἰδήμων 2 (αἰδέομαι) sramežljiv, skromen

Ἄιδης = Ἄιδης

Ἄιδης, **Ἄϊδης** ου, ὁ [*gen.* Ἄϊδαο, Ἄϊδεω, Ἄϊδος; *dat.* Ἄϊδι], *daljša obl.* **Ἄϊδωνεύς**, εως, ἦος [*Et.*: *etimologija besede ni zadovoljivo pojasnjena; morda iz* *Ἄϊφίδης 'nevidni', *morda pa sor. z lat.* saevus] Had (Hades), bog podzemlja (= Πλούτων); ἐν Ἄϊδου *sc.* οἴκῳ, δόμοις v podzemlju; ἐξ Ἄϊδου *sc.* δόμων iz Hada, εἰς Ἄϊδου v podzemlje; *potem splošno:* grob, smrt, πόντιος v morju; podzemlje, pek

αἰδιος 2 [*Et.*: *domnevno iz* *αἰφί-διος; *adi. je izpeljan iz αἰών*] za vse čase, neprestan, nenehen, večni, trajen, dosmrten

αἰδοῖον, τό (αἰδώς), *nav. pl.* spolovilo, spolni ud, spolni organ, sram, rodilo

αἰδοῖος 3 (αἰδώς) *ep. poet.* **1.** sramežljiv, boječ, blag, bojazljiv, skromen, obziren; **2.** častivreden, častitljiv, spoštovan

αἶδομαι *gl.* αἰδέομαι

Ἄϊδος *itd. gl.* Ἄιδης; **Ἄϊδόσδε** *ep.* v Had

αἰδό-φρων 2 (αἰδώς, φρονέω) dobrosrčen, milosrčen, usmiljen, blag

αἰδρεία, ἡ *ep., ion.* αἰδρηΐη (αἰδρις) neznanje, nevednost, preprostost, preproščina

ἄ-ιδρις [*gen.* ιος, εος] [*Et.*: iz *ἄ-φιδρις, kar izhaja iz οἶδα, to pa iz *ide.* baze *ueid-, *uid-; *gl.* εἶδον] *ep. poet.* nevešč, neuk, neveden, neizkušen, preprost, slaboumen

Ἄϊδωνεύς, ἦος, ὁ *gl.* Ἄιδης

αἰδώς, οῦς, ἡ [*Et.*: *gl.* αἰδέομαι] [*dat.* αἰδοῖ, *acc.* αἰδῶ] **1. a)** sram, sramežljivost, nežnost, čednost, boječnost, skromnost; **b)** spoštovanje, čislanje, ozir τινός, περί, πρὸς τινα; **c)** odpuščanje; **2.** sramota, spolovilo, sram, rodilo

αἰεί = ἀεί

αἰει-γενέτης *ep.* = ἀει-γενέτης

αἰέλουρος = αἰλουρος, ὁ, ἡ *ion.* [*Et.*: *etimologija besede ni zanesljiva; morda po disimilaciji iz* *φαιφέρουρος *ali pa zloženska iz* αἰόλος (< *αἰελος) *in* οὐρά 'rep', torej 'z urno premikajočim se repom'] mačka

αἰέν = ἀεί

αἰενάων = ἀέναος

αἰέν-υπνος 2 *poet.* večno speč, v večno spanje zazibavajoč, (za) večno uspavajoč

αἰετός, ὁ = ἀετός

αἰζήσιος, αἰζήσιος 2 *ep.* mlad, krepek, čvrst, čil;
subst. ὁ αἰζήσιος mladenič, čvrst mož

αἰζήσιος 2 *ep.* zelo razločen, razviden (= ἀρί-
ζηλος); *po drugih:* neviden

Αἰήτης, ου, ὁ Ajtet, kralj v Kolhidi, Medejin
oče, Kirkin brat

αἰήτος 2 *ep.* = ἄητος sopihajoč; silen, velik

Αἴθαια, ἡ Ajtaja, mesto v Lakoniji; *preb.*

Αἰθαιεύς, ἑως, ὁ Ajtajec

αἰθαλόεις 3 (αἰθαλος = saje) *ep.* sajast, sajav,
črn, okajen

αἰ-θε = εἶθε ο, da bi (= *lat.* utinam)

αἰθέριος 3 in 2 (αἰθήρ) zračen, eteričen, nebe-
ški, visok, proti nebu se dvigajoč

Αἴθη, ἡ Ajta, ime Agamemnonove kobile

αἰθήρ, ἔρος, ὁ, ἡ (αἰθήω) *ep.* 1. eter, jasnina,
nebo; 2. svetloba, zrak

Αἰθίκες, οἱ Ajtiki, tesalsko ljudstvo na Pin-
dosu

Αἰθίοψ, οπος, ὁ [*acc. pl.* Αἰθιοπτῆας (od Αἰθι-
οπέυς)], *fem.* **Αἰθιοπίς**, ἰδος, ἡ *subst.* Etio-
pec (Ajtiopec), Etiopijec (Ajtiopijec), Etiop-
ka (Ajtiopka), Etiopijka (Ajtiopijka); *adi.* eti-
opski (ajtiopski), etiopijski (ajtiopijski); *adi.*
Αἰθιοπικός 3 etiopski (ajtiopski), etiopijski
(ajtiopijski); **Αἰθιοπία**, ἡ, *ion.* **Αἰθιοπία**
Etiopija (Ajtiopija)

αἰθός (αἰθω) 3 *poet.* črn

αἰθουσα, ἡ *ep. sc.* στοά (αἰθω) lepa stebna
dvorana, stebrišče, stebrenik, dvorišče, ga-
lerija, mostovž (pri vhodu in okoli dvorišča)

αἰθ-οψ, οπος, ὁ, ἡ (αἰθω, ὦψ) 1. žareč, svetel,
bleščeč, lesketajoč se; 2. goreč, nagel, hud
ἀνήρ

αἰθρη, ἡ *ion. ep., αιθρία at., ion. αιθρία*
(αἰθω) vedrina, čist zrak, vedro nebo; *αιθρία*
ob jasnem (vedrem) nebu; ὑπὸ τῆς αιθρίας
pod milim nebom

αἰθρη-γενέτης, ου, ὁ *ep., αιθρη-γενής* 2 *ep.*
v etru rojen, v vedrini rojen, hladeč

αἰθριος 3 in 2 (αἰθρη) 1. jasen, veder; 2. hla-
den, mrzel

αἰθρος, ὁ (αἰθω) *ep.* mraz

αἰθρεια, ἡ (αἰθων) liska, galeb, viharnik

αἰθύσομαι *pass. poet.* zibljam se, zibam se,
premikam se, majem se φύλλα

αἰθω [*samo praes. in impf.*] [*Et.: kor. *ajdh-*,
*jdh- 'goreti', 'biti svetel'; *od tod* αἰθωσ
'ogenj', 'požar', αἰθων, αἰθωψ 'žareč', 'svetel',
ἰθαρός 'čist', 'veder', 'jasen', αἰθήρ 'zrak (= ja-
sno nebo)', αἰθουσα 'svetel prostor', 'dvorana'
itd., *lat.* aedēs 'soba', 'hiša (= kraj domačega
ognjišča)', *sl.* isteje 'odprtina peči', (*iz* *ajdh-
s-to-), *lat.* aestās 'vroče obdobje', 'poletje'] 1.
act. a) trans. zažigam, sežigam, žgem, pu-
stošim z ognjem; **b) intr.** gorim, svetim, pla-
polam; 2. *pass.* vnamem se, gorim, plantim;
ἔρωτι vnet sem od ljubezni

αἰθων 2, *gen.* ωνος, *poet. onos* (αἰθω) 1. goreč,
sijajen, svetel, žareč, temnordeč, temen; 2.
vnet, ognjevit, silen ἀνήρ

Αἰθων, ωνος, ὁ Ajton, Hektorjev konj

αἶκ', αἶκε *gl. αἶ*

αἰκάλλω *poet.* prilizujem se, laskam se τινά

αἰκκή, ἡ (αἰκσω) *ep.* naval, pritisk, napad

αἰκῆς 2 *poet.* = αἰκῆς [*Et.: iz* *ἀφικῆς; *gl.*
εἰκῶν]

αἰκία, ἡ *at., αἰκειή*, ἡ *ep., ion.* nespodob-
nost, grdo ravnanje, sramota, grdobija

αἰκίζω (αἰκῆς) [*nav. med.*] [*aor.* ἡμισάμην]
mučim koga, grdo (hudo) ravnam s kom, tr-
pinčim koga

αἰκισμός, ὁ (αἰκίζω) grdo ravnanje, sramota

ἀ-ικῶς *adv. ep.* sramotno = αἰκῶς

αἰλίνος, ὁ *poet.* žalostinka, otožnica

αἶμα, ατος, τό 1. kri; *meton.* prelivanje krvi,
umor, uboj; 2. *pren.* krvno sorodstvo, rod, so-
rodnik, οἱ πρὸς αἵματος sorodniki

αἰμακτός 3 (αἰμάσσω) *poet.* okrvavljen, krvav
αἰμάς, ἄδος, ἡ (αἶμα) krvotok, krvavitev, krva-
venje, potok krvi

αἰμασιά, ἡ, *ion. αἰμασίη* [*Et.: prim.* αἰμός
'goščava', *lat.* saepēs -is 'meja', 'ograja', saepe
'pogosto'] trnje, ograja; nasip, zid

αἰμάσσω, **αἰμάττω** = αἰματίζω, αἰματώω
[*aor. pass.* ἡμάχθην, αἰμάχθην; *fut.* αἰμάξω]
oškropim s krvjo, okrvavim, ranim, umorim

αἵματ-εκχυσία, ἡ (ἐκχέω) prelivanje krvi *NT*

αἵματηρός 3 in 2 (αἶμα) krvav, okrvavljen;
krvaveč; στόνος tožba (tarnanje) zaradi krva-
ve rane; φλόξ rdeč kot kri

αἵματόεις 3 (αἶμα) 1. krvav, krvaveč, rdeč kot
kri; 2. πόλεμος pogubna

αἵματώω = αἰμάσσω

αἱματώδης 2 (εἶδος) krvav, rdeč kot kri, zalit s krvjo

αἱμο-βαφής 2 (βάπτω) *poet.* pomočen v kri, omočen s krvjo, krvav, okrvavljen

αἱμο-κο(υ)ρία, ἡ (χορέννυμι) *poet.* krvava žrtev (na grobu padlih vojakov)

αἱμο-ρραγής 2 (ῥήγγυμι) *poet.* krvotočen, (zelo) krvaveč

αἱμό-ρραντος 2 (ῥαίνω) *poet.* oškropljen s krvjo, krvav, okrvavljen

αἱμο-ρροέω (ῥέω) imam krvavitev (krvotok, krvavenje), krvavim *NT*

Αἷμος, ὁ Hajmos, gora v severni Trakiji (zdaj Balkan)

αἱμο-φόρυκτος 2 (φορύσσω) *ep.* okrvavljen, krvav

αἱμύλιος 2 *ep.*, **αἱμύλος** 2 *poet.* priliznjen, laskav, zvit, prebrisan

αἷμων, ονος, ὁ *ep.* vešč, vedoč, izvéden

Αἷμων, ονος, ὁ Hajmon, Kreontov sin, Antigonin zaročenec

αἰν-ἄρετης, ου, ὁ (αἰνός, ἀρετή) *ep.* strašno hraber, strašno pogumen, junak nesrečnik

Αἰνεία, ἡ Ajneja, mesto v Halkidiki

Αἰνείας, ου [*ep.* αο, εἶω] ὁ, *at.* **Αἰνέας** Enej (Ajneas), Anhizov in Afroditin sin, vodja Dardancev

αἰνεσις, εως, ἡ = αἶνη hvala, slava *NT*

αἰνέω *ep. poet. ion.* [*fut.* αἰνέσω, αἰνέσομαι; *ep.* αἰνήσω, *aor.* ἤνεσα, ἤνησα in αἰνεσα, *pf.* ἤνεκα, ἤνεμαι, *aor. pass.* ἠνέθη] **1.** hvalim, slavim, povečujem τινά, τί; odobravam, pritrjujem, zadovoljen sem s čim τί; **2.** pravim, obljubljam, svetujem τινί τι

αἶνη, ἡ (αἰνέω) *ion.* = αἶνος hvala, slava

αἶνημι *ajol.* = αἰνέω

αἰνητός 3 (αἰνέω) *poet.* slavljén

Αἰνιᾶνες, *ion.* **Αἰνιῆνες**, οί Ajnijani, ljudstvo v jugozahodni Tesaliji; *adi.* **Αἰνιᾶνικός** 3 ajnijanski

αἰνίγμα, ατος, τό (αἶνος) uganka, zagonetka; ἐν αἰνίγματι temno, nejasno, zagonetno, skrivnostno *NT*

αἰνίζομαι = αἰνέω

αἰνικτός 3 (αἰνίσσομαι) *poet.* zagoneten, skrivnosten, čuden

αἰνίσσομαι, **αἰνίττομαι** *at.* [*fut.* αἰνίζομαι;

aor. pass. ἠνίχθη] nejasno govorim, zagonetno govorim, namigujem, cikam εἰς τί, πρὸς τί

αἰνόθεν *ep. adv.* (αἰνός) *samo v besedni zvezi αἰνόθεν αἰνώς* najhujše, več kot strašno

αἰνό-μορος 2 *ep.* zelo nesrečen; *subst.* nesrečnik

αἰνο-παθής 2 (πάσχω) *ep.* grozno trpeč; *subst.* mučenik, mučenica

αἰνός 3 (αἰνυμαι) *ep. ion. poet.* strašen, strahovit, grozen, silen, poguben, nesrečen; *adv.* αἰνώς in αἰνά grozno, strašno, zelo; αἰνά τεκοῦσα mati, ki je rodila za nesrečo = nesrečna mati

αἶνος, ὁ *ep. ion. poet.* **1.** govor, pregovor; **2.** hvala, pohvala, slava

Αἶνος, ἡ Ajnos, mesto v Trakiji; **Αἰνόθεν** iz Ajnosa

αἰνυμαι *dep. med. ep.* jemljem, prijemam, grabim, odzvam

αἶξ, γός, ἡ, ὁ [*dat. pl. ep.* αἶγεσιν] koza, kozel

αἶξασκε *gl.* αἶσσω

Αἶξωνεύς, έως, ὁ Ajksonec, Ajksonejec, prebivalec atiškega demosa Ajksona (Αἶξωνή) v fili Kekropida; bili so na slabem glasu kot opravljevci

Αἰολεῖς, *ion.* **Αἰολέες**, οί Ajolci (Eolci), eno od štirih glavnih grških plemen; *adi.* **Αἰολικός** 3 ajolski (eolski); *pokrajina* **Αἰολίς**, ἴδος, ἡ Ajolida (Eolida) = Ajolija (Eolija), dežela v Mali Aziji, pa tudi staro ime Tesalije

Αἰολίδης, ου, ὁ *patron.* Ajolid = Ajolov sin = Sizif

Αἰολίη νῆσος, ἡ Ajolov (Eolov) otok, otok Ajolija (Eolija)

αἰόλλω *ep.* hitro premikam sem in tja, vrtim, sučem

αἰολο-θώρηξ, ηκος, ὁ *ep.* s svetlim (bleščečim, sijajnim) oklepom

αἰολο-μίτρης, ου, ὁ *ep.* z bleščečim pasom

αἰολό-πωλος 2 *ep.* z urnimi konji, konje po-deč; vrl jahač

αἰόλος 3 **1.** okreten, gibčen, uren, hiter; πόδας urnonog, hitronog; ὄφεις (urno) zvijajoče se kače; **2.** svetel, jasen, zvezdat nύξ; **3.** pisan, lisast, šaren σάρεξ

Αἶολος, ὁ Ajol (Eol) **1.** Hipotov sin, vladar

ajolskih (eolskih) otokov in kralj vetrov; **2.** Helenov sin, Sizifov oče, kralj v Tesaliji

Αἵπεια, ἡ Ajpeja, mesto v Meseniji

αἰπεινός 3, **αἰπήεις** 3 = *αἰπός*, *αἰπύς*

αἰπόλιον, τό (*αἰπόλος*) *ion. poet.* čreda koz

αἰπόλος 2 *ep.* koze pasoč, kozar, kozji pastir

αἰπός 3, **αἰπύς** 3 *ep. poet.* **1.** visok, globok, strm; **2.** ki naglo pridrvi, nenaden, nagel ῥέεθρα, ὄλεθρος, θάνατος; **3.** težaven, trudapoln, naporen πόνος

αἶπος, ους, τό *poet.* breg, strmina, vrh

Αἶπυτος, ὁ Ajpit, kralj v Arkadiji; *adi.* **Αἰπύτιος** 3 Ajpitol, ajpitski, ajpitijski

αἰρέσιμος 3 (*αἰρέω*) dosegljiv, ki ga je mogoče vzeti, ki ga je mogoče dobiti, osvojljiv

αἶρεσις, εως, ἡ (*αἰρέω*) **1.** vzetje, osvojitvev; **2.** izbor, izvolitev, volitve (uradnikov); *προβάλλω* τινι αἶρεσιν dam komu na voljo, dam komu na izbiro; **3.** nagnjenje, naklonjenost, težnja, hrepenenje (po čem); način mišljenja; **4.** stranka, krivoverstvo, ločina *NT*

αἰρετέος 3 [*adi. verb. glag.* αἰρέω] ki ga je treba izvoliti, dosegljiv, zaželen

αἰρετίζω izbiram *NT*

αἰρετικός 3 (*αἶρεσις*) krivoveren, krivoverški; *subst.* krivoverec *NT*

αἰρετός 3 (*αἰρέω*) **1.** ki ga je mogoče osvojiti ali razumeti, osvojljiv, doumljiv, uumljiv; **2.** izbran, zaželen, vreden izbire, vreden, da se izbere

αἰρέω [*pt. praes. ep.* αἰρεύμενος; *impf.* ἤρουν, *ep.* ἤρεον, *ion.* αἶρεον; *fut.* αἰρήσω, αἰρήσομαι; *aor.* εἶλον, εἰλόμην, *ep.* ἔλον, ἐλόμην, *iterat.* ἔλεσκον, *NT* εἶλα, εἰλάμην; *pf.* ἤρηκα, *ion.* ἀραίρηκα; *pass.* ἤρημαι, *ion.* ἀραίρημαι = izvoljen sem bil; *fut. pass.* αἰρεθήσομαι.]

I. act. 1. primem, zgrabim, vzamem δόρου χειρσί, τινὰ χειρός za roko, οὐδας ὀδᾶξ, κόμησ za lase; τινὰ πρὸτί οἷ potegnem k sebi, objamem; εἴματα oblačem; ἔνθεν ἑλών od tam je začel; **2. pren. a)** *o občutjih in duševnem stanju:* zgrabi me kaj, polasti se me kaj, premaga me kaj, prevzame me kaj, obide me kaj χόλος, λήθη, δέος, ὕπνος *itd.*; **b)** spravim pod svojo oblast, ulovim, ujamem, zaplenim, zasuznjim, osvojim; premagam πόλιν, ναῦς, βασιλέα, ἄνδρα; ranim, ubijem, umorim δορί, ἔγχει; τὸ πατρῶον αἶμα umorim očeta; τοῦτο

ἐμὲ αἰρήσει to me bo pogubilo; τινὰ ὀφλήματος dosežem, da se koga obsodi na smrt; **c)** dokažem komu kaj παρανοίας; zasačim koga ἐπ' αὐτοφώρῳ; prevaram; dobim pravdo γραφήν; dosežem κῦδος; ὁ ἀγὼν ἠρέθη zmaga je dobljena; **d)** doumem, doumevam, razumem, razumevam, dojamem, dojemam ἐμὴ γνώμη; λόγος αἰρεῖ zdrava pamet uči, zdrav razum zahteva;

II. med. 1. vzamem zase (svoje), uživam, zaužijem δόρπον, ἄριστον, δεῖπνον; snamem κόρυθα; zaprisežem koga, s prisego zavežem koga ὄρκον τινός; ἀλκιμον ἦτορ opogumim se, ojunáčim se; ὕπνον privoščim si spanje; γνώμην odobravam, τά τινος pritegnem komu, pristopim h komu, pritrdim komu; **2. a)** izberem (si), izvolim (si) στρατηγόν τινα; **b)** dajem čemu prednost, raje imam, raje izberem, raje hočem, μᾶλλον, ἀντὶα πάντων, τὸν πόλεμον

Ἄϊρος, ου, ὁ *ep.* Airos = nesrečni Iros

αἶρω, *ion. ep.* αἰείρω [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena*] [*Obl. fut.* ἀρῶ, ἀροῦμαι; *aor.* ἤρα, ἠράμην, *cj.* ἄρω, *opt.* ἄραιμι; *pf.* ἤρηκα, ἤρημαι; *pass. aor.* ἠρθην, *fut. pass.* ἀρθήσομαι; *ep. ion. impf.* ἤειρον, ἄειρον, ἠειρόμην, ἠειράμην, *pass.* ἠέρθη, ἀέρθη, *plpf.* ἄωρτο]

I. act. 1. trans. a) dvigujem, vzdigujem, dvigam, postavljam pokonci; σημεῖον dvignem zastavo, dajem znamenje; τεῖχος zgradim, ἄθλον prevzamem, začnem, prestanem boj = zmagam; χεῖρα glasujem; μῆλα odganjam; ναῦς odpeljem; νεκρόν odnašam; δειλίαν kažem; οἶνον prinašam, dajem; μάστιγας vih-tim; ἄχθος nalagam; πᾶσαν μηχανήν preizkušam vsa sredstva; *NT* τὴν ψυχὴν razburjam, razvnamam, ἐπὶ χειρῶν vzamem na (v) roke, ζυγόν vzamem, ἁμαρτίαν odjemljam *NT*; **b)** poveličujem, slavim, pretiravam; **c)** odstranjujem, morim; **2. intr.** vzhajam (*o soncu*); odpotujem τῷ στρατῷ; odjadram, odrinem;

II. pass. dvigam se, vzdigujem se, dvigne me kdo; poveličujem se, baham se, prevzetem sem, postavljam se; naraščam ὕδωρ; μάχαιρα ἄωρτο meč je visel;

III. med. dvignem zase; ἱστία razvijem jadra = odjadram, πόλεμον začnem vojno, οἰκίας zidam; κλέος, κῦδος, ἀέθλια: dobivam si, do-

sežem, dobim; νίκην zmagam; ἔλκος dobim rano, ranijo me; δίκας παρά τινος maščujem se komu, nad kom; ποδοῦν κλοπᾶν skrivaj po-begnem; φυγῆν spustim se v beg, ὄπλα zgra-bim orožje; κίνδυνον nakopljem si nevarnost, izpostavljam se nevarnosti, tvegam nevar-nost; πόνον prevzamem; πένθος žalujem

αἴσα, ης, ἡ [Et.: iz *αἴτ-ια] ep. poet. **1.** pripada-joči del, usojeni del, delež; ἔτι ἐλπίδος αἴσα še smemo upati; **2.** (od bogov določena) uso-da, usojeni (dosojeni) čas življenja, dolgost življenja; ἐν θανάτοιο αἴση v smrti; αἴσά μοι usojeno mi je, κακῆ αἴση na nesrečo; αἴσα ἄπλατος blaznost; κατ' αἴσαν po pravici, kot je prav, ὑπὲρ αἴσαν proti volji usode, po kri-vici; *personif.* **Αἴσα**, ἡ Ajza (Ajsa), Usoda, boginja usode

Αἴσηπος, ὁ Ajzep, reka v Miziji

αἰσθάνομαι dep. med. [Et.: iz *ἄφισ-θ-άνο-μαι; *prim.* αἴω (iz *ἄφισ-ω) 'slišim', 'čujem', ἐπάϊστος 'o komer se govori', 'znan', *lat.* audiō (iz *aui-z-diō) 'slišim', oboediō (iz *ὀb-ai-z-diō) 'poslušam' = 'ubogam', 'pokoren sem'; *sl.* javen, javiti; *iz ide. kor.* *au- 'do-jemati s čuti', 'čutiti'] [Obl. fut. αἰσθήσομαι, aor. ἤσθόμην, pf. ἤσθημαι; *soobl.* αἴσθομαι] **1.** zaznavam, čutim, zapazim, opazim, slišim βούην, voham ὀσμῆ; **2.** razumem, uvidim, iz-vem ὑπό τινος; *veže se s pt. v gen. ali acc., s ὅτι, ὡς, εἰ in vprašalnimi členicami, pogosto tako, da stopi subj. odvisnega stavka v glavni stavek kot obj.;* ὁ αἰσθανόμενος ki lahko pre-soja, razumen, ὁ καὶ μετρίως αἰσθανόμενος le malo razsoden človek

αἴσθησις, εως, ἡ (αἰσθάνομαι) **1. a)** čut, ču-stvo, občutje, občutek; αἴσθησιν ἔχω opazim kaj, παρέχω očitno se kažem, vzbujam pozor-nost; **b)** čutilo; **2.** zaznava, zaznavanje, spo-znava, spoznavanje, nazor

αἰσθητήριον, τό (αἰσθάνομαι) čutilo, razum

αἰσθητικός 3 ki zadeva opazovanje, sposo-ben zaznavati

αἰσθητός 3 (αἰσθάνομαι) ki ga je mogoče s čutili zaznati, ugotoviti, spoznati ali opaziti, občuten, doumljiv, opazljiv, opazen; χρόνος trenutek

αἴσθομαι = αἰσθάνομαι

αἰσθῶ (ἄημι) ep. izdihnem θυμόν; (*drugi* = αἰ-σθάνομαι)

αἰσιμία, ἡ (αἴσα) poet. sreča

αἴσιμος 2 in 3 (αἴσα) ep. **1.** usojen; ἤμαρ smrtni dan; αἴσιμόν ἐστιν usojeno je; **2.** tisti, ki je prav (tisto, kar je prav), spodoben, primeren, prikladen, dostojen, pristojen εἰπεῖν, τίνειν; αἴσιμα εἰδέναι biti razumen ali pravičen, πί-νειν zmerno piti; αἴσιμος φρένας zdrave pa-meti

αἴσιος 2 in 3 (αἴσα) poet. ob pravem času pri-spel, ob pravem času dospel

αἴσσω, poet. ἄσσω, at. ἄττω [Et.: domnevno iz *φαι-φικ-ίω; *kljub več mogočim teorijam etimologija besede ni pojasnjena*] [Obl. fut. αἴξω, aor. ἤξα, inf. αἴξει, iterat. αἴξασκον; *med.* ἠξάμην; *pass.* ἠέχθην, inf. ἀέχθηναι; *poet.* ἄξω, ἤξας, ἄξας] **1. intr.** hitro se premi-kam, planem, privršim, tečem, drvim, hitim, letim, vihram, divjam αὔρα; dvigam se, dvi-gnem se πρὸς οὐρανόν; skočim ἀφ' ἕππων; naskočim, napadem φασγάνω; *pass.* zaženem se, uidem, izmuznem se, ἦναι ἐκ χειρῶν ἠέ-χθησαν so padle iz rok; vihram κόμη, χαῖται; **2.** maham, vihtim χεῖρα

ἄ-ιστος 2 [Et.: iz *ἄ-φιστος *iz ide. baze* *uejǵ-, *uid-; *prim.* εἶδον] ep. poet. neviden; οἴχομαι ἄιστος izginem brez sledu, o meni ni ne duha ne sluha, ἄιστόν τινα ποιῆσαι narediti koga nevidnega, izbrisati sled za kom

αἰστώ naredim koga nevidnega, zatrem, uni-čim, pogubim, umorim; πατρίδα opustošim; *pass.* izginem, poginem, umrem

αἰσυλο-εργός 2 zloben, hudoben; *subst.* ὁ αἰ-συλοεργός zločinec, zlobnež, hudobnež

αἴσυλος 2 ep., ἄήσυλος poguben, brezbožen, hudoben

Αἰσύμη-θεν adv. iz (trakijskega mesta) Ajzi-me (Αἰσύμη)

αἰσυμνάω poet. sodim, vladam τινός

αἰσυμνήτης, ου, ὁ, αἰσυμνήτῃρ, ἥρος, ὁ ep. ajsimnet, sodnik na bojnih igrah, knez, vladar

Αἰσχίνης, ου, ὁ Ajshin, grški govornik (390 ali 389–314 pr. Kr.), Demostenov nasprotnik

αἴσχος, ους, τό [Et.: *iz ide.* *aigʷzghos < *aigʷhsqos; *prim. got.* aiwiski 'sramota'] **1.** grdost, grdoba; **2.** sramota, sramotno dejanje; zasramovanje, psovanje

αισχροκέρδεια, **αισχροκερδία**, ἡ grd (uma-zan) pohlep po dobičku, dobičkarstvo, lov

za dobičkom, dobičkolovstvo, dobičkarija, lakomnost

αἰσχρο-κερδής 2 (κέρδος) pohlepen po dobičku, hlepeč za dobičkom, dobičkarski, grdo lakomen; *adv.* αἰσχροκερδῶς umazano

αἰσχρολογία, ἡ grdo govorjenje, umazano (nečedno) govorjenje, kvantanje, kvante *NT*

αἰσχρο-ποιός 2 (ποιέω) nesramno (sramotno) ravnajoč, sramotne stvari počenjajoč (izvršujoč)

αἰσχρο-πραγέω delam grde stvari, grdo ravnajam

αἰσchrós 3 (αἰσχος) [*comp.* αἰσχίων, αἰσχίον, *sup.* αἰσχιστος] **1.** (telesno) grd, nespreten, nesposoben πρὸς τι; nedostojen; **2.** (moralno) grd, sramoten, nespodoben; *subst.* τὸ αἰσχρόν sramota, greh; **3.** ἔπεα sramotilne besede; *adv.* αἰσchrῶς sramotno

αἰσchróτης, ητος, ἡ grdost, ostudnost, nesramnost

αἰσchrουργία, ἡ [*Et.*: iz *αἰσχροεργία iz ἔργον 'delo' (iz *φέργον, to pa iz *ide. kor.* *uṛg-*)] sramotno početje, sramotno ravnanje, razuzdanost

Αἰσχύλος, ου, ὁ Ajshil, grški tragik (ok. 525–ok. 456 pr. Kr.)

αἰσchrύνη, ἡ (αἰσχος) **1.** sramota, sramotnost, zasramovanje, ἐς αἰσchrύνην φέρω imam za sramotno, štejem za sramotno, αἰσchrύνην περιάπτω τινί, ἐν αἰσchrύνη ποιῶ osramotim koga; **2.** sram, sramežljivost, αἰσchrύνην ἀφείζ brez sramu, αἰσchrύνη ἔχει μέ τινος sram me je česa; ὑπ' αἰσchrύνης od sramu; **3.** osramočenje, osramotitev, oskrunjenje, skrunitev, oskrunitev

αἰσchrυντέον *sc.* ἐστίν [*adi. verb. od* αἰσchrύνομαι] treba se je sramovati

αἰσchrυντηλός 3, **αἰσchrυντηρός** 3 sramežljiv, skromen, ponižen

αἰσchrύνω (αἰσχος) [*fut.* αἰσchrύνῶ, *aor.* ἤσchrυνα, *med.* αἰσchrυνοῦμαι, *aor. pass.* ἤσchrυνθην, *pf.* ἤσchrυμμαι] **1.** *act.* grdim, kazim, sramotim, psujem, onečastim, oskrunim, delam nečast, delam sramoto; **2.** *med.* = *pass.* z *med. fut.* sramujem se, sram me je (τινά pred kom), nakopljem si sramoto; αἰσchrύνομαι λέγων sramujem se, ker (ko) govorim, αἰσchrύνομαι λέγειν sramujem se govoriti (povedati), sram me je reči (povedati) (in zato ne povem)

Αἴσων, ωνος, ὁ Ajzon, Jazonov oče

αἰτέω [*Et.*: *denominativ od* *αἶτος, *sor.* z αἶνυμα] **1.** prosim, zahtevam, prosjačim, τινά τι prosim koga česa, za kaj; ὀδόν prosim, da mi dovoli oditi; τινί τι izprosim kaj za koga; snubim; **2.** *med.* [*ion. imp.* αἰτέο] **a)** zahtevam, izprosim zase, izposodim si; τὸ παρά τινος; **b)** prosim, molim *NT*

αἰτήμα, ατος, τό, **αἰτήσις**, εως, ἡ (αἰτέω) zahteva, želja, prošnja

ἄ-ίτης, ου, ὁ *poet.* ljubimec, ljubček

αἰτητικός 3 ki rad prosi

αἰτητός 3 (αἰτέω) izprošen, zahtevan

αἰτία, *ion.* αἰτίη, ἡ **1.** vzrok, razlog, povod, pretveza, izgovor; **2.** obdolžitev, očitek, krivda, obtožba, tožba, obdolžitev, pritožba (*Tukidid 1, 69; opp. κατηγορία*); αἰτίαν ἔχω **a)** imam vzrok; **b)** kriv sem, obtožen sem, očita se mi, dolžijo me; ἐν αἰτία ἔχω (τίθημι itd.) obdolžim; αἰτίαν ὑπέχω vzamem krivdo nase; αἰτία ἔχει με očita se mi, očitajo mi, ἐν αἰτία εἰμί dolžijo me, αἰτίας λαμβάνω nakopljem si očitek, αἰτίαν παρέχω dam povod (priložnost) za obdolžitev

αἰτιάσθαι *gl.* αἰτιάομαι

αἰτιάζομαι [*pass. k* αἰτιάομαι] obtožen sem, obdolžen sem

αἰτιάμα, ατος, τό obdolžitev, obtožba *NT*

αἰτιάομαι (αἰτία) [*praes. ep.* αἰτιόωνται = αἰτιῶνται; *opt.* αἰτιόωο, αἰτιόωτο, *inf.* αἰτιάσθαι, *impf.* ἠτιάσθε, ἠτιῶντο; *fut.* αἰτιάσομαι, *ion.* αἰτιήσομαι, *aor.* ἠτιασάμην, *ion.* ἠτιησάμην, *pf.* ἠτίαμαι, *ion.* ἠτήμαι, *aor. pass.* ἠτιάθην; *adi. verb.* αἰτιάτέον] **1.** krivim, dolžim, tožim, obtožim, grajam, očitam, pritožujem se, τινά τι, τινός, περί, ὑπέρ τινος; **2.** navajam kaj kot vzrok, trdim kaj o kom, pripisujem komu kaj τινά (τινός) τι

αἰτίζω (αἰτέω) *ep.* prosim, zahtevam, prosjačim; prosim koga za kaj τινά

αἰτίος 3 (αἰτία) povzročujoč, kriv τινός, ὅτι; *subst.* ὁ αἰτίος povzročitelj, vzročnik, začetnik, krivec; τὸ αἴτιον vzrok, krivda; αἰτίος εἰμι vzrok sem, kriv sem, imam zaslugο

αἰτίωμα = αἰτιάμα *NT*

Αἴτνη, ἡ Etna (Ajtna); *adi.* **Αἰτναῖος** 3 etnajski, etenski, sicilski

Αἰτωλία, ἡ Ajtolija (Etolija), dežela v srednji Grčiji; *preb.* **Αἰτωλός**, ὁ Ajtolec (Eto-

lec); *adi.* **Αἰτώλιος** 3, **Αἰτωλικός** 3 ajtolski (etolski), ajtolijski (etolijski), ajtoliški (etoliški); *fem.* **Αἰτωλίσ**, ἴδος ajtolska, ajtolijska, ajtoliška (etolska, etolijska, etoliška)

αἰφνίδιος 3 [*sor.* ζ αἴψα] nenaden, nepričakovan; *adv.* αἰφνιδίως *in* αἰφνίδιον nenadoma

αἰχμάζω (αἰχμή) *ep. poet.* [*fut.* αἰχμάσω, *ep.* αἰχμάσσω] vihtim, mečem kopje, sulico; χέρεα dvignem roko proti komu πρὸς τινη; τάδε borim se, priborim si

αἰχμαλωσία, ἡ (αἰχμάλωτος) plen, ujetnik *NT*

αἰχμαλωτεύω, **αἰχμαλωτίζω** ujamem, podvržem, podjarmim, zapeljem *NT*

αἰχμαλωτής, ἴδος, ἡ *poet.* vojna ujetnica; *adi.* zvezan; χέρες roke ujetnice

αἰχμ-άλωτος 2 (αἰχμή, ἀλίσκομαι) **1.** s kopjem ujet, zasuznjen; *subst.* ὁ, ἡ αἰχμάλωτος vojni ujetnik, vojna ujetnica, suženj, sužnja; δουλοσύνη αἰχμαλώτου usoda ujetnika (sužnja); *subst.* τὰ αἰχμάλωτα vojni ujetniki; **2.** uplenjen, ugrabljen; *subst.* τὰ αἰχμάλωτα plen, zaplenjena živina

αἰχμή, ἡ [*Et.*: iz *αἰκ-σμη; *prim. mik.* ai-ka-sa-ma, *stprus.* aysmis 'raženj', *lit.* iēšmas 'raženj'] **1.** ost, ostrina, konica (kopja ali sulice); sulica, kopje; **2.** boj, vojska

αἰχμητά *ep.*, **αἰχμητής** οὔ, ὁ ki se bori s sulico, suličar, kopjanik, kopjenosec, borilec, junak; *adi.* bojevit

αἰχμο-φόρος, ου, ὁ *ion.* kopjenosec, kopjanik, suličar; telesni stražar

αἴψα *adv. ep. poet.* hitro, takoj, prècej

αἰψηρός 3 (αἴψα) hiter, nagel, uren; *proleptično:* λῦσεν ἀγορὴν αἰψηρὴν hitro je razpustil skupščino (*ali:* ki se je hitro razšla; *pravzaprav:* tako, da se je hitro razšla).

αἰώ¹ [*Et.*: iz *ἄψ-ίω-ω; *gl.* αἰσθάνομαι] *ep. poet.* **1.** slišim, čutim, zaznavam, opazim; **2.** razumem, vem

αἰώ² *ep.* = αἰσθῶ izdihnem φίλον ἤτορ

αἰών, ὤνος, ὁ [*acc. tudi* αἰῶ] (αἰεῖ) *ep. poet.* čas, doba življenja, življenje, usoda, večnost; αἰῶνα διάγειν preživeti (prebiti) življenje; *pl.* svet, posvetneži, posvetnjaki, duh časa *NT*

αἰών, ὄνος, ἡ plašč

αἰώνιος 3 večen

αἰώρα, ἡ [*Et.*: iz *φαι-φώρ-α] gugalnica, vise-nje, gunganje

αἰωρέω [*aor. pass.* ἤωρήθην] (αἰώρα); **1.** *act.* dvigam kvišku, obešam, vihtim, gugam; **2.** *pass. a)* visim, zibam se, plavam; **b)** v negotovosti sem, ἐν τινι odvisen sem od; ὑπὲρ μεγάλων pričakujem; ἐν κινδύνῳ v nevarnosti sem, τὴν ψυχὴν vnemam se, opogumljam se

ἀκαθαρσία, ἡ nečistost, grešnost *NT*

ἀ-κάθαρτος 2 (καθαίρω) neočiščen, nečist, hudoben, nenraven, nemoralen, neporavnan, nemaščevan

ἀκαιρέομαι (ἄκαιρος) ne utegnem, nimam priložnosti *NT*

ἀκαιρία, ἡ **1.** neugoden čas (trenutek), nepravilni čas (trenutek), neugoden položaj; **2.** nesposobnost, netaktnost, nespretnost

ἄ-καιρος 2 (καιρός) neugoden, neprimeren, neprikladen; ἄκαιρος ὄλβου nezmeren v sreči **ἀκ-ἄκητα**, ὁ (ἄκακος) *ep.* osrečevalec, rešitelj, pomočnik

ἄ-κάκος 2 nehudoben, nedolžen, neškodljiv

ἀκᾶλα-ρρείτης, ου, ὁ *ep.* mirno tekoč

ἀ-κάλυπτος 2, **ἀ-καλυφής** 2 *poet.* (καλύπτω) nepokrit, odkrit, odprt

ἀ-κάμας, αντος, **ἀ-κάματος** 2 (κάμνω) *ep. poet.* neutruđen, neumoren, neizčrpen γῆ

ἀ-καμής 2 neobdelan

ἀ-καμπής 2, **ἄ-καμπτος** 2 (κάμπτω) neupognjen, neupogljiv, neizproslen

ἄκ-ανθα, ἡ (ἀκίς) *ion. ep.* **1.** trn, osat; **2.** akacija; **3.** hrbtenica

ἀκάνθινος 3 narejen iz akacije, akacijev; *NT* στέφανος trnjevenec, trnova krona

Ἄκανθος, ἡ Akant, mesto na Halkidiki; *preb.*

Ἄκάνθιοι, οἱ Akantijci

ἀκανθώδης 2 (ἄκανθα, εἶδος) *ion.* trnast, trnov, trnjeven

ἀ-κάρδιος 2 (καρδία) brezsrčen, brez srca

Ἄκαρνανία, ἡ Akarnanija, dežela v osrednji Grčiji; *preb.* **Ἄκαρναν**, ἄνος, ὁ Akarnan(ec)

ἀκαρπία, ἡ (ἄκαρπος) nerodovitnost

ἄ-καρπος 2 nerodoviten, nekoristen, brezkoristen, neploden

ἀ-κάρπυτος 2 (καρπύω) brezploden, jalov νίκη (zmaga, za katero ni bila opravljena zahvalna daritev), nepoplačan

ἀ-κατάγνωστος 2 (καταγιγνώσκω) brez graje, neoporečen *NT*

ἀ-κατακάλυπτος 2 (κατακαλύπτω) nepokrit, gologlav, razoglav *NT*

ἀ-κατάκριτος 2 (κατακρίνω) neobsojen *NT*

ἀ-κατάλυτος 2 (καταλύω) nerazvezen, nerazvezljiv; neminljiv *NT*

ἀ-κατάπαυστος 2 (καταπαύω) brez prestanka, nepreneh, neprestan; *NT* ki neprestano greši

ἀκαταστασία, ἡ nemir, vstaja, zmeda, nered, upor *NT*

ἀ-κατάστατος 2 (καθίστημι) nestanoviten *NT*

ἀ-κατάσχετος 2 (κατέχω) razbrzdán, neukročen *NT*

ἀ-κατάψευστος 2 (καταψεύδω) *ion.* neizmišljen, nezlagan

ἄκατος, ὁ, ἡ, **ἀκάτ(ε)ιον**, τό [*Et.*: morda sestavljena z elementom ἀκ- 'oster', 'koničast'; beseda je verjetno izpos.] **1.** ladja hitroplovka (urnoplovka), lahka hitra ladja za pomorske roparje, čolnicek; **2.** jadro na malem jamboru

ἄ-καυστος 2 (καίω) nepožgan, neosmojen

ἀκάχιζω (ἄχομαι) [*fut.* ἀκαχίσω, *sib.* aor. ἀκάχησα, *krep.* aor. ἤκαχον, *pf. med.* ἀκάχημαι, *3. pl.* ἀκηχέδατ' (ἀκηχέδαται), ἀκάχηνται, *plpf.* ἀκαχῆατο, ἀκαχέιατο, *pt.* ἀκαχήμενος, ἀκηχήμενος] **1. act.** žalim, žalostim; **2. med.** žalostim se, žalujem, tožim; *pf.* žalosten sem zaradi česa τινός, τινί ali *pt.*

ἀκαχμένος 3 [*Et.*: iz *ἀκ-ακ-σ-μένος; *tvorba*, nastala z reduplikacijo iz ἀκή 'konica', 'rezilo'; *gl.* ἀκίς] naostren, poostren, nabrušen, oster

ἀκαχοίμην, ἀκάχοντο *gl.* ἀκαχίζω

ἀκείομαι *ep.* = ἀκέομαι

Ἄκελ-δαμάχ = Akeldamah = njiva (polje) krvi

ἀ-κέλευστος 2 (κελεύω) brez povelja, prostovoljno, sam od sebe

ἀκέομαι, *ep.* **ἀκείομαι** *dep. med.* (ἄκος) [*imp. praes. ion.* ἀκέο *fut.* ἀκέσομαι, *aor.* ἤκεσάμην, *ep.* ἀκεσάμην, *aor. pass.* ἤκέσθην] **1. a)** zdravim, celim; **b)** pomagam, grem na pomoč; **2.** poravnam, popravljam ἀμαρτάδα, νῆας; gasim, potolažim δίψαν; lajšam, odvrčam ἀπορίας, ἐπιφερόμενα

ἀ-κέραιος 2 (κεράννυμι) čist, nemešan, nepo-

mešan, čist, cel; nerazrušen πόλις; neopustošen χώρα; *NT* brez hinavstva, nepokvarjen

ἀ-κερδής 2 (κέρδος) **1.** brez dobička, škodljiv, nekoristen; **2.** φιλοτιμία nesebičen

ἀ-κερσε-κόμης, ου, ὁ (κείρω, κόμη) *ep.* neostrižen, dolgolas

ἄκεσις, εως, ἡ (ἀκέομαι) *ion.* ozdravljenje, ozdravitev

ἄκεσμα, ατος, τό (ἀκέομαι) *ep. poet.* [samo *pl.*] zdravilo, lek

ἀκεστήρ, ῥρος, ὁ (ἀκέομαι) *poet.* krotilec; *adi.* kroteč; ustrahujoč

ἀκεστής, οῦ, ὁ (ἀκέομαι) zdravnik; krpac ἱματίων ῥαγέντων

ἀκεστός 3 (ἀκέομαι) *ep.* ozdravljiv; *pren.* spravljaljiv

ἀ-κέφαλος 2 (κεφαλή) **1.** brezglav, brezglaven, brez glave; **2.** brez začetka, nedovršen

ἀκέων, ἀκέουσα [*tudi indecl.*] *ep.* molčeč, tih, miren

ἀ-κήδεστος 2 (κήδω) **1.** neoskrbljen, zanemarjen; nepokopan; **2.** brezskrben; *adv.* ἀκηδέστως neusmiljeno, brezobzirno, brezsrčno

ἀ-κήδευτος 2 (κηδεύω) nepokopan

ἀκηδέω [*aor.* ἀκήδεσα] *ep.* zanemarjam, ne brigam se za, ne skrbim za, pozabim na τινός

ἀ-κηδής 2 (κηδος) *ep.* **1. a)** zanikrn, neskrben, malomaren; **b)** ki je brez skrbi, brezskrben; **2. pass.** zanemarjen εἵματα, ζεῖνος; nepokopan σώματα

ἀ-κήλητος 2 (κηλέω) ki ga ni mogoče (ki se ne da, ki se ne pusti) očarati ali premotiti, neupogljiv, nespravljiljiv

ἀκὴν *adv. ep.* molče, tiho, mirno; ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῆ *popolnoma* so umolknili

ἀκηράσιος 2 (ἀκήρατος) *ep.* nemešan, nepomešan, čist, pristen, suh οἶνος

ἀ-κήρᾶτος 2 **1.** (κήρ) nepoškodovan κληῖρος; nepokošen λειμών; nedotaknjen od česa κακῶν; brez bolečin in brez žalosti θυμός ἀλλγεσιν; slabo obiskovan ἐμπόριον; **2.** (κεράννυμι) nemešan, nezmešan, nepomešan, čist, suh χουρός

ἀ-κήριος 2 *ep.* **1.** (κήρ) nepoškodovan, živ; **2.** (κῆρ) mrtev; strašljiv, plašen

ἀ-κήρυκτος 2 (κηρύττω) **1.** nenapovedan od glasnika (klicarja), ki ga glasnik (klicar) ne napove πόλεμος; nenaden; πόλεμος ἄσπονδος

καὶ ἀκήρυκτος vojna, v kateri se glasnika z mirovnimi pogoji ne sprejme; nespravljiv, neutolažljiv, nepomirljiv ἔχθρα; **2.** ἀκήρυκτος μένει ne da o sebi nobenega glasu, se ne oglasi, ne pošlje nobenega sporočila; *adv.* ἀκηρύκτως *in* ἀκηρυκτεῖ brez glasnikovega spremstva, brez glasnika, brez klicarja

Ἄκης, εω, ὁ Akes, reka v Hirkaniji

ἀκχεδάται, **ἀκχεμένη** *gl.* ἀκαχίζω

ἀ-κίβδηλος **2** pristen; nepokvarjen, pošten, odkritosrčen

ἀ-κιδνός **3 ep.** [*samo v comp.*] šibek, droben, neznamen; *comp.* ἀκιδνότερος

ἀ-κίκως, υος, ὁ, ἡ *ep.* slab, slaboten

ἀ-κινάκης, ου, ὁ [*ion. gen. εος, acc. εα*] *ion.* akinak(es), kratek (raven) perzijski meč, bodalo, handžar

ἀ-κινδῦνος **2** brez nevarnosti, nenevaren, varen

ἀ-κίνητος **2** (κινέω) **1.** nepremaknjen, nepremičen, stanoviten; nedotaknjen, nepoškodovan τάφος; βαίνω ἐξ ἀκινήτου ποδός hodim (stopam, grem), ne da bi premaknil noge = umrem; **2.** ki se ga ne smemo dotakniti, svet, prepovedan, nedotakljiv

ἀκίς, ἴδος, ἡ [*Et.: iz ἀκ-* 'oster', 'koničast', *na-stal iz ide. kor. *h₂ak'-* 'oster'; *prim. gr.* ἄκρος 'bodeč', 'oster', 'koničast' (*iz ide. *h₂ak'ro-* 'oster'), ἄκρως, ἀκμή, ἀκή, ἀκωκή 'konica', 'vrh', ἄκων -οντος 'kopje', ἀκανθα (= 'bodica') 'osat', *lat.* ācer, aciēs, acuō, acus, *sl.* oster, ost, osat, osla, *stvnem.* ekka, *nem.* Eck, Ecke] ost, konica, puščica

ἀ-κίχητος **2** (κίχων) *ep.* nedosežen, nedosegljiv

ἀκκίζομαι *med.* [*Et.: izraz iz otroškega bebljajočega govora; prim. gr.* Ἀκκώ 'Ako' (Demetrina dojilja), *lat.* Acca (Larentia) 'Aka Larencija (adoptivna mati Romula in Rema, katere čaščenje so povezovali s kultom Laronov)] vedem se prisiljeno, delam grimase, delam se neumnega

ἀ-κλαυ(σ)τος **2** (κλαίω) *ep. poet.* **1.** neobjokovan, φίλων od prijateljev; **2.** ne jokajoč, brez solz; *pren.* nekaznovan

ἀ-κλεής **2** (κλέος) [*acc.* ἀκλεῖ, *ion.* ἀκλεῖ, *ep.* ἀκλεῖ (iz ἀκλεῖα), *pl. ep.* ἀκληεῖς] neslaven; *adv.* ἀκλειῶς *in* ἀκλεῖς neslavno, sramotno

ἀ-κλειστος **2** (κλείω) nezaprto, nezaklenjen

ἀ-κληρος **2** (κλήρος) ki je brez dediščine ali deleža, siromašen, reven, ubog

ἀκληρωτί (κληρόω) *adv.* brez žrebanja, brez srečkanja

ἀκληστος = ἀκλειστος

ἀ-κλητος **2** (καλέω) nepoklican, nepovabljen, nepozvan

ἀ-κλίνης **2** (κλίνω) ne nagibajoč se na stran, nepremičen, neomahujoč, stanoviten

ἀκμάζω (ἀκμή) sem na vrhu, sem na vrhuncu, sem v cvetu let, sem v zenitu življenja, dorastel sem, sem v najboljših letih, cvetim, sem dovolj močan in razumen, τῷ σώματι, τῇ ῥώμῃ; sem bogat πλούτῳ; dozorevam τοῦ σίτου ἀκμάζοντος; θέρους ἀκμάζοντος sredi poletja, νόσος ἀκμάζει bolezen se je popolnoma razvila, bolezen je v polnem razmahu, bolezen je na vrhuncu; τὰ πάντα ἀκμάζει ἐπιμελείας δεόμενα potrebna je največja previdnost

ἀκμαῖος **3** (ἀκμή) *poet.* **1.** dorasel, dorastel, cvetoč, čvrst, močen, močan, še ne utrujen; τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος najhujši del zime, sredina zime; **2.** ob pravem času, pravočasno; ὡς ἀκμαῖος ἂν μόλοι

ἀκμή, ἡ (ἀκίς) **1.** ost, ostrina, konica, konec; ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς na ostrini britve, na britvini rezilu = v odločilnem trenutku; ποδῶν ἀκμαῖ prsti nog, noge; ἀμφιδέξιοι ἀκμαῖ prsti obeh rok, obe roki; **2.** najlepši cvet, cvet, vrhunec, vrhunec razvoja, razcvet, cvetoča doba ἡβης; πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι preden je žito dozorelo; θέρους najtoplejši čas leta, χειμῶνος najhujša zima; πληρώματος cvet, jedro, ἀκμὴν ἔχω, ἐν ἀκμῇ εἰμί sem v cvetu, sem na vrhuncu razvoja, dosežem vrhunec, dosežem višek; **3.** ugoden, primeren čas za ἔργων, ἔδρας, λόγων, γάμων, μάχης, ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν ἦκει prišlo je do odločilnega trenutka

ἀκμὴν *adv.* (ἀκμή) **1.** v trenutku, pravkar; **2.** NT = ἔτι še (vedno)

ἀκμηνός **3** dorasel, dorastel, krepek

ἀκμηνος **2 ep.** ki ni še ničesar zaužil, tešč, neokrepčan

ἀ-κμής, ῆτος, ὁ, ἡ (κάμνω) *ep. poet.* spočít, čít, neutrujen; neutrudljiv ταῦρος

ἀκμό-θετον, τό (ἄκμων, τίθημι) klada (na katero je pritrjeno nakovalo)

ἄκμων, ονος, ὁ [Et.: iz ide. *h₂ak'-men- < *h₂ak'- 'oster'; prim. stind. ásman 'kamen', 'skalala', 'nebo', gr. ἀκόνη 'brus', sl. kamen, nem. Hammer 'kladivo'] ep. poet. nakovalo, naklo

ἄκνηστις, ιος, ἡ ep. hrbtišče, hrbtenica

ἄκοή, ἡ, ion. ἀκούη (ἀκούω) **1.** sluh, posluh, pl. naslada za ušesa, ušesom prijeten glas, διεφθαρμένος τὴν ἀκοήν gluhi; **2.** uho, ἀκοήν δίδωμι poslušam; **3.** kar slišimo: glas, vest, govornica, αἱ ἀκοαὶ τῶν προγεγενημένων ποροχίλα o prejšnjih dogodkih, πατρός glas o očetu, ἀκοή γίγνεται sliši se, ἀκοῆ οἶδα vem (izvem) od drugih; **4.** poslušanje, pridiga NT

ἄ-κοίτης, ου, ὁ [Et.: iz ἄ copul. in κοίτη, κοῖτος 'postelja', 'ležišče'] ep. soprog, mož

ἄκοιτις, ιος, ἡ soproga, žena

ἀκολᾶσία, ἡ (κόλασις) razuzdanost, razbrzdанost, nezmernost, razposajenost

ἀκολασταίνω (ἀκόλαστος) živim razuzdano

ἄ-κόλαστος 2 (κολάζω) neobuzdan ἔππος; neobrzdan, nediscipliniran, razuzdan, drzen στρατεύμα, δῆμος; nezmeren; adv. ἀκολάστως neobrzdano, razuzdano, nezumno, ἀκολάστως ἔχω πρὸς τι preveč nezmeren sem v čem

ἄκολος, ἡ ep. košček, drobtina, grižljaj

ἀκολουθέω (ἀκόλουθος) **1.** hodim s kom, spremljam koga, sledim komu τινί, σύν τινι hodim za kom; **2.** prilagodim se komu, ravnajam se po kom, pridružim se komu; razumem kaj λόγῳ; **3.** sem privrženec, sem pristaš, sem učenec koga NT

ἀκολουθητικός 3 ki rad sledi (spremlja), ki navadno sledi (spremlja)

ἄ-κόλουθος, ὁ [Et.: iz ἄ copul. in κέλευθος 'pot'; prvotni pomen besede je torej 'sopotnik'] **1.** spremljevalec, služabnik, sluga (služkinja); οἱ ἀκόλουθοι upehanci, zadnje čete, spremstvo, drhal; **2.** primeren, skladen, soglasen

ἀκομιστή, ἡ (κομίζω) ep. zanemarjenje, zanemarjanje, pomanjkljiva postrežba, stradanje

ἄ-κομψος 2 poet. nezgovoren, preprost

ἀκονάω brusim, ostrim

ἄκονη, ἡ (ἄκμων) brus

ἄ-κονίτι (κόνις) adv. brez prahu, brez boja, brez truda

ἄκοντίζω [aor. ἤκοντισα, ἀκόντισσα] mečem (lučam) kopje, streljam; zadenem, ranim

ἄκόντιον, τό [demin. od ἄκων] kopje, sulica

ἄκόντισις, εως, ἡ, **ἄκοντισμός**, ὁ (ἀκοντίζω) metanje kopja, kopjemet, boj s kopjem, streljanje

ἄκοντισμα, ατος, τό (ἀκοντίζω) lučaj kopja, met kopja, vrženo kopje; πρόσειμι ἐντὸς ἀκοντίσματος približam se na streljaj (na dom); ἀκοντισμάτων κατάπλεως preboden z mnogimi sulicami

ἄκοντιστής, οὔ, ὁ (ἀκοντίζω) metalec kopij, kopjestrelec, suličar, kopjanik

ἄκοντιστικός 3 spreten strelec s kopjem, izurjen v metanju kopja

ἄκοντιστής, οὔ, ὁ (ἀκοντίζω) metalec kopij, kopjestrelec, suličar, kopjanik

ἄκοντιστός, οὔ, ὁ (ἀκοντίζω) ep. metanje kopja, kopjemet

ἄκοντο-δόκος 2 (δέχομαι) poet. hlabro se upirajoč kopjem, pogumen

ἄκόντως adv. (ἄκων) nerad, proti volji

ἄ-κοπος 2 (κόπος) neutruđen, neumoren, neutrudljiv

ἄ-κόρε(σ)τος 2 (κορέννυμι) nenasiten, nenasitljiv; neutruđen, neumoren, neprestan, neprenehaj; ὁ πάντων ἀκορέστατος največji predrznež, brezbožnik

ἄ-κόρητος 2 = ἀκόρεστος

ἄκος, ους, τό zdravilo, lek, hladilo, ozdravljenje; κακὸν κακῶ διδούς ἄκος zdraveč eno zlo z drugim

ἀκοσμέω (ἄκοσμος) ravnajam slabo, nespodobno, nepokoren sem, grešim proti dolžnosti, περί τι

ἄ-κόσμητος 2 (κοσμέω) neurejen, neokrašen, neopremljen, nepreskrbljen

ἀκοσμία, ἡ nered, nespodobnost, predrznost

ἄ-κοσμος 2 neurejen, brez reda; zmeden; pren. nespodoben, predrzen, neposlušen; adv. ἀκόσμως brez reda

ἀκοστάω [Et.: ἀκοστή 'ječmen'; ἀκοστή izhaja iz kor. *h₂ak'- (prim. lat. acus, aceris 'resa', ki je dobila ime po ostrem klasju) ali pa iz *ἡkostā (kor. *h₂ḡki- 'oster'; prim. stcslovan. ječ̣ьmy, sl. ječmen)] [ep. samo pt. aor. ἀκο-

στήσας] zobam ječmen, dobro sem rejen ἴππος

ἀκουάζω *in med.* (ἀκούω) poslušam αὐδοῦ; δαιτός slišim o pojedini = povabljen sem na obed

ἀκουή = ἀκοή; **ἀκουαι**, αἰ *ajol.* ušesa

ἄ-κουρος 2 *ep.* ki je brez moških potomcev, ki je brez sina

ἀκούσιος 3 in 2 (ἄκων) proti volji, nerad, neprostovoljen, prisiljen; *subst.* τὸ ἀκούσιον odklanjanje, nenaklonjenost; *adv.* ἀκουσίως neprostovoljno; οὐκ ἀκουσίως prav rad; οὐδενὶ ἀκουσίως ἀφ᾽ ἔχθαι nikomur ni njihov prihod neljub

ἀκουσμα, ατος, τό (ἀκούω) **1.** glas, govornica, petje, nauk; **2.** naslada za ušesa, ušesom prijeten glas

ἀκουστός 3 ki ga je mogoče slišati, slišen

ἀκούω [*Et.*: iz *ἀκ-ούσ-ιω 'nastavljati ostro uho'; *prim. gr.* ἀκοή (iz *ἀκουσά), ἀκήκοα (iz *ἀκᾶκουσα), κοῦω 'opazim', 'slišim', *lat.* caveō 'pazim (se)', *sl.* čuti (iz *kor.* *(s)keuh₁- 'paziti', 'opaziti', 'slišati'), *got.* hausjan, *stvnem.* hōr(r)-en, *nem.* hören] [*Obl. fut.* ἀκούσομαι, *aor.* ἤκουσα, *pf.* ἀκήκοα, *plpf.* ἤκηκόειν (ἀκηκόειν), *pf. pass.* ἤκουσμαι, *aor. pass.* ἠκούσθην, *fut.* ἀκουσθήσομαι, *adi. verb.* ἀκουστός] **1.** slišim, čujem, izvem τινός, τί, τινός τι (*z gen. osebe in acc. stvari*); πατρός τεθνηῶτος da je oče umrl; τινός λέγοντος slišim nekoga govoriti (na lastna ušesa), (osebno) slišim, da nekdo govori; *z acc. pt.* slišim od drugih *kot gotovo stvar*; *če je stvar negotova, stoji acc. c. inf.*: τὸν μάντιν εἰπόντα ἤκουσε slišal je, da je vedeževalec rekel; ἀκούομέν σε ὄλβιον εἶναι slišimo, da si srečen; *subst.* οἱ ἀκούοντες slušatelji, poslušalci; **2.** poslušam koga, pokoren sem, uslišim koga, (*o sodniku*) zaslišujem, pristanem na kaj; **3.** imenujem se, slovim, sem na glasu, κακός imajo me za hudobneža, εὖ ἀκούω na dobrem glasu sem, κακῶς ἀκούω na slabem glasu sem, razvpit sem, očita se mi kaj, ὑπό τινος zasramujejo me, psujejo me, κακῶς πρὸς τινος poslušati moram ostre (žaljive, žarke) besede od koga; ἤκουον κόλακας imenovali so se hinavce, ἤκουον πρῶτοι εἶναι sloveli so kot prvi; **4. med.** = *act.* (*Iliada* 4, 331); *praes. ima pogosto pomen pf.*: slišal sem, vem, razumem *NT I Kor* 14, 2

ἄκρα, ἡ, *ion.* ἄκρη, *ep.* ἄκρις, ιος, ἡ (ἀκίς) **1.** kraj, vrh, rt, greben; κατ' ἀκρης, κατ' ἀκρας *z vrha*, od zgoraj, do temelja, popolnoma, povsem; **2.** grad, trdnjava

ἄ-κράαντος 2 *ep., poet.* ἄκραντος 2 (κραιάλω) nedovršen ἔργον; nestorjen, neresničen ἄκραντα ἀκούω; neizpolnljiv, brezuspešen, neuspešen, prazen, neuresničen; *adv. neutr. pl.* ἄκραντα brez uspeha, ὄρμαῖν

Ἀκράγᾱς, αντος, ὁ Akragant, mesto in reka na Siciliji (= *lat.* Agrigentum Agrigent); *preb.*

Ἀκραγαντίνος, ὁ Akragantinec

ἀκρ-ᾱής 2 (ἄκρος, ἄημι) *ep.* oster, hud, hladen; (veter) ki ostro brije (veje)

Ἀκραιφίη, ἡ Akrajfija, mesto v Bojotiji ob Kopajskem jezeru

ἀκραιφνής 2 nepoškodovan, nepomešan, čist, čvrst, nov

ἄκραντος *gl.* ἀκράαντος

ἀκράσια, ἀκράτεια, ἡ (ἀκρατής) nevdzdržnost, nezmernost, razuzdanost

ἀ-κράτης 2 (κράτος) **1.** ki je brez moči, nemočen, slab, slaboten, ki česa ne obvlada, ὀργῆς ki ne more krotiti svoje jeze; **2.** nevdzdržen, nezmeren, razuzdan τινός *v čem*; *adv.* ἀκρατῶς

ἀκράτοποσία, ἡ, *ion.* ἀκρητοποσίη pitje čistega (suhega) vina, ἀγων ἀκρατοποσίας tekma *v pitju*

ἀκρατο-πότης, ου, ὁ, *ion.* ἀκρητο-πότης ki pije čisto (nemešano, suho) vino, pivec čistega, nemešanega vina

ἀκράτος 2, *ion. ep.* ἄκρητος 2 [*comp.* ἀκρατέστερος] (κεράννυμι) **1.** nemešan, čist, pristen, neskajjen, očiščen, brez vode; ὁ ἀκρατος *sc.* οἶνος (*NT* τὸ ἄκρατον) nemešano (suho) vino, σπονδαί (pitni) dar nemešanega vina; **2.** neoslabljen, močan, silen, pristen; νοῦς duh brez telesa, dovršen, popoln, διάφροια nèvodén, žolčast izloček (izmeček)

ἄ-κράτωρ, ορος = ἀκρατής nemočen, šibek, slab; ki ni pod nadzorom, nenadzorovan, ἑαυτοῦ ki se ne obvladuje, ki se nima *v oblasti* (pod nadzorom), ki se ne kroti, neugnan

ἀκρά-χολος 2 zelo jezen, nagle jeze, naglo jezen, togoten, jezljiv

ἀκρεμών, ὄνος, ὁ (ἄκρος) veja, mladika, odra-stek

ἄκρη, ἡ *ion.* = ἄκρα

ἄκρητο-ποσίη *ipd.* = ἀκρατοποσία

ἀκρίβεια, ἡ (ἀκριβῆς) **1.** natančnost, točnost, temeljitost, skrbnost, vestnost; δι' ἀκριβείας, πρὸς (εἰς) ἀκριβειαν = ἀκριβῶς natančno, temeljito, εἰς τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφῶ zelo (nadvse) natančno se ukvarjam s filozofijo, filozofijo ženem do skrajnosti; τοῦ ναυτικοῦ red, stroga vojaška disciplina (pokorščina) na ladjah; **2.** varčnost, pičlost

ἀκριβῆς **2** **1.** točen, natančen, temeljit, skrben, marljiv, vesten; δῖαιτα stroga zmernost v jedi in pijanci; θώρηξ prav tesen, tesno se prilagajo oklep; *subst.* **ἀκριβές**, τό = ἀκριβεια natančnost, strogost, ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς ne tako strogo, kot zahteva zakon; ἐς τὸ ἀκριβές εἰπεῖν natančno povedano = pravzaprav; **2.** varčen, skopuški; ἀκριβῶς καὶ μόλις komaj, toliko da še

ἀκριβολογέομαι *dep. med.* natančen sem v čem, natančno preiskujem, natančno obravnavam kaj περί τιος

ἀκριβῶ (ἀκριβῆς) **1.** natančno (dobro) poznam, vem, natančno poizvedujem, preiskujem *NT*; **2.** natančno, dobro delam, napravljam, izdelujem στέρην

ἀκρίς, ἴδος, ἡ kobilica *NT*

ἄκρις, ιος, ἡ *ep.* = ἄκρα

ἀκρισία, ἡ (ἀκριτος) **1.** nered, zmešnjava, neodločnost; **2.** nepremišljenost, nerazsodnost περί τι

Ἀκρισιος, ὁ Akrizij, argivski kralj; *patron.*

Ἀκρισιώνη, ἡ Akrizijona = Akrizijeva hči Danaa (Δανάη)

ἀκριτό-μυθος **2** *ep.* zmedeno, nesmiselno govoreč; klepetač; prazen, ničev, nesmiseln ὄνειροι

ἄ-κρίτος **2** (κρίνω) **1.** *pass.* **a)** neločen, τύμβος skupen grob, φήμη zmeden, μῦθοι nespametno govorjenje; **b)** neprestan, nenehen, neprenehen, trajen, brez števila, brezštevilen ἄγεα; πενθήμεναι ἀκριτον αἰεὶ zelo žalovati za kom; **c)** nesojen, brez sodbe in pravice ἀποκτείνειν; neporavnan νείκεα; neodločen, τὸ ἀκρίτως ξυνεχῆς ἀμίλλης neodločno trajanje boja; ἀκρίτων ἔτι δ' ὄντων dokler vojna še ni odločena; **2.** *act.* samovoljen, po svoji volji

ἀκριτό-φυλλος **2** (φύλλον) *ep.* z gostim listjem, gostolisten

ἀκρόαμα, ατος, τό (ἀκροάομαι) kar se sliši, slišano, predavanje, petje

ἀκροαματικός **3** akroamatičen, samo poslušan, ki se le poslušaja; διδασκαλία pouk, kjer se samo poslušaja, pouk, kjer se snov podaja samo ustno, pouk samo na podlagi predavanj

ἀκροάομαι *dep. med.* [*Et.*: iz *ἀκρ-ουσ-ἀ-ο-μαι; *beseda je zloženka, nastala iz ἄκρος in οὔς; ἄκρον οὔς* = 'napeto uho', 'našpičeno uho'] [*Obl. fut.* ἀκροάσομαι, *aor.* ἤκροασάμην] **1.** (pazljivo) poslušam, pazim τινός; τινός τι slišim od koga kaj; **2.** poslušen sem, ubogam, pokoren sem τινός

ἀκρόασις, εως, ἡ **1.** poslušanje, pazljivost, pokorščina; **2.** govor, predavanje

ἀκροατήριον, τό poslušalnica, sodna dvorana *NT*

ἀκροατής, οὔ, ὁ (ἀκροάομαι) poslušalec, bralec, poznavalec *NT*

ἀκροβολίζομαι *dep. med.* (βάλλω) [*aor.* ἤκροβolicάμην] mečem iz daljave (od daleč), streljam iz daljave (od daleč) τινί, πρὸς τινά; ἔπεσι prepiram se, pričkam se

ἀκροβόλισις, εως, ἡ, **ἀκροβολισμός**, ὁ streljanje iz daljave, postreljavanje, praska, majhen boj

ἀκροβολιστής, οὔ, ὁ lahkooborožen strelec, ki strelja iz daljave; *pl.* raztreseni (razpršeni) strelci

ἀκροβυστία, ἡ (ἄκρος, βυνέω) neobreza, neobrezanost, ἀκροβυστίαν ἔχων neobrezan; *meton.* pogan *NT*

ἀκρο-γωνιαῖος (γωνία) *sc.* λίθος vogelni kamen *NT*

ἀκρό-δρυα, τά (δρῦς) sadje (zlasti s trdo lupino: orehi)

ἀκρο-θήνιον, τό [*nav. pl.*] (θήις) **1.** vrh kupa, zvršek (na kupu pridelkov), prvi sad (plen, ki se je daroval bogovom), daritev prvin; **2.** častno darilo, bojni plen *NT*

Ἀκρό-θρον, τό Akrotoon, mesto na Halkidiki **ἀκρο-κελαινίων** (κελαινός) *ep.* na površju temen, ki ima temne valove, s temnimi valovi, temnih valov

ἀκρό-κομος **2** (κόμη) *ep.* na temenu lasat, s čopom na glavi

Ἀκρο-κόρινθος, ὁ Akrokorint, trdnjava in grad v Korintu

ἄκρο-μαῦνης 2 (μαίνομαι) *ion.* hudo besneč, besen, razkačen

ἄκρον, τό *gl.* ἄκρος

ἄκρο-ποδητί (πούς) *adv.* po prstih

ἄκρό-πολις, εως, ἡ akropola, zgornje mesto, utrdba, grad, trdnjava (zlasti v Atenah)

ἄκρο-πόλος 2 (πέλω) *ep.* visok, v zrak štrleč

ἄκρο-πόρος 2 (πέρω) skozi prebadajoč, ostro šilast, koničast, rtast

ἄκρος 3 (ἀκίς)

I. adi. **1.** skrajni, zunanji, vrhnji, najvišji, rtast, šilast; ἄκρω Ὀλύμπῳ na najvišjem vrhu Olimpa; ἐπ' ἄκρων ὀδοιπορέω stopam po prstih, šopirim se, ὕδωρ površje vode; ἐπ' ἄκρω ῥυμῶ na koncu ojes, ἄκρη πόλις zgornji del mesta, μυελός osrčje; χεῖρ, πόδες, δάκτυλοι konec roke, prsti; *sup.* ἀκρότατος najvišji, prav na vrhu; **2.** pozen vύξ; opolnoči ἄκρας νυκτός; **3.** vzvišen, odličen, izvrsten, vrl μάντις, τοξότης *itd.*, τὰ πολέμια vrl vojak, ψυχὴν οὐκ ἄκρος ne posebno hraber; ἄκρος γίγνομαι odlikujem se, hrabro se držim;

II. subst. τὸ ἄκρον vrh, vršac, glava, rob, površje, rt, breg; skrajno krilo bojne vrste; *NT* ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ od kraja do kraja sveta; *adv.* ἄκρον, ἄκρα zgoraj; ἀκρότατον zelo visoko

ἄκρο-σφαλής 2 (σφάλω) viseč, omahljiv; πρὸς ὑγίειαν slabega zdravja

ἄκρο-τελεύτιον, τό (τελευτή) konec, zadnje besede μαντείου, konec verza, konec stiha

ἄκρο-φύσιον, τό (φύσις) cev meha (pihálnika)

ἄ-κρύσταλλος 2 *ion.* ki je brez ledu

ἄκρωνῦχία, ἡ vrh (konec) nohta, *pren.* τοῦ ὄρους vrh gore

ἄκρ-ώρεια, ἡ (ὄρος) vrh gore, sleme

ἄκρωτηριάζω *in med.* ἀκρωτηριάζομαι snamem (odsekam) ladijski kljun z okraski vred; okrnim, odkrhnem, ugonobim, uničim τὰς πατρίδας

ἄκρωτήριον, τό (ἄκρος) skrajni del, ὄρος vrh gore, sleme, νεώς ladijski nos, ladijski kljun; rt; pročelje; okončine, skrajni udje (roke, noge)

ἄ-κτένιστος 2 (κτενίζω) *poet.* nepočesan

ἄ-κτέριστος 2 (κτερίζω) *poet.* nepokopan, neposvečen

ἄκτῆ¹, ἡ **1.** obala, obrežje, breg, rt; **2.** vzpetina, dvignjeni del, βώμιος žrtvenik, oltar

ἄκτῆ², ἡ zmleto žito, moka, hrana

ἄ-κτῆμων, ονος, ὁ, ἡ (κτῆμα) *ep.* ubog, siromašen

ἄκτίς, ἔνος, ἡ [*Et.: prim. stind.* aktú- 'svit', 'žarenje', 'noč', *gr.* νύξ, νυκτός, 'noč' (*iz ide. kor. *nókʰts*)] [*dat. pl.* ἀκτίσι *in* ἀκτίνεσσι] sončni žarek, blisk; ἀνὰ μέσσαν ἀκτῖνα (*sc.* ἡλίου ὄντος) od južne strani sem, od južnih žarkov

Ἄκτορίων, ὁ Aktorion = Aktorjev sin oz. vnuk

Ἄκτωρ, ορος, ὁ Aktor, Avgijev brat iz Elide; *patron.* Ἄκτορίδης, ὁ Aktorid = Aktorjev vnuk

ἄ-κῦβέρνητος 2 (κυβερνάω) ki je brez krmarja

ἄκ-υλος, ἡ *ep.* želod, žir

ἄ-κῦμαντος 2, **ἄ-κῦμων** 2 (κῦμα) *poet.* brez valov, miren, gladek

ἄ-κῦρος 2 (κῦρος 'odločitev') **1.** neveljaven; ἄκυρον ποιῶ τι razveljavim, odpravim, oslabim, zmanjšujem; **2.** brez vpliva, brez moči, brez ugleda, neznamen, slab, ἄκυρον ποιῶ τινα zmanjšujem komu vpliv, ne dajem komu polne oblasti

ἄκῦρόω naredim (delam) neveljavno, odpravljam, mečem proč *NT*

ἄκωκή, ἡ (ἀκίς) ost, ostrina

ἄ-κώλυτος 2 (κωλύω) neoviran, prost; *adv.* ἀκωλύτως neovirano, ne da bi (mu) kdo branil *NT*

ἄκων¹, οντος, ὁ (ἀκίς) *ep.* kopje, sulica

ἄκων², ἄκουσα, ἄκων, *ep.* **ἄέκων** [*Et.: iz *ἄ-φέ-κων*] **1.** proti volji, prisiljen, nerad, nehote, οὐκ ἄκων prav rad; **2.** nehote, ne nalašč

ἄλα, ατος, τό sol *NT* (= ἄλς)

Ἄλάβανδα, τά Alabanda, mesto v Kariji

ἄλάβαστρος, ὁ, ἡ, **ἄλάβαστρον**, τό alabaster; škatlica (pušica, puščica) za mazilo *NT*

ἄλα-δε *adv.* k morju, v morje

ἄλαζον(ε)ία, ἡ bahanje, napuh, ošabnost *NT*

ἄλαζονεύομαι *dep. med.* baham se, hvalim se, širokoustim se

ἄλαζονικός 3 bahav, samohvalen, širokousten **ἄλαζών**, ὄνος, ὁ, ἡ bahav, γυνή gizdav, nečimrn; *subst.* bahač, lažnivec, širokoustnež

Ἄλαζῶνες, ων, οἱ Alazoni, skitsko ljudstvo, ki je živelo ob Boristenu (zdaj Dneper)

ἀλαθέως *dor.* = ἀληθέως

ἀλαίνω *poet.* = ἀλάομαι blodim, klatim se

ἄλλᾶ, ἦ, *poet.* **ἀλαλαγή**, *ion. poet.* **ἀλαλαγμός**, ó bojni krik, bojni vzklik, bojno vriskanje, ukanje, klic na boj

ἀλαλάζω [*fut.* ἀλαλάξομαι, *aor.* ἠλάλαξα] zaženem bojni krik, glasno kričim; νίκην ukazjoč oznanjam zmago; vprijem 'hura!'; *NT* hrumim, zvenim

ἀλάλημαι *gl.* ἀλάομαι

ἄλληλος, ó *ep.* bojni krik, vik in krik

ἄ-λάλητος 2 (*λαλέω*) neizrekljiv, tih *NT*

ἄλ-αλκε [*gl.* ἀλέκω, ἀλκή] [*Obl. redupl. krep. aor. cj.* ἀλάλκησιν, *opt.* ἀλάλκοι, *inf.* ἀλαλκέμεν(αι) in ἀλαλκεῖν, *pt.* ἀλαλκῶν] branim, odbijam, odvracam τί τινος, pomagam τινί

Ἄλαλκομενής, ἴδος, ἦ *ep.* Alalkomeneida = Pomočnica (Atenin pridevek po bojotijiskem mestu Alalkomene (αἱ Ἄλαλκομεναί))

ἄ-λάλος 2 (*λαλέω*) ne govoreč, nem *NT*

ἀλαλύκτημαι [*pf.* od ἀλυκτέω = ἀλυκτάζω] *ep.* zelo sem preplašen, v skrbeh sem

ἄ-λάμπετος 2, **ἄ-λαμπής** 2 *poet.* (λάμπω) neobsijan, nerazsvetljen ἡλίου od sonca; brez svetlobe, temen

ἀλάομαι *dep. pass.* [3. *pl. praes.* ἀλόωνται, *imp.* ἀλώω, *impf.* ἠλώμην, ἠλᾶτο, *aor.* ἠλήθην (ἀλήθην), *pf.* ἀλάλημαι *s praes. pomenom*, zato se naglašā: ἀλάλησθαι, ἀλαλήμενος, *plpf.* ἀλάλητο] **1.** blodim, potikam se, pohajkujem, klatim se, potepam se po, ἔκ τινος izgnan sem, živim v pregnanstvu; **2.** v negotovosti sem, dvomim, ne vem

ἄ-λάός 3 (λάω vidim), slep, slepilen; ἔλκος rana, ki povzroča slepoto

ἀλαο-σκοπιή, ἦ *ep.* slepa, tj. nepazljiva straža; οὐδ' ἀλαοσκοπιῆν εἶχε skrbno (budno) je stražil = dobro je opazil

ἀλαός (ἀλάός) [*aor.* ἀλάωσα] *ep.* oslepim (koga), τινὰ ὀφθαλμοῦ oropam koga očesa

ἄλαπαδνός 3 (ἀλαπάζω) slab, malovreden; οὐκ ἀλαπαδνὸν σθένος krepka moč

ἄλαπάζω (*λαπάσσω*) [*fut.* ἀλαπάζω, *aor. ep.* ἀλάπαξαι] praznim, izpraznjujem, izčrparam, izčrpravam, razdejem, rušim, uničujem; premagujem, morim

ἄλας, ατος, τό = ἄλς sol; *pren.* modrost *NT*

ἀλαστέω (ἀλαστος) *ep.* kuham jezo, srdim se, jezim se; nejevoljen sem

ἀλάστορος 2 = ἀλάστωρ

ἄ-λαστος 2 [*Et.: domnevno priv. adi. verb. k* λαυθάνομαι; *ἄ priv. in λαθέσθαι*] *ep. poet.* **1.** ki ga ni mogoče pozabiti ali preboleti; nepozaben, neznosen, zelo neprijeten ἄχος, κακά, ἄλαστον ὀδύρομαι neprestano (neutolažljivo) tarnam; πένθος globoka žalost; **2.** nesrečen, preklet, zaklet, brezbožen ἀνήρ

ἀλάστωρ, ορος, **ἀλάστορος** 2 *poet.* **1.** ki zahteva maščevanje, maščevalen; *subst.* duh maščevalec; *grdin*, *grdun*, *mučitelj*, *neprijatelj*; *βουκόλων ἀλάστορα* groza, strah; **2. a) adi.** brezbožen, zločinski, grozovit; **b) subst.** ó hudodelec, zločinec; **3. adi.** ἀλάστορος maščevanje zahtevajoč ali želeč, maščevalen

ἀλάτας, ó *dor.* = ἀλήτης

ἀλαωτός, ύος, ἦ (ἀλαώω) *ep.* oslepiten

ἀλγεινός 3, *ep.* **ἀλεγεινός** 3 [*comp.* ἀλγεινότερος in *poet.* ἀλγίωv, *sup.* ἀλγεινότατος in ἄλγιστος] **1.** razbolel, boleč, skeleč, hud, mučen, bridek νόσος; nadležen ἄλγιστ' ἐξανάχομαι = *lat.* aegerrime fero; **2.** trpeč, bolan; *adv.* ἀλγεινῶς boleče, mučno, bridko, ἀλγεινῶς φέρω žal mi je

ἀλγέω (ἀλγος) [*cj. aor. ep.* ἀλγήσετε] **1.** imam bolečine, čutim bolečino, boli me kaj, bolan sem; **2.** trpim, jezen sem, žalostim se, nejevoljen sem

ἀλγηδών, όνος, ἦ, **ἄλγημα**, ατος, τό, **ἄλγησις**, εως, ἦ (ἀλγέω) bolečina, muka, bol, žalost (*nav. pl.*)

ἀλγινόεις 3 = ἀλγεινός boleč, težaven

ἄλγιστος, **ἀλγίωv** *gl.* ἀλγεινός

ἄλγος, ους, τό [*Et.: iz ide. *h₂el-g-*; *prim. gr.* ἀλέγω, ἀλεγιζώ 'skrbim za kaj', *pa tudi lat.* algeō, *čeprav povezava ni zanesljivo potrjena*] bolečina, bol, boleost, nadloga, žalost, bridkost

ἀλγύνω [*fut.* ἀλγύνῶ, *aor.* ἠλγύνα, *aor. pass.* ἠλγύνθηv *s fut. med.*] **1.** povzročam bolečine, mučim, žalim, žalostim; **2. pass.** čutim bolečino, žalostim se, žalosten sem

ἄλ-δαίνω [*Et.: iz nekega neznanega korenskega glag., domnevno iz kor. *al-d- (*αλ-δ-), ki ga (domnevno) najdemo tudi v adi. ἄν-αλτος 'nenasiten'; prim. tudi lat. alō -ere 'hranim',*

'redim', altus 'visok', 'dorastel', *nem.* alt 'dorastel', 'star', *gr.* *še ἀλ-θαίνω, ἀλ-θω* 'zdravim', *ἀλ-θωμα* 'rastem', 'zdravim'] [*Obl. aor.* ἤλδανον] *ep. poet.* krepim, utrjujem, (o)jačam, ojačim, pospešujem (v rasti)

ἀλ-δῆσκω (*ἀλδαίνω*) *ep.* rastem, uspevam

ἄλέα¹, ἡ, *ion.* ἄλέη [*Et.: prim.* εἴλη 'sončna toplota', 'sončna vročina', *ags.* swelan, *nem.* schwelen 'tleti', *lit.* svilti 'smoditi se', 'goreti brez plamena'] **1.** (sončna) toplota; **2.** prisojen kraj

ἄλέα², *ep.* ἄλέη, ἡ (*ἀλέομαι*) izogib, izogibanje, ogibanje

ἀλαείνω grejem

ἀλέασθαι *gl.* ἀλέομαι

ἀλεγεινός *gl.* ἀλεγεινός

ἀλεγιζω *ep.*, ἄλέγω *ep. poet.*, *ep.* ἀλεγύνω (*ἀλγος*) skrbim za kaj, brigam se za kaj, maram za kaj, pazim na, oziram se na kaj; τίνος, τί; δαῖττας pripravljam obed, udeležujem se obeda; οὐκ ἀλέγω preziram, ne skrbim za kaj, ne brigam se za kaj

ἀλεινός **3 1.** ogrevajoč, segrevajoč; **2.** topel, gorek, gorak, prisojen

ἀλεινώ *gl.* ἀλέομαι

ἀλέη *gl.* ἀλέα

Ἄλεη, ἡ [*Et.: gl.* ἀλέομαι] Alea (Atenin pridevek)

ἀλεῆς **2** (*ἀλέα*) v sončni toploti, topel; ὕπνος krepilen

ἀλείατα, τά (*οδ ἀλειαρ, ατος*) *gl.* ἄλευρον

ἀλειμμα, ατος, τό (*ἀλείφω*) mazilo, maziljenje

ἀλείπτης, ου, ό (*ἀλείφω*) mazilec, učitelj atletov

ἀλείς *gl.* εἴλω

Ἄλείσιον, τό Alezij, mesto v Elidi

ἄλεισον, τό *ep.* [*Et.: beseda mediteranskega izvora, morda iz *(ἀ)λειτφ-ον, kar je izšlo iz ide. baze *lejh- ali *leh₁- 'liti', 'točiti', 'zlivati'; prim. lat. lībō -āre 'izlivam', 'pitno darujem', 'lītus 'obala', 'obalno območje', 'območje plimovanja', sl. lijem, got. leiþu 'sadno vino'] čaša, kupa*

ἀλειτήριον, τό (*ἀλιταίνω*) prekletstvo, duh maščevanja

ἀλειτήριος, ό hudodelec, zločinec

ἀλείτης, ου, ό (*ἀλιταίνω*) *ep.* zlobnež, zločinec, zločestnik, hudobnež, hudoba

ἀ-λειτούργητος **2** (*λειτουργέω*) prost držav-nih bremen, prost davkov

ἄλειφαρ, ατος, τό *ep. ion.*, ἄλειφα, τό *poet.* (*ἀλείφω*) mast, mazilo, olje

ἀ-λείφω [*Et.: iz ide. baze *leip-* 'mazati s tolščo', *loipō- 'namazan z mastjo'; *prim.* λίπος 'tolščā', 'mast', 'maščoba', λιπαρός 'tolst', 'masten', λιπαρής 'prilepljen', 'trajen', λιπαρέω 'ostanem', 'vztrajam', ἀλοιφή 'mazilo', *sl.* lep (*prvotni pomen* 'ki se lepi' 'prilegajoč se', *morda tudi* 'tolst', 'debel'), lepiti, prilepiti, *lat.* lippus 'krmežljav', linō 'mažem', 'namažem', *got.* bileiban, *stvnem.* biliban, *nem.* bleiben 'ostati'] [*Obl. fut.* ἀλείψω, ἀλείψομαι; *aor.* ἤλειψα, ἤλειψάμην (*ep.* ἄλειψα, ἄλειψάμην) *pf. act.* ἀλήλιφα, *pass.* ἀλήλιμμαι, *aor. pass.* ἤλείφθην] mažem, namažem, mazilim, namazilim; *pass.* mazilim se

ἄλειψις, εως, ἡ mazanje, maziljenje

ἄλεκτορο-φωνία, ἡ petelinje petje, kikirikanje; tretja nočna straža *NT*

ἄ-λεκτρος **2** (*λέκτρον*) neoženjen, neomožena, nesrečno oženjen; *adv.* ἄλεκτρα

ἄλεκτρουών, όνος, ό, ἄλέκτωρ, ορος, ό [*Et.: najbrž iz osebnega imena, ki izhaja iz glag. ἀλέξω; prim. mik. a-re-ku-tu-gu-wo*] petelin

ἀλέκω = ἀλέξω

ἀλέν, ἄλεν *gl.* εἴλω

ἀλέξαιμι, ἄλεξάμενος *gl.* ἀλέξω

Ἄλεξανδριστής, οῦ, ό aleksandrist, Aleksandrov privrženc

Ἄλεξανδρώδης **2** ki je kakor Aleksander, podoben Aleksandru

ἀλεξ-άνεμος **2** *ep.* ki brani pred vetrom, veter odbijajoč

ἀλέξησις, εως, ἡ (*ἀλέξω*) obramba, bran, odvracanje

ἀλεξητήρ, ἡρος, ό *ep.*, ἄλεξήτωρ, ορος, ό (*ἀλέξω*) pomočnik, branitelj, branilec, rešitelj, obramba; μάχης prvoborec, prvoboritelj

ἀλεξί-κακος **2** *ep.* odvracajoč nesrečo, braneč pred nesrečo

ἀλεξί-μορος **2** *poet.* odvracajoč smrt, odvracajoč pogubo; τρισσοί θεοί trije pogubo odvracajoči bogovi (Apolon, Artemida in Atena)

ἀλέξω (*ἀλκή*) [*inf. praes.* ἀλεξέμεν(αι), *fut.* ἀλεξήσω, ἀλεξήσομαι, *aor.* ἤλεξήσα, ἤλεξή-

σάμην, *opt.* ἀλέξαιμι, *fut. med. tudi* ἀλέξομαι, *aor. inf.* ἀλέξασθαι] **1. act.** odbijam, odvracam, branim, pomagam; **2. med. a)** odbijam (odvracam) od sebe, branim se pred τινά; τὸς εὖ ποιῶντας vračam enako z enakim; **b)** pomagam

ἀλέομαι, *soobl.* ἀλεύομαι, ἀλεείνω [*impf.* ἀλέοντο, *aor.* ἠλεύατο, *cj.* ἀλέγεται, ἀλεύεται, *opt.* ἀλείατο, *imp.* ἄλευαι, ἀλέασθε, *inf.* ἀλέασθαι, ἀλεύασθαι] umikam se, izogibam se, pobegnem, bojim se τινά, τί *in inf.*; *aor.* ubežim

ἄλεται *gl.* ἄλλομαι

ἀλέτης, ου, ὁ (ἀλέω) ki melje, mlinar, ὄνος ἀλέτης zgornji mlinski kamen, žrmlje

ἀλετρεύω (ἀλέω) *ep.* meljem

ἀλετρίς, ἴδος (ἀλέω) *ep.* ki melje, γυνή mlinarica

Ἄλευάδαι, ὦν, οἱ Alevadi, tesalska plemiška rodbina

ἀλεύομαι = ἀλέομαι

ἄλευρον, τό (ἀλέω) *ep.* [*nav. pl.*] (pšenična) moka

ἀλέω [*Et.*: *prim. gr.* ἄλευρον (*iz* *ἄλε-φρο-ν), *arm.* alewr 'moka', alam 'mleti'] [*Obl. aor.* ἤλεσα, *ep.* ἄλεσσα, *pass. pf.* ἀληλε(σ)μένος] meljem, σῖτος ἀληλεσμένος moka

ἀλεωρά, *ion.* ἀλεωρή, ἡ (ἀλέομαι) *ep. ion.* **1.** umikanje, izmikanje, beg; **2.** varstvo, zaščita, obramba, pomoč, τινός proti

ἄλη, ἡ (ἄ, ἀλάομαι) blodnja, bloditev, strah, blaznost

ἀλήθεια, *ep. ion.* ἀληθείη, ἡ (ἀληθής) resnica, resničnost, odkritosrčnost, resnicoljubnost; resnične razmere; *NT* božje razodetje; τῇ ἀληθείᾳ v resnici, resnično, zares

ἀληθείς, ἀλήθην *gl.* ἀλάομαι

ἀληθεύω (ἀληθής) govorim resnico, poročam resnico, sem odkritosrčen, sem resnicoljuben; ἐπι τούτοις ἀληθευόμενοι na podlagi resničnosti teh pogojev

ἀ-ληθής **2**, *dor.* ἀλᾶθής [*Et.*: sestavljenka iz ἄ *priv. in* *λῆθος, *dor.* λᾶθος (*gl.* λανθάω) *ali* λήθη 'pozaba', 'pozabljenje'; *prvotni pomen je* 'neskrit', 'neprikrit', 'očiten', 'negoljufiv'] **1.** resničen, odkritosrčen, pošten; **2.** pravi, zanesljiv; τὸ ἀληθές resnica; *v vprašanjih iron.* ἀληθες (*naglas je drugačen kakor v odgovo-*

ru); zares?, ali res?, mar res?; *v odgovoru:* ἀληθές, ἀληθῆ res, zares, tako je; *adv.* ἀληθῶς, ἀληθέως, ἀληθές; ὡς ἀληθῶς = τῇ ἀληθείᾳ, ὁ ἀληθῶς οὐρανός resnično nebo, pravo nebo; *comp.* ἀληθέστερον, *sup.* ἀληθέστατα

ἀληθίζομαι = ἀληθεύω

ἀληθινός **3** (ἀληθής) resničen, stvaren, dejanski, pravi

ἀληθοσύνη, ἡ = ἀλήθεια

ἀλήθω (ἀλέω) meljem, trem

Ἀλήιον πεδῖον, τό Alejska ravnica, ravnina v Kilikiji

ἀ-λήιος **2** (λήιον) *ep.* ki je brez polja, nepremožen, siromašen; οὐκ ἀλήιος zelo bogat

ἀλήε(σ)μαι *gl.* ἀλέω

ἀληλιφα, ἀλήλιμμαι *gl.* ἀλείφω

ἄλημα, ατος, τό (ἀλέω) presejana moka; *pren.* zvit (prebrisan, pretkan) človek, navihanec, zvitez, prebrisanec, pretkanec

ἀλήμεναι *gl.* εἶλω

ἀλήμων, ονος, ὁ *ep.* (ἀλάομαι) po svetu klateč se; *subst.* klatež, potepuh

ἀληναι *gl.* εἶλω

ἄ-ληπτος **2** (λαμβάνω) nepremagljiv, nedosegljiv, neosvojljiv

ἀλής **2** *ion.* (εἶλω) stisnjen, zbran, nakopičen; vsi skupaj

ἄληται *gl.* ἄλλομαι

ἀλητεύω (ἀλήτης) = ἀλάομαι blodim, pohajkujem, potepam se

ἀλήτης, ου, ὁ (ἀλάομαι) **1. adi.** blodeč, nestalen; **2. subst.** berač, prosjak, potepuh; ἀλήτης μακροῶν πόνων po dolgi, nadležni blodnji = ko sem trudoma veliko prehodil

ἀλ-θομαι (ἀλθαίνω) *ep.* (za)celim se, celim

ἄλια, *ion.* ἀλίη, ἡ (ἀλής) zbor, ljudska skupščina

ἀλιᾶδης, ου, ὁ *poet.* = ἀλιεύς

ἀλι-ᾶής **2** (ἄλις, ἄημι) *ep.* morski, od morja (sem) pihajoč (vejoč)

Ἀλιάκμων, ονος, ὁ Haliakmon, reka v Makedoniji

Ἀλιάρτος, ἡ, ὁ Haliart, mesto v Bojotiji

ἀ-λίαστος **2** (λιάζομαι) *ep. poet.* neupogljiv, neprestan, silen

ἀ-λίγκιος **2** [*Et.*: *iz sicer nepojasnjene ide. baze* *līk-; *prim. sl.* lice, lik, slika, razlika,

got. leik 'truplo', 'telo', galeiks 'enak', *nem.* gleich 'enak', *ang.* like 'podoben', 'enak'] *ep. poet.* podoben, sličén, enak

ἀλιεία, ἡ (ἀλιεύς) ribji lov, ribolov

ἀλι-ερκῆς 2 (ἔρκος) *poet.* od morja obdan, obdan z morjem

ἀλιεύς, *ion.* ἦρος, ὁ (ἄλις) mornar, ribič; ἐρέται ἀλιεῖς (izkušeni) morski veslači

ἀλιευτικός 3 (ἀλιεύς) ribiški, πλοῖον ribiški čoln

ἀλιεύω (ἀλιεύς) ribarim, lovím ribe, sem ribič *NT*

ἀλίζω¹ (ἀλής) [*aor.* ἤλισσα, *pass.* ἤλίσθη, *pf. pass. ion.* ἄλισμαι, ἀλίσθαι] zbiram, združujem; *pass.* zbiram se

ἀλίζω² (ἄλις) solim *NT*

Ἄλιζῶνες, οἱ Halizoni, ljudstvo v Bitiniji

ἀλίθιος 3 *dor.* = ἡλίθιος

ἄ-λιθος 2 nekamnit, nekamenit

Ἄλικαρναῖος(σ)ός, *ion.* Ἄλικαρνησός, ἡ Halikarnas, mesto v Kariji; *preb.* Ἄλικαρνησεύς, ἑώς, ὁ Halikarnašan, Halikarnasijec, prebivalec mesta Halikarnas

ἀλικία, ἡ *dor.* = ἡλικία

ἀλί-κλυστος 2 (κλύζω) *poet.* z morjem oblit, od morja oblišan, z morjem obdan

ἀλί-κτυπος 2 (κτυπέω) *poet.* od morja bičan; νῆες okrog katerih buči morje; κῦμα v morju šumeč

ἄ-λίμενος 2 (λιμήν) *poet.* ki nima pristanišča, ki je brez pristanišča, brezpristaniščen

ἀλιμενότης, ἡτος, ἡ (λιμήν) pomanjkanje pristanišč

ἀλι-μῦρῆεις 3 (μύρομαι) *ep.* v morje tekoč, v morje šumeč

ἀλι-ναιέτης, ου, ὁ (ναίω) v morju živeč, v morju prebivajoč

ἄλινος 3 (ἄλις) narejen iz soli, solnat

ἄλιξ *dor.* = ἡλιξ

ἄλιος¹, ὁ *dor.* = ἡλιος

ἄλιος² 3 in 2 (ἄλις) *ep.* morski, v morju prebivajoč, γέρων = Nerej; ἄλαι (θεαί) morske boginje = Nereide

ἄλιος³ 3 *ep. poet.* zaman, zastoj, brezuspešen, ničeven, ničev, prazen

ἀλιο-τροφής 2 (ἄλις, τρέφω) *ep.* v morju vzrejen, v morju živeč

ἀλιόω (ἄλιος³) *ep. poet.* naredim (delam) brezuspešno (neuspešno), obrezuspešim, uničim, preprečim νόον; βέλος vtžem zastoj, τοῦπος ne uresničim grožnje

ἄ-λιπᾶρῆς 2 (λιπαρός) *poet.* ki se ne sveti, brez okrasa, brez lišpa, neokrašen, preprost

ἀλί-πλαγκτος 2 (πλάζομαι) *poet.* po morju blodeč

ἀλί-πλακτος 2, *dor.* ἀλί-πληκτος (πλήττω) *poet.* od morja bičan, z morjem oblit, z morjem obdan, okoli katerega šumi (buči) morje

ἀλί-πλους 2 (πλέω) *ep. poet.* v morju plavajoč, τείχεα ἀλίπλοα θεῖναι odnesti, odplaviti v morje

ἀλι-πόρφυρος 2 (πορφύρα) *ep.* s pravim škrlatom pobarvan, škrlatnobarven kot morje, obarvan s škrlatno barvo morja

ἀλί-ροθος 2 (ροθέω) *poet.* šumeč, bučeč, bučen kakor morje, penič se; πόροι bučne morske ceste

ἄλις *adv.* [*Et.: prim.* εἴλω] **1.** dovolj, dosti, zadosti z *gen.*; *s pt.* ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ dovolj je, da jaz trpim; **2.** *ep.* obilno, trumoma, kupoma, v nanosih; **3.** zadostno, zadosti, v pravi meri, εἰ ἄλις ἔλθοι Κύπρις zmerno

Ἄλισαρνα, ἡ Halizarna, mesto v Miziji

ἀλίσγημα, ατος, τό oskrunitev, onečastitev, onečaščenje *NT*

ἀλίσκομαι *dep.* [*Et.: iz φαλίσκομαι* 'ujet sem'; *prim.* ἐλεῖν 'prijeti', 'zgrabiti', 'vzeti', ἔλωρ, ἐλώριον (iz φέλωρ) 'rop', 'plen'; εἴλωτες, εἰλῶται heloti (spartanski sužnji), *lak.* *ἡλωτες (iz *ἐ-φελ-ω-τες), *tes.* φαλλίσκεται, *lat.* vulnus (volnus) 'rana', vultur (volutur) 'ujeda', vellus 'runo', lāna 'volna' (iz *ide. kor.* *uel- 'lo-miti', 'trgati', iz *razširjenega kor. morda tudi* lacer, lupus, vulpēs, sulcus), *got.* wilwan 'ropati'] [*Obl. fut.* ἀλώσομαι, *aor.* ἐάλων, ἦλων, *pf.* ἐάλωκα, ἦλωκα, *adi. verb.* ἀλωτός; *ep. aor. cj.* ἀλώω, ἀλώη, *inf.* ἀλώμεναι in ἀλῶναι] **1.** ujamem (osvojim, uplenim, dohitim) se; **2.** zasačim se, θανάτω ubijem se, poginem, padem; ὑπνω spanje me zajame, prevzame, obvlada; *s pt.* ἀδικῶν zasačim se, dokaže se mi, da delam krivico

ἀ-λιταίνω *in med.* [*aor.* ἤλιτον, ἡλιτόμην] *ep. poet.* grešim, pregrešim se nad kom, razžalim, *pt. pf.* ἀλιτήμενός εἰμι τοῖς θεοῖς v očeh bogov sem grešnik

ἀλιτήμων 2, **ἀλιτήριος** 2 *ep.*, **ἀλιτηρός** 2 *ep.*, **ἀλιτρός** 2 *ep.* (ἀλιταίνω) *poet.* zloben, hudoben, poguben, pregrešen; *subst.* hudobnež, zločinec, zlobnež, zlotvor, zapeljivec, prekanjenec, lisjak, malopridnež (*Odiseja* 5, 182)

ἀλιτηριώδης 2 (ἀλιτήριος) preklet, poguben
ἀλιτραίνω = ἀλιταίνομαι

ἀλιτρία, ἡ *poet.* greh, zlobnost, hudobija

ἀλιτρός *gl.* ἀλιτήριος

ἄλκ-αρ, τό *indecl.* [*Et.*: *gl.* ἀλκή] *ep.* obramba, zaščita, varstvo, pomoč

ἀλκή, ἡ [*Et.*: iz *kor.* *h₂el-k-oz. *h₂l-ek- 'brani-ti'; *sor.* z *gr.* ἀλέξω] [*dat. ep.* ἀλκί] **1.** obramba, zaščita, varstvo, pomoč, odpor, napad, εἰς, πρὸς ἀλκὴν τρέπομαι postavljam se v bran; **2.** boj, bitka; pogum, srčnost, hrabrost, jakost, moč

Ἄλκηστις, ἰδος, ἡ Alkestida, Pelijeva hči, Admetova žena

ἀλκί *gl.* ἀλκή

Ἄλκι-βιάδης, ου, ὁ Alkibiad, atenski vojskovodja in politik (ok. 450–404 pr. Kr.)

ἄλκιμος 2 in 3 (ἀλκή) *ep.* močan, pogumen, hraber

Ἄλκίνοος, ὁ Alkinoos, kralj Fajakov

Ἄλκμ-αίων, ωνος, ὁ, **Ἄλκμέων** Alkmajon **1.** Amfiarejev sin, vodja epigonov proti Tebam; **2.** Nestorjev pravnuk in praded slavne atenske rodbine, imenovane **Ἄλκμαιωνίδαι**, οἱ Alkmajonidi

Ἄλκμήνη, ἡ Alkmena, Amfitrionova žena, Heraklova mati

ἀλκυών, ὄνος, ἡ [*Et.*: *etimologija besede ni znana*; *prim. lat.* alcēdō 'vodomec'] *ep. poet.* vodomec (ptica)

ἀλκτῆρ, ἥρος, ὁ (ἀλκή) *ep.* branilec, branitelj, maščevalec, obramba; odvračalec, odvračevalc, preganjalec κυνῶν

Ἄλκυόνη, ἡ Alkiona, Meleagrova žena Kleopatra

ἄλλ, ἄλλο *gl.* ἄλλος

ἄλλ' = ἄλλά

ἄλλά *conj.* (ἄλλος) **1.** za *nikalnico*: ampak, temveč, nasprotno, razen; ἄλλ' ἢ ampak le, razen, οὐ μόνον ... ἄλλά καὶ ne samo ... ampak tudi; εἰ μὴ ... ἄλλά γε če (že) ne ... pa vsaj; **2.** za *trdilnimi izrazi*: pa, ali, toda; ἄλλ'

οὐ in ne, toda ne, niti ne, pa ne; ἄλλ' ὅμως vendar le, ἄλλά τοι pa seveda; ἄλλά γε pa vsaj; **3. a)** *pred imp.* (zlasti v zvezi z ἄγε, ἄγετε): daj, no!, torej!; **b)** *kot uvod v nagovor ali odgovor*: prav!, toda!; **4.** *zveze*: ἄλλὰ γάρ pa vendar, vsaj, sicer, ἄλλὰ μὴν pa seveda, da, zares, zdaj pa, sedaj pa; ἄλλὰ μέντοι vendar; ἄλλ' ἦτοι a seveda, kaj pa; ἄλλὰ καὶ ὡς pa tudi tako, pa vendar; ἄλλ' οὐδ' ὡς pa tudi tedaj ne; οὐ μὴν ἄλλά pri vsem tem, ἄλλ' ἦ ali zares; ἄλλὰ δέχομαι dobro, sprejemem!

ἀλλαγή, ἡ (ἀλλάσσω) sprememba, zamenjava, zamena, premena βίου

ἀλλάσσω, **ἀλλάττω** (ἄλλος) [*fut.* ἀλλάξω, ἀλλάξομαι; *aor.* ἤλλαξα, ἤλλαξάμην; *pf.* ἤλλαχα, ἤλλαγμα; *aor. pass.* ἤλλάχθην, ἤλλάχτην, *fut. pass.* ἀλλαχθήσομαι, ἀλλαγήσομαι, *adi. verb.* ἀλλακτός, ἀλλακτέος] **1.** *act.* predrugečim, spremenim εἶδος; zamenjam s čim τινί; zapustim φῶς, χώραν; **2.** *med.* zamenjam zase τὶ ἀντί τινος; zamenjam kaj za kaj τί τινι, τὴν ἐλπίδα οὐδενός; kupim kaj s čim, spremenim kaj pri sebi

ἀλλαχῆ, **ἀλλαχοῦ** (ἄλλος) *adv.* drugje, drugod, drugam; ἄλλοτε ἀλλαχῆ zdaj tu ... zdaj tam, zdaj sem ... zdaj tja

ἀλλαχόθεν *adv.* (od) drugod *NT*

ἀλλαχόθι *adv.* drugje, drugod

ἀλλαχόσε *adv.* drugam

ἄλλεγον, **ἄλλέξει** *gl.* ἀναλέγω

ἄλλη *adv.* [*pravzaprav dat. fem. od ἄλλος*] **1.** drugje, drugod, po drugi poti, po drugi strani; drugam; ἔρχεται τι izgubim se, izginem; ἄλλη καὶ ἄλλη zdaj tu ... zdaj tam, sem in tja, tu in tam, na razne strani; ἄλλος ἄλλη eden sem ... drugi tja, eden tu ... drugi tam, na različnih mestih, na različnih točkah, na razne strani; **2.** drugače, na drug način, na različne načine

ἀλληγορέω (ἄλλος, ἀγορεύω) govorim v prilikah, povem s prisposodbo *NT*

ἄ-λ(λ)ηκτος 2 (λήγω) neprestan, nepreneh, nepretrgan, trajen, trdovraten

ἄλληκτος 2 *ep. poet.* = ἄληκτος

ἀλλήλοιν, **ἀλλήλων** [*Et.*: *vzajemnostni pron.*, nastal iz ἄλλος z *reduplikacijo*: ἄλλος ... ἄλλον, ἄλλα ... ἄλλα *itd.*; *od tod skrč.* v *ἀλλ-αλλ-, ki je po *disimilaciji* prešel v ἀλλήλ-]

[*samo gen., dat., acc. du. in pl.*] drug drugega, drug drugemu, medsebojno, vzajemno

ἀλληλουῖα aleluja = hvalite Boga *NT*

ἀλληλοφάγία, ἡ, *ion. ἀλληλοφάγιη* (φαγεῖν) medsebojno jedenje, medsebojno žrtje, medsebojno požrtje, medsebojno snedenje (ko eden poje drugega)

ἀλληλοφθορία, ἡ (φθείρω) medsebojno uničenje, medsebojno pokončanje

ἄλλην *sc. ὁδόν adv.* po drugi poti, drugam

ἄλλο-γενής 2 tuj, tujec, *NT*

ἄλλο-γλωσσος 2 (γλῶσσα) *ion.* drugojezičen, tujejezičen, drugega jezika

ἄλλογνωέω (νοέω) [*pt. aor. ἀλλογνώσας*] ne spoznavam, ne poznam

ἄλλο-γνωτος (γινώσκω) *ep.* drugim znan, nam tuj, neznan

ἄλλοδ-ἄπος 3 [*Et.*: ἄλλος, vrinjeni -δ- in -απος (iz *-ἡq^u-o-); *prim. tudi gr. ποδ-ἄπος, lat. long-inquus, prop-inquus*] ki je od drugod, ki prihaja od drugod, tuj; *subst.* tujec, inozemec

ἄλλο-ειδής 2 (εἶδος) *ep.* drugačen, drugoličen

ἄλλο-θεν *adv.* od drugod, iz druge dežele; ἄλλοθεν ἄλλος od tod in od ondod, z raznih strani; vsak s svojega mesta, eden od tukaj, drugi od tam; ἄλλοθεν ποθέν od nekod drugod; ἄλλοθεν οὐδαμόθεν iz nobenega drugega kraja; ἄλλοθεν ὀποθενοῦν iz kateregakoli drugega kraja

ἄλλο-θι *adv.* 1. drugje, drugod; ἄλλοθι οὐδαμοῦ nikjer drugje; ἄλλοθι πάτρης daleč od domovine, ἄλλοθι γαίης v tuji deželi, ἄλλοθι που kje drugje; 2. drugače, sicer

ἄλλο-θροος 2, *skrč. ἀλλό-θρους ep. ion. poet.* drug jezik govoreč, drugače govoreč, drugojezičen, tujejezičen; tuj

ἄλλο-ιδής = ἄλλο-ειδής

ἄλλοῖος 3 (ἄλλος) drugačen, različen, drugi; ἄλλοτε ἄλλοῖος zdaj takšen, zdaj drugačen; ἄλλοῖοτεροι τὰς γνώμας drugačnega mišljenja = bolj odtujeni; ἄλλοῖόν τι nekaj hudega; *adv. ἄλλοίως, comp. ἄλλοῖότερον* nekoliko drugače

ἄλλοιόω spreminjam, pregovarjam; *pass.* spreminjam se, slabšam se, poslabšam se; τὴν γνώμην premislím se, premislím si

ἄλλοιώσις, εως, ἡ sprememba

ἄλλο-κοτος 2 1. drugačen, različen τινός; 2. nenavaden, čuden, nenaraven πρᾶγμα; nadležen, zoprni, sovražen πατήρ

ἄλλομαι *dep. med.* [*Et.*: iz *σάλ-ιο-μαι, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *sal-, *sel- 'skakati'; *prim. ἄλμα* 'skok', *lat. salio* 'skačem', 'poskakujem', *saltus* 'skok', 'skakanje', *saltō* 'plesem', 'poplesavam', *Salīi* 'salijci'] [*Obl. fut. ἀλοῦμαι, aor. ἤλάμην (inf. ἄλασθαι) in ἤλομην (cj. ἄλῃται, opt. ἄλοιοτο, inf. ἀλέσθαι), ep. aor. ἄλτο, cj. ἄλεται, pt. ἄλμενος*] 1. skačem, letim; tečem ὕδωρ *NT*; 2. navalím na, napadem ἐπὶ τινα, ἐπὶ τινι, πρὸς τι

ἄλλο-πρὸς-αλλος 2 *ep.* nestanoviten = obračajoč se z ene strani na drugo

ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο [*Et.*: iz *ἄλ-ιος iz *ide. *alīo-*; *prim. lat. alius, got. aljis* 'drug', *gal. Allobrogēs* 'Alobrogi', *stvnem. ali-lanti* 'druga dežela', 'tuja dežela', 'tujina', *od tod nem. Elend* 'beda'] [*gen. pl. ion. ἀλλέων*] 1. drugi (= *lat. alter*); drugi izmed dveh; ἄλλος μὲν ... ἄλλος δέ eden ... drugi; ἄλλος ἄλλα λέγει eden govori tako, drugi drugače = vsak govori drugače; ἄλλος ἄλλοθεν ἦλθεν vsak je prišel z druge strani; ὡς τις καὶ ἄλλος kakor katerikoli drugi; 2. (z *določnim členom*) ó ἄλλος ostali, drugi (τὸ ἄλλο, τὰ ἄλλα, τᾶλλα ostalo, drugo), οἱ ἄλλοι ostali, drugi, ó ἄλλος χρόνος prihodnost, bodočnost; τῆ ἄλλη *sc. ἡμέρα* drug dan; 3. drugačen, različen πρόφασις; tuj, neprimeren, nepravi; ἄλλα τῶν δικαίων = ἀδικα; 4. ἄλλο τι ἤ (= *lat. nonne*); ali ne?, kaj drugega kot?, nič drugega?, kajneda?; 5. *adv. ἄλλως a)* drugače, sicer, v ostalem, razen tega, ἄλλως πως na kak drug način; *b)* zaman, neuspešno, brezuspešno, na slepo srečo, tjavendan, τὴν ἄλλως zastonj; *c)* v ostalem, sploh, nasploh, na splošno; *d)* ἄλλως τε καὶ (tudi iz drugih razlogov in še) zlasti ἄλλως ἄλλοι eden tako, drugi drugače

ἄλλο-σε *adv.* drugam, ἄλλος ἄλλοσε eden sem, drugi tja

ἄλλο-τε *adv.* drugikrat, drugič, v nekem drugem primeru, ob neki drugi priložnosti, prej enkrat; ἄλλοτε ἄλλη zdaj sem ... zdaj tja, zdaj tu ... zdaj tam; ἄλλοτε μὲν ... ἄλλοτε δέ zdaj ... zdaj; ἄλλοτε ... τότε δέ sicer ... tedaj pa; ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε včasih, zdaj pa zdaj, kdaj pa kdaj

ἄλλοτριο-ἐπίσκοπος, ó ki se vtika v tuje reči, upornik *NT*

ἄλλότριος 3 [*Et.*: iz ἄλλος; ἄλλό-τριος je komparativna tvorba, nastala iz *ἄλλό-τερο-ς; *prim. lat.* alter, altera, alterum (iz komparativne tvorbe *al(i)teros)] **1.** tuj (*opp.* ἴδιος); τὰ ἄλλότρια tuja lastnina, tuje zadeve, tuje koristi, ἄλλότριον ἀγαθόν korist, dobiček drugega; ἄτη nesreča iz tuje roke; κρατουμένων πάντα ἄλλότρια premaganci nimajo ničesar lastnega; νίκη zmaga drugega; ἄλλότριος γαθμοῦς γελαῖν smejati se z zategnjenim (spračenim) obrazom; **2.** (*opp.* οἰκεῖος) **a)** tuj, inozemski, sovražen, nasproten, protisloven; ἡ ἄλλότρια *sc.* χώρα sovražnikova dežela; ἄλλοτριωτάτοις τοῖς σώμασιν χρῶνται uporabljajo svoje telo, kakor da bi bilo povsem tuje; **b)** odtujen, nenaklonjen; **3.** neprimeren; *adv.* ἄλλοτρίως

ἄλλοτριότης, ἡτος, ἡ odtujenje, odtujitev, nemilost, zamera, nenaklonjenost

ἄλλοτριῶ odtujujem, odbijam, odvracam τινί τι; oropam τὴν πόλιν σωματών; *pass.* odtujim se, postanem nenaklonjen τινί; ἡ ἀρχή ἄλλοτριούται pride v druge roke, pride v tuje roke

ἄλλοτριῶσις, εως, ἡ (ἄλλοτριῶ) odtujenje, odtujevanje, odtujitev, izguba, odklonitev

ἄλλοφος 2 (ἄ in λόφος) *ep.* brez (čeladne) perjanice

ἄλλο-φρονέω (ἄλλος, φρονέω) *ep. ion.* **1.** drugače mislim, sem drugih misli, sem drugač-nih misli; **2.** mislim na kaj drugega, brez za-vesti sem, omamljen sem

ἄλλό-φῦλος 2 (φῦλον) drugega rodu, tuj, ino-zemski

ἄλλό-χρους 2 (χρῶα) *poet.* ki ima spremenje-no barvo, s spremenjeno barvo, druge barve

ἄλλυδις (ἄλλος) *ep. adv.* drugam; ἄλλυδις ἄλλη zdaj sem ... zdaj tja, zdaj tako ... zdaj drugače; ἄλλυδις ἄλλος eden sem ... drugi tja

ἄλλύεσκε [*Et.*: *gl.* ἄλλύω] *ep. gl.* ἀναλύω

ἄλλως *gl.* ἄλλος

ἄλμα, ατος, τό (ἄλλομαι) skakanje, skok

ἄλμενος *gl.* ἄλλομαι

ἄλμη, ἡ (ἄλς) **1.** slana, morska voda = morje, morska sol; nesnaga, ki jo morska voda pušča

na koži; **2.** slana mlaka, razsol, oster okus, rezkost, jedkost, reznost

ἄλμυρίς, ἴδος, ἡ (ἄλμυρός) slana jed, morska voda

ἄλμυρός 3 (ἄλμη) slan, grenek, neprijeten, tr-pek

ἄλοάω, *ep.* ἄλοιάω mlatim, tolčem, bijem

ἄ-λοβος 2 (λοβός) ki je brez jetrnega režnja, ki nima jetrnega režnja (pri žrtvah neugodno znamenje)

ἄλογέω (λόγος) ne menim se, ne brigam se za kaj, preziram τινός; nepokoren sem

ἄλογία, *ion.* ἄλογίη, ἡ **1.** brezobzirnost, pre-zir, preziranje, zanemarjanje; ἐν ἀλογίῃ ἔχω ali ποιῶμαί τι τινός ne menim se za kaj, ne pazim na kaj, puščam vnevar; ἀλογίης ἐκύ-ρησε niso ga opazili, nihče se ni zmenil zanj; **2.** nespamet, nepremišljenost

ἄ-λόγιστος 2 (λογίζομαι) **1.** nepremišljen, ne-spameten, nepreudaren; *subst.* τὸ ἀλόγιστον nepremišljenost, nespamet, nespametnost; **2.** *poet.* nedojemljiv, brezštevilen, neizmeren κακά

ἄ-λογος 2 **1.** nem *NT*; **2. a)** nespameten, neu-men; **b)** neosnovan; **3.** nenaden, nenadejan, nepričakovan; *adv.* ἀλόγως tiho, molče, nera-zumno

ἄλόη, ἡ aloa, zmlet les lepo dišečega drevesa *NT*

ἄλό-θεν *adv.* (ἄλς) *ep.* od morja (sem), z morja (sem)

ἄλοιάω *gl.* ἄλοάω

ἄλοίη *gl.* ἄλίσκομαι

ἄλοιφή, ἡ (ἀλείφω) **1.** mast, mazilo; **2.** mazi-ljenje

Ἄλόννησος, ἡ Halonez, otok in mesto v Egej-skem morju

ἄλόντε *gl.* ἄλίσκομαι

(ἄλοξ), οκος, ἡ [*Et.*: iz *ἄφλακ-ς, *sor. obl.* ἀῤαξ, *sl.* vlečem (iz *ide. baze* *uelk- 'vleči')] *poet.* brazda, (posejano) polje; πατρῶα ἄλο-κες očetova zakonska postelja; *drugi:* očetova polja *Sofokles, Kralj Ojdip 1211*

Ἄλόπη, ἡ Alopa **1.** mesto v Ftiotidi; **2.** mesto v Lokridi

ἄλοσ-ύδνη, ἡ (ἄλς, ὕδωρ) *ep.* v morju rojena, hči morja, morska boginja (Tetida in Amfi-trita)

ἀλουργής 2, **ἀλουργός** 3 (ἄλς, ἔργον) škrlatno pobarvan, škrlaten, škrlatast, bagren

ἀλουσία, *ion.* **ἀλουσίη**, ἡ (λούω) nesnažnost, nesnaga

ἄ-λουτος 2 (λούω) *poet.* neumit, umazan

ἄ-λοφος 2 = ἄλλοφος

ἄ-λοχος, ἡ [ἄ *copul.* in λέχος] žena, soproga; priležnica, nezakonska žena

ἀλώω *imp. praes. od ἀλάομαι*

Ἄλπηνος, ἡ, **Ἄλπηνοί**, οἱ Alpen (Alpeni), mesto pri Termopilah

Ἄλπις, εως, ιος, ὁ Alpis (zdaj Inn) pritok Istra (Histra, zdaj Donava)

ἄλς, ἄλός, ὁ, ἡ [Et.: iz *ide.* *sal- 'sol'; *prim. lat.* sāl, salis, *sl.* sol, slan, sladok (*prvotni pomen* 'slan', 'soljen', 'osoljen', tj. 'začinjen', 'oku-sen'), *got.* salt, *nem.* Salz, *ang.* salt] **1.** ὁ ἄλς sol, zrno soli; **2.** ἡ ἄλς (slano) morje

ἄλσο 2. *sg. aor. od ἄλλομαι*

ἄλσος, ους, τό log, (kakemu bogu posvečen) gaj, sveti kraj

ἀλτικός 3 (ἄλλομαι) spreten v skakanju, uren

Ἄλτις, εως, ἡ Altis, Zevsu posvečeni gaj v Olimpiji

ἄλτο *gl. ἄλλομαι*

Ἄλυάττης, ου, *ion.* εω, ὁ Aliat, lidijski kralj, Krezov oče

ἀλῦκός 3 (ἄλς) slan, solnat

ἀλυκτάζω (ἀλύω) *ion.* vznemirjen sem, sem v strahu

ἄ-λύπητος 2 (λυπέω) *poet.*, **ἄ-λύπος** 2 (λύπη)

1. brezbrizen, brezskrben βίος; brez bolečin, blag γῆς βᾶθρον; brez žalosti; κακῶν brez nesreče; **2.** nežaljiv, nežaleč, nenadlegujoč; *adv.* ἀλύπως brez razžaljenja, ne da bi razžalil

ἄ-λύρος 2 (λύρα) *poet.* brez (spremljave) lire, žalosten; ἔλεγος žalostinka

Ἄλυς, ους, ὁ Halis, glavna reka Male Azije

ἄλυσις, εως, ιος, ἡ veriga

ἄ-λύσιτελής 2 nekoristen, škodljiv

ἀλύσκω, **ἀλυσκάζω**, **ἀλυσκάνω** *ep. poet.* [*fut.* ἀλύξω, *aor.* ἤλυξα, *ep.* ἔλυξα] umikam se, izogibam se, oddaljujem se od ἐταίρους; ubežim, utečem κῆρα μέλαιναν, προτὶ ἄστου zbežim v mesto

ἀλύσσω = ἀλύω

ἄ-λύτος 2 (λύω) nerazvezzen, nerazvezljiv, nerazvezan, neskončen, neprestan, neizbrisen

ἀλύω *ep. poet.*, **ἀλύσσω** *ep.* [Et.: iz *kor.* *āl-, razširjenega z -u-; *prim.* ἀλάομαι, ἡλαίνω, *morda tudi* ἡλέος, *dor.* ἄλεός, *lat.* alūcinor -ārī, hallūcinor -ārī] tavam, blaznim; zmešan, zbegan, vznemirjen, otožen sem, sem v strahu, izgubim glavo ali pamet (od žalosti ali veselja), ne vem, kaj bi počel, besnim

ἄλφα *indecl.* [Et.: iz *hebr.* 'āleph, *kar v hebr. pomeni* 'bik', 'govedo'] alfa, ime prve črke grškega alfabeta

ἄλφάνω [*aor.* ἤλφον, *opt. 3. pl.* ἄλφουιν] *ep. poet.* pridobivam, služim, zaslužim, prinašam τινὶ τι; φθόνον nakopljem si

Ἄλφειός, ὁ Alfej **1.** reka v Arkadiji in Elidi; **2.** bog reke

ἄλφεισί-βοιος 3 (ἄλφάνω, βοῦς) *ep.* govedo prinašajoč, παρθένου dekllice, za katere dajejo snubci staršem govedo; od mnogih zasnu-bljen, zaprosen

ἄλφηστής, οῦ, ὁ (ἄλφάνω) *ep. poet.* delaven, marljiv

ἄλφῖτον, τό ječmenova moka, ječmenova kaša, ječmenov kruh, ječmenček, živež

ἄλφίτοποιία, ἡ pripravljanje ječmenove moke, mletje ječmena (v stopi)

ἄλφίτο-σίτέω jem ječmenovo kašo ali ječmenov kruh

ἄλφοι(ν) *gl.* ἄλφάνω

Ἄλωεύς, έως, *ep.* ἤος, ὁ Aloej, Pozejdonov sin, Otov in Efialtov oče

ἄλωή, ἡ *ep.* gumno, pod, skedenj, obdelano polje; γουνὸς ἄλωή vinska gorica, vrt, vinograd

ἄλῶη, **ἄλῶμεναι** *gl.* ἀλίσκομαι

ἄλων, ωνος, ὁ, **ἄλως**, ω, ωος, ἡ gumno, pod, skedenj, žito NT

ἄλωπεκῆ, ἤς, *ion.* **ἄλωπεκέη**, ἡ, **ἄλωπεκίς**, ἰδος, ἡ (ἀλώπηξ) *sc.* δορά lisičja koža, lisičji kožuh, lisičina, lisičevina, kapa iz lisičevine

Ἄλωπεκῆθεν *adv.* iz (atiškega demosa) Alopeke (Ἀλωπεκή, Ἄλωπεκαί)

Ἄλωπεκῆσι *adv.* v (atiškem demosu) Alopeki (Ἀλωπεκή, Ἄλωπεκαί)

ἄλώπηξ, εκος, ἡ lisica; *pren.* lisjak, prebrisanec, zvitež, prekanjenec

ἄλως, ἡ = ἄλων

ἀλώσιμος 2 (ἀλίσκομαι) **1.** osvojljiv, dose-

gljiv, pridobljiv, ki ga je mogoče zlahka pridobiti, ki ga je mogoče zlahka ujeti ἀνήρ; **2.** umljiv, razumljiv, umeven, dojemljiv φροντίδι

ἄλωσις, εως, ἡ (ἀλίσκομαι) osvojitev, zajetje, vzetje, ujetje

ἄλωτός 3 in 2 (ἀλίσκομαι) osvojljiv, dosegljiv, dosežen τὸ ζητούμενον

ἄλώω gl. ἀλίσκομαι

ἄμ ep. poet. = ἀνά pred β, μ, π, φ, ψ

ἄμα **1.** [Et.: iz ide. *sem-, *som-, *sm-; izvor končnega α ni pojasnjen (prim. εἶς, ὄμος); prim. tudi stind. sám, stvnem. samt, nem. zusammen] adv. skupaj, vkup, skupno, obenem (lat. simul); οἱ ἄμα z njim skupaj; ἄμα τε καὶ in hkrati, in obenem tudi; καὶ ἄμα in hkrati, vrh tega; ἄμα μὲν ... ἄμα δέ deloma ... deloma, zdaj ... zdaj; ne samo ... ampak tudi; s pt.: medtem ko, za, ob: ἐμάχοντο ἄμα πορευόμενοι med potovanjem, medtem ko so hodili; ὀρύσσοντες ἄμα med kopanjem; ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ko je to izgovoril; ἄμα σπλοῖνο izraža istodobnost: ἄμα μῦθος ἔην, τετέλεστό τε ἔργον komaj je bila beseda izgovorjena, je bila stvar dovršena; ἄμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι λέγουσι ἀποικίσαι ob istem času, ko so iznašli te igre; pri gen. abs. τῆς ἀγγελίας ἄμα ῥηθείσης προσεβήθησαν brz ko je prišlo to sporočilo, so prihiteli na pomoč; **2. praep.** z dat. skupaj s, z; hkrati s, z; obenem s, z, ἄμα τῇ ἡμέρᾳ s prvim svitom, ob prvem svitu; ἄμα πνοιῆσι hitro kot veter; ἄμα τῷ σίτω ἀκμάζοντι ob času, ko zori žito

ἄμα-δρυάς, ἄδος, ἡ (δορυς) Hamadriada, drevesna nimfa, ki z drevesom živi in z njim tudi premine

Ἀμαζόνες, ion. Ἀμαζόνιδες, αἱ Amazonke, mitično bojovito žensko ljudstvo ali pleme, ki je živelo v Kapadokiji ob reki Termodont

ἄ-μαῖθής 2 (μαθεῖν) **1.** neuk, neveden, nevešč, neizobražen, nespameten, neumen, neizkušeni; **2.** nepričakovan, nedoumljiv, neumljiv, nerazumljiv; adv. ἀμαθῶς

ἄμαθία, ἡ (ἀμαθής) nevednost, neukost, neizvédenost, neveščost, neizkušenosť, nespamet, nespametno vedenje, nerodnost, neizobraženost, τινός v čem

ἄμαθος, ἡ [Et.: sor. gr. ψάμμος, ψάμαθος, ἄμμος pesek] ep. pesek, peščina, prod, prah

Ἄμαθοῦς, οὔντος, ἡ Amatunt, mesto na južni obali Cipra; preb. Ἄμαθούσιος, ὁ Amatužijec, Amatuntčan

ἀμαθύνω (ἄμαθος) ep. spreminjam v prah, rušim, razrušim, pepelim, upepelim, upepeljujem

ἀ-μαιμάχ-ετος 3 ep. poet. zelo dolg, močen, močan ἴστος; neizmeren, nepremagljiv, velikanski χίμαιρα, πῦρ; strašen, besen κόραι

ἀ-μαλδύνω [Et.: ide. baza *meld- iz kor. *mel- 'teptati', 'drobiti', 'tolči', 'mleti'; prim. stind. márdati, mrdnāti '(on) tre (mečka, drobi, melje)', gr. μύλλω 'meljem', μύλη, μύλος 'mlin', lat. mollis (iz *molduis), molō 'meljem', sl. mlad (iz *mōld-), stvnem. muljan '(z)meti', 'zdrobiti', got., stvnem. malan = nem. mahlen; prim. tudi gr. ἀμαλός, μαλακός, μαλθακός, ἀμβλύς] [Obl. aor. inf. ἀμαλδύναι] slabim, oslabim, uničujem, rušim, podiram, kvarim, grdim, kazim

ἀμαλλο-δετήρ, ἤρος, ὁ (ἄμαλλα, δέω) ep. vezač, vezalec (snopja)

ἀμαῶλος 3 (ἀμαλδύνω) ep. mehkec, nežne, slab **ἄμαξα**, ep. ἄμαξα, ἡ [Et.: po verjetni domnevi iz ἄμα 'skupaj' in (εἶς) ἄζων '(ena) os'; prvotni pomen besede naj bi torej bil 'voz z eno osjo', kar pa ni združljivo z dejansko sestavo voza] **1.** (štirikolesen) tovorni voz, ἄμαξα σίτου voz z žitom; **2.** Veliki voz (del ozvezdja Veliki medved)

ἀμαξέω (ἄμαξα) ion. vozim; pass. vozijo po meni, prevozen sem (kjer se lahko vozi)

ἀμαξιαῖος 3 (ἄμαξα) tako velik, da napolni cel voz λίθος, dovolj za tovorni voz, ogromen

ἀμαξίς, ἰδος, ἡ ion. voziček

ἀμαξ-ἵτός, ep. ἀμαξιτός, ἡ [ἄμαξα, εἶμι] sc. ὁδός vozna cesta, kolovozna pot, kolovoz, tir

ἀμαξο-πηγός 2 (πήγνυμι) ki izdeluje voz; subst. kolar

ἄμαρ, τό = ἡμαρ

ἀ-μαῦραντος 2, **ἀ-μαῦραντινος** 2 (μαραίνω) NT **1.** neovenljiv, neovenljiv, večeni; **2.** amarantov, ščirov, iz amaranta, iz ščira

ἀμάρη, ἡ [Et.: obstajajo tri razlage, od katerih ni nobena zanesljivo potrjena in sprejeta; po prvi naj bi bila beseda sor. z gr. δι-αμᾶν, ἐξ-αμᾶν 'izkopati', ἄμη 'rovnica', 'lopata', sl. jama (iz ide. kor. *jām- 'izkopano'); po dru-

gi razlagi bi lahko bila beseda sor. s het. amijar(a)- 'kanal'; tretja razlaga jo povezuje z alb. amë 'rečno korito'] *ep.* jarek, vodovod

ἀμαρτάνω [*Et.*: tvorba in izvor *glag.* etimološko nista zanesljivo pojasnjena] [*Obl. fut.* ἀμαρτήσομαι, *aor.* ἤμαρτον, *pf.* ἤμαρτηκα, *pass. pf.* ἤμαρτημαι, *aor.* ἤμαρτήθην, *aor. ep.* ἤμβροτον, *NT* ἤμαρτησα, *fut. NT* ἀμαρτήσω] **1.** zgrešim, ne dosežem τινός τι, ne zadenem τινός; **2. a)** izgubim, ne dobim Βουωτίας; **b)** zaidem, oddaljim se od; καιρίας πληγῆς ne ranim smrtno; γνώμη napačno sodim, χρησιμοῦ napačno razlagam; **c)** zagrešim kaj, pozabim, δόρων pri daritvi, opuščam daritve; grešim, pregrešim se, εἷς τινα, περί τινα, motim se, varam se, ἀνθρώπινα grešim kot človek ἔν τινι; *subst.* τὸ ἀμαρτηθέν pomota, zmota, pogrešek

ἀμαρτάς, ἄδος, ἦ, *ion.* ἀμάρτημα, ατος, τό, ἀμαρτία, ἦ pomota, napaka, pregrešek, pregreha, greh περί τι

ἀμαρτέω [*ep. soobl. k* ὀμαρτέω] spremljam

ἀμαρτή (ἄμα, ἀραρίσκω) *adv.* skupaj, hkrati, obenem

ἀμαρτήσειεν, ἀμαρτήσαντες *gl.* ἀμαρτάνω

ἀμαρτο-επής 2 (ἔπος) *ep.* neprimerno (nedostojno, domišljavo) govoreč

ἀ-μάρτυρος 2 (μάρτυς) neizpričan, ki je brez prič, brez pričevanja *NT*

ἀμαρτωλός 2 (ἀμαρτάνω) grešen; *subst.* **1.** ἀμαρτωλός ὁ, ἦ grešnik, grešnica *NT*; **2.** ἀμαρτωλή, ἦ napaka, blodnja, zabloda, zmota

Ἄμασις, ιος, ὁ Amazis, egiptovski kralj

ἀμα-τροχάω (τρέχω) *ep.* [*prt.* ἀματροχῶων] tečem skupaj s kom

ἀματροχή, ἦ (τροχός) *ep.* trčenje (trk) voza z vozom, udar voza ob voz (*Iliada* 23, 422 je preprečil, da ni trčil voz ob voz)

ἀ-μαυρός 3 *ep. poet.* **1. a)** temen, mračen, nejasen, meglen; **b)** slep, κῶλον slepčeva noga; **2.** neznaten, slab φώς

ἀμαυρόω (ἀμαυρός) [*aor. pass.* ἀμαυρώθη] temnim, zatemnim, zatemnjujem, mračim, omračim, slabim, oslabim

ἀμαύρωμα, ατος, τό mrak, somrak, zatemnitev, otemnenje, potemnitev

ἀμαχανία = ἀμηχανία

ἀμᾶχανος = ἀμήχανος

ἀ-μᾶχει, ἀ-μᾶχητί *ep.* brez boja, brez krvi

ἀμάχητος 2 (μάχομαι), **ἄ-μαχος** 2 (μάχη) **1.** *act. a)* ki se še ni bojeval, ki še ni bil v boju, brez boja ὄλεθρος; ταύτην τὴν ἡμέραν ἄμαχον διήγαγον ta dan se niso bojevali; **b)** *pren.* miroljuben, neprepirljiv *NT*; **2. pass.** nepremagljiv θεῶν βέλη, ki se mu ni mogoče upreti Ἄφροδίτα, πρᾶγμα

ἀ-μάω [*Et.*: iz *kor.* *(a)mē- 'kositi', 'žeti'; *prim. het.* hamešh(a)- 'pomlad', *lat.* metō -ere 'žanjem', *messis* 'žetev', *stvem.* māen = *nem.* māhen 'kositi', 'žeti'] *ep. ion. poet.* **1. act.** žanjem, kosim; **2. med.** požanjem sebi (zase); γάλα zbiram, posnemam zase

ἀμβ- *dor. ep. poet.* = ἀναβ- (ἀναβαίνω)

ἀμ-βασις, εως, ἦ = ἀνάβασις

ἀμ-βάτης, ου, ὁ = ἀναβάτης

ἀμ-βᾶτός 2 = ἀναβατός (ἀνα-βαίνω) *ep. poet.* na katerega se je mogoče povzpeti, dostopen, pristopen

ἀμ-βλή-δην *ep. ion.* = ἀναβλήδην (ἀναβάλλω) kipeč, glasno, z močnim glasom; ἀμβλήδην γοόωσα ἔειπεν spustila se je v glasen jok in dejala, glasno je zajokala in rekla

ἀμ-βλύζω = ἀνα-βλύζω

ἀμβλύνω otopim, skrham, slabim, oslabim, oviram; *pass.* izgubim pogum, τῆς γνώμης τὸ μὴ κατὰ κράτος νικηθέν ... ἀμβλύνεσθαι izgubiti pogum, kolikor ga ni oslabila sovražnikova hrabrost

ἀμβλύς 3 [*Et.*: iz *ἀμλ-ύς; *prim.* ἀμαλός, μαλακός, *pa tudi* ἀμαλδύνω, ἀμβλίσκω, μύλη] top, skrhan, slab, topoglav, mlačen, malomaren; *comp.* ἀμβλύτερος ne posebej marljiv, prizadeven; manj strog; ἀμβλύτερον ποιῶ τινά oslabim koga, ohladim prizadevnost (vnemost, vnemo) koga

ἀμβλυώττω, ἀμβλυώσω slaboviden sem, brljav sem, kratkoviden sem, slaboumen sem

ἀμ-βοάω *poet.* = ἀναβοάω zakričim, zavpijem **ἀμ-βολάδην** *adv.* (ἀναβάλλω) *ep. ion.* kipeč, vrvrajoč (o vreli vodi)

ἀμ-βολάς, ἄδος, ὁ, ἦ (ἀναβάλλω) nasipan, izkopan γῆ

ἀμβολή, ἦ *poet.* = ἀναβολή uvod, preludij, predigra, uvodna igra, začetek

ἀμβροσία, ἦ, *ep. ion.* **ἀμβροσίη**, ἦ ambrozija

ja, jed in mazilo bogov, krma božanskih konj (ker so tudi te imeli za nesmrtno)

ἀμβρόσιος 3 in 2, **ἄμβροτος** 2 *ep. poet.* [ἀ *priv. in* βροτός] nesmrten, božji, božanstven; svet nūž, ambrozijski, vzvišen

ἀμβροτεῖν *gl.* ἀμαρτάνω

ἀμβώσας *gl.* ἀναβοάω

ἀ-μέγαρτος 2 (μεγαίρω) *ep. poet.* **1.** nezaviden, nezavidljiv, ki ne zavida, brez zavisti, radodaren; **2.** ki ni vreden zavisti, nesrečen, poguben, nezaželen, hudoben

ἀ-μέθυστος, ἡ [ἀ *priv. in* μεθύω] ametist *NT*

ἀ-μείβω [*Et.: iz kor.* meī- 'menjati', 'spreminjati'; *prim. gr.* ἀμοιβός, ἀμοιβή, *lat.* migrō -āre (iz *mig^u-ros 'menjavajoč kraj' = 'potujoč'), mūnus, commūnis, *sl.* ména, menjati, *got.* gaimains = *nem.* gemein, gemeinsam 'skupen'] [*Obl. fut.* ἀμείψω, ἀμείψομαι, *aor.* ἤμειψα, ἤμειψάμην, *pass.* ἤμείφθην] **1. act.** menjam, zamenjam, πρὸς τινα s kom; (*o kraju*) hodim, prehodim; στέγας zapustim, οἱ ἀμείβοντες tramovi (na strehi, ki se redno zamenjujejo); θύρας grem skozi; πόλιν ἐκ πόλεως hodim iz mesta v mesto; ὄλιγον γόνυ γουνός kratkih korakov = hodim počasi; μορφήν ἐκ θεοῦ βροτησίαν spreminjam božjo podobo v človeško; **2. med. a)** menjavam se, menjujem se, vrstim se, zamenjam zase; ἀμείβεται θρώσκων izmenoma skače; ἀμειβόμενος v zaporedju, izmenoma, menjaje (se); **b)** odgovarjam μύθῳ, τινά, τινί, τοὺς φίλους komu, πρὸς τι na kaj; **c)** κατὰ οἶκους hodim od hiše do hiše; ἔρκος prestopim, zapustim; ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως hodim od mesta do mesta; ποταμόν prekoračim reko; φόνος ἀμείβεται umor sledi umoru; **d)** povračam, poplačam χάριν, τινὰ δῶροις

ἄ-μεικτος = ἀμικτος

ἀ-μείλικτος 2, **ἀ-μείλικος** 2 (μειλίσσω) neizprosen, trdosrčen, nemil, neusmiljen

ἄμείνων 2, ονος [*comp.* κ ἀγαθός] boljši, hrajši, izvrstnejši, uglednejši, koristnejši; *subst.* οἱ ἀμείνονες aristokrati, plemiči, veljaki; τὰ ἀμείνω φρονεῖν biti rodoljub; *adv.* ἀμεινον

ἀμειξία = ἀμιξία

ἀμειψις, εως, ἡ (ἀμείβω) zamena, zamenjava, sprememba

ἀ-μέλγω [*Et.: iz ide sor. baz* *h₂melk- 'gladiti', 'božati' in *h₂melg- 'potegniti', 'drgniti']

'molsti'; *prim. lat.* mulgeō, mulceō, mulctra, *sl.* molsti, mlesti, mleko, *stvem.* milchu, melchan 'molsti', *nem.* melken 'molsti', Milch 'mleko', *lit.* mēlžu, milžti 'molsti'] [*Obl. fut.* ἀμείλω, *aor.* ἤμειλα, *pf. pass.* ἤμειλκται] molzem; οἷες ἀμειλόμεναι γάλα molzne ovce

ἀμέλει [*imp. od* ἀμειλέω] *adv.* zares, gotovo, seveda

ἀμέλεια, ἡ (ἀμειλής) brezskrbnost, nepazljivost, nemarnost, brezbriznost, zanemarjanje, slab nadzor

ἀμελετησία, ἡ zanemarjanje (vaje) μνήμη

ἀ-μελέτητος 2 (μελετάω) nevajen, neizvaden, nevešč, nepripravljen (περὶ) τινος

ἀμειλέω (ἀμειλής) puščam vnemar, ne brigam se za kaj, ne skrbim za kaj, zanemarjam, ne oskrbujem τινός; opuščam, ne storim česa (*z inf.*) τοῦ ὀργίζεσθαι ne jezim se več; *z nikal-nico:* dobro pazim, ne izgubim izpred oči; *pt. pf.* ἤμελημένος navaden, preprost človek; *adv.* ἤμελημένως nemarno, zanemarjeno, ἤμελημένως ἔχω zanemarjen sem, slabo sem oblečen

ἀ-μελής (μέλει) 2 **1. act.** brezbrizen, brezskrben, nemaren, zanikrn τινός, τί, περὶ τι; ἀμειλῶς ἔχω περὶ τινα ne brigam se za koga, zanemarjam svojo dolžnost do koga; **2. pass.** zanemarjen, zapuščen

ἄ-μεμπος 2 (μέμφομαι) **1. pass.** brez madeža, brez napake, brez graje, brezmadežen, brezgrajen, izvrsten, vrl; **2. act.** zadovoljen; ἀμεμπτον ποιῶ, ποιουμαί τινα zadovoljim koga; *adv.* ἀμέμπτως obilno, δῶρα ἐδίδου; zadovoljno, ἀμέμπτως δέχομαι τινα sprejemem koga tako, da je zadovoljen, ἀμέμπτως τελευτῶν slavno umreti

ἀ-μεμφής 2 = ἀμεμπος

ἄμεναι *gl.* ἄω

ἀ-μενηνός 2 in 3 (μένος) *ep.* **1.** ničev, brez bistva ὄνειροι; ἀμενηνός κάρηνα νεκύων; onemogel, brez moči, slab, slaboten, ζῶς mrtev; **2. poet.** nestalen

ἀμενηνώω *ep.* oslabim koga, vzamem komu moč

ἀμέρα, ἡ = ἡμέρα

ἀ-μέρδω *ep.* [*aor.* ἀμερσα, *pass.* ἡμέρθην] **1.** oropam, oplenim τινὰ ὀφθαλμῶν; *pass.* na izgubi sem, prikrajšan sem za kaj δαιτός, izgu-

bim τινός; **2.** oslepim, potemnim έντεα; ἀύγῃ ἀμέρδει ὅσσε blesk mi jemlje vid

ἀ-μερής **2** (μέρος) nerazdeljen, nerazdeljiv

ἀ-μέριμνος **2** (μέριμνα) *poet.* **1.** *pass.* zapuščen, zanemarjen; **2.** *act.* brezskrben, varen *NT*

ἀμέριος *dor.* = ἡμέριος

ἄμερος *dor.* = ἡμερος

ἀμές *dor.* = ἡμεῖς

ἀ-μετάβλητος **2** (μετα-βάλλω) nespremenjen, nespremenljiv

ἀ-μετάθετος **2** (μετα-τίθημι) nepremakljiv, nespremenljiv; *subst.* **ἀμετάθετον**, τό nespremenljivost *NT*

ἀ-μετακίνητος **2** nepremakljiv, nespremenljiv, stanoviten *NT*

ἀ-μεταμέλητος **2** (μετα-μέλωμαι) ne obžalujoč, ki ga ni treba obžalovati; ἀμεταμέλητα τὰ χαρίσματα τοῦ θεοῦ Bog se ne kesa svojih milosti; σωτηρία nepreklicno, stalno zveličanje *NT*

ἀ-μετανόητος **2** neskesan, nespokorjen *NT*

ἀ-μετάπειστος **2** ki ga ni mogoče pregovoriti, ki se ga ne da pregovoriti, nespremenljiv

ἀ-μεταστρεπτί *adv.* (στρέφω) ne da bi se obrnil, ne da bi se ozrl

ἄμετερος *dor.* = ἡμέτερος

ἀ-μέτοχος **2** (μετ-έχω) nedeležen, prost česa τινός

ἀ-μέτρητος **2** (μετρέω) *ep. poet.* = ἄμετρος

ἀμετρία, ἡ (ἄ-μετρος) neizmernost, brezmernost, brezmejnost

ἀμετρο-επιής **2** (έπος) *ep.* blebetav, brezmerno govoreč; *subst.* kvasač, žlobudra, žlobudralo, žlobudrač, blebetalo, blebetač

ἄ-μετρος **2** (μέτρον) neizmeren, brezštevilen; nezmeren

ἀ-μεύομαι *med.* [*Et.: prvotni pomen domnevno* 'premakniti se'; *prim.* ἀμύνω, *lat.* moveō, *stind.* mīvati 'rine', 'potiska', 'premika', *lit.* máuju] presegam, prekašam

ἀμῆ, **ἀμῆ** (ἀμῶς) *adv.* nekako, na neki način; *zlasti v zvezi* ἀμῆ γέ πῆ ali ἀμηγέπη nekako, tako rekoč

ἄμη, ἡ [*Et.: gl.* ἀμάρη] motika, rovnica, lopata

ἀμῆν [*Et.: iz hebr.* 'āmen 'tako naj bo', *kar izha-*

ja iz hebr. 'āman 'okrepiti', 'utrditi'] resnično, zares, tako naj bo, tako bodi, tako (je) *NT*

ἀ-μῆνιτος **2** (μῆνίω) *ion.* ki je brez jeze, zadovoljen

ἄμητήρ, ἡρος, ὁ (ἀμάω) *ep.* kosec, žanjec

ἄμητος [ἄ], ὁ (ἀμάω) *ep.* žetev

ἀ-μήτωρ, ορος (μῆτηρ) **1.** ki nima matere, brez matere; **2.** čigar mati ni znana iz rodovnika *NT*; **3.** nematerinski, μῆτηρ mati, ki ni mati, nečloveška mati

ἀμηχάνεω (ἀμηχανος) brez moči sem, brez pomoči sem, brez sredstev sem, v zadregi sem, zapuščen sem, ne najdem nobenega sredstva, τί, περί τινος; ne vem kaj storiti (kaj početi, kako ravnati), ne znam si pomagati *z inf.*; πότερον ... ἢ omahujem; ἀμηχανῶν βιοτεύω živim siromašno

ἀμηχάνια, ἡ, *ion.* **ἀμηχανίη** zadrega, stiska, sila, slabost, nemoč, zapuščenost

ἀ-μῆχᾶνος **2** (μηχανή) **1.** *act.* ki si ne more (ki si ne zna) svetovati ali pomagati, ki je v zadregi, ki je v stiski, τινός zaradi koga, nezmožen, nesposoben εἷς τι, δρᾶν ἔφον ἀμήχανος po svoji naravi sem nezmožna (tako) ravnati; γυνή trapast, prismojen; ἀμηχᾶνως ἔχω ne morem, ne zmorem, sem nesposoben; **2.** *pass.* za katerega ni pomoči, za katerega ni sredstva, za katerega ni rešitve; **a)** težaven, nemogoč, nedosegljiv, nedosežen; ἀμηχανόν ἐστι nemogoče je; ἀμηχανός ἐσσι πιθέσθαι pretmast si, da bi ..., nikakor te ni mogoče prepričati; ὁδός ἀμηχανος εἰσελθεῖν pot, po kateri ni mogoče hoditi; ἀμήχανα nemogoče stvari; **b)** neverjeten, nepopisen, neizrekljiv; τὸ κάλλος nepopisna, zelo velika lepota; ἀμήχανος ὅσος nepopisno, neizrečno velik; ἀμήχανοι τὸ πλῆθος nešteta množica; ἔργα strašen, grozen; ἀμήχανα παθεῖν grozno, strašno trpeti; ἀμήχανον ὅσον χρόνον zelo dolgo (časa); **c)** ki ga ni mogoče premagati, ki ga ni mogoče ozdraviti, ki ga ni mogoče odvrniti; ὄνειρος nerazumljiv, ki ga ni mogoče razložiti; συμφορά, κακόν nepremagljiv, neodvrnljiv; νόσος neozdravljiv; ἀμηχανός ἐσσι nihče ti ni kos

ἀ-μῖαντος **2** (μιαίνω) neoskrunjen, čist, neomadeževan, svet *NT*

ἀ-μείγής **2** (μείγνυμι) nemešan, nepomešan, čist, τινός

ἄ-μῖκτος 2 (μείγνυμι) **1.** nemešan, nepomešan, čist; **2.** surov, odljuden, neprijljuden, negostoljubljen, neobljuden, pust; **3.** nezdružen, nezdružljiv; νόμιμα za stike z drugimi (za druženje z drugimi, za odnose z drugimi) neprimerne šege

Ἀμίλκας, ἄ, ὁ Amilkas = Hamilkar, kartažanski vojskovodja, Hanibalov oče

ἄμιλλα, ἡ [Et.: iz *ἄμ-ἰλ-ια; prim. ἄμα, εἷς, ὁμός, lat. similis 'podoben'] **1.** tekma, tekmovalni boj, boj, borba; **2.** gorečnost, težnja, teženje, hrepenenje, znanstveno prizadevanje; ἄμιλλαν ποιοῦμαι tekmujem

ἄμιλλάομαι dep. pass. (ἄμιλλα) [fut. ἀμιλλήσομαι, aor. ἠμιλλήθη, pf. ἠμιλλήματι] **1.** tekmujem, kosam se, skušam se, borim se τινί, πρὸς τινα, τόξοις, στάδιον; tečem za stavo na ἐπί τι; **2.** poganjam se, ženem se, hrepenim, podvizam se; ἐπί τὰ θηρία dirjam za, zapodim se za, lovim za stavo

ἀμίλλημα, ατος, τό poet. pohlep, poželenje, želja, γάμων po možitvi

ἀμιλλητήρ, ἦρος, ὁ (ἀμιλλάομαι) poet. tekmujoč, hiter, uren, τρόχος ἡλίου tek sonca

ἄ-μίμητος 2 (μιμέομαι) neposnemljiv

ἄμῖν = ἡμῖν

ἀμιξία, ἡ (ἄμικτος) slab promet; ἀλλήλων pomanjkanje medsebojnih stikov, neprijljudnost; χρημάτων slab denarni promet, pomanjkanje denarja

ἄμ-ιππος 2 hiter (uren) kakor konj Βορέας; subst. οἱ ἄμῖπποι lahkooboroženi pešci, razvrščeni med konjenike

ἄ-μισθος 2 ki je brez plače, neplačan; adv. ἄμισθί brezplačno, zastonj

ἀμιτρο-χίτωνες, οἱ v neprepsanem hitonu, brez pasa pod oklepom

ἀμιχθαλόεις 3 (ὀμίχλη) ep. dimnat, dimast, ognjeniški, vulkanski

ἄμμα, ατος, τό (ἄπτω) voz, zanka, trak, zapon

ἄμμε, ἄμμες, ἄμμι dor. in ep. = ἡμᾶς, ἡμεῖς, ἡμῖν

ἄμ-μένω = ἀνα-μένω

ἀμμέτερος 3 ajol. = ἡμέτερος

ἄμ-μιγα adv. = ἀνάμιγα zmešano, pomešano, obenem, hkrati, vsevprek

ἄμ-μίξιας = ἀναμίξιας

ἄμμορή, ἡ = ἄμορία kar komu ni prisojeno, nesreča

ἄ-(μ)μορος 2 (μόρος) ep. poet. nedeležen, ti-vnός, oropan česa, nesrečen

ἄμμος, ἡ [Et.: gl. ψάμμος, ἄμαθος] pesek, (s peskom posuto) jahališče

Ἄμμων, ωνος, Ἄμμοῦς, οὔντος, ὁ Amon (Amunt), Zevsovo ime v Egiptu

Ἄμμωνία, ἡ Amonija, kraj v Libiji; adi. Ἄμμωνίς, ἴδος amonijski = libijski; preb. Ἄμμωνιοί, οἱ Amonijci, prebivalci Libije

ἀμνᾶσειεν = ἀναμνήσειεν gl. ἀναμνησῆσκω

ἀμνᾶστέω dor. = ἀμνηστέω

ἄ-μνημόνευτος 2 poet. neomenjen, pozabljen; nepomnljiv, ne spominjajoč se

ἀμνημονέω (ἀμνήμων) ne spominjam se, ne pomnim, pozabil sem τινός, τί; z nikalnico: dobro se spominjam

ἄ-μνήμων 2 nepomnljiv, ne spominjajoč se, pozabljiv

ἀμνηστέω (ἄμνηστος) ne pomnim, pozabljam; pass. pozabljen sem, pozabijo me

ἀμνηστία, ἡ pozabljenje, pozaba, odpuščanje, amnestija

ἀμνίον, τό [Et.: morda sor. z glag. ἀμάω, ἀμάομαι, ali pa kot deminutiv nekega izglagolskega subst. *ἄμων 'kozarec', 'čaša', 'zbiralo'] ep. amnij (amnion), posoda, v katero so prestrezali kri darovane živali, darilna skledica

Ἄμνισός, ὁ Amniz, pristanišče mesta Knosos na Kreti

ἀμνός, ὁ, ἡ [Et.: iz *ἄβνός, to pa iz ide. *ag^{u(h)}-no-; prim. lat. agnus, sl. jagnje] jagnje

ἄ-μογητί adv. (μογέω) ep. brez truda, lahko, zlasti

ἀμοθεί, ἀμοθεί adv. dor. soglasno, skupno, skupaj

ἀμό-θεν, at. ἀμό-θεν adv. od nekod, od koderkoli

ἀμοιβᾶτος 3 in 2, ep. fem. ἀμοιβάς, ἄδος (ἀμοιβή) menjajoč se, vzajemen, zamenjan; βιβλία določen za zamenjavo, izmenjan (o medsebojno poslanih pismih); γλαῖνα plašč, ki ga je človek oblekel v najhujši zimi

ἀμοιβή, ἡ (ἀμείβω) **1.** zamena, menjava, zamenjava; **2.** povračilo, nagrada, plačilo za kaj τινός; **3.** odgovor

ἀμοιβηδῖς (ἀμείβω) ep. adv. menjaje se, v za-

poredju, zaporedno, drug za drugim, izmenoma

ἄμοιβός, ó **1.** *ep.* zamenjajoči, namestnik; ἄμοιβοὶ ἤλθον prišli so, da bi stopili na njihovo mesto; **2.** *poet.* τινός v nadomestilo za kaj

ἄμοιρέω (ἄμοιρος) nisem deležen česa

ἄ-μοιρος 2 (μοῖρα) **1.** nedeležen, brez deleža, brez česa ὕβρεως; **2.** siromašen, nesrečen

ἄ-μολγός, ó *ep.* tema, mrak; ἐν νυκτὸς ἀμολγός v temni noči

ἄμορος = ἄμμορος

ἄ-μορφος 2 (μορφή) [*sup. ion.* ἀμορφέστατος] brez oblike, brez lika, brezobličan, brezličan, brez okrasa, grd, sramoten

ἄμός, ἄμός (ἄ) *ep.* = ἡμέτερος in ἐμός

ἄμοτον *adv. ep.* neprestano, neprenehno, neumorno

ἄμοῦ *adv.* nekje, kjerkoli

ἄμουγέπου *adv.* nekje, kjerkoli

ἄμουσία, ἡ pomanjkanje izobrazbe, neizobraženost, neomikanost

ἄ-μουσος 2 (μοῦσα) (v glasbi ali plemenitih vedah) neizobražen, neomikan, neveden, brez okusa, pust, surov

ἄ-μοχθος 2 (μόχθος) brez truda, brez napora, len; *adv.* ἄμοχθεί brez truda

ἄμπ- *ion. poet.* = ἀναπ-

ἄμπέλινος 3 (ἄμπελος) *ion.* ki pripada vinski trti, trten, grozdov, grozden οἶνος

ἄμπελόεις 3 *ep.* vinoroden, trtonosen, trsovit

ἄμπελος, ἡ [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena, nedvomno pa izhaja iz sredozemskega okolja*] vinska trta

ἄμπελ-ουργός, ó (ἄμπελος, ἔργον) vinogradnik *NT*

ἄμπελών, ὄνος, ó (ἄμπελος) vinograd

ἄμ-πεπαλών *gl.* ἀνα-πάλλω

ἄμ-περές [*v tm.; gl.* διαμπερές] skozi in skozi (prebadajoč)

ἄμπέτομαι = ἀναπέτομαι

ἄμπεχόνη, ἡ (ἄμπέχω) vrhnja obleka, vrhnje oblačilo, plašč, odevalo, odeva

ἄμπ-έχω [*Et.: po disimilaciji iz *ἄμφ-έχω*] [*impf. ep.* ἄμπεχον, *med.* ἡμπειχόμεν, *aor.* ἡμπέσχον, *pt.* ἀμπισχών] **1.** *act.* obdajam, obsegam, pokrивam, ogrinjam, oblačim; **2.** *med.* oblačim si, oblečen sem, nosim

Ἄμπη, ἡ Ampa, mesto ob izlivu Tigrisa

ἀμ-πηδάω = ἀνα-πηδάω

ἀμπ-ίσχω = ἀμπ-έχω

ἀμπλακεῖν *inf. aor.* [ἤμπλακον, ἀμπλακῶν, *pf. pass.* ἡμπλάκηται] *poet.* **1.** grešiti, pregrešiti se v čem τάδε; **2.** zgrešim kaj, izgubim τινός, ne delim česa s kom τοῦ σοῦ μόρου

ἀμπλάχημα, ατος, τό, **ἀμπλακία**, ἡ zmota, pregrešek, prekršek, prestoppek, greh

ἀμπνέω = ἀνα-πνέω

ἀμ-πνοή, ἡ = ἀναπνοή dihanje, oddih, počitek, odpočitek, odrešitev od česa

ἀμπνυε, **ἀμπνύνθη**, **ἀμπνῦτο** *gl.* ἀνα-πνέω

Ἄμπρακία, ἡ Amprakija, mesto v Epiru = Ambrakija (Ἀμβρακία); *preb.* Ἄμπρακιώτης, ó Amprakijec, Ambrakijec, Amprakiot, Ambrakiot; *adi.* Ἄμπρακικός 3 amprakijski, amprakiški, ambrakijski, ambrakiški

ἀμ-πτάμενος *gl.* ἀνα-πέτομαι

ἀμπυκτήρια, ων, τά (ἄμπυξ) *poet.* uzde, vajeti; κατ' ἀμπυκτήρια στομίων tako da spusti vajeti = skokoma, hitro (pridirjati)

ἀμπυξ, ὕκος, ó *ep. poet.* **1.** načelek, diadem (s katerim so si ženske spenjale lase na čelu); **2.** kolo

ἄμπωτις, εως, *ion.* ιος, ἡ (ἀναπίνω) oseka

ἀμυγδάλινος 3 (ἀμύγδαλον 'mandelj') mandeljnov, mandljev, narejen iz mandljev

ἀμυγμα, ατος, τό (ἀμύσσω) *poet.* razkuštranje, ruvanje, puljenje (las z glave)

ἄμῦδις (ἄμα) *adv. ep.* družno, skupaj, obenem, trumoma

ἀμυδρός 3 temen, nerazločen, nečitljiv

ἄ-μῦθητος 2 **1.** (μῦέω) neuveden v skrivnosti, neposvečen v misterije; **2.** (μύω) nezaprto, nestrjen, zevajoč, odprt

ἄ-μῦθητος 2 (μυθέομαι) neizmerno mnog, nepopisno velik, nešteto, brezštevilen, neštēvilen

Ἄμύκλαι, ὦν, αἰ Amikle, staro glavno mesto Lakonije blizu Sparte

ἄμῦλος (ἄ), ó [*ἀ prothet. in μύλη*] kolač iz bele moke

ἄ-μῦμων 2, ονος (μῶμος) *ep.* brezgrajen, brez graje, brez napake, brezhiben, odličan, vrl, krasen

ἄμυνα, ἡ (ἀμύνω) obramba, odvracanje, odbi-
janje, maščevanje

ἀμυναθεῖν, **ἀμυντέον** *gl.* ἀμύνω

Ἀμύντας, ου, ό, *ion.* Ἀμύντης, εω, ό Amintas,
ime več makedonskih kraljev

ἀμύντωρ, ορος, ό (ἀμύνω) *ep.* branitelj, brani-
lec, zaščitnik

ἀμύνω [*Et.*: iz ἀμύν-ιω, ἄμυνα iz *ἄμυν-ια;
prvotni pomen glag. je 'pahniti od sebe';
prim. tudi gr. ἀμείομαι] [*Obl. fut.* ἀμύνῶ,
ἀμύνουμαι, *aor.* ἤμυνα, ἤμύναμην, *adi. verb.*
ἀμυντέον; *ion. fut.* ἀμυνέω, *pt.* ἀμυνεῦντες;
poet. ἀμυνάθω, *aor.* ἤμύναθον] **1.** *act.* odbi-
jam, odvracam τινί τι, τί τινος; νηῶν βраним;
τί λόγους vračam z besedami, zahvaljujem se;
ἔργα κακά kaznujem, τινί pomagam, varu-
jem, περί τινος maščujem koga; *subst. pt.* τὰ
ἀμύνοντα branilno orožje, obrambno orožje;
2. *med.* odvracam, odbijam od sebe, βраним
se pred τινά, τί; bojujem se za koga τινός;
maščujem se komu, povrnem komu kaj τινά
τινι, ὁμοίοις povračam enako z enakim; ὦν
ἔπαθον maščujem se za prizadeto žalitev

Ἀμύργιοι, οί Amirgijci, skitsko pleme

ἀμύσσω *ep. ion., at.* ἀμύττω [*Et.*: iz *ἀμύκ-
ιω; *etimologije ni mogoče zanesljivo določiti*;
prim. gr. ἀμυγή 'razpoka', ἀμυκάλαι 'koni-
ce', *morda tudi lat.* mucrō 'konica', 'bodalo',
'meč'] [*Obl. fut.* ἀμύξω, *aor.* ἤμυξα] prskam,
razprskam, prasnem, ranim, trgam, raztr-
gam, mesarim, razmesarim; *metaf.* rijem, raz-
rijem, žalostim, mučim, trpinčim, trapim srce

ἄ-μυστί (μύω) *adv.* ne da bi zaprl usta; na du-
šek, v (enem) dušku, z enim vdihom, na en
dih

ἄμφ- *poet.* = ἀναφ-

ἄμφ-αγαπάζω, *med.* ἀμφ-αγαπάω pristrčno
ljubim; gostoljubno (ljubeznivo, prijazno)
sprejemam

ἄμφ-ἄγείρομαι, **ἄμφ-ηγερέθομαι** [*aor.* ἀμ-
φαγερόμην] zbiram se okrog koga, τινά, τί

ἄμφάδιος 3 (ἀναφαίνω) očiten, jasen, javen,
očividnen, resničen; *adv.* ἀμφαδίτην, ἀμφαδόν,
ἀμφαδά očitno, javno, ne skrivaj

ἄμφ-αἴσσομαι [*samo v tm.*] skačem okoli,
pridrvim, prihrumim od vseh strani; χαῖται
ὦμοις griva vihra, pada po plečih

ἄμφ-ἄκης *dor.* = ἀμφήκης

ἄμφ-αλείφω [*v tm.*] *ep.* mazilim okrog in
okrog

ἄμφ-ἄρᾶβέω zvenčim, zvenim, rožljam
(okrog in okrog) okoli koga

ἄμφ-φᾶσίη, ἡ *ep.* onemenje, onemitev ἐπέων;
ἀμφασίη μιν λάβε umolknil je, utihnil je

ἄμφ-αὔτέω [*v tm.*] *ep.* razlegam se, donim
okrog in okrog

ἄμφ-ἄφάω *in med.* [*pt.* ἀμφαφῶν, *inf.* ἀμ-
φαφάσθαι, *impf.* ἀμφηφῶντο] *ep.* imam v
rokah, otipavam okrog in okrog, jemljem v
roke

Ἀμφεῖον, τό Amfejon, Amfionovo svetišče v
Tebah

ἄμφ-έπω = ἀμφι-έπω

ἄμφ-έρχομαι [*aor.* ἀμφήλυθον] obidem, ob-
hajam, hodim okoli koga, hodim okrog in
okrog koga, donim, zvenim, razlegam se
okrog koga τινά

ἄμφ-έχανε *gl.* ἀμφι-χάσχω

ἄμφ-έχυτο *gl.* ἀμφι-χέω

ἄμφ-ηγερέθομαι = ἀμφ-αγείρομαι

ἄμφ-ήκης 2, *dor.* ἀμφ-ἄκης *ep. poet.* (ἀκίς)
oster na obeh straneh, dvorezen

ἄμφ-ήλυθε *gl.* ἀμφ-έρχομαι

ἄμφ-ημαι [*v tm.*] [3. *pl. impf.* ἀμφείατο] *ep.*
sedim okrog in okrog, taborim

ἄμφ-ηρεφής 2 (ἐρέφω) *ep.* okrog in okrog
(skrbno) zaprt, na obeh straneh (dobro) pokrit

ἄμφ-ηρικός 3 (ἐρέσσω) dvoveslat, z dvojnimi
veslom, ἀκάτιον roparski čolnič

ἄμφ-ήριστος 2 (ἐρίζω) *ep.* sporen, nedognan,
dvoimljiv

ἀμφί [*Et.*: iz *ide.* *h₂(a)mbʰi 'okrog', 'na obeh
straneh', 'ob'; *prim. stind.* abhí, *lat.* ambi-,
amb-, 'okoli', *gal.* Ambi- (*npr.* Ἀμβί-δραυοι
'Ambidravi, tj. prebivalci na obeh straneh
Drave'), *stvnem.* umbi, *nem.* um; *prim. še gr.*
ἀμφίς 'na obeh straneh', ἀμφω, *lat.* ambō, *sl.*
oba]

I. adv. na obeh straneh, okoli (in okoli), okrog
(in okrog);

II. praep. 1. z *gen.* okrog, okoli, blizu, glede,
ο, ἀμφί φιλόττητος αείδειν peti o ljubezni;
μάχεσθαι ἀμφί πίδακος zaradi česa; **2.** z *dat.*
na, ὡμοισιν, ἀμφ' ὀβελοῖσι πείρειν natakniti
na različne; ἀμφ' ἐνὶ δούρατι βαῖνε usedel se je
na bruno; blizu ἀμφί πύλῃσι; zaradi, zastran

μάχεσθαι; za in proti, na obe strani, skrbno φράζεται; λόγος λέγεται ἀμφί τινι s kom; φοβηθεὶς ἀμφί γυναικί za; ἀμφί ἀπόδω glede odhoda; **3.** z *acc.* **a)** *krajevno*: okrog, okoli, pri, ob, po, οἱ ἀμφί τινα spremstvo, spremljevalci, privrženci, pristaši, okolica; οἱ ἀμφί Λεωνίδα Leonidas in njegovi vojaki; οἱ ἀμφί Κορινθίους Korinčani in njihovi zavezniki; ἀμφ' ἄλλα ob morju; ἀμφί ἄστῳ po mestu; **b)** *časovno*: ob, med, ἀμφί μέσας νύκτας okoli polnoči; ἀμφ' ἀγορὰν πλήθουσιν okrog pol dneva (= med 10. in 12. uro); **c)** *pri števniki*: okoli, nekako, približno, do, ἀμφί πενήκοντα ἔτη; **d)** *pren.* τὰ ἀμφί τὸν πόλεμον kar spada k vojni; δαπανᾶν ἀμφί τι trošiti, zapravljati, porabljeni za kaj; τὰ ἀμφί τάξεις taktika; ἀμφί τι ἔχειν brigati se za kaj, pečati, ukvarjati se s čim; *npr.* ἀμφί δεῖπνον ἔχειν obedovati; κλαίειν ἀμφί τινα jokati nad (za) kom; φρονήματα ἀμφί τινα mišljenje, mnenje o kom; ἀμφ' ἑμαυτὸν σχολὴν ἔχω imam dosti časa zase

ἀμφί-ἄζω (= ἀμφί-έννυμι) oblačim, odevam
ἀμφί-ἄλος 2 (ἄλς) obdan z morjem, ležeč med dvema morjema

Ἄμφι-ἄρᾶος, ὁ, *at.* **Ἄμφι-ἄρεως**, ὦ, ὁ Amfiaraj, argivski kralj

ἀμφ-ἰάχω *ep.* [*pt. pf.* ἀμφιαχῦα] kričim, tarnam okoli koga

ἀμφί-βαίνω *ep. poet.* **1.** hodim, pohajam okrog česa; ščitim, branim, varujem, ἡέλιος οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει sonce je stalo visoko na nebu, sredi neba; **2. a)** obdajam, obkoljujem, zakrivam νεφέλη; σὲ πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν prevzema, napolnjuje tvojo dušo; **b)** branim, ščitim, varujem

ἀμφί-βάλλω [*fut. med. ion.* ἀμφιβαλεῦμαι] **1. act. a)** mečem okrog, obdajam, ogrinjam, odevam, oblačim χλαῖναν, ῥάκος τινά, τινί; μένος oborožujem se z ..., ojunajam se; θάλαμόν τινι sezidam, zgradim; **b)** χεῖρας objemam; grabim, zgrabim, prijemam z rokami χεῖρα ἔχει, χεῖρας γούνασι τινος objamem kolena; ὡς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον ἀμφιβαλόντι kolikor je mogel obseči z rokami; πέδας vklenem; φῦλον ὀρνίθων lovim, zamrežim, obdajam z mrežo; *NT* vržem (mreže); **2. med.** oblečem se v, vržem nase; τρίχα nosim; τί πλοκάμους vpletam kaj v lase

ἀμφίβασις, εως, ἡ (ἀμφί-βαίνω) *ep.* zaščita, varstvo, obramba

ἀμφί-βληστρον, τό (ἀμφιβάλλω) **1.** oblačilo, obleka, odeja, odeva, odelo, odevalo; mreža; **2.** oklep, τοίχων obzidna mreža

ἀμφιβολία, ἡ, *ion.* **ἀμφιβολίη** (ἀμφιβάλλω) dvom, dvoumnost, stiska, zadrega; ἀμφιβολίη ἔχομαι napaden sem z dveh strani, v škrípkih sem

ἀμφί-βολος 2 (ἀμφιβάλλω) **1.** od (z) dveh (vseh) strani obstreljevan, z obeh strani napaden; ἀμφίβολος γίγνομαι z obeh strani se strelja name, pridem v neprijeten (mučen) položaj; **2.** dvoumen, dvomljiv, negotov, nezanesljiv; τῆ γνώμη neodločen, omahljiv

ἀμφί-βροτος 2 (βροτός) *ep.* (celega) moža braneč; ἀσπίς ki človeka krije (ščiti) z vseh strani, vse krijoč, vse pokrivaajoč

ἀμφί-γνοέω (γγνώσκω) [*impf.* ἡμφιγνόουν in ἡμφεγνόουν] negotov sem, ne vem dobro, dvomim; ἐπί τινος dvomim, omahujem; ἀμφιγνοηθεὶς nepoznan

ἀμφί-γυῆεις 3 (γυῖον) *ep.* krepak, krepak, zastaven, postaven, krepko raščen, krepkouden, širokopleč "Ἡφαιστος [*starejša razlaga*: na obe nogi hrom]

ἀμφί-γυῶς 2 (γυῖον) **1. ep.** z dvema členoma, z dvema ostema; ἔγχος kopje, ki ima na obeh koncih ost (αἰχμή in σαυρωτήρ), dvoosten; **2. poet.** boreč se z rokami in nogami, *subst.* izurjen borilec

ἀμφί-δαίω *ep.* [*pf.* ἀμφιδέδηα] razgorim se, vnamem se, razvnamem se okrog in okrog πόλεμος, μάχη divja

ἀμφί-δάσυσ 3 *ep.* na obeh straneh kosmat, čopast, resast αἰγίς

ἀμφί-δέαι, ὦν, αἰ (δέω) *ion.* zapestnice, spone, vezi

ἀμφί-δέξις 2 *ion. poet.* ki enako spretno obe roki uporablja, oba; ἀκμαὶ obe roki; πλευρόν obe strani; χρηστήριον dvoumen; σίδηρος dvorezen

ἀμφί-δήριτος 2 (δηρίω) sporen, dvomljiv

ἀμφί-δινέω *ep.* obvijem, vrtim okoli, obložim; *pass.* obdajam, oklepam περί τινι

ἀμφιδοξέω dvomim o čem, omahujem

ἀμφί-δρομος 2 (δραμεῖν) *poet.* obkoljujoč, obkrožujoč, obdajajoč

ἀμφι-δρῦφής 2, **ἀμφί-δρῦφος** 2 (δρῦπτω) *ep.* popraskan po obeh licih = razpraskan po vsem obrazu

ἀμφί-δῦμος 2 (δύο) *ep.* dvojen; λιμήν z dvojnimi vhodom

ἀμφι-δύομαι *med. poet.* oblečem si kaj πέπλον χροῖ

ἀμφι-έζω = ἀμφι-έννυμι

ἀμφι-έλισσα, ἡ (έλίσσω) ναῦς na obeh konciah zapognjena (zasločena, upognjena, usločena)

ἀμφι-έννυμι, *ion.* **ἀμφι-εννύω** [*fut.* ἀμφιέσω, ἀμφιῶ, *aor.* ἤμφιεσα, *ep.* ἀμφιεσα, *v tm.* ἀμφι ... ἔσσα, *med. fut.* ἀμφιέσομαι, *aor.* ἤμφιεσάμην, *ep.* ἀμφιεσάμην, *3. sg.* ἀμφιεέσσατο *v tm.*, *pf. pass.* ἤμφιεσμαι] oblačim, oblečem, odenem, odevam τί kaj, τινά τι komu kaj; *med.* oblečem se s čim, v kaj, oblečem si kaj τί

ἀμφι-έπω, **ἀμφ-έπω** *ep. poet.* [*impf.* ἀμφιέπον, ἄμφεπον] **1. act.** imam opraviti s čim, ukvarjam (bavim) se s čim; κρέα pripravljam, priskrbujem, Ἰταλίαν ščitim, μαντεῖον varujem, pazim na kaj, πῦρ plamen šviga, zajema kaj, plapola okrog česa; obkrožujem, στίχας razpostavljam; **2. med.** [*v tm.*] τινά gnetem se okrog koga, napadam

ἀμφιέσμα, ατος, τό (ἀμφι-έννυμι) obleka

ἀμφι-εύω [*v tm.*] *ep.* osmodim, ožgem okrog in okrog

ἀμφ-ιζάνω *ep.* sedim okoli česa, trdno se držim česa, obsedim, obvisim okrog in okrog

ἀμφι-θαλής 2 (θάλλω) *ep.*, *poet.* **1.** po obeh straneh (vejah, rodovinah) cvetoč (*o otroku, ki ima še živa očeta in mater*); **2.** bogat s čim τινί

ἀμφί-θητος 2 (τίθημι) *ep.* dvouh, dvoročen, ki ima dva ročaja, z dvema ročajema, z dvema držajema, φιάλη skledica, ki jo je mogoče postaviti na dve strani

ἀμφι-θέω *ep.* obletavam, obkrožam, obkrožujem, tekam okoli koga τινά

ἀμφι-θηκτος 2 (θήγω) *poet.* na obeh straneh nabrušen, dvorezen

ἀμφι-θρεπτος 2 (τρέφω) *poet.* popolnoma strjen; αἶμα strjena kri okrog rane

ἀμφι-θύρος 2 (θύρα) z dvojnimi vrati, z dvojnimi vhodom

ἀμφι-κάλυπτο *ep.* **1.** ogrnem, ogrinjam,

pokrivam, skrivam, zakrivam; φρένας zate-mnim; **2.** obdajam, zajamem; ὄρος πόλει nasujem, nakopičim goro okrog mesta, θάνατος ἀμφικαλύπτει τινά smrt objame koga; νύκτα μάχη razgrnem noč nad bitko; σάκος τινί držim ščit pred kom v obrambo

ἀμφι-καρής 2 (κάρη) *ep.* dvoglav, dvozub

ἀμφι-κεάζω [*pt. aor.* ἀμφικεάσασα] *ep.* obtešem, oklesam, obelim, omajam

ἀμφί-κειμαι *poet.* ležim okrog, ἐπί τινι (ἐπ' ἀλλήλοισιν) objemati se (*v medsebojnem objemu*); μόρος μοι smrt se mi približuje; ἐπ' ὀλέθρῳ poleg (*sinove*) smrti

ἀμφι-κίων 2, ονος *poet.* obdan s stebri, stebrenat

ἀμφί-κλυστος 2 (κλύζω) *poet.* od morja opljuskan, obdan z morjem

ἀμφί-κομος 2 (κόμη) *ep.* listnat, gostolisten

ἀμφί-κρημνος 2 na vseh straneh obdan s prepadi

ἀμφι-κτίονες, οί (κτίζω) *ion.* mejaši, sosedje

Ἄμφι-κτύονες, οί Amfiktionii (amfiktionii), zveza dvanajstih držav za skupno obhajanje slovesnosti na čast Apolonu in Demetri; *od tod subst.* Ἄμφικτυονίς, ἴδος, ἡ Amfiktionida = Amfiktionska (pridevek Demetre, ki so jo častili v Anteli)

Ἄμφικτυονία (ἀμφικτυονία), ἡ amfiktionija, zveza (zbor) Amfiktionov (amfiktionov); *adi.* Ἄμφικτυονικός (ἀμφικτυονικός) 3 amfiktionski, ki zadeva amfiktionsko zvezo

ἀμφι-κύπελλος 2 ki ima dva ročaja, dvoročen, δέπας čaša z dvema ročajema, dvoročna čaša

ἀμφι-λαφής 2 (λαβείν) obsežen, širokovejen, mogočen, velikanski, silen

ἀμφι-λαχάινω *ep.* okopavam, prekopavam

ἀμφι-λέγω pričkam se, prepiram se o čem; oporekam čemu

ἀμφί-λογος 2 (ἀμφι-λέγω) **1.** sporen, dvomljiv, negotov; *subst.* τὰ ἀμφίλογα sporne zadeve, sporne stvari, prepiri; εἰς ἀμφίλογον εἶμι *v dvomu sem, negotov sem, dvomim*; **2.** prepirljiv ὄργαί, prepirajoč se; νείκη sovražen spor

ἀμφί-λοφος 2 *poet.* na obeh straneh grivat, grivast, z močno grivo ἔππος; *drugi povezu-*

jejo to besedo z ζυγόν: vrat oklepajoč (Sofokles, Antigona 351)

ἀμφι-λύκη, ἡ (λευκός) *ep.* mrak, somrak, jutranji svit νύξ

ἀμφι-μαίομαι *ep.* [samo *imp. aor. ἀμφιμάσασθε*] brišem, obrišem, otrem, otiram (okrog in okrog)

ἀμφι-μάχομαι *dep. med. ep.* [*fut. ἀμφιμαχοῦμαι*] **1.** τί naskakujem, napadam, oblegam πόλιν; **2.** τινός bojujem se za koga (za kaj)

ἀμφι-μέλας **3 ep.** okrog in okrog črn, mračen, obdan s temo, omračen φρένες

ἀμφι-μυκάομαι *dep. med. ep.* [*aor. ἀμφέμυκον, pf. ἀμφιμέμυκα*] okrog in okrog mukam, donim, se razlegam, δάπεδον bobnim, πύλαι škrípam

ἀμφι-νεϊκής **2** (νεῖκος), **ἀμφι-νεΐκητος** **2** (νεϊκέω) *poet.* za katerega (za kar) se kdo bori ali prepira, vreden prepira, snubljen

ἀμφι-νέμομαι *med. ep.* stanujem okoli (po, v, na) τί

ἀμφι-νοέω *poet.* preudarjam o obojem, preudarjam (tuhtam) na obe strani, neodločen sem, v dvomu sem, dvomim o čem, glede česa ἔς τι

ἀμφι-ξέω *ep.* [*aor. ἀμφέξεσα*] obtesavam, gladim, ogladim

ἀμφι-πέλομαι *dep. ep.* obdajam koga, donim okoli koga τινί

ἀμφι-πένομαι *dep. ep.* ukvarjam se s čim, bavim se s čim, imam opravka s kom (s čim), priskrbujem δῶρα; strežem, skrbim za τινά, τί, πατέρα; v *slabem pomenu*: spravim se na, lotim se (*Iliada* 23, 184)

ἀμφι-περι-κτίονες, οἱ *poet.* (okrog stanujoči) sosedje

ἀμφι-περι-στέφομαι *pass. ep.* ovijam se okoli česa, krasim τινί

ἀμφι-περι-στρωφάω *ep.* gonim, ženem, podim na vse strani

ἀμφι-πίπτω *ep. poet.* vržem se na koga τινά; στόμασιν objamem, poljubim koga

ἀμφί-πλεκτος **2** (πλέκω) *poet.* zavit, zamatan, zapleten, oklepajoč, κλίμακες trden objem, oklep

ἀμφί-πληκτος **2** (πλήκτω) *poet.* kipeč, pljuškajoč, (ob obali) razbijajoč se (val) βόθια

ἀμφι-πλήξ, ἤγος, ὅ, ἡ (πλήκτω) *poet.* ki zade-

va z obeh strani, ki zadeva na obeh straneh; φάσγανον dvorezen; ἀρά dvojno prekletstvo

ἀμφι-πολεύω *ep. ion.* oskrbujem, pazim na, negujem; ὄρχατον obdelujem; βίον ščitim, branim; ἔδοσαν κούρας Ἐρινύσιν v oskrbo (*iron.*)

ἀμφι-πολέω (ἀμφίπολος) *poet.* družim se s kom, sem v družbi koga, občujem s kom τινί; ἀμφιπολῶν τιθήναις v spremstvu božjih dojilj

Ἀμφίπολις, εως, ἡ Amfipolis (Amfipola), atenska naselbina ob Strimonu; *preb.* Ἀμφιπολίτης, ὁ Amfipolit, Amfipolec

ἀμφί-πολος, ἡ [*Et.: iz ἀμφί in πέλομαι; πελ-izhaja iz ide. kor. *q^uel-; prim. tudi lat. ancullus 'hlapec'; od tod ancilla 'dekla'*] *ep. poet.* služabnica; Κύπρις posredovalka

ἀμφι-πονέομαι *dep. med. ep.* oskrbujem, skrbim za τινά, τί

ἀμφι-ποτάομαι *dep. med. ep.* obletavam, letam, frfotam okoli česa τί

ἀμφί-πύλος **2** (πύλη) *poet.* dvovraten, z dvojnimi vrati

ἀμφί-πύρος **2** (πῦρ) *poet.* obdan z ognjem, obdan s plamenom; Ἄρτεμις v obeh rokah noseča plamenice (bakle)

ἀμφί-(ρ)ρῦτος **2 in 3** (ῥέω) *ep. ion. poet.* od (z) vseh strani obdan z morjem

ἀμφίς *ep. ion.* **1. adv. a)** na obeh straneh, okrog in okrog, okoli in okoli; εἶναι bivati, stanovati; δεσμοί obdajam, oklepam; ζυγόν nositi na obeh straneh; ὀλίγη δ' ἦν ἄρουρα ἀμφίς le malo prostora je bilo okoli orožja; **b)** raz-, narazen, vsaksebi, ločen; ἔχειν razstavljati, ločiti; φρονεῖν biti različnega (drugačnega) mnenja, drugače misliti; ἀμφίς ἕκαστος vsak zase, vsak posebej; ἕκαστα ἀμφίς εἰρήσεται spraševal bo stvar za stvarjo, spraševal bo vsako stvar posebej; ἀμφίς ἀγῆναι zlomiti se na dvojce, ἀμφίς Ἀχαιοὺς ἄλλ' ἀποδάσσεσθαι Ahajcem posebej dodeliti (dati); **2. praep. stoji nav. za besedo a)** z *gen.:* od vseh strani, okoli; daleč oddaljen od; **b)** z *dat. in z acc.:* okrog (koga)

ἀμφισβασίη, ἡ *ion.* prepir, εἰς ἀμφισβασίην ἀφικνεῖσθαι τινι ugovarjati komu

ἀμφισβητέω, *ion.* ἀμφισβᾶτέω (βαίνω) [*impf. ἤμφισ- in ἤμφεσ-, fut. med. ima pass. pomen*] **1.** drugačnega mnenja sem, prepiram

se, pobijam kaj, ugovarjam πρὸς τινα, τινί; **2.** tajim, zanikam, dvomim o čem τί; **3.** lastim si kaj, prisvajam si τινός; *subst. pt.* τὰ ἀμφισβητούμενα sporne točke, sporne zadeve

ἀμφισβήτημα, ατος, τό predmet prepira, predmet spora, sporna točka, sporna zadeva, sporno vprašanje

ἀμφισβητήσιμος **2** sporen, dvomljiv, neodločen

ἀμφισβήτησις, εως, ἡ (ἀμφισβητέω) prepir, spor, dvom

ἀμφισβήτητος **2** = ἀμφισβητήσιμος

Ἄμφισσα, ἡ Amfisa, mesto v zahodni Lokridi

ἀμφίσταμαι *med.* [aor. ἀφέστην, 3. pl. ἀφέσταν] *ep. poet.* obstopim, stojim okrog česa, obdam, obsedam, oblegam, τινί kaj, τινά koga; κενᾶς τραπέζαις stojim ob praznih mizah; ὄτοβος (okrog in okrog) vstaja, (okrog in okrog) se razlega

ἀμφί-στομος **2** (στόμα) *ep. poet.* **1.** z dvojnimi ustjem, z dvojnimi izlivom, z dvojnimi izhodom; λαβαί ročaji (ušesa) na obeh straneh posode; **2. pren.** φάλαγξ z dvojnimi čelom (spredaj in zadaj pripravljen za boj)

ἀμφι-στρατάομαι *dep. med. ep.* [3. pl. *impf.* ἀμφιστρατώντο] oblegam πόλιν

ἀμφι-στρεφής **2** (στρέφω) *ep.* na obe strani obrnjen (zavit, zamotan)

ἀμφι-τάμνω [v *tm.*] = ἀμφιτέμνω odrežem na obeh straneh (prestrežem in polovim)

ἀμφι-τίθημι *ep.* **1.** dajem, devam, polagam, postavljam na, okoli česa, ogrinjam; **2. med.** oblečem si, opašem si ξίφος

ἀμφί-τομος **2** (τέμνω) *poet.* dvorezen

ἀμφι-τρέμω *ep.* [v *tm.*] trepečem, zatrepečem, tresem se (po vsem telesu)

ἀμφι-τρής, ἦτος, ὅ, ἡ (τετραίνω) *poet.* na obeh straneh prevrtan, z dvema izhodoma, s prehodom ἄλλιον

Ἄμφιτρέτη, ἡ Amfitrita, Pozejdonova žena; *pren.* morje

ἀμφι-τρομέω *ep.* tresem se, zelo sem v skrbeh za koga τινός

Ἄμφιτρύων, ωνος, ὁ Amfitrion, Alkmenin mož, Heraklov očim

ἀμφί-φάλος **2 ep.** dvogrebenat, z dvojnimi grebenom, z dvojnimi držajem, z dvema rogovoma, dvorogat

ἀμφι-φοβέομαι *pass. ep.* [3. pl. aor. *pass.* ἀμφεφόβηθεν] begam okrog koga τινά; ἔτεροι δέ μιν ἀμφεφόβηθεν okrog njega so se spustili v beg, so se razpršili

ἀμφι-φορεύς, έως, ὁ *ep.*, **ἀμφορεύς**, έως, ὁ [Et.: iz ἀμφί in φέρω; osnovni pomen: 'ki se ga nosi na obeh straneh', 'z dvema ročajema'; *prim. lat.* amphora] **1.** amfiforej, glinast vrč z dvema ročajema, dvoročen vrč, χρούσεος žara; **2.** vedro, kad (posoda za tekočine in žito), vagan (61 l)

ἀμφι-φράζομαι *dep. med. ep.* [v *tm.*] dobro preudarim, dobro premislim kaj

ἀμφι-χάσκω [aor. *ep. in poet.* ἀμφέχων] zijam, požiram, hočem pogoltniti

ἀμφι-χέω *ep.* [aor. *act.* ἀφέχευα, *med.* ἀμφέχυτο, *pass.* ἀμφεχύθη] **1. act.** razlivam, obliavam, razprostiram; **2. pass. in med.** razlivam se, razprostiram se okoli česa, obdajam, oklepam; ὀμφή doni, razlega se okoli česa; ὕπνος zajame, objame, se poloti; πατέρα objamem

ἀμφί-χῦτος **2** (χέω) *ep.* na obeh straneh nasut, na obeh straneh nametan (zid)

ἀμφιῶ *gl.* ἀμφι-έννῦμι

Ἄμφίων, ονος, ὁ Amfion, Zevsov sin, ustanovitelj Teb

ἄμφ-οδον, τό (ὀδός) cesta, razpotje NT

ἀμφορεύς *gl.* ἀμφιφορεύς

ἀμφοτερό-γλωσσος **2** (γλῶσσα) dvojezičen = lažniv, dvoličen, neodkritsrčen

ἀμφοτέρος **3** (ἄμφω) obojen, oba, oboja; ἐπ' ἀμφοτέρα na obe strani, v obeh primerih; ἀμφοτέρῃ in κατ' ἀμφοτέρα na kopnem (suhem) in na morju, po kopnem (suhem) in po morju; ἀπ' ἀμφοτέρων od (z) obeh strani; ἀμφοτέρησι (χερσί) z obema rokama; *adv.* ἀμφοτέρον, ἀμφοτέρα na oba načina, iz dveh razlogov

ἀμφοτέρωθεν *adv.* od (z) obeh strani, na obeh straneh

ἀμφοτέρωθι *adv.* na obeh straneh

ἀμφοτέρως *adv.* na oba načina, v obeh primerih

ἀμφοτέρωσε *adv. ep.* na obe strani

ἀμφ-ουδίσ (οὔδαζ) *adv. ep.* na tleh, pri nogah; ἀείρας kvišku, s tal

ἀμφράσαιτο *gl.* ἀναφράζομαι

ἄμφω [Et.: *prim. lat.* ambō, *sl.* oba, *nem.* beide; *gl.* tudi ἀμφί] [*gen., dat.* ἀμφοῶν] oba

(skupaj); oboji; ἐξ ἀφοῦν = ἀλλήλοιν; ὅς σφῶν θάνατον ἐξ ἀφοῦν θροεῖ ki vama obeta smrt od (vajinih) lastnih rok

ἀμφ-ωτος 2 (οὔς) *ep.* dvouh, dvoročen, dvoročajan, z dvema ročema (ročajema, ušesoma)

ἀμῶεν *gl.* ἀμάω

ἀ-μώμητος 2 (μωμέομαι) *ep. ion., ἄ-μωμος* 2 (μῶμος) *ion. poet.* brez napake, brez graje, brezgrajen, brezmadežen, negrajan, brezhiben

ἄμωμον, τó amomon, dišeča (indijska) rastlina
ἄμῶς *adv.* (ἄμός), *okreplj.* ἄμῶς γέ πως nekako, kakorkoli

ἀν- nikalna členica [*lat.* 'in', *sl.* 'ne', 'brez'] *nav. pred vok.;* *gl.* ἄ

ἄν = ἄ ἄν

ἄν¹ = ἔάν, καῖν = καί ἔάν

ἄν² členica, ki vedno spada h *glag.*, in zaznamuje, da se lahko dejanje pod določenimi pogoji uresniči; če je stavek zanikan ali vprašalen, stoji ἄν takoj za nikalnico ali vprašalnico (οὐκ ἄν, τίς ἄν); če je *glag.* določen z *adv.*, stoji za njimi, sicer pa za *glag.*; sloveni se le redko z 'morda', 'morebiti', 'pač', 'lahko' ali pa s pomožnimi *glag.* 'smeti', 'utegniti', 'moči'; *nav. se ne sloveni in spreminja pomen samo naklonom; v enakem pomenu uporablja Homer členico κέ, κέν; stoji pa:*

I. pri ind.: **1. historičnih časov in izraža: a)** da se dejanje glavnega stavka ni uresničilo (*irrealis, ker se pogoj ni uresničilo*): ἐγὼ καὶ αὐτὸς ἠβρονόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα tudi jaz sam bi se bahal, če bi to znal (vedel, razumel) (ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι toda ne razumem); **b)** da se je dejanje ponavljalo (*iterativus*): διηρώτων ἄν αὐτούς povpraševal sem jih tu in tam; ἔπαισεν ἄν včasih je tudi koga udaril (če je ravno nanesla prilika); **c)** da je bilo dejanje v preteklosti možno (*potentialis*): τίς ἄν ᾤετο kdo bi si (bil) (pač) to mislil; εἶδες ἄν lahko bi (bil) videl; ἔνθα δ' ἔγνων ἄν τις tedaj bi (bil) lahko spoznal; **2. fut., da izraža domnevano dejanje oz. domnevo:** αὐτὸν δ' ἄν πύματόν με κύνες ... ἐρύουσιν naposled me bodo pač psi vlačili sem in tja;

II. pri opt. v glavnih in odvisnih stavkih in izražaja: **1. dejanje, ki je možno v sedanjosti in prihodnosti (potentialis praesentis):** τάχα δ' ἄν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἐπαύροίτο utegne biti,

da ga je ta škoda doletela zaradi njegovega imena; **2. vljudno zatrjevanje ali vprašanje:** ἴσως ἄν τις εἴποι morda bi kdo rekel, morda kdo poreče; *slovenimo ga s pogojnim stavkom ali z glag.* smeti, utegniti, moči;

III. pri cj. v odvisnih stavkih in izraža, da se bo dejanje vršilo pod določenimi pogoji **1. v prihodnosti;** **2. v nedoločenem času; stoji tudi za relativni in vezniki, s katerimi se pogosto zlije v ἔάν, ὅταν, πρὶν ἄν itd.; relativnim zaimkom daje ἄν splošen značaj in pomen; v ep. jeziku se cj. z ἄν in brez ἄν uporablja namesto ind. fut.;**

IV. pri inf. in pt. izraža potencialno ali irealno sodbo ali mnenje

ἄν³ 1. = ἀνά *pred v, δ, θ, στ, σχ, τ;* **2.** = ἄνα = ἀνέστη *vstal je (Iliada 3, 268)*

ἀνά, *apok. ἄν, pred labiali ἄμ [Et.: iz ide. *nō, *anō, *an 'gor', 'kvišku']; prim. av. ana, lat. an, ki je neločljiva glagolska predpona (npr. an-hēlāre 'dihniti'), got. ana, nem. an]*

I. adv. na, gor, gori, zgoraj (*pogosto je adv. le navidezno, kadar stoji v tm.*);

II. praep. (*stoji tudi za subst. brez anastrofe*)

1. z *gen.* na, ob, po, *ep. samo* ἀνά νηὸς βαλνεῖν stopiti na ladjo; **2.** z *dat. ep. poet.* na, gor na, gori na (*na vprašanje kje?*), χρυσέω ἀνά σκήπτρῳ na žezlu; ἄμ βωμοῖσι na oltarju; **3.** z *acc. a)* *krajevno:* na (od spodaj gor), nad, preko, čez, skozi, ἀνά ποταμόν po reki navzgor; ἀνά ἄστου po mestu; ἄν τε μάχην v boj; ἀνά δῆμον πτωχεύω beračim pri vsem ljudstvu, ἄν 'Ἐλλάδα po vsej Grčiji; ἀνά τὴν ἡπειρον povsod na celini; ἀνά πρώτους med prvimi; ἀνά θυμόν v srcu; ἀνά στόμα ἔχειν imeti vedno na jeziku, govoriti o čem; **b)** *časovno:* ἀνά πᾶσαν τὴν νύκτα (skozi) vso noč; ἀνά πᾶσαν ἡμέραν vsak dan; ἀνά τὸν πόλεμον τοῦτον v času (v teku) te vojne, v tej vojni; ἀνά χρόνον počasi, polagoma, sčasoma, tekom časa; ἀνά πᾶν ἔτος vsako leto; **c)** *pri števnikih (distributivno):* ἀνά δύο po dva; ἀνά τέτταρας po štirje; ἀνά ἑκατόν po sto; **d)** *pren. ἀνά κράτος* kolikor morem, na vso moč, v diru; ἀνά μέρος zaporedoma, izmenjaje, po vrsti; ἀνά λόγον po razmerju, v razmerju

ἀνα 1. = ἀνάστηθι *vstani!*; **2. voc. od ἀναξ**

ἀναβαθμός, ὁ *ion.* stopnice, lestev, lestvica

ἀνα-βαίνω, *dor. in ep. ἀμβαίνω [imp. krep.*

aor. ἀνάβα NT, aor. mixt. ἀνεβήσετο] **1. intr. a)** stopam, plezam, vzpenjam se, dvigujem se (kvišku), grem, hodim gor (= hodim od obale v notranjost) τί, ἀνά, εἰς, ἐπί τι, ἐπί τι-νος; grem na goro τὸ ὄρος; νεκροῖς hodim po mrtvih, stopam po mrličih; φάτις ἀναβαίνει ἀνθρώπους govornica (glas) se širi med ljudmi; **b)** ἔππον zajaham konja, ἐπὶ τὴν τριήρην stopim na ladjo, vkrcam se (tudi brez νῆα): ἐς Τροίην vkrcam se in odplujem v Trojo; ἀπὸ Κρήτης odplujem s Krete; **c)** izkrcam se, stopim na suho; **d)** nastopim (kot govornik, na odru, pred skupščino) ἐς τὸ πλῆθος; εἰς τὸ δικαστήριον pridem na sodišče, pridem pred sodnijo; **e)** naraščam (o vodi); rastem NT (o rastlinah); privzdigujem se, dvigam se (o poslopju); **f)** prehajam na koga ἢ τυρανίς; **g)** πράγματα zadeve (dejanja, podvigi, podjetja) komu uspevajo; **h)** τὰς ἔππους skačem na, oplojujem, ubrejam; **2. trans.** [aor. ἀνέβησα] vkrcam, spravim na ladjo; ἀνδρας ἐπὶ καμήλους ἀνέβησεν ukazal je, naj zajahajo velblode; pass. dam se zasesti, jaha kdo na meni; med. νὸ ἀναβησάμενοι ko so naju sprejeli na ladjo

ἀνα-βακχεύω vzkpim, vriskam

ἀνα-βάλλω, ep. ἀμ-βάλλω **1. act. a)** mečem kvišku, namečem, nasujem γῆν; izkopljem τάφρον; τινὰ ἐπὶ τὸν ἔππον dvignem koga na konja; **b)** odlagam, odlašam, zadržujem, oviram ἀεθλον, ἔργον, πράγματα; **2. med. a)** začenjam, začnem ἀείδειν; **b)** ogrnem si χλαῖναν; prevzamem, lotim se πόλεμον; **c)** odlašam, odlagam ἔργον

ἀνά-βάσις, εως, ἡ, poet. ἄμβασις **1.** plezanje, pot (na goro), zajahanje (konja); pot od morja v notranjost (dežele), pohod od morja; **2.** vzhod (od spodaj gor); konkr. πᾶσα ἄμβασις ἔππων cela konjenica

ἀνα-βασσαρέω poet. [v tm.] glasno ukam, zaukam, vriskam, zavriskam

ἀνα-βάτης, ου, ὁ, poet. ἀμβάτης **1.** ki je kam splezal, jahač, jezdec; **2.** voznik, vodnik slo-nov

ἀνα-βατικὸς **3** ki se spretno povzpne na konja, spretno zajahajoč, subst. spreten jezdec

ἀνα-βέβρυχεν ep. [pf. od ἀνα-βρύκω] izviram, vtvrkam, vrem izpod

ἀνα-βιβάζω [fut. ἀναβιβῶ, ἀναβιβᾶς, aor.

ἀνεβίβασα, med. fut. ἀναβιβῶμαι, aor. ἀνεβίβασάμην] **1. act. a)** peljem koga gor; ἐφ' ἔππον dvignem na konja, posadim na konja, pomagam na konja; ἐπὶ τὸ ὄχημα dvignem na voz; ἐπὶ τὴν ναῦν spravim na ladjo, vkrcam; **b)** τριήρεις (πρὸς τὴν γῆν) potegnem na suho; ἐπὶ τὴν πυρῆν ukažem koga položiti na grmado; τοὺς φθόγγους pravilno višam in nižam glasove; **2. med.** ženem, priženem, pripeljem pred sodišče παιδία (kot priče), τινὰ spravim na ladje, vkrcam

ἀνα-βιῶω, ἀνα-βιῶσκομαι [aor. trans. ἀνεβίωσα, aor. intr. ἀνεβίωον] **1. act. intr.** oživim koga ali kaj; **2. med. trans.** oživim

ἀνα-βλαστάνω [fut. ἀναβλαστήσω, aor. ἀνέβλαστον] poganjam (kvišku) mladike, odganjam, klijem, brstim, znova se razcvetim; znova nastanem, znova se razvijam

ἀνα-βλέπω **1.** povzdigujem oči, oziram se gor (kvišku), gledam v obraz, pogledam, zagledam πρὸς τινα, τινί; **2.** zopet odprem oči; spregledam, zopet pridobim vid

ἀνάβλεψις, εως, ἡ ponovna pridobitev vida, spregledanje NT

ἀνάβλησις, εως, ἡ (ἀναβάλλω) ep. odlašanje, odlog, zavladačevanje; ἀνάβλησις γίγνεται τινος zavleče se kaj

ἀνα-βλύζω, ἀνα-βλύω **1. intr.** curljam, tečem, izviram; **2. trans.** πηγὴν dam (omogočim) izvirati, curljati, teči iz česa

ἀνα-βοάω, ion. ἀμβοάω [aor. ion. ἀνέβωσα] **1.** zakričim, zaženem (bojni) krik, zavriskam, zavpijem na koga, pokličem koga, glasno zapovedujem; **2.** objokujem, žalujem nad συμφορᾶν

ἀναβολεύς, εως, ὁ (ἀναβάλλω) ki pomaga na konja, konjski hlapec, jezdni hlapec, konjar

ἀναβολή, ἡ (ἀναβάλλω) **1.** nameč, nasip; **2.** ogrinjalo, obleka; **3.** odlašanje, odlog, zamuda; ποιεῖν povzročiti; ἀναβολὴν ποιεῖσθαι τινος odlagati, odkladati, odlašati; οὐκ ἐς ἀναβολὰς ποιεῖσθαι (πράττειν) nemudoma storiti kaj, brez odlašanja storiti kaj

ἀνα-βρᾶχεῖν ep. [defect. aor. ind. ἀνέβραχεν] **1.** zarožljam, zažvenketam, zazvenim, zazvenčim (o orožju); **2.** odprem se s treskom, odprem se z ropotom, tresknem, zaropotam; zaškripam in se odprem κατὰ θύρετρα

ἀνα-βρόξαι ep. [defect. aor. opt. ἀναβρόξειε,

pt. pass. ἀναβροχέν] zopet posrkam, požrem, pogoltnem; *pass.* tečem nazaj, pritečem nazaj

ἀνα-βρῦχάομαι *med.* zakričim, zjavkam

ἀνα-βῶσαι *gl.* ἀναβοάω

ἀνά-γαιον, τό zgornja izba, obednica, jedilnica *NT*

ἀν-αγγέλλω (nazaj) poročam, javljam, obveščam; *pass.* o meni se javno govori kaj, o meni se razglaša; τεθνεώς da sem mrtev

ἀνα-γελάω zasmejem se, nasmejem se

ἀνα-γεννάω prerodim, na novo ustvarim; *pass.* na novo se rodim, prerodim se *NT*

ἀνα-γιγνώσκω **1.** dobro spoznam; **2.** zopet spoznam, priznam; **3.** berem, preberem, čitam, prečitam; **4.** *ion.* pripeljem koga na kak način (do spoznanja), nagovarjam k čemu, τινά *z inf.* ali ὡς [šib. *aor.* ἀνέγνωσα]

ἀναγκάζω [*fut.* ἀναγκάσω, *aor.* ἠνάγκασα, *pf.* ἠνάγκασα, *aor. pass.* ἠνάγκάσθη] **1.** silim, prisilim, primoram, izsilim τινά, τινά τι; **2.** prepričam, dokažem

ἀναγκαίη, ἡ = ἀνάγκη sila, nujnost; ἀναγκαίη prisilno, prisiljeno, pod prisilo; ὅπ' ἀναγκαιῆς ἔχομαι sila me tlači, sila pritiska name

ἀναγκαῖος **3** in **2** (ἀνάγκη) **1.** nujen, potreben, sileč, nasilen; ἀναγκαῖον ἥμαρ dan sužnosti; ἀναγκαῖα τύχη usoda sužnosti, nasilna smrt, usoda; ἀναγκαῖον μῦθος samovoljni izrek, samovoljni ukaz; **2.** prisiljen; δμῶες, πολεμιστής; **3.** soroden; *subst.* οἱ ἀναγκαῖοι sorodniki; **4.** *subst.* ἀναγκαῖον, τό sila, potreba, nuja, nujnost, nujen razlog, nujne okoliščine, ječa; τὰ ἀναγκαῖα naravne potrebe, življenjske potrebščine (spanje, jed, pijača); najnujnejši posli; *adv.* ἀναγκαίως nujno, potrebno, prisiljeno; ἀναγκαίως ἔχει μοι οὕτως ποιέειν jaz moram tako ravnati

ἀναγκαστός **3** [*adi. verb. od ἀναγκάζω*] prisiljen

ἀνάγκη, ἡ, *ep. ion.* ἀναγκαίη [*Et.: izvor besede kljub več hipotezam etimološko ni zadovoljivo pojasnjen*] **1.** sila, potreba, nujnost, stiska, težava, bolečina; siljenje, nuja; ἀνάγκη ἐστίν potrebno je, treba je, nujno je; ἀνάγκη, δι' ἀνάγκης, ὅπ' ἀνάγκης, μετ' ἀνάγκης, ἐξ ἀνάγκης prisiljen, primoran; ἢ γὰρ ἀνάγκη moram pač; ἀνάγκην προσθεῖναι τινι prisiliti, primorati koga; ἔχομαι ἐν ἀνάγκῃ sem v

stiski; **2.** prisilno sredstvo, mučenje, ječa; **3.** naravni zakon, usoda

ἀνα-γνάμπτω *ep.* (nazaj) upogibam, viham, δεσμόν odvežem, snamem; *pass.* upognem se

ἄν-αγνος **2** (ἀγνός) *poet.* nečist, kriv

ἀνα-γνωρίζω zopet spoznam, priznavam *NT*

ἀναγνώρισις, εως, ἡ, **ἀνάγνωσις**, εως, ἡ (ἀνα-γιγνώσκω) **1.** spoznanje, spoznavanje, spoznava, prepoznanje, prepoznavanje, prepoznavanje; **2.** branje, čitanje

ἀναγνώστης, ου, ὁ (ἀνα-γιγνώσκω) bralec, čitalec, predbralec

ἀναγόρευσις, εως, ἡ javen oglas, razglas, proglas

ἀν-αγορεύω **1.** javno razglašam, oznanjam; **2.** imenujem, izvolim; **3.** kličem h glasovanju

ἀνάγραπτος **2** (ἀνα-γράφω) napisan, zapisan

ἀναγραφεύς, εως, ὁ (ἀνα-γράφω) zapisovalec, zapisnikar, državni tajnik

ἀναγραφή, ἡ zapis, listina, seznam

ἀνα-γράφω **1. a)** napišem, zapišem, vpišem (v javno listino); **b)** rišem (lik); **2. pass.** zapišem se, veljam za μέγιστος εὐεργέτης

Ἄναγυράσιος, ὁ Anagirazijec, Anagiruntinac, prebivalec atiškega demosa Anagirunt (Ἄναγυροῦς)

ἀν-άγω **1. act. a)** peljem, spravim gor (z nižjega na višji kraj), vodim (od morja v notranjost dežele), povedem (čez morje); dvigujem κάρα; odjadram, odplujem νῆα; postavim, zgradim (poslopje); obhajam, slavim ἐορτήν, zapojem παῖνα; **b)** peljem nazaj, popeljem nazaj; *intr.* umikam se, ἐπὶ πόδα korak za korakom; **c)** žrtvujem, darujem *NT*; **d)** τι εἶς τι izpeljujem, izvajam iz česa; **2. pass. in med. a)** odjadram, odplujem, veslam, vozim se na odprto morje, odhajam, krenem na pot; εἰς τοὺς παρόντας obračam se na navzoče; **b)** pričenjaj, začenjam, pripravljaj se ὡς ἐρωτήσων

ἀναγωγή, ἡ odhod, odplutje

ἀν-άγωγος **2** (ἀγωγή) neizučen, nenavajen; neolikan, neizurjen

ἀν-αγώνιστος **2** ne boreč se, brez boja

ἀνα-δαίω *in med.* [*fut.* ἀναδάσομαι] znova razdelim

ἀναδασμός, ὁ nova delitev, razdelitev (dežele med naseljence)

ἀνα-δέδρομα *gl.* ἀνα-τρέχω

ἀνα-δείκνυμι [*ion. fut. ἀναδέξω, aor. ἀνέδε-
ξα, aor. pass. ἀνεδείχθην, ion. ἀνεδέχθην*] **1.** kažem, pokažem, σημειῶν molim znamenje kvišku, dajem znamenje, πύλας široko odpiram, odpiram na stežaj; **2.** dam vedeti, namigujem, τινὶ ὀρᾶν τι pustim komu kaj gledati; **3. a)** oznanjam, proslavljam; **b)** razglašam, imenujem, naredim, nastavljam koga za kaj; **c)** razodenem

ἀνάδειξις, εως, ἡ razglasitev, imenovanje

ἀνα-δέχομαι *dep. med. ion. = ἀνα-δέχομαι*

ἀν-άδελφος 2 (ἀδελφός) brez brata in sestre

ἀνα-δέξαι *gl.* ἀνα-δείκνυμι

ἀνα-δέρκομαι *dep. ep. [krep. aor. ἀνέδρακον]* pogledam kvišku, povzdignem oči, spregledam ὀφθαλμοῖσιν

ἀνα-δέσμη, ἡ, ἀνά-δεσμος, ὁ poveza, okrasni trak, šapelj

ἀνα-δέχομαι, ion. ἀνα-δέχομαι [*aor. ep. ἀνεδέγμην, ἀνεδεξάμην*] **1.** (gostoljubno) sprejemem; prestrežem, ujamem σάκος; vzajem nase, pretrpim, prestanem, prenašam οἰζύν; **2.** prevzamem kaj, obetam, jamčim za kaj; **3.** priznavam ἀμαρτήματα

ἀνα-δέω [*praes. pt. ἀναδῶν, fut. ἀναδήσω, pf. pass. ἀναδέδεμαι*] **1.** navežem, privežem, ovijem, venčam; πατρίην ἐς τι izpeljujem začetek rodu iz (bogov); **2. med.** navežem nase, privežem nase; τριήρεις priklopim (privežem uplenjeno ladjo na svojo in jo odpeljem)

ἀνάδημα, ατος, τό načelek, venec, okrasni trak, šapelj

ἀνα-διδάσκω koga znova (dobro, temeljito) poučim, razjasnim, pojasnim komu kaj

ἀνα-δίδωμι **1. trans. a)** dajem, spravljam kvišku, na dan; naredim (storim, povzročim), da priteče izpod tal πηγῆν; pustim (naredim), da zraste (da obrodi) καρπόν, ὥραϊα; **b)** bruham, bljujem, mečem ogenj πῦρ; podelim ἐκ τῆς γῆς; ἐπιστολήν izročim *NT*; dajem nazaj; **c)** poročam, predlagam, ψῆφον dam razdeliti glasovnice, dam na glasovanje; **2. intr.** izviram, tečem kvišku iz tal

ἀνα-διπλώω podvajam, podvojim

ἀνάδοσις, εως, ἡ (ἀναδίδωμι) izviri, izbruh, klietje, poganjanje, bodrilo

ἀνά-δοτος 2 ki ga je treba dati nazaj

ἀναδοχή, ἡ (ἀνα-δέχομαι) *poet.* prevzemanje, prenašanje πόνων

ἀνα-δραμεῖν *gl.* ἀνα-τρέχω

ἀνα-δύομαι, ep. in dor. ἀν-δύομαι *med. [fut. ἀναδύσομαι, aor. ἀνέδυν, pf. ἀναδέδυκα; ep. opt. aor. ἀναδύη, med. aor. ἀνεδύσετο]* **1.** pridem na vrh, prikažem se, dvignem se kvišku, ἄλός iz morja, κῦμα dvigujem se proti valu, tj. na površje; **2.** umikam se, odtegujem se, bežim pred πόλεμον; **3.** obotavljam se, odlašam

ἀνά-εδνος 2 *ep.* brez svatbenih daril (*o nevesti, za katero ženinu ni treba dati nobenih daril*)

ἀν-αείρω [*ep. aor. ἀνάειρα*] vzdignem, povzdignem, dvignem (roke); dobivam τάλαντα

ἀνα-ζάω znova oživim (*o preporodu*)

ἀνα-ζεύγνυμι, ἀνα-ζευγνύω zopet naprežem, znova vprežem; dvignem se z vojsko, odrinem

ἀνα-ζέω *poet.* zavrem, vzkipim

ἀνα-ζητέω poiščem, poizvedujem, preiskujem

ἀναζυγή, ἡ odhod

ἀνα-ζώννυμι opašem; *med.* opašem se, pripravim se *NT*

ἀνα-ζωπύρέω **1. act.** podnetim, oživim; **2. pass.** okrepi se, okrevam

ἀνα-θάλλω priklijem, razcvetim se, oživim, obnovim; τὸ φρονεῖν ὑπέρ τινος zacvetim v skrbi *NT*

ἀνα-θάλλω zopet pogrejem, znova segrejem

ἀνα-θαρρέω, ἀνα-θαρσέω znova se osrčim, znova se opogumim, zopet dobim pogum

ἀνα-θαρρύνω zopet ohrabrim, znova opogumim, vnovič osrčim

ἀνάθεμα, ατος, τό (ἀνα-τίθημι) prekletstvo, izobčenje; prekletnik, ἀνάθεμα ἔστω bodi preklet *NT*

ἀναθεματίζω (ἀνάθεμα) preklinjam, rotim se, zarotim se, ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς zakleli smo se (prisegli smo) in se zarotili *NT*

ἀνά-θεσις, εως, ἡ postavljanje = darovanje obljubljenih reči v svetišče, posvetitev

ἀνα-θεωρέω znova ali natančno opazujem, ogledujem, τὴν ἔκβασιν oziram se na konec *NT*

ἀνα-θηλέω (ἀνα-θάλλω) *ep.* zopet ozelenim, zopet se razcvetim, zopet vzbrstim

ἀνάθημα, ατος, τό (ἀνα-τίθημι) kar je postavljen; zaobljubljeni dar, posvetilni dar, darilo, posvetilo, spomenik; kras, okras; (v božjo čast postavljeno) krasno poslopje, dragocečnost *NT*

ἀνα-θλίβω iztiskam, iztiskavam, izžemam

ἀνα-θορεῖν *gl.* ἀνα-θρώσκω

ἀνα-θορυβέω zaženem hrup, zganjam trušč, zašundram, razgrajam, zakričim, glasno hvallim, ploskam

ἀν-αθρέω natančno motrim, pregledujem

ἀνα-θρώσκω *ep.* [aor. ἀνέθορον] skočim na, ἐπὶ τὸν ἕππον

ἀνα-θυμίαισις, εως, ἡ hlapenje, hlap, para

ἀναίδεια, ἡ, *ion.* ἀναιδεῖη (ἀν-αιδής) nesramnost, predrznost

ἀν-αιδής 2 (αἰδώς) nesramen, drzen, predrzen, brezobziren; κυδοιμός neusmiljen; λᾶας lokav, zvit; *subst.* ἀναιδές, τό nesramnost; εἰς ἀναιδῆς δός μοι σεαυτόν podaj (izroči) mi sebe za drzno laž; *adv.* ἀναιδῶς nesramno, brez strahu

ἀναιδία, ἡ = ἀναίδεια

ἀναιδο-μάχης, ου, ὁ *poet.* poln drzne bojevitosti, poln drzne bojaželjnosti, strašen v boju

ἀν-αιμος 2, **ἀν-αίμων** 2 (αἷμα) brez krvi, brezkrven

ἀναιμό-σαρκος 2 *poet.* z brezkrvnim mesom, z mesom brez krvi

ἀν-αιμωτί *adv.* (αἷμα) *ep.* brez (prelivanja) krvi, brez boja

ἀν-αίνομαι *dep. med.* [Et.: iz *ἀνα-αίνομαι, to pa iz ἀνά in αἴνος, katerega etimologija ni znana; *prim.* tudi got. aiþs 'prisega', stvnm. eid = nem. Eid 'prisega'] [Obl. *impf.* ἡναινόμην, aor. ἡνῆνάμην, *inf.* ἀνήνασθαι, *ep.* ἀνήνατο] tajim, zanikam, odrekam, odklanjam, zavračam; z *inf.* branim se, upiram se; ἀναίνετο μηδὲν ἐλέσθαι zagotavljal je, da ni prejel ničesar; s *pt.* ὄρων sram me je gledati

ἀναίρεσις, εως, ἡ (ἀν-αιρέω) **1.** pobiranje (mrtvih na bojišču), rešitev ranjencev, pokop (mrtvecev); **2.** razrušenje, uničenje; *NT* umor, smrt

ἀν-αιρέω [fut. *NT* ἀνελεῶ, *ep.* aor. *med.* ἀνελόμην, *ion. pf. act.* ἀναφαίρηκα, 3. sg. *plpf. pass.* ἀναφαίρεατο]

I. act. 1. a) vzdigujem, dvigujem, grabim, po-

grabim, pobiram ἀπὸ χθονός; νεκρούς pokopavam; **b)** povzdigujem glas iz globine, odgovarjam, prerokujem ὁ θεός (μαντείας); **c)** odnašam, dobivam ἀέθλια; **d)** začenjam πόλεμον; **2.** odvezemam, uničujem, morim, umorim, rušim, razrušim, odstranjujem διλογαρχίαν, νόμους, podiram σκηνήν; ἀνελὼν φέρω odnesem proč;

II. med. 1. dvigam k sebi, jemljem (zase) v roke ἀσπίδα, ἔγχος; pobiram (si), jemljem (si) nazaj, spametujem se ἐπιφροσύνας; σῖτα jemljem za svojo uporabo, zaužijem, uživam; pobiram in pokopavam (mrtvece), rešujem (utopljenca); φιλοψυχίην dobivam veselje do življenja; ποινήν τινος jemljem zadoščenje za kaj, maščujem se; ὀνόματα sprejemam; *pren.* (o ženski) spočnem; **2.** oprtam si, naložim si, natovorim si, nalagam si, nakladam si kaj, πόλεμον začenjam, lotim se, πόνον prevzamem; τινά jemljem v službo; jemljem s seboj, prizadevam si; ἀγῶνας, Ὀλυμπιάδα zmagam na; **3. NT** vzamem (sprejemem) koga za svojega otroka, posinovim

ἀναισθησία, ἡ (ἀν-αίσθητος) neumnost, ne-spamet, topoglavost, neobčutljivost

ἀναισθητέω neumen sem, topoglav sem, neobčutljiv sem

ἀν-αίσθητος 2 (αἰσθάνομαι) **1.** neobčuten, neobčutljiv, nezavesten, mrtev; *subst.* ἀναίσθητον, τό topoglavost; **2.** brez bolečin, neboleč, brezbolesten θάνατος

ἀν-αισιμώω (αἷσα) [avgm. samo v *pf.* ἀνησίμωκα] *ion.* porabljam za kaj, trošim za kaj εἰς τι, zaužijem, πέντε ἡμέραι ἀναισιμοῦνται pet dni je treba

ἀναισίμωμα, ατος, τό *ion.* izdatek, strošek (za vzdrževanje vojske, vojaštva)

ἀν-αῖσσω *ep.*, ἀνάσσω *at.*, ἀνάττω *at.* [aor. ἀνήϊξα, *at.* ἀνήϊξα] skočim (na noge), ἄρμα na voz; vzdigujem se, dvigujem se, vstajam, planem kvišku; πηγῆ izvira, teče, vrvra iz

ἀναισχυντέω (ἀν-αῖσχυντος) nesramen sem, predrzen sem, predrzno ravnam; s *pt.*: ne sramujem se, drznem si (se), predrznem si (se)

ἀναισχυντία, ἡ nesramnost, brezsrarnost

ἀν-αῖσχυντος 2 (αἰσχύνω) nesramen, brez sramu; grd, nespodoben θήκη; *adv.* ἀναισχύντως

ἀν-αίτιος 3 in 2 nedolžen, nekriv, brez krivde

τινός; ἀναίτιος ἔση παρὰ τοῖς στρατιώταις ne bodo te dolžili vojaki; οὐ δικαίως ἀναίτιός εἰμι ἀφροσύνης po pravici se mi očita nespa-
met

ἀνα-καγχάζω glasno se zasmejem, zakrohota-
tam se

ἀνα-καθαίρω **1. act.** znova ali popolnoma
osnažim, očistim; **2. med.** iztrebim, očistim
χώραν deželo (sovražnikov)

ἀνα-καθίζω *in med.* vzdignem se, dvignem
se, usedem se pokonci ἐπί τι

ἀνα-καινίζω, ἀνα-καινόω obnavljam, oži-
vljam, εἰς μετάνοιαν spodbujam k spreobr-
njenju NT

ἀνακαίνωσις, εως, ἡ ponovitev, obnovitev NT

ἀνα-καίω *ep. ion.* [fut. ἀνακαύσω] prižigam,
vžigam, zažigam; *pass.* razsrdim se

ἀνα-καλέω, poet. ἀγκαλέω **1. act. a)** glasno
kličem, pozivam; slavim πῦρ; kličem, nazi-
vam, imenujem εὐεργέτην; **b)** kličem nazaj,
pokličem nazaj; **2. med. a)** kličem k sebi, po-
kličem k sebi; θεούς kličem na pomoč, rotim;
b) pokličem nazaj; σάλπιγγι dam trobiti na
umik; **c)** pokličem pred sodišče; **d)** bodrim,
opogumljam, hrabrim, osrčujem κύνας

ἀνα-καλύπτω odkrivam; *med.* odkrivam se,
odgrinjam se, privzdigujem zagrinjalo

ἀνα-κάμπτω **1.** upognem, zaviham; **2. intr.**
obrnem se, vrnem se, krenem πρὸς τινα, ἐπί
τι

ἀν-ἀκανθος 2 (ἀκανθα) *ion.* (riba) brez koščic

ἀνα-κάπτω *ion.* hlataám (hlapám) po čem (za
čim), požiram

ἀνα-κάω *at.* = ἀνα-καίω

ἀνά-κειμαι [3. pl. *ion.* ἀνακέαται] *dep. med.*
= ἀνατέθειμαι **1.** postavljen sem, posvečen
sem κρητῆρες, ležim; **2.** pripisujem se komu,
opiram se na kaj; odvisno je od koga; slonim
na, sem v rokah koga, pripadam komu τινὲ
ἡγεμονία; τινὲ vdan sem komu, držim s kom;
πάντα ἐς αὐτούς vse je v njihovi moči, vse je
v njihovih rokah; **3.** ležim, slonim (pri mizi)
NT

ἀνάκειον, τό (ἀνάκειον) zgornja izba, kašča,
podstrežje

Ἄνακειον, τό Anakejon, svetišče Dioskurov

ἀνα-κεράννυμι *ep.* [v *tm.*] [*aor. ep.* ἀνα-κέ-
ρασσεν] pomešam, primešam, zmešam

ἀνα-κεφαλαίω povzamem (v malo bese-
dah), zajemam, obsegam ἐν λόγῳ, zedinim,
združim πάντα ἐν τῷ Χριστῷ NT

ἀνα-κηκίω *ep.* curljam, tečem iz, prikažem se,
privrem iz

ἀνα-κηρύσσω, at. ἀνα-κηρύττω (po glasni-
ku) javno razglašam, javno oznanjam

ἀνα-κινδυνεύω *ion.* znova se izpostavljam
nevarnosti, znova tvegam, znova se podajam
v nevarnost, vnovič poskušam τινί, *s pt. ali*
inf.

ἀνα-κινέω kvišku dvigam **1.** vzbujam, vne-
mam, razvnemam νόσον, πόλεμον; **2. intr.**
razburim se, gibljam se, oglašam se; *pf.* zbu-
dim se

ἀνακίνησις, εως, ἡ *poet.* nemir, razdraženost,
razburjenje

ἀνάκειον, τό = ἀνάκειον

ἀνα-κίρναμαι *med. poet.* mešam, vežem,
sklepam φιλίας

ἀνα-κλάζω [fut. ἀνακλάζω] zakričim, zala-
jam

ἀνα-κλαίω *in med.* [fut. ἀνακλαύσομαι, *aor.*
ἀνέκλαυσα] jočem, zajočem, zaplakam, tar-
nam, objokujem, tožim

ἀνα-κλάω [*pf. pass.* ἀνακέκλασμαι] zaviham
(nazaj), upogibam, vlečem kvišku, izdiram
(iz tal)

ἀνάκλησις, εως, ἡ (ἀνα-καλέω) **1.** klic, klica-
nje, prošnja, θεῶν bogovom; **2.** klic, povelje;
ἀνάκλησιν σημαίνω σάλπιγγι dam trobiti na
umik

ἀνα-κλίνω [*pt. aor.* ἀγκλίνας *in* ἀνακλίνας]
ep. naslanjam, prislanjam, upiram; νέφος
potisnem nazaj; θύρην odpiram, NT posadi-
dim, ukažem usesti se; ἐν τῇ φάτνῃ položim
v jaslice NT; *pass.* naslanjam se, uležem se,
omahnem, nagnem se nazaj; NT usedem se,
sedem (k mizi), ležim, sedim

ἀνα-κογχυλιάζω (κόγχη) grgram, izpiram si
grlo

ἀνα-κοινόω **1. act.** sporočam, javljam, pravim
komu kaj τινί τι; vprašam za nasvet περί τι-
νος; **2. med. a)** posvetujem se s kom o čem,
pogovarjam se s kom τινὲ περί τινος; **b)** ἀνα-
κοινοῦται (ὑδωρ) τινὲ izteka se v kaj

ἀνακομιδή, ἡ ponovna pridobitev, ponovna
osvojitve; povrnitev, povračilo; povratek

ἀνα-κομίζω **1.** *act. a)* nosim, spravljam gor, dvigam, vozim proti vodi; **b)** prinašam nazaj; *pass.* vračam se, rešim se domov; **2.** *med.* spravljam svoje stvari gor, dvigam zase, ἐπι-τῆδεια jemljem s seboj; dobivam nazaj ἀγάλλματα; dopolnjujem, izpolnjujem τύχην

ἀν-ακοντίζω *ep. ion.* ulijem se, šinem, brizgnem kvišku αἶμα; izviram, privrem kvišku (na dan) ὕδωρ

ἀνακοπή, ἡ **1.** odbijanje valov; **2.** po povodnji ostala voda

ἀνα-κόπτω odriam, odbijam, zadržujem, oviram *NT*

ἀνα-κουφίζω **1.** dvigam, povzdigujem, olajšujem; **2.** *pass.* čutim se olajšanega, odleže mi, začnem zopet upati

ἀνακούφισις, εως, ἡ lajšanje, olajšanje, blažitev, ublažitev κακῶν

ἀνα-κράζω [*aor. ἀνέκραγον*] kričim, zakričim, vzkliknem, vzklikam

ἀνάκρᾱσις, εως, ἡ (ἀνα-κεράννυμι) zmešanje, pomešanje

ἀνα-κρεμάννυμι *ep.* [*pt. aor. ἀγκρεμάσας*] obešam na εἶς, πρὸς τι; obesim koga

ἀνα-κρένω **1.** *act.* sprašujem, izprašujem, povprašujem, zaslišujem, preiskujem, presojam, sodim; **2.** *med.* prepiram se, pravdam se

ἀνάκρῖσις, εως, ἡ **1.** spraševanje, izpraševanje, povpraševanje, preiskava, zasliševanje; **2.** ugovor, ugovarjanje

ἀνα-κροτέω ploskam

ἀνάκρουσις, εως, ἡ veslanje nazaj, povratak, vrnitev νεώς

ἀνα-κρούω nazaj pahnem, odriam; *med.* veslam (počasi) nazaj (ἐπὶ πρύμναν tako, da ostane ladjin kljun obrnjen proti sovražniku), umikam se v vrsti; εἷς τι pridem zopet na kaj

ἀνα-κτάομαι *med.* pridobivam si nazaj, dobim zopet (nazaj); pridobim koga zase; θεόν pridobim si naklonjenost koga

Ἄνακτόριον, τό Anaktorij, mesto v Akarnaniji; *preb.* Ἄνακτόριος, ὁ Anaktorijec

ἀνακτόριος 3 (ἀνάκτωρ) *ep.* gosposki, gospodov, gospodarjev

ἀνάκτορον, τό (ἀναξ) gospodovo stanovanje, svetišče, tempelj, božji hram

ἀνάκτωρ, ορος, ὁ (ἀνάσσω) *poet.* vladar

ἀνα-κυκλέω vrtim, sučem (v krogu)

ἀνα-κυλίω valim nazaj (gor)

ἀνα-κυμβαλιάζω (κύμβαλον) prevračam se z ropotom, prekucujem se

ἀνα-κύπτω **1.** pomolim glavo iz česa ἐκ τῆς θαλάσσης; postavim se pokonci, zravnam se (kvišku), dvignem se (kvišku), povzdignem oči (kvišku) *NT*; **2.** izkopljem se iz česa

ἀνα-κωκῦω glasno javkam, zajavkam, vekam, zavekam, zatulim; φθόγγον ὄρνιθος z glasom ptice, kakor ptica

ἀνακῶς *adv.* skrbno; ἀνακῶς ἔχω τινός pazim na, skrbim za kaj

ἀνακωχεύω **1.** ustavljam, pridržujem, zadržujem, νέας usidram, zasedram, krožim z ladjo na odprtem morju, τὸν τόνον τῶν ὄπλων ohranim napetost vrvi; **2.** *intr.* ustavim se, mirujem, ne grem dalje

ἀνακωχή, ἡ (ἀν-έχω) ovira, premirje; počitek, odmor

ἀν-αλαλάζω zaženem bojni krik

ἀνα-λαμβάνω [*fut. ἀναλήψομαι, pass. pf. ἀνείλημμαι, aor. ἀνελήφθην*] **1.** *act. a)* sprejemem, vzamem v roke, primem, ὄπλα popadem, zgrabim, παιδίον vzamem v naročje; μουναρχίην sprejemem (prevzamem, jemljem nase) samovlado; vzamem k sebi, povedem s seboj, dvignem, vzamem (s seboj) na ladjo; **b)** prejmem, dobim nazaj ἀρχήν; **c)** zopet začnem, znova poprimem λόγον; **d)** obnovim κατασκευάς, popravim τρῶμα, ἀμαρτίας; zopet postavim πόλιν, ukažem komu, da naj se odpočije τετραμένους; **e)** osrčim, ohrabrim, opogumim τὴν πόλιν ἐκ τῆς ἀθυμίας; ἐμαυτόν okrevam, okrepm se; **f)** pridobim δῆμόν τινα; **g)** oblečem (obleko), πρὸς τι zvežem z; **2.** *med.* lotim se česa, prevzamem kaj, podvžem se čemu μάχην, κίνδυνον; **3.** *pass.* dvignem se (proti nebu), ἀνελήφθη bil je vzet v nebo *NT*

ἀνα-λάμπω vzplamenim, vnamem se, zasvetim se, vzplamtim

ἀναλγησία, ἡ (ἀν-άλγητος) neobčutljivost, topoglavost, surovost, neotesanost

ἀν-άλγητος 2 (ἀλγέω) **1.** brezčuten, trd, trdosrčen, neusmiljen; **2.** brez bolečin, brezbolečinski, brezbolesten

ἀνα-λέγω, ep. ἀλλέγω [*inf. aor. ἀλλέξαι*] **1.** *act. ep.* nabiram, pobiram, zbiram, pripove-

dujem (naprej), sporočam εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον; **2. med.** pobiram zase, berem

ἀνα-λείγω *ion.* polížem αἶμα

ἀνά-ληψις, εως, ἦ, *NT* **ἀνάλημψις** (ἀνα-λαμβάνω) **1.** ponovni sprejem, priznanje παιδός; vnebohod *NT*; **2.** poprava, poravnava; obnova porušenega mesta

ἀν-ἄλίσκω, **ἀναλόω** [*Et.*: iz *ἀνα-φάλισκω; *prim.* ἀλίσκομαι] [*fut.* ἀνᾶλώσω, *aur.* ἀνήλωσα, *pf.* ἀνήλωκα, *pass.* ἀνήλωμαι, *aur.* ἀνήλωθην, *fut.* ἀναλωθήσομαι, *adi. verb.* ἀναλωτέος] **1.** porabim, potrošim, potratim, zapravim τί, εἰς τι; **2.** uničim, umorim; θηρία postrelim vso divjačino

ἀν-αλκείη, ἦ (ἀλκή) *ep.* slabost, nemoč, strahopetnost, bojzljivost

ἀν-αλκίς, ἰδος, ὅ, ἦ (ἀλκή) [*acc.* ἀνάλκιδά, *Odiseja* 3, 357 ἀναλκιν] slab, onemogel, brez moči, bojzljiv, bojzljivec; θυμός malosrčnost

ἀν-αλλοίωτος **2** nespremenljiv

ἀν-ἄλλομαι *dep. med.* skočim na, poskočim (kvišku)

ἀναλογία, ἦ (ἀνάλογος) pravo razmerje, skladnost, soglasje, sorazmerje, analogija

ἀνα-λογίζομαι *dep. med.* vnovič (znova) preudarjam, premišljujem (pri sebi), presojam, primerjam; τὰ δεινά opazim nevarnost

ἀνα-λογισμός, ὅ premišljanje, premišljevanje, razmišljanje, preudarjanje, razporejanje misli, razporeditev misli

ἀνά-λογος **2** primeren, soglasen, sorazmeren, skladen; ἀνάλογον ἔχω ujemam se, skladam se

ἀν-αλος **2** (ἄλς) **1.** nesoljen, neosoljen, neslan; **2.** ki ne soli *NT*

ἀν-ᾶλώω = ἀν-ᾶλίσκω

ἀν-αλτος **2** (ἀλδάνω) nenasičen, nenasiten, nenasitljiv

ἀνάλυσις, εως, ἦ (ἀνα-λύω) razveza, razrešitev, odrešenje, osvoboditev κακῶν; *pren.* odhod, smrt *NT*

ἀνα-λύω, *ep.* ἀλ-λύω [*ep. iterat. impf.* ἀλλύεσκε] **1.** odvežem, razvežem, razpletam, odrešim, osvobodim; **2. a)** περιμνήσια odvežem, tj. odrinem, odjadram; *NT* umrem; **b)** *NT* vtnem se ἐκ τῶν γάμων; **3. med.** (zopet) popravim

ἀνάλωμα, ατος, τό, ἀνάλωσις, εως, ἦ (ἀναλόω) strošek, izdatek

ἀν-άλωτος **2** (ἀλίσκομαι) neosvojen, neosvojljiv, nepremagljiv, nepodkupljiv, nedostopen

ἀνα-μαιμάω *ep.* besnim, razsajam po τί

ἀνα-μανθάνω *ion.* skrbno se učim, poizvedujem, izsledim

ἀν-αμάξευτος **2** *ion.* po katerem se ni mogoče voziti (s tovornimi vozovi), neprevozen, nevozen

ἀν-αμάρτητος **2** (ἀμαρτάνω) **1.** ki je brez napake, ki je brez krivde, ki je brez greha, nedolžen, nekriv, nezmotljiv, τινός na, v čem, τινί pri kom; **2.** nespremenljiv

ἀνα-μάσσω *ep. ion., at.* ἀνα-μάττω obrišem, namažem; κεφαλή nakopljem si na glavo, plačam s svojo glavo

ἀνα-μάχομαι *dep. med.* obnavljam boj, znova se podajam v boj, začenj zopet vojno; ἦτταν popravim poraz z novo bitko; λόγον začnem znova preiskavo, izpodbijam

ἀν-άμβατος **2** (ἀνα-βαίνω) nezajahan, nezajezen, brez jezdeca

ἀνα-μείγνυμι, **ἀνα-μίγνυμι**, *ep. ion.* **ἀνα-μίσγω** [*pt. aur.* ἀμμίξας, ἀμμίξας *fut. pass.* ἀναμειχθήσομαι, *fut. II.* ἀναμειξομαι] **1. act.** primešam, pomešam, zmešam, zmedem; **2. med.** pridružim se komu, družim se s kom, občujem s kom τινί

ἀνα-μένω, *poet.* ἀμ-μένω **1.** ostanem, čakam, prebijem νύκτα; **2. a)** pričakujem, dočakam; **b)** odlagam, odkladam, odlašam

ἀνά-μεσος **2** *ion.* sredi dežele stoječ (ležeč) πόλις

ἀνα-μετρέω **1. act.** izmerim, odmerim, premerim; zopet se peljem skozi Χάρυβδιν; **2. med.** zopet omenjam, naštevam; τί τινι trpim (prettrpim) napor za naporom; *poet.* posvetim, prelijem za δάκρυ εἰς τι

ἀνά-μίγδα, **ἀνα-μίξ** (ἀνα-μείγνυμι) *adv. poet.* mešano, pomešano, zmešano, križem, vsevprek

ἀνα-μίγνυμι = ἀνα-μείγνυμι

ἀνα-μιμνήσκω [*fut.* ἀναμνήσω *itd.*] opominjam, opomnim, spominjam τινά τι, τινά τινος; omenjam; *pass.* spominjam se, mislim na τί, τινός

ἀνα-μίμνω = ἀνα-μένω

ἀνα-μίξ *gl.* ἀνά-μιγδα

ἀνα-μίσιγω *ep. ion.* = ἀνα-μείγνυμι

ἀνάμνησις, εως, ἡ (ἀνα-μιμνήσκω) pomnenje, spominjanje, spomin; *NT* ἀμαρτιῶν priznanje, izpoved

ἀνα-μορμύρω [*impf. iterat.* ἀνεμορμύρεσκε] zavrem, vzkipim, zašumim, vzpenim se, zapenim se

ἀνα-μοχλεύω *poet.* dvignem z vzvodom (ročico, navorom), razbijem vrata

ἀν-αμπλάκτης 2 (ἀμπλακτεῖν) *poet.* nezagrešljiv, ki gotovo zadene, neizbežen, neizogiben

ἀν-αμφί-λογος, ἀν-αμφισβήτητος 2 neizpodbiten, nedvomen, nedvoumen, določen

ἀν-αμφισβήτητος *gl.* ἀν-αμφί-λογος

ἀνανδρία, ἡ nemožatost, bojazljivost

ἀν-ανδρος 2 (ἀνῆρ) 1. brez moža, neomožena, od moža zapuščena; 2. brez ljudi πόλις; 3. nemožat, bojazljiv, plašen, strahopeten

ἀν-άνδρωτος 2 (ἀνδρόω) brez moža, ovdovela

ἀνα-νέομαι *med. ion.* [*fut.* ἀνανεμέομαι] naštevam τί

ἀνα-νέομαι *dep. med., ep.* ἀν-νέομαι zopet vzhajam ἡέλιος

ἀνα-νεόω *in med., poet.* ἀννεόομαι [*aor.* ἀννεώσασθαι] 1. obnavljam, ponavljam λόγους; 2. *NT* obnovim se

ἀνα-νεύω [*fut.* ἀνανεύσομαι] odmigavam, odkimavam, odbijam, odrekam

ἀνα-νήφω zopet se streznim, ἐκ παγίδος iztrgam se iz zank *NT*

ἀν-ανθής 2 (ἀνθος) brez cveta, odcvetel, uvel

ἀν-αντα *adv. ep.* navkreber, v breg

ἀν-ανταγώνιστος 2 ki je brez nasprotnika, ki je brez ljubosumnosti, εὔνοια od ljubosumnosti neskaljena, prava, resnična dobrohotnost

ἀν-άντης, ἀν-αντες (ἀντα) navkrebern, strm, težaven; *adv.* navkreber, strmo

ἀν-αντίρρητος 2 neovrgljiv, neovržen, ki ga ni mogoče tajiti; *adv.* ἀναντιρρήτως brez ugovora *NT*

ἀναξ, ἀνακτος, ὁ [*Et.:* iz φάναξ; *prim. mik.* wana-ka; *izvor besede ni znan*] [*dat. pl. ep.* ἀνάκτεσσι, *voc.* ὦ ἀνα, *poet. in ion.* ὄναξ] višji, gospodar, vladar, knez, velikaš

Ἄναξαγόρας, ου, ὁ Anaksagora (Anaksago-

ras), filozof iz Klazomen (ok. 500–428 pr. Kr.)

ἀνα-ξάινω zopet razpraskam, obnovim (rano)
ἀνα-ξηραίνω *ep. ion.* [3. *sg. cj. aor.* ἀγξήρανη] sušim, izsušujem, izpijem do dna

ἀναξία, ἡ (ἀν-άξιος) nevrednost

ἀναξι-βρόντας, ου, ὁ (βροντή) vladar groma, gospodar groma, gromovladen, gromovladar

ἀν-άξιος 3 in 2 ki je brez vrednosti, nevreden, ničvreden, zaničevan, nedostojen, nezaslužen; ἀνάξιός εἰμι ne zaslužim

ἀνα-ξυνόομαι = ἀνα-κοινοομαι

ἀναξυρίδες, ων, αἱ anaksiride, dolge in široke hlače

ἀνα-οίγεσκον *gl.* ἀν-οίγνυμι

ἀνά-παιστος, ὁ (ἀνα-παίω) anapest (UU–); ἀνάπαιστα, τά zabavljaljivke v anapestih

ἀνά-παλιν *adv.* zopet, znova, nasprotno, obratno

ἀνα-πάλλω *ep.* [*pt. aor. redupl.* ἀμπεπαλών, 3. *sg. aor. med.* ἀνέπαλτο] 1. *act.* zamahnem, zavihitim; *pren.* spodbadam, priganjam; 2. *med.* planem, skočim kvišku; vzpenjam se

ἀνά-παυλα, ἡ, ἀνά-παυμα, ατος, τό, ἀνά-παυσις, εως, ἡ (ἀναπαύω) 1. odmor, odih, počitek, κατ' ἀναπαύλας po odmorih; 2. počivanje

ἀναπαυ(σ)τήριος 2 pripraven (primeren) za počitek, pripraven (primeren) za odmor, počitku namenjen, θῶκος počivališče; *subst.* τὸ ἀναπαυστήριον čas počitka, odmor, počivališče

ἀνα-παύω, *ion.* ἀμ-παύω

I. act. 1. naredim (povzročim), da kdo neha, konča; odvracam koga od česa, oviram koga, τινά τινος; χειμῶν ἀνέπαυσε ἔργων zima je povzročila, da so ljudje nehali delati; 2. dam (omogočim) počitek, pustim (komu), da se oddahne, στράτευμα (od časa do časa) ustavim, πλάνου oprostim, rešim, σῶμα krepim, poživljam, ἐμαυτὸν odpočijem se, βόην končam;

II. med. 1. neham τινός, počivam, odpočijem se, στράτευμα se ustavi, počiva; πόλεμος ἀναπέπανται vojna je končana; διανοίας odstopim od, opustim misel; 2. mirujem, grem k počitku, spim, imam mir, umirim se

ἀνα-πείθω **1.** nagovarjam, pregovarjam, pripravljam k čemu; **2.** zapeljujem, podkupujem

ἀνα-πειράομαι *dep. med.* poskušam, vadim se (urim se) v orožju, manevriram

ἀνα-πείρω *ep. ion. [pt. aor. ep. ἀμπίρας]* nabadam, natikam ἐπί τινος

ἀνα-πεμπάζομαι *med.* znova premišljujem, znova preudarjam

ἀνα-πέμπω **1.** pošiljam gor, tja, noter, εἰς ἄκρας na goro; dajem od sebe glas; στεναγμούς vzdihujem; **2.** pošiljam nazaj, odslovim

ἀνα-πετάννυμι, ἀνα-πεταννύω [*ep. aor. ἀνεπέτασσα, imp. ἀπέτασον, pf. pass. 3. pl. ion. ἀναπεπτέεται*] **1.** razprostiram, razvijam, razpenjam ἰστίαι; **2.** odpiram πύλας, βλέφαρα; *pt. pf. ἀναπεπταμένος* odprt πέλαγος, σανίδες; drzen, smel, ὄμματα pogled

ἀνα-πέτομαι [*fut. ἀναπτήσομαι, aor. ἀνεπτόμην, ἀνεπτάμην, ἀνέπτῃν, Sofokles ἀνέπτᾶν*] vzletim, odletim, skočim knjišku, planem (od veselja ali strahu) περιχαρῆς δ' ἀνεπτόμαν, φόβω

ἀνα-πηδάω [*ep. aor. ἀπήδησα*] skočim knjišku, poskočim, ἐφ' ἵππον zajaham konja, πρὸς τὸν πάππον obešam se na deda

ἀνά-πηρος **2** okrnjen, ohromel, polomljen, slab

ἀνα-πίμπλημι [*fut. ἀναπλήσω*] **1.** izpolnim, dopolnim, dokončam, doživim, trpim, pretrpim μοῖραν, κακά, πότμον; **2.** napolnim s čim τί τινος; okužim, zapletem v τινά τινος, αἰτιῶν; oskrunim, omadežujem κακίας

ἀνα-πίνω [*fut. ἀναπίομαι*] izpijem, pogoltnem

ἀνα-πίπτω [*aor. NT tudi ἀνέπεσα*], *poet. ἀμπίπτω* **1.** padem nazaj, padem vznak; **2.** umikam se, pogum mi uplahne, srce mi upade; **3. NT** uležem se, usedem se za mizo

ἀν-απλάκτητος **2** = ἀν-αμπλάκτητος

ἀνα-πλάσσω, at. ἀνα-πλάττω **1. act.** prena-rejam, upodabljam, napravljam, popravljam; **2. med.** zgradim, zidam si na novo οἰκίαν

ἀνα-πλέω [*fut. ἀναπλεύσομαι*], *ion. ἀνα-πλώω* **1.** plujem, vozim se proti toku (navzgor), veslam na široko (odprto) morje, odplujem ἐς Τροίην; **2.** jadram nazaj, vozim se nazaj

ἀνά-πλευω **2** [*fem. ἀναπλέα*] **1.** poln, napolnjen τινός; **2.** onesnažen, okužen τινός

ἀνα-πληρώω **1. act.** dopolnim, napolnim ἀμαρτίας, izpolnim νόμον, τόπον τινός zavzemam mesto koga, nadomeščam koga; ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου nepoučen kristijan NT; **2. pass.** izpolnim se ή προφητεία NT

ἀναπλήρωσις, εως, ή dopolnitev, izpopolnitev, nadomestilo

ἀνά-πλοος, ό, skrč. ἀνά-πλους **1.** vožnja navzgor; **2.** pristajanje, pristanišče

ἀνα-πλώω = ἀναπλέω

ἀνάπνευσις, εως, ή (ἀνα-πνέω) oddih, oddihljaj, odmor, počitek

ἀνα-πνέω [*inf. aor. ep. ἀμπνεῦσαι, imp. ἄμπνευε, aor. pass. ἀμπνύνη, med. ἄμπνυτο, oba z act. pomenom*] **1.** oddahnem si, diham, vdihavam; **2.** začnem zopet dihati, odpočijem se, popravim se, pridem do sape, oživim, ἐκ σέθεν po tebi

ἀναπνοή, ή, poet. ἀμπνοή **1.** dihanje, ἀναπνοάς ἔχω diham, živim; **2.** oddih, počitek, odmor

ἀνα-ποδίζω (πούς) *ion.* umikam se, grem nazaj; kličem nazaj (in še enkrat izprašam) κήρυκα, ἑμαυτόν prekličem (prejšnje besede)

ἀν-άποινος **2** (ἄποινα) brez odkupnine, zastonj

ἀνα-πολέω *poet.* obračam (zemljo pri oranju), ponavljam ἔπη

ἀν-απολόγητος **2** (ἀπολογέομαι) ki ga ni mogoče opravičiti, ki ga ni mogoče zagovarjati NT

ἀνα-πράσσω, at. ἀνα-πράττω terjam, izterjujem τὶ παρά τινος; *pren.* izsilim ὑπόσχεσιν

ἀνα-πρήθω *ep.* naredim (povzročim), da se kaj zaiskri, prelivam (solze); δάκρυ ἀναπρήσας točil je bridke solze

ἀνα-πτερώω operutim, obdam s perutmi; razdražim, razburim, slepim, zapeljujem γυναῖκα

ἀνα-πτέσθαι, ἀνα-πτήσομαι *ipd. gl. ἀνα-πέτομαι*

ἀνα-πτύσσω **1.** razvijam, razprostiram, odpiram (knjigo); **2.** τὴν φάλαγγα obrnem, zasučem, okrepm falango na zavoju (del enot na čelu bojne formacije se na obeh krilih zavije nazaj in se postavi za ostalimi enotami

na čelu ter jih tako okrepi); τὸ κέρως obrnem bojno vrsto okoli krila, izvedem zavoj na krilu; **3.** εἰς φῶς razkrivam, odkrivam

ἀναπτύχῃ, ἡ *poet.* razvitje, odkritje, ἡλίω ἀναπτύχαι = ἀκτῖνες sončni žarki (ker se sonce v svoji luči tako rekoč razvije)

ἀνα-πτύω *poet.* pljuvam, bljuvam, izmetavam, brizgnem v zrak

ἀν-άπτω¹ **1.** *act.* privezujem, pritrjujem, obešam, pripisujem; θύρους, ἀγάλματα obešam v svetišče, poklanjam v dar; μῶμον sramotim, osramotim; **2.** *med.* pripenjam, privezujem, pritrjujem zase, ἔκ τινος na koga (kaj)

ἀν-άπτω² prižigam, zažigam, kurim, pustim vzplameneti

ἀνα-πυνθάνομαι *dep. med.* sprašujem, poizvedujem, (po ogleduhih) dam preiskati (kraj); ταῦτα παρατόμενα izvem (da se kaj vrši (godí) ali da se namerava vršiti (zgoditi))

ἀνάπυστος **2** *ep. ion.* očiten, jasen, splošno znan

ἀν-αραιρηκώς *gl. ἀν-αιρέω*

ἄν-αρθρος **2** (ἄρθρον) **1.** ki svojih udov nima v oblasti, brez moči, slab, slaboten, onemogel; **2.** nerazločen, zmeden

ἀν-αρίθμητος **2**, **ἀν-ἀριθμος** **2** (ἀριθμέω) neštevilen, brezštevilen, nepreštet, nepreštev, neizmeren, velik; θρήνων neprestano tarnajoč

ἀν-ἄριστος **2** (ἄριστον) ki ni jedel zajtrka, brez zajtrka, tešč

ἄν-αρκτος **2** (ἄρκω) ki nima ali noče imeti gospodarja, neodvisen, nepodložen, nepodrejen, brez gospodarja

ἀν-αρμοστέω (ἀν-ἀρμοστος) ne skladam se, ne ujemam se, sem neubran

ἀν-αρμοστία, ἡ neskladnost, nesoglasje, neujemanje, neubranost, disharmonija

ἀν-ἀρμοστος **2** (ἀρμόζω) neskladen, nesoglasen, neubran, neprimeren, neprijeten

ἀνα-ροιβδέω *ep.* = ἀνα-ροιβδέω

ἀν-αρπάζω [*aor.* ἀνήρπασα, *pt. ep.* ἀναρπάξας] **1.** *act.* zgrabim, pograbim, popadem ὄπλα; izdrem, pobereḡ ἔγχος; iztrgam, plenim, odpeljem, odvedem, μάχης ἄπο iz boja; **2.** *med.* vlečem s seboj, odnesem s seboj, razrušim, uničim; poteptam

ἀν-αρπαστός **2** ugrabljen, uplenjen, odpeljan;

ἀναρπαστὸς γίγνομαι πρὸς τινα odpeljejo me h komu kot sužnja

ἀνα-ρρήγνυμι **1.** *trans.* raztrgam, pretrgam βοείην; razrijem γαῖαν; razdrem, razbijem, razrušim τεῖχος, λόφους; orjem αὐλακας; ναῦς ἀναρρήγνυται ladja se razbije, ladja se potopi; razkoljem *Sofokles, Ajant 236; pass.* uprem se, πάντα ἀναρρήγνυται izbruhne splošna vstaja; **2.** *intr.* izbruhnem, nastanem κακὰ ἔκ τινος

ἀναρρηθείς, ἀναρρηθῆ *gl. ἀνειπεῖν*

ἀνάρρησις, εως, ἡ (ἀνειπεῖν) (javen) oglas, razglas

ἀνα-ρρῆπιζω vzbujam, razburjam, zopet zanetim, podžigam, podkurim

ἀνα-ρρῆπτέω [*samo praes. in impf.*], **ἀνα-ρρῆπτω** mečem kvišku, ἄλα πηδῶ udarjam z veslom, hitro veslam, κίνδυνον hitim, drvim v nevarnost, drznem si, ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ves svoj obstoj izpostavljam nevarnosti, μάχην περὶ τηλικούτων v odločilni bitki tvegam (izpostavljam nevarnosti) tako pomembne stvari, κύβος ἀνερρίφθω naj se vrže kocka, kocka naj pade (*lat.* alea iacta esto)

ἀνα-(ρ)ροιβδέω *ep.* srkam, posrkam

ἀνα-ρρώννυμι na novo okrepim, znova opogumim, znova osrčim; *pass.* ohrabrim se, opogumim se, osrčim se

ἀν-άρσιος **2** in **3** (ἀραρίσκω) *ep. ion. poet.* **1.** nasproten, sovražen, nenaklonjen, δυσμενέες καὶ ἀνάριστοι smrtni sovražniki; **2.** neprijeten, zoprn, mrzek, nadležen

ἀν-αρτάω **1.** *act.* obešam; *pass.* odvisen sem od koga; **2.** *med.* navežem koga nase, pridobim koga, podvržem si koga; **3.** *ion.* ἀναρτέομαι ukvarjam se, bavim se, pečam se s čim, snujem, pripravljam se na; ἀνάρτημαι prevzel sem nalogo, sklenil sem kaj storiti (*z inf.*)

ἀν-άρτιος **2** neenak, lih

ἀν-αρχία, ἡ stanje brez vladarja (poveljnika), razmere, ko vladarja (ali poveljnika) ne ubogajo, nered, brezvladje, nedisciplina, zmešnjava, anarhija, ἀναρχίης εὐούσης brez vrhovnega vodstva

ἀναρχος **2** (ἀρχός) ki je brez vladarja ali poveljnika, ki nima vladarja ali poveljnika

ἀνα-σειράζω (σειρά) *poet.* (z vajetmi) odvracam, spravljam s prave poti

ἀνα-σείω **1.** vihtim, dvigam kvišku χεῖρας; κόμας pustim lase vihtrati; **2.** ščuvam, podpihujem *NT*

ἀνα-σεύομαι *dep. med. ep.* [aor. ἀνέσσυτο] šinem kvišku, brizgnem, ulijem se αἷμα

ἀνα-σκέπτομαι *gl. ἀνα-σκοπέω*

ἀνα-σκευάζω **1. a)** natovorim (naložim) in odpeljem, pospravim, odnesem; **b)** razrušim, podrem; **2. med.** poborem in odnesem svoje stvari, odidem, pobegnem

ἀν-άσκητος **2** (ἀσκέω) neizvežban, neizurjen za, proti, πρὸς τι

ἀνα-σκολοπίζω [fut. med. ἀνασκολοπιούμαι s pass. pomenom] (σκόλοψ) *ion.* nataknem na kol, križam

ἀνα-σκοπέω [fut. ἀνασκέψομαι, aor. ἀνεσκεψάμην] natančno opazujem, dobro preudarjam

ἀνα-σπαράσσω izpulim, iztrgam

ἀνάσπαστος **2**, **ἀνασπαστός** **1.** odpahnjen, odprt πύλη; **2.** pregnan, preseljen; ἀνάσπαστον ποιεῖν pregnati

ἀνα-σπάω **1. act.** potegnem kvišku; vlečem gor iz, izvlečem; ναῦς potegnem na suho, λόγους baham se pred kom, ošabno govorim; σκηρῆν podrem, ὄρους odstranim, τύμβους razrijem, odkopljem, odprem; **2. med.** izdrem ἔγχος

ἀνασσα, ἡ [Et.: iz *φάνασσα, to pa iz *φάνα-ια; fem. k ἀνάξ] *ep. poet.* vladarica, gospa

ἀνάσσω (ἀνάξ) [fut. ἀνάξω, aor. ἤναξα] **1. act. a)** vladar sem, gospodar sem, vladam komu (nad kom), kraljujem, gospodujem τινί, τινός, μετά, ἔν τισιν; Τρώεσιν τιμῆς uživam med Trojanci čast kot vladar, gospodujem Trojancem; **b)** upravljam, vodim στρατηγίης; **2. med.** kraljujem; **3. pass.** sem v oblasti koga σκῆπτρον παρά τινι

ἀν-άσσω = ἀν-αἴσσω

ἀνασταδόν *ep. adv.* pokonci stoječ

ἀνα-σταλύζω *poet.* zajočem

ἀνάστασις, εως, ἡ (ἀν-ίστημι) **1.** postavljanje, ustanovitev, (ponovno) sezidanje, ponovna zgraditev; pregnanje (τῆς πατρίδος = τῶν πολιτῶν), preseljevanje, premestitev τῆς Ἰωνίης; uničenje, razrušenje; **2.** (ἀνίσταμαι)

prebujenje, prebuditev ἐξ ὕπνου; vstajanje, odhod (vojske); vstajenje (od mrtvih) *NT*

ἀνάστατος **2** (ἀν-ίστημι) pregnan, izgnan, razdejan, uničen, razrušen, opustošen, razseljen; ἀνάστατον ποιεῖν pregnati, opustošiti, pokončati; ἀνάστατον γίγνεσθαι pregnan, opustošen, razdejan biti; *Herodot* podjarmljen, podvržen; ἀνάστατος γίγνομαι ἐκ τοῦ οἴκου sem ob hišo, izgubim hišo

ἀνα-στατόω naščuvam, nahujskam, našuntam, zapeljem *NT*

ἀνα-σταυρόω natikam na kol, zopet pribijam na križ, zopet križam *NT*

ἀνα-στέλλω **1. act.** potiskam, odbijam nazaj, ustavljam; **2. med.** spravljam v red, podpašem si (obleko) νεβρίδα; **3. pass.** ustavim se, umikam se

ἀνα-στενάζω, **ἀνα-στεναχίζω** *ep.*, **ἀνα-στενάχω** *ep. in med.*, **ἀνα-στένω** *poet.* stokam, zastokam, vzdihujem, žalujem, objokujem τινά

ἀνα-στέφω *poet.* ovijam, venčam

ἀνα-στομώω delam ustje, odpiram; prekopavam τάφρον

ἀνα-στρέφω

I. act. 1. trans. a) obračam, prevračam (voz); ὄρος premetavam, razrivam; **b)** pokličem, privedem, obrnem nazaj ἐξ Ἰλίου; ponavljam, δίκην obnovim; πόδα obračam, mudim se, bivam; **c)** spreminjam, τοῦτο ἀνέστραπται to se je spremenilo; **2. intr.** obračam se, vračam se; ἐπὶ δόρυ krenem na desno;

II. med. 1. obračam se, ustavljam se na begu; **2.** nahajam se, bivam kje, klatim se po γαῖαν, živim kje; ἥλιος sonce kroži po nebu; **3.** obnašam se, vedem se, nastopam ὡς δεσπότης

ἀναστροφή, ἡ **1.** obračanje (konj in voz), povratek, vrnitev, vračanje, obrat νεῶν; **2.** obnašanje, vedenje, življenje *NT*

ἀνα-στρωφάω *ep.* [intens. od ἀναστρέφω] vrtim, obračam, sučem (sem in tja), πάντη na vse strani

ἀνα-σύρομαι *med.* razgaljam se

ἀνα-σχεθεῖν, **ἀνα-σχέμεν**, **ἀνα-σχεῖν**, **ἀνάσχεο**, **ἀνα-σχέσθαι** *gl. ἀν-έχω*

ἀνα-σχετός **2**, *poet.* **ἀν-σχετός** (ἀν-έχω) znosen, prenesljiv

ἀνα-σχίζω *ion.* razparam, prerežem, razkoljem

ἀνα-σφίζω **1.** *act.* zopet rešim, popravim, pokličem nazaj εἰς τὴν πατρίδα; zopet se spomnim česa (kar sem že pozabil); **2.** *med. a)* zopet (si) osvojim ἀρχήν; ohranim (si) δόξαν; **b)** = *act.*; φόνου rešim umora

ἀνα-ταράσσω, *at.* **ἀνα-ταράττω** vznemirjam, razburjam, zmedem; *pt. pf. pass.* ἀνατεταραγμένος neurejen, v neredu, v neurejenih vrstah, v zmedenih (zbeگانih) vrstah

ἀνάτασις, *ewos, ἡ* (ἀνα-τείνω) pokončno držanje, pokončna drža, držanje (tilnika, vratu) pokonci

ἀνα-τάσσομαι *med.* razvijam, opisujem, διήγησιν po vrsti pripovedujem (opisujem) dogodke *NT*

ἀν-ᾶτεί *gl.* ἄν-ατος

ἀνα-τείνω

I. act. 1. trans. a) dvigujem, vzdigujem, iztegujem kvišku, dvigam (roko pri molitvi itd.); **b)** raztegujem, razširjam τὸ κέρας; **2. intr.** segam, molim kvišku, razprostiram se do ὄρους, dvigam se proti;

II. med. dvigam (vzdigujem) visoko, potegnem μάχαιραν; grozim, pretim τινί;

III. pass. ἀετὸς ἀνατεταμένος orel z razprostrtimi perutmi (krili)

ἀνα-τειχίζω zopet sezidam, zopet zgradim, znova popravim τείχη

ἀνατειχισμός, ὁ ponovno sezidanje, ponovna zgraditev, poprava zidovja

ἀνα-τέλλω **1. trans.** povzročim (naredim, dosežem), da gre kaj kvišku (da poganja, da raste, da rodi, da prinaša sad, da nastane, da postane); ἥλιον velevam soncu, naj vzhaja *NT*; κακά delam, počenjam, povzročam; **2. intr.** vzhajam (o soncu, mesecu), izviram (o rekah); *NT* ἔκ τινος izviram, izhajam iz

ἀνατέμνω *ion.* razrežem, raztelesim, razkljujem

ἀν-ατί *gl.* ἄν-ατος

ἀνα-τίθημι **1. act. a)** postavljam, zidam (sveetišče); posvečam, obešam ἀνάθημα obljubljeni dar; žrtvujem; **b)** obkladam, nakladam, nalagam, natovorim; *metaf.* pripisujem komu kaj ποιήσασθαι τὴν πυραμίδα, pridevam komu kaj, naprtim komu kaj; prepuščam,

izročam, zaupam komu kaj (v oskrbo); **c)** odkladam, odmikam, oddaljujem τοῦ κατθανεῖν; **2. med. a)** nalagam svoje stvari (zase); jemljem nazaj (svoje besede), spreminjam (svoje mnenje), πάντα spreminjam, φίλους zavračam; **b)** *NT* razlagam, pripovedujem

ἀνα-τίμάω *ion.* zvišam ceno, podražim

ἀνα-τινάσσω mečem kvišku, vihtim

ἀνα-τλήναι [*pt.* ἀνατλάς, *ind. aor.* ἀνέτλην, *fut.* ἀνατλήσομαι] pretrpim, prestanem, prenesem, vztrajam

ἀνατολή, ἡ, *ep.* ἀντολή [*nav. pl.*] (ἀνα-τέλλω) vzhod (sonca), vzhod; *NT* jutrova dežela

ἀν-ᾶτος **2** (ἄτη) *poet.* nepoškodovan, brez škode; nekaznovan, brez kazni; *adv.* ἀνατί, ἀνατεί

ἀνα-τρέπω, *poet.* **ἀν-τρέπω** [*pf.* ἀνατέτροφα, ἀνατέτραφα, *med. aor.* ἀνετρέπετο] **1. act. a)** prevračam, prekucujem; rušim, razrušim, uničujem χαράν; **b)** *poet.* dramim, budim; **2. med.** padam vznak, zvrnem se (vznak), prevrnem se, poginem; postanem truden

ἀνα-τρέφω [*fut.* ἀναθρέψω] krmim, redim, vzrejam, vzgajam, gojim; φρόνημα krepim, oživljam pogum, φιλοτιμίαν podžigam, netim

ἀνα-τρέχω [*pf. ep.* ἀναδέδρομα] **1.** tečem, hitim kvišku, dvigam se, rastem kvišku; ἀνέδραμον pognal sem se kvišku; skočim, dirjam navzgor, dvigam se πέτρη; bruham, brizgnem iz ἐγκέφαλος; σμῶδιγγες naraščam, otekam; **2.** tečem nazaj, naglo se umikam

ἀνα-τρέβω strem, zmanem

ἀνατροπή, ἡ (ἀνατρέπω) prevrat, razpad, propad, porušenje

Ἄναυα, τὰ Anava, mesto v Frigiji

ἀν-αύδητος **2**, *dor.* ἀν-αύδατος, *ep. in poet.*

ἄν-αυδος **1.** brez glasu, nem, molčeč, skriiven, tajen; **2.** neizrečen, grozen, strašen

ἄναυρος, ὁ gorski potok, hudournik

ἀνα-φαίνω [*aor.* ἀνέφηνα, *NT* ἀνέφανα] **1. act. a)** naredim (povzročim, storim), da se kaj zasveti, netim, kurim; **b)** razodevam, kažem, pokažem, naznanjam, javljam, prijavljam; ἐπεσβολίας drzno besedičim, Ὅδυσσέα izdam, da je Odisej (med Trojanci); ἀναφαίνει ἐκφύς δράκοντας kaže, da izhaja iz zmaja; ἀναφανῶ σε ὀνομάζειν oznaniti hočem, da te morajo tako imenovati; **2. pf.** ἀναπέφηνα

in pass. **a)** znova se prikazujem na površje, znova pritekam (izpod zemlje), pokažem se, nastopim *NT*; *s pt.* očitno je, da ...; **b)** *NT* ἀναφανέντες ko smo zagledali

ἀν-αφαίρετος 2 (ἀφ-αιρέω) ki ga ni mogoče odvzeti ali ugrabiti, neodvzemljiv

ἀναφανδά, ἀναφανδόν *adv.* (ἀνα-φαίνω) očitno, javno, očitvidno

ἀνα-φέρω, ion. ἀνα-φορέω [*fut.* ἀνοίσω, *aor.* ἀνήνεγκον, *ion.* ἀνένεικα, *ion. inf.* ἀνῶσαι, ἀνοῖσαι, *pf.* ἀνενήνοχα, *aor. pass.* ἀνηρέχθη, *ion.* ἀνηρείχθη]

I. act. 1. trans. a) dvigujem, prinašam gor ἐξ Ἰίδου, παρὰ βασιλέα k perzijskemu kralju (od morja v notranjost dežele); θυσίας žrtvujem, darujem, prinašam daritve; κώπας vzdigujem; ὑσσούς držim kvišku, ἔκ τινος odvracam od česa; πόλιν ἐκ πονηρῶν πραγμάτων dvigam, spravljam (iz slabega stanja) na noge; στεναγμούς vzdihujem; **b)** vodim, peljem nazaj, sklicujem se na εἰς ἀξιόχρεων λέγοντα; γένος ἐς izpeljujem, izvajam iz; pripisujem, dolžim, kažem na, podtikam, obešam komu kaj, ἔς τινά τι prepuščam komu reševanje česa; poročam, javljam θεοσρόπια; predlagam, svetujem εἰς τὸ κοινόν; τινός spominjam se; **c)** prenašam, jemljem nase ἀχθος, ἀμαρτίαι; **2. intr. a)** vzdigujem se, dvigujem se ψάμμος; oddahnem se; **b)** vodim, peljem, držim (*o poti*);

II. med. odnašam svoje stvari; (globoko) vzdihnem; popravim se, okrevam, opomorem si

ἀνα-φεύγω **1.** bežim gor ali nazaj, ubežim, uidem, rešim se; **2.** spoznan sem za nedolžnega, oproščen sem kazni

ἀν-ἄφής 2 (ἄπτω) neprijemljiv, ki ga ni mogoče prijeti, netelesen, breztelesen, mehke

ἀνα-φλέγω vnemam; *pass.* vnamem se, razgrejem se, postanem vroč

ἀνα-φλύω *ep.* zavrem, vzkipim

ἀναφορά, ἡ (ἀνα-φέρω) **1.** povzdigovanje, odih; **2.** odnos, pripisovanje (krivde), zaslomba; ὑπέλειπεν ἑαυτῷ ἀναφορὰν pridržal si je zaslombo (možnost, da zvrne krivdo na drugega); **3.** priziv, odločitev

ἀνα-φορέω *ion.* = ἀνα-φέρω

ἀνα-φράζομαι *dep. med. ep.* [*opt. aor.* ἀμφράσσαιτο] zopet spoznam, zopet spoznavam, zopet prepoznam, zopet prepoznavam

ἀνα-φρονέω spametujem se, pridem k pameti, pridem k zavesti

ἀνα-φύρω *ion.* zmešam, omadežujem; αἵματι ἀναπεφυρμένος okrvavljen

ἀνα-φυσάω kvišku piham, mečem iz, izbruham, napihujem; *med.* napihujem se, prevzet sem

ἀνα-φύω [*trans. fut.* ἀναφύσω, *aor.* ἀνέφυσα, *intr. fut.* ἀναφύσομαι, *aor.* ἀνέφυον, *pf.* ἀναπέφυκα] **1. act.** naredim, storim, povzročim, da nastane, raste πλήθος συκοφαντῶν; **2. intr. in med.** (zopet) zrastem, narastem; nastanem δίκαι

ἀνα-φωνέω glasno zakličem, vzkliknem, razglasim

ἀναφώνημα, ατος, τό klic, vzklik

ἀνα-χάζω *med. in ep.* [*pt. aor.* ἀναχασσάμενος] umikam se, odstopam, obračam se

ἀνα-χαιτίζω (χαίτη) naježim grivo; τινά posadim, otresem, vržem jezdeca (na tla); *pren.* prekucujem, prevračam

Ἀνάχαρσις, εως, ιος, ὁ Anaharzis, skitski filozof, ki je živel v Solonovem času

ἀνα-χέω [*v tm.*] *ep.* lijem, prilivam, izlivam na kaj; *pass.* izlivam se, iztekam se, raztekam se, razširim, raznesem se; (*o oblakih*) izpraznim se, iztreskam se

ἀνα-χορεύω slavim v kolu, vodim kolo, plešem kolo

ἀνάχυσις, εως, ἡ (ἀναχέω) izlivanje, razširjanje, razvoj, razposajenost, razzudanost *NT*

ἀνα-χωρέω **1.** vračam se, umikam se, oddaljujem se, odstopam (na stran), ἐπι πόδα umikam se polagoma, počasi, *pren.* branim se; **2.** prehajam na koga, pripadam komu; βασιληίῃ ἐς τὸν παῖδα kraljestvo preide na sina

ἀναχώρησις, εως, ion. ιος, ἡ (ἀναχωρέω) **1.** umik, umikanje, povratek, vrnitev, odhod; **2.** pribežališče

ἀνα-χωρίζω nazaj peljem, odpuščam (koga)

ἀνα-ψηφίζω znova dam na glasovanje

ἀνάψυξις, εως, ἡ (ἀναψύχω) ohlajenje, osveženje, osvežitev, okrepitev, krepčanje

ἀναψύχη, ἡ oddih, počitek, olajšava

ἀνα-ψύχω **1. trans.** hladim, ohladim, krepim, krepčam, oživiljam; ναῦς pustim, da se posušijo, potegnem na suho; ἰδρωτα posušim, τινά πόνων omogočam komu počitek; **2. intr. in**

pass. odpočijem se, počivam, znova se opogumim

ἀνδάνω [*Et.: prim.* ἡδύς 'prijeten', 'sladek', *dor.* ἄδύς (iz *σφαδύς), ἡδόμεαι 'veselim se', *stind.* svádati '(on) dela kaj slastno', *lat.* suāvis, suādeō, *got.* sūts 'sladek', *stvnem.* swozi, suozi 'sladek', *nem.* süß] [*impf.* ἤνδανον, *ep.* ἔηνδανον, *ion.* ἐάνδανον, *fut.* ἀδήσω, *aor.* ἔαδον, *ep.* εὔαδον, ἄδον, *pf. ep.* ἔαδα] ugajam, všeč sem, dopadem se; zadovoljujem koga τινί, τινά; ἐαδώς všeč, prijeten

ἄν-διχα (ἀνά, δίχα) *adv.* na dvojje, narazen, vsaksebi

Ἄνδοκίδης, ου, ὁ Andokid, atiški govornik

ἀνδραγαθέω (ἀνήρ, ἀγαθός) sem vrl, hraber mož

ἀνδραγαθία, ἡ **1.** možatost, hrabrost, pogum; **2.** vrllost, vrlina, poštenost

ἀνδραγαθίζομαι (ἀνδραγαθέω) kažem se (izkažem se) moža (kot mož, za moža), kažem se (izkažem se) poštenjaka (kot poštenjak, za poštenjaka), pošten sem, vrl sem

ἀνδράγρια, τὰ (ἀνήρ, ἀγρέω) *ep.* (ubitemu sovražniku) uplenjeno orožje (*lat.* spolia)

ἀνδρᾶ-κάς *adv.* (ἀνήρ) *ep.* mož za možem, vsak posamič (*lat.* viritim)

ἀνδραπόδεσσι *gl.* ἀνδρά-ποδον

ἀνδραποδιζω (ἀνδράποδον) [*fut.* ἀνδραποδιῶ, *aor.* ἡδραπόδισα, *fut. med. ion.* ἀνδραποδιεῦμαι *s pass. pomenom*] **1.** *act.* zaslužnjim, podjarmim, prodam za sužnja, prodam v sužnost; **2.** *med.* podjarmim si, podvržem si, trgujem z ljudmi

ἀνδραποδισμός, ὁ zaslužjenje, podjarmljenje, tlačenje, stiskanje, nasilno odpeljanje ljudi

ἀνδραποδιστής, οὔ, ὁ (ἀνδραποδιζω) trgovec z ljudmi, ugrabitelj, ropar *NT*, zaslužnjevalec ('odpeljevalec') ljudi; ἐαυτῶν prodajalci samega sebe, prodajalci lastne svobode

ἀνδρᾶ-ποδον, τό *ep.* [ἀνήρ, πούς, tj. del plena, ki hodi po človeških nogah][*dat. pl.* ἀνδραπόδεσσι] **1.** suženj, hlapec; **2.** malopridnež, podlež

ἀνδραποδώης 2 (εἴδος) suženjski, hlapčevski, malopriden, podel

ἀνδρ-αχθής 2 (ἄχθος) *ep.* moža težeč, za moža težeč, velikanski χερμάδιον

ἀνδρεία, ἀνδρία, *ion.* ἀνδρηίη, ἡ (ἀνδρεῖος) možatost, srčnost, hrabrost, pogum, stanovitnost, vztrajnost

ἀνδρ-εἰκελος 2 človeku podoben, možu podoben; τὸ ἀνδρείκελον barva mesa, barva polti

ἀνδρεῖος 3, *ion.* ἀνδρήιος 3 (ἀνήρ) **1.** moški; **2.** možat, pogumen, vrl, hraber; *subst.* τὸ ἀνδρεῖον = ἀνδρεία

ἀνδρειότης, ητος, ἡ = ἀνδρεία

ἀνδρεῖ-φόντης, ου, ὁ (ἔπεφνον) *ep.* ljudi moreč, morilski; *subst.* ὁ morilec

ἄνδρεσσι *gl.* ἀνήρ

ἀνδρεύμενος *ion. gl.* ἀνδρόομαι

ἀνδρεών *ion. gl.* ἀνδρών

ἀνδρηίη, ἀνδρήιος *ion.* = ἀνδρεία, ἀνδρεῖος

ἀνδρ-ηλατέω (ἀνήρ, ἐλαύνω) izganjam, preganjam, izobčam, izobčim

ἀνδρία *gl.* ἀνδρεία

ἀνδριαντίσκος, ὁ [*demin. od* ἀνδριάς] majhen kip, kipec

ἀνδριαντοποιέω delam (izdelujem) kipe, izdelujem podobe, kiparim, upodabljam

ἀνδριαντοποιία, ἡ kiparstvo, kiparjenje, podobarstvo, upodabljanje

ἀνδριαντο-ποιός, ὁ (ἀνδριάς, ποιέω) kipar, podobar

ἀνδριάς, άντος, ὁ (ἀνήρ) kip, podoba, upodobitev

ἀνδρίζω naredim koga za moža; *med.* izkažem se moža, trudim se, možato ravnam

ἀνδρικός 3 (ἀνήρ) moški, možat, hraber, srčen

ἀνδρό-γυνος, ὁ (γυνή) dvospolnik, androgin, hermafrodit, skopljenec

ἀνδρό-κμητος 2 (κάμνω) *ep.* od ljudi narejen, umetno izdelan, umeten

Ἄνδροκράτης, ους, ὁ Androkrat, heroj Platajcev

ἀνδροκτασία, ἡ, *ep. ion.* ἀνδροκτασίη [*nav. pl.*] (ἀνήρ, κτείνω) pobijanje, morija, ubijanje ljudi

ἀνδρο-κτόνος 2 (κτείνω) *ion. poet.* ki umori moža, ki umori človeka, morilski, morilen, ubijalski

Ἄνδρο-μάχη, ἡ Andromaha, Eetionova hči, Hektorjeva žena

Ἄνδρο-μέδα, ἡ, *ion.* **Ἄνδρο-μέδη** Andromeda, Kefejeva hči, Perzejeva žena

ἄνδρόμοος 3 (ἄνῆρ) *ep.* moški, človeški; ψωμοί koščki človeškega mesa; ὄμιλος gneča, množica, kopica ljudi

ἄνδρο-μήκης 2 (μῆχος) visok kot mož, visok kakor odrasel človek

ἄνδρόομαι [*pt. ion.* ἀνδρεύμενος, *aor.* ἠνδρώθη, *cj. ion.* ἀνδρωθέωσι] dosežem moško dobo, postanem mož, odrastem

Ἄνδρος, ἡ Andros, otok v otoški skupini Kikladi; *preb.* **Ἄνδριος**, ὁ Androšan, Andrijec; *adi.* **Ἄνδριος** 3 androški, andrijski

ἄνδρό-σφιγξ, ἡ, ἰγρος, ὁ *ion.* moška sfinga (z levjim telesom in moško glavo)

ἄνδροτής, ἡ, ἡτος, ἡ = ἄνδρεία

ἄνδρο-τύχης 2 (τυγχάνω) *poet.* ki je dobila moža; βίσιος zakonsko življenje

ἄνδρο-φάγος 2 (φαγεῖν) *ep.* ljudožerski, lju-dojed

ἄνδρο-φθόρος 2 (φθείρω) *poet.* morilski, morilen, ubijalski

ἄνδρό-φθορος 2 *poet.* ubit, umorjen; αἶμα kri umorjenega človeka

ἄνδρο-φόνος 2 (ἔπεφνον) *ep.* morilski, morilen, ubijalski; *subst.* ὁ morilec, ubijalec (mož)

ἄνδρώδης 2 (ἄνῆρ, εἶδος) možat, pogumen; *adv.* ἀνδρωδῶς, *sup. adv.* ἀνδρωδέστατα

ἄνδρών, ὧνος, ὁ, *ion.* **ἄνδρεών** soba za može

ἄν-δύομαι *dor. ep.* = ἀνα-δύομαι

ἄν-έβραχε *gl.* ἀνα-βραχεῖν

ἄν-έβωσε *ion.* = ἀν-εβόησε

ἄν-έγγυος 2 nezagotovljen, nezajamčen, nezaročen, neomožen; nezakonski

ἄν-εγείρω [*aor. med.* ἀνηγγρόμην, *inf.* ἀνεγρέσθαι] **1.** *act.* zbudim, vzbudim, vzbujam, prebujam, osrčujem, hrabrim, opogumljam; **2.** *pass. in med.* zbudim se

ἄν-έγκλητος 2 (έγκ-καλέω) ki se mu ne more nič očitati, brezgrajen, brez graje, neomadeževan

ἄν-έγκλιτος 2 (έγκ-κλίνω) neuklonljiv, neodnehljiv, nepopustljiv

ἄν-έγνω *gl.* ἀνα-γινώσκω

ἄν-εδέγμεθα *gl.* ἀνα-δέχομαι

ἄν-έδεξα = ἀν-έδειξα

ἀνέδην *adv.* (ἀν-ίημι) prosto, neovirano, vsekakor, naravnost, brez ugovora

ἀν-έδραμε *gl.* ἀνα-τρέχω

ἀν-έεδνος 2 = ἀν-άεδνος

ἀν-έέργω = ἀν-είργω

ἀν-έζω *gl.* ἀν-εῖσα

ἀν-έη *ep.* = ἀνῆ od ἀνίημι

ἀν-εθέλητος 2 (έθέλω) *ion.* nezaželen, neprijeten, žalosten; proti volji

ἀνέθω *gl.* ἀνήνοθε

ἀν-είκαστος 2 (είκάζω) brezprimeren, ki je brez primere, nenavaden, izreden

ἀν-ειλέω, **ἀν-είλλω** **1.** *act.* potiskam nazaj, odbijam; *med.* stiskam se, skrčim se, zmanjšam se, uskočim se; **2.** odvijam, razmotavam

ἀν-είλημμαι *gl.* ἀνα-λαμβάνω

ἀνειμένως *adv.* (ἀνίημι) razuzdano, zanikrno, nemarno

ἄν-ειμι (εἶμι) [*impf. ep.* ἀνήμιον] **1.** vzhajam (*o soncu*); grem, odpravim se, namenim se, hodim, splezam gor ἐς περιωπήν; grem v srce dežele, grem v osrčje dežele, grem v notranjost dežele; odplujem na odprto (širno) morje; ἰδρῶς χρωτί priteče iz, prikaže se; ἄροτος γῆς zraste, poganja; **2.** ἐς τινα obračam se na koga s prošnjo; **3.** vračam se

ἀν-είμων 2, ονος (εἶμα) *ep.* ki je brez obleke, ki je brez odeje

ἀν-εῖνται *gl.* ἀν-ίημι

ἀν-εῖπον [*aor. k* ἀναγορεύω, *pt. aor. pass.* ἀναρρηθείς] javno proglašim, razglasim, objavim, πάντα τὰ χαλεπά zagrozim z najstrožjimi kaznimi

ἀν-είργω, *ion.* **ἀν-έέργω** [*impf. ion.* ἀέεργον] potiskam nazaj, odbijam, zadržujem, branim, odvrčam

ἀν-είρομαι *dep. med.* [*praes. in impf. samo ep. ion., fut.* ἀνερέσομαι, *aor.* ἀνηρόμην] vprašujem, sprašujem, izprašujem

ἀν-ειρύω *ion.* = ἀν-ερύω.

ἀν-είρω *ion. poet.* privežem, obesim, nanizam

ἀν-ειρωτάω *ep. ion.* = ἀν-ερωτάω

ἀν-εῖσα [*defect. aor. k* ἀνέζω] [*aor. opt.* ἀνέσαιμι, *pt.* ἀνέσας] posadim, dvignem (na voz)

ἀν-έκαθεν *ion. adv.* od zgoraj, od nekdanj, zdavnaj; τὸ ἀνέκαθεν glede na to, kar pride od zgoraj, po rojstvu

- ἀν-ἐκβάτος** 2 (ἐκ-βαίνω) brez izhoda, brezizhoden
- ἀν-εκδιήγητος** 2 (ἐκ-διηγέομαι) nepopisen, neopisljiv, neizrekljiv *NT*
- ἀν-ἐκδοτος** 2 (ἐκ-δίδωμι) **1.** neomožena; **2.** neizdan
- ἀν-εκλάλητος** 2 (ἐκ-λαλέω) neizrekljiv, nedopovedljiv *NT*
- ἀν-ἐκλειπτος** 2 (ἐκ-λείπω) neizčrpen, neusahljiv *NT*
- ἀν-εκπίμπλημι** zopet napolnim
- ἀν-ἐκπληκτος** 2 (ἐκ-πλήσσω) neustrašen, brez strahu
- ἀνέκραγον** *gl.* ἀνα-κράζω
- ἀνεκτέος** 3 (ἀν-έχομαι) ki ga je treba pretrpeti, ki ga je treba prenesti
- ἀνεκτός** 3 [*adi. verb. od ἀνέχομαι*] ki ga je mogoče prenesti, ki se ga da prenesti, znosen; *z nikalnice* neznosen
- ἀν-ἐκφραστος** 2 (ἐκ-φράζω) neizrečen, neizrekljiv
- ἀν-ἐλεγκτος** 2 (ἐλέγχω) **1.** nepreiskan; **2.** ki ga ni mogoče ovreči, neovržen, neovrgljiv, neizpodbiten, utrjen, utemeljen
- ἀν-ελεήμων** 2, **ἀν-έλεος** 2 neusmiljen *NT*
- ἀνελευθερία**, ἡ neplemenito (hlapčevsko) mišljenje (vedenje), skopost, lakomnost
- ἀν-ελεύθερος** 2 neprimeren za svobodnega človeka, ki svobodnemu človeku ne pristaja, hlapčevski, neplemenit, podel, skop, lakomen
- ἀν-ελίττω** odvijam, odmotavam, odpiram βιβλία
- ἀν-έλκω**, **ἀν-ελκύω** [*fut.* ἀνελκύσω, *aor.* ἀνείλκυσα] **1.** gor vlečem, nazaj potegnem, napnem (lok), merim, izvlečem, vlačim na suho ναῦς; **2.** *med.* izdrem, izderem ἔγχος; pulim σι τρίχας
- ἀν-ελπισ**, ἰδος *poet.* brez upanja na σωτηρίας
- ἀν-ἐλπιστος** 2 (ἐλπίζω) **1.** nenaden, nepričakovan; **2.** ne upajoč, brez upanja, brezupen, obupan; βίσιος brezupen; τινός obupavajoč nad čim; ἀνέλπιστόν τινα καταστῆσαι vzeti komu vse upanje; πρὸς τὸ ἀνέλπιστον τραπέσθαι obupati; τὸ ἀνέλπιστον nepričakovana prikazen, obup; *adv.* ἀνελπίστως nepričakovano, nenadejano; brez upanja, brezupno ἀνελπίστως ἔγω obupavam
- ἀ-νεμέσθητος** 2 (νεμεσάω) ki se mu ni mogoče zameriti ali ki se mu ne sme zameriti, brez graje, brez zamere, nespotakljiv, spodoben
- ἀνεμίζω** (ἄνεμος) premikam z vetrom, ženem z vetrom *NT*
- ἀνεμόεις** 2, *ion.* ἡνεμόεις (ἄνεμος) **1.** vetroven, vetrovit, zračen; **2.** hiter kakor veter φρόνημα
- ἄνεμος**, ὁ [*Et.: iz ide. baze *h₂anh₁- 'dihati'; prim. lat. animus 'duh', anima 'duša', sl. vonj, vonjati, vonjava, vohati*] **1.** veter, burja, vihar; **2.** *NT* stran sveta; nestanovitnost
- ἀνεμο-σκεπής** 2 (σκέπη) *ep.* veter odbijajoč, pred vetrom braneč
- ἀνεμο-τροφής** 2 (τρέφω) *ep.* zaradi vetra naraščajoč, kipeč κύμα, od vetra napet ali utrjen ἔγχος
- ἀν-εμπόδιστος** 2 (ἐμ-ποδίζω) neoviran
- ἀνεμώλιος** 2 (ἄνεμος) *ep.* vetroven, vetrn, ničev, zaman, neuspešen, prazen; ἀνεμώλια βάζω govorim v veter = govorim v prazno, govorim puhlo, govorim puhlice
- Ἄνεμώρεια**, ἡ Anemoreja, mesto v Fokidi
- ἀν-ένδεκτος** 2 (ἐν-δέχομαι) nemogoč, nedopusten *NT*
- ἀν-ένεικα** *gl.* ἀνα-φέρω
- ἀν-εξέλεγκτος** 2 (ἐξ-ελέγχω) nepreiskan, ki ga ni mogoče dokazati, nedokazljiv, nedokazan
- ἀν-εξερευνήτος** 2 (ἐξ-ερευνάω) nedoumen, nedoumljiv, neizsledljiv, nezasedljiv, skrit *NT*
- ἀν-εξέταστος** 2 (ἐξ-ετάζω) nepreiskan, neizprašan, βίσιος življenje brez preiskovanja
- ἀν-εξεύρετος** 2 (ἐξ-ευρίσκω) ki ga ni mogoče izslediti, neizsledljiv, ki ga ni mogoče najti
- ἀνεξί-κακος** 2 (ἀν-έχομαι) potrpežljiv *NT*
- ἀν-εξιχνίαστος** 2 (ἴχνος) nedoumljiv, nedoumen, neizsledljiv, nezasedljiv *NT*
- ἀν-επαίσχυντος** 2 (ἐπ-αίσχύνω) brez sramu, ki se mu ni treba sramovati *NT* (2 Tim 2, 15)
- ἀν-ἐπαλτο** *gl.* ἀνα-πάλλω
- ἀν-επαχθής** 2 (ἄχθος) ki ne nadleguje, nenadlegujoč, ki ne sili, brez siljenja; *adv.* ἀνεπαχθῶς obzirno
- ἀν-επιβούλευτον**, τό (ἐπι-βουλεύω) varnost, brezskrbno občevanje

ἀν-επιδεής 2 nepotreben, neubog
ἀν-επιεικής 2 neprimeren, nepravičen, neod-
nehljiv, nepopustljiv, trd, trdosrčen
ἀν-επίκλητος 2 (ἐπι-καλέω) brezgrajen,
brezmadežen
ἀν-επίληπτος 2 (ἐπι-λαμβάνω) brez napake,
na dobrem glasu, neizpodbijan, nenapaden
NT
ἀν-επίσκοπος 2 (ἐπι-σκοπέω) na katerega
se ne gleda, pazi, neopažen, zanemarjen; *adv.*
ἀνεπισκόπως nepremišljeno λέγειν
ἀνεπιστημοσύνη, ἡ neznanje, nevednost
ἀν-επιστήμων 2 (ἐπίσταμαι) **1.** ki ne zna,
neumevajoč, nevešč, neizurjen, nespreten τί,
περί τινος; **2.** nespameten ὁδός
ἀν-επίσχετος 2 (ἐπ-έχω) nezadržljiv, neusta-
vljiv
ἀν-επίτακτος 2 (ἐπι-τάσσω) prost, brez po-
velja, neomejen
ἀν-επιτήδεις 2, *ion.* **ἀν-επιτήδεος** **1.** ne-
sposoben, neprimeren, neprikladen; **2.** nepri-
jeten, sovražen, zoprn
ἀν-επιτίμητος 2 (ἐπι-τιμάω) negrajan, τινός
zaradi česa; ki je brez graje, ki je brez napa-
ke, brezgrajen
ἀν-επίφθονος 2 nezavidan, ki je brez očita-
nja, ki je brez očitka, ki je brez graje, ki je
brez napake; brezgrajen, nespotakljiv
ἀν-επίφραστος 2 (ἐπι-φράζω) *poet.* neopa-
žen, nepričakovan
ἀν-επιχείρητος 2 (ἐπι-χειρέω) ki ga ni mogo-
če napasti, nenapaden
ἀν-έραμαι *dep. pass.* [*aor.* ἀνηράσθη] zač-
nem zopet ljubiti, znova vzljubim, težim,
hrepnim po, navdušujem se za ἀρετῆς
ἀν-ερεθίζω **1.** *act.* razvnemam, razdražujem,
dražim; **2.** *pass.* vnemam se, vnovič (zopet)
hrepnim po čem, poganjam se za kaj (za
čim)
ἀν-ερείπομαι *dep. med. ep.* [*aor.* ἀνρηιψά-
μην] dvignem v zrak, ugrabim, odpeljem po
zraku
ἀν-ερέσθαι *gl.* ἀν-είρομαι
ἀν-ερευνάω izsledujem; izsledim, zasledim,
izvoham
ἀν-έρομαι *gl.* ἀν-είρομαι
ἀν-έρπω *poet.* gor (kvišku) plezam, gor lezem

ἀν-ερρήθην *gl.* ἀν-ειπεῖν
ἀν-ερυθριάω zardevam
ἀν-ερώω *ep.* [*v tm.*], *ion.* **ἀν-ειρώω** kvišku vle-
čem, ἰστία razvijam, razpenjam jadra, νέας
potegnem na suho
ἀν-έρχομαι [*fut.* ἀνελεύσομαι, *aor. ep.* ἀνή-
λυθον] **1. a)** napotim se, odpravim se, grem
(gor, v Jeruzalem), vzdignem se, dvignem se,
povzpnem se εἰς τι; **b)** *o rastlinah:* zrastem,
vzklijem ἔρνος; **2.** vračam se, grem nazaj
ἀν-ερωτάω vprašujem, povprašam, izprašu-
jem, sprašujem
ἀν-έσαιμι, **ἀν-έσαντες** *gl.* ἀνεῖσα
ἀν-εσαν, **ἀν-έσει** *gl.* ἀν-ίημι
ἄνεσις, εως, ἡ (ἀν-ίημι) **1.** popuščanje, odne-
hanje, κακῶν olajšava, olajšanje, uteha; **2.** *NT*
oddih, počitek, mir
ἀν-έσσυτο *gl.* ἀνα-σεύομαι
ἀν-έστιος 2 (ἐστία) *ep.* ki je brez lastnega
ognjišča, ki je brez domovine
ἀν-έσχεθε *ipd. gl.* ἀν-έχω
ἀν-ετάζω izprašujem, zaslišujem *NT*
ἀν-ετέον [*adi. verb. od ἀνίημι*] treba je popu-
ščati
ἀν-έτλην [*Et.: gl.* ἀνα-τλήναι] prenesel sem,
prestal sem
ἄνευ *praep. z gen.* [*Et.: prim. got. inu* 'brez',
stvnem. ānu = *nem.* ohne 'brez'] **1.** brez;
pogosto: brez pomoči, volje ἐμέθεν, ukaza
κραίνοντος, vednosti θεοῦ; **2.** razen, z izjemo,
izvzemši; ἄνευ τοῦ vrh tega, da; καὶ ἄνευ τοῦ
z inf. tudi če ne; **3.** oddaljen od česa, prost
česa δηῶν
ἀν-ευάζω (veselo) zavriskam, zaukam, slavim
z ukanjem
ἄνευ-θειν *ep.* **1.** *adv.* na samem, vstran, odda-
ljen; **2.** *praep.* = ἄνευ brez
ἀν-εύθετος 2 (τίθημι) nesposoben, neprime-
ren, neugodno ležeč *NT*
ἀν-εύθῦνος 2 (εὐθύνα) ki ni dolžan dati ra-
čuna, ki ni dolžan podati obračuna, neodgo-
voren; *o stvarih:* za kar ni treba dati računa,
nedolžen
ἀν-ευρίσκω **1.** zasledim, iznajdem, odkrijem;
2. zopet najdem
ἀν-ευφημέω kličem εὐφήμει; zakričim, zajo-
kam

ἀν-εύχομαι *dep. med. poet.* prekličem svojo željo ali prošnjo

ἀ-νέφελος 2 (*νεφέλη*) ki je brez oblakov, neoblačen, veder; *pren.* očiten, javen, nezakrit

ἀν-έφικτος 2 (*ἐφ-ικνέομαι*) ki ga ni mogoče doseči, nedosežen, nedosegljiv, nemogoč

ἀν-εχέγγυος 2 ki ne jamči za uspeh, ki ne upa na uspeh; *διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι* ker so izgubili zaupanje vase = ker so obupali nad srečnim uspehom

ἀν-έχω, *soobl.* **ἀν-ίσχω** [*impf.* ἀνεῖχον, *fut.* ἀνασχήσω, ἀνέξω, *aor.* ἀνέσχον, *ep.* ἀνέσχηθον, *inf.* ἀνσχεθέειν, *pf.* ἀνέσχηκα; *med. impf.* ἡνελχόμεν, *fut.* ἀνέξομαι, ἀνασχήσομαι, *aor.* ἀνεσχόμεν, ἡνεσχόμεν, *imp.* ἀνάσχεο, ἀνσχεο]

I. act. 1. trans. a) kvišku držim, povzdigujem nad kaj, dvigam *χεῖρας θεοῖς* roke v molitvi k bogovom; *εὐχάς* pošiljam molitve kvišku, molim (z vzdignjenimi rokami), *τὶ θεῶν* dvignem kaj kot dar ali pokličem boga za pričo; *σημεῖον πυρός* dam ognjeno znamenje; *λαμπάδας* prižgem (ženitne) plamenice; *εὐδικίας* čuvam, cenim, spoštujem; *κισσόν* imam rad, skrivam se pod bršljanovim listjem; *μαζόν* držim kvišku, kažem prsi; **b)** zadržujem, oviram, *ἴππους, τοῦ φονεύειν*; obvarujem česa *τινά* tinos; *τὴν Σικελίαν, μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι* so obvarovali Sicilijo, da ni; **2. intr. a)** molim iz česa, kvišku štrlim (*o skali*), vzhajam (*o soncu*), izviram, dvigam se iz vode, iztezam se v morje, segam, raztezam se do, *καμάτων* prebolim, pretrpim; **b)** rastem, nastajam iz česa; *ἀνέχει τί τινα* kaj prihaja, nastaja komu; **c)** preneham, prestanem, ὕδωρ dež poneha, οὕτως ἀνεῖχον tako so oklevali;

II. med. 1. kvišku držim (pred seboj), držim se pokonci, stojim pokonci, ἀνασχόμενος mahaje, zamahnivši; **2.** zdržim, prenesem τῶν οικείων ἀμελουμένων zanemarjanje, vzdržim se, brzdam se, trdno stojim (*Plutarh, Aristid 14*); vztrajam, mirno čakam (*Odiseja II, 375*), pretrpim, ἀνσχεο umiri se; *s pt.* pustim, dam, dovolim da; *διψῶν* prenašam žejo; *εὖ πάσχω* dam si izkazovati ljubezen; οὐκ ἀνέχομαι ne odobravam; *δέξασθαι* upam si upreti se naskoku; *ξείνους* gostoljubno sprejemam, trpim pri sebi; *ἀνέξομαι* κλύουσα mirno bom poslušala

ἀ-νεψιά, ἤ, ἀ-νεψιός, ὁ [*Et.: ἀ prothet. in ide.* *nept-ijō-s *iz ide.* *nepot- 'vnuk', 'potomec', 'nečak'; *prim. stind.* nāpāt 'vnuk', 'potomec', *lat.* nepōs-ōtis, neptis, *sl.* nečak, *stvnem* nevo 'vnuk', 'sorodnik', nift 'vnukinja', *nem.* Neffe 'nečak', *Nichte* 'nečakinja'] sestrična, sestrič, bratranec; nečak, nečakinja

ἄνεω, ἄνεω *ep.* (z *γίγνομαι, εἰμί, ἦμαι*) molče, mirno, tiho, ἄνεω ἐγένοντο umolknili so, osupnili so

ἀνέωγα, ἀνέωξα *ipd. gl.* ἀν-οίγνυμι

ἀνέωνται *pf. pass. od ἀνίημι* (= ἀνεῖνται)

ἀν-ηβάω zopet se pomladim

ἀν-ηγέομαι *dep. med. ion.* naštevam, pripovedujem

ἀν-ηγέρθη, ἀν-ήγρετο *gl.* ἀν-εγείρω

ἀν-ήη *gl.* ἀν-ίημι

ἀν-ήλιον *gl.* ἄν-ειμι

ἀν-ήκεστος 2 (*ἀκέομαι*) neozdravljiv, hud, poguben, poln usode; neodpustljiv, neznošen; *χαρά* pogubna, divja radost; *βουλευσαί τι ἀνήκεστον περὶ τινος* obsoditi koga na smrt; *adv.* ἀνηκέστως neizprosno, kruto, trdosrčno

ἀν-ήκοος 2 (*ἀκοή*) ki ne sliši, nevešč, neveden *τινός*

ἀνηκουστέω ne slišim, ne poslušam koga, sem neposlušen, sem nepokoren *τινός, ion. τινί*

ἀν-ήκουστος 2 (*ἀκούω*) nezaslišan, neslišan, grozen, strašen

ἀν-ήκω **1.** prišel, dospel sem gor, gor segam, razprostiram se (do) *εἰς τι; τοῦργον τόδε μετίζον ἀνήκει ἢ κατ' ἐμὰν ῥώμαν* to delo presega moje moči; *πρόσω τῆς ἀρετῆς* zelo sem napredoval v vrlini, sem zelo vrl; *ἐς τοῦτο θράσεος ἀνήκω* prišel sem do tolike predrznosti, postal sem tako predrzen; *ἐς τοῦτο εὐηθείης* do tolike lahkomiselnosti, postal sem tako lahkomiseln; *φρονῶν ... ἐς τὰ ἐμειωτοῦ πρώτα οὐκω ἀνήκω* nisem še prišel do najvišje stopnje svojega spoznanja; *ἐς οὐδὲν ἀνήκει* to ničesar ne dokazuje, to ni prav nič pomembno; *γεωπεῖναι ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκοντες* so, kar zadeva zemljišča, zelo ubogi; **2.** ἀνήκει *εἰς τινα* odvisno je od koga, odvisi od koga, *ἔς τι* nanaša se na kaj; **3. NT** spodobi se, primerno je; *τὸ ἀνήκον* kar se spodobi

ἀν-ήλιος 2 ki je brez sonca, hladen, senčnat, temen

ἀν-ήμελκτος 2 (ἀμέλγω) *ep.* nepomolzen

ἀν-ήμερος 2 neukročen, neobdelan, surov, divji; ὕλη pragozd

ἀν-ηνάμην *gl.* ἀν-αίνομαι

ἀν-ήνεμος 2 (ἀνεμος) ki je brez vetra, brezvetrn, zatišen, ἀνήνεμος πάντων χειμώνων brez zimskih viharjev

ἀνήνοθε [*ep. pf. od ἀνέθω*] (ἀνθος) kipim kvišku, dvigam se κίση, privrem, pritečem na dan αἶμα

ἀν-ήνου(σ)τος 2 (ἀνύω) *ep.* nedovršen, neskončen, brezuspešen

ἀν-ήνωρ, ορος, ὁ (ἀνήρ) *ep.* nemoški, nemožat, bojazljiv

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ [*Et.: prim. stind. nár- 'mož', 'človek', av. nar 'mož', gr. ἀγήνωρ 'pogumen', δρωψ (iz *νρώψ) 'človek', lat. Nerō 'močni', neriōsus 'krepak', osk. ner = lat. vir, nerum = lat. virōrum*] [*v krazi ἀνήρ, ὄνήρ = ὁ ἀνήρ; ep. poet. ἀνέρος, ἀνέρες, ἄνερ; dat. pl. ep. ἀνδρεσσι*] mož, moški, (odrasel) človek; soprog, ženin, vojak, junak (*nav. pl.*); ἀνήρ ὄδε = ἐγώ, ἀνήρ τις nekdo

ἀν-ήριθμος 2 *poet.* = ἀν-ἀριθμος

ἀν-ηρόμην *gl.* ἀνείρομαι

ἀν-ήροτος 2 (ἀρόω) neoran, neobdelan

ἄνησον = ἄνηθον

ἀν-ήφθω 3. *sg. imp. pf. pass. od ἀνάπτω*

ἀνθ-αιρέομαι *dep. med.* [*aor. ἀνθελόμην*] izbiram, volim koga namesto koga τινός τινα

ἀνθ-αμιλλάομαι *dep.* tekmujem, skušam se, preizkušam se, merim se s kom τινί; εἰς τὴν γῆν v tekmi skušam prvi priti na suho

ἀνθ-άπτομαι, *ion. ἀντ-άπτομαι, dep. med.* τινός lotevam se česa tudi jaz, primem (poprimem) za kaj tudi jaz, zgrabim tudi jaz kaj, ukvarjam se (bavim se, pečam se) s čim, posvetim se (posvečam se) čemu πολέμου; dosežem τερμόνων; *o boleznih:* zgrabim, napadem; τινός grajam zaradi česa

ἀνθ-εκτέον [*adi. verb. od ἀντ-έχω*] treba se je držati česa

ἀνθ-έλκω vlečem na drugo stran, vlečem na nasprotno stran

ἀνθέμιον, τό, **ἄνθεμον** (ἄνθος) cvetica, cvetlica, cvet, ἀνθέμια ἐστιγμένους s cvetličnimi

liki (okraski) tetoviran; *poet.* ἄνθεμον χρυσοῦ najdragocenejše zlato

ἄνθεμόεις 3 *ep.* bogat s cveticami (cvetlicami), poln cvetic (cvetic), cvetnat, cvetičast, cvetličast, s cveticami (cvetlicami) okrašen

ἄνθεμόρ-ρῦτος 2 (ῥέω) *poet.* iz cvetic (cvetic) tekoč, γάνος strd

Ἄνθεμοῦς, οὔντος, ὁ Antemunt, mesto v Makedoniji; *preb.* Ἄνθεμούσιος, ὁ Antemuzejec, Antemuntijec

ἄνθεμόδης 2 (εἶδος) cvetličnat, poln cvetic (cvetic)

ἄνθεο *ep.* = ἀνάθου *od ἀνα-τίθημι*

ἄνθερών, ὄνος, ὁ brada, podbradek

ἄνθερίξ, ικος, ὁ (ἀνθέω) klas, bilka, steblo, bil

ἄνθεσαν, **ἄνθετο** = ἀνέθεσαν, ἀνέθετο *od ἀνατίθημι*

ἄνθεσ-φόρος 2 cvetice (cvetlice) noseč

ἀνθέω (ἄνθος) **1.** cvetem, klijem, poganjam iz; **2.** zacvetim, razcvetam se, cvetem, cvetim, sem na vrhuncu slave, sem na vrhuncu moči, doživljam razcvet, imam veliko česa, imam obilo česa ἀνδράσιν; bleščim se

Ἄνθηδών, ὄνος, ἡ Antedon, mesto v Bojotiji

Ἄνθήλη, ἡ Antela, mesto v Fokidi

ἀνθ-ήλιος = ἀντ-ήλιος

ἀνθηρός 3 (ἀνθέω) **1.** cvetoč, cvetličnat, bleščeč; **2.** nov, mlad, močan, silen

ἀνθ-ησάομαι *pass.* tudi jaz se vdam, tudi jaz odneham, tudi jaz se uklonim

ἀνθίζω (ἄνθος) *ion. poet.* krasim s cveticami, barvam; *pt. pf. pass. ἡνθισμένος* sivolas

ἀνθίνός 3 cveten, cvetličnen

ἀνθ-ίστημι, *ion. ἀντ-ίστημι* [*fut. ἀντιστήσω, ἀντιστήσομαι, aor. ἀντέστησα, ἀντέστην, ion. ἀντεστάθην, pl. ἀνθέστηχα*] **1. act.** nasproti postavljam; τρόπαιον tudi jaz postavim zmagovalno znamenje; **2. med.** nasproti se postavljam, upiram se, borim se, postavljam se po robu τινί, πρὸς τινα; ὑπέρ τινος branim; *o stvarih:* ne izteče se komu kaj pogodu, ἀντέστη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα

ἀνθοβολέω (ἀνθο-βόλος) obsipavam s cveticami (cvetlicami), zasipam s cveticami (cveticami)

ἀνθ-ομολογέομαι *med.* **1.** zedinim se, pogodim se s kom πρὸς τινα; **2.** hvalim, slavim τινί *NT*

ἀνθ-οπλιζομαι *med.* tudi jaz se oborožujem proti komu

ἀνθορε *aor. ep. gl. ἀνα-θρώσκω*

ἀνθ-ορμέω usidran sem (nasproti sovražnemu ladjevju) *τινί, πρὸς τινα*

ἄνθος, οὐς, τό cvetica, cvetlica, cvet; *pren.* sijaj, nakit, cvet vojske; *μανίας* višek blaznosti

ἀνθ-οσμίας, ου, ὄ (ἄνθος, ὀσμῆ) blagodišeč, blagovonjav, οἶνος staro vino

ἀνθρακιά, ῆ (ἄνθραξ) *ion. poet.* žerjavica, goreče oglje *NT*

ἄνθραξ, ακος, ὄ oglje *NT*

ἀνθρωπ-ἄρεσκος 2 (ἄρέσκω) ki želi ljudem ugajati, ki želi biti vseč ljudem *NT*

ἀνθρώπειος 3, *ion.* ἀνθρωπήιος 3, ἀνθρῶ-πινος 3 človeški, zemeljski, dostojen človeka, človeku primeren; *subst.* ῆ ἀνθρωπήιη *sc.* δορά človeška koža; πᾶν τὸ ἀνθρώπινον ves človeški rod; τὸ ἀνθρώπινον (*in pl.*) človeške zadeve, zemeljske zadeve, človeške napake, človeške zmote, človeška usoda ipd.

ἀνθρώπιον, τό človeček, človeče, reva

ἀνθρωπίσκος, ὄ = ἀνθρώπιον

ἀνθρωπο-ειδής 2 (εἶδος) *ion.* človeku podoben, v človeški postavi

ἀνθρωπο-κτόνος 2 (κτείνω) ljudi moreč; *subst.* morilec, ubijalec (ljudi) *NT*

ἀνθρωποποιία, ῆ delanje ljudi, ustvarjanje ljudi

ἄνθρωπος, ὄ [*Et.: prim. mik.* a-to-ro-qo; *kljub več predlaganim pojasnilom ostaja etimologija brez potrjene razlage; poskusi:* 1. iz *ἀνδρωπ-ος 'z moškim obrazom'; 2. iz *ἀνδρ-ώπος 'moškega videza'; 3. iz *ἀνθρ(ο)-ωπος 'z bradatim obrazom' (*iz ἀνθερεών* 'brada', 'podbradek'); 4. *izglagolski samostalnik k ἀνατρέπω* 'pokončni', 'zravnani'; 5. *izglagolski samostalnik k ἀνατρέφω* 'gojenec'; *prim. tudi het.* antuhšaš (antuuhhšaš-) 'človek'] **1.** človek; τὰ ἐν ἀνθρώπους človeške zadeve; **2.** človek, mož, soprog, prebivalec, suženj, *pl.* vojaki, sovražniki; *pogosto v zvezi z drugimi subst.:* ἄνθρωπος ὀδίτης popotnik, ὑφάντης tkalec, πολίτης državljan; **3.** = τίς nekdo; **4.** ῆ ἄνθρωπος *ion.* ženska; sužnja, služkinja; v *krazi* ἄνθρωπος, *ion.* ὄνθρωπος

ἀνθρωποφαγέω (ἀνθρωποφάγος) *ion.* jem (žrem) človeško meso

ἀνθρωπο-φύής 2 (φύη) *ion.* človeške narave, človeku podoben, človeški

ἀν-θρώσκω *ion.* = ἀνα-θρώσκω

ἀνθ-υβρίζω *poet.* tudi jaz (v povračilo) žalim koga, tudi jaz (v povračilo) grdo ravnam s kom

ἀνθ-υπάγω tudi jaz (v povračilo) obtožim (zatožim)

ἀνθ-υπατεύω sem prokonzul, sem namestnik *NT*

ἀνθ-ύπατος, ὄ prokonzul, namestnik

ἀνθ-υπέικω tudi jaz popuščam ἀλλήλοισ

ἀνθ-υποπτέομαι *pass.* tudi mene imajo na sumu, tudi mene sumijo

ἀνθ-υπουργέω, *ion.* ἀντ-υπουργέω vrnem (povrnem) uslugo, izkažem (v povračilo) komu uslugo

ἀνία, ῆ, *ion.* ἀνίη [*Et.: prim. stind.* ámīvā 'naldoga', 'muka', *morda tudi lat.* onus (*iz *enos*) 'breme'] muka, nadloga, beda, žalost, bol, bolečina, nejevolja

ἀνιάζω *ep.* [*samo praes. in impf.*] **1. trans.** mučim, nadlegujem, žalostim; **2. intr.** nejevoljen sem, nepotrpežljiv sem, preseda mi kaj; grize me kaj; *τινί* v skrbeh sem zaradi česa

ἀν-ιάομαι [3. *pl. praes. ion.* ἀνεῦνται] *dep. med. ion.* zopet ozdravim, zopet popravim koga

ἀνιᾶρός 3, *ion. ep.* ἀνηρός (ἀνία) [*comp. ep.* ἀνηρέστερος, *sup.* ἀνιαρότατος] **1. act.** nadležen, siten, jezen, neslan, pust; **2. pass.** žalosten, užaljen, otožen

ἀν-ῖᾱτος 2 neozdravljiv; *adv.* ἀνιάτως neozdravljivo, nepopravljivo, ἀνιάτως ἔχω nepoboljšljiv sem

ἀν-ιάχω slavim, poveličujem

ἀνιάω (ἀνία) [*fut.* ἀνιάσω, *ion.* ἀνήσω, *aor. pass.* ἠνιάθην, *ion. pt.* ἀνηθεις, *pf.* ἠνιάμαι, 3. *pl. opt. praes. ep.* ἀνιάωτο] **1. act.** mučim, nadlegujem, žalim, žalostim *τινὰ εἰς τὰ ἔσχατα*; z *dvojnimi acc.* τί τᾶυτ' ἀνιάξ με čemu me s tem žališ; **2. pass.** sem užaljen, nejevoljen, zlovoljen, žalostim se, naveličam se ἐπί τινι, τινί, διά τινα; σοὶ παρεόντι tvoja navzočnost je nadležna, tvoja navzočnost mi preseda; τοῦτ' ἀνιώμαι πάλαι to (ta misel) me že od zdavnaj muči; ἀνηθεις utrujen, naveličan, ἀνιώμενος nejevoljen, zlovoljen

ἀν-ἰδρῦτος 2 (ἰδρῦω) neumoren, neugnan, brez počitka, nestalen, izogibajoč se ljudi

ἀν-ἰδρωτος 2 (ἰδρώω) *ep.* ne poteč se, ne znojen, neoznojen; *adv.* ἀνιδρωτί brez znoja, brez truda, leno, počasi

ἀν-ἰερος 2 *poet.* nesvet, brezbožen; *lat.* impius

ἀν-ἴημι [*impf.* ἀνίην, ἀνίειν, ἀνίεις, ἀνίει, *fut.* ἀνήσω, *aor.* ἀνήκα, ἀνεῖμεν; *pf.* ἀνεῖκα; *ep. praes. pt.* ἀνιέμενος; *fut.* ἀνέσει, *aor. act. 3. pl.* ἀνεσαν, *cj.* ἀνήην, ἀνήη; *ion. pf. pass.* ἀνέωμαι, *NT aor. pass.* ἀνέθην]

I. act. 1. trans. a) gor pošiljam, kvišku mečem, gor puščam; naredim (povzročim), da izvira ὕδωρ; naredim (povzročim), da raste καρπόν; naredim (povzročim), da vzplamti φλόγα; **b)** nazaj pošiljam, domov pošiljam (*Odiseja* 18, 265), odpošiljam; **c)** izpustim, odpustim, osvobodim δεσμῶν, odprem, razbijem θύρετρα, πύλας; *NT* τὰς ζευκτηρίας odvežem vrvi; ὕπνος ἀνίησί τινα spanec zapusti koga, οἶνος ἀνίησί με streznim se; τὸν ἴππον konju popustim vajeti; *pren.* τῷ δῆμῳ τὰς ἡνίας; **d)** τινὰ πρὸς τι ukažem komu iti na delo; spodbujam, priganjam, silim, sčuvam, μάχεσθαι k boju, ἀειδέμεναι k petju; **e)** prepuščam, izročam ἀρχήν; **f)** pripuščam, dopuščam, dovolim, privolim θηρᾶν, pustim rasti τριχῆς (κόμας) αὔξεσθαι; **g)** popuščam, opuščam, zanemarjam; τόξον odpenjam, τὸ σῶμα ἐπὶ ῥαδιοῦργίαν predajam se lenobi, ἐς παιγνίην ἐμαυτὸν predajam se šali, prepuščam se zabavi, τὴν ἀπειλήν pustim grožnje *NT*; **h)** = ἀφίημι zapustim, pustim na cedilu *NT Heb* 13, 5; **2. intr. a)** popuščam, odjenjujem, preneham s čim, neham πέτρας βάλλοντες; αἱ τιμαὶ ἀνείκασιν cene so se znižale; **b)** oslabim, poneham πῆμα, χιόνος βολαὶ skopnim;

II. pass. izpuščen sem, izpustijo me, ἐς τὸ ἐλεύθερον na svobodo; posvečen sem komu, pripadam komu στυγερῷ δαίμονι; določen sem za kaj ἐς τὸν πόλεμον; *NT* τὰ δεσμὰ ἀνέθη ζελεζje je odpadlo; *pt.* ἀνεμμένος razuzdan δίαιτα, nemaren, prost, svoboden;

III. med. razkrijem, razgalim si κόλπον; odrem ἀῖγας

ἀνιηρός = ἀνιαρός

ἀνίκα *dor.* = ἡνίκα

ἀ-νίκητος 2, *dor.* ἀνικάτος nepremagan, nepremagljiv

ἀν-ἴλεως 2 neusmiljen *NT*

ἀν-ἰμάω (ἰμάς) (z jermenom) vlečem kvišku, izvlečem

ἄν-ἰππος 2 *ion. poet. 1.* brez konja, ne jezdeč, λεώς pešci; **2.** neprehoden za konje (za konjenico), za konje (konjenico) neprimeren πεδιάς

ἀν-ίπταμαι = ἀνα-πέτομαι

ἀνιπτό-πους, ποδος, ὄ, ἡ *ep.* ki ima neumite noge, z neumitimi nogami, neumitih nog Σελλοί

ἄ-νιπτος 2 (νίπτω) *ep.* neumit, neopran *NT*

ἄν-ισος 2 ki ima (kako) prednost pred kom, neenak, krivičen

ἀνισότης, ητος, ἡ neenakost

ἀν-ισόω izenačujem, izenačim; *pass. ion.* izenačim se, sem enak τινί

ἀν-ίστημι [*fut.* ἀναστήσω, *poet.* ἀνστήσω, *aor.* ἀνέστησα, *imp.* ἀνστησον, *med.* ἀνίσταμαι, *fut.* ἀναστήσομαι, *aor.* ἀνέστην, *pf.* ἀνέστηκα; *ep. aor. du.* ἀνστήτην, *3. pl.* ἀνέστην, *inf.* ἀνστήμεναι, *pt.* ἀνστάς; *poet. imp. praes.* ἀνίστω]

I. trans. 1. act. a) (pokonci) postavim; dvignem, vzdignem, τινὰ χειρός koga za roko, povzročim (rečem), da kdo vstane; **b)** izženem, preženem, preselim, izselim (prebivalce mesta), prepodim, spodim (ptiča), splašim θηρία, razpodim, razpustim ἐκκλησίαν, ἀνίστάναι τινὰ nagnati (spoditi) koga iz skupščine (*Iliada* 1, 191); **c)** obudim νόσον, σπέρμα *NT*; vzbudim, prebudim (iz spanja), obudim (od mrtvih), spodbujam koga k čemu; dražim, podpihujem proti komu τινί; kličem (vojake) pod orožje; **d)** postavim, (znova) zgradim στήλην, πύργον; **2. pass. in aor. ἀνέστην pregnan sem od koga ὑπό τινος; **3. med. aor. ἀνεστησάμην gradim zase πόλιν;****

II. intr. 1. vstanem, dvignem se, vzdignem se, τοῖσι med njimi; λέξων nastopim kot govornik; τινί vzdignem se proti komu; **2.** ἐκ νόσου ozdravim; *NT* vstanem od mrtvih; **3.** ο *vojaki*: vzdignem se, dvignem se, odpotujem, odpravim se, odrinem; **4.** uprem se χώρα

ἀν-ιστορέω *poet.* sprašujem, poizvedujem

ἀν-ίστω = ἀνίστασο

ἀν-ίσχω = ἀν-έχω

ἀνίσωσις, εως, ἡ (ἀν-ισόω) izenačenje, izenačevanje

ἀν-ιχνεύω *ep.* zasledujem, izsledim, zasledim, najdem

ἀνίων *gl.* ἀν-ειμι

ἀν-νεῖται *gl.* ἀνα-νέομαι

ἀν(ν)ηθον, τό koper, janež

ἀν-οδος¹ 2 [ἀ *priv. in* ὁδός] brezpoten, nedohoden, neprehoden

ἀν-οδος², ἡ (ἀνά, ὁδός) **1.** pot gor, pot navzgor, pot navkreber, pot kvišku; **2.** pot v sredino dežele, potovanje v notranjost (osrčje) dežele

ἀν-οδύρομαι *dep. med.* (glasno) se razjočem, (glasno) zajavkam

ἀ-νοήμων 2 (νοέω) *ep.* neumen, brezumen, nepremišljen

ἀ-νόητος 2 (νοέω) **1.** neumen, brezumen, nerazumen; **2.** nedoumen, nedoumljiv, ki si ga ni mogoče misliti

ἄνοια, ἡ (ἄ-νοος) neumnost, nespamet, nepremišljenost

ἀν-οίγνυμι, **ἀν-οίγω** [*impf.* ἀνέωγον, *fut.* ἀνοίξω, *aor.* ἀνέωξα, *inf.* ἀνοῖξαι, *pf. act.* ἀνέωχα, *pass.* ἀνέωγμαι, *aor. pass.* ἀνέωχθην, *inf.* ἀνοιχθῆναι, *ep. impf.* tudi ἀνῶγον, *iterat.* ἀνοίγεσκον, *poet. aor.* ἀνῶξα] **1.** odpiram, διαθήμας oporočko, ἀπὸ χηλοῦ πῶμα dvignem pokrov skrinje ali omare; **2.** odkrivam, razodevam, spravljam na dan; **3. o mornarjih:** pridem na široko morje; ὡς ἤνοιγε, ἤνοιξε (ὁδόν, πλοῦν) ko si je odprl pot, ko si je utrl pot (= kar najhitreje)

ἀν-οιδέω povzročam, da kaj oteče; *nav. intr.* otečem, narastem, napnem se; *pren. (o jezi)* razsrdim se, razkačim se

ἀν-οίκειος 2 neprimeren za τινός, τινί

ἀν-οικίζω **1.** znova naselim, postavim, sezidam; **2. med. a)** preselim se, naselim se v sredini dežele; **b)** ležim, prebivam v sredini dežele

ἀν-οικοδομέω zopet zgradim, znova sezidam
NT

ἄν-οικος 2 *ion.* = ἄ-οικος brezdomen, brez domovine

ἄν-οικτος 2 **1.** ki je brez usmiljenja, neusmiljen, trdosrčen; **2.** nepomilovan, neobjokovan; *adv.* ἀνοίκτως nepomilovano, neobjoko-

vano, nepomilovaje, ἀνοίκτως κεῖμαι ležim neobjokovan, neobjokovan sem

ἀν-οιμῶζω *poet.* začnem tarnati, (glasno) vzdihujem

ἀν-οιμωκτί *adv.* (οἰμῶζω) brez vzdihovanja, nekaznovano

ἀνοιξις, εως, ἡ (ἀν-οίγνυμι) odpiranje, odprtina; στόματος γονοί, ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος da odprem usta *NT*

ἀν-οιστέος 2 [*adi. verb. od* ἀνα-φέρω] ki ga je treba javiti, o katerem je treba poročati

ἀν-οιστός 3 [*adi. verb. od* ἀνα-φέρω] *ion.* javljen, prijavljen, priglašen pri kom

ἀν-οιστρέω spodbadam, spravljam v bakhantsko divjanje, spravljam v bes (v besnost, v norost), ἐπί τινα proti komu

ἀν-οίσω *gl.* ἀνα-φέρω

ἀνοκωχεύω, **ἀνοκωχή** *gl.* ἀνακωχεύω, ἀνακωχή

ἀνολβία, ἡ nesreča, beda

ἄν-ολβος 2 *poet.*, **ἀν-όλβιος** 2 *ion.* **1.** nesrečen, beden, ἦμαρ dan nesreče, ὧμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων o nesrečne posledice mojih sklepov!; **2.** nepremišljen, zaslepljen

ἀν-όλεθρος 2 *ep.* ki je ubežal pogubi, nepoškodovan

ἀνολκή, ἡ (ἀν-έλκω) potegovanje, vlečenje, vlačenje (ladij iz morja na suho)

ἀν-ολολύζω glasno zakričim (od veselja ali žalosti) **1.** zavriskam; **2.** žalujem, objokujem koga; **3.** razvnemam k veselju, spodbujam
Θήβας

ἀν-ολοφύρομαι *dep. med.* glasno jočem, javkam, objokujem

ἄν-ομβρος 2 *ion.* brez dežja, brezdežen, nedezeven

ἀνομέω (ἄ-νομος) *ion.* ravnam protizakonito (nezakonito, protipostavno, nepostavno) περί τι

ἀνομία, ἡ **1.** brezzakonje, samovoljnost; **2.** nezakonitost, nepostavnost, predrznost, *NT* krivičnost, greh

ἀν-όμματος 2 (ὄμμα) *poet.* ki ne vidi, brez oči

ἀν-όμοιος 2 neenak, nepodoben; ἀνομοίως ἔχω καὶ ὅτε nisem v tako dobrih razmerah kakor takrat, ko ... (= nisem tako spoštovan)

ἀνομοιότης, ητος, ἡ neenakost, nepodobnost, različnost, razlika

ἀν-ομολογέω *in med.* **1.** dogovorim se, zedinim se, πρὸς τινα περὶ τινος s kom o čem; **2.** znova se dogovorim o čem τί, na kratko ponovim, še enkrat povzamem τὰ εἰρημμένα; *z inf.* soglašam s kom, strinjam se s kom, soglasno izjavljam, da

ἀν-ομολογούμενος **3** nesoglasen, protisloven, nasproten

ἄ-νομος **2** nezakonit, nepostaven, protipostaven, krivičen, brezbožen, zločinski; *subst.* ὁ ἄνομος hudodelec, krivičnik, krivičnež, *po-gan NT*

ἀν-όνητος **2** (δόνιημι) **1.** nekoristen, malovreden, brezuspešen; **2.** nedeležan τινός

ἄ-νοος **2 ep., skrvč.** ἄ-νοος, ἄνουν nes pameten, neumen

ἀν-οπαῖα *neutr. pl. ep. v zrak* (skozi dimnik)

Ἄνοπαια, ἡ Anopaja, steza preko gore Ojte

ἀν-οπλος **2**, ἄ-οπλος neoborožen, brez težkega orožja

ἀν-όργατος **2** ki je brez orodja

ἀν-ορθόω [*impf.* ἀνώρθουν] zopet postavim, zopet popravim, zopet sezidam, zopet zgradim, πόλιν povzdigujem k moči, dvigujem, postavljam pokonci ὤμα; *pass. NT* vstanem

ἀν-ορμος **2 poet.** ki je brez pristanišča, ki je brez luke, nesrečen

ἀν-όρνημι *med. ep.* [*v tm.*; **3. sg. aor.** ἀνώρητο] skočim kvišku, vzdignem se, dvignem se, vstanem

ἀν-ορούω *ep.* [*aor.* ἀνόρουσα] poskočim, vzdignem se, dvignem se, planem kvišku, ἐξ ὕπνου vstanem; ἐς οὐρανόν vzpnem se proti nebu, povzpnem se proti nebu

ἀν-όροφος **2 poet.** brez strehe

ἀν-ορύσσω, *at.* ἀν-ορύττω izkopljem, izgrebem, odprem

ἀν-όσιος **2** nesvet, brezbožen, malopriden; νέκυσ neposvečen = nepokopan; ὀσμή duh, smrad nepokopanega mrliča

ἀνοσιότης, ἡτος, ἡ brezbožnost

ἄ-νοσος **2, ion.** ἄ-νοσος brez bolezn, zdrav; τινός prost česa; ἔτος ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας brez drugih bolezn

ἀ-νόστιμος **2**, ἄ-νοστος **2** (νόστος) *ep.* ki je brez vrnitve, ki je brez povratka, ki se ne vrne, ki se ne povrne, θῆκαν ἀνόστους preprečili so jim vrnitev

ἄ-νοος = ἄ-νοος

ἄ-νοσος = ἄ-νοσος

ἀν-ούτάτος **2** (οὐτάω) *ep.* neranjen; *adv.* ἀνούτητί ne da bi (koga) ranil

ἀνοχή, ἡ (ἀν-έχω) **1.** pridrževanje, zadrževanje, ustavljanje; *pl.* premitje; **2. NT** potrpežljivost, potrpljenje

ἀν-στα, ἀν-στάς *gl.* ἀν-ίστημι

ἀν-στρέφειαν *gl.* ἀναστρέφω

ἀν-σχεθέειν, ἄν-σχεο *gl.* ἀν-έχω

ἀν-σχετός **2 ep.** (ἀνέχομαι) = ἀνα-σχετός znosen, pretrpen

ἄντα [*Et.*: *gl.* ἀντί] *ep.* **1. adv.** nasproti, v obraz, naravnost; μάχεσθαι mož z možem, mož na moža, iz oči v oči; στῆ δ' ἄντα σχομένη ustavila se je pred njim; θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐώκει bil je povsem podoben bogovom; ἄντα τιτύσκομαι merim naravnost pred seboj; **2. praep.** *z gen.* pred, proti; ἄντα σέθεν pred teboj, v tvoji navzočnosti

ἀντ-αγοράζω tudi jaz kupim, kupim za kaj

ἀντ-αγωνίζομαι *dep. med.* **1.** borim se, bojujem se s kom τινί, prepiram se, pravdam se s kom; **2.** tekmujem s kom πρὸς τινα, ἔν τινι v čem

ἀνταγωνιστής, οὔ, ὁ nasprotnik, tekmeč, sovražnik

ἀντ-αδικέω tudi jaz storim krivico, povrnem krivico za krivico

ἀντ-αείρω = ἀντ-αίρω

ἀντ-αιδέομαι *dep. pass.* tudi jaz spoštujem, vzajemno spoštujem

ἀνταῖος **3** (ἄντα) *poet.* nasproten, ki je spredaj, sovražen; πλληγή rana na prsni; ἀνταῖαν μ' ἔπαισε (πλληγήν) ranil me je spredaj (= smrtno me je ranil)

ἀντ-αίρω, *ion.* ἀντ-αείρω [*fut.* ἀνταρῶ, *aor.* ἀντῆρα] **1. act. trans.** vzdignem proti komu, dvignem v bran; **2. intr.** postavim se, stopim proti, upiram se τινί; **3. med.** χεῖρας dvigam roke v obrambo, dvigam roke v odpor, ὅπλα τινί zgrabim orožje proti komu

ἀντακαῖος, ὁ *ion.* antakaj (riba, vrsta jesetra ali kečige)

ἀντ-ακούω tudi jaz slišim, slišim v odgovor (kot odgovor), τοῦτον ὡς τεθάψεται da bo dobil ta svoj grob

ἀντ-αλαλάζω tudi jaz zaženem bojni krik, povzročim, da odmeva (da se razlega)

Ἄντακλίδας, ου, ὁ Antalkidas, Spartanec, ki je l. 387 pr. Kr. s perzijskim kraljem sklenil sramoten mir

ἀντάλλαγμα, ατος, τό odkupnina, zamena, zamenjava, ψυχῆς za dušo NT

ἀντ-αλλάσσω, at. **ἀντ-αλλάττω** **1.** zamenjam, spreminjam τί τινη; *med.* zamenjam si kaj, dam za kaj τί τινος; **2.** postavim nasproti; *pass.* ἀντηλλαγμένος τοῦ τρόπου nasproten običajnemu ravnanju

ἀντ-αμείβομαι *dep. med. ion. poet.* **1.** tudi jaz odvrnem, odgovarjam na kaj τινά, τινά τι, πρὸς τινα; **2.** vračam, povračam

ἀντ-αμύνομαι *med.* branim se proti komu, branim se pred kom, maščujem se, vračam zlo za zlo τινά τινη

ἀντ-αναβιβάζω velim (ukažem), naj gre kdo gor,, tudi jaz povzročim, da gre kdo gor, tudi jaz spravim kvišku (gor)

ἀντ-ανάγω **1.** *trans.* tudi jaz spravljam gor, tudi jaz peljem gor, spuščam (ladjo) v morje; **2.** *intr. in med.* peljem se nasproti

ἀντ-αναιρέω pobotam eno z drugim, poravnaj račun z računom

ἀντ-αναμένω tudi jaz čakam, tudi jaz pričakujem

ἀντ-αναπίμπλημι tudi jaz napolnim

ἀντ-αναπληρώω tudi jaz dopolnim, tudi jaz dodam; τὰ ὑστερήματα to, kar je premalo, primanjkljaj, manjkajoče

ἄντ-ανδρος, ὁ namestnik

Ἄντ-ανδρος, ἡ Antandros, mesto v Troadi

ἀντ-άνειμι dvigam se (vzdigujem se) nasproti komu τινί

ἀντ-ανίσταμαι *intr. med. poet.* postavljam se nasproti, stopam nasproti

ἀντ-ἀξιός 3 *ep.* iste vrednosti, istovreden, enakovreden τινός

ἀντ-αξιόω tudi jaz zahtevam, zahtevam v nadomestilo (kot nadomestilo)

ἀντ-απαιτέω **1.** *act.* zahtevam nazaj (kot povračilo); **2.** *pass.* tudi mene kličejo na odgovor

ἀντ-αποδίδωμι **1.** *trans.* zopet dam nazaj, zopet vrnem, zopet povrnem, τὸ ὅμοιον milo za drago; τὴν ἀρετὴν tudi jaz se pokažem vrlega

moža, tudi jaz se izkažem za vrlega moža; povzročim, vzajemno dopustim, postavim nasproti γένεσιν; **2.** *intr.* odgovarjam, ujemam se, skladam se τινί

ἀνταπόδομα, ατος, τό, **ἀνταπόδοσις**, εως, ἡ **1.** ponovna izročitev, vračanje; **2.** povračilo, nadomestilo NT

ἀντ-αποκρίνομαι *med.* odgovarjam na kaj, ugovarjam, prepiram se, τινί s kom NT

ἀντ-αποκτείνω ubijam v povračilo, ubijam iz maščevanja τινά

ἀντ-απόλλυμι **1.** *act.* pogubim iz maščevanja; **2.** *med. in krep. pf. act.* ἀνταπόλωλα umorijo me (umrem) iz maščevanja za koga ὑπὲρ τινος

ἀντ-αποφαίνω nasproti dokažem, dokažem nasprotno, navedem kot protidokaz

ἀντ-άπτομαι *med. ion.* = ἀνθ-άπτομαι

ἀν-ταράξας *poet.* = ἀνα-ταράξας

ἀντ-αρκέω dovolj močan sem za kaj, kos sem komu (čemu), vzdržim kaj, zmožen sem briniti se

ἀντ-ασπάζομαι *dep. med.* tudi jaz pozdravim, tudi jaz objamem, tudi jaz prijazno sprejemem koga

ἀντ-ατιμάζω *poet.* tudi jaz sramotim, tudi jaz (iz maščevanja) opravljam (obrekujem) koga

ἀντ-αυδάω *poet.* (zopet) nagovarjam, ζῶντας θανοῦσιν ἴσα ogovarjam žive enako kakor mrtve

ἀντ-αφροστιάω v povračilo pogostim tudi jaz

ἀντάω (ἀντα) *ep. ion. poet.* [*impf.* ἤντεον] **1.** nasproti prihajam, hodim, spopadem, spopri mem se s kom, napadem koga τινί; srečam koga, snidem se s kom τινός; deležen postanem česa, pridem do česa, (slučajno) dobim kaj od koga δαίτης, μάχης, ξεινίων; κακῶν zadene me nesreča; ὀπωπῆς dobim pogled (vpogled) v kaj, vidim kaj, τινός ὑπὸ τινος trpim, zgodi, dogodi, pripeti se mi kaj od koga; **2.** *pri stvarnem subj.:* tičem se (tikam se) česa, zadevam kaj, segam do, ἄ (*sc.* γονή) δὲ σπέρμα (*acc. ozira*) ἄντασ' Ἐρεχθεῖδ᾽ ἄν ki po krvi dosega Erehteja, ki po rodu sega do Erehteja

ἀντ-εγγράφω vpišem koga namesto nekoga drugega

ἀντ-εἶπον [*aor. k* ἀντί-λέγω] **1. a)** ugovarjal

sem, nasprotoval sem komu, πρὸς τινα ὑπέρ τινος govoril sem proti komu za koga (v njegovo korist); **b)** odgovorim, μηδὲν ἀντειπῶν (ἔπος) brez vsake besede; **2.** κακῶς ἀντειπεῖν τινα zopet slabo govoriti o kom, odgovoriti komu na psovke s psovkami

ἀντ-είρομαι *med. gl.* ἀντ-ερέσθαι

ἀντ-εισάγω **1.** nasprotno tudi jaz vpeljem (uvedem) kaj ali koga, ἀντί τινος namesto drugega ali zato; **2.** vzajemno vpeljem, vzajemno uvedem (v službe) εἰς τι

ἀντ-εκθέω nasprotno tudi jaz planem iz trdnjave

ἀντ-εκπέμπω tudi jaz pošljem (odpošljem) nasproti

ἀντ-εκπλέω odpeljem se proti (nasproti), odjadram proti (nasproti), odplujem proti (nasproti) komu τινί

ἀντ-εκτρέχω tudi jaz planem, odhitim proti sovražniku, tudi jaz napadem

ἀντ-ελπίζω nasprotno tudi jaz upam, vnovič upam, ἄλλα zato pričakujem kaj drugega

ἀντ-εμβάλλω vzajemno napadem, tudi jaz vdrem v napadalčevo deželo

ἀντ-εμβιβάζω vzamem na ladjo koga namesto drugega, vkrcam koga namesto drugega, izmenjam (zamenjam) moštvo (na ladji)

ἀντ-εμπίμπλημι v nadomestilo napolnim, v zahvalo napolnim τί τινος

ἀντ-εμπίμπρημι *ion.* v povračilo zažgem, iz maščevanja zažgem

ἀντ-εξαιτέω nasprotno tudi jaz zahtevam izročitev koga τινά

ἀντ-έξειμι, ἀντ-εξέρχομαι tudi jaz odrinem proti sovražniku, tudi jaz grem proti sovražniku, tudi jaz grem na sovražnika

ἀντ-εξετάζω (preiskujem in) primerjam, vzporejam, kritično presojam

ἀντ-εξόρμησις, εως, ἡ naskok, naval, napad na koga

ἀντ-επάγω nasprotno tudi jaz peljem vojsko proti prihajajočemu sovražniku, tudi jaz grem nad sovražnika

ἀντ-επαινέω tudi jaz hvalim, ponovno hvalim
ἀντ-επανάγομαι *pass.* nasprotno odjadram, tudi jaz odplujem proti sovražniku πρὸς τινα

ἀντ-έπειμι nasprotno grem tudi jaz proti so-

vražniku, nasprotno tudi jaz navalim na so-vražnika

ἀντ-επεξάγω tudi jaz raztegnem bojno vrsto
ἀντ-επέξειμι, ἀντ-επεξελαύνω, ἀντ-επεξέρχομαι odidem, odrinem, tudi jaz grem proti prihajajočemu sovražniku πρὸς τινα

ἀντ-επιβουλεύω kujem naklepe v svojo obrambo, zalezujem koga v povračilo, vračam napad z napadom

ἀντ-επιδείκνυμι **1. act.** nasprotno tudi jaz kaj pokažem; **2. med.** pokažem se tudi jaz s čim nasproti čemu τί τινι

ἀντ-επιθυμέω **1. act.** nasprotno želim (hrepnim, iščem) tudi jaz; **2. pass.** ἀντεπιθυμοῦμαι τῆς ξυνουσίας zopet se želijo družiti z menoj

ἀντ-επικουρέω (nasprotno) tudi jaz pomagam

ἀντ-επιμελέομαι, ἀντ-επιμέλομαι *dep. pass.* tudi jaz skrbim za, vzajemno si prizadevam, vzajemno se brigam za τινός, ὡς, ὅπως

ἀντ-επιστέλλω pisno odgovarjam

ἀντ-επιστρατεύω tudi jaz odrinem (odidem, grem) proti sovražniku z vojsko τινί

ἀντ-επιτάσσω, at. ἀντ-επιτάττω tudi jaz naročim (ukažem, velim)

ἀντ-επιτειχίζομαι tudi jaz postavim (zgradim) trdnjavo proti sovražniku

ἀντ-επιτίθημι naročim v odgovor, ukažem v odgovor; ἐπιστολήν dam komu pismen odgovor s seboj

ἀντ-εραστής, οὔ, ὁ tekmeč (v ljubezni), protierast

ἀντ-ερείδω **1. trans.** podprem kaj, postavljam kaj proti komu; ξύλα podlagam lesene opore; βάσιν čvrsto stopam, krepko stopam; **2. intr.** upiram se, postavim se v bran

ἀντ-ερεῖν, ἀντ-ερεῶ *gl. ἀντι-λέγω*

ἀντ-ερέσθαι [*inf.* k ἀντ-ηρόμην, *aor.* k *ion. praes.* ἀντ-είρομαι] (nasprotno) tudi jaz vprašam, zopet vprašam

ἀντ-ερούομαι *med. poet.* odtehtam, prekašam τινός

ἀντ-έρως, ωτος, ὁ nasprotna ljubezen, vzajemna ljubezen, medsebojna ljubezen

ἀντ-ερωτάω nasprotno tudi jaz vprašam, znova vprašam

ἀντ-ευεργετέω vračam dobroto (z dobroto) τινά

ἀντ-ευνοέω vračam dobrohotnost (z dobrohotnostjo) τινί

ἀντ-ευποιέω = ἀντ-ευεργετέω

ἀντ-έχω, ἀντ-ίσχω [fut. ἀνθέξω, aor. ἀντέσχον, adi. verb. ἀνθεκτέον, ἀνθεκτέα]

I. act. 1. trans. držim kaj nasproti komu ali pred kom τί τινος; χεῖρ' κρατός držim roko pred očmi, ὄμμασι αἴγλαν odbijam svetlobo od oči, štitim oči pred svetlobo; **2. intr. a)** vztrajam, obdržim se, zdržim, πολιορκουμένη obleganje, ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις dolgo časa so se držali; **b)** περί τινος vztrajam pri čem; **c)** trajam, obstajam, zadostujem ὁ σῖτος; ὁ ποταμὸς ἀντέσχε τὸ ῥέεθρον reka zadostuje glede vode = daje, ima dovolj vode, οὐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ παρέχων ni dajala dosti vode, ni mogla zadosti napojiti;

II. med. 1. držim kaj pred seboj v obrambo proti komu τί τινος, τραπέζας ἰῶν svoje mize proti puščicam; **2. a)** držim se česa τινός, ὄχθων držim se bregov, hodim ob obrežju; **b)** težim, iščem, ukvarjam se, bavim se, posvečam se ἀρετῆς, τοῦ πολέμου ne odneham s, z, τῆς θαλάσσης ne dam se odgnati od morja, oprimem se mornarstva; **c)** NT držim se koga, skrbim za, podpiram koga τινός; **d) abs. poet.** držim se, naslanjam se *Sofokles, Filoktet 893*

ἀντέω ion. = ἀντάω

ἀντη, ἡ (ἀντάω) poet. prošnja

ἀντ-ἡλιος 2 poet. obrnjen proti soncu, vzhoden

ἀντην (ἄντα) adv. **1.** nasproti, proti, spredaj (zadet); **2.** v obličje, v obraz, očitno, jasno, ὁμοιωθήμεναι ἀντην biti popolnoma enak, τινὶ εἴκελος, ἐναλίγκιος povsem podoben

Ἀντήνωρ, ορος, ὁ Antenor, Trojanec, svetovalec kralja Priama; *patron.* **Ἀντηνορίδαι**, οἱ Antenoridi = Antenorjevi sinovi, Antenorjevi potomci

ἀντ-ήρης 2 [Et.: gl. ἀραρίσκω] poet. nasproti obrnjen, spredaj ležeč; πλαγαὶ ἀντήρεις στέρνων udarci, namerjeni v prsi

ἀντηρίς, ἴδος, ἡ [Et.: iz ἀντερεῖδω, tj. ἀντί in ἐρεῖδω] opornik, podporni steber

ἀντ-ηρόμην gl. ἀντερέσθαι

ἀντηστis, εως, ἡ (ἀντάω) ep. srečanje; κατ' ἀντηστιν (ravno) nasproti

ἀντ-ηχέω, dor. ἀντ-ᾱχέω kličem nasproti, zagodem, zapojem, prevpijem, odmevam

ἀντί [Et.: iz *debla* *ant- nasproti', 'spredaj', 'ospredje'; gre za lokativ nekega substantiva, ki je ohranjen v het. ḥanza, ḥant-s 'sprednja stran', 'pročelje'; prim. gr. ἄντα, ἀντην, stind. ánti 'nasproti', het. ḥanti 'ločeno', 'posebej', lat. ante 'pred', got. and, nem. ant-, ent- (npr. Ant-wort, ent-sprechen)] *praep. z gen. 1.* vpričo, pred očmi, nasproti νίκης, ἀνθ' ὧν (sc. δένδρων) ἐστηκότες za njimi stoječi; **2. pren. a)** namesto; βελτίους ἐποίησε ἀντί χειρόνων iz slabih državljanov je naredil dobre, πολέμιος ἀντί φίλου κατέστην iz prijatelja sem postal sovražnik; NT ὀφθαλμὸν ἀντί ὀφθαλμοῦ oko za oko; λαβεῖν χάριν ἀντί χάριτος prejemanj milost za milost; ἀντί παιδῶν τῶνδε ἰκετεύομεν zaradi tvojih otrok, pri tvojih otrocih, αἰρέομαι (ἀγαπάω) τι ἀντί τινος bolj cenim, postavljam kaj nad kaj (pred kaj); pogosto stoji z inf. in določnim členom (pri Herodotu tudi brez določnega člena), ἀντί τοῦ ἀρήγειν ni pomagal, ampak; ἀνθ' ὧν = ἀντί τούτων ἅ in ἀντί τούτων, ὅτι zato, da; zato, ker; NT ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας zato, ker nisi veroval; podobno ἀνθ' οὗ ker; ἀντί τοῦ zakaj?; **b)** = ἴσος enak, namesto, kot, za; ἀντί κυνός kakor pes; ἀντί ἰκέταο, πολλῶν λαῶν itd.; ἀντί κασιγνήτου τέτυκται je toliko vreden kot brat; **c)** = ὑπέρ za NT: δὸς ἀντί ἐμοῦ καὶ σοῦ za mene in za tebe; **d)** za comp. = ἦ; στέργω ἀντί σοῦ πλέον bolj kakor tebe

ἀντία nav. pl. od ἀντίος

ἀντιάζω [impf. ion. ἀντιάζον, at. ἡντιάζον; gl. ἀντιάω] **1.** grem nasproti komu, τινὰ δώροισι z darovi, srečam, napadem, grem (v bitko); milo prosim; **2.** deležen postanem česa, dosežem kaj τινός

ἀντι-άνειρα (ἀνήρ) ep. možem enaka, možem kos, možača

ἀντιάω (ἀντί) [tudi ἀντιώω, praes. pt. ἀντιώων, inf. ἀντιάων] **1.** grem, stopim, pridem nasproti, napadam τινός, srečam se s, z τινί, zadenem ob, ὁ ἀντιάσας katerikoli; **2.** deležen sem česa, deležen postanem česa, sprejemem ἱερῶν, delim λέχος; **3. med.** udeležim se česa γάμου

ἀντι-βαίνω 1. stopam nasproti, τινί komu, nasprotujem, postavljam se po robu, upiram se πρὸς τι; 2. πλευραῖσι uprem se, stopim na

ἀντι-βάλλω 1. mečem nasproti komu, stre-ljam nazaj; 2. NT λόγους pogovarjam se

ἀντίβασις, εως, ἡ (ἀντι-βαίνω) odpor, upor

ἀντί-βιος 3 (βία) ep. sovražen, nasproten; adv. ἀντιβίην nasproti, sovražno; ἔρχεσθαι iti v boj, πειρηθῆναι poskusiti se s kom v boju

ἀντι-βλέπω ep. gledam komu v oči, pogle-dam naravnost

ἀντι-βοηθῶ 1. pomagam komu v zahvalo, vzajemno pomagam; 2. pomagam nasprotni stranki

ἀντι-βολῶ (ἀντί-βολος) [impf. ἤντιβόλουν, ἤντεβόλουν, fut. ἀντιβολήσω, aor. ep. ἀντε-βόλησα] 1. grem nasproti, srečam, zadenem slučajno na koga τινί, τάφω prisoten (nav-zoč) sem pri pokopu (pogrebu), φόνω prisoten (navzoč) sem pri umoru; 2. obračam se na koga s prošnjo, prosim τινά; 3. najdem, dobim τινός, udeležim se česa, μαχῆς grem v bitko, γάμος ... ἐμέθεν se mi bliža

ἀντιβόλησις, εως, ἡ, **ἀντιβολία**, ἡ mila, po-nižna, iskrena prošnja

ἀντι-γενεηλογῶ ion. naredim drugačen ro-dovnik, izpeljujem (izvajam) svoj rod druga-če (na drug način)

ἀντι-γνωμονέω (ἀντι-γνώμων) sem naspro-tnega mnenja, τί v čem

Ἀντιγόνη, ἡ Antigona, Ojdipova in Jokastina hči

ἀντι-γραφῆ kar se spiše proti komu ali čemu, protispis 1. pismena tožba, obtožnica; 2. ovržba (tožbe), ugovor (proti zakonitosti tož-be)

ἀντί-γραφος 2 enako pisan, z enakim napi-som, z enako vsebino; subst. τὸ ἀντίγραφον prepis, kopija

ἀντι-γράφω 1. act. pišem proti komu (čemu), odgovarjam pismeno; 2. med. a) ugovarjam, da bi bila tožba dopustljiva, vložim protitož-bo; b) na sodišču zahtevam dediščino

ἀντι-δάκνω ion. zopet grizem

ἀντι-δεξιόομαι dep. med. tudi jaz pozdra-vljam, podam tudi sam komu roko v pozdrav

ἀντι-δέομαι dep. pass. (nasprotno) tudi jaz prosim τινός τι

ἀντι-δημαγωγῶ tekmujem z drugim de-magogom (voditeljem ljudstva), sem tekmec (nasprotnik) drugega demagoga (voditelja ljudstva)

ἀντι-διατίθεμαι med. nasproti se posta-vljam, ustavljam se

ἀντι-δίδωμι dam namesto koga drugega, dam v povračilo, dam (vrnem) v zahvalo, vrnem darilo, povrnem dar; trpim kazen za τιμωρί-αν; τὴν οὐσίαν ponudim zamenjavo imetja

ἀντιδικέω [impf. ἤντιδίκουν] pravdam se s kom περί τινος πρὸς τινα

ἀντί-δικος, ὁ (δίκη) 1. nasprotnik pred sodi-ščem; 2. nasprotnik NT

ἀντι-δοξῶ sem nasprotnega mnenja

ἀντί-δοσις, εως, ἡ zamenjava imetja, ponudba za zamenjavo premoženja

ἀντι-δράω vrnem, povrnem (krivico), ἀντί τι-νος za kaj, κακῶς vrnem zlo za zlo, povrnem zlo z zlom

ἀντι-δωρέομαι dep. med. zopet obdarim, znova podarim, povrnem darilo

ἀντί-θεος 2 ep. bogu enak

ἀντι-θεραπεύω zopet spoštujem (častim), vračam uslugo s protiuslugo, povračam uslu-go z uslugo

ἀντίθεσις, εως, ἡ (ἀντι-τίθημι) protislovje, nasprotje, antiteza

ἀντι-θέω ion. 1. nasproti tečem; 2. tekmujem s kom v teku τινί

ἀντί-θυρον, τό ep. poet. [v pl.] prostor pred hišnimi vrati; predsoba, veža

ἀντι-κάθημαι, ion. **ἀντι-κάττημαι** stojim komu nasproti, taborim nasproti komu

ἀντι-καθίζομαι, ion. **ἀντι-κατίζομαι** use-dem se nasproti komu, utaborim se nasproti komu

ἀντι-καθίστημι, ion. **ἀντι-κατίστημι** [fut. ἀντικαταστήσω, aor. intr. ἀντικατέστην, pf. ἀντικαθέστηκα] 1. a) postavim kaj nasproti komu τινί τι; b) postavim kaj namesto česa, nadomestim; c) pregovorim, pripravim na drugo mnenje, spremenim mnenje koga δε-διότας ἐπί τι; 2. intr. a) postavim se nasproti, postavljam se po robu, upiram se NT; b) sto-pim na mesto koga, postavijo me na mesto koga

άντι-κακουργέω zopet naredim komu škodo, vračam hudo s hudim

άντι-καλέω zopet (v zahvalo) povabim koga

άντι-καταλλάσσομαι *med., at.* **άντι-καταλλάττομαι** zamenjam, dam kaj za kaj τί τινος

άντι-κάττημαι, άντι-κατίζομαι, άντι-κατίστημι *gl.* **άντι-κάθημαι** *itd.*

άντί-κειμαι **1.** ležim nasproti; **2.** nasprotujem; *subst. pt.* **ó άντικείμενος** nasprotnik *NT*

άντι-κελεύω (nasprotno) tudi jaz ukažem (zapovem); *pass.* tudi meni se ukaže ali zapove

άντι-κλάζω povzročim (naredim), da se razlega nasproti; **μέλος βακχεῖον άντέκλαζον ἀλλήλαις** so izmenoma pele pesem Bakhu na čast

άντι-κλαίω *ion.* (nasprotno) jočem tudi jaz, jočem se

Άντί-κλεια, ή Antikleja, Avtolikova hči, Odi-sejeva mati

άντι-κνήμιον, τό (κνήμη) golen, golenica

άντι-κόπτω **1.** sunem nasproti, udarim nazaj, upiram se, oviram; **2.** zadržuje me kaj, pone-sreči se mi kaj

άντι-κρούω = **άντι-κόπτω**

άντι-κρύ, άντι-κρυς [*Et.: iz άντί in κρυ; drugi del ni zadovoljivo pojasnjen; morda je sor. s κέρας, κάρα, κάρη ali pa z glag. κρούω*] **1.** ravno nasproti, naravnost, v obraz, spredaj, naravnost skozi z *gen.*; **2.** naravnost, brez ovinkov, vsekakor, docela, zares; ή **άντικρύ** έλευθερία prava svoboda, resnična prostost

Άντί-κύρα, ή, *ion.* **Άντι-κύρη** Antikira, mesto v Fokidi; *preb.* **Άντικυρεύς,** έως, **ó** Antikirec, Antikirejec

άντι-κύρω [*aor.* **άντέκυρσα**] *poet.* srečam, naletim na, dohitim τινί

άντιλαβή (**άντι-λαμβάνω**) **1.** ročaj, držaj; **2.** slabost, priložnost za napad

άντι-λάζομαι, άντι-λάζυμαι *med. poet.* tudi jaz zgrabim za kaj, čvrsto (trdno) držim τινός

άντι-λαμβάνω **1.** *act.* nasprotno vzamem tudi jaz, dobim kaj v povračilo τί τινος, ujamem; **2.** *med. a)* držim se česa, primem, zgrabim, lotim se česa *πραγματών, πολέμου,* dosežem kaj, polastim se česa *τού θρόνου, του ασφαλούς* pridem na varno mesto; **b)** **ó** λόγος **άντι-λαμβάνεταιί** μου govor mi ugaja, govor me

zanima; **c)** zavzemam se za, delam za *περί τής σωτηρίας,* *podpiram τινός;* **d)** karam, grajam

άντι-λάμπω sijem v obraz, svetim v obraz, jemljem pogled (vid)

άντι-λέγω [*fut.* **άντερω,** *aor.* **άντειπειν,** **άντι-λέξει,** *pf.* **άντειρηκα,** *fut. pass.* **άντειρήσομαι**]

1. govorim proti, ugovarjam, upiram se, tajiim τινί, *πρός τι;* izpodbijam; **ó** **άντιλέγων** nasprotnik; **άντιλέγω** *περί τής βασιλείας* prepiram se za (*tudi* *ύπέρ τινος*), **άντιλεγόμενον** kar si kdo lasti; **2.** odgovarjam, nasprotno trdim, da **ώς, ότι, ού** *ali z inf.*

άντίλεκτος **2** sporen, dvomljiv

άντι-ληπτέον [*adi. verb. od άντιλαμβάνω*] treba se je lotiti česa

άντίληψις, *εως, ή* **1.** (**άντι-λαμβάνω**) kar kdo sprejme za kako stvar, zamena, zamenjava, *pos.* uvoz, uvažanje; **2.** (**άντιλαμβάνομαι**) **a)** prijemanje, prijem, popadanje, napad, bolehanje, oslabelost (zaradi bolezni); **b)** prisvajanje, terjatev *δεκάτης;* **c)** ugovor; **d)** pomoč, pomočnik *NT;* **e)** težava, ovira

άντιλογέω (**άντιλογος**) *poet.* = **άντι-λέγω**

άντιλογία **1.** protigovor, očitek, ugovor *NT;* **2. a)** *NT* pravda, prepir, nasprotovanje, *πρός τινα* sovraštvo; **b)** sodna (sodnijska) obramba, vzajemna razprava; ήλθον *ές άντιλογίαν* prišli so k vzajemni razpravi = začeli so podajati navzkrižna mnenja; **άντιλογίαν έν αύτώ** *έχειν* imeti (v sebi) opravičevalne izgovore

άντι-λογίζομαι *med.* nasprotno tudi jaz pre-računavam, nasprotno tudi jaz preudarjam, nasprotno tudi jaz upoštevam

άντιλογικός **3** sposoben za ugovarjanje, sposoben za izpodbijanje, λόγος sofistichen govor, protigovor

άντι-λοιδορέω psujem, preklinjam tudi jaz, *λοιδορούμενος ούκ άντελοιδορεί* ko so ga preklinjali, ni klel *NT*

Άντί-λοχος, **ó** Antiloh, Nestorjev sin

άντί-λυρος **2** (*λύρα*) enak glasu lire, tak kot lira

άντί-λυτρον, τό odkupnina *NT*

άντι-μάχομαι stojim v boju nasproti komu, borim se proti komu

άντι-μέλλω tudi jaz odlašam, tudi jaz se obotavljam

ἀντι-μέμομαι *med. ion.* zopet grajam, zopet pograjam koga, zopet očitam komu kaj (v svojem odgovoru)

ἀντι-μετρέω odmerjam, vračam, povračam
NT

ἀντι-μέτωπος 2 (μέτωπον) z nasproti obrnjenim čelom (vojske), od spredaj

ἀντι-μηχανάομαι *dep. med.* pripravljam se na odpor; naredim nasprotno, ravnam nasprotno, ukrenem nasprotno, izmišljujem si druga sredstva (v obrambo), σβεστήρια κωλύματα pripravljam se na gašenje, skrbim za gašenje

ἀντι-μίμησις, εως, ἡ od nasprotnika poskušano posnemanje

ἀντιμισθία, ἡ plačilo za kaj, povračilo

ἀντί-μολπος 2 (μολπή) *poet.* nasproti doneč, zvenceč

ἀντι-ναυπηγέω **1.** prav tako (tudi jaz) gradim ladje; **2.** oborožim ladjeve, opremim ladjeve, ladje pripravim za odpor πρὸς τι

ἀντι-νομία, ἡ (ἀντί-νομος) protislovje zakonov, zakonsko protislovje

Ἀντίνοος, ὁ Antinoos, najdrznejši Penelopin snubec

ἀντί-ξοος 2 (ξέω) *ion.* nasproten, sovražen, zoprn

ἀντιόομαι *dep. pass.* (ἀντίος) [aor. ἠντιώθην, fut. med. ἀντιόσομαι] nastopam proti komu, postavljam se nasproti komu, upiram se τινί in τινά

ἀντίος 3 (ἄντα) **1.** nasproti, pred obličjem, spredaj, proti; **2.** nasproti obrnjen, sovražen, protiven, nasproten; *subst.* **ἀντίος**, ὁ nasprotnik, sovražnik; τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται vi nasprotujete; z ἡ: οἱ λόγοι ἀντίοι εἰσὶν ἡ οὐς ἐγὼ ἤκουον besede so povsem drugačne od onih, ki sem jih slišal; ἀδεῖα μὲν, ἀντία δ' οἶσω prinesem sicer prijetne besede, čeprav podajam nasprotno mnenje; ἔσθη ἀντίος stopil je predenj; *adv.* ἀντία, ἀντίον nasproti, pred τινός, ἐκ τοῦ ἀντίου z nasprotne strani, ἀντία, ἀντίον αὐδάα τινά odgovarjam komu, nagovarjam koga, ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη kdor ti ugovarja

ἀντιοστατέω *poet.* nasprotujem, stojim nasproti, piham nasproti

Ἀντιοχίς, ἴδος, ἡ Antiohida, antiška fila

Ἀντίοχος, ὁ Antioh, ime mnogih sirskih kraljev

ἀντιώω = ἀντιάω, ἀντιόομαι

ἀντί-παλος 2 (πάλη) **1.** ki se bori proti komu, boreč se nasproti komu, nasprotujoč, nasproten, sovražen, γνώμαι nasprotujoča si mnenja; *subst.* ὁ ἀντίπαλος nasprotnik, sovražnik, tekmeč, τὸ ἀντίπαλον nasprotje, nasprotna stranka, nasprotni tabor; **2.** ki je v ravnotežju, ki kaj odtehta **a)** enak, enako velik, enako močan τριήρης, δέος; primeren ἦθη, ποιναί; ki je komu kos, ἐς ἀντίπαλα καθίσταμαι imam enako moč, sem v ravnotežju, nisem več močnejši od sovražnika; **b)** neodločen, ἀντίπαλα ναυμαχέω bijem neodločeno morsko bitko

ἀντι-παραβάλλω vzporejam, primerjam τὸ πρὸς τι ali τί τινι

ἀντι-παραγγέλλω **1.** nasprotno tudi jaz zapovem, nasprotno tudi jaz ukažem, dam nasprotno povelje, dam nasproten ukaz; **2.** poganjam se (ženem se, potegujem se) tudi jaz za službo; *subst. pt.* οἱ ἀντιπαραγγέλλοντες nasprotni kandidati

ἀντι-παράγω peljem vojsko proti sovražniku, korakam nasproti ob sovražni vojski, korakam mimo sovražne vojske, korakam ob sovražni vojski

ἀντιπαραγωγή, ἡ odhod proti (nasproti) sovražniku, pohod mimo sovražnika

ἀντι-παραθέω tečem nasproti komu, tečem (bežim) mimo ospredja vojske, ki stoji nasproti sovražniku, prehitim (sovražnika), zajamem (sovražnika)

ἀντι-παρακαλέω, **ἀντι-παρακελεύομαι** *dep. med.* nasprotno tudi jaz pozivam, spodbujam, hrabrim τινί

ἀντι-παραλύπέω tudi jaz škodujem, tudi jaz delam krivico

ἀντι-παραπλέω plovem, plujem, jadram ob obrežju proti sovražnikom

ἀντι-παρασκευάζομαι *med.* tudi jaz se oborožujem, oborožujem se za obrambo

ἀντι-παρασκευή, ἡ nasprotno oboroževanje, oborožena sovražna moč

ἀντι-παρατάσσομαι, *at.* **ἀντι-παρατάττομαι** *med.* postavim se proti sovražniku v bojno vrsto τινί, πρὸς τινα

ἀντι-παρατείνω tudi jaz razširim, postavim nasproti ἄλλον λόγον

ἀντι-παρατίθηναι nasproti postavljam, primerjam, vzporejam τινί

ἀντι-πάρειμι pomikam se ob strani, ki je nasproti sovražniku, grem proti sovražniku τινί

ἀντι-παρεξάγω **1.** *trans.* odpeljem vojsko (ob čem, mimo česa) proti komu; **2.** *intr.* odrinem, dvignem se z vojsko proti komu

ἀντι-παρέρχομαι *dep. med.* grem mimo, preidem (mimo) *NT*

ἀντι-παρέχω **1.** ponujam, dajem v nadomestilo ἐπιπικόν; **2.** zopet povzročim πράγματα

ἀντι-παριππεύω jaham ob vojski nasproti sovražniku

ἀντι-πάσχω tudi jaz trpim, trpim v (kot) povračilo; χρηστά povrne se mi dobro z dobrim

ἀντι-παταγέω nasproti šumim, prešumim, prebobnim τινί

ἀντι-πέμπω **1.** nasproti pošljem; **2. a)** tudi jaz pošljem, φαμένη odgovor; **b)** pošljem poslanca; **3.** nazaj pošljem, pošljem v nadomestilo

ἀντι-πέραια, τὰ (πέρας) *ep.* nasproti ležeča obala

ἀντι-πέραν, ἀντι-πέρας, *ion.* ἀντι-πέρην *adv.* nasproti, onstran, na oni strani, prek, preko τινός; κατ' ἀντιπέρας *in* κατ' ἀντιπέραν (*z gen.*) na oni strani, na onem bregu, ἢ ἀντιπέρας *sc.* γῆ zemlja na nasprotni strani

ἀντί-πετρος **2 poet.** podoben skali, skalnat, kamnit

ἀντι-πίπτω upiram se, postavljam se po robu, ugovarjam *NT*

ἀντι-πλέω jadram, vozim se nasproti komu

ἀντι-πλήξ, ἤγος, ὅ, ἢ (πλήσσω) *poet.* od valov udarjan, od valov oblivan, od valov opljuskan ἀκταί

ἀντι-πληρώω zopet dopolnim, zopet napolnim (*npr.* ladje z moštvo)

ἀντίπλοια, ἢ jadranje (plovba) proti vetru in valovom

ἀντι-ποθέω tudi jaz poželim, zopet ljubim

ἀντι-ποιέω **1.** *act.* nasprotno storim tudi jaz, zopet storim, zopet izvršim τί, τινά τι; vračam, povračam, povrnem, ἀντ' εὖ ποιεῖν zopet dobro delati; **2.** *med.* **a)** prizadevam si, težim za τινός, ἀρετῆς za odliko hrabrosti; πόλεως polastim se mesta; **b)** odrekam komu

kaj, izpodbijam komu kaj τινί τινος, ἀρχῆς; **c)** tekmujem s kom v čem τινί περι ἀνδραγαθίας

ἀντί-ποινα, τὰ povračilo, maščevanje, kazen; ἀντίποινα λαμβάνω maščujem se za koga τινός

ἀντι-πολεμέω vojskujem se s kom τινί; tudi jaz zgrabim za orožje, vzajemno se vojskujem

ἀντι-πολέμιος **2**, ἀντι-πόλεμος **2** sovražen, *subst.* ὁ ἀντιπολέμιος sovražnik

ἀντι-πολιορκέω nasprotno tudi jaz oblegam

ἀντιπολιτεία, ἡ strankarstvo, nasprotna stranka

ἀντι-πολιτεύομαι *dep. med.* sem politični nasprotnik

ἀντι-πορεύομαι *dep. pass.* nasprotno tudi jaz odrinem, nasprotno se tudi jaz napotim, nasprotno tudi jaz potujem

ἀντί-πορθμος **2 poet.** onstran preлива ležeč, onstran morja ležeč

ἀντί-πορος **2** nasproten, nasproti ležeč, onstranski, onostranski

ἀντίπρᾶξις, εως, ἢ nasprotovanje

ἀντι-πρᾶττω, *ion.* ἀντι-πρήσσω ravnjam nasprotno, nasprotujem, upiram se

ἀντι-πρεσβεύομαι *dep. med.* tudi jaz pošiljam poslanca

ἀντι-πρόειμι nasprotno grem tudi jaz proti komu (na koga, nad koga) τινί

ἀντι-προσαγορεύω [*aor. pass.* ἀντιπροσερρήθην] zopet nagovorim, zopet pozdravim, odzdravim

ἀντι-πρόσειμι grem, pomikam se nasproti komu

ἀντι-πρόσωπος **2** (πρόσωπον) z obrazom obrnjen proti komu, ravno od spredaj ἐπιτίθεσθαι

ἀντι-προτείνω tudi jaz prožim, iztegnem (roko), tudi jaz podam (roko) v pozdrav

ἀντί-πρωρος **2**, ἀντί-πρωρος (πρώρα) **1.** s premcem (sprednjo krmo, sprednjim delom ladje) obrnjen proti komu, ἀντίπρωρος γίγνομαι τινι postavim, razvrstim se proti komu ali postavim ladjo proti komu, ἀντιπρώρους ἐμβάλλω napadem od spredaj (povzročim, da kljun ladje zadene v drugo ladjo), τὸ ἀντίπρωρον συγκρούω trčim skupaj s prednjim de-

lom ladje, ἀντίπρωρον (στράτευμα) προσάγω napadam od spredaj; **2. pren.** τὰ ἀντίπρωρα pred očmi (ležeč), jasen, očiten βλέπω

ἀντί-πυλος 2 (πύλη) *ion.* z nasproti stoječimi vrati αὐλαί

ἀντί-πυργος 2 podoben stolpu, enak stolpu

ἀντίρροπος 2 (ἀντι-ρρέπω) **1.** tvorec protitež, tvorec ravnotežje, ustvarjajoč ravnotežje, enako težak, odtehtajoč, enakotežen; ἀγειν ἄχθος λύπης ἀντίρροπον kos biti, prenašati pretežko žalost; **2.** kos, enake vrednosti; *adv.* ἀντιρόπως uravnoteženo, enakotežno, kos (čemu), ἀντιρόπως πρᾶττω τοῖς ἐναντίοις kos sem sovražnikom

ἀντι-σηκώ **1. intr.** sem enako težak, sem enako težek, odtehtam; **2. trans.** spravim v ravnotežje

ἀντισήκωσις, εως, ἡ *ion.* izenačenje, izenačevanje, izravnava, izravnanje

Ἀντισθένης, ους, ὁ Antisten, Sokratov učelec in začetnik kiniške šole

ἀντι-ισόομαι *pass.* enačim se s kom, merim se s kom, imam se za enakopravnega πρὸς τινα

ἀντίσπαστος 2 ki vleče na drugo stran, ὁστέων ki gre do kosti; ὀδαγμός krčevit

ἀντι-σπάω vlečem na drugo stran, odvracam, preprečujem

Ἄντισσα, ἡ Antisa, mesto na Lezbosu; *preb.*

Ἄντισσαῖος, ὁ Antisajec, Antišan

ἀντί-σταθμός 2 *poet.* enake teže; odtehtajoč τινός; nudeč nadomestilo za θηρός

ἀντι-στασιάζω dvignem se (vzdignem se) proti, ustanovim nasprotno stranko, οἱ ἀντι-στασιάζοντες nasprotna stranka; tekmujem s kom τινί

ἀντι-στασιώτης, ου, ὁ član nasprotne stranke, nasprotnik

ἀντιστατέω nasprotujem, upiram se, sem nasprotnik

ἀντι-ίστημι *ion.* = ἀνθ-ίστημι

ἀντιστοιχέω stojim v urejeni bojni vrsti nasproti komu

ἀντι-στρατεύομαι *dep. med.* grem z vojsko proti komu, nad koga τινί; *NT* upiram se, postavljam se po robu

ἀντιστρατηγέω poveljujem proti komu, sem vojskovodja proti komu τινί; sem propretor

ἀντι-στράτηγος, ὁ **1.** poveljnik sovražne vojske; **2.** propretor

ἀντι-στρατοπεδεύομαι *med.* nasprotno se tudi jaz utaborim nasproti sovražniku

ἀντίστροφος 2 nasproti obrnjen, nasproti stoječ, odgovarjajoč, primeren τινί; ἡ ἀντιστροφή nasprotna kitica, antistrofa

ἀντι-ισχυρίζομαι *dep. med.* nasprotno tudi jaz zagotavljam, trdim nasprotno

ἀντι-ίσχω = ἀντι-έχω

ἀντίταξις, εως, ἡ (ἀντι-τάσσω) razvrstitev (vojske) nasproti komu, ἀντίταξιν ποιούμαι postavim se nasproti

ἀντι-τάσσω, *at. ἀντι-τάττω* [3. *pl. pf. pass.* ἀντιτετάχεται = ἀντιτεταγμένοι εἰσίν] **1. act.** postavljam nasproti τινά τινι; **2. pass.** postavijo me, postavljen sem nasproti komu, dvignem se (vzdignem se) nad koga (proti komu) (*o vojski*), τὸ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως medsebojna nezaupljivost in spletke; **3. med.** postavljam se (postavljam svoje) nasproti, τὸ τολμηρότερον pokažem nasproti svojo večjo hrabrost, stopam nasproti (*o vojskovodji*); upiram se πρὸς τι, τινά, τινί

ἀντι-τείνω **1. trans.** razpnem, napnem kaj proti komu, postavljam nasproti; *poet.* νήπι' ἀντι νηπίων vračam neumnost z neumnostjo, povrnem neumno z neumnim, povrnem neumnost z neumnostjo; **2. intr.** upiram se, postavljam se po robu, nasprotujem

ἀντι-τείχισμα, ατος, τό nasprotna utrdba

ἀντι-τεχνάομαι *dep. med. ion.* uporabim nasprotno zvijačo

ἀντιτέχνησις, εως, ἡ nasprotna zvijača, nasprotni naklep, obojestranska spretnost

ἀντί-τεχνος 2 (τέχνη) nasproten (nasprotujoč, nasproti tekmujoč) v kaki veščini (umetnosti), *subst.* tekmeč, nasprotnik v kaki veščini (umetnosti) τινί

ἀντι-τίθημι **1.** postavljam nasproti, primerjam τί τινι, τί τινος; **2.** postavljam ali dajem kaj v nadomestilo τί τινος

ἀντι-τιμάω **1. act.** tudi jaz častim, znova častim, znova počastim τινά, (zopet) odlikujem, τινί s čim; **2. med.** predlagam zase drugo (manjšo) kazen

ἀντι-τιμωρέομαι *med.* nasprotno se tudi jaz

maščujem τινά nad kom, komu, maščujem se za kako stvar

ἀντι-τίνω 1. *act.* pokorim se v povračilo, kaznujejo me za kako stvar; 2. *med. a)* maščujem se nad kom zaradi česa τινά τινος; *b)* τινά δίκην τινός pokorim, kaznujem koga za kaj

ἀντι-τολμάω nasprotno si tudi jaz upam, tudi jaz ravnam pogumno

ἀντίτομον, τό nasprotno zdravilo, protistrup

ἀντι-τοξεύω zopet streljam nazaj, vzajemno streljam z lokom

ἀντι-τορέω *ep.* 1. predrem, prevrtam τινός; 2. vdrem, vlomim, δόμον v hišo

ἀν-τιτος 2 (*ἀντι-τίνω*) *ep.* poplačan, povrnjen, ἀντιτα ἔργα plačana dejanja, poplačana dejanja, povračilo, maščevanje, plača παιδός za sina

ἀντι-τρέφω v zahvalo hranim, v zahvalo redim

ἀντι-τυγχάνω nasprotno tudi jaz dobim, dosežem kot povračilo

ἀντι-τυπέω nazaj udarjam, upiram se

ἀντί-τυπος 2 in 3 (τύπτω) 1. *act. a)* odbijajoč; *b)* trd, nedostopen, uporen, zoprn; 2. *pass.* odbit; spredaj zadet; τύπος ἀντίτυπος (*o kladivu in nakovalu*) protiudarec, στόνος odmevajoč, odjekujoč; 3. podoben; *subst.* τὸ ἀντίτυπον posnetek, slika, podoba *NT*

ἀντι-τύπτω znova udarim

Ἄντι-φάτης, ου, ὁ Antifat, lajstrigonski kralj

ἀντιφερίζω (φέρω) *ep.* vzporejam se, enačim se, zdim se enak komu τινί, τί v čem

ἀντι-φέρω 1. *act.* postavljam nasproti; 2. *med.* postavljam se nasproti, upiram se τινί, μένος kosam se (merim se, tekmujem) s kom v pogumu, μάχη v boju; ἀργαλέος Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι težko je kosati se z Olimpijcem, težko je upirati se Olimpijcu (tj. Zevsu)

ἀντί-φημι ugovarjam, pobijam, prerekam

ἀντι-φθέγγομαι *med. poet.* 1. odgovarjam; 2. odmevam

ἀντι-φιλέω nasprotno tudi jaz ljubim, vračam ljubezem

ἀντι-φιλοτιμέομαι *dep. pass.* tekmujem s kom v častihlepnosti, πρὸς τὴν δόξαν τῶν ἔργων za slavo, da so postavili ta poslopja

ἀντί-φονος 2 *poet.* zopet moreč, iz maščeva-

nja ubijajoč, medsebojno moreč se, ἀντίφονοι δίκαι smrtna kazen za umor, ἀντίφονον στόμα umor maščujoče žrelo

ἀντι-φράττω zapiram

ἀντι-φυλακή, ἡ vzajemna (medsebojna) previdnost (pazljivost, opreznost)

ἀντι-φυλάττομαι *med.* tudi jaz se pazim, tudi jaz se čuvam, tudi jaz sem previden, τινί proti komu

Ἄντι-φῶν, ὦντος, ὁ Antifont, sofist s Krete, Sokratov nasprotnik

ἀντι-φωνέω *poet.* odgovarjam, ugovarjam; ἔρωτας igram (v odgovor) ljubezenske pesmi

ἀντι-χαίρω [*aor.* ἀντεχάρην] tudi jaz se veselim s kom, tudi jaz se nasmehnem τινί

ἀντι-χαρίζομαι *dep. med.* ugodim komu iz hvaležnosti, izkazujem se (kažem se) hvaležnega za kaj, τινί komu

ἀντι-χειροτονέω glasujem proti čemu

ἀντι-χορηγέω sem tekmeč v horegiji

ἀντι-χράω *ion.* [*samo* 3. *sg. aor.* ἀντέχρησε] zadostujem, zadoščam, sem komu dovolj, τῇ στρατιῇ πινόμενος vojski za pitje

ἀντί-χριστος, ὁ Kristusov nasprotnik, antikrist *NT*

ἀντι-ψάλλω priudarjam; ἐλέγους φόρμιγγα spremljam žalostinko s formingo (s plunko, s citrami)

ἀντί-ψαλμος 2 *poet.* skladen, zložen, ubran

ἀντλέω (ἄντλος) 1. črpam vodo (z dna ladje), *NT* zajemam; 2. *poet.* λυπρὸν βίον prebijem, preživim do konca

ἀντλημα, ατος, τό vedro, korec *NT*

ἀντλία, ἡ *poet.*, ἄντλος, ὁ [*Et.*: iz *ἄντλος < *ἄμ-θλο-ς iz *sem-tlo-s, *ide. kor.* *sem-, *sm̥ 'zajemati', 'črpati'; *prim. lat.* sentīna (iz *sm̥tina), *lit.* semiù 'zajemati', 'črpati'] *ep.* morska voda, ki se je nabrala na dnu ladje, ladijska gošča; *pren.* spodnji prostor ladje

ἀντ-οικοδομέω vnovič sezidam; *med.* zaidam predor v zidu

ἀντ-οικτιζέω pomilujem tudi jaz, zopet pomilujem

ἀντολή (ἀνα-τέλλω) = ἀνατολή

ἀντομαι *dep. med.* (ἄντα) *ep. poet.* 1. grem nasproti, srečujem, zadevam ob kaj; ὅθι διπλός ἦντετο θῶρηξ kjer se stikata θῶρηξ *in*

ζῶμα; **2.** ponižno prosim, izprosím, ὑπέρ τι-νος za koga

ἀντ-όμνυμι nasprotno tudi jaz prisežem, ὑπέρ τινος v imenu koga; vložim tožbo

ἀντ-ονομάζω imenujem drugače, τὴν πόλιν Μεσσήνην mestu dam novo ime Mesena

ἀντ-ορύσσω *ion.* delam (kopljem) nasprotni rov (podkop)

ἀντ-οφείλω dolžan sem kaj v zahvalo za kaj, dolžan sem hvaležnost za kaj

ἀντ-οφθαλμέω gledam komu v oči, upiram se, postavljam se po robu *NT*

ἀν-τρέπω *poet.* = ἀνα-τρέπω

ἀντρον, τό [*Et.*: izvira iz ἄνεμος; od tod *lat.* izpos. antrum; *prim.* tudi *arm.* ayr 'votlina', 'jama'; *beseda morda izhaja iz ide. baze* *h₂anh₁- 'dihati', prvotno pa naj bi pomenila '(kraj,) kjer puhti, kjer se kadi'; *prim. gr.* ἄνεμος, *stind.* ániti 'diha', *lat.* animus 'duh', anima 'duša', 'sapa', *sl.* vonj, vonjava, vonjati, vohati] jama, votlina, pečina

ἀντρώδης **2** (εἶδος) jamast, luknjast, jami podoben, poln votlin ali brlogov

Ἄντρον, ὄνος, ὄ, ἡ Antron, mesto na obali Tesalije

ἀν-τυξ, υγος, ἡ **1.** rob, okroglina, okrogli rob ščita; naslon, okrogla stranica, obod voza, voz; **2.** kobilica (lire)

ἀντ-υποκρίνομαι *dep. med. ion.* = ἀνθ-υποκρίνομαι odgovarjam na kako stvar

ἀντ-υπουργέω *ion.* = ἀνθ-υπουργέω vračam (povrnem) uslugo z uslugo, vračam (povrnem) milo za drago

ἀντωμοσία, ἡ (ἀντ-όμνυμι) prisega tožnika in toženca, obtožnica

ἀντ-ωνέομαι *med.* obenem tudi jaz kupujem, obenem tudi jaz ponujam, ponujam več

ἀντ-ωπός **2** (ὠψ) ki je (ki stoji, ki se nahaja) ravno pred očmi

ἀντ-ωφελέω **1.** *act.* znova pomagam, koristim, vračam (povrnem) prejete dobrote τινά; **2.** *pass.* okoristim se s čim, zopet imam korist, prejete dobrote se mi povrnejo ὠφελού-ντα

ἀν-ύβριστος **2** **1.** *act.* ki ne sramoti, ki ne skruni; ne preobilen; **2.** *pass.* neosramočen, neoskrunjen

ἀνυδρία, ἡ pomanjkanje vode, suša

ἀν-υδρος **2** (ὔδωρ) *ion.* brezvoden, suh, sušen; ἡ ἄνυδρος puščava, pustinja

ἀν-υμέναιος **2** *poet.* brez svatovske pesmi, neomožena, μοῖρα usoda neomožene; *neutr. pl. kot adv.* ἀν-υμέναια v deklinškem stanu

ἄνυμι = ἀνώ

ἀ-νύμφευτος **2** (νυμφεύω) *poet.* **1.** neomožena, neoženjen; **2.** nesrečno omožena, nesrečno oženjen, γονὰ ἀνύμφευτος ματρός sad nesrečnega materinega zakona

ἄ-νυμφος **2** (νύμφη) *poet.* **1.** neomožena, neoženjen, νύμφη ἄνυμφος nesrečna nevesta; **2.** ἄνυμφο γάμων ἀμιλλήματα prešušten, zločinski

ἀν-υπέρβλητος **2** (ὑπερ-βάλλω) nepremagljiv, nedosegljiv

ἀν-υπεύθυνος **2** neodgovoren, neomejen

ἀν-υπόδητος **2** (ὑπο-δέω) neobut, bos

ἀν-υπόθετος **2** **1.** brez podlage; **2.** brez pridržka, brez pogoja, brezpogojen, absoluten, absolutističen, neomejen ἀρχή

ἀν-υπόκριτος **2** (ὑπο-κρίνομαι) brez hinavstva, nehinavski, odkritosrčen, nepopačen, čist *NT*

ἀν-ύποπτος **2** nesumen, nesumljiv

ἀν-υπόστατος **2** (ὑπο-στῆναι) nepremagljiv, ki se mu ne more nihče upreti

ἀν-υπότακτος **2** (ὑπο-τάσσω) nepodložen, samostojen, uporen, nepokoren *NT*

ἀνύσιμος **2** (ἀνώ) uspešen, koristen; τὸ διὰ πάντων ἀνύσιμον uspeh, ki se kaže v vseh delih

ἄνυσις, εως, ἡ (ἀνώ) izpolnitev, dopolnitev, uspeh, konec; ἄνυσις οὐκ ἔσσειται αὐτῶν njihovi načrti se ne bodo izpolnili; οὐκ ἄνυσιν δήρομεν nobenega uspeha ne bomo imeli

Ἄνυσις, ιος, εως, ἡ Anizis, mesto v Egiptu

ἀνυστός **3**, *at.* ἀνυστός [*adi. verb. od ἀνύτω*] izvršljiv, izvedljiv, mogoč; ὡς ἀνυστὸν σιγῇ kolikor mogoče tiho, kar najbolj tiho

Ἄνυτος, ὁ Anit, atenski demokrat, eden od Sokratovih tožnikov

ἀνύτω, ἀνύτω *gl.* ἀνώ, ἀνώ

ἀν-υφαίνω znova tkem

ἀνώ, ἀνύτω, *at.* ἀνώ, ἀνύτω; *soobl.* ἄνυμι, ἄνω (ἄ, ὕ) [*Et.*: iz *kor.* *sen- 'doseči' > *deblo* *sn₂-nu-; *prim. stind.* sanóti 'dobiti', 'doseči', *het.* šanh₂-zi 'išče', 'strmi'] [*Obl. fut.* ἀνώσω,

ἀνύσομαι, *aor.* ἤνυσα, ἤνυσάμην, *pf.* ἤνυκα, ἤνυμαι, *pass. aor.* ἠνύσθην, *fut. pass.* ἀνυσθήσομαι, *ep. in poet. fut. in aor. tudi* -σ-

I. act. 1. a) končam, dovršim, opraviṃ οὐκ ἀνύω φθονέουσα z zavistjo ne dosežem ničesar; εὐδαίμων ἀνύσει = εὐδαιμονήσει naposled boš vendar srečen; ἤνυσατ' ἐκτοπίαν φλόγα odpravili ste; **b)** ὀδὸν prehodim, preplavam, *tudi brez* ὀδὸν, πρὸς, εἰς, ἐπὶ τι *in sam acc.*; "Αἶδαν dospem v Had, θάλαμον v spalnico, ἄχθος naložim, natovorim; **2.** dobim, nabavim, pri-skrbim φορβάν; dosežem χρείας; ἀρωγάν po-magam; naredim, da φονέα γενέσθαι; **3.** pou-žijem, uničim, pokončam; *pass.* končam se, izvršujem se, vršim se, potekam, bližam se koncu, πέμπτω ἔτει ἀνομένῳ v teku (tekoma, na koncu) petega leta;

II. med. dosežem zase, izvršim zase

ἀν-ῶ *cj. aor. od ἀν-ίημι*

ἀνῶ¹ [*Et.*: *gl.* ἀνά, ἄνα] *adv.* **1. krajevno:** **a)** *pri glag. premikanja:* gor, navzgor, od obale v deželo, od obale v notranjost, ἢ ἄνω ὀδός pot v notranjost dežele, vzhod, ἢ τύχη ἄνω φέρεται sreča je mila; **b)** *pri glag. mirovanja, subst. in v zvezi z določnim členom:* zgoraj, na vrhu, v notranjosti dežele; τὰ ἄνω zgornji deli, vrhovi, višave, nebo; οἱ ἄνω τόποι notranja dežela, notranjost dežele *NT*; ἕως ἄνω do vrha, αἶψω ὀφθαλμούς ἄνω dvignem oči kvišku *NT*; ὁ ἄνω zgornji, gornji; ἄνω βλέπω živim še, οἱ ἄνω oni, ki še živijo, ὁ ἄνω βασιλεύς perzijski kralj; οἱ ἄνω θεοί nebeški bogovi; *NT* ἢ ἄνω κλήσις nebeški klic; severno, vzhodno, ὅσσον Λέσβος ἄνω ἐέρχει kar Lezbos omejuje na severu; ἢ ἄνω Ἀσίη zgornja Azija; **2. časovno:** prej; **3. z gen.:** nad; **4. v zvezi ἄνω κάτω ποιεῖν, τιθέναι** zmešati, obrniti, preobrniti; *comp.* ἀνωτέρω bolj zgoraj, višje nad; *sup.* ἀνώτατα, ἀνωτάτω najvišje, οἱ ἀνωτάτω najvišji

ἀνώ² = ἀνώ

ἀνώγα *ep. ion. poet.* [*Et.*: *preverb* ἀνα- *in glag. deblo* ωγ-, *ki je sor. z* ἦ 'rekel je' (*iz* *āg-t); *prim. lat.* āiō (*iz* *āgio 'rečem'), adagiō 'pregovor', prōdigium 'napovedano', 'znamenje', *arm.* aī-ac 'pregovor', asem 'reči'] [*stari pf. s praes. pomenom; imp.* 2. *sg.* ἀνωχθι, 3. *sg.* ἀνωγέτω, 2. *pl.* ἀνωχθε, *inf.* ἀνωγέμεν; *plpf.* ἠνώγεα, 3. *sg.* ἠνώγει, ἀνώγει; *poleg tega obl.*

praes. ἀνώγω, *impf.* ἤνωγον, ἄνωγον, *fut.* ἀνώξω, *aor.* ἤνωξα] ukazujem, velevam, zapovedujem, opominjam, priganjam τινά, τινί *in inf.*

ἀνώγαιον, *at.* ἀνώγεων, ω, τό (ἄνω, γαῖα) zgornje nadstropje, žitnica, obednica

ἀνώγεν *ep. impf. od ἀν-οίγω*

ἀνώγω *gl.* ἄνωγα

ἀν-ώδυνος 2 (ὀδύνη) *poet.* brez bolečin, brez boleten

ἄνω-θεν *adv.* **1. a)** od zgoraj, z neba, od vrha, iz višine, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω od vrha do tal *NT*; iz notranje dežele; **b)** *včasih na videz* = ἄνω, οἱ ἄνωθεν borci na krovu; **2. o času:** od začetka, spočetka, od nekdanj, od konca, οἱ ἄνωθεν pradedje, οἱ ἄνωθεν χρόνοι prejšnji časi; **3. NT** znova, vnovič; *tudi s* πάλιν

ἀν-ωθέω [*fut.* ἀνώσω, *aor.* ἀνώσα] **1.** suvam, porivam, potiskam kvišku, nazaj, ναῦν odri-vam (ladjo od brega), πόλιν ἔς τινα izročam mesto v plenjenje; **2.** odvracam, odbijam; **3. med.** odvracam, odbijam od sebe τί

ἀν-ώιστος 2 **1.** (οἶομαι) nenaden, nenadejan, nepričakovan; *adv.* ἀνωιστί; **2. ion.** = ἀν-οι-στός [*adi. verb. od* ἀνα-φέρω]

ἀν-ώλεθρος 2 (ὀλεθρος) nerazrušen, nerazrušljiv, neminljiv, večer

ἀνωμαλία, ἢ neravnost, hrapavost, neenakost, raznovrstnost, nepravilnost

ἀν-ώμαλος 2 (ὀμαλός) neraven, hrapav, neenak, raznovrsten, nepravilen

ἀνωμοτί *adv. ion.* brez prisege

ἀν-ώμοτος 2 (ὄμῳμι) ki ni prisegel, nezaprisežen

ἀν-ώνυμος 2 (ὄνομα) brezimen, neznan, nesla-ven

ἀνώξω *gl.* ἄνωγα

ἀνωρία, ἢ, *ion.* ἀνωρή neugoden čas, neurje, τοῦ ἔτους zima

ἀν-ωρος 2 (ώρα) = ἄωρος negoden, prezgoden

ἀνώσαι, *ion. inf. aor.* ἀνοῦσαι *gl.* ἀνα-φέρω

ἀν-ώσαντες *gl.* ἀν-ωθήω

ἀνώτατος 3 najvišji

ἀνωτάτω *gl.* ἄνω

ἀνωτερικός 3 višje ležeč; τὰ ἀνωτερικά μέρη zgornji deli Male Azije *NT*

άνώτερος 3 višji, prejšnji; *adv.* άνώτερον višje, prej *NT*

άνωτέρω *gl.* άνω

άν-ωφελής 2 (όφελος) nekoristen, malovreden, škodljiv

άν-ωφέλητος 2 (ώφελέω) brezkoristen, nekoristen τροφή, malopriden, izprijen τέκνα; brezploden, neobdelan γῆ

άνωχθι *gl.* άνωγα

άξαντο, άξέμεν *gl.* άγω

ά-ξενος 2, *ion.* in *poet.* **ά-ξεινος** negostoljubljen, pust, neobljuden; Άξεινος πόντος Aksejnos = Negostoljubno morje, *pozneje* Εύξεινος πόντος Evksejnos = Gostoljubno morje = Črno morje

ά-ξεστος 2 (ξέω) *poet.* neobdelan, neotesan, hrapav

άξια, ή [*fem. od άξιος*] **1.** vrednost, (primer-na) cena; **2.** dostojanstvo, čast, ugled; **3.** kar komu pripada ali gre: plača, nagrada, zasluga, kazen, hvala, τῆς άξίας τιμήσομαι predlagal bom kazni, ki jo zaslužim, κατ' άξίαν po zaslugi, po zasluženju, kakor se spodobi; πρὸς τήν άξίαν z ozirom na zaslugo, po zaslugi, po zasluženju; παρὰ τήν άξίαν proti zaslugi, brez lastne krivde, nezaslužen, εὖ πράττειν, ὑπὲρ τήν άξίαν τήν αὐτοῦ proti svoji zaslugi, več kot zasluži (kot je zaslužil)

άξι-αφήγητος 2, *ion.* **άξι-απήγητος** (άφ-ηγέομαι) vreden pripovedi, vreden, da se o njem pripoveduje

άξι-έπαινος 2 (έπαινος) hvalevreden

άξι-έραστος 2 ljubezniv

άξινη, ή [*Et.: sor. z lat. ascia* 'sekira', 'tesača' (iz *ascia), *got. aquizi, nem. Axt*] *ep.* (bojna) sekira

άξιο-βίωτος 2 vreden življenja

άξιο-θαύμαστος 2 vreden občudovanja, čudovit

άξιο-θέατος 2, *ion.* **άξιο-θέητος** (θεάομαι) vreden pogleda, znamenit, lep

άξιό-κτητος 2 (κτάομαι) vreden imetja, vreden pridobitve, vreden, da ga kdo ima ali da si ga pridobi

άξιό-λογος 2 vreden, da se omeni, vreden omembe, znaten, znamenit, ugleden; *adv.* άξιολόγως prav, pošteno

άξιό-μαχος 2 (μάχομαι) kos komu v boju τινί ali z *inf.*

άξιο-μνημόνευτος 2 (μνημονεύω) vreden spomina, znamenit

άξιό-νικος 2 (νίκη) vreden zmage; *comp. z inf.* vrednejši, da kaj doseže, vrednejši, da kaj dobi, άξιονικότερός είμι bolj zaslužim

άξιο-πενθής 2 (πένθος) *poet.* vreden pomilovanja, vreden obžalovanja

άξιό-πιστος 2 verodostojen, verjeten; zanesljiv

άξιος 3 [*Et.: domnevno iz glag. άγω v pomenu* 'tehtati', in *sicer iz* *άκ-τι-ος (ti je nominalna razširitev, morda *άκ-τις > *άξις 'teža', 'utež') iz *kor.* *ag- 'tehtati'; *prim. lat.* agō, agina 'skarje na tehtnici (kjer se giblje jeziček)', exāmen 'jeziček na tehtnici', 'izpit' (iz *ex-agsmen)] enake teže, enake vrednosti, enakotežen **1. abs.** dragocen, lep, dostojen δώρα, άποινα; vrl άνήρ, άξιος άνήρ γίγνομαι izkazujem se vrednega, proslavljam se; dostojen, primeren χάρις; zaslužen δίκη; **2. z gen.:** vreden πολλοῦ, οὐδενός, όλίγου, Έκτορος, σοί δ' άξιον εἶσται άμυβῆς prineslo ti bo dar enake vrednosti; παντός άξίον εἶστι presega vse; ἡμαρ πάντων άξιον dan, ki daje nadomestilo za vse, kar sem pretrpel; **3. z dat.** πολλοῦ άξιος βασιλεῦ pridobil si je veliko zaslug za kralja; **4. z inf. a)** άξίος είμι zaslužim; **b)** άξίον (εἶστι) vredno je, prav je, izplača se, splača se, primerno je, spodobi se, pravično je; τί δ' άξίον μοι τῆσδε τυγχάνειν φυγῆς s čim sem zaslužil to pregnanstvo?, zakaj naj bežim?; **5.** vredna kupčija, dobra kupčija

Άξιος, Άξιός, ό Aksij, reka v Makedoniji

άξιό-σκεπτος 2 (σκεπτομαι) vreden premisleka, vreden upoštevanja, vreden ozira, znamenit

άξιο-στράτηγος 2 vreden poveljevanja, vreden, da poveljuje

άξιο-τέκμαρτος 2 (τεκμαίρομαι) ki dobro (verjetno, verodostojno) dokaže; άξιοτεκμαρτότερον τοῦ λόγου τὸ έργον dejanje bolje dokazuje kakor besede, dejanje je verjetnejše kakor besede

άξιό-χρεως 2, *ion.* **άξιόχρεος** 2 [*neutr. pl. άξιόχρεα*] ki zadostuje potrebi; tako velik (dober, važen), kot je treba; zadosten, primeren, vreden, sposoben, vrl, polnoveljavnen,

tehten, utemeljen πρόφασις; verodostojen μάρτυς; πόλις, δύναμις znamenit, znaten, precejšen

ἄξιόω (ἄξιος)

I. act. **1.** imam za vrednega, štejem za vrednega, τινά τινος koga česa; počastim koga s čim τινί; **2. a)** imam (štejem) kaj za primerno (za prav, za dolžnost), zahtevam, želim, hočem, prosim, prisvajam si τί; **b)** ne pomišljam se, ne sramujem se, drznem si z inf.; **3.** mislim, verujem, sodim, menim z inf., ἴνα, ὅπως;

II. pass. imajo me (štejejo me) za vrednega τινός, spoštujejo me, častijo me;

III. med. imam se za vrednega, οὐκ ἀξιόομαι menim, da kaj ni primerno moji časti (mojemu dostojanstvu)

ἄξιωμα, ατος, τό (ἄξιόω) **1.** čast, vrednost, dostojanstvo, ugled, spoštovanje; **2.** volja, želja, zahteva

ἄξιωσις, εως, ἡ (ἄξιόω) **1.** spoštovanje, čislanje, veljava, ugled, τῆς ἀξιώσεως εἴνεκεν ker ste me tako zelo počastili, da ... = zaradi vaše želje, ki mi je v veliko čast ...; **2. a)** mnenje λαμβάνειν; **b)** prošnja, zahteva; **3.** pomen, veljava ὀνόματος

ἄ-ξύλος **2 1.** [ἀ copul.] drevesnat, gozdnat, poln dreves, porasel z drevjem, ὕλη gost gozd, gosto porasel (dobro zarasel) gozd; **2. ion.** [ἀ priv.] neporasel z gozdovi, negozdnat, brez gozdov

ἄξυμβ-, ἄξυν- = ἄσυμβ- in ἄσυν-

ἄξων, ονος, ὁ [Et.: iz ide. kor. *ag'- 'poganjati', 'premikati'; sor. stind. ákša 'os', lat. axis 'os', stvnem. ahsa 'os', nem. Achse 'os', sl. os] **1.** os; **2. pl.** aksoni, lesene deščice, na katerih so bili vrezani Solonovi zakoni; vrtele se se okrog osi, da so jih lahko brali

ἄοιδή, ἡ, skrč. ᾠδή (ἀείδω) ep. poet. petje, dar petja, pesem, pripoved, pripovedka, bajka

ἄοιδιᾶω ep. prepevam, pojem

ἄοιδιμος **2 ion. ep.** opevan **1.** (iz pesmi, po pesmih) znan, slaven; **2.** zloglasen

ἄοιδός, ὁ, ἡ (ἀείδω) ep. poet. **1.** pevec, pevka, pesnik, pesnica; adi. pojoč, σκληρά sfiga; **2.** čarovnik, zagovarjalec; χρησμῶν oznanjevalec

ἄ-οίκητος **2** (οικέω) na katerem (v katerem) se ne stanuje, nenaseljen, neobljuden; na kate-

rem (v katerem) ni mogoče stanovati; nepripraven za stanovanje, neprimeren za bivanje **ἄ-οικος** **2 1.** ki je brez strehe, ki je brez družine; brez domovine; **2.** ubog; **3.** nepripraven za stanovanje

ἄ-οινος **2 poet. 1.** ki je brez vina; **2.** ki nima vina ali ne mara za vino, ki ne pije vina (o Evmenidah, ker jim pri žrtvovanjih niso darovali vina)

ἄ-οκνος **2** ne obotavljač se, ki je brez obotavljanja, ki se hitro približa, voljan, neumoren, odločen, neustrašen

ἄ-ολλής **2** (εἰλέω) ep. poet. stisnjen (v trumah), zbran, vsi skupaj, skupen

ἄολλίζω (ἀολλής) ep. [aor. pass. ἀολλίσθησαν] zbiram; pass. zbiram se

ἄ-οπλος **2**, **ἄν-οπλος** **2** ki je brez orožja, neoborožen, brez ščita; brez oklepa ἵππος; brez srpov ἄρμα

ἄορ, ἄορος, τό (ἀείρω) [ἄ; dat. ἄορι, acc. pl. ἄορας] meč

ἄ-όρᾱτος **2** (όράω) neopažen, neviden, nevideč

ἄοργησία, ἡ nejezljivost

ἄ-όργητος **2** ki je brez jeze, ki se ne jezi

ἄ-όριστος **2** (όρίζω) neomejen, nedoločen, negotov; γῆ nerazdeljen, sporen

ἄ-ορνος **2** (όρνις) ki je brez ptic, na katerega ne morejo priti niti ptice

Ἄορνος, ἡ Aornos, mesto v Baktriji

ἄορτήρ, ἡρος, ὁ (ἀείρω, ἄορ) naramnica, oprtnica, oprta (na kateri je viselo orožje), orožni pas

ἄοσσητήρ, ἡρος, ὁ [Et.: iz ἀοσσεύ 'pristopim', 'pomagam', ki je ali iterativni deverbativ ali denominativ iz *ἄ-οσσος; sor. je z gr. ἔπομαι in lat. sequor, socius (iz ide. *sq̥h- in *soq̥h-)] ep. pomočnik, branitelj

ἄ-ουτος (οὐτάω) ep. neranjen

ἄοχλησία, ἡ mir

ἀπαγγελία, ἡ poročilo, pripovedovanje

ἀπ-αγγέλλω [impf. iterat. ep. ἀπαγγέλλεσκον, fut. ion. ἀπαγγελέω, aor. ion. ἀπήγγελον] **1.** javljam, poročam, prinašam vest, pripovedujem τινί τι, τὸ πρὸς τινα, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ τὰ κοινά državnim oblastem; **2.** NT slavim, hvalim

ἀ-παγής 2 (πήγνυμι) *ion.* ki ni trden, rahel, mehek, gibčen

ἀπ-αγίνέω *ion.* = ἀπ-άγω odvajam, odpeljujem

ἀπ-αγορεύω [*fut.* ἀπερῶ, *aor.* ἀπεῖπον, *pf.* ἀπέειρα, *aor. pass.* ἀπερρήθη] **1. trans. a)** prepovem, odrečem τινί, μὴ ποιεῖν τι; pu-stim koga na cedilu; **b)** odsvetujem; **2. intr.** utrudim se, izgubim veselje do česa; τὰ ἀπαγορεύοντα obrabljeno, neuporabno

ἀπ-αγριόομαι *pass. poet.* podivjam, razstjen sem

ἀπ-άγγω *ep.* [*fut.* ἀπάγξω, *aor. med.* ἀπηγξάμην] **1.** zadavim; **2. med.** obesim se, ἔκ τινος na kaj

ἀπ-άγω

I. act. 1. odvedem, odpeljem (čete); zapovem, da odpotujejo; odidem, odpotujem, odko-rakam; **2.** pripeljem, privedem (domov); **3.** izročim, plačam, kar sem dolžan δασμόν; **4.** odpeljem (odvedem) v ječo, v smrt τὴν ἐπὶ θανάτῳ *sc.* ὄδόν; **5.** zavedem, odvracam, nagibam, ἐς ὄξύ oblikujem v ost, ostrim;

II. med. odpeljem (odvedem) s seboj (svoje stvari), παρθένον vzamem za ženo

ἀπαγωγή, ἡ **1.** odvedenje, odpeljanje; **2.** plačevanje (davkov); **3.** zaporni predlog, predlog, da se koga zapre

ἀπ-αδεῖν, ἀπ-αδέειν = ἀφαδεῖν *gl.* ἀφ-ανδάνω

ἀπ-άδω pojem nesoglasno, neubrano, napačno

ἀπ-αείρω = ἀπ-αίρω

ἀπ-αθανατίζω **1.** naredim koga nesmrtnega; **2.** verjamem (verujem) v nesmrtnost

ἀπάθεια, ἡ (ἀ-παθής) neobčutljivost, trdosrčnost, topoglavost

ἀ-παθής 2 (παθεῖν) **1.** ne trpeč, brez izgube, nepoškodovan ὑπό, ἀπό, πρὸς τινος; **2.** prost česa τινός, κακῶν ki ni ničesar pretrpel; **3.** neobčutljiv, nevajen česa πρὸς τι; πόνων nevešč česa, ki nerad trpi

ἀπαί = ἀπό

ἀπαιδαγωγότης 2 ki je brez učiteljev, neizobražen

ἀπαιδευσία, ἡ **1.** neolikanost, surovost; **2.** neobvladanje, neobvladovanje, nebrzdanje ὀργῆς

ἀ-παίδευτος 2 (παιδεύω) neolikan, neizobražen, nevešč, nespameten

ἀπαιδία, ἡ pomanjkanje otrok

ἀπ-αίνυμαι, ἀπο-αίνυμαι [*impf.* ἀποαίνυτο] *dep. ep.* od vzamem, ugrabim τινός τι

ἀπ-αιρέω, ἀπαιρεθέω = ἀφ-αιρέω, ἀφ-αιρεθῶ

ἀπ-αίρω, vzpor. obl. ἀπ-αείρω [*impf. iterat. ion.* ἀπαιρέεσκον, *fut.* ἀπᾶρῶ, *aor.* ἀπῆρα]

1. act. proč dvignem, vzdignem, od vzamem *NT*, odmaknem; *intr.* odrinem, τὰς νῆας odplujem, odstranim se; πρεσβεῖαν sprejemem poslanstvo, nastopim poslanstvo; **2. med.** dvignem se, odidem ἐκ πόλιος

ἄ-παις, ἀπαιδος, ὁ, ἡ ki je brez otrok, ki je brez (moških) potomcev ἄρσενος γόνου; οὐσίαι premoženje brez dedičev

ἀπ-αίσιος 2 nesrečo prerokujoč

Ἄπαισός, ἡ Apajz, mesto v Mali Aziji

ἀπ-αἴσσω *ep. poet.* = ἀπ-ἄσσω [*aor.* ἀπῆξα] skočim s česa τινός, odletim, odhitim, oddaljim se, zaidem; γνώμης izgubim zavest

ἀπ-αισχύνομαι *pass.* [*s fut. med.* ἀπαισχυνοῦμαι] od sramu odstopim od česa, zaradi od sramu odjenjam, zaradi (od) sramu preneham s čim

ἀπ-αιτέω iščem, zahtevam nazaj, izterjujem τινά τι; pokličem koga na odgovor λόγον τινά

ἀπαίτησις, εως, ἡ terjatev, zahteva za vrnitev, zahteva, da se kaj vrne

ἀπ-αιτίζω = ἀπ-αιτέω

ἀπ-ακρῖβόω spišem ali izdelam kaj zelo skrbno ali natančno

ἀπ-άλαλκε *gl.* ἀπ-αλέξω

ἀ-πάλαμ(νος) 2 (παλάμη) ki je brez roke **1.** ki je brez pomoči, ki si ne ve (ki si ne zna) svetovati ali pomagati, neodločen, nedelaven, len; **2.** ki mu ni mogoče pomagati, ki mu ni pomoči, nemogoč, neznosen, nespameten, brezbožen

ἀπ-αλγέω **1.** pretrpim, prebolim; **2. NT** zbe-gan sem, otrpnem, obupavam

ἀπ-αλείφω otnem, izbrišem

ἀπ-αλέξω [*fut.* ἀπαλέξῃσο, *ep. aor.* ἀπάλαλκον] *ep. poet.* **1. act.** branim, odbijam, odganjam, odvracam τινά τινος; **2. med. poet.** odbijam od sebe, branim se πρὸς τι

(ἀπ-άλθομαι) [*fut.* ἀπαλήθσομαι] *ep.* popolnoma ozdravim

ἀπαλλαγή, ἡ (ἀπ-αλλάττω) **1.** oddaljenje, od-

daljitev, ločitev, βίου smrt; rešitev, osvoboje-
nje, osvoboditev τινός; **2.** odhod, povratek,
umik

ἀ-παλλαξείω želim se osvoboditi česa, želim
se znebiti česa, želim oditi

ἀπάλλαξις, εως, ἡ = ἀπαλλαγῆ

ἀπ-αλλάσσω, at. **ἀπ-αλλάττω** [fut. ἀπαλλά-
ξω, med. (s pass. pomenom) ἀπαλλάξομαι, pf.
ἀπήλλαχα, krep. aor. ep. ἀπηλλάγην, impf. in
aor. ion. tudi brez avgm.]

I. act. 1. trans. a) oddaljim, odpravim, odpo-
šljem, preženem, odstranim, χειῖρα σφαγῆς
odtegnem roko od, τινά stopim na mesto
koga; **b)** odpuščam, osvobodim, rešim μόρου,
τινά τινος, ἐκ γόων; λόγον končam, prekinem;
κόπος τινά zapusti; **2. intr.** odidem, oddaljim
se, rešim se, uidem ῥᾶον, χειῖρον, κακῶς, s pt.
χαίρων srečno; οὕτως ἀπήλλαξεν ὁ στόλος
tako se je izteklo to početje; πῶς ἀπήλλαχεν
ἐκ τῆς ὁδοῦ kako mu je prijala pot;

II. pass. 1. a) rešim se, osvobodim se, znebim
se (ἀπό) τινος, prost sem česa αἰσχύνης; βίου
umrem; izpustijo me na svobodo (o sužnju);
b) odstopim od tožbe, opustim tožbo, otre-
sem se tožbe ali tožnika, ἀπαλλαχθέντες
μακρῶν λόγων brez mnogih besed, brez bese-
dičenja, brez govorjenja na dolgo in široko;
2. intr. odpotujem, odpravim se, ločim se,
odhajam ἐκ, ἀπό τινος, ἔς τι krenem kam,
πρός τινα prestopim h komu; πολλὸν ἀπηλ-
λαγμένοι θεῶν zelo se razlikujejo od bogov; s
pt. ali inf. neham, preneham kaj delati, εἰπὼν
ἀπαλλάγηθι povej (vendar) hitro; κρῖναι ...
ὄυκ ἀπήλλακτο ni mu manjkalo razsodnosti;

III. med. odstranim svoje, odidem iz dežele

ἀπ-αλλοτριόω odtujim; pass. odtujim se NT
ἀπαλό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ poet. ki ima mehke
lase, z mehкими lasmi, mehkolasi

ἀπ-αλοιάω ep. = ἀπ-αλοάω omlatim, zma-
nem, zdrobim, razdrobim ὄστέα

ἀπαῶλος 3 nežen, mehke, mlad, blag, mehku-
žen; ἀπαλὸν γελάσαι sladko se zasmeljati, na-
muzniti se

ἀπαλότης, ητος, ἡ nežnost, mehkužnost; mla-
dost

ἀπαλο-τρεφής 2 (τρέφω) ep. dobro rejen,
tolst, pitan

ἀπαλῶνω (ἀπαλός) omehčam, pomirim; pass.

postanem mehke, postanem miren, omehčam
se, pomirim se

ἀπ-αμαλδῶνω popolnoma zatemnjujem

ἀπ-αμάω [v tm.] ep. poet. pokosim, odrežem,
odsekam

ἀπ-αμβλῶνω oslabim; pass. oslabim, onemo-
rem, obnemorem εἷς τι za kaj

ἀπ-αμβροτεῖν gl. ἀφ-αμαρτάνω

ἀπ-αμείβομαι dep. med. [aor. pass. ἀπημείφ-
θη] odgovarjam, τινά komu

ἀπ-αμελέομαι pass. ion. poet. popolnoma
sem zanemarjen, popolnoma sem prezrt

ἀπ-αμμένος ion. = ἀφημμένος od ἀφ-άπτω

ἀπ-αμπλακεῖν poet. [inf. aor. ἀπήμπλακον =
ἀφήμαρτον] popolnoma se motim, popolno-
ma se zmotim, popolnoma zgrešim

ἀπ-αμῶνω ep. ion. **1. act.** odvracam, odbijam
τινί τι; **2. med.** odbijam od sebe, τινά branim
se

ἀπ-αναίνομαι dep. med. [aor. ἀπηγηνάμην]
ep. poet. popolnoma zanikam, upiram se, od-
bijam, odrekam, zavracam, abs. in τί

ἀπ-αναίσχυντέω nesramno se obnašam, ne-
sramno (predrzo) trdim kaj

ἀπ-ανᾶλισκω popolnoma porabim; uničim,
pogubim; τὰ ἀπαναλισκόμενα izguba (voja-
kov)

ἀπ-άνευθε(ν) ep. **1. adv.** iz daljave, od daleč,
daleč proč, vstran, posebej; **2. praep.** z gen.
daleč od; θεῶν brez vednosti, v nenavzočno-
sti

ἀπ-ανθῶ odcvetim, ovenem

ἀπ-άνθρωπος 2 **1.** nečloveški, divji; odlju-
den; **2.** ki je brez ljudi

ἀπ-ανίστημι [fut. med. ἀπαναστήσομαι, aor.
ἀπανεστήην, pf. ἀπανεστήκα] **1. act.** prisilim,
pripravim k odhodu; **2. med.** krenem, odi-
dem, izselim se, odrinem, vzdignem se ἐκ,
ἀπό τινος; s pt. πολιορκέων neham oblegati

ἀπανταχόθι, **ἀπανταχοῦ** adv. povsod

ἀπ-αντάω [fut. ἀπαντήσομαι] **1.** srečam, se-
stanem se, snidem se, τινί s kom, ἔς, ἐπὶ τό-
πον na kakem kraju; **2.** grem nasproti, pridem
kam, na kaj ἐπὶ τι; postavljam se po robu,
upiram se, oviram τινί; **3.** pripeti se mi kaj,
dogodi se mi kaj, zgodi se mi kaj

ἀπάντη, **ἀπάντη** adv. ep. **1.** povsod, κύκλω
okoli in okoli; **2.** na vse strani

ἀπάντησις, εως, ἡ srečanje, εἰς ἀπάντησιν nasproti NT

ἀπ-αντικρύ, *ion. ἀπ-αντίον* *adv.* ravno nasproti, ἡ ἀπαντίον ἀκτῆ nasprotna obala, onostranska obala, obala na drugi strani

ἀπ-αντλέω posnemam, jemljem, zajemam stran

ἀπ-ανύω *ep.* popolnoma dovršim; ὁδόν prehodim, οἴκαδε vrnem se

ἄπαξ *adv.* [*Et.: iz ἀ- (ἀ copul. iz ide. *sm̥-; prim. εἷς) in -παξ (iz πῆγνυμι)]* **1.** enkrat, εἰς ἄπαξ za enkrat; **2.** ἄπαξ za ἐπεὶ, ὡς, ἕαν = *lat.* semel; ἄν ἄπαξ brž ko

ἀπ-αξιόω imam (štejem) za nevrednega, zaničujem; odklanjam, zavračam τινά, τί

ἀπαππαπαῖ *poet.* joj!, gorje! (*vzklik bolečine*)

ἀπ-άπτω *ion.* = ἀφ-άπτω

ἀ-παράβατος **2** neminljiv, večern NT

ἀπ-αραίρημαι *ion. pf. pass. od ἀφ-αιρέω*

ἀ-παραίτητος **2** (παρ-αιτέομαι) **1.** neizprosen, strog; **2.** neizogiben

ἀ-παράκλητος **2** (παρ-καλέω) nepoklican, nepozvan, prostovoljen, rade volje, sam od sebe

ἀ-παράλλακτος **2** nespremenjen, popolnoma enak

ἀ-παρασκευάστος **2** (παρ-σκευάζω), **ἀ-παρασκευος** **2** (παρασκευή) neopremljen, neoborožen, nepripravljen NT

ἀπ-αράσσω [*aor. ἀπήραξα, ἀπάραξα*] odbijem, odsekam (glavo), umorim; ὁστέον razbijem, zdrobim; vržem ἀπὸ νῆος z ladje

ἀπ-αρέσκω [*inf. aor. med. ep. ἀπαρέσασθαι*] **1.** *act.* ne ugajam, ne dopadem, nisem všeč τινί; **2.** *med.* (popolnoma) pomirim koga, spravim se s kom τινά

ἀ-παρηγόρητος **2** neutolažen, neutolažljiv, neizprosen

ἀπ-αριθμέω **1.** preštejem, odštejem; **2.** plačam, poplačam

ἀπαρίθμησις, εως, ἡ naštevanje

ἀπ-αρκέω [*fut. ἀπ-αρκέσω*] *poet.* **1.** (popolnoma) zadostujem; **2.** zadovoljim se s čim

ἀπ-αρνέομαι *dep. pass. [fut. ἀπαρνήσομαι, ἀπαρνηθήσομαι, aor. ἀπηρνήθην]* tajim, odrekam, odbijam, branim se τί, z μή in μή ὄυ; NT zatajim ἐμαυτόν

ἀπ-αρνος **2** *ion. poet.* taječ, ἀπαρνόος εἰμι tajim, τινός kaj

ἀπ-αρράσσω *gl. ἀπ-αράσσω*

ἀπ-αρτάω **1. trans. a)** obesim na kaj, navežem na kaj; *pass.* visim; **b)** ločim, oddaljim, odstranim, λόγον τῆς γραφῆς govor od predmeta tožbe; *pass.* ločen, oddaljen sem od česa, ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις ἀπηρητημένοι neoboroženi in neodločeni; **2. intr.** odstranim se, oddaljujem se εἰς τι

ἀπ-αρτί *ion. adv.* ravno, natanko

ἀπ-άρτι *adv.* NT takoj, od zdaj, odslej

ἀπαρτι-λογία, ἡ, *ion. ἀπαρτι-λογίη* točen račun (izračun), natančen račun, natančen izračun, polna vsota

ἀπαρτισμός, ὁ dovršitev, ἔχω εἰς ἀπαρτισμόν dovolj imam, da dodelam NT

ἀπ-ἄρῶω *ion.* zajemam, jemljem, odjemljem, posnemam

ἀπ-αρχή, ἡ (*nav. pl.*) **1.** prvina, prvenec, prvi dar, prvenci; **2.** častno darilo; **3.** NT začetek

ἀπ-άρχομαι *dep. med.* začnem daritev, τρίχας odrežem dlako (daritvene živali, da jo vržem v ogenj in tako začnem daritev); darujem privence

ἄ-πᾶς, ἄπᾶσα, ἄπᾶν [*Et.: ἀ- (ἀ copul. iz ide. *sm̥-; prim. εἷς) in πᾶς*] celoten, ves, vse skupaj; vsak, *pl.* vsi; ἀργύρεος ἄπας ves srebrn, iz čistega srebra; αἰ ἄπασαι νῆες vse ladje (skupaj), πεδίον ἄπαν sama ravnina; τὴν ἐναντίαν ἄπασαν ὁδόν povsem nasprotno pot; ἐξ ἄπαντος na vsak način, ἐς ἄπαν popolnoma, povsem, ὁ ἄπας ἀνὴρ vsak mož

ἀπ-ασπάζομαι *med.* poslavljam se od koga NT

ἀπ-άσσω *gl. ἀπ-αίσσω*

ἄ-παστος **2** (πατέομαι) *ep.* ki ni jedel, tešč; ἐδητύος ἡδὲ ποτήτος brez jedi in pijače

ἀπατάω (ἀπάτη) [*impf. ἡπάτων, fut. ἀπατήσω, aor. ep. ἀπάτησα, fut. pass. ἀπατήσομαι*] **1.** *act.* varam, goljufam, zapeljujem, motim; **2.** *pass.* varam se, goljufam se, varajo me, *pt. pf. ἡπατημένος* φωτός prevaran od (za) moža; τί ἀγγελίας οὐκ ἐμοὶ ἔρχεται ἀπατώμενον katera vest prihaja k meni, ki ni varljiva (lažniva) Sofokles, Elektra 170; pri Platonu (Protagoras 323 a) je ὡς odvisen od τευχῆριον

ἀπ-άτερθε(ν) *ep.* **1. adv.** posamič, posebej,

zase, stran, vstran; **2. praep.** z *gen.* daleč od, oddaljen od

ἀπατεών, ὄνος, ὁ (ἀπατάω) slepar, goljuf, zapeljivec

ἀπάτη, ἡ prevara, slepilo; *pl.* spletke, rovarjenje, λεχέων prevarano upanje na možitev

ἀπατήλιος **2 ep.**, **ἀπατηλός** **3 in 2** (ἀπάτη) goljufiv, varljiv, prevarljiv, lažniv; εἰδέναι biti pravi lažnivec in goljuf, znati samo lagati in goljufati

ἀπάτητος **2** (πατέω) nepoteptan, rahel, prhek
ἀπ-ατῖμάω *ep.* popolnoma preziram

Ἀπατούρια, τά [*Et.*: iz *ἀ copul.* in πατήρ; *prim.* ὁμοπάτωρ = *ἀπατορφόρς; *prim.* tudi *lat.* patruus, *stind.* pítynvaya- 'očetov brat'] apaturije, star praznik Atencev in Joncev; tedaj so otroke vpisovali v fratrije oz. bratovščine (φρατρία)

ἀπάτωρ, ὄρος, ὁ, ἡ **1.** ki je brez očeta *NT*, ositrotel; ἔμοῦ zavržen od mene (od očeta); **2.** neočetovski, za očeta neprimeren

ἀπ-αύγασμα, ατος, τό (αὐγή) žarek, odsev, odsvit *NT*

ἀπ-αυδάω *poet.* prepovem, zabranim, z *inf.* in μή, γῆς τήσδε v tej deželi

ἀπ-αυθαδιάζομαι, **ἀπ-αυθαδιζομαι** *dep. med.* (αὐθάδης) drzno (predrzno, brezobzirno, prevzetno) se obnašam, govorim, delam, ravnam; vedem se prevzetno, prevzeten sem

ἀπ-αυθημερίζω (αὐθήμερον, αὐτός, ἡμέρα) vrnem se še istega dne

ἀπ-αυράω [*samo impf.* ἀπηύρων, ἀπηύρας, ἀπηύρα, *pt. aor.* ἀπούρας, *fut.* ἀπουρήσουσι] **1. ep.** odvzamem, ugrabim τινί τι, oropam koga česa τινά τι; **2.** τινός imam škodo od koga

ἄ-παυστος **2** (παύω) **1.** neugasen, neugasljiv, nepotešljiv διψα; **2.** neprestan, neprenehen, neskončen

ἀπ-αυτομολέω uskočim, prestopim, prebegnem k (sovražniku)

ἀπ-αφίσκω *in med.* [*aor.* ἤᾰφον, *med. opt.* ἀάφοιτο] varam, prevaram, goljufam τινά

ἄ-πεδος **2** [*ἀ copul.* in πέδον] raven; *subst.* τὸ ἄπεδον *ion.* ravnina, ravnica, planjava

ἀπ-έειπε *ep.* = ἀπ-εῖπε

ἀπ-έεργε = ἀπ-εῖργε

ἀπ-εθίζω [*pf.* ἀπείθικα] odvajam, odvadim z *inf.*

ἀπ-εῖδον [*aor. k ἀφ-οράω*] obrnem svoj pogled, pogledam kam ἐς, πρὸς τι; vidim, izvem *NT*
ἀπείθεια, ἡ (ἀ-πειθής) **1.** nepokorščina, nepokornost, neposlušnost *NT*; **2. NT** nevera

ἀπειθέω (ἀ-πειθής), *poet.* **ἀπιθέω** **1.** nepokoren sem, neposlušen sem, τινί, ne poslušam; **2. NT** ne verujem, neveren sem

ἀπ-εἰθη *ion.* = ἀφ-εἶθη, *aor. pass.* od ἀφ-ίημι
ἀ-πειθής **2** (πείθομαι) **1.** ki se ne pusti (ki se ne da) pregovoriti, nepokoren τινί; **2. NT** neveren

ἀπ-εικάζω [*fut.* ἀπεικάσομαι, *adi. verb.* ἀπ-εικαστέον] upodabljam, posnemam, slikam, naslikam, opisujem σῶμα; mislim, predstavljam si; primerjam, vzporejam kaj s čim τινί τι

ἀπ-εικώς, **ἀπεικότως** *gl.* ἀπ-έοικα

ἀπ-ειλέω¹ [*pf. pass.* ἀπέλημαι, *aor. pt.* ἀπειληθείς] *ion.* odrivam, potiskam (na) stran, spravljam v zadrego, spravljam v škripce ἐς ἀπορίην, ἀνάγκην

ἀπ-ειλέω² [*impf.* ἤπειλούν, *3. du. ep.* ἀπειλήτην, *aor.* ἤπειλησα] **1.** grozim, pretim, žugam, zažugam τινί τι *in z inf. fut. in aor.*, ὅτι; **2.** obljubljam, obetam; **3. ep.** baham se, ponášam se z *inf. fut.*; **4. NT med.** = *act.* **1.**

ἀπειλή, ἡ **1.** grožnja, pretnja, žuganje; **2. ep.** bahava obljuba, bahanje

ἀπειλήμα, ατος, τό (ἀπειλέω²) *poet.* grožnja, pretnja

ἀπειλητήρ, ἦρος, ὁ (ἀπειλέω²) *ep.* široko-ustnež, bahač

ἀπειλητήριος **2 ion.**, **ἀπειλητικός** **3** grozeč, preteč, λόγοι grožnje, pretnje

ἀπ-είλοντο *ion. gl.* ἀφ-αιρέω

ἄπ-ειμι¹ [εἰμί; *inf.* ἀπειναι, *ep. cj. praes.* ἀπέησι, *impf.* ἀπέην, *3. pl.* ἀπεσαν, *fut.* ἀπέσομαι *in ἀπεσεῖται*] nisem navzoč, odsoten sem, manjkam, nisem tukaj, (ἀπό) τινος daleč sem od, nimam; λόγου ne udeležujem se govora, nisem navzoč pri govoru; οἱ τ' ὄντες, οἱ τ' ἀπόντες navzoči in nenavzoči = vsi skupaj, τὰς οὐσας ... καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας vse skupaj

ἄπ-ειμι² [*inf.* ἀπείναι, *imp.* ἀπιθι, ἀπει, *impf. ep.* ἀπήη; *adi. verb.* ἀπιτέον] odhajam, odpo-

tujem, odkorakam, grem nazaj, vrnem se, ἐκ βοηθείας potem ko sem pritekel na pomoč; πρὸς βασιλέα prebegnem h kralju; upadem (ο reki); bližam se koncu (ο mesecu); pogosto = umreti; *ind. praes. ima pogosto pomen fut.:* odšel bom

ἀπ-εἶπον, ἀπ-εἶπα [*gl. εἶπον; ep. tudi ἀπέειπε, ἀπόειπε, inf. ἀποειπεῖν in ἀπειπέμεν, pt. tudi ἀποειπών, aor. κ ἀπό-φημι ali ἀπαγορεύω*]

I. act. 1. trans. a) naravnost povem, naznanim, objavim, izrečem; ἀπηλεγέως brezobzirno (odkrito); **b)** odrečem, odbijem, zanikam τί; **c)** prepovem, zabranim τινί, z *inf. in μή*, odpovem (pohod); **d)** odpovem se, odrečem se; μῆνιν opustim jezo, φίλους pustim na cedilu, odrečem pomoč; **2. intr.** oslabim, utrudim se, onemorem, obnemorem, obupam, izgubim pogum;

II. med. ion. ἀπειπάμην **1.** odrečem, odpovem, odbijem, odpodim; **2.** odpovem se, odrečem se *NT*, ne oziram se na τί

Ἀπειραΐη, ἡ *ep.* Apejrajka, prebivalka mesta Apejra (Ἀπειρή); *adv.* **Ἀπειρήθεν** iz Apejre
ἀ-πείραστος 2 (πειράομαι) ki ni poskusil, θεὸς ἀπείραστος κακῶν zlo Boga ne more preizkušati *NT*

ἀ-πείρατος 2, *ion. in ep.* **ἀπείρητος** (πειράομαι) **1. pass.** neposkušen, οὐδὲν ἀπειράτον ἐστὶ τινι vse je poskusil; **2.** neizkušen, neizvéden, nevešč τινός; τὸ ἀπείρατον neizkušnost

ἀπ-εἶργω, *ion.* ἀπ-έργω, *ep.* ἀπο-έργω [*poet. aor. ἀποεργαθεῖν in ἀπειργαθεῖν*] **1. a)** ločim, ločujem, razstavljam ἀχένα τε στῆθός τε; odbijam, odvracam κύμα; podim, odpodim Τρωῶς ἀλθούσης; **b)** izključujem, izločujem, izločam, odstranjujem, zadržujem τινά τινος, τινά ἀπό τινος, *inf. z μή; o vojski:* režem proč, grem mimo, puščam ležati, ἐν ἀριστερῇ na levi; **2. a)** oviram, branim, preprečujem, odvracam τινά τινος, θεὸς ἀπείργωι bog naj to odvrne; **b)** zapiram, oklepam, ἐντός omejujem, obsegam, ἀπεργμένος ἐν τινι zaprt v čem, ὅς (*sc.* Νεῖλος) ἀπεργμένος ῥέει ki teče v novi strugi

ἀ-πείρεσιος 3 *ep. in poet.*, **ἀ-περείσιος** 3 *ep.* [*Et.: gl. ἀ-πειρος²*] neomejen, neskončen, brez konca, neizmeren

Ἀπειρήθεν *gl.* Ἀπειραΐη

ἀπ-εἶρηκα *gl.* ἀπ-αγορεύω

ἀ-πείρητος *gl.* ἀ-πείρατος

ἀπειρία, ἡ (ἀ-πειρος) nevajenost, nenavajenost, neizkušnost, nevednost; ἀπειρία, ὑπ' ἀπειρίας, δι' ἀπειρίαν iz nevednosti, zaradi nevednosti

ἀ-πείριτος 2 *ep.* ki je brez konca, neskončen, brezmejen, neizmeren

ἀπειρό-κακος 2 ki ne pozna zla ali bolečine; τὸ ἀπειρόκακον pomanjkanje slabih izkušenj, dobrodušnost, dobro srce

ἀπειροκαλία, ἡ neokusnost, nepoznanje (nepoznavanje) lepega, surovost, surovo vedenje, ἀπειροκαλία καὶ φωναί divjje vpitje

ἀπειρό-καλος 2 surov, neotesan, neokusen, nedostojen; τὸ ἀπειρόκαλον nedostojno vedenje, neprimerno (neokusno) obnašanje

ἄπειρος, ἡ = ἤπειρος

ἄ-πειρος¹ 2 (πεῖρα) neizkušen, neizvéden, nevešč, neveden, ἀπείρως ἔχω τινός, πρὸς τι neizvéden sem, neizkušen sem v čem

ἄ-πειρος² 2 (πέρας) neomejen, brezmejen, ki je brez konca, neskončen, neizmeren

ἀπειροσύνη, ἡ *poet.* = ἀπειρία

ἀ-πείρων *ep. poet. 1.* (πέρας) neomejen, brezmejen, neskončen, neizmeren; ὕψος zelo dolg, zelo dolgotrajen; δεσμοί iz katerih ni mogoče ubežati, nerazvezljive; **2.** (πεῖρα) neizkušen, nevešč

ἀπ-εἶς *ion. gl.* ἀφ-ίημι

ἀπ-εκδέχομαι (nestrpn) pričakujem *NT*

ἀπ-εκδύομαι *dep. med. NT* slečem παλαῖον ἄνθρωπον, premagam, uženem, razorožim ἀρχάς

ἀπέκδυσις, εως, ἡ odkladanje, odlaganje (oblek), slačenje *NT*

ἀπ-εκλανθάομαι *med. ep.* [*imp. aor. redupl. ἀπεκλελάθεσθε*] popolnoma pozabim, θάμβευς neham se čuditi

ἀπ-ελαύνω, **ἀπ-ελάω** [*gl.* ἐλαύνω; *imp.* ἀπέλα, *impf.* ἀπήλαον] **1. act. a)** *trans.* odženem, preženem, spodim, odpeljem (ἀπό) τινος, odvzamem τινὶ φόβον; odpravim εἰς τόπον, izključim ἀρχῶν; **b)** *intr.* στρατόν odkorakam, odrinem dalje, odidem; ἔππον odjaham ἔς τι, παρά τινα; **2. pass. in med. a)** podijjo me od česa, umikam se, pregnan sem iz česa τινός;

τῆς φροντίδος odvzamejo mi skrb = misel na kaj mi je tuja; **b)** odstopiti moram od česa, odreči se moram čemu τινός

ἀπελεγμός, ὁ graja, zaničevanje, prezir, preziranje εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν priti ob veljavo, izgubiti veljavo NT

ἀπέλεθρος 2 (πέλεθρον) *ep.* neizmeren; *adv.* ἀπέλεθρον neizmerno daleč

ἀπ-ελέσθαι *ion.* = ἀφ-ελέσθαι *gl.* ἀφ-αιρέω

ἀπ-ελεύθερος, ὁ, ἡ [*fem.* tudi ἀπελευθέρα] osvobojenec, osvobojenka

ἀπ-έλκω *gl.* ἀφ-έλκω

ἀπ-ελόμενος *ipd. gl.* ἀφ-αιρέω

ἀπ-επιίζω **1.** obupam, obupavam; **2.** NT upam, pričakujem kaj od koga

ἀπ-εμέω (tudi v *tm.*) [*aor. ep.* ἀπέμεσσα] izmečem, izbruham, izbljuvam

ἀπ-εμνήσαντο *gl.* ἀπο-μυμνήσκομαι

ἀπ-εμπολάω prodajam; χθονός odpeljem, odstranim z zvijačo iz dežele

ἀπ-έναντι *adv.* nasproti, pred, v navzočnosti τινός, proti, zoper ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος NT

ἀπ-εναντίον *ion.* ravno nasproti, ἐς τὴν ἀπεναντίον na nasprotno (drugo) obalo ali obrežje

ἀπ-εναρίζω [*ep.* v *tm.*] oropam, ugrabim (orožje) τινά τι

ἀπ-ένεικα, **ἀπ-ενείχθην** *gl.* ἀπο-φέρω

ἀπ-ενιαυτίζω eno leto sem odsoten, eno leto bivam v tujini

ἀπ-ενέπω *poet.* prepovedujem, zabranim τί *ali acc. c. inf.*

ἀπ-έοικα [*pt. at.* ἀπεικῶς] *pf. s pomenom praes.* nisem enak, podoben, verjeten; *adv.* ἀπεικῶτως, ἀπεικοῦτως neverjetno, nedostojno, krivično; οὐκ ἀπεικῶτως ne brez razloga, naravno, seveda

ἀπ-έπλων *gl.* ἀπο-πλώω

ἄ-περ [*neutr. pl. od ὅσπερ*] *adv.* = ὅσπερ kakor

ἀ-πέραντος 2 (περαίνω) brezmejen, neizmeren, neskončen, ogromen, brezuspešen; Ἐλλησποντος nevaren

ἀπ-εργάζομαι *dep. med. [pf. ima act. in pass. pomen]* dodelam, odslužim, izdelam, dovršim τί, naredim koga za kaj τινά

ἀπεργασία, ἡ izdelovanje, izdelava, izgotava

vljanje, umetniška izvršitev; pridobitev χάριτος

ἀπ-έργω *ion.* = ἀπ-εἶργω

ἀπ-έρδω [*samo pt. aor. ἀπέρξας*] dovršim, dokončam ἱερέια

ἀπερεί = ὅσπερεί kakor

ἀπ-ερείδω **1.** *act.* podpiram, utrjujem; **2.** *med. a)* opiram se, naslanjam se na kaj, držim se česa τινί; **b)** obračam na kaj; τὴν πρὸς τὸ λυποῦν δυσμένειαν ohladim svojo jezo na čem, kar me žali

ἀπερείσιος *ep. gl.* ἀπειρέσιος

ἀ-περίοπτος 2 ki se ne ogleduje, ki ne gleda za čim, ne misleč na, ne skrbeč za τινός

ἀ-περίσκεπτος 2 nepremišljen, površen; *adv.* ἀπερισκέπτως brezskrbno

ἀ-περίσπαστος 2 ki ga ne vlačijo sem ter tja; τὸ ἀπερίσπαστον τῆς ἐξουσίας nemožnost odvzeti komu nadpoveljstvo, tj. kjer ostane nadpoveljstvo v istih rokah; *adv.* ἀπερισπάστως NT nemoteno, neovirano

ἀ-περίτροπος 2 (περιτρέπω) ki ne mara za kaj, ki se ne briga za kaj, brezbrizen, malomaren; *drug:* ki se več ne vrne, ki se več ne povrne

ἀπ-έρξας *gl.* ἀπ-έρδω

ἀπ-έρρηγα *gl.* ἀπο-ρριγέω

ἀπ-ερύκω **1.** odvrčam, zadržujem, odganjam, odbijam, branim τινί τι, τί (ἀπό) τινος; **2.** *med. poet.* vzdržujem se česa, φωνῆς molčim

ἀπ-ερύω *ep.* [v *tm.*] snemam, odiram (kožo)

ἀπ-έρχομαι *med. [fut. ἀπελεύσομαι]* **1. a)** odhajam, odidem, oddaljujem se, εἰς τὰ ὀπίσω odstopim NT; **b)** vračam se nazaj, umikam se πάλιν, οἴκαδε; prebegnem, prestopim h komu παρά τινος πρὸς τινα; **c)** ὀπίσω τινός sledim komu NT; **d)** ἀπελθε τοῦ λόγου nehaj govorniti, εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν vrnem se k stari navadi; **2.** minem, poneham νόσος; umrem ἐξ ἀνθρώπων

ἀπ-ερωῶ *fut.* k ἀπ-αγορεύω

ἀπερωεύς, ἑως, ὁ *ep.* uničevalec, preprečevalec; *adi.* ki (kaj) uniči, ki (kaj) prepreči, ki (kaj) onemogoči

ἀπ-ερωέω *ep.* umikam se, odstopam, opuščam τινός

ἄπ-ες *gl.* ἀφ-ίημι

ἄπ-εσαν *gl.* ἄπ-εἰμι¹

ἀπ-έσσουμε, ἀπ-εσσοῦα, ἀπ-εσσύη *dor. od* ἀποσεύομαι = ὄχγετο odšel je, umrl je

ἀπ-εσσύμεθα *ipd. gl.* ἀπο-σεύω

ἀπ-εστώ, οὔς, ἡ (ἀπ-ειμι¹) odsotnost τινός

ἀ-πευθής 2 (πυλθάνομαι) **1.** neznan, nezasleden; **2.** neživeden, nevešč

ἀπ-ευθύω *poet.* **1.** zravnam, χέρας δεσμοῖς privežem roke na hrbet; **2.** upravljam, vladam πόλιν

ἀπ-ευνάζω uspavam, pomirim, olajšam

ἀπ-εύχομαι *dep. med.* **1.** želim (prosim), da se kaj ne bi zgodilo τί; **2.** preklinjam

ἀπ-εφθος 2 (ἀφ-έψω) *ion.* prekuhan; *pren.* očiščen, čist

ἀπ-εχθαίρω *ep. [cj. aor. ἀπεχθήρω]* **1.** hudo sovražim koga τινά; **2.** navdam z odporom, zbudim komu odpor, zagrenim komu kaj τινί τι

ἀπ-εχθάνομαι *dep. med. [fut. ἀπεχθήσομαι, aor. ἀπηχθόμεν, pf. ἀπήχθημαι, praes. tudi ἀπέχθομαι]* **1.** zasovražim se, sem (postanem) komu zoprn, vzbujam sovraštvo do sebe τινί; **2.** začnem sovražiti, sovražim, mrzím koga τινί

ἀπέχθεια, ἡ (ἀπ-εχθήης) sovraštvo, mržnja, nepriljubljenost πρὸς τινα

ἀπ-εχθής 2 (ἔχθους) zoprn, mrzek, sovražen; *adv.* ἀπεχθῶς zoprno, mrzko, sovražno, ἀπεχθῶς ἔχω τινί sovražen sem do koga, komu

ἀπ-έχω, ep. tudi ἀπίσχω [*fut. ἀποσχίρω, ἀφέξω, aor. ἀπέσχον*] **1. act. in pass. a)** *trans.* odvracam, odklanjam, odbijam, oddaljujem, vzdržujem se τινά τινος; ločim, branim, παράκλῃσιν, μισθόν imam, prejel sem, dobil sem *NT*; *impers.* ἀπέχει dosti je, dovolj je, zadošča *NT*; **b) intr.** oddaljen sem, daleč sem, ločen sem, ἀπό τινος od koga *NT*; razlikujem se; ἀποσχὼν τεσσαράκοντα σταδίους μὴ φθάσαι ἔλθῶν samo še 40 stadijev (je manjkalo), pa bi ga (bil) prehitel; **2. med.** odvracam se od česa, svoje roke držim stran od česa, vzdržujem se česa (ἀπό) τινος *NT*, izogibam se, odneham od, ne dotaknem se, prizanašam φίλων

ἀπ-έψω *ion.* = ἀφ-έψω [*fut. ἀπεψήσω, pf. pass. ἀπέψημαι*] skuham, zvarim

ἀπ-έωσε *gl.* ἀπ-ωθέω

ἀπ-ηγέομαι *ion.* = ἀφ-ηγέομαι

ἀπ-ηλεγέως *adv.* naravnost, brezobzirno, odkritosrčno, iskreno

ἀπ-ἦλιξ, ικος, ὁ *ion.* = ἀφ-ἦλιξ ki ima mlado-stna leta za seboj, postaran, starikav

ἀπ-ηλιώτης, ου, ὁ *ion.* = ἀφ-ηλιώτης (ἀνεμος) vzhodni veter, vzhodnik

ἀ-πήμαντος 2 (πημαίνω) nepoškodovan

ἀπ-ήμβροτον *gl.* ἀφ-αμαρτάνω

ἀπημοσύνη, ἡ nepoškodovanost, zdravje

ἀ-πήμων 2 (πήμα) ki je brez bolečine **1.** nepoškodovan, srečen νόστος; **2.** neškodljiv, ugoden, koristen μῦθος, ὕπνος

ἀπήνη, ἡ [*Et.:* *izvor besede ni zanesljivo pojasnjen; po eni od domnev naj bi šlo za malo-azijsko besedo, druga, ki je sicer vprašljiva, jo povezuje s subst. πήγος 'tkanina' (prim. lat. pānnus) in njen prvotni pomen naj bi bil 'z rjuho pokrit voz'; prim. tudi tes. καπάνη, καπάνη tkanina]* apena, štirikolesni tovorni voz; ναῦα ladja

ἀπ-ηνήνατο *gl.* ἀπ-αναίνομαι

ἀπ-ηνής 2 (ὄπηνη) *ep.* neprijazen, trd, trdosrčen, nemil, ἀπηνέα οἶδα neprijazen sem, *subst.* τὸ ἀπηνές nepopustljivost

ἀπ-ηόριος 2 (ἀείρω) *poet.* viseč, κλώνες veje, ki se na široko razprostirajo

ἄ-πηρος 2 *ion.* nepohabljen, nepoškodovan

ἀπ-ηύρων *gl.* ἀπ-αυράω

ἀπ-ήωρος 2 (ἀείρω) *ep.* (v zraku daleč nara-zen) viseč, visok ὄζου

Ἀπία *sc.* γῆ Ἀπία = Peloponez, *zlasti* Argolida
ἀπ-ιάλλω [*Et.:* *lak.-dor. za ἀποπέμπω*] pošiljam, odpošiljam οἶκαδε

Ἀπιδανός, ion. Ἴπιδανός, ὁ Apidan, Penejev pritok v Tesaliji

ἀπ-ίημι *ion.* = ἀφ-ίημι

ἀ-πίθανος 2 **1.** ki ne more prepričati (koga), neverjeten; **2.** ki težko verjame, neveren, trdoglav

ἀπιθέω = ἀπειθέω

ἀπ-ικνέομαι, ἄπιξις *ion.* = ἀφ-ικνέομαι, ἄφιξις

ἀπ-ίλλω izključim, zaprem vrata pred kom
ἀπινύσσω (πινυτός) **1.** nezavesten sem; **2.** nespameten sem

ἄπιος 2 (ἀπό) odležen, oddaljen

ἀπ-ἰπόω *ion.* izžemam, iztlačim

Ἄπις, ἰδος, ἰος, ὁ Apis, bik, ki so ga Egipčani po božje častili

ἀπ-ισώω enačim, izenačim, poravnam, poravnavam

ἀπιστέω (ἄ-πιστος) **1.** ne verujem, ne verjamem τινί τι; *NT* neveren sem, dvomim o čem, ne zaupam τινί; *pass.* ne zaupajo mi, ne verjamejo mi, ne zaupa se mi, ne verjame se mi; ἀπιστεῖται ἢ γνῶσις τοῦ οἰκείου ni bilo mogoče ugotoviti, ali je kdo prijatelj ali sovražnik; **2.** nepokoren sem, ne poslušam τινί; *pl.* ἀπιστούμενος neverjeten, nepričakovan

ἀπ-ίστημι *ion.* = ἀφ-ίστημι

ἀπιστία, ἡ, *ion.* **ἀπιστίη** (ἄπιστος) **1.** romanjkanje vere; *NT* nevera, slaba vera, nezaupanje; nezaupnost, sum, sumnja, dvom; ὑπὸ ἀπιστίας zaradi nezaupnosti = ker ni verjel, ἀπιστίαν ἔχω περί τινος dvomim; **2.** nezanesljivost, nezvestoba, nestanovitnost πρὸς τινα; **3.** neverjetnost ἐς ἀπιστίαν ἀπίκται tega ni mogoče več verjeti; ἐς ἀπιστίαν καταπίπτω sem (postanem) nevreden zaupanja, ne verjamejo mi (več)

ἄ-πιστος 2 (πίστις) **1. a)** ki mu ni mogoče verjeti, nezanesljiv, nezvest; **b)** neverjeten, τὸ ἐλπίδων ἄπιστον οἰκούρημα τῶν ξένων varstvo tujcev, ki so ostali proti pričakovanju zvesti; **2. a)** neveren, nezaupen, nezaupljiv, ἄπιστος εἶ tega ti ne moremo verjeti, ἄπιστον ποιῶ τινα osumim koga, *NT* ὁ ἄπιστος nevernik, pogan; **b)** *poet.* nepokoren, neposlušen τινί; *adv.* ἀπίστως nezanesljivo, nezaupljivo, ἀπίστως ἔχω nezanesljiv sem

ἀπιστοσύνη, ἡ *poet.* = ἀπιστία

ἀπ-ισχυρίζομαι *dep. med.* branim se, upiram se, odločno odbijem kaj

ἀπ-ίσχω *gl.* ἀπ-έχω

ἀπ-ιτέον *gl.* ἄπ-ειμι²

ἄ-πλαστος 2 (πλάσσω) nelep, orjaški, velikanski

ἄ-πλάτος 2 (πελάζω) *poet.* ki se mu ni mogoče ali ne sme približati; grozen, strašen αἴσα

ἄ-πλετος 2 neizmeren, neštevilen; silen

ἄ-πλευστος 2 (πλέω) po katerem se še nihče ni vozil, τὸ ἄπλευστον morje, po katerem se nihče ni plul

ἄ-πληκτος 2 (πλήσσω) ki ne potrebuje udarca, ki ga ni treba poganjati

ἀπληστία, ἡ (ἄ-πληστος) nenasitnost, pohlep po τινός

ἄ-πληστος 2 (πίμπλημι) **1.** neizpolnjen, prazen; **2.** nenasiten, lakomen, pohlepen, neizmerno velik χάρα

ἄπλοια, ἡ, *ion.* **ἀπλοῖη** neugoden čas za vožnjo po morju, oviranje morske vožnje, tišina; *pl.* neugodni vetrovi, nasprotni vetrovi

ἀπλοῖζομαι *dep. med.* (ἀπλόος) pošteno ravnati, πρὸς τινα ἅπαντα v vsem do koga

ἀπλοῖς, ἰδος, ἡ *ep.* preprost, enoguben χλαῖνα, *opp.* διπλῆ in δίπλαξ

ἄ-πλόος 3, *skrč.* **ἀπλοῦς**, ἀπλῆ, ἀπλοῦν [*comp.* ἀπλοῦστερος, *sup.* ἀπλοῦστατος] enojen, enostaven; preprost, naraven, prostodušen, odkritosrčen, odkrit, pošten, resničen; *o poti:* ravna, kratka; *NT* prost, nepokvarjen, zdrav ὄμμα; *subst.* τὸ ἀπλοῦν preproščina, preprostost, odkritosrčnost, poštenost; *adv.* ἀπλῶς enostavno, preprosto, sploh, nasploh, vsekar, na kratko, odkrito

ἄ-πλοος 2, *skrč.* **ἄπλους** 2 [ἄ *priv.* in πλοῦς] neploven, za plovbo nepripraven, za plovbo neprimeren

ἀπλότης, ἡτος, ἡ (ἄ-πλόος) **1.** enostavnost, preprostost, poštenost, odkritosrčnost; **2.** dobrodelnost

ἄ-πνευστος 2 (πνέω) brez sape, ne dihajoč, mrtev; *adv.* ἀπνευστί na (en) dušek, v enem dušku

ἀπό [*Et.:* iz *ide.* *apo, *podedovani stari adverb in preverb; prim.* stind. ápa, av. apa, lat. ab (iz ital. *ap, ki je po apokopi nastal iz *apo), got. af, stvnem. aba, ab, nem. ab]

I. adv. (kot *adv.* ga najdemo samo pri pesnikih in pri Herodotu, kjer nav. velja za *tm.*);

II. praep. z gen. (zapostavljeno ἄπο); večinoma zaznamuje ločitev od kake stvari ali osebe, in sicer **1. krajevno:** **a)** od, z, na: ἀφ' ἔππων μάχεσθαι boriti se na konjih, ἀψαμένη βρόχον ἀπὸ μελάθρου privezala je vrv na tramovje; σταῖσ' ἀπὸ ῥίου stoječ na skali; ἀπὸ ῥυτῆρος σπεύδω dirjam brez uzd = na skok; κεκρυμμένος ἀπ' ἄλλων skrit pred drugimi; ἀπὸ θυμοῦ sovražen, zoprni; ἀπὸ δόξης, ἐλπίδων proti pričakovanju; ἀπὸ σκοποῦ daleč od cilja; ἀπ' οἴκου daleč od doma; εἶς ἀπὸ πολλῶν eden od mnogih; ἀφ' ἔππων ἄλτο z voza; **b)** od ... sem: ἀπὸ πύργου od stolpa sem; ἀπὸ τῶν ἔππων το-

ζεύω, ἡ ἀστραπὴ ἔρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν; **e**) s, z, raz: καταβαίνω ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; καθαιρέω δυναστὰς ἀπὸ θρόνων s prestola *NT*; **2. časovno:** **a**) od: ἀπὸ τούτου od tedaj; ἀφ' οὗ odkar; τὸ ἀπὸ τοῦδε odslej; ἀπὸ παίδων od mladih nog; ἀπὸ παλαιοῦ od nekđaj; εὐθύς ἀφ' ἐσπέρας ko se je zmračilo; **b**) po, izza: ἀπὸ δείπνου po obedu; ἀπὸ στρατείας po vojni; ἡμέρη δεκάτη, ἀφ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῦχος (= ἀπὸ τούτης, ἧ̄ = *lat.* decimo die post captam arcem); **3. vzročno:** od, po, iz, skozi, zaradi, s za izražanje **a**) *rodu:* οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἔσσι ... οὐδ' ἀπὸ πέτρης ne izhajaš iz (= nisi) neznanega *rodu*; οἱ ἀπ' ἐκείνων potomci onih; εἷς ἀπὸ Σπάρτης iz Sparte; ὁ ἀπὸ βουλῆς senator; **b**) *izvora:* αἶμα ἀπὸ Τρώων trojanska kri; βάλλανος ἡ ἀπὸ τοῦ φοίνικος želod s palme = datelj; ἀπὸ θεοῦ (εἶναι) od boga; ὁ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβος strah pred sovražniki; οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου = οἱ Πελοποννήσιοι; τὰ ἀπ' ἐμοῦ kar moram jaz storiti; τὰ ἀπὸ σεῦ tvoje mnenje; τὰ ἀπὸ τοῦ πλοίου ostanki ladje *NT*; οἱ ἀπὸ Πλάτωνος Platonovi privrženci, Platonovi učenci; v *NT* se pogosto rabi v zvezi z *adi.* in *glag.:* καθάρως (ἀθῶς) εἶμι ἀπὸ τοῦ αἵματος nedolžen sem pri krvi; ἀφιέναι ἀπὸ τῶν καρδίων iz srca odpustiti; ἰᾶσθαι ἀπὸ τινος ozdraveti od česa; σῶζειν, ρύειν ἀπὸ τοῦ πονηροῦ rešiti hudega; δικαιοῦσθαι ἀπὸ τινος opravičiti se zaradi česa; φυλάττεσθαι, βλέπειν, φεύγειν, προσέχειν ἀπὸ τινος varovati se česa; διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν iz Svetega pisma; ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν skrito je pred očmi; **c**) *sredstva:* ἀπὸ βιοῦο πέφνειν z lokom ga je usmrtil; ἀπὸ χρημάτων z denarjem, ζῆν ἀπὸ θήρης živeti od divjačine; στέφανος ἀπὸ ταλάντων ἐξήκοντα venec, vreden 60 talentov; **d**) *načina in povoda:* ὡς ἀπ' ὁμμάτων na videz; ἀπὸ σπουδῆς vneto, z vnemo, iskreno; ἀπὸ γλώσσης ustno; ἀπὸ τοῦ ἀδοκῆτου nepričakovano; ἀπὸ τοῦ προφανοῦς očitno; ἀπὸ τῆς χαρᾶς od veselja; ἀπὸ φόβου od strahu; ἀφ' ἑαυτοῦ sam od sebe *NT*; ἀπὸ τινος καλεῖσθαι imenovan biti po kom; κρίνειν ἀπὸ τῶν ἔργων soditi po delih; θαυμάζω ἀπὸ τινος zaradi česa; ἀπὸ σημείου na znamenje; ἀπὸ μιᾶς enoglasno

ἀπο-αίνυμαι *med. ep.* = ἀπ-αίνυμαι

ἀπο-αιρέομαι *med. ep.* = ἀφ-αιρέομαι

ἀπο-βάθρα, ἡ (βάθρον) lestva, deska, izkrc-

valni most (mostič ali brv, ki se je uporabljala pri izkrcavanju)

ἀπο-βαίνω [*aor.* ἀπέβην in ἀπέβησα, *aor. mixt.* ἀπεβήσετο, *tudi v tm.*] **1.** odidem, odhajam, πρὸς Ὀλυμπον, μετ' ἀθανάτους; grem dol, stopam z ladje na suho, izkrcam se εἰς τὴν γῆν, νῆος, ἐκ τῶν νεῶν; **2.** zgodim se, pokazem se, postanem, pripetim se, izpolnim se; τὸ ἀποβαῖνον izid, uspeh; τὰ ἀποβησόμενα prihodnji dogodki, ἐλπιδες se ne izpolnijo; *impers.:* zgoditi se, pripeti se, ἀποβήσεται μοι τοῦτο εἰς σωτηρίαν to mi bo v zveličanje *NT*; **3. trans. aor. act. spravim z ladje, postavim na suho, izkrcam**

ἀπο-βάλλω **1.** odvržem, vržem proč, zametavam, odlagam orožje, slečem obleko; zavržem, izženem; ὁμμάτων ὕπνον odpodim spanec z oči; δάκρυ pustim teči, prelivam, točim; ἐς πόντον odrinem, odpeljem se na morje; **2.** izgubljam, izgubim τὴν τυραννίδα; τὸ ἀξιώπιστον εἶναι zaupanje; pozabim

ἀπο-βάπτω *ion.* pomakam, namakam, potapljam, εἷς τι v kaj

ἀπό-βασις, εως, ἡ (ἀπο-βαίνω) izstop na suho, pristajanje, pristanek, izkrcanje, τῆς γῆς v deželi; ἀπόβασιν ποιοῦμαι izkrcam se; *Tukidid* 4, 8 pristajališče

ἀποβατήριος **2** **1.** ki ščiti tiste, ki se izkrcavajo; **2.** ki podeljuje srečno izkrcavanje Ζεύς

ἀπο-βιάζομαι *dep. med. (aor. pass. s pass. pomenom)* odrinem, nasilno (s silo) potisnem stran; nasilen sem do koga, silim koga

ἀπο-βιβάζω **1. act.** izkrcam, spravim (z ladje) na suho εἷς τι; **2. med. ion.** izkrcam svoje ljudi ἀπὸ τῶν νεῶν

ἀπο-βλάπτω škodujem, poškodujem; *pass.* trpim škodo, τινός na čem, izgubim kaj

ἀπο-βλαστάνω *poet. [aor. ἀπέβλαστον]* vzniknem, vznikam, izhajam iz česa, rodim se τινός

ἀποβλάστημα, ατος, τό kal, zarodek, potomec

ἀπο-βλέπω *in med.* **1.** gledam, oziram se, mislim, pazim na kaj, ogledujem (si) kaj, pogledam kaj πρὸς, εἷς τινα; **2.** občudujem kaj; **3. pren.** ὁ κόθορνος ἀποβλέπει ἀπ' ἀμφοτέρων (ποδῶν) se prilega, ustreza, je prav

ἀπόβλητος **2** (ἀπο-βάλλω) *ep. NT* prezirljiv, zaničljiv, vreden, da se zavrže, zavržen

ἀπο-βλύζω *ep.* bljuvam, pljuskam, izlivam (vodo iz ust)

ἀποβολή, ἡ **1.** odmetavanje, zametavanje, zavrženje *NT*; **2.** izguba *NT*

ἀπο-βουκολέω pustim, da govedo zaide ali se izgubi, izgubim, odvrnem koga od koga, odpeljem koga od koga *τινά τι*

ἀπο-βρίζω [*aor. pt. ἀποβρίζας*] *ep.* zadremam, naspim se

ἀπο-γείσσω (γεῖσον) zavarujem kaj s streho ali z zaklonom, ὄφρουσι zavarujem oči z obrvmi

ἀπο-γεύομαι *med.* pokušam, poizkušam *τινός* kaj

ἀπο-γεφυρώω *ion.* zgradim, zajezim

ἀπο-γίγνομαι, ion. ἀπο-γίνομαι **1. a)** umrem, poginem, odidem; **b) NT** *τινί* umrem čemu, odmrem čemu, opustim kaj; **2.** odsoten sem, nisem navzoč, ne sodelujem pri čem *τινός*

ἀπο-γυγνώσκω, ion. ἀπο-γυγνώσκω **1.** ne priznavam, odbijam, zametavam *γραφήν*; oproščam *τινός*; **2.** opuščam, odpovedujem se, τοῦ μάχεσθαι opuščam (misel na) boj; izgubljam upanje, obupavam

ἀπόγνοια, ἡ (ἀπο-γυγνώσκω) obup, obupavanja *τινός*

ἀπόγνωσις, εως, ἡ obup, obupne razmere

ἀπό-γονος **2** izhajajoč, izvirajoč, rojen iz *τινός*; *subst. ἀπόγονος, ὁ, ἡ* potomec, sin, vnuk; hči

ἀπο-γραφή, ἡ **1.** vpis v javne imenike, imenik, zapisnik, davčni popis, (davčno) popisovanje *NT*; **2.** tožba zaradi poneverjenja državnega imetja, tožba zaradi poneverbe državne imovine

ἀπο-γράφω **1. act. a)** napišem, zapisujem (v javni imenik), popisujem *NT*; **b)** dam v zapisnik, zatožim; **2. med. a)** dam se vpisati (v vojsko), pisno se oglasim; **b)** dam zapisati; **c)** zapisujem si kaj *τί*; **d)** pisno ovadim, vložim tožbo, tožim *ἀπογραφήν*

ἀπο-γυιόω (γυῖον) *ep.* oslabim, spravljam ob moč, jemljem moč

ἀπο-γυμνóω slačim, razgaljam, razorožujem; *med.* slačim se

ἀπο-δαίομαι *dep. med. [fut. ἀποδάσσομαι]* **1.**

ep. podeljujem komu kaj *τινί τι*, od česa *τινός*; **2. ion.** razdeljujem, izločam

ἀπο-δακρύω prelivam solze, objokujem, žalujem za *τινά*

ἀποδάσμιος **2** (δαίομαι) *ion.* razdeljen, ločen, odcepljen

ἀποδασμός, ὁ (ἀποδαίομαι) oddelek

ἀπο-δειδίσσομαι *dep. med. ep. [v tm.]* ustrašim, strašim, plašim, oplašim

ἀπο-δείκνυμι, ἀπο-δεικνύω [*fut. ἀποδείξω, ion. ἀποδέξω, aor. ἀπέδεξα; pf. ἀποδέδειγμα*] **1. act. a)** kažem, objavljam *νόμους*; ἀποδειχθεῖς *in* ἀποδεδειγμένος očiten, priznan (sovrážnik); izkazujem, kažem, λόγον račun; **b)** dokazujem *τινά μωραίνοντα*; razvijam; **c)** nakazujem, odkazujem; pridobivam *πεδῖον*; izvršujem *ἔργα*; **d)** izročam, dajem, posvečujem, posvečam *βωμόν*; **e)** naredim, delam, izbiram, postavljam, imenujem koga za kaj *τινά τι*; **2. med. a)** *γνώμην*, *pa tudi brez γνώμην* izrekam (podajam, razkrivam, razodevam) svoje mnenje; **b)** *ἔργον* izvršujem, vršim, opravljam

ἀποδειλίασις, εως, ἡ plašnost, plašljivost, malostičnost

ἀπο-δειλιάω malosrčen sem, plašen sem, plah sem, plašljiv sem, bojazljiv sem, upade mi pogum, obupam, bojim se *τινά*

ἀπόδειξις, εως, ἡ, ion. ἀπόδειξις (ἀπο-δείκνυμι) **1.** dokaz, dokazovanje, razlaga, razlaganje; opis *NT*; **2.** izvrševanje, opravljanje *ἔργων*

ἀπο-δειροτομέω (δείρη, τέμνω) *ep.* odrežem vrat, zakoljem

ἀπο-δείρω *ion.* = ἀπο-δέρω

ἀπο-δεκατεύω, ἀπο-δεκατόω zahtevam desetino *τινά*; dajem desetino *τί* *NT*

ἀπο-δέκομαι *ion.* = ἀπο-δέχομαι

ἀπο-δεκτήρ, ἡρος, ὁ prejemnik, pobiralec

ἀπό-δεκτος **2** prijeten, dobrodošel *NT*

ἀπο-δέξασθαι *gl. ἀπο-δείκνυμι*

ἀπόδειξις *ion.* = ἀπόδειξις

ἀπόδερμα, ατος, τό *ion.* odrta koža

ἀπο-δέρω, ion. ἀπο-δείρω odiram, dajem iz kože

ἀπο-δέχομαι, ion. ἀπο-δέκομαι *dep. med.* **1.** sprejemam *NT*; jemljem *παρά τινος*, zopet prejemam; **2.** pojmujem, umevam, razumem,

odobravam, priznavam, hvalim, verujem, verjamem, οὐκ ἀποδέχομαι ἑμαυτοῦ, ὡς sam sebi ne verjamem, da; **3.** držim se koga, držim s kom τινά

ἀπο-δέω¹ [*fut.* ἀποδεήσω] **1.** manjka mi kaj, nimam, potrebujem τινός; τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια 10.000 minus 300; **2.** sem za kom, ne dosegam koga τινός

ἀπο-δέω² [*fut.* ἀποδήσω] odvezujem, privezujem

ἀποδημέω (ἀπό-δημος) sem v tujini, bivam v tujini, odpotujem, izselim se

ἀποδημητής, οὖ, ὅ ki rad potuje, potoljuben, ki živi v tujini

ἀποδημία, ἡ odsotnost iz domovine, bivanje v tujini, potovanje

ἀπό-δημος 2 po svetu potujoč *NT*

ἀπο-διδράσκω, *ion.* ἀπο-διδρήσκω [*fut.* ἀποδράσομαι, *aor.* ἀπέδραξν, *3. pl. poet.* ἀπέδραξν, *ion.* ἀπέδραξν, *inf.* ἀποδρήναι, *pf.* ἀποδέδρακα] **1.** pobegnem, utečem, bežim proč, εἰς τὸ μὴ ποιεῖν odtegnem se delu, izognem se delu, neham delati; **2.** izgubim se, (skrivaj) izginem τινά

ἀπο-δίδωμι [*NT pt. praes. neutr.* ἀποδιδούν]

1. act. a) oddajam, nazaj dajem (kar sem dolžan), poplačujem, doplačujem, vračam; **b)** izročam ἀρχήν, ἐπιστολήν; **c)** zahvalim se χάριν; plačam, pokorim se za λῶβην; izpolnim ὑπόσχεσιν, εὐχάς; **d)** ἱστορίαν pripovedujem obljubljeni povest do konca; **e)** κόσμον urejam; **f)** sporočam, izjavljam; **g)** prodajam *Tukidid* 6, 62; **2. med. a)** dajem od sebe, prodajam (z *gen. pretii*); **b)** vračam, povračam κακὸν ἀντὶ κακοῦ *NT*

ἀποδικέω branim se pred sodiščem, zagovarjam se pred sodiščem

ἀπο-δινέω *ion.* mlatim, omlatim (žito)

ἀπο-δίομαι, **ἀπο-δίεμαι** preplašim, odpodim τινά ἐκ μάχης

ἀπο-διοπομπεύομαι *dep. med.* **1.** odvracam nesrečo z daritvijo, darovano Zevsu Διί; očiščujem (hišo); **2.** odvracam od sebe

ἀπο-διορίζω delim, oddelim, razdelim, ločim, delam (povzročam) razkole *NT*

ἀπο-διώκω prepodim, odpodim

ἀπο-δοκεῖ ne ugaja, ne prija mi kaj z *inf. in*

μή, ὡς σφι ἀπέδοξε ko so spremenili svoje mnenje

ἀπο-δοκιμάζω, *ion.* ἀπο-δοκιμάω ne odobravam, zavrzem *NT*; izvzrem, odklonim, izbrišem (pri preizkušnji, iz imenika ἐκ τινος); razveljavim νόμους; grajam

ἄπ-οδος, ἡ *ion.* = ἄφ-οδος

ἀπόδοσις, εως, ἡ (ἀπο-δίδωμι) **1.** povračilo, plačilo; **2.** naznanilo, pojasnilo

ἀποδοχή, ἡ (ἀπο-δέχομαι) **1.** ponovna pridobitev; **2.** priznanje, priznavanje, časten sprejem, pohvala *NT*

ἀπο-δοχμός (δόχμιος) *ep.* upognem, pripognem, ukrivim na stran

ἀπο-δράς, **ἀπο-δρήναι** *gl.* ἀπο-διδράσκω

ἀπόδρασις, εως, ἡ, *ion.* ἀπόδρησις umik, umikanje, beg

ἀπο-δρύπτω, **ἀπο-δρύφω** *ep.* [*aor. pass. 3. pl.* ἀπέδρυφθεν] razpraskam, odiram, razmesarim; *pass.* odrem si, odiram si (kožo)

ἀπο-δύνω *gl.* ἀπο-δύω

ἀπ-οδύρομαι *dep. med.* objokujem, tarnam, jočem, žalujem za kom τινά

ἀποδυτήριον, τό slačilnica, soba za slačenje (v kopališču)

ἀπο-δύω [*fut.* ἀποδύσω, *šib. aor.* ἀπέδυσσ, *krep. intr. aor.* ἀπέδυν, *pf.* ἀποδέδυσκα] **1. trans.** odlagam komu obleko, slačim koga, slačim komu obleko τινά εἴματα; **2. intr. med. in ep.** ἀποδύνω slačim se, snemam, odlagam εἴματα *in abs.*

ἀπο-εἰκω *ep.* izmikam se, umikam se, zapuščam τινός

ἀπο-ειπεῖν *gl.* ἀπ-εἶπον

ἀπο-εργαθεῖν, **ἀπο-έργω** *gl.* ἀπ-εἶργω

ἀπο-(φ)έρρω *ep.* [*defect. aor.* ἀπόερσα, ἀπέερσα, *cj.* ἀπόέρση, *opt.* ἀπόέρσειε] odnesem, odplovim, odtrgam

ἀπο-ζάω živim od česa, životarim

ἀπο-ζεύγνυμαι *pass. poet.* izprežejo me, iztrgam se, ločim se

ἀπ-όζω *ion.* dehtim, dišim po čem τινός

ἀπο-θαρρέω opogumim se, ojunachim se, ohrabrim se, upam si

ἀπο-θαυμάζω, *ion.* ἀπο-θαυμάζω [*fut.* ἀποθαυμάσω] zelo se čudim čemu τί

ἄπο-θεν, ἄπωθεν *adv. ep.* daleč, od daleč

ἀπόθεις, εως, ἤ (ἀπο-τίθημι) odstranitev, odprava NT

ἀπο-θεισίζω prerokujem

ἀπό-θειστος 2 (θέσσομαι 'želim') ep. zavržen, preklet, zaničevan

ἀπόθετος 2 (ἀπο-τίθημι) založen, skrit, tajen, shranjen, dragocen

ἀπο-θέω [fut. ἀποθεύσομαι] odfrčim, odhitim, hitro odjadram

ἀποθήκη, ἤ (ἀπο-τίθημι) **1.** NT shramba, skladišče, skedenj, žitnica; **2.** ion. zatočišče, pribežališče, ἀποθήκην ποιεῖσθαι ἐξ τινὰ zagotovim si pravico za ..., pridobim si pravico do ...

ἀπο-θηριόομαι zdivjam, postanem hud, postanem nevaren

ἀπο-θησαυρίζω nabiram, zbiram zaklade NT

ἀπο-θλίβω **1.** izžemam, iztiskam; **2.** NT stiskam

ἀπο-θνήσκω [fut. ἀποθανοῦμαι, pt. pf. ep. ἀποτεθνήσκω] **1.** umiram, umrem, ubit sem od koga ὑπό, ἐκ, ἀπό τινος: obsojen sem na smrt ὑπό τινος, πρὸ δίκης; o rastlinah: posušim se, ovenem NT; **2.** NT umrem čemu, odmrem čemu, odpovem se čemu, odrečem se čemu τινί

ἀπο-θορεῖν gl. ἀπο-θρόσκω

ἀπο-θραύω poet. odlomim, odkrhnem, odbijem; zlomim, zdrobim

ἀπο-θρηνέω objokujem, jočem, žalujem za kom

ἀπο-θρόσκω [aor. ἀπέθορον] ep. ion. **1.** skočim s česa (ἀπό) τινος; **2.** poskočim, skočim kvišku, dvigam se kvišku, valim se kvišku

ἀπο-θύμιος 2 in 3 (θυμός) ep. ion. neprijeten, nevšečen, neljub, zoprn

ἀπο-θύω žrtvujem (zaobljubljeno žrtev)

ἀπο-θωυμάζω ion. = ἀπο-θαυμάζω

ἀπ-οικέω **1.** izselim se; **2.** stanujem daleč od, ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ μακρὰν ἀπὸκεῖτο stanoval sem daleč od Korinta, izselil sem se iz Korinta (Sofokles, Kralj Ojdip 998)

ἀποικία, ἤ naselbina, kolonija

ἀπ-οικίζω **1.** nastanim koga drugje, preselim, odpeljem τινά; pass. izselim se; **2.** peljem kam naselbino (z acc. kraja τί), naseljujem

ἀποικίς, ἰδος [fem. k ἀπ-οικος] sc. πόλις ἀποικίς ion. naselbina, kolonija

ἀπ-οικοδομέω zazidavam, zagrajujem, zapiiram

ἀπ-οικος 2 (οἶκος) daleč od doma, izseljen; πέμπω τινά γῆς ἀποικον odpošljem koga iz dežele, preženem koga iz dežele; subst. ὁ ἀποικος izseljenec, preseljenec; ἀποικίς πόλις naselbina, kolonija

ἀπ-οικτίζομαι dep. med. ion. tožim, pritožujem se, πρὸς τινὰ pri kom

ἀπ-οιμώζω [fut. ἀποιμώξω] poet. žalujem, objokujem τινά, τί

ἄ-ποινα, ων, τά [Et.: po haplogiji iz *ἀπό-ποινα] (ποινή) **1.** globa, ki jo je bilo treba plačati za prelito kri, odkupnina, τινός za; **2.** odškodnina; **3.** plačilo, kazen, globa

ἀπ-οίσω gl. ἀπο-φέρω

ἀπ-οίχομαι dep. med. **1.** ep. odsoten sem, oddaljen sem; zapuščam, izogibam se τινός; **2.** ion. poet. odhajam, odpotujem, umikam se, odhitim; mrtev sem

ἀπο-καθαίρω **1.** act. čistim, očiščujem, otiram, brišem, obrišem; **2.** med. očiščujem se česa, odlagam, opuščam, κακίας slabo nava-do, napako

ἀποκάθαρσις, εως, ἤ izčiščanje, prečiščevanje, ločitev, izločitev, izločba χολῆς

ἀπο-κάθημαι, ion. ἀπο-κάττημαι sedim sam, sedim posebej

ἀπο-καθίστημι, NT ἀποκαθιστά(ν)ω **1.** act. postavim zopet v prejšnje stanje, popravljam, obnavljam, vračam, povračam; **2.** pass. in intr. vračam se v prejšnje stanje; NT ὑγιῆς ozdravim; τινί vrnem se h komu, pridem zopet h komu

ἀπο-καίνυμαι dep. med. ep. odlikujem se, presegam, nadkriljujem koga v čem τινά τινι

ἀπο-καίριος 2 poet. = ἄκαιρος

ἀπο-καίω ep. [opt. aor. ἀποκίημι v tm.] **1.** požigam, zažigam, palim, popalim, izžgem; **2.** povzročim, da pozebe, osmodim; pass. zmrznem

ἀπο-καλέω **1.** odpokličem, nazaj pokličem, pokličem na stran; **2.** imenujem, nazivam, τινά ὄνομά τι koga s tem imenom, dajem komu to ime, zmerjam, psujem

ἀπο-καλύπτω **1.** odkrivam, razgaljam (prsi); **2.** razodevam, oznanjam; med. razodevam, jasno (javno) razgllašam svoje misli

ἀποκάλυψις, εως, ἡ razodetje, odkritje; ἐθνῶν razsvetljenje; prikazanje, prikazovanje κυρίου NT

ἀπο-κάμνω utrudim se, opuščam kaj zaradi utrujenosti τί; *s pt.* naveličam se delati kaj

ἀπο-καπύω (καπνός) *ep.* [aor. ἀποκάπυσσα *v tm.*] izdihujem, izdahnem ψυχῆν

ἀπο-καρᾶδοκία, ἡ (koprneče) pričakovanje NT

ἀπο-καρπίζομαι *med.* (καρπός) *poet.* trgam (odtrgam) zase, uživam τί

ἀπο-καρτερέω prostovoljno se vzdržujem živeža, umorim se (sam) s stradanjem, izstradam se (do smrti)

ἀπο-καταλλάσσω zopet (popolnoma) spravim ali pomirim NT

ἀπο-κατάστασις, εως, ἡ (ἀπο-καθίστημι) obnova, NT ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων do časov, ko se prenovi vse; povratek letnih časov

ἀπο-κάττημαι *ion.* = ἀπο-κάθτημαι

ἀπο-καυλίζω (καυλός) odlomim, odtrgam (steblo)

ἀπο-κάω *at.* = ἀπο-καίω

ἀπό-κειμαι *dep. med.* **1.** ležim na strani, sem spravljen, hranjen, pripravljen, namenjen komu στέφανος NT; zagotovljeno mi je kaj εὐνοία; **2. impers.** ἀπόκειται namenjeno, usojeno je NT

ἀπο-κείρω [*fut.* ἀποκερῶ, *ep.* ἀποκέρσω, *tudi v tm.*] **1.** odstrižem, ostrižem, obrijem; *med.* odstrižem si (sebi), ostrižem se; **2.** odrežem, razrežem, prerežem τένοντε, odsekam

ἀπο-κεφαλίζω (κεφαλή) obglavim NT

ἀπο-κηδεύω *ion.* neham objokovati τινά

ἀπο-κηδέω *ep.* zanemarjam, polenim se; ἀπο-κηδήσας malomaren, neskrben

ἀπο-κηρύσσω, *at.* **ἀπο-κηρύττω** [*fut.* ἀπο-κηρύξω, *tudi v tm.*] **1.** javno razglašam, javno prepovedujem, μή *z inf.*; **2.** javno prodajam; **3.** υἰόν zavržem, razdedinim

ἀπο-κινδύνευσις, εως, ἡ nevaren (drzen) poskus, pogumno delo

ἀπο-κινδυνεύω **1. act.** poskušam kaj odločilnega, naredim drzen poskus ἐν τινι; začnem nevaren boj πρὸς τινά s kom; spravim v nevarnost; **2. pass.** pridem v nevarnost, najdem se v nevarnosti, sem v nevarnosti χρήματα

ἀπο-κινέω *ep.* [aor. *iterat.* ἀποκινήσασκε] odmikam, δέπας τραπέζης vzamem kozarec z mize; τινά τῶν θυράων odpodim od vrat

ἀπο-κλαίω [*fut.* ἀποκλαύσομαι] **1. act.** (glasno) objokujem τινά, zajočem, razjokam se, zjokam se; στόνον izjočem se; **2. med.** objokujem, κακά svojo nesrečo

ἀπόκλεισις, εως, ἡ, *at.* ἀπόκλησις zapiranje, zaklepanje τῶν πυλῶν

ἀπο-κλείω, *staroat.* ἀπο-κλήω, *ion.* ἀπο-κλήίω [*plpf. pass.* ἀπεκεκλείμην, *3. pl. ion.* ἀποκεκλέατο, aor. ἀπεκλείσθη] **1.** zaklepam, zapiram (komu vhod); **2.** izključujem, preprečujem τινά τινος; **3.** zadržujem, spravljam v zadrego *Tukidid* 6, 34; omejujem, oviram, branim ὄψιν

ἀπο-κληρώω izvolim z žrebom, izžrebam (ἐκ) τινος

ἀπόκλησις, ἡ *at.* = ἀπόκλεισις

ἀπο-κλίνω [*fut.* ἀποκλινῶ, aor. *pass.* ἀπεκλίθη]]

I. act. **1. trans.** odklanjam, odvracam, ὄνειρον ἄλλη drugače razlagam; **2. intr. a)** zaidem s poti, krenem po stranski poti; **b)** vračam se, umikam se; **c)** nagibam se, ležim proti (*o deželah*) πρὸς, ἐπὶ τι;

II. pass. (dan) se nagiba, (sonce) zahaja

ἀπο-κλύζω odnašam, odplavljam

ἀπο-κναίω, *at.* **ἀπο-κνάω** [*inf.* ἀποκνήν, *pf.* ἀποκέκνησμαι *in* ἀποκέκναισμαι] zatiram, mučim, trpinčim

ἀπο-οκνέω [*adi. verb.* ἀποκνητέον] **1.** obotavljam se, pomišljam se πρὸς τι, κίνδυνον bojim se; **2.** odlašam, opuščam kaj iz strahu τί, *abs.*, *z inf.*

ἀπόκνησις, εως, ἡ odlašanje, odklanjanje iz strahu τινός

ἀπο-κοιμάομαι *dep. pass.* **1.** spim zunaj hiše; **2.** naspim se, odpočijem si

ἀποκοιτέω spim daleč od svoje straže (postaje)

ἀπο-κολυμβάω ubežim (rešim se) s plavanjem

ἀποκομιδή, ἡ umik, umikanje, vrnitev, povratek

ἀπο-κομίζω [*fut.* ἀποκομιῶ] **1. act.** odnašam, odvajam, nosim nazaj; **2. med.** grem zopet po

kaj; **3. pass.** odhajam, odpotujem, umikam se, vračam se

ἀποκοπή, ἡ (ἀπο-κόπτω) odsek, odrez, izbris, izbrisanje, odbitje, odbitek dolgov χρεῶν

ἀπο-κόπτω [*ep. tudi v tm.*] **1.** odbijam, odrezujem, odsekavam, režem (stran), sekam (stran); *pass.* χεῖρα ἀποκόπτομαι odsekajo mi roko; **2.** τινά ἀπό τινος naženem dol, na-podim

ἀπο-κορυφώω *ion.* odgovarjam na kratko, odgovarjam jedrnato τινί τι

ἀπο-κοσμῶω *ep.* pospravljam

ἀπο-κοτταβίζω doigram igro kotab, končam igro kotab, tj. s čašo vržem zadnje kapljice proti tlom, izpijem do zadnje kapljice na zdravje

ἀπο-κουφίζω *poet.* osvobodujem, osvobajam, olajšujem, lajšam, razbremenjujem, rešujem τινά τινος

ἀπο-κρατέω *ion.* prekašam, nadkriljujem, presegam τινά τινι koga v čem

ἀπο-κρεμάννυμι [*aor. ἀπεκρέμασεν*] *ep.* naredim (povzročim), da kaj visi na čem, obešam, dol spuščam; *pass.* visim na čem

ἀπό-κρημνος 2 strm, strmovit

ἀπόκριμα, ατος, τό (ἀποκρίνομαι) odgovor, odlok, sklep *NT*

ἀπο-κρίνω [*fut. ἀποκρίνω, pass. pt. aor. ep. ἀποκρινθείς, med. fut. ἀποκρinoῦμαι, NT ἀποκριθήσομαι, aor. ἀπεκρινάμην, pf. ἀποκέκριμαι*] **1. act.** ločim, odločim, razločim, izločim, izbiram ἐν δυοῖν κακοῖν; zametujem, odklanjam, odvrčam; ločim s pregrajo πρύμνην; **2. pass.** ločim se, ločen sem, τινός od česa; razhajam se, razidem se, razlikujem se, različen sem; ἐς νόσον πάντα prehajam v; εἰς ἐν ὄνομα obsežen (zajet, zaobjet) sem v eni besedi; **3. med.** odgovarjam; *NT* povzmem besedo, začnem govoriti

ἀπόκρισις, εως, ἡ odgovor *NT*

ἀπό-κροτος 2 trd, hrapav, neraven

ἀπο-κρούω [*aor. pass. ἀπεκρούσθην, pf. pass. ἀποκέκρουμαι*] **1. act.** odbijam, odganjam, proč podim, odvrčam φύλακας, τινός od česa; **2. med.** odbijam od sebe, branim se, ubranim se

ἀπο-κρύπτω **1. act. a)** skrivam, pokrivam, zakrivam, zatemnjujem, zatemnim (sonce) τινί,

τί; **b)** τινά τι zatajim, prikrivam komu kaj; **c)** γῆν, τινά izgubim izpred oči; **2. med. a)** skrivam se, τινά pred kom; **b)** zatajim, prikrivam komu kaj τινά τι; **c)** skrijem koga τινά, skrbno skrivam

ἀπόκρυφος 2 skrit; skriven, tajen *NT*

ἀπο-κτείνω, *soobl. ἀπο-κτινῶμι, ἀπο-κτένω, ἀπο-κτινύω* [*fut. ἀποκτενώ, aor. ἀπέκτεινα, pf. ἀπέκτονα, pass. ἀποθνήσκω; ep. poet. aor. ἀπέκτανον, ἀπέκταμεν; inf. ἀποκτάμεν, ἀποκτάμεναι; med. ἀπέκτατο, ἀποκτάμενος*] ubijem, pobijem, zakoljem, usmrтім; pogubljam, obsojam, dam obsoditi na smrt

ἀπο-κυέω, ἀπο-κύω rodim, ustvarjam *NT*

ἀπο-κυλίω odvaljujem, proč valim

ἀπο-κωλύω zadržujem, oviram, τινά τινος, ὁδοῦ zastavljam pot

ἀπο-λαγχάνω *ion.* dobivam kaj, pripada mi kaj po žrebu τινός

ἀπο-λακτίζω peham od sebe, suvam od sebe, odklanjam, zavračam

ἀπο-λαμβάνω [*fut. ion. ἀπολάμψομαι, NT ἀπολήψομαι, ion. pf. ἀπολέλαμμαι, aor. ἀπελάμφθην*] **1. a)** odvezmam od česa; oddeljujem, jemljam proč, stran *NT*; obravnavam posebej, določam; ἀπολαβών posamič, posebej; **b)** preprečujem, zadržujem, oviram ἄνεμοι, νῆες ἐπὶ ξηροῦ ἀπελήφθησαν so obtičale na suhem; **c)** obdajam τείχει; obkoljujem, zajemam, obstopim; **d)** uplenim, odvezmam (ladjo); **2.** prejeman, dobivam zopet nazaj μισθόν, χάριν, πόλιν; **3.** sprejemam, podpisam *NT*

ἀπο-λαμπρύνομαι *ion. pass.* proslavljam se s čim τινί

ἀπο-λάμπω *in med. ep.* odsvitam, odsevam, bleščim se

ἀπόλαυσις, εως, ἡ (ἀπο-λαύω) uživanje, užitek, korist, dobiček

ἀπο-λαύω [*Et.: iz ide. baze *la(h₂)u- 'ujeti', 'zapleniti', 'pridobiti'; prim. λεία, ληΐς, ion. ληΐτη, dor. λᾱία plen, lat. lucrum (iz *lu-tlo-m), sl. loviti, lov, got. laun, nem. Lohn*] [*Obl. fut. ἀπολαύσομαι, aor. ἀπέλαυσα, pf. ἀπολέλαυκα*] uživam, imam korist, okoriščam se, okoristim se s čim (od česa), obračam kaj v svojo korist τινός, τὶ (ἀπό) τινός

ἀπο-λέγω 1. *act. a)* odbiram, izbiram; **b)** od-klanjam τινά ἐκ τῶν δικαστῶν; **2. med.** odbiram, izbiram sebi (zase)

ἀπο-λείβομαι *pass. ep.* curljam, kapljam dol (s česa) τινός

ἀπο-λείπω [*tudi v tm.*]

I. act. 1. trans. a) puščam (za seboj), ne užijem, ne použijem, zapuščam (prazen prostor), ὡς πλέθρον v razdalji približno enega pletra; **b)** puščam na cedilu, opuščam, izgubljam βίον, ἀπολέλοιπέ με ἤδη βίωτος ἀνέλπιστος pustilo me je brez upanja; **2. intr. a)** neham biti, manjkam, nimam, ὁ Νεῖλος ... ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον rojemajoč, τίς ἀπολείπει τι τῆς ἀρετῆς manjka mu še vrlina; **b)** zaostajam; *pri števniki in izrazih mere:* malo manjka, da ne, malodane, skoraj; ὀλίγου ἀπέλιπον ἐς Ἀθήνας ἀφικέσθαι malo je manjkalo, da nisem prišel, skoraj bi (bil) prišel v Atene; μικρὸν ἀπέλιπον διακόσια γενέσθαι bilo jih je malodane 200; ἀπὸ τεσσέρων πήχων ἀπολείπουσα τρεῖς δακτύλους imelo je tri palce manj kot štiri vatle (lakte); **c)** odhajam, zapuščam (mesto, vojsko), ὅθεν ἀπέλιπες kjer si v govoru prenehaj;

II. pass. 1. zaostajam za kom τινός; **2.** odstranjujem se, zapuščam koga, zgrešim kaj, zaidem od ἀληθείης, oropam se česa, ne dosežem česa, οὐκ ἀπολείπομαι zvesto se držim česa; *NT* ἀπολείπεται τινας εἰσελθεῖν določeno je, pričakovati je da, ἀπολείπεται σαββατισμός prihranjen je dan počitka

ἀπο-λείχω ližem, oblizujem *NT*

ἀπόλειψις, εως, ἡ (ἀπο-λείπω) **1.** zapuščanje, odhod, pobeg; **2.** zaostajanje

ἀπόλεκτος 2 (ἀπο-λέγω) izbran

ἀ-πόλεμος 2, *ep.* **ἀ-πτόλεμος** malo bojažljiven, nebojevit, miroljuben, neizkuščen (neizvéden) v vojskovanju; *adv.* ἀπολέμως

ἀπ-ολέοντες, **ἀπ-ολεῦντες**, **ἀπ-ολέσκητο** *gl.* ἀπ-όλλυμι

ἀπο-λέπω *ep.* [*inf. fut.* ἀπολεψέμεν] lupim, olupim, obrezujem, obrežem

ἀπο-λήγω *ep.* nehavam, nehujem, odstopam od česa, prestajam τινός *in s pt.*; minevam, preminjam

ἀπόληψις, εως, ἡ (ἀπο-λαμβάνω) obkoljenje, obkolitev, zajetje

ἄ-πολις, ἄ-πολι [*gen.* ἰδος, *ion.* ιος, *dat.* ion. ἀπόλι] brez mesta, države, domovine, pregnan

ἀπ-ολισθάνω spodrsne mi, spodleti mi

ἀπο-λιχμάομαι *med.* (λείχω) *ep.* oblizujem, ližem, polizem

ἀπο-λλήγω *ep.* = ἀπο-λήγω

Ἄπολλό-δωρος, ὁ Apolodor, Sokratov učenc

ἀπ-όλλυμι, **ἀπ-ολλύω** [*fut.* ἀπολλῶ, *aor.* ἀπώλεσα, *pf.* ἀπολώλεκα, *plpf.* ἀπωλωλέκειν, *ion. praes.* 3. *pl.* ἀπολλῦσι, *fut.* ἀπολέω; *NT* ἀπολέσω, *aor. ep.* ἀπόλεσσα; *med. fut.* ἀπολοῦμαι, *aor.* ἀπωλόμην, *pl.* 2. *act.* ἀπόλωλα, *plpf.* ἀπωλώλειν; *aor. ep.* ἀπόλοντο, *opt.* ἀπολοίατο, *iterat.* ἀπολέσκητο] **1. act. a)** pogubljam, uničujem, ubijam, rušim, razrušim; *subst. pt.* οἱ ἀπολλύντες morilci; **b)** izgubljam, pridem ob kaj, ὑπό τινος po kom, zaradi koga; **2. med. a)** propadam, poginjam, ginem, umiram; žalostim se; **b)** izgubljam se, izginjam ὕδωρ; ἀπόλωλα konec je z mano, po meni je

ἀπολλύων, ὁ pogubitelj, pogubnik *NT*

Ἄπόλλων, ωνος, ὁ [*Et.*: *etimologija imena ni znana; obstaja več tez, a nobena ni zanesljivo potrjena; gl. tudi dor.* Ἀπέλλων, *cip.* Ἀπέλων, *tes.* Ἄπλων] [*acc. tudi* Ἀπόλλω, *voc.* Ἄπολλον] Apolon, bog svetlobe in sonca, rastja, prerokovanja, zdravilstva, umetnosti in petja

Ἄπολλωνία, ἡ, *ion.* Ἄπολλωνίη Apoloniija, mesto na Halkidiki

ἀπολογέομαι *dep. med.* (ἀπό-λογος) [*avgm.* ἀπελογ-, *pf.* ἀποελόγημαι (*tudi v pass. romenu*), *adi. verb.* ἀπολογητέον] **1.** zagovarjam se, opravičujem se, branim se; ὑπὲρ ἑμαυτοῦ, περὶ τινος zaradi česa, τινί, πρὸς τινά pri kom, pred kom τί s čim, ταῦτα, ὡς to omenim v zagovor svoje trditve, da, διαβολάς zavračam očitke; **2.** zagovarjam, branim koga ὑπὲρ τινος

ἀπολόγημα, ατος, τό zagovor, zagovarjanje, obramba, opravičevanje

ἀπολογία, ἡ zagovor, zagovarjanje, obramba, govor v obrambo, ἀπολογίαν ποιοῦμαι zagovarjam se, branim se

ἀπο-λογίζομαι *dep. med.* **1.** dajem račun, polagam račun, dajem odgovor, zagovarjam se, razlagam περὶ τινος; **2.** naštevam

ἀπολογισμός, ó dajanje računa, polaganje računa, zagovor, zagovarjanje, opravičilo

ἀπό-λογος, ó pripovedka, basen

ἀπ-ολοίατο *ep.* = ἀπόλουντο *gl.* ἀπόλλυμι

ἀπο-λούω *ep.* [tudi v *tm.*] **1.** *act.* perem, spiram, izpiram, splakujem, izplakujem, τινά τι kaj s koga; **2.** *med.* operem si (sebi, zase) τί τινος *NT*

ἀπ-ολοφύρομαι *dep. med.* **1.** glasno objokujem koga τί, τινά; **2.** dovolj žalujem, objokujem

ἀπο-λῦμαινομαι *dep. med. ep.* spiram s sebe nesnago, čistim se

ἀπολῦμαντήρ, ἦρος, ó *ep.* požrešnež, pospravljalec, pospravljavec δαιτῶν

ἀπολύσις, εως, ἡ (ἀπολύω) *ion.* osvobojenje, osvoboditev, odrešenje, odrešitev, oproščenje, oprostitev

ἀπολυτικῶς ἔχω τινός voljan sem (pripravljen sem) rešiti ali osvoboditi koga

ἀπολύτρωσις, εως, ἡ odkup, odkupljenje, odkupitev, odrešitev *NT*

ἀπο-λύω

I. act. **1.** rešim, odrešim, odvežem, osvobodim τινά τινος, ἀπό τινος; **2.** oprostim (pred sodiščem), τινά τῆς αἰτίας koga krivde, tudi z *inf.* μὴ ἀδικεῖν; **3.** odpustim (vojake) οἴκαδε; razpustim ἐκκλησίαν *NT*; odslovim, ločim se od žene γυναῖκα; zapustim moža τὸν ἄνδρα *NT*;

II. med. in pass. **1.** oprostim se, osvobodim se, opravičim se, odstranim διαβολάς, αἰτίαν, πρὸς τινα pri kom, pred kom; **2.** ločim se od koga, rešim se, odidem *NT*; umrem; **3.** odkupim, τινά χρυσοῦ koga z zlatom; **4.** razvijem se, razširim se (*Arijan*)

ἀπο-λωβάω [*aor. pass.* ἀπελωβήθην] *poet.* gridim, grdo govorim o kom, sramotim; *pass.* zaidem (padem) v sramoto, osramotim se, onečastim se, izgubim čast, sem ob čast

ἀπολώλειν *plpf.* od ἀπ-όλλυμι

ἀπο-μανθάνω [*fut.* ἀπομαθήσομαι] pozabljam, izgubljam iz spomina

ἀπο-μαντεύομαι *med.* **1.** naprej (vnaprej) napovem, prej (vnaprej) prerokujem; **2.** slutim, sklepam iz česa

ἀπο-μαραίνομαι *pass.* venem, usiham, ginem, slabim, hiram

ἀπο-μάσσω, *at.* **ἀπο-μάττω** **1.** *act.* otiram, brišem; **2.** *med.* otriesam s sebe (prah) *NT*

ἀπο-μαστιγώω *ion.* bičam, prebičam, preteparam

ἀπο-ματαίζω *ion.* nedostojno se vedem, neprimerno se obnašam; *evfem.* prdnem

ἀπο-μάχομαι *dep. med.* **1.** borim se z višjega kraja (položaja) ἀπό τινος; **2.** upiram se τινί; odbijam τινά; **3.** odklanjam, odvracam (z bojem) od sebe

ἀπό-μαχος 2 (μάχη) nesposoben za boj, ne bojujoč se

ἀπο-μεστόομαι *pass.* do vrha se napolnim

ἀπο-μετρέω odmerjam; *med.* merim μεδίμνω τὸ ἀργύριον

ἀπο-μηκύνω raztezam, podaljšujem

ἀπο-μηνίω *ep.* neprestano se srdim, venomer se jezim, hudujem na koga (nad kom) τινί

ἀπο-μῆμέομαι *dep. med.* skrbno posnemam, upodabljam

ἀπο-μιμνήσκομαι *dep. pass.* [*fut.* ἀπομνήσομαι, *aor.* ἀπεμνήσθην, *ep.* ἀπεμνησάμην] spominjam se, ohranim v spominu τινί τι; χάριν τινί ne pozabim hvaležnosti do koga, s hvaležnostjo se spominjam koga

ἀπό-μισθος 2 ki je brez plače; odpuščen

ἀπο-μισθώω dajem v najem, dajem v zakup

ἀπομνημονεύματα, τά spomini (na Sokrata), naslov Ksenofontovega spisa

ἀπο-μνημονεύω **1.** hranim (ohranim) v spominu, spominjam se, pomnim, τινί τι ne pozabim komu česa, τὸ αὐτὸ οὐνομα ἀπεμνημόνευσεν τῷ παιδί θέσθαι v spomin na to je dal otroku isto ime; **2.** pripovedujem (po spominu), omenjam koga τί, τινά

ἀπο-μνησίκακέω *ion.* pomnim prizadete krivice, ne pozabim komu česa τινί

ἀπ-όμνυμι, **ἀπ-ομνύω** **1.** prisegam, trdim pod prisego z *inf.*; **2.** pod prisego tajim (utajim), prisežem, da česa nisem storil (oz. nisem hotel storiti ali da se kaj ni zgodilo), τοὺς θεοὺς pri bogovih, κατὰ τῆς θυγατρὸς pri glavi svoje hčere, pri življenju svoje hčere

ἀπο-μονόομαι *pass.* izobčen sem, izobčijo me, izključen sem, izključijo me, (ἐκ) τινος, puščen sem sam, pustijo me samega ἐν πολεμίαις

ἀπ-ομόργνυμι [*fut.* ἀπομόρξω] *ep.* otiram,

brišem, τί τινος kaj s česa; *med.* otiram si, brišem si (solze)

ἀπό-μουςος 2 *poet.* Muzam sovražen, neomikan, neuk

ἀπο-μυθήομαι *dep. med. ep.* odvracam koga, odsvetujem komu τινί τι

ἀπο-μύσσω, *at.* **ἀπο-μύττω** [*Et.*: iz *ἀπο-μυκ-ίω iz *ide. baze* *(s)meu-k-, *(s)meu-q-, *(s)meu-g-; *prim.* ἀπόμυξίς, μύξα, μύξων, σμύξων, μυκτήρ, *lat.* emungō, mūcus, mūcor, mūgil, *hrv.* mukljiv 'vlažen', 'surov' (o lesu)] useknem, *pren.* prekanim, ukanim, prevaram, ogoļjufam, osleparim; *med.* useknem se

ἀπ-οναίατο *gl.* ἀπ-ονίναμαι

(**ἀπο-ναίω**) *ep.* [*defect.*, samo *aor.* ἀπέναςσα, *cj.* ἀπονάσσωσι; *med.* ἀπενασσάμην] **1. act.** (drugam) preselim, premestim, nazaj ali domov pošljem, peljem τινά; **2. med.** izselim se, παῖδα izženem, preženem; **3. poet. aor. pass.** ἀπενάσθηη naselil sem se, τηλόσε πατρίδος pregnan sem bil daleč od domovine, πατρός zapustila sem očeta

ἀπο-νέμω **1. act.** podeljujem, dajem τινί τι; **2. med.** dodeljujem si, imam korist od česa τινός

ἀπονενοημένος *adv.* (ἀπο-νοέομαι) obupano, v obupu

ἀπο-νέομαι *dep. med. ep.* odhajam, vračam se (domov)

ἀπ-ονήμενος, **ἀπ-ονήσομαι**, **ἀπ-όνητο** *gl.* ἀπ-ονίναμαι

ἀ-πόνητος 2 (πονέω) [*adv.* ἀπονητί, *sup.* ἀπονητότατα] brez truda, brez težave, brez nadloge, brez kazni, z majhnim trudom, z majhnimi izgubami

ἀπο-νήχομαι *dep. med.* odplavam, rešim se s plavanjem

ἀπονία, ή (ἀ-πονος) lenoba, nedelavnost, delomrznost

ἀπο-νίζω [*samo praes. in impf.*], **ἀπο-νίπτω** [*fut.* ἀπονίψω, *aor.* ἀπένυψα] **1. act.** perem, spiram, umivam, kopam koga; **2. med. a)** spiram si, operem si (sebi) kaj; **b)** umivam se, kopam se

ἀπ-ονίναμαι *dep. med. ep. ion. poet.* [*fut.* ἀπονήσομαι, *aor.* ἀπωνήμην, *ep.* ἀπονήμην, *3. sg.* ἀπόνητο, *opt.* ἀποναιάτο, *pt.* ἀπονήμενος]

imam korist od česa, okoristim se s čim, uživam kaj, veselje imam s čim τινός

ἀπο-νίπτω *gl.* ἀπο-νίζω

ἀπο-νοέομαι *dep. pass. s fut. med.* zblaznim, obupam (nad seboj); ἀπονενοημένος obupan, nespametno drzen

ἀπόνουα, ή obup, obupanost, blaznost

ἀ-πονος 2 [*comp. adv.* ἀπονώτερον, *sup.* ἀπωνώτατα] **1.** nedelaven, len; **2.** nenaporen, lahak, ki je brez bolečin

ἀπο-νοστέω vračam se domov, prihajam nazaj, χθονός iz kake dežele

ἀπονόστησις, εως, ή vrnitev, povratek

ἀπο-νοσφίζω *poet.* oddaljujem, odstranim, oropam ὄπλων; bežim pred, izogibam se, ogibam se μαντεῖα

ἀπο-νόσφι(ν) *ep.* **1. adv.** sam zase, posamič, posebej; **2. praep. z gen.** daleč od, ločen od

ἀπο-νωτίζω zapodim v beg, prisilim k begu φυγῆ τινα

ἀπό-ξενος 2 *poet.* **1.** odljuden, nepriljuden, neprijazen, negostoljuben; **2.** pregnan τινός iz česa

ἀπο-ξενόω *poet.* preženem iz domovine, preženem v tujino, preženem na tuje; *pass.* preženejo me, živim v tujini

ἀπο-ξέω [*aor.* ἀπέξεσα] ostrgam, ogladim, gladko odsekam χεῖρα

ἀπο-ξηραίνω [*pt. pf. pass.* ἀπεξηρασμένος] **1. act.** sušim, osušim, izsušujem; **2. pass. ion.** usiham, presiham, posušim se

ἀπ-οξύνω *ep.* ostrim, poostrim, zaostrim, priostrim, zašilim; φωνήν ostro povzdignem glas

ἀπο-ξυρέω *ion.* ostrizem τινά τήν κεφαλήν

ἀπόξυρος 2 strm, prepaden

ἀπο-ξύω *ep.* ostrizem, γῆρας slečem starost = pomladim se

ἀπο-πάλλομαι *pass.* odletavam, odskakujem, odbijam se

ἀπο-παπταίνω *ion.* [*fut.* ἀποπαπτανέω] plaho se oziram okrog sebe (da bi pobegnil)

ἀπο-παύω **1. act.** naredim (povzročim, dosežem), da kaj preneha τί, τινά; ustavljam, zadržujem, oviram, odstranjujem, utešim τινά τινος; odvracam od πολέμου; ἐρώτων ugrabim (vzamem) ljubezen; **2. med.** preneham, nehavam, nehujem, vzdržujem se česa, opuščam kaj τινός *in abs.*

ἀπό-πειρα, ἡ poskus, poizkus, poskušnja, preizkušnja, ἀπόπειραν ποιοῦμαι τινος poskusim kaj, preizkusim kaj, naredim poskus (preizkus) s čim

ἀπο-πειράω, ἀποπειράομαι [*dep. pass. s fut. med.*] delam poskus (preizkus), preskušam (preizkušam) koga, preiskujem τινός; τοῦ Πειραιῶς naskočim Pirej

ἀπο-πέμπω [*ep. 3. sg. fut. ἀπέμψει*] **1. act.** odpošiljam, odpuščam, pošiljam nazaj, odpravljam, odslavljam, spremljam εἶς τι; **2. med.** pošiljam od sebe, odslavljam; γυναιῶνα ločim se od žene

ἀπόπεμψις, εως, ἡ odpošiljatev, odpošiljanje, odpust, odpustitev

ἀπο-περάω preplujem, prebredem; *trans.* prepeljem

ἀπο-πέτομαι *ep. dep. med.* [*aor. ἀπεπτάμην*] odletim, odhitim, odfrčim

ἀπο-πήγνυμι [*fut. pass. ἀποπαγήσομαι*] naredim (povzročim), da (kdo ali kaj) zmrzne; *pass.* zmrznem, ozebem, otrpnem

ἀπο-πηδάω dol skačem, odskakujem, izneverjam se, zapuščam τινός

ἀπο-πίμπλημι [*fut. ἀποπλήσω*] **1.** dopolnjujem, napolnjujem, dodajam do polne mere; **2.** χρῆσμον izpolnim; **3.** nasitim, ustrezam, ustrezem ἐπιθυμίας, θυμόν

ἀπο-πίνω *ion.* odrijem, pijem od česa, izrijem

ἀπο-πίπτω [*aor. cj. ἀποπέσῃσι*] padam dol s česa ἀπό τινος, ἔκ τινος NT

ἀπο-πλάζω *ep.* [*aor. pass. ἀπεπλάγχθην*] **1. act.** odbijam, zanašam, odganjam; **2. pass.** zanese me (νήσου od otoka), zaidem, zabredem; odbijam se, odletavam, odskakujem

ἀπο-πλανάω **1. act.** naredim (povzročim), da kdo zaide, zapeljem, premotim NT; **2. med.** z *aor. pass.* klatim se, potepam se, krenem stran, oddaljim se NT

ἀπο-πλέω, *ep.* **ἀπο-πλείω**, *ep. ion.* **ἀπο-πλώω** [*fut. ἀποπλεύσομαι, aor. od πλώω: ἀπέπλων*] **1.** odplujem, odjadram; **2.** plujem nazaj (domov)

ἀπόπληκτος **2** (ἀπο-πλήσσω) od kapi zadet, omamljen, prepadel, osupel, brezumen

ἀπο-πληρώω izpolnjujem, napolnjujem, zadovoljujem, nasičujem, ustrezam ἐπιθυμίας

ἀπο-πλήσσομαι *pass.* omedlim, onesvestim se

ἀπό-πλοος, *skrč.* **ἀπόπλους**, ó odhod, vrnitev, povratek (domov)

ἀπο-πλύνω [*impf. iterat. ἀποπλύνεσκε*] *ep.* splakujem, izplakujem, spiram, izpiram, ποτὶ χέρσον ženem proti bregu, mečem na obrežje

ἀπο-πλώω *ion.* = ἀπο-πλέω

ἀπο-πνέω *ep. ion.* [*fut. ἀποπνεύσομαι*], *ep. tudi ἀπο-πνείω **1.** izdihnem (dušo), umrem θυμόν; izhlapevam, bljuvam, bruham (ogenj); lepo dišim ὀδμήν, τοῦ χρωτὸς ἡδιστον ἀπέπνει njegova koža je imela zelo prijeten vonj; **2. ion.** vejem, piham od kod (iz katere smeri) ἀπό τινος*

ἀπο-πνίγω **1. act.** udušim, zadušim NT, zadržim, utopim; **2. pass.** zadavim se, utonem NT, ἀποπνίγει με jezim se, jezi me

ἀπο-πολεμέω borim se s česa

ἀπό-πολις *gl.* ἀπό-π(τ)ολις

ἀπο-πορεύομαι *dep. pass.* odhajam, odpotujem

ἀπο-πρίω *ion.* odpilim, odžagam

ἀπο-πρό *ep. adv.* **1.** daleč proč; **2. praep.** z *gen.* daleč od

ἀπο-προαιρέω [*pt. aor. ἀποπροελών*] *ep.* odvzemam, jemljem τινός od česa

ἀπο-προέηκε *gl.* ἀπο-προῆμι

ἀπό-προθε(ν) *adv. ep.* od daleč

ἀπό-προθι *adv. ep.* v daljavi, daleč

ἀπο-προῆμι *ep.* [*aor. ἀποπροέηκα*] **1.** odpošiljam, odpravljam, ἴόν izstrelim; **2.** spuščam (na tla)

ἀπο-προτέμνω [*pt. krep. aor. ἀποπροταμών*] odrezujem od česa, režem (stran) od česa τινός

ἀπο-πτάμενος *gl.* ἀπο-πέτομαι

ἀπό-π(τ)ολις, ἀπό-π(τ)ολι, *gen.* ἰδος, *poet.* ki je daleč od domovine, pregnan, izgnan, ki je brez domovine

ἀπό-πτολις *gl.* ἀπό-π(τ)ολις

ἄπ-οπτος **2** (ὄράω) *poet.* **1. a)** od daleč viden, od daleč vidljiv, od daleč opazen, viden (vidljiv, opazen) od kod ἀπό τινος; **b)** ἐν ἀπόπτω ἔχω imam pred očmi; **2. a)** *poet.* neviden, nevidljiv; **b)** τινός daleč od; ἐξ ἀόπτου iz daljave, od daleč

ἀπόπτυστος 2 (πτύω) *poet.* izpljunjen, oduren, zoprn, gnusen, zavržen

ἀπο-πτύω **1.** izpljunem, pljuvam, bljuvam, bruham, mečem iz sebe; **2.** zaničujem, preziram

ἀπο-πυνθάνομαι *dep. med. ion.* izprašujem, sprašujem, poizvedujem

ἀπ-ορέω *ion.* = ἀφ-οράω

ἀπορέω (ἄ-πορος) **1. act. a)** brez izhoda sem, ne poznam izhoda, ne vidim izhoda, v zadregi sem, v negotovosti sem, omahujem, ne vem, ne znam si pomagati; *τινί, περί τινος, πρὸς, εἰς τι, z acc. ozira τὴν ἔλασιν, ταῦτα* glede na to; *pogosto z odvisnim vprašanjem: ἀπορῶ, ὅτι λέξω* ne vem, kaj naj rečem; **b)** brez sredstev sem, brez pripomočkov sem, v stiski sem, trpim pomanjkanje, nimam česa *τινός*; **2. med.** pridem v zadrego, sem v zadregi zaradi česa *ἀπό τινος, τὰδε*

ἄ-πόρθητος 2 *ep. ion. poet.* (πορθέω) nerazrušen, nerazrušljiv; neopustošen *χώρα*

ἀπ-ορθόω *poet.* naravnavam, vodim, ravnam, usmerjam *γνώμας*

ἀπορία, ἡ (ἄ-πορος) kjer ni izhoda ali sredstev **1.** zadrega, pomanjkanje (poti), negotovost, brezizhoden položaj, obupen položaj; *τοῦ μὴ ἡσυχάζειν* nemožnost mirovati; **2.** pomanjkanje, stiska, sila, težava, siromaštvo; **3.** neodločnost, dvom, dvomljivost; težava

ἀπ-όρnuμαι *med. ep.* dvignem se, odhitim, odrinem

ἄ-πορος 2 (πόρος) **1.** brez poti, brezpoten, nehoden, neprehoden, nepristopen, nedostopen; težaven, nevaren, nemogoč; zvit, zapleten; *τὸ ἄπορον* stiska, zadrega, težava, ovira, zapreka; *ἄπορον ἐστὶν* nemogoče je; *ἄπορός εἰμι* ne morem; *ἵππεῖς ἄποροι προσφέρεσθαι* težko jim je priti do živega; **2.** ki si ne zna ali ne more pomagati, ki je brez pomoči, ki je brez sredstev, ki je v zadregi, siromašen, nesposoben; **3. adv.** *ἀπόρως* siromašno; težavno, brezpotno, v zadregi ipd., *ἀπόρως ἔχω* v zadregi sem, zame je nemogoče, ne morem

ἀπ-ορούω dol ali vstran skočim, odskočim, odletim, nazaj skočim

ἀπο-ρραθῦμέω opuščam kaj iz obotavljanja, malosrčnosti ali lahkomiselnosti

ἀπο-ρραίνω *ion.* brizgnem, izbrizgam *τινός* od česa

ἀπο-(ρ)ραίω *ep.* uplenim, ugrabim komu kaj, oropam koga česa *τινά τι*

ἀπο-ρράπτω *ion.* zašijem, zakrparam

ἀπο-ρραψώδέω deklamiram kakor rapsod

ἀπο-ρρέω [*fut. ἀπορρήσομαι*] **1.** odtekam, iztekam; **2.** odpadam, izpadam; **3.** izgubljam se, razpadam, izginjam

ἀπο-ρρήγνυμι *ep. ion.* **1. act.** odtrgam, odkrušim, odlomim, raztrgam, zlomim *δεσμών*; končam s silo *βίον*; **2. med. in pass.** [*aor. ἀπερράγην*] odtrgam, iztrgam se, zlomim se, odcepim se *ἀπό τινος*

ἀπο-ρρηθῆναι *gl.* ἀπ-εἶπον

ἀπό-ρρητος 2 (ῥητός) **1.** nedostopen, prepovedan, ki se ne sme povedati, skrivnosten, tajen, nepristopen; *subst.* τὸ ἀπόρρητον skrivnost, tajnost, tajna; *τὰ ἀπόρρητα* misteriji; *δι' ἀπορρήτων* skrivaj, *ἀπόρρητον* poiouμαι, *ἐν ἀπορρήτῳ* poiouμαι prepovem komu govoriti o čem; **2.** sramoten, ostuden

ἀπο-ρριγέω *ep.* [*pf. ἀπέρριγα s praes. pomenom*] z grozo odskočim od česa, bojim se, ne upam si *νέεσθαι*

ἀπο-ρριπτέω [*samo praes. in impf.*], **ἀπο-ρρίπτω** **1. act. a)** proč mečem, dol vržem, otresem se česa, *εἰς τινα λόγους* zmerjam koga, *μῆνιν* jeza me mine; **b)** zavržem, izvržem, preženem, zaničujem, *ἐς τὸ μηδέν* popolnoma preziram; **2. med. NT** skočim, vržem se v morje

ἀπορροή, ἡ, ἀπόρροια, ἡ odtekanje, odtok, iztok

ἀπο-ρροιβδέω *poet.* žvrgolim; kričim, derem se (*o večjih pticih*) *βοάς*

ἀπο-ρροφάω, ἀπο-ρροφέω malo odsrkam, srebam, srebnem, pokušam *οἶνον*

ἀπόρρυτος 2 (ἀπο-ρρέω) ki ima odtok, odtekajoč

ἀπο-ρρώξ, ὠγος, ὄ, ἡ (ῥήγνυμι) **1. adi.** odtrgan, odkrhnen, strm, strmovit; **2. ep. subst.** odlomljen, odtrgan kos (otoka), rokav (reke), odtok, iztok *νέκταρος*

ἀπ-ορφανίζομαι *pass.* osirotim, postanem sirota; *ἀφ' ὑμῶν ἀπορφανισθείς* osirotel in ločen od vas *NT*

ἀπ-ορχέομαι *dep. med. ion.* zaplešem, zaiigram, izgubim s plesom *γάμον*

ἀπο-σαλεύω bivam, počivam na širokem

morju, ἐπ' ἀγκύρας zasidran sem na širnem morju

ἀπο-σαφέω (σαφής) razjasnjujem, tolmačim

ἀπο-σβέννυμι [*fut.* ἀποσβέσω, *aor.* ἀπέσβεσα, *pass.* *pf.* ἀπέσβεσμαι, *aor.* ἀπεσβέσθην; *med.* ἀποσβέννυμαι, *fut.* ἀποσβήσομαι, *krep.* *intr.* *aor.* ἀπέσβην, *pf.* ἀπέσβηκα] **1. act.** ugasšam, pokončujem, iztrebljam, slabim, izpodrivam; **2. med.** ugasnem, preminem, umrem

ἀπο-σείομαι *med.* otresam, stresam od sebe, mečem s sebe

ἀπο-σεμνύνω **1. act.** dajem ugled, povzdigujem, slavim; **2. pass.** dobivam ugled, postanem ugleden, častitljiv, šopirim se, baham se, ponašam se, razvijam se

ἀπο-σεύω *ep.* [*aor. med.* ἀπεσούμην; *gl.* ἀπεσούα] **1. act.** odpodim; **2. med.** odhitim, pobegnem

ἀπο-σημαίνω **1. act.** dajem znamenje, omenjam, kažem na εἷς τινα; **2. med. ion.** posnemam iz česa, spoznavam iz česa; zapečatim, zaplenim

ἀπο-σήπομαι [*pass. s krep. pf. act.* ἀποσέσηπα] odgnijem, odzebem

ἀπο-σιμόω obrnem, zasučem, krenem na stran, ναῦς z ladjami se obrnem v loku

ἀπ-οσιόομαι *med. ion.* = ἀφ-οσιόομαι

ἀπο-σιωπάω umolknem, obmolknem, utihnem

ἀποσιώπησις, εως, ἡ umolknenje, obmolčanje, premolk, zamolčanje

ἀπο-σκάπτω zapiram pot z jarkom τί

ἀπο-σκηδάννυμι **1. act.** raztrosim, trosim, razganjam, razpršujem, odpuščam βασιλῆας, odganjam κήδεα; **2. med. in soobl.** ἀποσκήδναμαι razgubljam se, razhajam se, razkropim se, raztresem se

ἀπο-σκειάζω **1. act.** odpravljam, pospravljam; **2. med. NT** naprtujem si, pripravljam se za pot

ἀποσκευή, ἡ pratež, prtljaga, orodje, oprema, oprava

ἀπό-σκηνος 2 (σκηνή) ki ne stanuje skupaj z drugimi, osamljen, sam (stanujoč)

ἀποσκηνόω stanujem, taborim daleč proč τινός

ἀπο-σκήπτω **1. ion. trans.** naperim, namerim, usmerim, mečem na kaj (svoje izstrelke); **2.**

intr. vržem se na kaj, padem na; ἐς φλαῦρον izidem se, razblinim se v kaj neznatnega

ἀπο-σκιάζω delam senco

ἀποσκίασμα, ατος, τό slika po senci, posenčenje, senca, sled NT

ἀποσκιασμός, ó delanje sence, senčenje, zasencevanje; γωνμόνων kazalec sončne ure

ἀπο-σκίδναμαι *gl.* ἀπο-σκηδάννυμι

ἀπο-σκοπέω [*fut.* ἀποσκέψομαι] od daleč gledam, motrim, upiram oči v kaj, oziram se na kaj πρὸς, εἰς τι

ἀπο-σκυδμαίνω *ep.* silno se jezim, raznemam se proti komu, zoper koga, srdim se na koga, nad kom τινί

ἀπο-σκόπτω zasmehujem, posmehujem se

ἀπο-σοβέω preplašim, prepodim, odpodim, odženem

ἀπο-σπαράσσω odtrgam

ἀπόσπασμα, ατος, τό (ἀπο-σπάω) odtrgan kos, cunjka, krpa

ἀπο-σπάω [*fut.* ἀποσπάσω] **1. act. a) trans.** odtrgam, iztrgam, proč potegnem, nase potegnem, oddaljim, razstavim, odtegnem, ločim, oddelim ἀπό τινος; snamem, odprem θύρας; varam v upanjih ἐλπίδος; izdrem μάχαιραν NT; potegnem za seboj (učence) NT; **b) intr.** oddaljim se, odmaknem se, odtegujem se τινός; **2. pass.** ločim se, razstavim se, NT odstojim od ἀπό τινος, odtrgam se

ἀπο-σπένδω [*fut.* ἀποσπέσω] izlivam pijačo bogovom v čast, darujem (zahvalno daritev)

ἀπο-σπεύδω skušam z vso silo koga odvrniti od česa, odsvetujem, odvracam koga od česa, prepredim

ἀπο-σταῖδά, **ἀπο-σταῖδόν** *ep. adv.* daleč stoječ, oddaljen

ἀπο-στάζω [*fut.* ἀποστάξω] kapljam; μανίας μένος sila (moč) blaznosti se polega

ἀποστασία, ἡ (ἀφ-ίσταμαι) odstop, odpad NT **ἀποστάσιον**, τό (ἀφ-ίσταμαι) ločitev, βιβλίον razvezno pismo, ločitveno pismo, razporočno pismo NT

ἀπόστασις, εως, ἡ (ἀφ-ίσταμαι) **1.** oddaljenost, razmik, razmak, razdalja; **2.** odstop, odpad, upor; ločitev, βίου od življenja

ἀποστατέον *gl.* ἀφ-ίστημι

ἀποστατέω (ἀπο-στάτης) **1.** stojim daleč proč, odsoten sem, razlikujem se, ne ujemam

se *ἐκάς, τινός*; **2.** odpadam, ločim se od koga *τινός*

ἀποστάτης, ὁ (ἀφ-ίσταμαι) odpadnik

ἀπο-σταυρώω ogradim s koli, utrdim z okopom

ἀπο-στεγάζω odkrijem, odstranim, raztrgam streho *NT*

ἀπο-στείχω *ep. ion. poet. [imp. krep. aor. ἀπό-στιχε]* odhajam; οἴκαδε vračam se domov

ἀπο-στέλλω [*krep. aor. pass. ἀπεστάλην*] **1.** *act. a)* odpošiljam, pošiljam; *ἐπί, πρὸς τινα* pošiljam h komu ali po koga, *abs. pišem; b)* nazaj pošiljam, odpuščam, odpravljam *τινά*; izganjam *τῆς γῆς* iz dežele; *c)* odbijam, nazaj potiskam *θάλατταν*; **2. pass.** odposlan sem, odhajam, odplujem, odpeljem se

ἀπο-στερέω [*fut. pass. ἀποστερήσομαι*] **1.** *act. a)* ugrabim, odvezamem, oropam (koga česa), iztrgam komu kaj *τινά τινος (τι)*; **b)** pritrgam, kratim komu kaj, prikrajšam koga, ne dam *τινά τι, τί τινος* komu česa; **2. pass.** oropan sem česa, izgubim kaj *τινός*

ἀποστέρησις, *εως*, ὁ oropanje, vzetje, odvzete, odvzem

ἀποστερητής, ὁ ropar, razbojnik, tolovaj

ἀπο-στερίσκω *poet.* = ἀπο-στερέω *τινά τινος*

ἀπο-στίλβω zasijem, zasvetim, zaleskečem se

ἀποστολεύς, *έως*, ὁ (ἀπο-στέλλω) apostolej, nadzornik ladjevnja, eden od desetih atenskih uradnikov, ki so nadzorovali bojno ladjevnje

ἀποστολή, ἡ (ἀπο-στέλλω) **1.** odpošiljanje, odpošiljatev, odposlanje (ladij); **2. NT** apostolstvo, apostolska služba

ἀπόστολος, ὁ (ἀπο-στέλλω) **1.** odposlanec, poslanik, potnik (*Herodot 5, 38*); apostol *NT*; **2.** odposlano ladjevnje, ekspedicija

ἀπο-στοματίζω **1.** povem kaj na pamet; **2. NT** sprašujem

ἀπο-στρατοπεδεύομαι *med.* utaborim se daleč od koga

ἀπο-στρέφω [*aor. ep. iterat. ἀποστρέψασκε, pass. ἀπεστρέφθην in ἀπεστράφην, ἀποστραφῆναι*] **1. act. a)** *trans.* proč obračam, odvracam, okrenem, obračam, nazaj zasučem (*πόδας καὶ χεῖρας* na hrbet, da jih zvežem); pripravljam koga, da se vrne; ženem, gonim nazaj; podim, zapodim, poženem v beg; od-

puščam koga domov; upognem *ἐμβόλους; πόλεμον ἔς τι* prestavim kam; *νηας* obrnem; **b)** *intr.* obračam se, vračam se; **2. pass. a)** obračam se proč od koga; zavračam koga; preziram; zaničujem *τινά*; *pt. pf. ἀπεστραμμένος* proč obrnjen; *λόγοι ἀπεστραμμένοι* odurne, neprijazne besede; **b)** vračam se domov

ἀποστροφή, ἡ odvrnitev, odvrtačanje, povratek, beg, izhod, obramba, zavetje, zaščita, pribežališče, rešitev, sredstvo; *σωτηρίας* upanje na rešitev

ἀπόστροφος **2** (ἀπο-στρέφω) proč obrnjen

ἀπο-στυγέω [*pf. s praes. pomenom*] *ion. poet.* hudo sovražim, mrzim, zaničujem *z acc. c. inf.*

ἀπο-στυφελίζω [*fut. ἀποστυφελίζω*] *ep.* odrivam, odbijam, peham, suvam, *τινός* od česa

ἀπο-συλάω odvezmam komu kaj, oropam koga česa *τινά τινος, τινά τι*

ἀπο-συνάγωγος **2** izobčen iz sinagoge *NT*

ἀπο-σύρω proč trgam, *ἐπάλλξεις* odstranjujem, razdevam, rušim, razrušim

ἀπο-σφάζω, ἀπο-σφάττω [*fut. ἀποσφάξω*] **1.** zakoljem, ubijem; **2. med.** ubijem se, prebodem se

ἀπο-σφακελίζω *ion.* umrem za prisadom

ἀπο-σφάλω **1. act. ep.** odvracam s prave poti, zavajam, zanašam; *πόνου* pokvarim trud koga, spravim koga ob trud; **2. pass.** zgrešim kaj, spodleti mi kaj; ne uspe mi, *τινός* motim se v čem

ἀπο-σφάττω = ἀπο-σφάζω

ἀπο-σφραγίζω *in med. poet.* zapečatim

ἀπο-σχέσθαι *gl. ἀπ-έχω*

ἀπο-σχύζω [*ep. tudi v tm.*] **1. act.** odcepim, odkoljem, odstranim, ločujem, odstranjujem, razstavljam, ločim (*ἀπό*) *τινος*; **2. pass.** ločim se, odcepim se

ἀπο-σῶζω **1. act.** rešujem, oproščam *νόσου*, srečno pripeljem kam, spravim na varno *εἰς τι*; **2. pass.** rešim se, srečno dospem kam, srečno prispem kam, srečno pridem kam, pridem na varno

ἀπό-τακτος **2** (ἀπο-τάσσω) odločen, nalašč določen za kaj, namenjen

ἀπο-τάμνω *ion.* = ἀπο-τέμνω

ἀπο-τάσσω, at. ἀπο-τάττω **1. act.** odkazem (posebej) komu kaj, odredim, odpošljam, od-

- pravim (vojake na določeno mesto); **2. med.** *NT* ločim se, poslavljam se, odrekam se
- ἀπο-ταυρόομαι** *med. poet.* spreminjam se v bika, δέρογμα τινί srepo gledam koga
- ἀπο-ταφρεύω** utrjujem, ogradim z jarkom
- ἀπο-τείνω** **1. trans.** iztezam, raztezam; λόγον μακρόν imam dolg govor; μακρόν dolgo trajam, dolgo obdržim glas; **2. intr.** (= *pass.*) raztezam se, πόρωω grem predaleč
- ἀπο-τειχίζω** utrjujem, zagrađim, zapiram z zidom, zazidavam, obzidavam
- ἀπο-τείχισις**, εως, ή, **ἀποτειχισμα**, ατος, τό utrjevanje, utrditev, zazidavanje, okop, obkop, utrdba
- ἀπο-τελευτάω** končam se, εἷς τι preidem naposled v kaj
- ἀπο-τελέω** **1.** končam, dokončam, dokončujem, dovršujem, izvršim, zadovoljujem ἐπιθυμίας; z *dvojnim acc.*: delam (naredim) koga za kaj; **2.** naredim, kar je moja dolžnost, plačam, poplačam (kar sem dolžan), τὰ καθήκοντα izpolnjujem svojo dolžnost, ὑπόσχεσιν obljubo; **3. pass.** končno postanem, izkažem se pri čem περί τι
- ἀπο-τέμνω**, *ion.* **ἀπο-τάμνω** **1. act. a)** odrezujem, odsekavam; **b)** ločim, razstavljam, omejujem; **2. pass. a)** τήν κεφαλήν odsekajo mi glavo, obglavijo me; **b)** odcepljen sem, zajet sem, odrezan sem; **3. med.** jemljem zase, odrezujem zase, režem zase, omejujem, prisvajam si
- ἀπο-τήκομαι** *pass. ion.* [*aor.* ἀπετάκην] otažam se, odtajam se, izgubljam se
- ἀπο-τηλοῦ** *adv. ep.* daleč
- ἀ-ποτίβατος** **2 poet.** = ἀ-πρόσβατος nepristopen, nedostopen
- ἀπο-τίθημι** [*cj. aor. med. ep.* ἀποθείομαι, tudi v *tm.*] **1. act. a)** odlagam, polagam, postavljam na stran; **b)** spravljam, pospravljam, shranjujem, dajem kaj shraniti, izročam komu kaj, zaupam komu kaj τινί τι; **2. med. a)** odlagam od sebe, snemam, ἐνιπήν opuščam; νόμον odpravljam, razveljavljam; **b)** shranjujem zase, τὰ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας prihranjujem si težave za starost; εἰς αὔθις odlagam, odkladam
- ἀπο-τίκτω** rodim, ustvarjam, povzročam
- ἀπο-τίλλω** *ion.* rujem, ruvam, pulim si (lase)
- ἀπο-τιμάω** **1. act. a)** ne častim, preziram; **b)** cenim, ocenim; zastavim, dam v zastavitev; **2. med. a)** *ion.* dam si kaj oceniti ali plačati; **b)** jemljem kaj v zastavitev
- ἀπό-τίμος** **2 ion. poet.** nečastčen, sovražen, zoprni, zaničevan
- ἀπο-τινάσσω** *NT* otresem kaj s sebe ἀπὸ τῶν ποδῶν, mečem stran
- ἀπο-τίνω**, *ep. ion. med.* **ἀπο-τινυμαι** [*fut. ἀποτείσω itd.*] **1. act.** plačujem (kazen, globo, dolg), ἀξίαν trpim primerno kazen; εὐεργεσίας vračam dobrote; ὑπερβασίην, αἷμα pokorim se za; παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι trpeti (telesno kazen) ali plačati (globo); **2. med.** dam si plačati (globo); τινά τινος od koga za kaj; τινά maščujem se nad kom, kaznujem koga, βίας τινί za nasilje
- ἀπο-τμήγω** *ep.* = ἀπο-τέμνω sekam (stran), odsekavam, odrezujem, odnašam
- ἄ-ποτμος** **2 ep. poet.** nesrečen, beden
- ἀπο-τολμάω** upam si, drznem se, usojam si *NT*, ἀποτολμάω καὶ λέγω drzno govorim, odkrito izjavljam
- ἀποτομή**, ή (ἀπο-τέμνω) odsekanje
- ἀποτομία**, ή ostromost, strogost, osornost *NT*
- ἀπότομος** **2** (ἀπο-τέμνω) **1.** odrezan, odsekan, strm; **2.** strog, krut
- ἀπο-τορνεύω** izoblim, skrbno izdelam
- ἄ-ποτος** **2** (πίνω) **1. act.** ki ne pije, brez pijače; **2. pass.** nepiten
- ἀπο-τρέπω** **1. act. a)** odvrčam, odganjam, obračam, τινά τινος odvrčam koga od česa, odsvetujem; ἐπέεσσιν ustrašim, preplašim, splašim; **b)** oviram, obvarujem, preprečujem; **2. med. a)** odvrčam se, obračam se; ἄλλην ὁδόν uberem drugo pot, mahnem jo po drugi poti, vračam se, bežim; **b)** dam se odvrniti, odstopim od česa
- ἀπο-τρέχω** [*fut. ἀποθρέξομαι in ἀποδραμοῦμαι*] odhitim, odbežim, zbežim, uidem, utečem
- ἀπο-τρέβω** **1. act.** drgnem, odrgnem, otiram, ostrgam, obrabim; **2. med.** izbrisujem, brišem, odpravljam ἀδοξίαν
- ἀποτρόπαιος** **2** nesrečo odvrčajoč θεός
- ἀποτροπή**, ή (ἀπο-τρέπω) **1.** odvrčanje, odsvetovanje, svarilni zgled ἀποτροπῆς ἔνεκα, prestrašenje; **2.** bojazen, strah

ἀπότροπος 2 (ἀπο-τρέπω) **1.** *ep.* proč obrnjen, ločen, samoten, oddaljen od; **2.** *poet.* od katerega se kdo obrača proč, zoprn, grozen

ἀπότροφος 2 (ἀπο-τρέφω) *ion.* daleč od staršev ali v tujini vzrejen ali vzgojen, odtujen

ἀπο-τρύω **1.** *act.* odrgnem, zatiram, utrudim, mučim, ἐλπίδα izgubljam; **2.** *med.* izčrpavam zase, obdelujem v svojo korist γῆν

ἀπο-τρωπάω *ep.* = ἀπο-τρέπω **1.** *act.* odvrčam, zavračam τινά, τί; **2.** *med.* odvrčam se od, obračam se proč, ne lotim se, bojim se δακέειν

ἀπο-τυγχάνω ne zadenem, zgrešim, ne dobim, nesrečen sem, izgubim τινός

ἀπο-τυμπανίζω pretepem do smrti, ubijem

ἀπο-τύπτομαι *med. ion.* neham se udarjati po prsih, neham se biti po prsih, neham žalovati

ἀπ-ούρας *ipd. gl.* ἀπ-αυράω

ἀπ-ουρίζω *ep.* [*fut.* ἀπουρίσσω] zožujem meje (s premikanjem mejnikov)

ἄπ-ουρος 2 (ὄρος) *poet.* daleč od meje, oddaljen od česa τινός

ἄ-πους, ἄπουν, ὀδος, ὄ, ἦ brez nog, slabih nog, hrom

ἄπουσία, ἦ (ἀπ-εἶναι) odsotnost, nenavzočnost

ἀπο-φαίνω **1.** *act.* **a)** kažem, dokazujem, odkrivam, razlagam, razjasnjujem, pojasnjujem; οὐσίαν dajem račun o; **b)** ponujam se, delam se, pravim, da sem ἐμαυτὸν διδάσκαλον; **c)** delam, naredim, postavljam za kaj, imenujem z *dvojnim acc.*; **2.** *med.* kažem, prikazujem se, stopam na dan; γνώμην javno kažem svoje mnenje, izražam svoje prepričanje, izjavljam, περί τινος o čem; dokazujem, pojasnjujem, razjasnjujem; λογισμὸν dajem račun, ἔργα izvršujem

ἀπο-φάργυνμι = ἀπο-φράγνυμι

ἀπόφασις, εως, ἦ **1.** (ἀπό-φημι) zanikanje; **2.** (ἀπο-φαίνω) **a)** izrek, izjava, trditev; **b)** razsodba, odlok

ἀπο-φάσκω *poet.* = ἀπό-φημι zanikam, zani-kavam, zanikujem, odrekam, odklanjam

ἀπο-φέρβομαι *med. poet.* popasem; *pren.* uživam σοφίαν

ἀπο-φέρω [*ep. aor.* ἀπένεικα, *pass.* ἀπηνείχθη, *pt.* ἀπενειχθείς] **1. act. a)** odnašam, od-

peljem, odvajam ἀπό τινος, poberem, ugrabim (*o bolezni*); zanesem (*o vetru*) πρὸς, εἰς τι; **b)** nazaj prinesem, povrnem, plačujem δασμόν; poravnavam (dolg); **c)** prinesem odgovor, sporočim, javljam, obveščam, naznanjam τινί τι, γραφήν vložim tožbo, πρὸς ἄρχοντα pri arhontu; **2. med.** odnašam si kaj, vzamem s seboj, jemljam s seboj

ἀπο-φεύγω [*impf. iterat.* ἀποφεύγεσκε, *fut.* ἀποφεύξομαι] ubežim, utečem, pobegnem, uidem τινά, τί; γραφήν, δίκην oprostijo me obtožbe, spoznajo me za nedolžnega

ἀπό-φημι **1.** naravnost povem, razglašam, javljam; **2.** zanikam, tajim, odrekam

ἀπο-φθέγγομαι *med.* odkrito izjavim, naravnost povem, rečem NT

ἀπό-φθειγκτος 2 (φθέγγομαι) *poet.* nem, mutast

ἀπόφθειγμα, ατος, τό (ἀπο-φθέγγομαι) moder izrek, rek, pogovor

ἀπο-φθείρω **1.** *act.* uničujem, ugonabljam; **2. pass.** umrem, poginem

ἀπο-φθίνύθω *ep.* umiram, umrem, poginem; θυμόν izgubim, dam življenje

ἀπο-φθίνω, **ἀπο-φθίω** *ep. poet.* [*fut.* φθίσω, φθείσω, *aor.* ἔφθ(ε)ισα, *med. aor.* ἀπεφθίμην, *opt.* ἀποφθίμην, *imp.* ἀποφθίσθω, *pt.* ἀποφθίμενος, *3. pl. aor. pass. ep.* ἀπέφθιθεν] **1. act. trans.** rušim, razrušim, uničujem, pokončujem, pokončam, pokončavam, pogubljam, morim, umorim; **2. intr. in pass.** umrem, umiram, ginem, poginem, propadam

ἀπο-φλαυρίζω *ion.* malo cenim, zaničujem, preziram

ἀπο-φοιτάω neham hoditi v šolo; odhajam, ločim se παρά τινος

ἀποφορά, ἦ, *ion.* ἀποφορή plačanje, plačilo, terjatev, izterjatev, izterjava, davek

ἀπο-φορτίζομαι NT odlagam (blago), raztovorim, raztovarjam

ἀπο-φράγνυμι, **ἀπο-φράσσω**, **ἀπο-φράττω** **1. act.** ogradim, zagradim, zapiram s plotom, zamašim, obdam z okopom; **2. med.** zagradim se, branim se; κύκλω τὸ πρᾶγμα zagradim se okrog in okrog = odvrčam od sebe krivdo; zastavim, zaprem komu pot τινά

ἀπόφραξις, εως, ἦ zagrada, ograda, zapora,

zaprtje, pregrada; ἀπόφραξιν τῆς παρόδου λύω odprem pregrado poti, odprem prehod
ἀπο-φράς, ἄδος (φράζω) *sc.* ἡμέρα prepovedani dan, nesrečni dan (takrat se ni smelo soditi itd.; *prim. lat.* dies nefastus)

ἀπο-φράσσω = ἀπο-φράγνυμι

ἀποφυγή, ἡ (ἀπο-φεύγω) **1.** osvoboditev, rešitev, beg, pobeg; **2.** izhod, pribežališče

ἀπο-φώλιος *2 ep.* prazen, ničev, ničen, brezuspešen; malovreden, εὐναί brez otrok; ἀποφώλια εἰδώς prazne glave, neumen

ἀπο-χάζομαι *dep. med. ep.* odhajam, umikam se τινός

ἀπο-χειροβίωτος *2 ion.* živeč od dela svojih rok ali preživljajoč se z delom svojih rok

ἀπο-χειροτονέω zavmem, ovržem z glasovanjem

ἀπο-οχετεύω odpeljem po jarku, odstranjujem po jarku

ἀπο-χέω *ep.* [*aor.* ἀπέχευα *v tm.*] izlivam, stresam, mečem s česa

ἀπο-χόω zasipljem, zasipam (vhod), zapiram (z nasipom)

ἀπο-χράω [*3. sg.* ἀπόχρη, ἀποχρηῖ, *pl.* ἀποχρῶσι, *inf.* ἀποχρηῖν, *pt.* ἀποχρῶν, ἀποχρῶσα, ἀποχρῶν; *impf.* *3. sg.* ἀπέχρη, *fut.* ἀποχρήσει, *aor.* ἀπέχρησε; *ion. praes.* ἀποχρέω, *3. sg.* ἀποχρῶ, *inf.* ἀποχρῶν, *impf.* ἀπέχρα] **1. act. a)** osebno: zadostujem, zadoščam, τινί komu, *s pt.* πινόμενος za pitje; **b) impers.:** ἀποχρηῖ zadosti je, zadošča, zadostuje; ἐμοί zadovoljen sem; ἀπέχρα σφι ἡγεομένοισι zadovoljili bi se, če bi dobili hegemonijo; **2. pass. a)** *z impf. ion.* ἀπεχρᾶτο zadovoljujem se, zadovoljen sem s čim τινί, *z inf.;* **b)** = *act.* ἀποχρέετό σφι ἡσυχίαν ἄγειν = ἀπέχρα; **3. med. a)** porabljam, uporabljam, rabim kaj v svojo korist, zlorabljam kaj τινί; **b)** τινά = διαχράομαι umorim, ubijem

ἀπόχρησις, εως, ἡ poraba, zloraba

ἀποχρώντως *adv.* [*od* ἀποχρῶν, *pt.* *k* ἀποχράω] dosti, zadosti, dovolj, obilno

ἀπο-οχυρόω krijem, zavarujem z utrdbami, πρὸς τι proti čemu

ἀπο-χωλεύω, **ἀπο-χωλόω** popolnoma ohromim koga, naredim popolnoma hromea; *pass.* popolnoma ohromim

ἀπο-χωρέω [*fut.* ἀποχωρήσομαι] **1.** odidem,

odhajam, umikam se, nazaj korakam εἰς, πρὸς τι; ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα stopam na stran, grem na potrebo; **2.** izločam se, τὰ ἀποχωροῦντα potreba, izločki, odpadki

ἀποχώρησις, εως, ἡ **1.** odhod, umik, povratek, pribežališče; **2.** izpraznitev (telesa), potreba, opravljanje potrebe

ἀπο-χωρίζω **1. act.** ločim, izločim, razstavljam, izbiram, odpošiljam; **2. pass.** odhajam; delim se, ločim se od *NT*

ἀπο-ψάω **1. act.** ostrgam, otiram, brišem; **2. med.** brišem si χεῖρα εἰς τι

ἀπο-ψηφίζομαι [*fut.* ἀποψηφιοῦμαι] *dep. med.* **1. a)** glasujem, da se kdo oprostí, oprostim τινός; **b)** glasujem proti, izjavljam se proti komu ali čemu τινά, τί, μή *z inf.;* zavračam, odklanjam τί; **2. pass.** oprostijo me; izobčijo me (iz države), izgubim državljske pravice

ἀπο-ψιλώω *ion.* ogolim, oropam

ἀπ-οψις, εως, ἡ pogled, razgled, kraj z lepim razgledom

ἀπο-ψύχω **1. a)** izdihnem; βίον izdihnem dušo, umrem; *NT* ἀπὸ φόβου onesvestim se, omedlim; **b)** hladim, ohladim; **2. med.** hladim se, ohladim se, ἰδρῶ (*acc. limitationis*) ἀπεψύχοντο obrisali so si pot; *pass.* ἰδρῶ ἀποψυθεῖς ko se je pot ohladil

ἀπ-πέμψει *ep.* = ἀπο-πέμψει

ἀπρᾶγμοσύνη, ἡ **1.** brezdelnost, brezdclje, lenoba, samotarjenje; **2.** miroljubnost, prostost od državnih poslov, nevtralnost v politiki

ἀ-πρᾶγμων *2* (πρᾶγμα) **1.** brezdelen, brezposeln, miroljuben; *subst.* τὸ ἀπραγμον (politična) nedejavnost, neudeležba (neudeleženosť) v javnem življenju; **2.** ki se ne udeležuje javnega življenja, ki je prost državnih opravkov; **3.** brez truda, udoben, miren; *adv.* ἀπρᾶγμῶως mirno, brez truda

ἀπρᾶκτέω ničesar ne opravim pri kom, ničesar ne dosežem pri kom παρά τινος

ἄ-πρᾶκτος *2, ion. ἄ-πρηκτος* (πράσσω) **1. act. a)** *o sebah:* ki ni nič opravil, brez uspeha ἀπονέεσθαι, ἀπρακτοὶ ἐγένοντο nič niso opravili; **b)** *o stvarih:* brezkoristen, nekoristen, brezuspešen, neuspešen ταῦτα πάντα, γῆ neploden, neobdelan; **2. pass. a)** proti kateremu ni mogoče nič opraviti, neodvnljiv ἀνίη, nepremagljiv, neozdravljiv ὀδύναι; **b)**

neizpeljiv, nestorjen, neopravljen; **ε)** τινός: κοῦδὲ μαντικῆς ἀπρακτος ὑμῖν εἰμί preizkušate me tudi z vedeževanjem; *adv.* ἀπράκτως brez uspeha, ne da bi kaj opravil

ἀπραξία, ἡ nedelavnost, brezdelnost

ἄ-πρᾶτος 2 (πιπράσκω) (še) neprodan

ἀπρέπεια, ἡ nespodobnost, neprimernost

ἄ-πρεπής 2 (πρέπω) neprimeren, nespodoben, nedostojen, nesramen

ἄ-πρηκτος 2 *ion.* = ἄ-πρακτος

ἄ-πριάτην *adv.* (πρίαμαι) brezplačno, zastonj, brez odkupnine

ἄ-πρίατος 2 (πρίαμαι) *poet.* nekupljen

Ἄπριης, εως, ὁ Apries, egiptovski kralj

ἄ-πρίξ [*ἄ copul. in πρίω*] *adv. poet.* s stisnjeni-mi zobmi, krepko, čvrsto, neprestano

ἄ-πρόθυμος 2 neradovoljen, nerad

ἄ-προικος 2 (προίξ) brez dote

ἀπρομήθεια, ἡ (ἀ-προμηθής) nepremišljenost, neprevidnost

ἄ-προνόητος 2 (προ-νοέω) nepremišljen, nepreviden, prenagel; *adv.* ἀπρονοήτως

ἄ-πρόσβατος 2 nepristopen, nedostopen

ἄ-προσδεής 2 ki ne potrebuje še česa k čemu τινός, ki zadostuje sam sebi

ἄ-προσδόκητος 2 (προσ-δοκάω) **1.** nepričakovan, nenaden, nenadejan, ἐξ ἀπροσδοκήτου nepričakovano, nenadno; **2.** ne pričakujoč, ne sluteč

ἄ-προσῆγορος 2 *poet.* neprijazen, neizprosen, krut, trd, trdosrčen

ἄ-πρόσιτος 2 (προσ-ιέναι) nedostopen, nedohoden, nepristopen *NT*

ἄ-πρόσκοπος 2 (προσ-κόπτω) ki je brez napake, nespotakljiv, dostojen, spodoben, brez spotike τινί, neomadeževan, nedolžen *NT*

ἄ-πρόσμαχος 2 *poet.* nezmagljiv, nepremagljiv

ἄ-πρόσμ(ε)ικτος 2 *ion.* ki ne občuje z drugimi, odljuden, neprijazen, nepriljuden τινί

ἄ-προσμίλος 2 (προσ-ομιλέω) *poet.* neprijuden, neprijazen, nedružaben γῆρας

ἄ-προσωπο-λήπτως *adv.* brez ozira na osebo, ne oziraje se na osebo *NT*

ἄ-προτίμαστος 2 (προτι-μαίομαι) *ep.* nedotaknjen

ἄ-προφάσιστος 2 (προ-φασίζομαι) ki se ne

izgovarja, brez izgovora, brez ugovora, rado-voljen, odkritosrčen, brezobziren

ἄ-προφύλακτος 2 neizogiben, neizbežen, ki ga ni mogoče odvrniti

ἄ-πταιστος 2 (πταίω) brez spotike, brez greha *NT*

ἄ-πτερος 2 [*ἄ priv. in πτερόν*] *ep. poet.* brezkril, ki je brez kril, brezkrilen, brez peruti, brez perja, negoden; μῦθος ἄπτερος ἔπλετο beseda ji ni odletela = besedo je ohranila v spominu

ἄ-πτῆν, ῆνος, ὁ, ἡ (πτῆνός) brez perja, gol, negoden

ἄπτο-επής 2 (πτόα, ἔπος) *ep.* drzno govoreč, neustrašen v govorjenju

ἄ-πτόλεμος 2 *ep. poet.* = ἄ-πόλεμος

ἄπτω¹ [*fut.* ἄψω, ἄψομαι, *aor.* ἤψα, ἤψάμην, *pf. pass. med.* ἤμμαι, *aor.* ἤφθην, *ion.* ἄμμαι, ἄφθην, ἄψάμην] **1. act.** pritikam, privezujem, pripnem, pritrdim, nalagam τινί; **2. pass. ep.** prijemam se, držim se, zadenem βέλεα; **3. med. a)** privezujem (si) kaj τί ἀπό τινος; **b)** prijemljem se, prijemam se, dotikam se, oklepam se τινός; σίτου pokušam, uživam, jem; πολιτείας pridružujem se stranki; **c)** napadam (sovražnika), prijemljem koga, prijemam koga, zgrabim koga; (*o boleznih in težavah*) polastim se, lotevam se, lotim se θανόντων οὐδὲν ἄλγος ἄπτεται mrtvih ne zadene nobena bolečina; νῦν δ' ἔσχατόν σου τοῦμὸν ἄπτεται δέμας zadnjikrat me obsevaš; ἔπεσιν napadam z besedami, zmerjam; **d)** lotevam se česa, ukvarjam se s čim, bavim se s čim τινός, ἔργου, μάχης spuščam se v boj, začenjam bitko, φιλοσοφίας razumem, razumevam καλῶν uživam, ἀληθείας dosegam

ἄπτω² **1. act.** zažigam, žgem; **2. med.** vrnem se; **3. pass.** gorim

ἄ-πτώς, ὄτος, ὁ, ἡ (πίπτω) ki ne pade, ki se ne moti ali ki trdno stoji

ἄπυ-κρύπτουσι *ajol.* = ἀπο-κρύπτουσι

ἄ-πύλωτος 2 (πυλόω, πύλη) z vrati nezaprto, ki je brez vrat

ἄ-πύργωτος 2 (πυργώω) *ep.* ki je brez stolpov, neutrtjen

ἄ-πῦρος 2 (πῦρ) **1. ep.** ki še ni bil v ognju, nerabljen, nov; **2.** ki ni bil narejen v ognju, brez ognja, nekuhan, nestopljen, χρυσός čisto, suho zlato

ἀ-πύρωτος 2 *ep.* = ἄ-πυρος

ἄ-πυστος 2 (πυθέσθαι) *ep. poet.* **1. act.** ki ni ničesar izvedel, brez poročila, neobveščen, nevesč **μύθων**; **2. pass.** **a)** o katerem se ni nič izvedelo, o katerem ni ne duha ne sluha, ki je izginil brez sledu; **b)** nerazumljiv, tih

ἀπύω *dor.* = ἡπύω kličem, kričim

ἄπφα dragi moj

ἄπφθεν *adv.* (= ἄποθεν) (od) daleč, iz daljave, v daljavi

ἀπ-ωθέω [tudi v *tm.*; *impf.* ἀπεώθουν, *fut.* ἀπώσω, ἀπώσομαι, *aor.* ἀπέωσα, *inf. pf. pass.* ἀπεώσθαι, *ion.* tudi brez *avgm.* ἀπώθουν *itd.*]

1. act. proč ali nazaj pahnem, proč ali nazaj sunem, odsunem, odbijam, odrivam, odganjam, zanašam (*o vetru*); izganjam, iztiram γῆς, πατρίδος; ἔπος odklanjam, ne poslušam; **2. med.** pahnem, odbijam od sebe *NT*, odganjam (sovražnika), odstranjujem, odvrčam, odklanjam σπονδάς, zavračam, zavržem, zametavam, izpodrivam, preziram *NT*

ἀπώλεια, ἡ (ἀπ-όλλυμι) uničenje, potrata, pogin, poguba *NT*

ἀπώμοτος 2 (ἀπ-όμνυμι) *poet.* **1.** ki se je zaklel ali zarotil (da česa noče storiti), zaradi prisega oviran; **2.** ki se (kar se) pod prisego zanika ali se mora zanikati βροτοῖσιν οὐδέν ἐστ' ἀπώμοτον

ἀπ-ώρων *ion. impf.* od ἀφ-οράω

ἀπ-ῶσε *gl.* ἀπ-ωθέω

ἀπωσις, εως, ἡ (ἀπ-ωθέω) odrivanje, odganjanje, izgon, pregnanje

ἀπωστός 3 (ἀπ-ωθέω) *ion. poet.* **1.** pregnan, izgnan, τινός iz česa; **2. ion.** ki ga je treba pregnati

ἀπωτάτω *adv.* [*sup.* k ἀπό] zelo daleč od τινός

ἀπωτέρω *adv.* [*Et.*: iz ἀπό; *po eni od razlag sor.* z *lat.* Aprīlis, *katerega prvotni pomen naj bi bil* 'drugi mesec' (tj. za marcem, s katerim se je prvotno začenjalo leto), *to pa naj bi nastalo iz* *aporo-s 'zadnji od dveh, tj. drugi', *kar je comp. k ide.* *apo; *prim. stind.* ápara-h 'bolj zadaj se nahajajoč', 'poznejši', 'drugi'] dalje, bolj oddaljeno

ἀρά, ἡ, *ion.* ἀρή, *ep.* ἀρευή **1. a)** molitev, ἀρήν ποιεῖσθαι moliti, prošnja, želja; **b)** kletev, prekletstvo; **2.** maščevanje, poguba ἀμύνω; božja kazen θεῶν; **3. poet.** Ara = Kletev, Ma-

ščevalka, boginja kletve in maščevanja, spremljevalka Erinij

ἄρα, *ep.* ἄρ, ῥά *enklit.* [*Et.*: *morda iz ide.* *ῥ; *prim.* ἀραρίσκω, ἄρτι] *zaznamuje neposredno posledico oz. ozko logično zvezo*: **1. a)** torej, tedaj, zato, potemtakem; **b)** *pri naštevanju*: dalje, nato; **c)** *časovno*: ravno tedaj; takoj, brž, pri tej priči; **2.** namreč, zares, saj, seveda; **3. v zvezi z drugimi členicami**: εἰ (ἐάν) ἄρα če torej, če nemara, ἦν ἄρα če morebiti, če pa (seveda, morebiti), ἄρα οὖν potemtakem torej, εἰ μὴ ἄρα = *lat.* nisi forte: če (morda) torej ne; *pogosto se ne prevaja in nikoli ne stoji na začetku stavka*

ἄρα [*Et.*: iz ἦ ἄρα] **1.** *vprašalna členica* = *lat.* num: ali ne; ἄρ' οὐ = *lat.* nonne: ali ne?, ἄρα μὴ = *lat.* num: pač ne?, mar ne?, vendar ne?; *v odvisnih vprašanjih*: ali; **2. poet.** = ἄρα

ἀραβέω (ἄραβος) [*aor.* ἀράβησα] *ep.* zvenčim, žvenketam (*o orožju*)

Ἀραβία, ἡ Arabija; *adi.* **Ἀράβιος** 3 arabski, arabijski; **Ἀραβικός** 3 arabski, arabijski, arabiški; *preb.* **Ἀραψ**, βος, ὁ Arabec

ἄραβος, ὁ (ἀράσσω) *ep.* šum, hrušč, ropot, rožljanje, žvenketanje; ὀδόντων šklepetanje z zobmi

ἀραγμός, ὁ (ἀράσσω) *poet.* rožljanje, bobnenje, udarjanje, udarec (na prsi, po prsih)

Ἄραδος, ἡ Arad, otok in mesto v Feniciji; *preb.* **Ἀράδιος**, ὁ Aradijec, Aradec

ἄραι, ἀρεῖν *gl.* αἶρω

Ἄραιθυρέη, ἡ Arajtirea, mesto v Argolidi

ἀραιός, ἀραιός 3 *ep.* tenek, tanek, šibek, vitok, ozek εἴσοδος, tesen; slab, slaboten, nežen

ἀραῖος 3 in 2 (ἀρά) **1.** Ζεὺς ki se kliče pri kletvi, ki usliši kletev, kletven; **2.** preklet; **3.** poguben, ki prinaša prekletstvo

ἀραίρηκα *ipd. gl.* αἶρω

Ἄράξης, ου, ὁ Araks **1.** levi pritok Evfrata; **2.** reka v Armeniji

ἀράομαι, *ion.* ἀρέομαι *dep. med.* (ἀρά) [*fut.* ἀράσομαι, *aor.* ἡράσάμην, *pf. med. in pass.* ἡράμαι, *adi. verb.* ἀρατός, *ion. ep.:* *fut.* ἀρήσομαι, *ep. cj. aor.* ἀρησόμεθα] **1.** molim h komu, koga τινί; **2.** želim, zahtevam z *inf.*, obljubljam (*Iliada* 23, 144); kličem, pokličem (k maščevanju) Ἐρινύς; **3. ion. in poet.** preklinjam, želim komu kaj (hudega)

ἀραρίσκω [Et.: iz kor. *ar- 'spojiti', 'zložiti'; prim. gr. ἄρμος 'spoj', 'stik', ἄρμα 'voz', ἄρθρον 'člen', 'členek', 'sklep', ἀρέσκω 'ujemam se', 'ugajam', ἄρμενος 'zložen', 'spojen', 'sestavljen', lat. artus 'ud', 'člen', armus 'pleče', 'lopatica', arma 'orožje'] [Obl. impf. ep. ἀράρισκον, aor. ἤρσα, ἄρσα, ἤραρον, ἄραρον, aor. pass. 3. pl. ἄρθεν; intr. pf. ἄρηρα, pt. ἀρηρώς, ἀρηρουᾶ, plpf. ἠρήρειν, ἀρήρειν, aor. ἤρᾶρον, aor. med. ἄρμενος]

I. trans. act. in pass. 1. spajam, sestavljam, vežem, sklopim, skleпам; ἐπεὶ ἀλλήλους ἄραρον βόεσσι ko so se s ščiti tesno sklenili, ko so se s ščiti stisnili drug k drugemu; στίχες ἄρθεν vrste so se strmile; ἄγγεσιν ἅπαντα spravim vse v posode; τοῦχον λίθοισι zgradim zid iz kamenja; **2. a)** prilagodim, prikrojim, zadovoljim; ἄρσαντες κατὰ θυμόν (γέρας) izberem po svoji želji; ἐρέτησι νῆα preskrbim z; **b)** razveseljujem, krepčam, okrepcujem θυμόν ἐδώδῃ; ἀλλ' ἐμέ γ' ἄστονόεσσι ἄραρεν φρένας me je krepčala, poživiljala, razveseljevala; **c)** snujem, pripravljam komu kaj μνηστῆρσιν θάνατον; **d)** τοῦχον gradim;

II. intr. 1. stisnem se, spojim se, sklopim se, prilegam se, dobro stojim, podajam se, prav sem, stisnjen sem; Τρωες ἀρηρότες skupaj stisnjeni, sklenjeni; ζωστήρ ἀρηρώς tesno se prilegajoč, tesno zapet; κόρυθες ἄραρον čelada se je dotikala čelade; **2. a)** opremljen, okrašen sem s čim πρυλέεσσι; **b)** trdno stojim, οὐ φρεσὶν ἦσιν ἀρηρώς nepreudaren, nepremišljen; ταῦτ' ἄραρε to je sklenjeno, določeno, gotovo; **c)** = ἀρέσκω ugajam, vseč sem, dopadem se, τινὶ s čim;

III. med. ἄρμενος vložen, pritrjen ἐπίκριον, primeren, prikladen πέλεκυς

ἀραρότως adv. prilegajoče se, primerno, trdno, pogumno, v sklenjenih vrstah

ἀράσσω [fut. ἀράξω, aor. act. ἤραξα, pass. ἠράχθην] ion. poet. **1. act.** bijem, tolčem, udarjam, trkam (na vrata) τί, τινί; ὀνειδέσει obsipam, zasipam z; vržem ob πρὸς τὰς πέτρας; **2. pass.** tepejo me, bijejo me, trčim ob breg, razbijem se na skali

ἀρᾶτος 3 (ἀράομαι) **1. ep.** zaželen; **2. poet.** preklet

ἀράχνη, ἡ [Et.: iz *ἀράχ-σνᾶ; prim. lat. arānea

'pajčevina' (iz *araksnā), arāneus 'pajek' (iz *araksneios)] pajek

ἀράχνιον, τό (ἀράχνη) pajčevina

Ἄραψ, βος, ὁ Arabec

ἀράω [samo inf. praes. ἀρήμεναι] milo prosim; gl. ἀράομαι

Ἄρβηλα, τά Arbela, mesto v Asiriji

ἀρβύλη, ἡ poet. arbila, močan čevelj, ki je pokrival celo nogo; drugi: vznikovo stojišče spredaj na vozu (Evrpid, Hipolit 1189)

Ἄργαδεῖς, ἔων, οἱ Argadi, starojonska fila v Atiki

ἀργαλέος 3 [Et.: po regresivni disimilaciji iz *ἀλγαλέος; gl. ἄλγος] ep. težaven, nadležen, težek, nemogoč; ἀργαλέος ἐστὶ težko je; gl. ἀντιφέρομαι

Ἄργεῖος 3 argivski, argejski; subst. Ἄργεῖος, ὁ Argivec, Argejec, splošno: Grk

ἀργεῖ-φόντης, ου, ὁ ep. ki se prikazuje v blešku in sijaju, sijajen, po drugih: Argosov ubijalec (Hermesov in Apolonov pridevek)

ἀργεννός 3 (= ἀργής) ep. bel, bleščec, snežnobel

ἀργεστής, οὔ, ep. ἄο (ἀργής) ki prepodi oblake, ki razvedri nebo, razvedrilec

ἀργέτι, ἀργέτα gl. ἀργής

ἀργέω (ἀργός) **1.** sem brez dela, lenarim, postopam, počivam; γῆ ἀργοῦσα neobdelana zemlja; **2.** ἀργεῖται τι zanemarja, opušča se kaj

ἀργής, ἦτος [dat. in acc. ep. ἀργέτι, ἀργέτα], **ἀργεννός** ep. poet., **ἀργινόεις** ep. [Et.: ἀργεννός iz *ἀργεσνός, kor. *areg- 'biti bel', 'svetlo se bleščati'; sor. z stind. árjuna-h 'svetel', 'bel', gr. ἀργυρος, ἀργός, ἀργυφος, lat. argentum 'srebro', arguō 'osvetlim', 'prepričam', argūtus 'bistrega mišljenja', 'bistroumen'] blesteč, bleščec, lesketajoč se, svetlobel

ἀργία, ἡ, ep. **ἀργίη** [Et.: iz *ἀ-φεργία; gl. ἀργός²] **1.** brezdelnost, lenoba; **2.** brezdclje, odmor, počitek

ἀργι-κέραυνος 2 (ἀργής) ki meče svetle strele, strele vihtec (Zevsov pridevek)

ἀργιλ(λ)ώδης 2 (ἀργίλος bela glina) glinast, glinen, ilovnat

Ἄργιλος, ἡ Argil, mesto v Makedoniji; **Ἄργίλιος**, ὁ Argilijec, Argilec

ἀργινόεις 3 = ἀργής

Ἄργινοῦ(σ)σαι, ὦν, αἶ Arginuze (Arginuse), trije majhni otoki na obali Ajolije, znani po pomorski bitki l. 406 pr. Kr., v kateri so Ateneci porazili spartansko mornarico

ἄργι-όδους, ὀδοντος, ὅ, ἡ (ἀργής) *ep.* ki ima svetle (bele) zobe, svetlozob, belozob

Ἄργιόπιος, ὁ *sc.* χῶρος Argiopij, kraj v Bojotiji

ἀργί-πους, ποδος, ὅ, ἡ (ἀργής) *ep. poet.* belih ali hitrih nog, belonog, hitronog, urnonog, brzonog

Ἄργισσα, ἡ Argisa, mesto v Tesaliji

ἄργματα, τὰ (ἀρχομαι) prvine (kosi darovane-ga mesa, ki so jih najprej odrezali in žrtvovali bogovom)

Ἄργόθεν *adv.* iz Argosa

ἀργολίζω (Ἄργος) držim z Argivci, sem na strani Argivcev

Ἄργολίς, ἴδος, ἡ Argolida

Ἄργος, ους, τό Argos, ime mnogih grških mest
1. glavno mesto Argolide; **2.** Agamemnovo kraljestvo z Mikenami kot glavnim mestom; **3.** cel Peloponez

ἀργός 3 *ep.* [*Et.*: *gl.* ἀργής] **1.** bleščoč, blesteč, migljajoč, bel; **2.** hiter, uren, hitronog, urnonog (pes)

ἄργός 3 in 2 [*Et.*: iz *ἄ-(F)εργός, *sestavljena* iz ἄ *priv.* in εργον] **1.** brez dela, brezposeln, len, nekoristen, βήμα prazna beseda *NT*; **2.** zanemarjen, nestorjen, neobdelan γῆ, χώρα; *adv.* ἀργῶς leno, mlačno

ἀργύρ-ασπις, ιδος, ὅ, ἡ s srebrnim ščitom, srebrnoščit, srebrnoščiten (posebne enote v vojski Aleksandra Velikega)

ἀργύρεια, τὰ *sc.* μέταλλα rudnik srebra

ἀργύρεος 3, *skrč.* ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ, ἀργυροῦν (ἀργυρος) srebrn, posrebren, s srebrom okovan, μέταλλα rudniki srebra

ἀργύριον, τό (ἀργυρος) **1.** srebro; *NT* srebrnik, srebrnjak, denar; **2.** τὰ ἀργύρια rudniki srebra

ἀργυρο-δίτης, ου, ὅ (δίνη) *ep.* reka, ki ima srebro v sebi, srebronosen, srebropenast

ἀργυρό-ηλος 2 (ἦλος) *ep.* s srebrnimi žebli obit ali okovan

ἀργυρο-κόπος, ὁ (κόπτω) srebrar *NT*

ἀργυρολογέω izterjujem (denar, davek)

ἀργυρολογία, ἡ izterjava (terjatev, terjava) denarja, izterjevanje davkov

ἀργυρο-λόγος 2 (λέγω) ki izterjuje denar, ki izterjuje davek

ἀργυρό-πεζα, ἡ *ep.* srebronoga, srebrnonoga, belonoga

ἀργυρό-πους, ποδος, ὅ, ἡ *ep.* srebronog, srebrnonog, s srebrnimi nogami κλῖναι

ἀργυρος, ὁ (ἀργός) srebro, srebrni denar, denar

ἀργυρό-τοξος 2 (τόξον) *ep.* s srebrnim lokom, srebrnoloki, srebroloki

ἀργυροῦς 3 = ἀργύρεος

ἀργυρ-ώνητος 2 (ῶνέομαι) z denarjem kupljen

ἀργύφεις 2, ἄργυφος 2 [*Et.*: *gl.* ἀργής] *ep.* svetel kot srebro, blesteč, svetlobel, srebrnobel

Ἄργώ, οὔς, ἡ Argo, ladja Argonavtov

ἄρδην *adv.* (αἰρω) **1.** kvišku, visoko; **2.** temeljito, popolnoma; πάντες ἄρδην vsi skupaj

ἄρδις, εως, *ion.* ιος, ἡ ost, konica (strele ali puščice)

ἀρδμός, ὁ *ep.* napajališče

ἄρδω [*impf. iterat.* ἄρδεσκε, *aor.* ἤρσα] napajam, pojim, namakam; *pren.* redim, oplojujem

Ἄρεθουσα, *ep.* Ἄρεθούση, ἡ Aretuza, studentec na Itaki

ἀρειή, ἡ [*Et.*: *morda sor. s stind.* irasyā - 'zlohotnost', zavist'] groznja, smešenje

Ἄρειος 2 in 3, *ion.* Ἀρήιος, tudi ἄρειος, ἀρήιος Aresu posvečen, bojevit, bojaželjen, junaški; Ἄρειος πάγος Areopag, Aresov grič v Atenah, kjer je sodilo krvno sodišče

ἀρείων, ἄρειον [*comp. k ἀγαθός*] *ep.* boljši, močnejši, pogumnejši, hrabrejši, plemenitejši

ἄ-ρεκτος 2 (δέζω) nestorjen, nedovršen

ἀρέομαι *ion.* = ἀράομαι

ἀρέσαι *gl.* ἀρέσκω

ἀρέσθαι *inf. aor. od* ἄρνυμαι

ἀρέσκεια, ἀρεσκεία, ἡ (ἀρέσκω) dopadanje, prikupljivo (dopadljivo, laskavo) vedenje, želja dopasti se; εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν v vsem tako, kakor je njemu vseč *NT*

ἀρεσκόντως (ἀρέσκω) *adv.* dopadljivo, ustrezljivo, prijetno; dovolj, zadosti

ἀρέσκω [*Et.*: iz *kor.* *ar- 'spojiti', 'zložiti', 'ugoditi'; *gl.* ἀραρίσκω] [*Obl. fut.* ἀρέσω, ἀρέσο-

μαι, aor. ἤρεσα, ἤρεσάμην, ep. ἀρεσσάμην, pass. ἤρέσθην]

I. act. a) popravim, popravljam, poravnam, poravnavam, vračam, povračam; **b)** zadovoljim, ublažim koga τινά τινι, pomirim, zadostim, ustrežem, sitim; **c)** dopadem se, ugajam, vseč sem ἀρέσκει μοι vseč mi je, zadovoljen sem; ἀρέσκον ugodno, prijetno; **d)** NT živim po božji volji;

II. med. a) popravim kaj zase τί, zopet poravnaj; **b)** spravim, pomirim koga s kom τινί, pogodim, spravim se s kom;

III. pass. a) zadovoljen sem s čim, dopade se mi kaj; **b)** vseč sem, dopadem se

ἀρεστός 3 [adi. verb. od ἀρέσκω] prikupen, prijeten, vdan, naklonjen; adv. ἀρεστῶς ion.

ἀρέτ-αιχμος 2 (αἰχμή) poet. hraber v boju, vrl bojevnik

ἀρετάω ep. sem za kaj, veljam, napredujem, uspevam, srečen sem

ἀρετή, ἡ [Et.: ni zanesljiva; morda izhaja iz iste osnove kot ἀρε- v ἀρέσκω (iz kor. *ar-; gl. ἀρέσκω) ali pa morda (zaradi pomena) iz iste osnove kot ἀρε- v ἀρείων] **1.** sposobnost, vrlina, vrllost, popolnost, izvrstnost, čednost, odlika, krepost, hrabrost, pogum; pl. junaška dela; **2.** pogum, sreča, prednost, lepota; pravičnost, plemenitost, čast, nedolžnost; **3.** za-sluga, odlikovanje εἰς τινα

ἀρή, ἡ ion. = ἀρά

ἄρηαι gl. ἄρ-νυμαι

ἀρήγω **1.** (ἀρωγός pomočnik) ep. pomagam, prihajam na pomoč, sem v pomoč τινί; **2.** od-vračam kaj od koga φόνον τέχνους

ἀρηγών, ὄνος, ὁ, ἡ (ἀρήγω) ep. pomočnik, pomočnica

ἀρηί-θoος 2 ep. hiter kot Ares, hiter v boju, hiteč v boj, bojeviti

ἀρηι-κτάμενος 3 (κτείνω) ep. v boju ubiti

ἀρήμιος gl. Ἄρειος

ἀρηί-φατος 2 (ἔπεφνον) ep. v boju ubiti

ἀρηί-φιλος 2 ep. Aresu drag, bojeviti, pogumen, hraber

ἀρήμεναι gl. ἀράομαι

ἀρημένος 2 ep. ugnan, stiskan, oslabljen

ἀρήν, ἄρονός, ὁ, ἡ [Et.: iz *φαρήν; prim. hom. πολύρρην (iz *πολύ-φρην) 'ki ima veliko ovac'; prim. tudi gr. εἶρος 'volna' (iz *ἔρφος, to pa po

disimilaciji iz *φέρφος), ἔπ-ερος 'oven', lat. vervēx 'koštrun', 'mrkač', arm. gain 'jagnje', stind. úrañ-a- 'jagnje', 'oven', morda tudi nem. Ware (prvotni pomen 'runo', 'kožuhovina')] [acc. ἄρνα, du. ἄρνε, pl. ἄρνες] ep. ovca, jagnje

ἄρηξις, εως, ἡ (ἀρήγω) poet. pomoč, obramba, varstvo, τινός proti čemu, pred čim

ἄρηρα gl. ἀραρίσκω

ἀρηρομένος 3 gl. ἀρόω

Ἄρης, ὁ [Et.: morda sor. z ἀρενή, ἀρή (gl. ἀρά)] [gen. Ἄρεως, Ἄρεος, dat. Ἄρει, acc. Ἄρη, Ἄρην, voc. Ἄρες; ep. Ἄρηος, Ἄρηι, Ἄρει, Ἄρη, Ἄρη(ν); ion. Ἄρεος, Ἄρει, Ἄρεα] **1.** Ares, bog vojne; **2.** boj, bitka, klanje, umor, poguba; Ἄρεα συνάγειν, Ἄρεα ἐγείρειν začeti boj

ἄρησθε, ἄρηται cj. aor. od ἀρνημαι

Ἄρήτη, ἡ Areta, žena Alkina, kralja Fajakov

ἀρητήρ, ἦρος, ὁ (ἀράομαι) ep. molilec, svečeni-k

ἀρητός ion. = ἀρατός preklet, strašen, grozen; po drugih = ἄρητος neizrečen, nepopisen, neizrekljiv, nedopoveden, nedopovedljiv

ἄρθεν = ἦρθησαν, 3. pl. aor. pass. od ἀραρίσκω

ἀρθμέω (ἀρθμός) ep. zložim; intr. združim se, zlagam se, ujemam se, zložen sem

ἄρθμιος 3 (ἀραρίσκω) ep. ion. stikajoč se, združen, složen, prijateljski; subst. τὰ ἄρθμια ἐς ἀλλήλους prijateljske razmere, sloga

ἄρθρον, ου, τό (ἀραρίσκω) ud, člen; pl. ion. spolovila, spolni udje

ἀρθρόω razčlenim, τὴν φωνήν govorim razložno

ἀρι- [členica, sor. z ἀρείων, ἀριστος] zelo, dobro

Ἀριάδνη, ἡ Ariadna, hči kretskega kralja Minosa, ki jo je Tezej odpeljal in zapustil na Naksosu, Dionizova žena

Ἄριαῖος, ὁ Aria, perzijski general v armadi Kira Mlajšega

ἀρί-γνωτος 2 in 3 (γινώσκω) ep. zelo poznan, zlahka poznan, dobro (zlahka) spoznaven (spoznat, prepoznaven), dobro (povsod) znan, zloglasen

ἀρί-δακρυς 2 poet. ves solzen, poln solz, ves v solzah, ves objokan

ἀρι-δείκετος 2 (δείκνυμι) *ep.* izvrsten, odličan, preslaven (= *lat.* clarissimus)

ἀρί-δηλος, *ion.* **ἀρί-ζηλος** 2 in 3 *ep. poet.* **1.** prežarek, zelo svetel, zelo bleščeč, sijajen, prejasen, očiten, izvrsten; **2.** zlahka poznan, razločen, preglasen, prešinljiv, predirljiv, pronicljiv φωνή

ἀριθμέω (ἀριθμός) [*fut.* ἀριθμήσομαι (*pass.*), *inf. aor. pass. ep.* ἀριθμηθήμεναι] **1.** štejem, naštevam, seštevam, δίχα razdelim na dva enaka dela; *pass.* dam se šteti, dam se prešteti; *med.* štejem (tiho) pri sebi; **2.** štejem med, prištevam κ τινῶν, εἰς τινος

ἀριθμητικός 3 ki spada k štetju, ki spada k računanju; ἄνθρωπος spreten v računanju; ἢ ἀριθμητική *sc.* τέχνη računstvo, aritmetika

ἀριθμός, ó [*Et.:* iz *ide. kor.* *rei- oz. *rī- 'štetiti', *gr.* νήριτος 'nepreštet', *lat.* rītus, rīte, *stvnem.* rīm 'vrsta', rīman 'štetiti', *nem.* Reim 'rima'] **1.** vrsta, število; γίγνεται znaša, se pokaže; ἀριθμῶ, ἀριθμὸν, ἐς τὸν ἀριθμὸν po številu; ὁδοῦ dolgot, dolžina; ἀριθμῶ ἀναγκαστοί strogo določeno število; ἀριθμὸς λόγων prazne besede; **2.** štetje, pregled, pregledovanje, ἀριθμὸν ποιεῖν, ποιεῖσθαι pregledovati, narediti pregled, ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν dam se šteti, δι' ἀριθμῶν po razredih; **3.** računstvo, množica, množina, vsota, seštevek, znesek, ὁ πᾶς ἀριθμὸς skupna vsota

Ἄριμα, τά, **Ἄριμοι**, οἱ dežela Arima in ljudstvo Arimi v Kilikiji

Ἄριμασποί, οἱ Arimaspi, enooko ljudstvo, ki je živelo v severni Skitiji ob vznožju Ripajskih gora

Ἄριοβαρζάνης, ὁ Ariobarzan, perzijski satrap v Frigiji

ἀρι-πρεπής 2 (πρέπω) *ep.* izvrsten, ugleden, odličan, lep

Ἄριζβα, ἢ Arizba, mesto na Lezbosu

Ἄριζβη, ἢ Arizba, mesto v Troadi ob Helespontu

ἀρί-σημος 2 (σῆμα) zelo očiten, razločen, (splošno) znan, slaven

Ἄρισταγόρας, ου, *ion.* **Ἄρισταγόρης**, ὁ Aristagora (Aristagoras), tiran v Miletu na prelomu 6. in 5. stol. pr. Kr.

ἀριστάω (ἀριστον) zajtrkujem

Ἄριστεάς, ου, *ion.* **Ἄριστέης**, ἔεω, ὁ Aristeeas, epski pesnik v 6. stol. pr. Kr.

ἀριστεία, ἢ (ἀριστεύω) junaška dela, junaška dejanja, junaštvo

Ἄριστείδης, ου, ὁ Aristid, atenski politik in vojskovodja

ἀριστεῖον, *ion.* **ἀριστήιον**, τό nagrada (plačilo) za pogum ali za druge zasluge

ἀριστερός 3 [*ep. gen.* ἀριστερόφιν] **1.** levi, ὄπλα branilno orožje, obrambno orožje; ἢ ἀριστερά *sc.* χεῖρ levica; ἐπ' ἀριστερά = ἐν ἀριστερᾷ na levo, τὸ ἀριστερόν *sc.* κέρασ levo krilo; **2.** *ep. poet.* ki pomeni nesrečo, nesrečen (grški vedeževalci so gledali proti severu in znamenje, ki se je pojavilo z zahoda, je pomenilo nesrečo); **3.** okoren, neokreten, nespameten, φρονόθεν ἐπ' ἀριστερά ἐβας zašel si na levo, na stran (s prave poti)

ἀριστεύς, ἔως, *ep.* ἦρος, ὁ (ἄριστος) najboljši, junak, prvak, knez, plemič, plemenitaš, velmož, veljak; *pl.* plemenitaši

ἀριστεύω [*impf. iterat.* ἀριστεύεσκεν] **1.** prvi sem, najboljši sem, odlikujem se, τινός med, pred; prekašam, presegam koga, τινί v čem; zmagujem; γνώμη ἀριστεύει mnenje obvelja ali prodre; **2.** pridobivam, dobivam (kot) nagrado, τὰ πρῶτα dobim prvo nagrado

ἀριστήιον, τό *ion.* = ἀριστεῖον

ἀριστίνδην *adv.* (ἄριστος) po plemenitem rodu, po zaslugi, po zasluženi

Ἄριστιππος, ὁ Aristip **1.** Gorgijev učenec in Kirov prijatelj; **2.** Sokratov učenec iz Kirene, ustanovitelj kirenske filozofske šole

Ἄριστο-γείτων, ονος, ὁ Aristogeiton **1.** Harmodijev prijatelj, l. 514 pr. Kr. skupaj z njim atentator na Pejzistratova sinova Hipija in Hiparha; **2.** atiški govornik

Ἄριστό-δημος, ὁ Aristodem, Sokratov učenec

ἀριστοκρατέομαι *pass.* imam aristokratsko ustavo, imam aristokratsko ustavno ureditev

Ἄριστο-κράτης, ους, ὁ Aristokrat, odličen Atenec, poveljnik pri Arginuzah

ἀριστοκρατία, ἢ vlada plemenitašev, aristokracija

ἀριστοκρατικός 3 aristokratski

ἀριστό-μαντις, εως, ὁ *poet.* najboljši prerok, najboljši vedeževalec

ἄριστον, τό [Et.: sestavljenka iz lokativa ἄρι (iz *ἀερί-; prim. ἤρι), ničte stopnje korena ἐδ- (gl. ἐσθίω) in sufiksa -το-: *ἀερί-δ-τον 'jutranji obed', 'zgodnji obed'] zajtrk, dopoldanski obed

ἄριστοποιέομαι dep. med. pripravljam zajtrk, zajtrkujem

ἄριστος 3 (ἀρείων, ἀραρίσκω; sup. κ ἀγαθός) najboljši, najodličnejši, najhrabrejši, najpogumnejši, najmočnejši, najplemenitejši, prvi; v nagovoru: ὦ ἄριστε predragi moj, ὦριστος = ὁ ἄριστος, τᾶριστα = τὰ ἀριστεῖα nagrada; adv. ἄριστα najbolje itd.

Ἄριστο-τέλης, ους, ὁ Aristotel, grški filozof iz Stagire, Aleksandrov učitelj (384–322 pr. Kr.), utemeljitelj peripatetične filozofske šole

Ἄριστο-φάνης, ους, ὁ Aristofan, najpomembnejši atenski komediograf (ok. 445–385 pr. Kr.)

ἀριστό-χειρ, χειρος, ὁ, ἡ poet. z najhrabrejšo roko, z najkrepkejšo roko, ἀγών tekmovanje v hrabrosti (kjer odloča najmočnejša roka)

ἀρι-σφαλής 2 (σφάλω) ep. kjer se lahko pade, polzek, spolzek, gladek

ἀρι-φραδής 2 (φράζομαι) ep. lahko spoznaven, lahko spoznat, jasen, očiten; ἀνὴρ moder, prebrisan; adv. ἀριφραδέως

Ἄριών, ονος, ὁ Arion, slavni pevec in pesnik na dvoru tirana Periandra v Korintu

Ἄρκαδία, ἡ, ion. Ἄρκαδιη Arkadija, dežela na osrednjem goratem delu Peloponeza; adi.

Ἄρκαδικός 3 arkadski, arkadijski; subst. τὸ Ἄρκαδικόν arkadska zveza, četa arkadskih hoplitov

Ἄρκαός, ἄδος, ὁ Arkadec (Arkadijec), prebivalec Arkadije

Ἄρκεισιάδης, ὁ patron. Arkeziad = Arkezi-jev sin = Laert

ἄρκεσις, εως, ἡ (ἀρκέω) poet. pomoč, korist

ἀρκετός 3 (ἀρκέω) dovoljen, zadosten

ἀρκέω [Et.: iz ide. kor. *areq- 'zakleniti', 'zapreti'; prim. ἄρκεσις 'pomoč', ἀρκέσιμος 'pomagajoč', ἀρκεσμα 'obramba', ἄρκος 'obramba' (gl. ἄρκος¹), lat. arceō, arx, arcānus, Orcus] [Obl. fut. ἀρκέσω, aor. ἤρκεσα, ἤρκεσά-μην, pass. ἤρκεσθην]

I. act. 1. odbijam, odvracam, abs., τί τινη kaj od koga, τὸ μὴ θανεῖν; **2.** pomagam, koristim

τινί; **3. a)** impers. zadostuje, zadošča, dosti je, dovolj je τινί, inf., ὅτι, ἐάν; ἀρκῶν zadošten, τὰ ἀρκοῦντα ἔχω imam potreben živež, τῶν ἀρκοῦντων περιττὰ κτῶμαι imam več kot potrebujem; εὐωχία obilna; **b)** pers. imam moč, kos sem čemu, zmorem, premorem, izvršujem ἔργα, οὐκ ἔτι ἀρκῶ ne morem več prenašati; ἀρκέσω θνήσκουσα dosti bo, da jaz umrem, ἐπὶ πλεῖστον zdržim, prestanem;

II. pass. zadovoljim se s čim τινί

ἄρκιος 3 ep. **1.** dovolj, zadosten μισθός; **2.** gotov, varen, τινί za koga; τὸ ἀρκιον gotovost, sredstvo

ἄρκος¹, ους, τὸ (ἀρκέω) poet. obramba τινός

ἄρκος², ὁ, ἡ = ἄρκτος

ἀρκοῦντως (ἀρκέω) adv. dosti, dovolj; χράομαι zadovoljen sem, ἀρκοῦντως ἔχει zadostuje

ἀρκτέον sc. ἐστί (adi. verb. od ἄρχομαι) **1.** treba je začeti; **2. pass.** treba je poslušati, ubogati, biti pokoren

ἄρκτος, ὁ, ἡ [Et.: prim. av. arša- 'medved', stind. fksa- 'medved', lat. ursus 'medved' (iz *ursos)] medved, medvedka; Veliki voz (ozvezdje), severna zvezda; sever

ἀρκτ-οὔρος, ὁ medvedov čuvaj ali spremljevalec, Arktur, najsvetlejša zvezda ozvezdja Volar (lat. Bootes 'Boot'), ki je v Grčiji začela vzhajati sredi septembra, zato tudi = začetek jeseni

ἄρκυς, υος, ἡ ion. poet. (lovska) mreža, zanka, veriga, nevarnost, ἀρκυες ζιφους nevarnost, da bi umrl pod mečem (nasilne smrti)

ἀρκύ-στατος 2 in 3 (ἄρκυς, ἴστημι) poet. ki omreži; subst. τὸ ἀρκύστατον nastava, past, mreža, zanka

ἄρμα, ατος, τὸ [Et.: iz ide. baze *h₂arHi- 'sklopiti', 'sestaviti'; prim. sl. jarem, lat. armentum 'govedo', 'vprežna živina', arma 'oprema', 'orožje'] (dvokolesni) bojni voz; vpreženi konji, vprega, zaprega

ἀρμ-άμαξα, ἡ (štirikolesni) potovalni voz s streho, kočija, tovorni voz

ἀρμάτειος 3 (ἄρμα) ki spada k vozu, vozen, vozov, δίφρος sedež na vozu

ἀρματηλασία, ἡ (ἀρματ-ηλάτης) vožnja z (dvokolesnim) bojnim vozom

ἀρματηλατέω vozim se (peljem se) na boj-

nem vozu, vozim (vodim, usmerjam) bojni voz

ἀρματ-ηλάτης, ὁ (ἐλαύνω) voznik, borilec na vozu

ἀρματο-πηγός, ὁ (πήγνυμι) kolar

ἀρματο-τροχή, ἡ (τροχός) *ep.* kolovoz, tir

Ἄρματοῦς, οὐντος, ὁ Harmatunt, mesto in rt v Ajolidi (Eolidi)

Ἄρμενία, ἡ Armenija; *preb.* **Ἄρμένιος**, ὁ Armenec, Armenijec; *adi.* **Ἄρμένιος** 3 armeniski, armenijski

ἄρμενος 3 *ep. gl.* ἀραρίσκω

Ἄρμῆνη, ἡ Armena, pristanišče pri Sinopi

ἀρμογή, ἡ (ἀρμόζω) spajanje, zveza

Ἄρμόδιος, ὁ Harmodij, Aristogejtonov prijatelj, l. 514 pr. Kr. atentator na Pejzistratova sinova Hipija in Hiparha

ἀρμόζω *gl.* ἀρμόττω

ἀρμονία, *ion.* **ἀρμονίη** (ἀρμόζω) **1. a)** zveza, sklep, sklad, stik; **b)** spona, vezilo; **2.** pogodba, zveza, ἐπίσκοπος ἀρμονιάων; **3.** pravo razmerje, sorazmerje, skladnost; **4.** soglasje, blagoglasje, harmonija, skladba, pesem

Ἄρμονία, ἡ Harmonija, Kadmova žena

ἀρμονικός 3 harmoničen, skladen; več glasbe

ἀρμός, ὁ (ἀρ-, ἀραρίσκω) spah, spajanje, spoj, stik; razpoka, odprtina; *NT* člen, članek

ἀρμοστήρ, ἦρος, ὁ, **ἀρμοστής**, οὔ, ὁ (ἀρμόζω) harmost, urejevalec; (spartanski) namestnik, upravitelj, oskrbnik

ἀρμόττω, *ep. poet.* **ἀρμόζω** (ἀρμός) [*fut.* ἀρμόσω, ἀρμόσομαι, *aor.* ἤρμωσα, ἤρμωσάμην; *pf.* ἤρμωκα, *pf. med. in pass.* ἤρμωσμαι, *aor. pass.* ἤρμώσθην, *fut.* ἀρμωσθήσομαι; *ion. pf.* ἄρμωσμαι, *adi. verb.* ἀρμωστός, ἀρμωστέος]

I. act. 1. trans. a) zložim, spojim, sklopim, spahnem, pritaknem, prilagodim, ἐν ἀρκυσι vklenem; βάσιν βάσει previdno hodim; **b)** zaročim, možim, omožim; **c)** zapovedujem, ukazujem, urejam, upravljam; **d)** uglasim; **2. intr. a)** zlagam se, skladam se, ujemam se, primeren sem, spodoben sem; **b)** prilegam se, podajam se, dobro stojim θώραξ; *impers.* spodobi se, primerno je; *pt.* ἀρμόζων primeren, prilagajoč se, ujemajoč se;

II. med. 1. zlagam si, gradim si; zaročim se,

oženim se, vzamem za ženo τινά; **2.** ubiram, uglasim λύραν; **3.** ravnam se po čem πρὸς τι

ἄρνα *gl.* ἀρήν

ἄρνακίς, ἰδος, ἡ (ἀρήν, νάκος) ovčja koža, ovčji kozuh

ἄρνεῖος, ὁ *ep.* oven

ἄρνεῖος 3 (ἀρνός) ovčji, jagnjetov, jagnječji; κρέα ἄρνεια jagnjetina, koštrunovina; φόνος ubite ovce ali klanje ovac

ἀρνέομαι *dep. pass.* [*fut.* ἀρνήσομαι, *aor.* ἤρνήθην, *pf.* ἤρνημαι; *ep. ion. poet. aor.* ἤρνησάμην] **1.** pravim, da ne, zanikam, tajim, zatajim, ničesar nočem vedeti o čem; **2.** odbijam, odrekam, odklanjam

ἀρνευτήρ, ἦρος, ὁ [*Et.: iz ide. baze *nerH-* 'potapljati se'; *antična etimologija (gl. sholija AT k Iliadi 12, 385) besedo izpeljuje iz ἀρήν* 'ovca', 'jagnje' *oz. iz ἀρνητός* 'oven' (*osnovni pomen bi torej bil* 'tisti, ki skače kakor ovca oz. oven (tudi v vodo)'); *stcslovan.* ponirati 'potapljati se', *sl.* ponirek (*prvotni pomen* 'potapljač'), *ponor, lit.* nérti 'potapljati se'] *ep.* umetni skakalec, akrobat, skakač, potapljalec, potapljač

Ἄρνη, ἡ Arna **1.** mesto v Bojotiji; **2.** mesto v Tesaliji

ἀρνήσιμος 3 (ἀρνέομαι) ki se ga more ali sme tajiti

ἀρνησις, εως, ἡ (ἀρνέομαι) tajenje, tajitev, zanihanje

ἀρνίον, τό janjček, jagenjček

ἀρνός *gl.* ἀρήν

ἄρ-νυμαι *dep. med. ep. poet.* [*fut.* ἀροῦμαι, *aor. ep.* ἀρόμην, *cj.* ἄρωμαι, *opt.* ἀροίμην, *inf.* ἀρέσθαι] dobivam (si), pridobivam si, dosegam, odnašam, rešim si kaj, zaslužim; skušam si kaj pridobiti ali rešiti ψυχῆν

ἀροίμην, ἀρόμην *gl.* ἄρνυμαι

ἄροσις, εως, ἡ (ἀρώ) *ep.* ornica, orna zemlja, ral

ἀροτήρ, ἦρος, ὁ [*Et.: iz ide. *h₂arh₃-te/or- iz ide. kor. *h₂arh₃- 'orati'; prim. lat. arātor] *ep. ion. poet.* orač*

ἄροτος, ὁ (ἀρώ) **1.** oranje, obdelovanje zemlje, poljedelstvo; **2.** čas oranja, leto; **3.** sad, plod; τέκνων zarod, otroci; παίδων rojevanje otrok

ἀροτριάω orjem *NT*

ἄροτρον, τό [Et.: iz ide. kor. *h₂arh₃- 'orati'; prim. kret. ἄρατρον; sor. z gr. ἀρόω, ἄροτήρ, ἄρουρα, lat. arātrum] plug, oralo, ralo

ἄροῦμαι gl. ἄρ-νυμαι

ἄροῦμαι gl. ἀείρω, αἶρω

ἄρουρα, ἡ [Et.: iz *ἄροϝαρ 'oranje' (izglagolski samostalnik iz ἀρόω) in *-ja- (pripona za ženski spol); prim. lat. arvum] **1.** (obsejano, obdelano) žitno polje, trata, zemlja; **2.** πατρίς očetnjava, domovina, personif. = Γαῖα; **3.** materino krilo; **4.** mera za površino zemlje, zemljišče 0,6 orala

ἄρουραῖος 3, **ἄρουρίτης**, ου, ὁ vaški, podeželski, poljski; μῦς poljska miš

ἀρόω [Et.: iz ide. baze *h₂arh₃- 'orati'; prim. lat. arō, arātrum, sl. orati, oral, ralo, rataj, got. arjan, stvnem. erran] [Obl. aor. ἤροσα, pass. ἤρόθην, pf. pass. ἀρήρομαι; ep. 3. pl. praes. ἀρόωσι] otjem, sejem, oplodim, zaplodim, rodim; pass. rodim se

ἀρπαγή, ἡ (ἀρπάζω) **1.** ropanje, plenjenje, ἀρπαγήν ποιῶ dam pleniti; ποιῶμαι ropam, plenim; **2.** plen, grabež, ἐφ' ἀρπαγῆ z roparskim namenom, na roparski način

ἀρπαγμός, ὁ plen, rop NT

Ἄρπαγος, ὁ Harpag, medijski plemenitaš in vojskovodja iz 6. stol. pr. Kr.

ἀρπάζω [Et.: iz *ἀρπάγ-ιω iz ide. kor. *srp-, *srep-, *rep-; lat. rapiō (iz kor. *rep-); prim. še gr. ἀρπαγή, ἀρπαξ] [Obl. fut. ἀρπάσομαι in ἀρπάσω, ep. ἀρπάζω, aor. ἤρπασα, pf. ἤρπακα, pass. ἤρπασμαι, aor. ἤρπάσθην, ion. ἤρπάχθην] **1.** grabim, ugrabim, iztrgam, ropam, plenim, hitro pograbilim kaj; μέσον τινά zgrabim koga okrog pasu; **2.** hitro vzamem ali zasedem kaj ὄρος; πεῖραν ἐχθρῶν prepredičim naklep sovražnikov

ἀρπακτήρ, ἦρος ep., **ἀρπακτής**, οὔ, ὁ poet. (ἀρπάζω) ropar, razbojnik

ἀρπακτός 3 (adi. verb. od ἀρπάζω) **1.** ugrabljen, ukraden; **2.** ki ga je mogoče ugrabiti, ki se ga sme ugrabiti

ἀρπαλέος 3 (ἀρπάζω) **1.** pohlepen, hlasten; **2.** prijeten, mamljiv, vabljiv; adv. ἀρπαλέως po-žrešno, hlastno

ἀρπαλίζω (ἀρπάζω) poet. sprejemam

ἀρπαξ, αγος, ὁ, ἡ (ἀρπάζω) roparski, grabežljiv, grabljiv; subst. ὁ razbojnik, ropar NT

Ἄρπασος, ὁ Harpaz, reka v deželi Taohov, Majandrov pritok, ki se izliva v Pont (Črno morje)

ἀρπεδόνη, ἡ (ἀρπάζω) vrv, vrvica, naramnica oklepa

ἀρπη¹ (ἀρπάζω) ep. sokol

ἀρπη² [Et.: iz ide. *serp- 'rezati', 'oster'; prim. lat. sarpīō in sarpō 'rezati', 'obrezovati', sl. srp, stvnem. sarf, nem. scharf] srp

ἄρπυια, ἡ (ἀρπάζω) vihar, vihra; nav. pl. Harpije, boginje viharja (o ljudeh, ki so izginili na morju, so govorili, da so jih ugrabile Harpije)

ἀρραβών, ὄνος, ὁ [Et.: semit. izpos.; prim. hebr. 'ērābōn, lat. arrabō] ara, nadav, nada-vek, zastava, zastavilo τινός za kaj NT

ἄ-ρραφος 2 (ῥάπτω) brez šiva NT

ἀρρενωπία, ἡ močatost, moški obraz, moška podoba

ἄ-ρρηκτος 2 (ῥήγγυμι) ep. ion. poet. ki ga ni mogoče raztrgati, nezlomljiv, nerazrušljiv, neprediren, neprebojen

ἄρρηγν = ἄρρηγν

ἄ-ρρητος 2 in 3 **1.** neizgovorjen, nepovedan, zamolčan, neznan; **2.** ki se ne sme povedati, nedopovedljiv, nedopoveden; **a)** skriven, tajen, svet; ἱερά misteriji, tajni bogoslužni obredi; prepovedan; **b)** ostuden, strašen, grozovit

ἀρρυθμία, ἡ pomanjkanje umerjenosti, pomanjkanje takta; nesomernost, nesorazmernost, nepravilnost, nerednost, neubranost

ἄ-ρρυθμος 2 [ἄ priv. in ῥυθμός] **1.** neubran, neumerjen, neskladen, nereden, nepravilen; **2.** nesomeren, nesorazmeren, neprimeren, brez pravega razmerja σῶμα, sovražen ἔρωσ

ἀρρωδέω, **ἀρρωδίη** = ὀρρωδέω, ὀρρωδία

ἀ-ρρώξ, ὄγος, ὁ, ἡ (ῥώξ) poet. nerazpokan, ki je brez razpoke

ἀρρωστέω (ἄ-ρρωστος) sem slab, bolan, bolehen

ἀρρωστήμα, ατος, τό slabost, bolezen, bolehnost

ἀρρωστία, ἡ bolezen, slabost (zlasti moralna); pomanjkanje trdne volje, malosrčnost, nesposobnost, τινός za kaj

ἄ-ρρωστος 2 (ῥώνυμι) **1.** slab, bolehen, bolan; **2.** nemaren, ἔς τε; malosrčen

ἄρσαι *ipd. gl. ἀραρίσκω in ἄρω*

ἄρσενο-κοίτης, ου, ὁ pederast, oskrunjevalec dečkov, nesramnež *NT*

ἄρσενό-παις, παιδος, *poet.* ki je sestavljen iz dečkov

ἄρσην, ενος *ep., at. ἄρρην, ion. ἔρσην* [*Et.: iz ide. kor. *rs-*; *prim. av., stperz. aršan-* 'mož', 'moški', 'samec', *stind. r̥sa-bhá-* 'bik'] **1.** moški, samec, παῖδες moški potomci, sinovi; *o oljki:* divjji; *subst. ὁ ἄρρην* moški, mož *NT*; **2.** možat, krepak, močan, silen

ἄρσί-πους *poet.* = ἀερσίπους

Ἄρτάβαζος, ὁ Artabaz, Kserkov vojskovodja

Ἄρτάβανος, ὁ Artaban, mlajši brat Dareja I.

ἄρτάβη, ἡ *ion.* artaba, perzijska mera, merica, mernik (ok. 56 l)

Ἄρτάκη, ἡ Artaka, mesto v Miziji

Ἄρτακίη, ἡ Artakija, studenec v deželi Lajstrigonov

ἄρτᾶμος, ὁ mesar, kuhar

ἄρτάνη, ἡ (ἄρτάω) vrv, zanka

Ἄρταξέρξης, ου, ὁ Artakserks, ime nekaterih perzijskih kraljev

Ἄρτα-φέρνης, Ἄρτα-φρένης, ους, ὁ, Artafern(es), Artafren(es) **1.** Darejev brat; **2.** njegov sin, ki je bil l. 490 pr. Kr. premagan pri Maratonu

ἄρτάω, *ion. ἄρτέω* [*Et.: domnevno iz *ἀφερτάω* (*k* ἀείρω); *prim. lat. artō* 'trdno povezujem', 'sklopim', 'trdno stisnem skupaj', artus] [*Obl. fut. ἀρτήσω, pf. pass. ἤρτημαι in ἄρτημαι, 3. pl. ἀρτέαται*] **1. act.** privezujem, obešam; **2. pass. a)** obesijo me, pritrjen sem, obesim se; *pf. visim ἐκ, ἀπό τινος, ἐν τινι* na čem; **b)** *pren.* odvisen sem od, temeljim, slonim na čem, opiram se na, sledim iz česa ἐκ τινος; **3. med.** pripravljam se na kaj ἔς τι, ναυμαχίην

ἄρτεμής 2 (ἄρτιος) svež, zdrav, nepoškodovan

Ἄρτεμις, ἰδος, ἡ [*acc. Ἄρτεμιν*] Artemida, hči Zeusa in Lete, Apolonova sestra; *od tod Ἄρτεμίσιον*, τό Artemizij, Artemidi posvečen kraj, rt na severu Evboje, kjer je bilo l. 480 pr. Kr. poraženo perzijsko ladjevje

Ἄρτεμισία, ἡ Artemizija **1.** karijska kraljica, ki se je l. 480 pr. Kr. pri Salaminu borila proti Grkom; **2.** žena karijskega kralja Mavzola

ἄρτέμων, ονος, ὁ (ἄρτάω) sprednje jadro *NT*

ἄρτέω *ion.* = ἄρτάω

ἄρτημα, ατος, τό (ἄρτάω) *ion.* naušesnik, naušnica, uhan

ἄρτηρία, ἡ (ἄρτάω) **1.** sapnik, dušnik; **2.** žila odvodnica, arterija

ἄρτι *adv.* (ἀραρίσκω) pravkar, ravno zdaj, pred kratkim, zadnjič, malo prej; ἄπ' ἄρτι od sedaj, od zdaj

ἄρτι-γέννητος 2 ravnokar rojen, novorojen *NT*

ἄρτι-δακρυς, ἄρτί-δακρου *poet.* pripravljen za jok, takoj v solzah

ἄρτι-επής 2 *ep.* ki različno govori, spreten v govorjenju, zgovoren, μύθων blebetač, bahač, širokoustnež

ἄρτι-κολλος 2 (κολλάω) *poet.* dobro prilepljen, dobro zlepljen, primeren, priležen, prilagajoč se

ἄρτιος 3 (ἄρτι) **1.** dostojen, primeren, pripraven, ἄρτια βάζω pametno govorim; ἄρτια οἶδα ujemam se, enakih misli sem s kom; τό ἄρτιον složnost; **2.** pripravljen, voljen, voljan *z inf.*; **3. pri številih:** sod; *adv. ἀρτίως* nedavno, ravnokar

ἄρτί-πους, ἄρτί-πουν, οδος, ὁ, ἡ, *ep. tudi ἄρτίπος* 3 ki ima močne (zdrave) noge, močnih, zdravih nog, ki ima lahek korak, lahkega koraka, lahkih korakov, uren, hiter; *pren.* ob pravem času, ravnokar prišel, pravkar prispel

ἄρτισις, εως, ἡ (ἄρτίζω) *ion.* oprema, oprava; περὶ τὸ σῶμα noša

ἄρτι-τελής 2 pravkar posvečen ali vpeljan (v svete skrivnosti)

ἄρτί-φρων 2, ονος (φρονέω) zdrave pameti, zelo pameten, zelo razumen

ἄρτί-χριστος 2 ravnokar namazan

ἄρτο-κόπος, ὁ, ἡ [*Et.: iz ἄρτος in ide. kor. *pek^u-* (*od tod morda -k^uopos*); *prim. tudi mik. a-to-po-qo, gr. πέσσω*, 'kuham', 'prebavljam', πέπων 'zrel', *stind. pácati* 'kuha', 'peče', *lat. coquō* 'kuham' (*iz *quequō*), *sl. pek*, peči, *lit. kèpti* 'peči', *nem. backen* 'peči', 'cvreti'] pek, pekarica, pekovka

ἄρτοποιία, ἡ pečenje kruha

ἄρτο-ποιός, ὁ (ἄρτος, ποιέω) pek

ἄρτος, ὁ *pogosto v pl.* kruh, zlasti pšenični kruh, *splošno:* jed

ἀρτοσιτέω, ἀρτοφαγέω *ion.* jem kruh

Ἄρτουχας, α, ὁ Artuhas, Artakserkov poveljnik

ἀρτυναί, ὦν, οἱ (ἀρτύνω) artini = reditelji, oblastniki v Argosu

ἀρτύω, ep. ἀρτύνω [*fut.* ἀρτύσω, ἀρτύνω, *ion.* ἀρτυνέω, *aor. pass. ep.* ἀρτυνθήν] **1. act. a)** sklopim, spojim, zložim, zbijem; οἱ δὲ πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτυναντες strnili so se okrog njega kakor zid; pritrdim v, pritaknem οὐατα; **b)** pripravljam, prirejam γάμον, ἔεδνα, λόχον; snujem, kujem, izmišljujem ἐπιβουλήν, δόλον, ψεύδεα; ὑμίνην začenjam; **c)** začinem, belim, zabelim, osolim (jedi) *NT*; **2. med.** pripravljam si (sebi, zase), sestavljam si (sebi, zase), βουλήν snujem naklep, delam (pripravljam) svoj načrt, dajem nasvete

ἀρυστήρ, ἥρος, ὁ zajemalo, korec, mera za tekočino (= κοτύλη) 0,275 l

ἀρύω, at. ἀρύτω, ion. ἀρύσσω [*aor.* ἤρυσσα, ἤρυσάμην] **1. act.** zajemam, črпам; **2. med.** zajemam si (sebi, zase), črпам si (sebi, zase), (ἀπό) τινος od zaloge, pridobivam si

ἀρχ-ἀγγελος, ὁ arhangel, nadangel *NT*

Ἄρχαγόρας, ου, ὁ Arhagora (Arhagoras), grški poveljnik iz Argosa

ἀρχ-ᾱγός, ὁ *gl.* ἀρχηγός

ἀρχαίο-γονος 2 (γονή) *poet.* (iz) zelo starega rodu, prastar

ἀρχαιολογέω (ἀρχαιο-λόγος) govorim o starih (davnih) stvareh, pripovedujem stare zgodbe

ἀρχαίο-πλουτος 2 od nekdanj bogat

ἀρχαῖος 3 (ἀρχή) **1.** prvoten, začetan, zastarel, starokopiten, star, starodaven, prastar, starinski, častitljiv; **2.** nekdanji, prejšnji; Κύρος starejši, νόμος, πίστις spoštovan, davno preizkušeni, pristen, resničen; *subst.* τὸ ἀρχαῖον glavnica, umotvor starodavnosti; *adv.* τὸ ἀρχαῖον, *ion.* τὴν ἀρχαῖον od nekdanj, od zdavnaj, od začetka, prvotno; ἀρχαίως starinsko, po stari šegi, po stari navadi

ἀρχαίο-τροπος 2 starokopiten, staroverski, starošegen

ἀρχαιρεσία, ἡ (ἀρχή, αἵρεσις) izvolitev uradnikov, volitve uradnikov, volilna skupščina

Ἀρχέδημος, ὁ Arhedem, Atenec, Sokratov in Kritonov prijatelj

ἀρχεῖον, τό, *ion.* ἀρχήιον arhejon, državno poslopje, vladno poslopje, mestna hiša, posvetovalnica (*lat.* curia)

ἀρχέ-κακος 2 *ep.* ki povzroči nesrečo, nesrečo prinašajoč; *subst.* začetnik zla, vzrok zla, zlotvor

ἀρχέ-λα(ο)ς 2 *ion.* voditelj ljudstva

Ἀρχέλαος, ὁ Arhelaj **1.** spartanski kralj v Likurgovem času; **2.** makedonski kralj (414–399 pr. Kr.)

ἀρχέ-πλουτος 2 *poet.* (ki je) začetnik bogastva, (ki je) utemeljitelj bogastva

ἀρχεύω zapovedujem, poveljujem, vodim τινί **ἀρχή,** ἡ (ἄρχω) **1.** začetek, rojstvo, izvir, izvor, povod, vzrok; konec πεισμάτων; ἐξ ἀρχῆς od začetka, od kraja, od nekdanj, prvotno, znova; (τὴν) ἀρχήν = κατ' ἀρχάς glede na začetek, v začetku, sprva, nalašč, najprej; ἀρχήν οὐ sploh ne, nikakor ne; **2.** gospostvo, vlada, vladavina, oblast; αἰ ἀρχαί gosposka, ἀρχήν ἄρχω opravljam oblastniško (državno, upravno) službo (funkcijo), ἡ τοῦ παντός ἀρχή vrhovno poveljstvo; **3.** vladavina, država, ozemlje

ἀρχηγετεύω *ion.*, ἀρχηγετέω *poet.* začemjam ἀπό τινος, imam nadoblast, vladam τινός

ἀρχ-ηγέτης, ὁ, *fem.* ἀρχ-ηγέτις, ἰδος, ἡ, ἀρχ-ηγός 2 (ἡγέομαι) ki kaj povzroča, ki daje povod za kaj, vodilni; *subst.* ὁ **1.** ustanovitelj, začetnik (rodu); **2.** vladar, knez; **3.** začetnik, praded, povzročitelj; κακῶν prerok nesreče

ἀρχῆθεν *adv.* od nekdanj, od začetka, najprej; *z nikalnico:* sploh ne

ἀρχήιον, τό *ion.* = ἀρχεῖον

Ἀρχί-δᾱμος, ὁ Arhidam, ime petih spartanskih kraljev

ἀρχίδιον, τό službica, nižji uradnik

ἀρχιερατικός 3 ki zadeva velikega duhovnika, velikoduhovniški, višjeduhovniški; γένος velikoduhovniški rod *NT*

ἀρχ-ιερεύς, ἑως, *ion.* ἀρχ-ιερεύς in ἀρχ-ιέρεως, εω, ὁ nadduhovnik, višji duhovnik ali veliki duhovnik *NT* (v Rimu = pontifex maximus)

ἀρχιερωσύνη, ἡ služba ali čast velikega duhovnika, višje svečeništvo, pontifikat, služba duhovnika (v Rimu = pontifex maximus)

ἀρχικός 3 (ἀρχή) **1.** sposoben za vladanje, sposoben za oblastniške (upravne, državne) službe, sposoben za opravljanje oblastniških (upravnih, državnih) služb; **2.** vladajoč, knežji; γένος vladarski rod, vladarska hiša

ἀρχι-κυβερνήτης, ó nadkrmar

Ἀρχίλοχος, ó Arhiloh, jambski pesnik s Parosa (ok. 680–ok. 645 pr. Kr.)

ἀρχι-οινοχόος, ó veliki točaj, dvorni točaj

ἀρχι-ποιμήν, ένος, ó višji pastir, vrhovni pastir *NT*

ἀρχιρέυς *ion.* = ἀρχιερέυς

ἀρχι-συνάγωγος, ó predstojnik sinagoge, načelnik shodnice *NT*

ἀρχιτεκτονέω vodim gradnjo ali stavbo

ἀρχι-τέκτων, ονος, ó graditelj, gradbeni mojster, zidar *NT*; v *Atenah* zakupnik gledališča

ἀρχι-τελώνης, ó vrhovni cestinar, glavni cestinar, nadcestinar *NT*

ἀρχι-τρίκλινος, ó nadstolnik, starešina *NT*

ἀρχός, ó *ep.* vodja, prvak, gospodar, vladar

ἄρχω [*Obl. fut.* ἄρξω, *aor.* ἤρξα, *pf.* ἤρξα, *pass. pf.* ἤρξμαι, *aor.* ἤρχθην, *fut.* ἀρχθήσομαι in ἀρξομαι, *adi. verb.* ἀρκτέον]

I. act. sem prvi, sem spredaj **1.** v *prostoru in času:* **a)** hodim, grem pred kom, *abs.*, τινί, έν τοῖσι med njimi, τινί ὁδόν peljem koga po poti, kažem komu pot, tudi ὁδοῖο, κατὰ κέλευθα; λυπηρόν τι ἄρχω prvi razžalim; **b)** začnem τινός, τοῦ διαβαίνειν prvi grem čez kaj, τοῖσι μύθων med njimi govor, τοῦ λόγου začnem razgovor, δαιτός pripravim obed; *s pt.* ἤρχε κίων začel je iti, χαλεπαίνων začel je prepir; *z inf.* ἤρχε νέεσθαι začel je odhajati, μάχεσθαι peljal jih je v boj; **c)** sem povod, vzrok, povzročim kaj τὸ δῶρον ἤρξε τῶν κακῶν, ἀνομίας ἤρξε τὸ νόσημα; **2.** *po dostojanstvu in ugledu:* sem na čelu, nadkriljujem, vladam (*aor.* zavladam), zapovedujem, gospodujem, vodim, sem arhont; ἄρξας Συρίας prvi namestnik Sirije, ἀρχὴν ἄρχω opravljam javno službo; *pren.* imam v svoji oblasti, gospodujem nad čim, čemu γαστροός, ἡδονών;

II. pass. dam si vladati, ubogam, sem pokoren; *subst.* ó ἀρχόμενος podložnik; ó ἀρξόμενος bodoči podložnik;

III. med. **1.** začnem, pričnem, primem za kaj, poizkusim, poskusim (ἀπό) τινος, τοῦ λόγου,

μύθων, έν τινος izviram iz, izviram od, πάντων μελέων najprej vzamem kose od vseh udov za bogove, *s pt.* ἐπιμελόμενος začnem skrbeti, ἤρξατο δακρύσας najprej je zajokal (potem pa se je nasmejaj), *z inf.* λέγειν začnem govoriti, *pt.* ἀρχόμενος od začetka, v začetku, ἀρξάμενος έν παιδων od mladih let, od mladih nog; **2.** *intr.* začenjiam se ἀρχομένου χειμῶνος

ἄρχων, ονος, ó [*pt.* od ἄρχω] **1.** vladar, predstojnik, poglavar, župan; **2.** v *Atenah:* (prvi) arhont (nav. eponimni arhont, ἄρχων ἐπώνυμος, ker se je po njem imenovalo leto); **3.** uradnik, gosposka; **4.** namestnik v provinci

ἄρωγή, ἡ (ἀρήγω) pomoč, obramba, τί μοι ἀρωγῆς kaj mi je mar pomoč, ἐπ' ἀρωγῆ komu na ljubo

ἄρωγός, ó (ἀρήγω) **1.** *adi.* ki pomaga ali brani, pomožen, koristen, τινί komu, τινός, πρὸς τι v čem; **2.** *subst.* ó pomočnik, branitelj, branilec, zavetnik

ἄρωμα, ατος, τό dišava *NT*

ἄρωμαι *cj.* *aor. med.* od αἶρω in ἄρνωμαι

ἄρωματο-φόρος **2** na katerem rastejo dišeča zelišča, na katerem rastejo dišeče korenine, bogat z dišečimi rastlinami, rojevajoč (prinašajoč) dišeča zelišča

ἄρώσιμος **3** (ἀρώω) ki ga je mogoče posejati, oren

ἄσαι *gl.* ἄδω

ἄσαι, ἄσαιμι *gl.* ἄάω in ἄω

ἄ-σάλευτος **2** (σαλεύω) **1.** neomajan, nepremaknjen, miren; **2.** nepremakljiv, trden *NT*

ἄσαμεν *gl.* ἄεσα

ἄσᾶμενος *gl.* ἄσάομαι

ἄσάμινθος, ἡ *ep.* banja, korito, kopanja

ἄσάομαι *pass. ion.* žalostim se, nejevoljen sem, τὴν ψυχὴν ἐπί τινι v srcu zaradi česa, nad čim

ἄσασθαι *gl.* ἄω

ἄσατο *gl.* ἄάω

ἄσάφεια, ἡ (ἄ-σαφής) nejasnost, nerazločnost, negotovost

ἄ-σαφής **2** nejasen, nerazločen, negotov, temen; νύξ ἀσαφεστέρα ἐστίν ponoči se slabše vidi; *adv.* ἀσαφῶς negotovo, dvomljivo

ἄ-σβεστος **2** in **3** (σβέννυμι) neugasen, neu-

gasljiv *NT*; neizbrisen, neminljiv, neizmeren, neprestan; γέλως neugnan smeh

Ἀσέα, ἡ Azea, kraj v Arkadiji; *preb.* Ἄσέα-της, ου, ὁ Azeat

ἀσέβεια, ἡ (ἀ-σεβής) **1.** brezbožnost, nevernost *NT*; **2.** hudodelstvo, zločin

ἀσεβέω (ἀ-σεβής) ravnam brezbožno, brezbožen sem, grešim εἰς, περί τινα, εἷς τι; *pass.* ἀσεβοῦμαι greši se proti meni, ἡσεβημένος oskrunjen

ἀσέβημα, ατος, τό pregreha, grešenje, pregrešek, greh, brezbožnost, brezbožno dejanje

ἀ-σεβής 2 (σέβω) brezbožen, hudoben, zloben
ἄσειν *gl.* ἄω

ἀσελγαίνω (ἀ-σελγής) sem razbrzdan, razuzdan, samopašen, nasladen, drzno se obnašam

ἀσέλγεια, ἡ (ἀ-σελγής) razuzdanost, nesramežljivost, razkošnost, prevzetnost *NT*

ἀ-σελγής 2 razuzdan, razposajen, prevzeten, razsipen, nesramežljiv, pohoten

ἀ-σέληνος 2 (σελήνη) brez meseca, temen

ἀσεπτέω *poet.* = ἀσεβέω

ἄ-σεπτos 2 *poet.* = ἀ-σεβής

ἄσεσθε *gl.* ἄω

ἄση, ἡ (ἀσάω) prenasičenje, prenasičenost, stud, nejevolja, čemernost, žalost

ἀ-σήμαντος 2 (σημαίνω) **1.** *ep.* brez vodnika, brez pastirja; **2.** brez znamenja; **3.** ἀσήμαντος τούτου, ὁ σῶμα ὀνομάζομεν nezapr, nezakle-njen v

ἄ-σημος 2 (σῆμα) **1.** brez znamenja, brez znaka; χρυσός nekovan; **2.** *ion. poet.* nejasen, nerazumen, nerazumljiv, nerazločen, nepoznaten; **3.** neslaven, neznan, nepoznan *NT*

ἀ-σήμων 2 *poet.* nerazločen, nerazumljiv; οὐκ ἀσήμων jasen, razumljiv

ἀσθένεια, ἡ, *ion.* ἀσθενείη in ἀσθενίη (ἀ-σθενής) slabost, bolehnost, onemoglost, bolezen; τοῦ βίου ubožstvo, revščina

ἀσθενέω (ἀ-σθενής) **1.** slab sem, slaboten sem, bolan sem, boleham; *aor.* zbolel sem; **2.** brez moči sem, brez veljave sem, reven sem

ἀσθένημα, ατος, τό slabost, slabotnost *NT*

ἀ-σθενής 2 (σθένος) **1.** brez moči, šibek, slab, slaboten, bolan, onemogel, ubog; **2.** neznamen, nepomemben, nepomenljiv

ἀσθενίη, ἡ *ion.* = ἀσθένεια

ἀσθενόω (ἀ-σθενής) slabim, oslabim koga τινά

ἄσθμα, ατος, τό težko dihanje, težka sapa, naduha, astma; ἀργαλέω ἔχει ἄσθματι težko je sopel

ἀσθμαίνω *ep. poet.* imam težko sapo (naduho, astmo), težko diham, sopem, hropem

Ἀσία, ἡ Azija (tj. Mala Azija oz. vzhod); *adi.* Ἀσιανός 3 azijski, azijanski; *subst.* Ἀσιανός, ὁ Azijec, Azijanec

ἀσι-άρχης, ὁ azijarh, azijski poglavar, višji duhovnik rimske province Azije

ἀ-σίδηρος 2 ki je brez železa, ki je brez meča

Ἀσίνη, ἡ Azina **1.** mesto v Argolidi; **2.** mesto v Lakoniji; **3.** mesto v južni Meseniji; *preb.* Ἀσιναῖος, ὁ Azinajec

ἀ-σινής 2 (σίνωμα) **1.** nepoškodovan, nedotaknjen, cel; **2.** neškodljiv, miren; *adv.* ἀσινῶς brez škode, ὡς ἀσινέστατα kar najmanj škodujoč

Ἄσιος λειμών, ὦνος, ὁ Azijska livada (Azijski travnik) v Lidiji, južno od Tmolosa

ἄσις, ιος, ἡ *ep.* blato, glen

ἀσῖτέω (ἄ-σῖτος) ne jem, postim se

ἀσῖτία, *ion.* ἀσῖτήη, ἡ stradanje, post *NT*

ἄ-σῖτος (σῖτος) ki je brez jedi, tešč, lačen *NT*

Ἀσκάλων, ὦνος, ἡ Askalon, mesto Filistejcev v Palestini

ἀ-σκαρδαμυκτί *adv.* (σκαρδαμύσσω) ne da bi trenil z očmi, z uprtim pogledom, z uprtimi očmi

ἀ-σκελής 2 (σκελλω) *ep.* **1.** posušen, shujšan, suh, onemogel, slab; **2.** neprestan, nepreneh, neprenehljiv; *adv.* ἀσκελέως neprestano

ἀ-σκέπαρνος 2 (σκέπαρνον) *poet.* neobtesan, neobdelan, hrapav

ἄ-σκεπτos 2 (σκέπτομαι) **1.** nepreudaren, nepreviden, nepremišljen, neoprezen; **2.** nepreiskani, nepreudarjeni; *adv.* ἀσκέπτως brez ozira, ne oziraje se, ne ozirajoč se, ἀσκέπτως ἔχω τινός ne oziram se na kaj

ἀ-σκευής 2 *ion.*, ἄ-σκευος 2 *poet.* (σκεῦος) neoborožen, neopremljen, brez orodja, brez orožja, nezavarovan; ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ brez orožja in brez vojske

ἀσκέω [3. *sg. impf. ep.* ἤσκειν] **1.** umetno obdelujem, izdelujem, izgotavljam, ume-tno gladim χιτῶνα; krasim, snažim, lepšam;

ἡσκημένος olepšan, okrašen; λόγω ἡσκημένος z omamo opremljen, izmišljen, namišljen; *pt.* ἀσκήσας z *glag.*: lično, spretno, umetno; **2.** ukvarjam se s čim, bavim se s čim, opravljam, urim se, vadim se, vežbam se, τί v čem; izvršujem kaj κακά; ἀσέβειαν brezbožen sem, δίκαια gojim; σιωπὴν molčim; z *inf.* trudim se, navadim se česa; prizadevam si *NT*; τινά τι urim koga v čem, vadim koga v čem; ἐχθρόν vzredim, ἡσκημένος uren, spreten, vrl, izurjen, εὖ ἡσκηκῶς dobro izurjen; **3.** *med.* (marljivo) se urim ταῦτα

ἄσκηθής 2 [*Et.*: iz *ide.* baze *skeh₁th-, *skəth₁-; *prim. got.* skapis 'škoda', *stvem.* scado 'škoda', *nem.* Schaden 'škoda'; *sl.* škoda je iz *pos.* iz *nem.*] *ep.* nepoškodovan, zdrav, brez škode

ἄσκημα, ατος, τό (ἀσκέω) vaja, vadenje, urjenje, vežbanje

ἄσκησις, εως, ἡ (ἀσκέω) vaja, vadenje, urjenje, vežbanje (telesa), telovadba, posel, poklic, ἄσκησιν ποιοῦμαι vadim se, urim se, τινός vaja v čem, πρὸς τι za kaj

ἄσκητέος 3 (*adi. verb. od* ἀσκέω) ki se mora uriti, vaditi, vežbati, ἀσκητέον *sc.* ἐστὶ треба je vaditi, treba se je uriti

ἄσκητής, οὔ, ὁ (ἀσκέω) ki se v čem uri, vadi, strokovnjak, τινός v čem, *zlasti* rokoborec, atlet po poklicu; ἀσκητής εἰμι κακῶν κάγαθῶν ἔργων vnet sem za vse, kar je lepo in dobro, skrbim za vse, kar je lepo in dobro

ἄσκητός 3 (ἀσκέω) **1.** umetno narejen, skrbno izdelan, νῆμα tanek, tanko preden; **2.** ki potrebuje vajo ali ki ga je mogoče doseči z vajo ἀρετή

Ἄσκληπιός, ὁ Asklepij, tesalski knez, slaven zdravnik; *patron.* Ἄσκληπίδης, Ἄσκληπιάδης, ὁ Asklepid, Asklepiad = Asklepijev sin = Mahaon, zdravnik pred Trojo; *od tod* Ἄσκληπιάδαι, οἱ Asklepiadi, znamenita zdravniška šola na otoku Kosu in v Knidosu

ἄσσκοπος 2 (σκοπέω) *ep. poet.* **1. act.** nepremišljen, nepreviden, nepreudaren; **2. pass.** neopažen, neviden, neumljiv; nepričakovan, nedogleden, neskončen χρόνος

ἄσκός, ὁ **1.** meh (v katerem so shranjevali vino) *NT*; **2.** (odrt) koža

ἄσκολιάζω plešem, skačem na mehu, plešem na eni nogi

ἄσμα, ατος, τό, *ion.* ἄεισμα (ἄδω) petje, pesem

ἄσμενος 3 [*Et.*: *pt.* neznanega izvora; *do-mnevno aor.*, *morda* iz *ἤδδ-σ-μενος k ἀνδά-νω, ἡδομαι *ali pa* iz *ἡs-s-menos k νέομαι] voljan, vesel, rad; ἐμοὶ δέ κε ἄσμένω εἶη ljubo bi mi bilo; σφί ἄσμενοισι na njihovo veselje, njim v veselje

ἄσοφος 2 nemoder, neumen, nespameten

ἀσπάζομαι *dep. med.* [*Et.*: *etimologija bese-de ni zanesljivo pojasnjena*; *morda* iz σπάω *ali pa* iz *ἄν-ασπάζομαι *ali pa* (*vendar manj verjetno*) iz *ἡσπ-αδ-ιομαι] **1.** prijazno sprejemam, pozdravljam, objemam, poljubljam, poslavljam se τινά, χερσί podajam roko v pozdrav; **2.** božam, dobrikam se, laskam se, ljubim, spoštujem, želim komu vse dobro

ἄσπαίρω [*Et.*: iz ἄ *prothet. in* *σπαρ-ιω iz *ide. kor.* *sp(h)er- 'odpahniti z nogo', 'brcniti', 'cepetati', 'utripati'; *prim. tudi gr.* σπαίρω, ἀσπαρίζω 'trzam', 'cepetam', σφύρα 'kladivo', σφαῖρα 'krogla', 'obla', 'žoga', σφυρόν 'gleženj', *stind.* sphuráti 'odpahuje z nogo', 'brca', 'trese se', 'utriplje', sphúrah 'tresoč se', apa-sphúr- 'odpahujoč', *lat.* asper, spernō, *lit.* spiriù, spirti = *let.* spert 'pehati z nogo', 'brcati', *stvem.* firspirmit 'zadeti ob kaj', *stvem.* spornōn = *nem.* spomen 'udariti s peto', 'spodbosti', *stvem.* sporo = *nem.* Sporn 'ostroga', *stvem.* spirnan 'zadeti ob kaj'] *ion.* drgetam, utripam, zganem, zdrznem se; *pren.* upiram se, postavljam se po robu

ἀσπάλαξ, ακος, ὁ krt

ἀσπάραγος, ὁ, ἀσφάραγος, ὁ [*Et.*: *morda* iz σφαραγέομαι 'biti poln', 'pokati od česa'; *prim. tudi gr.* σπαργή 'gon', 'gonilo', *lat.* spargō, *stind.* sphúrjati 'planiti iz', 'izbruhniti', *lit.* spūrgas 'brst', 'poganjek'] beluš, špargelj

ἄσπαρτος 2 (σπαίρω) *ep.* neobsejan, neposejan, nevsejan

Ἄσπασία, ἡ Aspazija **1.** iz Mileta, Periklova ljubica in druga žena; **2.** iz Fokaje, ljubica Kira Mlajšega

ἀσπάσιος 3 *ep.*, ἀσπαστός 3 *ion. ep.* (ἀσπάζομαι) dobrodošel, zaželen, ljub, mil, drag, zadovoljen, vesel, rad, ἀσπασίως ἴδε γαῖαν vesel je bil, da je zagledal zemljo

ἄσπασμα, ατος, τό, ἀσπασμός, οὔ, ὁ (ἀσπάζομαι) prijazen sprejem, pozdrav, objem *NT*; božanje, ljubezen

Ἄσπενδος, ἡ Aspend, mesto v Pamfiliji; *preb.*
Ἄσπένδιος, ὁ Aspendijec, Aspendošan
ἄ-σπερμος 2 (σπέριμα) *ep.* ki je brez zaroda, ki je brez potomcev
ἄ-σπερχές [σπέριχω in ἄ intens.] *neutr. adv.* hitro, urno, vneto, neprestano
ἄ-σπετος 2 (ἐν-ισπον, ἐν-έπω) *ep. poet.* **1.** neizrekljiv, nedopoveden, nedopovedljiv; neizrečen, neizmeren; **2.** neprestan; neusahljiv ῥόος; *adv.* ἄσπετον silno
ἄσπιδη-φόρος 2 (φέρω) ki nosi ščit; *subst.* ščitonoša, ščitonosec
ἄσπιδιώτης, ου, ὁ *ep.* s ščitom oborožen, ščitar, ščitonosec
ἄ-σπίλος 2 (σπίλος) ki je brez madeža, neomadeževan *NT*
ἄσπῖς, ἴδος, ἡ **1.** ščit, in sicer tako majhni okrogli kot podolgovati, ki je pokrival celega človeka; nosili so ga v levi roki; *zato:* ἐπ' ἀσπίδα, παρ' ἀσπίδα (kreni) na levo; **2.** vojak s ščitom, težkooboroženec, hoplit; **3.** *NT* kača ščitarka, gad
ἄσπιστήρ, ἥρος, ὁ *poet.*, **ἄσπιστής**, οὔ, ὁ *ep.* (ἀσπίς) s ščitom oborožen, ščitonosec, ščitar
ἄ-σπλαγχνος 2 (σπλάγχνα) ki je brez drobovja, ki je brez srca, strahopeten, strašljiv
ἄ-σπονδος 2 (σπονδαί) **1.** brez pogodbe, brez zveze, brez premirja; τὸ ἄσπονδον nepristranost, nepristranskost, nevtralnost; **2.** nespraven, nespravljiv *NT*, πόλεμος, ἔχθρα
ἄ-σπορος 2 (σπείρω) neposejan
ἄ-σπούδαστος 2 (σπουδάζω) *poet.* ki se ne sme delati, ki ni vreden prizadevanja, slab; σπουδάζω ἀσπούδαστα hitim z nesrečno vneto, σπεύδω ἀσπούδαστα ukvarjam se s stvarmi, s katerimi se ne bi smel
ἄ-σπουδί, **ἄ-σπουδεῖ** *adv.* brez truda, brez boja, mirno
ἄσσα *ion.* = ἄττα = τινά
ἄσσα *ion.* = ἄττα = ἄτινα (ὄστις)
Ἄσάρακος, ὁ Asarak, Trosov sin, Anhizov ded
ἄσάριον, τό mali as, novec, vinar *NT*
ἄσσον *adv. comp.* od ἄγχι bliže, τινός komu; **ἄσσοτέρω** z *gen.* bliže, **ἄσσοτάτω** prav bližu
Ἄσσυρία, ἡ Asirija; *preb.* **Ἄσσύριος**, ὁ Asirec, Asirijec

ἄσσω *at.* = ἀΐσσω

ἄ-στάθμητος 2 (σταθμάομαι) nestalen, negotov, nezanesljiv, nedoločen, τὸ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος negotovost prihodnosti

ἄ-στακτος 2 (στάζω) ne po kapljicah, ampak v potokih, obilno, neprenehoma tekoč; *adv.* ἀστακτί

ἄστάνδης, ὁ [*Et.: perz. beseda*] hitri sel, urni sel, 'brzosel'

ἄ-στασίαστος 2 (στασιάζω) **1.** brez strankarskih bojev; **2.** brez vstaje, neuporen, miren

ἄστατέω nestalen sem, nimam stalnega doma *NT*

ἄ-σταφίς, ἴδος, ἡ suho grozdje, rozina, grozdinka

ἄ-σταχυς, υος, ὁ *ep. ion.* klas

ἄ-στεγαστος 2 (στεγάζω) nepokrit, brez strehe

ἄστεῖος 2 (ἄστυ) mesten; *pren.* izobražen, omikan, vljuden, prijazen, dovtipen, duhovit

ἄ-στείπτος 2 (στείβω) *poet.* nepohojen od τινί; na katerega še nihče ni stopil

ἄ-στεμφής 2 (στέμβω = στείβω) trden, neomajen, stalen, nepremičen; *adv.* ἀστεμφές, ἀστεμφές

ἄ-στένακτος 2 (σενάζω) *poet.* ki ne vzdihuje, brez vzdihovanja

ἄ-στεργής 2 (στέργω) *poet.* nemil, trdosrčen, sovražen

Ἄστεριον, τό Asterij, mesto v Tesaliji

Ἄστερίς, ἴδος, ἡ Asterida, otok med Itako in Kefalenijo

ἄστερόεις 3 (ἀστήρ) *ep.* **1.** zvezdnat, zvezdovit; **2.** sijajen, svetel, žareč, bleščeč

ἄστεροπή, ἡ (ἀστήρ) blisk, strela

ἄστεροπητής, οὔ, ὁ (ἀστεροπή) *ep. poet.* bliskostrelec, metalec bliskov, gromovnik

ἄστερ-ωπός 2 (ὦψ) *poet.* kot zvezda bleščeč se, zvezdnat

ἄ-στέφανος 2 *poet.*, **ἄ-στεφάνωτος** 2 (στεφανώω) brez venca, neovenčan

ἄστή, ἡ [*fem. od ἀστός*] *ion.* meščanka, državljanica, domačinka

ἄστήρ, ἔρος, ὁ [*Et.: po eni od domnev morda semit. beseda, po drugi sor. s *ster-* (*prim. lat. sternō*) in *stel- (*prim. lat. lātus ipd., sl. stlati, stelja*); *prim. stind. stár-, pl. tārah, lat. astrum,*

- stēlla (iz *demin.* *sterla, *got.* stairnō, *stvnem.* sterno, terro, *nem.* Stern, *ang.* star) [*dat. pl.* ἀστράσι] zvezda, meteor, zvezdni utrinek
- ἀστήρικτος** 2 (στηρίζω) nepodprt, neutrjen, slab *NT*
- ἀ-στιβής** 2, **ἀ-στιβος** 2 *poet.* (στείβω) na kateroga se ne more ali ne sme stopiti, nedostopen, nepristopen, neprehoden, brezpoten, svet
- ἀστικός** 3 (ἄστυ) mesten; *subst.* ὁ ἀστικός meščan
- ἄ-στικτος** 2 (στίζω) *ion.* neopikan, nepopikan, netetoviran
- ἄ-στομος** 2 (στόμα) *poet.* ki ga ni mogoče brzdati, trdousten, trdovraten, neposlušen
- ἄ-στοργος** 2 (στέργω) nemil, trdosčen, brez ljubezni *NT*
- ἀστός**, ὁ (ἄστυ) meščan, someščan, domačin, državljan
- ἀστοχέω** zgrešim, ne zadenem τινός, motim se, zaidem περί τι *NT*
- ἄ-στοχος** 2 (στοχάζομαι) ki ne doseže cilja, ki ne doseže namena, ki ne zadene bistva, ki ne zadene smotra, ki zgreši bistvo, ki zgreši smoter
- ἀστόω** = ἄιστώ
- ἀ-στράβη**, ἡ (leseno) tovorno sedlo, osedlana mula
- ἀστραγαλίζω** kockam
- ἀστράγαλος**, ὁ **1.** vratno vretence, *pl.* vretenca; **2. a)** gleženj; **b)** *pl.* kocka; kockanje
- ἀστραπαῖος** 3 bliskajoč se
- ἀστραπή**, ἡ [*Et.: gl. tudi ἀστεροπή*] blisk, blesk, svetloba *NT*
- ἀστραπή-φορος** 2 (φέρω) od bliska prinesen, πῦρ žarek bliska
- ἀστράπτω** (ἀστραπή) mečem bliske, bliskam (se), zabliskam (se), zablisnem se *NT*, blestim se, sijem
- ἀ-στράτευτος** 2 (στρατεύω) ki ni služil kot vojak, oproščen vojaščine
- ἀστρολογία**, ἡ zvezdoslovje, zvezdoznanstvo, astrologija
- ἀστρο-λόγος**, ἡ (ἄστρον, λέγω) zvezdoslovec, zvezdoznanec, astronom, astrolog
- ἄστρον**, τό (ἀστήρ) zvezda, ozvezdje; *pl.* nebo, ἄστρον εὐφρόνη zvezdna noč
- ἀστρονομέω** opazujem zvezde
- ἀστρονομία**, ἡ zvezdoslovje, zvezdoznanstvo, astronomija
- ἄ-στροφος** 2 (στρέφω) ki se ne ozira nazaj, ne da bi se obrnil ali ozrl
- ἄ-στρωτος** 2 (στρώννυμι) nepokrit, brez strehe ali postelje
- ἄ-στυ**, εος, εως, τό [*Et.: iz *ἄστυ, kar je izpeljano iz ide. kor. *mes-, *mos-* 'bivati'; *prim. stind.* vástu 'bivališče', vásati 'zadrževati se', 'bivati', *het.* *húiš-zi '(on) živi', *got.* wisan 'muditi se', 'biti', wists 'bistvo', 'narava', *nem.* ge-wes-en, war, das Wesen] veliko mesto, glavno mesto, velemesto, *zlasti* Atene; *adv.* ἄστυδε v mesto
- Ἄστυάγης**, ους, *ion.* εω, *dat.* η, ὁ Astiag, zadnji kralj Medijcev, ded Kira Starejšega
- Ἄστυ-άναξ**, ακτος, ὁ Astianaks (Astianakt), Hektorjev sin
- ἀστυ-βοώτης**, **ἀστυ-βοήτης**, ου, ὁ (βοάω) *ep.* ki kliče po vsem mestu κῆρυξ
- ἀστυ-γείτων** 2, ονος sosednji, bližnji; *subst.* ὁ sosed, mejaš
- ἄστυδε** *gl.* ἄστυ
- ἀστυ-νόμος** 2 (νέμω) ki upravlja mesto, ki vlada mestu, ki brani mesto; ὄργαι moči, ki obranijo državo; ἀγοραί skupščine, ki upravljajo države; θεοί zaščitniki, varuhi mesta
- Ἄστυρηνή** Ἄρτεμις, ἡ astirenska Artemida, Artemida iz Astira v Miziji
- ἄ-συγκόμιστος** 2 nespravljen, nepospravljen, nepočet
- ἄ-συγκρότητος** 2 (συγκροτέω) neizurjen, neizvežban
- ἄ-σῦλια**, ἡ (ἄ-συλος) neoskrnljivost, svetost, osebna varnost
- ἄ-συλλόγιστος** 2 nelogičen, brez razuma za kako stvar, ki ne zna računati; *adv.* ἀσυλλογίστως nelogično, nerazumno, ἀσυλλογίστως ἔχω τινός ne morem preračunati česa, ne morem izračunati česa
- ἄ-συλος** 2 (συλάω) neoropan, nepoškodovan, neoskrnljiv, varen pred čim
- ἄ-σύμβατος**, *staroat.* **ἄ-ξυμβατος** (συμβαίνω) ki se ne more ali noče združiti, nezdrumljiv, ne družec se; τὸ ἀσύμβατον nemožnost skleniti pogodbo, odklonitev (odklanjanje) pogodbe
- ἄ-σύμβλητος**, **ἄ-ξυμβλητος** (συμβάλλω)

poet. neumeven, neumljiv, nedoumljiv, nedoumen, nerazločen μαθεῖν

ἀ-σύμβολος 2 brezkoristen, nekoristen, neraben, neuporaben

ἀσυμμετρία, ἡ pomanjkanje pravega razmerja, nesorazmernost, nesorazmerje, neskladnost

ἀ-σύμμετρος 2 nesomeren, nesorazmeren, neprimeren

ἀ-σύμφωνος, **ἀ-ξύμφωνος** 2 neskladen, nesoglasen, nesložen *NT*; ἀσυμφωνότερος bolj nasproten ali protisloven

ἀ-σύμφορος, **ἀξύμφορος** 2 nekoristen, brezkoristen, neprimeren, neustrezen, škodljiv

ἀσυνεσία, ἡ (ἀ-σύνετος) nespamet, neumnost
ἀσυνέτημι *ajol.* = ἀσυνετέω nerazumen sem, ne umevam

ἀ-σύνετος, **ἀ-ξύνετος** 2 (συν-ίτημι) neumen, nespameten, nerazumen *NT*

ἀ-σύνθετος, **ἀ-ξύνθετος** 2 (συν-τίθημι) 1. nesestavljen, preprost, enostaven; 2. nezanesljiv, nezvest; 3. *NT* verolomen

ἀ-σύντακτος, **ἀ-ξύντακτος** 2 (συν-τάττω) neurejen, brez bojnega reda, neuvrščeni v vojsko; ἀναρχία neenotnost v vrhovnem poveljništvu

ἀ-συντόνως *adv.* nenapeto, polagoma, zlagoma, ἀσυντονώτατα ἔχω πρὸς τὴν πορείαν počasi korakam, počasi hodim

ἀ-σύστατος, **ἀ-ξύστατος** 2 (συν-ίστημι) 1. nezdružen, nespojen; 2. neurejen, nesložen

ἀ-σύφηλος 2 [*Et.*: *pomen adi. ni povsem jasen, prav tako ne izvor; domnevno sor. s σοφός*] *ep.* neprijazen, zaničljiv, oduren, prezirljiv, žaljiv ἔπος; μ' ἀσύφηλον ἔρεξεν nedostojno je ravnal z menoj

ἄσυχος, **ἄσυχία** *itd. dor.* za ἡσυχος, ἡσυχία *itd.*

ἀ-σφάδαστος, **ἀ-σφάδαστος** 2 (σφαδάζω) *poet.* brez utripanja, srčen, pogumen

ἀσφάλαξ, **ακος**, ὁ = ἀσπάλαξ *krt*

ἀσφάλεια, ἡ, *ion.* **ἀσφαλείη** (ἀ-σφαλής) 1. kjer se trdno ali varno stoji, trdnost, zanesljivost, nezmotljivost, gotovost, resnica *NT*; ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν dvigni mesto, tako da bo trdno stalo; 2. varnost, varno spremstvo, prost odhod δίδωμι, παρέχομαι, παρέχω; 3. *pren.* a) λόγου pravilno ravnanje

pri dokazovanju, pravilen postopek pri dokazovanju, razvidnost dokaza; b) previdnost, opreznost (*Plutarh, Perikles 18*)

ἀ-σφαλής 2 (σφάλω) ki trdno ali varno stoji

1. trden, večni, neomajen ἔδος, nespremenljiv, neprestan νόημα θεῶν; 2. gotov, varen, nedvomen, brez nevarnosti δρόμος, zanesljiv, prepričevalen ῥήτωρ, previden στρατηγός, potreben *NT*; φρονεῖν οὐκ ἀσφαλεῖς se lahko motijo; τὸ ἀσφαλές varnost, varen kraj; ἐν ἀσφαλεῖ na varnem (kraju); *adv.* ἀσφαλῶς, *ion.* ἀσφαλῆως *in neutr.* ἀσφαλές gotovo, varno, brez nevarnosti διαπορεύεσθαι, ἐστάναι, natančno, dobro γινώσκειν, prepričevalno ἀγορεύειν; *comp.* ἀσφαλέστερον, *sup.* ἀσφαλέστατα

ἀσφαρίζομαι *med.* [*inf. aor. pass.* ἀσφαλισθῆναι *s pass. pomenom*] dobro zavarujem; πόδας εἰς τὸ ξύλον dam v klado *NT*

ἄσφαλτος, ἡ [*Et.*: *po eni teoriji semit. izpos., po drugi zanikani verb. adi. iz σφάλλεσθαι [iz ἀ priv. in σφάλω]* 'podirati se' (ker kot vezivna snov preprečuje, da bi se zidovi podrli)] smola, asfalt

ἀ-σφάραγος, ὁ [*Et.*: *etimologija besede ni pojasnjena; prim. gr. σφαραγέω, σφαραγέομαι 'prasketam', σφάραγος, φάρυγξ, lit. springstū, spriņgti 'daviti se' ep.* sapnik, dušnik, grlo

ἀσφοδελός 2 *ep.* ki rodi ali prinaša asfodel (zlati koren); ἀσφοδελός λειμών asfodelski travnik (asfodelska livada) v podzemlju, kjer so prebivale sence umrlih junakov

ἀ-σχαλάω [*Et.*: *domnevno iz *ἄσχαλος 'ki se ne more zadržati' iz ἀ priv., sufiksa -αλο- in aor. debila σχ-εῖν (aor. od ἔχω)] [Obl. ep. 3. sg. praes. ἀσχαλάα, 3. pl. ἀσχαλώσι, pt. ἀσχαλώων, inf. ἀσχαλάων], **ἀ-σχαλλω** nestrpen sem, nejevoljen sem, otožen sem, zbeگان sem, jezim se, srdim se τινός, ἐπί τινι ali *pt.* zaradi česa*

ἀ-σχαλλω *gl.* ἀ-σχαλάω

ἄ-σχετος, *ep.* **ἀ-άσχετος** 2 (ἔχω) ki se mu ni mogoče upreti, nepremagljiv; μένος (*acc.*) ἄσχετος neukrotljiv, neugnan, hraber; πένθος neznošen

ἀ-σχημάτιστος 2 (σχηματίζω) brezoblični, brez podobe

ἀσχημονέω (ἀ-σχήμων) vedem se nedostojno, obnašam se nespodobno; zgodi se mi kaj

- nespodobnega, trpim sramoto, sramotno je zame *NT*
- ἀσχημοσύνη**, ἡ **1.** grdost, grdoba, ostudnost, nedostojnost; **2.** *NT* sramota
- ἀ-σχήμων** 2 (σχήμα) **1.** grd, pokvečen; **2.** nedostojen, nespodoben, sramoten *NT*
- ἀσχολόομαι** (ἀ-σχιολος) ukvarjam se, bavim se, pečam se s čim, delam, oviran sem, nimam česa περί τι
- ἀσχολία**, ἡ pomanjkanje prostega časa, posel, opravke, ovira; ἀσχολίαν ἄγω, ἀσχολίαν ἔχω imam opravke, nimam časa, ἀσχολίαν παρέχω oviram, zadržujem koga τινί, z *inf.* in μή: oviran sem kaj storiti
- ἄ-σχιολος** 2 (σχιολή) ki ima opravke, ki nima (prostega) časa, εἷς τι za kaj
- ἀ-σώματος** 2 (σῶμα) breztelesen
- Ἄσωπός**, ὁ Azop **1.** reka v Bojotiji in bog te reke; **2.** reka v Ftiotidi; *preb.* Ἄσώπιος, ὁ Azopijec
- ἀσωτεύομαι** *dep. med.* razkošno živim, žrem, mastim se
- ἀσωτία**, ἡ razkošnost, razuzdanost, razsipnost, zapravljivost *NT*
- ἄ-σωτος** 2 (σῶζω) **1.** ki je brez rešitve, ki mu ni rešitve, izgubljen; **2.** (moralno) pokvarjen, razuzdan, poguben; *adv.* ἀσώτως *NT* samopasno, razkošno
- ἀτακτέω** nereden sem *NT*; neurejen sem, nediscipliniran sem, razuzdan sem
- ἄ-τακτος** 2 (τάττω) nepostavljen (v bojni red), neurejen, nediscipliniran, razuzdan, nereden
- ἀ-ταλαίπωρος** 2 brez truda, malomaren, nemaren, za katerega se kdo ne briga
- Ἄταλάντη**, ἡ Atalanta **1.** Artemidina spremljevalka, Milanionova žena; **2.** otok v Evripi pri Bojotiji; **3.** mesto v Makedoniji
- ἀ-τάλαντος** 2 (τάλαντον) *ep.* enakotežen, enak τινί, primeren
- ἀταλά-φρων**, ονος, ὁ, ἡ (ἀταλά, φρονέειν) *ep.* nežnega srca, nedolžen, otroško vesel
- ἀτάλλω** **1.** *ep.* veselo poskakujem, igram se, vedem se otročje; **2.** *poet.* vzrejam, vzgajam, negujem
- ἀ-ταλός** 3 *ep.* nežen, otroški, živahen, ἀταλά φρονέοντες veselega srca, polni nedolžnega veselja
- ἀταξία**, ἡ (ἄ-τακτος) nered, nerednost, neposlusnost, nepokorščina
- ἀτάομαι** *pass.* (ἄτη) *poet.* trpim škodo, nesrečen sem
- ἄτάρ** [*Et.*: iz *ἄτ in ἄρ, ἄρα; *prim.* αὐτάρ, *lat.* at 'pa', *got.* aþþan 'toda', 'a'] vedno stoji na začetku stavka **1.** napoveduje nasprotje: nasprotno pa ἄτάρ αὖτε, pa, toda, vendar; tako zlasti pri nenadnih vprašanjih in kadar se govori prekine: ἄτάρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι toda čemu, ἄτάρ ᾗδ' ἂν τὰδ' λέγοι toda to ti lahko pove; **2.** nadaljuje govor: in nato *Odiseja* 21, 229, ἄτάρ καί = *lat.* quin etiam, in (da) celó, ἄτάρ τοι toda gotovo, da, res, zares; in vendar (*Iliada* 5, 483; 9, 56); **3.** utemeljuje prejšnji stavek: Ἐκτορ, ἄτάρ σύ μοί ἐσσι saj si vendar
- ἄ-τάρακτος** 2 (ταράσσω) nevznemirjen, neustrašen, miren, neomahljiv
- ἄ-τάρβακτος** 2 *poet.*, **ἄ-ταρβής** 2 *ep. poet.*, **ἄ-τάρβητος** 2 *ep. poet.* (ταρβέω) brez strahu, neboječ, neustrašen, neustrašljiv, predrzen, ἀταρβῆς τῆς θέας ki brez strahu kaj gleda
- Ἄτάρβηχis**, εως, ἡ Atarbehis, mesto v Nilovi Delti
- Ἄταρνεύς**, εως, *ion.* εός, ὁ Atarnej, mesto in dežela v Miziji; *preb.* Ἄταρνεύτης, ου, ὁ Atarnejec, Atarnej
- ἄ-ταρπιτός**, ἡ, **ἄ-ταρπός**, οὔ, ἡ *ep.* (τρέπω) pot, steza
- ἄ-ταρτηρός** 3 *ep.* poguben, strašen, grozeč; surov, ἔπεα nesramen (*Odiseja* 2, 243)
- ἀτασθαλία**, ἡ, *ion.* ἀτασθαλίη (ἀτάσθαλος) [*pri Homerju samo pl.*] nepreudarnost, zloba, predrznost, prevzetnost, zločin, zločinstvo; εἰς τὸ θεῖον, brezbožnost
- ἀτασθάλλω** *ep.* [*samo pt. praes.*] zloben sem, prevzeten sem, grešim
- ἀτάσθαλος** 2 *ep. ion.* prevzeten, hudoben, ohol, zloben, predrzen, trmast, nepremišljen
- ἄ-ταφος** 2 (θάπτω) nepokopan
- ἄτε** [*neutr. pl. od ὅστε*] kar; *ion.-at. adv.* **1.** kakor, kot, (ravno tako) kakor bi, kot bi; **2.** kot dopolnilo pri *pt.* izraža objektivni, stvarni vzrok: ker, ker pač, ker že
- ἄ-τεργκτος** 2 (τέργω) *poet.* neorošen, neporošen, brez solz, neganjen, neizpros, trdosrčen

ἀ-τειρής 2 *ep.* neugonobljiv, neuničljiv, ne-ugnan, neporušen, trpežen χαλκός; čvrst, trden; neumoren φωνή

ἀ-τείχιστος 2 (τειχίζω) brez zidov, nezaprta

ἀ-τέκμαρτος 2 (τεκμαίρομαι) temen, nejasen, negotov, nepreračunljiv; *adv.* ἀτεκμάρτως nejasno, negotovno, ἀτεκμάρτως έχει ni mogoče natančno določiti, ne da se natančno določiti, negotovno je

ἀ-τεκνος 2 (τέκνον) *poet.* NT brez otrok, brez potomcev

ἀτέλεια, ή, *ion.* ἀτελείη in ἀτελή prostost, oprostitev (od) davkov ali službe

ἀ-τέλεστος 2 (τελέω) 1. *ep.* nedokončan, neizpolnjen, brezuspešen; *adv.* ἀτέλεστον brez konca in kraja, neskončno; 2. neposvečen v kaj, nevešč česa τινός

ἀ-τελεύτητος 2 (τελευτάω) 1. *ep.* nedokončan, neizpolnjen; 2. *poet.* ki mu ni mogoče priti do konca, pri katerem ni mogoče priti do konca, neizprosen

ἀ-τελής 2 (τέλος) 1. nedokončan, neuresničen, neizvršen, εἰρήνη ἐγένετο ἀτελής mir ni bil sklenjen, brezuspešen, neopravljen, neskončen; 2. nepopoln νίκη, nedovršen, nezrel, nerazvit, brez vrednosti, prost davkov, brez odbitka, čist (dobiček)

ἀ-τέμβω *ep.* 1. *act.* prevaram θυμόν; delam komu škodo, prikrajšam, želim ζείνους; 2. *pass.* izgubim kaj, pogrešam kaj τινός

ἀ-τενής 2 [*Et.*: iz ā copul. in nekega domnevnege subst. *τένος 'napetost' (iz τέινω); *prim. lat.* tenuis -oris, 'zanka', tenuis 'tja do' (*prvotno* 'raztezanje')] zelo napet, nategnjen, čvrsto se držeč, κισσός trdno se ovijajoč, ἀνήρ stanovit; *adv.* ἀτενές, ἀτενῶς

ἀπενίζω upiram oči v kaj, (ostro) gledam za kom ali na koga

ἄτερ [*Et.*: po psilozii iz *ἄτέρ iz *ide.* *sḡtér; *prim. stind.* sanutár 'daleč proč', sánutarah, sánutyah 'skrivoma', 'na skrivaj', 'neopažen(o)', *lat.* sine 'brez', *stvnem.* suntar 'ločen', 'poseben', *nem.* sonder 'brez', 'zunaj', sondern 'temveč', 'samo'] *praep.* z *gen. ep. poet.* 1. brez, razen; ἄτερ θεῶν brez volje bogov; ἄτης ἄτερ ne glede na; 2. oddaljen od, daleč od

ἀ-τέραμνος 2 (τείρω) *ep.* trd, neporušen, *pren.* neizprosen

ἄτερ-θε *adv. poet.* brez, daleč od, razen

ἄτερος 3 = ὁ ἕτερος

ἀ-τερπής 2 *ep.*, ἄ-τερπος 2 (τέρπω) nevesel, neprijeten, žalosten, grozen; ἀτερπέστερος εἰς ἀκρόασιν manj prijeten za poslušanje

ἀτεχνία, ή neumetnost, nespretnost, neizkušnost

ἄ-τεχνος 2 (τέχνη) ki je brez umetnosti, neumeten, preprost; *adv.* a) ἀτεχνῶς naravnost, povsem (kakor); docela, dodobra, vsekakor; b) ἀτέχνως brez umetnosti, preprosto, nespretno

ἀτέων [*pt. od* ἀτέω] *ep. ion.* predrzen, zaslepljen; ne ozirajoč se na svoje življenje, do besnosti predrzen

ἄτη, (ᾶ) ή [*Et.*: iz *ἄφά-τη, *ἄφά-τᾶ, *verbalni subst.* iz *ἄφά-σαι, kar je izšlo iz kor. *αφα-; *gl.* ἄαω] 1. nesreča, kazen, poguba, nezgoda; o ljudeh: pogubonosni, nesrečni; 2. zaslepljenost, omama, omotica, zmota; 3. greh, krivda, zločin; 4. *personif.* Ἄτη, ή Ate (Ata), boginja nesreče

ἄ-τηκτος 2 (τήκω) 1. neraztajan, neskopnel; neraztopljen; 2. ki ga ni mogoče raztopiti

ἀ-τημέλητος 2 (τημελέω) negojen, zanemarjen; *adv.* ἀτημελήτως ἔχω zanemarjen sem

ἀτηρία, ή škoda, zlo, nesreča

ἀτηρός 3 (ἄτη) škodljiv, poguben, pogubonosni

ἀτήσιμος 3 *poet.* poguben

ἀ-τίζω (τίω) *ep. poet.* ne brigam se za, ne spoštujem, preziram

ἀτιμαγέλέω zapuščam čredo

ἀτιμάζω (ἄ-τιμος) [*impf. iterat.* ἀτιμάζεσκον]

1. ne spoštujem, preziram, zaničujem, skrunim, oskrunjam, sramotim, ponižujem πόλιν; *pt.* ἀτιμάζοντες brez strahu; 2. žalim, razžalim, imam koga za nevrednega τινά τινος; z *inf.* ne štejem za vredno, nimam za vredno, nočem (storiti česa)

ἀτιμαστός 2 *poet.* zaničevan, preziran, zaničljiv

ἀτιμάω (ἄτιμος) = ἀτιμάζω

ἀ-τίμητος 2 1. nečasčen, nespoštovan, preziran, zaničevan; 2. necenjen, δίκη pravda, pri kateri kazni ne določi sodnik, ampak že zakon sam

ἀτιμία, ή, *ep. ion.* ἀτιμία (ἄτιμος) 1. nečast,

- onečaščenje, onečastitev, osramočenje, osramotitev, zaničevanje, prezir, preziranje, ἐν ἀτιμίῃ ἔχω τινά preziram koga; **2.** sramota, πάθη ἀτιμίας sramotne strasti *NT*, nepoštenost, izguba (časnih) državljanskih pravic, pregnanstvo, nezasluženo ravnanje
- ἄ-τίμος** 2 (τιμή) **1. a)** nespoštovan, preziran, zaničevan, osramočen, brezpraven, pregnan; ὢν ἰκόμην nevreden tistega (ne da bi dobil tisto), po kar sem prišel; z *gen.*: γερωῶν oropan časti; **b)** o *stvaréh*: nepošten, sramoten, nečasten, ἔδρα ἀτιμοτέρα manj častno mesto; ἀτιμοτέρως εἶμι sem manj ugleden, pade mi vrednost; **2. ep.** necenjen, nekaznovan, brez povračila škode; *adv.* ἀτίμως sramotno
- ἀτιμῶ** (ἀτιμος) onečastim, sramotim, zasramujem *NT*; izganjam, jemljem komu državljanske pravice
- ἀ-τιμώρητος** 2 **1.** (τιμωρέομαι) brez kazni, nekaznovan, nemaščevan, ἀτιμώρητος γίγνομαι uidem kazni; **2.** (τιμωρέω) nebranjen, brez pomoči
- Ἄτινῶνες**, οἱ Atintani, ljudstvo v vzhodnem Epiru
- ἀτιτάλλω** (ἀτάλλω) *ep.* [*aor.* ἀτίτηλα] vzgajam, negujem, hranim, redim, krmim
- ἄ-τιτος** 2 (τίω) *ep.* neplačan, nekaznovan, brez kazni
- Ἄτλας**, αντος, ὁ Atlas, Atlant **1.** oče nimfe Kalipso, bog, ki nosi nebo; **2.** gora Atlas (Atlant) v zahodni Afriki; *preb.* Ἄτλαντες, οἱ Atlantí; *adi.* Ἄτλαντικός 3 Atlasov, Atlantov, atlantski, πόντος Atlantsko morje; **3.** prtok Istra (Histra)
- ἄ-τλατος** 2 *dor.* = ἄ-τλητος
- ἀτλητέω** (ἄ-τλητος) *poet.* ne morem prenašati, *pt.* ogorčen, razkačen
- ἄ-τλητος** 2 (τληῖναι) *ep. ion. poet.* neznosen πένθος
- ἄ-τμητος** 2 (τέμνω) **1.** neodrezan, neopustošen γῆ; **2.** nedeljiv, nerazdeljiv, nerazdelen, ki ga ni mogoče razdeliti
- ἀτμίζω** (ἀτμίς) puhtim, kadim se
- ἀτμίς**, ἴδος, ἡ, *poet.* ἀτμός, ὁ [*Et.*: *prim. stind.* ātmán- 'duša', *stvnem.* ātum 'sapa', 'dihanje', 'dih', *nem.* Atem 'dihanje', 'sapa', 'dih'] para, sopara, hlap, dim *NT*
- ἄ-τοκος** 2 nerodoviten; ki še ni rodila, ki še ni porodila
- ἀτολμία**, ἡ strašljivost, bojzljivost, malosrčnost
- ἄ-τολμος** 2 (τόλμα) plašljiv, plašen, bojzljiv, malosrčen
- ἄ-τομος** 2 (τέμνω) **1. poet.** neobrezan, λειμών nepokošen; **2.** nedeljiv, nerazdeljiv, nerazdelen, ki ga ni mogoče razdeliti, majhen; *NT* ἐν ἀτόμῳ v trenutku
- ἀτοπία**, ἡ **1.** neobičajnost, nenavadnost, posebnost, čudnost; **2.** nerednost, neumnost, nespamet
- ἄ-τοπος** 2 (τόπος) **1.** ki ni na svojem mestu, neobičajen, nenavaden, čuden; **2.** neumesten, neslan, neumen; **3. NT** hudoben, brezbožen
- ἄτος** 2 *ep.* [*Et.*: *kontrah.* iz ἄατος; *gl.* ἄω] nenasiten, (ki ni) nikdar sit
- Ἄτοσσα**, ἡ Atosa **1.** Kirova hči, Kambizova in potem Darejeva žena; **2.** Artakserksova žena
- ἀ-τράγωδος** 2 netragičen, za tragedijo nepriimeren
- ἄ-τρακτος**, ὁ [*Et.*: iz *ide. baze* *terk- 'vrteti', 'viti', 'sukati'; *prim. stind.* tarkúh 'vreteno', *gr.* ἀ-τρεκῆς 'brez ovinka', 'naravnost', *lat.* torqueō, *sl.* trak, *stvnem.* drāhsil 'strugar', *nem.* drehseln 'stružiti', Drechsler 'strugar'] *ep.* preslica, vreteno, puščica, izstrelek, strelica
- Ἄτραμύτειον**, τό Atramitej, primorsko mesto v Míziji
- ἄ-τραπιτός**, ἡ *ep.*, **ἄ-τραπός**, ἡ steza, pot
- Ἄτρεΐδης**, ου, Ἄτρείων, ωνος, ὁ *patron.* Atrid, Atrejon = Atrejev sin (Agamemnon ali Menelaj)
- ἀτρέκεια**, ἡ, *ion.* ἀτρεκίη in ἀτρεκητή (ἀ-τρεκῆς) zanesljivost, natančnost, popolna resnica, pravi razvoj kake stvari, ἀτρέκειαν ἔργου ἐξελέγγω pripovedujem, kako se je v resnici vse zgodilo
- ἄ-τρεκῆς** 2 (ἄτρακτος) točen, natančen, zanesljiv, zelo skrben, preskrben, stvarski, gotov, resničen; δεκάς ἀτρεκές ravno deset; δόξα velik; τὸ ἀτρεκές popolna resnica; *adv.* ἀτρεκές, ἀτρεκῶς resnično, neovržno
- ἄ-τρέμας** (*adv.* (τρέμω) nepremično, mirno, tiho, ne da bi se ganil, ἀτρέμας ἔχω mirujem, sem miren, τὸ στρατόπεδον pustim mirno stati
- ἀτρεμέω** *ep. ion.* ne trepečem, ne trepetam, ne

tresem se, miren sem, mirujem, ostanem miren, pomirim se pri (ob) čem ἐπί τινος

ἀ-τρεμής 2 (τρέμω) *ep.* neustrašen, ne tresoč se, miren; *adv.* ἀτρεμέως mirno, neustrašno

ἀτρεμία, ἡ (ἀ-τρεμής) nepremičnost, mir, ἀτρεμίαν ἔχω mirujem

ἀτρεμίζω *ion. poet.* miren sem, mirujem

ἀ-τρεστος 2 (τρέω) *poet.* ne tresoč se, neustrašen, neboječ, brez strahu

Ἄτρεύς, ἑώς, *poet.* ἦρος Atrej, Tantalov vnuk, Pelopsov sin, Agamemnonov in Menelajev oče

ἀ-τριβής 2 (τρίβω) **1.** neodgrnjen, neobrabljen, ὀδός neutrjen, nerazhोजen, neprehoden; **2.** nepoškodovan

ἀ-τριπτος 2 (τρίβω) *ep.* neodgrnjen, neutrjen; mehek χεῖρ

ἀ-τρομος 2 (τρέμω) ne tresoč se, neustrašen, brez strahu

ἀ-τροφος 2 (τρέφω) slabo rejen, suh, mršav

ἀ-τρύγετος 2 (τρύω) *ep.* nemiren, nepokojen, neugnan θάλασσα; *drugi:* nerodoviten, pust

ἀ-τρῦτος 2 (τρύω) *poet. ion.* neumoren, neprestan, neskončen, neizčrpen; brez dela, brez delen

Ἄτρῦτώνη, ἡ *ep.* Atritona, Nepremagljiva (Atenin pridevek)

ἀ-τρωτος 2 (τιτρώσκω) **1.** neranjen; **2.** neranljiv; χρώμασιν nepodkupljiv

ἄττα = ἄτινα *gl.* ἄσσα *in* ἄσσα

ἄττα¹ *at.* = τινά

ἄττα² [*Et.:* poimenovanje za očeta v otroškem govoru; *prim. het.* atta- 'oče', 'ata', *lat.* atta 'oče', *got.* atta 'oče', *sl.* otec, oče (*iz* *ōtǝčē)] *ep.* očka

ἄτταταῖ [*Et.:* *prim.* ὀτοτοῖ, *lat.* attat (vzklik začudenja)] *poet.* vzklik bolečine: ojoj!, gorje!

ἀττέλεβος, ὁ *ion.* ateleb, neka vrsta kobilic brez kril

Ἄττης, ου, ὁ Ates, služabnik frigijske Kibe

Ἄττικῆ, ἡ **1.** Atika γῆ; **2.** Atenka γυνή; *adi.*

Ἄττικός 3 atiški

ἀττικίζω (Ἀττικός) držim z Atenci, sem na strani Atencev, simpatiziram z Atenci

ἀττικισμός, ὁ aticizem (atikizem) = vdanost, privrženost, pripadnost Atencem, pristop k

Atencem, prestop k Atencem, nagnjenje do Atencev, simpatiziranje z Atenci

ἄττω *at.* = ἄσσω *gl.* ἄϊσσω

ἀτύζομαι [*ep. pass. z aor.* ἀτυχθεῖς *in poet.*]

ostrmim, zgrozim se, splašim se, prestrašim se zaradi česa, plah sem, boječ sem, omamljen sem; ἀτυζόμενος πεδίοιο plaho bežeč po ravnini, plaho dirjajoč po ravnini, ἀτυζομένη ἀπολέσθαι na smrt (do smrti) preplašena (prestrašena), v smrtnem strahu

ἀ-τυράννευτος 2 (τυραννεύω) nepodrejen tiranom, nepodložan samodržcem

ἀ-τύφος 2 brez prevzetnosti, neošaben, skromen, zmeren

ἀ-τυχέω (ἀ-τυχής) [*fut.* ἀτυχήσω, *pf.* ἠτύχηκα]

1. zgrešim, ne dosežem (kar želim) τινός, nisem uslišan, prošnja se mi zavrne παρά τινος; οὐκ ἀτυχῶ dobim; **2.** nesrečen sem, imam nesrečo, ἔν τινι v čem; κτώμενος ἀτυχέω ne posreči se mi dobiti česa; *subst. pt.* τὰ ἀτυχηθέντα slab izid, nesrečen izid

ἀτύχημα, ατος, τό nesreča, nezgoda

ἀ-τυχής 2 (τυχεῖν) nesrečen, zapuščen od Boga, zaslepljen, zanemarjen

ἀτυχία, ἡ nesreča, nezgoda, ponesrečeno dejanje, ponesrečeno delo

αὔ [*Et.:* *iz ide.* *au- 'nazaj', 'znova'; *prim.* αὔτε, αὔ-τι-ς, αὔ-τι-ν, αὔ-θι, αὔ-θι-ς, αὔ-θι-ε, αὔ-τ-άρ, *lat.* aut, autem, *osk.* auti] **1. a)** zopet, vnovič, znova, zopet in zopet, zopet znova πάλιν αὔ, αὔθις αὔ; **b)** v prihodnje, prihodnjič, odslej; **2.** tudi, enako, pa, ravno tako; **3.** nadalje, potem, nato

αὐαίνω (αὔος), *at.* αὐαίνω [*impf.* ἠὔαινον, *fut.* αὐανῶ, *aor.* ἠὔαινα, *ion.* ἠὔηνα, *med.* = *pass. s fut.* αὐανοῦμαι, *aor. pass.* ἠὔανθην] **1. act.** sušim, πρὸς ἥλιον na soncu; βίον ginem, venem, životarim; **2. med.** usiham, sušim se, hiram, ginem, umiram

αὐγάζω (αὐγή) *ep. poet.* **1. act. a)** gledam, vidim, opazim; **b)** obsevam, osvetljuje; *intr. NT* svetim se, zasvetim; **2. med.** jasno vidim, spoznam, opazim

Αὐγείας, ου, ὁ Avgij (Avgias), kralj v Elidi; njegove hleve je očistil Herakles

αὐγή, ἡ (dnevna) luč, svetloba, svetlost, blesk, sijaj, blišč, žar, žarek ἡλίου, βροντᾶς; Διὸς αὐγαί nebo; ὀμμάτων oko, pogled; ἡ περιὶ τὸ φῶς

αὐγή od sonca izvirajoči žarki; ἄχρως αὐγῆς do jutranjega svita, do dne NT

Αὐγηιάδης, ου, ὁ *patron*. Avgeiad, Avgiad = Avgijev sin Agasten

Αὐγίλα, τὰ Avgila, oaza v Libiji

αὐδάζομαι [aor. ἠὐδάξατο] *ion.* = αὐδάω

αὐδάω *in med. ep. poet.* [fut. αὐδήσω, aor. ἠὐδάσσα, *iterat.* αὐδήσασκε] τί *ali z inf.* **1.** govorim, pripovedujem, ἀντίον odvrnem, odgovarjam, ἔπος τινά nagovorim, μεγάληα predrzno govorim, baham se; **2.** pravim, naznanjam, zapovedujem, svetujem σιωπᾶν; imenujem koga (za) kaj (*z dvojnim acc.*); *pass.* imenujem se; Ἴππόλυτον αὐδάς; misliš na Hipolita?

αὐδή, ἡ [Et.: iz *ide. baze* *h₂uedH- 'govoriti'; *prim. gr.* ἀηδών, ἀείδω, ὕδew, οὐδήεσσα, *stind.* vādati 'govoriti', *lit.* vadinū 'klicati', 'imeno-vati', vāda- 'glas', 'klic', *sl.* ovaditi] *ep. poet.* **1.** glas, govor, beseda; **2. a)** govornica, vest, poročilo, ἔργων o tvojih delih; **b)** prerokba, odgovor

αὐδήεις 3 *ep.* govoreč, z govorom obdarjen (*o bogovih, ki govorijo kakor ljudje*)

αὐδω = αὐδή

αὐερώω [Et.: iz *ἀν-φερώω preko *ἀφ-φερώω] [*impf.* αὐέρουσιν, aor. αὐέρουσα] *ep.* **1.** gor ali nazaj potegnem, nazaj zaviham (komu vrat), upognem; νευρήν napenjam; **2.** στήλας zopet potegnem iz

αὐθ' = αὐτό, αὐτά *pred ostrim pridihom (spiritus asper)*

αὐθ' = αὔτε

αὐθαδέια, ἡ, **αὐθαδία**, ἡ (αὐθ-ἀδης) *poet.* samoljubnost, drznost, predrznost, prevzetnost, brezobzirnost, svojeglavost, upornost

αὐθ-ἀδης 2 [Et.: iz *αὐτο-φᾶδης, *kar je zloženka, nastala po krazi iz αὐτός in glag. debla* v ἄδ-εῖν (*gl. ἀνδάνω*)] **1.** predrzen, prevzeten, brezobziren; **2.** svojevoljen, samovoljen, trmast

αὐθαδίζομαι *dep. med.* (αὐθ-ἀδης) samoljubljen sem, prevzeten sem, predrzen sem; *pt.* αὐθαδιζόμενος iz prevzetnosti

αὐθ-αιμος 2, **αὐθ-αίμων** 2 (αἷμα) *poet.* istokrven, iste krvi, soroden, v rodu; brat, sestra

αὐθ-αίρετος 2 (αἰρέομαι) **1.** prostovoljen, po svoji volji izbran; θάνατος samomor; στρατηγός poveljnik, ki si je sam prisvojil povelj-

stvo; **2.** iz lastne krivde, ki je sam kriv (česa), ki si ga je kdo sam nakopal πημοναί, δουλεία **αὐθεντέω** (αὐθ-έντης) gospodujem, τινός nad kom NT

αὐθ-έντης, ου, ὁ [Et.: iz αὐτός *in* *έντης (*iz* *σέντης), *nastalo iz istega kor. kot glag. άνύω* 'narediti', 'opraviti'; *morda gre za zloženko iz αὐτός in άνύω s sufiksom -της (s pomenom* 'ki sam dokonča', 'ki sam dovrši'); *druga razlaga besedo izpeljuje iz glag. θείνω; prim. tudi soobl. αὐτοέντης*] povzročitelj, izvršitelj, samomorilec, morilec, rabelj

αὐθ-ήμερον *adv.* (ἡμέρα) isti dan, istega dne, brž, takoj

αὐθι *adv. ep.* **1.** na mestu, tam, ondi; **2. o času:** takoj, brž

αὐθι-γενής 2 *poet., ion.* **αὐτιγενής** na istem mestu rojen, θεός domač, ποταμός ki izvira v sami deželi, ki izvira v isti deželi

αὐθις, *ion. in poet.* **αὔτις** *adv.* (αὔ) **1.** nazaj, zopet, vnovič, znova; **2.** nasproti; **3. a)** nadalje, zatem, drugič, spet; **b)** v prihodnje, v bodoče, prihodnjič

αὐθ-όμαιμος 2 *poet.* istokrven, iste krvi, soroden; *subst.* sorodnik, brat, sestra

αὐίαχος 2 [Et.: iz ἄ *copul. (intensivum) in* *φιφαχή; *gl. λαχή*] *ep.* skupno kričeč, glasno kričeč

αὐλαία, ἡ (αὐλή) zavesa, zagrinjalo, preproga, tapeta

αὐλαξ, ακος, ἡ [Et.: *gl. ἄλοξ*] *ion.* brazda, razor

αὐλειος 3 in 2 (αὐλή) ki spada k dvorišču ali hiši, dvoriščen, hišen, θύραι vrata na dvorišče, glavna vrata, οὔδος prag vrat, ki peljejo na dvorišče

αὐλέω (αὐλός) **1. act.** igram na piščal, trobim, zatrobim; αὐλεῖται πᾶν μέλαθρον cela hiša odmeva od igranja (na piščal); **2. med.** dam si zaigrati na piščal

αὐλή, ἡ [Et.: *izpeljanka na -λ- iz kor. glag. λαύω, λαῦσαι* 'ročivati', 'spati', 'prenočevati'; *prim. gr.* αὔλις 'prenočišče pod milim nebom', *arm.* aw-t 'kraj prenočevanja', *ag-anim* 'prenočevati'] **1.** zagrajeno dvorišče, ograja (zid) okrog dvorišča, staja za živino; **2.** dvor, hiša, predsoba, veža, palača, stanovanje

αὐλήμα, ατος, τό (αὐλέω) *kar se igra na piščal, pesem za piščal*

αὐλησις, εως, ἡ (αὐλέω) piskanje, igranje na piščal

αὐλητήρ, ἥρος, ὁ *poet.*, **αὐλητής**, οὔ, ὁ (αὐλέω) piskač, igralec na piščal, svirač *NT*

αὐλητικός 3 (αὐλητής) ki spada k igranju na piščal; *subst.* ἡ αὐλητική *sc.* τέχνη veščina igranja na piščal

αὐλητήρις, ἰδος, ἡ piskačica, igralka na piščal, sviralka

αὐλίζομαι [*dep. brez fut. z aor. med. in pass.*] (αὐλή) **1.** ograjen sem, zagrajen sem; **2.** tabo- rim pod milim nebom, prenočujem pod mi- lim nebom, prenočujem na polju *NT*

αὐλίον, τό (αὐλή) **1.** ograda, ograja, hiša; **2.** jama, votlina

αὐλῖς, ἰδος, ἡ (αὐλή) *ep.* prenočišče pod milim nebom, gnezdo

Αὐλῖς, ἰδος, ἡ Avlida, pristanišče v Bojotiji

αὐλίσκος, ὁ [*demin. od αὐλός*] majhna piščal- ka, piščalkica

αὐλός, ὁ [*Et.: iz ide. *(h₂)āulo- 'cev', 'podolgo- vata vdolbina'; prim. gr. αὐλών, ἔναυλος, lat. alvus 'votlina', 'trebuh', alveus 'podolgo- vata uglobina', 'rečno korito' itd., sl. ulj 'votlo drevo', 'panj', uljnjak (prvotni pomen 'votlina v drevesu')*] **1.** cev, tul; cev (pri osti, v ka- tero je bilo nasajeno kopjišče), natikača; žleb, tok (zaponke, v katerega so vtaknili njeno iglo); αἵματος potok krvi; **2.** piščal *NT*

αὐλών, ὄνος, ὁ, *poet. tudi ἡ (αὐλός) rov, jarek, globel, prekop, vodovod, morska ožina, dolina; πόντιοι αὐλώνες morje med otoki*

Αὐλών, ὄνος, ὁ Avlon **1.** dolina in mesto v Me- seniji; **2.** mesto v Makedoniji

αὐλ-ῶπις, ἰδος, ἡ (αὐλός, ὦψ) *ep.* z dolgo cevjo, z dolgim tulom, τρυφάλεια čelada s cevastim nastavkom, v katerega so vstavili perjanico

αὐξάνω, *praes. in impf. tudi αὐξω, ep. ion.*

ἄξω [*Et.: iz ide. kor. *h₂eu-g- > *aug-, *h₂u- eg- > *aueg; αὐξω iz *(σ)έξω; prim. tudi av. uxšeyiti 'raste', lat. augeō, augustus, auxili- um, auxilia, got. aukān 'množiti se', lit. áukštas 'visok'] [*avgm. ἡῦξ-, ion. αὐξ-, fut. αὐξή- σω, aor. ἡῦξησα, pf. ἡῦξηκα, pass. pf. ἡῦξημαι, aor. ἡῦξήθην, fut. αὐξήθισομαι, αὐξήσομαι*] **1. act. a) trans.** večam, povečam, množim, pomnožim, povišam, pospešujem, naredim*

(povzročim), da raste, da uspeva, da posta- ne močno, podpiram, slavim, proslavljam; **b) intr. = pass.** rastem *NT*; **2. pass.** množim se, rastem, napredujem, uspevam, razvijam se, dvigam se, povzdigujem se, ἐλλόγιμος ἡῦξή- θη postal je ugleden; μέγας postanem velik

αὐξή, ἡ, **αὐξήσις**, εως, ἡ množenje, pomnoži- tev, prirastek, napredek, rast *NT*

Αὐξήσις, ἡ *ion.* Avksezijsa = Rastnica, boginja rasti ali uspevanja

αὐξω = αὐξάνω

αὔος 2 [*Et.: iz ide. kor. *saus- sušiti (se), to- rej iz *sausos, preko *haūs oz. *aūhos in *haūhos; prim. lat. sūdus 'suh' (iz *sus(o)-dos, morda *suzdos), stind. šúšyati 'suši se', 'sah- ne', čuškas 'suh', gr. αὐστηρός 'trpek', 'strog', sl. suh, lit. saūsas 'suh', let. sust '(po)sušiti se', stvnem. sōrēn '(po)sušiti se'] *ep.* **1.** posušen, suh; *o glasu:* zamolkel; **2.** ubog, siromašen*

ἄ-υπνος 2 *ep. poet.* **1.** brez spanja, buden, zbu- jen, vzbujen, čuječ, bdeč, ὕπνος nemirno spa- nje; **2. pren.** κρῆται neusahljiv, vedno tekoč, ἄγρυα nočen

αὔρα, *ion. αὔρη*, ἡ [*Et.: gl. ἀήρ*] pih, sapa, pre- pih, zrak, veter, vihar; svež jutranji zrak; ugo- den veter (pri plovbi)

αὔριον, αὔρι [*Et.: najbrž razširitev iz loc. *aūri (iz *aūstri), morda po zgledu σήμερον; prim. tudi ἔως*] *adv.* jutri, kmalu, ἡ αὔριον ju- trišnji dan, ἐπι τῆν αὔριον drugi dan *NT*, εἰς αὔριον do jutri, na jutri, αὔριον τῆνικαδέ jutri ob tem času; σήμερον καὶ αὔριον danes in ju- tri *NT*; τὸν αὔριον χρόνον od danes do jutri

αὐσταλέος 3 (αὔος) *ep.* zamazan, umazan, suh, grd, razkuštran

αὐστηρός 3 (αὔος) kisel, oster, rezek, resen, strog, neprijazen *NT*

αὐστηρότης, ητος, ἡ **1.** trpkost, rezkost, kisli- na; **2.** strog značaj, resnost

αὔτ' = αὐτό (αὐτά)

αὔτ' = αὔτε

αὐτ-άγγελος 2 *poet.* ki sam osebno naznani, sporoči, javljajoč, αὐτάγγελος λόγων da sama sporočim

αὐτ-άγρετος 2 (ἀγρέω) **1. ep.** ki ga je kdo sam izbral (po svoji volji); εἰ εἴη αὐτάγρετα πάντα ko bi mogli vse sami izbrati (po svo- ji volji); **2. poet.** prostovoljen, rade volje, po svoji volji

αὐτ-άδελφος 2 *poet.* bratski, sestrski; *subst.* ó rodni brat

αὐτ-ανδρός 2 z moštvo m vred; *adv.* αὐτανδρῶ

αὐτάρ *ep. conj.* 1. pa vendar, toda, pa, zopet; 2. potem, nadalje; 3. = δέ

αὐτάρκεια, ἡ kjer je človek sam s seboj zadovoljen, samozadostnost, samostojnost, zadovoljnost; πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχω imam vsega povsem dovolj *NT*

αὐτ-άρκης, αὐταρκες (αὐτός, ἀρκέω) ki sam sebi zadostuje, samozadosten, ki je sam s seboj zadovoljen, ki ne potrebuje tuje pomoči, samostojen, neodvisen, dovolj močan, πρὸς, εἰς τι; skromen, zmeren, z malim zadovoljen *NT*; *adv.* αὐτάρκως; αὐταρκέστατα ζῆν prav zadovoljno živeti

αὐτε [*Et.*: *prim.* αὖ, *lat.* autem] *adv. ep. poet.* 1. zopet, znova; 2. nasproti, pa

αὐτ-επάγγελτος 2 (ἐπ-αγγέλλομαι) sam se ponujajoč, sam od sebe, prostovoljen, iz lastnega nagiba

αὐτ-ερέτης, ου, ó ki sam vesla, veslač in vojak obenem

αὐτέω *ep.* [*samo praes. in impf.*] 1. kričim, glasno kličem τινά; 2. zvenim, donim, αὔον zamolklo

αὐτή, ἡ (αὐῶ) *ep.* kričanje, (bojni) krik, vpitje, boj

αὐτ-ήκοος 2 (ἀκούω) ki sam kaj sliši, ki sliši na lastna ušesa (*o priči, ki je sama kaj slišala*); αὐτήκοος γίγνομαι slišim na lastna ušesa

αὐτ-ἡμαρ *adv. ep.*, αὐτ-ημερόν isti dan, istega dne

αὐτι-γενής 2 *ion.* = αὐθι-γενής

αὐτί-κα *adv.* [*Et.*: *morda sor. z αὐτός*] 1. takoj, brž, nemudoma, prècej, na mah, αὐτίκα γενόμενος takoj po rojstvu, αὐτίκα μάλα prav ta trenutek, αὐτίκα τε καί = brž ko, αὐτίκ' ἔπειτα takoj nato; v zvezi z določnim členom: ó αὐτίκα φόβος sedanji strah, τὸ αὐτίκα sedanjí čas; 2. tako na primer, da takoj navedem primer

αὐτίς *ion.* = αὐθίς

αὐτμή, ἡ, αὐτμήν, ένος, ó (ἄχημι) *ep.* 1. sapa (tulečih vetrov), dih, puh, piš, veter; 2. vonj, para, dim, plamen

αὐτό *gl.* ἑαυτοῦ

αὐτο-βοεί *adv.* (βοή) takoj ob prvem bojnem kriku, ob prvem napadu ali spopadu

αὐτο-γέννητος 2 (γεννάω) rojen istim staršem (*o Jokasti in Ojdipu*); κοιμήματα zakon z lastnim sinom

αὐτο-γνωμονέω ravnaj po svoji glavi, delam na svojo roko

αὐτό-γνωτος 2 (γινώσκω) *poet.* kar kdo sam od sebe sklene ali izbere, svojevoljen, samo- voljen, ὀργή lastna trma

αὐτο-δαής 2 (δαῖναι) *poet.* ki se ga je kdo sam naučil, neumeten, naraven

αὐτό-δεκα ravno deset

αὐτο-δίδακτος 2 (διδάσκω) *ep.* samouk

αὐτό-δικος 2 (δίκη) ki ima svojo lastno sodno oblast, ki sodi po svojih lastnih postavah, zakonih

αὐτό-διον [*Et.*: iz *αὐτό-διον; *prim. stind.* sa- díva- 'takoj', 'nemudoma', *gr.* Ζεύς, *lat.* diēs] *adv. ep.* brž, takoj, prècej; nemudoma

αὐτο-έντης, ου, ó *poet.* = αὐθ-έντης

αὐτό-ετες *adv.* (ἔτος) *ep.* istega leta, v enem letu

αὐτό-θεν *adv.* 1. *krajevno*: z ravno istega mesta, od tod, odondod (od ondod), od tam, od tukaj, ἐξ ἔδρης kar (takoj) s svojih sedežev; *pogosto* = od tam, kjer se nahaja govornik; 2. *časovno*: na mah, nemudoma, brž, takoj; 3. brez ovinkov, brez ovinkarjenja, naravnost; zato

αὐτό-θι *adv. ep.* na licu mesta, na istem mestu, tam, tukaj (v našem mestu)

αὐτο-κασιγνήτη, ἡ *ep. poet.* rodna sestra

αὐτο-κασίγνητος, ó *ep.* rodni brat

αὐτο-κατάκριτος 2 samoobsojen, obsojen od samega sebe *NT*

αὐτο-κέλευστος 2, αὐτο-κελής 2 *ion.* (κέ- λομαι, κελεύω) iz lastnega nagiba, sam od sebe, brez povelja

αὐτό-κλητος 2 (καλέω) *poet.* nepoklican, sam od sebe

αὐτο-κρατής 2 (κρατέω) ki sam ali neomejeno vlada, samovladan

αὐτο-κράτωρ, ορος, ó, ἡ (κρατέω) sam svoj (neomejen) gospodar, samostojen, neodvisen; samodržec, samovladar, avtokrat; αὐτο- κράτωρ πάντα διατίθημι uredim vse po svoji volji; μάχη kjer sme vsak delati po svoji gla-

vi, brez poveljstva; στρατηγὸς αὐτοκράτωρ vrhovni poveljnik

αὐτοκτονέω *poet.* umorim se sam, umorim (se) z lastno roko; *pl.* medsebojno se morimo, morimo drug drugega

αὐτοκτόνος 2 (*κτείνω*) *poet.* sam ali z lastno roko moreč, moreč sebe ali svoje sorodnike χεῖρ

Αὐτό-λυκος, ὁ Avtolik, oče Antikleje, Odisejeve matere

αὐτο-ματίζω (*αὐτό-ματος*) ravnam (naredim) kaj samovoljno (sam od sebe)

αὐτό-ματος 2 [*Et.*: iz *αὐτός* in *kor.*, *ohranjenega* v *gr.* μέ-μον-α, μέ-μα-μεν, μένος in *sufigks* -τος (*torej* *μη-τος); *ide. kor.* *men- 'misлити'; *prim. stind.* mnti- 'misel', 'mnenje', *lat.* mēns, mentis 'um', 'pamet', *meminī* 'spominjam se', *sl.* pamet, *hrv.* pāmet, *lit.* mintis 'misel', 'ideja', *išmintis* 'pamet', *got.* anaminds 'domneva', *gamunds* 'spomin', *stvnem.* gimunt 'spomin']

1. ki (se) sam premika ali deluje τρίποδες, iz lastnega nagiba, prostovoljno; **2.** ki se vrši sam od sebe, ki nastane sam od sebe, samo od sebe, slučajen, naraven ἄλες, θάνατος; (*o rastlinah*) ki raste sam od sebe, samoras(t)el; ἐκ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου slučajno, sam od sebe

Αὐτο-μέδων, οντος, ὁ Avtomedont, Ahilov voznik

αὐτομολέω (*αὐτό-μολος*) [*avgm.* ἠῦτομ-, *ion.* αὐτομ-] preidem sam od sebe k sovražniku, prebegnem, uskočim, ubežim

αὐτομολία, ἡ prestop k sovražniku, prebeg

αὐτό-μολος 2 (*μολεῖν*) ki prestopi k sovražniku, ki preide k sovražniku, ki prebegne k sovražniku; ὁ prebežnik, uskok

αὐτονομέομαι *pass.* (*αὐτό-νομος*) živim po svojih zakonih, vladam si sam, samostojen sem

αὐτονομία, ἡ politična neodvisnost, samostojnost, avtonomija

αὐτό-νομος 2 (*νόμος*) **1.** ki živi po svojih zakonih, samostojen, neodvisen, svoboden; **2.** iz lastne volje, prostovoljen

αὐτο-νυχί (*νύξ*) *adv. ep.* še isto noč

αὐτό-ξυλος 2 (*ξύλον*) *poet.* iz samega lesa, ves lesen

αὐτό-παις, παιδος, ὁ *poet.* rodni sin, lastni sin

αὐτό-πετρος 2 *poet.* ki je iz naravnega kamna, ki je iz žive skale

αὐτό-ποιος 2 *poet.* (*ποιία*) samorasel, sam od sebe zrasel

αὐτό-πολις, ιος, ἡ (*πόλις*) neodvisna polis, samostojna polis (mestna država)

αὐτο-πολίτης, ου, ὁ državljjan neodvisne polis (mestne države)

αὐτό-πρεμνος 2 (*πρέμνον*) *poet.* s korenino vred, ki docela (povsem, popolnoma) ovrže, λόγοι neovrgljivi razlogi, neizpodbitni argumenti

αὐτ-όπτης, ου, *ion.* εω, ὁ [*Et.*: *gl.* ὄράω] ki vidi na lastne oči, očividec, priča; οἱ αὐτόπται ki so sami videli *NT*

αὐτός, ἡ, ὁ [*s krazo* ταῦτόν in ταυτό;] sam

I. izraža nasprotje: 1. kadar stoji sam: **a)** *lat.* ipse = sam, osebno, on, καὶ αὐτός, καὶ αὐτό tudi on, tudi sam, ravno tako on sam; αὐτή τε καὶ τὸν υἱὸν ἔχουσα ona s svojim sinom; αὐτός ὁ ἀνὴρ ali ὁ ἀνὴρ αὐτός mož sam; **b)** **a)** sam po sebi, sam zase, abstraktno; αὐτή ἡ ἀλήθεια resnica sama po sebi, resnica sama; **β)** sam od sebe, iz lastnega nagiba, iz lastnega vzgiba, prostovoljno; **c)** *lat.* solus = sam (brez drugih), αὐτοὶ ἐσμεν smo sami, αὐτός καθ' ἑαυτόν sam zase, αὐτός ἕκαστος vsak zase; **d)** *pri subst. (nav. z določnim členom)* točno, prav, ravno, prav tako, neposredno, tik, celo; **e)** v *dat.* [*nav. brez σύν*] skupaj s kom, s kom vred, z, s ... vred, νῆες αὐτοῖς ἀνδράσι ladje s posadko vred; **2.** v *zvezi z zaimki a) z *osebnim zaimkom*: αὐτόν ἐμέ in αὐτόν με mene samega (*zaimek se tudi izpušča*), αὐτόν σε ravno tebe; **b)** s *svojiilnim zaimkom*, ki se *mu dodaja* v *gen.*: τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις našim lastnim prijateljem, ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος moja lastna zadrega; **c)** s *kazalnim zaimkom*: ravnokar, prav, ravno, αὐτό τοῦτο τὸ Βυζάντιον ravno ta Bizantij; **d)** z *refleksivnim zaimkom*: αὐτός πρὸς αὐτοῦ ὄλωεν z lastno roko, od lastne roke = sam se je ubil, naredil je samomor; **e)** *pri števnikih*: πέμπτος αὐτός sam kot peti, sam s štirimi drugimi, sam poleg štirih drugih; **3.** ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό, *at.* αὐτός, αὐτή, ταυτό(ν), *ion.* ωῦτός, τωυτό = *lat.* idem: isti, taisti, ravno tisti, τωυτό ὑμῖν ἐπρήσομεν storili smo isto kakor vi, τὰ αὐτὰ ταῦτα prav isto, ravno isto, prav ta sredstva;*

ἐν ταῦτῳ ἦσθα τούτοις bil si na istem mestu kakor tile, bil si v istih razmerah kakor tile, bil si v enakem položaju kakor tile; ὑφ' αὐτῷ ποιεῖσθαι spraviti pod svojo oblast, ἐς ταῦτό na istem mestu, κατὰ ταῦτό na istem mestu, na isti poti, ob istem času, na isti način;

II. v odvisnih sklonih namesto 3. os. pron. pers. njega, njemu itd.; αὐτοῦ = *lat.* eius

αὐτό-σε *adv.* ravno tja, prav tja

αὐτο-σταδίη, ἡ (ἴσταμαι) *ep.* boj iz bližine, spopad, bojni metež (boj, v katerem borci ostanejo na istem mestu)

αὐτό-στολος 2 (στέλλομαι) *poet.* ki se sam od kod odpelje, ki sam od kod odrine (*ali:* ki sam opremi ladjo)

αὐτο-σφαγῆς 2 (σφάττω) *poet.* umorjen od sebe samega ali od svojih otrok

αὐτο-σχεδά, **αὐτο-σχεδόν** *adv.* (αὐτὸν ἔχων) zelo blizu, v boju iz bližine, mož proti možu

αὐτοσχεδιάζω (αὐτο-σχέδιος) delam ali govorim, ne da bi se pripravil, nepremišljeno, lahkomišelno sodim, nepripravljen govorim, improviziram, izvršim kaj naglo ali na slepo srečo, na svojo roko

αὐτοσχεδίασμα, ατος, τό brez priprave zložena pesem, improvizirana pesem

αὐτοσχεδιαστικός 3 brez priprave zložen, improviziran

αὐτοσχεδίη, ἡ *ep.* boj iz bližine, bližina, spopad; *adv. acc.* αὐτοσχεδίην iz neposredne bližine πλήττω

αὐτο-σχέδιος 3 in 2 nepripravljen, brez priprave zložen ali zapet, improviziran

αὐτο-σχεδόν *adv. gl.* αὐτο-σχεδά

αὐτο-τελής 2 (τελέω) **1.** ki sam sebi nalaga davke, neodvisen; **2.** sam v sebi dovršen, popoln, ki sam sebi zadostuje

αὐτο-τραγικός 2 pravi tragičen, πίθηκος prava tragična opica

αὐτοῦ *adv.* na licu mesta, na istem mestu, tukaj, tu, tam

αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ, *at.* = ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτοῦ

αὐτουργέω (αὐτουργός) lastnoročno pripravljam

αὐτ-ουργός 2 (ἐργάζομαι) ki dela sam, samostojen; *subst.* rokodelec; χερὶ z lastno roko; ki je navajen na težko delo

αὐτό-φι(ν) *ep. gen. in dat. sg. in pl. od αὐτός;* *stoji vedno s predlogom*

αὐτο-φόντης, ου, ό samomorilec, morilec sorodnikov

αὐτο-φυῆς 2 (φύω) **1.** samorasel, samorastel, samoroden, τὸ αὐτοφύες lastna narava, pristna lastnost, samorodnost; **2.** naraven, prirojen, prvoten, neumeten

αὐτό-φωρος 2 (φωράω) zasačen pri tatvini ali kakem dejanju; ἐπ' αὐτοφώρῳ zasačen pri kakem dejanju; ki mu je dokazana krivda; ἀμπλακήματα zločin, pri katerem se človek sam zasači ali ki ga kdo sam odkrije

αὐτό-χειρ, χειρος, ό, ἡ (χείρ) ki izvrši z lastno roko, ki mori z lastno roko, lastnoročen, morilen, morilski; *subst.* začetnik, povzročitelj, storilec, morilec; μίσημα grozen, strašen bratomor

αὐτοχειρία, ἡ lastnoročno dejanje, lastnoročni umor, samomor; *adv.* αὐτοχειρία z lastno roko, lastnoročno

αὐτό-χθων, αὐτοχθον v deželi sami rojen; *subst.* deželan, domačin; *pl.* prvi prebivalci, prvosepci

αὐτο-χόωνος 2 (χόωνος) *ep.* samo ulit, neobdelan, masiven, narejen (izdelan) iz celega, gost

αὐτως, *poet.* tudi αὐτως *adv.* **1.** na isti način, enako, takisto, ὡς δ' αὐτως enako pa, ravno tako, takisto pa, še zmerom tako, še ravno tako, αὐτως ὡς prav tako, kakor; **2.** zgolj, samo, kar tako, tako nekako, καὶ αὐτως tudi sicer, že tako; **3. a)** brez ovinkov, kar naravnost; **b)** zaman, brezuspešno, brez vzroka (z μάψ)

αὐχενίζω (αὐχὴν) *poet.* prerežem vrat, zakoljem, umorim

αὐχένιος 3 (αὐχὴν) *ep.* ki spada k tilniku, zatičen, τένοντες kite na tilniku

αὐχέω hvalim se, baham se, ustim se, ponosno trdim z *inf.*

αὐχῆμα, ατος, τό (αὐχέω) bahanje, hvalisanje, prevzeto samozaupanje, bahava predrznost, stvar, s katero se kdo baha; kras, ponos, slava, αὐχῆμα δόξης slavno ime, velika slava

αὐχὴν, ένος, ό **1.** tilnik, vrat; **2.** zemeljska, morska ožina, medmorje, ozka dolina, soteska; **3.** kraj, kjer se reka deli na dva rokava

αὐχῆσις, εως, ἡ (αὐχέω) bahanje, poveličevanje

αὐχμέω (αὐχμός) **1.** suh sem; **2.** umazan sem, nemaziljen sem, zanemarjen sem, kuštrav sem

αὐχμηρός 3 (αὐχμός) **1.** suh, brezvoden; **2.** umazan, zanemarjen, zapuščen, kuštrav; **3.** τόπος temen NT

αὐχμός, ὁ (αὐχ) **1.** suša, suhost, suhota; **2.** blato, nesnaga; **3.** zanemarjenost, divjost

αὐχμώδης 2 (εἶδος) *ion.* = αὐχμηρός

αὐώ¹, **αὐώ²** *ep.* vžigam, zažigam, žgem, ἄλλοθεν prinašam ogenj od drugod

αὐώ², **αὐώ²** *ep. poet.* [*Et.*: iz *αὔσ-ιω *ali* *αὐσω; *beseda je morda onomatop.*; *prim. lat. iūbilum, nem. jauchzen, gr. σε αὐτέω, αὐτή z enakim pomenom*] [*Obl. impf. αὔον, fut. αὐσω, aor. ἤυσα, ep. ἔυσα*] kričim, glasno kličem, vpijem, zaženem bojni krik; *τινά* kličem, pokličem koga; (*o stvarih*) zvenim, zazvenim, zazvenčim

ἀφ-αγνίζω **1.** opravičim spravno žrtev; **2. med.** opravičim spravno žrtev zase

ἀφαίρεσις, εως, ἡ (ἀφ-αιρέω) odvetje, oropanje

ἀφ-αιρέω, *ep. ἀπο-αιρέω, ion. ἀπ-αιρέω* [*gl. αἰρέω; ion. impf. iterat. ἀπαιρέεσκον, fut. ἀφαιρήσω, NT ἀφελῶ, aor. ἀφείλον, pf. ἀφῆρηκα, ἀφῆρημαι, ion. ἀπαράιρηκα, ἀπαράιρημαι*] **1. act. in pass. a)** odvezmam, jemljem proč, snemam, odstranjujem, odtegujem, zбриšem, preženem *τί, τινός (τινά)* ti komu kaj; *τινί* ti osvobodim koga česa, odpuščam komu kaj; **b)** oropam, ugrabim, ropam; **c)** zmanjšujem, omejujem *δαπάνας, φθόνον*; **2. med. a) α)** jemljem zase proč, odvezmam zase, odtegujem, oplenim, ugrabim, ropam *τινά* ti, *τινός* ti, *ἀρχῆς* odstavljam; **β)** prevzamem, odvezmam komu kaj *τινός* ti, τὸ ἔργον končam boj; ὕδωρ odvrnem, odpeljem vodo; τῆν ὄψιν oslepim; **b) α)** iztrgam koga iz česa, osvobodim koga ἐκ χερῶν, *τινά* ἐς ἔλευθερίαν; **β)** zadržujem koga, oviram koga *μη* ποιεῖν; **3. pass. a)** vzamejo mi, oropajo me, izgubim kaj, vzame se mi kaj *ἀφαιροῦμαι* ti; **b)** ovirajo me, ὄμμα τοῦμόν ἀφῆρέθη εἰσορᾶν mojemu očesu je bil odvetz pogled

ἀφ-ἀλλομαι *med.* skočim s česa τοῦ ἔπτου

ἄ-φαλος 2 *ep.* ki je brez čeladnega nastavka, ki je brez grebena

ἀφ-αμαρτάνω *ep.* [*aor. ἀφάμαρτον in ἀπήμβροτον*] **1.** zgrešim, ne zadenem, ne dosežem svojega namena *τινός*; **2.** izgubim (kar sem imel)

ἀφαμαρτο-επής 2 (ἔπος) *ep.* nepremišljeno, nespametno govoreč, napačno govoreč

ἀφ-ανδάνω *ep. ion. poet.* [*inf. aor. ion. ἀπαδεῖν*] nisem pogodu, ne ugajam komu

ἀφάνεια, ἡ **1.** neznatnost, preprostost; **2.** pokončanje, uničenje

ἀ-φανής 2 (φαίνομαι) **1.** neznan, nepoznan, neslaven, neugleden, neznamenit; **2.** neviden, nevidljiv, negotov, skrit NT, negotov ἐλπής, skriven, nejasen, temen, neopažen; λόγος nedokazan, neopravičen; *subst. τὸ ἀφανές* negotovost; *ἀφανής* εἶμι ποιῶν *τι* neopaženo storim kaj, *ἀφανής* γίγνομαι izginem, izgubim se, οἱ ἀφανεῖς izgubljeni, ἐν ἀφανεῖ κεῖται negotovo je, χάσμα podzemeljski; οὐκ ἀφανές jasen, javen, znan; *adv. ἀφανῶς, ἐν τῷ ἀφανεῖ, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς* skrivaj, neopaženo, οὐκ ἀφανῶς μάχομαι borim se hlabro

ἀφανίζω **1. act. a)** naredim nevidno, spravljam izpred oči, zatemnim ἤλιον, odtegnem očem, zatrem, uničim, razrušim, umorim, *παῖδας καὶ γυναικας* odpeljem v suženjstvo; **b)** zatajim, zamolčim, ἄχος premagam, pozabim; NT grdim, razjedam; **2. pass.** ginem, poginjам, minevam, izginjam

ἀφάνισις, εως, ἡ, **ἀφανισμός**, οὔ, ὁ (ἀφανίζω) **1.** uničenje; **2.** izginjenje, ἐγγυς ἀφανισμοῦ kmalu izgine NT

ἄ-φαντος 2 (φαίνομαι) *ep. poet.* neviden, brez sledu, neslaven; ἄφαντος γίγνομαι izginem NT; φῶς nepričakovan

ἀφ-άπτω, *ion. ἀπ-άπτω* [*pt. pf. pass. ἀπαμμένος*] vežem, pripenjam, privezujem; *pt. pf.* obešen, viseč

ἄφαρ *adv. ep. poet.* hitro, takoj, brž, prècej, nemudoma, na mah

ἄφαρκτος = ἄφρακτος

ἀφ-αρπάζω [*fut. ἀφαρπάσω, ep. ἀφαρπάξω*] *ep. poet.* strgam, τί *τινος* kaj s česa; odtrgam ἄνθος; zgrabim, izvijem iz rok ὄπλα, oplenim χώραν

ἀφάρτερος 3 *ep.* [*comp. od ἄφαρ*] hitrejši

ἀφάσσω [fut. ἀφάσω, aor. ἤφασσα] ion. potipam, dotikam se

ἄ-φατος 2 (φημί) ion. poet. neizrečen, nedopoveden, nedopovedljiv, zelo velik, neštet, ogromen, mogočen, grozen, strašen

ἀφαιρός 3 ep. slab, slaboten, onemogel

ἀφάω [samo pt. praes. ep. ἀφάωντα] otipavam, preiskujem, pregledujem

ἄ-φεγγής 2 (φέγγος) poet. brez svetlobe, ugasel, temen, nesrečen, strašen

ἄφ-εδρών, ὠνος, ὄ (ἔδρα) stranišče NT

ἄφ-έη ep. = ἀφῆ

ἀφέηκα ep. = ἀφῆκα gl. ἀφίημι

ἀφειδέω ne varujem, ne gledam na kaj, ne prizanašam, zanemarjam, zapravljam τινός in abs.

ἄ-φειδής 2 (φείδομαι) ki ne prizanaša, ki ne hrani, ki ne pazi na koga ali kaj, neusmiljen, brezobziren, brez strahu pred nevarnostjo, krut, brez usmiljenja; adv. ἀφειδῶς, ion. ἀφειδέως **1.** obilno; **2.** okrutno, strogo, brez usmiljenja

ἀφειδία, ἡ **1.** zapravljalivost; **2.** NT brezobzirnost, neusmiljenost, τινός do česa

ἄφ-εῖδον = ἀπ-εῖδον

ἄφ-εκτέον (ἀπ-έχομαι) treba se je vzdržati τινός

ἀφέλεια, ἡ [Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; morda iz ἄ priv. in nekega subst. *φέλος, ki ga najdemo tudi v subst. φελλεύς 'neravna, skalnata tla', 'kamnit svet'] preprostost

ἀφέλεσκον iterat. aor. od ἀφ-αιρέω

ἄ-φελής 2 enostaven, preprost, brez pomisleka ἔφαγε

ἄφ-έλκω, ion. ἀπ-έλκω proč vlečem, proč potegnem, odstranim τὶ (ἀπό) τινος; zbabim, zapeljem ἐπί τι

ἀφελότης, ητος, ἡ (ἀφ-ελής) odkritosrčnost, preprostost, καρδίας preprosto srce NT

ἄφ-ελπίζω = ἀπ-ελπίζω

ἄφενος, ους, τό ep. zaloga, premoženje, imetje, bogastvo

ἀφέξω gl. ἀπ-έχω

ἄφ-έρπω poet. odplazim se, odidem, odstranim se

ἄφεις, εως, ἡ (ἀφ-ίημι) **1.** izpuščanje puščic,

ladij, ujetnikov, sužnjev (na svobodo), βελών strel, izstrel, izstrelitev, streljanje; **2.** NT odpuščanje ἀμαρτιῶν

Ἄφεται, Ἄφεταί, αἶ Afete, kraj ob zalivu Magnezije

ἄφετος 2 (ἀφ-ίημι) izpuščen, prost, osvobojen; pren. posvečen, svet τινί

ἀφ-έψω skuham

ἀφ-έωνται 3. pl. pf. pass. od ἀφ-ίημι

ἀφή, ἡ **1.** (ἄπτω) ion. prižiganje, zažiganje, περιλύχων ἀφάς ko se zmrači, v začetku noči (ko se prižigajo luči); **2.** (ἄπτομαι) **a)** dotikanje, ubiranje strun; **b)** NT člen, sklep, členek

ἀφ-ηγέομαι, ion. ἀπ-ηγέομαι **1.** hodim naprej, grem pred kom, vodim, načelujem τινός; odhajam; **2.** razlagam, pripovedujem; ion. ἀπηγγεμένον, τό (kar je bilo) navedeno

ἀφήγημα, ατος, τό, ion. ἀπήγημα, ατος, τό, ἀφήγησις, εως, ἡ, ion. ἀπήγησις, εως, ἡ pripovedovanje, povest

ἄφ-ῆλιξ, ικος, ὄ, ion. ἀπ-ῆλιξ star; comp. ion. ἀπηλικέστερος

ἄφ-ῆμαι ep. sedim sam, sedim osamljen

ἄφ-ῆμερεύω en dan (podnevi) sem odsoten

ἄφῆτωρ, ορος, ὄ (ἀφ-ίημι) ep. strelec, lokostrelec

ἄφ-θαρσία, ἡ neminljivost, večnost; nepokvarjenost, čistost NT

ἄ-φθαρτος 2 (φθείρω) nepokvarjen, neminljiv, neumrljiv, večen NT

ἄ-φθεγκτος 2 (φθέγγομαι) poet. brezglasen, tih, nem

ἄ-φθίτος 2 (φθίνω) ep. poet. neminljiv, trajen, vedno trajajoč, brezsmrten, nesmrten, večen

ἄ-φθογγος 2 ion. poet. brezglasen, nem

ἄφθονία, ἡ **1.** nezavidanje, pripravljenost, zadovoljnost; **2.** obilica, izobilje, εἰς ἀφθονίαν obilno

ἄ-φθονος 2 [comp. tudi ἀφθονέστερος, sup. ἀφθονέστατος] nezavisten, radodaren, izdaten, rodoviten, plodonosen, blagoslovljen, obilen; ἐν ἀφθονωτάτοις στρατοπεδεύεσθαι v najbogatejših pokrajinah; ἐν ἀφθόνοις βιοτεύω živim v obilju, obilujem; adv. ἀφθόνως v obilju, obilno

ἄφθορία, ἡ (ἄ-φθορος, φθείρω) čistost

Ἄφιδνα, ἡ, Ἄφιδναι, αἶ Afidna, Afidne, atiški demos; preb. Ἄφιδναῖος, ὄ Afidnajec

ἀφ-ιδρωσις, εως, ἡ *potenje*

ἀφ-ιερώω čistim, posvečujem, maščujem

ἀφ-ίημι, *ion. ἀπ-ίημι* [*impf.* ἠφίειν *in* ἀφίειν, *fut.* ἀφήσω, *aor.* ἀφήκα, *ep.* ἀφέηκα *in* ἀφέτην, *cj.* ἀφῶ, *3. sg. ep.* ἀφέη *in* ἀφήη, *pf.* ἀφείκα, *aor. pass.* ἀφείθην; *med. fut.* ἀφήσομαι, *aor.* ἀφείμην, *impf.* ἀφοῦ, ἀφεσθε; *ion.* π *name-sto* φ (ἀπίει, ἀπήσω, ἀπήκα, ἀπες, ἀπείθην, ἀπείμην); *NT* *tudi* **ἀφίω**, *impf.* ἤφιον, *3. pl. pf. pass.* ἀφέωνται]

I. act. 1. trans. a) proč pošljem, odpošljem, odpustim, vržem, mečem, izstrelim *κεραυνόν, βέλη, παλτόν*; ἔπος izgovorim, izustim; vržem se na kaj ἔμαυτόν ἐπί, εἷς τι; *γυναῖκα* ločim se od, zapodim; δάκρυα prelivam, θυμόν, ὄργην εἷς τινα znesem se nad kom; odpodim, proč podim, proč vržem, izgubim ἄνθος; preženem, pogasim δῖψαν, izgubim μένος, izdahnem τὴν ψυχὴν; **b)** izpuščam, nazaj dajem, osvobodim, dajem prostost, oprostim, spoznam za nedolžnega, odpuščam (*dolg, grehe*), spregledam komu kaj τινός, τινί τι, τὴν κληῖσιν odstopim od tožbe, τινὰ τῆς ἀρχῆς odstavljam; **c)** opuščam, zanemarjam kaj, preskočim, ne omenjam; **d)** dopuščam, dovoljujem παιδεύειν, ne brigam se za kaj, ne zanimam se za kaj τί, καιρόν, prepuščam, izročam komu kaj, ἀπίει ἀπάγεσθαι dal jo je odpeljati; **2. intr. a)** naredim (*storim, poskrbim*), da ladja odpluje, odplujem, odjadram ἐς τὸ πέλαγος; **b)** izpustim (*konju uzde*), neham, preneham delati *s pt.*;

II. med. 1. oprostim se česa, odletim, odneham, popustim kaj τινός, uidem διὰ τινος; **2.** izpustim (*iz rok*) πήχεε δειρῆς; τέκνων ἀφοῦ loči se od otrok; σπινθῆρες iskre letijo, se krešajo; **3.** odplujem, odjadram, odrinem

ἀφ-ἰκᾶνω = ἀφικνέομαι

ἀφ-ικνέομαι, *ion. ἀπ-ικνέομαι* *dep. med.* [*fut.* ἀφίξομαι, *aor.* ἀφικόμην, *pf.* ἀφῖγμαι; *ion. pf. 3. pl.* ἀπίκαται, *plpf.* ἀπίκατο] **1.** dospem, pridem kam τί, τινά, πρὸς, εἰς, παρὰ τινα, εἰς λόγους τινί srečam se s kom, snidem se s kom, spustim se v pogovor s kom; οἴκαδε vrnem se domov; **2.** pridem v kakšno stanje; napade, zadene me kaj ἄλγος ἀφίκετό με, ἐς τοσοῦτο τύχης pridem do tolike sreče, διὰ μάχης τινί spustim se s kom v bitko; διὰ λόγων spustim se s kom v pogovor, εἰς ἔχθρας,

δι' ἔχθρας sprem se s kom, nakopljem si sovraštvo, zasovražim se, εἰς διάπειράν τινος spoznam, seznanim se s kom, ἐς πᾶν κακοῦ zaidem, zabredem v največjo nevarnost, pridem v največje zlo, εἰς πᾶν, ἐπὶ πάντα vse poskusim; εἰς πᾶσαν βάσανον prestanem vse preizkušnje = najhujše muke, εἰς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στρατεύμα νικηθῆναι malo je manjkalo, da ni bila = skoraj bi bila vsa vojska poražena, εἰς τὸ ἴσον τινί enak sem komu, τινί v čem

ἀ-φιλάγαθος 2 ki sovraži dobro, sovražen dobremu *NT*

ἀ-φιλάργυρος 2 neskop, nelakomen *NT*

ἀ-φίλητος 2 (*φιλέω*) *poet.* neljubljen, nadležen

ἀφιλία, ἡ (*ἀ-φιλος*) kjer ni prijatelj, pomanjkanje prijateljev, osamelost

ἀ-φίλος 2 **1.** ki je brez prijateljev; **2.** neprijazen, neprijeten, sovražen, nevhvaležen

ἀ-φιλόσοφος 2 nefilozofski, filozofiji nasproten *δίαιτα*

ἀ-φιλότιμος 2 ki je brez častihlepnosti, nečastihlepen, ki je brez plemenitih teženj; neznamen, brezčasten, nečasten, nepošten

ἀφιξις, εως, ἡ, *ion. ἀπιξις*, *ιως*, ἡ (*ἀφικνέομαι*) **1.** prihod, dohod, οἴκαδε povratek; **2.** odhod, odpotovanje, potovanje *NT*

ἀφ-ιππάζομαι *med.*, **ἀφ-ιππεύω** odjaham, odjezdim, nazaj jaham

ἀφ-ιππος 2 **1.** nevešč jahanja, nespreten v jahanju; **2. o deželi:** nepripraven, neprimeren za konjenico

ἀφ-ίπταμαι *dep. med. poet.* = ἀπο-πέτομαι

ἀφ-ίστημι, *ion. ἀπ-ίστημι* [*fut.* ἀποστήσω, *aor.* ἀπέστησα, *pass.* ἀπεστάθην; *med. fut.* ἀποστήσομαι, *aor.* ἀπέστην, *pf.* ἀφέστηκα, *fut. II.* ἀφεστήξω, *adi. verb.* ἀποστατέον; *ep. pf. opt.* ἀφεσταίη, *pt.* ἀφεσταότες; *ion. pf.* ἀπέστηκα, *pt.* ἀπεστεῶτες, *plpf.* ἀπέστασαν]

I. trans. 1. act. in pass. a) proč, stran postavim, odstavim ἄρχοντα, odstranim, odmaknem, ločim, postavim daleč proč τὸ ἀσθενέστατον; **b)** pripravim koga, da odpade od koga, pripravim koga, da preide h komu, izneverim koga komu τινά τινος, ἀπό τινος, odtujim, πρὸς ἑμαυτόν spravim na svojo stran; **c)** odvračam, odbijam, preprečim τὰς τῶν πολε-

μίων ἐπιβουλᾶς; **2. med.** odvracam od sebe, dam si kaj odtehtati ali poplačati, χρεῖος povrnem dolg;

II. intr. 1. stopim proč, stopim stran, odstopim *NT*, odhajam, oddaljim se ἀπό τινος *NT*, izognem se ἔκ τινος, κινδύνου, ločim se; **2. NT** odpadem, izneverim se, prestopim, τινός εἰς, πρὸς τινα od koga h komu, ἀφίσταμαι εἰς χωρίον pobegnem v trdnjavo, ἀφεστῶς odpadnik, uskok, ubežnik; **3.** vzdržim se česa, odrečem se čemu, odtegnem se čemu, opuščam kaj, τινός, izgubim, φρενῶν zavest ali pogum
ἄφλαστον, ου, τό *ep. ion.* konica, glavica; okrask na sprednjem ali zadnjem delu krme (na zadnjem delu ladje)

ἄ-φλεκτος 2 (φλέγω) *poet.* nesežgan

ἄφλοισμός, ὁ *ep.* pena, slina

ἄφνειός 2, **ἄφνεός** 3 (ἄφνεος) *ep. poet.* bogat, premožen τινός

ἄφνω *adv.* naglo, nenadoma

ἄ-φόβητος 2, **ἄ-φοβος** 2 **1.** neustrašen, neprestrašen, neboječ τινός; **2.** ki se ga ni treba bati, nenevaren, krotek θήρες

ἄφοβία, ἡ neboječnost, neustrašnost, neustrašenost

ἄφ-οδος, *ion.* **ἄπ-οδος**, ἡ **1.** odhod, umik, povratek; **2.** pribežališče, izhod

ἄφ-ομοιῶ naredim podobno, delam podobno, zravnam, upodobim; posnamem, τί τιμι, πρὸς τι, izenačujem, enačim; *pass. NT* postanem komu enak, izenačujem se

ἄφ-οπλίζομαι *med. ep.* razorožujem se, odlagam bojno opravo, odlagam bojno opremo, odlagam orožje

ἄφ-οράω, *ion.* **ἄπ-ορέω** [*impf. ion.* ἀπώρεον, ἀπώρων] **1.** proč gledam, stran gledam, nazaj se ozrem, nazaj obračam oči; **2. a)** od daleč zagledam, opazim, zazrem; **b)** upiram svoj pogled v kaj

ἄ-φόρητος 2 (φορέω) neznosen

ἄφορία, ἡ (ἄ-φορος) nerodovitnost

ἄφ-ορίζω, *ep.* **ἄπ-ουρίζω** **1.** naredim meje, postavim meje, postavljam mejnike, omejim, ločim, razstavim τινός, ἀπό τινος; **2.** ločim, izločim, izobčim *NT*; **3.** izberem, izvolim *NT*

ἄφ-ορμάω **1. act.** odidem, odrinem, odpotujem, prihrumim, priletim (*o blisku*); πεῖραν odhitim h kakemu dejanju (podvigu, podje-

tju); **2. pass.** dvignem se, odpotujem, odhitim proč, ναῦφιν odjadram

ἄφ-ορμή, ἡ **1.** izhodišče, zavetje, pribežališče, opirališče, oporišče; **2. a)** povod, vzrok, prilika, priložnost *NT*; **b)** glavnica, sredstvo, snov (govora) ἀφορμή ἔργων nabava sredstev; ἀφορμή εἰς τὸν βίον sredstvo za življenje, ἀφορμή παισίν živež za otroke

ἄφ-ορμίζομαι *med. poet.* storim, da ladje odjadrajo, spustim ladje v morje, χθονός odjadram z brodovjem od suhe zemlje

ἄφ-ορμος 2 (ὄρμάω) iz dežele hiteč, ki se je umaknil χθονός

ἄ-φορος 2 (φέρω) ki ne nosi, nerodoviten, neplozen

ἄφ-οσιῶ, *ion.* **ἄπ-οσιῶ** **1. act.** opravljam pravne daritve za koga, ὑπέρ τινος očiščujem koga, spravim koga s kom; **2. med. a)** očiščujem se (krivde), opravljam zase pravne daritve; **b)** izvršim svojo sveto dolžnost τῇ θεῷ, izpolnjujem vestno naročilo preročišča λόγιον, τὴν ἐξόρκωσιν; **c)** *Plutarh* odklanjam kaj, izogibam se česa; storim kaj le zaradi lepšega, storim kaj le na videz

ἄφρωντα *gl.* ἀφῶ

ἄφραδέω (ἄ-φραδής) *ep.* nepremišljen sem, nespameten sem, nepremišljeno ravnam, nepremišljeno govorim

ἄ-φραδής 2 *ep.* (φράζομαι) **1.** nespameten, nepremišljen, nezmožen; **2.** nezavesten, nezaveden; *adv.* ἀφραδέως

ἄφραδίη, ἡ (ἄ-φραδής) *ep.* neizkušenosť, neznanje, nespamet, nepazljivost, τινός v čem

ἄ-φράδμων 2 = ἄ-φραδής

ἄφραίνω (ἄ-φρων) *ep.* nespameten sem, neumen sem

ἄ-φρακτος 2 (φράσσω) neograjen, neutrjen, nevarovan od φίλων; neoborožen πρὸς τινα; ὄρκοις θεῶν nevezan s sveto prisego

ἄ-φράσμων 2 *gl.* ἄ-φραδής

ἄ-φραστος 2 *ion. poet. 1.* (φράζω) neizrečen, nedopoveden; **2.** (φράζομαι) **a)** neopažen, neviden, skrit πέδη; **b)** neumeven, čuden, nerazumljiv, tajen φάνις; nenapovedan, nepričakovan; *adv.* ἀφράστως nepričakovano, nenadoma

ἄφρέω (ἀφρός) [*impf.* ἄφρεον] *ep.* penim se

ἀ-φρήτωρ, ορος, ὁ (φρήτηρ) *ep.* sovražnik svojega rodu, odljuden, nedružaben

ἀφρίζω *poet.* penim se *NT*

Ἀφροδίσια, τὰ afrodizije, praznik Afrodite

ἀφροδισιάζω uživam ljubezen, ljubim, πρὸς τι od ljubezni kopnim po čem

Ἀφροδίσιον, τό Afrodizij (afrodizij), svetišče ali kip Afrodite

ἀφροδίσιος 3 in 2 ljubezenski, ὄρκος prisega ljubezni; *subst.* τὰ ἀφροδίσια uživanje ljubezni, čutna ljubezen, ljubljenje, τινός s kom

Ἀφροδίτη, ἡ Afrodita, boginja ljubezni in lepote; *pren.* ljubezen, uživanje ljubezni, naslada

ἀφρονέω (ἄ-φρων) *ep.* nespameten sem, neumnen sem

ἀφροντιστέω (φροντίζω) brez skrbi sem, ne brigam se za kaj, ne maram za kaj τινός

ἀ-φρόντιστος 2 (φροντίζω) *poet.* ki je brez skrbi, brezskrben, nepremišljen, nepripravljen, blazen; *adv.* ἀφροντίστως brezskrbno, brezbrizno, ἔχω brezskrben sem, brezumen sem, blazen sem

ἀφρός, ὁ [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; prim. arm. րքրա 'pena'*] *ep.* pena, slina *NT; pl.* mehurčki

ἀφροσύνη, ἡ (ἄ-φρων) **1.** nepremišljenost, nespamet; *pl.* neumno početje; **2.** nezavednost, nezavedanje (v pijanosti)

ἄ-φρουρος 2 nezastražen ψυχή

ἄ-φρων 2 (φρονέω) nezavesten, neumnen, nespameten, nesmiseln, blazen; ἄφρων γίγνομαι izgubim zavest, ὁ ἄφρων neumnež, butec, bedak, τὸ ἄφρον = ἀφροσύνη; *adv.* ἀφρόνως

ἀ-φυής 2 (φύω) ki je brez nadarjenosti, nendarjen, nesposoben za kaj, preprost; οὐκ ἀφυής nadarjen

ἄ-φυκτος 2 (φεύγω) neizogiben, neizbežen, ki gotovo zadene (ο *puščici*); ἐρώτημα zapleten, zvit

ἀφυλακτέω 2 (ἀ-φύλακτος) brezskrben sem, ne pazim na kaj τινός

ἀ-φύλακτος 2 (φυλάσσω) **1.** nezavarovan, brez posadke, straže; **2.** brezskrben, nepreviden, nepremišljen; **3.** neizogiben, neizbežen; *adv.* ἀφυλάκτως neprevidno βοηθεῖν

ἄ-φυλλος 2 (φύλλον) *ep.* ki je brez listja, suh

ἀφ-υπνόω zaspiam *NT*

ἀ-φυσγετός, ὁ *ep.* nesnaga, blato, gramoz

ἀφύσσω, ἀφύω [*Obl. fut.* ἀφύζω, *aor.* ἤφυσσα, ἤφυσσα, *med.* ἤφυσάμην in ἀφυσάμην] *ep. poet.* **1. act.** zajemam (ἀπό, ἔκ) τινος, vlivam v kaj ἐν τινι; nabiram, kopičim πλοῦτον; **2. med.** zajemam si, nabiram si, kopičim si, pridobivam si

ἀφ-υστερέω **1. intr.** pridem prepozno, zakašnim (se), zamudim, zapoznim se; **2. trans.** pritrgujem, kratim, pridržujem *NT*

Ἀφῦτις, εως, ιος, ἡ Afitis, mesto na polotoku Palena

ἀφύω = ἀφύσσω

ἀ-φώνητος 2 *poet.*, **ἄ-φωνος** 2 (φωνέω) ki je brez glasu, nem; *adv.* ἀφώνως molče

ἀφωνία, ἡ umolknjenje, umolknitev, onemennje, molk

ἄχᾶ, ἡ *dor.* = ἡχή

Ἀχαιίη, ἡ (ἄχος) Ahajija = Otožna (Demetrin pridevek)

Ἀχαιμένης, εος, ους, ὁ Ahajmen **1.** praded perzijskih kraljev; **2.** Darejev prijatelj; **3.** Kserksov brat

Ἀχαιμενίδαι, οἱ Ahajmenidi, perzijska plemiška in vladarska družina in dinastija

Ἀχαιός 2 ahajski; *subst. preb.* Ἀχαιοί, οἱ Ahajci = Grki; *fem.* Ἀχαιιάς, ἄδος, ἡ, Ἀχαιίς, ἴδος ahajski, ahajska; *subst.* ἡ ahajska dežela Ahajka; *adi.* Ἀχαιικός 3 ahajski

ἀ-χάλινος 2 ki je brez uzde, razuzdan, nebrzdan

ἄ-χαλκος 2 *poet.* ki je brez brona, brez bronastega orožja, ἀσπίδων brez bronastih ščitov

ἀ-χανής 2 (χαίνω) široko zevajoč, neizmeren, prostran

ἀ-χαράκωτος 2 (χαράκω) brez okopa, neutrjen

ἄ-χαρις, ἀχαρι, **ἄ-χάριστος** 2, **ἄ-χάριτος** 2 (χάρις, χαρίζομαι) **1.** nemil, neprijazen, neprijeten, neugoden, brez usmiljenja, neusmiljen, zoprn, nadležen, οὐκ ἀχάριτα λέγεις ne govoriš slabo, govoriš prav prijetne stvari; **2.** brez hvale, nehvaležen, nepoplačan, nepovrnjen; χάρις ἀχαρις nepovrnjena ljubezen, κακῆς γυναικός χάριν ἀχαριν ἀπώλετο njena (Ifigenijina) smrt je hudobni ženski izkazala nezasluzeno ljubezen; *adv.* ἀχαρίστως brez zahvale, nehvaležno, nerad ἐπεσθαι; οὐκ

ἀχαρίστως ἔχει μοι πρὸς ὑμῶν hvaležni ste mi za to

ἀχαριστέω (ἀ-χάριστος) nehvaležen sem πρὸς τινὰ; nepostrežen sem τινί

ἀχαριστία, ἡ (ἀ-χάριστος) nehvaležnost

Ἄχαρναί, αἱ Aharne, atiški demos

ἀ-χείρητος 2, **ἀ-χειροποίησητος** 2 ki ni narejen z rokami; samorasel, samorastel NT

ἀ-χειρος 2 ki je brez rok, brezročen, τὰ ἀχειρα hrbet

ἀ-χείρωτος 2 (χειρώω) poet. nepremagan, φύτευμα ki ga niso vsadili ljudje, samoras(t)el; subst. samorastnik

Ἀχελώιος, **Ἀχελῷος**, ὁ Aheloj (Aheloo) 1. reka v srednji Grčiji; 2. potok v Smirni; 3. meton. voda Evripid, *Bakhe* 625

ἄχερδος, ἡ, ὁ ep. poet. 1. beli trn, glog; 2. divja hruška

ἄχερωίς, ἰδος, ἡ [Et.: morda iz *ἀχερωσις; ni zanesljivo, ali je beseda etimološko povezana z lat. ornus (iz *osinos ali *osenos), sl. jésen, hrv. jěsēn, lit. úosis 'jesen', let. uõsis, stvnem. ask, nem. Esche 'jesen'; antična etimologija jo je povezovala tudi s subst. Ἀχέρων] ep. beli topol

Ἀχέρων, οντος, ὁ Aheront 1. reka v podzemlju; 2. reka v Tesprotiji; adi.: a) **Ἀχερούσιος** 3 aheruzijski, aherontski; b) fem. **Ἀχερουσιάς**, ἄδος, ἡ sc. λίμνη Aheruzijsko jezero v podzemlju; c) **Χερρόνησος**, ἡ Aheruzijski polotok v Bitiniji

ἀχέω, **ἀχέω** (ἀχομαι) ep. žalosten sem, žalujem, θυμὸν v srcu, τινὸς εἶνεκα zaradi česa

ἄχέω dor. = ἡχέω

ἀχθεινός 3 (ἄχθος) nadležen, težaven, neprijeten; adv. ἀχθεινῶς nerad, z nejevoljo, οὐκ ἀχθεινός ne nerad, prav rad

ἀχθηδών, ὄνος, ἡ (ἄχθος) nadlega, nadloga, žalitev, razžalitev; δι' ἀχθηδὸνα da bi ga razžalil ali razjezil

ἄχθομαι dep. pass. (ἄχθος) [fut. ἀχθέσομαι, ἀχθεισθήσομαι, aor. ἡχθέσθην] 1. obložen sem, otovorjen sem, obtežen sem νηῦς, τινός s čim, τινί za koga; 2. a) teži me kaj, boli me kaj, žal mi je, kesam se, boli me ἔλκος; b) žalostim se, jezim se, nejevoljen sem, κῆρ v srcu, (ἐπί) τινι, (περί) τινος; αὐτῶν πολεμούντων da se vojskujejo; ἄχθομαι ὄρων ne-

rad vidim, neprijetno mi je, da vidim, ἀχθομαι ἀμαρτάνων jezi me, da zgrešim itd.; οὐκ ἀχθόμενοι πλανώμεθα prav radi; νčasih sledi tudi εἰ, εἰάν

ἄχθος, ους, τό 1. teža, tovor, breme; 2. nadlega, ἀρούρης (o ničvrednih ljudeh), zamera, žalost, nadloga, bol, bolečina, težava

ἄχθοφορέω nosim breme, nosim prtljago

ἄχθο-φόρος 2 (φέρω) ion. ki nosi tovor, tovo-ren

Ἀχίλλειον, τό, ion. **Ἀχιλλήιον**, τό Ahilej (Ahilejon) 1. jonsko mesto pri Prieni; 2. kraj pri Sigejonu z Ahilovim grobom

Ἀχιλλεύς, ep. **Ἀχιλεύς**, έως, ep. ἦρος, ὁ Ahil, sin Peleja in Tetide, vodja Mirmidoncev; adi.

Ἀχίλλειος 3 Ahilov, Ἀχίλλειος δρόμος Ahilovo tekališče, polotok ob izlivu Boristena

ἀ-χίτων, ωνος 2 ki je brez hitona, ki je brez spodnje obleke, ki je samo v zgornjem oblačilu

ἀχλυόεις 3 poet. mračen, temen, tožen, otožen, žalostilen

ἀχλὺς, ύος, ἡ ep. [ῶ in nom. in acc. pri Homerju] tema, mrak, megla NT, noč, velika žalost

ἀχλύω [aor. ἡχλῦσα] potemnim, otemnim, mračim se

ἄχνη, ἡ, dor. **ἄχνα** [Et.: morda iz *ἄχ-σνα, *ἄχ-σνα; prim. lat. acus -eris 'resa', 'pleve', got. ahana 'pleve'] 1. ep. pleve; 2. ep. poet. rosa δακρῶν, pena ἄλός, dim πυρός

ἄχ-νυμαι (ἄχος) dep. ep. in poet. žalostim se, sem žalosten, otožen, jezen, nejevoljen, ogorčen, žalujem, τινός za kom

ἄ-χολος 2 (χολή) ep. brez žolča, dobrodušen, ki odžene srd, ki potolaži jezo

ἄχομαι ep. = ἄχνυμαι

ἄ-χόρευτος 2 (χορεύω) poet., **ἄ-χορος** 2 poet. ki je brez plesa, žalosten, neprijeten, otožen

ἄχος, ους, εος, τό [Et.: prim. got. agis 'strah'] ep. bol, žalost, nejevolja, boleost, bol, bolečina (tudi v pl.)

ἄ-χρεῖος 2, ion. **ἀχρήϊος** (χρηῖσθαι) ki je brez koristi, nekoristen, neuporaben, neraben, nesposoben; neutr. adv. ἀχρεῖον nekoristno, neuporabno; zmedeno, ἀχρεῖον ἰδὼν z zmedenim pogledom, zmedeno, zmešano; ἀχρεῖον γελάω smejem se brez vzroka, prisiljeno

ἀχρειώω naredim, da je kaj neuporabno, na-

pravim neuporabno; *pass.* postanem nespo-soben, nič ne veljam, izpridim se *NT*

ἀχρήμιος 2 = ἀχρεῖος

ἀχρηματία, ἡ pomanjkanje denarja, ubožstvo, revščina

ἀ-χρήματος 2 (χρήματα) *ion.* ki je brez denarja, ubog, siromašen

ἀχρημοσύνη, ἡ *ep.* nepremožnost, revnost, ubožstvo, revščina, siromašnost

ἀ-χρήμων 2 *poet.* = ἀ-χρήματος

ἀ-χρηστος 2 (χράομαι) neuporaben, neraben, nekoristen; λόγος nespameten, hudoben, θεοί nenaklonjen; θέσφατον ἀχρηστον πίπτει pre-rokovanje se ne izpolni

ἀχρης (1) **1.** *adv.* dotikajoč se, zadevaje, do konca, popolnoma; **2.** *praep. z gen.* do, tja do; **3.** *conj.* dotlej da, dokler (ἀχρη οὖ), *z ind. in cj. z ἄν*

ἀ-χρῦσος 2 ki je brez zlata, ki je brez zlatnine, ubog

ἀ-χρώματος 2 (χρῶμα) ki je brez barve, brez-barven

ἀχυρμική, ἡ (ἀχυρον) *ep.* plevel, kup plevela

ἀχυρον, τό, *nav. pl.* plevel, luske

ἀχώ, ἡ *dor.* = ἠχώ

ἄψ [*Et.: prim. lat. abs*] *adv. ep.* proč, nazaj, zopet (*z αὔτις, πάλιν*)

ἄ-ψαυστος 2 (ψάυω) **1.** nedotaknjen, nedotakljiv, nedotičen; **2.** *poet.* ne da bi se dotaknil τινός

ἄ-ψεγής 2 (ψέγω) negrajan, brez graje

ἄ-ψεύδεια, ἡ (ἄ-ψευδής) resnicoljubnost, nelažnivost

ἄψευδέω ne lažem (se), ne varam, govorim resnico

ἄ-ψευδής 2 (ψεύδομαι) nelažniv, resnicoljubben, nevarljiv, resničen, zanesljiv, pristen, nedvomen; *adv. ion.* ἀψευδέως v resnici

ἄ-ψηφοφόρητος 2 ki še ni glasoval

ἄψι-κορος 2 (ἄπτομαι, κόρος) sit od pokušanja, hitro sit, naveličan, spremenljiv

ἄψιμαχία, ἡ raztreseno streljanje, praska, lahek spopad, prvi (lahek) napad

ἄψινθιον, τό, **ἄψινθος**, ἡ pelin

ἄψις, *ion.* **ἄψις**, ἴδος, ἡ [*Et.: z τδ- razširjeni ali spremenjeni sicer neznani izglagolski subst. k ἄπτω*] *ep.* **1.** spajanje, vezanje, oko v mreži, pentlja, zanka; **2.** platišče kolesa, krog; **3.** nebesni svod, nebesni obok

ἄψό-ροος 2, *skrč.* **ἄψό-ρους** (ἄψ, ῥέω) *ep.* nazaj tekoč (*o oceanu, ki obteka zemljo in se vrača nazaj vase*)

ἄψ-ορρος 2 [*Et.: domnevno iz ἄψ in *ορρος* 'nazaj gredoč'] *ep. poet.* nazaj se pomikajoč, nazaj tekoč; *adv.* ἄψορρον nazaj, zopet

ἄψος, οὐς, τό (ἄπτω) *ep.* zveza (udov); sklep, člen

ἄ-ψόφητος 2 (ψοφέω), **ἄ-ψοφος** 2 (ψόφος) *poet.* brez šuma, brezglasen, tih; *z gen.* ὄξέων κωκυμάτων brez glasnega tarnanja; *adv.* ἄψοφητί

ἄ-ψυκτος 2 (ψύγω) ki ne omrzne, ki se ne ohladi

ἄ-ψῦχος 2 (ψυχή) brez duše, neživ, brezdušen, malosrčen, βορά jed iz nežive stvari, rastlinska hrana

ἄω *ep.* [*Et.: iz *σάω (iz kor. *sā-); prim.* ἄδην, ἄατος, *lat.* satis, satur, satiās, satiēs, satietās, satiō, *got.* saþs 'sit, sōþ 'sistos', gasoþjan 'nasititi', *stvem.* sat 'sit', *nem.* satt 'sit', *lit.* sótis 'sistos', sotūs 'sit', 'zlahka nasitljiv'] [*Obl. inf.* ἄμεναι, *fut.* ἄσειν, *aor.* ἄσαι, *med.* ἄσασθαι] **1.** *act.* nasitim, τινά τινος koga s čim; **2.** *intr. in med.* nasitim se, sit sem, poživim, okrepiam si ἦτορ σίτοιω

ἄ-ωρος¹ 2, *ion.* **ἄν-ωρος** (ῶρα) **1.** nezrel, prezgoden, ran; **2.** nelep, grd; *adv.* ἄωρον θανεῖν prezgodaj umreti

ἄ-ωρος² 2 (ῶράω) neviden

ἄωρτο [3. *sg. plpf. pass. od ἀείρω*] *ep.* visel je

ἄώς *dor.* = ἠώς

ἄ-ωτέω *ep.* spim, trdno spim

ἄ-ωτος, ὁ *ep.* **1.** kosem, kosmič, koder, volna, runo; **2.** prača (katere konci so bili spleteni iz volne); **3.** tkanina iz volne

B, β

B, β (βῆτα) beta, druga črka grškega alfabeta; kot številka β' = 2, β = 2000

βαβαί *vzklik začudenja*: ej!, lej!, poglej no!, zares!, beži no!, raca na vodi!

Βαβυλών, ὄνος, ἡ Babilon, mesto v Babiloniji (**Βαβυλωνία**, ἡ); *adi.* **Βαβυλώνιος** 3 in 2 babilonski, babilonijski; *preb.* **Βαβυλώνιος**, ὁ Babilonec, Babilonijec

βάδην *adv.* (βαίνω) korakoma, korak za korakom, polagoma, počasi; **βάδην ταχύ** z urnim korakom, s hitrim korakom

βαδίζω (βαίνω) [*fut.* βαδιοῦμαι, *aor.* ἐβάδισα, *adi. verb.* βαδιστέον] hodim, korakam, stopam, potujem, sprehajam se; ἐπί τι lotim se česa

βάδισις, εως, ἡ, **βάδισμα**, ατος, τό hoja, korakanje, sprehajanje

βαδιστής, οῦ, ὁ *poet.* pešec

βάζω [*Et.*: *onomatop. beseda*; *prim.* tudi βάζεις, βάζματα, βάσκειν (= λέγειν)] [*Obl. fut.* βάζω, *pf. pass.* βέβακται] *ep. poet.* govorim, pravim, kramljam, govoričim, blebetam, pripovedujem, bajam; δίχα različno govorim, sem različnega mnenja

βαθέη, **βαθέως**, **βάθιστος** *gl.* βαθύς

βαθμός, ὁ (βαίνω) stopinja, korak, stopnica, prag *NT*

βάθος, ους, τό [*Et.*: iz *βυθος; *prim.* tudi βαθύς in βένθος] **1.** globina, globočina, dolžina, višina, širina, τῆς φάλαγγος globina bojnege reda (tj. bojna vrsta, v kateri stoji veliko vojakov eden za drugim); τὸ βάθος γίγνεται ἐπ' ὀλίγων malo mož je postavljenih drug za drugim; ἐς βάθος ἐκτάσσω razpostavim vojsko tako, da stoji več mož drug za drugim kot drug poleg drugega; **2.** τριχῶν dolgost las, dolžina las; πλούτου množica, obilica bogastva

βάθρον, τό [*Et.*: *gl.* βαίνω] **1.** stopinja, stopni-

ca, prag, lestvica; **2.** klop, sedež, prestol; **3.** podstavek, podstava, temelj; zemljišče, zemlja Σαλαμῖνος

βαθύ-γαίος 2, *ion.* **βαθύ-γεος** 2 (γῆ) z debelo zemljo, rodoviten

βαθυ-δίνῆεις 3, **βαθυ-δίνης**, ου, ὁ (δίνη) *ep.* ki ima globoke vrtince, z globokimi vrtinci, glasno šumeč

βαθύ-δοξος 2 *poet.* zelo slaven, preslaven

βαθύ-ζωνος 2 (ζώνη) *ep.* nizko opasan, nizko prepsan; *splodno*: lepo oblečen

βαθύ-κολπος 2 (κόλπος) *ep.* ki ima polne prsi, polnih prsi, ki ima veliko nedrje, velikega nedrja, nizko prepsan

βαθύ-λειμος 2 (λειμών) *ep.* ki ima bujne travnike ali livade, z bujnimi travniki ali livadami, visokotravnat

βαθυ-λήιος 2 (λήιον) *ep.* porasel z visokim žitom, rodoviten; τέμενος bujno žitno polje

βαθύνω (βαθύς) [*fut.* βαθυνῶ] izdolbem, uglobim, poglobim; φάλαγγα postavim bojni red tako, da stoji veliko vrst ena za drugo; ἐξ ὅσων ἐγὼ τὴν φάλαγγα βαθυνῶ koliko vrst bom postavil drugo za drugo v bojni red

βαθύ-ξύλος 2 ki ima gost les, z gostim lesom

βαθύ-πλουτος 2 *poet.* zelo bogat

βαθυ-ρρείτης, αο, ὁ, **βαθύ-ρροος**, *skrč.* **βαθύ-ρρους** 2 (ρέω) *ep. poet.* globoko tekoč, ki ima globoko strugo, z globoko strugo

βαθύ-ρριζος 2 (ρίζα) *poet.* ki ima globoke korenine, z globokimi koreninami, (globoko) koreninast, korenast

βαθύς, βαθεῖα, βαθύ (βάθος) [*fem. ion.* βαθέη in βαθεα, *comp.* βαθύτερος, *sup.* βαθύτατος, *ep.* βάθιστος] **1.** globok, visok, ἡμῶν globoko zajedena obala, φάλαγξ, bojni red, v katerem stoji več mož drug za drugim; *pren.* ὄρθρος zgodnje jutro, rano jutro, νύξ pozna noč, φρήν globok, κατὰ φρένα v globočini srca, ἦθεα moder, pameten, resen; **2.** gost ἄηρ, ὕλη; dolg,

obilen τρίχες; silen, močen λαίλαψ; rodoviten λήιον, χώρα; *adv.* βαθέως

βαθυ-σκαφής 2 (σκάπτω) *poet.* globoko izkopan

βαθύ-σχοινος 2 *ep.* obrasel z visokim trstjem (ločjem), visokotrstnat

βαθύ-φρων 2 (φρονέω) *poet.* zelo razsoden, globokoumen

βαθυ-χαίτηεις 3 (χαίτη) *poet.* z gostimi, dolgimi lasmi, gostolas, gostolasat, dolgolas

βαίνω [*Et.*: iz *gr. kor.* βᾶ-, βη- ali iz *ide. kor.* *g^wem-: > *g^wη-ιῶ, *βᾶμ-ιω, *βᾶν-ιω; *prim. gr.* βάσκω, βῆμα, βάσις, βιβιάς, βηλός *lat.* veniō (iz *g^wem-ιῶ), *av.* gāman- 'korak', *stind.* gāmati, gáčhati ('on gre', gáti-h 'hod', gántuh 'hoja', 'pot', *got.* quiman, *stvnem.* quēman, *koman, nem.* kommen) [*Obl. fut.* βήσομαι, *aor.* ἔβην, *pf.* βέβηκα, *adi. verb.* βατός, βατέος; *ep. aor. ind. 1. sg.* βῆν, *3. du.* βάτην, *3. pl.* βῆσαν, ἔβᾶν, βᾶν, βῆσαν; *cj.* βῆω, βείω, βῆη, βέη, βήομεν, βείομεν; *inf.* βήμεναι, *aor. tudi* ἐβήσετο, *cj.* βήσεται, *imp.* βήσεο; *pf. 3. pl.* βεβάασιν, *inf.* βεβάμεν, *pt.* βεβαώς, βεβαυῖα in βεβῶσα, *plpf. 3. pl.* βεβᾶσαν; *poet. aor. imp.* εἰσβα, ἔμβᾶ, ἀνάβᾶ; *pf. ind. 3. pl.* βεβᾶσιν, *inf.* βεβάναι, *pt.* βεβῶς, βεβῶτος; *trans: fut.* βήσω, *aor.* ἔβησα, *cj. ep.* βήσομεν, βήσετε]

I. intr. 1. grem, korakam, hodim, stopam, ἀβρόν z neznimi koraki, z drobnimi koraki, z majhnimi koraki, μετὰ ρυθμοῦ v taktu, μακρὰ βιβάς z mogočnimi, velikimi koraki; βῆ δ' ἵέναι podal se je na pot, odšel je hitro; βῆ δὲ θέειν spustil se je v tek, začel je bežati; μετ' ἔχνια θεοῖο sledim, grem za stopinjami; ὀδύνα με βαίνει zadene me bolečina; **2. a)** odidem, odrinem, ubežim, odplujem ἐν νηυσί, minevam, potekam ἐνιαυτοί; ἐκ βροτῶν βῆναι = umreti; izginem ἱκμάς; ἔβαν νέας šli so k ladjam, πῆ ὄρκια βήσεται kaj bo s prisego?; *s pt. izraža način, s pt. fut. namen dejanja:* βῆ φεύγων hitro je zbežal; βῆ ἀίξασα naglo je odhitela, βῆ ἐξαναρῖζω da bi jih razorožil; **b)** pridem, dospem ἀκμαῖος; **3. pf. izraža stanje ali bivanje na kakem kraju:** sem kje, trdno stojim, nahajam se ἐν κακοῦς, εὖ βεβηκῶς varno stojem, srečen; utrjen τυραννίς; sedim περὶ τρόπιος, ἀμφὶ δούρατι, jaham na ἐπὶ πῶλῳ; οἱ ἐν τέλει βεβῶτες oblastniki, vladarji; ἐπὶ ζυροῦ τύχης nahajam se (sem) v največji nevarno-

sti; χρυσέα κλής ἐπὶ γλώσση βέβακεν kdo ima zvezan jezik, kdo ne sme povedati, kar ve;

II. trans. 1. a) napotim koga, pripravim koga, da gre; povedem, peljem, popeljem koga kam; **b)** pahnem z voza ἀφ' ἔπιπων; ἔππους, δίφρον stopim na voz; **2.** oplemenim, oplodim ἔππους

βαῖον, τό palmova vejica *NT*

βαίός 3 *poet.* majhen, neznamen, nizek, kratek; *adv.* βαίον malo

βαίτη, ἡ *ion.* pastirska obleka, kožuh

Βάκις, ἰδος, ὁ Bakid, vedeževalec v Bojotiji

βακτηρία, ἡ [*Et.*: iz *βακτήρ iz *kor.* *bak- 'palica'; *prim. lat.* baculum, bacillum, *gr.* ἄε βᾶκτρον] opora, palica

Βάκτρα, τὰ Baktra, glavno mesto Baktrije oz. Baktrijane (ἡ Βακτρία, ἡ Βακτριανή) v Aziji; *preb.* Βακτριανοί, οἱ Baktrijani

βάκτρον, τό palica, opora

βάκχειος, **βακχεῖος** 3 bakhejski, Bakhu (Dionizu) posvečen, Bakhov, poln Bakha, navdušen, vnet, razvnet, vzhičen; *subst.* **βακχεία**, ἡ čaščenje Bakha, Bakhov sprevod, bakhantsko vriskanje, razgrajanje, divjanje, navdušenost, vzhičenost

βάκχευμα, ατος, τό Bakhov praznik, Bakhovi (bakhejski) misteriji, Bakhovo (bakhejsko) praznovanje

Βακχεύς, ἑως, ὁ = Βάκχος

βακχεύσιμος 3 bakhejski, bakhovski, Bakhov, od Bakha navdušen, vzhičen

βάκχευσις, ἑως, ἡ praznovanje Bakhovega praznika

βακχεύω *poet. ion.* **1.** obhajam Bakhov praznik; **2.** udeležim se Bakhovega sprevoda, sem od Bakha navdušen, divjam kakor bakhanti

βάκχη, ἡ, **βακχίς**, ἰδος, ἡ (Βάκχος) *poet.* Bakha, bakhantka, bakhantinja, Bakhova spremljevalka

Βακχιάδαι, οἱ Bakhiadi, stara vladarska rodovina v Korintu

βακχιάζω = βακχεύω

Βάκχος = Ἰακχος; *poet.* **Βάκχιος**, **Βακχεύς**, ὁ [*Et.*: *tujka neznanega izvora; prim. lid.* Baki-, Bakivalis, *ki sta verjetno izpos. iz gr.*] **1.** Bakh (Bakhij, Bakhej), bog vinske trte in izumitelj vinogradništva; *meton.* Bakhov

dar, vino; **2.** Bakhov spremljevalec, bakhant; **Βαχχιώτης**, ó Bakhov spremljevalec, bakhant, bakhiot

βαλαν-άγρα, ή κλυχ, kavelj, kljuka (s tem orodjem so dvigali železni klin (βάλανος), ki so ga pri vratih vtaknili v zapah, da ga ni bilo mogoče odpahnuti)

βαλανεῖον, τό kopel, kopalnica, kopališče

βαλανη-φάγος 2 (φαγεῖν) *ion.* ki je želod, ki se preživlja z želodom

βαλανη-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki daje datlje, ki prinaša datlje, ki rodi datlje

βάλανος, ή [Et.: iz *ide.* *g^uel- 'hrast'; *prim. lat.* glāns -ndis 'želod', *sl.* želod] **1.** želod, žir, datelj, (ἀπὸ τοῦ φοίνικος), oreh; **2.** železen klin, s katerim se je pritrdil zapah pri vratih, da ga ni bilo mogoče odpahnuti

βαλάντιον, τό mošnja (za denar)

βαλαντιοτομέω odrezujem denarne mošnje, sem zmikavec, sem zmikavt, sem zvit tat

βαλβίς, ἴδος, ή **1.** ograja, pregraja dirkališča; ἄκραι zobčasti nadzidek, vrh zidu; **2.** βίου konec

βάλε (z *opt.*) *poet.* o, da bi (= *lat.* utinam)

βαλιός 3 *poet.* pisan, marogast, pester, lisast πῶλος

βαλλάντιον, τό = βαλάντιον

βάλλω [Et.: iz *βάλ-*iw* (iz *kor* *g^uelh₁-, *g^uleh₁-); *prim. stind.* galati 'kapljati', 'padati kapljo po kapljo', *gr.* βλήμα, βόλος, βολίς, *stvnem.* quellan 'izvirati', *nem.* quellen 'izvirati'] [*Obl. fut.* βαλῶ (*NT* βαλλήσω), βαλοῦμαι, *aor.* ἔβαλον, ἐβαλόμην, *pf.* βέβληκα, βέβλημαι, *aor. pass.* ἐβλήθην, *fut. pass.* βληθήσομαι, *fut. II.* βεβλήσομαι; *adi. verb.* βλητός, βλητέος; *ep. fut.* βαλέω, βαλεῦμαι, *aor. cj. 2. sg.* βάλησθα, *opt.* βάλοισθα, *med. iterat. impf.* βαλλέσκετο, *aor.* βαλέσκετο; *aor. act. v sestavnjenkah* -βλήτην, -βλήμεναι; *med. s pass. pomenom* ἐβλητο, *cj.* βλήεται, *opt.* βλήο, βλεῖο, *inf.* βλήσθαι, *pt.* βλήμενος, *3. pl. pf.* βεβολήαται, *pl.* βεβολημένοι; *aor. imp.* βαλεῦ]

I. act. 1. trans. a) mečem, lučam, izstrelim βέλος, ἐπὶ σκοπὸν streljam v tarčo, streljam na kaj; **b)** zadenem, pogodim σκοπὸν, zadam rano ἔλκος, ranim, τινὰ στήθος v prsa, κατὰ τι, πρὸς τι; **c)** postavim, dam, spravim v kaj, gonim, podim, obračam, podiram τινὰ ἐν κονίησιν; ὄμματα obračam (na drugo stran),

νῆας ἐς πόντον spuščam v morje, ἄγκιστρον vržem mreže, ἴππους πρόσθεν podim naprej; ἐς κακὸν spravljam v nesrečo; ἐν αἰτία obdolžim, μῆλα ἐν νηί spravljam na ladjo; μετὰ νείκεα zapletam v prepire, γῆς ἔξω prepodim, izženem iz dežele; (*o obleki*) ogrnem, oblečem; *NT* ὁ παῖς βέβληται je bolan; **d)** zadenem, dosežem, dotaknem se česa, poštropim βραθάμιγγες; obsevam ἥλιος ἀκτῖσι; κτύπος οὐατα, ὄσμή kaj sega do mene, kaj pride do mene; **e)** pustim, da pade, prelivam (solze); ἄθραπτόν τινα ne pokopljem; χεῖρε ἀμφὶ τινι objemam; **f)** vdahnem, vlijem kaj komu v srce ἐνὶ θυμῷ, λύπην povzročim žalost, užalostim; φιλότητα sklenem, naredim prijateljstvo; **2. intr.** premikam se, εἰς ἄλα izlivam se, iztekam se, περὶ τέρμα tečem okrog; (*o nevihti*) nastopim, pridrvim *NT*;

II. med. 1. ogrnem si kaj τόξα ἀμφ' ὤμοις; ἄγκυραν vržem, spustim; εἰς γαστέρα spročnem; **2.** preiščujem, preudarjam, mislim na νόστον, sklenem drugače ἐτέρωσε; ἐν φρεσίν, ἐν θυμῷ, ἐς, ἐπὶ νοῦν vzamem si k srcu, vtisnem si v srce, zapomnim si; ἐπ' ἔμυτοῦ vzamem sam nase, sklenem kaj sam zase

βαμ-βαίνω (βαβαί) opletam, opotekam se, drgetam, jecljam, šklepečem z zobmi

βάν = ἔβησαν, *gl.* βαίνω

βαναυσία, ή (βάνουσος) rokodelstvo, nizko delo

βάνουσος 2 [Et.: etimologija besede ni natančno pojasnjena; izpeljava iz *βάνουσος iz βαῦνος 'peč' in αὔω 'zakurim' je verjetno ljudska etimologija] ki se ukvarja z rokodelstvom, rokodelski, nizek, τέχνη rokodelstvo; *subst.* ὁ βάνουσος rokodelec; τὸ βάνουσον rokodelski sloj, rokodelci

βάξις, εως, ή (βάζω) *poet.* govor, beseda, govorica, glas, vest, izrek (preročišča)

βαπτίζω (βάπτω) **1.** potapljam, pomakam, polivam, oblivam, *NT* krstim, βεβαπτισμένος pijan, *NT* krščen; *med.* kopam se, dam se krstiti *NT*; **2.** zajemam, črпам ἔκ τινος

βάπτισμα, ατος, τό, **βαπτισμός**, οῦ, ὁ krst *NT*
βαπτιστής, οῦ, ὁ krstitelj, krstnik *NT*

βαπτός 3 *poet.* omočen, pobarvan, črпан, za-
jet πηγῇ

βάπτω [*fut.* βάψω, *aor.* ἔβαψα, *pf.* βέβαμμαι, *aor. pass.* ἐβάφην] **1.** potapljam, napajam,

namakam, vtikam v vodo ὕδατος *NT*, kalim, jeklim; **2.** barvam εἶματα

βάρ [*Et.: hebr. beseda*] sin *NT*

βάραθρον, τό, *ion.* **βέρεθρον** [*Et.: izglagolski subst. k βιβρώσκω iz ide. baze *g^uerh₃- 'žreti', 'požirati'; prim. stind. -garah 'požirajoč', garah 'napoj', 'pijača', girāti, gilāti 'požira', gr: βόρα 'krma', 'hrana', βρώμα, βρώσις 'jed', βρωτήρ 'jedec', βιβρώσκω, βεβρώθω 'jem', 'požiram', lat. gurges, gula, sl. žreti, žrelo, grlo, lit. gėrti, geriū 'piti;'] prepad, brezno, morilna jama, razbojniška jama (v Atenah, kamor so metali na smrt obsojene zločince, zato tudi) smrt*

βαρβαρίζω (βάρβαρος) **1.** nosim se, obnašam se, govorim, vedem se kakor barbar, govorim v tujem jeziku ali nepravilno; **2.** sem na strani barbarov (Perzijcev), držim z barbari (Perzijci), sem prijatelj Perzijcev

βαρβαρικός 3 (βάρβαρος) **1.** negrški, tuj, inozemski, barbarski; ἐς τὸ βαρβαρικώτερον bolj po barbarski (perzijski) šegi; τὸ βαρβαρικὸν barbarska vojska; *adv.* βαρβαρικῶς v negrškem jeziku, v barbarskem (perzijskem) jeziku; **2.** barbarski, neolikan, surov, krut

βαρβαρισμός, ὁ **1.** raba tujega jezika, tujih šeg; **2.** napaka v jeziku ali govoru, barbarizem

βαρβαρόομαι *pass. poet.* postanem barbar, podivjam; *pt. pf.* βεβαρβαρωμένος divji, nerazumljiv

βάρβαρος 2 [*Et.: z reduplikacijo nastala onomatop. beseda, ki oponaša Grkom nerazumljivo govorico sosednjih negrških ljudstev; njen prvotni pomen je 'nerazumljiv', tj. 'negrški'; prim. stind. barbara- 'jecljajoč', sumer. barbar 'tujec', akad. barbaru 'tujec', lat. barbarus 'tujec', 'barbar', sl. barbar] **1.** negrški, inozemski, tuj, barbarski, ὁ βάρβαρος Negrk, tujec, inozemec, barbar; ἡ βάρβαρος *sc.* γῆ barbarska zemlja, barbarska dežela; **2.** neizobražen, surov, divji; *sup.* βαρβαρώτατος zelo surov*

βαρβαρό-φωνος 2 (φωνή) *ep. ion.* ki govori v tujem jeziku, ki govori nerazumljivo

βάρβιτος, ἡ, ὁ, **βάρβιτον**, τό lira

βάρδιστος 3 *ep. sup.* od βραδύς

βαρέω (βάρως) [*pt. pf.* βεβαρηώς, *NT* βεβαρημέ-

νος] *ep. NT* obtežujem, težim, οἴνω βεβαρηώς pijan, vinjen; ὕπνω βεβαρημένος zaspan *NT*

βᾶρις, ἰδος, ἰος, ἡ [*Et.: izpos. iz kopt. barī 'čolnič'; od tod lat. barca (iz *bārica), nem. Barke, sl. barka*] *ion.* barida, drevak, egipčanski čolnič, ladjica

Βάρκη, ἡ Barka **1.** mesto v Afriki; *preb.* **Βαρκαῖος**, ὁ Barkajec; **2.** mesto v Baktrijani

βάρως, ους, τό (βαρός) **1.** teža, breme, tovor, težava; **2.** množica; **3.** žalost, muka, trud; **4.** ugled, dostojanstvo, moč, *NT* ἐν βάρει εἶναι ponosno nastopati

βαρυ-άλγητος 2 (ἀλγέω) *poet.* zelo žaljiv

βαρυ-ἄχης 2 (ἀχ-αχίζω) *poet.* ki težko ječi, hudo stokajoč

βαρυ-βρεμέτης, ου, ὁ, **βαρύ-βρομος** 2 (βρέμω) *poet.* zamolklo, strašno grmeč, gromovnik; votloglasen, zamolkel αὐλός

βαρυ-βρός, ὠτος, ὁ, ἡ (βιβρώσκω) *poet.* ki hudo grize, strašno skeleč, στόνος stokanje zaradi hudo skeleče rane

βαρυθῦμία, ἡ otožnost, pobitost

βαρύ-θῦμος 2 *poet.* potr, pobit, zlovoljen, ves nejevoljen, jezen

βαρύθω *intr. ep.* obtežen sem, boli me, ohromel sem, obnemogel sem

βαρύ-κτυπος 2 *poet.* glasno grmeč

βαρύ-μοχθος 2 *poet.* težaven, mučen

βαρύνω (βαρός) [*fut.* βαρύνῶ, *aor.* ἐβάρῶνα, ἐβαρύνθη] **1.** *act.* tiščim, težim, nadlegujem, mučim; **2.** *pass.* teži me kaj, muči me, obnemorem τινί; oslabim χεῖρα, srdim se, postanem nejevoljen, jezen, nezadovoljen, trpeti moram zaradi česa

βαρυ-πενθής 2 *poet.* ki povzroča hudo žalost

βαρύ-ποτμος 2 *poet.* usoden, nesrečen

βαρός, βαρεῖα, βαρύ [*Et.: prim. stind. gurú- 'težek', av. gouru- 'težek', lat. gravis 'težek', osk., umbr., lat. brūtus 'težek', 'okoren', got. kaírus 'težek'*] **1.** težek, tehten, znamenit, ugleden; **2.** *o glasu:* nizek, zamolkel, silen, močen, glasen, krepek; **3.** poguben, pust, nadležen, težaven, obtežen, neokreten νόσω, γήρα, neprijeten, skeleč, žalostilen; **4.** *o kraju:* nezdrav; **5.** *o osebah:* **a)** težkooborožen; **b)** trd, strog; **c)** nevaren; *adv.* βαρέα, βαρύ, βαρέως težko, nerad, glasno, βαρέως φέρω τι nekaj mi teži srce, sem v stiski, sem v skrbeh, nejevoljen

sem; βαρέως ἀκούω težko poslušam, nejevoljno (z nejevoljo) poslušam

βαρύ-στονος 2 (στῆνω) ki težko vzdihuje, težko vzdihujoč; *poet.* žalosten

βαρυ-σύμφορος 2 (συμφορά) *ion.* zadet od težke (velike, hude) nesreče, zelo (hudo) nesrečen

βαρύτης, ἡτος, ἡ (βαρύς) **1.** teža, breme, težava, težak jarem; **2.** τῆς φωνῆς debel glas, nizek glas; **3.** sitnost, nadležnost, prevzetnost, trdosrčnost, trmoglavost, βαρύτης καὶ σιωπῆ resnoben molk

βαρύ-τίμος 2 dragocen *NT*

βαρύ-φρων 2 *buk.* ki snuje velike reči, divji

βαρύ-ψυχος 2 (ψυχή) *poet.* otožen, klavrn, malodušen

βασανίζω (βάσανος) na poskusnem kamnu preizkušam pristnost; zaslišujem, izprašujem, preiskujem; *NT* mučim, trpinčim

βασανισμός, ὁ mučenje, muka *NT*

βασανιστής, ὁ preiskovalec, mučitelj, ječar *NT*

βάσανος, ἡ [*Et.: tujka, ki so jo Grki po posredovanju Lidijcev (zato imenovan tudi 'lidijski kamen') prevzeli od Egipčanov; prim. egip. bašan (vrsta skrilavca, ki so ga Egipčani uporabljali kot preizkusni kamen za zlato)] **1.** zlatarska oslica, preizkusni kamen, poskusni kamen; **2.** preizkušanje, preizkušnja, skušnja, preiskava, dokaz; **3. a)** mučenje, trpljenje, muka *NT*; **b)** χειρῶν preizkus v tepežu, pretep: εἰς βάσανον εἶ χειρῶν (*Sofokles, Ojdip v Kolonu* 835), ἐς πᾶσαν βάσανον ἀφικνεῖσθαι prestati vse muke*

βασιλεία, ἡ, *ion.* βασιληίη kraljestvo, kraljevina, kraljevsko dostojanstvo (čas in oblast)

βασιλεία, ἡ, *ion.* βασιληίη kraljica, kneginja, kraljična

βασιλείος 3 in 2, *ion.* βασιλήιος, *poet. fem.*

βασιλῆς, ἴδος, ἡ, *ep. in poet.* βασιληῆς, ἴδος kraljev, kraljevski; *subst. fem.* βασιλῆς, ἡ kraljica; *subst. neutr.* βασιλείον, τό **a)** (kraljeva) palača, (kraljevi) dvor, (kraljeva) prestolnica, kraljevi šotor; **b)** kraljevi zaklad, kraljeva blagajna

βασιλεύς, ἑως, *ep.* ἦρος, *ion.* ἑος, ὁ **1.** kralj, knez, vladar; **2.** kraljevič, plemič; **3.** brez do-ločnega člena: perzijski kralj (tudi ὁ μέγας

βασιλεύς); **4.** rimski cesar *NT*; **5.** arhont kralj (ἄρχων βασιλεύς), eden od prvotnih treh arhontov v Atenah

βασιλεύω **1.** kraljujem, vladam, zapovedujem; *aor.* postanem kralj, zakraljujem, zavladam τινός, *ep.* τινί, *NT* ἐπί τινα, τινός; **2.** živim kraljevsko, živim kot kralj *NT*

βασιληίη *gl.* βασιλεια, βασιλεία

βασιληῆς *gl.* βασιλεις

βασιλικός 3 (βασιλεύς) **1.** kraljevski, kralja vreden; *subst. neutr.* τὸ βασιλικόν kraljevski nastop; *subst. masc.* ὁ βασιλικός dvorjani *NT*; **2.** krasen, sijajen; *subst. fem.* βασιλική, ἡ kraljeva palača; bazilika

βασιλῆς, ἴδος, ἡ *gl.* βασιλεις

βασιλίσσα, ἡ = βασιλεια

βάσιμος 2 (βαίνω) prehoden, hoden, dostopen

βάσις, εως, ἡ (βαίνω) **1.** korak, hoja, stopinja, stopanje, οὐκ ἔχων βάσιν hrom; *pos. NT* stopalo; **2.** podstavek, temelj; **3.** v *geometriji:* črta osnovnica, osnovna ploskev, baza

βασκαίνω [*Et.: izraz pri čaranju, vzet iz katernega od jezikov severno od Grčije, morda trač. ali ilir.; glag. je morda sopomenka gr. φημί, φάσκω (iz kor. *bhā- 'govoriti', 'reči')] **1.** opravljam, obrekujem, obiram, grdim, sramotim τινά, zavidam komu kaj τινί, ἐπί τινος; **2.** očaram, začaram, premotim koga *NT**

βασκανία, ἡ **1.** obrekovanje, opravljanje, zavist; **2.** uroki, čaranje, začaranje

βάσκανος 2 (βάζω) obrekljiv, opravljljiv, zavidljiv, zavisten; ὁ βάσκανος opravljljivec, obrekovalec

βάσχω [*iterat. k* βαίνω] *ep.;* samo v zvezi: βάσχω ἔθι stopi in pojdi!, daj no!, pojdi!, naprej!

βασσάριον, τό *ion.* basarij, libijska lisica

βαστάζω [*fut.* βαστάσω, *aor.* ἐβάστασα] **1.** primem, dotaknem se, držim v roki, nosim, *NT* prenašam, trpim; **2.** dvigam, odnašam, odvzamem

βάτην *ep.* = ἐβήτην *gl.* βαίνω

βατός 3 (βαίνω) hoden, dohoden, dostopen, odprt

βάτος¹, ἡ trnje, trnov grm

βάτος², ὁ batos (mera, ki je držala okrog 40 l) *NT*

βάτραχος, ὁ žaba

βάτ(τ)αλος, ó slabič, slabotnež, mehkužnež (Demostenov vzdevek)

βάτταλος = βάτ(τ)αλος

βαττολογέω blebetam, veliko govorim NT

Βάττος, ó Batos, kirenski kralj; njegovi nasledniki so Batiadi (**Βαττιάδαι**, οί)

βαφεύς, έως, ó (βάπτω) barvar

βαφή, ή (βάπτω) **1.** pomakanje (v barvo), barvanje; **2.** pomakanje železa v vodo, kalitev, kaljenje železa, trdost, utrjenost

βδέλλα, ή [*Et.*: iz *βδελ-ια (*glag. kor.* βδελ- in *suffixs* -ια); *prim.* gr. βδάλλω 'sesam'] *ion.* pijavka, pijavica

βδέλυγμα, τό (βδελύττομαι) gnus, gnusoba, ostudnost NT

βδελυγμία, ή (βδελύττομαι) gnus, stud, mrzenje

βδελυκτός 3 (βδελύττομαι) ostuden, gnusen, gnusoben NT

βδελυρία, ή grdobija, nečistost, nesramnost

βδελυρός 3 ostuden, gnusen, nesramen

βδελύσσομαι, *at.* βδελύττομαι *dep. pass.* **1.** NT studi se mi kaj, gabi se mi kaj, gnusi se mi kaj, τί bojim se; NT *pt. pf.* έβδελυγμένος ostuden; *subst.* ostudnež; **2.** osupnem, zgrozim se, zgražam se nad

βεβάασι *gl.* βαινώ

βέβαιος 3 in 2 (βέβαα) čvrst, stalen, trden, zanesljiv, gotov, verjeten, zvest, stanoviten

βεβαιότης, ητος, ή stalnost, trdnost, zanesljivost, gotovost

βεβαιόω (βέβαιος) **1. act. a)** utrjujem, krepi, potrdim, potrjujem έργω z dejanjem, δόξαν mnenje; **b)** držim besedo, izpolnjujem obljubo; izvrsim την πράξιν; **c)** pôrok sem, jamčim, zajamčim, zagotavljam, zagotovem; **2. med. a)** dam si potrditi, zagotovem si kaj, zavarujem si, utrdim si αρχήν; **b)** trdim, dokazem; **c)** krepčam se, σφᾶς αὐτούς čutijo se okrepčane

βεβαίωσις, εως, ή utrditev, potrditev, zagotovilo, poroštvo NT

βέβακται *gl.* βάζω

βεβάμεν, **βεβαώς** *gl.* βαινώ

βεβαρηώς *gl.* βαρέω

βέβηλος 2 (βαινώ) **1.** dostopen, na katerega sme kdo stopiti, nesvet, neposvečen; *subst.*

τό βέβηλον neposvečena tla; **2.** nečist, brezbožen; *subst.* posvetnjak NT

βεβηλώω oskrunim, onečastim NT

βεβλήαται, **βεβολήατο**, **βεβολημένος** *gl.* βάλω

βεβρώθω *ep.* = βιβρώσσω požiram, požrem

βέη, **βείομαι**, **βείω** *gl.* βέομαι in βαινώ

βέκος, ους, τό kruh

Βέλβινα, ή Belbina, otok v Saronskem zalivu; *preb.* **Βελβινίτης**, ó Belbinit, Belbinec

βέλεμνον, τό (βάλλω) *ep.* strela

Βελλερο-φόντης, ου, ó Belerofont ('Belerov ubijalec'), Glavkov sin iz Korinta; tako se je imenoval, ker je ubil korintskega kralja Belera (Βέλλερος)

βέλος, ους, εος, τό (βάλλω) **1.** vse, kar se meče: izstrelek, strelica, puščica, kopje, orožje, meč, kamen, blisk; έκ βελέων, έξω βελών dlje kot doseže strelica, zunaj streljaja; **2. ep.** (porodne) bolečine; τοῦ πονηροῦ strelica = skušnjava NT

βέλτερος 3 = βελτίων

βέλτιστος 3, *adv.* βέλτιστον, βέλτιστα [*sup.* k αγαθός] najboljši, najizvrstnejši, najpripravnnejši, najkoristnejši, najhrabrejši, najodličnejši; *subst.* οί βέλτιστοι rodoljubi, domoljubi, aristokrati

βελτίων 2, *adv.* βέλτιον [*comp.* k αγαθός] [*Et.*: *prim. stind.* bálam 'moč', *sl.* boljši, *lat.* débilis, brez moči] (moralno) boljši, hrabrejši, pogumnejši, spretnejši, koristnejši, izvrstnejši, plemenitejši; *subst.* οί βελτίονες plemiči, aristokrati

Βενδίδειον, τό Bendidej, svetišče boginje Bendis (Βένδις), trakijske boginje meseca; **Βενδίδεια**, τά bendideje, praznik boginje Bendis

βένθος, ους, τό [*Et.*: *gl.* βάθος] *ep.* globina, globočina; ύλης goščava, gozd; *adv.* βένθοσδε v globino, v globočino

βέομαι, **βείομαι** *ep.* živel bom

βέρεθρον = βάραθρον

βῆ *ep.* = έβη *gl.* βαινώ

βηλός, ó (βαινώ) *ep.* prag

βῆμα, ατος, τό (βαινώ) **1.** stopinja, korak, pot; **2.** vzvišen prostor, govorniški oder, govorišče, sodni stol

βῆμεν, βήμεναι, βῆν, βήομεν, βῆσα *gl.* βαι-
νω

βήξ, βήχός, ό, ή (βήσσω) kašelj

βήρυλλος, ό, ή beril, drag kamen *NT*

βῆσσα, ή *ep. poet., dor.* **βᾶσσα** klanec, globel, prepad, dolina, soteska, tokava

βήσσω, at. **βήττω** kašljam

βητ-άρμων, ονος, ό [*Et.: morda po haplogiji iz *βηματ-άρμων (iz βῆναι) ali pa iz *βητος, *βητη ali *βητρον (prim. stind. gátram 'ud', 'okončina') ep. plesalec, plesač*

βῆω *cj. aor. od βαίνω*

βία, ion. βίη, ή [*ep. dat. βίηφι*][*Et.: domnevno iz *g^wiǵeh₂-ā; prim. stind. j(i)ya- 'nadoblast'*] **1.** sila, (telesna) moč, jakost, Ἡρακληείη močni Herakles; **2.** nasilje, nasilstvo, samovoljnost; βία, βίηφι s silo, siloma; βία τινός proti volji koga; ὑπό βίης prisiljeno

βιάζω [*act. samo Odiseja 12, 297; med. fut. βιάσομαι, aor. ἐβιασάμην; pass. fut. βιασθήσομαι, aor. ἐβιασθήν, pf. βεβίασμαι*] **1. act.** silim, stiskam τινά; **2. med. a)** silim, uporabljam silo, izsilim, prisilim, vrivam se; σφάγια izsilim ugodna znamenja; βιασάμενος ki se komu vsili, vrine, samovoljno, s silo z *inf. in acc. c. inf.;* **b)** delam silo, nasilno ravnam s kom, grdo ravnam s kom, nasilen sem, stiskam koga, pritiskam na koga, pestim koga, premagam, obvladam, izpodrivam, odganjam s silo πολεμίους; posilim γυναῖκα; prestopim, prelomim νόμους; umorim samega sebe ἐμαυτόν; εἴσω vdrem s silo, vrinem se; διὰ τῶν φυλάκων prebijem se, predrem; **3. pass.** trpim silo, prisiljen, premagan sem, silijo me, da kaj naredim, odvedejo me s silo; ὄνειδος ὀργῆ βιασθέν v jezi izrečena psovka

βίαιος 3 in 2 (βία) **1.** silovit, nasilen, protizakonit, nezakonit, ki dela nezakonito (protizakonito, nepostavno, protipostavno); surov, ἀρχή tiranstvo, tiranija, samodržstvo, nasilna vlada; βίαιον ποιῶ uporabljam silo; τινά βίαιον ποιῶ delam komu silo, nasilen sem do koga; τὸ βίαιον nasilje; **2. pass.** prisiljen, izsiljen

Βίας, αντος, ό Biant iz Priene, eden od sedmih modrih

βιαστής, οὔ, ό (βιάζω), **βιατής, οὔ, ό** (βιάω) *poet.* nasilen, silovit *NT*; silno močen, junak

βιάω *ep. ion.* [*act. samo βεβίηχα, pass. aor. βι-*

ηθείς, med. 3. pl. praes. βιώνται, 3. pl. impf. βιώντο, 3. pl. opt. βιώατο; fut. βιήσομαι, aor. ἐβιησάμην = act.] **1. act.** stiskam, premagam, obvladam, νούσω ἐβιήθην bolezen me je premagala, podlegel sem bolezn; **2. med.** ψεύδεσσι ukanim, prevaram; μισθόν τινι s silo odtegnem komu plačo, oropam koga plače

βιβάζω [*fut. βιβάσω, βιβῶ, aor. ἐβίβασα*] *poet.* prinašam, povzdigujem

βιβάς, βιβάσθων, βιβῶν (*od βίβημι, βιβάω*) *ep. pt.* korakajoč, μακρὰ βιβάς z velikimi koraki, z mogočnimi koraki

βιβλαρίδιον, τό *NT*, **βιβλι(δ)άριον, τό, βιβλίδιον, τό** *NT* knjžica, pismo

βιβλιοθήκη, ή knjžnica

βιβλίον, τό knjžica, knjiga, spis, pismo

βίβλος, ή lubje, ličje papirusove rastline, papir, knjiga, spis, pismo

βιβρώσκω (*βορά*) [*pf. βέβρωκα, βέβρωμαι, aor. pass. ἐβρώθην; ep. vzpor. obl. βεβρώθω, fut. βεβρώσεται s pass. pomenom, pass. pf. βεβρωμένος, pf. act. βεβρώς, βεβρώτος*] *ep. poet.* jem, požiram, uživam τί, τινός

Βιθῦνοί Θραῖκες, οἱ Bitini Tračani, tj. bitinski Tračani ali trakijski Bitini, prebivalci Bitinije, ki so se priselili iz Trakije

βῦκος, ό vrč, lončena posoda (za tekočine)

βιό-δωρος 2 (*δωρέομαι*) *poet.* deleč življenje ali živež

βίος, ό *ep. lok*

βίος, ό [*Et.: iz ide. kor. *g^wiǵh₃- 'živeti'; prim. stind. jīvita 'življenje', gr. βίωτος, βιοτή 'življenje', lat. vīvō, vīta, sl. živ, življenje, život, gojiti, vzgajati, lit. gyvatà 'življenje'] **1.** življenje, življenjska doba, način življenja; **2. a)** hrana, živež, imetje, imetek; βίον ποιεῖσθαι, εἶχειν ἀπό τινος živeti od česa, ό καθ' ἡμέραν βίος navadno, vsakdanje življenje; **b)** življenjepis, biografija*

βιο-στερής 2 (*στερέω*) *poet.* oropan potrebne-ga živeža, brez hrane, potreben

βιοτεύω živim ἀπό τινος

βιοτή, ή, βίωτος, ό (*βιῶω*) *ep. poet.* **1.** življenje, način življenja; **2.** živež, imetje, imetek, premoženje

βιῶω (*βίωος*) [*praes. nav. ζῆν; fut. βιώσομαι, aor. ἐβίωv, inf. βιῶναι, pf. act. βεβίωκα; pass. βεβίωταί μοι = lat. vixī; adi. verb. βιωτέον*]

1. act. živim βίον; **2. med. a) ion.** životarim, živim od česa, preživljam se; **b) ep. trans.** oživljam, ohranim pri življenju, rešim komu življenje τινά

Βισαλτία, ἡ, *ion.* **Βισαλτή** Bizaltija, pokrajina v Makedoniji; *preb.* **Βισάλται**, οἱ Bizalti

Βισάνθη, ἡ Bizanta, mesto v Trakiji ob Propontidi

Βίστονες, ων, οἱ Bistoni, trakijsko pleme; **Βίστονίς λίμνη**, ἡ Bistonsko jezero, jezero Bistonida, zaliv pri Abderi

Βίων, ωνος, ὁ Bion, Tibronov poslanec h Ksenofontu

βιώσιμος 2 (βιόω) **1. poet.** sposoben za življenje, ozdravljiv; **2. ion.** vreden življenja, znosen, οὐ βιώσιμὸν ἐστὶ μοι ne morem ali ne maram živeti

βιώσις, εως, ἡ način življenja NT

βιωτικός 3 ki spada k življenju, zemeljski, pozemeljski, sveten; *subst.* τὰ βιωτικά stvari, ki so na svetu NT

βιωτός 3 = βιώσιμος; οὐ βιωτός neznošen, οὐ βιωτὸν ἡγγέομαι raje bi umrl

βλαβερός 3 (βλάβη) škodljiv, poguben

βλάβη, ἡ, **βλάβος**, ους, τό [*Et.*: iz *βλαπ-, βλαβ-; *prim. stind.* mīc-, marká- 'poškodba', 'uničenje', mīk-tá 'poškoduje', *morda (a nezanesljivo) lat.* multa 'globa' (iz *molcta, to pa iz *mīkta), mulcō 'tepem', 'trpinčim'] **1.** škoda, izguba; **2.** nesreča, poguba; ἡ πᾶσα βλάβη povsem brezbožen človek

βλάβομαι *pass. ep.* = βλάπτομαι

βλαῖκεια, ἡ lenoba, onemoglost, slabotnost, topoglavost, neumnost

βλακεύω onemorem, obnemorem, len sem, zanikrn sem

βλακικός 3 onemogel, obnemogel, zanikrn, len, slab

βλάξ, κός, ὁ, ἡ [*Et.*: iz *ide. baze* *melh₂k-, *mlah₂k- 'mehek', 'slaboten', *morda iz* *mlā- > βλā-; *prim. stind.* mlā-tá- 'mehek', *gr.* μαλακός, μύλη, ἀμαλδύνα, βληχρός, *sl.* mlahav; *morda (a nezanesljivo) lat.* flaccus (iz *mlākos)] [*comp.* βλακότερος, *sup.* βλακίστατος in βλακώτατος] ohlapen, len, počasen, zanikrn, neumen; *subst.* ὁ tepec, topoglav, butec

βλάπτω [*fut.* βλάψω, *aor.* ἐβλαψα, *pf.* βέβλαφα,

pass. βέβλαμμαι, *aor.* ἐβλάβην in ἐβλάβθην, *fut.* βλαβήσομαι in βλάβσομαι (*s pass. pomenom*), *ep. aor. pass.* 3. *pl.* βλάβεν = ἐβλάβησαν] **1.** škodujem komu τινά, poškodujem, ranim, ohromim; βεβλαμμένος ἦτορ oropan življenja = ubit; τινά τι oškodujem koga pri čem; **2.** zadržujem ἄρματα, oviram, slabim; τινά τινος koga pri čem, γούνατα βλάβεται kolena se šibijo; *pass.* zapletem se v kaj, ἐν ὄζω zadržujejo me v, κατὰ κλόνον zaostanem v bojnem metežu, zapletem se v bojni metež; spotikam se ob kaj ἀσπίδι; **3.** varam, mamim, slepim, zmešam, slepim τινά (φρένας in brez φρένας); βλαφθεὶς zmešan

βλαστάνω, NT **βλαστάω** [*fut.* βλαστήσω, *aor.* ἐβλαστον, NT ἐβλάστησα, *pf.* βεβλάστηκα] **1. intr.** klijem, poganjam, zelenim, ozelenim NT; izhajam iz, zrastem ἐξ, ἀπὸ τινος; ἀνθρώπου φύσιν βλαστεῖν imeti človeško naravo; **2. trans.** *aor.* ἐβλάστησα rodim, prinašam, dajem τὸν καρπὸν NT

βλάστη, ἡ, **βλάστημα**, ατος, τό, *ion.* **βλαστός**, ὁ **1.** klica, mladika, list, vejica, rast; *pren.* potomec; **2. v pl.** izvor, rod, rojstvo

βλασφημέω (βλάσφημος) psujem, sramotim; obrekujem, opravljam περί τινος, preklinjam τινά NT

βλασφημία, ἡ obrekovanje, psovanje, sramotenje, opravljanje; NT bogokletje, bogokletstvo, kletvina, kletvica

βλάσφημος 2 [*Et.*: drugi del besede iz φημί ali φημή; glede prvega dela obstaja zgolj nekaj hipotez (*npr.* iz βλάβος, μέλεος *idr.*)] sramoteč, zasramujoč, obrekujoč, preklinjajoč; ῥῆμα kletvica NT; *subst.* ὁ βλάσφημος obrekovalec, preklinjevalec NT; τὸ βλάσφημον psovka, kletvica

βλαύτη, ἡ lepo obučeno, lična obutev, čevlji

βλεῖω 2. *sg. opt. aor. med. gl.* βάλλω

βλεμαίνω *ep.* pogumen sem, ustim se, baham se, ponašam se, τινί s čim

βλέμμα, ατος, τό (βλέπω) pogled

βλεπτός 3 *poet.* vreden, da se pogleda, znamenit

βλέπω [*fut.* βλέψομαι (βλέψω), *aor.* ἐβλεψα, *adi. verb.* βλεπτός] **1.** gledam, zrem, vidim, motrim τί, εἶς τι; δεινόν srepo gledam, strašno gledam, σκοτόν βλέπω slep sem, μὴ βλέπων slep; φάος βλέπω živim; **2.** pogledam na

kaj, zagledam, opazim, spoznam, oziram se na kaj; *εις* θεούς zaupam; *NT* ἀπό τινος varujem se koga, varujem se pred kom, *tudi s' ένα in μή* pazim *NT*; **3.** gledam kam, obrnjen sem, πρὸς μεσημβρίαν ležim proti jugu

βλεφαρίς, ἴδος, ἡ trepalnica

βλέφαρον, τό [*Et.*: ni zanesljivo pojasnjena; *ni sor.* z βλέπω] veča, oko

βλήεται, **βλήμενος**, **βλήτο** *gl.* βάλλω

βλήμα, ατος, τό (βάλλω) *ion.* met, lučaj, strel, rana

βλήτρον, τό *ep.* obroč, železna spona

βληχή, ἡ [*Et.*: iz *ide. onomatop. kor.* *b^hleh₁- 'pihati', 'tuliti', 'zavijati', 'blejati'; *lat.* flō 'piham', fleō 'jokam', *sl.* blejati, blekati, bleketati, *nem.* blöken 'blejati', 'beketati', 'blasen 'pihati'] bleketanje, meketanje, blejanje

βληχρός 3 [*Et.*: *gl.* βλάξ] slab, lazeč, plazeč se, počasen, skriven νόσος

βλίττω [*Et.*: iz *μλιτ-ιω, *denominativ* iz μέλι-ιτος 'med'] čebelarim, nabiram med (*strd*), izrezujem med (*strd*)

βλοσυρός 3 *ep.* grozen, strašen, strahovit, resen

βλοσυρ-ῶπις, ἴδος (ῶψ) *ep.* grdogled, grozen, strašen

βλωθρός 3 *ep.* visok, tenek, vitek

βλώσκω [*Et.*: domnevno iz *μλώ-σκω iz *ide. baze* *melh₃- 'priti', 'pojavit se'; *prim. gr.* μολεῖν, μολεῦω, προμολή] [*Obl. fut.* μολοῦμαι, *aor.* ἔμολον, *pf.* μέμβλωκα] grem, pridem, ἤμαρ μέμβλωκε dan je minil

βοάγριον, τό (ἀγρέω) *ep.* usnjeni ščit (iz volovske kože)

Βο-άγριος, ὁ Boagrii, reka v Lokridi

βοάω [*fut.* βοήσομαι, *aor.* ἐβόησα itd.; *ep. praes.* βοάα, βοόωσι, *pt.* βοῶν; *ep. ion. fut.* βώσομαι, *aor.* ἔβωσα, ἔβωσάμην, ἔβώσθην, *pf. pt.* βεβωμένος] **1. intr.** glasno kličem, kričim, odmevam, donim; bučim, κῦμα ποτὶ χέρσον pljuskam ob; μέγα, μακρά glasno, na daleč; μέλος oglasim se s, z, zapojem; **2. trans. a)** glasno pokličem, opevam, slavim τινά, πρὸς τινα vpijem h komu *NT*; *pass. pf.* znan sem, slaven sem; **b)** oznanjam, zapovedujem βοηθεῖν, μὴ θεῖν

βοεικός 3, **βόει(ο)ς** 3 (βοῦς) *ep. ion. poet.* goveji, volovski; ζεύγη volovska vprega; ἰμάν-

τες iz volovske kože; κρέα govedina; ἡ βοείη *sc.* δορά volovska koža, ščit iz volovske kože

βοεύς, ἑως, ὁ (βοῦς) *ep.* jermen iz volovske kože

βοή, ἡ [*Et.*: morda (a nezanesljivo) iz *g^uou- iz *ide. kor.* *geuh₂- 'klicati', 'vpiti'; *prim. gr.* γοάω, *sl.* govor, govoriti] **1. a)** glasno klicanje, krik, klicanje na pomoč; bojni klic, bojni hrup ali metež; βοήν ἀγαθός zelo glasen, hraber v boju; ὅσον ἀπὸ βοῆς ἔνεκεν (z oziranjem na bojni klic) samo navidez; **b)** klicanje, prošnja, molitev; **2.** glas, šumenje, bučanje (morja), petje (ptic), glas (piščalke), βοήν ἔχειν = βοᾶν

βοη-γενής 2 *poet.* nastal iz goveda

βοηδρομέω (βοη-δρόμος) *poet.* hitim na pomoč

Βοηδρόμια, τὰ boedromije, atiški praznik na čast Apolonu; obhajali so ga v mesecu boedromionu (**Βοηδρομιών**, ὄνος tretji atiški mesec = september-oktober)

βοήθεια, ἡ **1.** pomoč, podpora, obramba; **2.** pomožna sredstva, pomožne čete; **3.** ogledni obhod; zasledovanje *Tukidid* 3, 24

βοηθέω, *ion.* βωθέω [*fut.* βοηθήσω, *ion. aor.* ἐβώθησα; *adi. verb.* βοηθητέον] **1.** hitim, pritečem, pridem na pomoč, pomagam τινί, τινὶ πρὸς (ἐπὶ) τι; ἐπὶ τινα vzdignem se, odrinem proti komu; τινὶ τὰ δίκαια pomagam komu do njegovih pravic; **2.** *Plutarh* prinašam komu zdravniško pomoč

βοήθημα, ατος, τό = βοήθεια

βοη-θός 2 (βοή, θέω) *ep.* ki hiti v bojni hrup, ki hiti v boj, ki hiti na pomoč, bojevit; ἄρμα bojni voz

βοηθός 2 [*Et.*: zložanka iz *predložne zveze* (ἐπὶ) βοήν θεῖν 'priteči na klic'; *gl.* βοή, θέω] ki pomaga, pomagajoč; *subst.* ὁ, ἡ pomočnik, pomočnica

βοηλασία, ἡ, *ep. ion.* βοηλασίη (βο-ηλάτης) odganjanje, plenjenje, ropanje (goveje) živine

βο-ηλάτης, ου, ὁ (βοῦς, ἐλαύνω) govedar, volar, voznik

βοηλατική, ἡ *sc.* τέχνη govedarstvo, govedoreja, reja goveje živine

βοητύς, ὄνος, ἡ (βοάω) *ep.* vik, vpitje, kričanje **βόθρος**, ὁ [*Et.*: iz *ide. kor.* *b^hed^h- 'bosti', 'ko-

pati'; *prim. lat.* fodiō 'kopljem', fossa '(izkopan) jarek', *sl.* bosti, *lit.* bedū 'zbadam', 'kopljem'] *ep.* jama, rupa, jarek

βόθϋνος, ó jama, vodnjak *NT*

Βοίβη, ἡ Bojba, mesto v Tesaliji; *adi.* **Βοίβιος** 3 bojbejski, bojbijski; *fem.* **Βοιβηίς**, ἰδος, ἡ bojbejski, bojbejska

βοΐδιον, τό [*demin. od* βοῦς] kravica

βοιωταρχέω (βοιώτ-αρχος) sem bojotarh, sem voditelj (načelnik) bojotske zveze

βοιωτ-άρχης, ó, **βοιώτ-αρχος**, ó bojotarh (najvišja oblast v Tebah), voditelj bojotske zveze

Βοιωτία, ἡ Bojotija, dežela v srednji Grčiji; *adi.* **Βοιώτιος** 3 bojotski, bojotijski; *subst. preb.* **Βοιωτός**, ó Bojot, Bojotijec, Bojočan

βοιωτιάζω govorim v bojotskem narečju, držim z Bojotijci, sem na strani Bojotijcev

Βολβίτινον, τό *sc.* στόμα Bolbitin, Bolbitinsko ustje, drugi izliv reke Nil

βολή, ἡ (βάλλω) 1. metanje, lučaj, met; strel, streljaj; 2. ὀφθαλμῶν pogled; ἡλίου sončni žarki; χιόνος snežinka

βολίζω (βολίς) vržem svinčnico, vržem vodomer *NT*

βολίς, ἰδος, ἡ (βάλλω) kar se vrže, izstreli, izstrelek, strelica, puščica

βόλομαι *ep.* = βούλομαι

βόλος, ó (βάλλω) *ep.* mreža, sak, vlačilna mreža, vlačnica, ulov, ulovek; εἰς βόλον καθίστασθαι zaleteti se v mrežo, ujeti se v mrežo

βομβέω (βόμβος) zamolklo donim, bobnim, zvenim, vršim, šumim

βόμβος, ó [*onomatop.*] zamolklo donenje, bobnenje, šum, vršenje

βορά, ἡ [*Et.: iz ide. baze* *g^uerh₃- 'žreti', 'požirati'; *prim. stind.* -garah 'požirajoč', garáh 'napoj', 'prijacha', giráti, giláti 'požira', *gr.* βρωμα, βρωσις 'jed', βρωτήρ 'jedec', βιβρώσκω, βιβρώθω 'jem', 'požiram', βάραθρον 'brezno', 'prepad', 'žrelo', *lat.* gurges 'vrtinec', 'žrelo', gula 'žrelo', 'golt', 'grlo', vorō (*iz* *g^uorō), *sl.* žreti, žrelo, grlo, *lit.* gėrti 'piti'] hrana, meso, jed, krma, plen

βόρβωρος, ó blato, nesnaga, gnoj, mlaka *NT*

βωρβωρώδης 2 (εἶδος) blaten, umazan

βορέας, ου, ó, *ion.* βορέης, έαο, έω, *skrč.* βορραῖς, *ion.* βορρηῖς [*Et.: etimologija besede*

*ni zanesljivo pojasnjena; izhaja iz ide. kor. *guer-* 'gora' *in je domnevno sor. s stind.* girí-'gora', *av.* gairi-'gora', *sl.* gora, *lit.* girė, girià 'gozd'; *njen prvotni pomen je* 'veter z gora', 'gorski veter'] 1. sever, severni veter, severnik; burja; 2. sever (stran sveta); 3. **Βορέας** Boreas, sin Astraia, bog severa

Βορεάς, άδος, ἡ Boreada = Borejeva hči = Kleopatra

βόρειος 2 *poet.*, **βορήιος** 2 *ion.* severen

βορραῖς *gl.* βορέας

βόρυς, υος, ó *ion.* boris, neka libijska žival, gazeza

Βορυσθένης, ους, ó Boristen 1. reka v evropski Sarmatiji (zdaj Dneper); *preb.* **Βορυσθενείτης**, ó Boristen(e)it, Poboristenovec; 2. mesto ob tej reki

βόσις, εως, ἡ (βόσκω) *ep.* paša, krma, piča

βόσκημα, ατος, τό 1. čreda na paši, živina, živinče; 2. krma, paša, hrana

βόσκω [*Et.: najbrž iz kor.* *g^uō- 'pasti'; *prim. tudi lit.* gúotas 'čreda', gujù, guiti 'gnati', gaujà 'čreda', 'krdelo'] [*Obl. impf. iterat. med.* βοσκέσκετο] 1. *act. ep.* *NT* ženem na pašo, gonim na pašo, pasem, hranim, redim, gojim, preživljam; 2. *pass. in med.* hranim se, pasem se, živim od česa, preživljam se s čim, razvijam se, rastem; ἐλπῖσιν naslajam se

Βόσπορος, ó Bospor, Kravji brod, morska ožina; *adi.* **Βοσπόριος** 3 bosporski, ποταμοί Helespont

βόστρυχος, ó [*Et.: iz ide.* *g^uos-d-o-; *prim. tudi stind.* guspitá- 'prepletan', 'zavit', *lat.* vespix, vespices '(gosto) grmičevje', *sl.* gozd, *stvnem.* questa 'metla', *nem.* Quaste 'čop', *alb.* gjeth 'list'] *poet.* kodrasti lasje, koder

βοτάμια, τά (βόσκω) pašnik

βοτάνη, ἡ (βοτός, βόσκω) paša, piča, krma, trava

βοτήρ, ἡρος, ó (βόσκω) *ep. poet.* pastir; κύων pastirski pes

βοτόν, τό (βόσκω) kar se pase, živina, ovce

βοτρῦ-δόν (βότρυς) *adv. ep.* kakor grozd, grozdasto

βοτρύεις 3 *poet.* grozdnat

βότρυς, υος, ó grozd

βοτρῦδης 2 (εἶδος) grozdnat, grozdat

Βοττιαΐς, ἴδος, ἡ *sc.* χώρα Botiaida, pokrajina v Makedoniji

βούβαλις, εως, ιος, ἡ [*Et.*: *morda iz βοῦς* 'govedo', *kar je najbrž ljudska etimologija; po eni od domnev pelazgijska beseda*] *ion.* antilopa

Βούβαστις, ιος, ἡ Bubastis **1.** egiptovska boginja Basta; **2.** njeno svetišče oz. mesto

βού-βοτος 2 (βόσκω) *ep.* na katerem se živina pase, pašen; *subst.* ἡ pašnik, paša

βού-βρωστις, εως, ἡ (βιβρώσκω) *ep.* strašna lakota, huda lakota, skrajna sila, skrajna potreba, silna beda

βουβών, ὄνος, ὁ *ep.* osramje, trebuh, lakotnica

βου-γάιως, ὁ [*Et.*: *iz prefiksnega βου-* in *γάφιως (*morda iz γάιως* 'podeželski'); *prvotni pomen bi torej bil* 'kravji pastir'; *gl. tudi γαίω*] *ep.* bahač, širokoustnež

Βούδειον, τό Budej(on), mesto v Tesaliji

Βουδῖνοι, οἱ Budini, antično pleme, morda sarmatsko ali iransko ali ugrofinsko, ki je živelo vzhodno od reke Tanais (zdaj Don), severno od Savromatov in zahodno od Tisagetov

Βού-δορον, τό Budor(on), rt na Salaminii

βου-θερής 2 *poet.* ki redi ali hrani govedo λειμών

βουθυτέω (θύω) darujem, žrtvujem govedo

βού-θυτος 2 (θύω) *poet.* namenjen za darovanje govedi, določen za žrtvovanje govedi, ἔστια žrtvenik

βου-κέρως, βου-κέρων, *gen.* ω (κέρας) *ion.* ki ima volovske rogove, z volovskimi rogovi

Βου-κεφάλας, α, ὁ Bukefal (Bukefalas), konj Aleksandra Velikega

βουκολέω (βου-κόλος) [*impf. iterat.* βουκολέεσκες] *ep.* **1.** *act.* pasem, čuvam (živino) βοῦς; **2.** *med.* pasem se

βουκολία, ἡ, *ion.* βουκολίη, βουκόλιον, τό (βου-κόλος) goveja čreda, govedo

βουκολιάζω *in med.* pojem pastirske pesmi

βουκολικός 3 pastirski, podeželski

Βουκολίων, ωνος, ἡ Bukolion, mesto v Arkadiji

βου-κόλος, ὁ [*Et.*: *iz βοῦς in πέλομαι* (*iz kor.* *q^uel- 'gnati'); *prim. mik.* qo-u-ro-ko, *srir.* búachail 'pastir', *valiž.* bugail 'pastir'] goveji pastir, govedar, volar

βουλεία, ἡ (βουλεύω) dostojanstvo svetovalca, funkcija svétnika, odborništvo

βούλευμα, ατος, τό (βουλεύω) **1.** sklep, odlok, načrt, namen, želja, mnenje; **2.** nasvet, naklep; αὐτός εἰμι τῷ βουλεύματι sem istega mnenja

βουλευτήριον, τό **1.** zbornica, posvetovalnica (= *lat.* curia); **2.** posvetovalni zbor, seja svetovalstva, zborna seja

βουλευτής, οῦ, ὁ (βουλεύω) svetovalec, svétnik; senator

βουλευτικός 3 svetovalski, svétniški; ὄρκος prisega svétnika; *subst.* τό βουλευτικόν **a)** seja svetovalstva = ἡ βουλή; **b)** zmožnost presojanja

βουλεύω (βουλή) [*fut.* βουλεύσω *itd.*; *med.* βουλεύσομαι *tudi s pass. pomenom*] **1. act.** sem svetovalec (*aor.* postanem svetovalec), svetujem, preudarjam, izmišljujem si, sklepam, nameravam, snujem κακόν τι; βουλεύων περί σε φαίνομαι pokaže se moje mišljenje o tebi; βουλάς posvetujem se, βουλήν svetujem; ἐς μίαν soglasno sklenem, τὰ βεβουλευμένα sklepi, načrti; εὖ βεβούλευται dobro je sklenjeno; **2. med.** **a)** posvetujem se, preudarjam (pri sebi), izmišljujem si; *aor.* ukrenem kaj; **b)** skrbim, brigam se za, sklepam

βουλή, ἡ (βούλομαι) **1.** volja, želja, sklep, namera, načrt, βουλήν ποιοῦμαι sklenem, ukrenem; **2.** nasvet, svét, βουλήν δίδωμι svetujem; **3.** posvetovanje, preudarjanje, βουλήν ποιοῦμαι = ἐν βουλή ἔχω posvetujem se, βουλήν δίδωμί τι περι τίνος dam komu čas za premišljevanje; **4.** bulé, zbor svetovalcev; *v Atenah:* državni svét 500 članov, ἡ βουλή ἐν Ἀρείῳ πάγῳ areopag; *v Rimu:* senat

βουλήεις 3 *poet.* moder, razsoden

βούλημα, ατος, τό (βούλομαι) volja, želja, sklep, načrt, namen, namera, pomen

βούλησις, εως, ἡ = βούλημα

βουλη-φόρος 2 (βουλή, φέρω) *ep.* ki svetuje, svetujoč, ἀνήρ svetovalec, ἀγοραί posvetovalni zbor; *subst.* ὁ svetovalec, voditelj

βουλιμιάω (βού-λιμος) *ep.* zelo sem lačen

βούλομαι *dep. pass.* [*Et.*: *iz *βόλομαι ali *βέλσομαι ali *δέλομαι* (*iz kor.* g^uel-, g^uol-); *morda sor.* z βάλλω *v pomenu* 'vreči se (*v duhu, v mislih*) na kaj' = (*v duhu, v mislih*) posvetiti se čemu: βάλλεσθαι ἐν θύμῳ, βάλ-

λεσθαι μετὰ φρεσί *ipd.*] [*Obl. fut.* βουλήσομαι, *aor.* ἐβουλήθη, *pf.* βεβούλημαι, *ep.* **τιδι βόλομαι**] **1. a)** hočem, želim, zahtevam, ó βουλόμενος ki hoče, kdorkoli, vsak, ki hoče = óς βούλει; βούλει φράσω ali ti naj povem?, εἰ βούλει če ti je všeč, če ti je pogodu, nadalje, potem; βουλομένω μοί ἐστί τι všeč, pogodu mi je, hočem; **μη** βουλόμενος proti volji, nerad; **b)** sklenem, nameravam, τί βουλόμενος s kakšnim namenom?; *pt.* βουλόμενος *z inf.:* z namenom, da bi; **c)** namenim komu kaj τί τινι; τὸ βουλόμενον sklep, namera; *pri stvaréh:* pomenim, τί τοῦτο βούλεται; kaj to pomeni?; ó νόμος βούλεται zakon velewa; **2.** rajši hočem kakor (*s πολλῷ in μᾶλλον*), bolj cenim

βου-λῦτός, ó (λύω) *ep.* čas, ko se izpregajo voli, čas, ko se neha delati, večer; *adv.* βουλυτόνδε proti večeru

βου-νόμος 2 (νέω) *poet.* ki pase govedo, ἀγέλαι čreda goveda, ki se pase

βουνός, ó *ion.* *NT* breg, hrib, brdo, grič, holm, holmec

βου-πλήξ, ἤγος, ἡ (πλήσσω) *ep.* bupleks (bupleg), koničasta palica, s katero so poganjali živino, ost, bodica, ósten, bodák

βου-πόρος 2 (πέρω) ki prebode govedo; óβελός raženj za celega vola

Βουπράσιον, τό Buprazij, reka in mesto v severni Elidi

βού-πρωρος 2 (πρωρα) *poet.* z volovsko glavo, bikoglav

βοῦς, ó, ἡ, *dor.* βῶς [*Et.:* iz *βῶς iz *kor.* *g^uḡ-s 'govedo'; *lat.* bōs (iz *umbr.-samm.:* izvorna *lat. obl. bi bila* *vōs), *prim. stind.* gáuh 'krava', *arm.* kov 'krava', *sl.* govedo, *hrv.* gòvedo, *stvnem.* chuo 'krava', *stir.* bó 'krava', *nem.* Kuh 'krava', *ang.* cow 'krava'] [*gen.* βοός, *dat.* βοί, *acc.* βούν, *ep.* βῶν, *pl.* βόες, βοῶν, βουσί, βόεσι, *acc.* βοῦς, *poet.* βόας, *dor.* βῶς] **1.** govedo, vol, bik, krava; **2.** goveja koža, usnje, ščit iz goveje kože

Βούσιρις, ἰδος, Buziris (Buzirid) **1.** ἡ mesto v srednjem Egiptu; **2.** ó egiptovski kralj

βούτης, ου, ó (βοῦς) *poet.* goveji ali kravji pastir; *adi.* βούτης φόνος pobjo goveje živine = hekatomba

Βουτώ, οῦς, ἡ Buto, mesto v Nilovi Delti
βουφονέω (βου-φόνος) *ep.* koljem govedo

βουφόρβια, τά *poet.* čreda goveda, goveja živina

βου-φορβός, ó (φέρβω) goveji ali kravji pastir
Βουφράς, ἄδος, ἡ Bufrada, kraj pri Pilosu v Meseniji

βο-ῶπις, ἰδος, ἡ (ῶψ) *ep.* volooka, kravjeoka, velikooka (Hera)

βοώτης, ου, ó (βοῦς) volar, goveji pastir; *pos.* Boot (Bootes) = Volar, ozvezdje pri Velikem medvedu (Arktur), čuvar pred Velikim medvedom

βραβεῖον, τό častno darilo, častna nagrada *NT*
βραβεύς, ἑως, ó [*acc.* βραβῆ, *nom. pl.* βραβῆς] *poet.* **1.** reditelj, voditelj, razsodnik, razsojevalec na tekmi; **2.** vodnik, poveljnik, sodnik δίκης; λόγου izvirševalec sklepa

βραβευτής, οῦ, ó = βραβεύς

βραβέω (βραβεύς) sem razsojevalec, razsojam na tekmah, vodim tekme; prisojam nagrado; *splošno:* vodim, vladam *NT*, upravljam; razsojam, odločam, τὰ δίκαια o pravici, o pravicah

Βραγχίδαι, αἶ Branhidi, kraj pri Miletu, kjer je Apolonovo svetišče upravljala svečeniška družina Branhidi, ki se je tako imenovala po svojem predniku Branhu (Βράγχος)

βράγχος, ου, ó hripavost

βραδινός 3 *ajol.* = ῥαδινός vitek, tenek

βραδύνω (βραδύς) [*fut.* βραδυνῶ, *aor.* ἐβράδυνα, *plpf.* ἐβραδύκειν] **1.** *trans.* zavlečem, mudim, odlašam; **2.** *intr.* obotavljam se, mudim se, kasnim, zamujam, imam zamudo, τῆς ἐπαγγελίας odlašam z obljubo *NT*

βραδυπλοέω počasi plujem, počasi jadram *NT*

βραδύς, βραδεῖα, βραδύ [*Et.:* iz *g^urdú-s; *prim. lat.* gurdus 'neumen', *lit.* gurdūs 'nemaren', 'počasen'] [*comp.* βραδύτερος, *sup.* βραδύτατος; *ep.* βράδιστος] **1.** počasen, len, okoren, neokreten; **2.** o času: počasen, pozen; **3.** (duševno) počasen, slaboumen; τὸ βραδύ počasnost; *adv.* βραδέως

βραδυτής, ἦτος, ἡ počasnost, okornost, neokretnost

Βρασίδας, ου, ó Brazidas, spartanski poveljnik

βράσσω, at. βράττω zavrem (vodo); vejam, stresam, pretresam

βράσσω 2 [*comp. od βραχύς*] krajši, manjši, slabši

Βραυρών, ὄνος, ὁ Bravron, vas v Atiki s svetiščem tavrijske Artemide

βράχε, ἔβραχε [*defect. aor., inf. βραχεῖν*] *ep.* zaprasketalo je, završalo je, zadonelo je, zasumelo je, zabobnelo je, zakričalo je, kriknilo je

βραχῖων, ονος, ὁ roka, rama; πρυμνός nadlahti

βράχος, ους, τό (βραχύς) plitvina

βραχυλογία, ἡ kratkost v govoru, jednatost

βραχυ-λόγος 2 (λέγω) kratek v govoru, jednat

βραχύνω (βραχύς) krajšam, kratko izgovarjam zlog (συλλαβήν)

βραχύς, βραχεῖα, βραχύ [*Et.: iz *m̥ghu-*; *prim. stind. múhuḥ, múhu* 'nenadoma', muhūrtá- 'kratek čas', 'trenutek', *av. mərəzu-* 'kratek', *lat. brevis* 'kratek' (*iz *mreghu-i-*), *stvnem. murg(i)* 'kratek', *got. ga-maurgjan* 'skrajšati' (*iz *maúrgus*)] [*comp. βραχύτερος, βραχίων, βράσσω, sup. βραχύτατος, βραχιστος*] kratek, majhen, nezaten, nepomemben, nevažen, nizek; *adv. βραχύ (τι), βραχέα, βραχέως* kratko, ἐπὶ βραχύ nedaleč, μετὰ βραχύ malo potem, διὰ βραχέων na kratko, z malo besedami, v malo besedah, ἐν βραχεῖ v kratkem, kmalu, κατὰ βραχύ polagoma, κατὰ βραχύ ἀποκρίνασθαι na kratko odgovoriti

βραχύτης, ητος, ἡ (βραχύς) kratkost; γνώμης omejenost, kratkoumnost

βραχυ-τράχηλος 2 ki ima kratek vrat, s kratkim vratom, kratkovrat(en)

βρέμω *in med. ep. in poet., ep. βρομέω* [*Et.: iz onomatop. kor. *brem-* ali morda *mrem-; *prim. stvnem. breman* 'godrnjati', 'rjoveti', *nem. brummen* 'godrnjati', 'brundati', *valiž. brefu* 'rjoveti', 'tuliti'; *prim. tudi lat. fremō, murmurō, sl. mrmrati*] bučim, šumim, razsajam, hrumim, odmevam, razlegam se; *redko z acc. ἱερά παύματα*

βρενθύομαι *dep. med. [Et.: iz ide. baze *g^wrend^b- 'nabrekniti', 'naraščati', 'kipeti', 'postati velik'; prim. gr. βρένθος 'ošabnost', lat. grandis 'velik', sl. grudi, ogrodje]* baham se, šopirim se, možko se nosim

Βρεντέσιον, τό Bretezijski = Brundizij

βρέτας, εος, τό *poet.* lesena podoba, leseni kip kakega boga

βρέφος, ους, τό [*Et.: iz ide. baze *g^wreb^b- 'zarodek', 'mladič', 'otrok'; prim. sl. žrebe (iz *g^werbh-), morda tudi stind. gárbha-* 'materinica', 'plod', *srir. brommach* 'žrebe', *in gr. δελφύς*] **1.** začetek, zametek, še nerojeno dete *NT*; **2.** dete, otrok, mladič, žrebe; ἐκ βρέφους od mladih let; ἀπὸ βρέφους od mladih nog *NT*

βρεχμός, ὁ *ep.* sprednja polovica glave, tème

βρέχω [*fut. βρέξω, aor. ἔβρεξα, pf. pass. βέβρεγμα, aor. pass. ἐβρέχθη*] **1.** škropim, močim *NT*, zmočim; *pass.* zmočim se, postanem moker; **2.** *NT* pustim, da dežuje, *impers. βρέχει* dežuje

Βριάρεως, εω, ὁ Briarej, storoki orjak, ki so ga ljudje imenovali Ajgajon (Αἰγαίωv)

βριαρός 3 *ep.* težek, trden, močen

βρίζω *ep. poet.* **1.** dremam, spim; **2.** obotavljam se, mudim se, sem brez dela

βρι-ήπυος 2 (βρίθω, ἡπύω) *ep.* glasno kričeč, rjoveč

βριθός, ους, τό *poet., βριθοσύνη, ἡ *ep.* (βρίθω) (silna, huda) teža, (hudo, težko) breme*

βριθύς, βριθεῖα, βριθύ (βρίθω) *ep.* silno težek, silno težak

βρίθω [*impf. βριθον, fut. βρίσω, ep. inf. βρισέμεν, aor. ἔβρισα, pf. βέβριθα*] *med. in ep. poet.* **1.** silno sem težek, silno sem obtežen, potlačen sem ὑπὸ λαίλαπι, šibim se pod, obložen sem s čim τινί, τινός; **2.** močnejši sem od koga, presegam, obvladam, τινί s čim; nagibam se na kaj; napadem z vso silo ἐπὶ τι; *pt. pf. težek, nadležen ἔρις*

Βρικίννιαι, αἱ Brikinije, trdnjavica Leontincev na Siciliji

Βριλησσός, ὁ Briles, pogorje v Atiki

βριμάομαι *dep. med. [impf. ἐβριμῶτο in ἐβριμούτο]* razsrdim se, razjezim se, τινί nad kom

Βρῆσις, ἴδος, ἡ Brizeida, Brizejeva hči Hipodamija, Ahilova ljubica

Βρόγγος, ὁ Brongos, pritok Istra (Histra) (zdaj Sava)

βρόδον = ῥόδον

βρομέω *ep.* bučim, brenčim

Βρόμιος, ὁ (βρόμος) Bromij = Razgrajajoči, Kričeči (Bakhov pridevek)

βρόμος, ὁ (βρέμω) *ep.* prasketanje, hrušč, šum

βροντάω (βροντή) *ep.* grmim

βροντή, ή [Et.: iz *βρομητή; gl. βρέμω] **1.** grom; *pl.* grmenje, burja, nevihta; **2.** *ion.* osuplost, omama

βρότειος 3 in 2, **βρότεος** *ep.* in *poet.* umrljiv, smrten, človeški

βροτήσιος 3 = βρότεος

βροτόεις 3 (βρότος) *ep.* krvav, okrvavljen

βροτο-κτόνος 2 (κτείνω) *poet.* ljudomoren, morilski, ljudi moreč; *θυσίαι* človeške žrtve

βροτο-λοιγός 2 *ep.* ki pokončuje ljudi, ljudo-moren, morilski

βροτός 2 [Et.: iz *ide.* *mr̥tós-s > *μροτός > *μβροτός (iz *ide. kor.* *mer- 'umreti'); *prim. tudi arm.* mard 'človek', *stind.* mrtá- 'mrtev', *amrta-* 'nesmrten', *mriyáte* 'umreti', *av.* mərəta- 'mrtev', *a-məša-* 'nesmrten', *gr.* μορτός 'človek', 'umrljiv', *lat.* morior, mors, *sl.* umreti, smrt, mrtev, moriti, *got.* maúrþr 'smrt', *nem.* Mord] *ep. poet.* umrljiv, smrten, človeški; *subst.* ó βροτός smrtnik, človek

βρότος, ου, ó *ep.* krvavitev, krvavenje, krvotok, potok krvi, strjena kri

βροτόω (βρότος) *ep.* oškropim s krvjo; *samo pt. pf. pass.* βεβροτωμένος s krvjo oškropljen, krvav

βροχή, ή (βρέχω) dež, ploha *NT*

βρόχος, ó [Et.: iz *μρόχος, to iz *ide* baze *merHg^h-, ta pa iz *ide. kor.* *(s)mer- 'plesti', 'vezati'; *sl.* mreža, *lit.* mārška 'majhna ribiška mreža'] zanka, vrv *NT*

βροχέως *ajol.* = βραχέως

βρυγμός, ó (βρύκω) škripanje *NT*

Βρύγοι, οί Brigi, trakijsko plemo v Makedoniji

βρύκω in *med. poet.* grizem, mučim, izjedam, razjedam

βρύον, τό morski mah

βρυχάομαι *dep. pass.* [*pf.* βέβρυχα s *praes. pomenom*, *aor.* έβρυχήθη] *ep. poet.* bučim, šumim, tulim, rjovem, glasno kričim, glasno zakričim, ihtim, zaihtim

βρύχημα, ατος, τό *poet.* bučanje, tuljenje, rjovenje, krič

βρύχιος 3 in 2 globok

βρύχω [Et.: iz *ide. baze* *g^hreūHg^h- 'gristi', 'glodati'; *prim. stcslovan.* grysti, *sl.* grizem, gristi,

lit. graužti 'glodati', 'gristi'] *poet. NT* škripljem, škripam (z zobmi)

βρύω [Et.: *etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; ena domneva jo povezuje s stv-nem.* krūt 'zel', 'zelišče' (iz *g^hrū-; *prim. lat.* frutex), *nem.* Kraut 'zel', 'zelišče'] *ep. poet.* **1.** *intr.* zelo poln sem, prepoln sem, obilujem, imam veliko άνθει, δάφνης; bujno rastem, poganjam, priklijem iz; **2.** *trans.* naredim (povzročim), da (kaj) v obilici klije (brsti, izvira) χάριτες ῥόδα βρύουσι; izlivam τὸ γλυκὺ *NT*

βρώμα, ατος, τό, **βρώμη**, ή *ep.*, **βρώσις**, εως, ή *ep.*, **βρωτός**, ύος, ή *ep.* (βίβρωσκω) jed, hrana, živež, obed, jedača, *NT* βρώσις izjedanje, razjedanje, rja

βρώσιμος 2, **βρωτός** 3 (βίβρωσκω) užiten, jedilen *NT*; *subst.* τὸ βρωτὸν hrana, jed

βρωτός = βρώμα

Βυβασσία χερρόνησος, ή Bubasijska ožina, ožina Bubasija, zemeljska ožina v Kariji z mestom Bubas (ή Βυβασσός)

βύβλιος 3 (βύβλος) *ep.* narejen iz papirusove rastline, narejen iz ličja (lubja) papirusove rastline

βύβλος, ή biblos, steblo papirusove rastline, lubje, ličje papirusove rastline, papirusova rastlina; korenine in bilke so jedli, iz lubja pa so izdelovali razne stvari: papir, vrvi, čevlje itd.

Βυζάντιον, τό Bizantij, mesto v Trakiji ob Bosporju (pozneje Bizanc, Konstantinopol, Carigrad, zdaj Istanbul); *adi.* **Βυζάντιος** 3 Bizantijev, bizantijski; *preb.* **Βυζάντιος**, ó Bizantijec

βύζην (βύω) *adv.* polno, gosto (stisnjeno), eno poleg drugega, eno ob drugem

βυθίζω (βυθός) pogrezam; *pass.* pogrezam se, topim se, utonem *NT*

βυθός, ó *poet. NT*, **βυσσός** *ep. ion.* globina, globočina, prepad, brezno

βύκτης, ου, ó [Et.: iz *ide. onomatop. kor.* za zamolkle glasove *beu-, *b^heu-; *prim. lat.* bucca 'lice', 'ličnica', *sl.* bučati, bik, čebela (*prvotni pomen* 'brenčeca žuzelka'), *hrv.* būka 'hrup'] *ep.* tuleč, bučeč

Βύκχης, ó *ajol.* = Βάκχος

βυνέω = βύω

βύρσα, ἡ *ion.* (odrta) koža
βυρσεύς, ἕως, ὁ (βύρσα) strojar, kožar *NT*
βυρσο-δέψης, ὁ strojar
βυρσό-τονος 2 (βύρσα, τείνω) z usnjem prevlečen, κύκλωμα pavka, bóbnica (glasbilo)
βύσσινος 3 *ion.* (βύσσος) narejen (izdelan) iz bisa, platnen; τὸ βύσσινον obleka iz bisa
βυρσοδομεύω (δέμω) *ep.* zidam (gradim) v globini (srca); (skriva) snujem naklepe, (skriva) kujem naklepe
βυρσόθεν *adv. poet.* iz globine, iz globočine
βυρσός, ὁ *gl.* βυθός
βύσσος, ἡ bis, tanko platno
βύω *ep. ion.* [*pass. pf.* βέβυσμαι, *plpf.* ἐβέβυστο, *aor.* ἐβύσθη] mašim, zamašim, polnim, zapolnim, zaprem στόμα, τί τινος s čim
βῶ *cj. aor. od* βαίνω
βωθέω *ion.* = βοηθέω
βωλά *dor.* = βουλή
βῶλος, ὁ [*Et.: etimologija besede ni zanesljivo pojasnjena; morda je sor. z βάλλω*] gruda (zemlje)

Βωμειῖς, οἱ Bomiejci, ajtolsko (etolsko) pleme
βώμιος 3 in 2 ki spada k žrtveniku (oltarju), ki je na žrtveniku (na oltarju), ki se nahaja na žrtveniku (na oltarju), ἀκτά stopnica do žrtvenika (do oltarja)
βωμῖς, ἴδος, ἡ *ion.* stopnica
βωμολοχία, ἡ burke, norčije, prilizovanje
βωμός, ὁ [*Et.: izglagolski subst. z o-prevojno stopnjo, sor. z gr. βαίνω* (ἐβην, ἐβᾶν), βῆμα] **1.** višji del, dvignjeni del, povišek, podstavek; **2.** žrtvenik, oltar
βῶν, βῶς *ep.* = βοῦν, βοῦς
βώσας *ep. ion.* = βοήσας *gl.* βοάω
βωστρέω (βοάω) *ep.* pokličem, prikličem koga τινά
βωτι-άνειρα, ἡ (βόσκω, ἀνήρ) *ep.* ki hrani ljudi, ljudi hraneča, rodovitna
βῶτωρ, ορος, ὁ (βόσκω) *ep.* pastir ἀνήρ

Γ, γ

Γ, γ (γάμμα) gama, tretja črka grškega alfabeta; kot številka γ' = 3, γ = 3000

γα̃ dor. = γῆ

γάγγραινα, ἡ rak *NT*

Γάδειρα, *ion.* **Γήδειρα,** ων, τὰ Gadejra, otok in mesto v Hispaniji (zdaj Cádiz)

γάζα, ἡ zaklad, zakladnica *NT*

γαζο-φυλάκιον, τό (φυλάσσω) zakladnica *NT*

γα̃θέω dor. = γηθέω

γαῖα, ἡ *ep. poet.* = γῆ, *ion.* **γέα** zemlja; *personif.*

Γαῖα Gaja = *lat.* Tellus, boginja zemlje

γαῖά-οχος = γαιήοχος

γαῖήιος 3 *ep.* zemeljski, iz zemlje rojen, υἱός sin zemlje (Titijev pridevek (Τιτυός))

γαῖήοχος 2, *dor.* **γαῖάοχος** 1. (γαῖα, ἔχειν) ki zemljo drži ali nosi, zemljenosec, ki premika zemljo (Pozejdonov pridevek); 2. (γαῖα, φύχος) ki ščiti zemljo, ki brani zemljo; *subst.* branitelj, branilec, zaščitnik (braniteljica, branilka, zaščitnica) zemlje Ἄρτεμις

Γαῖσων, ωνος, ὁ Gajzon, reka v Joniji južno od Mikale

γαῖω [*Et.*: iz *γᾱ̃-ιω (*ide. kor.* *gāu-); *sor. gr.* γηθέω (iz *γᾱ̃-εθ-έω, *to pa iz* *gāuedheĩō); *prim. tudi lat.* gaudeō -ēre, gāvisus sum; *gr. še* γαῦρος, γάνυμαι] *ep.* veselim se, ponosen sem na kaj τινί; κύδει γαῖων ki se ponaša s svojo krepkostjo, ponosen na svojo krepkost

γάλα, ακτος, τό [*Et.*: *sor. z lat.* lāc, lactis 'mleko', *star. lacte* (iz *glakt-)] mleko; *NT* γάλα τινά ποτίζω napajam koga z mlekom = učim koga začetne resnice (začetne nauke) svete vere

γαλα-θηνός 2 (θησθαι) *ep. ion.* ki še sesa mleko, mlad, nežen

γαλακτο-πότης, ου, ὁ (πίνω) *ion.* ki pije mleko, ki se hrani z mlekom ali živi od mleka

γαλαῖνός *dor.* = γαληνός mirim, pomirim

γαλέη, ἡ, *skrč.* **γαλή** [*Et.*: *prvotni pomen najbrž* 'podlasičja koža', 'podlasičji kožuh'; *prim. lat.*

galea 'usnjena čelada', glīs 'polh', 'podleseč', *stind.* giri-, girikā 'miš'] podlasičica, mačka

γαλήνη, ἡ [*Et.*: iz *γαλάσνᾱ iz *glag.* γελᾶω 'smem sem se', 'veder sem'; *od tod* γλήνη, γλήνος] tihota, tišina, brezvetrje, morska gladina; γαλήνην ἐλαύνω plujem po mirnem morju; *pren.* veselost, radost, mir

γαληνίζω (γαλήνη) pomirim (morje)

γαληνός 3 *poet.* (γαλήνη) miren, tih, pohleven

Γαληφός, ἡ Galef 1. mesto na Halkidiki; 2. mesto v Trakiji

γαλώως, ἡ, *gen.* ὄω, *at.* **γάλως** [*Et.*: iz *ide.* *g'lh₂-ō-s < *g'lh₂-ōm-s; *prim. sl.* zalva, moževa sestra, *lat.* glōs, glōris 'svakinja', 'moževa sestra'] [*nom. pl.* γάλωφ] *ep.* moževa sestra, svakinja

γαμβρός, ὁ [*Et.*: iz *γαμ-ρός; *gl.* γαμέω] sorodnik po ženitvi 1. hčerini mož, zet; 2. svak (sestrin mož, ženin brat); 3. tast

γαμετή, ἡ (γαμέω) žena, soproga

γαμέτης, ου, ὁ mož, soproga

γαμέω [*Et.*: iz *kor.* *gem- 'pariti', 'povezati'; *prim. lat.* geminus 'dvojček', *gener* (iz *gemer, *verjetno po analogiji z genus*)] [*Obl. fut.* γαμῶ, γαμοῦμαι, *aor.* ἐγήμα, ἐγημάμην, *pf.* γεγάμηκα, γεγάμημαι; *ep. ion. fut.* γαμέω, *aor. NT* ἐγάμησα, *fut. ep. med.* γαμέσεται (Iliada 9, 394 *zdaj* γε μάσεται *poiskal bo*)] 1. *act. a*) o možu: ženim se, oženim se, poročim se, vzamem za ženo τινά, *abs. Plutarh, Perikles* 7 obhajam poroko, imam poroko; γυναῖκα εἰς οἰκίαν vzamem za ženo v hišo, γάμον γαμεῖν skleniti zakon, τινός s kom, τοὺς πρώτους (γάμους) ἐγάμεε Κύρου δύο θυγατέρας prvič in drugič se je oženil z dvema Kirovima hčerama, λέκτρα βασιλέων γαμέω oženim se s kraljevo hčerjo, ἐξ ἔμευ γῆμαι vzeti ženo iz moje hiše; ὁ γεγαμηκῶς oženjen moški, poročen moški, poročeneč, oženjenec; **b**) o ženi: *NT* omožim se, vzamem za moža; *Evripid, Medea* 606 γαμοῦσά σε ko sem se omožila s teboj; 2. *med.* omožim se s kom τινί;

o starših: dam hčer za ženo, omožim (hčer); **3. pass.** ἡ γεγαμημένη omožena ženska, poročena žena, poročenka, omoženka

γαμήλιος 3 in 2 (γαμέω) *poet.* svatovski, ženitovanjski

Γαμηλιών, ὄνος, ὁ gamelion, sedmi atiški mesec (januar–februar)

γαμίζω možim; *pass.* možim se

γαμικός 3 svatovski, ženitovanjski, zakonski; *subst.* τὰ γαμικά svatba, poroka, ženitovanje, zakon

γαμίσκω = γαμίζω *NT*

γάμμα *indecl.* črka gama (γ)

γᾶ-μόρος 2 *dor.* = γεωμόρος

γάμος, ὁ **1.** svatovščina, ženitovanje, svatba, poroka, pirovanje, γάμον τεύχω, ἀρτύω imam, pripravim ženitovanje; *pos.* svatovski obed, γάμον ἐστῖω, ποιῶ, δαίνυμι, ἐπιτελέω dam, pripravim svatovski obed, svatujem, pirujem; **2.** ženitev, možitev, zakon; γάμον γαμεῖν skleniti zakon, omožiti se; *evfem.* tudi razuzdano življenje; **3. meton.** (zakonska) žena; γάμον λαμβάνω γενναῖον vzamem ženo iz plemenite hiše

γαμφηλή, ἡ *ep.* [nav. pl.] čeljust

γαμφ-ᾠνυξ, υχος, ὁ, ἡ (ᾠνυξ) *ep. poet.* z zakrivljenimi kremplji, krivokremplja(s)t

γανάω (γάνος) [pl. *ep.* γανῶν, γανώσα] *ep.* svetim se, bleščim se, lesketam se, sijajen sem

Γανδάριοι, **Γανδαρῖται**, οἱ Gandarijci, Gandariti, azijsko ljudstvo v Margijani

γάνος, ους, τό (γάνυμαι) *poet.* **1.** lesk, sijaj, kras; **2.** okrepcilo, krepilo, poživilo

Γάνος, ἡ Ganos, mesto v Trakiji

γανῶω (γάνος) razsvetlim, olepšam, nališpam, razveselim; *pass.* naslajam se, razveseljujem se, veselim se, ἐπί τινι s čim, nad čim

γᾶ-νυμαι [*Et.*: sor. z γαῦρος in γάω (iz *γᾶ-ν-ιω)] [*Obl. fut. ep.* γανύσομαι] *dep. med.* veselim se, naslajam se, radujem se (ἐπί) τινι

Γανυ-μήδης, εος, ους, ὁ (γάνυμαι) Ganimed, Trosov sin, Zevsov dvorni točaj

γάρ [iz γέ ἄρ 'saj torej'] *conj.*, ki nikoli ne stoji na prvem mestu v stavku (navadno stoji na drugem mestu) **1.** navaja vzrok: kajti, namreč, zakaj, saj (*lat.* nam, enim); *pomni*: **a)** včasih stoji pred stavkom, katerega vsebino utemeljuje: Ἄτρείδη, πολλοὶ γάρ τεθνάσι Ἀχαιοί, τῷ σε χρὴ πόλεμον παῦσαι ker je veliko Ahajcev umrlo, moraš;

ali ti moraš, kajti; **b)** včasih stoji v parentezi: καὶ ἐγὼ – ἐγνων γάρ, ὅτι οὐκ ἤρεσεν – ἀλλὰ τοι ἔφην spoznal sem namreč; **c)** *neredko stoji γάρ elipt.* (stavek, ki se utemeljuje, je treba iz zveze dopolniti): οὔτε ἐσθίουσιν πλείω ἢ δύνανται φέρειν, διαρραγεῖεν γάρ ἄν (kajti sicer bi ...) *namreč* εἰ πλείω ἐσθίοιεν; *tako zlasti v odgovorih*: καὶ δῆτ' ἐτόλμας ... ὑπερβαίνειν νόμους; οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε = da, saj ni Zevs zapovedal tega; πολλή γάρ ἀνάγκη da, kajti to je neizogibno; **2. potrjuje kaj**: gotovo, seveda, kajpada, nemara, pač; **3. kaj pojasnjuje ali razlaga**: namreč, ἐν δ' ἴσθ' ὄσων γάρ εἰσεκήρυξαν (*Sofokles, Elektra 690*); **4. v vprašanjih izraža posledico**: torej ἤ ζῆ γάρ ἀνὴρ; ποιμὴν γάρ ἦσθα ti si bil torej pastir?; **5. v zvezi z drugimi členicami**: ἀλλὰ γάρ pa seveda, pa vendar; εἰ γάρ, αἰ γάρ, εἴθε γάρ = *lat.* utinam; καὶ γάρ (= *lat.* etenim) kajti tudi; καὶ γάρ οὖν zatorej tudi; γάρ τοι zares; οὐ γάρ; τί γάρ; kako neki?, οὐ γάρ ἀλλὰ seveda, pa vendar, pri vsem tem pa

γαργαλίζω ščegečem, ščegetam, žgečkam, mi-kam, vabim; *pass.* ščegeta me

γαργαλισμός, ὁ ščegetanje, žgečkanje

Γάργαρον, τό Gargar(on), južni vrh Ide z Zevsovimi svetiščem

Γαργαφία κρήνη, ἡ Gargafija, studenec v Bojotiji

γαρώω = γηρώω pojem, naznanjam

γαστήρ, ἡ [*Et.*: *nedvomno* iz *γρασ-τήρ s prvotnim pomenom 'požiralec', 'požeruh' (iz γράω 'glodam', 'žrem'); *prim. stind.* grastar- 'pomračevalec', *prvotno* 'požiralec'] [*gen.* γαστρός, *poet.* γαστέρος] **1. a)** trebuh, želodec, nadevan (svinjski) želodec; jed γαστρός ἐγκρατής; **b)** lakota, požrešnost, post πενθήσαι; **c)** *pren.* požrešnež *NT*; **2.** materino telo, ἐν γαστρὶ ἔχειν in συλλαμβάνειν spočeti *NT*

γᾶστρον, ἡ (γαστήρ) *ep.* bok (posode), trebušnata posoda, trebušast lonec

γαστριμαργία, ἡ požrešnost

γαστρί-μαργος 2 požrešen; *subst.* ὁ požrešnež

γαστρο-ειδής 2 (εἶδος) trebušen, trebušast

γαυλικός 3 (γαῦλος) ki spada k tovorni ladji, χρήματα tovorno blago, tovor

γαυλός, ὁ *ep. ion.* **1.** okrogla posoda, golida; **2.** vedro, korec, s katerim so zajemali vodo

γαῦλος, ὁ *ion.* trgovska (tovorna) ladja

γαυριάω (γαῦρος) hvalim se, ponosen sem na, baham se, ponašam se, (ἐπί) τι νι s čim

γαυρόομαι (γαῦρος) *pass. poet.* prevzeten sem, baham se, od veselja poskakujem (ἐπί) τι νι

γαῦρος 3 [*Et.*: *prim.* γαίω, γηθέω, γάννυμαι] vesel, ponosen

γδουπέω *ep.* = δουπέω

γέ, *dor.* γά [*Et.*: *prim. got.* mik = έμέ-γε, *gr.* -χι, *stind.* hi, ga, gha, *lit.* ne-gù, ne-gì *itd.*] *enklit. part.*; *poudarja besedo, ki stoji pred njo, in se dostikrat ne prevaja* **1.** omejuje: vsaj, vendar, sicer; **2.** *poudarja:* celo, prav, ravno; **3.** *zagotavlja:* zares, seveda, kajpada, gotovo; *stoji zlasti pri odločnem pritrjevanju; prim. lat.* quidem, certe: πάνυ γε, σφόδρα γε, ἔγω γε (= *lat.* quidem) jaz vsaj; ὅς γε ki namreč, ker pač (*lat.* quippe qui); ἕάν γε, εἴ γε če sploh, καί γε in sicer

γεγάμεν, γεγαώς, γέγονα *gl.* γίγνομαι

γέγηθε *gl.* γηθέω

γέγωνα [*Et.*: *gl.* γιγνώσκω] *ep.* [*pf. s praes. pomenom* 3. *sg.* γέγωνε, *impf.* γέγωνε, *pt.* γεγωνώς], *poleg tega γεγωνέω, γεγώνω, γεγωνίσκω* [*inf. ep.* γεγωνέμεν, *impf. ep.* γεγώνευν, ἔγεγώνει, *fut.* γεγωνήσω] oglašam se, kličem, govorim, pravim, oznanjam, ὅσσον γέγωνε βοήσας kakor daleč se sliši človeški glas, γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστν njen klic se je slišal po celem mestu

γεγώς *pt. pf. od* γίγνομαι

γέ-εννα, ἡ pekel *NT*

γεη-πόνος 2 = γεωπόνος

γείνομαι [*aor. med.* ἔγεινάμην, *cj. 2. sg. aor.* γείνεαι] **1.** *praes. in impf. ep. pass.*: rodim se, oί γεινόμενοι rojeni; **2.** *aor. ep. poet. ion.* rodil sem, ἡ γειναμένη mati, oί γεινάμενοι starši, roditelji

γεῖσον, τό *poet.* napušč, pristrešek, okrajek, venčni zid, venčni zidec, zidni venec, venec zidu

γεινιάσις, εως, ἡ sosodstvo, seseščina, *pl.* sosedje

γεινιᾶω (γείτων) sosed sem, mejaš sem, mejim s kom, mejim na koga τι νι

γειτονέω = γεινιᾶω

γείτων, ονος, ό, ἡ **1.** *adi.* soseden, sosednji; **2.** *subst.* sosed, soseda

Γέλα, ἡ [*gen.* Γέλας, *ion.* Γέλῃς] Gela, mesto na Siciliji; *preb.* Γελάως, ό Gelec

γελαίσας *ajol.* = γελώσης

Γέλας, ᾱ, ό Gelas, reka pri Geli

γελασεῖω [*desider. od* γελάω] hočem se smejati, rad bi se smejal

γελαστῆς, οῦ, ό (γελάω) *poet.* smejalec, zasmehovalec

γελαστός 3 smešen

γελάω [*Obl. ep.* γελώω *in* γελοιᾶω; *fut.* γελάσομαι, *aor.* ἐγέλασα, *pass. pf.* γεγέλασμαι, *aor.* ἐγέλασθην, *fut.* γελασθήσομαι; *ep. pt.* γελώοντες, γελώνοντες, γελοιώνοντες, *impf.* γελώων, *aor.* ἐγέλασσα.] **1.** *intr. a)* svetim se, žirim, bleščim se χθών; obraz mi žari od veselja (ἐπί) τι νι; **b)** smejem se, smehljam se, vesel sem, veselim se, radujem se; *aor.* zasmejal sem se, moral sem se smejati; **2.** *trans.* smejem se komu, rogam se, posmehujem se, zasmehujem koga τί, τι νᾶ

Γελέοντες, οί Geleonti, stara atiška fila

γελοιᾶω *ep.* = γελάω

γελοῖος 3, *ep.* γελοῖος (γέλως) smešen; šaljiv, dovtipen; *subst.* τὰ γελοῖα šale, burke

Γέλων, ωνος, ό Gelon, tiran v Sirakuzah

Γελωνοί, οί Geloni, skitsko poljedelsko pleme, ki je živel na stepskih območjih ob Tanaisu (zdaj Don), govorilo pa je hibriden jezik, mešanico grščine in skitščine; menda jih je iztrebil kralj Darej na svojem pohodu v Skitijo

γελώνοντες *gl.* γελάω

γέλως, ωτος, ό [*ep. dat.* γέλω] **1.** smeh, smejanje, krohot; ἐπί γέλωτι za šalo; γέλωτα ὀφλισκάνω zaslužim smeh; γέλωτα παρέχω vzbujam, povzročam, sprožam smeh; κατέχω γέλωτα vzdržujem se smeha, zatrem smeh; **2.** zasmeh, zasmehovanje, posmeh, roganje; εἰς γέλωτα τρέπω obračam kaj na smešno stran; γέλωτα τίθεμαί τι smešim kaj, smejem se komu; γέλως εἰμί, γίγνομαι zasmehujejo me; γέλως ἔσθ' ὡς smešno je, kako

γελωτοποιέω (γελωτοποιός) povzročam smeh, zbijam šale, uganjam burke

γελωτο-ποιός, ό šaljivec, burkež, pavliha

γεμίζω (γέμω) napolnjujem, natovarjam, otovorim, obtovorim s čim τινός, ἀπό *in* ἐκ τινος *NT*

γέμω [*Et.*: *iz ide. kor.* *gem- 'zgrabiti', 'stisniti'; *prim. lat.* gemō -čre 'vzdihujem', 'ječim', *sl.* žeti, ožeti, gomolj, gost] poln sem, otovorjen sem, obtovorjen sem, natovorjen sem, obložen sem, τινός s čim

γενεά, ἄς, ἡ, *ion.* **γενεή**, ῆς, ἡ (γίγνομαι) **1.** a) plemo, rod, pokolenje; *pos.* plemeniti rod, plemstvo; *pri živalih:* plemo, pasma; **b)** potomstvo, potomci; **c)** plemo, ljudstvo, narod; **d)** zarod, naraščaj, doba, človeški rod; **2.** rojstvo ἀπὸ γενεῆς, starost, rojstno mesto, domovina; gnezdo

γενεᾶλογέω, *ion.* **γενεηλογέω** izsledujem, sestavljam rodovnik; *pass.* izvajam, izpeljujem svoj rod od koga, izhajam, izviram iz rodu *NT*

γενεᾶλογία, ἡ rodovnik, rodopis *NT*

γενέθλη, ἡ *ep. poet.* **1.** rod, plemo; **2.** izvir, izvor, domovina ἀργύρου

γενέθλιος 2 ki spada k rojstvu, rojsten, roden; *subst.* τὰ γενέθλια godovanje, god; βλάσται seme, klica življenja ali rojstva

γένεθλον, τό *poet.* potomec, rod, plemo; τὰ θνητῶν γένεθλα človeški rod, naraščaj

γενειάς, ἄδος, ἡ (γένειον) *ep.* obrasla ali gola brada, podbradek, lice, čeljust

γενειάω, **γενειάσχω** [*fut. ion.* γενειήσω] dobim brado, imam brado, zraste mi brada, obradim se, postanem mož, dorastem

γένειον, τό [*Et.: gl.* γένυς] podbradek, čeljust, brada; griva

γένεο *ep.* = ἐγένου

γενέσια, τὰ genezije, slovesnost za mrtvimi, ki so jo obhajali vsako leto na dan smrti; *NT* obhajanje rojstnega dne, godovanje

γένεσις, εως, ἡ (γίγνομαι) nastanek, nastajanje, rojstvo, izvir, izvor, rod

γενετή, ἡ *ep.* rojstvo, porod; ἐκ γενετῆς od rojstva

γενέτης, *dor.* **γενέτᾱς**, ου, ὁ *poet.*, **γενέτωρ**, ορος, ὁ *ion. poet.* **1.** oče, praded; **2.** potomec, sin

γενηΐς, ἴδος, ἡ, *skrč.* γενῆδος [*Et.: sor.* z γένυς] *poet.* sekira

γέννημα, ατος, τό *NT* = γέννημα

γέννα, ἡ *poet.* rod, pokolenje

γεννάδας, ου, ὁ plemenit (*po rodu ali značaju*)

γενναῖος 3, *poet.* 2 (γέννα) **1.** o *osebah:* a) prirojen, plemenit, pravi; b) vrl, pošten, plemenitega značaja; *subst.* τὸ γενναῖον plemenitost srca, blagodušnost; o *živalih:* plemenite vrste, plemenite pasme, plemenski; **2.** o *stvareh:* pravi, resničen, izvrsten, plemenit; δύη iskrena, prava bolečina (bol)

γενναιότης, ητος, ἡ (prirojena) plemenitost

(srca), blagodušnost; o *zemlji:* rodovitnost, plodovitost

γεννάω (γέννα) **1.** rodim, zaplodim, obrodim, prinašam, donašam; *NT tudi o materi:* rodim; *subst. pt.* οἱ γεννήσαντες roditelji, starši; σῶμα μέγα γεννᾶν biti zelo velike rasti, biti (pravi) hrust; λόγους καλοῦς τινα oplodim z lepimi besedami; **2.** *pass.* rodim se, nastanem

γέννημα, ατος, τό **1.** kar je rojeno, dete, otrok, sad; *NT* γεννήματα ἐχιδνῶν gadja zalega; **2.** narava, značaj, čud; **3.** rojenje, rojevanje, ustvarjanje, izdelovanje, izdelek

γέννησις, εως, ἡ (γεννάω) rojenje, rojevanje, ustvarjanje, *NT* rojstvo

γεννητής, οῦ, ὁ (γεννάω) roditelj, oče, *pl.* starši; v Atenah so se imenovali οἱ γεννηταῖ μέσχανι, ki so skupaj tvorili en γένος

γεννητός 3 (γεννάω) rojen *NT*

γεννήτωρ, ορος, ὁ = γεννητής

γεννικός 3 = γενναῖος

γένος, ους, τό [γίγνομαι; *prim. lat.* genus]

I. abstr. rojstvo, rod, sorodstvo; *pos.* visok rod, plemenit rod, plemstvo, plemenito (visoko) pokolenje; ἐν γένει εἰμί τιμι sem v sorodu s kom, οἱ ἐν γένει sorodniki;

II. konkr. kar se je rodilo ali je nastalo **1.** dete, otrok, potomec; *pl.* potomstvo, potomci; **2.** družina, rodbina, rodovina; **3.** plemo, rod, sorodniki; domovina; prebivalstvo, ljudstvo, narod; γένει ὕστερος mlajši; **4.** vrsta, rod; *pri živalih:* plemo, pasma; naravni spol, število, stan; **5.** človeški rod, generacija, doba, vek

γέντο **1.** *ep.* 3. *sg. aor.* [*Et.: iz* *γέμ-το *iz kor.* *gem- 'zgrabiti', 'stisniti', *srir.* gemel 'spona', 'vez', *let.* gūmstu 'prijeti', 'zgrabiti'] prijel je, zgrabil je; **2.** = ἐγένετο *gl.* γίγνομαι

γένυς, υος, ἡ [*Et.: prim. lat.* gena 'lice', *nem.* 'Kinn', *got.* kinnus 'lice', *gr. tudi* γνάθος, γένειον] [*dat. pl. ep.* γένυσσι, *acc.* γένυας, γένυς] *ep. poet.* **1.** čeljust, lice, brada; **2.** ostrina sekire, sekira

γεραιός 3 (γέρων) [*comp.* γεραίτερος, *sup.* γεραίτατος] star, priletan; *subst.* ὁ starec, starček; οἱ γεραίτεροι starešine, poslanci

γεραιῶ (γεραρός) obdarujem s častnim darilom, odlikujem, nagradim, častim τινά

Γεραιστός, ὁ, ἡ Gerajst, rtič in mesto na južni Enboji

γέρανος, ἡ [Et.: iz ide. kor. *gerh₂- 'hripavo se oglašati'; prim. lat. grūs, sl. žerjav, stvnem. kranuh, nem. Kranich, ang. crane, lit. gėrvė, gėršė] žerjav

γεραός 3 poet. = γεραίος

γεραρός 3 (γεραίρω) ep. častitljiv, postaven, spoštovan, star

γέρας, αος, ως, τό (γέρων) [dat. γέραι, γέρα, neutr. pl. ion. γέραα, at. γέρα, gen. γεράων, γερῶν] **1.** (časno) darilo, odlikovanje, plača, nagrada; **2.** častna služba, dostojanstvo, prednost

Γεράστιος, ὁ gerastij, mesec spartanskega koledarja (marec–april)

Γέργις, ἴθος, ἡ Gergit(a), mesto v Troadi; *preb.*
Γεργίθες, οἱ Gergiti in **Γεργίθιοι**, οἱ Gergitiji

Γερήνιος, ὁ Gerenijec (Nestorjev pridevek po mesenijskem mestu Gerenija (ἡ Γεργνία))

Γερμάνιοι, οἱ Germanijci, ljudstvo v Perziji

γερονταγωγέω poet. vodim starčka

γερόντιον, τό [demin. od γέρων] starček, stavec

γερουσία, ἡ zbor, starešinstvo, geruzija, svet starcev, senat

γερούσιος 3 (γέρων) ki zadeva starce (starešine), ki pristoji starcem (starešinam), ki je dolžnost starcev (starešin); οἶνος gerontsko vino, starešinsko vino, ki so ga pili starešine pri kralju; ὄρκος prisega starešin

γέρρον, τό [Et.: iz *γέρρον; prim. kret. γάρσανα, ide. verjetno *gérso-m; od tod lat. gerra 'spletene šibe', 'spletene vitre'] pletenina **1.** spletena ograja; spletene sejemske kolibe; **2.** lahek (štirikoten) ščit, spleten iz šibja in prevlečen z usnjem

Γέρρος, ὁ Geros, reka in pokrajina v Sarmatiji

γερο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi lahek pleten ščit; pl. lahkooborožene čete s pletenimi ščiti

γέρων, οντος, ὁ [Et.: iz ide. baze *g'rh₂- 'starati', 'zoreti', prvotno 'drgniti', pass. 'postarano', 'zrelo', 'staro', 'oslabljeno'; verjetno gre za staro obl. pt., podobno kot stind. járant- 'stavec', 'star', dalje jīrná- 'obrabljen', 'star', 'trhel'; prim. gr. γῆρας, γηράσκω, γέρας, γραῦς, lat. grānum 'zrno', sl. zrel, zoreti, zrno, nem. Korn 'zrno', Kern 'jedro', ang. corn 'zrno'] **1.** star, prileten, siv; **2. subst. ὁ a)** stavec, starček; **b)** geront, član geruzije v Sparti; starešina

Γέται, οἱ Geti, trakijsko pleme, ki je živelo na ozemlju današnje Bolgarije

γεῦσις, εως, ἡ okušanje, pokušanje, okus

γεύω [Et.: iz *γεύσ-ω, *γεύσ-ομαι, to pa iz ide. kor. *g'eus- 'okušati', 'uživati v hrani'; prim. lat. gūstō 'okušam', 'pokušam', gūstus 'okus', stvnem. kostōn 'preizkusiti', nem. kosten 'poskusiti', 'okusiti', kiesēn, kŭren, got. kausjan 'okusiti', 'poskusiti'; iz got. je izpos. tudi sl. -kusiti (okusiti, okus, izkusiti itd.), košta] [Obl. fut. γεύσω, med. γεύσομαι, aor. ἐγευσάμην, pf. γέγευμαι] **1. act.** dam pokusiti, uživati τινά τινος; **2. med. a)** pokušam, okušam, uživam, jem τινός, trosim; **b)** preizkusim kaj, občutim, pretrpim kaj, zadene me kaj μόχθων; τινός τινι poskušam se s kom v čem, merim se s kom v čem

γεφῦρα, ἡ **1.** ep. nasip, jez (ob reki), ἡ ἐπὶ τῷ νάπει ozka cesta ob soteski; πολέμοιο ulice boja; prostor, ki pred bojem loči sovražni vojski = bojno polje; **2.** most, dvižni most, γέφυραν ζευγνύναι zgraditi most, γέφυρα ἐζευγμένη πλοίοις most na ladjah

γεφῦρόω gradim, delam nasip; postavljam, delam most; ποταμόν premostim reko, naredim most čez reko; zajezim (reko); κέλευθον naredim pot (z nasipom); ugliedim; τὸ καίόμενον premostim grmado

γεφῦρωσις, εως, ἡ premostitev, gradnja (postavitve) mostu

γεω-γράφος 2 ki popisuje zemljo, ki opisuje zemljo; subst. ὁ zemljepisec, geograf

γεώδης 2 (εἶδος) prstén, zemljén, zemljat

γεώ-λοφος, ὁ hrib, grič

γεωμετρέω (γῆ, μετρέω) merim zemljo, izmerim zemljo

γεω-μέτρης, ου, ὁ (γῆ, μετρέω) zemljemerec, geometer

γεωμετρία, ἡ zemljemerstvo, geometrija

γεωμετρικός 3 zemljemerski, geometričen; izvéden v geometriji, več geometrije; subst. ἡ γεωμετρικὴ sc. τέχνη geometrija, zemljemerstvo; ὁ γεωμετρικός geometer, zemljemerec, izvédenec za geometrijo, strokovnjak za geometrijo, veččak v geometriji

γεω-μόρος, ὁ, ἡ, dor. γᾶμόρος (μείρομαι) zemljiški posestnik, zemljak, kmetovalec, bogataš, ugleden, plemenit mož, plemič

γεω-πέδιον, τό, *ion.* = γή-πεδον zemljišče, imetje

γεω-πέιλης, ου, ό (πένομαι) *ion.* ki ima le malo zemljišča, posestnik revne zemlje

γεω-πόνος 2 ki obdeluje polje; μῦς poljska miš

γεωργέω (γεωργός) obdelujem zemljo γῆν, ukvarjam se s poljedelstvom τί

γεωργία, ή (γεωργός) poljedelstvo, kmetijstvo, kmetovanje, *pl.* orna zemlja

γεωργικός 3 **1.** poljedelski, ἀνὴρ kmet, orač, poljedelec; **2.** izvéden v poljedelstvu, večč poljedelstva

γεώργιον, τό orna zemlja, njiva *NT*

γεωργός 2 ki obdeluje zemljo; *subst.* ó γεωργός
a) poljedelec, kmet; **b)** vinogradnik, viničar

γεωρῦχέω *ion.* kopljem v zemlji, izpodkopavam zemljo, delam rov, delam podkop

γῆ, γῆς, ή, *skrč.* iz γέα, *dor.* γᾶ, *ep. poet.* γαῖα, *gen. pl.* γαῖων, *ion.* γεῶν **1.** **a)** zemlja, tla, dežela, pokrajina, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν (= *lat.* terrā marique) po kopnem in po morju, *Sofokles, Elektra 244* zemeljski prah; **b)** *personif.* Γῆ, ή Ge (= Gaja, Geja), boginja zemlje; κατὰ γῆς (ὕπὸ γαίας) pod zemljo, v podzemlju (*pa tudi:* na suhem); **c)** kreda λευκή; **2.** (obdelana) zemlja, polje, πατρὶς domovina

γη-γενής 2 (γίγνομαι) **1.** rojen iz zemlje (Γῆ); *subst.* sin zemlje, rojenec zemlje (*o Titanih in Gigantih*); *Spartii (Evrpid, Bakhe 264 in 996)*; **2.** deželan, domačin = αὐτόχθων

Γῆδειρα *ion.* = Γάδειρα

γήδιον, τό [*demin. od γῆ*] posestevce, posestvece, malo posestvo

γῆ-θεν *adv. poet.* iz zemlje, od zemlje, od temelja, tj. trdno v temelju, iz globine, iz globočine, v globino, v globočino, iz podzemlja, iz groba

γηθέω [*gl.* γαίω; *prim. lat.* gaudeō] [*aor. ep.* γήθησα, *pf.* γέγηθα (*s praes. pomenom*), *ep. plpf.* γεγῆθειν] *ep.* veselim se, radujem se τινί, τί, τάδε, φρένα, θυμῷ v srcu; ζῶν življenja; γεγηθώς vesel, radosten

γηθοσύνη, ή *ep.* radost, veselje; γηθοσύνη od veselja, od radosti

γηθόσυνος 3 (γηθέω) *ep.* radosten, vesel τινί; κῆρ v srcu

γή-ίνος 3 (γῆ) **1.** prstén, glinast, glinen; **2.** zemeljski

γή-λοφος, ό hrib, breg, grič

γῆμαι *gl.* γαμέω

γηοχέω *ion.* = γηουχέω sem posestnik

γηραιός 3 in 2 (γῆρας) star, priletan; *subst.* ó γηραιός starec, starček

γηραλέος 2 *poet.* = γηραιός

γηραῖναι *gl.* γηράσχω

γῆρας, αος, *skrč.* ως, τό [*dat.* γῆραι, γῆραι, *at.* γήρα, *NT* γῆρει] starost, siva (visoka, pozna) starost, ostarelost, priletnost

γηράσχω, γηράω [*fut.* γηράσομαι, γηράσω; *aor.* ἐγήρασα, ἐγήραν (*γηραῖναι, γηράς*), *pf.* γεγήρακα] postaram se, ostarim, postanem star, oslabim, obnemorem; dozorevam, βίον τοιοῦτον γηράω v takem življenju se staram

γηροβοσκέω *poet.* preživljam v starosti, redim na stara leta, oskrbujem na stara leta

γηρο-βοσκός 2 (βόσκω) *poet.* ki preživlja ostarele starše, ki streže ostarelim staršem, strežnik na stare dni, podpora starosti

γηροτροφέω = γηροβοσκέω

Γηρούνης, ου, ό Gerion, orjak s tremi telesi, vladar v Epiru

γῆρος, υος, ή *ep. poet.* glas, zvok, govor, jezik

γηρώω, *dor.* γαρώω *poet.* opevam, govorim, pravim, oznanjam; *med.* σύριγξ γηρούεται se razlega; μόσχος tele muka

γήτης, ου, ό (γῆ) kmet, poljedelec

Γίγας, αντος, ό Gigant, *nav. pl.* Giganti, ljudstvo velikanov, ki so jih olimpski bogovi premagali s Heraklovo pomočjo

γίγνομαι *dep. med.* [*Et.:* iz *ide.* *genh-, (*genē-, *gon-, *gno-); *prim. lat.* gignō, nātus (*iz* *gnātus), nāscor, *gr.* ἔε κασίγνητος, γνωτός, γνήσιος, γόνος] [*Obl. fut.* γενήσομαι, *aor.* ἐγενόμην, *pf.* ἐγόνα, γεγένημαι, *ep. aor.* 3. *sg.* γέντο, *iterat.* γενέσκετο, *pf.* 3. *pl.* γεγάσσι, *inf.* γεγάμεν, *pt.* γεγάως, γεγαῶτος, γεγαῦα, *plpf.* 3. *du.* γεγάτην; *poet. pf. pt.* γεγῶς, γεγῶσα, *gen.* γεγῶτος; *NT aor.* ἐγενήθην], *ion.* γίνομαι

I. postanem, nastanem 1. rodim se; ἐκ, παρά, ἀπό τινος; rodim se komu, izviram od (iz) koga; εἵκοσιν ἔτη γεγῶς star 20 let; *pf. pogosto s praes. pomenom* εὔ, καλῶς; sem plemenitega rodu; **2. o stvarih:** nastanem, sem, nastopim ἀνεμος, dogodim se, dogajam se, pripetim se, zgodim se, rastem, potekam, vršim se, μάχη, ἀγορή, πόλεμος; τὰ γιγνόμενα ἐν ἀγρῷ pridelek, donos, dobitek; *o dohodkih in denarju:* priha-

jam, dotekam, καρποὶ οἱ ἐκ τῶν ζώων γιγνώμενοι dohodki od živine; *subst.* τὸ γιγνώμενον dohodek, dobiček, izkupiček, zaslužek, prejemek, τὰ γεγενημένα, τὰ γιγνώμενα dogodki, preteklost, resnica; λέγω τὰ γιγνώμενα povem resnico; τὸ γενησόμενον uspeh; γίγνεται τινι (*z inf.* ὡς, ὅτι) mogoče je (komu kaj); *o casu:* pridem, minem, potečem, ἐν ταῖς γιγνομέναις ἡμέραις v dneih, ki so minevali, v naslednjih dneih; *o številu:* znesem, znašam, οἱ γενόμενοι δασμοὶ davki; ἀριθμὸς γεγονώς skupno število; πλείους ἐγίγνοντο tvorili so večino; ἐγένοντο οἱ σύμπαντες vseh skupaj je bilo;

II. pridem v (kako) stanje, sem, postanem kaj 1. *s subst. in adi.:* δηλοῖσι χάριμα; πάντα

spreminjam se v vse mogoče stvari; παντοῖος na vso moč si prizadevam; ἐγένοντο ἄνδρες ἀγαθοὶ izkazali so se kot vrlji moške; τὰ ἱερά οὐ γίγνεται žrtve so neugodne, εὖ γίγνεται se srečno izvršijo, so ugodne; τὴν ἡλικίην pridem v moško dobo; *pomni vlasti zveze s subst.* κλοπύς, κωλυτής, κτείνας γίγνομαι itd. = κλέπτω, κωλύω, κτείνω itd.; **2. z adv.:** εὖ (κακῶς) γίγνεται (ne) izide se mi kaj po volji, (ne) zgodi se mi kaj po volji, srečno (slabo) se mi izide kaj, srečno (slabo) se izteče zame, moj položaj se srečno (slabo) razvija, moj položaj je dober (slab), ἐγγύς pridem blizu, ἡ μάχη οὕτως ἐγένετο takšna je bila bitka, tak je bil potek bitke, ἄνω γίγνομαι pridem gor (ἐκεῖ tja, ὅπισθεν za hrbet, πέραν na ono stran); τριχᾶ ali τριχῆ γίγνομαι razdelim se na tri dele; δίχᾶ γίγνομαι razdelim se na dva dela, ločim se; **3. z odvisnimi skloni:** **a)** *gen.* νίκη γίγνεται τινος pripade komu; γίγνομαι τινος pridem pod koga, pridem pod oblast koga; ἐμαυτοῦ (ἐν ἐμαυτῷ) γίγνομαι pridem k sebi, pridem k zavesti, zavem se, ohrabrim se, pomirim se; τῶν δικαστῶν postanem sodnik, sem sodnik; ἐλπιδὸς μεγάλης trdno se nadejam, trdno upam; **b)** *z dat.* τινί pripade mi kaj v delež, τιμωρή μοι γίγνεται trpim kazeni; γίγνομαι τινι pridem komu v roke; **c)** *z acc.* ἐμὲ χρεῶ γίγνεται potrebujem kaj; **4. s predlogi:** ἀπὸ τινος pridem od (dela, ki sem ga končal), vnmem se, ἀπὸ δέιπνου pridem od obeda, poobedoval sem; διὰ τινος peljem skozi ὁδός, δι' ἔχθρας sprem se s kom, δι' ὀργῆς τινί razsrdim se nad kom; εἰς Λακεδαίμονα odidem v Lakedajmon; ἐν τινι pridem kam, sem med ljudmi, ἐν πολέμῳ sem v vojni, znajdem se v

vojni, nahajam se v vojni, ἐν ἐμαυτῷ *gl.* 3 a; ἐν ποιήσει ukvarjam se s čim, pečam se s čim, bavim se s čim, ἐν πείρᾳ družim se s kom, v stiku (stikih) sem s kom, občujem s kom, ἐξ ἀνθρώπων umrem, ἐξ ὀφθαλμῶν izginem izpred oči; ἐπὶ τοῦ ὄρους pridem na goro; ἐπὶ τινι pridem komu v pest, pridem pod oblast koga, postanem odvisen od koga (ἐπὶ βασιλεῦ); κατὰ τι pridem kam; μετὰ τινος prestopim h komu; παρὰ τι opiram, naslanjam se na kaj; περὶ τι ukvarjam se s čim, bavim se s čim, περὶ τινα pridem v bližino koga; πρὸς τινι lotim se česa, dospem kam; σύν τινι pridružim se komu; ὑπέρ τινος sem nad kom; ὑπὸ τινι pridem pod oblast koga

γινώσκω [*Et.:* iz *ide. baze* *g'noh₃ - 'znati', 'vedeti', 'spoznati'; *prim. lat.* nōscō, cōgnōscō, īgnōrō, gnārus, agnitus, *sl.* znati, znak, zname-nje, *got.* kunnan 'vedeti', 'znati', *stvnem.* kunnan 'vedeti', 'znati', knau 'spoznati', *nem.* kennen 'znati', 'poznati', Kunde 'védenje', 'znanost', *ang.* know 'vedeti', *lit.* žinoti 'znati', 'vedeti'] [*Obl. fut.* γνώσομαι, *aor.* ἔγνω (inf. γνῶναι, pt. γνούς), *pf.* ἔγνωκα, *pass. pf.* ἔγνωσμαι, *aor.* ἐγνώσθη, *fut.* γνωσθήσομαι, *adi. verb.* γνωστός; *ep. aor. cj.* γνώω, γνώομεν, γνώωσι, inf. γνόμεναι, *NT* 3. sg. *aor.* γνώϊ; *ion. praes.* γινώσκω] **1. a)** spoznam, ἐν τινι na čem, ἔκ τινος po čem; γυναῖκα *NT*; opazim, zapazim, ugledam, zagledam, uvidim, izkusim; *pogosto s pt.:* ἔγνωκα ἡπατημένη spoznala sem, da sem prevarana, γινώσκω ἄνθρωπος ὢν spoznam, da sem človek; **b)** *nav. pf.* poznam, znam, vem, razumem ὄριθας, priznam, Ἐλληνιστί znam grško *NT*; **2.** sodim, razsodim, odločim, določim, mislim, menim, sem mnenja ali prepričanja, οὐκ ὀρθῶς motim se, ἄλλα γινώσκω sem drugega mnenja, τάναντία γινώσκω sem nasprotnega (sovražnega) mišljenja (mnenja), οἱ ταυτὰ γινώσκοντες somišljeniki, αὐτοὶ γνόντες po lastnem sklepu; **3. pass.** poznajo me, poznan sem, ὡς δ' ἐγνώσθη τὸ πρᾶγμα ko so to razglasili, ἐγνωσμένος odločen, stanoviten (v svojem mnenju)

Γίγωνος, ἡ Gigon, mesto v Makedoniji

γίνομαι *gl.* γίγνομαι

γινώσκω *gl.* γινώσκω

γλάγος, ους, τό (γάλα) *ep.* mleko

γλακτο-φάγος 2 (γάλα, φαγεῖν) *ep.* ki se preživlja z mlekom, ki živi od mleka

Γλαύκη, ἡ Glavka, pristanišče pri Mikali
γλαυκιᾶω (γλαυκός) [*pt.* γλαυκίων] svetim se; *pt.* λέων iskrecih očī, z iskrecimi (se) očmi
γλαυκ-όμματος 2 (όμμα) bistrook, svetlook
γλαυκός 3 *ep. ion. poet.* svetel, lesketajoč se, bleščeč, sijajen, svetlook, θάλασσα temnomoder, sinji, zelenkast
Γλαῦκος, ὁ Glavk (Glavkos) **1.** Sizifov sin, Bellerofontov oče iz Korinta; **2.** njegov pravnik, Sarpedonov prijatelj; **3.** kipar z otoka Hios, ki je iznašel postopek, kako variti kovine; οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη = to ni nikakršna čarovnija = to je prav lahko
Γλαύκων, ωνος, ὁ Glavkon **1.** Harmidov oče; **2.** Platonov brat
γλαυκ-ῶπις, ἰδος, ἡ (γλαυκός, ὦψ) *ep. in poet.* bistrooka, svetlooka, jasnooka, žarnooka (Ate-nin pridevek)
γλαῦξ, *at.* γλαύξ, κός, ἡ sova
γλαφυρός 3 *ep. 1.* izdolben, votel, obokan, bokast, bočen, trebušnat; λιμήν obdan z visokimi stenami; **2.** gladek, uglajen, nežen, priročen
γλεῦκος, ους, τό (γλυκός) mošt, sladko vino *NT*
γλέφαρον, τό *dor.* = βλέφαρον
γλήνη, ἡ *ep. in poet. 1.* zenica, punčica (v očesu); **2.** vlačuga
γλήνος, ους, τό *ep.* dragocenost, dragotina, nakit
γλήχων, ωνος, ἡ polaj, drobna meta
Γλίσας, αντος, ἡ Glizant, mesto v Bojotiji
γλίσχρος 2 [*Et.*: iz *ide. kor.* *glejH- 'mazati (se)', 'lepiti (se)', 'biti lepljiv'; *prim. gr.* γλοιός, γλίχουμαι, *lat.* glūten -inis 'klej', *nem.* kleben 'lepiti', Kleister 'lepilo', *sl.* glen, glina] smolnat, klejnat, lepljiv, prilepljiv, žilav, trd, skop, varčen, siromašen, vztrajen; *adv.* γλίσχρως komaj, pičlo
γλίχομαι *dep. med.* držim se česa, zahtevam kaj, težim po čem, hrepenim po čem, prizadevam si τινός, περί τινος, ὡς z *ind. fut. inf.*
γλοιός, ὁ *ion.* nesnažna mokrota, nečisto olje, smola
Γλοῦς, οὔ, ὁ Glus, sin Egiptčana Tama, Kirov privrženeec
γλουτός, ὁ *ep.* zadnjica, sedalo
γλυκερός 3 (γλυκός) *ep.* sladek, prijeten
γλυκύ-θῦμος 2 *ep.* milosrčen, usmiljen
γλυκύ-μηλον, τό *ajol.* medicnik, medicnica (jabolko), medenosladko jabolko

γλυκύ-πικρος 2 *poet.* grenkosladek
γλυκός, γλυκεῖα, γλυκύ [*Et.*: iz *δλυκός; *prim. lat.* dulcis 'sladek'] [*comp. ep.* γλυκίων] sladek; prijeten, prijazen, ljubezniv, mil
γλυκύτης, ητος, ἡ sladkost, prijaznost
γλυφίς, ἰδος, ἡ *ep. ion.* zareza na puščici
γλύφω [*Obl. aor.* ἔγλυψα, *pf. pass.* γέγλυμμαι] rezljam, izrezujem; (iz)dolbem, (v)režem, vdolbem v kamen
γλῶσσα, *at.* γλῶττα, ης, ἡ [*Et.*: iz *ide.* *glǵh^o-, *glōg^h- 'trn, 'bodica' > *glǵh^o-ja, *glōg^h-ja s *prvotnim pomenom* 'konica jezika'; *prim. gr.* γλωχίς 'konica', γλῶχες 'rese pri klasju', *sl.* glog] **1.** jezik, usta, govor, izrek, narečje; ἀπό γλώσσης ustno; γλῶσσαν ἶέναι, νομίζειν jezik govoriti; **2. NT** dar govora; jeziku podoben plamen, goreči jeziki; ljudstvo, ki govori svoj jezik
γλωσσαλγία, ἡ (ἀλγέω) *poet.* blebetavost, zlobudravost
γλωσσό-κομον, τό možnja za denar, skrinjica za denar *NT*
γλωχίς, ἴνος, ἡ (γλῶσσα) *ep. poet.* konica **1.** konica igle; **2.** konica puščice
γναθμός, ὁ, γνάθος, ἡ (γένυς) *ep. poet. 1.* čeljust, lice, obraz; **2. meton.** ugriz, grizenje; **3.** ostrina
γναμπτός 3 *ep. 1.* upognjen, zakrivljen, slok; **2.** gibčen, upogljiv, mehek, voljan νόημα
γνάμπτω [*fut.* γνάμψω *itd.*] upogibam, upogibljam, krivim, zavijam
γνάπτω = κνάπτω
γναφεῖον, τό, γναφεύς, έως, ὁ (belilec *NT*) *gl.* κναφεῖον, κναφεύς
γνήσιος 3 (γίγνομαι) **1.** zakonski, pravi, pristen, enakoroden; *subst.* τὸ γνήσιον pristnost, resničnost *NT*; **2.** pošten, pravičen, blag *NT*; *adv.* γνησίως v resnici, pošteno *NT*
γνόφαλλον, τό *ajol.* volna, blazina
γνόφος, ὁ tema; *pl.* hudourni oblak, oblačica *NT*
γνύξ (γόνυ) *adv. ep.* z upognjenimi kolena, na kolena; γνύξ ἔριπε padel je na kolena
γνυφή, ἡ *poet.* votlina, jama, globel, jarek, so-teska
γνώ, γνῶμεναι *gl.* γιγνώσκω
γνώμα, ατος, τό (γνώαι) *ion. poet. 1.* znak, dokaz; **2.** znanje, mišljenje, mnenje

γνωματεύω (γνώμα) odmerjam, premerjam, presojam, spoznavam

γνώμη, ἡ (γῶναι) **1. a)** spoznavna zmožnost: um, razum, preudarek, mišljenje, duh, duša; γνώμαι δύσφοροι motne prikazni; ταῖς γνώμαις καὶ ταῖς σώμασιν duševno in telesno, na duši in na telesu; γνώμη κολάζω premišljeno, s preudarkom kaznujem; γνώμην ἱκανός razumen, preudaren; ἔχω γνώμην πρὸς τινα naklonjen sem komu, držim s kom, sem na strani koga; οὕτως τὴν γνώμην ἔχω τινί takega mišljenja sem nasproti komu; προσέχω τὴν γνώμην τινί naklonjen sem komu, obračam svojo pozornost na kaj, pazim na kaj; **b)** spoznanje, razumevanje, razsodnost, pamet; **2.** mnenje, sodba, misel, prepričanje, sklep, načrt, namen, želja, volja, pričakovanje, ἡ τείχεος γνώμη namen zida; ἐπιμπλημι izpolnjujem željo, izpolnjujem voljo; σὺν γνώμῃ τινός z dovoljenjem; ἄνευ γνώμης brez dovoljenja; παρὰ γνώμην proti volji, proti pričakovanju; γνώμην ἀποδείκνυσθαι, ἀποφαίνεσθαι izraziti svoje mnenje ali voljo; ἐν γνώμῃ γίγνομαι τινι drag sem komu, po volji sem komu; γνώμην ἔχω mislim; γνώμην ποιούμαι sklopam; γνώμης ἀμάρτημα napačen načrt; πάσῃ τῇ γνώμῃ z dobrim premislekom; γνώμη φρενῶν s premislekom, hoté; ἀπὸ γνώμης namenoma, nalašč, s premislekom; κοινῇ γνώμῃ po skupnem sklepu; ἀπὸ τοιαύδε γνώμης s tem namenom; ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης sam od sebe; μετὰ γνώμῃ soglasno; κατὰ γνώμην po volji, po sklepu; **3.** nasvet, svét, predlog, εἰσφέρω γνώμην podam (dam) predlog, γράφω γνώμην podam (dam) pisni predlog; γνώμην δίδωμι svetujem NT, predlagam; **4.** (modri) rek, izrek, pregovor

γνωμο-λογία, ἡ (γνώμη, λόγος) govorjenje v pregovorih

γνωμονικός 3 (γνώμων) ki zna soditi, ki zna presoditi, razsoden, preudaren

γνώμων, ονος, ὁ, ἡ (γῶναι) **1.** poznavalec, veščak, razsojevalec; nadzornik svetih oljk; **2. ion.** kazalec na sončni uri, sončna ura; merilo

γνωρίζω (γῶναι) [fut. γνωριῶ] **1.** spoznam, izvem, poznam, vem NT; sprijaznim se s kom, seznanim se s kom; **2.** razglašam, oznanjam, naznanjam, objavljam NT

γνωρίζω 2 in 3 (γῶναι) **1.** znan, poznan, očiten, sprijaznjen, ugleden, znamenit, odličen; *subst.* **a)** ὁ γνωρίζω znanec, prijatelj; **b)** οἱ γνωρίζω

odličniki, imenitniki, plemenitaši; **2.** spoznaven, spoznaten, umljiv

γνωρίζω, ατος, τό (γνωρίζω) znamenje, znak
γνωσιμαχέω (γῶσις, μάχομαι) spreminjam svoje (prvotno) mnenje, spreminjam svoj sklep, premislim se, premislim si; *z inf. in μή:* uvidim svojo zmoto, uvidim, da ni tako, priznam, da ni tako

γῶσις, εως, ἡ (γῶναι) **1.** spoznanje, spoznava, spoznavanje, mišljenje, znanje NT; razumevanje, umevanje, razsodnost, ἡ τοῦ οἰκείου γῶσις ἀπιστεῖται ni mogoče spoznati, ali je kdo prijatelj ali sovražnik; **2.** sodba, razsodba, znanje, poznavanje

γνωστήρ, ῆρος, ὁ, **γῶστής**, ου, ὁ (γῶναι) poznavalec, porok, priča; γῶστής εἰμί poznam NT

γνωστός 3 in 2 (γῶναι) **1.** znan; *subst.* ὁ znanec; **2. poet.** ki se lahko spozna, ki ga je mogoče spoznati, spoznaten, spoznaven, razumljiv; τὸ γνωστόν τοῦ θεοῦ kar je mogoče spoznati o Bogu, kar je spoznavnega o Bogu NT

γνωτός 3 in 2 *ep. in poet.* (γῶναι) **1.** poznan, znan, soroden; *subst.* sorodnik, brat, sestra; **2.** spoznaten, spoznaven, razumljiv

γοάω *in med.* [fut. γοήσομαι, *ep. praes.* γοώ, *inf.* γοήμεναι, *impf.* 3. *pl.* γόων, *iterat.* γοάσκειν, *aor.* γόον] javkam, jočem, žalujem, objokujem τινά; žalujem za kom z *dvojnimi acc.*, πολλά ὀδύματα γοᾶσθέ τι zelo žalujete za ...

Γοβρύης *gl.* Γωβρύας

γογγύζω mrmram, nejevoljen sem, godrnjam NT

γογγυσμός, ὁ (γογγύζω) godrnjanje, mrmranje NT

γογγυστής, οῦ, ὁ (γογγύζω) mrmrač, godrnjač NT

γοή, ἡ *ion. poet.* = γόος

γοήμεναι *gl.* γοάω

γόης, ητος, ὁ (γόος) čarovnik, slepar

γοητεία, ἡ (γοητεύω) čaranje, čarodejstvo, čarovnija, prevara, slepilo

γοητεύω (γόης) očaram, slepim, varam

γόμος, ὁ (γέμω) tovor, breme, (tovorno) blago

γομφίος, ὁ (γόμφος) kočnik (zob)

γόμεφος, ὁ [Et.: iz *g'ómb'o-s, to pa iz *ide. baze* *g'emb^h- 'gristi', 'šavsniti'; *prim. stind.* jámb-

ha- 'zob', *sl.* zob, *stvnem.* kamb 'glavnik', *nem.* Kamm 'glavnik'] zob, količek, klin, žebelj

γονεύς, έως, ό (γίγνομαι) roditelj, oče, ded, praded, prednik; *pl.* starši, predniki

γονή, ή (γίγνομαι) **1.** rojenje, rojevanje, roditev, rojstvo, rod, pleme, pokolenje, γονῆ πεφυκώς γερατέρα starejši; ό μηδέν ών γοναῖσιν nizkega rodu; **2.** dete, τέκνων δίπτυχος γονή dvojčka; družina, rodbina, potomec, potomci, mladič; **3.** seme, sad

γόνημος 3 (γονή) roden, rodilen, ploden, rodoviten, krepkega telesa

Γόννος, ή Gonos, mesto v Tesaliji

Γονόεσσα, ή Gonoesa, mesto v vzhodni Ahaji

γόνος, ό **1.** rod, rojstvo, pokolenje, pleme; **2.** potomec, sin, mladič

γόνου, τό [*Et.*: *gen.* γόνατος iz *γόνφ-ατος; *prim.* tudi *stind.* jánu, *gr.* γνύξ, *lat.* genu, *stvnem.* kniu, *nem.* Knie] [*gen.* γόνατος *itd.*, *ep. ion. poet.* γούνατος, *ep.* γουνός, γουνί, *pl.* γούνα.] **1.** koleno, γόνου κάμπτω pripognem koleno, usedom se, τά γόνατα naročje, θεών έν γούνασι κεῖται odvisno je od sklepa bogov; γούνατα λύω, γούνατα άπολύω ubijem; ές γόνου βάλλω πόλιν razrušim; γούνατα λύεται se šibijo; **2.** kolence (na bilki)

γонуπετέω (πίπτω) padem na kolena, poklekнем pred kom τινά, τινί *NT*

γόνον, γοόω *gl.* γοάω

γόςος, ό, *ep. poet.*, *ion.* γοή **1.** tarnanje, javkanje, tožba, jok, žalovanje za umrlim, žalostinka; **2.** *ion.* (γοή) zagovarjanje, zaklinjanje, zarotilo

Γοργίας, ου, ό Gorgias (Gorgija), sofist iz Leontinov na Siciliji; umrl je l. 375 pr. Kr.

γοργός 3 [*Et.*: iz *ide. kor.* *garg'-, *gorg'-, *grog'-; *prim. sl.* groza, grozen, groziti, ogrožati, *lit.* gražoti 'groziti'] strašen, strahovit, divji

γόργυρα, ή, *ion.* γοργύρη podzemna ječa

Γοργώ, όος, οϋς, ή, **Γοργών**, όνος, ή (γοργός) Gorgo, Gorgona, mitološka pošast; njen pogled je spremenil v kamen vsakogar, ki jo je samo pogledal; *adi.* **Γόργειος** 3 Gorgin, Gorgonin, gorgejski, gorgonski

γοργ-ώπις, ιδος, ή (γοργός, ώψ) *poet.* s strašnim pogledom, strašnogleda, strašno gledajoča, strahljiva (*o Ateni*)

Γόρδιον, τό Gordij, mesto v Frigiji

Γόρδιος, ό, *ion.* **Γορδίης**, έω, ό Gordij, ime frigijskih kraljev

Γόρτυν, ύνος, ή Gortin (tudi Gortis in Gortina), mesto na Kreti

γοϋν, *ion.* γών [*Et.*: iz γέ οϋν] *členica, pogosto le okreplj.* γέ **1.** vsaj, gotovo, vsekakor, na primer, tedaj; **2.** torej, potemtakem; **3.** kajpada, seveda, zares (*v odgovorih*)

γουνάζομαι, γουνόομαι *ep. dep. med.* (γόνου) [*samo praes. in impf.*] kleče prosim, ponižno prosim (tako, da se oklenem kolen tistega, ki ga prosim) τινά τινος; τοκήων pri starših, πολλά prisrčno; z *inf. fut.* milo prosim z obljuho

γουνός, ό (γόνου) **1.** *ep.* ovinec, klanec, breg, hrib, hribovito polje; γουνός άλλως vinograd; **2.** *ion.* rt, višina

γράφιον, τό starka, babica

γραῖα, ή [*Et.*: iz *γραῖφα < *γρᾶφ-ια; *prim.* tudi γέρων] *ep. poet.* **1.** *adi.* stara, izkušena; **2.** *subst.* ή starka, starica, stara žena

Γραῖα, ή Graja, staro mesto v Bojotiji

γράμμα, ατος, τό (γράφω) **1.** črka, pismenka; **2.** beseda, spis, listina, knjiga, napis, pismo, *NT* Sveto pismo; slika, zakon, listki; **3.** *pl.* branje in pisanje, začetni nauki, književnost, gramatika

γραμματεῖον, τό (γραμματεύω) **1.** pisalna tabla; **2.** listina, zadolžnica, računska knjiga; *pos.* ληξιαρχικόν popis (seznam) vseh atenskih državljanov

γραμματεύς, έως, ό (γράμμα) **1.** pisar, državni tajnik; **2.** *NT* pismouk

γραμματεύω pisar sem ali tajnik sem, τινί pri kom, koga

γραμματική, ή **1.** abeceda; **2.** gramatika, slovnica

γραμματικός 3 (γράμμα) ki zna brati in pisati, pismen, opismenjen

γραμματιστής, οϋ, ό **1.** *ion.* pisar, tajnik; **2.** gramatist, opismenjevalec, učitelj začetnih naukov

γραμματο-κύφων, ωνος, ό (κύπτω) ki vedno tiči (sedi) v pisarni, pisarniški molj

γραμματο-φόρος 2 (φέρω) ki prinaša pisma, ki dostavlja pisma

γραμματο-φυλάκιον, τό mestni arhiv

γραμμή, ή (γράφω) črta, oris, poteza

Γρανικός, *ion.* Γρήνικος, ό Granik, reka v Miziji

Γραὸς στῆθος, τό Starkine prsi, hrib pri Tebah

γραπτός 3 [*adi. verb. od* γράφω] pisan, popisan
NT

γραπτύς, ύς, ή (γράφω) *ep.* praska, brazgotina

γραῦς, γράβς, ή [*acc.* γραῦν, *pl.* γράβες, γραῶν, γραυσί, γραῦς; *ion.* γρήυς, γρηῦς, γρηῦς] starka, starkica, stara žena, babica

γραφεῖον, τό (γράφω) pisalce

γραφεύς, έως, ό slikar, pisar, tajnik

γραφή, ή **1.** (γράφω) **a)** črtanje, risanje, slikanje, slika, slikarija, slikarstvo; *κατά γραφήν* v profilu, iz profila, od strani; **b)** pisanje, spis, list, pismo, listina, napis; *NT* Sveto pismo; **2.** (γράφομαι) (pisna) obtožba, obtožnica (v javnih pravadah, na javnih sodnih procesih), γραφήν γράφομαι, διώκω τινά tožim koga, τινός zaradi česa; γραφήν φεύγω (za)tožen sem, τινός zaradi česa (= δίκη v zasebnih pravadah, na zasebnih sodnih procesih)

γραφικός 3 ki spada k slikanju ali pisanju, υπόθεσις snov za opis; ή γραφική *sc.* τέχνη slikarstvo

γραφίς, ίδος, ή pisalo, pisalce

γράφω [*Et.: iz ide. baze *gerb¹- 'praskati', 'vrezovati'; prim. stvnem.* kerban 'rezati', 'vrezovati', *nem.* kerben 'rezati', 'vrezovati', *sl.* žreb, žrebati] [*Obl. fut.* γράψω, γράψομαι, *aor.* έγραψα, *pf.* γέγραφα, *pass. pf.* γέγραμμαι, *aor.* έγράφη, *fut.* γραφήσομαι, γεγράψομαι]

I. act. 1. včrtam, vrežem, vdolbem; **2.** slikam, rišem; **3.** vrežem v vosek ali kamen; **4.** pišem, τινά komu *NT*, napišem, opišem koga, pisno javim; **5. a)** νόμον predlagam zakon; **b)** τινά τινα predlagam koga za kaj; *pass.* imenujejo me za, veljam za; γνώμην vstavim (vložim, podam) pisni predlog, predlagam, τὰ γραφέντα predlogi; ό γράφων predlagatelj, γράφω τινά τινων štejem koga med kako vrsto ljudi; ού Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι ne bom vpisan kot Kreontov varovanec;

II. med. 1. zapišem si kaj, dam si kaj napisati ali naslikati, τινί τι naročam, velevam; **2.** γραφήν vložim tožbo proti komu, zatožim koga, obtožim koga; *subst. pt.* ό γραφάμενος tožnik, tožitelj, τὰ γεγραμμένα obtožba

γραῶδης 2 (εἶδος) babji, babiški *NT*

γρηγορέω bedim, čujem, živim *NT*

Γρήνικος, ό *gl.* Γρανικός

γρηῦς, γρηῦς = γραῦς

γρῆπεύς, έως, ό ribič

Γρῦνειον, τό, **Γρύνεια**, τά Grinej (Grinejon), Grineja, mesto v Ajolidi

γρυῦπός 3 zakrivljen, ukrivljen; krivonos

γρυπότης, ητος, ή krivina nosu, ukrivljenost nosu

γρούψ, γρυπός, ό [*Et.: iz* γρυπός 'zakrivljen', 'ukrivljen'; *svoje ime je dobil po kreppljih*] krilati lev, orlolev (mitološka ptica s štirimi nogami)

γύαια, τά *poet.* krmne vrvi (vrvi, ki vežejo ladijsko krmo s kopnom)

γύαλον, τό [*Et.: morda iz ide. debla *g(u)uel-, *g(u)ul¹- ali iz ide. baze *geuH- 'obokati', 'ukriviti', 'bočiti se', 'kriviti se'; prim. gr.* γύης, γυῖον, γαυλός, γυρός, γύψ, γωλεός, *lat.* vola 'roka', 'prgišče', 'pest', 'vboklina roke' (*iz *gu-el-ā ali *gu-ol-ā*), *sl.* žulj] **1. ep.** izbočenost, θώρηκος izbočen oklep (dve izbočeni plošči, ki sta tvorili oklep); **2. poet.** dolina, votlina, globel

Γυγάδας, ό Gigadas (= Gigesovo zlato), zaklad lidijskega kralja Giges

Γῦγαίη, ή Gigaja **1.** λίμνη jezero pri Sardah; **2.** žensko ime

γύης, ου, ό (γύα) trata, njiva, polje

Γύθειον, τό Gitej (Gitejon), primorsko mesto v Lakoniji

γυιο-βόρος 2 (βιβρώσκω) *ep.* ki razjeda ude μελεδῶναι

γυιο-κόρος 2 ki krasi (ki lepša, ki zaljša) ude, μελεδῶν gizdavost, nališpanost, lišpavost

γυῖον, τό *ep.* ud, člen, sklep; *pl.* udje, udi, roke in noge

γυιῶ (γυιός hrom) ohromim, oslabim koga, kaj

γυμνάζω (γυμνός) **1. act.** naredim, da kdo telovadi neoblečen; urim, vadim, vežbam σῶμα, utrjujem, krepim τινά, περί τι v čem, τινί s čim; **2. med. a)** neoblečen telovadam, vadim se, urim se, vežbam se περί τι, έν τινι v čem, τήν τέχνην v umetnosti, γυμνάζομαι τι urim se v čem; **b)** navadam se česa, privadam se čemu

γυμνάς, άδος, ό, ή *poet.* vajen, izurjen, ἵππος ποδι γυμνάς urnih nog, gibčnih nog

γυμνασία, ή (γυμνάζω) vaja

γυμνασί-αρχος, ό gimnaziarih, voditelj in nadzornik gimnastičnih vaj

γυμνάσιον, τό (γυμνάζω) **1.** vadenje, urjenje, vežbanje, vaja, telovadba; **2.** gimnazij, vadišče, vežbališče, borišče, telovadnica

γυμναστέον [*adi. verb. od γυμνάζω*] treba je vaditi

γυμναστής, οὔ, ὁ (γυμνάζω) gimnast, učitelj telovadbe, učitelj borjenja (borbe)

γυμναστικός 3 (γυμνάζω) ki spada k telovadbi, gimnastičen, izurjen, izveden v telovadbi; *subst.* ὁ γυμναστικός telovadni učitelj; ἡ γυμναστική gimnastika, telovadba

γυμνής, ἤτος, ὁ, **γυμνήτης**, ου, ὁ (γυμνός) lahkooboroženec (pračarji, lokostrelci in peltasti)

γυμνητεία, ἡ (γυμνής) lahkooborožena pehota

γυμνητεύω gol sem, lahko oblečen sem *NT*

γυμνητικός 3 lahkooboroženec, namenjen lahkooborožencu; ὄπλα lahkooboroženčevorožje (tj. sulica, lok, prača in lahek okrogel ščit)

γυμνικός 3 (γυμνός) gimnastičen, gimničen, telovaden; ἀγών tekma v telovadbi, javna telovadba, gimnastična tekma

γυμνο-παιδία, αἶ (γυμνός, παῖς) gimnopajdije, praznik, ki so ga v Sparti vsako leto obhajali na čast junakom, padlim pri Tireji

γυμνός 3 [*Et.: iz ide. *nōgʷo-*, *nogʷo- 'nag', 'gol'; *prim. stind. nagná-*, *lat. nūdus* (iz *nou(e)-dos), *sl. nag, stvnem. nackut, nem. nackt, lit. núogas, let. nuōgs, ang. naked*] **1. a)** razgaljen, gol, neoblečen, nag; **b)** gol, potegnjen iz tula τόξον, δίσκος; **2. a)** lahko oblečen, v spodnji obleki, slabo oblečen; **b)** lahkooborožen, neoborožen, brez orožja, nezavarovan; τὰ γυμνά nezavarovana, tj. desna stran ali desno krilo; **c)** oropan česa, brez česa ὄπλων

Γυμνο-σοφισταί, οἱ gimnosofisti, goli indijski modreci

γυμνότης, ητος, ἡ (γυμνός) nagota, nagost, golota, golost, siromašnost *NT*

γυμνῶ (γυμνός) **1.** *act.* razgalim, razkrivam, odkrivam, slačim, razorožim, oropam; **2.** *pass.* razgalim se, odkrijem se, razkrijem se, slačim se, razgaljen sem; sem brez orožja ali nezavarovan; ξίφος γυμνωθέν gol, iz nožnice potegnjen meč

γύμνωσις, εως, ἡ **1.** odkritje, razgaljenje; **2.** nagota, golota, nezavarovana stran

γυναικάριον, τό [*demin. od γυνή*] ženica

γυναικεῖος 3 in 2, *ion. γυναικῆιος* (γυνή) ženski, ženskam primeren, ženskam lasten;

ženskin, δόλος ženska zvijsača, θεά boginja žena (pri Rimljanih dobra (Dobra) boginja, *lat. bona* (Bona) dea); *subst. ἡ γυναικῆρη* žensko stanovanje, ženski prostori

γυναικισμός, ὁ žensko vedenje, ženska slabost, γυναικισμός ἐν δεισιδαιμονίᾳ ženske vraže, babjeverstvo

γυναικό-μίμος 2 (μιμέομαι) ki posnema ženske

γυναικό-μορφος 2 (μορφή) v ženski postavi, v ženski podobi

γυναικώδης 2 (εἶδος) ženski, babji

γυναικών, ὄνος, ὁ, **γυναικωνῆτις**, ἰδος, ἡ **1.** ženska soba, žensko stanovanje; **2.** žene, harem

γυναι-μανής 2 (μαίνομαι) *ep.* babjak, babjek, ženskar

γύναιον, τό ženica; vlačuga

γύναιος 3 (γυνή) *ep.* ženski, δῶρα ženska darila, darovi, ki se dajejo ženskam

Γύνδης, ου, ὁ Gindes, pritok Tigrisa

γυνή, γυναικός, ἡ [*Et.: iz ide. *gʷenh₂* (*gen. *gʷnah₂s*); *prim. av. gonā, stind. jáni-*, *sl. žena, got. qinō, stvnem. quene, ang. queen*] [*voc. γύναι*] ženska; nevesta, žena, soproga, gospodarica, gospodinja; *pl.* dekle; *pregn.* slabotna, umrljiva ženska

Γυραί πέτρα, αἶ, **Γυραίη πέτρα**, ἡ *ep.* Girajske skale (Girajska skala) na jugu Evboje

γῦρός 3 *ep.* zaokrožen, obel, okrogel, izbočen

Γυρτώνη, ἡ Girtona, mesto v Tesaliji; *preb. Γυρτώνιοι*, οἱ Girtonci, Girtonijci

γύψ, γῦπος, ὁ [*ep. dat. pl. γύπεσσι*] jastreb

γύψος, ἡ mavec, gips, kreda, sadra

γυψῶ *ion.* namažem z mavcem, s kredo, posadrim, pokredam

Γωβρύας, ου, α, ὁ, *ion. Γωβρύης, Γοβρύης* Gobrias **1.** Artakserksov vojskovodja; **2.** Mardonijev oče; **3.** Asirijec, ki se je podvrgel Kiru starejšemu

γῶν *ion.* = γῶν

γωνία, ἡ, *ion. γωνίη* **1.** kot, ogel; **2.** ogelna mera, oglomer, kotnik; **3.** *NT* ogelni kamen, ogelnik

γωνιώδης 2 (εἶδος) oglat, na ogle

γωρῦτός, ὁ *ep.* shramba za loke, tok

Δ, δ

Δ, δ (δέλτα) delta, četrta črka grškega alfabeta, kot številka δ' = 4, δ = 4000

δ' = δέ

δα- [iz διά = ζα-] *predpona* = zelo, prav

δᾶ *defect. deblo, od katerega so se ohranile naslednje obl.*: **1. δέδαε** *redupl. aor.* naučil je, τινά τι koga kaj; *inf. δεδάσθαι ali δεδαέσθαι* dati se poučiti, izpraševati τινά; **2. fut. δάησομαι, aor. ἐδάην, cj. δαείω, δαώμεν, inf. δάημεναι** naučim se, spoznam, izvem; **3. pf. δεδάηκα** naučil sem se, poznam, razumem, *pt. δεδαηκώς, δεδαώς, δεδαημένος* poučen v čem, vešč česa, izkušen v čem τί

δαδ-οὔχος, ὁ (δάς, ἔχω) baklonosec, svečenik, ki je ob elevzinskih misterijih držal plamenico

δαείω, δαήμεναι, δαῆναι *gl. δᾶ*

δαήμων 2, ονος (δέδαε) vešč, izvéden, izkušen, τινός, ἔν τινι v čem

δᾶήρ, ἔρος, ὁ [*Et.*: iz *δαιρήρ, *ide.* *dāiūr; *prim. stind.* devár, *sl.* devêr = možev brat, *lat.* lēvir, laevir] *ep.* možev brat, svak

δάησομαι *gl. δᾶ*

δάηται *gl. δαίω*

δαί *at. obl. za δή; uporabljata se v vprašanjih*: τί δαί kaj pa?, zakaj pa?, πῶς δαί kako pa?

δαί *gl. δαίς*

δαιδάλεος 3 (δαίδαλον) *ep.* umeten, umetno izdelan, umetniški, ličen, okrašen

δαιδάλλω (δαίδαλον) umetno izdelujem, obdelujem, krasim, lepšam

δαίδαλον, τό [*Et.*: iz *kor.* *del-, *dēl- 'obsekati', 'obdelati'; *prim. stind.* dár-dar(i)ti 'razklati', dālayati 'cepi', *lat.* dolō 'obdelam', 'obsekam'] *ep.* umetno delo, umotvor, okras, okrasek, umetna vezena

Δαι-δαλος, ὁ Dajdal (Dedal), slavni grški kipar, Ikarov oče, graditelj labirinta; *adi.* Δαι-

δάλειος 2 Dajdalov (Dedalov), dajdalski (dedalski), dajdalejski (dedalejski)

δαίζω [*fut.* δαίξω, *aor.* ἐδάιξα, *pf. pass. pt.* δεδαυμένος, *pt. aor. pass.* δαίχθεις] *ep. poet.*

1. režem, razrežem, sekam, razsekam, delim, razdelim, prebadam, prebodem, razdiram, razdrem, trgam, raztrgam, ubijam, ubijem, morim, umorim; κόμην mršim, razmršim, kuštram, razkuštram; μύχην, ἦτορ δεδαυμένος smrtno ranjen; **2.** δαίζόμενος κατά θυμόν διχθάδια neodločen, omahljiv, φρεσὶν ἔχων δεδαυμένον ἦτορ noseč v prsih od skrbi ranjeno srce; ἐδαίξετο θυμός srce je razburjeno, vznemirjeno

δαί-κτάμενος 3 (δαίς, κτείνω) *ep.* v boju ubit ali umorjen

δαιμονάω (δαίμων) besen sem, obseden sem, muči me prazen strah

δαιμονίζομαι *NT* = δαιμονάω

δαιμόνιον, τό **1.** božansko bitje, božanstvo, bog, καινά δαιμόνια novi, krivi bogovi; **2.** nižje božanstvo, demon, duh varuh; *pri Sokratu*: dajmonij (dajmon), neki notranji božji glas, ki ga je svaril pred vsem grešnim in škodljivim; **3.** *NT* hudobni duh, hudič; **4.** božji ukrep, usoda

δαιμόνιος 2 in 3 (δαίμων) vse, kar kaže delovanje višje moči **1. a)** od boga poslan, božanski, božji; *subst.* τὰ δαιμόνια božje reči, božja volja, usoda, božanske skrivnosti, naravni zakoni; **b)** nesrečen; **2.** nadnaraven, nenavaden, neobičajen, izreden, čudovit, čuden; *uporablja se v prijaznem in neprijaznem nagovoru* ὃ δαιμόνιε predragi, čudak, nesrečnež, nesrečnik, neumnež, zaslepljenec, brezbožnež; *adv.* δαιμονίως, *sup.* δαιμονιώτατα pod vidnim delovanjem božanstva

δαιμονιώδης 2 (εἶδος) vražji, hudičev *NT*

δαίμων, ονος, ὁ, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *b^hag- 'deliti', 'podeliti', 'razdeljevati'; *prvotni pomen* 'ki

deli', 'ki prisojaj'; *prim.* δαίωμαι 'podeljujem', *stperz.* бага- 'bog', *av.* бага- 'delež', 'žreb', bhájati 'podeli', 'deležen je', 'sprejme', *sl.* bog] **1.** božansko bitje, božanstvo, bog, boginja; **2.** božanstvo nižje vrste **a)** duh zaščitnik, demon, genij; **b)** duh umrlih; **c)** NT zli duh, hudič; **3.** božja volja, človeška usoda **a)** sreča; **b)** nesreča, poguba, smrt; πρὸς δαίμονα proti božji volji, κατὰ δαίμονα slučajno, po božji volji, σὺν δαίμονι z božjo pomočjo

δαίνυμι *ep. poet. ion.* [*fut.* δαίσω, *aor.* ἔδαισα; *med. praes. cj. 2. sg.* δαινύη, *opt. 3. sg.* δαινύτο, *3. pl.* δαινύατο, *impf.* δαίνω' = ἔδαινω; *fut.* δαίσομαι, *aor.* ἔδαισάμην] **1. act.** delim, razdelim, podelim, dam komu njegov delež, τινά pogostim koga, τινί s čim, γάμον pripravim (priredim) koga svatovski obed, τάφον pripravim pogrebni obed; **2. med.** dam si podeliti, dodeliti, dam se pogostiti, obedujem, gostim se, udeležim se svatovskega ali pogrebnega obeda, imam pogrebščino, imam sedmino, 'pogrebujem', jem, požrem (*o Hadu*), grizem, mučim (*o bolečini*)

δαίωμαι *ep. ion. poet.* [*Et.:* iz *ide. kor.* *dā(i)- > *dā-, *dāi- (*dāi-), *dī- 'deliti'; *prim.* gr. δατέομαι, δῆμος (*dor.* δᾶμος), δαίς, δαίτη, δαιτρός, δαίνυμι; *stvnem.* zít, (iz *dī-t), *nem.* Zeit, *ang. time*] [*Obl. fut.* δάσομαι, *aor.* ἔδαισάμην (*ep. tudi* σσ), *pf. 3. sg. pass.* δέδασται, *3. pl.* δεδαίαται] **1. med. a)** podelim, razdelim zase τινί τι; τρεῖς μοίρας τι razdelim kaj na tri dele; **b)** trgam, raztrgam, mesarim, razmesarim; **2. pass.** razdeljen sem, δίχθα na dva dela; δαίεται μοι ἦτορ srce mi poka

δαίος **3.** *ep. δήιος* (δαίω) **1. ep. poet.** žgoč, plamteč, švigajoč, poguben, strašen, sovražen; *subst.* ó sovražnik, nasprotnik, neprijatelj; **2. poet.** nesrečen, beden

δαίς, δαιτός, ἡ (δαίωμαι) **1.** delež, obed, gostija, pojedina, daritev s pogostitvijo; **2.** jed, hrana

δαίς, ἴδος, ἡ (δαίω) **1.** bakla, borovina, plamenica; **2.** metež, boj, bitka (*ep. samo dat. ἐν δαί*)

δαίτη, ἡ *ep.* pojedina; *adv.* δαίτηθεν z gostije, od pojedine

δαιτρέω (δαιτρός) *ep.* razdelim, razrežem (meso)

δαιτρόν, τό (δαίωμαι) *ep.* odmerjen kos, delež, porcija

δαιτρός, ó (δαίωμαι) *ep.* ki reže meso, delilec, rezalec, rezač, razrezovalec

δαιτροσύνη, ἡ rezanje mesa, razrezovanje mesa (pri obedu)

δαιτυμών, όνος, ó (δαιτύς) *ep.* gost

δαιτύς, ύος, ἡ *ep.* obed, pojedina, gostija

δαί-φρων, ονος, ó, ἡ *ep. 1.* (δαίς, φρήν) hraber, pogumen, bojevit; **2.** (δαῖναι, φρήν) razumen, preudaren, vešč, izvéden, spreten

δαίω [*Et.:* iz *dāf-ιω, kar je po metatezi prešlo v *δαίφ-ω; *prim. tudi* stir. dōim 'žgati', 'zažigati'] [*Obl. cj. aor.* δάηται, *pt. aor. pass.* δαισθείς, *pf.* δέδηα, *plpf. ep.* δεδήειν] *ep. poet. 1. act.* zažigam, prižigam, palim; χύραν požigam, pustošim z ognjem; **2. med. = pass.** (*s pf. act.*) gorim, plamtim, plapolam, οἰμωγή nastal je krik, krik se je razlegal, πόλεμος vnela se je vojna, ὅσσα δεδήει raznesel se je glas, razširila se je vest, razširila se je govoričica, razvedelo se je

δακέ-θύμος **2** (δάκνω) *poet.* ki grize srce, ki razjeda srce, ki žali srce

δάκνω [*Obl. fut.* δήξομαι, *aor.* ἔδακον, *pf.* δέδηχα, *pass. pf.* δέδηγμα, *aor.* ἐδήχθην] **1.** grizem, bodem, ujedam, στόμα grizem ustnice, skrivam bol; **2.** žalim, razžalim, mučim, ranim, dražim, τὸ δάκνον bolečina; *pass.* δάκνομαι žalosten sem, peče me kaj, grize me kaj ἐπί τινι; *pt.* δηχθείς užaljen, razsrjen

δάκος, ους, τό (δάκνω) *poet.* ugriz; vsaka zver, ki grize, ἄφθογγα δάκη θηρῶν neme zveri

δάκρυ, υος, τό [*dat. pl.* δάκρυσι], δάκρυον, τό [*Et.:* iz *ide.* *draku- (*drakru- (?)), *dakr(o)-; *lat.* lacrima, *stlat.* lacruma, dacruma, *arm.* artawsr, *got.* tagr, *stvnem.* zakar, trahan, *nem.* Zähre, Träne] solza

δάκρυμα, ατος, τό *poet.* solza, povod za solze, δάκρυμα πέμπω pošiljam žalost

δακρυόεις **3** (δάκρυον) *ep. poet. 1.* poln solz, solzen, jokajoč, prežalosten, δακρυόεν γελάσασα smehlja se s solzami v očeh; **2.** ki povzroča ali prinaša solze πόλεμος

δάκρυον = δάκρυ

δακρυ-πλώω *ep.* plavam v solzah, utapljam se v solzah, ves sem objokan

δακρυροέω *poet.* topim se v solzah, točim, prelivam solze

δακρυχέων **3** *ep.* solze prelivajoč, jokajoč

δακρύω [*fut.* δακρῶσω *itd.*] **1.** solzim se, jočem (se), prelivam, točim solze, plakam; *aor.* zajokal sem, zaplakal sem, solze so se mi udrle, solze so se mi ulile; *pf. pass.* objokan sem, plavam v solzah, utapljam se v solzah, ὅσσε δεδάκρυνται οἶσι so se zasolzile, οἶσι so zasolzele; **2.** objokujem τινά, τί

δακτυλήθρα, ἡ (δάκτυλος, λανθάνω) rokavica
δακτύλιος, ὁ (δάκτυλος) prstan, pečatni prstan
δάκτυλος, ὁ **1.** prst, ἐπί δακτύλων συμβάλλεσθαι na prste sešteti ali izračunati; **2.** prst na nogi; **3.** širina prsta kot mera; δάκτυλος ἀμέρα malo časa; **4.** stopica, daktil —υυ

δαλέομαι *dor.* = δηλέομαι

Δᾶλιος, ὁ *dor.* = Δήλιος deloški, delijski, delski

δᾶλος, ὁ *ep.* živ ogorek, plamenica, bakla

δαμάζω, *ep.* δαμνάω, *ep. poet.* δάμνημι, δάμναμαι [*Et.*: iz *ide.* *d̥m̥na-, *d̥m̥h₂-; *prim. stind.* damitár- 'krotilec', dāmáyati 'kroti', *lat.* domō 'krotim', domitor 'krotilec', *got.* ga-tamjan 'krotiti', 'brzdati', *stvnem.* zemmen 'krotiti', 'brzdati', *nem.* zähmen 'krotiti', 'brzdati', *stir.* damnaim 'vezati', 'krotiti', *ang.* tame 'krotiti', 'krotek', 'ukročen'; *prim. tudi gr.* δμητός, ἀδάματος, δμῶς, *ajol.* δάμναμι] [*Obl.* **2.** *sg. med.* δαμνᾶ, *impf.* **3.** *sg. ep.* δάμνα, *fut.* δαμάσω, δαμάω, **3.** *sg. ep.* δαμᾶ in δαμάα, **3.** *pl. ep.* δαμῶσιν, *aor.* ἐδάμασσα, ἐδάμασα; *med.* **3.** *sg. cj.* δαμάσσεται; *pf. pass.* δέδμημαι; *plpf.* **3.** *pl.* δεδμηάτο; *aor. pass.* ἐδαμάσθη, ἐδμήθη in ἐδάμην; **3.** *pl.* δάμεν, *cj.* δαμήω, δαμείω, *inf.* δαμῆναι, δαμήμεναι] krotim **1. act. a)** krotim, ustrahujem, udomačim, vpregam v jarem; **b)** omožim (deklico s kom τινί); **c)** obvladam, uženem, premagam, podjarmim, ubijem, slabim, oslabim, ugonobim, πληγῆσιν bičam, κισσός objemam, oklepam; **2. pass. a)** ukrotijo me, podležem (ὑπό) τινι, ὑπό, ἔκ τινος premaga me kdo, pokoravam se; *pf.* podložen sem, pokoren sem, služim; **b)** dam se preprostiti, vdam se prošnjam; **c)** oslabim; **3. med.** = *act.* οἶνω φρένας omamim srce z vinom

δαμάλη, ἡ, δάμαλις, εως, ἡ (δαμάζω) telica, tele *NT*

δαμαλή-βοτος **2** (βόσκω) *poet.* na katerem se pasejo krave, na katerem se pasejo teleta

δαμάλης, ὁ (δαμάζω) ki kroti; *subst.* ὁ **1.** krotilec, zmagovalec; **2.** junec, mlad bik

δαμαλίζω *poet.* = δαμάζω

δάμαρ, ατος, ἡ [*Et.*: verjetno *sor.* z *gr.* δόμος 'hiša', 'dom', *kar je izšlo iz ide.* *domu-, *domo- 'hiša', 'dom', *to pa iz ide. kor.* *dem- 'graditi'; δάμ-αρ *torej pomeni* 'tisti, ki upravlja hišo (dom)'; *sor.* δέσποινα, δεσπότης, *lat.* dominus, domus] *ep. poet.* žena, soproga, ljubica; παντελής popolna žena (tj. žena, ki ima otroke)

Δᾶμάρπτος, Δημάρατος, ὁ Damarat (Demarat), spartanski kralj

Δαμασκός, ἡ Damask, glavno mesto Sirije

Δαμάττηρ *ion.* = Δημήτηρ

δαμείω, δάμεν, δαμήμεναι *gl.* δαμάζω

Δαμίη, ἡ Damija, božanstvo v Epidavru

δαμνάω, δάμνημι *gl.* δαμάζω

δᾶμο-δόκος **2 dor. = δημοδόκος (δῆμος, δέχομαι) gostoljuben, ἄγρορος obljuden, naseljen**

δᾶμος *dor.* = δῆμος

δαμοσία, ἡ *sc.* σκηνή kraljevi šotor

δᾶμόσιος *dor.* = δημόσιος

Δᾶμων, ωνος, ὁ Damon, atenski sofist in glasbenik, Periklov učitelj

Δάνα, ἡ, τά Dana, mesto v Kapadokiji

Δανάη, ἡ Danaa (tudi Danaja), Akrizijeva hči, Perzejeva mati

Δαναός, ὁ Danaos, Belosov sin, Egiptov brat, ustanovitelj Argosa; *od tod* **1.** Δαναοί, οἱ = Δαναῖται, οἱ Danajci, Danaidi = Argivci, Heleni, Grki; **2.** Δαναῖδες, αἱ Danaide, petdeset Danajevih hčera

δανείζω (δάνος obresti) **1. act.** dajem denar na posodo, posojam τί τινι; **2. med.** jemljem na posodo, izposojam si, ἐπί τινι na kaj, εἰς τι za kaj

δάνειον, τό, δάνεισμα, ατος, τό (δανείζω) posojilo, zakup, δάνεισμα ποιῶμαι = δανείζομαι

δανεισμός, ὁ (δανείζω) zakup, posojilo, jemanje prevelikih obresti, oderuštvo

δαν(ε)ιστής, οὔ, ὁ (δανείζω) upnik, oderuh; τὸ περὶ δανειστάς obveznosti do upnikov

δανίζω = δανείζω

δᾶνός **3 ep.** gorljiv, posušen, suh; ξύλα drva

δάος, ους, τό (δαίω) *ep.* ogorek, bakla, plamenica

δαπανάω [*fut.* δαπανήσω *itd.*], *pf.* δεδαπάνημαι,

3. *pl. praes. ion.* δαπανέονται] **1.** *act.* tratim, potratim, trošim, potrošim, zapravim, zapravljam, izdam, porabim, razsipam, razsipljem, εις, πρὸς τι za kaj; πόλιν izpraznim, izmolzem; **2.** *med.* trošim, potrošim, porabim iz svojega τι εις τι zapravim

δαπάνη, ἡ, **δαπάνημα**, ατος, τό [*Et.*: iz *ide. kor.* *dap-, *dǝp-; *prim. gr.* δάπτω, δαψιλής, *lat.* daps, dapis 'obed', 'pojedina', damnum 'stroški', 'izguba' (iz *dap-no-m)] **1.** stroški, izdatki, radodarnost, razsipnost; **2.** denarna sredstva, davek

δαπανηρός 3, **δάπανος** 2 (δαπάνη) **1.** zapravljiv, razsipen, potrošen ἐλπίς; **2.** drag, predrag, potraten πόλεμος; *adv.* δαπανηρῶς z visokimi stroški, z velikimi izdatki, ob velikih stroških, ob visokih izdatkih

δάπεδον, τό tla, pod, tlak, zemlja, ravnina, dvorišče, veža

δάπις, ιδος, ἡ preproga, odeja

δάπτω *ep. poet.* **1.** trgam, raztrgam, mrcvarim, razmrcvarim, mesarim, razmesarim ἔλαφον, Ἔκτορα, χροά; **2.** žalim, grizem, δάπτει τό μὴ ἔνδικον krivična beseda boli

Δαρδανίη, ἡ Dardanija, pokrajina blizu Troade; *preb.* Δαρδάνιοι, οἱ, Dardanijski in Δάρδανοι, οἱ, Dardani; *fem.* Δαρδανίς, ἰδος, ἡ Dardanijka, Dardanka

Δάρδανος, ἡ Dardan, mesto ob Helespontu; *preb.* Δαρδανεύς, ἑως, ὁ Dardanec, Dardanejec

Δάρδᾶνος, ὁ Dardan, sin Zeusa in Elektre, ustanovitelj Dardanije (**Δαρδανίη**, ἡ mesto v Mali Aziji), praded Trojancev; *adi.* Δαρδάνιος 3 Dardanov, dardanski, dardanijski; *subst. preb.* Δαρδανίωνες, οἱ Dardanioni = οἱ Δαρδάνιοι Dardanijski; *patron.* Δαρδανίδης, ὁ Dardanid = Dardanov sin oz. potomec = Priam ali Ilos

δαρδάπτω raztrgam, razrušim, požrem, zapravim

Δάρδᾶς, ατος, ὁ Dardat (tudi Dardas), reka v Siriji

δᾶρεικός, ὁ darejk, perzijski zlatnik

Δαρεῖος, ὁ Darej **a)** perzijski kralj, Histaspov sin (512–485 pr. Kr.); **b)** perzijski kralj, Darej II. Ohos (424–405 pr. Kr.)

δαρθάνω [*Et.*: iz *ide. kor.* *dreh₁- 'spati'; *prim.*

lat. dormiō 'spim', *sl.* dremam] [*Obl. aor.* ἔδαρθον, *ep.* ἔδραθον, *pf.* δεδάρθηκα] *ep.* spim, zaspim

δᾶρός 3 *dor.* = δηρός

δᾶξ, δᾶδός, ἡ [*Et.*: *gl.* δαίξ, δαίω] treska, bakla, plamenica

δάσασθαι, **δασάσκετο** *gl.* δαίωμα

δάσκιος 2 (σκιά) *ep. poet.* (zelo) senčnat, senčen, gost

Δασκύλειον, τό Daskilej (Daskilejon), mesto v Bitiniji

δάσμευσις, εως, ἡ (δασμεύω) delitev, razdelitev, razdeljevanje

δασμολογέω (δασμο-λόγος) pobiram davek, izterjujem davek

δασμός, ὁ (δατέομαι) **1.** delitev, razdelitev, razdajanje; **2.** oddaja, davek, dajatev, ἀποδιδόναι, ἀποφέρειν, ἀποπέμπειν plačevati; *pren.* τίνω δασμόν dajem, nudim korist

δασμοφορέω *poet.* plačujem davke

δασμοφόρος 2 (φέρω) davku podvržen, davku zavezan, podložen, τινί in τινός

δάσομαι, **δάσασθαι** *gl.* δαίωμα

δασπλήτης, ιδος, ἡ *ep.* strahovita, strašna, sovražna, neprijateljska Ἐρινύς

δασύ-μαλλος 2 *ep.* porasel z gosto volno, pokrit z gostim runom

δασύς, δασεῖα, δασύ [*Et.*: domnevno iz *δατύς; *prim. lat.* dēnsus (iz *dens-os ali *dys-os ali *densos ali *dḡ-tos)] **1.** gost, gosto zarasel, gosto porasel, gosto zaseden; **2.** kosmat, kocinast, βουῆς goveje usnje; **3.** gostolisten, gost, košat, bujen, gozdnat

δασύ-στερνος 2 (στέρνον) *poet.* kosmatih prsi, kosmatopr

δατέομαι *dep. med.* [samo *praes. in impf.*] **1.** delim, razdelim, razrežem; μένος Ἄρηος δατέονται so enako pogumni, borijo se z enako hrabrostjo; χθόνα razhodim, razteptam; ἐπισσώτρους s kolesi zdrobim, raztrgam; **2.** dodelim (si) kaj, prejmem, uživam

Δᾶτις, ιδος, ὁ Datis (tudi Datid), poveljnik Perzijcev pri Maratonu

Δάτον, τό Daton, mesto v Trakiji

Δαυλίζ, ἰδος, ἡ Davlida, mesto v Fokidi; *od tod* Δαυλιάς, ἄδος, ἡ Davlijka (= Filomela); *adi.* Δαύλιος 3 davlijski; *od tod a)* *preb.*

Δαύλιοι, οἱ Davlijci, prebivalci Davlide, **h)**
Δαυλία, ἡ Davlija, območje Davlide

Δάφναι, Πηλούσιαι, αἱ Peluzijske Dafne, mesto v spodnjem Egiptu

δάφνη, ἡ lovor, lovorika

δαφνη-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki nosi ali rodi lovor (lovorike), zasajen (pokrit) z lovorjem (lovorikami)

δα-φοιν(ε)ός 2 *ep.* zelo krvav, okrvavljen, s krvjo oškropljen; krvavordeč, rdečerumen

δαψιλής 2 (δαπάνη) **1.** radodaren, zapravljiv, razsipen; **2.** o *stvareh*: obilen, bogat

-δε *enklit. sufiks* [*Et.*: *prim. av.* -da, *sl.* do, *stvnem.* zuo, *nem.* zu; *lat.* inde] **1. a)** *pri imenskih obl. z acc. na vprašanje kam*: ἄλαδε v morje, οἴκονδε domov, εἰς ἄλαδε v morje, ἀγορῆνδε k posvetovanju, na posvet, na agoro; **b)** οἴκαδε domov, Ἀθῆναςδε v Atene; **2.** *pri kazalnem zaimku*: ὄδε, τοιόσδε, τοσόσδε, τοῖσδεσσι

δέ [*Et.*: *morda z vokalno redukcijo iz δή ali pa sor. z lat. de, sl. do, nem. zu, gr. še δή, ὄ-δε, -δε*] *členica, ki stoji nav. na drugem, pogosto tudi na tretjem mestu* **1. a)** *izraža nasprotje*: pa, ali, toda; μὲν ... δέ sicer (pač) ... toda (ampak), z ene strani ... z druge, deloma ... deloma; οἱ μὲν ... οἱ δέ eni ... drugi; *dostikrat se μὲν ne prevaja; b)* *ampak; c)* *v vprašanjih za τί, τίς, τίπτε (in) vendar; 2.* *izraža prehod k novemu stavku ali veže posamezne stavke in, nadalje, torej; pogosto se ne prevaja; 3.* *veže vzročne stavke*: kajti, namreč ἀλλ' ἐμέθεν ξύνες ὄκα, Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι; **4.** *v poreku, zlasti za pogojnim, časovnim in primerjalnim prorekom*: tako, vendar, potem, marveč; **5.** *za parentezami in daljšimi medstavki, če se začetek stavka ponavlja*: torej, kakor rečeno, Platon, Protagoras 313 a ὁ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος ἡγεῖ, τὴν ψυχὴν, ... περὶ δὲ τοῦτου; **6.** *v zvezi z drugimi členicami*: καὶ ... δέ pa tudi, razen tega; οὐδέ ... δέ tudi ne; δὲ καὶ pa tudi (celo); δέ τε, δέ ... τε in tudi, pa tudi; δ' αὖ a zopet, nasproti; δέ γε nasproti; δὲ δὴ a, pa vendar; δ' οὖν vsekakor, εἰ δέ če pa, razen če

δέατο *ep. defect. preteklik* zdelo se je, da

δέγμενος *gl. δέχομαι*

δεδάασθαι, δέδαε, δεδάηκα, δεδαώς *gl. δά*

δεδαίαται, δέδασται *gl. δαίομαι in δατέομαι*

δεδαῖγμένος *gl. δαῖζω*

δεδέαται = δέδενται *gl. δέω¹*

δέδεγμαι *gl. δέχομαι, δείκνυμι*

δέδηα, δεδήει *gl. δαίω*

δέδηγμαι, δέδηχα *gl. δάκνω*

δέδια *gl. δειδω*

δεδίσκομαι *gl. δειδίσκομαι*

δεδίττομαι, ep. δειδίσσομαι *dep. med. [fut. ep. δειδίζομαι, aor. inf. δειδίξασθαι, pt. δεδιζάμενος]* **1. trans.** plašim, preplašim, strašim, prestrašim, odganjam, odpodim, τινὰ ἀπό τινος; **2. intr.** bojim se, plašim se, prestrašim se

δεδμήατο, δέδμημαι *gl. δαμάζω*

δεδμημένος, δέδμητο *gl. δέμω*

δέδοικα *gl. δειδω*

δεδοκημένος 3 [*pt. pf. med. od δοκάω*] *priča-*kujoč, prežeč, buden

δέδορκα *gl. δέρκομαι*

δέδουπα *gl. δουπέω*

δεδραγμένος *gl. δράσσομαι*

δέδρομα *gl. τρέχω*

δέελος 3 [*Et.*: *morda iz *δέιμελος < *δέυσελος; gl. δῆλος*] *ep. viden*

δέησις, εως, ἡ (δέω⁴) *prošnja, molitev*

δεῖ¹ *gl. δέω²*

δεῖ² impers. [δέη, δέου, δεῖν, δέον, *impf.* ἔδει, *fut.* δεήσει, *aor.* ἐδέησε, *ion. impf.* ἔδεεν] **1.** *treba je, potrebno je, mora se, sme se; z nikalnico ne sme se, ni potrebno, οὐδὲν δέον (medtem) ko, ker, čeprav ni (bilo) potrebno, τὸ δέον, τὰ δέοντα kar je potrebno, nujno, primerno, pravilno, dolžnost; εἰς τὸ δέον καθίσταμαι spravim v tir; δέον ἐστὶ NT = δεῖ; 2.* *δεῖ τινος manjka kaj (česa), primanjkuje česa, potrebno je, πολλοῦ, ὀλίγου δεῖ veliko (malo) manjka, da, ..., δεῖ μοί τινος potrebujem kaj; εἰδῶς ἡμᾶς δέον vem, da moramo; εἰς τὸ δέον po potrebi, ob pravem času; οὐδὲν δέον brez potrebe; adv. δέοντως kakor je treba, kakor je prav*

δεῖγμα, ατος, τό (δείκνυμι) **1.** košček za vzorec, kos za prikaz, obrazec, vzorec, dokaz, primer; **2.** prodajalna, bazar

δειγματίζω *postavljam na ogled, postavljam za (kot) zgled, postavljam v svarilo (opozorilo), sramotim NT*

δειδέκτο, δειδέχεται, δειδέχατο *gl.* δείκνυμαι

δειδήμων 2, ονος (δείδω) *ep.* boječ, plašen, bojzljiv

δείδια *gl.* δείδω

δειδίσκομαι, δεδίσκομαι *dep. med. ep.* pozdravljam, δέπαϊ nazdravljam, napivam

δειδίσσομαι *gl.* δεδίττομαι

δειδοικα *ep.* = δέδοικα

δείδω [*Et.: iz kor. *d̥uei- > *d̥fei-* 'bati se', *lat.* d̄irus, *gr.* *tudi* δειλός, δεινός, δέος] [*Obl. fut.* δείσομαι, *aor.* ἔδεισα, *pf.* *s praes. pomenom* δέδοικα, δέδια, 1. *pl.* δέδιμεν, δεδίχαμεν, 2. *pl.* δέδιτε, *cj.* δεδίη, δεδίωσι, *pt.* δεδιώς, *plpf.* ἐδέδισαν; *ep. aor.* ἔδδισα, *pf.* δειδοικα, δειδία, *imp.* δείδιθι, *inf.* δειδίμεν, *plpf.* 3. *sg.* δείδιε, 3. *pl.* δείδισαν] **1.** *intr.* bojim se, strah me je, groza me je (koga, česa); plašim se, v skrbeh sem, περί τινι, περί, ὑπέρ τινος za koga, kaj; **2.** *trans.* bojim se, strah me je koga, spoštujem τινά, τί, θεούς; *z inf.* pomišljam se, obotavljam se; τὸ δεδιός strah

δειελιάω (δείελος) *ep.* malicam, jem malico, večerjam

δειελινός 3 večeren; *adv.* τὸ δειελινόν proti večeru, zvečer

δείελος 2 *ep.* večeren, popoldanski; ἡμαρ popoldne; *subst.* ὁ δείελος večer

δεικανάομαι *med.* (δείκνυμι) *ep.* [*samo* 3. *pl. impf.* δεικανώνω] pozdravljam

δεικηλον, τό (δείκνυμι) *ion.* predstava, opis, podoba

δείκνυμαι [*pf.* 3. *pl.* δειδέχεται, *plpf.* δειδέχατο, 3. *sg.* δειδέκτο] *dep. med. ep.* pozdravljam; nazdravljam, napivam κυπέλλοις

δείκνυμι, δεικνύω [*Et.: iz kor. *deik-, *dik-* 'kazati'; *prim. lat.* dīcō (*iz star.* deicō), *index* 'kazalec', *indicō* 'pokažem', 'naznanim', *iūdex* 'sodnik' (*iz *iūs-dic-s*), *stind.* dišāti 'kazati', 'pokazati', *stvnem.* zeigōn, *nem.* zeigen, *got.* gateihan 'pokazati', 'oznaniti', 'naznaniti', *gr.* δίκη] [*Obl. fut.* δείξω, *aor.* ἔδειξα, *pf.* δέδειχα, *pass. pf.* δέδεγμαι, *aor.* ἐδείχθην, *fut.* δειχθήσομαι, *adi. verb.* δεικτέον; *med.* δείξομαι, ἐδειξάμην; *ion.* δέξω, ἔδεξα, δέδεγμαι, ἐδέχθην] **1.** kažem τινί τι, εἶς τινα na koga, spravljam na dan, ustvarjam, naredim (delam) koga za kaj τινά τι; Ἄρη dam povod za

vojno; **2.** dokazujem, razlagam, poučujem, naznanjam, povem τὸν κτανόντα, *s ὅτι*, ὡς, εἶ; *s pt.* ἔδειξαν τῇ ἀνδρείᾳ περιγεγόμενοι dokazali so, da so močnejši, δέδεικται dokazano je, popolnoma jasno je; **3. med.** kažem (*Iliada* 23, 701)

δείλαιος 3 = δειλός beden, nesrečen, pomilovanja vreden

δείλετο *ep.* = δύσετο

δείλη, ἡ (δείελος) popoldan (popoldne), večer, δείλη πρωία zgodaj popoldne (od 14. do 16. ure), δείλη ὄψια pozno popoldne, zvečer (od 16. do 18. ure)

δειλία, ἡ (δειλός) bojzljivost, strahopetnost, očitek bojzljivosti

δειλιάω bojim se, boječ sem *NT*

δειλινός *gl.* δειελινός

δειλός 3 (δείδω) **1.** plašljiv, plašen, strahopeten, strašljiv, bojzljiv; **2.** malovreden, slab, sramoten κέρδη; **3.** beden, nesrečen, ubožen

δεῖμα, ατος, τό (δείδω) **1.** strah, bojazen, groza; **2.** strašilo, strah, pošast

δειμαίνω (δεῖμα) [*samo praes. in impf.*] bojim se, v strahu sem, v skrbeh sem, τί, τινά pred kom, περί, ἀμφί τινι, ὑπέρ τινος za koga

δείματο *gl.* δέμω

δειματόω (δεῖμα) *ion.* spravljam v strah, prestrašim

Δεῖμος, ὁ *ep.* Dejmos = Strah, Aresov spremljevalec in služabnik

δεῖν [*inf. od* δέω] = *pt.* δέον čeprav, ker, v kolikor je potrebno

δεῖνα, ὁ, ἡ, τό [*gen.* δεῖνος, *dat.* δεῖνι, *acc.* δεῖνα, *pl.* δεῖνες, δεινων, δεῖνας] neki, nekdo; τὸ δεῖνα ah, da; še nekaj, še to

δεινολογέομαι *dep. med.* (λέγω) *ion.* silno se pritožujem ὅτι

δεινό-πους, ποδος, ὁ, ἡ *poet.* strašnih korakov, strašno korakajoč

δεινός 3 ki se ga je treba bati **1. a)** častitljiv, vzvišen, spoštovan; **b)** strašen, grozen, grozovit, gnusen, nagnusen, nevaren, δεινόν ἐστιν prehudo je, preveč je; τὸ δεινόν strah, groza, nezgoda, nesreča, nevarnost, sila; δεινὸν γίγνεται, μὴ nevarnost grozi, nevarnost preti, obstaja nevarnost, bati se je, da ...; οὐ δεινόν ἐστι, μὴ ni se bati, da ...; οὐδὲν δεινοὶ ἔσονται, μὴ βοηθέωσιν ni se treba bati, da

ne bi pomagali; δεινὸν ποιουμαί τι zamerim, jezim se, čudim se; δεινὸν ἡγοῦμαι τι imam za nesrečo, štejem za nesrečo; δεινόν τι πάσχω trpim kaj strašnega; **2.** izreden, čudovit **a)** silen, mogočen, izvrsten, δεινόν τι κάλλος čudovita lepota; δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα sama sebi si daleč prekosil; **b)** spreten, vešč, sposoben z *inf.*, χρῆσθαι, δεινός λέγειν spreten govornik, δεινός τι v čem; **c)** nezaslišan, strahovit; *adv.* δεινῶς strašno, zelo, izredno, δεινῶς φέρω (= *lat.* aegre fero), težko prenašam, δεινῶς ἔχω v groznih razmerah sem, nahajam se v groznem položaju

δεινότης, ητος, ή **1.** strahovitost, strašnost, strogost, neusmiljenost; **2.** spretnost, sposobnost, zmožnost, talent, zvitost (v političnih spletkah); **3.** zgovornost

δεινώω (δεινός) pretiravam, povečujem ἐπὶ τὸ μεῖζον

δείνωσις, εως, ή pretiravanje

δειν-ώψ, ὄψος, ό, ή *poet.* ki ima strašen pogled, s strašnim pogledom, strašnega pogleda, strašnogled (*o Erinijah*)

δείους *gl.* δέος

δειπνέω [*fut.* δειπνήσω *itd.*] obedujem, jem; τὸ ἄριστον uživam zajtrk kot glavni obed

δείπνηστος, ό *ep.* čas obeda

δειπνίζω [*pt. aor. ep.* δειπνίσσας] (δεῖπνον) gostim, pogostim, hranim, nahranim τινά

δεῖπνον, τό [δαπάνη; *prim. lat.* daps] **1.** *ep.* glavni obed (*pri Homerju nav. opoldne, pri Atencih proti večeru = lat. cena*), kosilo, večerja; **2.** gostija, pojedina, jed, hrana; krma

δειπνοποιέομαι *med.* dam si pripraviti obed, obedujem, jem

δειράς, ἄδος, ή, **δεράς** *poet.* gorski greben, gorski hrbet, pečina, sleme, vrh

δειρή, ή, *at.* δέρη, *dor.* δέρα vrat, grlo, tilnik **δειροτομέω** (τέμνω) *ep.* odrežem vrat, obglavljam

δείρω *ion.* = δέρω

δαισιναιμονία, ή **1.** božji strah, bogaboječnost, pobožnost; **2.** praznoverje, vraža

δαισι-δαίμων **2.** ονος (δείδω) **1.** bogaboječ, pobožen; **2.** praznoveren, vraževeren, vražen; zelo veren *NT*

δέκα, οί, αί, τά *indecl.* [*Et.*: iz *dékḗ, *ide.* *dek'h; *prim. stind.* dašát, *gr.* δέκατος

(iz *dékḗptos), *lat.* decem, decimus (iz *dekḗmos), *sl.* deset, *got.* taihunda, *stvnem.* zehan, *nem.* zehn] deset, οί δέκα decemviri; οί δέκα ἄφ' ἡβης ki so služili deset let vojaščine (od 20. leta naprej)

δεκαδαρχία, ή, **δεκαρχία**, ή dekadarhija, dekarhija, deseterovladje, oblast deseterice, vlada desetih mož, ki so jih Spartanci nastavili v zavezniških in osvojenih mestih

δεκάδ-αρχος, ό, **δεκ-άρχης**, ό dekadarh, dekarh, desetnik, poveljnik dekade (δεκάς) = *lat.* decurio

δεκαδεύς, έως, ό (δεκάς) pripadnik iste desetke (deseterice, dekade)

δεκα-δύο, οί, αί, τά = δώδεκα dvanajst

δεκα-επτά, οί, αί, τά sedemnajst

δεκα-ετής **2** (ἔτος) desetleten

δεκαετία, ή doba desetih let, desetletje

δεκάζω (δέχομαι) podkupujem

δεκάκις *adv.* desetkrat

δεκά-μηνος **2** (μήν) desetmesečen, ή αίρεσις ήν δεκάμηνος je potekala (se je izvršila, je bila opravljena) v desetem mesecu po ...

δεκα-πέντε petnajst

δεκά-πηχυς **2** *ion.* deset vatlov (laktov) dolg, deset vatlov (laktov) visok

δεκα-πλάσιος **3** deseteren, desetkraten

δεκά-πλεθρος **2** deset pletrov dolg

δεκάρχης, ό, **δεκαρχία**, ή *gl.* δεκάδαρχος, δεκαδαρχία

δεκάς, ἄδος, ή (δέκα) desetka, desetica, desetina, desetek; *splošno*: dekada, desetnija, oddelek vojakov (*pri Arijanu* tudi 16 mož)

δεκασμός, ό (δεκάζω) podkupovanje

δεκα-στάτηρος **3** ki mesečno prejema po deset staterov (*o vojakah*)

δεκαταῖος **3** (δέκατος) ki sodi k desetemu dnevu, desetega dne; desetdneven

δεκα-τέσσαρες, δεκατέσσαρα štirinajst

δεκατευτήριον, τό (δεκατεύω) dekatevterij, prostor, kjer se sprejema carina ali mitnina, carinarna, mitnica

δεκατεύω **1.** pobiram desetino, izterjujem desetino; *pass.* prisilijo me, da dam desetino; **2.** bogu darujem desetino; **3.** ubijem vsakega desetega, (z)desetkam

δεκάτη, ή deseti del, desetina

δέκατος 3 deseti

δεκατόω *NT* jemljem desetino; *pass.* dajem desetino

δεκά-φῦλος 2 (φυλή) *ion.* razdeljen na deset fil (rodov, plemen)

δεκά-χῆλοι 3 (χῆλοι) *ep.* deset tisoč

Δεκέλεια, ἡ, *ion.* **Δεκελή** Dekeleja, trdnjava v Atiki; *preb.* **Δεκελεύς**, ó Dekelejec; *adi.* **Δεκελεικός** 3 dekelejski; *adv.* **Δεκελεῖθην**, **Δεκελείθην** iz Dekeleje

δεκ-έτης, ó (ἔτος) desetleten, deset let star

δέχομαι, **δέκτο** *gl.* δέχομαι

δέκτης, ου, ó (δέχομαι) *ep.* berač, prosilec, prosjak

δεκτικός 3 sposoben, pripraven za sprejem τινός

δεκτός 3 (δέχομαι) všečen, ugoden, prijeten *NT*

δελιάζω (δέλεαρ) **1.** natikam vabo na trnek, τί περί τι; **2.** nastavljam vabo, vabim k sebi, mamim, varam, lovim τινά τινη *NT*

δέλεαρ, ατος, τό [*Et.: iz ide. kor. *gel-, *g^uel-* 'pogoltniti'; *prim. lat. gula* 'žrelo', 'požiralnik', *glut(t)ō* 'požeruh', *sl. goltati, stvnem. kela* 'grlo', *nem. Kehle* 'grlo', 'goltanec'] vaba, nastava, mamilo

Δέλτα, τό *indecl.* delta, Delta **1.** četrta črka grškega alfabeta; **2.** spodnji del Egipta ob izlivu Nila

δελτίον, τό [*demin. od δέλτος*] pisalna deščica

δέλτος, ἡ [*Et.: domnevno izpos. iz katerega od semit. jezikov*] **1.** pisalna deska; **2.** spis, pisalna listina, oporoča

δέλφαξ, ακος, ἡ, ó *ion.* svinja, prasec

Δελφικός 3 *gl.* Δελφοί

δελφῖνο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi delfine (= bojne stroje)

δέλφιξ, ικος, ἡ trinožna miza

δελφίς, ἴνος, ó, **δελφίν**, ἴνος, ó **1.** delfin, pliskavica; **2.** bojni stroj iz svinca in železa

Δελφοί, οί Delfi, mesto in preročišče v Fokidi; *adi.* **Δελφικός** 3 delfski, delfiški; *preb.* **Δελφός**, ó Delfijec; *fem.* **Δελφίς**, ἴδος, ἡ Delfijka

δέμας, τό (δέμω) *ep. poet.* **1.** [*samo nom. in acc.*] rast, (lepa) postava, stas, telo; **2.** *adv. acc.* [*z gen. = lat. instar*] kot, kakor

δέμνιον, τό (δέμω) [*nav. pl.*] *ep. poet.* posteljnjak, postelja, oder

δέμω [*Et.: iz ide. kor. *dem-* 'graditi'; *prim. stind. dáma, lat. domus, gr. δόμος, sl. dom, got. timrjan* 'tesati', *stvnem. zimbar* 'les', *nem. zimmern* 'tesati', *Zimmer* 'soba'] [*Obl. aor. ἔδειμα, cj. ep. δείμομεν, pf. pass. ἐδέμημαι, plpf. δέδμητο, ἐδέδμητο, med. aor. ἐδειμάμην*] **1.** *act. ep. ion.* zidam, gradim, delam; **2.** *med. a)* = *act.*; **b)** zidam, gradim zase

δενδίλλω *ep.* [*samo pt. praes.*] živo gledam (pogledam) koga, ogledujem (si) εἷς τινα

δένδρεον *gl.* δένδρον

δενδρήεις 3 (δένδρον) *ep.* drevesnat

δενδρό-κομος 2 (κόμη) gozdnat, z drevjem pokrit

δενδροκοπέω (κόπτω) sekam drevesa, podiram drevesa, γώρων pustošim

δένδρον, τό, *ep. ion.* **δένδρεον**, *ion.-at.* **δένδρος**, ους, τό [*Et.: iz *δέν-δρεφον iz ide. baze *dreu-, *dru-, *doru-*; *prim. sl. drevo, pgerm. treuma-*, *got. triu, ang. tree*; *prim. tudi gr. δόρυ, δρῶς*] [*neutr. pl. δένδρεα, dat. δένδρεσι*] drevo

δενδρο-πήμων 2 *poet.* ki uničuje drevesa, drevesa uničujoč

δενδροτομέω (τέμνω) = δενδροκοπέω

δεννάζω (δέννος) *poet.* zasramujem, psujem koga, rogam se komu τινά, τί; κακά ῥήματα psujem, žalim s sramotilnimi besedami

δέννος, ó *ion.* zasramovanje, sramotenje, psovnanje, sramota

δεξαμενή, ἡ (δέχομαι) *ion.* shramba za vodo, vodnjak, kapnica

δεξιά, *ion.* **δεξιή** *gl.* δεξιός

δεξιο-βόλος 2 (βάλλω) ki luča (meče) z desnico; *subst.* pračar

δεξιο-λάβος, ó (λαμβάνω) kopjenosec, strelec *NT*

δεξιόομαι (δεξιός) *dep. med.* [*fut. δεξιώσομαι, aor. ἐδεξιώσαμην, pass. ἐδεξιώθηην*] dam (podam) komu desnico v pozdrav ali slovo, sežem komu v roko, pozdravim koga τινά, poslovim se, δῆμον prosim kaj od ljudstva, prosim ljudstvo za kaj, potegujem se pri ljudstvu za kaj (npr. za službo)

δεξιός 3 [*Et.: verjetno iz *δεξιφός iz ide. kor. *dek'-* 'sprejeti kot ugodno', 'vzeti kot ugodno'; *prim. lat. dexter, sl. desen*] **1.** desni, ki

je na desni roki, ki je na desni strani, ki je na desnem krilu (vojske); ὄπλα *NT* napadalno orožje; τὸ δεξιὸν *sc.* κέρασ desno krilo, ἐπὶ δεξιά na desno, δεξιόφιν na desni, ἐκ δεξιῶν na desni *NT*; ὑπὲρ δεξιῶν na desno nad seboj; *subst.* **δεξιά**, ἡ *sc.* χεῖρ desnica; dogovor (pri katerem si stranki sežeta v roke), obljava, pogodba; ἐκ δεξιᾶς z desne strani, ἐν δεξιᾷ na desni strani; δεξιᾶν διδόναι dati roko na kaj, dati desnico na kaj; δεξιᾶν δοῦναι καὶ λαβεῖν dati in sprejeti obljabo (besedo), zavezati se; **2.** srečen, ugoden (*o ptičjem letu*); **3.** vešč, sposoben, spreten, moder

δεξιό-σειρος, ὁ (σειρά) *poet.* desni izmed dveh stranskih konj četverovprežnega voza, ki nista bila vprežena v jarem; ta je moral biti posebej hiter in močan, ker je moral pri dirkah preteči najdaljšo pot; *zato tudi pren.:* Ἄρης zanesljivi ali mogočni pomočnik (*Sofokles, Antigona 140*)

δεξιότης, ητος, ἡ (δεξιότης) gibčnost, okretnost, spretnost, razumnost

δεξιόφιν *gl.* δεξιότης

δεξιτερός 3 *ep.* *poet.* desni, nahajajoč se na desni strani; *subst.* ἡ δεξιτερά *sc.* χεῖρ desnica; δεξιτερῆφι na desni strani

δεξιῶμα, ατος, τό (δεξιόομαι) prijazen sprejem, pozdrav, prijateljstvo, pogodba

δεξιῶσις, εως, ἡ (δεξιόομαι) pozdrav, pozdravljanje, sprejemanje

δέξο *gl.* δέχομαι

δέξω *gl.* δείκνυμι

δέομαι¹, δέον, δεόντως *gl.* δέω

δέομαι² [*med.* k δέω²] *dep. pass.* [*fut.* δεήσομαι, *aor.* ἐδεήθην, *pf.* δεδέημαι, *ep.* **δέυομαι**] **1.** manjka mi kaj (česa), nimam česa, sem brez česa, potrebujem, τινός τι koga v čem, οὐδὲν ὑμῶν δέομαι prav nič vas ne potrebujem, τὸ δεῖσθαι potreba, siromaštvo, ubožnost; οἱ δεόμενοι τινος ki želijo s kom govoriti, ki se oglasijo za avdienco; **2.** želim, prosim, zahtevam τί τινος, παρὰ τινος, z *inf.* in *acc. c. inf.*; τί δεόμενοι ἤκατε; s kakšnim namenom ste prišli?

δέος, δέους, *ep.* **δείους**, τό **1.** strah, bojazen, skrb; τινός pred kom ali čim; ὑπὸ δέους od strahu; δέος ἴσχετε μηδὲν ne dajte se preplašiti; τεθνάναι τῷ δέει τινᾶ umirati od strahu pred; ἀδεές δέος δεδιέναι delati si prazen

strah; δέος ἐστὶ μή (*tudi inf.*) bati se je, da; **2.** vzrok strahu, nevarnost; ἐπεὶ οὐ τοι ἔπι δέος ker se ti ni treba nikogar bati

δέπας, αος, τό [*dat.* δέπαί, *pl. neutr.* δέπα, *dat.* δεπάεσσι in δέπασσι] čaša, kozarec, vrč

δέπαστρον, τό [*demin. od δέπας*] *poet.* kozarček, čašica

δεράς, ἄδος, ἡ *poet.* (= δειράς) gorski greben, sleme, strmina, reber

δέργμα, ατος, τό (δέρομαι) *poet.* pogled

δέρη, ἡ, *dor.* **δέρα** (= δειρή) vrat, tilnik

δέρομαι *dep. pass.* [*Obl. impf. iterat.* δερκέσκετο, *aor.* ἔδρακον, *pf.* s *praes. pomenom* δέδορκα, *poet. aor.* ἐδέρχθην z *act. pomenom*]

1. *intr.* gledam, zrem, *pren.* živim; ἐμεῦ δερκομένοιο dokler živim; δεδορκώς živeč, zdravih oči; δεινὸν δερκόμενος srditega pogleda; πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς oči se iskrijo od ognja; **2.** *trans.* vidim, zagledam, opazim τινᾶ, τί

Δερκυλίδας, ου, ὁ Derkilidas, spartanski vojskovodja

δέρμα, ατος, τό (δέρω) koža, meh

δερμάτινος 3 (δέρμα) iz kože izdelan, usnjen, usnjat

δέρος, ους, τό *poet.* odrta koža, runo

δέρρις, εως, ἡ (δέρω) koža (*pos.* kože, ki so jih uporabljali pri obleganju, da so z njimi pokrili lesene zgradbe)

Δερσαῖοι, οἱ Dersajci, trakijsko ljudstvo ob Strimonu

δέρτρον, τό *ep.* mrena, ki obdaja jetra in drobovje

δέρω, **δείρω** [*Et.:* iz *ide. kor.* *derH- 'odirati'; *prim. got.* (dis)gatairan 'raztrgati', 'uničiti', *sl.* odiram, derem, *nem.* verzehren 'pojesti', 'požreti', *stvnem.* firzeran 'uničiti', 'razdejati', *lit.* dirti 'odirati'] [*Obl. fut.* δερῶ, *aor.* ἔδειρα, *pass. pf.* δέδαρμαι, *aor.* ἐδάρην, *fut.* δαρήσομαι] **1.** derem, dajem (devam) iz kože; **2.** tepem, bijem, *NT* pretebam; δαρήσεται πολλάς (*sc.* πληγᾶς) zelo bo tepen

δέσις, εως, ἡ zaplet, zavozlaj

δέσμα, ατος, τό (δέω) trak, vez, poveza, obveza, šapelj, okrasni trak; *pl.* spone, okovi; nakit v laseh, okras za lase, oplet

δεσμεύω, **δεσμέω** *NT* (δεσμός) vklenem, vezem, privežem, zvežem, vržem v ječo

δέσμη, ἡ (δέω) snop, otep NT

δέσμιος 3 in 2 *poet.* zvezan, vklenjen, ujet

δεσμός, ὁ [pl. οἱ δεσμοί in τὰ δεσμά] 1. vez, vezilo, zveza, vrv, konopec, povodec, jermen, oplet, opletek, vozal, žebelj; pl. preplet, prepletak, mrežica, nakit v laseh; 2. pl. spone, okovi, ujetništvo, ječa

δεσμο-φύλαξ, ακος, ὁ ječar, jetničar NT

δέσμωνμα, ατος, τό (δεσμώνω) *poet.* spona, veriga

δεσμοκτήριον, τό ječa, zapor

δεσμώντης, ου, ὁ (δεσμώνω), *fem.* **δεσμώντις**, ιδος *poet.* ujet, vklenjen; *subst.* ujetnik, ujetnica

δεσπότης vladam, gospodujem, zapovedujem, τινός komu, nad kom

δέσποινα, ἡ gospodarica, gospodinja, vladarica, kraljica

δεσποσύνη, ἡ *ion.* neomejeno gospostvo, odvisnost (od enega gospoda)

δεσπόσυνος 3 (δεσπότης) *poet.* gospodarjev, gospodinjin, knežji, kraljev, εὐχαῖσι δεσποσύνας na prošnje (= po želji, na željo) vladarice (gospodinje)

δεσπότης, ου, ὁ [acc. *ion.* δεσπότεα, voc. δέσποτα] 1. gospod, gospodar, zapovedovalec, poveljnik; 2. neomejen vladar, posestnik, lastnik

δεσποτικός 3 1. gosposki, gospodovalen; 2. gospodarjev συμφροαί

δεσπότης, ιδος, ἡ = δέσποινα

δετή, ἡ (δέω) *ep.* butara, bakla

δευήσεσθαι, **δευοίατο** *gl.* δεύω²

Δευκαλίων, ωνος, ὁ Devkalion 1. Minosov sin, Idomenejev oče; *patron.* **Δευκαλίδης**, ου, ὁ Devkalid = Devkalionov sin = Idomenej; 2. Prometejev sin

δευρί *adv.* okreplj. δεῦρο

δεῦρο, *ep.* δεύρω, v pl. *ep.* **δεῦτε**; *adv.*

I. krajevno: 1. a) *pri glag. premikanja:* sem, semkaj, semle; δεῦρ' ἴθι pojdi sem; δεῦτ' ἵομεν; b) *pri glag. mirovanja:* tukaj, δεῦρο πάρεσσι ὅδε prišel je semkaj in je zdaj tukaj; μέγχι δεῦρο τοῦ λόγου do te točke govora; καί μοι δεῦρο εἰπέ daj (pridi sem in) povej!; 2. *za izražanje spodbude:* daj (dajva, dajta, dajmo ...), na noge, no, hitro;

II. časovno: doslej, do zdaj, do sedaj

δευσο-ποιός 2 (δεύω) ki za stalno pobarva, neizbrisen, neminljiv δόξα; δευσοποιόν τι ἐγγίγνεται kaj se neizbriso vtisne v srce

δέυτατος 3 [*sup. od* δεύτερος] *ep.* zadnji, poslednji

δεῦτε *gl.* δεῦρο

δευτεραῖος 3 (δεύτερος) ki sodi k drugemu dnevu, ki sodi k naslednjemu dnevu, ki prihaja drugi dan, ki prihaja naslednji dan; τῇ δευτεραίᾳ *sc.* ἡμέρᾳ drugi dan, naslednji dan, drugega dne, naslednjega dne

δευτερεῖα, τά (δεύτερος) 1. drugo darilo, druga nagrada na bojnih tekmah; 2. druga vrsta, drugo mesto

δευτερό-πρωτος 2 drugoprvi, σάββατον drugoprva sobota = prva sobota drugega meseca NT

δεύτερος 3 [*Et.: komparativna tvorba k* δεύομαι 'trpim pomanjkanje', 'zaostajam za kom', *at.* δέομαι, *gl.* δέω] 1. drugi (*po številu, času in vrsti*), naslednji, nadaljnji, poznejši, ἐμεῖτο δεύτεροι za menoj, po moji smrti; δεύτερος αὐτός on in še eden, v dvoje; δευτέρῳ ἔτει τούτων drugo leto potem; *adv.* δεύτερον, τὸ δεύτερον = ἐκ δευτέρου NT drugikrat, drugič, zopet; 2. drugi (*po vrednosti, dostojanstvu, činu*), manjši, nižji, slabši; δεύτερος γίγνομαι dobim drugo darilo ali nagrado; οὐδενός δευτερός εἰμι ne zaostanem za nikomer; τὰ δευτερα = δευτερεῖα drugo darilo, druga nagrada; δευτερα ἡγέομαι imam za manj vredno, ni mi mar za kaj

δεύω¹ [*impf. iterat.* δεύεσκον, *fut.* δεύσω] 1. *ep.* močim, namočim, porosim, škropim, ὅτε γλάγρος ἄγγεα δεύει kadar se mleko vlija v posode; 2. ἄρτον ὕδατι umesim, zamesim; 3. *poet.* prelivam αἶμα

δεύω² [*act. samo aor.* ἐδεύησεν; *sicer med. fut.* δευήσομαι] *ep.* 1. oddaljen sem od, nimam česa τινός, pogrešam, potrebujem, treba mi je, trpim pomanjkanje, stradam, ἐδεύησεν δ' οἰήσιον ἄκρον ἰκέσθαι malo je manjkalo, da ni (= skoraj bi bil) dosegel vrh krmila; 2. zaostajam za kom τινός

δεχ-ἡμερος 2 (ἡμέρα) desetdneven

δέχομαι *dep. med., ion. in poet.* **δέκομαι** [*Obl. fut.* δέξομαι, *aor.* ἐδεξάμην, *pf.* δέδεγμα, *aor. pass.* ἐδέχθη, *adi. verb.* δεκτέον; *ep. praes.* 3. pl. δέχεται, *fut. II.* δεδέξομαι,

aor. med. ἐδέγμην, *3. sg.* ἔδεκτο, δέκτο, *imp.* δέξο, *inf.* δέχθαι, *pt.* δέγμενος]

I. trans. 1. jemljem, sprejemam kaj od koga παρά, ἔκ τινος, τί τινος (ali kaj za koga), χρυσὸν ἀνδρὸς ἐδέξατο vzela je zlato za svojega moža (= prodala ga je), vzamem, odvzamem komu kaj τινί τι; **2.** gostoljubno ali prijazno sprejemem, pogostim koga τινά, δέχομαι ἐπὶ ξένια sprejemem kot gosta, dovolim, da vstopi, ἐν μεγάροις, δόμοις, δωρήμασιν, χώρα, πόλει, εἰς τὴν πόλιν; **3.** slišim, čujem, zaznam, razumem φωνήν, ἤχην, φήμην, μύθων ὁμφάν, λόγον; **4. a)** odobravam kaj, zadovoljen sem s čim, priznam λόγους, sprejemam (z zadovoljstvom) οἰωνόν, vzamem na znanje, imam za kaj μηδὲ συμφορὰν δέχου τὸν ἄνδρα, στρατηγόν τινα; z μάλλον rajše imam, bolj cenim, postavljam kaj nad kaj; **b)** dopustim kaj, vzamem nase, potrpežljivo prenašam, trpim κῆρα; **5.** oprezujem, pričakujem, prežim na koga τί, *acc. c. inf.*, *stavek s ὁπότε*; **6.** poskusim, merim se s kom, lotim se koga, kos sem komu, upiram se komu, branim se proti komu, branim se pred kom, τὸν ἐπιόντα pred napadalcem, zgrabim se s kom, bojujem se s kom τινὰ εἰς χεῖρας;

II. intr. ὡς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ kako sledi nesreča za nesrečo, kako izvira nesreča iz nesreče, kako se iz nesreče poraja nesreča, kako neposredno sledi nesreča nesreči ἔκ τινος; mejim na kaj, rastezam se, segam

δέψω [*aor. pt.* δεψήσας] *ep. ion.* gnetem, mesim, obdelujem, udelujem, udelavam, ustrojim

δέω [*Et.*: iz *ide. kor.* *dēh₁-, *dh₁- 'vezati'; *prim. tudi gr.* κρήδεμνον, διδήμι, διάδημα, δέσμα] [*Obl. fut.* δήσω, *aor.* ἔδησα, *pf.* δέδεκα, *pass. pf.* δέδεμαι, *fut.* δεδήσομαι, *aor.* ἐδέθην, *fut.* δεθήσομαι, *adi. verb.* δετός; *med. fut.* δήσομαι, *aor.* ἔδησάμην; *ep. aor. med. iterat.* δησάσκετο, *ion. 3. pl. plpf.* ἐδεδέατο] **1. act. a)** vežem, privezujem, vklepam, dajem v zapor, zapiram (dajem) v ječo; ὠτειλήν obvezujem; **b)** silim, zadržujem, oviram τινά τινος; **2. med. a)** = *act.*; **b)** privezujem si, pritrjujem si καλὰ πέδιλα ὑπὸ ποσσί

δέω², *ep. δεύω* [*Et.*: domnevno iz *dēf-w ali iz *deús-w; *prim. tudi stind.* doša- 'pomanjkanje', 'pomanjkljivost'] [*Obl. fut.* δεήσω, *aor.*

ἐδέησα, *pf.* δεδέηκα] pogrešam, manjka mi česa, potrebujem, treba mi je, sem brez česa τινός **a)** ὀλίγου ἐδέησα καταλευσθῆναι malo je manjkalo, da bi bil kamenjan = skoraj bi bil kamenjan, τοσούτου δέω toliko manjka, da (*inf. in ὥστε*), μικροῦ δέω malo manjka, da; πολλοῦ δέω veliko manjka, da = nikakor ne; *abs. inf.* ὀλίγου δεῖν skoraj, malodane, μικρᾶς ῥοπῆς ἐδέησε γενέσθαι to bi se bilo prav lahko zgodilo; **b)** *pri števnikih s pt.* πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη 50 let minus dve leti = 48 let; δυοῖν δέοντα τεσσαράκοντα = 38; δυοῖν δεούσας εἰκοσιν ναυσίν z 18 ladjami

δή conj. 1. časovno: (= ἤδη): **a)** že, πάλαι δή že zdavnaj, δή γάρ kajti že, καὶ δή tudi že, δή ποτε že enkrat; **b)** ravno, zdaj (pa), pravkar, δή τότε ravno tedaj, νῦν δή ravno zdaj, ravno sedaj; **c)** takoj, nemudoma; **d)** šele, νῦν δή = zdaj šele, sedaj šele, δή ποτε vendar enkrat; **2. a)** *poudarja predhodno besedo:* seveda, kajpada, res, zares, gotovo, pač, ὅτι δή ker pač, καὶ δή zares, in celo, in na primer, οὐ δή gotovo ne, zares ne, εἰ δή če res, οὐ γὰρ δή kajti gotovo ne, καὶ δή καὶ in tako seveda tudi, povrhu pa še, δὲ καὶ δή pa že celo, τὲ ... καὶ δή kakor ... tako zlasti tudi; **b)** ravno, σὺ δή ravno ti; **c)** celo, prav, τότε δή prav tedaj; **d)** *pri spodbujanju:* vendar, no, samo, λέγε δή povej no (vendar), μὴ δή ἔλπεο samo ne upaj, εἰ γὰρ δή da bi vendar; **e)** *pri adi. in pron.* πολλὸς δή marsikateri, μόνος δή popolnoma sam; **3. sklepa ali povzema:** torej, namreč, zato, potemtakem, οὕτως δή kakor rečeno, ἄγε δή daj torej

δηγμα, ατος, τό (δάκνω) ugriz, pik

δηγμός, ό (δάκνω) hudo, rezko zdravilo

δηδέχεται, δηδέχαστο, δήδεκτο *gl.* δείκνυμαι

δηδίσκομαι *gl.* δειδίσκομαι

δηθά, δήθ' *adv.* = *ep.* δῆν dolgo, davno

δηθεν *adv.* **1.** na videz, dozdevno, češ, seveda, kajpada, *pogosto iron.*; **2. časovno:** odslej, od zdaj, od sedaj; **3. očitno, brez dvoma**

δηθύνω (δηθά) *ep.* mudim se, obotavljam se

Δηι-άνειρα, ἡ Dejanejra, hči ajtolskega (etolskega) kralja Ojneja, Heraklova žena

δήϊος 3 *ep.* = δάϊος

δηιοτής, ἦτος, ἡ (δήϊος) *ep.* sovražnost, nasprotovanje, bitka, boj

δηϊόω *ep. ion., at. δηϊώω* (δηϊός) [*fut. δηϊώσω itd., ep. 3. pl. opt. δηϊόωμεν, pt. δηϊών; impf. 3. pl. pass. ἐδηϊόωντο, aor. pass. ἐδηϊώθην*] sovražno ravnam s kom; pobijam, morim, uničujem, pustošim, požigam, razdiram, razbijam ἀσπίδας

Δηίφοβος, ὁ Deifob (tudi Dejfob), Priamov sin, po Parisovi smrti Helenin soprog

δή-κοτε, δή-κου *ion.* = δή-ποτε, δή-που

δηλα-δή (δῆλος in δή) *adv.* očitno, kajpada, seveda, gotovo, brez dvoma

δηλ-αυγῶς (αὐγή) *adv.* popolnoma bistro, povsem jasno βλέπειν

δηλέομαι *dep. med. ep. in ion.* [*v pf. tudi pass.*] škodujem, oškodujem, poškodujem, preslepim τινά, ranim, morim, umorim, ubijem, ubijam; plenim, ropam; ὑπὲρ ὄρκια razžalim, zagrešim zločin, grešim proti dogovoru; kvarim, pustošim, uničujem γῆν, καρπόν; kršim, prelomim ὄρκια; pokončujem στρατιήν; kradem ὕπνον

δήλημα, ατος, τό *ep. poet.* škoda, poguba

δηλήμων 2, ονος (δηλέομαι) *ep. ion.* poguben, kvaren, škodljiv; *subst.* ὁ škodljivec, pokončevalec, zločinec

δήλησις, εως, ή (δηλέομαι) *ion.* škoda, poškodovanje, poškodba; ἐπὶ δηλήσῃ v pogubo; ἐπ' οὐδὲμιῃ δηλήσῃ brez sovražnega namena

Δήλια, τά *gl.* Δήλος

Δήλιον, τό Delij (tudi Delion), mesto ob obali Bojotije, prizorišče bitke med Atenci in Bojotijci l. 424 pr. Kr.

δηλονότι *adv.* [δῆλόν (ἐστίν) ὅτι] očitno, kajpada, seveda, namreč

δηλοποιέω oznanjam, razglašam

δῆλος 3 in 2, *ep. tudi δέελος* [*Et.: iz *δειηλος ali pa iz *δέαλος; gl. tudi δέελος*] viden, oči-viden, očiten, jasen, razviden; δῆλος ἦν (ὡς) σπεύδων jasno (očitno) je bilo, da hiti; δῆλος γίγνομαι ποιῶν očitno delam; δῆλος ἦν οἴόμενος jasno je bilo, da je mislil; δῆλον ποιῶ *s pt. ali s ὅτι* kažem, da ..., pokažem, da ...; δῆλός εἰμι, ὅτι očitno je, da ...; *pogosto abs.:* δῆλον δέ z γάρ dokaz za to je, da ...

Δῆλος, ή Delos, otok v otoški skupini Kikladi z istoimenskim mestom, posvečen Apolonu in Artemidi; *adi.* **Δήλιος**, *dor.* **Δάλιος** 3 delijski, deloški; Delijec, Delošan (Apolonov

pridevek); *fem.* **Δηλιάς**, ἄδος z *neutr.* Δηλιάσι γυάλους *Enripid, Ifigenija pri Tavrijcih* 1235; *subst.* **Δήλια**, τά delije 1. (vsakoletno) odpošiljanje svete ladje na Delos v spomin na Tezejev pohod na Kreto; 2. slovesnost na čast Apolonu, ki so jo na Delosu obhajali vsako četrto leto

δηλώω [*fut. pass. δηλωθήσομαι in δηλώσομαι*]

1. trans. razodevam, storim (naredim), da je kaj očitno, pojasnjujem, razlagam, odkrivam, objavljam, kažem, pokažem, dokazujem, oznanjam, sporočam τί τινι, πρός, εἰς τινα; *s pt.* očitno kaj delam; δηλοῖς ὡς τι σημαῖνών νέον očitno je, da hočeš oznaniti nekaj novega, ὡς σε δηλώσω κακόν (ὄντα) dokazal bom, da si ...; δηλοῖς γάρ καλχαίνουσ' ἔπος očitno premišljuješ nekaj težkega; δηλώσω πατρί μη ἄσπλαγχνος γεγώς pokazal bom očetu, da se njegov sin ni izrodil; **2. intr.** pokažem se; δηλοῖ ὅτι jasno je, da; očitno je, da; pokaže se, da

δήλωσις, εως, ή objava, razodetje, odkritje; ukaz, dokaz

δημαγωγέω (δημ-αγωγός) vodim ljudstvo, sem demagog (ljudski govornik, ljudski voditelj), pridobivam ljudstvo na svojo stran, zapeljujem ljudstvo

δημαγωγία, ή (δημ-αγωγός) vodenje ljudstva, zapeljevanje ljudstva, demagogija

δημ-αγωγός, ὁ (ἄγω) demagog, voditelj ljudstva, vodnik ljudstva, politik, državnik; zapeljivec ljudstva

Δημ-ἄδης, ου, ὁ Demad, atenski politik in govornik, Demostenov nasprotnik

Δημ-ἄρᾶτος, ὁ Demarat, spartanski kralj, ki je l. 419 pribežal k Dareju

δημαρχέω sem demarh (δήμαρχος)

δημαρχία, ή demarhija, služba demarha; ljudski tribunal

δήμ-αρχος, ὁ (ἄρχω) demarh, načelnik demosa (v Atenah in v Egiptu); ljudski tribun (v Rimu)

Δημέας, ὁ Demeas, sin govornika Demada

δήμευσις, εως, ή zaplenba, zaplenjenje, zaplenitev, konfiskacija imetja χρημάτων

δημεύω (δῆμος) **1.** zaplenim, zarubim, konfisciram imetje; **2.** objavljam, razglašam

δημηγορέω (δημ-ηγόρος) sem ljudski govor-

nik, govorim (javno) ljudstvu, πρὸς χάριν govorim komu po volji; imam dolge govore; *subst. pt.* ó javni govornik

δημηγορία, ἡ (δημ-ηγόρος) govor pred ljudstvom, govor na ljudski skupščini

δημηγορικός 3 1. sposoben za ljudskega govornika (za javnega govornika), spreten pri javnih nastopih, spreten kot ljudski govornik; 2. namenjen za govor pred ljudstvom

δημ-ηγόρος, ó (ἀγορεύω) ljudski (narodni, državni) govornik (ki se trudi s svojim govorom prikupiti se ljudstvu in se pri tem ne ozira na resnico)

Δη-μήτηρ *gen.* Δήμητρος, ἡ [*dat.* Δήμητρι, *acc.* Δήμητρα, *voc.* Δήμητερ] 1. Demetra (rimski Cerera), mati Perzefone; njeno sveetišče se je imenovalo Demetrij (tudi Demetrijon; **Δημήτριον**, τό); 2. *meton.* žito, poljski pridelki

δημιο-εργός, ó *ep. ion.* = δημιουργός

δήμιος 2 in 3 (δῆμος) 1. ljudski, naroden, javen, demosov, demosu pripadajoč, občinski; **δήμα** πίνω pijem na javne stroške, pijem na občinske stroške, αἰσυνῆται od ljudstva izbrani urejevalci, od ljudstva izbrani voditelji; 2. ó δήμιος (δοῦλος) rabelj

δημιουργέω (δημιουργός) ukvarjam se (pečam se, bavim se) z obrtjo, obrtnik sem, izdelujem, delam kaj

δημιουργία, ἡ (δημιουργός) 1. rokodelstvo, obrt; 2. izvrševanje obrti, ukvarjanje s čim τῶν τεχνῶν

δημιουργικός 3 rokodelski, obrtniški τέχνη, ἀρετή; ἔθνος zadruga

δημιουργός, ó, *ep. ion.* **δημιο-εργός** (δῆμος, ἔργον) 1. ki se ukvarja s kakim javnim, splošno koristnim poslom, delavec, rokodelc, obrtnik, umetnik; stvarnik, začetnik, kipar, zdravnik; 2. upravitelj državnih poslov, državni oskrbnik

δημο-βόρος 2 (βιβρώσκω) ki uživa last demosa (občinsko last), ki zajeda (zažira) ljudstvo; *subst.* zajedavec ljudstva

δημο-γέρων, οντος, ó *ep.* starosta, starešina, knez

Δημό-δοκος, ó Demodok, slepi pevec pri Fajakih

δημό-θεν (δῆμος) *adv. ep.* iz premoženja de-

mosa, iz občinskega premoženja, na javne stroške

δημοκοπικός 3 ki se prilizuje ljudstvu, ki hrepeni po naklonjenosti ljudstva

δημοκρατέομαι *dep. pass.* (δημο-κρατής) [*fut.* δημοκρατήσομαι in δημοκρατηθήσομαι] imam demokracijo, imam ljudsko oblast (ljudovlado), imam demokratsko ustavo, imam demokratsko ustavno ureditev

δημοκρατία, ἡ demokracija, ljudovlada, oblast ljudstva (demos)

δημοκρατικός 2 demokratski, ljudovladen

δημό-λευστος 2 (λεύω) *poet.* od ljudstva kamenjan; φόνος uboj s kamenjanjem

δημός, ó loj, mast, tolščā

δῆμος, ó [*Et.: prvotni pomen* 'del', 'oddelek' iz *ide. kor.* *dā(i)- > *dā-, *dāi- (*dāi-), *dī-'deliti'; *prim. dor.* δᾶμος] 1. demos, občina, zemlja, ozemlje, država, pokrajina; v *Atiki:* demos, okraj, občina; 2. ljudstvo, ljudje, narod, občina, prebivalci, preprosto ljudstvo (v nasprotju s plemiči); **δήμου** ἀνὴρ človek iz ljudstva; ó δῆμος τῶν στρατιωτῶν prostaki, navadni vojaki; 3. demokracija, ljudska stranka, ljudovlada

Δημο-σθένης, ους, ó Demosten, najslavnejši atenski govornik (384–322 pr. Kr.)

δημοσιεύω 1. *trans.* konfisciram, zaplenim za državo; 2. *intr.* opravljam javno službo, ukvarjam se z delom v splošno (javno) korist, služim državi

δημόσιος 3 (δῆμος) 1. javen, državen, ljudski, naroden; 2. *subst.* ó δημόσιος državni suženj, klicar, pisar, rabelj; 3. *subst.* τὸ δημόσιον, τὰ δημόσια a) občestvo, skupnost, država, τὰ δημόσια πράττω opravljam državne posle; πρὸς τὸ δημόσιον πρόσειμι prevzemam državne posle; b) državno imetje, državna blagajna; c) državna ječa; γράμματα državni arhiv; 4. **δημοσία**, *ion.* **δημοσίη** javno, državno, v imenu države, na državnih stroške, po ljudskem sklepu

δημοσιόω 1. javno razglašam; 2. zaplenim, konfisciram (za državo)

δημο-τελής 2 (τελέω) prirejen na državne stroške, javen

δημοτεύομαι *dep. med.* (δῆμος) pripadam kakemu demosu (občini, okraju)

δημότης, ου, ó (δῆμος) 1. član preprostega

ljudstva, človek nizkega rodu, podložnik, zasebnik; **2.** občan, sodržavljan

δημοτικός 3 (δημότης) **1.** ljudstvu naklonjen, človekoljuben, demokratski, popularen; **2.** nizkega rodu, preprost άνθρωπος; *subst.* τὸ δημοτικόν preprosto ljudstvo, plebejci; γράμματα δημοτικά spisi v ljudskem narečju

δημοῦχος 2 (δῆμος, ἔχω) *poet.* **1.** med ljudstvom bivajoč, ljudstvo obvladujoč, domač; **2.** *subst.* prebivalec zemlje γῆς, vladar dežele χθονός

δημῶδης 2 (δῆμος, εἶδος) ljudski, naroden, splošno znan, preprost, navaden

δημ-ωφελής 2 splošno koristen, obče koristen λόγοι

δῆν *adv.* [Et.: iz *δῆν, *δῆν, kar je izšlo iz ide. kor. *deuh-, 'oddaljati se'; *prim. lat.* dūrō 'trajam', 'vztrajam', dūdum 'zdavnaj', *sl.* davi, daven, *gr.* ἔδηθά 'davno', 'dolgo', δηρός (iz *δῆρός)] *ep.* dolgo, za dolgo (časa)

δηναιός 3 *ep.* ki dolgo traja ali ki dolgo živi

δηνάριον, τό denarij (8/9 grške drahme) NT

δῆνεα, ἔων, τά *ep.* misli, načrti, naklepi, name-ni

δήξομαι *gl.* δάκνω

δῆος 3 = δήμος

δηῶ = δηῖώ

δή-ποτε *adv.* vendar enkrat, nekaj, τί δήποτε zakaj neki?, kaj neki?

δή-που *adv.* pač, saj, brez dvoma, gotovo, οὐ δήπου pač ne, menda ne

δήπου-θεν *adv.* pač zares, brez dvoma

δηρίαόμαι (δῆρις) *ep.* [*dep. med. 3. du. ind.* δηρίασθον, *imp.* δηριαάσθων, *inf.* δηρίαασθαι, *impf. 3. pl.* δηριῶντο] bojujem se, prepiram se, περί τινος, ἀμφί τινι zaradi česa

δῆρις, ιος, ἦ *ep.* prepir, boj, tekma

δηρίω *ep.* [*aor.* δηρισάμην, *3. du. aor. pass.* δηνιθήτην] = δηρίαόμαι

δηρός 3, *dor.* δᾶρός *ep.* dolg, dolgotrajen; *adv.* δηρόν dolgo

δησάσκετο, δῆσε *gl.* δέω¹

δῆσεν *gl.* δέω 2

δῆτα *adv.* [*poudarjen* δῆ] **1.** zares, seveda, očitno, v resnici, gotovo; **2.** torej, pravzaprav, οὐ δῆτα nikakor ne, τί δῆτα kaj torej; v *odgovoru*: seveda, kajpada

δῆύτε *ajol.* = δῆ αὐτε že spet

δηχθεῖς, **δηχθῆναι** *gl.* δάκνω

δῆω *ep.* (*praes. s fut. pomenom*) našel bom, dosegel bom

Δηῶ, οῦς, ἦ Deo = Δημήτηρ

διά [Et.: *verjetno* iz *δισά iz ide. *dis-; *prim. lat.* dis-, *stvnem.* zi-, ze-, *got.* dis-, *nem.* zer-, *zir-*] *poet.* stoji tudi za sklonom, a brez anastrofe

I. adv. **1.** narazen, na dvojje, vsaksebi; **2.** skozi in skozi;

II. praep. **1.** z *gen.* skozi **a)** *krajevno*: skozi, preko, čez, po, v, ob, poleg, v razdalji διά τῶν κεράμων skozi odprtno strehe, ki je bila krita z opeko NT, χιτῶν ὑφαντός δι' ὄλου iz enega kosa tkana NT, διά τῶν ὀρέων preko gora, čez gore, ὁ ποταμός διά μέσης τῆς πόλεως ῥεῖ teče po sredi mesta, διά τῆς θαλάσσης παρέχει ἡ ἀκτή poleg, ob, διά πάντων εὐδοκιμέω, πρέπω izmed vseh, pred vsemi, δι' οὐδενός ποιούμαι nič mi ni mar za kaj, μέ φθόγγος βάλλει δι' ὄτων na ušesa mi je prišel glas, izvedela sem, δι' ἐλευθερίας ἐξέρχομαι prerinem se, pridem do svobode, δι' ὀμματος λείβων δάκρουν iz oči, διά πόρπακος στρέφων na, za, διά στόματος ἔχω imam v ustih = govorim o čem, διά χειρός ἔχω držim, imam v rokah; διά σταδίων πέντε na razdalji pet stadijev, διά πολλοῦ (τοσούτου) v veliki razdalji, v tolikšni razdalji, δι' ἐγχυτάτου v največji bližini, iz največje bližine δι' ἐλάσσονος bliže; **b)** *časovno*: skozi, med διά χρόνου čez dolgo časa, čez nekaj časa, διά τέλους skozi do konca, neprestano, διά νυκτός celo noč, διά παντός τοῦ βίου (skozi) celo življenje, δι' ἔτους (skozi) eno leto, διά παντός vedno, ὁ χρόνος διά χρόνου προὔβαινέ μοι počasi mi je tekkel čas, οὐ διά μακροῦ kmalu, δι' ὀλίγου malo časa, διά βίου celo življenje, διά παντός τοῦ χρόνου neprenehoma, δι' ἑνδεκάτου ἔτους po preteku 11 let, διά τρίτου ἔτους vsako tretje leto (= čez dve leti), po dveh letih, διά τριῶν ἡμερῶν v teku treh dni NT, διά τρίτης ἡμέρας vsak tretji dan; **c)** *izraža sredstvo*: s (z), po, s pomočjo δι' ὀφθαλμῶν ὀρῶ vidim z očmi, διά χειρῶν θιγῶν z rokami, δι' ἐρμηνέως λέγω, θεοὶ διά χειρῶν γενόμενοι bogovi, ki so narejeni z rokami = maliki NT, αἱ διά τοῦ σώματος ἡδοναί telesni užitki, telesne naslade; **d)** *načinovno (modalno)*: διά σπουδῆς na hitro, v hitrici, v

naglici, *διὰ τάχους, διὰ ταχέων* hitro, naglo, *δι' ὀργῆς* v jezi, *διὰ μέθης* v pijanosti; *v zvezi z glag.* εἶμι, εἰμί *in ἔχω* izraža stanje ali dejanje *in nadomešča ustrezní glag.:* εἶμι *διὰ πολέμου, μάχης* τινί vojskujem se, spopadem se s kom, *διὰ φιλίας* prijateljsko občujem s kom, sem v prijateljskih odnosih s kom, prijateljlujem s kom, *διὰ δικαιοσύνης* hodim po poti pravičnosti, *διὰ δίκης παρὶ* prepiram se z očetom; *δι' ὀργῆς ἔχω* τινί jezim se nad kom, na koga, *διὰ φυλακῆς ἔχω* čuvam, varujem, stražim, *διὰ φυλακῆς εἰμί* čuvam se, pazim se, *διὰ πάντων ἔρχομαι* vse doživim, *διὰ τύχης τοιαῶσδ'* εἶμι sem v takšni stiski, *δι' αἰτίας ἔχω* obdolžim; **2.** *z acc. a)* *krajevno in časovno:* skozi, *po διὰ δώματα, διὰ μέσον Σαμαρίας* po sredi Samarije *NT*, *διὰ νύκτα* ponoči, *οἱ νόμοι δι' αἰθέρα* v etru, *διὰ στόμα ἄγομαι* govorim o čem; **b)** *vzročno:* **α)** zaradi, zavoljo, iz, *διὰ τοῦτο* zato, *διὰ τί* zakaj, *διὰ πολλά* iz mnogih vzrokov; **β)** po posredovanju, po zaslugi, po krivdi, *δι' Ἀθήνην* po Atenini zaslugi, *διὰ Περικλέα* po Periklovi zaslugi, *διὰ τοῦτον* po njegovi krivdi, *δι' ἐμὲ* σέσωσθε po moji zaslugi ste rešeni, *εἰ μὴ διὰ τὸν πρῦτανιν* ko bi ne bil pritan tega prepovedal, *εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν* ko bi se on ne bil obotavljaj

δια-βαδίζω grem skozi ali čez, preidem, prekoračim

δια-βαίνω 1. *intr. ep.* delam velike korake, razkoračim se; **2.** *trans.* grem skozi, čez, prekoračim, prestopim, prebredem, preplavam τί, εἰς τι, *διὰ ποταμοῦ ἐπὶ* τινα hodim čez reko nad koga; *τῷ λόγῳ εἰς* τινα prehajam na koga v svojem govoru, obračam se na koga

δια-βάλλω

I. act. 1. vržem ali spravim čez, prenesem, prepeljem, prepeljem se, prebredem εἰς τι; pretaknem, vtaknem v kaj *διὰ τοῦ ῥυμοῦ*; **2.** spravim narazen **a)** razdvojim, razdružim, razprem; *pf. pass.* διαβέβλημαί τινι sprt sem s kom, sem v sovraštvu s kom, sovražim koga; **b)** preresetavam koga, natolcujem, opravljam, obrekujem, dolžim, ponižujem τινὰ πρὸς τινα; **c)** slepim, varam; **d)** zametujem, odklanjam, zavračam τί, τινά;

II. med. a) malo veljam pri kom; **b)** *ion. = act.* varam

διάβασις, εως, ἡ (*δια-βαίνω*) **1.** prehod, prevoz; **2.** prehod, prelaz; **3.** most, brod

διαβατέος **3** ki ga je treba prehoditi, čez kate-rega je treba iti

διαβατήρια, ων, τά *sc.* ἱερά žrtev za srečno vožnjo, žrtev pred odhodom v vojno ali pred prehodom čez reko

διαβατός **3** [*adi. verb. od διαβαίνω*] **1.** prehoden; **2.** dohoden, dostopen νῆσος

δια-βεβαίομαι *dep. med.* trdno obljubljam, trdno obetam, zagotavljam, trdim, potrdim, potrjujem *NT*

δια-βιάζομαι *dep. med.* docela, na vsak način prisilim τινά *z inf.*

δια-βιβάζω [*fut. διαβιβάσω, at. διαβιβῶ*] spravim čez, prevažam, prenašam, prepeljujem εἰς τι; *κατὰ γεφύρας* na mostovih

δια-βιόω 1. *trans.* preživim, prebijem (življenje) βίον, ἡμέρας; **2.** *intr.* prebijem, živim, životarim δικαίως; *τοῦτο μελετῶν διαβεβίωκα* na to sem se pripravljaj vse svoje življenje

δια-βλέπω 1. bistro ali srepo gledam, upiram pogled v koga εἰς, πρὸς τινα; **2.** natančno ogledujem, vidim *NT*; **3.** ogledujem se

δια-βοάω 1. glasno kričim; *διεβόων κατὰ σφᾶς* αὐτούς kričali so vseprek; *med.* kričim na vse grlo; **2.** glasno oznanjam, slavim, poveščujem; *pass.* sem (postanem) znan ali slaven πρὸς τινα

διαβολή, ἡ (*δια-βάλλω*) **1.** opravljanje, obrekovanje, obdolžitve, sumničenje; *ἐκ διαβολῆς* zaradi obrekovanja; *ἐπὶ διαβολῆς εἰπεῖν* da bi me osumili; **2.** slab glas, slabo mnenje o kom, sum, sovraštvo

διάβολος, ὁ (*δια-βάλλω*) obrekljiv, opravljiv; *subst. ὁ obrekovalec, NT* hudič

δια-βόρος 2 (*βιβρώσκω*) *poet.* ki razjeda, ki grize, razjedajoč, grizoč, νόσος rak

διάβορος 2 (*βιβρώσκω*) *poet.* razjeden, zgrižen, zglodan

δια-βουλεύομαι *med.* posvetujem se, premišljujem, preudarjam na vse načine

διαβούλιον, τό sklep, posvetovanje

διάβροχος 2 (*διαβρέχω*) premočen, prebit, razpokan ναῦς

δια-βῦνέω, pass. ion. tudi δια-βύνομαι 1. vtikam, mašim skozi; **2. med.** prebadam si, zvtam si, prevrtam si

διαγανάκτησις, εως, ή silna nejevolja, huda jeza

δι-αγγέλλω [aor. pass. διηγγέλην NT] **1. act.** prinesem poročilo, javim, oznanjam, sporočam NT, povsod razglasim; **2. med.** διαγγελλόμεθα sporočimo si med seboj povelje

δι-άγγελος, ó poročevalec, posredovalec

διά-γε vsaj zaradi NT

δια-γελάω **1. trans.** zasmehujem, smešim, rogam se komu; **2. intr.** smehljam se; θαλάττης τὰ διαγελῶντα morska tišina, brezvetrije

δια-γίγνομαι med. **1.** nekaj časa vztrajam, se obdržim, preživim, prebijem; τοςάδε ἔτη toliko let; s pt. se prevaja z neprestano, neprenehoma διαγίγνομαι ἐσθίων neprestano jem, ζητῶν nenehno preiskujem; διαγινόμεθα φίλοι ὄντες nenehno smo prijatelji; **2. NT** minem, potečem

δια-γινώσκω, δια-γινώσκω **1.** natančno, dodobra spoznam, spoznavam, ločim, razločujem, presojam; **2.** razsojam, odločam δίκην, ή διεγνωσμένη κρίσις izrečena sodba; **3.** odločim se, sklenem; διέγνωστο sklenjeno je bilo

δια-αγκυλόομαι med. (ἀγκύλη) zgrabim kopje za usnjeno petljo (jermen, ki je pritrjen na težišču kopja); διηγκυλωμένος pripravljen na met, pripravljen na lučanje

δια-γλάφω ep. [pt. aor. διαγλάφας] izdolbem, izvotlim

δια-γνώμη, ή **1.** razločevanje, spoznavanje; διαγνώμην ποιούμαι razlikujem, presojam; **2.** odločitev, sklep, sodba; διαγνώμην ποιούμαι izrekam svojo sodbo, izrekam (podajam) svoje mnenje περί τινος

δια-γνωρίζω razglašam, oznanjam NT

διά-γνωσις, εως, ή spoznanje; odločitev, sklep, sodba, razsodba NT

δια-γογγύζω silno mrmram, NT διεγόγγυζον vseprek so godrnjali

δια-αγορεύω odločno izjavljam, zapovedujem

διάγραμμα, ατος, τό (δια-γράφω) **1.** načrt, oris, risanje, črta δυσσύνετον; lik (pos. geometrijski); **2.** zapisnik, lestvica, skala; ὥσπερ ἀφ' ἐνός διαγράμματος kakor po eni glasbeni lestvici; **3.** odredba, odllok, razglas

δια-γράφω **1.** črtam, zapisujem, nabiram (vo-

jake); **2.** prečrtam; δίκην odbijem, zavrnem tožbo; **3.** razdelim, dodelim τινί τι

δια-γρηγορέω bedim, čujem; aor. prebudim se NT

δι-άγω **1. a)** peljem skozi ali čez, prepeljem kam στρατήν; **b)** pripeljem, dovedem kam, ohranim τινά; **2. a)** preživim, prebijem νύκτα, životarim, živim βίον, ἔτη; **b)** bivam, nahajam se v kakem stanju (z adv.), obotavljam se; **c)** s pt. = neprestano: σιωπῶν neprestano molčim, ἐλπίδας λέγων neprestano vzbujam upe, διάγω ἀνιαρῶς ὦν vedno sem žalosten; **3.** vodim, ravnam, spremljam; **4.** izvršujem

διαγωγή, ή način življenja, življenje βίου, prebivališče (bogov)

δια-αγωνίζομαι dep. med. tekmujem, merim se, borim se s kom v čem τι πρὸς τινα, pravdam se s kom, bojujem se do odločitve, izbojujem

δια-δαίομαι med. ep. ion. [v tm.] [aor. διαδάσαι, 3. sg. iterat. διαδασάσκετο] delim, razdeljujem, rušim, razrušim

δια-δάπτω ep. [v tm.] raztrgam, razmesarim, razmrcvarim

δια-δατέομαι med. ep. [v tm.] popolnoma razdelim, sekam narazen, razsekam, uničim

δια-δείκνυμι **1. trans.** natančno pokažem, razložim, dokažem; s pt. διαδεξάτω κηδόμενος naj pokaže, da skrbi; διαδεικνύσθω ἐὼν πολέμιος naj se razglasi za sovražnika; **2. intr.** διέδεξε bilo je jasno, pokazalo se je

δια-δέξιος 2 ion. zelo povoljen, zelo zadovoljiv, ki je zelo po volji, zelo ugoden, veliko srečo obljubljaajoč (obetajoč); διαδέξιον ποιέομαί τινα mislim, da pomeni kdo veliko srečo

δια-δέρκομαι dep. ep. [aor. διέδρακον] pregledam, vidim skozi kaj

δια-δέχομαι dep. med. prejeman, dobivam, prevzemam kaj od prejšnjega posestnika, izmenjujem, izmenoma prevzemam; διαδεχόμενοι po vrsti, drug za drugim; τήν ἀρχήν μετά τινος sledim komu na oblasti; λόγον παρά τινος govorim za kom; διαδεξάμενος ἔλεγον povzel sem besedo in govoril; νύξ πόνον διαδεδεγμένη ἀπῳθεῖ noč odganja (od prejšnje noči) prejeta nadloga

δια-δέω čvrsto privežem ali trdno privežem

δια-δηλέομαι *dep. med. ep.* raztrgam, popolnoma razrušim

διά-δηλος 2 popolnoma jasen, očiten, očividni; *s pt.* εὐτακτῶν povsem jasno je (bilo), da ...

δια-δηλώ kažem očitno na kaj, popolnoma odkrijem, popolnoma razjasnim

διάδημα, *ατος, τό* diadem, okrasni trak, načelek, šapelj, krona *NT*

διαδηματοφόρος 2 (φέρω) ki nosi diadem, okrašen z diademom

δια-διδράσκω, *ion. δια-διδρήσκω* uidem, pobegnem, τινά komu

δια-δίδωμι 1. dajem iz roke v roko, razdeljujem med koga τί τισιν *NT*; 2. razširjam, raznašam govorico λόγον

δια-δικάζω 1. *act.* presojam, razsojam, poravnjam pravdo kot sodnik; 2. *med.* pravdam se, dam si rzsoditi pravdo, podvržem se sodnijski rzsodbi

δια-δικαίω zagovarjam kaj kot pravico, potegujem se za pravico

διαδικασία, *ή (δια-δικάζω)* 1. rzsodba, odločitev pravde, odlok; 2. pravda za prednost (kjer stranka trdi, da ima do česa prej pravico kot nasprotna stranka, ali da je nasprotna stranka prej dolžna kaj storiti kot ona)

διαδοχή, *ή (δια-δέχομαι)* 1. prevzetej, prevzem, nepretrgano nasledovanje, nasledstvo (pri poveljevanju ladjevja) νεώς; 2. nasledstvo v družini, nasledniki, potomci, zarod; 3. izmenjevanje, menjava, zamenjava (vojakov ali straže) διαδοχή τῆ φυλακῆ ἔρχεται; ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις, κατὰ διαδοχὴν izmenoma, izmenjaje (se), menjaje se; κατὰ διαδοχὴν χρόνου v določenem redu

διά-δοχος 2 (δια-δέχομαι) ki prevzame kaj za kom ali po kom, ki koga nasledi ali komu sledi τινός, τινί; *subst.* ὁ διάδοχος naslednik (v državni službi, na oblastniški funkciji ali pri poveljevanju), namestnik, prejemnik, dedič, τινός v čem, pri čem

διαδράναι, **διαδρῆναι** *gl.* δια-διδράσκω

δια-δρῆστεύω *ion.* pobegnem, uidem

διά-δρομος 2 ki leta sem ter tja; *pren.* διάδρομα κίοσιν ἔμβολα stebri, ki padajo eden preko drugega, ki padajo vsevprek

δια-δύομαι [*fut.* διαδύσομαι, *aor.* διέδυν]

1. pridem skozi, prodrem, splazim se skozi kaj διά τινος; 2. odtegnem se, izmuznem se, pobegnem, utečem, ubežim τινά, τί komu, čemu

διάδύσις, *εως, ή* izgovor, zvijača; *pl.* zvijanje

δι-άδω vmes pojem (med dialogom), pojem nesoglasno, pojem napačno, pojem za stavo

δια-δωρέομαι *med.* podarim, razdelim darove

δι-άει *gl.* δι-άημι

δια-είδομαι (ιδεῖν) [*fut.* διαείσομαι] *ep.* 1. *trans.* jasno pokažem, dokažem; 2. *intr.* pokažem se, izkažem se

δια-ζάω, *ion. δια-ζώω* ostanem živ, preživim, prebijem τὸν βίον; životarim; ἀπό τινος živim od česa; *s pt.* διέζων ποιηφραγέοντες od zelišč

δια-ζεύγνυμι razpregam, ločim; *med.* ločim se

διάζευξις, *εως, ή (δια-ζεύγνυμι)* ločitev, τινός od česa

διάζωμα, *ατος, τό (δια-ζώννυμι)* 1. pas, friz, predpasnik περι τὰ αἰδοῖα; 2. friz, okras pri poslopljih, sestojč iz triglifov in metop

δια-ζώννυμι [*pf. pass.* διέζωσαι] 1. opašem; *med.* opašem si, predpašem se *NT*; 2. obdajam, obkoljujem ή χώρα διέζωται ὄρεσιν; 3. ločim (s pasom), τὸν αὐχένα ἐρύμασιν ogradil je zemeljsko ožino z utrdkami

δια-ζώω *ion.* = δια-ζάω

δι-άημι [*impf.* διάει, διάη] piham, vejem skozi, preprihavam

δια-θεάομαι *med.* natančno opazujem, αὐτῶν na njih

δια-θειώω (θεῖον) *ep.* prekadim z žveplom, žveplam, prežveplam

δια-θερμαίνω razgrejem, pregrejem

διά-θερμος 2 zelo vroč, razgret, goreč, nagel

διάθεσις, *εως, ή* 1. (δια-τίθημι) razstavitev, razvrstitev, ureditev, red; 2. (δια-τίθεμαι) a) ustavitev izdelave, ustanovitev, stanje, položaj; b) mišljenje, razpoloženje; c) razlaga, opis, predavanje; d) postavitev naprodaj, prodaja, sejem

διαθέτης, *ου, ὁ (δια-τίθημι)* *ion.* reditelj, urejevalec, upravitelj

δια-θέω 1. tečem skozi, tekam okrog, sem ter tja ἐν ἄστει; hitro se širim φόβος; 2. tečem za stavo s kom τινί

διαθήκη, ἡ (δια-τίθημι) **1.** ukaz, uredba, oporoka; **2.** pogodba; (Stara, Nova) zaveza *NT*

δια-θορυβέω zelo vznemirjam, zelo begam τινά

δια-θροέω raznašam govorico, razširjam govorico, raztrobim ἐν ταῖς πόλεσι, ὅτι

δια-θροῦλέω razglasim, raztrosim, imam vedno na jeziku, διετεθρούλητο, ὡς splošno je bilo znano; *pass.* preglušijo me; διατεθρούλημαι omamljen sem

δια-θρύπτω [*pass. pf.* διατέθρουμαι, *inf.* διατεθρύφθαι, *aor.* διετρύφην] **1.** razlomim, razbijem, zatrem; **2.** oslabim, pomehkužim, razvadim koga, naredim koga prevzetnega, ošabnega; *pass.* pomehkužim se, postanem prevzeten, postanem ošaben, ponašam se s čim

διαί *poet.* = διαί

διαιβολίη, ἡ *poet.* = διαβολή obrekovanje, opravljanje

διαιθριάζει *impers.* (αἰθρία) razjasni se, zvedri se

δια-αιθύσσω (αἴθω) *poet.* močno pretresem

διαίνω [*Obl. aor.* ἐδίηνα] *ep.* omočim, namočim, zmočim, oškropim

διαίρεσις, εως, ἡ (δι-αιρέω) **1.** ločitev, delitev, razdelitev (plena ali denarja); **2.** razlikovanje, razlika, razloček *NT*

διαιρετός 3 deljiv, razdeljiv, razdelen, določljiv λόγῳ

διαίρετος 2 *poet.* razdeljen

δια-αιρέω [*ep. tudi v tm.; ion. pf.* διαραίρηκα, *pass.* διαραίρημαι]

I. act. 1. jemljem narazen, razstavljam, delim, razčlenim, τρία μέρη na tri dele; ločim, razkosam παῖδα κατὰ μέλεα; razdrem, podrem γέφυραν; razrušim, porušim τείχη; razbijem πυλίδας; razdiram, snamem (streho) ὄροφην; odtrgam, izdrem σταυρούς; merim stopice, skandiram πρὸς πόδα; **2.** delim, razdelim, podelim; **3. a)** razločujem; **b)** razlagam, natančno pojasnim, raztolmačim, natančno določim; **c)** odločim, razsodim, poravnam διαφοράς; **d)** določno trdim;

II. med. 1. jemljem narazen, delim kaj, razdelim kaj med ἔργον; podelim si kaj; **2. pren.** (= *act.* 3.) natančno pojasnim, raztolmačim,

opredelim, izjavim, določno trdim τί, περί τινος

δια-αίρω kvišku dvignem, povzdignem, odstranim, preložim πόλεμον ἀπό τινος, odprem στόμα

δια-αισθάνομαι *med.* natančno zaznam, opazim, razločim

δια-αἴσσω *ion., at.* **δια-άπτω** drvim, hitim, švignem skozi εἰς τὸ μέσον, ὄρη; prešinem, σπασμός spreletava

δια-αἰστόω *poet.* popolnoma uničim, ubijem, umorim

δίαιτα¹, ἡ [*Et.: izpeljanka iz glag.* διαιτάω, ki je sestavljen iz διὰ in αἴνωμαι 'jemljem'; *prim. tudi βίος, διαί-, sl.* dieta; *gl. tudi ζῆν*] **1. a)** življenje, način življenja, obnašanje, občevanje, zmernost (discipliniranost) pri jedači in pijači, dieta; **b)** hrana, živež; **2.** prebivališče, stanovanje δίαιταν ποιῶμαι, ἔχω prebivam, stanujem

δίαιτα², ἡ [*Et.: iz διὰ in *αἰτ-; prim. αἴσα (iz *αἰτ[α])*] sodni odlok

διαιτάω¹ *in med.* (δίαιτα¹) [*impf.* διήτων, *fut.* διαιτήσω, *aor.* διήτησα, *pf.* δεδιήτηκα, δεδιήτημαι, *aor. pass.* διήτηθην; *ion. impf.* διαιτᾶτο] obdržim, ohranim pri življenju, zdravim, živim koga; *pass. in med.* hranim se, živim se, prebivam, stanujem kje; οἰκουρὸν διαιταν živim osamljen, živim samotarsko, samotarim, πολλὰ ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι držal sem se verskih običajev, ravnal sem skladno z verskimi običaji

διαιτάω² razsodnik sem, odločam, razsojam

διαίτημα, ατος, τό = διαίτα¹

διαιτητής, ὁ (διαιτάω²) razsojevalec, razsodnik

δια-καθαίρω popolnoma očistim, ocedim

δια-καθαρίζω [*fut.* διακαθαριῶ] *NT* = δια-καθαίρω

δια-καίω *ion.* **1.** prežgem, razgrejem, razžarim, razpalim, razbelim; **2. pren.** razvnamem; spodbudim

δια-καλύπτω popolnoma odkrijem, razkrijem

δια-καρτερέω vztrajam, prenašam, ostajam stanovitno, ne vdam se, πολεμῶν ne odneham z vojno, ne neham se vojskovati, nenehno se vojskujem

δια-κατελέγχομαι *med.* temeljito zavrnem, dodobra izpodbijem *NT*

δια-καάζω [*aor. v tm. δια ... ἐκέασσα*] cepim, razcepim ξύλα

διά-κειμαι *dep. med.* **1.** sem v kakem stanju, nahajam se v kakih razmerah, sem kakega mišljenja, sem kakega mnenja, sem kakih misli, vedem se, obnašam se; φιλικῶς τινι naklonjen sem, sem prijaznega mišljenja, ὑπόπτως sumljiv sem, ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται za vas bo bolje; ὁρᾶτε, ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου v kakšnem stanju sem zaradi bolezni = kako me je bolezen zdelala; ἀπλήστως ἔν τινι nenasiten sem pri čem, τὴν ψυχὴν ἀγροικότερως zarobljen sem, εὐαρεστοτέρως bolj naklonjen sem, voljniji sem, raje poslušam; **2.** *ion.* διακείται odrejeno je, odločeno je, ἐπὶ διακειμένοισι pod določenimi pogoji

δια-κείρω [*ep. inf. aor. διακέρσαι*] prestrižem, prekrizžam, ἔπος ugovarjam, prepredim

δια-κελεύομαι *dep. med.* **1.** prigovarjam, nagovarjam, bodrim, priganjam, spodbujam, τινί, ἑμαυτῷ hrabrim se, opogumim se, opogumljam se, osrčim se; **2.** svetujem τινί τι

διακελευσμός, ὁ prigovarjanje, spodbujanje
διά-κενος **2** v sredi prazen, na sredini prazen; *subst.* τὸ διάκενον prazen prostor (v sredini), praznina, nezastražen prostor

δια-κηρῦκεύομαι *dep. med.* po glasniku (po klicarju) se pogajam s sovražnikom πρὸς τινα

δια-κινδυνεύω grem, zaidem, zabredem v nevarnost, zabredem (zapletem se) v bitko, izpostavljam se nevarnosti, sem v nevarnosti πρὸ, ὑπὲρ τινος za kaj; lotim se koga, merim se s kom πρὸς τινα; πρὸ τοῦ βασιλέως postavljam življenje v nevarnost za kralja, izpostavljam življenje nevarnosti za kralja; upam si, drznem se εἰσπλευῶσαι

δια-κινέω močno gibljem, premikam, spravim v nered, zmedem

δια-κλάω [*aor. ep. pt. διακλάσσαι*] lomim, zlomim, drobim, zdrobim κατὰ μικρόν na drobne kosce

δια-κλέπτω [*aor. pass. διεκλάπτειν*] **1.** ukradem, spravim skrivaj na stran; **2.** rešim iz nevarnosti τινά

δια-κληρώ **1.** velim komu, naj žreba, ukažem komu žrebat, izžrebam τινά; **2. med.** določim kaj po žrebu, določim kaj z žrebom

δια-κλίνω odklanjam, zavračam, izogibam se

δια-κλύζω *poet.* dodobra izplaknem, operem

δια-κναίω *poet.* zmanem, uničim, pogubim

διακομιδή, ἡ prevoz, prevažanje, prepeljavanje

δια-κομίζω **1. act.** spravljam na drugo stran, prenašam, prevažam, prepeljujem, odpravljam; *pass.* prepeljem se, grem (na drugo stran); **2. med.** spravljam (prepeljujem, prevažam) k sebi na drugo stran νεκρούς

διακονέω, *ion.* **διηκονέω** [*Obl. impf. ἐδιακόνουν, fut. διακονήσω itd.*] **1. act. a)** služim, strežem, postrežem τινί (τι); oskrbim, izkažem komu uslugo, naredim komu uslugo, pomagam komu pri čem; **b)** diakon sem *NT*; **2. med. a)** strežem si sam, naredim kaj sam; **b)** = *act.*

διακονία, ἡ (διάκονος) **1.** služba, usluga, naročilo; **2. NT** služba diakona, diakonija, pomoč, delitev (miloščine)

διακονικός **3** za službo sposoben, postrežljiv, ustrežljiv, marljiv

διάκονος, ὁ, *ion.* **διήκονος** **1.** sluga, služabnik, strežnik; **2.** diakon, služabnica *NT*

διακοντίζομαι [*fut. διακοντιοῦμαι*] *med.* tekmujem v metanju kopij

διακοπή, ἡ (διακόπτω) razsekanje, globoka rana, zevajoča rana

διακόπτω **1. trans.** presekam, prerežem, prebijem, predrem; **2. intr. in pass.** prodrem, prebijem se, naredim si prostor

διάκορος **3** (χορένυμι) popolnoma sit, povsem nasičen, presit

διακόσιοι **3**, *ion.* **διηκόσιοι** [*Et.: iz *δια-κάτιοι po asibilaciji τ > σ; prim. εἴκοσι in ἑκατόν*] dvesto

διακοσμέω **1. act.** razvrstim, popolnoma uredim, razdelim, postavim v bojni red; krasim s slikami γραφαῖς; **2. med.** uredim si kaj, spravim (si, sebi) v red

διακόσμησις, εως, ἡ uredba, red, zakonitost
διάκοσμος, ὁ uredba, red, bojni red

διακούω [*fut. διακούσομαι*] poslušam do konca, natančno poslušam; *NT* zaslišim, dam si pripovedovati o kom περὶ τινος

διακριβόω **1. act.** skrbno naredim, natančno preiščem ali razložim; dobro poznam τὰς τάξεις; **2. med.** skrbno presodim, natančno ra-

zložim; **3. pt. pf. pass.** διηκριβωμένος (zelo) natančen, zelo skrben

διακριδόν *adv. ep. ion.* posebno, posebej, gotovo, vsekakor (*nav. s sup.*)

δια-κρίνω [*aor. pass. ep. διεκρίνθη, inf. διακρινθήμεναι; fut. pass. διακριθήσομαι, ep. ion. med. διακρινέομαι*]

I. act. 1. razločim, razdružim, razstavim, ločim *αίπόλια, τινά από τινος*; **2.** razstavim na dele, razberem, izberem, dam prednost, *τίς σε διακρίνει* kdo ti daje prednost *NT*; **3.** razlikujem, ločim *σῆμα, οὐδέν διακρίνων* brez ozira na osebo, *οὐδέν διεκέκριτο* nobene razlike niso delali, prav nič niso razločevali; **4.** odločim, rzsodim, izrečem sodbo *NT*; pomirim, poravnjam *νεῖκος*, dokončam *πόλεμον*; **5.** presojam, priznam;

II. med. in pass. 1. a) ločijo me, ločim se, pretrgam boj *ἐκ τῆς ναυμαχίης*, odpadem od koga *ἀπό τινος, διακεκριμένοι* ločeni, posebej; **b)** razidem se; **c)** borim se, merim se s kom *μάχη πρὸς τινα, τινί NT*; **d)** pomirim se, spravim se s kom; **e)** dvomim *NT*; **2.** odloči se kaj

Δι-άκριοι, οἱ (*ἄκρος*) Diakrijci, prebivalci Diakrije (severovzhodni del Atike)

διακρίσις, *εως, ἡ* (*δια-κρίνω*) **1.** ločitev, razločitev; **2.** razločevanje *πνευμάτων, διαλογισμῶν* prepir o raznih mnenjih *NT*; razlika, odločitev, sodba

διακριτέος **3** [*adi. verb. od διακρίνω*] o katerem je treba odločiti ali rzsoditi

διά-κρουσις, *εως, ἡ* odlašanje, odlog, zakasnitev, zamuda

δια-κρούω **1. act.** prebijem, pretrgam, oviram; tolčem ob kaj in tako preizkušam, preiskujem; **2. med. a)** sunem od sebe, pahnem nazaj, odbijem, odklonim, zavrnem *τάς δεήσεις*; skušam odvrniti kazen, skušam uiti kazni (*δίκην δοῦναι*) s praznim izgovorom, izogibam se komu; **b)** zadržujem koga s praznim izgovorom, varam *τινά*; **c)** odlašam, zakasnim, zamudim

δι-άκτορος, *ὁ* (*διά, ἄγω*) *ep.* spremljevalec, sel (Hermesov pridevek)

δια-κυκάω premešam, zmešam, zmedem

δια-κύπτω *ion.* pokukam skozi kaj

διακώλυσις, *εως, ἡ* oviranje

διακωλύτης, *ὁ* oviralec

δια-κωλύω oviram, preprečim, zadržujem, branim, odvrčam, prepovem *τί, τινά, inf. z μή ali brez μή*

δια-κωμωδέω zasmehujem, zasramujem, rogam se

δι-ακωχή, *ἡ* nehanje, odlaganje, popuščanje, prenehanje (bolezni)

δια-λαγγάνω **1.** razdelim z žrebom; **2.** raztrgam na kosce

δια-λαλέω govorim, pomenkujem se s kom, razglašam, izblebetam kaj; *pass. διαλαλεῖται* *τι* govori se o čem, razglasi se kaj *NT*

δια-λαμβάνω [*pf. pass. ion. διαλέαμμαι*] **1.** vzamem narazen **a)** ločim, razdelim, delim, odločim, (*ἐλέγχω*) *διαλαβών* vsakega posebej, zapored; *θώρακες διειλημμένοι τὸ βάρος* oklepi, katerih teža je dobro porazdeljena na posamezne telesne ude; **b)** omejim, obmejim, naredim mejo *z ὄρους στήλαις, χρώμασι διειλημμένος* okrašen, olepšan; **c)** prekinem govor, preneham, pomolčim *λέγοντα*; **d)** dobim svoj (določeni) delež; **2. a)** primem na sredi, primem koga čez pas, držim, zgrabim, primem z obema rokama, obsežem, obdajam, *ἡ ψυχὴ διειλημμένη ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς* duša, obdana s telesnimi snovmi; **b)** umevam, dojemam, razumem, verujem, prepričan sem

δια-λάμπω sijem skozi, svetlikam se skozi; *pren.* bleščim se skozi *ώρα*

δια-λανθάνω skrit sem, ostanem neopažen, nepoznan sem, *τινά* komu; *pt.* *διαλαθών* skrivaj, neopažen

δι-αλγής **2** (*ἀλγέω*) ki trpi hude bolečine, mučen od hudih bolečin

δια-λέγω [*fut. διαλέξω, aor. διέλεξα, pf. διέλεγμα, aor. pass. διελέχθην*] **1. act.** izberem, izločim; **2. dep. a)** premišljujem, preudarjam, razmišljam *θυμός*; **b)** pogovarjam se, razpravljam *τινί, πρὸς τινα* s kom, *περί τινος* o čem, govorim s kom o čem, zabavam se; **c)** dogovarjam se, dogovorim se s kom *τινί μή ποιεῖν*; **d)** javno govorim; *κατὰ ταῦτά* govorim isto narečje

διάλειμμα, *ατος, τό* vmesni prostor, presledek, *ἐκ διαλειμάτων* v presledkih, od časa do časa

δια-λείπω **1. trans.** pustim prazen prostor vmes, pustim, da preteče čas, *διελέειπτο* vmes je bil prazen prostor, *οὐ πολὺν χρόνον*

(πολύ) διαλιπών *čez malo časa, čez nekaj časa; s pt. neham, odneham, odjenjam NT*; οὐ δέελεπε καταφιλοῦσα ni nehala poljubljati; **2. intr.** stojim narazen, v presledkih, oddaljen sem ἀπό τινος; διαλιπών συχρόν precej narazen, πίτυες διαλείπουσαι v presledkih (narazen) stoječe smreke, τὸ διαλεῖπον prazen prostor, presledek; διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν po treh letih

διαλεκτικός 3 (δια-λέγομαι) dialektičen, sposoben za pogovarjanje, izurjen za pogovor (za oporekanje, za ugovarjanje), spreten v oporekanju, spreten v ugovarjanju; *subst. διαλεκτική*, ἡ dialektika

διάλεκτος, ἡ (δια-λέγομαι) **1.** pogovor, govor; **2.** narečje

διά-λευκος 2 napol bel, pomešan z belino

διάληψις, εως, ἡ (δια-λαμβάνω) zaznava, zaznavanje, umevanje, pojmovanje, misel

διαλλαγή, ἡ (δι-αλλάττω) **1.** sprememba, zamenjava, zamenjava; **2.** sprememba mišljenja, sprava, poravnava, sklep miru, sklenitev miru, zaveza

διαλλακτήης, οὔ, ὁ pomiritelj, posredovalec miru, mirovni posrednik

δι-αλλάσσω, *at. δι-αλλάττω* [*pass. aor. δι-ηλλάγην in διηλλάχθην, fut. διαλλαγήσομαι*]

I. act. 1. trans. a) spremenim, menjam, zamenjam, zamenjujem, menjavam τί τινι, dajem v zameno za kaj, ναύαρχους ladjam postavim druge poveljnike; χώραν prehodim, prepotujem, zapustim; **b)** spreminjam mišljenje koga, pomirim, spravim koga s kom τινά τινι; **2. intr.** razlikujem se od koga v čem εἶδος, (ἐν) τινι; τὸ διαλλάττον τῆς γνώμης različnost mnenja, raznomiselnost;

II. med. in pass. 1. medsebojno zamenjam (zamenjamo med seboj); znebam se česa, opustim kaj τινός; ἐκ πόλεως εἰς ἄλλην πόλιν potujem iz mesta v mesto; **2.** pomirim, spravim se s kom τινί, πρὸς τινά; **3.** razlikujem se; *pf. različen sem τοῖς εἶδεσι*

δια-λογίζομαι *dep. med. 1.* razmišljam, preudarjam, ἐν ἑμαυτῷ sam pri sebi *NT*; **2.** skupno preiskujem, pogovarjam se, περὶ τινος o čem

διαλογισμός, ὁ **1.** premislek, preudarek; **2. NT** misel, mnenje, dvom, pomišljanje, pregovarjanje

διάλογος, ὁ (δια-λέγομαι) razgovor, pogovor

δια-λοιδορέομαι *dep. pass.* hudo psujem, zmetjam koga τινί

δια-λύμαινομαι [*pf. ion. διαλελύμασμαι tudi s pass. pomenom*] *dep. med.* zelo grdo ravnam s kom, škodujem komu, poškodujem koga, pohabim koga, usoden sem za koga

διά-λύσις, εως, ἡ (δια-λύω) **1.** razveza, razhod, ločitev; razrušitev, podiranje τῆς γεφύρας; razpust, τῆς ἀγορῆς čas, ko se ljudje razidejo s trga, δήμου odprava, uničenje demokracije; **2.** konec, dovršitev πολέμου, sprava πρὸς τινά, mirna poravnava, εἰς διαλύσεις ἄγω zadevo hočem pripeljati do mirne poravnave

διαλυτής, ὁ (δια-λύω) razdiralec, rušilec, izdajalec τῆς ἐταιρίας

διαλυτός 3 razvezljiv, razvezen, ločljiv

δια-λύω **1. act. a)** razvezem, razkrojim, ločim, razločim, odločim; *pren.* razpustim σύλλογον; odpustim, odslovim στρατιήν; **b)** prekršim, prelomim σπονδάς; *Tukidid 5, 1 αἱ σπονδαὶ διελέλυντο* premirje je poteklo, dokončam πόλεμον, pomirim, spravim koga τινά; λόγον μεταξὺ prekinem govor; *δαπάνην* plačujem; **2. med. pass. a)** poravnam, spravim se, pogodim se, dogovorim se s kom, domenim se s kom τινί, πρὸς τινά, zadušim, udušim, končam πόλεμον, opustim ἔχθραν, ovržem, odstranim ἐγκλήματα, διαβολάς, opravičim se περὶ τῶν ἐγκλημάτων, razdrem ξεινίην; **b)** plačam iz svojega; **c)** ločim se od koga, odidem, razidem se ἐκ, ἀπό τινος; umrem τοῦ ἀνθρώπου διαλυομένου

δια-λωβάομαι *med.* popolnoma pohabim, povsem okrnim koga, prav grdo ravnam s kom

δια-μαλάσσω popolnoma omeščam, popolnoma pomirim, povsem potolažim

δι-αμαρτάνω **1.** popolnoma zgrešim kaj, ne dosežem česa τινός; **2.** grešim, motim se v čem, zabredem, zaidem

διαμαρτία, ἡ pregrešek, zmota, pomota, ἡμερῶν v dneh

δια-μαρτυρέω izpričujem, s pričami ovržem

δια-μαρτύρομαι *dep. med. 1.* kličem bogove in ljudi za priče, prisegam pri kom (čem), zagotavljam; **2.** rotim; nujno, silno prosim ali zahtevam; **3. NT** pričam, izpričujem

δια-μαστιγῶ prebičam, pretepem

δια-μαστροπεύω prodajam vladarsko čast, γάμοις preskrbim komu oblast z ženitvijo

διαμαχητέον [*adi. verb. od δια-μάχομαι*] treba se je boriti

δια-μάχομαι *dep. med.* **1.** vojskujem se do konca, bijem odločilno bitko, bojujem se (bijem se) na žive in mrtve (na življenje in smrt), bojujem se *τινί, πρὸς τινα* s kom, *ὑπέρ τινος* za koga, *τινὶ περὶ τινος*; **2.** skušam izbojevati, dosežem, *s ὡς, ὅπως, ὅτι*; **3.** upiram se, branim se *μὴ φέρειν*, zagovarjam svoje mnenje, odločno trdim *ὅτι*; prepovem *μὴ μεταγνῶναι*

δι-αμάω [*aor. ep. διάμησε*] **1. act.** presekam, prerežem, razpraskam, razgrebem, razrijem *χθόνα*; **2. med.** razgrebem, razrijem, razkopljem zase *τὸν κάχληκα*

δια-μεθήημι *poet.* opustim, izpustim *μόχθον, ξίφος*

δι-αμείβω **1. act.** izmenjam, zamenjam kaj za kaj *τὶ πρὸς τι, Ἀσιήτιδα γὰρ ἐν Εὐρώπῃς* preselim se (pridem) iz Azije v Evropo; **2. med. a)** menjam, zamenjam si kaj za kaj *τί τινος, τί τινι*; **b)** menjam (svoje) misli, premislim se (si)

δια-μειδιάω nasmehnem se komu, smehljam se

διαμέλλησις, *εως, ἢ* odlašanje, obotavljanje, zadrževanje, *τὴν διαμέλλησιν τῆς φυλακῆς ποιῶμαι* odlašam z varnostnimi ukrepi (odredbami)

δια-μέλλω vedno se obotavljam, odlašam *s pt.*

δια-μέμφομαι *dep. med.* ostro grajam, karam *τί, τινά τινος*

δια-μένω **1.** ostajam, vztrajam, *ἐν τινι* pri (v) čem; **2.** vedno trajam, obstajam *φιλία, πιστός* ostanem zvest; *s pt.* = neprestano, nenehno, kar naprej, *ποιῶν τι* delam naprej in naprej, kar naprej (neprenehoma) počnem, *λέγων* neprestano govorim

δια-μερίζω **1. act.** delim, razdelim, razdvojim; **2. med.** razdelim se, razdvojim se, skregam se, razprem se *NT*

διαμερισμός, *ὁ* razkol, nesloga, razpor *NT*

δια-μετρέω **1. act. a)** zmerim, premerim; **b)** razdelim po meri; **2. med. a)** dam si odmeriti, medsebojno razdelim (razdelimo (si) med seboj); **b)** = *act.*

διαμέτρητος **2. ep.** odmerjen, izmerjen

διά-μετρος, *ἡ* premer, prekotnica, diagonala

δια-μηχανάομαι *dep. med.* ukvarjam se s čim, pečam se s čim, neprestano kaj izvršujem (opravljam, počnem), izumim, poskusim kaj, *z inf. ali ὅπως*

δι-αμιλλάομαι *dep.* prepiram se, tekmujem s kom *τινί, πρὸς τινα*

δια-μιμνήσκομαι [*samo pf. pass. διαμέμνημαι*] imam v trajnem spominu, vedno se spominjam

δια-μιστούλλω *ion.* razsekam na kose, razkosam *κατὰ μέρεα*

δια-μνημονεύω **1.** spominjam se, dobro pomnim; **2.** omenjam; *s pt.* *διαμνημονεύεται ἔχων* omenja se tudi, da je imel

δια-μοιράω (*μοῖρα*) razdelim, raztrgam, razdenem; *med. ep.* razkosam, razdelim

διαμόρφωσις, *εως, ἢ* (*δια-μορφώω*) upodabljanje, upodobitev, *διαμόρφωσιν δέχομαι* pustim, da me upodobijo

διαμπάξ *adv.* [*Et.: iz διά, ἀνά in *πάξ iz ἀπαξ; prim. πῆγνυμι*] *poet.* skozi in skozi, do kraja, popolnoma

διαμπερές *adv.* [*Et.: iz διά, ἀνά in πείρω*] **1. krajevno:** skozi in skozi; **2. časovno:** neprestano, vedno, venomer; **3. modalno:** popolnoma, docela, dobra

δια-μῦθολογέω dodobra se pogovorim o čem, pogovarjam se, razgovarjam se *πρὸς τινα περὶ τινος* s kom o čem

δι-αμφισβητέω prepiram se, pričkam se *πρὸς τινα περὶ τινος*

διαμφισβήτησις, *εως, ἢ* dvom, negotovost

δι-αναγκάζω prisilim, primoram

δι-αναπαύω **1. act.** pustim, da se kdo (vmes) odpočije *τινά*; **2. med.** odpočijem se, oddahnem si

δια-ναυμαχέω bijem odločilno pomorsko bitko, spopadem se s kom na morju, spopadem se s kom v pomorski bitki *τινί*

δι-άνδιχα *adv. ep.* **1.** na dve strani, na obe strani, sem in tja *μερμηρίζω*; **2.** *σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε* od dveh stvari eno, drugače kot meni

διᾶνεκῆς **2** = *διηνεκῆς*

δια-νέμω [*fut. διανεμῶ, pf. διανενέμηκα, aor. pass. διενεμήθην*] **1. act. a)** razdelim, dodelim; **b)** *NT* razglašam, razširim med; **2. med.**

razdelim; τὴν ἀρχὴν διενείμαντο razdelili so si oblast med seboj

δια-νεύω prikimam, pomignem *NT*

δια-νέω preplavam, plavam na drugo stran εἴς τι

δια-νήχομαι *dep. med.* plavam skozi, priplavam do ...

δι-ανίσταμαι [*aor. διανέστην*] *med.* dvignem se, vzdignem se, vstanem, odidem; τῶν ζυμφορών odrečem se koristim

δια-νοέομαι *dep. pass.* [*s fut. med.; 3. pl. plpf. ion. διενένωντο*] **1.** premišljam, premišljujem, preudarjam; **2.** mislim, menim τὶ περὶ τινος; **3.** nameravam, *nav. z inf., τί, ὡς s pt. fut., ὅπως z ind. fut.*

διανόημα, ατος, τό misel, mnenje, namen, sklep, odločitev

διανοητικός 3 razmišljajoč, preudaren

διάνοια, ἡ (*δια-νοέομαι*) **1.** umnost, razumnost, preudarnost, razum, duh, duša, bistroumnost θαυμάζω τὴν διάνοιαν; **2.** mišljenje, premišljevanje; **3. a)** misel, mnenje, διάνοιαν ἔχω mislim; **b)** namen, namera, sklep; **c)** pomen

δι-ανοίγω odpiram, razlagam, tolmačim *NT*

διανομή, ἡ delitev, razdelitev, darilo

δι-αντλέω popolnoma izčrпам; *pren.* pretrpim, težko prenašam τί

δια-νυκτερεύω prebijem noč, preživim noč, prenočujem, prenočim ἐν τινι *NT*

δι-ανύω *ep.*, **δι-ανύτω** popolnoma dokončam, dovršim; ὁδὸν prehodim, ἀγορεύων pripovedujem do konca

δια-παιδαγωγέω vodim otroke (ali mlade ljudi), usmerjam, upravljam; zabavam, kratkočasim πόλιν ἡδοναῖς

δια-παιδεύομαι *pass.* sem popolnoma vzgojen ali izučen

διαπαντός (= διὰ παντός) *adv.* vedno, vselej *NT*

δια-παρατριβή, ἡ prepir; *pl.* nepotrebne spletke *NT*

δια-παρθελεύω *ion.* oskrunim, vzamem devišтво, vzamem nedolžnost, zapeljem

δια-πασσαλεύω *ion.* razpnem in pribijem na križ τινὰ πρὸς τι

δια-πάσσω [*fut. διαπάσω, ion. pf. pass. διαπέπασμαι*] posipam, sipam med kaj τινὸς ἐς τι

δια-παύομαι **1.** *pass.* popolnoma se razpustim; preneham, prestanem; **2.** *med.* odpočijem se

δι-απειλέω *ion.* hudo žugam, silno pretim, grozim

διά-πειρα, ἡ poskus, preizkus, ἐς διάπειράν τινος ἀπικέσθαι spoznati kaj, seznaniti se s čim

δια-πειράομαι *med.* **1.** poskusim, skusim τινός; **2.** spoznam, izvem

δια-πείρω prebodem

δια-πέμπω **1.** odpošljem, dopošljem kam, pošljem naokoli v razne kraje, razpošljem; **2. med.** pošiljam komu kaj od sebe τί τινι

δια-περαίνω *in med.* dokončam, dovršim, povem do konca λόγον

δια-περαιώω **1. act.** spravim na drugo stran, prepeljem; **2. pass. a)** = *act.*; **b)** prepeljem se; **c)** ξίφη διεπεραιώθη izdrli so meče, potegnili so meče

δια-περάω grem skozi, grem čez, prepeljem se, preplujem, preplovem, prejadram

δια-πέρθω *ep.* [*šib. aor. διέπερσα, krep. aor. διέπραθον, med. διεπραθόμεν*] **1. act.** popolnoma (povsem) razrušim, uničim, opustošim; **2. med.** porušim se, poginem

δια-πέτομαι [*aor. διεπτόμεν in διεπτάμεν*] **1.** letim skozi ali mimo, preletim, odletim; **2.** razletim se, minem (*o duši*)

δια-πεύθομαι *poet.* = δια-πυνθάνομαι

δια-πηδάω preskočim, skočim

δια-πίμπλαμαι *pass.* [*aor. διεπλήσθην*] napolnim se, poln sem česa

δια-πίνω pijem za stavo, popivam, pijančujem

δια-πίπτω **1.** razpadam; **2.** spodleti mi kaj, ne posreči se mi kaj; **3.** uidem, ubežim ἐν μάχῃ; prebijem se πρὸς τινα

δια-πιστεύω zaupam τί τινι

δι-απιστέω ne verjamem, ne verujem, ne zaupam

δια-πλάττω oblikujem, upodabljam, delam, izdelujem, napravljam

δια-πλέκω **1.** vpletam, spletam; **2.** spletem do konca, τὸν βίον dovršim, dokončam življenje

δια-πλέω, *ion.* **δια-πλώω** peljem se skozi, peljem se čez, preplujem, preplovem, prejadram, prepeljem se εἴς τι, τί; βίον prebijem življenje, preživim življenje

δια-πλήσσω *ep.* razbijem, razcepim
διάπλοος, *skrč.* **διάπλους**, ó prevoz, prevožnja, brod, morska vožnja, preplutje
δια-πλώω = *δια-πλέω*
δια-πνέω **1.** diham, piham skozi; **2.** razpiham, raznesem; *zlasti pass.:* izginem, razpršim se
δια-ποικίλλω okrasim, nakitim
δια-πολεμέω **1.** vojno dokončam, dovršim, izbojujem, dovojskujem; **2.** bijem vojno do konca, neprestano se vojskujem *τινί, πρός τινα*
διαπολέμησις, *εως, ή* dokončanje (dovršitev, končanje, konec) vojne
δια-πολιορκέω oblegam do konca, dovršim obleganje
διαπομπή, ή (*δια-πέμπω*) pošiljanje (poslanec); poslanstvo, poslanci
δια-πονέω **1.** *act.* naporno delam, (trudoma) izvršujem, obdelujem, vadim, urim, vežbam; **2.** *med.* [*z aor. med. in pass.*] **a)** trudim se, utrdim se *ταῖς πορείαις*; **b)** marljivo (skrbno) se urim v čem, *μουσικήν* ukvarjam se z glasbo, učim se glasbo; **c)** jezim se, nejevoljen sem, hudujem se *NT*
διά-πονος 2 (*πονέω*) vztrajen, utrjen
δια-πόντιος 2 čezmorski, prekmorski, prekomorski, πόλεμος s čezmorskimi sovražniki
δια-πορεύω **1.** *act.* spravim čez, prepeljem, prevažam; **2.** *pass. s fut. med.* grem skozi, prehodim, prepotujem *τί, διά τινος*; βίον končam tek življenja
δια-απορέω **1. a)** v veliki zadregi sem, v veliki negotovosti sem, ne vem; *NT* v skrbeh sem, čudim se, strmim; **b)** preiskujem *τί*; **2. med.** [*impf. διηπορούμην*] *z aor. pass. = act.*
δια-πορθέω (*δια-πέρθω*) *ep. in poet.* popolnoma razrušim, povsem uničim
δια-πορθμέω **1.** spravim na drugo stran, prepeljem, prenesem, grem čez, prebredem *ποταμούς*; **2.** prinašam (poročilo) *τινί τι*
δια-πραγματεύομαι *dep. med.* **1.** natančno pregledam, preiščem; **2.** *NT* skrbno opravljam kak posel, prikupčujem si kaj, s poslovanjem (s trgovanjem) si pridobim kaj
διαπραθέειν *gl.* *δια-πέρθω*
διάπραξις, *εως, ή* (*δια-πράττω*) dovršitev, izvršitev, dokončanje, uspeh

δια-πράσσω, *at.* **δια-πράττω**, *ion.* **δια-πρήσσω**

I. act. 1. končam, dokončam, dovršim *πόλεμον*, prehodim, pretečem *κέλευθον, πεδίοιο*, prebijem, preživim *ήματα πολεμίζων*, končam, dovršim govor *λέγων*; *z inf.:* doženem, izvedem, izposlujem, dosežem, naredim (povzročim), da ...; **2.** ugonobim, uničim, ubijem; *pass.* umrem, poginem;

II. med. 1. izvršim, opravi svoje posle, izposlujem si kaj pri kom *τι παρά τινος*; **2.** dobim kaj, pridobim si kaj, dosežem, prodrem s svojim mnenjem, izvedem svojo namero, izvedem svoj namen *τί, τι παρά τινος*; **3.** pogajam se, razpravljam *δι' έρμηνέων, περί τινος*

διαπρεπής 2 odličen, izvrsten, krasen

δια-πρέπω **1.** *intr.* odlikujem se *τινός τινι*; **2.** *trans.* krasim, lepoticim

δια-πρεσβεύομαι *med.* pošiljam poslance okoli

δια-πρήσσω *ep. ion.* = *δια-πράσσω*

δια-πρηστεύω *ion.* zasmehujem koga, rogam se komu

δια-πρίω prepilim, prežagam; *med.* razsrdim se, zelo se hudujem *NT*

δια-πρό *adv. ep.* skozi in skozi, vseskozi, popolnoma

δια-πρύσιος 3 in 2 [*Et.:* *iz *δια-πρύτ-ιος; *πρύτ- morda izhaja iz πρύτανις*] *ep. in poet.* predirajoč, presunljiv; očiten, daleč segajoč, daleč viden, daleč slišen; *neutr. sg.* *διαπρύσιον* = *adv.* glasno, gromko

δια-πτόω, *ep.* **δια-πτοιέω** preplašim, razpoddim, razpršim

δια-πτύσσω [*aor. pass.* *διεπτύχθην*] razvijem, razkrijem, odkrijem

διαπτυχή, ή *poet.* guba, zgiba, zgibanje, δέλτου πολύθυροι *διαπτυχαί* večkrat zloženo pismo

δια-πτύω opljuvam, spljuvam; *pren.* preziram, zaničujem

δια-πυκτεύω merim se s kom v rokoborbi, merim se s kom v boju s pestmi *τινί*

δια-πυνθάνομαι, *poet.* **δια-πέύθομαι**, *dep. med.* povprašujem *τινός πώς χρή*; sprašujem, poizvedujem *τί, τί τινος*

διά-πυρος 2 (*πύρ*) **1.** žareč, razbeljen, goreč; **2.** ognjevit, razvnet, strasten

δια-πωλέω posamezno razprodajam

δι-αραιρήνεται *ion. pf. pass. od δι-αιρέω*

δι-αράσσω *ion. predrem, prebijem*

δι-αρθρώω **1.** *act.* razčlenim, razdelim na posamezne člene, zložim po členih, tvorim, upodobim, govorim po zlogih, govorim razločno; **2.** *med.* skladam, zlagam zase po členih, *φωνήν και ὀνόματα* razločno izgovarjam

δι-αριθμέω **1.** *act.* preštevam, naštevam, preštejem; **2.** *med.* izračunam si, preudarjam, presojam, pretresam, sklepam

δι-αρκέω [*fut. διαρκέσω*] **1.** popolnoma zado-
stujem εἰς τι; **2.** prenašam, vztrajam, vzdr-
žim, πολιορκούμενοι obleganje

διαρκής **2** **1.** popolnoma zadosten ali povsem
dovolj; **2.** trajen, trpežen, stanoviten; *adv. δι-
αρκῶς, ζῆν εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα* živim
tako, da imam do starosti dosti živeža

διαρπαγή, ἡ *ion.* plenjenje, plenitev, ropanje

δι-αρπάζω **1.** raztrgam, razdrem, razmesarim,
ropam, grabim; **2.** *trans.* oropam, oplenim
πόλιν, okradem οἰκίαν *NT*

δι-αρραίνομαι *pass. poet.* tečem, curljam (na
vseh straneh) *dol ἔκ τινος*

δι-αρραίω [*fut. med. s pass. pomenom*] *ep.* tr-
gam, raztrgam, razbijem, razbijam νῆα, uni-
čim, pokončam πόλιν, pogoltnem, ugonobim
αὐτόν

δι-αρρέω [*aor. διερρύην, pf. διερρύηκα*] **1.**
tečem skozi, pretakam se διὰ τινος; **2.** pote-
kam, minevam, ginem, izgubljam se χάρις;
oslabim

δι-αρρήγνυμι [*fut. διαρρήξω, aor. διέρρηξα,
aor. pass. διερράγην, pf. διέρρωγα*] **1. trans.**
a) *act.* raztrgam, zlomim, prebijem, prebo-
dem τί τινι; **b)** *med.* prebijem, razrušim; **2.**
intr. [pass. s pf. act.] počim, razpočim se, raz-
znese me

διαρρήδην *adv.* (δια-ρρηθῆναι) jasno, izrecno,
določno

δι-αρρήσσω *NT* = δια-ρρήγνυμι

δι-αρρήπτέω, δια-ρρίπτω [*fut. διαρρίψω,
impf. iterat. ep. διαρρίπτασκεν*] **1.** vržem,
ustrelim skozi διστόν; **2.** razmečem, raztre-
sem, razpršim, razvežem, razpustim; **3.** raz-
mečem kaj med, razdelim τινί τι

διάρριψις, εως, ἡ razmet, razmetanje, razme-
tavanje

διάρροια, ἡ (δια-ρρέω) pretok, driska, diareja
δι-αρροιζέω *poet.* brenčoč letim skozi kaj,
brenčim skozi kaj τινός

διαρρώξ, ὠγος, ὄ, ἡ (δια-ρρήγνυμι) *poet.* pre-
drt, raztrgan, razpokan

δι-ασαφέω (σαφής) razjasnim, pojasnim, raz-
tolmačim, razložim, naznanim, povem *NT*

δι-ασαφηνίζω = δια-σαφέω

δι-ασείω **1.** stresem, pretresem; **2.** zbegam,
zmedem φρονήματα; bijem, tepem koga, de-
lam komu silo, nasilen sem do koga τινά *NT*

δι-ασεύομαι *med. [ep. aor. διέσσυτο] ep.* dir-
jam, drvim, letim skozi, predrem στέρνοιο,
τινός, τί; ἔκ τινος skočim, planem iz

δι-ασημαίνω dam znamenje, z znamenjem
naznanim, namignem, točno označim

διά-σημος **2** (σῆμα) *poet.* popolnoma jasen,
razločen, διάσημα θρηνεῖ glasno ječi

Διάσια, τά (Ζεύς) diazije, Zevsov praznik v
Atenah

δι-ασιλλαίνω zasramujem

δι-ασιωπάω neprestano molčim, še vedno
molčim

δι-ασκάπτω prekopljem, predrem, podrem

δι-ασκαρῖφόομαι *dep. med.* prekopljem, iz-
podkopljem, uničim

δι-ασκεδάννυμι, *ep. ion. διασκίδνημι* **1.**
act. raztrosim, raztresem, razsipljem, razpr-
šim, razmečem, razpustim στρατόν; razru-
šim, razbijem νῆα, uničim νόμους, ugonobim
ψυχήν, izženem (koga) iz ἀγλαίας τινί; **2.**
pass. raztresem se, razpršim se, razidem se

δι-ασκέπτομαι *gl.* δια-σκοπέω

δι-ασκευάζομαι *med.* **1.** pripravim se, obo-
rožim se, postavim se v bojno vrsto; **2.** pri-
pravim si kaj

δι-ασκηνέω, δια-σκηνόω **1. trans.** razdelim
na posamezna taborišča; **2. intr. a)** razidem se
v taborišča, taborim po oddelkih, taborim po
vaseh; **b)** odidem iz taborišča

δι-ασκίδνημι *ep. ion.* = δια-σκεδάννυμι

δι-ασκοπέω [*samo pf. in impf.; fut. διασκέ-
ψομαι itd.*] **1. act.** natančno pregledam, pre-
iščem, premislim, premišljujem, preudarim,
mislim τί, πρὸς ἑμαυτόν, περὶ τινος; **2. med.**
a) oziram se, ogledujem se πρὸς τι; preudar-
jam pri sebi; **b)** = *act.*

δια-σκοπιάομαι *dep. med. ep.* gledam z višine na vse strani, poižvem, izprašam, ogledam

δια-σκορπίζω raztresem, razpršim, razkropim; ponižujem; zapravljam (premoženje) *NT*

δια-σκώπτομαι *med.* zbijam šale, ταῦτα οὕτω διεσκώπτετο tako se je šalil

δια-σμάω *ion.* [*pt.* διασμέοντες] izperem, operem, izplaknem, splaknem

δια-σπάρακτος 2 raztrgan

διασπασμός, ὁ ločitev, razhod (vrst), zmešjavanja, zmeda

δια-σπάω 1. *act.* narazen vlečem, raztrgam, τοὺς ἄνδρας κρεουρρηθόν na kose (*tako tudi med. Euripid, Bakhe 339*), pretrgam, ločim, razpršim, razdrem, uničim νόμους, πολιτείας; razcepim, porazdelim na majhne oddelke φάλαγγα; 2. *pass.* razpršim se, razidem se, taborim po oddelkih (po vaseh), διεσπασμένος razcepljen, razdeljen, ločen, τὸ διεσπάσθαι razkosanje, razdor

δια-σπείρω 1. *act.* a) razsipam, trosim, delim, razdelim kaj med τινί τι; b) raztrosim, razširim, zapravljam κτῆσιν; 2. *pass.* a) razkropim se, razpršim se κατά τι; b) razpočim se χολαί

διασπορά, ἡ razkropljenje, razkropitev, raztros; αἱ φυλαὶ αἱ ἐν διασπορᾷ razkropljeni rodovi *NT*

δια-σπουδάζω *in med.* resno se ukvarjam s čim τί, trudim se, prizadevam si ἐπί τινι

δι-άσσω *gl.* δι-αίσσω

δια-στασιάζω 1. sprt (razprt) sem s kom, v sporu sem s kom, nesložen sem; 2. sejem razdor, hujskam

διάστασις, εως, ἡ (δια-στῆναι) 1. razmik, razdalja, oddaljenost, razlika; 2. ločitev, razmik gor, οὐρέων gorska razpoka, prepad; 3. razkol, razdor, nesloga, sovrašтво

δια-σταυρόομαι *med.* ogradim s koli, utrdim

δια-στέλλω 1. razložim, razdelim, ločim, razlikujem; 2. *med.* naročam, zapovedujem *NT*

διάστημα, ατος, τό (διαστῆναι) presledek, razdalja (*o prostoru in času*), oddaljenost; razmik, medglasje, interval, ὡς τριῶν ὥρῶν διάστημα čez kake tri ure *NT*

δια-στοιβάζω *ion.* mašim kaj med kaj τί τι-νος, zadelam kaj s čim

διαστολή, ἡ (δια-στέλλω) 1. ločitev; 2. razloček, medglasje, interval *NT*; 3. razlaga

δια-στρέφω 1. zasučem, izpahnem, izvinem, διεστραμμένος spačen, popačen *NT*; 2. prevračam ὁδούς *NT*, sprevračam, zavijam, pačim νόμους, τάληθές; λαλέω διεστραμμένα napačno govorim *NT*; 3. odvracam od vere *NT*

διά-στροφος 2 (δια-στρέφω) *ion. poet.* zmešan, zmeden (*o duhu*), mōten (*o očesu umirajočega*); (*o živilih*): pokvečen, spačen, ohromljen; κόραι zmeden, besen

δια-σύρω vlečem narazen, trgam; rogam se komu, zasmehujem koga

δια-σφαιρίζω (σφαῖρα) raztrgam, razmečem

δια-σφάλλομαι popolnoma zgrešim, imam nesrečo; οὐ διασφάλλομαι dobro se mi posreči, dobro se mi izide, uspem, srečno opravi

διασφάξ, ἄγρος, ἡ (δια-σφάττω) *ion.* reža, razpoka, odprtina, prepad, žrelo

δια-σφενδονάω razstrelim, raztrgam (*na kose*); *pass.* razpočim se, razletim se

δια-σχηματίζω izdelam, upodobim, oblikujem; *med.* krasim

δια-σχίζω 1. razkoljem, razcepim, razrežem, raztrgam, razparam, ločim; 2. *pass.* ločen sem od; τρίζω τινί zaidem, krenem (po kaki stezi) s prave poti

δια-σώζω 1. *act.* a) ohranim, čuvam, obvarujem, rešim, ohranim pri življenju, ozdravim; πίστιν ostanem zvest; b) (dobro) ohranim v spominu, pomnim; 2. *pass.* rešim se, εἷς τι kam; prebolim bolezen, ozdravim, srečno uidem πρὸς τινα τόπον; 3. *med.* a) obdržim si kaj, ohranim si kaj, rešim si kaj; b) = *act.*

διαταγή, ἡ (δια-τάσσω) povelje, ukaz, odredba *NT*

διάταγμα, ατος, τό ukaz, naročilo, odredba *NT*

δια-τάμνω *ep. ion.* = δια-τέμνω

διάταξις, εως, ἡ (δια-τάσσω) razvrstitev, bojni red, odredba, odlok, ukaz, φόρων uredba, ureditev

δια-ταράσσω, *at.* δια-ταράττω zmedem, zbegam, spravim v zadrego ali strah, prestrašim, preplašim τινά; *pass.* osupnem, ostrmim, prestrašim se ἐν τινι *NT*

δια-τάσσω, *at.* δια-τάττω 3 [*pl. plpf. pass.*

ion. διετετάχατο] **1. act. a)** razvrstim, uredim, postavim v bojni red, postavim v bojno razporeditev, postavim v bojno vrsto, postavim na svoje mesto; **b)** odredim, ukažem, zapovem, naročim *NT*; določim; postavim razsodnike *ἐπιστάτας*; **2. pass. a)** zapovedano je, ukazano je, odrejeno je; **b)** postavijo me v bojni red, postavijo me v bojno razporeditev, stojim v bojnem redu, stojim v bojni razporeditvi; ukazano mi je bilo, imam ukaz *z inf.*; **3. med. a)** postavim se v bojni red, postavim se v bojno razporeditev, postavim se v bojno vrsto; razdelim se; **b)** = *act.* odredim, ukažem

δια-τείνω 1. act. a) razpnem, raztegnem, iztegnem, pomolim *χεῖρας*; **b) intr.** raztezam se, razprostiram se; **2. med. a)** trudim se, napenjam se, prizadevam si, trudoma delam kaj; *διατεινόμενος* z velikim naporom, na vso moč *φεύγω*; **b)** prepričujem, zagotavljam, trdim; **c)** *τόξον* spretno pomerim; pripravljam se na streljanje, pripravljen sem na strel

δια-τειχίζω ločim (z zidom), zazidam

διατείχισμα, *ατος*, *τό* vmesni zid, vmesna utrdba, trdnjava

δια-τελευτάω [*v tm.*] *ep.* popolnoma (povsem) dovršim, končam, dokončam

δια-τελέω 1. trans. popolnoma (povsem) dovršim, končam, dokončam *ὄδον*; *βίον*, *ἔτη*, preživim; *abs.* dospem kam, pridem kam; **2. intr.** vztrajam (do konca) v čem, ostajam, ostanem; *μαχόμενος* vztrajam v boju, neprestano sem v boju; *ἀνυπόδητος* vedno sem bos; *s pt.* *izraža trajno stanje in se sloveni z:* neprestano, neprenehoma, nenehno, *μετ' ἀλλήλων δια βίου διατελοῦντες* vse življenje ostanejo med seboj združeni

δια-τελής 2 (τέλος) stalen, nenehen, neprestan, neprenehnen, neprenehljiv

δια-τέμνω, *ep. ion. δια-τάμνω* [*tudi v tm.*] prerežem, razrežem, delim, razdelim, ločim

δια-τετραίνω *ion.* prevrtam, preluknjam

δια-τήκω raztopim; *pass.* raztopim se, skopnim

δια-τηρέω 1. ohranim, obvarujem (do konca), *τὴν τάξιν* ne zapustim (določenega mi) mesta, *ἐμαυτὸν ἐκ τινος* ne omadežujem se s čim; varujem se (nečistega dejanja) *NT*; **2.** pazim, gledam na kaj, previden sem, pazljiv sem, oprezen sem, varujem se česa *μή*

δια-τίθημι

I. act. 1. razpostavim, razvrstim, razložim, razpolagam, uredim, odredim, *ἀγῶνας* priredim bojne tekme, *τὰ τοῦ πολέμου* vodim; **2.** spravim v (določene) razmere, spravim v (kak) položaj; *nav. z adv. οὕτως* spravim v to, pripravim do tega, *ἀνηκέστως* grozno, grdo zdelam, *εἴ* dobro ravnam s kom, *κακῶς τι* pokvarim kaj; *včasih sledi ὥστε*;

II. pass. pridem v položaj, pridem v stanje; sem kakega mišljenja, sem kakega mnenja, menim; z menoj se ravna, z menoj se dela, *οὕτω διατίθεται* tako se godi z njim, tako se razmesari, *ἀπόρως* pridem v stisko, najdem se v stiski, postanem reven, postanem siromašen, osiromašim, *ἔρωτικῶς τινος* zaljubljen sem v koga, *εὐμενῶς πρὸς τινα* naklonjen sem komu, sem prijatelj koga; *πῶς ἂν οἶει διατεθῆναι* kako bi se ti pač (bilo) godilo, *αἰσχυρῶς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν* bolan sem na duši in na telesu, bolan sem duševno in telesno;

III. med. 1. spravim svoje imetje v red, razpolagam z imetjem; delam oporoko, *τί τινι* določam v oporoki za dediča, zapuščam komu kaj, *ἐπιτρέπω τὴν θυγατέρα διαθέσθαι* prepuščam ti hčer, da z njo narediš, kar hočeš; *διαθήκην πρὸς τινα* sklenem s kom zvezo (zavezo) *NT*, *ὁ διαθέμενος* oporočnik, oporočitelj; **2.** zlagam, razložim svoje blago, prodajam *φόρτον*, *ῥωαν*, *σοφίαν*; **3.** poravnam *ἔριν*; **4.** uredim svoj govor, začnem govor, začnem pogovor *λόγον*

δια-τινάσσω [*tudi v tm.*] **1. ep. poet.** raztresem, razrušim, razbijem; **2. poet.** tresem, majem sem in tja, kimam *κάρα ἄνω κάτω*

δια-τιμήγω *ep.* [*aor. διέτημξα, διέτημαγον, 3. pl. aor. pass. ep. διέτημαγεν*] **1. act. a)** razrežem, razsekam, prerežem, *λαῖτμα* presekam morje = preplavam morje; **b)** ločim, razstavim, razpršim; **2. pass. a)** ločim se, razkropim se; **b)** razletim se *σανίδες*, zdrobim se, razdrobim se, počim

δια-τοξέομαι *med.* tekmujem v streljanju (z lokom)

δια-τόρος 2 (τορεῖν) *poet.* prebodem

δια-τρέπομαι *pass.* premislim se, premislim si

δια-τρέφω preživljam, redim, prehranjujem,

docela oskrbim s čim *τινί*; *med.* preživljam se, živim od česa

δια-τρέχω **1.** pretečem, predirjam, prebrodim, τὰ ἡδέα uživam vse ugodnosti ali prijetnosti; **2.** razširim se, razprostiram se νεωτερισμός, τινῶν med nekaterimi

δια-τρέω *ep.* [*aor.* διέτρεσα] razpršim se, razkropim se

διατριβή, ἡ trenje, potrata **1.** potrata, izguba časa, odlašanje, zamuda διατριβὴ ἔσται ἀμφὶ ταῦτα zato bo treba dosti časa, ἔργα διατριβὴν ἔχοντα dela, ki terjajo dosti časa, dela, za katera je potrebno dosti časa; **2.** prebivanje, zadrževanje, postanek, διατριβὴν ποιοῦμαι περὶ τι porabim čas za kaj, mudim se pri čem; **3.** kratek čas, zabava, učenje, opravek, razgovor, pouk, občevanje, šola

δια-τρέιβω [*pf.* διατέτριφα, *aor. pass.* διετρίβην, διετρίφθην] **1.** *trans.* raztrem, strem, manem τί τινι, uničim, κάκιστα διετρίβην prežalostno me je zdrobilo **a)** zadržim, preprečim, odlašam; χόλον tolažim, utolažim, tešim, utešim, potešim, Ἀχαιοὺς γάμον vodim Ahajce za nos z ženitvijo, zadržujem Ahajce z ženitvijo; **b)** χρόνον prebijem, tratim, ubijam čas, *pass.* χρόνος διατρέβεται čas poteče, mine; **2.** (*navidezno*) *intr.* **a)** mudim se, odlašam, ὁδοῖο obotavljam se z odhodom, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρέιβω da se ne bom mudil z navajanjem posameznosti, da se ne bom mudil s pripovedovanjem podrobnosti; **b)** prebivam kje, živim, ostanem kje, μετὰ τινος bivam, občujem s kom, pogovarjam se s kom; **c)** ukvarjam se s čim, bavim se s čim, ἐν, ἐπί τινι, περὶ (τι) τινι; *s pt.* μελετῶν διατρέιβω neprestano (se) vadim, neprenehno se urim

διατροφή, ἡ (*δια-τρέφω*) živež, hrana

δια-τρύγιος *2 ep. sc.* ὄρχος (vinograd,) v katerem se grozdje večkrat trga, poln vsakovrstnega grozdja

δια-τρυφέν *gl.* δια-θρύπτω

δι-άπτω = δι-αίτσω

διατύπωσις, εως, ἡ tvoritev, tvorjenje, tvorba, oblikovanje, upodabljanje

δι-αυγάζω presijem, presevam; διαυγάζει svi-ta se, dan prisije, dan zasije *NT*

δι-αυγής *2* prosojen, prozoren *NT*

δί-αυλος, ὁ (*δίς*, αὐλός) dvojni tek (tj. tek do konca tekališča (dirkališča) in nazaj)

δια-φαγεῖν *gl.* δι-εσθίω

δια-φαίνω **1. act. a)** *trans.* storim, da sije skozi, odgrnem, odkrijem; **b)** *intr.* διαφαίνει skozi sije, skozi se sveti, vidi se τὸ μεγαλοπρεπές; *o dnevu:* svita se, dani se, dela se dan ἡμέρα; **2. pass.** skozi se svetim, skozi sijem, posvetim se, kažem se, pokažem se, νεκῶν med mrtvimi, žarim skoz in skoz; *z adi.:* odlikujem se μέγιστα διεφάνη

διαφάνεια, ὁ prozornost

διαφανής *2* (*δια-φαίνω*) **1.** prozoren, prosojen; **2.** žareč, razbeljen; **3. pren.** jasen, očiten, oči-viden

διαφερόντως *adv.* (*διαφέρω*) **1.** različno, drugače, ἢ kot, kakor; **2.** posebno, posebej, izborno, izvrstno, διαφερόντως τῶν ἄλλων pred vsemi drugimi = najbolj

δια-φέρω [*aor. ion.* διήνεικα, *pass.* διενείχθην]

I. act. 1. trans. a) nesem skozi ali čez, spravim, ναῦς τὸν Ἴσθμόν ladje čez Istmos; **b)** pripeljem (privedem) do konca, spravim do konca, dovršim αἰῶνα, βίον (*med.* Sofokles, Ajant 511 živim), prinašam, prinesem τὸ φορτίον; **c)** neprestano nosim, prenašam, πόλεμον neprenehoma se vojskujem, do konca se vojskujem, σῶμα premikam se, γλῶσσαν premikam, πότμον trpim; **d)** raznesem, razmečem, razpodim, razširim, ψῆφον glasujem (za ali proti), oddam glasovnico, γνώμην pre-mišljujem o svojem sklepu, κόρας oziram se, gledam, πάντα ἄνω καὶ κάτω raztrgam, raznesem; **2. intr. a)** različen sem, razlikujem se, odlikujem se, boljši sem od koga v čem τινός τινι *NT*; **b)** *impers.* διαφέρει (= *lat.* interest) razlika je, razlikuje se, do tega mi je, na tem je, važno je *z inf. ali el.* οὐδέν μοι διαφέρει nič več mi ni do tega, vseeno mi je; πολὺ διαφέρει veliko je na tem; *pt.* διαφέρων razlikujejoč se, izstopajoč, odličen; *subst.* διαφέροντα, τὰ **a)** kar odloča (o čem), (kar je) boljše, korist, dobiček; **b)** sporne točke;

II. pass. 1. različen sem, razlikujem se, τινί v čem; **2.** preletim, pridem na vse strani; *NT* razširim se λόγος, plujem, plovem, vozim se (po morju) ἐν τινι;

III. med. spremem, sporečem se, skregam se,

prepiram se ἀμφί, περί τινος; γνώμη διαφερόμεθα prepričanje nas spravlja narazen, prepričanje vnaša med nas razdor; οὐ διαφέρωμαι nič nimam proti temu

δια-φεύγω ubežim, uidem, pobegnem, umaknem se, izognem se čemu, διαφεύγει μέ τι uide mi kaj, ne opazim česa; ὁ ποταμός διαφεύγει reka prodre

διάφευξις, εως, ἡ pobeg, ubeg, utek

δια-φημίζω raznesem glas, razglasim NT

δια-φθείρω [fut. διαφθερῶ, aor. διέφθειρα, pf. διέφθαρκα, διέφθορα, pass. διέφθαρμαι, aor. διεφθάρην, fut. διαφθαρήσομαι, med. fut. διαφθεροῦμαι (s pass. pomenom); ion. impf. iterat. διαφθείρεσκε, fut. διαφθερέω, 3. pl. pf. pass. διεφθάραται, 3. pl. plpf. διεφθάρατο, ep. fut. διαφθέρω] **1. act. a)** (popolnoma) uničim ἐλπίδας; rušim, razrušim, porušim πόλιν; pogubim, pokončam, morim, ubijem, opustošim ἔργα; **b)** pokvarim, izpridim, poračim, pokazim, skazim, razjem, οὐδὲν διαφθείρας τοῦ χρώματος spremenim barvo, prebledim, zardim; zapeljem τοὺς νέους, podkupim; **2. pass. a)** pridem na nič, poginem, τὰ πράγματα διεφθαρμένα stvar je izgubljena, λιμῶ propadem, umrem od lakote; ναῦς ladja se razbije; **b)** zbolim, pokvarim se, ohromim, ἀκοήν oglušim, ὀφθαλμούς oslepim, οἶ me bolijo, pf. διέφθορα izgubljen sem, po meni je, uničen sem, ταῖς γνώμαις διέφθαρμαι izgubil sem pamet in razum; pren. ἐν τῇ στρατιᾷ izgubim svoj ugled

διαφθορά, ἡ **1.** pokončanje, uničenje, umor, poguba, pogin; ὀμμάτων oslepitev; ἰχθύσιν hrana za ribe, žrtje za ribe; **2.** pokvara, zapeljevanje, izprijenost, pokvarjenost, skvarjenost; trohnenje NT

διαφθορέυς, ἑως, ὁ pokončevalec, rušitelj, zapeljivec

δι-αφήμι odpustim, razpustim

δια-φιλονικέω tekmujem s kom

δια-φιλοτιμέομαι dep. pass. poganjam se, ženem se, tekmujem s kom za kaj τινὶ ὑπέρ τινος

δια-φλέγω razvnamem, vnamem, ohrabrim

δια-φοιβάζομαι poet. zbesnim, pobesnim

δια-φοιτάω, ion. **δια-φοιτέω** hodim sem ter tja, pohajkujem, razhajam se, klatim se; τῆς Ἰταλίας križem prehodim Italijo

διαφορά, ἡ **1.** (δια-φέρω) razlika, različnost, nepodobnost; **2.** (δια-φέρομαι) spor, razpor, prepir, neenotnost, needinost, sovraštvo, nasprotje πρὸς τινά; διαφορὰν ἔχω τινὶ prepiram se s kom, pravdam se s kom

δια-φορέω [tudi v tm.] **1.** nesem čez ali spravim kam, πρόσοδον pošljem, izročim, plačam; **2.** raznesem, razširim κλέος; **3.** odnesem σταυρούς, plenim, zaplenim, ropam, oropam χρήματα; **4.** raztrgam, razmesarim δαμάλας

διάφορος 2

I. 1. (δια-φέρω) **a)** različen, πολλά v mnogih stvareh, raznovrsten; **b)** odličen, izvrsten, odlikujoč se τινός pred kom; **2.** (δια-φέρομαι) drugače misleč, različnega mišljenja, nesložen, neenoten, sovražen; subst. **διάφορος**, ὁ sovražnik, nasprotnik;

II. subst. διάφορον, τό in pl. **1.** razlika; **2.** povod za spor, spor, razpor, nesloga, prepir; **3.** korist, dobiček; adv. διαφόρως različno

διάφραγμα, ατος, τό **1.** pregraja, pregrada, ločilna stena, predelna stena; **2.** prečna mreža

δια-φράζω [aor. διεπέφραδον] ep. natančno označim, poučim, sporočim, javim

δια-φρέω [fut. διαφρήσω] pustim skozi

δια-φυγγάνω = δια-φεύγω

διαφυγή, ἡ pobeg, ubeg, rešitev (iz nevarnosti); priložnost, da pobegnem; τινός, ἔκ τινος iz česa

διαφυή, ἡ (δια-φύομαι) vse, kar zraste vmes: vmesna stena; člen, členek, sklep, kolence; zareza

διαφυλακτέος 3 ki ga je treba čuvati, ki ga je treba varovati, ki ga je treba paziti

δια-φυλάσσω, at. **δια-φυλάττω** in med. **1.** neprestano (skrbno) varujem, čuvam, stražim, pazim na kaj; **2.** ohranjam, shranjujem

δια-φύομαι ion. **1.** vmes zrastem; **2.** vmes minem, potečem (χρόνος διέφυ)

δια-φῦσάω razpiham, odpiham, razvejam

δι-αφύσσω ep. [aor. διήφυσσα, tudi v tm.] **1.** popolnoma izčrpam, izpijem οἶνον; **2.** iztrgam, odtrgam πολλὸν σαρκός; raztrgam, predrem ἔντερα

δια-φωνέω (διά-φωνος) ne soglašam, ne ujemam se, nasprotujem

δια-φώσκει (φῶς) ion. dani se, ἀμ' ἡμέρη δια-

φωσκούση s prvim svitom, zgodaj zjutraj, v ranem jutru

δια-χάζω *in med.* [*aor.* διαχάσασθαι] razmaknem se, ločim se, umaknem se

δια-χειμάζω prezimujem, bivam v prezimovališčih, prebivam v zimoviščih

δια-χειρίζω (*χείρ*) **1.** imam kaj v rokah, oskrbujem, upravljam kaj; **2. med.** πάθη vadim, ravnam (prav s kom); *NT* polagam na koga roko, morim, umorim, ubijem

διαχειρίσις, *εως*, ή oskrbovanje, upravljanje, uprava, vodstvo

δια-χειροτονέω glasujem z dviganjem rok, odločam, sklepam

διαχειροτονία, ή glasovanje (z dviganjem rok)

δια-χέω [*aor.* διέχεα, *ep.* διέχευα, *pf. pass.* διακέχυμαι] **1. act. a)** razlijem, izlijem, razdelim, razkosam, razsekam; **b)** raztopim, razpustim, razdejem, uničim; τὰ βεβουλευμένα razdrem, ovržem, kar je bilo sklenjeno; **c)** prelijem iz ene posode v drugo; **2. pass. a)** tečem skozi ali narazen, razlijem se, razidem se, razkropim se (*o vojakih*), razpadem, strohnim; **b)** razvedrim se, razveselim se, dobre volje sem, vesel sem; *pt. pf.* vesel, veder

δια-χλευάζω rogam se, posmehujem se *NT*

δια-χόω *ion.* zgradim nasip, naredim nasip χῶμα

δια-χράομαι *med., ion.* **δια-χρέομαι** **1.** ne prestando (neprenehoma, navadno) se ukvarjam s čim τινί, rabim od konca do kraja, uporabljam kaj, poslužujem se česa, vztrajam; κήρυξι opravljam kaj po glasnikih; λιμῶ trpim, pretrpim, imam; συμφορῆ μεγάλη sem v veliki stiski; **2.** (polagoma) ugonobim, uničim, ubijem, umorim τινά

διάχυσις, *εως*, ή (*δια-χέω*) razlivanje, razsipanje, razširjanje

δια-χωρέω **1.** grem skozi, uhajam; *impers.* διαχωρεῖ αὐτῷ κάτω ima drisko; **2.** grem narazen, ločim se, razširim se

δια-χωρίζω razdelim, ločim, razdružim; *pass. NT* odhajam

δια-ψεύδω **1. act. in med.** lažem, varam; **2. pass.** prevaran sem, motim se v čem (περί τινος)

δια-ψηφίζομαι *med.* glasujem po vrsti

διαψήφισις, *εως*, ό glasovanje; προτίθημι dam glasovati, dam na glasovanje

δια-ψηφισμός, ό tajno glasovanje

δια-ψύχω zračim, prezračim, sušim, posušim

διβολία, ή metalno orožje z dvema konicama

δί-γλωσσος **2** vešč dveh jezikov, dva jezika govoreč, dvojezičen

διδασκτικός **3** ki dobro uči; *subst.* dober učitelj *NT*; poučen

διδασκτός **3** (*διδάσκω*) *poet.* **1.** ki se ga je treba ali se ga je mogoče učiti (naučiti), ki ga je treba ali ga je mogoče povedati; **2.** naučen, poučen, učljiv, učen

διδασκαλεῖον, τό (*διδάσκαλος*) šola, učilnica

διδασκαλία, ή (*διδάσκαλος*) **1.** nauk, pouk, navodilo, poučevanje; *διδασκαλίαν ποιούμαι*, παρέχω poučujem; **2.** χοροῦ vaja (vaje) in nastop tragiškega zbora (kora); τραγική διδασκαλία tetralogija, sestavljena iz treh tragedij in ene satirske drame

διδασκαλικός **3** (*διδάσκαλος*) **1.** ki spada k pouku, λόγοι učiteljeva navodila, učiteljevi predpisi; **2. a)** poučljiv, spreten v poučevanju, poučevalen; **b)** učen, ukažljen, vedoželjen, nadarjen za učenje, učljiv

διδασκάλιον, τό **1.** znanje, veda, znanost; **2.** učnina, šolnina

διδάσκαλος, ό, ή **1.** učitelj, učiteljica, εις, έν διδασκάλων *sc.* οἶκον, οἶκον v šolo, v šoli, εκ διδασκάλων ἀπαλλάττομαι zapustim šolo; **2.** χοροῦ učitelj zbora (kora), zborovodja; *tudi* = ό ποιητής

διδάσκω [*Et.:* podvojeni prezent na -σκ- *h glag.* δαῖναι (nastalo iz *δασ-ῖναι); *gl.* δᾶ-*in prim. lat.* dīscō (iz *di-dc-scō); *sor. gr.* δοκέω, *lat.* doceō (iz *ide. kor.* *dek-)] [*Obl. fut.* διδάξω, *aor.* ἐδίδαξα, *pf.* δεδίδαχα, *pass. pf.* δεδίδαγμα, *aor.* ἐδίδαχθην, *fut.* διδάξομαι, *inf. aor. act. ep.* διδασκῆσαι]

I. act. 1. učim, poučujem, τινά τι koga v čem, pojasnjujem, razjasnjujem, dokazujem, predavam, razlagam, zapovedujem, izobražujem, svarim; **2.** δρᾶμα, διθύραμβον naučim zbor (za igro), uprizorim igro;

II. pass. poučujem se, učim se, dam se poučiti τί, *z inf.*, ὑπό τινος od koga;

III. med. 1. izumim kaj, prisvojim si kaj; **2.**

dam koga poučiti, dam koga izučiti, σκυτέα
za čevljarja; **3.** = *act.* poučujem koga

διδασχί, ή nauk, pouk, poučevanje, διδασχίη
ποιούμαι poučujem

δίδημι [*gl.* δέω¹; *3. pl.* διδέασιν, *impf.* *3. sg.*
δίδη, *imp.* *3. pl.* διδέντων] vežem

διδράσκω tečem, letim (*gl.* ἀπο-διδράσκω)

δί-δραχμος 2 (δραχμή) vreden dve drahmi,
dveh drahem, za dve drahmi; ὄπλιται hopliti,
ki so dobivali po dve drahmi na dan; *subst.*
τὸ δίδραχμον dvojna drahma (= dve drahmi)

Δίδυμα, τὰ Didima, kraj pri Miletu z Apolo-
novim svetiščem

διδυμάων, ονος, ὁ (δίδυμος) dvojček

δίδυμος 3 in 2 [*Et.*: *redupl. obl.*, *tvorjena iz*
δύο *s* *sufiksom* -μος] dvojen, dvojnati, dva,
oba; *pl.* δίδυμοι, οί dvojčeka; modi

δίδωμι [*Et.*: *iz ide. kor.* *doh₃- 'dati'; *prim. lat.*
dō 'dam', dōs 'dota', dōnum 'darilo'; *sl.* dam,
dar, darilo, dota, *gr.* δῶρον, δόσις] [*Obl. fut.*
δώσω, *aor.* ἔδωκα, *pf.* δέδωκα, *pass. pf.* δέδο-
μαι, *aor.* ἐδόθην, *fut.* δοθήσομαι, *adi. verb.*
δοτός, δοτέος; *ep. praes.* διδοῖς, διδοῖσθα,
διδοῖ, διδοῖσι, *imp.* δίδωθι, *inf.* διδοῦναι, *fut.*
διδώσω, *inf.* διδώσειν *in* δωσέμεν, δωσέμεναι;
aor. ind. iterat. δόσκον, *cj.* δῶή, δῶησι, δώο-
μεν, δώωσι] **1. a)** dam, dajem, plačujem, po-
darim, darujem, odpuščam, podelim, poklo-
nim, naložim, ponujam, pripisujem, storim
τινί τι; **b)** πιεῖν dam piti; αἶνον hvalim, po-
hvalim, ἐργασίαν prizadevam si, trudim se (= *lat.*
operam do), κακόν prizadenem, storim;
ἀκοήν poslušam, πεῖραν izkažem, izpričam,
ἱερά prinašam, posvečujem, δίκην (τισίν) ὑπό
τινος kaznovan sem, plačujem kazen, ὄρκον
prisegam, πίστιν prisegam zvestobo, zagoto-
vim varnost, λόγον καὶ πίστιν dogovarjam se
in prisegam, λόγον dajem odgovor, zagovar-
jam se, ἄλγεια, ἄτας naklanjam, νίκην delim,
ψῆφον glasujem, τιμὴν izkazujem čast, ča-
stim *NT*, ἑμαυτὸν εἰς τόπον odpravim se kam,
εὔ, καλῶς podeljujem komu srečo; **2.** izročim,
predam, prepustim τινί τι; **a)** θυγατέρα dam
za ženo, omožim; **b)** ἑμαυτὸν τινι vdam, po-
dam se komu, izročim se varstvu koga; εἰς τὰ
πράγματα ukvarjam se s posli; **c)** τινί τινα
podelim koga komu, pomilostim koga komu
na ljubo; βουλὴν dam komu čas za preišlje-
vanje; **3. a)** priznam, dopustim, dovolim; **b)**

zapovedujem *pt.* δούς *se* prevaja pogosto *s*
predlogom: *s* (*z*)

δίε *gl.* δίω

δι-εγγυάω pôrok sem, jamčim za koga, poro-
kujem za koga τινά, τριάκοντα ταλάντων *s* 30
talenti, izpuščam koga proti poroštvu ὄκτα-
κοσίων ταλάντων

δι-εγείρω zbudim, obudim *NT*; *pass.* zbudim
se, ή θάλασσα dviguje *se* *NT*

δι-έδεξε *gl.* δια-δείκνυμι

δι-έδραμον *gl.* δια-τρέχω

δι-έεργον *gl.* δι-είργω

δι-ειμι¹ (εἰμί) neprestano sem, nenehno sem; *s*
pt. se prevaja *z:* neprestano, *npr.* διέσει σκο-
πούμενος

δι-ειμι² (εἶμι) **1.** grem, potujem skozi, preho-
dim, prepotujem τί, διά τινος; **2.** pripovedu-
jem, obravnavam

δι-εἶπον [*defect. aor. inf.* διειπεῖν, *ep.* διει-
πέμεν, *fut.* διερω, *pf.* διείρηκα] natančno sem
povedal (zadevo), natančno sem opisal (za-
devo) τί, razložil sem, razjasnil sem, pojasnil
sem, razgovoril sem se o zadevi; jasno sem
povedal, odločno sem izjavil; razrešil sem
αἰνίγμα

δι-είργω, *ion.* δι-έργω razstavljam, ločim,
delim τινός od česa; τὸ γὰρ μέσον αὐτῆς πο-
ταμὸς διέργει skozi sredo (dezele) teče reka

δι-είρηκα *gl.* δι-εἶπον

δι-είρομαι *ep.* = διέρομαι sprašujem, preisku-
jem, poizvedujem

δι-ειρύω *ion.* = δι-ερώ vlečem, spravljam na
drugo stran, νέας τὸν Ἴσθμόν ladje čez Istmos

δι-εἶρω [*pf.* διεἶρηκα] vtikam (roke) v kaj, skozi
kaj χεῖρας διά τινος

δι-έκ, *pred vok.* διεξ *ep.* skozi, ven, skozi in
skozi

δι-εκπαίω naredim si prostor, naredim si pot,
utrem si pot, prebijem vrste sovražnikov, pre-
drem sovražne bojne vrste

δι-εκπεράω grem, peljem se skozi ali čez, πο-
ταμὸν prebrodim, prepeljem se čez reko

δι-εκπίπτω pridem skozi, zdirjam skozi, pre-
drem sovražne vrste, prerinem se; pobegnem,
uidem

δι-εκπλώω, *ion.* δι-εκπλώω jadram, plujem
(plovem), prepeljem se skozi, τὸν Ἑλλάσπον-

τον, τινός, *διά* τινος; *pos.* predrem sovražno ladjevje

διέκπλοος, ου, ό, *skrč.* **διέκπλους** **1.** veslanje skozi kaj, prevoz, prevažanje, prehod; **2.** preboj sovražnega ladjevja, predor skozi sovražno ladjevje (ladje so z največjo hitrostjo zaplule med sovražne ladje, da so jim polomile vesla in jih onesposobile za boj)

δι-εκπλώω *gl.* δι-εκπλέω

δι-έκροος, ου, ό *ion.* izliv, iztok, *ἔχω* *διέκροον* iztekam se

δι-ελαύνω **1.** *trans.* ženem, podim, sunem koga skozi kaj *τινά* *τινος*, predrem, prebodem *τινά* *τινι*; **2.** *intr.* jaham skozi, prehodim, prerinem se skozi, prebijem, prodrem skozi sovražne vrste

δι-ελέγχω **1.** natančno izprašam, preiščem; **2.** popolnoma ovržem, izpodbijem

δι-ελθήμεν *gl.* διέρχομαι

δι-έλκω [*pt. aor.* *διελκύσας*] narazen potegnem, vlečem, odprem (oči)

δίεμαι [*cj.* *διήται*, *opt.* *δίοιτο*] *ep.* **1.** *trans.* preženem, odženem, odpodim, nazaj potisnem, razpodim; **2.** *intr.* dam se odpoditi, zbežim, odletim, *πεδίοιο* po polju

δι-εμπολάω *poet.* prodam, izdam

δι-ενθυμέομαι *pass.* marljivo premišljujem *NT*

δι-ενιαυτίζω *ion.* preživim leto

δι-έξ *gl.* δι-έκ

δι-εξειλίσσω *ion.* = *διεξελίσσω* razvijem, razmotam, razprostrem

δι-έξειμι (*εἶμι*) **1.** pridem kam ven skozi kaj *πεδίοινδε*, *διά* *τῶν νεκρῶν* hodim med mrtveci, *πᾶσαν τὴν Μιλησίην* prehodim celo Milezijo, *τὰς πύλας* grem skozi vrata; **2.** po vrsti obravnavam, opisujem, razlagam; natančno preiščem, razložim, povem, opišem

δι-εξελαύνω *ion.* **1.** *trans.* ženem, podim kam skozi kaj; **2.** *intr.* grem, jaham; peljem se kam skozi kaj, prehodim, prejaham, prevozim *τί*, *κατά*, *παρά* *τι*

δι-εξερόμαι *med.* sprašujem *τινά* *τι*

δι-εξέρχομαι **1.** grem, pridem, tečem skozi kaj, prehodim, prepotujem kaj, *τί*, *διά* *τινος*, *βίον* preživim, *εἷς* *τι* dospem do česa, *πόνους* pretrpim, prenesem, *πάντα* vse poskusim, *διά* *πάντων* poskusim vsa sredstva, *διά* *πασῶν*

ζημιῶν uporabljam vse kazni, poskusim vse kazni po vrsti; **2.** razlagam, predavam, pripovedujem od začetka do konca; **3.** *o času:* minem, potečem

δι-εξηγόομαι *med.* razlagam, pripovedujem, tolmačim

δι-εξίημι **1.** izpustim ven skozi kaj, *τινά* *διά* *τινος*; **2.** *intr.* izlivam se *ἐς θάλασσαν*

δι-έξοδος, ή **1.** izhod, prehod, prečna ulica, *NT* *ὁδῶν* razpotje; pot, sončni tir, izgovor; konec, končni izid *βουλευμάτων*; sredstvo; **2.** razlaga, opis, oris

δι-εορτάζω praznujem, obhajam do konca *τὰ Ἴσθμια*

δι-επέφραδε *gl.* *δια-φράζω*

δι-έπραθον *gl.* *δια-πέρθω*

δι-έπτατο, **δι-έπτη** *gl.* *δια-πέτομαι*

δι-έπω *ep. ion.* [*impf.* *διεἶπον*, *ep.* *διέπον*] **1.** grem, korakam, hitim skozi *στρατόν*; *ἀνέρας σκηπανίω* zato, da jih ločim, *zato tudi* razvrstim, razpodim; **2.** **a)** urejam, vodim, upravljam, oskrbujem, ukazujem *πόλεμον*; *ὁ δι-έπων* namestnik, oskrbnik; **b)** pripovedujem

δι-εργάζομαι *med. ion. poet.* [*ion. plpf.* *δι-έργαστο*] končam, dodelam; pokončam, uničim, razrušim

δι-έργω *ep. ion.* = *δι-είργω*

δι-ερεθίζω še bolj, zelo razdražim

δι-ερέσσω [*aor.* *διήρσεσα*, *ep.* *διήρσεσα*] veslam skozi; *χερσί* z rokami preplavam

δι-ερευνάω *in med.* preiskujem, izprašujem, sprašujem

διερευνητής, οὔ, ό *poizvedovalec*, *ogleduh*

διερμηνευτής, οὔ, ό *razlagalec*, *tolmač* *NT*

διερμηνεύω razlagam, tolmačim, razkladam *NT*

διερός¹ *3 ep.* živ, živahen

διερός² *3 (δίεμαι) ep.* hiter, uren, ubežen, begoten

δι-έρπω [*impf.* *διεἶρπον*] *poet.* grem skozi *πῦρ*

δι-έρχομαι *dep. med.* [*inf. aor. ep.* *διελθήμεν*] **1.** **a)** grem, pridem, korakam, tečem, peljem se skozi, prerinem se, predrem skozi, prodrem skozi (sovražne vrste), *τὰ ὄρη* prekoračim, prečkam; *ὁδόν* prehodim; *τὸν βίον* preživim; *παιδείαν* dovršim; *o govoricí:* razširim se, raznesem se; *λός* vdre, zarine se v, predre, zadre se v; *ἕμερός* *με* *διέρχεται* prevzame me

hrepnenje, obide me hrepnenje, navda me hrepnenje, zahrepnim; **b)** *o času*: minem, pretečem; **2. a)** (= διέξειμι) razlagam, pripovedujem, govorim o čem *ὅσα, περί τινος*; **b)** preberem; **c)** presodim, premislím

δι-ερωῶ *gl.* δι-εἴπων

δι-ερωτάω ponprašujem, izprašujem, sprašujem *τινά, τινά τι*

δι-έση = 2. *sg. fut. od* δι-εἰμι¹

δι-εσθίω [*aor.* διέφαγον] *ion.* prejem, pregrižem, preglodam

δι-έσσυτο *ep. gl.* δια-σεύω

δι-ετής 2 *ion.* dveleten, dve leti star

δι-ετήσιος 2 (*διά, ἔτος*) ki traja celo leto, celoleten

διετία, ἡ (*δι-ετής*) dveletje, dve leti *NT*

δι-έτμαγεν *ep. gl.* δια-τμήγω

δι-ευθύνω popravim, poučim, posvarim

δι-ευκρίνέω natančno ločim, preiščem, presodim

δι-ευλαβέομαι *pass.* skrbno se varujem, čuvam

δι-ευνάω *poet.* spravim k večnemu počitku, βίστον končam

δι-ευτυχέω neprestano sem srečen ali popolnoma sem srečen

δι-έχω [*tudi v tm.*] **1. trans.** držim narazen, razprostiram, χεῖρας (v obrambo), razstavljam, ločim, delim, odvracam; παιδός βλαστάς οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς niso minili trije dnevi od otrokovega rojstva; **2. intr.** **a)** stojim narazen, grem narazen, ločen sem, oddaljen sem ἀπό τινος, ὀργυιά; τὸ διέχον vmesni prostor, presledek, praznina, razdalja; **b)** držim, razprostiram se, segam od enega konca do drugega ἀπό τινος ἔς τι, ὁ Ἑλλάσποντος διέχει σταδίου je širok; **c)** prerinem se, predrem skozi, prebijem; ὁ οἰστός ἀντικρὺ διέσχε je prodrla na drugo stran

δίζημαι *dep. med.* [*Et.*: iz *δι-διᾱ-μαι] [*Obl.* δίζηται *itd., impf.* ἐδίζητο, *fut.* διζήσομαι] **1.** iščem, poiščem *τινά*, stremim po čem (za čim), delam na čem *τί*; skušam komu kaj pridobiti *τινί τι, z inf.*; želim, zahtevam; σὲ δέ γε δίζημαι tedaj zahtevam, da si ti; **2.** preiskujem, izprašujem, sprašujem, skušam spoznati *μαντήιον*

δίζομαι = δίζημαι

δίζυξ, ὕγος, ὁ, ἡ (ζεῦγνυμι) *ep.* dvovprežen, ἔπτοι dvovprega

δίζω *ep.* [*Et.*: iz δις] [*Obl. impf.* διζε] dvomim, omahujem, ne vem, ali bi ali (ne), ἡέ ... ἡ

Δίη, ἡ Dija, majhen otok blizu Krete

δι-ηγέομαι *dep. med.* natančno pripovedujem, poročam

διηγηματικός 3 pripovedovalen

διήγησις, εως, ἡ pripoved, pripovedovanje, razlaga, razlaganje, povest; *NT* ἀνατάττομαι διήγησιν περὶ πραγμάτων opisujem reči

διηγητικός 3 ki rad pripoveduje; *subst.* pripovedovalec, pravljíčar

δι-ηθέω **1. trans.** precejam, izplakujem, izpiram *τί τινι*; **2. intr.** curljam skozi, kapljam skozi

διηκονέω, **διήκονος**, **διηκόσιοι** *ion.* = διακονέω, διάκονος, διακόσιοι

δι-ήκω *ion. poet.* pridem, držim skozi, prodiram skozi kaj *τί*, razširjam se, razprostiram se do, ἔκ τινος εἰς, πρὸς, ἐπὶ τι, μέχρι τινός; segam do *τινά*

δι-ημερεύω preživim dan, prebijem ves dan, ostanem kje ves dan

δι-ηνεκής 2 [*Et.*: iz *δι(α)-ενεκ-ής, kar izhaja iz *aor.* ἐνεγκεῖν] **1. a)** zaporeden, nepretrgan, γέφυρα ki vodi od enega brega do drugega; **b)** ki sega daleč, dolg, širok, globok, prostoren; **2. časovno**: neprestan, nenehen, stalen, véden; εἰς τὸ διηνεκές za vedno *NT*; *adv.* διηνεκέως, διηνεκῶς neprenehoma, vekomaj; obširno, jasno, natanko

δι-ήνεμος 2 (ἄνεμος) *poet.* vetroven, prezračen, zračen

δι-ἦξα *aor. od* δι-ἄσσω

δι-ήρεσα *gl.* δι-ερέσσω

δι-θάλασσος 2 med dvema morjema ležeč, τόπος rt, zemeljski jezik *NT*

διθυραμβο-ποιητική, ἡ ditirambsko pesništvo, ditirambi

δι-θύραμβος, ὁ **1.** Dionizov pridevek; **2.** ditiramb, vznesen slavospev na čast Dionizu; umetniško obliko mu je dal Arion

δι-ίημι [*tudi v tm.*] **1.** pošljem, vržem, ustrelim skozi *τινός*; **2.** spustim skozi, dovolim prehod *τινά διά τινος*; στόματος φόνους omenjam, pripovedujem; **3.** odpustim, razpustim *στράτευμα*; **4.** omehčam, raztajam, razmočim

δι-ικνέομαι [*fut.* διίξομαι, *aor.* δικόμην, *ep.* δίκω] **1.** *intr.* grem, pridem skozi kaj, predrem, zadenem (*o puščicah in izstrelkih nasploh*); **2.** *trans.* obravnavam, razložim, natančno povem

δι-πετής 2 (*Διός, πίπτω*) *ep.* **1.** ki pade z neba, ki izvira na nebu, ki izvira z neba, nebeški (*o rekah*); **2.** jasen, bister

δι-ίπταμαι (= δια-πέτομαι, *aor.* δι-έπτατο) preletim

δι-ίστημι [*trans. fut.* διαστήσω, *aor.* διέστησα, *aor. pass.* διεστάθην; *intr.* διίσταμαι, *fut.* διαστήσομαι, *aor.* διέστην, *pf.* διέστηκα] **1.** *trans.* **a)** razstavim, razpostavim; **b)** ločim, razločim, razdružim, razdvojim, sprem, razprem; **2.** *intr.* **a)** stopim, grem narazen, razpostavim se, distás v presledkih; **b)** ločim se, razidem se, εις δύο razcepim se na dve stranki, έρίσαντε razdvojim se, sprem se, razprem se, pridem v spor s kom; **c)** razlikujem se, delim se, ές ξυμμαχίαν έκατέρων διέστη držali so eni s to, drugi z drugo stranko; **d)** odpiram se διαστάν γής βάρθρον; *ion.* τὰ διεστεῶτα razpoka, prepad

δι-ισχυρίζομαι *dep. med.* **1.** opiram se, zanašam se na koga; **2.** zagotavljam, zatrjujem

διΐ-φιλος 2 *ep.* od Zeusa ljubljen; *subst.* Zevsov ljubljenec

δικάζω (*δίκη*) [*fut.* δικάσω, *aor.* έδίκασα, *pf. pass.* δεδίκασμαι, *aor.* έδικάσθην; *aor. ep.* έδίκασσα, *ion. inf. fut.* δικᾶν] **1. act.** **a)** prisodim komu pravico τινί, sodim, έγκλήματος o obtožbi ali obdolžitvi, τὰ κοινά o državnih zadevah, o javnih zadevah, γάμον izrečem sodbo o zakonu; obsodim, kaznujem, δίκην rabsodim, izrečem sodbo, δίκας τινί prisodim komu kaj; **b)** odločim, rabsodim, določim, zapovem, ές μέσον sodim po pravici, nepristransko, κρυπτάδια snujem skrivne naklepe; *o vedeževalcih:* prerokujem *Herodot 1, 84*; **2. pass.** **a)** tožijo me, obtožijo me, zatožijo me, obsodijo me, οί δικαζόμενοι obtoženci; **b)** δίκη δικάζεται sodba se izreče; **3. med.** iščem pravico pred sodiščem, pravdam se, tožim se, imam pravdo s kom τινί, πρός τινα; περί τινος zaradi česa

Δίκαια, ή Dikaja, mesto v Trakiji

δικαιέω *ion.* = δικαίω

δικαιοκρισία, ή pravična sodba *NT*

δικαιολογέομαι *med.* branim svoje pravice, opravičujem se, povem zakonski vzrok, zagovarjam se, pričkam se

δικαιολογία, ή zagovarjanje, zagovor, obramba, ščitenje pravic, opravičevanje

δικαιοπραγέω pravično ravnam πρός τινα

δίκαιος 3 in 2 (*δίκη*) pravičen **1. o osebah:** pošten, pravičen, vesten, plemenit, omikan, vljuden, dober, pobožen, sposoben, pravi, pripraven λογιστής, izurjen, izvežban; **2. o stvarih:** **a)** pravi, zakonit, pravično pridobljen πλοῦτος, pristojen, primeren χάρις, zaslužen, prikladen; uporaben, rabljiv, uporabljiv, poraben, pripraven ἄρμα; **b)** *o polju:* rodoviten, ploden; **c) pri števnikih:** ravno, ὀργυιαί έκατόν ravno 100; **3. a)** δίκαιός ειμι imam pravico, upravičen sem, po pravici zaslužim, moja dolžnost je, moram, prav je, spodobi se, da ... z *inf.*; **b)** δίκαιον ήν prav bi bilo, pravično bi bilo; **4. subst.** δίκαιον, τό *in pl.* pravičnost, pravica, pravni vzrok; έκ τοῦ δικαίου pravično, παρὰ τό δίκαιον proti pravici, krivično, δίκαια λέγω govorim, kar je prav, imam prav, δίκαια πράττω ravnam prav, λαμβάνω dobim, kar mi pripada, dobim, kar mi pritiče, δίκαια άποτελέω plačam, kar je prav; *adv.* δικαίως prav, kakor se spodobi, pravično, zares, po pravici

δικαιοσύνη, ή, **δικαιοτήης**, ητος, ή **1.** pravica, pravičnost, pravosodje, zakonitost, poštenost; **2. NT** ή δια πίστεως (κατά πίστιν) pravičnost iz vere, opravičenje po veri

δικαίω, **δικαιέω** (*δίκαιος*) **1.** naredim kaj pravično, posvetim τό βιαιότατον; **2. a)** imam za prav (za pravo, za pravično, za dobro), štejem za prav (za pravo, za pravično, za dobro), priznam za prav (za pravo, za pravično, za dobro); **b)** zahtevam, želim, hočem, trdim, mislim, menim; **3.** sodim, obsojam, kaznujem; **4. NT** opravičujem έκ τινος, έμαυτόν delam se pravičnega; *pass.* opravičim se

δικαίωμα, ατος, τό **1.** pravica, pravni vzrok; **2. a)** pravičnost, opravičenje *NT*; **b)** pravica do česa, zahteva; **3.** sodba *NT*; **4.** predpis, zakon, postava, zapoved *NT*

δικαίωσις, εως, ή (*δικαίω*) **1. a)** poziv na sodišče; **b)** obramba, zagovor; **c)** opravičenje *NT*; **d)** obsodba, kaznovanje, kazen; **2. a)** pravna terjatev, zahteva; **b)** samovoljnost

δικαιωτήριο, τό kaznovališče, kraj kaznovanja, kraj pokore, pokorišče

δικᾶν *ion. inf. fut. od δικάζω*

δικᾶνικός 3 **1.** ki pozna pravo (zakone, postave), izvêden v zakonih (v postavah, v pravu); *subst.* ó odvetnik, pravnik, pravoslovec, pravoznanec, zagovornik, ἡ δικανική *sc.* τέχνη zagovorniška umetnost, veščina zagovarjanja, odvetništvo; **2.** prevzeten, obširen, dolgočasen

δικασ-πόλος, ó (δίκας πελόμενος) *ep.* sodnik
δικαστήριο, τό sodni dvor, (porotno) sodišče

δικαστής, οὔ, ó (δικάζω) sodnik; *v Atenah:* porotnik, porotni sodnik (*v zvezi z ἀνήρ*)

δικαστικός 3 **1.** ki zadeva sodišče, ki zadeva sodnijo, sodiščen, soden, sodnijski, λήμματα δικαστικά = δικαστικόν sodnijska (sodniška, sodna) plača (*sprva 1 obol, pozneje 3 oboli*); **2.** izvêden v pravu, izvêden v pravoznanstvu, pravniški, pravoznanski; *subst.* ἡ δικαστική pravo, pravništvo, pravoznanstvo

δικεῖν *poet. inf. aor.* [*Et.: sor. z δίσχος (iz *δικσχος) in δεικνῦμι*] [*ind. ἔδικον*] mečem

δί-κελλα, ἡ [*Et.: po eni domnevi iz δι- in μάκελλα (prim. κελεῖς in σκάλλω); po drugi domnevi iz *δι-κελος 'z dvema rogljema', 'dvozubat' s pripono za fem.: *δι-κελ-ια; po tretji domnevi iz ide. baze *(s)kel(h₂)- 'rezati', 'cepiti' (prim. *sl.* skala)] kramp, rovnica, motika, dvorezna sekira*

δίκη, ἡ [*Et.: iz δεικνῦμι*] **1.** običaj, navada, šega, način, usoda βασιλῶν, γερόντων, δμῶων; αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν to je usoda smrtnikov; ἡ γὰρ δίκη, ὅπποτε tako se navadno zgodi, kadar; ἱππομαχίας običajen (navaden) način konjeniškega boja; *adv. acc.* **δικην** po, tako, kakor τινός (*lat.* instar); **2.** pravo, pravica, pravičnost θεῶν, δαιμόνων, μή τι δίκης ἐπιδευές ἔχῃσθα da dobiš vse, do česar imaš pravico, **δικην** ἰθύντατα εἰπεῖν najpravičnejše soditi, **δίκη** ἀμείβομαι dokažem, potegnem se za svojo pravico; **δίκη** po pravici, s pravico, upravičeno; ἐν δίκῃ, σὺν δίκῃ, κατὰ δίκην po pravici, pravično, po običaju; πρὸς δίκης po pravici, upravičeno; δίκης ἐς ὄρθόν resnično, πέρα δίκης proti vsej pravici, πρὸς δίκης ἔχει μοί τι imam, kar me opravičuje = razmere me opravičujejo; *personif.* **Δίκη**, ἡ Dika,

Dike, Pravičnost, Pravica, boginja pravice; **3. a)** pravosodje, pravosodno ravnanje, pravosodno ukrepanje, sodba, razsodba, **δίκη** ἐστὶ poteka pravni postopek, poteka sodni postopek (sodni proces), **δικην** ψηφίζω κατὰ τινος sodim komu, **πάρειμι ἐν τῇ δίκῃ** pridem pred sodišče, **πρὸ δίκης** pred (sodno) razsodbo, **μέχρι δίκης** do (sodne) razsodbe, **δικην οὐκ ἐδίδοσαν** niso dovolili sodne razsodbe, niso dopustili sodnijske razsodbe; **b)** pravda, prepir, tožba, sodna obravnava, sodnijska obravnava (*Platon, Fajdros 58 c*); δημοσία **δίκη** državna tožba, državna obtožba (= γραφή), **δίκη** κλοπῆς tožba zaradi tatvine, **δικην εἰπεῖν** braniti se, zagovarjati se pred sodiščem, **εἰς δίκας καθίστημι**, ἄγω pokličem pred sodišče ali na odgovor, **zatožim**, **διὰ δίκης εἶμι πατρί** prepiram se z očetom, **tožim** očeta, **obtožim** očeta, **δίκη** γίγνεται zadeva se sodno (sodnijsko) odloči, pravda poteka, pravda se vrši, pravda se odloči, **δικην ὑπέχω** podvržem se pravdi (*ali kazni, gl. 4*), **δικην δίδωμι παρά τινι** nastopim pravno pot, grem po sodni poti, **začnem** tožbo, **podvržem** se sodni odločitvi (sodnijski odločbi), **δικην δίδωμι καὶ λαμβάνω** pridem pred sodišče kot obtoženec in kot tožilec (tožnik), **δικην τῶν διαφόρων ἀλλήλοις δίδωμι καὶ δέχομαι** v medsebojnih prepirih dopustim sodno odločitev in se ji tudi sam podvržem, **δικην δικάζω gl. δικάζω; τὴν δίκην διακρίνω** razsodim; **4.** kazen, globa, povračilo, **δικην ἐπιτίθημι** naložim kazen, **δικην δίδωμι a)** ὑπό τινος trpim kazen, kaznuje me kdo; **b)** dam zadoščenje, **δικην ἐσχάτην δίδωμι** pretrpim najhujšo kazen, **τινός** za kaj, **δικην** τίνω, ἐκτίνω, ἐπιτελέω trpim kazen, kaznuje me kdo, **plačam** kazen, **pokorim** se; **δικην λαμβάνω** dobim zaslužen kazen, **δικην αἰτέω**, αἰρέομαι zahtevam zadoščenje, **δίκας αἴρομαι** παρά τινος maščujem se nad kom, **kaznujem** koga, **δικην ὑπέχω** dobim zaslužen kazen, **podvržem** se kazni, **τινί** dam komu zadoščenje, **τὴν δίκην** φεύγω skušam uiti kazni (*pa tudi izgubim pravdo*), **δικην ἔχω a)** imam zadoščenje, **dobim** sem zadoščenje; **β)** prejmem zaslužen kazen

δικλῖς, ἴδος, ἡ (δίς, κλίνω) *ep.* dvokrilen πύλαι
δι-κόρυφος 2 z dvema vrhoma, dvovrh πλάξ
δι-κρατής 2 (*κρατέω*) *poet.* ki imata dvojno oblast ali moč, Ἀτρεΐδα oba Atrida, ki vla-

data, oba vladarja, oba mogočna Atrejeva sinova, *λόγχοι* obe zmagovalni kopji, na obeh straneh zmagovalni kopji

δι-κροτος 2 (*κροτέω*) ki se tolče na obeh straneh, na obeh straneh šumeč *ρόθιοι, κῶπαι* dvojna vesla, *ναῦς* z vesli na obeh straneh, dvoveslača

δικτάτωρ, *ορος*, ó diktator

Δίκτυ(ν)να, ἡ (*δίκτυον*) Diktina (pridevek Artemide)

δικτύό-κλωστος 2 (*κλώθω*) *poet.* spleten v mreže, *σπεῖραι* zanke iz pletenih mrež, pletene mreže

δίκτυον, τό (*δικεῖν*) mreža

δίκτυς, υος, ó *ion.* diktis, vrsta volkov v Libiji

δί-λογος 2 dvojezičen *NT*

δί-λοφος 2 *poet.* dvovrh, z dvema vrhoma

δί-μηνον, τό (*μήν*) dvomesečje, doba dveh mesecev

δι-μναῖος 3 (*μναῖ*) [*acc. pl. ion. διμνέως*] vreden dve mini

διμοιρία, ἡ (*δι-μοιρος*) dvojni del, dvojni delež, dvojna plača

διμοιρίτης, ου, ó vojak, ki dobiva dvojno plačo (kot nagrado za svoj pogum)

Δίνδυμον, τό Dindim (Dindimon), gorovje v Frigiji; *μήτηρ Δινδυμήνη* dindimska mati, dindimenska mati = frigijsko-lidijska boginja Kibela

δινεύω [*impf. iterat. δινεύεσκον*], *ion. δινέω* **1.** *trans.* vrtim v krogu, obračam, sučem, vihtim okrog, gonim, podim v krogu, ὄμμα obračam oči, divje gledam; **2.** *intr. in pass.* vrtim se v krogu, sučem se, krožim ἔπποι, pohajam okrog, rajam, vihram, vejem, hodim, klatim se po

δίνη, ἡ vrtinec, (vrtinčast) vihar, piš, tolmun

δινήεις 3 *ep.* kipeč, vrtinčast, poln vrtincev

δινῆντες *ajol.* = δινοῦντες

δίνωτός 3 (*δινώω*) *ep.* ostružen, zaokrožen, zaobljen, umetno izdelan

διξός 3 *ion.* = δισός dvojen, dvojnati

δίό (= δι' ὅ) zaradi česar; *privedno* (= διὰ τοῦτο) zato

δίό-βολος 2 (*βάλλω*) od Zeusa vržen, zalučan, poslan ali povzročen, κτύποι grom

διο-γενέτωρ, ορος, ó *poet.* Zevsov roditelj,

ἔναυλοι jama, v kateri je bil Zevs rojen in vzgojen

διο-γενής 2 *ep. poet.*, **διό-γονος** 2 *poet.* [*Et.: iz Ζεύς (gen. Διός) in γίγνομαι (iz kor. *γεν-)*] od Zeusa rojen, plemenitega rodu

Διο-γένης, ους, ó Diogen, grški filozof iz Sinope, ki je živel v času Aleksandra Velikega

δι-οδεύω prehodim, prepotujem *NT*

δι-οδοιπορέω *ion.* potujem skozi ali okrog, prepotujem

δί-οδος, ἡ prelaz, prehod, pot

Διό-θεν *adv. ep.* od Zeusa, na Zevsovo povedlje, na Zevsov ukaz

δι-οίγω (*οἶγνυμι*) odprem; *δίχρα* na stečaj ali obe krili vrat; *λόγους* razodevam smisel govora, prodiram v smisel govora

δί-οιδα dobro poznam ali dobro vem

δι-οικέω **1.** *trans.* upravljam, oskrbujem, urejam, odrejam, vodim, vladam, gojim, redim; βίον plačujem stroške za živež (*Plutarh, Perikles* 16); **2.** *intr. (med.)* stanujem zase (posamič, raztreseno) *κατά κόμας*

διοίκησις, εως, ἡ gospodarstvo, gospodinjstvo, (državna, politična) uprava, upravljanje, urejanje, uravnavanje, uravnava; *χημάτων* oskrbovanje premoženja; ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως στρατηγός upravni strateg

διοικητής, ó oskrbnik, upravnik, gospodar

διοικίζω [*fut. διοικῶ*] nastanim posamič, naselim na raznih krajih, razdelim *τετραχῆ*, razkropim; *med.* naselim se posamič, preseelim se

διοίκισις, εως, ἡ (*διοικίζω*) preselitev

διοικοδομέω sezidam vmes, prezidam, pregradim z zidom, ločim, zaprem z vmesnim zidom

δι-οίσομαι *gl. δια-φέρω*

δι-οἰστεύω *ep.* **1.** streljam skozi *τινός*; **2.** streljam na drugo stran, *καί κεν διοἰστεύσειας* utegnesh s puščico doseči drugo stran

δί-οιτο *gl. δίεμαι*

δι-οίχομαι [*gl. οἶχομαι; ion. pf. 3. pl. διοίχηται*] **1.** potekam, potekel sem; *αἱ ἡμέραι ὑμῶν τοῦ ἀριθμοῦ* določeno število dni; **2.** bližam se koncu, na koncu sem, ločim se, *λιπὼν διοίχεται* pri ločitvi je zapustil, ko se je ločil, je zapustil, ὁ λόγος διοίχεται govor je končan, σῶμα razpade

Διο-κλης, έους, ό, *ep.* ηρος Diokles **1.** vladar v mesenskih Ferah; **2.** moško ime

διοκωχή, ή ponehanje, ponehavanje, popuščanje (kuge)

δι-ολισθαίνω zdrknem, zdrknem skozi, izmuznem se, uidem τινά; spodrsnem, spodrsne mi

δι-όλλυμι [*gl.* όλλυμι] **1. act. a)** popolnoma pokončam, pokvarim, uničim, razrušim; **b)** popolnoma pozabim, uide mi iz spomina ταῦτα καλῶς εἰδῶς διώλεσ'; **2. med.** [*Sofokles, Elektra 679 διόλλυται je historični praes. (praes. historicum); pf.* διόλωλα] popolnoma poginem, vzamem konec; *pf.* izgubljen sem, po meni je, sem proč; *s pt.* ne morem prenašati τὸν κίνδυνον ύφορώμενοι

Διο-μέδων, οντος, ό Diomedont, atenski strateg v peloponeški vojski

Διο-μήδης, εος, ους, ό Diomed, Tidejev sin, kralj v Argosu

δι-όμνυμι (*nav. med.*) slovesno prisežem, zarotim se, s prisego zagotovim, trdim όρκον

δι-ομολογέω **1. act.** priznavam, obetam *z inf.*; **2. med.** dogovorim se, sporazumem se, domenim se, določim

Διον, τό Dion **1.** mesto na Evboji; **2.** mesto na Atosu

Διονυσό-δωρος, ό Dionizodor, sofist s Hiosa

Διόνυσος, ό, *ep.* Διώνυσος Dioniz, Zevsov in Semelin sin = Βάκχος, bog vina in vinske trte; *od tod subst.* Διονύσια, τά dionizije, Dionizov praznik; Grki so imeli naslednje Dionizove praznike: **1.** τά κατ' άγρούς ali τά έν άγροῦς male ali podeželske dionizije (pozimi); **2.** Διονύσια μεγάλη, τά κατ' άστν, έν άστει velike dionizije ali mestne dionizije (v začetku pomladi meseca marca); **3.** Λήνια, τά lenajske dionizije ali lenaje (meseca januarja); **4.** Άνθεστήρια antesterije ali antesterijske dionizije (ob koncu januarja)

δι-όπερ (= δι' όπερ) **1.** zaradi česar pač, ravno zaradi tega, prav zato; **2.** zato, ker; samo zato, ker

διο-πετής 2 (Διός, πίπτω) od Zevsa (poslan), padel z neba; τὸ διοπετές podoba efeške Artemide (ki je padla z neba)

δι-οπτεύω [*Et.: gl.* όράω] gledam, prežim sko-

zi, natančno ogledujem, opazujem, poizvedujem, gledam, motrim τί

δι-οπτήρ, ηρος, ό *ep.* oglednik, poizvedovalec, ogleduh

δι-οράω **1.** vidim skozi kaj, vidim, da kaj sije skozi ταῦτα, opazim; **2.** pregledam, natančno spoznam, uvidim, razumem

δι-όργυιος 2 (όργυιά) dva sežnja dolg (visok, globok)

δι-ορθόω *in med.* zravnam, popravim, izboljšam, uredim

διόρθωμα, ατος, τό, **διόρθωσις**, εως, ή **1.** ureditev, poprava, popravljanje *NT*; **2.** izboljšanje, svarilo, kazen

δι-ορίζω, *ion.* δι-ουρίζω **1. act. in pass. a)** postavim mejnike, naredim mejo, omejim; razdelim, ločim; razločujem τί τινος, razločim, določim, opredelim, definiram; **b)** spravim čez mejo στρατεύμα; **2. med. a)** odločno trdim, βούλει οὖν ταῦτα διορισώμεθα ali naj skupno med seboj določimo?; **b)** = *act.* določim τά τοιαῦτα

διορισμός, ό razločevanje, določevanje, opredelitev, definicija

διόρυγμα, ατος, τό jarek, prekop

δι-ορύσσω, *at.* δι-ορύττω [*tudi v tm.; pf. pass.* διορώρυμαι, *plpf.* διωρώρυκτο] **1.** prekopljem, predrem Χερρώνησον, izkopljem jarek τάφρον; **2.** podkopljem, izpodkopljem, razrijem, podrem, preiščem τάφρον; **3.** vmes izkopljem, ločim z jarkom, zaprem, osamim κατὰ πόλεις

διος 3 *ep. in poet.* [*fem. ep.* δία, *at.* δία, *Evripid, Bakhe 598 διος*] [*Et.: iz *δίϝ-ιος; prim. stind.* div(i)γά- 'nebeški', *lat.* dīus 'božji', 'božanski' (*iz *diu(i)ios*), *sub* dīō 'pod milim nebom'; *gl.* Ζεύς] **1.** svetel, bleščeč, krasen, vzvišen, izvrsten, vrl συβώτης, plemenit; **2.** božanski, nebeški, od boga; **3.** (Διός) ki pride od Zevsa; *subst.* Zevsov sin, Zevsova hči; φλόγα δίου βροντᾶς Zevsov tresk

Διόσ-κοροι, οί, *ep. ion.* Διόσκουροι Dioskura (*tudi* Dioskora) = Zevsova sinova = Kastor in Polidevk

διότι **1.** (= διὰ τοῦτο, ότι) zato, ker; zato, da; kajti; **2.** (= δι' ό τι) zakaj?; **3.** = ότι da

Διο-τίμα, ή Diotima, svečenica iz Mantineje

Διό-τίμος, ό Diotim, ime mnogih atenskih vojskovodij

- δι-ο-τρεφής** 2 (τρέφω) hranjen od Zevsa, božanski, postavljen od Zevsa; *subst.* Zevsov rejeneč, Zevsov gojenec
- δι-ουρίζω** *ion.* = δι-ορίζω
- Διό-φαντος**, ὁ Diofant, atenski govornik in politik
- δί-παλτος** 2 (πάλλω) *poet.* od dveh vihten (tj. od Oresta in Pilada) ξίφη, dvojen, dvojnati; στρατός od dveh poveljnikov spodbujena vojska
- δί-πηχυς**, δι-πηχυ [gen. διπήχεος, neutr. pl. διπήχεα, διπήχη] dolg dva vatla (lakta)
- διπλάζω** (διπλόος) **1.** *trans.* podvojim; **2.** *intr.* podvojim se, διπλάζων podvojen, dvojnati
- δί-πλαξ**, ακος, ἡ *ep.* [Et.: iz δι(ς) in πλάξ 'površina', 'ploskev'; *prim. lat.* duplex 'dvojen', triplex 'trojen' (iz kor. *plāk-); *prim. tudi gr.* πληγή] dvogub; *subst.* plašč z dvema gubama
- διπλασιάζω** (διπλάσιος) podvojim
- διπλασιολογία**, ἡ ponavljanje besede, dvojezičnost
- διπλασιόομαι** *pass.* podvojim se
- διπλάσιος** 3, *ion.* διπλήσιος [Et.: gl. δι-πλό-ος] dvojen, dvojnati, dvakrat tolik, dvakrat toliko dolg, dvakrat toliko širok, διπλάσιος ἢ še enkrat tako velik kot; τὸ διπλάσιον dvojno število
- δί-πλεθρος** 2 dvopletanski, velik (dolg) dva pletra
- διπλή** *adv.* dvakrat toliko, še enkrat toliko, εἴρηται na obeh straneh se je dobro povedalo, oba sta dobro povedala
- διπλήσιος** 3 *ion.* = διπλάσιος
- διπλόη**, ἡ dvojnina, razpoklina, razpoka, prelom
- διπλοΐζω** *poet.* podvojim
- δι-πλόος** 3, *skrč.* διπλοῦς, διπλή, διπλοῦν, *ion.* διπλήη [comp. NT διπλότερος dvakrat hujši] [Et.: iz ide. kor. *pel- 'gubati'; *prim. lat.* duplus 'dvojen', *nem.* zweifältig 'dvakraten', *gr.* διπλάσιος 'dvojen', 'dvojnati' (iz *δι-πλάτ-ιος)] **1. a)** dvogub, dvojnati, dvojen; διπλήν παῖω še enkrat udarim, drugič udarim, χλαῖνα obleka, ki jo je mogoče dvakrat ogrniti; **b)** medsebojen, od obeh strani, z obeh strani, διπλή χειρὶ drug od roke drugega; *pl.* dva, oba; **2.** dvoumen, prebrisan, lokav, prekanjen, zvijačen; *subst.* τὸ διπλοῦν dvojno, dvojnina
- διπλόω** podvojim, διπλᾶ dajem podvojeno NT
- δί-πους**, ποδος, ὁ, ἡ **1.** dvonog; **2.** dva čevlja dolg
- (δίπτυξ), δι-πτυχος** 2 (πτύσσω) *ep. ion.* dvakrat, v dve gubi preganjen, dvogub(en), dva; διπτυχα (*acc.*) ποιῶ zganem, zgibam, zložim v dve gubi; zavijem meso v dvojno mezdro (kožo)
- δί-πύλος** 2 (πύλη) z dvojnimi vrati, z dvema vhodoma; τὸ Δίπυλον Dipilon, Dvovratje, ime triazijskih vrat v Atenah
- Δίρηκη**, ἡ Dirka **1.** Aheloveva hči, nimfa, ena od Najad; **2.** po njej imenovani studenec pri Tebah; *adi.* Διρκαῖος 3 dirkajski = tebanski
- δῖς** *adv.* [Et.: iz *δῖς iz ide. *dwi-s; *prim. stind.* dvih, *lat. bis, stlat. duis; sor. gr.* δύο, *lat.* duo] dvakrat
- δισ-θανής** 2 (θανεῖν) *ep.* ki dvakrat umre, dvosmrten
- δισκέω** *ep.* mečem disk, mečem železno ploščo
- δίσκος**, ὁ [Et.: iz *δίσκ-σκος *h glag.* δισεῖν 'vreči'] disk, okrogla ali ovalna plošča iz železa, kamna ali lesa
- δίσκ-ουρα**, ων, τὰ *ep.* domet, lučaj diska
- δισ-μῦριάς**, ἄδος, ἡ dvajsettisočica
- δισ-μῦριοι** 3 dvajset tisoč
- δισσ-άρχης**, ου, ὁ *poet. sc.* βασιλῆες dva vladarja (Agamemnon in Menelaj)
- δισσός** 3 [Et.: morda iz *δισ-ἰό-ς], *at.* διττός, *ion.* διξός **1.** dvojen, dvojnati, dvogub; v *pl.* oba, dva; **2.** dvoumen, dvoličen
- διστάζω** [Et.: domnevno iz *dwi-sthā-; *prim. δῖς in ἕστημι*] dvomim
- δί-στολος** 2 (στέλλω) *poet.* dvakrat spremljan (od Kreontovih ljudi); δίστολοι ἀδελφαί obe sestri (Antigona in Ismena, ki sta bili odpeljani ena za drugo)
- δί-στομος** 2 (στόμα) **1.** z dvema izlivoma, z dvema ustjema, z dvema izhodoma; δίστομοι συμβάλλουσι ὁδοί z dveh strani se stekata poti; **2.** dvorezen NT
- δισ-χίλιοι** 3 dva tisoč
- δι-τάλαντος** 2 dva talenta težek ali vreden
- δι-υλίζω** precejmam NT
- διφάσιος** 3 *ion.* dvogub(en), dvojnati; *pl.* dva
- διφάω** *ep.* iščem, preiskujem, prebrskavam

διφθέρα, ἡ **1.** krzno, usnje, koža; **2.** kožuh, torbica iz kože, pergament, meh; **3. a)** iz kož narejene šotorske strehe; **b)** s senom napolnjene sešite kože, po katerih so hodili čez reko kakor po splavih

διφθέρινος 3 kožen, usnjat

διφρεία, ἡ (διφρεύω) voznja (z vozom), voz
διφρευτής, οὔ, ὁ *poet.* ki se vozi na zlatem vozu; voznik

διφρηλατέω *poet.* voznik sem, vozim se (po visokem nebu)

διφρ-ηλάτης, ου, ὁ (ἐλαύνω) *poet.* voznik

δίφρος, ὁ [Et.: najbrž zloženka iz δις in φέρω; prvotni pomen je 'dvonosec'] **1.** vozni sedež, (bojni, popotni) voz; **2.** sedež, stol (brez naslonjala)

διφροφορέομαι *pass. ion.* dam se nositi v nosilnici

δι-φυής 2 (φυή), *gen.* έος, οὔς, *ion. poet.* dvo-lik, dvoličen, dvojne postave Κένταυροι

δίχα **1. adv. a)** narazen, na dva dela razdeljeno ali ločeno, na dvoje, vsaksebi, ἡρίθμεον razdelil sem jih na dve krdeli; δίχα περίω razžagam, δίχα ποιέω ločim, delim, δίχα ἐκ πάντων popolnoma sam, pred vsemi drugimi; **b)** nesložno, različno, nasprotno, δίχα σῆς γνώμης drugače, kot ti misliš; δίχα γίγνομαι τινος ločim se od koga, δίχα αἱ γνώμαι ἐγίγνωτο mnenja so bila različna, mnenja so se razhajala; **2. praep.** z *gen.* (nav. zapostavljeno) ločen od, daleč od, brez, πόλεως brez ukaza polis, brez zapovedi državljanov (meščanov)

διχά-δε *adv.* na dve strani, na dvoje

διχάζω (δίχα) delim, ločim od, razdvojim τινά κατά τινος *NT*

διχη = δίχα *adv.* ločeno, na dvoje, na dva dela

δί-χηλος 2 (χηλή) s prekranimi parklji, dvo-parkljat

διχθά *adv.* (δίχα) *ep.* na dva dela, na dvoje razdeljen, dvojno; διχθά δέ μοι κραδίη μέμονε na dve strani mi hrepeni srce = omahujem med dvema sklepoma

διχθάδιος 3 *ep.* dvojen, dvojnati; *neutr. pl.* = *adv.* na dvoje

διχογνωμονέω (γνώμη) različnega mišljenja sem, nesložen sem

διχό-θεν *adv.* (δίχα) z dveh strani; *pren.* iz dveh razlogov

διχοστασία, *ion. διχοστασίη* nesloga, prepir, razpor, razdor *NT*

διχοστατέω (δίχα, στήναι) razidem se, ločim se, spremem se s kom, razprem se s kom πρὸς τινά

διχοτομέω (δίχα, τέμνω) presekam na dva dela, razdelim na dva dela, ločim, odločim, izločim, grozovito kaznujem *NT*

διχοῦ, **διχῶς** *adv.* = δίχα

δίψα, ἡ žeja

δίψαισι *ajol.* = διψῶσι

διψάω, ῆς, ῆ *itd.* (δίψα) **1.** žejen sem, žeja me; **2. pren.** silno poželim, zaželim si, koprnim po, τινός *in z inf.*; *NT* δικαιοσύνην žejen sem pravice

δίψιος 3 *poet.* žejen, suh

δίψος, ους, τό žeja

δί-ψυχος 2 (ψυχή) ki ima razdeljeno ali razdvojeno srce, dvomeč, neodločen, omahljiv; *subst.* ὁ omahljivec *NT*

δίω [Et.: *gl.* δεῖδω] [*aor.* ἔδιον, *δέε*, *gl.* διέμαι] *ep.* **1.** prestrašen pobegnem, bežim; **2.** bojim se, τινί za koga, μή da ne

διωβελία (ὀβολός) ἡ plačevanje dveh obolov za vstop v gledališče

διωγμα, ατος, τό (διώκω) **1.** zasledovanje, lov; **2.** to, kar se lovi, lovina, lovne živali, divjčina

διωγμός, ὁ (διώκω) preganjanje, zasledovanje *NT*

δι-ώδυνο 2 (ὀδύνη) *poet.* zelo boleč, bolesten

δι-ωθέω [Et.: *gl.* ὠθέω] **1. act. a)** sunem ali vtaknem skozi kaj, τὰς χεῖρας διὰ τῆς κόρης vtaknem roke v rokav (da tako pozdravim perzijskega kralja), predrem; **b)** razpeham, razrijem, razdrem κρημόν; **2. med.** odbijam, odvracam od sebe, potisnem nazaj, odklanjam, zametujem, zaničujem χάριτας, εὐνοίαν, razmetavam, uničujem στρατόν; ὄχλον prerijem se skozi, predrem množico, λόγον hitro končam pogovor

διωκάθω = διώκω

διωκτέος 3 [*adi. verb.* od διώκω] ki ga je treba preganjati, ki ga je treba zasledovati

διώκτης, ου, ὁ preganjalec *NT*

διώκω [*fut.* διώξω, διώξομαι, *aor.* ἐδίωξα, *pf.* δεδίωχα, *pass. pf.* δεδίωγμα, *aor.* ἐδίωχθη; *vzpor. obl. krepe. aor.* ἐδιώκαθον]

I. act. 1. trans. povzročim, da se kaj začne hitro premikati **a**) poženem, gonim *νήας; ἄρμα* vozim se; podim, *πεδίλοιο* po ravnini, prepodim, odpodim; **b**) grem ali tečem za kom, hitro sledim komu *τινά*, pridem prepozno, zapoznim, zamudim *τὰ συμβαίνοντα*; zasledujem, dohitim, primem se koga, pridružim se komu, preganjam, izganjam, iztiram *ἐκ γῆς*; **c**) težim, hrepenim po čem, želim kaj *τιμάς, ἡδονάς; δικαιοσύνην* iščem pravico *NT*; **d**) obravnam, doženem, pripovedujem, popisem; **e**) sodno preganjam koga, tožim, ženem pred sodišče *γραφὴν διώκω τινός, τινά τινος, τινός ἔνεκα, διώκω θανάτου* tožim na smrt ali zaradi zločina, ki zasluži smrt; **2. intr.** hitim, odhitim, drvim, hitro pridirjam;

II. med. in pass. 1. pass. a) povzročijo, da se hitro premikam, da tečem, *ὕψ' ἡδονῆς διώκομαι* hitim od veselja, veselje me podi, žene; *τινὶ* trpim muke zaradi česa *NT*; **b**) sodno me preganjajo, tožijo me na sodišču; **2. med.** gonim, podim koga pred seboj, *πεδίλοιο* po ravnini, *δόμοιο* od hiše

διώματος 3 (*δι-όμνυμι*) *poet.* zaprisežen, s prisega zavezan

Δίων, *ωνος*, *ὁ* Dion iz Sirakuz, Platonov prijatelj

Διώνη, *ἡ* Diona, Afroditina mati

Διώνυσος *gl.* *Διώνυσος*

δίωξις, *εως, ἡ* (*διώκω*) **1.** preganjanje (tudi sodno), tožba *τῶν ἀδικούντων*; **2.** težnja, hrepenenje, hlepenje

Διῶρης, *εος, ὁ* Dior (Diores), vodja Epejcev pred Trojo

διῶρυξ, *υχος, ἡ* (*δι-ορύσσω*) kopanje; jarek, prekop, rov, podkop

δι-ορώρυκτο *gl.* *δι-ορύσσω*

δημηθῆναι *gl.* *δαμάζω*

δημισις, *εως, ἡ* (*δάμνημι*) *ep.* krotitev, krotenje

δημίτειρα, *ἡ* (*δαμάω*) *ep.* krotiteljica, premagovalka

δμωή, *ἡ ep.* sužnja, dekla, služkinja

δμωίς, *ίδος, ἡ* = *δμωή*

δμώς, *ώς, ὁ* [*Et.: morda iz δάμνημι* 'premagam', 'ukrotim' (*prim. lat. domō* 'krotim', *got. tamjan, stvnem. zemmen, nem. zähmen*) *ali pa iz δόμος* 'hiša', 'dom'] *ep.* suženj, sluga, hlapec

δνοπαλίζω [*fut. δνοπαλίξω*] *ep.* sem ter tja suvam (stresam), udarjam koga; *ράκεια* ogrnem si, zavijem se v

δνοφερός 3 (*δνόφος*) *ep. poet.* temen, mračen, nočen

δνόφος, *ὁ* tema, mrak

δοάσατο [*defect. aor. med.; cj. 3. sg. δοάσεται*] *ep.* zdelo se je, videlo se je

Δόβηρος, *ἡ* Dober, mesto v Pajoniji; *preb. Δόβηρες, οἱ* Doberi

δόγμα, *ατος, τό* (*δοκέω*) **1.** mnenje, misel, načelo; **2.** sklep, ukaz, povelje, verska resnica, verska zapoved *NT*, *δόγμα ποιούμαι* sklepam

δογματίζομαι *pass.* pustim, da se mi dajejo postave, veleva mi kdo *NT*

δογματοποιέω sklepam

δοιή, *ἡ ep.* sum, sumnja, dvom

δοιός 3 [*Et.: iz ide. *d̥uoiō-*; *prim. sl. dvojen, dvoji, dvojica; gl. δύο*] [*pri Homerju samo du. in pl.*] dvojen, dvojnati, dva, oba

δοκάω, **δοκεύω** (*δέκομαι*) *ep.* pazim, gledam na kaj, opazujem, pričakujem, oprezujem, prežim na; *pt. pf. med. δεδοκημένος* čakajoč, prežeč

δοκέω [*Et.: sor. z lat. doceō; gl. δέχομαι*] [*Obl. fut. δόξω, aor. ἔδοξα, pt. δέδογμα, poet. δοκήσω, aor. ἐδόκησα, pf. δεδόκηκα, δεδόκημαι*]

1. trans. a) mislim, menim, domnevam, sodim, ugibam, imam za kaj *τί ali inf., τί τινα* kaj o kom, *τούτους τί δοκεῖτε* kaj mislite o teh?, kaj se vam zdi o teh?; *δοκῶ, ὡς δοκῶ* = mislim, menil bi (*se pogosto vriva v govoro*); *τοῦτον, πῶς δοκεῖς καθύβρισεν* kaj pač misliš k temu, pomisli vendar; *τὰ δοκηθέντα* kar se je uganilo, slutilo; **b**) sklepam, *δέδοκται* *τινι* sklenil je kdo; *τὰ δεδογμένα* sklep, ukrep; **2. intr. a)** zdim se, zdi se, dozdeva se, pokaže se, da jaz; *δῶξαντι χρήμασι πεισιθῆναι* ker se je domnevalo (ali pokazalo), da se je dal podkupiti (z denarjem); *pt. δοκῶν, δοκοῦσα, δοκοῦν* dozdevno, na videz, navidezno, na pogled, na oko; **b**) delam se, kakor da, storim kaj na videz, veljam za, imajo me za, *δεδόκησα παρ' ἐμοὶ γενναῖος ἀνὴρ* imam te za plemenitega moža; **c**) *δοκῶ μοι* (= *lat. mihi videor*) zdi se mi, da; *domišljam si, domnevam, mislim, da;* **d**) *δοκεῖ μοι* zdi se mi, menim, *παρὰ τὸ δοκοῦν ἕμῃν* proti vašemu mnenju; zdi se mi prav primerno, umestno, spoznam za dobro,

sklenem (*tudi brez moi*); ἔδοξέ μοι τι *ali z inf. ali acc. c. inf.* sklenil sem, ταῦτα to se je sklenilo, to so sklenili, ἔδοξα ἀκοῦσαι menim, da sem slišal; *z inf. ὡς ἐμοὶ δοκεῖν* kakor se meni zdi, kakor mislim, po mojem mnenju; *pt. δόξαν (abs. acc.)* ker, ko je bilo sklenjeno; *podobno: δόξαντα ταῦτα, δόξαντος δὲ τούτου; subst. δόξαντα, τά* sklepi; **δοκοῦντα**, τά mnenje, prepričanje τὰ δοκοῦντα τοῖς ἀνδράποισι 'kar se ljudem zdi verjetno', mnenje ljudi, prepričanje ljudi

δόκημα, ατος, τό (δοκέω) *poet.* **1.** prikazen; **2.** dozdeva, dozdevek, mnenje

δόκησις, εως, ἡ (δοκέω) mišljenje, (neutemeljeno) mnenje, slutnja, domneva, domnevanje, dozdeva, dozdevek, videz, vera ἀληθείας; *δόκησιν εἰπεῖν* izreči mnenje, slutnjo, domnevo

δοκιμάζω [*fut. δοκιμάσω itd.*] **1.** preizkušam, preskušam, preiskujem, presojam, pregledujem τί, τινά; **2.** odobravam, potrjujem, spoznavam za pravo, izbiram, cenim, spoštujem ἀνθρώπους; **3.** v *Atenah* (o pregledovanju dečkov, preden so bili uvrščeni med državljanke in o preizkušnjah uradnikov): **a)** spoznam mladeniča za odraslega, sprejemem mladeniča med državljanke; **b)** preizkušam izvoljene uradnike in jih pustim v službo

δοκιμασία, ἡ preizkušnja (zlasti državnih uradnikov), izpraševanje, spraševanje, preiskava, pregled, pregledovanje

δοκιμαστής, οῦ, ὁ (δοκιμάζω) izpraševalec, spraševalec, preiskovalec

δοκιμή, ἡ, **δοκίμιον**, τό **1.** izkušnja, izkušnost, preizkušnost *NT*, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμήν da bi spoznal in izkusil; **2.** potrditev, potrjenje *NT*

δόκιμος **2** (δοκέω) **1.** izkušen, preizkušen, sprejemljiv, sposoben, zanesljiv; **2.** slaven, imeniten, ugleden, spoštovan, veljaven; δόκιμος εἶμι na dobrem glasu sem; **3.** prijeten

δοκός, ὁ (δέχομαι) **1.** bruno, tram, greda; **2.** pričakovanje, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν v odvrčanju sovražnikov, v odbijanju sovražnikov

δολερός **3** (δόλος) prebrisan, zvijačen, lokav, pretkan

δολιό-μῦθος **2 poet.** zvijačno prigovorjen, zvijačno dodan, zvijačno podtaknjen, κέντρα skeleče bolečine

δολιό-πους, ποδος, ὁ, ἡ *poet.* zvijačno se bližajoč, bližajoč se z zvijačnim (zahrbtnim, zvitim) korakom

δόλιος **3 ep. poet.** = δολερός

δολιῶ [**3. pl. impf. NT** ἔδολιούσαν] varam, goljufam

δολιχ-αυλος **2 ep.** dolgocevnat, z dolgo cevjo

δολιχ-εγχής **2** (ἔγχος) *ep.* z ki ima dolgo kopje, (oborožen) z dolgim kopjem

δολιχ-ήρετμος **2** (ἔρετμόν) *ep.* ki ima dolga vesla, (opremljen) z dolgimi vesli

δολιχο-δρόμος, ὁ (δραμεῖν) tekač (tekalec) za stavo, tekmovalni tekač (tekalec)

δολιχός **3** [*Et.: iz ide. *d̥l̥Hgʰo-* 'dolg', 'razvlečen' *iz ide. baze *del(H)-gʰ-* 'dolg'; *prim. lat. indulgeō* (*prvotni pomen* 'vztrajam'), *sl. dolg, gr. ἐνδελεχής* vztrajen] *ep.* dolg, dolgotrajen, δολιχὸν κατατείνουσι τὸν λόγον govoriijo brez prestanka

δολιχος, ὁ dolih, ok. 20 stadijev dolgo tekališče, dirjališče, ki ga je bilo treba sedemkrat preteči; δολιχὸν θέω tekmujem v dolgem (trajnem) teku

δολιχό-σκιος **2** (σκιά) *ep.* dolgosenčen

δολόεις **3** (δόλος) zvit, zvijačen, lokav

δολο-μήτης, ου [*voc. τᾶ*] *ep.*, **δολό-μητις**, ος, ὁ, ἡ *ep.* (μήτις) lokav, zvit, prebrisan; zviijačnež, zviijačnik

Δόλοπες, ων, οἱ Dolopi, majhno ljudstvo v južnem Epiru

δολο-πλόκος **2** (πλέκω) ki spletkari, ki snuje spletke, ki naklepa spletke, spletkarski; *subst.* spletkar

δολο-ποιός **2** (ποιέω) varljiv, zvit, prebrisan, mamljiv, mamilen, ἀνάγκη mamilen čar (Nesosa, ki se mu Dejanejra ni mogla upreti)

δόλος, ὁ [*Et.: sor. z lat. dolus* 'zvijača'] **1.** mamilo, vaba, past, zaseda; **2.** zvijača, spletke, goljufija

δολοφονέω (δολο-φόνος) zvijačno umorim, zahrbtno umorim

δολοφονία, ἡ zahrbtnen umor

δολο-φόνος **2 poet.** zahrbtno moreč

δολοφρονέω (δολό-φρων) *ep. nav. pt. praes.* mislim na zvijačo, izmišljujem si zvijače; *pt. zahrbtnen, lokav, zvijačen*

δολοφροσύνη, ἡ *ep.* zvijača, goljufija; *pl.* spletke

δολό-φρων 2 (φρονέω) zvit, varljiv, prevarljiv
δολόω (δόλος) varam, goljufam; *μορφήν* preoblečem se

δόλων, *ωνος*, *ός* (δόλος) majhno bodalce

Δόλων, *ωνος*, *ός* Dolon, Hektorjev oglednik

δολ-ῶπις, *ιδος*, *ός*, *ή* *poet.* z zvičajnim pogledom; zvit, lokav, zvijačen

δόλωσις, *εως*, *ή* (δολόω) prevara, goljufija

δόμα, *ατος*, *τό* (δίδωμι) dar, darilo *NT*

δόμην(αι) *ep.* = δούνα *gl.* δίδωμι

δομέω = δέμω zidam, gradim

δόμος, *ός* [*Et.*: iz *ide.* *domo- iz *kor.* *dem-'graditi'; *prim. stind.* dáma-, *lat.* domus 'dom', 'hiša', *sl.* dom] **1. a)** zgradba, stavba, poslopje, soba za moške, stanovanje, hiša, dvor; **b)** rodbina, rod, družina, domača hiša, hišno gospodarstvo, domovina; **2.** plast, vrsta, stena; *adv.* δόμονδε domov, v hišo

δονακεύς, *έως*, *ός* (δόναξ) trstje, roja

δονακο-τρόφος 2 (τρέφω) trstje rodeč, trstnat

δονακό-χλοος 2 (χλόη) [*acc.* δονακόχλοα] *poet.* zelenotrstnat, z zelenim trstjem obrasel

δόναξ, *ακος*, *ός* trstika, trstje; kar je narejeno iz trstike: strelica, puščica, pastirska piščal

δονέω *ep. ion.* **1. act.** premikam sem ter tja, stresam, pretresam, maham, gonim, ženem, podim pred seboj; **2. med.** nemirno se gibljam, vznemirjam se, upiram se, *ή* Ἀσία ἐδονέετο Azija je bila v nemiru ali vrvenju, v Aziji je bilo nemirno, v Aziji je vrelo

δόξα, *ή* (δοκέω) **1.** mišljenje, mnenje, predstava, nauk, domneva, domnevanje, dozdevek, dozdeva, pričakovanje, misel, *ή* τῶν πολλῶν δόξα javno mnenje; *παρά* δόξαν, ἀπό δόξης proti pričakovanju, *κατά* δόξαν, δόξη *po* (mojem) mnenju, kakor sem pričakoval; δόξαν λέγω povem samo svojo misel; δόξαν παρέχω vzbujam mnenje; **2.** sklep, namen, načrt; **3.** sodba, ki jo imajo drugi o meni; dober ali slab glas, slava, sloves, ugled; οὐ πρὸς τῆς δόξης ni mu v čast; ἐν δόξαις ὄντες ki uživajo velik ugled; δόξαν ἔχω *z inf.* sem na glasu, da; o meni pravijo, da; **4. NT** slava, blesk, veličastvo, čast

δοξάζω [*fut.* δοξάσω *itd.*] **1.** mislim, menim, domnevam, imam za kaj τί, περί τινος, δόξας δοξάζω menim; *v pass.* veljam za kaj; **2. NT**

slavim, proslavljam, poveljučujem; *pass.* dosegam slavo, slavijo me

δόξαν *gl.* δοκέω

δόξασμα, *ατος*, *τό* mnenje, mišljenje

δοξαστός 3 namišljen, ki si ga more kdo predstavljati, ki si ga more kdo misliti, dozdeven, domnevan *τροφή*

δοξοκοπέω (χοπτω) častilakomen sem, častihlepen sem

δοξοκοπία, *ή* častilakomnost, častihlepnost

δοξόομαι *pass.* (δόξα) na glasu sem, veljam za koga

δοξό-σοφος 2 ki misli, da je moder

δορά, *ή* (δέρω) (odrta) koža

δοράτιον, *τό* [*demin. od* δόρυ] majhno kopje, sulica, drog, kol (na katerem so nosili živež)

δóρει, *δóρη*, *δορί* *gl.* δόρυ

δορι-άλωτος 2, *δορυ-άλωτος*, *poet.* *δουρι-άλωτος* (άλισκομαι) s sulico vzet, s silo vzet, zaslužjen, podjarmljen, πόλις *v* naskoku osvojeno mesto

δορί-κτητος 2 (κτάομαι), *δορί-ληπτος* 2 (λαμβάνω) *ep. poet.* *v* boju pridobljen, *v* boju zaplenjen, *v* boju ugrabljen

δορί-μαργος 2 bojaželjen

Δορίσκος, *ός* Dorisk, ravnina in mesto v Trakiji

δορκαλίσ, *ιδος*, *ή* [*gl.* δέρκομαι], *δορκάς*, *άδος*, *ή* gazela, srna

δορός¹, *ός* *ep.* usnjen meh

δορός² *gen. od* δόρυ

δορπέω (δόρπον) *ep.* večerjam

δορπηστός, *ός*, *δόρπηστος* čas večerje, večer

δορπία, *ή*, *ion.* *δορπίη* večer pred praznikom imenovanim apaturije, ki so ga praznovali z večerjo

δόρπον, *τό* večerja

δόρυ, *ατος*, *τό* [*Et.*: iz *ide.* *deru-, *to pa* iz *ide.* *dorú 'drevo' (*prvotni pomen je verjetno* 'hrast'); *prim. stind.* drú-'les', 'drevo', 'veja', *het.* taru 'les', *av.* dāru 'les', *sl.* drevo, drva, *gr.* δρῦς 'drevo', 'hrast'] [*Obl. ep. ion.* δούρατος *itd.* *in* δουρός, δουρί, δοῦρα, δούρων, δούρεσσι, *poet.* δορός, δορί *in* δόρει, *pl.* δόρη] **1.** les, deblo, bruno, greda, ogredje, mostnica, plovilo, ladja, δόρατα lesovje; **2. kar se naredi iz lesa:** trojanski konj κοῦλον δόρυ, drog, kopjišče, kopje, sulica, εἰς δόρυ ἀφίγμαι približal sem se na lučaj kopja, ἐπὶ (εἰς) δόρυ ἀναστρέφω

krenem desno; **3.** vojska, boj, bitka, δορὶ εἶλον zaslužnil sem, δουρί s silo; **4. a)** kopjanik, kopjenosec, borilec, vojska; **b)** plen

δορυ-άλωτος 2 *gl.* δορι-άλωτος

δορυ-δρέπανον, τό srpasto kopje, kopje s srpastim vrhom (= srp na dolgem drogu)

δορύ-ξενος 2 *poet.* sobojevniški, ἐστία gostoljuben; *subst.* ó sobojevnik, vojni tovariš, bojni zaveznik, gostinski prijatelj

δορυ-σσόςης, ἡτος, ó, ἡ *poet.*, **δορυ-σσόςος** 2 *poet.* (σεύω) kopje vihteč, bojevit, kopjenosec, μόχθοι bojne stiske ali nadloge

δορυ-φορέω sem telesni stražar (δορυφόρος) koga, spremljam koga, branim koga, vdan sem komu

δορυφόρημα, ατος, τό telesna straža

δορυ-φόρος, ó **1.** suličar, telesni stražar; *pl.* telesna straža; **2.** nosilci drogov za odnašanje plena; **3.** σωτηρίας branilec, zavetnik

δοσί-δικος 2 = δωσί-δικος

δόσις, εως, ἡ (δίδωμι) dajanje, dar, darilo

δόσκον *ep. aor. od* δίδωμι

δοτέος *adi. verb. od* δίδωμι

δοτήρ, ἥρος, ó, **δότης**, ου, ó *NT* dajalec, darovalec, blagajnik, izplačevalec

δοτικός 3 ki rad daje, radodaren

δουλ-αγωγέω (δουλ-αγωγός) odpeljem v sužnost, zaslužnim

δουλεία, ἡ, *ion.* **δουληίη**, *NT* **δουλία** (δοῦλος) **1.** suženjstvo, podložništvo, hlapčevstvo; odvisnost, podložnost; podjarmljenje; δουλείαν ὑπομένω prenašam, trpim suženjstvo, δουλείαν δουλεύω opravljam službo; **2.** služabništvo, posli, sužnji

δούλειος, *ion.* **δουλῆιος** 3 in 2 (δοῦλος) suženjski, hlapčevski, robski

δούλευμα, ατος, τό **1.** suženjstvo, hlapčevstvo; **2.** suženj, hlapec, hlapče, dekla

δουλεύω [*adi. verb. δουλευτέον*] **1.** suženj sem, sužnjujem, služim, podložen sem, pokoravam se; **2.** vdajam se, predajam se ἡδοναῖς, strežem γαστήρι

δούλη, ἡ sužnja, dekla

δουληίη, ἡ = δουλεία

δουλήιος 3 = δούλειος

δουλία, ἡ = δουλεία

δουλικός 3, **δούλιος** 2 suženjski, hlapčevski, ἦμαρ dan suženjstva, hlapčevanja

Δουλίχιον, τό Dulihij, otok blizu Itake; **Δουλιχιόνδε** na Dulihij; *preb.* **Δουλιχιεύς**, έως, ó Dulihijec

δουλιχό-δειρος 2 *ep.* dolgovrat, dolgovraten

δουλο-πρεπής 2 (πρέπω) sužnju primeren, sužnju pristajajoč, suženjski, podel, malopriden

δοῦλος 3 suženjski, hlapčevski, podložen, podjarmljen; *subst.* **δοῦλος**, ó **1.** suženj, sluga, hlapec; **2.** podložnik

δουλοσύνη, ἡ sužnost, suženjstvo, hlapčevanje

δουλόω (δοῦλος) **1.** spravim ali pahnem v sužnost, zaslužnim, podjarmim, naredim za hlapca, za sužnja; *med.* podvržem si koga; **2.** uklonim, upognem, ponižam, jemljem pogum; *pass. a)* postanem suženj (hlapec), suženj sem, hlapec sem, sužnjujem; **b)** uklonim se, izgubim pogum; τὴν γνώμην postanem malosrčen *NT*, οἴνω δεδουλωμένος vdan vinu

δούλωσις, εως, ἡ zaslužnitev; zaslužnjevanje, podjarmljenje

δουπέω [*aor.* ἐδούπησα, *ep.* ἐγδούπησα, *pf.* δέδουπα] zamolklo donim, bobnim, grmim, ropotam, ropočem, ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα razbijam s sulicami po ščitih, bijem, udarjam s čim ob kaj

δοῦπος, ó hrum, hrušč, šum, donenje, bobnenje, ropot, topot, rožljanje; χερόπλακτοι δοῦποι πεσοῦνται ἐν στέρνοισι z rokami zadani doneči udarci bodo padali po prsih, z rokami se bo doneče bila po prsih

δοῦρα *gl.* δόρυ

δουράτεος 3 (δόρυ) *ep.* lesen

δουρ-ηνεκές (ἐνεγκεῖν) *adv. ep.* kolikor daleč zadene kopje, kolikor daleč nese kopje, za lučaj kopja daleč

δορι-άλωτος *poet.* = δορι-άλωτος

δορι-κλειτός, **δορικλυτός**, **δορικλυτος**, ó *ep.* slaven v metanju kopja, slaven kopjanik, slaven kopjenosec, slaven metalec kopja, slaven suličar

δορι-κτητος 2 *ep.* = δορί-κτητος

δορι-ληπτος 2 *poet.* = δορί-ληπτος

δορο-δόκη, ἡ (δέχομαι) *ep.* shramba za kopja, suličnik

δορός *gl.* δόρυ

δοχή, ἡ (δέχομαι) sprejem, pogostitev, pojedina, gostija NT

δόχιμος 3, **δοχμός** 3 *ep.* prečen, poševen, počezan, ki je postrani, kriv; *adv.* δόχιμα od strani ἤλθον

δράγμα, ατος, τό, **δράγμα** (δράσσομαι) *ep.* kolikor more roka obseči, peščica, kolikor gre v roko, snopič

δραγμαεύω *ep.* zbiram klasje, sprejemam, pobiram snopiče

δραθεῖν *gl.* δαρθάνω

δραίνω [*Et.*: *gl.* δράω] *ep.* hočem kaj storiti, nameravam kaj

δράκαινα, ἡ zmajevka, Ἄιδου Erinije

δρακεῖν *gl.* δέρκομαι

δράκων, οντος, ό (δέρκομαι) zmaj, kača

δράμα, ατος, τό **1.** delo, dejanje; **2.** gledališka igra, gledališka predstava; εἰσάγω predstavljam, igram igro

δραματικός 3 dramatičen, dramski

δραματο-ποιέω dramatično slikam (opisujem, upodabljam)

δραμεῖν *gl.* τρέχω

δράμημα, ατος, τό *ion. poet.* tekmovalni tek, tek za stavo

δραπέτεύω (δραπέτης) pobegnem, zbežim, uidem, τινά komu

δραπέτης, ου, ό (διδράσκω) **1.** ubežnik, begunec, prebežnik, uskok; **2.** *adi.* ubežen, gineč, slabeč, razpadajoč κλῆρος

δρασειώ [*desider. od* δράω] *poet.* hočem, mi-slim, želim kaj storiti, nameravam

δρασμός, ό, *ion.* **δρησμός** (διδράσκω) pobeg, ubeg

δράσσομαι *dep. med., at.* **δράττομαι** [*Et.*: iz *δράκ-ιομαι ali *δράχ-ιομαι (*morda iz osnove* *derk-, *dergh-(?)); *prim. stcslovan.* podragъ 'rob', 'obšiv'] [*Obl. fut.* δράξομαι, *aor.* ἐδραξάμην, *pf.* δέδραγμα] prijemam, grabim, popadem (kolikor more roka držati ali zgrabiti) τινός, ταῦτα; ἐλπίδος oklepam se, trdno se držim upanja

δραστήριος 2 (δράω) delaven, podjeten, kreposten; *subst.* τὸ δραστήριον podjetnost, odločnost, energija

δράτος 3 [*adi. verb. od* δείρω] *ep.* odrt, dan iz kože

δραχμή, ἡ [*Et.*: *izglagolski subst. na* -μη, -μα iz δράσσομαι; *prvotni pomen* 'zgrabljeno z roko', 'polna roka (obolov)'] drahma **1.** kot utež 4,32 g; **2.** kot srebrni denar = 6 obolov

δράω [*Et.*: *prim. lit.* daraŭ, daryti 'delati', 'početi', *let.* darīt 'delati', 'početi'] [*Obl. fut.* δράσω, *pt.* δέδρακα, *aor. pass.* ἐδράσθη, *adi. verb.* δραστεός; *ep. praes. ind.* 3. *pl.* δρώσι, *opt.* δρώοιμι] **1.** delujem, delam, ravnam, služim, strežem; **2.** storim, naredim, izvršim, dovršim, τινά τι izkažem komu uslugo; **3.** ἀγαθόν τι, εὖ, καλῶς δράω τινά storim komu kaj dobrega, κακῶς δράω τινά prizadenem komu kaj žalega; δράω τι εἰς τινα, περί τινα storim kaj proti komu; **4.** ό δρῶν, δράσας, δεδρακώς storilec, krivec; τὰ δρώμενα podjetje, načrti, naklepi, τὰ εὖ δεδρασμένα dobrote; πᾶν δρῶν vsaka usluga, παντός δρῶντος (ἡδονή) pomoč v vsakem oziru

δρεπάνη, ἡ, **δρέπανον**, τό (δρέπω) srp, vinjak, zakrivljen nož

δρεπανη-φόρος 2 (φέρω) ki ima srpe, srpast, ἄρμα srpasti voz, s srpi oborožen voz

δρεπανο-ειδής 2 (εἶδος) srpast

δρέπανον = δρεπάνη

δρέπτω, **δρέπω** [*Et.*: iz *ide. kor.* *der- 'trgati' (*gl.* δέρω); *prim. sl.* drapati] [*Obl. aor.* ἔδρεψα] lomim, odlomim, trgam, odtrgam, utrgam, obiram; *med.* trgam, obiram zase

δρησμός, ό *ion.* = δρασμός

δρηστήρ, ἦρος, ό, *fem.* **δρήστειρα**, ἡ *ep. ion.* sluga, služkinja

δρηστοσύνη, ἡ *ep. ion.* spretnost (veščina) strežbe, postrežba

Δρίλαι, οί Drili, ljudstvo, ki je živelo južno od Trapezunta

δριμός [*Et.*: *morda iz* *δρισ-μός < *δρισ-μός; *etimologija ni zanesljivo pojasnjena*] **1.** presunljiv, režoč, bodeč, skeleč, oster, rezek, trpek, bridek βέλος; **2.** silen, strasten, hud, strog μάχη, χόλος, μένος; **3.** bistrumen, prebrisan

δριμύτης, ητος, ἡ **1.** ostrost, rezkost; **2.** strogost, strast, bistrumenost

δρίος, ους, τό [*pl.* δρία] *ep. poet.* grmovje, gošča, gozd

δρομαῖος 3 in 2, **δρομάς**, άδος, ό, ἡ (τρέχω) *poet.* tekoč, hiter, uren, deroč, δρομαία βᾶσα v teku

δρομεύς, έως, ό tekalec, tekač; *adi.* tekoč, v teku

δρόμημα, ατος, τό = δράμημα

δρομικός 3 (δρόμος) spreten v teku (tekanju), hitro tekoč; *subst.* τὰ δρομικά tekma, tek za stavo

δρόμος, ό (δραμεῖν) **1.** tek, tekanje, δρόμω v teku, z naglim korakom, v diru φεύγω, θέω; περι τοῦ παντός δρόμον θέω bojujem odločilen boj, borim se za življenje in smrt; **2.** tekma, tek za stavo, dirka; **3.** tekališče, dirkališče, dirjalnica, vadišče, vezbališče

δροσερός 3 *poet.*, **δροσοίεις** 3 *poet.*, **δρῶσῶδης** 2 *poet.* rosen, rosnat, porošen, moker

δρόσος, ό [*nav. pl.*] rosna kaplja; *pl.* rosa, tekočina, voda

Δρυάς, άδος, ή Driada, drevesna nimfa

δρύινος 3 (δρῦς) *ep. poet.* hrastov

δρυμός, ό (δρῦς) [*pl.* τὰ δρυμά in οἱ δρυμοί] *ep. in poet.* hrastov les, gozd, hrastje, šuma, grmovje

Δρυμός, ή Drimos, mesto v Fokidi

Δρύ-ορες, ων, οἱ Driopi, ljudstvo, ki je živelo med Parnasom in Ojto

Δρυοπίς, ίδος, ή Driopida, poznejša Dorida

Δρυός κεφαλαί Drevesne glave, prelaz na Kitajronu v Bojotiji

δρύ-οχος, ό (έχω) *ep.* ladjina rebra, bok (ladje), opora

δρύπτω [*aor.* έδρυσα, *pass.* έδρύφθην] **1.** *act. ep.* odtrgam, odrem, praskam, razpraskam; **2.** *med.* razpraskam se

δρῦς, δρυός, ή [*Et.: gl.* δόρυ] drevo, hrast

δρυ-τόμος, ό (τέμνω) *ep.* drvar

δρύ-φακτον, τό (φράσσω) lesena ograja, pregrada, pregraja (okrog sodišča in posvetovalnega prostora)

δρύφω = δρύπτω

δρώοιμι, δρώοσι *gl.* δράω

δῦ, δύη, δῦμεν, δύμεναι *gl.* δύω

δύάς, άδος, ή dvojina

δύάω [*3. pl.* δυόωσι] *ep.* spravljam v nesrečo, delam (naredim) (koga) nesrečnega

δυσεῖν = δυοῖν

δύη, ή muka, bolečina, beda, nesreča

Δύμη, ή Dima, mesto v Ahaji

δύναμαι *dep. pass.* [δύνασαι *itd., fut.* δυνήσο-

μαι, *aor.* έδυνήθην *in* έδυνάσθην, *pf.* δεδύνημαι; *praes. 2. sg.* δύνη, *impf. 2. sg.* έδύνω; *ep. aor.* έδυνήσατο; *ion. praes. ind. 3. pl.* δυνέαται, *impf. 3. pl.* έδυνέατο] **1. o osebah:** **a)** morem, zmorem, premorem, mogoče mi je, zmožen sem; **b)** imam moč, vpliven sem, imam vpliv; *aor.* pridem do moči ali veljave; premožen sem, veljam; μέγα δύναμαι veliko premorem, μέγιστον δύναμαι imam največji vpliv, μέγα δυνάμενος zelo vpliven, bogat, premožen, οἱ δυνάμενοι mogočniki, bogataši, veljaki; **μάλιστα** δύναμαι παρά τινι imam pri kom veliko vpliva; οὐ δύναμαι, μή (οὐ) πείθεσθαι ne morem drugače, kot da ubogam; *s sup. in* ώς kolikor je mogoče, kar največ, ώς άν δύνηται πλείστους, ώς έδύνατο τάχιστα = *lat.* quam celerrime potuit, kar najhitreje; **οτι** δύναιτο, **οσον** δυνάμεθα po svojih močeh; **c)** odločim se, hočem *z inf;* **2. o stvarih:** **a)** vreden sem, veljam, znašam ό σίγγλος δύναται έπτά όβολούς; **b)** označujem, pomenim τοῦτο, οὐδέν άλλο; **3. impers.** δύναται mogoče je, τοῖσι Σπαρτιήτησι καλλιρῆσαι θυομένοισι οὐκ έδύνατο žrtve niso hotele biti ugodne

δύναμις, εως, *ion.* ιος, ή (δύναμαι) zmožnost, moč *in sicer:* **1.** telesna moč, krepkost, sila, življenjska moč; vojna moč, čete, vojska, vojaštvo ναυτική, πεζική; država; οἱ έν δυνάμει όντες mogočniki, oblastniki, vladarji; **2.** duševna zmožnost, sposobnost, spretnost, nadarjenost τήν έμην δύναμιν καταμαθών; zgovornost; **3. pren.** **a)** ugled, vpliv, moč; *NT* (τοῦ Θεοῦ) Božja moč, moč delati čudeže, čudež; **b)** *o besedah:* pomen, bistvo, τήν αὐτήν δύναμιν έχει je istega pomena, pomeni isto; **c)** *o denarju:* vrednost, vsota, znesek; εις, προς, κατά δύναμιν po svoji moči, na svo moč, **υπερ** δύναμιν čez moč

δυναμόω utrjujem, krepim, krepčam *NT*

δύνασις, εως, ή = δύναμις moč, sila

δυναστεία, ή (δυναστεύω) sila, moč, oblast, *pos.* (samovoljna, nasilna) vlada, dinastija; gospodujoča stranka

δυναστεύω oblastnik sem, vladar sem, vladam, gospodujem εν τισι, τινός

δυναστής, ου, ό (δύναμαι) mogočnik, oblastnik, gospod, vladar, knez, plemenitaš

δυνατέω močan sem, veliko premorem *NT*

δυνατός 3 [*adi. verb. od* δύναμαι] **1. act.** zmo-

žen **a)** močan, krepak, čvrst, silen, τινί na (v) čem, δυνατός γίγνομαι, εἰμί morem; **b)** sposoben, spreten, pripraven, vešč, izvéden z *inf.*; **c)** mogočen, vpliven, ugleden, plemenit; *subst.* οἱ δυνατοὶ plemiči, plemenitaši, bogataši (*lat.* optimates); χρήμασιν δυνατός premožen; **2. pass.** mogoč, močan, δυνατὸν ἔστι z *inf. ali acc. c. inf.*, εἰς, κατὰ τὸ δυνατὸν, ἐκ τῶν δυνατῶν, ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ po (svoji) zmožnosti, po (svojih) močeh; ὡς (ἤ, ὅσον) δυνατὸν *s sup.* kolikor je mogoče, kar; ὁδὸς δυνατῆ πορεύεσθαι prehodna, zložna; τὸ δυνατὸν možnost, zmožnost, moč, τὰ δυνατὰ kar je mogoče, kar se da izvršiti; *adv.* δυνατῶς zelo, močno, δυνατῶς ἔχει mogoče je, možno je, sme se

δύνη *gl.* δύναμαι

δύνω, δύομαι *gl.* δύω

δύο, *ep.* **δύω** [*Et.*: iz *ide.* *d(u)uóh₁; *prim.* tudi *stind.* duvá-, *lat.* duo, *sl.* dva, dve, *got.* twai, *nem.* zwei, *gr.* δ(φ)ώ-δεκα] [*indecl.* ali *gen.* δυοῖν, δυεῖν, δυῶν, *dat.* δυοῖν, δυοῖσι, *NT* δυσί] dva, κατὰ (ἀνά) δύο = εἰς δύο po dva, τὰ δύο μέρη dve tretjini, δυοῖν ἕνεκα iz dveh razlogov

δυοκαίδεκα *ep.* = δώδεκα dvanajst

δυοκαιδεκά-μηνος *2 poet.* dvanajstmesečen, leten

δυῶω = δυάω

δύρομαι *poet.* = ὀδύρομαι tarnam, objokujem, obžalujem

δυσ-, δυ- [*Et.*: iz *ide.* *dus- 'slab'; *prim.* *stind.* duš-, dur-, *av.* duš-, duž-, *lat.* dis-, *got.* tuz-, *stir.* du-, do-, *stvnem.* zur-, *nem.* zer-; *prim.* tudi *sl.* dež (*prvotni pomen* 'slabo nebo')] *ne- ločljiva predpona; izraža nekaj nesrečnega, neprijetnega, neugodnega (sl. brez-, ne-)*

δυσ-ᾶής *2 ep.* ki piha (ki veje) nasproti, nasproten, nevaren, silen, neugoden, zoprn

δυσ-ᾄθλιος *2 poet.* zelo nesrečen

δυσ-αίων, ωνος, ὅ, ἡ *poet.* nesrečno živeč, nesrečnik

δυσ-άλητος *2 poet.* brezčuten, brezsrčen, trdosrčen

δυσ-άλωτος *2 (ἀλίσκομαι)* ki ga je težko ujeti, težko dosegljiv, težko doumljiv, prost τινός

δυσ-άμβατος *2 (= δυσανάβατος) poet.* tak, da se do njega težko pride, težko dostopen

δυσᾶμερία, ἡ *dor.* (= δυσημερία) nezgoda, nesreča

δυσ-άμμορος *2 ep.* zelo nesrečen

δυσανασχετέω težko prenašam kaj τί, zelo trpim zaradi ὑπό, nejevoljen sem zaradi česa, jezim se nad ἐπί τι

δυσ-ανάτρεπτος *2* ki se ga težko poruši ali prevrne, težko porušen, težko porušljiv, težko prevrnljiv

δυσ-άνεκτος *2 (ἀν-έχομαι)* ki se ga težko prenaša, neznosen

δυσ-άνεμος *2* viharen, buren; *neutr. sg. kot adv.*

δυσ-απάλλακτος *2 (ἀπ-αλλάσσω) poet.* ki se ga težko odvrne, težko odvrnljiv, ὀδύναι trdovraten

δυσ-απότρεπτος *2 (ἀπο-τρέπω)* ki ga je mogoče le stežka (s težavo) odvrniti od česa

δυσ-άρεστος *2 (ἀρέσκομαι)* ki mu je težko ustreči, ki mu kaj ni prav, čemerem, nezadovoljen

δυσ-αριστοτόκεια, ἡ (τίκτω) *ep.* mati nesrečnega junaka

δύσ-αυλος *2 (αὐλίζομαι)* ki naredi (ki dela) bivanje pod milim nebom neprijetno, neugoden, negostoljuben

δυσ-βάστακτος *2 (βαστάζω)* ki se težko prenaša, težko prenesljiv, neprenesljiv *NT*

δύσ-βᾶτος *2 (βαίνω)* težko dostopen, nedostopen, nedohoden, neprehoden

δυσβουλία, ἡ *poet.* nespamet, nepremišljenost

δυσγένεια, ἡ neplemenit rod, nizek rod

δυσ-γενής *2 poet.* preprostega, neplemenitega rodu

δύσ-γνωστος *2* ki se težko spozna, težko razumljiv

δυσ-γοήτευτος *2* ki ga je težko očarati ali prevarati

δυσδαιμονία, ἡ *poet.* nesreča, nezgoda

δυσ-δαίμων *2* nesrečen, neprijazen, sovražen

δυσ-δάκρυτος *2 poet.* žalosten, bridek δάκρυα

δυσ-διάβατος *2* težko prehoden

δυσ-διάθετος *2* ki se ga je težko uredi, ki ga je mogoče le stežka urediti

δυσ-διερεύνητος *2* ki se ga težko poišče ali izsledi, težko najdljiv, težko izsledljiv

δυσ-ειδής 2 (εἶδος) nelep, grd, spačen
δυσ-έκβατος 2 iz katerega je težko najti izhod, od koder je težko najti izhod
δυσ-εκπέρατος 2 ki se mu težko uide, neizogiben, neizbežen, nepremagljiv (*prim.* δυσεκπέρατος), ki se ga težko izvrši ali konča
δύσ-ελπεις, ιδος, ό, ή obupen, brezupen
δυσ-έλπιστος 2 nenaden, nenadejan, nepričakovan; ἐκ δυσελπίστων nenadoma, nepričakovano
δυσ-έμβατος 2 (βαίνω) težko dostopen; *subst.* τὸ δυσέμβατον nedostopnost
δυσ-έμβολος 2 (ἐμ-βάλλω) v katerega (kamor) se težko vdre, ki se ga težko napade, nepristopen
δυσ-εντερία, ή, **δυσ-εντέριον**, τό (έντερον) driska, griža, kolika NT
δυσεντερικός 3 ki ima grižo, ki ima kolike
δυσ-εξαπάτητος 2 ki se ga težko prevara, ki se ga težko goljufa
δυσ-εξέλεγκτος 2 ki se ga težko izpodbije (ovrže), neizpodbiten, neovrgljiv
δυσ-εξήνυστος 2 (ἐξ-ανύω) *poet.* nerazrešljiv, nerazvezen δεσμός
δύσεο, **δύσετο** *gl.* δύω
δύσ-εργος 2 **1.** težaven; **2.** nedelaven, len
δύσ-ερεις, ιδος 2 prepirljiv
δυσ-έριστος 2 (ἐρίζω) *poet.* ki se mu človek težko upre, nepremagljiv; αἷμα δυσέριστον φουσών dehteč po materini krvi, ki jo je težko preliti
δυσ-ερμήνευτος 2 ki se težko pojasni, težko razumljiv NT
δύσ-ερωος, ωτος, ό, ή nesrečno ljubeč, strastno zaljubljen τινός
δυσ-έσβολος 2 = δυσ-έμβολος
δυσ-εύρετος 2 (εύρίσκω) ki se ga težko najde, težko najdljiv
δύσ-ζηλος 2 *ep.* nagle jeze, togoten, občutljiv; ljubosumen
δυσ-ηλεγής 2 (ἄλγος) *ep.* boleč, bridek, prežalosten
δυσ-ήλιος 2 brez sonca, temen
δυσημερία, ή (ήμέρα) nesrečen dan, nezgoda, slab uspeh, neuspeh
δυσ-ηχής 2 (ήχέω) *ep.* grozno hrumeč πόλεμος; prežalosten, bridek, θάνατος smrt v boju

δυσ-θαλπής 2 (θάλλος) *ep.* ki slabo greje, mrzel, hladen
δυσ-θανατέω težko umiram, borim se s smrtjo
δυσθιάτος 2 (θεάομαι) *poet.* grozen, strašen; ὄμμα strašen pogled ali prizor
δύσ-θεος 2 *poet.* bogu zoprn, mrzek, brezbožen
δυσθεράπευτος 2 (θεραπεύω) *poet.* ki se mu težko ustreže
δυσ-θιτέομαι (τίθημι) *med.* nezadovoljen sem, slabe volje sem
δυσ-θήρατος 2 ki ga je težko ujeti ali izslediti
δυσ-θρήνητος 2 (θρηνέω) *poet.* prežalosten, otožen ἔπος, neutolažen, neutolažljiv θρῆνος
δυσ-θυμέω *in med.* (δύσθυμος) *ion. poet.* nejevoljen sem, žalosten sem
δυσθυμία, ή **1.** nejevolja, žalost; **2.** malosrčnost, boječnost, plašnost
δύσ-θυμος 2 nejevoljen, žalosten, malosrčen; δύσθυμός εἰμί τινι kesam se zaradi česa, τὸ δύσθυμον pobitost, žalost, malosrčnost, δύσθύμως ἔχω ljubosumen sem
δυσί *dat.* od δύο
δυσ-ιάτος 2 *poet.* težko ozdravljiv, neozdravljiv, όργή nespravljiv, neutolažljiv, nepomirljiv
δυσιερέω (ιερά) nesrečno žrtvujem, pri darovanju dobivam neugodna znamenja
δύσ-ιππος 2 neugoden za konjenišтво, nepripraven za konjenico
δύσις, εως, ή (δύομαι) zahod, zaton, večer, πρὸς ήλίου δύσιν proti zahodu
δυσ-κάθατος 2 (καθαίρω) *poet.* ki ga je težko potolažiti, težko pomirljiv, nespravljiv, neutolažljiv Ἄιδου λιμήν
δυσ-κάθεκτος 2 (κατ-έχω) neukrotljiv, divji
δυσ-κατάπαυστος 2 *poet.* ki ga je težko pomiriti, nespravljiv, neutolažljiv
δυσ-κατάπρακτος 2 (κατα-πράσσω) težko izvršljiv
δυσ-κατάστατος 2 (καθ-ίστημι) ki ga je težko urediti, ki ga je težko poravnati
δυσ-καταφρόνητος 2 ki se ga ne sme prezirati, nepreziren, nezaničljiv
δυσ-κατέργαστος 2 (κατ-εργάζομαι) ki se ga težko doseže, težaven

δύσκει *ep. iterat.* k δύω

δυσ-κέλαδος 2 *ep. poet.* grozno, neprijetno doneč; hudoben, zloben, φάμα slab glas

δυσ-κηδής 2 (κῆδος) *ep.* poln skrbi, ves v skrbeh, žalosten

δυσ-κίνητος 2 **1.** težko premakljiv, neokreten, okoren; **2.** trden, neuklonljiv, neizprosen

δυσ-κλής 2 (κλέος) [*gen.* δυσκλέος, *acc.* δυσκλέᾱ] neslaven, brez slave, sramoten, na slabem glasu, razvpit

δύσκληια, ἡ *poet.* slab glas, opravljanje, sramota

δυσ-κοινωνήτος 2 (κοινωνέω) nedružaben, odljuden, nepriljuden, neprijazen

δυσκολαίνω (δύσ-κολος) nezadovoljen sem, slabe volje sem, čemerem sem, τινί zaradi česa

δυσκολία (δύσ-κολος) **1.** čemernost, slaba volja, slabovoljnost, nezadovoljnost; **2.** težava, težkoča

δύσ-κολος 2 **1.** zvoljlen, nezadovoljen, čemerem; **2.** neprijeten, mučen, težaven, δύσκολως διακείμεαι, ἔχω zvoljlen sem, nejevoljen sem, nezadovoljen sem

δυσ-κόμιστος 2 (κομίζω) *poet.* ki se težko prenaša, neznosen

δυσκράσια, ἡ (κεράννυμι) neugodno vreme, nezdravo podnebje

δύσ-κριτος 2 (κρίνω) *poet.* ki ga je težko razločiti ali ločiti, težko razumljiv, zamotan, zmeden

δυσ-λόγιστος 2 (λογίζομαι) *poet.* neumljiv, nedoumen

δυσ-μαθής 2 (μανθάνω) **1.** *act.* ki se težko uči, nepoučljiv; **2.** *pass.* ki se ga je težko naučiti, ki ga je težko razumeti, nedoumen, nedoumljiv, neprepoznaten, težko prepoznaven ἰδεῖν; ki ga je težko izslediti, τὸ δυσμαθές prihodnost, ki je ne moremo prej spoznati ali razumeti

δυσμαί, αἶ (δύω) (sončni) zahod, zapad, večer

δυσμαχέω *poet.* borim se v svojo nesrečo ali neuspešno se borim, θεοῖς proti bogovom; ἀνάγκη οὐχὶ δυσμαχῆτέον s silo (z nujjo) se ne smemo boriti, ker je to brez uspeha

δύσ-μαχος 2 (μάχομαι) ki ga je težko premagati, nepremagljiv; težek

δυσ-μείλικτος 2 ki ga je težko omečiti, ki ga

je težko ublažiti, ki se težko omeči, ki se težko ublaži; neizprosen

δυσμεναίνω (δυσ-μενής) nejevoljen sem, sovražen sem komu (do koga), jezim se nad kom (na koga) τινί

δυσμένεια, ἡ (δυσ-μενής) sovražno mišljenje, sovraštvo, mržnja, jeza, ἐν δυσμενεῖα εἰμί gojim sovraštvo, sovražim

δυσμενέων *pt. ep.*, **δυσ-μενής** 2 (μένος) ki je sovražnega mišljenja, sovražen; *subst.* ὁ sovražnik; *adv.* δυσμενῶς sovražno, δυσμενῶς ἔχω τινί (πρὸς τινά) sovražen sem do koga, sovražim koga

δυσ-μεταχείριστος 2 (μεταχειρίζω) s katerim se je težko ukvarjati, στρατός ki se jo je težko lotiti, ki jo je težko napasti

δυσμή *gl.* δυσμαί

δυσ-μήτηρ, ερος, ἡ *ep.* mati, ki ni mati, ne-mati, hudobna mati

δύσ-μοιρος 2 *poet.*, **δύσ-μορος** 2 *ep. poet.* (μοῖρα) nesrečen, beden, ubog δύσμοιρ' ὄρᾱν žalosten na pogled

δυσμορφία, ἡ, *ion.* **δυσμορφίη** (μορφή) ne-ličnost, nelepost, nelepota, grdost, grdoba, pokveka

δύσ-νιπτος 2 (νίπτω) *poet.* ki ga je težko sprati, neizbrisljiv, neodpravljljiv

δυσ-νόητος 2 (νοέω) težko razumljiv *NT*

δύσνοια, ἡ (δύσ-νοος) nenaklonjenost, sovražnost, sovraštvo, mržnja

δυσνομία, ἡ brezzakónje, brezzakonitost, nezakonitost, nepostavnost, brezvladje

δύσ-νοος 2 [*Et.*: iz δύσ-νοος] nenaklonjen, neprijazen, sovražen, nejevoljen

δύσ-νυμφος 2 (νύμφη) *poet.* v svojo nesrečo zaročen

δυσ-ξύμβολος 2 (ξύμ-βάλλω) s katerim se težko občuje, nestrpen, nespravljljiv

δυσ-ξύνητος 2 (ξύν-ίτημι) nedoumljiv, nerazumljiv

δύσ-οδμος 2 (ὄσμη) *ion.* smrdljiv, neprijetnega vonja, neprijetnega duha

δύσ-οδος 2 neprehoden

δυσ-οίκητος 2 v katerem (kjer) ni mogoče stanovati, nepripraven za bivanje, neprimeren za bivanje

δύσ-οιστος 2 (οἶσω, φέρω) *poet.* **1.** ki ga je težko prenašati, neznosen; **2.** ki ga je težko

dobiti (pridobiti, doseči), težko dobljiv, težko pridobljiv, težko dosegljiv

δύσ-ομβρος 2 *poet.* ki prinaša neprijetno deževje; βέλη neprijetno deževje, ploha

δυσ-όρᾶτος ki ga je težko opaziti, težko opazen, neviden

δύσ-οργος 2 (όργή) *poet.* nagle jeze, srdit, togoten

δύσ-ορμος 2 (όρμος) kjer (pri katerem, v katerem) je težko pristati, ki ima slab pristan, ki ima slabo pristanišče, nepristopen, odljuden, pust, zapuščen, negostoljuben

δύσ-ορνις, ιθός, ό, ή *poet.* z neugodnim znamenjem, nesrečen

δυσοσμία, ή neprijeten vonj, neprijeten duh, smrad

δυσ-ούριστος 2 (ούρίζω) od neugodnih vetrov prinesen, od neugodnih vetrov prigan, od neugodnih vetrov pripihan νέφος

δυσπαθέω nezadovoljen sem, nestrpen sem πρός τι *ali* z ει

δυσ-πάλαιστος 2 (παλαίω) *poet.* nepremagljiv

δυσ-πάρευνος 2 *poet.* v nesrečo postlan, λέκτρον nesrečen zakon

Δύσ-παρις, ιδος, ό *ep.* malopridni Paris, Lažiparis

δυσ-πάριτος 2 (παρ-ιέναι) težko prehoden

δυσ-πειθής 2 (πειθομαι) nepokoren, neposlušen, uporen

δύσ-πειστος 2 (πειθω) ki ga je težko prepričati ali pregovoriti, δυσπειστως έχω nepokoren sem

δυσ-πέμφελος 2 *ep.* oblačen, viharen, neprijazen

δυσ-πέρᾶτος 2 (περάω) *poet.* ki ga je težko preživeti ali prebiti αίων

δυσ-πετής 2, *adv.* **δυσπετῶς**, *ion.* **δυσπετέως** (πίπτω) ki težko pada, težek, težak, težaven; μαθεῖν οὐ δυσπετής ni ga težko spoznati

δυσ-πινής 2 (πῖνος) *poet.* gnusen, zelo umazan

δύσ-πνοος 2, *skrč.* **δύσ-πνους** (πνέω) *poet.* 1. ki težko diha, brez sape, zasopel, zasopihan; 2. ki veje nasproti, πνοαί močan vihar

δυσ-πολέμητος 2 (πολεμέω) s katerim se je težko vojskovati

δυσ-πολιόρκτητος 2 (πολιορκέω) ki ga je težko oblegati ali osvojiti

δυσ-πονής 2 *ep.*, **δύσ-πονος** 2 *poet.* poln truda, naporen, trudapoln, težaven

δυσ-πόνητος 2 (πονέω) *poet.* ki ga je težko zaslužiti ali pridobiti, težko pridobljiv, truda-poln

δυσ-πόρευτος 2 težko prehoden, brez prehoda, brezpoten, neprehoden, nedostopen, nepristopen, τινί za koga

δυσπορία, ή (δύσ-πορος) težavna pot, težek prehod, τοῦ ποταμοῦ čez reko; *pl.* nepristopni kraji

δύσ-πορος 2 nedostopen, neprehoden, brezpoten, brez poti, težaven

δύσ-ποτμος 2 *poet.* nesrečen, beden

δυσπραξία, ή (δύσ-πρακτος) nezgoda, nesreča (pri kakem delu)

δυσ-πρόσβατος 2 (προσ-βαίνω) težko pristopen, težko dostopen, težko dohoden

δυσ-πρόσοδος 2 težko dostopen, nedostopen, oduren, osoren

δυσ-πρόσοιστος 2 (προσ-φέρομαι) *poet.* neprijazen, nepristopen

δυσ-πρόσοπτος 2 (προσ-οράω) *poet.* ki ga je težko pogledati, grozen, strašen, nesrečonosen

δυσ-πρόσωπος 2 *poet.* nelep, grd, grozen

δύσ-ρῦγος 2 *ion.* ki težko prenaša mraz, zmrzel

δυσσέβεια, ή (δυσ-σεβής) brezbožnost, malopridnost, κτάομαι **δυσσέβειαν** nakopljem si očitek, da sem brezbožen

δυσσεβέω *poet.* brezbožno ravnam, zlobno ravnam

δυσ-σεβής 2 (σεβομαι) *poet.* brezbožen, zloben, malopriden; *subst.* brezbožnik, brezbožnež, zlobnež

δυσ-σύμβολος 2 = **δυσ-ξύμβολος** s katerim se je težko družiti, s katerim je težko imeti opravke, s katerim se je težko pogajati

δυσ-σύνοπτος 2 ki ga je težko pregledati, težko pregledljiv

δυσ-τάλας, **δυστάλαινα**, **δυστάλαν** *poet.* zelo nesrečen

δυσ-τέκμαρτος 2 (τεκμαίρομαι) ki ga je težko izslediti ali spoznati, temen, nerazumljiv

- δύσ-τεκνος** 2 (τέκνον) *poet.* nesrečen pri otrocih, nesrečen zaradi otrok, παιδουργία roditeljica nesrečnih otrok, nesrečnih otrok
- δύσ-τηνος** 2, *dor.* **δύστᾶνος** [*Et.*: iz δυσ- in *στῆνον, *στᾶνον (*s prvotnim pomenom* 'ki je v slabem stanju') iz *kor.* *stah₂- 'stopiti', 'stati' (*prim.* ἵστημι); *prim. sl.* stan] **1.** nesrečen, beden; **2.** ostuden, mrzek, zoprn (bogovom)
- δυστομέω** (δύ-στομος) *poet.* opravljam, obrekujem, grdim, sramotim, τινά τι koga s čim
- δυσ-τράπελος** 2, **δύσ-τροπος** 2 (τρέπω) *poet.* trmoglav, trmast, svojeglav, trdovraten
- δυστυχέω** (δυσ-τυχής) [*aor.* ἐδυστύχησα, *pass.* ἐδυστυχήθην, *pf.* δεδυστύχηκα] **1.** *act.* nimam sreče, nesrečen sem, εἷς τι v čem, imam nesrečo, izgubim bitko, ὁ τύμβος δυστυχῶν tvoj neposvečeni grob (tj. grob v tuji deželi); εἰ κείνῳ γένος μὴ δυστύχησεν ko bi bil zapustil otroke; **2.** *pass.* ponesrečim se, spodleti mi kaj
- δυστύχημα**, *ατος*, τό nesreča, nezgoda, poraz
- δυσ-τυχής** 2 (τύχη) nesrečen, poguben, žalosten
- δυστυχία**, ἡ nesreča, nezgoda, poraz
- δυσ-φημέω** (δύσ-φημος) *poet.* **1.** govorim besede, ki pomenijo nesrečo, tarnam; δυσφημῶ μὲν οὐ ne izrekam svojega veselja; **2.** psujem, grdim, sramotim, δυσφημεῖς ἐμέ tvoje zlobne (*hude*) besede zadevajo mene
- δυσφημία**, ἡ **1.** besede zlega pomena, sramotilne besede, psovke, preklinjanje, tarnanje; **2.** slab glas, slabo ime *NT*
- δυσ-φιλής** 2 (φιλέω) *poet.* nepriljubljen, ostuden, mrzek, zoprn
- δυσ-φορέω** (δύσ-φορος) [*impf.* ἐδυσφόρουσιν] težko prenašam, nerad prenašam, nejevoljen sem, srdim se nad čim (ἐπί) τινι
- δυσ-φόρμιγξ**, *ιγγος*, ὁ, ἡ *poet.* neskladen, žalosten, glasno tarnajoč
- δύσ-φορος** 2 (φέρω) ki ga je težko prenašati, neznosen, težeč, težek, nadležen, γινῶμαι zapeljiv, moten, zmeden, τὰ δύσφορα težka nesreča; *adv.* δυσφόρως težko, težavno, s težavo, δυσφόρως ἄγω zamerim kaj komu, zelo se jezim nad kom, τὰ ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντα kar ti teži srce
- δυσ-φρονέω** nejevoljen sem, žalosten sem
- δύσ-φρων** 2 *poet.* **1.** neprijazen, sovražen, zavisten; **2.** žalosten, nadležen; **3.** neumen, nespameten
- δυσ-φύλακτος** 2 (φυλάσσω) ki ga je težko čuvati ali ohraniti τὸ σεμνόν
- δυσ-χείμερος** 2 (χεῖμα) *ep.* zelo zimski, vihareni, bureni
- δυσ-χείρωμα**, *ατος*, τό (χειρόματι) *poet.* težek posel za koga τινί, nepremagljiv naval τινός
- δυσ-χείρωτος** 2 (χειρόματι) težko premagljiv, težko zmagljiv
- δυσ-χεραίνω** (δυσχερής) [*aor.* ἐδυσχεράνα, *fut.* δυσχερανῶ] **1.** nejevoljen sem, nezadovoljen sem, jezen sem, srdim se, razsrdim se (ἐπί) τινι, τό *z inf.*; **2.** ne odobravam, zavračam; **3. a)** delam težave, otežujem kaj, nagajam, sprevračam besede ἐν τοῖς λόγοις; **b)** vzbujam nejevoljo, dražim, razdražim
- δυσχέρεια**, ἡ **1.** neprimernost, ovira, težavnost, neprijetnost; **2.** nejevolja, mrzenje, čemernost
- δυσ-χερής** 2 (χείρ) s katerim je težko postopati ali ravnati **1. o stvarih:** težaven, težek, nadležen, neugoden, neprijeten, zoprn, mučen, zviti λόγος, δυσχερές ποιούμεαι τι, εἰ težko prenašam, imam za nevarno, če; **2. o osebah:** nejevoljen, neprijazen, čemeren; *adv.* δυσχερῶς zoprno, mučno, težko, neprijetno, nejevoljno, neprijazno, δυσχερῶς ἔχω πρὸς τι mrzi mi kaj, mrzko mi je kaj, nejevoljen sem
- δύσ-χιμος** 2 (χίων) zelo zimski, grozen, strašen χθών
- δύσ-χορτος** 2 *poet.* brez krme, negostoljuben
- δυσχρηστέομαι** *med.* ne znam si pomagati, v zadregi sem
- δύσ-χρηστος** 2 (χράομαι) neuporaben, nekoristen; ἵππος težko vodljiv
- δυσχωρία**, ἡ (χῶρος) neugodna tla, neugoden kraj, neugodna lega
- δυσ-ώδης** 2 (ὄζω) ki je zoprnega vonja, ki je zoprnega duha, smrdč, smrdljiv
- δυσ-ώνυμος** 2 (ὄνομα) *ep. poet.* ki je na slabem glasu, razvpit, zloglasen, preklet, z nesrečnim imenom, nesrečen Αἴας
- δυσωπέω** (ὥψ) naredim (povzročim, dosežem), da kdo povesi oči, osramotim; *pass.* bojim se, plašim se τινά
- δυσωρέω** (δύσ-ωρος) *ep.* imam težavno stražo, težko stražim

δύτης, ου, ὁ *ion.* potapljač

δύω¹ [ῥ *at.*, ῥ *ep.*] [*fut.* δύσω, *aor.* ἔδυσα, ἔδυσάμην, *ep.* ἔδυσετο, *pf.* δέδυκα, *pass. pf.* δέδυμαι, *aor.* ἔδύθην; *intr.* δύομαι, δύσομαι, *aor.* ἔδυν, δύναι, *pf.* δέδυκα; *vzpor. obl.* **δύνω** [*samo praes. in impf.*] [*ep. aor. ind. 3. sg.* δῦ, *iterat.* δύσκει, *cj.* δύω, ης, η, *opt.* δύη *in* δῦμεν, *inf.* δύμεναι, *imp.* δύσεο, *pt.* δυσόμενος] **1. trans. a)** potopim, pogreznem ναῦν; **b)** oblačim, oborožujem τεύχεα; **2. intr. a)** potopim se, pogreznem se, grem, stopim, vdrem v kaj, pomešam se med kaj, grem med kaj τί, εἴσω, εἰς, κατὰ κύμα, κατὰ σπείρους, ὑπό, πρὸς τι, γάαν grem pod zemljo, umrem; κάματος γυῖα utrujenost je prevzela ude, se je polastila udov, δῦ μιν Ἄρης navdala ga je bojaželjnost; *podobno:* ἄχος ἔδω κραδίην, χόλος ἔδω μιν, δῦσεν εἰς Αἴαντα skril se je za Ajanta; **b)** oblačim se v kaj, odevam se s čim, zavijam se v kaj, denem nase, ἀλκὴν oborožim se, opašem se z močjo; **c)** zaidem, zahajam (*o soncu in zvezdah*); *Homer uporablja v tem pomenu tudi pt. praes. act.* δῦω

δύω² = δῦο

δύω-δεκα *ep. ion.* = δώδεκα

δυωδεκά-βουλος 2 *ep.* vreden dvanajst goved

δυωδεκά-πολις, δυωδεκά-πολι, *gen. ιος, ion.* dvanajsteromesten, Ἴωνες Jonci dvanajsterih mest, zveza dvanajstih jonskih mest v Mali Aziji

δυωδέκατος 3 *ep. ion.* = δωδέκατος

δυωκαιεικοσί-μετρος 2 *ep.* ki drži 22 bokalov ali meric

δυωκαιεικοσί-πηχυς 2 *ep.* dolg 22 vatlov (laktov)

δῶ, τό [*samo nom. in acc.*] *ep.* = δῶμα hiša, poslopje

δώδεκα, οί, αἰ, τά *indecl.* [*ep. tudi* δῶδεκα *in* δυοκαίδεκα] dvanajst

δωδεκάδ-αρχος, ου, ὁ, **δωδέκ-αρχος** dodekarh, načelnik, voditelj dvanajsterih mož

δωδεκά-σκαλμος 2 ki ima dvanajst vesel, z dvanajstimi vesli, z dvanajsterimi vesli, dvanajstveseln, dvanajsteroveseln

δωδεκά-σκῦτος 2 dvanajsterokožen, dvanajstkožen, σφαῖρα žoga, sešita iz dvanajstero kož

δωδέκατος 3, *ep.* **δυωδέκατος**, *poet.* **δυοδέκατος** dvanajsti

δωδεκά-φυλον, τό dvanajst (Izraelovih) rodov *NT*

Δωδώνη, ἡ Dodona, staro Zevsovo preročišče v Tesprotidi; **Δωδῶνι** v Dodoni; *adi.* **Δωδωνάϊος** 3 dodonski, dodonajski; *fem.* **Δωδωνίς**, ἴδος dodonska, dodonajska

δῶμα, ατος, τό (δέμω) *ep. poet. ion.* **1.** poslopje, hiša, palača, svetišče, stanovanje, soba, dvorana (*pos. za moške*); **2.** rodbina, družina, rod, pleme; **3. NT** streha

δωμάτιον, τό soba, spalnica

δῶμεν *ep. 1. pl. cj. aor. od* δίδωμι

δωρεά, ἡ, *star.* **δωρεία**, *ion.* **δωρεή** (δίδωμι) **1.** dar, častno darilo; **2.** dobiček, čast; *adv. NT* δωρεάν v dar, zastonj, brez vzroka

δωρέομαι *dep. med.* (δῶρον) [*aor.* ἔδωρησάμην, *pass.* ἔδωρήθην] **1.** darujem, podarjam, obdarjam, podeljujem, počastim τινά τινι; τινι τά παρ' ἑμαυτοῦ naklanjam komu svojo naklonjenost, naklanjam komu svojo milost; **2. pass.** obdarujejo me, obdarjen sem παρά τινος

δώρημα, ατος, τό *ion. poet.* dar, darilo

δωρητός 3 (δωρέομαι) **1. ep.** ki ga je mogoče pridobiti z darili, ki rad sprejema darila; **2. poet.** darovan, poklonjen

Δωριεύς, ἑως, ὁ Doriej **1.** sin spartanskega kralja Anaksandrida; **2. Δωριεῖς**, οί *gl.* Δωρίς

Δωρίς, ἴδος, ἡ Dorida **1.** γῆ pokrajina Dorida; **2.** γυνή Dorka; **3. Δώριον**, τό Dorij, mesto v Nestorjevi deželi; **4. Δωριέες**, **Δωριεῖς**, οί Dorci, glavno helensko pleme, potomci Helenovega sina, imenovanega Δῶρος; *adi.* **Δωρικός** 3, **Δωριακός** 3 dorski, doriški, doriaški; *adv.* **Δωριστί** po dorsko, po dorski šegi, v dorskem tonovskem načinu

δωροδοκέω sprejemam darila, dam se podkupiti

δωροδόκημα, ατος, τό sprejeto darilo, podkupnina

δωροδοκία, ἡ podkupnina, podkupljivost

δωρο-δόκος 2 (δέχομαι) sprejemajoč darila, podkupljiv

δῶρον, τό (δίδωμι) **1.** dar, darilo, zaobljubljeni dar, častno darilo, δῶρων δῶξιν tožba zaradi

podkupovanja; **2.** božja volja, ukaz, previdnost θεῶν

δωροφορέω (δωρο-φόρος) prinašam, nosim darove, *τινί τι* darujem komu kaj

δωροφορία, ἡ (δωρο-φόρος) prinašanje daril

δωσί-δικος 2 (δίχη) *ion.* ki se podvrže pravici ali (sodni) razsodbi, tj. ki se ne maščuje sam

δωτήρ, ἥρος, ὅ, *ep.* **δώτωρ**, ορος, ὅ *ep.* (δίδωμι)
darovalec, delilec

δωτῖνάζω *ion.* nabiram darove

δωτῖνη, ἡ *ep. ion.* dar, darilo

δώτωρ *gl.* δωτήρ

δώσι *gl.* δίδωμι

E, ε

E, ε (ἒ ψιλόν) epsilon, peta črka grškega alfabeta, kot številka ε' = 5, ε = 5000

ἒ *prothet.* [*Et.*: *prim.* ἄ-, ὀ- *prothet.*; *npr.* ἒ-ρουθρός, ἒ-γείρω *itd.*] stoji pred konzonanti λ, ρ in Ϝ; ἒ-λαχύς, ἒ-είκοσι

ἔ, ἔ ἔ gorje!, joj!

ἔ' = ἔα = ἔην *gl.* εἰμί

ἔ [*Et.*: iz *σφε; *gr.* ἔ iz *ide. kor.* *se-; oἶ iz *ide.* *soi; ἔο iz *ide.* *se-so; ἔέ iz *ide.* *seue; *gr.* ἔός, φός iz *σμο-s, *semo-s; *prim. stind.* svá, *lat.* suus (*stlat.* sovos), *sl.* svoj] **1.** *enklit. acc. sg. povratno-osebnega pron. za 3. os.:* sebe, se, *gl.* οὗ; **2.** *acc. sg. pron. pers. za 3. os.:* njega, ga, njo, jo

ἔα¹ **1.** ἔην *impf. od* εἰμί; **2.** *poet. impf. od* ἔάω

ἔα² *vzklik začudenja in nejevolje:* oh!, ha!, joj!, hej!

ἔαα, ἔααν *ep.* = ἔᾶ, ἔᾶν

ἔᾶγα, ἔᾶγην *gl.* ἄρνυμι

ἔᾶδα, ἔᾶδον *gl.* ἀνδάνω

ἔάλη *gl.* εἶλω

ἔάλωκα, ἔάλων *ipd. gl.* ἀλίσκομαι

ἔᾶν [*Et.*: *s* krazo iz εἰ in ἄν; *at.* ἄν; *ion. ep. in menda tudi at.* ἔην] *s* καί v krazi κᾶν, stoji vedno *s* *cj.* **1.** v *pogojnih stavkih:* če, kadar, kadarkoli; **2.** v *odvisnih vprašalnih stavkih:* ali, če; **3.** v *ločnih (disjunktivnih) stavkih:* ἔάν τε ... ἔάν τε, = *lat.* sive ... sive, bodisi ... bodisi; ἔάν τε ... καὶ μή bodisi da ... ali da ne, ἔάν καὶ četudi, čeprav, καὶ ἔάν tudi če, ἔάν μή če ne, razen, ἔάν περ če pa, če res, če že, če sploh; **4.** za *oziralnimi zaimki* = ἄν, ὅπου ἔάν ἀπέρχη kamorkoli boš odšel *NT*

ἔᾶνός, ὁ [*Et.*: iz *φεσ-ανός *kot izglagolski subst. k* ἔννυμι] *ep.* ženska obleka, krilo

ἔᾶνός **3** *ep. poet.* ogrinjajoč, odevajoč, mehek, tenek (*o obleki, ki se lepo prilega telesu*)

ἔαξα *gl.* ἄρνυμι

ἔαρ, ἔαρος, τό [*at. gen.* ἔηρος, *dat.* ἔηρι, *ep.* εἶαρ]

[*Et.*: iz *φεσαρ iz *ide.* *(h₂)υόςϜ, *(h₂)υέσϜ; *prim. stind.* vasan-tá- 'pomlad', *lat.* vēr, *sl.* vesna] pomlad, ἔμα τῷ ἔαρι v začetku pomladi, πρὸς ἔαρ na pomlad

ἔαρί-δρεπτος **2** *poet.* spomladi natrgan, utrgan

ἔαρίζω (ἔαρ) prebijem, preživim pomlad

ἔαρινός **3**, *ep.* εἰαρινός pomladen, pomladanski ἄνθος

ἔασι *gl.* εἰμί

ἔαται, ἔατο *ep. ion.* = ἔνται, ἔντο *gl.* ἔμαι

ἔατέος *gl.* ἔάω

ἔαυτοῦ, ἔαυτῆς, ἔαυτοῦ, *skrč.* αὐτοῦ, *ion.* ἔω-τοῦ [*Et.*: *sklop iz* *refleksiva* ἔέ, ἔοῦ, ἔός (*gl.* ἔ) *in* αὐτός] **1.** *pron. refl. za 3. os.:* sebe, se; *uporablja se za okrepitev med.;* včasih *refleksiv nadomešča pron. poss. za 3. os., v pl. stoji tudi namesto ἀλλήλοιν, ἀλλήλοισ;* **2.** *pos. zvezze:* ἐν ἔαυτῷ ἐγένετο prišel je k pameti, pomiril se je; οἱ ἔαυτοῦ njegovi (lastni) ljudje, τὰ ἔαυτῶν njihovo, njihovo imetje, njihova domovina, ὁ ἔαυτῆς njen mož, ἡ ἔαυτοῦ njegova žena, ἐφ' ἔαυτοῦ ἔστι neodvisen je, ἀφ' ἔαυτοῦ sam od sebe, παρ' ἔαυτῷ doma pri njem

ἔάφθη *ep. 3. sg. aor. pass.* [*Et.*: *morda od* ἰάπτω] padel je (nanj)

ἔᾶω [*Et.*: *domnevno iz* *(σ)εϜᾶ-ιω iz *ide. kor.* *sēmH- 'izpustiti'; *morda (a ne povsem dokazljivo) sor. z* *lat.* sinō 'pustim', 'dovolim', *stvnem.* virsūmen 'zamuditi', 'opustiti', *nem.* versāumen 'zamuditi', 'opustiti'] [*Obl. at. impf.* εἶων, *fut.* ἔᾶσω, *aor.* εἶασα, *iterat. fut. med. s pass. pomenom* ἔᾶσομαι; *ep.* εἶάω, *iterat. impf.* εἶασκον, ἔασκον] **1.** puščam, dopuščam, dovoljujem; *z nikalnico:* ne dopuščam, oviram, prepovedujem, zabranjujem, odvrčam; **2.** opuščam, popuščam χόλον, puščam v miru, ne zanimam se za kaj, ne brigam se za kaj; pretrgam govor, prekinem govor, prekinem

pot; τινά puščam na cedilu; θρόνους prepuščam

ἑάων *gl.* εὐς

ἔβαν *gl.* βαίνω

ἑβδομαῖος 3 (ἑβδομος) k sedmemu dnevu spadajoč, sedmega dne, sedmi dan

ἑβδομάτος 3, ἑβδομος 3 [*Et.*: iz *ide.* *sebdmós < *sept(°)mós < *septḗ; *prim. stind.* saptamá-, *sl.* sedem, sedmi, *lat.* septimus] sedmi

ἑβδομήκοντα *indecl.* sedemdeset

ἑβδομηκοντάκις *adv.* sedemdesetkrat *NT*

ἕβδομος 3 sedmi

ἔβενος, ἡ ebenovina, eben

ἔβλητο *gl.* βάλλω

ἑβραῖστί *adv.* (po) hebrejsko *NT*

Ἑβρος, ὁ Hebros, reka v Trakiji (zdaj Marica)

ἔγ-γαιος 3 in 2 (γῆ) *poet.* = ἔγγειος 2 ki se nahaja na zemlji, ki se nahaja v zemlji; domač

ἔγγεάσσι *gl.* ἐγγίνομαι

ἔγ-γεῖνασθαι [*samo cj.* ἐγγείωνται] zaplodim, zarodim v

ἔγ-γειος 2 *gl.* ἔγ-γαιος

ἔγγελαστῆς, ὁ *poet.* zasmehovalec, zasramovalec

ἔγ-γελάω *poet.* smejem se komu, rogam se komu, zasmehujem koga τινί, κατά τινος

ἔγγενής 2 (ἐγ-γίνομαι) rojen v, domač; θεοί domači bogovi; soroden, prirojen νοῦς; κακά trpljenje lastnega rodu, nesreče lastnega rodu; *adv.* ἐγγενῶς s prirojeno (očetovsko) zvestobo

ἔγ-γηράσκω [*fut.* ἐγγηράσομαι] postaram se, ostarim pri (v) čem τινί

ἔγ-γίνομαι *med., ion.* ἐγ-γίνομαι [*ep. pf.* 3. *pl.* ἐγγεγάσσι] 1. rodim se, nastanem, postanem v čem, stanujem, živim v, κόπος polasti se me, loti se me utrujenost, postanem truden; vsadi se mi kaj, prirojeno mi je kaj πόθος; λήθη τινός ἐγγίγνεται (kdo) pozabi na kaj; 2. a) stopam med kaj, potekam, minevam med tem (o času); b) nastopam τὶς λέγων; 3. *impers.* ἐγγίγνεται mogoče je, dovoljeno je τινί z *inf. ali acc. c. inf.*; ἐγγενόμενον ker (mu) je bilo mogoče

ἐγγίζω (ἐγγύς) približujem se

ἔγγιον, ἔγγιστα *gl.* ἐγγύς

ἔγ-γλύσσω (γλυκύς) *ion.* sladek sem, sladim
ἔγ-γλύφω [*aor.* ἐνέγλυψα] vrežem, vdolbem, delam žlebiče v kaj

ἔγ-γνάμπτω [*v tm.*] *ep.* notri upognem, upogibam

ἔγ-γονος 2 soroden; *subst.* sorodnik, potomec, potomka, vnuk, vnukinja, nečak, nečakinja

ἔγ-γραφος 2 pismen, pisan, zapisan, napisan

ἔγ-γράφω 1. vdolbem, vrežem, naslikam, vtisnem τί τινι (v glavo); 2. vpišem, zapišem, napišem, vknjižim

ἔγ-γυαλίζω (γύαλον) [*fut.* ἐγγυαλίξω, *aor.* ἐγγυάλιξα] *ep.* izročam, vročam, dajem, podeljujem, vdihujem τί τινι

ἔγγυάω [*impf.* ἤγγύων in ἐνεγύων, *aor.* ἤγγύησα in ἐνεγύησα] 1. *act. in pass. a)* jamčim, zajamčim se, pôrok sem za, porokujem; b) zaročim τινά τινι; 2. *med. a)* jamčim za koga, pôrok sem za τὰ μέλλοντα, obljubim; b) sprejemem poroštvo (drugega), δειλαί δειλῶν ἐγγύαι ἐγγυάσθαι nevarno (slabo) je sprejemati poroštvo za malopridneže; c) zaročim se, τινά s kom

ἔγ-γύη, ἡ 1. jamstvo, poroštvo; 2. zakonska pogodba, zaroka

ἔγγυητής, ὁ pôrok, τινός za kaj, česa

ἔγγυθεν *adv.* (ἐγγύς) 1. od blizu, iz bližine, blizu, v bližini, v bližnjem sorodstvu; 2. o času: blizu, kmalu

ἔγγύθι *adv. ep. poet.* blizu, kmalu

ἔγ-γυμνάζομαι *med.* vadim, urim se v čem τινί

ἔγ-γυος, ὁ [ἐν; *gl.* γύαλον] pôrok

ἔγ-γύς [*comp.* ἐγγυτέρω, ἐγγύτερον, *sup.* ἐγγυτάτω, ἐγγύτατα, ἔγγιστα] 1. o prostoru: blizu, v bližini τινός (τινί), ὁ ἐγγύς bližnji (sosed); 2. o času: blizu, skoraj, bližnji, zadnji, naposled; (nekaj, kar) bo kmalu nastopilo, (nekaj, kar) utegne kmalu nastopiti; 3. sorodno, podobno, ἐγγυτέρω τινός εἶναι γένει biti s kom v bližnjem sorodstvu, ἐγγύς τι τεῖνω τινός precej sem podoben komu; 4. *pri števniki:* skoraj, blizu, malodane

ἔγ-γώνιος 2 (γωνία) pravokoten

ἐγδούπησαν *gl.* δουπέω

ἐγείρω [*Obl. fut.* ἐγερω̄, *aor.* ἔγειρα, *pass.* ἠγέρθη; *ep. aor. pass.* 3. *pl.* ἔγερθεν, *pf. pass.* 3. *sg.* ἐγήγερται, *adi. verb.* ἐγερτέον;

aor. med. ἠγρόμην, ep. ἐγρόμην, ἔγρετο, pf. ἐγρήγορα, plpf. ἐγρηγόρειν, ep. ἐγρήγορθα
1. act. in pass. a) vzbujam, prebujam, obujam, postavljam, dvigujem, vzdigujem, *NT* ozdravljam; ἔγειρε = ἄγε vstani *NT*; **b)** vzbujam, spodbadam, priganjam, začenjam γόον; **2. med. a)** prebudim se, zbudim se, *pf.* bedim, čujem; **b)** pazim na kaj, skrbim περί τινος; **c)** *NT* vstanem (od mrtvih)

ἔγερσις, εως, ἡ (ἐγείρω) obujenje, vstajenje *NT*
ἔγερτί *adv.* (ἐγείρω) *poet.* zbujen, buden, bodreč

Ἐγεστα, ἡ [*lat.* Segesta] Egesta, mesto na Siciliji; *preb.* **Ἐγεσταῖος**, ὁ Egestajec

ἐγήγερται *ipd. gl.* ἐγείρω

ἐγ-καθέζομαι *dep. med.* sedem v kaj, usedem se v kaj, utaborim se, naselim se, sedim v čem

ἐγκάθετος 2 (ἐγ-καθίμι) nastavljen, naščuvan, ὁ prežalec, zalezovalec *NT*

ἐγ-καθηβάω *poet.* zrastem, dorastem v

ἐγ-καθιδρύω *poet.* postavljam, τινί v kaj

ἐγ-καθίζω, *ion.* **ἐγ-κατίζω** **1. trans.** posajam na εἰς τι; *aor. med.* ναόν zgradim, postavim; **2. intr.** sedem na, usedem se na, sedim na εἰς θρόνον

ἐγ-καθίστημι [*intr.* ἐγκαθίσταμαι, *fut.* ἐγκαταστήσομαι, *aor.* ἐγκατέστην, *pf.* ἐγκαθέστηκα] **1. trans. a)** postavljam za τινά ἡγεμόνα, posajam v, dajem v, devam v τινά ἔν τινι; πάλιν τινά Μυκῆναις zopet pripeljem v Mikene; **b)** ustanovim, naredim, uredim δημοκρατίαν; **2. intr.** postavljen sem, obstojim; *pf.* ἐγκαθέστηκα τύραννος sem (kje) gospodar ali vladar

ἐγ-καθορμίζομαι *med.* priplujem v pristanišče

ἐγκαθόρμισις, εως, ἡ prihod (ladij) v pristanišče, priplutje

ἐγ-καίνια, τά (καίνος) posvečenje, praznik tempeljskega posvečenja *NT*

ἐγ-καινίζω obnavljam, posvečujem, potrjujem *NT*

ἐγ-καίω **1.** zažigam, prižigam, netim, zanetim; **2.** vžigam τινά, τί; ἐγκαίομαι ῥόπαλον vžiga se mi podoba kija, vžiga se mi podoba bata

ἐγ-κακέω (κακός) postanem truden, utrudim se, opešam, popustim, naveličam se *NT*

ἐγ-καλέω **1.** zakličem komu, pokličem koga; dolžim koga česa, očitam komu kaj τινί τι, pritožujem se, grajam, τινά τινος, τὶ κατά τινος, ὑπέρ (περί) τινος; **2.** tožim koga, τινί τι zaradi česa; **3.** terjam od koga dolg

ἐγκαλλώπισμα, ατος, τό s čimer se kdo ponauša, πλούτου blesk, krasota

ἐγ-καλύπτω **1. act. in pass.** skrivam v čem, skrivam pod čem, zastiram, zavijam, zakrivam; **2. med.** pokrijem, zakrijem se, zavijem se

ἐγ-καναχάομαι *med.* hrumim, κόχλω piskam na

ἐγ-καρπος 2 *poet.* rodoviten, plodonosen, τέλη davek v sadežih, sadni darovi

ἐγ-κάρσιος 3 [*Et.*: iz *ide. adv.* *(s)kertsom 'prek'; *prim. sl.* čez iz *pslovan.* *čerz(ь)] prečen, počezen, poševen; τεῖχος prečni zid

ἐγ-καρτερέω obvladam se; τί vztrajam pri čem, τινί ostanem pri čem, držim se česa

ἐγ-κατα, ων, τά [*dat.* ἐγκασι] *ep.* drobnoje, črevesje, čreva

ἐγ-καταγηράσκω postajam pri čem star, staram se pri čem τινί

ἐγ-καταδέω trdno privežem na kaj, trdno privežem ob kaj τινί

ἐγ-καταζεύγνυμι *poet.* vpregam v, spajam, združujem, τινί s čim

ἐγ-κατακοιμάομαι *pass. s fut. med., ion.* spim v čem

ἐγ-κατακρούω *poet.* udarjam ob tla, plešem

ἐγ-καταλαμβάνω **1.** zasačim, zatečem, dobim, ujamem pri čem, ὄρκους zavežem s prisego; **2.** obkoljujem, zajemam (*pos. v pass.*)

ἐγ-καταλέγω [*aor. pass.* ἐγκατελέγην] zbiram, vstavljam, vlagam v kaj

ἐγ-καταλείπω puščam kaj v (pri) čem, zapuščam kaj v (pri) čem τὶ (ἔν) τινι; zapuščam, puščam na cedilu; *pass.* zaostajam (pri dirki)

ἐγκατάληψις, εως, ἡ (ἐγ-καταλαμβάνω) zajetje, ujetje

ἐγ-καταμείγνυμι mešam, pomešam med τινί; postavljam vmes, uvrščam

ἐγ-καταμένω ostajam v čem, ostajam na prejšnjem mestu

ἐγ-καταπήγνυμι *ep.* vrivam, vtikam, zapičim, zabodem v τινί

ἐγ-κατασκήπτω **1. trans. poet.** mečem dol v

τί; **2.** *intr.* padem na kaj, udarim, treščim (*o streli*); vdrem, napadem, nastopim (*o bolezni*)

ἐγ-κατατέμνω vrežem v kaj ἔν τινι

ἐγ-κατατίθεμαι *med.* [*ep. aor. ἐγκάτθετο, imp. ἐγκάτθεο*] *ep.* zase položim v, skrijem v κόλπω; στέρνοις ženem si k srcu; τέχνη τι umetno kaj izdelam, θυμῷ razmišljam kaj v srcu

ἐγ-κατίζω *ion.* = ἐγ-καθίζω

ἐγ-κατοικέω stanujem, prebivam v, med ἔν τινι *NT*

ἐγ-κατοικοδομέω zidam, sezidam, gradim, zgradim na, v ἐπὶ καρτερῶν

ἔγκουμα, ατος, τό (ἐγκαίω) vžig, vžgano znamenje

ἐγ-καυχάομαι *med.* hvalim se, baham se s čim

ἐγ-κειμαι *dep. med.* **1.** ležim v, na čem; sem, nahajam se v čem βλάβαις; ukvarjam se s čim; **2.** nadlegujem, mučim koga s prošnjami, trdo prijemam, pestim, napadam, pritiskam, πολλὸς ἐνέκειτο hudo je nadlegoval; preganjam, za petami sem komu; sovražen sem komu; πολλὸς τοῖς συμβεβηκόσιν imam za zelo važno, pripisujem velik pomen čemu, zelo poudarjam dejanski izid

ἐγ-κελεύομαι *med.* zakličem, spodbujam, osrčujem; πολεμικόν trobim za napad

ἐγκελευσμός, ó poklic, poziv; ἐς ἀλλήλους medsebojno pozivanje na hkratno veslanje

ἐγκέλευστος 2 poklican, pozvan, naščuvan

ἐγ-κεντρίζω vcepljam *NT*

ἐγ-κεράννυμι, *ep. ἐγ-κεράω* [*tudi v tm.; ep. 3. pl. impf. pass. ἐγκερόωντο*] **1.** *act.* primešam, mešam v, vteпам, vzbujam; **2.** *med.* delam, snujem, povzročam, μεγάλα πρήγματα velike nemire

ἐγ-κέφαλος, ó (ἐν, κεφαλή) **1.** možgani; **2.** palmov stržen, palmovo listje

ἐγ-κίρνημι *poet.* = ἐγ-κεράννυμι

ἐγ-κλείω, *at. ἐγ-κλήω*, *ion. ἐγ-κλήϊω* **1.** zapiram, zaklepam τινί, ἐρκέων ἐγκεκλημένος zajet v okopih; γλώσσαν imam jezik za zobmi, držim jezik za zobmi, usta držim zaprta; **2.** *med.* zaklepam se; zaklepam, zapiram pri sebi

ἐγ-κλήϊω, **ἐγ-κλήω** *gl. ἐγκλείω*

ἐγκλημα, ατος, τό (ἐγ-καλέω) **1.** dolženje, ob-

dolžitev, očitanje, očitek, oponašanje, žalitev, ugovor, tožba, obdolževanje, pritožba, graja; ἐγκλημα ποιούμαι πρὸς τινα pritožim se nad kom, ἐγκλημα ποιῶ τι navajam kaj kot krivdo, ἐγκλημα ἔχω τινί tožim koga, ἐν ἐγκλήματι γίγνομαι graja me kdo, napada me kdo, ἔκ τινος zaradi česa; **2.** krivda, pregreha, prekršek, pregrešek

ἐγ-κληρος 2 (κληρος) *poet.* **1.** deležen (dediščine), ó dedič, ἡ dedinja; εὐνή bogat; κασιγνήτη ki ima dediščino = ἡ ἐγκληρος; **2.** usojen, odmerjen τινί

ἐγ-κλίνω **1.** *trans.* nagibam, nagibljem, upogibam, upogibljem, εἷς τι kam, πόνος ὕμμι ἐγκέκλιται trud leži na vajinih ramenih, skrb sloni na vaju; **2.** *intr. a)* nagibam se, nagibljem se, uklonim se, upognem se, πρὸς τινα naslanjam se, ταῖς κεφαλαῖς pobešam glavo, povešam glavo, *pf.* slonim na; **b)** obrnem se v beg, usmerim se v beg, podajam se v beg, umikam se, τινί pred kom

ἐγκλισις, εως, ἡ nagibanje

ἐγ-κοιλαινῶ *ion.* izdolbem globino, izvotlim

ἐγ-κοίλος 2 (κοῖλος) izdolben, votel; τὰ ἐγκοίλα izdolbine, votline, jame

ἐγ-κοιμάομαι *dep. pass.* spim, ἔν τινι v čem

ἐγ-κολάπτω *ion.* vdolbem, vrežem, vsekam

ἐγ-κομβόομαι *med.* privežem si kaj, za stalno si kaj prisvojim, ταπεινοφροσύνην pridobim si ponižnost, pridobim si ponižnega duha *NT*

ἐγ-κονέω *ep. poet.* hitim, sem delaven, priden, hitro delam; *pt.* hitro, urno

ἐγ-κοπή, ἡ zadržek, ovira *NT*

ἐγ-κόπτω vrežem, nadlegujem, zadržujem, oviram *NT*

ἐγ-κοσμέω *ep.* urejam v čem, spravljam v red τινί

ἐγ-κοτος 2 *ion.* srdit, jezen; *subst.* ó sovražstvo, jeza, mržnja, srd, črt, črtenje, ἔγκοτον ἔχω τινί sovražim koga, črtim koga

ἐγ-κράζω zadiram se na koga (nad kom) ἐπί τινα

ἐγκράτεια, ἡ (ἐγ-κρατής) trdnost **1.** oblast nad samim seboj, zdržnost, zmernost, brzdanje, samoobvladovanje, samoobvladovanje; **2.** utrjenost, stanovitnost, vztrajnost

ἐγγρατεύομαι *med.* zmeren sem, (v)zdržen sem, vzdržujem se *NT*

ἐγ-κρατής 2 (κράτος) **1.** ki dobro drži, krepek, trden, močan σώματα; **2. a)** ki ima kaj v svoji oblasti, ki obvlada, ki vodi; *subst.* gospodar, vladar, τινός česa; ἐγγρατής γίγνομαι τινος spravim kaj pod svojo oblast, polastim se česa; ναὸς ἐγγρατῆ πόδα vrv, ki obvladuje ladjo = jadrna vrv; οἱ ἐγγρατεῖς (παίδων) ki imajo (deklice) v svoji oblasti; **b)** ki ima sebe v oblasti, obvladan, (v)zdržen, zmeren, τινός v čem; *adv.* ἐγγρατῶς krepko, zmerno ἄρχω

ἐγ-κρίνω **1.** izbiram za kaj, štejem med, prištevam med kaj *NT*; **2.** pripuščam εἰς τι; τὸ στάδιον (*acc.* ozira)

ἐγ-κροτέω **1.** vptem, bijem; **2. med.** tolčem, bijem, udarjam ob, πυγμαὶ δ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι pesti so udarjale ob pesti

ἐγ-κρύπτω *ep.* **1.** skrivam v σποδιῇ; **2.** primešim τὲ εἰς τι *NT*

ἐγ-κτάομαι *med.* pridobivam si posestvo v tuji deželi, pridobivam si posestvo v tuji občini

ἐγκτημα, ατος, τό posest v tuji deželi, posest v tuji občini

ἐγκτησις, εως, ἡ pravica pridobiti si posestvo v tuji deželi (v tuji občini), posest v tuji deželi (v tuji občini)

ἐγ-κυκάω *ep.* [v *tm.*] primešam, pomešam, zmešam, τί τινι kaj s čim

ἐγ-κύκλιος 2 *poet.* **1.** okrogel, v krogu se vrteč, krožeč; **2.** splošen, občen, obči, navaden, ἐγκύκλια μαθήματα ali τὰ ἐγκύκλια zaokrožena izobrazba, splošna izobrazba (vede, veščine in umetnosti, ki se jih je moral naučiti vsak svoboden Grk)

ἐγ-κυκλώω *poet.* vrtim, sučem, obračam v krogu (okrog) ὀφθαλμόν; *med.* obkrožam, obdajam

ἐγ-κυλίομαι *pass.* valjam se v čem, zavijam se v kaj, zapletam se v kaj, vdajam se čemu εἰς ἔρωτας

ἐγ-κῦμων, ἐγ-κυος 2 (κύω) *ep.* noseč, v drugem stanju; *pren.* napolnjen s čim, poln česa τινός; τὴν ψυχὴν duhoviti

ἐγ-κύπτω pripogibam se (k bližnjemu zlu), sklonim se v kaj, pokukam v kaj, gledam,

ogledujem si (zlo svojih bližnjih); *pt.* *pf.* ἐγκεκυφώς pripognjen, zgrbljen

ἐγ-κυρέω, ἐγ-κύρω *ep. ion. poet.* [*fut.* ἐγκύρωσω, *ion.* ἐγκυρήσω, *aor.* ἐνέκυρσα, *ion.* ἐνεκύρησα] **1.** zadevam, naletim na, srečam koga τινί, τινός; ἀλογίης πολλῆς nihče se ne meni zame; **2.** dosežem kaj, zabredem kam, padem v nesrečo τινί

ἐγ-κωμιάζω (ἐγκώμιον) [*fut.* ἐγκωμιάσω, ἐγκωμιάσομαι, *pf.* ἐγκεκωμιάκα] hvalim, slavim, povelečujem τινὰ ταῦτα; ἐπί τινι, κατὰ τι zaradi česa

ἐγκώμιον, τό (κῶμος) hvala, slava, povelečevanje, hvalnica, slavospjev

ἐγρε-μάχης, ου, ὁ, *dor.* ἐγρε-μάχᾱς (ἐγείρω) boj v nemajoč, bojeviti (pridevek Palade Ate-ne)

ἔγρεο *ipd. gl.* ἐγείρω

ἐγρήγορα, ἐγρήγορθα *gl.* ἐγείρω

ἐγρηγοράω [*samo pt.* ἐγρηγορόων] *ep.* bedim, čujem

ἐγρηγορτί (ἐγρήγορα) *adv. ep.* budno, čuječe; buden, bedeč

ἐγρήσσω (ἐγείρω) *ep.* bedim, čujem

ἐγ-χαλινώω [*pf. pass.* ἐγκεχαλινῶσθαι] obuzdam, zauzdam, brzdam, obrzdam

ἐγ-χαράττω vrežem, vdolbem, včrtam, vkujem τινί, εἰς τι

ἐγχεΐη, ἡ *ep.* (ἐγχος) kopje, sulica, ἐγχεΐη ἐκέκαστο odlikoval se je v boju s kopji

ἐγ-χειρέω (χείρ) [*impf.* ἐνεχειρουν, *plpf.* 2. *sg.* ἐγκεχειρήκης] **1.** polagam roko na kaj, lotevam se, poprimem za kaj, poprijemam za kaj, oprijemam se česa, poskušam kaj, začenjajam, σφαγαῖς snujem klanje, pripravljam (načrtujem) pobjo, snujem pokol, koljem, pobijam; ποί odpravljam se kam; **2.** napadam τινί

ἐγχειρήμα, ατος, τό dejanje, početje, delo, poskus, podjetje

ἐγχειρήσις, εως, ἡ dejanje, početje, delo, poskus, podjetje

ἐγχειρητικός 3 podjeten, podvzeten

ἐγχειρίδιος 2 ki (kar) se drži v roki, priročen; *subst.* ἐγχειρίδιον, τό bodalo, bodalce, meč

ἐγ-χειρίζω [*impf.* ἐνεχειρίζον, *pf.* ἐγκεχειρίκα] (χείρ) **1. act.** vročam, vročim, izročam, izročim, zaupam; **2. med.** jemljem nase, prevzemam κινδύνους

ἐγχειρί-θετος 2 (τίθημι) *ion.* izročen, vročen

ἔγγελος, υος, εως, ἡ [*nom. pl.* ἐγγέλους, ἐγγέλεις, *gen.* ἐγγέλων] jegulja

ἐγχεσί-μωρος 2 [*Et.*: iz ἔγχος in μῶρος; *prim. gal.* Nerto-mārus, *stvnem.* Volk-mār, *sl.* Vlado-mir, (*stcslovan.* Vladi-měrb)] *ep.* slaven v kopju, izurjen v kopju, vešč s kopjem, *subst.* slaven kopjenosec

ἐγγέσ-παλος 2 (πάλλω) ki vihti kopje, kopje vihteč

ἐγ-χέω [*gl.* χέω; *ep.* 3. *sg. cj. prae.* ἐγγείη, *ind. aor.* ἐνέχευα] **1.** vlivam v, nalivam, natakam, δεπάεσσι v kozarce; τινί komu; napolnjujem; **2. med.** nalivam, natakam si, εἰς τὴν χεῖρα v svojo roko

ἔγχος, ους, εος, τό *ep.* **1.** kopje, sulica; **2. splošno:** orožje, meč; izstrelak, strelica, puščica

ἐγ-χραύω *ion.* udarjam ob (na) kaj, εἷς τι porivam

ἐγ-χρίμπω *ep. ion. poet.* [*aor.* ἐγγριμψα, *pass.* ἐνεχρίμφθην; *ep.* ἐνιχρίμπτω] **1. trans.** naredim, povzročim ali pustim, da kaj zadene, trči, trešči ob kaj, pritiram, pripodim, približam, primaknem, pritisnem k čemu τινί; **2. intr. in pass.** zadenem ob kaj, trčim, treščim ob kaj, približam se, primaknem se, pritečem, pridrvim, napadem τινί; ἐλάφοις lovim, ἀλχμή ὁστέω ἐγγριμφθεῖσα kopje, ki je prodrlo do kosti, kopje, ki se je zabodlo do kosti, ἀσπίδι ἐνιχριμφθείς pritisnjen na ščit

ἐγ-χρίω **1. trans.** mažem, pomažem, mazilim, namazilim *NT*; **2. intr.** vdrem, zarinem se v

ἐγ-χρονίζω **1.** prebijem čas, obotavljam se, odlašam; **2. pass.** zastarim, ukoreninim se

ἐγ-χωρέω dajem mesto čemu, dovoljujem, dopuščam; *impers.* ἐγχωρεῖ mogoče je, gre, čas je še, τινί z *inf.*

ἐγ-χώριος 3 in 2 domač, domovinski, običajen; *subst.* ὁ domačin, rojak; τῆσδε γῆς prebivalec

ἐγ-χωρος 2 *poet.* = ἐγ-χώριος

ἐγώ [*Et.*: iz *ide.* *eg'h₂óm, *eg'óh₂-; *prim. st-ind.* ahám, *het.* ukka, *av.* azəm, *lat.* egō, *sl.* jaz, *got.* ik, *stvnem.* ih, *nem.* ich] [ἐγῶδα = ἐγώ οἶδα, ἐγῶμαι = ἐγώ οἶμαι, κάγω = καί ἐγώ, *dor. ep.* ἐγών, *gen.* ἐμοῦ, *ep.* ἐμέο, ἐμεῖο, ἐμεῦ, ἐμέθεν, *enklit.* μου, *ep.* μευ (*gl.* ἐμοῦστι,

μοῦστί, τοῦμοῦ = ἐμοῦ ἐστί, τοῦ ἐμοῦ); *dat.* ἐμοί, *enklit.* μοι, μ'; *acc.* ἐμέ, *enklit.* με, μ'; *du.* νώ, νώι, νών, *gen.*, *dat.* νῶν, νῶιν; *acc.* νώ, νῶι; *pl. nom.* ἡμεῖς, *ion.* ἡμέες, *ajol.* ἄμμες; *gen.* ἡμῶν, *ep. ion.* ἡμέων, *ep.* ἡμείων, *dor.* ἀμῶν; *dat.* ἡμῖν, *ep.* ἡμιν, ἡμίν, *ajol.* ἄμμιν, ἡμιν; *acc.* ἡμᾶς, *ep. ion.* ἡμέας, *ep.* ἡμέας, ἡμεας, ἡμας, *ajol.* ἄμμε] jaz, mene itd.; ἐξ ἐμεῦ iz moje hiše, τί ἐμοί; kaj mi to mar?, kaj mi mar za to? *NT*

ἐγώ-γε *poudarjeni* ἐγώ jaz zase, vsaj jaz

ἐδάην *gl.* δᾶ

ἐδανός 3 *ep.* okusen, ljubek, prijeten ἔλαιον

ἐδάσ(σ)ατο *gl.* δαίομαι

ἐδαφίζω (ἔδαφος) porušim do tal, poteptam v tla *NT*

ἔδαφος, ους, τό [*Et.*: *morda povezano s* ἔδος] temelj, tla, dno, pod; ποταμοῦ struga, ἐς ἔδαφος καθεῖλον, κατέσκαψα do tal (popolnoma) sem podrl, do tal (popolnoma) sem razrušil

ἔδδαισα, ἐδέδισαν, ἐδειδιμεν *gl.* δεῖδω

ἐδεδημάτο, ἔδειμα *gl.* δέμω

ἔδεκτο *gl.* δέχομαι

ἔδεσμα, ατος, τό (ἔδω) jed, jedača, hrana

ἔδεστέον [*adi. verb. od* ἔδω] treba je jesti

ἔδεστῆς, οῦ, ὁ (ἔδω) *ion.* jedec, požeruh

ἔδεστός 3 razjeden, objeden, pojeden, použit πρὸς τινος

ἐδήδεσμαι, ἐδήδοκα, ἐδήδοται, ἐδηδώς *gl.* ἔδω

ἐδητύς, ῦος, ἡ (ἔδω) *ep.* jed, jedača, hrana, jestvina

ἔδμεναι *gl.* ἔδω

ἔδνα, ἔεδνα, ων, τά [*Et.*: iz *ē-(f)edna iz *ide.* *uēd-no-] *ep.* ženitvena darila **a**) ki jih je dal ženin nevestinim staršem ali nevesti; **b**) dota, oprema

ἔδος, εος, ους, τό **1.** sedež, sedišče, prebivališče, stanovanje bogov, hram, svetišče; **2.** sedenje, οὐχ ἔδος ἐστί ni časa za posedanje

ἔδρα, ἡ, ion. ἔδρη (ἔζω) **1.** sedež, stol, klop, sedišče, sedalo, zadnjica; bivališče, prebivališče, stanovanje; *pos.* svetišče, ναύλοχοι ἔδραι pristanišče, ladjišče; **2.** sedenje, seja, zborovanje; **3.** obotavljanje, postanek, pomuda, počivanje, οὐχ ἔδρας ἀκμή ni časa za počivanje, ne smemo se obotavljati

ἔδραθρον *gl.* δαρθάνω

έδρατος 3 in 2 (έδρα) **1.** ki ima stalno bivališče, stalno naseljen, stalen; **2.** sedeč, miren, trden, nepremičen *NT*

έδραίωμα, ατος, τό podstava, temelj, podzidje, opora, podpora *NT*

έδρακον *gl.* δέρομαι

έδραμον *gl.* τρέγω

έδρανον, τό, *nav. pl.* sedež, stol, sedenje

έδριάομαι (έδρα) *dep. med. ep. [inf. έδριάοσθαι, impf. έδριόωντο]* usedem se, sedim

έδυν *gl.* δύω

έδυνάσθην, **έδυνήθην** *itd. gl.* δύναμαι

έδω *ep. poet. [Et.: iz ide. kor. *h₁ed- 'gristi', 'jesti'; prim. stind. ádmi 'jem', het. edmi, lat. edō, sl. jem, jed, got. itan, nem. essen, ang. eat] [Obl. ep. inf. έδμεναι, impf. έδον, iterat. έδεσκε, pt. pf. act. έδηδώς, pf. pass. έδήδοται; fut. έδομαι, pf. έδήδοκα, pass. έδήδεσμαι] 1.* jem, žrem; **2.** použivam, zapravljam; *pren.* prepadam, ginem, medlim od žalosti θυμόν, κραδίην

έδωδή, ή (έδω) jed, hrana, piča, vaba

έδώδιμος 3 in 2 (έδωδή) *ion.* jedilen, užiten; *subst.* τὰ έδώδιμα jedi, živila, jestvine

έδώλιον, τό (έδος) *nav. pl. 1. poet.* sedež, stanovanje; **2. ion.** veslaška klop, veslarska klop, krov

έέ = έ *gl.* οὔ ga, se

έεδνα *gl.* έδνα

έεδνόομαι (έδνα) *med. ep.* omožim hčer, pre-skrbim hčer z doto

έεδνωτής, ό *ep.* = έδνωτής 'ki nevesti priskrbi balo', nevestin oče

έεικοσά-βοιος 2 (βοῦς) vreden dvajset goved

έείκοσι, **έεικοστός** *gl.* είκοσι, είκοστός

έεικόσ-ορος 2 (έρέσσω) *ep.* dvajsetveseln, z dvajsetimi vesli

έείλεον *gl.* είλέω

έειπον *gl.* είπον

έεισάμην *gl.* είδομαι, είμι

έεισάσθην *gl.* είμι

έέλδομαι *gl.* έλδομαι

έέλδωρ, τό [*samo nom. in acc.*] *ep.* volja, želja, hrepenenje

έέλμεθα, **έέλσαι** *ipd. gl.* είλλω

έέλπομαι *gl.* έλπω

έέργαθον, **έέργυμι**, **έέργω**, **έέρχατο** *gl.* είργω

έερμένος, **έερτο** *gl.* είρω²

έέρση, **έερσήεις** *gl.* έρση, έρσήεις

έέσσατο, **έεστο** *gl.* έννυμι

έζομαι¹ *med. [Et.: iz *σέδ-ιο-μαι iz ide. kor. *sed- 'sedeti'; prim. lat. sedeō, sl. sedem, sedim, saditi, got. sitan, nem. sitzen, ang. sit] [Obl. impf. έζόμην, aor. pass. cj. έσθῶ] usedem se, sedim; έκ τοῦ μέσου ήμῶν έζεσθε ne mešajte se v naše zadeve, ostanite nevtralni, κῆρες έπι χθονί spustim se, padem na*

έζω² [*samo aor. act. είσα, inf. έσαι, pt. έσας, ion. είσας, imp. είσον; med. είσάμην, έσάμην, pt. είσάμενος, 3. sg. ep. έέσσατο*] posadim, naselim, postavim, ustanovim

έή *interj.* ah!, oh!, joj!

έή *fem. od έός, gl.* ός

έή, **έήν** *ipd. gl.* είμί

έηκε *gl.* ήημι

έήνδανε *gl.* άνδάνω

έήος, **έήος** *gl.* εύς

έής *od έός gl.* ός *pron. poss.*

έης *ep. gen. gl.* ός *pron. relat.*

έησθα, **έησι** *gl.* είμί

έθάς, **άδος**, ό, ή (έθος) navajen τινός

έθειρα, ή lasje, griva, žima, rep, perjanica

έθειρώ (θεραπεύω) *ep.* oskrbujem, obdelujem

έθειλημός 2 radovoljen, sam od sebe

έθειλοδουλ(εία), ή prostovoljno suženjstvo, prostovoljno služenje, suženjstvo, hlapčevstvo

έθειλο-θρησκεία, ή samovoljna božja služba, prostovoljna vernost *NT*

έθειλο-κακέω *ion.* nalašč sem slab, strahopeten, malovesten ali nemaren pri izvrševanju svojih dolžnosti

έθειλοντηδόν, **έθειλοντήν**, **έθειλοντί** *adv.* prostovoljno, radovoljno, sam od sebe

έθειλοντήρ, ήρος, ό *ep.*, **έθειλοντής**, οὔ, ό **1. adi.** prostovoljen, iz lastnega nagiba, iz lastnega vzgiba, neprisljen; **2. subst.** prostovoljec, ύφίσταμαι ponudim se za prostovoljca

έθειλό-πονός 2 voljen (voljan) delati, delaven

έθειλο-πρόξενος, ό samovoljen proksen (ne postavljen od države)

ἔθειλος 3 in 2 prostovoljen, sam od sebe, rad

ἔθέλω, θέλω [Et.: morda iz ide. baze *h₁g^hel- 'želeti'; povezava s sl. želeti je vprašljiva] [Obl. impf. ἤθελον in ἔθειλον, fut. ἐθελήσω, θελήσω, aor. ἤθελῃσα (ἐθέλησα), pf. ἤθελῃσα; ep. praes. cj. ἐθέλωμι, ἐθέλησθα, ἐθέλησι; impf. iterat. ἐθέλεσκον] **1.** o osebah: voljan sem, pripravljen sem, odločen sem; hočem, τί σοι θέλεις εἰκάθω v čem hočeš, da ti popustim?, v čem naj ti popustim?; želim, hrepenim, nameravam; οὐκ ἐθέλω ni me volja, ne maram, branim se, upiram se; ne upam si, μὴ ἔθειλε ne drzni se; ἐθέλων sam od sebe, voljan, rad; οὐκ ἐθέλων nerad, proti volji, zoper voljo; ὁ ἐθέλων kdorkoli, vsak; **2.** o stvarih: **a)** sposoben sem, zmožen sem; **b)** imam navado, οὐκ ἐθέλει γίνεσθαι noče se zgoditi, navadno se ne zgodi, τί ἐθέλει τὸ ἔπος kaj pomeni ta beseda; **c)** maram (= μέλλω)

ἔθεν ep. gl. ἔ

ἐθηύε(σ)θα od θηέομαι ion. = θεάομαι

ἔθην aor. pass. od ἔημι

ἐθίζω (ἔθω) [Et.: iz *σφεθω, kar je nastalo iz refleksivnega debla *sue (gl. ἔ) in kor. *d^heh₁- 'položiti', 'postaviti' (gl. τίθημι), z domnevno prvotnim pomenom 'delati po svoje', 'živeti po svoje', 'imeti navado', 'biti navajen'; prim. lat. suēscō, sodālis, got. sidus, nem. Sitte; pf. εἴωθα je nastal iz *σέ-σφωθ-α; prim. še gr. ἤθος, ἡθεῖος] [Obl. fut. ἐθιῶ, aor. εἴθισα, pf. εἴθισα, pass. aor. εἴθισθην, pf. εἴθισμαι, adi. verb. ἐθιστέον] **1.** act. navajam, privajam, priučujem τινά; **2.** pass. navajam se, priučujem se, σύν τινι čemu; εἴθισμαι navajen sem; τὸ εἴθισμένον navada, šega NT

ἐθισμός, ὁ navada, šega, običaj

ἐθν-άρχης, ου, ὁ namestnik, knez

ἐθνικός 3 poganski, neverski; subst. pogan NT

ἔθνος, ους, τό (ἔθος) **1.** četa, krdelo, čreda, jata, roj; **2.** rod, ljudstvo, narod, pleme, κατὰ ἔθνη po rodovih; τὰ ἔθνη pagani, neverniki NT

ἔθορον gl. θρόσκω

ἔθος, ους, τό navada, običaj, šega, ἐν ἔθει ἐστί τινι običajno je pri kom

ἔθω navajen sem, imam navado; ἔθων navajen, po svoji navadi, nav. pf. εἴωθα [plpf. εἰώθειν, ion. pf. ἔωθα, plpf. ἐώθεα], pt. pf. εἰωθῶς obi-

čajen, navaden, κατὰ τὸ εἰωθός po (svoji) navadi, παρὰ τὸ εἰωθός proti navadi, τὰ εἰωθότα navadne stvari, vsakdanje stvari, οἱ εἰωθότες običajni govorniki

εἶ, ep. in dor. αἶ conj. stoji: **1.** v želelnih stavkih, nav. εἰ γάρ, εἶθε z opt. (= lat. utinam): o, da bi, da bi pač, da bi vendar; **2.** v odvisnih vprašalnih stavkih: ali, če (bi); v ločnih vprašanjih: εἰ ... ἢ, εἶτε ... εἶτε ali ... ali (pa); **3.** za glag. čustvovanja **a)** vzročno (= ὅτι, ὡς) ker, da; θαυμάζω, εἰ čudim se, ker (da); **b)** vprašalno: čudim se, če ...; **4.** v dopustnih stavkih: εἰ καὶ četudi, čeprav, čeravno, dasi, dasiravno, καὶ εἰ tudi če, tudi ko; **5.** v pogojnih stavkih, in sicer: **a)** v realnih pogojnih stavkih εἰ z ind. vseh časov, v glavnem stavku ind. vseh časov: če; εἰ τοῦτο λέγεις, ἄμαρτάνεις; εἰ μὴ ἤρεσκόν σοι οἱ νόμοι, ἐξῆν σοι ἐξιέναι ἐκ τῆς πόλεως če ti niso ugajali ...; **b)** v potencialnih pogojnih stavkih εἰ z opt., v glavnem stavku opt. z ἄν: če (bi), ko (bi), εἰ τοῦτο λέγεις, ἄμαρτάνεις ἄν; **c)** v irealnih pogojnih stavkih εἰ z ind. historičnih (preteklih) časov, v glavnem stavku ind. historičnih (preteklih) časov z ἄν: če bi, ko bi (ne) s cj. ali da z ind., εἰ τοῦτο ἔλεγες ko bi to rekel ...; οἱ πολέμοι ἔφυγον ἄν, εἰ οἱ σύμμαχοι ἐν καιρῷ ἦλθον ko (če) bi prišli zavezniki; **d)** v eventualnih pogojnih stavkih: za enkratno ali ponavljajoče se dejanje v prihodnosti ἔάν s cj., v glavnem stavku ind. fut. ali imp.; za ponavljajoče se dejanje v sedanosti ἔάν s cj. praes. za istodobno, cj. aor. za preddobno dejanje, v glavnem stavku ind. praes.; za ponavljajoče se dejanje v preteklosti εἰ z opt. praes. za istodobno, εἰ z opt. aor. za preddobno dejanje; v glavnem stavku nav. impf.: vedno kadar, kadarkoli; **6.** v zvezah: εἰ μὴ ko (če) ne, razen če; εἰ ἄρα če pa, če torej, εἰ μὴ ἄρα (= lat. nisi forte) če ne morda, razen če morda, εἶ γε če že, če sploh, εἰ δέ (μὴ) če pa ne, εἰ δέ καὶ če pa celo, εἰ δὴ ker, če vendar, če zares, εἶ κως ali ne bi morda, εἰ δ' ἄγε ali daj, no, daj, εἰ μόνον če le, εἶ τις καὶ ἄλλος če sploh kdo, ὡσπερ ἄν εἰ (z opt.) kakor da bi

εἶα, εἰάθην, εἶασα gl. εἶω

εἶα hej!, hola!, hojla!, aj!, slišiš!

εἰαμένη, ἡ ep. nižina, dolina, travnik, loka, livada

εἰανός *gl.* ἔανός

εἶαρ, εἰαρινός *gl.* ἔαρ, ἔαρινός

εἶαται *ipd. gl.* ἦμαι

εἶατο *ep.* = ἦντο *gl.* εἰμί

εἶατο *gl.* ἔννυμι

εἶβω *in med. ep. poet.* (= λείβω) prelivam, pre-takam (solze)

εἶ γάρ, εἶ γε, εἶ δ' ἄγε *gl.* εἰ

εἰδάλιμος 3 (εἶδος) *ep.* lepe postave, postaven, ličen, brhek, lep

εἶδαρ, ατος, τό (ἔδω) *ep.* jed, hrana, piča; vaba

εἰδέα, ἦ = ἰδέα

εἰδέναι *gl.* εἶδω

εἰδέω, εἰδησέμεν *ipd. gl.* εἶδω

εἰδοποιέω upodabljam, delam podobo, ustvarjam podobo

εἶδος, ους, τό (εἶδον) **1.** gledanje *NT*, pogled; **2.** zunanja oblika, lik, (lepa) postava, stas, lice, obraz; podoba, lepota; *acc.* εἶδος po postavi, τὰ τῶν ζώντων εἶδη živi vzorci, žive podobe; **3.** predstava, vzor, ideja, misel, pojem; **4. a)** kakovost, vrsta, lastnost, svojstvo, bistvo; **b)** način življenja ali delovanja, ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρέπομαι krenem po tej poti, tako uravnjam, tako uredim, tako delam; oblika države, ustava, ustavna ureditev

εἶδω [*Et.*: iz *ide. baze* *ueǵd- 'gledati', 'videti', 'zagledati', *lat.* videō 'vidim', *sl.* videti, vedeti, *got.* witan 'opazati', *nem.* wissen 'vedeti']

1. εἶδομαι *ep. praes. med.* z *aor.* εἰσάμην, ἐεἰσάμην **a)** pojavljam se, javljam se, prikazujem se; **b)** podoben sem komu, vidim se, zdim se, εἰδομένην v podobi, podobna, slična; **c)** delam se, kakor da bi εἶσατ' ἔμεν ἐς Ἀῆμονον; **2. εἶδον** [*defect. aor. k* ὄραω, *cj.* ἴδω, *impf.* ἰδέ, *ep. ind.* ἴδον, *cj.* ἴδωμι, *inf.* ἰδέειν, *iterat.* ἴδεσκε, *med.* εἰδόμην, *impf.* ἰδοῦ (*kot interj.* ἰδοῦ), *ep. ind.* ἰδόμην, *NT* ἴδα] **a)** videl sem, zagledal sem, opazil sem, obiskal sem, θαῦμα ἰδέσθαι krasno pogledati = krasen (na) pogled; **b)** spoznal sem, uvidel sem, preudaril sem; χάριν užil sem; **3. οἶδα** [2. *sg.* οἶσα, *ep.* οἶδας, *pl.* ἴσμεν, ἴστε, ἴσασιν, *cj.* εἰδῶ, *opt.* εἰδείην, *imp.* ἴσθι, ἴστω, ἴστε, ἴστων, *inf.* εἰδέειν, *pt.* εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός, *plpf.* ἦδη, ἦδειν; ἦδησθα *in* ἦδειςσθα, ἦδης *in* ἦδεις, *pl.* ἦδεμεν, ἦδετε, ἦδεσαν; *fut.* εἴσομαι; *ep.* ἴδμεν, *cj.* εἰδέω, *inf.* ἴδμεν, ἴδμεναι *pt. fem.* ἰδυῖα, *plpf.*

ἦδεα *in* ἦείδη, 3. *pl.* ἴσαν, *fut.* εἰδήσω, *ion. ind. pl.* οἶδαμεν, οἶδασι, *cj.* εἰδέω, *poet. plpf.* ἦσμεν] **a)** vem, izkušem sem, razumem, poznam, vešč sem, morem; s ὅτι, ὡς *ali pt.*, ἴσθι ἄνθρωπος ὦν vedi, da si človek; χάριν vem za (ne pozabim na) zahvalo, znam biti hvaležen, hvaležen sem, οἶδ' ὅτι vem da, gotovo; εἰδώς vedoč, poučen, gotov; **b)** φίλα οἶδά τινη prijaznega mišljenja sem, prijatelj sem τινί

εἰδωλεῖον, τό (εἰδωλον) malikovalska hiša, malikovalnica, malikovališče *NT*

εἰδωλό-θυτος 2 (θῶω) malikom darovan, τὸ εἰδωλόθυτον malikovalska žrtev *NT*

εἰδωλολατρεία, ἡ malikovanje, malikovalstvo *NT*

εἰδωλο-λάτρης, ὁ (λατρεύω) malikovalec *NT*

εἶδωλον, τό (εἶδος) **1.** podoba, slika, senca, mamilo, prikazen, duh; **2.** posnetek, malik *NT*

εἶεν [*Et.*: *prim.* εἶα (*morda iz* εἶα *in* μέν) *in lat.* ei!, hei!, eia!, heia!] prav dobro!, naj bo!, dalje, seveda, zares

εἶθαρ *adv.* (ἰθύς) *ep.* takoj, prècej, nemudoma

εἶ-θε *adv.* = *lat.* utinam o, da bi; o, ko bi z *opt. ali ind. impf. in aor.*

εἰκάζω [*impf.* ἦκαζον, *fut.* εἰκάσω, εἰκάσομαι, *aor.* ἦκασα, εἰκασα, *pf. pass.* ἦκασμαι (εἰκασμαι), *aor.* ἦκάσθην] **1.** izenačujem, delam podobno, ponazarjam, slikam, naslikam, γραφῆ preslikam, izražam v podobah, govorim v podobah; *pass.* postanem enak (podoben) komu ali sem enak (podoben) komu; **2.** primerjam; **3.** domnevam, menim, sodim, skleпам, ugibam, presoјam; ὡς εἰκάσαι kolikor se da soditi, po vsej verjetnosti, verjetno, bržkone, najbrž

εἰκαθεῖν *gl.* εἶκω¹

εἰκάς, ἄδος, ἡ število dvajset, dvajsetica, dvajseti dan meseca

εἰκασία, ἡ (εἰκάζω) upodabljanje, slika, izenačenje, primerjanje, domnevanje, slutnja

εἰκασμός, ὁ dozdeva, mnenje

εἰκαστής, ὁ (εἰκάζω) ugibalec, ἄριστος εἰκαστής τῶν μελλόντων ki je zelo dobro ugibal o prihodnosti

εἰκαστός 3 (εἰκάζω) ki ga je mogoče primerjati, ki ga je mogoče enačiti, podoben, sličen

εἶκει *ajol.* = ἦκει

εἴκελος 3 (εἴκω) *ep. ion.* podoben, sličен

εἷ κε(ν) *ep.* = ἔάν

εἰκέναυ = εἰοκέναυ *gl.* ἔοικα

εἰκῆ, εἰκῆ *adv.* **1.** nepremišljeno, brez načrta, na slepo srečo; **2.** *NT* zaman, zastonj

εἰκονο-γράφος, ὁ portretni slikar

εἰκονολογία, ἡ govornjenje v podobah, govornjenje (izražanje) v metaforah, govornjenje (izražanje) v prispodobah

εἰκός, ὅτος, τό [*iz* ἔοικα], *ion.* **οἰκός** **1.** kar je podobno, verjetno, verodostojno, naravno; **2.** kar je pametno, spodobno, primerno, umestno, upravičeno, pravično, εἰκότα λέγω govorim stvari primerno; *kot adi.* **εἰκός** (ἔστι) naravno je, verjetno je, primerno je, umestno je, prav je, pravično je, upravičeno je, spodobi se, *s ὅπερ, οἶον, ὥσπερ, ὡς εἰκός ἔστιν; οὐκ εἰκός ἔστιν, μὴ οὐ ni pravično, da ne bi; ὡς τὸ εἰκός, kakor se spodobi, kakor je bilo pričakovati, κατὰ τὸ εἰκός* bržkone, najbrž, po vsej verjetnosti; *ἐκ τοῦ εἰκότος* po pravici, kakor je prav, *παρὰ τὸ εἰκός* čez mero, čezmerno, prekomerno, nenavadno; *εἰκός γοῦν* seveda, razume se

εἰκοσα-έτης, οὐς 2 (ἔτος) *ion.* dvajsetleten

εἰκοσάκις *adv.* dvajsetkrat

εἰκοσι(ν), *poet.* **ἑείκοσι** [*Et.*: *iz* *ide.* *uī-kmti 'dve desetici' *iz* *ui- 'dva' *in* δέκα (*iz* *dkmt-); *hom.* ἑείκοσι (*iz* *ἐ(φ)ίκοσι), *bojot.*, *dor.* φίκατι; *sor.* δέκα, *lat.* vīginti] dvajset

εἰκοσιν-ἡριτος 2 (ἀραρεῖν) *ep.* dvajsetkraten, dvajsetkrat tolik

εἰκοσί-πηχυς 2 *ion.* dvajset vatlov (laktov) dolg

εἰκόσ-ορος 2 (ἑρέσσω) z dvajsetimi vesli, dvajsetveseln

εἰκοστός 3, *ep.* **ἑείκοστός** 3 dvajseti; *subst.* **εἰκοστή**, ἡ dvajsetina, dvajsetinka, dvajseti del, τῶν γιγνομένων (zemeljskih) pridelkov

εἰκότως *adv.* naravno, vsekakor, po pravici

εἰκτην, εἰκτο, εἰκυῖα *gl.* ἔοικα

εἴκω¹ [*Et.*: *iz* (φ)εἴκω *iz* kor. *ueik-, *ueig-; *prim. stvnm.* wīhhan 'umakniti se', *nem.* weichen 'umakniti se'] [*fut.* εἴξω, εἴξομαι, *aor.* εἴξα, *ep. iterat.* 3. *sg.* εἴξασκε, *poet. aor. inf.* εἰκαθεῖν] **1. a)** umikam se, odnehujem, odneham, odhajam, odstopam, stopim nazaj, προθύρου od vrat, τινὲ τῆς ὁδοῦ grem komu s

poti, χάρις odhajam iz boja, μῆνιν τινι opuščam jezo, neham se jeziti; **b)** slabši sem, zaostajam, τινὲ πόδεςσι v hitrem teku; vdajam se ὄκνω, popuščam, pokoren sem; podlegam κακοῖς, ἀνάγκη; ugajam, ustrezam θυμῷ; ἡλικίη dam se voditi mladostnemu ognju; **2.** popuščam, ἡνία ἔππω konju uzde (brzde); prepuščam, dovoljujem τινὲ πλοῦν; *z inf.* Ζεφύρω εἴξασκε διώκειν

εἴκω² (ἴκελος) podoben sem; *od tod:* **1. impf.** **εἴκε** zdelo se mi je dobro ali pripravno λοχῆσαι; **2. pf.** **ἔοικα** (*s praes. pomenom*) [*plpf.* ἔφκειν, *ep. pf.* 3. *du.* εἰκτον, *pt.* εἰκώς, εἰκυῖα (εἰκυῖα, εἰοικυῖα), *plpf.* 3. *du.* εἰκτην, 3. *pl.* εἰκέσαν; 3. *sg. med.* ἤικτο, εἰκτο; *ion.* οἴκα, *cj.* οἴκη, *pt.* οἰκώς, οἰκός; *poet.* 1. *pl.* εἰοιγμεν, 3. *pl.* εἴξασι, *inf.* εἰκέναυ, *pt.* εἰκώς] **a)** podoben sem, enak sem komu v čem τινὲ τι, *s pt.* εἰκας οἰομένῳ podoben si človeku, ki verjame = zdi se, da verjameš; **b) a)** zdim se, pokazem se, εἰκε zdi se, verjetno je, ὡς εἰκε kakor se zdi, očitno, οὐδὲν εἰκε pokaže se, da ni nič; **β)** menim, verjamem, razumevam *z inf.*; **c) impers.** **ἔοικε** spodobno je, spodobi se, pristaja (pristoji); *pt.* **ἑοικώς** podoben, spodoben, primeren, μῦθος razumen, νυκτί temnega pogleda, mrkogled, φόβος οὐδενὶ εἰκώς zelo velik strah

εἰκών, ὄνος, ἡ [*gen.* εἰκοῦς, *acc.* εἰκῶ, *acc. pl.* εἰκούς] **1.** slika, podoba, kip; **2.** primerjanje, primera, prispodoba, prilika; **3.** predstava, predočitev, predočba

εἰκώς *gl.* εἴκω²

εἰλαπινάζω (εἰλαπίνη) *ep.* gostujem, gostim se

εἰλαπιναστής, ὁ *ep.* gost, tovariš pri obedu

εἰλαπίνη, ἡ *ep. poet.* gostija, pogostitev, pojedina

εἴλαρ, τό [*samo nom. in acc.*] [*Et.*: *iz* *φέλαρ; *gl.* εἰλύω *in* εἰλέω] *ep.* varstvo, zaščita, obramba, zavetje τινός

εἰλάτινος 3 *ep.* = ἐλάτινος jelov, smrekov, narujen iz smrekovega lesa

εἰλεγμένος 3 izbran *gl.* λέγω¹

Εἰλείθυια, ἡ, *ion.* **Εἰλειθυία** Ejlejtija, boginja poroda (= *lat.* Lucina)

εἰλέω *gl.* εἴλλω

εἰλήλουθα, εἰλήλουθμεν *gl.* ἔρχομαι

εἴλησις, εως, ἡ (εἴλη) sončna pripeka

εἴληφα, **εἴλημαι** *gl.* λαμβάνω

εἴληχα, **εἴληγμαι** *gl.* λαγχάνω

εἰλικρίνεια, ἡ čistost, čistota *NT*

εἰλι-κρινής 2 (εἴλη, κρινών) **1.** jasen kot beli dan, očiten, jasen; **2.** čist, pristen, nepopačen

εἰλικτός 3 *gl.* ἐλικτός

εἰλί-πους, ποδος, ὁ, ἡ *ep.* drsonog (*o govedu*, ki zadnje noge vleče za seboj), opletav, opletajoč z nogami

εἰλίσσω, **εἰλίχατο** *gl.* ἐλίσσω

εἴλλω, *ep.* **εἴλω**, **εἰλέω** [*Et.*: εἰλέω iz **φελ-νέω*, εἴλλω iz **φί-φλ-ω* iz *ide.* baze **uelH-* 'biti močan', 'vladati', *ali pa – a manj verjetno – iz kor.* **uel-* 'stiskati', 'pritiskati'; *prim. sl.* velik, vele-, veljak, vladati, vol] [*Obl. aor.* ἔλσα, *inf.* ἔλσαι in ἐέλσαι *pass. pf.* ἔλμαι, *aor.* ἐάλην 3. *pl.* ἄλεν, *inf.* ἀλῆναι in ἀλήμεναι, *pt.* ἀλείς; *ion. pt. praes.* εἰλεῦντα, *med. impf.* εἰλεῦντο]

1. act. a) stiskam, pritiskam, tlačim skupaj, potiskam kam, podim (pred seboj); **b)** potiskam nazaj, zadržujem, oviram, ustavljam *vῆa*; **c)** objokujem, zajemam, zapiram ἐν σπῆι; **2. pass. a)** stiskam se, v stiski sem, zajet sem, zbiram se, stekam se; **b)** sključim se, počepam ὑπ' ἀπίδος; οἰμησεν ἀλείς skrčen, pripravljen za naskok; zvijam se (*o kači*, ki se pripravljata na naskok); **c)** klatim se, pohajkujem, τῶν ἐν ποσὶ εἰλευμένων τοῦσι ἀνθρώποισι v bližini ljudi

εἰλόμην, **εἴλον** *gl.* αἰρέω

εἰλό-πεδον, τό (εἴλη) prisoje, prisojna stran, sončno mesto (v vinogradu, kjer so sušili grozdje), sušišče

εἴλυμα, ατος, τό (εἰλύω) *ep.* ogrinjalo, odeja, obleka

εἰλυφάζω [*ep. pt.* εἰλυφών] valjam, sučem, vrtim

εἰλύω *ep. poet.* [*Et.*: iz **φελ-ν-ύ-ω* iz *ide.* baze **uelH-* 'valiti', 'kotaliti', ki je najbrž sor. s *kor.* **uel-* 'vrteti (se)', 'krožno se gibati', *lat.* volvō 'valim', 'vrtim', *got.* waltjan 'valiti', wellan 'valiti', 'valjati', *sl.* valiti, val, *nem.* wallen, Welle, wälzen] [*Obl. fut.* εἰλύσω, *pf. pass.* εἴλυμαι, 3. *pl.* εἰλύαται, *plpf.* εἴλυτο] **1. act.** odevam, ovijam, ogrinjam, pokrивam, valjam, sučem, vrtim; **2. med.** ovijam se, ovijam se, vlačim se, plazim se, čepim, ždim

εἴλω, ατος, **εἰλώτης**, ου, ὁ [*ion. gen. pl.* εἰλωτέων] helot, državni suženj v Sparti

εἴμα, ατος, τό (ἐννῦμι) *ep. ion. poet.* obleka, odeja, oprava

εἴμαι *ipd. gl.* ἐννῦμι, ἴημι

εἰμαρμένη, **εἴμαρται** *gl.* μείρομαι

εἰμαρτός 3 usojen

εἰμί [*Et.*: iz **ἐσ-μί*, kar se je razvilo iz *ide.* **h₁esmi* 'sem', to pa je nastalo iz *ide. kor.* **h₁es-* 'biti', 'obstajati'; *prim. stind.* ásmi 'sem', *het.* ešmi 'sem', *lat.* sum 'sem', *stcslovan.* jesmь 'sem', *sl.* sem, *got.* im 'sem')] [*Obl. at.* εἰμί, εἶ, ἐστί(ν), ἐστόν, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί(ν); *cj.* ᾧ, ᾧς *itd.*; *opt.* εἴην, *imp.* ἴσθι, ἔστω, 3. *pl.* ἔστων, ὄντων, ἔστωσαν; *inf.* εἶναι, *pt.* ὦν, οὔσα, ὄν; *impf.* ἦ in ἦν, ἦσθα, ἦν; ἦστον, ἦστην in ἦτην, ἦμεν, ἦτε in ἦστε, ἦσαν; *fut.* ἔσομαι, 3. *sg.* ἔσται; *ep. praes. ind.* 2. *sg.* εἶς, εἷς, ἐσσί, 1. *pl.* εἰμέν, 3. *pl.* ἔασι, *cj.* ἔω, εἶω, ἔης, ἔησιν in ἦσιν; *opt.* ἔοις, ἔοι, 2. *pl.* εἴτε; *imp.* ἔσσ(ο), *inf.* ἔμεναι, ἔμμεναι in ἔμεν, ἔμμεν, *pl.* ἐών, ἐούσα, ἐόν; *impf.* 1. *sg.* ἔα, ἦα, ἔον, *iterat.* ἔσκον; 2. *sg.* ἔησθα, 3. *sg.* ἔην, ἦην, ἦεν, *iterat.* ἔσκε, 3. *pl.* ἔσαν, *fut.* ἔσομαι, ἔσσεια, 3. *sg.* ἔσ(σ)εται in ἔσσειται; *ion. impf.* 2. *sg.* ἔας, 2. *pl.* ἔατε, *dor. inf. praes.* ἦμεν, εἶμεν; *NT praes. imp.* 3. *sg.* ἦτω, *impf.* 1. *sg.* ἦμην, 2. *sg.* ἦς, 1. *pl.* ἦμεθα; *ind. praes. razen* 2. *sg.* je *enklit.*, ἔστι kot samostojen glag. na začetku stavka in za καί, εἰ, ἀλλά, ὡς, οὐκ, τοῦτ', ταῦτ' *paroxytonon*]

I. kot samostojen glag. (*verbum substantivum*)

1. a) sem; bivam, nahajam se, stanujem; živim, obstajam, trajam; zgodim se, pripetim se, ἔστι θεός Bog je, Bog biva, Bog obstaja, θεοὶ αἰὲν ἐόντες vedno živeči, nesmrtni bogovi, οἱ οὐκ ἐόντες mrtvi, umrli, mrtveci, οὐκέτι ἐστίν ne živi več, ni ga več, οἱ ἐσόμενοι potomci, τὰ ὄντα sedanjost, imetje, τὰ ἐσόμενα prihodnost; ἕως ἄν ἦ πόλεμος dokler traja vojna; ἔστιν ὅς je, ki = marsikdo, ἔστιν ali εἰσίν οἷ so, ki = marsikateri, nekateri, ἔσθ' ὅτε = ἐνίοτε včasih; οὐκ ἔστιν ὅς (ὅστις) nobeden, nihče, ἔστιν ὅπως οὐκ vsekakor, na vsak način, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ mogoče, da bi kdaj, οὐκ ἔσθ' ὅπου οὐ povsod, οὐκ ἔσθ' ὅπου na noben način; **b)** ἔστιν z *inf.* mogoče je, dovoljeno je, sme se; **2. pregnantno:** v

resnici sem, zares sem, veljam, pomenim; ὁ ὢν resničen, stvaren, dejanski, τὸ ὄν resnično, resnica, resničnost, stvarnost, dejanskost, τῶ ὄντι v resnici, zares, τὰ ὄντα resnične stvari, resnica, premoženje, τοῦτο, ὃ ἔστιν resnično bitje, τῶ ἑόντι χρῆσθαι govoriti resnico, τὰ ὄντα ἀπαγγέλλειν poročati resnico;

- II. kot vezni glag.** (copul.) s predikatnim subst. ali adi. οἱ θεοὶ ἀθάνατοὶ εἰσιν (sloveni se z raznimi glag.) **1.** v nom.: sem, pomenim, veljam za, služim, zgodim se, znašam; οὐδέν εἶμι nič ne pomenim, οὐδέν ἔσμεν nič nismo, smo nič, po nas je; τὰ δις πέντε δέκα ἔστιν znaša, je deset; v zvezi s pt. se uporablja za opisovanje: ὅστις ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανών kdo je bil, ki ga je ubil, kdo je bil njegov morilec; **2.** v gen.: **a)** izvora, snovi, kakovosti: sem iz česa, izhajam, izviram iz, sestojim iz ἀγαθῶν προγόνων, τριάκοντα ἑτῶν trideset let star; **b)** gen. possessivus: **a)** sem čigav, pripadam komu, spadam med Σόλων τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἦν; ἑμαυτοῦ εἶμι sem sam svoj gospod, τῶν θαυμαστῶν εἶμι spadam med; **β)** dolžnost, naloga, navada je, ἀρχοντός ἔστι vladarjeva dolžnost je, ἔστι τῶν αἰσχυρῶν = αἰσχυρόν ἔστιν, τέχνης ἔστι zahteva veščino (spretnost); **3.** v dat.: imam, posedujem (= lat. est mihi), ἔστι μοι βουλομένω po volji mi je, prijetno mi je; τί σφίσιν ἔσται; kaj dobijo?, kaj jih čaka?; **4.** z adv.: Λυκοῦργος οὐκέτι δὴν ἦν ni več dolgo živel; κακῶς, καλῶς, χαλεπῶς ἦν; **5.** pri prepozicijah: ἀμφί τινος ukvarjam se s čim, ἀπό τινος izviram, izhajam iz česa, εἷς τι rabim za kaj, ἐν τινι ukvarjam se s čim, ἐπὶ τῶ ἀδελφῶ sem v bratovi oblasti, sem pod oblastjo brata (druge zveze gl. pri posameznih predlogih); **6.** pleon.: ἐκὼν εἶναι prostovoljno, rad, τὸ νῦν εἶναι za zdaj, za sedaj; τὸ σύμπαν εἶναι nasplloh, sploh; τὸ ἐπ' ἑμοὶ εἶναι kolikor je od mene odvisno, kolikor je v moji moči; τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι kolikor je v njegovi moči, kolikor je odvisno od njega; σύμμαχόν μιν εἶλοντο εἶναι

εἶμι [Et.: iz ide. kor. *h₁ei- 'iti', 'hoditi'; prim. sl. iti (grem), lat. eō 'grem'] [Obl. at. praes. ind.: εἶμι, εἶ, εἶσι(ν), ἴτον, ἴμεν, ἴτε, ἴασι(ν); cj. ἴω, ἴης itd., opt. ἴοιμι, ἴοις, imp. ἴθι, ἴτω, ἴτε, ἴόντων (ἴτων, ἴτωσαν), inf. ἴναι, pt. ἴών, ἴουσα, ἴόν; impf. ἴα, ἴεις in ἴεισθα, ἴει(ν), ἴτην itd., 3. pl. ἴσαν, ἴεσαν, adi. verb. ἴτέον;

ep. praes. ind. 2. sg. εἶς, εἶσθα, cj. 2. sg. ἴησθα, 3. sg. ἴησιν, 1. pl. ἴομεν, opt. ἴείην, inf. ἴμ(μ)εναι; impf. 1. sg. ἴια, ἴιον, 2. sg. ἴιεις, ἴεις, 3. sg. ἴιει(ν), ἴει(ν), ἴε(ν), 3. du. ἴείτην, ἴτην, ἴτην, 1. pl. ἴειμεν, ἴομεν, 3. pl. ἴισαν, ἴεσαν, ἴιον, ἴσαν, fut. εἶσομαι, aor. εἰσάμην, εἰεσάμην] ind. praes. ima v prozi vedno fut. pomen; v praes. ga nadomešča ἔρχομαι (druge praes. obl. imajo praes. pomen, razen pt. in inf., ki imata tudi fut. pomen) **1. a)** grem, pojdem, stopim; potoval bom, korakal bom; popeljem se, poletim; **b)** odidem, odpotujem, prodrem, pridem, dospem; vrnem se; *veže se:* **α)** z acc. οἴκους domov, ὁδόν po poti, ἄδικον ὁδόν po poti krivice, τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ prestopim, prekoračim; **β)** z gen. χρῶός predrem skozi kožo, πεδίοιο hodim po ravnini; **γ)** z inf. ali pt. fut. začnem, nameravam, hočem, ἦτε αἰνέων začel je hvaliti, εἶμι λέξων takoj hočem povedati; **δ)** ἴθι pri spodbudi: daj, no, torej; **ε)** s predlogi: διὰ φιλίας prijateljsko občujem, v prijateljskih odnosih sem, prijateljujem, διὰ παντός πολέμου vojskujem se z vsemi sredstvi, na vse načine, εἷς χειράς τινι spoprime se s kom, εἷς τὰ παραγγελλόμενα pokoren sem poveljem, ἔς συμμαχίαν pristopim k zavezi, pristopim k zavezništvu, εἷς Ἄϊδαο umrem, εἷς λόγους začnem pogovor s kom, ἐπὶ πόλιν napadem; **2.** minem, potečem, pretečem (o času), razširim se φάτις, dospem, pridem (o govoricij), zadonim, razlegam se (o glasu), izidem se ἡ μοῖρα

εἶν ep. poet. = ἐν

εἶνά-ετες adv. (ἐννέα, ἔτος) ep. devet let

εἶνάκις adv. ep. = ἐνάκις devetkrat

εἶνακόσιοι, εἶνάλιος ep. = ἐνακόσιοι, εἶνάλιος

εἶνά-νυχες adv. ep. devet noči

εἶνάτερες, ων, αἰ svakinje, jetrve (žene moževih bratov)

εἶνατος ep. ion. = ἐνατος

εἶνεκα, εἶνεκε, ep. poet. ion. = ἔνεκα

εἶνί ep. poet. = ἐν

εἶν-όδιος 3 ep. poet. = ἐν-όδιος

εἶνοσί-γαιος ep. = ἐννοσί-γαιος

εἶνοσί-φυλλος 2 ep. ki trese listje, trepetav, gozdnat, listnat

εἶξαι gl. εἶοικα, εἶκω²

εἴξασκε *ipd. gl.* εἴλω¹

εἶο *gl.* εἶ

εἰοκυῖαι *gl.* εἶοικα (εἴλω²)

εἶος *gl.* εἶως

εἶπα *gl.* εἶπον

εἶ-περ *conj.* **1.** če sploh, če že, če res; εἶπερ γε (*z ind.*) če zares, εἶπερ γε μή če res ne, εἶ περ γε καὶ ἄλλως če drugače sploh; **2.** *ep.* četudi, tudi če, čeprav *z ind., opt. in cj.*; **3. elipt. a)** εἶπερ τις (καὶ ἄλλος) če sploh kdo = kakor nobeden drugi; **b)** *z izpuščenim zadnjim stavkom; Iliada 1, 580 dostavi:* on to tudi lahko stori

εἶ-ποθεν če od nekod, če od koder si bodi

εἶ-ποθι *ep. poet.* če kje, kjer si že bodi

εἶπον, εἶπα [*defect. aor. k λέγω, cj. εἶπω, opt. εἶποιμι, εἶπαμι; imp. εἰπέ in εἶπον, inf. εἰπεῖν in εἶπα, pt. εἰπών, εἶπας; ep. εἶπιον, cj. εἶπωμι, εἶπησθα, εἶπησι, inf. εἰπέμεν(αι), iterat. εἶπεσκεν; ion. v sestavljenkah: εἰπάμην (gl. εἴρω¹)*] **1. a)** rekel sem, povedal sem, izgovoril sem, izjavil sem, javil sem, sporočil sem, naznanil sem, τί kaj, σύνθημα parolo, bojno geslo, περί ali ὑπέρ τινος, ἀμφί τινι, τινός o čem, τινί ti komu kaj, *s* ὡς, ὅτι, *inf. ali acc. c. inf.*; δίκην sodim; πρὸς τι odgovoril sem na kaj; **b)** predlagal sem ἐλέσθαι, svetoval sem, zapovedal sem *z inf.*; mislil sem, menil sem ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐν ἐμαυτῷ *NT*; **2.** εἶπόν τινα imenoval sem, omenil sem koga, *ep.* nagovoril sem koga, govoril sem komu, εὖ, καλῶς τινα dobro (lepo) sem govoril o kom, pohvalil sem koga, proslavil sem koga; **3.** ὡς ἔπος εἰπεῖν skoraj bi rekel, tako rekoč, ὡς συνελόντι εἰπεῖν (= οὐ πολλῶ λόγῳ εἰπεῖν) da povem na kratko, naravnost, ἐς τὸ ἀκριβές εἰπεῖν točno povedano, pravzaprav

εἶ-ποτε *ep.* če kdaj *z ind., cj. in opt.*

εἶ-που če kje, če morda, εἶ τί που ἔστιν če je mogoče

εἶ-πως če le kako, če morda

εἶράνα *dor.* = εἰρήνη

εἶργαθον *ipd. gl.* εἶργω

εἶργμός, ὁ (εἶργω) zapor, ječa

εἶργμο-φύλαξ, ακος, ὁ ječar, temničar

εἶργω, εἶργω, εἶργνῦμι, εἶργνύω [*Obl. fut. εἶρξω, εἶρξομαι, aor. εἶρξα, pf. pass. εἶργμαι, aor. pass. εἶρχθην, adi. verb. εἶρχτός, εἶρχτέ-*

ος; ep. εἶργω, εἶργνῦμι, plpf. 3. pl. pass. εἶργατο, aor. εἶργαθον (εἶργαθον); ion. poet. εἶργω, εἶργνῦμι, fut. εἶρξω, aor. εἶρξα, pf. pass. εἶργμαι, 3. pl. εἶργαται, plpf. 3. pl. εἶργατο, aor. pass. εἶρχθην] **1.** tiščim, potiskam, podim ἀψ ἐπὶ νῆας; oklepam, obdajam, zapiram δόμον ἐντός, ἐν ποταμῷ; *pos.* mečem v ječo, zapiram v ječo τινά; σάκεσσι εἶργατο obdani so bili s ščiti, φρένες εἶργαται ἀμφὶ ἀδινὸν κῆρ je obdajala ali ležala okrog česa; ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος εἶργεν ves prostor, ki ga je od ladij in (na drugi strani) od zida sèm zapiral jarek; **2.** potiskam iz česa, izključujem, ločim ἀμφίς, odvracam (ἀπό) τινος, νῆα κύματος, ἐκτός krmarim ladjo iz česa, ἐπ' ἀρίστερὰ λαόν odrežem, pustim na levi strani, *pren.* oviram, zadržujem, branim, ἀπὸ τιμῆς kratim čast, τινά τινος, *z inf. ali ὥστε (μή)*; **3. med.** vzdružujem se česa, izogibam se česa, ogibljem se česa, pustim v miru τινός; εἶργου nazaj

εἶραι, εἶρέαται, εἶreo *gl.* εἶρω¹

εἶρερος, ὁ *ep.* (εἶρω²) suženjstvo, sužnost

εἶρεσία, ἡ, ion. εἶρεσίη, ἡ (ἐρέσσω) **1.** *ep.* veslanje, εἶρεσίη χρῆσθαι veslati; **2.** veslarji, veslači; **3.** pesem veslačev, veslaška pesem

Εἰρέτρια, ἡ = Ἐρέτρια

εἶρη, ἡ (εἶρω¹) *ep.* zbornica, zborišče, zborovališče, zbirališče

εἶρηκα, εἶρημαι *gl.* εἶρω¹

εἶρήν, ἑνος, ὁ *gl.* ἰρήν ejren, v Sparti mladenič pri dvajsetih let

εἶρηναῖος 3 miren, miroljuben, *subst.* τὰ εἶρηναῖα *sc.* γέρεα častna darila v miru

εἶρηνεύω živim v miru, mirujem *NT*

εἶρήνη, ἡ **1.** mir, premirje, sklenitev miru; **2.** čas miru, počitek, blagor, sreča, ἐπ' εἶρήνης ob miru, εἶρήνην διαπράττομαι, ποιῶ sklepam mir, εἶρήνην ἄγω živim v miru, εἶρήνη γίγνεται sklence se mir

εἶρηνικός 3 miren, miroljuben, blagonosen, koristonosen, blagodejen, koristen *NT*

εἶρηνοποιέω sklepam mir, pomirjam

εἶρηνο-ποιός 2 (ποιέω) miroljuben *NT*, mireč; *subst.* ὁ posredovalec miru, mirovni posrednik

εἶρήσομαι *ep. fut.* (ἔρομαι, *gl.* εἶρω²) vprašal bom

εἰρήνεος 2 (εἰρήιον) *ion.* volnen, volnat, iz ovčje volne

εἰρήιον, τό volna

εἰρηκτή, ἡ, *ion.* **ἔρηκτή** (εἰρηγω) ograja, ograjen prostor, ograda; ječa, zapor; *pren.* soba za ženske, ženski prostor

εἰρο-κόμος 2 (κομέω) *ep.* ki prede volno; *subst.* volnopedec, volnoprejec

εἰρομαι *ep. ion.* = ἔρομαι vprašujem po čem, sprašujem po čem

εἰρο-πόκος 2 (πέκω) *ep.* z volnenimi kosmi, z volnenimi kosmiči, volnat, kosmat

εἶρος, ους, τό *ep.* volna

εἶρυμαι, εἰρύαται *ipd. gl.* ἐρύω

εἶρω [*Et.*: iz *ide. kor.* *uerh₁- 'svečano govoriti', 'reči'; *prim. gr.* ῥήτωρ 'govornik', ῥήμα 'beseda', 'izraz', *sl.* vrač, rotim, zarotujem, *lat.* verbum 'beseda', 'izraz', *nem.* Wort] [*Obl. praes. in impf. samo ep. in ion., fut.* ἐρῶ, *pf. act.* εἶρηκα, *pass.* εἶρημαι, *fut. II.* εἰρήσομαι, *aor.* ἐρρήθην, *fut.* ῥήθησομαι, *adi. verb.* ῥητέον; *ep. in ion. fut.* ἐρέω, *pf. pass.* 3. *pl.* εἰρέαται, *aor. pass. ion.* εἰρέθην, *NT* ἐρρέθην] **1.** govorim, rečem, pravim, pripovedujem, πάλιν ugovarjam, pobijam; **2.** obveščam, naznanjam, zapovedujem; obetam, obljubljam, zagotavljam μισθὸς εἰρημένος

εἶρω² [*Obl. ep. samo pt. pf. pass.* ἐερμένος, *poet.* εἰρμένος *in plpf.* 3. *sg.* ἔερτο] spajam, spletam, zadržujem, nabiram, nizam, nanižam; *pt. pf.* spleten, nanizan

εἶρων, ωνος, ὁ prekanjenec, navihaneč, lisjak, hudomušnik

εἶρωνεία, ἡ **1.** tajenje, tajitev, pretvara, pretvarjanje, hinavščina, licemerstvo, ironija; **2.** izgovor

εἶρωνεύομαι *dep. med.* (εἶρων) tajim, pretvarjam se, hlinim (se), govorim eno, a mislim drugo

εἶρωνικός 3 (εἶρων) hudomušen, prebrisan, ironičen, porogljiv

εἰρωτάω, εἰρωτέω *ep. ion.* = ἐρωτάω vprašujem, sprašujem

εἶς, *ion. in staroat.* ἐς [*Et.*: iz *έν-ς]

I. adv. noter; ἐς δ' ἄγε pelji noter;

II. praep. z *acc.* noter, v *izraza smer v notranjost kake stvari (opp. ἐκ); uporabljaja se 1. krajevno (na vprašanje kam?): v, na, k, pro-*

ti, do, εις τὴν ἀγορὴν na ljudski shod, εις Ἀγαμέμνονα k Agamemnonu, κατέφυγον εις αὐτούς k njim; *uporablja se predvsem:* **a)** *pri imenih ljudstev, kjer ime ljudstva pomeni deželo:* εις τοὺς Καρδούχους ἐμβάλλω v deželo Karduhov, εις Πέρσας = εις Περσίδα, ἡ εις Βοιωτοὺς ὁδός v Bojotijo; *pren.* κατέστη εις τὴν βασιλείαν nastopil je vlado, prevzel je oblast; **b)** *elipt. z gen.:* εις Ἄϊδαο sc. οἶκον v Had, ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ v hišo premožnega moža, ἐς πατρὸς ἀπονέεσθαι, ἐς διδασκάλου φοιτῶ hodim v šolo, φέρων ἐς σεωυτοῦ v tvojo hišo, εις ἐμαυτοῦ k meni, εις Ἀθηναίης v Ate-nino svetišče; *pri Homerju (Odiseja 4, 581)* *stoji celo ἅψ δ' εις Αἰγύπτου ... στῆσα νέας (dodati je treba ὕδωρ ali ῥόας); c)* *pri glag. govoriti, javiti, oglasiti, pojaviti se pomeni εις τινα pred kom, vpričo koga:* ἀποδῶναι εις τὸ φανερόν vpričo vseh, αἱ ἐς φανερόν λεγόμεναι αἰτίαι javno povedani razlogi, λέγω εις φῶς jasno povem, ἐς πάντας κηρύσσω, ἐς τὸν δῆμον εἶπον; οὐκ ἄγνωστος εις τοὺς ἀνθρώπους med ljudmi, na svetu; **d)** *pri glag. smeri in premikanja:* παρῆσαν εις Σάρδεις; *tako zlasti brahilog. pri glag., ki izražajo le začetek dejanja:* τὴν πόλιν ἐξέλιπον εις χωρίον ὄχυρόν zapustili so mesto in odšli, εις ἀνάγκην κείμεθα prisiljeni smo; **2. časovno:** do, v, proti, za, εις καιρόν (καλόν) ob pravem času, v pravem trenutku, εις τόδε do tega časa, do zdaj, ἐς τί kako dolgo, εις ἐμέ do mojega časa, εις ἐνιαυτόν eno leto, vsako leto, v teku leta, ἐς πότε do kdaj, ἐς νύκτα ponoči, ἡ εις αὔριον ἡμέρα jutrišnji dan, οὐκ εις μακράν ne za dolgo, kmalu, ἐς τρίτην ἡμέραν tretji dan, οὔτε ἐς τὸ παρεόν οὔτε ἐς χρόνον niti zdaj niti v prihodnje; εις αἶψα za vedno; **3. pren. a)** proti (*sovražno in prijazno*), στρατεύω εις τὴν Ἄττικὴν, οἱ εις Μυτιλήνην πολέμιοι; **b)** *izraža namen:* za, k, παιδεύω εις ἀρετὴν, χρήματα εις τὴν στρατιάν, δαπανῶ εις τι, ἐπιτήδειος εις τι; ἐς τί čemu; εις κέρδος τι δρῶ, εις τὸ (μὴ) z *inf.* = ἵνα (μὴ); **c)** glede na, z ozirom na: ἀγαθὸς εις πόλεμον; εις ἅπαντα, ἐς τὸ πᾶν v vsakem oziru, πόλις μεγίστη εις σοφίαν; εις ἐμέ kar se mene tiče, glede mene; **4. izraža mero, vrsto, način itd.: εις δύναμιν po svojih močeh, ἐς πλῆθος mnogo, ἐς τρίς trikrat, ἐς τὰ μέγιστα prav močno, najbolj; ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν natančno, εις κάλλος primerno,**

spodobno, εἰς ἀφθονίαν παρέχω = ἀφθόνως; *pri števnikih*: okrog, do; *distributivno*: po, εἰς δύο po dva, εἰς ὀκτώ osem mož drug za drugim, po osem mož

εἶς *ep. gl.* εἰμί in εἶμι

εἶς, μία, ἔν, gen. ἑνός, μιᾶς, ἑνός [*Et.*: iz *ide.* *sem- 'en', 'eden'; εἶς iz *ἔμς, to pa iz *sem-s; μία iz *σμ-ια to pa iz *smiijh; ἔν iz *ἔνς; *prim.* ἄμα, ὁμός, ἄπαξ, *lat.* semper 'vedno', semel 'enkrat', singulī 'posamezni', 'po eden'] **1.** eden, edin, samo eden εἶς μόνος, εἶς τις; οὐδὲ εἶς niti eden, prav nobeden, εἶς ἕκαστος vsak posamezen, εἶς τε ἕκαστος vsi posamezni, εἶς καθ' εἶς po eden, posamezni *NT*; τὸ καθ' εἶς kar vsakega zadeva, καθ' ἓν po eno *NT*; καθ' ἓν γινώμεθα zedinimo se, ἀπὸ μιᾶς *sc.* γνώμης soglasno, εἰς μίαν βουλεύομεν skladni smo, ἐπὶ μιᾶς τεταγμένοι ladja pri ladji; **2.** = τίς nekdo, neki

εἶσα *gl.* ἔζω

εἰς-αγγελεύς, ἑως, ὁ ion. napovedovalec, komornik (dvorni uradnik na perzijskem dvoru)

εἰσαγγελία, ἡ naznanilo, objava, ovadba, za-tožba

εἰς-αγγέλλω 1. napovedujem, prijavljam, naznanjam, poročam τινί, πρὸς τινα; **2.** tožim, ovajam, τινά τι koga zaradi česa

εἰς-αγείρω [tudi v tm.] ep. 1. act. zbiram (notri) v; **2. med.** zbiram se, θυμόν ohrabrim se, opogumim se, zavem se, ostrčim se

εἰς-άγω [impf. iterat. ἐσάγεσκον, pf. εἰσαγήοχα, ion. aor. med. ἐσαξάμην] 1. act. a) peljem, spravim, puščam noter, δόμον v hišo, Κρήτην na Kreto, ποταμόν ἐς λίμνην napeljem, ἰατρόν τινι pripeljem, pokličem komu zdravni-ka; **b)** uvedem, vpeljem (šege, navade, blago), σῆτον uvažam žito, πόνον povzročam; **c)** γυναῖκα (*tudi med.*) oženim se; **d)** εἰς σπονδάς pripravim koga do česa, nagnem koga k čemu; **e)** τὸν χορόν spravim na oder, δράματα uprizorim, predstavljam, igrām, ἐλσεινά mile igre; **f)** tiram, ženem, spravim pred sodišče, tožim, zatožim, τινά τινος koga zaradi česa, ὡς διαφθείροντα τοὺς νέους da zapeljuje; **g)** εἰς τοὺς φράτορας vpišem na (javne) sezname; **2. med. a)** pripeljem k sebi, dovedem, sprejemam, vpeljem (v družbo); **b)** γυναῖκα oženim se

εἰσαγωγήμος 2 (εἰς-άγω) uveden, doveden,

pripeljan, vpeljan, sposoben za sodno raz-pravo, dopusten δίκη; *subst.* τὰ εἰσαγωγήμια uvozno blago

εἰσαεῖ *adv.* za vedno, za večno

εἰς-αθρέω *ep.* opazim, zagledam τινά

εἰς-ακοντίζω mečem kopje, streljam v, na koga εἶς τινά

εἰς-ακούω 1. prisluškujem, poslušam, slišim τί, τινός, τί τινος; **2.** uslišim *NT*; **3.** poslušen sem, pokoren sem, ubogam τινί; ταῦτα uslišim to prošnjo

εἰς-άλλομαι dep. med. [*aor.* ἐσῆλατο, εἰσήλατο, *inf.* ἐσαλέσθαι, εἰσαλέσθαι *ep.* ἐσᾶλτο] skačem v (na), zakadim se; vzamem z nasko-kom τί, εἶς τι; ἐπὶ κρατί μοι πότμος εἰσήλατο usoda je prišla nad mojo glavo (nadme)

εἰσάμην ipd. gl. εἶδομαι, εἶμι

εἰσάμην ipd. gl. ἔζω

εἰς-αναβαίνω *ep.* lezem, povzpenjam se kam, grem, peljem se gor v ὑπερώιον, Ἰλιον

εἰς-ανάγω *ep.* vodim, peljem koga (gor) v kaj τινά τι

εἰς-ανεῖδον defect. aor. ep. pogledal sem kvi-šku v τί

εἰς-άνειμι *ep.* vzpenjam se, vzdigujem se, dvigujem se, dvigam se, vzhajam na τί

εἰσάντα *adv. ep.* nasproti, od obličja do obli-čja, naravnost v oči, v obraz βλέπω; **εἰσά-ντην poet.** na pot

εἰς-άπαξ *adv.* naenkrat, hipoma, samo enkrat **εἰς-αράσσω ion.** mečem v, na, nazaj; odbijam τινά ἔς τι

εἰς-αὔθις *adv.* drugikrat, pozneje, potem

εἰς-αφίημι pošiljam, puščam v

εἰς-αφικάνω, εἰς-αφικνέομαι dep. med., ion. εἰς-απικνέομαι prihajam, dospem v (kam) τινί, τινά, τί, ἔς τι; dohajam, dosegam τί

εἰς-βαίνω [intr. fut. εἰσβήσομαι, aor. εἰσέβην, trans. aor. εἰσέβησα] 1. intr. grem noter, vstopam, prihajam v; vkrcam se εἰς, πρὸς τι; κακά pridem, zabredem v nesrečo, οἴκτος ἔμοι εἰσβαίνει loti se me, obide me; **2. trans.** uvajam, spravljam, prinašam, τινά τι koga v kaj

εἰς-βάλλω 1. trans. mečem, prinašam, spravljam, ženem, podim v ἔς τι; *tudi:* βοῦς πόντον v morje; *med.* spravljam v (na) lad-

jo, vkrcam ἐς ναῦν; **2. intr.** vdiram kam (v), napadam, vržem se na, naskakujem (mesto) πρὸς, εἰς τινα; *o rekah:* tečem v, iztekam se, izlivam se; ἔρημον χῶρον prihajam kam, bližam se

εἰσβασις, εως, ἡ vhod, vkrcanje

εἰσβατός **2** pristopen, dostopen, odprt, τινί komu

εἰσ-βιάζομαι *dep. med.* vdiram s silo

εἰσ-βιβάζω prinašam, spravljam v, mečem v, puščam koga iti na (ladjo), vkrcam, εἰς ἄρμα posadim na voz

εἰσ-βλέπω *ion.* gledam na kaj ἔς τι

εἰσβολή, ἡ (εἰσ-βάλλω) **1.** vpad, napad, naval; **2. ion.** dohod, klanec, prelaz, vhod, soteska, vdirališče, izliv, ustje

εἰσ-γράφομαι *med.* **1.** dam se vpisati, sprejeti, vpišem se εἰς τι; **2.** zapišem, napišem si kaj μαντεῖα

εἰσ-δέρκομαι *dep.* [*aor.* εἰσέδρακον, *pf.* εἰσδέδορα] *ep. poet.* pogledam, zagledam

εἰσ-δέχομαι *dep. med., ion.* ἐσ-δέκομαι sprejemam, spuščam noter εἰς τι, τειχῶν, γῆς, οἶκον, τινὰ ὑπόστεγον pod streho, v hišo

εἰσ-δρομή, ἡ naval, napad

εἰσ-δύνω, **εἰσ-δύομαι** [*aor.* εἰσέδυν] **1.** grem noter, vdrem, smuknem, spustim se (v boj), zajem se ἱμάντες εἰς πόδας, preidem v εἰς ἄλλο ζῶον; **2.** obide me kaj, prešine me kaj, spreleti me kaj μνήμη κακῶν, pride mi kaj na misel τινί, τινά

εἰσ-εἶδον, *ep.* εἶσ-ιδον *ipd. gl.* εἰσ-οράω

εἶσ-εμι **1.** grem v, grem noter, pojdem, dospem, vstopim v (na), obiščem εἰς, πρὸς τι, tudi *sam acc.*; εἰς τὴν ἀρχήν nastopim vlado, ὀφθαλμούς stopim komu pred oči, ἐς σπονδάς pristopim k zvezi (zavezi); stopim pred sodnike εἰς τινα, nastopim (kot govornik); τὰ εἰσόντα kar se jé, jed in pijača; **2.** pride mi kaj na misel, obide me kaj, prevzame me kaj, prešine me kaj, loti se me kaj ἔλεός με, τινά, τινί, ὅπως

εἰσ-ελαύνω *ep.* **1. trans.** zganjam, podim, ženam v; **2. intr.** grem, dirjam, jaham v, ναῦν plujem v, plovem v, pristanem z ladjo ob εἰς τι, θρίαμβον obhajam zmagoslavje, slavim triumph

εἰσ-εμάσαστο *gl.* εἰσ-μαίομαι

εἰσ-έπειτα *adv.* za (v) prihodnje, za (v) bodoče, za pozneje

εἰσ-έργνυμι *ion.* zaklepam, zapiram

εἰσ-ερώω *ep.* vlečem kaj v kaj τινά τι

εἰσ-έρχομαι *med.* **1.** grem v, grem noter, vstopim, vdrem εἰς τι, ἐπί τι, πρὸς τινα obdujem s kom, v stikih sem s kom, obiskujem koga; **2.** stopim (na oder, pred sodnike), nastopim, grem pred sodnijo, nastopim službo, τὴν γραφήν tožen sem, obtožen sem, ἐς τοὺς ἐφήβους sprejmejo me med efebe, εἰς σπονδάς sklenem zvezo (zavezo), pristopim k zvezi (zavezi); **3.** prešine me kaj, obide me kaj, loti se me kaj, pride mi kaj na misel

εἰσ-έχω *ion. intr.* segam do, raztezam se, razprostiram se ἔς τι, ἐπί τινος; ἐς τὸν οἶκον ἐσέχων ὁ ἥλιος ki sijje v hišo, θάλαμος ἐσέχων ἐς τὸν ἀνδρεῶνα ki ima izhod v

εἶση *gl.* ἴσος

εἰσ-ηγέομαι *dep. med.* **1.** uvajam, vpeljujem, predlagam, svetujem τινί τι, *z inf., s óς*; **2.** tolmačim, učim, razjasnjujem, pojasnjujem τί

εἰσήγησις, εως, ἡ nasvet, predlog

εἰσηγητής, οὔ, ὁ začetnik, povzročitelj, svetovalec

εἰσ-ηθέω *ion.* vbrizgnem, τί κατὰ τὴν ἔδρην v zadnjico (klistir)

εἶσθα *ep. gl.* εἶμι

εἰσ-θρώσκω *ep. poet.* [*aor.* ἔσθορον] skačem v τί

εἶσ-ιδον *gl.* εἰσ-οράω

εἰσ-ιδρύω *ion.* zidam, gradim, stavim v, postavljam v

εἰσ-ίζομαι *med. ep.* uležem se, usedem se v zasedo, λόχον skrijem se v zasedo

εἰσ-ίημι **1. act.** pošiljam, puščam noter v τινά ἔς τι; *o rekah:* izlivam se, iztekam se τὸ ὕδωρ ἔς τι; **2. med. a)** iščem, poiščem si kaj αὔλιν; **b)** spuščam k sebi πολεμίους

εἰσίθμη, ἡ (εἶσ-εμι) dohod, vhod

εἰσ-ικνέομαι *med.* grem v, vdrem

εἰσ-καλέω [*tudi v tm.*] **1. act.** kličem noter, povabim πρὸς ἑμαυτὸν τινα; **2. med.** pokličem noter k sebi *NT*

εἰσ-καταβαίνω *ep.* hodim dol v, stopam dol v, δόμον vstopim v hišo

εἶσ-κειμαι [pf. pass. k εἶσ-τίθημι] ležim v čem, položen sem v (na) ladjo

εἶσ-κηρύσσω poet. razglasim; kličem, vabim (po klicarju na boj)

εἶσκομιδή, ἡ uvoz, dovoz, prevoz

εἶσ-κομίζω **1.** act. spravljam v (domov), uvažam, donašam, prinašam; **2.** pass. pobegnem, pribеžim εἰς χώραν; **3.** med. spravljam sebi (svoje), preskrbujem, zalagam se z živežem τὰ ἐκ χώρας

εἶσκω ep. poet. **1.** delam enako ali podobno, enačim, upodabljam, σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ εἵσκεις spreminjaš se v vsakovrstne podobe; **2.** imam za enako, ponazarjam, primerjam τινὰ τινι; **3.** sodim, mislim, domnevam abs. in z acc. c. inf.

εἶσ-λεύσσω poet. gledam, pogledam, premišljujem

εἶσ-μαίομαι [aor. ἐσεμάσατο] med. ep. segam v, dotaknem se, ganem θυμόν, τινὰ θυμόν

εἶσ-νέω plavam v, preplavam (na drugo stran), κατὰ τι skozi kaj

εἶσ-νοέω ep. [tudi v tm.] opazim, zapazim, spoznam

εἶσ-οδος, ἡ **1.** vhod, dohod, pristop, vstop; **2.** τῆς δίκης pripust, pripustitev, začetek tožbe; **3.** vplačevanje; pl. dohodki

εἶσ-οικειόομαι pass. seznanim se s kom, sprijaznim se s kom

εἶσ-οίκησις, εως, ἡ (εἰσοικέω) poet. naselitev, stanovanje

εἶσ-οικίζομαι pass. in med. nastanim se, naselim se ἐς Κρήτην; pren. vrinem se, vgnezdим se

εἶσ-οικοδομέω vzidam, porabim za zidavo τὶ εἰς τι

εἶσ-οιχνέω (οἴχομαι) ep. stopam, hodim, zahajam kam

εἶσόκει(ν) ep. conj. dokler, dokler ne s cj. in opt.

εἶσομαι gl. εἶδομαι in εἶμι

εἶσον gl. εἶζω

εἶσ-οπίσω adv. poet. pozneje, v prihodnje, v bodoče

εἶσ-οπτος 2 (εἶσ-οράω) ion. viden, vidljiv

εἶσ-οράω [gl. ὀράω; fut. εἰσόψομαι, aor. εἶσ-εἶδον; ep. praes. εἰσορώσι, εἰσορών; med.

εἰσορώντο, inf. εἰσοράσθαι; aor. εἶσιδον, inf. εἰσιδέειν; ion. εἰσορέω] **1.** gledam (začuden ali spoštljivo), pogledujem, opazujem, motrim, zagledam, oziram se na εἰς τὴν μαντικὴν, εἰσοράσθαι na pogled; πρὸς χάριν βορᾶς poželjivo gledam po; pogosto s pt. v acc. ali gen.: παῖδα στείχοντα, ὡς ἔρποντος εἰσορᾶς ἐμοῦ vidiš, da sem pripravljen za odhod; **2.** premišljujem, preudarjam, spoznam, občudujem θεὸν ὡς; o bogovih: ne puščam brez kazni θεοὶ γὰρ εὖ μὲν, ὄψε δ' εἰσορῶσι; **3.** med. = act.

εἶσ-ορμάομαι pass. poet. vdrem v, planem v, na τί, πρὸς τι

εἶσος 3 ep. = ἴσος

εἶσ-παίω intr. poet. vdrem, drevim

εἶσ-πέμπω pošiljam, vnašam, spravljam v τί τι, εἰς τι, εἰς, πρὸς τινα, τινί

εἶσ-πέτομαι [aor. εἰσέπτᾶτο] med. letim v τί, ἔς τι; o govornici: raznesem se, razširim se

εἶσ-πηδάω [fut. εἰσπηδήσομαι] skačem v εἰς τι, zaženem se na πρὸς τινα

εἶσ-πίπτω **1.** vdrem, vpadem, napadem, dospem v τί, εἰς τι zabredem v kaj; εἰς τινα nalem na koga; θάλασσα se izliva; **2.** na misel mi pride, obide me, loti se me, navda me (želja) ὄρμη; **3.** vržejo me v ječo, pridem v ječo εἰς εἰρκτήν

εἶσ-πλέω, ion. ἐσ-πλώω [fut. εἰσπλεύσομαι, aor. εἰσέπλευσα] **1.** peljem se, jadram, plujem (plovem) v τί, εἰς τι; **2.** uvažam se, prihajam kam na ladjah; οὐδὲν εἰσπλεῖ τινι ničesar se ne dovaža komu (z ladjami)

εἶσ-πλους, ὁ vplutje, uvoz, dohod, plovba v pristan, v pristanišče, prihod, vhod ladij

εἶσ-ποιέω dajem, devam, spravljam v kaj, unvrščam, ἐμαυτὸν τινι vrivam se v kaj, lastim si kaj, υἰὸν posinovim; Ἀμμωνι ἐμαυτὸν razglašam se za Amonovega sina

εἶσ-πορεύομαι pass. s fut. med. prihajam v, grem v

εἶσ-πραξις, εως, ἡ izterjevanje, izterjatev, izterjava

εἶσ-πράσσω, at. εἶσ-πράττω **1.** act. terjам, izterjujem, izterjavam, pobiram τινὰ τι; **2.** med. izterjujem zase, dam si plačati, δίκαιον κακὸν izvršujem žalostno dolžnost

εἰσ-ρέω [*fut.* εἰσρῆσεται, *aor.* εἰσερρῆη] tečem v εἶς τι

εἰσ-τίθημι postavljam, vlagam, spravljam v (na) εἶς τι; *med.* spravljam (svoje stvari) v kaj, na krov, na ladjo

εἰσ-τοξεύω *ion.* streljam v

εἰσ-τρέχω [*aor.* εἰσέδραμον] tečem noter (v), hitim noter (v), drem v kaj, derem v kaj τί

εἰσ-φέρω [*gl.* φέρω; *ion.* *aor.* ἐσήνεκα, *pass.* ἐσηνεύχθην, *inf. pf. pass.* ἐσηνεύχθαι] **1. act. a)** nosim noter, spravljam noter, prinašam, uvažam, vpeljujem; εἰς περασμὸν vpeljem v skušnjavao NT; **b)** donašam, prispevam, plačujem, izkazujem ἀγαθά; **c)** predlagam γνώμην, poročam ἀγγελίας; **2. pass.** vdrem, dospem, zaidem, zabredem kam εἶς τι; **3. med. a)** odnašam s seboj, prinašam zase (v kaj); **b)** izumljam, izmišljujem si, vpeljujem εἰς τὴν ποίησιν

εἰσ-φορά, ἡ (εἰσ-φέρω) prispevek, davek

εἰσ-φορέω nosim v εἶς τι

εἰσ-φρέομαι *med.* puščam k sebi, sprejemam τινά, τί

εἰσ-χειρίζω *poet.* vročam, izročam τί τινι

εἰσ-χέομαι *pass. ep. ion.* [*aor. 3. pl. ep.* ἐσέχυντο] izlivam se v, iztekam se, drem v ἐς πόλιν

εἶσω, ἔσω *adv. 1.* noter v; *comp. ion.* ἐσωτέρω z *gen. in acc.*; **2.** notri, znotraj v, z *gen.* εἶσω τῶν ὁρέων tostran *ali* onstran gora, εἶσω τοῦ τείχους tostran *ali* onstran obzidja (zidu)

εἰσ-ωθέομαι *med.* vrvim se, drem v, derem v, pritiskam noter

εἰσ-ωπός 2 (ὠψ) *ep.* ki ima kaj pred očmi, εἰσ-ωποὶ ἐγένοντο νεῶν zagledali so ladje

εἶτα *adv. 1. časovno:* potem, nato, dalje; **2. a)** v zaključku, sklepu: torej, potemtakem; **b)** v vprašanju: tako?, pa vendar ne?, zares?, εἶτα τί τοῦτο; kaj torej?

εἶται, εἶτο *gl.* ἐννῦμι in ἔημι

εἶ-τε ... εἶ-τε bodisi (da) ... bodisi (da); ali ... ali

εἶῶ *ep.* = ἐάω

εἶω *ep.* = ᾧ od εἰμί

εἶωθα *gl.* ἔθω

εἰωθότως [*adv. pt. od* εἰωθός] običajno, po navadi

εἶων *impf. od* ἐάω

εἶως *ep.* = ἔως

ἐκ, *pred vok.* ἐξ [*Et.:* iz *ide.* *h₁eg^h-s *ali* *h₁ek^h-s 'ven'; *prim. lat.* *ex, sl.* *iz*]

I. adv. ven, proč, na njem (*Iliada* 18, 480);

II. praep. z gen. 1. krajevno: iz, izven, ven iz, s (z), od, ἐκ τῶν πολεμίων iz dežele sovražnikov, ἐκ θαλάσσης z morja, ἐξ ἔδρας ἀνέστην vstal sem s sedeža, ἐκ πλαγίου od strani, οἱ ἐξ ἐναντίας ljudje z nasprotni strani, ἐκ βελέων zunaj streljaja, zunaj dostrela = več kakor za streljaj (dostrel), ἐκ τοῦ μέσου καθῆστο odšel je iz njihove srede, ἐκ πάντων μάλιστα mimo vseh, pred vsemi, ἐξ ἐτέρων ἕτερ' ἐστίν eno se drži drugega, ἐκ ποδός διώκω za petami; v *sl.* večkrat prevajamo z v, na: τὸ ἐξ Ἐπιδάουρου τεῖχος trdnjava v Epidavru, οἱ ἐκ τῆς ἠπείρου prebivalci na kopnem, ἡ ἐξ οὐρανοῦ ὁδός pot na nebu, pot po nebu, ἐκ πολλοῦ φεύγω v veliki razdalji, ἐκ δεξιᾶς na desni (*lat.* a *dextra*), καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων sedimo gor na griču (in z njega gledamo mrtveca), ἐκ βραχίονος na roki, ἐκ τοῦ προρηγητοῦ na roki vodnika, ob roki vodnika, οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα ljudje, ki stanujejo na nasprotni strani; *tako zlasti pri glag.* 'obesim', 'privežem', 'nosim', 'visim': τὴν φόρμιγγα ἐκ πασσάλου ἐκρέμασεν je obesil na žebelj, ἀνάπτω τὸν ἵππον ἐκ δένδρου privežem k drevesu (za drevo), τὸν νεκρὸν ἔλαβεν ἐκ τῶν ποδῶν mrtveca je prijel za noge, ὁδοιπορέω ἐκ σκῆπτρου opirajoč se na palico; **2. časovno:** od, izza, po, ἐξ ἀρχῆς spročetka, od nekdanj, ἐκ νεότητος εἰς γῆρας, ἐκ παιδῶν od mladih nog, ἐκ τοῦ ἀρίστου takoj po zajtrku, ἐκ πολλοῦ zdavnaj, davno, τὰ ἐκ τούτων nadaljnje, ἐξ ἡμέρας podnevi, v teku dneva, ἐκ νυκτῶν ponoči, ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν od dne do dne, ἐκ τούτου od tedaj, ἐξ οὔ, ἐξ ὅτου odkar, ἐκ τοῦ od tedaj, ἐκ πολλῆς ἡσυχίης po dolgem molčanju, ἐκ φόβου φόβον τρέφω skrb za skrbjo, μόχθος ἐκ μόχθων neprestane nadloge ali težave; **3. preneseno izraza:** **a)** *izvor:* iz, od, γίγνομαι, εἰμί ἐκ τινος izviram iz, rodim se komu, ὄναρ ἐκ Διός ἐστι prihaja od Zeusa, θάνατος ἐκ μνηστήρων, ἡ ἐξ ἐμοῦ ἄνοια ki izvira iz mene = moja nespamet; *tako zlasti pri glag.* μανθάνω, λαμβάνω, ἔχω, ἀκούω τι ἐκ τινος; **b)** *snov, iz katere je kaj narejeno:* iz, τεῖχος ἐκ ζύλου ποτῶ, ζῶ ἐκ τινος živim od česa; **c)** *včasih* = ὑπό od, po, za, φιλοῦμαι ἐκ Διός, ἀπόλλυμαι, προδίδομαι

ἐκ τίνος, ἐκ θεόφιν πολεμίζω z božjo pomočjo; **d**) *rovod ali vzrok*: po, zaradi, vsled, iz, ἐκ τραύματος ἀποθνήσκω, ἐκ τέχνης κακῆς πρόσσω z zvijačo, ἐξ ἔριδος μάχομαι iz sovrastva, ἐκ φόβου iz strahu, zaradi strahu, ἐκ τίνος ἐπλήγγης zakaj?, ἀρέσκω, μισέω ἐκ τίνος zaradi česa, vsled česa, ἐκ τούτου zaradi tega, zato, potem; **e**) *primernost*: po, ὀνομάζω ἐκ γενεῆς po rodu, κρίνω ἐκ τῶν ἔργων, ἐκ τῶν ὁμολογημένων po dogovoru, νομίζω ἐκ τεκμηρίων, ἐξ ὧν ἀκούω κρίνω po tem, kar sem slišal, ἐκ τῶν παρόντων po sedanjih razmerah, ἐκ τῶν δυνατῶν po zmožnostih; **f**) *način*: ἐκ τοῦ δικαίου pravično, ἐκ τοῦ ἀδίκου krivično, ἐκ παντὸς τρόπου na vsak način, ἐξ ἴσου, ἐξ ἰσότητος enako, na enak način, ἐκ τοῦ εὐθέος očitno, odkrito, ἐκ ταχείας hitro, ἐκ δευτέρου drugič *NT*, ἐξ ἐτοιμοτάτου takoj, ἐκ τῆς ψυχῆς od srca, iz srca, ἐκ δόλου zvijačno, ἐκ τῆς νικώσης po večini glasov, z večino glasov, ἐξ ἐτοίμου lahko, zlahka; *NT* μέλη ἐκ μέρους udje med seboj, vsak po svojem namenu, ἐκ μέρους γινώσκω, προφητεύω deloma, πομπανκλιβίω, ἐκ συμφώνου po dogovoru *NT*

Ἑκάβη, ἡ Hekaba, Priamova žena, Hektorjeva mati

ἐκᾶ-βόλος *dor.* = ἐκη-βόλος [*Et.*: *gl.* ἐκῶν]

ἐκά-εργος **2** **1.** ki zadene od daleč; *subst.* daljnostrelec; **2.** ki sam od sebe stori, ki prostovoljno stori, ki zadene, kamor hoče (*drugi besedo izpeljujejo iz ἐκάς in εἶργω*: ki od daleč odvrāča; *subst.* branilec, zaščitnik)

ἐκαθεν *adv.* (ἐκάς) *ep.* od daleč, iz daljave; daleč

ἐκάς [*adv. comp.* ἐκαστέρω, *sup.* ἐκαστάτω] **1.** *krajevno*: daleč, daleč proč, oddaljen z *gen. in ἀπό τινος*; **2.** *časovno*: čez dolgo časa, οὐχ ἐκάς χρόνου παρέσται v kratkem

ἐκασταχόθεν *adv.* od vsake strani, od vsepovsod

ἐκασταχόθι *adv.* povsod, na vsakem kraju

ἐκασταχόσε *adv.* na vse strani, povsod

ἐκασταχοῦ, ἐκάστοθι *ep.* na vseh straneh, povsod, pri vsakem oddelku, v vsaki vrsti

ἐκαστος **3** [*Et.*: iz *ἐκάς τις, *ἐκάς τεο, *ἐκάς τῷ *itd.*] vsak (posamezen), sleherni (εἷς ἐκαστος, τις ἐκαστος), αὐτὸς ἐκαστος posamezno, vsak sam, vsak zase, καθ' ἐκαστα, ὡς ἐκαστοι vsak sam zase; αὐτὰ ἐκαστα popol-

noma vse; *kot skupna beseda v sg. ima pogosto pri sebi glag. v pl. καθ' ὅσον ἐδύναντο ἐκαστος; v pl. vsakokratni, posamezne skupine*

ἐκάστοτε *adv.* vsakokrat, vselej, vedno; *za nikalnico*: nekdam

ἐκατέρakis *adv.* obakrat

ἐκάτερθε(ν) *ep.* z obeh strani, na obeh straneh

ἐκάτερος **3** (ἐκαστος) vsak izmed obeh (= *lat.* uterque); *pl.* oba, oboji, obe stranki (= *lat.* utrique), καθ' ἐκάτερα τῆς ὁδοῦ na obeh straneh; ὡς ἐκάτεροι vsaka stranka na svoj način

ἐκατέρωθεν *adv.* = ἐκάτερθεν

ἐκατέρωσε *adv.* na obe strani, na obeh straneh

ἐκατη-βελέτης, αο, ὁ ep., ἐκατη-βόλος **2** *ep.* (ἐκῶν, ἐκάς, βάλλω) ki zadene od daleč; *subst.* daljnostrelec (Apolonov pridevek)

ἐκᾶτι = ἔκητι

ἐκατόγ-χειρος **2** (χείρ) *ep.* storok, storochen

ἐκατό-ζυγος **2** (ζυγόν) ki ima sto veslaških klopi, (ladja) s stotimi veslaškimi klopni; *subst.* stoveslača

ἐκατομβαιών, ὦνος, ὁ hekatombajon, prvi mesec atiškega leta (25. julij–24. avgust)

ἐκατόμβη, ἡ (ἐκατόν, βουῆς) hekatomba, slovesna daritev, pri kateri so prvotno darovali sto goved

ἐκατόμ-βιοις **2** (βουῆς) *ep.* vreden sto goved

ἐκατόμ-πεδος **2** *ep. dor.* **ἐκατόμ-ποδος** **2** (πούς) dolg ali širok sto čevljev

ἐκατόμ-πολις **2** *ep.* ki ima sto mest, s stotimi mesti, stomesten, stoteromesten

ἐκατόμ-πους, ποδος, ὁ, ἡ *poet.* stonog, mnogonog

ἐκατόμ-πυλος **2** (πύλη) *ep.* ki ima sto vrat, s stotimi vrati, stovraten

ἐκατόν indecl. [*Et.*: iz *ide.* *(d)k'ḥtóm, kar je nastalo iz *(dékm) (d)k'ḥtóm '(deset) desetic'; *prim. stind.* šatám, *av.* satəm, *lat.* centum, *stvnem.* -hund, *nem.* hundert] sto; *splošno*: mnogo

ἐκατοντα-έτης, ου, ὁ (ἔτος) *poet.* stoleten

ἐκατοντα-κάρηνος **2** *poet.* stoglav

ἐκατοντα-πλασίων, ονος, ὁ, ἡ stoteren, stoternat

ἐκατοντ-άρχης, ου, ὁ *ion.*, **ἐκατόντ-αρχος, ὁ** hekatontarh, poveljnik sto mož, stotnik = *lat.* centurio

ἐκατοντάς, ἄδος, ἡ sto, stotina, stotnija = *lat.* centuria

ἐκατος, ὁ *ep.* (= ἐκατηβόλος) daljnostelec, adi. ki zadeva po svoji volji, daljnometen

ἐκατό-στομος 2 (στόμα) stoust, ki ima sto ust, ki ima sto izlivov, s sto izlivi

ἐκατοστός 3 stoti, stotni

ἐκατοστός, ὕος, ἡ stotina

ἐκ-βαίνω [*gl.* βαίνω; *dor.* ἐκβάω, *s pt.* praes. ἐκβῶντες, *tudi v tm.*] **1. intr. a)** grem iz, izidem, izhajam, izstopam, izkrcavam se ἐκ τῆς νεώς, zapuščam ἐκ τοῦ σώματος, τύχης pot sreče, grem dol πέτρης, grem kvišku, na goro πρὸς τὸ ὄρος, mislim kaj drugega ἄλλοσε, βοή ἐξέβη glas se je zaslišal; **b)** oddaljim se, zastranim (v govoru), pridem na kaj, zaidem ἐνθεν ἐπὶ (ὄθεν εἰς) ταῦτα ἐξέβην, pridem, zabredem ἐς τοῦτ' ἀλγηδόνος; **c)** ἐκβαίνει izide se, zgodi se, κατὰ γνώμην po želji, pripeti se, izpolni se na kom, pokaže se kdo kot kaj κάκιστος, τὸ τελευταῖον ἐκβάν končni izid, konec, zaključek; **2. trans. ep. šib. aor. in fut. act. a)** izpeljem, izkrcam; **b)** prestopim, prelomim ὄρον

ἐκ-βακχεύω bakhsko (bakhovsko, bakhant-sko) navdušim, spravim v bakhski (bakhovski, bakhantski) zanos

ἐκ-βάλλω [*gl.* βάλλω; *aor. ep.* ἐκβαλον, *adi. verb.* ἐκβλητέον] **1. act. a)** *trans.* mečem ven, izmetavam, izrivam; izkrcavam, spravljam na suho ἐκ νεώς; pahnem, vržem z voza δίφρου, ἔππων; izbijem ἔγχυος χειρός; preženem, izobčim, zapodim ἐκ τῆς πόλεως, γῆς; sekam (drevesa) δοῦρα; oropam πλούτου, χάριτος; izpodrinem iz česa τιμῆς, χάριτος, ἐκ τῆς φιλίας; izgubim φίλον, φρένας, τὰγαθόν; zavržem, odklanjam, zavračam, zametavam χάριν, λόγους, εὐμένειαν; tajim, prekličem πάλιν *sc.* ἔπος; izpostavljam τινα ἐς τι; prelivam δάκρυα; izgovorim ἔπος; preložim δίκην; vržem proč ὀιστούς, δόρυ; naredim, da klije, zorim στάχυν; zanesem εἰς τὴν γῆν; vzamem (iz mošnjee) δηνάρια *NT*; **b) intr. o reki:** ποταμὸς ἐκβάλλει reka izvira; **2. med.** izkrcam, spravljam na suho

ἐκβασίς, εως, ἡ (ἐκ-βαίνω) **1.** izhod, izkrcavanje; **2.** pristan, pristanišče ἄλος; prelaz, prehod; **3.** beg, pobeg, pribežališče; izid, uspeh

Ἐκβάτανα, ων, τὰ Ekbatana, glavno mesto Medije

ἐκ-βάω *dor.* = ἐκ-βαίνω

ἐκ-βεβαίόομαι *med.* potrjujem, utrjujem, dam si potrditi

ἐκ-βιάζομαι **1. pass. poet.** iztrgajo mi (iztrga se mi) kaj s silo, izvijejo mi (izvije se mi) iz rok, izpodrinejo me; **2. med. a)** izpodrivam, užugam, premagam, ukrotim, odrivam s silo, prerinem se; **b)** tiščim, pririnem, prerinem se do koga πρὸς τινα

ἐκ-βιβάζω **1.** spravljam iz česa, izkrcavam; **2.** odvajam, speljujem reko z ravnine, ποταμὸν ἐκ τινος, odvracam od λόγυν

ἐκ-βιβρώσκω [*v tm.*] *poet.* izjedam τί

ἐκ-βλαστάνω poganjam, klijem

ἐκ-βοάω glasno kričim, glasno zakričim, odganjam s krikom ἔρωτας

ἐκβοήθεια, ἡ **1.** odhod na pomoč; **2.** izpad (obleganecv)

ἐκ-βοηθέω prihajam, odhajam na pomoč, napadem, planem (iz oblegane trdnjave)

ἐκβολή, ἡ (ἐκ-βάλλω) **1.** izgon, izgnanje, iztiranje, izmetavanje, razkladanje (ladij); **2. a)** izmetane stvari, izmet, izmeček δικέλλης, na suho vržena razbita ladja νεώς; **b)** poganjanje, brstenje (žita); **c)** izvir, izliv, ustje (reke); **d)** prelaz, soteska; **e)** odstop, odstopanje, zastranitev (od glavne teme) v govoru τοῦ λόγου

ἐκ-βολος 2 (ἐκ-βάλλω) *poet.* **1.** izvržen, zavržen; ὁ ἐκβολος (πόντου) od valov preplavljenostno nizko obrežje; **2.** prezgodaj rojen

ἐκ-βράσσω, **ἐκ-βράζω** [*ion. pf. pass.* ἐκβέβρασται, *aor. pass.* ἐξεβράσθη] mečem ven na obrežje

ἐκ-βρῦχάομαι *dep. med. poet.* rjovem, zarjovem, στεναγμὸν ἠδύν ukam, zaukam, vriskam, zavriskam

ἐκβρωμα, ατος, τό (ἐκ-βιβρώσκω) *poet.* kar je izjedeno, πρίονος opilki, žaganje

ἐκ-γαμίζω možim; *pass.* možim se *NT*

ἐκ-γαμίσκομαι možim se, dam se omožiti *NT*

ἐκ-γεγάμεν, **ἐκ-γεγαώς** *ipd. gl.* ἐκ-γίγνομαι

ἐκ-γελάω [*aor.* ἐξεγέλασα] glasno se zasmejem, ἠδύ sladko se nasmehnem

ἐκ-γενέτης = ἐκ-γονος

ἐκ-γενής 2 (γένος) *poet.* ki je brez družine ali zaroda, ki je brez potomcev

ἐκ-γίγνομαι *dep. med.* [gl. γίγνομαι; *ep. pf. inf.* ἐκγεγάμεν, *pt.* ἐκγεγαώς, *plpf. du.* ἐκγεγάτην] **1.** *ep. ion. poet.* rodim se komu τινός; *pf.* izhajam od koga, izviram; **2.** oddaljujem se, odhajam τοῦ ζῆν, χρόνος ἐκγίγνεται čas mineva, čas teče; **3.** *impers.* = ἔξεστι dovoljeno je, posreči se mi; izpolni se mi kaj, mogoče mi je kaj

ἐκ-γλύφω [*pf. pass.* ἔξέγλυμμα] izdolbem, izklešem

ἐκ-γονος 2 (ἐκ-γίγνομαι) ki izvira, ki izhaja, ki je rojen od (iz) koga; *subst.* ὁ, ἡ potomec, sin, hči, vnuk; τὰ ἐκγονα mladiči, χθονός pridelki; *NT* vnuki

ἐκ-δακρῦω *poet.* zajočem, razjočem se

ἐκ-δαπανάομαι *pass.* dam, žrtvujem samega sebe *NT*

ἐκδεια, ἡ zaostanek (davkov)

ἐκ-δείκνυμι *poet.* očitno pokažem, naznamim, omenim

ἐκ-δειματώ strašim, prestrašim koga, spravljam koga v strah, vzbujam komu strah

ἐκ-δέκομαι *ion.* = ἐκ-δέχομαι

ἐκδεξις, εως, ἡ (ἐκ-δέχομαι) *ion.* prevzetje; nasledovanje, nasledstvo, τῆς βασιλείης v kraljestvu, na prestolu

ἐκ-δέρομαι *dep. ep.* gledam iz česa κεφαλῆς

ἐκ-δέρω izdiram, odiram τινά, odrem, oderem (kožo)

ἐκ-δέχομαι *dep. med., ion.* ἐκ-δέκομαι **1.** jemljem od koga kaj, odjemam τινί τι, prejemam, sprejemam, prevzemam, prevzamem παρά τινος, nasledim; (o deželi) sledim, mejim ἀπό τινος; **2.** λόγον poprimem za besedo, povzamem besedo, nadaljujem, ἐκδεξάμενος λέγω govorim za kom; **3.** razumem, naučim se od koga παρά τινος; **4.** pričakujem, čakam, prežim na πόνος τινά *NT*

ἐκ-δέω [*impf. ep.* ἔκδσον] **1.** *ep. act.* privezujem, τινός za kaj, zavezujem, σανίδας zapiram; **2.** *med. ion. poet.* privezujem, ogrinjam si kaj τινί; privežem πλεκτάς ἀρχὰς ἀκταῖσι (na obali)

ἐκ-δηλος 2 **1.** popolnoma jasen, očiten *NT*; **2.** izvrsten, odličen, μετά τισι med kom

ἐκδημέω (ἐκ-δημος) **1.** izselim se, odpotujem

iz dežele, živim na tujem; **2.** *NT* ἐκ τοῦ σώματος umrem

ἐκ-δημος 2 zunaj (izven) dežele, tuj, zdoma, na tujem, v tujino ἔξοδος

ἐκ-διαβαίνω *ep.* popolnoma prekoračim, prehodim

ἐκ-διστάομαι *pass.* [*plpf. 3. sg.* ἔξεδεδήτητο] razlikujem se od koga v življenju τινός τι, spreminjam kaj v življenju

ἐκδιδάσκω, εως, ἡ sprememba navadnega življenja, razlika od navadnega življenja

ἐκ-διδάσκω **1.** *act. in pass.* natančno (temeljito) poučim, temeljito izobrazim, vzgojim τινά τι; **2.** *med.* dam koga (temeljito) poučiti ali izobraziti

ἐκ-διδράσκω, *ion.* ἐκ-διδρήσκω utečem, pobegnem ἐκ τινος

ἐκ-δίδωμι [*ion.* ἐκδιδώω, *3. sg. praes. act.* ἐκδιδού, *3. sg. krep. aor. med.* ἔξέδοτο, *NT* tudi ἔξέδετο]

I. act. 1. trans. a) dajem ven, izročam, izdajam, prepuščam, vračam; **b)** θυγατέρα dajem hčer iz hiše, omožim; *pf. pass.* ἐκδέδοται je omožena; **c)** dajem v najem (vinograd), izposojam kaj, κατὰ συγγραφήν po dogovoru; **2. intr.** iztekam se, izlivam se;

II. med. dajem iz hiše, možim

ἐκ-διηγέομαι *med.* pripovedujem do konca *NT*

ἐκδικέω (ἐκ-δικος) maščujem, kaznujem, τινά koga; ἐμαυτόν maščujem se, branim koga pred kom τινά ἀπό τινος *NT*

ἐκδίκησις, εως, ἡ kazen, maščevanje, osveta, ἐκδίκησιν δίδωμί τινι kaznujem koga *NT*

ἐκ-δικος 2 (δίκη) **1.** nezakonit, nepostaven, nepravičen, krivičen; **2.** maščevalen; *subst.* kaznovalec *NT*

ἐκ-διώκω izganjam, pregnam *NT*

ἐκδοσις, εως, ἡ **1.** predaja, izročitev; **2.** omožitev; **3.** pravica, koncesija τὰς ἐκδόσεις ἀγοράζω

ἐκδοτος 2 (ἐκ-δίδωμι) izroččen, izdan *NT*; prepuščen, ἐκδοτον ποιῶ izročam, izdajam; ἐκδοτος γίγνομαι izročajo me

ἐκδοχή, ἡ (ἐκ-δέχομαι) **1.** menjava, ἐκδοχαῖς izmenoma, menjaje, po vrsti; **2.** pričakovanje *NT*

ἐκδρομή, ἡ (ἐκ-τρέχω) **1. a)** izpad, ogledni

pohod; **b**) ogledne čete; **2.** pohlep po zmagi, sebično upanje (*Plutarh, Perikles 21*)

ἐκδρομος, ὁ (ἐκ-τρέχω) lahkooborožen strelec, napadalec; *pl.* raztreseni strelci

ἐκ-δύνω *gl.* ἐκ-δύω

ἐκδύσις, εως, ἡ **1. a)** izlezenje, lezenje ven, ἐκδυσιν ποιοῦμαι izlezem; **b)** beg, pobeg; **2.** izhod

ἐκ-δύω [*fut.* ἐκδύσω, *aor.* ἐξέδυσσα, *pass.* ἐξεδύθη, *pf.* ἐκδέδυμαι, *med.* ἐκδύομαι, *ep.* ἐκδύω, *fut.* ἐκδύσομαι, *aor.* ἐξέδυν, *pf.* ἐκδέδουκα, *ep. opt.* *aor.* ἐκδύμεν = ἐκδύιμεν, ἐκδύιμεν] **1. act. in pass.** slačim, τινά τι komu kaj; **2. med. a)** *trans.* slačim si, snemam si, odlagam kaj τεύχεα; **b)** *intr.* izmuznem se, utečem, uidem, ἐκ τῆς θαλάττης pomolim glavo iz morja

ἐκ-δωριόομαι *pass. ion.* [*pf. pass.* ἐκδεδωρίευνται] postanem popolnoma Dorec

ἐκεῖ *adv.* **1. krajevno:** tam, ondi; *subst.* ὁ ἐκεῖ tamkajšnji, na drugem svetu; οἱ ἐκεῖ pokojniki; **2. časovno:** tedaj *NT*; **3.** = ἐκεῖσε tja; **4.** v tem primeru, v tem slučaju, κακεῖ = καί ἐκεῖ

ἐκεῖ-θεν *ep., ion. κεῖθεν* *adv.* **1. krajevno:** od tam, od ondod; **2. časovno:** od tedaj; **3. vzročno:** zaradi tega, iz tega, zatorej

ἐκεῖ-θι, *ep. ion. κεῖθι* *adv.* tam, ondi

ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, *ion. in poet. κεῖνος* [*Et.:* tvorjeno iz več demonstrativnih sestavin: iz ἐ-κε- (*gl.* ἐκεῖ) in *ενος, kar je nastalo iz *ide.* *eno-, *ono-, *no- 'oni', 'tisti'; *prim. av.* ana- 'ta', *het.* anni- 'oni', 'tisti', *gr.* ἐνη 'tretji dan' = 'pojutrišnjem', *lat.* enim 'namreč', *sl.* oni, ona, ono, *nem.* jener 'tisti', 'oni'], κακεῖνος (= καί ἐκεῖνος) *pron. demonstr.* **1.** = *lat.* ille **a)** oni, tisti; οἱ ἐκεῖνοι pokojniki; **b)** = αὐτός; **c)** oni znani ali slavni; **d)** = ἐκεῖ: Ἴρος ἐκεῖνος ἦσται tam sedi Iros; **2.** v *zvezi z drugimi zaimki:* οὗτος ἐκεῖνος ravno ta, to je oni, τοῦτ' ἐκεῖνο to je ono; *adv.* μετ' ἐκεῖνα nato, potem, zatem, τὸ ἀπ' ἐκεῖνου od tukaj, ἐκείνη, *ep.* κείνη tam, na oni način, ἐκείνω na oni, na sledeči način

ἐκεινοσί *okreplj.* ἐκεῖνος oni tam, oni, onile

ἐκεῖσε, *ep. ion. poet. κεῖσε* *adv.* tja, na drugi svet, nato

ἐκέκαστο *gl.* καίνυμαι

ἐκέκλετο *gl.* κέλομαι

ἐκεχειρία, ἡ *premirje*, ποιοῦμαι sklenem, ἄγω, ἔχω imam

ἐκ-ζέω [*aor.* ἐξέζεσα] **1. trans. poet.** zavrem kaj, razburim, razdražim; **2. intr. ion.** po meni vse mrgoli εὐλέω

ἐκ-ζητέω *NT* **1.** skrbno iščem, preiskujem, poiščem; **2.** terjam, maščujem

ἐκζήτησις, εως, ἡ *sporno vprašanje*

ἐκηα *gl.* καίω

ἐκηβολίη, ἡ *ep. pl.* spretnost dobro (ali daleč) zadeti

ἐκη-βόλος **2, dor. ἐκαβόλος** (ἐκών, βάλλω) ki zadene, kakor hoče; *subst.* daljnostrelec ali dobri strelec (Apolonov pridevek)

ἐκηλος **2, ep. poet. εὐκηλος** **2** (ἐκών) **1.** miren, brezskrben; **2.** varen, neoviran, nemoten; *adv.* ἐκηλα v miru, poljubno

ἐκητι *ep., ἐκάτι* *dor. in at., praep. z gen.* [*nav. stoji za subst.*] po volji, po milosti (božji); zaradi, s pomočjo

ἐκ-θαμβέομαι *pass.* prestrašim se, osupnem, zgrozim se, ostrmim *NT*

ἐκ-θαμβος **2** začuden, poln strmenja *NT*

ἐκ-θαρρέω zelo pogumen sem, sem poln zaupanja

ἐκ-θαυμάζω zelo se začudim *NT*

ἐκ-θεάομαι *dep. med.* do konca ali natančno ogledujem, opazujem

ἐκ-θειάζω obožujem, pobožujem, uvrščam med bogove

ἐκ-θερμαίνω razgrejem, segrejem, razpalim
ἐκθεσις, εως, ἡ (ἐκ-τίθημι) *ion.* izpostavljenje, izpostavitvev (otroka)

ἐκ-θεσμος **2** grozen, strašen ὄναρ

ἐκ-θετος **2** izpostavljen, ἐκθετον ποιῶ τινα izpostavljam *NT*

ἐκ-θέω tečem ven, vdrem iz, planem iz (trdnjave)

ἐκ-θηρεύω *ion.* spodim, ulovim

ἐκ-θηριόω *poet.* spreminjam v divjoo zver, pozverinjam

ἐκ-θλίβω [*cj. dor. pass.* ἐκθλίβῃ] odrivam, izpodrivam

ἐκ-θνήσκω [*aor. ep.* ἐκθανον] *ep. poet.* umiram, γέλω ἐκθανον skoraj so popokali od smeha

ἐκ-θρόσκω [*aor. ep.* ἐκθορον] *ep. poet.* ska-

čem iz česa, s česa τινός; pobegnem, odhitim, καρδίη ἔξω στηθέων srce hoče skočiti iz prsi, tj. srce močno bije

ἐκ-θύμος 2 pogumen, strasten

ἐκ-θύω 1. *act. poet.* žrtvujem (v spravo); 2. *med. poet.* z daritvijo pomirim koga, očiščujem se, rešim se, rešim se prekletstva ἄγος, ὑπέρ τινος opravljam za koga spravno daritev
ἐκ-καθαίρω izčiščujem, trebam, iztrebim, čistim, lepo osnažim ἀσπίδας; ἔμαυτὸν ἀπό τινος osnažim se *NT*

ἐκ-καθεύδω spim zunaj, stražim

ἐκ-καί-δεκα *indecl.* šestnajst

ἐκκαιδεκά-δωρος 2 (δῶρον 'dlan') *ep.* dolg ali širok šestnajst dlani

ἐκκαιδεκά-πηγυς 2 dolg šestnajst vatlov (laktov)

ἐκκαιδεκ-έτης, ου, ό (ἔτος) šestnajstleten

ἐκ-καίω, *at.* **ἐκ-κάω** [*poet. pt. aor. act. ἐκκέα*] 1. izžigam, izžgem, palim, popalim; 2. vžigam, nažigam, zažigam, podkurim; *pass.* τῇ φιλονεικίᾳ vnemam se, razvnamem se, ἐν τῇ ὀρέξει poželjivo se vnemam, vnemam se v strasti, razganja me poželenje *NT*

ἐκκακέω (κακός) utrudim se, naveličam se, pešam *NT*

ἐκ-καλέω [*tudi v tm.*] 1. *act.* kličem (pokličem) koga iz česa τινά τινος; 2. *med. a)* kličem ven k sebi, izvabim; **b)** pozovem, spodbujam, dramim, zdramim, vzdramim, razvnamem, razvnamem

ἐκ-καλύπτω 1. *act.* odkrivam, odgrinjam; 2. *med.* odkrivam se, razgaljam se

ἐκ-κάμνω [*fut. ἐκκαμοῦμαι*] utrudim se, naveličam se česa, izgubim veselje do česa; σίδηρος se skrha

ἐκ-καρπύομαι *med.* 1. uživam sad, imam dobiček od česa; 2. τινά izžemam, obiram

ἐκ-καταπάλλομαι *med.* [*aor. ἐκκατέπαλτο*] *ep.* spuščam se (z neba) na zemljo οὐρανοῦ

ἐκ-κατεῖδον *ep. dor.* [*pt. ἐκκατιδών*] pogledal sem s česa τινός

ἐκ-καυχάομαι *med.* baham se, ponašam se

ἐκ-κάω *gl.* ἐκ-καίω

ἐκ-κειμαι *dep. med.* 1. (o otrocih) izpostavljen sem; 2. padel sem iz česa, ležim zunaj, πιμελής brez masti, brez mastnega ovoja

ἐκ-κενώω *poet.* izpraznim, razselim

ἐκ-κεντέω prebodem *NT*

ἐκκεχυμένως *adv.* [*iz pt. pf. pass. od ἐκχέω*] obširno, natančno λέγω

ἐκ-κηρύσσω, *at.* **ἐκ-κηρύττω** 1. dam razglasiti (po glasniku), zapovedujem τί, *inf. in μή*; 2. dam izgnati (po glasniku), preženem τινά (ἐκ) τινος

ἐκ-κίνω *poet.* ven premikam, ῥῆμα izustim, izgovorim, ἔλαφον splašim, prepodim, νόσον vzbudim, sprožim

ἐκ-κίω [*v tm.*] *ep.* grem ven, hodim iz česa

ἐκ-κλάω odlomim, zlomim, odtrgam; *pass.* odlomim se *NT*

ἐκ-κλείω, *ion.* **ἐκ-κλήϊω**, *at.* **ἐκ-κλήω** 1. izključujem, τινά τινος koga iz česa; 2. oviram, preprečujem, silim, τινί s čim

ἐκ-κλέπτω 1. (skrivaj ali zvijačno) ukradem, odvedem, odpeljem, ugrabim τινά, τί, skrivaj rešim; 2. varam ψυχὴν, tajim, prikrivam λόγον

ἐκ-κλήϊω *gl.* ἐκ-κλείω

ἐκκλησία, ἡ (ἐκ-καλέω) 1. **a)** ljudski zbor, zborovanje, skupščina, vojni zbor; ἀναστῆσαι odpustiti, razpustiti; ἐγένετο je bila izpeljana; **b)** judovska občina, cerkev *NT*; 2. zborovališče, zborišče, zbornica

ἐκκλησιάζω [*avgm. ἐξεκκλησιάζω, ἤκκλησιάζω*] 1. sklicujem skupščino (ljudski zbor) ali vojaški zbor (vojaško skupščino), zborujem; 2. prihajam na zbor, posvetujem se, govorim v zboru περί τινος, τί

ἐκκλησιαστής, οῦ, ό udeleženec ljudske skupščine, zborovalec

ἐκκλητος 2 (ἐκ-καλέω) pozvan, izbran, izvoljen; *subst.* οἱ člani ljudskega zbora (odbora) v Sparti

ἐκ-κλίνω 1. *trans.* odvrčam; sklanjam ὄνομα; 2. *intr.* obrnem se proč, spustim se v beg, umaknem se, izognem se, ogibam se, izogibam se ἀπό τινος *NT*

ἐκ-κλύζω izpiram, izplakujem

ἐκ-κνάω strgam s česa, ostrgam, odpraskam

ἐκ-κοιλáινω izdolbem, izvotlim

ἐκ-κολάπτω izdolbem, oddolbem, izključujem, odjem

ἐκ-κολυμβάω *poet.* ven izplavam, rešim se s plavanjem *NT*

ἐκκομίδῃ, ἡ *ion.* iznašanje, rešitev

ἐκ-κομίζω **1.** *act. in pass.* spravljam ven, iznašam, odnašam, rešim (ἐκ) τινος; pokopavam; **2.** *med.* odnašam, spravljam (svoje imetje) na varno (iz dežele), rešim si kaj

ἐκ-κομπάζω *poet.* hvalim se, baham se, κατά τι zaradi česa

ἐκκοπή, ἡ odstranitev, izrezanje (puščice iz rane)

ἐκ-κόπτω **1.** izsekam, izbijem, posekam, odsekam χεῖρα *NT*, razbijem, prebijem θύρας; **2.** odbijem, zapodim τοὺς ἐπὶ τῷ λόφῳ, τὰς ἀκροβολίσσεις, izženem; **3.** rušim, razrušim, trebim, iztrebim, pustošim, opustošim, morim, umorim

ἐκ-κράζω zakričim, zakličem

ἐκ-κρέμαμαι *pass.* držim se koga, vdan sem komu *NT*

ἐκ-κρεμάννυμαι *med.* oprijemam se koga, vdan sem komu

ἐκ-κρῖνω izločam, izbiram, izključujem, odstranjujem

ἐκκριτος 2 izbran, izvrsten, odličen

ἐκ-κρούω [*aor. pass.* ἐξεκρούσθη] izbijam, odrivam, preženem, odvracam od česa, odganjam, izpodrivam; λόγον zavračam, oviram, prepredim (pogovor); τινά ἐλπιδος vzamem komu upanje

ἐκ-κυβιστάω (κύβη glava) prekucujem se, postavljam se na glavo

ἐκ-κυλίνδομαι, *poet.* **ἐκκυλίομαι** *ep. poet. pass.* [*fut.* ἐκκυλισθήσομαι, *aor.* ἐξεκυλίσθη] zvalim se, padem iz (s) česa, ἐκ δίφρου, ἀπήνης; εἰς ἔρωτας padem v, vdajam se, predajam se

ἐκ-κῦμαινω vzkipim, razlijem se; pridem iz vrste (pri pohodu)

ἐκ-κύπτω kukam iz česa, pomolim ven

ἐκ-λαγχάνω *poet.* dobivam kaj, dosegam kaj (z žrebom ali po usodi)

ἐκ-λαλέω bleknem, izbleknem, izblebetam *NT*

ἐκ-λαμβάνω **1.** ven jemljem, izbiram, dobivam kaj od koga, prevzemam (delo za plačilo); **2.** razlagam

ἐκ-λάμπω posijem, pokažem se iz česa, zasvetim, posvetim se *NT*

ἐκ-λανθάνω, *ep.* **ἐκληθάνω** [*v tm.; ep. redupl. aor.* ἐκλέλαθον] **1.** *act. ep.* storim ali puštim, da kdo kaj popolnoma pozabi τινά τι;

2. *med.* [*aor. ep.* ἐξελάθοντο, ἐκλαθέσθαι] popolnoma pozabim τινός

ἐκ-λαίνω likam, gladim, zgladim

ἐκ-λέγω [*gl.* λέγω; *at. pf. pass.* ἐξείλεγμαι, *aor.* ἐξελέγην, *Ksenofont in ion.* ἐκλέλεγμαι, ἐξελέχθην] **1.** *act.* izbiram, nabiram, izterjujem, pobiram (davke) od koga παρά τινος; **2.** *med.* izbiram zase

ἐκλέεο *gl.* κλέω

ἐκ-λείπω **1.** *trans.* izpuščam, opuščam, zane-marjam, zapuščam, puščam na cedilu; ὄρκον prelomim, βίον umiram, πόλιν ἐς τὰ ἄκρα zapustim mesto in grem na vrh, izselim se kam; **2.** *intr. a)* odhajam, izginem, zapuščam (stražo, službo), minevam, ginem, nehujem, nehavam; **b)** obubožam, umiram, izumiram; **c)** *o mesecu:* otemnim, potemnim, mrknem

ἐκλειψις, εως, ἡ (ἐκ-λείπω) zapuščanje νεῶν, odstop, izostajanje, minevanje, izguba, razpad, pogin (mesta), mrk (sonca)

ἐκλεκτός 3 (ἐκ-λέγω) izbran, izvrsten

ἐκλεξις, εως, ἡ (ἐκ-λέγω) izbor, izbira

ἐκ-λέπω *ion.* izluščim, izležem, izvalim

ἐκ-λευκαίνω *poet.* popolnoma pobelim

ἐκ-λήγω *poet.* popolnoma neham, preneham kaj ali s čim τινός ali *pt.*

ἐκ-ληθάνω *gl.* ἐκ-λανθάνω

ἐκλησις, εως, ἡ *ep.* spolno pozabljenje, popolna pozaba

ἐκ-λιμπάνω *poet.* = ἐκ-λείπω

ἐκ-λιπαίνομαι *pass.* postajam masten, sem pognojen

ἐκλιπής 2 (ἐκ-λείπω) **1.** manjkajoč, ἡλίου ἐκλιπές delni sončni mrk; *subst.* τὸ ἐκλιπέες vrzel, praznina; zanikrnost, lenoba; **2.** zane-marjen, prezrt, izpuščen

ἐκλογή, ἡ (ἐκ-λέγω) **1.** izvolitev, izbira, izbor *NT*; **2.** *meton.* izvoljenci, izbranci *NT Rim 11, 7*

ἐκ-λογίζομαι *dep. med.* natančno preudarim, premislim, preračunam περί τινος

ἐκλυσις, εως, ἡ (ἐκ-λύω) **1.** osvoboditev, rešitev, odrešitev τινός; **2.** onemoglost, slabost

ἐκλυτήριος 2 *poet.* rešilen; *subst.* ἐκλυτήριον, τό rešilo, rešitev, odrešitev

ἐκ-λύω *in med.* **1.** rešujem, odrešim, osvobodim ἐκ τινος; **2.** odpiram στόμα, ἄρμούς, odpravljam δασμόν, preneham, prekinem τὰς

παρασκευάς, plačam δάνειον; *pass.* opešam, onemorem, obnemorem, omagam

ἐκ-λωβάομαι *pass. poet.* zelo sem razžaljen τί

ἐκ-λωπίζω *poet.* odkrivam, razgaljam

ἐκ-μαίνω [*inf. aor. ἐκμήναι, aor. pass. ἐξεμάνην*] **1.** *act. poet.* naredim (povzročim), da kdo besni, razkačim, vnamem, τινά δωμάτων ποζενem koga v besnosti iz hiše; **2.** *pass. ion.* pobesnim, besnim, divjam, τολαῦτα εἰς τινα tako proti komu

ἐκ-μανθάνω **1.** natančno ali na pamet se naučim, spoznam, izvem, poizvedujem; **2.** natančno preučim, izučim, preiskujem

ἐκ-μαρτυρέω izpričujem, potrjujem

ἐκ-μάσσω [*cj. aor. pass. ἐκμαγή*] **1.** brišem, obrišem, otrem, otiram, izbrišem, izbrisujem τινί τι *NT*; **2.** upodabljam, izrezujem lik

ἐκ-μείρομαι *dep. ep. [pf. ἐξέμμορα]* postanom deležen česa τιμῆς

ἐκ-μελετάω skrbno vadim, skrbno se urim, skrbno se učim

ἐκ-μετρέω izmerim; *med.* izmerim sebi ὄπλα; χθόνα ἄστροις po zvezdah pot = prepotujem

ἐκ-μηνος **2** (ἔξ, μήν) *poet.* šestmesečen, polleten

ἐκ-μηρύομαι *med.* razvijam se, hodim v redu mimo koga, defiliram

ἐκ-μῆμέομαι *dep. med.* zvesto posnemam, natančno naslikam, upodobim

ἐκ-μισθώω dajem v najem, posojam

ἐκ-μολεῖν, ἔκμολε *od ἐκ-βλώσχω* izidem, grem ven

ἐκ-μουσώω temeljito poučim o čem, v čem τινά τι

ἐκ-μοχθέω *poet.* težko prestanem, težko pretrpim πόνους

ἐκ-μυζάω *ep.* sesam, izsesam, srkam, izsrkam

ἐκ-μυκτηρίζω (μυκτήρ nos) viham nos, zasmehujem, rogam se *NT*

ἐκ-νέμομαι *poet. [med. fut. ἐκνεμεῖ]* ven stopim, πόδα obrnem nogo nazaj, odidem

ἐκ-νευρίζω izrezujem žile, slabim

ἐκ-νεύω **1.** *intr.* obračam se proč, umikam se *NT*; **2.** *trans. poet.* τινά migam, namignem komu, da kaj stori ἀποστῆναι πρόσω

ἐκ-νέω *poet.* izplavam, odplavam, uidem, utečem

ἐκ-νήφω streznim se, zdramim se *NT*

ἐκ-νήχομαι *med.* plavam (odplavam) iz česa

ἐκ-νίζω, ἐκνίπτω [*fut. ἐκνίψω*] **1.** *act.* izpiram, perem, očiščujem, zadostujem; **2.** *med.* perem se, opravičujem se; τὰκεῖ πεπραγμένα zaradi tam storjenega

ἐκ-νικάω popolnoma premagam, prevladam, pridem v splošno rabo, postanem bajen ἐπὶ τὸ μυθῶδες

ἐκ-νίπτω = ἐκ-νίζω

ἐκ-νομος **2** nezakonit, protizakonit, nepostaven, protipostaven, krivičen, pregrešen

ἐκ-νοστέω *ep.* vračam se (domov)

ἐκούσιος **3** in **2** (ἐκών) sam od sebe, prostovoljen, ἐξ ἐκουσίας, καθ' ἐκουσίαν, ἐκουσίω τρόπῳ, ἐκουσίως prostovoljno, iz lastnega nagiba, sam od sebe, τὰ ἐκούσια svobodna volja, prostovoljno prenašanje

ἐκπαγλέομαι *ion. poet. [samo pt. praes.]* zelo se čudim, zelo se začudim, strmim, na vso moč občudujem

ἐκπαγλος **2** grozen, strašen, strahovit, čudovit, čez mero čuden; *adv.* ἐκπάγλως

ἐκ-παθής **2** (πάθος) zelo strasten; *subst.* τὸ ἐκπαθές izraz strasti

ἐκ-παιδεύω vzgajam, izobražujem

ἐκ-παιφάσσω *ep.* posijem iz, odlikujem se, besno zdirjam (v boj)

ἐκ-παλαι *adv.* že davno, od nekdanj *NT*

ἐκ-πάλλομαι *med. ep. [aor. ἐκπαλτο]* brizgnem, τινός iz česa

ἐκ-πατάσσω izbijam; prestrašim, zmedem, φρένας ἐκπεπαταγμένος ves zmeden, brezumen

ἐκ-παύομαι *med.* popolnoma preneham

ἐκ-πείθω *poet.* pregovarjam, nagovarjam

ἐκ-πειράζω preizkušam, preskušam *NT*

ἐκ-πειράομαι *dep. pass. ion. poet.* preizkušam koga, poskušam τινός *in inf.*

ἐκ-πέλει *impers. poet.* = ἔξ-εστι dovoljeno je, spodobi se

ἐκ-πέμπω **1.** *act.* pošiljam ven, odpošiljam, odpuščam, spremljam τινός, ἔκ τινος, izganjam, preganjam, prepodim, γυναικα odslavljam, zavrzem; σ' ἐκτός πυλῶν ἐξέπεμπον

ven sem te klicala; **2. med.** odpuščam, odpošiljam od sebe, kličem ven k sebi; *poet.* = *act.* izganjam, iztiram, γῆς iz dežele; **3. pass. poet.** umiram

ἐκπεμφις, εως, ἡ odpošiljanje, odpošiljatev

ἐκ-πέποται *gl.* ἐκ-πίνω

ἐκπεπταμένως *adv.* [*iz pt. pf. pass. od ἐκ-πε-τάννυμι*] razprostrto, razuzdano, razposajeno

ἐκ-περαίνω izvršujem, dovršujem, doženem

ἐκ-περάω prebijem, predrem (*o puščicah*); prehodim, prepeljem se, peljem se čez λαῖτμα, pridem mimo česa τί

ἐκ-πέρθω [*fut. ἐκπέρωσθ, sib. aor. ἐκ ... περσα, krep. aor. ἐξέπραθον*] *ep. poet.* razdrem, pokončam, podrem, popolnoma razrušim, porušim, razdenem; uplenim, zaplenim

ἐκ-περιάγω peljem okrog česa

ἐκ-περιέρχομαι *med.* hodim okoli česa, obidem, objadram iz kakega kraja, ležim okrog česa

ἐκ-περιπλέω objadram iz kakega kraja

ἐκπερισσῶς *adv.* še bolj, še glasneje

ἐκ-πεσε, ἐκπεσεῖν *gl.* ἐκ-πίπτω

ἐκ-πετάννυμι [*fut. ἐκπετάσω, pf. pass. ἐκπεπέτασται*] razpenjam, razvijam jadra, razprostiram, iztezam roke, iztegujem roke χεῖρας πρὸς τινα *NT*

ἐκ-πέτομαι *med.* izletim iz česa

ἐκ-πέφαται [*v tm.*] uničen je, uničeno je αἰών

ἐκ-πηδάω, ion. ἐκ-πηδέω **1.** skačem iz česa, εἰς τὴν θάλατταν z ladje v morje; *o vodi:* izviram, vrem iz; **2.** skočim kvišku, poskočim (iz spanja); planem iz česa, napadem κατά τινος

ἐκ-πίμπλημι **1.** polnim, napolnim, izpolnim νόμον, dovršim τὴν μοῦραν, uresničim τὴν φήμην τοῦ ὀνειρού, izpopolnjujem τὸ ἔλλειπον, τὸ ἱπικόν; **2.** napasem, nasitim, izpolnim ὄμματα, φιλονικίαν, γνώμας, prehodim ὄδον; *pass.* nasitim se, sit sem τινί; **3.** poravnam, pokorim se za ἀμαρτάδα; **4.** prestanem, prebijem κίνδυνον

ἐκ-πίνω [*gl. πίνω; aor. ep. ἐκπιον*] **1.** izpijem, izsesam; **2.** popijem, zapijem

ἐκ-πιπράσκω razprodam

ἐκ-πίπτω [*gl. πίπτω; aor. ep. ἐκπεσον*] **1. a)** ven ali dol padem, odpadem ἐκ τινος; *o drevju:* padem, podrem se, *pf.* ležim; *o reki:*

razlijem se, izlivam se; **b)** ven planem, nare-dim (izvedem) izpad, pobegnem kam iz kakega kraja Ἀθηνᾶζε; **c)** zaidem ἐκ τῆς ὁδοῦ; *o mornarjih in ladji:* zanesi me, (morje) me vrže na suho, trčim ob breg, razbijem se na skali; λογισμοῦ izgubim pamet; **d)** = *pass. od ἐκβάλλω* preženejo me, izobčijo me, ὑπὸ τοῦ δήμου ljudstvo me izžene, ἐκπεσῶν pregnan, izgnan; ὁ ἐκπεπτωκός pregnanec, izgnanec; **e)** izgubim kaj ἐκ τινος, ἀπὸ τῶν ἐλπίδων pu-stim, izgubim upe; propadem, nimam sreče pri čem (*o govorniku*); (pri glasovanju) ostanem v manjšini; ὑπ' ἀνδρός premagan sem, padem pod roko koga; **2.** sprevržem se, spre-menim se εἰς τι

ἐκ-πλεθρος **2 poet.** šest pletrov dolg (= stadij, ok. 200 m)

ἐκ-πλέω, ion. ἐκ-πλώω [*fut. ἐκπλευσομαι, in ἐκπλευσοῦμαι*] odjadram, odpeljem se, odrinem ἐκ τινος εἰς τι, ἐξω τι čez kaj, izplavam (*o ribi*); τὰς ναῦς uidem sovražnim ladjam; τοῦ νοῦ, τῶν φρενῶν znorim, zblaznim

ἐκ-πλεως **2 at.** [*neutr. pl. ἐκπλεω, ἐκπλεα*] poln, napolnjen, popoln, polnoštevilen, zado-sten, obilen

ἐκ-πλήγνυμι *gl.* ἐκ-πλήσσω

ἐκπληκτικός **3** (ἐκ-πλήσσω) grozen, strašen **ἐκπληξίς**, εως, ἡ (ἐκ-πλήσσω) razburjenost, strah, osuplost, začudenje, spoštovanje

ἐκ-πληρώω dopolnim, napolnim, izpolnim, izpopolnim ὑπόσχεσιν, στοχαζόμενος zadenem z ugibanjem, uganem

ἐκπλήρωσις, εως, ἡ izpolnitev, dovršitev *NT*

ἐκ-πλήσσω, at. ἐκ-πλήττω, ἐκ-πλήγνυμι [*aor. pass. ἐξεπλάγγην, ep. ἐκπλήγγην, 3. pl. ep. ἐκπλήγγεν; pogosto v tm.*] **1. act. a)** izbijem, prepodim, izženem, prekinem, motim; **b)** prestrašim, presenetim, omamim, preplašim, zbegam; **2. pass.** prestrašim se, osupnem, čudim se, začudim se, zmedem se, zmoti me kaj, zbeга me kaj, φρένας onesvestim se, ἐκπλαγεῖς osupel, prestrašen

ἐκ-πλους, ου, ὁ, **ἐκπλοος** izplutje, odhod la-dij, kraj, iz katerega odplujejo (izplujejo) lad-je, ἐκπλουον ποιούμαι odplujem

ἐκ-πλύνω izpiram, čistim

ἐκπλυτος **2** izpran, opran

ἐκ-πλώω *ion.* = ἐκ-πλέω

ἐκ-πνέω izdihnem, umrem, ὑπὸ τινος umori

me kdo; *o vetru*: vejem, piham iz česa ἔκ τι-
νος, privejem, χειμῶν νέφους pridrem, izbruh-
nem iz, piham ven, θυμὸν piham od jeze

ἐκπνοή, ἡ izdih, θανάσιμος dihanje, hropenje
umirajočega

ἐκποδῶν *adv.* = ἐκ ποδῶν izpod nog, s poti,
ἐκποδῶν ποιοῦμαι spravim s poti (stran),
odstranim, ugonobim, ubijem, ἐκποδῶν εἶμι
oddaljen sem, ne oviram, ἐκποδῶν γίγνομαι
grem izpod nog

ἐκ-ποιέω dovršim, dogradim, dozidam, do-
končam

ἐκποιήσις, εως, ἡ izliv, izlivanje semena

ἐκ-πολεμέω, **ἐκ-πολεμῶ** **1.** začnem vojno
od kod; zapletem v vojno, naščuvam k vojni,
sprem τινά τινι *ali* πρὸς τινα; **2. pass.** sprem
se, postanem sovražnik

ἐκ-πολιορκέω (z obleganjem) mesto prisilim,
da se preda, osvojim (mesto) z obleganjem,
ἐκ Βυζαντίου izženem, prepodim z oblega-
njem iz Bizantija

ἐκπομπή, ἡ (ἐκ-πέμπω) razpošiljanje, ληστῶν
četovanje (odprava, bojevanje) gusarske lad-
je

ἐκ-πονέω **1.** (umetno) izdelujem, delam, iz-
vršujem, pripravljam, πέπλοισιν krasim; **2.**
obdelujem γῆν; **3.** pridelujem (*tudi med.*),
prebavljam (*tudi med.*); **4.** urim, vadim telo,
marljivo se ukvarjam s čim, trudim se za kaj,
βίον prebijem se s trudom skozi življenje;
πρὸς μάθησιν trudim se za napredek v zna-
nosti

ἐκ-πορεύομαι *dep. pass.* **1.** grem ven, od-
idem, odrinem, dvignem se; **2.** izhajam (iz
ust) ἔκ τινος, παρὰ τινος (od očeta) *NT*; raz-
glasim se, razležem se ἤχος *NT*

ἐκ-πορθέω popolnoma razrušim, uničim,
oplenim

ἐκ-πορίζω [*fut. ἐκποριῶ*] **1. act.** iznajdem,
izmislim si, izsledim, pripravljam, priskrbu-
jem, nudim; **2. med.** pripravljam si

ἐκ-πορνεύω zganjam nečistost, nečistujem
NT

ἐκ-ποτέομαι *med. ep.* odletim, zletim z neba
(Διός)

ἐκ-πράσσω, *at. ἐκ-πράττω*, *ion. ἐκ-πρήσ-*
σω **1. act. a)** *poet.* dovršim, izvršim, storim,
naredim, s ὥς, ὥστε *z inf.*, τὸ καλλίνικον ἐς

γόνον spremenim veselo petje v jok; **b)** izter-
jam χρομάτα τινα; **c)** uničim, morim, ubijem,
φόνον maščujem; **2. med.** izterjujem zase, po-
mitjam, φόνον πρὸς τινος maščujem se nad
kom za umor, maščujem se komu za umor

ἐκπρεπής **2, gen. εὐς** **1.** izvrsten, odličen, ἐν
πολλοῖσι med mnogimi; **2.** izreden, čezme-
ren παθεῖν

ἐκ-πρήσσω *ion.* = ἐκ-πράσσω

ἐκ-πριάμην [*samo aor.*] odkupil sem

ἐκ-πρίῳ odžagam, izžagam, izrežem

ἐκ-πρόθεσμος **2** ki zamudi rok, prepozen,
zapoznel

ἐκ-προκαλέομαι *med. ep.* pokličem ven k
sebi τινά τινος

ἐκ-προλείπω *ep.* izlezem iz česa in zapustim
λόχον

ἐκ-προτιμάω *poet.* posebno častim, (pred
vsemi) odlikujem

ἐκ-προχέω *poet.* izlivam, razprostiram

ἐκ-πτύω [*ep. aor. ἐξέπτυσσα*] **1.** pljunem ven,
izbljuvam; **2. NT** mrzim kaj, studi (gnusi) se
mi kaj, odpodim s sramoto, studim

ἐκ-πυνθάνομαι *med. 1. ep.* izprašam, poi-
zvedujem τί τινος; **2. poet.** izvem, slišim, ču-
jem kaj τί τινος (od koga)

ἐκ-πυρόω zažgem, izžgem, požgem, uničim z
ognjem

ἐκπυστος **2** (ἐκ-πυνθάνομαι) znan, razglašen,
ἐκπυστος γίγνομαι moj prihod razglasijo

ἐκπωμα, ατος, τό (ἐκ-πίνω) kozarec, čaša

ἐκ-ραίνω [*aor. ἐξέρρηνα*] brizgnem iz česa,
razpršim se

ἐκρέμω *gl. κρέμαμαι*

ἐκ-ρέω [*aor. ἐξερρύην, pf. ἐξερρύηκα, ep. tudi*
v tm.] **1.** ven tečem, odtekam, izgubljam se
ἔκ τινος; **2.** izginem iz spomina, pozabim se

ἐκρηγμα, ατος, τό predor, nova rečna struga

ἐκ-ρήγνυμι [*aor. ἐξέρρηξα, pass. ἐξερράγη,*
fut. ἐκραγήσομαι] *ep. poet. ion. 1. trans.* iz-
drem, iztrgam, odtrgam, ὄδοιο kos poti, pretr-
gam, raztrgam νευρήν; **2. intr. a)** *act.* vnamem

se, predrem, pridrem μάχη; **b)** *pass.* zakadim
se, zaženem se, poženem se na εἰς τινα; ἐκρή-
γνυται ἐς τὸ μέσον razve se, razglasi se

ἐκ-ρίζω izkoreninim, izrujem, izdrem

ἐκ-ρῖπίζω razvnamem, podkurim

ἐκ-ρίπτω *poet.* ven mečem, θαλάσσιον ἐκρίψατε vrzite me s krova

ἐκροή, ἤ, ἔκ-ρους, ἔκ-ροος ου, ὁ *ion.* iztok, iztek, izliv, ustje, ἔχω ἔκρουν ἐς θάλασσαν izlivam se v morje

ἐκ-ρούμαι *med.* rešim (iz nevarnosti)

ἐκ-σαώω *ep.* = ἐκ-σώζω

ἐκ-σείω *ion.* iztresem, stresem iz česa

ἐκ-σεύομαι [*ep.* z *med.* aor. ἐξέσσυτο in *pass.* ἐξεσύθη] ven planem, puhnem, udarim, ulijem se, odhitim iz česa τινός, predrem skozi αἰχμή; izginem ὕπνος

ἐκ-σημαίνω *poet.* označujem, oznanjam, nannjam, omenjam

ἐκ-σιωπάω umolknem, utihnem

ἐκ-σμάω [*impf.* ἐξέσμεον] *ion.* otiram, brišem, snažim

ἐκ-σπάω *ep. poet.* vlečem ven, potegnem ven, izdrem; *med.* ἔγχοσ izdrem svojo sulico

ἔκ-σπονδος 2 (σπονδαί) izključen iz zveze (miru)

ἔκστασις, εως, ἤ (ἐξίσταμαι) začudenje, groza, zamaknjenje, ekstaza *NT*

ἐκ-στέλλω *poet.* okrasim, opremim

ἐκ-στέφομαι *pass.* ovenčajo me, okrasijo me, τινί s čim

ἐκ-στρατεύω in *med.* 1. odrinem, odhajam (na vojno); 2. končam vojno

ἐκ-στρατοπεδεύομαι *dep. med.* utaborim se, postavim tabor zunaj mesta ἔξω τῆς πόλεως

ἐκ-στρέφω izdrem, τινός iz česa; *pass. NT* popačim, pokvarim se

ἐκ-συρίττω izžvižgam

ἐκ-σώζω, *ep.* **ἐκ-σαώω** 1. *act.* rešim, ἔκ τινος iz česa; 2. *med. ion. poet.* rešim se, sebe ali zase

ἔκτα, ἔκταθεν *ipd. gl.* κτείνω

ἐκτάδιος 3 (ἐκ-τείνω) *ep.* raztegnjen, prostran, širok

ἐκταῖος 3 (ἐκτός) šestdneven, šestega dne

ἐκ-τάμνω *gl.* ἐκ-τέμνω

ἐκ-τανύω *ep. poet.* = ἐκ-τείνω

ἔκταξις, εως, ἤ (ἐκ-τάττω) razvrstitev, razpostavljanje (vojske)

ἐκ-ταράσσω, *at.* **ἐκ-ταράττω** zelo vznemir-

jam, zelo motim *NT*; *pass.* vznemirjam se, plašim se

ἐκ-τάσσω, *at.* **ἐκ-τάττω** 1. *act.* ven peljem in uredim, postavim vojsko v bojni red; 2. *med.* postavim se v bojni red

ἐκτέατο *ion.* 3. *pl. plpf.* od κτάομαι

ἐκ-τείνω [*pf. pass.* ἐκτέταμαι], *poet.* **ἐκ-τανύω** [*aor.* ἐξετάνυσα, *ep.* σσ, *pass.* ἐξετανύσθη] 1. raztegujem, iztegujem, zlekнем, razpenjam, razprostiram, napenjam, πᾶσαν προθυμίαν trudim se na vso moč, περιπάτους podaljšujem, λόγον obširno govorim o čem, ἵππον spodbadam, στρατόν razprostrem, razpotegnem, potegnem v širino; *pass.* ἐκτέταμαι napet sem, raztegnjen sem, φοβεράν φρένα s strahom pričakujem, χρόνος ἐκτέταται čas je potekel, φάλαγξ razprostira se, razširja se; 2. mečem ob tla, pobijam, podiram na tla, (u)morim; *pass.:* a) stegnem se, zlekнем se, zvalim se na tla, ἐκταθείς zlekнjen; b) umrem

ἐκ-τειχίζω 1. dozidam; 2. opašem ali utrdim z zidom, obzidam

ἐκτειχισμός, ὁ okop, obzidje, utrdba

ἐκ-τελευταίω 1. *trans.* dovršim, dokončam; 2. *intr.* neham, izvršujem se

ἐκ-τελέω, *ep.* **ἐκ-τελείω** [*fut.* ἐκτελώ, *aor.* ἐξετέλεσα, *ep. fut.* ἐκτελέω, *aor.* ἐξετέλεσσα, *tudi v tm.*] 1. dovršim, izvršim, dokončam; *pass.* μῆνες potečem; 2. izgotovim, izpolnim, τινί γόνον dam komu potomca, ἐπιθυμίην ustrezem; *pass.* izpolnim se

ἐκ-τέμνω, *ep. ion.* **ἐκ-τάμνω** [*aor.* ἐξέταμον, *ep.* ἔκταμον, *fut. II. pass.* ἐκτετμήσεσθον] 1. izrezujem, μηρούς τινος iz česa; odsekavam, sekam, izsekavam; 2. režem, skopim, kastriram

ἐκτένεια, ἡ gorečnost, vnetost, ἐν ἐκτενείᾳ marljivo, vneto *NT*

ἐκτενής 2 (ἐκ-τείνω) neprenehljiv, neprenehlen, stalen, stanoviten; *adv.* ἐκτενῶς neprenehoma, goreče, živo *NT*

ἐκτέος *adi. verb.* od ἔχω

ἐκ-τεχνάομαι *dep. med.* izmislil si (zvijačo)

ἐκ-τήκω raztopim, omehčam θυμόν

ἐκ-τίθημι 1. *act.* ven postavim, izpostavim, izlagam, postavljam ven (na suho); 2. *med.* a) iznašam, nosim ven svoje stvari; b) razlagam, pripovedujem *NT*

ἐκ-τιμάω *poet.* zelo spoštujem ali častim
ἐκ-τίμος 2 (τιμή) *poet.* ki ne spoštuje, ki ne časti τινός
ἐκ-τινάσσω 1. *ep.* izbijem (*tudi v tm.*); 2. otresem (*tudi med.*) NT
ἐκ-τίνω [*fut.* ἐκτίσω in ἐκτείσω, *aor.* ἐξέτισα in ἐξέτεισα] 1. *act.* poplašam, izplačam, plačujem (kazen, globo), vračam, povračam, povrnem (dobrote); 2. zahtevam povračilo, kaznujem, maščujem se ὕβριν
ἐκ-τιτρώσκω [*aor.* ἐξέτρωσα] *ion.* splavim, predčasno rodim
ἔκτοθεν = ἔκτοσθεν
ἔκτοθι *adv. ep.* zunaj, izven
ἐκτομή, ἡ (ἐκ-τέμνω) izrez, skopljenje, skopitev, kastracija
ἐκτομίας, ου, ό, *ion.* ἐκτομίας skopljenec, rezanec, kastriranec
ἐκ-τοξεύω 1. *intr.* streljam iz; 2. *trans. ion.* izstrelim, postreljam βέλη
ἐκ-τόπιος 3, *poet.* **ἔκτοπος** 2 (τόπος) 1. daleč, oddaljen τινός, tuj, drug; ποῦ κυρεῖ ἐκτόπιος συθείς kam je pobegnil?; ἀπάγω proč, stran; *subst.* ό tujec; 2. izreden, nenavaden
Ἑκτορίδης, ό *patron.* Hektorid = Hektorjev sin ali potomec = Astianaks
ἐκτός 1. *adv.* (ἐκ) zunaj, ven; 2. *kot praep.* z *gen.* zunaj, razen; ἐκτός εἰ μή razen če, če ne, ἐκτός δυνάμεως εἰμι nisem podložen; ἐκτός τινος daleč od, prost česa, brez česa, ἐκτός εἶ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον tebi gotovo ne bo treba jutri umreti, οἱ ἐκτός tujci; ἐκτός ἔρχομαι (ὄρων) ne držim obljube, prelomim prisego
ἐκτός 3 (ἕξ) šesti
ἔκτοσε *adv. ep.* ven, iz; χειρός (iz roke)
ἔκτοσθε(ν), **ἔκτοθεν** *ep. in poet.* 1. *adv.* od zunaj, zunaj, stran, nazaj; 2. *praep.* z *gen.* daleč od
ἐκ-τοτε *adv.* od tega časa, od tedaj, odsihmal
ἐκ-τραγωδέω pretirano povečam, tragiško okrasim
ἐκ-τραχηλίζω mečem (s konja) čez vrat (glavo), strmoglavim, prekucnem; *pass.* strmoglavim se (v nesrečo), padem (v nesrečo)
ἐκ-τραχύνω razdražim, razkačim, zakrknem
ἐκ-τρέπω, *ion.* **ἐκ-τράπω** 1. *act. a)* odvracam, podim (*sc.* ἐκ τῆς ὁδοῦ), obračam, bežim pred

kom τινί; ἀσπίδας θύρσοις bežim s ščiti pred tirzi; **b)** zadržujem, oviram τινά; **c)** ὕδωρ odvajam, πρὸς τι kam; 2. *pass.* z *aor. med. a)* obračam se od česa (NT εἰς τι k čemu), krenem stran, zavijem stran, ὁδόν grem po drugi poti, uberem drugo pot, izognem se komu, izogibam se, ogibljem se česa (τί NT), grem komu s poti τινά, zaidem τὸ χωλόν NT; **b)** spreminjam se, τῶν λόγων sem drugih misli, tajim, govorim drugače kot prej

ἐκ-τρέφω [*fut.* ἐκθρέψω] 1. *act.* vzgajam, redim, hranim, gojim, τὸ ἐκτρέφον τὴν ρίζαν kar daje korenini hrano, kar vzdržuje korenino; 2. *pass.* zrastem, odrastem

ἐκ-τρέχω [*aor.* ἐξέδραμον, *pf.* ἐκδεδράμηκα, *tudi v tm.*] tečem ven, planem iz mesta ali v deželo sovražnikov; vdrem, napadem, θυμὸς ἐκδραμών jeza, ki prekorači meje, neizmerna jeza

ἐκ-τρίβω [*fut.* ἐκτριβήσομαι] 1. iztrem, iztarem, izkrešem πῦρ; πέτρον ἐν πέτροισι krešem kamen ob kamnu, βίον bedno prebijem življenje, nesrečno končam življenje; 2. *ion. in poet.* odrgnem, iztrebim, uničim, zatrem; *pass.* umrem, poginem

ἐκτροπή, ἡ 1. (ἐκ-τρέπω) odvrnitev, odvajanje, odvod; 2. (ἐκ-τρέπομαι) stranska pot, λόγον odstop od ..., ὁδοῦ prenočišče; 3. grda navada, razvada

ἐκ-τρυφάω postanem zelo požrešen, razkošen
ἐκ-τρῦχώω odrgnem; zatrem, uničim, ugonobim

ἔκτρωμα, ατος, τό prezgodaj rojeni otrok, negodnik, nedonošenček NT

ἔκτυπον *gl.* κτυπέω

ἐκ-τυπόω upodobim, oblikujem, izrežem, κατὰ γραφήν upodobim v reliefu, reliefno upodobim, vzboklo izdelam

ἐκ-τυφλόω popolnoma oslepim, popolnoma zaslepim

ἐκτύφλωσις, εως, ἡ *ion.* oslepitev

Ἑκτωρ, ορος, ό (ἕχω) Hektor, Priamov sin, Andromahin mož; *adi.* **Ἑκτόρεος** 3 Hektorjev, hektorski

ἐκυρός, ό, **ἐκυρή**, ἡ [*Et.*: iz *σφεκυρός iz *ide.* *suek'uros- 'tast'; *prim. stind.* švášura-, *av.* x'asura-, *lat.* socer, *sl.* sveker 'možev oče', 'tast', *stvnem.* swehur, *nem.* Schwieger-

vater, *lit.* šėšuras; *fem.* iz *σφεκυρά iz *ide.* *sʷek'rúH- 'tašča'; *prim. stind.* švašrú-, *av.* xusrú, *lat.* socrus, *sl.* svekrva 'moževa mati', 'tašča', *stvem.* swigar, *nem.* Schwiegermutter, *arm.* skesur] *ep.* tast; tašča

ἐκ-φαιδρύνω poližem, očistim z lizanjem

ἐκ-φαίνω [gl. φαίνω; *aor. pass. ep.* ἐξε-φάανθη] **1. act.** pokažem, prijavim, spravim na dan, razodenem, odkrijem, razglašam φώσδε; πόλεμον πρὸς τινα javno napovem komu vojno; ἐμαυτόν dam se spoznati; **2. pass.** kažem se, pojavljam se, ὅσσε se zaiskrijo, δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφάανθη so se posvetile iz, so se prikazale iz

ἐκφανής 2 *poet.* jasen, očiten, viden

ἐκφάσθαι gl. ἐκ-φημι

ἐκφασις, εως, ἡ *ion.* izjava, izrek

ἐκ-φαυλίζω poslabšam, ponižujem, zasramujem

ἐκ-φέρω [gl. φέρω; *fut. med.* ἐξοίσομαι *tudi s pass. pomenom*]

I. act. 1. trans. a) ven nesem, iznašam τί τινος *in* ἐκ τινος; **α)** pokopljem σῶμα, τινά; **β)** πόλεμον πρὸς τινα začnem vojno s kom; **γ)** odnesem, ugrabim; pridobim (bojno nagrado); **δ)** odnašam (iz morja na breg), odvedem, pripeljem do konca βάσις σ' εὖ ἐκφέρει; **h)** rodim, prinašam, donášam καρπόν; *pren.* πρὸς τινα spravim med ljudi ἐπὶ γέλωτι; **c)** razglasim, objavim, oznanim χρηστήριον εἰς τινα, λόγον izrečem, ὄνομα izgovorim; **d)** zapeljem, zavedem s prave poti; **2. intr. a)** odhitim, stečem naprej, zletim (z ograje); **b)** končam se, minem ἄροτος; **c)** izvršim se, izpolnim se, uresničim se ἐς ὀρθόν; **d)** ἀτραπός pelje iz česa;

II. med. 1. iznašam, nosim ven svoje stvari, γνώμην izrekam svoje mnenje, ὄπλα zbiram se v orožju, zgrabim orožje; **2. = act.** odnesem, dobim nagrado, osvojim nagrado, κλέος pridobim si;

III. pass. a) prodiram, dam (pustim) se zapeljati, πρὸς ὄργην jeza me premaga; **b)** zanese me, dospem (iz morja na kopno)

ἐκ-φεύγω [*aor. ep.* ἐκφυγον] bežim iz česa, ubežim, utečem, uidem, μικρόν ἐξέφυγεν komaj je ubežal, komaj je utekel, ἐκφεύγει μέ τι uide mi kaj

ἐκ-φημι [*inf. praes. med.* ἐκφάσθαι] *ep.* izgovorim, povem, javim

ἐκ-φθέγγομαι [*aor.* ἐκφθέγγατο] *ep.* oglašim se, zakličem (iz česa)

ἐκ-φθίνω *ep. poet.* [*plpf. pass.* ἐξέφθιτο] popolnoma uničim, οἶνος ἐξέφθιτο νηῶν vino na ladjah je pošlo

ἐκ-φοβέω **1. act.** silno strašim, ustrašim τινά, τί; **2. pass.** ustrašim se, bojim se τινά

ἐκ-φοβος 2 zelo prestrašen, preplašen *NT*

ἐκ-φοινίσσω *poet.* okrvavam

ἐκ-φοιτάω, *ion.* **ἐκ-φοιτέω** ven grem, odhajam ἐπί τι

ἐκφορά, ἡ (ἐκ-φέρω) iznašanje, pokop, pogreb

ἐκ-φορέω **1.** ven nosim, odpravljam, pospravljam; **2. pass.** ven vrem, drem iz česa νηῶν

ἐκφόριον, τό *ion.* davek, prispevek; *pl.* pridelki

ἐκ-φορος 2 (ἐκ-φέρω) ki ga je treba objaviti ali razglasiti λόγος

ἐκ-φορτίζομαι *pass. poet.* prodajo me, izdajo me

ἐκ-φροντίζω izmislim si

ἐκ-φρων 2 (φρήν) nezaveden, nezavesten, blazen

ἐκ-φυλάσσω *poet.* skrbno čuvam, varujem

ἐκ-φῦλος 2 nenavaden, ogromen, velikanski

ἐκφυσις, εως, ἡ rast, zarodek, kal, poganjanje

ἐκ-φύω [*aor.* ἐξέφῦν, *pf. act.* ἐκπέφῦκα, *pt. ep.* ἐκπεφυσῖαι] **1. trans.** dam rasti, pustim, da kaj zraste, φύλλα poženem listje *NT*, rodim, porodim; **2. intr.** zrastem, nastanem, postanem iz česa, rodim se, izhajam iz koga τινός, λάλημα ἐκπεφυκός εἶ rojen blebetač si

ἐκ-φωνέω zakričim, vzkliknem

ἐκ-χέω [gl. χέω; *ep. aor. med.* ἐκχεύατο, ἐκχῦτο, ἐξέχῦτο, *pt.* ἐκχύμενος, *plpf.* ἐξέκεχυντο, *NT fut.* ἐκχεῶ] **1. act.** izlivam, razlivam, prelivam (kri), pretakam (solze); zapravljam, razsipam, razsipavam, uničim, preprečim σόφισμα; **2. med.** izsipam si, izsujem si ὄϊστούς; **3. pass.** razlivam, izlivam se, vrem, valim se, planem iz česa, τινός χολάδες ἐκχυντο (*v tm.*) čreva so se mu izsula, ὄμβρος ploha se ulije, αἱ ὁμολογίαι ἐκκεχυμέναι εἰσίν so splavale po vodi, μελαθρόφιν visim s česa; *NT* zabredem v zmote τῆ πλάνη

ἐκ-χόω gl. ἐκ-χώννυμι

ἐκ-χράω **1.** *ion.* zadostujem; *pren.* τινί vseč sem, ugajam komu; **2.** *poet.* naznanjam, pre-rokujem

ἐκ-χρηματίζομαι *med.* izsiljujem denar od koga τινά

ἐκ-χύνω = ἐκ-χέω

ἐκ-χώννυμι [*pf. pass.* ἐκκέχωσμαι, *aor.* ἐξεχώσθη] *ion.* dvignem tako, da nasujem, πόλιν visoko nasujem; (*o reki*) zablatim, prekrijem z blatom

ἐκ-χωρέω izhajam, grem ven, odhajam iz česa, umikam se komu τινί, ἀστράγαλος ἐκ τῶν ἄρθρων ἐξεχώρησε izpahnil, izvinil si je gleženj

ἐκ-ψύχω izdihnem, umrem *NT*

ἐκών, ἐκοῦσα, ἐκόν [*Et.:* iz *ide.* *uek'- 'zeleti', 'hoteti'; *gre za pt. v gr. izginulega glag.* *uek-μ; *prim. stind.* vás-mi 'želim', 'hrepenim po', *het.* uek-mi 'želim', 'hrepenim po', *gr.* ἔκητι, ἐκηβόλος, ἐκάεργος] prostovoljen, iz lastnega nagiba, iz lastnega vzgiba, sam od sebe, rad, nalašč, ἐμοῦ οὐκ ἐκόντος proti moji volji, ἐκὼν εἶναι kolikor je od mene odvisno, kolikor je človek gospodar svoje volje

ἐλάα, ἐλαία, ἡ, *ion.* ἐλαίη [*Et.:* iz *ἐλαίῤῥ; *prim. mik.* e-ra-wa, *lat.* olīva, *gr.* ἔλαιον (iz *ἐλαίῤῥον), *mik.* e-ra-wo, *lat.* oleum] oljka, oliva

ἐλάαν *gl.* ἐλαύνω

ἐλαῖνενος *3 ep.*, ἐλαῖνος *3 ep.* narejen iz oljke, oljčen, oljkov

ἔλαιον, τό oljčno olje, olivno olje, mazilno olje
ἔλαιος, ὁ divja oljka

Ἐλαιοῦς, οὔντος, ὁ Elajunt, mesto na Trakij-skem Hersonezu

ἐλαιών, ὄνος, ὁ Oljska gora *NT*

ἔλασις, εως, ἡ (ἐλαύνω) **1.** odganjanje, preganjanje, izgon; **2.** pohod, naskok, slovesen obhod, ἔλασιν ποιοῦμαι naprej grem, potujem

ἔλασ(σ)α, ἐλάσασκε *gl.* ἐλαύνω

ἐλασσώω, *at.* ἐλαττώω (ἐλάσσω) **1.** *act.* zmanjšujem, dajem v nič, ponižujem *NT*, oškodujem koga v čem, oslabim koga τινός, τινά τι; **2.** *pass.* manjšam se, slabšam se, ponižujejo me, manj sem vreden, imam škodo, trpim škodo pri čem, v čem, na čem τινί; zaostajam za kom v čem τινός τινι, οὐδὲν ἐπί τινι ničesar nisem izgubil s kom; slabši sem, premagajo me, vdam se πολέμῳ

ἐλάσσω **2**, *at.* ἐλάττων [*comp. od* ἐλαχός = μικρός] manjši, slabši, neznatnejši, nižji, ἔλαττον ἔχω premagajo me, uženejo me, užugajo me; *pri števniki:* manj; περὶ ἐλάσσονος ποιοῦμαι manj cenim; ἔλασσον manj; ἔλαττόν ἐστι lažje je; *adv.* ἔλασσον ἄπωθεν bližje, δι' ἐλάττονος v manjši razdalji, ἐλάττω manjkrat

ἐλαστρέω *ep. ion. poet.* = ἐλαύνω neprestano ženem, gonim, veslam, neprestano preganjam

Ἐλάτεια, ἡ Elateja **1.** mesto v Fokidi; **2.** mesto v Epiru

ἐλάτη, ἡ *ep. poet.* jelka, smreka; jelkovo (jelovo) veslo; čoln

ἐλατήρ, ἡρος, ὁ, ἐλάτης, ου, ὁ (ἐλαύνω) *ep. poet.* gonjač, poganjač, voznik, jahač

ἐλάτινος **3** = εἰλάτινος **3** smrekov, jelkov, jelov

ἐλαττονέω manjši sem, imam manj *NT*

ἐλάττωμα, ατος, τό (ἐλαττώω) poškodba, škoda, izguba, pomanjkanje

ἐλαύνω, *poet.* ἐλάω [*at. fut.* ἐλῶ, ἐλᾶς, *aor.* ἤλασα, *pf.* ἐλήλακα, *pass.* ἐλήλαμαι, *aor.* ἤλάθην, *adi. verb.* ἐλατέος; *ep. praes.* ἐλώω, *inf.* ἐλάαν, *fut.* ἐλάσσω, ἐλάω, *aor.* ἔλασ(σ)α, *cj.* **2.** *sg.* ἐλάσησθα, *iterat.* ἐλάσασκε, *plpf.* **3.** *pl.* ἐληλάδατο (ἐληλέδατο, ἐληλέατο), *ion. pf.* ἐλήλασμαί, *aor. pass.* ἤλάσθην]

I. trans. **1.** gonim, ženem, poganjam, premikam ἵππους, ζευγος; vodim, peljem στρατόν, jaham ἵππον, vozim ἄρμα; ναῦν ladjam, jadram, ναῦς ἐλαυνομένη ladja, ki pluje, οἱ ἐλαύνοντες veslači, κόπην veslam, ὄδον hodim po poti; **2. a)** odpeljem, odvedem βους, μῆλα, λείαν; *med.* odpeljem zase τί ἐκ τινος; **b)** prepodim, izženem, preženem, odstranim τί τινος, τί ἐκ τινος iz česa, τινά γῆς, μίασμα χώρας; ἄγος izbrišem, poravnam (krivdo); **3.** spravim v zadrego, stiskam, mučim, grdo ravnjam s kom τινά τινι, ἄδην πολέμοιο, χεῖρ ὀδύνησι δξείης ἐλήλταται roko prešinjajo bolečine, λύπη ἐλαύνομαι žalost me prevzame, ὑπ' ἀνάγκης ἐλαύνομαι; **4.** udarjam, suvam, ranim σκήπτρῳ τινά, κάρη τινός πρὸς γῆν tresčim ob tla, πόντον ἐλάταις udarjam po morju z vesli, veslam, γαλήνῃν veslam po mirnem morju, τινά ξίφει, τινά ὄμιον ranim koga v ramo, δόρυ (ἔγχος) διὰ στήθεσφι po-

tisnem sulico skozi prsi, διστός διὰ ζωστήρος ἐλήλατο je prodrła skozi, οὐλήν vsekam rano, σταυρούς zabijem, τὰ πράγματα državo ženem v propad; **5.** raztezam **a)** kujem ἀσπίδα, πτύχας; **b)** delam, izdelujem, gradim τάφρον, τεῖχος; **c)** pokosim ὄγμον; **d)** vznubjam, delam κολών;

II. intr. 1. vozim se, jaham, korakam, potujem, veslam, plujem, plovem, jadram (*dodati je treba* ἴππον, ἄρμα, ναῦν, στρατόν); ἀντίον grem nasproti, ἦκω ἐλαύνων prijaham, ἀνά κράτος v dir, skokoma; **2.** πρόσω τινός napredujem v čem, ἐς πᾶσαν κακότητα pomikam se, grem do skrajne zlobe, ἐς τριβιάς zavlačujem, odlašam, ἔξω τοῦ φρονεῖν blazen sem, ἐς κόρον ženem kaj do sitega, do naveličanosti

ἐλαφᾶβολία, ἡ *poet.* = ἐλαφηβολία, ἡ lov na jelene

ἐλάφειος (ἐλάφος) jelenji, κρέα jelenovo meso, jelenina

ἐλαφηβολία, ἡ (ἐλάφος, βάλλω) lov na jelene
ἐλαφηβολιών, ὠνος, ὁ elafebolion, deveti atiški mesec (od 17. marca do 15. aprila)

ἐλαφη-βόλος **2**, **ἐλαφᾶ-βόλος** **2** (βάλλω) *ep. poet.* ki lovi jelene *ali* ki strelja jelene, *subst.* jelenji strelec, lovec (na jelene)

ἐλαφοκτόνος **2** (κτείνω) ki mori jelene *ali* ki ubija jelene

ἐλάφος, ὁ, ἡ jelen, košuta, ἔχων ἐλάφοιο καρδίην ki ima jelenje srce, plašen

ἐλαφρία, ἡ (ἐλαφρός) lahkomiselnost, nepremišljenost *NT*

ἐλαφρός **3 1.** hiter, uren, ročen, gibčen, okreten, čil, čvrst, krepak ἡλικία, lahkooborožen = *lat.* expeditus; **2.** lahek (*opp.* βαρύς), nenadležen πόλεμος, neznamen, majhen, slab λύσσα; ἐν ἐλαφρῷ ποιούμεαι τι ne oziram se dosti na kaj, ne briga me dosti za kaj, οὐκ ἐν ἐλαφρῷ ποιούμεαι vzamem zares, ženem si k srcu; *adv.* ἐλαφρῶς lahko, brez truda, spretno ὀρχεῖσθαι

ἐλάχιστος **3** [*sup.* κ ἐλάττων] najmanjši, najslabši, najneznamenjši, najkrajši, περὶ ἐλάχιστου ποιούμεαι zelo malo spoštujem, zelo malo cenim, zelo malo čislam, ὡς ἐλάχιστοι čim manj (njih), οἱ ἐλάχιστοι zelo malo (njih), kar najmanj, δι' ἐλάχιστου v najkrajšem času; *adv.* ἐλάχιστον, τὰ ἐλάχιστα, τό τοῦλάχιστον

najmanj, εἰς ἐλάχιστα, ἐπ' ἐλάχιστον kolikor mogoče malo

ἐλαχιστότερος **3** manjši kot najmanjši, najmanjši izmed vseh *NT*

ἐλαχός, *fem.* **ἐλάχεια**, ἐλαχύ [*Et.*: iz *ide.* kor. *leg^{wh}- 'lahek', 'lahkoten', 'majhen'; *prim. st-ind.* laghú-, laghú- 'hiter', 'lahek', 'majhen', *av.* ragu- 'hiter', *lat.* levis iz *leghuis, *sl.* lahek, *stcslovan.* lъgъkъ, *hrv.* lāk, *got.* leihts, *stvnem.* līht(i), *nem.* leicht, *ang.* light, *lit.* leņgvas, lengvūs; *gr. comp.* ἐλάσσων iz *ἐλαχ-ίωv] *ep.* majhen, mali, neznamen

ἐλάω = ἐλαύνω

ἐλδομαι, **ἐέλδομαι** *dep.* [*Et.*: iz *(f)ἐλδομαι, *(f)ἐλδομαι, *kar je izpeljano iz ide.* kor. *uelh₁- 'hoteti', 'želeti', 'izbrati'; *prim. stind.* vāra 'želja', 'poželenje', *lat.* volō 'hočem', voluntās 'volja', *sl.* volja, volim, velim, *got.* wiljan 'hoteti', waljan 'izbrati', wilja 'volja', *stvnem.* wellen 'hoteti', wellen 'izbrati', wala 'izbira', 'izbor', willo, willio 'volja', *nem.* wollen 'hoteti', wählen 'izbrati', Wahl 'izbira', 'izbor', Wille 'volja', *ang.* will 'hočem', 'volja'] *ep.* želim, zahtevam τινός, τί, hrepenim; *pass.* zaželen sem, dobrodošel sem (*Iliada* 16, 494)

ἐλε *ep.* = εἶλε *gl.* αἰρέω

ἐλεαίρω *ep. poet.* = ἐλεέω pomilujem τινά, usmilim se koga

ἐλεγεῖον, τό elegejon, zveza heksametra in pentametra, (elegični) distih; napis *ali* pesem v distihih

ἐλεγκτικός **3** (ἐλέγχω) ki spretno ovrže ali dokaže, spreten (vešč) v zavračanju ali dokazovanju, elenktičen, dialektičen

ἐλέγμην *gl.* λέγω

ἐλεγμός, ὁ graja, ukor, svarilo

ἐλεγξίς, εως, ἡ dokaz; ukor, svarilo, kazen *NT*

ἐλεγο-ποιός, ὁ elegični pesnik

ἐλεγος, ὁ *poet.* elegija, žalostinka

ἐλεγχείη, ἡ (ἐλεγχος) *ep.* sramota, nečast, osramočenje, psovka

ἐλεγχής **2** (ἐλέγχω) osramočen, zavržen, sramoten, strahopeten, bojzaljiv; *sup.* ἐλέγγιστος

ἐλεγχος¹, ους, τό (ἐλέγχω) **1.** zasramovanje, sramota, madež; **2.** *konkr.* nesramnež, zanikrnež, strahopetec

ἐλεγχος², ὁ **1.** dokazovanje, dokazilo, dokaz

λόγων, τῶνδε; ovrženje, ovržba, zavrnitev; εἰς ἔλεγχον χειρὸς ἔμολε dokazal je svojo pravico z roko, ἔλεγχον δίδωμι dokažem, ἔλεγχον παραδίδωμί τινι dam komu možnost (dam komu priložnost), da ovrže mojo trditev, ἔλεγχον ἔχω dopuščam zavrnitev, dam (pustim) se ovreči (posvariti); **2.** poskušnja, presoja, preiskava, οἱ περι Πausανίαν ἔλεγχου ο Pavzaniji, ἔλεγχον δίδωμι τοῦ βίου dam se preiskati, dajem odgovor za svoje življenje, εἰς ἔλεγχον ἐξίωμ ko sem vse presodil, ko imam izkušnjo

ἐλέγχω [fut. ἐλέγξω, aor. ἤλεγξα, pf. pass. ἐλήλεγμα, aor. pass. ἤλέγχθη] **1.** zasramujem, sramotim, spravim v sramoto, zavračam μῦθον, τί, τινά, ὑπέρ τινος zaradi česa; **2.** karam, grajam, dolžim; **3.** prepričam, dokažem, ovržem, pobijam kaj, ἐλέγχομαι διαβάλλων dokaže se mi, da sem obrekoval; **4.** preiskujem, skušam, preizkušam, sprašujem

ἐλέειν = ἐλεῖν gl. αἰρέω

ἐλεινολογία, ἡ govor, ki vzbuja pomilovanje ali usmiljenje

ἐλεινός 3, ep. poet. **ἐλεινός** (ἔλεος) **1.** vreden pomilovanja, vreden sočutja, vreden usmiljenja, nesrečen, beden; **2.** usmiljen, milosrčen; adv. ἐλεινά, ἐλεινώσ revno, bedno, sočutno, usmiljeno, milosrčno, ἐλεινὸν δρᾶν milosrčno (usmiljeno, sočutno) ravnati

ἐλεέω (ἔλεος) pomilujem, usmilim se, τινά koga, τινός zaradi česa; pass. NT usmilijo se me, dosežem milost, pomiloščen sem

ἐλεημοσύνη, ἡ usmiljenje, dobrotljivost, miloščina NT

ἐλεήμων 2, **ἐλεητικός** 3 usmiljen, milosrčen

ἐλεητός, ὅς, ἡ ep. pomilovanje, usmiljenost, usmiljenje, prizanesljivost

ἐλεινός 3 ep. poet. = ἐλεινός

ἔλειος 2 in 3 (ἔλος) močvirnat, močviren, močvirski, ki raste ali živi v močvirju

ἔλεκτο gl. λέγω, λέγω

ἐλελίζω [aor. ἐλέλιξα] **1.** kličem ἐλελεῦ, zaženem bojni krik, τῷ Ἐνυαλίῳ v čast Enialiju; **2.** tarnam, objokujem

ἐλελίζω ep. poet. [aor. ἐλέλιξα, med. ἐλελιζάμην in ἐλέλικτο; pass. ἐλελίχθη, 3. pl. ep. ἐλέλιχθεν] **1.** stresem, pretresem, obrnem, sučem, zapodim v beg; pass. hitro se obrnem,

tresem se, zatrepečem, γυῖα drhtijo, šibijo se; med. vihram, zvijam se; **2.** premikam, φόρμιγγα brenkam na formingo, ubiram strune, citram

ἐλελί-χθων, ονος, ὁ (ἐλελιζω²) poet. ki pretresa zemljo, zemljo tresoč; subst. stresalec zemlje

Ἑλένη, ἡ Helena, Zevsova hči, Menelajeva soproga

Ἑλενος, ὁ Helen, sin Priama in Hekabe, vedeževalec

ἐλεό-θρεπτος 2 ep. zrasel v močvirju

ἐλεός, ὁ ep. kuhinjska miza (na kateri so rezali meso)

ἔλεος, ὁ, ἔλεος, ους, τό NT usmiljenje, milostičnost, κατ' ἔλεον po svojem usmiljenju, ἔλεον ποιῶ imam usmiljenje, usmilim se, λαμβάνω ἔλεον najdem usmiljenje, dosežem usmiljenje, deležen sem usmiljenja, usmilijo se me NT

Ἑλεοῦς gl. Ἑλαιοῦς

ἔλεσκον gl. αἰρέω

ἐλετός 2 (ἐλεῖν) ep. ki ga je mogoče ujeti, ujemljiv, ulovljiv

ἐλεῦ = ἐλεῖν gl. αἰρέω

Ἑλευθεραί, αἱ Elevtere, mesto v Bojotiji

ἐλευθερία, ἡ svoboda, prostost, δι' ἐλευθερίας ἐξῆλθον prebil sem se na prostost; neodvisnost, plemenitost (srca), blagodušnost

Ἑλευθέρια, τά elevertije, praznik osvoboditve, ki so ga Grki obhajali vsako peto leto v spomin na zmago pri Platajah l. 479 pr. Kr.

ἐλευθέριος 2 in 3 **1.** vreden svobodnega moža, plemenit, odličen, fin, odkritosrčen; radodaren, darežljiv, ἐλευθεριώτερον ζῶ dostojnejše živim; **2.** Ζεὺς osvoboditelj

ἐλευθεριότης, ητος, ἡ plemenitost, plemenitost mišljenje, svobodomiselnost, darežljivost, radodarnost, odkritosrčnost

ἐλεύθερος 3 in 2, adv. **ἐλευθέρως** [Et.: iz ide. baze *h₁leudh- 'rasti', 'naraščati'; prim. lat. līberī 'otroci', līber 'prost', 'svoboden', sl. ljudstvo, ljudje, stvnem. liut 'ljudstvo', liuti 'ljudje', nem. Leute 'ljudje', lit. liáudis '(nižje) ljudstvo', 'narod'] **1.** svoboden, prost, neodvisen, nevezan; ἡμαρ dan svobode, κρητήρ mešalnik (ki se je mešal) v slavo osvoboditve domovine, ἀγορά dostopen vsem svobodnim; subst. τὸ ἐλεύθερον svoboda, prostost; πάντα

ἐλεύθερος v vsakem oziru svoboden, v vseh pogledih svoboden; **2.** plemenit, prostodušen, odkritosrčen

ἐλευθερώω (ἐλεύθερος) osvobojujem, osvobajam, oproščam, skušam osvoboditi, spoznavam za nedolžnega, στόμα τὸ εἰς αὐτόν kar se njega tiče, ima usta čista (tj. ne umaže si jih z obdolžitvami)

ἐλευθέρωσις, εως, *ion.* ιος, ἡ osvoboditev

Ἐλευσίς, ἴνος, ἡ Elevzina, mesto v Atiki; *adi.*

Ἐλευσίνιος 3 elevzinski, elevzinijski; *od tod subst.* **Ἐλευσίνιον**, τό Elevzinij, svetišče elevzinske Demetre; **Ἐλευσίνια**, τὰ elevzinije, praznik Demetre; *adv.* **Ἐλευσῖνάδε** v Elevzino; *adv.* **Ἐλευσινόθεν** iz Elevzine

ἐλευσις, εως, ἡ (ἐλεύσομαι) prihod, dohod *NT*

ἐλεύσομαι *gl.* ἔρχομαι

ἐλεφαίρομαι *dep. ep.* [*pt. aor.* ἐλεφηράμενος] oškodujem, prevaram *τινά*

Ἐλεφαντίνη, ἡ Elefantina, mesto in otok v zgornjem Egiptu

ἐλεφάντινος 3 (ἐλέφας) slonokoščan

ἐλέφας, αντος, ὁ slon, slonovina, slonova kost

Ἐλεών, ὄνος, ὁ Eleon, mesto v Bojotiji

ἐλήλακα, ἐλήλαμαι, ἐληλέδατο, ἐληλάδατο *gl.* ἐλαύνω

ἐλήλεγκται, ἐλήλεγμαι *gl.* ἐλέγχω

ἐληλουθῶς, ἐλθέμεν(αι) *gl.* ἔρχομαι

ἐλιγμα, ατος, τό klobčič, mešanica *NT*

ἐλιγμός, ὁ (ἐλίσσω) **1.** ovinek, zavinek, zavoj, πλανάομαι ἐλιγμούς blodim po ovinkih; **2.** vrtinec

ἐλικ-άμπυξ, υκος, ὁ, ἡ ki ima vzbočen načelek, z vzbočenim načelkom, z okrasnim obročem

Ἐλίκη, ἡ Helika, mesto v Ahaji

ἐλικο-δρόμος 2 *poet.* ki teče v krogu, ki se vrti v krogu

ἐλικτήρ, ἦρος, ὁ uhan

ἐλικτός 3 (ἐλίσσω) **1.** zavit, zviti, spleten, vijoč se; **2.** goljufiv

Ἐλικών, ὄνος, ὁ Helikon, gora v Bojotiji, sedež Muz, ki so jih zato imenovali tudi αἱ Ἐλικώνια in (αἱ) Ἐλικωνίδες; *adi.* **Ἐλικώνιος** 3 helikonski, helikonijski

ἐλικ-ωψ, ωπος, ὁ, *fem.* ἐλικ-ῶπις, ιδος (ἔλιξ, ὄψ) *ep.* svetlook, bistrook

ἐλῖν(ν)ύω *ion. poet.* obotavljam se, mudim se, postajam, mirujem, počivam, *s pt.* neham

ἔλιξ, υκος **1. adi. ep. poet.** zviti, zaviti, vitorog, zvitorog, krivorog βουῆς; **2. subst.** ἡ **a)** vse, kar je zavito, ovinek, zavoj, koder; **b)** (kačji) klobčič (svitek), zapestnica, ovratnica, uhan, spiralna črta; **c)** rozga, grozd; vitica, bršljan

ἐλίσσω, εἰλίσσω, *at.* ἐλίττω, ἐλίττω, εἰλίττω [*Et.*: iz *φελίσσω, kar je izpeljano iz *ide. baze* *uelH- 'valiti', 'kotaliti', ki je najbrž *sor. s kor.* *uel- 'vrteti (se)', 'krožno se gibati'; *gl.* εἰλύω] [*Obl. fut.* ἐλίξω, *aor.* εἴλιξα, *pf. pass.* εἴλιγμα, *plpf.* εἴλιγτο, *aor. pass.* εἰλίχθην, *ep. aor. med. cj.* ἐλίξεται, *ion. plpf. pass.* 3. *pl.* εἰλίχτο] **1. act. a)** obračam, valim, vrtim, sučem, vrtim, vihtim, ἔππους περι τέρμα vodim, obrnem okrog česa, πλάτην veslam; **b)** ovijam, razvijam; *pren.* premišljam, preudarjam τοιαῦτα; **2. pass. in med. a)** obračam se, valim se περι ακωνῶ, valjam se, vrtim se, sučem se περι τινα, περι τι; **b)** sučem si, ovijam si, εἴλιγμα τὴν κεφαλὴν μίτρον imam glavo ovito s trakom (z mitro); **c)** podim se, drvim, hitim διὰ βήσας; plešem; **d)** premišljam ἔνθα καὶ ἔνθα

ἐλκεσί-πεπλος 2 (ἔλκω) *ep.* v dolgem peplosu, v dolgi obleki, dolgokrtil, odet s peplosom z vlečko

ἐλκε-χίτων, ωνος, ὁ *ep. adi.* v dolgem hitonu, v dolgi suknji; *subst.* dolgosuknjež

ἐλκέω *ep.* = ἔλκω

ἐλκηθμός, ὁ (ἐλκέω) odpeljanje, odganjanje

ἔλκος, ους, τό [*Et.*: iz *ide.* *h₁elk'-os; *sor. lat.* ulcus 'tvor', 'bula', 'tur', 'razjeda', *stind.* áršas 'hemoroidi'] **1.** rana, čir, ulje; **2.** nesreča, škoda

ἐλκώω ranim; *pass.* gnojim se; *pt. pf. pass.* gnojen, poln ran *NT*

ἐλκυστάζω (ἔλκω) *ep.* vlačim

ἐλκύω = ἔλκω

ἔλκω [*Et.*: iz *ide. baze* *selk- 'vleči', ki je *sor. z ide. bazo* *uelk- 'vleči'; *prim. gr.* ἄλοξ = αὔλαξ 'brazda' (iz *ἀφολκ-, *ἀφλακ-), *lat.* sulcus 'brazda', 'zareza', *sl.* vleči, vleka] [*fut.* ἐλξω, *aor.* εἴλκυσσα, *pf.* εἴλκυσα, εἴλκυσμαι, *aor. pass.* εἰλκύσθην; *ep. praes. inf.* ἐλκέμεν(αι), *impf.* ἔλκε, *ion. pf. pass.* ἔλκυσμαι, *ep. praes.* ἐλκέω, *fut.* ἐλκήσω, *aor.* ἤλκησα]

1. act. 1. trans. a) potegnem, izdrem ζίφος *NT*,

vlečem, vlačim τί, τινά, νεκρὸν ποδός mrtveca za nogo; βίξ delam silo, trpinčim, mučim; **b)** vlečem za seboj ali k sebi, srkam; **c)** napenjam νευράς, τόξα; privabim, pričaram, ἔυργα ἐπὶ τινι pričaram k sebi ljubimca; *pren.* vabim, mikam ἐπὶ τι; **d)** potegnem proč, potegnem dol, odganjam, νῆας εἰς ἄλλα potegnem ladje v morje, τινὰ ἀπὸ τοῦ βήματος pahnem z govorniškega odra; **e)** potegnem kvišku, ἰστία razpenjam, τάλαντα potegnem tehtnico kvišku = tehtam, *tudi intr. z acc. teže τρίτον ἡμιτάλαντον*; **f)** pulim (lase), rujem, trgam, raztrgam; **g)** πλίνθους delam opeko, προφάσεις zvijam se, izgovarjam se; **2. intr.** zavlačujem se, σύστασις boj se vleče;

II. med. 1. vlačim svoje, ζίφος potegnem si (svoj) meč, τόξον napenjam si lok, χ αίτας pulim si lase; **2.** vlečem k sebi, grabim si, δίφρον πυρός ἀσσοτέρω potegnem svoj stol bliže k ognju

έλκώδης 2 (έλκος, εἶδος) gnojen, poln ran
έλκωσις, εως, ή (έλκώ) gnojenje, tvorí, uljesa
έλ-λάμπομαι med. ion. izkažem se, odlikujem se v čem τινί

Έλλανο-φόνος, ό Helanofon = Helenefon = 'Grke moreči'

Έλλάς, άδος, ή Helada, Grčija; *preb.* **Έλλην**, ηνος, ό Helen, Grk; pogan; *fem.* **Έλληνίς**, ίδος, ή Helenka, Grkinja; poganka; *adi.* **Έλληνικός 3** helenski, grški; *od tod subst.* **Έλληνικόν**, τό grška vojska, grštvo; Grki; *adv.* **Έλληνικώς** v grškem jeziku, (po) grško

έλλεβορίζω zdravim s telohom, spametujem

έλλέβορος, ό teloh

έλλεδανός, ό (εἴλλω) *ep.* povesto, poveza

έλλειμμα, ατος, τό (έλ-λείπω) zaostanek, pomanjkljivost, pogrešek

έλ-λείπω 1. trans. notri zapuščam, opuščam, zanemarjam μηδὲν λέγων, τό μη οὐ πυθέσθαι; έμ αυτῷ πολλά odrekam si; **2. intr. in pass. a)** preostajam, zaostajam τινός, τινί, ἔν τινι, εὔ ποιῶν v vračanju dobrot; **b)** manjkam, primanjkuje, nimam česa, manjka mi; *impers.* έλλείπει μοί τινος manjka mi česa, ὢν ενέλειπε τῇ πόλει cesar država ni imela; *subst. pt.* τό έλλεῖπον pomanjkanje, pomanjkljivost, napaka, krivda

έλλειψις, εως, ή zaostajanje, pomanjkljivost, pomanjkanje

έλλεσχος 2 (λέσχη) po vsem svetu znan; o komer vsi govori

Έλλην gl. Έλλάς

έλληνίζω 1. intr. govorim grško; **2. trans.** potegnem, naredim za Grka; *pass.* ήλληνίσθησαν τῆν γλώσσαν ἀπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν grškega jezika so se naučili od Ambrakijcev

Έλληνικός 3 helenski, grški; *od tod subst.* τό Έλληνικόν Grki, grška vojska (*opp.* τό βαρβαρικόν); grštvo

Έλληνιστής, ό helenist = grško govoreč Jud

Έλληνιστί adv. = Έλληνικώς grško, po grško, po grški šegi, po grški navadi, po grškem običaju

Έλληνο-ταμίαι, οί blagajniki oz. zakladniki atenske zveze

Έλλησποντής sc. άνεμος helespontias = veter, ki piha s Helesponta = severozahodnik

Έλλησ-ποντος, ό Helespont, Helino morje (zdaj Dardanele); *adi.* **Έλλησποντιακός 3** ob Helespontu ležeč, helespontski; *preb.*

Έλλησπόντιοι, οί Helespontijci

έλλιπής 2 (έλ-λείπω) **1.** pomanjkljiv, nepopoln, τινός v čem; **2.** ki kaj opusti ali zanemari, ki zaostaja za kom, μνήμης έλλιπής γίγνομαι pozabim; τό έλλιπές pomanjkljivost, pomanjkanje, neizpolnitev (želja)

έλλισσάμην ipd. gl. λίσσομαι

έλλιτάνευε gl. λιτανεύω

έλ-λογέω vštavam, vračunam *NT*

έλ-λόγιμος 2 znaten, znamenit, imeniten, slaven, ugleden, ἐπὶ τινι zaradi česa

Έλλοπία, ή Elopija, pokrajina na Evboji

έλλός 3 poet. nem

έλλός, ό *ep.* jelenček

έλ-λοχάω v zasedi sem, zalezujem koga, prežim na koga τινά

έλ-λύχνιον, τό *ion.* stenj, duša

έλος, ους, τό (έλεῦν) travnik, loka, barje, močvirje

Έλος, ους, τό Helos **1.** kraj v Elidi; **2.** mesto v Lakoniji

έλώσι od έλάω *gl.* έλύνω

έλπίζω [fut. έλπιδῶ, *aor.* ήλπισα, *pf.* ήλπισα, *aor. pass.* ήλπίσθην] **1.** pričakujem, upam, nadejam se, zaupam, τῇ τύχη zanašam se na z *inf. fut.*, όπως, ώς, ότι, *NT* ἐπί, εἰς τινα, ἐπί, ἔν

τινι; **2. a)** v skrbeh sem, bojim se z *inf. ali μή*; **b)** slutim, mislim, menim z *inf. praes. in aor.* **ἐλπίζω**, ἴδος, ἢ pričakovanje, up, nada, upanje, slutnja, skrb; bojazen, strah, ἔχω ἐλπίδα upam, ἐλπίζω ἐστί σωτηρίας (na rešitev, *sicer sledi inf. fut. ali aor. ali ὡς*); *NT* εἰς τινα; εἰς ἐλπίδα ἔρχομαι, ἐλπίδα ἔχω ἐν τινι imam upanje na kaj, upam na kaj, ἐλπίδας λέγω tolažim z upi; αἱ ὑμέτεροι ἐλπίδες upanje na vašo pomoč, ἢ ἐλπὶς τοῦ ναυτικοῦ upanje na mornarico, ἐκτὸς ἐλπίδος, παρ' ἐλπίδα, ἀπ' ἐλπίδων proti pričakovanju

ἐλπῶ **1.** vzbujam upanje, dajem komu upanje; **2. med.** **ἐλπομαι, ἐέλπομαι, ep. ἐολπᾶ** [*plpf. ἐώλπειν*] upam, pričakujem, nadejam se, bojim se, slutim, menim *νίκην*, z *acc. c. inf.*

ἐλπωρή, ἡ = *ep. ἐλπίζω*

ἐλσαι *ipd. gl. εἶλω*

Ἐλυμία, ἡ Elimija, mesto v Arkadiji

ἐλυτρον, τό (*εἰλύω*) zavoj, ovoj; vodnjak, ka-pnica

ἐλύω *ep.* = *εἰλύω* [*pass. aor. ἐλύσθην*] sučem, vijem; *pass.* valjam se, vijem se, visim, opridemam se, padem ἐπὶ γαῖαν; čepim, ždim προπάροικε ποδῶν

ἐλχ' = ἔλκε *gl. ἔλκω*

ἐλώδης **2** (ἔλος, εἶδος) močviren, močvirnat

ἐλωΐ [*Et.: hebr. beseda*] moj Bog *NT*

ἐλών *gl. ἐλαύνω*

ἐλωρ, τό *ep. poet.* [*pl. ἔλωρα, ep. ἐλώρια, τά*] **1.** plen, rop; **2.** umor Πατρόκλιοι

Ἐλωρος, ὁ Elor, reka na Siciliji

ἐμ-αυτοῦ, ἐμαυτῆς, *pron. refl. za 1. os., ion. ἐμεουτοῦ* sebe, θέλω φράσαι τὰ ἐμαυτοῦ svoje razmere

ἐμβαδόν *adv. ep.* peš, po suhem

ἐμ-βαίνω [*gl. βαίνω; aor. ἐνέβην, ep. ἔμβην, cj. ἐμβέη, ἐμβήη, pt. pf. ἐμβεβαώς, poet. ἐμβεβώς, ep. 3. pl. plpf. ἐμβέβασαν*] **1. intr. a)** stopim na (v) kaj, εἰς ναῦς, νηΐ, ἐν νηΐ na ladjo, ἔπποις, δίφροις, γῆς ὄρων na zemljo koga; *pren.* napotim se kam, lotim se česa, vzamem nase εἰς κίνδυνον, τῷ ἐπιτηδεύματι; **b)** stopam, hodim, grem po τινί; *o konjih:* potegnem, stopam, ἔμβητον naprej; *pf.* stojim na ἐπ' ἀπήνης, nahajam se v čem ἐν τοῖς δεινοῖς, pritrjen sem na čem (na kaj) κατὰ τι;

c) prihajam od kod, stopim vmes (in oviram) ἀπό τινος; **2. trans.** [*aor. ἐνέβησα*] spravljam, postavljam, nalagam na kaj μήλα (*v tm.*); εἰς φροντίδα spravljam v skrb

ἐμ-βάλλω [*gl. βάλλω; ep. aor. ἐμβάλων, inf. ἐμβάλλειν*]

I. act. 1. trans. a) vržem, mečem na (v) kaj νηὶ κεραυνόν, τινὰ πόντω; τινὰ χερσί τινος spravim v roke koga, spravim pod oblast oblast, τὶ χερσίν dajem v roko, εἰς τι; εἰς ἔχθραν zasovražim, zamrzim, πῦρ zažgem, πληγὰς naložim komu udarce, pretepem koga, ἄρμα εἰς τι poženem, ἔπποις χιλόν pokladam, dajem krmo konjem, χαλινούς natakнем brzde, μοχλόν zapahnem, zaprem z zapahom, τὴν δεξιάν podam roko, χειρὸς πίστιν dam roko v (kot) poroštvo, obljubim, ψῆφον περὶ τινος glasujem, ῥῆμα vrinem, vstavim, λόγον περὶ τινος dam na posvet, dam na posvetovanje, dam v razpravo, βουλὴν περὶ τινος ἔς τινα dam komu v posvet, predam komu v posvetovanje; *abs.* τινί povem, razjasnim; **b)** *o ladjah:* zadenem z ladijskim kljunom (s premcem, z rilcem; ἔμβολος); **c)** povzročim, navdam s, z, vzbudim φόβον, μένος, σθένος, μῦθος, νόσον, φιλοπραγμοσύνην; **2. intr. a)** vržem se na kaj, lotim se česa, zgrabim, κώπη (*tudi abs.*) marljivo veslam; **b)** vdrem, udarim, napadem ἐν τινι, ναυσί navalim na ladjevje; **c)** ναῦς ladja trči, zadene ob; **d)** ποταμός reka se izliva;

II. med. mečem zase na kaj, ženem si k srcu, mislim na kaj φύξιν θυμῷ, εἰς τὸν νοῦν, vržem se na kaj, napadem

ἐμβαμμα, ατος, τό (ἐμ-βάπτω) juha, omaka

ἐμ-βάπτω pomakam, potapljam εἰς τι *NT*

ἐμβάς, ἄδος, ἡ (ἐμ-βαίνω) *ion.* bojotsko obučalo, podobno opankam, čevelj

ἐμ-βασιλεύω *ep.* kraljujem, vladam v τινί

ἐμβασις, εως, ἡ (ἐμ-βαίνω) čevelj, noga, par-keļj

ἐμ-βατεύω = ἐμ-βαίνω **1. poet.** stopim na (v), stopam, hodim po πατρίδος, ἔν' ὁ Διόνυσος ἐμβατεύει; ἄ μὴ ἐώρακα ukvarjam se, bavim se *NT*; **2.** nastopim posest, dobim lastništvo, postanem lastnik εἰς τι

ἐμβάφιον, τό (ἐμ-βάπτω) *ion.* embafij, plitka skleda, ki so jo uporabljali tudi kot svetilko

ἐμβέβασαν, ἐμβεβασώς, ἔμβη *ipd. gl.* ἐμ-βαί-
νω

ἐμ-βιβάζω [*fut.* ἐμβιβῶ, *aor.* ἐνεβίβασα] *in med.* spravljam na (v), nalagam na, vkream εἰς τὰ πλοῖα, vodim do, napeljujem k

ἐμ-βλέπω gledam na (v) koga, pogledam koga τινί, εἰς τινά; *pren.* ποῦ ἐμβλέψασα na kaj si gledala (kaj si mislila), da ...

ἐμβλημα, ατος, τό (ἐμ-βάλλω) del kopjišča, ki je bil zasajen v železno ost sulice, nasadilo, zasadilo

ἐμ-βοάω glasno zakličem, zavpijem; zaženem bojni krik

ἐμβολή, ἡ (ἐμ-βάλλω) **1.** met, lučaj, strel, ladijski kljun (premec, rilec), glava ovna, glava zidodera; **2. a)** vpad, naval, napad; **b)** vhod, klanec, prelaz; ustje, izliv (reke)

ἐμβόλιμος **2** (ἐμ-βάλλω) vstavljen, vrinjen, μῆν prestopni mesec

ἐμβολον, τό, ἔμβολος, ό (ἐμ-βάλλω) **1.** klin, zagozda; **2. a)** ladijski kljun (premec, rilec), oven; **b)** = *lat.* rostra govorniški oder; **3.** klinasti bojni red; klinasta pokrajina (zemeljski jezik) med dvema rekama; **4.** = ἐπιστύλιον tramovje stebrov, epistilij, arhitrav

ἐμ-βραχυ *adv.* na kratko (rečeno, povedano), nasploh, sploh, vobče

ἐμ-βρέμομαι *med. ep.* bučim, tulim v ἴστίω

ἐμ-βριθής **2** (βρίθω) **1.** težek, tehten, jednat, trden, trpežen, čvrst; **2. pren.** resen, važen φρόνημα

ἐμ-βριμάομαι *med. pass.* zapretim, zgrozim se, stresem se *NT*

ἐμ-βροντάω zagrmim nad kom, preplašim; *pren.* omamim

ἐμβρόντητος **2 1.** od strele zadet, omamljen, ostrmel, osupel, ἐμβρόντητον ποιῶ prestrašim z viharjem; **2.** zmešan, slaboumen

ἐμβρουον, τό (βρύω) *ep.* zametek, mladič, jagnjiček, jagenjček

ἐμέ [*Et.: prim. lat. mē, sl. me, mene, nem. mich*] mene *gl.* ἐγώ

ἐμέθεν, ἐμεῖο, ἐμέο, ἐμεῦ *gl.* ἐγώ

ἐμέμηχον *gl.* μηχάομαι

ἔμεν(αι) *gl.* εἰμί

ἔμεν(αι) *gl.* ἔημι

ἔμετος, ό *ion.* bruhanje, bljuvanje

ἐμέω [*Et.: iz *φεμέω, kar je izpeljano iz ide. kor. *ϕemh-* 'bruhati', 'bljuvati'; *prim. stind. vámiti* 'bruha', 'bljuva', *vamathu-* 'bruhanje', *lat. vomō* 'bruham', 'bljuvam' (*iz *ϕemo*), *vomitus* 'bruhanje', 'bljuvanje', *lit. vémti* 'bruhati', *vémalaī* 'izbljuvek'] [*Obl. fut. ἐμοῦμαι, aor. ἤμεσα, ep. ἔμεσα, ἔμεσσα pf. ἐμήμεκα*] bruham, bljujem, bljuvam, izbljujem, izbljuvam

ἐμεωυτοῦ *gl.* ἐμαντοῦ

ἐμήμεκα *gl.* ἐμέω

ἐμήσατο *gl.* μήδομαι

ἐμῖν *dor.* = ἐμοί

ἔμμαθε *gl.* μακθάνω

ἐμ-μαίνομαι *med.* divjam zoper koga τινί *NT*

ἐμμανής **2** (ἐμ-μαίνομαι) besen, blazen

ἐμ-μαπέως *adv. ep.* (μαπέειν 'hitro grabiti') takoj, prècej, naglo

ἐμ-μάχομαι *med. ion.* bojujem se na čem, borim se na čem

ἐμ-μείγνυμι, ἐμ-μίγνυμι [*fut. ἐμμείξω*] *poet.* primešam τί τινι, mešam v, zmešam v; zapletem se v kaj, spopadem se s kom τινί

ἐμμέλεια, ἡ (ἐμμελής) skladnost, soglasje, ubranost (v petju), ples, plesna pesem

ἐμ-μελετάω vadim, urim v čem τινά τινι, vadim se v čem

ἐμ-μελής **2** (μέλος), *adv. ἐμμελῶς, ἐμμελέως 1.* skladen, ubran, blagoglasen, primeren, umeten; **2.** vešč, sposoben, dovtipen, bistro-umen

ἐμμεμαώς, ἐμμεμαυῖα, ἐμμεμαός (μάομαι) *ep. pt. pf. pass. vnet, ognjevit, hud, bojaželjen, hlasten*

ἐμ-μέμονα *poet. pf.* razdražen sem ali razburjen sem; ἐπί μοι ἄπλετον βάρος neizmerna žalost me tare

ἔμμεν(αι) *gl.* εἶναι

ἐμ-μενές *adv. ep.* stanovitno, neprestano, neprenehoma

ἐμ-μένω (μένω) **1.** ostajam na čem, pri čem, vztrajam, ostajam zvest, držim se (zvesto) česa τινί, ἐν τινι; **2.** trajam, trpim, ἐμμένει ἐμοί τι obdržim navado

ἐμ-μεστόω *poet. [v tm.]* napolnim, τινός s čim

ἐμ-μέσω = ἐν μέσῳ

ἐμμετρία, ἡ somernost, skladnost

ἔμ-μετρος 2 (μέτρον) metričen, zmeren, pri-
meren, prikladen

ἔμ-μηνος 2 (μήν) mesečen

ἔμμι = εἰμί

ἔμ-μείγνυμι *gl.* ἔμ-μείγνυμι

ἔμ-μισθος 2 (μισθός) najet, ki dobiva plačo,
plačan; ἔμμισθον ποιῶ τινα dajem komu za-
služek (podporo, pokojnino)

ἔμμονή, ἡ (ἔμ-μένω) vztrajanje, prenašanje

ἔμμονος 2 (ἔμ-μένω) stanoviten, vztrajen, ne-
prestan

ἔμμορα *gl.* μείρομαι

ἔμ-μορος 2 (μόρος) *ep.* deležen tινός

ἔμός 3 [*Et.*: iz *ide. pron. kor.* *me, *mo, raz-
širjenega s pripono -jo-: *mo-jo-, *me-jo-;
prim. lat. meus 'moj', *sl.* moj, *got.* meins
'moj', *stvnem.* mīn 'moj', *nem.* mein 'moj',
ang. my 'moj'] *pron. poss.* **1. adi.** moj, ὁ ἔμός
(= οὐμός itd.), *krepi se z gen. zaimka* αὐτός;
ἀγγελίη ἐμή vest o meni, αἱ διαβολαί obre-
kovanje o meni; ἡ ἐμή δωρεά dar, ki si ga dal
meni; τὰ ἐμά νουθετήματα meni dani nauki;
2. subst. ὁ ἔμός moj otrok, ἡ ἐμή moja hči,
moja domovina, οἱ ἐμοί moji sorodniki, τὸ
ἐμόν moje razmere, τὰ ἐμά moji načrti, moje
zadeve, moje razmere; *adv.* τό γε ἐμόν, τὸ δ'
ἐμόν kar se mene tiče

ἔμπα *gl.* ἔμπας

ἔμπάζομαι *med.* maram za kaj, brigam se za,
oziram se na koga τινός, τινά

ἔμ-παθής 2 (πάθος) strasten, zelo razburjen,
zelo žalosten

ἔμπαιγμονή, ἡ, **ἔμπαιγμός**, ὁ (ἔμ-παίζω) za-
sramovanje, zasmehovanje *NT*

ἔμ-παίζω [*fut.* ἐμπαίζομαι, ἐμπαίζομαι] **1.**
igram (se) na, v, pri čem, skačem po; **2.** šalim
se s kom, norčujem se s kom, zasramujem,
rogam se, varam koga τινί *NT*

ἔμπαικτής, ὁ zasmehovalec, goljuf *NT*

ἔμπαιος 2 (ἔμπάζομαι) izvéden, večš, spreten
v čem τινός

ἔμ-παίω *poet. intr.* stopim pred, vsilim se
komu

ἔμ-πακτόω *ion.* [v *tm.*] zamašim, zaprem s
čim τινί

ἔμ-παλάσσω zavijem, zamotam, zapletem v
kaj; *pass.* zavijem se, zamotam se v kaj ἔν
τινι

ἔμ-παλιν, τὸ ἔμπαλιν = τοῦμπαλιν *adv.*

1. (zopet) nazaj εἰς τοῦμπαλιν ἔρχομαι, πο-
ρεύομαι; **2.** nasproti pa, (ravno) nasprotno z
gen. ali ἡ; τὰ ἔμπαλιν πέφυκά τινος imam
nasprotno (drugačno) naravo ali lastnost kot,
τὰ ἔμπαλιν ἦσαν ἡ οἱ Λακεδαιμόνιοι šli so
po čisto drugi poti kot Lakedajmonci; τὸ
ἔμπαλιν γνώμην ἔχω ἡ οὔτοι moje mnenje je
nasprotno mnenju teh; ἔμπαλιν λέγει trdi na-
sprotno (od prejšnjega); τὰ ἔμπαλιν v naspro-
tno smer, ἐκ τοῦ ἔμπαλιν z nasprotne strani

ἔμ-παρέχω dajem, dopuščam z *inf.*

ἔμπας, **ἔμπα** *poet., ep.* **ἔμπης** **1. adv.** docela,
popolnoma, čisto, povsem, vsekakor, seveda,
zelo; **2.** vendar, kljub temu, navzlic; *pri pt. ali*
s πέρ: četudi, čeprav

ἔμ-πάσσω [v *tm.*; *fut.* ἐμπάσω, *aor.* ἐνέπασσα,
ep. ἐνέπασσα] natresem, potresem, vpletam,
uvezem

ἔμ-πεδάω *ion.* vklepam, dam v vezi

ἔμπεδορκέω *ion.* zvesto držim prisego

ἔμ-πεδος 2 (πέδον) na tleh stoječ **1.** trden, ne-
omajen, nespremenljiv, stanoviten φρόνημα,
ἦτορ, τεῖχος, μένος, neoslabljen ἕς, neoskru-
njen, nepoškodovan, obvezen ὄρκος; **2. o**
casu: trajen, stalen, neprestan πόνος, φυλακή,
κομιδή; *adv.* ἔμπεδον, ἐμπεδῶς trdno, stalno,
neprestano μένω, θέω; *včasih* z αἰί, ἀσφαλῶς
αἰεί

ἔμπεδώ (ἔμ-πεδος) pritrjujem, trdno (čvrsto)
držim, ὄρκον zvesto držim prisego, ὑπόσχε-
σιν izpolnim obljudo

ἔμπειρία, ἡ (ἔμ-πειρος) **1.** izkušnja, izkustvo,
izkušnost, znanje, znanost, veda, ἡ ἐκ πολ-
λοῦ ἔμπειρία dolgoletno izkustvo, dolgoletna
vaja; **2.** spretnost, vrlina, sposobnost

ἔμ-πειρος 2 (πεῖρα) izvéden, večš, izkušen
τινός, περί τι; ναῦς izkušen, preizkušen; τὸ
ἔμπειρότερον večja izkušnja; ἔμπείρως ἔχω
τινός poznam koga po izkušnji, po druženju
(z njim), po občevanju

ἔμ-πελάζω *in pass. ep. poet.* približam se τινί,
v *pass.* τινός

ἔμ-περιπατέω hodim vmes, okrog ἐν τισι *NT*

ἔμπεσεῖν *gl.* ἐμ-πίπτω

ἔμ-πετάννυμι razpenjam, razprostiram nad
ἐν τινι

ἔμπεφύασι *gl.* ἐμ-φύω

ἐμ-πήγνυμι *ep.* vtikam, zabijam, zabadam v; *pass.* tičim v čem, obtičim v čem τινί

ἐμ-πηρος 2 *ion.* pohabljen, kruljav, hrom

ἐμπης *gl.* ἔμπας

ἐμ-πικραίνομαι *pass. ion.* srdim se, hudujem se nad kom τινί

ἐμ-πί(μ)πλημι [*gl.* πίμπλημι; *impf.* ἐνεπίμπλην, *fut.* ἐμπλήσω, *aor.* ἐνέπλησα, *pf.* ἐμπέπληκα, *pass. pf.* ἐμπέπλησμαι, *aor.* ἐνεπλήσθην, *fut.* ἐμπλησθήσομαι; *ep. imp. praes.* ἐμπίπληθι, *inf. aor. pass.* ἐνίπλησθήναι, *aor. med.* ἔμπλητο, ἔμπληντο, *ion. 3. sg. praes.* ἐμπιπλέει] **1.** *act.* izpolnim, napolnim, τί τινοσ καὶ σ ἄνθρωπος; *pren.* nasitim, zadovoljim, zadostim, izpolnim, γνώμην pričakovanje, navdam koga s čim; **2.** *pass. in med.* napolnim sebi ψυκτῆρα, νηδύν, nasitim se τινός, napolnim se, τινός s čim, ἐνεπλήσθην αἰδοῦσ poln sem boječnosti, ves sem boječ, ἐμπλήσατο μένεος ἀγρίου θυμόν silno se je razsrdil; utrudim se, υἱός ὀφθαλμοῖς do sitega se nagledam; *s pt.* naveličam se kaj delati, ἐνεπλήσθη θηρῶν do sitega je hodil na lov, do sitega se je nalovil, οὐκ ἐνεπίμπλασο ὑπισχνούμενος nisi mogel zadosti obljubiti, μισῶν οὐποσ' ἐμπλησθήσομαι nikoli ne bom zadosti sovražil

ἐμ-πί(μ)πρημι, ἐμπιπράω [*impf.* ἐνεπίπρην, (*3. pl.* ἐνέπρᾶσαν) *in* ἐνεπίπρων, *fut.* ἐμπρήσω itd. (*gl.* πίμπρημι); *ep. praes.* ἐμπρήθω, ἐνιπρήθω, *fut.* ἐνιπρήσω, *aor.* ἐμπρησα, *inf.* ἐνιπρήσαι] zažgem, palim, sežgem; *o vetru:* piham v, napenjam ἰστίον

ἐμ-πίνω hlastno pijem, vlivam vase τινός

ἐμ-πίπτω [*gl.* πίπτω; *aor. ep.* ἔμπεσον], *poet.* **ἐμπίτνω** **1. a)** padem v, na τινι, εἷς τι, ἐπί τι, ἐν τινι; **b)** padem na kaj, napadem, privršim (*o vetru*), vdrem, pridrvim, pridrevim, planem v ὑσμίνην, προμάχοις, predrem ἀχένη ἰός; **2. pren. a)** vpadem, napadem, zgrabim (*o bolezni*) εἷς τι, zadenem κακὸν οἴκω; **b)** zabredem, zaidem εἷς ἄτας, εἷς ἀνάγκας, λήθη πολλοῖς εἷς τὴν διάνοιαν pozabljivost se pojavi pri spominu mnogih, ἀθυμία ἐμπίπτει μοι malodušnost se me loti, ἔννοιά μοι ἐμπίπτει pride mi na misel, pride mi na um, ἔπος θυμῷ spomnim se, λόγος ἐμπέπτωκέ μοι slišal sem novico; **c)** pridem na kaj ali do česa (*v govoru*), ἐπειδάν τι τῶν Φιλίππου ἐμπέση če se omeni kaj, kar zadeva Filipa; **d)** loti se

me, obide me, zgrabi me kaj δέος, χόλος, φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον

ἐμπίς, ἴδος, ἡ komar, mušica

ἐμ-πίτνω *gl.* ἐμ-πίπτω

ἐμ-πλάσσω *ion.* [*fut.* ἐμπλάσω] vtisnem, prevlečem, zavijem v ἐν τινι

ἔμ-πλειος *ep.* = ἔμ-πλεος

ἐμ-πλέκω [*pf. pass.* ἐμπέπλεγμαι, *pt. aor. pass.* ἐμπλακείς] vpletam, spletam, zapletam, zamotavam; *pass.* zapletam se, zapleten sem v τινί NT

ἔμ-πλεος 3, *at.* ἔμπλεως, ὦν, *ep.* ἔμπλειος 3, *in* ἐνίπλειος 2 napolnjen s čim, poln česa τινός

ἐμ-πλέω, ion. ἐμ-πλώω [*fut.* ἐμπλεύσομαι, *aor.* ἐνέπλευσα] vozim se v, na, po, jadram, veslam, plujem, plovem po; *subst.* οἱ ἐμπλέοντες ljudje, moštvo, posadka na ladji

ἐμπλήγηδην *adv.* (ἐμ-πλήσσω) *ep.* na slepo, na slepo srečo, tjavendan, nepremišljeno, brez premisleka

ἔμ-πληκτος 2 (ἐμ-πλήσσω) **1.** zbeگان, prenečen, pobit, osupel; **2.** nepremišljen, nespametno, omahljiv, nestanoviten; *adv.* ἐμπλήκτως zbeگان, nepremišljeno, nespametno, τὸ ἐμπλήκτως ὄξυ brezumna naglica

ἔμ-πλην *adv.* (πέλας) *ep.* blizu τινός

ἐμ-πλήσατο, ἔμ-πλη(ν)το *gl.* ἐμ-πίμπλημι

ἐμ-πλήσσω *ep., ion.* ἐνι-πλήσσω padem na, v, zabredem, zaidem v kaj τινί

ἐμπλοκή, ἡ (ἐμ-πλέκω) spletanje, vpletanje NT

ἐμ-πνέω, ion. ἐμ-πνεῖω [*aor.* ἐνέπνευσα, *ep.* ἔμπνευσα, *med.* ἐμπνῦτο, *pass.* ἐμπνύνθη]

1. diham v, piham na, puham (*o konju*) μεταφρένω; **2.** vdahnem komu kaj, navdihnem, navdam koga τινί τι, *inf.*; **3.** diham, živim βραχὺν βίστον; *pass.* zavem se, okrevam; **4.** ἀπειλῆς καὶ φόνου drhtim od (zaradi) grožnje in morije NT

ἔμ-πνοος, skrč. ἔμπνοος 2 ki še diha, ki še živi, ἔμπνοός εἰμι še sem živ, še diham

ἐμπνύνθη, ἔμπνυτο *gl.* ἐμ-πνέω

ἐμ-ποδίζω (ἐμ-ποδών) **1.** napoti sem, oviram, zadržujem; *pass.* zrušim se, spodletim αἰ γνῶμαι; **2.** vežem, vklepam, ἐμπεποδισμένος τοὺς πόδας z zvezanimi nogami

ἐμπόδιος 2 (ἐμ-ποδών) napóten, v napoto, ovi-

rajoč, ἐμπόδιος γίγνομαι oviram; *subst.* τὸ ἐμπόδιον ovira, zapreka, prepreka

ἐμπόδισμα, ατος, τό (ἐμποδίζω) napota, zadržek, ovira, zapreka, prepreka

ἐμ-ποδών *adv.* (πούς) pred nogami **1.** v napoto, za napotje, ovirajoč; τὸ ἐμποδών zadržek, ovira, zapreka, prepreka, τὸ ἐμποδών καθαρὸν γίνεται ovira se odpravlja, ἐμποδών εἶμι v napoto sem, τί ἐμποδών; kaj ovira? *ali* kaj brani?, τινός, ἀποθανεῖν, τοῦ μὴ ὄρᾶν; ἐμποδών ἔστην preprečil sem, da ...; **2.** kar pride komu na pot, na kar kdo naleti, ἐμποδών γίγνομαι pridem na pot, pridem pod roke, oviram, zastopim, preprečim pot

ἐμ-ποιέω **1.** naredim, vdelam, πύλας ἐν πύργοις vrata v stolpe; vtikam, vstavljam, vtihtarim *χρησὸν εἰς τι*; χρόνους τινὶ pridobim čas za kaj; **2.** *pren.* povzročim, vzbudim αἰδῶ τοῖς στρατιώταις, vnamem θάρρος, χρόνου διατριβήν povzročim zamudo, porabim (zapravim) čas po nepotrebnem, τριβήν πολέμῳ zavlačujem vojno; ἐλπίδας navdam z; s ὡς pripeljem do prepričanja, prepričam

ἐμ-πολάω (ἐμπολή) [*impf.* ἠμπόλων, *pf.* ἠμπόληκα, *pass.* *pf.* ἠμπόλημαι, *aor.* ἠμπολήθην, *ep. impf.* ἐμπολόωντο, *ion. pf. pass.* ἐμπόλημαι] **1. act. a)** kupujem, nakupim, pridobim, prikupčujem, iztržim οὐ πλεῖον; **b) pren.** podkupim, prevaram φρένα, prinašam dobiček κέρδος; ἄρ' ἠμπόλησας; ali si dosegel (kar si želel)?; **2. med.** nakupim si βίσιον πολύν

ἐμ-πολεμέω vojskujem se v deželi

ἐμ-πολέμιος 2 (πόλεμος) ki spada k vojni, ki spada k vojski, vōjen, vojaški, ταῦτα τὰ ἐμπολέμια tako je v vojni

ἐμ-πολή, ἡ (πολέω) kupčija, trgovina, blago

ἐμπόλημα, ατος, τό (ἐμπολάω) *poet.* **1.** izkupiček, dobiček; **2.** plačilo τῆς ἐμῆς φρενός za svoje zvesto srce

ἐμπολητός 3 (ἐμπολάω) *poet.* kupljen, prikupljen

ἐμ-πολις, εως, ὁ, ἡ *poet.* someščan, someščanka, sodržavljan, sodržavljanica

ἐμ-πολιτεύω sem meščan v, živim v mestu

ἐμπορεύομαι *dep. pass.* (ἐμ-πορος) **1.** grem v, potujem kam ἐπί, πρὸς τι; **2.** trgujem, kupčujem *NT*; **3.** τινά varam, ukanim *NT*

ἐμπορία, ἡ, *ion.* ἐμπορίη (ἐμ-πορος) trgovina,

na, kupčija; *pos.* veletrgovanje, veletrgovina; κατ' ἐμπορίην zaradi kupčije

ἐμπορικός 3 trgovski, kupčijski, τέχνη trgovska (kupčijska) veščina, trgovska spretnost **ἐμπόριον**, τό trg, tržišče, skladišče, luka, προστάται τοῦ ἐμπορίου tržni nadzorniki, οἶκος ἐμπορίου trgovska hiša *NT*

ἐμ-πορος, ὁ (πορεῖν) **1.** ki potuje na tuji ladji, popotnik; **2.** trgovec, veletrgovec, vojni oskrbovalec, vojni zalagatelj; *pren.* κακὴ ἔμπορος βίου ki s svojim življenjem slabo trguje, ki življenje proda za nič

ἐμ-πορπάομαι, *ion.* ἐμ-πορπέομαι [3. *pl. plpf. med.* ἐνεπεπορπέατο] *med.* zapenjam, spenjam si obleko z zapono

Ἐμπουσα, ἡ Empuza, pošast, ki jo je poslala Hekata

ἐμ-πρέπω *ion. poet.* odlikujem se po čem, prekosim, bleščim se, τινὶ v čem, ἄλγεσιν obkrožen sem s (z)

ἐμ-πρήθω *ep. poet.* = ἐμ-πίμπρημι

ἐμπρησις, εως, ἡ zažiganje, požig, sežig

ἐμ-προσθε(ν) *adv.* z *gen.* **1. krajevno:** spredaj, spred, τὸ ἐμπροσθε τοῦ βουλευτηρίου prostor pred zbornico, ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν nasproti, ἡ ἐμπροσθεν Εὐρώπη sprednji del Evrope, οἱ ἐμπροσθεν sprednji, τοὺς ἐμπροσθεν νικῶ premagam sprednje sovražnike, τὸ ἐμπροσθεν ospredje, čelo (vojske), εἰς τὸ ἐμπροσθεν (πορεύομαι) naprej; **2. časovno:** prej, poprej, ὁ ἐμπροσθε χρόνος prejšnji, poprejšnji; **3. pren.** ἐμπροσθεν τῶν πραγμάτων εἰμί sem pred dogodki, vodim dogodke; ἐμπροσθεν ποιοῦμαι bolj cenim, bolj čislam

ἐμ-πτύω pljuvam na koga τινί, εἰς τινα *NT*

ἐμ-πῦος 2 (πῦον) *poet.* gnojen βάσις

ἐμ-πυριβήτης, ου (βαίνω) *ep.* na ognju stoječ τρίπους

ἐμ-πυρος 2 (πῦρ) v ognju, ognjen, goreč, τέχνη veščina (obvladovanje) dela z ognjem; *subst.* τὸ ἐμπυρον žgalna daritev, žrtev za umrlim (s katero so spraševali po božji volji)

ἐμ-φαγεῖν [*krep. aor.* k ἐν-εσθίω] hitro pojesti, s slastjo pojesti

ἐμ-φαίνω **1. act.** kažem, slikam, upodabljam τὴν ἰδέαν τοῦ σώματος; **2. med.** kažem se, odsevam νεαρόν τοῖς νεανίαις

ἐμφανής 2 **1.** viden, očiten, jasen, razločen,

κτῆματα ο katerem ni bilo nobenega dvoma (o imetju, ki je bilo vrnjeno izgnancem), ἡμαρ τοῦμφανῆς τὸ νῦν τὸδε današnji beli dan, τιμαῖς Ἀπόλλωνος v sijaju svojih časti, ἐμφανῆς γίγνομαι ἔργῳ javno dokažem z dejanjem, εἰς τοῦμφανῆς εἶμι javno se pokažem; **2.** znan, spoštovan δαίμων; *adv.* ἐμφανῶς, ἐμφανέως vidno, očitno, jasno, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς, ἐν τῷ ἐμφανεῖ očitno, vpričo vseh, javno

ἐμφανίζω **1.** *act.* (javno) kažem τί, ὅτι; naznamim τινί, τινὶ κατά τινος pridem h komu zoper koga, zatožim *NT*; **2.** *pass.* prikažem se, razodenem se *NT*

ἐμφασις, εως, ἡ (ἐμ-φαίνω) videz, zunanost, slika, razlaga, ἐμφασιν ἡθους ποιῶ jasno kažem značaj

ἐμφέρεια, ἡ podobnost, sličnost πρὸς τι

ἐμ-φερῆς **2** (φέρωμαι) *ion. poet.* podoben, sličen, enak, τινὶ τι komu v čem

ἐμ-φέρω *poet.* vnašam, navedem, očitam komu kaj φόνους τινί

ἐμ-φοβος **2** **1.** *poet.* grozen, strašen θεοί; **2.** *NT* boječ, prestrašen

ἐμ-φορέω **1.** *act.* vnašam, nosim po; **2.** *pass.* κύμασιν ἐνεφορέοντο valovi so jih metali (nosili) sem ter tja; **3.** *med.* prenasitim se, prenapolnim se česa τινός; τοῦ μαντήλιου pre-pogosto povprašujem preročišče, neprestano sprašujem preročišče

ἐμ-φορτίζομαι *poet. pass.* naložijo me kot blago

ἐμφραγμα, ατος, τό zamašitev, ovira

ἐμ-φράσσω, *at.* **ἐμ-φράττω** [*fut.* ἐμφράξω, *aor.* ἐνέφραξα, *pt. aor. pass.* ἐμφραχθεῖς] mašim, zapiram; *pren.* oviram, preprečim, preprečujem

ἐμ-φρουρέω stražim kje, spadam k posadki

ἐμ-φρουρος **2** (φρουρά) **1.** ki spada k posadki; *subst.* οἱ ἐμφρουροι posadka, straža; **2.** ki ima posadko, preskrbljen s posadko

ἐμ-φρων **2** (φρήν) ki je pri zavesti, zavedajoč se, zavesten, zaveden, preudaren, pameten, razumen

ἐμ-φύλιος **2** *ep. ion. poet.*, **ἐμφύλος** **2** (φῦλον) domač, soroden, γῆ domovina, αἶμα umor sorodnikov, πόλεμοι, στάσις državljska vojna; *subst.* ὁ ἐμφύλιος sorodnik

ἐμ-φῦσάω dahnem v koga, vdahnem, vdihnem v koga *NT*

ἐμ-φυτεύω vsadim, vcepim

ἐμ-φυτος **2** vsajen, prirojen, naraven, πατρός αἶμα od očeta podedovana, μαντική od bogov podeljen dar prerokovanja

ἐμ-φύω [*trans. fut.* ἐμφύσω, *aor.* ἐνέφῦσα; *intr. fut.* ἐμφύσομαι, *aor.* ἐνέφῦν, *pf.* ἐμπέφῦκα; *ep. 3. pl.* ἐμπεφύασι, *pt.* ἐμπεφυῖα] **1.** *trans.* vsadim, vcepim, navdihnem, navdam τί τινι, ἐν τινι; **2.** *intr. a)* postanem, nastanem, rastem v (na) čem τρίχες κράνιῳ, φοίνικες ἐν τινι; **b)** *pren.* prirastem, čvrsto se držim, tesno se privijem, ἐμπεφυῖα trdno se držeč, privijajoč se, oklenem se koga τῷ φύσαντι, marljivo se ukvarjam s čim, krepko stisnem roko χειρί, ὁδᾶξ ἐν χεῖλεσι φύντες od jeze so se grizli v ustnice = požrli so jezo; **c)** prirojen sem, bivam v ἀλληθῆς, τὸ μῶρον, φθόνος τινί, τί δ' ἂν θέλοις τὸ πιστὸν ἐμφῦναι φρενί; kakšno skrivnost mu hočeš razodeti?

ἐμ-ψύχος **2** živ, oživiljen

ἐν, *ep.* εἶν, εἶνί [*Et.*: iz *ide.* *h₁en(i) 'v'; *prim. gr.* še ἐνί, ἐν (-i je lokativna končnica); *gl. tudi stlat. en, lat. in, pslovan. вѣ, вѣн, (iz ide. *on, *o), sl. v, got. in, stvnm. in, nem. in, ang. in]*

I. adv. v, na, pri tem, poleg tega, notri;

II. praep. z dat. 1. krajevno: a) v, na (na vprašanje kje?): ἐν οἴκοις, ἐν ξένῳ, ἐν ἵπποις, ἐν νήσῳ, ἐν οὐρανῷ, ἐν τῷ δεξιῷ na desnem krilu, ἐν πέτροισι na (ob) skali, ἐν τοῖς βοτοῖς αἰμάξαι z živino; **b) a)** pred: τὰν ποσὶν κακά pred nogami = sedanje zlo, λέγω ἐν τοῖς στρατιώταις, ἐν μάρτυσι, ἐρέω ἐν ὑμῖν, ἐν πᾶσι vpričo vseh; **β)** pri: ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ, ταῦτα ἐν θεοῖς ἐστὶν καλά, ἐν Κορωνεῖα κινδυνεύω, ἐν Πέρσαις; **γ)** med: ἐν τοῖς δένδροις ἐστην, ἐν πρώτοις μάχομαι, νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρωρεν, ἐν πολλοῖς ἀνάσσω, οἱ ἐν γένει sorodniki, ἐν τοῖς ἀρίστοις λέγομαι prištevajo me med najboljše, ἐν φίλοις med prijatelji; **c) posebni pomeni: a)** ἐν τοῖς *pri sup.* v prvi vrsti, zlasti, najbolj, predvsem, τοῦτό μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γίγνεσθαι, ἐν τοῖς πρώτῃ ἡ στάσις ἐγένετο, ἐν τοῖς βαρύτερα najtežje, nadvse težko, ἐν τοῖς μάλιστα največ, najbolj; **β)** *pri glag. premikanja na vprašanje kam? nam.* εἰς: πέσε ἐν κονίῃ-

σιν, βάλλω έν χειρσίν, έν βουσι θορών, έν τάφω τίθημι, έν φρεσίν βάλλω, έν ποιίμαισ πίτνω, έν έχυρωτάτω ποιουίμαι spravim na najvarnejši kraj, έν τούτοις άνακεκομισμένοι ήσαν so spravili gor, έν δεσμῶ δέω, έν πέδαισ δέδεμαι vklejen sem v; γ) *elipt.* z *gen.* έν "Αιδου, έν άφνειου πατρός, έν διδασκάλων *sc.* οίκω, έν ήμετέρου v naši hiši, έν Άσκληπιου *sc.* νεώ; δ) *o orožju in obleki:* έν έσθησι, έν όπλοισ pod orožjem, έν μαλακοίσ ήματιοίσ ήμφιεσμένος oblečen v mehka oblačila *NT*; ε) *pren.* *izraža stanje ali razmere:* ειμί έν πολέμω, έν όργη, έν πένθει, βιοτεύω έν άφθόνοισ, έν φιλοσοφία ειμί ukvarjam se s filozofijo, οί έν ποιήσει γενόμενοι pesniki, έν τούτοισ ειμί s tem se ukvarjam, οί έν πράγμασιν πολιτικο, državniki, έν έμαυτῶ ειμί obvladam se, τοῦτο έν έμοί έστι to je v mojih rokah, moja dolžnost je to, to je odvisno od mene, έν σοι σφίζομαι ti si moja rešitev, έν ίσω ειμί enak sem, έν όμοίω ποιουίμαι enako cenim, έν παρεργω τίθεμαι imam za manj važno, έν ήδονή μοί έστιν kaj mi vzbuja veselje; **2. časovno:** v, ob, med, v teku, tekom: έν τούτῳ medtem, v tem trenutku, έν ᾧ dokler, medtem ko (*NT* zaradi tega, ker), έν καιρῶ ob pravem času, έν τάχει hitro, έν χρόνῳ s časom, σčasoma; **3. pren. a) o sredstvu ali orodju:** s (z), po, s pomočjo: έν χειρσίν λαμβάνω z rokami, έν τοίσ τόξοισ z lokom, έν όφθαλμοίσ όρωσιν z očmi, τάπραχθέντα έν έπιστολαίσ ίστε iz pisem, πίνω έν εκπώματι prijem iz čaše, έν τοίσ νόμοισ παιδεύω vzgajam po zakonih; **b) NT** όμνυμι έν τινι pri, άγοράζω έν τινι za, αλλάσσω έν τινι s (z); **c) glede na, z ozigrim na:** άριστος έν τοίσ πολεμίοισ, έν πᾶσιν έργοισ δαήμων, χρηστόσ έν τοίσ οικείοισ, έν ύμίν κωλύομαι vi mi branite kaj, έν τοίσ δικασταίσ έσφάλη po krivdi sodnikov, έγώ έν τῶ μέρει kar se mene tiče, kar zadeva mene, έν τῶ τοιούτῳ v takšnih razmerah

έν-αγής 2 (*άγος*) *poet.* **1.** preklet, kriv, τής θεοῦ ki se je pregrešil nad boginjo; **2.** s prisego zavezan, posvečen

έν-αγίζω *ion.* darujem dušam umrlih ali herojem

έναγισμός, ó daritev umrlim

έν-αγκαλίζομαι *med.* vzamem v naročje, objemam *NT*

έν-αγκυλάω ovijem kopje z metalnim jermenom (*άγκύλη*)

έν-αγχος *adv.* pred kratkim, nedavno

έν-άγω priganjam, naganjam, pripravljam, pripravljam do česa, nagovarjam k čemu, svetujem *εις τι, τί, ώστε ali inf.*

έν-αγωνίζομαι *med.* [*fut.* έναγωνιουίμαι, *ion.* έναγωνιεύομαι] borim se, tekmujem na (v) čem, s kom τινί, sem med borilci

έν-αγώνιος 2 ki spada k tekmi, izurjen v boju, έσθήσ bojna obleka, bojni plašč

έν-αίθρειος 2 (*αίθρία*) *poet.* nahajajoč se pod milim nebom

έν-αιμος 2 (*αίμα*) ki ima kri, krven, krvav

έν-αίρω *in med.* (*έναρα*) *ep. poet.* [*aor. poet.* ήναρον, *med. ep.* ένηράμην] ubijam, pobijam, morim, uničujem, pogubljam, kazim, skazim

έν-αίσιμος 2 *ep., poet.* **ένάισιος** 2 (*έν αίση*)

1. pravi, primeren, pravičen, ugoden; τὸ ένάισιον sreča, *εις ένάισιον* ήλθον prišel sem ob pravem času, *ένάισιμα έργάζομαι* opravljam svojo dolžnost; **2.** usoden, pomenljiv, preroški

ένάκις *adv.* devetkrat

ένακόσιοι 3 devetsto

έν-ακούω *poet.* poslušam, prisluškujem τινός

έν-αλείφω [*pf.* έναλήλιμμαι] namažem, namazilim, pomazilim

έν-αλίγκιος 2 *ep.* podoben, enak, τινί τι komu v čem

έναλι-ναιέτης, ó, ή v morju prebivajoč

έν-άλιος 3 in 2, **ένάλιος** 3 *ep. in poet.* (*άλξ*)

morski, λεώς mornarji; *subst.* **ένάλιον,** τό morska žival *NT*

έναλλάξ *adv.* menjaje se, izmenoma

έν-αλλάσσω, έν-αλλάττω **1. act.** zamenjavam, zamenjujem, obračam, νῦν δ' ένήλλαξεν θεός τήν ύβριν πρὸσ μήλα πεσείν bog je odvrnil zlobo moža, tako da je šel nad ovce; **2. med.** zamenjam si, premenjam si τί τινος; **3. pass.** τινί občujem s kom

έν-άλλομαι [*aor.* ένηλάμην, ένηλόμην] skočim, planem nad koga, napadem koga τινί; ποδοῖν teptam z nogami, *εις τι* pridem nad koga τύχη

έν-αμέλω *ep.* molzem v kaj γαυλοίς

έν-άμιλλος 2 (*άμιλλα*) tekmujoč, enak, kos komu (v tekmi) τινί

ἔν-αντα *adv. ep. poet.* nasproti, pred, προσβλέπω vidim pred očmi

ἔν-αντι *adv.* pred, vpričo *NT*

ἔν-αντί-βιον *adv.* (βία) nasproti, proti, sovražno

ἐναντιολογία, ἡ protislovje, nasprotje

ἐναντιόομαι *pass.* [*s fut. med.* ἐναντιώσομαι, *pf.* ἤναντιώομαι] **1.** nasprotujem, upiram se, protivim se τινί τι (τινός), πρὸς τινα, μὴ οὐχὶ εἶναι oporekam, ugovarjam τινί, μηδὲν ποιεῖν oviram, branim komu kaj storiti, ravnam nasprotno; **2.** piham nasproti, vejem nasproti (*o vetru*)

ἐναντίος **3 1.** *o prostoru:* nasproti stoječ ali ležeč, nasproten; *pri glag.* ἔρχομαι, ἦμαι, ὀρμάομαι, ἐλαύνω *se sloveni* z 'nasproti', ἐναντίη ἦλυθε nasproti je prišla, οὐπω φαίνεται ἐναντίη ni se očitno prikazala (iz obličja v obličje, iz oči v oči), ἐπὶ τοῦναντίον ἔλκω vlečem na nasprotno stran; **2.** *sovražno:* nasproten, protiven, sovražen τινός, τινί, *pri glag.* *stoji pogosto namesto adv.:* ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν so stali ali stopili nasproti Ahajcem, τὸ ἐναντίον στρατόπεδον sovražni tabor, ἄνεμος neugoden, nasproten veter, τάναντία ποιῶ τινα ἢ ravnam s kom drugače kot, τάναντία στρέφω obrnem se (na nasprotno stran), vrnem se; **3.** *subst.* **ἐναντίος**, ὁ nasprotnik, sovražnik; **ἐναντία**, τὰ nasprotje, nasprotna stvar; πᾶν τὸ ἐναντιώτατον ravno nasprotno, povsem nasprotno; **4.** *adv.* **a)** (τὸ) ἐναντίον, (τὰ) ἐναντία, τοῦναντίον, τάναντία nasproti, vpričo koga, pred kom τινός, τινί; ἐναντίον ἔρχομαι pridem nasproti, ἐναντίον ἔμετο ἴστασο stopi nasproti meni, ὀράω ἐναντίον εἰς ὄψα gledam naravnost v obraz; **b)** ἐκ τοῦ ἐναντίου z nasprotni strani, na nasprotni strani, nasproti τινός, τινί; οἱ ἐκ τοῦ ἐναντίου nasproti stoječi; ἐξ ἐναντίας, *ion.* ἐναντίης nasproti, z nasprotni strani; *NT* ὁ ἐξ ἐναντίας nasprotnik; **c)** ἐναντίως nasprotno, obratno, obrnjeno, narobe

ἐναντιότης, ἡτος, ἡ nasprotje, nasprotovanje, ugovor

ἐναντιώμα, ατος, τό zapreka, prepreka, ovira, ugovor

ἐναντιώσις, εως, ἡ ugovarjanje, nasprotovanje

ἐν-ἀπίημι *ion.* = ἐν-ἀφίημι postavljam, vtikam τὶ εἰς τι

ἐν-ἀποδείκνυμαι *med. ion.* kažem se, baham se, odlikujem se, ἐν τινι *med.*

ἐν-ἀποθνήσκω umiram pri (v) čem, na čem ἐν τινι

ἐν-ἀποκλάω odlomim; *pass.* [*plpf.* ἐναπεκέκλαστο] odlomim se v, zalomim se

ἐν-ἀπόλλυμαι *med.* umrem, poginem pri čem

ἐν-ἀπονίζομαι *med. ion.* univam, spiram si kaj v čem τὶ ἐν τινι

ἐν-ἀποτίθεμαι *med.* nalagam si, dajem si v kaj

ἐν-ἀπτω [*pt. pf. ion.* ἐναμμένος] **1.** *act.* privezujem; **2.** *med.* privezujem si, oblačim se, opremeljam se, opravljam se, τί v kaj

ἐναρα, τὰ *ep. poet.* v boju ugrabljeno orožje, bojni plen, bojna oprava (*lat.* spolia)

ἐνάργεια, ἡ jasnost, razumljivost

ἐν-ἀργής **2** (ἀργός) očiten, viden, jasen, razločen; *adv.* ἐναργῶς, *ion.* ἐναργέως

ἐν-ἀρηρός, ἐν-ἀρηρυῖα, ἐν-ἀρηρός [*pt. pf. od ἐν-ἀραρίσκω*] *adi. ep.* dobro nasajen, vtaknjen, pritrjen

ἐνάρης, εος, ὁ *ion.* dvospolnik, hermafrodit

ἐναρίζω (ἐναρα) *ep. poet.* [*fut.* ἐναρίζω, *aur.* ἐνάριζα] oropam koga bojne oprave, ubijem, umorim, zabodem; *pren.* νύξ ἐναρίζομένη iztekajoča se noč (= s sončnimi žarki umorjena)

ἐν-ἀριθμέω *poet.* štejem med, prištevam k, vzamem v poštev

ἐν-ἀρίθμιος **2 ep.**, ἐν-ἀριθμος **2** prištet med, upošteván, veljaven, čislán, ἐναρίθμιός εἰμι izpolnim število

ἐν-ἀρμόζω, ἐν-ἀρμόττω prilagodim, ἐμαυτόν priljubim se, omilim se, prikupim se

ἐν-ἀρμόνιος **2** skláden, prikláden, primeren

ἐν-ἀρχομαι *med.* začénjam, τινί kaj, s čim *NT*

ἐν-ἀσκέω vadim, urim, vežbam na čem αὐτόν **ἐναταῖος** **3** k devetemu dnevu spadajoč, devetdan, devetega dne

ἐνατος **3**, *ep.* εἵνατος (ἐννεά) deveti

ἐν-ἀυλίζω *in med.* [*z aor. pass. in med.*] taborim, prenočujem kje, bivam kje

ἐν-ἀυλος¹ **2** (αὐλός) *ep. poet.* **1.** cevnat, cevast, cevkast; *subst.* ὁ ἐναυλος jarek, struga,

hudournik, reka; **2.** v ušesih zvenceč, brneč, v dobrem spominu, ki se ga dobro spominjam
έν-αυλος² 2 (αὐλή) prebivajoč v čem, nahajajoč se notri v (stanovanju); *subst.* **έναυλος**, ó votlina, jama, prebivališče

έν-αύω [*impf. ion.* έναυον, *inf. aor.* έναῦσαι] prižigam πῦρ, puščam prižigati ogenj ob svojemu ognju; *med.* prižigam si ogenj

έν-αφίημι *gl.* έναπίημι

έν-δάκνω *poet.* ugriznem, popadem

έν-δατέομαι *poet.* **1.** *med.* razdelim, raztrgam; *pren.* sramotim, preklinjam λέκτρον; **2.** *pass.* razposlan sem, θέλωμ' ἄν τὰ σὰ βέλεα ένδατεῖσθαι želel bi, da se razpošljejo (da se odpošljejo)

ένδεής 2 (έν-δέω²) **1.** ki mu kaj manjka, potreben, reven τινός, ένδεής γίγνομαι *ali* εἰμί τινος manjka mi kaj, nimam česa, οὐδέν ένδεές ποιοῦμαι ničesar ne zamolčim; **2. a)** pomanjkljiv, nepopoln συνθῆκαι, nezadosten, nezadoščajoč πρὸς τι, πρήγματα ένδεέστερα nezadostna, pomanjkljiva moč; **b)** zaostajajoč, slabši, nižji, γένος po rodu, ένδεᾶ τῆς δυνάμεως πράττω storim manj, kot morem, σοῦ γε ένδεέστερος φαίνομαι zaostajam za tabo, manj voljan sem (kaj storiti) kot ti; **3. subst.** ένδεές, τό pomanjkanje, (telesna) napaka, hiba, pomanjkljivost έν τῷ σώματι, nepopolnost, duševna omejenost αὐτῶν, τάνδεᾶ λέγω (*opp.* κρείσσω) omenjam, naštevam napake; **4. adv.** ένδεῶς [*comp.* ένδεεστέρωσ in ένδεέστερον] pomanjkljivo, nepopolno, nezadostno, ένδεῶς ἔχω zaostajam, slab sem

ένδεια, ἡ manjkanje, pomanjkanje, potreba, uboštvo, revščina

ένδειγμα, ατος, τό dokaz, znamenje ὅτι NT

έν-δείκνυμι **1.** *act.* pokažem, naznanim, javim, ovadim; **2. med. a)** pokažem se, razodenem se, kažem, pokažem (kaj o sebi), εὔνοιαν svojo naklonjenost, ἔργον, δύναμιν svojo moč, ὀργήν svojo jezo NT, γνώμην izrazim, razodenem svoje mnenje; dokazem ὅτι οὐ σοφός ἐστι; **b)** obetam, obljubljam, κακά τινι storim komu kaj hudega NT; **c)** baham se, ponašam se s čim τί, τινί τι pred kom s čim

ένδειξις, εως, ἡ **1.** dokaz, znamenje NT; **2.** ovadba, obtožba

έν-δεκα, οί, αί, τά *num. indecl.* enajst; οί ένδεκα *sc.* ἄνδρες enajsteri, enajsterica, enajst

mož, ki so nadzorovali ječe in izvrševali telesne kazni

ένδεκά-κλῖνος 2 (κλίνη) obsegajoč enajst ležišč

ένδεκά-πηχυς, ένδεκά-πηχυ, *gen.* εος enajst vatlov (laktov) dolg

ένδεκαταῖος 3 k enajstemu dnevu spadajoč, enajstega dne, v enajstih dneh

ένδέκατος 3 enajsti

έν-δέκομαι *ion.* = έν-δέχομαι

έν-δελεχής 2 trajen, neprenehljiv, nepreneh, neprestan; *subst.* τὸ ένδελεχές dolgost časa

έν-δέμω vzdiam, zazidam

έν-δέξιος 3 *ep. in poet.* desni, desen, srečeno-sen, ugoden σήματα; *adv.* ένδέξια na desno (okrog) ὠνοχόει

έν-δέχομαι, *ion.* έν-δέκομαι **1.** jemljem, sprejemam nase, prevzemam, μεταβολήν, ταλαιπωρίας, verujem, ἀπόστασιν pristajam na, zadovoljen sem, συμβουλίην sprejemem nasvet; **2.** dovoljujem, dopuščam λογισμόν, odobravam λόγους; *impers.* mogoče je, dovoljeno je, καθ' ὅσον *ali* ὡς ένδέχεται μάλιστα kolikor je mogoče; ἐκ τῶν ένδεχομένων (= ένδεχομένως) po možnosti, kolikor je mogoče

έν-δέω¹ [*fut.* ένδήσω, *aor.* ένέδησα, *pf.* ένδέδεμα, *aor. pass.* ένεδέθην] privezujem, zavezujem na kaj, vežem, zapletem, zamotam v kaj τί, έν τινι, εἰς τι; ἄτη, ἀναγκαίη; *med.* vežem, priklepam nase ὄρκους πόσιν

έν-δέω² [*fut.* ένδεήσω, *aor.* ένεδέησα] **1.** primanjkuje, manjkam; *impers.* ένδειτ manjka (kaj, česa), potreba je, treba je; **2. med. z aor. pass.** ένεδέθην sem brez česa, trpim pomanjkanje, potrebujem

έν-δηλος 2 jasen, viden, očiten, *pogosto s pt.*, ένδηλος ἐγγίγνετο ἐπιβουλεύων očitno je bilo, da ...

έν-δημέω doma sem NT

έν-δημος 2 (δῆμος) v deželi, doma, domač, domačinski, ὁ ένδημότατος ki je večinoma v domovini, αἱ ἀρχαί domače oblasti; *subst.* τὰ ένδημα deželni davki *ali* dohodki

έν-δισπείρω *pass.* živim v čem, bivam v čem έν τινι

έν-διασπείρω trosim, razširim; *pass.* razkropim se med

έν-διατάσσω *ion.* razpostavim, razvrstim na στρατόν

έν-διατρίβω porabim s čim χρόνον, sem pri čem, bivam, prebivam, mudim se, pomudim se, έν καλοῖς ἔω τῆν ὄψιν διατρίβειν dolgo (predolgo) gledam

έν-διδύσκω oblačim; *med.* oblačim si NT

έν-δίδωμι **1.** *trans. a)* dam v roko, izročim, predam, prepustim, nudim, τριβήν dam čas za premislek, τινί τι komu kaj, πράγματα, πόλιν τινί; *pren.* izdam, ἑμαυτόν τινι izročim, zaupam se komu; **b)** povzročim, dam povod za kaj σπασμόν, πρόφασιν, ἀφορμάς διαβολῆς; καιρόν dam priložnost; **c)** kažem δικαιοσύνην, οὐδέν μαλακόν ne kažem nobene popustljivosti; **d)** popuščam, οὐδέν na noben način se nočem vdati; dopustim, dovolim ὅσον ἐνέδωκαν αἱ μοῖραι, priznam ότιοῦν; **e)** τόνον ubiram; **2.** *intr. a)* nagibam se, prepustim se, vdam se τινί, πρὸς τι, οἴκτω usmiljenje me premaga, storim kaj iz usmiljenja; **b)** umaknem se, podvržem se (*o vojski*); **c)** izlivam se (*o reki*)

έν-δίημι [*ep. 3. pl. impf. ἐνδίσαν*] hujskam, nahujskam, ščuvam, naščuvam κύνας

έν-δικος **2** postaven, pravičen, upravičen, prav, μισθαποδοσία zaslužen plačilo NT; *subst.* τὸ ένδικον kar je prav, pravica, λέγω τὸ ένδικον govorim resnico; τὰ ένδικώτατα najpravičnejša stvar, ἔχω imam največjo pravico; τὸ μὴ ένδικον neutemeljena obdolžitev; *adv.* ένδικως po pravici, pravično, zaslužen

ένδινα, τὰ (ένδον) *ep.* drobovje, drob

έν-δτος **2 ep.** poldanski, opoldanski, opoldne ἦλθεν

έν-δίφριος, ὁ (δίφρος) tovariš pri mizi

ένδοθεν *adv.* (ένδον) **1.** notri, znotraj λαβών; *subst.* τάνδοθεν notranjost, notranjščina; *adv.* znotraj; **2.** od znotraj ven, iz hiše, iz mesta, iz srca, οὐτ' ένδοθεν οὔτε θύραθεν niti sam niti s pomočjo drugega = na noben način

ένδοθι *adv. ep.* notri, znotraj (v prsih)

έν-δοιάζω (δοιή) omahujem, dvomim, pomišljam (se); *pass.* ένδοιάζεται τι kaj velja za možno, kaj velja za mogoče

ένδοιαστῶς *adv.* dvomljivo, negotovo, neodločeno, οὐκ ένδοιαστῶς brez pomisleka, brez omahovanja

ένδόμησις, εως, ἡ (δέμω) zid, stavba, steber NT

ένδό-μυχος **2 poet.** nahajajoč se (skrit) v najbolj notranjem kotu

ένδον *adv.* **1.** znotraj, notri v srcu φρένες, doma, v hiši, v mestu; *subst.* οἱ ένδον domači, družina; τὰ ένδον hišno gospodarstvo, domače razmere, družinske razmere, rodbinske razmere; **2.** v, med z *gen.*, Διὸς ένδον v Zevsovi hiši, γῆς ένδον notri v zemlji, ένδοτέρω bolj notri

έν-δοξάζω poveljučujem, slavim; *pass.* poveljučam se NT

έν-δοξος **2** (δόξα) **1.** slaven, spoštovan, ugleden, krasen; ένδοξον ἄγρω odlikujem; *subst.* τὰ ένδοξα slavna dela NT; **2.** *act.* slavo znaneč, slavo naznanjajoč οἰωνός

ένδόσιμον, τὸ (έν-δίδωμι) povod, priložnost, prilika, ένδόσιμον παρέχω εἰς τι ponujam (dajem) roko v spravo, ponujam roko sprave

ένδοσις, εως, ἡ (έν-δίδωμι) popustljivost, prijenljivost

ένδοτέρω [*comp. od ένδον*] *adv. comp.* bolj notri

έν-δουπέω [*aor. ep. ἐγδούπησα*] telebnem v kaj, štrbunknem v kaj τινί

έν-δροσος **2 poet.** rosen, moker

ένδυκέως *adv. ep.* zelo skrbno, prisrčno, iskreno, ljubeznilno; ἐσθίω hlastno, z veseljem

ένδυμα, ατος, τὸ (έν-δύω) obleka, oblačilo NT

Ένδυμιών, ωνος, ὁ Endimion, lepi mladenič, ki ga je ljubila Selena

έν-δυναμώω krepčam; *pass.* krepčam se, postajam močnejši NT

έν-δυναστεύω **1.** vladam v (med) τισίν; **2.** s svojim vplivom dosežem, s svojim vplivom storim (povzročim), da ... ὅστε

έν-δύνω (δυνέω) *gl.* έν-δύω

ένδυσις, εως, ἡ (έν-δύω) **1.** vhod, vdiranje v; **2.** oblačenje NT

έν-δυστυχέω nesrečen sem v čem, τούνομα s svojim imenom, po svojem imenu, zaradi svojega imena

ένδυτήρ, ἥρος, ὁ *poet.* kar se obleče, πέπλος praznična obleka

έν-δυτός **2** (έν-δύω) oblečen; *subst.* τὸ ένδυτόν obleka, σαρκός koža

έν-δύω [*act. in pass.: fut. ένδύσω, aor. ένέδυσσα, pass. pf. ένδέδυμαι, aor. ένεδύθηγ; med.*

ένδύομαι, *ep. ion. poet., NT ένδύνω* (δυνέω), *fut.* ένδύσομαι, *aor.* ένέδυν, *pf.* ένδέδυνκα, *aor. med.* ένεδυσάμην] **1.** *act. in pass.* zavijem, odevam, oblačim komu kaj τινά τι *NT*; **2.** *med.* **a)** odevam se, opravljam se (v orožje), nadenem si (orožje, bojno opravo), oprem-ljam se, oblačim si (in nosim); **b)** vdiram, stopam v, grem v, hodim v, vstopam, plazim se v τί, εἷς τι; **α)** *pren.* prevzamem kaj, vzamem kaj nase, jemljem kaj nase, lotim se česa εἷς ἐπιμέλειαν; **β)** *NT* oblečem Χριστόν, καινόν άνθρωπον

ένεγκεῖν *gl.* φέρω

έν-έδρα, ή zaseda, preža, zalezovanje, prevara, ένέδραν ποιῶ postavim v zasedo, ποιῶμαι skrijem se v zasedo, ležem v zasedo, prežim v zasedi

ένεδρεύω [*aor.* ένήδρουσα, ένηδρουσάμην, *pf. pass.* ένηδρευμένος, *aor.* ένηδρεύθην, *fut. med. s pass. pomenom*] **1.** *act.* ležim v zasedi, prežim na koga, zalezujem τινά; **2.** *med.* = *act.*

ένεδρον, τό zaseda, zalezovanje *NT*

έν-εδρος 2 (έδρα) *poet.* nastanjen, stalen; *subst.* ó prebivalec

έν-έηκε *gl.* έν-ίημι

ένει̅και *gl.* φέρω

έν-ειλέω, ένειλλω, ένίλλω zavijem, zapletem v, natlačim, vteptam τί έν τινι

έν-ειλίσσω *ion., at.* ένελίσσω, ένελίττω [*aor. med. pt.* ένειλιζάμενος, *pf. pass. pt.* ένειλιγμένος] **1.** *act.* zavijem, zamotam v kaj; **2.** *med.* zavijem se v kaj έν τινι

έν-ειμι (ειμί) [3. *sg. in pl. tudi* ένι, 1. *pl.* ένειμεν, 3. *sg. opt. ion.* ένέοι, *impf.* 3. *sg. ep.* ένῆεν, 3. *pl.* ένεσαν] **1.** sem, bivam, nahajam se notri, sem v, na, pri čem τινί, έν τινι; τά ένόντα kar je notri; **2.** zgodi se, nastopi, je, άρνησις ουκ ένεστί μοι ne morem zanikati (tajiti), νοῦς ὑμῶν imate razum, χρόνος ένέσται potreben bo čas, precej časa bo poteklo (vmes), ένῆν γάρ bilo je namreč v pogodbi; **3.** *impers.* ένεστι mogoče je, možno je, sme se, ως ένι ἤδιστα kar je najugodnejše, εκ τῶν ένόντων po možnosti

έν-είρω *ion.* [*pt. pf. pass.* ένερμένος] nanizam, nabiram, prepletam

ένεκα, ένεκεν, εἶνεκα, εἶνεκεν *praep. z gen.* (stoji nav. za *subst.*) **1.** zaradi, τοῦ άρέσκειν

ένεκα da je vseč, da je vsečno; οὔνεκα = οὐ ένεκα zaradi česa?, zato (ker); τοῦ ένεκα = τοῦνεκα zaradi česa?, zakaj?, s kakšnim namenom?; **2.** glede na to, glede tega, zastran tega, kar se tiče tega, ένεκα τῶν ήμετέρων ὀμμάτων kar se tiče oči, kljub očem

έν-ελίσσω = έν-ειλίσσω

έν-εμέω *ion.* pljuvam, pljujem v (na) kaj

ένενήκοντα, οί, αί, τά, *ep.* έννήκοντα *indecl.* devetdeset

ένενηκοστός 3 devetdeseti

ένένιπε *ipd. gl.* ένίπτω

ένένωτο *ion.* = ένενόητο *gl.* νοέω

ένεός nem, gluhonem

έν-επιορκέω krivo prisegam pri bogu

έν-εργάζομαι *dep. med.* **1.** delam notri v hiši, ukvarjam se s čim, bavim se s čim; **2.** vdalam, vcepim, vzbudim, vdahnem, τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις vcepim pokorščino do zakonov; *aor.* ένειργάσθη (*s pass. pomenom*) γλῶττα

ένέργεια, ή (έν-εργής) delo, delovanje, udejstvovanje, moč *NT*

ένεργέω (έν-εργής) **1.** delam, izvršujem, opravljam, τινι εἷς τι podpiram koga v čem, δυνάμεις έν αὐτῷ čudeži se godijo po njem = dela čudeže *NT*; **2.** *med.* udejstvujem se, delujem, delam (z močjo) *NT*

ένέργημα, ατος, τό delo, dejanje *NT*

έν-εργής 2 delaven, močan, močen, krepek *NT*

έν-εργολαβέω imam korist pri čem

έν-εργός 2 (εργον) **1.** delaven, močan, močen, krepek, odločen, vrl; **2.** plodovit, rodoviten, izdaten; χρήματα obrestonosni, obrestujoč se, ki se obrestuje, ki prinaša obresti

έν-ερείδω *ep.* porinem, zabodem τί τινι

ένερθε(ν), *ep. poet. tudi* νέρθεν **1.** *adv.* **a)** od spodaj gor, iz podzemlja; **b)** spodaj v podzemlju, οί ένερθε θεοί spodnji, podzemeljski bogovi; **2.** *praep. z gen.* pod, dol za, ένερθέν εἶμι nisem kos, podležem

ένεροι, ὠν, οί spodnji, podzemeljski, umrli; *comp.* ένέρτεροι 3 *ep. poet.* še bolj spodnji

ένερσις, εως, ή (έν-είρω) vtikanje, zatikanje

έν-εσαν *gl.* έν-ειμι

έν-εσθίω *gl.* έμφαγεῖν

ένέστακται *gl.* έν-στάζω

ἐνετή, ἡ (ἐν-ίημι) *ep.* igla, zaponka
Ἐνετοί, οἱ Eneti **1.** ljudstvo v Paflagoniji; **2.** ljudstvo ob Jadranskem morju = Veneti
ἐνετός 3 [*adi. verb. od ἐν-ίημι*] gnan, nahujskan, podpihovan, podpihan, prisiljen
ἐν-ευδαιμονέω srečen sem, srečno živim v čem τινί
ἐν-ευδοκιμέω pridobivam si slavo, pridobivam si ugled, iščem slavo, τί v čem
ἐν-εὐδω *ep.* spim v čem, spim na čem τινί
ἐν-ευλογέω blagoslavljam, obdarim, nagradim, oblagodarim *NT*
ἐν-εύναιος 2 (εὐνή) *ep.* posteljni, posteljen; *subst.* τὸ ἐνεύναιον posteljna oprema, ležišče; *pl.* postelje
ἐν-έχυρον, τό (ἐχυρός) zastava, zastavek, ara, nadáv
ἐν-έχω, **ἐν-ίσχω** [*pass. s fut. med. ἐνέξομαι, aor. ἐνεσχέθην in ἐνεσχόμην*] **1. trans. a) act.** imam, gojim v sebi, χόλον kuham jezo, gojim srd, jezim se τινί; **b) pass.** zadržan sem, zadržuje me, drži me kaj, obtičim, sem v čem; ἐπέχομαι ζυγῶ dam se vpreči v jarem *NT*, ἐν θώματι čudim se, strmim; ἐν ἀπορίῃσι, ἐν κακῶ podvržen sem čemu, obtežen, zadet sem od česa; ἐν τῷ ἄγει preklet sem, izobčen sem, ἐν τοῖς σκευέσι obvisim, zamotam se; **2. intr.** pritiskam na koga, zalezujem koga, srdim se, jezim se τινί *NT*
ἐνηβητήριον, τό (ἐν-ηβάω) *ion.* zabavišče
ἐνηείη, ἡ *ep.* blagohotnost, naklonjenost
ἐν-ηής 2 *ep.* dobrohoten, prijazen, naklonjen, blag
ἐν-ήλατον, τό (ἐλάυνω) *poet.* količek, klin, žebelj
ἐν-ήλικος 2 (ἤλιξ) odrasel, odrastel
ἐν-ημαι *dep. med. ep.* sedim v čem, sedim na čem τινί
ἐν-ήνοθα *pf. ep.* vre, kipi, dviguje se kvišku, vzdiguje se kvišku κνίση
ἐνήνοχα *gl.* φέρω
ἐνήρατο *gl.* ἐναίρω
ἐνθα *adv. 1. krajevno: a) demonstr. a)* tam, tu, tamkaj, tukaj; **β)** sem, semkaj, tja, tjakaj, ἔνθα μὲν ... ἔνθα δέ tu ... tam; ἔνθα καὶ ἔνθα tu in tam, zdaj tu, zdaj tam, od vseh strani, ἔνθα δὴ tu torej; **b) a) relat.** kjer, kamor; **β)**

pri glag. premikanja: tja ... kjer, od koder; **2. časovno:** takrat, tedaj, nato, kadar

ἐνθά-δε *adv. 1. o prostoru:* tja, tjakaj, sem, semkaj, na tem svetu, tu, tam; ὁ ἐνθάδε tukajšnji, v tem primeru, v teh razmerah; τὰ ἐνθάδε tukajšnje razmere; ἡ ἐνθάδε tukajšnje (= naše) mesto, ὁ ἐνθάδε ἦκων kdor je prišel v te razmere; **2. časovno:** zdaj, sedaj, τὰ ἐνθάδε sedanjost

ἐν-θακέω *poet.* sedim na

ἐνθάκησις, εως, ἡ *poet.* sedenje, sedež v; ἡλίλου διπλῆ sedež, kjer sonce sije dopoldne in popoldne

ἔνθα-περ *adv.* kjer pač, kjer ravno, kamor pač

ἐν-θάπτω pokopavam v

ἐνθαῦτα *ion.* = ἐνταῦθα

ἐν-θεάζω (ἐνθεος) *ion.* (blazno) sem navdušen, vzhičen sem, navdahnjen sem od boga, zamaknjen sem

ἔνθεν *adv. 1. o kraju: a) demonstr.* od tukaj, od tod, od ondod, ἔνθεν καὶ ἔνθεν od tu in tam, od (z) obeh strani, ἔνθεν κἀνθεν od (z) vseh strani, ἔνθεν μὲν ... ἔνθεν δέ s te ... z one strani, na tej ... na oni strani; **b) relat.** od koder; **2. časovno:** od zdaj, od sedaj, nato, zatem; **3. vzročno:** zaradi tega, zato

ἐνθίν-δε *adv. 1. krajevno:* od tukaj, ὁ ἐνθίνδε tukajšnji; **2. časovno:** od zdaj, od sedaj, nato, potem, τὸ ἐνθίνδε, τοῦνθίνδε, τἀνθίνδε nadaljnje, ostalo, kar sledi; **3. vzročno:** zaradi tega, zato

ἔνθεν-περ *adv.* od koder pač

ἔν-θεος 2 od boga navdahnjen, od boga navdihnjen, navdušen; obseden; τέχνηι preroška veščina, preroška sposobnost, preroška veda, ἔνθεον ποιῶ navdušim koga za kaj πρὸς τι

ἐν-θερμαίνομαι *pass. poet.* ogrejem se, žarim, plamtim

ἐνθεῦτεν *ion.* = ἐντεῦθεν

ἐν-θηρος 2 (θήρ) *poet.* podivjan, divji, strašen πούς

ἐν-θνήσκω umiram na čem, umiram v čem τινί

ἐνθουσιάζω, **ἐνθουσιάζω** = ἐνθεάζω navdahnjen sem, navdihnjen sem, vzhičen sem, navdušen sem

ἐνθουσιασῖς, εως, ἡ, **ἐνθουσιασμός**, οὔ, ὁ

božansko navdahnjenje, božansko navdihnjenje, navdušenost, zanos, vzhičenje

ένθουσιαστικός 3 navdušen, navdahnjen, navdihnjen, vzhičen; *subst.* τὸ ένθουσιαστικόν navdušenost, navdahnjenost, navdihnjenost, vzhičenost

ένθρυπτον, τό (θρύπτω) pecivo, kolači (pomešani z vinom in sočivjem)

έν-θρώσκω *ep. poet.* [*krep. aor. ep.* ένθωρον] skačem v (na) kaj πόντω; λάξ z nogo sunem v kaj, zaletim se na kaj

έν-θῦμέομαι (έν-θῦμος) *dep. pass. s fut. med.*

1. vzamem si k srcu, upoštevam; oziram se na kaj τί, τινός, περί, ὑπέρ τινος; **2.** premišljam, premišljujem, razmišljam, presojam, mislim πονηρά *NT*

ένθύμημα, ατος, τό, ένθύμησις, εως, ή **1.** misel *NT*, domislek, nasvet, načrt; **2.** razmišljanje, razmišljanje, upoštevanje, razlog, vzrok

έν-θῦμία, ή (έν-θῦμος) upoštevanje, premislek; προβάλλω εἰς ένθῦμιαν priporočam v upoštevanje, priporočam v razmislek

έν-θῦμιος 2 pri srcu ležeč, na srcu ležeč, skrb povzročajoč, ένθύμιόν οἱ έγένετο zapekla ga je vest; μή τοι λίγη ένθύμιος ἔστω ne delaj si preveč skrbi zanj, ένθύμιον ποιοῦμαι ženem si k srcu, εὐναί zakon poln skrbi, žalosten zakon

έν-θῦμιστός 3 *ion.* = ένθύμιος; ένθυμιστόν τι ποιοῦμαι ženem si k srcu, imam za vredno, da se upošteva, imam za greh

έν-θωραίζω obdajam z oklepom, oblačim z oklepom; *pt. pf. pass.* oklepljen, oklopljen

ένι *gl.* ένειμι; **ένί** *gl.* έν

ένί *gl.* έν

ένιαύσιος 3 in 2 (ένιαυτός) leten, enoleten, vsakoleten, (na) eno leto

ένι-αυτός, ό leto, κατ' ένιαυτόν, τοῦ ένιαυτοῦ na leto, vsako leto

έν-ιαύω *ep.* spim, bivam, prenočujem v, med τινί

ένιαχῆ, *ion.* ένιαχοῦ (ένιοι) *adv.* tu in tam, tu pa tam, včasih

έν-ιδρύομαι *med. ion.* postavim si kaj v čem

έν-ιζάνω, **έν-ιζω** sedim na, usedem se na (v) kaj τινί

έν-ίημι [*aor. ep.* ένέηκα] **1. trans. a)** pošiljam,

spuščam, podim v kaj; pahnem v kaj, πόνους v nadloge ali težave; άγηγορήσι naredim (delam) ošabnega, pripravim do ošabnih misli, όμοφροσύνησιν naredim (delam) složnega, edinim, zedinim; **b)** priganjam, nagovarjam, podpihujem ρήτορας; **c)** *o stvaréh:* mečem, dajem na kaj νησὶ πῦρ; vdihujem, vzbujam μένος, θάρσος; **2. navidezno intr.:** (νῆα) πόντω spuščam ladjo v morje = odjadram, odplujem; έμαυτόν vdiram, pridrem

Ένιῆνες, οἱ, *ion.* = Αἰνιᾶνες Enieni = Ajniani, ljudstvo v Epiru

ένι-κλάω *ep.* = έγ-κλάω vlomim, nalomim, prepredim, uničim

ένιοι, ένιοι, ένια nekateri, marsikateri, ένιοι μέν ... ένιοι δέ eni ... drugi

ένιοτε *adv.* [*Et.:* ιζ ένι ότε] včasih, tu in tam

Ένιπέυς, ἦρος, ό Enipej, reka v Tesaliji

ένιπή, ή graja, ukor, karanje, zasramovanje, grožnja

ένι-πίμπλημι *ep.* = έμ-πίμπλημι

ένί-πλειος *ep.* = έμ-πλειος

ένι-πλήσσω *ep.* = έμ-πλήσσω

έν-ιπάζομαι *med.*, **έν-ιπεύω** *ion.* jaham v čem, jaham na čem

έν-ιπτεύω *gl.* έν-ιπάζομαι

ένι-πρήθω *ep.* = έμ-πίμπλημι

ένίπτω *in ep.* ένίσσω [*fut.* ένίψω, *aor.* ένένιπον *in ήνίπαπον*] (ένιπή) karam, grajam, zadiram se nad kom, oštevam, zmerjam τινά, μύθω, έπεςιν

ένι-σκίπτω *ep.* = έν-σκίπτω [*aor. pass.* ένι-σκήπτω] vtisnem, καρήατα οὔδει povešam glavo k tlom; *pass.* δόρου οὔδει zabada se, obtiči v

ένίσπω *ipd. gl.* ένέπω

ένίσσω *gl.* ένίπτω

έν-ίστημι [*intr.* έν-ίσταμαι, *fut.* ένστήσομαι, *aor.* ένέστην, *pf.* ένέστηκα]

I. trans. 1. act. postavljam v (na) kaj εἰς τι; **2. med.** začenjam kaj, lotim se česa τί, vpeljem, uvedem;

II. intr. 1. a) postavljam se kam; *pf.* stojim, sem, nahajam se (v čem); **b)** εἰς τήν άρχήν nastopim vlado, zavladam, βασιλεύς zakraljuje; **c)** nastanem, ήμέρα ένίσταται dan napoči; *pt.* ένεστώς sedanji, τὰ ένεστηκότα (πράγματα) sedanje razmere; **2. a)** čaka me kaj, grozi mi

kaj, preti mi kaj; **b)** postavljam se nasproti, upiram se, oviram *τινί, πρὸς τινα, ὅπως μή*

ἐν-ισχύω **1.** *trans.* potrjujem, krepčam *NT*; **2.** *intr.* okrepcam se, močen sem, močan sem *NT*

ἐν-ίσχω *gl.* ἐν-έχω

ἐνι-χρίμπτω *ep.* = ἐγ-χρίμπτω

ἐνίψω *gl.* ἐνέπω, ἐνίπτω

ἐννά-ετες *ep. gl.* ἐνά-ετες

ἐν-ναίω *poet.* prebivam v čem, sem v čem, živim v, obdan sem s čim *κακοῖς*

ἐννάκις *gl.* ἐνάκις

ἐν(ν)ακισχίλιοι devet tisoč

ἐν-ναυπηγέω delam, gradim v čem ladje *ἐν τινι*

ἐννέα *num. indecl.* devet

ἐννεά-βοιοις 2 (βοῦς) *ep.* vreden devet goved

ἐννεα-καίδεκα *num.* devetnajst

Ἐννεά-κρουνοσ, ἡ [*prej* Καλλιρρόη] Kaliroa Eneakrunos = Devetceвна (Deveteroceвна) Kaliroa, vodomet na Himetu z devetimi cevmi

ἐννεά-μηνος 2 (μήν) *ion.* devetmesečen

Ἐννεά ὁδοί, αἱ Devet poti, Devetpotje, kraj v Trakiji, kjer je pozneje stala Amfipola

ἐννεά-πηγυς 2 *ep.* devet vatlov (laktov) dolg

ἐννεά-χῆλοι 3 *ep.* = ἐνακισ-χίλιοι

ἐν-νενώκασσι *ion. gl.* ἐννοέω

ἔννεον *gl.* νέω¹

ἐννε-ὄργυιοσ 2 (ὄργυιά) *ep.* dolg devet sežnjev

ἐννεός 3 nem, osupel, strmeč *NT*

ἐν(ν)έπω *ep. poet.* [*Obl. impf.* ἔννεπον, *fut* ἐνισπήσω *in* ἐνίψω, *aor.* ἐνισπον, 2. *sg.* ἐνισπες, *cj.* ἐνίσπω, *impf.* ἐνισπε *in* ἐνισπες] **1.** napovedujem, povem, oznanjam, naznanjam, omenjam, sporočam, velim, zapovedujem, veže se s ὅτι, ὡς, z *acc. c. inf. ali s pt.*, Ὁρέστην θανόντα da je Orest mrtev; **2.** ogovorim, govorim, pogovarjam se πρὸς τινα

ἐννέπω *gl.* ἐν(ν)έπω

ἐννεσίη, ἡ (ἐν-ίημι) *ep.* navdih, nasvet, ukaz, zapoved

ἐν-νεύω pomigam, kimam, pokimam *NT*

ἐννέ-ωρος 2 (ἄρος leto) [έω *pri* Homerju *enozložno*] *ep.* devetleten, ἐννέωρος βασίλευσ vsakokrat devet let, v devetletnih dobah, v devetletnih obdobjih

ἐννήκοντα *ep.* = ἐνενήκοντα

ἐνν-ἡμαρ *adv. ep.* devet dni

ἐν-νοέω [*gl.* νοέω; *ion. pt. aor.* ἐννώσας, *pf.* 3.

pl. ἐννενώκασσι] **1. act. a)** imam v mislih, premislim, preudarim, upoštevam, razmišljam, mislim τί, περί τινος, ὅτι; **b)** nameravam ἐπιτάσσειν, προδοῦναι, ὥνπερ ἐννοεῖς = τούτων, ἄπερ kar nameravaš; **c)** opazim na kom τινός ὡς, ἐννενόηκά σου λέγοντος slišal sem, da si rekel; **d)** razumem, uvidim, spoznam τί; **e)** najdem, izmislim si ὁδόν; **f)** skrbim za, brigam se za, bojim se, skrbi me μή; **2. med. z aor. pass.** mislim zase, pri sebi, opazim, slutim, bojim se τί, ὅτι, μή; *s pt.* ἐννοοῦμαι φαῦλος οὔσα uvidevam (vidim, opažam, ugotavljam), da sem ...

ἐννόημα, ατος, τό misel, opazovanje, zaznavanje

ἐννοια, ἡ (ἐν-νοέω) **1.** preudarek, premislek, razmišljanje, misel; **2.** predstava, ἐννοιαν λαμβάνω τινός mislim na kaj; mišljenje, pojem

ἐν-νομος 2 (νόμος) zakonit, pravičen, postaven, ἐννομα πάσχωu trpim pravično (zasluženo) kazen

ἐν-νοος 2, *skrč.* ἔννοουσ ki je pri pameti, razumen, pameten

ἐννοσί-γαιιοσ, ου, ὁ *ep.* zemljetresec, zemljotresec, stresalec zemlje, potresnik, *adi.* ki stresa zemljo, zemljo tresoč (Pozejdonov pridevek)

ἐννοσί-φυλλοσ 2 *ep. gl.* εἰνοσί-φυλλοσ

ἔννοουσ 2 *gl.* ἐν-νοουσ

ἐννῶμι [*Et.:* iz *φέσ-νω-μι, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *ues-'obleči'; *prim. stind.* vástē '(on) se oblači', vásman, vástra-'obleka', 'oblačilo', 'odeja', *gr. ajol.* φέμμα 'obleka', 'oblačilo', *gr. kret.* φῆμα 'obleka', 'oblačilo', *lat.* vestis 'obleka', 'oblačilo', *got.* wasjan 'oblačiti', wasti 'oblačilo', *stvnem.* werjan 'oblačiti', wasti 'oblačilo', *arm.* z-genum 'obleči si', 'nadeti si'] [*Obl. v prozi samo v sestavljenkah; ep. poet. fut.* ἔσσω, ἔσω, *aor.* ἔσσο, ἔσα, *med.* ἔσ(σ)άμην, ἔεσσάμην, *pf.* ἔσμαι, ἔσσοι, ἔσται *in* εἶμαι, *pt.* εἰμένος, *plpf.* ἔσμην, ἔσσο, ἔστο *in* ἔεστο, εἶτο, *du.* ἔσθην, 3. *pl.* εἶατο] **1. act. ep.** ogrinjam, odevam, oblačim koga s čim τινά τι; **2. med. in pass.** oblačim si kaj, oblačim se, opravljam se, dajem nase opravo, obla-

čim opravo, nadenem si opremo; *pf.* oblečen, odet, zaviti sem v kaj τί, εἴματα; λάινον χιτῶνα oblečem si kamnit plašč = kamenjajo me; ἀσπίδας zakrijem se s ščiti, ἀλκὴν opašem se s pogumom = navdam se s pogumom, opogumim se, zelo sem pogumen, zelo sem hraber; χαλκῷ okovan z bronom, νεφέλην ogrnem se v, σκότον oblečen sem v temo = mrtev sem

ἐν-νυχεύω (νύξ) *poet.* prenočujem, prežim v ἐν τινί

ἐν-νύχιος 3 in 2 *ep.*, **ἐν-νυχος** 2 *ep. poet.* (νύξ) nočen, ponoči, čez noč; *subst.* οἱ ἐννύχιοι podzemeljske sence; *adv.* ἐννυχον ponoči *NT*

ἐννώσας *gl.* ἐν-νοέω

ἐν-ζεύγνυμι *poet.* zvezem, vklenem, vprežem, zapletem

ἐν-όδιος 3, *ep. in poet.* **εἰνόδιος** ki je na poti, ki je ob poti; ἐνοδία θεός obpotna boginja = Hekata

ἐν-οικέω stanujem, prebivam v τινί, πόλιν; *subst. pt.* οἱ ἐνοικοῦντες prebivalci, domačini

ἐνοίκησις, εως, ἡ stanovanje (v mestu)

ἐν-οικίζω 1. *act.* naselim; 2. *pass.* naseljen sem, prebivam v; 3. *med.* naselim se

ἐν-οίκιον, τό (οἶκος) stanarina, najemnina

ἐν-οικοδομέω 1. *act. a)* sezidam, zgradim v (na); *b)* zazidam, zadelam (z zidom); 2. *med.* utrdim se, zagradim se, sezidam si τεῖχος

ἐν-οικος, ὁ prebivalec

ἐν-οινοχέω *ep.* nalivam vino, natakam vino

ἐνοπή, ἡ [*Et.*: iz *ἐν-φο-πή; *najbrž sor.* z ἐν(ν)έπω, 'povem', 'napovem', *morda tudi z* ἔπος; *prim. tudi lat.* invocō 'kličem', 'pozivam'] *ep.* 1. zvok, glas, odmev; 2. (bojni) krik, hrup; tarnanje, jok

ἐνόπλιος 2 ki je v orožju, ki je pod orožjem, oborožen, enoplijski, ῥυθμός ritem plesa v orožju

ἐν-οπλος 2 (ὄπλον) oborožen, ki je v orožju, ki je pod orožjem

ἐν-οράω, *ion.* **ἐν-ορέω** 1. vidim, opažam, spoznavam (ἐν) τινί τι na kom kaj; ὅμῃν οὐκ οἴοισί τε ἐσομένοισι πολεμέειν vidi se vam, da se ne boste mogli vojskovati; 2. gledam, pogledam τινί (na) koga

ἐν-ορκέω, **ἐν-ορκίζω** zaklinjam, rotim koga, pri kom τινά

ἐν-ορκος 2 1. s prisego zavezan, zaprisežen,

οὐκ ἄξιω σε ἔνορκον θέσθαι nočem te zavezati s prisego, nočem te zapriseči, ἔνορκον ποιούμαι prisežem; 2. potrjen s prisego, posvečen; θεῶν δίκαια s prisego posvečeno božje pravo, ἔνορκόν ἐστὶ τινί nekdo je zavezan s prisego

ἐν-όρνυμι *ep.* [*aor. act.* ἐνώρσε, *med.* ἐνώρτο, *tudi v tm.*] vzbudim kaj med kom τινί; *med.* nastanem

ἐν-ορούω *ep.* [*aor. act.* ἐνόρουσα, *tudi v tm.*] naskočim, planem na, napadem, navalim Τρωσί

ἐν-ορχις, ιος, ὁ *ion.*, **ἐν-ορχος** 2 *ep.* (ὄρχις) neskopljen, nekastriran, nerezan μήλα ovni

ἔνος, ἔνος 3 [*Et.*: iz *senos, *kar je izpeljano iz ide.* *seno- 'star'; *prim. stind.* sána- 'star', *av.* hana- 'star', 'siv', *lat.* senex, senis 'starec', 'star', senátus 'starešinstvo', 'senat', *got.* sineigs 'starec', *lit.* sēnas 'star', sēnis 'starec', senỹste 'starost'] star, lanski, prejšnji

ἔνοσις, εως, ἡ (ὠθέω) potres (πτόνια ker prihaja od bogov)

ἐνοσί-χθων, ονος, ὁ = ἐννοσί-γαιος

ἐνότης, ητος, ἡ (εἶς) edinost *NT*

ἐν-ουρέω *ion. poet.* močim v, uriniram v, ščijem v ἐς τι

ἐν-οχλέω [*dvojni avgm. in redupl.* ἠνώχλ-] 1. *act.* nadležem sem, vznemirjam, nadlegujem, delam napoto, sem v napoto, motim τινί; *tudi s pt.*; 2. *pass.* jezen sem, razdražen sem

ἐν-οχος 2 (ἐν-έχομαι) zadržan v, zapopaden, kriv, zapleten v kaj, izpostavljen, okužen s čim τινός, podvržen čemu; δουλείας v sponah sužnosti, τῇ γραφῇ obtožen

ἐν-ράπτω *ion. poet.* všijem; *med.* všijem si εἶς τι

ἐν-ρίπτω vržem v (na); planem na kaj ἐμαυτόν

ἐν-σείω *poet.* 1. *trans.* mečem (na), porivam, podim koga v kaj, tresnem v kaj τινί; ἀγρίοις ὀδοῖς ženem (tiram) na divje poti, δι' ὧτων zvenim, bučim; 2. *intr.* zaženem se na, navalim, prihrumim, vdrem v

ἐν-σημαίνομαι *med.* označujem, pokažem, razodenem, σημεῖον vtisnem znak

ἐν-σκευάζομαι *med.* opremljam se, opravljam se, oborožujem se

ἐν-σκήπτω 1. *trans. ion.* vržem, pošljem v kaj, treščim v kaj βέλος, νόσον τινί udarim z

boleznijo; **2. intr.** treščim, udarim (*o blisku*), vdrem, pridrem εἰς τι

έν-σκήμπτω *gl. έν-σκήμπτω*

έν-σπείρομαι *pass.* raznesem se, razširim se λόγος

έν-σπονδος **2** (σπονδή) sprejet v zvezo, zavezan; *subst.* ó zaveznik, prijatelj τινός, τινί

έν-στάζω *ep. ion.* [*pf. pass.* ένέστακται] vlivam (po kapljicah), navdam, navdihnem, vcepim, vsadim

ένστασις, εως, ή (έν-ίσταμαι) *poet.* odpor, upor

ένστατής, ου, ό (έν-ίσταμαι) nasprotnik, sovražnik

έν-στέλλομαι *pass. ion.* [*pf.* ένέσταλμαι] oblačim se; *pf.* oblečen sem v kaj τί

έν-στηρίζομαι *pass. ep.* [*plpf.* ένεστήρικτο] pritrjen sem, zapičen sem, tičim v γαίη

έν-στρατοπεδεύω *in med.* taborim v, utaborim se v έν τινι

έν-στρέφω **1. trans. ep.** obračam v čem, sučem v čem; *pass.* sučem se v čem, vrtim se v čem; **2. intr. poet.** sučem se, obračam se kje τί

ένταγμα, ατος, τό (έν-τέλλω) naročilo, zapoved NT

έν-τάμνω *ion.* = έν-τέμνω

έν-τανύω *ep. ion.* vpregam, βιόν napenjam lok, ίμάσι prepletam z jermenjem

έν-τάττομαι *pass.* dam se uvrstiti med, uvrstijo me

ένταϋθα, *ion.* ένθαϋτα, *okreplj.* ένθαυτί *adv. 1. krajevno:* tu, tukaj, tam, tamkaj, tja, tjakaj, sem, semkaj; **2. časovno:** zdaj, sedaj, nato, tedaj, μέχρι ένταϋθα do tedaj, ένταϋθα δή tedaj pa seveda, tedaj pa že; **3.** v tem primeru, v tem slučaju, v tej točki; τό τυχεῖν ένταϋθ' ένι uspeh je odvisen od tega

ένταυθοῖ *adv. 1.* sem, semkaj, tu, tukaj, ένταυθοῖ μὲν ... ένταυθοῖ δέ sem ... tja; **2.** = ένταϋθα

ένταφιάζω (έν-τάφιος) mazilim, pokopljem NT

ένταφιασμός, ό maziljenje, pokop NT

έν-τάφιος **2** (τάφος) ki spada k pogrebu, pogreben; *subst.* τό έντάφιον mrtvaška obleka, pogreb, sprevod, τά έντάφια mrtvaške žrtve, daritve za umrle, pogrebni stroški

έντεα, ων, τά *ep. poet. 1.* bojna oprava, bojna

oprema, (obrambno) orožje, oborožitev; **2.** orodje, oprava, oprema, posoda

έν-τείνω **1. act. in pass. a)** iztegujem, raztegujem, nategujem; **b)** vpregam, prepregam, prepletam ίμάσι, obešam, zastiram, πληγήν udarim koga, εἰς τὰ καθαρίσματα prilagodim napevu, uglasbim, εἰς ἔπος spravim (prelijem) v verze, zlagam v stihe; *pf. pass.* έντέταμαι visim; **c)** napenjam τόξον; **d)** γέφυρα έντεταμένη napet most, ki še ni podrt; **2. med.** napenjam si (sebi), τόξον svoj lok; ἐκ τῆς άνειμένης δημαγωγίας βασιλικήν πολιτείαν spremenim popustljivo demagoško vlado v ostrejšo kraljevsko ustavno ureditev

έν-τειχίζω **1. act.** zidam, gradim grad (utrdbo, mesto), obzidam, utrjujem z zidom; **2. med. a) = act.; b)** obdam z zidom

έν-τελευταίω umiram, preminem v čem τινί

έντελέχεια, ή (vztrajna, marljiva) delavnost, dejavnost, delovanje, udejstvovanje (*opp.* δύναμις)

έν-τελής **2** (τέλος) popoln, ves, cel, dovršen, ki je v dobrem stanju, βοῦς brez hibe, brez napake, οἱ έντελεῖς άνδρες oblastniki, gospodarji

έν-τέλλομαι *dep. med.* naročam, zapovedujem, ukazujem τινί, τινά z *inf.*, τὰ έντεταλμένα naročilo, zapoved

έν-τέμνω, *ion.* έν-τάμνω **1.** vrežem, vsekam, vdolbem γράμματα έν τινι; **2.** zakoljem, žrtvujem ήρωι

έντερον, τό [*Et.: iz ide. *entero-* 'notranji', 'vmesen'; *prim. stind.* antár 'znotraj', ántara- 'notranji', *lat.* inter 'med', 'vmes', interus 'notranji', *sl.* jetra (*iz *ēn-tro-* 'notranji organ', *stvnem.* untar 'spodaj', 'med', *nem.* unter 'spodaj', 'med')] črevo, οἶός struna; *pl.* čreva, črevesje, drobovje, drob

έντεσι-εργός **2** (έντεα, ἔργον) *ep.* ki dela vprežen ali v jarmu, zaprežen ήμίονος

έντεταμένως *adv.* [*iz pt. pf. pass. od έντείνω*] napeto, močno, zelo, z vsemi silami

έντεϋθεν, *ion.* ένθεϋτεν, έντευθενί, *adv. 1. krajevno:* od tu, od tukaj, od tod, od tam, od ondod (odondod); **2. časovno:** odtlej, odslej, potem, άντεϋθεν nato; **3. vzročno:** zato, zaradi tega, vsled tega

έντευξις, εως, ή (έν-τυγγάνω) **1.** srečanje, se-

stanek, obisk; **2.** pogovor, prošnja, molitev
NT

έν-τεχνος 2 (τέχνη) umeten, umetelen, spreten, vešč

έν-τήκω [*pass.* έντήξω, *pass.* ένέτηξα; *pass.* έντήκομαι, *inf. pass. aor.* έντακῆναι, *pf.* έντέτηκα] **1.** *act. trans.* topim, raztopim, vlijem, vtisnem; **2.** *pass. intr.* topim se, vtisnem si globoko v srce, prevzame me; μῖσος έντέτηκέ μοι neizbrisno sovrašтво je prevzelo moje srce; τῷ φιλεῖν έντακῆναι topiti se, biti prešinjnen (biti prevzet) od ljubezni, sama ljubezen je koga

έν-τίθημι [*gl.* τίθημι; *ep. aor. inf.* ένθέμεναι, *3. sg. med.* ένθετο, *imp.* ένθεο] **1.** *act.* postavljam v (na), vlagam, nalagam, vtikam, dajem v; *pren.* vzbujam, navdam, φόβον spravljam v strah, strašim, plašim; **2.** *med.* postavljam si (sebi), nalagam si (zase) v kaj, μῦθον vtisnem si v srce, vzamem si k srcu, ὁμοίη τιμῆ povzdignem do enake časti, χόλον razjezim se, razsrdim se, ἴλαον θυμόν ένθεο bodi zopet prijazen, daj se potolažiti

έν-τίκτω [*aor.* ένέτεκον] rodim v, ustvarjam, vzbujam v čem (έν) τινι

έν-τίμος 2 (τιμή) **1.** čaščen, cenjen, odličen, čislán; *subst.* οἱ έντιμοι plemenitaši; τὰ τῶν θεῶν έντιμα kar je pri bogovih v časti, božje pravice; **2.** časten, častit, dostojen, dostojanstven; *adv.* έντίμως cenjeno, čislano, častno, έντίμως ἔχω v časteh sem, spoštovan sem

έντο *gl.* ἔημι

έντοθεν *ep.* = έντοσθεν

έντοίχιον, τό (τοῖχος) slika na steni, stenska slika

έντολή, ή (έν-τέλλω) naročilo, povelje, ukaz, zapoved NT

έν-τομος 2 (έν-τέμνω) *ion.* vrezan, razrezan, zarezan; έντομα ποιῶ *sc.* σφάγια žrtvujem (umrlim)

έν-τονος 2 (έν-τείνω) napet, hud, prevzeten, ošaben, nagel, vnet, silen, γνώμη mnenje, ki se ga vneto zagovarja

έν-τόπιος 2, **έν-τοπος** 2 bivajoč v kakem kraju, pričujoč, domač; *subst.* ὁ domačín, prebivalec NT

έντός [*Et.:* iz *ide.* *ento-s 'notri', 'znotraj'; *sor. lat.* intus] **1.** *adv.* notri, znotraj, v sredi, ἔέργω oklepam, zaklepam, τὰ έντός notranji deli,

črevesje, drobnyje, drob, έντός ποιῶ spravim noter v sredo, έντός ποιουῖμαι τινα πλαισίου vzamem, spravim koga v sredo četverkotnika, έντός γίγνομαι noter pridem, ἐκ τοῦ έντός navznoter, od znotraj, ή έντός θάλαττα Notranje morje = Sredozemsko morje; **2.** *praep. z gen. a)* *krajevno:* znotraj, v, med, έντός βελῶν za streljaj, έντός τοῦ ποταμοῦ tostran reke, έντός λογισμῶν εἰμι pri pameti sem, έντός ἔμαυτοῦ (εἰμί) sem pri (zdravi) pameti, έντός ἔμαυτοῦ γίγνομαι spametujem se, umirim se, οὐδ' έντός πολλοῦ niti od daleč ne, niti zdaleč; **b)** *časovno:* za, v έντός εἴκοσιν pod dvajset, tekem dvajsetih dni, v dvajsetih dneh, έντός ὀλίγων ἡμερῶν čez malo dni, čez le nekaj dni

έντοσθει(ν) *adv.* notri, znotraj

έν-τρέπω **1.** *act.* obračam, τὰ νῶτα hrbet, spustim se v beg; *pren.* NT spreminjam, sramotim; **2.** *pass. a)* obračam se, gane me v ἤτορ; **b)** oziram se na kaj μηδέν; obotavljam se, mudim se; **c)** brigam se za kaj, NT bojim se koga, spoštujem koga, sramujem se, sram me je τινά, τινός

έν-τρέφω *in med.* vzrejam, vzgajam v čem NT; zrastem v čem

έν-τρέχω bežim, tečem, letam, prosto se gibljem v čem

έντριβής 2 izurjen, izvežban, vešč, τινί česa, v čem

έν-τρέβω vmanem, vtiram, vtrem, mažem, lepotičim (obraz s čim), κόνδυλον udarim koga v obraz

έντριψις, εως, ή lepotičenje, barvanje (obraz)

έν-τρομος 2 prestrašen, trepetajoč, drhteč NT

έντροπαλίζομαι *dep. med. ep.* obračam se, pogledujem nazaj

έντροπή, ή (έν-τρέπομαι) **1.** *poet.* ozir, spoštovanje τινός; **2.** NT sram, sramežljivost, πρὸς έντροπήν v (na) sramoto

έντροφος 2 (έν-τρέφω) vzgojen, vzrejen, zrasel (zrastel) v čem; μόχθω έντροφον ἔθηκάς με spravil si me v težave, παλαιᾷ ἡμέρᾳ postaran, starikav

έν-τυφάω **1.** mehkužen sem, razkošen sem, razkošno živim, razuzdano živim NT; **2.** zbijam šale s kom, zasmehujem koga, oholo ravnajam s kom τινί

έν-τυγχάνω **1.** zadenem, naletim na, srečam

koga, zabredem v kaj *τινί*, ὁ ἐντυχών kdorkoli (kdor koli), kdorsibodi (kdor si bodi); **2. a)** srečam se s kom, snidem se s kom, obiskujem koga, občujem s kom *τινί*, prosim, obračam se na koga *τινί NT*, τῷ θεῷ κατά τινος tožim koga pri Bogu *NT*, dosežem *τινός*; **b)** ukvarjam se s čim, bavim se s čim, βιβλίω vzamem knjigo v roke (in jo berem)

ἐν-τυλίσσω zavijam v ἐν *τινι NT*

ἐντύνω, ἐντύω **1.** *act. ep. poet.* napravim, naredim, pripravljam *εὐνήν*, prirejam, ἔππους vpregam, δέπας mešam, ἀοιδήν pojem, zapojem (pesem), ἐντύνασα ἔ αὐτήν ki se je nakičila, okrasila; **2. med.** pripravljam se, pripravljam si (sebi), delam si kaj, pripravljam si kaj δεῖπνον, ἄριστον

ἐν-τύπάς *adv. ep.* prav tesno zaviti v plašč (tako, da se poznajo udje in glava) ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος

ἐν-τυπόω vtisnem, vdolbem, upodobim, naslikam; *NT* vrežem v kamen

ἐνυάλιος, ὁ bojeviti (Aresov pridevek); *subst.* ὁ Ἐνυάλιος Enialij = Bojeviti (= Ares); τὸ Ἐνυάλιον Enialijevo svetišče

ἐν-υβρίζω *poet.* hudo (grdo) ravnam s kom, grešim zoper koga *τινά*, *τινί* s čim *NT*

ἐνυδρις, υος, ἡ *ion.* vidra

ἐν-υδροσ 2 (ὑδωρ) **1.** ki živi v vodi, voden, νύμφαι vodne nimfe; **2.** vodnat, dobro preskrbljen z vodo

ἐν-υπάρχω nahajam se v čem

ἐνυπνιάζω *in med.* sanjam (pri čem) *NT*

ἐν-ύπνιον, τό sanje, prikazen v sanjah *NT*

ἐν-ύπνιος 2 (ύπνος) pojavljajoč se v spanju, prikazujoč se v sanjah ὄψις; *neutr. adv.* v spanju, v sanjah

ἐν-υφαίνω *ion.* vtkem, vpletem τί *τινι*

Ἐνυώ, οῦς, ἡ Enio, bojna boginja

ἐνωμότ-αρχος, ὁ. ἐνωμοτ-άρχης enomotarh, poveljnik enomotije (ἐνωμοτία)

ἐνωμοτία, ἡ, *ion.* ἐνωμοτίη enomotija, 'soprisežništvo', oddelek vojakov, ki so skupno prisegli, prvotno 24, pozneje 32 mož, četrtna lohosa (λόχος)

ἐν-ώμοτος 2 (ὄμνυμι) *poet.* zaprisežen, s prisego zavezan, θεῶν ki je prisegel pri bogovih; *adv.* ἐνωμότως s prisego

ἐνωπαδίως *adv. ep.* v obraz, v oči

ἐνωπῆ *adv.* očitno, javno, pred očmi vseh

ἐνώπια, τά *ep.* obraz, pročelje, sprednje stene hiše

ἐνώπιος 2 (ἐνωπή) viden, pričujoč; *adv.* ἐνώπιον vpričo, pred τινός *NT*

ἐν-ῶρσα, ἐν-ῶρτο *gl.* ἐν-ὀρνυμι

ἐνώτια, τά (οὔς) *poet.* uhani

ἐν-ωτίζομαι (οὔς) *med.* slišim, zaslišim, poslušam *NT*

ἔξ *gl.* ἐκ

ἔξ [*Et.*: iz *σφέξ, kar je izpeljano iz *ide.* *suek's 'šest'; *prim. stind.* šás, *av.* xšvaš, *lat.* sex, *sl.* šest, *got.* saihš, *stvnem.* sehs, *nem.* sechs, *ang.* six] šest

ἔξαγγελία, ἡ izblebetanje, izdaja, razglašanje, razglasitev

ἔξ-αγγέλλω **1.** *act. in pass. a)* javljam, naznanjam, sporočam, ovajam, izjavljam, obveščam, oznanjam *τινί τι*, *acc. c. inf., pt.*; **b)** kličem, imenujem αὐτό; **2. med. a)** = *act.*; **b)** *poet.* obetam, obljubljam

ἔξάγγελος, ὁ glasnik, sel, oznanjevalec (glasnik na odru, ki je poročal, kaj se je zgodilo v hiši)

ἔξάγγελτος 2 izdan

ἔξ-αγινέω *ion.* = ἔξ-άγω

ἔξάγιστος 2 (ἔξαγίζω) *poet.* o katerem se ne sme govoriti, preklet, grešen

ἔξ-άγνυμι *ep.* [*v tm., aor.* ἔξέαξα] zlomim, razdrobim, razkosam αὐχένα

ἔξ-αγοράζω *in med.* kupim, kupujem, kupim, odkupujem, odkupim, rešim ἐκ τινος; τὸν καιρόν porabim čas, pazim na priložnost *NT*

ἔξ-αγορεύω **1.** *ep.* pravim, povem, javljam; **2. ion.** izblebetam, izdam

ἔξ-αγριαίνω, ἔξ-αγριόω **1.** naredim (povzročim, storim), da kdo podivja; *pass.* zdvijam; **2.** razkačim, razsrdim

ἔξ-άγω [*ep. impf.* ἔξαγεν]

I. act. 1. vodim ven, izpeljem, πρὸ φώσθε spravim na svet, zbudim, odvedem iz česa (ἐκ) τινος, izvažam τάλαντα, povedem s seboj, ὀδόν privedem do cilja, τύμβον nasujem, naredim, napravim; περίβολον pomaknem naprej; **2.** στρατόν odpeljem; *brez στρατόν:* krenem, dvignem se, vzdignem se, odidem, zapeljem ἐς, πρὸς *τι*;

II. med. 1. dam se odvesti, speljati; odidem, zapeljem; **2.** γέλωτα izvabim smeh, spravim v smeh, nasmejem

ἑξαγωγή, ἡ izpeljevanje, izvoz; ἀπορώ τῆν ἑξαγωγὴν ne vem, kako bi spravil ladje iz plitvin; πωλεῦσι τὰ τέκνα ἐπ' ἑξαγωγῆ prodajajo otroke za izvoz (= v sužnost) v tuje dežele

ἑξάδ-αρχος, ὁ heksadarh, poveljnik šestih mož

ἑξ-ἄδω zapojem, pojem

ἑξ-αείρω *ep. ion.* = ἑξ-αίρω

ἑξάετες *adv. ep.* šest let

ἑξ-αιμάσσω, *at.* **ἑξ-αιμάττω** okrvavim, zbudem do krvi ἔππον τῷ κέντρῳ

ἑξ-αίνυμαι *dep. ep.* jemljem iz česa, νῆι ἐνί vzamem (z voza) in spravim na ladjo δῶρα; jemljem komu kaj, θυμόν umorim

ἑξαίρεσις, *ewos, ἡ ion.* jemanje iz česa λίθου

ἑξαιρετός 3 [*adi. verb. od ἑξ-αιρέω*] ki ga je treba izbrati *ali* ki ga je treba izobčiti *ali* ki ga je treba izključiti ἐκ τῆς στρατιᾶς

ἑξαιρετός 2 *ion.* ki ga je mogoče vzeti iz česa

ἑξαίρετος 2 (**ἑξ-αιρέω**) **1.** izvzet, izločen, ločen, izbran, odbran, ἑξαίρετον ποιούμαι τινα izvzemam koga; *subst.* τὸ ἑξαίρετον izjema; **2.** izbran, izvrsten, krasen

ἑξ-αιρέω [*gl. αἰρέω; krep. aor. ep. ἔξελον, pf. pass. ion. ἑξαίρημαι, med. aor. NT ἑξειλάμην*]

I. act. in pass. 1. jemljem iz česa, odstranjujem iz česa τί τινος, ἕκ τινος, praznim, izpraznim σφήκας, τὰ ἱερά jemljem (odstranjujem) drobno iz česa, iztrebim; ἀγώγιμα izložim, razložim, ὀφθαλμόν izdrem, iztaknem *NT*; **2.** izberem, izločim, izvzamem, namenim, posvetim τινί, ἑξαίρημένος posvečen; ἑξελόντες μητέρας razen mater, izvzemši matere; **3.** jemljem proč, odpravljam, odstranjujem ἀπιστίαν, odnašam, zavzemam, osvojim, razrušim, porušim, razdenem πόλιν, izgahnjam, preganjam τινά, uničujem, θέσφατα ne oziram se na, sramotim, osramotim;

II. med. 1. jemljem si iz česa φαρέτρης οὐστόν, zvijem ἰστία, τὸν σῆτον raztovarjam (z ladje); διαβολήν odstranjujem, odvezem, νεῖκος odpravljam; **2.** izbiram si, volim si, izvolim si, δῶρον dobivam; **3.** iztrgam, ugrabim, osvobodim, *NT* rešim, φρένας jemljem komu pamet; *pass.* ἑξαίρομαι τι oropajo

me česa, ἑξαίρεθέντες τὸν Δηموκῆδεα ki jim je bil Demoked iztrgan; osvobodim se česa, rešim se česa, ἑξαίρεθέντες ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ki so bili od učiteljev osvobojeni krivičnosti

ἑξ-αίρω, *ep. in ion.* **ἑξ-αείρω** **1. act. a)** dvignem iz česa, vzdignem, povzdignem πόδα, povišam, naredim mogočnega οἰκίαν; **b)** povečam, zgradim τεῖχος; ὕψου poveljučujem, povzdigujem, slavim; **c)** odganjam, odpravljam, odnašam τινά ἐκ τινος, τίς σ' ἐξήρεν οἴκοθεν στόλος; kakšna pot te je spravila zdoma?; **d)** razburim, razdražim, pomirim, ohrabrim, osrčim; βίον ἡδοναῖς živim v radosti in veselju, μένος razsrdim se, θανεῖν ženem v smrt; **2. pass.** vzdignem se, prevzamem se, ἐλπῖσιν κενάω navdajajo me prazni upi; **3. med.** odnesem s seboj, pridobim si μισθούς, πολλὰ Τροίης uplenim v Troji, odpeljem αὐτόν, večam, množim, pomnožim, krepim (po svoji krivdi) νόσον

ἑξ-αίσιος 2 in 3 **1. o osebah:** krivičen, hudoben, nepravičen, razuzdan; **2. o stvarih:** neizmeren, grozen, strašen, silen, divji φυγή

ἑξ-αῖσσω *in pass. ep.* [v *tm.*] skočim iz česa, odletim, uidem (iz roke) ἔγχοσ

ἑξ-αιτέω **1. act. in pass.** zahtevam, terjam, prosim μικρόν, τινά τινος koga od koga (za ženo), τινά τι, z *acc. c. inf.* zahtevam, da kdo kaj stori; *pos.* zahtevam, da se mi kdo izroči; **2. med.** zahtevam, prosim zase, τινά τι prosim koga česa, za kaj, izprosim si kaj od koga χάριν, *NT* τινά poželim (si) koga; izprosim si koga, izprosim komu osvoboditev ali pomilostitev Ἀσπασίαν, s prošnjo odvrnem kaj od koga, preprosim koga μὴ φεύγειν; πρόσχημα ἡμέας (samo navidezno) zahtevajo našo izročitev

ἑξ-αιτος 2 (αἴνυμι) *ep.* izbran, izvrsten

ἑξ-αίφνης *adv.* hipoma, nenadoma, nepričakovano; *s pt.* brž ko ἀποθανόντος

ἑξ-ακέομαι *dep. med.* [*fut. ἑξακέσομαι, aor. ἑξηκεσάμεν*] ozdravim, popravim ἱμάτια; pomirim, utešim χόλον, ὀργήν; odvrčam, pomagam ἐνδείας φίλων

ἑξάκις *adv.* šestkrat

ἑξακισ-μύριοι 3 šestdeset tisoč

ἑξακισ-χίλιοι 3 šest tisoč

ἐξ-ακολουθῶ hodim za kom, spremljam koga, držim se česa, posnemam *τινί NT*

ἐξ-ακοντίζω **1.** mečem kopje, streljam; **2.** *pren.* κῶλον τῆς γῆς pobegnem iz dežele, χεῖρᾶς τινος iztegnem roke za kom

ἐξ-ακόσσιοι 3 šeststo

ἐξ-ἀκουστος 2 ki ga je mogoče slišati, slišen

ἐξ-ακούω *poet.* slišim, zaslišim, čujem, τί kaj, τινός, ὑπό τινος od koga, τινός τι

ἐξ-ακριβῶω *poet.* natančno izdelam, skrbno izdelam, določno povem, trdim kaj

ἐξ-αλαόω *ep.* (popolnoma) oslepim koga *τινά*

ἐξ-αλαπάζω [*fut.* ἐξαλαπάξω, *aor. ep.* ἐξαλάπαξα] *ep.* (popolnoma) izpraznim, pustošim, opustošim, razdenem, razrušim, uničim

ἐξ-αλείφω [*pf. pass.* ἐξαλήλιμμαι] **1.** popolnoma namažem, pomazilim, pobelim; *med.* mažem si; **2.** izbrišem, črtam iz, ἔκ τινος iz česa, odpravim, uničim, zatrem

ἐξ-αλέομαι *dep. med. ep.* [*tudi v tm.*] *in poet.*

ἐξ-αλεύομαι [*aor. cj.* ἐξαλεύσωμαι], *poet.*

ἐξ-αλύσκω pobegnem, umikam se, odskakujem, izognem se

ἐξ-αλλαγή, ἡ zamenjava, sprememba

ἐξ-αλλάσσω, *at.* **ἐξ-αλλάττω** **1.** *act.* spreminjam, menjujem, zamenjujem, pridem čez kaj, prekoračim, prečkam, Εὐρώπην zapuščam; γύμνωσιν odvracam, obračam proč (nezavarovano stran); **2.** *pass.* ne ujemam se, razlikujem se, nenavaden sem; **3.** *med. poet.* κακοῖς μηδέν ne spremenim se po nesrečah = ne doživim nobene spremembe zaradi nesreče

ἐξ-άλλομαι *dep. med.* [*aor.* ἐξηλάμην, ἐξηλόμην, *pt. aor. ep.* ἐξάλμενος] **1.** skačem iz česa προμάχων, Τρώων, κατά τινος s česa, odskočim τινός; **2.** skočim, planem kvišku, vzpenjam se

ἐξ-αλύσκω *gl.* ἐξ-αλέομαι

ἐξ-αμαρτάνω **1.** zaidem, zabredem, zgrešim, ne zadenem, ne dosežem svojega namena *abs. in poet.;* **2.** zgrešim, zmotim se, zagrešim kaj εἰς τι, περί τι, ἡ ἐξαμαρτανομένη πράξις zgrešeno ravnanje, napačno ravnanje

ἐξαμαρτία, ἡ *poet.* pregrešek, prekršek, pregreha

ἐξ-αμάω *poet.* kosim, pokosim, žanjem, požaj-

njem, ῥίζαν ἐξημημένος iztrebljen s korenino vred, izkoreninjen

ἐξ-αμβλόω naredim (povzročim), da pride kdo mrtev na svet, predčasno rodim, prezgodaj rodim

ἐξ-αμβρῦσαι [*aor. od* ἐξ-αναβρῶω] privabiti, izvabiti, narediti (povzročiti, storiti), da (kaj) privre, izvira

ἐξ-αμείβω odpravljam, odganjam τρόμον

ἐξ-αμελέω *ion.* popolnoma zanemarim τινός

ἐξά-μετρος 2 (μέτρον) šesterostopen, šeststopičen, šesterostopičen; *subst.* heksameter, šestomer, šesterec

ἐξά-μηνος 2 (μῆν) šestmesečen, ὁ ἐξάμηνος *sc.* χρόνος pol leta

Ἐξαμπαῖτος, ὁ Eksampaj, kraj in studenec v Skitiji

ἐξ-αναβαίνω splezam na ἀκτῆν

ἐξ-αναβρῶω *gl.* ἐξαμβρῦσαι

ἐξ-αναγκάζω silim, prisilim, primoram koga k čemu, τινά τι ποιεῖν, ἀργίαν πληγαῖς izganjam lenobo s pretepanjem

ἐξ-ανάγω **1.** *act. poet.* peljem (izpeljem) iz česa na kaj; **2.** *pass.* peljem se ven, odpeljem se na, odplujem, odrinem; popeljem se od kod na širo no morje

ἐξ-αναδύομαι *med.* [*aor. pt.* ἐξαναδύς] *ep.* pridem, prikažem se nad (iznad), pogledam, pomolim (iz vode) τινός

ἐξ-αναιρέομαι *med.* dvigujem, vzdigujem, jemljam iz česa

ἐξ-ανακρούομαι *med. ion.* odrinem (z ladjo od brega), odplujem

ἐξ-αναλίσκω popolnoma potrošim, porabim, izčrparam, uničim

ἐξ-αναλύω *ep.* oprostim, osvobodim, rešim τινά τινος

ἐξ-αναπνέω vzdihnem, oddahnem se (si)

ἐξ-ανάπτω *poet.* privezujem, obešam na kaj τί τινος

ἐξ-ανασπάω *ion. poet.* potegnem iz česa, vlečem iz česa ἔκ τινος

ἐξ-ανάστασις, εως, ἡ vstajenje *NT*

ἐξ-αναστέφω popolnoma ovenčam

ἐξ-ανατέλλω **1.** *trans.* delam, povzročam, vzbujam θόρυβον; **2.** *intr. NT* vzhajam, poganjam, klijem

έξ-αναφανδόν *adv.* (ἀνα-φαίνω) *ep.* odkrito, naravnost

έξ-αναχωρέω umikam se iz česa ἀπό τινος; τὰ εἰρημένα ne držim besede, skušam se odtegniti obljudi, skušam se izogniti obljudi

έξ-ανδραποδίζω *in med.* [fut. *ion.* έξανδραποδιεῦμαι, *tudi s pass. pomenom*] zaslužnjim, podjarmim; *med.* podjarmim si

έξανδραπόδισις, εως, ἡ *ion.* zatiranje, zaslužnjevanje

έξανδραποδισμός, ó tlačenje, zatiranje

έξ-ανδρόομαι *pass.* [pf. έξανδρωμένος] *ion.* dorastem, odrastem, postanem mož

έξ-ανευρίσκω *poet.* iznajdem, izmišljujem si

έξ-ανέχομαι *med. poet.* jemljem nase, trpim, prenašam τί *in pt.*; οὐ λόγων κλύων ἄλγιστ' ἄν έξανασχοίμην bi z največjo žalostjo poslušal, ἐμέ ξυνόντα da se družim s, z

έξ-ανθέω **1.** *intr.* razcvetim se, razcvetam se, razvijem se, prikažem se, ἔλκεσιν pokrit sem z ranami, αἱματηρόν krvavo se pobarvam; **2.** *trans.* ustvarjam, poganjam φλόγα

έξ-ανίημι *ep. poet.* **1.** *trans.* ven pošljem, odpošljem, puščam, izdihavam, izpuhavam, ἀυτμήν; izpuščam, χεροῖν iz rok; pustim, da teče αἷμα; ἄρας izustim kletve, prekolnem; **2.** *intr.* odneham, pomirim se ἄτα, popuščam ὄργης

έξ-ανίστημι

I. trans. naredim (povzročim, storim), da kdo vstane ali odide, postavljam na noge, obujam θανόντας, prepodim, spodim iz česa, preženem, izženem τινά τινος, πόλιν (izženem prebivalce in) opustošim, razdenem, σπέρμα obudim zarod *NT*;

II. intr. [aor. έξανέστην, pf. έξανέστηκα] **1.** vstanem, vzdignem se; odrinem, izselim se; vstanem in se odpravim kam δεῦρο έξανα-στῶμεν εἰς τὴν αὐλήν; planem iz zasede; **2.** opustošim se, izgnan sem, spodi (zapodi) me kdo iz dežele; **3.** zaradi jeze izgubim zavest, razsrdim se, ὄργῃ jeza me zmeša

έξ-αντλέω *poet.* izčrпам, porabim; pretrpim, prestanem

έξ-ανύω, έξ-ανύτω **1. act. a)** dovršim, izvršim δέσμα, izpolnim βίστον, χρέος, dosežem, dobim; **b)** morim, umorim; **c)** (navidezno) *intr. sc.* ὁδόν dokončam pot, dospem kam; πλέων

priplujem, prijadam; **2. med.** dovršim zase, pridobim si, izprosim si παρά τινος

έξ-πάλαιστος **2** (παλαιστή) *ion.* dolg šest pedi, dolg šest dlani

έξ-απαλλάσσω, at. έξ-απαλλάττω [fut. *pass.* έξαπαλλαχθήσομαι *in έξαπαλλαγήσομαι*] osvobodim, oprostim česa τινός; *pass.* znebim se, odkrižam se, rešim se česa τινός

έξ-απαντάω srečam

έξ-απατάω [aor. *ep.* έξαπάτησα, fut. *pass.* έξαπατηθήσομαι *in έξαπατήσομαι* (*pass.*), *adi. verb.* έξαπατητέον] prevaram, preslepim koga v čem, τοῦτό τινα, ὡς prepričam koga, da

έξ-απάτη, ἡ prevara

έξ-απαφίσκω *in med. ep. poet.* [aor. έξήπαφον *in έξηπαφόμεν, cj.* έξαπάφω, *med. opt.* έξαπάφοιτο] prevaram τινά

έξά-πεδος **2** (πούς) *ion.* dolg šest čevljev

έξ-απεῖδον [aor. k έξ-αφοράω, ki ni v rabi] zagledal sem od daleč, opazil sem od daleč

έξά-πηχυς **2** dolg šest vatlov (laktov)

έξ-άπινα *adv.* hipoma, iznenada, nenadoma *NT*

έξ-απιναῖος **3** in **2** nenaden, nepričakovan; *adv.* έξαπιναίως *in έξαπίνης* nenadno, nepričakovano

έξ-απλάσιος **3, ion.** έξ-απλήσιος šesteren, šestkrat, šestkrat tako velik, šestkrat tolikšen τινός

έξά-πλεθρος **2** (πλέθρον) *ion.* dolg šest ple-trov

έξ-αποβαίνω *ep.* stopim z ladje νηός

έξ-αποδιέμαι *med. ep.* [cj. έξαποδιώμαι] spodim, prepodim koga iz μάχης

έξ-αποδύνω *ep.* slečem si εἴματα

Ἑξά-πολις, εως, ἡ Heksapolis (Heksapola) = Šestmestje, zveza šestih dorskih mest v Mali Aziji

έξ-απόλλυμι **1. poet. act.** popolnoma uničim, umorim; **2. med.** [s pf. έξαπόλωλα] *ion. ep.* poginem, izginem, Ἴλιου iz Iliona

έξ-απονέομαι *med. ep.* odidem, vrnem se iz τινός

έξ-απονίζω *ep.* umijem, operem kaj s česa τί τινος

έξ-απορέομαι *pass.* v veliki zadregi sem; obupavam, τινός nad čim *NT*

ἐξ-αποστέλλω odpravljam, odpošiljam *NT*
ἐξ-αποτίνω *ep.* popolnoma (docela) poplačam, spokorim se za τί
ἐξ-αποφθείρω *poet.* popolnoma uničim, umorim
ἐξ-άπτω **1.** *act.* pripenjam, privezujem, pritrjujem, obešam (ἔκ) τινος; χροός oblačim, εἷς τι potegnem (vrv) od ... do česa; **2. med. a)** vžem čez sebe, oblečem si kaj, obešam se na kaj; **b)** napadam τινός
ἐξ-άπτω zažigam, zažgem, vnemam, povzročam
ἐξ-αραιρημένος *ipd. gl.* ἐξαιρέω
ἐξ-αράομαι *med. poet.* [v *tm.*] prekolnem, izrečem kletve ἄρας τινι
ἐξ-αράσσω *ep.* [v *tm.*, *fut.* ἐξαράζω] izbijem, razbijem
ἐξ-αργέω *poet.* opravljam zanikrno, οὐκ ἐξαργούμενα brez odlašanja
ἐξ-αργυρίζω, ἐξ-αργυρόω *ion.* posrebrim, spravljam v denar, prodajam
ἐξ-αριθμέω *in med. 1.* preštevam, naštevam; **2.** izplačujem χρήματα
ἐξ-αρκέω [*fut.* ἐξαρκέσω, *aor.* ἐξήρκεσα] **1.** zadostujem; **2. o osebah:** dovolj močan sem, kos sem, premorem, imam, τί πρό τινος opravljam kaj za koga; **3. impers.** ἐξαρκεῖ zadosti je, zadostuje, dovolj je, zadovoljen sem s čim τινί
ἐξαρκής **2 poet.** zadosten, dovóljen, ki je dovolj, ἐξαρκές τίθημι τι opravim (uredim, izvršim) kaj dobro
ἐξαρκούντως [*adv. pt. praes. od* ἐξαρκέω] dovolj, zadostno, zadosti, ἐξαρκούντως ἔχω τινί zadovoljujem se s čim, zadovoljen sem s čim
ἐξαρμα, ατος, τό (ἐξ-αίρω) višina, πόλου višina pola, polarna višina
ἐξ-αρνέομαι *med.* [z *aor. pass.* ἐξηρνήθην] popolnoma utajim, zanikam, nasprotujem, odrečem, odbijem
ἐξ-αρνος **2** ki zanika, ki taji, zanikajoč, taječ; ἔξαρνός εἰμι (γίγνομαι) tajim, μή z *inf.*
ἐξ-άρνυμαι *med. ep.* [*aor.* ἐξήρατο] odnašam si (sebi, zase), uplenim, zaplenim, Τροίης iz Troje
ἐξ-αρπάζω [*fut. pass.* ἐξαρπαγήσομαι] **1. act. in pass.** iztrgam, rešim iz nevarnosti, ugrabim, oropam, zaplenim, odnesem τί παρά

τινος; **2. med.** ugrabim zase, οἱ ἐξηρασμένοι plenitelji, roparji

ἐξ-αρτάω **1. act.** obešam, privezujem na kaj ἀπό τινος, spravim v odvisnost od koga; **2. pass. pf.** obešen sem, visim, odvisen sem od koga (ἔκ) τινος, *o deželah:* držim se česa, mejim na; **3. med.** obešam se na kaj, priklopim se, oklepam se, oprijemam se χειρός; vlečem s seboj στρατόπεδον; pridružujem se komu; τῆς ἰσχύος zvezan sem s kom

ἐξ-αρτίζω *NT* dovršim se, ἡμέραι dnevi so potekli, dnevi so minili; *med.* pripravim se za kaj πρὸς τι

ἐξ-αρτύω **1. act. in pass.** pripravljam, oskrbujem, prirejam, uravnavam τί; *pass.* preskrbljen sem s čim τινί; **2. med.** pripravljam se, zalagam se, preskrbujem se, nabavljam si kaj τί

ἐξαρχος ki začenja, začenjajoč; *subst.* ὁ ἐξαρχος eksarh, prvi pevec, zborovodja, pevododja, predpevec

ἐξ-άρχω **1. act.** začenjam, pričenjaj, grem naprej τῆς ὁδοῦ, sem načelnik ali poveljnik; (prvi) zapojem pesem; βουλᾶς prvi svetujem, sem začetnik česa, λόγους začenjam govoriti, παιᾶνα zapojem; **2. med.** začenjam, povzročam, κακῆς βουλῆς (prvi) dajem slab nasvet

ἐξ-ασκέω **1. a)** oskrbim, opremim, okrasim koga s čim τινί; **b)** popolnoma izurim koga, ἔξεν pridobim si z vajo; **2. med.** izurim se v čem, naučim se česa

ἐξ-αστράπτω zableščim se, posvetim se, zasvetim se *NT*

ἐξ-ατιμάζω *poet.* malo čislam, malo cenim, ne cenim, zaničujem

ἐξ-αυαίνω [*aor.* ἐξηύηνα *in* ἐξάύηνα, *pass.* ἐξηυάνθην] sušim, posušim; *pass.* posušim se, usahnem

ἐξ-αυδάω *ep. in poet.* izpovem, odkrito povem, razkrijem, izgovorim

ἐξ-αυρίζομαι *pass.* odrinem, dvignem se, vzdignem se iz tabora εἷς τι

ἐξ-αυτῆς *sc.* τῆς χώρας odslej, precej, takoj, pri (tej) priči *NT*

ἐξ-αὔτις *adv. ep. ion. 1.* znova, vnovič, zopet; **2.** nazaj

ἐξ-αυχέω *poet.* hvalim se, baham se; trdno verjamem, trdno verujem, nadejam se

ἐξ-αὐώ [*v tm.*] *poet.* vzkliknem, zakričim
ἐξ-αφαιρέομαι *med. ep. poet.* ugrabim, vza-
 mem komu kaj τί τινος
ἐξ-αφήμι **1.** *act.* izpustim, oprostim; **2.** *pass.*
 osvobodim se česa, znebim se česa τινός
ἐξ-αφίσταμαι *med. poet.* odstopim od česa,
 odtegnem se čemu τινός
ἐξ-αφύω *ep.* (popolnoma) izčrparam, zajamem
 τί
ἐξ-αψις, εως, ἡ (ἐξ-άπτω) prižiganje, zažig, za-
 žiganje
ἐξ-έβαν *gl.* ἐκ-βαίνω
ἐξ-εγγυάω osvobodim koga s poroštvom;
med. pôrok sem za koga, jamčim za koga,
 porokujem za koga
ἐξ-εγείρω **1.** *act.* zbujam, budim, vnemam; **2.**
pass. [z *med. aor.* ἐξηγήρομην] zbudim se
ἐξ-εδρος **2** *poet.* bivajoč (nahajajoč se) daleč
 (stran) od svojega bivališča, χθονός daleč od
 domovine, φρενῶν λόγοι blazni govori
ἐξ-έθορε *gl.* ἐκ-θρόσχω
ἐξ-εἶδον, *ep.* **ἔξιδον** *ep. poet.* [*defect. aor. k*
ἐξοράω] **1.** opazil sem, zapazil sem, zagledal
 sem, μέγα ὀφθαλμοῦσιν začudil sem se; **2.**
 ogledal sem si, preudaril sem, ἐξιδού ὅπως
 glej, pazi
ἐξείλης *ep.* = ἐξῆς
ἐξ-εικάζω napredim kaj podobno, izenačim;
pass. sem enak, sem podoben
ἐξ-ειμι¹ (εἰμί) **1.** *impers.* **ἔξεστι** mogoče je,
 dovoljeno je, sme se; z *inf., dat. ali acc. ose-*
be; ἔξεστι ὑμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι; *abs. pt.*
ἔξόν, *ion.* **ἔξεόν** čeprav (ker) je dovoljeno,
 čeprav (ker) je mogoče; **2.** *ep.* izhajam, rojen
 sem iz, sem ... rodu
ἐξ-ειμι² (εἶμι) [*ep. praes. ind. 2. sg.* ἔξεισθα,
inf. ἐξίμεναι; *praes. s.fut. pomenom*] **1.** *o ose-*
bah: pojdem, krenem, odpotujem, odidem
 (na vojno); στρατείας ἐκδήμους grem na voj-
 no v tujo deželo, ἀγῶνας odidem na boj, odi-
 dem v boj, οἱ ἐξιόντες poveljniki, oblastniki
 (ki so jih države pošiljale v boj), εἰς ἔλεγχον
 preiščem; ἀμφίαλον korakam po zemeljski
 ožini; **2.** *o stvaréh*: minem, pretečem
ἐξ-εἶπον *gl.* ἐξ-εἶρω¹
ἐξειργασμένος *adv.* (ἐξ-εργάζομαι) izdelano,
 natančno, točno
ἐξ-εἶργω, *ion.* **ἐξ-έρρω** **1.** izključim, izženem,

zapodim, prepodim τινά τινος; **2.** oviram,
 odvracam, prepovedujem τῷ νόμῳ, branim
 pristopiti; **3.** silim na kaj, k čemu εἰς τι; *nav.*
pass. sili me kdo (kaj) ὑπὸ νόμου, ἀναγκαίη
ἐξ-εἶρηκα *gl.* ἐξ-εἶρω¹
ἐξ-εἶρομαι *ep. ion.* = ἐξ-έρομαι
ἐξ-εἶρώω *ion.* = ἐξ-ερώω
ἐξ-εἶρω¹ [*fut.* ἐξερῶ, *pf.* ἐξείρηκα, *aor.* ἐξεἶπον,
 ἐξεἶπα] pravim, izpovem, javim, pripovedu-
 jem, razglašam, izblebetam, izdam τινί τι;
 τινά τι (slabo, grdo) govorim o kom, zmer-
 jam, obiram koga
ἐξ-εἶρω² iztegujem (roko)
ἔξεισθα *gl.* ἔξ-ειμι²
ἐξεκλάπην *gl.* ἐκ-κλέπτω
ἐξέλασις, εως, ἡ **1.** *trans.* izgon, izganjanje,
 izgnanje; **2.** *intr.* odhod, sprevod, napad
ἐξ-ελαύνω, **ἐξ-ελάω** [*gl.* ἐλαύνω; *ep. fut. inf.*
 ἐξελάων, *pt.* ἐξελάων, *aor.* ἐξήλασα in ἐξελά-
 σα, *ion. aor.* ἐξηλάσθη, *tudi v tm.*] **1.**
trans. izženem, preženem, spodim, zapodim
 τινά (ἐκ) τινος, ἐκ γαίης; ὀδόντας izbijem
 zobe (iz čeljusti), Ἰακχον vodim Jakhov
 sprevod v Elevzino, στρατιήν izpeljem svojo
 vojsko, krenem z vojsko na pot, δίκην teptam
 pravico; ποιήματα naredim vzboklo podobo,
 s kladivom izklešem umetnine; *o kovinah*:
 kujem, delam, izdelujem (opeko); **2.** *intr.*
 odpeljem se, odjaham, grem na obhod, odri-
 nem, korakam naprej; **3.** *med.* = *act.* prepo-
 dim, zapodim, spodim iz svoje dežele
ἐξ-ελέγχω [*gl.* ἐλέγχω; *pf. pass.* ἐξελήλεγμαι]
1. sprašujem, preiskujem τινά, τί, kaznujem
 τινά περί τινος *NT*; **2.** spravljam na dan, do-
 kazujem, τινά ἀδύνατον ὄντα da kdo ne more,
 izpodbijam, odkrivam, sramotim; *pass.* doka-
 že se mi kaj; *s pt.* διαβάλλων dokaže se mi, da
 obrekujem; ἐς τὸ ἀληθές pokažem se v pravi
 luči, ἡ πεῖρα poskus se ne posreči
ἐξελευθεροστομέω (στόμα) *poet.* predrzno
 govorim, odkritosrčen sem
ἐξελιγμός, ὁ razvoj, razvitje, razvijanje,
 obrat, okret
ἐξ-ελίσσω, *at.* **ἐξ-ελίττω** **1.** razvijam, razmo-
 tavam περιβολάς; **2.** *pos.* postavljam bojne
 vrste tako, da stojijo zadnje čete spredaj φά-
 λαγγα
ἐξ-έλκω [*aor.* ἐξείλκυσα, *adi. verb.* ἐξελκτέ-

ον] **1.** vlečem, potegnem iz česa τί τινος; πόδα vlačim (vlečem) za seboj; **2.** vlečem, vabim NT

ἐξ-έμεν *gl.* ἐξ-ίημι

ἐξέμεν *gl.* ἔχω

ἐξ-εμέω [*aor. opt.* ἐξεμέσειεν] izbljuvam, izbruham

ἐξ-έμμορε *ep. pf. od* ἐκ-μείρομαι

ἐξ-εμπεδώω zvesto (se) držim, izpolnjujem συνθήκας

ἐξ-εμπολάω, *ion.* ἐξ-εμπολέω [*aor.* ἐξημπόλησα, *pf. pass.* ἐξημπόλημαι, *ion.* ἐξεμπόλημαι] **1.** popolnoma razprodam, *pren.* izdam; **2.** κέρδος pritržim, prikupčujem, iztržim

ἐξ-εναρίζω (ἐναρξα) [*aor.* ἐξενάριξα] *ep.* snamem bojno opravo, vzamem (bojno) opremo ubitemu sovražniku τεύχεα; *splošno:* ubijem

ἐξ-επάδω zagovarjam (bolezen), odpravljam (bolezen) z zagovarjanjem, ozdravljam (bolezen) s čarovnijo; *pass.* umirim se, ublažim se

ἐξ-επεύχομαι *med. poet.* hvalim se, ἐπιψαῦσαι ponosen sem, da sem se dotaknil

ἐξ-επίσταμαι [*ion.* 2. *sg.* ἐξεπίσται, *impf.* 3. *pl.* ἐξεπιστάτω] natančno vem, dobro vem, docela poznam, popolnoma razumem, prepričan sem τί, τινά, *z inf.*, ὡς; λόγον znam na pamet

ἐξ-επίτηδες *adv.* nalašč, hote

ἐξέρᾱμα, ατος, τό izmeček, pljunek NT

ἐξ-εργάζομαι *dep. med.* [*pf.* ἐξείργασμαι *z act. in pass. pomenom, ion.* ἐξέργασμαι] **1.** a) izdelujem, dovršim, izvršim, izgotovim ἔργον, izobrazim; τέχνην izvršujem, ukvarjam se z ..., bavim se z ..., κακόν τινα storim komu kaj hudega, prizadenem komu zlo; b) povzročim, storim, naredim, dosežem; **2.** obdelujem γῆν, χώραν; **3.** uničujem, pogubljam; ἐξειργάσμεθα po nas je, izgubljeni smo

ἐξεργαστικός 3 sposoben kaj storiti (narediti), zmožen kaj izvršiti τινός

ἐξ-έργω *ion.* = ἐξ-είργω

ἐξ-ερείνω *in med. ep.* sprašujem τί, τινά, poizvedujem po, preiskujem, vozim se po πόρους ἄλος

ἐξ-ερείπω *ep.* [*aor.* ἐξήριπον, *inf.* ἐξεριπεῖν] zvrtnem se, zgrudim se, padem iz česa (s česa) ζεύγλης

ἐξ-ερεύγομαι *pass. ion.* izbljuvam se, izbruham se; *o reki:* izlivam se

ἐξ-ερευνάω *poet.* sprašujem, poizvedujem, preiskujem NT

ἐξ-ερέω¹ *gl.* ἐξ-είρω¹

ἐξ-ερέω² *in med. ep.* [*samo praes. in impf.*] sprašujem, preiskujem, pregledujem

ἐξ-ερημόω pustošim, opustošim, uničim, iztrebim γένος

ἐξ-έρομαι *dep. med., ep. ion.* ἐξ-είρομαι [*fut.* ἐξερήσομαι, *aor.* ἐξηρόμην] sprašujem, poizvedujem, povprašujem po τινά, τινός

ἐξ-έρπω težko lezem, plazim se ven, *o vojski* = ἐξέρχεται prihajam iz, hodim iz

ἐξ-έρρω *poet.* poberem se, odidem γαίης

ἐξ-ερύκω *poet.* odvrčam, ustavljam, brzdam κακά

ἐξ-ερύω, ἐξ-ειρύω [*aor.* ἐξείρου(σ)σα *in* ἐξέρουσα, *iterat.* ἐξερούσασκε] ven vlečem, izdrem, iztrgam, potegnem iz, τί τινος kaj iz česa, τινά ποδός koga za nogo

ἐξ-έρχομαι *dep. med.* [*ep. aor.* ἐξήλυθον] ven grem, hodim **1.** hodim, grem iz, izidem (*o nečistem duhu*) NT; *abs.* τινός iz česa, ἔκ τινος, χώραν zapustim deželo, εἰς τόδ' ἀνόσιον στόμα zaidem tako daleč, ἐπὶ φορβῆς νόστον grem si iskat hrano, ἐπὶ θήραν grem na lov, ἔξοδον, στρατείαν začnem vojno proti komu; ἡ ἀκοή glas izide, πίστις vera se razširi NT; ἀεθλα ἀγώνων odhajam na boj, ἐπὶ τινα krenem z vojsko proti komu, ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχομαι grem kolikor mogoče daleč za svojo koristjo, εἰς ἐφήβους stopim v vrste efebov, δι' ἐλευθερίας dokopljem se do svobode, (preinim) se na svobodo, ὑπόσπονδος sklenem premirje in odhajam; **2.** *o casu:* preidem, minem, pretečem, potečem σπονδαί; **3.** izpolnim se, uresničim se, κατ' ὀρθόν srečno (ugodno) se kaj izteče, ἄλλος pokažem se drugačnega, σαφής Φοῖβος gotovo se izvrši, kar je Fojb prerokoval, ἀριθμός και ἄλλοθεν οὐκ ἂν ἐλάττων ἐξέλθαι dobili bi lahko tudi od drugod nič manjše število

ἐξ-ερωέω *ep.* krenem s poti, uidem, pobegnem ἐξεσίη, ἡ (ἐξ-ίημι) *ep.* odpošiljatev, odposlanje, poslanstvo, ἐξεσίην ἦλθον prišel sem kot poslanec

ἔξεσις, εως, ἡ (ἐξ-λήμι) *ion.* odpust, ločitev od žene γυναικός

ἐξ-έσσυτο *gl.* ἐκ-σεύομαι

ἐξετάζω [*Obl. fut. ἐξετάσω* (ἐξετῶ), *aor.* ἐξή-τασα ...] **1. act. a)** sprašujem, povprašujem, zaslišujem, najdem pri preiskavi; **b)** skušam, preiskujem, poizvedujem; **c)** presojam, cenim koga po čem τινά παρά τινι; **d)** primerjam koga s kom τινά πρὸς τινα, pregledujem (vojsko), ogledam si, ogledujem si; naštevam; **2. pass.** dam se pregledati, pregleduje me kdo; pokažem se kakor ostali μετά τινων, λέγων τὰ δέοντα pokaže se, da sem vedno govoril prav, μετά τοῦ Καίσαρος sem Cezarjev privrženec

ἐξέτασις, εως, ἡ, **ἐξετασμός**, οὔ, ὁ spraševanje, izpraševanje, preiskovanje, preiskava; pregled, ogled (čet), ἐξέτασιν ποιῶ, ποιῶμαι pregledujem, τινός; λαμβάνω ἐξέτασιν opravljam preiskavo, preiskujem, ἐξέτασις γίγνεται poteka pregled (ogled) vojske

ἐξεταστής, οὔ, ὁ preizkuševalec, preiskovalec

ἐξεταστικός 3 sposoben, spreten v preiskovanju

ἐξ-έτης 2 (ἔτος) šestleten

ἐξ-έτι *adv. in praep. z gen. ep.* (še) od, odkar, ἐξέτι τοῦ ὅτε od tedaj ko

ἐξ-ευλαβέομαι *pass.* skrbno se varujem (pazim, čuvam) česa τί

ἐξ-ευπορίζω priskrbujem, dobavljam v obilici

ἐξεύρεσις, εως, ἡ *ion.*, **ἐξεύρημα**, ατος, τό *ion. poet.* iznajdenje, odkritje, iznajdba, izum

ἐξ-εὐρίσκω **1.** najdem, zasledim τινά, τι, spravim na dan, odkrijem, iznajdem, izmislim si τί τινι, pridobim γαστρι τὰ σύμφορα; τὰ κάλλιστα poiščem (izmed česa) najlepše; **2.** omogočim μαθεῖν, povzročim, naredim ἄλλος

ἐξ-ευτελίζω prav malo cenim, zaničujem

ἐξ-εύχομαι *med. ep. poet.* **1.** ponašam se, ponosno pripovedujem; **2.** zelo (si) želim, zelo hrepenim

ἐξ-εφαάνθη *gl.* ἐκ-φαίνομαι

ἐξ-εφίεμαι *med. poet.* velim, zapovedujem, naročam

ἐξέχρη, **ἐξέχρησε** *gl.* ἐκ-χράω

ἐξ-έχυτο *gl.* ἐκ-χέω

ἐξ-έψω *ion.* skuham

ἐξ-ηγέομαι *dep. med.* **1.** peljem ven, vodim ven, izpeljem, popeljem kam εἰς τι, grem naprej, sem na čelu, imam nadvlado τινός, vodim, vladam, ukrepam, zapovedujem τινά; χῶρον (grem pred kom in mu) kažem kraj, ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι kot poveljnik izkazujem uslugo; usmerjam koga, napotim koga (z dobrim zgledom) τινά τινος; **2. NT** razlagam, razkladam τί, tolmačim νόμους, opisujem, pripovedujem, učim, svetujem τί τινι, ukazujem, ἔλασιν prerokujem pohod

ἐξήγησις, εως, ἡ razlaganje, razlaga

ἐξηγητής, οὔ, ὁ **1.** svetovalec, učitelj; **2.** tolmač, razlagalec, prerok, vedež

ἐξήκοντα, οί, αί, τά *num. indecl.* šestdeset

ἐξηκοντα-έτης 2 šestdesetleten

ἐξηκοστός 3 šestdeseti

ἐξ-ήκω [*praes. s pf. pomenom*] **1. o osebah:** prišel sem ven, izšel sem iz, prišel (dospel) sem do cilja (smotra), ὁδόν prešel sem to pot, prehodil sem pot; *pren.* ἄλις ἔν' ἐξήκεις δακρῶν dosti si jokal, dosti solza si preliil; **2.** potekel sem, minil sem; **3. ion. poet.** izpolnim se, izvršim se (*o sanjah in prerokovanjih*)

ἐξ-ήλατος 2 (ἐλαύνω) skovan

ἐξήλυσις, εως, ἡ (ἐξ-ελθεῖν) *ion.* izhod, iztok

ἐξ-ἡμαρ *adv. ep.* šest dni

ἐξ-ημερώω (ἡμερος) krčim, obdelujem χῶρον (zemljo)

ἐξημέρωσις, εως, ἡ ukrotitev, pomirjenje, obdelovanje

ἐξημοιβός 2 (ἐξ-αμείβω) *ep.* namenjen zamenjavi, namenjen preobleki (za preobleko, za preoblačenje), εἴματα obleka za preobleko, da se preoblečemo

ἐξ-ἡπαφον *gl.* ἐξ-απαφίσκω

ἐξ-ἡρατο *gl.* ἐξ-ἀρνημαι

ἐξ-ἡριπε *gl.* ἐξ-ερείπω

ἐξῆς *adv., ep.* **ἐξείης** **1.** po vrsti, zapored, zaporedoma, drug za drugim; *subst.* ὁ ἐξῆς sledeči, naslednji NT; **2. o casu:** zatem, potem, nato; *subst.* ἡ ἐξῆς *sc.* ἡμέρα drugi dan, naslednji dan NT

ἐξ-ηττάομαι *pass.* podležem, slabši sem, pre slab sem, τινός v čem

ἐξ-ηχέομαι *pass.* zadonim, oglasim se NT

ἐξ-τάομαι *dep. med.* (popolnoma) ozdravim, (popolnoma) popravim

ἐξ-ιδιόομαι *med.* popolnoma si prisvojim, spravim pod svojo oblast

ἐξ-ιδρύω *poet.* posadim koga (da si odpočije)

ἐξ-ίημι [*ep. inf. aor. ἐξέμεν(αι), aor. med. ἐξεντο, imp. ἐξεο*] **1. act. a)** *trans.* pošiljam ven, odpošiljam, izpuščam τινά, τί, mečem iz česa τινά ἔκ τινος, ἔρον izženem, utešim, potolažim; **b)** *navidežno intr.:* izlivam se, iztekam se (*o reki: sc. ὕδωρ*); **2. med. a)** ἔρον potolažim si, potešim (utešim) si željo po; **b)** pošljem od sebe, ločim se od γυναῖκα

ἐξ-ιθύνω *ep.* zdravnam δόρου νήϊον

ἐξ-ικετεύω *poet.* milo prosim, ponižno prosim

ἐξ-ικνέομαι *dep. med. 1.* pridem, dospem kam, dosežem kaj τί, πρὸς τι, τινά; τόξευμα zadene, nese, doseže, τινός koga, ἐπὶ βραχὺ nedaleč, ἐπὶ πλεῖστον najdlje segam (*o očeh*); ὅσον ἦν ἐξικέσθαι ἀκοῆῃ kolikor sem mogel izvedeti; **2.** dosegam koga, πρὸς τὸν ἀεθλον kos sem komu v boju; ἐπὶ πᾶν τῷ ὀνόματι povsod sem znan, ἔργω οὐδὲ τὰναγκαῖα izvišim; **3.** zadostujem, dovolj sem, zadoščam χρήματα

ἐξ-ιλάσκομαι *med.* spravljam, tolažim, pomirjam, pridobim si naklonjenost koga τινά

ἐξ-ίμεναι *ep. gl. ἐξ-ειμι²*

ἐξ-ιπάζομαι *med.* izjaham, odjaham

ἐξις, εως, ἡ (ἔγω) **1.** držanje, stanje, počutje, sposobnost, zmožnost, spretnost, izkušnja *NT*; **2.** obnašanje, vedénje, način življenja, telo, postava, kakovost telesa ali postave, la-stnost, trajna posest

ἐξ-ισόω [*adi. verb. ἐξισωτέον*] **1. act.** delam kaj enako čemu, izenačujem, κἀξισώσαντε ζυγὰ ἡλαυνέτην spravila sta vpregi vštric in sta vozila, ἄ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις ki te bodo izenačili s teboj in s tvo-jimi otroki (= pokazale bodo, da si brat svojih lastnih otrok), μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς ne naredi njihove nesreče enake moji; μητρὶ δ' οὐδὲν ἐξισοῦ ne ravna kakor mati; **2. pass.** postanem enak, enak sem, φύλοπις spravi se, pomiri se; τοῖς ἄλλοις πρὸς τι ravnam v čem enako kakor drugi

ἐξ-ίστημι, *NT ἐξ-ιστά(ν)ω* [*gl. ἴστημι; inf. pf. NT ἐξεστακέναί*] **1. trans.** postavljam ven

ali proč, odvrčam, τοῦ φρονεῖν ali φρενῶν zmedem, spravljam ob pamet; razburjam, povzročam, mamim, plašim *NT*; **2. intr. a)** stopim ven ali proč, odstopim, grem komu s poti, umaknem se, vdam se, bežim, odidem τινός, τινί, τινά, ἐκ τοῦ μέσου; πλόκαμος ἐξ ἔδρας se premakne; *pren.* spreminjam se (*o mišljenju*), οἶνος ἐξίσταται se pokvari, νοῦς se izpridi, πρόσωπα ἐξεστηκότα popačen, grd obraz; **b)** iz uma sem, brez uma sem, izgubim zavest, zmedem se τοῦ φρονεῖν; *NT* čudim se, zavzamem se, strmim; **c)** odlagam, odrečem se ἀρχῆς; καρδίας τὸ δρᾶν dam se pregovoriti, da kaj naredim (*ali:* odstopim od svoje namere); **d)** μαθημάτων pozabim; τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι izbijem si iz glave misel na nevarnost

ἐξ-ιστορέω *ion. poet.* sprašujem, izprašujem, poizvedujem, preiskujem τινά τι

ἐξ-ισχύω *morem, premorem, zmorem NT*

ἐξ-ίσχω *ep.* držim (podržim) knjišku, molim (pomolim) kaj iz česa

ἐξ-ίτηλος 2 (*ἐξ-ιέναι*) uničen, ἐξίτηλος γίγνομαι izginem, izumrem

ἐξ-ιχνεύω izsledim, izvoham

ἐξ-ιχνοσκοπέω *in med. poet.* izsledim, zasledim

ἐξ-ογκόω vzdigujem, dvigujem; *pass.* napolnjen sem, šopirim se, napihujem se

ἐξ-οδίη, ἡ *ion.* odhod (vojske)

ἐξόδιον, τό izid, konec (drame)

ἐξ-οδοιπορέω pridem iz στέγης

ἐξ-οδος, ἡ izhod **1. a)** kraj za izhod, vrata, izliv, ustje; **b)** odhod, odhajanje, pohod (vojske), odsotnost Ἡράκλειος, ἐπ' ἐξόδῳ da odide, ὡς ἐπ' ἐξόδῳ misleč na odhod, ἔρω ἐξόδους κενάς odidem brez pravega vzroka; **c)** slovesen sprevod, slavnosten obhod; **2.** dovršitev, konec (drame); *NT* konec življenja, smrt; λόγων izid, uspeh preiskave; **3.** stroški, izdatki

ἐξ-οιδα [*defect. pf. s plpf. ἐξήδη*] *poet.* dobro vem, ἐξοίδα ἀνὴρ ὢν vem, da sem človek

ἐξ-οιδέω otečem, nabreknem, zabuhnem, napenjam se, prevzemam se, preveč si domišljam

ἐξ-οικέω **1.** spremenim svoje stanovanje, izselim se; **2.** porabim kaj za stanovanje (za

bivanje); *pass.* τὸ Πελασγικὸν ἐξωκλήθη se je porabilo za bivanje (za naselitev)

ἐξοικήσιμος 3 *poet.* pripraven (primeren) za bivanje, pripraven (primeren) za naselitev (za stanovanje), obljuden

ἐξ-οικίζω (οἶκος) izženem iz stanovanja; *med.* selim se

ἐξ-οικοδομέω dozidam, sezidam, zgradim

ἐξ-οιμώζω *poet.* zastokam, zajočem, οἰμωγὰς tarnam

ἐξ-οινώω upijanim

ἐξ-οίσομαι *gl.* ἐκ-φέρω

ἐξ-οιχνέω *ep.* [3. *pl.* ἐξοιχνεῦσι] grem ven, odidem

ἐξ-οίχομαι *dep. med. ep. poet.* [*praes. s pf. pomenom*] šel sem ven, odšel sem

ἐξ-οιωνίζομαι *dep. med.* bojim se, izogibam se česa iz strahu pred

ἐξ-οκέλλω [*aor.* ἐξώκειλα] **1.** *trans.* gonim (ženem) iz česa na čer (na kleč, na skalo); **2.** *intr.* zaidem, vrže me na čer (na kleč, na skalo), razbijem se na čeri (na kleči, na skali)

ἐξ-ολισθαίνω, ἐξ-ολισθάνω [*aor. ep. v tm.* ἐξόλισθη] zdrčim, zdrsнем, padem iz česa

ἐξ-όλλυμι **1.** *trans.* (popolnoma) uničim, (popolnoma) pogubim; **2.** *intr.* umrem, poginem

ἐξ-ολοθρεύω (ὄλεθρος) uničim, iztrebim *NT*

ἐξ-όμιλος 2 *poet.* brez druženja, brez stikov, brez občevanja, tuj, čuden, nenavaden

ἐξ-όμῆμι, ἐξ-ομνύω [*fut.* ἐξομοῦμαι] s prisego zanikam; *med.* prisežem, da ne vem o kaki stvari ničesar, *inf.* z μή, slovesno se odrečem, ἀρχήν službi

ἐξ-ομοιόω **1.** *act.* delam kaj enako *ali* podobno čemu τινά τινι; **2.** *pass.* enak sem, podoban sem v čem τινί

ἐξομοίωσις, εως, ή prizadevanje, da bi (kdo) naredil kaj podobno, posnemanje

ἐξ-ομολογέω *in med.* **1.** izpovedujem se, obtožujem se, ἀμαρτίας priznavam, obetam; **2.** čutim, hvalim, zahvaljujem se τινί *NT*

ἐξομολόγησις, εως, ή priznanje, priznava

ἐξ-ομόργνημι [*aor.* ἐξώμορξε *v tm.*] **1.** *act. poet.* obrišem; **2.** *med. a)* obrišem si kaj; **b)** vtisnem se v kaj εἷς τι; **c)** τινί τι okužim koga s čim μωρίαν

ἐξόν *gl.* ἔξ-εἰμι¹

ἐξ-ονειδίζω *poet.* psujem, ozmerjam, očitam komu kaj; izpostavljam posmehu

ἐξ-ονομάζω *ep.* [*v tm.*] izgovorim, povem

ἐξ-ονομαίνω *ep.* [*aor. cj.* ἐξονομήνης, *inf.* ἐξονομῆναι] imenujem z imenom

ἐξ-ονομα-κλήδην *adv.* (καλέω) *ep.* z imenom, imenom, po imenu

ἐξ-όπισθε(ν) *in ep.* ἐξ-όπιθε(ν), *poet.* ἐξόπιν **1.** *adv.* od zadaj, odzad, zadaj, nazaj, vznak; **2.** *praep.* z *gen.* za

ἐξ-οπίσω *ep.* **1.** = ἐξόπισθεν; **2.** časovno: v prihodnje, v bodoče, pozneje

ἐξ-οπλίζω **1.** *act.* popolnoma oborožim, povsem opremim; **2.** *med. in pass.* oborožim se, stopim pod orožje in odidem proti sovražniku

ἐξοπλισία, ή, ἐξόπλις, εως, ή oboroženje, oborožitev, popolna oprava, popolna oprema, pregled, pregledovanje, ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ med pregledom, med pregledovanjem

ἐξ-οπλος 2 razorožen, nezavarovan

ἐξ-οπτάω *ion.* spečem; izžgem κάμινον

ἐξ-οράομαι *pass. poet.* viden sem od daleč, vidijo me od daleč; *gl.* ἐξ-εἶδον

ἐξ-οργίζω zelo razsrdim, močno razdražim πρὸς τινα

ἐξ-ορθώω zravnjam, dvignem, vzdignem, popravim, izboljšam

ἐξ-ορίζω **1.** spravljam čez mejo, izganjam, odstranjujem ἀγριότητα; **2.** *med. poet.* izhajam, izviram iz česa τινός

ἐξ-ορκίζω zaklinjam, zarotujem, rotim, zarotim *NT*

ἐξορκιστής, ὁ zarotovalec, eksorcist *NT*

ἐξ-ορκόω vzamem koga pod prisego (v prisego), dam komu priseči, zaprisežem koga, τινά τι koga pri čem

ἐξόρκωσις, εως, ή *ion.* prisega, zaprisega

ἐξ-ορμάω **1.** *trans.* odpravljam, izganjam, naganjam, spodbujam, bodrim ἐπὶ τὴν ἀρετήν; ναῦν dam odriniti, ukažem odriniti; **2.** *intr. in pass.* dvignem se, vzdignem se, odhitim iz česa, φυγᾶσι *v urnem begu*, napotim se, odrinem, hitim κεῖσε, hitro odidem ἀπό τινος, vnamem se, nastanem, začnem se νόσος

ἐξόρμησις, εως, ή (ἐξ-ορμάω) **1.** izpodbadanje, spodbadanje, spodbujanje, bodrenje, opomin, bodrilo, priganjanje; **2.** odhod

ἔξ-ορμος 2 *poet.* ki jadra iz pristanišča, ki pluje iz pristanišča *τινός*

ἔξ-ορούω [*v tm.*] *ep.* skočim ven, padem ven

ἔξ-ορούσσω, ἔξ-ορύττω izkopavam; *NT* iztaknem ὀφθαλμούς; odkrivam, razdiram (streh)

ἔξ-οσιόομαι *med.* opravljam sveto dolžnost, posvečujem

ἔξ-οστρακίζω izganjam, iztiram, izženem z ostrakizmom

ἔξοστρακισμός, ὁ izgon z ostrakizmom

ἔξ-οτρύνω spodbujam, bodrim *τινὰ ἐπί τι*

ἔξ-ουθενέω, ἔξ-ουθενόω, ἔξ-ουθενέω, ἔξ-ουθενόω malo cenim, odklanjam, zavračam, zametavam λίθον, ne spoštujem, ne čislam, zasramujem, zaničujem *NT*

ἔξουσία, ἡ (ἔξ-εἰμι¹) **1.** zmožnost, moč, dovoljenje, priložnost, prilika, pravica, *τινός* do česa (na kaj), upravičenost, oblast nad kom; ἔξουσίαν ἔχω imam oblast, imam dovoljenje, morem, smem, ἔξουσίαν παρέχω, δίδωμι, ποιῶ dam dovoljenje, dovolim, ἐν ἔξουσίᾳ γίγνομαι dobim moč ali pravico; **2.** razuzdanost, predrznost; **3.** moč, neomejena oblast, gosposka, oblastnik *NT*; **4.** obilica, bogastvo

ἔξουσιάζω *NT* imam oblast, imam pravico, vladam *τινός*; *pass.* dam se (pustim se) čemu obvladati ali premagati

ἔξ-οφέλλω *ep.* zelo pomnožujem, dajem vedno večja darila

ἔξοχή, ἡ (ἔξ-έχω) prednost, οἱ κατ' ἔξοχὴν najodličnejši možje, prvaki, plemiči *NT*

ἔξοχος 2 (ἔξ-έχω) odličen, visok, izvrsten (ἐν) *τισι, πάντων* med vsemi, ἀνὴρ prvak, velmož, veljak; *adv.* ἔξοχα, ἔξοχον, ἔξόχως odlično, posebno, pred vsemi (drugimi), najbolj (*pri sup.*) ἔξοχ' ἄριστοι kar najboljši, daleč najboljši

ἔξ-υβρίζω prevzeten sem, postanem prevzeten, vdam se prevzetnosti, ἐς τότε prevzamem se, prevzeten sem, grešim, upiram se, τὰδ' ἔξυβρίζει govori tako prevzetno, tako zmerja

ἔξ-υπανίσταμαι *med. ep.* [*samo aor. ἔξυπανέστη*] dvignem se izpod, σμῶδιξ μεταφρένου ἔξυπανέστη naredila se mu je klobasa

ἔξ-υπεῖπα svetoval sem *τινί τι*

ἔξ-ύπερθε *adv. poet.* od zgoraj, zgoraj

ἔξ-υπηρετέω *poet.* pomagam, služim, ustrezam

ἔξ-υπνίζω budim (iz spanja) *NT*

ἔξ-υπνος 2 zbujen, vzbujen, prebujen *NT*

ἔξ-υφαίνω dotkem

ἔξ-υφηγέομαι *poet.* hodim pred kom, vodim

ἔξω 1. adv. a) na vprašanje *kje?*: zunaj, na planem, zunaj hiše, izven hiše, zunaj mesta, zunaj dežele, v tujini; *subst.* οἱ ἔξω tisti, ki so zunaj, tisti, ki so v tujini, izgnanci, begunci; ἔξω εἰμί, ἔξω γίγνομαι odsoten sem, odšel sem na vojno, bivam v tujini, ἔξω ἔχω τὰ ὄπλα imam hoplite na strani, ki jo varuje reka, ἡ ἔξω θάλασσα zunanje morje, odprto morje, ocean; **b)** na vprašanje *kam?*: ven iz hiše, na plano, v tujino (*pri glag. premikanja*), ἔξω χώρει poberi se; **c)** z izjemo, izvzemši, razen, izven, zunaj, mimo ἔξω ἦ; **2. praep. z gen.** zunaj, preko česa βήματος, izven, mimo, ἔξω αἰτίας prost krivde, θεσμῶν čez zakonite meje, ἔξω βελῶν zunaj (izven) streljaja, zunaj (izven) dostrela, τὰ ἔξω τῆς τέχνης kar ne spada k veščini, ἔξω τῶν ἀδίκων brez krivice, ἔξω τῶν κακῶν daleč od, brez, οἱ ἔξω τοῦ γένους ki niso v rodu, ἔξω τούτων razen tega, ἔξω τοῦ φυτεύσαντος drugače kot oče = nedostojno očeta, nevredno očeta, ἔξω λόγου τίθεμαι ne vštavam, izvzemam; *o času*: ἔξω μέσου ἡμέρας ko je polдне že minilo

ἔξωθεν adv. 1. od zunaj, iz tujine; **2.** = ἔξω; *NT* τὸ ἔξωθεν od zunaj, zunanost, οἱ ἔξωθεν zunaj stoječi, ὁ ἔξωθεν λόγος postranska reč, stranska okoliščina, govor, ki se ne tiče zadeve, ἔξωθεν εἰμι τῆς συμφορᾶς tuj sem usodi

ἔξ-ωθέω [*impf.* ἐξέωθουν, *fut.* ἐξώσω, *poet.* ἐξωθήσω, *aor. NT* ἔξωσα *gl.* ὠθέω] izpahnem, izrinem, odrinem, potisnem nazaj, zapodim, izbijem, izženem (ἐκ) *τινος, ἐς χειμῶνα* zadržujem do zime, (πρὸς) εἷς τι ναῦν ženem na (suho, na kopno), izvlečem εἷς τι τὸ πλοῖον *NT*; φθονερὰν γλώσσαν ὀδύναν zlobno sramotim, grdim, zmerjam; δίκη νικῶντας odrivam (stran), peham proč, preziram

ἔξώλεια, ἡ popolna pogibel, popoln propad, popolno uničenje, popolna poguba

ἔξώλης 2 (ἔξ-όλλυμι) popolnoma uničen, ἐξώλης γίγνομαι popolnoma poginem, povsem propadem

ἐξωμιδοποιία, ἡ (ἐξωμίδς) izdelovanje sukenj, šivanje sukenj

ἐξ-ωμίδς, ἰδος, ἡ (ῶμος) eksomida, kratka suknja brez rokavov, jopič (obleka sužnjev in delavcev)

ἐξ-ωνέομαι *med.* kupujem si iz česa, pokupim, odkupujem, τοὺς κινδύνους odvračam od sebe

ἐξ-ώπιος 2 (ῶφ) *poet.* izpred oči, oddaljen od, προῦ, δωμαίων zunaj pred hišo

ἐξ-ωρος 2 (ῶρα) *poet.* ob nepravem času, neprimeren

ἐξώστης, ὁ (ἐξ-ωθέω) *ion.* ki odganja s prave poti; ἄνεμος neugoden, nasproten

ἐξωτάτω *adv.* [*sup.* k ἐξω] najbolj zunaj, popolnoma zunaj

ἐξώτερος 3 zunanji, vnanji, najbolj oddaljen, skrajšen *NT*

ἔο, **ἔοι** *ep.* = οὖ, οἶ *gl.* ἔ

ἔοι *ep. gl.* εἰμί

ἔοιγμεν, **ἔοικα** *gl.* εἶχω²

ἔοιο *ep. gen.* od ἑός

ἔοις, **ἔον** *gl.* εἰμί

ἔοιπα *gl.* ἔλπω

ἔοργα, **ἔοργός** *gl.* ἔρδω

Ἑορδαῖοι, **Ἑορδοί** Eordajci, Eordi, prebivalci pokrajine in mesta Eordaja (Eordija; Ἑορδαία, Ἑορδία) v severozahodni Makedoniji

ἑορτάζω, *ion.* ὀρτάζω obhajam praznik, praznujem *NT*

ἑορτή, ἡ, *ion.* ὀρτή **1.** praznik, svečanost, praznovanje; **2.** veselica, zabava, veselje

ἑός 3 *ep. ion. pron. poss.* = ὅς svoj, njegov, njen

ἐπ-αγάλλομαι *ep. med.* ponašam se, baham se s čim τινί

ἐπ-αγανακτέω nejevoljen sem

ἐπαγγελία, ἡ, **ἐπάγγελμα**, ατος, τό **1.** oglas, oznanilo, obljava *NT*; **2.** napoved tožbe, tožba proti govorniku; **3.** nauk, stroka, umetnost ἐπαγγέλλεσθαι

ἐπ-αγγέλλω **1. act. a)** napovem, oznanjam, razglašam, javljam, naznanjam τί, εἰς τι objubljam; **b)** svetujem, ukrepam, zapovedujem, velevam, zahtevam τί, *acc. c. inf.*; στρατιᾶν ἔς τινα zahtevam od koga čete, τινί obračam se na koga, zahtevam kaj od koga; **2. med. a)** javljam o sebi, obetam, ponujam

se; trdim, da hočem (da morem) kaj storiti, ἄρετήν pravim, da sem učitelj kreposti, obetam, napovedujem, da bom kaj učil *Platon, Gorgias 447 c*; τεθνάναι zastavljam glavo, θεοσέβειαν obetam pobožnost, hočem biti pobožen *NT*; **b)** zahtevam, ukazujem zase, svetujem, predlagam τί, pošiljam (po poslih, po pomočnikih) povelje *inf.*, τινί τι, τινί ὅπως

ἐπ-αγείρω *ep.* zbiram; *med.* zbiram se

ἐπάγερσις, ιος, ἡ *ion.* zbiranje, ἐπάγερσιν ποιοῦμαι τοῦ στρατοῦ zbiram vojsko

ἐπάγην *gl.* πήγνυμι

ἐπ-αγινέω *ion.* = ἐπ-άγω privedem, pripeljem

ἐπ-αγλαΐζομαι *med.* [*inf. fut.* ἐπαγλαΐεῖσθαι] *ep.* ponašam se s čim, baham se

ἐπ-άγω [*aor. act. NT* ἐπήξα]

I. act. 1. o osebah: **a)** privedem, dovedem, pripeljem, vodim, ženem, gonim nad, peljem koga v boj (proti sovražniku) ἐπί τινα, napadem τινί; **b)** navadim na kaj τινί, pripravim do česa, sčuvam, zapeljujem τινά ἐπί τι; **2. o stvarih:** povzročam, delam, napravljam, donašam ἄταν; *NT* αἷμα ἐπί τινα spravljam na koga, ἀπώλειαν pripravljam, κατακλυσμόν τινι pošiljam nad koga; spodbadam κέντρον τινί; dam na glasovanje ψῆφόν τινι; *pass.* οὐπω ψῆφος ἐπήκτο περὶ φυγῆς ni se še glasovalo o njegovem pregnanstvu (= ni še bil obsojen); αἰτίαν obdolžujem; δίκην τινί zapletam v pravdo, predlagam kazen; ἡμέρας dodajam, διάνοιάν τινι obračam svojo pozornost na kaj;

II. med. 1. pripeljem k sebi, uvažam ἐπιτήδεια; pridobivam si (sebi), kličem na pomoč πλήθος; dosegam, izposlujem τινά συγχωρήσαι; delam na čem τὴν δούλωσιν; **2.** navajam, omenjam (v govoru) ποιητάς; **3.** nakopljem si kaj, δεσπότην τὸν νόμον postavljam si za gospodarja; Ἄιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται ne bo našel sredstva, da ubeži smrti = ne bo utekel smrti

ἐπαγωγή, ἡ **1.** dovažanje, prinašanje, συμμαχίας klicanje, poziv pomožnih čet; dovoz; **2.** dohod, prihod, napad

ἐπαγωγός 2 (ἐπ-άγω) zapeljiv, mamljiv, vabljev, povzročajoč τινός, τὰ ἐπαγωγότατα ἔλεγε govorila je zelo mamljivo

ἐπ-αγωνίζομαι borim se za kaj *NT*

ἐπ-ἄδω, *ion.* ἐπαείδω **1.** pojem pri čem, k

temu; **2.** pojem komu, pridobivam si koga s petjem, očaram

ἐπ-αείρω *ion. ep. poet.* = ἐπ-αίρω

ἐπ-αέξω [*v tm.*] *ep.* pospešujem, dajem uspeh pri čem

ἐπ-αθροίζομαι *pass.* zbiram se (k čemu) *NT*

ἐπ-αιγίζω (αἰγίς) *ep.* prihrumim, pribučim

ἐπ-αιδέομαι *dep. pass.* [*aor. ἐπηδέσθην*] *poet.* sramujem se pri čem

ἐπαινέτης, ου, ὁ hvalilec, hvalivec, hvalitelj, slavilec, slavitelj

ἐπ-αινέω [*fut. ἐπαινέσω, ἐπαινέσομαι, aor. ἐπήνεσα, pf. ἐπήνεκα, ἐπήνεμαι, aor. pass. ἐπήνέθην, fut. pass. ἐπαινέθήσομαι, ep. aor. ἐπήνησα*] **1.** odobravam, ploskam, pritrjujem, zadovoljen sem, ujemam se τινί; **2.** hvalim, slavim τινά, τί, τινά ἐπί τινι, ὅτι, *acc. c. inf.*, σὲ πάντα v vsakem oziru, τοὺς θεοὺς zahvaljujem se; **3.** nagovarjam, prigovarjam, vzpodbujam, svetujem, θαρσεῖν priporočam, συγᾶν ἐπήνεσα prosim, molči

ἐπαίνημι *ajol.* = ἐπαινέω

ἐπ-αινός **3 ep.** grozen, strašen (Perzefonin pridevek) Περσεφόνηια

ἐπ-αινος, ὁ (αἴνος) **1.** odobravanje, priznanje, hvala, pohvala, poveličevanje, hvalospev, pohvalni govor, slavlilni govor, hvalna pesem, slavlilna pesem; **2.** plačilo, nagrada; **3.** hvalovredne lastnosti, ἐπαινους ἐπαινεῖν hvaliti, kar zasluži hvalo

ἐπ-αίρω, *ion. ep.* **ἐπ-αείρω** [*fut. ἐπαρῶ itd. (gl. αἶρω), ep. aor. act. ἐπάειρα, pt. ἐπαείρας, pt. aor. pass. ἐπαερθεῖς*]

I. act. 1. trans. a) dvigujem, vzdigujem, povzdigujem τινά, φωνήν, κεφαλήν; postavljam pokonci τινά, proslavljam τὸν οἶκον, ἐπάειραν αὐτὸν ἀμαξᾶων dvignili so ga in položili na voz; **b)** napeljujem, napotim, spodbujam, spodbadam, zapeljujem τινά (koga na kaj); *pass.* dam se zapeljati, pustim se zapeljati, τινί čemu; ponašam se, postanem ponosen, postanem prevzeten, νίκη na zmago, ἐπί τινι, πρὸς τι; ἐπηρμένος napihnjen, prevzeten, ἐπαρθεῖς (ἐπαερθεῖς) zapeljan, τινί po čem, od česa; **2. intr.** dvigujem se, vzdigujem se, πρὸς τινα proti komu; *pos.* dvignem nogo *Herodot 2, 162;*

II. med. 1. dvigujem se, vzdigujem se, dviguje (vzdiguje) me kaj, zapeljuje me kaj; **2.** dvigu-

jem (vzdigujem) si (sebi) ali svoje na koga, λόγχην svojo sulico, ὄπλα θεῶν svoje orožje proti bogu = oborožujem se proti; *pren.* λόγους τινί na jeziku imam prevzetne besede proti komu, στάσιν γλώσσης začenjam prepir, začenjam se prepirati, začenjam se prerekati, prepiram se

ἐπ-αισθάνομαι *dep. med.* opazim, zapazim, slišim, čujem τί, τινός, *pt.*

ἐπ-αῖσσω, *at. ἐπ-άσσω, ἐπ-άττω* [*aor. pt. ep. ἐπαῖζας iterat. ἐπαῖζασκε*] **1. act.** naskakujem, drvim (pridrvm) za kom, napadam, zaganjam se, planem, vdrem τινός, τινί, εἰς τι, τινά, τί, πάλιν hitim nazaj; **2. med.** uren sem, hitro se premikam, zaletim se, zaženem se na τί, ἄεθλον planem v boj

ἐπάϊστος (ἐπ-αῖω) *ion.* znan, slaven, slovit, razvpit, ἐπάϊστος ἐγένετο τοῦτο ἐργασμένος razglasilo se je, da je to storil

ἐπ-αισχύνομαι [*fut. ἐπαισχυνθήσομαι, aor. ἐπαισχύνθην*] sramujem se, sram me je, bojim se, τινά koga, (ἐπί) τινι zaradi česa, λέγων sram me je reči

ἐπ-αιτέω *ep. poet. 1. act.* zraven prosim še kaj, zahtevam, lepo prosim τινά τι, beračim, prosjačim, τὸν καθ' ἡμέραν βίον za vsakdanji kruh; **2. med.** prosim, zahtevam zase τάδε

ἐπ-αιτιάομαι *dep. med. 1.* αἰτίας navajam vzroke, izgovarjam se, εἰς τι z ozirom na kaj; **2.** tožim, dolžim, obdolžujem koga česa, οἰσταν τινά τινος, τινά τι, τινά, ὅτι, μείζονα, *z inf.*; **3.** pritožujem se zaradi česa, obžalujem τὴν ζυμφοράν

ἐπ-αίτιος **2 ep. 1.** kriv, obdolžen τινός; **2.** sramnoten, grajan ἀναχώρησις

ἐπ-αῖω [*ion. aor. ἐπήισα, adi. verb. ἐπάιστος*] **1.** slišim, poslušam, opažam, čutim, spoznavam τινός; **2.** razumem τί, περὶ τινος; ὁ ἐπαῖων izvédenec, veščak, strokovnjak

ἐπ-ακολουθέω **1.** hodim za kom, sledim, spremljam; preganjam; **2. a)** primem se koga, ravnam se po kom; **b)** razumevam; **c)** παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ pomagam pri vsakem dobrem delu *NT*

ἐπ-ακούω **1.** poslušam, slišim, τί τινος kaj od koga; **2.** uslišim koga, ugodim komu, κελεύματι pokoren sem, ubogam

ἐπ-ακροάομαι *dep. med.* poslušam *NT*

ἐπακτῆρ, ἥρως, ὁ (ἐπ-άγω) *ep.* poganjač, gonnič, lovec

ἐπακτικός 3 napeljujoč, napotujoč, navodilen, induktiven, λόγος navodilo, napotek, indukcija

ἐπ-άκτιος 3 in 2 (ἀκτή) *poet.* ležeč na obali, nahajajoč se (ležeč) blizu morja, priobalen, primorski

ἐπακτός 3 (ἐπ-άγω) **1.** doveden, priveden, pripeljan, στρατός od vseh strani zbran, δόρυ tuj; **2.** pridobljen, νόσος ki smo si jo sami nakopali, ἀνῆρ pritepenec, prešuštnik

ἐπακτος 3 pridobljen, priučen ἀρετή

ἐπακτρίς, ἴδος, ἡ (ἐπ-άγω) čoln

ἐπ-αλαλάζω zaženem pri tem bojni krik, Ἐνυαλίω k Enialiju

ἐπ-αλάομαι *ep. dep. z aor. pass.* potikam se, blodim, zaidem kam, dospem kam po mnogih blodnjah τινά, πολλ' ἐπαληθεῖς

ἐπ-αλαστέω *ep.* nejevoljen sem, jezim se, srdim se

ἐπ-αλείφω *ep.* [v *tm.*] zamažem, zalepim τινί τι

ἐπ-αλέξω [*fut.* ἐπαλεξήσω] **1.** odvrčam kaj od koga τινί τι; **2.** pomagam komu τινί

ἐπ-αληθεύω potrjujem (resnico) λόγον τινός

ἐπαλλαγή, ἡ *ion.* vzajemna zveza, γάμων vzajemna ženitev (članov dveh držav), sorodstvo, svaštvo

ἐπ-αλλάσσω, **ἐπ-αλλάττω** **1.** *act.* zamenjujem, ἐπαλλάξαντες ἐτάνουσαν izmenoma so potegnili zdaj na to, zdaj na drugo stran (= bojevali so se s spremenljivo srečo); **2.** *pass.*, o govornu: drugače se tolmači, zavija se λόγος

ἐπ-άλληλος 2 *poet.* medsebojen, vzajemen, ἐπαλήλων χεροῖν po medsebojnem umoru

ἐπ-άλμενος *gl.* ἐφ-άλλομαι

ἐπαλξίς, εως, ἡ (ἐπ-αλέξω) prsobran, predprspe, obramba, vrh zida, zobčast nadzidek

ἐπ-ἄλτο, **ἐπ-αλτο** *gl.* ἐφ-άλλομαι

ἐπ-αμαξεύω *poet.* vozim po čem (z vozom); *pt. pf. pass.* ἐπημαξευμένος izvožen, utrt

ἐπ-αμάομαι *dep. med.* nanašam, nagrebem si, veleвам nasuti, spravljam na kup τί

ἐπ-αμείβω *ep.* **1.** *act.* menjujem, zamenjujem, menjavam, zamenjavam kaj s čim τινί τι; **2.** *med.* menjujem se, menjavam se, vrstim se, τινά *med.*

ἐπ-αμμένος 3 *ion. gl.* ἐφ-άπτω

ἐπ-αμμένω *poet.* = ἐπ-αναμένω

ἐπ-ἄμοιβᾶδης *adv. ep.* (ἐπ-αμείβω) medsebojno, vzajemno, drug v drugem ἔφον

ἐπαμύντωρ, ορος, ὁ *ep.* pomočnik, zaščitnik

ἐπ-αμύνω pritečem na pomoč, priskočim na pomoč, pomagam τινί

ἐπ-αμφοτερίζω (ἀμφότερος) nagibam se na obe strani, omahujem, neodločen sem, držim zdaj s to, zdaj z drugo stranko (stranjo)

ἐπᾶν, **ἐπήν**, *ion.* **ἐπεάν** (ἐπεῖ ἄν) *conj. s cj.* (če se dejanje izvrši v prihodnosti ali če se ponavlja v sedanjosti) potem ko, brž ko, kadar, ἐπᾶν τάχιστα čimprej; *pri Homerju se veže tudi z opt.*

ἐπ-αναβαθμός, ὁ stopnja, stopnica

ἐπ-αναβαίνω stopam gor, pomikam se kvišku, zasedem, zajaham (konja); povzpnem se, zlezem (na zid), grem od morja v notranjost dežele; *pren.* povzpnem se (do višjega položaja, na pomembnejšo funkcijo), dosežem višji položaj v službi, napredujem εἰς τι

ἐπ-αναβάλλομαι *med. ion.* odlagam, odlasham τί

ἐπ-αναβιβάζω ukažem komu, naj spleza (naj gre) na kaj, velim komu, naj gre na kaj ἄνδρας

ἐπαναβληδόν *adv.* (ἐπ-αναβάλλω) *ion.* vrženo čez kaj, ogrnjeno čez kaj, kot vrhnjo obleko, povrhu φορέουσι

ἐπ-αναγκάζω silim k čemu, na kaj, *abs. in τινά z inf.*

ἐπ-άναγκες *adv.* prisilno, prisiljeno, s silo, ἐπάναγκές ἐστι potrebno je, treba je; τὸ ἐπάναγκες potrebne reči, potrebne stvari NT

ἐπ-ανάγω

I. act. 1. trans. a) peljem gor, peljem, spravim ladje na odprto (na široko) morje, dražim, razburjam srce, razvнемam (razdražim) žolč; **b)** peljem nazaj; *pren.* λόγον napeljem govor na kaj ἐπί τι; **2. intr. a)** odrinem, odplujem od brega; **b)** vračam se, umikam se;

II. pass. odplujem, peljem se nasproti, veter me zanese ali vrže (na obalo) ἔς τι

ἐπαναγωγή, ἡ odhod, odplutje (ladij)

ἐπ-αναθεάομαι *dep. med.* še enkrat si ogleдам, še enkrat pogledam, še enkrat motrim τινά

ἐπ-αναίρεομαι *med. 1.* dobim, dobivam, do-

sežem, dosegam, sprejemam, jemljem nase, lotevam se česa; **2.** umikam νόμον

ἐπ-αναίρομαι *med.* dvignem kvišku, dvigujem (vzdigujem) kaj proti komu δόρυ dvigam, vihtim

ἐπ-ανακαλέομαι *med.* kličem (pokličem) spet nazaj

ἐπ-ανάκειμαι *med.* ležim na čem, določen sem za kazen

ἐπ-αναλαμβάνω ponavljam

ἐπ-αναμένω, *ion. in poet.* **ἐπ-αμμένω** **1.** čakam še naprej; **2.** pričakujem, čaka me kaj

ἐπ-αναμιμνήσκω zopet spomnim koga na kaj, opomnim koga na kaj, glede česa τινά *NT*

ἐπ-αναπαύομαι *med.* počivam na čem ἐπί τινα; opiram se na kaj, naslanjam se na kaj τινί *NT*

ἐπ-αναπλέω, *ion.* **ἐπ-αναπλώω** odplujem, odjadram na široko morje, odjadram proti komu ἐπί τινα, ἐπί τι zaradi česa, na kaj, τινί ἔπεα κακά vrejo, prihajajo (iz ust) proti komu **ἐπανάσεισις**, *εως, ἡ* (ἐπ-ανασειώ) (preteče, grozeče) vihtenje, sukanje ὄπλων

ἐπανάστασις, *εως, ἡ* (ἐπ-ανίστημι) prekučija, prevrat, uničenje, porušenje (prestola, oblasti) θρόνων; vstaja, upor, ἐπί τινα, τινί proti komu

ἐπ-αναστρέφω obračam se, okrenem se

ἐπ-ανατείνω **1.** molim kvišku, iztegujem τί, ἐλπίδας μείζονας vzbujam, dajem večje upanje; **2.** raztegujem κέρατα

ἐπ-ανατέλλω *ion. poet., poet.* **ἐπαντέλλω** *intr.* dvignem se, vzdignem se, vzhajam (*o soncu*)

ἐπ-ανατίθημι *ep.* [*aor.* ἐπανθέμεναι] polagam na, zopet zapiram, zaklepam σάνιδας

ἐπ-αναφέρω prinesem nazaj, peljem nazaj, pripeljem nazaj, sporočam εἰς Ἀθήνας, τί εἰς δεινότητα pripisujem kaj svoji spretnosti; vračam se ἐπί τι

ἐπ-αναχωρέω vračam se, umikam se, odidem πάλιν, εἰς τοῦμπαλιν, ἐς, πρὸς τι

ἐπαναχώρησις, *εως, ἡ* umik, umikanje

ἐπ-άνειμι [*praes. ind. s fut. pomenom*], **ἐπ-ανέρχομαι** **1.** grem, pojdem gor (v sredo, v notranjost dežele), pridem kam εἰς τι; **2.** pridem zopet nazaj, vrnem se kam εἰς τι; *pren.:*

a) vrnem se k predmetu ἐπὶ τὸν λόγον, ἔνθεν εἰς ταῦτα ἐξέβην pridem nazaj na to, od koder sem ...; **b)** poglobim se v kaj, posvetim se čemu, natančno (dobro) kaj preudarim ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα

ἐπ-ανειπεῖν javno obljubiti, določiti (nagrada)

ἐπ-ανείρομαι *dep. med. ion., ἐπ-ανερωτάω* [*fut.* ἐπανερήσομαι, *aor.* ἐπανηρόμην] zopet sprašujem, zopet povprašujem τινά τι

ἐπ-ανελκύω vlečem gor proti čemu ναῦν

ἐπ-ανέρχομαι *gl.* ἐπ-άνειμι

ἐπ-ανερωτάω *gl.* ἐπ-ανείρομαι

ἐπ-ανέχω **1.** prenašam še vrh tega τί τινι; **2.** *intr.* držim se česa

ἐπ-ανήκω zopet sem prišel nazaj

ἐπ-ανθέω cvetim, cvetem, rastem na čem, bleščim se; pokažem se na čem, ἄλμη (*o morski vodi, ki ob izhlapevanju tvori kristalne oblike iz soli, podobne cvetovom*)

ἐπ-ανίημι **1.** [*tudi v tm.*] **a)** opuščam, popuščam; **b)** izpustim, ščuvam koga na koga; **2.** *intr.* neham, preneham τέμνων

ἐπ-ανισώω izenačujem, izravnavam, τινά, πρὸς τινα koga s kom

ἐπ-ανίστημι **1.** *trans.* zopet postavljam (pokonci), obnavljam; **2.** *intr.* **a)** vstajam tudi jaz, vstajam za kom; **b)** postavljam se na kaj ἐπί τινος, dvignem se (vzdignem se) proti komu, uprem se τινί, ἐπί τινα *NT*, οἱ ἐπανεστεῶτες uporniki

ἐπ-άνοδος, ἡ **1.** vrnitev, povratek; **2.** ponovitev, obnovitev, rekapitulacija

ἐπ-ανορθόω [*z dvojnim avgm.* ἐπηνόρθουν, ἐπηνόρθωσα] **1.** *act.* postavljam zopet pokonci, obnavljam, popravljam, pripeljem na pravo pot, posvarim, pomagam komu, podpiram koga τινά, τὰς ἀπορίας odvrnem; **2.** *med.* popravljam svoje

ἐπανόρθωμα, *ατος, τό, ἐπανόρθωσις*, *εως, ἡ* **1.** poprava, izboljšanje; **2.** pouk, svarilo, opominjanje *NT*

ἐπ-αντέλλω *poet.* = ἐπ-ανατέλλω

ἐπ-άντης **2** (ἄντα) navkréber, v breg, strm

ἐπ-αντλέω črparam, zajemam k čemu *ali* na kaj; *pass.* napolnjen sem, prelivam se

ἐπ-άνω *adv.* *z gen.* gori, (od) zgoraj, na vrhu, na, ἐν τοῖς ἐπάνω prej, poprej, v prejšnjem,

ἐπάνω πάντων nad vsemi, τὰ ἐπάνω prejšnje,
NT τινός več kakor, nad

ἐπάνωθεν *adv.* od zgoraj

ἐπ-άξιος 3 vreden omembe, vreden, da se
omeni, primeren, dostojen γάμος; *adv.* po za-
slugi, po pravici

ἐπ-αξιόω *poet.* imam za vredno, imam (šte-
jem) za prav (za pravično, za spodobno), me-
nim, verjamem, verujem; τί δρᾶν mislim, da
moram kaj storiti; *splošno:* mislim (*Sofokles,*
Elektra 658)

ἐπ-αιοιδή, ἡ *ep. ion. poet., skrč. ἐπωδή* 1. ča-
rodejna pesem, zagovor, zagovarjanje, čar,
prijazen opomin, svarilo φίλων; 2. žrtvena
pesem in molitev perzijskih magov

ἐπ-απειλέω vrh tega grozim, pretim, žugam,
grozim (zagrozim) komu s čim, zapretim, za-
žugam τινί, τινί τι, z *inf.; pass.* πρὸς σοῦ τὰ
δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι potem ko si nam ti
tako strašno zagrozil

ἐπ-αποθνήσκω umiram za kom τινί

ἐπ-αποστέλλω pošiljam za naslednika

ἐπ-άπτω *ion.* = ἐφ-άπτω

ἐπ-ᾶρά, ἡ *ep.* preklinjanje, kletev, prekletje

ἐπ-αράομαι *med., ion. ἐπ-αρέομαι* želim
komu kaj (hudega), preklinjam koga τί τινι;
λόγον izrekam željo, τί ταῦτ' ἐπήραμαι zakaj
sem se tako slovesno zaklel!

ἐπ-αραρίσκω [*trans. aor. ἐπήρσα, intr. plpf.*
ἐπαρήρει] 1. natikam, pritikam, pritrjujem
τινί τι; 2. *intr.* pritrjen sem na čem κληῖς

ἐπ-αράσσω, *at. ἐπ-αράττω* zapiram, zalopu-
tnem (vrata)

ἐπ-ἀράτος 2 preklet, ἐπάρατον ἦν pod pre-
kletstvom je bilo prepovedano μὴ οἰκεῖν

ἐπ-ἀργυρος 2 *ion.* okovan s srebrom

ἐπ-ἀρδω močim, škropim, namakam

ἐπ-ᾶρή *ep. ion.* = ἐπ-αρά

ἐπ-αρήγω [*tudi v tm.*] pomagam, priskočim na
pomoč τινί

ἐπ-αρήρει *gl. ἐπ-αραρίσκω*

ἐπ-ἀριτοι, οἱ epariti, izbrana stalna zvezna
vojska Arkadijcev, ustanovljena po bitki pri
Levktri

ἐπάρκεια, ἡ, ἐπάρκεισις, εως, ἡ (ἐπαρκής) po-
moč, podpora, sredstva

ἐπ-αρκέω [*fut. ἐπαρκέσω itd.*] 1. *intr.* zadostu-

jem, obstajam, sem, ostajam v veljavi νόμος;
2. *trans. a)* pomagam, podpiram, dajem, nu-
dim διαφυγᾶς, dajem komu od česa τινί τι-
νος; *b)* odvracam kaj od koga, preprečujem
kaj, zabranjujem kaj τινί τι

ἐπαρκούντως *adv.* [*iz pt. praes. glag. ἐπ-αρ-
κέω*] zadostno, dovolj

ἐπ-άρουρος 2 (ἄρουρα) *ep.* ki živi na deželi, ki
biva na deželi; *subst.* ó poljedelec, orač

ἐπ-αρτάομαι *poet.* visim na, φόβος grozi,
preti

ἐπ-αρτής 2 (ἄρτάω) *ep.* pripravljen, gotov,
oborožen

ἐπ-αρτύω, ἐπ-αρτύνω [*tudi v tm.*] dodajam,
pritrjujem na πῶμα; pošiljam komu kaj, pri-
sodim πῆμα

ἐπαρχ(ε)ία, ἡ eparhija, eparheja, namestni-
štvo, pokrajina, provinca NT

ἐπαρχος, ó eparh, namestnik (dežele, pokraji-
ne), poglavar

ἐπ-άρχω 1. *act.* vladam nad, razširim svojo
oblast čez kaj τινός, imam nadvlado nad, sem
namestnik; 2. *med. ep.* δεπάεσσιν začnem s
kozarci, tj. nalijem po vrsti čaše za pitno da-
ritev

ἐπ-αρωγός, ó *ep.* pomočnik

ἐπάσαντο *gl. πατέομαι*

ἐπ-ασκέω 1. skrbno izvršujem, izdelujem, ob-
dam, opremim s čim τί τινι; 2. urim se, va-
dim se v čem, vadim kaj, vežbam se v čem
τί, ukvarjam se s čim, bavim se s čim τέχνην;
μνήμην ohranjam spomin na; *pf. ἐπήσκηται*
τισιν običajno je, pri nekaterih je v navadi

ἐπ-ασσύτερος 3 *ep.* na gosto, drug poleg dru-
gega, po vrsti, ἕζον drug za drugim, trumoma
θνήσκον; κῦμα ὄρνυται val za valom se dviga

ἐπ-ᾶσσω *gl. ἐπ-αῖσσω*

ἐπ-αυδάομαι *med. poet.* kličem, pozivam
koga

ἐπ-αυλιζομαι *dep. med. z aor. med. in pass.*
prenočujem poleg česa pod milim nebom

ἐπ-αυλις, εως, ἡ (αὔλις) stanovanje, dvorišče,
bivališče, posestvo, zemljišče, tabor, dvor NT

ἐπ-αυλος, ó [*pl. οἱ ἔπαυλος in τὰ ἔπαυλα*]
(αὐλή) *ep. poet.* hlev, ograja, ograda (za živi-
no), τὰ ἔπαυλα hlev, staja, livada

ἐπ-αυξάνω, ἐπ-αύξω povrhu še pomnožim,
pospešujem, povečujem: *pass.* postanem

močan, opomorem si, okrepim se, ojačam (se)

ἐπαύρεσις, εως, ἡ (ἐπ-αυρίσκω) užitek, korist, prid, dobiček iz česa

ἐπ-αύριον *adv.* jutri, ἡ ἐπαύριον *sc.* ἡμέρα drugi dan

ἐπ-αυρίσκω [*aor. inf. ep.* ἐπαυρέμεν, ἐπαυρεῖν, *med. fut.* ἐπαυρήσομαι, *krep. aor.* ἐπηυρόμεην, 2. *sg. cj.* ἐπαύρηαι in ἐπαύρη] **1. act. a)** oprasnem, dotaknem se, oplazim, udarim, zadenem (*o strelji*); **b)** uživam, okušam, dobivam τινός; **2. med. a)** deležen postanem (sem) česa, dosežem, dobiček imam od česa, korist ali škodo, κακόν žanjem nesrečo, čutim posledice; **b)** dobivam, uživam, izvem τοῦτο, βασιλῆος spoznam kralja na svojo škodo, τάχα ἂν τι τοῦ ὀνόματος ἐπαύροιο morda je bilo tudi njegovo ime krivo za to nesrečo

ἐπαυτοφώρα ravnokar *NT*

ἐπ-αυχέω *poet.* **1.** baham se s čim τινί; **2.** zanašam se, upam da *z inf.*

ἐπ-αύω *poet.* zraven kričim, vpijem na koga τινί

ἐπ-αφίημι izpuščam, odpošiljam, mečem na koga τί τινι, ἐπί τινα

Ἐπαφος, ó Epaf, sin Zeusa in Io, grško ime egiptovskega Apisa

ἐπ-αφρίζω penim iz sebe, izločam peno *NT*

ἐπ-αφρόδιτος 2 mikaven, dražesten, ljubek, ljubezniv, čaroben

ἐπ-αφύσσω *ep.* [*aor. ἐπήφυσαν*] povrhū še zajamem, dolijem, prilijem

ἐπ-αχθής 2 (ἄχθος) nadležen, neprijeten, zoprn, mrzek, sovražen εἰς τινα

ἐπ-άχθομαι *med. poet.* občutim bolečino; peče, boli me kaj, žalosten sem zaradi česa κακοῖς

ἐπεάν *ion.* = ἐπάν

ἐπ-εγγελάω zraven še zasmehujem koga, rogam se komu τινί, κατά τινος

ἐπ-εγείρω *ep.* [*aor. med.* ἐπεγρόμεην] **1. act.** znova zbudim, znova vzbudim κακόν, dramim, hrabrim, spodbujam, jezim, dražim, razdražim *NT*; **2. pass. in aor. med.** zbudim se, prebudim se

ἐπ-έδρη, ἡ, *ion.* = ἐφ-έδρα obleganje

ἐπ-έην *ep.* = ἐπῆν *gl.* ἐπ-ειμι¹

ἐπεί, *ep.* **ἐπειή** *conj.* **1.** časovno: ko, potem

ko, odkar, medtem ko, kadar, ἐπεὶ τάχιστα brž ko; **veže se a)** *z ind.*; **b)** *z opt. v odvisnem govoru (oratio obliqua) in pri dejanju, ki se je v preteklosti ponavljalo, redko z ἄν (κέν):* kadarkoli, vselej kadar; **c)** *s cj. (in ἄν, κέν) v splošnih rekih, če se dejanje izvrši le enkrat (v prihodnosti) ali ponavlja (v sedanjosti); d)* *z inf. v oratio obliqua*; **2. vzročno:** ker, kajti; sicer, vrh tega; medtem ko; pa vendar, čeprav; **3. zveze:** ἐπεὶ γε, ἐπεὶ τοι ker pač, ker ravno, saj, kajti zares, ἐπεὶ φέρε ἴδω daj, da pogledam, ἐπεὶ δὴ brž ko, potem ko, ἐπεὶ περ ker pač, ker vendar, ἐπεὶ καί ker tudi, ἐπεὶ εἰ ker če, ἐπεὶ τε = ἐπεὶ δὴ, ἐπεὶ δὴ πρῶτα odkar, ἐπεὶ ἄρα (δὴ) ko pa, ker pa (zdaj), ker torej, ἐπεὶ νυ ker že

Ἐπειαί, οί Epejci, ajolsko (eolsko) ljudstvo v severni Elidi

ἐπέιγω [*aor.* ἤπειξα, *fut. med.* ἐπέιξομαι, *aor. pass.* ἤπέιχθην] **1. act. in pass. a)** *trans. a)* pritiskam, tiščim, težim, stiskam, zatiram τινά; **β)** gonim, podim, ženem, silim, pospešujem τί; **b) intr.** hitim, mudi se mi; *subst. pt.* τὰ ἐπέιγοντα nujni opravki; **2. med. a)** pripodim se, pridrvim, privršim, hitim *z inf., pt.*; **b)** želim, hrepenim, poganjam se za, ženem se za τινός, περι νίκης, *inf.*; **c)** pospešim γάμον, πλοῦν, prenaglim (se) πᾶν προῆγμα; *pt.* ἐπειγόμενος **a)** uren, hiter, nagel; **β)** želeč si, hrepenič po Ἄρης, ὄδοτο

ἐπειδ-ἄν [*Et.*: iz ἐπειδὴ ἄν] *conj. a)* *s cj. aor.* ko, potem ko, brž ko; **b)** *s cj. praes.* dokler, medtem ko, ἐπειδὴν τάχιστα brž ko

ἐπει-δὴ *conj. 1.* *o času:* odkar (že), potem ko, *z ind.*; *v odvisnem govoru (oratio obliqua) in pri dejanju, ki se ponavlja, z opt.* kadarkoli, ἐπειδὴ τάχιστα brž ko, ἐπειδὴ πρῶτα odkar; **2. vzročno:** ker že, ker pač

ἐπειδὴ-περ *conj.* ker že, ker ravno

ἐπεῖδον *gl.* ἐφ-οράω

ἐπειή *ep.* = ἐπεὶ ἢ ker pač

ἐπ-εικάζω *ion. poet.* sodim, slutim, domnevam ὡς (ὅς') ἐπεικάσαι (ἐπεικάζειν) kakor sodim, kakor presodim, kakor domnevam; bržkone, najbrž, po vsej verjetnosti, po vsej priložnosti, po vsej priliki

ἐπ-ειμι¹ (εἰμί) [*ep. impf.* ἐπέην, 3. *sg.* ἐπῆεν, 3. *pl.* ἔπεσαν, *fut.* ἐπέσεται] **1.** sem (ležim) zraven, pri, na čem, nad čim, držim se česa

abs., τινί, ἐπί, ἐν τινι, ἐπί τινος; načelujem τινί στρατηγός, ἐπί τινι ἔπεστι δεσπότης nekdo ima gospoda, λίθος ἔπεστι kamen je vdelan na; χάρις, τέρψις čaka me, sledi; **2.** *o času*: sem, pridem za kom, preostajam, še ostajam, živim pozneje; ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσεται še bo kdo ostal (pri življenju); **3.** sem vrh tega, prihajam še zraven ἐπί τινι, χιλιάδες ἔπεισι; **4.** ἔπι = ἔπεστι dogaja se, vrši se, godi se kaj, mogoče je οὐκ ἐπέτην ἀριθμός
ἐπ-εἰμι² (εἶμι) [*ep. impf. 3. sg. ἐπήμιεν, pl. ἐπήισαν, fut. ἐπιείσομαι, aor. med. ἐπιεισάμην; praes. pogosto s pomenom fut.*] **1. krajevno:** **a)** pridem zraven, bližam se, približam se, pojdem, grem v ἀγρόν, obiščem (s kaznijo) μέλαθρα; ὁ ἐπιών ki se ravno približa, kate-rikoli, kdorkoli; **b)** *o govorniku*: vstanem, nastopim; **c)** *sovražno*: pomaknem se proti komu, napadem, naskočim τινί, τινά, ἐπί, πρὸς τινα, ὡς ἐπιών komaj navali, pri prvem naskoku, ὁ ἐπιών napadalec; **d)** obhodim, prehodim χώρους, pregledam στρατεύμα; **e)** pride mi kaj na misel ἔμοι τι, εἰρήσθαι τὸ ἐπιόν česar se je domislil, kar mu je prišlo na misel; **f)** zadene me, loti se me, preti mi kaj, τὰ δεινά τινι nevarnosti grozijo komu, γῆρας ἔπεισί με postaram se, τὸ ἐπιόν (ἀποτρέπω) kar mi grozi, nevarnost; **2. časovno**: bližam se, nastopim, sledim ὀρυμαγδός, ὁ ἐπιών naslednik, ἡ ἐπιούσα *sc. ἔως, νύξ, ἡμέρα* naslednje jutro, naslednja noč, naslednji dan *NT*, ἐν τῷ ἐπιόντι χρόνῳ v prihodnje, v bodoče, pozneje, τὰ ἐπιόντα prihodnost, bodočnost, naslednje, sledeče

ἐπ-εἴνυμαι *ion.* = ἐφ-έννυμαι oblačim

Ἐπειός, ὁ Epej, Panopejev sin, ki je izdelal trojanskega konja

ἐπεί-περ *conj.* ker že pač, ker že vendar

ἐπ-εἶπον *defect. aor.* zraven sem povedal, dodal sem, dostavil sem

ἐπ-εἶρομαι *dep. med.* [*praes. in impf. samo ion.; fut. ἐπερήσομαι, ion. ἐπειρήσομαι, aor. ἐπηρόμην, inf. ἐπερέσθαι*] razen tega sprašujem (zopet, dalje) τινά, znova poizvedujem περὶ τινος, povprašujem (preročišče) za nasvet

ἐπ-ειρώω *gl.* ἐπ-ερώω

ἐπ-ειρωτάω *gl.* ἐπ-ερωτάω

ἐπ-εισάγομαι *med.* povrhu še uvedem, pri- peljem k sebi ali zase

ἐπεισαγωγή, ἡ **1.** vhod, prihod τῶν πολεμίων; **2.** vpeljava, uvedba *NT*

ἐπεισαγώγιμος **2** vpeljan iz tujine

ἐπ-εἰσακτος **2** (ἐπ-εισάγω) vpeljan od zunaj, tuj

ἐπ-εισβαίνω grem, hodim tudi jaz noter, ho- dim za kom v kaj εἰς τι

ἐπ-εισβάλλω povrhu še vdrem, znova napa- dam

ἐπ-εἰσειμι, ἐπ-εισέρχομαι **1.** vstopam za kom, pridem h komu τινί, grem za kom nad koga, stopam na mesto koga, ἡ ἐπεισελθοῦ- σα ki je prišla v hišo pozneje; mačeha; **2.** *o stvarih*: uvažam se, uvažan sem, uvažajo me

ἐπεισόδιον, τό (ἐπ-εισοδος) dejanje, del dra- me, ki je bil dodan ('je prišel zraven') k zboru (koru), epizoda

ἐπεισοδιώδης **2** (εἶδος) epizodičen

ἐπ-εἰσοδος, ἡ **1.** nastop, prihod, vstop; **2.** manjše dejanje, vpleteno v glavno, epizoda, prizor

ἐπ-εισπηδάω skačem za kom v kaj εἰς τι

ἐπ-εισπίπτω vdrem, pridrem zraven še jaz; padem na koga, napadem τινί

ἐπ-εισπλέω povrhu še jaz priplujem, prija- dram v kaj (da napadem)

ἐπ-εισφέρω **1. act.** zraven še jaz nosim kaj noter, τὸ ἐπιεφερόμενον πρῆγμα kar se do- godi med tem, vmesni dogodek; **2. med.** pre- dlagam, navajam zase μαρτύρια

ἐπ-εισφρέω spuščam noter še koga τινά τινι

ἐπ-εἰτα *adv.* (εἶτα), *ion.* ἔπειτεν, *v krazi*: **κᾶ- πειτα** **1.** potem, nato, zatem, pozneje, nada- lje, *pos. pri naštevanju*: πρῶτον μὲν ... ἔπειτα δέ; ὁ ἔπειτα poznejši, ὁ ἔπειτα χρόνος poznej- ši čas, εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον (za) v prihodnje, (za) v bodoče, za vse čase, ὁ ἔπειτα βίος po- znejše življenje, οἱ ἔπειτα potomci, τὸ ἔπειτα prihodnost, bodočnost, ἡ εἰς τὸ ἔπειτα δόξα slava pri potomcih; **2. stoji pogosto v pore- ku, da kaj poudarja**: nato, potem, ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα ἀπαλλάττεσθαι; **3.** torej, potemtakem, in vendar, kljub temu; *zlasti za pt. in v vprašalnih stavkih*: ἔπειτ' οὐκ οἶε φροντίζειν; torej meniš, da ne skrbi- jo?, κᾶπειτ' ἔκτας; in vendar si jih umorila?

ἐπείτε = ἐπειδή

ἐπ-εκβαίνω izstopim še jaz, pridem za kom (na suho) ἔς τι

ἐπ-εκβοηθέω hitim (priskočim, pritečem) na pomoč, hitim nasproti

ἐπ-εκδιδάσκω razen tega še učim, razen tega še poučim (naučim), še dalje razlagam

ἐπ-εκδιηγέομαι *dep. med.* povrhu še razložim

ἐπ-εκδρομή, ἡ (ἐπ-εκτρέχω) napad, ogledni pohod

ἐπ-έκεινα *adv.* = ἐπ' ἐκεῖνα *sc.* μέρη onstran, onkraj, na oni strani, na ono stran, prek, preko; οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα onostranski, τὸ ἐπέκεινα onostranski kraj, τὰ ἐπέκεινα τινος na nasprotni strani česa

ἐπ-εκέκλετο *gl.* ἐπι-κέλομαι

ἐπ-έκελσεν *gl.* ἐπι-κέλλω

ἐπ-έκερσε *gl.* ἐπι-κείρω

ἐπ-εκθέω planem iz (trdnjave), napadem εἰς τινα

ἐπ-έκλωσα *gl.* ἐπι-κλώθω

ἐπ-έκπλους, ὁ [*skrč.* iz ἐπέκπλους] odhod

ladjevja proti sovražniku, napad z ladjevjem

ἐπ-εκτείνομαι *med.* vzpenjam se, segam po τινί *NT*

ἐπ-εκτρέχω = ἐπ-εκθέω

ἐπ-εκχωρέω odhajam za kom (v boj)

ἐπέλασις, εως, ἡ naval, napad (konjenikov)

ἐπ-ελαύνω [*tudi v tm.; gl.* ἐλαύνω] **1. trans. a)** okujem s, z χαλκόν, obijem, prevlečem z; **b)** ὄρκον τινί zavezujem s prisego, zaprisegam; **c)** στρατιάν vodim, peljem vojsko, prihajam z vojsko, grem, korakam proti komu; **2. intr.** jaham nasproti, prijaham nasproti, dirjam, pridirjam, grem nasproti, napadam, hodim na vojno nad koga τινί, ἐπί τι, ἐρήμην potujem skozi puščavo

ἐπ-έλησε *gl.* ἐπι-λήθω

ἐπ-έλκω *ion. gl.* ἐφ-ελκώω

ἐπ-ελπίζω **1.** vzbujam, dajem upanje komu τινά ὡς; **2.** obenem še upam, zanašam se na kaj τί, ὡς *ali inf.*

ἐπ-εμβαίνω [*pt. pf. ep.* ἐπεμβεβαώς] **1.** stopam v, na kaj, χθονός grem kam; *pf.* stojim na čem τινός; εἰς πάτραν ὅτι πόδ' ἐπεμβάσει ker boš s svojo nogo stopil na domača tla; *tudi z*

acc. ὄχθον; **2. pren.** teptam z nogami, trpinčim, zasramujem τινί, κατὰ τινος

ἐπ-εμβάλλω **1. trans.** mečem še poleg tega noter, na kaj; στόμιά τινι nadenem uzdo = grozím komu s svojim žrelom (*o Erinijah*); γῆς σωτήρα τῷ λόγῳ ponujam se za rešitelja; **2. intr.** tečem še vrh tega v, izlivam se (*sc.* ὕδωρ)

ἐπ-εμβάτης, ου, ὁ *poet.* jezdec, jahač, voznik ἐπέμολον *gl.* ἐπι-μολεῖν

ἐπ-εμπίπτω *poet.* drem, napadam, zaganjam se, ποίμναις τήνδε βάσιν s takim korakom med črede, tako silno med črede

ἐπ-εναρίζω *poet.* poleg tega ubijem še

ἐπ-ένδυμα, ατος, τό vrhnja obleka, suknja

ἐπ-ενδύω *ion., ἐπ-ενδύομαι* oblečem še kaj na kaj *NT*

ἐπενδύτης, ου, ὁ vrhnja obleka, suknja *NT*

ἐπ-ενεῖμαι *ion. gl.* ἐπι-φέρω

ἐπ-ενήνεον *ep. gl.* ἐπι-νηνέω

ἐπ-ενήνοθε *ep.* [*defect. pf. 3. sg. s praes. pomenom*] poganjam, rastem, ležim na čem, pokrивam, obsevam θεούς

ἐπ-ενθρόσκω *poet.* skačem na τινί, planem na ἐπί τινα

ἐπ-εντανύω *ep.* napenjam čez kaj, ύψόσε potegnem (napeto) kvišku

ἐπ-εντείνω *poet.* [*aor. pass.* ἐπενταθείς] opiram; *pass.* opiram se na kaj, naslanjam se na kaj

ἐπ-εντέλλω *poet.* razen tega še nalagam, razen tega še zapovedujem

ἐπ-εντύω, ἐπ-εντύω *ep. poet. 1. act.* pripravljam, ἔππους napregam, vpregam, χεῖρα iztegujem roko po čem; **2. med.** pripravljam se na borbo, ἄεθλα da dobim bojno nagrado

ἐπ-εξάγω **1.** izpeljem, peljem ven, popeljem vojsko proti sovražniku (ki je odrinil iz tabora); **2. intr.** razširim, raztegnem bojno vrsto; τῷ πλῶ πρὸς τήν γῆν jadram k

ἐπεξαγωγῆ, ἡ nadaljnje razširjanje, raztezanje κέρως

ἐπ-έξειμι, ἐπ-εξέρχομαι [*impf. 2. sg.* ἐπεξήεισθα, *ion. 3. pl.* ἐπεξήισαν] **1. a)** odidem, odrinem, dvignem se, vzdignem se, grem proti sovražniku, napadem koga τινί, εἰς τήν μάχην, planem, udarim (iz mesta ali trdnjave) ἔκ τινος *in abs.*; ἔργῳ τι napadam, nasprotu-

jem s (primerim) dejanjem, ravnam primer-
no svojim besedam; ἀπειλῶν nastopim proti
komu z grožnjami; *pren.* τῷ ῥήματι napa-
dam, izpodbijam, spodbijam; **b)** preganjam,
zasledujem; kaznujem, tožim, πατρὶ φόνου
očeta zaradi uboja, τινά, τινί maščujem se
nad kom, dohitim koga, τιμωρίας μείζους še
hujše se maščujem; **2.** grem naprej, odidem,
prirejam obhode, χώρας prepotujem, ἐπ' ὅσον
ὑβρις Καμβύσεω ἐπέζηλθε kako daleč je šel
Kambiz v svoji prevzetnosti, ὡς ἐπὶ πλεῖστον
τῇ τύχῃ sledim sreči, grem za srečo; **3. pren.**
a) naštevam, omenjam ἄστεα, obširno raz-
lagam, preiskujem, obravnavam διζήμενος,
pregledam περί τινος; **b)** izvršim, izpeljujem
ἔργω τι, πᾶν vse poskusim

ἐπ-εξελαύνω krenem s kom, peljem koga
proti komu

ἐπ-εξέλεγχος, ó potrditev ovržbe

ἐπ-εξεργάζομαι *med.* **1.** povrhu storim še
kaj τί; **2. poet.** ubijem, znova uničim ἱππέας

ἐπ-εξέρχομαι *gl.* ἐπ-έξιμι

ἐπ-εξέτασις, εως, ἡ ponovno pregledovanje,
ponovni pregled

ἐπ-εξευρίσκω *ion.* povrhu še iznajdem τί

ἐπ-εξῆς *ion.* = ἐφ-εξῆς

ἐπεξόδια, τά *sc.* ἱερά žrtve pri odhodu ali pred
odhodom vojske proti sovražniku

ἐπ-έξοδος, ἡ odhod (proti sovražniku)

ἐπ-έοικα *ep.* **1.** podoben sem, ujemam se, do-
padem, ugajam, všeč sem, ὅστις οἶ τ' ἐπέοι-
κεν ki je njemu primeren, prav; **2. impers. s**
plrf. ἐπέσκει primerno je, spodobno je, pri-
stoji, spodobi se τινί, τινά z *inf*

ἐπέπιθμεν, ἐπέπληγον *gl.* πείθω in πλήσσω

ἐπ-έπλω *gl.* ἐπι-πλέω

ἐπεποίθει *gl.* πείθω

ἐπεπόνθει *gl.* πάσχω

ἐπέπτarre *gl.* ἐπι-πταίρω

ἐπ-έπτατο *gl.* ἐπι-πέτομαι

ἐπέπυστο *gl.* πυνθάνομαι

ἐπ-έπω *gl.* ἐφ-έπω

ἐπέρασσαν *gl.* περάω

ἐπ-εργάζομαι *med.* obdelujem (tujo) zemljo

ἐπεργασία, ἡ **1.** nezakonito (protipravno) ob-
delovanje tuje (svete) zemlje; **2.** vzajemna
pravica posedovanja in obdelovanja zemlje
sosednjih državljanov

ἐπ-ερείδω [*aor.* ἐπέρεισα] *ep.* naslanjam, upi-
ram, porivam, potiskam (z močjo) ἔς τι; na-
penjam (vso moč) ἴν' ἀπέλεθρον

ἐπ-ερέφω *ep.* [*v tm.*] pokrivam, spravljam pod
streho, zidam, sezidam

ἐπ-ερήσομαι, ἐπ-ερέσθαι *gl.* ἐπ-είρομαι

ἐπ-ερύω, ion. ἐπ-ειρύω [*aor.* ἐπέρουσα, *ep.* ἐπέ-
ρουσα *tudi v tm.*] **1. act. ep.** zategujem, prite-
gujem, potegujem, vlečem za seboj; στήλην
postavljam na čem; **2. med. ion.** mečem kaj
na sebe, oblačim si kaj τί

ἐπ-έρχομαι *med.* [*ep. fut.* ἐπελεύσομαι, *aor.*
ἐπήλυθον] **1. a)** prihajam, prispem, bližam
se, približam se, pridem, stopim δόμους, εἰς
τόπον, obiščem ἀγρόν, ναούς; φάτις kroži, se
razširja med ljudmi, dospem h komu τινί,
τινά; ἡ ἐσύστερον ἐπελθοῦσα γυνή druga
žena; *tudi o času:* νύξ, Ὀλύμπια; ὄρα ἐπή-
λυθον so se povrnili; **b)** pristopim, nastopim
(kot govornik), stopim pred koga, nastopim
pred ἐπί τινα; **c)** zabredem v kaj, εἰς λόγου
στάσιν sprem se; **d)** obide, loti se me, zajame
me, prevzame me (želja, spanec itd.), zaloti
me, preseneti me ὕπνος τινά in τινί, pride mi
kaj na misel, obide me misel, mika me τινά,
τινί, τοιαῦτα λέγειν, παρεῖν; **2. a)** napadem,
vdrem, τὴν τῶν πέλας v sosednjo deželo, τινί
koga, αὐχέν' ἐπήλυθε je oprasnila tilnik; **b)**
prehodim, prepotujem πολλήν γαῖαν, ὄσσην
χώραν, ἄγκυα; **c)** hodim po čem, čez kaj (*Tu-
kidid 3, 23*); *o reki:* razlijem se, poplavim τί;
d) razložim, izvršim, storim τοςάδε πολέμω

ἐπ-ερωτάω, ion. ἐπ-ειρωτάω povprašujem
še, sprašujem še τί, τὸν θεόν, τινά περί τινος
(*bogove, prerочиšče*); *NT* sprašujem po kom,
sprrašujem koga, iščem, zahtevam, preprosimo
τινά z *inf*.

ἐπερώτημα, ατος, τό, *ion.* ἐπειρώτημα, ἐπε-
ρώτησις, εως, *ion.* ἐπειρώτησις, ἡ vpraša-
nje, spraševanje, izpraševanje, poizvedova-
nje; *NT* obljava, zagotovilo

ἐπ-εσ- *gl.* ἐπ-εισ-

ἔπ-εσαν *gl.* ἔπ-ειμι¹

ἐπεσβολίη, ἡ *ep.* prazne besede, puhlo bese-
dičenje, predrzno govoričenje

ἐπεσβόλος 2 (ἔσπος, βάλω) ki ima drzna usta,
drznih ust, zbadljiv, predrzen; brbljav

ἐπ-εσθίω zraven jem τινί τι

ἐπ-έσπε *gl.* ἐφ-έπω

ἐπ-έσσεται *ep. gl.* ἔπ-ειμι¹

ἐπ-έσσεται *gl.* ἐπι-σσεύω

ἐπ-έτειος, *ion.* ἐπέτειος 2 in 3, **ἐπ-ετήσιος** 2

ki traja celo leto, celoleten, leten, vsakoleten

ἐπέτης, ου, ὁ *poet.* spremljevalec, služabnik

ἐπ-ετήσιος 2 (ἔτος) ki traja celo leto, celoleten καρπός

ἔπευ *gl.* ἔπω

ἐπ-ευθύνω *poet.* dvigujem, vzdigujem (roko)

ἐπ-ευρίσκω *ion.* = ἐφ-ευρίσκω

ἐπ-ευφημέω *ep. poet.* **1.** pritrjujem, odobravam, prigovarjam, glasno zahtevam; **2.** govorim besede, ki pomenijo srečo, govorim besede, ki naznanjajo srečo; παῖῶνα pojem (zapojem) pesem (za srečen uspeh)

ἐπ-εύχομαι *dep. med.* [avgm. ἐπηυ- in ἐπευ-]

1. a) molim, prosim razen tega *abs.*, τινί koga, Ὀδυσῆα νοστῆσαι da bi se Odisej vrnil, τάσδε λιτάς molim (šepečem) te molitve; **b)** izprosim si kaj, želim kaj κατανεῖν, želim komu kaj (hudega) παθεῖν; **2. a)** hvalim se, baham se, ponašam se, silno se veselim, silno se radujem *abs.*, τινί s čim, nad kom (nad premaganim sovražnikom); **b)** slavim, pove-ličujem, Ἄργος πατρίδ' ἐμήν Argos kot svojo domovino

ἐπ-ευωνίζω poceni prodajam, znižujem cene

ἔπεφνον *gl.* φένω

ἐπέφραδον *gl.* φράζω

ἐπ-έχραον *gl.* ἐπι-χραύω

ἐπ-έχω [fut. ἐφέξω, ἐπισχῆσω, aor. ἐπέσχον, *poet.* ἐπέσχεθον, *ep. plpf. pass.* 3. pl. ἐπώχαστο], **ἐπ-ίσχω**

I. act. 1. trans. a) imam, držim na čem (kaj), molim komu, dajem, ponujam μάζόν, οἶνον, κοτύλην; πόδας τινί postavljam, polagam na, ἔππους vodim (nasproti), τινά imam pred seboj, stojim komu nasproti Κορινθίους; **b)** pridružujem, zadržujem χεῖρα, pritegnem ἡνίαν, oviram, branim, ustavljam τινά τινος, *inf. s* ὥστε, *inf. in* μή, mudim τινά, odlašam, zavlačujem τὸ πλεῖν, συμβουλεύειν; ζημίαν spregledam, odpustim, θυμόν τινος vzdržim se česa; αἱ πύλαι ἐπώχαστο vrata so bila zaklenjena; **c)** imam v oblasti, raztezam se čez kaj, segam čez kaj κλάδοι γῆν, razprostiram se, obsegam, zavzemam prostor χῶρον, pokrivam, ὀπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος kakor

daleč je segal ogenj, ὀκόσα ἐπέσχον kamorkoli so prišli, Κυρηναίους dajem delo, dajem opravilo, μόγος ἐπέχει με tare me skrb, stiska me skrb, skrb pritiska name; **d)** čvrsto držim, λόγον ζωῆς držim se besede življenja *NT*; **2. intr. a)** čakam, postojim, potrpiam, ustavim se, obotavljam se, mudim se kje, χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν ostanem nekaj časa v Aziji *NT*, ἐπισχῶν ὀλίγον χρόνον ἦκε prišel je kmalu potem; **b)** vzdržim se česa, odstopim od česa, neham τινός, περὶ τινος odložim kaj, počakam; **c)** grem nad koga, napadem, pritiskam na ἐπί, κατά τινα, ναῦς ἐπὶ τινι pluje proti komu, vdrem, pridrem ὄχλος; obračam svojo pozornost na kaj, pazim na kaj, opazim, gledam na τινί *NT*; nameravam, sklenem, mislim; τί μοι ὧδ' ἐπέχεις; kaj tako režiš name?; **d)** zadržim, zamolčim (svoje mnenje); vladam, sem, trajam τύχη, nastopim σκοτός, nastanem σεισμοί, ἄνεμος veter piha, veter veje; **II. med. 1. a)** nastavim (na usta); **b)** merim ἰῶ; **c)** zamašim si ὄτα; **2. a)** obotavljam se, mudim se; **b)** ponujam

ἐπ-ηβάω *ion.* = ἐφ-ηβάω

ἐπ-ήβολος 2 *ep. poet.* deležen, ki je kaj dosegel τινός; οὐκ ἐπήβολος φρενῶν ki čutov nima v oblasti, ki se ne zaveda, οὐ γίγνομαι ἐπήβολος ne morem dobiti

ἐπ-ηγκενίδες, ων, αἱ *ep.* deske, bruna ali grede, ki so bile po dolgem pribite na ostenje ladje, tramovi

ἐπηγορέω *ion.* govorim proti komu, očitam komu kaj τινί τι

ἐπ-ῆεν *ep. gl.* ἔπ-ειμι¹

ἐπ-ηετανός 2 *ep.* ki je za vedno, stalen, trpežen, neprestan, obilen; *adv.* ἐπηετανόν neprestano, obilno

ἐπ-ήιεν *ep. gl.* ἔπ-ειμι²

ἐπ-ήιξα *gl.* ἐπ-αἴσσω

ἐπ-ῆικαν *ion. gl.* ἐφ-ίημι

ἐπ-ήκοος 2 (ἐπ-ακούω) **1.** ki vleče na uho, ki poslušša, ki usliši, poslušajoč; *subst.* poslušalec; **2. subst.** τὸ ἐπήκοον kraj, s katerega je mogoče kaj slišati; slišaj, εἰς ἐπήκοον na slišaj

ἐπηλυγάζομαι (ἐπῆλυξ) *med.* **1.** senčim, zasenčim, obsenčim, skrijem svoje, τὸ σφέτερον svojo osebno korist; **2.** skrivam se za koga τινά

ἐπ-ήλυθον *gl.* ἐπ-έρχομαι

ἐπ-ηλυς, υδος, ό, ή *ion.* [*neutr. pl.* ἐπήλυδα], **ἐπελύτης**, ου, ό (ἐπ-ήλυθον) **1. adi.** priseljen, prišel, tuj; **2. subst.** priseljenec, prišlek, tujec

ἐπηλυσίη, ή *ep.* čaranje, začaranje, uroki

ἐπ-ήμερος **2** = ἐφ-ήμερος

ἐπ-ημοιβός **2** (ἀμείβω) *ep.* ki se menjuje; ὀχῆρες dva nasprotna zapaha pri vratih, ki sta se pomikala eden preko drugega, prečni zapah, χιτῶνες obleka za preobleko

ἐπ-ημύω [*v tm.*] *ep.* prikriam, priklanjam se

ἐπήν = ἐπει ἄν *gl.* ἐπάν

ἐπ-ηπύω *ep.* ukam komu nasproti, glasno pri-trijujem

ἐπ-ήρᾶτος **2** (ἐράω) zaželen, ljubek, prijeten

ἐπηρεάζω **1.** (ἐπήρεια) grozim komu, pretim komu τινί; **2.** žalim, zasramujem, *NT* obrekujem, stiskam; grdo ravnam s kom, razžalim, škodujem, delam krivico komu τινί, (εἶς) τινά

ἐπ-ήρεια, ή žuganje, grožnja, sovražno ravnanje, grdo ravnanje, razžalitev, zloben namen, κατ' ἐπήρειαν z grožnjo, s pretinjo, osorno

ἐπ-ήρετμος **2** (ἐρετμόν) *ep.* **1.** ki vesla, ki je pri veslih; **2.** ki ima vesla, (opremljen) z vesli, veslat νῆες

ἐπ-ηρεφής **2** (ἐρέφω) *ep.* pokrivajoč, viseč nad čim, strm

ἐπ-ήρης **2** (ἐρετμόν) opremljen z vesli, veslat, oveslan κελήτιον

ἐπ-ῆρσε *gl.* ἐπ-αραρίσκα

ἐπ-ῆσαν *gl.* ἔπ-ειμι²

ἐπητής **2** *ep.* dobrohoten, prijazen, razumen

ἐπ-ήτριμος **2** (ῆτριον) *ep.* gost, pogost, pogosten, drug za drugim, trumoma

ἐπητής, ύος, ή (ἐπητής) *ep.* prijaznost, dobrohotnost, blagohotnost

ἐπ-ηχέω *poet.* odmevam, razlegam se

ἐπί, ἔπι [*v postpoziciji*, kot *adv.* in kot *okrajšana obl.* za ἔπεστι]

A. adv. gor, gori, sem, semkaj, pri tem, nato, povrh, ἐπί δέ razen tega;

B. praep.

I. z gen. 1. krajevno: **a)** na vprašanje kje? pri, ob, na, v, poleg, pred, vpričo, ἐπί γῆς na zemlji *NT*, ἐπί νηῶν, ἐπ' ὤμων φέρω, ἐπί τοῦ προαστείου v predmestju, ή ναῦς ἐπ' ἄγκυ-

ρέων ὄρμεῖ ladja je zasidrana na sidrih (s sidri), ἐπί τῶν πηγῶν pri studencih, ἐφ' ἵππων na konjih, αἰ ἐπί Λήμνου νῆσοι ob Lemnosu ležeči otoki, τὰ ἐπί Θράκης pokrajine na meji Trakije, ἐπί μαρτύρων pred pričami, ἐπί προσπόλου μιᾶς naslanjajoč se na eno služkinjo; tako pri *glag. mirovanja* εἶναι, μένειν, καθῆσθαι, ἐστάναι, κατακεῖσθαι, μένω ἐπί τούτων zadovoljen sem s tem; ἐπί νόσου ἔχεται ή πόλις se nahaja v stiski, ἐπί ξυροῦ ἀκμῆς *gl.* ἀκμή; ἐπί στόματος v ustih, ἐπί βράτου na mestu, kjer se govori o trnu, εὐχρῆν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν na sebi so imeli obljudbo, ἔρχομαι ἐπί νεφελῶν prihajam na oblakih, prihajam po oblakih *NT*; **b)** na vprašanje kam? pri *glag. premikanja:* v, na, proti, ἔφευγε ἐπί Σάρδεων proti Sardam, ἐπί γῆς καταπίπτω, ἐφ' ἵππων βάντες, ἐρώω νῆα ἐπ' ἠπειροιο na suho, ή ἐπί Βαβυλῶνος ὁδός proti Babilonu, ἐπί κλίνης βεβλημένος ležeč na postelji; *pren.* ἐπί σφέων αὐτῶν βαλόμενοι so vzeli stvar sami nase, αἰ ἐπί τούτου πράξεις dejanja, ki nameravajo to, dejanja, ki merijo na to; **2. časovno:** v času, za časa, za vlade, v času vladavine, ob, med, ἐπ' εἰρήνης v času miru, ἐπί Κροίσου ἄρχοντος med Krezovo vladavino, οἱ ἐφ' ἡμῶν naši sodobniki, ἐπί τῶν ἡμετέρων προγόνων za časa naših prednikov, ἐπ' ἐμοῦ v mojem času, ἐπί τῆς τραπέζης med obedom, ἐπί ποτηρίου med pitjem, ἐπί κινδύνου v času nevarnosti, ἐπί τῶν πράξεων pri delu; **3. pren. a)** izraža vzrok, povod ali namen: po, od, s posredovanjem, po posredovanju, pod zaščito, zaradi, ἐπί τούτου οὐνομα τίθεμαι imenujem po, ὄνομα γίγνεται μοι ἐπί τινος imenujem se po kom, ἐπί τούδε zaradi naslednjega dejstva, ή ἐπ' Ἀνταλκίδου εἰρήνη ki je bil sklenjen po Antalkidovem posredovanju, ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς proti vsaki resnici; **b)** izraža vodstvo: čez, nad, οἱ ἐπί τῶν πραγμάτων uradniki, ki opravljajo državne posle, οἱ ἐπί τῶν ὄπλων vrhovni poveljniki hoplitov, ἐφ' οὐ ἔτάχθημεν čez kar smo bili postavljeni; ὁ ἐπί τοῦ κοιτῶνος komornik *NT*, ἐπί πολλῶν σε καταστήσω čez veliko te bom postavil *NT*, οἱ ἐπί τινος nadzorniki, predstojniki česa; **c)** distributivno: ἐπί τετάρων po štirje, ἐφ' ἑνός po eden, posamezno, drug za drugim, ἐφ' ἑαυτοῦ zase, neodvisno, samostojno, αὐτῆ ἐφ' ἑαυτῆς sama zase, sama na sebi, sama po sebi, συγγῆ

ἐφ' ὑμείων tiho zase, ἐπ' ἑωυτῶν διαλέγονται govoriyo svoj poseben jezik, οἰκέω, εἰμι ἐπ' ἔμουτοῦ prebivam sam, sem neodvisen, samostojen; ἐπὶ κέρως na krilu, drug za drugim, ἐπὶ μετώπου na čelu, v sprednji vrsti, ἐγένοντο τὸ μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων v ospredju je bilo 300 mož, τοῖχος ἦν ἐπὶ ὀκτώ πλίνθων τὸ εὖρος je bil širok osem opek; z ozirom na, glede na, ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν, αἰσθάνομαι, ὄράω ἐπὶ τινος vidim na kom, vidim pri kom, ἐπὶ πολλῶν ὄράω na mnogih primerih, na mnogih zgledih, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν προορώμενοι kar se njih tiče, svojo zasebno korist; **d) adv.:** ἐπ' ἴσης enako, na isti način, ἐπ' ἴσης ἔχει je v ravnotežju, ἐπὶ τῆς ἀληθείας v resnici, οὐδ' ἐπὶ σμικρῶν λόγων niti najmanj, εἶπον ἐπὶ ὄρκου rekel sem pod prisego, ἐπ' ἐξουσίας neovirano, svobodno, ἐπὶ σπουδῆς = σπουδαίως;

II. z dat. 1. krajevno: a) na vprašanje kje? na, pri, v, ob, poleg, blizu, ἐπὶ χθονί na zemlji, ἐπὶ τοῖς ὅπλοις v taboru, ἐπὶ θύραις pri vratih, ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα na desnem krilu, ἐπὶ τελευταίῃ τοῦ βίου γίγνομαι (εἰμί) sem blizu smrti, ὄγγνη ἐπ' ὄγγνη hruška za hruško (dozori), ἐπὶ Τροία πέριγμα grad v Troji, ἐπὶ τῆς χώρας v deželi, οἰκέω ἐπὶ θαλάττῃ ob morju, ἐπὶ τούτῳ poleg, razen tega, ἐπὶ τούτοις nato, zatem, ἐπὶ τινὶ εἰμι sem za kom, οἱ ἐπὶ πᾶσιν zadnja četa, οἱ ἐπὶ τούτοις oni, ki so za njimi; **b) na vprašanje kam?** proti, na, nad, ἐπὶ γαίῃ κάππεσεν, ἐπὶ γῆ na zemljo; ἐκβαίνω ἐπὶ ῥηγμῖνι na obalo, ἐπὶ φρεσὶ θῆκε v srce; *pos. v sovražnem pomenu:* ἔχω ἵππους, ἦμι βέλος ustrelim na, ὀράομαι ἐπὶ τινι grem nad koga, συνίστημί τινα ἐπὶ τινι naščuvam koga proti komu, μηχανάομαι τι ἐπὶ τινι, μάχη ἐστὶ ἐπὶ τινι boj je proti komu; **2. časovno:** po, med, pri, (takoj) nato, ἐπὶ νυκτί ponoči, ἐπὶ τῷ δείπνῳ pri obedu, med obedom, ἐπὶ τῇ κύλικι pri kozarcu, ἐπὶ τούτῳ nato, αἶ ἐπ' ἡματι vsak dan, dan na dan, vedno, ἐπ' ἐξερ-γασμένοισι ἦκω po dovršenih delih, po dovršenih dejanjih, ἐπὶ τούτοις nato, zatem, ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων na koncu sveta = ko so se dopolnili časi NT; **3. pren. a) izraža vzrok, povod, namen, smoter:** zaradi, za, vsled, iz, po, zavoljo, z ozirom na, *zlasti pri glag., ki izražajo duševno stanje, npr. ἀλγέω, γελᾶω, θαυμάζω, πάσχω, χαίρω ἐπὶ τινι;* ἐπὶ τούτῳ, ἐπὶ τούτοις v ta namen, s tem namenom, ἐπὶ

μιῆ αἰτία iz nega vzroka, ἐπὶ τῷ κέρδει zaradi dobička, ἐπὶ σοι πολλὰ ἔπαθον zavoljo tebe sem mnogo trpel, ἐπὶ νίκῃ za zmago, za stavo, ἐπὶ τῷ λέγει τάδε; čemu pravi to?, ἐπὶ χάρμῃ za boj, ἐπὶ δηλήσει da bi škodoval, v pogubo, ἐπ' ἀγαθῷ v korist, ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ da bi me obrekoval, ἐπὶ πίστει zavoljo vere NT, μανθάνω ἐπὶ τέχνῃ zaradi umetnosti, ἢ ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξία sramota (zaradi) preteklih dogodkov, ἐπὶ τοῖς ἡγγε-μένους zaradi tega poročila, ἐπ' ἀρωγῇ da bi pomagal, ἐπὶ θανάτῳ v znak smrtne obsodbe, ἐπὶ μισθῷ za plačilo, ἐπ' ἀργύρῳ za denar, ἐπὶ τινι ἀθλεύω borim se komu na čast, ἐπὶ Λεωνίδῃ ἐστάναι Leonidi na čast, ἐπὶ Πατρόκλῳ πέφνευ, λέγω ἐπὶ τινι govorim (umrlemu) na čast, ἐφ' ἡμῖν εἰρηκῶς κυρεῖ o nas je to govoril, τὰ ἐπὶ σοι κακά tvoja nesreča, νόμον τίθημι ἐπὶ τινι z ozirom na koga, za koga, καλέω ἐπ' ὀνόματι πατρός imenujem po očetu; ζᾶω ἐπὶ τινι živim od česa; **b) izraža pogoj:** pod pogojem, ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι pod istimi pogoji, ἐφ' ᾧ (τε) pod tem pogojem, da, ἐφ' οἷς = ἐπὶ τούτοις, ἄ, ἐπὶ τούτοις pod temi pogoji; **c) izraža ceno:** za, po, ἐπ' οὐδενί za nobeno ceno, ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτο koliko bi pač kdo dal?, ἐπὶ μεγάλῳις τόκοις (δανείζω) za visoke obresti; **d) izraža vrsto ali red:** φόνος ἐπὶ φόνῳ umor za umorom, πήματ' ἐπὶ πήμασιν nesreča za nesrečo, ἄλλα τε πολλ' ἐπὶ τῆσι razen teh, ἐπὶ τῷδε ἀνέστη za njim, ἀνίσταμαι, ἀγορεύω ἐπὶ τινι nastopim, govorim za kom, ἐπὶ τούτῳ razen tega, τὰ ἐπὶ τούτοις prihodnost, bodočnost, ἐπὶ πᾶσι πάρειμι povsod; **e) izraža predstojništvo, vodstvo, odvisnost, poslovanje:** οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ki so imeli nadzor nad njimi, ἐπὶ τοῖς πράγμασιν εἰμι vodim državne posle, ἐπ' αὐτῷ ποιῶ spravim pod njegovo oblast, ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ εἰμί sem pod bratovo oblastjo, podložen sem bratu, ἐπ' ἐμοί ἐστιν v moji moči je, od mene je odvisno, τὸ ἐπ' ἐκείνοισι εἶναι kar se njih tiče, kolikor je to bilo odvisno od njih, ὁ λόγος ἐπὶ τῷ δήμῳ ljudstvo ima o tem govoriti;

III. z acc. 1. krajevno na vprašanje kam?: a) v, na, k, (tja) do, βαίνω ἐπὶ πύργον, ἀναβαίνω ἐπὶ τὸ ὄρος; ἀναπηδῶ ἐπὶ τοὺς ἵππους na kone, σεύομαι ἐπ' οἴκους, εἰμ' ἐπὶ ναῦν k ladji, ὀδὸς φέρει ἐπὶ Σούσα vodi (pelje) v Suzo, καλέω ἐπὶ δεῖπνον na obed, ἐπὶ δεξιά, ἐπὶ δόρυ

na desno, ἐπ' ἀριστερά, ἐπ' ἀσπίδα na levo, λέγω ἐπί τινα komu, nagovarjam koga, ἐπὶ πόδα ἀναχωρέω polagoma, počasi; *včasih tudi pri glag. mirovanja* (= εἰς): ἐπέστη ἐπὶ τὰς θύρας obstal je pri vratih, πάρειμι ἐπὶ τὸν τάφον; ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα od druge strani, z druge strani, od nasprotne strani, z nasprotne strani; **b**) preko, čez, skozi, ἐπ' ἐννέα καῖτο πέλεθρα, παρετέτατο ἡ τάφος ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας; ὁράω, λεύσσω, πλέω ἐπὶ πόντον; δράκων ἐπὶ νῶτα δαφινόος po hrbtu, κλέος πάντας ἐπ' ἀνθρώπους razširjena med vsemi ljudmi; **c**) proti, nad, εἴμι, πολεμέω, στρατεύω ἐπὶ τινα; βασιλεύω ἐπὶ τινα kraljujem nad kom *NT*; **2. časovno**: do, za, ἐπ' ἤῶ εὐδω do zore, ἐπὶ χρόνον τινά (za) nekaj časa, ἐπὶ δηρόν za dolgo, ἐπὶ πολὺν χρόνον za dolgo (časa); ἐφ' ὅσον dokler, ἐπὶ πλεῖον dalje *NT*, ἐπὶ δέκα ἔτη deset let; **3. pren. a**) *pri določilih mere ali števila*: okoli, do, približno, ἐπὶ διηκόσια do dvesto, ἐφ' ὅσον kakor daleč, kolikor, ἐπὶ τόσον do te velikosti, ἐπὶ μακρόν, ἐπὶ πολὺν daleč tja; **b**) *izraža namen*: v, na, po, ἐπὶ ἔργα τράποντο začele so delati, εἴμι ἐπὶ θήραν pojdem na lov, ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν ravno zaradi tega smo prišli sem-kaj, ἐπὶ πᾶν ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι vse poskusim; εἴμι ἐπὶ βοῦν pojdem po vola, πέμπω ἐφ' ὕδωρ pošljem po vodo, ἐπὶ φορβὴν ἐξέρχομαι grem si iskat hrano, ἐπὶ τὸν Κέρβερον καταβαίνω grem (dol) v podzemlje po Kerbera, da pripeljem Kerbera; **c**) *adv.*: ἐπὶ στάθμην po merilni vrvi, ἐπ' ἴσα enako, neodločeno (*o bitki*), ἐπὶ πλεῖον οὐκ ἀκήκοα več nisem slišal, ἐπὶ τὰ γελοϊότερα ἐπαινέω porogljivo, τὰ ἐπὶ σε kolikor se tiče tebe, kar zadeva tebe, τὰπὶ τὴν κόρην kar se tiče deklice, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ večinoma

ἐπι 1. *gl.* ἐπί; **2.** = ἔπεισι, ἔπεισι *gl.* ἐπ-ειμι¹

ἐπ-άλλω [*aor.* ἐπέηλα, *tudi v tm.*] dopošljem, pošljem za kom οὐρον, mečem na, χεῖρας τινι (z rokami) segam po, stegujem roko po, δεσμόν τινι nadenem vezi, ἔργα povzročim, izvrtšim

ἐπι-άλλω *gl.* ἐφ-άλλομαι

Ἐπιάλης, εω, ὁ *ion.* = Ἐφιάλης Epialt = Efialt, izdajalec pri Termopilah

ἐπι-ανδάνω *ep.* = ἐφ-ανδάνω

ἐπ-ιάχω *ep.* [*tudi v tm.*] ploskam, glasno pri-

trujem, vpijem na koga, vriskam nasproti komu τινί

ἐπιβάθρα, ἡ (ἐπι-βαίνω) most, ki ga je mogoče dvigniti, naskočna lestev, (bojna) lestev

ἐπίβαθρον, τό *ep.* brodnina, vozina

ἐπι-βαίνω [*gl.* βαίνω; *ep. praes. inf.* ἐπιβαινέμεν, *aor. cj. 1. pl.* ἐπιβείομεν, ἐπιβήομεν, *inf.* ἐπιβήμεναι, *aor. mixt.* ἐπεβήσετο, *imp.* ἐπιβήσεο, *trans.:* *inf. fut.* ἐπιβήσεμεν, *aor.* ἐπέβησα, *cj.* ἐπιβήσομαι, ἐπιβήσετε, *imp.* ἐπιβήσον]

I. intr. a) stopim kam, na kaj, v kaj, grem na, hodim po, ἵππων, δίφρου, νεῶν, γαίης, ναυσί, τινί *NT*, λειμῶνα, γῆν, Πιερίαν, pridem, preletim, ἐπὶ τὴν νῆα, ἐπὶ τὴν χώραν, εἰς τι *NT*, ἐπὶ νεώς, ἐπέβησαν τοῦ τείχους splezali so na zid, povzpeli so se na zid, εἰς τὸν Ὀκεανόν vozim se po; **b**) *sovražno*: τινί grem proti komu, napadem; *pren.*: zadane me kaj, zgrabim me kaj (npr. nesreča), kaj pride čez mene πρὸς τινα, πληγὴ Διὸς σε; **c**) dosežem, pridem do česa σοφίας, ἀναιδείης vdam se nesramnosti, predrzen sem, nesramen sem, εὐσεβίας hodim po poti pobožnosti, pobožen sem, εὐφροσύνης obrnem se k veselju, postanem vesel, δόξης οὐποτ' τῆσδ' ἐπιβάντες nikoli se nismo nadejali tega, nikoli nismo upali na to;

II. trans. 1. naredim (storim) ali pustim, da stopi kdo na kaj τινά ἵππων; peljem v, popeljem v, πάτρησιν v domovino, spravim na πυρῆσιν, peljem k časti, povzdigujem do slave εὐκλείης, pripeljem do pameti, spravim k pameti σοφροσύνης; **2.** νευράν napenjam

ἐπι-βάλλω [*tudi v tm.*]

I. act. 1. trans. a) mečem, polagam, postavljam kaj na, v kaj τί τινι, κρίκων natikam (obroč), ἐμαυτὸν ἐς τὸ πῦρ vtžem se v ogenj; ἰμάσθλην νόω švrkam z bičem po pameti, τὸν δακτύλιον pritisnem pečatni prstan; *NT* χεῖρα (ἐπὶ) τινι polagam roko na; ἐπίβλημα ἐπὶ τινι prišijem; **b**) nalagam davek φόρον, φυγῆν ἐμαυτῶ nalagam si pregnanstvo, bežim; pošiljam nad koga, tepem s čim, naklanjam ζημίην, λύπην, κακά; **c**) omenjam, imenujem κακόν; **2. intr. a**) odpravim se kam, jadram proti, napadam; τὰ κύματα εἰς τὸ πλοῦον valovi so drli v ladjo, ἐπιβαλὼν ἔκλασε ko se je tega spomnil, je jokal *NT*; **b**) *impers.* ἐπιβάλλει μοι pripada,

pristoji mi kaj, tiče se me (kaj), zadeva me kaj; τὸ ἐπιβάλλον (μέρος) pripadajoči del NT;

II. med. 1. padem čez kaj, vržem se, planem na kaj ἐνάρων; z *inf.* nameravam ὄρκους λύειν; **2. a)** nalagam si kaj, mečem (za sebe) čez kaj κῶας, lotevam se česa, τοξόται ἐπιβεβλημένοι na strel pripravljeni strelci; **b)** πλόκον χαίταισι vpletam si v lase, δουλείαν jemljem nase, sprejemam, κλήρους mečem kocke, žrebam

ἐπι-βαρέω obtežujem, nadlegujem τινί NT

ἐπίβασις, εως, ἡ (ἐπι-βαίνω) prihod, vdor, napad, ἐπίβασιν ποιούμαι εἷς τινα skušam priti komu do živega

ἐπι-βάσκω *ep.* spravljam v τινός

ἐπιβατεύω 1. stopam v kaj, stopam na kaj, opiram se na kaj, naslanjam se na kaj τινός; **2.** služim kot pomorščak, pomorščak sem

ἐπιβάτης, ου, ὁ (ἐπι-βαίνω) ki stopa na kaj (na konja ali na voz), jezdec, pomorščak, popotnik, ἐλεφάντων vodnik

ἐπιβατός 3 in **2** dostopen, pristopen, χρυσίω podkupljiv

ἐπιβείομεν, ἐπιβήομεν, ἐπιβήμεναι *gl.* ἐπι-βαίνω

ἐπιβήτωρ, ορος, ὁ (ἐπι-βαίνω) *ep.* jezdec, borilec na vozu; συῶν merjasec

ἐπι-βιβάζω pustim, da vstopi kdo na kaj, vkrcam na ladjo ἐπὶ ναῦς; NT posadim na kaj ἐπὶ τι

ἐπι-βιόω [*aor.* ἐπεβίω] doživim, preživim, διὰ τινος živim za časa koga

ἐπι-βλέπω gledam na koga, oziram se na koga, ἐπὶ τινα NT, εἷς τινα; ζήλω τινί zavistno gledam, zavidam komu kaj

ἐπίβλημα, ατος, τό (ἐπι-βάλλω) **1.** preproga, odeja; **2.** NT krpa, zaplata

ἐπιβλής, ἤτος, ὁ (ἐπι-βάλλω) *ep.* zapah, zatič, zatik

ἐπι-βοάω [*gl.* βοάω; *fut. med. ion.* ἐπιβώσομαι] **1. act. a)** pokličem, vpijem na koga τινί, NT kričim z *inf.*; **b)** razkričim; *pass.* pridem na slab glas; **2. med. a)** prikličem (na) pomoč, pokličem na pomoč; **b)** zaženem bojni krik, zakričim

ἐπιβοήθεια, ἡ pomoč, pomaganje

ἐπι-βοηθέω, *ion.* ἐπι-βωθέω prihajam na pomoč, pomagam τινί, ἐπὶ τινα

ἐπιβόημα, ατος, τό (ἐπι-βοάω) klic, priklic, poziv

ἐπιβόητος 2 razvpit, na slabem glasu

ἐπιβολή, ἡ (ἐπι-βάλλω) **1.** metanje, χειρῶν σιδηρῶν pritegovanje in osvajanje sovražnih ladij s kopikami (s kavljji); **2.** napad, načrt, podjetje, naklep, osutek; **3.** kar se meče na kaj; **a)** πλίνθων plast, sklad, vrsta; **b)** odeja, ogrinjalo; **c)** kazen

ἐπι-βουκόλος, ὁ *ep.* pastir, govedar, volar

ἐπιβούλευμα, ατος, τό (ἐπι-βουλεύω) **1.** zvičajni ali hudobni naklepi; **2.** zalezovanje, zaseda; **3.** napad

ἐπιβουλευτής, οῦ, ὁ *poet.* zalezovalec

ἐπι-βουλεύω [*fut. med. s pass. pomenom*] **1. act. in pass. a)** kujem hudobne naklepe, nameravam kaj zlobnega, načrtujem kaj zlobnega, snujem kaj zlobnega; zalezujem koga, prežim na koga, strežem komu po življenju τινί; *pass.* preganjajo me, zalezuje me kdo, žuga mi kdo, ἐπιβουλευθεὶς ἀνηρέθη ubit je bil iz zasede; **b)** snujem, nameravam, delam na čem, v mislih imam τί, τινί, z *inf.*; hrepenim po τυραννίδι; s ὅπως prežim, čakam na ugoden čas; **2. med.** premišljujem, preudarjam pri sebi, snujem

ἐπι-βουλή, ἡ zalezovanje, zvičajen naklep, zaseda; ἐξ ἐπιβουλῆς namenoma, zvičajno, prebrisano, prekanjeno

ἐπί-βουλος 2 (βουλή) zvit, lokav, prebrisan, prekanjen, τινί proti komu

ἐπι-βρέμω 1. razpihujem (ogenj); **2.** naredim, da se razlega

ἐπιβριθής 2 poet. težeč, težaven, nadležen

ἐπι-βρίθω [*aor.* ἐπίβρισα] *ep.* **1.** pritiskam na kaj, težim kaj; padam z vso težo na kaj; **2.** pritisknem, pridrem (s silo), pridrvim s silo πόλεμος; ὄραι blagodejno vplivam na kaj, pospešujem

ἐπιβρόντητος 2 poet. brezumen, nezavesten, ki je v nezavesti, omamljen

ἐπι-βωθέω *ion.* = ἐπι-βοηθέω

ἐπι-βώσομαι *ion.* = ἐπι-βοήσομαι

ἐπι-βώτωρ, ορος, ὁ (βώσκω) *ep.* pastir

ἐπί-γαιος 2 ion., ἐπίγειος 2 na zemlji, zemeljski, posveten NT

ἐπι-γαμβρεύω vzamem ženo pokojnemu bratu NT

ἐπιγαμία, ἡ vzajemna (medsebojna) ženitev državljanov dveh držav (*gl. lat. connubium*)

ἐπί-γαμος 2 dorasel za ženitev

ἐπι-γαυρόομαι *pass.* prevzeten sem ob čem (zaradi česa), ponosen sem na kaj, razposajeno sem vesel česa *τινί*

ἐπι-γδουπέω *ep.* = ἐπι-δουπέω povrhu zagrimim

ἐπί-γειος 2 *gl. ἐπί-γαιος*

ἐπι-γελάω [*fut. ἐπιγελάσομαι*] smejem se čemu ali pri čem, rogam se, zasmehujem, zasmujem *τινί*

Ἐπι-γένης, οὐς, ὁ Epigen, Sokratov učenec

ἐπι-γεραίρω počastim, nagradim *τινά*

ἐπι-γίγνομαι *dep. med., ion. ἐπι-γίνομαι*

1. nastanem, rodim se pozneje, živim za kom *τινί*, οἱ ἐπιγενόμενοι potomci (= τὸ ἐπιγεγόμενον γένος); τὰ ἐπιγιγνόμενα novejše tvorbe, novejše uredbe, novejše ureditve, τοῦ ἐπιγενομένου θέρους naslednje poletje; **2. a)** prihajam zraven, približam se, začenjajam se, nastopim, pretečem, χρόνον ἐπιγιγνομένου tekem časa, čez nekaj časa, ἔαρος ὥρη se bliža, se približa, νύξ ἐπεγένετο noč je nastopila, znočilo se je, ὕδωρ, ὑετὸς ἐπιγίγνεται začne deževati, διώξει začenjajam zasledovanje, νότος ἐπεγένετο jug je potegnil *NT*; *podobno tudi o drugih vremenskih pojavih*; **b)** o nezgodi, ki zadene koga: zgodim se, pripetim se, zadenem συμφορά, τέρατα, οἷς ἀρχομένοις v začetku; **c)** *sovražno*: prihajam nad koga, napadem *τινὶ κατὰ νότου*

ἐπι-γιγνώσκω, *ion. ἐπι-γινώσκω* [*ep. 3. pl. cj. aor. ἐπιγνώσῃ*] **1.** natančno zopet spoznam, *τινά τινι* koga po čem, opazim, uvidim, *s pt. ἐπέγνω ψάων* spoznal je, da ...; **2.** zraven si še izmislil, sklenem (k čemu) še kaj *τί τινι*, *τί περὶ τινος*; **3.** priznavam, čislam, spoštujem (*NT 1 Kor 16, 18*)

ἐπι-γνάμπτω upognem, ukrivim, zavijem δόρυ; κῆρ krotim srce, uklonim se, vdam se, πάντας pregovorim, preobračam, νόον vodom, ravnam

ἐπι-γνώμων 2 **1.** rzsodeni; *subst. ὁ ἐπιγνώμων* rzsodnik; **2. subst. ὁ ἐπιγνώμων nadzorNIK svetih oljk v Atenah**

ἐπίγνωσις, εως, ἡ (ἐπι-γιγνώσκω) spoznanje, poznavanje, οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ne po razumnosti *NT*

ἐπι-γνώσι *gl. ἐπι-γιγνώσκω*

ἐπίγονοι, οἱ (ἐπι-γίγνομαι) epigoni, potomci sedmih junakov, ki so padli v boju proti Tebam

ἐπι-γουνίς, ἴδος, ἡ (γόνυ) *ep.* bedro, stegno, ledje

ἐπιγράβδην *adv.* (ἐπι-γράφω) oprasnivši, oplazivši

ἐπίγραμμα, ατος, τό napis, nadpis

ἐπιγραφή, ἡ **1.** napis, nadpis; **2.** na podlagi premoženja določen vojni davek

ἐπι-γράφω **1. act. in pass. a)** *ep.* oprasnem, oplazim, nalahno ranim χροά τινός, τινά τι; zaznamujem z vrezanimi znaki κλήρον; **b)** pišem, napišem, zapišem v kaj ἐπί καρδίας *NT*, črtam na kaj, načrtam na kaj τί τινι, napišem napis ali pesem, *τινί* komu za koga; **c)** vpisujem; **2. a)** *med.* pišem si, napišem si, slikam si, naslikam si, podpisujem se kot tožnik; **b)** dam se vpisati; **c)** izberem si, πολλοὺς πολιτάς ἐπεγράψαντο sprejeli so veliko (novih) državljanov

ἐπί-γρυπος 2 nekoliko upognjen, krivokljun, z orlovskim nosom

ἐπι-δακρύω zraven objokujem, jočem se nad čim *τινί*

Ἐπίδαμνος, ἡ Epidamnos, primorsko mesto v Iliriji (zdaj Drač)

ἐπί-δάμος 2 *dor.* = ἐπίδημος

Ἐπίδαυρος, ἡ Epidavros (Epidaver), mesto v Argolidi; *adi. Ἐπίδαυριος* 3 epidavrijski, epidavrski, epidavroški; *preb. Ἐπίδαυριοι*, οἱ Epidavriji

ἐπι-δαψιλεύομαι (δαψιλής) *dep. med.* povrhu še dodam, dajem še obilneje *τινός τινι*; γυναῖκας povrhu še prepuščam

ἐπι-δέδρομα *pf. k ἐπι-τρέχω*

ἐπι-δεής 2, *ep. ion. ἐπι-δευής* **1.** potreben, ubog, reven, ki nima česa, brez česa *τινός*, λώβης καὶ αἰσχος οὐκ ἐπιδευεὺς (*sc. ἐστε*) ni vam več treba drugega psovanja, zadosti ste me že opsovali; **2.** pomanjkljiv, nezadosten, ἵνα μὴ τι δίκης ἐπιδευὲς ἔχησθα da prideš v vsakem oziru do svoje popolne pravice; **3.** ki koga ne dosega, slabši, βίης po moči, βίης ἐπιδευέες εἰμὲν Ὀδυσῆος slabši smo kot Odissej; πολλὸν δ' ἐπιδευέες ἤμεν bili smo mnogo preslabi

ἐπι-δείκνυμι, ἐπι-δεικνύω [aor. ion. ἐπέδε-
ξα] **1. act. in pass. a)** pokažem, razkazujem
κάλλος, kažem, postavim na ogled, predsta-
vim koga τινά τινι, ἐμαυτὸν θαρροῦντα ka-
žem se srčnega; **b)** dokazujem τινί τι, τὴν
αἰτίαν, ὡς διδακτὸν ἐστὶν ἡ ἀρετή, acc. pt.,
οἷα εἶη ἡ ἀπορία; **c)** razjasnjujem, razlagam,
razpravljam; **d)** opisujem, upodabljam, de-
klamiram, sporočam; **2. med. a)** kažem se
s čim, pokažem se s čim, στρατὸν pokažem
svojo vojsko, objavljam, pokažem, kaj znam
λόγον, παιδείαν, εἰς δικαιοσύνην odlikujem
se po pravičnosti; **b)** dokazujem, izkazujem,
predavam

ἐπιδεικτικός 3 ki se kaže, ki se ponaša; *o*
govorniku: z bleščečim govorom, gizdav, le-
pobeseden

ἐπιδειῦν gl. ἐφοράω

ἐπίδειξις, εως, ἡ, ion. **ἐπίδειξις**, ιος, ἡ **1.** ka-
zanje, razkazovanje, slovesen nastop, ogled
vojske; ἐς ἐπίδειξιν ἀπῆκετο ljudem je pri-
šlo pred oči = ljudje so izvedeli, ἐπίδειξιν
ποιοῦμαι pokažem svojo moč, priznavam,
ἐπίδειξιν λόγων ποιοῦμαι imam sijajen go-
vor, imam lep govor; **2. a)** dokaz, ἐπίδειξιν
ποιοῦμαι dokažem; **b)** poskus, *kot vojaški*
strokovni izraz: ἐπίδειξιν ἐποιοῦντο (vojaki)
so izvedli navidezen napad

ἐπι-δέκατον, τό desetina

ἐπι-δέκομαι ion. = ἐπι-δέχομαι

ἐπι-δέξιος 2 desen, desni, ἐπιδέξια na desni
(strani), ugodno, na desno

ἐπίδειξις ion. = ἐπίδειξις

ἐπι-δέρκομαι dep. pass. ep. pogledam, gle-
dam na

ἐπι-δευής 2 ep. = ἐπι-δεής

ἐπι-δέομαι dep. pass., at. **ἐπι-δέομαι** **1.**
pogrešam, potrebujem, sem brez česa τινός;
2. slabši sem, zaostajam za kom v čem τινός
τινος

ἐπι-δέχομαι med., ion. **ἐπι-δέκομαι** povrhu
še sprejemam τινά, NT (gostoljubno) spreje-
mam

ἐπι-δέω¹ [fut. ἐπιδήσω, aor. ἐπέδησα, pf. ἐπι-
δέδεμαι] **1. act.** zavezujem, privezujem, ob-
vezujem (rane); **2. med.** privezujem si kaj,
ἐπί τι na kaj

ἐπι-δέω² povrhu še potrebujem, pogrešam kaj,

pri števnikih ἐπιδέων manj kot, μυριάς ἐπιδέ-
ουσα χιλιάδος = 9000

ἐπί-δηλος 2 očiten, jasen, viden, znan, θέ-
λων μὴ ἐπίδηλος εἶναι τοῖς Ἕλλησι želeč, da
Grki ne bi spoznali njegove nakane (namere)

ἐπι-δημέω, ep. ἐπι-δημεύω (δῆμος) **1.** prebi-
vam med ljudstvom, doma sem, prebivam v
mestu, vračam se v domovino ἐκ τῆς ἀποδη-
μίας; **2.** prihajam kam kot tujec, živim v tujini
ἐν Λακεδαίμονι

ἐπι-δήμιος 2 (δῆμος) ep. ion. **1.** med ljud-
stvom, domač; *subst.* domačin; πόλεμος (do-
mača) državljanska vojna, ἐπιδήμιός εἰμι
živim doma, bivam doma, živim (bivam) v
domovini; **2.** ki je prišel iz tujine, priseljen
kot tujec

ἐπι-δημιουργοί, οἱ epidemiurgi, nadzorniki
državnih oskrbnikov, ki so vsako leto nadzo-
rovali uradnike v dorskih naselbinah

ἐπί-δημος 2 poet., dor. **ἐπί-δᾶμος** razširjen
med ljudstvom φάτις

ἐπι-διαβαίνω **1.** prebredem, preskočim za
kom (tudi jaz) τινί; **2.** grem proti sovražniku
čez kaj τάφρον

ἐπι-διαγινώσκω ion. še enkrat premislim,
znova premislim, znova preudarim

ἐπι-διαίρομαι med. ion. delim med, razde-
ljuje med; aor. ἐπιδιείλοντο nato so si med
seboj porazdelili

ἐπι-διακρίνω še enkrat razsodim za kom, iz-
rečem končno razsodbo

ἐπι-διατάσσομαι povrhu še ukažem, doda-
tno še odredim, pridenem NT

ἐπι-διαφέρομαι pass. nato se še jaz prepe-
ljem, sledim

ἐπι-διδάσκω povrhu še poučim, priučim τινά

ἐπι-δίδωμι [tudi v tm.]

I. act. 1. trans. a) povrhu še dam, zraven še
dodam, priložim kot doto, dodam iz svojega;
b) rad prispevam, prinašam; **c)** izročam (pi-
sma); **2. intr.** rastem, množim se, napredujem
(v tolikšni meri), ἐς τὸ ἀγριώτερον še bolj se
razdražim;

II. med. 1. dodajam zase, θεοῦς κličem še bo-
gove za pričo; **2.** obdarujem, darujem komu
kaj σέ

ἐπι-δίζημαι dep. med. ion. poleg tega še pre-
iskujem, k temu še zahtevam

ἐπί-δικος 2 sporen

ἐπι-δίνέω *ep.* 1. *act. in pass.* sučem, zasučem, vihtim, zavihtim; *pass.* sučem se, vrtim se v krogu, krožim; 2. *med.* premišljujem, preudarjam na vse strani θυμός

ἐπι-διορθόω pozneje popravim, popolnoma uredim *NT*

ἐπι-διφριάς, ἀδος, ἡ *ep.* obod, naslon, prso-bran na bojnem vozu

ἐπι-δίφριος 2 (δίφρος) *ep.* ki je na vozu, ki je na sedežu voza, δῶρα ἐπίδιφρια τίθημι položim na voz

ἐπι-διώκω povrhu ali (še) naprej preganjam

ἐπί-δοξος 2 (δόξα) od kogar se kaj pričakuje, *z inf. ali s pt. se prevaja z:* brzkone, zdi se, da; najbrž, πολλοὶ ἐπίδοξοι τῷτὸ τοῦτο πείσεσθαι pričakovati je, da bodo mnogi trpeli isto, τάδε ἐπίδοξα γενέσθαι pričakovati je, da se to zgodi

ἐπίδοσις, εως, ἡ (ἐπι-δίδωμι) 1. prostovoljni prispevek za državne namene, τὰς μεγάλας ἐπίδοσις ἐπιδίδωμι žrtvujem veliko denarja; 2. napredek, prirast, prirastek, pomnožitev, uspeh, ἐπίδοσιν ἔχω uspevam, ἐπίδοσιν λαμβάνω rastem, napredujem

ἐπι-δουπέω *gl.* ἐπι-γδουπέω

ἐπιδοχή, ἡ (ἐπι-δέχομαι) poznejše sprejetje; ἐπιδοχαὶ τῶν πολιτειῶν sprejemanje novih ustav

ἐπι-δραμεῖν *gl.* ἐπι-τρέχω

ἐπι-δράσσομαι, *at.* ἐπι-δράττομαι *dep. med.* segam po, pograbitim τινός

ἐπιδρομή, ἡ (ἐπι-δραμεῖν) napad, naskok, vojskovanje

ἐπί-δρομος 2 (ἐπι-δραμεῖν) *ep.* na katerega je mogoče priteči, dostopen, ki ga je mogoče zavzeti z naskokom, osvojljiv τεύχος

ἐπι-δύομαι *med. ep.*, ἐπι-δύω [*imp. NT* ἐπι-δύετω, *inf. aor. ep.* ἐπιδύναι *v tm.*] zahajam nad čim (*o soncu*) *NT*

ἐπιείκεια, ἡ (ἐπι-εικής) 1. dostojnost, pristožnost, pravičnost, prijazno vedenje, prijaznost; 2. krotkost, milostljivost, dobrotljivost, milost *NT*

Ἐπιείκ(ε)ια, ἡ Epiejkeja, kraj pri Sikionu

ἐπι-είκελος 2 *ep.* ki ga je mogoče s kom primerjati, podoben, sličen, enak

ἐπι-εικής 2 (εικός) 1. *o stvarih:* primeren,

prikladen, pristajajoč, spodoben, pravičen ἀμοιβή, λόγος, ἐπιεικέστερα λέγω govorim primerneje, utemeljen πρόφασις, ugoden, sprejemljiv ὁμολογία; τὸ ἐπιεικές pravičnost, krotkost, blago mišljenje *NT*, ἡ ἐπιεικεστάτη ὁδός najbolj verjetna razlaga; ὡς ἐπιεικές kakor se spodobi, οἱ ἐπιεικές ἔργ' ἔμεν ἀθανάτων kakršna morajo biti; ὄν (*sc.* μῦθον) κ' ἐπιεικές ἀκούειν kar je dovoljeno slišati; πρὸς τὸ ἐπιεικές blagohotno, prizanesljivo; 2. *o osebah:* sposoben, vrl, obziren, pravičen, razumen, dobrohoten, blag; *adv.* ἐπιεικῶς *in* ἐπιεικῶς dostojno, primerno λέγω, zado-stno, dovolj, zelo, precej παραπλησία, približno, tako rekoč, seveda

Ἐπιεικία, ἡ Epiejkija, mesto v Arkadiji

ἐπι-εικτός 3 *ep.* popustljiv, prijazen, odjen-ljiv, nehavajoč, ponehavajoč; *vedno z nikal-nico:* neznosen πένθος, neznosen, nevzdržen ἔργα, nepremagljiv μένος, σθένος

ἐπι-ειμένος *pt. pf. pass. od* ἐπι-έννυμι

ἐπι-είσομαι *gl.* ἔπ-ειμι²

ἐπι-έλπομαι upam na to, da *z inf.*

ἐπίελπτος 2 *poet.* pričakovan, mogoč

ἐπι-έννυμι *ep. in ion.* = ἐφ-έννυμι [*aor.* ἐπί-εσα, *ep.* σσ, *med.* ἐπίεσασθαι, *pf. pass.* 3. *sg.* ἐπίεσται, *pt.* ἐπιειμένος, *tudi v tm.*] 1. *act.* razprostem, oblečem čez kaj χλαῖναν, pokrijem, oblačim; *pt. pf. pass.* ἐπιειμένος ἀλκήν oborožen z močjo, zelo močan, ἀναιδείην poln predrznosti, poln nesramnosti, sama nesramnost te je; 2. *med.* ogrnem (si) čez sebe, odenem se s čim χαλκόν; γῆν *z* zemljo = pokopan sem, pokopljejo me

ἐπι-ζάφελος 2 *ep.* silen, hud, srdit; *adv.* ἐπι-ζαφελῶς

ἐπι-ζάω, *ion.* ἐπι-ζώω še naprej (še dlje) ži-vim, preživim koga

ἐπι-ζεύγνυμι, ἐπι-ζευγνύω *ion. poet.* vpre-gam, pripregam, vežem, zvezujem, povrhu spenjam τί τινα

Ἐπι-ζεφύριοι, οἱ Epizefirijci = proti zahodu ležeči, Λοκροί Epizefirski (Epizefirjski) Lokri v južni Italiji

ἐπι-ζέω [*aor.* ἐπέζεσε] *ion. poet.* 1. *intr.* vrem, vzkipim νεότης, zavrem, razburjam se; *o bolečini:* žgem, pečem, δεινή ὀργή ἐπέζεσε σπέρμα se je vnela proti; 2. *trans. poet.* raz-grevam

ἐπι-ζήμιος 2 (ζήμια) škodljiv, kvaren

ἐπι-ζημιώω kaznujem

ἐπι-ζητέω 1. iščem, poiščem *NT*, izsledim, zasledim; 2. pogrešam koga, želim, zahtevam *NT*

ἐπι-ζώνυμι [*pt. pf. pass. ἐπεζωσμένος*] podpašem, spodrecam, μικρὸν ἐπεζωσμένος ἐγχειρίδιον opasan z

ἐπι-ζώω *ion.* = ἐπι-ζάω

ἐπ-ίηλε *ep. gl.* ἐπ-ιάλλω

ἐπ-ίημι *ion.* = ἐφ-ίημι

ἐπι-ήνδανε *ep. gl.* ἐφ-ανδάνω

ἐπί-ηρα *ep. poet., neutr. od ἐπίηρος; ἐπίηρα φέρω τινί* ugodim komu, izkažem naklonjenost, grem komu na roko

ἐπι-ήρανος 2 *ep.* ugoden, prijeten, dovoljen, mil

ἐπι-θαλασσίδιος 3 in 2, *at.* ἐπι-θαλαττίδιος in ἐπι-θαλάσσιος 2, *at.* ἐπι-θαλάττιος (θάλαττα) ki stoji ob morju, primorski, obmorski, τὰ ἐπιθαλάσσια (χωρία) primorski kraji, primorje, obrežje

ἐπι-θανάτιος 2 obsojen na smrt *NT*

ἐπι-θαρσύνω *ep.* povrhu še osrčujem, bodrim, spodbujam

ἐπι-θεάζω *poet.* kličem bogove nad koga, kličem božjo jezo nad koga, preklinjam koga

ἐπι-θειάζω kličem bogove, τσαῦτα tako, s toliko besedami; *z inf. in μή:* rotim bogove, naj ne storijo česa; razlagam božje znamenje

ἐπιθειασμός, ó prisega, zaklinjanje, rotnje

ἐπι-θεραπεύω 1. zraven ugodim, ustrezem komu; 2. skrbim za, mislim na kaj τὴν κάθοδον

ἐπίθεισις, εως, ή 1. (ἐπι-τίθημι) polaganje, pokladanje χειρῶν *NT*; 2. (ἐπι-τίθεμαι) napad, naval, zvijska pridobitev

ἐπι-θεσπίζω 1. *ion.* prerokujem sede na trinožniku, s trinožnika τῷ τρίποδι; 2. odobravam, pritrjujem, privoljujem (*o preročiščih*)

ἐπιθεσπισμός, ó odobravanje,odobritev, potrdilo, potrditev (*preročiščia*)

ἐπιθετέον *adi. verb. od ἐπι-τίθημι*

ἐπιθετικός 3 (ἐπι-τίθεσθαι) ki zlahka napade, ki pogumno napada, podjeten στρατηγός

ἐπίθετος 2 (ἐπι-τίθημι) dodan, pozneje vpeljan, tuj

ἐπι-θέω *ion.* pritečem, zaletim se na, zaženem se na

ἐπίθημα, ατος, τό (ἐπι-τίθημι) *ep.* pokrov

ἐπι-θιγγάνω dotikam se τινός

ἐπι-θοάζω *poet.* ponižno proseč sedim na oltarju

ἐπι-θορουβέω zraven ropočem, hrupno ploskam, nejevoljno razgrajam

ἐπι-θρέξας *gl.* ἐπι-τρέχω

ἐπι-θρόσκω *ep.* skačem na (v) kaj νηός, počem τινί, τόσσον ἐπιθρόσκουσι toliko prostora preskočijo

ἐπι-θυμέω (θυμός) [*avgm.* ἐπεθ-] željan sem česa, želim τινός, τό *inf.*, prizadevam si τί, hrepenim po kom, želim prijateljstvo ali družbo koga; τὸ ἐπιθυμοῦν τινος želja, veselje do česa

ἐπι-θυμητής, οῦ, ό (ἐπι-θυμέω) ki kaj želi, ki si prizadeva za kaj, ljubitelj, prijatelj, pristaš, učenec, ἐπιθυμητής εἰμί τινος hrepenim počem *NT*

ἐπιθυμητικός 3 željan, poželjiv; *subst.* τὸ ἐπιθυμητικόν čutni nagon, pozelejenje, pozeljivost, sla; ἐπιθυμητικῶς ἔχω = ἐπιθυμέω

ἐπιθυμητός 3 zaželen, ki je predmet pozelejenja

ἐπι-θυμία, ή, *ion.* ἐπι-θυμία (ἐπι-θυμέω) 1. želja, hrepenenje, ljubezen τινός, ἐν ἐπιθυμία εἰμί, ἐπιθυμίαν ἔχω želim kaj, ἐπιθυμιας μείζοσι χράομαι hrepenim po višjem; 2. strast, pozeljivost, slast, telesna naslada, pohota

ἐπιθυμίᾱμα, ατος, τό *poet.* kadilo

ἐπι-θυμιάω kadim, dajem (vsujem) kadilo na ogenj

ἐπ-ιθύνω *poet.* ravnam s čim, jemljem kaj v roke, uporabljam χειροί

ἐπι-θύω *poet.* žrtvujem za kom

ἐπ-ιθύω *ep.* zaganjam se na kaj, naskakujem; *z inf.* silno želim

ἐπι-θωρακίδιον, τό obleka nad oklepom

ἐπι-θωύσσω zraven donim, razlegam se zraven, κώπαις spremljam veslanje s petjem

ἐπι-ίστωρ, ορος, ό, ή *ep.* sovedec, sokrivec τινός

ἐπι-καθαίρέω popolnoma podrem, povsem razrušim

- ἐπι-κάθημαι** sedim pri čem, oblegam
- ἐπι-καθίζω** **1.** posadim, postavim na τινά *NT*;
2. sedim na čem τινί
- ἐπι-καθίσταμαι** postavljam (sebi, zase) v kaj
- ἐπι-καίνυμαι** *dep. med. ep.* [*pf.* ἐπικέκασμαι *v tm.*] zelo se odlikujem v čem τινί
- ἐπι-καίριος** **2** (καίρός) na pravem kraju, ob pravem času **a)** primeren, prikladen, sposoben, spreten, vrlj; *subst.* οἱ ἐπικαίριοι naj-sposobnejši, odličniki, plemiči, aristokrati, veljaki, višji častniki; **b)** potreben, οἱ θεραπεύεσθαι ἐπικαίριοι ki jih je treba ozdraviti; **c)** važen
- ἐπί-καιρος** **2** (καίρός) ki ugodno leži, primeren, prikladen, sposoben, koristen, ugoden, primeren
- ἐπι-καίω**, *at.* **ἐπι-κάω** **1.** *ep.* [*v tm.*] sežigam na čem, komu v čast τί τινι; **2.** prižigam na koncu
- ἐπι-καλέω** **1.** *act. in pass.* **a)** prikličem, pokličem, kličem θεόν, τινί proti komu, pozivam, vabim; **b)** nazivam, imenujem, dajem komu priimek, dajem komu vzdevek; *pass.* imenujem se; **c)** očitam komu kaj, dolžim koga česa τί τινι; *z inf.* τὰ ἐπικαλούμενα χρήματα zakladi, zaradi katerih se kdo obdolžuje, τὰ ἐπικαλούμενα obdolžitve, očitki; **2. med. a)** kličem k sebi, kličem na pomoč, σύμμαχον za zaveznika; **b)** kličem, izzivam (na boj), pozivam predse (*o eforih*); **c)** pritožujem se, apeliram na, sklicujem se na koga τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν
- ἐπικάλυμμα**, *ατος*, τό pokrivalo, izgovor *NT*
- ἐπι-καλύπτω** pokrivam, zakrivam, skrivam *NT*
- ἐπι-καμπή**, ἡ (ἐπι-κάμπω) obrat, zavoj, zasuk (vojske), zavijanje, zakrivljena razvrstitev bojnih čet, ἐς ἐπικαμπὴν προιέναι izbočiti se (tj. na krilih so se skrajni deli obrnili na desno oz. na levo ter so tako branili kot; namen te razvrstitve je bil braniti bok vojske in onemogočiti obkolitev)
- ἐπι-κάμπω** upognem; *intr.* zavijem, izvedem zavoj, naredim zavoj, ὡς εἰς κύκλωσιν da obkolim
- ἐπίκαρ** (= ἐπὶ κάρ) *ep.* strmoglavo, naglo, urno

- ἐπι-κάρσιος** **3** (κάρ) *ep. ion.* **1.** (z glavo) nagljen naprej (*o ladjah, ki jim valovi in veter visoko dvignejo krmo oz. zadnji krn*); **2. ion.** prečen, počezen, počez na kaj τινός; ὁδός prečna pot
- Ἐπι-κάστη**, ἡ = Ἰοκάστη
- ἐπι-καταβαίνω** grem še jaz dol v, grem dol proti komu ἐς, πρὸς τι
- ἐπι-κατάγομαι** *pass.* pristanem za kom k bregu, izkrcam se za kom
- ἐπι-καταδαρθάνω** zaspim pri kakem opravilu
- ἐπι-κατακλύζω** *ion.* poleg tega še poplavim τί
- ἐπι-κατακοιμάομαι** *pass., ion.* ἐπι-κατακοιμέομαι uležem se spat na kaj, zaspim na čem
- ἐπι-καταλαμβάνω** doidem, dohitim, prehitim, presenetim, iznenadim τινά
- ἐπι-καταμένω** ostanem še dlje, pomudim se
- ἐπι-κατάρᾳτος** **2** preklet *NT*
- ἐπι-καταρρήγνυμαι** *pass.* padam na kaj, zvrnem se čez kaj
- ἐπι-καταρρίπτέω** naposled vržem dol
- ἐπι-κατασφάζω**, *at.* ἐπι-κατασφάττω povrh zakoljem, ubijem koga na kom τινά τῷ νεκρῷ
- ἐπι-καταψεύδομαι** *med.* zraven (se) še lažem (komu na škodo)
- ἐπι-κάτειμι** pridem (preidem) dol v εἰς τι
- ἐπί-καυτος** **2** (ἐπι-καίω) *ion.* spredaj ožgan, spredaj prižgan, z ožgano ostjo
- ἐπι-καχλάζω** pljuskam na kaj, šumim
- ἐπί-κειμαι** *dep. med.* [*ep.* ἐπικέοιντο, *fut.* ἐπικέισομαι, *ion. impf.* 3. *pl.* ἐπεκέατο] **1. a)** ležim na, ob, pri čem νῆσοι, ἐπὶ τινι, ἐπὶ τινος, θύραι ἐπέκειντο vrata so bila zaprta; **b)** težim, tlačim ἀνάγκη, ἀνάγκη μοι ἐπίκειται gorje mi, gorje meni; **2. pren. a)** *o stvareh* (= *pf. pass.* k ἐπιτίθειμαι) odmerjen sem, določen sem, naložen sem ζημία, grozim, pretim καχά, χειμῶν ἐπίκειται pritiska *NT*; **b)** *o osebah*: pritiskam na koga, tiščim na koga, obsujem *NT*, za petami sem komu, napadem, naskočim τινά, τινί nadlegujem s prošnjami
- ἐπι-κείρω** [*aor. ep.* ἐπέκερσα, *tudi v tm.*] strižem, postrizem, režem, porežem, kosim,

pokosim, φάλαγγας reddim, zredčim, μήδεα uničim, preprečim

ἐπι-κελαδέω [v tm.] ep. glasno pritrujem čemu, ploskam

ἐπικέλευσις, εως, ἡ poziv, spodbuda, spodbujanje

ἐπι-κελεύω **1.** act. pozivam, spodbujam, pri-ganjam, naganjam, hrabrim, velevam τινά, τινί; **2.** med. zapovedujem, ukazujem τινί z inf.

ἐπι-κέλλω [ep. aor. ἐπέκελσα] **1.** trans. približam ladjo (k) bregu, pristanem z ladjo; **2.** intr. ἤπειρω pristanem na suhem

ἐπι-κέλομαι med. ep. [aor. ἐπεκέλετο] pokličem k sebi (zase), priključem

ἐπι-κεράννυμι [ep. inf. aor. ἐπικρήσαι nam. ἐπικεράσαι], **ἐπι-κίρνημι** znova mešam, primešam

ἐπι-κέρδια, τὰ (κέρδος) ion. dobiček pri kupčiji, izkupiček

ἐπι-κερτομέω ep. ion. zmerjam, oštevam, šalim se, nagajam, dražim, rogam se, šaljivo nagovarjam koga; pt. nagajivo

ἐπι-κεύθω ep. prikrivam, tajim, zamolčim τί τινά

ἐπικηρῦκεία, ἡ, **ἐπικηρῦκευμα**, ατος, τό poet. pošiljanje glasnika, pogajanje po glasniku

ἐπι-κηρῦκεύομαι dep. med. pošiljam glasnika, pošiljam poslanca, sporočim po glasniku (po poslancu), pogajam se, dogovarjam se, pogovarjam se s kom po glasniku τινί τι, περί τινος, πρὸς, ἐς, ὡς τινά ali z inf.

ἐπι-κηρύσσω, at. **ἐπι-κηρύττω** objavljam, razglašam po glasniku, dajem javno razglasiti, razpišem nagrado na glavo koga

ἐπι-κίδνημι (σκεδάννυμι) ep. ion. **1.** act. razprostiram kaj proti čemu, razširjam po čem; pren. θυμὸν κακοῦς oborožim, zavarujem se proti nesreči; **2.** med. razprostiram se, segam, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἡὼς kakor daleč sega jutranja zarja

ἐπι-κίνδυνος 2 združen z nevarnostjo, nevaren; ἐπικίνδυνον ἦν μή bati se je bilo, da ne bi, ἐν ἐπικινδύνῳ γίγνομαι pridem v nevarnost, najdem se v nevarnosti; adv. ἐπικινδύνως nevarno τινί

ἐπι-κίρνημι ion. = ἐπι-κεράννυμι

ἐπι-κλάω upognem, zlomim, omehčam, ganim; pass. dam se ganiti, izgubim pogum

ἐπι-κλείω ep. poleg tega slavim, odobravam

ἐπίκλημα, ατος, τό (ἐπι-καλέω) ovadba, obdolžitev, očitek, očitanje

ἐπί-κληρος, ἡ sc. παρθένος dedna hči, dedinja

ἐπίκλησις, εως, ion. ιος, ἡ (ἐπι-καλέω) **1.** pridevek, priimek, ime; acc. ἐπίκλησιν s priimkom, po imenu, kakor ga ljudje imenujejo; **2.** nazivanje, obrekovanje, αἰσχίστη ἐπίκλησις največja sramota; **3.** klicanje, pozivanje

ἐπίκλητος 2 (ἐπι-καλέω) poklican (na pomoč), pozvan, povabljen (na posvetovanje), οἱ ἐπίκλητοι zbrani svetovalci, povabljeni svétniki, pozvani pomočniki

ἐπικλῖνής 2 navzdol nagnjen, strm, bréžen

ἐπι-κλίνω **1.** trans. prigibam, nagibam, upogibam, prislanjam, naslanjam, σάνιδες ἐπι-κεκλιμένοι prislonjena, zaprta, zaklenjena vrata, κεραῖαι na zid prislonjeni drogovi; **2.** intr. naslanjam se, obračam se k čemu πρὸς τι

ἐπί-κλοπος 2 (κλέπτω, κλοπή) ep. tatinski, premeten, μύθων sleparski, prekanjen; subst. slepar, goljuf, blebetač

ἐπι-κλύζω [fut. ἐπικλύσω, aor. ἐπέκλυσα] poplavim, preplavim τί

ἐπίκλυσις, εως, ἡ poplava, povodenj

ἐπι-κλύω ep. [aor. ep. ἐπέκλυεν] slišim, čujem, poslušam τί, τινός

ἐπι-κλώθω ep. **1.** act. predem kaj za koga (o sojenicah), dodelim, določim, odmerim, dam; **2.** med. prisodim, naklonim

ἐπι-κνέομαι ion. = ἐφ-κνέομαι

ἐπι-κοινόομαι med. razodenem se komu, posvetujem se s kom o čem τινί περί τινος

ἐπί-κοινος 2 ion., ep. **ἐπί-ξυνος** 2 skupen; adv. ἐπίκοινα skupno, skupaj

ἐπι-κοινωνέω imam kaj skupno s kom ἀλλή-λαις

ἐπι-κομπέω baham se, hvalim se, ustim se s čim τί

ἐπι-κόπτω pobijem, pomorim, umorim βοῦν

ἐπι-κοσμέω povrhu krasim, slavim, hvalim, odlikujem τινά τινι

ἐπι-κουρέω (ἐπί-κουρος) stojim ob strani, koristim, pomagam τινί, branim, χειμῶνά τινι branim pred mrazom, νόσοις ozdravim

ἐπικούρημα, ατος, τό pomoč, obramba, možno sredstvo, τινί τινος za koga proti čemu

ἐπικουρία, ή, ion. ἐπικουρίη pomoč, podpora; *pl.* pomožne čete

ἐπικουρικός 3 pomožen; *subst.* τὸ ἐπικουρικόν pomožna vojska

ἐπί-κουρος, ó 1. pomočnik, pomočnica, rešitelj, zaveznik, θανάτων maščevalec; *pl.* pomožne čete, zavezniške čete, ἐπίκουρον καλέω pokličem na pomoč; 2. *adi.* pomožen, branec, νῆες pomožne ladje

ἐπι-κουφίζω 1. olajšam, lajšam τούς πόνους τινί; 2. dvignem, vzdignem, spodbujam

ἐπι-κραιαίνω [*ep. z imp. aor. ἐπικρήνον*], ἐπικραίνω [*aor. ἐπέκρανα*] izpolnjujem, izvršujem, uslišim τί, τινί τι

ἐπί-κρᾶνον, τό (κάρα) 1. vse, kar je na glavi, oglavnica, ruta, pajčolan; 2. glava stebra, nadstropje

ἐπικράτεια, ή (ἐπι-κρατής) 1. premoč, prevlada, vrhovna oblast, vlada, nadvlada; 2. ozemlje, okraj, okoliš

ἐπι-κρατέω 1. dobim premoč nad kom, močnejši sem ναυτικῶ, premagujem, zmagujem, obvladam, nadvladam, τινός koga, μάχη dobim bitko, prekašam, τινός koga; 2. polastim se πραγμάτων, pridobim si τροφῆς, osvojim (si), pokorim; *z inf.* dosežem, storim (naredim, povzročim), da ...; 3. imam v svoji oblasti, gospodujem, zapovedujem, poveljujem, vladam τινός, νήεσσιν, νήσοισιν na otokih

ἐπι-κρατής 2 (κράτος) zmagovit, mogočen, ἐπικρατέστερος τῆ μάχῃ γίγνομαι zmagujem v bitki; *adv.* ἐπικρατέως s silo, siloma, pre-silno

ἐπικράτησις, εως, ή (ἐπι-κρατέω) premaganje, premagovanje, zmaga, τινός nad kom

ἐπι-κρεμάννυμαι *pass.*, ἐπι-κρέμαμαι *med.* visim nad kom, grozim komu, pretim komu τινί; πολλὸ μείζω (τιμωρίαν) τὴν ἡδὴ κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι ker visi nad njihovimi glavami dosti hujša že prisojena kazen

ἐπι-κρήνον, ἐπι-κρήνειε *gl.* ἐπι-κραιαίνω

ἐπι-κρῆσαι *gl.* ἐπι-κεράννυμι

ἐπι-κρίνω sodim, rzsodim, odločim τί, περί τινος

ἐπι-ίκριον, τό *ep.* jadrnica, rajna

ἐπι-κρύπτω 1. *act. in pass.* skrivam, zakrivam, prikrivam, tajim pred kom; 2. *med.* prikrivam, skrivam se, ὀνόματι za imenom, εἰς τὸ ὄνομα pod imenom, ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυπτόμενος kar najbolj potihlo, kar najbolj tajno, ἐσθῆτι oblečen v

ἐπι-κτάομαι *dep. med., ion. ἐπι-κτέομαι* zraven si pridobim, prevzamem, ζυμμάφτυρας za priče, ἀρχήν razširim svojo oblast, νόμον sprejemam

ἐπι-κτείνω zraven ubijem še koga, še enkrat umorim

ἐπίκτησις, εως, ή (ἐπι-κτάομαι) *poet.* nov dobiček, lep dobiček, nova korist

ἐπίκτητος 2 (ἐπι-κτάομαι) 1. zraven (pozneje, na novo) pridobljen, nanesen γῆ, pripeljan iz γυνή; 2. privzet, priučen δόξα

ἐπι-κτυπέω zraven odmevam, zraven razgrajam, zraven kričim

ἐπι-κῦδής 2 (κῦδος) preslaven, slovit, sijajen, ugleden, odličien

ἐπι-κῦύσκομαι *pass. ion.* zopet zanosim, spet se ubrejem (preden se je skotil prvi mladič)

ἐπι-κυλινδέω, ἐπι-κυλίνδω valim na koga, valim čez koga

ἐπι-κῦμαίνω pritiskam, valim se, rinem, tiščim za kom τινί

ἐπι-κύπτω pripognem se za čim ἐπί τι

ἐπι-κυρέω 1. [*v tm., aor. ἐπέκυρσα*] *ep.* zadenem ob, naletim na τινί; 2. *ion.* dosežem, dobim kaj τινός

ἐπι-κῦρόω potrdim, odobrim, sklenem

ἐπικύρωσις, εως, ή odobritev, χειροτονίας sklepanje

ἐπι-κωκύω *poet.* žalujem za kom, objokujem τί, τινά

ἐπι-κωλύω oviram, zadržujem, τινά τι koga v čem

ἐπι-κωμάζω hodim kam med plesom in petjem, prihajam v veselem sprevodu

ἐπι-κωμωδέω norčujem se iz česa, rogam se čemu

ἐπι-λαγχάνω [*pf. ἐπιλέλογχα*] *poet.* izžrebam, dobim, dosežem, zraven me doleti še γῆρας

ἐπι-λαμβάνω 1. *act. in pass. a)* zraven prevzamem, vzamem še poleg tega; *pos.* obse-

gam, oklepam, segam do ὀπίσους ἐπελάμβανε τὸ κέρασ; **b)** primem; *pren.* (*o bolezni, nesreči itd.*) napadem, zgrabim, presenetim, iznenadim χειμῶν τὴν φυλακὴν, νύξ ἔργον ustavi, prekine, ἔριν; **c)** zadržujem, oviram, τινά τινος koga pri čem; **d)** zadenem na kaj, doživim ἔτη; **2. med. a)** držim se česa, zgrabim, primem, vzamem τινός *in* τινά *NT*, λόγον ujamem v besedi *NT*, segam po čem ζωῆς *NT*, προφάσιος izgovarjam se; **b)** *sovražno:* napadem τινός; *tudi pren.* napadem z besedami, grajam, oštevam τινός; **c)** ugovarjam, izpodbijam τινός; **d)** logisimō razumem, umevam; **e)** prizadevam si za koga, trudim se za koga, prihajam komu na pomoč ἀγγέλων *NT*; **f)** zadenem na kaj, dobim, dosežem ἐρημίας, προστάτω

ἐπί-λαμπτος 2 ion. = ἐπί-ληπτος zasačen

ἐπι-λάμπω 1. obsevam, zasijem, sijem na kaj, pokažem se; **2.** zopet sijem, nastopim, napočim ἔαρ, ἡμέρα zasniva se, (z)dani se

ἐπι-λανθάνομαι [*fut.* ἐπιλήσομαι, *aor.* ἐπελάθομην, *pf.* ἐπιέλεθσμαι], *ep. ion.* **ἐπι-λήθομαι**, *dor.* **ἐπι-λάθομαι** (zraven) pozabim kaj, zamolčim τινός, τί, ὅτι; *NT* v *pass. romenu:* ἐπιλελησμένον ἐστίν pozabljeno je, zanemarja se

ἐπίλασις, *εως*, ἡ *dor.* = ἐπίλησις pozaba, pozabljenje

ἐπι-λεαίνω ion. zgladim kaj, ogladim kaj, omilim, naredim sprejemljivo, priporočam γνώμην, τσσαῦτα v taki meri, v tolikšni meri

ἐπι-λέγω [*tudi in tm.*] **1. act. in pass. a)** (zraven še) izberem; **b)** zraven še povem, pravim, pristavim, dostavim λόγον, navedem τεκμήρια; **c)** *NT* imenujem; **2. med. a)** nabiram zase, izberem si (sebi) *NT*, τῶν ἀρίστων izmed najboljših, iz vrst najboljših; **b)** prebiram, berem, čitam βιβλίον, γράμματα; **c)** preudarjam pri sebi, premišljujem, premišljam ταῦτα, oziram se na kaj πρήγματα, ὁμοίως ocenjujem na enak način; **d)** z μή *in inf. fut.* bojim se, da ne bi

ἐπι-λείβω ep. [*tudi in tm.*] izlijem čez kaj (na plamen)

ἐπι-λείπω 1. intr. poidem, zmanjka mi česa λόγος, τῷ σίτῳ ἐπιλιπόντι πιέζομαι tare me pomanjkanje žita, ὁ σῖτος (τὰ ἐπιτήδεια) ἐπέλιπε τὸ στράτευμα vojski je pošel živež,

ὕδωρ voda usiha, vode primanjkuje; *tudi z acc. osebe:* ὕδωρ μιν ἐπέλιπε zmanjkalo mu je vode, τῶν ὄμβρων ἐπιλιπόντων τοὺς ποταμούς če rekam ne dovajajo vode; **2. trans. a)** zapustim ἐλπίδες, ἡμέρα, χρόνος με dan, čas mi poteče (mine) pri čem, Σιάμανδρος τὸ βέεθρον zapusti strugo, se posuši; *pass.* zaostajam, τὸ ἐπιλειπόμενον ostali del, zaostali del; **b)** opustim οὐδὲν τῶν ἐμῶν

ἐπι-λείχω ližem, oblizujem *NT*

ἐπίλειψις, *εως*, ἡ (ἐπι-λείπω) pomanjkanje, izostajanje τινός

ἐπί-λεκτος 2 (ἐπι-λέγω) izbran, odbran, ugleđen, imeniten, spoštovan; *subst.* οἱ ἐπίλεκτοι izbrana vojska, cvet vojakov

ἐπι-λεύσσω ep. vidim predse

ἐπί-ληθος 2 (λήθη) *ep.* ki naredi (stori, povzroči), da se kaj pozabi ali izbriše iz spomina, φάρμακον κακῶν ἐπίληθον ki prežene bolečine

ἐπι-λήθω ep. [*aor.* ἐπέλησα] naredim (storim, povzročim), da se kaj pozabi, izbrišem iz spomina; *Herodot 3, 46* ἐπιέλεθηα pozabil sem; *gl.* ἐπιλανθάνομαι

ἐπι-ληίς, ἴδος, ἡ uplenjen, osvojen πόλις

ἐπι-ληκέω ep. zraven udarjam takt, zraven dajem takt, v taktu tleskam

ἐπιληπτικός 3 božjasten, epileptičen, padavičen

ἐπίληπτος 2, ion. **ἐπίλαμπτος** (ἐπι-λαμβάνω) **1.** zgrabljen, zasačen; **2.** božjasten, epileptičen, padavičen

ἐπιλήπτωρ, ορος, ὁ grajavec, napadalec, πάντων ki vse napada

ἐπιλησμονή, ἡ pozabljivost *NT*

ἐπι-λήσμων 2 (ἐπι-λανθάνομαι) pozabljiv

ἐπι-λίγδην adv. ep. ki narahlo (povrhu) oprasne, ki (le) površinsko opraska, rahlo (povrhu, površinsko) raneč

ἐπι-λιμνάζομαι pass. (λίμνη) spremenim se v jezero, poplavljen sem, τινί od česa

ἐπι-λιπαίνω povrhu pomastim, povrhu namastim, naredim mastno

ἐπι-λλίζω ep. mežikam, pomežikujem, pomežikavam, namigujem (z očmi) τινί

ἐπι-λογίζομαι dep. med. [*aor.* ἐπελογίσθην *in* ἐπελογισάμην] preračunam, premislim,

- preudarim, razmišljam kaj pri sebi, upoštevam kaj, oziram se na kaj τί, τινός, ὅτι
- ἐπί-λογος**, ὁ (ἐπι-λέγω) *ion.* razmišljanje, preudarek, sklep govora
- ἐπί-λογχος** 2 (λόγχη) *poet.* ki ima železno ost, z železno ostjo βέλος
- ἐπί-λοιπος** 2 še ostali, preostali, bodoči, sledeči (čas), τὰπίλοιπα τῶν λόγων nadaljnji ukaz, nadaljnja naročila
- ἐπι-λυπέω** *ion.* še bolj žalostim, še bolj razžalostim τινά
- ἐπίλυσις**, εως, ἡ razlaga, razlaganje, tolmačenje, domneva *NT*
- ἐπι-λύω** [*fut. med. ἐπιλύσομαι s pass. pomenom, NT ἐπιλυθήσομαι*] **1.** *act. in pass. NT* razlagam, tolmačim, obravnavam; **2.** *med. a)* osvobodim koga česa τινά τι, οὐδέν ἡλικία αὐτούς priletnost jim ne brani; **b)** plačam, poplačam (iz svojega)
- ἐπι-λωβεύω** *ep.* posmehujem se, rogam se komu
- ἐπι-μαίνομαι** *dep. med. ep.* [*aor. ἐπεμνήα-μην*] strastno želim kaj ali koga, strastno (si) poželim kaj ali koga, strastno zahrepenim po kom ali po čem τινί ali *inf.*
- ἐπι-μαίομαι** *dep. med. ep.* [*fut. ἐπιμάσσομαι, aor. ἐπεμα(σ)σάμην tudi v tm.*] **1.** tipam, potipam, šlatam, pošlatam ὠτα, grabim, zgrabim κόπην, ošinem, ošvrknem konje z bičem μάστιγι ἵππους, preiščem ἔλκος, dotaknem se ῥάβδω; χεῖρ' tj. χεῖρι udarim koga z oboroženo roko; **2.** težim za čim, iščem kaj, prizadevam si doseči kaj, pomikam se kam τινός
- ἐπι-μανθάνω** povrhu ali pozneje se učim
- ἐπι-μαρτυρέω** **1.** pričam, potrdim *NT*; **2.** = ἐπιμαρτύρομαι rotim koga τινί μὴ ποιεῖν τι
- ἐπιμαρτυρία**, ἡ klicanje za pričo, poziv za pričo θεῶν
- ἐπι-μαρτύρομαι** *med.* **1.** pokličem še koga za pričo (zlasti bogove); **2.** rotim, zaklinjam, živo prosim koga μὴ ποιεῖν τι
- ἐπι-μάρτυρος**, ὁ *ep.* priča za kako stvar ali o kaki stvari, priča česa (*samo o bogovih*)
- ἐπι-μάσσομαι** *gl. ἐπι-μαίομαι*
- ἐπι-μαστίδιος** 2 (μαστός) *poet.* še na materinih prsih, neodstavljen, sesajoč, βρέφος dojenček, dojenec

- ἐπίμαστος** 2 (ἐπι-μαίομαι) *ep.* dotaknjen, zamazan ἀλήτης
- ἐπιμαχέω** (ἐπί-μαχος) pomagam komu v boju, branim z oboroženo roko τινί
- ἐπιμαχία**, ἡ obrambna zveza, obrambno zavezništvo
- ἐπί-μαχος** 2 (μάχη) ki ga je mogoče napasti, naskočiti ali osvojiti; *subst.* τὰ ἐπιμαχώτατα (obrambno) najslabša mesta
- ἐπι-μειγνῦμι, ἐπι-μίγνῦμι, med. ἐπι-μείγνῦμαι, vzpor. obl. ἐπι-μίσγω, ἐπι-μίσγομαι** **1.** *trans.* primešam τινί ἡδονήν; **2.** *intr.* mešam se, pomešam se s kom, občujem, družim se s kom, prihajam h komu πρὸς, παρὰ τινα, spopadem se s kom τινί
- ἐπι-μειδάω, ἐπι-μειδιάω** *ep.* nasmehnem se, posmehujem se, rogam se komu τινί
- ἐπιμειξία, ἐπιμιξία, ἡ, ion. ἐπιμ(ε)ξίη** (ἐπι-μείγνῦμι) mešanje, druženje, občevanje, družba πρὸς, παρὰ τινα, τινί
- ἐπιμέλεια, ἡ** (ἐπιμελής) **1.** skrb, skrbnost, pozornost, pazljivost περί τινος, τινός, ἔργων previdno ravnanje, ἐπιμέλεια ἔνι τινί nekdo je sposoben skrbeti za kaj, ἐπιμέλειαν ποιοῦμαι, ἔγω (περί) τινος skrbim za kaj, mislim na kaj, οὐδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιοῦμαι τινος popolnoma zanemarjam; ἐπιμέλεια αὐτῶν ἔσται skrbeli bodo zanje; ἐπιμελεία, κατ' ἐπιμέλειαν skrbno, premišljeno, nalašč; *ros.:* **a)** vnema, prizadevanje, urjenje, vaja, vežbanje, ἀρετῆς, ταύτης ἐπιμελείας οὔσης περί ἀρετῆς ker si toliko prizadevajo za vrlino (za krepst); **b)** vzgoja, izobrazba τῆς ψυχῆς, znanje, umetnost διδάσκω; **c)** spoštovanje, pozornost, pazljivost φίλων; ἐπιμελείας τυγχάνω dam si postreči *NT*, ὑπό τινος spominja se me kdo po smrti; **2.** oskrbovanje, uprava, ἡ κατὰ γῆν nadvlada na kopnem, prevlada na kopnem, hegemonija na kopnem
- ἐπι-μελέομαι, ἐπι-μέλομαι** *dep. pass. [fut. ἐπιμελήσομαι, aor. ἐπεμελήθην, pf. ἐπιμεμέλημαι]* **1. a)** imam skrb za, skrbim za, brigam se za τινός, ὑπέρ, περί τινος, ὅπως, ὡς, *acc. c. inf.*, τῶν ἄλλων naredim, odredim vse ostalo, πᾶσαν ἐπιμέλειαν skrbim z vso skrbjo, nadvse vneto skrbim, posvečam vso skrb, τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμέλετο spomnil se ga je v vseh takih rečeh; **b)** *trans.* preskrbim, pripravim τί; **2. a)** načelujem, nadzorujem, upra-

vljam, oskrbujem τῆς πόλεως; **b)** skrbno gojim, mar mi je (za) kaj, zanimam se za, urim se v, brigam se za ἀρετῆς, μαντικῆς

ἐπιμελής 2 (ἐπι-μέλομαι) **1.** ki ima skrb, skrben, skrbeč, skrbljiv, vnet, marljiv τινός, περί τι; **2.** ki povzroča skrb, ki dela skrb; ἐπιμελές μοί ἐστί (γίγνεται) τι ali τινος pri srcu mi je, zanima me, vzamem si k srcu, nekaj vzbuja mojo pozornost, skrbi me kaj, osupnem Κύρω ἐπιμελές ἐγένετο, τὰ Κροῖσος εἶπεν; ἐπιμελές ποιοῦμαι εἰδέναι skrbim za, brigam se, trudim se; *subst.* ἐπιμελές, τό skrb; *adv.* ἐπιμελῶς skrbno

ἐπιμελητής, ὁ varuh, oskrbnik, upravitelj, nadzornik, predstojnik, τῶν προσόδων blagajnik

ἐπι-μέλομαι *gl.* ἐπι-μελέομαι

ἐπι-μέμονα *poet.* težim za čim, hrepenim po čem, želim kaj

ἐπι-μέμφομαι *dep. med. ep. ion. poet.* **1.** tožim, pritožujem se, zamerim, jezim se nad, srdim se zaradi česa, τινός, ἔνεκα, τινί τι, ἔκ τινος; **2.** nisem zadovoljen, očitam komu kaj, karam koga zaradi česa τινί τινος, τινά τινος *in* τινί τι

ἐπι-μένω, *ep.* **ἐπι-μίμνω** **1.** ostanem pri ali na čem, trdno stojim τινί, ἐπί τινι, vztrajam ἐπὶ τῇ ζητήσει, ne prelomim ταῖς σπονδαῖς; *NT* stanovitven sem v čem, ostanem v čem τινί, ἔν τινι, πρὸς τινα pri kom; **2.** počakam ἐς αὔριον, ostanem še dlje, mudim se, čakam ἔσπε, ὄφρα *z inf.* ali *s samim cj.:* δύω da se oborožim; **3.** πότμος με ἐπιμένει me čaka

ἐπι-μεταπέμπομαι *med.* pokličem pozneje k sebi še druge (pomožne) čete

ἐπι-μετρέω **1.** *ion.* odmerim, podelim; **2.** dodam, πενταετίαν στρατηγίας podaljšam ... za pet let

ἐπι-μήδομαι *dep. med. ep.* izmišljam si kaj proti komu τινί τι

ἐπι-μήνιος 2 (μήν) mesečen; *subst.* ἐπιμήνια, τὰ mesečne žrtve

ἐπί-μηνης, ιος, ἡ *ep.* jeza, srd

ἐπι-μηνίω *ep.* jezim se, srdim se, hudujem se na koga (nad kom) τινί

ἐπι-μηνῦτης, οῦ, ὁ ki naznani krivca, ovaditelj, ovaduh, tožnik

ἐπι-μηχανάομαι *dep. med.* **1.** povrhu si še izmišljam τί; **2.** *ion.* trudim se pozneje

ἐπι-μήχανος, ὁ (μηχανή) *ep.* začetnik, povzročitelj κακῶν ἔργων

ἐπι-μῆγνυμι *gl.* ἐπι-μείγνυμι

ἐπι-μιμνήσκομαι *dep. pass.* [*fut.* ἐπιμνήσομαι *in* ἐπιμνησθήσομαι, *aor.* ἐπεμνήσθη, *ep. poet.* ἐπεμνησάμην *tudi v tm., pf.* ἐπιμέμνημαι] spominjam se, omenjam, govorim o kom τινός, περί τινος, τάδε, τοσαῦτα *in* ὅτι

ἐπι-μίμνω *ep.* = ἐπι-μένω

ἐπιμίξ *adv.* (ἐπι-μείγνυμι) *ep.* mešano, zmešano, pomešano, brez razlike, nepremišljeno

ἐπιμιξία, ἡ *gl.* ἐπιμειξία

ἐπι-μίσγω *gl.* ἐπι-μείγνυμι

ἐπι-μολεῖν [*aor. od* ἐπι-βλώσχω] *poet.* zraven priti, napasti, zadeti τινά

ἐπιμονή, ἡ (ἐπι-μένω) bivanje, postanek, obotavljanje

ἐπί-μονος 2 trajen, ἐπίμονον ποιέω puščam v službi

ἐπι-μύζω *ep.* [*aor.* ἐπέμυζα] mrmram, godrnjam nad čim

ἐπι-μύω zamižim

ἐπί-νειον, τό (ναῦς) sidrišče, pristanišče, ladjedelnica

ἐπι-νέμω [*fut. med.* ἐπινεμήσομαι] **1. act. a)** popasem kaj ali pasem na čem; **b)** podelim, pridelim, odmerim, razdelim, τινί med koga; **2. med.** popasem, objem, pasem se na čem, opustošim, razširim se

ἐπι-νεύω [*tudi v tm.*] **1.** prikimam, pomignem komu (v znak privoljenja ali povelja); **2.** nagnem se, pritrjujem, soglašam *NT*

ἐπι-νέφελος 2 (νεφέλη) *ion.* oblačen; *subst.* τὰ ἐπινέφελα oblačno nebo

ἐπι-νεφρίδιος 2 (νεφρός) *ep.* ledvičen, na ledvicah

ἐπι-νέω¹ [*aor.* ἐπένησα] *ep.* spredem komu kaj, prisodim, dodelim, naklonim τινί τι

ἐπι-νέω², *ion.* **ἐπι-νηνέω** *ep.* nakopičim, naložim, obložim, nagrmadim, τί τινος kaj s čim

ἐπι-νίκειος 2 *poet.* zmagovit, zmagonosen

ἐπι-νίκιος 2 (νίκη) ki spada k zmagi, ki spada k zmagoslavju, ki se tiče zmage, ki se tiče zmagoslavja, zmagovalen, zmagoslaven; *subst.:* **1.** τὸ ἐπινίκιον *sc.* μέλος zmagovita

pesem, zmagovalna pesem, pesem ob zmagi, epinikij; **2.** τὰ ἐπινίκια **a)** zmagovalno darilo, zmagovalna svečanost; **b)** daritev, gostija v proslavo zmage, θύω darujem ali gostim se zaradi zmage

ἐπι-νίσσομαι *poet. dep. med.* pridem h komu, grem, tečem po čem τινός

ἐπι-νοέω *in med. ion.* [aor. pass. ἐπενόηθην z act. pomenom] mislim na kaj, imam kaj v mislih, izmislim si, nameravam, snujem kaj, opažam, spoznavam kaj *inf. ali pt.*

ἐπίνοια, ἡ **1.** misel, namen, nakana, namera, načrt, prizadevanje, hrepenenje, ἐς ἐπίνοιαν ἔρχομαι (εἶμι) τινος na misel mi pride kaj, premišljujem o čem; **2.** *poet.* poznejše spoznanje

ἐπινομή, ἡ (ἐπι-νέμω) razširjanje, širjenje, širitev (ognja)

ἐπινομία, ἡ (ἐπι-νέμω) vzajemna pravica do paše

ἐπι-νύμφειος **2** *poet.*, **ἐπι-νυμφίδιος** **2** svatben, svatovski; ὕμνος svatovska pesem

ἐπι-νωμάω **1.** dodeljujem, podeljujem komu kaj τινί τι; **2.** *intr.* približujem se τινί

ἐπι-ξενόομαι *med.* gostoljubno sem sprejet

ἐπί-ξῦνος **2** *ep.* = ἐπίκοινος

ἐπι-ορκέω [aor. ἐπίωρκησα, pf. ἐπιωρκήασα] krivo prisegam *NT*, (πρός) τινος pri kom, θεούς razžalim bogove s krivo prisego, prelozim prisego

ἐπιορκία, ἡ kriva prisega πρὸς θεούς

ἐπί-ορκος **2** krivoprisežen *NT*, verolomen, ὄμνημι ἐπίορκον krivo prisežem, ἐπόμνημι ἐπίορκον izrečem prazno prisego (ki se ne izpolni)

ἐπι-όρομαι *ep.* [v *tm.*] nadzorujem, strežem

ἐπι-όσσομαι *dep. ep.* gledam, pazim na kaj

ἐπί-ουρος, ὁ (οὔρος) *ep.* varuh, čuvaj, vladar

ἐπιούσα, ἡ *sc.* ἡμέρα naslednji dan, *gl.* ἔπειμι²

ἐπιούσιος **2** določen za naslednji dan; ἄστος vsakdanji kruh *NT*

ἐπι-όψομαι *gl.* ἐφ-οράω

ἐπι-παλάσσω *poet.* [v *tm.*] oškropim

ἐπι-παν, ὡς ἐπίπαν, τὸ ἐπίπαν *adv.* sploh, splošno, nasploh, vobče, vrh vsega, navadno, večinoma

ἐπι-παρანέω povrhu še nakopičim, nagrmdim

ἐπι-παρασκευάζομαι *med.* povrhu si še pri-skrbim, povrhu si še nabavim

ἐπι-πάρεμι¹ (εἰμί) sem pri čem, v bližini sem, prišel sem še zraven

ἐπι-πάρεμι² (εἶμι) **1.** pridem še zraven, pridem zopet v ospredje; τῷ δεξιῷ pomaknem se proti desnemu krilu; **2.** korakam, grem ob čem, poleg česa, κατὰ τὸ ὄρος na gori, τὸ στρατόπεδον ob (v) ospredju vojske

ἐπι-πάσσω, *at.* **ἐπι-πάττω** [aor. ἐπέπασσα, *ep.* ἐπέπασσα, *pt.* aor. pass. ἐπιπασθεῖς tudi v *tm.*] sipljem, sipam, potresam na τι ἐπί τι

ἐπί-πεδος **2** (πέδον) raven; *subst.* τὸ ἐπίπεδον ravnina, ravnica; *comp.* ἐπιπεδέστερος

ἐπι-πειθείη, ἡ *poet.* zaupanje, trdno upanje, trdna nada

ἐπι-πέιθομαι *pass. ep. poet.* dam se pregovoriti (θυμός), pokoravam se, poslušam koga, ustrezam komu τινί

ἐπι-πελάζω [v *tm.*] *poet.* približam kaj; *intr.* približam se

ἐπι-πέλομαι *med. ep. poet.* [*pt.* aor. ἐπιπλόμενος] prihajam zraven, približujem se

ἐπι-πέμπω **1.** zraven še pošljem, pošiljam za kom (pomožne čete) στρατιάν; **2.** pošiljam nad koga (nesrečo), naklanjam komu kaj τινί τι

ἐπίπεμψις, εως, ἡ pošiljanje, ἐπὶ πολλά razdelitev vojske na številne kraje (položaje, lokacije)

ἐπι-πέτομαι *med.* [*fut.* ἐπιπτήσομαι, *aor.* ἐπεπτόμην in ἐπεπτάμην] priletim, letim na, proti τινί, ἐπί τι, καθ' ὄμιλον med čete

ἐπι-πηδάω [*fut.* ἐπιπηδήσομαι] skačem na kaj

ἐπι-πίλναμαι *dep. med. ep.* približujem se, χιών sneg gre, sneži

ἐπι-πίνω *ep.* zraven ali nato pijem

ἐπι-πίπτω **1. a)** padem na τὸ πνεῦμα ἄγιον ἐπὶ τινα (τινι) *NT*, ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος oklenem se vratu, ἐπὶ τὸ στῆθος naslonim se na prsi *NT*; **b)** *sovražno*: navalim, udarim na koga, napadem τινί, ἔς τινα; **2. o nevihti, bolezni, nesreči itd.:** nastopim, nastanem, pridrvim, napadem, zgrabim, ἐπιπίπτω φερόμενος napadem koga kakor nevihta; φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν obšel ga je strah, ἔκστασις ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν zamaknil se je, padel je v zamaknjenje *NT*

ἐπι-πίστωσις, εως, ἡ potrditev notranjih dokazov (πίστωσις) z zunanjimi razlogi

ἐπιπλά, τά [Et.: iz ἐπί in πέλομαι] premični-
na, pohištvno, oprema

ἐπι-πλάζομαι *pass. ep.* potikam se, blodim
po πόντον

ἐπι-πλαταγέω ploskam

ἐπί-πλεος 3 *ion.* napolnjen s čim, poln česa
τινός

ἐπίπλευσις, εως, ἡ napad na morju

ἐπι-πλέω, *ep.* **ἐπι-πλείω**, *ep. ion.* **ἐπι-πλώω**
[*fut.* ἐπιπλεύσομαι, *aor. ep.* ἐπέπλωσ, *pt.* ἐπι-
πλώσ] **1.** veslam, jadram, plujem, vozim se
po ὕδωρ, ὕγρα κέλευθα; **2.** prijadram, plujem
nasproti, napadem z ladjevjem τινί, ἐπὶ τὰς
ναῦς; **3.** na ladji sem, peljem se s kom (kot
poveljnik); *subst. pt.* οἱ ἐπιπλέοντες mornar-
ji, brodniki, posadka

ἐπι-πληρόομαι *med.* zopet napolnim z vojaki

ἐπι-πλήσσω, *at.* **ἐπι-πλήττω** udarjam, bijem
(s čim na kaj, po čem); *pren.* karam, zmer-
jam, zadiram se na koga τινί, očitam komu
kaj τοῦτο, ὅτι

ἐπίπλοα, τά *ion.* = ἐπιπλά

ἐπι-πλόμενος *gl.* ἐπι-πέλομαι

ἐπί-πλοος¹ 2, *skrč.* **ἐπίπλους** ki ga je mogoče
odpeljati po morju

ἐπί-πλοος², ὁ, *soobl.* **ἐπί-πloon**, τό črvesna
mrena

ἐπί-πλοος³, ὁ, *gl.* ἐπίπλους²

ἐπίπλους¹ 2 *gl.* ἐπίπλοος¹

ἐπίπλους², ου, ὁ, *neskrč.* **ἐπίπλοος** **1.** prihod
ladij, naval, napad z ladjami, ἐξ ἐπίπλου ob
prvem navalu ladij, ἐπίπloon ποιῶμαι ja-
dram proti komu, napadem koga z ladjevjem;
2. bližajоче se ladjevje, prihajajоче ladjevje

ἐπι-πλώω *ep. ion.* = ἐπι-πλέω

ἐπι-πνέω, *ep.* **ἐπι-πνείω** **1.** piham, pihljam,
vejem na kaj τινί, pripiham, privejem ἄῃται;
pren. privršim βακχεύων; **2.** navdihnem, pri-
nesem τοῦτο τὸ γέρας

ἐπίπνοια, ἡ navdihovanje, navdušenost, vne-
ma

ἐπί-πνους 2 [*skrč.* iz ἐπί-πνοος] navdihnjen,
navdušen ἐκ τινος

ἐπι-πόδιος 3 (πούς) *poet.* ki je na nogah, ki je
za noge, πῆδα vezi za noge

ἐπι-ποθέω silno želim kaj, močno hrepenim
po čem, močno koprnim po čem, za čim τινά,
τί

ἐπιπόθησις, εως, ἡ, **ἐπιποθία**, ἡ hrepenenje,
želja, koprnjenje *NT*

ἐπιπόθητος 2 zaželen, željno pričakovan *NT*

ἐπι-ποιμήν, ἑνος, ὁ, ἡ *ep.* pastir, pastirica

ἐπιπολάζω na površju sem, dvigam se, ra-
stem, nadvladujem, obvladujem Φίλιππος

ἐπιπόλαιος 2 površen, plitek, malovreden
ἡδονή

ἐπιπολῆς *adv.* na površju, na vrhu; *z gen.* zgo-
raj, vrh, na vrhu, nad

ἐπί-πολος, ὁ *poet.* služabnik, sluga, strežnik

ἐπι-πομπεύω obhajam zmagoslavje, slavim
triumf ἐπὶ τινι; od veselja poskakujem, vri-
skam, τινί zaradi česa

ἐπι-πονέω vztrajam pri delu, zelo se trudim

ἐπί-πονος 2 **1.** trudapoln, težaven, nadležen,
žalosten ἀμέρα, λατρεία, μόρος; οἰωνός ki
pomeni ali napoveduje stiske, težave; **2.** ki
prenaša težave, ki naporno dela ἀνῆρ; *adv.*
ἐπιπόνως s trudom, trudoma, težko εὐρίσκω,
siromašno ζῆν

ἐπι-πορεύομαι *dep. pass.* **1.** potujem, priha-
jam h komu, grem nasproti πρὸς τινα *NT*; **2.**
grem skozi, pregledujem

ἐπιπόρπωμα, ατος, τό vrhnja obleka, ki je
bila na rami speta z zaponko (πόρπη), potni
plašč

ἐπι-πρέπω pokažem se, pojavljam se na kom;
impers. spodobi se, pristaja

ἐπι-προέμεν *gl.* ἐπι-προίημι

ἐπι-προιάλλω *ep.* [*aor.* ἐπιπροῖηλα] posta-
vim pred koga τινί τράπεζαν

ἐπι-προίημι [*ep. aor.* ἐπιπροῖηκα, *inf.* ἐπι-
προέμεν] **1.** *trans.* pošljem koga na čem proti
komu, νηυσὶν Ἴλιον εἶσω v Ilion, odpošljem
kam, νηυσὶν k ladjam; izstrelim, sprožim na
koga ἴόν; **2. intr.** jadram proti čemu νήσοισιν

ἐπί-προσθεν *adv.* *z gen.* spredaj, pred; ἐπί-
προσθεν γίγνομαι τινι napoti sem komu, v
napoto sem komu, oviram koga; ἐπίπροσθεν
ποιῶμαι τινα postavim koga pred sebe in se
zanj skrivam

ἐπι-προσθέω sem pred kom, stojim pred
kom, oviram koga

ἐπι-πταίρω *ep.* [*aor.* ἐπ-έπταρον] kihnem pri čem

ἐπι-πτέσθαι *gl.* ἐπι-πέτομαι

ἐπι-πωλέομαι *dep. med. ep.* hodim ob čem, okrog česa, prehodim, pregledujem τί

ἐπιπώλησις, *εως*, ἡ pregled, ogled (vojske)

ἐπι-ρράπτω prišijem na *NT*

ἐπι-ρράσσω *poet.* = ἐπι-ρρήσσω

ἐπι-ρρέζω *ep.* [*impf. iterat.* ἐπιρρέζεσκον] žrtvujem na čem

ἐπι-ρρέπω *ep.* nagibam se kam, padam na, spuščam se

ἐπι-ρρέω [*aor. pass.* ἐπερρύην] **1.** tečem po čem, razlivam se čez kaj; **2.** pritekam, stekam se v, privrem ὄχλος

ἐπι-ρρήσσω, *at.* **ἐπι-ρράσσω**, *ep. poet.* [*iterat. impf.* ἐπιρρήσσεσκον] **1.** *trans.* zalopnem, zaloputnem (vrata) πύλας, zapahnem κληῖδα; **2.** *poet. intr.* usujem se χάλαιζα

ἐπι-ρρίπτέω, **ἐπι-ρρίπτω** *ep. poet.* mečem, polagam na koga, proti komu τινί τι *NT*

ἐπι-ρροθέω *poet.* sramotim, zasramujem λόγους

ἐπι-ρροθος *2 ep. poet.* **1.** ki hiti na pomoč; *subst.* pomočnik, pomočnica; **2.** zmerjajoč, sramoteč; κακά hude psovke

ἐπι-ρρομβέω *poet.* šumim; ἄκουαι doni, zveni mi v ušesih

ἐπίρρυτος *2* (ἐπι-ρρέω) namakan, poplavljen, preplavljen

ἐπι-ρρώννυμι **1. act.** krepim, hrabrim, osrčujem, potrjujem; **2. pass.** ohrabrim se, opogumim se, dobim pogum, drznem si λέγειν

ἐπι-ρρώομαι *dep. med. ep.* **1.** sučem se, hitim, trudim se, delam na vso moč; **2.** χαῖται ἀπὸ κρατὸς ἐπερρώσαντο kodri so se mu usuli z glave

ἐπίσαγμα, *ατος*, τό (ἐπι-σάττω) *poet.* breme, teža

ἐπι-σάσσω, *at.* **ἐπι-σάττω** natovorim, naprtim τί ἐπί τι, ἔππον osedlam, opremim konja

ἐπι-σείω, *ep.* **ἐπι-σειέω** **1.** tresem, vihtim proti komu, grozím s čim; **2.** *Evripid.* *Ifigenija pri Tavrijcih 1276 v tm.:* ἐπί δ' ἔσεισε κόμας pokimal je z glavo (v znak privoljenja)

ἐπι-σεύω *gl.* ἐπι-σσεύω

ἐπι-σημαίνω **1. act. a) trans.** označujem, da-

jem znamenje, naznanjam, javljam, kažem na, ὀφθαλμοῦν namignem; **b) intr.** kažem se, pokažem se, prikažem se, prikazujem se, javljam se kot znamenje; **2. med.** označujem si kaj, zaznamujem si, sklepam, pritisnem svoj pečat in se podpišem εὐθύνας

ἐπίσημον, τό znamenje, znak, grb (na ladji), podoba τῆς νεῶς

ἐπί-σημος *2* (σῆμα) **1.** ki ima napis, zaznamovan, ἀναθήματα οὐκ ἐπίσημα brez napisa; kovan (*o denarju*); **2.** znan, poznan, viden, jasen, slaven, slovit, odličen

ἐπι-στέμω upognem, obrnem, usmerim voj-sko na stran

ἐπι-στίζομαι *med.* [*fut.* ἐπισιτιοῦμαι] preskrbim si, dobavljam si živež, zalagam se, preskrbujem se, oskrbujem se z živežem ἐκεῖθεν, ἐκ τῆς χώρας, ἐκ τῆς ἀγορᾶς τό ἄριστον grem na trg po živež za zajtrk

ἐπισιτισμός, ὁ (ἐπι-σιτιζομαι) **1.** dobava, dovoz živeža, oskrba (oskrbovanje) z živežem, nabiranje klaje; **2.** živež *NT*, zaloga (živeža)

ἐπι-σκέπτομαι *gl.* ἐπι-σκοπέω

ἐπι-σκευάζω **1. act. a)** pripravim, spravim, ohranim v dobrem stanju τὸν ναόν, opremim, ἔππους pripravim, opremim, osedlam in obuzdam; **b)** popravim ναῦς, τείχη, ὁδούς; **c)** naložim na kaj τὰ χρήματα ἐφ' ἀμαξῶν; **2. med. a)** oborožim se, pripravim se; **b)** otovorim, naložim zase ali svoje ὑποζύγια

ἐπισκευή, ἡ popraviljanje τῶν ἰσθῶν

ἐπίσκεψις, *εως*, ἡ **1.** ogledovanje, opazovanje, preiskovanje, premišljanje; **2.** obiskovanje (bolnika)

ἐπί-σκηνος *2* (σκηνή) *poet.* ki je (ki se nahaja, ki poteka) pred šotorom, javen

ἐπι-σκηνόω nastanim se, prebivam v čem ἐπί τινα *NT*

ἐπι-σκήπτω **1. act. in pass. a)** mečem na kaj, naložim, naročam, zapovedujem, ukazujem τινί *z inf.*; **b)** prisrčno prosim σὲ τάδε, τινά τι, živo priporočam; zaklinjam, rotim τινί *z inf.*; **c)** tožim, obdolžujem, dolžim; **2. med. a)** postavljam se po robu, upiram se, pobijam (izjavo priče); **b)** tožim koga zaradi česa τινί τινος

ἐπι-σκιάζω **1.** obsenčim, zasenčim *NT*, pokrijem, zakrijem τινί τι; **2.** zatemnim; *pass.*

ὄμμ' ἐπεσκιασμένην potem ko sem skrila svoj pogled v temo = skrila v temi

ἐπί-σκιος 2 (σκιά) **1.** obsenčen, zasenčen, senčnat, temen; **2.** obsenčujoč, zasenčujoč, zakrivajoč ὀμμάτων

ἐπι-σκοπέω in med. [samo praes. in impf., ostale obl. od ἐπι-σκέπτομαι dep. med.] **1. a)** gledam, pogledujem, ogledujem (si), pregledujem τάξεις, opazujem, Ἰλιον milostno gledam na Ilion; **b)** obiskujem (zlasti bolnike) τινά NT, Θεβαΐτας ἀγυιάς, ὄρφανούς skrbim za sirote NT; **2.** preiskujem, preiščujem, sprašujem, preudarjam, skrbim za, pazim na kaj NT, τί, indirektno vprašanje, περί τινος

ἐπισκοπή, ἡ obisk, obiskovanje, nadzor, nadzorovanje, (škofovska) služba, škofovska funkcija, škofovsko dostojanstvo NT

ἐπίσκοπος¹, ὁ (ἐπι-σκέπτομαι) **1.** nadzornik, varuh, čuvaj, zaščitnik, branilec, branitelj; **2.** ogledovalec, opazovalec, oglednik, ogleduh; **3.** škof NT

ἐπί-σκοπος² 2 ion. poet. primeren, prikladen τινός, neutr. pl. ἐπίσκοπα τοξεύω spretno streljam, tako da zadenem cilj

ἐπισκοτέω (σκότος) **1.** zatemnjujem, zakrivam, zastiram; **2.** oviram τινί τινος

ἐπισκότῃσις, εως, ἡ mrak, mrk

ἐπι-σχύζομαι dep. med. ep. [aor. ἐπεσκυσάμην] jezim se, srdim se, na kaj τινί

ἐπι-σκυθίζω ion. po skitski navadi dajem komu piti čisto (nemešano) vino

ἐπι-σκύνιον, τό ep. koža nad očmi (na čelu)

ἐπι-σκώπτω **1.** trans. rogam se, zasramujem, zbadam τινά, τί; **2.** intr. zraven se rogam ali šalim, ἔφη ἐπισκώπτων šaljivo je pripomnil

ἐπι-σμουγερωῶ ep. adv. bridko, težavno, sramotno

ἐπισπαστήρ, ἥρος, ὁ (ἐπι-σπάω) ion. obroček ali držaj (na vratih), primež, s katerim se pripirajo vrata

ἐπίσπαστος 2 **1.** ep. privlečen; κακόν nesreča, ki jo je kdo sam povzročil; **2.** poet. zategnjen, zadrnjen βρόχος

ἐπι-σπάω **1.** act. in pass. **a)** pritegujem, vlečem proti sebi, zgrabim z vso silo χειρί; pass. θάλασσα ἐπισπᾶται pritiska, privre; **b)** zategnem, zapiram (vrata); **c)** pridobivam si κλέος; **d)** vabim, zvabljam, zapeljujem,

pripravljam k čemu; **2.** med. potegujem (vlečem) nase, za seboj τινά, zvabljam, dam se pridobiti, pripravljam k čemu τινά z inf.; κέρδος pridobivam si, NT delam se neobrezanega

ἐπι-σπεῦν gl. ἐφ-έπω

ἐπι-σπείρω ion. zasejem, posejem τί

ἐπίσπεισις, εως, ἡ, ion. ιος vlivanje, darovanje (vina pri daritvi)

ἐπι-σπένδω **1.** act. izlivam vino na kaj τί, κατά τινος, τινί izlivam vrh tega pitna darila; **2.** med. še enkrat (vnovič) sklenem zvezo (zavezo)

ἐπι-σπέρω **1.** trans. pospešujem, poganjam τινά, spodbadam ἔππους; **2.** intr. pridrem, pridrvim, pridrevim ἄελλαι

ἐπισπερχῶς adv. naglo, hitro, urno

ἐπισπέσθαι gl. ἐφ-έπω

ἐπι-σπεύδω **1.** trans. pospešujem, priganjam, vneto opravljam; **2.** intr. pritečem, prihitim

ἐπισπονδαί, αἱ (ἐπι-σπένδομαι) nova zveza, poznejša zveza

ἐπίσπω, **ἐπισπών**, **ἐπίσποιμι** gl. ἐφ-έπω

ἐπι-σσειώ ep. = ἐπι-σειώ

ἐπι-σσεύω [aor. ἐπέσσευα, pf. pass. ἐπέσσυμαι, plpf. ἐπέσσυτο] **1.** act. ženem, gonim, podim proti komu, ščuvam, pošiljam kaj na koga, prinašam komu kaj τινί τι; **2.** pass. ženejo me, gonijo me kam εἷς τι, inf., ὡστε; pf. ima pogosto praes. pomen **a)** pritečem, prihitim, bližam se, hrumim, drvim, drevim, priletim kam τινί, τί, ἀγορήνδε, πεδίου drvim, dirjam po poljani, θυμὸς ἐπέσσυται želja me žene, srce me vleče, srce mi hrepeni; pt. pf. ἐπεσσύμενος hiteč, hitro, urno; **b)** sovražno: pridrvim, pridrevim τινί, τεῖχος proti zidu

ἐπίσσυτος 2 poet. ki prihrumi, ki pridrvi, ki pridrevi, hiteč φάμα

ἐπί-σσωτρον, τό ep. obroč na obodu kolesa

ἐπισταδόν adv. (ἐφ-ίσταμαι) ep. ki je pristopil, 'pristopivši', zraven stoječ, δόρπον ἐπισταδὸν ὠπλίζοντο lotili so se in so pripravljali obed

ἐπί-σταθμος, ὁ nadzornik, namestnik, satrap

ἐπίσταμαι [ἐπίστασαι, 3. pl. ἐπίστανται, cj. ἐπίστωμαι; impf. ἠπιστάμην, 2. sg. ἠπίστασο in ἠπίστω, fut. ἐπιστήσομαι, aor. ἠπιστήθην; ion. praes. ind. 2. sg. ἐπίστεαι, 3. pl. ἐπιστέαται; cj. 3. pl. ἐπιστέωνται, impf. 3. pl. ἠπι-

στέατο (ἐπιστέατο)] *dep. pass.* **1.** razumem, znam, poznam, morem, vešč sem, zmožen sem z *inf.*, τί, περί τινος, εἰ ἠπιστήθη μὴ πολυπρηγμονεῖν da je znal mirovati; **2.** izvedel sem, vem, znano mi je kaj, Συριστί znam sirsko, ᾄσμα poznam, znam na pamet, znam na izust, s ὅτι, τοῦτο ὅτι, ὡς, *acc. c. inf.*, *pt.* ἐσθλός ὢν ἐπίστασο vedi, da si se izkazal za vrlega moža; **3.** *ion.* mislim, menim, prepričan sem δόξῃ, ὅτι, ὡς, *acc. c. inf.*, *s pt.* εὖ ἐπίστατο αὐτὸς σχήσων prepričan je bil, da bo sam imel; *pt.* ἐπιστάμενος **3** vešč, razumen, previden, uren, spreten πόδες, τινί v čem; *subst.* ὁ veščak, izvédenec; *adv.* ἐπισταμένως pametno, modro, razumno, spretno

ἐπιστασία, ἡ (ἐφ-ίστημι) **1.** vodstvo, nadzor, nadzorstvo τινός; **2.** pazljivost

ἐπίστασις, εως, ἡ (ἐφ-ίστημι) **1.** ovira, ustavljanje; **2.** pristop, pristopanje; hrup; **3.** razmišljanje, πολλάς ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις pogosto so me ustavile skrbi; **4.** nadzor, nadzorstvo, vodstvo ἔργων

ἐπιστατέω [*avgm.* ἐπεστ-] predstojnik sem, predsednik sem, načelnik sem, zapovednik sem, nadzorujem, vodim, upravljam kaj τινός, τινί, τοῦ εἶναι skrbim, da se kaj zgodi

ἐπι-στάτης, ου, ὁ (ἐφ-ίσταμαι) **1. a)** ki pristopa h komu, prosilec, berač; **b)** ki stoji na čem: borilec na vozu ἀρμάτων; **c)** ki stoji za kom: zadnji, v ozadju; **2.** predstojnik, voditelj, vodnik, nadzornik, knez, vladar, ποιμνίων pastir, *NT* učitelj; **3.** v *Atenah*: predsednik pritanov, ἔργων upravitelj, nadzornik javnih del; **4.** veščak, izvédenec, vešč = ἐπιστήμων (*Platon, Protagoras 312*)

ἐπι-στείβω *poet.* stopam na kaj, hodim po τί

ἐπι-στέλλω **1.** odpošljem, določim, pošiljam kam, javljam (pisno, po glasniku), pišem, sporočam τινί, περί τινος, τὰ ἐπιστάλεντα ἐκ Σάμου kar mu je bilo sporočeno s Samosa; **2.** naročam, ukazujem, zapovedujem τινί τι *ali inf.*; *subst.* τὰ ἐπεσταλμένα naročilo, nalog, κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους po Demostenovem ukazu, po Demostenovem povelju

ἐπι-στενάζω *poet.*, **ἐπι-στενάχω** *in med. poet.* **ἐπι-στένω** *ep. poet.* zraven še jaz vzdihujem nad kom (nad čim, ob čem), stokam, žalujem τινί

ἐπιστεφής **2 ep.** do vrha napolnjen, do roba napolnjen, τινός s čim

ἐπι-στέφω **1. act. poet.** izlivam komu v čast na grob pitno daritev χράς; **2. med. ep.** napolnjujem do vrha, polnim do roba τινός

ἐπιστέωνται *gl.* ἐπίσταμαι

ἐπιστήμη, ἡ (ἐπίσταμαι) razumevanje, spoznanje, znanje, veda, znanost, spretnost τινός; *pl.* predstave, misli

ἐπ-ίστημι *gl.* ἐφ-ίστημι

ἐπιστήμων **2** (ἐπίσταμαι) razumen, pameten, izkušen, vešč, izvéden, spreten, τινός, τινί v čem, τὰ προσήκοντα *ali z inf.*; *adv.* ἐπιστημόως spretno τοξεύω

ἐπι-στηρίζω podpiram, potrjujem *NT*

ἐπιστητός **3** (ἐπίσταμαι) ki ga je mogoče vedeti

ἐπίστιον, τό (ἐπιστήναι) **1. ep.** stojišče, prostor na suhem, kjer so stale ladje; **2. ion.** = ἐφέστιον družina

ἐπ-ίστιος **2 ion.** = ἐφ-έστιος

ἐπιστολεύς, εως, ὁ **1.** pismonoša; **2.** epistolej, podpoveljnik mornarice, podadmiral pri Lakedajmoncih

ἐπιστολή, ἡ (ἐπι-στέλλω) **1.** nalog, zapoved, ukaz, naročilo, odredba; **2.** poslanica, sporočilo, pismo

ἐπιστολιᾶ-φόρος, ὁ = ἐπιστολεύς

ἐπιστολιμαῖος **2** (ἐπιστολή) pismen, pisen, samo na papirju, papirnat δυνάμεις

ἐπιστόλιον, τό pisemce

ἐπι-στομιζῶ [*fut.* ἐπιστομιῶ] zamašim, zaprem usta, zavežem jezik komu τινά *NT*

ἐπι-στοναχέω *ep.* zraven šumim, zraven bučim

ἐπιστρατεία, *ion.* ἐπιστρατηγή, ἡ, ἐπιστράτευσις, εως, ἡ *ion.* napad, vojna, vojska, vojni pohod, τινός proti komu

ἐπιστρατεύω *in med.* vojskujem se proti komu, napadem koga, grem z vojsko nad koga πατρίδα, τινί, τινά, ἐπί τι

ἐπι-στρατοπεδεύω utaborim se proti sovražniku

ἐπιστρεφής **2** napet, pazljiv, skrben, pozoren ῥήτωρ; *adv.* ἐπιστρεφέως naglo, hitro, živahno

ἐπι-στρέφω

I. act. 1. trans. a) obrnem koga proti komu;

pren. potegnem k sebi, zahtevam, ὡς πρὸς τί πιστὶν τήνδ' ἐπιστρέφεις; čemu zahtevaš od mene tako silno to poroštvo; **b)** obračam kaj ναῦς, νῶτον, odbijem, zapodim nazaj αὐτούς; *pass.* spravim nazaj na pravo pot, spreobrnem τινὰ ἐπὶ τινα *NT*; **2.** *intr.* obračam se, razprostiram se, vračam se, vrtim se, spreobrnem se *NT*;

II. med. a) obrnem se kam, vrnem se, pazim, oziram se na kaj, brigam se za τινός; **b)** hodim ἄς διεξόδους; **c)** spremenim se δόξα τῆδ' ἐπεστράφη; spreobrnem se *NT*; *pt. pf. pass.* ἐπεστραμμένα ἔπη λέγω govorim resno, govorim s poudarkom

ἐπιστροφάδην *adv. ep.* obračajoč se na vse strani, okrog in okrog

ἐπιστροφή, ἡ (ἐπι-στρέφω) **1.** obračanje, vrtenje, sukanje, vrtinec, obrat, okret, povratek, vrstitev; *NT* spreobrnjenje, spreobrnitev; **2. a)** ozir, skrb, pozornost, ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρό τινος skrbim za koga; **b)** vračanje, napad, naval κακῶν; **c)** kazen, kaznovanje γίγνεται

ἐπίστροφος **2** (ἐπι-στρέφω) *ep.* obrnjen, ki je rad s kom v stiku, ki se rad družī s kom, ki rad obdčuje s kom τινός; ἐπίστροφος ἀνθρώπων ki je veliko potoval med ljudmi

ἐπι-στροφάω *ep.* pogosto se obračam proti komu, pogosto obiskujem koga; *med. poet.* = *act.*

ἐπιστύλιον, τό epistilij, na stebrih sloneče bruno, arhitrav

ἐπι-συνάγω zbiram *NT*

ἐπισυναγωγή, ἡ zbiranje, shod, zbor *NT*

ἐπι-συντρέχω stekam se, vrem skupaj *NT*

ἐπι-σύστασις, εως, ἡ stekanje, hrup *NT*

ἐπισφαλής **2** (ἐπι-σφάλω) omahljiv, nestanoviten, negotov, nevaren *NT*

ἐπι-σφάττω, **ἐπι-σφάζω** [*fut.* ἐπισφάξω, *pass.* ἐπισφαγήσομαι] **1. act.** zakoljem, umorim na kom ali čem τινά τι, darujem umrlemu na čast; **2. med.** umorim se na kom τινί

ἐπι-σφραγίζομαι *med.* pritisnem svoj pečat na kaj, zapečatim, označujem τινί τι, zaznamujem kaj

ἐπι-σφύρια, τά *ep.* gleženjska zaponja, ki je spenjala golenjake na gležnju

ἐπι-σχερώ *adv.* (σχεῖν) *ep.* v vrsti, po vrsti, drug za drugim, zapored

ἐπισχεσίη, ἡ (ἐπ-έχω) pretveza, izgovor

ἐπίσχεσις, εως, ἡ (ἐπ-έχω) **1.** zadrževanje, ostanek, postanek; **2.** varčevanje, pomislek

ἐπι-ισχυρίζομαι *med.* odločno izjavim ali trdim; *z nikalnico:* trdovratno se branim *z inf.*

ἐπι-ισχύω postanem močnejši, silim, ne odstopim od česa *NT*

ἐπι-ίσχω *gl.* ἐπ-έχω

ἐπι-σωρεύω kopičim, dodajam zraven *NT*

ἐπιταγή, ἡ, **ἐπίταγμα**, ατος, τό (ἐπι-τάττω) ukaz, nalog, zapoved, odredba, κατ' ἐπιταγὴν po ukazu, po zapovedi, μετὰ πάσης ἐπιταγῆς z vsem poudarkom *NT*

ἐπιτακτήρ, ἡρος, ὁ (ἐπι-τάττω) zapovednik, poveljnik, gospodar, priganjalec

ἐπίτακτος **2** (ἐπι-τάττω) postavljen za kom; *subst.* οἱ ἐπίτακτοι zadnje čete, ozadje, zaledje, rezerva

ἐπι-ταλαιπωρέω zraven prevzamem še druge napore, trudim se še naprej

Ἐπιτάλιον, τό Epitalij, mesto v Elidi; *preb.*

Ἐπιταλιεύς, εως, ὁ Epitalijec

ἐπι-τάμνω *ion.* = ἐπι-τέμνω

ἐπι-τανύω *ep.* = ἐπι-τείνω

ἐπίταξις, εως, ἡ (ἐπι-τάττω) nalog, ukaz, povelje, zapoved

ἐπι-τάραξις, εως, ἡ zmeda, zmešnjava

ἐπι-ταράσσω, *at.* **ἐπι-ταράττω** povrhū še zmedem, motim, vznemirjam

ἐπιτάρροθος, ὁ, ἡ pomočnik, pomočnica, zmagovalec

ἐπι-τάσσω, *at.* **ἐπι-τάττω** *in med.* **1. a)** postavljam koga zraven koga, h komu ali za kom, namestim kot rezervo τινά τι; **b)** postavljam nasproti, uvrščam med ἔς τινα; **c)** postavljam nad koga σατράπην; **2.** zapovedujem, ukazujem, velim, naročam τί τι, τινί *z inf.*; *pass.* **ἐπι-τάττομαι** ukaže se mi kaj, dobim ukaz, zapove se mi kaj

ἐπι-τάφιος **2** (τάφος) ki poteka na ali ob grobu, nagroben, ἄγών nagrobna tekma, nagrobna igra (na čast umrlim), λόγος nagrobni govor

ἐπι-ταχύνω pospešujem, poganjam, priganjam

ἐπι-τείνω [*impf. iterat.* ἐπιτείνεσκε, *tudi v tm.*], **ἐπι-τανύω** [*fut.* ἐπιτανύσω *v tm.*] **1.** razpenjam, razprostiram nad kom τινί, ἐπί

τι, ὑπέρ τινος; zapahnem κληῖδα; ξύλα polagam čez; *pass.* razgrinjam se, razprostiram se nad τινί; **2.** napenjam, nategujem, povzdigujem φωνήν, povišujem, povečujem, množim; ἔμαυτόν *in pass.* trudim se, prizadevam si, napenjam se, težim za čim εἰς τι

ἐπι-τειχίζω delam okop, gradim okop, postavljam okop, postavljam (vojaški) tabor (ostrog, trdnjavo) nasproti (proti) komu; utrujujem kaj, zavarujem se proti komu

ἐπιτείχισις, εως, ἡ, **ἐπιτειχισμός**, ó utrjevanje, utrdba, obkop, trdnjava

ἐπιτείχισμα, ατος, τό tabor, taborišče, ostrog, utrdba, okop, branišče

ἐπι-τελείω dovršujem, zaključujem

ἐπι-τελέω [*fut.* ἐπιτελῶ, *plpf. pass.* ἐπετετέλεστο] **1. act. a)** dovršim, izvršim, izpolnim χρηστήριον, ἃ ὑπέσχετο, dokončam τὸ τεῖχος; ukvarjam se se s, z τέχνας, priredim ἀγῶνας, opravljam θυσίας, slavim, obhajam γάμον, ἑορτάς; *NT* ἰάσεις ozdravljam, λατρείας opravljam službo; **b)** plačujem davke ἀποφοράν; **2. med. a)** jemljem kaj nase, prenašam, τὰ τοῦ γήρωσ τεζαυε starosti; **b)** končam se, neham *NT*

ἐπιτελής **2** dovršen, izvršen, dokončan, izpolnjen, uresničen, popoln, ἐπιτελές ποιῶ izvršim, dovršim kaj, ἐπιτελής γίγνομαι izpolnim se, zgodim se

ἐπι-τέλλω *in med.* [*aor.* ἐπέτειλα, *plpf. pass.* ἐπὶ ... ἐτέταλτο *v tm.*] **1. trans.** ukažem, zapovem, naročim, zabičam, naložim τινί τι, μῦθον, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν obenem je mogočno ukazal, hkrati je izrekel mogočen ukaz, νόστον naklonim, pošljem, συνθεσίας dam zapovedi; *pass.* τῷ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο ἀνασέμεν Αἰτωλοῖσι zaupano mu je bilo vodstvo nad Ajtolci; ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο meni je bila izročena vsa skrb; **2. intr.** vzhajam

ἐπι-τέμνω, *ion.* **ἐπι-τάμνω** **1. act. a)** vrezem, zarežem, zasekam v kaj, vsekam večjo rano z zarezo; **b)** skrajšujem, krčim, skrčim, na kratko omenjam; **2. med.** oprasnem se, opraskam se, razpraskam si βραχίονας

ἐπί-τεξ, τεκος, ἡ (τίκτω) *ion.* ki je blizu porodā

ἐπιτερπής **2** razveseljiv, prijeten

ἐπι-τέρπομαι *med. ep.* veselim se česa, razveseljujem se s čim τινί

ἐπι-τετράφαται *gl.* ἐπι-τρέπω

ἐπι-τεχνάομαι *med. ion.* (zraven) si zvijačno izmislim, (zraven) zvijačno izumim τί

ἐπιτέχνησις, εως, ἡ nova zvijačna iznajdba, popravljanje, uporaba novih sredstev

ἐπιτεχνητός **3** umetno narejen, umeten

ἐπιτήδειος **3** in **2**, *ion.* **ἐπιτήδεος** **2** (ἐπιτηδές) **1. a)** pripraven, sposoben, primeren, zmožen, spreten, ugoden, udoben, koristen, ἱερά ugoden, τινί, εἰς, πρὸς τι, *z inf.*, χωρίον ἐνιπυεῖν ἐπιτηδεώτατον zelo pripraven za konjenico; παῖς τῷ πατρὶ ἐπιτήδειος ki je po očetovi volji, ἐνθαῦτα ὑμῖν ἐπιτήδεον οἰκέειν za nas je koristno stanovati tukaj; **b)** ki kaj zasluži, vreden, τὸν ἐπιτήδειον ἔπαιεν ki je zaslužil (*sc.* παίεσθαι), ἐπιτήδειος εἶ ἐνδυσυγχῆσαι zaradi imena zaslužiš, da si nesrečen, ἐπιτήδειος τοῦτο παθεῖν; **c)** potreben; *subst.* τὰ ἐπιτήδεια potrebščine, živež, živila; **2.** pripravljen, naklonjen, voljan, vdan; *subst.* ó prijatelj, privrženec, pristaš, učenec, rojak; *adv.* ἐπιτηδείως, *ion.* ἐπιτηδέως

ἐπιτηδές, *at.* ἐπιτηδες *adv.* **1.** namenoma, nalašč, hote, ravno zaradi tega, v ta namen, s tem namenom; **2.** skrbno, marljivo, vneto, zadosti, primerno

ἐπιτήδευμα, ατος, τό, **ἐπιτήδευσις**, εως, ἡ **1.** opravilo, opravek, delo, posel, obrt, učenje, prizadevanje, skrb τινός, βιότου skrbi za življenje; **2.** obnašanje, vedenje πρὸς τινα, običaji τὰ τῆς χώρας, način življenja, značaj, ἡ πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένη ἐπιτήδευσις zakonito ravnanje, krepostno življenje

ἐπιτηδεύω (ἐπιτηδές) [*impf.* ἐπετήδευον, *pf.* ἐπιτετήδευκα] **1.** marljivo se ukvarjam s čim, marljivo se bavim s čim, natančno (skrbno) opravljam (vršim), gojim, trudim se, stremim za čim, težim za čim ἀρετὴν, φιλοσοφίαν, κακά delam, ravnam slabo, εὐπαθείας vdam se udobnemu življenju; **2.** zvijačno si kaj izmislim τὶ πρὸς τι, izvežbam, izurim, izšolam κύνα πρὸς τι; **3.** imam navado τιθέναι, ἐπετήδευε κομᾶν rad je nosil dolge lase

ἐπι-τήκω *ion.* topim, τὸν κηρόν ἐπὶ τὰ γράμματα natopim vosek na pismo

ἐπι-τηρέω pazim, opazujem, prežim, pričakujem τινά, ὁπότε

ἐπι-τίθημι

I. act. 1. a) postavljam, dajem, nalagam, polagam kaj na kaj τί τινι, τί ἐπί τινος, τί ἐπί τι, τινά λεχέων, polagam na oltar; *μηρία* darujem, εἶδατα prinašam, povrhu še nosim, postavim στήλην; **b)** povzročam, dajem komu, podeljujem, naklanjam θωήν, ἄλγεια, κακά, μόρον, ζήμιαν, δίκην kaznujem, πληγὰς τινι naštejem udarce, nabijem, pretepem *NT*; **c)** *pren.* τέλος τινί (μύθῳ) izvršim, izpolnim besedo, končam pogovor τούτοις; **d)** naročam, pošiljam, γράψας ἐς Αἴγυπτον v Egipt je poslal pismo; **e)** φρένα τινί obračam svojo pozornost na kaj, pazim; **2.** dodajam, ὄνομα dajem ime *NT*, še pridevam τί πρὸς τι *NT*, κτήματα; **3.** postavljam pred kaj λίθον θύρῃσιν, λόχον, θύρας zapiram, νέφος zastrem z meglo, zaprem nebo;

II. med. 1. a) postavim si, denem nase στεφάνην κεφαλῆφιν, dam si prinesti σῆτον, χεῖρας στήθεσσι τινος položim svoje roke na prsi; **b)** polagam kaj pred sebe, πύλας ὡσί zapiram ušesa, določim θάνατον ζήμιαν; **c)** naročam, zapovedujem τί τινι; **2. a)** poprimem, lotim se česa, začenjam kaj τινί, τῇ πείρα poskušam; **b)** *sovražno:* pritiskam na koga, napadam koga τινί

ἐπι-τίμᾶω, ion. ἐπι-τίμῶω 1. pozneje (po smrti) častim; **2. ion.** prisojam, določam, τὴν ἀρχαίην δίκην potrdim; **3.** prigovarjam, karam, grajam, očitam, nezadovoljen sem τινί, τινί τι, zagrozim, zapretim *NT*

ἐπιτίμησις, εως, ἡ graja, ukor, očitek, očitanje

ἐπιτίμητής, οῦ, ὁ grajavec, kaznovalec

ἐπιτιμήτωρ, ορος, ὁ ep. branitelj, zaščitnik, maščevalec

ἐπιτιμία, ἡ (ἐπί-τιμος) 1. uživanje vseh državljskih pravic; **2.** kazen *NT*

ἐπιτίμια, τά 1. plačilo, nagrada, od sodnikov določena kazen; **2. poet.** častno darilo

ἐπί-τιμος 2 (τιμή) ki je v časti, ki uživa vse državljske pravice (*opp.* ἄτιμος); *χρήματα* nedotakljivo imetje pravega državljana

ἐπι-τλήναι ep. [*samo imp.* ἐπιτλήτω] potrpim, vztrajam pri čem, μύθοισι mirno poslušam

ἐπιτολή, ἡ (ἐπι-τέλλω) vzhajanje (zvezde), vzhod (zvezde)

ἐπι-τολμάω ep. vztrajam pri čem, (potprežljivo) prenašam kaj, pretrpim, *abs. in z inf.*

ἐπίτομος 2 (ἐπι-τέμνω) odrezan, kratek

ἐπίτονος, ὁ (ἐπι-τείνω) vrv, s katero je bila privezan jambor na jadnico; *po drugih:* vrv, ki je šla od vrha jambora do zadnjega krna

ἐπι-τοξάζομαι dep. med. ep. streljam na koga τινί

ἐπι-τραγωδέω pretiravam kakor v tragediji, tragiško pretiravam

ἐπι-τραπέω ep. prepuščam, zaupam

ἐπιτρέπην = ἐπιτρέπειν

ἐπι-τρέπω, ion. ἐπι-τράπω [gl. τρέπω; pf. pass. 3. pl. ep. in ion. ἐπιτετρέφαται, adi. verb. ἐπιτρεπτέον]

I. act. in pass. 1. trans. a) naravnjam k, h *ali* proti, izročim, prepustim, pustim na izbiro, zaupam τί τινι, *inf.*; *pos.* dam komu v oskrbo (v oskrbovanje), dam komu v razsodbo τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ, Ἀθηναίους ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου prepustili so se razsodbi Atencev pod pogojem, da jih ne obsodijo na smrt; *pass.* ἐπιτρέπομαι τι izročim, zaupa se mi kaj, παρὰ τούτων Ἡρακλεῖδα ἐπιτραφέντες ἔσχον τὴν ἀρχήν ki jim je bila izročena vlada, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν ki jim je bilo zaupano straženje; **b)** naklonim, zapustim παισί κτήματα; **c)** dopustim, dovolim, trpim, νίκην τινί dam, prepustim, τὴν χώραν διαπάσαι, τινὶ κακῷ εἶναι; οὐκ ἐπιτρέπω ne dovolim, oviram, preprečujem, prepovedujem; **d)** naročam, ukazujem, τάξιν ἐπί τι odpravim kam; **2. intr.** vdam se, zaupam se, podvržem se τινί, γήραϊ podležem;

II. med. 1. obračam se kam, nagibam se θυμός ἐπετράπετο εἶρεσθαι tvoje srce si je zaželelo; **2.** zaupam sebe (svoje stvari) komu, pokorim se razsodbi koga; **3.** zaupam, izročim komu kaj τὰ ἄλλα

ἐπι-τρέφω ion. pri sebi hranim, redim, preživljam; *pass.* odrastem, dorastem, zrastem, οἱ ὕστερον ἐπιτραφέντες naslednji

ἐπι-τρέχω [gl. τρέχω; fut. ἐπιδραμοῦμαι, aor. ἐπέδραμον, pf. ἐπιδεδράμηκα, ep. aor. act. pt. ἐπιθρέξας, pf. ἐπιδέδρομα] **1.** pritečem komu na pomoč, prihitim komu na pomoč priletim, napadem τινί, naskakujem, plenim, obhajam, hodim okoli, stikam povsod po čem ἐπί τὰ ἔξω, χώραν, κώμας; **2. a)** tečem za kom, dr-

- dram ἄρματα ἵπποις; **b)** stremim za čim, ἐπιδραμών hitro, hlastno, željno; **3.** dotaknem se česa, zadevam ob kaj, oprasnem, oplazim ἔγχρος; **4.** tečem čez kaj, razlivam se, razprostiram se, širim se ἔρεβος, ἀγλή, ἀχλύς
- ἐπι-τρίβω** [*med. fut. ἐπιτρίψομαι s pass. pomenom*] predrgnem, ugonobim, uničim, omamim ἀνθρώπους, mučim, požgem ἦλιος καίων, pokvarim, iznakazim Οἰνόμαον
- ἐπίτριπτος** 2 (ἐπι-τρίβω) *poet.* premeten, zviti, prebrisan, prekanjen
- ἐπιτροπαῖος** 3 (ἐπιτροπή) *ion.* prepuščen varstvu (varuštvu, nadzoru), ki je v varstvu (pod varuštvom) koga, βασιλιήτην ἐπιτροπαίτην ἔχω vladam kot kraljev varuh
- ἐπιτροπεία**, ἡ varuštvo, varstvo, τινός nadkom
- ἐπιτροπεύω** (ἐπιτροπος) [*avgm. ἐπετρ-*] sem oskrbnik, upravitelj, varuh, oskrbuje kaj τινός, τινά, τί, upravljam πόλιν
- ἐπιτροπή**, ἡ (ἐπι-τρέπω) **1.** pooblastilo, prepustitev odločitve, odloka δίκης; dovoljenje *NT*; **2.** varuštvo, nadzor, nadzorstvo
- ἐπίτροπος**, ὁ (ἐπι-τρέπω) paznik, oskrbnik, nadzornik, *NT* namestnik, upravitelj, varuh
- ἐπιτροχάδην** *adv.* (ἐπι-τρέχω) naglo, gladko, zgovorno
- ἐπι-τυγχάνω** **1.** naletim, zadenem na (ob) kaj, srečam, snidem se τινί, ὁ ἐπιτυχών kateri koli, vsak, neznamen πόλις, nizek ἄνθρωποι; **2. a)** zadenem kaj, ugotovim, λέγουσα ἐπετύγγανε v svojem govoru je zadela, v svojem govoru je ugotovila, ὁκότερα ποιέων ἐπιτύχω kaj mi je storiti, da dosežem svoj namen; **b)** dosežem, dobim kaj τινός *NT*; **3.** imam srečo, posreči se mi τᾶλλα, ὁ μὴ ἐπιτυχών komur se kaj ne posreči
- ἐπι-τύμβιος** 2 (τύμβος) *poet.* ki poteka na grobu, ki se dogaja na grobu, nagroben, χαί nagrobna daritev
- ἐπι-τύφω** zažgem, prismodim, Τυφῶνος μάλλον ἐπιτεθυμμένον še bolj razvnet in iskre sipajoč kakor Tifon
- ἐπιτυχής** 2 (ἐπι-τυγχάνω) ki doseže svoj namen, srečen
- ἐπιτυχία**, ἡ sreča, srečen uspeh
- ἐπιτωθασμός**, ὁ zasramovanje
- ἐπι-φαίνω** [*pass. fut. ἐπιφανήσομαι, NT act. =*

pass., aor. ἐπέφανα] **1. trans. a) act.** kažem, obsijem, razsvetlim τινί *NT*; **b) pass.** pokažem se, prikažem se, pojavim se, kažem se; **2. intr. = pass. NT**

ἐπιφάνεια, ἡ **1.** prikazovanje, prikazanje, prihod (Kristusa) *NT*; **2.** sijaj, ugled, čast, slava

ἐπιφανής 2 (ἐπι-φαίνομαι) [*sup. ἐπιφανέστατα*] **1.** viden, jasen, očitno τινί; **2.** izvrsten, odličen, slaven, ugleden, imeniten; *adv.* ἐπιφανῶς očitno, očividno

ἐπί-φαντος 2 *poet.* viden, še živ

ἐπι-φάυσκω [*fut. ἐπιφάυσω*] svetim komu, razsvetljuje koga τινί *NT*

ἐπι-φέρω [*aor. ἐπήνεγκα, ion. ἐπένεικα*], **ἐπι-φορέω**

I. act. 1. donašam, prinašam, dovajam komu kaj γῆν, τὸ ἐναντίον τινί, σουδάρια ἐπί τινα polagam na *NT*, ψῆφον glasujem za; *pos.* prinašam darila (bogovom ali umrlim), opravljam daritve (bogovom ali umrlim), darujem, στέφανον τῷ νεκρῷ polagam na; **2.** nosim na koga ali proti komu, αἰτίαν zvrčam krivdo na koga, očitam krivdo *NT*, τὴν ὀργήν jezim se *NT*, κρίσιν izrečem sodbo *NT*, χειρᾶς τινι položim roko na, grdo ravnam, napadem, Ἄρηα, πόλεμόν τινι dvignem se z vojsko nad koga, začnem vojno s kom, ὄπλα τινί zgrabim za orožje proti komu, napadem z orožjem, ὑπερβολήν množim, pomnožujem, δουλείαν, ἐλευθερίαν prinašam komu sužnost, svobodo; **3.** očitam, pripisujem komu kaj τί τινι, μωρίτην, μανίην τινί imam za neumnega, ὀργᾶς τινι izkazujem svojo naklonjenost, ustrežem komu, ψόγον karam, grajam;

II. med. prinašam s seboj;

III. pass. 1. a) drvim, drevim, pridrvim, pridrevim, navalim, planem na, nad τινί, θάλαττα morje se visoko dviga; **b) pren.** napadem z besedami, sramotim, zmerjam τινί; **2.** pridem pozneje, sledim; *subst. pt.* τὰ ἐπιφερόμενα prihodnost, bodočnost; preteča nevarnost, grozeča nevarnost

ἐπι-φημίζω **1. act.** pripisujem komu kaj, izgovarjam se s čim, obožujem, imenujem; **2. med. ion.** govorim besede, ki pomenijo nesrečo, oznanjam nesrečo

ἐπιφήμισμα, ατος, τό vzklik, ki naznanja nesrečo

ἐπι-φθέγγομαι *dep. med.* povrhu še zakli-

čem, povrhu še kličem, povrhu še pokličem, σάλπιγξ ἐπεφθέγγετο ob tem je zadonela trobenta, ob tem so zatrobili na boj

ἐπιφθονέω **1.** *ep.* zavidam, ne privoščim, preprečim, zabranim τινί τι; **2.** *ion.* sovražim, zamerim τινί

ἐπί-φθονος **2** **1.** ki zavida, zavisten, sovražen, ἐπιφθόνως ἔχω πρὸς τινα zavidam komu, nevoščljiv sem komu; **2.** ki je predmet zavida, nja, ki je predmet zavisti, zavidan, zavidljiv, zasovražen, osovražen, zoprn, mrzek διατριβαί, pohujšljiv, nespodoben; τὸ ἐπίφθονον λαμβάνω ἐπί τινι nakopljem si zavist zaradi česa, nakopljem si sovrašтво zaradi česa, postanem osovražen zaradi česa; ἐπιφθόνως δίακειμαι τινι sovraži me kdo, zavida mi kdo, ἐπιφθόνως διαπράττωμαί τι tako da si nakopljem sovrašтво

ἐπι-φλέγω **1.** *trans.* zažigam, sežigam, žgem, opustošim z ognjem πάντα; **2.** *intr.* žarim, gorim

ἐπι-φοινίσσω *intr.* prelivam se v škrlatno-(rdeče), vlečem na škrlatno(rdeče)

ἐπι-φοιτάω, *ion.* **ἐπι-φοιτέω** **1.** prihajam, zahajam h komu, obiskujem τινί, ἔς τι vdiram kot sovražnik; **2.** prihajam pozneje

ἐπιφορά, ἡ (ἐπι-φέρω) **1.** donašanje, dodatek, donos, doklada (k plači); **2.** naval, pritisk ῥευμάτων

ἐπι-φορέω *gl.* ἐπι-φέρω

ἐπιφόρημα, ατος, τό *ion.* poobedeck, posladek

ἐπίφορος **2** (ἐπι-φέρω) ki kam žene ali piha, koristen, ugoden ἄνεμος

ἐπι-φράζομαι *med.* [*aor.* ἐπεφρασάμην, *ep. cj.* ἐπιφράσεται, ἐπεφράσθη] *ep. in ion.* **1.** premišljujem pri sebi, preudarjam, ugibam, presojam; **2.** mislim na kaj, izmišljam si, snujem ὄλεθρον; **3.** uvidim, spoznam βουλήν, opazim, uganem, odkrijem τινά

ἐπι-φράσσω, *at.* **ἐπι-φράττω** ogradim, zaprem, zamašim

ἐπι-φρονέω [*pri Homerju samo pt. praes.*] (ἐπί-φρων) *ep.* pazim na kaj; *pt.* pameten, razumen, razborit

ἐπιφροσύνη, ἡ (ἐπί-φρων) pazljivost, zavednost duha, pamet, razumnost, αἶ γὰρ ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο ο, da bi se spametoval; ο, da bi prišel k pameti

ἐπί-φρων, ονος (φρονέω) *ep.* razumen, pozoren, pameten, previden, oprezen, τί v čem

ἐπι-φύομαι *med. ion.* [*fut.* ἐπιφύσομαι, *aor.* ἐπέφυν, *pf.* ἐπιπέφυκα] **1.** rastem na, ob čem, dvigam se, opomorem si; **2.** nastopam proti komu, napadam, obdolžujem, dolžim

ἐπι-φωνέω *poet.* kličem, nagovarjam; *NT* vpijem

ἐπιφώνημα, ατος, τό vzklik, poziv, ἐπιφώνημα ἐπιφονῶ vzkliknem, zakličem

ἐπι-φώσκω zasvitam se, napočim (*o dnevu*) *NT*

ἐπι-χαίρω veselim se, radujem se česa τινί; *s pt.* σὲ εὖ πράσσοντα tvoje sreče, če se ti dobro godi

ἐπί-χαλκος **2** *ion.* prevlečen z bronom, bakren, bronast, bronen

ἐπί-χαρις, ἐπί-χαρι, *gen.* ιτος [*comp.* ἐπιχαριώτερος] ljubezniv, prijazen, ljubek, prikupen, priljuden; *subst.* τὸ ἐπίχαρι ljubeznivost, prijaznost, prikupnost

Ἐπίχαρμος, ὁ Epiharm(os), komiški pesnik v Sirakuzah, doma z otoka Kos

ἐπίχαρτος **2** (ἐπι-χαίρω) **1.** ki vzbuja veselje, razveseljiv, prijeten; **2.** ki vzbuja škodoželjnost, οἱ δικαίως τὰ ἐναντία ἐπίχαρτοι εἶναι ἀξιώτεροι zaslužijo, da se veselimo njihove nesreče

ἐπι-χειμάζω prezimujem pri

ἐπίχειρα, τά (χείρ) nagrada, plačilo, οὔτε ξιφῶν ἐπίχειρα λαχοῦσα ne da bi dobila plačilo, ki ga daje meč = ne ubita (v boju) z mečem

ἐπι-χειρέω (χείρ) [*avgm.* ἐπεχ-] **1. a)** zgrabim kaj z roko, z roko posegam po čem σίτω; **b)** *sovražno:* napadem τινί, ἐπί, πρὸς τινα; *pass.* napade me kdo, napadem se; **2.** lotim se česa, poskusim kaj, ukvarjam se, bavim se s čim, poprijemam za kaj τινί, začenjjam χοροῖς, težim za čim, τυραννίδι skušam se polastiti, ὀδῶ odpravim se na pot, napotim se; nameram, hočem, upam si, drznem si τινί, τὸ ἐπιχειρούμενον delo, delovanje, poskus, podvig, načrt, τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον česar niso poskusili, opustitev dela, delovanja

ἐπιχείρημα, ατος, τό, **ἐπιχείρησις**, εως, ἡ **1.** podjetje, podvig, delo, delovanje, poskus, namera, načrt, ukvarjanje s čim, trud, sklep

(z dodanimi razlogi); **2.** zarota, napad, ἡ ὕμε-
τέρα na vas

ἐπιχειρητής, ó podjetnik, podjeten mož

ἐπιχειροτόνέω sklepam, potrjujem z glasovanjem, glasujem za

ἐπι-χέω [gl. χέω; ep. aor. ἐπέχευα, ἐπεχευά-
μην; pass. aor. ἐπεχύθην in med. ἐπέχυντο] **1.**
act. prilivam τινί τι, izlivam čez kaj, polivam
z vodo, sipam na kaj, ὕπνον τινί pošiljam na
koga, komu, ἀνέμων αὐτμένα vzbujam piš ve-
trov, δούρατα mečem korja; **2.** med. nasipam
sebi ali nase ὕλην; βέλεα mečem izstrelke
na koga, streljam na koga; **3.** pass. privrem,
vrem skupaj, prihrumim, razlivam se, τινί
čez kaj

ἐπι-χθόνιος **2** ep. ki je na zemlji, ki se nahaja
na zemlji, ki biva (živi) na zemlji, zemeljski,
ἄνδρες zemljani

ἐπί-χολος **2** (χολή) ion. ki dela žolč, ki ustvar-
ja žolč

ἐπι-χορηγέω **1.** act. povrhu še dajem, nudim,
pridelim, dodelim τινί τι; **2.** pass. dobivam
hrano, podpirajo me NT

ἐπιχορηγία, ἡ dajanje, podpora, pomoč NT

ἐπι-χράομαι med. ion. **1.** (zraven še) potrebu-
jem, pogosto rabim; **2.** prijateljsko občujem s
kom, v prijateljskih stikih sem s kom, v prija-
teljskih odnosih sem s kom τινί

ἐπι-χραύω, **ἐπι-χράω** [krep. aor. ἐπέχραον]
ep. napadam, stiskam, pritiskam na, vdiram
τινί

ἐπι-χρίω ep. namažem, pomažem, mazilim,
namazilim, pomazilim; med. mazilim se, na-
mažem se, τινί s čim

ἐπί-χρῦσος **2** (χρῦσός) pozlačen

ἐπι-χρωματίζω namažem (barve) čez kaj,
prevlečem z barvo, barvam, prebarvam

ἐπι-χωρέω **1.** intr. prihajam, približujem se,
napadam; **2.** trans. priznavam, dopuščam,
pripuščam, dovoljujem, vdajam se, spregle-
dam komu kaj τινί τι

ἐπιχώρησις, εως, ἡ dopuščanje, dovolitev, do-
voljenje

ἐπι-χωριάζω domač sem kje, pogosto zaha-
jam kam Ἀθήνας

ἐπι-χώριος **3** in **2** (χώρα) **1.** domač, domačins-
ski; subst. ó ἐπιχώριος domačin, rojak; **2.** v
deželi navaden, v deželi običajen

ἐπι-ψάύω ep. ion. poet. rahlo se dotikam, ra-
hlo prijemam; pren. na kratko omenjam τι-
νός; παραπίδεσσι dojemam, umevam, čutim,
občutim, ὀλίγον περ le količkaj, le malo

ἐπι-ψεύδομαι med. zraven se lažem, obešam,
pritikam komu kaj

ἐπι-ψηλαφάω dotaknem se, tipam, otipam,
prijemam τινός

ἐπι-ψηφίζω **1.** act. storim, naredim, zahte-
vam, dovolim, da kdo o čem glasuje τινά,
dam na glasovanje, ἐς τὴν ἐκκλησίαν dam v
skupščini na glasovanje, τινί dam komu svoj
glas, glasujem za koga, komu v prid; **2.** med.
z glasovanjem sklepam, potrjujem, odobra-
vam, glasujem

ἐπι-ιωγαί, αί ep. pristanišče, zatišje, zavetrje,
zavetišče za ladje

ἔπλεο, **ἔπλευ**, **ἔπλετο** gl. πέλω

ἔπληντο gl. πελάζω

ἐπόδια, **ἐποδιάζω** ion. = ἐφόδια, ἐφοδιάζω

ἐπ-οικέω **1.** grem kam kot naseljenec, naselju-
jem se, stanujem kje kot naseljenec ἔν τινι; **2.**
stanujem zraven koga, mejaš sem, nadlegu-
jem, τινί s čim; pass. zaseden sem od koga,
zaseda me kdo

ἐπ-οικοδομέω **1.** zidam (sezidam) na čem,
gradim (zgradim) na čem ἐπί τινι, ἐπί τινος,
τινί NT; **2.** pozidam, zgradim, popravljam
τεῖχος; pren. spodbujam (v veri) ἐμυτὸν τῆ
πίστει NT

ἐπ-οικος, ó **1.** prišlec, prišlek, tujec, naselje-
nec; **2.** poet. sosed, mejaš

ἐπ-οικτ(ε)ίρω poet. pomilujem koga, milu-
jem koga, smili se mi kdo τινά

ἐπ-οικτίζω poet. vzbujam pri kom sočutje,
smilim se komu τινά

ἐπ-οιμῶζω [aor. ἐπώμωξα] tarnam, vzdihujem
pri čem, ob čem, nad čim τινί

ἐπ-οίχομαι med. ep. **1. a)** prihajam, pristo-
pam h komu, grem med μνηστῆρας, bližam
se komu, obrnem se na koga (s prošnjo) τινά;
b) lotim se koga, napadem οὐρῆας, Κύπριν,
skočim na Ἴκρια νηῶν; **c)** hodim ob čem sem
ter tja ἰστόν; **d)** obhodim, prehodim, pregle-
dujem στίχας, πάντας, πάντη, letam kam
κῆλα θεοῦ; **2.** opravljam, delam, ἔργον grem
na delo, δόρπον grem nad večerjo, grem pri-
pravljat večerjo

ἐπ-οκέλλω [aor. ἐπώκειλα] **1.** *trans.* ženem (ladjo) na suho, vržem na breg, storim (naredim, povzročim), da se ladja razbije; **2.** *intr.* obsedim na pečini, zadenem na (ob) pečino, razbijem se κατά τι

ἐπ-ολισθάνω [aor. ἐπωλίσθησα] smuknem, zdrknem, zdrsnem čez kaj

ἔπομαι [Et.: iz ide. kor. *sequ- 'slediti'; prim. stind. sácacē, sácacī '(on) sledi', sákman- 'spremljavo', av. hacaitē '(on) sledi', gr. ἀσ-σέω, lat. sequor 'sledim', secundus 'drugi' = 'sledeči', socius '(so)tovariš' (iz *soqūios), lit. sekū, sėkti 'slediti'] [Obl. *impf.* εἰπόμην, fut. ἔψομαι, aor. ἐσπόμην (σπῶμαι, σποίμην, σποῦ, σπέσθαι, σπόμενος); ep. *praes. imp.* 2. sg. ἔπειο, ἔπευ, *impf.* ἐπόμην, aor. ind. ἔσπεο, cj. ἔσπωμαι, opt. ἐσποίμην, inf. ἐσπέσθαι, *imp.* ἐσπέσθω, pt. ἐσπόμενος, *imp.* 2. sg. σπεῖω] **1. a)** grem za kom, sledim komu τινί, ἐπί τινος, ἐπί, μετά τινι; **b)** grem s kom (na vojno), spremljam koga τινί, μετά τινος, ἅμα, σύν τινι, τρυφάλεια ἔσπετο χειρί čelada je šla za roko, je ostala v roki, ἡ ἔπαλις ἔσπετο predprsje se je zrušilo z njim vred, πέσε ἔσπόμενος δουρί zgrudil se je skupaj s kopjem, ὅσσα ἔοικε ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι kolikor je treba dati ljubljani hčerki za doto; *subst. pt.* οἱ ἐπόμενοι spremljevalci, spremljavo, potomci; ἔπειο προτέρω pridi bliže; **c)** grem za kom, zasledujem koga, pritiskam na koga, preganjam koga τινί; **d)** lahko sledim, grem s kom v korak, dohajam ἵπποις, λόγῳ dojemam, umevam; **2. a)** pokoren sem, poslušen sem, vdam se κακοῖς, ravnám se po kom, ujemam se γούνατα; **b)** sledim, nastanem iz česa τῆ ἀχαριστία ἡ ἀναισχυντία; **c)** doletim koga, pripadem komu νίκη, ἄτη, κῦδος, τιμή

ἐπομβρία, ἡ poplava, povodenj

ἐπ-ὀμνῦμι, ἐπ-ομνύω [fut. ἐπομοῦμαι, aor. ἐπώμοσα tudi in tm.] **1. act. a)** prisegam na kaj, pri čem, τὴν φιλίαν pri svojem prijateljstvu, ἥλιον pri soncu, ἐπίορκον krivo prisegam, θεοὺς pri bogovih, zarotim se pri bogovih, s prisego zatrjujem; **b)** povrhu še prisegam ὅτι; **2. med.** ugotavljam pod prisego, zaklinjam se pri ἐπί, κατά τινος, τινά

ἐπ-ομφάλιος 2 (ὀμφαλός) ep. ki je na popku, popkoven, ki je na grbi

ἐπονείδιστος 2 (ἐπ-ονειδίζω) sramoten, vreden graje

ἐπ-ονομάζω **1.** imenujem, nazivam po čem, dajem komu ime (priimek, vzdevek ipd.) τινί τι, πατρόθεν po očetu; **2.** zraven imenujem, pokličem, izrekam ime koga τὸ ὄνομά τινος

ἐπ-οπίζομαι *dep. ep.* bojim se τί

ἐποποιία, ἡ, *ion.* ἐποποιίη epska pesnitev, epska pesem, ep

ἐποποιικός 3 epski, epičen

ἐπο-ποιός, ὁ (ἔπος, ποιεῖν) *ion.* epski pesnik, epik

ἐπ-οπτάω ep. pečem, prazim na ognju τί

ἐπ-οπτεύω [*impf. iterat.* ἐποπτεύεσκε] gledam na kaj, pogledam koga, (natančno) ogledujem, opazujem, nadzorujem, vidim NT

ἐπ-όπτης, ου, ὁ gledalec, opazovalec, paznik, pričevalec, nadzornik, NT priča, očividec, ἐπόπτης γίγνομαι vidim sam na lastne oči

ἐποπτικός 3 **1.** ki spada k poslednjemu, najvišjemu posvečenju; *subst.* τὰ ἐποπτικά zadnje in najvišje posvečenje; **2.** dostopen samo tistim, ki so posvečeni v misterije, skrivni, tajen διδασκαλία

ἐπ-οράω gl. ἐφ-οράω

ἐπ-ορέγω [*med. fut.* ἐπορέζομαι; aor. ep. ἐπωρέξατο (in ἐπορέξατο); v at. prozi ἐπωρέχθη] ep. *ion.* **1. act.** povrhu še podeljujem, dajem; **2. med. a)** iztegujem se za čim, potegnem kopje, da napadem, napadem; **b)** zaželim si še več, hrepenim po čem, težim za čim τινός

ἐπ-ορέω *ion.* = ἐφ-οράω

ἐπ-ορθρεύομαι *med.* zgotaj vstajam

ἐπ-ορμέω gl. ἐφ-ορμέω

ἐπ-ὀρνῦμι, ἐπ-ορνύω [aor. ἐπῶρσα, v tm. ὄρσεν ἐπι, opt. ἐπόρσειεν, *imp.* ἐπορσον, aor. med. ἐπῶρτο] ep. **1. act. a)** vzbujam, obujam, vnamam μένος; **b)** dvignem, pošiljam komu kaj ὀρίζον, ἦμαρ, ὕπνον; gonim, ščuvam, pošiljam koga na (nad) koga τινά, τινά τινι; **2. med.** dvignem se (vzdignem se) proti komu, planem iz, pridrvim, napadem

ἔπορον gl. πορεῖν

ἐπ-ὀρονται gl. ὄρομαι (ἐπι-ὀρονται)

ἐπ-ορούω [aor. ἐπόρουσα] ep. drvím nad koga, zaženem se, zapodim se, navalim, udarim *abs. in* τινί, ἄρμα skočim na voz, ὕπνος ἐπόρουσε spanec ga je prevzel

ἔπ-ορσον *gl.* ἐπ-ὄρνυμι

ἔπ-ορχέομαι *med.* zraven plešem

ἔπ-ορώρει [*plpf.* od ἐπ-ὄρνυμι] vzdignil se je

ἔπος, οὐς, τό [*Et.*: iz *Ἔπος, kar je izpeljano iz ide. *meq^u- 'govoriti'; *prim. stind.* vāk 'glas', 'govor', 'govorica', 'beseda', 'vacas- 'beseda', vakti, vīvakti '(on) pravi', 'govori', *av.* vacah- 'beseda', *gr.* ἔψ 'glas', 'zvok', ἐνοπή 'klicanje', 'hrup', *lat.* vōx 'glas', 'zvok', vocō 'kličem'] **1. a)** beseda, izraz (*opp.* ἔργον dejanje), ὡς ἔπος εἰπεῖν da se tako izrazim, kakor pravijo, tako rekoč, skoraj; **b)** govor, pripoved, pripovev, vest, novica; **c)** vrstica, verz, stih, dialog; *pl.* pesem, epska pesem, junaška pesem, ep; **d)** reklo, fraza, λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες z rekli okrašeni govori; **e)** dana beseda, obljuba, nasvet, zapoved, želja; **f)** (božji) izrek, prerokba, prerokovanje; **2.** vsebina govora, stvar, πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς; čemu pripoveduješ to?

ἔπ-οτρύνω **1. act. a)** o osebah: priganjam, naganjam, bodrim, spodbujam, pozivam, velevam; *abs.* τινά, ἐς τὸ πρόσω ženem, gonim, podim naprej; ἐπὶ τὰ δεινά spodbadam, spodbujam, hujskam k nevarnim dejanjem (ročetjem, podjetjem); razdražim, razjezim ἐπώτρυνας δέ μ' εἰπών; **b)** o stvarih: vnemam, začemjam πόλεμον; dajem znamenje za napad ζύνοδον, razpošiljam poslanstva v mesta ἀγγελίας; **2. med.** trudim se zase, pospešujem, pripravljam πομπήν

ἔπ-ουράνιος **3 in 2** ki je na nebu, nebesen, nebeški; *subst.* οἱ ἐπουράνιοι nebeščani = θεοί; τὰ ἐπουράνια nebo, stvari na nebu, pojavi na nebu, nebesni pojavi, nebeški darovi *NT*

ἔπ-ουρος **2 poet.** ugoden, ugodno pihajoč, ugodno pihljajoč, ugodno vejoč αὔρα

ἔπ-οφείλω dolgujem še, dolžan sem še

ἔπ-οφθαλμιάω zaljubljeno *ali* zavistno gledam kaj τινί

ἔπ-οχέομαι *pass. s fut. med.* vozim se, jaham na τινί

ἔπ-οχετεύω **1. act.** napeljujem vodo, dolivam, nalivam; **2. med.** napeljujem k sebi, sprejemam vase ἕμερον

ἔποχος **2** (ἐπ-έχω) sedeč, jahajoč na čem, λόγος μανίας ἔποχος navdihnjen od blaznosti, blazen; *abs.* trdno sedeč v sedlu, ki zna dobro jahati

ἔποψ, οπος, ὁ [*Et.*: *onomatop.* beseda; *prim. lat.* urupa, *arm.* popop, *let.* pupukis] vodéb, smrdokavra (ptica)

ἐπόψιμος **2 poet.** ki ga je mogoče gledati *ali* videti

ἐπ-όψιος **3** (ὄψις) *ep.* **1.** viden, vidljiv; **2.** ki vse vidi, vseviden

ἔποψις, εως, ἡ (ἐπ-όψομαι) pogled, obzorje, obzor, razgled, ἐπ' ὅσον ἔποψις τοῦ ἱεροῦ εἶχε kolikor daleč je bilo mogoče videti iz svetišča

ἐπ-όψομαι *fut. k ἐφ-οράω*

ἔπραθον *gl.* πέρθω

ἔπρηξα *gl.* πράσσω

ἐπριάμην (kupil sem) *gl.* πρίαμαι

ἑπτά, οί, αἰ, τά [*Et.*: iz ide. *septḥ- 'sedem'; *prim. stind.* saptá-, *lat.* septem, *sl.* sedem, *got.* sibun, *stvem.* sibun, *nem.* sieben, *ang.* seven] *num. indecl.* sedem

ἑπτα-βόειος **2** (βοεῖη) *ep.*, ἑπτά-βοιος **2** (βοῦς) *poet.* sedmerokožen, sestavljen *ali* sestojč iz sedmih kož

ἑπτα-έτης, ἑπτα-ετής **2** (ἔτος) sedemleten; *adv.* ἑπτάετες sedem let

ἑπτα-καί-δεκα, οί, αἰ, τά sedemnajst

ἑπτακαιδέκατος **3** sedemnajsti

ἑπτάκις *adv.* sedemkrat

ἑπτακισ-μῦριοι **3 ion.** sedemdeset tisoč

ἑπτακισ-χίλιοι **3 ion.** sedem tisoč

ἑπτα-κόσιοι **3** sedemsto

ἑπτά-λογχος **2** (λόγχι) *poet.* ki ima sedem kopij, s sedmimi kopji, (ki je sestavljen) iz sedmih kopij, στόλος s sedmimi poveljniki (sedem kopjenosnih čet)

ἑπτά-μηνος **2** (μήν) *ion.* sedemmesečen; *subst.* τὸ ἑπτάμηνον sedemmesečno dete, dete, ki se je rodilo že pri sedmih mesecih (nosečnosti)

ἑπτά-πηχυς **2** dolg sedem vatlov (laktov)

ἑπτα-πόδης, οῦ (πούς) *ep.* dolg sedem čevljev

ἑπτά-πορος **2 poet.** ki ima sedem poti (tirov), s sedmimi potmi (tiri), sedempoten (sedemtiren), s sedmimi izlivi

ἑπτά-πυλος **2** (πύλη) *ep. poet.* ki ima sedem vrat, s sedmimi vrati, sedemvraten, sedmerovraten Θῆβαι

ἔπταρων *gl.* πταίρω

ἑπτά-στομος = ἑπτά-πυλος

ἑπτατο *gl.* πέτομαι

ἑπτά-τονος 2 *poet.* sedmeroglasen, sedemglasen

ἑπταχα *adv. ep.* sedmerno, razdeljen na sedem delov

Ἐπύαξα, ἡ Epiaksa, soproga kilikijskega kneza Sienezisa

ἑπ-υδρος 2 *ion.* = ἕφ-υδρος

ἔπω [*impf.* εἶπον, *ep.* ἔπον, *iterat.* (ἐφ)έπεσκον, *fut.* ἔψω, *aor.* ἔσπον, *inf.* (ἐπι)-σπεῖν] *ep. ion. poet.* ukvarjam se s čim, bavim se s čim, imam opraviti s čim, imam opravka s čim, opravljam kaj, oskrbujem kaj, trudim se s čim ἀμφί, περί, μετά τι

ἔπωδη, ἡ, ion. poet. ἑπ-αιδιή (ἐπ-ἄδω) posvetilna pesem, čarobno petje, čarodejna pesem (Siren), zagovor, zagovarjanje, čaranje, čar, opomin, svarilo

ἔπωδός 2 (ἐπ-ἄδω) ki pomaga z zagovarjanjem; *subst.* zagovarjalec, čarovnik pomočnik

ἔπωμῖς, ἴδος, ἡ (ῶμος), nav. pl. zgornji del pleč, rame

ἑπ-ώμοτος 2 (ἐπ-ὄμῳμι) *poet.* 1. zagotavlja joč pod prisego, zaprisežen; 2. zaščitnik prisega = Ζεὺς ὄρκιος

ἔπωνυμία, ἡ, ion. ἐπωνυμία (ἐπ-ώνυμος) priimek, ime; *acc. adv.* po imenu, s priimkom; ἐπωνυμίαν ἔχω imenujem se po kom ἐπί, ἀπό τινος

ἑπ-ώνυμος 2, **ἔπωνύμιος** 2 (ὄνομα) imenovan po kom, ὄνομα ἐπώνυμον pravo ime, resnično ime, ἐπώνυμος καλέομαι τινος imenujem se po kom, imam ime (priimek) po kom; *subst.* οἱ ἐπώνυμοι eponimni heroji, po katerih so se imenovali atiški demosi, ἄρχων ἐπώνυμος eponimni (prvi) arhont, ἐπώνυμον ἀρχὴν ἀρχω sem eponimni (prvi) arhont, opravljam službo eponimnega (prvega) arhonta

ἑπ-ώπτων *gl.* ἐπ-οπτάω

ἑπ-ῶρσε, ἐπ-ῶρτο *gl.* ἐπ-ὄρνυμι

ἑπ-ωτίδες, αἱ (οὔς) grede (tramovi) na bojnih ladjah, ki so kakor ušesa štrlele z obeh strani ladjinega kljuna; rabile so za napad in za obrambo, nanje pa so tudi obešali sidra

ἑπ-ωφελέω pomagam, podpiram, prinašam pomoč τινά, τινί, *z inf.* zaslužim, da

ἑπωφέλημα, ατος, τό *poet.* pomoč, podpora,

dodatek, βορᾶς σμικρὸν ἐπωφέλημα zaloga živeža, ki mi je lahko le malo pomagala

ἐπ-ώχατο *gl.* ἐπ-έχω

ἔραζε *adv. ep.* na zemljo, na tla, k zemlji

ἔραμαι *dep. med. ep. poet.* strastno ljubim, *aor.* zaljubim se, priljubi se mi kdo, vseč mi postane kdo τινός; želim, zahtevam τί

ἔραννός 3 (ἐράω) ljubljen, mil, ljubek, prijeten, lep

ἔρανος, ὁ 1. skupen (družinski) obed, kjer vsak član plača svoj prispevek; 2. prispevek, ki so ga plačevali člani društva ἔρανον εἰσφέρειν; 3. dar, podpora, postrežljivost, ljubezen

ἔρασθῆναι *gl.* ἐράω

Ἐρασίνιδης, ου, ὁ Erazinid, zmagovalec pri Arginuzah

Ἐραῶσινος, ὁ Erazin, reka v Argolidi

ἔρασι-χρήματος 2 (χρήματα) lakomen, pohlepen po denarju

ἐράσμιος 3 in 2, **ἐρατεινός** 3 *ep.*, **ἐρα(σ)τός** 3 *ep.* (ἐράω) ljubek, ljubezniv, ljub, mikaven, privlačen, dražesten, mičen, prijeten, dobrodošel, zaželen

ἔραστής, οὔ, ὁ (ἐράω) erast, ljubitelj, ljubimec, prijatelj, častilec, pristaš, privrženec τινός, τυραννίδος ki hrepeni po tiraniji, ἐπαίνου slavohlepen, ἐραστής εἰμι περί τὸ καλόν imam rad, ljubim lepoto

ἐρα(σ)τός 3 *gl.* ἐράσμιος

ἐρατίζω *ep.* zelo želim, hlepim po κρειῶν

ἐρατύω *dor.* = ἐρητύω

ἐρατ-ώνυμος 2 (ὄνομα) *poet.* ljubek, z ljubkim imenom

ἐράω [*at. samo praes. in impf. act. in pt. praes. pass.;* *ep.* ἔραμαι, ἐράομαι, *praes. ind.* 2. *pl.* ἐράασθε, *impf.* ἠράμην, *fut.* ἐρασθήσομαι, *aor.* ἠράσθην in ἠρασάμην, ἐράσσατο, *vse obl. z act. pomenom*] 1. strastno ljubim, prisrčno ljubim, zaljubljen sem, vzljubim, ἔρωτα (ἔρον) ἐράω vnamem se od ljubezni, gojim ljubezen; *subst. pt.* ὁ ἐρώμενος eromen, ljubljenec, ljubimec; ἡ ἐρωμένη eromena, ljubljenska, ljubimka; 2. silno hrepenim po čem, hlepim, želim τινός, ἀμηχάνων, *inf.*

ἐργάδεις, οἱ = ἐργάται *gl.* Ἀργαδεῖς

ἐργάζομαι *dep. med.* (ἔργον) [*avgm.* ἤργ- in εἰργ-, *redupl.* εἰργ-; *fut.* ἐργάσομαι, *aor.* ἤργασάμην, *pf.* εἴργασμαι, *aor. pass.* ἤργάσθην,

fut. pass. ἐργασθήσομαι, *adi. verb.* ἐργαστέοις; *ion. brez avgm. in redupl.*] **1.** *intr.* delam, *pos.* delam na polju; počnem kaj, ἔν τινην gospodarim *NT*; *subst.* οἱ ἐργαζόμενοι (poljski) delavci, težaki; ἐργαζόμενος σώματι z delom svojih rok, ἐργαζόμεναι ἡρίστων zajtrkovale so med delom, ἐργασάμεναι ἐδείπνουν obedovale so po končanem delu; **2.** *trans.* **a)** izdelujem, delam, napravljam τεῖχος, εἰκόνας, izvrtšujem, delam, storim κλυτὰ ἔργα, κακά, ἔργον καλόν storim (naredim) dobro delo *NT*, ἁμαρτίαν grešim *NT*, ἱερά opravljam sveto službo *NT*, ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν hudodelci *NT*; *pass.* τὰ πρόσθεν ἐργασμένα Πέρσησιν kar so Perzijci storili prej, θώρακες εὖ εἰργασμένοι dobro izdelani oklepi, κακόν μοι εἴργασται slabo sem opravil svojo nalogo; **b)** obdelujem γῆν, χώραν, kujem χρυσόν, ukvarjam se, bavim se τέχνην; θάλατταν vozim se po morju *NT*; λίθοι εἰργασμένοι obdelani, izklesani kamni; **c)** povzročim, naredim, napravim πημονάς; **d)** pridelam, zaslužim χρήματα, ἐπιτήδεια, τὴν βρωσιν trudim se za jed *NT*; **e)** naredim, storim, prizadenem komu kaj (dobrega ali slabega) τινὰ τι

ἔργαθον *gl.* εἶργω

ἔργαλεῖον, *ion.* ἐργαλήιον, τό orodje, priprava εἷς τι

ἔργασεῖω [*desider. od ἐργάζομαι*] *poet.* hočem delati, želim storiti

ἔργασία, ἡ, *ion.* ἐργασίη (ἐργάζομαι) **1.** prizadevanje, trud, delanje, delo (na polju), opravilo, posel, obrt; δίδωμι ἐργασίαν trudim se, prizadevam si *NT*; **2.** pridelovanje, izdelovanje ἱματίων, κατὰ τὴν τῆς ἡδονῆς ἐργασίαν ker ustvarja veselje, ker prinaša veselje, gradnja τειχῶν, obdelovanje γῆς, σιδήρου, μετὰλλων; ukvarjanje (z veščino, umetnostjo ali rokodelstvom), izvrtševanje; **3.** izdelek, delo, τετράγωνος Hermesov kip; **4.** zaslužek παρέχομαι *NT*, dobiček παρέχω *NT*

ἐργάσιμος **2** in **3** (ἐργάζομαι) ki ga je mogoče obdelovati, oren, obdelan, τὰ ἐργάσιμα oranica, γῆ obdelano polje, ὕλη sečen gozd

ἐργαστέος **3** *adi. verb. od ἐργάζομαι*

ἐργαστήριον, τό **1.** delavnica, tovarna; **2.** četa, krdelo, drhal

ἐργα(σ)τικός **3** delaven, prizadeven, rodoviten ποταμός (*o Nilu*)

ἐργάτης, ου, ὁ, *fem.* ἐργάτις, ἴδος, ἡ **1.** *adi.* delaven; **2.** *subst.* delavec, poljedelec, izvrtšitelj, storilec; *pren.* τῆς ἀδικίας hudodelec *NT*; τῶν ἐν πολέμῳ vrl vojak

ἐργατικός *gl.* ἐργαστικός

ἐργατίνης, ου, ὁ delaven mož, kmet, poljedelec

ἐργάτις *gl.* ἐργάτης

ἔργμα, ατος, τό *poet.* delo, dejanje, podvig

ἔργμα, ατος, τό (εἶργω) *poet.* zapor, ječa

ἔργνυμι *gl.* εἶργω

ἔργο-δότης, ου, ὁ (δίδωμι) delodajalec

ἔργολαβέω (ἐργο-λάβος) prevzemam kaj v delo (za plačo)

ἔργο-λάβος, ὁ (λαβεῖν) podjetnik, podvzetnik

ἔργον, τό [*Et.: prim. dor. φέργον, kar je izpeljano iz ide. kor. *uerg-* 'delati'; *prim. tudi av. varəzəm* 'delo', *arm. gorc* 'delo', *stvmem.* werc 'delo', *nem.* Werk 'delo', *wirken* 'delati', 'delovati', *gr. tudi ἔρδω* (*to je izpeljano iz *φέρδω, kar je nastalo iz *φέρδω, to pa iz *φέργιω*) *in ῥέζω*] **1.** delo, dejanje, delovanje, podjetje (*opp.* λόγος), dogodek, resnica, ἔργα θεῶν delovanje bogov, ἔργω z dejanjem, dejansko, v resnici, zares, λόγῳ καὶ ἔργῳ z besedo in dejanjem, ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίησε kakor je rekel, tako je tudi naredil, καὶ τὸ ἔργον προσῆγεν je to tudi izvrtšil, ἔργα νεώτερα prevrat, revolucija, upor; **2.** delo, opravilo, izvrtšitev, opravek, posel; dolžnost, naloga, trud, izvrtševanje, ukvarjanje; ἐπὶ τὸ ἔργον ἔρχομαι, χωρῶ πρὸς τὸ ἔργον, ἔργου ἔχομαι lotim se dela, grem na delo, grem, da kaj izvrtšim, ἔργον ποιούμαι τι prizadevam si, ἔργον ἐπιόχομαι dovršujem kaj, ἔργον ἔχω trudim se, moja naloga je, δεόμενος na vso moč prosim; ἔργον ἐστὶ τινος (σόν) posel, dolžnost koga je, οἷς τοῦτο ἔργον ki jim je bilo to nalozeno, ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον τινὶ da obleganje nikomur ne koristi, ἐμὸν τὸ ἔργον, ὅπως moja dolžnost je skrbeti, ἐν ἔργῳ εἰμί pri delu sem, delam; ἔργον ἐστὶν τεῖχος je, μέγα (πολὺ) ἔργον ἐστὶν τεῖχος je, nevarno je, πλείονος ἔργον ἐστὶν τεῖχος je, οὐδὲν ἔργον ἐστὶν prav nič ni težko, ni potrebno, nič ne koristi, σιωπῆς ἐν κακοῖς οὐδὲν ἔργον molčanje v nesreči nič ne koristi; *vrsta opravila (dela) se izraža z adi. ali subst.:* ἔργα πολεμῆια bojna opravila, boji, ἱατρικά zdravniška opravila, θαλάσσια

ribištvo, ribji lov, brodarstvo, ἔργα φιλοτήσια (γάμοιο) uživanje ljubezni, ljubezen, δαιτός obed; *pos.* **a**) ἔργα ἀνδρῶν moška opravila, opravljanje moških (tj. poljedelstvo, obrt); *pl.* ἔργα obdelano polje, njive; ἔργα ἀργύρεια srebrni rudniki; **b**) ἔργα γυναικῶν ženska opravila, opravljanje žensk (skrb za gospodinjstvo, tkanje, preja); **c**) ἔργα (μάχης) bojno delo, boj, vojna, ἔργον ἔχομαι začenjamo boj, ἐν ἔργῳ εἰμί bojujem se, ἐν τῷ ἔργῳ v boju, οἱ ἐν τῷ ἔργῳ borci, ἔργον Τρωικόν trojanska vojna; **3.** kar se z delom naredi: delo, izdelek, umetnina, zgradba, stavba, učinek, uspeh, zmaga; **4.** stvar, reč ῥέπον, predmet, πᾶν ἔργον ὑπέκω v vsem, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα kako se bo to izteklo; μέγα ἔργον velik kos (*o kamnu*)

ἔργω *gl.* εἶργω

ἐργώδης 2 (ἔργον *in* εἶδος) naporen, težaven, težek, nadležen

ἔρδω *ep., ion. poet.* ἔρδω [*impf.* ἔρδον, ἔερδον, *iterat.* ἔρδεσκον, *fut.* ἔρξω, *aor.* ἔρξα, *pf.* ἔοργα, *plpf.* ἐώργειν, 3. *sg. ion.* ἐόργε] **1.** delam, opravljam, izvršujem τί; **2.** izkazujem, prizadenem, storim, τινί τι, τινά τι komu kaj, φίλα, κακῶς τινά; **3.** darujem ἱερά, θυσίας

ἔρεβεννός 3 *ep.* mračen, temen, črn

ἔρέβινθος, ὁ čičerka, cizara

Ἔρεβος, ἔρεβος οὐς, τό *ep.* [*gen.* Ἐρέβους *in* Ἐρέβεσφιν] *ep. in poet.* Erebo = temina, temota, tema, mračni spodnji svet, temno podzemlje, bivališče mrtvih, ὕφαλον temna morska globina; *adv.* Ἐρεβόσδε v podzemlje

ἔρεείνω *in med. ep.* [*samo praes. in impf.*] sprašujem po, poizvedujem τί, τινά τι, ἀμφί τινι po kom

ἔρεθίζω, *ep.* ἐρέθω **1.** dražim, vznemirjam, žalim, mučim, razburjam, razjezim, razsrdim; **2. a)** spodbujam *NT*; **b)** vzbujam, vnemam χορούς

ἔρείδω *ep. ion.* [*Obl. impf.* ἤρειδον, *fut.* ἐρείσω, *aor.* ἤρεια *in* ἤρειατο, *pf.* ἐρήρειαμαι, *aor. pass.* ἤρειασθην; *ep. aor.* ἔρεια, ἐρειατο, *pf. pass.* 3. *pl.* ἐρηρέδαται, *plpf.* 3. *sg.* ἤρήρειατο, 3. *pl.* ἐρηρέδατο]

I. act. 1. trans. a) upiram, podpiram, opiram, prislanjam, naslanjam τί τινι (τινος), πρὸς τι, ἐπί τινος, ἐπί τινι, δόρυ πρὸς τεῖχος, ἀσπίδα ἐπὶ πύργῳ; ἀλλήλοισιν polagam enega na dru-

gega (*Odiseja* 22, 450); **b)** rinem, potiskam, porivam τὰ ἰσχύια πρὸς τὴν γῆν, nadlegujem, stiskam τινά βελέεσσι, ἀσπίς ἀσπίδα ἔρειδε štiti se je držal štita, ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος porinila (potisnila, zabodla, zadrla) je meč v prsi; **2. intr. a)** opiram se, naslanjam se, napadem, pridrvim; **b)** nabodem se, nataknem se *NT*;

II. pass. 1. naslonijo me, uprejo me, pritrdirjo me, θρόνοι περὶ τοῦχος ἐρηρέδατο so bili okrog in okrog naslonjeni na zid, ἐρεισθεις ἐπὶ μελῆς naslonjen, oprt na, γούνασιν na kolenih sloneč, na kolenih ležeč, οὔδεις ἐρείσθη podrl ga je na zemljo = padel je na zemljo, οὔδεις χαῖται ἐρηρέδαται grive so padle = so ležale na tleh, λᾶε ἐρηρέδαται δύο dva kamna sta vložena, dva kamna sta vkopana; **2.** zadiram se, predrem, ἔγχος διὰ θώρηκος ἤρήρειατο je prodril skozi oklep, je predrl oklep;

III. med. 1. opiram se, naslanjam se, trdno stojim na čem, podpiram se ἐπί τινος, σκήπτρω, ἔγχει, χειρὶ γαίης z roko na zemljo; **2.** upiram se, borim se (*Iliada* 23, 735)

ἐρείκω 1. act. raztrgam, zlomim, ἐρεικόμενος περὶ δουρί preboden od; **2. med., aor.** ἤρικον zlomim se, počim

ἔρειο, ἐρειόμεν *gl.* εἶρω¹ *in* ἐρέω²

ἐρείπια, τά (ἐρείπω) *poet.* razvaline δόμων; νεκρῶν kosi mrtvih jagnjet

ἐρείπω *ep. poet.* [*Obl. trans. fut.* ἐρείψω, *aor.* ἤρειψα; *intr. krep. aor. act.* ἤριπτον, *pf.* ἐρήριπα, *pass. aor.* ἤρειφθην, *cj.* ἐρίπησιν, *pf. pass.* ἐρήριμμα, *plpf.* ἐρήριπτο, *ep.* ἐρέριπτω] **1. trans.** rušim, razrušim, podiram ὄχθαας, ἐπάλλεις; *pren.* pogubim, uničim γένος; **2. intr. (pass. in krep. aor. act.) a)** podiram se, rušim (zrušim) se, zgрудim se, padem, γνύξ na kolena; ἐν ἐρειπίοις νεκρῶν ἐρειφθεῖς zvrnil se je med kose mrtvih jagnjet, κτύπος grom buči, bobni; **b)** udarim, planem na koga εἷς τινά, δεῖμα obide, spreleti, straši koga

ἔρεισμα, ατος, τό (ἐρείδω) *poet.* opora, podpora, zavetje, temelj Ἀθηνῶν

ἐρείψιμος 2 (ἐρείπω) *poet.* porušen, razdrt

ἐρειψι-πύλης, ου, ὁ *poet.* ki naskakuje vrata, ki razbija vrata; *subst.* naskakovalec (razbijalec) vrat

Ἐρεμβοί, οἱ Erembi, neznano ljudstvo na vzhodu

ἐρεμνός 3 *ep. poet.* črn, temen, mračen νύξ, γαῖα, strašen λαῖλαψ, φάτις temne besede (katerih avtor je neznan)

ἔρεξα *gl.* ῥέζω

ἐρέομαι *gl.* ἐρέω²

ἐρέπτομαι *dep. med. ep.* trgam, objedam, jem, obiram, mulim τί

ἐρέριπτο *gl.* ἐρείπω

ἐρέσθαι *gl.* εἶρω¹

ἐρέσσω [*Et.*: iz *ἐρέτ-ιω, kar je izpeljano iz ide. kor. *erh₁-, *reh₁- 'veslati'; *prim. stind.* aritár-'veslač', aritra- 'goneč', 'poganjajoč', 'veslo', arítram, áritram 'krmilo', *lat.* rēmus 'veslo', rēmex 'veslač', rēmigium 'veslanje', rēmigō 'veslam', *stvnem.* ruodār 'krmilo', *nem.* Ruder 'krmilo', Ruderer 'veslač', *gr.* ἐρέτης 'veslač', ἐρετμόν 'veslo', *lit.* iriù, irti 'veslati'] [*Obl. aor.* ἤρεσα, *ep.* ἔρεσσα] **1.** *intr. ep. poet.* veslam κόπαις, πτεροῖς frifotam s perutmi; **2.** *trans. poet.* priveslam, premikam, pomikam naprej; ἀπειλὰς κατὰ τινος grozim, pretim, μῆτιν razmišljam, preudarjam, τόξον jemljam v roke, opravljam, napenjam

ἐρεσχηλέω dražim, nagajam, zbadam, sramotim τινά

ἐρέτης, ου, ó (ἐρέσσω) veslač, mornar

ἐρετμόν, τό (ἐρέσσω) veslo

ἐρετμόω *poet.* opremim z vesli, χέρας vzamem vesla v roke

Ἐρέτρια, ἡ, *poet.* **Εἰρέτρια** Eretrija, mesto na Evboji; *preh.* **Ἐρετριεύς**, ἕως, ó Eretrijec; *adi.* **Ἐρετρικός** 3 eretrijski, eretriški

ἐρεύγομαι¹ [*aor.* ἤρυγον] *ep.* tјovem, tulim, mukam

ἐρεύγομαι² *dep. med.* [*Et.*: iz ide. onomatop. baze *reug- 'kolcati', 'rigati', 'bruhati'; *prim. lat.* erūgō -ere 'izrigam', 'rigam', 'kolcam', ructō -āre 'rigam', 'bruham', *sl.* rigati, *stvnem.* ita-rauchjan 'prežvekovati', *arm.* orcām 'kolcati', *lit.* riáugmi, riáugėti 'kolcati', 'bljuvati'] [*Obl. fut.* ἐρεύξομαι, *aor.* ἤρευξάμην] **1.** *intr.* riga se mi, kolca se mi, bljuvam; pljuskam ob, razbijam se, lomim se (*o morskih valovih*); **2.** *trans.* bljuvam, mečem iz sebe, φόνον αἵματος kri pobitih zverin; širim, razprosti-

ram σκότον; (glasno) pripovedujem κεκρυμμένα NT

ἐρευθέδανον, τό *ion.* brošč (barvilo)

ἐρεύθω [*Et.*: iz ide. *(h₁)rud^heh₁-, kar je izpeljano iz ide. baze *(h₁)reud^h- 'rdeč', 'rjav', 'rumen'; *prim. stind.* rōhita- 'rdeč', 'rdečkast', rudhirá- 'krvav', 'rdeč', rudhirám 'kri', *av.* raodita- 'rdeč', 'rdečkast', *gr.* ἐρυθρός 'rdeč', *lat.* ruber (iz *rudhros), rubeō 'rdim', 'rdeč sem', rōbus 'rdeč', rubus 'robidnica', *sl.* rdeti, rdeč, *got.* rauþs 'rdeč', *stvnem.* rōt 'rdeč', *nem.* rot 'rdeč', *ang.* red, *lit.* raūdas 'rdeč'] [*Obl. ep. aor.* ἔρεσσα] rdečim, γαῖαν αἵματι krvavim, okrvavim; *med.* rdečim se, rdim

ἔρευνα, ἡ *poet.* preiskovanje, poizvedovanje, ἔρευναν ἔχω τινός poizvedujem po kom

ἔρευνάω **1.** *intr.* sledim μετ' ἔχγνια; **2.** *trans.* preiskujem γραφάς NT; sprašujem, izprašujem, zasledujem, izsledim, iščem, poiščem νεκρούς, τεύχεα, preizkušam καρδίας NT, χρεῖαν τινός imam za vredno, da se izsledi, imam za vredno, da se poišče (da se najde)

ἐρέφω [*fut.* ἐρέψω in ἐρέψομαι, *aor.* ἤρεψα, *ep.* ἔρεψα] **1.** *act.* pokrivam, delam streho nad čim, ovenčam, ovijam (vrče); **2.** *med.* ovenčam se, τινί s čim

Ἐρεχθεῖδαι, οἱ Erehtejdi (Erehtidi, Erehtei-di) = Atenci

Ἐρεχθεύς, ἕως, *ep.* ἦρος, ó Erehtej = Zemljetresec, Stresalec zemlje, sin Zemlje, ki ga je vzgojila Atena, atiški praheroj, ki je imel svoje svetišče na Akropolu

Ἐρεχθής, ἴδος, ἡ Erehteida, ime atiškega demosa; **Ἐρεχθής θάλασσα** Erehtejsko morje, studenec na Akropolu; **Ἐρεχθεῖον**, τό Erehtejon, svetišče na Akropolu

ἐρέχθω *ep.* trgam, mučim, trapim θυμόν; mečem sem ter tja ναῦν

ἔρεψις, εως, ἡ (ἐρέφω) kritje, streha

ἔρέω¹ rekel bom, *gl.* εἶρω¹

ἔρέω², **ἐρέομαι** [*ep. cj.* ἐρείομεν, *pt.* ἐρέων] sprašujem, iščem, izprašujem

ἐρημαῖος 3 *poet.* = ἐρημος

ἐρημία, ἡ (ἐρημος) **1.** samota, samotna pokrajina, puščava NT, pustinja; **2.** osamelost, zapuščenost, ἐρημίαν ἄγω, ἔχω samotarim, živim v samoti, zapuščen sem; **3.** pomanjkanje, odsotnost τινός

ἐρημος, *at.* ἔρημος 3 in 2 [*Et.*: iz *ide. kor.* *h₁r(e)h₁- 'prost', 'redék', 'ločen'; *prim. mik.* e-re-mo 'prazen', 'neposeljen', 'neobljuden', *lat.* rārus 'redék', rēte 'mreža', *sl.* redék, *lit.* rētas 'tanek', 'razprostranjen'] **1.** o krajih in stvarih: samoten, zapuščen, pust, opustošen, neobdelan, neprehoden, neobljuden, brez ljudi, nezavarovan; *subst.*: **a)** τὰ ἐρημα, ἡ ἐρήμη *sc.* χώρα in ἔρημος puščava NT, σταθμός pot, pohod po puštinji; *z gen.* ἔρημός τινος brez česa; **b)** ἡ ἐρήμη *sc.* δίκη pravda, pri kateri ena stranka ni navzoča; ἐρήμην κατηγορῶ tožim, zatožim odsotnega, ἐρήμην ὀφλισκάνω obsodijo me v odsotnosti, ἔρημον ἑάω τὸν ἀγῶνα ne pridem pred sodišče; **2.** o ljudeh: osamljen, sam, brez koga, brez pomoči τινός, zapuščen πρὸς φίλων

ἐρημόω 1. praznim, izpraznim, pustošim, opustošim, plenim, oplenim, ločujem; **2.** oropam τινός, puščam na cedilu, zapuščam, puščam koga brez česa τινά τινος

ἐρήμωσις, εως, ἡ rušenje, razrušenje, porušenje, razdejanje NT

ἐρηρέδαται, ἐρηρέδατο, ἐρήρεισμαι *gl.* ἐρεῖδω

ἐρήριμμαι *gl.* ἐρείπω

ἐρήσομαι vprašal bom, *gl.* εἶρω

ἐρητύω *ep. poet., dor.* ἐρᾶτύω [*fut.* ἐρητύσω, *aor.* ἐρήτυσα, *iterat.* ἐρητύσασκε, *aor. pass.* 3. *pl.* ἐρήτύθεν] **1.** *act.* ustavljam, zadržujem, brzdam, oviram, branim, mirim; **2.** *med.* = *act.*; **3.** *pass.* zadržujejo me, ostanem miren, θυμός je mogoče pomiriti, je mogoče prenašati, se da pomiriti (prenašati)

ἐρι- *predpona* (= ἄρι-) zelo, vele-

ἐρι-αύχην, ενος, ὁ, ἡ *ep.* ki ima ponosen (visok) vrat, s ponosnim, visokim vratom, isker

ἐρι-βόᾱς, ου, *poet.* glasno kričeč, zelo glasen

Ἐρίβοια, ἡ Eriboja, Telamonova soproga, Ajantova mati

ἐρι-βρεμέτης, ου, ὁ *ep.*, ἐρί-βρομος, ὁ glasno (močno) grmeč, gromoglasen

ἐρι-βρυχας, ου (βρυχάομαι) *poet.* glasno rjoveč

ἐρι-βῶλαξ, ακος, ὁ, ἡ, ἐρί-βωλος 2 *ep.* rodoviten, masten, velegrudat, z velikimi grudami

ἐρί-(γ)ιδουπος 2 *ep.* glasno grmeč, bučen, bobneč

ἐριδαίνω (ἐρίζω) *ep.* [*inf. praes.* ἐριδαινέμεν, *aor. med.* ἐριδῆσασθαι] **1.** pričkam se, prepiram se, kregam se, borim se περί τινος, ἀντία πάντων, ἐπέεσσιν, ἀλλήλοισιν, μετ' ἀνδράσιν; **2.** tekmujem εἵνεκα τῆς ἀρετῆς, ποσσίην ν τεκμυ

ἐριδμαίνω (ἐρίζω) *ep.* dražim, nagajam

ἐρί-δουπος 2 *gl.* ἐρί-γδουπος

ἐρίζω [*fut.* ἐρίσω, *aor.* ἤρισσα; *ep. impf.* ἐρίζον, *iterat.* ἐρίζεσκεν, *aor. opt.* ἐρίσσειε, *med. cj.* ἐρίσσειται] **1.** *act. a)* prepiram se, pričkam se, kregam se, pravdam se τινί, ἀντιβίην τινί, πρὸς τινα, περί τινος ὀ ἄντιβίην τινί, πρὸς τι nasprotujem čemu, παρά τινι odločno trdim; **b)** tekmujem v čem τινί, περί τινος, potegujem se za kaj ὑπέρ τινος; **2.** *med.* merim se, tekmujem s kom τινί

ἐρί-ηρος 2 [*pl. metapl.* ἐρήηρες] *ep.* ljub, mil, drag

ἐριθεία, ἡ prepir, prepirljivost, οἱ ἐξ ἐριθείας prepirljivi ljudje NT

ἐρι-θηλής 2 (θάλλω) *ep.* bujno rastoč, bujen, zelen

ἔριθος, ὁ, ἡ *ep.* najemnik, težak, dninar, žanjec

ἐρικεῖν *gl.* ἐρείκω

ἐρι-κῦδης 2 (κῦδος) *ep.* veleslaven, zelo slaven, sijajen, krasen

ἐρί-μῦκος 2 (μυκάομαι) *ep.* glasno mukajoč

ἐρίνεός, ὁ *ep.* divja smokva

Ἐρινεός, ὁ Erinej, mesto v Doridi

Ἐρινύς, ύος, ἡ [*acc. pl.* Ἐρινῦς, *ep.* Ἐρινύας]

1. Erinija, boginja, ki maščuje krivice; **2.** *kot apelativ:* **a)** prekletstvo, kletev, maščevanje, kazen, Λαίου prekletstvo, ki je na Laju; **b)** zlo, propad, pogin, φρενῶν zaslepljenost; **c)** preklet, poguben človek, διδύμαν ἑλοῦσ' Ἐρινύν dvojno prekletstvo (Klitajmnestre in Ajgista)

ἔριον, τό, *ion. in ep.* εἶριον volna; *pl.* εἶρια ἀπὸ ζύλων bombaž

ἐρι-ούνης, ὁ *ep.*, ἐρι-ούνιος, ὁ *ep.* (ὀνίνημι) ki rad pomaga, osrečevalen, blagodaren; *subst.* pomagalec, osrečevalec (Hermesov pridevek)

ἐριουργέω (ἐριον) obdelujem volno, izdelujem iz volne

ἐριπεῖν, ἐριπῶν *gl.* ἐρείπω

ἔρις, ιδος, ἡ [*acc.* ἔριν, *ep.* ἐριδα, NT *pl.* ἔρεις]

I. 1. prepir, pričkanje, kreg, kreganje, nesloga,

razpor, prepirljivost; boj, vojna; ἔριν ἴσθημι začnem, vnamem prepir, ἔριδι μάχομαι bo-rim se, prepiram se, ἔριδι συνίημι, συναλεύω spravim v prepir, ἔριδι σύνειμι sporadem se, sprem se, bojujem se, ἔριν συμβάλλω τινί sprem se, prepiram se s kom, ἔριδα Ἄρηος ξυνάγω sporadem se, ἔριδα ῥήγνυμαι naredim (provzročim), da nastane boj, κοινῶν λόγων δώσοντες ἀλλήλοις ἔριν da bi se v skupnem pogovoru posvetovali, ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν silno so se prepirali med seboj; **2.** tekma, tekmovalni boj, tekmovalnje, ἔργοιο v delu, ἀμφί τινι za kaj, ἔριδα προφέρω tekmujem, προφέρομαι ponudim tekmo, izzivam koga na tekmo, ἀέθλων za bojno nagrado, ἐξ ἔριδος v tekmi, κατ' ἔριν τῶν Ἀθηναίων zaradi tekmovanja z Atenci, ἔριν ἐμβάλλω τισί πρὸς ἀλλήλους spodbujam k medsebojnemu tekmovanju;

II. personif. Ἔρις, ἰδος, ἡ Erida, Aresova spremljevalka, boginja boja in prepira

ἐρι-σθενής 2 (σθένος) *ep.* silen, velesilen, (zelo) močen, (zelo) močan, mogočen

ἔρισμα, ατος, τό (ἐρίζω) *ep.* predmet prepira, vzrok prepira, razdraženje, razdražba

ἐρι-στάφυλος 2 (σταφυλή) *ep.* ki ima velike grozde, z velikimi grozdi, grozdat, grozdat

ἔριστικός 3 (ἐρίζω) prepirljiv, zviti, zvijačen, sofističen

ἔριστός 3 (ἐρίζω) *poet.* o katerem se sme prepirati, o katerem se je mogoče prepirati, sporen; ἔριστὰ πλάθω τινί bližam se komu v prepiru

ἐρι-τίμος 2 (τιμή) *ep.* velečastit, zelo cenjen, velecenjen, dragocen

ἐρίφειος 2 (ἔριφος) kozličji

ἐρίφιον, τό kozliček *NT*

ἔρι-φος, ό, ἡ kozliček, mlada koza *NT*

Ἐρι-φύλη, ἡ Erifila, Adrastova sestra in Amfiarajeva žena

Ἐρι-χθόνιος, ό Erihtonij **1.** atiški heroj, He-fajstov in Gajin sin; **2.** Dardanov sin, Trojev oče

ἔρκεϊος 2 in 3, *at.* ἔρκειος **1.** *poet.* ki spada k ograji, ki čuva hišo, dvoren, domač; **2.** Ζεύς Zevs, zaščitnik (varuh) hiše

ἔρκιον, τό *ep.* zid, ograja

ἔρκος, ους, τό [*Et.*: *prim. het.* šar-nin-k 'povr-

niti škodo', 'popraviti', 'izboljšati', *lat.* sarcio -ire 'zakrpan', 'zašijem', 'obnovim', sarcina 'sveženj', 'prtlijsaga', sartor 'krojač'] **1.** ograja, plot, zid, meja, dvor, dvorišče, okop, utrdba; ὀδόντων zobovje, usta, σφραγιῶδες zaklep pečata; **2.** odpor, varstvo, obramba, zaščita, zasloba τινός; **3.** zanka, mreža, kletka; omreženje, zaseda, izdajstvo; χρυσοδέτοις ἔρκεσι γυναικῶν po izdaji ženske, ki je bila podkupljena z zlatom

ἔρκτή, ἡ *ion.* = εἰρκτή

ἔρμα¹, ατος, τό [*Et.*: iz *σφέρμα, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *suer- 'težek'; *prim. got.* swērs 'časten', 'tehten', *stvnem.* swār(i) 'težek', *nem.* schwer 'težek', *lat.* sērius 'tehten', 'resnoben' (*prvotni pomen* 'težak'), *lit.* svāras 'funt', 'tehtnica', 'svoras 'utež (pri uri)', 'sveriū 'dvigati', 'tehtati'] teža, težina, obtežilo, obtežitev, balast (pri ladji)

ἔρμα², ατος, τό [*Et.*: iz *ide. baze* *uers-, *urs- 'višji kraj (od okolice)', 'dvignjeno (mesto ali prostor)', *izpeljane iz kor.* *uer- 'dvigati', 'povzdigniti'; *prim. stind.* vāršman- 'višina', 'vrh', *lat.* verrūca 'bradavica' (iz *uersūca), *sl.* vrh, *lit.* viršūs 'zgornje', 'vrh', *let.* virsus 'vrh'] **1. a)** *ep.* opora, podpora, podpornik, podval νηῶν; **b)** steber, obramba, zaščita πόλης; **c)** povzročitelj, vir ὀδυνάων; **2.** sipina, pečina, kleč, čer; **3.** grob τυμβόχωστον

ἔρμα³, ατος, τό [*samo pl.*] [*Et.*: iz *ide. kor.* *ser- 'nizati'; *prim. stind.* sarat- 'nit', *lat.* serō -ere 'nizam', 'razvrščam', *seriēs* 'vrsta'] *ep.* uhani, naušnice

Ἐρμαῖ, ὦν, οί herme, Hermesove glave, ki so stale na štirioglatih stebrih

Ἐρμαῖα, τά hermaje, Hermesov praznik

ἔρμαιον, τό (Ἐρμῆς) nepričakovan dobiček, dobitok

Ἐρμαῖος 3 Hermesov, ki prihaja od Hermesa, δόσις Hermesov dar, λόφος Hermesov grič; λέπας, ὄρος Hermesova gora na Lemnosu

Ἐρμείας *ipd. gl.* Ἐρμῆς

ἔρμηεῖα, ἡ (ἔρμηγεύω) **1.** zmožnost govora, jezik, govor, izraz; **2.** razlaga, razlaganje, tolmačenje *NT*

ἔρμηεύς, έως, ἡ, ἔρμηευτής, οὔ, ό (ἔρμηγεύω) razlagalec, razlagatelj, tolmač, glasnik

ἔρμηγεύω razlagam, tolmačim, opisujem, prevajam iz tujega v znani jezik *NT*

Ἑρμῆς, οὐ, ὁ [οὔ, ἦ, ἦν, ἦ; *ep.* Ἑρμείας, Ἑρμεί-
αο *in* Ἑρμείω, Ἑρμέω; *dat.* Ἑρμείᾳ *in* Ἑρμέᾳ,
ion. Ἑρμέης, Ἑρμέω, *acc.* Ἑρμῆν] Hermes,
Zevsov in Majin sin, sel bogov, spremljeval-
lec duš umrlih v podzemlje

Ἑρμιόνη, ἡ Hermiona **1.** Menelajeva in He-
lenina hči; **2.** mesto v Argolidi; *preb.* **Ἑρμι-
ονεύς**, ἕως, ὁ Hermionec, Hermionec; **Ἑρ-
μιονίς**, ἴδος, ἡ pokrajina Hermionida

ἔρμῖς, ἕνος, ὁ (ἔρμα) *ep.* podpora, noga pri po-
stelji

Ἑρμογένης, ους, ὁ Hermogen, Kalijev brat,
Sokratov učenec

ἔρμογλυφεῖον, τό kiparnica, rezbarnica

Ἑρμοκράτης, ους, ὁ Hermokrat, sirakuški
vojskovodja l. 415 pr. Kr.

Ἑρμος, ὁ Hermos, reka v Frigiji

Ἑρμοτύβιες, οἱ Hermotibijci (hermotibijci),
del egiptovske vojne kaste

ἔρνος, ους, τό **1.** *ep. poet.* poganjek, mladika,
vejica, brst, brstič; **2.** *poet.* otrok, hčerka, po-
tomec

ἔρξις, ου, ὁ 'delavni' ali 'posestnik velikega
imetja' (tako *Herodot* 6, 98 prevaja ime 'Da-
rej')

ἔρξω *gl.* ἔρδω

ἔρόεις 3 (ἔρος) ljubek, mikaven, privlačen,
dražesten

ἔρομαι *med.*, *ep. ion.* εἶρομαι [*Obl. fut.* ἐρή-
σομαι, *aor.* ἤρομην, *imp.* ἐροῦ, *inf.* ἐρέσθαι, *pt.*
ἐρόμενος] sprašujem, povprašujem

ἔρος, ὁ *ep. poet.* = ἔρω

ἔρπετόν, τό (ἔρπω) *ep.* vse, kar leze, golazen,
plazilec, žival

ἔρπύζω, ἔρπω [*Et.*: *iz ide. baze* *serp- 'lesti',
'plaziti se'; *prim. stind.* sárpati '(on) leze', 'gre',
sarpá- 'kača', *lat.* serpō -ere 'lezem', 'lazim',
'plazim se'] [*Obl. impf.* εἶρπον, *fut.* ἔρψω, *aor.*
εἶρπυσα] **1.** lezem, lazim, plazim se; **2.** grem,
hodim, prihajam, priplazim se, ἔρπει παρα-
λάξ ταῦτα tako se to menjuje; grem naprej,
napredujem πρόσω ἔρπουσα ἦβη; **3.** odhajam

ἔρφυλλος, ὁ, ἡ materina dušica, timijan, ma-
češica

ἔρράδαται *gl.* ῥαίνω

ἔρρήθην *gl.* εἶρω

ἔρριγα *gl.* ῥιγέω

ἔρρω [*Obl. fut.* ἐρρήσω, *aor.* ἤρρησα] *ep. poet.*

1. s težavo hodim, plazim se, vlačim se, ho-
dim, odhajam; ἔρρε izgubi se, poberi se; **2.**
propadem, poginem, drvim v, zabredem v ne-
srečo, slabim, ginevam, ἔρρει τὰ θεῖα se ne
spoštjuje, ἔρρει τὰ κἄλα ladje so izgubljene,
ἔρρει τὰ ἐμά po meni je, izgubljen sem

ἔρρωμένος 3 [*pt. pf. pass. od ῥώνυμι*] okre-
pljen, krepek, močen, zdrav, hraber, pogu-
men, odločen; *subst.* τὸ ἐρρωμένον moč, od-
ločnost; *adv.* ἐρρωμένως krepko, pogumno,
odločno; *comp.* ἐρρωμενέστερον *in* ἐρρωμενε-
στέρως

ἔρρωσο (ῥώνυμι) zbogom!, zdrav ostani!,
zdravstvuj!

ἔρρη, ἡ, *ep.* **ἔέρρη** **1.** rosa, rosna kaplja; **2.** ja-
genjček (in sicer pozno skoteni, poznič)

ἔρρηεις 3, *ep. tudi ἔερρήεις* rosen, svež, so-
čen, sočnat; ravnokar umrl, še ne strohnal

ἔρρην, ενος, ὁ, *ion.* = ἄρρην, ἄρρην potomec,
moški

ἔρυγεῖν, ἔρυγών *gl.* ἐρεύγομαι

ἔρύγηλος 2 (ἔρυγεῖν) *ep.* glasno mukajoč

ἔρυθαίνομαι (ἔρυθρός) *med.* rdečim se, rdim,
zardevam

ἔρύθημα, ατος, τό (ἐρεύθω) rdečica, rdečina,
vnetje τῶν ὀφθαλμῶν

Ἑρυθῖνοι, οἱ Eritini, mesto v Paflagoniji

Ἑρυθραί, αἱ Eritre **1.** mesto v Bojotiji; **2.**
mesto v Joniji; *adi.* **Ἑρυθραῖος** 3 eritrajski,
eritrski

ἔρυθραίνομαι *med.*, ἔρυθριάω (ἔρυθρός)
zardevam, rdečica me obliva, sram me je

ἔρυθρός 3 rdeč; **Ἑρυθρῆ θάλασσα**, ἡ Rdeče
morje, Indijsko morje s Perzijskim in Arab-
skim zalivom

ἔρύκω [*Obl. fut.* ἐρύξω, *ep. impf.* ἔρυκον,
aor. ἔρυξα, *cj. 1. pl.* ἐρύξομεν, *redupl. aor.*
ἤρύκακον, ἐρύκακον, *inf.* ἐρυκακέειν, *ep. obl.*
ἐρύκάνω *in* ἐρύκανάω, *3. pl.* ἐρυκανόωσι]

1. act. a) ustavljam, zadržujem, ne puščam
od sebe (*Iliada* 6, 217); **b)** ustavljam, oviram
λάον; krotim, brzdam θυμόν; **c)** branim, odbi-
jam, odvracam koga (kaj) od koga (česa) τινά
τινος; τινί τι, τί ἀπό τινος; ἀνέδην ὅδε χῶρος
ἐρύκεται ta kraj se slabo brani, se vam prepu-
šča brez ovire; **d)** ločim, razstavljam ὀλίγος
χῶρος; **2. med. a)** zadržujem se, zaostajam,
mudim se; **b)** = *act.* odbijam, ustavljam

ἔρυμα, ατος, τό (ἐρύομαι) obramba, zaščita, branik, nasip, okop, zid, grad, trdnjava

Ἐρύμανθος, ó Erimant, gorovje v Arkadiji; *adi.* **Ἐρυμάνθιος** 3 Erimantov, erimantski, erimantijski, θήρ erimantski merjasec

ἐρυμνός 3 (ἐρύομαι) zavarovan, utrjen, težko dostopen, težko pristopen; *subst.* τὰ ἐρυμνά utrdbe, utrjeni kraji

ἐρυμνότης, ητος, ἡ trdnost kakega mesta, nedostopnost, utrdba

Ἐρυξ, υκος, ó Eriks (Erik), gora in mesto na zahodni Siciliji; *adi.* **Ἐρυκῖνος** 3 Eriksov (Erikov), eriški, erikinski

Ἐρυξί-μαχος, ó Eriksimah, zdravnik v Atenah

ἐρύομαι, *ep. ion. εἰρύομαι, εἴρυμαι, med.* [Obl. *praes.* 1. pl. εἰρούμεσθα, 3. pl. εἰρύαται = εἴρυνται; *inf.* ἔρυσθαι in εἴρυσθαι; *impf.* ἐρύομην, ἐρύμην, εἰρύμην, ἐρῦσο in εἴρῦσο; ἐρῦτο in εἴρῦτο, 3. pl. εἰρύατο; *fut.* ἐρύσ(σ)ομαι in εἰρύσ(σ)ομαι; *aor. ep.* ἐρύσ(σ)άμην in εἰρύσ(σ)άμην] **1. a)** rešim, čuvam, varujem, stražim, branim, ščitim Ἴλιον, ἄστν, νῆα, σάνιδες, ἄκοιτιν; φρεσί τι ohranim v srcu (= zamolčim); **b) pren. a)** čuvam, pazim, gledam na kaj, menim se za, spoštujem ἔπος, βουλάς Διός, θέμιστας; **β)** prežim na koga, zalezujem τινά, opazim, izsledim δῆνεα; **2.** odvrčam, zadržujem, odbijam ἔγχος, κῆρα μέλαιναν, oviram Διός νόον, krotim, brzdám χόλον

ἐρυσ-άρματες, ων, οί (ἐρύω) *ep.* ki vlečejo voz, vpreženi, vozni ἵπποι

ἐρυσίβη, ἡ [prim. lat. robigo] rja, snet, ožig, smod (rastlinska bolezen)

ἐρῦσί-πτολις, ó, ἡ (ἐρύομαι, πόλις) *ep.* zaščitnik mesta, branitelj mesta, rešitelj mesta

ἐρυσμός, ó branilo

ἐρυστός 3 *poet.* potegnjen, izdrt (iz česa) τινός

ἐρύω, εἰρύω *ep. ion. poet.* [Obl. *fut.* ἐρύσω, *ep.* ἐρύσσω in ἐρύω, *aor.* εἴρυσ(σ)α, *cj.* 1. pl. ἐρύσομεν, *imp.* εἴρυσον; *aor. med.* εἴρυσ(σ)άμην in ἐρύσ(σ)άμην; *pf. pass. in med.* εἴρυμαι, 3. pl. εἰρύαται, *plpf.* 3. sg. εἴρυντο, 3. pl. εἰρύατο in εἴρυντο]

I. act. 1. a) vlečem, vlačim, rinem, trgam, ἔγχος potegnem, izdrem, νευρήν, τόξον napnem, ἐκ κεφαλῆς potegnem čez glavo, πλίνθους delam opeko, izdelujem opeko, νῆα εἰς ἄλα

δῦαν, ἄλαδε potisnem ladjo v morje, ἡπειρόν-δε, ἐπ' ἡπειροιο potegnem na suho, νῆες ὁδόν εἰρύαται potegnili so ladje na pot; **b)** potegnem iz česa τὶ ἐκ τινος, ὑπό τι potegnem dol pod kaj, ἀνά τι potegnem kvišku ob čem; **2. a)** potegnem proč (s silo), odtrgam, potegnem k sebi, iztrgam, νεκρούς (*mrtvece*, da jih sovražniki ne bi oropali, ali padle sovražne vojake, da jih oplenim oz. jim vzamem njihovo bojno opravo); **b)** vlačim (sem ter tja), potegnem, τινά χλαίνης za plašč, ποδός za nogo, περὶ σῆμα vlačim okrog gomile; trgam (*o pticah in psih*);

II. med. 1. potegnem, izdrem zase (svojo stvar), ξίφος, ἄορ, μάχαιραν, φάσγανον, δόρυ ἐξ ὤτειλῆς, snamem z ražnjev πάντα, τόξον napnem svoj lok, νῆας potegnem v morje (da se odpeljem); **2.** potegnem k sebi, rešim, iztrgam (sovražnikom) νέκυν, νεκρόν; **3.** odtehtam, χρυσῶ z zlatom

ἔρχαται, ἐρχθείς *gl.* εἴργω

ἔρχατάω [3. pl. *impf. pass.* ἐρχατόωντο] (ἔρχατος) zapiram, seženem σύεας

ἔρχομαι [Obl. *v at. prozi* večinoma samo *ind. praes.*, *impf.* ἦεν, *fut.* εἶμι, ἦξω, ἀφίξομαι, ἐλεύσομαι, *aor.* ἦλθον, *cj.* ἔλθω, *imp.* ἐλθέ, *inf.* ἐλθεῖν, *ep.* ἦλθον, *inf.* ἐλθέμεν(αι), *NT* ἦλθα, *pf.* ἐλήλυθα, *ep.* εἰλήλουθα, 1. pl. εἰλήλουθμεν, *pt.* εἰληλουθώς, *plpf.* εἰληλούθει] grem, hodim, prihajam, približujem se; potujem, vozim se, plujem, tečem (*o reki*); dospem, prispem; nastopim, nastanem; odhajam, prihajam nazaj, vračam se (domov); *uporabljja se ali abs. ali v zvezi* **1.** *z adv.:* ἄψ, εἴσω, πάλιν, οἴκαδε, αὔτις itd.; ἐκτὸς ὄρων prelomim prisego, krivo prisežem, ὁμός' ἦλθε μάχη bitka se je začela, ὁμοῦ shajam se, ἄλλη grem drugam, γέρας je za mene izgubljeno, gre v druge roke; **2.** *z acc.:* ὁδόν prehodim, hodim po poti, potujem, ἐξέσιην pridem kot poslanec, Ἄϊδαο δόμους v Had, τινά prihajam h komu, κλισίην v šotor, πόλιν v mesto, τὰ θεῶν μελεδήμαθ', ὅταν φρένας ἔλθῃ kadar srce prešine misel na bogove, σὲ δ' ἐλήλυθεν πᾶν κράτος dosegel si vso kraljevo moč; **3.** *z gen.:* πεδίωιο po polju, po ravnini, γῆς prihajam iz kake dežele; **4.** *z dat.:* prihajam za koga ali h komu κῆρυξ, ἄγγελου, τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθε τὰ γεγεννημένα prišlo je poročilo o dogodkih; **5.** *s pt.:* **a)** θέουσα pritečem, ἦλθε πεφοβημένος pribežal

je, φθάμενος prehitel je, οὐ δύναμαι μάχεσθαι ἐλθῶν ne morem iti in se bojovati; **b)** *s pt. fut. izraža nameravano dejanje*: hočem, nameravam kaj storiti, ἔρχομαι οἰσόμενος ἔγχορος grem (tja), da si prinesem sulico, ἔρχομαι ἐρέων (λέξων) nameravam govoriti, hočem povedati, takoj bom povedal; ἔρχομαι ὀφουμένη da vidim; **6. s praep.** (*gl. tudi posamezne praep.*): **a)** ἀπό τινος prihajam od koga, ἡ κέ μοι αἰνῶν ἀπό παραπίδων ἄχος ἔλθοι tedaj bi se pač zares moje srce zne bilo strašne žalosti; **b)** διὰ τινος prodrem skozi kaj, διὰ μάχης τινί vojskujem se, spopadem se s kom, διὰ πάντων τῶν καλῶν izpolnjujem vse dolžnosti; **c)** εἰς τινα prihajam h komu, εἰς λόγους τινί prihajam h komu na razgovor, εἰς μάχην τινί grem proti komu v boj, εἰς χειρᾶς τινι spopadem, spoprimem se s kom, εἰς ὄψιν pridem pred oči, εἰς τοσοῦτο αἰσχύνης grem tako daleč v nesramnosti, sem tako zelo nesramen, εἰς ἐμαυτὸν spametujem se *NT*, εἰς ἀριθμὸν dam se preštet; **d)** ἐκ τινος prihajam iz česa (sem), ἐκ τῶν παρόντων δεῖ ἡμᾶς ἀνδρας ἀγαθοῦς ἐλθεῖν iz sedanjih nevarnosti moramo iziti kot hrabri možje; **e)** ἐπί τινα grem proti komu, napadem, ἐπί τι grem nad kaj, lotim se česa, ἐπί πᾶν uporabim vsa sredstva, napnem vse sile, νόσος ἐπὶ μετίζον bolezen se slabša, bolezen se krepi, bolezen postaja vse hujša; **f)** παρὰ τινα prihajam h komu, παρ' ὀλίγον (οὐδέν) ἤλθε malo (nič) ni manjkalo, skoraj, malodane, παρὰ τοσοῦτον ἤλθε κινδύνον tako blizu propada je prišlo (mesto), tako na robu propada se je znašlo (mesto); **g)** περί τινα obdam, Κύκλωπα περί φρένας ἤλυθεν οἶνος vino ga je omamilo, περί δέ σφεας ἤλυθ' ἰωή okrog njih se je razlegal glas

ἐρῶ *gl. εἶρω*

ἐρωδιός, ὁ *ep. čaplja*

ἐρωέω¹ *ep. tečem okrog česa περί τινι*

ἐρωέω² *ep. 1. intr.* mirujem, počivam, popuščam τινός, umikam se νέφος, zaostajam ὀπίσσω; **2. trans.** zadržujem, odbijam, podim nazaj τινά ἀπό τινος

ἐρωή¹, ἡ *ep. premikanje, polet, lučaj, met, zamah, naval*

ἐρωή², ἡ *ep. umikanje, odmor, τινός od česa*

ἔρωσ, ωτος, ὁ, *ep. in poet. ἔρος, ου, ὁ (ἔραμαι)*

1. a) ljubezen; *pos. čutna in spolna ljubezen,*

slast; **b)** hrepenenje po kom, želja, pozele-nje po τινός, δόξης slavoljubje, slavohlepje; εἰς ἔρωτα ἤλθον zaljubil sem se; ἔρωτα ἔχω *z inf.* težim za čim, želim; **c)** velika radost, radosten občutek ἔφριξ' ἔρωτι; **2. personif. Ἔρωσ, ωτος, ὁ** Eros (Erot), bog ljubezni, Afroditi sin

ἐρωτάω, *ion. ἐρωτέω, ep. εἰρωτάω* **1.** vprašujem, sprašujem τὸ ἐρωτηθέν vprašanje; povprašujem, sprašujem (prerочиšče), poizvedujem τινά τι, τίς εἶη; **2.** prosim *NT*, τινά koga, περί τινος za koga

ἐρώτημα, ατος, τό, ἐρώτησις, εως, ἡ vprašanje τινός, poizvedovanje po čem περί τινος

Ἐρωτιδεύς, ἑως, ὁ *poet.* Erotidej = mladi Eros

ἐρωτικός **3** (ἔρωσ) ki spada k ljubezni, ki se nanaša na ljubezen, ljubezni vdan, ljubzenski, zaljubljen; ὀργή ljubosumnost, λύπη razžaljena ljubezen, τὰ ἐρωτικά ljubezenske stvari, ljubimkanje, ljubkovanje, (skrivna) ljubezen; *adv.* ἐρωτικῶς zaljubljeno, poželjivo, pohotno, ἐρωτικῶς ἔχω τινός ljubim koga, željo imam po čem, ἐρωτικῶς διάκειμαι zaljubljen sem, τινός v koga

ἐς *in vse sestavljenke z ἐς gl. εἰς*

ἐσ-ἄλτο *gl. εἰσ-άλλομαι*

ἔσαν *gl. εἶμι*

ἔσανεν *gl. σαίνω*

ἐσάπην *aor. pass. od σήπω*

ἐσ-απικνέομαι *ion. = εἰσ-αφικνέομαι*

ἔσας *poet. gl. εἶσα*

ἔσβην *gl. σβέννυμι*

ἐσ-ελεύσομαι *gl. εἰσ-έρχομαι*

ἐσεμάσσατο *gl. εἰσμαίομαι*

ἐσ-έπτατο *gl. εἰσ-πέτομαι*

ἐσεσάχατο *plpf. pass. 3. pl. od σάττω*

ἐσ-έχυντο *ep. aor. med. od εἰσ-χέω*

ἔσγηε *aor. od σαίνω*

ἔσθαι *inf. aor. med. od ἔημι*

ἐσθέομαι *pass. (ἐσθής), samo pf. ion. ἐσθη-μένος* oblečen, τί v kaj, τινί s čim

ἔσθημα, ατος, τό, ἐσθής, ἡτος, ἡ, ἔσθησις, εως, ἡ *NT*, ἔσθος, ους, τό *ep.* (ἐννυμι) obleka, oblačilo, rjuha, posteljna oprema, preobleka; vojaška obleka

ἔσθην *gl. ἐννυμι*

ἐσθίω, *poet. ἔσθω* [*Et.:* ali iz *imp.* ἔσθι (*do-*mnevno v otroškem in v vsakdnjem govoru)

*ali pa iz *ἔσθω preko *ἔδ-θω* [Obl. *impf.* ἕσθιον, *fut.* ἔδομαι, *aor.* ἔφαγον, *pf.* ἐδήδοκα; *pass. pf.* ἐδήδεσμαι, *aor.* ἠδέσθην] jem, uživam, zauživam, πῦρ požira, πυρός ζῆλος razje, požre NT; οἶκος ἐσθίεται hiša se zažira (požira, zajeda), premoženje se razjeda (zajeda, požira)

ἐσθλός 3 *ep. poet., dor.* **ἐσλός** dober, plemenit, blag, vrl, pošten, hraber, dragocen, ugoden, srečen, zvest; *subst.* **ἐσθλόν**, τό sreča; ἐσθλόν (ἔστιν) z *inf.* pomaga, koristi; τὰ ἐσθλά dobro, imetje; οἱ ἐσθλοὶ odlični, plemeniti ljudje

ἔσθορον *aor. od* εἰσ-θρόσκω

ἔσθ' ὅτε *poet.* = ἔστιν ὅτε = ἐνίοτε tu in (pa) tam, včasih

ἐσθῶ *cj. aor. pass. od* ἔζομαι

ἔσθω = ἐσθίω

ἔσ-ιδον *ipd. gl.* εἰσ-οράω

ἔσ-ίμεναι *ep. fem. pt. med. od* εἰσ-ίτημι

ἔσ-κατοράω = εἰσ-καθοράω

ἔσκληκα *pf. od* σκέλλω

ἔσκον *gl.* εἰμί

ἐσλός *dor.* = ἐσθλός

ἐσμός, ὁ (ἔζομαι) roj, jata, množica, obilica; γάλακτος potoki mleka

ἔσ-οπτρον, τό = εἴσοπτρον ogleдало NT

ἔσπεο *gl.* ἔπομαι

ἐσπέρα, ἡ, *ion.* **ἐσπέρη** [Et.: iz *ide.* *uek^sspero- 'večer' (iz *ide.* *ue- 'gor', 'proti' in *k^ssep- 'noč'; *prim. lat.* vesper, vespera, *sl.* večer, *lit.* vākaras)] **1.** večer, εἰς τὴν ἐσπέραν proti večeru; **2.** zahodne dežele, zahod, πρὸς ἐσπέραν proti zahodu, zahodno

ἐσπέριος 3, **ἔσπερος** 2 **1.** večeren, ἦλθε ἐσπέριος prišel je zvečer; **2.** zahoden, zapaden, τὰ ἐσπέρια zahodna dežela

Ἐσπερῖται, οἱ Hesperiti, ljudstvo v zahodni Armeniji

ἔσπερος, ὁ [*prim. lat.* vesper, Hesper, Vesper] večer, večernica (ἀστήρ); θεὸς ἔσπερος mračni bog (= Pluton), τὰ ἔσπερα večerne ure, večer, ποτὶ ἔσπερα proti večeru

ἔσπετε *ep.* [Et.: iz *ἔν-σπε-τε; *gl.* ἐνέπω] *defect. aor. imp.* povejte, recite

ἐσπόμενος, **σπέσθαι** *ipd. gl.* ἔπομαι

ἔσσα, **ἐσάμην**, **ἐσάμενος** *ipd. gl.* ἐννῦμι

ἐσάμενος *pt. aor. med. od* ἔζω

ἔσσαι, **ἐσσεῖται**, **ἐσσί**, **ἔσ'**, **ἔσομαι** *gl.* εἰμί

ἔσσευα, ἔσσομαι *ipd. gl.* σεύω

ἔσσο *gl.* ἐννῦμι

ἐσσοόμαι *ion.* = ἡσάομαι

ἐσσυμένος 3 [*pt. pf. pass. od* σεύω] hiter, uren, buren, željan; *adv.* ἐσσυμένως

ἐσσώθην, **ἔσσωμαι** *gl.* ἡσάομαι

ἔσπων *gl.* ἦσπον

ἐστάμεν(αι), **ἔσταν** *gl.* ἴστημι

ἔσ-τε **1.** *praep.* do, tja do, *pogosto* z ἐπί, πρὸς, εἰς; **2.** *conj.* medtem ko, dočim, dokler ne; *veže se z inf., ind., opt. ali s cj. in ἄν*

ἐστήξω, **ἐστήξομαι**, **ἐστηώς** *gl.* ἴστημι

ἔστία, ἡ, *ion.* **ἔστήη** [Et.: iz *φεστία; *domnevno predgr. beseda, morda izpeljana iz ide. kor.* *ues- 'svetiti', 'goreti'; *morda ni povezana z lat. Vesta*] **1.** (domače) ognjišče, oltar; *pren. dom, hiša, bivališče, stanovanje, družina, domovina, svetišče*; **2. personif.** **Ἐστία**, ἡ Hestija (= *lat.* Vesta), boginja domačega ognjišča

Ἐστίαια, ἡ, *ion.* **Ἰστιαίη**, *ep.* **Ἰστίαια** Hestijaja, Histijaja, mesto na Evboji; *preb.* **Ἐστιαίεύς**, **Ἰστιαίεύς**, ὁ Hestijajec, Histijajec; **Ἐστιαῖωτις**, **Ἰστιαῖητις**, ἡ Hestijajotida, Histijajotida, ozemlje mesta Hestijaja

ἐστιάμα, ατος, τό *poet.*, **ἐστιάσις**, εως, ἡ (ἐστιάω) pojedina, obed, gostitev, pogostitev, gostija, hranjenje

ἐστιᾶτωρ, ορος, ὁ gostitelj, gostilnik

ἐστιάω, *ion.* **ἰστιάω** (ἔστια) [*avgm.* εἰ-, *ion. impf.* 3. *sg.* ἰστία, *pf. pass.* εἰστίημαι] **1. act.** gostoljubno sprejemam, gostim, pogostim, krepčam, okrepcujem, vabim na obed, praznujem zmago z obedom νικητήρια, γάμον pripravim ženitovanjsko gostovanje; **2. pass.** pogosti me kdo, gostim se

ἐστι-οὔχος 2 (ἔστια, ἔχω) *poet.* ki ima ognjišče ali oltar, s svetimi žrtveniki, domač, svet πόλις

ἐστι-ῶτις, ἰδος, ἡ (ἔστια) *poet.* ki prihaja od hiše αὔρα

ἔστο *gl.* ἐννῦμι

ἔστόν *gl.* εἰμί

ἔστροωτο *gl.* στρώννυμι

έστῶ *gl.* ἕστημι

έστῶρ, ορος, ό *ep.* pregelj; iglica, igla na ojesu (na katero so nataknili κρόκος)

έσχ' = έσκε *od* εἰμί, *ali* = έσχε *od* έχω

έσχάρα, ή, *ion.* έσχάρη *ep.* [*Et.*: verjetno predgr. beseda, ki nima vzporednic v drugih ide. jezikih] [*gen.*, *dat. ep.* έσχαρόφιν] **1.** (domače) ognjišče, žrtvenik, oltar; **2.** pogorišče, žerjavica, posoda za žerjavico

έσχατιά, ή, *ion.* έσχατιή (έσχ-ατος) skrajni del, kraj, rob, skrajna stran, meja; od mesta oddaljeno posestvo; πολέμοιοι zadnje čete

έσχ-ατος **3** **1.** *krajevno:* skrajni, zadnji, najbolj oddaljen έσχατοι άνδρων, τὰ έσχατα meja, vrh, του άστεως skrajni del, rob mesta, έξ έσχάτων, ές έσχατα od enega konca do drugega, od konca do kraja, έπ' έσχάτου na koncu *NT*, έσχατα γαίης konec sveta; έσχατοι τῆς άρχῆς ήσαν stanovali so na skrajni meji države, έσχάτη πυρά vrh grmade, έσχαται σάρκες ki je popolnoma notri, meso v sredini; **2.** *časovno:* soslednji, zadnji, ή έσχάτη ήμέρα poslednji dan, sodni dan (= *lat.* dies novissima) *NT*, (τὸ) έσχατον poslednjič, naposled, ές τὸ έσχατον (διακαρτερῶ) do zadnjega; **3.** *pren.* skrajni, najvišji, najhujši, *pos. neutr. pl.* τὰ έσχατα (έσχατώτατα) πάσχω pretrpim (utrpic) najhujše (tj. smrt), έσχατ' έσχάτων κακά najhujše sramotivte ali psovke, τὰ έσχατ' αἰκίζομαι zelo grdo ravnam s kom, zelo pestim koga, τὰ έσχατα λέγω zelo grdo zmerjam, ύπερ τῶν έσχάτων άγων borba za obstanek, boj na življenje in smrt, ές τὸ έσχατον v najvišji meri; ές τὸ έσχατον άφῆγμαι sem v skrajni sili, sem v skrajni stiski, έπ' έσχατα, έπ' έσχατον βαίνω grem do skrajnih meja, τινός česa, έπι τὸ έσχατον του άγῶνος έρχομαι storim vse, kar je mogoče, napnem vse sile, vložim vse moči, napnem vse žile; *adv.* έσχάτως do skrajnosti, silno, zelo *NT*, έσχάτως έχω umiram, v zadnjih vzdihljajih sem *NT*

έσχατών, έσχατώσα *ep.* [*pt. praes. od* έσχατάω] ki je (ki se nahaja) na meji ali na robu, skrajni, zadnji; *subst.* zaostajalec

έσχεθον, έσchon *gl.* έχω

έσχηκα *gl.* έχω

έσω *gl.* εἶσω

έσω-θεν *adv.* od znotraj, znotraj, notri *NT*

έσώτερος **3** [*comp. od* εἶσω] notranji, τὸ έσώτερον του καταπετάσματος kar je za zagrnjalom, najsvetejše *NT*

έσωτέρω *ion.* = εἰσωτέρω, *comp. od* εἶσω

έταιίρα, ή, *ion.* έταίρη, *ep.* έτάρη (έταῖρος) **1.** tovarišica, družica, prijateljica, pomočnica; **2.** hetera, ljubica, vlačuga, nečistnica

έταιρεία, ή, *ion.* έταιρηή *in* έταιρία (έταῖρος) hetajrija, hetajreja, tovarišija, prijateljstvo, družba, združba, politični klub, stranka

έταιρεῖος **3**, *ion.* έταιρηίος družaben, družben, prijateljski, Ζεύς zaščitnik (z)družb, skupnosti, prijateljstva

έταιρέω nečistujem, vlačim se, vlačugam se

έταιρηή *gl.* έταιρεία

έταιρία *gl.* έταιρεία

έταιρίζω, *ep.* tudi έταρίζω **1.** sem komu tovariš (prijatelj, drug, sodrug), spremljam koga, pridružim se komu τινί; **2.** *med.* jemljem si koga za prijatelja (tovariša, druga, sodruga) τινά

έταιρικός **3** družaben, prijateljski; *subst.* τὸ έταιρικών politična zveza, združba političnih prijateljev, zarotniki; έταιρική ἵππος jedro makedonske konjenice, kraljeva straža na konjih

έταιρίς, ίδος, ή, έταιρίστρια, ή vlačuga, nečistnica, pocestnica

έταῖρος **3**, *ep. in ion.* έταρος [*Et.*: domnevno iz *σετάριος, kar je predvidoma izšlo iz refleksiva *se (*gl.* έ), razširjenega s -t- (*prim. stcslovan.* sěť 'gost' in posētiti 'obiskati') in *gr.* έτης 'svojec', 'sorodnik', 'rojak'] **1.** *adi.* prijateljski, iskren, sprijaznjen; *sup.* έταρότατος najboljši, pravi prijatelj; **2.** *subst.* έταῖρος, ό tovariš, prijatelj, pomočnik, spremljevalec, učenec (Sokratov); član političnega kluba; *pl.* makedonski konjeniki

ετάλασσα *ep.* = έτλην *gl.* τλήνα

έταρίζω *gl.* έταρίζω

έταφον, έτεθήπεα *gl.* τέθηπα

Έτεο-κλής, έους, ό [*gen. ep.* Έτεοκλήρος, *acc.* Έτεοκλέα] Eteokles, Ojdipov in Jokastin sin; *adi. ep.* Έτεοκλήειος **3** Eteoklov, eteoklejski, βίη junaški Eteokles

Έτέο-κλος, ό Eteoklos, Argivec, eden izmed sedmerih v boju proti Tebam

Ἐτεό-κρητες, οἱ Eteokreti, Eteokrečani = pravi, prvotni Krečani, Prakrečani

Ἐτεό-νίκος, ὁ Eteonik, spartanski harmost v Bizantiju l. 400 pr. Kr.

ἐτεός 3 [*Et.*: domnevno iz *ἔτε(φ)ός; *prim.* κενεός iz *κενε(φ)ός in ἐξετάζω] resničen, dejanski, pravi; *adv.* ἐτεόν zares, v resnici, resnično, po resnici μαντεύομαι

ἐτερ-αλκής 2 (ἀλαλκεῖν) *ep. in ion.* **1.** *ep.* ki podeli eni strani premoč ali zmago, odločilen δῆμος, ki se nagne na eno stran, odločen νίκη; **2.** *ion.* μάχη ki se nagiba zdaj na to, zdaj na drugo stran, neodločen, nestalen, spremenljiv; *adv.* ἐτεραλκῶς z neodločenim uspehom, neodločno ἀγωνίζομαι

ἐτερ-ήμερος 2 *ep.* dan za dnem, dan na dan

ἐτέρηφι *ep. dat. sg. fem.* od ἔτερος

ἐτερό-γλωσσος 2 (γλῶσσα) v drugem jeziku govoreč, v tujem jeziku govoreč *NT*

ἐτεροδιδασκαλέω drugače učim, krivo učim *NT*

ἐτεροζυγέω (ἐτερό-ζυγος) vlačim tuji jarem, družim se z neverniki *NT*

ἐτεροίομαι *pass. ion.* spreminjam se, dobivam drugo podobo

ἐτεροῖος 3 (ἔτερος) različen, drugačen

ἕτερος 3 [*Obl.* v krazi z določnim členom ἄτερος, ἄτερα, θάτερον, *gen.* θατέρου, *dat. fem.* θατέρα, *acc. pl. neutr.* θάτερα; *ion.* οὔτερος, *neutr.* τοὔτερον] drugi (izmed obeh) **1.** *nav.* z določnim členom: **a)** eden izmed dveh, drugi izmed obeh; **b)** *pri naštevaniu:* drugi, naslednji; (χειρὶ) ἑτέρα z eno ali drugo, *nav.* z levo roko, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα na eno (ali na drugo) nogo; ἕτερος μὲν ... ἕτερος δέ, ἕτερος ... ὁ δέ, ἕτερος μὲν ... ἄλλος δέ eden ... drugi, οὐδ' ἕτερος, μηδ' ἕτερος niti eden (nobeden) od obeh; οἱ ἕτεροι ostali, drugi, nasprotniki, sovražniki; τῆς ἑτέρας, τῆ ἑτέρα, θάτερα druga dne, naslednjega dne, drugi dan, naslednji dan, θάτερον κέρασ levo krilo, ἑτέρα na drug način; τὰ ἕτερα τῆς πόλεως druga stran mesta, ἐπὶ θάτερα na drugo stran, na nasprotno stran, na drugi strani, na nasprotni strani, εἰς τὰπὶ θάτερα na drugo stran, na nasprotno stran, ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα z druge strani, z nasprotne strani, na drugi strani, na nasprotni strani, τῆ δὲ χάτερα na to ali na ono stran, tako ali tako; **2.** *brez določ-*

nega člena: **a)** drugi (izmed mnogih), ostali, naslednji (= ἄλλος), nov, ravno tak tudi, συμφορὰ οὐδεμῶς ἑτέρας ἡσσων ne manjša kakor katerakoli druga; ναυμαχία οἷα οὐχ ἑτέρα τῶν προτέρων kakor nobena izmed prejšnjih, ἕτερος τοιοῦτος drugi takšen, ravno tak, enak, ἕτερα τοιαῦτα enako, ravno tako, ἕτερον τοσοῦτο ravno toliko, ἕτερα ἕτερος ἕτερον ὄλβω παρῆλθεν eden prekaša drugega v bogastvu tako, drugi drugače; *včasih se prevaja z:* vrh tega še, povrhu še ἔχων ναῦς ἑτέρας; **b) α)** drugačen, različen, neenak, nasproten, σοφία ἕτερόν ἐστι σωφροσύνης, ἕτεροι τούτων drugi (in drugačni) kakor ti, ἀέλιον ἕτερον ἢ τὰ νῦν drugo sonce kakor zdaj; **β)** nesrečen, hud, παθεῖν μὲν εὖ, παθεῖν δὲ θάτερα (nesrečo); *adv.* ἐτέρως na drug način, drugače, ὡς ἐτέρως popolnoma drugače, nasprotno, nesrečno, φρονέω sem drugih misli *NT*

ἐτερ-όφθαλμος 2 enook, na eno oko slep

ἐτέρω-θεν *adv.* (ἕτερος) **1.** z druge strani; **2.** na drugi strani, drugod, nasprotno

ἐτέρω-θι *adv.* (ἕτερος) **1.** na drugi strani, drugod; **2.** časovno: drugikrat

ἐτέρω-σε *adv.* (ἕτερος) na drugo stran, na eno (ali drugo) stran, drugam

ἐτέταλτο *gl.* τέλλω

ἐτετεύχαστο, ἐτέτυκτο *gl.* τεύχω

ἕτετμον *gl.* τετμεῖν (naletel sem na koga, sešel sem se s kom)

Ἐτεωνός, ἡ Eteon, mesto v Bojotiji

ἔτης, ου, ὁ svojec, sorodnik, rojak, prijatelj, deželan

ἐτησίαι, ἰών, οἱ, ion. ἰέων (ἐτήσιος) *sc.* ἄνεμοι etezije, etezijski vetrovi, redni letni vetrovi, pasatni vetrovi

ἐτήσιος 2 in 3 (ἔτος) leten, eno leto trajajoč, vsakoleten

ἐτήτυμος 2 resničen, dejanski, gotov, zanesljiv; *adv.* ἐτήτυμον zares, v resnici

ἔτι *adv.* [*Et.*: iz *ide.* *h₁eti, *éti 'še', 'tudi'; *prim.* *stind.* áti, *lat.* et, *umbr.* et, *got.* iþ] **1.** časovno: še, še vedno, še dalje, ἔτι γε še zdaj, še sedaj, ἔτι καὶ νῦν tudi še zdaj (sedaj), νῦν ἔτι (zdaj, sedaj) še vedno, ἔτι καὶ ἐς τόδε še zmeraj, še vedno, do tega trenutka, οὐκέτι, μηκέτι nič več, οὐδέις ἔτι nihče več; **2. a)** dalje še, vrh tega, razen tega; **b)** *pri comp.* ἔτι μᾶλλον še več

ἔτλην *gl.* τλήναι

ἔτνος, οὐς, τό kaša

ἔτοιμάζω (ἔτοιμος) [*fut.* ἐτοιμάσω, *aor.* ἠτοίμασα, *pf. pass.* ἠτοιμάσμαι *tudi z med. pomenom*] **1.** *act.* pripravljam, priskrbujem, nabavljam; *pren.* iznajdem, izmislim si ἔγκλημα; **2.** *med.* **a)** pripravljam si, prirejam si; **b)** pripravljam se, oborožujem se, opremljam se s čim; **c)** = *act.* donašam, prinašam

ἔτοιμασία, ἡ pripravljenost, pripravnost *NT*

ἔτοῖμος, *at. tudi ἔτοιμος* 2 in 3 **1.** ki se je izvršil, resničen, uresničen, izpolnjen, gotov, ταῦτα ἔτοῖμα τετεύχεται to se je zares zgodilo; **2.** ki je pri rokah, pripravljen, priročen, na voljo; **a)** pripravljen, voljan, rad; **b)** lahek, mogoč, izpeljiv, izvedljiv, izvršljiv μῆτις, ἐν ἐτοίμῳ ἔχῳ pripravljem sem, ἔτοιμόν ἐστι lahko je, ἐξ ἐτοίμου ἐστίν mogoče je, ἐξ ἐτοίμου, ὡς ἐξ ἐτοιμοτάτου takoj, zelo hitro; *adv.* ἐτοιμῶς rad, lahko, hitro, ἐτοιμῶς ἔχῳ pripravljem sem *NT*

ἔτοιμότης, ητος, ἡ pripravljenost, radovoljnost

ἔτορον *gl.* τορέω

ἔτός *adv.* brez vzroka; *vedno z nikalnico:* οὐκ ἐτός ne brez razloga

ἔτος, οὐς, τό [*Et.:* iz *fétos, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *uet-os- 'leto'; *prim. stind.* vatsá-, vatsará- 'leto', vatsá- 'enoletna žival', 'junec', 'tele', vatsaka- 'teliček', *het.* šaudišt-, šaṁitišt- 'dojenček', ṁitt- 'leto', *lat.* vetus -eris, vetulus, vetustus 'star', 'postaran', vitulus 'tele', *star. sl.* vetek 'star' (*pslovan.* vetъkъ 'star', iz *uet-uso-), *got.* wīprus 'jarček', 'jagnje', *stvnem.* widar 'oven', 'jarec', *nem.* Widder 'oven', 'jarec', *lit.* vėtušas 'star', 'prileten', *alb.* vit 'leto'] leto; *v pl.* čas, ὥρα ἔτους letni čas, ἔτος εἰς ἔτος od leta do leta, iz leta v leto

ἔτραπον *gl.* τρέπω

ἔτράφην *gl.* τρέφω

ἔτῦμος 3 in 2 (ἔτεός) *ep. poet.* resničen, dejanski, pravi; *adv.* ἔτυμον, ἐτύμως *v resnici*, zares

ἔτώσιος 2 (ἐτός) *ep.* brezuspešen, neuspešen, ničev, prazen, brezkoristen, nekoristen, nepotreben, zastonj

εὔ, *ep.* εὖ *adv.* **1.** dobro, prav; srečno, lepo, εὔ κατὰ κόσμον lepo *v redu*; *v zvezi z glag.* δρῶ, ἔρδω, ποιῶ *τινα* dobro ravnam, izkazujem do-

brote; εὔ πράττω, εὔ πάσχω, εὔ ἔχω dobro mi je, dobro sem, dobro se mi godi, imam srečo, deležen sem dobrega, dobivam dobrote, prejemam dobrote, εὔ γίγνεται *τινι* dobro se godi komu *NT*, εὔ φρονῶ prav mislim, pamentem sem, εὔ λέγω *τινά* dobro govorim o kom, τὸ εὔ sreča, blagostanje; **2.** εὔ μάλα prav dobro, izvrstno, εὔ γε prav tako, εὔ πάντες vsi skupaj, εὔ πάντα vse do zadnjega

εὔ, *enklit.* εὖ *ion. ep.* = οὖ

εὐαγγελίζω *in med.* (εὐάγγελος) [*fut.* εὐαγγελισομαι, *aor.* εὐηγγέλισα] **1.** **a)** prinašam veselo oznanilo, prinašam veselo sporočilo, sporočam veselo naznanilo, oznanjam dobro novico, sporočam veselo novico, oznanjam komu kaj *τινί, τινά NT*; **b)** oznanjujem evangelij *NT*; **2.** *pass.* oznanja (naznanja) se mi kaj ἡ βασιλεία, oznanja se evangelij, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται ubogim se oznanja evangelij, ἐσμέν εὐηγγελισμένοι oznanjeno nam je bilo = prejeli smo obljubo *NT*

εὐαγγέλιον, τό (εὐάγγελος) **1.** dobro poročilo, veselo oznanilo, veselo naznanilo, veselo sporočilo, evangelij *NT*; **2.** plačilo, nagrada za veselo (ugodno) poročilo, θῦμα opravljam daritev zaradi ugodne vesti (ki sem jo prejel)

εὐαγγελιστής, ὁ (εὐαγγελίζω) evangelist *NT*

εὐ-άγγελος, ὁ *poet.* ki prinaša ugodno in veselo poročilo, δόξα mnenje (upanje), da sem prinesel veselo novico

εὐαγέω (εὐ-αγής) *poet.* živim čisto ali nedolžno

εὐ-αγής 2 (ἄγρος) **1.** **a)** neomadeževan, čist, nedolžen, pobožen, svet; **b)** očiščujoč, srečen λύσις; **2.** bleščeč, svetel, jasen

εὐ-ἄγητος 2 (ἄγω) *poet.* lahko premičen, gibljiv

εὐ-αγρος 2 (ἄγρος) *poet.* srečen (na lovu), λόγος ki daje (ki obljublja, ki obeta) dober uspeh

εὐ-άγωγος 2 lahko vodljiv, udoben

εὐαδε *gl.* ἀνδάνω

εὐάζω *poet.* **1.** *act.* vpijem εὐα, vriskam na Bakhov praznik, μέλει *v* pesmih, ἀμβρότων ἐπέων εὐαζόντων med prepevanjem veselih božanskih pesmi; **2.** *med.* z vriskanjem slavim Bakha Βάχμιον

- εὐ-ᾤής** 2 (ᾤημι) *ion. poet.* ugodno pihljajoč; *pren.* ugoden, mil, prijazen, sladek ὕπνος
- εὐ-αίρετος** 2 (αἰρέω) **1.** ki ga je mogoče hitro osvojiti ali zavzeti, zlahka osvojljiv χώρα; **2.** ki se zlahka izbere ali spozna
- εὐ-αἰσθητος** 2 (αἰσθάνομαι) ki se zlahka zazna (opazi), opazen, zlahka zaznaven, zlahka opazen
- εὐ-αἰων**, ωνος, ὁ, ἡ *poet.* srečno živeč, srečen, ὕπνος osrečujoč, dolgo trajajoč
- εὐ-άλωτος** 2 ki ga je mogoče zlahka prijeti (dobiti, ujeti), zlahka osvojljiv (dobljiv, ujemljiv)
- εὐ-ἄμερος** 2 *dor.* = εὐ-ήμερος
- εὐ-ανάκλητος** 2 (ἀνα-καλέω) ki ga je mogoče zlahka pregovoriti
- εὐανδρία**, ἡ množica lepih, pogumnih mož
- εὐ-ανδρος** 2 (ἀνὴρ) bogat z vrlimi možmi
- εὐ-άνεμος** 2 *dor.* = εὐ-ήμερος
- εὐ-ανθής** 2 (ἄνθος) ki lepo cveti, cveten, cvetoč, bujen, pisan, lep
- εὐ-απάτητος** (ἀπατάω) ki ga je mogoče zlahka prevarati, zlahka prevarljiv
- εὐ-απήγητος** 2 *ion.* = εὐαφήγητος ki ga je mogoče zlahka opisati ali dopovedati
- εὐ-απόβατος** 2 (ἀπο-βαίνω) ugoden, priročen za izkrcanje (za pristanek)
- εὐ-αποτείχιστος** 2 (ἀπο-τειχίζω) ki ga je mogoče zlahka zapreti z zidom, ki ga je mogoče zlahka utrditi z vojaškim taborom (ostrogom)
- εὐαρεστέω** vseč sem, ugajam komu, po volji sem komu *NT*; *pass.* veselim se česa, ugaja mi kaj τινί
- εὐ-άρεστος** 2 (ἄρεσκω) vseč, vsečen, dopadljiv, prijeten, τὸ εὐάρεστον dopadenje, veselje *NT*, εὐαρεστοτέρως διάκειμαι τινι lažje zadovoljim koga, bolj ugajam komu; *adv.* εὐαρέστως dopadljivo, po volji *NT*
- εὐ-αρίθμητος** 2 ki ga je mogoče zlahka prešteti, zlahka prešteven; malo njih
- εὐ-άρματος** 2 *poet.* bogat z vozovi, slaven po svojih vozovih
- εὐαρμοστία**, ἡ skladnost, somernost, soglasje
- εὐ-άρμοστος** 2 dobro zložen; skladen, primeren, spreten, gibčen, soglasen
- εὐ-ασμα**, ατος, τό (εὐάζω) veselo petje, ukanje
- εὐ-αυγής** 2 *poet.* daljnoviden
- εὐ-βάστακτος** 2 (βαστάζω) *ion.* ki se ga zlahka nosi, ki se ga z lahkoto nosi
- εὐ-βατος** 2 (βαίνω) dostopen, pristopen
- Εὐβοία**, ἡ Evboja, otok v Egejskem morju; *preb.* Εὐβοεύς, ἕως, ὁ Evbojec; *adi.* Εὐβόειος 3 in Εὐβοϊκός 3 Evbojin, evbojski, evbojiški; *fem.* Εὐβοίς, Εὐβοίς, ἴδος evbojska, evbojiška
- εὐ-βοτος** 2 (βοτόν) *ep.* bogat s pašniki, z dobrimi pašniki
- εὐ-βοτρως** 2, *gen.* υος, *poet.* grozdnat
- εὐβουλία**, ἡ pamet, pametnost, bistrournost, razsodnost, sprevidnost, preudarnost, modrost, prebrisanost, περί τινος v čem
- εὐ-βουλος** 2 (βουλή) pameten, bistrournen, preudaren, razumen
- εὐ-γάθητος** 2 *dor.* = εὐ-γήθητος ki vzbuja veselje, vesel
- εὐγε** *gl.* εὐ
- εὐγένεια**, ἡ (εὐ-γενής) plemenit rod, plemstvo, plemenitost srca
- εὐ-γένειος** 2 (γένειον) bradat, z lepo brado
- εὐ-γενής** 2 (γένος) blagoroden, plemenit, plemenitega rodu, blagodušen, velikodušen
- εὐγμα**, ατος, τό (εὐχομαι) **1.** *ep.* bahanje; **2.** *poet.* molitev, prošnja, zaobljuba
- εὐ-γναμπος** 2 *ep.* (γνάμπω) lepo, dobro upognjen, zavit
- εὐγνωμοσύνη**, ἡ (εὐγνώμων) blagodušnost, dobrotljivost, razumnost, previdnost
- εὐ-γνώμων** 2, *gen.* ονος (γνώμη) plemenito misleč, blagodušen, dobrohoten, dobrotljiv, blag, pravičen, obziren, razumen, pameten
- εὐ-γνωστος** 2 (γυγνώσκω) ki ga je mogoče zlahka spoznati, zlahka spoznaven, zlahka spoznaten, dobro znan
- εὐ-γομφος** 2 *poet.* dobro zbit ali zložen πύλαι
- εὐ-δαίδαλος** 2 *poet.* umetno izdelan, umetno narejen ναός
- εὐδαιμονέω** (εὐ-δαίμων) srečen sem ali premožen sem; imam srečo v čem τί
- εὐδαιμονία**, ἡ, *ion.* εὐδαιμονίη (εὐ-δαίμων) **1.** sreča, blaženost, blaginja; **2.** blagostanje, premožnost
- εὐδαιμονίζω** [*avgm.* εὐ- in ἡύ-] (εὐ-δαίμων) blagrujem, zelo cenim, slavim koga zaradi česa τινά τινος, ὑπέρ τινος, ἐπί τινι, διὰ τι

εὐδαιμονικός 3 (εὐ-δαίμων) **1.** ki spada k sreči, ki osrečuje, osrečujoč; *subst.* τὰ εὐδαιμονικά tisto, v čemer obstoji sreča; **2.** srečen, osrečen, blažen; *adv.* εὐδαιμονικῶς blaženo, srečno

εὐ-δαίμων 2 'ki ima dobrega dajmona' (*prim. sl.* 'angel varuh' in *Platon, Fajdros 197 d*) **1.** srečen, blažen, oblagodarjen, τινός zaradi česa; *subst.* τὸ εὐδαιμον σρεča; **2. a)** premožen, bogat; *subst.* οἱ εὐδαίμονες bogataši, τὰ εὐδαίμονα bogastvo; **b)** o *krajih:* rodoviten, cvetoč; *comp.* εὐδαιμονέστερος, *sup.* εὐδαιμονέστατος; *adv.* εὐδαιμόνως, *comp.* εὐδαιμονέστερον blaženo, srečno

εὐ-δέειλος, εὐ-δήελος 2 (δῆλος) *ep.* (na) daleč viden, (zelo) razločen

εὐ-δειπνος 2 *poet.* obilen, bogat, sijajen δαίς
εὐ-δενδρος 2 *poet.* drevesnat, drevnat, poln dreves χόρτοι

εὐ-δηλος 2 čisto jasen, očiten, očividno ὅτι

εὐδήσω *gl.* εὐδω

εὐδία, ἡ, ion. εὐδίη (εὐ-διος) **1.** jasno vreme, vedrina, tišina, varnost, ἐν εὐδίᾳ εἰμί na varnem sem; **2.** srčni mir, sreča

εὐ-διάβατος 2 (δια-βαίνω) lahko prehoden, prekoračljiv, ki ga je mogoče zlahka prebrskati, ki ga je mogoče zlahka prečkati ποταμός

εὐ-διάβολος 2 (δια-βάλλω) ki se ga zlahka obrekuje *ali* ki se ga napačno (krivo) razlaga (tolmači), πρὸς τινα pri kom

εὐδίαίτερος 2 *comp.* k εὐδίᾳ

εὐ-διάλλακτος 2 spravljen, pomirljiv, εὐδίαλλάκτως ἔχω rad se spravim, dam se pomiriti, pustim se pomiriti, zelo spravljen sem

εὐ-διάφθορος 2 (δια-φθείρω) ki se zlahka pokvari, zlahka pokvarljiv, dovzeten za vpliv, dojemljiv za vplivanje, dostopen vplivu

εὐδικία, αἰ (δίκη) *ep.* pravičnost, pravični ukazi, ἀνέχω εὐδικίας bedim nad pravičnostjo, skrbim za pravične ukaze

εὐ-διος 2 [*comp.* εὐδίαίτερος] veder, jasen, tih, miren

εὐ-δητος, εὐ-δητος 2 (δέμω) *ep.* lepo zidan, dobro zgrajen

εὐδοκέω veselim se koga, nad kom, po volji mi je kdo (kaj), zadovoljen sem s čim ἐν τινι, εἰς τινα, τινί; *z inf.* sklenem, hočem *NT*

εὐδοκία, ἡ veselje, zadovoljstvo, ponos, dopa-

denje, dobra volja, želja, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος kakor je dopadlo njegovi volji *NT*

εὐδοκιμέω (εὐ-δόκιμος) [*avgm.* ἡϋ- in εὐ-] slovim, na dobrem glasu sem, imam dobro ime, uživam dober sloves, v čislih sem, spoštovan sem, odlikujem se, ἐν τινι, διὰ πάντων med vsemi; hvalijo me, dobim priznanje

εὐ-δόκιμος 2 ki je na dobrem glasu, sloveč, zelo spoštovan, čislán, slaven, ugleden

εὐδοξέω = εὐδοκιμέω

εὐδοξία, ἡ **1.** dober glas, ugled, čast, slava; **2.** pohvala, priznanje

εὐ-δοξος 2 (δόξα) = εὐ-δόκιμος

εὐ-δρακῆς 2 (δέρομαι) *poet.* bistroviden, bistrook, πάντων ki lahko vse vidi

εὐδω [*avgm.* ἡϋ-, εὐ-, *impf. iterat.* εὔδεσκε, *fut.* εὐδήσω] *ep. ion. poet.* **1.** spim, počivam ὕπνον, παρά τινι; *pren.* mrtev sem, brezskrben sem; **2.** zaspim; *pren. o vetru:* poležem se, pomirim se μένος Βορέαο

εὐ-ειδής 2 (εἶδος) *ep.* ki je lepe postave, lep, ličen, čeden

εὐ-έλεγκτος 2 (ἐλέγχω) ki se zlahka ovrže, zlahka ovrgljiv, ki se lahko dokaže, zlahka dokazljiv

εὐ-ελπις, εὐελπι, *gen.* ιδος **1.** poln upanja, poln pričakovanja, upajoč, nadepoln, εὐελπίς εἰμι πρὸς τὸν θάνατον z veseljem upanjem grem smrti nasproti; **2.** vzbujajoč upanje, vzbujajoč nado, nadebuden, nadobuden

εὐ-εξάλειπτος 2 (ἐξ-αλείφω) ki se zlahka izbriše, zlahka izbrisljiv ὄνομα

εὐ-εξαπάτητος 2 (ἐξ-απατάω) ki ga lahko prevaraš *ali* preslepiš, zlahka prevarljiv, zlahka preslepljen

εὐ-εξέλεγκτος 2 = εὐ-έλεγκτος

εὐεξία, ἡ (εὔ, ἔχω) dobro stanje duše in telesa, telesna ali duševna vrlina, zdravje

εὐέπεια, ἡ **1.** lepota, krasota, prijetnost govora; **2.** lepa želja, pobožna želja, čestitka, voščilo

εὐ-επής 2 (ἔπος) dobro povedan, pameten λόγος

εὐ-επιβούλευτος 2 (ἐπι-βουλεύω) ki se ga zlahka zalezuje, ki je izpostavljen zalezovanju

εὐ-επίθετος 2 (ἐπι-τίθεισθαι) ki ga je mogo-

če zgrabiti (napasti), ki se ga zlahka zgrabi (napade)

εὐεργεσία, ἡ, *ion.* **εὐεργεσίη** (εὐ-εργέτης)

1. plemenito ravnanje, dobro delo, dobrota, zasluga, usluga, dobrotelost, εὐεργεσίαν κατατίθειμαι εἰς τινα izkažem komu uslugo, ἀπὸ τοῦδε pri tej priliki, εὐεργεσία εἰς αἰὲ ἀνάγραπτος κείσεται spomin na tvojo zaslugo bo ostal neizbrisen; **2.** častni naslov εὐεργέτης

εὐεργετέω (εὐ-εργέτης) [avgm. εὐη- in εὐε-, *pass. pf.* εὐεργέτηται, *plpf.* εὐεργέτηντο, *aor.* εὐεργετηθείς] storim (naredim, delam) komu dobro, izkazujem dobroto τινά, koristim komu; *pass.* dobivam dobroto, prejemam dobroto, izkazuje se mi dobrota ὑπό τινος

εὐεργέτημα, ατος, τό dobrota, dar, τίθημι εὐεργέτημα imam za dar

εὐ-εργέτης, ου, ὁ (ἐργάτης) dobrotnik, ἀνὴρ zaslužen mož; častni naslov, ki so ga dajali za državo zaslužnim možem (εὐεργέτην τινὰ ἀναγράφειν)

εὐ-εργής 2 (ἔργον) *ep.* **1.** dobro narejen, trdno zgrajen, lepo izdelan, trden; χρυσός lepo kovano zlato; **2.** dobro storjen, τὰ εὐεργέα dobrote

εὐ-εργός, εὐ-εργος 2 (ἔργον) **1.** *ep. act.* ki prav dela, ki dobro dela, dober, pošten, pravičen; **2.** *ion. pass.* ki se lahko (ki se zlahka) obdeluje

εὐ-ερκής 2 (ἔρκος) *ep.* dobro ograjen, θύραι dobro zaprt

εὐ-ερνής 2 (ἔρνος) *poet.* ki bujno raste, bujen, z lepimi mladikami δάφνη

εὐ-ερος 2 (ἔριον) *poet.* z lepo volno, lepo volnat

Εὐ-εσπερίδες, αἱ Evesperide, mesto na obali Kirene v Afriki; *preb.* **Εὐσπερῖται**, οἱ Evesperiti, Evesperidci

εὐ-εστώ, οῦς, ἡ (εἰμί) *ion.* dobro stanje, zdravje, blaženost, sreča

εὐετηρία, ἡ (ἔτος) rodovitno leto, dobra letina, obilica živeža

εὐ-εύρετος 2 (εὐρίσκω) ki se lahko najde, ki se zlahka najde, zlahka najdljiv

εὐ-έφοδος 2 ki se lahko napade, ki se zlahka napade, ki ga je mogoče zlahka napasti, lahko pristopen, lahko dostopen τινί

εὐ-ζυγος 2 (ζεύγνυμι) *ep.* ki ima dobre veslaške klopi, z dobrimi veslaškimi klopmi, dobro zbit, čvrsto narejen

εὐ-ζωνος 2, *ep.* **εὐ-ζωνος** (ζώνη) **1.** o ženskah: lepo prepasan, opasan, vitek; **2.** o moških: dobro prepasan, hiter, uren, brhek, krepek; **3.** lahkooborožen, brez prtljage, z malo prtljage

εὐ-ηγενής 2 *ep.* = εὐ-γενής

εὐηγεσίη, ἡ (ἡγέομαι) *ep.* dobro vodstvo, dobro vladanje

εὐήθεια, ἡ, *ion.* **εὐηθείη**, **εὐηθίη** **1.** dobrodušnost, dobrosrčnost; **2.** preprostost, omejenost, neumnost, nespamet

εὐ-ήθης 2 (ἡθος) dobrovoljen, iskren, preprost, pohleven, zaslepljen, nespameten, neumen; *subst.* τὸ εὐηθες prostodušnost, preprostost, poštenost

εὐηθία, ἡ = εὐήθεια

εὐηθίζομαι *dep. med.* nespameten sem, neumno govorim

εὐ-ήκης 2 (ἀκή) *ep.* dobro nabrušen, dobro nastren, zelo oster

εὐηκοέω rad poslušam, rad sem pokoren τινός

εὐ-ήλατος 2 (ἐλαύνω) ugoden (pripraven) za vožnjo (in za jahanje); τὰ εὐήλατα ravni kraji, prehodni kraji

εὐ-ήλιος 2 *poet.* sončnat, sončen, prisojen, πῦρ svetel sončni žar

εὐημερέω (εὐ-ήμερος) *poet.* imam srečne dni, srečen sem, dobro se počutim; καὶ ταῖσι Θήβαις εἰ τὰ νῦν εὐημερεῖ καλῶς τὰ πρὸς σε čeprav Tebe zdaj živijo s teboj v najlepši slogi

εὐημερία, ἡ jasno vreme, lep dan, sreča

εὐ-ήμερος 2 *poet., dor.* **εὐἄμερος** (ἡμέρα) ki prinaša srečen dan, φάος luč srečnega (lepega) dneva

εὐ-ήνεμος 2, *dor.* **εὐ-ἄνεμος** 2 (ἄνεμος) *poet.* od vetra dobro prepihan, zračen βᾶσσαι

εὐ-ήνιος 2 (ἡνία) vodljiv, poslušen

Εὐήνος, ὁ Even, Okeanov in Tetidin sin, bog reke v Ajtoliji (Etoliji); **Εὐηνήνη**, ἡ Evenina, Evenova hči Marpesa

εὐ-ήνωρ, ορος, ὁ, ἡ (ἀνήρ) *ep.* možat, junaški, ki deli moč, ki krepa može οἶνος

εὐ-ήρατος 2 (ἔραμαι) *poet.* ljubezniv

εὐ-ήρετος 2 (ἔρετμόν) *poet.* z dobrimi vesli, ki dobro vesla, uren πλάτα

εὐ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) *ep. poet.* dobro zložen, priročen, primeren, prikladen, pripravljen za vožnjo; νεώς γε πύτυλος εὐήρης πάρα ladja z dobrimi vesli je pripravljena

εὐ-ήρυτος 2 (ἀρύω) ki se zlahka zajame ὕδωρ

εὐ-ηφενής 2 (ἄφενος) *ep.* zelo premožen, bogat

εὐθάλασσος 2 *poet.* ki prihaja iz lepega morja, *po drugih:* ki ga lepo (ali lepega) daje morje, εὐθάλασσον δῶρον lepo darilo morja, *po drugih:* darilo lepega morja

εὐ-θαρσής 2 (θάρασος) neustrašen, pogumen, srčen; *adv.* εὐθαρσῶς

εὐθηνέω, *ion.* εὐθηνέω [avgm. ηὐ- in εὐ-] **1.** *act.* sem v dobrem stanju, srečen sem, uspevam; **2.** *med.* [z *aor. pass.* ηὐθηνήθη] *ion.* rastem na moči, cvetim

εὐ-θεράπευτος 2 (θεραπεύω) ki se (z uslugami) zlahka pridobi, ki ga je (z uslugami) mogoče zlahka pridobiti

εὐ-θετος 2 (τίθημι) dobro postavljen, primeren εἷς τι *NT*, ugoden, priročen

εὐθέως *gl.* εὐθύς

εὐ-θηλος 2 (θηλή) s polnim vimenom

εὐθημοσύνη, ἡ dober red, lep red, dobra ureditev, lepa ureditev, redoljubnost

εὐθηνέω *ion.* = εὐθηνέω

εὐ-θηρος 2 srečen na lovu

εὐ-θραυστος 2 (θραύω) ki se lahko zlomi, zlahka zlomljiv

εὐ-θριξ, εὐ-θριξ, *τριχος ep.* lepolas, z lepo grivo

εὐ-θρονος 2 *ep.* sedeč na lepem prestolu

εὐθύ *gl.* εὐθύς

Εὐθύ-δημος, ὁ Evtidem, Dioklov sin, Sokratov učenec in prijatelj

εὐθυδρομέω (εὐθυ-δρομός) prihajam naravnost v kaj (kam) *NT*

εὐθυμέω (εὐ-θυμος) **1.** *act. a)* dobre volje sem; **b)** razveseljujem, vedrim; **2.** *med.* obhajam praznik, vesel sem, veselim se, radujem se ἐπί τινι

εὐθυμία, ἡ dobrovoljnost, dobra volja, veselje, zabava, slast, εὐθυμίας παρέχω nudim veselje, zabavam

εὐ-θυμός 2 **1.** dobrovoljen, dobre volje, mi-

ren, vesel, srčen, srečen; **2.** dobrohoten, blagohoten; *adv.* εὐθύμως veselo, mirno ζῆν

εὐθύνα, εὐθύνη, ἡ (εὐθύνω) *nav. pl.* **1.** podaja računa, obračun, sodna preiskava, ἀπαί-τέω pokličem na odgovor, zahtevam, da kdo poda račun (obračun), δίδωμι podam račun (obračun, odgovor), ὑπέχω τινί dam komu račun, podajam komu račun, zagovarjam se; **2.** pravda zaradi računa, odgovornost; **3.** kazni, kaznovanje, svarilo (*Platon, Protagoras 326 e*)

εὐθунτηρία, ἡ *poet.* krmilni spoj, mesto na ladji, kjer je bilo pritrjeno krmilo

εὐθύνω *in med.* (εὐθύς) [avgm. ηὐ- in εὐ-; *fut.* εὐθύνω, *ep. ion. poet.* **ιθύνω**, *aor.* ἰθύνα, *cj. ep.* ἰθύνομεν, *aor. pass. ep.* ἰθύνηθη] **1.** zravnam, ravnam, naravnam ξύλον; ὀδόν *NT*, τὶ ἐπὶ στάθμην naravnam kaj po merilni vrvi; *pass.* ἴππω ἰθύνθητην konja sta se ustopila ravno ob ojesu; **2. a)** namerjam, naperjam, obračam, usmerjam δοῦρα ἀλλήλων, βέλος, obrnem, okrenem δρόμον εἷς τι, krmarim ναῦν; **b)** vodim παῖδα, usmerjam, vladam πόλιν; **3.** kličem na odgovor, posvarim, spoznavam za krivega, kaznujem θανάτω, τινά τινος koga zaradi česa

εὐ-θυρσος 2 z lepim tizrdom, ἀρρηξ trstikovica z lepim tizrdom = lepa Bakhova palica, tizr

εὐθύς, εὐθεῖα, εὐθύ, *ep. ion.* **ιθύς**, ἰθεῖα, ἰθύ **1.** raven, naravnost, τὴν εὐθεῖαν (ὀδόν) naravnost, εὐθυτέρα ὀδός krajša pot; **2.** odkrit, odkritosrčen, pravičen, iskren λόγος; ἕκ τοῦ εὐθέος odkrito, odkritosrčno, naravnost, ἀπὸ τοῦ εὐθέος λέγω govorim odkrito, govorim odkritosrčno; **3.** *adv.* εὐθέως, εὐθύς, εὐθύ, *ep. ion.* ἰθέως, ἰθύς, ἰθύ **a) krajevno:** naravnost (naprej), ravno na τινός, ἐπὶ τινος, πρὸς τι (τινα), τὴν ἰθεῖαν (*sc.* ὀδόν) πλέω veslam (plujem) naravnost; **b) časovno:** prècej, takoj, nemudoma, na mestu, εὐθύς νέοι ὄντες takoj od mladih dni; z ἐπέι, ὡς *in pt.:* brž ko, εὐθύς ἦκων takoj po svojem prihodu, εὐθύς ἀπαλλακτομένη τοῦ σώματος brž ko se loči od telesa; εὐθύς σύ γε εἴρηκας ravnokar; *sup. ep.* ἰθύτατα popolnoma pravično, najpravičnejše

εὐθύτης, ητος, ἡ pravičnost *NT*

εὐθύ-ωρον *adv.* (ῶρα, ὀράω) po ravni poti, naravnost naprej, pri tej priči, takoj

- εὐ-ίᾱτος** 2 ki se lahko ozdravi, zlahka ozdravljiv
- εὐϊος** 2 **1.** bakhijski πῦρ, τελευταί, βάκχευμα; **2.** ki kliče εὐοῦ, vriskajoč, ukajoč Βάκχος; ó εὐϊος θεός ali ó Εὐϊος Εβίη = Ukajoči, Vriska-joči = Bakh
- εὐ-ἵππος** 2 **1.** ki ima dobre konje; *subst.* dober konjenik; τᾶξις; **2.** *poet.* bogat s konji, δῶρον dar lepih konj
- εὐ-καθαίρετος** 2 (καθ-αιρέω) ki se ga lahko premaga, ki se ga zlahka premaga, zlahka premagljiv
- εὐ-κάθεκτος** 2 (κατ-έχω) ki se lahko vodi, brzda, zlahka vodljiv, zlahka brzdan
- εὐκαιρέω** (εὐ-καιρος) [*avgm.* εὐ- in ἡῦ-] imam čas, utegnem; εἷς τι lotevam se česa, ukvarjam se s čim, bavim se s čim *NT*
- εὐκαιρία**, ἡ priložnost, pravi trenutek, primeren čas *NT*
- εὐ-καιρος** 2 pravočasen, primeren, ugoden *NT*
- εὐ-κάματος** 2 brez truda, lahek κάματος
- εὐ-καμπής** 2 (κάμπτω) dobro (lepo) zakrivljen, dobro (lepo) ukrivljen, dobro (lepo) zavít
- εὐ-κάρδιος** 2 (καρδία) *poet.* srčen, stanoviten, hraber, pogumen
- εὐ-καρπος** 2 plodovit, rodovit
- εὐ-κατάλυτος** 2 (κατα-λύω) ki se lahko uniči ali odstrani, ki ga je mogoče zlahka uničiti ali odstraniti πλεονεξία
- εὐ-καταφρόνητος** 2 (κατα-φρονέω) ki se ga lahko prezira, ki ga je mogoče zlahka prezirati, zaničevanja vreden, zaničevan, neznamen
- εὐ-κατέργαστος** 2 (κατ-εργάζομαι) **1.** ki se lahko izvrši, ki ga je mogoče (zlahka) izvršiti, (zlahka) izvršljiv; **2.** prebavljiv, prebaven
- εὐ-κατηγόρητος** 2 ki se ga lahko obdolži ali graja, ki ga je mogoče zlahka obdolžiti ali grajati
- εὐ-κέατος** 2 *ep.* = εὐ-κέαστος (κεάζω) lahko (zlahka) cepljiv, zlahka razcepen, dobro razcepljen κέδρος
- εὐ-κέλαδος** 2 *poet.* milozvočen, lepo doneč λωτός
- εὐ-κέρως** 2, *gen.* ωτος, *at.* = εὐ-κέρωος (κέρωος) leporogat, z lepim rogovjem
- εὐκηλος** 2 *ep. poet.* = ἔκηλος miren, brezskrben
- εὐ-κλᾶρος** *gl.* εὐ-κληρος
- εὐ-κλεής**, *ep.* εὐκλεής, εὐκλειής, εὐκληής 2 (κλέος) [*acc. sg.* εὐκλεᾶ in εὐκλεᾶ, *acc. pl.* εὐκλεῖτας] slaven, slavljen
- εὐκλεια**, ἡ, *ep.* εὐκλεΐτη, *at.* tudi εὐκλεία dober glas, slava, sloves
- Εὐκλεια**, ἡ evkleja, praznik Artemide s pridvkom Evkleja (Εὐκλεια) v Korintu
- εὐκλεΐζω** *poet.* slavim, proslavljam
- εὐ-κλήϊς**, ἴδος (κλήϊς) *ep.* dobro zaprt, skrbno zaprt dobro (skrbno) zaklenjen
- εὐ-κληρος** 2, *dor.* εὐ-κλᾶρος srečen
- εὐ-κνήμις**, ἴδος, ó, ἡ *ep.* [*samo v nom. in acc. pl.*] z lepimi golenjaki, lepogoleničen, lepogolenski
- εὐκοινωνήτος** 2 ki rad daje, ustrezljiv, uslužen
- εὐκολία**, ἡ **1.** zadovoljnost, prijaznost; **2.** skromnost, zmernost ἡ περὶ τὴν δίαιταν
- εὐ-κολος** 2 zadovoljen, zmeren, vesel, miren; *adv.* εὐκόλως mirno, lahko, veselo ἐξέπιε
- εὐ-κομιδής** 2 (κομιδή) *ion.* dobro oskrbovan, dobro gojen νομαί
- εὐ-κομος** 2 (κόμη) *poet.* lepolas, z lepo volno μῆλα
- εὐ-κοπος** 2 (κόπτω) lahek, brez truda *NT*
- εὐκοσμία**, ἡ red, čednost, dostojnost, spodobnost, poštenost, skromnost
- εὐ-κοσμος** 2 **1.** lepo urejen, okrašen, τὸ εὐκοσμον red; **2.** ki se lahko uredi, ki ga je mogoče (zlahka) urediti εὐκοσμότερός εἰμι; *adv.* εὐκόσμως v lepem redu, okrašeno
- εὐ-κρηνος** 2 (κρήνη) *poet.* bogat z lepimi vrelicami
- εὐκρινέω** dobro (skrbno) izbiram
- εὐ-κρινής** 2 (κρίνω) dobro urejen, dobro razdeljen; jasen, πάντα εὐκρινέα ποιοῦμαι vse uredim
- εὐ-κρότητος** 2 (κροτέω) *poet.* dobro obdelan s kladivom, lepo kovan
- εὐκταῖος** 2 (εὐχομαι) **1.** posvečen, zaobljubljen, zaželen, τὰ εὐκταῖα obljuba, zaobljuba; **2.** (za pričo) poklican, naprošen Θέμις
- εὐ-κτίμενος** 3, **εὐ-κτιτος** 2 (κτίζω) *ep.* lepo (močno, trdno) zgrajen, lepo (močno, trdno)

zidan, dobro (lepo) zasajen, dobro (lepo) obdelan

εὐκτός 3 (εὐχομαι) **1.** *ep.* zaželen, poželen; **2.** *poet.* vreden poželenja, vreden, da se ga poželi, εὐκτόν ἐστι *z inf.* želeli je, zaželeno je

εὐ-κυκλος 2 *ep.* **1.** lepo zaokrožen, z lepimi obroči ἀσπίς; **2.** z lepimi kolesi, lepokolesen ἀπήνη

εὐλάβεια, ἡ (εὐ-λαβής) **1.** previdnost, pazljivost, opreznost, skrb, εὐλάβειαν τῶνδε προϋθέμην *s svojo previdnostjo sem to odvrnil, εὐλάβειαν ἔχων μὴ* zaradi skrbi, da ne bi; **2.** strah, groza *NT*; **3.** strah božji *NT*

εὐλαβέομαι *dep. pass.* [*avgm.* ἡὖ- in εὖ-, *fut.* εὐλαβήσομαι, *aor.* ἡὐλαβήθη, *pf.* ἡὐλάβημαι] **1. a)** bojim se, varujem se, čuvam se, previden sem, izogibam se, pazim se, pomišljam se τί, τινά, *z μή, ὅπως μή;* **b)** bogaboječ *sem NT*; **2.** skrbim, skrbno opravljam svojo dolžnost *Sofokles, Kralj Ojdip 47*

εὐ-λαβής 2 (λαβεῖν) **1.** previden, pazljiv, oprezen, boječ; **2.** pobožen, bogaboječ *NT*; *adv.* εὐλαβῶς previdno, pazljivo, εὐλαβῶς ἔχω (= εὐλαβέομαι) varujem se, previden sem, pazim se; εὐλαβεστέρας μάρομαι bolj zavaran

εὐλάζω [*fut.* εὐλάξω, *dor.* εὐλαξῶ] orjem

εὐλάκα, ἡ oralo, plug, ἀργυρέα εὐλάκα εὐλάζω orjem s srebrnim plugom = trpim lakoto

εὐ-λείμων 2 *ep.*, **εὐ-λειμος** 2 *poet.* (λειμών) ki ima lepe travnike (livade), z lepimi travniki (livadami)

εὐ-λεκτρος 2 (λέκτρον) *poet.* **1.** z lepo posteljo, preljubezniv, lep, mikaven, ljubek, privlačen, dražesten νόμφα; **2.** ki podeljuje zakonsko srečo, ki obuja ljubezen do ljubkih nevest (Afroditin pridevek) Κύπρις

εὐλή, ἡ črn

εὐ-ληπτος 2 (λαμβάνω) ki se lahko zgrabi (vzame, podvrže), ki ga je mogoče zlahka zgrabit (vzeti, podvreči), osvojljiv, priročen, udoben, εὐδιδωμί τι εὐληπτότατα podam kaj tako, da se lahko vzame

εὐληρα, τά *ep.* uzde, vajeti

εὐλογέω (εὐ-λογος) **1.** hvalim, slavim, poveličujem *NT*; **2.** zahvaljujem se, blagoslavljam, osrečujem *NT*

εὐλογητός 3 blagoslovljen, (na veke) hvaljen *NT*

εὐλογία, ἡ (εὐ-λογος) **1.** hvala, slavljenje, slava; **2. NT a)** *pl.* lepe besede, sladke besede; **b)** blagoslov; **c)** dobrot, obilen dar, ἐπ' εὐλογίας obilno

εὐ-λογος 2 (λέγω) **1.** lepoplasen, blagoplasen, dostojen πρόφασις; **2.** razumen, pameten, utemeljen, upravičen, verjeten; τὸ εὐλογον verjetnost, upravičenje, tehten razlog; **3. adv.** εὐλόγως verjetno, resnično, razumno, utemeljeno, upravičeno, εὐλόγως ἔχει verjetno je, resnično je

εὐ-λοφος 2 *poet.* z lepo perjanico κυνή

εὐ-λοχος 2 (λόχος) ki pomaga pri porodu, pomočnica Ἄρτεμις

εὐ-λύτος 2 (λύω) ki se lahko (ki se zlahka) razveže, ki se lahko (ki se zlahka) odveže, (zlahka) ločljiv, (zlahka) razvezljiv στέργηθρα φρενῶν

εὐμάθεια, ἡ, **εὐμαθία**, ἡ lahko učenje in razumevanje, dobra glava, učljivost, bistroumnost, razumnost

εὐ-μαθής 2 (μανθάνω) **1.** ki se zlahka uči, dobre glave, nadarjen; **2.** zlahka umeven, umljiv, razločen, jasen φώνημα, σῆμα

Εὐμαιος, ὁ Evmaj, Odisejev svinjski pastir

εὐμάρεια, *ion.* εὐμαρείη, εὐμαρίη, ἡ (εὐ-μαρής) **1.** lahkota, ugodnost, prijetnost, spretnost, gibčnost, χερσῶν εὐμαρεία χρωμαί *imam lahko stališče, lahko mi je kaj storiti, zlahka kaj storim, εὐμάρεια ἡμῖν ἐστὶ* lahko se zgodi; **2.** priložnost, prilika, možnost, πόρου lahka pot; **3. a)** olajševalno sredstvo, lajšalo, branilo πρὸς τι; **b)** obilica εὐρίσκω πολλὰν εὐμάρειαν; **c)** *evfem. ion.* stranišče, potreba

εὐ-μαρής 2 [*Et.: iz εὖ in μάρη* 'roka'] *poet.* **1.** zlahka izvrtljiv, lahek, udoben; **2.** ki lahko izvrti, vseмогоčen, mogočen θεός

εὐ-μεγέθης 2 (μέγεθος) zelo velik ποταμός, važen, znamenit μαρτυρία

εὐμένεια, ἡ, *ion.* εὐμενείη (εὐ-μενής) **1.** dobrohotnost, prijaznost, naklonjenost, milost παρὰ τῶν θεῶν; **2.** εὐμένεια πρὸς τὸ θεῖον pravo obnašanje do božanstva, vdanost

εὐ-μενής 2, *ep.* εὐ-μενέτης, ὁ (μένος) **1.** prijaznega mišljenja, blagohoten, naklonjen, θεοί milostljiv, prijazen; *subst.* τὸ εὐμενές milost, naklonjenost (bogov); **2.** ugoden, lahek, prijeten, primeren, privilegajoč se γῆ ἐναγωνίσα-

σθαι, položen, zložēn óðós; *adv.* εὐμενῶς, *ion.* εὐμενέως

Εὐμενίδες, αἱ (εὐ-μενής) Evmenide = Milostne, Blagonaklonjene (*evfem.* izraz za Eri-nije)

εὐμενίζομαι *med.* delam si koga prijaznega, pridobivam si naklonjenost koga

εὐ-μετάβολος 2 (μετα-βάλλω) spremenljiv, omahljiv, nestanoviten

εὐ-μετάδοτος 2 radodaren *NT*

εὐ-μεταχείριστος 2 (μετα-χειρίζω) s katerim se zlahka postopa, s katerim se zlahka ravna, dobrsrčen, ki ga je mogoče zlahka užugati, ki ga je mogoče zlahka premagati, ki ga je mogoče zlahka ugnati ἰσχός, lahek

εὐ-μηλος 2 (μῆλον) *ep. poet.* bogat z ovcami, poln ovac

εὐ-μήχανος 2 **1.** bistrumen, iznajdljiv, spreten; **2.** dobro izmišljen, umeten; *adv.* εὐμηχά-ως umetno

εὐ-μίσητος 2 (μισέω) zelo sovražen, mrzek

εὐ-μίτος 2 *poet.* tankoniten πλοκή

εὐ-μελής, ἰώ, ὁ *ep.* = εὐ-μελής, ου (μελία) vrl kopjenosec, vrl kopjanik, spreten suličar

εὐ-μνάστος 2 *dor. in poet.* = εὐ-μνηστος (μ-μνήσκομαι) dobro pomneč, dobro se spominjajoč, pomnljiv τινός

εὐ-μνημόνευτος 2 **1.** ki si ga zlahka zapomnimo, ki si ga je mogoče zlahka zapomniti; **2.** vreden spomina, vreden, da se ga spomnimo, vreden, da se omeni

εὐ-μοιρος 2 (μοῖρα) deležen česa, obdarjen s čim, obdarovan s čim, srečen

Εὐ-μολπος, ὁ Evmolp, Pozejdonov sin, trakijski kralj in svečenik, ki je uvedel elevzinske misterije; njegovi potomci so *patron.*

Εὐμολπίδαι, οἱ Evmolpidi

εὐμορφία, ἡ lepa postava, čedna postava, lep stas, lep obraz, lepota

εὐ-μορφος 2 (μορφή) lepolik, lepoličen, lep

εὐμουσία, ἡ čut za lepo umetnost

εὐ-μουσος 2 (Μοῦσα) *poet.* blagoglasen, ljubeč, prijeten μολπή

εὐνάζω, **εὐνάω** (εὐνή) *ep. poet.* [*aor. pass.* ἠύ-νάσθην *in ἠὐνήθην*] **1. act.** polagam k spanju, storim (naredim), da se kdo uleže, uspavam, zazibam (v spanje), pomirim, ublažim πόθον; **2. pass. in med.** uležem se (na posteljo), poč-

vam, gnezdim, spim κακόν, ležim, παρά τινι pri kom; γάμοις omožim se, oženim se; *pren.* pomirim se, poležem se (*o vetru*)

εὐ-ναιετᾶων 3 (ναιετᾶω) *ep.*, **εὐ-ναιόμενος** 3 *ep.* (ναίω) primeren za bivanje, pripraven za stanovanje, dobro obljuden, dobro (gosto) naseljen

εὐναῖος 3 (εὐνή) *poet.* ki se nahaja v postelji, ki spada k zakonu, zakonski; πηδάλια v svojem tečaju vrteče se krmilo

εὐνα(σ)τήριον, τό ležišče, postelja

εὐνάω *gl.* εὐνάζω

εὐνή, ἡ [*gen. ep.* εὐνήφι] **1. a)** ležišče, tabor, šotor, spalnica; brlog, gnezdo; **b)** postelja, podvzglavje; **c)** zakonska postelja; *meton.* zakon, ženitev, možitev, žena; **2.** grob, zadnje človekovo ležišče; **3. pl.** sidra (kamni, ki so jih s premca po vrvi spuščali v morje, da so držali ladjo kot sidra)

εὐνήθην *adv. ep.* iz postelje

εὐνήτης, ὁ *poet.* mož, soprog

εὐνήτρια, ἡ *poet.* žena, soproga

εὐνις¹, ἰδος, ἡ (εὐνή) žena, soproga

εὐνις², ἰδος, ὁ, ἡ [*acc.* εὐνιν] *ep.* oropan česa, brez česa, ki je kaj izgubil, εὐνιν ἔθρηκε oropal je, spravil je ob kaj τινός

εὐ-ννητος 2 [*iz εὐ in νέω*] *ep.* = εὐ-νητος lepo tkan, lepo stkan, lepo preden, lepo spreden

εὐνοέω (εὐ-νοος) naklonjen sem komu, prijazen sem do koga τινί

εὐνοια, ἡ, *ion.* **εὐνοίη** **1.** dobrohotnost, naklonjenost, vdanost, prijazno mišljenje, milost παρά τινος, ljubezen, δι' εὐνοίας z dobrohotnostjo, z dobroto, κατ' εὐνοϊαν, δι' εὐνοϊαν, μετ' εὐνοίας, εὐνοία iz dobrohotnosti, iz naklonjenosti, dobrohotno, naklonjeno, z ljubeznijo, prijazno; ἡ σὴ εὐνοια do tebe, ἡ τῶν Ἑλλήνων εὐνοια ljubezen do Helenov (do Grkov), *tudi* εἶς τινα, εὐνοϊαν παρέχω τινί izkazujem prijaznost, kažem se dobrohotnega; **2. pl.** dokazi prijaznega mišljenja, δίδωμι dajem radovoljna darila, radovoljno dajem darila

εὐνοῦκός 3 (εὐ-νοος) dobrohoten, prijazen; *adv.* εὐνοῦκῶς prijazno, naklonjeno, εὐνοῦκῶς ἔχω τινί, πρὸς τινα prijazen sem do koga, naklonjen sem komu

εὐνομέομαι *dep. pass.* (εὐ-νομος) [*avgm.* ἠύ- in εὐ-; *fut.* εὐνομήσομαι, *aor.* ἠύνομήθην] do-

bro sem urejen, dobim dobre zakone, imam dobre zakone, imam dobro ustavo

εὐνομία, ἡ, *ion.* **εὐνομίη** **1.** izpolnjevanje zakonov, zakonitost, pravičnost; **2.** dobra uprava, dobri zakoni, dober red, zakonit red, dobra zakonska ureditev

εὐ-νοος **2**, *skrč.* **εὐ-νοος**, εὐ-νον [gen. pl. εὐ-νόων, at. εὐνων, comp. *ion.* εὐνοέστερος, at. εὐνούστερος] naklonjen, dobrohoten, prijaznega mišljenja τινί, τὸ εὐνον = εὐνοια

εὐνοουχίζω režem, skopim, kastriram *NT*

εὐνοῦχος, ὁ (εὐνή, ἔχω) evnuh, skopljenec, kastriranec, komornik

εὐντα *dor.* = ἔοντα (ἄντα) *gl.* εἰμί

εὐ-νώμας, ου, ὁ (νωμάω) *poet.* hiteč, potekajoč, minevajoč, χρόνος čas, ki hiti, čas, ki hitro mineva, čas, ki teče v morje preteklosti

εὐ-ξε(λι)νος **2** gostoljuben; πόντος Gostoljubno morje = Črno morje, prej imenovano ἄζενος 'negostoljubno'; ko pa so kolonisti iz Mileta na njegovih obalah ustanovili številne kolonije, je dobilo ime εὐξείνιος

εὐ-ξεστος **2**, **εὐ-ξοος** **2** *ep.* (ξέω) lično izdolan, skrbno (lepo) zlikan ali zglajen

εὐξυμ-, **εὐξυν-** *gl.* εὐσυμ-, εὐσυν-

εὐ-ογκος **2** ročen, priročen, pripraven, ki se zlahka nosi

εὐ-οδμος **2** *dor.* = εὐ-οσμος blagodišeč, prijeto dišeč, vonjav

εὐ-οδος **2** (ὁδός) ki ima dobro pot (cesto), z dobro potjo (cesto), hoden, prehoden τινί

εὐοδόω *poet.* peljem, vodim po dobri poti; *pass. ion. NT* napredujem, srečno mi gre kaj od rok, srečo imam, srečen sem, dobro se mi godi

εὐοῖ [*bakhantski* vzklik *veselja*] juhu!, juhuhu!

εὐ-οικος **2** ki dobro gospodari, gospodaren, varčen

εὐ-ολβος **2** zelo srečen ali zelo premožen

εὐ-οπλος **2** (ὄπλον) dobro oborožen

εὐοργησία, ἡ *poet.* krotkost, pohlevnost, hladnokrvnost

εὐ-όργητος **2** (ὄργή) dobrosrčen, blag, brez strasti, miren

εὐορκέω (εὐ-ορκος) zvesto držim svojo prisego, ostanem zvest svoji prisegi, mož beseda sem

εὐ-ορκος **2** **1.** zvest prisegi, pošten, ki je mož

beseda εἰς τι; **2.** prisegi primeren; εὐορκὸν ἔστιν ποιεῖν kljub prisegi je dovoljeno (kaj storiti)

εὐ-ορμος **2** (ὄρμος) *ep.* z dobrimi pristanišči, ugoden za pristajanje ladij λιμήν, οὐκ εὐορμος brez pristanišča, negostoljuben

εὐ-οσμος **2** *gl.* εὐ-οδμος

εὐ-όφθαλμος **2** lepook, z lepimi očmi

εὐπάθεια, ἡ, *ion.* **εὐπαθ(-ε)ίη** (εὐ-παθής) zadovoljstvo, uživanje, telesna slast (strast), ἐν εὐπαθήσει εἰμι gostim se, zabavam se, ἐν εὐπαθείαις γίγνομαι privoščim si kaj, postrežem si

εὐπαθέω uživam, privoščim, postrežem si

εὐ-παθής **2** (παθεῖν) občutljiv, rahločuten; razdražljiv; πρὸς τὸ πῦρ vnetljiv

εὐπαιδία, ἡ obilica otrok, veliko (število) otrok, sreča z otroki, blagoslovljenost z otroki

εὐ-παις, παιδος, ὁ, ἡ **1.** *ion.* ki ima dobre otroke, obdarjen z otroki, srečen zaradi dobrih otrok; **2.** *poet.* γόνος izvrsten, vrl sin

εὐ-πακτος **2** *dor.* = εὐ-πηκτος

εὐ-πάρεδρος **2** stanoviten, vztrajen *NT*

εὐ-πάρθενος, ἡ čista devica, srečna devica

εὐ-πατέρεια, ἡ (πατήρ) *ep. poet.* hči plemenitega očeta, plemenita; αὐλή dvor plemenitega očeta

εὐ-πατρίδης, ου, ὁ (πάτρα), **εὐ-πατρεις**, ιδος, ὁ, ἡ plemenitaš, plemič, evpatrid; *adi.* plemenitega rodu, plemenit, odličen, ugleden, ἐλπιδες upanje na (pomoč) plemenitega brata

εὐ-πειθής **2**, **εὐ-πειστος** **2** **1.** (πειθομαι) ki ga je mogoče zlahka pregovoriti, poslušen, pokoren; **2.** (πείθω) ki lahko pregovori, ki zlahka pregovori, prepričevalen

εὐ-πεπλος **2** *ep.* z lepo obleko, lepo oblečen

εὐ-περίστατος **2** ki (koga) dobro obdaja, ki (koga) dobro omrežuje, ἀμαρτία ki se (nas) drži *NT*

εὐ-πέταλος **2** *poet.* lepolisten, gostolisten

εὐπέτεια, ἡ, *ion.* **εὐπετεία** lahkota, lahkost (pri dobivanju), obilica τινός

εὐ-πετής **2** (πίπτω, πέτομαι) lahek, udoben, brez težave, brez težav *z inf.; adv.* εὐπετῶς, *ion.* εὐπετέως lahko, brez težav, brez težave; *pri num.:* najmanj, gotovo

εὐ-πηγής **2** *ep.*, **εὐ-πηκτος** **2** *ep.* (πήγνυμι) **1.**

- dobro zložen, trdno zgrajen, trden, krepak; **2.** krepko raščten, tršat ζεῖνος
- εὐ-πηνος** 2 (πήνη) *poet.* lepo tkan ύφαί
- εὐ-πηχυς** 2 *poet.* z lepim komolcem χεῖρες
- εὐ-πιστος** 2 **1.** *poet.* verjeten, verodostojen; lahkoveren; **2.** zelo vdan, zelo zvest
- εὐ-πλαστος** 2 (πλάσσω) ki se ga zlahka upodobi, upodobljiv, ki se ga zlahka naredi
- εὐ-πλειος** 3 *ep.* dobro napolnjen πήρη
- εὐ-πλεκής** 2 *ep.*, **εὐ-πλεκτος** 2 *ep.* (πλέκω) lepo spleten, dobro spleten σειραί, δίφρος κοῦς na vozu
- εὐπλοια**, ἡ, *ion.* in *ep.* **εὐπλοία** (εὐ-πλοος) dobra (ugodna, srečna) plovba, dobra (ugodna, srečna) vožnja po morju
- εὐ-πλόκαμος** 2, *fem.* **εὐ-πλοκαμίας**, ἰδος (πλόκαμος) z lepimi kodri, lepolas, bujolas, z lepimi kitami
- εὐ-πλυνής** 2 (πλύνω) *ep.* dobro opran, čist φᾶρος
- εὐ-πνοος** 2, *skrč.* **εὐ-πνοος**, εὐ-πνουν (πνέω) **1.** lepo dišeč; **2. a)** dobro prepihan, zračen; **b)** dober za dihanje, τὸ εὐπνουν τοῦ τόπου prost preprih, zračnost; **3.** ki lahko diha
- εὐ-ποίητος** 2, *fem.* **εὐ-ποιητή** *ep.* lepo (lično) narejen, lepo (lično) izdelan
- εὐποιία**, ἡ (εὐ, ποιέω) dobrotljivost, dobrotelnost *NT*
- εὐ-πομπος** 2 (πέμπω) *poet.* dobro spremljajoč; *subst.* dober spremljevalec, srečen voznik
- εὐπορέω** (εὐ-πορος) [*avgm.* ἡῦ- in εὐ-] **1. intr.** veliko imam, obilo imam, obilujem, dobro shajam, imam mnogo česa τινός, živim v izobilju, imam zalogo česa, premožen sem ἀπό τινος, morem, znam (kaj izvršiti ali odgovoriti); καθὼς ἡῦπορεῖτο τις vsak po svojem premoženju *NT*, πόλεμος εὐπορεῖ dobiva potrebna sredstva, je dobro preskrbljena; **2. trans.** pridobivam, nabavljam, priskrbujem (si kaj), pridem do česa
- εὐπορία**, ἡ **1.** lahkota, s katero se kaj stori ali dobi, lepa priložnost, udobna pot; εὐπορία ἐστὶ lahko je; **2.** sredstva, premoženje, imetje, obilica, blagostanje; εὐπορία τῆς τύχης milost, naklonjenost usode; εὐπορία τοῦ βίου živež, hrana; *NT* zaslužek

- εὐ-πόριστος** 2 (πορίζω) ki ga je mogoče zlahka pripraviti ali nabaviti
- εὐ-πορος** 2 (πειρω) **1.** po katerem (kjer) se lahko hodi, dostopen, prehoden, udoben, gladek, izvršljiv, ugoden, lahek, εὐπορόν ἐστὶ lahko je; **2. a)** premožen, bogat ἄνθρωπος; **b)** spreten, pameten, vešč πρὸς τι; πόλις τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτη z vsem dobro preskrbljeno mesto; *adv.* εὐπόρως lahko, zlahka; bogato, v izobilju, εὐπόρως ἔχω πάντα imam vsega v izobilju, εὐπορώτερον ἔχω τοῦτ' ἀποκρίνασθαι na to lažje odgovorim
- εὐποτμία**, ἡ zadovoljnost, sreča
- εὐπράγέω** (εὐ-πραγής) srečen sem, srečno živim
- εὐπράγία**, ἡ, **εὐπράξία**, *ion.* **εὐπρηξία** **1.** sreča, blagostanje, uspeh, izid, srečno dejanje, uspešno dejanje, srečen (uspešen) podvig; **2.** dobro delo, dobro delovanje, pravo, pošteno ravnanje
- εὐ-πράκτος** 2 (πράττω) ki se zlahka izvrši, zlahka izvršljiv
- εὐπρέπεια**, ἡ dostojnost, spodobnost, lepa zunanjost, lepota, εὐπρέπεια λόγου lepe besede, μετ' εὐπρεπείας na lep način, δι' εὐπρέπειαν za olepševanje, zavoljo lepšega
- εὐ-πρεπής** 2 (πρέπω) **1.** dostojen, primeren, spodoben, prikladen εὐπρεπές ἐστὶ z *inf.* spodobi se; **2.** lep, zal, ugleden, odličen, slaven; τὸ εὐπρεπές τοῦ λόγου lepe besede, zapeljive besede; **3.** lepo doneč, navidezen, dozdeven, verjeten, lepo prikrit, svetohlinski, ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς na videz, navidezno; *adv.* εὐπρεπῶς, *ion.* εὐπρεπέως primerno, spodobno, na videz, navidezno βούλομαι, ὡς εὐπρεπέστατα τίθημι sestavim kar najprimerneje
- εὐπρηξία** *gl.* εὐπραξία
- εὐ-πρηστος** 2 (πρήθω) *ep.* ki sipa iskre, iskreč se, močan ἀῦτμή
- εὐ-πρόσδεκτος** 2 (προσ-δέχομαι) prijeten, všečen, všeč, dopadljiv *NT*
- εὐ-πρόσεδρος** 2 (πρόσ-εδρος) stanoviten, vztrajen *NT*
- εὐ-προσήγορος** 2 ljubezniv, prijazen, priljuden, družaben
- εὐ-πρόσοδος** 2 **1.** pristopen, dostopen, dohoden; **2. o osebaj:** priljuden, prijazen, ljubezniv, družaben πᾶσιν

εὐ-πρόσοιστος 2 (προσ-φέρομαι) *poet.* dostopen, lahek, pripraven za izkrcanje

εὐπροσωπέω (εὐ-πρόσωπος) ugajam, všeč sem *NT*

εὐ-πρόσωπος 2 (πρόσωπον) z lepim obrazom, veselega, vedrega obraza, prijazen; λόγους lepe besede (*tudi iron.*)

εὐ-προφάσιστος 2 (προφασίζομαι) s katerim se je mogoče (zlahka) izgovarjati, αἰτία tehten, utemeljen razlog

εὐ-πρυμνος 2 (πρύμνα) *ep. poet.* z lepim krnom, lepokrn νῆες

εὐ-πτερος 2 (πτερόν) *poet.* lepokril, lahkokril, hiter ὄρνις

εὐ-πτυκτος 2 (πτύσσω) *ep.* ki ga je mogoče dobro zložiti, κλισίη zložljiv stol

εὐ-πυργος 2 *ep.* z lepimi stolpi, dobro utrjen

εὐ-πωλος 2 *ep. poet.* bogat z lepimi žrebeti, δῶρον dar lepih konj, dar lepih žrebet

εὐρ-ακύλων, ωνος, ὁ evrakilon, severovzhodni veter, severovzhodnik *NT*

εὐράξ *adv.* (εὐρος) *ep.* s strani, na strani

εὐρεσις, εως, ἡ (εὐρίσκω) najdenje, najdba

εὐρετέος 3 [*adi. verb. od εὐρίσκω*] ki ga je treba najti, ki ga je treba poiskati

εὐρετής, οὔ, ὁ (εὐρίσκω) izumitelj, iznajditelj

εὐρετικός 3 iznajdljiv, bistroumen

εὐρετός 3 [*adi. verb. od εὐρίσκω*] najden, iznajden, ki ga je mogoče najti

εὐρημα, ατος, τό (εὐρίσκω) **1.** najdeno, najdba, najdenec δέχομαι, srečen, nepričakovan dobitek, εὐρημα ποιούμαι τι imam kaj za dobiček in srečo, εὐρίσκω najdem kaj (nepričakovano), εὐρημά ἐστὶ τινα z *inf.* sreča je za koga; **2.** iznajdba, συμφορᾶς izhod, zdravilo

εὐ-ρινος 2 *poet.* = εὐρίς (ρίς) s tankim nosom, z drobnim nosom, tankonos, drobnonos

εὐ-ρίπος, ὁ morska ožina, preliv (zlasti med Evbojo in Atiko)

εὐρίσκω [*avgm.* εὐ- in ἠύ-, *fut.* εὐρήσω, *aor.* εὔρον, ἠὔρον, *NT* εὔρησα, εὔρα, *pf.* εὔρηκα, ἠὔρηκα, *pass. pf.* ἠὔρημαι, *aor.* εὔρέθην; *med. fut.* εὔρησομαι, *aor.* εὔρόμην, *NT* εὔράμην, *ep. inf. aor. act.* εὔρέμενα] **1. act. a)** najdem (kar iščem), iznajdem, izmislim si ἔργα, μῆχος, izsledim, odkrijem τὸν αὐτόχειρα, spoznam, izvzem τινά, τί, *inf.*, ὅπως, τέκμων najdem izhod, najdem rešitev, toda τέκμων Ἰλίου εὐρί-

σκω razrušim Ilion; **b)** (slučajno) najdem, naletim na, dosežem, dobim κλέος, κέρδος, τινά, τί, ἄζηλον βίον, κακόν zabredem v nesrečo; z *dvojnimi acc.*: ἐμὲ μέγαν εὔρον da sem velik, τοὺς θεοὺς κακούς da so bogovi hudobni; **c)** o *blagu*: najdem (kupca), ὅπως εὔροῦσα πολλὸν χρυσίον πρηθείη ko je bila drago prodana, ἀποδίδομαι τοῦ εὔρόντος prodam za vsako ceno; (*χρήματα*), ἃ εὔρε πλέον ki je znašalo več kakor; **2. pass.** najdem se; *s pt.* pokaže se, da sem, ἄνους ἠὔρέθη pokazal je, da je neumen, κακός τ' ὦν κακῶν εὐρίσκομαι pokaže se, da sem hudoben in sin hudobnih staršev, ἦν εὔρεθῆς μὴ δίκαιος ὦν če se pokaže, da nisi bil pošten, ὅτω γάμοι ξυρόντες ἠὔρέθησαν ἀνόσιοι ki so mu dokazali brezbožen zakon; *pogosto* = εἶναι: τίς ἂν προνοούστερος εὔρέθη kdo neki je bil previdnejši, μέγα πένθος φίλοις εὔρηται; **3. med. a)** iznajdem zase, izmislim si ὄνομα, dosežem, pridobim si kaj, καὶ ταῦτα πάντα σοῦ θανόντος εὐρόμην vsega tega je kriva tvoja smrt; najdem λόγους, nakopljem si κακόν; **b)** dosežem, izprosim (si) kaj od koga ἀγαθόν τι παρά τινος, z *inf.*, ὠφέλειαν ἀπὸ τινος; **c)** pridobim komu kaj, εὔρετο ὅπως μὴ ἀνεπιστήμονας εἶναι našel je sredstva, da niso bili neveščji

εὐροέω (εὐ-ροος) gladko tečem, gre mi (dobro) od rok, srečo imam; πρὸς τὴν ὑπόθεσιν gladko govorim o predmetu

εὐροια, ἡ (εὐ-ρους) **1.** uspeh, sreča, uspevanje τῶνπραγμάτων; **2.** tek govora, zgovornost εἰληφένσε

εὐρο-κλύδων = εὐρ-ακύλων

εὐ-ροος 2, *skrč.* εὐ-ρους, *ep.* εὐ-ρροος lepo tekoč, z lepimi valovi

εὔρος, ους, τό (εὔρύς) širina, širokost; *nav. acc.* (*ozira*) τὸ εὔρος v širino, po širini, v širokosti

Εὔρος, ὁ evros (Evros), jugovzhodnik, jugovzhodni veter

εὐ-ρραφής (ράπτω) *ep.* dobro sešit

εὐ-ρρεής 2 [*gen.* εὐρρεῖος], εὐ-ρρείτης 2 [*gen.* εὐρρείταιο] *ep.* (ρέω) lepo tekoč

εὐ-ρροος 2 *gl.* εὐ-ροος

εὐρυ-άγυια, ἡ *ep.* s širokimi cestami, širokocesten

Εὐρυ-βάτης, ου, ὁ Evribat, Agamemnonov in Odisejev glasnik

Εὐρύ-βατος, ὁ Evribat, Efežan, ki je Kiru izdal Kreza; v *pregovorih* = izdajalec

εὐρυ-βίης, ὁ, *dor. εὐρυ-βίας* (βία) zelo (silno) oblasten, veleoblasten, zelo mogočen; *subst.* mogočni oblastnik

εὐρυ-εδής 2 (ἔδος) *poet.* prostoren, s širokimi sedeži

εὐρυθμία, ἡ **1.** somerje, razmerje, skladnost, takt; **2.** dostojno vedenje

εὐ-ρυθμος 2 **1.** skladen, primeren, privilegajoč se, ujemajoč se θώραξ; **2.** premišljen, takten, dostojen

Εὐρύ-κλεια, ἡ Evrikleja, služabnica v Odisejevi hiši

εὐρυ-κλύδων = εὐρ-ακύλων

εὐρυ-κρείων, οντος, ὁ *ep.* širno (široko) vladajoč, ki ima širno oblast, širnooblasten; *subst.* širni oblastnik

Εὐρύ-λοχος, ὁ Evriloh, Odisejev sorodnik in spremljevalec

Εὐρύ-μαχος, ὁ Evrimah, Penelopin snubec

εὐρυ-μέτωπος 2 (μέτωπον) *ep.* širokega čela, širokočelen

Εὐρυ-νόμη, ἡ Evrinoma **1.** služabnica v Odisejevi hiši; **2.** Okeanova hči, morska boginja

εὐρύνω [*aor. ep.* εὐρῦνα] raztegujem, razširjam, τὸ μέσον na sredi puščam veliko prostora

εὐρύ-νωτος 2 (νώτων) *poet.* širokopleč, širokih pleč, plečat

εὐρυόδεια, ἡ (ὁδός) *ep.* širokocestna, prostorna χθών

εὐρύ-οπα, ὁ *ep.* = εὐρυ-όπης [*nom. in voc.* = *acc.*] daljnoviden, širnoviden; *po drugih:* daljnoglasen, mogočno grmeč, v daljavo grmeč

εὐρύ-πορος 2 (περάω) *ep.* s širokimi stezami, širokopoten (*pridevek morja*), s širokimi ustji

εὐρυ-πυλῆς 2 (πύλη) *ep.* širokih vrat, s širokimi vrati, širokovraten

Εὐρύ-πυλος, ὁ Evripil **1.** Tesalec, ki se je bojeval pred Trojo; **2.** Priamov nečak, ki ga je ubil Neoptolem

Εὐρυπῶν, ὠντος, ὁ Evripont, sin spartanskega kralja Prokla, praded Evripontidov (Εὐρυπωντίδα), vladarske rodbine v Sparti

εὐρυ-ρέεθρος 2 (ρέεθρον), **εὐρυ-ρέων** 3 (ρέω)

ep. široko (širno) tekoč, ki široko teče, ki teče v široki strugi

εὐρύς, εὐρεῖα, εὐρύ [*Et.: morda iz ide. *urH-u-* 'širok', 'širen'; *prim. stind.* urú- 'širok', 'širen', váras- 'širina', *av.* vouru- 'širok', 'širen'; *druga domneva povezuje adi. z lat.* rūs, rūris 'podeželje', 'dežela', 'polje', *kar je izpeljano iz ide. baze *reuh-* 'razprostreti', 'odpreti'; *prim. tudi av.* rauuah- 'prazen prostor', 'odprt svet, sl. raven, ravan, *got.* rūms 'prostor', *stvnem.* rūm 'prostor', *nem.* Raum 'prostor', *ang.* room 'soba', 'prostor'] [*fem. ion.* εὐρέα, *ep. acc. masc.* εὐρέα = εὐρύν] širok, prostran, debel, daleč razširjen κλέος

Εὐρυ-σάκης, ὁ (σάκος) Evrizak, Ajantov sin

εὐρυ-σθενής 2 (σθένος) *ep. poet.* širnooblasten, silen, zelo mogočen

Εὐρυ-σθεύς, ἔως, *ep.* ἦρος, ὁ Evristej, kralj v Mikenah, ki je Heraklu naložil dvanajst del

εὐρύ-στερνος 2 (στέρνον) ki ima široka prsa, s širokimi prsi, širokoprs, prostoren, razsežen

Εὐρυτος, ὁ Evrit, kralj v Ojhaliji v Tesaliji, odličen strelec, ki ga je umoril Apolon; njegovo hčerko Jolo (Εὐρυτεία παρθένος) je snubil Herakles; *adi.* **Εὐρύτειος** 3 Evritov, evritejski

εὐρυ-φυής 2 (φύομαι) *ep.* široko rastoč, širokoklasen (*o ječmenu*)

εὐρύ-χορος 2 *ep.* s širokimi plesišči, s širokimi igrališči, prostoren, prostran, širok

εὐρυχωρία, ἡ, *ion.* **εὐρυχωρήη** širok prostor, prostran kraj, prostrano polje, ravnina; ἐν εὐρυχωρήη na širokem morju, na prostranem morju

εὐρύ-χωρος 2 (χώρα) prostoren, širok *NT*

εὐρώδης 2 = εὐρύς

εὐρώεις 3 (εὐρώς) *ep. poet.* plesniv, trhel; zatohel, temen

Εὐρώπη, ἡ Evropa **1.** Feniksova ali Agenorjeva hči, ki jo je Zevs odpeljal na Kreto; **2.** del sveta, celina; *adi.* **Εὐρωπαϊός** 3 *ion.* Evropin, evropski, evropejski

εὐρ-ωπός 2 (εὐρύς, ὦψ) *poet.* širok, prostoren

Εὐρωπός, ὁ Evrop, mesto v Kariji in Makedoniji; *preb.* **Εὐρωπεύς**, ἔως, ὁ Evropec, Evropejec

εὐρώς, ὦτος, ὁ trhloba, plesen, plesnoba, rja

εὐ-ρωστος 2 (ῥώνυμι) močan, krepek, zdrav, odločen, pogumen

εὐός, εὐ, *ep. in ion. tudi ἡός*, ἡύ [gen. ἔθος, acc. εὖν, ἡύν, gen. pl. ἑάων] dober, vrl, blag, plemenit; *subst. ἑά*, τά dobro, imetje, imetek, θεοὶ δωτῆρες ἑάων

εὐσέβεια, ἡ, *poet. εὐσεβία* strah božji, bogaboječnost, pobožnost; spoštovanje (ljubezen) do domovine, staršev itd.; πρὸς εὐσέβειαν λέγω svetujem to, kar vodi k pobožnosti = pobožno, εὐσέβειαν ἐκ πατρός οἴσει imela (žela) boš slavo, da si pobožno izvršila otroško dolžnost

εὐσεβέω pobožen sem, bogaboječ sem, ravnaj pobožno, izpolnjujem svojo dolžnost do bogov (staršev, domovine) εἰς, περὶ τινα, častim bogove τὰ πρὸς θεούς

εὐσεβής 2 (σέβω) pobožen, bogaboječ, vesten, čist, prost (krivde); *subst. τὸ εὐσεβές* = εὐσέβεια; *adv. εὐσεβῶς* vestno, na pravi način, εὐσεβῶς ἔχει sveta dolžnost je

εὐσεβία, ἡ *poet.* = εὐσέβεια

εὐ-σελμος 2, *ep. εὐ-σσελμος* 2 (σέλμα) z dobrim krovom, dobro pokrit, z dobrimi veslaškimi klopni

εὐσεν *gl. εὖω*

εὐ-σεπτος 2 (σέβω) *poet.* prečasten, presvet

εὐ-σημος 2 (σῆμα) **1.** z dobrim znamenjem, ugoden; *subst. τὸ εὐσημον* ugodno znamenje; **2.** jasen, razločen, razumljiv βοή NT

εὐ-σκαρθμος 2 (σκαίρω) *ep.* poskočen, uren, hiter ἴπποι

εὐ-σκέπαστος 2 (σκεπάζω) dobro pokrit, zavarovan, varen

εὐσκειύω (σκεῦος) *poet.* dobro sem pripravljeno

εὐ-σκίαστος 2 (σκιάζω) *poet.* z dobro senco

εὐ-σκιος 2 (σκιά) senčnat, senčen

εὐ-σκοπος 2, *ep. εὐ-σκοπος* 2 **1.** *ep.* (σκοπός) ki dobro meri, ki dobro zadene; **2.** *poet.* (σκοπέω) bistrook, daleč viden, razgleden (o kraju)

εὐσοια, ἡ *poet.* rešitev, sreča

εὐ-σπειρος 2 lepo zvit

εὐ-σπλαγχνος 2 (σπλάγχνα) usmiljen, milosrčen NT

εὐ-σσελμος 2 *gl. εὐ-σελμος*

εὐ-σσωτρος 2 (σῶτρον) *ep.* z močnimi obroči

na kolesih, z močnimi platišči, dobro okovan (z obroči)

εὐστάθεια, ἡ (εὐ-σταθής) trdnost, mirnost, stanovitnost

εὐ-σταθής 2 (ἔστημι) *ep.* dobro postavljen, trdno (močno) grajen μέγαρον

εὐ-σταλής 2 (στέλλω) dobro opremljen, lahkooborožen, dobro oblečen, dostojen; ugoden, lahek πλοῦς

εὐ-στέφανος 2 (στέφανος) *ep.* **1.** okrašen z lepim načelkom (vencem), ovenčan z lepim načelkom (vencem); **2.** dobro utrjen Θήβη

εὐ-στολος 2 (στέλλω) dobro opremljen ναῦς

εὐστομέω (εὐ-στομος) *poet.* lepo pojem, sladko golčim

εὐ-στομος 2 (στόμα) *ion. in poet.* = εὐ-φημος molčeč, tih; *nav. neutr. pl. kot adv.:* previdno, oprezno, molče, εὐστομ' ἔχε molči; εὐστομά μοι κείσθω περὶ τούτων o tem hočem molčati

εὐστοχία, ἡ zanesljivost (gotovost) pri streljanju, spretnost v zadevanju cilja τόξων

εὐ-στόχως *adv.* točno, dobro, vrlo βάλλω

εὐ-στρεπτος 2, εὐ-στρεφής 2, εὐ-στροφος 2 (στρέφω) *ep.* **1.** dobro spleten; **2.** hiter, uren, okreten

εὐ-στῦλος 2 *poet.* ki ima lepe stebre, z lepimi stebri, stebrovit ναοί

εὐ-σύμβλητος 2 *ion. poet., at. εὐ-ξύμβλητος* 2 (συμ-βάλλω) ki ga je mogoče zlahka razlagati (razložiti) ali ki ga je mogoče zlahka tolmačiti

εὐ-σύμβολος 2, *at. εὐ-ξύμβολος* (συμ-βάλλω) priljuden, družaben, prijazen

εὐ-σύνετος 2 (συν-ίτημι) **1.** lahko razumljiv, umeven; **2.** razumen, pameten

εὐ-σύνοπτος 2 (συν-οράω) ki ga je mogoče zlahka pregledati

εὐσχημοσύνη, ἡ spodobno obnašanje, spodobnost, dostojnost NT

εὐ-σχήμων 2 (σχήμα) **1.** dostojen, spodoben, pošten, ponosen; **2.** pošten, imeniten NT; **3.** lep, lepoglasen, hinavski, λόγοι lepe, hinavske besede; εἰς τινα γίγνομαι εὐσχήμων delam se navidezno poštenega do koga; *adv. εὐσχημόνως* dostojno, spodobno NT; εὐσχημόνως πως kar (precej) spodobno (lično)

εὐτακτέω držim red, ohranjam red, izpolnjujem svojo dolžnost, poslušen sem

εὐ-τακτος 2 (τάττω) **1.** urejen, ki je v lepem redu; **2.** pokoren, poslušen, discipliniran

εὐταξία, ἡ dober red, lep red, rednost, poslušnost, disciplina

εὔτε *ep. ion. poet.* = ὅτε **1. časovno:** **a)** z *ind.:* ko, tedaj ko, odkar; **b)** s *cj. in ān:* če, brž ko; **c)** z *opt.:* kadarkoli; **2. vzročno:** ker, ki; **3. primerjalno:** kakor, kakor bi

εὐ-τείχεος 2 *ep.*, **εὐ-τειχῆς** 2 *poet.* (τεῦχος) dobro obzidan, dobro utrjen; *Iliada* 16, 57 je treba brati εὐτειχέα

εὐτέλεια, ἡ, *ion.* **εὐτελείη**, **εὐτελήη** **1.** dober nakup, cenenost, nizka cena τῶν σιτίων; **2.** preprostost, varčnost, zmernost, εἰς εὐτέλειαν σφραγίζω in συντέμνω varčno uredim kaj, modro skrčim izdatke, preudarno znižam stroške, τῆς γνώμης nizko mišljenje, podlo mišljenje

εὐ-τελής 2 (τελέω) poceni, združen z nizkimi (majhnimi) stroški, preprost, neznaten, nizek, slab, varčen; *adv.* εὐτελῶς poceni, brez velikih stroškov τρέφω

εὐ-τμητος 2 (τέμνω) *ep.* lepo rezan, lepo izrezan ἱμάντες

εὐτοκία, ἡ lahek porod

εὐτολία, ἡ *poet.* pogum, srčnost, drznost, smelost

εὐ-τολμος 2 (τολμάω) pogumen, hraber, srčen, neustrašen

εὐ-τονος 2 (τείνω) napet, krepek, močen, silen; *adv.* εὐτόνωσ trdo, glasno *NT*

εὐτραπελία, ἡ **1.** dovtipnost; **2. NT** zbadanje, norčevanje

εὐ-τράπελος 3 (τρέπω) spreten, dovtipen, zvit; *adv.* εὐτραπέλως spretno

εὐ-τραφῆς 2 *poet.*, **εὐ-τρεφῆς** 2 *ep.* (τρέφω) dobro rejen, dobro vzgojen, močan, krepek ζένος

εὐ-τρεπῆς 2 (τρέπω) dobro obrnjen, pripravljen, gotov, εὐτρεπές τι ποιοῦμαι pripravim kaj, naredim kaj, olajšam delo; *adv.* εὐτρεπῶς ἔχω pripravljen sem, v redu sem

εὐτρεπίζω [*avgm.* ἡβ- in εὐ-, *pf.* εὐτρέπισμαι] **1. act.** pripravim, priredim, pridobim; popravim τείχη; uredim, določim ustavo πόλεις; πόλεις τινί skušam pridobiti za koga; **2. med.** pripravljam kaj sebi (zase), uredim si (zase); τὰς προσβολὰς pripravljam se za naskok; τὰς

πόλεις pridobivam zase, τάξιν spravljam (sebi) v red

εὐ-τρεπτος 2 (τρέπω) spremenljiv

εὐ-τρεφῆς 2 *ep.* = εὐ-τραφῆς

Εὐτρησις, εως, ἡ Evtrezis **1.** mesto v Bojotiji; *preb.* **Εὐτρησίτης**, ὁ Evtrezit; **2.** mesto v Arkadiji; *preb.* **Εὐτρήσιοι**, οἱ Evtrezijci

εὐ-τρητος 2 (τιτράω) *ep.* dobro (lepo) prevrtan, dobro (lepo) preboden

εὐ-τριχος 2 *poet.* = εὐ-θριζ

εὐτροφία, ἡ (εὐ-τροφος) dobra hrana, dobra prehrana, rejenje; rejenost

εὐ-τροχος 2, *ep.* **εὐ-τροχος** (τρέχω) **1.** lepo tekoč, lepokolesen ἄρμα; **2.** okreten, zgovoren γλῶσσα

εὐ-τυκτος 2 (τεύχω) *ion. ep.* dobro izdelan, dobro narejen κυνέη; dobro pripravljen κρέα

εὐτυχέω (εὐ-τυχῆς) [*avgm.* ἡβ- in εὐ-] **1.** srečen sem, imam srečo, ἔν τινι, τί v čem, pri čem, τὸ εὐτύχημα εὐτυχέω imam srečo, πάντα v vsem, τοὺς πολέμους v vojnah, εὐτυχεῖτε zbogom, zdravo, srečno; *s pt.* βαλὼν οὐδεὶς εὐτυχεῖ nihče ni (bil tako srečen, da bi) zadel, ὁμεῖς δὲ εὐτυχοῖτε τὰ κράτιστα βουλευσάμενοι vam pa želim to srečo, da ukrenete (da sklenete) to, kar je (za nas vse) najboljše; *v pass.* εὐτύχηται τοῖς πολεμίοις ἱκανά sovražniki so imeli dosti sreče; **2. o stvareh:** po sreči gre, posreči se, uspe, uspeva

εὐτύχημα, ατος, τό srečen uspeh, srečno naključje, srečen dogodek, sreča, *pl.* blagostanje, darovi sreče

εὐ-τυχῆς 2 (τυχεῖν) ki je dosegel, kar je želel, srečen, ugoden, srečonosen; *subst.* τὸ εὐτυχές = εὐτυχία; *adv.* εὐτυχῶς, *ion.* εὐτυχεῶς srečno, uspešno, z dobrim uspehom, εὐτυχῶς πράττω dobro se mi godi, srečen sem, εὐτυχῶς πως po nekem srečnem naključju

εὐτυχία, ἡ sreča, srečen dogodek, srečno naključje, uspeh, κατὰ πόλεμον bojna sreča, ἐπ' εὐτυχία v vaši sreči; *pl.* blagostanje, srečne lastnosti, vrline, (telesne) odlike

εὐ-υδρος 2 (ὑδωρ) ki ima obilo vode, vodnat

εὐ-υφῆς 2 (ύφαινω) *poet.* lepo tkan

εὐφᾶμέω *dor.* = εὐφημέω

εὐ-φαιρέτης, ου, ὁ *poet.*, *dor.* **εὐ-φαιρέτρᾱς** (φαιρέτρα) ki ima lep tulec, z lepim tulcem, z lepim tulom

εὐ-φειγγής 2 (φέγγος) krasno lesketajoč se, krasno bleščeč se

εὐφημέω, *dor.* **εὐφᾶμέω** (εὐ-φημος) **1.** govornim besede, ki pomenijo kaj dobrega, pobožno molčim (da se z govorjenjem ne pregrešim), εὐφήμει, εὐφήμησον molči, ne govori tega!, bog obvaruj!; **2.** blagoglasno donim, lepo se razlegam

εὐφημία, ἡ (εὐ-φημος) **1.** besede dobrega pomena, pobožna molitev, pobožno molčanje; **2.** *NT* dober glas, dobro ime

εὐ-φημος 2, *dor.* **εὐ-φamos** (φημί) **1.** ki govori srečonosne besede, ki pobožno molči, nem, εὐφημα φώνει govori pametno (= εὐφήμει); εὐφασμον στόμα φροντίδος vzdih pobožnega srca, ὅτι εὐφήμου βοῆς nemotena od zle besede, s pobožnim molkom; **2.** srečen, svet, ugoden; **3.** *NT* blagoglasen, sloveč

εὐ-φιλήs 2 (φιλέω) zelo ljubljen, drag

εὐ-φλεκτος 2 (φλέγω) ki dobro gori, (dobro) gorljiv

εὐφορέω (εὐ-φορος) dobro rodim, (dobro) obrodim *NT*

εὐ-φορος 2 (φέρω) **1.** ki (kar) se lahko (zlahka) nosi, lahek; **2.** lahko noseč, močan

εὐ-φραδής 2 (φράζω) *ep.* premišljen, razumen; *adv.* εὐφραδέως premišljeno ἀγορεύω

εὐφραίνω, *ep.* **εὐφραίνω** [*avgm.* ἡὺ- in εὐ-, *fut.* εὐφρανῶ, *aor.* ἠὺφράνα, *ep. fut.* εὐφρανέω, *aor.* εὐφρηνα] **1.** *act.* razveseljujem, zabavam τινά, razvedrim βίον; **2.** *med.* z *aor. pass.* (ἠὺφράνθη) veselim se, vesel sem, radujem se ἐπὶ τινι, διὰ τινος; *s pt.* εὐφραίνεται ὄρωσα veseli se, ko vidi = z veseljem gleda

Εὐφράτης, ου, *ion.* **Εὐφρήτης**, εω, ὁ Evfrat, reka v Armeniji

εὐ-φρονέων [*pt. praes. od* εὐ-φρονέω] *ep.* dobro misleč, blagohoten, razumen

εὐφρόνη, ἡ (εὐ-φρων) *poet. ion.* dobrohotna, *evfem.* noč; ἄστρον εὐφρόνη zvezdna noč, κατ' εὐφρόνην ἀεὶ vsako noč

εὐφροσύνη, ἡ, *ep.* **εὐφροσύνη** (εὐ-φρων) radost, veselost, veselje, dobra volja, zabava

εὐ-φρων 2 *poet., ep.* **εὐ-φρων** (φρονέω) **1.** ki je veselega srca, vesel, dobrohoten, milostljiv, naklonjen, prijazen; **2.** razveseljujoč οἶνος

εὐ-φυής 2 (φύομαι) [*sup.* εὐφύεστατος, *adv.* εὐφυῶs] **1.** lepolik, lepoličen, lep, prikupen,

lepe rasti, brhek, brhke rasti; **2.** nadarjen, razumen, spreten, sposoben, ugoden, pripraven, dovtipen, bistroumen, τὸ εὐφυῆs εἶναι prirojena (naravna) nadarjenost

εὐφυΐα, ἡ ugodna naravna lega, lepa naravna lega

εὐ-φύλακτος 2 (φύλασσω) ki se ga lahko (ki se ga zlahka) čuva ali straži, εὐφυλακτότερα αὐτοῖs ἐγγίγνεται lažje so stražili

εὐ-φυλλος 2 (φύλλον) *poet.* gostolisten, listnat **εὐφωνία**, ἡ lep glas, prijeten glas

εὐ-φωνος 2 (φωνέω) **1.** ki ima močan (krepak) glas, z močnim (s krepkim) glasom; **2.** polepšan s petjem θαλία

εὐ-χαλκος 2 *ep.* lepo ulit iz brona (iz medi), okovan z bronom (z medjo) μελίη

εὐ-χαρις, εὐ-χαρι, *gen.* ιτος (χάρις) **1.** ljubek, mil, prijeten, dobrodošel, dovtipen, šaljiv, prebrisan; **2.** prikupen, priljubljen

εὐχαριστέω (εὐ-χάριστος) hvaležen sem, zahvaljujem se *NT*

εὐχαριστία, ἡ (εὐ-χάριστος) hvaležnost, zahvala, zahvaljevanje *NT*

εὐ-χάριστος 2 (χαρίζομαι) **1.** hvaležen *NT*; **2.** prijeten, ugoden, šaljiv, mil, srečen; *adv.* εὐχαρίστως srečno, mirno

εὐ-χαριτώτατος 3 [*sup. od* εὐ-χάριτος] = εὐ-χαρις

εὐ-χειρ, χειρος, ὁ, ἡ *poet.* vešč, spreten, umeetniški

εὐ-χειρώτος 2 (χειρώω) ki se ga zlahka preмага, ki ga je mogoče zlahka premagati

εὐχέρεια, ἡ **1.** lahkota, breztrudnost, spretnost, urnost, ἐν τῷ ποιεῖν hitro izvrševanje; **2.** lahkomiselnost, nagnjenost k čemu

εὐ-χερής 2 [*comp.* εὐχερέστερος] **1.** s katerim je mogoče zlahka ravnati, lahek, ἐν εὐχερεῖ τίθεμαι τι preziram, malo se zmenim za kaj; **2. a)** uren, dobrosrčen, miren, potrpežljiv, ustrezljiv, postrežljiv; **b)** lahkomiseln, nestanovit; *adv.* εὐχερῶs lahko, mirno, hladnokrvno, lahkomiselno

εὐχετάομαι (εὐχομαι) *dep. med. ep.* [*inf.* εὐχετάσθαι, *impf.* εὐχετόωντο] **1.** baham se, hvalim se, ponašam se, ἐπὶ τινι s čim, zaradi česa; **2.** molim, kažem svoje spoštovanje, zahvaljujem se τινί

εὐχή, ἡ (εὐχομαι) prošnja, molitev, želja, obljuba

ba; λυτῆριους εὐχὰς ἀνέχω δειμάτων pošiljam molitve (k bogu), da me reši strahu

εὐ-χλοος 2 (χλόη) *poet.* ki naredi (povzroči), da vse zeleni, Δημήτηρ boginja zelenih livad

εὐχόμαι *dep. med.* [Obl. *avgm. in redupl.* ἡὺ- in εὐ-; *fut.* εὐξομαι, *aor.* ἠὺξάμην, *pf.* ἠὺγμαi *tudi s pass. pomenom:* ἔμοι μὲν γὰρ μετρίως ἠὺκται kajti jaz sem že primerno molil] **1.** povem na glas (glasno), slovesno obljubim, zaobljubim se, zagotovim, rotim se, zarotim se, *τινί*, *z inf.*; **2.** molim, prosim, želim (komu kaj hudega), izprosim; *μεγάλα* goreče, iskreno molim, *τινί* h komu (*toda Iliada* 7, 298: molim za koga), *πρός τινα* h komu, *ὑπέρ τινος* za koga, *πολυκαρπίαν τοῖς θεοῖς* prosim bogove za rodovitno letino; **3.** hvalim se, ponašam se *z inf.* (*nav. εἶναι*) *πατρός ἀγαθοῦ γένος εὐχομαι εἶναι*; ἐκ Κρητᾶν γένος εὐχομαι s ponosom izpeljujem svoj rod s Krete

εὐχος, οὐς, τό (εὐχομαι) **1.** *ep.* slava, čast, bojna slava, zmaga; **2.** *poet.* želja, ljubezen

εὐ-χρηστος 2 (χράομαι) uporaben, koristen *NT*

εὐχροής 2, **εὐ-χροος** 2, *skrč.* **εὐ-χρους**, εὐ-χρουν [*comp.* εὐχροώτερος; *gl.* χροά] (ki je) lepe barve, (ki je) zdrave barve

εὐ-χρῦσος 2 *poet.* bogat z zlatom, poln zlata, zlatonosni, zlat, zlatovit Πακτωλός

εὐχωλή, ἡ (εὐχομαι) *ep. in ion.* **1.** molitev, obljuba, želja; **2. a)** ponašanje, bahanje, vriskanje, krik, vpičje iz strahu; **b)** predmet bahanja, εὐχωλήν λιπεῖν da bi se z njo ponašali

εὐχωλιμαῖος 3 *ion.* zavezan zaradi obljube, zavezan z obljubo

εὐψυχέω (εὐ-ψυχος) hraber sem, pogumen sem, mirnega srca sem *NT*

εὐψυχία, ἡ hrabrost, pogum, srčnost

εὐ-ψυχος 2 (ψυχή) pogumen, srčen, vesel; **εὐ-ψυχον**, τό srčnost, hrabrost, pogum ἐς, πρὸς τι

εὐώ [*Et.:* domnevno iz *eūhō, to pa iz *eūšō, kar je nastalo iz *ide. kor.* *eus- 'žgati'; *prim. stind.* ósati '(on) žge', ušta- '(o)žgan', *lat.* ūrō, urere, ūssi, ūstum 'žgem', 'sežigam', 'zažigam' (iz *ūsō < *eusō), *srvnem.* usel(e) 'žareči pepel', 'žerjavica'] [Obl. *aor.* εὔσα] *ep.* osmođim, ožgem, opalim

εὐ-ώδης, εὐ-ώδες (ὄζω) *ep.* dišeč, blagodišeč

εὐωδία, ἡ, *ion.* **εὐωδίη** prijeten vonj, prijeten duh, (prijetna) vonjava, prijetna dišava *NT*

εὐ-ώλενος 2 (ὠλένη) *poet.* belorok, z lepimi komolci, belokomolčen

εὐ-ωνος 2 (ὠνέομαι) ceneni, poceni, dobro kupljen

εὐ-ώνυμος 2 (ὄνομα) z dobrim imenom, (dobro) srečo obetajoč, levi (s to besedo so se Grki izognili zloslutni besedi σκαίος = levi), slaven; *subst.* τὸ εὐώνυμον levo krilo

εὐ-ῶπιδς, ἴδος *ep. poet.* lepook, lepoličen, z lepim obrazom, jasnook, vesel, mikaven, prikupen, dražesten

εὐωχέω [Obl. *avgm.* ἡὺ- in εὐ-; *fut.* εὐωχίσομαι, *aor. pass.* εὐωχίθη] **1. act.** dobro pogostim, pripravljam gostijo, razveseljujem, *τινά τι*, *τινά τινος* s čim; **2. med.** gostim se, nasitim se, imam obilo hrane (krme), privoščim si, naslajam se, εὐωχοῦ τὰ κρέα naj ti gre meso v slast

εὐωχία, ἡ gostovanje, gostitev, gostija, lahkoživost, razkošno življenje

εὐ-ώψ, ῶπος, ὅ, ἡ *poet.* = εὐ-ῶπιδς lep

ἐφ-αγιστεύω, **ἐφ-αγνίζω** *poet.* držim se še povrh svetih obredov, opravičim še povrh svete obrede, prinašam daritev (umrlim), τὰ πάντα izkazujem mrtvim vse časti

ἐφαγον *aor.* k ἐσθίω

ἐφ-αιρέομαι *pass.* izvolijo me za naslednika koga

ἐφ-άλλομαι *dep. med.* [*ep. aor.* ἐπαῖτο in ἐπαλλτο, *pt.* ἐπιάλμενος in ἐπάλμενος] **1.** skaćem na koga (na kaj) *τινός*; **2.** priskočim; napadem, zaženem se na koga *τινί*

ἐφ-αλος 2 (ἄλς) *ep. poet.* ležeč (stojč) ob morju, obmorski, primorski κλισίαι

ἐφ-ἄμερος, **ἐφᾶμέριος** *dor.* = ἐφημέριος

ἐφ-άμιλλος 2 (ἄμιλλα) **1.** nasproten, sporen, preporen, ki je predmet spora (tekme); **2.** tekmujoč s kom, (v tekmovalnem boju) enak komu, kos komu *τινί*

ἐφᾶν *ep.* = ἐφασαν *gl.* φημί

ἐφ-ανδάνω *ep.*, **ἐπι-ανδάνω** pogódu sem, ugajam, všeč sem

ἐφ-άπαξ *adv.* naenkrat, enkrat za vselej *NT*

ἐφ-άπτω, *ion.* **ἐπ-άπτω** **1. act.** pripenjam, privezujem; **a)** naklonim, prisodim, odmerim komu kaj; *κῆδε* Τρώεσσι ἐφήπται nad

Trojanci visijo skrbi, Trojancem je prisojena beda; **b)** obdarim, εἶδος ἐπαμμένους obdarjen z lepoto; **c)** snujem, lotim se česa, povzročim kaj ἔργον; **2. med. a)** dotikam se česa, ukvarjam se s kom (s čim), bavim se s čim, zgrabim kaj (z rokami) τινός; **b)** dosežem kaj, deležen sem česa, razumem kaj μνήμη, αἰσθήσει τινός; **c)** vžigam se, vnemam se ὥστε πῦρ

ἐφ-αρμόζω, ἐφ-αρμόττω **1.** prilagam, pri-merjam, dodajam πίστιν; **2. intr.** privilegam se, podajam se

ἐφ-έδρα, ἦ, ion. ἐπ-έδρη obleganje

ἐφεδρεύω sedim na (pri) čem, ležim v zasedi, prežim na kaj τοῖς ἀγαθοῖς

ἐφ-εδρος 2 (ἔδρα) **1.** sedeč, jahajoč na τινός; **2.** sedeč poleg česa, prežeč, zalezujoč; *subst.* ὁ ἔφεδρος prežalec, zalezovalec, ἔφεδρός εἶμι zalezujem, τινὶ βασιλεύς naslednik na prestolu; **3. a)** nov nasprotnik (medtem ko sta se v borilnicah dva borila, je tretji borec sedel in čakal na izid boja, potem pa se je spopadel z zmagovalcem); **b)** skriven sovražnik

ἐφ-έζω *ep. [fut. ἐφέσω, aor. ἐφεῖσα, inf. ep. ἐφέσσαι; med. impf. ἐφεζόμεν, fut. ἐφέσομαι, ep. ἐφέσομαι, aor. ἐφεισάμην, ep. ἐφεσσάμην, imp. ἐφεσσαι, pt. ἐφεσσάμενος]* **1. act.** postavljam (z ladje) na suho; **2. med.** usedem se na, sedim na τινί, usedem se zraven, posadim koga k sebi, vzamem k sebi na ladjo νηός, τινά τινι

ἐφ-έηκα, ἐφ-είην, ἐπ-είω *gl. ἐφ-ίημι*

ἐφ-ελκύω [*aor. med. ἐφελκυσάμην*], **ἐφ-έλκω, ion. ἐπ-έλκω** **1. act. in pass.** potegnem, privolim, zvabim, mamim, vlečem za seboj, τινί s čim, ἰμάτιον; *subst.* οἱ ἐπελκόμενοι zaostale čete, zaostajalci; **2. med. a)** potegnem k sebi, mikam, vabim, prilastim si, osvojim (si); **b)** vlačim za seboj, prinašam s seboj κακά

ἐφ-έννυμαι *gl. ἐπι-έννυμι*

ἐφ-εξῆς, ion. ἐπ-εξῆς (ἐπ-έχω) po vrsti, zaporedoma, drug za drugim, docela ἀρπάζω

ἐφ-έπω, ep. ion. poet. ἐπ-έπω [*impf. ep. ἐφεπον, iterat. ἐφέπεσκε, fut. ἐφέψω, aor. ἐπέσπον, cj. ἐπίσπω, opt. ἐπίσποιμι, inf. ἐπισπεῖν, pt. ἐπισπών; med. fut. ἐφέψομαι, aor. ἐφεσπόμην, cj. ἐπίσπωμαι id.*]

I. act. 1. a) sledim komu, zasledujem, napadam, preganjam koga, drvim za kom τινά, τινί s čim; **b)** ženem, gonim, podim, obvladamem

ἔππους, podim proti komu ἔππους τινί; **c)** prepotujem, obiščem, prehodim κορυφὰς ὄρέων, πεδίον tečem, dirjam po ravnini, ὑσμίνης στόμα hitim, drvim skozi; **2. pren. a)** ukvarjam se s čim, bavim se s čim [*v tm. ἐπὶ ἔργον ἔποιεν*]; upravljam, vodim, počnem, začnem kaj πολλά, delam na čem, oskrbujem kaj; **b)** pospešujem, dopolnim, najdem, zadene me πότμον, οἶτον, αἴσιμον ἦμαρ, θάνατον; **c)** sledim zgledu koga δίκαν Φιλοκρήταο;

II. med. 1. a) grem za kom, sledim komu, preganjam koga τινί, ἐκ τοῦ ὀπισθεν, sklenem se s kom, pridružim se komu, ποσὶν v diru; **b)** sledim komu (s svojim razumom), razumem ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι; **2. pren. a)** spremljam, deležen sem česa εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο; **b)** pokorim se, pokoren sem γνώμας, βουλεύμασιν, τῷ δικαίῳ, θεοῦ ὁμφῆ, dam (pustim) se voditi, dam (pustim) se zapeljati μένει σφῶ; *abs. ἐπιστόμενος*, ὁ pokornež, *adi.* pokoren

ἐφ-έρπω prilezem, približujem se

ἔφεις, εως, ἦ (ἐφ-ίημι) **1.** prizadevanje, hlepenje τινός; **2.** priziv

Ἐφεσος, ἦ Efez, mesto v Joniji ob izlivu Kastris; *adi.* **Ἐφέσιος** 3 Efezov, efeški, efezijski; *preb.* **Ἐφέσιος**, ὁ Efezijec, Efežan; *od tod dežela* **Ἐφεσία, ion. Ἐφεσίη, ἦ** Efezija **ἐφ-έσπερος** 2 *poet.* obrnjen proti večerni strani, zahoden

ἐφ-έσσαι, ἔφεσαι *ipd. gl. ἐφ-έζω*

ἐφ-έστιος 2, *ep. poet. ion. ἐπ-ίστιος* 2 (ἔστια) **1.** pri (na) ognjišču, na domačem oltarju, ἐφέστιον πῆξαι zasaditi na ognjišču; ἐφέστιον ἀπολέσθαι umreti na lastnem ognjišču, umreti doma, ἐφέστιος ἦλθε prišel je domov, ἐφέστιοι ἐζόμεσθα usedli smo se na domače ognjišče (na oltar) kot prosilci ali pribežniki, ἐμὲ ἐφέστιον ἦγαγε δαίμων bog me je pripeljal k njenemu ognjišču; **2.** domač, ki je v hiši, ἀλαλαί, ki uživa varstvo v hiši, gost, pribežnik, domačin; τὸ ἐπίστιον družina; **3.** Ζεὺς ἐφέστιος Zevs domačega ognjišča (oltarja), Zevs Ognjiščar (Ognjiščnik), zaščitnik hiše in domačega ognjišča

ἐφετμή, ἦ (ἐφ-ίημι) *ep.* naročilo, zapoved, povelje, opomin

ἐφευρετής, οὔ, ὁ iznajditelj, izmišljevalec *NT* **ἐφ-ευρίσκω, ion. ἐπ-ευρίσκω** **1.** (zraven)

najdem, naletim na koga, zasačim, odkrijem
τινά *s pt. ali adi.*; *pass. s pt. ali adi.* pokažem
se, pokaže (izkaže) se, da ... οὕτω πρήσσω,
κακός, δρῶν; **2.** iznajdem, izmislim si μῆτιν

ἐφ-εψιάομαι *dep. med. ep.* [*praes. ind. 3. pl.*
ἐφ-εψιώνται] zasramujem, zasmehujem, ro-
gam se τινί

ἐφ-ηβάω, *ion. ἐπ-ηβάω* (ἤβη) dorastem, odra-
stem, postanem mladenič

ἔφ-ηβος 2 (ἤβη) odrasel, odrastel; *subst.* odra-
sel mladenič, efeb (18 let star mladenič)

ἐφ-ηγέομαι *dep. med.* [*tudi v tm.*] **1.** *ep.* pe-
ljem kam, h komu; **2.** izročim zločinca oblasti

ἐφ-ήδομαι *pass.* [*fut. ἐφησθήσομαι, aor. ἐφή-
σθην*] veselim se česa, radujem se zaradi
česa; *Θηβαίους* ὀτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦ-
σιν privoščiti Tebancem vse hudo

ἐφ-ήκω prišel sem zraven, zraven sem, tu sem,
ἡμέρα, καιρόν prišel sem ob pravem času

ἔφ-ημαι *dep. ep.* sedim pri (na) čem τινί, πόν-
του θινός na morski obali

ἐφημερία, ἡ efemerija **1.** dnevna, tedenska
(duhovniška) služba; **2.** oddelek duhovnikov,
ki so v templju določen čas opravljali božjo
službo *NT*

ἐφημέριος 2 *ep.*, **ἐφ-ήμερος**, *dor. ἐφ-ᾱμέρι-
ος in ἐφ-ᾱμερος* (ἡμέρα) **1.** (na) ta dan, tega
dne; **2.** ki traja samo en dan, enodneven, za en
dan, ἐφημέρια φρονῶ mislim samo na danes
(ne pa tudi na prihodnost); minljiv; **3.** vsak-
danji, odmerjen za en dan

ἐφημερίς, ἰδος, ἡ *nav. pl.* dnevnik, zapiski

ἐφημοσύνη = ἐφετημή

ἐφθάραται *gl.* φθείρω

ἐφθιάθ', ἔφθιθεν *gl.* φθίνω

ἐφθός 3 *adi. verb. od* ἔψω kuhan

Ἐφιάλτης, ου, ὁ, *ion. Ἐπιάλτης* Efialt (Epi-
alt) **1.** Aloejev sin, Otov brat, Gigant; **2.** Me-
lijec, ki je izdal Grke pri Termopilah

ἐφ-ιζάνω *ep.*, **ἐφ-ίζω** *ep.* [*impf. iterat. ἐφίζε-
σκον*] usedem se k čemu, na kaj, sedim na
čem (pri čem) τινί, ἐπί τινι

ἐφ-ίημι, *ion. ἐπ-ίημι* [*fut. ἐφήσω, aor. ἐφῆκα,
ep. ἐφέηκα, cj. ἐφῶ, ep. ἐφήω, ἐφέιω*]

I. act. 1. trans. a) pošiljam, ženem, gonim, po-
dim h komu ali proti komu τινά τινι, ἐπί τι,
ὄνους ταῖς ἵππους spuščam k; **b)** sčuvam koga
na koga τινὰ ἐπί τινα, zapeljem, zvodim,

pripravim do česa *inf.*; **c)** mečem na koga,
izpuščam, streljam, ἔγχος, βέλεά τινι, ἐπί
τινι; zgrabim, popadem, pestim χεῖρός τινι;
ὕδωρ ἐπί τι napeljem kam; **d)** prepuščam, do-
puščam τινί, *z inf.*, ἠγίας λόγους popuščam,
izročam διαφθοράν τινι, dovoljujem; **e)** naro-
čam, nalagam, velevam komu τινί; **f)** priso-
dim, naklonim, pošljem komu kaj, nad koga
kaj πότμον; **2. intr.** prepuščam se, predajam
se, vdajam se τινί;

II. med. 1. a) zahtevam, želim kaj, hrepenim po
čem, stremim za čim, potegujem se za kaj τι-
νός; χαίρειν τᾶλλ' ἐγώ σ' ἐφίεμαι po tvoji volji
naj se zgodi vse drugo; **b)** merim na kaj τῶν
ὄψεων; **2.** naročam, velevam, zapovedujem
τινί τι; εἰς τὴν Λακεδαιμόνα v Lakedajmon
je poslal povelje; **3.** dovoljujem, dopuščam
τινί *z inf.*

ἐφ-ικνέομαι *dep. med., ion. ἐπ-ικνέομαι*
1. pridem, dospem, segam do česa, dohitim,
razprostiram se ἐπί τι, ἅμα ἀλλήλων ἐφικο-
ντο srečala sta se, spopadla sta se, ἐφ' ὅσον
μνήμη ἐφικνεῖται kakor daleč sega, φθειργό-
μενος ἐφικνέομαι *z glasom* dosežem, da me
slišijo; **2.** dosežem, dobim kaj, ἐκέλευε τὸν
Ἐλλήσποντον τριηροσίας ἐπικέσθαι μάστι-
γι πληγᾶς ukazal je, naj dobi Helespont tristo
udarcev *z bičem*; λέγων ἄριστα zelo dobro
kaj razložim, zelo dobro kaj opišem, najboljše
zadenem, najboljše razumem

ἐφικτός 3 ki ga je mogoče doseči, dosegljiv,
πελάζω εἰς ἐφικτόν približam se na lučaj

ἐφ-ήμερος 2 *poet.* zaželen, mil, ljubek

ἐφ-ίππει(ος) 2 na konju; κασαῖ podsedelne
odeje, podsedlice

ἔφ-ιππος 2 (sedeč) na konju, jahajoč, jezdeč;
κλύδων vrvenje konj in voz

ἐφ-ίστημι, *ion. ἐπ-ίστημι* [*gl. ἴστημι; trans.*
*fut. ἐπιστήσω, aor. ἐπέστησα, pass. ἐπεστά-
θην; med. ἐπεστησάμην, intr. ἐφίσταμαι, fut.*
ἐπιστήσομαι, aor. ἐπέστην, pf. ἐφέστηκα, 3.
*pl. ἐφεστᾶσι, ep. inf. ἐφεστάμεν(αι), pt. ἐφε-
σταότες, plpf. ἐφεστήκειν, 3. pl. ἐφέστᾶσαν;*
ion. pf. ἐπέστηκα, pt. ἐπεστεῶτες]

I. trans. 1. act. in pass. a) postavljam koga na
kaj, nad kaj, dajem komu oblast nad kom, po-
stavljam na čelo, postavljam koga za čuvaja,
za varuha, za upravitelja τινά τινι, ἐπί τινι;
b) postavljam poleg, zraven česa, k čemu; κύ-

κλω τὸ σῆμα ἰππέας okrog groba postavljam konjenike; **c) a)** urejam, prirejam ἀγῶνα, τινί komu na čast; **β)** ustavim, zadržim στράτευμα; *tudi abs. επιστήσας sc. Ἴππων* ustavil se je; **2. med.** postavljam na čelo;

II. intr. 1. a) stopam na kaj, ustopim se na kaj τινί, ἐπὶ τινί; *pf.* stojim na čem, sem na (pri) čem πύλαι ἐφειστήησαν; τὸ ἐπιστάμενον τοῦ γάλακτος kar se nahaja na mleku, zgornji del; **b)** stopam zraven koga, pristopim h komu, bližam se komu τινί, ἐπὶ, παρὰ τινί, ἐπὶ τι, ἔς τι; *o času:* nastopim τὸ ἔαρ, ὁ καιρὸς ἐφέστηκε čas je blizu *NT*; *pf.* stojim zraven οἱ λέβητες ἐπεστεῶτες; **c)** zadenem koga, presenetim koga, zgodim se, dogodim se, prigodim se komu, πρὶν μοι τύχη τοιάδ' ἐπέστη preden me je zadela taka usoda, ὡς ἂν μεταβολαὶ ἐφιστῶνται kakor se pač človeško življenje spreminja; ὀλεθρὸς τινι poguba doleti *NT*, ἡ ἡμέρα ἀφνίδιος ἐπὶ τινι dan pride, nastopi komu iznenada *NT*; **d)** (sovražno) stopim nasproti, nastopim proti komu, dvignem se (vzdignem se) nad koga, napadem koga τινί, ἐπὶ τινος, ἐπὶ τῇ πόλει pomaknem se pred mesto, pridem pred mesto; tlačim, stiskam μόχθοι ἐφειστώτες τινι; βᾶσιν τινὰ zastopim komu pot, preprečim komu pot, stopim komu na pot; **2. pren. a)** stojim na strani, pomagam komu τινί; **b)** stojim na čelu, načelujem, postavljen sem čez kaj, nadzorujem kaj τινί, ἐπὶ τινι, ἐπὶ τινος; *subst.* ὁ ἐφειστικός, ὁ ἐφειστικός, *ion.* ἐπεστεῶς, *pl.* ἐπεστεῶτες predstojnik, vodnik, načelnik, nadzornik; **c)** lotim se česa, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, grem nad kaj τινί, ἐπὶ τι; **d)** blizu sem, čakam koga, prežim na koga κῆρες θανάτοιο, οἷοι νῶν ἐφειστᾶσιν σκοποί; **e)** ustavim se, postojim, ἐπιστάς περιέμενα ustavil sem se in sem počakal; τοῦ πλοῦ preneham

ἐφ-οδεύω hodim okrog nočnih straž, pregledujem, nadziram

ἐφοδιάζω, *ion.* ἐποδιάζω preskrbim s sredstvi za pot; *med.* dam komu izplačati popotnico τινί τι

ἐφ-όδιον, τό, *ion.* ἐπ-όδιον (ὀδός) **1.** popotnica, potnina, potni stroški, τοῖς στρατευομένοις stroški za vzdrževanje vojske, denar za vojsko; **2.** pripomoček, sredstvo za pospeševanje τινός

ἐφ-οδος¹ **3** ki potuje (ki pripotuje), da kaj nadzoruje; *subst.* ὁ ἐφοδος ogleadnik, kraljevi poverjenik

ἐφ-οδος² **2** dostopen, pristopen

ἐφ-οδος³, ἡ **1.** pristop, dohod, pot, steza; *pren.* γνώμης ἐφόδω s pomočjo modre politike; **2.** prihajanje; **a)** obisk, druženje, občevanje; **b)** dovoz (živeža); **c)** prihod (sovražnikov); **d)** naval, napad ἐφοδον ποιοῦμαι, δέχομαι

ἐφ-όλκαιον, τό (ἐφ-έλκω) *ep.* 'ki vleče za seboj', krmilo

ἐφολκός **2** (ἐφ-έλκω) mamljiv, mikaven, mičen
ἐφ-ομαρτέω *ep.* hodim s kom, spremljam koga, sledim komu

ἐφ-οπλίζω *ep.* [*aor.* ἐφόπλι(σ)σα] pripravljam (obed), opremljam (ladje); *med.* pripravljam si δόρπα

ἐφ-οράω, *ion.* ἐπ-οράω [*impf.* ἐφεώρων, *fut.* ἐπόψομαι, *aor.* ἐπεῖδον, ἐπιδεῖν; *ep. fut.* *tudi* ἐπιόψομαι, *ion. praes. 3. pl.* ἐπορεύουσι, *impf. 3. sg.* ἐπώρα, *poet. aor. med.* ἐπιδέσθαι, ἐπιδόμενος (*z act. pomenom*)] **1.** gledam, zrem (na) kaj, pogledujem na kaj, ogledujem si, pregledujem; nadzorujem, pazim na kaj, obiskujem (bolnike), skrbim za kaj; berem ἕκαστα τῶν συγγραμμάτων, vidim, opazim πάλιν, zagledam, ugledam τὰ μέλλοντα; **2.** izbiram τάων (νεῶν), ἡ τις ἀρίστη; **3.** mirmo gledam kaj, ravnodušno gledam kaj πάθη, doživim kaj, izkusim kaj κακά

ἐφορεύω (ἐφορος) **1.** sem efor; **2.** nadzorujem, pazim na kaj

ἐφ-ορμάω [*aor. pass.* ἐφωρήθη] **1. act. a)** *trans.* preganjam, sčuvam, podim koga na kaj, k čemu τινί τι, ναύτας τὸ πλεῖν; **b) intr.** pridrem (priderem) nad koga, napadem, naskočim τινί; **2. med. z aor. pass. a)** priganjajo me, pripravljam se na, vleče me, hrepenim θυμὸς γαμέεσθαι; **b)** hitim proti komu, obrnem se kam, udarim na koga, εἴσω vdrem v, napadem, planem, zaženem se na τινί, τινὰ

ἐφ-ορμέω, *ion.* ἐπ-ορμέω **1.** zasidran sem in prežim na sovražnika, (skrit) sem v zasedi, prežim na koga, čakam na koga τοῖς καιροῖς; **2.** oblegam, zapiram, τῷ λιμένι; **3. pass.** obkoljen sem z ladjami, obdan sem z ladjami

ἐφορμή, ἡ (ἐφ-ορμάω) **1.** kraj za napad, pristop, dohod; **2.** napad

ἐφόρμησις, εως, ἡ **1.** (ἐφ-ορμέω) **a)** postaja za

ladje, pristanišče; **b**) obleganje, zaprtje, blokada; **2.** (ἐφ-ορμάω) kraj napada, bojno polje

ἐφ-ορμίζομαι *med. z aor. pass.* pridem v pristanišče, priplujem v pristanišče ἔς τι

ἔφ-ορμος¹, ὁ (ἔφ-ορμος) zaprtje, obleganje, obstop

ἔφ-ορμος² 2 (zasidran) v pristanišču

ἔφ-ορος, ὁ (ἐφ-οράω) **1.** paznik, nadzornik, poglavar; **2.** efor, v Sparti eden od peterice mož, ki so sestavljali najvišji oblastniški organ; bili so voljeni vsako leto, njihova naloga pa je bil nadzor nad vso državno upravo

ἐφ-υβρίζω grdo ravnam s kom, sramotim, zasramujem koga, τί, τινά, grešim proti komu εἰς τινα; κελαινῶπαν θυμὸν τοῖς ἄχεσιν ἐφ-υβρίζει v svoji črni duši se roga nezgodam, ἐφύβριζον ἄλλα τε καὶ εἰ ἦκουεν spraševali so porogljivo med drugim tudi, ali ...

ἔφ-υδρος 2 *ep., ion.* **ἔφ-υδρος** (ὑδωρ) vodnat, voden, moker, vlažen, namočen, deževen (veter)

ἐφ-υμνέω **1.** zraven pojem k čemu, pri čem τινί, opevam, kličem τινά; **2. a)** privoščim, želim komu kaj, preklinjam τί τινι; **b)** javkam, tarnam τοιαῦτα

ἐφ-ύπερθεν *adv. ep.* od zgoraj, zgoraj, povrh, čez

Ἐφύρα, ἡ, *ion.* **Ἐφύρη** Efira **1.** staro ime mesta Korint; **2.** ime mest v Elidi, Tesprotiji in Tesaliji; *preb.* **Ἐφυροί**, οἱ Efirci, Efirci

ἐφ-υστερίζω prihajam pozneje; *subst. pt.* τὰ ἐφυστερίζοντα mesta, ki so se pozneje vključila v spor

ἐφφαθά [*Et.: aram. beseda*] odpri se NT

ἐφ' ᾧ *gl.* ἐπί

ἔχαδον *gl.* χανδάνω

ἔχεα *gl.* χέω

ἐχ-έγγυος 2 (ἐγγύη) *poet.* **1.** ki je pôrok, ki porokuje, ki jamči πρὸς τι, zanesljiv, varen; **2.** zavarovan s poroštvom, zavarovan zaradi poroštva, ἔλαβες τὸν ἰκέτην ἐχέγγυον sprejel si v varstvo mene, ki sem pribežal do tebe

ἐχέ-θῦμος 2 *ep.* ki zna brzdati srce, οὐκ ἐχέ-θῦμος lahkomiseln, predrzen

Ἐχεί-δωρος, ὁ *ion.* Ehejdor, reka v Makedoniji

ἐχε-πευκής 2 *ep.* oster, šiljast, grenek

ἔχεσκον *gl.* ἔχω

Ἐχετος, ὁ Ehet, okrutni kralj v Epiru

ἔχευα *gl.* χέω

ἐχέ-φρων 2 (φρήν) razumen, pameten

ἐχθαίρω (ἐχθος) [*fut.* ἐχθαροῶ, *aor.* ἤχθηρα, *dor.* ἤχθαρα, *fut. med.* ἐχθαροῦμαι] *ep. poet.*

1. act. sovražim τινά, ἔχθος ἐχθαίρω τινά gojim sovraštvo; **2. pass.** sovraži me kdo, mrzek sem komu, zoprn sem komu τινί, ἔκ τινος

ἐχθές = χθές *adv.* včeraj

ἐχθιστος 3, **ἐχθίων** *gl.* ἐχθρός

ἐχθοδοπέω *ep.* sprem se, sporečem se s kom τινί

ἐχθοδοπός 3 (ἐχθος) *poet.* sovražec, sovražen

ἐχθος, ους, τό, **ἔχθρα**, ἡ, *ion.* **ἔχθηρη** mržnja, sovražno mišljenje, sovraštvo, τινός koga in do koga = πρὸς, εἰς τινα; *pl.* povod za sovraštvo; τῷ ἔχθει, κατ' ἔχθος τινός iz sovraštva do koga; ἔχθος ἐχθαίρω gojim (smrtno) sovraštvo, sovražim, ἔχθηραν συμβάλλω nakopljem si sovraštvo, sprem se; εἰς ἔχθηραν ἔρχομαι skregam se, sprem se s kom; καθίστημί τινα εἰς ἔχθηραν τινί zasovražim koga komu, naredim koga komu sovražnega; πρὸς ἔχθηραν ποιῶμαι λόγον govorim iz sovraštva

ἐχθρο-δαίμων 2, *gen. onos poet.* bogu mrzek, bogu zoprn, nesrečen

ἐχθρός 3 (ἐχθος) [*comp.* ἐχθίων, *sup.* ἐχθιστος, *poet. tudi* ἐχθρότατος] **1. adi.** mrzek, zoprn, neprijazen, sovražen, nasproten; τὰ μητρὸς ἐχθίστα συμβέβηκεν materino srce je moj največji sovražnik, materino srce me zelo sovraži; **2. subst.** nasprotnik, sovražnik, neprijatelj; *adv.* ἐχθρῶς, *comp.* ἐχθροτέρως, ἐχθρῶς ἔχω τινί sovražnik sem komu

ἐχθῶ [*samo praes. in impf.*] **1. act. poet.** sovražim, mrzim; **2. pass. ep.** sovraži me kdo, mrzek sem komu, zoprn sem komu

ἐχιδνα, ἡ (ἔχης) **1.** gož, kača, gad, modras; **2.** **Ἐχιδνα**, ἡ Ehidna, pošast, napol deklica, napol kača, Kerberova mati

Ἐχῆναι, αἱ *sc.* νῆσοι, *pozneje* Ἐχινάδες Ehinne (Ehinade), devet malih otokov v Jonskem morju od izlivu reke Ahelobj

ἐχῆνέες, ἔων, οἱ *ion.* ehineji, vrsta libijskih miši z bodečo dlako

ἐχῆνος, ὁ [*Et.: beseda je nastala iz ide. *eg^hi-* 'kača' s pripono -ῆνο- (tj. -iHno-); *prvotni pomen je verjetno* 'kačejedec', 'kačežerec'; *prim.*

mik. e-ki-no, *gr.* ἔχως 'kača', *sl.* jež, *stvnem.* igil 'jež', *nem.* Igel 'jež', *arm.* ozni 'jež'] jež

Ἐχῖνος, ó Ehin, mesto v južni Tesaliji

ἔχως, εως, ó [*Et.*: iz *ide.* *eg^{hi}- 'kača'; *prim. st-ind.* áhi- 'kača', *av.* aži- 'kača', *arm.* iz 'kača'; *sor.* z ἔχῖνος] kača, gad

ἔχμα, ατος, τό (ἔχω) *ep.* **1.** zadržek, zapreka, prepreka, ovira, prod ἐκβάλλω; **2. a)** obramba, zaščita, branik; **b)** podpora, podporna podlaga, podval νεῶν; **c)** verige

ἐχόντως [*adv. pt. glag.* ἔχων] *samo* v zvezi νοῦν ἐχόντως pametno, razumno

ἐχυρός 3 trpežen, močan, čvrst, trajen, varen, zanesljiv; *subst.* τὸ ἐχυρόν utrjeno mesto, varnost, poroštvo; trden, veljaven razlog παρέχομαι; ἐν ἐχυρῷ εἰμί na varnem sem, ποιούμαι τι ὡς ἐν ἐχυρωτάτῳ kar najbolj zavarujem

ἔχω [*Et.*: iz *σέχω, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *seg^h- 'držati', 'imeti'; *obl.* ἵσχω je reduplicirana; nastala je iz *ἴσχω, to pa iz *(σ)ίσχω; *prim. stind.* sáhate '(on) obvlada', 'premaga', sáhas 'sila', 'moč', 'zmaga', sakša-, sakšána-'krotilec', 'zmagovalec', sáhu-ri- 'mogočen', 'silen', 'zmagovit', *av.* hazah 'sila', 'moč', 'zmaga', *mik.* e-ke = ἔχει, *gr.* Ἐκτωρ 'zadrževalec', *got.* sigis 'zmaga', *nem.* Sieg] [*Obl. impf.* εἶχον, *fut.* ἔξω, ἔξομαι, σήσω, σήσομαι, *aor.* ἔσχον (σχῶ, σχοίην in σχοῖμι, σχές, σχεῖν, σχών); *med.* ἐσχόμεν, *pf.* ἔσχηκα, ἔσχημαι, *adi. verb.* ἀνεκτός, ἀνεκτέος, ἀνασχετός; *vzpor. obl.* ἵσχω; *ep. praes. cj.* 2. *sg.* ἔχησθα, 3. *sg.* ἔχησι, *inf.* ἐχέμεν, *impf.* tudi ἔχον, ἐχόμεν, *iterat.* ἔχεςκον, *fut. inf.* ἐξέμεν, *aor. inf.* σχέμεν; *med. ind.* σχέτο, *opt.* 3. *pl.* σχοίατο; *act. aor.* (tudi *poet.*) ἔσχεθον, σχέθον, *inf.* σχεθέειν, *pf.* (συν)όχωκα, *plpf. pass.* 3. *pl.* (ἐπ)ώχατο]

A. act.

I. trans. **1.** držim, grabim, nosim, prijemljam, imam v rokah, κάρη ὑποῦ držim kvišku, ὄπιθεν zapognem, ἀσπίδα πρόσθε držim ščit pred seboj, ἀμφίς (οὐρανόν) držim narazen, ločim, ζυγόν ἀμφίς nosim jarem, λόφον ὑπὸ ζυγῷ (mirmo) držim tilnik pod jarmom, τὴ χειρὶ, χερσί, διὰ χειρός, ἐν, μετὰ χερσί imam v rokah, τινὰ χειρός, τινὰ ποδός držim, zgrabim koga za roko, za nogo, ἦπαρ držim skupaj, εὐεργεσίαι αὐτοὺς εἶχον vezale so jih do brote; **2.** posedujem, v lasti imam, v posesti

imam, θρόνους, οἱ ἔχοντες bogataši, ἔχω bogat sem, οὐκ ἔχω ubog sem *NT*, τινὰ τι imam koga za kaj *NT*, τινὰ γυναῖκα imam za ženo; τοῦ θυγάτηρ ἔχειθ' Ἐκτορι njegova hči je bila Hektorjeva žena; imam v svoji oblasti, sprejemem, osvojim, polastim se τὰ ἄκρα, dosežem, dobim τροφήν; *pass.* ἔχομαι ujet sem, stanujem v πόλιν, οὐρανόν, sedim na γῶρον; vladam σκῆπτρα; oskrbujem, čuvam, upravljam κῆπον, κίονας, obdelujem πατρώια ἔργα, ἐν γαστρὶ ἔχω noseča sem *NT*; **3.** imam na sebi, nosim (obleko, orožje, opravo, opremo), imam ἔχω τι περι κεφαλῆ; **4.** v sebi imam, obsegam, τὸ χωρίον πόλιν οὐκ εἶχε, objemam; **a)** αἰθρη ἔχει κορυφήν čist zrak obkroža vrh, φρένες ἦπαρ obdajajo, κλέος μιν ἔχει slovi, slaven je, uživa sloves, o njem gre glas, φάτις με ἔχει o meni se govori; σὲ οἶνος ἔχει φρένας vino te je prevzelo, ἀγνοία μ' ἔχει ne razumem; **b)** v zvezi s *subst.* opisuje ἔχω *glag.*, ki so sorodni s *subst.*: αἰτίαν kriv sem, dajem povod, imam povod, ἄλγεα trpim nezgode, boli me, ἀνάγκην prisiljen sem, τὴν αἰσθησιν opažen sem, θαῦμα začudim se, θήραν lovim, φυλάκας stražim, σύνεσιν razumen sem, pameten sem; *podobno* αἰσχύνην, ἐπιθυμίαν, ἐρευνάαν, ἐλπίδα, ἐγκλημα, βλάβην, καναχίην, ἡσυχίαν, οἷκτον, ὕβριν itd.; ἐν αἰσχύνῃ δεινῶς ἔχω zelo se sramujem, δι' ὀργῆς (ἐν ὀργῇ) ἔχω srdim se, jezim se; ὄκνος με ἔχει bojim se, πλέον ἔχω na boljšem sem, μεῖον ἔχω prikrajšan sem; **c)** z *inf. ali odvisnim vprašanjem* morem, lahko, znam, razumem, ἔχω πλέειν morem veslati, πόλλ' ἂν λέγειν ἔχοιμι veliko bi lahko govoril; ἐξ οἶων ἔχω, αἰτῶ kolikor morem, οὐκ ἔχω τί φῶ ne vem, kaj naj rečem, τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον ὁπόθεν λαμβάνοιεν niso vedeli, od kod ..., τέχνην razumem, znam, ἰκανῶς ἔχομεν τοῦτο, ὅτι dobro vemo, da ..., οἱ τὰς τέχνας ἔχοντες umetniki; οὐκ ἔχω ἀποδοῦναι ne morem plačati *NT*, τινὰ τι poznam koga kot, τὴ ἄμεινον znam kaj bolje; **5.** imam pri sebi (kot gosta), prinašam (s seboj), ὠδῖνας povzročam bolečine, *podobno* ἔχω ἀγανάκτησιν, αἰσχύνην povzročam nejevoljo, sramoto, ὄψιν nudim pogled, βοήν glasim se, oglašam se, τιμωρίας prinašam kazen, προσόδους prinašam dohodke; **6.** čvrsto držim, zadržim pri sebi (= *lat.* retineo), obdržim, ščitim, branim ἀλόχους; γνῶμην, θυμόν ἔχω obračam svojo

pozornost na kaj, νῶ ἔχω spominjam se; v *pass.* trpim kaj, zadene me kaj, obide me, ἐν κακοῖς ἔχομαι v nesreči sem, (ἐν) ἀνάγκῃ v sili sem, prisiljen sem, ἀγρυπνήσει ne morem spati, νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισιν θεοῖσιν odločitev o zmagi je v rokah nesmrtnih bogov, ἔντεα ἔχονται μετὰ Τρώεσσιν je v rokah Trojancev; **7.** zadržujem, oviram, preprečujem, ustavljam, krotim, ἑταίρους παρὰ νηυσὶν, ἔππους, δάκρυον, ὕβριν, τινά τινος odvračam koga od česa, τῶν μακρῶν γῶων, τοῦ μὴ καταδῦναι, preprečim komu kaj storiti τὸν Σπαρτιάτην μὴ ἐξέλναι, ὀδύνας odpravim, preženem, κύμα pomirim; **8.** vodim, obračam, podim, jadram, krmarim, krenem proti Πύλονδε, vozim se, ὄμμα obračam oči kam, νέες ἔσχον ἔς τι ladje so plule proti, *tudi* τῇ Δήλῳ; **9.** *pt.* ἔχων **a)** *pogosto* = s, z; ἀπέστειλαν αὐτὸν ναῦς ἔχοντα z ladjami, ἦνω ἔχων prihajam s čim, ἔππον ἔχων na konju, ἔχων Ἀκρόπολιν kot poveljnik Akropole; *tako zlasti pri glag. premikanja;* **b)** *označuje stanje kot trajno:* φλαρευῖς ἔχων vedno klepečeš, vedno govoričiš; **c)** *opisovalno stoji pri ἐστί:* ἐστί δὲ (οὐχ) οὕτως ἔχον (= οὐχ οὕτως ἔχει ni tako);

II. intr. **1.** sem, **a)** *z adv.* nahajam se, vedem se, sem v gotovih razmerah; εὖ, κακῶς ἔχω dobro se počutim, slabo se počutim, κακῶς ἔχω bolan sem, šibek sem *NT*, εἶ ἔχει dobro je, ἀπειρώς ἔχω nevešč sem v čem, česa, εὐνοικῶς ἔχω τινί naklonjen sem komu, ἀθύμως ἔχω pogum mi upada, ἐσχάτως ἔχω umiram *NT*, κομψότερον ἔσχε odleglo mu je *NT*, τὸ νῦν ἔχον za zdaj *NT*, σῦγα (σιγῆ) ἔχω molčim, ὄρκος ᾧδε ἔχει prisega se glasi tako, je tale; ὡσπερ εἶχεν kakor je bil, nemudoma, ročno; καλῶς ἔχει dobro uspeva, dobro stoji, v redu je, τοῖς θεοῖς pristoji, εἶη καλῶς ἔχον kazalo bi, οὕτως ἔχει tako je, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων v takih razmerah, potemtakem, ὡς ποδῶν εἶχον kolikor so jih nesle noge, οὕτως ἔχω περί τινος tako mislim o čem, ἐπ' ἵσης ἔχει je v ravnotežju, je enako; ἀμφί τι ἔχω ukvarjam se s čim, bavim se s čim; ἔχω ταῖς διανοαίαις mislim, ἀναγκαιῶς ἔχει mora biti, treba je, ὡς ὀργῆς ἔχω kakor sem jezen, v svoji jezi; εὖ σώματος ἔχει njegovo telo je v dobrem stanju, zdrav je, krepek je, καλῶς ἔχει μοι za mene je lepo, ὡς εἶχε τάχους kar

je najhitreje mogel, ὅπως ἂν ἔχωμεν v stanju, v katerem se ravno nahajamo, Θεβαίων ἡμῖν ἐχόντων ὡς ἔχουσιν ker so že Tebanci takega mišljenja; διὰ φυλακῆς ἔχω previden sem; **b)** *s pt. aor. ali pf. poudarja obenem dejanje in stanje:* γήμας ἔχεις oženil si se z njo in jo imaš za ženo, θαυμάσας ἔχω (začudil sem se in) se (še) čudim, ἔχομεν ἀνηρπακότες ugrabili smo in imamo; *podobno* ἔχω ταρβήσας, ἀτιμάσας, προτίσας itd.; ἀποκληῖσας ἔχω imam pod ključem; **2.** držim se, obdržim se, vztrajam, trdno stojim, štrlim, molim kvišku κίονες, ὀστέον, ἔχω κατὰ χώραν ostanem, σχές οὐπερ εἶ ostani, kjer si, ἔχ' ἡρέμα miruj, ἔχε δὴ počakaj, ἔχε νῦν dobro; **3.** razprostiram se, raztezam se, merim na, segam do česa, držim, vodim proti ὁδὸς ἔχει πρὸς τι, εἰς Κόρινθον, ἔργος ἔσχεν δι' ὤμου je prodrla skozi ramo, ὁ χρησμός εἰς Πέρσας ἔχει meri, se nanaša na Perzijce, τὰ ἐς Ὅμηρον ἔχοντα kar se tiče Homerja, ἔχει τι εἰς τινα nekaj ima svojo ost proti komu; **4. a)** vzdržim se πολέμου; **b)** deležen sem, odvisen sem od česa μαντικῆς τέχνης;

B. med. in pass. **1.** držim si (sebi), ἀσπίδα πρόσθε držim pred seboj, ἄντα παρειῶν držim si pred licem, σάκος ἀπὸ ἑο držim od sebe, odvračam, χεῖρας odvračam, vzdržujem; **2. a)** držim se, obdržim se, trdno stojim, vztrajam κρατερῶς, Ἐκτορος μένος, στῆ ἄντα σχομένη stopila mu je (pogumno) nasproti, stala je nepremično, πέτρης držim se skale, τινός držim se koga, zapleten sem v kaj; λόγου vedno govorim, ne neham govoriti, λόγων držim se razlogov, τῆς αὐτῆς γνώμης ostanem pri istem mnenju, ἐπωνυμιέων ἀμφοτέρων deležen sem obeh imen, ἔργου, πολέμου, μάχης začenjam delo, boj, lotim se dela, boja, bitke, σωτηρίας marljivo delam, se trudim za rešitev, ἔσχεο vzdrži se, obvladaj se; **b)** držim se česa, odvisen sem od, dotikam se česa, mejim na, mejaš sem komu τινός; *subst.* ὁ ἐχόμενος ki je zraven, sosednji, bližnji, τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρίας kar vodi k zveličanju, zveličavno *NT*, οἱ ἐχόμενοι sosedje, τὸ ἐχόμενον sledeče, naslednje; τοῦ ἐχομένου ἔτους v naslednjem letu, τὰ τῶν ὀνειρών ἐχόμενα kar spada k sanjam = τὰ ὀνειράτα, ἃ διδασκάλων ἔχεται, kar se tiče učiteljev, kar zadeva učitelje, σέο ἔξεται na tebi bo, od tebe bo odvisno; **c)** obtičim ἔργος

ἐν ῥίνῳ, φωνή ἔσχετο glas je obtičal v grlu; **3.** vzdržim se česa, odneham, odstopim od česa, dam se ovirati, dam se odvrniti od česa, δρόμου ἔχομαι ustavljam vožnjo, τιμωρίας vzdržim se pomoči, ne pomagam, κακολογίας vzdržim se opravljanja; σχέο stoj, miruj, tiho; **4. a)** zadene me, obide me, obvlada me kaj, συμφορῇ zadela me je nesreča, κηληθμῶ ἔσχοντο zamaknjeni so ga poslušali, ἐν ἀπορίῃσι v zadregi sem, ἐν κακοῦς v nesreči sem (gl. A.I.6); **b)** prenašam, trpim kaj οὐκ ἂν ἐσχόμεν τὸ μὴ ἀποκλεῖσθαι

ἔψησις, εως, ἡ (ἔψω) kuhanje

ἔψητός 3 (ἔψω) kuhan, zavrem

ἔψιαόμαι dep. med. [imp. ἐψιαάσθων, impf. ἐψιάωντο] ep. šalim se, zabavam se s čim τινί

ἔψω [fut. ἐψήσω, aor. ἤψησα; ion. impf. ἔψεε, aor. ἔψησα, aor. pass. cj. ἐψηθηῖ, pf. pass. (ἀπ)ἔψημαι, adi. verb. ἐψητός in ἐφθός] kuham, varim, zavrem

ἔω gl. εἰμί

ἔωθα ipd. gl. ἔθω

ἔωθεν adv. (ἔως) od jutra, zarana, zjutraj, αὔριον ἔωθεν jutri zjutraj

ἔωθινός 3 (ἔως) jutranji, ἐξ ἔωθινοῦ od ranega jutra, ὑπὸ τὴν ἔωθινήν sc. ὥραν proti jutru, τὸ ἔωθινόν rano jutro, zgodnje jutro

ἔωλο-κρᾶσία, ἡ (ἔωλος, κρᾶσις) gošča, brozga, smeti; pren. stare bajke

ἔωλος 2 (ἔως) včerajšnji, sinočnji, star, neslan

ἔώλπει gl. ἔλπω

ἔωμεν ali ἔῶμεν ep. cj. aor. [Et.: gl. ἄω] ἐπεὶ χ' ἔῶμεν πολέμοιο ko smo siti boja

ἔῶμι opt. praes. od ἐάω

ἔών gl. εἰμί

ἔφνοχόει impf. od οἰνοχοέω

ἔφως 3 in 2 poet., ion. **ἡφως** (ἔως) **1.** jutranji; **2.** vzhoden, τὰ ἔφα vzhod, jutranja dežela, jutrovo

ἔώρα, ἡ poet. = αἰώρα vrv za obešanje

ἔώργει gl. ἔρδω

ἔως¹, ἡ, ion. in ep. **ἡώς** [Et.: domnevno iz pred-gr. *ἄφώς, kar je preko *ἄυήως izpeljano iz ide. *āusōs, *ēusōs 'zarja', 'zora'; prim. stind. usás- 'zarja', 'zora', gr. αὔριον (iz *αὔριον), dor. ἄφώς, ἄφωρ, ajol. αὔως, lat. aurōra (iz *āusōsa), lit. aušrà 'zarja', 'zora'] [Obl. gen. ἔω, ἡρός, ἡρῶς, dat. ἔω, ἡρί, ἡρῶ, acc. ἔω, ἡρά, ἡῶ] **1.** jutranja zarja, jutro, svit, zora, zor, εἰς τὴν ἐπιούσαν ἔω do naslednjega jutra; **2.** vzhod, πρὸς ἔω proti vzhodu; **3. personif.** **Ἔως**, ἡ Heos, Eos, boginja jutranje zarje = Zarja, Zora

ἔως² ep. **ἦος, εἶος, εἶως** **1.** časovni veznik **a)** izraža istodobno dejanje: dokler, medtem ko z ind. ali cj. in ἄν; **b)** uvaža dejanje, ki napoveduje konec prejšnjega: dokler ne (bi) z ind., cj. (in ἄν) ali opt.; **c)** izraža namero: da bi; **2. adv. a)** časovno: nekaj časa nav. z μέν; **b)** z gen. pri števnikih: do ἔως ἐπτάκις do sedemkrat, ἔως οὕ = ἔως dokler ne NT; **c)** s praep. ἔως ἐπί τι NT; z adv. ἔως ὧδε do tukaj NT, ἔως αὔριον do jutri

ἔωσα gl. ὠθέω

ἔωσι gl. εἰμί

ἔωσ-περ adv. ravno tako dolgo, kakor; dokler

ἔωσ-φόρος, ὁ (ἔως, φέρω) danica, jutranjica

ἔωυτοῦ gl. ἔαυτοῦ

Z, ζ

Z, ζ (ζῆτα) zeta (dzeta), šesta črka grškega alfabeta, kot številka ζ' = 7, ζ = 7000

ζα- [Et.: ajol. obl. za διά 'zelo'] *neločljiva predpona, zlasti pri adi.* zelo, pre-, vele-

Ζάγκλη, ἡ Zankla, mesto na Siciliji, pozneje Μεσσάνα; *preb.* Ζαγκλαῖος, ὁ Zanklajec

ζάγκλον, τό srp, krivec, vinjak, klestilnik

ζά-δηλος 2 = διάδηλος prozoren, svetel, raztrgan

ζᾶ-ἥς 2 (ζᾶ, ἄημι) [gen. ζᾶεος, acc. ζᾶῆν] *ep.* ki močno piha, ki močno veje, buren, silen, hud ἄνεμος

ζά-θεος 3 *ep., poet.* 2 presvet, veličasten

ζά-κοτος 2 *ep.* zelo jezen, razjarjen, zlovoljen; *subst.* pustež, godrnjač

Ζάκυνθος, ἡ Zakint, otok v Jonskem morju

ζάλη, ἡ *poet.* kipenje, valovanje, pljuskanje valov, besen, hud vihar, nevihta

Ζάλμοξις, ἰδος, ὁ Zalmoksis (Zalmoksid), Get ali Tračan, sprva Pitagorov suženj; po osvoboditvi se je vrnil v domovino in tam razširjal etično-verske nauke (zlasti o nesmrtnosti duše)

ζα-μενής 2 (μένος) *poet.* zelo močen, zelo močan, srdit, hud, sovražen

Ζάν *gl.* Ζεύς

Ζαπάτας, ὁ Zapatas, levi pritok Tigrisa

ζάπεδον, τό *poet.* = δάπεδον

ζά-πλουτος 2 *ion.* zelo bogat

ζα-τρεφής 2 (τρέφω) dobro rejen, tolst, pitan

Ζαύηκες, ὠν, οἱ Zaveki, ljudstvo v Libiji

ζα-φλεγής 2 (φλέγω) *ep.* poln ognja, ognjen, poln življenjske moči, čil

ζα-χρηής 2 *ep.* silen, silovit, viharen

ζά-χρῦσος 2 *poet.* bogat z zlatom, ἐμπολή ki prinaša veliko zlata, δι' ἐμπολᾶς ζαχρύσου prodana za težko zlato

ζάω, *skrč.* ζῶ [Et.: iz *ζη-ιω, kar je izpeljano

iz *ide. kor.* *g^miōh₃-, *g^miēh₃- 'živeti'; *prim. stind.* jīvá- 'živ', *gr.* ζῶω (iz *g^miō-iō), βίος 'življenje', βίωμα, βιώω 'živim', *lat.* vīvō 'živim' (iz *g^miūō), vīvus 'živ', vīta 'življenje', *sl.* živ, življenje, živeti, *got.* qius 'živ', *stvnem.* quēk, quēh 'živ', *nem.* Quecksilber 'živo srebro', *lit.* gyvenū 'živim', gývas 'živ', gyvatà 'življenje'] [Obl. ζῆς, ζῆ itd.; fut. ζήσω, ζήσομαι, aor. ἔζησα, nav. βιώσομαι, ἐβίωv; *ep. ion. poet.* ζῶω, *ep. inf.* ζῶέμεν(αι)] **1.** živim, ἀπό, ἐκ τινος ob čem, od česa; sem pri življenju, živ sem; *subst.* οἱ ζῶντες ljudje, τὸ ζῆν življenje; ζάω τινί živim za koga; **2.** pri moči sem, krepek sem, trajam, ostanem pri moči, ostanem v veljavi νόμοι, μαντεῖα; φλόξ tlim

ζεγέριες, οἱ = βουνοί *ion.* zegeriji (= buni), vrsta miši

ζεῖα, ἄς, ἡ [nav. pl. αἰ ζεῖαί ali ζεῖα] zeja, vrsta žita, pira, pirjevica

ζεῖ-δωρος 2 (ζεῖαί, δῶρον) *ep.* ki daje žito, žitnorodn

ζεῖρά, ἡ, *ion.* ζειρή zejra, široka in dolga vrhnja obleka Arabcev in Tračanov (ki so jo potegnili pod pas, da ni ovirala hoje), halja, ποικίλη pisan, prepleten meh

Ζέλεια, ἡ Zeleja, mesto v Troadi; *preb.* Ζελεΐτης, ὁ Zeleit, Zelejec

ζέσσειν *gl.* ζέω

ζεστός 3 (ζέω) vrel, vroč NT

ζευγηλατέω gonim par goved, ženem par konj, vozim ali orjem z dvovprego

ζευγ-ηλάτης, ου, ὁ (ζεῦγος, ἐλαύνω) orač, gonjač, vodnik vprege

ζευγίτης, ου, ὁ (ζεῦγος) v *Atenah*: jarmovec, meščan tretjega davčnega razreda, ki je imel en jarem volov ali konj za oranje

ζεύγλη, ἡ (ζεύγνυμι) *ep.* jarem (zlasti tisti del jarma, ki obdaja vrat); jarmovka

Ζεύμα, ατος, τό spojitev, ladijski most, iz

ladij narejen most, ki je zapiral pristanišče, λιμένος zaprto pristanišče

Ζεύγνυμι, ζευγνύω [Et.: iz ide. kor. *(H)ieug- 'vpreči'; prim. stind. yugá- 'jarem', yunákti '(on) vprega', 'povezuje', gr. ζυγόν 'jarem', lat. iungō -ere 'vpregam', got. juk 'jarem', stvnm. juch 'jarem', nem. Joch 'jarem', sl. igó (rod. izésa), 'jarem'] [Obl. fut. ζεύξω, ζεύξομαι, aor. ἔζευξα, ἔζευξάμην, aor. pass. ἐζεύχθη, ἐζύγη, ep. inf. praes. ζευγνύμεν(αι), impf. ζεύγνυον] **1. act. a)** vprežem, naprežem, zaprežem ἵππους ὑπό τινη, ὑπό τινα (τι); pren. podjarmim, privežem, vklenem ἐν δεσμῶ, zvežem τινά τινη (πρός τινα), ἀνάγκη ζυγίεις prisiljen; oženim, omožim γάμοις; pass. ἐζευγμένη omožena; **b)** spojim, sklopim, zvežem, σανίδες ἐζευγμέναι zapahnjene duri ali durnice; ναῦς popravim, zasmolim; γέφυραν postavim most, naredim most; Ἑλλησποντον, ποταμόν gradim, delam most čez Helespont, čez reko; premostim; **2. med.** vprežem zase (svoje konje)

Ζεῦγος, ους, τό **1.** jarem, vprega, voz; **2.** par, dvojica πεδέων

Ζευγο-τρόφος 2 (τρέφω) ki redi par konj; subst. konjerejec

Ζευκτήριος 3 sposoben, pripraven za spajanje; subst. **Ζευκτηρία**, ή vrv krmila, krmilna vrv, vez NT

Ζευκτός 3 (Ζεύγνυμι) zvezan, κάλαμοι = piščal, piščalka

Ζεύξ-ιππος, ó Zevksip, spartanski efor

Ζεῦξις, εως, ιος, ή (Ζεύγνυμι) **1.** napreganje, vpreganje; **2.** premostitev, zveza med bregovoma, povezava bregov

Ζεῦξις, ιδος, ó Zevksis (Zevksid), slavni slikar iz Herakleje

Ζεύς [Et.: iz ide. *d(i)ieús-, kar je izpeljano iz ide. kor. *dej- 'svetiti (se)'; prim. stind. divasá- 'dan', dyáuh 'bog neba', 'nebo', dyáuspitá 'oče nebo', het. ši-, šiun(i)-, šiunn(i)- 'bog', mik. di-we, lat. Iuppiter 'Jupiter' (gen. Iovis), diēs 'dan', deus 'bog', diūs 'božji', 'nebeški', 'božanski', dīvinūs 'božanski', Diana, sl. dan, stvnm. Zio, Zio, Ziu (od tod Ziestag, kar je prešlo v Dienstag 'torek')] [Obl. voc. Ζεῦ, gen. Διός, dat. Δί, acc. Δία, ep. Ζῆν, Ζηρός, Ζηνί, Ζῆνα, dor. Ζάν] Zevs, Kronosov in Rejin sin, oče in vladar bogov in ljudi, Ζεὺς πα-

τρῶος = perzijski bog Ormuzd; Ζεὺς ξένιος varuh gostov, σωτήρ kot rešitelj v stiski, Ζεὺς χθόνιος, καταχθόνιος = Pluton, Had; μὰ Δία, νή Δία pri Zevsu

Ζεφυρία, ή = ζέφυρος

Ζέφυρος, ó [Et.: morda sor. z ζόφος 'tema', 'večerna stran', 'zahod'] zefir, zahodni veter, zahodnik; personif. **Ζέφυρος**, ó Zefir, Zahodnik, bog zahodnega vetra

Ζέω [Obl. fut. ζέσω, aor. ἔζεσα, ep. impf. 3. sg. ζέε, aor. ζέσσε] vrem, kipim, vzkipim, vzplamtim θυμός

Ζῆθος, ó Zetos, Zevsov in Antiopin sin, Amfionov brat

Ζηλεύω = ζηλόω

Ζηλήμων 2 ep. ljubosumen, zavisten, nevoščljiv

Ζῆλος, ó in ζῆλος, ους, τό **1. a)** vnema, vnetost, gorečnost, marljivost, občudovanje, teženje za čim, tekmovanje; **b)** ljubosumnost, zavist, nevoščljivost, ζήλω z zavistjo, z nevoščljivostjo; **2.** predmet zavisti, sijaj, sreča, ἀνθ' ὅσου ζήλου prej tako zavidana

Ζηλοτυπέω (ζηλό-τυπος) zavidam, nevoščljiv sem, ljubosumen sem

Ζηλοτυπία, ή ljubosumnost, nevoščljivost

Ζηλόω (ζήλος) **1.** poganjam se, stremim za čim, posnemam, hrepenim po, vnemam se, vnet sem za kaj, gorim za; **2.** zavidam komu, nevoščljiv sem komu τινά, τί NT; **3.** občudujem koga, blagrujem koga, τοῦτο zaradi tega, imam koga za srečnega, τινά τινος zaradi česa, tudi τινά τι

Ζηλωμα, ατος, τό **1.** zavidljive razmere, velika sreča πατρός; **2.** težnja

Ζηλωσις, εως, ή posnemanje, prizadevanje τινός

Ζηλωτής, οῦ, ó (ζηλόω) **1.** posnemovalec, občudovalec, častilec; **2.** NT gorečnež, zelot; ζηλωτής εἶμι goreč sem, vnet sem za kaj τινός

Ζηλωτός 3 [adi. verb. od ζηλόω] zavidan, vreden zavisti, vreden zavidanja, občudovan

Ζημία, ή **1.** izguba, škoda; **2.** kazen θανάτου; (denarna) globa χρημάτων

Ζημιόω [fut. pass. ζημιώσομαι in ζημιωθήσομαι] **1. act. a)** škodujem, delam škodo, povzročam škodo τινά; **b)** kaznujem, ustrahujem, τινά τινη koga s čim, κατά τι, zaradi česa; **2.**

pass. trpim škodo, μεγάλη, πολλά, imam veliko škodo, zelo sem oškodovan, τὴν ψυχὴν na duši NT, na izgubi sem, izgubljam

ζημιώδης 2 (εἶδος) škodljiv, kvaren

ζημίωμα, ατος, τό (ζημιώω) kazen

ζητέω 1. iščem, poiščem, izsledim, preiskujem, sprašujem, preudarjam τινά, τί; 2. trudim se, stremim, težim za čim, mislim na kaj, želim, zahtevam kaj; ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν v vsem iščem veselje (zabavo); 3. pogrešam σιτία

ζήτημα, ατος, τό (ζητέω) 1. kar se išče, οὐ βᾶδιον ζήτημα ni bilo lahko poiskati (raztrese-nih kosov Pentejevega trupla), ζήτημα εἰπεῖν to, po čemer kdo povprašuje (sprašuje), predmet preiskave; 2. preiskovanje, izpraševanje; vprašanje, prepir NT; 3. iskanje, izsledek (Evipid, Bakhe 1218)

ζήτησις, εως, ἡ (ζητέω) 1. iskanje τροφής, πέμπω τινὰ κατὰ ζήτησίν τινος da nekoga poišče; 2. preiskovanje, pregledovanje τῶν νεῶν; pos. preiskava, izpraševanje; 3. vprašanje, spor, prepir NT

ζητητέος 3 [adi. verb. od ζητέω] ki ga je treba poiskati

ζητητής, οῦ, ὁ (ζητέω) preiskovalec, preiskovalni sodnik

ζητητικός 3 vnet za preiskovanje, sposoben za preiskovanje, poizvedovalen, radoveden

ζητητός 3 [adi. verb. od ζητέω] poet. iskan, vreden, da se išče, zaželen, poželen

ζιζάνιον, τό ljuljka NT

ζόη, ἡ = ζωή

ζορκάς, ἄδος, ἡ ion. = δορκάς gazela

ζόφος, ὁ *ep.* 1. tema, temota, temina, mrak; 2. a) mračni podzemski svet; b) zahod

ζόω = ζάω

ζύγαστρον, τό (ζυγόν) lesen kovček ali lesena omara

ζυγείς, ζυγῆναι *gl.* ζεύγνυμι

ζυγη-φόρος 3 poet. jarem noseč

ζύγιος 3 in 2 poet. naprežen, vprežen

ζυγό-δεσμον, τό (ζυγόν, δεσμός) *ep.* (usnjen) jermen, vez, gož (zanka ali obroč na jarmu ali cepcu)

ζυγομαχέω pravdam se, borim se, pričkam se **ζυγόν**, τό *in* ζυγός, ὁ [pl. nav. ζυγά] [Et.: iz ide.

*iugóm, kar je izpeljano z ide. kor. *(H)ieug-'vpreči'; *prim. stind.* yugá-, *het.* iugan, *lat.* iugum, *sl.* igo, *got.* juk, *stvnem.* juch, *nem.* Joch] 1. jarem δουλείας, δουλοσύνης; vprega dveh volov ali konj, dvovprežni voz; ὑπὸ ζυγὸν ἄγω vpregam, ἐπιτίθημί τινι ζυγά τοῦ μὴ ὑβρίσαι vržem na koga jarem (= postavim komu stražo), da ne ...; 2. a) kobilica pri liri; b) veslaška klop; c) tehtnica NT; d) vrsta, red (v vojaškem pomenu)

ζυγοστατέομαι (ζυγόν, ἴστημι) ostajam v ravnotežju

ζυγόφιν *ep. gen. od* ζυγόν

ζυγωτός 3 poet. dobro naprežen, dvovprežen (s štirimi konji, tj. z dvema konjema, vpreženima v jarem, in na vsaki strani s po enim pripreženim konjem; παράσειρος)

ζύμη, ἡ [Et.: iz *ζύσμα, kar je izpeljano iz ide. *iūs-mā, to pa iz ide. kor. *ieuh-'mešati', 'mesiti'; *prim. stind.* yūs-, yūs-á-'juha', *lat.* iūs, iūris 'juha', *sl.* juha] kvas, droži NT

ζυμίτης, ου, ὁ *sc.* ἄρτος kvašen kruh

ζυμόω kvasim, kisam; *pass.* kvasim se, vzhajam NT

ζωάγρια, τά *ep. ion.* plačilo, nagrada za rešitev življenja, δῶρα λάμπονται ζωάγρια Κροίσου darove bodo dobili zato, ker so Krojzu rešili življenje

ζωγραφέω (ζω-γράφος) slikam, naslikam

ζωγραφία, ἡ (ζω-γράφος) slikarska umetnost, slikarstvo, slikanje, slika

ζω-γράφος, ὁ (ζῶον, γράφω) slikar

ζωγρέω¹ (ζῶος, ἀγρέω) 1. lovim, ujamem koga živega, podarim komu življenje, prizanesem komu; 2. imam koga živega v ječi (Herodot 3, 52)

ζωγρέω² (ζῶον, ἐγείρω) *ep.* oživljam, okrepcujem, krepčam

ζωγρία, ἡ, ion. ζωγρίη zajetje živega sovražnika, pomilostitev ujetnika, λαμβάνω, αἰρέω ζωγρίη ujamem koga živega

ζῶδιον, τό [demin. od ζῶον] živalca, sličica, okrask, κρητῆρα ζῶδιων ἐξῶθεν πίμπλημι naslikam sličice (izdelam okraske) na zunanjem robu vrča

ζωή, ἡ, ion. ζόη (ζάω) 1. življenje, življenjska doba, način življenja, παρὰ τὴν ζόην v teku življenja; 2. hrana, živež, ζόην ποιοῦμαι ἐκ

τινος prehranjujem se s čim; **3.** *ep.* imetje, premoženje

ζῶμα, ατος, τό (ζώννυμι) *ep. poet.* pas, opasilo, opasač, usnjen jopič pod oklepom

ζωμός, ό juha, omaka

ζώνη, ή (ζώννυμι) **1.** pas, opasilo, opasač, pre-pas, denarni pas *NT*, ζώνην λύομαι odpašem se, počivam na poti, λαμβάνω τῆς ζώνης primem za pas (kot znak smrtne obsodbe); εἰς ζώνην δίδωμι dajem za nakit (*o perzijskih pokrajinah, katerih dohodke so porabili za kraljičin nakit*), παρθενίην ζώνην λύω odvežem deviški pas (*o ženinu pri poroki*), sklenem zakon; *splošno*: zakon, ženitev; **2.** kolk, pas, život (del trupa, kjer se nosi pas)

Ζώνη, ή Zona, mesto v Trakiji

ζώννυμι, ζωννύω [*Et.*: iz *ζῶσ-νυ-μι, kar je izpeljano iz *ide.* *(h₂)iōh₃s-mi 'opašem', 'privežem', *to pa iz kor.* *(h₂)iōh₃s- 'opasati', 'privezati', 'pripeti'; *prim. stind.* yāsta- 'pas', *gr.* ζώνη 'pas' (*iz *ζῶσ-νᾶ, to pa iz ide.* *iōs-nā), ζωστήρ 'pas', *sl.* pas (*iz pslovan.* *pōjasъ), *lit.* jūostas 'pas', jūosti 'opasati'] [*Obl. fut.* ζώσω, *aor.* ἔζωσα, ἔζωσάμην, *pf. pass.* ἔζω(σ)μαι; *ep. praes. med. cj. 3. pl.* ζώννυνται, *impf. 3. sg.* ζώννυτο, *iterat.* ζωννύσχετο] **1.** *act.* opašem; **2.** *med.* opašem se, opašem si (meč), opremim se za boj, opravi se za boj, oborožim se

ζωογονέω (ζωο-γόνος) **1.** *act.* rojevam živa bitja; *pren.* oživljam, ohranjam pri življenju; **2.** *pass.* ostanem živ *NT*

ζῶον, τό **1.** kar živi, živo bitje, (živa) stvar, žival; **2.** kip, podoba, slika (ljudi, živali, rastlin), okrasek, ζῶα ποιῶ slikam (= ζῶα γράφω); ζῶα γράφομαι τὴν ζεῦξιν τοῦ Βοσπόρου dam si naslikati premostitev Bosporja

ζωοποιέω (ζωο-ποιός) oživim, oživljam *NT*

ζῶός, ζῶός 3, *ep.* ζῶς [*acc.* ζῶν] živ

ζωρός 3 [*Et.*: iz *ide.* *Hjōro- 'razdražen,' *morda sor. s sl.* jar 'jezen', 'razdražen', 'hud'] *ep. ion.* močan; *o vinu*: čist, nemešan z vodo (suho vino), ζωρότερον πίνω pijem močnejše vino, ζωρότερον κέραιε zmešaj vino močnejše, tj. prilij manj vode

ζῶς *gl.* ζῶός

ζωστήρ, ἦρος, ό (ζώννυμι) močen usnjen pas, ki so ga nosili vojaki okrog ledij

Ζωστήρ, ἦρος, ό Zoster, rtič na obrežju Atike

ζωστός 3 opasan, opet, ki se more opasati

ζῶστρον, τό *ep.* pas

ζωτικός 3 (ζῶή) ki spada k življenju, živ, čil, živahen, τὸ ζωτικόν φαίνεσθαι živ izraz

ζῶω [*Et.*: *gl.* ζάω] *ep. ion. poet.* = ζάω

H, η

H, η (ἦτα) eta, sedma črka grškega alfabeta, kot številka η' = 8, η = 8000

ἦ sc. θέμις ἐστὶ ep. kakor se spodobi

ἦ [dat. od ὅς, ἦ, ὅ] sc. ὁδῶ [= lat. qua] **1.** kjer, koder, kamor, z gen. ἦ τοῦ ὄρους; **2.** kakor, ἦ νομίζεται kakor veleva navada (običaj, tradicija, šega); pri sup. okrepi = ὡς, ἦ τάχιστα čim hitreje, kar najhitreje; **3.** zaradi česa, zavoljo česa, iz katerega vzroka

ἦ¹ adv.; stoji **1.** v trdilih stavkih, kjer kaj potrjuje ali poudarja: zares, res, resnično, v resnici, gotovo, brez dvoma, kajpada, seveda; pogosto se veže z drugimi členicami: ἦ μὴν (μὲν, μάν) prav zares, res, gotovo, kajpada, seveda, pač, ἦ μὲν δὴ da zares, gotovo, ἦ γάρ kajti (sicer) zares, pač zares, kajpada, ἦ γάρ ἀνάγκη moram pač, ἦ μάλα da zares (brez dvoma), ἦ ῥα zares torej, ἦ θήν που gotovo pač, τί ἦ zakaj neki?; **2.** v vprašalnih stavkih: = lat. num ali ne = ali?, morda?, mar?, nemara?; včasih tudi = lat. nonne, tako zlasti ἦ γάρ ali ne?

ἦ² **1.** impf. od εἶμι = lat. eram; **2.** od ἦμι rekel je (= lat. ait)

ἦ¹ poet. vzklik: hej!

ἦ² ep. ἦέ [Et.: iz *ἦέ, *ἦ-ῥέ, ἦ-ῥέ z združitvijo demonstrativnega ἦ in disjunktivne part. ἐ; prim. stind. vā 'ali', lat. -ve 'ali']

I. ločni (disjunktivni) veznik 1. postavlja nasproti dva ali več členov (besed ali stavkov): ali (lat. aut, vel, sive) ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγῆν; **a)** pri števnikih je ἦ enak sl. do; στάδια πέντε ἢ ἕξ pet do šest stadijev; **b)** če drugi člen prvega izključuje, slovenimo ἦ z ali pa, sicer ἐγὼ τοὺς πολεμίους νικήσω ἢ μηκέτι με Κῦρον νομίζετε; **c)** podvojen ἦ ... ἦ ali ... ali (= lat. aut ... aut); pogosto stoji namesto prvega ἦ drug sinonimen veznik: ἦ τοι ... ἦ zares ali ... ali; ἀλλ' ἦ τοι κενόν γε δεῖ ἀπόλλυσθαι ... ἦ σέ; pomni še: ἦ τις ἦ οὐδέεις komaj eden; **2.**

v vprašalnih stavkih: **a)** v ločnih vprašanjih: πότερον (πότερα) ... ἦ ali ... ali; **b)** pri Homerju: ἦ ... ἦ (ἦ, ἦε) v odvisnih in neodvisnih ločnih vprašanjih; prvi člen stoji tudi brez conj., ὥχρετο πεισόμενος, ἦ που ἔτ' εἴης; **c)** = an na začetku vprašalnega stavka: ἀλλὰ τίς σοι διηγεῖτο; ἦ αὐτὸς Σωκράτης ali morda?;

II. primerjalna členica: kot, kakor (= lat. quam) za comp. in besedami s comp. pomenom (ἄλλος, βούλομαι, θέλω); pomni: ἄλλο τι ἦ kaj drugega kot = kajneda; ἀλλ' ἦ (za nikal-nico) razen, z izjemo, izvzemši

ἦα impf. od εἶμι

ἦαται, ἦατο gl. ἦμαι

ἦβαιός 3 ep. majhen, mali, kratek, nav. z nikal-nico: niti najmanjši, prav nobeden; adv. ἦβαιόν malo, nekoliko, οὐ δ' ἦβαιόν niti najmanj, prav nič

ἦβάσχω dorastem, postanem mož, stopim v mladeniška leta

ἦβάω [fut. ἦβήσω, aor. ἦβησα, pf. ἦβηκα; ep. praes. opt. ἦβώοιμι, pt. ἦβώντες, ἦβώωσα] **1.** dorastel sem, mladeniško čil sem, mlad sem, krepek sem, krepak sem, močen sem, močan sem, sem v najlepši življenjski dobi, sem v cvetu življenja, οἱ ἦβώντες mladi ljudje; **2. a)** ep. o rastlinah: bujno rastem, zelenim; **b)** čil sem ali živahen sem

ἦβη, ἦ 1. doraslost, mladeniška leta, mladost, mladostna doba, mladostna moč, mladostni cvet; **2. a)** krepka moška doba; **b)** začetek vojaške službe; **c)** mladostna norost, nespamet; **3. personif.** Ἡβη, ἦ Heba, Mladost, boginja mladosti

ἦβηδόν adv. ion. v moški dobi (v dobi, v kateri lahko kdo nosi orožje), πάντες ἦβηδόν vsi za orožje sposobni mladeniči, mož za možem

ἦβητικός 3 mladeniški, mlad, λόγοι pogovori o mladeničih

ἦβός 3 poet., dor. ἄβός zrel, mlad

ἡβώοιμι, ἡβώωσα *gl.* ἡβάω

ἡγάασθε *gl.* ἀγάομαι

ἡγά-θεος 2 posvečen božanstvu, presvet

ἡγάσαστο *gl.* ἄγαμαι

ἡγείρα *aor. od* ἀγείρω *in* ἐγείρω

ἡγεμονεύω (*ἡγεμών*) **1.** vodnik sem, hodim pred kom, vodim, peljem, *τινὶ* koga, *ὁδόν* kažem pot; *ὕδατι ῥόον* delam vodi strugo, napeljujem vodo; **2.** poveljnik sem, poveljujem, ukazujem, načelujem, zapovedujem, vladam *τινός*, *τινὶ* *τῆς* skéψews vodim preiskavo; **3. a)** namestnik sem *τινός* *NT*; **b)** imam hegemonijo, imam prevlado, imam nadvlado; *pass.* οὐκ ἤξιουν ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν niso hoteli priznati naše nadvlade (hegemonije)

ἡγεμονία, ἡ, ion. ἡγεμονίη (*ἡγεμών*) **1.** vodstvo, vrhovno poveljstvo, nadpoveljstvo, nadpoveljništvo, poveljevanje, hegemonija, nadvlada, prevlada, najvišja oblast; **2.** prvenstvo, prvo mesto

ἡγεμονικός 3 (*ἡγεμών*) **1.** sposoben, da kaj začne, sposoben za voditelja (za vodnika), ἡγεμονικώτερος πρὸς τὴν φύσιν ταύτην spretnejši, pripravnejši v tem (da bratu prvi ponudi roko sprave), πρὸς τὰ πονηρά zapeljujoč, zavajajoč k ...; **2.** sposoben za vodenje, sposoben (pripraven) za poveljevanje, izkušen (izvéden) v vodenju (vodstvu, poveljevanju)

ἡγεμόσυνα, τὰ *sc.* ἱερά zahvalna daritev za srečno vodstvo

ἡγεμών, ὄνος, ὁ, ἡ **1.** vodnik, vodnica, kažiplot, začetnik, začetnica; **2.** poveljnik, vojskovodja, častnik; vojaški tribun; **3.** vladar, kralj, knez, namestnik *NT*, poglavar, upravitelj

ἡγέομαι [*Obl. fut.* ἡγήσομαι, *aor.* ἡγησάμην, *pf.* ἡγημαι, *ion.* 3. *pl.* ἡγέαται, *adi. verb.* ἡγητέον] **1. a)** vodim, vodnik sem, kažiplot sem, grem pred kom *τινὶ ἐπὶ τι*, *ἐς τεῦχος*, ἄστεα, πόλιν, *τινὶ τὴν ὁδόν ἐς ali samo ὁδόν* kažem pot; **b)** hodim naprej, korakam prvi, korakam na čelu *τινί, τινὶ ὀρηθημοῖο* vodim na ples, zaigram k plesu, *χοροῦ* začenj am ples, (*tudi z dat.*) *τινὶ κερδοσύνη* začnem z zvijačo, *οἱ ἡγούμενοι*, τὸ ἡγούμενον prve čete, prve vrste, sprednja straža; **c)** vodja sem, načelnik sem, poveljujem, zapovedujem, vladam *τινός*, vodim ἢ γλώσσα πάντα, imam hegemonijo *Plutarh, Aristid 24*; *subst.* οἱ ἡγούμενοι voditelji, vladarji; *ἐν τοῖς ἀδελφοῖς* znan sem

med brati, slovim med brati *NT*; **2.** menim, mislim, imam, smatram za kaj *τινὰ ἐχθρόν*, *acc. c. inf.*, θεοῦς verujem v, *παρ' οὐδέν* prav nič ne cenim, *περὶ πολλοῦ, περὶ πλείστου* zelo cenim, najbolj cenim

ἡγερέθομαι *med.* zbiram se

ἡγερθεν *gl.* ἀγείρω

ἡγηλάζω [*ἡγε-* iz ἡγέομαι, ἐλαύνω] *ep.* vodim, prenašam, *tripim κακόν μέρος*

ἡγητήρ, ἡρος, ὁ poet., ἡγήτωρ, ορος, ὁ *ep.* (ἡγέομαι) vodnik, vodja, voditelj, glavar, pravak, poveljnik

ἡγρετο, ἡγρόμην *aor. med. od* ἀγείρω *in* ἐγείρω

ἡδέ *conj. ep.* in, ἡμὲν ... ἡδέ, τὲ ... ἡδέ, ἡδέ ... καὶ in ... in (= *lat. et ... et*)

ἡδεα, ἡδαιν, ἡδη *gl.* οἶδα

ἡδέως *adv.* [*Et.:* *gl.* ἡδύς] rad, z veseljem, prijetno, ugodno

ἡδη *adv.* **1. časovno:** že, zdaj, ravno, pravkar, takoj; ἡδη νῦν že zdaj, ἡδη τότε že tedaj, τὸ ἡδη κολάζειν takojšnja kazen, *opp.* ἀπειλαί; **2. krajevno:** takoj (za), neposredno (za), ἀπὸ ταύτης ἡδη Αἴγυπτος; **3. okrepljujoče:** še; *pri sup.* gotovo μέγιστος ἡδη; **4. zveze:** ἡδη ποτέ vendar enkrat; že prej, ἡδη πάλαι že davno, ἡδη δὲ nadalje (pa), μέντοι ἡδη vsekakor

ἡδιστος, ἡδίων *gl.* ἡδύς

ἡδομαι *dep.* [*Et.:* *gl.* ἡδύς] [*fut.* ἡσθήσομαι, *aor.* ἡσθη, *ep.* *tudi* ἡσάμην] veselim se, radujem se, zabavam se *τινί, ἐπὶ τινι* in s *pt.* (ἡδομαι πίνων), *poet. tudi* *τινός*; z veseljem uživam; ἡδόμενος rad, z veseljem, ἡδομένῳ ἐστί (*γίγνεται*) μοί τι prijetno mi je kaj, veseli me

ἡδομένως *adv.* rad, z veseljem

ἡδονή, ἡ, ep. ἡδος, εος, τό (ἡδομαι) **1.** prijeten občutek, veselje, zabava, užitek, slast, radost, naslada; škodoželjnost; ἡ διὰ τοῦ σώματος ἡδονή čutna, telesna slast, pohotnost, pohota, δι' ἡδονῆς rad, ὑφ' ἡδονῆς od veselja, iz škodoželjnosti; (πρὸς) καθ' ἡδονῆν po volji, pogodno λέγω, ἐν ἡδονῆ ἐστί μοι vseč mi je kaj, pogódu mi je kaj, ἡδονῆ χράομαι πρὸς τινα govorim komu po želji; ἡδονῆ μοι ἐσέρχεται mika me kaj, prevzame me veselje do česa, navda me veselje do česa, poloti se me veselje do česa, ἐν ἡδονῆ ἔχω τινὰ rad imam koga; **2.** prijetnost, korist, ἡδονὰς φέρω prina-

šam veselo novico; ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος kaj mi to pomaga?

ἡδυ-βόας (βοάω) blagoglasen, milozvočen
αὐλῶν πνεῦμα

ἡδυ-επής 2 (εἶπον) *ep.* sladkobeseden, milozvočen, blagoglasen

ἡδυ-μος 2 (ἡδύς) *ep.* sladek, trden, krepilen
ὑπνος

ἡδυναμην, **ἡδύνω** *gl.* δύναιμι

ἡδύνω (ἡδύς) olupšujem, delam kaj ugodno, zabelim, λόγος ἡδυσμένος prijeten, mikaven govori

ἡδύ-οινος 2 ki prinaša ali rodi sladko vino
ἀμπελοι

ἡδύ-οσμος, **ὁ**, **ἡδύ-οσμον**, τό (ὄζω) (vrtna) meta NT

ἡδυπάθεια, ἡ (ἡδυ-παθής) lahko in udobno življenje, lahkoživost, razkošnost

ἡδυπαθής (ἡδυ-παθής) udobno živim, razkošno živim, vdajam se užitkom, predajam se nasladam

ἡδύ-πνοος 2, *dor.* ἄδύ-πνοος (πνέω) *poet.* ki rahlo, mirno pihlja, tih, miren, rahel, prijeten, blag αὔραι, ὀνειράτα ki obetajo srečo

ἡδύ-πολις, **ὁ**, ἡ, *dor.* ἄδύ-πολις mestu (meščanom) prijeten, ki je mestu (meščanom) v veselje

ἡδύ-ποτος 2 (πίνω) *ep.* prijeten, sladek (za pitje), piten οἶνος

ἡδύς, ἡδεῖα, ἡδύ, *dor.* ἄδύς, ἀδεῖα, ἄδύ [*Et.*: iz *σφαδύς, kar je izpeljano iz *ide.* *sueh₂d-ú-'sladek'; *prim. stind.* svādú-'sladek', 'slasten', svāda-'slast', svādati '(on) dela kaj slastno (prijetno)', 'začinja', *gr.* ἀνδάνω, ἡδομαι, *lat.* suāvis 'sladek', *got.* sūts 'sladek', *stvnem.* suōzi 'sladek', *nem.* süß 'sladek', *ang.* sweet 'sladek'] [*comp.* ἡδίων, *sup.* ἡδιστος] **1.** o stvarih: sladek, ugoden, prijeten, mil, okusen, ljubek, slasten; ἡδὺν γελάω sladko se nasmejem (se zasmejem), od srca se smejem (se nasmejem); ἡδὺν κνώσσω sladko, mirno spim; *subst.* τὰ ἡδέα prijatnosti, užitki, zabave; ἡδὺ (ἔστι, γίγνεται) τινι prijatno je komu, priljubi se komu; **2.** o osebah: vesel, radosten, prijeten, mil, ljubezniv, dobrosrčen, preprost, naiven; *adv.* ἡδέως, *comp.* ἡδιον, *sup.* ἡδιστα prijatno, z veseljem, slastno; *sup.* z največjim veseljem, ἡδέως ἔχω τινί naklonjen sem komu

ἡδυσμα, ατος, τό (ἡδύνω) dišava, zabela, slaščica

Ἡδῶνες, **Ἡδωνοί**, οἱ Edoni, trakijsko ljudstvo ob Strimonu; *adi.* **Ἡδωνικός** 3 edonski, edoniški; *fem.* **Ἡδωνίς**, ἰδος, ἡ edonska, edoniška

ἡέ *ep.* = ἦ

ἡέ, **ἡει** *gl.* εἶμι

ἡείδης, **ἡείδεις** *ipd. gl.* οἶδα

ἡειρε *gl.* ἀείρω

ἡέλιος *ion.* = ἥλιος

ἡέν *ep.* = ἦν

ἡέπερ *gl.* ἦπερ

ἡέρα *ipd. gl.* ἀήρ

ἡερέθομαι *ep.*, *vzpor. obl.* k ἀείρομαι visim s česa τινός; frfotam, letam sem ter tja; φρένες pamet je vihrava (frfrasta, lahkomiselna)

ἡέριος 3 [*Et.*: *gl.* ἄριστον] **1.** (ἦρι) *ep.* zgoden, zgodnji, ran, jutranji; *adv.* rano, zgodaj, ob svitu, zarana; **2.** (ἀήρ) zračen

ἡερο-ειδής 2 (ἀήρ, εἶδος) *ep.* zračen, sinji, temen, prozoren, megljenobarven, oblačen, siv; τὸ ἡεροειδές megljena daljava, ὅσον δ' ἡεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν kolikor človek vidi skozi temno meglo

ἡερόεις 3 (ἀήρ) *ep.* soparen, mračen, megljen, temen Τάρταρος, ἡερόεντα κέλευθα temne steze v Tartar

ἡέρος *ion. gl.* ἀήρ

ἡερο-φοῦτις, ἰδος, ἡ (φοιτάω) *ep.* v temi hodeča Ἐρινύς

ἡερό-φωνος 2 (φωνή) *ep.* zrak preglašajoč, glasen κήρυκες

Ἡετίδης, ὁ Eetid = Eetionov potomec oz. sin = Kipsel

Ἡετίων, ωνος, ὁ Eetion **1.** Andromahin oče, tebanski kralj; **2.** oče korintskega tirana Kipsela

Ἡετιωνεία, ἡ Eetioneja, severni rt Pireja

ἡην *gl.* εἶμι

ἡθάς, ἄδος, ὁ, ἡ (ἦθος) *poet.* navajen, znan, vešč τινός

ἡθεῖος 3 (ἦθος) *ep.* mil, drag, ljub

ἡθεος = ἡίθεος

ἡθικός 3 (ἦθος) ki spada k značaju, značajski, etičen, nraven, poučen, ki slika nrvstven,

moralen značaj; λόγος etika, npravoslovje; *subst.* τὰ ἔθικά etika, npravoslovje

ἤθμός, ó cedilo, cedilnik, sito

ἤθοποιέω izobražujem, plemenitim (značaj)

ἤθος, ους, τό **1. a)** navadno bivališče, stanovanje, sedež; **b)** dežela, domovina, stan, mesto; *pri živalih:* hlev, staja, svinjak, pašnik; **2.** navada, šega, običaj; **3.** značaj, mišljenje, življenjski nazori

ἤια¹ *gl.* εἶμι

ἤια², τά *ep.* živež, hrana, živež za na pot, plen divjih živali λύκων

ἤια³, τά *ep.* pleve

ἤιθεος, ó, *at.* ἤθεος [*Et.:* iz ἦ- (*metrična podaljšava protetičnega é-*) in *φιθεφος, *izpe-ljano ali iz* *h₂uiəd^héuā_h *iz baze* *h₂uiəd^h- 'zadeti', 'ubiti', 'raniti' *ali pa iz* *uiəd^héuā *iz baze* *ui-d^héh₂- 'ločevati'; *prim. stind.* vidhávā 'vdova', *lat.* viduus 'vdovec', vidua 'vdova', *sl.* vdova, vdovec, *got.* widuwō 'vdova', *stvnem.* wituwa 'vdova', *nem.* Witwe 'vdova', *ang.* widow 'vdova'] (neoženjen) mladenič, samec

ἤικτο *gl.* εἶκα; ἤιξα *gl.* αἵσσω

ἤιόεις 3 (ἤιών) *ep.* ki ima visoko obrežje, ki ima visoke bregove, visokoobrežen, visokih bregov, z visokim bregom, z visokim obrežjem

ἤιον *gl.* εἶμι

Ἡιόνες, αἱ Ejoni (Ejone), primorsko mesto v Argolidi

ἤιος, ó [*samo voc.* ἤιε] *ep.* strelec (pridevek Fojba Apolona)

ἤισαν *gl.* εἶμι

ἤιχθην *gl.* αἵσσω

ἤιών, óνος, ó, *at.* ἤών breg, morska obala, primorje, pomorje

Ἡιών, óνος, ἡ Ejon **1.** tračansko mesto ob Strimonu; **2.** mesto na Trakijskem Hersonezu

ἤια *adv. ep.* rahlo, mirno, nežno, potihem, malo, počasi, nekoliko; ἤια ἀγορεύω šepetam; *sup.* ἤκιστος najslabši, najnerodnejši *z inf.*

ἤια *gl.* ἔημι

ἤιαχε *gl.* ἀκαχίζω

ἤκέ(σ)σατο *gl.* ἀκέομαι

ἤκεστος 3 *ep.* zrel, dorastel, mlad βούς

ἤκιστα [*sup. od ἤσσων, ἤττων*] najmanj, nika-

kor ne, οὐχ ἤκιστα prav posebno, zlasti; ὡς ἤκιστα kolikor mogoče malo, kar najmanj

ἤκιστος *gl.* ἤκα

ἤκου *ion.* = ἤπου

ἤκω [*Obl. fut.* ἤξω, *aor. NT* ἤξα, *pf.* ἤκα] **1. o** *osebah:* prišel sem, tukaj sem; *v ind. praes. vedno s pf. pomenom, impf. ἤκων pa tudi z aor. pomenom:* došel sem; ὀδόν πο poti, εἷς τινα τόπον, πρὸς πόλιν, ἐπὶ δεῖπνον, δόμους, ἤκω ἐπὶ τινα prišel sem do, po koga; χθόνα prišel sem v deželo, zabredel sem v deželo; vrnil sem se, zopet sem tukaj πάλιν, ἄψορρον; κατὰ τι prišel sem po kaj, περί τινος zaradi česa, ὅ τι ἤκοιεν zakaj so prišli, μανθάνειν da se poučim, ἐκ γενεᾶς πατρῶας ἄριστος izšel sem iz rodu = sem po očetovem rodu najslavnejši, δι' ὀργῆς razsrdil sem se, razjarjen sem, εἰς καλόν prišel sem o pravem času; χρημάτων, βίου prišel sem do premoženja, v ugodnih razmerah sem, δυνάμεως dosegel sem moč, ὠρέων οὐχ ὁμοίως nimam enako dobrega podnebja, θεῶν χρηστῶν uživam milost bogov, εὖ ἤκω srečen sem, v ugodnih razmerah sem, εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας tako nespameten sem, παρ' ὀλίγου ἤκω *z inf.* malo manjka, da; *s pt.* ἄγων, φέρων, ἐλαύνων privedel sem, prinesel sem, prijahal sem (*ali* prišel sem s kom, s čim); *s pt. fut.* hočem, nameravam βοηθήσω, μαχούμενος; θεοῖς ἔχθιστος ἤκω = ἔχθιστός εἶμι; **2. o stvarih:** došel sem, nastopil sem, pripetil sem se, zgodil sem se, dogodil sem se, zabredel sem, zadelo me je kaj ξένα ἤκε, ἀγγελία, νόσος, σημεῖα ἤκει τινί, εἷς τινα; ὄρεᾶς, ἔν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα kaj je (kaj se je zgodilo) z božjim prerokovanjem?, ὄνησίς τινος ἤκει τινί nekaj koristi komu; **3. impers.** ἤκει μοι = προσήκει μοι pristoji mi, spodobi se zame πενθεῖν

ἤλάκατα, ὦν, τά *ep.* volna, predivo (na preslici)

ἤλακάτη, ἡ *ep.* preslica, vreteno

ἤλασκάζω, ἤλάσκω *ep.* **1.** potikam se, pohajam, blodim, klatim se, rojnim; **2.** izogibam se, skrivam se pred μένος

ἤλατο *gl.* ἀλάομαι

ἤλδανε *gl.* ἀλδαίνω

ἤλέ *gl.* ἡλέος

Ἡλεῖος *gl.* Ἡλεις

Ἡλέκτρα, ἡ Elektra **1.** Agamemnonova hči; **2.** Kadmova sestra

ἤλεκτρον, τό, **ἤλεκτρος**, ὁ, ἡ (ἠλέκτωρ) **1.** elektron, belo zlato, zlitina 4/5 zlata in 1/5 srebra; **2.** jantar (npr. okrasek iz jantarja na liri)

ἤλεκτρο-φαής **2** *poet.* bleščeč se kot elektron (jantar), svetel

ἠλέκτωρ, ορος, ὁ *ep.* žareč, bleščeč se; *subst.* svetlo sonce, žarko sonce

ἠλέ-ματος **2** (ἠλεός, μέμαα) prazen, ničev, nespameten

ἠλεός **3** (ἀλάομαι) *ep.* [v*oc.* ἠλέ in ἐλεέ] **1.** zmeden, zaslepljen, omamljen, nespameten; **2.** mamljiv, mamilen οἶνος

ἠλεύατο *gl.* ἀλεύομαι

ἠλήλατο *pf. pass. od* ἐλαύνω

ἦλθα *aor. NT = ἦλθον (ἔρχομαι)*

ἠλί, ἠλί, ἠλεί moj Bog! *NT*

ἠλιαία, ἡ (ἄλής, ἄλια) heliaja (helieja), skupščina, zbor; najvišje porotno sodišče v Atenah, ki je štel 6000 članov v desetih oddelkih po 500 mož, ostali (1000) so bili namestniki

ἠλιακός **3** (ἦλιος) ki spada k soncu, sončen, sončev (Sončev); περιόδος sončni obhod

ἠλίβατος **2** *ep. poet.* strm, visok, globok

ἠλίθα *adv.* (ἄλις) *ep.* dovolj, zadosti, silno; *vedno v zvezi s* πολύς: zelo veliko, zelo mnogo

ἠλίθιος **2** (ἠλεός) **1.** nespameten, neumen, bedast; **2.** prazen, ničev

ἠλιθιότης, ητος, ἡ nespamet, neumnost

ἠλικία, ἡ, *ion.* ἠλικίη (ἦλιξ) **1. a)** doba življenja, mladostna in stara leta, zreła, mladeniška, moška doba, službena doba (od 18. do 60. leta), οἱ ἐν ἠλικίᾳ (ὄντες) za vojaško službo sposobna mladina, krepko moštvo; starost, ἦν πως ἠλικίην αἰδέσσεται, ὑπὸ ἠλικίας zaradi visoke starosti; **b)** vrstniki; **2. a)** doba, čas, vek κατὰ Λάιον; **b)** postava, rast *NT*

ἠλικιώτης, ου, ὁ, *fem.* ἠλικιωτής, ιδος in ἦλιξ, ικος, ὁ, ἡ (ἠλικία) **1.** enake starosti, vrstnik, sovrstnik, tovariš, sotovariš, drug, sodrug, prijatelj, ἠλικια γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἠλικια enako se rado družiti z enakim; **2.** istočasen, istodoben, sočasen, sodoben ἱστορία

ἠλίκος **3** kolikršen, velik kakor, star kakor, kako star ἠλικοί προσήμεθα

ἦλιξ, ικος = ἠλικιώτης

ἠλιό-βλητος **2** (βάλλω) zadet od sonca, ožgan πλάκες

ἦλιος, ὁ, *ep. poet.* ἠέλιος, *dor.* ἄέλιος in ἄλιος [Et.: iz *sāh₂u] 'sonce'; *prim. stind.* svār, súvar, *het.* huuarə, *lat.* sōl (iz *sāuōl, *sāuēl), *sl.* sonce (*star.* solnce), *got.* sauil, *stvnem.* sunno, sunna, *nem.* Sonne, *ang.* sun, *lit.* saulė, *let.* saule] **1.** sonce, ἠλίου ἐκλειψις sončni mrk, ἠλίου δυσμαί sončni zahod; **2.** sončna svetloba, dnevna luč, dan; ὄρω φάος ἠελίου gledam sončno svetlobo, gledam luč sonca = živim; *pl.* sončni žarki; **3.** sončna stran, vzhod, πρὸς ἠέλιον na vzhodu, proti vzhodu; **4.** Helij, bog sonca

ἠλιο-στεγής **2** (στέγω) ki koga brani pred soncem

ἠλιο-στερής **2** (στερέω) ki brani pred sončnimi žarki

Ἡλίου πόλις, ἡ Heliupolis, Heliopolis, Sončevo mesto, mesto v srednjem Egiptu; *preb.*

Ἡλίου πολιῆται, οἱ Heliupoliti (Heliopoliti), prebivalci Heliupole (Heliopole)

Ἡλις, ιδος, ἡ Elida, mesto in dežela na Peloponezu; *preb.* Ἡλεῖοι, οἱ Elejci, Elidci

ἦλιτε *gl.* ἀλιταίνω

ἠλιτό-μηνος **2** *ep.* nedonošen, prezgodaj rojen

ἠλιῶτις, ιδος, ἡ *poet.* ki spada k soncu, sončev, sončen ἀκτίς sončni žarek

ἠλκησε *gl.* ἐλκέω

ἠλός **3** *ep.* = ἠλεός

ἦλος, ὁ *ep.* žebelj, klin, glavič (okrasek na žezlu in meču)

ἦλυθον *gl.* ἔρχομαι

ἦλυξα *gl.* ἀλύσκω

Ἡλύσιον πεδίον, τό Elizijska poljana, raj, pri Grkih prebivališče blaženih v podzemlju

ἦλυσις, εως, ἡ (ἦλυθον) *poet.* prihajanje, hoja **ἦλυσκάζω** (ἀλύσκω) *ep.* izogibam se, odtegujem se, bežim

ἦλφον *gl.* ἀλφάνω

ἠλώμην *gl.* ἀλάομαι

ἠλων *gl.* ἀλίσκομαι

Ἡλώνη, ἡ Elona, mesto v Tesaliji

ἦμα, ατος, τό (ἔημι) *ep.* metanje, met, lučaj

Ἡμαθίη, ó Ematija, staro ime za Makedonijo
ἡμαθόεις 3 in 2 (ἄμαθος) peččen, peskovit
ἡμαι *dep. med. ep. ion. poet.* [Obl. v at. prozi
κάθημαι; 3. sg. ἦσται, 3. pl. ἦνται, *ep. in ion.*
ῆσται, εἶσται, imp. ἦσο, ἦσθω, inf. ἦσθαι, pt.
ἦμενος, impf. ἦμην, 3. sg. ἦστο, 3. pl. ἦντο,
ep. ion. ῆατο, εἶατο, ἔατο] **1.** sedim, obsedim,
 ležim, sem, mudim se, taborim, stojim ἐν, ἐπί
 τινι, παρά τινι, *s pt. pri glag., ki izražajo te-*
lesno ali duševno stanje; **2.** postavljen sem,
 zgrajen sem ἰρόν

ἡμαρ, ατος, τό *ep. poet.* dan, αἴσιμον dan smr-
 ti, δούλιον dan sužnosti, ἐλεύθερον dan pro-
 stosti, χειμέριον zimski dan, ὀπωρινόν jesen-
 ski dan, νόστιμον dan vrnitve, dan povratka,
 κατ' ἡμαρ αἰεῖ vsak dan, dan na dan (= αἰὲν
 ἐπ' ἡματι), κατ' ἡμαρ νῦν danes, τὸ κατ' ἡμαρ
 vsakdanje

ἡμάτιος 3 (ἡμαρ) *ep.* vsakdanji, vsakodneven,
 dneven, podneven, podnevi

ἡμβροτον *gl.* ἄμαρτάνω

ἡμεῖς [Et.: iz *ide.* *nōs, *nōs; *prim. stind.* nas,
lat. nōs, *sl.* mi, nas, *nem.* uns] *gl.* ἐγώ

ἡμελημένως *adv.* [*adv. pt. pf. pass. od ἀμε-*
λέω] zanemarjeno, nemarno, brezskrbno,
 ἡμελημένως ἔχω zanemarjeno sem oblečen

ἡ-μέν *nav. korel.* ζ ἡδέ, τέ, καί in ... in, bodisi
 (da) ... bodisi (da)

ἡμεν *dor. inf. od εἰμί*

ἡμέρα, ἡ, *ion. ἡμέρη, dor. ἀμέρα* (*gl.* ἡμαρ) **1.**
 dan (*opp.* noč), čas od enega sončnega vzho-
 da do drugega; **a)** ἡμέρας po dnevu, podnevi,
 μέσης ἡμέρας opoldne, τῆδε τῆ ἡμέρα tega
 dne, ὑστέρησε πέντε ἡμέραις zapoznil se je
 (zakasnil se je) za pet dni, τριῶν ἡμερῶν v
 teku treh dni, ἐκάστης ἡμέρας vsak dan, τρί-
 την ἡμέραν αὐτοῦ ἤκοντος tretji dan po njego-
 vem prihodu; ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, dan na dan,
 ἡ πρὸ τοῦ ἡμέρα prejšnji dan; **b)** *s predlogi:*
 ἅμα τῆ ἡμέρα *s* (prvim) svitom, ἀνὰ πᾶσαν
 ἡμέραν vsak dan, ἐφ' ἡμέρης ἐκάστης dan na
 dan, vsak dan, ἐξ ἡμέρας po dnevu, podnevi
 = μεθ' ἡμέραν, πρὸς ἡμέραν proti jutru, ἐφ'
 ἡμέραν za en dan; **2.** čas, doba življenja, uso-
 da, αἱ μακραὶ ἀμέραι dolgo človeško življe-
 nje, παλαιὰ ἀμέρα starost

ἡμερεύω preživim dan, živim ἐκχλα

ἡμερήσιος 3 in 2, ἡμερινός 3, *dor. ἀμέριος* 2

1. dnevni, ἄγγελος dnevni glasnik; **2.** ki traja
 en dan, ὀδός dan hoda; *pren.* minljivi, smrten
ἡμερίς, ἰδος, ἡ *hemerida*, cepljena (žlahtna)
 vinska trta

ἡμερο-δρόμος, ὁ, **ἡμερο-δρόμης** [Et.: iz ἡμέ-
 ρα in δραμεῖν; *gl. Herodot 6, 105*] hitri sel,
 urni sel, hitri tekač, hitrotek, urnotek, 'brzo-
 tek'

ἡμερο-θηλής 2, **ἡμερο-θαλής** 2 (θάλλω) ra-
 hlo ali ljubko brsteč (poganjajoč)

ἡμερολογέω *ion.* štejem po dnevih, računam
 po dnevih τὸν χρόνον

ἡμερολόγιον, τό računanje dni, koledar

ἡμερος 2 in 3 **1.** krotek, ukročen, udomačen,
 domač, cepljen, žlahten; **2.** *o osebah:* blag,
 krotek, pohleven

ἡμερο-σκόπος, ὁ (σκοπέω) dnevni stražar,
 dnevni stražnik, dnevna straža

ἡμερότης, ητος, ἡ (ἡμερος) krotkost, pohlev-
 nost, blagost

ἡμερο-φύλαξ, ακος, ὁ = ἡμερο-σκόπος

ἡμερώω (ἡμερος) **1.** *act. a)* krotim, udomačim,
 gojim, obdelujem, pokoravam, podjarmiljam;
b) izobražujem, omikam; **2.** *med. a)* podjar-
 mim si kaj; **b)** podvržem komu kaj, podjar-
 mim komu kaj τί τινι

ἡμέτερος 3, *dor. ἀμέτερος* [Et.: tvorba *s pri-*
pono -τερο- (*oz.* -(e)ro-); *prim. lat.* noster,
 nostra, nostrum 'naš'] naš, pogosto = ἐμός;
subst. ἡ ἡμετέρα (*sc.* χώρα) naša domovina;
 ἡμέτερόνδε, ἐφ' ἡμέτερα domov; ἐν ἡμετέρου
 (*sc.* οἴκῳ) pri nas; τὰ ἡμέτερα naše zadeve,
 naše premoženje, naše razmere, naše stanje;
 οἱ ἡμέτεροι naši ljudje, someščani

ἡμέων *gl.* ἐγώ

ἡμην *gl.* εἰμί

ἡμην *gl.* ἡμαι

ἡμί rečem, pravim, velim; *1. sg. impf.* ἦν rekel
 sem, *3. sg.* ἦ rekel je (ἦ δ' ὅς)

ἡμι- [Et.: iz *ide.* *sēmi- 'pol'; *prim. lat.* sēmi-,
 sēmis] *predpona* pol

ἡμί-βρωτος 2 (βιβρώσκω) napol sneden, napol
 pojeden, χῆν pol gosi

ἡμι-δαής 2 (δαίω) *ep.* napol sežgan

ἡμι-δαιρέκον, τό poldarejk, pol darejka (per-
 zijski novc)

ἡμι-δεής 2 (δέω) ki nima polovice, do polovi-
 ce napolnjen

ήμι-εργος 2 (ἔργον) napol narejen ali izgotovljen

ήμι-θανής 2 *NT*, **ήμι-θνής**, ἤτος, ὄ, ἡ (θνήσχω) napol mrtev

ήμι-θεος, ὄ polbog

ήμι-λεπτος 2 (λέπω) *poet.* napol izvaljen

ήμι-μέδιμνον, τό pol medimna (mernika) = 26 litrov

ήμι-μναῖον, τό pol mine

ήμι-μοχθηρός 2 napol hudoben

ήμι-όλιος 2 (ὄλος) poldrugi, μισθός poldruga plača (sedanja in še polovica prejšnje); *subst.* **ήμιολία**, ἡ hemiolija, poldruga (lahka) ladja, ki je imela samo polovico veslačev, da je ostal prostor za borce, ληστροική lahka roparska ladja

ήμιόνειος 3 *ep. ion.*, **ήμιονικός** 3 namenjen za mezge (mule), določen za mezge (mule), ἄμαξα voz, v katerega so bili vpreženi mezgi, ζευγος vprega mezgov

ήμι-ονος, ὄ, ἡ mezeg, mula, βρέφος žrebe mezga; βασιλεύς = Kir, ki je bil rojen očetu Perziju in materi Medijki

ήμι-πέλεκκον, τό *ep.* polsekira, ki je imela samo eno rezilo, sekirica

ήμι-πεπτος 2 (πέσσω) napol kuhan, napol zrel

ήμι-πλεθρον, τό pol pletra (15 m)

ήμι-πλίνθιον, τό (πλίνθος) *ion.* polopeka (opeka, ki je v širino merila pol toliko kot v dolžino)

ήμισυς 3 [*nom.* ήμισυς, ήμίσεια, *ion.* ήμι-σέα, ήμισυ, *gen.* ήμίσεος, *NT* ήμισους, ήμισείας; *nom. pl.* ήμίσεις, *ion.* ήμίσεες; ήμίσειαι, ήμίσεια, *NT* ήμίση; *gen.* ήμίσεων, *acc.* ήμίσεις, *ion.* ήμίσεας, ήμισείας in ήμισέας] pol, polovica, napol **1. adi.** ήμίσεες λαοί polovica mož, ήμίσει εν χρόνω v polovici časa, za polovico prej; **2. subst. s partitivnim gen. a)** ὄ ήμισυς τοῦ χρόνου, τοῦ ἀριθμοῦ, οἱ ήμίσεις τῶν ἀρτων, ἡ ήμίσεια τῆς γῆς, οἱ ήμίσεες τοῦ στρατοῦ polovica; **b) pravi subst. ήμίσεια**, ἡ (*sc.* μοῖρα), **ήμισυ**, τό, **ήμίσεια**, τά polovica τῆς τιμῆς, ἐνάρων, ἀρετῆς, ἀρτων ήμίσεια pol hleba

ήμι-τάλαντον, τό pol talenta, τρία ήμιτάλαντα = 1,5 talenta; τρίτον 2,5 talenta; τέταρτον ήμιτάλαντον 3,5 talenta

ήμι-τέλεστος 2 (τελέω), **ήμι-τελής** 2 (τέλος) napol dovršen, δόμος hiša brez gospodarja, osirotela hiša, ἀνὴρ nepopoln

ήμί-τομος 2 (τέμνω) čez pol presekan, na pol presekan; *subst.* τὸ ήμίτομον polovica

ήμιωβολιαῖος 3 enak polovici obola, velik kot polovica obola, vreden pol obola τὸ μέγεθος

ήμι-ωβόλιον, τό pol obola

ήμι-ώριον, τό, **ήμί-ωρον**, τό (ώρα) pol ure *NT*

ἡ-μος *korel. conj.* k τῆμος, τηνικαῦτα, τότε *ep. ion. poet.* **1.** ko, kadar, medtem ko; **2.** brž ko, kadarkoli (*vedno z ind., samo Odiseja 4, 400 s cj.* = vsakokrat, vedno, kadar)

ήμπειχόμεν, ήμπισχον *gl.* ἀμπέχω

ήμπλακον *gl.* ἀμπλακεῖν

ήμύναθον *gl.* ἀμύνω

ήμύω [*aor.* ήμῦσα] *ep.* nagibam se, priklanjam se, priklimavam, zrušim se (*o mestu*), padem; *καρήατι* povešam glavo, *κάρη* nagnem glavo na stran

ήμφ-εγνόουν *gl.* ἀμφιγνοέω

ήμφ-εσβήτου *gl.* ἀμφισβητέω

ήμφιέννυ, ήμφίεσα, ήμφίεσαι *gl.* ἀμφιέννυμι

ήμων *impf.* od ἀμάω

ήμων, ονος, ὄ (ἔημι) *ep. in adi.* ki strelja, strelja-joč; *subst.* strelec

ήν¹ *conj. s cj.* = ἐάν

ήν² **1.** *I. in 3. sg. impf.* od εἰμί; **2.** *I. sg. impf.* od ήμί

ήναντιώθην *gl.* ἐναντιόομαι

ήναρον *aor.* od ἐναίρω

ήνειχόμεν, ήνεσχόμεν *gl.* ἀν-έχομαι

ήνεμόεις *ep. ion.* = ἀνεμόεις

ήνία, ἡ, *nav. pl.* **ήνιαι**, αἱ in **ήνια**, τά uzda, brzda, vajeti; *pren.* vodstvo, uprava; **ήνίας** ἐπέχω zategnem, pritegnem vajeti, χαλλάω, ἀνίημι, λύω popustim (vajeti), ἐφ' ήνιαν na levo

ήνικα, *dor.* **άνικα** *conj.* **1.** kadar, ko, potem ko, tedaj ko z *ind., cj. z ἄν oz. opt.* za *historičnim časom*; **2.** kadarkoli, brž ko

ήνιοποιεῖον, τό izdelovalnica jermenov (vajeti, uzd), jermenarstvo, sedlarstvo

ήνιο-στρόφος, ὄ (ήνια, στρέφω) *poet.* voznik, kočijaž

ήνιοχρία, ή (ήνιοχρέω) voznja, vodstvo, vodenje

ήνιο-οχρέυς, έως, ό *ep.*, **ήνιο-οχος**, ό (ήνιο, έχω) voznik, kočijaž (na bojnem vozu, ki je stal levo od borca)

ήνιοχρέω *ep.*, **ήνιοχέω** *ion.* držim vajeti, brzdam, podim ἔππους, vozim, vodim, vladam ξυνωρίδος

ήνιοχρησις, έως, ή vodstvo, vodenje, voznja

ήνιοχικός 3 ki spada k vozniku, voznikov

ήνιοπαπε *gl.* ἐνίπτω

ήνιος, ιος [*acc. sg.* ἦνιν, *pl.* ἦνις] *ep.* enoleten, eno leto star; *po drugi razlagi iz ἦνοψ*: bleščeč, lesketajoč se, svetel, tolst

ήνον *gl.* ἄνω

ήνορέη, ή (ἀνήρ) *ep.* [*dat.* ἠνορέηφι] možatost, junaštvo, moč, srčnost, hrabrost

ήνοψ, οπος, ό, ή *ep.* svetel, bleščeč

ήν-περ *conj.* = ἐάν περ četudi, čeprav, če sploh, če že, tudi če

ήντεον *gl.* ἀντάω

ήντο *gl.* ἦμαι

ήνώγεα, ήνωγον, ήνώγουν, ήνωξα *gl.* ἄνωγα

ήνώχληκα, ήνώχλησα, ήνώχλουν, *gl.* ἐνοχλέω

ήξει *gl.* ἄγνυμι

ήοίη, ή *ep.* jutro, dopoldan, dopoldne

ήοῖος, ήοίος 3 (ήώς) *ep. ion.* jutranji, vzhoden, ήοίη θάλασσα Jutranje morje, Vzhodno morje = Majotida (zdaj Azovsko morje)

ήομεν *ep. gl.* εἶμι

ήος *ep.* = έως

ήπαρ, ατος, τό [*Et.*: iz *ide.* *(H)iekʷ- 'jetra'; *prim. stind.* yákʷt, yaknás, *av.* yákarə, *lat.* iecur, iecinoris] jetra, srce

ήπαφε *gl.* ἀπαφίσκω

ήπεδανός 3 (πούς) *ep.* slab, slaboten, bolehen

ήπειρος, ή *ep.*, *dor.* ἄπειρος suha zemlja, kopna zemlja, kopno, kopnina, celina, notranja dežela, notranjost, sredina dežele, osrčje dežele ήπειρόνδε na suho, v sredo dežele; κατὰ τὴν ήπειρον na suhem

ήπειρος, ή Epir (Epejr), dežela v severozahodni Grčiji

ήπειρώ delam (iz česa) suho zemljo; *pass.* νήσοι ήπειρώντο otoki postanejo suha zemlja

ήπειρώτης, ου, ό, *fem.* ήπειρώτις, ιδος, ή,

ήπειρωτικός 3 (ήπειρος) ki je (ki živi, ki biva) na kopnem (na celini), notranji, celinski; *subst.* celinec, suhozemec

ή-περ, *ep.* **ήέ-περ** kakor, pač (kot, kakor) ravno **ήή-περ** *adv.* kjer pač, kakor pač, ravno tako kakor

ήπεροπεύς, έως, ό, **ήπεροπευτής**, οὔ, ό *ep. adi.* ki drugače govori, kakor misli; *subst.* zapeljivec, slepar, goljuf

ήπεροπεύω (ήπεροπεύς) *ep.* mamim, slepim, varam, goljufam

ήπητής, οὔ, ό (ήπάομαι krpam) krpar, krpač; čevljar

ήπιδανός, ό *ion.* = Ἄπιδανός Epidan (= Apidan), Penejev pritok v Tesaliji

ήπίο-δωρος 2 (δῶρον) *ep.* radodaren, milodaren

ήπιος 3 in 2 **1.** mil, pohleven, blag, prijazen, dobitljiv, milosten, τινί komu, ήπια οἶδα naklonjen sem komu, prijatelj sem komu, τὸ πνῦγος ήπίωτερον γέγονεν vročina je ponehala, πρὸς τὸ ήπίωτερον καθίστημι ublažim, potolažim; **2.** nežen, lajšajoč, olajšujoč, hladilen φύλλα, φάρμακα; *adv.* ήπίως prijazno, tiho

ήπίστω *gl.* ἐπίσταμαι

ή-που ali pač, ali morda; za *comp.* kakor morda

ήή-που pač gotovo, pač zares, nedvomno

ήπύτα, ό *ep.* = ήπυτης ki glasno kliče; *subst.* klicar

ήπύω, *dor.* ἀπύω **1.** glasno kličem, glasno pokličem, glasno pozovem koga τινά, govorim komu kaj τινί; **2.** glasim se, donim, bučim, šumim ἄνεμος

ήρ *gl.* ἔαρ

ήρα, ή, *ion.* **ήρη** Hera, Kronosova in Rejina hči, Zevsova sestra in žena; *od tod* **ήραῖον**, τό Herajon, Herino svetišče na Samosu

ήρα *ep.* prijaznost, usluga, ήρα (ἐπι)φέρω naredim komu uslugo, ustrežem komu, ugodim komu

ήραῖα, ή Heraja, mesto v zahodni Arkadiji; *preb.* **ήραιεύς**, οί Herajci

ήράκλεια, ή Herakleja **1.** mesto v Tesaliji ob Malijskem zalivu; **2.** ή Ποντική Pontska Herakleja ali Herakleja Pontika, mesto v Bitiniji; *preb.* **ήρακλεώτης**, ό Herakleot, Heraklejec

ήρακλείδης, ου, ό Heraklid (Heraklejd) **1.**

Πόντικος Ἡρακλειδῆς Heraklid Pontski iz Herakleje v Pontu, Platonov učenec; **2.** grško lastno ime

Ἡρακλεώτις, ιδος, ἡ Herakleotida, okolica Herakleje, pokrajina v Bitiniji

Ἡρακλῆς, κλοῦς in κλέους, ὁ [Ἡρακλεῦ, Ἡρακλέα (Ἡρακλή), Ἡράκλεις, ep. Ἡρακλήος, Ἡρακλήν, Ἡρακλήα, ion. Ἡρακλέης, Ἡρακλέος, Ἡρακλεί, poet. Ἡρακλέει, voc. Ἡράκλεες] Herakles, Zevsov in Alkmenin sin, rojen v Tebah; *od tod* Ἡράκλειαι (ion. Ἡράκλειαι) στῆλαι Heraklova stebra (zdaj Gibraltar); *od tod* **Ἡράκλειον**, τό Heraklejon, Heraklovo svetišče; *patron.* **Ἡρακλειδῆς**, ὁ Heraklid, Heraklejd = Heraklov potomec; *adi.* **Ἡράκλειος** 3, ion. **Ἡρακλήιος** 3, ep. **Ἡρακλήειος** 3 Heraklov, heraklejski

ἠράμεθα, ἠραο *gl.* ἄρνημα

ἠραρε *gl.* ἀραρίσκω

ἠρασάμην, ἠράσθην *gl.* ἐράω

ἠρᾶτο *gl.* ἀράομαι

ἠρατο *gl.* ἄρνημα

ἠρέμα *adv.* tiho, lahko, mirno, počasi, polagoma

ἠρεμαῖος 3 [*comp.* ἠρεμέστερος, *adv.* ἠρεμεστέρω] tih, miren

ἠρεμέω (ἠρέμα) mirno stojim, mirujem, trdno stojim, ostanem (nespremenjen) λόγος

ἠρεμία, ἡ (duševni) mir, tihota, tišina

ἠρεμος 2 (ἠρέμα) miren, tih

ἠρευν *ep. impf. od* αἰρέω

ἠρήρει *plpf. od* ἀραρίσκω

ἠρήρειστο *plpf. pass. od* ἐρείδω

ἠρι [*Et.: gl.* ἄριστον] *adv. ep.* zarana, zgodaj, zjutraj

ἠρι-γένεια, ἡ (ἠρι-γενής) *ep.* zgodaj rojena, jutranja (pridevek Zarje); *subst.* Zarja, Zora

Ἡριδανός, ὁ Eridan, mitološka reka, ki izvira v Ripajskih gorah in se izliva v Okean, pozneje = Pad

ἠρικον *aor. od* ἐρείκω

ἠρινός 3 = ἔαρινός

ἠρίον, τό hrib, grob, gomila

ἠριπον *aor. od* ἐρείπω

Ἡρό-δοτος, ὁ Herodot, grški zgodovinar iz Halikarnasa v Kariji, rojen ok. 480 pr. Kr., umrl na začetku peloponeške vojske

ἠρόμην *gl.* εἶρω

ἠρος *gl.* ἔαρ

ἠροσα, ἠρόθην *aor. od* ἀρόω

ἠρσα *aor. od* ἀραρίσκω

ἠρυγε *gl.* ἐρεύγομαι

ἠρύκακον *gl.* ἐρύκω

ἠρῶ 2. *sg. impf. od* ἀράομαι

ἠρωικός 3, **ἠρῶος** 3 (ἠρωος) herojski, junaški, epski

ἠρῶον, τό, ion. **ἠρῶιον** *sc.* ἱερόν heroon, svetišče kakega heroja

ἠρως, ωος, ὁ **1.** heroj, junak; **2.** polbog, zaščitnik; **3.** ἠρῶες duše umrlih

ἠῆσα *aor. od* ἄδω

ἠῆσαν **1.** *od* εἶμι; **2.** *poet.* = ἠῆσαν *gl.* οἶδα

ἠῆσατο *gl.* ἠῆδομαι

Ἡσίοδος, ὁ Heziod, pesnik iz Askre v Bojotiji (ok. 750 pr. Kr.)

ἠῆσμεν *poet.* = ἠῆειμεν *gl.* οἶδα

ἠῆσσα, ἠῆσάομαι *itd. gl.* ἦττα *itd.*

ἠσυχάζω (ἠσυχος) [*fut.* ἠσυχάσω, *aor.* ἠσυχάσα] **1. intr.** mirujem, počivam, τό σάββατον v soboto *NT*, miren sem, molčim, τό ἠσυχάζον τῆς νυκτός nočna tišina; *aor.* umiril sem se, umolknil sem *NT*; **2. trans.** umirim, pomirim

ἠσυχαιός 3, *dor.* **ἀσυχαιός** [*comp.* ἠσυχαιότερος], **ἠσύχιος** 2, **ἠσυχος** 2 [*comp.* ἠσυχώτερος] **1. a)** miren, tih, molčeč, ἔχ' ἠσυχος molči, ἐν ἠσύχῳ mirno; **b)** počasen, previden, oprezen; **c)** miroljuben, krotek, pohleven, zmeren; **2. a)** brezskrben, hladnokrven, nemoten, brez nevarnosti; **b)** zahrbtn, zavraten; *subst.* potuhnjenec

ἠσυχῆ, ἠσυχῆ, ἠσύχως *adv.* mirno γελάω, tiho, neopaženo, počasi μετέρχεται, malo, ob priložnosti, ob priliki

ἠσυχία, ἡ, ion. **ἠσυχίη** (ἠσυχος) **1.** mir, τινός pred kom, tišina, samota, samotni kraj, molk, τῆς ἠσυχίας βίωτος mirno, pohlevno življenje; **2.** hladnokrvnost, ravnodušnost, dušni (duševni) mir, zadovoljnost; **3.** pokoj, počitek, nedelavnost, brezbriznost, ἠσυχίαν ἄγω, ἔχω mirujem, dam mir, ničesar ne delam, živim v miru, mirno gledam kaj, ἐν ἠσυχίᾳ ἔχω τι zamolčim kaj, ἐν ἠσυχίᾳ ἔχω ἐμαυτόν molčim; μετὰ ἠσυχίας mirno, καθ' ἠσυχίαν v miru, nemoteno

ἠσύχιος 2 *gl.* ἠσυχαιός

ἤτε *ep.* **1.** ali tudi; **2.** ἤτε ... ἤτε bodisi da ... ali; **3.** ali ne ('jeli'), če

ἤτε zares, gotovo

ἤτε¹, **ἤτην** *impf. od εἶμι*

ἤτε² *cj. ali impf. od εἶμι*

ἤτοι **1.** *ep.* = ἤτοι zares, gotovo, seveda, vendar pa, vendarle, ἀλλ' ἤτοι pa vendar, seveda, gotovo, ἤτοι μὲν ker zares, kljub temu; **2.** = ἤτοι ali pa (vendar), ἤτοι ... ἤ ali gotovo ... ali

ἤτορ, ορος, τό *ep. poet.* srce, duša, življenje, duh, pogum, χάλκεον pljuča

ἤτριον, τό tkanina

ἤτρον, τό trebuch

ἤττα, ἦ, *ion.* ἤσσα poraz, ponižanje

ἤττάομαι, ἤσσάομαι, *ion.* ἔσσόομαι *pass.* (ἤττον) [*fut.* ἤττήσομαι, ἤττηθήσομαι, *aor.* ἤττήθην, *pf.* ἤττημαι, *ion. aor.* ἔσσώθην, *pf.* ἔσσωμαι] slabši sem, zaostajam za kom, prekosi me kdo, podležem, premagan sem, tινός, ὑπό, πρὸς τινός, τινί *NT* od koga, πολέμῳ, μάχῃ v boju, ἐν τοῖς δικαστηρίοις izgubim pravdo, τὴν γνώμην izgubim pogum, τῷ θυμῷ, τῇ γνώμῃ pobit sem (v srcu); *s pt.* εὐεργετῶν, εὐ ποιούντες τινος zaostajam za kom v izkazovanju dobrot; vdam se τοῦ δικαίου, κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα ženski se ne smemo vdati, ne smemo pustiti, da bi nad nami gospodovala ženska, ὑπὲρ τινά τι sem na izgubi, manjši sem od drugega v čem *NT*

ἤττημα, ατος, τό poraz, škoda, izguba *NT*

ἤττων *ali ἤσσων*, *ion.* ἔσσων (ἦχα) [*comp. brez poz., sup. ἦκιστος*] slabši, nižji, manjši tινός, ἤττων εἰμί τινος slabši sem od koga, zaostajam za kom; ἤττων γίγνομαι podležem; *subst.* ὁ ἤττων premaganec, poraženec, podložnik; τινός preslab za kaj, οἴνου ἤττων vdan vinu, ἡδονῶν podložen strastem, χρημάτων podkupljiv, τιμῆς častilakomen, častihlepen; οὐδενὸς ἤσσων σοφιστής ki za nikomer ne zaostaja, οὐδενὸς ἤσσων εἰμί γινῶναι τὰ δέοντα to, kar je potrebno, spoznam ravno tako dobro kakor vsakdo drug, τὸν ἤττω λόγον κρείττω ποιῶ slabši (šibkejši) govor naredim močnejšega, slabši (šibkejši) razlog naredim močnejšega, slabši (šibkejši) argument naredim močnejšega, slabšo stvar prikazem kot boljše; *adv.* ἤττον manj, οὐδὲν ἤττον nič manj, ravno toliko; *sup.* ἦκιστα (*gl. to besedo*)

ἡυ-γένειος **2 ep.** = εὐ-γένειος bradat, grivat, košat, košatogriv

ἡυ-γενής **2 ep.** = εὐ-γενής

ἡύ-δενδρος **2** = εὐ-δενδρος

ἡύ-ζωνος **2 ep.** = εὐ-ζωνος

ἡύ-κομος **2 ep.** = εὐ-κομος lepolas

ἡύς, ἡύ *ep.* = ἐύς

ἡύτε *elenica ep.* **1.** kakor (bi) = ὡς ὅτε; **2.** *za comp.* = ἤ kot, kakor, od

Ἡφαιστιέες, ἔων, οἱ Hefajstiejci, prebivalci mesta Hefajstija (Ἡφαιστία) na Lemnosu

Ἡφαιστος, ὁ *ep. poet.* Hefajst **1.** Zevsov in Herin sin, bog ognja; **2.** *poet.* = ogenj; τὸ Ἡφαιστεῖον *sc.* ἱερὸν Hefajstjejon, Hefajstovo svetišče

Ἡφαιστό-τευκτος **2** (τεύχω) ki ga je naredil Hefajst, ki ga je izdelal Hefajst, narejen (izdelan) od Hefajsta

ἦφι *ep.* = ἦ [*dat. fem. sg. od ὅς = lat. suus*] ἦφι βίηφι s svojo močjo

ἦφίει *gl.* ἀφ-ίημι

ἦχα *gl.* ἄγω

ἦχέω [*impf. iterat.* ἦχεσχε] (ἦχή) **1. intr.** donim, zvenim, šumim, bučim *NT*, razlegam se; **2. trans.** naredim (povzročim), da se razlega, zapojem, opevam, κωκυτόν zajočem; *pass.* κτύπος ἦχεῖται krik se razlega

ἦχή, ἦ, *dor.* ἀχά, *NT* ἦχος, ὁ, ἦχος, οὐς, τό **1.** šum, hrup, zvok, žvenket, glas, krik; **2.** govorica, glas

ἦχήεις **3** (ἦχή) *ep.* odmevajoč, bučen, šumeč θάλασσα, bobneč, visok δώματα

ἦχι *adv. ep.* = ἦ kjer

ἦχος *gl.* ἦχή

ἦχώ, οῦς, ἦ, *dor.* ἀχώ (ἦχή) [*gen.* ἦχός, ἦχούς, *acc.* ἦχώ] **1.** zvok, glas, odmev, krik; **2. ion.** govorica, glas (*o kakem nenavadnem dogodku*)

ἦῶ-θην *adv.* (ἦῶς) *ep.* od jutra, ob zori, jutri zjutraj, zarana

ἦῶ-θι *adv.* (ἦῶς) *ep.* zjutraj, ἦῶθι πρό zgodaj zjutraj, s prvim svitom, ob prvi zori

ἦῶν, ὄνος, ἦ *gl.* ἦῶν

ἦῶος **3 gl.** ἦῶος

ἦῶς *gl.* ἔως

Θ, θ

Θ, θ (θῆτα) theta, osma črka grškega alfabeta; kot številka θ' = 9, θ = 9000

θ(α)άσσω (τίθημι) *ep.* sedim

θαιρός, ό *ep.* tečaj (pri vratih)

θᾶκέω *poet., ion.* θωκέω (θᾶκος) sedim na čem (ἐν) τινι

θάκημα, ατος, τό *poet., θάκησις, εως, ή* *poet.* seja, sedenje, sedež

θᾶκος, ό, *ion.* θῶκος, *ep.* θό-ωκος (θάσσω) **1.** stol, sedež; **2.** seja, skupščina, zbor, θῶκόνδε v skupščino, na skupščino, k seji, na sejo

Θαλάμαι, αί Talame, trdnjava v Elidi

θαλάμευμα, τό = θάλαμος

θαλάμη, ή *ep.* ležišče, bivališče, skrivališče

θαλαμη-πόλος **2 1.** (πέλω) *ep.* ki skrbi za spalnice, ki oskrbuje spalnice; *subst.* ή sobarica; *subst.* ό evnuh, skopljeneč; **2.** (πέλομαι) ki prebiva v spalnici; *subst.* ženin

θαλαμία, ή, *ion.* θαλαμίη veselna luknja, luknja za veslo, luknja v boku ladje, skozi katero je veslač (θαλάμιος) potisnil veslo

θαλάμιος, ό ali θαλαμιός (θάλαμος) talamij, veslač na najnižji veslaški klopi triere

θάλαμος, ό **1.** ležišče, skrivališče, spalnica, soba, stanovanje; *pren.* ό παγκοίτης θάλαμος (= Had) spalnica za nevesto; Ἀμφιτρίτης θάλαμος Amfitritina soba = (Sredozemsko) morje; **2.** ženska soba; **3.** majhna soba, zakladnica, shramba za orožje; θάλαμόνδε v sobo

θάλασσα, ή, *at.* θάλαττα **1.** morje, και κατὰ γῆν και κατὰ θάλασσαν na kopnem (suhem) in na morju, po kopnem in po morju, po suhem in po morju; τὰ κατὰ θάλασσαν pomorska vojna, vojna na morju; ή ἐντός (ή παρ' ήμῖν, ήδε ή) θάλασσα naše morje, to morje = Sredozemsko morje, ή ἔξω θάλασσα zunanje morje = Okean (Ocean); **2.** t. i. Erehtejsko morje, studenec s slano vodo v Erehtejevem svetišču v Atenah

θαλασσαῖος **3** = θαλάσσιος

θαλασσεύω na morju sem, bivam na morju

θαλάσσιος **3** in **2, poet. θαλασσαῖος **3 1.** ki zadeva morje, ki je v morju (na morju), ki se nahaja v morju (na morju), ki biva v morju (na morju), ki živi v morju (na morju), ki je (ki se nahaja, ki biva, ki živi) ob morju, morski, pomorski; ἔργα opravki na morju, ladjarstvo, brodarstvo, ribištvo, ribarstvo; θαλάσσιον ἐκρίπτω τινά vržem koga v morje; **2.** ἀνήρ ki se ukvarja z mornarstvom, ki se ukvarja s pomorstvom, mornar, pomorščak**

θαλασσοκρατέω, *at.* θαλαττοκρατέω (θαλασσο-κρατής) obvladujem morje, gospodujem nad morjem, imam oblast na morju

θαλασσο-κράτωρ, ορος, ό, θαλαττο-κράτωρ gospodar morja, vladar morja

θάλαα, έων, τά (θάλλω, θαλερός) *ep.* užitek, sladkosti, slaščica (*Iliada* 22, 504)

θαλέθω (θάλλω) *ep.* cvetim, zelenim, klijem, poln sem česa, ἀλοιφή θαλέθοντες tolst, ή-θειοι θαλέθοντες mladeniči v cvetu mladosti

Θάλεια, ή Talija (Taleja) **1.** Nereida; **2.** Muza komedije

θαλερός **3 ep. poet., z ep. fem. θάλεια (θάλλω) **1.** cvetoč, zeleneč, mlad, svež, močan, krepek, čil αἰζήροι, γάμος ženitev v cvetu mladosti, δαίς obilen, sijajen, μρω krepka bedra, močna bedra; χλίτη bujna griva; **2.** kipeč, δάκρυ obilen, mnog, φωνή močen, γόος glasen, silen**

θαλία, ή, *ion.* θαλίη, ή (θάλλω) cvet; *pren.* cvetoče razmere, velika sreča, radost, obilnost, vesela pojedina, veselo slavlje, vesela slavnost

θαλλός, ό (θάλλω), *ep. poet.* θάλος, ους, τό **1.** cvetoča, zelena vejica, mladika, ἐλαίης oljč-na mladika, listje, brst, brstič; **2.** otrok, potomec, rojenec, sin

θαρραλέος *ipd. gl.* θαρσαλέος *itd.*

θαρσαλέος, *at.* **θαρραλέος** 3 (θάρσος) **1. a)** drzen, pogumen, srčen, neustrašen, poln zaupanja, stanovitven, vztrajen; θαρσαλεώτερον ἔσται (podvig) bo bolj drzen; τὸ θαρσαλέως ἔχειν pogum, hrabro razpoloženje, θαρσαλέως ἔχω πρὸς θάνατον pogumno grem smrti nasproti, pogumno zrem smrti v oči; **b)** predrzen, brezobziren, smel; **2.** osrčujoč, bodreč, brez nevarnosti, varen; θαρσαλέον ἔστι ποιεῖν mogoče je storiti brez nevarnosti; *subst.* τὸ θαρραλέον **a)** drznost, smelost; **b)** varnost, ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἰμί na varnem sem

θαρσέω, **θαρρέω** (θάρσος) **1. a)** sem hraber, pogumen, srčen, trdno upam; ne plašim se, ne bojim se; *aor.* ohrabil, osrčil sem se; θαρσήσας brez strahu; θαρσέω πάντα ne bojim se ni česar; θάρρει zanašaj se, ne boj se, bodi brez skrbi; **b)** sem predrzen, smel; **2.** θαρρέω τὰς μάχας imam pogum za boj, pogumno grem v boj, τινά ne bojim se koga, zaupam komu; **3.** zanašam se na koga (na kaj), opiram se na kaj τινί; **4.** περί τινος; οὐ θαρσῶ περι Αἴαντος v skrbeh sem za Ajanta, bojim se za Ajanta; **5.** *z inf.* ἀλί ὅτι prepričan sem, da, trdno zaupam, drznem si; *pt.* θαρρῶν pogumen, drzen

θάρσησις, *ewc.* ἡ (trdno) zaupanje

θάρσος, *ous, τό, at.* **θάρρος** [*Et.*: iz *ide. baze* *dʰers- 'upati se', 'drzniti si', 'biti pogumen'; *prim. stind.* dhr̥sú- 'drzen', 'pogumen', *lat.* infestus 'sovražen', *sl.* drzen] **1. a)** pogum, srčnost, neustrašnost, zaupanje, srce; θάρρος ἔχω ne bojim se, zaupam; θάρρος λαμβάνω ohrabrim se, osrčim se, ojunačim se, opogumim se (= θάρρος λαμβάνει τινά, ἐγγίγνεται τινι, ἐμπίπτει), θάρρος ἐμποιέω, παρέχω opogumim koga, vlijem pogum, vzbudim srčnost, vdahnem komu pogum, navdam koga s pogumom (s srčnostjo); **b)** drznost, predrznost, smelost; **2.** spodbuda, bodrilo

θάρσυνος 2 *ep.* = θαρραλέος osrčen, zaupajoč, poln zaupanja τινί

θαρσύνω, *at.* **θαρρύνω** [*fut.* θαρσυνῶ, *impf. iterat. ep.* θαρσύνεσκε] **1. trans. ep.** hrabrim, bodrim, osrčujem, opogumljam, vlivam srčnost, spodbujam; **2. intr. poet.** ojunačim se, ne bojim se, brez skrbi sem, miren sem

Θάσος, ἡ Tazos (Tasos), otok v Egejskem mor-

ju; *preb.* **Θάσιος**, ὁ Tazošan (Tasošan), Tazijec (Tasijec)

θάσσω *gl.* θαάσσω

θάσσω, **θᾶσσω**, *at.* **θάττων** *gl.* ταχύς

θάτερον = τὸ ἕτερον eno izmed dveh, drugo (izmed obeh)

θαῦμα, *atos, τό, ion.* **θῶμα** (θέα) **1.** čudež, čudo, čudovita stvar, čudovito delo, ume tnina, čudovit pogled (na), θαῦμα ἰδέσθαι = čudovit pogled (= *lat.* mirabile visu), θαῦμα ποιουμαί τινος (περί τινος) čudim se čemu; **2.** začudenje, strmenje, občudovanje; ἐν θαύματι εἰμι, γίγνομαι, ἔχομαι τινος čudim se čemu, θαῦμα ὑπέρχεται τινα strah obide koga, strah spreleti koga, strah navda koga, θαῦμα ἔχω, θαῦμα ἔχει με čudim se, θαῦμά τινι γίνεται nekdo se mora čuditi

θαυμάζω [*fut.* θαυμάσομαι, *aor.* ἐθαύμασα, *pl.* τεθαύμακα, τεθαύμασμαι, *pass. aor.* ἐθαυμάσθη, *fut.* θαυμασθήσομαι, *ep. fut.* θαυμάσομαι, *iterat. impf.* θαυμάζεσκον, *NT fut. in aor. pass. v med. pomenu*], *ion.* **θωμάζω** **1. a)** strmim, čudim se; občudujem, zelo cenim, spoštujem, τινά, τί koga, kaj; τινά τινος koga zaradi česa, τινά ἐπί τινι, διὰ τι; občudujem kaj na kom τί τινος, *tudi* z εἰ, ὅτι, ὥς, ὅπως; *v pass. s pt.* θαυμάζομαι ποιῶν τι = čudijo se mi, da delam, μὴ παρὼν θαυμάζεται čudim se, da ga še ni tukaj; **b)** začuden vprašam, strmeč občudujem, ne morem doumeti; **2.** želim izvedeti, hočem izvedeti, radoveden sem ὅστις ἔσται

θαυμαίνω = θαυμάζω [*fut. ep.* θαυμανέω]

Θαυμακίη, ἡ Tavmakija, mesto na polotoku Magnezija v Tesaliji

θαυμάσιος 3, *ion.* **θωμάσιος** (θαυμάζω) **1.** čuden, čudovit, nenavaden, izreden, ὃ θαυμάσιε ἄνθρωπε (*iron.*) o, ti čudni človek!, čudak!; **2.** občudovanja vreden, čudovit; θαυμάσιον ὄσον (= *lat.* mirum quantum) začuda veliko

θαυμαστόομαι *pass.* občudovan sem, občudujejo me (kot nekaj čudež)

θαυμαστός 3, *poet.* **θαυματός**, *ion.* **θωυμαστός** (θαυμάζω) **1.** občudovan, čudovit, čuden, nenavaden, θαυμαστόν ποιῶ čudno ravnaj, θαυμαστός γίγνομαι vzbujam pozornost; **2.** občudovanja vreden, spoštovan

θαυματο-ποιός 2 (ποιέω) čudodelen; *subst.* ó čudodelnik, čarovnik, glumač

θαυματός 3 *gl.* θαυμαστός

Θάψακος, ή Tapsak, mesto ob Evfratu; *preb.*

Θάψακηνοί, οί Tapsakeni, Tapsaçani

Θάψος, ή Tapsos, mesto na Siciliji

θεά, ή, *ep.* **θέαινα** [*dat. pl. ep.* θεῆς, θεῆσι] boginja; *μεγάλα θεά* velika boginja = Demetra in Perzefona; *αί σεμναί* resnobne, stroge boginje = Erinije; *adi.* božanska μήτηρ

θεά, *ion.* **θήη**, ή **1.** gledanje, ogledovanje, razgledovanje, opazovanje, pogled, prizor, ἐπί θεάν τινός ἦλθον prišel sem, da vidim koga; *pt.* θηεόμενος, θεάς ἄξιος vreden, da se pogleda, znamenit; *θεά γίγνεται* prizor se nudi; **2.** sedež v gledališču; *pl.* θεαί gledališke igre, predstave

θεάμα, ατος, τό (θεάομαι) pogled, prizor, igrokaz, znamenitost

Θεᾶνω, οῦς, ή Teano, Antenorjeva žena, Ateni-na svečenica v Troji

θεάομαι *dep. med.* (θέα) [*fut.* θεάσομαι, *aor.* ἐθεασάμην, *pass.* ἐθεάθην, *pf.* τεθέαμαι, *adi. verb.* θεατέος, θεατέον; *ion.* θηέομαι, *praes. opt.* 2. *sg.* θηοῖτο, *pl.* θηεόμενος, *impf.* 3. *sg.* ἐθηεῖτο, 3. *pl.* θηεῦντο, ἐθηεῦντο *aor.* θηησάμην, *opt.* 3. *sg.* θηήσαιτο, 3. *pl.* θησαίατο] **1.** gledam, vidim, ogledujem, opazujem, zagledam, zapazim, občudujem, čudim se; πόλιν, στρατεύμα pregledujem; πόλεμον ogledam si vojno, udeležim se vojne; οί θεώμενοι gledalci, θηεόμενός εἰμι πλήρης nagledal sem se; **2.** premišljam, uvidim, dojamem, spoznam τό ἀληθές

θεᾶτής, ό, *ion.* **θηητής**, *ep.* **θηητήρ**, ἦρος, ό (θεάομαι) gledalec, opazovalec, poslušalec, priča

θεᾶτός 3 (θεάομαι) *poet.* ki se sme videti, viden

θεατρίζω postavljam na ogled (v posmeh, v zasmehovanje) *NT*

θεατρικός 3 teatraličen, gledališki, veličasten, sijajen

θεάτρον, τό, *ion.* **θήητρον** (θεάομαι) **1.** gledališče, pozorišče *NT*; **2.** gledalci, občinstvo; **3.** *NT* = θέαμα prizor, pogled, θέατρον γίγνομαι τινι zgleduje se kdo po meni *NT*

θέειον *ipd. gl.* θεῖον

θειόω *gl.* θειώω

θήη *ion.* = θέα

θε-ήλατος 2 (θεός, ἐλάυνω) *poet. ion.* od boga poslan, naklonjen, zapovedan; božji, božanski πράγμα, μάντευμα, φθορή

θηητής, ό *gl.* θεατής

θήητρον *gl.* θέατρον

θειάζω (θεῖος) **1.** prerokujem, *pass.* θειάζεται τι ἐπί τινι preroško se kaj izreče glede na kak poznejši dogodek; **2.** prištevam, uvrščam med bogove

θειασμός, ό prerokovanje, vraža, praznoverje

θειλό-πεδον, τό *ep.* prisoje, prisojno mesto v vinogradu, primerno za sušenje grozdja, sušišče

θείνω [*Et.*: iz *θέν-ιω, kar je izpeljano iz ide. *g^hen-īō, to pa iz ide. baze *g^hen-, *g^hen-'tolči', 'tepsti', 'ubiti'; *prim. stind.* hánti '(on) tolče', *av.* jainti '(on) tolče', 'ubija', *het.* k̄enzi '(on) tolče', 'ubija', *lat.* dēfendō 'branim' (iz *g^hen-dhō ali *g^hen-dō), *sl.* gnati (ženem), žeti (žanjem), *lit.* ginti 'braniti', giñti 'gnati'] [*Obl. ep. aor.* ἔθεινα] tepem, bijem, udarim, tresčim na tla πρὸς οὐδει, zadenem, ranim, ubijem, umorim

θείομεν *gl.* τίθημι

θεῖον, τό, *ep.* **θέειον** in **θήιον** žveplo *NT*

θεῖος¹, ό [*Et.*: iz *θήιος, *onomatop.* otroška beseda, nastala iz ide. kor. *d^hē-, z *onomatop.* *θη in pripono -ειος; *prim. sl.* ded (iz ide. *d^hēd^ho), *gr.* θεία 'teta' (iz *θηίᾱ); iz θεῖος je nastal *it.* zio 'stric'] stric, ujec

θεῖος² 3 [*comp.* θεϊότερος] **1.** božji, božanski, od boga poslan, od boga izvirajoč γένος, ὁμφή, νόσος, μανία, nadnaraven; **2.** bogu posvečen, svet ἄγων, χορός; **3.** bogu podoben, blag, odličen, vzvišen, čudovit, popoln; *subst.* **θεῖον**, τό božanstvo, božja volja, božji ukrep, previdnost, dogodek po božji previdnosti; τὰ θεῖα božje skrivnosti, strah božji; božji izrek, božja služba, vera; *adv.* θεῖως božje, po božji previdnosti, po božji volji

θειότης, ητος, ή božanstvo, božje veličastvo *NT*

θειόω *in med., ep.* **θειόω** (θεῖον) žveplam, očiščujem z žveplom

θείω *ep.* **1.** = θέω tečem, tekam; **2.** = θήω, θῶ *gl.* τίθημι

Θειώδης 2 (εἶδος) žveplen, žveplenast *NT*

θέλγω [*Obl. aor. pass. 3. pl. ep. ἔθελχθεν, iterat. impf. θέλγεσκε*] **1.** očaram, začaram τινά τινη, oslabim μένος, uspravam ὄμματα, zmešam, potemnim ὄσσε, spremenim (*o Kirki*); **2. a)** omamim, preslepim, premotim, zapeljem, omrežim ἔρω τινά, νόον, θυμόν, λόγους; **b)** pridobim, navdušim za kaj, zvabim ἀιχμάσαι τάδε, τινά τινη

θελεμός 2 (θέλω) rad, radovoljen, prostovoljen, sam od sebe

θέλημα, ατος, τό, **θέλησις**, εως, ἡ (θέλω) volja, želja, zapoved

θελκτήριος 2 (θέλω) *poet.* čaroben, mamljiv λόγοι; *subst. θελκτήριον*, τό **1.** čar, čarovno sredstvo, mamilo, bajilo; **2.** radost, poživilo, veselje, zabavna pesem, θεῶν za bogove; νεκροῖς spravní (pitni) dar za mrtve; **3.** pomirjevalno sredstvo, pomirjevalo ἀγαλμα θεῶν θελκτήριον

θέλκτρον, τό *poet.* = θελκτήριον

θελξί-νοος 2, **θελξί-φρων** 2 (φρήν) ki očara srce, čaroben, mamljiv, mamilen ἔρωτες

θέλω = ἐθέλω

θέμεθλα, τά (τίθημι) **1.** podstava, temelj, osnova; **2.** globina, sredina; ὀφθαλμοῖο očesna jamica, στομάχοιο grlo, žrelo

θεμέλιος, ὁ, **θεμέλιον**, *ep. θεμείλιον*, τό [*Et.: gl. τίθημι; prim. sl. temelj (beseda je bila v sl. sprejeta iz gr. preko srb. in hrv. temelj)*] temelj, θεμείλιον τίθημι položim temelj, λίθος vogalni kamen, vogelni kamen, ogelni kamen, temeljni kamen, temeljni nauki (Kristusa), τοῦ θεοῦ trdna božja tla *NT*

θεμελιώω zidam, naredim temelj, postavljam (na skalo), ustanavljam, utrjujem *NT*

θέμεν(αι) *gl. τίθημι*

θέμις, ιστος, ἡ [*Et.: gl. τίθημι; prim. lat. fētialis*] [*Obl. acc. θέμιστα, θέμιν; pl. ep. θέμιστες, θέμιστας*] **1.** kar je postavljeno ali določeno **a)** božje pravo, postava, pravica, zakon; red, običaj, šega; θέμις ἐστί prav je, pravično je, navada je, šega je, sme se, ἡ θέμις (ἐστί) kakor je prav, οὐ γὰρ θέμις αὐτῶ ni njegova navada, οὐ θέμις γίνεται ni dovoljeno, ne sme se; *tudi indecl. φασί θέμις εἶναι*; **b)** sodišče ἵνα σφ' ἀγορή τε θέμις τε ᾗη, Διός zakoni Zevs'a, ki jih sporoča po prerokovanju; **2. pl. a)** odredbe, zakoni, postave,

οὔτε θέμιστας εἰρύαται; **b)** sodba, razsodba, κρίνω σκολιάς θέμιστας sodim krivično ali pristransko; **c)** pristojbine τελῶ

Θέμις, ιδος, ιτος, ἡ [*ep. Θέμιστος, ion. Θέμιος, acc. Θέμιν, voc. Θέμι*] Temida (Temita, Temis), Kronosova in Gajina hči, boginja pravice

θεμιστεύω (θεμιστός) **1. a)** *ep.* sodim, sodnik sem τινί, vladam τινός; **b)** *poet.* ὄργια slavim, obhajam na zakonit način; **2.** prerokujem

Θεμιστο-κλής, *ion. Θεμιστο-κλήης*, ὁ [*gen. Θεμιστοκλέους, ion. Θεμιστοκλέος, dat. Θεμιστοκλεῖ, acc. Θεμιστοκλέα*] Temistokles (ok. 524–ok. 459 pr. Kr.), Neoklov sin, slavni atenski vojskovodja in politik

θεμιστο-πόλος, ὁ ki izvršuje pravico, sodnik, kralj

θεμι(σ)τός 3 (θέμις) zakonit, postaven, pravičen, dopuščen

θεμόω (τίθημι) *ep.* ženem v, silim, κῦμα νῆα θέμωσε χερσὸν ἰκέσθαι je gnal, pripeljal ladjo na suho

-θεν pripona **1.** izraža premikanje od kakega kraja stran na vprašanje odkod?: οὐρανόθεν z neba, οἰκοθεν z doma, θεόθεν, ἄνωθεν od zgoraj, ἔκτοσθεν ven; *včasih pristopa (zlasti pri Homerju) ἐκ in ἀπό: ἐξ οὐρανόθεν, ἀπό Τροίηθεν*; **2.** v ἐμέθεν, σέθεν, ἔθεν = ἐμοῦ *itd.*

θέναρ, αρος, τό *ep.* dlan

θέο *gl. τίθημι*

θεοβλάβεια, ἡ (θεο-βλάβης) (od bogov poslana) zmešanost, zaslepljenost

θεο-βλάβης 2 (βλάπτω) *ion.* od boga udarjen z zaslepljenostjo, zmešan, blazen

θεο-γεννής 2 (γεννάω) *poet.* ki je od boga, od boga rojen, ki je božjega rodu

Θέογνις, *ion. Θεῦγνις*, ιδος, ὁ Teognis (Teognid), elegični pesnik iz Megare (6. stol. pr. Kr.)

θεογονία, ἡ, *ion. θεογονίη* teogonija, rod oz. rodovnik bogov (tudi naslov Heziodove pesnitve)

θεο-δίδακτος 2 od Boga poučen *NT*

θεό-δημητος 2, *dor. θεό-δημᾶτος* (δέμω) **1. ep.** zgrajen (sezidan) od bogov πύργοι; **2. poet.** zgrajen bogovom, sezidan za bogove Ἀθηναί

Θεό-δωρος, ὁ Teodor **1.** Teleklov sin, umetnik

z otoka Samos (ok. 600 pr. Kr.); **2.** matematik iz Kirene

θεο-ειδής 2 *ep. poet.*, **θεο-είκελος** 2 *ep.* (ἔοικα) enak bogovom, podoben bogovom (bogu), božanski

θεό-θεν *adv. ep. poet.* od boga, po božjem ukazu

θεοκλυτέω *poet.* kličem bogove na pomoč, ponižno prosim, pohlevno zaprosim, ταῦτα tako

θεό-κτιτος 2 (κτίζω) ustanovljen od boga

θεολογία, ἡ govor o bogu, nauk o bogu ali nauk o božjih stvareh, teologija

θεο-λόγος, ὁ (λέγω) govoreč o bogu, govoreč o božjih stvareh, bogoslovec, teolog

θεό-μαντις, εως, ὁ od boga navdihnjen vedež ali prerok

θεομαχέω (θεο-μάχος) nasprotujem bogovom, borim se proti bogovom

θεομαχία, ἡ boj med bogovi, teomahija

θεο-μάχος 2 (μάχομαι) ki nasprotuje Bogu, ki se bori proti Bogu *NT*

θεο-μῖσής 2 (μισέω) osovražen od bogov, bogovom zoprn, nesrečen

θεό-πνευστος 2 (πνέω) navdihnjen od Boga *NT*

θεό-πομπος 2 (πέμπω) poslan od boga

θεοπροπέω (θεο-πρόπος) *ep.* prerokujem

θεοπροπία, ἡ, *ion.* **θεοπροπίη** in **θεοπρόπιον**, τό *ep.* božja volja, božji ukaz, prerokba, prerokovanje, ἐκ θεοπροπίου zaradi prerokovanja

θεο-πρόπος 2 [*Et.*: iz θεός in πρόπειν] **1.** *adi.* preroški; **2.** *subst. a)* prerok, vedež, tolmač božje volje; **b)** *ion.* teoprop, od države poslani poizvedovalec v preročišče

θεός, ὁ, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *d^h(e)h₁s- 'bog'; *prim. lat.* fēriae 'dnevi počitka', 'prazniki', fēstus 'prazničen', fānum 'tempelj', 'svetišče'] [*Obl. voc. NT* θεέ, *gen. in dat. pl. ep.* θεόθιν] **1.** bog, božanstvo, boginja, ἡ νεοτέρα Perzefona; σὺν θεῶ (θεοῖς) z božjo pomočjo, hvala bogu, τὰ τῶν θεῶν božja volja, zakon, bogoslužje, žrtve; τὰ πρὸς θεῶν božja volja, τὰ παρὰ θεῶν prerokbe, prerokovanje, τὰ τῶν θεῶν καλῶς ἔχει dolžnostim do bogov je zadoščeno; τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς = τὰ τῶν θεῶν kar zadeva dolžnosti do bogov; **2.** podoba bo-

gov, svetišče, tempelj, hram; **3.** *ep. kot adi., rabljen v comp.* θεώτερος = θειότερος (θύρα samo za bogove, ne za ljudi)

θεός-δοτος 2 (δίδωμι) od boga podeljen

θεοσέβεια, ἡ (θεο-σεβής) bogaboječnost, pobožnost, bogoslužje

θεο-σεβής 2 (σέβομαι) pobožen, bogaboječ

θεο-σέπτωρ, ορος, ὁ (σέβομαι) *poet.* častilec bogov

θεο-στυγής 2 (στυγέω) Boga sovražec, zaničevalec Boga *NT*

θεότης, ητος, ἡ božanstvo, Bog *NT*

θεοτρόφιος 3 (τρέφω) bogove hraneč, θεοτροφία hrana bogov

θεουδής 2 *ep.* bogaboječ, pobožen

θεοφάνια, τὰ *sc.* ἱερά (θεο-φανής, φαίνομαι) *ion.* teofanije, pomladanska svečanost v Delphi v čast Apolonu, ki se je zopet prikazal

θεο-φιλής 2 (φιλέω) bogu drag, ljub, od boga ljubljen, zelo srečen

θεόφιν *gl.* θεός

θεράπεινα, ἡ, **θεραπαινίς**, ἰδος, ἡ, **θεραπίς**, ἰδος, ἡ (θεράπων) služkinja, služabnica, dekla

θεραπεία, ἡ, *ion.* **θεραπήτη**, ἡ, **θεράπευμα**, ατος, τό (θεραπέω) **1.** služba, postrežba, postrežljivost (*Tukidid* 3, 11), uslužnost, čaščenje θεῶν, spoštovanje προγόνων; skrb za kaj, oskrbovanje, zdravljenje καμνόντων; negovanje (telesa), lepotičenje, lišpanje, πάση *θεραπεία* θεραπεύω, ἐν πολλῇ *θεραπεία* ἔχω τινά zelo prijazno ravnam s kom, zelo obziren sem do koga; **2.** *konkr.* = θεράποντες *NT* družina, služabniki, služabništvo, spremstvo ἱππική

θεραπευτήρ, ἥρος, ὁ, **θεραπευτής**, οῦ, ὁ (θεραπέω) sluga, služabnik, strežaj, spremljevalec, pomočnik, soborec

θεραπευτικός 3 (θεραπευτής) postrežljiv, uslužen, ljubezniv

θεραπευτός 3 ki ga je mogoče (z negovanjem) vzgojiti, izvršiti ali izobraziti

θεραπεύω [*fut. med. s pass. pomenom*] **1. a)** služim, uslužen sem, strežem, skušam koga pridobiti, pridobivam, pomagam komu, prijazno ravnam s kom; **b)** cenim, spoštujem, častim θεοῦς; **c)** klanjam se, poklanjam se, priklanjam se, dvorim komu, prilizujem se, laskam (se) τινά, θύρας hodim se poklanjat

na dvor; **2. a)** pazim na koga, skrbim za kaj, oskrbujem, gojim, negujem kaj τί, τινά, ὅτι, ὅπως, *acc. c. inf.*, ἡδονήν vdajam se, predajam se, sužnjujem, suženj sem; **b)** obdelujem γῆν; **c)** odstranjujem kaj od koga, *NT* zdravim νόσον, τινά ἀπό τινος od česa; *pass.* ozdravim; **d)** τοὺς ὑπὲρ ἐχθρῶν καιρούς sovražnikom dajem ugodno priložnost; **e)** izobražujem ψυχὴν; θεραπεύομαι εἰς τι skrbno se izobražujem za kaj

Θεραπήη *ion. gl. θεραπεία*

Θεραπίς, ἡ *gl. θεράπεινα*

Θεράπνη, ἡ Terapna, lakonsko mesto pri Sparti

Θεράπων, οντος, ὁ sluga, služabnik, hlapec, strežaj, sobojevnik, tovariš, oproda; *pl. οἱ θεράποντες* spremstvo; Διός kralji, Ἄρηος oprode, borci

Θερεία, ἡ, *ion. θερείη* (θέρος) poletje

Θερέω *gl. θέρομαι*

Θερίζω (θέρος) [*fut. θεριῶ, aor. ἐθέρισα, pf. τεθέρισμαι, aor. pass. ἐθερίσθην*] **1. intr.** prebijem, preživim poletje; **2. trans. a)** žanjem, kosim, spravljam jaro (pomladno) žito, pospravljam jare (pomladne) posevke; odsekam, odrežem γλῶσσαν; **b)** *pren.* žanjem, dobim plačilo

Θερινός 3 (θέρος) poleten

Θερισμός, ὁ (θερίζω) **1.** žetev, čas žetve; **2.** žito, žitno polje *NT*

Θεριστής, οὔ, ὁ (θερίζω) kosec, žanjec *NT*

Θεράμα, ὦν, τὰ Terma, topli vrelec na korintskem Istmosu

Θερμαίνω [*aor. ἐθέρμηνα*] ogrejem, razgrejem, razpalim, razbelim, sežgem; *pass.* grejem se, razgrejem se *NT*, postanem vroč; *pren.* ἐλπῖσιν κενᾶσιν θερμαίνομαι prazni upi mi ogrevajo srce

Θερμασία, ἡ, **θέρμη**, ἡ (θερμός) toplota, gretje, razgretje, vročina *NT*; *pren. pl.:* **a)** topli vrelci, toplice; **b)** vročica (bolezen)

Θέρμη, ἡ Terma, mesto v Makedoniji; *adi.*

Θερμαῖος 3 termajski; *od tod* **Θερμαῖος κόλπος** Termajski zaliv

Θερμο-πύλαι, αἶ Termopile = Topla vrata, soteska v Lokridi med goro Ojto in Malijskim zalivom, prizorišče bitke l. 480 pr. Kr.

Θερμός 3 [*Et.:* iz *ide. kor. *g^{wh}er-* 'greti se',

'segrevati se', 'postajati topel'; *prim. stind. háras-*, *gharmá-* 'vročina', 'žar', *av. garəma-* 'vroč', 'vročina', 'žar', *gr. θέρομαι, θέρος, lat. formus* 'topel', *fofnāx* 'peč', *sl. goreti, greti* (se), *gorek, žerjavica, žar, požar, žareti itd., nem. warm* 'topel'] **1.** vroč, gorak, topel, vrel, razbeljen; *subst. τὰ θεράμα* topli vrelci, toplice; **2. pren.** vnet, hud, goreč, ognjevit, strasten, drzen, razdražen; *πολλὰ καὶ θεράμα κακὰ μοχθέω* trpim veliko hudih nadlog

Θερμότης, ητος, ἡ = *θερμασία*

Θερμουργός 2 (θερμός, ἔργον) ki ravna strastno, tj. drzno, smelo ali nepremišljeno

Θέρμω (θερμός) *ep. 1. act.* grejem, razgrejem; **2. pass.** razgrejem se, postanem topel ali vroč

Θερμῶδων, οντος, ὁ Termodont **1.** reka na Pontu, domovina Amazonk; **2.** reka v Bojotiji

Θέρομαι *pass. [fut. ep. θέρσομαι, aor. pass. ἐθέρηην, cj. ep. θερέω]* grejem se, πυρός na ognju, postajam topel ali vroč, gorim, zgorim πυρός v ognju, z ognjem

Θέρος, ους, τό [*gen. εος, ους*] [*Et.:* *gl. θερμός*] **1.** vročina, gorkota, poletje; **2.** (zrela) setev, žetev, letina

Θερότης, ου, ὁ Terzit, najgrši in najpredrzejši Grk pred Trojo

Θέσις, εως, ἡ [*Et.:* iz *ide. kor. *d^heh₁-* 'položiti', 'postaviti' (*gl. τίθημι*), *lat. conditiō* 'postavitev', 'utemeljitev', 'ustanovitev', *sl. blagodat, blagodet* 'sreča', 'blagoslov'] **1.** postavljanje, stava, postavitev, razpostavitev, razpostava, razvrstitev λόγων; **2.** lega (mesta); **3.** trditev, izrek, stavek

Θέσ-κε-λος 2 *ep.* nadnaraven, čudovit, nenavaden

Θέσμιος 3 in 2 (θεσμός) *ion. poet.* zakonit, postaven, običajen; *subst. τὰ θέσμια* (stare) pravice, (stare) postave, (stari) običaji

Θεσμοθετεῖον, τό tezmotetejon, zbirališče in stanovanje tezmotetov

Θεσμο-θέτης, ου, ὁ (θεσμός, τίθημι) tezmotet, 'postavljalavec zakonov', zakonodajalec; *pl. οἱ θεσμοθέται* tezmoteti, 'postavljalci zakonov', 'zakonodajalci', v Atenah kolegij šestih arhontov, ki so imeli v rokah del pravosodja

Θεσμός, ὁ [*Et.:* iz **θεθμός; gl. θέσις*] **1. ep.** mesto, kraj, kamor se kaj postavlja; **2.** postava, zakon, običaj, navada, odredba, ukaz, zapoved; **3.** ustanova, uredba

Θεσμοφóρια, τὰ tezmoforije, praznik grških žena na čast boginje Demetre (Δημήτηρ θεσμοφόρος) jeseni (praznik žetve)

Θεσμοφοριάζω obhajam, praznujem tezmoforije

Θεσμο-φóρος 2 (θέρω) ki daje zakone, zakonodajen, zakonodajalen, postavodajen, postavodajalen (pridevek Demetre, ki je ljudi naučila poljedelstva in tako položila temelje človeške družbe)

Θεσμο-φύλακες, ων, οί tezmofilaki, 'varuhi zakonov', oblastniki v Elidi

Θέσπεια, ἡ *ion.*, **Θέσπια** *ep.*, **Θεσπιαί**, αἱ Tespeja (Tespija, Tespije), mesto v Bojotiji; *preb.* **Θεσπιεύς**, ὁ Tespijec; *adi.* **Θεσπικός** 3 tespijski, tespiški

Θεσπέσιος 3, *poet. tudi* 2 (θέος, ἐπ-) *ep. poet.* **1.** božji, vzvišen, krasen, sijajen, čudovit, neizrekljiv; **2.** božanski, silen, neizmeren, velikanski, grozen, θεσπεσίη *sc.* βουλή po božji volji; θεσπέσιον ὡς ἡδύ neizrekljivo sladko, θεσπέσιον οἶον izredno krasno, nepopisno lepo

Θεσπι-δαής 2 (θέσπις, δαίω) *ep.* silno goreč ali švigajoč

Θεσπι-έπεια, ἡ (ἔπος) *poet.* božansko govoreč, prerokujoč, preroški

Θεσπίζω [*fut.* θεσπίσω, θεσπιῶ, *ion. inf.* θεσπέειν] prerokujem, oznanjam

Θέσπις, υος, ὁ, ἡ [*acc.* θέσπιν] *ep. poet.* = θεσπέσιος **1.** od boga navdihnjen, vnet; **2.** božanski, krasen, sijajen, silen

Θέσπισμα, ατος, τό (θεσπίζω) *ion. poet.* božji izrek, prerokovanje

Θεσπι-φδός, ὁ (θέσπις, αείδω) *poet.* prerokujoč, preroški, ὀμφαλός γῆς preroški popek zemlje = Delfi

Θεσ-πρωτοί, οί Tesproti, ljudstvo v južnem Epiru; *adi.* **Θεσπρωτός** 3 tesprotski, *fem.* **Θεσπρωτίς** tesprotska, Θεσπρωτίς γῆ Tesprotija, Tesprotida, dežela Tesprotov

Θεσσαλία, ἡ, *ion.* **Θεσσαλίη**, *at.* **Θετταλία** Tesalija, dežela v severni Grčiji; *preb.* **Θεσσαλός**, ὁ *in* **Θετταλός** Tesalec; *fem.* **Θεσσαλίς**, ἰδος, ἡ Tesalka; *adi.* **Θεσσαλός** (*fem.* **Θεσσαλίς**, ἰδος), **Θεσσαλικός** 3 *in* **Θετταλικός** 3 tesalski, tesalijski, tesališki; zahodni del na Pindosu se je imenoval *ion.*

Θεσσαλιῆτις *in* **Θεσσαλιῶτις** γῆ Tesalietida, Tesaliotida

Θεστορίδης, ου, ὁ *patron.* Testorid = Testorjev sin **1.** Alkmajon; **2.** Kalhant (= Θεστόρειος μάντις)

Θέσ-φατος 2 (θέος, φημί) *ep. poet.* **1.** od boga povedan, od boga izrečen, prerokovan, od bogov določen ali prirojen, τὸ θέσφατον božji izrek, prerokba, prerokovanje; **2.** od boga prihajajoč, božji, božanski ἀήρ

Θέτις, ἰδος, ἡ [*dat.* Θέτι, *acc.* Θέτιν, *voc.* Θέτι] Tetida (Tetis), morska boginja, Nerejeva hči, Ahilova mati

Θετός 3 [*adi. verb. od* τίθημι] **1.** postavljen; **2.** posinovljen

Θέω, *ep.* **θειώ** [*Obl. impf. iterat.* θέεσκον, *fut.* θεύσομαι] **1.** tečem, dirjam, hitim, τὴν ὁδὸν po poti, πεδίωλο po poljani; drvim za kom, dirjam za stavo; borim se za kaj περί τινος; περί τῆς ψυχῆς za življenje; περί τοῦ παντός drvim v največjo nevarnost, prestanem jo; *v pt. z drugimi glag.* = hitro, ἦλθε θεούσα prišla je hitro, pritekla je; **2.** *o stvarih:* hitro plujem, hitim, letim (*o ladji*); hitro se vrtim (*o lončarskem krogu oz. kolesu*); obtekam (*o robu ščitovega oboda*), φλέψ ἀνά νῶτα se vije, gre po hrbtu

Θεωρέω (θεωρός) **1.** gledam, ogledujem, opazujem, zaznam, opazim, zapazim, gledalec sem, navzoč sem na svečanostih ali igrah, prisostvujem pri svečanostih ali igrah (τὰ Ὀλύμπια, ἀγῶνα), hodim na slavnostne igre, pošiljam poslance na slavnostne igre, στρατιώτας pregledujem; **2.** *duševno:* gledam, preiskujem, premišljuje, preudarjam, motrim, presojam po čem; *NT* izvem, opazim, vidim

Θεώρημα, ατος, τό **1.** kar se gleda, prizor; **2.** predmet opazovanja, izrek, resnica

Θεωρητικός 3 (θεωρητής) opazujoč, razmišljajoč, teoretičen, spekulativen

Θεωρία, ἡ, *ion.* **Θεωρήη** **1.** gledanje slavnostnih iger, navzočnost na svečanostih, prisotnost pri svečanostih, ogledovanje, opazovanje, radovednost; κατὰ θεωρίας πρόφασιν z namenom, da si ogleda svet; užitek pri gledanju; prizor *NT*; **2.** slovesen obhod, slavnostno poslanstvo (na Delos), svečanost, praznovanje; **3.** znanstveno raziskovanje, preiskovanje, premišljevanje, teorija

Θεωρικός 3 ki spada k svečanosti; *subst.* τὰ θεωρικά vstopnina za gledališče, ki jo je atenska država od Perikla naprej plačevala vsem revnim meščanom

Θεωρίς, ἴδος, ἡ *sc.* ναῦς teorida, poslanska ladja, sveta ladja, ki je vsako leto vozila slavno-stno poslanstvo na Delos

Θεωρός, ὁ [*Et.*: iz θέα in ὄραω] **1.** gledalec, priča; od države poslani poslanec; **2.** teor, poslanec, ki ga je polis (država) poslala, da preročišče vpraša za nasvet, božji sel, sveti poslanec, romar; **3. pl.** teori, nadzorna oblast v Mantineji

Θέωσιν *gl.* τίθημι

Θεώτερος 3 [*Et.*: *gl.* θεός] namenjen samo bogovom, ki je samo za bogove

Θήβαι, ὦν, αἱ [*dat.* Θήβησιν], *poet.* **Θήβη** Tebe **1.** glavno mesto Bojotije; *adv.* **Θήβηθεν** iz Teb; **Θήβησιν** v Tebah; **Θήβασθε** v Tebe, *poet.* **Θήβαζε**; *adi.* **Θήβαῖος** 3 tebanski, tebajski; *subst.* **Θήβαῖος**, ὁ Tebanec, Tebajec; *fem.* **Θήβαῖς** ἴδος tebanska; *subst.* **Θήβαῖς**, ἴδος, ἡ **a)** Tebanka, Tebajka; **b)** Tebaida, okolica Teb; **2.** mesto v zgornjem Egiptu; *adi.* **Θήβαῖκος** 3 tebski, tebajski, tebanski; *preb.* **Θήβαῖοι**, οἱ Tebajci, Tebanci, prebivalci Teb; **3.** mesto v Troadi

θηγάνη, ἡ *poet.* brus

θήγω *ep. poet.* [*Et.*: iz *d^heh₂g-oH, *d^hah₂g-oH, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *d^heh₂g-, *d^hah₂g- 'brusiti', 'ostriti'; *prim. dor.* θάγω] [*Obl. fut.* θήξω *itd.*] **1.** brusim, ostrim; **2.** hrabrim, dražim, spodbadam, razkačim

θηέομαι *gl.* θεάομαι

θήης = θῆς *gl.* τίθημι

θηητήρ, ἦρος, ὁ *ep.* = θεατής

θηητός 3 = θεατός *ep.* čuden, čudovit

θήιον, τό *ion. ep.* = θεῖον žveplo

θηκαῖος 3 *ion.* ki rabi za (kot) grob, groben, οἶκημα grobnica

θηκάμενος *gl.* τίθημι

θήκη, ἡ (τίθημι) **1.** shramba, skrinja, omara, kovček, posoda, škatlica, *pos.* rakev, grobnica; **2.** nožnica *NT*

θηκτός 3 [*adi. verb. od* θήγω] *poet.* nabrušen, oster

θηλάζω *in med.* **1.** dojim; **2.** sesam

θηλέω (= θάλλω) *ep.* cvetim, zelenim, razcvetim se

θηλυ-γενής 2 (θήλυς, γένος) ženski, ženskega spola, στολή ženska obleka

θηλυδρίας, ου, ὁ, *ion.* **θηλυδρίης** (θήλυς) pomehkuženec, mehkužnež, babjek; *adi.* pomehkužen, mehkužen

θηλύ-μορφος 2 (μορφή) ženske postave

θηλύνω [*pf. pass.* τεθήλυμαι, *ion.* τεθήλυσαι, *aor.* ἐθήλυνθη] (θήλυς) pomehkužim, omehkužim, omehčam

θη-λυς, θήλεια, θῆλυ, *ion.* θήλεα (*gl.* θάομαι²)

1. krepilen, hladilen, moker ἐέρση; **2.** ženski, φόνος umor žensk; αὐτή ženski glas; ženskega spola, slaboten, mehkužen, nežen, slab; ἡ θήλεια ἔππος kobila; *subst.* ἡ θήλεια ženska, samka, samica; τὸ θῆλυ ženski spol, ženska *NT*; *comp.* θηλύτεραι *sc.* θεαί nežnejše, slabotnejše (boginje)

θημών, ὦνος, ὁ (τίθημι) *ep.* kup

θήν *enklit. part. ep.* (v prozi = δήπου) vendar, zares, pač, gotovo, οὐ θην δή gotovo ne, pač ne

θηοῖο *opt. od* θηέομαι

θήομεν *ep.* = θῶμεν *gl.* τίθημι

θήρ, θηρός, ὁ [*Et.*: iz *ide. baze* *g^huēr- 'kriviti se'; *prim. lat.* fērus 'divji' (iz *g^huēros), *sl.* zver, *lit.* žvėris 'zver'] **1.** zverina, divjačina, divja žival, *pos.* roparske zveri, grdoba, pošast; **2.** stvar, živo bitje; *tudi:* divji človek

θήρα, ἡ, *ion.* **θήρη** **1.** lov, marljivo prizadevanje, teženje za čim τινός; **2.** plen, divjačina

Θήρα, ἡ, *ion.* **Θήρη** Tera, otok v otoški skupini Sporadi

θηρ-αγρέτης, ὁ (ἀγρέω) lovec

θήραμα, ατος, τό (θηράω) plen, divjačina

θηραμένης, ους, ὁ Teramen, eden izmed tridesetih tiranov v Atenah

θηρατέος 3 [*adi. verb. k* θηράω] ki ga je treba loviti ali dobiti

θηρατικός 3 ki spada k lovu, lovski, τῶν φίλων τὰ θηρατικά umetnost (spretnost, veščina) pridobivanja prijateljev

θηρατρον, τό lovsko orodje, mreža, zanka

θηράω, *ion.* **θηρέω** (θήρα) [*fut.* θηράσω *itd.*] **1. act. a)** grem na lov, lovim, ulovim, ustrelim τί, skušam koga ujeti, pridobiti, zasledujem, v zasedi sem, napadem iz zasede, prevaram;

b) stremim za čim, hrepenim po čem τί; **2. med.** ulovim, ujamem (si) kaj

θήρειος 2 in 3 (θήρ) divji, zverinski, κρέα divjačina, βία silna moč gozdnih pošasti (Kentavrov)

θηρευτής, οὔ, ὁ, **θηρητήρ**, ἥρος, ὁ *ep.*, **θηρήτωρ**, ορος, ὁ *ep.* (θηράω) loveč; *subst.* lovec, tudi pren.

θηρευτικός 3 (θηρευτής) ki zadeva lov, lovski

θηρεύω = θηράω **1. act. a)** lovim, hodim na lov; τὰ θηρευόμενα ustreljena divjačina; **b)** lovim kaj ὄνοματα, zalezujem koga, hrepenim po čem ἀλήθειαν, skušam pridobiti φιλίαν, τί ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ iz njegovih ust skušam kaj ujeti *NT*; **2. med.** ulovim si kaj

θήρη, ἡ *ion.* = Θήρα

θηρητήρ, **θηρήτωρ** *ion.* = θηρευτής

θηρίκλειος, ὁ, **θηρίκλειον**, τό Teriklov kozarec, teriklejski kozarec, dragocen (korintski) kozarec, imenovan po korintskem umetniku Teriklu (**Θηρικλιῆς**)

θηριομαχέω borim se z zvermi *NT*

θηρίον, τό [*demin. od* θήρ] zverinica, živalca

θηριώδης 2 (εἶδος) **1.** poln divjih živali, poln zveri; **2.** živalski, divji, surov

θηροβολέω (βάλλω) *poet.* zadenem, ubijam divje živali

θηρο-μιγής 2 (μείγνυμι) pomešan z zverinami, divji, ὠρυγή zmedeno kričanje

θηρο-τρόφος 2 redeč divje živali, hraneč divje živali

θηρο-φόνος 2 *poet.* moreč živali, pobijajoč živali

θής, θητός, ὁ (z ἀνήρ ali brez ἀνήρ) **1.** težak, dninar, najemnik, delavec; **2.** tet, po Solonovi ustavi pripadnik četrtega, neobdavčenega razreda atenskih državljanov (*nav. v pl.*)

θησαίατο *gl.* θεάομαι

θησάμενος, **θήσατο** *gl.* θάομαι²

θησαυρίζω (θησαυρός) nabiram, zbiram, kopičim, spravljam, shranjujem τὸν νεκρὸν ἐν τινι

θησαύρισμα, ατος, τό *poet.* zaloga, bogastvo

θησαυρός, ὁ [*Et.: subst. ni etimološko povezan s* τίθημι] **1.** mesto, kjer se kaj shranjuje, shramba, blagajna, zakladnica; **2.** kar je shra-

njeno, zaklad, zaloga, blago, dragocenost, najdba, plen οἰωνοῖς

Θησεύς, ἑως, *ep.* ἦρος, *ion.* ἑος (τίθημι) Tezej, atenski kralj in heroj; njegovo svetišče je bil **Θησεῖον**, τό Tezejon; njegovi potomci so bili (*patron.*) **Θησεῖδαι**, οἱ Tezeidi, Tezejdi = Atenci

Θῆσθαι *ep.* = θᾶσθαι *gl.* θάομαι²

θητεία, ἡ (θητεύω) dnina, delo za plačo

θητέρα = τῆ ἑτέρα

θητεύω (θής) delam za dnino, služim, dninar sem

θητικός 3 (θής) ki je sestavljen iz dninarjev, ki je sestavljen iz delavcev, ki je sestavljen iz tetov, dninarski, delavski, tetski; *subst.* τὸ θητικόν davek tetov, davek najnižjega davčnega razreda; τελέω τὸ θητικόν pripadam tetom, tj. najnižjemu davčnemu razredu

Θήχης, ὁ Tehes, gora v Pontu

θήω *ep.* = θῶ *gl.* τίθημι

-θι *pripona, s katero se tvorijo adv. na vprašanje kje?:* αὐτόθι tam, ἀγρόθι na polju itd.

θιασεύω (θιάσος) **1. act.** plešem, rajam, χοροῖς kolo; **2. med.** posvetim svojo dušo Bakhovi slovesnosti ψυχήν

θιάσος, ὁ (θιάζειν = χορεῦσαι) **1.** svečani obhod bakhantov, svečani zbor bakhantov, rajanje, ples; **2.** slovesen sprevod, svečanost in pojedina na čast kakemu drugemu bogu; **3.** društvo, družba, združba

θιασώτης, ου, ὁ tiasot, udeleženec Bakhovega spreveda

θιγγάνω [*fut.* θίξομαι, *aor.* ἔθιγον] **1.** dotikam se česa, zadenem, dosežem, prijemam (z roko), objemam, zajemam (vodo) τινός τινι; **2. a)** ukvarjam se s čim, bavim se s čim, λόγου κακοῦ γλώσση govorim slabe besede, govorim slabe stvari; **b)** deležen sem česa τινός

θίς, θινός, ὁ, ἡ [*Et.: morda sor. nem.* Düne 'sipina', 'peščina'] *ep. ion. poet.* kup, kupi peska, peskovina (ob morju), prod, sipina, obala, obrežje

Θίσβαι, αἱ Tizbe, mesto v južni Bojotiji

θλάω [*fut.* θλάσω, *aor.* ἔθλασα, *ep.* θλάσσα, *pf. pass.* τέθλασμαι] *ep.* zdrobim, zmečkam, razbijem

θλίβω [*Et.: domnevno nastal s križanjem glag.* θλάω in φλίβω] [*Obl. fut.* θλίψω, *aor.* ἔθλιψα,

pass. pf. τέθλιμμαι, *aor.* ἐθλίφθην, ἐθλίβην] **1.** *act.* stiskam, nadlegujem, mučim *NT*, spravljam v zadrego; *pass.* **τεθλιμμένος** ozek *NT*; **2.** *med.* odrgnem si, ožulim si ὤμους

θλιψίς, εως, ἡ stiska, nadloga, bridkost, žalost *NT*

Θμουίτης νόμος, ὁ Tmuitski nomos (okraj) v spodnjem Egiptu z glavnim mestom Tmuis

θνατός *dor.* = θνητός

θνήσκω [*Et.: gl.* θάνατος] [*v prozi skoraj vedno* ἀπο-θνήσκω; *fut.* θαναοῦμαι, *aor.* ἔθανον, *pf.* τέθνηκα, *pt.* τεθνηκώς, *poleg tega* τέθνατον, τέθναμεν, τεθνάσι, ἐτέθνασαν, *opt.* τεθναίην, *impf.* τέθναθι, *inf.* τεθνάσαι, *pt.* τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεός, τεθνεῶτος, *fut. II.* τεθνήξω, *adi. verb.* θνητός; *ep. fut.* θανέομαι, *2. sg.* θανέαι, *inf.* θανέεσθαι, *pf.* θανεύμενος, *aor. cj. 3. sg.* θάνησι, *inf.* θανέειν, *pf. pt.* τεθνηώς (τεθνείως), τεθνεῶτος *in* τεθνεότος, *fem.* τεθνηυῖα] **1.** *act.* umiram, poginem, padem v boju; **2.** *pass.* k κτείνω: umorijo me, usmrtnim se ὑπό τινος; *pf.* mrtev sem; *pt.* mrtlič, mrtvec; **3.** *pren.* umiram, izumiram, izginjam πίστις, minevam, propadam

θνητο-γενής 2 (γένος) *poet.* ki je smrtnega rodu, smrten

θνητο-ειδής 2 (εἶδος) umrljiv, smrten

θνητός 3 in 2, *dor.* θνατός [*adi. verb. od* θνήσκω] **1.** smrten, umrljiv, umirajoč, človeški, minljiv; *subst.* θνητοί, οἱ smrtna bitja, smrtniki, ljudje, τὰ θνητά živali, stvari; **2.** ljudem lasten, človeški, θνητά φρονῶ mislim, kakor se spodobi za človeka = ne prevzamem se

θοάζω¹ (θοός) *poet.* **1.** *intr.* hitim, letim, dirjam, drvim, drevim; **2.** *trans.* hitro premikam, maham s čim πτέρυγας

θοάζω² *poet.* = θ(α)άσσω sedim

Θόανα, τὰ Toana, mesto v Kapadokiji

θουμάτιον, τό = τὸ ἱμάτιον

θουνάω (θουνή) [*fut.* θουνήσω *itd.*] *ep. poet.* **1.** *act.* pogostim koga s čim, nasitim, pripravim gostijo; δεῖπνον θουνῶ τί τιμι postavim komu kaj kot jed na mizo, pogostim koga s čim; **2.** *pass.* gostim se, pogosti me kdo

θουνή, ἡ, *dor.* θουίνα gostija, pogostitev, obed, pojedina, jed; *pren.* užitek, radost

θολερός 3 blaten, umazan, moten, kalen, χειμών mračen vihar slaboumja (strasti)

θόλος, ὁ tolos **1.** obokano, okroglo poslopje na dvorišču, kjer se je shranjevalo orožje in orodje; **2.** v Atenah okrogla stavba (rotunda), kjer so prebivali in jedli pritani

θοός 3 *ep. in poet.* (θέω) hiter, nagel, uren, jadrn, δαίς hitro pripravljen, νύξ ki hitro nastopi, θοὸν εἰρεσίας ζυγὸν ἔζομαι sedim na veslaški klopi hitre ladje, νῆσοι (pri vožnji) hitro mimo bežeči; [*drugi:* v morje štrleči, ostri, rtasti]

θοόω *ep.* [*aor.* ἐθόωσα] ostrim, priostrim, ἄκρον spredaj

θόρε, θορεῖν *gl.* θρώσκω

θορή, ἡ, θορός, ὁ *ion.* seme (= *lat.* semen genitale)

Θορικός, ὁ Torik, mesto na obali Atike

θορνούμαι (θρώσκω) *ion.* parim se

θορός, ὁ = θορή

θορουβάζομαι *pass.* vznemirjam se *NT* (*nav. se bere* τυρβάζομαι)

θορουβέω (θόρυβος) **1.** *act. a) intr.* ropočem, razgrajam, razsajam, izražam glasno svojo nejevoljo, glasno pritrujem; **b) trans.** motim, mešam, vznemirjam, begam, spravljam v nered (sovražno bojno vrsto); plašim, vzbujam pozornost, πόλιν razburjam *NT*; **2.** *pass.* vznemirjam se, v skrbeh sem zaradi česa, zmešam se, zbegam se, περί τι nemiren sem zaradi česa, ὑπό τοιούτων ἀνδρῶν θορουβεῖ taki možje te s svojim vpitjem begajo (*ali* možje vpijejo okrog tebe), ὄγλος θορουβούμενος hrumeči ljudje *NT*, ἀποχωρέω τεθορουβημένως odhajam v neredu

θόρυβος, ὁ (*gl.* θρέομαι) **1.** hrušč, hrup, ropot, krik, vpitje (znak nejevolje ali odobravanja), burno odobravanje, πολλῶν λόγων καὶ θορύβου γυγνομένου po dolgih burnih razpravah; **2.** nered, nemir, upor γίγνεται *NT*

θορουβώδης 2 (εἶδος) bučen, hrupen, nemiren

θούριος 3 *poet.*, θοῦρος 2, *fem.* θοῦρις, υδος *ep.* viharen, buren, silen, silovit, bojaželjen, bojevit

Θούριος, ὁ, Θουριεύς, ἕως, ὁ Turijec, prebivalec mesta Turiji (Θούριοι) v južni Italiji

θόωκος, ὁ *ep.* = θᾶκος

Θράκη, ἡ, *ion. ep.* Θρήκη, Θρηίκη **1.** Trakija, antična dežela vzhodno od Makedonije; *preb.* Θραῖξ, κός, ὁ, *ion.* Θρηίξ, ικος, ὁ *in*

Θρηξ, κός, ó Tračan, Trakijec; *adi.* **Θράκιο**, **Θρηκίος**, *ion.* **Θρηκίος** 3 tračanski, trakijski, traški, *s fem.* **Θρηκίσα**, **Θρηκίσα** (ή) Tračanka, Trakijka; tračanska, trakijaska, traška, *at.* **Θραττα**, **Θρηκική Σάμος** Trakijski Samos = Samotraka; *adv.* **Θρηκίθεν** iz Trakije; **2.** ή έν τή Άσία azijska Trakija ob Bosporju; *preb.* **Θρηκίες**, ol' Treiki, Trakijci, Tračani

θρανήτης, ου, ó tranit, veslač na najvišji veslaški klopi

θρασέως *gl.* θρασύς

θράσος, τό = θάρσος

θράσσω, *at.* **θράττω** [*Et.*: iz *ide. baze* *d^hrāh₂g^h- 'vznemiriti (se)', 'razdražiti (se)', *lat.* fracēs 'oljne tropine', *sl.* dražiti, droži, *lit.* dergti 'umazati', drāgēs 'usedlina'] vznemirjam

θρασύ-δειλος 2 bojzljivo predrzen, *subst.* bojzljiv predrznež

θρασυ-κάρδιος 2 (καρδία) *ep.* pogumen, srčen, neustrašen

Θράσυλ(λ)ος, ó Trazil, atenski vojskovodja, ki je bil po bitki pri Arginzah obsojen na smrt

θρασυ-μέμων 2, *gen. ονος (μένω)* *ep.* pogumno vztrajajoč, srčen, drzen, hraber, pogumen, smel

θρασύνω (θαρσύνω) [*aor. pass.* έθρασύνθην, *med.* έθρασυνάμην] **1.** *act.* hrabrim, osrčujem, spodbujam, delam koga drznega ali hrabrega; **2.** *pass.* drzen sem, drzno ravnam, drzno govorim, kljubujem κακοῖς, baham se, zanašam se na kaj τινί; *subst.* τό θρασυνόμενον drzno zaupanje, drznost, pogum, smelost

θρασύς, θρασεῖα, θρασύ **1.** pogumen, srčen, neustrašen, drzen, πόλεμος divji, brezobziren; **2.** kljubovalen, trmast, predrzen, οὐκ ἄρ' έκείνω προσμῖξει θρασύ torej ni niti varno njemu se bližati?; *adv.* θρασέως pogumno, drzno, predrzno; *comp.* θρασύτερον

θρασύ-σπλαγχνος 2 (σπλάγχνον) *poet.* ki je pogumnega srca, srčen

θρασυστομέω *poet.* drzno govorim, predrzno govorim

θρασύτης, ητος, ή (θρασύς) drznost, predrznost, smelost, hrabrost, pogum

θράττω *gl.* θράσσω

θραῦμα, ατος, τό (θραύω) kos, odlomek

Θραῦστος, ó Travst(os), mesto v Elidi

θραύω [*fut.* θραύσω, *aor.* έθραυσα, *pass.* pf. τέθραυμαι, *aor.* έθραύσθην, *adi. verb.* θραυστός] razbijam, zlomim, strem, raztrgam, σάρκας zmečkam; *pren.* slabim, uničujem

θρέμμα, ατος, τό (τρέφω) **1.** rejeneč, gojenec, otrok; *v slabem pomenu:* zalega, zarod Λερναίας ύδρας, άναιδές; **2.** (domača) živina, žival

θρέξας, **θρέξασκον** *gl.* τρέχω

θρέομαι *dep. med. poet.* tarnam, tožim, žalujem nad čim κακά; pripovedujem μέλεα

θρεπτήρια, τά, *ep.* **θρέπτρα**, τά (τρέφω) **1.** hrana, živež; **2.** plača, hvaležnost za vzgojo

θρέψα *gl.* τρέφω

θρηνέω **1.** vzdihujem, tarnam, žalujem, jočem, έπωδάς zagovarjam; prepevam, zapojem žalno pesem; **2.** žalujem za, objokujem τινά

θρηῆνος, ó tarnanje, žalna pesem, žalostinka, žalovanje za umrlimi

θρηῆνυς, υος, ó *ep.* podnožje, podnožnik (pri naslonjaču); klop za krmarja

θρηνώδης (είδος) jokav, na jok se držeč, žalen **θρησκεία**, ή, *ion.* **θρησκήη** **1.** verska šega ali zapoved; **2.** bogočastje, božja služba, vera; άγγέλων čaščenje angelov *NT*

θρησκεύω **1.** *ion.* uvajam (vršim, opravljam) bogoslužne obrede; **2.** častim, molim

θρησκος 2 bogaboječ, pobožen *NT*

Θριᾶ, ή Tria, atiški demos; *adi.* **Θριάσιος** 3 triazijski, trijski, Θριάσιον πεδίον Triazijska ravnica, ravnina med Trijo in Elevzino; *adv.* **Θριαῖσι** v Triji, **Θριᾶζε** v Trijo

θριαμβεύω (θρίαμβος) slavno zmagujem, slavim zmagoslavje (triumf) nad kom τινά, dajem komu zmago *NT*

θριαμβικός 3 ki spada k zmagoslavju, zmagoslaven, triumfatorski, κόσμος triumfatorska obleka; *subst.* ó (bivši) triumfator

θρίαμβος, ó [*Et.*: domnevno predgr. beseda; od tod *lat.* izpos. triumphus 'triumf', 'zmagoslavje'] **1.** slavnostna pesem, slovesen obhod na čast Bakhu; **2.** zmagoslavje, triumf

θριγκός, ó *ep. poet.* zgornji rob zida, okrajek, zobčast nadzidek, napušč na zidu; vrh δόμων

θριγκώω *ep.* obrobim, ogradim z zidnim vencom

- Θρίγκωμα**, ατος, τό okrajek, zobčasti nadzidek, zidni venec
- Θριῶδαξ**, ακος, ἡ ločika, (divja) solata
- Θρινακίη**, ἡ Trinakija, mitični otok, kjer se je paslo Helijevo govedo
- Θρίξ**, τριχός, ἡ [dat. pl. θριξί] lasje, kodri, dlaka, ščetine, volna, griva
- Θρίψ**, θριπός, ὁ lesni črv (*starejše* kucec, drvotoč)
- Θροέω** (θρόος) **1.** kričim, kličem, izrekam, govorim, pripovedujem τί; **2.** pass. NT ustrašim se, bojim se
- Θρόμβος**, ὁ strjena snov, kepa, gruda, ἀίματος strjene kaplje krvi NT
- Θρομβώδης** 2 (εἶδος) poet. grudast, kepast
- Θρόνα**, τά [Et.: gl. τέρηγ] ep. uvezene in vtakane cvetlice v vezeninah in tkaninah, cvetlični okraski, cvetovje
- Θρόνιον**, τό Tronij, glavno mesto Epiknemidskih Lokrov
- Θρόνος**, ὁ **1.** sedež, stol, naslonjač; **2.** prestol, tron; **3.** sodni stol
- Θρόος**, ὁ, *skrč.* θροῦς **1.** hrup, šum, klic, krik, vpitje; **2.** mrmranje, govor, govornica, glas
- Θροῦλέω** (θροῦλος hrušč) veliko govorim, blebetam, klepetam, govoričim; imam na jeziku, raztrobim
- Θροῦ(λ)ίσιω** (θραῦω) [aor. pass. ep. θρολίθηγ] zdrobim, razbijem
- Θρόον**, τό [Et.: domnevno iz *trúhōn, kar je nastalo iz *trusom, to pa je izpeljano iz ide. kor. *(s)ter- 'trd', 'tog', 'nepremičen'; prim. sl. trst, trstika, stvnm. strūch 'grm', nem. Strauch 'grm'] ep. sitje, ločje, trstje
- Θρόον**, τό, **Θρούεσσα**, ἡ Trion, Trioesa, mesto v Elidi ob Alfeju
- Θρουπτικός** 3 krhek; pren. nežen, mehkužen
- Θρούπτω** [Obl. fut. θρούψω, aor. ἔθρουψα, pass. pf. τέθρουμμαι, aor. ἐθρούφθηγ, ep. ἐτέρυφηγ] **1. a)** zmanem, zdrobim, zmrvim; **b)** upeham, oslabim; **2.** pass. razkošno živim, pomehkužim se, baham se
- Θρούψις**, εως, ἡ mehkužnost, razkošnost
- Θρώσχω** [fut. θροσῶμαι, aor. ἔθορον, ep. fut. θορέομαι, aor. θόρον, inf. θορέειν] ep. poet. **1.** skačem ἀπό τινος, poskakujem, letam, hitim; **2.** planem, navalim na koga ἐν, ἐπί τινι
- Θρωσμός**, ὁ (θρώσχω) ep. višina, holmec, grič
- Θυγάτηρ**, τρός, ἡ [Et.: iz ide. *d^hugh₂tér-; prim. stind. duhitár-, av. dugədar-, mik. tu-ka-te, tu-ka-te-re, sl. hči, got. daúhtar, stvnm. tohtar, nem. Tochter, ang. daughter] [Obl. θυγατρί, θυγατέρα, voc. θύγατερ, pl. θυγατέρες, θυγατέρων, θυγατράσι, θυγατέρας, ep. θυγατέρος, θυγατέρι, θύγατρα, θύγατρεις, θυγατρῶν, θυγατέρεσσι, θύγατρας] **1.** hči; **2.** NT vnukinja; **3.** prebivalka, meščanka NT
- Θυγατριδῆ**, ἡ hčerina hči, vnukinja
- Θυγατριδοῦς**, ὁ, ion. θυγατριδέος hčerin sin, vnuk
- Θυγάτριον**, τό hčerka NT
- Θυέεσσι** dat. pl. od θύος
- Θύελλα**, ἡ (θύω) vihar, vihra, piš, nevihta; personif. bog vetrov in viharjev
- Θυέστης**, ου, ὁ, ep. in ajol. **Θυέστα** Tiest, Pelopsov sin, Atrejev brat, Ajgistov oče; patron.
- Θυεστιάδης**, ου, ὁ Tiestiad = Ajgist
- Θυήεις** 3 (θύος) dehteč od kadila ali daritve, dišeč po kadilu ali daritvi, (obložen) z obilnimi žrtvami βωμός
- Θυηλή**, ἡ (θύω) ep. poet. dar, daritev, kadilo, žgalni dar
- Θυη-πόλος**, ὁ (θύος, πέλω) darovalec, svečevnik, duhovnik
- Θυιάς**, ἄδος, ἡ [dat. pl. θυίαισι] tiada = bakhantka, Bakhova spremljevalka
- Θύινος** 3 (θύον) narejen (izdelan) iz citronovega drevesa, ξύλον citronovina NT
- Θυλάκιον**, τό, **θύλακος**, ὁ vreča, malha, žep, (usnjena) mošnja
- Θῦμα**, ατος, τό (θύω) poet. **1.** daritev, žrtev; **2.** žrtvovanje, ὧδ' ἦν τὰ κείνης θύματα tako je bilo z njenim žrtvovanjem
- Θῦμαίνω** (θύμός) poet. srdim se, jezim se τινί τινος
- Θυμ-αλγής** 2 (θυμός, ἄλγος) ep. ion. ki peče (ki bode, ki boli, ki žali) srce
- Θυμ-ἄρης** 2, ep. tudi θυμ-ήρης, poet. **θυμ-άρμενος** 3 (θυμός, ἄρέσκω) (srcu) prijeten, zaželen, mil, ljub, drag, ugoden; dobrodošel
- Θύμβραρα**, τά Timbrara, mesto v Lidiji
- Θύμβρη**, ἡ Timbra, mesto v Troadi
- Θύμβριον**, τό Timbrij, mesto v Frigiji
- Θυμέλη**, ἡ (θύω) žrtvenik, oltar, oder, gledališče

θυμηγερέω [*samo pt. praes.*] *ep.* (θυμός, ἀγείρω) zavem se, pridem k sebi, odpočijem se, oddahnem si

θυμ-ηδής 2 (ἀνδάνω) *ep.* srce razveseljuje, srcu prijeten

θυμ-ήρης = θυμ-αρής

θυμίαμα, ατος, τό, *ion.* **θυμίημα** (θυμιάω) kadilo, kajenje, παντοῖα vse vrste žlahtnega kadila

θυμιατήριον, τό, *ion.* **θυμιατήριον** kadilnica, kadilnik

θυμιάω [*ion. aor.* ἐθυμίησα] kadim, zažigam kadilo

θυμίημα, **θυμιατήριον** *ion.* = θυμίαμα, θυμιατήριον

θυμικός 3 (θυμός) strasten, silen

θυμο-βόρος 2 (βιβρώσσω) *ep.* ki razjeda srce ali ki gloda srce

θυμο-δακής 2 (δάκνω) *ep.* ki grize srce, srce žaleč

θυμο-ειδής 2 (εἶδος) **1.** ognjevit, pogumen, srčen, isker (konj); **2.** jezen, srdit, strasten, strahovit, nagel

θυμο-λέων, οντος, ό *ep.* srčen, pogumen kot lev

θυμο-μαχέω strastno se borim, hudujem se nad kom τινί *NT*

θυμο-ραϊ-στής, οῦ, ό (ράίω) *ep.* življenje uničuje, uničevalec življenja

θυμός, ό [*Et.*: iz *ide.* *d^huh₂-mó-s, kar je izpeljano iz *ide.* baze *d^heyh₂- 'delati dim', 'kadi-ti', 'pihati', 'dihati'; *prim. stind.* dhūmá- 'dim', 'sopara', *lat.* fūmus, *stcslovan.* dymъ, *sl.* dim, duti 'pihati', duh, *lit.* dúmai 'dim', *let.* dūmi 'dim'; *prim. tudi* θύω] **1.** srce kot življenjska sila: duša, življenje, življenjska moč, τὸν μὲν λίπε θυμός, θυμὸν ἀποπνείω izdahnem dušo, umrem, ἐξαίνυμαι, ἐξαιρέομαι θυμὸν ugrabim življenje, ὄλεσα θυμὸν izgubil sem življenje, θυμός ἀγέρθη zavest se je vmila, θυμὸν ἀγείρω pridem zopet k sebi, opomorem si; **2.** srce kot duhovna sila: duša, duh **a)** volja, želja, nagnjenje, poželenje, nagon, sklep, namen, naklep, θυμός ἀνώγει, ἐθέλει, ἐποτρύνει, κελεύει, κλαῦσαι ὅσον μοι θυμός ἡδονὴν φέρει kolikor želi moje srce, εἶκω θυμῷ ugajam, ustrezam željam, θυμῷ βούλομαι iz srca želim, θυμός γίγνεται μοι ali

ἐστὶ μοι mika me, volja me je, κατὰ θυμὸν po želji, ἕτερός με θυμός ἔρκεν druga misel me je zadrževala; **b)** čut, čustvo **a)** srce ἄλλος θυμὸν ἰκάνει, ὀρίνω θυμὸν ganem srce, με-čim (omečim) srce, omeščam srce, ἐκ θυμοῦ φιλέω iz (vsega) srca ljubim, ἀπὸ θυμοῦ εἰμί odtujim se srcu; **β)** srčnost, hrabrost, θυμὸν λαμβάνω ohrabrim se, opogumim se, θυμὸν ἀπόλλυμι izgubim pogum, ῥώμη καὶ θυμῷ z močjo in pogumom, πᾶσι θυμός κάππεσεν vsem je upadel pogum; **γ)** strast, jeza, razburjenost, nejevolja, δάμασον, ἐπανάγω θυμὸν τινι razburjam komu srce, razvnam komu žolč; **c)** mišljenje, pamet, razum, misel, ἔνα, ἴσον θυμὸν ἔχω sem enakomislec ali istega mišljenja, θυμῷ, ἐς θυμὸν βάλλω (βάλλομαι) ti vzamem si k srcu, mislim na kaj, preudarjam, εἰς θυμὸν φέρω spomnim se

θυμο-φθορέω *poet.* umiram (hiram) zaradi skrbi ali strahu, vznemirjam se

θυμο-φθόρος 2 (φθείρω) *ep.* **1.** življenje uničuje, smrten, smrtonosen; **2.** duhomoren, duhamoren, srce žaleč, skeleč

θυμός (θυμός) **1.** *act.* jezim, dražim; **2.** *pass. s fut. med.* [θυμώσομαι, *aor.* ἐθυμώθην, *pf.* τεθυμώμαι] razzejim se, srdim se, razsrdim se, razjarim se, vzkupim, τινί nad kom, εἰς κέρασ z rogovi pokažem svojo besnost; *subst.* τὸ θυμούμενον jeza; θυμούμενος (ἔππος) divji

θυμώδης 2 *gl.* θυμο-ειδής

θύννος, ό (θύνω) tun, tuna (riba)

θυνοί, οί Tini, trakijsko pleme pri Salmidesu

θύνω *ep.* besnim, drvim, drevim, hitim ἀμ' πεδίον

θύοεις 3 (θύος) dehteč, dišeč po kadilu; *po drugih (od θύω):* dvigajoč se νέφος

θύον, τό *ep.* drevo z lepo dišečim lesom, drevo življenja, klek; citrona

θύος, ους, τό (θύω) *ep.* kadilo, žgalni dar, žrtev

θυο-σκόος, ό, ἡ poznavalec žrtev, duhovnik, ki je pregledoval žrtve in iz njih prerokoval

θύω (θύος) *ep.* kadim; *pt. pf. pass.* τεθυωμένος dišeč, dehteč, vonjav

θύρα, ἡ, *ion.* **θύρη** [*Et.*: iz *ide.* baze *d^huer-'vrata'; *prim. stind.* dvārah 'vrata', 'duri', *mik.* o-pi-tu-ra-jo 'vratar', *lat.* foris 'durnica', 'vratnica', *pl.* forēs 'dveri', 'duri', 'dvokrilna vrata', forum 'trg' *stcslovan.* dvъri, *sl.* duri, dveri,

dvor, *stvnem.* turi 'vrata', *nem.* Tür 'vrata'] **1.** duri, vrata, vratno krilo, vratnica; *adv.* θύρησι, θύρηθι, θύρηφι, *dor.* θύρασι zunaj, pred vrati, *ep.* θύρηθε *in at.* θύραθεν od zunaj, iz tujine, zunaj, θύραζε *ep. poet.* ven skozi vrata, zunaj, izven česa; **2.** hiša, stanovanje, kraljevi dvor, palača, dvorni šotor, τὰς θύρας θεραπεύω poklonim se na dvoru, ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις na kraljevem ali perzijskem dvoru, na sredi dežele, οἱ ἐπὶ θύραις βασιλέως kraljevi dvorjani; **3.** dostop, pristop, vhod, prag, meja; διφρου vratca pri kočiji, ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδος na pragu Grčije, v največji bližini Grčije, čisto blizu Grčije; **4.** deska, plošča

θύραζε, θύραθεν *gl.* θύρα

θυραῖος 3 in 2 (θύρα) *poet.* ki je pred vrati, na cesti, zunaj, ki prihaja od zunaj, ki gre ven, v tujini, tuj, odsoten; θυραῖος ἔρχομαι, οἰχνέω odšel sem ven, ἔχει θυραῖον στίβον biva, hodi zunaj; φρονήματα tuje (razglašene, ne skrite) misli

θύρασι [*Et.:* *gl.* θύρα] pred vrati, zunaj, zunaj (dežele), v tujini

θυραυλέω (θύρα, αὐλή) sem (prebivam) pod milim nebom

θυρα-ωρός, ὁ, ἡ, *ep., at.* θυρωρός čuvaj vrat, vratar; ἡ vratarica, vratarka

Θυρέα, ἡ, *ion.* Θυρέη Tirea, mesto in pokrajina v Argolidi na meji z Lakonijo

θυρέος, ὁ (θύρα) *ep.* **1.** skalnata vrata, tj. kamen, ki je zapiral vhod namesto vrat; **2.** velik štirioglat ščit

θύρετρα, τὰ (θύρα) vrata

θύρη, θύρηθι, θύρηφι *gl.* θύρα

θυρίς, ἴδος, ἡ [*demin. od* θύρα] vratca, okno *NT*

θυρόω (θύρα) preskrbim z vrati, zapiram (kakor z vrati) βλέφαροις τὴν ὄψιν

θύρσος, ὁ Bakhova palica, tirz, trs (lahka, na zgornjem koncu z bršljanom ali s trtnim listjem ovita palica; znamenje bakhovske službe)

θυρσο-φορέω nosim tirz, θιάσους plešem kolo s tirtzom v roki

θυρσο-φόρος, ὁ tirz noseč, Bakhovo palico noseč

θύρωμα, ατος, τό (θυρόω) vratnica, vratno krilo, vrata, διζᾶ dvokrilna vrata

θυρών, ὤνος, ὁ (θύρα) *poet.* lopa, veža, pred-dverje

θυρ-ωρός *gl.* θυρα-ωρός

θύσανος, ὁ *ep.* čop, šop, resica

θυσανωτός 3 *ion.* = θυσανόεις

θύσθλα, τὰ (θύω) *ep.* sveto orodje (palice, bakle itd., ki so jih uporabljali na Bakhov praznik), svete posode

θυσία, ἡ, *ion.* θυσίη (θύω) **1.** daritev, žrtev; darovanje, žrtvovanje, ἐν θυσίησιν εἶμι pri daritvi sem, žrtvujem; **2.** praznik z žrtvami, θυσίας ποιῶμαι obhajam praznik z žrtvami; **3.** daritvena žival, daritveni dar *NT*

θυσιαστήριον, τό oltar, žrtvenik

θύσιμος 2 *ion.* ki ga je mogoče darovati, primeren za žrtev, κτήνεα živali, primerne (določene) za daritev

Θυσαγέται, οἱ Tisageti, antično ljudstvo, morda skitsko ali ugrofinsko, ki je živelo ob Volgi in spodnjem toku Kame (v današnji Rusiji)

θυσ(σ)ανόεις *ep.* obrobljen (obdan) z resicami, obrobljen s kitami, kitast, čopast

θυσσανόεις *gl.* θυσ(σ)ανόεις

Θύσσορ, ἡ Tisos, makedonsko mesto na Halikidiki

θυστάς, ἄδος, ἡ *poet.* ki spada k žrtvi, žrtven, daritven, λιταί prošnje pri daritvi

θυτήρ, ἦρος, ὁ (θύω) *poet.* darovalec, svečenik, duhovnik, ki žrtvuje

θυτήριον, τό (θυτήρ) *poet.* daritev, žrtev

θύω¹ *ali* θύνω [*impf.* θύον] **1.** drvim, drevim, hitim, kipim, penim se, šumim ἄνεμος λαίλαπι, ποταμός οἰδματι, κύμα θαλάσσης, δάπεδον αἵματι zemlja je plavala v krvi; **2.** besnim, razsajam, divjam, ἔργχει s kopjem, φρεσί v srcu

θύω² [*Et.:* *iz ide. baz* *d^hues- 'dihati' *in* *d^heu_h₂- 'kaditi', 'delati dim', 'pihati', 'dihati'; *prim. gr.* θύελλα, θύνω, θύος, θυμός, *sl.* dihati, *duti (*dujem), *nadut, lat. suffiō* 'kadim', 'poka-dim' *itd.*] [*Obl. fut.* θύσω, *aor.* ἔθυσσα, *pf.* τέθυκα, *pass. pf.* τέθυμαι, *aor.* ἐτύθη, *adi. verb.* θυτέος] **1. act. a)** kadim, zažigam kadilo, darujem (žgalni dar), žrtvujem, prinašam v dar τινί τι, sežigam ἄργματα; **b)** zakoljem

(žrtev), umorim ξένους, obhajam praznik z daritvijo τὰ εὐαγγέλια, σωτήρια Διὶ prinašam zahvalno daritev za srečno rešitev, τὰ τεθυμένα (ἐερά) bogovom zaklana živina, darilno meso; **2. med. a)** darujem, žrtvujem zase, iz svojega, v svoj namen, dam žrtvovati ali zaklati, priredim daritev, ὑπέρ, περὶ τινος zaradi česa, ἐπὶ Κρότωνα glede na pohod proti Krotonu, ἐπὶ τῷ Πέρσῃ pred odhodom proti Perzijcem, ἐπ' ἐξόδῳ da bi kaj izvedel o izidu vojske, ἐπεξόδια žrtve pred odhodom vojske proti sovražniku, διαβατήρια v zahvalo za srečen prehod, ἐθυσόμην, εἰ βέλτιον εἶη daroval sem, da bi izvedel, ali je bolje; **b)** pregledujem drob, da bi iz njega izvedel prihodnost

Θυσώδης 2 (θύος, ὄζω) dišeč, dehteč, vonjav

θύωμα, ατος, τό (θύω) kadilo, dišava

θυή, θυή [Et.: gl. τίθημι] ep. naložena kazen, globa

θυκέω ion. = θακέω

θυκος, ὁ ep. ion. = θυκος

θυμα, θυμάζω ion. = θαῦμα, θαυμάζω

θυμυγξ, υγος, ἡ [Et.: predgr. beseda; prim. tudi lat. fūnis 'trak', 'vrvica'] ion. (spletena) vrvica

θυῶν, ὄνος, ὁ, **θυῶνις**, ιος, ὁ Ton, Tonis, egiptovski kralj

θυπεύω laskam se, dobrikam se, prilizujem se, τὸ Θησεύς ὄνομα povečujem Tezejevo

ime, ταῦτα tako se ponižujem; τοὺς ἄλλους priklanjam se, služim komu

θυρακίζω **1. act.** obdam, oborožim z oklepom; **2. pass.** nadenem oklep, oborožim se z oklepom

θυρακοποιός, ὁ (ποιέω) izdelovalec oklepov, oklepar

θυρακοφόρος 2, ion. **θυρηκοφόρος** (φέρω) ki nosi oklep, oborožen z oklepom; *subst.* oklepnik

θυράξ, ακος, ὁ, ion. **θύρηξ**, ηκος **1.** prsni oklep, naprsni oklep; **2. ion.** zunanji zid, ograja, obramba

θυρηκοφόρος 2 ion. = θυρακοφόρος

θυρηκτής, οῦ, ὁ ep. oborožen z oklepom, oklepnik

θυρήσσω [aor. ἐθύρηξα, ep. θύρηξα, cj. θυρήσομεν] **1. a)** act. obdam z oklepom, oborožujem z oklepom τινά; **b)** med. oborožujem se z oklepom, nadenem si oklep; **2.** upijanim, napijem, θυρηχθεῖς pijan, vinjen

θύς, θώς, ὁ [gen. pl. θύων] ep. ion. šakal

θυῦμα ipd. gl. θαῦμα itd.

θύσσω [aor. θύσσαν] **1. intr.** kličem, kričim, brenčim (o muhi); **2. trans.** zakričim komu τινί, pokličem koga τινά

θύψ, θυπός, ὁ [Et.: predgr. beseda; gl. tudi θυπεύω] prilizovalec, laskavec

I, ι

I, ι (ἰῶτα) jota (iota), deveta črka grškega alfabeta, kot številka ι' = 10, ι = 10.000

-ί (ἐπιδεικτικόν) okrepí pron. demonstr. in druge besede, npr. οὐτοσί, ὠδί, νυνί itd.

ἱα, ἱῆς ep. ena; gl. ἱος in εἶς

ἱά¹, τά [pl. od ἰός] puščice, strelice

ἱά² ion. ἱή, ἡ glas, zvok, klic, krik, vpitje

ἱαίνω [Obl. aor. act. ἱήνα, pass. ἱάνθη] ep. **1.** grejem, ogrevam, mehčam, mečim, topim, raztopim κηρὸς ἱαίνετο; **2.** razveseljujem, vedrim, razvedrim, krepim, okrepim, blažim, ublažim θυμὸν τι; pass. razvedrim se, veselilim se, razveselim se, τινί česa

ἱακχάζω ion. ukam, vriskam, φωνήν ukaje se oglašam, zapojem

ἱακχος, ὁ Jakh **1.** bogoslužno ime Bakha v Atenah in Elevizini; **2.** vesela slovesna pesem na čast Bakhu

ἱάλλω [Obl. aor. ἱήλα] ep. pošiljam, odpošiljam, mečem, streljam, ustrelim, χεῖρας ἐπί τι iztegujem roke, segam po, ἐπί τινι zgrabim z roko koga, δεσμὸν περὶ τινι nadevam okove okoli česa; ἀτιμῆσίν τινα zasramujem, sramotim, žalim koga

ἱἄλῦσός, ἡ, ion. ἱήλυσός in ἱήλυσος Jaliz, mesto na Rodosu

ἱἄμα, ατος, τό, ion. ἱήμα (ἱάομαι) **1.** zdravilo, lek; **2.** zdravljenje

ἱαμβειο-γράφος 2 (γράφω) ki piše jambe; subst. ὁ pisec (pesnik) jambov, jambograf, psovač, opravljevec, obrekovalec

ἱαμβεῖον, τό (ἱαμβος) jambski verz, jambov stih

ἱαμβίζω govorim v jambih, psujem, zmerjam, zasramujem

ἱαμβο-ποιός, ὁ (ποιέω) pesnik (pisec) jambov

ἱαμβος, ὁ jamb

ἱαμβο-φάγος, ὁ (φαγεῖν) požiralec jambov, slab deklamator

ἱαμίδαι, οἱ patron. Jamidi, potomci Apolonovega sina Jama (Iama), preroška rodbina v Elidi

ἱάομαι dep. med. [fut. ἱάσομαι, aor. ἱἄσάμην, pf. ἱἄμαι, aor. pass. ἱἄθην, adi. verb. ἱἄτός, ion. ἱήσομαι, ἱησάμην] **1.** zdravim; **2.** popravim, κακὸν κακῶ izbijem klin s klinom; ozdravim ἀπὸ τινος

ἱάονες, οἱ gl. Ἴωνες Jonci

ἱαπετός, ὁ Japet, Titan, Prometejev oče

ἱάπτω [fut. ἱάψω, aor. ἱάψα, pass. ἱάφθην] ep. poet. **1.** mečem, streljam; ὄρχήματα povzročim ples, zasučem se v plesu; **2.** zadevam, λόγοις zmerjam, napadam, sramotim, žalim, χροά ranim, iznakazim

ἱάπυγες, ων, οἱ, ion. ἱήπυγες Japigi, ljudstvo v južni Italiji; **ἱαπυγία**, ἡ, ion. ἱηπυγία, ἡ Japigija, dežela Japigov; adi. ἱαπύγιος 3 japiigijski

ἱάρδανος, ὁ Jardan **1.** reka **a)** na Kreti; **b)** v Elidi; **2.** lidijski kralj

ἱάς, ἄδος, ἡ jonski, (sc. διἄλεκτος) jonsko narječje, jonski dialekt

ἱασίδης, ου, ὁ patron. Jazid = Jazov sin **1.** Amfion; **2.** Dmetor

ἱάσιμος 2 (ἱάσμαι) ozdravljiv, ki ga je mogoče popraviti, popravljev

ἱἄσις, εως, ἡ (ἱάομαι) ozdravitev, ozdravljenje, rešitev, zdravilo; pren. izboljšanje

ἱασίων, ωνος, ὁ (ἱαίνω) Jazion, Demetrin lju-bimec

ἱασονία ἀκτῆ, ἡ Jazonov rt (Jazonski rt, Jazonijski rt), rt na Pontu, kjer so se baje izkricali Argonavti

ἱασος, ὁ Jazos, Argov sin, vladar na Peloponezu

ἱασπις, ιδος, ὁ, ἡ [Et.: tujka, preko gr. prevzeta iz hebr. iāš^ppeh] jaspis (dragocen kamen rdečkaste barve)

ιαστί *adv.* v jonskem narečju

Ἰάσων, ονος, ό, *ion.* **Ἰήσων** Jazon, vodja Aragonavtov; *patron.* **Ἰασονίδης**, ό Jazonid = Jazonov sin

ἰατῆρ, ἦρος, ό, *ion.* **ἰητῆρ** = ἰατρός zdravnik

ἰατρορία, ἦ *poet.* zdravilstvo, zdravništvo, medicina

ἰατρεία, ἦ = ἰασίς

ἰατρεῖον, τό zdravnikovo stanovanje, zdravilnica, zdravilišče, bolnišnica

ἰατρεύω (ἰατρός) **1.** zdravnik sem, zdravim; **2.** *pass.* zdravim se, dam se zdraviti

ἰατρικός **3.** *ion.* **ἰητρικός** (ἰατρός) zdravniški, zdravilski, izvéden v zdravništvu; ἦ ἰατρική *sc.* τέχνη zdravništvo, zdravniška veščina (umetnost) (= τὰ ἰατρικά), ἰατρικώτατος najspretnejši zdravnik

ἰατρός, ό, *ion.* **ἰητρός** (ἰάομαι) zdravnik; *pren.* pomočnik, rešitelj τινός

ἰαύω *ep. poet.* [*Obl. ep. iterat. impf.* ἰάεσκον, *aor. inf.* ἰαῦσαι] počivam, spim, prenočujem, ἀύπνους νύκτας prebijem noči brez spanja, ἐννυχίαν τέρψιν uživam slast nočnega počitka, sladko počivam ponoči

ἰαχέω *gl.* ἰάχω

ἰαχή, ἦ *ep.* (bojni) krik, tarmanje, jok

ἰάχω [*Obl. pf.* ἰάχα, *poet.* ἰαχέω, *aor.* ἰάχησα] **1.** glasno kričim, vpijem, zavpijem, tarnam; **2.** *o stvarih:* donim, šumim, vršim, (glasno) zvenim, brenčim; *o trobenti:* donim, zadonim, pojem, zapojem

Ἰαωλκός, ἦ *gl.* Ἰωλκός

Ἰβηρ, ἦρος, ό Iber (Iberec), prebivalec severne Hispanije, ki se je imenovala Iberija (**Ἰβηρία**, ἦ); *adi.* **Ἰβηρικός** **3** iberski, iberiški

ἴβις, ιος, ἦ ibis, egiptovska močvirska ptica, posvečena Totu

ἰγνύα, *ion.* **ἰγνύη**, ἦ *ep.* podkolenica, pregib

Ἰδαῖος *gl.* Ἰδῆ

ιδέ, ἰδ' *ep. poet.* = ἦδέ

ιδέα, ἦ, *ion.* **ιδέη** (ιδεῖν) **1.** pogled, videz, podoba, oblika, zunanost, postava σώματος; **2.** a) kakšnost, lastnost, značilnost, način θανάτου, vrsta, προσώπου izraz na obrazu, τῆ αὐτῆ ἰδέα na isti način; b) mišljenje, misel, predstava; ἐφρόνεον διφασίας ἰδέας bili so dvojih misli, bili so različnih misli, njihova mnenja so se razlikovala; πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες

ko so poskusili na vse načine, ko so preizkusili (izčrpali) vsa sredstva; τριφάσιαι ἰδέαι trije pojavi, tri vrste; **3.** predstava, ideja, vzor, pojem, določba

ιδεῖν, ἴδεσκον, ἰδέειν *gl.* εἶδον

ιδέω *gl.* οἶδα

ἴδη, ἦ, *dor.* ἴδα (τ) **1.** z gozdovi poraslo gorovje, goščava, gozd, les, lesovje; **2.** **Ἰδη**, ἦ Ida, gora v Troadi; *adv.* **Ἰδηθεν** od Ide sem, z Ide; *adi.* **Ἰδαῖος** **3** idajski, idski

ἴδηαι *gl.* εἶδον

ἰδιοβουλεύω, ἰδιοβουλέω ravnajam po lastnem vzgibu (nagibu), delam iz lastnega vzgiba (nagiba, po lastnem sklepu, po lastnem nagibu, po lastnem vzgibu, po svoji glavi)

ιδιό-μορφος **2** (μορφή) ki ima posebno (nenavadno) postavo, posebne (nenavadne) postavne

ἴδιος **3** in **2**, *comp.* ἰδιώτερος, *sup.* ἰδιώτατος **1.** poseben, lasten, svoj, svojski, zaseben; ἐλευθερία osebna svoboda, samostojnost, κέρδεα lastna, osebna korist *NT*; διάλεκτος materin jezik; οἱ ἴδιοι rojaki; ὁ ἴδιος ἀνὴρ lastni mož, soprog; εἰς τὰ ἴδια na svoje, v svojo domovino; καιροῦς ἰδίοις ob svojem času, ob pravem času *NT*; *subst.* **ἴδιον**, τό zasebna last, zasebno imetje, lastni žep; *pl.* τὰ ἴδια zasebne stvari, zasebne zadeve, zasebni opraveki, zasebno premoženje (*opp.* državne zadeve); **2.** poseben, čuden, nenavaden, drugačen od drugih, različen ἔθνος, οὐσία, πάθος; *z* ἦ: ἴδιον ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι; *adv.* **ἰδίᾳ** (sam) zase, sam od sebe, v zasebnem življenju, zasebno, posebej, posamič, doma (= *lat.* privatim), κατ' ἴδιαν posebej, sam zase *NT*

ιδιό-στολος **2** (στέλλω) oborožen na lastne stroške

ιδιότης, ἦτος, ἦ (ἴδιος) posebnost

ιδιο-τρόφος **2** (τρέφω) ki hrani posameznike ali ki vzdržuje posameznike

ιδίῳ [*impf.* ἴδιον] *ep.* potim se

ιδιωτεύω **1.** živim sam zase, živim kot zasebnik, brez ugleda sem πατρίς; **2.** neizkušen sem, neizvéden sem v čem ἀρετῆς

ιδιώτης, ου, ό (ἴδιος) **1.** *adi.* a) brezposeln, brez dela, zaseben, privaten; b) neizkušen, neizvéden ἰατρικῆς, ὄχλος dminarji; **2.** *subst.* a) posameznik, poedinec, posamezen državljan, plebejec; *pl.* ljudstvo (*opp.* demos, ob-

čina, država); **b**) zasebnik, navaden državljan (brez dostojanstva), *opp.* βασιλεύς itd.; prostak (vojak) (*opp.* στρατηγός); **c**) v nasprotju s tistim, ki se ukvarja z umetnostjo ali védo: neizvodenec, neizurjenec, neizkušenelec (*opp.* χειροτέγης), laik τινός, κατά τι; prozaik (*opp.* ποιητής, Platon, Fajdros 258 d; Simpozij 178 b); nezdravnik (*opp.* ἰατρός); **d**) nerodnež, šušmar

ἰδιωτικός 3 **1.** ki pripada zasebniku, zaseben, zasebniški, preprost, navaden, reven, uboren; **2.** nevesč, nespreten, neizkušeni, neizučeni, neizvežban; *adv.* ἰδιωτικῶς klavrno, preprosto, zanikrno, ἰδιωτικῶς ἔχω τὸ σῶμα telesno sem zanemarjen

ἰδμεν(αι) *gl.* οἶδα

ἰδνόομαι [samo *aor. pass.* ἰδνώθη] *ep.* skrivim se

ἰδοίαιτο *ep.* = ἰδοίντο *gl.* εἶδον

Ἰδομενεύς, ἕως, ὁ Idomenej, Devkalionov sin, kralj na Kreti

ἰδον *ep.* = εἶδον

ἰδοῦ *adv.* [*interj.* od ἰδοῦ; *gl.* εἶδον] **1.** pogledj!, pogledjte! *NT*; **2.** na!, nate!, vzemite!, tukaj!

ἰδρείη, ἡ (ἰδρις) *ep.* znanje, izvédenost, spretnost, τινός v čem

ἰδρις, ιος, ὁ (εἰδέναι) *ep. poet.* vešč, izvéden τῶν ἔργων, razumen, izkušeni, κατά γνώμην po svojem razumu, spreten, οὐδὲν ἰδρις nič sluteti

ἰδρόω [*Et.*: iz *ide. baze* *syeid- 'znoj', 'pot'; *prim. gr.* ἰδρός 'znoj', 'pot', *lat.* sūdor 'pot', 'znoj', sūdō -āre 'potim se', 'znojim se', *nem.* Schweiß 'pot', 'znoj', 'znojenje', 'schwitzen 'znojiti se'] [*Obl. pt. praes.* ἰδρῶν, *dat.* ἰδρῶντι *in* ἰδροῦντι, *ep.* ἰδρώων, ἰδρώουσα, ἰδρῶσα, *aor.* ἰδρωσα] potim se, znojim se

ἰδρῶμα, ατος, τό (ἰδρῶ) **1.** ustanovitev, sedež, stanovanje, bivališče; **2.** kip, božja podoba

ἰδρῶω [*Obl. fut.* ἰδρῶσω itd., *aor. pass.* ἰδρῶνθη, *adi. verb.* ἰδρῶτέον] **1. act. a)** ukažem komu usesti se, utaboriti se στρατῆν, posadim koga kam λαούς, ἐν τινι, ἐπί τινι, ἐπί τινος, παρά τινι; **b)** postavljam, stavim, gradim, zidam βωμούς; **2. pass.** usedem se ἐν τῇ κεφαλῇ, mirujem, počivam (brez dela) οὐχ ἰδρῶτέον, ustavim se, utaborim se; *pf.* mudim se kje, bivam, stanujem ποῦ χθονός; narejen sem, zgrajen sem, sezidan sem, ležim, sto-

jim πόλις, ἱερόν; θεσμοὶ ἰδρυμένοι obstoječi zakoni, veljavni zakoni; **3. med.** postavljam, zidam zase (sebi), gradim si, posvečujem βωμούς, ναόν

ἰδρῶς, ὄτος, ὁ *poet.* [*dat.* ἰδρῶ, *acc.* ἰδρῶτα, *ep.* ἰδρῶ] pot, znoj

ἰδυῖα, ἴδω, ἴδωμι *gl.* εἶδον

ἴειν, ἴεις, ἴεις, ἴεμεναι, ἴεν *gl.* ἴημι

ἴεμαι *med. ep.* [*Et.*: iz *fίτομαι, *fί-ιομαι, kar je izpeljano iz *ide. baze* *uei_h- 'strmeti', 'stremeti', 'zasledovati'; *prim. stind.* véti '(on) zasleduje', 'stremi', *av.* vaēiti '(on) zasleduje', *lat.* vīs 'hočeš', *sl.* voj, vojska, vojevati, vojskovati, vojna, *lit.* v́yti 'loviti', 'zasledovati'] hitim, odhitim, grem, želim, stremim, silim, zahtevam

ἴεν, ἰείη *gl.* εἶμι

ἱέραξ, ἄκος, ὁ, *ep.* ἱρηξ (ἱερός¹) kragulj, sokol

ἱεράομαι *dep. med., ion.* ἱράομαι (ἱερός) svečenik sem, svečenica sem θεοῦ

ἱερατεία, ἡ, ἱεράτευμα, ατος, τό duhovniška služba, duhovništvo, duhovščina *NT*

ἱερατεύω duhovnik sem, opravljam duhovniško službo *NT*

ἱέρα, ἡ, *ion.* ἱερίη, *poet.* ἱερία [*fem. od* ἱερέυς] svečenica

ἱερεῖον, τό, *ep.* ἱερήιον, *ion.* ἱρήιον **1.** za daritev določena žival, darilna žival, darilno živinče; **2.** klavna živina

ἱερέυς, ἕως, ὁ, *ion. ep.* ἱερέυς, *gen.* ἡρος (ἱερός) duhovnik, svečenik (ki se je ukvarjal tudi z razlaganjem božje volje)

ἱερεύω *ep., ion. ep.* ἱερεύω [*iterat. impf.* ἱερεύεσκον] **1.** posvečujem, darujem, žrtvujem; **2. splošno:** koljem (živino); *med.* koljem zase

ἱερήιον *gl.* ἱερεῖον

ἱερία *gl.* ἱέρα

ἱερό-θυτον, τό (θύω) meso darovane živali

ἱερομηνία, ἡ, ἱερομήνια, τά (ἱερός, μήν) praznični mesec, sveti mesec, sveti dan meseca, praznik

ἱερο-μνήμων, ονος, ὁ, ἡ, *dor.* ἱερο-μνάμων hieromnemon **1.** pooblaščen državni poslanec v zvezi amfiktionov; **2.** najvišji uradnik v Bizantiju

ἱερόν, τό *gl.* ἱερός

Ἱερὸν ὄρος, τό Sveta gora, gora v Trakiji blizu Hersoneza

ἱερο-ποιοί, οἱ nadzorniki oz. predstojniki slovesnih državnih žrtvovanj

ἱερο-πρεπής 2 (πρέπω) svetemu spodoben, primeren, častitljiv *NT*

ἱερός¹ 3 in 2, *ion. poet. ἱρός* [*Et.*: iz *ἱερός > *ἡαρός, kar je nastalo iz ide. kor. *ish₁ro- 'svet'; *prim. stind.* isirá 'močan', 'loviti'] močen, krepek, svež, uren, hiter ἱερόν μένος *itd.*

ἱερός² 3 in 2 *ion. ἱρός* [*Et.*: iz *ἱερός > *ἡαρός, kar je nastalo iz ide. kor. *ish₁ro- 'svet'; *prim. mik.* i-je-ro 'svet', *osk. aesusis* = *lat. sacrificiūs, stvnem.* êra 'čast', *nem.* Ehre 'čast']

1. svet, posvečen komu τινός, τινί, božji, božanski (vse, kar prihaja od bogov, kar pripada bogovom, kar je pod božjim varstvom); **2.** vzvišen, izvrsten, odličen, vrl, neoskrunljiv, ἱερά συμβουλή pošteno svetovati je sveta dolžnost; **3. subst. ἱερόν**, τό, *pl. ἱερά*, τὰ **a) ἱερόν**, τό, *ion. ἱρόν* darilo, žrtev, darilna žival, svetišče, tempelj, preročišče; τὰ ἱερά drob žrtvovanih živali, preroški znaki v drobovju; **b)** praznik, svečanost, bogoslužje, sveti obredi, misteriji, χράομαι τῷ ἱερῷ navzoč sem pri svečanosti; **c)** posvečeni predmeti

ἱεροσϋλέω (ἱερό-συλος) oropam, okradem svetišče *NT*

ἱεροσϋλία, ἡ svetokraja, kraja v svetišču, kraja svetišča, rop v svetišču

ἱερό-σϋλος, ὁ (συλάω) ropar svetišč, tempeljski ropar *NT*

ἱερούργεω (ἱερόν, ἔργον) *nav. med.* opravljam sveto službo, opravljam božjo službo, darujem *NT*

ἱερούργια, ἡ, *ion. ἱουρργία* sveto opravilo, daritev, božja služba, bogoslužje

ἱερο-φάντης, ου, ὁ, *ion. ἱοφάντης* (φαίνω) hierofant, veliki duhovnik, (vrhovni) svečenik τινός

ἱερο-φύλαξ, ακος, ὁ *poet.* varuh svetišča, čuvaj svetišča

ἱερώω (ἱερός) posvečujem; *pass. pf.* ἱερωσθαι biti posvečen

ἱερωσύνη, ἡ, *ion. ἱρωσύνη* **1.** duhovništvo, duhovniška služba; **2.** dohodki duhovnikov, prebenda

ἱζάνω, ἴζω [*Obl. impf.* ἴζον, *iterat.* ἴζεσκον, ἴζευ = ἴζου] **1. trans.** posedim, velevam komu usesti se, βουλήν sklicujem sejo svetovalcev;

2. intr. a) usedem se, sedim εἷς τι, ἐπὶ δεῖπνον usedem se k obedu; zasedem; uležem se, utaborim se; **b)** usedam se, udiram se χῶμα; **3. med.** uležem se v zasedo in prežim na koga

ἰή', ἡ *gl. ἰά*

ἰή'² *vzklik bolečine:* oh!, joj!, gorje!

ἰήιος 2 *poet. 1.* bridek, žalen, žalosten; **2.** pomočnik v sili (ἰάομαι) (Apolonov pridevek)

ἰήλα, ἰήλαι *gl. ἰάλλω*

Ἰηλυσός, ἡ *ion.* = Ἰαλυσός

ἰήμα, τό *ion.* = ἰαμα

ἰήμι [*Et.*: iz *ἰή-ἰη-μι > *ἠή-ἠη-μι, kar je izpeljano iz ide. kor. *(H)ieh₁-; *prim. lat.* iaciō 'vržem', 'mečem', *pf.* iē-c-ī; *pf. ἦκα* iz *ἔ-ἦ-κ-α, to pa iz *ἰέ-ἰή-κ-α] [*Obl. praes. 2. sg. ἴης*, (ἔεις, ἐἴς), *3. sg. ἴησι* (ἔει, ἐἴ), *3. pl. ἰᾶσι*, *cj. ἰῶ*, *opt. ἐείην*, *imp. ἔει*, ἐέτω, *inf. ἐέναι*, *pt. ἐείς*, *impf. ἔην*, ἔειν, *3. pl. ἔεσαν*, *fut. ἦσω*, ἦσομαι, *aor. ἦκα*, *du. εἶτον*, *rozneje tudi ἦκαμεν*, *cj. ῶ*, ῆς *itd.*; *opt. εἶην*, *imp. ἔς*, ἔτω, *pt. εἴς*, *inf. εἶναι*, *med. εἶμην* *itd.*, *pf. εἶκα*, *pass. pf. εἶμαι*, *aor. εἶθην*, *fut. ἐθήσομαι*, *adi. verb. ἐτός* in ἐτέος; *ep. ion. praes. ind. 3. pl. ἐἴσι*, *cj. ἐέω*, *3. sg. ἐἴσι*, *3. pl. ἐέωσι*, *inf. ἐέμεν(αι)*, *impf. 3. pl. ἔειν*, *fut. (ἀν)έσει*, *inf. (μεθ)ησέμεν(αι)*; *aor. ἔηκα*, *du. ἔτην*, *pl. ἔμεν*, ἔσαν in ἦκαμεν, ἦκαν, *cj. ἦω*, εἴω, *3. sg. ἦσι*, ἦη in ἔη, *inf. ἔμεν(αι)*; *aor. med. ind. 3. sg. ἔτο*, *pl. ἔντο*, *pf. pass. ἔωμαι*]

I. act. 1. trans. naredim (storim), da se kaj premakne, izpustim, premikam **a)** pošiljam, odpošiljam; ἐν παρηρορήσει vpregam, napregam na vrh, οὐρόν τινι pošiljam komu ugoden veter, ὅπα, φωνήν zaženem glas, oglasam se, ἔπος spregovorim, γλῶσσαν govorim (grški) jezik; πᾶσαν γλῶσσαν neprestano trdim, γόον, κωκυτόν zaženem (prebridek) jok, jočem, δάκρυα prelivam solze, ῥόον ἐς τεῖχος naredim (storim) ali pustim, da teče, ὕδωρ izlivam vodo, νᾶμα πυρός izpuščam iz sebe, izžarevam; **b)** mečem, lučam λάαν, streljam, izstrelim οἰστόν; μεγάλων ψυχῶν merim na, namerjam strela na visoke ljudi; **c)** puščam dol, razpuščam; κόμας, ἐθείρας pustim, da lasje padajo po ramah, ἐκ χειρός τι izpuščam iz roke, ἦκε φέρεσθαι izpustil je, pustil je pasti; ἄκμονας obešam, pritrjujem, ἐμαυτόν κατά τινος mečem se, spuščam se dol; **2. intr.** tečem, iztekam se, izviram;

II. med. 1. planem, hitim, vržem se na, zakadim se, pridirjam; **2.** težim, stremim, hrepenim po čem, želim kaj, prizadevam si; ἰέμενος hlastno, željno

ἴηνα *gl.* ἰάινω

Ἰήνυσος, ἡ Jeniz, mesto v Siriji

Ἰήπυγες *ion.* = Ἰάπυγες

ἰήσασθαι *gl.* ἰάομαι

ἴησι *ep.* = ἴη *gl.* εἶμι

Ἰησονίδης, **Ἰήσων** *ion.* = Ἰασονίδης, Ἰάσων

ιητήρ, **ιητρός**, **ιητρικός** *gl.* ιατήρ, ιατρός, ιατρικός

ἰθα-γενής 2, *ion.* **ἰθαι-γενής** (ἰθύς, γένος) **1.** pravi, pristen, enakomeren, zakonski; **2.** nastal po naravni poti (sam od sebe) στόματα; naraven, prvoten, domač

Ἰθάκη, ἡ Itaka, otok v Jonskem morju, Odi-sejeva domovina; *adv.* **Ἰθάκηνδε** na Itako; *preb.* **Ἰθακήσιος**, ὁ Itacan, Itakezijec

Ἰθακος, ὁ Itak, heroj, po katerem se je ime-novala Itaka

ἰθειάν, **ἰθείως** *gl.* εὐθύς

ἴθι [*imp. od* εἶμι] hajdi!, pojdi!, daj!, no!

ἴθμα, ατος, τό (εἶμι) *ep.* hoja, korak, gibanje

ἰθύ *gl.* εὐθύς

ἰθύ-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ *ion.* gladkolas

ἰθυμαχίη, ἡ (ἰθύ-μαχος) *ion.* bitka na prostem, bitka na odprtem polju

ἰθύντατα [*gl.* ἰθύς = εὐθύς] *ep.* najbolj naravnost, najpravičnejše

ἰθύνω [*aor.* ἴθυνα, *pass.* ἰθύνθην] *gl.* εὐθύνω

ἰθου-πτίων, ωνος, ὁ, ἡ (πέτομαι) *ep.* naravnost leteč

ἰθύς¹ 3 *gl.* εὐθύς

ἰθύς², ύος, ἡ [*samo acc.* ἰθύν] **1.** ravna smer (pri hoji), ἀν' ἰθύν naravnost, ravno proti; *pren.* smer, napad, delo, dejanje, podvig, začetek, podjetje, πᾶσαν ἐπ' ἰθύν pri vsakem delu (dejanju, podvigu, podjetju); **2.** mišljenje, name-ra, nakana, želja, hrepenenje, teženje

ἰθύω (ἰθύς) [*aor.* ἴθῤσα] *ep. ion.* **1.** drem, drem, planem naravnost nad koga, naravnost napadem, τινός, ἐπί, πρὸς τι koga, μάχη drem naprej, prodiram; **2.** hočem, težim, nameravam, delam na čem στρατεύεσθαι, ἴθυσεν ὀλολύξαι ravno je hotela zakričati

Ἰθώμη, ἡ Itoma **1.** trdnjava v Tesaliji; **2.** trdnjava v Meseniji

ἱκανός 3 **1.** zadosten, dovolj, zadoosti velik, močen, obilen, ἱκανοί dovolj ljudi, zadoostno število, *NT* τὸ ἱκανὸν ποιῶ zadoostim, ustrezem, τὸ ἱκανὸν λαμβάνω dobim zadoščanje, zadoosti se mi, ἱκανόν dosti dolgo, ἐξ ἱκανοῦ že davno, πλέον, πόρρω τοῦ ἱκανοῦ več kot dovolj, preveč, čez mero; **2.** sposoben, spreten, primeren, pripraven, zmožen, poo-blaščen, vreden *NT*; **3.** precešnji, imeniten, ugleden, silen, zanesljiv, znamenit, mogočen, ἱκανὸς εἶμι morem; *adv.* ἱκανῶς dovolj, zadoosti; ἱκανῶς ἔχω zadoosti imam, dovolj imam, zadoostujem, lahko sem zadovoljen, τοῦ βιά-θους dovolj globok sem; πρὸς τινα kos sem komu

ἱκανότης, ητος, ἡ sposobnost, zmožnost *NT*

ἱκανόω delam koga zmožnega ali sposobnega *NT*

ἱκάνω *in med. ep.* prihajam, dospem, dosegam, zadenem, ὕπνος με ἱκάνει loti se me spanec, zajame me spanec, ἄλλος (πένηςθος, ἄχος) ἱκα-νέ τινα bolečina je prevzela srce, τὰ σὰ γού-νατα objamem (kot pribežnik) tvoja kolena

Ἰκάριος, ὁ Ikarij, Penelopin oče

Ἰκαρος, ὁ Ikar **1.** Dajdalov sin, Ἰκάριος πόν-τος Ikarsko morje; **2.** ἡ Ἰκαρος otok v Egejskem morju blizu Samosa

ἱκελος 3 *ep. ion.* = εἰκελος podoben, sličen, enak

ἱκεσία, ἡ (ἱκέτης) *poet.*, prošnja za varstvo (pomoc, zaščito), ponižna prošnja, ἱκετείας ποιοῦμαι (ponižno) prosim pomoči, kličem na pomoč

ἱκέσιος 3 in 2 *poet.*, **ἱκετήριος** 3, **ἱκτήριος** 3 *poet.*, **ἱκετήσιος** 3 *ep.* (ἱκέτης, ἱκτήρ) **1.** ki zadeva ponižno prosečega, ki zadeva ponižnega prosilca, ponižno (milo) proseč za pomoč, pomoč išoč, ponižen, mil ληταί; ἱκεσία (γίγνομαι) = ἱκέτης; **2.** ἱκτήρια φωτῶν ἀθλίων ponižno proseči bedni možje, ponižni, nesrečni prosilci (prosilke)

Ἰκεταονίδης, ου, ὁ *patron.* Hiketaonid = Hiketaonov sin = Melanip

ἱκετεία, **ἱκέτευμα** *gl.* ἱκεσία

ἱκετεύω (ἱκέτης) prosim za varstvo, ponižno prosim, približam se komu kot prosilec

ἱκετηρία, ἡ *sc.* ἐλαία ali κλάδος, *ion.* **ἱκετη-ρίη** **1. a)** oljčna ali lovorova vejica tistih, ki prosijo pomoč; τίθημι παρά τινη prosim koga

pomoči (za pomoč); **b**) *NT* ponižna prošnja, molitev; **2.** zaščitnik ponižno prosečih; Ζεύς Zevs ponižno prosečih, Zevs priprošnjik (pri devkah Zevsa kot zaščitnika tistih, ki prosijo za varstvo in zaščito)

ἰκετήριος 3 *gl.* ἰκέσιος

ἰκέτης, ου, ὁ, *fem. ion. poet.* ἰκέτις, ἰδος, *poet.*

ἰκτήρ, ἤρος, ὁ, **ἰκτώρ**, ορος, ὁ ki prosi varstva, ki prosi za varstvo, milo proseč; *subst.* prosilec (milosti), pribežnik, varovanec

ἰκετήσιος 3 *gl.* ἰκέσιος

ἰκέτις *gl.* ἰκέτης

ἰκηαι *ep.* = ἰκη *gl.* ἰκνέομαι

ἰκμάς, ἄδος, ἡ [*Et.*: iz *ide. osnove* *seHi-k^u- 'izlivati', 'močiti', 'škropiti', 'urinirati', *kar je izšlo iz kor.* *seH- 'močiti', 'kapljati', 'teči', 'urinirati'; *prim. stind.* sécate ('on) lije', 'toči', *av.* hinčaiti 'izliva', *stcslovan.* съcati, *stvnem.* sīhan 'cediti', 'precejati', *seihhen* 'urinirati', *nem.* seihen 'cediti', 'precejati'] vlaga, vlažnost, mokrota

ἰκμενος 2 (*ἰκνέομαι*) *ep.* ugoden, dovoljen οὔρος

ἰκ-νέομαι [*fut.* ἴξομαι, *aor.* ἰκόμην, *cj.* ἴκωμαι, *pf.* ἴγμαι; *ep. ion. praes. ind.* ἰκνεύμεσθα, 3. *pl. ion.* ἰκοίατο, *pt.* ἰκνεύμενοι, *ion. pf.* 3. *pl.* ἴκαται, *plpf.* ἴκατο] **1. a)** prihajam, dospem τί, τινά, εἷς τινα h komu v hišo, χεῖρας pridem komu v roke, εἰς χεῖρας spopadem se s kom, εἰς λόγους pogovarjam se s kom, začnem s kom pogovor, μετὰ κλέος grem, stremim za slavo; μετὰ πατρός ἀκουήν grem, da izvem kaj o očetu ἀμφί μ' ἴκετ' ἀυτή okrog mene se je razlegal krik; **b)** dosegam kaj ποσιν οὔδας; *pren.* γήραος οὔδον, γῆρας, ἤβην, ἡῶ doživim; ὀστέον pridrem (priderem), vdrem (vderem) do kosti; τέλος μύθων končam govor; ὀλέθρου πείρατα zabredem v zanke (v mrežo) pogube; **c)** zadene me kaj, zajame me kaj, polasti se me kaj, loti se me kaj λιμός, πένθος, ποθή; **d)** vračam se, prihajam domov οἴκαδε, δῶμα, ὑπότροπος; *abs.:* *Odiseja* 11, 104; **2.** prihajam h komu kot prosilec za varstvo, ponižno prosim; **3. impers.** gre, spodobi se, pristoji komu; *pos. pt. praes.:* primeren, spodoben, pristojec, pristajajoč, prikladen; μάλλον τοῦ ἰκνευμένου preveč, čez mero, bolj (več), kot se spodobi

ἰκνευμένος, *ion.* ἰκνουμένος *adv.* pristojno, primerno, v redu

Ἰκόνιον, τό Ikonij, mesto v Frigiji

ἰκρια, τά *ep.* [*gen. in dat.* ἰκρίοφι] **1. ep.** krov, ladjina rebra, bok, deske; **2.** lesen oder

ἰκταρ *adv. poet.* (ἴκω) blizu

ἰκτήρ, ἤρος, ὁ *poet. gl.* ἰκέτης

ἰκτήριος 3 *gl.* ἰκέσιος

ἰκτῖνος, ὁ kragulj, kanja

ἴκω [*Obl. cj.* ἴκωμι, *impf.* ἴκων, *aor.* ἴξον] *ep. poet.* **1.** prihajam, dospem, dosegam, prodiram do, οὐρανόν segam do neba, vijem se proti nebu; **2.** zgrabim koga, polastim se koga, obidem koga χόλος, χρειώ; πινυτή φρένας ἴκει pameten si

ἴλα-δόν *adv.* (ἴλη) *ep. ion.* v gručah, tropoma, v tropu, v tropih, trumoma, v oddelkih

ἰλάομαι, *ep.* ἰλάσκομαι [*fut.* ἰλάσομαι, *aor. med. ep.* ἰλασάμην; *pass.* ἰλάσθην, *imp.* ἰλάσθητι *NT*] **1.** spravim koga s seboj, pomirim koga, potolažim koga, pridobim si naklonjenost ali milost koga, naklonim si koga; **2. NT** poravnam, ἀμαρτήματα ἰλάσθητί μοι bodi mi milostljiv

ἴλαος 2, *at.* ἴλεως, ἴλεων [*acc.* ἴλεω] *ep. poet.* **1.** mil, milosten, milostljiv, usmiljen, naklonjen, blag; **2.** vesel

ἰλαῖρός 3 [*Et.:* *prim.* ἴλημι *in lat.* hilarus] veder, vesel

ἰλαρότης, ητος, ἡ veselost, vedrost, veselje **ἰλ-άρχης**, ου, ὁ (ἴλη, ἄρχω) ilarh, poveljnik ene ile (oddelka konjenikov)

ἰλάσκομαι *gl.* ἰλάομαι

ἰλασμός, ὁ sprava *NT*

ἰλαστήριον, τό spravno sredstvo, spravna daritev; pokrov skrinje zaveze *NT*

Ἰλείθυ(α), ἡ = Εἰλείθυα

ἴλεως *gl.* ἴλαος

ἴλη, ἡ ıla = četa, krdelo; oddelek konjenice (*lat.* ala equitum)

ἰληδόν *adv.* = ἰλαδόν

Ἰλήιον πεδῖον *ep.* Pleijsko polje, Pleijska ravnica

ἴλημι [ἴ] *ep.* [*Obl. imp.* ἴληθι, *pf.* ἴληκα, ἰλήκησι, *opt.* ἰλήμοι] milostljiv sem komu (do koga), usmilim se koga

Ἰλιακός 3 ilijski, ilionski, iliaški, trojanski

Ἰλιάς, ἄδος, ἡ Πιادا **1.** trojanska zemlja; **2.** Trojanka; **3.** Pliada, Homerjev ep; Ἰλιάς κακῶν brez števila nesreč

ἰλιγγιάω vrti se mi v glavi, omotica se me loteva, omotica me grabi, vrtoglav sem, omotičen sem

ἰλιγγος, ó vrtoglavost, omotica

Ἰλιος, ἡ Ilij, glavno mesto Troade; pozneje **Ἰλιον**, τό Ilion; *adv.* **Ἰλιόθεν** od Iliona, iz Iliona; **Ἰλιόθι** πρό pred Ilionom

Ἰλισσός, *at.* **Ἰλισός**, ó Ilis (Iliz), reka v Atiki **ἰλλάς**, ἄδος (ἰλλῶ) *ep.* zanka, vrv

Ἰλλυριοί, οἱ Iliri (Ilirci, Ilirijci), ljudstvo na obali Jadranskega morja; *adi.* **Ἰλλυρικός** 3 ilirski, iliriški, ilirijski; *subst.* **Ἰλλυρικόν**, τό Ilirik = Ilirija

ἰλλω [*inf. aor.* ἰλαί] **1.** valim, vrtim; *pass.* vrtim se, vijem se (skozi grude); **2.** stiskam, brzdam, čuvam

Ἰλος, ó Ilos **1.** Mermerov sin iz Efire; **2.** Trosov sin, ustanovitelj Iliona

ἰλύς, ὕος, ἡ [*Et.*: iz *ide.* *(H)ihlu- 'blato', 'temen']; *prim. sl.* il (*rod.* ila), ilovica, *let.* ils 'zelo temen'] *ep. ion.* blato, glen, nesnaga

ἰλυώδης 2 (ἰλύς in εἶδος) blaten, kalužen

ἰμάντινος 3 *ion.* izdelan iz jermenov, narejen iz jermenov

ἰμάς, ἄντος, ó [*Et.*: iz *ide. kor.* *sāi-, *si-, *seh₂- 'vrn'; *prim. stind.* syāti, sināti, sinōti '(on) veže', sīmán- 'lobanja', 'meja', *lat.* saeta 'ščetina', *got.* insailjan 'navezati na vrv', *stvnem.* seid 'vrv', 'zanka', seita 'vrv', 'struna', sīmo 'jermenje (vprežne živine)', seil 'vrv', 'konopec', *nem.* Seil 'vrv', Saite 'struna', *stcslovan.* sěth 'vrvica', 'konopec', *lit.* pásaitis 'vežoči jermen', *let.* sienu, siet 'vezati'] [*dat. pl.* ἰμάσι in ἰμάντεσσι] jermen; *pl.* jermenje, vajeti, vojke, uzde; vrv, konopec; jermen pri postelji (ki je držal posteljnino), bič *NT*; jermen na čevljih, pri čeladi, pri vratih, pri svedru, jermenje rokoborcev; Afroditin pas

ἰμάσθη, ἡ (ἰμάς) *ep.* bič

ἰμάσσω *ep.* [*aor.* ἰμάσα, *cj.* ἰμάσση] bijem, tepem z bičem μάστιγι, bičam, šibam τινά τινα

ἰματίζω oblačim *NT*

ἰμάτινος, τό [*Et.*: *gl.* ἔννυμι] **1.** vrhnja obleka, plašč, oblačilo, odeja; **2. ion.** cedilno platno, cedilnik

ἰματισμός, ó (ἰματίζω) obleka, oblačilo *NT*

Ἰμβρος, ἡ Imbros, otok v Egejskem morju; *preb.* **Ἰμβριοι**, οἱ Imbrošani, Imbrijci

ἰμείρω *in med.* (ἴμερος) [*aor. med.* ἰμειράμην, *pass.* z *act. pomenom* ἰμέρθην] *ep. ion. poet.* hrepenim, koprnim po, želim, toži se mi po τινός, τί, z *inf.*

ἴμεν(αι) *gl.* εἶμι

Ἰμέρα, ἡ, *ion.* **Ἰμέρη** Himera, mesto na severni obali Sicilije; *preb.* **Ἰμεραῖοι**, οἱ Himerajci, Himerci

ἰμερ-άμπυξ, υκος, ó, ἡ (ἄμπυξ) ki ima lep (ljubek, mikaven) načelek, z lepim (ljubkim, mikavnim) načelkom

Ἰμέρας, ἄ, ó Himeras, reka na Siciliji

ἰμερόεις 3 *ep.* ljubek, mil, mikaven, mičen, prijeten, ganljiv, hrepeneč

ἴμερος, ó *ep. poet.* **1.** hrepenenje, koprnjenje, poželenje, ljubezen τινός; **2.** ljubkost, mičnost, mikavnost, dražest, privlačnost βλεφάρων ἴμερος νύμφας dražest, ljubkost v očeh neveste, ἴμερός με ἔχει ἰδεῖν navdaja me želja videti

ἰμερό-φωνος 2 (φωνή) *poet.* z ljubkim glasom, miloglasen

ἰμερτός 3 [*adi. verb. od* ἰμείρω] ljubek, mil, mikaven, dražesten

ἴμεναι *gl.* εἶμι

ἴ-να

I. krajevni adv. **1.** kjer, kod, koder, kam, kamor; ἴν' εἶ κακοῦ v kaki nesreči, ἴν' ἔσταμεν χρείας v razmerah, v katerih smo, v teh razmerah, v sedanjih razmerah; ὄρθς ἴν' ἤκεις vidiš, kam si prišel, ἄλλς ἴν' ἐζήκεις δακρύων dosti si se najokal; *časovno:* kadar, v čem, pri čem; **2.** tam;

II. conj. **1. finalno:** da, da bi s *cj.* za glavnimi, z *opt.* za historičnimi časi ali *opt. tudi* z *ind. historičnega časa, če izraža možnost ali re-sničnost; elipt.:* ἴνα τί (sc. γένηται) zakaj?, čemu?, ἴνα τί ταῦτα λέγεις čemu to govoriš?; **2. a)** *NT* s *cj.* za *adi.* ἄξιος, ἱκανός (tako) da; **b)** *NT* = *imp.* ἴνα ἐλθῶν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας (*glag. pred* ἴνα manjka) pridi in položi nanjo roke, ἡ γυνή ἴνα φοβῆται τὸν ἄνδρα žena pa se boj moža *NT*

Ἰνάρως, ω, **Ἰναρῶς**, ῶ, ó Inar(os), Psametihov (Psametikov) sin

Ἰναχος, ó Inah, Okeanov in Tetidin sin, prvi kralj Argosa

Ἰνδάλλομα *pass.* **1.** prikažem se, pojavim se, zdim se, ὡς μοι Ἰνδάλλεται ἤτορ (*acc. limitationis*) kakor se mi dozdeva v srcu, kakor mi je pred očmi, πᾶσιν Ἰνδάλλετο λαμπόμενος vsem se je zdelo, da ...; **2.** enak sem komu τινί

Ἰνδικός **3.** **Ἰνδός** **3** indijski; *od tod dežela* **Ἰνδική**, ἡ *sc.* χώρα Indija; *preb.* **Ἰνδοί**, οἱ Indijci; **Ἰνδός**, ó Indos, indijski kralj

Ἰνδός, ó Ind, reka v Indiji

ἴνες *gl.* ἴς

ἰνίον, τό *ep.* tilnik, zatilnik, zatilje

ἴνις, ó, ἡ *poet.* sin, hči

Ἰνυκος, ó Inik, mesto na Siciliji; *preb.* **Ἰνυκηνοί**, οἱ Inikeni, Iničani

Ἰνώ, ὄος, οὔς, ἡ Ino, Kadmova hči, Atamantova žena

Ἰξάλος **2** [*Etim.: izpos. iz katerega od maloazijskih ali semit. jezikov*] *ep.* okreten, hiter, uren (pridevek divje koze); *kot subst.* ó kozel, kozorog

Ἰξιων, ονος, ó Iksion, kralj v Tesaliji; **Ἰξιονίη** ἄλοχος Iksionova soproga = Iksionova žena Dija

ἴξον *gl.* ἴκω

ἴξός, ó omela, ptičje lepilo, ptičji lep

ἴξύς, ὄος, ἡ *ep.* [*dat.* ἴξυτ, *skrč.* iz ἴξύι] bok, pas, lakotnica

ἰο-δέτης **2** (δέω) *poet.* spleten iz vijolic

ἰο-δνεφής **2** (ἴον, δνόφος) *ep.* vijoličen, temno-barven

ἰο-δόκος **2** (ἴος, δέχομαι) *ep.* puščice hraneč, poln puščic

ἰο-ειδής **2** (ἴον, εἶδος), **ἰόεις** **3** (ἴον) *ep.* vijoličast, temnomoder

Ἰοκάστη, ἡ Jokasta, Lajeva žena, Ojdipova mati in žena

Ἰό-λαός, ó, *at.* **Ἰό-λεως**, ω, ó Jolaj, Ifiklov sin, Heraklov sobojevnik

Ἰόλη, ἡ Jola, Evritova hči, zaradi katere je Herakles osvojil Ojhalijo

ἴομεν *ep.* = ἴωμεν *gl.* εἶμι

ἰό-μωρος **2** (ἴη, μώρος) *ep.* kričeč, bahav, širokousten; *subst.* kričač, bahač, širokoustnež

ἴον, τό [*Et.: iz *φιόν, od tod lat. izpos. viola*] vijolica

ἰονθάς, ἄδος, ó, ἡ *ep.* dolgograd, bradat, kosmat; *subst.* dolgogradec, bradač, bradatec, kosmatinec, kosmatež, kosmatuh

Ἰόνιος **3** jonski, jonijski; πόντος, κόλπος Jonsko morje

ἰο-πλόκαμος **2** *poet.*, **ἰό-πλοκος** **2** (πλέκω) *poet.* temnolas, s temnimi kodri

(ἴος), **ἴα**, (ἴον) *ep.* [*gen.* ἰῆς, *dat.* ἰῶ, ἰῆ] eden, isti, taisti, τῆν ἴαν *sc.* μοῦραν en del

ἰός¹, ó [*Et.: iz *ἰσφός, kar izhaja iz ide. kor. *(H)isu- 'puščica'; prim. stind. išu- 'puščica', av. išu 'puščica'*] [*pl. οἱ ἰοί in τὰ ἰά*] *ep. poet.* puščica, strelica

ἰός², ó [*Et.: domnevno iz *μῖσός iz ide. kor. *μῖσο- 'tekočina', 'sluz', 'strup'; prim. stind. viša- 'strup', av. vīša-, vīša- 'strup', toh. A wās 'strup', toh. B wase 'strup', lat. vīrus 'strup'*] **1.** strupen sok, strup; **2.** rja, zeleni volk

ἰο-στέφανος **2** *poet.* z vijolicami ovenčan

ἰότης, ητος, ἡ *ep.* volja, želja, odlok, zapoved, ἰότητι θεῶν po sklepu bogov, po volji bogov

ἰοῦ, ἰού **1.** *vzklik bolečine:* oh!, joj!, gorjel!; **2.** *vzklik veselja:* juhu!, aj!

ἰουδαίζω živim po judovsko, posnemam Jude *NT*

Ἰουδαιικός **3** judovski *NT*

Ἰουδαισμός, ó judovstvo, judaizem *NT*

ἴουλος, ó *ep.* mah, prvi puh, prva brada

ἰο-χέαιρα, ἡ *ep.* ki sipa puščice, lokostrelka (Artemidin pridevek)

Ἰπνοί, ὦν, οἱ Ipni, pečine na obali Magnezije

ἰπνός, ó *ion.* peč, pečnica

ἰππ-αγρέται, οἱ (ἀγείρω) hipagreti, načelniki telesne straže spartanskih kraljev

ἰππ-αγωγός **2** (ἄγω) ki prevažja konje; πλοῖον, ναῦς (*tudi brez subst.*) ladja za prevoz konj, 'konjevoznica'

ἰππάζομαι (ἔππος) *dep. med. ep.* vodim konje, vozim se, jaham, jezdim ἐπὶ ἔππου

ἰππ-ακοντιστής, οὔ, ó strelec, suličar na konju

ἰππάριον, τό [*demin. od ἔππος*] konjič, konjiček

ἰππ-αρμωστής, οὔ, ó *lakon.* hiparmost = ἔππαρχος hiparh = poveljnik konjenice

ἵππαρχέω sem hiparh, poveljujem konjenici
ἵππ-άρχης, ου, ό, **ἵππ-αρχος**, ό (ἄρχω) hiparh, poveljnik konjeništa (konjenice)
ἵππαρχία, ή hiparhija, dostojanstvo (funkcija) hiparha, konjeniška enota
ἵππάζς, άδος, ή (adi. ion. fem. od ἵππικός) sc. στολή jahalna obleka, jezdna obleka, obleka za ježo
ἵππασία, ή (ἵππάζομαι) **1.** jahanje, ježa, dirka, vožnja; **2.** konjenica *Arijan, Anabaza 4, 4*
ἵππάσιμος 3 in 2 (ἵππάζομαι) **1.** pripraven za konjenico, pripraven za ježo χωρία; *subst.* τὸ ἵππάσιμον za ježo ugodna tla; **2.** dostopen, vodljiv, ἵππάσιμον ἀνίημι ἐμαυτὸν τοῖς κόλαξιν dam se voditi prilizovalcem
ἵππεία, ή (ἵππεύω) **1.** jahanje, ježa, vožnja, dirkanje; **2.** konjeništo
ἵππειος 3 (ἵππος) *ep. poet.* konjski γένος, δίφρος s konji naprežen voz, λόφος iz konjske žime
ἵππευμα, ατος, τό (ἵππεύω) *poet.* jahanje, ježa, vožnja, zasledovanje s konji
ἵππεύς, έως, ό (ἵππος) [*gen. ion.* ἵππῆρος, *nom. pl.* ἵππῆς, ἵππεῖς, *ion.* ἵππέες in ἵππῆες, *acc.* ἵππέας] **1.** voznik, borec, bojevnik, tekmeč na vozu; **2.** jahač, jezdec, konjenik; **3.** vitez **a)** v *Spartii*: kraljeva telesna straža; **b)** v *Atenah*: vitezi, meščani drugega davčnega razreda, ki so morali služiti kot konjeniki
ἵππεύω in *med.* (ἵππος) jezdim, jaham, vadim se (urim se) v jahanju, služim v konjenici
ἵππ-ηλάσιος 3, **ἵππ-ηλάτος** 2 (ἐλαύνω) *ep.* primeren za vožnjo, po katerem (kjer) se lahko vozi νῆσος, ὁδός kolovozna pot, kolovoz, cesta
ἵππ-ηλά-τα, ό (ἐλαύνω) *ep.* jezdec, konjenik, borec (bojevnik) na vozu; *adi.* viteški
Ἴππ-ημολγοί, οί (ἀμέλγω molzem) Hipemolgi, Kobilemolzci, skitski nomadi, ki so pili kobilje mleko
ἵππικός 3 (ἵππος) **1.** ki spada h konju (ali vozu), ki se tiče konja (= ἵππων), konjski, vozni, vprežen; δρόμος tek konj, ναύαγια koščki (razbitega) voza, ὀχήματα s konji naprežen voz, ἄγων tekma v hitri vožnji; **2.** ki zadeva jezdeca ali konjenico, konjeniški, θώραξ oklep za jezdeca, μάχη, λόχος na konjih, δύναμις moč konjenice, konjenica; **3.** pozna-

valec konj, spreten jezdec, izvėden v konje-reji; **4. subst. a)** ή ἵππική *sc.* τέχνη spretnost v jahanju, umetnost jahanja, jezdenje, jezdarstvo, konjeniška služba, vaja v jahanju; **b)** τὸ ἵππικόν konjenica, konjeništo, napreženi vozovi, pratež

ἵππιος 3 (ἵππος) *poet.* konjski, konje ljubeč, viteški; *subst.* krotilka konj (pridevek Atene in Amazonke Antiope)

ἵππιο-χαίτης, ου, ό (χαίτη) iz konjske žime, iz konjske grive, žimnat

ἵππιο-χάρμης, ου, ό (χάρμη) *ep.* borec (bojevnik) na bojnem vozu

ἵππο-βάμων 2, *gen. onos* (βαίνω) hiter kot konj, jezdec na konju

ἵππο-βότης, ου, ό (βόσκω) *poet. ion.* ki si vzreja konje; *subst. pl.* οἱ ἵπποβόται hipoboti = vitezi, viteštvo, plemstvo v Halkidi na Evboji

ἵππό-βοτος 2 (βόσκω) *ep.* konje redeč, konjedorod

Ἴππο-δάμεια, ή Hipodameja, hči Ojnomaja, kralja v Pizi, Pelopsova žena

ἵππό-δαμος 2 (δάμνημι) *ep.* konje kroteč; *subst.* krotilec konj

Ἴππό-δαμος, ό Hipodam, arhitekt iz Mileta v Periklovem času

ἵππο-δάσεια [*fem. od ἵππό-δασυς*] *ep.* z gosto grivo, z gosto žimo, gostožimnata

ἵππό-δεσμα, ατος, τό (δέω) *poet.* uzda, vajet (vajeti), vojka

ἵππο-δέτης, ου, ό (δέω) *poet.* ki brzda konje, ῥυτήρ jermenasta (konjska) uzda, vajeti

ἵππο-δρομία, ή konjska dirka, dirka s konji ali vozovi

ἵππο-δρόμος, ό (δραμεῖν) *ion.* dirkač na konju, vrsta hitrih konjenikov na Siciliji

ἵππό-δρομος, ό (δραμεῖν) hipodrom, dirkališče za konje, cirkus, λαμπρός ἵππόδρομος svetla nebesna pot (*Evipid, Ifigenija pri Tavrijcih 1137*)

ἵππό-θεν *ep.* iz konja ven, s konja

ἵππο-κέλευθος 2 (κέλευθος) ki potuje na konju; *subst.* usmerjevalec konj, konjenik, borec (bojevnik) z vozom

ἵππο-κένταυρος, ό hipokentaver (pošast, napol človek, napol konj)

ἵππο-κόμος, ό (κομέω) konjski hlapec, konjar

ἵππό-κομος 2 (κόμη) *ep. poet.* žimnat, s konjsko grivo, s konjsko žimo

ἵππο-κορυσ-τής 2 (κορύσσω) *ep.* opremljen z bojnim vozom; *subst.* borec (bojovník) z vozom

ἵπποκρατέω (κρατέω) imam močno konjenico; *pass.* imam slabšo konjenico, slabši sem v konjenici

Ἴππο-κράτης, ους, ὁ Hipokrat **1.** slavni zdravnik s Kosa; **2.** atenski poveljnik pri Delionu (Deliju) l. 424 pr. Kr.

ἵπποκρατία, ἡ premoč v konjenici, zmaga s konjenico

ἵππό-κροτος 2 (κροτέω) *poet.* teptan od konj

ἵππο-μανής 2 (μαίνομαι) po katerem dirjajo konji, λειμών kjer mrgoli konj

ἵππομαχέω (ἵππό-μαχος) borim se na konju, bojujem se (spopadam se, spoprímem se) s konjenico

ἵππομαχία, ἡ konjeniška bitka

ἵππό-μαχος 2 (μάχομαι) *ep.* boreč se na konju (na vozu); *subst.* ὁ konjenik

ἵππό-μορφος 2 (ki je) konjske postave, ki ima konjsko postavo

Ἴππό-νικος, ὁ Hiponik, bogat Atenec, Kalijev in Hermogenov oče

ἵππο-νώμας, ου, ὁ (νωμάω) *poet.* ki čuva ali pase konje, konjar

ἵππο-πόλος 2 (πέλω) *ep.* ki se ukvarja s konji, vzrejajoč konje, redeč konje

ἵππος, ὁ, ἡ [Et.: iz ide. *h₁ekʷo-; *prim. stind.* ášva- 'konj', *av.* aspa- 'konj', *mik.* i-qo 'konj', *lat.* equus 'konj'] **1.** konj, kobila (θήλεια), žrebec (ἄρσῆν); **2.** naprežen voz, bojni voz, borec (bojovník) z vozom; **3.** ἡ ἵππος konjenica, konjeništvó, οἱ ἵπποι jezdeci

ἵππο-σειρήης, ου, ὁ (σειρά) krotilec konj

ἵπποσύνη, ἡ (ἵππος) *ep. poet. ion.* spretna borba na vozu, spretnost, umetnost v ježi ali vožnji s konji, konjenica, konjeništvó

ἵππότᾱ, ὁ *ep.*, **ἵππότης**, ου, ὁ jezdec, konjenik, borec (bojovník) na vozu, vitez; *adi.* (ki je) na konju, viteški, junaški

ἵππο-τοξότης, ου, ὁ lokostrelec na konju

ἵπποτροφέω (ἵππο-τρόφος) redim konje, vzrejam konje, imam konje

ἵπποτροφία, ἡ konjereja; konjušnica

ἵππο-τρόφος 2 (τρέφω) **1.** konje redeč (za državno službo ali v svoje veselje); **2.** *subst.* konjar, trgovec s konji

ἵππ-ουρίς *adi. fem. ep.* [samo *nom. in acc.*] (οὐρά) ki ima konjski rep, ki ima konjsko žimo, s konjskim repom, s konjsko žimo

ἵπποφόρβιον, τό **1.** čreda konj; **2.** konjski hlev

ἵππών, ὄνος, ὁ (ἵππος) **1.** konjušnica, konjski hlev; **2.** postaja za zamenjavo konj

ἵπτομαι *dep. med.* pritiskam, stiskam, strahujem, kaznujem, tepem, bijem

ἱράομαι, **ἱρείη**, **ἱρεύς**, **ἱρεύω** *gl. ἱεράομαι itd.*

Ἴρή, ἡ Hira, mesto v Meseniji

ἱρήιον, τό *ion.* = ἱερεῖον

ἱρήν, ἔνος, ὁ [ion. = εἰρήν] iren, ejren, spartanski mladenič od dvajsetega leta naprej

ἱρηξ, ηκος, ὁ *ion. ep.* = ἱεράξ

Ἴρις¹, ἰδος, ἡ [Et.: iz *Ἔρις; *po eni domnevi gre za predgr. besedo, po drugi pa je izpeljana iz ide. kor. *ueh₁i- 'upogibati' s pripono -r-] [acc. Ἴριον, voc. Ἴρι] Irida **1.** mavrica; **2.** poslanka bogov*

Ἴρις², ἰος, ὁ Iris, reka v Paflagoniji

ἱρός, **ἱρόν**, **ἱρουργίη**, **ἱροφάντης**, **ἱρωσύνη** *gl. ἱερός itd.*

ἱς, ἰνός, ἡ [Et.: iz *Ἔις, domnevno iz ide. kor. *uiH- 'moč', 'sila'; *prim. stind.* vayas- 'moč', *lat.* vīs 'moč', 'sila', *pl.* vīrēs (iz *vīsēs); *gr. nom. pl.* ἱνες iz *Ἔισνες, *gr. instr.* ἱφι] [acc. ἱνα, dat. pl. ἱνεσι] *ep.* **1.** mišica, kita, živci; **2.** moč, sila

Ἴς Is **1.** ἡ mesto v Babiloniji; **2.** ὁ reka v Babiloniji

ἱσ-άγγελος 2 enak angelom NT

ἱσάζω (ἱσος) [impf. med. iterat. ἱσάσκετο, aor. pass. ἱσάσθην] **1.** act. spravljam v ravnotežje, izenačujem; **2.** med. enak sem, enačim se s kom

ἱσαίτερος *gl. ἵσος*

ἱσ-ἄμέριος 3, dor. ἱσ-ημέριος (ἡμέρα) enak po dnevih, enak po dolgosti življenja τινί

ἴσαν **1.** = ἤεσαν (εἶμι); **2.** = ἤδεσαν (οἶδα)

ἱσάσκετο *gl. ἱσάζω*

ἱσηγορία, ἡ, *ion.* ἱσηγορίη (ἵσος, ἀγορεύω) enaka svoboda govora, enakopravnost, državljanska enakopravnost, svoboda

- ισ-ήρης** 2 (ἰσῆρις) *poet.* enako zložen, enak, ψῆφοι ravno toliko
- ἴσθμιον**, τό *ep.* ozek ovratni okras, ovratnica
- ισ-θμός**, ὁ istmos = zemeljska ožina, prehod, medmorje, ὁ τῆς Χερσονήσου Trakijski (Trakijski) Hersonez; *subst.* **Ἰσθμός**, ὁ Isthmos = Korintska ožina; *adv.* **Ἰσθμοῖ** na Isthmosu; *adi.* **Ἰσθμιος** 3 istmijski, istmoški, korintski; *subst. pl.* **Ἰσθμια**, τὰ istmijske igre
- ισθμώδης** 2 (εἰδός) podoben zemeljski ožini, ležeč na medmorju
- Ἰσις**, ἰδος, *ion.* ιος, ἡ [*dat.* Ἰσι, *acc.* Ἰσιν] Izida, egiptovska boginja
- ἴσκε** [*Et.: domnevno iz *ἴσκ-σκ-ω; etimologija ni zanesljivo pojasnjena*] *ep. poet.* rekel je, govoril je
- ἴσκω** *ep.*, **εἴσκω** [*impf.* ἴσκων] **1.** delam (naredim) enako, delam (naredim) podobno, enačim, posnemam, φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοις pri čemer si posnemala glas žena, ἴσκε ψεύδεια πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα izmislil si je veliko prevar, podobnih resnici; **2.** imam za enako, imam za koga, vidim, da je enak, primerjam τινά τινι; **3.** domnevam, sodim, mislim, imam
- Ἰσμαρίς**, ἰδος *sc.* λίμνη Izmarsko (Ismarsko) jezero, jezero Izmarida (Ismarida), jezero blizu mesta Izmar (Ismar; Ἰσμαρος) v Trakiji
- Ἰσμαρος**, ἡ Izmar (Ismar), mesto v Trakiji
- Ἰσμήνη**, ἡ Izmena (Ismena), Ojdipova hči, Antigoina sestra
- Ἰσμηνίας**, ου, ὁ Izmenias (Ismenias), Tebanec, Pelopidov prijatelj
- Ἰσμηνός**, ὁ Izmen (Ismen), reka v Bojotiji; *adi.* **Ἰσμηνίος** 3 izmenski (ismenski), izmenijski (ismenijski) (Apolonov pridevek, ker je imel blizu te reke svoje svetišče, imenovano Izmenij (Ismenij; **Ἰσμήνιον**, τό))
- ισο-βασιλεύς**, ἔως, ὁ enak kralju
- ισογονία**, ἡ enak rod, enakost po rodu, enakorodnost
- ισο-δίαιτος** 2 (διδιαιτάομαι) enako živeč, enak po načinu življenja, πρὸς τινι komu
- ισο-δυναμέω** enako moč imam, enako veljavo imam
- ισό-θεος** 2 *ep.* enak bogovom, podoben bogovom
- ισο-κίνδυνος** 2 ki je v enaki nevarnosti; ki je kos nevarnosti
- ισο-κρατής** 2 (κρατέω) *ion.* enako močan, enak močen, enakopraven, τινί s kom
- ισοκρατία**, ἡ, *ion.* **ισοκρατίη** (ισο-κρατής) izokracija, enakopravnost, državljanska svoboda, Ljudovlada, demokracija
- ισο-μέτρητος** 2 enak po velikosti, ki je v naravnih velikosti εἰκῶν
- ισο-μέτωπος** 2 (μέτωπον) ki ima enako čelo (ospredje), z enakim čelom (ospredjem), v enaki črti
- ἰσομοιρέω** (ἰσό-μοιρος) imam enak del *ali* enako pravico s kom pri (v) čem τινὸς πρὸς τινι
- ἰσομοιρία**, ἡ, *ion.* **ἰσομοιρίη** enak del, enakodeležnost, enakopravnost, skupnost
- ἰσό-μοιρος** 2 (μοῖρα), **ἰσό-μορος** *ep.* (μόρος) ki ima enak del (delež), enak močan, enakopraven, ἀήρ zrak, ki enakomerno obdaja vso zemljo
- ἰσονομέομαι** *med.* (ἰσό-νομος) uživam (imam) enake pravice in svobodščine, živim v demokratični (demokratični) državi μετὰ πολλῶν
- ἰσονομία**, ἡ, *ion.* **ἰσονομίη** (ἰσό-νομος) enakopravnost, državljanska svoboda, demokracija
- ἰσονομικός** 3 hrepeneč po enakopravnosti
- ἰσό-νομος** 2 enakopraven
- ἰσο-παλής** 2 (πάλλω) komu kos v borbi (boju), enak komu κίνδυνος
- ἰσό-πεδον**, τό ravna tla, ravnina
- ἰσό-πεδος** 2 (πέδον) ki ima enako ploskev, ki je v enaki ravnini s kom, enak visok, τινί s kom
- ἰσο-πλατής** 2 (πλάτος) enak širok, enak debel τῷ τείχει
- ἰσό-πλευρος** 2 (πλευρά) enakostran, enakostraničen, πλαίσιον kvadrat
- ἰσο-πληθής** 2 (πλήθος) enak po številu
- ισο-ρροπέω** enak sem po teži *ali* vplivu, v ravnotežju sem
- ἰσορροπία**, ἡ ravnotežje
- ἰσό-ρροπος** 2 (ῥέπω) **1.** enakotežen, ravnotežen, ki je v ravnotežju; **2.** enak močan, enak močen, kos; **3.** ki je enake vrednosti, neodločen μάχη

ἶσος 3, *ep. ἶσος, fem. ep. εἴση, comp. ἰσαίτερος 1.* enak, podoben, sličen, isti (po številu, moči, velikosti, kakovosti, vrednosti, dostojanstvu itd.), *δαίς* skupen obed, *ἀσπις πάντοσ' εἴση* ki na vseh straneh enako pokriva telo, prilegajoč se, primeren; *νῆες* somerno zgrajene (ki se enako zibljejo); *ἶσος τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος* ravno tako širok (debel) kakor dolg, *ἶσον ἄγω τινά τινι* imam koga za enakega komu; *σοὶ δ' ἶσον γέρας* tvojemu enako darilo; *ἶσον ἐστίν* prav je, pravično je; *v korel. z njim so pogosto οἶσος, ὄσος, ὠς, ὄσπερ, καί* = kakor, *ἶσον φρονῶ καὶ σύ* isto mislim kot ti; **2.** pravičen *ἀνὴρ*, nepristranski, enakopraven, primeren, pristojen, *φρένες* zdrava pamet, *δίκα* *ἶσαι καὶ ὁμοίαι* popolnoma enake pravice; **3. subst. a)** *ἡ ἴση (μοῦρα)* enak del, enak delež, *ἶσον* pravo, *ἶσῃν ἔτεισεν* enako je bil kaznovan, *μετέχω τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας* deležen sem enake pravice in postave (zakona); *ἐπὶ τῇ ἴση καὶ ὁμοίᾳ* s popolnoma enakimi (z istimi) pravicami; **b)** *τὸ ἶσον, τὰ ἶσα* enakost, enak del, enak delež, enake pravice, enakomernost, ravnotežje, enakopravnost, enakost (*οὐ δέ ποτ' ἶσα ἐσσεται*) nadomestilo; *συμμαχίαν ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις εἶναι* da imata obe stranki enake pravice, *ἶσον φρονέω τινί* enakega mišljenja sem kot kdo, *ἶσον νέμω* izkazujem enako čast; *τὰ ἶσα νέμω* (τὸ ἶσον nepristranskost) nepristranski sem, *ἶσων τυγχάνω* imam enak delež, dobim enak del; **4. s predlogi:** **a)** *ἀπὸ τῆς ἴσης* enako; **b)** *εἰς τὸ ἶσον καθιστάμενοι ἐμάχεσθε* borili ste se v enakem položaju (tj. na odprtem polju), *εἰς τὸ ἶσον ἀφικνέομαι τινι τῇ ἱππικῇ* dospem v jahanju ravno tja, dohitim koga v jahanju; *εἰς τὸ ἶσον ἡμῖν καταβαίνει* (kdo) pride v ravnino in na enaka tla kakor mi; **c)** *ἐν ἶσῳ* enako, v enaki črti, z istim korakom, *ἐν ἶσῳ εἰμί τινι* enak sem komu, *ἐν ἶσῳ καὶ* prav tako, kakor, ravno tako, kakor; **d)** *ἐξ ἴσου, ἐκ τοῦ ἴσου* na enak način; *ἐξ ἴσου εἰμί* v enakem položaju sem, *ἐξ ἴσου νέμω* nepristranski sem, *μάχομαι ἐξ ἴσου* bojujem se v enakih razmerah, bojujem se neodločeno (= *lat. aequo Marte*); **e)** *ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο* je bila enako napeta = neodločena, *ἐπ' ἴσης* enako, *ἐπ' ἴσου* enakomerno, *κατὰ ἶσα τανύω μάχην* ohranim v ravnotežju, pustim boj neodločen; **5. adv. a) neutr. sg. ἶσον, ἶσα** enako, ravno tako, kakor,

enakomerno; **b)** *ἶσως α)* enako, pravično; **β)** morda, najbrž, nekako, seveda; **γ)** *pri števnikih:* približno, okoli, pri

ἰσο-σκελής 2 (*σκέλος*) enakokrak (*o trikotniku*), sod (*o številu*)

ἰσοτέλεια, *ἡ* (*ἰσο-τελής*) enakost v plačevanju davkov (položaj tujcev, ki so plačevali iste davke kot državljani)

ἰσο-τέλεστος 2 (*τελέω*) ki vse izenači, vsem skupen *Ἄϊδος Μοῦρα*

ἰσότης, *ἡ* (*ἶσος*) **1.** enakost, *ἐξ ἰσότητος* enako *NT*, enakopravnost; **2.** pravičnost *NT*

ἰσό-τιμος 2 (*τιμάω*) enakopraven, enakovreden, isti *NT*

ἰσοφαρίζω (*ἰσο-φόρος*) *ep.* merim se s kom, kosam se s kom, dosegam koga v čem *τινί τι*

ἰσο-φόρος 2 (*φέρω*) *ep.* noseč enako težo, enak močan, enako močen

ἰσο-χειλής 2 (*χειλος*) **1.** *o reki:* enako visok kot breg, segajoč do brega; **2.** ki je v višini roba, *κριθαί* na površju plavajoč ječmen

ἰσό-ψηφος 2 (*ψῆφος*) ki ima enako pravico glasovanja

ἰσό-ψυχος 2 (*ψυχή*) enakomiseln, enakega mišljenja *NT*

ἰσώω [*Homer ἰ, at. ἴ; ἶσος*] **1. act.** izenačujem *τί τινι*; **2. med. in pass.** enak sem komu, dosegam koga

Ἰσηδόνες, *οἱ* Isedoni, skitsko ljudstvo, ki je domnevno živelo na območju današnje Mongolije

Ἰσσοί, οἱ, Ἰσός, *ἡ* Isi, Isos, mesto v vzhodni Kilikiji

ἰστάω, ἰσάνω *vzpor. obl. k ἴστημι*

ἰστέον [*adi. verb. od οἶδα*] treba je vedeti, treba je izvedeti

ἴστημι [*Et.: iz *σί-στη-μι < *σί-στα-μι, kar je izpeljano iz ide. kor. *stah₂- 'stati', 'stopiti'; prim. stind. tıştati '(on) stoji', av. hištaiti 'stati', staya- 'postaviti', lat. stō 'stojim' (iz *stah₂-iō), sistō 'postavim', umbr. stahu 'stojim', sl. stati (stojim), stvnem. stān, stēn 'stati', nem. stehen 'stati', ang. stand 'stati'] [*Obl. impf. ἴστην, fut. στήσω, šib. aor. ἔστησα, pass. praes. ἴσταμαι, impf. ἰστάμην, aor. ἐστάθην, fut. σταθήσομαι, adi. verb. στατός, στατέον; med. fut. στήσομαι, aor. ἔστησάμην, aor. act. ἔστην, pf. ἔστηκα, plpf. εἰστή-**

κειν *in* εἰσθήκη, *fut.* ἐσθήξω, *v pf.* *tudi krajše obl.* ἔστατον, ἔσταμεν, ἔστατε, ἔστασι, *plpf.* ἔστασαν, *cj.* ἐστῶ, *opt.* ἐσταίην, *inf.* ἐστάναι, *pt.* ἐστώς, ἐστώσα, ἐστός, ἐστώτος, ἐστώσης; *ep. impf. act. iterat.* ἴστασκε, *šib. aor. act. 3. pl.* ἔστασαν, *krep. aor. 1. sg.* στῆν, *3. sg. iterat.* στάσκεν, *3. pl.* ἔσταν, στάν; *cj. 2. sg.* στήης, *3. sg.* στήη, *1. pl.* στήομεν, στέωμεν, στείομεν, *2. pl.* στήετε, *3. pl.* στέωσι, στήωσι, στείωσι, *inf.* στήμεναι, *pf. ind. 2. pl.* ἔστητε, *imp.* ἔσταθι, *inf.* ἐστάμεν(αι), *pt. gen.* ἐσταότος *in* ἐστεῶτος; *ion. praes. act. 3. sg.* ἰσῆ, *3. pl.* ἰστέασι, *pass. 3. pl.* ἰστέαται; *impf. 3. pl.* ἰστέατο, *krep. aor. act. cj.* στέωμεν, στέωσι, *pf. 3. pl.* κατεστάαται; *poet. praes. imp. in impf. 2. sg.* ἴστω]

- I. act. 1. trans.** [*praes., impf., fut., aor.*] **a)** postavljam τρόπαιον, τεῖχος, ἔργος πρὸς κίονα; ἀγλί τινος postavljam, priženem blizu koga, uredim, postavim v bojni red στίχας, dvignem, vzdignem λόγχας, naredim za kaj, postavim za kaj τύραννον, ὑπαρχον, σὲ κύριον τῶν τέκνων vnem ti tvoje otroke; νόμον potrdim, utrdim *NT*, δικαιοσύνην uveljavim *NT*; **b)** storim, da se kaj vzdigne κῦμα, delam νεφέλας, dvigam, dvigujem κόνιν, začenjam, povzročam, vnemam ἔριν; μῆνιν jezim se, razjezim se, βόην zaženem krik, χορούς prirejam ples, παννυχίδα obhajam nočno slovesnost, κτερίσματα prinašam žrtve, φυλόπιδα, μάχην začenjam, ὀρθὸν κρᾶτ' držim glavo pokonci, οὐς vlečem na uho, τρίχας lasje mi vstajajo, se mi ježijo; *pass.* ἀγορὴ ἴσταται σφι skupščino imajo, poteka njihova skupščina; **c)** ustavljam, zadržujem, oviram ἵππον, λαόν; ἡμίονους, μύλην; πρόσωπον σπουδαίως nagrbančim čelo, naredim resen obraz, ὄμματα ἔστησεν οἶσι so mu osteklenele, stemnilo se mu je pred očmi; νῆας izkrcam, zasidram; στήσόν με ustavi me; **d)** tehtam, odtehtam, odmerim; *pren.* ἀμαρτίαν štejem v greh; **2. intr.** [*aor., pf., plpf., fut. II.*] **a)** postavim se (kam), ustavim se, stopim, pristopim; *pf.* postavil sem se, stojim, ἐς ἀρχήν zasedel sem prestol; **a)** stopim, postavim se komu nasproti τινὶ πρόμαχος, κατὰ τινος, πρὸς τινα; **β)** sem, bivam v kakem stanju (= εἶναι) ποῦ τύχης, ἐς ὀρθὸν srečen sem, ἔν' ἔσταμεν χρείας ker smo v tako žalostnem stanju, ἐπὶ παντί τῷ χρείας ἴσταμένῳ vselej, kadar se mu vzbu-

di kaka potreba, vedno, kadar se pri njem pojavijo (kadar pri njem nastopi) kaka potreba, τὰ νῦν ἐστῶτ' οἰκτρὰ ἡμῖν sedanje razmere so za nas žalostne; **γ)** vstanem βάθρων, dvignem se κῦμα, nastopim, začenjam se φύλοπις, μάχη, μείς, ἰστάμενος μὴν začetek meseca (= prvih devet dni meseca), ἔαρος ἴσταμένου v začetku pomladi; Λεωνίδη ἔστάναι Leonidi na čast stati pokonci, πρὸς αἰσχρὰ πράγματα ukvarjam se s slabimi dejanji, predajam se slabim dejanjem, τρίχες ὀρθαί ἔσταν lasje so stali pokonci, so se ježili, κρημνοὶ ἔστασαν so mogleli, štrleli knjišku; **δ)** ustavim se, vzdržim naskok, ἐμποδῶν τινι na poti sem komu, oviram koga; **b)** obstanem, stojim pri miru, mirujem, δοῦρα ἐν γαίῃ obtičijo v zemlji; *s pt.* neham; τινί, ἔν τινι držim se česa, vztrajam pri čem;

II. med. postavljam si (sebi, zase) τρόπαιου, začenjam (zase) πόλεμον, μάχην; urejam, uvažam, dajem ἦθεα καὶ νόμους

Ἰστιάια, ἡ, *ep. ion.* Ἰστιαίη = Ἐστιάια

Ἰστιαῖος, ὁ Histiaj, tiran v Miletu

ἰστιάω *ion.* = ἐστιάω

ἰστίη, ἡ *ion.* = ἐστία

ἰστιητόριον, τό *ion.* = ἐστιᾶτόριον obednica

ἰστίον, τό (ιστός) *nav. pl.* jadro, ἀναπετάννυμι razpnem, razvijem, στέλλομαι zvijem, zložim

ἰστο-δόκη, ἡ (δέχομαι) *ep.* shramba za jambor, rogovilasto stojalo, v katero so spuščali jambor

ἰστο-πέδη, ἡ jamborna nožnica, klada, luknja (vdolbina, raza) v kladi na dnu ladje, kjer je bil pritrjen jambor

ἰστορέω *in med.* (ἴστωρ) **1. a)** poizvedujem po, vprašujem, sprašujem, izprašujem, preiskujem τινά, τί; **b)** spoznam, izvem, vem τί, ἀκοῆ; **2.** pripovedujem, poročam, sporočam, omenjam τὸν παῖδα; **3.** želim koga spoznati, običčem koga *NT*

ἱστορία, ἡ, *ion.* ἱστορίη **1.** povpraševanje, spraševanje, poizvedovanje, preiskovanje; **2.** vest, sporočilo; znanje, znanost; **3.** poročilo, pripovedovanje, povest, opis, zgodovinska razlaga, zgodovina

ἱστορικός **3** izvéden v zgodovini, več zgodovine, zgodovinski

ἰστός, ὁ [*Et.*: iz ἴστημι; *prim. gr.* στήμων, *lat.* stāmen 'snutek', 'osnutek'] **1.** jambor, jadrnik;

2. statve, tkalo, ἰστόν ἐποίχομαι tkem; 3. osnova, snutek, osnutek, tkanje, tkanina

ἰστούργεω *poet.* (ἰστός, ἔργον) tkem

ἰστούργια, ἡ (ἰστός, ἔργον) tkanje, tkalstvo

Ἰστρος, ὁ Istros (Ister) = Donava; *adi.* **Ἰστρινός** 3 istrijski, istroški, istrski, skitski; *subst.* **Ἰστρίη**, ἡ Istrija, mesto ob izlivu Donave

ἴστω *imp.* od οἶδα

ἴστω = ἴτασο *gl.* ἴστημι

ἴστωρ, ὁρος, ὁ, **ἴστωρ** [*Et.*: iz *φιδ-τορ, *uid-tōr; *gl.* εἶδω] vešč česa, izurjen, izvéden v čem τινός; *subst.* ὁ izvédenec, veščak, strokovnjak, razsodnik, posrednik, priča

ἰσχαλέος 3 (= ἰσχός) *ep.* posušen, suh, droben, tenek, šibek

ἰσχανάω, **ἰσχάνω** [2. *sg.* ἰσχανάας, 3. *sg.* ἰσχανάα, 3. *pl.* ἰσχανώσιν, *pt.* ἰσχανώνων, *impf.* ἰσχανώνοντο, *ep. iterat. impf.* ἰσχανάσκον] **1.** *trans.* držim, zadržujem, ustavljam, oviram τινά; *med.* zadržim se, mudim se, obotavljam se; **2.** *intr.* držim se česa, hrepenim, koprnim po čem, zahtevam τινός *ali z inf.*

ἰσχάς, ἄδος, ἡ posušena figa, posušena smokva

ἰσχίον, τό kolčni zgib, kolkov sklep, kolk, ledje

ἰσχναίνω [*fut.* ἰσχναῶ, *aur.* ἰσχναῖνα, *ion.* ἰσχνηνα] **1.** sušim, izsušim, naredim (povzročim), da kdo shujša; **2.** slabim, ponižujem koga

ἰσχ-νός 3 suh, mršav, medel, vitek, tenek

ἰσχνό-φωνος 2 (φωνέω) *ion.* tiho govoreč, s tenkim glasom

ἰσχό-φωνος 2 (ἴσχω, φωνή) *ion.* jecljajoč, jecljav

ἰσχυρίζομαι (ἰσχυρός) [*fut.* ἰσχυριοῦμαι, *aur.* ἰσχυρισάμην, *adi. verb.* ἰσχυριστέον] **1.** *dep. med.* kažem se močnega, močan sem; *pren.:* **a)** opiram, naslanjam, zanašam se na kaj τινί; **b)** trudim se περί τινος; zagotavljam, zatrujem kaj; **2.** *pass.* dobivam moč od koga, krepi me kaj ὑπό τινος

ἰσχυρός 3 **1.** močen, močan, krepek, čvrst, trden, trajen, trpežen, utrjen; *subst.* τὰ ἰσχυρά utrjeni kraji; **2.** silen, mogočen, odločen, strog, hud; ῥεύματα hudourniki; *subst.* τὸ ἰσχυρόν moč; κατὰ τὸ ἰσχυρόν z orožjem v roki; *adv.* ἰσχυρῶς močno, zelo, hudo, skrbno

ἰσχός, ὄος, ἡ [*v dvozložnih obl.* ὕ, *v trizložnih obl.* ὕ] **1.** (telesna) krepkost, trdnost, moč θεῶν; sila, bojna moč, glavna moč, vojska; κατ' ἰσχύν z bojno močjo, s silo, siloma; **2.** trpežnost, utrjenost (kraja), hrabrost, pogumnost, pogum, junaštvo; μάχης bojna moč, sposobnost za boj; γῆς rodovitnost

ἰσχύω močen sem, močan sem, krepek sem, čvrst sem, mogočen sem, premorem, veljam kaj; imam vpliv pri kom, vpliven sem παρά τινι

ἴσχω *gl.* ἔχω

ἴσως *gl.* ἴσος

Ἰταλία, ἡ, *ion.* **Ἰταλίη** Italija; *preb.* **Ἰταλιῶται**, οἱ Italioti, Italci, Italijci, Italiki; *adi.*

Ἰταλικός 3 italjski, italijjski, itališki

ἰταμός 3 (ἰέναι) drzen, predrzen, smel, drzovit, nesramen; *adv.* ἰταμῶς

ἰταμότης, ητος, ἡ predrznost, nesramnost

Ἰτανος, ἡ Itan, mesto na Kreti

ἰτέα, ἡ, *ion.* **ἰτέη** *ep. ion.* vrba

ἰτέινος 3 *ion.* vrbov

ἰτέον, **ἰτητέον** *adi. verb.* od εἶμι treba je iti

ἴτην *du. impf.* od εἶμι

ἴτης, ου, ὁ (ἰέναι) drzen, predrzen, neustrašen, pogumen, nesramen

ἴττω *bojot.* = ἴστω *gl.* οἶδα

Ἰτυλος, ὁ, **Ἰτυς**, υος, ὁ Itil, Itis, pri Homerju Zetov in Aedonin sin, po atiškem izročilu Terejev in Proknin sin

ἴτυς, υος, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *uejh-, 'viti', 'oviti', 'zaviti'; *od tod lat. izpos.* vitus 'platišče', 'kolesni obod', *sl.* viti, vijem, venec, svitek, *lat.* vieō -ēre 'vezati', 'plesti', *nem.* winden 'viti', 'onijati'; *prim. gr.* ἰτέ(ρ)α, οἴσος] okroglina **1.** kolesni obod, platišče; **2.** obroč, ščitov rob, ščit

ἴτω, **ἴτων** *gl.* εἶμι

Ἰτων, ωνος, ἡ Iton, tesalsko mesto v Ftiotidi

Ἰτώνη, ἡ Itona, mesto v južni Italiji; *preb.*

Ἰτωνεῖς, οἱ Itonejci, Itonci

ἰυγή, ἡ *poet.*, **ἰυγμός**, ὁ *ep.* (ἰύζω) **1.** vriskanje, ukanje; **2.** krik, tarnanje, jok

ἰυγξ, γγος, ἡ (ἰύζω) vijeglavka (ptica, ki so ji pripisovali moč, da povrne izgubljeno ljubezen; privezali so jo na čarodejno kolo, ki so ga vrteli ob prepevanju čarodejne pesmi);

ἔλκω ἰνυγγα ἐπί σοι vlečem (potegnem) čarodejno kolo k tebi, pričaram te k sebi
ἰύζω *ep. poet.* glasno kričim, tulim, vpijem
Ἰῦρκαί, οἱ Jirki, skitsko ljudstvo
ἰφθίμος 3 in 2 *ep.* močan, močen, mogočen, hraber, junaški, vrl, odličen
ἰ-φι (*od ἴς*) *adv. ep.* silno, močno, mogočno
Ἰφι-άνασσα, ἡ, *pri Homerju* = Ἰφι γένεια, ἡ Ifianasa = Ifigenija, Agamemnonova in Klitajmestrina hči
Ἰφι-κλος, ὁ Ifiklos, Filakov sin iz Tesalije
ἰφιος 3 (*ἴφι*) *ep.* močan, močen, tolst, rejen, pitan
Ἰφιτος, ὁ Ifit 1. Evritov sin iz Ojhalije; 2. oče Arheptolema, ki se zato imenuje (*patron.*)
Ἰφιτίδης, ου, ὁ Ifitid = Ifitov sin
ἰχανάω [*praes. ἰχανάα, pt. ἰχανόων, ἰχανόωσαν*] *ep.* poganjam se, ženem se, kopnim po čem, težim za čim *τινός in z inf.*
ἰχθυάω (*ἰχθύς*) [*impf. iterat. ἰχθυάσκον*] ribarim, lovim ribe
ἰχθύδιον, τό [*demin. od ἰχθύς*] ribica
ἰχθυο-ειδής 2, *ion. ἰχθυώδης* (*εἰδός*) *ion.* 1. ribji, podoben ribi, ki je kakor riba; 2. ribovit, ribnat, poln rib, ribat
Ἰχθυο-φάγοι, οἱ Ihtiofagi, Ribojedci, divje pleme ob Rdečem morju
ἰχθύς, ύος, ὁ [*acc. ἰχθύς, acc. pl. ἰχθύς, ἰχθύας; ὕ v dvozložnih, ὕ v trizložnih obl.*] riba
Ἰχθύς, ύος, ὁ Ihtis = Riba, rt v Elidi
ἰχθυώδης *gl. ἰχθυο-ειδής*
Ἰχθαι, αἱ Ihne, mesto v Makedoniji
ἰχνεύμων, ωνος, ὁ, **ἰχνευτής**, οὔ, ὁ *ion.* vohun; dihur, ihnevmon (ali faraonov dihur)
ἰχνεύω (*ἰχνος*) voham, zasledujem, iščem, stikam

ἰχνος, ους, τό, **ἰχνιον**, τό 1. stopinja, sled, μετ' ἰχνια βαίνω *τινός* grem tik za kom, za petami sem komu, στοιχέω *τοῖς ἰχνεσι* hodim po stopinjah *NT*, ἰχνεσι γὰρ περιήδη *NT* znal je (dobro) zasledovati, ἰχνος ποδός *τίθημι* hodim; *poet. tudi* noga ἰχνος *ἀνταῖς ἀρβύλαις*; *pren.* sled = znak, znamenje *ἀντίας*; 2. premikanje, hoja, hod *ποδῶν*

ἰχώρ, ῶρος, ὁ [*acc. ἰχῶ = ἰχῶρα*] 1. *ep.* ihor, božja kri (krvi podobna tekočina, ki teče v žilah bogov); 2. krvna sirotka, krvni serum

ἰψ, ἰπός, ὁ (*ἰπτομαι*) *ep.* živi sveder, črv (ki razjeda roževino in les), vrbar

ἰψαο *gl. ἰπτομαι*

ἰώ *poet.* (*vzklik veselja ali bolečine*) juhu!, oj!, ah!, gorje!

Ἰώ, Ἰοῦς, ἡ [*acc. Ἰῶ, ion. Ἰοῦν*] Io, hči Inaha, kralja v Argosu

ἰωγή, ἡ (*ἰγνύμω*) *ep.* kraj, kjer se veter odbija, zavetrje, zavetje, zaščita, obramba

ἰωή, ἡ (*ἰημι*) *ep. poet.* 1. glas, zvok, vpitje, kričanje; 2. prasketanje, šumenje, šviganje

ἰωκή, ἡ [*acc. metapl. ἰῶκα*] *ep.* bojni hrup, naskok, bojni metež, bojna vihra; *personif.*

Ἰωκή, ἡ Joka, Bojna vihra

Ἰωλκός, ἡ, *ep.* **Ἰαωλκός** Jolkos, mesto v Magedneziji; *adi.* **Ἰώλκιος** 3 jolkijski, jolkoški

Ἰων, ωνος, ὁ Ion, Ksutov sin, praded Joncev, atenski kralj

Ἰωνες, οἱ, *ep.* **Ἰάονες** Jonci; *adi.* **Ἰωνικός** 3 jonski, jonijski; *fem.* **Ἰωνίς**, ἰδος jonska, jonijska; *subst.* Jonka

Ἰωνία, ἡ Jonija, dežela Joncev v Mali Aziji

ἰῶτα, τό jota, najmanjša črka; *NT* = nekaj zelo malega

ἰωχμός, ὁ *ep.* = ἰωκή

K, κ

Κ, κ (κάππα) kapa (kappa), deseta črka grškega alfabeta, kot številka κ' = 20, κ = 20.000

κ' = κέ

κά dor. = κέν

Καβάλιοι, Καβηλέες, οί Kabalijci, prebivalci dežele Kabalide (Καβαλίς) v Mali Aziji med Pizidijo in Karijo

κάβ-βαλε ep. = κατ-έβαλε gl. κατα-βάλλω

Κάβειροι, οί Kabejri (Kabiri), stara pelazgij-ska božanstva, ki so jih častili zlasti pri misterijih na Lemnosu in Samotraki

Καβησό-θεν adv. ep. iz Kabeza (mesta v Trakiji)

Καβύλη, ή Kabila, mesto v Trakiji

κάγ ep. = κατά pred γ

κάγαθός = και άγαθός

κάγκανος 2 ep. suh, posušen, ξύλα

καγχάζω poet., at. **καχάζω** [Et.: prim. tudi lat. cachinnō -āre 'zasmem se', 'zakrohutam se'], **καγχαλάω** ep. [ep. praes. 3. pl. καγχαλόωσι, pt. καγχαλόων] glasno se smejem, hahljam se, krohutam se, poskakujem od veselja, ukam, vriskam; poet. posmehujem se, rogam se βαρυαληγήτως

κάγώ = και έγώ

κάδ' ep. = κατά pred δ

καδδραθέτην gl. κατα-δαρθάνω

καδδύσαι gl. κατα-δύω

καδεμών gl. κηδεμών

καδίσκος, ό [demin. od κάδος] vrček, posoda za glasovnice

Κάδμος, ό Kadmos, bojotski kralj, ki je zgradil tebanski grad Kadmejo (ή Καδμεία); adi.

Καδμεϊός 3 in **Καδμηϊός** 3 Kadmov, kadmejski; Καδμεία νίκη kadmejska zmaga = nesrečna zmaga Eteokla nad Polinejkom; fem. **Καδμηίς**, ίδος Kadmova, kadmejska; preb. **Καδμεϊοι**, οί Kadmejci in **Καδμείωνες**, οί Kadmejoni = Kadmejci = prebivalci

Teb; **Καδμογενής**, ό poet. v Tebah rojeni (Herakles)

κάδος, ό [Et.: izpos. iz enega od semit. ali sredozemskih jezikov, najbrž iz hebr. kad 'vedro'; od tod izpos. lat. cadus 'sod', 'vrč', 'vedro', sl. kad, arab. qādūs] vrč, vedro, sod

Καδούσιοι, οί Kaduzijci, ljudstvo ob Kaspijskem morju

Κάδυτις, ιος, ή Kaditis, mesto v Siriji

Κάειρα, ή [fem. od Κάρ] ep. Karka, Karijka

καήμεναι ep. = καήναι gl. καίω

κάθ' = και εϊτα

καθά, καθάπερ, ion. **κατά, κατάπερ** adv. = καθ' ή, καθ' άπερ isto tako kakor, ravno tako kakor, nič drugače kot

καθ-αγίζω, ion. **κατ-αγίζω** (άγιος) [aor. καθήγισα] 1. posvečujem, darujem, zažigam kadilo (v dar), sežigam; 2. pokopavam

καθ-αγνίζω poet. posvečam, čistim, sežigam πυρί

καθ-αιμάσσω oškropim s krvjo, okrvavim

κάθ-αιμος 2 (άίμα) poet. krvav, okrvavljen

καθαίρεσις, εως, ή (καθ-αιρέω) rušenje, podiranje, uničevanje, razdejanje NT

καθαιρετέος 3 [adi. verb. od καθ-αιρέω] ki ga je treba porušiti ali premagati

καθαιρέτης, ου, ό razdejec, uničevalec, rušilec, zmagovalc πολεμίων

καθ-αιρέω, ion. **κατ-αιρέω** [aor. καθεϊλον, cj. 3. sg. ep. καθέλησι, pf. pt. ion. καταραιρημένος, fut. NT καθελω]

I. act. in pass. 1. a) dol vzamem, spustim, potegnem σελήνην, snamem, zvijem ιστία, zatisnem (oči) όφθαλμούς, όσσε τῷ θανόντι; **b)** rušim, podrem, razdrem τείχη, τῶν τειχῶν ὥστε toliko zidu, da, εις εδαφος porušim do tal; **c)** podrem na tla, užugam, premagam, uničim, opustošim Οίχαλίαν, ovržem ῥήμα, prekličem, razveljavim ψήφισμα; **2. a)** je

mljem proč, jemljem, odvezmam, odstranjujem, ugrabim ναῦν, χρήματα, uničim ἀρχήν, vržem z oblasti, pahnem s prestola, odstavim τινά ἀπό θρόνων, iztrebim τὸ ληστικόν; **b**) obsodim, umorim, ubijem; ponižam τινά; *pass.* ubije me kdo, καθηρημένος τὴν αἴσθησιν oropan zavesti, nezavesten; **c**) dosežem, dobim μεγάλα πρήγματα, ἐν τινι zasačim pri čem, πάλος, συμφορά με καθαιρεῖ usoda, nesreča me zadene;

II. med. jemljem sebi dol, snemam zase, dobivam si τόξα

καθαίρω [*fut.* καθαρῶ, *aor.* ἐκάθηρα (ἐκάθηρα), *ep.* κάθηρα, *pass.* *pf.* κεκάθαρμαι, *inf.* κεκαθάρομαι, *aor.* ἐκαθάρθην]

I. act. in pass. 1. čistim, umivam, perem, spiram kaj s koga τινά τι, snažim, osvobodim, otrebim γαῖαν (zemljo), πολλά (grdob); πρόσωπα ἀλλεῖ preobrazim z lepoto, krasim, lepšam, olepšam; **2.** v *verskem pomenu*: čistim θεείω δέπας (časo s kajenjem in žveplanjem); spravim, očistim, oprostim koga greha, krivde τινά τινος; *pass.* καθαρθεῖς τὸν φόνον;

II. med. očistim se, očistim sebi

καθ-άλλομαι med. [*aor. inf.* καθαλέσθαι, *pt.* καθαλόμενος] skačem dol ἀπὸ τοῦ ἔππου, drvim navzdol, drevim navzdol ἀέλλη

καθ-ᾠμέριος 2 dor., καθ-ημέριος 3 vsakdanji, današnji, μοῖρα usoda današnjega dne

κάθαμμα, ατος, τό (καθ-ἄπτω) poet. voz, zamotana stvar, κάθαμμα λύω razvozlam

καθ-ανύω [Et.: gl. κατ-ανύω] poet. dovršim, končam, dokončam, prehodim ὁδόν, δρόμον, dospem kam εἷς τι

καθ-άπαξ adv. enkrat za vselej, povsem, sploh

καθάπερ, καθαιρεῖ adv. prav tako, kakor; kakor (da) bi, tako rekoč

καθ-ἄπτω, ion. κατ-ἄπτω [Et.: gl. ἄπτω]

I. act. in pass. 1. *trans.* privezujem, pripenjam, ἀμφί τινι ogrnem, vržem čez (rame); *pass.* βρόχῳ καθημμένη privezana za zanko, obesena; **2.** *intr.* zgrabim za kaj, obesim se na kaj χειρός NT;

II. med. 1. privezujem si kaj; **2. a)** dotikam se, nagovarjam koga, τινά μαλακοῦς ἐπέεσσι s prijaznimi besedami, prijazno; **b)** zadiram se na koga, napadam, grajam, zmerjam koga, očitam komu kaj τινά ἀντιβίους, χαλεποῦς

ἐπέεσσι, τινός; **c)** ukvarjam se, bavim se, želim si, stremim za čim τινός; **d)** *ion.* sklicujem se na koga, kličem koga za pričo θεῶν

καθαρ(ε)ιότης, ητος, ή snažnost, čednost, čistost

καθαρείως adv. čisto, snažno

καθαρεύω (καθαρός) 1. intr. čist sem, ohranim se čistega, ἀπὸ τοῦ σώματος na telesu; **2. trans.** ohranim kaj čisto πόλιν

καθαρίζω čistim, očiščujem, oprostim česa NT

καθαρισμός, ό (καθαρίζω) očiščenje, očiščevanje NT

κάθαρμα, ατος, τό (καθαίρω) 1. očiščevalna daritev, spravna daritev; **2.** smeti, nesnaga; *pren.* izvrtček, izmeček, zaniknež, malopridnež

καθ-αρμόζω poet. 1. vtaknem, nataknem; **2.** prilagodim, priredim βρόχον δέρα

καθαρμός, ό, κάθαρσις, εως, ή (καθαίρω) 1. očiščenje, očiščevanje (od česa) τινός, čistilo, zadostitev, sprava, θοῦ καθαρμὸν τῶνδε δαιμόνων spravi se, potolaži te duhove, daruj spravno daritev; καθαρμὸν χώρας ποιούμαι τινα zakoljem (darujem) koga kot spravno daritev za deželo, φλόγα καὶ καθαρμὸν θύω zažigam spravno daritev; **2.** očiščevanje pred posvetitvijo v misterije; **3.** poravnanje

καθαρός 3 1. a) čist, prost (česa), neomadeževan, čeden, neskajlen, jasen, veder καθαρὸν φρένα ἔχω, χεῖρας čistih rok; **b)** prost bolezn, zdrav, τὸ καθαρὸν τοῦ στρατοῦ zdravi del vojske; **c)** brez ovir, neoviran, nemoten, ἐν καθαρῶ na prostem, na odprtem polju, brez ovire, τὸ ἐμποδῶν καθαρὸν γίγνεται zapreka (ovira, prepreka) se odpravlja; *pren.* jasen, urejen, πάντα ἦν καθαρὰ vse je bilo v redu; **2.** ki je brez primesi, nepomešan, pristen, odkritosrčen, στρατός sami državljani, καθαρὰν κληῖδα φρενῶν ἀνοίγω odprem vrata odkritosrčnega srca = z zvijačo si pridobim njegovo zaupanje; θάνατος poštena smrt, častna smrt (ne na vislicah); **3.** NT ki je brez krivde, nekriv, nedolžen, čist ἀπὸ τινος, popoln, nepokvarjen; *adv.* καθαρῶς čisto, jasno, pošteno, odkritosrčno

καθαρότης, ητος, ή čistost, čistoča NT

καθάρισος 2 (κάθαρσις) ki očiščuje Ζεύς,

očiščevalen, spraven, pomirljiv; *subst.* τὸ καθάρσιον *in* τὰ καθάρσια *spravna daritev*

κάθαρσις, εως, ἡ = καθαρμός

καθαρτής, οὔ, ὁ (καθαίρω) očiščevalec, maščevalec

καθ-έδρα, ἡ **1.** sedež, stol, klop, učna stolica *NT*; **2.** sedenje, obotavljanje, postanek

καθ-έζω [*act. samo ep. ion. aor. καθεῖσα; med. impf. ἐκαθεζόμεν, καθεζόμεν fut. καθεδοῦμαι, aor. ἐκαθεισάμην*] **1.** *act.* ukažem (velim) komu sestiti, posajam, posedam, postavljam kam σκοπὸν; pustim, da stanuje, naselim, γαίης νέρθε καθεῖσε pahnil ga je pod zemljo; **2. med. a)** usedem se, sedim, ustavim se, taborim, bivam, mudim se kje; **b)** mirno sedim, počivam

καθ-έηκα *ep. gl. καθ-ίημι*

καθ-είατο *gl. κάθ-ημαι*

καθ-ειμαρμένος 3 (μείρομαι) določen po usodi, usojen

καθ-είργνυμι *poet.* = κατ-είρωg zajamem, seženem, stlačim skupaj, zaprem (v ječo), zaklenem

καθεῖς = καθ' εἷς (= καθ' ἕνα) vsak posebej, drug za drugim *NT*

καθ-εῖσα *gl. καθ-έζω*

καθεκτός 3 [*adi. verb. od κατ-έχω*] ki ga je mogoče zadržati, zadržljiv

καθ-ελίσσω *gl. κατ-ελίσσω*

καθ-έλω, *ion. κατ-ελύω* [*impf. καθεῖλον, fut. καθέλω in καθελύσω, aor. καθείλυσα, pf. καθείλυκα, pass. καθείλυμαι*] dol vlečem, dol potegnem, potisnem v morje ναῦς

καθ-εξῆς *adv.* po vrsti, zapored, ἐν τῷ καθεξῆς *potem NT*

κάθεξις, εως, ἡ (κατ-έχω) zadrževanje, ohranitev ἀρχῆς

καθ-έξω *fut. od κατ-έχω*

καθ-εὔδω, *ion. κατ-εὔδω* [*impf. ἐκάθευδον in καθηῦδον, fut. καθευδήσω*] spim, počivam, mirujem, brez dela sem

καθ-ευρίσκω *poet.* najdem, zasačim τινά *s pt.*, καθευρέθη *κοσμοῦσα* zasačili so jo, ko je krasila

καθ-εψιάομαι *dep. med. ep.* [3. *pl. praes. καθεψιώνται*] zasmehujem, rogam se komu τινός

καθ-ηγεμών, ὄνος, ὁ, ἡ, *ion. κατ-ηγεμών* vodnik, kažiplot

καθ-ηγέομαι *dep. med., ion. κατ-ηγέομαι*

1. hodim spredaj, vodnik sem, vodim k čemu, kažem (pot) τινὶ (ὁδόν), ἐπὶ τι, εἰς τι, "Υβλωνος καθηγησαμένου pod vodstvom; *pren.* začinjam s čim, naredim uvod λόγου, *s pt.* τὸν νόμον τιθεῖς prvi postavim (dam, uvedem, uveljavim) zakon; **2.** poučujem, učim koga, dajem navodilo za kaj, napotim koga τί, τινὶ τινος

καθηγητής, οὔ, ὁ vodnik, učitelj, vzgojitelj *NT*

καθ-ηδुπαθέω (lahkomiselno) zapravim, (lahkomiselno) potrošim

καθ-ήκω, *ion. κατ-ήκω* **1. a)** dol pridem, grem v boj; **b)** segam, grem, razprostiram se, raztezam se ἐπὶ, εἰς τι, πρὸς τινα τόπον, iztekam se, izhajam ἀπὸ τοῦ ὄρους; **2.** pridem do česa, nastopim, nastanem χρόνος, τὰ καθήκοντα (*sc. πράγματα*) kar se je dogodilo, kar se je zgodilo, nastale razmere, sedanje razmere; **3. impers. καθήκει μοι** (*z inf.*) pristoji mi, primerno je zame, moja dolžnost je, οὐ καθήκει ni prav *NT*, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου dlje, kot se spodobi; *subst.* τὸ καθήκον *in pl.* τὰ καθήκοντα kar pristoji, kar pristaja, (kar je) primerno, (kar je) spodobno, dolžnost, τὰ μὴ καθήκοντα kar se ne spodobi *NT*

καθ-ηλώω pribijam τὲ πρὸς τι

κάθ-ημαι [*dep. med. samo praes. in impf.*]

[2. *sg. κάθησαι, NT κάθη, cj. καθῶμαι, καθῆ, καθῆται, opt. καθήμεν in καθοίμην, imp. κάθησο, NT κάθου, inf. καθῆσθαι, pt. καθήμενος, impf. ἐκαθήμην, καθήμεν 3. sg. ἐκάθητο, καθῆτο, καθῆστο; ep. impf. 3. pl. καθήατο in καθείατο; ion. κάτημαι, 3. pl. κατέαται, impf. 3. pl. ἐκατέατο; fut. NT καθήσομαι] **1.** usedem se, sedim (ἔν) τινι, ἐπὶ τινος, ἐπὶ τινι, θύρησι pri vratih, ἐκ τοῦ μέσου odstranim se iz njihove srede, odidem iz njihove srede, ἄκρων ἐκ πάγων *gl.* ἐκ (1); **2. a)** posedam, lenarim, mirujem, brez dela sem, ἐν νεφέεσσι kraljujem, vladam, prestolujem, stolujem; **b)** sedim v skupščini, zbran sem v skupščini; *subst.* οἱ καθήμενοι = σύνεδροι zborovalci *Tukidid* 5, 85; **3.** prebivam, mudim se; *o vojski:* taborim, ležim; *o kraju:* nahajam se,*

ležim; **4.** postavljen sem ἐπὶ τούτῳ (zato) κάθεται ὁ δίκαστής; stojim οἱ σειληνοί

καθ-ημερινός 3 vsakdanji NT

καθ-ημέριος 3 vsakdanji, današnji; μοῖρα usoda današnjega dne

καθήσομαι fut. od καθ-ίημι in κάθημαι

καθ-ιδρώω **1.** act. ep. ukažem (velim) usesti se, posedem koga, posadim koga, naselim ἐς τι; pustim, da kdo počiva τινά; **2.** pass. nase-lim se, nastanim se; **3.** med. postavim, posve-tim βρέτας

καθ-ιερεύω darujem, žrtvujem, zakoljem

καθ-ιερόω, ion. **κατ-ιρόω** posvetim, zaobljubim

καθ-ιζάνω intr. usedem se

καθ-ιζώ [impf. ἐκάθιζον in καθίζον, fut. καθιῶ, aor. ἐκάθισα, καθῖσα, ep. κάθισα, pt. καθίσσας; ion. κατίζω, aor. κάτισα, intr. καθίζομαι, fut. καθιζήσομαι, poet. aor. καθίσαστο]

1. trans. **a)** ukažem (velim) usesti se, ukažem (velim) mirno sedeti, posadim (na prestol), naredim za kralja τινά εἰς τὸν θρόνον, postavim, namestim φύλακας, χωρὶς postavljam stran, odpeljem stran, odvedem stran; **b)** pri-rejam, sklicujem shode ἀγοράς; postavljam, utaborim, razvrščam, ustavljam στρατεύμα; **c)** pripravljam koga do česa κλαίειν, κλαίοντά τινα spravim koga v jok; **2.** intr. in med. usedem se, sedim, utaborim se, ustavim se kje ἐπὶ τι; sesedem se, zgrudim se ἐπὶ τὰ ἰσχία; οἱ ἄλλοι καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἰκέ-ται se usedejo kot pribežniki na oltar

καθ-ίημι, ion. **κατ-ίημι** [gl. ἴημι; fut. καθήσω, ep. aor. καθέηκα, 1. pl. κάθεμεν, ion. 3. sg. praes. κατίει] **1.** trans. **a)** dol spuščam, dol pošiljam, dol mečem, οἶνον λαυκανίης spuščam vino dol po grlu, ἰστία snamem, spustim dol, ἀγκύρας spuščam v morje, usidram se, ἕππον ἐν δίναις potapljam v valove; τί τινος pomakam, namakam, vtikam v kaj; **b)** δόρατα εἰς προσβολήν spuščam, nastavljam (za napad), τείχη ἐς θάλασσαν zgradim, postavim zidovje dol do morja; **c)** φυγάδας pošiljam domov, dovoljujem, da se vrnejo v domovino, ἄρματα pošiljam v (tekmovalni boj), πεῖραν skušam, preizkušam; **d)** κώπας spuščam dol (da ustavim ladjo), σκέλη pustim, da visijo, κόμας pustim, da padajo lasje po ramah, *Euripid, Ifigenija pri Tavrij-*

cih 52: pustim (naredim), da lasje rastejo; **e)** γόνου εἰς γῆν upogibam koleno; **2.** intr. in med. dol se spuščam, hitim dol, namenjen sem, odpravim se kam ἐπὶ τινα

καθ-ικετεύω, ion. **κατ-ικετεύω** ponižno prosim koga

καθ-ικνέομαι dep. med. [fut. καθίζομαι, aor. καθικόμην] ep. poet. dol pridem, dospem kam, pridem nad koga, zadenem koga πένθος τινά, τί, τινός, θυμὸν ἐνιπῆ zadenem, ganem

καθ-ιππάζομαι med., ion. **κατ-ιππάζομαι** teptam, poteptam (s konji), pogazim, prega-zim, pohodim, poteptam (s konjenico), opu-stošim

καθ-ίπταμαι dep. med. ion. = καταπέτομαι

καθίστα imp. praes. act. = καθ-ίστη

καθ-ιστά(ν)ω = καθ-ίστημι

καθ-ίστημι [trans. fut. καταστήσω, aor. κατέστησα, pass. aor. κατεστάθην, fut. κατασταθήσομαι, adi. verb. καταστατέον; med. fut. καταστήσομαι, aor. κατεστησάμην; intr. καθίσταμαι, fut. καταστήσομαι, aor. κατέστην, pf. καθέστηκα, pl. καθέσταμεν, plpf. καθε(ι)στήκειν, pl. καθέστασαν; fut. καθεστήξω; ion.: κατίστημι, pf. κατέστηκα, 3. pl. κατεστέασι, pt. κατεστεώς, plpf. 3. sg. κατεστήκεε, impf. 3. pl. κατιστέατο, pf. pass. 3. pl. κατεστέαται]

I. trans. **1.** act. **a)** dol postavim, posadim, postavim na kaj, pripeljem, spravim kam τινά, τί, εἰς Ἴωνίαν, ἐπὶ τὰ ὄρια, πρὸς τὴν οἰκίαν spravim domov, νῆα usidram, Πύλονδε pripeljem v Pilos, εἰς κρίσιν, εἰς δίκην, εἰς ἀγῶνα postavim, pokličem pred sodnike, pokličem na odgovor, zatožim, ἔμαυτὸν εἰς κρίσιν pridem pred sodišče, φάλαγγα postavim v bojni red, postavim v bojno razporeditev, εἰς τὸ φανερόν τινα spravim v javnost, proslavim, σκοπούς razpostavim ogleduhe, εἰς τοὺς ἀρχικούς prištevam med, ποῦ δεῖ καθιστάναι πόδα kam naj postavim nogo; pass. εἰς ἑκάτερα τὰ ἰσχυρότατα καθίσταμαι dosežem v obeh ozirih najvišjo stopnjo; **b)** postavljam koga za kaj, nameščam koga za kaj, delam (naredim) koga za kaj, volim koga za kaj τινά ὑπαρχον, τύραννον, βασιλέα; ψευδῆ γ' ἔμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει nočem stati pred mestom kot lažnivec; postavljam nad koga (kaj) ἐπὶ πολλῶν, ἐπὶ πᾶσι NT; nasta-

vlijam τινά; τὴν εὐλογίαν φανεράν pojasnim, razjasnim, razbistrim, ἐντιμότερόν τινα bolj častim; *pass.* κυβερνᾶν κατεστάθη postavljen je bil za krmarja, ἀρχιερεὺς εἰς θυσίας καθίσταται je postavljen, da daruje daritve *NT*; **c**) spravljam v kak položaj, spravljam v kakšno stanje, εἰς φόβον, ἀπορίαν spravljam v strah, v zadrego, ἐν ἀκινδύνῳ spravljam v varnost, zavarujem, εἰς ἐρημίαν φίλων spravim ob vse prijatelje, τινὰ κλαίοντα spravim v jok, τινὰ φεύγειν spravim v beg, poženem v beg, κατέστησαν ἐς ἀλκὴν μηδένα τρέπεσθαι so povzročili, da se ni nihče postavil v bran; *pass.* ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν postali so grešniki *NT*; **2. med.** postavljam si (sebi), svoje stvari, odredim, uredim sebi v prid, izberem, izvolim si τύραννον, ἀρχοντας, τὴν ζῶην ἀπό τινος preživljam se s čim;

II. intr. 1. postavljam se kam, pridem v, stopim na kaj, pred koga, nastopim kot govornik ἐπὶ τὸ πλῆθος, καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας ko so prišli pred oblastnike, εἰς τάξιν postavim se v bojni red, postavim se v bojno razporeditev; *pf.* stojim, postavljen sem, obstojim, φυλακὴ καθειστήκει je bila postavljena; καθίσταμαι ἐκ τινος sestojim iz česa; **2.** dospem, pridem kam ἐς Ῥήγιον, εἰς τὴν βασιλείαν zasedem prestol, εἰς τὴν βουλείαν dosežem dostojanstvo svetovalca, εἰς οὖρον pridem v ugoden veter; pridem v kako stanje, ἐν τῷ ἀσφαλεῖ na varnem, ἐν κινδύνῳ v nevarnosti sem, ἐν δέϊματι loteva se me strah, ἔμφρων pridem k zavesti, pridem k pameti, εἰς φυγὴν spustim se v beg, εἰς τὸ δέον pridem v red, pridem na pravi tir, εἰς μάχην spustim se v bitko, začnem bitko, εἰς λόγους pridem v pogovor, začnem pogovor, καθίσταται τι εἰς ἄμεινον nekaj se obrača na bolje, καταστάντων εὖ τῶν πραγμάτων če se jim položaj izboljša, če se njihove razmere dobro uredijo, θυμός τινι κατέστη nekdo je okreval, ἐπὶ τινι καθίσταμαι pretim, grozim komu; **3. a)** trdno stojim, ustalim se εἶ που κατασταίη; **b)** umirim se, poležem se θόρυβος; **c)** *rogosto* = εἶναι: ἔνθα μὴ καθειστήκη δέος kjer ni nobenega strahu, ἀπαρνος καθίσταμαι tajim, φονεύς morilec sem, ἐραστής καθίσταμαι ljubimec sem, φύλαξ πιστὴ κατέστης postala si (bila si) zvesta čuvajka; **d)** *pf.* sem, nahajam se (v kakem stanju), ὅποι καθέσταμεν kam

sva prišla in kje sva se ustavila; τίνοι τρόπῳ καθέστατε kaj vas je prignalo sem?; *pt. pf. act.* καθειστηκώς ali καθεστώς ki trdno (čvrsto) stoji, obstoječ, veljaven, običajen; οἱ καθεστῶτες νόμοι obstoječi zakoni, veljavni zakoni, ἡ καθειστηκυῖα ἡλικία moška doba, ἀεὶ καθεστῶτος ker je vedno veljavno to načelo, ker je običajno; τὰ καθεστῶτα obstoječe razmere, sedanje razmere, μάντις τῶν καθεστῶτων prerok (namenjene) usode

καθό *adv.* (= καθ' ὅ) toliko kakor, v kolikor, kakor *NT*

κάθ-οδος, ἡ, *ion.* **κάτ-οδος 1.** hoja dol, hoja navzdol, pot dol, pot navzdol, pot v podzemlje; **2.** vrnitev, povratak (v domovino)

καθολικός 3 splošen, vesoljni; katoliški

καθ-όλου (= καθ' ὄλου) splošno, sploh, nasploh, povsem, kratko malo *NT*

καθ-ομιλέω osvojim, pridobim koga (z druženjem), skušam pridobiti koga

καθ-ομολογέω 1. priznavam, dopuščam; **2.** obljubljam, obetam

καθ-οπλίζω 1. a) *act.* oborožujem, opremljam koga s čim (= κατασκευάζω); **b)** *med.* oborožujem se; **2. poet.** borim se s čim, premagam τὸ μὴ καλόν

καθόπλισις, εως, ἡ oboroževanje, oborožitev, oprema

καθ-οράω, *ion.* **κατ-οράω** *in med.* [tudi v *tm.*, *fut.* κατόψομαι, *ao.* κατεῖδον] **1.** dol gledam, zrem na kaj ἐκ, ἀπό τινος, τινά, τί; **2.** (iz daljave) gledam, opazujem, motrim; (od daleč) opazim, zagledam, vidim τινά, τί; **3.** uvidim, spoznam

καθ-ορμίζω 1. act. pripeljem v pristanišče; **2. med.** pripeljem se v pristanišče, pristanem τὰς ναυσίν, izkream se

καθ-οσιόω *in med.* posvečujem, očiščujem, žrtvujem; *pass.* posvečen sem

καθ-ότι *adv.*, *ion.* **κατ-ότι** (= καθ' ὅτι) **1.** kolikor, kakor; **2.** zato, ker

κάθου *imp. praes. od κάθ-ημαι* *NT*

καθ-υβρίζω, *ion.* **κατ-υβρίζω 1. trans. a)** grdo, prevzetno ravnam s kom, grdo govorim o kom, slabo govorim o kom, sramotim, podiram na tla, ἄχρουν smejem se komu v nesreči; **b)** varam, vodim za nos; **2. intr.** grešim proti komu, prevzemam se πόλεις

κάθ-υδρος 2 (ὑδωρ) *poet.* poln vode, napolnjen z vodo κρατήρ

καθ-υπάρχω sem pri rokah, pripadam

καθ-ύπερθε(ν) *adv. ep. poet., ion. κατ-ύπερθε(ν)* 1. *krajevno:* **a)** od zgoraj (dol), zgoraj, po vrhu, nad, čez kaj, Χίου severno od Hiosa, Φρυγίη zgorinja Frigija, ή καθύπερθεν όδός zgorinja pot, χώρα onostranska dežela; **b)** καθύπερθε γίγνομαι, ειμί τινος močnejši sem od koga, zmagujem nad kom, premagujem koga; 2. *časovno:* poprej, pred

καθυπέρτερος 3, *ion. κατυπέρτερος* [*comp. od καθύπερθε(ν)*] višji, mogočnejši, močnejši τινός; καθυπέρτερος γίγνομαι obvladam, premagam, zmagam; *sup. κατυπέρτατος* 3 najvišji, najbolj zgornji

καθ-υπνώω, *ion. κατ-υπνώω* in *med.* trdno spim, zaspim, uležem se spat, ležem spat

καθ-υφίημι 1. *act.* izpuščam, popuščam, izdajam, prezrem; 2. *med.* zapuščam, prepuščam kaj komu, zanemarjam τί τών πραγμάτων; odstopam od česa, vdam se τινί

καθ-ῶμαι, **καθ-ώμεθα** *gl. κάθ-ημαι* in *καθ-ίημι*

καθ-ώς *adv.* (καθ' ὡς, *at. καθά*) 1. kakor *NT*; 2. ker, ko *NT*

καθ-ώσπερ *adv.* ravno tako kakor *NT*

καί [*pred vok. κ', χ', v krazi: χή (καί ή), κεί (καί ει), κἄτα (καί ειτα), χῶτι (καί οτι) itd.*]

I. conj. in, pa, ter, *veže posamezne besede in stavke:* 1. *v slovenščini se pogosto ne prevaja, zlasti na začetku stavka in kadar veže πολὺς z drugimi adi., πολλοὶ καὶ ἀγαθοί* mnogi pogumni, mnogi hrabri, πολλὰ τε καὶ κακὰ πάσχω veliko hudega, πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες mnogo lepih upov; 2. *pos. pomeni:* **a)** in zato, torej, in zdaj, in sedaj, καί μοι ἀπόκριναι, καί μοι λέγε; **b)** in sicer, namreč, to se pravi, βῆ πρὸς δῶμα Διὸς καὶ (namreč) μακρὸν Ὀλυμπον; παρῆσάν τινες καὶ (in sicer) πολλοί γε, ἔχων δύο ταῦτα ἔθνη καὶ ἀμφοτέρα ἰσχυρά (in sicer); καὶ ταῦτα, καὶ τοῦτο posebno, zlasti, Κρόνου δὲ παῖς καὶ χρόνου to je, to se pravi; **c)** in zares (seveda), καὶ ἐτετήκει χιών; **d)** skratka, in sploh (*če povezuje dele s celoto*), Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἤλθεν ἀγγελία; **e)** pa, καὶ οὐ pa ne, κεῖνός τ' ἐκεῖνα στεργέτω καὶ γῶ (jaz pa) τάδε, πάλαι δέδοκται ταῦτα κού νεωστὶ μοι ne pa šele danes; **f)** ali,

ali marveč (pravzaprav), ἕνα καὶ δύο, τρίτη καὶ (ali) τετάρτη ἡμέρα, ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός da je malo vredna ali (pravzaprav) nič; **g)** in vendar, οἷδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες ὡς ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ; **h)** *pogosto najdemo priredno zvezo s καί tam, kjer bi pričakovali podredje:* ἦν δ' ἡμαρ ἡδὴ δεύτερον πλέοντί μοι καὶ γῶ Σίγειον κατηγόμην že drugi dan sem se vozil, ko sem priplul v Sigejon; ἦός τε δὴ διέφαινε καὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῷ οὐρει ko se je prikazala jutranja zarja, so prišli na vrh gore; *tako zlasti za οὐπῶ, ἡδὴ, ἅμα itd.;* **i)** kakor (*za izrazi enakosti in podobnosti ὁμοίος, ὁ αὐτός, ἴσος, ὁμοίως itd., prim. lat. ac, atque*), Πέροσαι τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτῶν ravno tako oboroženi kakor; ὄραξ, ὡς οὐ ταῦτά ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σου; **j)** *za časovnimi in pogojnimi stavki pogosto uvaja glavni stavek:* tedaj (pa), αὐτὰρ ἐπεὶ δειπνησε, καὶ οἱ δῶκε σκύφον; ἡμος ἡλιος κατέδου, καὶ (τότε δὴ) κοιμηθῆμεν ἐπὶ θινὶ θαλάσσης; **k)** καὶ ... καί (= *lat. et ... et*) = τὲ ... καὶ in ... in, kakor ... tako tudi, ne samo ... ampak tudi, ἄλλως τε καὶ zlasti;

II. adv. 1. tudi, enako, ravno tako, tako tudi, ὡς φαμένη καὶ ἡγήσατο kakor je rekla, tako je tudi šla spredaj, ἡδὲ καί in tudi, ἐμοῦ ἰόντος ὅποι καὶ ὑμεῖς kamor tudi vi greste, καὶ αὐτός, καὶ οὗτος (enako) tudi sam (ta), Ἀγίας καὶ Σωκράτης καὶ τούτῳ ἀπεθανέτην sta tudi umrla; εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἔε sploh kdo, ὡς τις καὶ ἄλλος kakor katerikoli drugi; 2. **a)** celo, že, vrh tega, zares, ὅς νῦν γε καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο, τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο, καὶ φύσει že po naravi, καὶ πάνυ, καὶ μάλα kaj zelo, prav zelo, da, seveda, καὶ λίην žal le preveč; **b)** *če se poudarja majhna, neznamna stvar:* tudi če samo, ἴεμενος καὶ κάπνον νοῆσαι, ἔργον καὶ πόλεις ἀριθμῆσαι, καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν; **c)** *pri comp.:* še, θεός καὶ ἀμείνονας ἵππους δωρήσαιτο, καὶ μεῖζον ἄεθλον; *pri števniki:* vsi do, gotovo, καὶ εἴκοσι τάλαντα; **d)** *v vprašalnih stavkih:* kaj neki?, kaj pač?, ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις; ἴδωμεν τί ποτε καὶ λέγομεν, ἄμφω γὰρ αὐτὰ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς; ἦρετο, ὅτι καὶ εἴη τὸ σύνθημα; **e)** *pri časovnih določilih:* že, καὶ πάλαι, καὶ πρόσθεν, καὶ νῦν; 3. *pri pt.* = καὶ περ čeprav, dasi, kakor tudi, θέαμα τοιοῦτον,

οἷον και συγχοῦν τ' ἐποικτίσαι; και τύραννος ὦν ὅμως čeprav sem kralj;

III. ν zvezi z drugimi členki: και γάρ (= *lat.* etenim) kajti (tudi), seveda, και γάρ οἷν zatorej tudi, και γάρ ῥά kajti celo, και γάρ και kajti tudi, και γάρ δέ in tudi, pa tudi, in celo; και γε in sicer, in res, και ἐγὼ μέν da, jaz za svojo osebo; και δέ pa tudi, razen tega, δέ και pa tudi (celo); και δὴ in že, celo že, in celo, in zares; και δὴ και in tako seveda tudi, in tako pač, in potemtakem, και δὴ και τότε in tako seveda tudi tedaj; και μήν in vendar, in zares, zdaj pa, kajpada; και τοι in vendar, (in) pač; και εἰ, και ἕαν (κᾶν) tudi če, celo če; εἰ και, ἕαν και četudi, čeprav; εἰ δέ και če pa celo; οὐ μόνον ... ἀλλὰ και ne samo ... ampak tudi, και ὡς tudi tako, kljub temu

καιετάεις 3 [*Et.: gl. κητώεις*] poln prepador, poln jarkov, poln globeli

Καίκος, ὁ Kaik, reka v Miziji; od tod τὸ Καίκου πεδῖον Kaiška ravnica, ravnina ob reki Kaik

Καιναί, αἰ Kajne, mesto v Mezopotamiji

Καινεύς, ἑως, ὁ Kajnej, kralj Lapitov; *patron.*

Καινείδης, ὁ Kajneid, Kajnejd = Kajnejev sin = Koron

καινίζω (*καινός*) *poet.* prinašam nekaj novega, στέγη καινίζει τι v hiši se godi nekaj novega

καινο-παθής 2 (*παθεῖν*) *poet.* 'ki se ga še ni pretrpelo' = nov, nenavaden, izreden, nezaslišan

καινο-ποιέω (*καινο-ποιός*) *poet.* obnavljam, delam na novo, καινοποιηθέν τι nekaj novega

καινο-ποιητής, οὐ, ὁ iznajditelj novih zabav

καινός 3 [*Et.: iz *kan-ιός, kar je izpeljano iz ide. kor. *(s)ken- 'nastati na novo', 'začeti se', 'roditi se'; prim. lat. recēns -entis 'svež', 'nov', 'mlad', sl. začeti, konec*] **1.** nov, na novo opran, še nerabljen πέπλωμα, οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων on prav tako ni uvajal ničesar novejšega kot drugi; ἐκ καινῆς znova, καινὰ πράγματα 'politične novotarije' = prevrat, revolucija (= *lat.* res novae); **2.** izreden, čuden, nenavaden, nepričakovan, τὸ καινὸν τοῦ πολέμου kar je v tej vojni nepričakovano

καινότης, ητος, ἡ novost, ζῶης novo življenje
NT

καινοτομέω (*καινός, τέμνω*) **1.** na novo nase-

kam, začnem kopati nove rudnike; **2.** prenavljam, uvajam novosti

καινοτομία, ἡ novost v načrtih, novi načrti

καινουργέω (*καινός, ἔργον*) delam nekaj novega, uvajam novosti, novotarim περὶ τοῦς μισθοφόρους

καινώω (*καινός*) **1.** delam kaj novo, πολὺ ἐπιφέρω τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας pomnožim, veliko pripomore k spremembi mišljenja, pri novih načrtih grem predaleč; **2. ion.** prvič uporabim, posvetim οἴκημα

καινούμαι [*Et.: domnevno analogna tvorba k pf. κέκασμαι, dor. κέκαδμαι kot δαίνυμαι k δέδασμαι*] [*Obl. pf. κέκασμαι, κέκασσαι, κέκασται, inf. κεκάσθαι, pt. κεκασμένος, plpf. ἐκεκάσμη*] *ep.* **1.** odlikujem se, τινὶ v čem, ἐν Δαναοῖσιν, μετὰ τισι, ἐπὶ τινας *med.;* **2.** prekosim koga v čem τινά τινι *ali z inf.*

καινώω *poet.* [*fut. κανῶ, aor. ἔκανον, pf. κέκονα*] = κτείνω ubijam

και-περ *conj.* čeprav, četudi, čeravno, dasi, dasiravno; *nav. s pt. καιπερ πολλὰ παθόντα; redko z adi. brez pt.: και ἀθάνατός περ (sc. ὦν); pri Homerju je nav. ločen s pt.; redko se veže z ind. καιπερ ὦμην*

καιρίος 3 in 2 (*καιρός*) **1. krajevno:** ki zadene pravo mesto, ki je na pravem mestu, πληγὴ smrtonosen udarec (*sunek*), smrten udarec (*sunek*); *tudi brez πληγῆ: ἡ καιρὴ smrtonosni udarec (sunek); subst. τὸ καιρίον* nevarno (ranljivo, občutljivo, usodno) mesto na telesu, kjer je rana smrtna, ἐν καιρίῳ, κατὰ καιρίον na smrtno nevarnem mestu; **2. časovno:** ob pravem času στείχω, δέος, pravočasen, primeren, pravi δρᾶν, φρονέω, εἶπον; πρὸς τὸ καιρίον πονέω pomagam ob pravem času

καιρός, ὁ 1. prava mera, pravo razmerje, πλείους τοῦ καιροῦ več kot je (bilo) primerno ali potrebno, τοῦ καιροῦ ἐγγυτέρω τείχους bliže zidu kot je bilo pametno; **2.** pravo mesto, ugodno mesto, pravi kraj, ugoden kraj, οὗ καιρός εἶη kjer bi bilo primerno, προσωτέρω τοῦ καιροῦ dlje, kot je prav, dlje, kot je primerno; **3.** ugoden čas, ugodna prilika, καιρός (ἔστι) (pravi) čas je, καιρὸν παρήμη zamudim ugoden čas, ἐς καιρόν, ἐν καιρῷ, κατὰ καιρόν, καιροῦ *in* καιρόν ob pravem času, ἐς αὐτὸν καιρόν ravno ob pravem času, κατὰ

καιροῦ po potrebi, ἐν τοῦτω τῷ καιρῷ ob tej priliki, ob tej priložnosti, pri tej priči, πρὸ καιροῦ pred časom; καιρός τῶν πραγμάτων ugoden čas, da se kaj izvrši, ἐν παντὶ καιρῷ vsak čas, ob vsaki priložnosti, ob vsaki priliki, ἀπὸ τοῦ καιροῦ ob nepravem času, neprimerno, σὺν οὐδενὶ καιρῷ = ἀκαιρός; **4. a)** *splošno*: čas, ura, okoliščine, razmere časa, nevaren položaj, odločilen trenutek, ἐν τοῖς μεγίστοις καιροῖς, ἐπὶ τοῦ καιροῦ po razmerah časa; **b)** priložnost komu škodovati, slaba stran, zadrega, καιρὸν ἐνδίδωμι dam priložnost (za napad), ἐφεδρεύω τοῖς καιροῖς τινος prežim na (čakam na) zadrege koga; **5. a)** važnost, pomen, vpliv, μέγιστον καιρὸν ἔχω zelo pomemben sem, zelo vpliven sem, zelo važen sem; **b)** ugodnost, korist, uspeh, ἐν καιρῷ γίγνομαι koristen sem, koristim, φρουρέω ἐπὶ σῶ καιρῷ pazim na tvojo korist, ἐς καιρὸν na srečo, k sreči, τὰ ὑπερβάλλοντα οὐδένα καιρὸν δύναται kar presega mero, ne prinaša nobene sreče, πρὸς καιρὸν πονέω moj trud ima uspeh

καιροσ(σ)έων [*gen. pl. od καιρόεις*] z mnogimi petljami, gosto tkan, fin (*o platnu*)

καί-τοι (*καίτοιγε*) **1.** in vendar, in zares, zdaj pa, seveda, toda, kljub temu; **2.** čeprav, dasi *s pt.*

καίω, *at. κάω, κάω* [*Obl. fut. κάυσω, aor. ἔκαυσα, ἔκαυσάμην, pf. κέκαυκα, κέκαυμαι, aor. pass. ἐκάυθην, fut. pass. καυθήσομαι; ep. praes. inf. καίμεν, aor. act. ἔκηα, κῆα, cj. 1. pl. κήομεν, opt. 3. sg. κῆαι, med. κῆαντο, pt. κῆαμενος, aor. pass. ἐκάην, inf. καήμεναι, poet. aor. pt. κέας*] **1. act. a)** žgem, zažgem, zažigam, palim, zapalim; **b)** sežigam, pustošim; **2. pass.** zažgem se, vnamem se, gorim, zgorim; **3. med.** zažigam si kaj

κάκ = κατά pred κ

κάκ = καὶ ἐκ

κακαγγελέω *poet.* naznanjam nesrečo, oznanjam nesrečo

κακ-άγγελτος 2 (*ἀγγέλλω*) *poet.* sporočen (objavljen, javljen) v nesrečo, ἀχρη povzročen zaradi žalostne novice (ali: žalost zaradi neugodne novice)

κακανδρία, ἡ *poet.* nemožatost, strahopetnost

κάκεϊ, κάκεϊθεν, κάκεϊνος = καὶ ἐκεῖ *itd.*

κάκη, ἡ, **κακία**, ἡ (*κακός*) **1.** malopridnost,

malovrednost, izprijenost, zlobnost, hudobija, malosrčnost, strahopetnost; **2.** slab glas, sramota (*Tukidid 3, 58*); **3. NT** zlo, nadloga, težava

κακηγορέω (*κακ-ήγορος*) slabo govorim o kom, opravljam, obrekujem, zmerjam *τινά*

κακηγορία, ἡ sramotitev, zasramovanje

κακ-ήγορος 2 (*ἀγορεύω*) ki slabo govori o kom, opravljam, obrekljiv

κακία, ἡ = κάκη

κακίζω (*κακός*) [*aor. pass. ἐκακίσθην*] **1. act.** grajam, zmerjam, sramotim, dolžim *τινά*; **2. pass. a)** očita se mi kaj, postavljajo me v slabo luč; **b)** slabo se obnašam, kažem se bojazljivega, sem bojazljiv ali strahopeten

κακκανῆν *dor.* = κατακανεῖν *gl. κατα-καίνω*

κακ-κεῖαι, κακ-κῆαι *ep. gl. κατα-καίω*

κακ-κείοντες *ep.* = κατα-κείοντες

κακό-βιος 2 slabo živeč, siromašno živeč

κακό-βουλος 2 (*βουλή*) nespameten

κακο-γείτων 2, *gen. onos poet.* sosed v nesreči, tovariš v nesreči

κακοδαιμονάω, κακοδαιμονέω (*κακο-δαίμων*) obseden sem (od hudega demona), besnim, norim

κακοδαιμονία, ἡ **1.** obsedenost, besnost, blaznost, zaslepljenost; **2.** nesreča, beda

κακο-δαίμων 2, *gen. onos* obseden, besen, nesrečen, beden

κακοδοξέω (*κακό-δοξος*) na slabem glasu sem, zloglasen sem

κακο-εἰμων 2, *gen. onos (εἶμα)* *ep.* slabo oblečen, raztrgan, razcapan

κακοεργία, ἡ *ep.* = κακουργία

κακοεργός 2 = κακοῦργος

κακοήθεια, ἡ (*κακο-ήθης*) slab značaj, malopridnost, zvitost, hudobija, zloba *NT*

κακο-ήθης 2 (*ἥθος*) zloben, hudoben, zvit, škodoželjen; *adv. κακοήθως*

κακό-θροος 2, *skrč. κακό-θρους poet.* obrekljiv, opravljam

Κακο-ἴλιος, ἡ *ep.* Kakoilij (Kakoilion) = nesrečni Ilij, nesrečni Ilion (ker je pogubil veliko ljudi)

κακολογέω (*λόγος*) sramotim, slabo govorim, preklinjam *NT*

κακολογία, ἡ, *ion.* **κακολογίη** obrekovanje, opravljjanje, psovanje

κακο-μήχανος 2 (*μηχανάομαι*) poguben, nesrečen, nesrečonosen, hudodelski, zločinski

κακόνοια, ἡ (*κακό-νους*) hudobno mišljenje, sovraštvo, mržnja

κακό-νομος 2 *ion.* ki ima slabe zakone ali slabo ustavo

κακό-νοος 2, *skrč.* **κακό-νους** [*pl.* *κακόνοιοι*, *sup.* *κακονούστατος*] zlohoten, sovražen, nenaklonjen

κακό-νυμφος 2 (*νύμφη*) *poet.* **1.** nesrečno oženjen, oženjen v svojo nesrečo, *ὄνασις* pogubonosna zakonska sreča; **2.** *subst.* slab soprog, nezvest soprog

κακό-ξενος 2, *ion.* **κακό-ξενος** 2 **1.** negotljuben; **2.** *ep.* ki ima nesrečo pri svojih gostih

κακο-ξύνητος 2 zvijačen, zvit, potuhnjen

κακοπάθεια, ἡ (*κακο-παθής*) **1.** trpljenje, napor *NT*; **2.** nezgoda, nesreča, poškodba

κακοπαθέω trpim škodo, nesrečo imam, slabo se mi godi, grdo ravnajo z menoj *ὑπό τινος*; *κακοπαθῶν διαζῶ* nenehno živim v nesreči

κακο-πινής 2 (*πίνος*) *poet.* zelo umazan, gnusen, ostuden, podel, *ἄλημα* podel potepuh

κακοποιέω slabo delam, delam kaj slabega, slabo ravnam *NT*, storim komu kaj hudega, grdo ravnam s kom, poškodujem koga *τινά*, πολλά naredim veliko hudega, *χώραν* pustošim

κακο-ποιός 2 (*ποιέω*) ki zlobno ravnaja; *subst.* ó zločinec, hudodelec *NT*

κακοπολιτεία, ἡ slabo stanje države, slaba ustavna ureditev, slaba državna ustava

κακό-ποτμος 2 *poet.* nesrečen

κακό-πους, *ποδος*, ó, ἡ ki ima slabe noge, s slabimi nogami, slabih nog

κακοπραγέω (*κακο-πραγής*) nesrečo imam, nesrečen sem

κακοπραγία, ἡ nesreča, nezgoda

κακο-πραγμων 2, *gen. onos* (*πραγμα*) zloben, zvijačen, zvit, potuhnjen

κακορραφία, ἡ, *ep.* **κακορραφίη** (*ῥάπτω*) *ep.* potuhnjenost, hinavstvo, zarotništvo, kovarstvo, zloba

κακορροθέω (*ροθέω* *šumim*) *poet.* sramotim, grdim, psujem

κακός 3 [*comp.* *κακίων*, *poet.* *κακώτερος*, *sup.* *κάκιστος* *gl.* *χείρων*, *χερείων*, *χεριώτερος*, *χείριστος* *in ἤσων*] **1.** *telesno*: slab, nespособen *ἀλήτης*, nezmožen, neuporaben; plah, bojazljiv, strahopeten *πρὸς αἰχμήν*; *grd* *εἶδος*, siromašen *εἴματα*; *γένος* podel, nizek, ubog, neplemenit; **2.** *moralno*: slab, zanikrn, zloben, hudoben, izprijen, ničvreden, *εἰς φίλους* nezvest, *εἰ μὴ ἔγω κακός γινώμην* ἔφυν če prav sodim, če se ne motim, *κακὸι γινώμαιοι* ne-umneži, *κακός εἰμι πρὸς τινα* sovražen sem komu; **3.** *o posledicah, razmerah, stanju*: slab, nesrečen, poguben, hud, *φάρμακον* strupen, *ὄρνις* nesrečo oznanjajoč, *λόγοι*, *ῥήματα* psovke, nevaren *ἔλκος*; **4.** *subst. a)* **κακός**, ó hudobnež, zlobnež, strahopetnež; **b)** **κακόν**, τό, **κακά**, τά **a)** zlo, nesreča, nezgoda, škoda, beda, nevarnost, hudobija, *κακὰ κακῶν* najhujše zlo, najhujša nesreča, *τὰ κάκιστα* največja nesreča; **β)** psovke, spletke, napaka, *κακὰ δίδωμι* storim, *πάσχω* trpim (*gl.* *κακόν ποιῶ*, *ἐργάζομαι*, *δρῶ* *τινα*); **5.** *adv.* **κακῶς** slabo, hudobno, grdo, zgrda, zlobno, zani-krno, *κακῶς ἔχω* *τι* zanemarjam, *κακῶς ἔχω* slabo se mi godi; *κακῶς ποιῶ* škodujem komu *τινά*, τί pustošim, opustošim, *κακῶς λέγω* *τινά* žalim koga, grdo govorim o kom *κακῶς πράττω*, *κακῶς ἔχω*, *κακῶς πάσχω* *ὑπό τινος* trpim zlo, trpim (utrpevam) škodo, doživljam nesrečo; *κακῶς ἀκούω* *ὑπό τινος* na slabem glasu sem pri kom (*gl.* *ἀκούω*)

κακο-σκελής 2 (*σκέλος*) ki ima slabe (tanke, suhe) noge, slabih (tankih, suhih) nog, tankonog

κακοστομέω *poet.* slabo govorim o kom, žalim, sramotim koga *τινά*

κακοτεχνέω (*κακό-τεχνος*) zvijačno ravnam, spletkarim, *εἰς τινα* proti komu

κακό-τεχνος 2 (*τέχνη*) *ep.* spletkarski, zvijačen, lokav, zloben

κακότης, *ητος*, ἡ (*κακός*) **1.** malopridnost, hudobija, zlobnost; nesposobnost, lahkomi-selnost, strahopetnost; **2.** zlo, nesreča, stiska, beda, nadloga, vojna

κακοτροπία, ἡ (*κακό-τροπος*) slab značaj, malopridnost, brezvestnost

κακοτυχέω nesrečen sem

κακο-τυχής 2 (τύχη) *poet.* nesrečen

κακουργέω (κακοῦργος) **1.** zlobno ravnam, hudobno ravnam; ἐν τοῖς λόγοις varam, nadlegujem, nagajam; **2.** delam škodo, prizadevam komu zlo, škodujem komu τινά, pustošim χώραν

κακούρημα, ατος, τό, **κακουργία**, ή, *ep.* **κακοεργία** (κακός, ἔργον) slabo dejanje, hudobno dejanje, hudobija, hudodelstvo, prevara, sleparstvo, lopovščina; malopridnost, zloba

κακοῦργος 2, *ep.* **κακοεργός** **1.** hudoben, hudodelen, zloben, zvijačen, sleparski; *subst.* hudodelec, zločinec, razbojnik *NT*; **2.** škodljiv, poguben, škodujoč, τινός komu

κακουχέω (κακός, ἔχω) stiskam, mučim *NT*

κακο-φραδής 2 (φράζομαι) *ep.* zloben, hudoben

κακοφραδία, ή nespamet, brezumje, zlobno mišljenje

κακό-φρων 2, *gen.* ονος (φρήν) *poet.* nepremišljen, nespameten, hudoben

κακό-χαρτος 2 (χαίρω) škodoželjen

κακόω (κακός) **1.** *act.* storim komu kaj hudega, storim komu kaj žalega, grdo ravnam s kom, hudo zdelam koga, zatiram, stiskam, mučim, napadam, razdražim (zoper koga), poškodujem τινά, žalostim γέροντα, pustošim (deželo); **2.** *pass.* v stiski sem, zabredem v nesrečo; hudo sem zdelan ὑπό τῆς πορείας; umažem se ἄλμη; žalosten sem γέρων

κάκτανε *gl.* κατα-κτείνω

κακύνομαι *pass.* (κακός) **1.** kažem se hudobnega, zanemarjam svojo dolžnost; **2.** *poet.* nesrečen sem

κακ-χέω = κατα-χέω

κάκωσις, εως, ή (κακόω) **1.** mučenje, trpinčenje, grdo ravnanje, poškodba, odiranje ἐπαρχίας, ponižanje; **2.** trpljenje, stiska, nadloga, beda

καλαθίσκος, ó košarica

καλάμη, ή **1.** bilka, steblo, trst, trstika; **2.** bilni štrcelj, strnišče *NT*; *pren.* ostanek, preostanek

καλαμη-φόρος 2 (φέρω) noseč trstike

καλάμινος 3 (κάλαμος) narejen iz trstja, trsten πλοῖα, οἰκία

καλαμίτης, ου, ó obdan s trstjem

κάλαμος, ó [*Et.*: iz *ide.* *k'olh₂mo-, kar je iz-

peljano iz ide. baze *k'el(h₂) 'slamica', 'bilka'; *prim. lat.* culmus 'slama', *sl.* slama, *stvem.* hal(a)m 'slama', *nem.* Halm 'bilka', 'steblo', *rus.* solóma 'slama'; *lat.* calamus 'steblo', 'trst', 'bil', 'slama' je *izpos. iz gr.*] **1.** bilka, slama, steblo, trst; **2. a)** pastirska piščalka; **b)** trst, trstika za pisanje, pero *NT*; **c)** palica, s katero se meri, merilna palica, merilo *NT*

καλάστρις, ιος, ή [*acc. pl.* τς] *ion.* kalasiris (kalasira), dolga platnena obleka, spodaj obrobljena z resicami; po njej se je del vojaške kaste imenoval **Καλασίριες** Kalasirijci

Καλαύρεια, **Καλαυρία**, ή Kalavreja, Kalavrija, otok v Saronskem zalivu

καλαῦροψ, οπος, ή kalavropa, (zgoraj zakrivljena) pastirska palica

καλέω [*Et.*: iz *ide. kor.* *kleh₁- 'klicati', 'vpiti', 'doneti'; *prim. lat.* calō, clāmō, clāmor, *sl.* klicati, kleti] [*Obl. fut.* καλῶ, καλέσω, *aor.* ἐκάλεσα, *pf.* κέκληκα, *pass. pf.* κέκλημαι, *opt.* 2. *sg.* κεκλήῃο, *aor.* ἐκλήθην, *fut.* κληθήσομαι, *fut. II.* κεκλήσομαι; *med. fut.* καλοῦμαι, *aor.* ἐκαλεσάμην; *ep. praes. inf.* καλήμεναι, *pt.* καλεῦντες, *impf. iterat. act.* καλέεσκον, *med.* καλέσκετο; *fut.* καλέω, *aor.* ἐκάλεσσα, κάλεσσα, *plpf.* 3. *pl.* κεκλήατο; *ion. pf. pass.* 3. *pl.* κεκλέαται]

I. act. 1. kličem, pokličem po imenu, imenujem τινά ὄνομά τι, z *dvojnim acc.*; *pass.* imenujem se, prištevam se med, imajo me za, veljam za; ó καλούμενος tako imenovani; **2.** pozivam, pokličem, vabim na obed ἐπὶ δεῖπνον; kličem pred sodišče, tožim; βουλήν sklicujem; θεόν prosim, kličem za pričo; opominjam, svarim; *pass.* določen sem, namenjen sem πόσις;

II. med. 1. kličem k sebi, dam poklicati (na skupščino) ἀγορήνδε; **2.** želim komu kaj ἀράς τινι

κάλημι *ajol.* καλέω

καλήτωρ, ορος, ó (καλέω) *ep.* klicar, glasnik

καλιά, ή *poet.* buk. gnezdo, koča, skedenj

καλινδέομαι *pass.* valim se, vrtim se, potikam se, vlačim se ἐν τινι, nenehno (neprestano) se ukvarjam s čim ἐν τινι

κᾶλλα = καὶ ἄλλα

Καλλάτρηβος, ή Kalateb, mesto v Lidiji

Καλ(λα)τίαι, **Κα(λ)λαντίαι**, οί Kaltijci (Kallatijci, Kalantijci), indijsko ljudstvo

καλ-λείπω = κατα-λείπω

Καλλιμάδης, ὁ Kaliad, atenski arhont l. 480 pr. Kr.

Καλλιάρως, ἡ Kaliar, mesto v Lokridi

Καλλίας, ου, ὁ Kalias, ime več bogatih Atencev

Καλλίβιος, ὁ Kalibij, spartanski harmost

καλλι-βόας, ου, ὁ (βοάω) *poet.* milozvočen; *subst.* milozvočni

καλλί-βοτρως 2, *gen. υος, poet.* krasen kot grozd, v prekrasnih grozdih (narcisa, ki ima kakor grozdje lep cvet)

(**καλλι-γύναιξ**), *αικος, ἡ* [samo *dat. in acc. sg.*] *ep.* bogat s krasnimi ženami, *subst.* dežela krasotic

καλλι-έλαιος, ἡ prava oljka, žlahtna oljka

καλλιεπέω 1. *act.* lepo govorim, *pass. λόγους κεκαλλιεπημένοι* govori s krasnimi besedami; 2. *med.* baham se, hvalim se z lepimi besedami

καλλιερέω *in med.* 1. darujem ob ugodnih znamenjih, pri darovanju dobivam ugodna znamenja; 2. *intr.* žrtve se srečno izvršijo, žrtve so ugodne = τὰ ἱερά κατὰ γίγνεται (*pro-gosto impers.*)

καλλί-ζώνος 2 (ζώνη) *ep.* lepo opasan, lepo prepasan

καλλί-θριξ, *τριχος, ὁ, ἡ ep.* lepolas, z lepo grivo

καλλί-καρπος 2 rodoviten, z lepim sadjem

Καλλι-κολώνη, ἡ Kalikolona, grič pri Ilionu

καλλί-κομος 2 (κόμη) *ep.* lepolas

καλλι-κρήδεμνος 2 *ep.* ki ima lepo pokrivalo, z lepim pokrivalom, z lepim pajčolanom

Καλλί-μαχος, ὁ Kalimah, atenski polemarh, ki je padel pri Maratonu

κάλλιμος 2 *ep.* = καλός lep, dober

καλλί-ναος 2 (νάω) *poet.* lepo tekoč

καλλί-νῆκος 2 (νίκη) slavno zmagujoč; στέφανος venec zmage; *subst.* ὁ slavni zmagovalec

καλλί-παις, *παιδος, ὁ, ἡ* ki ima lepe otroke, Φαῖδρος oče lepih govorov

καλλι-πάρηος 2 (*παρεία ep.* ki ima lep obraz, lepega obraza, lepoličen

κάλλιπε *ipd. gl. κατα-λείπω*

Καλλιπίδαι, οἱ Kalipidi, skitsko pleme, ki je živel blizu Olbije

καλλι-πλόκαμος 2 *ep.* ki ima lepe kite, z lepimi kitami, krasno spleten

Καλλιπολίτης, ου, ὁ Kalipolit, prebivalec mesta Kalipolis (Καλλιπολις) na Siciliji

καλλί-πρωρος 2 (πρόρα) *poet.* z lepim premcem, z lepim sprednjim krnom σκάφος

καλλί-πυργος 2, **καλλι-πύργωτος** 2 (πυργόω) *poet.* ki ima krasne stolpe, s krasnimi stolpi, dobro utrjen

καλλι-ρέεθρος 2 (ρέεθρον), **καλλί-ρ(ρ)οος** 2 *ep.* lepo tekoč

καλλι-στάδιος 2 *poet.* ki ima lepo dirkališče, z lepim dirkališčem

καλλιστεῖον, τό (κάλλιστος) 1. nagrada za lepoto; 2. nagrada za pogum, bojna nagrada

καλλιστεύω *in med.* (κάλλιστος) *ion. poet.* 1. najlepši sem, najlepša sem πασῶν γυναικῶν; 2. veljam za najlepšega, imajo me za najlepšega δῶρα

καλλι-στέφανος 2 lepo ovenčan

καλλί-σφυρος 2 (σφυρόν) *ep.* ki ima lepe gležnje, z lepimi gležnji, lepopgležen, leponog

καλλί-τεκνος 2 ki ima lepe otroke, z lepimi otroki

καλλιτεχνία, ἡ (καλλί-τεχνος) lepota umetniškega dela, umetniška dovršenost

καλλίτρικες *gl. καλλί-θριξ*

κάλλιφ' *ep.* = κάλ-λιπε = κατ-έλιπε

καλλι-φεγγής 2 (φέγγος) *poet.* ki lepo sveti, lepo sveteč, Ἔως lepo jasna

καλλί-φθογγος 2 (φθέρρομαι) *poet.* lepo doneč ali zvoneč, lepopglasen

καλλί-χορος 2 (χορός) *ep.* ki ima lepa plesišča, z lepimi plesišči, prostoren

καλλίων 2 *comp. od καλός*

καλλονή, ἡ, **κάλλος**, ους, τό (καλός) 1. (telesna in duševna) lepota, krasota, krasnost, izvrstnost, izbornost; 2. a) lišp, lepotilo, nakit, okrasje; b) kar je lepo, lepe obleke, κάλλη ἱερῶν lepa svetišča, krasna svetišča

καλλύνω (κάλλος) 1. *act.* krasim, olupšavam, olupšujem, prikriam τοῦτο; 2. *med.* baham se, ponašam se

καλλωπίζω (ῶψ) 1. *act. in pass.* lišpam, lepotičim, krasim (obraz); 2. *med.* a) lepotičim se, lišpam se; b) baham se, ponašam se, štejem si kaj v čast; c) vedem se prisiljeno, delam se

..., παραιτεῖσθαι καλλωπίζομαι navidezno odklanjam

καλλώπισμα, ατος, τό, **καλλωπισμός**, ό nakit, okras, lišp; *pren.* pačenje, neslano vedenje

καλο-διδάσκαλος, ό, ή učitelj (učiteljica) lepega (dobrega) *NT*

καλοκάγαθία, ή (καλός και άγαθός) kalokagatija, poštenost, krepost, plemenitost, velikodušnost

καῶλον, τό les; *pl. dor.* = ladjevje, brodovje

καλο-ποιέω (ποιέω) delam dobro, ravnam dobro *NT*

καλό-πους, ποδος, ό (καῶλον) lesena noga, kopito

καλός 3 [*comp.* καλλίων, *sup.* κάλλιστος; *ep.* κάλλιμος] **1.** o telesu: lep, brhek, zal, čeden, krasen, ljubek, mikaven, prikupen, τό σῶμα, δέμας, εἶδος lepe postave; **2.** z ozirom na namen in uporabo: lep, čist, κάλλιστον άργύριον najčistejše srebro, primeren, uporaben, koristen, pripraven πρὸς δρόμον, dober, izvrsten λιμήν, ugoden άννεμος; o žrtvah: srečen, ugoden, dober Ιερά; **3.** o duši in značaju: vrl, dober, pošten, odličen, plemenit, blag, slaven, καλός κάγαθός lep in blag, vzor moža, καλόν έστι, έν καλῶ έστιν spodobi se, koristno je, častno je; **4.** *subst. a)* **καλός**, ό ljubimec, ljubica, ό καλός κάγαθός vzor moža, poštenjak; *pl.* οί καλοί boljši = višji sloji, *iron.:* imenitni gospodje; v *političnem pomenu:* domoljub, aristokrat, patriot; **b)** **καλόν**, τό, **καλά**, τά **a)** lepo, lepota, άλλα δ' άλλαχού καλά drugi kraji, druge šege; **b)** dobro in pošteno, dobrota in poštenje, čednost, krepost, dostojanstvo, slava, čast, junaška dejanja, plemenitost, častne službe; *pri Spartancih:* državljanske dolžnosti in časti; **γ)** užitek, veselje, ugodnosti τοῦ βίου; **δ)** sreča, odlikovanje; **5.** *adv. a)* **καλόν**, **καλά** *ep.* lepo, srečno, zdravo άναχωρέω; **b)** εις καλόν ob pravem času, kakor nalašč, ήγω primerno; **c)** έν καλῶ **a)** na ugodnem kraju; **b)** ob pravem času, primerno; **γ)** koristno, primerno; **d)** **καλῶς**, *comp.* **κάλλιον**, *sup.* **κάλλιστα a)** lepo, brhko, čedno; **b)** srečno, ugodno, koristno, primerno, καλῶς έχει τινί koristno je za koga, pristoji, spodobi se, καλῶς έστι, καλῶς γίγνεται po volji se kaj godi, καλῶς πράττω srečo imam, srečen sem,

καλῶς έχω dobro sem, lepo mi je, dobro se obnašam, dobro se mi godi, srečen sem; **γ)** v *odgovorih:* dobro, prav tako, izvrstno; **δ)** plemenito, pošteno, slavno

κάλος, ό *ep. ion.* = κάλως

Κάλπης λιμήν, ό Kalpes, pristanišče in mesto na obali Bitinije

κάλπεις, ιδος, ή [*Et.:* *prim. lat.* calpar -aris 'vinski sod'] *ep.* vrč za vodo

καλύβη, ή (καλύπτω) šotor, koča, koliba, streha

Καλύδναι, αί Kalidne, majhni otoki severno od Kosa

Καλυδών, ῶνος, ή Kalidon, mesto v Ajtoliji (Etoliji); *preb.* **Καλυδώνιος**, ό Kalidonec, Kalidonijec

καλυκο-στέφανος 2 (κάλυξ) *poet.* ovenčan s cvetličnimi popki

κάλυμμα, ατος, τό, **καλύπτρα**, ή, *ion. καλύπτρη* (καλύπτω) *ep. poet.* **1.** ogrinjalo, odeja, pokrov φαρετρέων; **2.** (žensko) pokrivalo, tančica, naličje, pajčolan; **3.** *pren.* to, kar ovira razumevanje kake stvari; zagrinjalo, zastor *NT*

Καλυνδεῖς, έων, οί Kalindi, Kalindijci, prebivalci mesta Kalinda v Kariji

κάλυξ, υκος, ή **1.** strok, kal, klica, popek, (cvetna) čaša; **2.** ženski nakit, uhan

καλυπτός 3 [*adi. verb. od* καλύπτω] *poet.* onijajoč, ogrinjajoč, πιμελή ovoj masti

καλύπτρα, ή *gl.* κάλυμμα

καλύπτω [*Obl. fut.* καλύψω, *aor.* έκάλυψα, *pf. med. in pass.* κεκάλυμαι, *aor. pass.* έκαλύφθην] *ep. poet.*

I. act. 1. a) zagrinjam, zastiram, zakrivam, odavam, obdajam, pregrinjam τί τινι, έν τινι; **b)** τινί τι, άμφί τινι, πρόσθε τινός pokrijem koga s čim, držim pred (nad) kom ščit; **2.** *pren.* skrivam, zakrivam kaj, zamolčim σιγή, ubijem νυκτι έρεβενή, pokopljem τάφω τινά, prikrivam τι κρυφή καρδιά, omračim, zateknim πένθος όφθαλμούς, ponižam εὐδαίμονας Άθήνας; έξω με καλύψατε izženite me in me skrijte;

II. med. zavijam se, zagrinjam se, τινί s čim

Καλυψώ, ος, ή Kalipso, Atlantova hči, nimfa, ki je živela na otoku Ogigija

καλχαίνω *poet.* preudarjam kaj v srcu τί; v skrbeh sem, nemiren sem

Κάλχας, αντος, ό [voc. Κάλχαν] Kalhant, Te-storjtev sin, svečenik in vedeževalec v grškem taboru pred Trojo

Καλχηδών, όνος, ή Kalhedon, mesto v pokrajini Bitiniji v Mali Aziji; *preb.* **Καλχηδόνιοι**, όί Kalhedonci, Kalhedonijci

καλώδιον, τό mala vrvi, vrstica na jadnici

κάλως, ω, *ion.* in *ep.* **κάλος**, ό vrv; *pl.* jadrne vrví, πάντα κάλων έκτείνω razpnem vsa jadra = napnem vse moči ali vse žile; από κάλω πα-ραπλέω ές τι peljem se kam na vrvi ob obali

καλω-στροφος, ό (στρέφω) vrvar

κάμ *ep.* = κατά pred μ

κάμαξ, ακος, ή *ep.* kol, drog

καμάρα, ή, *ion.* **καμάρη** [*Et.: prim. lat. izpos.* camera, *lat.* camurus 'zakrivljen'] **1.** pokrit voz, kočija; **2.** shramba, soba, spalnica

Καμάρνα, ή Kamarina, mesto na južni Siciliji
καματηρός **2 ion.** **1.** utrujen, upehan, slaboten, bolan; **2.** utrudljiv, mučen, težaven

κάματος, ό (κάμνω) *ep. poet.* **1. a)** (naporno) delo, trud, napor; **b)** nadloga, stiska, težava; **c)** utrujenost, opešanje; **2.** kar smo si s trudom pridobili, ήμέτερον κάματον έδουσι žulje naših rok

κάμβαλε = κατέβαλε *od* κατα-βάλλω

Καμβύσης, ου, ό, *ion.* εω Kambiz **1.** oče Kira Starejšega; **2.** sin Kira Starejšega, perzijski kralj

κάμε *ep.* = έκαμε *gl.* κάμνω

Κάμ(ε)ιρος, ή Kamejros (Kamir), mesto na zahodni obali Rodosa

κάμηλος, ό, ή [*Et.: semit. izvora, domnevno akad.; prim. hebr. gāmāl 'kamela'*] **1.** kamela, velblod; ή κάμηλος čreda velblodov (*gl.* ή έπι-πος); **2.** NT sidna vrvi

Καμικός, ή Kamik, mesto na Siciliji

κάμιλος, ό = κάμηλος **2**

κάμινος, ή [*Et.: od tod lat. caminus, nem. Kamin, sl. kamin*] **1.** ognjišče, peč, topilnica; **2.** NT plamen, πυρός ognjena peč

καμινώ, ος, ή *ep.* kurilka; *pren.* klepetulja

Κάμιρος, ή = Κάμειρος

καμ-μίξας *gl.* κατα-μείγνυμι

καμμονίη, ή *ep.* = καταμονία (κατα-μένω) vztrajnost (v boju), zmaga

κάμ-μορος **2 ep.** = κατά-μορος nesrečen

καμ-μύω = κατα-μύω zatisnem oči, zamižim

κάμνω [*Obl. fut. καμοῦμαι, aor. έκαμον, pf. κέμηκα, ep. aor. κάμον, cj. 3. sg. κάμησι; redupl. aor. κέκαμον, cj. κεκάμω, pt. pf. κεκμηώς, κεκμηῶτος, acc. pl. κεκμηότας*]

I. act. 1. trans. ep. s trudom (trudoma) kaj naredim, skrbno, umetno izdelam πέπλον, τεύχεα; **2. intr. a)** trudim se, ženem se, napenjam se; **b)** sem truden, utrudim se; *s pt.* φέρων z nošnjo, θέουσα s tekanjem, έλάνων naveslam se; naveličam se česa, podležem v boju, όί καμόντες, όί κεκμηκότες utrujenci, onemogli, obnemogli, betežniki, zaostajalci; **c)** trpim nadlogo, v stiski sem, nesrečen sem; τό σῶμα zbolim, bolan sem, όί καμόντες sen-ce pokojnih, umrli;

II. med. 1. obdelujem s trudom za se; **2.** pridobim si kaj s trudom, δουρί priborim si kaj

κάμοί = καί έμοί

καμπή, ή (κάμπω) ovinek, zavinek, zavoj (reke), obrat, prevrnitev, καμπήν ποιούμαι vrnem se, povrnem se (na kaj)

κάμπιμος **2** (κάμπω) *poet.* zakrivljen, zavit, zamotan

καμπτήρ, ήρος, ό obrat, okret, ovinek, zavoj, έκατέρωθεν καμπτήρα έποιήσαντο na obeh krilih so naredili oster kot (oster zavoj)

κάμπτω [*Et.: prim. lat. campus*] [*Obl. fut. κάμψω, aor. έκαμψα, pass. aor. έκάμφθην, pf. κέκαμμαι*]

I. act. in pass. 1. trans. a) upognem, pripognem, sklonim, κῶλα, γόνυ upognem kolena, sklonim se, usedem se, odpočijem se; zavijem; **b)** *pren.* uklonim, ponižam koga, omehčam, pregovorim; **2. intr. a)** sklonim se, pripognem se, usedem se, počivam; **b)** obrnem se, zavijem έππος, peljem se, veslam, jadram, τί, κόλπον okoli česa, πάλιν εις όρος vrnem se na goro; **c)** τον βίον dokončam tek življenja = umrem;

II. med. vdam se, uklonim se, upognem (svoje ude), έγγυς τῶν έμῶν κάμπτει φρενῶν približuješ se mojemu mnenju (mojemu mišljenju)

καμπύλος **3** kriv, zakrivljen, zavit, upognjen
κάν = καί έν

κᾶν 1. = καὶ ἄν morda tudi, pač tudi; *elipt. κᾶν εἰ* z *ind. ali opt.* tudi če, celo če (= καὶ εἰ); **2.** = καὶ ἔάν **a**) in če; **b**) tudi če, čeravno, čeprav, dasi z ὅμως; κᾶν ... κᾶν bodisi ... bodisi

καναναῖος, ὁ, κανανίτης, ου, ὁ gorečnik, gorečnejš (apostol Simon) *NT*

Καναστραῖον, τό Kanastraj (Kanastrajon), rt Kanastron (Κάναστρον) na polotoku Palena

καναχέω, καναχίζω *ep.* zvenim, zvenčim, žvenketam, rožljam, donim, odmevam, pokam, bobnim

καναχή, ἡ [*Et.: prim. lat. canō -ēre* 'peti', *stvnem.* hana 'petelin', *nem.* Hahn 'petelin'] *ep. poet.* donenje, žvenk, žvenket, žvenketanje, rožljanje, glas, odmev; ἡμίονοιιν topot, peketanje, ὀδόντων škripanje

καναχίζω *gl. καναχέω*

Κανδαύλης, ου, ὁ Kandavles, lidijski kralj

κάνδυς, υος, ὁ kandis, kaftan, perzijska halja z dolgimi, širokimi rokavi

κάνεον, τό, skrč. κανοῦν, ep. κάνειον (κάννα trstje) pletenica, košek, košara, skleda

Κάνης οὔρος, τό Kanes, gora v Ajolidi nasproti Arginuz

κάνθαρος, ὁ kantar (kantaros) **1.** hrošč, hrošču podobno znamenje, ki ga je imel Apis pod jezikom; **2.** vrč z dvema ročajema

κανθήλιος, ὁ tovorni osel

κανίσκιον, τό košarica, košek

κάνναβις, εως, ἡ [*Et.: izpos. skit. ali trač. izvora; prim. lat. cannabis (izpos. iz gr.), sl. konoplja, konop, stvnem. hanaf, nem. Hanf 'konoplja'*] **1.** konoplja; **2.** obleka iz konopljine preje

κάνναθρον, τό pleten koš na vozu, voz s košem

καν-νεύσας *ep. gl. κατα-νεύω*

κανοῦν *gl. κάνειον*

κάντιος = καὶ ἀντίος

κάνυστρον, τό (κάνεον) košarica, jerbašček

Κάνωβος, ὁ Kanob, mesto ob zahodnem izlivu Nila; *adi. Κανωβικός* **3** kanobski, kanobiški

κανών¹, ὄνος, ὁ [*Et.: iz κάννα*] **1.** trst, palica, prečka; **2.** ročaj, držaj (pri ščitu) κανόνες; **3.** cev, cevka, svitek, motek, tulec, čolniček pri statvah, snovalnica; **4.** ravnilo; **5.** merilo, merilna vrv; *pren.* vzorec, predpis, pravilo, vodilo; **6.** okraj *NT*

κανών² pt. aor. od καίνω

κάπ = κατά pred π in φ

Καπανεύς, έως, ep. ἦρος Kapanej, Stenelov oče, eden izmed sedmih junakov, ki so šli nad Tebe

κάπειτα = καὶ ἔπειτα in potem

κάπετος, ἡ (σκάπτω) ep. poet. 1. jarek, globel, globina, jama; **2.** grob, grobnica

κάπη, ἡ ep. jasli (nav. pl.)

καπηλεῖον, τό (κάπηλος) prodajalna, pivnica, krčma

καπηλεύω (κάπηλος) 1. dajem na drobno, tržim (trgujem) na drobno σίτοις, trgujem s čim, kupčujem s čim μαθήματα, goljufam; **2.** kvarim, pokvarim, račim, poračim λόγον *NT*

κάπηλος, ὁ [*Et.: iz κάπη*] mali trgovec, trgovec na drobno, kramar

κάπί = καὶ ἐπί

καπίθη, ἡ kapita, perzijska mera = δύο χοίνικες (ok. 2 l)

καπνίζω [*aor. ἐκάπνισα, ep. ἐκάπνισσα*] (καπνός) delam dim, kurim, zakurim

καπνο-δόκη, ἡ (δέχομαι) ion. dimnik

καπνός, ὁ [*Et.: iz *κφαπ-νός iz ide. baze *kueh-p-* 'kipeti', 'vreti'; *prim. lat. vapor, sl. kipeti*] **1.** dim, para, hlap; **2. pren.** malovredna stvar, malenkost, ropotija; κάπνου σκιά = οὐδέν

κάπος = κῆπος

Καππαδοκία, ἡ, ion. Καππαδοκίη Kapadokija, pokrajina v današnji Mali Aziji; *preb. Καππαδόξ, οκος, ὁ, Καππαδόκης, ου, ὁ* Kapadok, Kapadočan, Kapadokijec

κάππεσον *gl. κατα-πίπτω*

κάπριος 2 1. ion. ki ima obliko merjasca (vepra), merjaščev, vepro, πρῶραι premec (sprednji krn) v obliki merjasca (vepra); **2. ep. (σῦς) = κάπρος**

κάπρος, ὁ [*Et.: prim. lat. caper* 'kozel', *capra* 'koza', *umbr. cabru* 'kozel'] veper, merjasec, divji prašič

καπύω (καπνός) [*aor. ἐκάπυσεν*] diham; *gl. ἀποκαπύω*

Κάρ, Καρός, ὁ [*acc. sg. Κᾶρα, neutr. pl. Κᾶρες, οί*] Karijec (tudi Karec, Kar), prebivalec Karije; *fem. ep. Κάειρα, Κᾶρίνη, ἡ* Karijka (tudi Karka), prebivalk Karije; *dežela Κᾶρία, ἡ* Karija, obalna pokrajina v jugoza-

hodni Mali Aziji; *od tod* **Κάριος** 3 Karijski, Karijec (Zevsov pridevek); *adi.* **Καριικός** 3 karijski, kariški, karski

κάρ¹ *ep.* = κατά pred ρ

κάρ², ἐπί κάρ na glavo, strmoglavo

κάρ³, τό (κείρω) *ep.* odrezek, izrezek, ἐν καρὸς αἴση τίω cenim ga toliko kot nič = niti piškavoga oreha ni vreden

κάρρα, τό, *ion. ep.* **κάρη** [*Et.: prim. lat. cerebrum, gr. καράρα*] [*Obl. gen. καρῆατος, κάρητος, κρᾶτός, κρᾶατος; dat. καρῆατι, κάρητι, κρᾶατι, κρᾶτί, κάρρα; acc. κάρρα, κάρη, κρᾶτα, κάρ; pl. nom. καρῆατα; gen. κρᾶτων; dat. κρᾶσί, κρᾶτεσφι; acc. κρᾶατα*] *ep. vzpor. obl. κάρηνον, τό* **1.** glava, obraz; **2.** glavica, vrh, sleme, πολίων κάρηνα gradovi, trdnjave, ἐπὶ κρατὸς λιμένος na koncu pristanišča

καρᾶδοκέω (δέχομαι) pazorno gledam, pazim na kaj, prežim na kaj, strežem na kaj, po čem,, čakam na μάχην; vlečem na ušesa, prisluškujem, τὰ προσταχθῆσόμενα kaj bo ukazano; τᾶπιόντα τραύματα skrbno pazim na preteče rane

καρᾶδοκία, ἡ željno pričakovanje

καραιός 3 glavat, debeloglav

κάρᾶνος, ὁ (κάρρα) glavar, poglavar, načelnik, gospod, namestnik

κάρᾶ-τομος 3 (τέμνω) *poet.* odrezan z glave, odstrižen z glave

καρβάτιναι, αἶ karbatine, kmečki čevlji iz neustrojene volovske kože

κάρδαμον, τό kreša (zelišče)

Καρδαμύλη, ἡ Kardamila **1.** mesto na Hiosu; **2.** mesto v Meseniji

καρδία, ἡ, *ion.* **καρδίη**, *poet.* **καρδία, καρδίη** (κῆρ) **1.** srce (*kot del telesa*); *pren. a)* kot sedež čustev, strasti: srce, srčnost, jeza, radost; *b)* kot sedež razuma: duša, razum, vest, dno srca; **2.** želodec

Καρδία, ἡ, *ion.* **Καρδίη** Kardija, mesto na Trakijskem Hersonezu; *preb.* **Καρδιανοί**, οἱ Kardijani, Kardijci

καρδιο-γνώστης, ου, ὁ poznavalec srca *NT*

κάρδοπος, ἡ nečke, korito

Καρδοῦχοι, οἱ Karduhi, ljudstvo v Armeniji; *adi.* **Καρδοῦχ(ε)ιος** 3 karduhijski, karduhejski, karduški

κάρη *gl.* κάρρα

καρηβαρέω (κάρη, βαρύς) povešam glavo, imam težko glavo, glava me boli

καρηκομώωντες (κομάω) *ep.* dolgolasi, z dolgimi kodri

κάρηνον, τό *gl.* κάρρα

Κάρη(σ)σος, ὁ Kares (Karez), reka v Miziji

κάρητος *gl.* κάρρα

Καρία, Καριικός, Καρίνη, Κάριος *gl.* Κάρ

καρκαίρω [*Et.: po nastanku onomatop. beseda, sor. s stind. car-kar-ti 'slaveč omeniti'; prim. tudi gr. κῆρυξ*] bobnim, tresem se

Καρκινῆτις, ἰδος, ἡ Karkinitida, mesto na Tavrijskem Hersonezu

καρκίνος, ὁ [*Et.: iz ide. *karkro- 'rak'; prim. stind. karkata- 'rak', lat. cancer -crī 'rak'*] rak

Κάρνεια, τὰ karneje, velik ljudski praznik Dorcev, zlasti Spartancev, ki so ga obhajali devet dni ob koncu avgusta v čast karnejskemu Apolonu

καρός *gl.* κάρ³

Κάρπαθος, ἡ Karpat, otok med Rodosom in Kreto

καρπαία, ἡ *sc.* ὄρχησις karpaja, karpajski ples, tesalski mimični ples v orožju

καρπάλιμος 2 *ep.* hiter, uren, jadrn

καρπίζω (καρπός) *poet.* **1.** *act.* oplodim; **2.** *med.* žanjem korist (dobiček), imam korist, imam dobiček od česa

Κάρπις, ἰος, ὁ Karpis, pritok Istra (Histra) (zdaj Drava)

καρπός¹, ὁ [*Et.: prim. lat. carpō -ěre, nem. Herbst (čas trgatve, žetve)*] **1.** sad, plod; *pl.* poljski pridelki, žetev, žito, (tudi) vino; mladici, ποιῶ καρπὸν rodim, prinašam sad *NT*; **2.** korist, uspeh, plačilo, dohodek

καρπός², ὁ *ep.* zapestje

καρποφορέω rodim sad, prinašam sad, delam dobra dela *NT*

καρπο-φόρος 2 (φέρω) *poet.* plodonosen, plodovit, ploden, rodovit

καρπώω (καρπός¹) **1.** *act.* prinašam sad, rodim sad; **2.** *med.* dobivam sad, žanjem sadove, imam korist, okoriščam se, izkoriščam, izsesavam (deželo), uživam ἡδονήν, pobiram davke od koga ἔθνη

κάρπωσις, εως, ἡ uživanje, užitek

καρρέζω = κατα-ρέζω

Κάρσος, ὁ Karz (Karzos), reka v Kilikiji
κάρτα *adv. poet. ion.* zelo, silno, καὶ κάρτα
 prav zelo, τὸ κάρτα silno, napeto; *v odgovo-*
rih: kajpada, seveda

καρτερέω (καρτερός) močan (močen) sem,
 čvrst sem, pogumen sem, vztrajen sem, vztra-
 jam pri čem, stanovitno (vztrajno) prenašam
 (prebijem) kaj, stanoviten sem, vzdržim ἔν
 τινι, ἐπί τινι, πρὸς τι, τὰ δειν' ἐκαρτέρουν bil
 sem strašno trd, trdega srca; *z izpuščenim obj.*
(Evripid, Medeja) καρτερεῖν δ' (sc. ἔργοισιν)
 βούλεται a v srcu pritjuje, je zadovoljen s
 tem; s ὅστε dosti sem močan, da; *v zvezi s*
pt. stanovitno, vztrajno ἐκαρτέρουν λακτιζο-
 ντες vztrajno so se borili; *pass.* κεκαρτέρηται
 τὰμά mojega vztrajanja je konec, prestal sem

καρτέρησις, *ewos*, ἡ (καρτερέω), **καρτερία**, ἡ
 (καρτερός) **1.** vztrajnost, stanovitnost, napor,
 težava, αἶ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι z napori
 združene vaje; **2.** prenašanje, trpljenje, διὰ
 καρτερίας z vztrajnostjo, v veliki stiski; **3.**
 vzdržnost, oblast nad seboj

καρτερικός **3** (καρτερός) izurjen (utrjen) v tr-
 pljenju, vztrajen, utrjen, vzdržen

καρτερό-θῦμος **2** *ep.* pogumnega srca, sta-
 noviten, zelo srčen

καρτερός **3**, *ep. tudi κρατερός* (κράτος) **1.** o
osebah: **a)** močan, močen, čvrst, mogočen,
 silen, ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεὶ vi ste vedno vladarji;
b) hraber, srčen, pogumen, okrutni; **c)**
 vztrajen πρὸς πάντα, stanoviten, trdovraten
 πρὸς τὸ ἀπιστεῖν; **2.** o *stvaréh:* **a)** močen,
 čvrst, trden, δεσμός, τεῦχος, φάλαγγες, χω-
 ρίον, τὰ καρτερά utrjeni kraji, trdnjave; **b)**
 silen, silovit, hud ὄρκος, ἔλκος, μάχη, βίη,
 ἀνάγκη, mogočen, trd μῦθος, strasten ἔρις,
 μένος, καρτερά ἔργα sila, nasilje; τὸ καρτε-
 ρόν sila, nasilje, τόλμη εἶμι πρὸς τὸ καρτε-
 ρόν v svoji drznosti hočem iti do skrajne sile,
 κατὰ τὸ καρτερόν s silo, z orožjem v roki, τὰ
 καρτερώτατα (kar je) največje, najmogočnej-
 še; *adv.* καρτερῶς in κρατερῶς silno, krepko,
 junaško, ἀγορεύω, ἐστάναι trdno stati, čvrsto
 stati, ἔχσο junaško se drži

κάρτιστος *ep.* = κράτιστος

κάρτος *ep. ion.* = κράτος

καρτύνω *gl.* κρατύνω

Καράιαι, αἶ Karije, mesto v Lakoniji

Καρυανδεύς, ἑώς, ὁ Kariandec, Kariandec,
 prebivalec otoka Karianda blizu Halikarnasa

καρύκινος **3** rdeč kot kri, temnordeč

κᾶρυξ *dor.* = κῆρυξ

κάρυον, τὸ oreh, κάρυα τὰ πλατέα kostanji

Κάρυστος, ἡ Karist, mesto na južni Evboji;
preb. **Καρύστιος**, ὁ Karistijec

καρφαλέος **3** (κάρφω) *ep.* suh, uvel, vel; o
glasu: zamolkel

κάρφη, ἡ, **κάρφος**, ους, τὸ (κάρφω) vse, kar
 je suho, suhljad, suho dračje, suho rastlinje,
 suho bilje, seno, slama: *NT* troha, pezdir (ole-
 seneli deli stebelc), iver

κάρφω [*fut.* κάρψω, *ep. aor.* κάρψα] sušim, kr-
 čim, grbančim χρῶα

καρχαρ-όδους, οντος, *ep.* ostrozob

Καρχηδών, ὄνος, ἡ Karhedon = Kartagina;
preb. **Καρχηδόνιοι**, οἱ Karhedonijci, Karhe-
 donci = Kartažani

κασᾶς, ὁ [*acc. sg.* κασᾶν, *pl.* κασᾶς, *du.* κασᾶ]
 kasas, dragocena konjska odeja

Κασθαναία, ἡ, *ion.* **Κασθανίη** Kastanaja,
 Kastanija, mesto na vzhodni obali Magnezije

κασία, ἡ, *ion.* **κασίη** kasija, kasijska lovrika,
 skorja tega drevesa, navadni cimet

κασιγνήτη, ἡ rodna sestra

κασίγνητος, ὁ, ἡ (κάσις, γίγνομαι) rodni brat,
 rodna sestra; bližnji sorodnik, bratranec; *kot*
adi. bratski, bratovski, sestrski, sestriški

Κάσιον ὄρος, τὸ Kazij (Kasij), gora pri Pe-
 luziju

κάσις, ὁ, ἡ [*voc.* κάσι] *poet.* brat, sestra

Κασμένη, ἡ, **Κασμέναι**, αἶ Kasmena (Ka-
 smene), mesto na južni Siciliji

Κάσος, ἡ Kazos, otok pri Kosu

Κασπάτυρος, ἡ Kaspatir, mesto v Indiji (zdaj
 Kabul)

Κάσπιος **3** kapijski; *od tod* **Κασπίη θάλασ-**
σα Kapijsko morje (zdaj Kapijsko jezero);
preb. **Κάσπιοι**, οἱ Kapijci

Κασσάνδρα, ἡ, *ep.* **Κασσάνδρη** Kasandra,
 Priamova hči

Κασσιτερίδες νῆσοι, αἶ Kasiteride, Kositr-
 ni otoki, Kositrski otoki (Britanija ali otoki
 Scilly)

κασσίτερος, ὁ [*Et.: prim. tudi lat.* cassiterum,
sl. kositer] *ep. ion.* kositer, cin

Κασταλία, ἡ Kastalija, sveti studenec pri Del-fih

καστορνῦσα *gl. κατα-στόρνῦμι*

Καστωλός, ἡ Kastol, mesto v Lidiji; *od tod*

Καστωλοῦ πεδίων, τό Kastolska ravnica, Kastolova ravan, kjer se se zbirale čete spre-dnje Azije

κάστωρ, ορος, ὁ *ion.* bober

Κάστωρ, ορος, ὁ Kastor, Tindarejev sin, Poli-devkov in Helenin brat

κάσχεθε *ep.* = κατέσχεθε *gl. κατ-έχω*

κᾶτα = καὶ εἶτα in nato, in zatem

κατά,¹ *v postpoziciji* **κάτα** [*vzpor. obl. κάται, v sestavljenkah, v apok. in asimilaciji κάγ, κάδ, κάκ κεφαλῆς, κάμ μέσσον, κάν νύκτα, κάπ πεδίων, κάρ ῥόον; κάββαλε = κατέβαλε, κάτθανε = κατέθανε, κάλλιπε = κατέλιπε, κάσχεθε = κατέσχεθε*]

A. adv. dol, popolnoma [*samo v tm.*] **κατά** δ' ἄρματα ἄξω;

B. praep.

I. z gen. 1. krajevno: **a)** *na vprašanje kam:* (od zgoraj) dol, s (z), (dol) po, čez, prek, preko, skozi, po, βῆ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων, βαλέειν κατά πέτρης, ἀλλόμενοι κατά τῆς πέτρας, καταβαίνω κατά κλίμακος, κατ' ὀφθαλμῶν ἐκέχυτο ἀχλὺς, κατά χθονός ὄμματα πήξας v tla, κατ' ἄκρης z vrha, popolnoma; **b)** *na vprašanje kje:* pod, ψυχὴ κατά χθονός ὄχρετο, ἀφανίζομαι κατά τῆς θαλάσσης izginem pod morje, ὑποδύομαι κατά τῆς γῆς, κατά γῆς εἶμι sem pod zemljo, ὁ κατά γῆς umrl, κατά νότου γίγνομαι pridem (sovražniku) za hrbet, napadem ga od zadaj, καθ' ὄλης τῆς Ἰουδαίας po vsej Judeji *NT*, κατά σπειούς κόπρος κέχυτο (okrog) po votlini, po jami; **2. sovražno:** proti, na, nad, λέγω, δίκην ψηφίζω, λόγχας ἴστημι κατά τινος, ἐγκαλῶ κατά τινος tožim koga, ἄνεμος ἔβαλεν κατ' αὐτῆς vihar vrtinec se je vzdignil proti njej (tj. proti Kreti) *NT*; **3. pren.** z ozirom na, glede, o, pri, na, σκοπέω κατ' ἀνθρώπων ogledujem kaj pri (na) ljudeh, συντιθεὶς λόγον κατά τοῦ ὄνου na osla, λέγω καθ' ἀπάντων pravim o vseh, menim o vseh, ὁ μέγιστός ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον največja čast za vas, največja slava za vas; ἐξορκίζω σε κατά τοῦ θεοῦ zaklinjam te pri Bogu *NT*;

II. z acc. 1. krajevno: **a)** navzdol, dol v, πλέω κατά ποταμόν, κατά ῥόον po vodi dol, z vodo

v isto smer, po reki navzdol, κατ' ἔχρος ἄσσω hitim po sledi, sledim, εἶμι κατά τοὺς ἄλλους grem za drugimi, κατά πόδας po sledi; **b)** skozi, čez, prek, preko, poleg, ob, po, ἔωμεν κατά τὸν Ἰλισσόν pojdimo ob Ilisu, κατά πᾶσαν τὴν χώραν po vsej deželi, κατά γῆν καὶ κατά θάλασσαν = *lat.* terra marique po kopnem in po morju, na kopnem in na morju, κατ' ἀγρούς = *lat.* ruri = na deželi, na kmetih, ἔρχομαι κατά τὰς κώμας po vaseh *NT*, κατά τὴν ὁδὸν γίγνομαι pridem na pot, κατά πόλεις po mestih, mesto za mestom, κατά πρόσωπον spreadaj, κατά ταῦτα po teh krajih, κατά στρατόν ὄχρετο, κατά πόλιν po mestih, αἱ ἔχιδναι κατά πᾶσαν τὴν γῆν εἰσιν; **c)** blizu, v, na, proti, nasproti, κατά τὸ εὐώνυμον κέρας nasproti levemu krilu, κατά τοῦτο na tem mestu, blizu, οἱ κατά τοὺς Μήδους τεταγμένοι ki so bili postavljeni nasproti Medijcem, κατ' ὄμματα ἀποθήσκω pred očmi, ἡ Πτερίη κατά πόλιν κειμένη pri mestu, κατά βορεᾶν ἐστηκώς proti severu, εἶμι κατά στέγας v hišo, οἱ κατ' οἶκον domači (ljudje), κατ' οἶκον doma, v hiši, notri, καθ' ἄ κoder, κατά στόμα na pročelni strani, βάλλω κατά στήθος na prsi, κατά θυμόν v srcu, κατά τοῦτο τὸ χωρίον γίγνομαι pridem v ta kraj, κατά πλοῦν ὦν med vožnjo; **2. časovno:** za, med, ob, pri, καθ' ἡμέραν vsak dan, podnevi, καθ' ἡμέραν τὴν νῦν danes, današnji dan, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ob onem času; κατά φῶς podnevi, κατά μεσονύκτιον opolnoči *NT*; οἱ καθ' ἡμᾶς naši sodobniki, οἱ κατ' ἐμέ moji sovrstniki; κατ' ἀρχάς sprva, v začetku; ὁ καθ' ἡμέραν βίος vsakdanji živež; κατά τωυτό ravno tedaj, ob istem času, κατά τωυτό τούτοις hkrati (obenem, skupaj) s temi dogodki; κατ' ἐνιαυτόν vsako leto, κατά τὸν πόλεμον v času vojne; κατά Ἄμασιν βασιλεύοντα ko je bil Amasis kralj, κατά τὸν κατά Κροῖσον χρόνον v času Krojza (Kreza); **3. pren. a)** *vzročno:* **a)** z ozirom na to, glede na, τὸ κατ' ἐμέ glede mene, kar se mene tiče; τὸ κατά τοῦτον εἶναι kolikor je na njem, τὸ καθ' ἡδονῆς kar se tiče veselja, κατά ταῦτα z ozirom na to, καθ' ὅτι z ozirom na dejstvo, češ da, κατά τὸν φραγμόν glede na ograjo; κατά τὴν τροφήν τῶν παίδων o vzgoji otrok, κατά πάντα v vsakem oziru; **β)** po, v skladu s, z, skladno s, z, po zgledu, κατά νόμον po navadi, po šegi, po postavi, po

zakonu, κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν po mojem mnenju, κατὰ τοὺς νόμους po zakonih, zakonito; κατὰ τὸ ἔθος po navadi, κατὰ καρδίαν μου po mojem srcu *NT*, κατὰ δαῖτα ἔβη ἦλθε k obedu, κατὰ τὸ ἔχθος τίνος iz sovraštva do koga, κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ravno zato, ker, κατὰ δύναμιν po svojih močeh, κατὰ κράτος na vso moč, καθ' ἃ = καθά ravno tako kakor, κατὰ Πλάτωνα po Platonu, καθ' ἡσυχίαν v miru, v tišini, κατὰ σπουδὴν urno, πλέω κατὰ πρᾶξιν po opravih, καθ' ἀρπαγὴν (ληΐδα) zaradi plenjenja, κατὰ τὰ λεγόμενα po ustnem sporočilu, κατὰ τὸ βέλτιστον z najboljšim namenom, κατὰ ἐπιταγὴν v skladu s poveljem *NT*; **b**) *za comp.* z ἡ: μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ὠφελοῦμαι dobivam večjo korist, kot jo more dati človeška modrost, μείζω ἢ κατὰ δύναμιν več kot premorejo človeške moči, μείζον ἢ κατ' ἀνθρωπῶν nadčloveški, čez človeško moč; **c**) *distributivo*: κατ' ἔθνη po ljudstvih, po plemenih, po narodih, po narodnostih, κατ' ἐνιαυτόν na leto, καθ' ἓνα po samezno, posamezni, vsak zase, κατὰ κόμας (stanovati, živeti) po vaseh, κατὰ τρεῖς po tri, po trije, κατὰ μικρόν polagoma; κατὰ μόνας, κατ' ἰδίαν sami, na samem *NT*, κατὰ σφέας zase, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς sami zase (*pa tudi*: sami od sebe, prostovoljno), κατ' ὀλίγα malo, κατὰ πόλεις διελύθησαν odšli so vsak v svoje mesto, κατ' ὀλίγας (ναῦς) po majhnih oddelkih; *podobno*: κατὰ λόγους, τάξεις, ἴλας po oddelkih, četa za četo; **d**) *modalno*: κατὰ τύχην, κατὰ συγκυρίαν po naključju, κατ' ἄγνοιαν nevedoma, nevede, κατ' ἐπιβολάς premišljeno, po načrtu, κατὰ συλλογισμούς modro, preudarno, κατὰ τάχος naglo, hitro, κατὰ τοιόνδε takole, κατὰ σε na tvoj način, κατ' ἑμαυτόν na moj način, κατὰ ταῦτά na isti način, κατὰ πάντα τρόπον na vsak način; **e**) *pri števniki*: približno, okoli, do, κατ' οὐδέν skoraj ničesar

κατά² *ion.* = καθά kakor

κατα-βαίνω [*gl.* βαίνω; *krep.* aor. imp. κατάβα, κατάβηθι; *ep.* aor. 3. pl. κατέβαν; *cj.* 1. pl. καταβήμεν (καταβείομεν); *med.* aor. κατεβήσετο, *cj.* καταβήσεται, *imp.* καταβήσεο] **1.** *intr.* **a)** dol grem, dol stopam, dol korakam, dol skačem, dol lezem, grem iz mesta *ali* iz notranje dežele k obali, τινός, ἐκ, ἀπό τίνος iz, z, s, ἀπό τοῦ ἵππου razjaham, τί, ἐς, ἐπί

τι, ἐντός τίνος, παρὰ τινα v, k, εἰς ἀγῶνα odrinem na nižje ležeče bojišče, grem v boj; θάλαμον v sobo, Ἄϊδαν v Had; κατέβη ἢ βροχὴ usula se je ploha *NT*; *o govorniku*: stopim z govorniškega odra; **b**) *pren.* spuščam se v kaj, ponižam se do česa, začnem govoriti o čem, končam govor s čim ἐς λίτας, κατέβαινε αὐτίς παραιτούμενος končal je s tem, da je zopet prosil, začel je zopet prositi; **2.** (*navidezno*) *trans.* κλίμακα grem po stopnicah dol, ὑπερώια iz zgornjih sob

κατα-βακχεύομαι *med. poet.* bakhijsko (bakhovsko, bakhantsko) sem vzhičen, κλάδοις ovenčam z vejicami

κατα-βάλλω [*gl.* βάλλω, κάμβαλε in κάββαλε = κατέβαλε]

I. act. **1. a)** dol mečem, dol peham, δόλον, υἷον ἀπὸ ἔο κάμβαλεν, ἀπὸ τοῦ ἵππου mečem s kornja, ἀπ' ἐλπίδος vzamem, uničim upanje; **b**) podiram, rušim μέλαθρον, τεῖχος, οἰκήματα; **c**) pobijem, vržem na tla (v boju) τινά, zakoljem θῦμα δαίμοσιν; **d**) pustim, da pade υἷον, da teče δάκρυ, pobešam οὐατα; položim νεβρόν, ἐμαυτόν uležem se; **e**) raznašam, širim φάτιν; **f**) vržem na suho, izkrcam (*Odiseja* 6, 17); **2. a)** spravim koga v kako stanje, εἰς συμφοράς v nesrečo, εἰς ἀπιστίαν v dvom; **b**) spravljam dol (v žitnice) σιτία τινί; **c**) plačujem (kazen, davke); **d**) prinašam τάλαντον; **e**) ponižujem, dajem v nič εἰς τὸ μηδέν; **3.** mečem od sebe, odklanjam ὃ ἔλαβον;

II. med. θεμελίον polagam temelj, ukvarjam se s temeljnimi nauki *NT*

κατα-βαρέω, κατα-βαρύνω nadlegujem *NT*

κατάβασις, εως, ἢ (κατα-βαίνω) **1.** pot navzdol, hoja z gore ἀπὸ τοῦ ὄρους; **2.** pohod iz dežele (iz notranjosti) proti morju, pot nazaj, vrnitev, povratek; **3.** obronek, breg, pobočje *NT*

κατα-βεβαίομαι *dep. pass.* trdim, zatrjujem, zagotavljam

κατα-βείομεν, κατα-βήομεν, κατα-βήσο
gl. κατα-βαίνω

κατα-βιάζομαι *dep. med.* premagam, užugam, ukrotim, potegnem s silo za sabo τινά

κατα-βιβάζω velevam komu iti dol, ukažem komu stopiti dol, dol spravljam, dol peljem, ἐκ τῶν ὄρων prisilim koga, da pride dol; *NT* ἔως ἄδου pahnem v pekel

κατα-βιβρώσκω [*pf. pass.* καταβέβρωται, *aor. pass. cj.* καταβρωθή] pojem, použijem, požrem

κατα-βιόω [*aor.* κατεβίω] preživim, prebijem

κατα-βλᾶκέω zanemarim, pokvarim τί

καταβλώσκω *ep.* [*samo praes.*] hodim po ἄστρῳ

κατα-βοάω [*fut. ion.* καταβώσομαι] glasno kričim na koga, psujem koga, derem se na koga, zadiram se na koga, nad kom, pritožujem se, περί τινος čez kaj, nad čim; dolžim koga; glasno očitam komu kaj τινά τινος

καταβοή, ἡ krik, zatožba, očitanje

καταβολή, ὁ (*κατα-βάλλω*) **1.** napad, izbruh (*vročine*); **2.** plačevanje; **3.** *NT* κόσμου stvarjenje, začetek sveta, δύναμις εἰς καταβολήν σπέρματος moč, da je spočela zarod

κατα-βραβεύω odrekam komu nagrado za zmago, ogoljufam, ukanim, prevaram koga *NT*

κατα-βρέχω *poet.* popolnoma premočim, napojim μύρροισι ὑπήνην

κατα-βροχθίζω požiram, pogoltnem

κατα-βρόχω [*samo opt. aor. act.* καταβρόξειεν] požrem, zaužijem, izpijem

κατα-βυρσώω (*βύρσα*) prevlečem s kožami

κατά-γαιος *2 gl.* κατά-γείος

καταγγελεύς, ἑώς, ὁ oznanjevalec *NT*

κατ-αγγέλλω naznanjam, oznanjam, napovem, javljam τινί τι *NT*

κατάγγελλτος *2* naznanjen, izdan, κατάγγελλτος γίγνομαι τινι ψηφίζόμενος naznani se (*izda se*), da sem glasoval

κατά-γείος *2, ion.* κατά-γαιος *2* (*γῆ*) **1.** podzemeljski, podzemski; **2.** na zemlji živeč, na tleh živeč, στρουθός κατάγείος noj (*opp.* στρουθός vrabec)

καταγέλαστος *2* smešen, preziranja vreden

κατα-γελάω posmehujem se, zasmehujem, rogam se, preziram; *pass.* καταγελάωμαι roga-jo se mi, predmet posmeha sem

κατά-γελως, ωτος, ὁ zasmeh, zasmehovanje, smešenje, smešnost, πράξεως smešenje razprave

κατα-γηράσκω *ep.*, **κατα-γηράω** [*fut.* καταγηράσομαι, *aor.* κατεγήραν, κατεγήρασα, *pf.* καταγεγήρακα] postaram se, ostarim

κατα-γινώσκω, κατα-γινώσκω 1. a) spoznam, opazim na kom kaj slabega τινός τι, imam slabo mnenje o kom κατά τινος, sumim, καταγνωσθείς osumljen, obdolžen; ἑμαυτοῦ καταγινώσκω zavedam se, da (*z inf.*); **b)** doživim, izkusim kaj οὐ καταγνώσομαι γε σοῦ; **2. a)** obsodim koga τινός, izrečem obsodbo (*acc. c. inf.*), θάνατόν τινος obsodim koga na smrt; *pass.* θάνατος αὐτοῦ κατεγνώσθη obsojen je bil na smrt; πολλήν γ' ἑμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν obsodil si me na veliko nesrečo, imaš me za zelo nesrečnega; **b)** dolžim, tožim koga, κατεγνωσμένος na slabem glasu, vreden graje *NT*

κατ-αγίζω *ion.* = καθ-αγίζω

κατ-αγίνέω *ion.* = κατ-άγω

κάταγμα, ατος, τό (*κατ-άγω*) *poet.* prečesana volna, grebenana volna, kosem (*volne*)

κατ-άγνυμι [*fut.* κατάξω, *aor.* κατέαξα, *pass.* κατεάγην, *pf.* κατέαγα; *NT fut.* κατεάξω, *cj. aor. pass.* κατεαγῶ] **1. trans.** zlomim, zdrobim, razbijem ἔργος, νέα; **2. intr.** = *pass. in pf. act.* zlomim se, razbijem se, počim, τῆς κεφαλῆς dobim luknjo v glavo, razbije mi kdo glavo, οἱ μὲν ὄτα κατάγυννται oni imajo razbita ušesa; *pren.* **κατεαγός**, ὁ oslabljenec, slabič

κατάγνωσις, εως, ἡ (*κατα-γινώσκω*) **1.** obsodba, θανάτου smrtna, na smrt; **2. a)** mnenje, mišljenje; **b)** preziranje, διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν ker so prezirali njihovo slabost, ker so jih zaničevali zaradi njihove slabosti

κατα-γοητεύω začaram, preslepim, prevaram

κατ-αγορεύω naznanjam, ovajam, tožim, zatožim

κατα-γράφω 1. ion. razpraskam; **2.** vpisujem, zapisujem

κατ-άγω [*gl.* ἄγω; *ep. aor. inf.* καταξέμεν], **κατ-αγίνέω**

I. act. 1. a) dol peljem, vodim, spravljam (*v podzemlje*) ψυχάς, εἰς Ἄϊδαο; **b)** pripeljem ladjo z morja k obali (*v pristanišče*), privlečem sovražno ladjo v pristanišče (*da tam plača davek*); **2.** peljem, popeljem, ženem kam ἵππους ἐπὶ νῆας, zanesem kam (*na kak kraj, v kak kraj*) Κρήτηνδε; **3.** pripeljem nazaj, privedem nazaj, pokličem nazaj φυγάδας,

ἐκπεπτωκότας; obnovim, zopet vpeljem τυραννίδας εἰς τὰς πόλεις, postavim zopet na prestol τινὰ ἐπὶ βασιλείῃ; θρίαμβον obhajam zmagoslavje, slavim triumf (*prim. lat. victoriam reportare*);

II. med. 1. peljem se navzdol, pripeljem se v pristanišče, pristanem, izkrcam se, priplujem v Σίγειον; **2.** grem kam, ostanem pri kom, nastanim se pri kom; **3.** vrnem se εἰς, ἐπὶ τι

καταγωγεῖον, τό = καταγώγιον

καταγωγή, ἡ (κατ-άγω) **1.** pristajanje, izkrcavanje; **2.** pristanišče, prenočišče, postajališče

καταγώγιον, τό prenočišče

κατ-αγωνίζομαι *dep. med.* zmagujem nad kom, premagujem koga τινά *NT*

κατα-δαίομαι [*fut. καταδάσομαι*] [*v tm.*] *dep. med. ep.* razkosam, raztrgam

κατα-δακρύω jočem; τινὰ objokujem

κατα-δαμάζομαι *med.* popolnoma premagam, povsem uženem, docela užugam

κατα-δαπανάω porabim, potrošim, použijem

κατα-δάπτω *ep.* raztrgam, razmesarim; *pren.* καταδάπτεται ἤτορ srce se mi trga, srce mi poka

κατα-δαρθάνω [*aor. κατέδαρθον, pf. καταδέδαρθηκα, ep. aor. κατέδραθον, 3. du. καθδραθήτην, cj. καταδράθω*] spim, zaspim, uležem se, ležem spat

κατα-δεής 2 (κατα-δέω) ubog, ubožen, siromašen; *adv.* καταδεῶς, *comp.* καταδέεστερον ubožneje, manj, slabše, οὐδένων nič manj kot kdo drug

κατα-δεῖδω [*samo aor. κατέδεισα*] zelo se bojim

κατα-δείκνυμι [*gl. δείκνυμι; aor. ion. κατέδεξα*] kažem, dokazujem, oznanjam, odkrivam, razglašam, učim; *pass.* κατεδέδεκτο εἰσοῦσα οὐδὲν χρηστή pokazalo se je, da je zanič, izkazalo se je, da ni za nobeno rabo

κατα-δειλιάω zanemarjam kaj (iz boječnosti ali strahopetnosti)

κατα-δέομαι *dep. pass.* [*aor. κατεδέηθην*] zelo prosim, izprosimo kaj od koga τινός

κατα-δέркоμαι *dep. pass. ep. poet.* **1.** dol gledam na koga; *o soncu:* obsevam τινά; **2.** zagledam, doživim μανίας ἄνθος

κατα-δεύω *ep.* močim, zmočim, pomočim τί τινος

κατα-δέχομαι *dep. med.* zopet sprejemem nazaj (pregnanca v domovino)

κατα-δέω¹ **1.** vežem, zvezujem, priklepam ἐπὶ τινι, ἐν τινι; vklenem, denem v okove, vržem v ječo, τοὺς ἄλλους κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ (*sc. δέσιν*) ostale so zvezali, da bi jih usmrtili; *pren.:* ἡ ψυχὴ καταδεῖται ὑπὸ σώματος; **2. a)** zavežem ὀφθαλμούς, zapiram, zaklepam ἀνέμων κέλευθα, preprečim, onemogočim, zabranim νόστον; **b)** obvezujem τραῦματα *NT*; **3.** obsodim (*opp. ἀπολύω*)

κατα-δέω² [*fut. καταδεήσω itd.*] *ion.* primanjkuje mi česa, manjka mi, potrebujem τινός, καταδέουσα μῆς χιλιάδος ἕνδεκα μυριάδες 110.000 minus (manj) 1000 = 109.000, καταδεῖ τὸ ναυτικὸν δύο νηῶν ἐς τὸν ἀριθμὸν do tega števila manjkata še dve ladji, ἡ ὁδὸς καταδέει πεντεκαίδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἶναι πεντακοσίων χιλίων manjka še 15 stadijev, da bi pot znašala 1500 stadijev

κατά-δηλος 2 popolnoma viden, povsem očiten, povsem očividno, zelo jasno, κατάδηλον ποιῶ odkrivam; κατάδηλός εἰμι, γίγνομαι (*z inf., pt., ὡς*) popolnoma jasno je, da sem ...

κατα-δημαγωγέω pridobivam z demagogijo ali zapeljujem z demagoškimi spletkami; *pass.* izgubljam naklonjenost ljudstva (zaradi demagoških spletk)

κατα-δημοβορέω *ep.* použijem, požrem, napravim kot last ljudstva

κατα-διαιτάω [*impf. κατεδιήτων, pf. καταδεδιήτηκα*] **1. act.** (kot razsodnik) razsojam, odločam proti komu; **2. med.** izposlujem si sodno odločitev, izposlujem si razsodbo

κατα-δίδωμι [*3. sg. praes. ion. καταδιδοῖ*] izlivam se εἰς τι

κατα-δικάζω **1. act. a)** razsojam proti komu, obsojam, τινός θάνατον koga na smrt, ἀνατίους *NT*; **b)** odločam, izjavljam ὅτι; **2. med.** dam obsoditi τινός, dobim pravdo proti komu δίκην τινός

κατα-δίκη, ἡ obsodba, (denarna) kazen

κατα-διώκω **1.** preganjam, odpodim; **2. NT** grem za kom, poiščem ga

κατα-δοκέω, *ion.* **κατα-δοξάζω** **1.** (napačno) mislim, (krivo) sodim (o čem), (krivo, napačno) menim, slutim; **2.** slabo mislim o kom, sumničim koga, sumim koga *acc. (dat.) z inf.*

κατα-δουλόω **1. act.** podjarmim, podvžem,

ukrotim, zaslužnjim; **2. med. a)** podjarmim si, spravim pod svoj jarem; **b)** naredim koga boljzljivega, naredim koga malodušnega

κατα-δούλωσις, εως, ἡ podjarmljenje

Κατά-δουπα, τὰ Katadupa, majhen slap reke Nil

κατα-δράθω *gl.* κατα-δαρθάνω

κατα-δρέπω *ion.* trgam, τί τινος kaj s česa

κατα-δρομή, ἡ (κατα-δραμεῖν) naval, napad, ogledni obhod, četovanje

κατα-δυναστεύω nasilno ravnam s kom, zatiram koga τινός; *pass.* obseden sem ὑπό τινος *NT*

κατα-δύνω *ion. intr.* = κατα-δύομαι

κατάδυσσις, εως, ἡ zakotje, skriivališče

κατα-δύω [*trans. fut.* καταδύσω, *aor.* κατέδυσσα, *intr. fut. med.* καταδύσομαι, *aor.* κατέδυν, *pl.* καταδέδυνκα, *ep. aor. pt.* καδδύς = καταδύς, *aor. mixt.* κατεδύσετο, *imp.* 2. *sg.* καταδύσεο] **1. trans.** potisnem v vodo, potapljam τὴν νῆα, pogrezam ali poškodujem (ladjo), da se potopi; *pren.* pahnem, spravim v žalost τινὰ ἄχει; **2. intr. med. in κατα-δύνω a)** tonem, potapljam se, pogrezam se, ἡ νῆσος κατὰ θαλάττης, ναῦς; zahajam φάος ἡελίοιο, ἐς ἡέλιον καταδύντα do sončnega zahoda; **b)** grem v kaj, lezem v kaj, vdiram v, ὄμιλον, μῶλον Ἄρηος, πόλιν; μάχην spuščam se v bitko, μυῖαι καδδῦσαι κατὰ ὠτειλάς ki so se zalezle v rane, εἰς Ἄϊδαο δόμους grem v podzemlje; **c)** skrijem se εἰς ὕλην; *pren.* ὑπὸ τῆς αἰσχύνης skrivam se, umiram od sramu; **d)** nadenem si, oblečem si τεύχεα

κατ-ἄδω *poet., ion. κατ-αείδω* pojem (čarodejne pesmi), čaram, očaram, pomirjam s petjem βάρβαρα μέλη μαγεύουσα, zagovarjam (s petjem) γόησι τῶ ἀνέμῳ

κατα-είσατο *gl.* κάτ-ειμι

κατα-έννυμι *ion. ep.* = καθ-έννυμι [*impf.* 3. *pl.* καταείνυσαν (καταείνυσον), *pt. pf. pass.* καταειμμένος] oblačim, pokrivam, τί τινην kaj s čim

κατα-ζαίνω [*aor. iterat.* καταζήνασκε] posušim, izsušim, pustim, da se posuši

κατα-ζάω prebijem, preživim βίον

κατα-ζεύγνυμι **1.** vpregam, vežem, zvežem, zapiram ἐν τυμβῆρει θαλάμῳ; **2.** silim, prisilim, stiskam ὑπ' ἀναγκαίης κατεζεύχθη

κατα-ζώννυμι opašem, *med.* opašem si, ovijem si

κατα-θάπτω [*ep. aor. inf.* κατθάψαι = καταθάψαι] pokopavam

κατα-θεάομαι *med.* **1.** dol gledam, opazujem od zgoraj; **2.** natančno ogledujem, opazujem, presojam, premišljam τί

κατα-θείομαι *ipd. gl.* κατα-τίθημι

κατα-θέλω očaram, začaram, spremenim s čarom (s čarovnijo) (*o Kirki*)

κατά-θεμα, ατος, τό (= κατ-ανάθεμα) prekletstvo *NT*

καταθεματίζω rotim se, preklinjam *NT*

κατα-θέω **1. intr.** dol tečem, hitim τῶν ὁρέων, priplujem v pristanišče, pristanem εἰς Πειραιᾶ, vdiram v kaj, napadam εἰς τὰς πόλεις; **2. trans.** plenim po zemlji, klatim se po deželi in plenim χώραν

κατα-θεωρέω od zgoraj ali natančno ogledujem, opazujem

κατ-αθλέω marljivo se urim v boju, pomagam v boju

κατα-θνήσκω *ep. in poet.* [*gl.* θνήσκω; *aor.* 3. *sg.* κάτθανε, *inf.* κατθανεῖν, *pt.* κατθανών, *pf.* κατατέθνηκα, *inf. ep.* κατατεθνάμεν, *pt.* κατατεθνήως in κατατεθνεώς] umrem, padem v boju; *pf.* mrtev sem, νέκυες κατατεθνηῶτες ubiti junaki, v boju padli junaki

καταθνητός 3 *ep.* umrljiv, smrten

κατα-θορεῖν *gl.* κατα-θρῶσκω

κατα-θορυβέω prevpijem koga, pripravim koga z vpitjem k molčanju

κατα-θραύω lomim, zlomim, drobim, zdrobim

κατα-θρῶσκω *ep. ion.* [*aor.* κατέθορον, *tudi in tm.*] dol skačem s česa ἀπό τινος, skačem čez kaj, preskočim τί

κατ-αθῦμέω čisto (povsem) malosrčen sem; *aor.* popolnoma mi je upadel pogum

κατα-θύμιος 3 (θυμός) **1. ep.** ki je komu na srcu, ki je komu v mislih, μηδέ τί τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω in res naj ti srca ne teži smrt (= misel na smrt); **2.** (ki je) po želji, zaželen, prijeten, ugoden ἔπος, γυνή

κατα-θύω žrtvujem, koljem, zakoljem πρόβατα ovco za ovco; posvetim, darujem τὴν δεκάτην

κατα-θωρακίζω (popolnoma) obdam z oklepom

καται-βάτης, ου, ό (βαίνω) ki pelje v podzemlje Ἀχέρων

καταιβατός 3 (κατα-βαίνω) *ep.* dostopen, pristopen

κατ-αιδέομαι *dep. pass.* [aor. κατηδέσθην] *ion. poet.* **1.** bojim se koga τινά, spoštujem koga; **2.** sramujem se

κατ-αικίζω *ep.* grdo ravnam s kom; kvarim, kazim, τεύχεα κατήκιστα orožje je izgubilo svoj blesk

κατ-αινέω **1.** pritrjujem, odobravam, privolim ἐπί τινι, τί; **2.** obljubljam, obetam τινί *ali* z *inf.*

κατ-αιρέω *ion.* = καθ-αιρέω

κατ-αίρω *intr.* dol prihajam, dol letim, dol priletim, spuščam se na, pridem kam ἐκεῖσε, priplujem v pristanišče ἔς τι

κατ-αισθάνομαι *med. poet.* dodobra (popolnoma) spoznam τί

κατ-αισχύνω **1.** *act.* delam sramoto τινά, osramotim *NT*; onečastim γένος, προγόνους, skazim, pokvarim δαῖτα, oskrunim, postavim na laž ὑποσχέσεις; **2.** *med.* z *aor. pass.* sramujem se, bojim se θεούς, osramočen sem *NT*

κατα-ίσχω *ep.* = κατ-ίσχω

κατ-αιτιάομαι *med.* [pf. κατητιάμαι, aor. κατητιάθην *tudi* v *pass. pomenu*] dolžim, krivim koga, očitam komu kaj, καταιτιαθείς obdolžen, zatožen

καταῖτυξ, υγος, ἡ *ep.* čelada, šlem (iz usnja)

κατακαίνω [fut. κατακανῶ, aor. κατέκανον, pf. κατακέκονα, dor. inf. fut. κακκανῆν] = κατα-κτείνω ubijam, morim, usmrtilim

κατα-καίριος 2 *ep.* smrten, smrtonosen

κατα-καίω, **κατα-κάω**, **κατα-κάω** [gl. καίω; fut. κατακαύσω, aor. κατέκαυσα, pf. κατακέκαυκα, κατακέκαυμαι, aor. pass. κατεκαύθην, *NT fut.* κατακαήσομαι, *ep. praes. inf.* κατακαίμεν, aor. act. κατέκηα, cj. 1. pl. κατακήμεν, inf. κατακῆαι in κακκῆαι, aor. pass. κατεκάρην] **1. act.** sežigam, požigam, palim; **2. pass.** zgorim, pogorim κατά πυρ ἐκάη

κατα-καλέω priklíčem, pokličem

κατα-καλύπτω [*ep. nav. v tm.*] **1. act.** popolnoma zagmem, povsem zavijem v, ovijem s čim, popolnoma pokrijem, zakrijem; **2. med.**

zakrijem si (obraz), skrijem se; *NT* pokrivam se

κατα-κανεῖν gl. κατα-καίνω

κατα-καυχάομαι *dep. med.* hvalim se, ponašam se, τῶν κλάδων povzdigujem se nad veje; ne menim se za, preziram τινός *NT*

κατα-κάω gl. κατα-καίω

κατά-κειμαι *dep. med.* [gl. κεῖμαι; *ep. praes.* 3. pl. κατακείται, *impf.* κατεκείμεν, 3. pl. *ion.* κατεκέατο; *samo praes., impf. in fut.*]

1. uležem se, ležim, stojim, skrit sem ἐν, ὑπό τινι, brez dela polegam, počivam; **2. a)** ležim bolan *NT*; **b)** ležim pri mizi

κατα-κείρω **1. act. ep.** ostrizem; *pren.* pojem, porabim, potrošim; **2. med. ion.** κεφαλῆν ostrizem se do kože

κατα-κείω *ep.* [*desider. od κατάκειμαι; imp. κατακείετε, cj. 1. pl. κατακείμεν, pt. κακκείοντες*] hočem se uleči, uležem se, grem spat

κατα-κέκονα pf. od κατα-καίνω

κατα-κερτομέω *ion.* zasramujem, psujem τινά

κατακῆαι, κατακήμεν *ipd. gl.* κατα-καίω

κατα-κηλέω začaram, potolažim, ublažim ἄτην

κατα-κηρόω *ion.* prevlečem z voskom, povodšim, povoskam

κατα-κηρύσσω, at. **κατα-κηρύττω** (kot glasnik) razglašam, nalagam, ukazujem, zapovedujem σιγήν

κατα-κλαίω *in med.* žalujem za, objokujem τινά

κατα-κλάω **1. a)** lomim, odlomim, zlomim; *intr.* zlomim se; **b)** presunem, ganem, ἐμοί γε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ ganilo me je v srce, ἡμῶν κατεκλάσθη φίλον ἦτορ δεισάντων srce se nam je skrčilo od strahu; **2.** oslabim, ohromim

κατα-κλείω, at. **κατα-κλήω** [gl. κλείω; pf. pass. κατακέκλειμαι, aor. pass. κατεκλείσθην] **1. act. a)** zapiram, zaklepam, oklepam τινά εἰς τι, εἴσω τῶν ὄπλων imam zajete sredi hoplitov; **b)** *NT* ἐν τῇ φυλακῇ zapiram v ječo; **c)** oblegam (mesto); **d)** νόμῳ določam, odrejam; **e)** εἰς ἀπορίαν spravljam v zadrego; **2. med.** zapiram se, zaklepam se ἐν τινι

κατα-κληροδοτέω, κατα-κληρονομέω z žrebom razdeljujem, z žrebom odmerjam *NT*
κατάκλησις, εως, ἡ (κατα-καλέω) klicanje, prošnjaja

κατα-κλήω = κατα-κλείω

κατα-κλίνω [*fut. pass. κατακλιθήσομαι, κατακλινήσομαι, aor. κατεκλίθην in κατεκλίνην*] **1. act.** upognem, naslonim δόρου ἐπὶ γαίῃ, velim (ukažem) komu usesti se, posadim τινά (εἷς τι), ἐπὶ τινι; **2. med.** z *aor. pass.* naslonim se, uležem se, usedem se, sedim

κατάκλισις, εως, ἡ ležanje (pri mizi), obed, obedovanje, γάμου svatba, ženitovanje

κατα-κλύζω **1. a)** poplavljam, preplavljam, razlivam se, izpodjedam, χρυσίω podkupujem; **b)** presegam; **2.** potopim κόσμος ὕδατι κατακλυσθεῖς *NT*

κατακλυσμός, ὁ **1.** poplava, povodenj, potop *NT*; **2.** odplavljanje, uničevanje τῶν πραγμάτων

κατα-κοιμάω, κατα-κοιμίζω [*aor. pass. κατεκοιμήθην*] **1. act. a)** spravljam v posteljo, spravljam spat, uspavam ὄμμα; izbrišem iz spomina λάθα νόμους; **b)** zaležim se, zaspim φυλακήν; **2.** uležem se spat, zaspim, spim ἔν τισιν, παρά τινι

κατά-κοιτος 2 (κοίτη) *poet.* ki je v postelji, posteljen

κατα-ακολουθέω hodim za kom, spremljam *NT*

κατα-κολπίζω priplujem v zaliv εἷς τι

κατακομιδή, ἡ znašanje na obrežje, χαλεπήν κατακομιδὴν ἔχω težko spravljam do obrežja; izvoz

κατα-κομιζώ **1. act.** dol znašam, dol nosim, spravljam (na obrežje ali v mesto) σῆτον τῷ στρατεύματι; **2. pass.** priplujem z ladjo εἷς τι
κατά-κομος 2 (κόμη) ki ima dolge (goste) lase, z dolgimi (gostimi) lasmi, dolgolas, gostolas

κατακονά, ἡ (κατα-καίνω) *poet.* uničenje, poguba, propad

κατ-ακοντίζω [*fut. κατακοντιῶ*] zadenem s kopjem, s kopjem podiram na tla, postrelim, dam postreliti τινά

κατα-κόπτω [*fut. pass. κατακεκόψομαι*] **1.** posekam, pobijem, ubijem ἀνθρώπους, zakoljem (kot žrtev) κριόν; **2.** tolčem, bijem ob

kaj, kujem (novce) χρυσόν, τὸν θρόνον ὄντα χρυσοῦν kujem denar iz zlatega prestola; **3.** razsekam, razbijem, razrušim οὐκήματα, κατακοπεῖς poln ran

κατα-κορής 2, **κατά-κορος** 2 nezmeren, pretiran, prenapet παρηρησία, ἱερουργία; *adv.* κατακόρως čez mero, čezmerno, prekomerno, dovolj, zadosti τῇ τύχῃ χρῆσθαι

κατα-κοσμέω *in med.* **1.** spravljam v red, urejam, uravnavam, pripravljam διστόν; **2.** lišpam, krasim, okrasim δόμον, ἄγαλμα; **3.** častim, spoštujem

κατάκουσις, εως, ἡ poslušanje, razumevanje
κατ-ακούω **1.** slišim, čujem τινός; **2.** poslušam koga, pokoren sem komu, τινός, τινί komu, ἐπὶ τινι v čem

κατ-άκρας, *ion. κατ-άκρης* [*poet.* = κατ' ἄκρας] od zgoraj, temeljito, popolnoma, do tal

κατα-κρατέω premagam, obvladam, prevladujem, ὀνόματι s svojim imenom, moje ime se pretežno rabi; πολλὸν κατακρατέω dosti močnejši sem

κατα-κρεμάννυμι [*v tm.*] *ep.* obešam na kaj ἔκ τινος

κατα-κρεουργέω (popolnoma) razsekam na majhne kose; *pass.* popolnoma me razmesarijo

κατά-κρηθεν *ep.* = κρηθεν od zgoraj, popolnoma, od vrha do tal, povsem

κατα-κρημνίζω dol mečem, dol peham, strmoglavljam, ἔκ τινος s česa *NT*

κατά-κρίμα, ατος, τό obsojenje, obsodba, kazen *NT*

κατα-κρίνω **1.** obsodim; pogubim τινά, τί *NT*, θανάτῳ obsodim na smrt, τοῖσι μὲν κέκριτο θάνατος bili so obsojeni na smrt; kazen stoji tudi v *inf.* κατέκριναν τῆς ὀψιως στερηθῆναι; **2.** razsodim, odločim kaj proti komu κατακρινμένων ἦδη οἱ τούτων

κατάκρισις, εως, ἡ obsodba, pogubljenje *NT*

κατα-κρύπτω **1. trans.** skrivam, zakrivam, prikrivam τί ὑπό τινι, ὑπό τι, εἷς τι; **2. intr.** skrivam se, pokažem se (pojavi se) v drugi podobi (*Odiseja* 7, 205); ἄλλω φωτὶ αὐτὸν (*pron. refl.*) κατακρύπτων ἦσικεν pretvarjač se (tj. oblečen kot berač) je bil podoben drugemu človeku

κατακρυφή, ἡ *poet.* tajenje, izgovor, οὐκ ἔχω κατακρυφήν ne morem utajiti

κατα-κτάμεν(αι) *ep. gl.* κατα-κτείνω

κατα-κτάομαι *dep. med.* (popolnoma ali zagotovo) si prisvojim, si pridobim κράτος, νοῦν spametujem se

κατα-κτείνω [*fut.* κατακτενῶ, *aor.* κατέκτεινα, *krep.* *aor.* κατέκτανον, *pf.* κατέκτονα; *ep. fut.* κατακτανέω, *med.* κατακτανέεσθε (*s pass. pomenom*), *aor. imp. sg.* κάκτανε, *ind. tudi* κατέκταν, *inf.* κατακτάμεν(αι), *pt.* κατακτάς, *med.* κατακτάμενος (*s pass. pomenom*); *pass. aor.* 3. *pl.* κατέκταθεν] ubijem, pogubim, umorim; usmrтім

κατάκτησις, εως, ἡ (κατα-κτάομαι) pridobivanje, pridobitev γῆς

κατα-κυλύομαι *pass.* dol se valim, dol se kotolim, padam s česa ἀπό τινος

κατα-κύπτω *ep.* pripognem, nagnem glavo naprej

κατα-κυριεύω gospodujem, zagospodujem, zapovedujem, premagam τινός *NT*

κατα-κυρόομαι *pass. poet.* uresničim se, izpolnim se

κατα-κωλύω zadržujem, oviram, ἔξω ne puščam noter

κατα-λαλέω opravljam, obrekujem τινός *NT*

καταλαλιά, ἡ obdolžitev, obrekovanje *NT*

κατάλαλος, ὁ obrekovalec *NT*

κατα-λαμβάνω [*fut.* καταλήψομαι, *aor.* κατέλαβον, *pf.* κατέληφα, *pass. pf.* κατέλημμαι, *aor.* κατέληφθην, *ion. fut.* καταλάμφομαι, *pf.* καταλέλαβηκα, *pass. pf.* καταλέλαμμαι, *aor.* κατέλαμφθην]

I. act. 1. zgrabim νότα, primem, zasedem ἀκρόπολιν, πάντα φυλακαῖς, osvojim, utaborim se στρατόπεδον, dobim, prevzamem (vrhovno poveljstvo v svoje roke) τὰ πράγματα; **2. a)** dosežem, zadenem, dohitim, ujamem; **b)** zalotim, zasačim, najdem τινά λελυμένον, περιπατοῦντα, ἐπ' αὐτοφώρω; μάχην pridem ob pravem času k bitki; **c)** o dogodkih, sreči, nesreči in drugih nezgodah: zgrabi me kaj, (po)loti se me kaj, zadene me kaj, prizadene me kaj, σκοτία με tema me objame, συμφορά, νοῦσος, κίνδυνος, πάθος με καταλαμβάνει zadene me, zaloti me nesreča, bolezen, nevarnost, trpljenje, κατελημμένος εἰμι ἐν ἀνά-

γκαις zabredel sem v stiske in nadloge; *pos. intr.* pripetim se, zgodim se, nastanem, κατὰ τὴν καταλαβοῦσαν συμφορὴν zaradi nesreče, ki jih je zadela, τὰ καταλαβόντα dogodki, nastala nesreča, πόλεμος καταλαμβάνει nastane vojna, izbruhne vojna; *rogosto impers.* καταλαμβάνει με = συμβαίνει μοί, κατέλαβέ με στρατεύεσθαι slučajno sem šel na vojno, ἕνα κατέλαβε ἀποθανεῖν primerilo se je, da je eden umrl; καταλέλαβηκε ἐμέ τοῦτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι čutil sem se primoranega povedati vam to; **d)** *duševno:* zgrabim, umevam, doumem, doumevam, razumem *NT*, spoznam τὶ δία τινος; **3.** krepko držim, zadržujem, oviram δύναμιν, πῦρ, διαφοράς poravnám spore ali nasprotja, ἐρίζοντας pomirim, ὁ θάνατος καταλαμφθεὶς ἐσιγήθη vest o umoru so potlačili in prikrili, ἐμαυτόν krotim, brzdam se, τινὰ ὄρκους vežem s prisego, σπονδαὶ κατελημμένοι potrjena zaveza; τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον razmere v vojni (= oligarhijo) so še bolj utrdili;

II. med. 1. osvojim si kaj, ukvarjam se prej s čim, bavim se prej s čim, prej pripovedujem; **2.** vem, vidim, spoznam *NT*

καταλαμπτέος 3 *ion.* = καταληπτέος ki ga je treba ustaviti, ovirati, καταληπτέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτῳ moramo ga spraviti s poti s smrtjo

κατα-λάμπω obsevam, razsvetljuje, sijem **κατ-αλγέω** *poet.* čutim hudo bolečino, hudo me boli

κατα-λέγω [*gl.* λέγω; *fut.* καταλέξω, *aor.* κατέλεξα, *pf. pass.* κατέλεγμαι, *aor. pass.* κατέλεγην] **1. act. in pass. a)** (po vrsti) pripovedujem, naštevam, navajam (rodovnik v nepretrgani vrsti), sporočam, omenjam, razlagam, razpravljam o čem; **b)** izbiram, χρησμῶν izmed prerokovanj, izvolim, izbiram (najboljše), nabiram vojake, novačim, razvrščam (v oddelke), popisujem; **c)** prištevam med, imam za εὐεργεσίαν; **2. med.** izbiram, nabiram, novačim zase (sebi)

κατα-λείβομαι *pass.* kapljam, tečem dol, cedim se

κατάλειμμα, ατος, τό (κατα-λείπω) ostanek *NT*

κατα-λείπω, *ep.* καλλείπω, *vzpor. obl.* **κατα-λιμπάνω** [*fut.* καλλείψω, *aor.* κάλλιπε in

κάλλιφ', *inf.* καλλιπέειν, *iterat. impf.* καταλείπεσκεν]

I. act. 1. puščam za seboj, zapuščam τί, τινά, τινί τι, τινά φύλακα, φυλάττειν τὸ στρατόπεδον; **2.** puščam komu kaj τινί τι, ἄφροδον τοῖς πολεμίοις dopuščam odhod, dovoljujem odhod; puščam pri življenju ὁκτῶ μόνους, puščam v veljavi, ne zavrzem τὸ εὐδαίμονας ποιεῖν; **3.** zapuščam, odidem, puščam na cedilu, puščam v boju, izgubim πολλούς, τὸν ἵππον stopim s konja; **4.** prepuščam kaj komu οἰωνοῖσι ἔλωρ;

II. pass. puščajo me zadaj, zapuščajo me, zaostajam, preostajam, καταλελειμμένος τοῦ ἄλλου στρατοῦ ki je zaostal za ostalo vojsko;

III. med. zapuščam svoje ali sebi, pridržim si kaj

κατάλειψις, εως, ἢ zapuščanje

κατα-λεύω [*tudi v tm.*; *aor. pass.* κατελεύσθη, *pt. aor. pass.* καταλευσθέντες] kamenjam, ubijam s kamenjem

(**κατα-λέχομαι**) *med.* [*fut.* καταλέξομαι, *aor.* κατελεξάμην *in* κατελέγμην, κατέλεκτο, *inf.* καταλέχθαι, *pt.* καταλέγμενος] uležem se v posteljo, ležem spat, *gl.* λέχος

κατ-αλέω [*aor.* κατήλεσα, *ep.* κατάλεσσα] zmeljem τί

κατα-λήγω popolnoma se končam, povsem preneham; *subst. pt.* τὰ καταλήγοντα konec, meja

κατα-λήθομαι *med. ep.* popolnoma pozabim τινός

κατα-ληπτός 3 [*adi. verb. od* κατα-λαμβάνω]

1. ki ga je mogoče prijeti, prijemljiv, ki ga je mogoče doseči, dosegljiv, prijeto, dosežen, τὰ πράγματα ἐφαίνετο καταληπτά zdelo se je, da je mogoče doseči vrhovno oblast; **2.** ki koga prime, ki koga zadene, πένθος θεόθεν καταληπτόν žalost, ki je zadela hišo po božji volji (po božjem ukazu)

κατάληψις, εως, ἢ (κατα-λαμβάνω) **1.** dosega, vzetje, zajetje, osvojitve, napad, οὐκέτ' ἐν καταλήψει ἐφαίνετο zdelo se je, da (ladjevja) ni več mogoče dohiteti; **2.** razumevanje, spoznanje

κατα-λιθάζω, **κατα-λιθόω** kamenjam, kamenjam NT

κατα-λιμπάνω *gl.* κατα-λείπω

κατα-λιπαρέω pristrčno prosim

καταλλαγή, ἢ sprava, poravnava NT

κατ-αλλάσσω, *at.* **κατ-αλλάττω** **1. act. a)** zamenjam; **b)** poravnam, spravim τινά τινι NT; **2. pass.** spravim se s kom τινί, πρὸς τινά, θεοῖσιν ὡς καταλλαχθῆ ἰχθίου da se otrese jeze bogov, da se reši jeze bogov; **3. med.** zamenjam si φόβον πρὸς φόβον, ἔχθραν τινί opustim sovraštvo do koga, poravnam se s kom

κατ-αλοάω zmlatim, pretepem τινά

καταλογάδην *adv.* (κατα-λέγω) v pogovoru, v razgovoru, v prozi

κατ-αλογέω *ion.* = κατ-ηλογέω zaničujem, preziram, malo cenim, popolnoma zanemarjam

κατα-λογίζομαι *dep. med.* **1.** štejem med, prištevam med τινά ἐν τισι; **2.** računam, preračunam, preračunavam, presojam, premišljam

κατάλογος, ὁ (κατα-λέγω) naštevanje; zapisnik, seznam, popis, νεῶν popis ladjevja, ladijski katalog, katalog ladij, imenik (meščanov, ki morajo služiti v vojski), ἐκ καταλόγου στρατεύομαι vojak sem od predpisane vojaške dobe, οἱ ἐκ τοῦ καταλόγου za orožje sposobni državljani, καταλόγους ποιοῦμαι novačim vojsko, nabiram vojake

κατά-λοιπος 2 ostal, preostal

κατα-λοφάδεια (λόφος) *ep. adv.* na tilniku, štuporamo

κατα-λοχίζω razvrščam v lohose (stotnije), uvrščam v vojsko

κατά-λυμα, ατος, τό (κατα-λύω) prenočišče, gostilnica NT

καταλύσιμος 2 (κατα-λύω) *poet.* ki ga je mogoče zopet popraviti

κατάλυσις, εως, ἢ (κατα-λύω) **1. a)** razrušenje, razpad, uničenje, prevrat (ustave), odstavitev, izgon, τῶν τυράννων ἐκ τῆς Ἑλλάδος izgon tiranov iz Grčije; **b)** τοῦ πολέμου konec vojne, κατάλυσιν τοῦ πολέμου ποιοῦμαι končam vojno; **c)** odpust, razpust, razpustitev στρατιάς; **2.** prenočišče, postaja, gostilnica

κατα-λύω (ὑ *pred* σ)

I. act. 1. trans. a) odvezujem, izpregam ἵππους; **b)** razvezujem, razdiram, podiram, uničujem, rušim, odpravljam (zakone, vlado), τινά τῆς

ἀρχῆς odstavljam, pahnem s prestola, καταλύομαι ἐκ βασιλείως kralj me odstavi kot poveljnika; c) končam, dovršim πόλεμον; στρατιάν, στόλον razpuščam, odpuščam vojsko; **2.** *intr.* a) spravim se, sprijaznim se, pomirim se s kom πρὸς τινα; b) izprežem, počivam, ustavim se, ostanem kje, stanujem, pomudim se pri kom πρὸς ἄριστον;

II. med. pomirim se s kom, opustim prepir, sklenem mir, τινί s kom

κατα-λωφάω [*v tm.*] *ep. intr.* oddahnem se, odpočijem se, opomorem si, κακῶν srce bi si opomoglo od zla

κατα-μανθάνω popolnoma se naučim; **1.** natančno spoznam, poizvedujem, sprašujem, povprašujem, τὴν στρατιήν po vojski; *pf.* poznam, vem τί, τινά, τί τινος, ὡς, ὅτι *in s pt.*, κατέμαθον ἀναστὰς μόλις spoznal sem, da sem komaj vstal; **2.** gledam *NT*, opažam, umevam

κατα-μᾶνύω *dor.* = κατα-μηνύω

κατα-μαργάω, *ion.* κατα-μαργέω besen sem, pobesnim zaradi česa φθόνῳ

κατα-μάρπτω *ep.* zgrabim, dosežem, dohitim

κατα-μαρτυρέω pričam proti komu τινός, izpričam *NT*

κατ-αμάω **1.** *act. poet.* pokosim; **2.** *med. ep.* znašam, sipam nase, nasujem nase

κατ-αμβλύνω *poet.* otopim, zbegam κέαρ

κατα-μεθύσκω [*fut. καταμεθύσω*] opijam, opijem, opijanim, opijanjam

κατα-μείγνυμι **1.** *act.* pomešam, primešam εἷς τι; **2.** *med.* pomešam se, vrvivam se, εἷς τι med kaj

κατ-αμελέω ne brigam se, nemaren sem, zamujam, zanemarjam τινός

κατά-μεμπτos *2 poet.* nad katerim se je mogoče pritoževati, sovražen, zaničevan γῆρας, οὐ τοι κατὰμεμπτ' ἐβήτην nad vajino potjo se ne moreta pritoževati, vajin položaj ni vreden pritožbe

κατα-μέμφομαι *dep. med.* grajam, zmerjam koga zaradi česa τινά τι, pritožujem se

κατάμεμψις, εως, ἡ graja, očitanje, tožba, κατὰμεμψιν ἔχω τινί dajem komu povod za pritožbo, κατὰμεμψις σφῶν αὐτῶν ἦν očitanje, obtožba samih sebe, sami so se obtoževali

κατα-μένω ostajam, zaostajam; mudim se, sem, bivam, živim kje, trajam

κατα-μερίζω razdelim, porazdelim τί τι, med koga

κατα-μετρέω odmerim komu kaj τί τι

κατα-μηνύω **1.** javljam, naznanjam, ovajam, pričam proti komu, kažem οὐρους; **2.** καταψευδομένου τινός dokazujem komu, da je lažgal

κατα-μιαίνομαι *pass. ion.* oblečem črno obleko, oblečem žalno obleko

κατα-μίγνυμι *gl. κατα-μειγνυμι*

κατα-μόνᾳς *adv.* zase, posamezno, na samem *NT*

κατ-αμύσσω *ep. ion.* praskam, opraskam, param; *med.* [*aor. καταμύξατο*] opraskam se, param se, trgam se

κατα-μύω zapiram oči, zamižim

κατ-αμφικαλύπτω *ep.* [*v tm.*] okrog in okrog ovijem, ognem kaj τί τι

κατ-αναγκάζω **1.** silim, prisilim, primoram; **2.** vklepam, δεσμοῖς κατηναγκασμένος ἦν bil je vklenjen v vezi

κατ-ανάθεμα, ατος, τό = κατάθεμα

κατ-αναθεματίζω = καταθεματίζω *NT*

κατα-ναίω naseljujem; *pass.* stanujem

κατ-ανᾶλίσκω [*avgm. in redupl. κατανηλ- in καταναλ-*] uporabljam, zapravljam, trošim; *NT* zažigam, palim

κατα-ναρκάω nadlegujem koga, nadležen sem komu, v nadlego sem komu τινός *NT*

κατα-νάσσω *ion.* steptam γῆν

κατα-ναυμαχέω premagam na morju

κατα-νέμω **1.** *act.* razdelim, delim, τὸ στρατεύμα δώδεκα μέρη na dvanajst delov; χώραν popasem; **2.** *med.* τὰ τείχη ᾤκησαν κατανεμάμενοι naredili so si stanovanja na zidu, ki so si ga razdelili med seboj

κατα-νεύω [*fut. κατανεύσομαι, ep. aor. pt. καννεύσας = κατανεύσας*] kimam, prikimam, namignem, pritrjujem, odobravam, obetam, zagotavljam

κατα-νέω¹ *in med.* [*v tm.*] predem za koga, prisodim komu kaj τινί τι λίνῳ

κατα-νέω² *ion.* nalagam, nakopičim

κατ-ανθρακόμαι *pass. poet.* spremenim se v oglje, spremenim se v pepel, upepelim se

κατα-νοέω **1.** opazim, zapazim, uvidevam, spoznavam, učim se τινός; *s pt.* οὐ πολλοὺς ὄντας videli so, da jih ni mnogo; **2.** razmišljam, premissljudem, presojam, preudarjam περί τινος

κατ-άνομαι *pass. ep.* potrošim se, porabim se, potekam

κατα-νοτιζώ *poet.* [*v tm.*] močim, rosim

κάταντα *gl.* κατ-άντης

κατ-αντάω **1.** pridem kam, pridem do koga, dospem εἰς τι *NT*; **2.** segam do koga, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήγησεν ki živimo v poslednjih časih *NT*; **3.** dosegam εἰς τι *NT*

κατ-άντης **2** ki gre navzdol, ki se nagiba navzdol; *subst.* τὸ κάταντες breg, reber, pobočje, ἐς τὸ κάταντες navzdol, ἐν τῷ κατάντει na obronku, na rebri, na bregu; *adv.* κάταντες *ep.* navzdol

κατάντηστιν = κατ' ἄντηστιν *ep.* ravno nasproti

κατ-αντικρῦ *adv.* **1.** ravno nasproti τινός, ὁ, ἡ, τό καταντικρῦ nasproti ležeč, onstranski, onostranski; **2.** *ep.* πέσε καταντικρῦ τέγους padel je naravnost dol s strehe

κατ-αντίον *adv. ion. poet.* ravno nasproti τινός, τινί

κατ-αντίπερᾶν, κατ-αντίπερᾶς ravno nasproti τινός

κατάνυξις, εως, ἡ omotica, zaslepljenost *NT*

κατα-νύσσω, *at.* **κατα-νύττω** [*aor. pass.* κατενύγηγν] zbdem, žalostim, κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ zbdlo jih je v srce *NT*

κατ-ανύω, *at.* **κατ-ανύτω**, *poet.* **καθ-ανύω** **1.** **a)** dokončam, prehodim ὁδόν, δρόμον; **b)** na videz *intr. sc.* ὁδόν pridem, dospem, pripe-ljem se kam εἰς τι, πρὶν σᾶν (= σῶν) κατανύσαι φρενῶν preden bi dospela na pot tvojega mišljenja; φίλης προξένου κατήγυσαν (*sc.* δόμον) prišla sta v hišo mile gospodinje; **2.** izpolnim, δῶρον preskrbim, dam

κατα-ξάινω *poet.* [*aor. pass.* κατεξάνθηγν, *pf.* κατέξαμμαι] razpraskam, razbijam, ubijam, zdelam, slabim κατεξάνθηγν πόνοις; ὡς κατέξανται δέμας kako upehan je njen obraz, πέτροισι καταξανθείς kamenjan

κατ-άξιος **2** *poet.* popolnoma vreden τινός; *adv.* καταξίως spodobno, dostojno

κατ-αξιόω **1.** imam za vrednega, zelo cenim;

pass. vreden sem τυχεῖν *NT*; **2.** *poet.* imam za prav, imam za pravilno, hočem, σύ τοι κατηξίωσας ti sam si tako hotel

κατα-πακτός **3** (*κατα-πήγνυμι*) *ion.* spodaj pritrjen, θύρα loputnice ali samozaklopna vrata

κατα-παλαίω premagujem, uženem

κατα-πάλλομαι *med. ep.* [*aor. ep.* **3. sg.** κατέπαλτο] dol šinem, švignem ἐξ οὐρανοῦ

κατα-πατέω [*tudi v tm.*] **1.** *act.* pohodim, pogazim, poteptam z nogami; *pren.* zavržem, preziram γράμματα, τινά *NT*; **2.** *pass.* potep-ta me kdo, teptan sem od koga ὑπό τινος *NT*

κατάπαυμα, ατος, τό (*κατα-παύω*) *ep.* pomiritev, tolažba, olajšanje γόου

κατάπαυσις, εως, ἡ **1.** *NT* pokoj, počivanje; **2.** *ion.* odstavljanje, odstava τινός

κατα-παύω [*ep. inf. praes.* καταπαυέμεν] **1.** *trans. a)* naredim (dosežem), da se kaj konča, naredim (dosežem), da se kaj neha, naredim (dosežem), da kaj poneha, končujem πόλεμον, ukinem τὴν ἀρχήν, odpravljam demokracijo δῆμον; **b)** pomirim, potolažim, olajšam, utešim χόλον, μηνιθμόν; *iron.* τάχα κέν σε ἔγχοις ἐμὸν κατέπαυσε kmalu bi te bila moja sulica pomirila = ubila; **c)** oviram, zadržujem ναυπηγίην, ustavljam, ukrotim, uženem, užugam τινά; **d)** oropam koga česa τινά τινος, odstavljam, τυράννου, vržem s prestola τινά τῆς ἀρχῆς; **e)** odvracam od česa ἀφροσυνάων; ἀγνηορίης ubijem; **2.** *intr.* počivam ἀπό τινος *NT*

κατα-πεδάω [*v tm.*] *ep.* vežem, zvežem, zapletam, oviram

κατ-απειλέω *poet.* grozim, pretim, govorim grozilne besede, izrekam grožnje; *subst. pt. pf. pass.* τὰ κατηπειλημένα grožnje, pretnje

κατα-πειράζω skušam τί

καταπειρητηρία, ἡ *ion.* = καταπειρατηρία grezilo, svinčnica

κατα-πέλτης, ου, ὁ katapult, metalni stroj

καταπελτικός **3** ki spada h katapultu, katapultov, βέλος izstreljen iz katapulta

κατα-πέμπω pošiljam dol (k morju); odpošiljam, εἰρήνην narekujem mirovne pogoje

κατ-άπερ *ion.* = καθ-άπερ

κατα-πέσσω [*aor.* κατέπεψα] *ep.* prekuham, prebavljam, χόλον zadržujem, zatajim

κατα-πετάννυμι, *ion.* **καθίπταμαι** [*aor.* κατεπέτασα, *ep.* κατεπέτασσα, *pf. pass.* καταπέπταμαι *tudi v tm.*] razprostiram, pogrinjam čez kaj, ogrinjam, pokrivam τί τινη

καταπέτασμα, ατος, τό odeja, zastor, pregrinjalo NT

κατα-πέτομαι [*aor. act.* κατέπτην, *med.* κατεπτόμην *in* κατεπτάμην, *cj.* κατάπτωμαι, *pt.* καταπτάμενος] letim dol, zletim dol, spustim se dol

κατα-πετρόω = κατα-λεύω pobijam s kamenjem, kamenjam, kamnam

κατα-πεφνεῖν *ep. poet.* [*inf. aor. k ind.* κατέπεφνε, *pt.* καταπεφνών] ubiti, usmrtiti

κατα-πήγνυμι [*trans. aor.* κατέπηξα, *pass.* κατεπήχθην, *intr. aor. pass.* κατεπάγην, *med. ep.* κατέπηκτο, *pf. act.* καταπέπηγα] *ep. poet. ion.* **1.** *trans. act. in pass.* zapičim, zabijem v zemljo ἔν τινη, ἐπί τινη; pritrdim, vkopljem, postavim; **2.** *intr. a)* zapičim se; *pf.* obtičim, tičim, trdno stojim v čem ἔν τινη; **b)** zmrznem, zamrznem

κατα-πηδάω skačem dol s česa ἀπό τινος

κατα-πίμπλημι **1.** *act.* povsem napolnim, do vrha napolnim, pokrivam τί τινος; **2.** napolnim se, obogatim

κατα-πίνω [*fut.* καταπίομαι, *aor.* κατέπιον, *pf.* καταπέπωκα, *aor. pass.* κατεπόθην] izrijem, popijem, požrem, pogoltnem, použijem NT

κατα-πίπτω [*gl.* πίπτω; *aor. ep.* κάππεσον] **1.** dol padam, zgrudim se, ἀπό τινος s česa; ἔν τινη, ἐπί γαίη na zemljo, ἄλλi skočim v morje; **2.** vdrem se, zrušim se, zabredem, εἰς ἀπιστίαν postanem neverjeten, θυμός παραί ποσί πᾶσιν vsem je upadel pogum

κατα-πισσώω, *at.* **κατα-πιττώω** zasmolim, namažem s smolo in zažgem

κατα-πιστεύω zaupam

κατα-πλάσσω *ion., at.* **κατα-πλάττω** **1.** *act.* prevlečem, namažem kaj s čim τί τινη; **2.** *med.* namažem si kaj s čim τί τινη

καταπλαστύς, ύος, ή *ion.* obliž, prevleka

κατα-πλέκω *ion.* **1.** zapletam koga v kaj τινά τινη; **2.** odvijam, dovršujem, sklepam, dokončujem τήν ῥήσιν, ζήτην

κατα-πλέω, **κατα-πλώω** **1.** plujem, jadram proti obali, peljem se k bregu, vračam se; **2.**

pripeljem se kam, ποταμόν po reki (navzdol), pristanem εἰς τι

κατά-πλεωσ **2 at.** = κατά-πλεος *poln,* napolnjen, zamazan s čim τινός

καταπλήξ, ἦγος, ό, ή (*κατα-πλήσσω*) prestrašen, osupel, bojzljiv, plašen, plašljiv

κατάπληξις, εως, ή *pobitost,* osuplost, strah

κατα-πλήσσω, *at.* **κατα-πλήττω** [*fut.* καταπλήξω, *aor. pass.* κατεπλήρηην, *ep.* κατεπλήγηην, *pf. pass.* καταπέπληγμα] **1.** *act.* pobijem, pretresem, prestrašim, preplašim, jemljem pogum; **2.** *pass.* prestrašim se, ostrmim, bojim se česa, trepetam, trepečem τινά, τί

κατά-πλους, ό **1.** vožnja navzdol ali v pristanišče, pristajanje, pristanek, izkrcanje, vožnja, prevoz; ό οἴκαδε vrnitev; τοῖς δὲ ἀφειδής ό κατάπλους καθειστήκει pripeljali so se, ne prizanašajoč svojim ladjam; **2.** prevožena pot (*Arijan, Anabaza 6, 4, 2*)

κατα-πλουτίζω obogatim τινά

κατα-πλώω = κατα-πλέω

κατα-πνέω dol (navzdol) piham, dol vejem, diham v, navdihnem, piham skozi χώραν ἀνέμων αύρας pustim, da piha čez deželo miren veter

κατα-ποικίλλω okrasim s slikami

κατα-πολεμέω **1.** bojujem se s kom τινά ἐγκλήμασιν; **2.** premagam, uženem τινά, ή πόλις καταπεπολέμηται mesto je zaradi vojne oslajljeno, mesto je zaradi vojne ponizano

κατα-πολιτεύομαι *dep. med.* **1.** uničim, varam koga s svojo politiko; **2.** borim se proti politiki koga

κατα-πονέω utrudim z delom, mučim, izmučim, slabim, oslabim NT

κατα-ποντίζω mečem v morje, potapljam; *pass.* potapljam se

καταποντιστής, οῦ, ό ki potaplja, gusar, morski razbojnik

κατα-ποντώω = κατα-ποντίζω

κατα-πορευέω *ion.* skrunim, zapeljujem v nečistost

κατα-πράσσω, *at.* **κατα-πράττω** **1.** *act. in pass.* dovršujem, izvršujem, izdelujem, dosegam τί, ὥστε; **2.** *med. a)* pridobivam si, dosegam kaj; **b)** = *act.* izvršujem, opravljam τι τῶν ἐπειγόντων

κατα-πρᾶύνω pomirim, ublažim

κατα-πρηνής 2 *ep.* dol obrnjen, χεῖρ dlan

κατα-πρίω *ion.* prežagam, razžagam

κατα-προδίδωμι, κατα-προίεμαι izdajam
τινά τινη, puščam na cedilu, zapuščam, izpo-
stavljjam nevarnosti

κατα-προίσομαι (προίξ) [*večinoma samo fut. καταπροίξομαι*] naredim (storim, poč-
nem) kaj brez nagrade ali brez kazni, οὐ κα-
ταπροίξεσθαι ἔφη rekeli je, da ne bodo ostali
brez kazni, οὐ καταπροίξεται ἀποτρέπων ne
boš brez kazni odvrčal

κατα-πτήσσω [*fut. καταπτήξω, aor. κατέ-
πτηξα, pf. κατέπτηχα; ep. aor. 3. du. κατα-
πτήτην, tudi v tm.*], **κατα-πτώσσω** *ep.* po-
čenem (počepnem) od strahu, prihulim se,
skrijem se ὑπὸ θάμνῳ, bojzljiv sem; *pren.*
pobit sem, prestrašen sem, osupel sem, str-
mim, ostrmim

κατ-άπτομαι *ion.* = καθ-άπτομαι

κατά-πτυστος 2 (πτύω) vreden pljuvanja,
vreden zaničevanja, ostuden, oduren, zoprn,
mrzek

κατα-πτύω pljuvam na kaj τινός, gnusi se mi
kaj, studi se mi kaj, sovražim koga, mrzim
koga

κατά-πτωμαι *ipd. gl. καταπέτομαι*

κατα-πτώσσω = κατα-πτήσσω

κατα-πύγοςύνη, ἡ nečistost, poltenost, po-
hotnost

κατα-πύθομαι *pass. ep.* gnijem, zgnijem,
trohnim, strohnim

κατ-άρα, ἡ, ion. κατ-άρη kletev, prekletje,
preklinjanje

καταραιορημένος *ion. gl. καθ-αιρέω*

κατ-αράομαι *med., ion. κατ-αρέομαι* [*fut. καταράσομαι*] **1.** preklinjam koga τινί; *NT*
τινά; **2.** želim, privoščim komu kaj hudega τί
τινη, ὁ κατηραμένος preklet *NT*

κατ-αράσσω *in med., at. κατ-αράττω* **1.**
trans. trgam, dol mečem, odbijam, potiskam
nazaj, podim nazaj; *pass.* umikam se; **2. intr.**
padam, lijem (*o dežju*)

κατ-ἀρᾶτος 2 (*κατ-αράομαι*) *poet.* preklet,
brezbožen, hudoben

κατ-αργέω kvarim, kazim *NT* τὴν γῆν; odpra-
vljam νόμον, πίστιν, uničujem, zatiram σῶμα,
pokončavam, pokončujem, opuščam, τὰ τοῦ

νηπίου otročje stvari; *pass.* odvezan sem
česa, prost sem česa, ἀπὸ τοῦ νόμου, neham,
κατήργηται ἡ ἐπαγγελία obljuba je brez ve-
ljave *NT*

κάταργμα, ατος, τό (*κατ-ἀρχομαι*) *poet.* uvo-
dna daritev, s katero se je prava daritev začela
ali posvetila

καταργυρόω **1. ion.** posrebrim; **2. poet.** pod-
kupim

κατα-ρέζω *ep.* [*praes. ep. καρρέζω, aor. κατέ-
ρεξα*] gladim, božam

κατ-αρέομαι *ion.* = κατ-αράομαι

κατα-ρήγῆλος 3 (ρήγέω) *ep.* grozen, strašen

κατ-αριθμέω *in med. 1.* prištevam k, med ἔν
τινη *NT*; **2.** naštevam, pripovedujem

κατ-αρκέω *ion.* popolnoma zadoščam, popol-
noma zadostujem; *s pt.* zmorem παρέχουσα

κατ-αρμόζω *ion.* = καθ-αρμόζω

κατ-αρνέομαι *dep. pass. poet.* tajim (*z inf. in*
μή)

κατα-ρραθυμέω zanikrn sem, malomaren
sem, izgubljam zaradi zanikrnosti, izgubljam
zaradi malomarnosti; *subst. pt. pf. pass. τὰ*
κατερραθυμημένα lahkomiselno izgubljeno
ali zamujeno

κατα-ρρακώω *poet.* raztrgam, razdrapam, raz-
mesarim; *pass.* raztrgan sem

καταρράκτης, ου *poet., καταρρακτός 3 (*κα-
τα-ρρήγνυμι*) ki drvi navzdol, strm, strmovit,
brežen, ὀδός pot v Had; *subst. ὁ* katarakt, br-
zica, slap, strmec*

κατα-ρράπτω sešijem, prepletam

κατα-ρρέπω *poet. 1.* dol pahnem, zvrnem s
česa, ponižam τὸν εὐτυχοῦντα; **2.** nagibam
se, ἐπὶ πολὺ postajam močnejši

κατα-ρρέω [*pogosto v tm.*] dol tečem, padam
εἰς τι (na zemljo); podiram se, razpadam, ru-
šim se, zrušim se περὶ αὐτά

κατα-ρρήγνυμι [*fut. καταρρήξω, aor. κατέρ-
ρηξα, pass. pf. κατέρρηγαμαι, aor. κατερράγην,
fut. καταρραγήσομαι, pf. act. κατέρρωγα*] **1.**
act. trgam s česa, raztrgam, rušim, podiram,
razdiram, naredim (povzročim, storim), da
(kaj) izbruhne, povzročim τροπάς; **2. pass. a)**
zvrnem se, padem s česa; (*z*)rušim se, udiram
se, podiram se ἐπὶ γῆν; **b)** razrušim se, po-
čim, razpokam, (Αἰγυπτός) καταρρηγνυμένη

razpokan; **e**) izbruhnem, nastanem χειμών; **3.** *med.* raztrgam si kaj τούς πέπλους, κιθῶνας

Καταρρήκτης, ου, ὁ *ion.* = Καταροράκτης Katarakt (Katarekt), reka v Pamfiliji

κατα-ρρίπτω dol mečem, uničujem, rušim, ponižam

κατα-ρροφέω posrebam, izsrebam

καταρρυής **2** (κατα-ρρέω) *poet.* ki teče dol, dol tekoč, dol padajoč

κατα-ρρυπαίνω umažem, zamažem

κατά(ρ)ρυτος **2** (κατα-ρρέω) *ion.* nanošen, naplavljen, ἄλσος skozi katerega teče potok in ga namaka

κατ-αρρωδέω *ion.* = κατ-ορρωδέω zelo se bojim, zelo me je strah, preplašen sem zaradi česa τί *ali* μή

καταρρώξ, ὤγος, ὁ, ἡ (κατα-ρρήγγυμι) strm, prepaden

κάταρσις, εως, ἡ (κατ-αίρω) pristanišče, pristajališče

κατ-αρτίζω, κατ-αρτάω **1.** *ion.* dobro uredim, popravim, dopolnim, ἐς τωτό zopet spravim v red, pomirim, χρῆμα κατηρτισμένον koristna stvar, primerna stvar, dobro urejena stvar; **2.** *NT* popravim ὑστερήματα, κrpam δίκτυα, delam, pripravljam αἶνον, σῶμα, κατηρτισμένος εἰς τι pripravljen; izpopolnim, dvignem ἐν πνεύματι, κατηρτισμένος popoln

κατάρτισις, εως, ἡ, **καταρτισμός**, ὁ **1.** vodstvo, ukaz, uprava, vaja, vadenje, izobrazba; **2.** dobra priprava, izpopolnitev, popolnost *NT*

καταρτιστήρ, ἦρος, ὁ (κατ-αρτίζω) *ion.* posredovalec, razsodnik

κατ-αρτύω urejam, pripravljam, odredim, povzročim μολεῖν; krotim, vodim ἕππον; *pt.* *pf.* κατηρτυκώς odrasel, odrastel

κατ-άρχω **1.** *act.* začenjam kaj, pričnem, lotim se τινός, *s pt.* (*ali inf.*) naredim kaj prvi, naredim kaj najprej; ὁδοῦ hodim spredaj (in kažem pot); **2.** *med.* **a)** začenjam, začnem darovati, posvetim kaj (koga) za daritev τινός, χέρνιβας τ' οὐλοχύτας začenjam daritev z umivanjem rok in sipanjem ječmena; **b)** udarim, zakoljem (žrtev), ubijem, umorim, žrtvujem

κατα-σαπήη *gl.* κατα-σῆπω

κατα-σβέννυμι, κατα-σβεννύω [*trans. fut.*

κατασβέσω, *aor.* κατέσβεσα, *pf. pass.* κατέσβεσμαι, *pass. aor.* κατεσβέσθη; *intr. aor.* κατέσβην, *pf.* κατέσβηκα] **1.** *trans.* gasim, ugasim, pogasim; *pren.* posušim, izsušim, potolažim, pomirim ἔριν; zadušim βοήν; **2.** *intr.* ugasnem, posušim se, izginem, neham

κατα-σείω [*pf. pass.* κατασέσεισμαι, *aor.* κατεσείσθη] **1.** (dol) stresem, pretresem οἰκοδόμημα; **2.** migam, maham τινί, χεῖρα, τῇ χειρὶ (συγᾶν) z roko dajem znamenje *NT*

κατα-σεύομαι *med. ep.* [*aor.* κατέσσυτο] dol drem, dol derem, vdrem, vderem, κύμα κατέσσυτο καλὰ βέεθρα voda je vdrla nazaj v lepo strugo

κατα-σημαίνω zaznamujem; *med.* zapečatim

κατα-σῆπω [*intr. fut. pass.* κατασαπήσομαι, *aor.* κατεσάπην, *cj. ep.* κατασαπήη, *pf.* κατασέσηπα] **1.** *trans.* storim (naredim, povzročim), da kaj strohni; pustim, da kaj strohni; **2.** *intr.* trohnim, strohnim, gnijem, zgnijem

κατα-σιγάω zamolčim

κατα-σιτέομαι *dep. med. ion.* pojem, použijem

κατα-σιωπάω **1.** *act. a)* naredim (dosežem, poskrbim), da kdo utihne, pomirim; **b)** molčim, zamolčim; **2.** *med.* ukažem molčati

κατα-σκάπτω izpodkopavam, spodkopavam, rušim, podiram, razdrem, razderem, razdiram (od vrha do tal)

κατασκαφή, ἡ **1.** pokop, grob, grobnica; **2.** razrušenje, uničenje

κατασκαφής **2** *poet.* zakopan, podzemeljski οἶκησις

κατα-σκεδάννυμι **1.** *act.* trosim, raztrosim, razsipam; *pren.* φήμην raznašam, razširjam; **2.** *med.* izlivam svojo čašo (κέρας) čez koga

κατα-σκελλω posušim; *pf.* κατέσκληκα izsušen sem, posušen sem

κατα-σκεπτομαι *gl.* κατα-σκοπέω

κατα-σκευάζω **1.** *act. a)* pripravljam ὁδόν *NT*, opremljam, ἕππους εἰς ἱππέας za konjenike, ὄνους obložim, otovorim, ναυμαχίαν pripravljam se za kaj, na kaj, Ἄντανδρον utrjujem, χώραν obdelujem, τινὰ ἐπὶ στρατιάν oborožujem, ὅπλα narejam, τριήρεις gradim; **b)** prirejam συνέδριον, snujem, zasnujem, nabavljam, oskrbujem, postavljam, krasim ἱερά, βωμούς; δημοκρατίαν, πόλιν urejam;

c) izmišljam; d) spravljam v položaj (ούτω), pripravljam usodo; **2. med. a)** pripravljam zase, urejam si (sebi), preskrbujem si, gradim si, zgradim si, izpeljem (izvedem, uresničim) svojo namero *πραῖξιν, ὄνους* otovorim svoje osle, *βιαίαν ἀρχήν* zasnujem si (uvedem, ustanovim) tiransko vlado, *ἔππους* oskrbim svoje konje s čim, *λόγον ἐπί τι* začenjam misliti na kaj; **b)** urejam si (svojo hišo), nastanim se, naselim se, udomačim se, navadam se česa *περί τινος*; **c)** odlagam, odkladam (svojo prtljago); *opp. ἀνασκευάζομαι*

κατασκευάσμα, ατος, τό, **κατασκευή**, ἡ **1.** priprava, naprava, uredba, oprava, oprema; **2.** grajenje, gradnja, zidanje; stanje, kakovost, lastnost, svojstvo, *περὶ τὸν βίον* ureditev življenja, način življenja; **3.** poslopje, zgradba, stavba; pohišstvo, prtljaga, orodje, orožje; **4.** odlaganje, odkladanje (prtljage), raztovarjanje

κατα-σκηνάω, κατα-σκηνώ razpenjam šotor, naredim šotor, utaborim se, grem v šotor, počivam v šotoru, *εἰς κώμας* nastanim se, stanujem, *ἐπ' ἐλπίδι* počivam *NT*

κατασκήνωσις, εως, ἡ ležišče, gnezdo *NT*

κατα-σκήπτω **1.** dol vdrem, dol vderem, udarim, treščim (*o streli*); **2. poet. a)** treščim ob tla, potolčem *τινά*; **b)** planem nad koga, napadem, zadenem *εἰς τὸ σὸν δέμας*, *λιταῖς* zaklinjam, nadlegujem s prošnjami; **c)** *o boleznih*: pritisnem, nastopim *εἰς χεῖρας*

κατα-σκιάζω, ep. **κατα-σκιάω** obsenčujem, zasenčujem *NT*, pokrивam, *κόνει* s prstjo = pokopavam

κατά-σκιος **2** (*σικιά*) senčen, obsenčen, zasenčen, pokrit

κατα-σκοπέω [*samo praes. in impf.*; *ostali časi od κατασκέπτομαι*] **1. act.** ogledujem, opazujem, preiskujem, poizvedujem, prežim, zalezujem *NT*; **2. med.** preišljujem pri sebi, *ἐμαυτὴν* ogledujem se (sebe)

κατασκοπή, ἡ (*κατα-σκέπτομαι*) ogledovanje, opazovanje, poizvedovanje, *κατασκοπαῖς χράομαι* poizvedujem, razgledujem se, *μολεῖν εἰς κατασκοπήν* poizvedovati, *πέμπω εἰς κατασκοπήν*, *ἐπὶ κατασκοπῇ* pošljem na stražo, na ogledovanje

κατά-σκοπος, ὁ oglednik, ogleduh *NT*

κατα-σκόπτω *ion.* rogam se komu, zasmehujem koga *τινά*

κατα-σμήχω *ep.* [*v tm.*] uničim, popolnoma sežgem *πυρί*

κατα-σοφίζομαι *dep. med.* prevaram, ukanim, preslepim, zvijačen sem *NT*

κατ-ασπάζομαι *dep. med.* poljubljam, objemam

κατα-σπάω (dol) potegnem, trgam *ἀπό τινος*, spuščam v morje *νῆας*, *τὰ κατασπώμενα* (zaradi gibanja) pripognjeni deli telesa

κατα-σπείρω sejem, posejem, trosim, raztrosim, razširjam, povzročam, delam, napravljам *ἀνίας*

κατα-σπένδω **1.** razlivam, izlivam pitno daritev čez kaj; **2.** posvečujem (s pitno daritvijo) za žrtev

κατα-σπέρχω stiskam, plašim, strašim

κατα-σπουδάζομαι *dep. med.* [*samo pf. κατασπούδασμαι*] vneto (marljivo) se ukvarjam s čim, vneto (marljivo) se bavim s čim, vneto (marljivo) delam kaj

κατα-στάζω **1. intr.** kapljam, curljam, *κατά τινος* s česa, *τί* na kaj, *τινά* na koga; *νόσῳ* gnojim se; **2. trans.** puščam, da kaplja, okapljam, pokapam, pokapljam; *z dvojnimi acc.* (*Sofokles, Filoktet 823*)

κατα-στασιάζω **1. act.** premagam koga s strankarskimi spletkami, oslabim koga z nasprotno stranko; **2. pass.** podležem nasprotni stranki

κατάστασις, εως, ἡ (*καθ-ίστημι*) **1.** postavljanje, nastavljanje, imenovanje, ukaz, določilo, določba; *pos.:* **a)** predstavljanje, uvajanje (tujih) poslancev pred skupščino; **b)** oprava (oprema) atenskega konjenika, denar atenskega konjenika za opremo; **c)** dajanje *ἐγγυητῶν*; **2. intr.** stanje, položaj, razmere, ukaz, ustava, obstoj *νόμου*, *τὰ πράγματα ἔχει κατάστασιν* razmere so se utrdile, mir se je utrdil

καταστατέον *gl. καθ-ίστημι*

καταστάτης, ου, ὁ (*καθ-ίστημι*) *poet.* podpora, urejevalec, obnovitelj

κατα-στεγάζω naredim streho, pokrijem

καταστέγασμα, ατος, τό *ion.* pokrivalo, streha, odeja

κατά-στεγος **2** (*στέγη*) pokrit

κατα-στείβω *poet.* stopam na kaj *τί*

κατα-στέλλω 1. dol spuščam, pomirim; *pass.* pomirim se *NT*; 2. uredim πλόκαμον

κατα-στένω *poet.* vzdihujem nad kom, objokujem, točim solze nad kom τινά, τί

καταστεφής 2 *poet.* ovenčan

κατα-στέφω venčam, ovijam

κατάστημα, ατος, τό (*καθ-ίστημι*) stališče, stanje, uprava, vedenje *NT*; *κατάστημα καί σύνταγμα* državna ustava

καταστηματικός 3 resen, miren, postaven

κατά-στικτος 2 lisast, pisan

καταστολή, ή (*κατα-στέλλω*) 1. obleka; 2. περιβολής dostojno ogrinjanje plašča, dostojna drža, dostojno vedenje, spodobnost

κατα-στόρνυμι *ep. ion.*, *κατα-στρώνυμι* [*praes. pt. ep. καστορνύσα, aor. κατεστόρεσα; fut. καταστρώσω, aor. κατέστρωσα, pf. pass. κατέστρωμαι, aor. pass. κατεστρώθην*]

1. **a)** razprostiram, razgrinjam; **b)** podiram na tla, pobijam, usmrtilim; **c)** pomirim, zadušim, udušim; 2. pogrinjam, pokrivam τινά τι

κατ-αστράπτω *poet.* bliskam, grmim dol na kaj

κατα-στρατοπεδεύω 1. *act. trans.* dam narediti tabor, dam postaviti tabor, ukažem utaboriti se τούς στρατιώτας, usidrati se τὸ ναυτικόν; 2. *intr. in med.* taborim, utaborim se, postavim tabor, prenočujem

κατα-στρέφω [*gl. στρέφω; pf. pass. κατέστραμμαι, med. ion. 3. pl. plpf. κατεστράφατο, aor. pass. κατεστράφθην, at. κατεστράφην*] 1. *act.* **a)** obrnem, prevrnem (mize) *NT*; **b)** podiram, rušim, uničujem, podjarmljam; **c)** dokončam (življenje), umrem (βίον); 2. *med.* premagujem, spravljam pod svojo oblast, osvajam si, pokorim si, νόσον zmagam

κατα-σρηνιάω postanem prevzeten do koga τινός *NT*

καταστροφή, ή (*κατα-στρέφω*) 1. obrat, prevrat, izid, konec, smrt, uničenje, poguba, pogubljenje *NT*; 2. podjarmljenje, *καταστροφήν* ποιούμαι podjarmljam si

κατάστρωμα, ατος, τό krov, paluba (ladje)

κατα-στρώνυμι *gl. κατα-στόρνυμι*

κατα-στυγέω *ep.* [*aor. κατέστυγον*] [*tudi v tm.*] zgrozim se, groza me obide, prestrašim se τί, τινά

κατα-σύρω [*tudi v tm.*] 1. odženem, odtiram,

odvlečem πρὸς τινα *NT*; 2. *ion.* plenim, puštošim

κατα-σφάζω, *at. κατα-σφάττω* [*pf. pass. κατέσφαγμαί, aor. pass. κατεσφάγην*] zakoljem, pokoljem, ubijem, usmrtilim, posekam

κατα-σφραγίζω zapečatim *NT*

κατα-σχεθεῖν *ipd. gl. κατ-έχω*

κατάσχεσις, εως, ή (*κατα-σχεῖν*) osvojitvev, posest, posestvo *NT*

κατά-σχετος 2 zadrževan, zadržan

κατα-σχίζω razkoljem, razcepim, razsekam, razbijem

κατα-σχολάζω *poet.* mudim se, obotavljam se, τοῦ χρόνου τι nekaj časa

κατα-σωρεύω nakopičim, nagrmadim

κατα-σώχω *ion.* zmanem, strem

κατα-τᾶκω *dor.* = *κατα-τήκω*

κατα-τανύω = *κατα-τείνω*

κατα-τάσσω, *at. κατα-τάττω* postavljam (*v red*), urejam, razvrščam

κατα-τεθνεώς, *κατα-τεθνηώς* *gl. κατα-θνήσκω*

κατα-τείνω [*gl. τείνω; tudi v tm.*] 1. *trans.* **a)** napenjam, nategujem, dol vlečem ήνία, όπλα (*vrvni*) odpenjam, zvijam; **b)** pritiskam, mučim; **c)** raztegujem, razpostavljam v dolgih vrstah, διώρυγας kopljem dolge jarke, δόλιχον τοῦ λόγου raztegujem govor, obširno govorim; 2. *intr.* **a)** napenjam se, trudim se; ne odneham; **b)** raztezam se, segam do επί, εἰς τι, ταύτη

κατα-τέμνω presekam, razsekam, razrežem, razdelim, έμαυτόν razmrcvarim, poškodujem samega sebe; *pass.* ή πόλις κατατέμνηται τὰς όδούς ιθειάς mesto je bilo presekano po ravnih cestah, mesto je bilo presekano z ravnimi cestami, mesto so sekale ravne ceste; τάφροι κατατέμνηντο jarki so bili narejeni, izkopani, επί τι kam

κατα-τήκω [*tudi v tm.*], *dor. κατατάκω* [*fut. κατατήξω, aor. κατέτηξα, pf. intr. κατατέτηκα*] 1. *trans.* topim, raztopim, tajam, raztajam; 2. *intr.* topim se, raztopim se, kopnim; *pren.* propadam, hiram, ginem, medlim, žalostim se

κατα-τίθημι [*fut. καταθήσω, aor. κατέθηκα, pl. κατέθεμεν itd.; ep. aor. κάθημεν, κάθητε, κάθησαν, cj. καταθήομεν (καταθείομεν),*

inf. κατθέμεν; *aor. med. 1. pl.* κατθέμεθα, 3. *du.* κατθέσθην, *cj.* κατθήρομαι (κατθείρομαι)]

I. act. 1. a) dol dajem, dol polagam, postavljam na tla, odlagam τὸ ἐπί τινος, ἐπί, ἐν τινι, εἰς Ἰθάκην postavljam na suho, τὸ στόμα πλησίον ὀφθαλμῶν postavljam, delam blizu oči; **b)** izpostavljam (kaj) kot nagrado ἀεθλον, λέβητα; prirejam tekmo; **c)** ἐς μέσον Πέρσησι τὰ πρήγματα polagam oblast med Perzijce kot skupno blago = uvedem demokracijo; **2.** spravljam, shranjujem; **3.** plačujem (dolg) δέκα τάλαντα, τιμὴν, τί τινος kaj za koga, poravnam, izpolnjujem obljubo;

II. med. 1. odlagam, polagam svoje stvari (sebi), porabim kaj zase, εἰς τὸ ἴδιον nalagam zase; ἑμαυτὸν postavim si (sebi) šotor; ἀποστροφὴν preskrbim si, zagotovim si; τινὰ εἰς τόπον spravljam koga (od sebe) kam, εὐεργεσίαν izkazujem dobroto, χάριν zavezujem si koga, ugodim komu *NT*; κλέος osnujem si, pridobivam si; τὴν φιλίαν παρὰ τοὺς θεοὺς zaupam komu, izročam v varstvo; γνώμην izrekam svoje mnenje; θυμὸν ἐν τινι namerjam, usmerjam, obračam svoje nagnjenje kam; λύπας ἐγγυτέρω pomikam bliže k žalosti (kakor k radosti); **2. a)** odlagam (s sebe) orožje, obleko; λείαν εἷς τι spravljam kam; **b)** shranjujem (si) za večerjo; **c)** pokopavam (mrtvece); **3.** postavljam na stran, zanemarjam, ne zanimam se za kaj, ne brigam se za kaj ποιητάς, τινὰ ἐν ἀμελείᾳ; πόλεμον opuščam, končujem, dovršujem; *pass.* odstranjen sem συμφορᾷ

κατα-τιτρώσκω obdam z ranami, koga vsega ranim, zadam komu povsod rane

κατα-τομή, ἡ razreza *NT*

κατα-τοξεύω ustrelim, postrelim

κατα-τραυματίζω, ion. κατα-τρωματίζω 1. obdam z ranami, pokrijem z ranami, ranim (vse do zadnjega); *pass.* ranjen sem, pokrit sem z ranami; **2. o ladji:** prevrtam, prebijem

κατα-τρέχω 1. dol tečem, dol hitim, dol dirjam ἀπό τινος; **2.** pritečem nad koga, navalim na; četujem, hodim (po deželah), pustošim, plenim τί

κατα-τρίβω [*aor. pass.* κατετριβην] **1. act.** strem, starem, zmanem, obrabim, porabim, potrošim, ponosim, prebijem ἡμέραν, βίον, izčrparam, utrudim, oslabim; **2. pass.** porabljen

sem, utrujen sem, obrabljen sem, utrudim se s čim, oslabim, porabim čas za kaj, ukvarjam se s čim, bavim se s čim

κατα-τρῦχω zmanem, oslabim, izmolzem, izžemam τινὰ δώροις; μελέτη κατατρύχομαι skrbim in se trudim, skrb me tare

κατα-τρύω [*pf. pass. inf.* κατατετρῦσθαι] utrudim; *pf. pass.* izmučen sem, utrujen sem

κατα-τρωματίζω ion. = κατα-τραυματίζω

κατα-τυγχάνω dosežem kaj, imam uspeh pri čem, imam srečo pri čem τινός

κατ-αυαίνω [*aor.* καταῦνα] sušim, posušim, izsušim

κατ-αυδάω poet. pripovedujem, oznanjam

κατ-αυλέω 1. act. piskam na piščalko, razveseljujem s piskanjem; **2. pass.** dam si piskati na piščal, poslušam piskanje

κατ-αυλίζομαι dep. pass. utaborim se, uležem se k počitku, prenočujem

κατα-φαγεῖν [*inf. aor. h* κατ-εσθίω] požreti, snesti, pojediti

κατα-φαίνω 1. act. kažem, pokažem; **2. med.** prikazem se, pojavim se, zdim se, postanem jasen

κατα-φανής 2 viden, jasen, očiten, očividен, ἐν τῷ καταφανεῖ γίγνομαι τινι pridem komu pred oči, καταφανές ποιῶ razjasnim

κατά-φαρκτος 2 poet. = κατά-φρακτος

κατα-φαρμακεύω očaram

κατα-φαρμάσσω [*v tm.*] *ion.* zastrupim, začaram

κατα-φατίζω zagotavljam

κατα-φασιλίζω malo cenim, zaničujem, preziram

κατα-φερής 2 nagibajoč se k zahodu, zahajajoč ἥλιος; vdan čemu, nagnjen k čemu πρὸς τι

κατα-φέρω, κατα-φορέω 1. act. a) *med.* dol nesem, spravim, vodim, peljem, odnesem Ἄιδος εἶσω; **b)** ψῆφον glasujem, oddam glas = odobravam *NT*; **c)** πλληγὴν oplazim, udarim; **d)** poplašam; **2. pass. a)** dol me zanese, priplujem, dospem v pristanišče εἷς τι; **b)** zrušim se, dol padem, dol se spuščam; **c)** ὕπνω trdno zaspim *NT*; **d)** λύχνος pogorim

κατα-φεύγω, κατα-φυγγάνω bežim navzdol, pobegnem, zatečem se h komu, pribеžim kam εἰς, ἐπί τι, πρὸς τινα, ὅποι

κατάφρυξις, εως, ἡ (κατα-φρύγω) pribežališče, κατάφρυξιν ποιοῦμαι bežim, ἔς τι kam

κατά-φημι poet. pritrjujem, odobravam τινός

κατα-φθείρω pokvarim, pokončam, uničim; *pass.* popačim se, pogubim se *NT*

κατα-φθίνω konec vzamem, umiram, hiram, ginem πῆματα, νόσῳ boleham

κατα-φθίω [*fut.* καταφθίσω, *aor.* κατέφθισα, *intr.* κατέφθιτο, *inf.* καταφθίσθαι, *pt.* καταφθίμενος, *plpf. poet.* κατεφθίμην] **1.** *trans.* pokončam, uničim, pogubim, morim, umorim; **2.** *intr.* ginem, izginem, vzamem konec, venem, propadam, ugašam, umiram; ἤϊα κατέφθιτο hrana je pošla, *pt.* καταφθίμενος mrtev

καταφθορά, ἡ (κατα-φθείρω) poguba

κατ-αφίημι [*impf.* 3. *sg.* κατηφίει] izpuščam (da zdrkne skozi roko na tla)

κατα-φιλέω poljubljam *NT*

κατα-φλέγω [*aor. pass.* κατεφλέχθην in κατεφλέγην] požigam, sežigam, zažigam; *intr.* zgorim

κατα-φοβέω strašim, prestrašim, spravljam v strah

κατα-φοιτάω, *ion.* κατα-φοιτέω dol prihajam, zahajam

κατα-φονεύω *ion.* usmrtil, ubijem

κατα-φορέω *gl.* κατα-φέρω

κατα-φράζομαι *med.* z *aor. pass.* opažam, vidim αὐτὸν ποιοῦντα

κατά-φρακτος 2 = κατάφρακτος **1.** zaprt, zaklenjen, shranjen ἔν τινι; **2.** opremljen s krovom πλοῦθον

κατα-φράσσω pokrivam, utrjujem, oborožujem, zavarujem z oklepom

κατα-φρονέω **1.** a) malo cenim, zaničujem, preziram τινός, τινά; ἐπὶ τινι zaradi česa, εἰς τι z ozirom na kaj, v čem, ne bojim se koga τινός; b) imam prevzetne misli o čem, prezirljivo ravnam, prevzeten sem; **2.** *ion.* mislim na kaj τί, menim (z *inf.*)

καταφρόνημα, ατος, τό, καταφρόνησις, εως, ἡ zaničevanje, prezir, preziranje, prevzetnost, ošabnost

καταφρονητής, οῦ, ὁ zaničevalec *NT*

καταφρονητικῶς *adv.* prezirljivo, zaničljivo

κατα-φυγάνω *gl.* κατα-φεύγω

καταφυγή, ἡ *gl.* κατα-φρύξις

κατα-φῦλαδόν *adv.* (φῦλον) *ep.* po plemenih, po rodovih

κατα-φωράω **1.** zasačim, zalotim, dokažem komu kaj; **2.** izdam, odkrijem; **3.** opažam, slutim

κατα-χαίρω *ion.* škodoželjen sem, vesel sem tuje nesreče ἐπὶ τινι

κατά-χαλκος 2 poet. (pokrit) z bronastimi luskinami, luskinast δράκων

κατα-χαλκῶ prevlečem z bronom (z medjo), obložim z bronom (z medjo)

κατα-χαρίζομαι *med.* naredim (storim) uslugo, ustrezam; τὰ δίκαια razsodim kaj po naklonjenosti (komu na ljubo, samovoljno)

κατα-χειροτονέω glasujem proti komu (z dvigovanjem rok), θάνατόν τινος obsodim koga na smrt; *pass.* obsodijo me

κατα-χέω [*gl.* χέω; *ep. aor.* κατέχευα, *med.* κατεχεύατο, κατέχυτο, κατέχυντο (*s pass. presentom*), *pf. pass.* 3. *pl. ion.* κατακεχύαται, pogosto v *tm.*] **1. act. a)** dol vlivam, izlivam, polivam, δάκρυ prelivam solze, razlivam čez kaj χάριν τινί, po čem τινός, κατά τινος *NT*, βλέφαρα δάκρυσι rosim, oblivam s solzami; dol sipljem, dol sipam, stresam, sipljem (sipam) kaj čez koga, posipljem (posipam) koga, pustim, da pade, χιόνα pustim, da sneži, izpustim θύσθλα, dol mečem, τεῖχος εἰς ἄλλα pogreznem v morje, πέπλον ἐπ' οὐδὲι slečem in vržem na tla; **b)** obsipljem, obsipam koga, πλοῦτόν τινι z bogastvom, ἐλεγχείην s sramoto, spravljam koga v sramoto; **c)** razprostiram kaj nad kom ἀχλύν, ὀμίχλην τινί; **2. pass.** dol tečem, izlivam se na čem (po čem) τινί, razprostiram se, zvrnem se dol, razlit sem, nasut sem, dol padem εἰς ἀντλον; **3. med. a)** pustim, da se raztopi, raztapljam χρυσόν; **b)** zlivam skupaj

κατα-χθόνιος 2 *ep.* podzemeljski, Ζεὺς = Pluton

κατα-χορδεύω (χορδή) *ion.* režem, prerežem, razrezujem, param, razparam τὴν γαστέρα

κατα-χορηγέω porabljam (porabim) denar za horegijo, potrošim (porabim) denar za vzdrževanje gledališkega zbora

κατα-χόω = κατα-χώννυμι

κατα-χράω **1. act.** [samo *impers.* καταχράῃ;

impf. κατέχρα, *fut.* καταχρήσει] zadosti je, zadostuje, dovolj je; **2. med.** [*fut.* καταχρήσομαι, *aor.* κατεχρησάμην, *pf.* κατακέχημαι, *aor. pass.* κατεχρήσθην *s pass. pomenom*] **a)** rabim, uporabljam, uživam τινί, πρὸς τι za kaj; **b)** porabim, potrošim, zlorabim; **c)** posekam, usmrtilim τινά

κατα-χρῦσόω *ion.* pozlatim; *pren.* πόλιν krašim mesto z zlatom, tj. z umetninami

κατα-χώννυμι zasipam, pokopavam, obsipljem λόγους

κατα-χωρίζω **1. act. a)** spravljam, postavljam na primerno mesto; **b)** ukažem ustaviti se, ustavljam στρατεύμα; **2. med. in pass.** postavljam se, stopim na svoje mesto

κατα-ψάω božam, gladiam

κατα-ψεκάζω močim, škropim

κατα-ψεύδομαι *med.* [*aor.* κατεψεύσάμην *in* κατεψεύσθην] izmišljam si, lažem se τί, ὡς, κατὰ τινος o kom; obrekujem τινός, πρὸς τινά

κατα-ψευδομαρτυρέομαι *pass.* obsodijo me zaradi krivega pričanja

κατα-ψευστός 2 izmišljen

κατα-ψηφίζομαι *dep. med.* [*fut.* καταψηφισάμην, *aor.* κατεψηφισάμην *in* κατεψηφισθην (*pass.*), *pf.* κατεψήφισμαι (*act. in. pass.*), *adi. verb.* καταψηφιστέον] glasujem proti komu; **1. a)** obsodim, τινός θάνατον koga na smrt, κλοπήν τινος koga zaradi tatvine; **b)** prisodim, določim kazen, τινός θάνατον komu smrtno kazen, obsodim koga na smrt, δίκη κατεψηφισμένη dosojena kazen, prisojena kazen; **2.** stiskam, izpodrivam koga po sklepih ljudstva τινά

κατα-ψήχω drgnem, odrgnem, češem ἔππους; drobim; *pf. pass.* κατέψηγγμαι razpršim se

κατα-ψύχω hladim, ohladim *NT*; *med.* hladim se, ohladim se

κατ-έαξα *gl.* κατ-άγνυμι

κατ-έεται *ion.* = κάθ-ηνται

κατ-έδραθον *gl.* κατα-δαρθάνω

κατ-έδω [*fut.* κατέδομαι, *NT* καταφάγομαι, *aor.* κατέφαγον; *pf.* κατεδήδοκα, *ep.* κατέδηδα, *pf. pass.* κατεδήδεσμαι, *aor. pass.* κατηδέσθην], *vzpor. obl.* **κατ-εσθίω**, *NT* **κατ-έσθω** **1.** pojem, použijem, požrem, pogoltnem; tro-

šim, potrošim, zapravim, zapravljam βίωτον, uničujem οἶκον; **2.** razjedam, mučim θυμόν **κατ-έέργνυ** *impf. od* κατ-έργνυμι *gl.* κατ-είργω

κατέθηχ' = κατέθηκα *od* κατα-τίθημι

κατ-είβω *ep.* [*tudi v tm.*] **1. act.** pretakam, točim δάκρυα; **2. med.** tečem navzdol po čem παρεϊῶν; *pren.* potekam, minevam αἰῶν

κατ-ειδέναι *gl.* κάτ-οιδα

κατ-εἶδον *gl.* καθ-οράω

κατ-εἶδωλος 2 poln malikov, vdan malikova-nju *NT*

κατ-εικάζω **1. act. ion.** delam koga podobnega, vidim, da je podoben; slutim, menim, domnevam; **2. pass. poet.** podoben sem, τινί τι komu v čem

κατ-ειλέω *ion.* [*aor. pass.* κατελιθηείς] skupaj seženem, zaprem, zaklenem v kaj ἔς τι

κατ-ειλίσω *ion.* [*plpf. pass. 3. pl.* κατελίχαστο] zavijam, ovijam, obvezujem, povijam, τί τινι kaj s čim

κατ-ειλύω *ep. ion.* [*pf. pass.* κατέλυμαι] zavijam, zagrinjam, pokrivam τί τινι

κάτ-ειμι [*pt.* κατιών, *ep. impf.* κατήιεν = κατήει, *aor. med.* καταεισάμην], *vzpor. obl.*

κατ-έρχομαι [*fut.* κατελεύσομαι, *aor. ep. poet.* κατήλυθον, *inf.* κατελθέμεν] **1.** dol grem, pojdem, prihajam, stopim Οὐλύμπιοι, ἔξ οὐρανοῦ, Ἰδηθεν, ποταμόνδε, pridem z dežele v mesto πόλινδε, priplujem z morja v pristanišče εἰς λιμένα, ἐπὶ νῆα; grem v podzemlje, umrem Ἄιδος εἶσω, Ἄιδόσδε, δόμον Ἄιδος; ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατήει θερμόν sonce je izžarevalo toploto; εἰς πόλεις pridem v mesta; **2.** dol tečem πεδίονδε, razlijem se, poplavim; **3.** vrnem se domov (iz pregnanstva) φυγάδες; **4.** nastanem, dvignem se, vzdignem se ἄνεμος; **5.** dospem, pridem do koga, pridem komu na ušesa; ὄνειδεα zasramovanje prodira v srce; **6. o zraku, skali, strelah:** padem, zadenem

κατ-εἶναι *ion.* = καθ-εἶναι *gl.* καθ-ίημι

κατ-εἶπον [*inf.* κατειπεῖν, *ion.* κατεῖπαι, *fut.* κατερω, *ion.* κατερέω, *fut. II.* κατειρήσομαι, *pf.* κατείρηκα] **1.** govoril sem proti komu, na škodo komu, obdolžil, zatožil, očrnil sem koga τινός, πρὸς τινά pri kom; **2.** (povsem)

odkritosrčno sem povedal, naravnost sem izjavil, razodel, izdal

κατ-είργω, *ion.* **κατ-είργνυμι**, **κατ-έργω**, *ep.* **κατ-έργνυμι**, *vzpor. obl.* **καθ-είργνυμι** [*impf. ep.* κατεέργου, *aor.* καθ-εἴρξα, *pf.* καθεἴργμαι] **1. a)** skupaj zganjam, stiskam, pritiskam, spravljam v stisko, τινί s čim; **b)** silim, omejujem, zaklepam, zapiram εἰς τι; **c)** nazaj potiskam, odganjam, podim kam ἐς τὰς νέας; **2.** zadržujem, oviram τινά

κατ-ειρώω *ion.* = κατ-ερώω

κατ-ερωρεύομαι *dep. med.* smešim, zasmehujem, zasramujem τί; posmehujem se (*iron.*)

κατ-έκταθεν *ep. gl.* κατα-κτείνω

κατ-ελέγχω sramotim, zasramujem

κατ-ελεέω imam usmiljenje s kom τινά

κατ-ελεύσομαι [*fut. od* κατ-έρχομαι] *gl.* κάτ-ειμι

κατ-ελκύω *ion.* = καθ-ελκύω

κατ-ελπίζω *ion.* trdno upam

κατελπισμός, ó trdno upanje

κατ-εναίρω *ep. poet.* [*aor.* κατήγαρον], *med.* **κατ-εναίρομαι** [*samo aor.* κατενήρατο], *poet.* **κατ-εναρίζω** [*pf. pass.* κατηναρισμένος, *aor. pass.* κατεναρισθείς] ubijem, umorim, uničim

κατ-εναντίον, **κατ-έναντι** *adv.* proti, nasproti NT

κατ-ένωπα *ep.*, **κατ-ενώπιον** NT *adv.* (ένωπή) ravno nasproti, v obraz, v oči, v pričo koga, pred kom, pred koga τινός

κατ-εξανίσταμαι *med.* dvignem se, vzdignem se, uprem se (proti) komu τινός

κατ-εξουσιάζω imam v oblasti, uporabljam (izrabljam) svojo oblast proti komu, gospodujem nad kom τινός NT

κατ-επάδω očaram (s petjem), začaram

κατ-επάλλμενος *ep. gl.* κατ-εφάλλομαι

κατ-επάλλω *gl.* κατα-πάλλομαι

κατ-επιείγω [*ep. v tm.*] **1. trans.** tiščim, pritiskam, stiskam, naganjam, pospešujem; *subst. pt.* **κατεπεΐγον**, τό najnujnejše, najpotrebnejše; *pl.* **κατεπεΐγοντα**, τά nujne zadeve, nujni opravki; **2. intr.** podvizam se, pohitim τὴν μάχην συνάπτειν

κατ-έπεφνον *gl.* κατα-πεφνεῖν

κατ-εργάζομαι *dep. med.* [*impf.* κατηργάζο-

μην, *plpf.* 3. *sg. ion.* κατέρραστο; *pf.* κατείργασμαι (*tudi s pass. pomenom*), *aor.* κατείργασθην *pass.*] **1.** dokončam, dovršim, izvršim ἔργα; delam, pripravljam, napravljam, pridobim komu kaj τινί τι; ἀσχημοσύνην uganjam nesramnosti, κακόν hudobno živim NT; θυσία κατείργασται daritev je izvršena, τάδε οἱ κατείργαστο tole je naredil; **2. a)** pridelam si, pridobim si, dosežem τυραννίδα, ἡγεμονίην, βασιλείαν; **b)** pridobim koga na svojo stran, naklonim koga k čemu τινά καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον; **3. a)** premagam, osvojim, uženem, užugam νῆσον, podjarmim ἔθνος; **b)** umorim, ubijem λέοντα, uničim τινά

κατ-έργνυμι, **κατ-έργω** *gl.* κατ-είργω

κατ-ερείκω *ion.* raztrgam od vrha do tal; *med.* raztrgam si

κατ-ερείπω [*intr. aor.* κατήριπον, *pf.* κατερήριπα] **1. trans. ion.** prevračam, podiram, razdiram; **2. intr. ep.** podiram se, rušim se, zrušim se; ἔργα umiram, bliža se mi konec, 'jemljam konec', minevam, ponehujem

κατ-ερέφω pokrivam

κατ-ερηρίπα *gl.* κατ-ερείπω

κατ-ερητύω *ep. poet.* **1.** zadržujem, oviram, ustavljam, mudim τινά, ὁδόν prepovedujem, oviram pot; **2.** tolažim

κατ-ερῦκάνω *ep.*, **κατ-ερῦκω** *ep.* ustavljam, zadržujem

κατ-ερώω *ep.*, *ion.* **κατ-ειρώω** [*aor.* κατείρῦσα, *pf. pass.* κατείρουσμαι] dol vlačim, (dol) vlečem, (dol) potegnem (ladje v morje) εἰς ἄλλα, vlečem na suho ναυήγια ἐς Σαλαμίνα

κατ-έρχομαι v dobri at. prozi nadomešča *ind. praes. glag.* κάτεμι, ki ima *fut. pomen*; *gl.* κάτ-ειμι

κατ-ερωῶ *gl.* κατ-εἶπον

κάτέρωτα = καὶ ἑτέρωθεν *tudi sicer*

κατ-εσθίω, **κατ-έσθω** *gl.* κατ-έδω

κατ-έσκληκα *gl.* κατα-σκέλλω

κατ-έσσυτο *gl.* κατα-σεύομαι

κατ-εστεώς *gl.* καθ-ίστημι

κάτ-ευγμα, ατος, τό *poet.* **1.** obljuba, obljubljeno darilo, posvetilo; **2.** prekletstvo, kletev

κατ-ευθύνω **1. a)** zravnvam, poravnvam ὁδόν; **b)** naravnvam, vodim ὁδόν, καρδίας NT; **2. intr.** τῇ πτῆσει ὀρθίος κατευθύνω ἐπὶ τοὺς πολεμί-

ους zaletim se naravnost proti sovražnikom, udarim jo naravnost nad sovražnike

κατ-ευλογέω blagoslavljam *NT*

κατ-ευνάζω, κατ-ευνάω *ep. poet.* [aor. κατεύνησα, opt. κατευνάσειεν, aor. pass. 3. pl. κατεύνασθεν, pf. κατηύνασται] **1. act.** dajem (v posteljo, k počitku), uspavam; *pren.* pomirjam, utolažim (bolečine); **2. pass.** uležem se k počitku, zaspim

κατευναστής, οἷ, ὁ sobni strežaj, komornik, služabnik

κατ-ευτρεπίζω (zopet) spravim v red, zopet uredim

κατ-ευτυχέω srečen sem v čem

κατ-εύχομαι *dep. med.* [avgm. ηῦ- in εὐ-] **1.** želim, molim, prosim; **2.** želim komu kaj hudega, preklinjam *τινί τι, inf., κατά τινος*

κατ-ευωχέομαι *pass. ion.* gostim se (do sitega)

κατ-εφάλλομαι *med. ep.* [pt. aor. κατεπάλμενος] dol skočim proti komu ἐξ ἴππων

κατ-εφίσταμαι *med.* [aor. κατεπέστην] dvignem se proti komu, vzdignem se proti komu, napadem koga *τινί NT*

κατ-έχω [tudi v *tm., fut. καθέξω, κατασχίσω, aor. κατέσχον, pf. κατέσχηκα, adi. verb. καθεκτέον; ep. aor. κατέσχεθον, 3. sg. κάσχεθε; ep. ion. vzpor. obl. κατ-ίσχω, κατα-ἴσχω in κατ-ισχάνω]*

I. trans. 1. act. in pass. a) α) držim (pri tleh), κεφαλήν ponešam, ἐν χερσῶν τινα držim v rokah; **β)** pridržujem, zadržujem *τινά, τί, γέλωτα, δάκρυ, τὸ μὴ δακρύειν, ὀργήν* zatiram, brzdam, krotim ἐμαυτόν; prikrivam *διάνοιαν, φθόνον*; odlagam *ἀναγωγήν*; **γ)** prebijem, prenašam *ἡμέραν, βίον*; **δ)** ohranim, držim *λόγον, τὸ καλόν, παραδόσεις NT, γνώμη* imam v mislih, ohranim v spominu; *pass.* zadržuje me kdo, bivam, mudim se kje ἔν τι, περὶ τι okrog česa; **ε)** obračam, vodim ladjo kam, dam ladjo peljati kam *ναῦν ἔς τι*; **ε)** imam v oblasti, posedujem; **α)** obdržim *τὰ πρήγματα, dobim, imam τάφον, ἀρχήν, κλέος* priporim si; **β)** polastim se *τὸ Καδμείων πέδον*, osvojim (si), zasedem *ἀκρόπολιν, ἔχυρά*; **γ)** vladam *Ἰούλιου αἰγλαν, χθόνα, πλῆθος*; **δ)** pokrivam *κόνις νέκυν, νύξ οὐρανόν, γαῖα, αἶά* με κατέχει zemlja me pokriva, pokopan sem; *o bogovih:* varujem, ščitim *γῆν*; **ε)** napolnju-

jem *πεδίον ἀλαλητῶ, δυσφημίαις στρατόπεδον*, oglušujem *θόρυβοι ἡμᾶς*; **ζ)** razumem, umevam, doumevam, vem; **η)** *o stanju in stvarih:* zgrabim, lotim se, φθορὰ δόμον tare, muči; navdušim *τινά*; *pass.* navdušen sem (*aor. med. κατασχόμενος s pass. pomenom: Platon, Fajdros 244 e*), κατέχομαι *ἀνάγκη* sila me pritiska, δίψει žeja me muči, νοσήματι sem bolan *NT*, οὐρανὸς νεφέεσσι κατείχετο nebo je bilo oblačno; **2. med. a)** držim pred seboj, pokrivam, zakrivam si *πρόσωπον*, pokrivam se *ἐάνῳ*; **β)** stiskam, *καρδίαν ἔρωτι κατείχετο (Φαίδρα)* njeno srce je prevzela ljubezen, v njenem srcu je plamtela ljubezen; **γ)** zadržim, pridržim si *χρόματα*;

II. intr. 1. jadram, plujem, veslam proti *εἰς τι*, izkrcam se, priplujem kam, εὖ srečno dospem h koncu, prinašam srečo; **2.** sem, bivam, mudim se kje (*tudi med.*); **3. a)** trajam, trpim; *o vetru:* neprestano piham, neprestano vjem, ὄμβρος *κατασχών* trajen dež; **β)** vladam, obstajam, sem, λόγος κατέχει *govorica* je, govori se, pripoveduje se, *τὰ πράγματα κατέχοντα* obstoječe razmere; *κατέχων* držeč = vztrajno; **γ)** pritiskam, prodiram *βάλλοντες, πάντη*

κατ-ηγεμών, κατ-ηγέομαι *ion.* = καθ-ηγεμών *in καθ-ηγέομαι*

κατηγορέω (*κατήγορος*) [*impf. κατηγόρου*]

1. govorim proti komu; grajam, karam, pritožujem se; očitam komu kaj, dolžim, tožim koga, *τινός τι* zaradi česa, *κατά τινος, πρὸς τινα* pri kom, *τῶν ἄλλων μωρίαν* očitam drugim nespametnost; *pass.* *κατηγοροῦμαι* *τινος* tožijo me zaradi česa (*tudi z inf. in ὅτι*); *subst. κατηγορημένα, τὰ in κατηγορηθέντα, τὰ* tožbe, ovadbe; **2.** izjavljam, naznanjam, odkrivam, razodevam, izdajam; *impers. κατηγορεῖ* kaže se, pokaže se, izkaže se

κατηγόρημα, ατος, τό (*κατηγορέω*), **κατηγορία, ἡ** (*κατ-ήγορος*) tožba, ovadba, obdolžitev; očitek, graja, pritožba; *κατηγορίαν* *ποιοῦμαι* vložim, podam tožbo (*obtožbo, obtožnico*)

κατ-ήγορος, ὁ, κατήγορ, *ορος, ὁ NT* (*ἀγορεύω*) tožnik, tožitelj

κατήκοος **2** (*κατ-ακούω*) **1. adi.** poslušen, pokoren, podložen, *κατήκοός* *εἰμι* sem pod-

ložnik, pokorim se; **2. subst.** prisluškovalec, vohun

κατ-ήκω *ion.* = καθ-ήκω

κατ-ηλογέω *ion.* = κατ-αλογέω preziram, malo cenim τινός, τί

κάτ-ημαι *ion.* = κάθ-ημαι

κατ-ηπιόμαι *pass.* (ἥπιος) *ep.* [*impf. pass.* 3. *pl.* κατηπιώντο] ublažim se, pomirim se, poneham, odležem

κατ-ηρεμίζω (ἡρέμα) pomirim, potolažim

κατ-ηρεφής 2 (ἔρέφω) *ep. poet.* (s streho) pokrit, obokan, obsenčen, zastrt, vzbokel, visok κῦμα

κατ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) *ion. poet.* opremljen, dobro oskrbljen s čim, dobro preskrbljen s čim ταρσῶ, ταρσός κατήρης pritrjeno veslo, (za veslanje) pripravljeno veslo

κατ-ήριπε *gl.* κατ-ερείπω

κατηρημένως *adv.* [*od pt. pf. pass. glag.* κατ-αρτάω] *ion.* dobro premišljeno

κατήφεια, ἡ, *ion.* **κατηφείη** (κατ-ηφής) pobitost, otožnost, ponižanje, osramočenje; sramota

κατηφέω *ep. poet.* sem pobit, žalosten, osramočen, prestrašen, ὄμμα povešam oči, sem poparjen

κατ-ηφής 2 *ep. poet.* pobit, žalosten, osramočen, zaničevan

κατηφίει *impf.* *od* κατ-αφίημι

κατηφών, ὄνος, ὄ (κατ-ηφής) *ep.* osramočen, malopriden; *subst.* malopridnež, grdoba

κατηχέω **1.** učim, poučujem; **2.** naznanjam, obveščam; *pass.* κατηχέομαι περί τινος slišim o kom *NT*

κάτ-θανε *gl.* κατα-θνήσκω

κατ-θάψαι *gl.* κατα-θάπτω

κατ-θέμεν, **κάτ-θεμεν** *ipd. gl.* κατα-τίθημι

κατ-ιάπτω *ep.* [*v. tm.*] poškodujem, ranim, pokvarim, skazim

κατ-ιᾶσι, **κατ-ίημι** *gl.* καθ-ίημι

κατ-ιδεῖν, **κατ-ιδέσθαι** *gl.* καθ-οράω

κατ-ίζω, **κατ-ικετεύω** *ion.* = καθ-ίζω, καθ-ικετεύω

κατ-ιθύ(ς) *adv. ion.* ravno nasproti

κατ-ίμεν *gl.* κάτ-ειμι

κατ-ῖόμαι *pass.* (ἰός) zarjavim *NT*

κατ-ιππάζομαι *ion.* = καθ-ιππάζομαι

κατ-ιρόω *ion.* = καθ-ιρόω

κατ-ίστημι *ion.* = καθ-ίστημι

κατ-ισχάνω *gl.* κατ-έχω

κατ-ισχναίνομαι *med.* shujšam

κατ-ισχύω **1. poet.** dobim moči, okrepi se, dobivam moč, morem, zmorem, premorem; **2. NT** imam moč, premagujem, zmagujem τινά, τινός

κατ-ίσχω [*vzpor. obl. h* κατ-έχω] **1. intr.** dol prihajam, razširjam se s česa σέλας κατίσχει ἐξ οὐρανοῦ; **2. trans. a)** zadržujem, pridržujem ἴππους; *med.* zadržujem pri sebi, pridržujem γυναῖκα; **b)** imam v oblasti, rabim, obdelujem, pasem se, οὐ ποίμνησιν καταίσχεται po njem se ne pasejo goveda; **c)** usmerjam, namerjam, obračam kam νῆας ἐς πατρίδα γαῖαν

κάτ-οδος, ἡ *ion.* = κάθ-οδος

κάτ-οιδα (popolnoma) razumem ὅπως λέγεις, uvidim, vem οὐδὲν περί τινος; *s pt.* κάτισθι μη τελῶν vedi, da ne boš doživel

κατ-οικέω

I. act. 1. trans. a) stanujem, bivam v čem τόπους, naselim πόλιν; **b)** dobro uredim, upravljam Ἀθήνας; **2. intr.** stanujem, živim, naselim se ἐν τινι;

II. med. naselim se, nastanim se, prebivam; *pf.* stanujem, ležim

κατοίκησις, εως, ἡ prebivanje, stanovanje, prebivališče

κατοικητήριον, τό stanovanje, prebivališče *NT*

κατοικία, ἡ stanovanje, prebivališče, naselbina *NT*

κατ-οικίζω **1. act. a)** naselim χώρα, ἐν τάφω, preselim, pošljem kot naseljenca τινὰς εἰς Μέμφιν; peljem nazaj (iz pregnanstva); εἰς φῶς ἡλίου spravljam na svet, ustvarjam; **b)** naredim naselbino, ustanovim naselbino, sezidam mesto za naseljence, obljudim; **2. pass. in med. a)** naselim se, nastanim se, stanujem; **b)** obljuden sem

κατοίκισις, εως, ἡ naselitev, ustanovitev ali obnovitev naselbine

κατ-οικτεῖρω, **κατ-οικτίρω** pomilujem koga, imam s kom sočutje, sočustvujem s kom, ἐσθλήθῃ με κατοικτεῖραι milo se mi je storilo

κατ-οικτιζω *ion. poet.* **1. act.** imam sočutje s kom, sučustvujem s kom, pomilujem koga, smili se mi; ganem koga, vzbudim sočutje; **2. med.** tarnam, tožim

κατοίκτισις, εως, ἡ (κατ-οικτιζω) sočutje, pomilovanje

κατ-οίσομαι *gl. κατα-φέρω*

κατ-οκνέω bojim se, obotavljam se, pomišljam se *z inf.*

κατ-οκωχή, ἡ navdušenost, božansko navdihnjenje

κατοκώχιμος **2** (έχω) (trajno) obvladan od koga, sprejemljiv, dovzetan za ἐξ ἀρετῆς

κατ-ολοφύρομαι *dep. med.* tarnam, objokujem, obžalujem τινά

κατ-όμνυμι **1. act. poet.** prisegam ὄρκον; **2. med. ion. a)** prisegam; **b)** τινός prisegam proti komu kot tožnik, tožim koga

κατ-όνομαι *pass. ion. [impf. ion. κατόνοντο, aor. κατωνόσθην, cj. aor. κατονοσθῆς]* preziram, zaničujem

κατ-οπάζω sledim, preganjam, podim, prepodim

κατ-όπιν, κατ-όπισθε(ν) *adv. 1. krajevno:* (od) zadaj, za hrbtom, γίγνομαι pridem komu za hrbet τινός; **2. časovno:** zatem, pozneje, v prihodnje, v bodoče, λιπέσθαι τινός zaostati za kom

κατ-οπτεύω opazujem, motrim, opažam, dobro vidim

κατ-όπτης, ου, ὁ *poet., ion.* opazovalec, ogleduh

κάτ-οπτος **2** (ὄψομαι) viden

κατοπτρίζομαι *med. (κάτοπτρον)* gledam v zrcalu, jasno gledam *NT*

κάτ-οπτρον, τό (ὄψομαι) ogledalo, zrcalo

κατ-οράω *ion. = καθ-οράω*

κατ-ορθόω **1. trans. a)** zravnjam, držim pokonci, vzdignem pokonci δέμας, srečno vodim, osrečujem βροτούς; φρένα = sem pri zdravi pameti, πόλεμον srečno končam, izbojujem; **b)** zravnjam, upravljam, srečno, dobro izvršujem τέχνην; **2. intr. act. in pass.** imam srečo, uspeh, po sreči, srečno se mi izteče, obnese se mi kaj τινί, ἐν τινι; *subst. pt. τὸ κατορθοῦν* uspeh, sreča

κατόρθωμα, ατος, τό, **κατόρθωσις**, εως, ἡ uspeh, sreča, zmaga; *NT* dobra uprava

κατ-ορύσσω, *at. κατ-ορύττω [pf. pass. κατορύρουμαι]* pokopavam, zakopavam τινά

κατ-ορχέομαι *med.* plešem komu v zasmeh, rogam se komu, zasmehujem koga τινά

κατ-ότι *ion. = καθ-ότι*

κατ-ουρίζω *poet.* (z ugodnim vetrom) srečno dospem (pridem) do cilja (na cilj)

κατοχή, ἡ **1.** (κατ-έχω) zadrževanje, zapor; **2.** (κατ-έχομαι) navdušenost, zamaknjenje, ἐν κατοχῇ ἀληθεύω resnično prerokujem

κάτοχος **2** (κατ-έχω) **1. poet.** zadržan, ukleknjen, premagan ὑπνω; **2.** navdušen, zamaknjen, obseden ἐκ θείου

κατ-όψιος **2** (ὄψις) *poet.* ki je (ki leži, ki se nahaja) pred očmi, na nasprotni strani se nahajajoč, onostranski πέτρα

καττάδε = κατὰ τάδε pod naslednjimi pogoji

κάττυμα, ατος, τό podplata

κατ-υβρίζω *ion. = καθ-υβρίζω*

κατ-ύπερθε *ion. = καθ-ύπερθε*

κατ-υπνώω *ion. = καθ-υπνώω*

κάτω *adv. (κατά)* **1. na vprašanje kam:** dol, navzdol, na tla, κάτω διεχώραι αὐτοῖς imeli so drisko; *NT* ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω od vrha do tal; **2. na vprašanje kje:** spodaj, spodnji, v podzemlju, τὸ κάτω τοῦ τόξου spodnji del loka, ἡ κάτω εἰσβολή spodnji vhod; *subst. a) κάτω, οἱ a)* mrtveci, umrli, preminuli; **β)** primorci (*opp.* prebivalci v notranjosti dežele (na celini), celinci); **b) κάτω, τὰ a)** podzemlje, spodnji svet; **β)** primorje; ἡ κάτω Ἀσία Mala Azija; *comp. κατώτερος* **3** nižji, bolj spodnji, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω *NT* (dečki,) stari dve leti in manj; τὰ κατώτερα spodnji deli sveta = zemlja; *sup. κατώτατος* **3** najbolj spodnji, najnižji; *adv. κατώτατα* najbolj spodaj

κάτωθεν *adv. 1.* od spodaj (sem), izpod τινός; **2.** spodaj, pod, οἱ κάτωθεν θεοί podzemljski bogovi, τὰ κάτωθεν spodnji deli, temelj, tla

κατ-ωθέω *ep. [v tm.]* dol suvam, porivam, mečem

κατ-ωμάδιος **3** (ῶμος) *ep.* nad ramo zavihten (in vržen), δίσκος ki ga je metalec zavihtel nad ramo in vrgel

κατ-ωμαδόν *adv. (ῶμος) ep.* z zamahom, 'zamašniviši', κατωμαδὸν ἤλασεν ἔππους zavih-tel je bič in pognal konje

κατωμοσία, ἡ, *ion.* **κατωμοσίη** (κατ-όμνυμι) tožnikova prisega, tožba

κατ-ῶρυξ, υχος, ὁ, ἡ (κατ-ορύττω) [*dat. pl. κατ-ωρυξέεσσι*] *ep. poet.* vzdan, zakopan, podzemeljski; **κατῶρυξ**, ἡ jama, špilja, grobnica

κατώτατος, **κατώτερος** *gl.* κάτω

Καύκασα, τὰ Kavkaza, pristanišče na južni obali otoka Hiosa

Καύκασος, ὁ, **Καύκασις**, ιος, ὁ gorovje Kavkaz

Καύκωνες, οἱ Kavkoni **1.** ljudstvo v Mali Aziji; **2.** pelazgijsko ljudstvo v Arkadiji

καυλός, ὁ [*Et.: prim. lat. caulis, nem. hohl 'votel'*] **1.** steblo; **2.** zgornji del kopjišča, držaj

καῦμα, ατος, τό (καίω) vročina, pripeka, žar; vročinska bolezen

καυματίζω izžigam (v ognju); *pass.* izžigam se (v ognju), ovenem *NT*

καυνάκης, ου, ὁ perzijski kožuh (iz kož miši in podlasic)

Καῦνος, ἡ Kavnos, mesto v Kariji; *preb.* **Καῦνιοι**, οἱ Kavnijci, Kavnošani; *adi.* **Καυνικός** 3 Kavnosov, kavnijski, kavniški

καυσία, ἡ kavzija, klobuk s širokimi kraji

καύσιμος 3 (καίω) ki gori, gorljiv

καῦσις, εως, ἡ (καίω) gorenje, sežiganje

καυσόομαι *pass.* zgorim, raztopim se, ginem zaradi vročine *NT*

καῦσος, ὁ vročica

καύστειρα *adi. fem.* (καίω) *ep.* vroča, goreča, razvneta, huda μάχη

Καύστρος, ὁ, **Καύστρ(ι)ος**, ὁ Kaistros (Kaistriji), reka v Lidiji, ki se izliva v morje pri Efezu; **Καύστρου πεδῖον**, **Καύστριον πεδῖον** Kaistrova (Kaistrijska) ravnica, mesto na ravnici okrog Kaistra

καύσων, ωνος, ὁ (καίω) **1.** vročina, pripeka; **2.** topel veter, jug *NT*

καυτήρ, ῆρος, ὁ vžigalo, izžigalo

καυτηριάζω vžigam znamenje, zaznamujem *NT*

καυτός = καὶ αὐτός

καυχάομαι *dep. med. ion.* [*praes. 2. sg. NT καυχᾶσαι*] **1.** hvalim se, baham se, ponašam se ἐν, ἐπί τινι, τινί; **2.** hvalim, povečujem τί

καύχημα, ατος, τό, **καύχησις**, εως, ἡ (καυ-

χάομαι) stvar, s katero se baham; čast, slava, hvala, ponašanje *NT*

Καφηρέυς, έως, ὁ Kaferej, rt na Evboji

καχάζω *gl.* καγγάζω krohotam se

καχεξία, ἡ slabo stanje, zanemarjenost, σώματος oslabeledost

καχλάζω *poet.* **1.** pljuskam, šumim; **2.** ἀφρόν pljuskam in tako delam peno, mečem iz sebe

κάχληξ, ηκος, ὁ [*Et.: iz κάχλος, stvnem. hagal 'toča', nem. Hagel 'toča' (prvotni pomen 'kamen')*] pesek, prod

καχύποπτος **2.** **καχυπότοπος** **2** zelo nezaupen, nezaupljiv, sumeč

κᾶω *gl.* καίω

κέ(ν) [*Et.: iz ide. *kom, *kem, *ke, *kā; prim. stind. kam, het. -kan, pslovan. *къ, sl. k*], *ep., dor. κά, enklit. modalna part. = ἄν; izraža, da se dejanje bo ali bi se uresničilo pod določeni pogoji*

Κεάδης, ου, ὁ *patron.* Kead = Kejev sin = Trojzen

κεάζω [*aor. (έ)κέασ(σ)α, pass. κεάσθην*] *ep.* cepim, razcepim, razbijem, razdrobim

κέαρ, τό [*samo nom. in acc.*] *poet.* = *ep.* in *poet.* κῆρ srce

κέας *poet. pt. aor. act. od καίω*

κέαται, **κέατο** *gl.* κεῖμαι

Κέβης, ητος, ὁ Kebes (Kebet), Sokratov učelec iz Teb

κέγχρος, ὁ proso; *pren.* jajčece (ki je tako veliko kakor proseno zrno), ikra

κεδάννυμι *ep. poet.* = σκεδάννυμι [*aor. ἐκέδασσα, aor. pass. 3. pl. ἐκέδασθην*] razkropim, razpršim, ločim

κεδνός 3 [*sup. κεδνότατος*] *ep. poet.* **1.** skrben, pazljiv, preudaren, zvest, vesten; **2.** vreden skrbi, vrl, drag, mil

κεδρία, ἡ, *ion.* **κεδρίη** (κέδρος) cedrova smola

κέδρινος 3 *ep.* cedrov, iz cedrovine

κέδρος, ἡ cedra (drevo)

κείαντες *ipd.* = κῆαντες *gl.* καίω

κεῖθεν *ion. ep.* = ἐκεῖθεν od ondod; tedaj, potem

κεῖθι *ion. ep.* = ἐκεῖθι tam

κεῖμαι [*Obl. 2. sg. κεῖσαι, 3. sg. κεῖται, 3. pl. κεῖνται, cj. κέωμαι, κέηται, opt. κείομαι, imp. κείσο, κείσθω, inf. κείσθαι; impf.*

ἐκείμην, ἔκεισο, ἔκειντο, *fut.* κείσομαι; *ep. praes.* 3. *pl.* κείαται, κέαται, κέονται; *cj.* 3. *sg.* κῆται, *impf.* κείμην, 3. *pl.* κείατο, κέατο, *iterat.* κέσκετο; *ion. praes.* 3. *sg.* κέεται, *inf.* κέεσθαι; *uporablja se tudi kot pf. pass. od τίθημι*] **1.** ležim, sem **a)** počivam, spim; **b)** ležim brez dela; **c)** ležim na tleh (bolan, utrujen, v nezavesti); **d)** ležim v nesreči, nesrečen sem, zanemarjen sem; **e)** mrtev sem, nepokopan sem; **f)** nahajam se, bivam τόπον; **2.** *o stvareh:* **a)** ležim, stojim (*o krajih*); τόπον ležim na kakem kraju, πόλις αὐτάρκη θέσειν κειμένη mesto z ugodno lego; **b)** postavljen sem, položen sem, shranjen sem, nahajam se, περὶ τῆς κεφαλῆς ovit sem okoli glave, ονίjam glavο, οπлетам glavο, εἰς ἀνάγκην κείμεθα prisiljeni smo, εὐεργεσία ἀνάγραπτος κέῖται stoji, ostane zapisana, ἀεθλον nagrada je izpostavljena; **c)** sem določen, v veljavi, obstajam νεῖκος, νόμοι, θέσιμα; ζῆμια κειμένη z zakonom določena kazen; ὄνομα κέῖται dalo se je ime, κέῖται ὄνομά τινι komu je ime, imenuje se; ἀγὼν κέῖται boj je odrejen, κέῖται ἡμῖν za nas je dognano; **d)** visim; odvisen sem od česa, ἐν γούνασι θεῶν κέῖται je v božjem naročju, je (leži) v božjih rokah; ἐν ὑμῖν κείμεθα naša usoda je v vaših rokah; **e)** κακὸν τὸ πάλαι κείμενον že davno pozabljeno zlo, εὖ κειμένων πραγμάτων če se bodo stvari dobro zasukale, če se bo dobro izteklo

κειμήλιον, τό nepremičnina, zaklad, dragocennost, dragotina

κεινός 3 *ep. ion.* = κενός

κεῖνος 3, **κείνη**, **κείως** *itd.* = ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκείως *itd.*

Κεῖοι *gl.* Κέως

κείομεν, **κῆομεν** *cj. aor. od καίω*

κειρία, ἡ obveza, povelj *NT*

κείρω [*Et.: iz *ker-jo iz ide. kor. *(s)ker-* 're-zati'; *prim. lat. corium, sl. skorja, nem. scheren* 'striči'] [*Obl. fut. κερῶ, aor. ἔκειρα, pass. pf. κέκαρμαι, inf. κεκάρθαι, aor. ἐκάρην; ep. fut. κερέω, inf. κερέειν, aor. ἔκερσα, κέρσα*] **1. act. a)** strižem, odstrižem κόμην τινί, ἐν χρῶ (χροῦ) κεκαρμένος do kože ostrižen; *pos.* odrežem, odsekam, posekam ὕλην, τὸ οὖρος izsekam, odpravim prepreke, odpravim ovire, μάχης ἐπὶ μῆδεα κείρω *gl.* ἐπιχειρῶ; **b)** popasem, požrem, pojem, zapravim κτήμα-

τα, λήιον, δημόν, ἦπαρ objem, izkljuvam; **c)** opustošim, pogubim, pobijem γῆν, τέμενος, πολύκερων φόνον; **2. med.** ostrižem si lase, dam si ostriči, popasem zase, opustošim zase, γένειον brijem se

κείς = καὶ εἰς

κεῖσε = ἐκεῖσε tja

κείω¹, **κέω** [*desider. od κεῖμαι*] hočem se uleči, hočem spati, hočem počivati

κείω² *ep.* [*pt. κείων; gl. κείω*] cepim, razsekavam

κεκαδήσομαι, **κεκαδήσω** *gl.* κήδω

κεκαδῶν, **κεκάδοντο** *gl.* κήδω in χάζομαι

κεκάμω *gl.* κάμω

κέκασμαι *gl.* καίνυμαι

κεκαφηώς *ep. pt. pf. act.* slab, oslavljen, nezavesten

κεκλέαται, **κεκλήατο** *gl.* καλέω

κέκλετο, **κεκλόμενος** *gl.* κέλομαι

κέκληγα *gl.* κλάζω

κεκλήο *opt. pf. od καλέω*

κέκλοφα *gl.* κλέπτω

κέκλυθι, **κέκλυτε** *gl.* κλύω

κέκμηκα, **κεκμηώς** *gl.* κάμω

κέκονα *pf. od καίνω*

κεκοπώς *gl.* κόπτω

κεκόρεσμαι, **κεκόρημαι**, **κεκορηότε** *gl.* κορέννυμι

κεκορυθμένος *gl.* κορύσσω

κεκράνεται, **κεκράαντο** *gl.* κεράννυμι

Κέκροψ, οπος, ὁ Kekrops (Kekrop), Erehtejev sin, prvi atenski kralj, graditelj gradu, imenovanega Kekropija (**Κεκροπία**, ἡ); po njem so se Atenci imenovali Kekropidi, tj. Kekropsovi (Kekropovi) potomci (**Κεκροπίδαι**, οἱ)

κεκρύφαλος, ὁ **1.** ženska čepica (mrežasto žensko pokrivalo, ki je držalo skupaj lase); **2.** trebuh lovske mreže

κεκτῆμεθα, **κεκτώμεθα** *opt. od κέκτημα* *gl.* κτάομαι

κεκύθωσι *gl.* κεύθω

κελαδεινός 3 (κέλαδος) *ep.* hrupen, šumen, bučen, bučeč, vršeč

κελαδέω (κέλαδος) **1.** *ep.* bučim, šumim, kričim; hrumim, razsajam; **2. poet.** opevam, objokujem

κελάδημα, ατος, τό šumenje, bučanje

κέλαδος, ὁ [*Et.: prim. καλέω*] *ep. poet.* krik, vrišč; hrup, šum, hrušč, glas Εύλου, zvok λύρας; pok, pokanje z bičem, ὄξυν δι' ὄτων κέλαδον ἐνσείσας storil je, da je pok zašumel skozi ušesa

κελάδων, οντος, ὁ *ep.* = κελαδεινός

Κελαιναί, αἱ Kelajne, glavno mesto Frigije

κελαι-νεφής 2 (κελαινός, νέφος) *ep.* temnooblacen, s temnimi oblaki (pokrit), temen, črn

κελαινός 3 [*Et.: prim. κηλός*] *ep. poet.* temen, črn; *pren.* poguben ζήφος, s smrtno senco zastrt βλέφρα

κελαιν-ώπας, ου, ὁ, *dor. κελαιν-ώπης in fem. κελαιν-ῶπις*, ιδος (ῶψ) *poet.* temen, črn, zloben

κελαρύζω [*Et.: prim. καλέω*] *ep.* žuborim, šumljam, šumim, tečem

κελέβη, ἡ *poet.* čaša, kozarec

κέλ-ευθος, ἡ, *pl. nav. κέλευθα* **1.** pot, steza, cesta, πολλὰ κέλευθος ἐρατεύει dolga pot te zadržuje (= velika razdalja te loči od mene); **2.** potovanje, pot, hoja; ἀπέεικε θεῶν κελεύθου odpovej se poti, po kateri hodijo bogovi, tj. časti in blaženosti boginje

κέλευ(σ)μα, ατος, τό, **κέλευσμός**, ὁ, **κέλευσμοσύνη**, ἡ (κελεύω) poziv, ukaz, povelje, zapoved, naročilo; ἀπό ἑνός κελεύσματος na eno samo znamenje, na eno povelje

κελευστής, οῦ, ὁ (κελεύω) poveljnik, poveljevalec (*pos.* veslačev, ki je dajal znamenja za enakomerno veslanje)

κελευτιάω *ep.* [*prt. praes. κελευτιῶν*] (pogosto) opominjam, priganjam, spodbujam, spodbadam

κελεύω (κέλομαι) [*aor. pass. ἐκελεύσθην, pf. κεκέλευσμαι, adi. verb. κελουστός, ep. inf. aor. κελουσέμεναι*] **1.** roganjam μάστιγι, ukazujem, veleвам, zapovedujem, zahtevam, pozivam, priganjam, bodrim, opominjam τινί, τινά, τινί τι, τινά τι, *inf.*; *pass.* κελεύομαι ukazuje mi kdo, zapoveduje mi kdo, τὸ κελεούμενον *in pl.* ukaz, povelje, zapoved, κελεούμενος ποιῶ τι storim kaj na ukaz, naredim kaj po ukazu; **2.** kličem, pokličem, pozovem ἐπί τὰ ὄπλα, ἐπί τινα h komu; **3.** predlagam, svetujem; prosim, želim; dovoljujem

κέλης, ητος, ὁ **1.** konj za dirko, dirjalec, dirjač;

2. ladja hitroplovka (urnoplovka) z eno veslaško klopjo

κελητίζω *ep.* jaham na dirjalcu (dirjaču, dirjalnem konju, konju za dirko), spretno jaham (kot jezdec, ki skače z enega konja na drugega)

κελήτιον, τό [*demin. od κέλης*] ladja hitroplovka (urnoplovka), jahta

(κέλλω) [*samo fut. κέλω, aor. ἐκελσα*] podim, ženem, tiram ladjo k bregu (v pristanišče), prijadram k bregu, izkrcam se, ποτὶ τέρμα jadram, plujem, hitim proti cilju (= v smrt)

κέλομαι [*Et.: prim. lat. celer*] [*Obl. praes. 2. sg. κέλει, ep. in poet. impf. ἐκέλευ, fut. κελήσομαι, aor. redupl. ἐκεκλόμην, κεκλόμην, κέκλετο, κεκλόμενος, imp. ion. κέλευ*] **1.** kličem, pokličem τινί, τινά; **2.** opominjam, bodrim, spodbujam, ukazujem, zapovedujem, veleвам, svetujem τινά z *inf.*

κέλσαι *gl.* κέλλω

Κελτοί, **Κέλται**, οἱ Kelti, ljudstvo v zahodni Evropi; *adi.* **Κελτικός** 3 keltski, keltiški; *subst.* **Κελτική**, ἡ Keltika, dežela Keltov = Galija

κέλωρ, ωρος, ὁ (κέλομαι) sin

κεμάς, ἄδος, ἡ *ep.* srnica, jelenček

κέ(ν) [*Et.: prim. sl. (predlog) k in tukaj*] *ep.*, *dor. κά enklit. členica* = ἄν (*izraža, da se dejanje bo ali bi se uresničilo pod določenimi pogoji*)

κέν *gl.* κέ(ν)

κέν-ανδρος 2 (κενός, ἀνήρ) *poet.* brez mož ali ljudi

κενε-αυχής 2 (αὐχέω) *ep.* prazen, nečimrn bačač, širokoustnež

κενός 3 *gl.* κενός

κενών, ὄνος, ὁ (κενός) *ep.* lakotnica, del med rebri in kolkom

κενοδοξία, ἡ prazna slavohlepnost, nečimrnost *NT*

κενό-δοξος 2 (κενός, δόξα) nečimrn, slavohlepen, κενόδοξος γίγνομαι iščem prazno slavo *NT*

κενολογέω govorim prazne reči, blebetam

κενός 3, *ep. ion. κεινός, ep. κενεός* [*Et.: iz *κενός, pri Homerju κενεός (iz *κενερός)*] [*comp. at. κενότερος*] **1. a)** prazen, votel; *subst.* **κενόν**, τό prazen prostor, praznina; **b)**

brez česa (brez ljudi, brez posadke), izumrl, τινός oropan česa, brez česa, *λέαινα* zapuščena, *ἤκεις γὰρ οὐ κενή* ne prihajaš prazna (= ne prihajaš brez vzroka); **c**) utrujen, upehan; **2.** prazen, ničev, puhel, neosnovan, neutemeljen, neizvršen, brezuspešen, neuspešen, *κενεὸς νέομαι* vračam se s praznimi rokami, brez uspeha; *εἰς κενόν* zaman, zastonj, brez koristi, *διὰ κενῆς* zastonj, brez vzroka

κενο-τάφιον, τό (τάφος) prazen grob (brez mrliča), častni grob ali spomenik, kenotafij, kenotaf

κενοφωνία, ἡ (κενός, φωνέω) prazno govoričenje, posvetno govoričenje *NT*

κενώω (κενός) [*fut. ion. κενώσω*] **1. act. a)** izpraznjujem, praznim, pustošim, opustošim, oropam česa; **b)** uničujem *καύχημα* *NT*; **c)** zapuščam *λόχην*; **2. pass.** izpraznjujem se, praznim se, izumiram, pomiram; *NT* prazen sem, postanem prazen *πίστις*

κένσαι *ep. gl. κεντέω*

Κένταυροι, οἱ Kentavri, prvotno demoni, ki so bivali v gorah; *pri Homerju* divje tesalsko ljudstvo, ki so ga premagali Lapiti

κεντέω [*Et.: iz ide. kor. *k'ent-* 'koničast'; *prim. gr. κοντός* 'drog', *κέντρον* 'bodica', 'želo', 'konica'] [*Obl. ep. inf. aor. κένσαι*] **1.** bodem, zbadam, spodbadam, poganjam; **2.** pikam, bodem, mučim

κεντρ-ηνεκής 3 (*κέντρον, ἐν-ήνοχ-α*) *ep.* zboden, spodboden

κεντρίζω (*κέντρον*) zbadam, spodbadam, spodbujam

Κεντρίτης, ου, ὁ Kentrit, vzhodni rokav Tigrisa

κέντρον, τό (*κεντέω*) **1. a)** bodica, bodilo, ostroga, osten (palica z železnim šilom, s katerim so zbadali in poganjali živino); **b)** jermenast bič z bodicami (kot mučilo); **c)** želo; **d)** igla, ostnata zapon; **2. a)** spodbadanje, spodbuda, mik; **b)** bolečina; **c)** ἐμοῦ hrepeneje po meni; **3.** središče (= *lat. centrum*)

κεντρόω **1.** preskrbim z bodicami; **2.** tepem, bodem (prebodem) z bodicami (*Herodot 3, 16*)

κεντυρίων, ωνος, ὁ (= *lat. centurio*) centurion, stotnik *NT*

κέντωρ, ορος, ὁ (*κεντέω*) *ep.* spodbadalec, poganjač

κένωσις, εως, ἡ (*κενώω*) izpraznjevanje, praznjenje

κέονται *ep. gl. κεῖμαι*

Κέως, ἡ *ion.* = Κέως

κεράσθε *gl. κεράννυμι*

κεραία, ἡ (*κέρας*) **1.** jadrnica, rajna; **2.** (napadlni) drog, kol, bruno, žerjav, dvigalo; **3.** črtica, pičica *NT*

κεραίζω [*Et.: gl. κήρ*] [*inf. ep. κεραϊζέμεν*] *ep. ion.* rušim, razrušim, plenim, pustošim, pokončam, morim, koljem, *φάλαγγα* prediram; *ναῦς* potapljam, *ἐκέτας ἐκ τινος* ropam, grabim iz česa

κεραίω, **κεράω** *gl. κεράννυμι*

κεραμεία, ἡ (*κεραμεύω*) lončarstvo

κεραμεοῦς, *κεραμεῖα*, *κεραμεοῦν*, **κεράμ(ε)ιλος** 3, **κεράμεος** 3, *ion. κεράμινος* 3 (*κέραμος*) prsten, glinast, lončen, *πλίνθος* opeka

κεραμεύς, εως, ὁ (*κέραμος*) lončar

κεραμικός 3 lončen

κεράμιον, τό [*demin. od κέραμος*] lončena posoda, vrč; *kot mera 40 l*

κεραμίσ, ίδος, ἡ strešna opeka

κέραμος, ὁ **1.** glina, ilovica; **2.** vse, kar se dela iz ilovice: glinasta posoda, lonec, vrč, *Iliada 5, 387* sodu podobna ječa, opeka; *NT* streha

Κεράμων ἀγορά, ἡ Keramon agora, Opečnati trg, Glineni trg, mesto na meji z Mizijo

κεράννυμι, *ep. vzpor. obl. κεραίω, κεράω* [*Obl. aor. ἐκέρασα, med. ἐκεράσατο, pass. pf. κέρῳμαι, aor. ἐκράθην, ἐκεράσθην; ep. imp. praes. κεράσθε, impf. κερώντο, cj. praes. κέρωνται, aor. act. in med. κέρασσα in κεράσσατο, pf. pass. κερράνται, plpf. κερράντο, pf. NT κεκέρασαι; ep. ion. vzpor. obl. κερνάω, κέρνημι, 2. sg. κέρνης, 3. sg. κερνῶ, impf. ἐκέρνα, κέρνη, pt. κερνάς*] **1. act. in pass. a)** mešam τί τινη, zmešam (vino z vodo), *πρίλιον* πρὸς τι (vinu vodo), blažim, delam vino lažje, delam vodo za kopel toplejšo, *κηρτήρα* natakam (mešano vino); **b)** združujem, spajam, *φωνή μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδικῆς καὶ Δωρίδος ἐκράθη* njihov jezik je bil mešanica halkidske in dorske govornice, *ἐπειδὴν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῆ* πρὸς ἄλληλα kadar se to lepo v pravem razmerju zmeša med seboj; *κεκραμένα ὄραι* vrstitev letnih časov; **c)** o mešanju in spajanju *zlata: χρυσῶ δ' ἐπι*

χείλεα κεκράνται rob je obdan z zlatom; **2.** *med.* zmešam (napolnim) si (sebi, zase)

κεραο-ξόος 2 (κέρας, ξέω) *ep.* ki gladi rogove, ki obdeluje rogove, τέκτων roženinar

κεράος 3 [*Et.*: iz *κεραφός, to pa iz *ide.* *k'erh₂- 'rog', 'glava', 'rogovje', *lat.* cervus 'jelen', *sl.* krava, srna (*prvotno ime domnevno* 'rogata žival'); *prim. tudi lat.* cornu, *nem.* Horn; *gl. κέρας*] *ep.* rogat

κέρας, τό [*Et.*: iz *ide.* *k'erh₂- 'rog', 'glava', 'rogovje'; *prim. gr.* κέρα, *lat.* cerebrum, cervix, *nem.* Hirn] [*gen.* κέρατος, κέρως, *dat.* κέρατι, κέρα; *pl. nom.* κέρατα, κέρᾱ, *gen.* κεράτων, *dat.* κέρᾱσι; *ep.* κέραος, κέραι, *pl.* κεράων, κέρᾱσι in κεράεσσι; *ion.* κέρεος, κέρει, κέρεα, κερέων] **1.** rog, rogovje, roženina; *pos.* rog kot glasbilo in rog kot kozarec; **2.** vse, kar se izdeluje iz rogov **a)** (rožen) lok; **b)** (rožena) vrata; **c)** rožena cev na trnku; **3.** kar je rogu podobno **a)** vzvišeni, rogu podobni kraki na oltarju *NT*; **b)** kodri, kita, κέραι ἀγλαέ ki se ponašaš s svojimi kitami (*Iliada* 11, 385; *drugi:* ki se ponašaš s svojim lokom); **e)** rokav reke; **d)** vrh gore τοῦ ὄρους; **e)** krilo vojske, ἔξω τοῦ κέρως izven krila, zunaj krila, κατὰ κέρασ, ἐπὶ κέρασ, ἐπὶ κέρως v dolgi vrsti, v dolgi črti, drug za drugim, ladja za ladjo ἀν-ἀγω, ἐκπλέω, πορεύομαι, ἄγω (tako, da jih je bilo dosti drug za drugim, a le malo vstric, *nasprotno:* ἐπὶ φάλαγγος), κατὰ κέρασ ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω, συμπίπτω napadem od strani, z boka, na krilu; **f)** sprednja vojska, sprednja straža *Ksenofont, Anabaza* 6, 5, 5

κερασθεῖς *gl. κεράννυμι*

Κερασσοῦς, οὔντος, ἡ Kerazunt, mesto ob Pontu (Črnem morju); *preb. Κερασούντιοι*, οἱ Kerazuntijci

κεράστης, ου, ὁ (κέρας) rogat

κερασ-φόρος 2 (φέρω) rogat

κεράτινος 3 (κέρας) iz roga narejen, rožen

κεράτιον, τό rožič *NT*

κεράνιος 2 in 3 (κεραυνός) od strele zadet; μάτηρ = Semela

κεραυνό-βολος 2 od strele zadet

κεραυνός, ὁ blisk, strela; *pren. o izjemni govorniški moči:* δεινὸν κεραυνὸν ἐν γλώσση φέρω

κεραυνο-φόρος 2 (φέρω) strelo noseč, strelo-nosen

κεραυνός (κεραυνός) zadenem, ubijem, omamim s strelo

κεράω *gl. κεράννυμι*

Κέρβερος, ὁ Kerber, mnogoglavi pes, ki je stražil vhod v podzemlje

κερδαίνω [*fut.* κερδανῶ, *ion.* κερδανέω in κερδήσω, κερδήσομαι, *aor.* ἐκέρδηνα, *ion.* ἐκέρδησα] (κέρδος) **1.** dobivam, pridobivam, iščem dobiček, imam dobiček, korist, ἀπό, ἐκ, πρὸς, παρά τινος iz česa, od česa, od koga, μέγα κερδαίνω imam velik dobiček, χρηστά ἔπη dobim lepe besede, dobim prijazne besede, Μεγάροισι περιεοῦσι če se Megara ohrani; **2.** *NT* pridobim si kaj, naklonim si koga, pridobim si naklonjenost koga τί, τινά, obvarujem se česa ὕβριν

κερδαλέος 3 (κέρδος) **1.** ki prinaša dobiček, koristen, izdaten; **2.** dobičkoželjen, zvijačen, zvit, lokav, prebrisan, premeten; *adv.* κερδαλέως koristno, dobro

κερδαλέο-φρων 2 (φρονέω, φρήν) lakomen, lokav, prekanjen

κέρδιον [*ep. neutr. comp. od κέρδος*] koristnejše, boljše; *sup.* κέρδιστος 3 najkoristnejši, najbolj zvit, najizdatnejši; τὸ κέρδιστον najkoristnejše, najboljše

κέρδος, ους, τό [*gen. pl.* κερδῶν, κερδέων] **1.** **a)** dobiček, korist, ἐπὶ κέρδεσι zaradi koristi, κέρδος λέγω koristno svetujem (*pa tudi:* imam za dobiček *Sofokles, Antigona* 462), κέρδος (ἐστί) koristno je, κέρδος φέρω imam dobiček; κέρδος νομίζω, ἡγέομαι, ἐν κέρδει ποιούμαι τι imam kaj za dobiček, κέρδη οἰκήσαντα veliko korist prinašajoč; **b)** zaslužek, τὸ κατὰ μῆνα κέρδος mesečna plača; **c)** dela, ki prinašajo dobiček, dobičkarija, dobičkoželjnost; **2.** prebrisanost, premetenost, prekanjenost, κέρδεα εἰδώς prebrisan, prekanjen, dober nasvet; *pl.* zvijače, spletke, spletkarstvo, kovarstvo κατὰ κέρδεα

κερδοσύνη *ep.* [*dat. od κερδοσύνη*] zvijačno, lokavo, zvito, prebrisano, modro

κέρεα *gl. κέρασ*

κερέειν *gl. κείρω*

Κερκάσωρος, ἡ Kerkazor, mesto v spodnjem Egiptu

κερκίς, ἴδος, ἡ **1.** (tkalski) čolniček, suvalnica;
2. tkanje, tkanina; **3.** golenica (kost) *Plutarh*
κέρκος, ἡ *rep*
κέρκουρος, ὁ *ion.* kerkur, hitri čoln, kuter, majhna tovorna ladja
Κέρκυρα, **Κόρκυρα**, ἡ Kerkira, otok v Jonskem morju; *preb.* **Κερκυραῖοι**, οἱ Kerkirajci, Kerkirci
Κέρκωπες, οἱ Kerkopa, kradljiva nevarna prilitikavca, ki sta napadla Herakla pri Termopilah, zato se prelaz pri Termopilah imenuje *Κερκώπων ἕδραι* (Bivališče Kerkopov)
κέρμα, ατος, τό (*κείρω*) majhen denar, drobiž *NT*
κερματιστής, οὔ, ὁ menjalec (denarja) *NT*
κέρναις *ajol. pt. praes. od κίρνημι*
κερόεις 3 (*κέρας*) *poet.* rogat
κερο-φόρος 2 rogat
κέρσας, **κέρσε** *gl. κείρω*
κερτομέω *ep. poet.* (*κέρτομος*) rogam se, posmehujem se komu, zasmehujem, zasramujem, dražim, žalim koga
κερτόμησις, εως, ἡ *ep. poet.*, **κερτομίη**, ἡ *ep.* psovka, zasmeh, zasramovanje, žalitev
κερ-τόμιος 2 *ep. poet.*, *ion.* **κέρ-τομος** 2 [*Et.*: *morda* (a ne povsem zanesljivo) *sor.* z *lat.* *carinō* 'oštevam', *sl.* ukor, karati, *stir.* *caire* 'graja'] porogljiv, zbadljiv, žaljiv, zasramovalen; *subst.* τὰ κερτόμια psovke, žaljivke, zbadljivke, zbadanje
Κερτόνιον, τό, **Κερτωνόν**, τό = *Κυτώνιον* Kertonij, Kerton(on), mesto v Miziji
κέρωνται *gl. κεράννυμι*
κέσκετο *gl. κείμαι*
κεστός 3 [*Et.*: *gl. κεντέω*] preboden, vezen, z uvezenimi podobami, z izvezenimi podobami; *subst.* ὁ kestop, Afroditin pas
κευθάνω, **κεύθω** *ep.* skrivam
κευθμός, ὁ, **κευθμών**, ὦνος, ὁ, **κεῦθος**, ους, τό *ep.* **1.** skrivališče, skrita globel, globina; *poet.* prepad, brezno, jama, γαίης zemeljske vdolbine; **2.** hlev, svinjak; **3.** bivališče, ležišče, grobnica νεκῶν
κεύθω *ep. in poet.* [*Obl. fut.* κεύσω, *aor.* ἔκευσα, *pf.* κέκευθα, *ep. aor.* ἔκυθον, κύθε, *cj.* 3. *pl.* κεκύθωσι] **1. trans.** prikriam, skrivam, hranim, zamolčim, tajim komu kaj τινά τι; *pf. act.* imam v sebi skrito; ὅπουτ' ἄν σε δόμοι

κεκύθωσι ko boš prišel v ..., οὐκέτι κεύθετε θυμῷ βρωτὸν οὐδὲ ποτῆτα ne morete več skrivati, da ste preveč jedli in pili; *pass.* skrit sem v čem, mrtev sem, pokopan sem; **2. intr.** skrit, pokopan sem, počivam v grobu τινί, ἐν τινί

κεφάλαιον, τό (*κεφαλή*) **1.** glavno, najpoglavitejše, bistvo, glavna oseba (τῶν κάτωθεν izmed umrlih, tj. Periklova glava); **2.** glavna reč, poglavitna stvar, glavni vzrok, glavna vsebina, ἐν κεφαλαίῳ splošno, na kratko, sploh; **3.** jedro, posnetek, obseg; *NT* glavnica, vsota

κεφαλαίῳ **1.** na kratko posnamem, povzamem v malo besedah, navajam glavne točke; **2.** bijem (tolčem, udarjam) po glavi, ranim na glavi *NT*

κεφαλαίωμα, ατος, τό (*κεφαλαίω*) *ion.* skupni znesek, vsota, πέντε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε vseh skupaj se je zbralo 50.000 žena

κεφαλή, ἡ, *dor.* **κεφαλά** [*Et.*: *prim. toh.* špāl 'glava', *got.* gibla 'čelo', *stvnem.* gebal 'lobanja', *nem.* Giebel 'čelo'] [*ep. gen. in dat.* κεφαλῆφι] **1.** glava, ἐπὶ κεφαλῆν na glavo, strmoglavo, *κακ* κεφαλῆς z glave, od konca do kraja, *κατὰ κεφαλῆν* od zgoraj, *ἐς πόδας* ἐκ κεφαλῆς od glave do nog; *pren.*: **a)** glava, glavna oseba, gospodar; **b)** življenje τὴν κεφαλῆν παρατίθεμαι; **c)** opisuje osebo: *κακῆ* κεφαλῆ hudobnež, lopov; **2. o stvarih:** najvišji, skrajnji del, vrh, kraj, rob, konec; ποταμοῦ izviri, τάφρου rob; γωνίας vogelni kamen, ogelni kamen *NT*; κεφαλῆν ἐπιτίθημι dovršujem

κεφαλ-ηγερέτης, ου, ὁ (*ἀγείρω*) zbiralec glav (*parodična predelava Homerjeve zloženke νεφεληγερέτης*)

κεφαλίς, ἴδος, ἡ [*demin. od κεφαλή*] glavica; začetek, čelo, zvitek βιβλίου *NT*

Κεφαλλήν, ἦνος, ὁ Kefalen, Kefaleneč, (*npr. Odisej*), prebivalec dežele Kefalenije (**Κεφαλληνία**, ἡ, *ion.* **Κεφαλληνίη**)

κέχανδα *gl. χανδάνω*

κεχαρησέμεν, **κεχάροντο** *ipd. gl. χαίρω*

κέχηνα *gl. χαίνω*

κέχυκα *gl. χέω*

κέω *ep.* = κείω

κέωμαι *gl. κείμαι*

Κέως, ω, ἡ, *ion.* **Κέος** Keos, otok v otoški skupini Kikladi; *preb.* **Κεῖτος**, *ion.* **Κήιος**, ó Keošan, Kejec

κῆ, **κῆ** *ion.* = πῆ, πῆ

κῆαι, **κῆαι**, **κῆάμενος** *gl.* καίω

κῆδεῖα, ἡ (κῆδέω) sorodstvo, svaštvo, zakon

κῆδειος 3, *ep.* **κῆδεος** 3 (κῆδος) **1.** ki je predmet skrbi, mil, drag, ljub; **2.** οἷκτοι žalovanje za (domačimi) umrlimi

κῆδεμονία, ἡ (κῆδεμών) skrb, skrbnost, oskrbovanje, postrežba

κῆδεμών, όνος, ό (κῆδομαι) **1.** oskrbnik, zaščitnik, priporočnik, usmiljen prijatelj; δίχρα κῆδεμόνων brez prijazne oskrbe; τοῦδε γάρ σὺ κῆδεμών saj za tega ti skrbiš (tj. saj se po njem ravnaš); **2.** grobar; **3.** sorodnik, zet (*Evipid, Medeja 990*)

κῆδεος *ep.* = κῆδειος

κῆδέσκετο *gl.* κῆδω

κῆδεστής, οὔ, ό (κῆδος 2) sorodnik po ženitvi, zet (*Plutarh, Perikles*), svak (*Demosten*), tast (*Ksenofont*), očim

κῆδεστία, ἡ sorodstvo po ženitvi, svaštvo

κῆδευμα, ατος, τό (κῆδέω) **1.** sorodstvo, svaštvo; **2.** svak, sorodnik (po ženitvi)

κῆδεύω (κῆδος) **1.** *trans. a)* skrbim za πόλιν, strežem komu, negujem; žalujem za kom, pokopavam, κῆδευθεις ἐν ξέναισι χερσί od tujih rok pokopan; **b)** omožim, oženim, οἱ κῆδύσαντες tast in tašča; **2.** *intr.* stopim s kom v svaštvo, τοῦτο λέχος (*acc. ozira*): oženim se s to žensko

κῆδιστος 3 [*sup. od κῆδος*] *ep.* premil, predrag

κῆδος, ους, τό **1. a)** skrb, žalost, žalovanje; **b)** stiska, nadloga, beda; **c)** pogreb; **2.** svaštvo, sorodstvo, ženitev, sorodniki, τὸ κῆδος συνάπτομαι τῆς θυγατρὸς omožim svojo hčer

κῆδω [*Obl. impf. ep.* κῆδον, *med. iterat.* κῆδέσκετο, *fut.* κῆδήσω, *ep. redupl.* κεκαδήσω, κεκαδήσομαι, *aor.* κεκαδών, *pf.* κέκηδα] **1.** *ep. act. a)* spravljam v skrb, žalostim, nadlegujem, težim, mučim τινά; **b)** ranim, oropam koga česa, poškodujem τί, τινά, τινά τινος; κῆδόμενος žalosten; **2. med. a)** žalostim se; *pf.* κέκηθα žalosten sem, žalujem; **b)** v skrbem sem, skrbim, brigam se za τινός, περί τινος, μή, ἕνα μή

κῆεν *ep.* = ἔκηεν *gl.* καίω

Κήιος *gl.* Κέως

κηκίς, ἴδος, ἡ (κηκίω) tekočina, sok, mast, tolšča μηρίων

κηκίω *ep. poet.* [*ep. ἔ, poet. ἔ*] *in pass.* vrem, curljam, izviram iz česa τινός; tečem iz ust ἄν στόμα

κήλεος 2, **κήλειος** 2 (καίω) *ep.* goreč, plapolajoč, plameneč (κηλέω *dvozložno*)

κηλέω [*Et.: morda sor. z lat. calumnia*] začaram, očaram, omamim; ublažim, pomirim; preslepim

κηληθμός, ό očaranje, zamaknjenje, κηληθμῶ δ' ἔσχοντο so strmeli

κήλημα, ατος, τό (κηλέω) *poet.* očaranje, omama

κήλησις, εως, ἡ zamaknjenje, pomiritev, potolažba, potolažitev

κηλητήριον, τό čarodejno sredstvo, bajilo, τινός za kaj

κηλίς, ἴδος, ἡ madež, žig, sramota

κῆλον, τό *ep.* puščica, strelica; *poet.* glas, zvok lire

κηλώνειον, τό, *ion.* **κηλωνήϊον** sesalka, črpalka, črpalnica

κημόω nadenem torbo, zavežem usta

κῆν = καὶ ἐάν (*ion.*) *in καὶ ἐν*

Κήναιον, τό Kenaj, rt na severozahodni Evboji; *adi.* **Κήναιος** 3 Kenajev, kenajski

κῆνος *ajol.* = (ἐ)κεῖνος

κῆνσος, ό [*lat. census*] davek, glavarina, denar *NT*

κῆξ, κηρός, ἡ kek, keks (morska ptica), galeb

κῆομεν *gl.* καίω

κηπέω (κῆπος) *poet.* delam na vrtu, obdelujem vrt, urejam vrt, negujem vrt, vrtnarim

κηπίον, τό vrtič

κῆπος, ό [*Et.: prim. stvnm.* huoba 'kos zemlje', *nem.* Hufe, Hube 'huba'] vrt

κηπ-ουρός, ό (κῆπος, οὔρος) vrtnar *NT*

κῆρ, κηρός, ἡ [*acc. κῆρα*] **1.** smrt, poguba, nesreča, usoda; sramota, madež οὐ καλή; **2.** način smrti; *personif.* **Κῆρες**, αἱ Kere, boginje smrti

κῆρ, κῆρος, τό [*Et.: iz ide. baze *k'erd-* 'sredica', 'središče', 'notranjost', 'srce'; *prim. stind.* hãrdi 'srce', *het.* sirt 'srce', *gr.* καρδιά, καρδίη

'srce', *lat.* cor, cordis 'srce', *sl.* srce (*narečno sl. tudi srđce*), *sreda, got.* hairto 'srce', *stvnem.* herza 'srce', *nem.* Herz, *lit.* širdis 'srce', *ang.* heart 'srce'] srce **1.** *kot središče telesnega življenja:* prsi λάσιον κῆρ; **2.** *kot središče čutnega življenja:* srce, srčnost, čustvo; περί κῆρι φιλέω od srca, iz srca, pristrčno; περι κῆρι τίω pri srcu, zelo cenim; želja, volja μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ; **3.** *kot sedež umskega življenja:* razum, pamet, duša, duh ἄλλα δέ οἱ κῆρ ὠρμαινε

κηραίνω (κῆρ) *poet.* sem v skrbeh, τάδε मु-
 čim srce s tem

κηρесси-φόρητος 2 (κῆρ, φορέω) od Ker-
 gnan (v smrt)

κηρίον, τό (κηρός) satovje

κηρο-δέταξ, *dor. κηρο-δέτης*, ου, ὁ *poet.* (κη-
 ρός, δέω) z voskom zvezan (zlepljen)

κηρόθι *adv.* (κῆρ) v srcu

κηρός, ὁ [*Et.: prim. lat. izpos. cēra* 'vosek'] vo-
 sek

κῆρῦγμα, ατος, τό (κῆρῦσσω) **1.** razglas po
 glasniku, javna razglasitev, oznanilo, po-
 velje; κῆρυγμα ποιέομαι dam razglasiti po
 glasniku, izdam razglas, ukaz, zapoved; *po-*
dobno: κῆρυγμα ἀνειπεῖν, θεῖναι, κῆρυγμασι
 χρῆσθαι; κῆρυγμα γίγνεται daje se na zna-
 nje, daje se ukaz; obljudljena nagrada τοῖς
 πρώτοις ἀναβάσιν; **2.** *NT* pridiga

κηρύκειον, τό, *ion. κηρυκήιον in κηρύκειον*
 (κῆρυξ) glasniška palica

κηρῦκήιη, ἡ (κηρυκεύω) *ion.* glasniška služba,
 glasniško dostojanstvo

κηρύλος, ὁ vodomec

κῆρυξ, ὄκος, ὁ [*Et.: gl. καρκαίρω*] **1.** klicar,
 glasnik, odposlanec, posrednik; **2.** oznanje-
 valec, pridigar, apostol *NT*

κηρύσσω, *at. κηρύττω [fut. κηρύξω, med. κη-*
ρύξομαι, inf. aor. κηρύξαι, pf. act. κεκήρυχα,
pass. inf. κεκηρύχθαι] **1.** sem glasnik, opravi-
 ljam glasniško službo, γηράσκω κηρύσσω
 postaram se v glasniški službi; **2.** kot glasnik
 razglašam, oznanjam, sporočam, λαὸν ἀγο-
 ρῆνδε κλιέμ ljudstvo na zborovanje; *včasih*
impers.: κηρύττει (*sc. ὁ κῆρυξ*) razglašá se,
 daje se na znanje, daje se v vednost; **3.** dam
 razglasiti po glasniku, dam javno oznaniti,
 zapovem, zahtevam; dam javno prodati χρή-
 ματα; **4.** *NT* javno učim, pridigam

κῆται *ep.* = κέηται *gl. κεῖμαι*

Κήτειοι, οἱ Ketejci, pleme Mizijcev

κῆτος, ους, τό *ion.* velika morska žival, velika
 riba, kit *NT*

κητώεις 3 *ep.* poln prepadov, poln razpok

Κηφεύς, έως, ὁ Kefej, Belosov sin, Androme-
 din oče, Perzejev tast

κηφήν, ῆνος, ὁ trot; *pren.:* **1.** človek, ki ne dela;
2. oslabel starček

Κηφισιεύς, έως, ὁ Kefizijec, prebivalec Kefi-
 zije (Κηφισία), demosa v fili Erehteida

Κηφισόδωρος, ὁ Kefizodor z Maratona, po-
 veljnik konjenice v bitki pri Mantineji l. 362
 pr. Kr.

Κηφιτός, ὁ Kefiz **1.** reka v Atiki; **2.** reka v Bo-
 jotiji, ki se izteka v Kopajsko jezero (λίμνη
Κηφισίς Kefizijsko jezero, jezero Kefizida)

κη-ώδης 2 *ep.*, **κη-ώεις** 3 blagodišeč, dišeč,
 dehteč

κιβδηλεύω kvarim, pokvarim, zvito govorim
 ali ravnam

κίβδηλος 2 **1.** pokvarjen, ponarejen, nepri-
 sten, nepravil (zlato, denar); **2.** varljiv, zvit
 κακόν (= γυναικες); dvoumen χρησμός

κιβάτιον, τό [*demin. od κιβωτός*] zaboječek,
 omarica, skrinjica

κιβωτός, ἡ **1.** zaboje, omara, skrinja; **2.** *NT*
 (Noetova) barka, (Noetova) ladja; skrinja za-
 veze

κιγκ-λίσ, ίδος, ἡ omrežje, pregraja

κιγγάνω *poet.* = κιγγάνω

κίδαρις, εως, ἡ kidaris, kidara, pokrivalo per-
 zijskih kraljev, tiara

κιδνάμαι *ep. poet.* = σκεδάννυμαι

Κιθαιρών, ὄνος, ὁ Kitajron, pogorje med Ati-
 ko in Bojotijo; *adi. Κιθαιρώνειος* 3 Kitaj-
 ronov, kitajronski, kitajronejski; *fem. Κυθαι-*
ρωνίς, ίδος kitajronska, kitajronejska

κιθάρα, ἡ, *ion. κιθάρη, κίθαρις*, υος, ἡ **1.**
 kitara, citre, plunka; **2.** igranje na kitaro, ci-
 tranje

κιθαρίζω igram na kitaro, citram, igram na ci-
 tre, τὸ κιθαριζόμενον kar se citra, kar se igra
 na citre, kar se igra na kitaro *NT*

κιθάρισις, εως, ἡ igranje na citre, igranje na
 kitaro, citranje, godba

κιθάρισμα, ατος, τό napev, pesem za citre, pesem za kitaro

κιθαριστής, οὔ, ὁ (κιθαρίζω) citarar, citralec, kitarist

κιθαριστικός 3 ki spada k citranju, ki spada k igranju na kitaro; *subst.* **κιθαριστική**, ἡ *sc.* τέχνη citranje, veščina (umetnost) citranja, veščina (umetnost) igranja na kitaro; *subst.* **κιθαριστικός**, ὁ citarar, kitarist, brenkač

κιθαριστός, ὄσος, ἡ *ep.* citranje, igranje na kitaro, brenkanje

κιθαρωδέω (κιθαρω-φδός) pojem ob spremljavi citer, pojem ob spremljavi kitare, pojem in citram, pojem in igram kitaro, brenkam

κιθαρωδική, ἡ citranje, igranje na kitaro, brenkanje s petjem

κιθαρωφδός, ὁ kitarod, ki citra in poje obenem

κιθών, ὄνος, ὁ *ion.* = χιτών

κίκι, κῆκι, εως, τό kiki, olje iz sadu kloščevca (*lat.* ricinus communis)

κικλήσκω (καλέω) *ep. poet.* kličem, imenujem, nazivam

Κίκονες, ὄν, οἱ Kikoni, trakijsko ljudstvo ob Hebrosu

κίκυς, κῆκυς, υος, ἡ (κυέω) *ep.* moč, jakost, krepkost

Κιλικία, ἡ Kilikija, dežela v Mali Aziji; *preb.*

Κίλιξ, ικος, ὁ Kilik, Kilikijec, Kiličan, *fem.*

Κίλισσα, ἡ Kilikijka

Κίλλα, ἡ Kila, mesto v Troadi

κίμβιξ, ικος, ὁ skopuh

Κιμέριοι, οἱ Kimerijci **1.** mitično ljudstvo, ki je živelo pri vhodu v podzemlje; **2.** ljudstvo na severni obali Ponta (Črnega morja); *adi.* **Κιμμερικός** 3, **Κιμμέριος** 3 kimerijski, kimeriški; *dežela* **Κιμμερία**, ἡ Kimerija (zdaj Krim); **Κιμμέρια τείχη** Kimerijsko obzidje, primorsko mesto na Tavrijskem Hersonesu

Κίμων, ὄνος, ὁ Kimon **1.** Miltiadov oče; **2.** Miltiadov sin, zmagovalec pri Evrimedontu

κίναδος, ος, τό lisica; *pren.:* zvit človek, prebrisanec, prekanjenec, ἐπίτριπτον zvit lisjak

κίναιδος, ὁ pohotnež, pohotnik, nečistnik

κινάμωμον *gl.* κιννάμωμον *NT*

Κινδυεύς, ἑως, ὁ Kindijec, prebivalec mesta Kindija (Κινδύη) v Kariji

κινδύνευμα, ατος, τό nevarno dejanje, nevarno početje, nevaren podvig, drzno dejanje, nevarnost

κινδυνευτής, οὔ, ὁ predrzen človek, predrznež, vratolomež

κινδυνεύω (κίνδυνος)

I. act. 1. a) grem, postavim se v nevarnost, tvegam nevarnost, drznem se, upam si, poskusim se πρὸς τοὺς πολεμίους; **b)** v nevarnosti sem (*pos.* v boju, pred sodnijo), ὑπέρ τινος zaradi koga, περί τινος, περί τινι za kaj, τῇ ψυχῇ, περί τῆς ψυχῆς sem v smrtni nevarnosti, gre mi za življenje, tožen (obtožen) sem na smrt, κινδυνεύω τι ἀποβαλέειν grozi mi nevarnost, da kaj izgubim; *subst. pt.* **κινδυνεύων**, ὁ obtoženec; **c)** prestanem nevarnost; **2.** zdi se, mogoče je, verjetno je, bati se je, da (*nav. z inf.*), κινδυνεύομεν προδοθῆναι bati se je, da nas izdajo, mogoče nas izdajo, bržkone nas izdajo; κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν zdi se, da govoriš resnico, tvoja razlaga se mi zdi prava; *tudi v trdilnih odgovorih:* κινδυνεύει tako se zdi, da ...;

II. pass. zabredem, pridem v nevarnost, preti mi nevarnost, κίνδυνος κινδυνεύεται ἐν τοῖς υἱέσι sinovi pridejo v nevarnost, ἐν ἐνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρεταὶ κινδυνεύονται vrline mnogih so odvisne od enega moža, o vrlinah odloča en mož; *subst. pt.* **κινδυνευθέντα**, τά, **κεκινδυνευμένον**, τό nevarno dejanje, nevarno početje, nevaren podvig, drzno dejanje

κίνδυνος, ὁ **1.** nevarnost, poguba, pogibel, propad (v boju, pred sodiščem), boj, pravda; κίνδυνον ὑπομένω postavljam se v nevarnost, prestanem nevarnost, τὸν ἔσχατον κίνδυνον κινδυνεύω sem v smrtni nevarnosti; ἐς κίνδυνον ἔρχομαι, ἐμβαίνω zabredem v nevarnost; κίνδυνον ἀναλαμβάνομαι, ὑποδύομαι, ποιῶμαι postavim se v nevarnost, vzamem nase nevarnost; κίνδυνός ἐστι *z inf.:* bati se je, nevarnost je; **2.** nevaren poizkus, drzen podvig

κινδυνώδης 2 (εἶδος) nevaren

κινέω [*Et.:* *gl.* κίω]

I. act. 1. a) *trans.* naredim (povzročim), da se kaj premakne, premikam ἀνδριάντα, ἐκ τοῦ τόπον *z mesta NT*, odpeljem, odženem, preženem, zapodim v beg ἄνδρα; στρατιώτας ukažem vojakom odriniti, στρατόπεδον dvi-

gnem se, vzdignem se, odrinem iz tabora, krenem na pot, *τινὰ λὰξ ποδί* dregnem, sunem z nogo; **b**) *intr.* pomikam se naprej, odrinem; **2.** tresem, majem *κάρη, κεφαλὰς NT*, θύρηγν trkam, udarjam na vrata, dotikam se česa, *ὄπλα* pograbim orožje, *τὰ ἀκίνητα* dotaknem se, omenim, *κίνει* povej, odkrij (*Sofokles, Antigona 1061*), *χρήματα εἰς ἄλλο τι* porabim (izročeni) denar v kak drug namen, *τῶν χρημάτων* polastim se, sežem po (tujem) denarju; **3.** *pren. a*) razburjam, vznemirjam, vnemam, dražim, razdražim *κακά, ἀνὴρ ἀνδρα*, izzivam *τινά*, vzbudim *φθέγματα ὀρνίθων*, povzročam *ὀδύνην, πόλεμον*, motim (koga pri razmišljanju *Platon, Simpozij 175 b*); **b**) ganem *καρδίαν, πατρός στόμα*; **c**) πᾶν *χρῆμα, πάντα λόγον* napnem vse moči, storim vse, porabim vsa sredstva; **d**) odpravljam, spreminjam *νόμους, νόμια πάτρια*;

II. med. lotim se česa, podvzamem, prevzamem kaj *τί*;

III. pass. s fut. med. 1. pomikam se, grem, odrinem, premaknem se, odpotujem; **2.** pretrese me, sem (postanem) vznemirjen, sem (postanem) nemiren; **3.** nastanem *θύελλα*

κίνημα, *ατος, τό, κίνησις*, *εως, ἡ 1.* premikanje, gibanje; **2.** nemir, upor, vstaja; **3.** drget

κιννάμων, *τό ion.* cimet

κί-νύμαι *pass. [Et.: gl. κινέω] [samo praes. in impf. ep. κίνυντο]* pomikam, premikam se, hodim, *ἔλαιον* se pretrese, prelije

Κινύρας, *α, ὁ, ion. Κινύρης* Kiniras, kralj na Cipru, ki je zgradil mesto Pafos

κινύρος *3 ep.* tožeč, cvileč, mukajoč

Κῆνυψ, *υπος, ὁ* Kinips (Kinip), reka v Libiji;

Κῆνυψ, *ἡ* Kinips (Kinipa), pokrajina ob reki Kinips (Kinip)

κί-ο-κράνον, *τό (κίων, κάρηνον)* stebrna glava, nadstebrije, zglavje, zgornji del

Κίος, *ἡ* Kios, primorsko mesto v Bitiniji

Κίρκη, *ἡ* Kirka, čarovnica, ki je živelna na otoku Ajaja

κίρκος, *ὁ* kanja, kragulj, skobec

κίρναω, κίρνημι *gl. κεράννυμι*

Κίρρα, *ἡ* Kira, primorsko mesto v Fokidi; *preb. Κιρραῖοι, οἱ* Kirajci; *dežela Κιρραία, ἡ* Kiraja

Κισσηίς, *ἴδος, ἡ* Kiseida, hči trakijskega kralja Kiseja = Teano

κισσ-ήρης *2 (κισσός, ἀραρισκω) poet.* z bršljanom ovit

Κισσία, *ἡ* Kisija, staro ime za Suziano; *preb.*

Κίσσιοι, *οἱ* Kisijci; *adi. Κίσσιος *3* Kisijin, kisijski*

κισσινος *3* (narejen) iz bršljana, bršljanov

κισσο-δέτης, *ου, ὁ (δέω) poet.* z bršljanom ovenčan

κισσός, *ὁ, at. κιττός* bršljan

κισσο-φόρος *2 (φέρω) poet.* bršljan rodeč, bršljan noseč, z bršljanom ovenčan

κισσώ ovenčam z bršljanom

κισσύβιον, *τό (κισσός) ep.* čaša, vrč, skledica, lonček, piskrc, piskrček

κίστη, *ἡ ep.* zaboj, skrinja, kovček

κιστο-φόρος, *ἡ (φέρω) nosilec skrinje (s sveto, Bakhu in Demetri posvečeno posodo)*

κίταρις (= *ὄρθή τιάρα*) = *κίδαρις*

κιττός, *ὁ* = *κισσός*

κίχάνω *in med., κίχάνω ep. poet. [Obl. fut. κίχσομαι, aor. κίχσατο, cj. κίχσομαι, aor. ἔκικχον, cj. κίχω, 3. sg. ep. κίχησι, opt. κίχοιμι, korenski aor. ἐκίχηγν, κίχης (κίχεις), du. κίχητηγν, pl. κίχημεν, cj. κίχῶ, κίχηομεν (κίχέω, κίχέομεν), opt. κίχῆτηγν, inf. κίχῆναι, κίχημεναι, pt. κίχῆς, κίχῆμενος] **1.** dosežem, dohitim, dospem do koga *τινά, νῆα, χῶρον, βέλος κίχῆμενον* ki ga je hotela zadeti; *pren. νῦν με μοῖρα κίχᾶνει, τέλος θανάτοιο κίχῆμενον; ποσὶ* dohitim v teku, *δουρί* dosežem s kopjem, *ἄστυ* osvojim si; **2.** naletim na koga, dobim, najdem *τινά παρὰ νηυσί, τινός ἐμψύχου**

κίχλη, *ἡ* brinovka, drozg

κίχρημι = *χράω* posojam; *med.* izposojam si

κίω *ep. [Et.: prim. lat. cieō -ēre in ciō, cīre, citus] [samo praes. in impf.; praes. cj. κίομεν, pt. κίων]* grem, prihajam, odhajam

κίων, *ονος, ὁ, ἡ ep. poet.* steber

κλαγγή, *ἡ (κλάζω)* zvok, glas, žvenket, brnenje *βιοῦο*, krik, vrišč, hrup (ljudi), kruljenje, cviljenje *σῶν*

κλαγγη-δόν *adv. ep.* z vikom, s krikom

κλάδος, *ὁ poet. [Et.: iz ide. baze *kelh₂- 'tol-či', 'klati'; sl. klada (iz pslovan. *kōlda 'klada', 'tram'), kladivo, stvnem. holz 'les', nem. Holz*

'les'] [*dat.* κλαδί, *pl.* κλάδεσι] **1.** mladika, vejica, poganjek; **2.** *NT* zarod, potomstvo

Κλαζομεναί, αί Klazomene, mesto v Joniji v Mali Aziji

κλάζω *ep. in poet.* [*Et.*: iz *κλάγγ-ιω; *prim.* κλαγγή, *lat.* clangō -ere, clangor, *got.* hlahjan 'smejati se', *stvnem.* lahhēn, lahhan 'smejati se', *nem.* lachen 'smejati se'] [*Obl. fut.* κλάγγω, *šib. aor.* ἔκλαγγα *in krep. aor.* ἔκλαγον, *pf. s praes.* pomenom κέκλαγγα, *ep.* κέκληγα, *pt.* κεκλήγγως, *pl.* κεκλήγγοντες (*in κεκλήγγωτες*)] *intr.* kričim, glasno kličem, vreščim, pojem, lajam, donim, zadonim, zvenim, zazvenim, zvenčim, brnim *οἰστοί*; šumim, tulim ἄνεμος

κλαίστρον, τό, *dor.* = κλεῖθρον, γλεφάρων = spanje

κλαίω, *at.* κλάω, κλάω [*Et.*: iz *κλάψ-ιω] [*Obl. fut.* κλαύσομαι, κλάψω, κλαίψω, *aor.* ἔκλαυσα, *pf. pass.* κέκλαυμαι, *aor.* ἔκλαύσθην, *adi. verb.* κλαυτός *in* κλαυστός; *ep. cj. 3. sg.* κλαίησι, *opt. 2. sg.* κλαίοισθα, *impf. iterat.* κλαίεσκον] **1. act. a) intr.** jočem se, tarnam, žalujem; κλαίειν σοι λέγω pravim, da se ti ne bo dobro godilo, drago boš plačal; κλαίων ἔρεῦς udarci ti bodo odprli usta; κλαίων φρενώσεις v svojo škodo, ne brez kazni; **b) trans.** objokujem, žalujem za τινά, τί; **2. med.** jočem pri sebi, objokujem svoje, κεκλαυμένος objokan

κλάσις, εως, ἡ (κλάω¹) lomljenje (kruha) *NT*

κλάσμα, ατος, τό (κλάω¹) drobec, ostanek, kosček, drobtina *NT*

κλαυθμός, ό, κλαῦμα, ατος, τό *nav. pl.* (κλαίω) **1.** jokanje, tarnanje, solze; ὥστε κλαυθμὸν ῥῆξιαι da so se mu udrle solze; **2. pren.** nesreča, gorje, bol, kazen

κλαυσί-γελωσ, ωτος, ό z jokom pomešan smeh; κλαυσίγελωσ εἶχε πάντας vsevprek so se jokali in smejali

κλαυστός 3 (κλαίω) *poet.* pomilovanja vreden, οὐ κλαυστά ἐστίν ni treba objokovati = pomilovanje nič ne pomaga

κλάω¹ [*Et.*: iz *κλάψ-ιω, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *kelh₂- 'biti', 'tolči', 'klati', 'lomiti', 'bosti', 'kovati'; *prim. sl.* klati (*iz pslovan.* *kōlti), kalati, klatiti, klada, kladivo, *lat.* clādes 'poraz', procellō 'podiram na tla', 'mečem na tla', procella 'vihar', 'nevihta', 'vihra'] [*Obl. fut.* κλάσω, *aor. ep.* ἔκλασα, *pass. pf.* κέκλασμαι, *aor.*

ἐκλάσθην] **1. act.** lomim, zlomim, odlomim; **2. pass.** lomim se, zlomim se

κλάω², κλάω *gl.* κλαίω

Κλέανδρος, ό Kleander, spartanski namestnik v Bizantiju

Κλεάνωρ, ορος, ό Kleanor, poveljnik v vojski Kira Mlajšega

Κλέαρχος, ό Klearh, vojskovodja Kira Mlajšega

κλεινός *dor.* = κλεινός

κληδών, όνος, ἡ, **κληδών** *ep.*, **κληδών**, όνος, ἡ (κλέω) **1.** nagovor, klic, glas, govornica, vest, πατρός ο οčetu; **2.** (ugodno) znamenje, dober glas, slava

κλεῖθρον, τό (κλείω) **1.** ključavnica, zaklep, zapah; **2.** nasip, jez v pristanišču

Κλεινίας, ου, ό Miltiadov oče **1.** Alkibiadov oče; **2.** Alkibiadov mlajši brat

κλεινός 3 *in* 2 (κλέος) *ep.* slovit, slaven, sijajen, odličen, plemenit, veličasten

κλείς, κλειδός, ἡ [*Et.*: *gl.* κλείω] [*acc. sg.* κλεῖν, κλεῖδα, *acc. pl.* κλεῖς, κλεῖδας; *ep. ion.* κληῖς, ἴδος, *acc.* κληῖδα; *poet.* κληῖς, κληῖδος, *acc.* κληῖδα] **1.** ključ, zapah pri vratih, klin, ki je stikal oba zapaha; **2.** ušesce, kljukica na zaponki; **3.** ključ, klin, na katerem je bilo pritjeno veslo, veslaška (veslarska) klop; **4.** ključnica (kost); **5.** morska ožina, vhod (Helespont) ἐφ' ἄλμυράν πόντου κληῖδ'; **6. pren.** ključ kot znak oblasti *NT* ali molčečnosti (*Sofokles, Ojdip v Kolonu 1051*); κληῖδα φρενῶν *gl.* καθαρός; **7. Κλεῖδες**, αῖ Klejde, rt na Cipru

Κλεισθένης, ους, ό Klejsten **1.** tiran v Sikionu; **2.** njegov vnuk, Megaklov sin, vodja demokratske stranke v Atenah

κλεισιάς, άδος, ἡ = κλισιάς

κλεισίον, τό koliba, hišica, koča, hlev

κλείσιον, τό = κλίσιον gospodarsko poslopje, hišice za družine

κλεῖσις, εως, ἡ = κληῖσις

κλειστός 3, *at.* κληστός, *ion.* κληιστός (κλείω) **1.** ki ga je mogoče zakleniti, ki se da zakleniti zaklepen, zaklepljiv; **2.** zaklenjen, zaprt

κλειτός *ep.* = κλεινός

κλείω¹, *ion.* κληίω, *at.* κλήω [*Et.*: iz κλε-έω, kar je izpeljano iz *ide.* *kleh₂- 'zapre-

ti', 'ključ'; *prim. lat.* claudō -ere 'zapiram', clāvis 'ključ', *sl.* ključ, -ključiti, kljuka, *nem.* Schlüssel 'ključ', schließen 'zapreti', *stvnem.* sluzzil 'ključ', sliozan 'zapreti'; *gr.* κλείς (iz *κλη(φ)ι-δ-ς), *acc.* κλειῖν (iz κληῖν) [Obl. fut. κλείσω, aor. ἔκλεισα, pass. pf. κέκλει(σ)μαι, aor. ἐκλείσθην] **1.** zaklepam, zapiram θύρας, πύλας, zapahnem ὀχῆας; *pren.* τὰ σπλάγχχνα ἀπό τινος zapiram srce pred kom NT; **2.** zaprem, zagradim λιμένας; **3.** obkolim, obdam

κλείω² *ep. in poet.* [Et.: iz *κλεφῆς-ιω > *κλε(φ)-έω, kar je izpeljano iz ide. kor. *k'leu- 'slišati'; *prim. stind.* śrávas- 'slava', *av.* srauuah- 'beseda', 'nauk', *gr.* κλυτός, κλυθί, *lat.* inclutus 'slaven', *sl.* sluti, sloveti, sloves, slava, slovo, sluh, slišati, *stvnem.* hliumunt 'dobro ime', 'dober glas', *nem.* Leumund 'dobro ime', 'dober glas'; *prim. tudi gr.* κλέος (iz *κλέ(φ)ος)] [Obl. ep. 2. *sg. impf.* ἔκλε' = ἐκλέεο] naredim koga slavnega, slavim, poveljučujem τί, τινά; *pass.* postanem slaven, poznan, slovim, τί kot kaj

κλέμμα, ατος, τό (κλέπτω) tatvina, zviijača, prevara NT

Κλέοβις, ιος, ὁ Kleobis, Argivec, Bitonov brat

Κλέοβουλος, ὁ Kleobul, tiran v Lindosu, eden izmed sedmih modrih

Κλέομβροτος, ὁ Kleombrot, Pavzanijev oče

Κλεομένης, ους, ὁ Kleomen, spartanski kralj in vojskovodja

κλέος, τό (κλείω) [samo nom. in acc. *sg.* κλέος in *pl.* κλέεα, κλέᾱ, κλέᾳ] **1.** glas, vest, govornica, τινός o kom, σὸν κλέος vest o tebi; **2.** dober glas, slava ἄρνυμαι, λαμβάνω, κλέος εἶναι πρὸς τινος delam komu čast, κλέος ἔχω τὰ περὶ τὰς ναῦς sem na dobrem glasu glede mornarstva; *pl.* slavna dela junakov ἀείδω, ἀκούω

κλεπτέον *adi. verb. od κλέπτω*

κλέπτης, ου, ὁ (κλέπτω) **1.** tat, goljuf, slepar; **2.** *adi.* zvit, goljufiv, κλέπτης αὐτοῦ ψηφοποιὸς ηῤῥέθης spoznal je, da si ga zviijačno prevaral za glasove; *sup.* κλεπτίστατος **3** najbolj objesten, najbolj samopašen, najbolj tatinski

κλεπτικός **3** tatinski, kradljiv; *subst.* κλεπτική, ἡ tatinstvo

κλεπτοσύνη, ἡ *ep.* tatinstvo, kradljivost, premetenost, zvitost

κλέπτω [Et.: iz ide. kor. *klep- 'krasti'; *prim. lat.* clepō -ere 'skrivaj vzeti', *got.* hlifan 'ukrasti', *sl.* -klepati, -kleniti] [Obl. fut. κλέψω, κλέψομαι, aor. ἔκλεψα, pf. κέκλοφα, pass. pf. κέκλεμμαι, aor. ἐκλάπτην, *ion. poet.* ἐκλέφθην, *adi. verb.* κλεπτέον, *ion. impf. iterat.* κλέπτεσσε]

I. act. in pass. 1. a) kradem, skrivaj si prillašam, izmikam; **b)** prikrijem, poneverim χροήματα, δημόσια; **c)** skrivaj zasedem (mesto ali prelaz); **d)** skrivaj odnašam, skrivaj obdržim kaj (Ksenofont, Anabaza 4, 1, 14); **e)** dobim kaj z zviijačo, prisleparim si νίκη, skrivaj izvršim σφαγὰς, razširjam (širim, raznašam) lažnive govornice μύθους; **2. a)** varam, prevaram, goljufam, slepim, preslepim; *pass.* θεοῖσι κλέπτομαι bogovi me varajo, εἰ μὴ χρόνω κεκλέμεθα če nismo zaradi starosti v zmoti, če nas starost ne vara; **b)** νόψ varam, prikri-
vam, skrivam, potajim (potajujem) se;

II. med. 1. skrivaj, neopažen kaj delam, προβαίνω τὰ πρόσω κλεπτόμενος kradem se naprej, grem naprej kakor tat; **2.** kradem od svojega

κλεψ-ύδρα, ἡ (κλέπτω, ὕδωρ) vodna ura

κλέω = κλείω²

Κλεωναί, αῖ Kleone **1.** mesto v Argolidi; **2.** mesto na Atosu

Κλεώνυμος, ὁ Kleonim, atenski demagog

κλήδην (καλέω) *ep. adv.* imenoma, po imenu

κληδουχέω *poet.* sem ključar (ključarka), sem svečenik (svečenica), sem predstojnik (predstojnica) svetišča

κληδοῦχος, ὁ, ἡ *poet.* ključar (ključarka), svečenik (svečenica), predstojnik (predstojnica) svetišča

κληδών, κληδών *gl.* κληδών

κλήζω, *ion.* κληρίζω [Et.: *gl.* κλέω in κλείω]

1. imenujem, dajem ime; *pass.* imenujem se;

2. poet. razglasim, slavim, poveljučujem τινά σωτήρα

κλήθρα, ἡ, *ion.* κλήθρη *ep.* jelša

κλήθρον, κλήθρον = κλεῖθρον

Κληῖδες, αῖ *gl.* Κλεῖδες (κλείς 7.)

κλήις, κληίζω *gl.* κλείς, κληίζω

κληιστός *gl.* κλειστός

κλήιω *gl.* κλείω¹

κλήμα, ατος, τό, κληματίς, ἴδος, ἡ (κλάω¹) **1.** odlomljena veja, mladika, odrastek, sadika;

pl. dračje; **2.** vinska trta; ἀμπέλινος mladika
vinske trte

κληρονομέω (κληρο-νόμος) dobim kaj po žrebu, sem dedič, podedujem, dobim, dosežem kaj *NT*

κληρονομία, ἡ **1.** dediščina, dedovanje, podedovanje; **2.** delež, posest *NT*

κληρο-νόμος 2 (νέμομαι) **1.** deležen česa τινός *NT*; *subst.* ó dedič, κληρονόμον γράφω postavim za dediča; **2.** ki kaj prevzame za kom ali namesto koga: naslednik, namestnik

κλήρος, ó [*Et.: prvotni pomen:* 'kamenček', 'črepinja', 'košček lesa' (kot žreb)]; 'del', 'delež'] **1.** žreb, κλήρω ἔλαχον dobil sem po žrebu, izžrebal sem, κλήροις πάλλω po žrebu razvrstim; **2.** žrebanje; **3.** žreb s pomenljivim znamenjem; **4.** izžreban delež, del zemljišča, dediščina *NT*, posest, njiva

κληρουχέω (κληροῦχος) dobim po žrebu odmerjen del zemljišča, imam kot naseljenec del zemlje v posesti

κληρουχία, ἡ (κληροῦχος) **1.** razdelitev (tuje) zemlje med meščane; **2.** kleruhija, naselbina državljanov v tuji deželi

κληρουχικός 3 ki se tiče razdelitve državnih zemljišč, νόμος zemljiški zakon

κληροῦχος, ó (κλήρος, ἔχω) **1.** ki dobi ali ima po žrebu določen del osvojene zemlje, kleruh, naseljenec; **2. poet.** deležen česa, πολλῶν ἐτῶν zelo star, visoke starosti

κληρόω (κλήρος) **1. act.** žrebam, po žrebu določim, izberem, volim, prisodim, izžrebam; *pass.* izžrebajo me, izvolijo me za kaj; **2. med. a)** dobivam po žrebu, izžrebam si; **b)** žrebam zase, udeležujem se žrebanja, udeležujem se volitev, dam se voliti z žrebom

κλήρωσις, εως, ἡ žrebanje, volitve po žrebu

κληρωτός 3 *adi. verb. od κληρόω* izžreban, po žrebu določen; ki ga je treba z žrebom podeliti

κλής *gl.* κλείς

κλήσις, εως, ἡ (κλείω) zapiranje, zaprtje

κλήσις, εως, ἡ (καλέω) **1.** klic, poziv, povabilo, δείπνων na obed; **2.** poziv na sodišče, tožba; **3. NT** klic (k zveličanju)

κληστός 3 *gl.* κλειστός

κλητεύω (κλητός) pozivam, kličem pred sodišče

κλητός 3 (καλέω) **1.** pozvan, poklican, izbran *NT*; **2.** povabljen, dobrodošel

κλήτωρ, ορος, ó priča, da je kdo poklican pred sodišče

κλήω = κλείω

κλίβανος, ó **1. ion.** ponev (v kateri se je pekel kruh); **2. NT** peč

κλίμα, ατος, τό (κλίνω) kraj, pokrajina, stran sveta, pas *NT*

κλίμαξ, ακος, ἡ (κλίνω) **1.** lestev, stopnice, postopno se dvigajoči griči; Βραυρώνια Bravronski griči, kjer je imela Artemida svoje svetišče; **2.** lestev, s katere so napadali ladje ali vozove; **3.** objem, prijem, klinč, spoprijem pri borbi, pri katerem je borec nasprotniku med prijemom podstavil nogo

κλίνη, ἡ, κλινάριον, τό, κλινίδιον, τό ležišče, postelja, počivalnica, nosilnica; klop, blazinjak (na katerem so ležali pri obedu)

κλίνο-πετής 2 (πίπτω) ki mora ležati v postelji, bolan

κλίνο-ποιός, ó, κλινουργός, ó izdelovalec postelj

κλιντήρ, ἦρος, ó *ep.* naslanjač, počivalnica

κλίνω [*Et.: iz* *κλίν-ιω; *prim. lat.* clīnō -āre 'upognem', 'nagnem', 'naslonim', *stvnem.* hlinen, hleinan 'sloneti', 'nasloniti se', (h)leitara 'prisonljena' = 'lestev', *nem.* lehnen 'sloneti', Leiter 'lestev'] [*Obl. fut.* κλινῶ, *aor.* ἐκλίνα, *pf.* κέκλικα, *pass. pf.* κέκλιμαι, *aor.* ἐκλίθη in ἐκλίνην, *fut.* κλιθήσομαι in κλινήσομαι, *ep. pf. pass.* 3. *pl.* κελκίαται, *aor. pass.* (ἐ)κλίνθη]

I. 1. trans. a) nagnem, upognem, τάλαντα nagnem tehtnico (tako, da ena skledica pade), μάχην dajem bitki drugo smer, obrnem, πρόσωπον povešam obraz *NT*, πόδα obrnem, naravnjam korak, grem ἔξω τινός, ὅσσε πάλιν obračam nazaj, κλήθηρα ἐκ πυθμένων izdrem iz, izderem iz, odprem; *pos.* potisnem nazaj, zapodim v beg Τρωάς; ἅπαντα τάνθρώπεια podrem, παρεμβολάς odbijam napade *NT*; **b)** naslonim, prisionim, položim ποτὶ ζυγόν, πρὸς τι, σάκε' ὡμοισιν; **2. intr. a)** nagibam se, ἡμέρα κλίνει dan se nagiba *NT*, ἐπὶ τὸ χεῖρον poslabšam se; **b)** uležem se (k mizi);

II. pass. 1. naslanjam se, opiram se τινί, πρὸς τινι na kaj, πρὸς κόλπον stisnem se k; **2. a)** nagnem se (na stran), pripognem se, uklonim

se, *κάρη* έτέρωσε *έκλίνθη* glava se je pove-sila, *παρέξ* *όδοῦ* *έν* νεκύεσσιν zavijem s poti (krenem s poti) med mrtvece; **b)** nagnem se, rušim se, podrem se *τεῦχος*; **c)** uležem se, padem na tla *φύλλα κεκλιμένα*; *pf.* ležim, sem, bivam, stanujem, počivam *λίμνη*, *ρήγημῖν* θαλάσσης, *δισσαῖσιν* *άπείροις*;

III. med. naslanjam se *σταθμῶ*, ležim na čem *τινί*, *ήέρι* zavit sem v kaj

κλισία, *ή*, *ion.* **κλισίη** [*dat. ep.* *κλισίηφι*] **1.** šotor, koča, koliba; **2.** naslanjač, ležišče, postelja; **3.** ležanje pri obedu, *NT* oddelek, vrsta gostov pri obedu

κλισιάς, *άδος*, *ή* (*κλίνω*) [*samo pl.*] vrata, duri

κλισίη-θεν *adv. ep.* iz kočē, iz šotora

κλισίην-δε *adv. ep.* v kočō, v šotoru

κλισίη-φι *adv. ep.* v šotoru

κλίσιον, *τό* (*κλισία*) *ep.* prizidek, gospodarsko poslopje, koliba za posle

κλισμός, *ό* (*κλίνω*) naslanjač z naslonom

κλιτύς, *ύος*, *ή* (*κλίνω*) [*acc. sg.* *κλιτύν*, *pl.* *κλιτύς*] *ep. poet.* breg, obronek, pobočje, grič, hrib

κλοιός, *ό* ovratnik, ovratnica, veriga, ki so jo nosili sužnji okrog vratu

κλονέω (*κλόνος*) *ep. poet.* [*samo praes. in impf.*] **1. act.** storim, da se kdo hitro in neurejeno premika, podim *πρό* *έθεν* *φάλαγγας* (pred seboj), ženem, gonim *νέφεα*, pretresam, vznemirjam, zmešam, zbegam *τινά*, *τι*, *be-*snim, bučim *άνεμος*; **2. pass.** podijō me, gnetem se, vznemirjen sem, spustim se v beg, bežim, *ύπό* *τινι* (*τινος*) pred kom, *έπι* *νηυσί* k ladjam, *άκτά* *κυματοπλήξ* *κλονεῖται* morsko obrežje pretresajo viharni valovi

κλόνος, *ό* *ep.* bojni hrup, bojni metež, gneča

κλοπεύς, *έως*, *ό* (*κλέπτω*) *poet.* tat, skriven zločinec

κλοπή, *ή* (*κλέπτω*) **1.** tatvina, poneverba, poneverjenje; **2.** prevara, zvijača *ζυγείς*; **3.** skrivno delovanje, skriven podvig, tajna osvojitve kakega kraja; *ποδοῖν* *κλοπήν* *άρέσθαι* skrivaj pobegniti

κλόπιος **3** (*κλοπή*) *ep.* potuhnjen, skrit, prevarljiv

κλοτοπεύω *ep.* dolgo govorim ali klepetam

κλύδων, *ωνος*, *ό* (*κλύζω*) val, valovje, šum, šumenje, pritisk valov, butanje ali kipenje va-

lon; *άπορος* *κακῶν* *κλυδών* *naval*, *napad* (sovražnikov, nesreče), *έφιππος* *gneča*, *vrvenje* *konj*

κλυδωνίζομαι *pass.* zibljem se, zibam se, *άνέμω* *veter* me meče sem ter tja *NT*

κλυδώνιον, *τό* majhen val, kipenje morskih valov

κλύζω [*Et.: morda iz *κλύ-δ-ιω; prim. stlat.* *cluō -ere* 'čistim', 'spiram', *cloāca* 'kanal'] [*Obl. fut.* *κλύσω*, *aor.* *έκλυσα*, *pf. pass.* *κέκλυσμαι*, *aor. pass.* *έκλύσθην*, *ep. impf. iterat.* *κλύζεσκον*] **1. act.** pljuskam, *έπ'* *ήόνος* ob obrežje, izplakujem, izpiram *έκπωμα*; *perem*, čistim *τά* *κακά*; **2. pass.** kipim, valujem, zaganjam se ob

κλύθι [*imp. aor. od* *κλύω*] čuj!, sliši!, usliši!

Κλύμενος, *ό* Klimen, kralj Minijcev v Orhomenu

κλύσμα, *ατος*, *τό* (*κλύζω*) **1. ion.** dristlja, klistirka; **2.** breg, ki ga oblivajo morski valovi

κλυστήρ, *ήρος*, *ό* (*κλύζω*) *ion.* brizgálnica, klistirka, dristlja

Κλυταιμ(ν)ήστρα, *ή*, *ion.* **Κλυταιμ(ν)ήστρη** Klitajmnestra (Klitajmestra), Tindarejeva in Ledina hči, Agamemnonova žena

κλυτο-εργός (*έργον*) *ep.* ki slovi po svojih delih; *subst.* slaven umetnik

κλυτό-πωλος **2** ki ima slavne konje, slaven po svojih konjih (Hadov pridevek)

κλυτός **3** *gl.* *κλεινός*

κλυτο-τέχνης, *ου*, *ό* *ep.* slaven umetnik

κλυτό-τοξος **2** *ep.* slaven lokostrelec, dober strelec

κλύω *ep. poet.* [*impf.* *έκλυον*, *imp. aor.* *κλύθι*, *κλύτε*, *ep. redupl.* *κέκλυθι*, *κέκλυτε*] **1.** čujem, slišim, poslušam, uslišim *τί*, *τινός* kaj, *τινά*, *τινός* koga, *τινός* *τινος* kaj od koga; *abs.* občutim, spoznam *μάλιστα* *δὲ* *τ'* *έκλυον* *αὐτοί* (*sc.* srečo sloge); *pogosto stoji v pf. pomenu:* slišal sem, vem; **2.** poslušam, pokoren sem *τινός*, *τινί*; **3.** imenujem se, sem na glasu, *κακῶς* sem na slabem glasu, zmerja me kdo

Κλώθεις, *αί* Klote, Predice, Sojenice, boginje usode

κλώθω [*Et.: prim. κάλαθος* 'košara' in *morda* (*a nezanestljivo*) *lat.* *colus -ūs* 'preslica'] [*Obl. fut.* *κλώσω*, *pass. pf.* *κέκλωσμαι*, *aor.* *έκλώσθην*] predem

κλωμακώεις 3 (κλώμαξ kup kamenja) *ep.* skalnat, kamnit

κλών, κλωνός, ὁ (κλάω¹) veja, mladika, odrastek

κλωπέω (κλώψ) kradem, ἄνδρας lovim (iz zasede)

κλώψ, κλωπός, ὁ (κλέπτω) tat, zaostajalec (v vojski), plenilec, ropar

κνάπτω (= γνάπτω) valjam, gradašam (volno); trgam, praskam, razpraskam, mesarim, razmesarim

κναφεῖον, τό, *ion.* **κναφήιον** valjalnica, belilnica, snažilnica

κναφεύς, έως, ὁ (= γναφεύς) valjalec, gradašar, belilec, snažilec

κνάφος, ὁ *ion.* gradaša (za volno); bodičasto mučilo

κνάω [*praes.* κνώ, κνής, κνήν, κνήσθαι, *impf.* 3. *sg.* ἔκνη, *ion.* κνάω, *ep.* *impf.* κνή] **1.** *act. ep. ion.* strgam, drgnem, praskam, odrgnem, razpraskam; **2.** *pass. in med.* praskam se, čehljam se, drgnem se

κνέφας, αος, ους, τό *ep.* [*dat.* κνέφα] tema, mrak, pomrak, somrak, jutranji svit

κνήθομαι *pass.* (κνάω) srbi me kaj, ščegeta me *NT*

κνήμη, ἡ [*Et.*: iz κνάμα, to pa iz *ide. kor.* *knām-; *prim. stvnem.* hamma 'bedro', 'kolenski zgib'] golén, golenica, meča

κνημιδο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi golenice, ki nosi golenjake

κνημῖς, ἴδος, ἡ (κνήμη) **1.** golenjak, golenji oklep, golenica; **2.** dokolenka

κνημός, ὁ (κνήμη) *ep.* obronek, pobočje, breg, sedlo, globel

κνησιάω [*desider. od κνάω*] srbi me, želim se čehljati, želim se čohati, želim se praskati

κνησις, εως, ἡ (κνάω) ščeget, srbečica

κνηστις, ιος, ἡ (κνάω) [*dat. ep.* κνήστι] skoblja, strgalo, strugalo

Κνίδος, ἡ Knidos, mesto v Kariji; *preb.* **Κνίδιοι**, οί Knidijci, Knidošani

κνίζω [*Obl. fut.* κνίσω, *pf. pass.* κέκνισται, *aor.* ἐκνίσθη] *ion. poet.* praskam **1.** razburjam, vznemirjam, srbim, dražim, mučim εἶ σε μή κνίζοι λέχος (ljubosumnost, ljubosumje); **2.** žalim, žalostim

κνισήεις 3 *ep.* napolnjen z vonjem darovane pečenke

κνῖσ(σ)α, *ep.* **κνίση**, ἡ **1.** sopara cvrte masti, sopara cvrte tolšče, vonj darovanega mesa; **2.** mezdra, podusnjica, tolstnica (v katero so zavijali darovano meso)

κνυζέομαι *med. poet.* režim, renčim, cvilim

κνυζηθμός, ὁ *ep.* cviljenje, renčanje

κνύζημα, ατος, τό *ion.* ječanje, cviljenje (otrok)

κνυζώ kalim oči, naredim oči krmežljave ὄσσε

κνώδαλον, τό (κνάω) divja, nevarna, strupena žival, zver, zverina, pošast

κνώδων, οντος, ὁ *poet.* kavelj pri meču med ročajem in rezilom; ost meča, meč, διπλοῦ ξίφους κνώδοντες dvorezen meč

Κνωσ(σ)ός, ἡ Knosos, mesto na Kreti; *adi.*

Κνώσιος 3 Knososov, knosijski, knosoški

κνώσσω *ep.* trdno spim

κόγχη, ἡ [*Et.*: *prim. stind.* šaṅkhá 'školjka', *lat.* concha 'školjka', congius 'kongij' (tekočinska mera)] školjka

κογχυλιᾶτης, ου, ὁ (λίθος) školjkasti apnenec

κογχύλιον, τό (κόγχη) *ion.* školjkina lupina, školjka

κοδράντης, ου, ὁ = kvadrans (0,25 asa), belič, vinar *NT*

Κόδρος, ὁ Kodros, zadnji atenski kralj

κόθεν *ion.* = πόθεν

κόθορνος, ὁ visok lovski čevelj, kotorn, koturn (obema nogama prilegajoči se čevelj igralcev v grški tragediji); *pren.* nestanovitnen človek, nestanovitnež

κόθ-ουρος 2 [*Et.*: iz κοθῶ 'škoda' in οὐρά 'rep'] brezželen, ki je brez žela

κοίη *adv. ion.* = ποία kako, na kakšen način

κοῖῦλος *ajol.* = κοῦλος

Κοῦλα, τὰ Kojla **1.** τῆς Εὐβοίας Kojla Evboje, obrežje, pečine na jugozahodni Evboji; **2.** τῆς Χίτης χώρης Kojla hioške dežele, zaliv na zahodni obali Hiosa

κοιλαινω (κοῦλος) [*aor.* ἐκοίλανα, *ion.* ἐκοίληνα] izvotlim, izdolbem

κοιλία, ἡ, *ion.* **κοιλίη** (κοῦλος) **1.** votlina, trebušna votlina, trebušna duplina, trebuh, želodec *NT*; **2.** materino telo *NT*; *pren.* prebava

κοῦλος 3 [*Et.*: iz *κόφυλος iz *ide. kor.* *k'eūā-'obokati (se)', *lat.* cavus 'votel', 'obokan' (iz

*couos)] **1.** izdolben, votel, vzbokel, trebušnat, trebušast ναῦς spodnji del ladje, ladjin bok, λιμὴν prostoren; **2.** vglobljen, globoko ali med gorami ležeč, Λακεδαίμων z gorami obdan, od gora obdan; ὄδος klanec, soteska, ποταμός z visokimi, strmimi bregovi; *pri Arijanu:* narasla, od valov razburkana reka; *subst. κοῖλον*, τό globel, dolina; λιμένος zaliv

κοιλ-ωπός 2 (ὠψ) *poet.* votel, vzbokel

κοιμάω, *ion. κοιμέω* (κεῖμαι) [*fut. med. κοιμήσομαι, aor. pass. ἐκοιμήθην, ep. aor. med. κοιμήσατο*] **1. act. a)** spravljam k počitku, dajem v posteljo, uspavam ὄσσε, τινὰ ὕπνω, νεβρούς ἐν ξυλόχῳ dam mladiče v brlog; *evfem.* 'uspavam' = ubijem, usmrтім Μυρτίλος ἐκοιμάθη; **b) pren.** umirim, ublažim, ukrotim, tešim, olajšam ἀνέμους, κύματα, ὀδύνας, ἔλκος; **2. pass. a)** uležem se k počitku, ležem k počitku, grem počivat, grem spat, počivam, spim, zaspim, χάλκεον ὕπνον spim smrtno spanje; *evfem.* umrem; *subst. κοιμηθέντες, οἱ in κεκοιμημένοι, οἱ* umrli, mrtvi *NT*; **b)** umirim se, neham, preneham, poležem se ἀνεμος; uležem se na stražo, stražim περὶ τὰ ἀρχεῖα

κοίμημα, ατος, τό *poet.* spanje, objem, zakon, κοιμήματα τ' αὐτογέννητ' ἐμῷ πατρὶ δυσμόρου ματρὸς zakon nesrečne matere z mojim očetom, njenim lastnim sinom

κοίμησις, εως, ἡ spanje *NT*

κοιμίζω = κοιμάω

κοινᾶνέω *dor.* = κοινωνέω

κοινῆ *adv.* skupno, vzajemno

κοινο-λεχής, ὅ, ἡ (λέχος) zakonski drug, zakonska družica, mož, žena, priležnik, priležnica

κοινολογέομαι *med.* dogovarjam se, pogajam se, posvetujem se s kom τινί, πρὸς τινα

κοινό-πλους 2, *skrč. iz κοινό-πλοος* *poet.* ki pluje skupaj (z drugim), ὁμιλία brodarska družba

κοινό-πους, ουν, *gen. ποδος* *poet.* ki skupaj hodi ali prihaja, τίς ἂν φράσειεν ἡμῶν κοινόπουν παρουσίαν; kdo bi naznanil najin skupni prihod?

κοινοπραγία, ἡ (κοινός) skupno delovanje, skupne zadeve

κοινός 3 in 2, *ep. tudi ξυνήλιος, ξυνός* [*Et.:*

*iz *κομ-ιό-ς iz ide. adv. *kom- 'skupaj'; prim. lat. com-, cum]*

I. o stvarih: skupen, vzajemen; splošen, navaden, obči, splošno znan, splošno veljaven, ki se sme vsem povedati; javen, državen; *NT* preprost, nizek, neumit, nečist, nesvet; *subst.:* **1. κοινόν**, τό skupnost, celota; **a)** skupnost, občina, zveza, zbrana vojska, država, vlada; **b)** občica korist, skupno premoženje, državni dohodki; ἀπό κοινού **a)** iz skupnega premoženja, iz državne blagajne; **β)** po ljudskem sklepu; **γ)** na državne stroške (tudi ἐκ κοινού), ἐν κοινῷ javno; **2. κοινά**, τὰ državne zadeve, država, državni uradi, državna uprava, državna blagajna, πράττω τὰ κοινά ukvarjam se z državnimi zadevami, τὰ κοινὰ διοικέω upravljam skupne potrebščine, krijem skupne izdatke;

II. o ljudeh: **1.** istoroden, soroden; **2.** soudeležen; *subst.* tovariš, prijatelj, sodrug; **3.** nepristranski, pravičen, družben, prijazen, uslužen, priljuden; **4.** ki se z vsakim družī, preprost, podel;

III. adv. κοινῶς, κοινῆ **1.** skupno z, skupaj; **2.** javno, v imenu države, na skupne stroške; **3.** istočasno, vzajemno

κοινότης, ητος, ἡ (κοινός) skupnost, zveza

κοινό-τοκος 2 (τίκτω) *poet.* istoroden, istega rodu, bratski, bratovski, ἐκ φίλων ἔτι κοινοτόκων εὐπατριδᾶν τ' ἀρωγαί pomoč od istorodnega plemenitega prijatelja (*drugi berejo:* ἐλπίδων ἔτι itd.: opora upanja na bratovo plemenito pomoč)

κοινο-φιλής 2 (φιλέω) *poet.* občo korist ljubeč

κοινό-φρων 2 (φρονέω) ki je istega mišljenja, isto misleč, složen

κοινόω

I. act. 1. storim (naredim), da imam (da je) kaj skupno s kom (s čim) τί τινι, storim (naredim), da se kdo udeleži česa, združujem δύναμιν; **2.** sporočam, naznanjam μάντευμα; **3. NT a)** skrunim, oskrunim, onesnažim; **b)** imam za nečisto;

II. med. 1. združujem (združim) se s kom, lotim se česa skupaj s kom; **2.** delim kaj s kom, podelim, izročim, naznanjam, sporočam; **3.** posvetujem se s kom, sprašujem za nasvet τῷ θεῷ

κοινών, ὦνος, ὁ tovariš, sodrug, sodeležnik

κοινωνέω **1.** imam kaj skupno s kom, storim kaj skupno s kom *τινός τινι*, udeležujem se, deležen sem česa *τινός*, delim kaj s kom, uživam kaj s kom *τινός τινι*; **2.** imam opraviti s kom pri čem, združen sem s kom, pridružujem se komu *ἔν τινι*, *εἷς τι NT*; sem s kom enih misli

κοινωνήμα, *ατος, τό* skupnost, občevanje, spojitev

κοινωνία, *ή* **1.** skupnost, udeležba, družba, društvo, občevanje, druženje s kom, razmerje; *τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία*; kaj imajo pastirji opraviti z morjem?; **2.** dobrodelnost, sklad *NT*

κοινωνικός **3** radodaren, družan *NT*

κοινωνός **2** (*κοινός*) **1.** *adi.* skupen, *κοινωνῶ* *ξίφει* s skupnim mečem, tj. združena; **2.** *subst.* udeleženeec, tovariš, pomočnik *τινός, τινί, ἔν τινι NT*

κοῖτος *ion.* = *ποιῶς*

κοιρανέω (*κοίρανος*) *ep.* vladam, gospodujem, zapovedujem

κοιρανίδης, *ου, ὁ* *poet.* = *κοίρανος* vladar, poglavar

κοίρανος, *ὁ* [*Et.*: iz **κοριανος*, kar je izpeljano iz *ide.* **kor(i)u-* 'vojna', 'vojska'; *prim. got.* *þiudans* 'kralj', *harjis* 'vojska', *stvnem.* *heri* 'vojska', *nem.* *Heer* 'vojska', *Herzog* 'vojvoda', *lit.* *kāras* 'vojna'] *ep. poet.* gospod, gospodar, vladar, poveljnik

κοιταῖος **3** (*κοίτη*) ležeč, *κοιταῖος γίγνομαι* prenočujem; *subst.* **κοιταῖον**, *τό* ležišče

κοίτη, *ή, ep. ion. poet.* **κοῖτος**, *ὁ* (*κεῖμαι*) **1.** leganje, ležanje, spanje, počitek, *ὥρη κοίτιο* čas počitka; *τήν σκηνήν εἰς κοίτην διέλυον* da ležejo k počitku, da gredo spat, *κοῖτον ποιῶμαι* grem v posteljo, uležem se v posteljo; **2.** ležišče, postelja, zakonska postelja, zakon; *NT* nečistost, *κοίτην ἔχω ἕκ τινος* spočela sem od ..., zanosila sem s, z ..., (spočela) sem s, z ...

κοιτίς, *ίδος, ή* [*demin. od κοίτη*] zaboječec, košarica

κοιτών, *ωνος, ὁ* spalnica, soba; *ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος* komornik, služabnik *NT*

κόκκινος **3** škrlaten *NT*

κόκκος, *ὁ* jedro, zrno (granatnega jabolka), *σινάπεως* gorčično zrno *NT*

κόκκυξ, *υγος, ὁ* [*Et.*: *prim. lat.* *cucūlus* 'kukavica', *sl.* kukavica, *nem.* Kuckuck 'kukavica'] kukavica; *pren.* prismoda, tepec

κολάζω *in med.* (*κόλος*) okrnim **1.** omejujem, krotim, brzdam; **2.** kaznujem, ustrahujem, tepem *τινά, τί, τινί* s čim; *τὰ σέμν' ἔπη κόλαζ' ἐκείνους* pokaraj, kaznuj jih z mogočno besedo

κολακεία, *ή* (*κολακεύω*) laskanje, prilizovanje *NT*

κολακευτικός **3**, **κολακικός** **3** (*κόλαξ*) laskav, priliznjen, prilizljiv, *τέχνη* umetnost prilizovanja, spretnost v prilizovanju

κολακεύω (*κόλαξ*) laskam se, prilizujem se komu, prevaram z laskanjem *τινά*

κόλαξ, *ακος, ὁ* prilizovalec, lizun

κόλασις, *εως, ή, κόλασμα, ατος, τό* (*κολάζω*) ustrahovanje, kaznovanje, kazen

κολαστήριον, *τό* (*κολαστήρ*) kaznovalno sredstvo, posvaritev, zavrnitev

κολαστής, *ου, ὁ* (*κολάζω*) ustrahovalec, kaznovalec, svarilec

κολαφίζω bijem za uho, klofutam, grdo ravnam s kom *NT*

κολεός, *ὁ, ep. in poet.* **κολεόν**, *τό, ep.* **κουλεόν**, *τό* [*Et.*: iz **κολεφός*; *od tod lat. izpos.* *culleus* 'usnjena vreča', 'meh'] nožnica

κόλλα, *ή ion.* lepilo, klej, lim

κολλάω [*Et.*: iz *κόλλα* 'lepilo', 'klej', *sl.* klej] **1.** *act.* lepim, spajam, varim, združujem; **2.** *pass. NT* prijemljam se koga *κονιορτός*, pridružujem se komu *τινί*, družim se s kom, družim se česa *ἀγαθῶ*

κολλήεις **3** (*κόλλα*) *ep.*, **κολλητός** **3** (*κολλάω*) **1.** spojen, spahnjen, zložen, dobro zvezan; **2.** zvarjen

κόλλησις, *εως, ή* (*κολλάω*) varjenje, zvarjenje, varitev, zvaritev

κολλ(ο)ύριον, *τό* mazilo za oči *NT*

κόλλοψ, *οπος, ὁ* ključ, klinček, s katerim so navijali strune

κολλυβιστής, *ου, ὁ* [*Et.*: iz *κόλλυβος* 'drobiž'; *izpos. semit. izvora*] menjalec denarja *NT*

Κο(λ)λυτεύς, *έως, ὁ* Kolitejec, prebivalec atiškega demosa Kolut (Κολλυτός) v fili Ajgeida

κολοβός **3** (*κολούω*) okrnjen, pohabljen

κολοβώω okrnim, prirezujem, prikrajšujem *NT*

κολοιός, ó *ep.* kavka

κόλος 3 *ep.* *ion.* krnast, okrnjen, pohabljen, dóru brez osti, βόες brez rogov, μάχη prekinjen

Κολοσσαί, αἰ Kolose, mesto v Frigiji

κολοσσός, ó [*Et.*: verjetno tujka iz neznanega predgr. sredozemskega jezika] ogromen kip, velikanski kip, kolos

κολο-συρτός, ó *ep.* hrup, šum, vpitje, vrvenje
κόλουσις, εως, ή prikrajševanje, slabitev, oslabitev

κολούω (κόλος) **1.** obrezujem, krmim, pohabljam, skrajšujem, manjšam δῶρα; ponižujem, slabim, μεσσηγγύ puščam nedovršeno, prekinem na sredi; **2.** oškodujem, rušim, podiram τί, τινά, εἶο δ' αὐτοῦ πάντα κολοῦει uniči vso svojo srečo

Κολοφών, ὄνος Kolofon, mesto v Joniji; *preb.*

Κολοφώνιοι, οἱ Kolofonijci, Kolofonci

κόλπος, ó [*Et.*: iz *κφόλπος; *prim. ags.* hwealf 'obok', *stvem.* (h)welben 'bočiti se', *nem.* wölben 'bočiti se'] **1.** nedrje, prsi, krilo, naročje, guba (obleke pod prsmi); **2.** morski zaliv, morsko dno

κολπόω tvorim gube, napihnem, napnem jadra εἰς ὀθόνας

κολπώδης 2 (εἶδος) bogat z zalivi

κόλπωμα, ατος, τό zavoј, guba, izboklina

κολυμβάω potapljam se, skačem v vodo, plavam *NT*

κολυμβήθρα, ή kopališče, kopel, ribnik *NT*

κολυμβητής, οῦ, ó plavalec, potapljač

Κόλχος, ó Kolh, Kolhidec, prebivalec Kolhide (Κολχίς, ἰδος, ή), dežele ob Črnem morju

κολωάω *ep.* derem se, vpijem, vreščim, razsajam

κολώνη, ή *ep.* *poet.*, **κολωνός**, ó [*Et.*: iz *ide. kor.* *kln-; *prim. lat.* collis (iz *colnis), *lit.* kálnas 'hríb'] *ion.* grič, hrib, gora; gomila; **Κολωνός**, ó *sc.* δήμος Kolon, grič in demos severno od Aten, Sofoklov rojstni kraj

κολωνία, ή naselbina, naselje, selišče, kolonija *NT*

κολωός, ó *ep.* krik, vrišč, prepir, prepiranje, kreg, kreganje, ἐλαύνω κολωόν ženem krik, glasno kričim

κόμαρος, ή jagodičnica

κομάω, *ion.* **κομέω** (κόμη) **1.** imam dolge lase, nosim dolge lase *NT*; *pt.* κομόωντες dolgolaši; *κάρη* po (celi) glavi, ὄπιθεν, τὰ ὀπίσω na zatilju; **2.** ponašam se, baham se s čim, ponosen sem na kaj, potegujem se za kaj ἐπὶ τινι

κομέω [*impf. iterat.* κομέεσκον] oskrbujem, gojim, strežem τινά

κόμη, ή [*Et.*: beseda ni zanesljivo pojasnjena; *od tod lat.* izpos. coma 'las', 'lasje', 'koder'] las, lasje, listje

κομήτης, ου, ó (κομάω) **1. adi.** dolgolas, krlat ἴος, travnat, ovit z novim listjem θύσσοις; s travo porasel λειμών; **2. subst.** ó komet, zvezda repatica

κομιδή, ή **1.** (κομίζω) **a)** oskrbovanje, skrb, gojitev, postrežba; obdelovanje (vrta); **b)** donšanje, dovažanje, dovoz, prevoz; **c)** spravljanje καρπῶν; **d)** vožnja, prevoz, dohod, potovanje, povratek, vrnitev; **2.** (κομίζομαι) **a)** (ponovna) pridobitev Ἑλένης; **b)** odstranjevanje, odstranitev (puščice iz rane); *adv.* **κομιδῆ** skrbno, natančno, popolnoma, povsem; *v odgovorih:* seveda, kajpada, gotovo

κομίζω [*fut.* κομιῶ, *aor.* ἐκόμισα, *ep.* κόμισσα *in* ἐκομισάμην, *κομισάμην*, *pass. pf.* κεκόμισμαι, *aor.* ἐκομισθην, *fut.* κομισθήσομαι, *med. fut.* κομοῦμαι, *ion.* κομιεῦμαι]

I. act. **1.** oskrbujem κτήματα, opravljam ἔργα, strežem, (gostoljubno) sprejemam, hranim, redim τινά μέλιτι; **2. a)** nosim pri (v) sebi, prinašam, spravljam (na varno mesto), rešujem; pokopavam (mrtvece), κομίζοις ἂν σεαυτόν poberi se; odnesem, dobim ἄκοντα, poberem τρυφάλειαν, χλαῖναν, ugrabim χρυσόν, ἱππους, uživam ἔπαινον; **b)** peljem, vodim εἶσω, pripeljem παιῖδα, odpeljem kam; νεκρούς pobiram in odnašam; **c)** peljem nazaj;

II. pass. prinesejo me nazaj, πλέων vozim se, veslam, plujem ob čem; nosi, nese me kaj, hodim, potujem, ἔς τι dospem, vračam se πάλιν;

III. med. **1.** sprejemam pri sebi, pogostim; **2.** odnašam s seboj ἔγχος, vlečem, potegnem, ženem s seboj ποίμνας, jemljam iz česa, pridobivam si kaj δόξαν, grem po kaj, odpravim se kam, naselim se kje; **3.** prinašam s seboj; **4.** dobivam zopet (nazaj) νεκρούς; τὴν ἀδελφὴν

κομιστήρ, ῆρος, ó, **κομιστής**, οῦ, ó (κομίζω) nosilec, prinašalec, oskrbovalec

κομίτιον, τό = *lat.* comitium, zbor, zborovnanje, komicij

κόμμι [*Et.*: iz *egip.* kemai, kemā 'guma'; *prim. lat.* cummi, cummis, gummi 'gumi', 'guma'] *indecl. ion.* drevesna smola, gumi, guma

κομμός, ὁ (κόπτω) žalovanje, žalostinka

κομμωτικός 3 izvéden v lepotičenju, vešč lišpanja; *subst.* **κομμωτική**, ἡ *sc.* τέχνη veščina (umetnost) lepotičenja, veščina (umetnost) lišpanja

κομμώτρια, ἡ hišna, sobarica

κομόωντες *gl.* κομάω

κομπάζω, **κομπέω** (κόμπος) **1.** *ep.* ropotam, rožljam, zvenim, zvenčim; **2.** *pren.* baham se, ustim se, ponosno hodim; *pass.* hvalim se, ponašam se

κόμπος, ὁ *ep. poet.* **1.** hrup, hrušč, rožljanje, topot, topotanje (plesalcev), škripanje δδόντων; **2.** bahanje, bahaštvo; (bučna) hvala, slava; *μάτην κόμπος* prazno bahanje, *κόμπος πάρεστι* smem se ponašati

κομπώδης 2 (εἶδος) bahav, širokousten, τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ljudem prirojeno bahanje

Κόμψατος, ὁ Kompsat, reka v Trakiji

κομφεία, ἡ (κομφεύω) **1.** dovtip, šala; **2.** razkazovanje (z dovtipi), premetenost, zvitost

κομφεύω (κομφός) **1.** *act.* lepšam, delam dovtipne opazke; **2.** *med.* šalim se, dovtipno govorim

κομφός 3 **1.** brhek, čeden, spodoben, nežen, lep, ličen; **2.** vljuden, duhovit, dovtipen, zvit, premeten, *κομφότερον ἔχω* bolje se počutim, odleglo mi je *NT*

κοναβέω [samo *aor.* κονάβησα], **κοναβίζω** *ep.* ropotam, donim, grmim, razlegam se, odmevam, rožljam, zvenim, zvenčim

κόναβος, ὁ *ep.* hrup, hrušč, bobnenje, ropot, vrišč

κόνδυλος, ὁ pest, udarec s pestjo, zaušnica

κονία, ἡ, *ion. ep.* **κονίη** in **κόνις**, εως, *ion.* ιος, ἡ [*Et.*: iz *κονισῆ; *prim. lat.* cinis-eris 'prah', 'pepel'] [*dat. ep.* κόνι] **1.** prah; **2.** pesek; **3.** pepel, lug, apno

κονιάτός 3 pobeljen

κονιάω belim, pobelim *NT*

κони-ορτός, ὁ (κόνις, ὄρνυμι) **1.** oblak prahu, prašni vrtnec; **2.** *pren.* umazan človek, skopuh

κόνις *gl.* κονία

κονί-(σ)σαλος, ὁ (κόνις, σάλος) *ep.* prašni vrtnec, oblak prahu

κονίω [*gl.* κόνις; *pt. pf.* κεκονιμένος, *plpf.* κεκόνιτο] **1.** *trans.* prašim, zaprašim, pokrivam s prahom, napolnjujem s prahom, φεῦγον κεκονιμένοι zaprašeni so bežali; **2.** *intr.* dvigam prah, dirjam, hitim; πεδίλιο po ravnini, po poljani, po polju

κοντός, ὁ [*Et.*: *gl.* κεντέω] drog, kol

κοπάζω (κόπος) postajam truden, pešam; *o vetru:* ponehujem, utihnem, neham *NT*

κοπετός, ὁ (κόπτομαι) tarnanje, jokanje, κοπετὸν ποιοῦμαι ἐπί τινι jočem za kom *NT*

κοπή, ἡ (κόπτω) udar, poboje, boj *NT*

κοπιάω (κόπος) trudim se, utrudim se, delam *NT*

κοπίς, ἰδος, ἡ (κόπτω) **1.** nož, meč; **2.** sekira, kratka sablja

κόπος, ὁ (κόπτω) udar, udarec; delo, trud, napor, težava, nesreča, utrujenost, bolezen; κόπον παρέχω τινί delam skrbi komu, povzročam skrbi komu, nadlegujem koga *NT*

Κόπρ(ε)ιος, ὁ Koprjec, Koprjic, Koprošan, prebivalec atiškega demosa Kopro (Κόπρος)

κοπρέω (κόπρος) gnojim

κοπρία, ἡ, **κόπριον**, τό, **κόπρος**, ὁ [*Et.*: iz *ide. kor.* *keq^uῖ-, *koq^uῖ-] **1.** blato, nesnaga, smeti, gnoj *NT*; **2.** gnojišče, ograja, hlev

κοπρο-φόρος 2 (φέρω) gnoj noseč, κόφινος gnojni koš, koš za gnoj

κόπτω [*Et.*: iz *ide. kor.* *skāp-, *skāp-, *skēp-, *skēp- 'rezati', 'obdelovati z ostrim orodjem'; *prim. lat.* cāpō, cāpus 'kopun', *sl.* kopati, skobelj, kopun, skopiti, skobec] [*Obl. fut.* κόψω, *aor.* ἐκοψα, *pf.* κέκοφα, *pass. pf.* κέκομμαι, *aor.* ἐκόπην, *fut.* κοπήσομαι, *fut. II.* κελόψομαι, *ep. pf. act.* κέκοπα]

I. act. **1.** tolčem, bijem, pobijam, suvam, ranim, ubijam, koljem βοῦς, grizem, ugriznem, pičim, usekam (*o kači*); odbijam, odkrušim, razsekam, odsekam κεφαλὴν, sekam δένδρα, pustošim χώραν, κόπτων καὶ καίων požigajoč in pustošeč; razbijam, raztolčem γέερα, poškodujem (ladje); **2.** kujem δεσμούς, νόμισμα; **3.** trkam, potrkam τὴν θύραν; **4.** utrudim, mučim, nadlegujem;

Π. med. 1. udarjam se; **2.** tolčem se, bijem se (po prsih), žalujem; **3.** dam si kovati (denar)

Κόρακος πέτρα, ἡ Korakova stena (Koraksova stena), Vranova pečina na Itaki

κόραξ, ακος, ὁ [Et.: iz ide. *k'ōrkā 'črna' iz kor. *k'er-'črn'; prim. gr. κορώνη, lat. corvus 'krokar', 'vran', cornix 'vrana', sl. sraka] vran, krokar

κοράσιον, τό [demin. od κόρη] deklica NT

κορβᾶν, τό indecl., **κορβανᾶς**, ὁ dar, darilo, cerkveni zaklad NT

κόρδαξ, ἄκος, ὁ, **κορδακισμός**, ὁ [Et.: dor. beseda nezanesljivega izvora] kordaks, kordakizem, razuzdan ples

κορέννυμι [Et.: prim. lat. Cerēs -eris 'Cere- ra' (kot boginja rodovitne zemlje)] [Obl. fut. κορέσω, aor. ἐκόρεσα, pass. pf. κεκόρεσμαι, aor. ἐκορέσθην, ep. fut. κορέω, aor. ἐκόρεσσα, opt. med. 3. pl. κορσεαίατο, pf. act. κεκόρησα (s pass. pomenom), pass. ep. ion. κεκόρημαι]

1. act. nasitim, nasičujem τινά τινι, τί τινος s čim; **2. med.** z aor. pass. in med. **a)** nasitim se, sit sem česa τινός; **b)** naveličam se česa τινός in pt.: κλαίων dosita se najokam; ἐκορέσσατο χεῖρας τάνων utrudil si je roke s sekanjem, ὕβρει κεκορημένος iz prevzetnosti, poln prevzetnosti

κορέω¹ (κόρος metla) pometam, snažim

κορέω² ep. fut. od κορέννυμι

κόρη, ἡ, ion. **κούρη**, poet. **κόρα**, **κούρα** [Et.: iz *κόρφα; prim. κορέννυμι, κόρος] **1. a)** deklica, devica; **b)** hči Διός, Λήδας; **c)** mlada žena, nevesta; **2.** zenica, punčica, oko; **3.** dolg rokav perzijske obleke

Κόρη, ἡ Kora = Perzefona

Κορη(σ)ός, ὁ Kores (Korez), gora pri Efezu z istoimenskim mestom

κορθῖομαι med. ep. dvigam se, naraščam, kipim κῦμα

Κόρινθος, ἡ Korint, mesto na Istmosu; adi.

Κορίνθιος 3 Korintov, korintski, korintijski; preb. **Κορίνθιος**, ὁ Korintijec, Korinčan, Korintčan; adv. **Κορινθόθι** v Korintu

Κόρκυρα, ἡ = Κέρκυρα

κορμός, ὁ (κείρω) ep. ion. hlod, deblo, klada, ζύλων lesen hlod

κόρος¹, ὁ (κορέννυμι) **1.** nasičenost, sitost, naveličanje, gnus, pristuda, πάντων κόρος ἐστὶ

vsega se človek naveliča; **2.** obilica, izobilje, predrznost, ošabnost; **3.** personif. **Κόρος**, ὁ Koros, Gnus, Stud

κόρος², ep. **κοῦρος** [comp. ep. κουρότερος] **1.** deček, (za orožje sposoben) mladenič, vojak, mlad junak; sin Διός; **2. adi.** mlad, mladeniški, čil, krepek, plemenit

κόρος³, ὁ koros, korec (mera = 6 atiških medimnov) NT

κόρρη, **κόρση**, ἡ sence, lice, ἐπὶ κόρρησ τυπτω, πατάσσω udarim za uho, dam zaušnico

Κορσωτή, ἡ Korsota, mesto v Mezopotamiji **κορβαντιάω** zamaknjen sem kakor koribant, navdušen sem kakor koribant

Κορύβᾶς, αντος, ὁ koribant, svečenik frigijske boginje Kibebe; to so častili z divjim plesom in glasno glasbo

κορυζάω [Et.: iz κόρυζα 'nahod' (iz *κόρυδια); prim. stvnem. hroz 'smrkelj', nem. Rotz 'smrkelj', ags. hrot 'smrkelj'] **1.** nahod imam, nahoden sem; **2.** neumen sem, topoglav sem

κορυθ-ᾶίξ, ικος (κόρος, ᾶίσσω) = κορυθαίολος

κορυθ-αίολος 2 (αἰόλλω) šlem (čelado) stre-sajoč, šlem (čelado) potresajoč

Κορύλας, α, ὁ Korilas, satrap v Paflagoniji

κόρυμβος, ὁ, pl. τὰ κόρυμβα [Et.: gl. κορυφή] ep. ion. poet. (okrogel) vrh, teme οὔρε-ος, ἄκρα κόρυμβα νῆων glavica ali okrased na zadnjem krnu

κορύνη, ἡ ep. ion. kij, bat, gorjača, ζύλων lese-na, σιδηρεῖη z železom okovana

κορυνήτης, ου, ὁ ep., **κορυνη-φόρος**, ὁ (φέρω) ion. kijenosec

κόρος, υθος, ἡ [Et.: gl. κορυφή] [acc. κόρυθα, κόρουν, dat. pl. κορύθεσσι] čelada, šlem

κορύσσω [Et.: iz *κορύθ-ίω; gl. κορυφή] [Obl. ep. aor. κόρυσσα, pt. pf. pass. κεκορυθμένος]

1. act. dam komu čelado (šlem) na glavo, splošno: oborožim, opremim; dvigam, naredim, da kaj narašča κῦμα, vnemam πόλεμον; **2. med. in pass. a)** oborožujem se χαλκῶ, pripravljam se na boj; κεκορυθμένος χαλκῶ obo-rožen, δοῦρε κεκορυθμένα χαλκῶ z bronom okovani sulici; **b)** dvigam se, naraščam κῦμα

κορυστής, οῦ, ὁ ep. oboroženec, orožjenosec

κορυφαῖος 3 (κορυφή) najvišji, vrhoven;

subst. glava, vodja, poglavar; voditelj zbora (kora)

Κορυφάσιον, τό Korifazij, rt pri Pilosu v Meseniji

κορυφή, ἡ [Et.: iz kor. *κορυφ- s sufiksom -φ-; gl. tudi κεράκος] vrh (glave ali gore), teme, glava, vrhunec, sleme, greben

κορυφός **1.** *act.* naredim vrh, naredim do vrha, τὸ ὄπαῖον ἐπὶ τίνος postavim na; **2.** *pass. ep.* dvigam se, kopicim se κῦμα

Κορώνεια, ἡ Koroneja, mesto v Bojotiji ob Korajskem jezeru

κορώνη¹, ἡ [Et.: gl. κόραξ] *ep.* vrana, εἰναλίη morska vrana

κορώνη², ἡ (κορωνίς) **1.** obroček na vratih, s katerim so jih pripirali; **2.** kavelj na koncu loka, kamor so pripeli tetivo

κορωνίς, ἰδος, ἡ [Et.: iz ide. baze *(s)krej- 'vrteti', 'obračati', 'kriviti', iz kor. *(s)ker- 'upogniti'; *prim. gr.* κυρτός 'kriv', κορώνη 'krivo', 'ukrivljeno', 'krivina', *lat.* curvus 'kriv', 'ukrivljen', corōna 'venec', *sl.* kriv] *ep.* zasločen, zakrivljen, ukrivljen

κόσκινον, τό sito, rešeto

κοσμέω [*fut.* κοσμήσω itd.; *ep. aor. pass.* 3. *pl.* κόσμηθεν, *ion. pf. pass.* 3. *pl.* κεκοσμέαται, *plpf.* 3. *pl.* ἐκεκοσμέατο]

I. act. **1. a)** spravljam v red, urejam, prirejam, narejam; τράπεζαν pogrinjam, δόρπον pripravljam, ἔργα opravljam; *pass. ion.* štejem se med koga, prištevam se h komu εἰς τι; **b)** razvrščam, postavljam v bojni red, držim v bojnem redu; **c)** poveljujem, ukazujem, vodim, τὰ κοσμούμενα odredbe; **2. a)** krasim, lepšam, opremljam, lišpam, ἐπὶ τὸ μεῖζον povečujem, pretiravam; **b)** častim, izkazujem (umrlim) poslednjo čast, častno pokopavam; **c)** slavim, poveljujem;

II. med. urejam sebi (zase), krasim sebe (svoje), κόμας lišpam se

κόσμημα, ατος, τό, **κόσμησις**, εως, ἡ krašnje, lišpanje, okras, lišp, nakit, bojna oprava, bojna oprema, τάξεις καὶ κοσμήσεις ψυχῆς urejeno in lepo stanje duše

κοσμητής, οὔ, ὁ, **κοσμήτωρ**, ορος, ὁ (κοσμέω) **1.** krasilec, krasitelj, snažilec; **2.** reditelj, urejevalec, glavar, poglavar

κοσμητός 3 (κοσμέω) lepo urejen

κοσμικός 3 (κόσμος) posveten, časen NT

κόσμιος 3 (κόσμος) **1.** *adi.* urejen, reden, olivkan, spodoben, spodobnega vedenja; sramežljiv, pošten, zmeren, skromen, pokoren; **2.** *subst.* τὸ κόσμιον dostojnost, spodobnost, čednost

κοσμιότης, ητος, ἡ dostojnost, spodobnost, poštenost

κοσμο-κράτωρ, ορος, ὁ vladar sveta NT

κόσμος, ὁ **1. a)** ureditev, vrsta, red, uredba, ustava države, dostojnost; κατὰ κόσμον, ἐν κόσμῳ v redu, dostojno, spodobno, pristojno, (σύν) οὐδενὶ κόσμῳ, οὐδένα κόσμον brez vsakega reda, v neredu, οὐδένα κόσμον (ἐμπιπλάμενοι) nezumno, οὐ κατὰ κόσμον (εἰπών) nesramno, nedostojno; **b)** bojni red, razvrstitev, κόσμῳ τίθημι postavljam v bojni red; **c)** način stavbe, način gradnje, zgradba Ἐλληνικός, ἔππου δουρατεύου; ὄψεως lepa uprizoritev, lepa scenerija; **2. a)** (ženski) nakit, okras, lišp, lepoticje; ὑπασπίδιος lepa oprava pod ščitom; **b)** okras, slava, čast κόσμον φέρει σιγή; **3.** svetovni red, svet, vesoljni svet, (zvezdnato) nebo, zemlja, človeški rod, pogani NT

κόσος, **κότε**, **κοτέ**, **κότερον**, **κότερα** *ion.* = πόσος itd.

κοτέω *in med.* (κότος) [*ep. pf. pt.* κεκοτηώς, *aor.* κοτέσσατο, *cj.* 3. *sg.* κοτέσσειται] srdim se, jezim se, τινὶ nad kom, τινός zaradi česa, κοτεσσαμένη τό γε θυμῷ, οὐνεκα razjarjena v srcu zato, ker; κεκοτηότι θυμῷ z jeznim srcem, razjarjen v srcu

κοτήεις 3 *ep.* poln jeze, jezen, srdit

κότος, ὁ *ep.* gnev, jeza, sovraštvo, κότον ἔχω τινὶ srdim se nad kom, sovražim koga, κότον τίθεμαί τινι, κότον ἐντίθεμαί τινι razsrdim se nad kom

κοτύλη, ἡ [Et.: *lat.* catinus 'skleda', 'posoda', catillus 'skledica', *got.* katil- 'kotel', *stvem.* kezzil 'kotel', *nem.* Kessel 'kotel', *sl.* kotel] **1.** votlina, duplina; posoda za tekočino, skledica, skodelica, čaša; **2.** kotila = merica = 0,275 l; **3.** kolčna čašica

κοτυληδών, ὄνος, ὁ [*dat. pl. ep.* κοτυληδονόφιν] sesalna bradavica na polipovih lovkah, sesalnik

κοτυλ-ήρῦτος 2 (ἄρῦω) *ep.* ki ga je mogoče zajeti s čašo, obilno tekoč, v potokih tekoč

Κοτύωρα, τὰ Kotiora, sinopska naselbina ob Pontu (Črnem morju); *preb.* **Κοτυωρίτης**, ου, ὁ Kotiorit, Kotirec

κού, **κοῦ** *ion.* = πού, ποῦ

κουλεόν, τό = κολέος

κοῦμι, **κούμι** *vstani NT*

Κούναξα, τὰ Kunaksa, kraj na levem bregu Evfrata

κουρά, ἡ (κείρω) striženje

κουρεῖον, τό brivnica

κουρεύς, ἑως, ὁ (κείρω) brivec

κούρη *ep.* = κόρη

κουρήιος = κόρειος deviški, dekliški

κούρητες, οἱ (κοῦροι) *ep.* mladeniči, mladi junaki

Κουρήτες, ων, οἱ (κοῦροι) Kureti **1.** nekaj ljudstvo v Ajtoliji (Etoliji), ki so ga Ajtolci (Etolci) pregnali v Akarnanijo; **2.** Zevsovi svečeniki na Kreti

κουρίδιος **3** (κοῦρος) *ep. ion.* **1.** mlad (zaročenec); **2.** zakonski ἄλοχος, λέχος; δῶμα moževa hiša; *subst.* ὁ mož, soprog

Κουριεῖς, ἑων, οἱ Kuriejci, Kurijci, prebivalci mesta Kurij (Κούριον) na južni obali Cipra

κουρίζω (κοῦρος) *ep.* mlad sem, mladenič sem, močan sem; *pt.* v mladih letih

κουρ-ίξ *adv.* (κουρά) *ep.* za lase

κοῦρος, ὁ = κόρος [*comp.* κουρότερος **3**] *ep.* mlajši; *subst.* mlajši, močnejši mož, mladenič

κουρο-τρόφος **2** (τρέφω) hrabre može redeč; *subst.* ἡ rediteljca hrabrih mož

κουστωδία, ἡ (= *lat.* custodia) straža *NT*

κουφίζω (κοῦφος) [*fut.* κουφῶ *itd.*]

I. trans. **1.** lajšam, olajšujem, blažim, mirim, pomagam, podpiram, oproščam; **2.** vzdigujem, dvigam, pokopavam νεκρόν; ἄλμα lahko skačem iz česa;

II. intr. čutim se lažjega, odleglo mi je

κούφισις, εως, ἡ olajšanje, olajšava

κουφολογία, ἡ (κοῦφος, λέγω) lahkomiselno, nepremišljeno govorjenje

κουφό-νοος **2 poet.** **1.** lahkomiseln, nestanoviten ἔρωτες; **2.** ὀρνιθες buden, živahen ali brezskrben

κοῦφος **3** **1. a)** lahek πούς, netežeč, ἐσθῆτες, ὅπλα, neobtežen, lahkooborožen; **b)** hiter, uren, okreten πρὸς τὸν δρόμον; **c)** lahkomis-

seln, nestanoviten ἀφροσύνη; **2.** majhen, neznamen, prazen σικιά, ničev ἐλπίς, miren, rahel πνεύματα; *adv.* κούφως lahko, ἐσκευασμένως lahkooborožen, φέρω κούφως συμφοράς; *comp.* κουφότερον lažje, lažjega srca

κουφότης, ητος, ἡ olajšanje, lahkota, urnost

κόφινος, ὁ koš, košara

κόχλος, ὁ [*Et.*: *sor.* s κόγχη] školjka, polž, zavita hišica morske školjke, ki so jo uporabljali kot trobilo κόχλους φουσᾶν

Κόως, ἡ *ep. gl.* Κῶς

κράατα *ipd. gl.* κάρα

κράββατος, ὁ postelja, počivalnica *NT*

κραγγάνομαι *med. ion.* kričim, vreščim

κραδαίνω *ep.*, **κραδάω** [*inf. aor. pass.* κραδαίνθηαι] **1. act.** vihtim, sučem, maham z ἔγχρος, αἰχμήν; **2. pass.** tresem se, trepetam

κραδία, *ion.* **κραδίη**, ἡ *gl.* καρδία

κράζω [*Et.*: iz *κράγ-ιω; *gl.* κραυγή] [*at. pf.* κέκρᾶγα, *imp.* κέκραχθι (*s. praes. pomenom*), *plpf.* ἐκεκράγειν, *fut.* κέκράξομαι, v sestavljenkah *aor.* ἐκράχον; *NT fut.* κράζω, *aor.* ἐκέκραξα] vreščim; kričim, vpijem; ποίου κέκραγας ἀνδρὸς ὧδ' ὑπέρφρονα o katerem možu govoriš tako ošabno

Κράθις, ιδος, ιος, ὁ Kratis, Kratid **1.** reka v Ahaji; **2.** reka v južni Italiji

κράινω *ep. poet.* [*fut.* κραινῶ, *aor.* ἐκράνα, *pass. pf.* 3. *sg.* κέκρανται, *aor.* ἐκράνθην, *fut.* κρανήσομαι; *ep. aor.* ἐκρηνα, *fut. med. inf.* κρανεέσθαι (*s. pass. pomenom*)], **κραιαίνω** *ep.* [*aor.* ἐκρήνηα, *imp.* κρήνηνον, *inf.* κρηῆναι; κέκράανται *gl.* κεράννυμι] **1.** izvršim ἐφετημάς, izpolnim ἐέλδωρ, dokončam, ustvarim; *pass.* izpolnim se, uresničim se; *pf.* κέκρανται συμφορὰ νέων κακῶν zgodila se je, zadela nas je nova nesreča; **2.** vladam, zapovedujem, gospodarim στρατοῦ, χώρας, πάντα, θρόνους καὶ σκῆπτρα upravljam, imam

κραιπαλάω pijan sem, vinjen sem

κραιπάλη, ἡ pijanost *NT*

κραιπνός **3** [*adv.* κραιπνῶς *in* κραιπνά] **1.** deroč; **2.** hiter, uren, nagel, silen νόος

κράνᾱ, ἡ *dor.* = κρήνη

κραναός **3 ep.** skalnat, kamnit, krševit; **Κρανάη**, ἡ Kranaa, neznan otok; **Κραναιοί**, οἱ Kranajci, staro ime Atencev

κράνεια, ἡ, *ep. ion.* **κρανεῖη** [*Et.*: iz *ide.*

*křnos; *prim.* κρίνος 'dren', *lat.* cornus, cornum 'dren'] dren

κρανείνος 3 drenov, iz drenea

Κράνειον, τό Kranej (Kranejon), gaj z gimnazijem pri Korintu

κρανίον, τό lobanja; **κρανίου τόπος** mesto ali kraj lobanje *NT*

Κρανών, ὦνος, ἡ Kranon, mesto v Tesaliji; *preb.* **Κρανώνιος**, ὁ Kranonijec, Kranonec

κράνος, εος, ους, τό [*Et.: prim.* κρανίον] šlem, čelada

Κράπαθος, ἡ = Κάραθος

κράσις, εως, ἡ (κεράννυμι) mešanje (zraka, vročine in mraza), toplina, toplota

κράσ-πεδον, τό [*Et.: zloženka iz κρας (iz κάρᾱ 'glava') in πέδον 'ravnina', 'tla'*] *NT* rob, obšiv, krajec (obleke), rob, obronek (gore), krilo (vojske); *pl.* konci, ἄχροισι λαίφους κρασπέδοις s skrajnimi robovi jader = s spetimi jadri

κράτα *gl.* κάρᾱ

κραταί-βολος 2 (κραταιός, βάλλω) z močjo vržen

κραται-γύαλος 2 (γύαλον) *ep.* z močnimi ploščami, zelo izbočen, čvrst, trden θώρηξ

κραταιίς, ίδος, ἡ (κραταιός) velika sila, premoč; *personif.* **Κραταιίς**, ίδος, ἡ Kratajida, Presilna, Skilina mati

κραταιόομαι *pass.* okrepm se, ojačam, utrdim se, okrepečam se, postanem trden, trden sem *NT*

κραταιός 3 (κράτος) *ep. poet.* močen, silen, krepek, mogočen

κραταί-πεδος 2 (πέδον) *ep.* trdnih tal, dobro steptan

κραταί-ρῖνος 2 (ῖνός) *ep.* trdokožen, s trdim (trdnim, čvrstim) oklepom χελώνη

κρατερ-αύχην, ενος, ὁ, ἡ z močnim tilnikom

κρατερός *gl.* καρτερός

κρατερό-φρων 2, *gen.* ονος (φρήν) *ep.* pogumen, srčen, neustrašen

κρατερ-ᾠνυξ, υχος (ᾠνυξ) *ep.* krepkokopiten, močnih kopit, parkljast

κράτεσφι *ep. dat. pl. od κάρᾱ*

κρατευταί, οί (κέρᾱς) viličasto stojalo, rogovila, na kateri se je vrtel raženj

κρατέω (κράτος) **1.** *abs.* imam moč ali oblast, sem močen ali mogočen, gospodujem, vla-

dam, zapovedujem, zmagam, sem (postanem, ostanem) zmagovalec; ὁ κρατῶν (*in pl.*) zmagovalec, vladar, γνώμη zmagam s svojim mnenjem, moje mnenje obvelja, moje mnenje prevlada, τῇ μάχῃ, πολιορκία zmagam v bitki; ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ kdor ne verjame, ima prav (tj. njegovo mnenje obvelja); *pos. o uredbah, nazorih itd.:* obdržim se, ohranim se, ostanem v veljavi τὰ ἐπιγιγνώμενα, τὰ νόμιμα ἐκράτησεν so se obdržale, ohranile, λόγος κρατεῖ govori se, δόξα πολλή κρατεῖ splošno mnenje je; **2.** v *zvezi s skloni:* **a)** z *dat.* sem mogočen, sem prvi, vladam nad (med) νεκύεσσι, ἀνδράσι καὶ θεοῖσι; **b)** z *gen. α)* sem močnejši, mogočnejši kakor, prekosim koga, ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει govornica je bila močnejša kot resnica; **β)** imam oblast, gospodujem, vladam nad kom γλώσσης, γῆς, πάντων Ἀργείων, ἐνός κρατῶ λόγου le to hočem povedati, ὡς αὐτοῦ κρατῶν kakor sam svoj gospod, ἀνάγκη τούτων κρατεῖ sila mi to ukazuje, τὸ κρατοῦν τῆς πόλεως državna oblast; **γ)** premagam, zmagam, osvojim (si), polastim se τῶν νεκρῶν, τῆς γῆς, ἐμοῦ κρατοῦσι polastijo se me, βλέποντος uženem, ὄπλων vzamem, sprejemem (pod svojo oblast), prejmem, ὄλβου priborim si; *NT* τῆς χειρός primem za roko, τῆς προθέσεως dosežem namen, ὁμολογίας držim se zaupanja, dogovorov; *κρατήσας μεγάλων χρημάτων* imetnik veliko denarja, lastnik velikega premoženja; **c)** z *acc. α)* premagam, obvladam, uženem; *pass.* premaga, obvlada me kdo (kaj) κρατούμενος ὑφ' ἡδονῶν, οἱ κρατούμενοι premaganci, podložniki; **β)** imam v posesti, posedujem, obdržim τὸ σὸν θάκημα; **γ)** zgrabim, ujamem, popadem; izpolnjujem παράδοσιν *NT*; branim κέρατα ὄρους; držim se κεφαλῆν, διδαχῆν, λόγον πρὸς ἑμαυτὸν ohranim v sebi, molčim, ἀμαρτίας zadržim (*opp.* ἀφίημι od-pustim), ὀφθαλμούς oviram *NT*

κράτηρ, ἦρος, ὁ, *ion.* **κρητήρ** (κεράννυμι) **1.** posoda, vrč, v katerem so mešali vino z vodo, mešalni vrč, mešalnik; *κρητήρα* κεράννυμι ali κεράννυμαι mešam v vrču vino, ἵσταμαι postavljam vrče (v znamenje, da se začne piti), θεοῖς bogovom na čast, ἐλεύθερον v proslavitev svobode; **2.** posoda za tekočino, vrč; **3.** kotel, kotlina (v kateri se stekajo potoki)

κρατηρίζω (κρατήρ) izlivam pitni dar

κρᾶτι *gl.* κάρα

κρατιστεύω (κράτιστος) sem najboljši ali najmočnejši, nadkriljujem, presegam koga v čem *κατά τι, τί, τινός, περὶ πάντα, τινί*

κράτιστος 3, *ep.* **κάρτιστος** [*sup. od* κρατῦς] najmočnejši, najkrepkejši, najmogočnejši; najspodobnejši, najhrabrejši, najboljši, najkoristnejši, najodličnejši; τὸ κράτιστον τῆς πόλεως jedro državljanov, jedro meščanov, οἱ κράτιστοι najboljši, plemiči, aristokrati, dostojanstveniki, κράτιστόν ἐστι najboljšje je; *adv.* κράτιστα najboljše

κρατός [*Et.: iz* *κρασάτος] *gl.* κάρα

κράτος, οὐς, τό, *ep.* **κάρτος** 1. moč, krepkost, sila, hrabrost; *pri stvareh* moč, trdota, trdost, trdnost *σιδήρου; ἀνά (κατὰ) κράτος* na vso moč, z vso silo, v diru ἐλαύνω, z naskokom, v naskoku πόλιν αἰρέω; 2. oblast, vlada, vrhovno poveljstvo στρατιᾶς, θαλάσσης; 3. nadvlada, premoč, zmaga; 4. nasilje, nasilno dejanje (*Sofokles, Antigona* 485)

κρατῦνω, *ep.* **καρτύνω** (κράτος) 1. *act. a)* delam koga močnejšega (kaj močnejše), krepim, utrjujem πόλιν, zavarujem, τί τινι kaj s čim; **b)** imam v svoji oblasti, vladam, imam v rokah, uporabljam, dobivam (v roke), posedujem τινός, τί; 2. *med.* utrjujem, zavarujem si kaj

κρατῦς, ὁ *ep.* [*samo nom.*] = κρατερός močen, krepak, silen, mogočen

κραυγάζω, *ion.* **κραυγανάομαι, κραυγάνομαι** *dep. med.* (κραυγή) kričim, vpijem, vreščim NT

κραυγή, ἡ [*Et.: iz ide. onomatop. baze* *krōk-, *krōk-, *kerk-, *ki izhaja iz kor.* *(s)ker-, *ki posnema hripave in hreščave zvoke; prim. gr.* κράζω, κρώζω, κρίζω, *lat.* crocō -āre, crociō -īre 'krakam', corvus 'krokar', *sl.* krakati, krokar, krik, krohot] kričanje, krik, κραυγὴν ποιω̄ zaženem krik, kričim

κρεάδιον, τό [*demin. od* κρέας] (boren) kosček mesa

κρεᾶνομέω [κρεα-νόμος *iz* κρέας *in* νέμω] razdeljujem daritveno meso (med goste)

κρεανομία, ἡ razdelitev (daritvenega) mesa

κρέας, κρέως, τό [*Et.: iz* *κρέφας, *kar izhaja ide.* *kruh₂s, *kreh₂s, *to pa je izpeljano iz ide. baze* *kreh₂- 'zgoščena kri', 'surovo meso'; *prim. stind.* kravyá-, kravís- 'surovo

meso', krūrā- 'surov', 'krvav', *av.* xrvisyant- 'željan krvi', xrūra- 'krvav', 'okruten', *lat.* cruor 'kri', cruentus 'krvav', crūdus 'surov', crusta 'krasta', *sl.* kri, krvav, *stvnem.* (h)rō, (h)rawēr 'surov', *nem.* roh 'surov', *lit.* kraūjas 'kri', krūvinas 'krvav'] [*Obl. dat.* κρέα, *ep.* κρέαι, *pl.* κρέατα, κρέα, κρέ'; *gen.* κρεῶν, *ep.* κρεῶων, κρειῶν; *dat.* κρέασι, *ion.* κρέεσι] meso; *pl.* kosi mesa, mesne jedi

κρεῖον, τό *ep.* mesnica, sekalnica (miza, kjer se je meso rezalo in kosalo)

Κρειοντιάδης, οὐ, ὁ *patron.* Kreontiad (Kreiontiad) = Kreontov sin = Likomed

κρείουσα, ἡ vladarica, gospodarica

κρείσσω, *at.* **κρείττων**, *ion.* **κρέσσω** 1. **a)** močnejši, silnejši, krepkejši, mogočnejši, sposobnejši, boljši, koristnejši, hrabrejši, odločnejši, οἱ κρείσσονες višji, plemiči; κρείσσόν (ἐστί) boljše je, koristnejše je; κρείσσων ἦσθα μηκέτ' ὦν bolje bi bilo, da bi ne živel, κρείσσων γάρ Ἄιδα κεύθων ὁ νοσῶν bolje bi bilo, da bi bolnik umrl; **b)** zmagujoč, obvladujoč, nadkriljujoč, gospodar, vladar, zmagovalec τινός, λόγου κρείσσων *ki se ne da opisati, nepopisen, κρείσσων εἰμί* zmagujem; 2. *v slabem pomenu:* slabši, hujsi, nevarnejši, ἔργ' κρείσσον' ἀγρόνης *ki zaslužijo več kot vislice, πράγμα ἐλπιδος κρείσσον* stvar je hujsa, kot se je pričakovalo

κρειῶν *gl.* κρέας

κρείων, οντος, ὁ, *fem.* **κρείουσα** vladar, vladarica, gospodar, gospodarica, knez, kneginja

κρέκω [*Et.: morda (a nezanesljivo) sor. s sl.* krōsna 'statve'] [*ajol. inf.* κρέκην] tkem *ίστόν*

κρεμά-ννῦμι [*Obl. fut.* κρεμῶ, κρεμᾶς, *aur.* ἐκρέμασα; *ep. fut.* κρεμῶω; *pass.* κρέμαμαι, *impf.* ἐκρεμάμην, 2. *sg. ep.* ἐκρέμω, *aur. pass.* ἐκρεμάσθην] 1. *act.* pustim, da visi, dam obesiti, obesim τί, τινά; na kaj ἔκ τινος, πρὸς τι, ἐπί τι, ἐπί τινος na čem; 2. *intr. pass.* obesim se, visim, ὑψόθεν visoko, v višini, v zraku, ἐκ τῶν ὤμων slonim na ramah, ὄρος κρέμαται ὑπὲρ ποταμοῦ gora visi nad reko

Κρεμαστή, ἡ Kremasta, kraj pri Abidu

κρεμαστός (κρεμάννυμι) viseč, obešen, ἀλχένος za vrat; κλινίδιον viseča nosilnica

κρέξ, κός, ἡ kreks, neznan ptič

κρεοκοπέω (κρέας, κόπτω) sekam, razsekam (meso), razmesarim

κρουρηγυδόν *ion. adv.* razsekan(o) na koščke
κρεο-φάγος 2 (φαγεῖν) *ion.* od mesa živeč,
mesojed

κρέσσω *gl.* κρείσσω

Κρεῦσις, *ιος, ιδος, ἡ* Krevzis (Krevzida), pri-
stanišče v Bojotiji v Korinskem zalivu

κρεῶν *gl.* κρέας

Κρέων, *οντος, ό, ep.* **Κρείων** Kreont (tudi Kre-
on) **1.** tebanski kralj, Jokastin brat; *adi.* **Κρε-
όντειος** 3 Kreontov, kreontejski, kreontski;
2. korintski kralj, Jazonov tast

κρήγυος 2 *ep.* ki razveseljuje srce, prijeten,
ugoden, koristen

κρή-δεμνον, τό [*Et.: iz κάρα* 'glava' in δέω 've-
žem', 'povezujem'] *ep.* **1.** ruta, pokrivalo, po-
vezača, peča, pajčolan; **2.** zobčast nadzidek,
vrh zida; **3.** pokrov

κρηῆναι *gl.* κραίνω

κρη-θεν (κάρη) *κατὰ κρηῆθεν* *adv. ep.* z glave,
od zgoraj, popolnoma

Κρηθεύς, *έως, ό* Kretej, Ajolov sin, ustanovi-
telj mesta Jolk(os)

κρημνός, ό (κρεμάννυμι) reber, strmina, pobo-
čje, obronek, hrib, brdo, rob

κρημνώδης 2 (εἶδος) strm, strmovit, brežen

κρηναῖος 3 *ep. poet.* ki spada k studentu, stu-
denčen, *νύμφαι* povodne vile, *ποτόν, νασμοί*
studenčnica

κρήνη, ἡ izvир, vrelec, studenec; *adv. ep.* κρή-
νηνδε k studentu

κρηνίς, ἴδος, ἡ *poet.* studenček

κρηπίς, ἴδος, ἡ [*Et.: iz ide. baze *kerh₁p-* 'kos
usnja', 'kos tkanine', 'čevelj']; *prim. lat.* carpis-
culum 'obuvalo', *sl.* krpilja 'čevelj (priprava,
obuvalo) za hojo po snegu', *lit.* kùrpė 'čevelj']
1. čevelj; **2. a)** temelj, osnova, stojalo, pod-
stava, podlaga ἀρετῆς; **b)** oklepen zid (pri
jarku), breg (reke), temeljni kamen

Κρής *gl.* Κρήτη

Κρηστών, ὠνος, ἡ Kreston, mesto na Halki-
diki; *preb.* **Κρηστωνάοι**, οἱ Krestonajci,
Krestonci *in* **Κρηστωνιῆται**, οἱ Krestoniati;
adi. **Κρηστωνικός** 3 Krestonov, krestonski,
krestoniški

Κρηστωνική, ἡ, **Κρηστωνία**, ἡ Krestonika,
Krestonija, dežela med Aksijem in Strimo-
nom

κρησφύγετον, τό *ion.* pribežališče, zavetje

Κρήτη, ἡ *in pl.* otok Kreta; *preb.* **Κρής**, Κρη-
τός, ό Krečan; *fem.* **Κρηῖσσα**, ἡ Krečanka;
adi. **Κρητικός** 3, **Κρήσιος** 3 Kretin, kretski,
kretiški; *adv.* **Κρήτηθεν** s Krete; **Κρήτηνδε**
na Kreto

κρητήρ *gl.* κρατήρ

κρῖ, τό *ep. gl.* κριθή

κρίζω [*aor.* ἐκρικον] *ep.* počim, zaškripam,
zahreščim

κρίθεν *ep.* = ἐκρίθησαν

κρίθῆ, ἡ *nav. pl. ep.* **κρῖ**, τό ječmen

κρίθιος 3 ječmenov; οἶνος pivo

Κριθώτη, ἡ Kritota, mesto ob Helespontu

κρίκε *ep. aor. od* κρίζω

κρίκος, ό obroč, obroček; jarmovka (skozi ka-
tero se je vtikalo oje), τῶν ἱστίων obročki, na
katere so bila pritrjena jadra

κρῖμα, **κρίμα**, *ατος, τό (κρίνω)* **1.** sodba, raz-
sodba, obsodba, θανάτου na smrt; **2.** tožba,
pravda, sodni dan *NT*

κρῖμμον, τό debelo zmleta moka

κρίνον, τό, **κρίνος**, *ους, τό* lilija

κρίνω [*Et.: iz *κρίν-ιω, kar je izpeljano iz ide.*
*baze *kre(h₁-)i* 'ločiti', 'razločiti', 'sejati', 're-
šetati'; *prim. lat.* cernō, certus 'odločen', 'go-
tov', excrementum 'izloček', cñbrō 'sejem',
'presejavam', cñbrum 'sito', 'rešeto', *got.* hra-
ins 'čist', *nem.* rein 'čist'] [*Obl. fut.* κρίνω, *aor.*
ἐκρίνα, *pf.* κέκρικα, *pass. pf.* κέκριμαι, *aor.*
ἐκρίθην, *fut.* κριθήσομαι, *adi. verb.* κριτός
in κριτέον; *med. fut.* κρινούμαι (*tudi s pass.*
pomenom), *aor.* ἐκρινάμην; *ep. fut.* κρινέω,
aor. pass. ἐκρίνθην, *3. pl.* ἐκριθεν, *inf.* κριν-
θήμεναι]

I. act. 1. ločim, izločujem, izločam, odbiram,
razbiram καρπόν τε και ἄγνας, razvrstim,
uredim ἀνδρας κατὰ φύλα, razločujem τούς τε
ἀγαθούς και τούς κακούς; **2.** izvolim, izbiram
ἐρέτας, τινὰ ἐκ πάντων; odobravam, pripo-
znam τούς αὐτούς χορούς, γνώμην odločim se
za predlog, glasujem za; δίδωμί σοι κρίναντι
χρησθαι dam ti svobodo, da izbereš; κερκρίμέ-
νος *in* κριθείς izbran, določen, izkušen, οὔρος
določen veter, ki piha v gotovo stran; **3. a)**
sodim, razsojam, ταύτη tako, poravnavam
νείκεα, prisodim komu kaj κράτος ἀριστείας;
b) imam, smatram, proglašim za kaj ταῦτα
ἄριστα; menim, mislim, da z *inf.*, ὄν ἄν κρίνω

ἐρωμενέστατον εἶναι ki je po mojem mnenju najmočnejši; presojam kaj po čem πρὸς τι, tolmačim, razlagam ἐνύπνιον, ὄψιν; **c)** sodim, obsojam, izrečem sodbo, izrečem obsodbo, σκολιάς θέμιστας izrekam krivične sodbe, θανάτου obsodim na smrt; **d)** tožim, kličem na odgovor, περὶ θανάτου tožim na življenje in smrt; **e)** zaslišujem, preiskujem, poizvedujem, sprašujem τινά *Sofokles*;

II. med. **1.** izbiram si (sebi, zase) ἀρίστους; **2.** razlagam ὀνείρους;

III. pass. **1.** izberejo me, izvolijo me, o meni odločijo, presojajo me, prištevam se; Ἑλλήνων ἓνα κριθέντ' ἄριστον ki slovi kot največji junak; μάχαι κρίνονται τιμὴν odločitev bitke je odvisna od koga; *osebni sklad*: κρίνομαι (z *inf.*) o meni se odloči, da; **2. a)** kličejo (pokličejo) me pred sodišče, tožijo (zatožijo) me, obsodijo me τῇ αὐτῇ ψήφῳ, περὶ θανάτου, θανάτου δίκη κρίνομαι tožijo me na življenje in smrt, ὁ κρινόμενος obtoženec; **b)** prihajam pred sodišče, prepiram se δίκη, περὶ τίνος; μένος Ἄρης κρίνεται μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν boj med snubci in med nami se odloči, οὐ κρινοῦμαι τῶνδ' εἰ σοὶ τὰ πλείονα o tem se nočem več pripraviti s teboj; **3.** merim se s kom, borim se s kom Ἄρηι

κρῖός, ὁ [*Et.*: *gl.* κεραός] **1.** oven; **2.** oblegovalni stroj, oblegovalni oven, zidolom

Κρῖσα, ἡ Kriza, mesto v Fokidi; *adi.* **Κρῖσαῖος** 3 Krizin, krizajski, kriški

κρίσις, εως, ἡ (κρίνω) **1.** ločitev, razpor, spor, prepir τῶν θεῶν, boj περὶ τίνος, εἰς κρίσιν ἐρχομαι grem na tekmo; **2.** izbor, izvolitev χῶπου δικαίων καγαθῶν ἀνδρῶν κρίσις kjer iščeš dobre in pravične može; **3.** odločitev, τόξου κρίσις odločitev z lokom, boj z lokom (δρόμου), οὗ πρώτη κρίσις ki se prvi odloči = s katerim se začenjajo bojne igre, τὴν κρίσιν ποιῶ odločim, razsodim; τὸ Μηδικὸν κρίσιν ἔσχε (vojna) je bila odločena; *pos.*: **a)** preizkušnja, presoja, pretres; **b)** sodna preiskava, obtožba, pravda, sodišče; πάρεμι πρὸς τὴν κρίσιν, καθίστημι ἑμαυτὸν ἐς κρίσιν τινὶ obljubim komu, da pridem na sodišče, da se pojavim pred sodiščem, εἰς τὴν κρίσιν οὐχ ὑπακούω ne pridem na sodišče, ne pojavim se na sodišču (pred sodiščem), προκληθεὶς ἐς κρίσιν poklican na sodišče, pozvan pred so-

dišče, κρίσιν ποιῶ začnem tožbo; sodba *NT*, obsodba μετὰ τὴν κρίσιν; **c)** pravica, pravičnost, kazen *NT*

Κρίσων, ὄνος, ὁ Krizon, slavni rokoborec iz Himere

Κρίταλλα, τὰ Kritala, mesto v Kapadokiji

κριτέον *gl.* κρίνω

κριτήριον, τό (κρίνω) **1.** odločilni znak; **2.** sodišče, sodba, pravda *NT*

κριτής, οὔ, ὁ (κρίνω) sodnik, razsodnik, razsojevalec, presojevalec

Κριτίας, ου, ὁ Kritias, vodja tridesetih tiranov v Atenah

κριτικός 3 (κριτής) razsoden, razsojevalen, presoden, presojevalen; *subst.* ὁ presojevalec, sodnik *NT*

Κριτό-βουλος, ὁ Kritobul, Kritonov sin, Sokratov učenec

κριτός 3 (κρίνω) *ep. poet.* izbran, izvoljen

Κρίτων, ὄνος, ὁ Kriton, bogat Atenec, Sokratov prijatelj

κρο-αίνω [*Et.*: *gl.* κρούω] *ep.* teptam, udarjam ob tla

Κροῖσος, ὁ Krojz (tudi Krez), lidijski kralj (595–ok. 547 pr. Kr., kralj v obdobju 560–547 pr. Kr.)

κρόκη, ἡ (κρέκω) votek, trak, nit

κροκήμιος 3 žafranast

Κροκοδείλων πόλις, ἡ Krokodejlopolis (Krokodilopolis), Mesto krokodilov, mesto v srednjem Egiptu

κροκόδιλος, **κροκόδειλος**, ὁ krokodil, kuščar

κροκό-πεπλος 2 *ep.* ki ima žafranast peplos (plašč), z žafranastim peplosom (plaščem), v žafranastem peplosu (plašču)

κρόκος, ὁ [*Et.*: *semit. izpos.*; *prim. akad.* karkanū 'žafran', *arab.* kurkum 'žafran', *hebr.* karkōm 'žafran', *stind.* kunkuma-, kurkuzma-'žafran'; *lat.* crocus *je izpos. iz gr.*] žafran

κροκόω *ep.* pomakam v žafran; κισσῶ κεκροκωμένος ovit, ovenčan z bršljanom

Κροκύλεια, ἡ Krokileja, okraj na Itaki

κροκός, ὄδος, ἡ (κρόκη) *ion.* kosmiček volne, nit, nitka

κρόμ(μ)υον, τό *ep. ion.* čebula

Κρομμυών, ὄνος, ὁ Kromion, kraj v Megari;

adi. **Κρομμυώνιος** 3 Kromionov, kromionij-ski, kromionski

Κρόνος, ὁ Kronos, Uranov in Gajin sin, Zevsov oče; *patron.* **Κρονίδης**, ὁ, **Κρονίων**, ωνος, ονος, ὁ Kronid, Kronion = Kronosov sin = Zevs; **Κρόνια**, τά kronije, Kronosov praznik

κρόσσαι, αἱ **1.** *ep.* zobčasti nastavki na zidu ali stolpu, za katerim so se borili, nadzidek; **2.** *ion.* odstavek, stopnice piramide

Κροσσαίη χώρα, ἡ Krosajska dežela, Krosaja, pokrajina v Makedoniji

κροταλίζω (κρόταλον) *ep. ion.* **1.** *intr.* ropotam, klopotam, klopočem; **2.** *trans.* ἵπποι ὄχρα κροτάλιζον so drdrali z vozom

κρόταλον, τό (κροτέω) *ion.* klopotec, ropotulja, kraguljček

κρόταφος, ὁ **1.** *nav. pl.* sencí; **2.** vrh, hrib

κροτέω **1.** *ep.* = κροταλίζω ropotam, drdram, ὄχρα z vozom; **2.** tolčem, trkam, ploskam τῷ χεῖρῃ, teptam, udarjam θύρωσιν γῆν; *pass.* ploskajo mi

κροτητός 3 [*adi. verb. h* κροτέω] *poet.* ki ropota ali ki drdra

κρότος, ὁ **1.** ploskanje, odobravanje; **2.** hrup, šum, ropot, ἐνόπιλος rožljanje z orožjem

Κρότων, ωνος, ἡ Kroton, mesto v južni Italiji; *preb.* **Κροτωνιάται**, *ion.* **Κροτωνιῆται**, οἱ Krotoniati, Krotonci

κροῦμα, ατος, τό (κρούω) brenkanje (na strune), zvok (strun)

Κρουνοί, οἱ Kruni, studenec in kraj v Elidi

κρουνός, ὁ izvir, vrelec, studenec

κροῦσις, εως, ἡ (κρούω) udarjanje (na strune), topot, topotanje ποδός

κρούω [*Et.: iz* *κρούσω, *kar je izpeljano iz ide. baze* *kreus-, *krouis- 'biti', 'tolči', 'razbiti', 'zlomiti']; *prim. sl.* kršiti, krušiti, kruh, krhati, krhek, krhelj, krš, *stvem.* hriuwan 'biti skrušen', *nem.* reuen 'žal biti komu', Reue 'kesanje', 'žalost', 'bolečina'] [*Obl. fut.* κρούσω, *aor.* ἔκρουσα, *pf.* κέκρουκα, *pass. pf.* κέκρουμαι, *aor.* ἐκρούσθην] **1.** *act. in pass.* udarjam, tolčem, bijem τὶ πρὸς τι, razbijam, θύρωσιν trkam (na vrata) *NT*, τοῖς ποσὶ τῆν γῆν bijem z nogami ob zemljo, plešem; **2.** *med.* πρύμναν veslam, umikam se počasi nazaj (z ladjo)

κρύβδα *ep.*, **κρύβδην** *adv.* (κρύπτω) skrivaj, na tihem, tajno, τινός brez vednosti koga

κρύβω = κρύπτω

κρυερός 3, **κρυόεις** 3 *ep.* (κρύος) **1.** *poet.* leden, mrzel; **2.** *pren.* grozen, strašen, grozovit, bolesten

κρυμός, ὁ (κρύος) *ion.* mraz, zima, hlad

κρυόεις *gl.* κρυερός

κρύος, ους, τό [*Et.: morda iz* *κρύσος *ali* κρύφος; *obstajata dve razlagi; prva besedo izpeljuje iz ide. *kreus-* 'drgetati', 'drhteti' (*prim. lat.* crusta 'krasta', *stvem.* hroso 'led', 'skorja', *toh.* B krošce 'mraz'), *druga pa iz ide. *kruh₂-* 'krvav' (*prim. stind.* krūrā- 'ranjen', 'surov', 'krvav', 'grozljiv' = *av.* xrūma-, xrūra-); *prim. tudi gr.* κρύσταλλος, κρυσταίω] **1.** srež, zmrzal, mraz, hlad, zima; **2.** groza

κρυπτάδιος 3 in 2 (κρυπτός) skrit, skrivn; κρυπτάδια φρονέων δικάζω imam skrivne misli in razsojam, snujem skrivne načrte in razsojam

κρύπτασκε *gl.* κρύπτω

κρυπτεύω (κρυπτός) **1.** skrivam; **2.** *intr.* skrivam se, prežim

κρυπτή, ἡ skriten kraj, pokrit hodnik *NT*

κρυπτός 3 [*adi. verb. od* κρύπτω] skrit, tajen, skrit; ἔπη prevarljiv; τὸ κρυπτόν skrivnost, ἐν τῷ κρυπτῷ skrivaj, na skrivnem

κρύπτω [*Et.: iz ide. baze* *kreuH-, *krah₂-u- 'skrivati', 'pokrivati', 'polagati na kup'; *prim. stcslovan.* kryti, *sl.* kriti] [*Obl. fut.* κρύψω, *aor.* ἔκρυψα, *pf.* κέκρυφα, *pass. pf.* κέκρυμαι, *aor.* ἐκρύφθην, *adi. verb.* κρυπτέον; *ep. impf. iterat.* κρυπτασκε, *poet. aor. pass. 3. pl.* ἔκρυφθεν, *kreπ. aor. pass.* ἐκρύφην; *NT aor. pass.* ἐκρύβην]

I. act. 1. trans. a) skrivam, prikriam, zagrijam τί, τινά, τί τινα kaj pred kom, τινί s čim, κατά τι v čem; **b)** pokrivam, branim τινά σάκεϊ; **c)** pokopavam νεκρόν γῆ, χθονί, κατά χθονός, τάφω; ἀργύριον zakopavam; **d)** zakrivam, tajim, zamolčim τί τινα, τὶ πρὸς τινα; *pass.* κεκρυμμένος skrit, skriten, samotnen νάπη; **2. intr.** skrivam se, skrit sem, ostanem skrit, mirujem Διὸς κεραυνοί;

II. med. 1. skrivam, zakrivam sebi (svoje), κάρα καλύμμασιν zagrnem si glavo; **2.** skrivam pri sebi, zamolčim τάληθές

κρυσταλλίζω svetim se, prozoren sem kot kristal NT

κρυσταλλο-πήξ, πῆγος, ὅ, ἡ zmrzel

κρύσταλλος, ὁ **1.** led; **2.** kristal NT

κρύφα, **κρυφή**, **κρυφήδόν** adv. skrivaj, na skrivnem, tajno, κρύφα τῶν Ἀθηναίων brez vednosti Atencev

κρυφαῖος **3**, **κρύφιος** **3** (κρύπτω) skrit, skrivnen, tajen

κρυψί-νοος, skrč. **κρυψί-νοους** **2** ki skriva svoje misli, zvijačen, lokav, prekanjen

κρύψις, εως, ἡ skrivanje

κρωβύλος, ὁ **1.** čop, kita (las); **2.** perjanica na čeladi (šlemu)

Κρῶμνα, ἡ Kromna, mesto v Paflagoniji

κρωσός, ὁ posoda, vrč

κτάμεν(αι), **κτανέονται** ipd. gl. κτείνω

κτάομαι dep. med., ion. **κτέομαι** [Obl. fut. κτήσομαι, aor. ἐκτῆσάμην, pf. (z act. in pass. pomenom) κέκτημαι, ἔκτῆμαι, cj. κεκτώμαι, opt. κεκτώμην in κεκτῆμην, κεκτῆο, κεκτῆτο, fut. II. κεκτῆσομαι, ἐκτῆσομαι, aor. pass. ἐκτῆσθην, adi. verb. κτητός, κτητέος, ion. pf. **3. pl.** ἐκτέαται] **1. a)** pridobim komu kaj τινί τι; **b)** pridobim si, priborim si, dosežem τί, τινά, χάριν prejmem zahvalo ἀπό, ἐκ τινος, rodim παῖδας ἐκ τινος, podjarmim si τί, τινά, prisvojim si, naučim se τέχνην; **c)** o neprijemnih stvarih: nakopljem si ὄργην θεᾶς, κακά, ἔχθραν; δυσσέβειαν očitane, da sem brezbožen; **d)** pridobim si koga, pridobim si naklonjenost koga τινά, τινά πολέμιον naredim si (nakopljem si, dobim) koga za sovražnika; **2. pf.** pridobil sem si, posedujem, imam; *pt. pf.* κεκτημένος pridobljen, osvojen; *subst.* **κεκτημένος**, ὁ posestnik, gospodar; **3. s pass. pomenom** aor. ἐκτῆσθην, Tukidid 1, 123 ἃ ἐκτῆθη kar se je pridobilo, kar je bilo pridobljeno

κτάς, **κτάσθαι** gl. κτείνω

κτέανον, τό, **κτέαρ**, ατος, τό [dat. pl. κτέατεσσι] ep. posest, premoženje, imetje

κτεατίζω (κτέαρ) ep. poet. pridobivam si, aor. κτεάτισσα pridobil sem si (in sem nato imel)

κτείνω, **κτείνῃμι**, **κτινῶμι**, **κτινῶ** [Obl. fut. κτενῶ, aor. ἔκτεινα, pf. ἔκτονα; ep. praes. cj. κτείνωμι, fut. κτενέω, κτανέω, med. κτανέεσθαι (s pass. pomenom); aor. ἔκτανον (inf.

κτανεῖν) in ἔκταν, ἔκτας, ἔκτα, ἔκταμεν, **3. pl.** ἔκταν, cj. **1. pl.** κτέωμεν, inf. κτάμεν(αι), *pt.* κτάς; *med. tudi s pass. pomenom* ἔκτατο, inf. κτάσθαι, *pt.* κτάμενος, *pass. aor.* **3. pl.** ἔκτασθην] **1. act.** ubijam, morim, umorim, pogubljam; *včasih:* hočem ubiti, umoriti (Odiseja 9, 408; Sofokles, Ojdip v Kolonu 993); **2. pass.** umorijo me, ubijejo me

κτεῖς, κτενός, ὁ [Et.: iz ide. *pek't-en- 'glavnik', kar je izpeljano iz ide. *pek'- 'trgati', 'skubiti', 'mikati', 'grebenati' (gl. tudi πέχω); *prim. stind.* páksma 'trepalnica', 'las', *gr.* πέκτω, πεκτέω, πέχω 'česam', 'strižem', πέκος 'runo', 'volna', πόκος 'kosem', *lat.* pecten -inis 'glavnik', 'česalo', *stvnem.* fahs 'las'] glavnik

κτενίζω ion. poet. češem; *med.* češem si κόμας

κτένναις ajol. = κτείνας

κτέομαι ion. gl. κτάομαι

κτέρας, ους, τό ep. **1. sg.** [samo nom. in acc.] imetek, imetje, posest; **2. pl.** **κτέρεα**, τά vse, kar se daje umrlim v grob, (slovesen) pogreb, pogrebna svečanost

κτερίζω, vzpor. obl. **κτερεῖζω** ep. poet. [fut. κτεριῶ, aor. ἐκτέρισα, cj. aor. κτερεῖζω] slovesno pokopavam, izkazujem (umrlim) poslednjo čast, κτέρεα κτερίζω slovesno pokopavam, obhajam pogrebne slavnosti

κτερίσματα poet. = κτέρεα slovesen pogreb, pogrebni obredi; žrtve, daritve za umrle

κτέωμεν cj. aor. ep. od κτείνω

κτῆμα, ατος, τό (κτάομαι) imetje, lastnina, posest, premoženje; *pl.* sužnji, blago, dragocenosti, zakladi

κτηματικός **3** premožen

κτηνηδόν adv. ion. kakor živina

κτῆνος, ους, τό (κτάομαι) posest, premoženje, last, imetje (v živini), živina; *pl.* črede, domača živina

Κτησίας, ου, ὁ Ktezias, zdravnik iz Knidos, ki je spremljal perzijskega kralja Artakserksa v vojni proti Kiru

κτῆσιος **3** (κτῆσις) ki spada k posestvu, ki spada k imetju, βοτόν ovca iz lastnega hleva, Ζεὺς Zevs Ktezij, Posestveni Zevs, Zevs Posestvenik, zaščitnik hiše in premoženja

κτῆσις, εως, ἡ (κτάομαι) **1.** dobivanje, pridobivanje, pridobitev; *χρημάτων κτῆσιν ποιούμαι*

skušam si pridobiti; **2.** last, posest, premoženje; *μετάλλων ἐργασίας* pravica kopati v rudnikih

Κτησι-φῶν, ὦντος, ὁ Ktezifont, Demostenov prijatelj

κτητός 3 *ep. poet.* **1.** pridobljen; **2.** ki ga je mogoče pridobiti, zaželen, dobrodošel βιότου μέρος

κτητήτωρ, ορος, ὁ (κτάομαι) lastnik, posestnik NT

κτίδεος 3 *ep.* iz podlasičine kože

κτίζω [*Et.: iz ide. *tk'ei-* 'naseliti', 'nastaniti', 'ustanoviti', *kar je izpeljano iz ide. kor. *tek-* 'roditi', 'ustvariti'; *prim. stind.* kšiti 'bivališče', 'bivalni prostor', kšéti 'bivati', 'živeti', *av.* šiti- 'bivališče', (ana)-šita- 'nenaseljen', šaēiti 'bivati', 'živeti', *gr.* ἀμφι-κτίονες] [*Obl. fut.* κτίσω, *aor. pass.* ἐκτίσθην] **1.** naseljujem, poselim, obljudim χώρον, νῆσον; **2.** ustanavljam, urejam (naselbino), zidam, gradim (mesto) Θήβης ἕδος, πόλιν, delam τάφος τινί, ustvarjam NT, delam, naredim, izvršujem ἔτλη ταῦτα κτίσαι, iznajdem χαλινόν τινι

κτίλος, ὁ *ep.* oven

κτιλώω *ion.* krotim, privadim; *med.* krotim si, sprijaznim se s kom, pridobim si naklonjenost koga τινά

Κτιμένη, ἡ Ktimena, Odisejeva sestra

κτινύμι, **κτινύω** *gl.* κτείνω

κτίσις, εως, ἡ, *ion.* **κτιστός**, ὅς, ἡ (κτίζω) **1.** ustanovitev, ustanova, utemeljitev, naselitev; **2.** stvarjenje (sveta), stvaritev, ljudje, človeštvo NT

κτίσμα, ατος, τό (κτίζω) stvar, stvaritev NT

κτίστης, ου, ὁ (κτίζω) ustanovitelj, stvaritelj, stvarnik NT

κτυπέω (κτύπος) [*šib. aor.* ἐκτύπησα, *krep. aor.* ἐκτυπον] donim, grmim, odmevam, pokam, treskam, šumim, udarjam ob tla

κτύπος, ὁ krik, vrišč, ropot, šum; grom, grmenje; peketanje, topot ἵππων, drdranje ἀρμάτων

κύαθος, ὁ (κυέω) čaša, posodica (s katero so zajemali vino iz vrča)

κυαμευτός 3 (κύαμος) izžreban, izvoljen z bobovim žrebom

κυαμεύω (κύαμος) žrebam, volim (z bobom)

κύαμος, ὁ (κυέω) **1.** bob, fižol, bobov žreb, vo-

litve; τῷ κυάμῳ λαρχάνῳ izvoljen sem z bobovim žrebom, ἀπὸ κυάμου καθίστημι izvolim z bobovim žrebom, βουλή ἀπὸ τοῦ κυάμου z bobovim žrebom izvoljeni svetovalci; **2.** kiam, bobu podoben lotosov sad (*Arijan*)

κῦάνεος 3 (κύανος) črnoder, temnomoder, sinji, temen, φάλαγγες temne čete, ki so od daleč podobne črnim oblakom; *subst.* **Κυάνεαι** (πέτραι), αἱ Kianeji, Črni skali, dva otoka ob Bosporju pri Bizantiju (= Simplegadi)

κυανό-πέζα, ἡ *ep.* s temnomodrimi nogami, temnonoga

κυανο-πρώρειος 2, **κυανό-πρωρος** 2 (πρώρα) *ep.* s temnim premcem, s temnim sprednjim krnom, s temnim rilcem, črnorilčast, temnopremčen, temnokrmen (*o ladji*)

κύανος, ὁ, **κυανός** **1.** temnomodro jeklo, lazurec, višnjevca (= lazurit, lapis lazuli); **2.** raztopljeno steklo, višnjeva barva, ultramarin (barva)

κυανο-χαίτης, ου, **κυανο-χαῖτα**, ὁ (χαίτη) *ep.* ki ima temne kodre, temnih kodrov, črnolas, temnogrivat

κυαν-ῶπις, ιδος, ἡ (ὠψ) *ep.* črnook, temnook

Κυαξάρης, ους, ου, *ion.* εω, ὁ Kiaksar **1.** Fraortov sin, medijski kralj; **2.** Astiagov sin in naslednik

κυβεία, ἡ (κυβεύω) kockanje, prebrisanost, prekanjenost, zvižaja NT

Κυβέλη, ἡ, *dor.* **Κυβέλα** Kibela, frigijska boginja, darovalka plodnosti, pri Rimljanih imenovana Magna Mater

κυβερνάω [*Et.: prim. lat. izpos.* gubernō 'krmarim', 'vodim'] **1.** *act.* sem krmar, krmarim νῆα, vodim; *pren.* vladam, vodim, upravljam; **2.** *pass.* dam se voditi σὴ χερί, upravljam se, pokorim se

κυβέρνησις, εως, ἡ (κυβερνάω) vladanje, vodstvo NT

κυβερνήτειρα, ἡ *fem. h* κυβερνήτης

κυβερνητήρ, ἦρος, ὁ, **κυβερνήτης**, ου, ὁ (κυβερνάω) krmar; *pren.* upravitelj, poglavar, glavar, vodnik

κυβερνητικός 3 (κυβερνήτης) izkušen v krmarjenju, izvéden v krmarjenju, več krmarjenja; *subst.* **κυβερνητική**, ἡ *sc.* τέχνη

krmarjenje, veččina (spretnost, umetnost)
krmarjenja (ladje)

κυβευτής, οὔ, ὁ (κυβεύω) kockar

κυβευτικός 3 spreten v kockanju

κυβεύω (κύβος) **1.** kockam, περί τινος za kaj;
2. περί τινι postavljam v nevarnost

Κυβήλη *ion.* = Κυβέλη

κυβιστάω prekopicnem se, prekucnem se, strmoglavim (se); *pren.* εἰς μαχαίρας vržem se na meče = poženem se v nevarnost, tvegam nevarnost

κυβιστητήρ, ἥρος, ὁ (κυβιστάω) *ep.* **1.** skakalč, glumač, slepar; **2.** potapljač

κύβος, ὁ [*Et.: prim. lat. izpos. cubus*] vretence (kost); kocka, ἀνεροίφθω κύβος naj se vrže kocka = poskusimo = *lat.* alea iacta esto

κυδάζω zasramujem, zmerjam, psujem

Κυδαθηναίεύς, ἑώς, ὁ Kidatenajec, Kidatenec, prebivalec demosa Kidatene (Κυδαθηναί) v fili Pandionida

κῦδαίνω (κῦδος) *ep.* **1.** slavim, proslavljam, častim, poveličujem; **2.** odlikujem, osrečujem (s tem, da povečujem telesno lepoto); **3.** razveseljujem θυμόν

κῦδ-άλιμος 2 *ep.*, **κῦδ-ρός** 3 *ep.* (κῦδος) slaven, preslaven, slovit, vzvišen, plemenit, junški, hraber

κῦδάνω **1.** *trans. ep.* = κυδαίνω slavim, častim τινά; **2.** *intr.* zanašam se, trdno upam na zmagο μέγα

κῦδι-άνειρα, ἡ (ἀνήρ) ki naredi može slavne, ki možem daje čast, ki možem daje slavo, može slaveča, može proslavljajoča μάχη, ἀγορή

κῦδιάω (κῦδος) [*pt. praes. κυδιών*] *ep.* ponašam se, ponosen sem, mogočno korakam

κῦδιστος 3 [*sup. od κυδρός*] *ep.* najslavnejši, najveličastnejši, prevzvišen

Κύδνος, ὁ Kidnos, reka v Kilikiji

κυδοιμέω (κυδοιμός) *ep.* **1.** *intr.* bučim, hrumim, razsajam; **2.** *trans.* spravljam v strah, besnim proti komu ήμέας

κυδοιμός, ὁ *ep.* **1.** bojni hrup, bojno vrvenje, zmešnjava, osuplost; **2. personif. Κυδοιμός**, ὁ Kidojmos, Bojni metež, Bojnometežnik, Bojnotruščnik, bog bojnega meteža

κῦδος, εος, τό [*Et.: iz *keuh₁-dos, kar je izpeljano iz ide. baze *(s)keuh₁-d- 'paziti', 'sliša-*

*ti', 'občutiti', 'opaziti'; prim. pslovan. *čūdo, stcslovan. čudo, sl. čudo, čuti (čujem), čuvati]* **1.** slava, čast, sijaj, moč, ponos, samozavest, okras, dika Ἀχαιῶν; **2.** uspeh, sreča, blagoslov

Κύδραρα, τὰ Kidrara, mesto v Frigiji

κῦδρός 3 *gl.* κυδάλιμος

Κύδωνες, οἱ Kidoni, ljudstvo na severozahodni Kreti; njihovo mesto je bilo **Κυδωνία**, ἡ Kidonija in *preb. Κυδωνιάτης*, ου, ὁ Kidoniat, Kidonijec

κυέω [*Et.: iz ide. baze *k'euh₁- 'oteči', 'nabrekli', 'vzbočiti (se)', 'narasti' = votel biti; prim. stind. šváyati 'biti (postati) velik', 'biti (postati) močan', 'okrepiti se', 'zrasti', gr. κοῦλος, κύαθος, κύαμος, κύμα, ἐγκύμων, κύριος, lat. cavus 'votel', 'izbočen', inciens 'noseča'], **κύω**, *pass. κυίσκομαι* **1. a)** nabrekli, otečem; sem, postanem noseča, τινά s kom, ἐκ, ἀπό τινος od koga, spočnem, nosim τινά; **b)** o živalih: postanem breja, ubrejim se; **2.** mislim na kaj, nameravam, naklepam kaj τί*

Κύζικος, ἡ Kizik, polotok in mesto ob Propontidi; *preb. Κυζικηνοί*, οἱ Kizikeni, Kizičani; *adi. Κυζικηνός* 3 kizikenski, kiziški, στατήρ kiziški stater, zlat denar mesta Kizik

κῦημα, ατος, τό (κυέω) zarodek, plod, sad v materinem telesu

κῦησις, εως, ἡ (κυέω) nosečnost

κῦθε *gl.* κεύθω

Κύθηρα, τὰ, **Κυθηρήη νῆσος**, ἡ Kitera, Kiterija, otok južno od Lakonije s svetiščem Afrodite, ki se zato imenuje **Κυθήρεια**, ἡ Kiterka, Kiterijka, Kiterijska; *preb. Κυθηριοί*, οἱ Kiterijci, Kiterci; *adi. Κυθήριος* 3 kiterijski, kilterski; *adv. Κυθηρόθεν* s Kitere

Κύθνος, ἡ Kitnos, otok v otoški skupini Kikladi; *preb. Κῦθνιοί*, οἱ Kitnijci, Kitnošani

κυίσκομαι *gl.* κυέω

κυκάω [*pt. praes. κυκῶν*] **1.** mešam, premešam, zmešam, brodim; **2.** razburkam, zmedem; *pass.* razburkam se, zmedem se, splašim se ἔπποι; Τρωες κυθήθησαν med Trojanci je nastala zmešnjava

κυκεών, ὄνος, ὁ [*acc. κυκεῶ, ep. κυκειῶ*] kikeon zmes, mešanica (iz ječmenove kaše, sira in vina)

Κυκλάδες, αἱ Kikladi = 'Obkrožajoči otoki',

'Obdajajoči otoki', tj. 'Otoki okrog (Delosa)', otoška skupina več kot dvesto otokov v južnem Egejskem morju med Evbojo in Kreto

κυκλεύω oklepam, obdajam, obstopam

κυκλέω (κύκλος) [fut. κυκλήσω, aor. cj. 1. pl. ep. κυκλήσομεν]

I. act. 1. trans. a) (na vozu) odpeljem, odpravim, νεκρούς βουσί mrtvece z volí; **b)** v krogu vrtim, sučem, obračam, gonim okrog κύμα, βάσιν ἐπί τινι krožim okrog koga, ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν medtem ko sem se hodeč obračal, da bi se vrnil, τὶ ἐπί τινι valim, primikam h komu; **2. intr.** vrtim se, krožim;

II. med. 1. postavim se v krog, tvorim krog; nakopičim se (*o valovih*); **2.** vrtim v krogu, obkrožujem, potekam, minevam νύκτες

κύκλιος 3 in 2, **κυκλόεις** 3 (κύκλος) poet. okrogel, okroglast, obel, v krogu se vrteč, χόρος ples v krogu, kolo

κυκλό-θεν adv. okoli in okoli, od vseh strani τινός NT

κυκλοποιόομαι med. postavljam se v krog, postavljam se v kolobar

κύκλος, ὁ [Et.: iz ide. *k^wek^wlo- 'kolo', 'krog', kar je izpeljano iz ide. kor. *k^welh₁- 'vrteči (se)'; prim. stind. cakrá- 'kolo', 'krog', av. čaxra- 'kolo', sl. kolo, koleno, ang. wheel 'kolo'; sor. gr. πέλω, πέλομαι 'premikam (se)'] [pl. οἱ κύκλοι in τὰ κύκλα] **1.** krog, kolobar, okrožje, obod, okroglina, (ἐν) κύκλω v krogu, okrog in okrog česa τινός, περί τι, ὁ κύκλω ἀγρός polje naokrog, τὰ κύκλω okolica, οἱ κύκλω βασιλεῖς kralji okrog in okrog = so-sednji kralji; **2. a)** rob (na ščitu); **b)** sončni krog, mesečev krog; **c)** kolo; **d)** ὀμμάτων oko; **e)** ὁ ἄνω κύκλος nebo, nebesni svod; **f)** okrogel zid okrog mesta, obzidje, ograja; **3.** krog (zborovalcev), zbor, τυραννικός krog knezov, δόλιος krog, ki ga naredijo (ki ga sklenejo) lovci okrog zasledovane živali; **4.** krožitev, kroženje, vrtenje v krogu; ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπῆτων πρηγμαμάτων ἐστὶ da se človeška sreča vrti v krogu

κυκλό-σε adv. v krog, v krogu, na vse strani

κυκλο-τερής 2 (τείρω) ep. okrogel, okroglast, zaokrožen, κυκλοτερές τόξον ἔτεινε (*prolept.*) ukrivil (usločil, zasločil) je lok, napel je lok v krog

κυκλώω (κύκλος)

I. act. in pass. 1. trans. a) delam kaj okroglo, zaokrožujem, ukrivim τόξον; **b)** obstopam, obkrožam, obkoljujem, oblegam, obdajam NT; **2. intr.** ulegam se okrog česa, krožim nad kom ἐπὶ πᾶσι;

II. med. 1. obkoljujem, zajemam koga, obstopam; **2.** tvorim krog, postavljam se v krogu, obkrožam koga, ἐς μέσον jemljem v sredo

κύκλωσις, εως, ἡ (κυκλώω) **1.** obkoljevanje, obkroženje, zajetje; **2.** oblegajoče čete

Κύκλωψ, ωπος, ὁ (κύκλος, ὄπωπα) Kiklop; pos. Polifem; pl. Kiklopi, enooki divji orjaki; adi.

Κυκλώπ(ε)λιος 3 kiklopski, kiklopejski, kiklopijski

κύκνος, ὁ [Et.: domnevno (*a ne zanesljivo potrjeno*) iz ide. kor. *(s)keuk- 'svetiti se', 'biti bel'; zato naj bi bil prvotni pomen 'svetli ptič', 'beli ptič'; prim. stind. sócati 'svetiti se', 'žareti', 'sijati', šukrá 'svetel', 'jasen', 'bel'] labod

κυλίνδω, κυλινδέω praes. in impf.; ostali časi od κυλίω [Et.: domnevno iz kor. *(s)kel- 'ukrivljen', 'upognjen'; morda sor. s κυλλός] [Obl. fut. κυλίσω, aor. ἐκύλισα, pass. pf. κεκύλισμαι, aor. ἐκύλισθην, fut. κυλισθήσομαι] **1. act.** (naprej) valim, dol kotalim τί, naprej pomikam, privalim, podim sem in tja, βυσσόθεν θῖνα razrijem; pren. πῆμά τινι navalim na nesrečo koga, pogubim koga; tako tudi v pass. ᾠων τότε πῆμα κυλινδεταί proti nama se vali nesreča; **2. pass. a)** valjam se NT, κατὰ κόπρον v nesnagi, dol se valim, dol držim πέδονδε λάας, κατὰ τὰς νάπας, κάτω; ἐκ δίφρων padem z voza; **b)** klatim se, sučem se περί τι

κύλιξ, ικος, ἡ [Et.: domnevno predgr. bese-da ali izpos., morda (*a ne zanesljivo*) sor. z lat. calix -icis 'kozarec', 'časa' in z gr. κάλυξ; prim. tudi stind. kalaša- 'lonec', 'skodela'] čaša, kupra, ἐπὶ τῇ κύλικι pri čaši, ob čaši, pri pijači, ob pijači

κύλισμα, ατος, τό (κυλίω) valjanje, razrito blato, luža NT

κυλίχνη, ἡ [demin. od κύλιξ] poet. (majhna) čašica

κυλίω gl. κυλίνδω

Κυλλήνη, ἡ, dor. **Κυλλῆνᾶ** Kilena **1.** gorovje v Arkadiji, rojstni kraj Hermesa, ki se zato imenuje **Κυλλήνιος** Kilenijec; **2.** pristanišče

v Elidi; *preb.* **Κυλλήνιος**, ó Kilenijec; **3.** mesto v Ajolidi

κυλλήστις, ιος, ó *ion.* [acc. pl. κυλλήστεις] kilestis, egiptovski kruh iz neke vrste žitarice, imenovane olira (ὄλυρα)

κυλλο-ποδίων, ονος, ó [voc. κυλλοπόδιον] (κυλλός, πούς) *ep.* krivonog, šepav; *subst.* krivonožec, šepavec

κυλλός 3 kriv, okrnjen, polomljen *NT*

Κυλλύριοι, οί Kilirijci, potomci prvotnega prebivalstva na Siciliji, ki so bili prisiljeni obdelovati svojo nekdanjo last novim gospodarjem

Κύλων, ωνος, ó Kilon, Atenec, ki je hotel okrog l. 632 pr. Kr. postati tiran, a je moral mesto zapustiti, njegovi privrženci pa so bili pobiti na žrtvenikih Atene in Erinij

κῦμα, ατος, τό (κύω) val, tok, valovanje

κῦμαίνω [fut. κυμανῶ, aor. ἐκύμηνα] kipim, valim se, ženem valove, valovim; vzkipim, πόλεμος vojska se vali ali bliža, φάλαγξ pridem v nered, pridem iz ravne črte

κῦματίας, ου, ó, *ion.* **κῦματίης** (κῦμα) valovit, buren ποταμός; άνεμος ki valove dviga, žene

κῦματο-ἄγής 2 (ἄγνῦμι) *poet.* ki se lomi kot val, kipeč; δεινὰ κυματοαγεῖς ἄται naval silnih nadlog, strašne zaganjajoče se nezgode

κῦματο-πλήξ, ἤγος, ó, ἡ (πλήσσω) *poet.* od valov bičan

κῦματώ **1.** act. dvigam valove, razlivam se čez kaj τί; **2.** pass. ženem silne valove, valovim θάλασσα

κῦματ-ωγή, ἡ (ἄγνῦμι) *ion.* kraj, kjer se lomi jo valovi, obrežje, obala

κύβαλον, τό cimbale, kraguljček *NT*

κύβαχος 2 (κύβη glava) *ep.* **1.** adi. z glavo naprej, strmoglav, ἔκπεσε κύβαχος padel je na glavo; **2.** subst. ó okroglina pri čeladi, kamor so postavili perjanico, κύβαχος ἀκρότατος vrh okrogle čelade

κυμβίον, τό [demin. od κύβη lonec] kozarček, čašica

Κῦμη, ἡ Kima **1.** mesto v Elidi; **2.** mesto v Kampaniji (= lat. Cumae); *preb.* **Κυμαῖος**, ó Kimajec

κύμινδις, ιδος, ó *ep.* kimindis, neznan ptič, gl. χαλκίς

κῦμῖνον, τό [Et.: semit. izpos.; prim. akad. kamūnu 'kumina', hebr. kammōn 'kumina'; prim. tudi lat. cumīnum, nem. Kümmel, sl. kumina] kumina *NT*

κυμινοπρίστης, ου, ó kdor cepi kumino, kuminocepec = skopuh

κῦμο-δέγμων 2, gen. ονος (κῦμα, δέχομαι) *poet.* valove sprejemajoč, od valov izpiran, od valov pran, od valov oblivan ἀκτή

κυνᾶγία, **κυνᾶγός** gl. κυνηγία, κυνηγός

κυνά-μυια, ἡ *ep.* pasja muha (psovka) = drzna psica, zalega

κυνάριον, τό [demin. od κύων] psiček, kužek

κυνέη, ἡ, *skrč.* **κυνῆ** sc. δορά kinea, kina **1.** αἰγείη kmečka kapa iz kozje kože, popotni klobuk z velikimi krajci; **2.** Ἄϊδος Hadova čelada, ki je naredila človeka nevidnega; **3.** šlem, čelada iz kože ali iz kovine

κύνεος 3 (κύων) *ep.* pasji, nesramen, predrzen

κύνεσσι gl. κύων

κυνέω [Et.: iz *κυνέσω ali iz *κυνέσμι, kar je izpeljano iz ide. kor. *ku(e)s- 'poljubiti'; prim. stind. cúmbati '(on) poljubi', het. kuṃašzi '(on) poljubi', sl. kušniti, got. kukjan 'poljubiti', ang. kiss 'poljubiti', 'poljub'] [Obl. aor. ἐκυσσα, κύσσα] poljubim

κυνῆ gl. κυνέη

κυνηγέσιον, τό (κυνηγέτης) **1.** lov, lovljenje; **2.** lovska družba (lovci, gonjači in psi)

κυνηγετέω, dor. **κυνᾶγετέω** lovim, sledim, zasledujem τί

κυν-ηγ-έ-της, ου, ó, dor. **κυνᾶγέτης** (κύων, ἄγω) ki vodi pse, vodič psov, gonič psov, lovec (s psi)

κυνηγετικός 3 ki spada k lovu (s psi), spreten pri lovu (s psi), lovski; **κυνηγετική**, ἡ sc. τέχνη lov, lovljenje, lovstvo (s psi)

κυνηγέω (κυν-ηγός) lovim

κυνηγία, ἡ, dor. **κυνᾶγία** in **κυνήγιον**, τό lov, lovljenje, gonja

κυν-ηγός, ἡ (κύων, ἄγω) lovec

Κυνήσιοι, οί, **Κύνητες**, οί Kinezijci, Kineti, ibersko ljudstvo

κυνία, ἡ ajol. = κυνέη

κυνίδιον, τό [demin. od κύων] psiček

κυνικός 3 (κύων) pasji

κυνίσκος, ó [demin. od κύων] psiček

Κυνίσκος, ὁ Kinisk, vzdevek spartanskega kralja Zevksidama

κυνο-κέφαλος 2 (κεφαλή) pasjeglav; **Κυνο-κέφαλοι**, οἱ Kinokefali, Pasjeglavci, mitično ljudstvo v Etiopiji

κυνό-μυια *gl.* κυνά-μυια

κυνο-ραίστης, ου, ὁ (βαίω) *ep.* pasja uš

Κῦνος, ἡ Kinos, pristanišče opuntskih Lokrov

Κυνόσ-αργες, ους, τό Kinosarg, Heraklu posvečen gimnazij severovzhodno od Aten

Κυνὸς κεφαλαί, αἱ Kinoskefale, Pasje glave
1. hrib v Bojotiji; 2. hrib v Tesaliji pri Skotusi

Κυνόσ-ουρα, ἡ (οὐρά) Kinosura, Pasji rep 1. rt na vzhodni strani Salamine; 2. rt v Atiki pri Maratonu

κυνο-σπάρακτος 2 (σπαράσσω) *poet.* od psov raztrgan

Κυνουρία, ἡ Kinurija, jugozahodni del Argolide; *preb.* **Κυνούριοι**, οἱ Kinurijci

κύντερος 3 [*comp.* od κύων] *ep.* nesramnejši, drznejši, predrznejši; *sup.* **κύντατον**, τό najdrznejše

κυν-ώπη, ου, ὁ, *fem.* **κυν-ῶπις**, ἰδος [*voc. masc.* κυνώπα] (ῶψ) *ep.* pasjih oči, pesjan, pesjanka, nesramnež, nesramnica

Κυπαρισσῆεις, εντος, ὁ Kipariseent, mesto v Elidi

κυπαρίσσινος 3, *at.* **κυπαρίττινος** iz cipresovine, cipresovinast, cipresov

κυπάρισσος, ἡ, *at.* **κυπάριττος** cipresa

Κυπάρισσος, ἡ Kiparis, mesto na Parnasu

κύπαττις *ajol.* = *κυπασσίς*, ἰδος, ὁ kipatis (kipatida), kipsis (kipasida), obleka za vojno

κύπειρον, τό kipejr, dišeča rastlina ali trava

κύπ-ελλον, τό [*Et.: domnevno predgr. beseda, morda sor. z gr. κύπη* 'votlina', *stind.* κύπα 'jama', 'luknja', *lat.* cūpa 'kad'] *ep.* čaša, kupa, vrč

κύπερος, ὁ *ion.* kiper, neka blagodišeča rastlina, s katero so Skiti mazilili umrle kralje

Κύπρια, **Κύπρια ἔπη**, τὰ Kiprija, epska pesnitev, ki opeva Pelejevo svatbo in dogodke do prepira med Ahilom in Agamemnomom

Κύπρος, ἡ otok Ciper (Kipros, Kiper); *preb.* **Κύπριοι**, οἱ Kiprijci, Ciprčani (Kiprčani); **Κύπρις**, ἰδος, ἡ Kiprida, Ciprčanka (Kipr-

čanka), Kiprijka (pridevek Afrodite, ki so jo na Cipru še posebej častili)

κυπτάζω pripogibam se h komu, trudim se s čim, ukvarjam se s čim, bavim se s čim *περί τι*

κῦπτω [*Et.: domnevno sor. s κύφος*] [*fut.* κύψω, *aor.* ἔκψα, *pf.* ἐκέψα] pripogibam se, nagibam se naprej; sklonim se, počenem, povešim glavo

κυρβασία, ἡ, *ion.* **κυρβασίη** kirbazija, šilasta perzijska kapa, turban, tiara

κυρέω *gl.* κύρω

Κυρήνη, ἡ Kirena, glavno mesto grške kolonije v severni Afriki; *preb.* **Κυρηναῖοι**, οἱ Kirenajci, Kirenci

κυρία, ἡ moč, oblast

κυριακός 3 (κύριος) Gospodov; ἡ *κυριακή sc. ἡμέρα* Gospodov dan, nedelja, *δεῖπνον* Gospodova večerja *NT*

κυριεύω (κύριος) gospodar sem, sem lastnik česa, imam kaj v oblasti, gospodujem, vladam nad kom *τινός NT*

κύριος 3 in 2 (κύρος) 1. *adi. a) o stvarih:* ki ima popolno ali dejansko veljavo, pravomočen, veljaven *δικαι*, določen, dogovorjen, napovedan *ἡμέρα*, pristojen, spodoben *τάφος*; **b) o osebah:** ki ima pravico, popolno oblast ali moč nad čim, močen, mogočen, vpliven, gospodujoč, upravičen, *κύριός εἰμι τινος* imam pravico, imam moč, imam oblast, morem, imam v oblasti, *οὐκ ἔσθε κύριοι καταλύσαι* ne boste mogli, *κύριός εἰμι τῆς καταλύσεως* odločitev o miru je v mojih rokah, *κύριόν σε ἕστημι τῶν τέκνων* vrnem ti otroke, *κύριος καθίσταμαι* imam oblast, vladam, smem; 2. *subst.* **κύριος**, ὁ gospod, gospodar, vladar, Gospod ali Kristus, mož, soproj; **κυρία**, ἡ razpolaganje *τινός*; gospodarica, gopa; redna ljudska skupščina; **κύριον**, τό zakonita oblast, ukaz; *pl.* zakoni *τῆς γῆς*, vlada; **κυριώτατα**, τὰ najpomembnejše, najpoglavitejša, glavni stan, glavni štab (kjer stanuje poveljnik); 3. *adv.* *κυρίως* veljavno, natančno, po pravici

κυριότης, ητος, ἡ oblast, gospostvo; vladar *NT*

κυρίσω, *at.* **κυρίττω** bodem z rogovi, trkam z glavo

κύρ-μα, ατος, τό (κύρω) *ep.* najdba, lov, ulov

Κύρνος, ἡ Kirnos **1.** otok Korzika; *preb.* **Κύρ- νιος**, ὁ Kirnijec, Kirnošan; **2.** mesto na Ev- boji

κῦρος, ους, τό (κυέω) **1.** oblast, moč, vpliv; **2.** odločitev, odločba, ukaz, ugled, κῦρος ἔχω τινός imam odločitev, odločilen vpliv; **3.** po- vod, vzrok ἡμέρα πολλῶν καλῶν; potrditev, ἔχει τάδε κῦρος vse to je potrjeno

Κῦρος, ὁ Kir **1.** starejši, ustanovitelj perzijske- ga kraljestva (559–529 pr. Kr.); **2.** mlajši, sin Dareja II., ki je padel pri Kunaksi I. 401 pr. Kr.; *adi.* **Κύρειος** 3 Kirov, kirski, kirejski; *subst.* **Κύριοι**, οἱ Kirove čete, Kirovi privr- ženci

κῦρώω **1.** *act.* sklenem, določim γάμον, potr- dim, dokazem ταῦτα; **2.** *med.* αἰ λόγῳ τὸ πᾶν κυρούμεναι τέχνηι umetnosti, ki vse izvršijo (ki vse dosežejo) z govorjenjem

κῦρσω *gl.* κῦρω

κῦρτη, ἡ *ion.* kirta, pleten koš za ribolov, vrša **κυρτός** 3 *ep.* zakrivljen, ukrivljen, kriv, grbav, vzbokel, κῦμα κυρτὸν ἔόν vzboklo se dviga- joč val

κυρτόω krivim, zavijam, obokam, tvorim lok, tvorim obok, κυρτωθέν viseč nad kom; *pass.* krivim se, zvijam se

κῦρῶ [*impf. ep.* κῦρε, *fut.* κῦρσω, *aor.* ἔκυρσα; *med.* κῦρομαι], *vzpor. obl.* **κυρέω** [*fut.* κυρή- σω *itd.*] *ep. poet.* **1.** *abs. ali z dat. a)* naletim na koga (na kaj), srečam, zadenem na kaj, trčim skupaj ἄρμασι; srečam koga; *pren.: a)* zabredem v kaj κακῶ, ἐσθλῶ; **β)** hočem zade- ti, merim na kaj αἰὲν ἐπ' αὐχένι κῦρε δουρὸς ἀκωκῆ; **γ)** zadenem (resnico), uganem γνώμη ἐπεικάζων, ἧ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ ali morda (ali slučajno) prav domne- vam, da je ta; **β)** zadene me kaj, pripeti se mi kaj, deležen sem, dosežem ταῦτ' ἐμοὶ κυρεῖν βουλήσομαι; dogodim se, pripetim se τί ποτ' αὐτίκα κῦρσει kaj neki se bo zgodilo; ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ nesreča sledi nesreči; **ε)** sem, nahajam se v kakem stanju, πῶς κυρεῖτε kako je, kako se imate, ἐν τῷ πράγματι κυρεῖ v kakšnem položaju se nahaja, ποῦ γῆς κυρεῖ kje biva, ἐνθάδε τοῦ πάθους v tako slabem položaju, τί νῦν κυρεῖ kako je z njim, τάδε εὔ κυρεῖ to je dobro, to je v dobrem stanju; **δ)** v *zvezi s pt. se prevaja z:* ravno, slučajno, zares, θύων ἔκυρον ravno sem daroval, ὡς κυρεῖς

ἔχων kakršen si, kjer ravno stojiš, πλησίον γὰρ ὢν κυρεῖ bil je ravno blizu, εἰ ζῶν κυρεῖ če (slučajno) živi, κυρῶ ἔχων slučajno imam, ποῦ κυρεῖ συθείς kam neki je pobegnil, Φοῦ- βρος εἰρηκῶς κυρεῖ Fojb je zares rekel, πρὸς τί ταῦτ' ἐλπὼν κυρεῖς čemu neki si to rekel; *tudi pt.* κυρῶν *se podobno prevaja:* ποῦ κυρῶν εἴης kje se ravno nahajaš; **2.** *z gen. ali acc. a)* se- gam do, dosežem τέρμονα οὐρανοῦ, dotikam se νεφέλας αἰθερίας; **β)** dobim, deležen sem česa τινός, ἔκ τινος dobim od koga, δίκης do- bim zaslužen kazni

κῦρωσις, εως, ἡ (κυρόω) = κῦρος potrdilo, de- lovanje, izvršitev διὰ λόγων; κῦρωσις οὐδεμία ἐρίγνετο ni prišlo do nobenega sklepa

κῦσ(σ)α *gl.* κυνέω

κῦστις, εως, ἡ *ep.* mehur

κῦτος¹, ους, τό **1.** votlina, duplina; **2.** trebuh, posoda, vrč, žara, pepelnik

κῦτος², ους, τό [*Et.: iz ide. kor. *(s)kHu-t-* 'po- krivalo', 'koža' *ipd.*; *prim. gr.* σκῦτος 'usnje', 'koža', *lat.* cutis 'koža', *stvnem.* hūt 'koža', *lit.* kiáutas 'lupina', 'skorja', 'luščina'] koža, ščit, oklep

Κυτώνιον, τό Kitionij, mesto v Miziji

Κύτωρος, ἡ Kitor, mesto v Paflagoniji

κῦφός 3 [*Et.: sor. gr.* κυφώω, κύπτω] *ep.* pripo- gnjen, sključen, γήραϊ zaradi starosti

Κύφος, ἡ Kifos, mesto v severovzhodni Tesa- liji

κῦφων, ωνος, ὁ (κυφός) jarem (za par živali), telege

κυψέλη, ἡ *ion.* omara, kovček, skrinja

Κύψελος, ὁ Kipsel, korintski tiran, Periandrov oče

κῦω *gl.* κυέω

κῦων [*Et.: iz ide. *k'yon-* 'pes'; *prim. stind.* švā, *lat.* canis, *lit.* šuō] [*gen.* κυνός, *voc.* κύων, *dat.* *pl.* κυσί, κύνεσσι] **1.** pes, psica; **α)** Ἄϊδαο Ha- dov pes = Kerber; **β)** Ἀρίωνος Pasja zvezda, Sirij; **ε)** morski pes; **2. a)** pošast, zver, zverina (*o Sfingi*), Erinije; **β)** kot psovka

κῶ *ion.* = πῶ

κῶας, ους, τό [*pl.* κῶεα, *dat.* κῶεσιν] *ep. ion.* neostrižena ovčja koža, runo, kožuh, kožuho- vina

κῶδεια, ἡ *ep.* (makova) glavica

κῶδιον, τό [*demin. od κῶας*] kožica

κῶδων, ὠνος, ὁ, ἡ **1.** zvonček, kraguljček (ki ga je nosila straža straži); **2. poet.** trobenta

κῶθων, ὠνος, ὁ koton, trebušnat lončen vrč

κῶκῦμα, ατος, τό *poet.*, **κωκῦτός**, ὁ *ep. poet.* jok, tarnanje, vekanje, javkanje, krik; *kot lastno ime: Κωκυτός*, ὁ Kokit, reka v podzemlju

κωκύω [*Et.: iz ide. onomatop. kor. *kēu-, kēu-, *kāu-, kāu-* 'vpiti', 'kričati', 'tuliti', 'zavijati'; *prim. stind. káuti* ('on) vpije', *pslovan. *kújati* 'godrnjati', *kúkati 'tarnati', 'jadikovati', *stcslovan. kujati* 'mrmrati', 'godrnjati', *sl. kujati se, sova, stvnm. hiuwila* 'sova', *nem. heulen* 'tuliti', 'zavijati'] *ep. poet.* **1.** tulim, vekam, jočem, tarnam; **2. trans.** žalujem za, objokujem τινά, τί

κωλακρέτης, ου, ὁ kolakret, predstojnik glavne blagajne v Atenah

κῶληψ, ηπος, ἡ (κῶλον) *ep.* podkoleno, podkolonica

Κωλιάς, ἄδος, ἡ Koliada, rt v Atiki južno od Falera

κῶλον, τό [*Et.: domnevno iz ide. *kuelh₁-* 'vrteči', 'obračati'; *prim. lat. collum* 'vrat', *sl. člen, kolo, koleno, lit. kelys* 'koleno'] **1.** ud, noga, koleno, κάμψον κῶλα usedi se; *NT* telo; **2.** del, stran (zida, piramide), stena

κῶλῦμα, τό, **κωλῦμη**, ἡ, **κῶλῦσις**, εως, ἡ (κῶλῦ) oviranje, ovira, težava, ovira, prepreka, zapreka, zadržek

κωλῦσιεργέω oviram, nasprotujem

κωλῦτής, οὔ, ὁ (κῶλῦ) oviralec, zadrževalec, κωλυτής γίγνομαι oviram

κωλῦτικός 3 ovirajoč, napoten, v napoto

κωλύω [*fut. κωλύσω itd.*] **1.** oviram, zadržujem, odvracam ἀπό τινος, branim komu kaj τινά τινος, τινά τι, τινός τι, z *inf. in μή*; *subst. τὸ κωλῦον* ovira; τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει kar se mene tiče, z moje strani ni nobene ovire; **2.** prepovedujem, ne dovoljujem, zabranjujem

κῶμα, ατος, τό trdno spanje

κωμάζω (κῶμος) [*fut. κωμάσω, κωμάσομαι, aor. ἐκώμασα, pf. κεκώμακα*] obhajam slovesnost s poedinami, gostim se, popivam, rojnim naokrog, prirejam bučne obhode s petjem in godbo, udeležujem se bučnega obhoda; πρὸς τινά pridem pijan h komu, nadlegujem koga

κωμ-άρχης, ου, **κῶμ-αρχος**, ὁ (κῶμη, ἄρχω) komarh, vaški (občinski) predstojnik, glavar, župan

κωμαστής, οὔ, ὁ (κωμάζω) ponočevalec, popivalec, popivač, pijanec

Κῶμβρεια, ἡ Kombreja, mesto v Makedoniji

κῶμη, ἡ vas, selo; *NT tudi = κωμήται*

κωμήτης, ου, ὁ vaščan, kmet

κωμικός 3 (κῶμος) komičen, komiški, ki spada h komediji (k šaloigri, k veseloigri); *subst.*

κωμικός, ὁ pesnik komedij (šaloiger, veseloiger)

κωμό-πολις, εως, ἡ (κῶμη) trg *NT*

κῶμος, ὁ **1.** komos, svečani obhod na čast Dionizu; slavnostni obed, hrupna pojedina;

2. komos, bučen obhod s petjem in godbo, poulično rogoviljenje; družba pijanih mladeničev, ki so hodili z godbo in petjem od prijatelja do prijatelja ter so tam nadaljevali popivanje; **3.** roj, tropa, truma προσπόλων

κωμωδέω (κωμωδός) zasmehujem, zasramujem, rogam se komu (v komediji) τινά

κωμωδία, ἡ (κωμωδός) vesela igra, komedija, veseloigra, šaloigra

κωμωδικός 3 ki spada h komediji, komičen, komiški

κωμωδ(ι)ο-ποιός, ὁ pesnik komedij (veseloiger, veselih iger), komik, komediograf

κωμ-ωδός, ὁ (κῶμος, ἀοιδός) igralec v komediji (veseloigri, šaloigri), pisec komedij (veseloiger, veselih iger), komediograf

κῶνειον, τό trobelika, trobelikovec (strupena pijača)

κῶνος, ὁ smrekov storž, smreka

κῶν-ωψ, ωπος, ὁ komar, mušica *NT*

Κῶπαι, αἶ Kope, mesto v Bojotiji; *preb. Κωπαιῆς*, ἑων, οἶ Kopajci; **Κωπαῖς λίμνη**, ἡ Kopajsko jezero

κωπεύς, ἑως, ὁ *ion.* les za vesla, veslarski les

κῶπη, ἡ držaj, ročica, ročaj, držalo (vesla, meča, ključa); *pren.: a)* meč, veslo, κῶπας ἐλαύνω, ἀναφέρω veslam; **b)** ladja (*Eвриpid, Ifigenija pri Tavrijcih 116*); brodovje (*Ifigenija pri Tavrijcih 140*)

κωπήεις 3 *ep.* ki ima držalo, z držalom

κωπ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) opremljen z vesli, πλοῖον ladja z vesli

κῶρος *gl.* κόρος²

Κωρύκιον ἄντρον Korikijska votlina, votlina pri Delfih pod Parnasom

κώρυκος, ὁ *ep.* usnjena torba, naramnik, koš (za jedila)

Κώρυκος, ὁ Korik, rt pri Eritreji v Joniji

κῶς, κῶς *ion.* = πῶς, πῶς

Κῶς, *gen.* Κῶ, *acc.* Κῶν *in* Κῶ, *ep.* **Κόως**, ἡ

Kos (Koos), otok ob obali Male Azije; *preb.*

Κῶοι, οἱ Košani, Kojci; *adv.* **Κόωνδε** na Kos, v Kos

κωτίλλω *poet.* priliznjeno govorim, zvito nagovarjam, nadlegujem s sladkimi besedami

κῶττι *ajol.* = καὶ ὅτι in kaj, in zakaj

κωφός 3 **1.** top, topoglav, skrhan, slab βέλος, nem, tih, zamolklo bobneč κῦμα, neobčutljiv γαῖα; **2. a)** nem, gluhi, gluhiem *NT*; **b)** neumen, neveden; **c)** prazen, ničev, pozabljen ἔπη

Λ, λ

Λ, λ (λά[μ]βδα) lambda, enajsta črka grškega alfabetu, kot številka λ' = 30, λ = 30.000

λᾶας, ó [Obl. gen. λᾶος in λάου, dat. λᾶϊ, acc. λᾶαν, gen. pl. λᾶων, dat. λάεσσι] ep. **1.** kamen, skala; **2.** kleč, stena

Λάας [acc. Λάαν] ep. Laas, mesto ob Lakonskem zalivu

Λάβδακος, ó Labdak, Polidorov sin, Kadmov vnuk, Lajev oče, tebanski kralj; adi. **Λαβδάκειος** παῖς Labdakov potomec in patron. **Λαβδακίδης**, ου, ó [gen. pl. dor. Λαβδακιδῶν] Labdakid = Labdakov potomec = Laj ali Ojdip

λάβεσκον, **λάβησι** ipd. gl. λαμβάνω

λαβή, ἡ (λαβεῖν) **1.** držaj, držalo, ročaj, uho; **2.** mesto, kjer je mogoče napasti sovražnika, slabost, slaba stran, napad, λαβήν παρέχω pokažem svojo slabost = dam priložnost za napad

λαβρ-αγόρης, ου, ó (λάβρος, ἀγορεύω) ep. predrzen blebetač

Λάβρανδα, τὰ Labranda, vas v Kariji

λαβρεύομαι dep. med. ep. drzno blebetam ali govorim

λάβρος 3 (λαβεῖν) **1.** silen, močan, deroč, divji, viharen; **2.** lakomen, pohlepen; drzen στόμα

Λαβύνητος, ó Labinet, babilonski kralj (= Nebukadnezar 604–561 pr. Kr.)

λαβύρ-ινθος, ó labirint **1.** ogromna zgradba v srednjem Egiptu; **2.** poslopje na Kreti, ki ga je zgradil Dajdal (Δαίδαλος); **3.** stranpot, kriva pot; **4.** buk. vrša ἐκ σχοίνων

λαγνεία, ἡ slast, naslada, pohotnost

λαγός, ó gl. λαγώς (zajec)

λαγχάνω [Obl. fut. λήξομαι, aor. ἔλαχον, pf. εἴληχα, pass. εἴληγμαι, pt. εἴληγμένος, aor. ἐλήχθη; ep. aor. cj. λάχρησι, λελάχω, pf. λέλογχα, ion. fut. λάξομαι]

1. intr. **1.** žrebam, srečkam περί τινος NT; **2.** po

žrebu komu pripadem, pridem na delež ἐς τι, ἐς ἐλάχιστην ἐννέα λάγχανον αἴγες na vsako ladjo je po žrebu prišlo devet ovac; **3.** po žrebu sem določen, izvoljen za kaj βασιλεύς ali z inf. βουλεύειν, NT τοῦ θυμιάσαι zadene me, določen sem, da zažgem kadilo;

II. trans. **1.** po žrebu dobim, izžrebam kaj τὸ πάλω, κλήρω, prejmem, dosežem, dobim τινός; pf. dobil sem v oblast, vladam, upravljam τί, τινός; postanem, sem deležen česa, pridem do česa τινός, ὕπνου zaspim, κακά nakopljem si; **2.** δίκην τινί naperim, začnem tožbo proti komu, tožim koga, zatožim koga, πρὸς τινα pri kom, τινός zaradi česa; **3.** naredim koga deležnega česa, dajem komu kaj, τινὰ πυρός sežigam, pokopavam koga

λαγών, ὄνος, ἡ lakotnica

λαγώς, ó [gen. λαγῶ, dat. λαγῶ, acc. λαγῶν, pl. λαγῶ], ep. **λαγῶός**, ion. **λαγός** zajec, λαγῶ βίον ζῶ živim kakor preganjan zajec, živim pasje življenje, sem vedno v strahu in skrbeh

λάδανον gl. λήδανον

Λάδη, ἡ Lada, otok pri Miletu

Λᾶέρτης, ου, ó, ep. ao in **Λάρτιος**, **Λᾶέρτιος**, ó Laert (Lartij, Laertij), Odisejev oče, kralj na Itaki; patron. **Λᾶερτιάδης**, ου, ó Laertiad = Laertov sin = Odisej

λάζομαι med., poet. **λάζυμαι** [Obl. ep. opt. 3. pl. λαζοίατο, impf. 3. sg. λάζετο] ep. poet. vzamem, primem, zgrabim, zagrabim, τινὰ ἀγκάς objamem koga, ὀδᾶξ γαῖαν zgrabim z zobmi, ugriznem zemljo, padem, μῦθον πάλιν vzamem nazaj, prekličem

λάθα, ἡ dor. = λήθη

λαθέμεν gl. λανθάνω

λαθι-κηδής 2 (λανθάνω, κηδος) ep. ki uteši skrbi, ki odpravi skrbi, 'ki utopi (vse) skrbi,' ki odpravi žalost

λαθί-πονος 2 (λήθω, πόνος) poet. **1. intr.** ki

pozabi na žalost; **2.** *trans.* ki naredi (poskrbi), da se žalost pozabi, žalost (bolečine) lajšajoč ὀδυῶν βίετον

λάθομαι, λαθέσθαι *ipd. gl. λανθάνω*

λαθεοσύνη = λήθη

λάθρα, λάθρα, *ep. ion. λάθρη* (λήθη) *adv.* tajno, skrivaj, neopaženo, brez vednosti koga τινός

λαθραῖος 3 in 2 *poet.* tajen, skrit, neopažen

λάθω, λαθεῖν *gl. λανθάνω*

λαῖτιγξ, γργος, ἡ (λαῖας) *ep.* kamenček

λαῖλαψ, ἀπος, ἡ *ep.* vihar, burja, nevihta, dež

λαιμός, ὁ *ep.* goltanec, grlo, vrat, žrelo

λαιμο-τόμος 2 (τέμνω) *poet.* ki prereže grlo, ki prereže vrat, moreč, smrtonosen χεῖρ

λαῖνεος 3, **λαῖνος** 3 (λαῖας) *ep. poet.* kamnit, zidan; ἢ τέ κεν ἤδη λάινον ἔσσο χιτῶνα gotovo bi bil že oblekel kamnito obleko = gotovo bi že bil kamenjan

λαιός 3 [*Et.*: iz *λαιφός iz *ide.* *lai̯mo-; *prim. lat.* laevus, *sl.* levi] levi; *subst.* ἡ λαία levica

Λάιος, ὁ Laj (Lajos), Labdakov sin, Ojdipov oče; *adi.* **Λαῖειος** 3 Lajev, lajski, lajejski

λαισήιον, τό *ep. ion.* tarča, ščit, prevlečen s kosmatimi (neustrojenimi) kožami

Λαιστρῶνες, ὡν, οἱ Lajstrigoni, mitično ljudstvo orjakov na zahodu; *adi.* **Λαιστρυγόνιος** 3 lajstrigonski, lajstrigonijski

λαῖτμα, τό *ep.* žrelo, tolmun, (morska) globina

λαῖφος, οὖς, τό **1.** *ep.* capa, cunja; **2.** *poet.* jadro

λαιψήρος 3 *ep.* hiter, uren, poskočen, urno; *adv.* λαιψήρᾳ

Λάκαινα, Λακεδαίμων *gl. Λάκων*

λάκε, λακεῖν *gl. λάσκω*

λακίς, ἴδος, ἡ *poet.* [*Et.*: *prim. lat.* lacer 'raztrgan', 'razcefran', *sl.* ločim] cunja, kos

λακκό-πλουτος 2 (λάκκος) bogat po jami, bogat zaradi jame (Kalijev pridevek, ker je v jami našel zaklad)

λάκκος, ὁ [*Et.*: iz *λάκκω-ος iz *ide.* *lóku 'kotanja', 'mlaka'; *prim. lat.* lacus 'jezero', lacūna 'luknja', 'kotanja', 'jama', *sl.* lokev, lokva, *stir.* loch 'jezero', *nem.* Lache 'luža'] jama, kotanja, vodnjak, ribnik, zbiralnik

Λάκμων, ὠνος, ὁ Lakmon, severni del pogorja Pindos

λάκων, λάκοις *gl. λάσκω*

λακ-πάτητος 2 (λάξ, πατέω) *poet.* z nogami pohojen (poteptan, pogažen)

λακτίζω (λάξ) **1.** *trans.* udarjam, teptam (z nogo, s peto) ποσὶ γαῖαν; **2.** *intr.* brcam, bitem (s kopitom); πρὸς κύμα upiram se proti, πρὸς κέντρον brcam proti bodici, tj. zaman se upiram

λακτιστής, οὔ, ὁ (λακτίζω) ki brca (s kopitom), ἕππος svojeglav, trmast, uporen

Λάκων, ὠνος, ὁ Lakonec; *fem.* **Λάκαινα**, ας, ἡ Lakonka; *adi.* **a)** **Λακωνικός** 3 lakonski; **b)** **Λακεδαιμόνιος** 3 lakedajmonski; *subst.*: **1. a)** **Λάκων**, ὁ Lakonec; **b)** **Λακεδαιμόνιος**, ὁ Lakedajmonec, Lakedajmonijec; **2.** **Λακωνική**, ἡ *sc.* γῆ Lakonika, Lakonska dežela = Lakonija; **3.** **Λακωνικόν**, τό **a)** lakonsko ljudstvo; lakonska (lakedajmonska) država; **b)** lakonsko (lakedajmonska) obnašanje; **4.** **Λακεδαίμων**, ἡ mesto Lakedajmon = Sparta

λακωνίζω **1.** držim z Lakonci (Lakedajmonci), stojim (sem) na strani Lakoncev (Lakedajmoncev), simpatiziram z Lakonci (Lakedajmonci); **2.** posnemam Lakonce (Lakedajmonce) (v noši, obnašanju, načinu življenja)

λακωνισμός, ἡ lakonizem, nagibanje na stran Lakoncev (Lakedajmoncev), simpatiziranje z Lakonci (Lakedajmonci), privrženost Lakoncem (Lakedajmoncem)

λακωνιστής, οὔ, ὁ lakonist, privrženec (priatelj, simpatizer) Lakedajmoncev

λαλαγέω klepetam, blebetam, žvrgolim, gostolim

λαλέω [*Et.*: *onomatop.* beseda, *sor.* s *stind.* lalallā 'blebetanje', *gr.* λαλός 'blebetav', λαλία 'blebetavost', 'blebetanje', *lat.* lallō 'pojem lala', 'pojem ajatutaja', 'ajatutajam' (o materi ali dojilji, ki uspava otroka), *lit.* lalúoti 'bebljati', *nem.* lallen 'nejasno govoriti', 'bebljati'] blebetam, klepetam, besedičim, kramljam, govorim, pravim; učim, naročim, napotim na kaj *NT*

λάλημα, ατος, τό (λαλέω) *poet.* blebetanje, prazno govorjenje; *konkr.* blebetač, klepetulja

λαλιά, ἡ (λάλος) **1.** blebetavost, blebetanje, prazno govorjenje, govor, pogovor, vest; **2.** govorica, jezik, narečje *NT*

λάλος 3 blebetav, jezičen

λαμά, λαμμά zakaj NT

λαμβάνω [Et.: iz ide. kor. *slag^a-] [Obl. fut. λήψομαι, aor. ἔλαβον, imp. λαβέ, pf. εἴληφα, med. pass. εἴλημμαι, aor. pass. ἐλήφθην, fut. pass. ληφθήσομαι, adi. verb. ληπτός, ληπτέος; med. aor. ἐλαβόμεν, ep. aor. ἔλαβον in λάβον, iterat. λάβεσκον, cj. 3. sg. λάβησι, med. ἐλλαβόμεν, inf. λελαβέσθαι, ion. fut. λάμψομαι, pf. act. λελάβηκα, med. in pass. λέλαμμαι, aor. pass. ἐλάμφθην, adi. verb. λαμπτέος; poet. fut. λαψούμαι, NT fut. λήψομαι]

A. act.

I. trans. primem, vzamem **1. a)** primem, popadem, zgrabim τί, τινά, τί τινι kaj s čim, ἐν τινι, εἰς χεῖρας vzamem v roke, τινά τῆς ζώνης koga za pas, χεῦμα zajamem, γούνων oklenem se, πέτρης držim se skale, πλαγίους τοὺς πολεμίους primem s strani, napadem s strani; θυμόν ali μένος opogumim se, ohrabrim se, osrčim se, πεῖράν τινος poskusim, naredim poskus; **b)** vzamem, ujamem, spravim pod svojo oblast, uplenim, ugrabim τί, τινά; ἐν ταῖς χερσί dobim v roke, στρατευμα potegnem na svojo stran, πόλεις osvojim (si); pren. ἀρατῶν τινα zavežem koga z zakletvijjo, πίστι καὶ ὀρκίοισι τινα zavežem koga s sveto prisego; **c)** dosežem, dobim, pridobim si κλέος, τὴ παρά, πρὸς, ἀπὸ τινος, τινά γυναικά dobim za ženo, oženim se (pa tudi brez γυναικά); μισθὸν ἔκ τινος dobivam plačo; σθένος dobim moč, postanem močen, καρπὸν žanjem, ἀρχήν začenjajam NT, ὑπόμνησιν spominjam se NT, λήθην pozabim NT, χαράν, τέρψιν uživam, συμβούλιον posvetujem se NT, συμμετέρησιν κλιμάκων posnamem, dooločim, πιστά, δίκην, δεξιάν (gl. te besede); ὕψος postanem visok, ἐπίδοσιν napredujem, ἐλπίδα začnem upati, upam, θέαν vidim, pogledam, τὴν Ἰδην ἐς ἀριστερὴν χέρα dobim na levo stran, pustim na svoji levi strani; **d)** nakopljem si, trpim κακά, ζημίαν, συμφοράν, ὄνειδη, τὴν ἀξίαν (sc. δίκην) dobim zasluženo kazni, trpim zasluženo kazni, αἰτίαν obdolžijo me, δίκας λαμβάνω καὶ δίδωμι gl. δίκη; **2.** sprejmem, vzamem (kar mi kdo da), dobim ἀποινα, δῶρα, χάριν, μισθοὺς; pos.: **a)** vzamem s seboj κήρυκας, ἐσθῆτα oblečem si; odvzamem κτήματα; **b)** sprejmem pri sebi Odiseja 7, 255, τὸν ἰκέτην gostoljubno sprej-

mem, τινὰ ἐχέγγυον sprejmem v varstvo; **c)** λόγον zahtevam račun; **d)** prevzamem (delo) ἔργον, trudim se πόνον, ἔργον λατρικόν dobim službo zdravnika; **e)** pt. λαβῶν z acc. se pogosto prevaja s s (z): στρατὸν λαβῶν ἐπακτὸν ἔρχεται; **3. duševno:** z umom dosežem, z razumom dosežem, umevam, razumem, razumevam, uvidim, spoznam νόω, ἐν νῶ, φρενί, ἐν τῇ ψυχῇ; πρόσωπον gledam na NT, ἐν ταῖς γνώμαις βεβαίως trdno sem prepričan, πῆ τι razumem kaj na kak način, pojasnjujem, imam za kaj τί, χαλεπῶς περὶ τινος zamerim komu, hudujem se nad kom; **4. a)** o telesnem in duševnem stanju: napade, prevzame, obide, spreleti me kaj χόλος, φόβος, πένθος, ἄλλογος λαμβάνει τινά; navdušim θεὸς ἡμᾶς; **b)** najdem ἀνεωφγμένην τὴν θύραν, presenetim, iznenadim, zasačim, ujamem τινά μόνον, ἀπαρασκευότατον βασιλέα, τινὰ ἀδικοῦντα, κλέπτοντα; pass. δρῶσ' ἐλήφθης;

II. intr. καιρὸς λαμβάνει priložnost se ponudi, ugoden čas je;

B. med. 1. jemljem zase, držim se česa, polastim se, osvojim (si) τινός; **2.** dosežem, doidem τῶν ὄρων; primem, zgrabim, χειρὸς za desnico, χαλεπῶς τινος hudo ravnaj s kom

Λάμος, ὁ Lamos, kralj Lajstrigon

λαμπαδηδρομία, ἡ (λαμπάς, δραμεῖν), **λαμπαδηφορία**, ἡ lampadedromija, lampadeforija = baklada, slovesni obhod, sprevod ali tek z baklami (plamenicami) v rokah

λαμπάδιον, τό [demin. od λαμπάς] majhna bakla, baklica

λαμπάς, ἄδος, ἡ **1. subst. a)** bakla, plamenica; **b)** sonce, (dnevna) luč, svetloba, ἡ 'πιούσα dan; **c)** NT svetilnica; **d)** baklada, slovesni obhod, sprevod ali tek s plamenicami (v rokah); **2. adi.** z baklami razsvetljen ἀκταί

λάμπεςκε gl. λάμπω

λαμπετάω (λάμπω) [pt. λαμπετόων] ep. svetim, svetlo gorim

Λαμπετίδης, ου, ὁ patron. Lampetid = Lampetov sin = Dolops

Λάμπος, ὁ Lampos, Laomedontov sin, Dolopson oče

Λαμπρο-κλήης, έους, ὁ Lamprokles, najstarejši Sokratov sin

λαμπρός 3 (λάμπω) **1. o stvarih:** **a)** svetel, bleščeč, jasen, sijajen, bister ὄμμα; prozoren,

čist ūdor; bel, čist χιτών; krepek, močen, silen άνεμος; jasen, zvonek, razločen φωνή; **b)** jasen, umljiv, νίκη sijajen, popoln, gotov; **2.** o osebah: slaven, sloveč, imeniten, ugleden, ponosen, krasen, lep; *adv.* λαμπρῶς bleščéce, sijajno, popolnoma, silno

λαμπρότης, ητος, ή **1.** blesk, sijaj, sijajnost, kras, krasota, sijajna prikazen, strošek, potrata; *NT* svetloba ήλίου; **2.** slava, ugled, čast

λαμπροφωνία, ή, *ion.* **λαμπροφωνή** jasen, čist, zvonek glas

λαμπρό-φωνος 2 (λαμπρός, φωνέω) ki glasno kriči, glasen, s čistim glasom

λαμπρύνω (λαμπρός) **1.** *act.* naredim, da se sveti, razsvetlujem, snažim, likam; **2.** *med. a)* snažim si, likam si ἀσπίδας; **b)** ponašam se, kažem, izkazujem se radodarnega εν τινι, τὰ ἄλλα; odlikujem se v čem τινί

λαμπτήρ, ῆρος, ό (λάμπω) ponev za žerjavico, žerjavnica; svetilnik, luč, bakla

Λαμπτρεύς, έως, ό Lamptrejec, prebivalec atiškega demosa Lamptre (Λαμπτραί)

λάμπω *in med.* [*fut.* λάμψω, *aor.* ἔλαμψα, *pf.* λέλαμπα; *ep. impf.* λάμφ' = ἔλαμπε] **1.** svetim se, svetim, svetlo gorim, bleščim se κάλλος, plamtim; **2.** donim, razlegam se, glasno odmevam παιάν, φάμα

λαμυρός 3 požrešen, lakomen; predrzen, nesramen

λαμφθῆναι, λάμφομαι *gl.* λαμβάνω

λάμψαι *gl.* λάμπω

Λάμψακος, ή Lampsak, mesto ob Helespontu; *preb.* **Λαμψακηνός**, ό Lampsakenec, Lampsacán

λανθάνω, *ep. ion.* **λήθω** [*Et.:* domnevno iz kor. *lā(i)- 'biti skrit'; *prim. lat.* lateō, *stcslovan.* lajati 'zalezovati'] [*Obl. fut.* λήσω, *aor.* ἔλαθον, *pf.* λέληθα, *med. fut.* λήσομαι, *aor.* ἐλαθόμεν, *pf.* λέλησμαι; *ep. impf. iterat.* λήθεσκον, *aor.* λάθον, *cj. 3. sg.* λάθησι, *redupl.* λελάθη, *med.* λαθόμεν, *redupl.* λελαθόμεν, *pf.* λέλασμαι, *poet. fut. med.* λελήσομαι]

I. act. 1. intr. sem pozabljen, skrit, prikrit, ostanim neopažen, τινά pred kom; *pt.* λαθών skrivaj, neopažen; λαθών ποιῶ = λανθάνω ποιῶν; λανθάνει ἐμέ prikrito mi je, ne opazim, ne vem, neznano mi je, ἔλαθεν αὐτόν σύνθημα μή δοῦναι pozabil je dati, οὐ λανθάνεις, ὅ τι

λέγεις dobro vem, kaj govoriš; *pogosto stoji s pt. in z acc. (pa tudi brez acc.); v tem primeru izraža pt. glavno dejanje, λανθάνω pa se prevaja s skrivaj, neopaženo, brez vednosti, npr. ἔλαθον ἡμᾶς ἀποδράντες skrivaj so pobegnili, ἔλαθε τρεφόμενος na skrivnem, ἔλαθε Κύρον ἀπελθών odšel je, ne da bi Kir to opazil (= a Kir tega ni opazil); λανθάνω τινά ποιήσας τι prikrito je komu, da sem kaj storil, ἐλάνθανον αὐτοῦς ἐπὶ τῷ λόφῳ γενόμενοι prišli so na grič, ne da bi vedeli = preden so se nadejali; **2.** *trans.* storim, da kdo kaj pozabi, osvobodim, oprostim koga česa τινά ὀδυνάων;*

II. med. 1. pozabim τινός; **2.** (nalašč) opustim, zamudim kaj; **3.** *pt. fut. pass.* οὔποτε λησόμενον κακόν ki ga ni mogoče nikoli pozabiti ali preboleti

λάξ *adv. ep. poet.* z nogo, s peto, λάξ ἐν στήθεσσι βᾶς ἐξέσπασε z nogo je stopil na prsi in ...; *pleon.* λάξ ποδί

λαξευτός 3 (λαῶς, ξέω) v kamen vsekan μνημα *NT*

λάξις, ιος, ή *ion.* kos zemlje (= κλήρος)

λάξομαι *ion. fut. od λαγχάνω*

Λᾶο-δίκη, ή Laodika **1.** Priamova hči; **2.** Agamemnonova hči = Elektra

Λαιομεδοντιάδης, ου, ό *patron.* Laomedontiad = Laomedontov sin = zlasti Priam

Λᾶο-μέδων, οντος, ό Laomedont, Ilosov sin, Priamov oče, trojanski kralj

λαός, ό *ep. ion. poet., at.* **λεώς**, ώ, ό ljudstvo, množica; *pos.:* **a)** vojaki, čete; **b)** pešci, pehota; **c)** ljudstvo (v političnem pomenu) = δήμος, izvoljeno ljudstvo, verniki, *opp.* pogani *NT*; *pl.* **λαοί**, οί *ep.* ljudje, ljudstvo, vojaki, podložniki, kmetje, poljedelci ἀγροῖωται

λαο-σσός 2 (λαός, σεύω) *ep.* ki spodbada vojake, ljudstvo bodreč

λάου *gl.* λαῶς

λαο-φθόρος 2 (φθειρω) *poet.* ki pogublja ljudstvo

λαο-φόρος 2 (φέρω) *ep. ion. sc.* ὁδός deželna, velika cesta

λαπάρη, ή *ep. ion.* lakotnica

Λαπίθαι, οί Lapiti, junaško ljudstvo v Tesaliji, ki se je bojevalo s Kentavri

λάπτω [*Et.:* *gl.* λαφύσσω] [*Obl. fut.* λάψω] *ep.* ližem, lokam, srebam

Λάρισ(σ)α, ἡ, *ion.* **Ληρίσαι**, αἱ Larisa (Lariza, Larise), ime več mest (v Mali Aziji, v Tesaliji ob Peneju, v Asiriji)

Λάρι(σ)σος, ὁ Laris (Lariz), reka na meji z Elido

λάρναξ, ακος, ἡ omara, skrinja, kovček, posoda, zabo, žara, rakev, pepelnik

λάρος, ὁ požrešna morska ptica, galeb

λᾶρός 3 [*Et.*: iz *λα(φ)αρός *ali* *λα(φ)ερός; *gl. tudi ἀπολαύω*] [*sup.* λαρῶτατος] sladok, okusen, slasten, prijeten δεῖπνον, οἶνος

Λάρτιος *gl.* Λαέρτης

λαρυγγίζω kričim na vse grlo

λάρυγξ, υγγος, ὁ grlo, žrelo *NT*

Λασθένης, ους, ὁ Lasten, Olintijec, ki je l. 348 pr. Kr. svoje rojstno mesto Olint izdal Filipu

λάσθη, ἡ *ion.* zasmeh, zasmehovanje, roganje, psovka

λασι-αύχην, ενος, ὁ, ἡ s kosmatim zatilnikom, gostogrivat ἔππος

λάσιος 3 [*Et.*: iz *φλάτ-ιος, *to pa iz ide.* *ϕltios, *kar je izšlo iz ide.* *(h₂)μολh₂ti-, *to pa iz ide.* baze *(h₂)uel(h₂)- 'dlaka', 'volna', 'trava', 'klas'; *prim. tudi sl.* lat, latje, las] **1. a)** z gosto dlako, kosmat, dlakast, kocinast, volnat ὄϊς; **b)** *pren.* možat, korenjaški στήθεα, κήρ; **2.** gosto zarasel, gosto zarastel, χωρίον, ἄγκη; *subst.* **λάσια**, τὰ gozdnati kraji, grmovje

Λασιών, ὦνος, ὁ Lazion, mesto v Elidi

λάσκω *ep. poet.* [*Et.*: iz *λάκ-σκω; *morda povezano z lat.* loquor 'govorim', 'pogovarjam se'] [*Obl. aor.* ἔλακον, *ep.* λάκον, *pf. s praes. pomenom* λέλακα, λέλκω, *pt.* λεληκώς, *fem.* λελακυῖα, *NT aor.* ἐλάκῃσα *razročil sem se*] **1.** donim, pokam, prasketam, hreščim, vresčim, kričim, rjovem, lajam, razsajam; **2.** glasno govorim, javljam, kličem, naznanjam

Λασόνιοι, οἱ Lazonijci, ljudstvo v Lidiji

Λᾶσος, ὁ Lazos, pesnik iz Hermione, Pindarjev učitelj

λατομέω (λαᾶς, τέμνω) izklešem iz skale, izsekam iz skale

λατρεία, ἡ, *poet.* **λάτρευμα**, ατος, τό [*nav. pl.*] [*Et.*: iz *gr.* λάτρον 'plačilo', *domnevno iz ide.* kor. *lē(i)- 'dati', 'podeliti'; *prim. lat.* latrō 'najemniški vojak' (*prvotni pomen*), 'razbojnik'] služba (za plačo), garanje, tlaka; *NT* služba božja, bogočastje, πόνων λατρεύματα težavno

garanje, sužnjevanje; πολύχρουσα λατρεύματα sedež bogoslužja (z bogatimi zaobljubnimi darovi)

λατρεύω služim (za plačo) τινί *in* τινά, *NT* služim Bogu, pokoren sem, μόχθοις neprestano se borim z nadlogami

λάτρις, ιος, ὁ *poet.* sluga, hlapec

Λατώ *gl.* Λητώ

λαυκανίη, ἡ *ep.* grlo, žrelo, požiralnik

λαύρα, ἡ, *ep. ion.* **λαύρη** ulica, cesta, hodnik, mostovž

λάφυρα, τὰ [*Et.*: *morda sor. z λαμβάνω*] plen

λαφῦρο-πωλέω prodajam plen

λαφῦρο-πώλης, ου, ὁ (λάφυρα, πωλέω) prodajalec plena (uradnik)

λαφύσσω [*Et.*: *prim. lat.* lambō 'lizem' *gr.* λάπτω] *ep.* hlastno žrem, hlastno požrem, pogoltnem, hlastam

Λαφύστιος, ὁ Lafistij, Lafistijec (pridevek Zevs, ki so ga na hribu Lafistij (Λαφύστιον) pri Koroneji častili s človeškimi žrtvami)

λαχανισμός, ὁ pobiranje (in dovažanje) zelenjave

λάχανον, τό zelenjava, zelje, prikuha

λάχε *gl.* λαρχάνω

λάχεια *adi. ep. fem.* nizek (nizka), raven (ravna)

λάχεις, εως, ἡ *ep.* = λάχος

Λάχεσις, εως, ἡ (λαχεῖν) Lahezis, Sojenica, ki prede nit življenja

Λάχης, ητος, ὁ Lahes (Lahet), atenski vojskovodja v peloponeški vojni

λάχνη, ἡ, **λάχνος**, ους, τό *ep. poet.* [*Et.*: λάχνη iz *λάκ-σν-ᾱ, *kar je preko ide.* *φλάκ-σν-ᾱ *nastalo ali iz ide.* baze *uelk-'vleči' *ali iz ide.* baze *(h₂)uelk'-, *ki jo najdemo v ide.* *(h₂)uólk'o-'las', 'kocina', *kar je sor. z bazo* *(h₂)uel(h₂)- 'dlaka', 'volna', 'trava', 'klas'; *prim. sl.* las *in* vlakno] volna, dlaka, kosem, puh, kodrasti lasje, kodri

λαχνήεις 3 *ep.* volnat, kosmat, kocinast, kodrast

λάχος, ους, τό **1.** žreb, usoda; **2.** del, delež; oddelek vojakov

λάω [*impf.* 3. *sg.* λάε] *ep.* zgrabim, popadem

λέαινα, ἡ levinja

λεαίνω, *ep.* **λειαίνω** [*fut.* λεανῶ, *aor.* ἐλέᾶνα,

ion. ἐλέηνα, *ep. fut.* λειανέω, *aor.* λείηνα] **1.** gladim, likam, ravnam χορόν; **2. a)** drobim, zdrobim, manem, zgrizem (jedi); **b)** uničujem, iztrebljam φούμενα; **c)** naredim (delam) sprejemljivo ali primerno, priporočam, kažem v milejši luči λόγον

Λεβάδεια, ἡ Lebadeja, mesto v Bojotiji z Zevsovimi preročiščem

Λέβεδος, ἡ Lebed, jonsko mesto na obali Lidije

λέβης, ἡτος, ὁ *ep. ion. poet.* **1.** kotel (za kuhanje in kot glasbeno orodje), umivalnica, medenica; **2.** vrč, žara

λεγεών, ὄνος, ἡ (λεγιών) legija *NT (lat. legio)*

λέγμενος *gl.* λέγω, λέχω

λέγω¹ [*Et.:* *prim. lat.* legō 'nabiram', 'pobiram', 'berem', legiō 'legija' = 'zbor', 'nabor', ēlegāns 'izbran'] [*Obl. fut.* λέξω, *aor.* ἔλεξα, *pf.* εἴλοχα, *pass. pf.* εἴλεγμα, *aor.* ἐλέγην, *fut.* λεγήσομαι, *adi. verb.* λεκτός, λεκτέος; *med. fut.* λέξομαι, *aor.* ἐλεξάμην; *ep. ion. pf.* λέλεγμαι, *aor.* ἐλέχθην, *med.* ἐλέγμην, *3. sg.* λέκτο] **1. act. a)** pobiram, zbiram ζύλα, ὀστέα; **b)** prištevam med (k); **2. med.** preštevam, naštevam, prištevam se πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην, zbiram zase, izbiram si, λέκτο ἀριθμόν preštel je (pri sebi) število

λέγω² [*fut.* λέξω, ἔρω, *aor.* ἔλεξα, εἶπον, *pf.* εἴρηκα, *pass. pf.* λέλεγμαι, εἴρημαι, *aor.* ἐλέχθην, ἐρρήθην, *fut.* λεχθήσομαι, ῥηθήσομαι, λέξομαι (*s pass. pomenom*), *fut. II.* λελέξομαι *in εἰρήσομαι. adi. verb.* λεκτός, *aor. med.* ἐλεξάμην] **1. act.** rečem, pravim, govorim; pripovedujem, tolmačim, javljam, omenjam, imenujem; velevam, zapovedujem, predlagam μισθοφοράν, opisujem, mislim, imam za; *pos. zveze:* **a)** (javno) govorim, nastopam kot govornik, δεινός λέγειν odličien, spreten govornik; ὁ λέγων govornik, εὖ, καλῶς λέγω prav govorim, prav svetujem, imam prav, *toda* εὖ λέγω τινά, καλῶς λέγω τινά dobro govorim o kom, slabo govorim o kom; *NT* σὺ λέγεις tako je, gotovo, λέγων namreč, tako; **b)** τί: τί λέγεις; kaj meniš?, λέγω τι povem kaj važnega, imenitnega; οὐδὲν λέγω ne povem tako rekoč ničesar = lažem, moje besede so brez pomena; τινά govorim o kom kaj τί, mislim na koga, Φιλοκτήτην λέγω govorim o Filoktetu, v mislih imam Filokteta, mislim na

Filokteta; τὰ ἔσχατα ἀλλήλους ἔλεγον zmerjali so se z najgršimi psovkami, πρῶως λέγω τι mirno govorim o čem, οὐδαμοῦ λέγω τινά prav nič ne cenim koga, prav nič ne spoštujem koga; **c)** *s praep.:* δι' ἀγγέλων javljam po glasnikih, κατὰ τινος govorim proti komu, tožim koga, πρὸς τινά govorim komu, πρὸς ταῦτα ugovarjam, ὑπέρ τινος zagovarjam, τί πρὸς τι odgovarjam, ἐν ἔμαυτῷ, ἐν καρδίᾳ govorim pri sebi, mislim *NT*, εἰς τι, ἀμφί, περί τινος govorim o čem; **2. pass.** govori se, pravi se, da; veljam, sem na glasu, *s ὅτι, acc. c. inf.;* *osebno:* λέγομαι pravi se, da sem, λέγεται pripoveduje se o njem, ὁ λεγόμενος tako imenovani, τὸ λεγόμενον kakor pravijo, po (znanem) pregovoru; **3. med. a)** pogovarjam se s kom, τί o čem; razgovarjam se; **b)** *ep. = act.* pripovedujem

λέγω³, λέχω [*Et.:* *iz ide. kor.* leg^{h-} 'ležati', 'uleči se'; *prim. lat.* lectus 'ležišče', 'postelja', *sl.* ležem, *got.* ligan 'ležati', *nem.* liegen 'ležati', Lage 'lega'] [*Obl. aor.* ἔλεξα, *imp.* λέξον, *med. fut.* λέξομαι, *aor.* ἐλεξάμην, *cj.* λέξωμαι *itd.;* *aor. tudi* ἔλεκτο, λέκτο, *imp.* λέξο, *inf.* λέχθαι, *pt.* λέγμενος, *aor. pass.* ἐλέχθην] **1. act.** denem, dam, spravim, položim v posteljo, uspavam Διὸς νόον; **2. med.** ulegam se, ležem εἰς εὐνήν, spim, posedam, ležim παρὰ τάφρον

λεηλατέω (λεία, ἐλαύνω) odganjam plen (uplenjeno živino), plenim, pustošim

λεία, ἡ, *ion.* ληίη, *ep.* ληίς, ἴδος, ἡ **1.** plen (ljudje in živina), βεῖα καὶ λεία uplenjena živina; λείαν ποιοῦμαι, τίθεμαι τὴν χώραν orplenim deželo, τινά zasuznjim koga, λείαν λαμβάνω plenim, uplenim, λείαν ἄγω odženem plen, ἡ Μυσῶν λεία mizijski plen (*o imetju, ki je brez obrambe prepuščeno vsakemu roparju*); **2.** plenjenje, ἐπὶ λείαν ἐκπορεύομαι, κατὰ ληίην ἐκπλώω odidem, odrinem na plenjenje, ζῶ ἀπὸ ληίης preživljam se s plenjenjem

λειαινῶ *gl.* λειάνω

λείβω [*Et.:* *iz ide. kor.* *leǵH- *ali* *leh- 'liti', 'zlivati'; *prim. lat.* lībō 'izlivam pitni dar', dēlibuō 'omočim', *sl.* lijem] [*aor. act.* ἔλειψα, *med.* ἐλειψάμην] **1. act. a)** naredim (storim, povzročim), da (kaj) teče (da kaplja), prelivam δάκρυα; izlivam, prinašam pitni dar οἶνον; **b)** mečim, omečim, mehčam, omehčam; **2. med.** kapljam, tečem κατὰ τῶν παρεϊῶν

λειμαξ, ακος, ó travnik

λειμμα, ατος, τό (λείπω) ostanek *NT*

λειμών, ὄνος, ὁ [*Et.*: *sor.* z λιμήν, λίμνη] travnik, trata, livada, pašnik; *adv.* **λειμωνόθεν** s travnika, na travniku

λειμώνιος 3 *poet., pos. fem.* **λειμωνιάς**, ἄδος travniški, po livadah, na travnikih prebivajoč νόμφαι

λειο-γένειος 2 (λείος, γένειον) *ion.* z gladko brado, golobrad

λείος 3 [*Et.*: iz *λείφος; *prim. lat.* lēvis 'gladek'] gladek, gol, πετράων brez skal, raven, plan πεδίον, χωρίον, miren (*o morju*)

λειότης, ητος, ἡ gladkost

λείουσι *ep. dat. od λέων*

λειποστρατία, ἡ, *ion.* **λειποστρατίη** in **λειποστράτιον**, τό (λείπω, στρατιά) pobeg, ubeg, uhajanje iz vojske

λειποψυχέω (λείπω, ψυχή) **1.** onesvestim se; **2.** *ion.* zapuščam me pogum, izgubljam pogum, obupavam

λείπω [*Et.*: iz *ide. kor.* *leiq^u- 'pustiti'; *prim. stind.* riñcánti 'puščajo', *gr.* λοιπός 'zapuščen', λιμπάνω 'puščam', *lat.* linquō 'pustiti', reliquus 'puščen', 'zapuščen', 'ostal', *got.* leihvan 'posoditi', *stvnem.* lihan 'posoditi', *nem.* leihen 'posoditi', *lit.* likti 'puščati'] [*Obl. fut.* λείψω, λείψομαι (*tudi s pass. pomenom*), *aor.* ἔλιπον, ἐλιπόμην; *pf. act.* λέλοιπα, *pass. pf.* ἐλείμμαι, *aor.* ἐλείφθην, *fut.* λειφθήσομαι, *fut. II.* λελείψομαι, *adi. verb.* λειπτέον; *ep. aor. act.* λίπον, *pass. 3. pl.* λίπεν, *ion. impf. iterat.* λείπεσκε]

I. act. 1. trans. a) puščam, zapuščam, varujem, prizanašam οὐκίαν, φάος ἡλείοιο umiram; *tako tudi* θυμός, ψυχή, αἰὼν λείπει τινά; zapustim τί τινι; **b)** pustim na cedilu, (zlobno) zapustim v nevarnosti, postavljam v nevarnost εὐδοντα, τὴν τάξιν zapustim (odkazano) mesto, τὴν ἐμαυτοῦ φύσιν izneverim se, postanem nezvest; **c)** opustim kaj, ne opraviim svoje dolžnosti, ne plačam δασμόν; *o stvarih:* λίπον ἰοὶ ἀνακτα puščice so pošle; **2. intr.** poidem, izginem, oddaljim se, poneham, manjkam, οὐποτ' ἔλιπεν ἐξ οἴκου αἰκία nikoli ni ponehala, nikoli ni počivala, λείποντος μικροῦ malodane, skoraj; οὐδὲν λείπει τὸ μὴ οὐ βαρύστον' εἶναι ničesar ne manjka, da ne bi bilo = brez dvoma bi bilo zelo žalostno;

II. med. pustim (zapustim) za seboj, zapustim komu kaj v spomin nase, μνημόσυνον zapuščam spomin nase;

III. pass. 1. pustijo me, zapustijo me, ostanem αὐτόνομος preostanem, prizanese mi kdo, ostanem živ, τὸ λειπόμενον ostanek, πολλοὶ δὲ λίποντο mnogo jih je ostalo (živih); λείπομαί τινος dlje živim kot, preživim koga; **2.** zaostanem za kom τινός **a)** *v teku, v boju, na poti:* εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι da mora priti skupaj z glasnikom, δουρὸς ἐρώην za lučaj kopja, καιροῦ pridem prepozno; **b)** nižji sem, slabši sem od koga, podležem τινός, πρὸς τι presega me kdo v čem; **3.** pusti me kdo na cedilu **a)** daleč sem, ločen sem od koga, τινός *in* ἀπὸ τινος zapustim koga; ne udeležim se česa τῆς ἐξόδου, ναυμαχίης; **b)** manjka mi česa ἐν τινι, imam premalo σοφίας, τῆς τροφῆς sem brez (potrebne) živeža *NT*, sem brez česa γνώμας, οὐ λείπεται ὀδυρμάτων οὐτ' ἀμφιπίπτων στόμασι ne neha žalovati in poljubljeni, λείπομαι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι μήθ' ὄραῖν mučita me telesna oslabeledost in slepota, tare me telesna slabost in slepota; **c)** ločen sem od česa, ne slišim, ne razumem λόγων

Λειριόεις 3 *ep.*, **Λείριος** 3 *poet.* (bel) kot lilija, nežen, ljubek, mil

Λειρός 3 *poet.* gladek, bled, nežen, λειρὰ χέων = λείριος

Λειστός 3 *ep. ion.* = ληστός

Λειτουργέω [*Et.*: iz λήτιος 'javen' in ἔργον 'delo'] **1.** delam za državo, opravljam brezplačno državno službo, prispevam za državo, služim državi; **2. NT** služim κυρίῳ, opravljam božjo službo, darujem, pomagam τινὶ ἐν τινι

Λειτουργία, ἡ **1.** liturgija (lejturgija), razni prispevki in posebna opravila za državo, *npr.* prireditve velikih slavnosti, vzdrževanje dramskega zbora χορηγία, gradnja in oprema bojnih ladij τριηραρχία; **2.** (javna) služba; **3.** božja služba, duhovniška služba *NT*

Λειτουργικός 3 služen, služaben, služabniški, podložen *NT*

Λειτουργός, ὁ [*Et.*: *gl.* λειτουργέω] **1.** okopnik *Plutarh*; **2.** (božji) služabnik, oskrbnik svetišča *NT*

λείω [*Et.*: iz *ide. baze* *leig^h- 'lizati'; *prim. lat.* lingō 'lizem', *sl.* lizati, *got.* bilaigōn 'po-

lizati', *stvnem.* lecchōn 'lizati', *nem.* lecken 'lizati'] ližem

λείψανον, τό (λείπω), *nav. pl.* ostanek, preostanek, odpadek, ostanki sežganih pokojnikov

Λειψύδριον, τό Leipsidrij, trdnjava v Atiki

λείων *gl.* λέων

λεκάνιον, τό [*Et.: morda sor. z lat.* lanx -ncis 'skledica'] skledica, krožnik

λεκιθίτης, ου, ὁ *sc.* ἄρτος lekitit = sočivnik, iz sočivja spečen kruh

λεκτέος 3 [*adi. verb. od λέγω*] ki ga je treba reči, povedati

λεκτικός 3 (λέγω) za govorjenje sposoben, v govorjenju spreten, zgovoren; ἄρμονία recitativ, recitacija (govorjenju podobno petje)

λέκτο *gl.* λέγω, λέχω

Λεκτόν, τό Lekton, rt in mesto v Troadi

λεκτός 3 (λέγω) *poet.* **1.** zbran, izbran στρατός; **2.** ki se ga sme povedati, πάντα ἐκείνω λεκτά on sme vse reči

λέκτρον, τό (λέγω, λέχω) *ep. poet.* **1.** ležišče, postelja; *adv.* λέκτρονδε v posteljo; **2.** vdaja, ljubezen, ženitev, žena, zakon

λελαβέσθαι, **λελάβηκα** *gl.* λαμβάνω

λελαθέσθαι *ipd. gl.* λανθάνω

λελακουῖα *gl.* λάσκω

λέλαμμαι *gl.* λαμβάνω

λέλασμαι *gl.* λανθάνω

Λέλεγες, οἱ Lelegi, prastaro ljudstvo Grčije in Male Azije, zavezniki Trojancev

λέληθα *pf. act. k λανθάνω*

λεληθότως [*adv. pt. pf. od λανθάνω*] neopazeno, polagoma, sčasoma

λεληκώς *gl.* λάσκω

λέλημμαι *gl.* λαμβάνω

λέλησμαι *gl.* λανθάνω

λελιημένος [*pt. pf. od λιλαιόμαι*] *ep.* željan, poželjiv, hrepeneč, bojaželjen

λελογισμένως *adv.* [*iz pt. pf. glag. λογίζομαι*] premišljeno, po treznem preudarku, po treznem premisleku, s preudarkom

λέλογχα *gl.* λαγγάνω

λεμά zakaj

λέμβος, ὁ čolniček

λέντιον, τό platno, predpasnik, platnen prt *NT*

λέξασθαι *gl.* λέγω, λέχω

λέξεο, **λέξο** *gl.* λέχω

λέξις, εως, ἡ (λέγω) govor, govorjenje, način govorjenja, izraz, beseda, slog, κατὰ λέξιν od besede do besede, dobessedno, izrecno

λεοντέη, ἡ, *skrč. λεοντῆ sc.* δορά levja koža

Λεοντῖνοι, οἱ Leontini, mesto na vzhodu Sicilije; *preb.* **Λεοντῖνος**, ὁ Leontinec

Λεοντίς, ἴδος, ἡ Leontida, tiška fila

λεοντο-φυῆς 2 (φύω) levje narave, ἄγραν λεοντοφυῆ λαμβάνω ujamem leva

λεοντώδης 2 (εἶδος) kakor lev, levji, srčen kot lev

λέπαδνον, τό (λέπω) *nav. pl. ep.* jarmski jermen (dega), s katerim so privezali jarem pod vrat tovrne živine; jarem (za par živali), telege

λεπαῖος 3 (λέπας) *poet.* skalnat, kamnit

λέπας, τό [*Et.: sor. z lat.* lapis 'kamen'] (gola) skala, gora

λεπιδωτός 3 *ion.* luskast, luskinast; *subst.* ὁ lepidot, velika (luskinasta) riba v Nilu

λεπίς, ἴδος, ἡ (λέπω) *ion.* **1.** luska, luskina *NT*, lupina, skorjica; **2.** kovinska plošča

λέπρα, ἡ, *ion.* **λέπρη** (λεπρός) srab, garje, gobe, gobavost *NT*

Λέπρεον, τό Lepreon, mesto v Elidi; *preb.* **Λεπρεῖται**, οἱ, *ion.* **Λεπρεῖται** Lepreati

λεπρός 3 (λέπω) gobav *NT*

λεπταλέος 3 (λεπτός) *ep.* tenek, tanek, droben, nežen, mil φωνή

λεπτό-γεως 2 (γῆ) s tanko zemljo, s pičlo zemljo, s pusto zemljo; *subst.* **λεπτόγεων**, τό pusta, nerodovitna zemlja

λεπτό-πρυμνος 2 (πρύμνα) ki ima vitek krm, ki ima vitko krmno, z vitkim krmom, z vitko krmom

λεπτός 3 [*Et.: iz λέπω; prim. lat.* lepidus 'čeden', 'ličen', lepōs -ōris 'mikavnost', 'milina']

1. olupljen, olušččen; **2. a)** tenek, droben, suh, nežen, majhen, ličen; *subst.* **λεπτόν**, τό denar, drobiž *NT*; **b)** ozek εἰσίθυμη, slab μῆτις, ἄκρα ozek rt, πλοῖον majhen, lahek, τὰ λεπτά τῶν προβάτων drobnica; **c)** bistroumen νοῦς, prebrisan μῦθοι; ἐπὶ λεπτόν τέταγμαι postavljen sem v redke vrste

λεπτουργέω (λεπτός in ἔργον) **1.** izdelujem drobna (umetna) dela; **2.** bistroumno razločujem, premeteno govorim, modrujem ἐν δέοντι

λέπω [Et.: iz ide. baze *leup- 'lupiti'; sor. gr. λέπος, λόπος, λοπός 'skorja', 'lupina', λεπός, λοπός 'luska', 'lupina', sor. lat. liber 'knjiga' (iz *lüber-, *lūbh-ros), lupīnum, lepōs, lepor, lepidus, sl. lub, lubje, lupim, lupina, hrv. lūb, got. laufs 'listje', stvnm. loub 'listje', loubā 'streha iz lubja', louft 'skorja', 'lubje', 'lupina', nem. Laub 'listje', lit. lupū, lūpti 'lupiti', luōbas 'lubje', 'drevesna skorja', lubà 'deska', let. luōbs 'listje'] [Obl. fut. λέψω, aor. ἔλεψα] lupim, luščim, smukam

Λέρνα, ἡ Lerna, vas in jezero v Argolidi; adi.

Λερναῖος 3 lernajski, lernski

Λέρος, ἡ Leros, otok v otoški skupini Sporadi

Λέσβος, ἡ Lesbos, otok v Egejskem morju; adv. **Λεσβόθεν** z Lezbosa; adi. **Λέσβιος** 3 Lezbosov, lezboški, lezbošanski, lezbijski; preb. **Λέσβιοι**, οἱ Lezbijci, Lezbošani; fem.

Λεσβίς, ἴδος, ἡ Lezbošanka

λέσχη, ἡ [Et.: iz *λέσχᾱ; sor. z λέχος] ep. poet. ion. **1.** javna krčma, gostilna; prenočišče za berače ipd.; javna dvorana, kjer so se shajali ljudje na zabavo; **2.** skupščina, zborovanje, posvetovanje, σύγκλητον λέσχην προτίθεμαι skličem izredno skupščino, εἰ τινα λόγον οἴσεις πρὸς ἑμᾶν λέσχην če hočeš govoriti z menoj; **3.** pogovor, žlobudranje μακράι, ἀφικνέομαι ἐς λέσχην περί τινος pridem v pogovoru na kaj, začnem govoriti o čem, λέσχης γενομένης ko se je govorilo

Λετρῖνοι, οἱ Letrini, mesto v Elidi

λευγαλέος 3 [Et.: prim. lat. lūgeō, luctus, lūgubris] ep. nesrečen, žalosten θάνατος, reven πτωχός, poguben δαίς, πόλεμος, malopriden φρένες

Λευίτης, ὁ levit, Levijev potomec; adi. **Λευίτικός** 3 levitski, levitiški NT

λευκαίνω belim, belo barvam, naredim (storim, povzročim), da se (kaj) peni ὕδωρ

Λευκαί στηλαι Beli stebri, središče karijske zveze v Kariji

λευκ-ανθής 2 (ἄνθος) poet. ki belo cveti, bel, κάρα sivolas

λευκανθίζω ion. belo cvetim, bleščim se, svetim se belo, belim se, bel sem

Λευκάς, ἄδος, ἡ Levkada **1.** πέτρα Levkadska stena, Bela stena na poti v podzemlje; **2.** jonski otok; preb. **Λευκάδιοι**, οἱ Levkadijci, Levkadci

λεύκ-ασπις, ἴδος, ὁ, ἡ z belim ščitom, s svetlim ščitom

Λεύκη, ἡ (λευκός) **1.** beli topol; **2.** beli izpuščaj po koži, gobe, gobavost (bolezen)

Λευκή ἀκτὴ Beli rt, vas in rt ob Propontidi

λεύκ-ιππος 2 poet., **λευκό-πῶλος** 2 (πῶλος) poet. ki se vozi z belimi konji ἡμέρα bela vprega dneva

Λευκο-θέα, ἡ, ion. **Λευκο-θέη** Levkotea (pridevek boginje Ino (Ἰνώ))

λευκό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ belolas

λευκο-θώραξ, ακος, ὁ, ἡ z belim (platnenim) oklepom

λευκό-ιον, τό poet. šebój (rastlina)

λευκό-λινον, τό ion. beli lan, bela konoplja

Λευκὸν τεῖχος Beli zid, Belo obzidje, del Memfisa

λευκό-πηχυς, -πηχυ z belimi laktmi, belorok

λευκό-πτερος 2 (πτερόν) poet. belokril, z belimi jadri πορφυίς

λευκό-πῶλος 2 gl. λεύκ-ιππος

λευκός 3 [Et.: iz ide. baze *leuk- 'svetiti'; prim. lat. lūceō 'svetim se', lūna 'luna' (iz *louqksnāh, 'svetla'), lūmen 'svetloba', lūx 'luč', sl. luč, luna, nem. Licht] **1.** svetel, bleščeč λέβης, jasen, čist, bister ὕδωρ; **2. a)** bel, gol, bosonog πούς, κῶλον; subst. **λευκόν**, τό (sc. ἱμάτιον) bela obleka NT; **b)** bled, siv θριξ, osivel, γῆρα zaradi starosti, od starosti; c) ἡμέρα srečen

λεύκ-οφρυς, υος, ὁ, ἡ ion. z belimi obrvmi, belo obrobjen

Λεύκ-οφρυς, υος, ἡ Levkofris, mesto v Kariji

λευκώ (λευκός) belim, pobelim, belo namažem; med. belim si, čistim, loščim ὅπλα, τὰ κράνη

Λεῦκτρα, τὰ Levktra, mesto v Bojotiji

λευκ-ώλενος 2 (ὠλένη laket) ep. belorok

λευρός 3 ep. gladek, raven, prostoren, širok

λεύσιμος 3 (λεύω) ki kamenja, kamenjajoč, δίκη kazen s kamenjanjem

λεύσσω [Et.: iz *λεύκ-ιω, to pa iz ide. baze *leuq- (gl. λευκός); prim. sl. lukati 'gledati', 'kukati'] ep. poet. **1.** gledam, vidim, motrim εἰς, ἐπί τι, πρόσω και ὀπίσσω naprej in nazaj = sem pazljiv ali moder, ὁ μὴ λεύσσων umrli;

2. opazam, zagledam τί, τινά, *s pt.* Ὀδυσσεά στείχοντα

λευστήρ, ἦρος, ὁ (λεύω) *ion.* morilec, rabelj, krvnik

λεύω [*fut.* λεύσω, *aor.* ἔλευσα, *pass.* ἐλεύσθην] kamenjam

Λέχαιον, τό Lehaj (Lehajon), korintsko pristanišče

λεχε-ποίης, ου, ὁ (λέχω, ποία) *ep.* kjer trava polega, travnat, trstnat

λέχθαι *gl.* λέχω = λέγω 3

λέχος, ους, τό (λέγω³) *ep. poet.* 1. ležišče, postelja, gnezdo; *pl.* nosila; *adv.* λέχοσδε v posteljo; 2. zakonska postelja; *meton.* zakon, žena, soproga; 3. mrtvaški oder, mrtvaška postelja (*star.* skolke), pare

λέχριος 3 počezan, poševen, prečen, na stran nagnjen, πάντα λέχρια vse gre narobe

λέχω *gl.* λέγω³

λέων, οντος, ὁ [*Et.:* izpos. iz enega od semit. jezikov, iz gr. pa izpos. lat. leō, sl. lev, nem. Löwe, ang. lion] [*Obl. ep. dat. pl.* λείουσι, *ep.* λίς, ὁ, *acc.* λῆν] lev

Λεωνίδας, ου, ὁ Leonidas, spartanski kralj, ki je padel l. 480 pr. Kr. pri Termopilah

Λεωνίτις, ἴδος, ἡ Leontida, atiška fila

λεωργός 2 *poet.* razuzdan, drzen, prevzetan, zloben, hudoben

λεώς, ὦ, ὁ *at.* = λᾶός

λεω-σφέτερος 2 *ion.* eden iz njihovega ljudstva, sodržavljan, sodeželan

Λεω-τυχίδης, ου, ὁ Leotihid, spartanski kralj, zmagovalac pri Mikali l. 479 pr. Kr.

λεω-φόρος 2 *ion.* = λαο-φόρος

λήγω [*fut.* λήξω, *aor.* ἔληξα; *ep. inf. praes.* ληγέμεν] 1. *trans.* storim (naredim, povzročim), da kdo neha, χεῖρας φόνουο zadržujem, odvracam od umora, odvracam od morije, μένος pomirim, utolažim jezo; 2. *intr. a)* neham, končam se, poležem se, utihnem τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος, νότος; **b)** odneham, odstopim od česa, ἔριδος neham se prepirati; *s pt.* ἐναρίζων neham moriti

Λήδα, ἡ, *ion.* Λήδη Leda, Tindarejeva žena, mati Kastorja, Polidevka, Helene in Klitajmnestre

λήδανον, τό *in* λάδανον, τό *ion.* (drevesna) smola

λήζομαι *gl.* ληΐζομαι

ληθάνω *ep.* storim (naredim, povzročim), da kdo kaj pozabi, izbrišem iz spomina τινά τινος

λήθη, ἡ, *dor.* λάθα, *poet.* λησμοσύνη, ἡ, ληστικς, εως, ἡ (λήθω) pozabljenje, pozabljenost, pozabljivost, λήθην τινός ποιῶμαι ne spominjam se česa, pozabim, λήθη ἔχει τινά ali ἐγγίγνεται τινί τινος nekdo kaj pozabi

λήθω, λήθομαι *gl.* λαυθάνω

ληιάς, ἄδος, ἡ (ληίς) *ep.* uplenjen, ujet; *subst.* (vojna) ujetnica, sužnja

ληι-βότεира, ἡ (λήιον, βόσκω) *ep.* ki se pase po setvah, ki objeda setve σῦς

ληίζω, *at.* λήζω *in med.* [*fut.* ληίσομαι, *aor.* ἔλησάμην, *ep. fut.* ληίσσομαι, *aor.* ληισάμην, *pf. pass. pt.* κλησμένος; *ion. aor.* ἐληίσαστο, *adi. verb.* ληιστός *in* λειστός] (ληίς) 1. plenim, ropam, grabim, zasužnjim, odpeljem kot plen, ληιζόμενος ζῶ živim od plena; 2. oplenim, opustošim τινά, χώραν

ληίη, ληίς *gl.* λεία

λήιον, τό *ep.* setev, žitno polje

ληιστήρ, ἦρος, ὁ *ep.*, ληιστής, οῦ, ὁ *poet.*, ληίστωρ, ορος, ὁ *ep.* (ληίζομαι) plenilec, plenitelj, ropar, gusar; *adi.* roparski, razbojniški

ληϊστός 3 (λεϊστός 3) *ep.* ki ga je mogoče upleniti, uplenljiv

ληιστύς, ύος, ἡ *ion.* plenjenje, ropanje, grabež

ληῖτις, ἴδος, ἡ (ληίς) *ep.* pleniteljica, plenilka, delilka plena (Atenin pridevek)

ληίτων, τό (λεώς) *ion.* leiton = mestna ali občinska hiša

λήκυθος, ἡ steklenica za olje ali mazilo

λήμα, ατος, τό *ion. poet.* 1. trdna volja, moč, odločnost, pogum, srčnost, λήμα καὶ ἀνδρεία možato srce, srčnost; 2. drznost, predrznost, zloba, μητρῶον λήμα materina zloba, jeza, ponos, prevzetnost, ὦ λήμ' ἀνανιδές drzni nesramnež

λήμη, ἡ krmeželj, trn v očesu

λήμμα, ατος, τό (λαμβάνω) dohodek, dobiček, korist

Λήμνος, ἡ Lemnos, otok v Egejskem morju; *preb.* Λήμνιοι, οἱ Lemnijci, Lemnošani; *adi.* Λήμνιος 3 Lemnosov, lemnijski, lemnoški

Λήναια, τά lenaje, atenski praznik, ki so ga obhajali meseca januarja na čast Dionizu

Λήναιον, τό Lenaj (Lenajon), Bakhu (Dionizu) posvečen okraj v Atenah
ληνός, ἡ tlačilnica, stiskalnica (za grozdje), kad, brenta, klet *NT*
ληξι-αρχικόν, τό *sc.* γραμματεῖον zapisnik državljanov, ki so bili sposobni za izvolitev
ληξίς, εως, ἡ (λαγγάνω) žreb, (z žrebom odmerjen) delež
ληπτέος *adi. verb. od λαμβάνω*
ληπτικός 3 ki rad prejema
ληρέω (λήρος) nespametno blebetam, sem neumen ali nespameten
λήρημα, ατος, τό nespametno govorjenje
λήρος, ó prazno govorjenje, besedičenje, blebetanje; čenče, neumnosti; *konkr.* bahač, čenča
λησμοσύνη *gl.* λήθη
λήσομαι *ipd. gl.* λανθάνω
ληστεία, ἡ roparstvo, tolovajstvo, gusarstvo, razbojništvo, razbojniški pohod
ληστεύω (ληστής) ropar sem, razbojnik sem, ropam, plenim, izvajam roparske pohode, hodim na roparske pohode, vojskujem se v malih krdelih; τινά oplenim, oropam
ληστήριον, τό razbojniška četa, razbojniška ladja, razbojniški pohod
ληστής, οῦ, ó razbojnik, morski ropar, gusar, tolovaj; *pl.* oborožene čete, ki se vojskujejo na lastno pest
ληστικός 3, **ληστρικός** 3 roparski, razbojniški; *subst.* **ληστικόν**, τό roparska četa, roparska ladja; **ληστρική**, ἡ razbojništvo, razbojnikovanje; roparska ladja
ληστις, ἡ *gl.* λήθη
λήσω *gl.* λανθάνω
Λητώ, όος, οῦς [*voc.* Λητοῖ], *dor.* **Λατώ** Leto, Lato (= Latona), mati Apolona in Artemide; *adi.* **Λητώος** 3 Letin, Letoin, letojski
ληψίς, εως, ἡ (λαμβάνω) **1.** jemanje, vzetje, zavzetje, osvojitve πόλεως; **2.** prejemanje; *pl.* dohodki *NT*
λιάζομαι *dep. pass. ep.* [*aor.* (ἐ)λιάσθην, *3. pl.* λιάσθεν] **1.** izogibam se, umikam se, odhajam, odstranjujem se ἐκ, ἀπό τινος; **2.** spodrsnem, padem ποτὶ γαίῃ
λίαν *adv., ep. ion.* **λίην** **1.** preveč, zelo, silno, λίαν ταχύ le prehitro, ó λίαν prevelik, ἡ λίαν

ύβρις prevelika ošabnost; **2.** καὶ λίαν le preveč, in seveda, da zares, resnično

λιαρός 3 *ep.* **1.** topel, mlačen; **2.** blag, mil, ugoden, miren ὑπνος

λίβανος, ó, ἡ [*Et.: semit. izpos.; prim. hebr.* l'ḇōnā 'kadilo', *fen.* l'ḇōnat 'kadilo'] *ion.* liban, drevo iz katerega se pridobiva kadilo = bozvelija, *NT* kadilo

Λίβανος, ó Liban = Libanon, gora oz. gorovje

λιβανωτός, ó **1.** kadilo; **2.** kadilnica *NT*

λιβανωτο-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki prinaša kadilo

λιβάς, ἄδος, ἡ (λείβω) kaplja, kapljajoča tekočina, voda, vrelec, potok δακρύων; ἱερά sveta voda = sveta reka Sperhej

λιβερτῖνος, ó [*Et.: prim. lat.* libertinus] osvojenec

Λιβύη, ἡ Libija (severni del Afrike); *preb.* **Λίβυς**, υος, ó Libijec; *fem.* **Λίβυσσα**, ἡ Libijka; *adi.* **Λιβυκός** 3 Libijin, libijski, libiški

λίγα *gl.* λιγύς

λιγαίνω *ep.* glasno kličem, kričim

(λίγγω) [*samo aor.*] βιὸς λίγγε lok je zazvenel, zabrnal

λίγδην *adv. ep.* dotikajoč se, z dotikom, 'dotakniviši se', oplazeč, z oplazenjem, s prasko, z oprasnjenjem, 'oprasniviši'

λιγνύς, ύος, ἡ *poet. dim.* para, hlap

λιγυ-κλαγγής 2 (κλαγγή) *poet.* zvočen, zvoček, zvoneč, čistoglasen

λιγυ-πνείων, οντος *ep.* glasno šumeč, šumljajoč

λιγύς 3 *ep. ion. poet.*, **λιγυρός** 3 glasno doneč, vršeč, bobneč, glasen, tuleč; jasen, razumljiv; *adv.* λίγα, λιγέως glasno itd.

Λίγυς, υος, ó Ligur, Ligurec, prebivalec dežele Ligurije ob Genovskem zalivu

λιγύ-φθογγος 2 *ep.* glasen, zelo glasen, veleglasen

λιγύ-φωνος 2 *ep.* glasen, glasno kričeč ἄρητη

λίην *ep. ion.* = λίαν

λιθάζω (λίθος) kamenjam *NT*

λίθαξ, ακος, ó, ἡ, **λίθεος** 3, **λίθινος** 3 *ep.* (λίθος) iz kamna, kamnen, kamnit, trd

λιθάς, ἄδος, ἡ *ep.* [*dat. pl.* λιθάδεσσιν] kamen

λιθίδιον, τό [*demin. od* λίθος] kamenček, drag kamen

λιθοβολέω mečem kamne, kamenjam *NT*
λιθο-δόμος, ό (δέμω) zidar
λιθο-κόλλητος 2 (κολλάω) *poet.* z dragim kamenjem posut, z dragulji posut
λιθό-λευστος 2 (λεύω) *poet.* kamenjan, Άρης kamenjanje
λιθολόγημα, ατος, τό (λιθο-λόγος) kamnita zgradba, zid
λιθο-λόγος, ό (λέγω) zidar
λίθος, ό, ή **1.** kamen, kamenje, skala, kamnit sedež ξεστός, λίθον ποιῶ τινα spremenim v kamen, storim (naredim, povzročim), da se kdo čudi; **2.** marmor; **3.** drag kamen *NT*; **4.** preizkusni kamen; **5.** pračnik, metalni kamen, kamnita okrogla plošča *Odiseja* 8, 190
λιθο-σπαδής 2 (λίθος, σπάω) nastal z odstranitvijo kamna άρμός λιθοσπαδής odpertina, ki je nastala s tem, da se je odstranil kamen
λιθό-στρωτος 2 (στρώννυμι) *poet.* iz kamenja sezidan, s kamenjem tlakovan; *subst.* **λιθό-στρωτον**, τό kamnit tlak, mozaična tla
λιθοτομιαί, αί kamnolomi
λιθουργός 2 (λίθος, έργον) ki obdeluje kamenje; *subst.* ό kamnosek, obdelovalec kamna
λιθοφορέω nosim, prinašam kamenje
λικμάω (λικμός velnica) vejem, čistim žito; *NT* zdrobim, strem, starem, uničim
λικμητήρ, ήρος, ό *ep.* vejač, vejalec
λίκνον, τό velnica; koš, zibelka
λικνο-φόρος, ό (φέρω) nosilec koša, nosač koša (v katerem je bilo daritveno orodje)
λικριφίς *adv.* (λέγχιος) *ep.* na stran, (v)stran, vkraj
Λίλαια, ή Lilaja, mesto v Fokidi
λιλαίομαι *dep. ep.* [*Et.*: iz *λι-λάσ-ιο-μαι iz *ide. kor.* *lās-, *lās-; *stind.* lašati 'želi', 'hoče', 'zahteva', *lat.* lascīvus 'šaljiv', 'nagajiv', 'objesten', *sl.* laskati, laskanje, laskav, *got.* lustus, *got.* lust, *nem.* Lust] [*Obl. pf. pt.* λελημένος] želim, hočem, koprnim, hrepenim, stremim φώσδε, τινός, *inf.*
λιμά = λαμά zakaj?
λιμαίνω (λιμός) *ion.* stradam, gladujem, trpim lakoto
λιμενίτης, ου, ό (λιμήν) *poet.* ki brani (ki varuje, ki ščiti, ki čuva) pristanišče
λιμεν-ορμίτης, ου, ό (όρμίζω) *poet.* ki se na-

haja v pristanišču, ki brani (ki ščiti) pristanišče

λιμήν, ένος, ό [*Et.*: *sor.* z λειμών] **1.** pristan, pristanišče, luka, zaliv; **2. a)** zbirališče, shajališče οίωνοῦ, Άιδου (*o Hadovem žrelu, ki sprejema vse mrtvece*); *metaf. o Jokasti:* λιμήν αυτός παιδι και πατρι; **b)** pribežališče, zavetje έταιρίας, βουλευμάτων

λιμνάζω (λίμνη) tvorim jezero, tvorim močvirje, zastajam

Λίμναι, αί Limne, Jezera, kraj v Atenah južno od Akropole

λιμναῖος 3 *ion.* jezerski, povoden, močviren, močvirski όρνιθες

λίμνη, ή [*Et.*: *sor.* z λειμών] **1.** jezero, ribnik, močvirje, luža, morje; **2.** izkopana vodna kotlina *Herodot* 1, 185

λιμνώδης 2 (εἶδος, λίμνη) močviren, močvirnat; τό λιμνώδες jezeru podobna narava

λιμοκτονέω (λιμός, κτείνω) izstradam, umorim s stradanjem, umorim z lakoto

λιμοκτονία, ή stradanje, izstradanje, usmritev z lakoto, zdravljenje s postom

λιμός, ό [*Et.*: *prim. lat.* lētum 'smrt', 'poguba', *gr.* λοιμός 'kuga', 'pomor'] **1.** lakota, glad, gladovanje, stradanje, stradež; **2.** pohlep, poželjenje

Λίνδος, ή Lindos, mesto na otoku Rodosu; *preb.* Λίνδιοι, οί Lindijci, Lindošani

λίνεος 3, *skrc.* λινοῦς lanen, platnen θώρηξ

λινό-δετος 2 (δέω) *poet.* z lanenimi vrvmi zvezan

λινο-θώρηξ, ηκος, ό *ep.* s platnenim oklepom

λίνον, τό [*Et.*: iz *ide.* *lino-; *prim. sl.* lan, *lat.* līnum; *od tod got.* lein, *stvem.* līn, *nem.* Lein] **1.** lan, predivo; **2.** vse, kar se izdeluje iz prediva **a)** preja, nit, vrv, ribiška vrvica; *pren.* nit življenja; **b)** ribiška mreža; **c)** platno, platnena obleka, preproga, jadro; **3.** stenj *NT*

λινο-πόρος 2 (πορεύομαι) ki napenja jadra, v jadra pihajoč

λίνος, ό *ep. ion.* linos, Linova pesem (žalostinika za zgodaj umrlim mladeničem)

λινουργός, ό (λίνον, έργον) tkalec

λινοῦς 3 = λίνεος

λίπα *adv. ep.* mastno, svetlo, z oljem λίπ' έλαίω

λιπαίνω gnojim, pomastim, namastim, oplodim

Λίπαξος, ἡ Lipaks, mesto v Makedoniji

λίπαρέω **1.** ostanem stanoviten, vztrajam pri čem, držim se česa τινί, ἱστορέων neprestano je pripovedoval; **2.** neprestano, prisrčno prosim; *pass.* λιπαροῦμαι ὑπό τινος prosi me kdo

λίπαρής **2 1.** prilepljen, vztrajen, neutruden, λιπαρής δεόμενος vztrajno, iskreno proseč; **2.** radodaren, obilen, πρὸς τὸ λιπαρές čez mero; *adv.* λιπαρῶς vztrajno, λιπαρῶς ἔχω vztrajam pri čem, hrepenim, hlepim po čem

λίπαρία, ἡ, *ion.* **λίπαρή**, ἡ vztrajnost, stanovitnost

λίπαρό-θρονος **2** (λίπαρός) z bleščočim, sijajnim prestolom

λίπαρο-κρήδεμνος **2** (κρήδεμνον) *ep.* s svetlo rečo, s svetlo ruto, v svetlobelem pajčolanu

λίπαρο-πλόκαμος **2** s svetlimi kitami, z bleščočimi kitami

λίπαρός **3** (λίπα) **1.** masten, od masti sveteč se, z oljem namazan, maziljen, namaziljen, pomaziljen; *pren.* svetel, bleščoč, blesteč, bel, sijajen, krasen, lep; **2.** rodoviten, ploden; radodaren, obilen, bogat, premožen, dobro rejen λιπαροὶ τρεφόμενοι, γῆρας udoben, prijeten

λίπαρότης, ητος, ἡ mastnost, tolstost

λίπάω, *ep.* **λιπόω** bleščim se, svetim se (od mazil)

λιποθυμέω onesvestim se, omedlim

λίπος, ους, τό [*Et.: gl. ἀλείφω*] *poet.* mast, olje, mastna tekočina αἵματος

λιποστρατία = λειποστρατία

λιποψυχέω = λειποψυχέω

λιποψυχία, ἡ omedlevica, omotica, nezavest

λιπόω *gl.* λιπάω

λίς¹, ὁ [*Et.: domnevno semit. tujka; prim. hebr.* lajiš 'lev'] *gl.* λέων

λίς², ἡ *ep.* = λισσή gladek, *samo* v zvezi λίς πέτρη

λίς³, ὁ *ep.* [*samo dat.* λίτι, *acc.* λίτα] platno, rjuha, pregrinjalo, odeja

λίσπαι, αἱ lispe, razpolovljene kocke; polovici sta vzela gostinska prijatelja, da sta se po njih spoznala ali sama ali njuni potomci

λίσσάς *gl.* λισσός

λίσσομαι *dep. med. ep. poet.* [*Et.: iz *λίτ-ιομαι; izvor besede ni pojasnjen*] [*Obl. impf.*

ἐλίσσομαι, *iterat.* λισσέσκετο, *aor. ep.* ἐλίσσάμην, λισάμην *cj. 2. sg.* λίσση, *imp.* λίσσαι, *aor. tudi* ἐλιτόμην, *adi. verb.* λιστός] prisrčno prosim, molim, rotim τινά τι, zaklinjam, izprosim si kaj od koga; pri kom (pri čem) τινός, ὑπέρ τινος, πρὸς τινος

λίσσός **3 ep.** gol, gladek; *subst.* **λίσσάς**, ἄδος, ἡ gladka skala, pečina

λίστός **3 gl.** λίσσομαι

λίστρεύω *ep.* prekopavam, okopavam

λίστρον, τό *ep.* lopata

λίτα *gl.* λίς³

λιτανεύω [*impf. ep.* ἐλλιτάνευε] molim, prosim, πολλά prisrčno

λιτή, ἡ (λίσσομαι) [*samo pl.*] *ep. poet. ion.* prošnja, molitev, moledovanje, λιτὰς προστροπαίους ἔχω τινί obračam se z gorečo prošnjo na koga; *personif.* **Λιταί**, αἱ Lite, Prošnje, Molitve, Zevsove hčerke

λιτί *gl.* λίς³

λίτομαι *gl.* λίσσομαι

λιτός **3** gladek, preprost, prostodušen

λιτότης, ητος, ἡ preprostost

λίτρα, ἡ litra = funt *NT*

λίτρον, τό *ion.* natron, soda

Λίχᾶς, ου, ὁ Lihās **1.** Heraklov sluga; **2.** bogat Spartanec v Sokratovem času

λιχμάω ližem

λίχνος **2** (λείχω) **1.** sladkosneden, lakomen; **2.** pohlepen, radoveden λίχνος ἀλίσκεται

λίψ, λιβός, ὁ (λείβω) **1.** *ion.* lips (lib), jugozahodni veter, jugozahodnik; **2.** jugozahod *NT*

λοβός, ὁ **1.** ušesce, uhelj; **2.** jetrno krilo, jetrni reženj, jetra

λογάδην *adv.* (λογάζ) nabrano, izbrano, ἔρμα λίθων λογάδην πεποιημένον iz izbranega kamenja narejen, λογάδην λίθους φέρω prinašam izbrane kamne

λογάζ, ἄδος, ὁ, ἡ (λέγω) izbran, odbran; *subst. pl.* izbrani, elita

λογία, ἡ nabiranje, bera *NT*

λογίζομαι *dep. med.* (λόγος) [*fut.* λογιόμαι, *aor.* ἐλογισάμην, *pf.* λελόγισμαι, *aor. pass.* ἐλογίσθην (*vedno s pass. pomenom*); *adi. verb.* λογιστέον] **1.** računam; **a)** preračunavam, računam, štejem, seštejem, seštevam ὀπλῖται ἐλογίσθησαν, εὐρίσκω λογιζόμενος

račun mi kaže, *χρήματα εἰς ἀργύριον λογι-σθέντα* preračunano po denarju, preračunano v denarju; **b)** vštejem, zaračunam, pripisujem komu kaj *τινί τι, ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην* štel se mu je v pravičnost *NT*, *εἰς οὐδὲν ἐλογίσθη* prišel je ob veljavo; **c)** prištevam komu, štejem med kaj *εἰς τι, μετὰ τινος NT*, *τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτῶ θεῶν εἶναι* štejem med osem bogov; *pos.* imam za kaj *τινὰ οὐκέτι ὄντα, τινὰ ὡς τινα, τὶ εἰς τι NT*; **d)** trdno se zanašam na kaj *τί, τινά, πλείονας ἡμέρας ζῆν*; **2. a)** upoštevam, jemljem v pošte, premišljujem, razmišljam, preudarjam *τί, περὶ τινος, πρὸς ἑμαυτὸν* pri sebi, *acc. c. inf.*, ὅτι; **b)** mislim, pomislim, menim, gledam na kaj, τὰ συμφέροντα na svojo korist; **c)** sklepam ἔκ τινος; **d)** hočem, nameravam, volja me je ἐπισιτιεῖσθαι

λογικός 3 pameten, razumen *NT*

λόγιμος 3 in 2 *ion.* vpliven, veljaven, znamenit, ugleden, imeniten

λόγιος 3 (λόγος) učen, izobražen, vešč, izkušen, zgovoren *NT*; *subst.* **λόγιος**, ó učenjak, zgodovino pisec, vedeževalec, prerok; **λόγιον**, τό izrek (preročišča), besede *NT*

λογιότης, ητος, ή dar govora, zgovernost

λογισμός, ó (λογίζομαι) **1.** račun, računanje, računstvo, *λογισμὸν ἀποφαίνομαι* delam račun; **2. a)** premišljanje, razmišljanje, presoja, presojanje, *σὺν λογισμῷ* s premislekom, premišljeno, preudarek, misel, načrt, sklep, sklepanje, razlog, zaključek, naklep *NT 2 Kor 10, 5*; ozir na kaj, upoštevanje τοῦ ξυμφέροντος; **b)** zmožnost preudarjanja, razboritost, razum, previdnost

λογιστήριον, τό logisterij, računsko nadzornišтво (antično atensko računsko sodišče), kraj, kjer so se zbirali računski nadzorniki (*λογισταί*)

λογιστής, οῦ, ó (λογίζομαι) **1.** računar, presojevalec τῶν παρὰ τῶν θεῶν; **2.** v *Atenah*: pregledovalec računov, računski nadzornik; ta finančni organ je štel 10 mož

λογιστικός 3 **1.** spreten (izvéden) v računstvu, spreten pri računanju, izurjen; *subst.*

λογιστική, ή *sc.* τέχνη praktično računstvo; **2.** preudaren, razborit, razumen, premišljujoč

λογογραφέω pišem (sodne) govore

λογογραφία, ή pisanje govora ali spisa v prozi, logografija, logografska dejavnost

λογογραφικός 3 ki spada k pisanju v prozi, logografski

λογογράφος, ó **1.** zgodovinar, letopisec; **2.** logograf, pisec govorov po naročilu za druge

λογοδαίδαλος, ó (dober) govornik

λογομαχέω prepiram se z besedami, borim se z besedami *NT*

λογομαχία, ή prepir z besedami, pričkanje *NT*

λογοποιέω izmišljam si novice, pravljice, razširjam novice ali laži

λογοποιός, ó **1.** pisatelj, zgodovinar; **2.** pisec basni; **3.** kdor si izmišlja ali razširja novice, novičar

λόγος, ó (λέγω)

I. govornjenje **1.** beseda (= *lat.* vox), izraz, ἐνὶ λόγῳ z eno besedo, na kratko, ὡς εἰπεῖν λόγῳ da na kratko povem, tako rekoč, οὐ πολλῶ λόγῳ εἰπεῖν da na kratko povem; **2. a)** govor, ἤρξατο λόγου začel je govor, λόγος γίγνεται, ἐστὶ περὶ τινος govori se o čem, πρὸς τῶν θεῶν, ὧν οὐκ ὁ λόγος ἐστὶν o katerih zdaj govorimo; ἔργα λόγου μερίζω večja, kot bi se dalo razložiti (povedati), neizrečeno velika, nepopisna, λόγον ποιῶμαι, ἔχω περὶ τινος govorim o čem, napeljem govor na kaj, pogovarjam se o čem, πρὸς τινα s kom; *podobno*: λόγος ἐμβάλλεται govori se, τῷ λόγῳ διέρχομαι razpravljam o čem, izražam z besedami, λόγον προσφέρω τινί nagovorim koga, prosim koga za kaj περὶ τινος; *toda* λόγον τινὸς προσφέρω prinesem, (skrivaj) naznanim besede koga; λόγου ἄξιος spomina vreden, važen, λόγῳ εἶπον ustno sem povedal, οὐ πολλῶ λόγῳ εἶπον nise govornik obsirno, na kratko sem povedal, διὰ λόγον ustno *NT*; **b)** pogovor, razgovor, pogajanje, posvetovanje, (συν)έρχομαι, ἀφικνέομαι, εἶμι εἰς λόγους pridem h komu na pogovor, pridem h komu na posvetovanje, pogovarjam se s kom τινί, ἑμαυτῷ διὰ λόγων ἀφικόμεν govornik sem sam s seboj = premišljeval sem pri sebi, ἐν λόγοις εἶμι τινι pogovarjam se s kom, λόγους ποιῶμαι περὶ τινος začnem se pogajati zaradi česa (glede česa, o čem), ἐς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι prisiljen sem tako govoriti; *pos.* dovoljenje, pravica govo-

ríti; λόγον αἰτέομαι prosim za besedo, τυγχάνω λόγου dobim besedo, pridem do besede, δίδωμι λόγον τινί dam komu besedo; **ε)** **α)** rek, izrek, pregovor, λόγος ἀρχαῖος, παλαιός, božji izrek, prerokovanje δρυὸς λόγοι μαντικοί; **β)** povelje, zapoved δέκα λόγοι NT, ἐπὶ τῷ πλήθει λόγος (ἐστὶ) ljudstvo odloča sámο; **γ)** naročilo, predlog, pogoj φέρω τοὺς αὐτοὺς λόγους, λόγον δέχομαι; λόγος γίγνεται περί τινος predlaga se kaj, λόγον προσφέρω predlagam, ἐπὶ τίνι λόγῳ pod kakim pogojem?, v kak namen?, s kakšnim namenom?, ἐπὶ λόγῳ τούτῳ v ta namen, s tem namenom, pod tem pogojem; **δ)** dogovor, sklep οὐκ ἤλθον ἐς τοῦτου λόγον, ὥστε μάχεσθαι niso mogli skleniti, κοινῶ λόγῳ po skupnem sklepu, ἐπὶ τίνι λόγῳ na podlagi dogovora; **ε)** trditev, izjava, τῷ σῶ λόγῳ po tvoji trditvi, λόγῳ ὡς Λακεδαιμονίων νικῶντων ob izjavi (zaradi izjave), da so Lakedajmonci zmagali; **ζ)** beseda (na katero se lahko zanesemo) *Sofokles, Ojdip v Kolonu 651 (opp. ὄρκος)*; **η)** (prazne) besede (*opp. ἔργον*), izgovor, pretveza, λόγοις φιλέω ljubim samo z besedami, λόγοις ἐλέεω pomilujem z lepo besedo, tolažim z lepo besedo, ὡς γυναικα τῷ λόγῳ na videz žensko, λόγους λέγω blebetam, λόγου ἔνεκα samo na videz, ἐκ μικροῦ λόγου z malenkostnim izgovorom; **3.** *vsebina govora:* **α)** govornica, vest, glas, poročilo, slava; λόγος διήλθε govornica se je razširila, glas se je raznesel, λόγος ἐστὶ, ἔχει, κατέχει, φέρεται pripoveduje se, govori se, govornica je; λόγον ἔχεις imaš slavo, λόγος ἀγαθός σε ἔχει dobro se govori o tebi, ἔχω λόγον govori se o meni, λόγου πλείστου zelo ugleden; λόγῳ οἶδα, ἐξακούω, πυνθάνομαι drugi so mi to povedali, od drugih vem; **β)** *govor po obliki in vsebini:* **α)** pripoved, povest, resnična zgodba (*opp. μῦθος*), basen, bajka; τέρπω τινὰ λόγοις razveseljujem koga s povestmi, λόγους πλάττω izmišljam si bajke, izmišljujem si prazne govornice, λόγον λέγω pripovedujem basen, λόγος τοῦ κυνός basen o psu, οἱ Αἰσώπου λόγοι Ezopove basni; **β)** opis, spis, zgodovinsko delo, knjiga, razdelek (knjige), ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λόγοισι v odstavku, kjer se govori o Asiriji, οἱ πρῶτοι τῶν λόγων prve knjige (zgodovine), prejšnji spisi, ἐν ἄλλῳ λόγῳ na drugem mestu (moje zgodovine); **γ)** proza ἐν λόγῳ καὶ

ἐν ᾧδαῖς; **δ)** javen govor, zgovornost, govornišтво ἢ λόγων τέχνη; **ε)** načelo, teorija, nauk NT; **ζ)** razlaga, pojem, bistvo; οὐσία, ἧς λόγον τοῦ εἶναι δίδομεν bitje, kateremu pripisujemo resnično bivanje; **4.** stvar (o kateri se govori), tvarina, snov (govora), τὸν ἕοντα λόγον φαίνω (λέγω) opišem stvar tako, kakršna je, τὸν ἦττω λόγον κρείττω ποιῶ pokažem slabo stvar kot dobro, ἐπεὶ πάντ' ἐπίστασαι λόγον ker ti je cela zadeva znana, ἱκανός αὐτῷ ὁ λόγος ima dosti snovi za govor, ἄλλος λόγος (ἂν εἴη) to je (bi bila) druga stvar; **5.** NT λόγος Beseda, Božji Sin;

II. računanje 1. a) račun, obračun, preračun, preračunavanje, zagovor, odgovor, λόγον αἰτέω, ἀπαιτέω, λαμβάνω zahtevam račun, pozivam na odgovor, λόγον συναίρω delam račun, izstavljam račun, λόγον ὑπέχω odgovoren sem; λόγον δίδωμι, λόγον ἀποδίδωμι dajem račun, dajem odgovor, ἐμαυτῷ περί τινος dajem sebi odgovor, skrbno preudarjam pri sebi; **β)** preudarjanje, ἀληθεῖ λόγῳ χρᾶσθαι prav preudarjam; mnenje, namen, ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ ὥστε s tem namenom, da, τῷ ἐκείνων λόγῳ po mnenju onih; **2.** ozir, oziranje, upoštevanje, čislanje, spoštovanje, ugled, pomen, veljava, vrednost; λόγον ποιούμαι, ἔχω jemljem v pošte, oziram se na kaj, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιούμαι, οὐδὲνα λόγον ἔχω ne jemljem v pošte, ne upoštevam, ne oziram se na kaj, ne menim se za kaj, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο neslavno so poginili; ἐς χρημάτων λόγον ἰσχύω z ozirom na premoženje, λόγου οὐδενός (ἐλαχίστου, μικροῦ) εἶμι nobene veljave nimam, sem brez ugleda, οἱ λόγου πλείστου ὄντες najuglednejši možje; ἐς λόγον τίθεμαι oziram se na kaj, upoštevam, cenim, čislam, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον z ozirom na to, potemtakem; ἐν ἀνδραπόδων (συμμάχων) λόγῳ γίγνομαι (εἶμι) veljam, imam se za sužnja (za zaveznika), ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιέομαι štejem med talce; **3.** (pameten) vzrok, povod, razlog, λόγον ἔχω imam (pameten) vzrok, οὐκ ἔχει λόγον za to ni pametnega razloga = ni misliti, οὐδὲ πρὸς ἓνα λόγον niti iz enega pametnega vzroka, τίνι λόγῳ iz katerega vzroka, ἐξ οὐδενός λόγου brez vzroka; **4.** razmerje, način, ἀνά λόγον po razmerju; κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως v primerjavi z njihovo močjo, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον na ta način, κατὰ τὸν αὐτὸν

λόγον τῷ τείχει na isti načín, ravno tako kakor zid; **5. a)** pamet, razum, μετὰ λόγου, κατὰ λόγον pametno, ὀρθός λόγος prava pamet, λόγον ἔχω τινός razumem, vem kaj, ὁ λόγος αἰρεῖ zdrava pamet veleva, zdrav razum uči, pametno je; **b)** bistvo, pomen τῆς ψυχῆς

λόγχη, ἡ **1.** ost, konica sulice, μεγάλη velika sulična ost (rezilo); **2.** kopje, sulica; **3.** vodnik kopjanikov (suličarjev, kopjenoscev), σὺν ἐπτά τάξεσιν σὺν ἐπτά τε λόγχαϊς

λογχο-ποιός, ὁ ki izdeluje orožje, orožar

λογχο-φόρος, ὁ (φέρω) kopjanik, suličar, kopjenosec

λογχωτός **3 poet.** priostren, šiljast

λόε, **λόεσσα** *ipd.* od λoέω *gl.* λούω

λοετρόν *gl.* λουτρόν

λοετρο-χόος *gl.* λουτρο-χόος

λοιβή, ἡ (λείβω) *ep. poet.* pitni dar, pitna daritev

λοίγιος **3 ep.** poguben, nevaren, (ἔργα) λoίγια pogubne, nevarne, strašne stvari, οἷω λoίγι' ἔσεσθαι menim, da se bo to pogubno končalo

λοιγός, ὁ *ep.* poguba, pogin, nesreča, smrt

λοιδορέω (λοίδορος) [*fut.* λοιδορήσω *itd.*] **1.** *act. in pass.* zmerjam, oštevam, psujem, sramotim, grajam τί, τινά; **2. med. pass.** [*z aor.* ἐλοιδορησάμην *in* ἐλοιδορήθην *z act. pomenom*] **a)** ἰδὼν λοιδορούμενους ἀλλήλοισ κο je opazil, da se med seboj zmerjajo; **b)** = *act.*

λοιδορία, ἡ zmerjanje, sramotenje, psovanje, opravljljivost

λοίδορος, ὁ psovač, psovalec, zmerjalec, obrekovalec, opravljljivec

λοιμός, ὁ [*Et.: gl.* λιμός] pomor, kuga; *NT Apd* 24, 5 *tudi o hudobnem človeku*

λοιμώδης **2** (εἶδος) kužen, nalezljiv

λοιπός **3** (λείπομαι) zapuščen, zaostal, preostal, ki je preživel, prihodnji, bodoč, οἱ λοιποί ostali, drugi; *subst.* τὸ λοιπόν ostali del, preostali del, ostanek, preostanek, ostali čas, prihodnost, bodočnost, τῆν λοιπὴν (*sc.* ὁδόν) ostalo pot; *adv.* τὸ λοιπόν, τοῦ λοιποῦ (*χρόνου*) v ostalem, nadalje, sicer, odslej, potem, pozneje, v prihodnje, v bodoče; *NT Apd* 27, 20 = ἦδη že

λοισθήιος **2 ep.**, **λοίσθιος** **3 in 2 poet.**, **λοῦσθος** **2 ep.** zadnji, skrajni, poslednji, ἀεθλον bojna nagrada za poslednjega; *subst.* τὰ λοι-

σθήια zadnja nagrada; *adv.* λοίσθιον naposled, nazadnje, zadnjikrat

Λοκροί, οἱ Lokri, prebivalci pokrajine Lokride (**Λοκρίς**, ἴδος, ἡ)

Λοξίας, ου, ὁ Loksias (Apolonov pridevek)

λοξός **3** poševen, prečen, proč obrnjen, nevoščljiv, zavisten, Ζεὺς αὐχένα λοξὸν ἔχει Zeus ima proč obrnjen vrat, Zeus je nenaklonjen; *adv.* λοξὸν grdo, postrani

λοπός, ὁ (λέπω) *ep.* luščina, lupina, kožica

Λουσιάτης, ου, ὁ *ali* **Λουσιεύς**, ἑως, ὁ Luzijat, Luzijec, prebivalec mesta Luzi (οἱ Λουσοί) v Arkadiji

λουτρόν, τό, *ep.* **λοετρόν** [*pogosto pl.*] (λούω)

1. kopanje; kopel, kopališče Ὀκεανοῦτο v Okeanu, νυμφικόν kopanje (ženina ali neveste) na poročni dan; **2.** pitni dar (ki so ga izlivali na grob umrlih), spravna daritev; **3.** krst *NT*

λουτρο-χόος **2, ep.** **λοετρο-χόος** **1.** ki izliva kopalno vodo, τρίπους trinožni kotel z vročo kopalno vodo; **2. subst.** ὁ kopališčni sluga

λουτρών, ὄνος, ὁ kopalna soba, kopalnica

λούω [*Et.: iz* *λό(φ)ω *iz ide. baze* *leu₃- 'umivati', 'prati', 'kopati'; *prim. lat.* lavō 'umivam', lutōr 'umivalec', lustrum 'očičevalna daritev', *nem.* Lauge 'lug'] [*Obl. fut.* λούσω, *aor.* ἔλουσα, *pass. pf.* λέλουμαι, *aor.* ἐλούθη; *praes.* λούμεν, λούτε, λούσιν, *impf.* ἐλούμεν, *pass.* λούμαι, λούται, λούνται, λούσθαι, λούμενος; *ep.* **λόω**, **λοέω**, *impf.* **λόε**, **λόεον**, *fut.* **λοέσσομαι**, *aor.* **λοέσσαι**, **λοέσσας**, **λοέσσατο**, **λοεσσάμενος**, *NT pf.* **λέλουσμαι**] **1. act.** umivam, perem, kopam, λουτρόν pripravljam komu kopel; τινά ἀγνὸν λουτρόν umijem koga v sveti vodi; **2. med.** umivam se, kopam se θερμῷ, ἐν τινι, τινός, ἀπὸ τινος v čem, iz česa

λοφιά, ἡ, *ion.* **λοφιή** (λόφος) tilnik, zatilnik, zatilje, griva; ščetine na tilniku

λόφος, ὁ **1.** vrat, tilnik, zatilnik, zatilje; **2.** čelada, perjanica, greben, nakit iz perja, griva, čop; **3.** grič, hrib

λοχᾶγέω, *ion.* **λοχηγέω** (λοχ-αγός) vodim lohos (stotnijo), služim kot lohag, sem lohag (stotnik) λόχου *in abs.*

λοχᾶγία, ἡ služba lohaga, čin, dostojanstvo lohaga

λοχαῖγός, ἡ (λόχος, ἡγήομαι) lohag, stotnik, četovodja

λοχάω *in med.* (λόχος) **1.** *intr.* skrit sem, ležim v zasedi, skrijem se v zasedo, uležem se v zasedo; **2.** *trans.* prežim na koga (v zasedi), zalezujem koga (v zasedi) *τινά*, zasedem *ὄδόν*

λοχεία, ἡ (λοχεύω) *poet.* porod, rojstvo; otročnica, porodnica

λοχεῖος, **λόχιος** 3 (λόχος) *poet.* ki spada k rojstvu ali porodu, Ἄρτεμις zaščitnica porodnic, ἀνάγκαι porodne bolečine, θάλαμοι kraj rojstva (*o Zevsovem boku*); *subst.* **λοχεῖα**, τὰ rojstni kraj

λόχευμα, ατος, τό (λοχεύω) **1.** porod, rojstvo; **2.** kar je rojeno, otrok

λοχεύω (λόχος) rodim, porodim; *pass.* rodim se, izhajam od koga

λοχηγέω *gl.* λοχαγέω

λοχίζω (λόχος) **1.** razdeljujem na lohose (stotnije), postavljam v bojni red; **2.** postavljam v zasedo, napadam iz zasede; *λοχισθέντες* iz zasede napadeni

λόχιος 3 *gl.* λοχεῖος

λοχίτης, ου, ὁ (λόχος) **1.** vojak istega lohosa (stotnije); **2.** bojni sodrug, spremljevalec, tovariš

λόχημη, ἡ (λέχος) brlog, goščava, šuma, grm, grmovnje

λοχυμώδης 2 (εἶδος) obrasel z grmovjem, porasel z grmovjem

λόχος, ὁ **1.** ležišče, zaseda, skrivališče *πυκνός, κοῦλος* (*o trojanskem konju*), *ξύλινος* (*o sovražnih ladjah*); *adv.* **λόχονδε** v zasedo; **2.** bivanje v zasedi, prežanje na koga, ukana *γέροντος*; **3. a)** lohosa, oddelek pešcev, ki je štel okrog 100 mož, stotnija, bojna vrsta, τὰ ὅπλα τίθεμαι εἰς λόχον postavljam se, stopam v bojno vrsto, ὄρθιοι λόχοι hribovski (strmi) lohosi (stotnije), lohosi (stotnije, čete) v koloni; **b)** četa, množica

λόω *ep.* = λούω

λυγαῖος 3 *poet.* mračen, temen

λύγδην *adv.* (λύζω ihtim) *poet.* ihteče, ihteč

λυγίζομαι [*Et.*: iz *ide. kor.* *lug- (iz *u₁lg- 'upogniti', 'zaplesti', 'zamotati'); *prim. lat.* *luxus* 'izvinjen', 'izpahnjen', *luctor* 'borim se', *lucta* 'boj', 'borba', *lit.* *lūgnas* 'upogljiv', 'gi-

bek', *stvnem.* *loc* 'koder', *nem.* *Locke*] *med.* vrtim se

λύγξ¹, λυγκός, ὁ ris

λύγξ², λυγγός, ἡ kolcanje

λύγος, ἡ *ep.* (vrbova) šiba, prot; *kot adi.* μόσχοισι λύγοισι z vrbovimi šibami

λυγρός 3 [*Et.*: *gl.* λευγαλέος] *ep. poet.* **1.** žalosten, bridek, poguben, pogubonoson, beden, nesrečen; **2.** bojzljiv, slab (v boju); *subst.* τὰ λυγρά poguba, nesreča, žalost

Λυδία, ἡ Lidija, pokrajina na zahodu Male Azije z glavnim mestom Sarde; *preb.* **Λυδός**, ὁ Lidijec; *adi.* **Λυδῖος**, **Λυδός** 3 lidijski; *adv.*

Λυδιστί v lidijem jeziku, v lidijem tonovskem načinu, po lidijsko

Λυδίας, ου, ὁ, *ion.* **Λυδίης** Lidias, reka v Makedoniji

λύθεν *ep.* = ἐλύθησαν *gl.* λύω

λύθρον, τό, **λύθρος**, ὁ [*Et.*: *gl.* λῦμα] *ep.* **1.** onesnaženje, oskrumba, onečaščenje; **2.** s krvjo pomešan prah, umazana kri

λυκά-βᾶς, αντος, ὁ *ep.* sončna pot, leto

Λύκαιον, τό *sc.* ὄρος Likaj (Likajon), gorovje v južni Arkadiji, posvečeno Zevsu; *od tod subst.* **Λύκαια**, τὰ likaje, praznik likajskega Zevsa, ki so ga obhajali z bojnimi igrami

Λυκαῶνία, ἡ Likaonija, pokrajina v Mali Aziji; *preb.* **Λυκάωνες**, οἱ Likaoni, Likaonijci

Λυκάων, ονος, ὁ Likaon **1.** Pandarjev oče; **2.** Priamov sin

λυκέη, ἡ *sc.* δορά volčja koža, volčina

Λύκειον, τό Likej (Likejon), Licej, gimnazij v Atenah blizu Apolonovega svetišča

Λύκειος 3 likejski, Likejski, Likej (pridevek Apolona kot boga svetlobe)

λυκη-γενής 2 (λυκ-, γίγνομαι) *ep.* v svetlobi rojen, jasnorodni (Apolonov pridevek)

Λυκία, ἡ Likija **1.** pokrajina v Mali Aziji; **2.** pokrajina ob reki Ajzep; *adi.* **Λύκιος** 3 likijski; *preb.* **Λύκιοι**, οἱ Likijci; *adv.* **Λυκίηθεν** iz Likije; **Λυκίηνδε** v Likijo

λυκιο-εργής 2 (ἔργον) *ion.* v Likiji narejen, po likijsko izdelan

λυκο-κόλλητος 2 (κολλάω) z volčjimi zobmi, στόμιον z močnim zobovjem

λυκο-κτόνος 2 (κτείνω) *poet.* volkove moreč ali ubijajoč (pridevek Apolona kot zaščitnika čred)

Λυκο-μήδης, ους, ὁ (μήδομαι) Likomed, kralj na otoku Skirosu, Ahilov tast

λύκος, ὁ [Et.: iz ide. * λ uk^huo- (po drugi razlagi iz ide. kor. * λ uel-, razširjenega v * λ leq- 'vleči', 'trgati', 'raztrgati'; volk je torej 'divja zver, ki trga'; gl. lacer, vellō in voltur), lat., sab. lupus, sl. volk, let. vilks, got. wulfs, stvnem. wolf, nem. Wolf] volk

Λύκος, ὁ Likos **1.** ime več rek; **2.** moško ime

Λυκοῦργος, ὁ, ep. **Λυκό-οργος**, ὁ Likurg **1.** kralj Edoncev v Trakiji, Bakhov sovražnik; **2.** spartanski zakonodajalec; **3.** atenski govornik, Demostenov sodobnik

λυκῶ raztrgam kakor volk, λελυκωμένα τῶν προβάτων od volkov raztrgane ovce

λύμα, ατος, τό [Et.: prim. λύμη, λύθρος, lat. lutum 'blato', polluō 'umazem', ir. loth 'blato', 'nesnaga', morda tudi gal. Lutetia (Parisiōrum)] ep. poet. **1.** onesnaženje, nesnaga, umazana voda, pomije; **2.** sramota, madež

λύμαινομαι dep. med. [praes. in pf. tudi s pass. pomenom; fut. λυμανοῦμαι, aor. ἐλυμηνάμην, pf. λελύμασμαι, aor. pass. ἐλυμάνθην] **1.** delam komu sramoto, sramotim koga, sramotno ravnam s kom, grdo ravnam s kom, grdim τινί, τᾶλλα πάντα grdim (ogrdim) na vse mogoče načine; **2.** delam škodo, škodujem τοὺς πολεμίους, slabim ἐν τῇ πορείᾳ, uničujem, pokvarim, pogubim, opustošim τὰ προάστεια; rušim, razrušim, podrem, podiram πολιτεῖαν, zatiram ἐκκλησίαν; žalim, razžalim τῇ δόξῃ; zapeljujem, podkupujem

λύμαντής, οῦ, ὁ poet., **λύμεών**, ὄνος, ὁ pogubljevalec, pogubitelj, sramotilec, oskrunjevalec, skrunitelj, mučitelj

λύμη, ἡ [Et.: gl. λύμα] **1.** grdo ravnanje, zasramovanje, sramota, ἐπὶ λύμη v pogubo, v sramoto, v osramočenje; **2.** poguba, škoda, nesreča, pohabljenje, ἀίσχυρῶς λύμη διακείμενος ostudno pohabljen

λύπέω [fut. λυπήσω, med. pass. fut. λυπήσομαι, ion. λυπηθήσομαι, aor. ἐλυπήθην, pf. λελύπημαι] **1.** act. žalostim, užalostim, razžalim, užalim; stiskam, nadlegujem, mučim, škodujem, vznemirjam, jezim, žalim, tiščim θώραξ, τί με λυπεῖ τοῦθ' ὅταν kaj me briga (kaj mi škodi), če ...; **2.** pass. žalosten sem, žalujem, jezim se, sem v skrbeh, nejevoljen sem, τινί

na koga, ἐπὶ τινι, πρὸς, διὰ τι zaradi česa, λύπην λυποῦμαι muči me bolečina, skrbi, boli me kaj

λύπη, ἡ **1.** žalost, bolezen, bolest, skrb, nesreča, ὑπὸ λύπης od žalosti; **2.** razžalitev, žalostne razmere

λύπημα, ατος, τό (λυπέω) bolečina, žalitev

λύπηρός **3**, ep. ion. tudi **λυπρός** **3** (λυπέω) **1.** act. a) žaleč, boleč, nadležen, težaven, neprijeten, mrzek, skeleč; b) siromašen, reven, nerodoviten, τὰ λυπηρά težave, težkoče, nadloga; **2.** pass. žalosten, užaljen, pobit, nesrečen

λύρα, ἡ lira, glasbeno orodje s 4 ali 7 strunami

Λυρνησός, ἡ Lirnes, mesto v Troadi

λυρο-ποιός, ὁ lirar, izdelovalec lir

λύσ-ανδρος, ὁ Lizander, spartanski vojskovodja

Λυσίας, ου, ὁ Lizias (Lizija) **1.** atenski vojskovodja pri Arginuzah l. 406 pr. Kr.; **2.** atenski guvernator (ok. 450–ok. 380 pr. Kr.)

Λυσί-μαχος, ὁ Lizimah **1.** Aristidov oče; **2.** Aristidov sin

λύσι-μελής **2** (μέλος) ep. ki razvezuje ude ali ki slabi ude ὕπνος

λύσις, εως, ion. ιος, ἡ (λύω) **1.** razveza, razvozlanje, rešitev; **2.** odrešitev, oprostitev, osvoboditev τινός, odkup, odhod; ločitev ψυχῆς ἀπὸ σώματος; NT ločitev zakona, razveza, razporoka

λύσιτελέω koristim, koristen sem τινί; λυσιτελεῖ μᾶλλον bolje je; subst. pt. τὸ λυσιτελοῦν korist

λύσι-τελής **2** [Et.: zložanka iz besedne zveze λύειν τὰ τέλη; gl. λύω in τέλος] koristen, uporaben; subst. τὸ λυσιτελές korist

λύσσα, ἡ, at. **λύττα** besnost, blaznost, (pasja) steklina

λυσσαίνω poet., **λυσσάω**, at. **λυττάω** besnim, divjam, zelo se jezim τινί, stekel sem

λυσσητήρ, ῆρος, ὁ ep. (λύσσα), **λυσσώδης** **2** (εἶδος) ep. poet. besneč, besen, divji, razjarjen, stekel, νόσος blaznost

λυτέον gl. λύω

λυτήριος **2** poet. ki rešuje, oprošča, pomirja, τὸ λυτήριον osvoboditev, odrešitev, (sredstvo za) pomiritev; εὐχαὶ λυτήριοι (δειμάτων) prošnje za osvoboditev

λύτρον, τό [λύω, *nav. pl.* τὰ λύτρα] odkupnina, odkup τινός za koga

λυτρόω *in med.* osvobodim (proti odkupnini), rešim, odrešim, odkupim *NT*

λύτρωσις, εως, ἡ odrešenje, osvoboditev *NT*

λυτρωτής, οὔ, ὁ odrešenik, odrešitelj *NT*

λύττα, **λυττάω** *gl.* λύσσα, λυσσαίνω

λυχνία, ἡ svečnik

λυχνιον, τό svetilnica

λυχο-καΐτη, ἡ *ion.* prižiganje svetilk, praznik v Egiptu (v mestu Sais)

λύχνος, ὁ [*Et.*: iz *λύκ-σν-ος, *to pa iz ide. baze* *leuk- 'svetiti'; *prim. gr.* λευκός, *lat.* lūceō 'svetim se', lūna 'luna', lūmen 'svetloba', lūx 'luč', *sl.* luč, luna, *nem.* Licht] [*pl. tudi metapl.* λύχνα] svetilnica, svetilka, luč, bakla

λύω [*Et.*: iz *ide. kor.* *lēu-, *lāu-, *lu- 'režati', 'odrezati', 'rešiti'; *prim. gr.* λύω 'rešujem', 'razrešujem', λύα 'razpust', 'razpustitev', 'ločitev', λύσις 'rešitev', 'razrešitev', λύτρον 'odkupnina', *lat.* luēs 'kuga', 'pogin', 'uničenje', solvō 'rešim', 'razrešim', 'razvežem' (iz *se-luō), *got.* lun 'odkupnina' (*acc. sg.*), lausjan 'razvezati', 'ločiti', fraliusan 'izgubiti', fralusts 'izguba', *stvem.* lösen, löson 'razvezati', 'ločiti', farlioson 'izgubiti', forlust 'izguba', *nem.* lösen 'razvezati', 'ločiti', verlieren 'izgubiti', Verlust 'izguba'] [*Obl. praes. in impf. at. ū, ep. ū, v ostalih časih ū pred σ, sicer ū; fut. λύσω itd.; ep. impf. λύον, aor. λύσα, pf. pass. opt. 3. sg. λελύτο, pl. λελύντο; aor. med. 3. sg. λύτο, λύτο, pl. λύντο, aor. pass. 3. pl. λύθεν*]

I. act. in pass. 1. a) odvežem ὄνον, ἱμάντα, θώρακα, ζώνην, πρυμνήσια, ἰστία, razvozlam, zrahljam, izprežem ἵππους ἐξ ὀρέων, ὑφ' ἄρμασιν, ὑπὸ ζυγοῦ; *pass.* odvežem se, odtrgam se, λελυμένος odvezan, neuklenjen, prost; **b)** slečem στολάς, odpnem πέπλον; **c)** izpustim, oprostim, odkupim, χρημάτων za denar, zamenjam (ujetnike), ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς mož zamenjan za moža; **d)** odpnem κλῆθρα, στόμα (odkrito) govorim; ἀσκόν razvežem; **e)** popustim ἡνίαν; **f)** odrešim, osvobodim, oprostim, rešim ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ, ποδῶν ἀκμάς, ὄκνου strahu, ἕκ τινος, τινά τινος; **2. a)** razvežem, razdružim, odpustim, razpustim ἀγορὴν, ἀγῶνα, τάξιν, στρατιάν, γέφυραν podrem; **b)** zlomim, oslabim μένος, γυῖα, γούνατα; γυῖα λύθεν udje so postali mlahavi, σὴ βίη

λέλυται tvoja moč je zlomljena; **c)** razrušim, uničim, podrem ναόν, μεσοτείχιον, πόλιν, κάρηνα, πάλαισμα; prelomim, kršim ὄρκον, νόμον, σπονδὰς, ποραῖμ ἐντολήν *NT*; uničim, ovržem γραφήν *NT*, razdejem ἔργα *NT*; *pass.* strohnim, razpadem στοιχεῖα, πάντα *NT*, σπάρτα; **d)** odstranim, odpravim, razveljavim νόμους, ἄχος ἀπ' ὀμμάτων odvzamem, poravnám νείκεα, spravim, popravim ὄσ' ἐξήμαρτον, φόνον φόνω, ἁμαρτίας; **e)** olajšam, odvezem, pomirim, potolažim μελεδήματα θυμοῦ, μοχθήματα, odstranim τὸ βάρος τῆς πημονῆς, ἀπορίαν rešim težko vprašanje, τὸ τέλος τοῦ βίου dovršim tek življenja; **3. a)** koristim, τέλη λύει = λυσιτελεῖ, *tudi samo* λύει koristno je (*Ksenofont, Anabaza 3, 4, 26*); **b)** izvršujem svojo dolžnost, plačujem dolg, izpolnim τὰ τοῦ θεοῦμαντεῖα;

II. med. 1. odvežem kaj sebi, izprežem svoje konje ὑπ' ὄχεσφι, ἱμάντα odvežem svoj pas; τεύχεα snamem (zase) opravo (z ramen ubitega sovražnika); **2.** odrešim, odkupim si, θυγατέρα svojo hčer, osvobodim si kaj (zase, svoje)

λωβάομαι *dep. med.* (λώβη) [*fut.* λωβήσομαι, *aor.* ἐλωβησάμην, *pf.* λελώβημαι (*s pass. pomenom*), *aor. pass.* ἐλωβήθην, *adi. verb.* λωβητός] sramotno ravnám (s kom), sramotim, zasramujem koga, grdo ravnám s kom, pohabim, pogubim, trpinčim, ranim, uničim, poškodujem, νέους zapeljujem, βίον sramotno končám, λώβην τινά delam komu sramoto ali škodo, grešim proti komu, mučim koga

λωβεύω *ep.* zasramujem koga, rogam se komu τινά

λώβη, ἡ **1.** sramotno ravnanje (z besedo in dejanjem), zasramovanje, sramota, psovanje, razžaljenje, žalitev, osramočenje; **2.** poguba, nesreča ἐπὶ λώβῃ v pogubo; *konkr.* predmet posmeha, zasmehovanje; grdoba, madež

λωβητήρ, ἥρος, ὁ (λωβάομαι) *ep. poet. 1.* lopov, pogubitelj, malopridnež; **2.** psovalec, sramotilec, zasramovalec

λωβητός **3 ep. poet., dor.** λωβατός (λωβάομαι) **1. pass.** zasramovan, osramočen, zaničevan, trpinčen, pohabljen, λωβητὸν ἐκβάλλω sramotno zavržem, μόχθω λωβατός od nadlog mučen = brezčasten trpin; λωβητὸν τίθεμαι postavljam v zasmeh, izpostavljám zasmehu;

2. *act.* sramoteč, sramoten ἐμπόλημα, nesramen ἔπη
- λαίων** 2, *skrč.* λῶων in λαίτερος 3 [*comp.* κἀγαθός] boljši, izvrstnejši, ugodnejši, koristnejši, izdatnejši; *adv.* λῶον bolje, bolj; *sup.* λῶστος 3 najboljši, najplemenitejši, ὦ λῶσθε predragi moj!
- λωος**, ó loos, makedonski mesec = avgust
- λώπη**, ἡ ogrinjalo, obleka, oblačilo, odelo, plašč
- λωπίζω** *poet.* = ἐκλωπίζω odgrinjam, odkrivam
- λωποδυτέω** kradem obleko, ropam, plenim
- λωποδύτης**, ου, ó (δύω) tat (obleke), razbojnik, lopov, slepar
- λῶστος** 3 *gl.* λαίων
- λωτόεις** 3 (λωτός) [*acc.* λωτοῦντα] ki rodi lotos, poln lotosovega cvetja, obrasel z lotosom

- λωτός**, ó [*Et.*: izpos. iz enega od predgr. sredozemskih jezikov; katerega, ni znano] 1. medena detelja, orehovec; 2. lotosov sad in drevo; 3. egiptovski lotos, lilijam podobna rastlina, ki je rasla v Nilu; 4. piščalka *Evripid, Bakhe*
- λωτο-φάγος** 3 (φαγεῖν) lotose jedoč, z lotosi se prehranjuje; *subst.* λωτοφάγος, ου, ó lotojedec, jedec lotosov, lotofag; *subst.* Λωτοφάγοι, ων, οί Lotofagi = Lotojedci, Jedci lotosov, mitično ljudstvo v Afriki
- λωφάω** (ἐλαφορός) popuščam, nehavam, nehujem, ponehujem, pojenjam, οί λίθοι metanje kamenja ponehuje; odročijem si, okrevam, (ἀπό) τινος od česa, počivam
- λώφησις**, εως, ἡ popuščanje, odstranitev, oddaljitev, oddaljenje τοῦ πολέμου ἀπὸ Πελοποννήσου
- λῶων** *gl.* λαίων

M, μ

M, μ (μῶ) mi, dvanajsta črka grškega alfabeta, kot številka μ' = 40, μ = 40.000

μ' = μέ, ep. včasih = μοί

μά [Et.: prim. stind. sma 'resnično', 'zares', het. -ma 'toda'] rotilna členica pri priseganju ali zatrjevanju; božanstvo ali stvar, pri kateri se prisega, stoji v acc.: pri, μὰ τοὺς θεούς pri bogovih, (ναί) μὰ Δία (zares) pri Zevsu, οὐ μὰ Δία pri Zevsu, da ne; včasih se ime božanstva izprušča: μὰ τόν pri bogu

μάγαδις, ἰδος, ἡ [dat. μαγάδι] magadis, glasbeno orodje z dvajsetimi strunami, ki je obsegalo dve oktavi; οἷον μαγάδι kakor na magadi, tj. v oktavi

μαγγάνευμα, ατος, τό mamilo, čarodejstvo

μαγγανεύω začaram, goljufam, varam

Μάγδωλος, ἡ Magdol, mesto v spodnjem Egiptu

μαγεία, ἡ (μαγεύω) čarodejstvo, čaranje, magija, slepilo, sleparstvo, vraža NT

μαγειρικός 3 kuharski; subst. **μαγειρική**, ἡ sc. τέχνη kuharska veščina (spretnost, umetnost), kuharstvo

μαγειρος, ὁ (μάσσω) kuhar

μαγεύω (μάγορ) sem mag, čaram NT, rotim, zarotujem, κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύουσα pela je čarodejne pesmi v tujem jeziku

μαγία, ἡ = μαγεία

Μάγνης, ητος, ὁ Magnezijec (Magnet), prebivalec mesta Magnezija v Aziji in Tesaliji

Μαγνησία, ἡ Magnezija **1.** polotok v Tesaliji; **2.** mesto v Kariji

Μάγος, ὁ [Et.: izpos.; prim. stperz. Maguš (medijsko ali perzijsko pleme, ki mu je vladal svečeniški sloj)] mag, svečenik pri Medijcih in Perzijcih; magi so se ukvarjali z znanostjo (zlasti z zvezdoznanstvom) in z vražami, zato pomeni beseda tudi: **a)** modrijan, zdravnik,

astrolog; **b)** čarovnik, razlagalec sanj, slepar, vražar

μαγο-φόνια, τὰ (φόνος) ion. umor magov, perzijski praznik

Μάδυτος, ἡ Madit, mesto na Trakijskem Hersonezu

μάζα, ἡ, **μᾶζα** [Et.: μάζα iz *μάγ-ια; μᾶζα iz *μάγγ-ια; gl. tudi μάσσω] testo, kvas, ječmenov kruh

μαζός, ὁ ion. ep., **μασθός**, nav. **μαστός 1.** bradavica na prsih, prsi; **2.** sesna bradavica, sesek, materine prsi ἐπέχω; **3.** vime

μάθημα, ατος, τό (μανθάνω) **1.** česar se je treba naučiti, predmet učenja, ποῖον μάθημα; katero stvar (naj izvem)?; **2. a)** znanje, znanost, veda; **b)** nauk, učenje, poduk, τὰ παθήματα μαθήματα γέγονε trpljenje me je izučilo

μαθηματικός 3 ki spada k učenju, poučen, dobre glave, odprte glave, ukaželjen; λόγοι pouk, poduk, nauk; subst. ὁ μαθηματικός matematik, astrolog

μάθησις, εως, ἡ (μανθάνω) **1.** učenje, spoznavanje, izkustvo, σοὶ μάθησις οὐ πάρα ti se ne daš poučiti, μάθησιν ποιοῦμαι περὶ τίνος menim se (zmenim se) za kaj, vzamem kaj na znanje; **2.** nauk, pouk, poduk, nasvet; **3.** znanost, veda

μαθήσομαι gl. μανθάνω

μαθητέον [adi. verb. od μανθάνω] treba se je učiti

μαθητεύω 1. sem učenec τινί; **2.** učim, poučujem koga τινά NT

μαθητής, οῦ, ὁ (μανθάνω) učenec, vernik NT

μαθητός 3 in 2 ki se ga je mogoče naučiti, ki se ga da naučiti, naučljiv

μαθήτρια, ἡ učenka, kristjanka NT

μαῖα, ἡ [Et.: ljubkovalni izraz za μήτηρ] **1.** dojka, dojilja; **2.** babica, mamica

Μαῖα, ἡ Maja, Atlantova hči, Hermesova mati
Μαϊάνδρος, ὁ Majander (Meander), reka v Mali Aziji

μαιεία, ἡ (μαιεύομαι) babištvo

μαιεύομαι *med.* (μαῖα) (kot babica) pomagam pri porodu, (kot babica) spravim na svet, porodim; *pass.* pridem na svet (s pomočjo babice), τὰ ὑπ' ἐμοῦ μαιευθέντα kar sem spravil na svet

μαίευσις, εὖς, ἡ pomoč pri porodu, porod

μαιευτικός 3 ki spada k porodu, ki pomaga pri porodu, rojen, babiški; *subst.* ἡ μαιευτική = μαιεία

μαιμακτηριών, ὠνος, ὁ majmakterion, peti atiški mesec (november–december)

μαι-μάω *ep. poet.* [*praes.* μαιμῶσι, *pt.* μαιμῶων, μαιμῶσα, *aor. ep.* μαίμησα] silno želim, koprnim, hrepenim, težim τινός; naglo zgrabim (orožje); besnim, divjam

μαινάς, ἄδος, ἡ (μαίνομαι) *ep. poet.* navdušena, besneča, divja, od Bakha navdušena menada (majnada), bakhantka, bakhantinja

μαινόλης, ου, ὁ (μαίνομαι) divji, navdušen, besneč, strasten

μαίνω [*Et.*: iz *μᾰν-ἰω, to pa iz *ide.* *mḡ-ἰó iz *ide. kor.* *men- 'misliti'; *prim. lat.* mēns 'um', memini 'spominjam se', moneō 'opominjam', *sl.* meniti, pamet, *nem.* meinen 'meniti', 'misliti'] [*Obl. aor.* ἔμηνα; *pf.* μέμηνα *s praes. potmenom* = μαίνομαι; *fut. med.* μανοῦμαι, *aor. pass.* ἐμάνην] **1. act.** razjarim, razkačim τινά; **2. pass. a)** besnim, divjam, razsajam, obseden sem, blazen sem, zaslepljen sem, τόλμη smel sem do drznosti, izgubim pamet; **b)** sem od Bakha navdušen ὑπὸ τοῦ θεοῦ, rojim, pijan sem

μαίομαι *dep. med.* [*Et.*: iz *μάσ-ἰο-μαι, kar je izšlo iz *ide. kor.* *mah₂- 'majati', 'mahati'; *prim. lit.* mójju 'mahati', *sl.* majati, mahati] [*Obl. fut.* μᾰσ(σ)ομαι, *aor.* ἔμασ(σ)αμην] *ep. poet.* **1.** potipam, (tipaje) iščem, preiskujem; **2.** trudim se, prizadevam si za kaj, težim, hrepenim po čem

Μαῖρα, ἡ Majra, Artemidina spremljevalka

μαῖς *ajol.* [2. *sg. praes. od* μάω] = μάομαι

μαίωσις, εὖς, ἡ (μαίδομαι = μαιεύομαι) porod

Μαιῶται, *ion.* **Μαιῆται**, οἱ Majoti, skupno ime za prebivalce ob jezeru, imenovanem

Μαιῶτις, *ion.* **Μαιῆτις**, ἰδος (λίμνη), ἡ Majotida (zdaj Azovsko morje); *adi.* **Μαιῆτης**, ου Majotidin, majotski, majotiški

μάκαρ, αρος, *fem.* **μάκαιρα** [*sup.* μακάρατος], v *prozi vzpor. obl.* μακάριος 3 [*sup.* μακαριώτατος] **1.** premožen, bogat, imovit; **2.** srečen, blažen; *subst. pl.* **μάκαρες**, οἱ blaženi, nebeščani, pokojniki; μακάρων νῆσοι otoki blaženih, kjer stanujejo duše umrlih junakov; ὦ μακάριε dragi moj! (*ali iron.*: oj, ti nedolžna duša!)

μακαρίζω (μάκαρ) imenujem koga srečnega, blagrujem, poveličujem τινά, τί

μακάριος 3 *gl.* μάκαρ

μακαρισμός, ὁ slavljnje, blagrovanje, λέγω blagrujem *NT*

μακαριστός 3 [*adi. verb. k* μακαρίζω] blagrovan, poveličevan; popoln; μακαριστός εἶμι vreden sem, da me blagrujejo, imenujejo srečnega, μακαριστὸν ποιῶ τινά τινη naredim (storim), da kdo koga slavi ali blagruje

μακεδνός 3 (μακρός) *ep.* vitek, visok, dolg αἰγείρος

Μακεδονία, ἡ Makedonija; *preb.* **Μακεδών**, ὄνος, ὁ Makedonec; *adi.* **Μακεδονικός** 3 makedonski; *fem.* **Μακεδονίς**, ἰδος (sc. γῆ) makedonska; *glag.* μακεδονίζω držim z Makedonci, sem na strani Makedoncev, simpatiziram z Makedonci; *adv.* μακεδονιστί v makedonskem jeziku, (po) makedonsko

μάκελλα, ἡ *ep.* rovnica, motika, lopata

μάκελλον, τό mesnica *NT*

μάκιστος 3 [*sup. k* μακρός] = μήκιστος

Μάκιστος, ὁ, ἡ Makist **1.** ὁ gora na Evboji; **2.** ἡ mesto v Trifiliji v južni Elidi

μακρ-αίων 2, *gen.* ωνος (μακρός, αἰών) *poet.* dolgo živeč, zelo prileten, prastar, dolgotrajen, dolg, večer

μακράν, *ion.* μακρήν [*acc. fem. od* μακρός] **1. o prostoru:** daleč od τινός, na daleč, daleč ἰέντες, τοῦργον οὐ μακράν λέγεις kar praviš, ni daleč (= ni težko), ὅτι μακροτάτην τῆς Λυδίας kolikor mogoče daleč v Lidijo, οἱ μακράν daljni, pogani *NT*; **2. o času:** dolgo, οὐκ εἰς μακρήν kmalu potem, v kratkem; **3. o govoru:** obširno, dolgo τεῖνω, λέγω

μακρηγορέω (ἀγορεύω) predolgo ali obširno govorim

μακρο-ημερίη, ἡ (μακρός, ἡμέρα) *ion.* doba najdaljših dni

μακρό-βιος 2 *ion.* dolgo živeč, dolgoživ

μακρόθεν *adv.* od daleč, iz daljave *NT*

μακροθυμέω (μακρό-θυμος) *NT* **1.** sem potrpežljiv, prizanesljiv, potrpic, prizanašam ἐπί τινι, πρὸς τινα, εἰς τινα; **2.** vztrajam, stanoviten sem *NT*

μακροθυμία, ἡ prizanesljivost, potrpežljivost, potrpljenje *NT*

μακρό-θυμος 2 prizanesljiv, potrpežljiv *NT*

μακρολογέω (λέγω) (na) dolgo, obširno govorim, pripovedujem

μακρολογία, ἡ dolgi, obširni govori, dolgo (obsežno, dolgovezno) govorjenje

μακρός 3 [*Et.: iz ide. *mākros; prim. lat. macer* 'suh', 'mršav', 'tanek', *stvnem.* magari 'suh', 'mršav', *nem.* mager 'suh', 'mršav'] [*comp. μακρότερος, μάσσων, sup. μακρότατος, μήκιστος, adv. μήκιστα*] **1.** o prostoru: **a)** dolg, velik, visok, globok, silen, vitek; πλοῦτον, ναῦς bojna ladja; daljen, oddaljen; μακροτέρων (ὁδόν) po daljši poti, ἐπὶ τὰ μακρότερα na dolgo, v dolžino, podolgem, τὰ μακρότατα najbolj oddaljeni kraji; **b)** širok, prostran; **2.** o času: dolg, dolgotrajen, obširen, μακρόν ἐστιν bilo bi preobširno, predolgo bi trajalo, ἐέλδωρ želja, ki smo jo dolgo gojili; **3. adv.:** **a)** μακρόν, μακρά (βιβάζ) z velikimi koraki, βοῶ glasno kričim, μακρά προσεύχομαι dolgo molim *NT*; **b)** διὰ μακροῦ daleč, od daleč; dolgo potem, οὐ διὰ μακροῦ ne dolgo potem, kmalu potem, διὰ μακρῶν obširno; **c)** ἐπὶ μακρὸν πορεύομαι v dolgi vrsti, ὅσον (ἐπὶ) μακρότατον kar najdlje, ἐπὶ μακρότερον še več, še bolj, ἐς τὰ μακρότατα kolikor (kakor) daleč je mogoče, προθυμέομαι trudim se na vso moč; **d)** μακρῶ *pri comp. in sup.* mnogo, daleč, kar; **e)** μακρῶς daleč, oddaljeno, obširno; **f)** μήκιστα naposled

μακρο-χρόνιος 2 (χρόνος) dolgo živeč, εἰμί dolgo živim *NT*

Μάκρωνες, οἱ Makroni, ljudstvo ob Pontu (zdaj Črno morje)

Μακτώριον, τό Maktorij, mesto v južni Siciliji

μακῶν *gl. μηχανομαι*

μάλα *adv.* [*Et.: prim. lat. melior, multus, gr. μαλερός* 'močan']

I. roz. **1.** zelo, silno, prav močno, hudo, kaj; μάλα πάντα prav vse, μάλα πάντες prav vsi, popolnoma vsi, πολλοὶ μάλα zelo mnogi, πάγῃ μάλα popolnoma, povsem, καὶ πάνυ μάλα (*sc. ἐπιμένει*) in še zelo dolgo, οὐ μάλα ne posebno, ne zelo, nikakor ne, μάλα ἀεί neprenehoma, neprestano, καὶ μάλα in sicer zelo, celo močno (zelo), prav zelo, povrhu še, μάλα αὐτίκα takoj, prècej, ta trenutek; *pri comp.:* mnogo, daleč μάλα πρότερος; *pri subst.:* μάλα συμφορά velika nesreča, μάλα στρατηγός dober poveljnik, μάλα καιρός ugodna priložnost, μάλα κνέφας popolna tema; *pri glag.:* rad, hlastno, požrešno ἐσθίω, φεῦγε μάλα le beži, vsekakor beži, εἰπὲ μάλα le povej, kar povej; **2.** v *odgovorih:* seveda, zares, vsekakor, μάλα τοι da, seveda, ἦ μάλα da zares;

II. comp. μάλλον **1.** več, bolj, prej, silneje, bolje, rajši, raje, μάλλον τι nekoliko bolj, še raje, tem bolj, μάλλον τι ἔσπευσαν še bolj so pohiteli, καὶ μάλλον še bolj, še bolje, tem bolj, še več; παντὸς μάλλον pred vsem, vsekakor, na vsak način, za vsako ceno, ἐπὶ μάλλον bolj in bolj, vedno bolj; **2. a)** marveč, μάλλον δέ ali marveč, ali pravzaprav; **b)** *pri comp.* še, daleč, mnogo, μάλλον ἄσσον vedno bliže in bliže; **c)** = ἄγαν: preveč, precej θερμαίνεσθαι; **3.** οὐ μάλλον ... ἢ (οὐ) ravno (prav) tako ... kakor, οὐδὲν μάλλον nič manj, prav tako, malo, isto tako kakor, pri vsem tem, vendar, kljub temu ne;

III. sup. μάλιστα najbolj, največ, zlasti, posebno, najprej; **a)** v *odgovorih:* kajpada, seveda, gotovo; **b)** v *vprašanjih:* τί μάλιστα kaj?, kako?, zakaj vendar?, zakaj neki?, ὅτι δὴ τί μάλιστα zakaj (pač) neki?; **c)** *pri num.:* približno, do ἤμισυ μάλιστα, μάλιστα κῆ kvečjemu, nekako, blizu, okoli; **d)** ὡς εἶχον μάλιστα kolikor so največ mogli, πὸν μάλιστα nekako najbolj, τὰ μάλιστα v največji meri, prav mnogo, premnogo, ἐν τοῖς μάλιστα najbolj, prav posebno, ὡς μάλιστα, ὡς οἶόν τε μάλιστα (čim) kar najbolje; δόκιμος ὅμοια τῷ μάλιστα sloveč kakor malokdo

μαλακία, ἡ (μαλακός) **1.** mehkužnost, neodločnost, malosrčnost, bojazljivost; **2.** slabost, bolezen *NT*

μαλακίζομαι (μαλακός) *med. in pass. 1. a)* sem mehkužen, počasen, len, slab, malosrčen, bojzljiv; **b)** sem bolan, slaboten, pomehkužim se, zbolim; **2.** dam se omeščati, dam se omečiti, sem (postanem) mil, blag, prijazen

μαλακός 3 **1.** mehok, gladek, voljen λέκτρον, τάπητς, χιτών, έσθήτς, nežen χρώτς, παρειάι, zrahljan, rahel, dobro preoran νειός, bujen, travnat λειμών, miren, lahek ύπνος, θάνατος, laskan, sladek, prilizljen έπος, blag, mil, krotek άνθρωπος; **2. a)** popustljiv, prizanesljiv, περί τινος v čem, ούδέν μαλακόν ένδίδωμι nič ne popuščam, ζημία mila, majhna kazen; **b)** mehkužen, pomehkužen προς τι, slab, počasen, len έν ζυναγωγή; bojzljiv, strahopeten, μαλακώτερος precej mehkužen; *subst. μαλακά*, τά razkošnost, zabava, mehkužno življenje; *adv. μαλακώς* mehko, nežno φιλέω, sladko εύδω, krotko, pohlevno, udobno, ugodno, mlačno, nemarno ζυμμαχέω

μαλακτήρ, ήρος, ό (μαλάττω) ki mehča, χρυσού zlatar, έλέφαντος ki obdeluje slonovo kost

μαλακύνομαι *pass.* sem počasen, pozen, kassen, zaostajam

μαλάσσω [*Et.*: iz *μαλάκ-ιω, *sor.* z μαλακός] **1. act. a)** mehčam, omeščam, omečim, ublažim, tolažim, potolažim; **b)** pomehkužim, prizanesljivo ravnam s kom; **2. pass. a)** omečim se, dam se preprostiti μαλάσσω; rešim se, νόσου ozdravim; **b)** sem slab, mehkužen, bojzljiv

Μαλέα, ή, *ion. Μαλέη*, *ep. Μάλεια in Μάλειαι* Malea **1.** rtič na Lezbosu; **2.** rtič v Lakoniji

μαλ-ερός 3 (μάλα) *ep. poet.* močen, silen, grozen, uničujoč, požrešen, razjedajoč πύρ, Άρης

μάλη, ή rama, pazduha, ύπό μάλης pod pazduho, skrivaj

μαλθακία = μαλακία

μαλθακίζομαι = μαλακίζομαι

μαλθακός = μαλακός

μαλθάσσω (μαλάσσω) *poet.* mehčam, omeščam, tolažim, potolažim, varam τινά

Μαλιεύς *gl. Μηλιός*

μάλινος 3 od jablane, jablanov

μάλιον *poet.* = μάλλον

μαλίσ, ίδος, ή jablana

μάλιστα *gl. μάλα*

μαλκίω otrpnem, premrem od mraza, obotavljam se

μαλλον *gl. μάλα*

μαλλός, ό *poet.* kosem (volne), volna, runo

μαλο-δροπεύς, έως, ό (μήλον jabolko in δρέπω) trgač jabolk

μαλος 3 *poet.* bel, volnat

μάμμη, ή [*Et.*: ljubkovalna beseda iz otroškega jezika; *prim. lat. mamma, sl. mama*] mati, babica *NT*

μαμ(μ)ωνᾶς, ᾶ, ό mamon; bogastvo *NT*

μάν *dor. ep.* = μήν

Μανδάνη, ή Mandana, Astiagova hči, Kirova mati

μανδραγόρᾶς, ου, ᾶ, ό mandragora (rastlina, ki omamlja)

Μανδρο-κλής, έους, ό Mandrokles, stavbenik s Samosa

Μανερῶς, ῶτος, ό Manerot, sin egiptovskega kralja Seba in žalostinka po njem

μανθάνω [*Et.*: iz *ide. baze* *mend^h₁- 'razmišljati', ki je zložena iz *kor.* *men- 'misliti' in *kor.* *d^heh₁- 'postaviti'; *prim. sl. moder, got. mundan* 'stremeti', *stvnem. muntar* 'zagnan', 'zavzet', *nem. munter* 'živahen', 'vesel', *lit. mañdras* 'živahen'] [*Obl. fut. μαθήσομαι, aor. έμαθον, pf. μεμάθηκα, adi. verb. μαθητός in μαθητέος; ep. aor. έμμαθον in μάθον*] **1.** učim se, naučim se παρά, έκ τινος, *inf.*; *aor. in pf.* naučil sem se, vem, znam, poznam, razumem; *subst. pt. praes. οί μανθάνοντες* učenci; **2.** spoznam, izvem, slišim, opazim, razumem, navadim se; poizvedujem, povprašujem, τί πο čem, τινά koga, τινός, άπό, προς, παρά τινος, ότι, ώς, ει; *s pt. έμαθε έγκυος ούσα* izvedela je, da je noseča, μή μάθη μ' ήχοντα da ne opazi, da sem prišel; *pomni τί μαθών; (če kdo začudeno ali nejevoljno vpraša)* zakaj?, čemu?; *v odvisnem stavku: ότι μαθών, npr. τί άξιός ειμι παθεϊν, ότι μαθών ούχ ήσυχίαν ήγον* da nisem – Bog ve zakaj – ostal miren = da mi je prišlo na pamet ne mirovati

μανία, ή, *ion. μανίη* (μαίνομαι) **1.** besnost, blaznost; **2.** zamaknjenje, navdušenje Μουσών

μανιάς, *άδος*, ή (μαίνομαι) *poet.* besna, blazna, νόσος blaznost

μανικός 3, **μανιώδης** 2 (εἶδος) (μανία) 1. besen, blazen, brezumen, nespameten ύπόσχεσις, τὸ μανιώδες blaznost; 2. navdušen, sanjarski, prenapet, prenapetih misli

μάννα, τὸ *indecl.* mana *NT*

μᾶνός 3 [*Et.*: iz *μανφός; *sor.* μόνος 'sam'] tenek, tanek, redek, pičel; *adv.* μανῶς redko

μαντεία, *ion.* μαντήϊη, ή, **μαντεῖον**, τὸ, *ion.* μαντήϊον *in μάντευμα*, ατος, τὸ (μαντεύομαι) 1. prerokovanje, dar prerokovanja, preroški duh μαντείας ἔδει, τάδε μαντείας ἄζια πολλῆς zato je treba posebnega preroškega duha, μαντείας δεῖται ὅ τι ποτὲ λέγεις težko je uginiti; 2. prerokba, božji izrek; 3. preročišče

μαντεῖος 3 *poet.* preroški, prerokovalen

μαντεύομαι *dep. med.* (μάντις) 1. a) prerokujem, vedežujem τί τινι; b) slutim, menim, imam za, imenujem θεόν; c) o *psu*: čutim, voham, zavoham; 2. dam si prerokovati, vprašam preročišče (za nasvet) ὑπέρ, περί τινος, ταῦτα τὸν θεόν

μαντευτός 3 od preročišča zapovedan, od preročišča označen

μαντήϊη, **μαντήϊον** *gl.* μαντεία, μαντεῖον

μαντικός 3 (μάντις) = μαντεῖος; *subst.* μαντική, ή *sc.* τέχνη veščina (umetnost) prerokovanja, dar prerokovanja, vedeževanje

Μαντινεία, ή, *ion.* Μαντινέη Mantineja, mesto v Arkadiji, prizorišče bitke l. 362 pr. Kr., v kateri so se spopadli Tebanci ter združena vojska Aten in Sparte; *preb.* Μαντινεύς, ἕως, ὁ Mantinejec; *adi.* Μαντινικός 3 mantinejski

μάντις, *εως*, *ion.* ιος, *ep.* ηος, ὁ, ή prerok, prerokinja, vedež, vedeževalec, vedeževalka

μαντοσύνη, ή *ep.* dar ali umetnost prerokovanja, vedeževilstvo

μᾶνύω = μηνύω

μάομαι, *skrč.* μῶμαι *dep. med.* [*imp.* μῶσο, *ep. ion. poet. pf.* μέμονα, μέμαα (*s prae. pomenom*), *inf.* μεμονέναι; *od* μέμαα: μέματον, μέμαμεν, μεμάσσι, *imp.* μεμάτω, *pt.* μεμαώς, μεμαῶτος (μεμαότος), μεμαότε, μεμαότες, *plpf.* μέμασαν] 1. grem nad koga, udarim na kaj, naskočim, napadem koga, lotim se

česa, hitim πρόσω; μεμαώς hitro, urno; 2. stre-mim, hrepenim, želim, težim za čim, pogajnam se za čim; hočem, nameravam, skušam (kaj doseči) *abs., inf.* τινός; μεμαώς željen, pohlepen, vnet, lakomen

μάραθρον, τὸ koprc, sladki janež

Μαραθῶν, ὄνος, ὁ Maraton, kraj v Atiki, prizorišče bitke med Atenci in Perzijci l. 490 pr. Kr.; *preb.* Μαραθῶνιος, ὁ Maratonijec, Maratonec

μαραίνω [*Et.*: iz *ide.* *mrh₂uo- 'zdrobljen', *kar je nastalo iz kor.* *merh₂- 'stiskati', 'tlačiti', 'drobiti', 'tretiti'; *prim. sl.* mrvca, mreti, *lat.* morior 'umrem', *nem.* mürbe 'krhek', 'prhek'] [*Obl. fut.* μαρανῶ, *aor.* ἐμάρῶνα, *pass.* ἐμαράνθην] 1. *act.* udušim, ugasim, uničim, zatrem, ὄψεις oslepim; 2. *pass.* ginem, minevam, ugasnem φλόξ, ovenem, posušim se; o *reki*: usahnem, presahnem

Μαρακοί, οἱ Maraki, ljudstvo v Ajtoliji (Etoliji)

μαρὰν ἀθά, **μαράνα θά** [*Et.*: *prim. aram.* māranā thā 'pridi, naš Gospod!'] naš Gospod pride, naš Gospod prihaja *NT*

μαργαίνω (μάργος) *ep.* besnim, divjam, ἐπί τινι proti komu

Μάργανα, τὰ Margana, kraj v Trifiliji v južni Elidi; *preb.* Μαργανεύς, ἕως, ὁ Marganec

μαργαρίτης, ου, ὁ [*Et.*: *orientalska izpos.;* *prim. srperz.* marvārīt 'biser', *novoperz.* marvārīd 'biser'; *izpos. iz gr. je lat.* margarīta 'biser'] biser *NT*

μαργάω (μάργος) *poet.* = μαργαίνω

μάργος 3 in 2 *ep.* besen, blazen, divji, neu-men, prismojen; γαστήρ požrešen, nezmeren, pohlepen

Μάρδοι, οἱ Mardi, bojevito ljudstvo v Mediji in Hirkaniji

Μαρδόνιος, ὁ Mardonij, perzijski poveljnik, ki je padel v bitki pri Platajah l. 479 pr. Kr.

Μάρεια, ή, *ion.* Μαρῆη Mareja (Marea), mesto in jezero v spodnjem Egiptu

Μᾶρες, οἱ Mari, ljudstvo na južni obali Ponta (Črnega morja)

Μαριανδουνοί, οἱ Mariandini, ljudstvo v severovzhodni Bitiniji

Μάρις, ιος, ὁ Maris, reka v Dakiji

μαρ-μαίρω [*Et.*: iz *μαρ-μάρ-ιω iz *kor.* *mar-

*mer- 'biti svetel'; *prim. stind.* mārīci- 'žarek svetlobe', *lat.* merus 'čist', 'nemešan' (*prvotni pomen je bil domnevno 'svetel'*) *ep.* svetim se, leskečem (lesketam) se, žarim, iskrim se, migljam

μαρμάρεος 3 *ep.*, **μαρμαρόεις** 3 *poet.* svetel, bleščeč, blesteč, žareč, sijajen

μάρμαρος, ó [*Et.: domnevno iz kor. *merh₂- 'drobiti', 'treti' in sor. z glag. μάρναμαι; ljudska etimologija je subst. povezovala z μαρμαίρω 'svetim se', 'lesketam se' in z μαρμάρεος 'svetel', 'bleščeč'; od tod lat. izpos. marmor, sl. marmor*] **1. ep. adi.** blesteč, bleščeč (se), svetel; **2. subst. ep.** kamen, skala, marmor *NT*

μαρμαῦρυγή, ἡ [*Et.: gl. μαρμαίρω in μάρμαρος*] *ep.* lesket, lesketnje, svit; gibčnost; *pl. urno* (migljajoče) privzdigovanje nog ποδῶν

μάρ-ναμαι *dep. med. ep.* [*Et.: sor. μαραίνω; prim. tudi arm. mart 'boj', 'spodaj'; ena od razlag glag. potencialno povezuje tudi z lat. Mārs, Mārtis*] [*Obl. opt. μαρναίμην in μαρνοίμην; imp. μάρναο, impf. ἐμάρναο, ἐμάρνατο, inf. μάρνασθαι*] borim se, vojskujem se, prepiram se, (ἐπί) τινι s kom, δορί, δουρί s kopjem, σύν τινι združen s kom

μάρπτω [*Obl. fut. μάρψω, aor. ἔμαρψα*] *ep. poet.* **1.** zgrabim, primem, ποδός za nogo, popadem χερσὶ ἡνίας, ἀγκάς z rokami = objamem; *tudi o spanju:* εὔτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε ko ga je spanec objemal; **2.** dotikam se χθόνα ποδοῦν, dohitim, dosežem γῆρας, do-bim ὄπλα, zadenem κεραινός, zadam, ἔλκεα, ἄ κεν μάρπτησι κεραινός rane, ki jih zadaja blisk; ugrabim, pogoltnem πλάκες

μάρσιπος, ó mošnja, žep, vreča

Μαρσύας, ου, ó Marsias (Marzias) **1.** Majandrov pritok v Frigiji; **2.** Silen iz Frigije, ki je z Apolonom tekmoval v igranju na piščal; Apolon ga je premagal in živega odril

μαρτυρέω (μάρτυς) [*fut. μαρτυρήσω itd., fut. pass. μαρτυρήσομαι in μαρτυρηθήσομαι*] **1. act. a)** *intr.* pričam, sem priča, pritrjujem komu, strinjam se s kom τινί, τινί περὶ τινος, ὑπέρ τινος, ὅτι; **b) trans. a)** potrjujem, dokazujem, priznavam, τὴν καλὴν ὁμολογίαν izpričujem lepo prepričanje o Kristusu, ki je umrl kot mučenik *NT*; **β)** slavim, hvalim *NT*; **2. pass. a)** μαρτυρεῖται μοι o meni se priča; **b)** dobivam pričevanje, izpričan sem, sem na

dobrem glasu, hvalijo me, *NT* μαρτυρούμενος sem na dobrem glasu; **c)** rotim *NT* (*1 Tes 2, 12*)

μαρτυρία, ἡ, *ion. μαρτυρίη in μαρτύριον*, τό **1.** pričevanje; **2.** spričevalo, dokazilo, dokaz παρέχομαι; **3.** pridiga, pripoved *NT*

μαρτύρομαι *med.* [*aor. ἐμαρτυράμην*] **1.** kličem za pričo, rotim, zaklinjam; **2.** trdim, pričam, dokazujem *NT*

μάρτυς, υρος, ó [*gl. μέριμνα; acc. μάρτυρα, μάρτυν, dat. pl. μάρτυσι*], **μάρτυρος**, ó *ep.* **1.** priča, dokaz, μάρτυρος γίγνομαι pričam, ἐν μάρτυσι pred pričami, μάρτυς εἰμι (ἐν) λόγοις potrjujem besede; **2.** pričevalec, mučenec *NT*

Μαρώνεια, ἡ Maroneja, mesto na južni obali Trakije; *preb. Μαρωνίτης*, ου, ó Maronit, Maronejec

μασάομαι *med.* [*Et.: domnevno iz *μαθίχομαι; prim. lat. mandō -ere 'žvečim', 'prežvekujem'*] grizem si (jezik) *NT*

μάσασθαι *gl. μαίομαι*

Μάσης, ητος, ἡ Mazet (Mazes), mesto na južni obali Argolide

μασθός, ó = μαστός

Μάσκᾶς, ᾶ, ó Maskas, Evfratov prekop

Μασσαγέται, οί Masageti, bojevito nomadsko ljudstvo ob Kaspijskem morju

μάσσομαι *fut. od μαίομαι*

μάσσω, *at. μάττω in med.* [*Et.: iz ide. baze *menHk- 'tlačiti', 'stiskati', 'gnesti', 'tolči'; vzporedno prim. tudi kor. *mag'- 'mazati', 'gnesti', 'stiskati'; prim. stind. mácate, mañcate '(on) stlači', '(on) zmelje', gr. μάγειρος 'kuhar', μαγίς 'nečke', μαγῆναι 'gnesti', sl. mehek, moka, mečkati, mazati, nem. mengen 'mešati', morda tudi machen (prvotni pomen: 'graditi z glino', 'gnesti', 'mazati')*] [*Obl. aor. ἔμαξα, pf. pass. μεμαγμένος*] gnetem, mesim (testo), σῆτος μεμαγμένος kruh

μάσσω *gl. μακρός*

μάσταξ, ακος, ἡ *ep.* **1.** usta, ἐπὶ μάστακα χερσὶν πίεζεν čez usta = z rokami ji je zaprl usta; **2.** zalogaj, grizljaj, hrana

μαστεύω, *ep. in poet. ματεύω* (μάομαι) **1.** iščem, poiščem, preiskujem, poizvedujem; **2.** trudim se, prizadevam si za kaj, težim za čim, želim ζῆν

μαστήρ, ἦρος, ó (μαίομαι) *poet.* ogleduh, pre-

žalec, iskalec; πεμπόντων ἐμοῦ μαστῆρα naj le pošljejo, da me poišče

μαστῖγέω *ion.* = μαστιγόω

μαστιγίας, ου, ὁ ki zasluži šibo, malopridnež, zanikrnež

μαστιγο-φόρος, ὁ (φέρω) ki nosi palico, ki nosi šibo, redar

μαστῖγώω, *ion.* **μαστῖγέω**, **μαστίζω**, *ep.* **μαστίω** (μάστιξ) [*med. fut.* μαστιγώσομαι] **1.** bičam, šibam, ošvrkam, ošvrkavam, tepem, strahujem, kaznujem, poganjam, dam bičati; **2. med.** bičam si πλευράς

μάστιξ, ἴγρος, ἡ, *ep.* **μάστις**, ἴος, ἡ [*dat.* μάστι, *acc.* μάστιν] **1.** šiba, bič, korobač, ὑπὸ μαστίγων pod udarci bičev; **2.** kazen, šiba, bolezen, nadloga *NT*

μαστίω *gl.* μαστιγόω

μαστός, ὁ [*Et.: prim. lat.* madeō 'vlažen sem', 'kapljam'; *sor. gr.* μεστός 'poln', 'napolnjen'] **1.** prsi; **2.** grič, holm

μασχαλίζω *poet.* kruto umorim in razkosam

μασχαλιστήρ, ἦρος, ὁ *ion.* podprsnica, oprsnica, jermen

ματάζω *poet.* nespametno ravnam, grešim

ματαιολογία, ἡ prazno besedičenje, blebetaenje *NT*

ματαιο-λόγος, ὁ (μάταιος, λέγω) blebetač, učitelj krivih naukov *NT*

μάταιος **3** in **2. 1.** prazen, ničev, ničeven; zastonj, zaman, brezuspešen, brez veljave, brez vzroka; **2. a)** nečimrn, lahkomiseln, nespametn, nepremišljen, bedast, neumen; **b)** neresničen; grešen, brezbožen; **c)** predrzen, razuzdan; *adv.* ματαίως brez vzroka, brez razloga

ματαιότης, ητος, ἡ nečimrnost, lahkomiselnost, nespamet, neumnost *NT*

ματαιόω napravljam nečimrnega; *pass.* zaidem v nečimrno misli, ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς misli so se jim zmešale *NT*

ματάω (μάτην) *ep.* zaman, brez uspeha se trudim; obotavljam se, mudim se, odlašam

ματεύω *gl.* μαστεύω

μάτην, *dor.* μάτᾱν *adv.* **1.** zastonj, zaman, neuspešno, brezuspešno; **2.** nespametno, brez razloga, nepotrebno, po nepotrebem, lahkomiselno, po nedolžnem (trpeč), μάτην νοσῶν

blazen, μάτην λόγῳ (θνήσκω) po prazni govoric, po lažnivi govoric

μάτηρ *dor.* = μήτηρ

ματίη, ἡ (ματάω) nespamet, neumnost, prazen trud, ἡμετέρη ματίη po naši krivdi

Ματιηνοί, οἱ Matieni, ljudstvo v severozahodni Mediji

μαῖτρο-κασιγνήτη, ἡ sestra iste matere

ματρό-πολις = μητρό-πολις

μάτρως *dor.* = μήτρως

μάττω = μάσσω

μαυρόω ponižujem, potemnim

Μαύ(σ)ωλος, ὁ Mavzol (Mavsol) **1.** kralj v Kariji v Kserkovem času; **2.** njegov potomec, ki mu je žena Artemizija zgradila krasno grobnico, po njem imenovano Mavzolej (Mavsolej; Μαυ(σ)ώλειον)

μάχαιρα, ἡ (μάχομαι) nož, sablja, meč, bodalo

μαχαίριον, τό kratka sablja

μαχαιροποιός, ὁ mečar, izdelovalec mečev

μαχαιροπώλιον, τό prodajalna orožja

μαχαιρο-φόρος **2** (φέρω) z mečem oborožen; *subst.* ὁ mečenosec

μαχαίτᾱς = μαχητής

μᾶχανά = μηχανή

Μαχάων, ονος, ὁ Mahaon, Asklepijev sin, zdravnik v grškem taboru pred Trojo

μαχειόμενος, **μαχεούμενος** *gl.* μάχομαι

μάχη, ἡ (μάχομαι) **1.** bitka, boj, borba, dvo-boj, bojna tekma; μάχην τίθεμαι, συνάπτω, ποιῶμαι spoprimum, zgrabim se s kom, spustim se s kom v bitko, διὰ μάχης ἔρχομαί τινι pustim, da pride do boja, ponudim komu bitko, μάχην νικάω dobim bitko, zmagam v bitki; **2.** način bojevanja; **3.** prepir, kreganje; **4. pren.** trud, napor; **5.** bojišče, bojno polje

μαχήμων **2 ep.**, **μάχιμος** **3** in **2** (μάχομαι) **1.** bojaželjen, bojevalen, bojevit; vojaški; **2.** za boj pripraven, za boj sposoben, za boj zmogljiv; *subst.* **μάχιμοι**, οἱ, **μάχιμον**, τό za boj sposobni mladeniči (vojaška sila; *opp.* pra-tež); οἱ **μάχιμοι**, τὸ **μάχιμον** γένος vojaška kasta (razred bojevnikov v Egiptu)

μαχητής, οῦ, ὁ *ep.*, *dor.* **μαχατάς** bojevnik, vojak, junak

μαχητός **3 ep.** ki ga je mogoče premagati v boju, premagljiv

μάχιμος 3 gl. μαχήμων

μαχλοσύνη, ἡ ep. ion. razkošno uživanje lju-bezni, pohotnost, poltenost

μάχομαι dep. med. [Obl. fut. μαχοῦμαι, aor. ἐμαχεσάμην, pf. μεμάχημαι, adi. verb. μαχητός, μαχητέον; ep. praes. μαχέομαι, opt. μαχεοίμην, pt. μαχειόμενος in μαχεούμενος, impf. iterat. μαχέσκετο, fut. μαχέσσομαι, μαχήσομαι, μαχέομαι; aor. ἐμαχέσσατο in μαχήσατο; ion. fut. μαχέσομαι, μαχήσομαι, aor. ἐμαχησάμην] **1.** borim se, bojujem se, vojskujem se, dvobojujem se τινί, ἐναντίον τινός, ἐπί τινι, πρὸς τινα s kom, proti komu, περί τινι, ἀμφί τινι, πρὸ τινος za koga; ἐν μέρει μαχόμεθα vrstimo se v boju; **2.** kregam se, prepíram se τινί, πρὸς τινα; **3.** tekmujem, merim se s kom, upiram se; **4.** ugovarjam, očitam komu kaj τινί

μάψ, μαψιδίως adv. ep. **1.** prenašlo, prena-gljeno, nepremišljeno, slepo; brez namena, zaman, brezuspešno, neuspešno; **2.** predrzno, brezobzirno, zlobno

Μεγάβυζος, ὁ Megabiz **1.** satrap v Arabiji v Artakserksovem času; **2.** ime svečenikov efeške Artemide

μέγαθος ion. = μέγεθος

μεγά-θύμος 2 ep. velikodušen, zelo srčen, dr-zen, hraber, pogumen, junaški

μεγαίρω (μέγας) [aor. ἐμέγηρα] ep. zavidam, ne privoščim, odrekam, kratim τινί τι, τινί τινος komu kaj, οὐ μεγαίρω ne branim

μεγα-κήτης 2 (κῆτος) ep. zelo trebušen, zelo trebušast, zelo trebušat, zelo trebušnat, ogro-men, silen, širok, prostoren δελφίς, νηῦς, πό-λις

Μεγα-κλέης, **Μεγα-κλῆς**, ἔους, ion. ἔος, ὁ Megakles **1.** Alkmajonid, ki je zatrl Kilonovo stranko; **2.** Periklov ded

μεγαλ-ἄνωρ, ορος, ὁ, ἡ (ἄνηρ) dor. poet. = με-γαλ-ήνωρ možat, prevzeten, ohol

μεγαλαυχέω in med. (μεγάλ-αυχος) baham (ponašam, ustim) se ἐπί τινι

μεγαλαυχία, ἡ bahanje, samohvala, lastna hvala, napuh, prevzetnost

μεγάλ-αυχος 2 (αὔχέω) bahav, ohol, prevze-ten, napihljen

μεγαλεῖος 3 (μέγας) **1.** veličasten, čudovit, krasen, sijajen, lep, NT μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ

veličastna božja dela; **2.** o ljudeh: prevzeten, ohol, ošaben, nadut

μεγαλειότης, ητος, ἡ veličastvo, sijaj, sijaj-nost

μεγαληγορέω (μεγαλ-ηγόρος) baham se, hvalim se, povzdigujem se, τί s čim

μεγαλ-ηγόρος 2 (ἀγορεύω) bahav, široko-usten, τὸ μεγαληγόρον bahaštvo, bahavost, samohvala

μεγαλ-ήτωρ, ορος, ὁ, ἡ (ἦτορ) ep. **1.** velikodu-šen, zelo pogumen, hraber; **2.** ponosen, pre-vzeten, ošaben

μεγαλίζομαι med. (μέγας) ep. ponašam se s čim, ponosen sem, povzdigujem se

μεγαλό-δωρος 2 (δωρέομαι) radodaren, dare-žljiv

Μεγαλοπολίτης, ου, ὁ Megalopolit, prebi-valec mesta Megalopolis (tudi Megale polis, **Μεγάλη πόλις**, ἡ) v Arkadiji

μεγαλο-πόνηρος 2 zelo hudoben, zloben

μεγαλοπραγμοσύνη, ἡ zmožnost ali nagnje-nost do velikih dejanj

μεγαλο-πράγμων 2 (πράγμα) ki snuje ali namerava storiti velika dela, izrednega duha, zelo podjeten

μεγαλοπρέπεια, ἡ, ion. **μεγαλοπρεπείη** veličastnost, sijajnost, krasota; ljubezen do lepote, gizdavost; velikodušnost

μεγαλο-πρεπής 2 (πρέπω) **1.** ki se spodobi velikemu možu, ki pristoji velikemu možu, veličasten, krasen, imeniten, prelep, sijajen; **2.** radodaren, plemenit, velikodušen; *subst.* **μεγαλοπρεπές**, τό plemenito mišljenje; *adv.* μεγαλοπρεπῶς, ion. μεγαλοπρεπέως; *sup.* με-γαλοπρεπέστατα prekrasno

μεγαλο-σθενής 2 (σθένος) poet. silno mo-čan, zelo močen, zelo močan

μεγαλό-σπλαγχνος 2 (σπλάγχνον) poet. po-nosen, prevzeten, srdit

μεγαλουργία, ἡ veličastje, veličastnost

μεγαλουργός 2 (μέγας, ἔργον) ki izvršuje velike reči; τὸ φύσει μεγαλουργόν prirojeni nagon (prirojena težnja) proslaviti se z veli-kimi deli

μεγαλοῦχος 2 (μέγας, ἔχω) silen, poln velikih (pomembnih) posledic

μεγαλοφρονέω in med. (μεγαλό-φρων) **1.**

imam visoke misli; **2.** ponosen sem, prevzetten sem, ponašam se, šopirim se

μεγαλοφροσύνη, ἡ 1. visoke misli, velikodušnost; **2.** prevzetnost, ponos, oblastno mišljenje

μεγαλό-φρων 2, ονος (φρονέω) [*sup.* μεγαλοφρονέστατος] velikodušen, ponosen, hraber, srčen

μεγαλό-φωνος 2 (φωνέω) močnega glasu, zelo glasen, gromek

μεγαλοψυχία, ἡ velika, plemenita duša, velikodušnost, plemenito mišljenje; smelost, pogumnost, hrabrost

μεγαλόψυχος 2 (ψυχή) velikodušen, plemenit, ponosen, τὸ μεγαλόψυχον velikodušnost

μεγαλύνω (μέγας) 1. act. a) naredim koga velikega (močnega), povečujem, krepim τινά; **b)** poveličujem, slavim, παρά τινι pred kom; **2. med.** poveličujem se, povzdigujem se, postanem velik, baham se, širokoustim se

μεγαλ-ώνυμος 2 (ὄνομα) poet. zelo cenjen (slavljen), preslaven

μεγάλως, μεγαλωστί gl. μέγας

μεγαλωσύνη, ἡ veličastvo, veličanstvo NT

Μέγαρα, τὰ Megara, glavno mesto pokrajine Megaride (**Μεγαρίς, ἴδος, ἡ**) in Megarike (**Μεγαρική, ἡ**) na korintski ožini; *preb.* **Μεγαρεύς, ἔως, ὁ** Megarec; *adi.* **Μεγαρικός** 3 megarski, megariški; *adv.* **Μεγαράδε** v Megaro; **Μεγαρόθεν** iz Megare

μέγαρον, τό ep. megaron **1.** velika soba, dvorana **a)** moška soba; **b)** ženska soba; **c)** spalnica; **2. nav. pl.** cela hiša, dvorišče, stanovanje; **3. ion.** notranji del svetišča, najsvetejše, celica v svetišču; *adv.* **μέγαρόνδε** v sobo (za moške ali ženske), v hišo

μέγας, μεγάλη, μέγα [*Et.: prim. lat. magnus* 'velik', *got. mikils* 'velik', *stvnem. mi-hhil*; *comp. μείζων* iz *μέγ-ίων;] [*gen.* μεγάλου, μεγάλης, μέγαλου; *acc.* μέγαν, μεγάλην, μέγα, *pl.* μεγάλοι, μεγάλοι, μέγαλα, *comp. μείζων 2, ion.* μέζων, NT μειζότερος, *sup. μέγιστος 3*] velik **1.** odrasel, odrastel, visok, vitek, dolg, debel, širok, prostoren πόλις; **2.** močen, silen ἄνεμος, mogočen, glasen βοή, μέγας βασιλεύς veliki kralj (= perzijski kralj), βασιλεῖς Atrida, θεαί Demetra in Perzefona; ἐπὶ μέγα ἰσχύος ἔρχομαι dospem do velike moči, dosežem veliko moč; **3.** važen,

slaven ὄνομα, lep κόσμος; *o osebah:* odličen, ugleden, slaven, imeniten; predrzen λόγος, silovit, hudoben, prevelik, pretiran; **4. zvezce:** μέγα λέγω drzno govorim, predrzno govorim, baham se, φρονέω ponašam se, ponosen sem, predrzno mislim; ποιούμενι zelo cenim, zelo čislam, προτείνω μέγαλα veliko obetam, veliko obljubljam, μέγα δύναιμι mogočen sem, ugleden sem, μέγα φθέγγομαι, φωνέω glasno govorim; **5. subst.:** οἱ μεγάλοι odličnjaki, velikaši, τὰ μέγαλα, τὰ μέγιστα glavne stvari, najsvetejše pravice, največje dobro, glavne dolžnosti, največje nevarnosti; ὁ in τὸ μέγιστον (kar je) najpomembnejše ali najvažnejše; **6. adv. μέγα, μέγαλα, comp. μείζων, sup. (τὰ) μέγιστα** zelo, silno, glasno, μέγα ὑπάρχει (ἔστί) τι εἷς τι zelo važno je, veliko pripomore kaj k čemu; *μεγάλως, μεγαλωστί, comp. μειζόνως, ion. μεζόνως in μείζων, sup. μέγιστον* velikansko, silno, mnogo; μέγας μεγαλωστί kakor je dolg in širok, zleknjen

μέγεθος, ος, τό, ion. μέγαθος (μέγας) 1. veličina, (telesna) velikost; višina, širina, dolžina; λαμβάνω dorastem; **2. pren.** moč, sila, mogočnost, pomembnost, važnost, velikodušnost

μεγιστᾶνες, οἱ odličniki, prvaki, velikaši NT **μεδέων** gl. μέδω

Μεδεών, ὦνος, ὁ Medeon **1.** mesto v Bojotiji; **2.** mesto v Akarnaniji

μέδιμνος, ὁ, ἡ medimnos, grška mera za žito, v Atiki (= 48 χόινηες) = 52,5 l, mernik, vagan; v *pregovoru:* μεδίμνω ἀπομετρέομαι τὸ ἀργύριον merim denar z merniki = imam denarja na mernike

Μέδουσα, ἡ Meduza, najgroznejša izmed Gorgon, ki jo je ubil Perzej

μέδω in med. ep. poet. [*Et.: prim. lat. meditor* -ārī 'premišljujem', modus 'način', modestus 'skromen', modius 'mernik', *got. mitan* 'meriti', 'razmišljati o', 'preudarjati', *nem. messen* 'meriti'] [*Obl. pt. μέδων, μεδέων, fem. μεδέουσα, med. ep. μέδομαι, fut. μεδήσομαι*]

1. mislim na kaj, brigam se, skrbim za kaj; gospodujem, vladam τινός; *pt. μέδων, μεδέων* gospodar, vladar; **2.** nameravam kaj, snujem kaj proti komu, izmišljujem si kaj τινί τι

Μέδων, οντος, ὁ Medont **1.** polbrat lokrijskega Ajanta; **2.** glasnik na Itaki

μέζων *gl.* μέγας

μεθ-αιρέω *ep.* [aor. *iterat.* μεθέλεσκε] prevzamem, prestrezem, ujamem

μεθ-άλλομαι *dep. med. ep.* [pt. aor. μετάλλε-νος] skočim na koga, za kom, dohitim koga

μεθ-αρμόζω, *at.* **μεθ-αρμόττω** [fut. μεθαρ-μώσω] *poet.* **1. act.** spremenim, popravim, izboljšam; **2. med.** spremenim kaj zase

μεθ-έηκε, **μεθείω**, **μεθ-έμεν** *gl.* μεθ-ίημι

μεθ-εκτέον *gl.* μετ-έχω

μεθ-έλεσκε *gl.* μεθ-αιρέω

μέθεξις, *ewc*, ή (μετ-έχω) udeležba

μεθ-έπω *in med. ep. poet.* [ep. *impf.* 3. *sg.* μέθεπε, aor. *act.* pt. μετασπών, *med.* μετασπό-μενος] **1. intr. a)** hodim za kom, sledim komu ποσὶ κραιπνοῦσι; **b)** pokoren sem, pokoravam se τινί; **c)** pridem h komu, obiščem, νέον μεθέπεις; prihajaš prvič?; **2. trans. a)** preganjam, zasledujem τινά; **b)** iščem z očmi, oziram se po kom (za kom) ἡνίοχον, ἔππους τινά podim konje za kom

μεθ-ερμηνεύω tolmačim, prevajam, prestavljam *NT*

μέθη, ή pijanost, pijanstvo, pijančevanje *NT*

μέθ-ημαι *dep. med. ep.* sedim v sredi med τισί

μεθ-ημερινός 3 (ἡμέρα) podneven, dneven; vsakdanji

μεθημοσύνη, ή *ep.* zanikrnost, nemarnost

μεθήμων 2 (μεθ-ίημι) *ep.* zanikrn, nemaren, len, površen

μεθ-ίημι [fut. μεθήσω, aor. μεθήκα, *cj.* μεθῶ itd.; *ep. praes. ind.* 2. *in* 3. *sg.* μεθιεῖς, μεθιεῖ, *cj.* μεθιῆσι, *inf.* μεθιέμεν(αι); *impf.* μεθιεις, μεθιει, 3. *pl.* μέθιεν *ali* μεθιεν; aor. μεθέηκα, *cj.* μεθειώ, *inf.* μεθέμεν; *ion.* **μετί-ημι**, *impf.* 3. *sg.* μετλει, *fut.* μετήσομαι *s pass. pomenom*; *pf. pass.* μεμετιμένος]

I. act. in pass. 1. trans. a) popuščam, izpuščam, sproščam (kar je napeto, zvezano, privezano, kar držim ali imam v rokah) τινά, τὴν παῖδα χεροῦν izpustim iz rok, δεξιάν izpustim roko, μέθες με χεῖρα izpusti mojo roko; pustim, da pade (da teče), κρήδεμνον ἐς τὸν ποταμὸν vižem v morje, πολλὰ τῶν δακρῶν prelivam solze; κῆρ ἄχτος sprostim srce žalosti, olajšam srcu žalost, ψυχὴν izdihnem dušo, umrem, Περσίδα γλώσσαν govorim perzij-

sko, λόγον izustim besedo, govorim; βλαστὸν poganjam, klijem; **b)** pošiljam, odpošiljam, mečem, spravljam kam, γυναῖκα pošiljam od sebe, odslavljam, μέθες τὸδ' ἄγγος postavi na stran, ἐχθρὰ τοῖς ἐχθροῦσι pošljem sovražnikom; βέλος, παλτά, ἰόν izstrelim, streljam; *toda αἰχμάς τινι* odložim sulice (v znak pokorščine); **c)** opuščam, χόλον τινί, τινός jezo proti komu, μέγαν χόλον καρδίας izpustim iz srca = neham se jeziti v srcu, γνώ-μην opustim misel, στόλον opustim pohod, ἀρχήν odložim, odpovem se; φροντίδας opu-stitim, izženem skrbi, τὸ κόσμιον ne gledam na dostojnost, τὰ παρῶντα ἀγαθὰ zanemarjam, zavračam; *z inf.* τὰ δέοντα πράττειν opuščam potrebna opravila; **d)** odpuščam ἀμαρτάδας, φόρον; **e)** zapuščam εἰ με μεθείη ὄϊγος, pu-ščam na cedilu τινά, μή σε μεθείω; **f)** prepu-ščam, izročam τινί νίκην, στέμματ' ἀνέμοις, ὄπλα τινί, *Sofokles, Filoktet 973* dam nazaj; θοὸν εἰρεσίας ζυγὸν ναῖ hitro veslam z ladjo; **g)** dovoljujem, dopuščam μεθεῖσά μοι λέ-γειν, μέθες τὴν παῖδ' νυμφεύειν pusti, da se omoži; μέθες ἐμὲ ἐπὶ τὴν θήρην dovoli mi, da grem na lov, μή μεθίει τοὺς ἀνδρας ne dovoli jim oditi, μέθες ἐμὲ ἰέναι pusti me, da grem; **2. intr.** popuščam, odneham, odlašam, obotavljam se, πολέμου odstopam od, κλάσας neham jokati, *tudi z inf. in pt.*; τινός pustim na cedilu; χόλοιο neham se jeziti na koga, με-θῆκε βίη zapustila ga je, opešala mu je moč;

II. med. 1. puščam od sebe, osvobodim se, rešim se česa; **2.** = *act.* μέθεσθε δ' ἤδη odnehajta že (enkrat), pustita me vendar

μεθ-ιστάνω *NT* = μεθ-ίστημι

μεθ-ίστημι, *ion.* **μετ-ίστημι** [*gl.* ἴστημι; *fut.* μεταστήσω, aor. μετέστησα; *pass.* μετεστά-θην; *intr. fut.* μεταστήσομαι, aor. μετέστην, *pf.* μεθέστηκα]

I. trans. 1. act. in pass. a) spravim na (drug kraj), prestavljam, premestim ὄρη *NT*, τὸν πόδα εἰς ἄλλην χθόνα izselim se, πάντα πρὸς Λακεδαιμονίους spravim vse pod oblast Lakadajmoncev; **b)** odstranim, odstavim τινά τῆς οἰκονομίας, σφαγίων odstavim od; rešim, osvobodim boleznι νόσου τινά; **c)** izženem, preženem (iz države); **d)** spremenim, prena-redim, preobrazim, τινί τι zamenjam (darila), ὄνομα, πολιτεῖαν, νόμους; **2. med.** odstranim

od sebe, velim komu, naj odide ali odstopi, odpošljem, izženem, preženem;

II. intr. 1. prestavijo, premestijo me, odidem drugam, odstopim, ločim se od koga από τι-νος, odstranim se, pobegnem h komu προς τινα, izženejo me; *subst.* **μεθεστῶτες**, οἱ pregnanci; **2.** ἐτάροισι stopim med tovariše; **3.** spremenim se, obrnem se (na boljše), ἡ τύχη, πολιτεῖαι, menjam svoje prepričanje γνώμης; φρενῶν izgubim pamet, pa tudi pre-mislím se, spametujem se (*Eviprid, Bakhe 943 in 1271*)

μεθό = μεθ' ὅ potem ko

μεθοδ(ε)ία, ἡ zviijača, prevara *NT*

μέθ-οδος, ἡ pot, ki vodi k čemu, način uče-nja ali preiskovanja, preiskava, preiskovanje, metoda

μεθ-ομιλέω *ep.* sem v stiku, družim se, občujem, hodim s kom τινί

μεθ-όριος 3 in 2 (ὄρος) na meji, obmejen, me-jen, soseden; *subst.* **μεθόριον**, τό in **μεθο-ρία**, ἡ *sc.* γῆ mejna dežela, meja, kraj *NT*

μεθ-ορμάομαι *pass. ep.* [*pt. aor. μεθορμη-θείς*] drvim, hitim za kom, preganjam koga

μεθ-ορμίζω, *ion. μετ-ορμίζω* [*fut. μεθορμιῶ, aor. μεθώρμισα*] **1. act.** spravljam iz enega pristanišča v drugo, spremenim pristanišče; *tudi = med.* peljem se v pristanišče εἰς Ση-στόν (*Ksenofont, Grška zgodovina 2, 1, 25*); ἐξ ἔδρας spravljam v drugo lego; **2. med. a)** vozim se iz enega pristanišča v drugo, peljem se ἔκ τινος εἰς τι; **b) pren.** μόχθων, συμφορᾶς prihajam iz nadlog ali nesreče v pristanišče miru = rešim se, uidem nadlogam, uidem nesreči

μέθυ, υος, τό [*Et.: iz ide. *med^hu-* 'med', 'medica'; *prim. stind. mádhu-* 'med', 'medica', *sl. med, nem. Met* 'medica'] *ep. poet.* medica, vino

Μεθύδριον, τό Metidrij, mesto v Arkadiji; *preb. Μεθυδριεύς*, ἑως, ὁ Metidrijec

μεθύσκω [*fut. μεθύσω, aor. ἐμέθυσα, aor. pass. ἐμεθύσθη*] **1. act.** opojim, napojim, upijanim; **2. pass.** opijem se, napijem se, upijanim se, pijančujem

μέθυσος 3 in 2 (μεθύω) *poet.* pijan *NT*

μεθ-ύστερος 2 *poet.* poznejši; *adv.* μεθύστε-ρον **1.** pozneje; **2.** prepozno

μεθυστικός 3 (μεθυστής) pijači vdan, pijanec

μεθυ-τρόφος 2 (τρέφω) ki rodi vino, ki pov-zroča pijanost

μεθύω [*samo praes. in impf.*] pijan sem, opi-jem se; upijanim se; *pren.* sem napojen, na-močen s čim, od česa τινί

Μεθώνη, ἡ Metona, mesto v Makedoniji; *preb. Μεθωναῖοι*, οἱ Metonajci, Metonci

μείγνυμι, **μειγνύω**, **μίσγω** [*Et.: iz ide. baze *meik^h-* 'mešati'; *prim. stind. meksáyati* 'meša', *gr. μίγα, μίγδα* 'pomešano', 'skupno', *μγάς -δος* 'zmešan', 'pomešan', *lat. misceō* 'mešam', *sl. mesiti, mešati, stvnem. miscan* 'mešati', *nem. mischen, lit. maišyti, let. māsīt*] [*Obl. fut. μείξω, aor. ἔμειξα, pf. μέμειχα, pass. pf. μέμειγμα, fut. II. μεμειξομαι, aor. pass. ἐμείχθη in ἐμίχην, adi. verb. μεικτός, μεικτέος; med. fut. μείξομαι (tudi s pass. pomenom); ep. impf. iterat. med. μισγέσκε-το, aor. pass. 3. pl. ἔμειχθεν in μίγεν, cj. 3. sg. μίγη, 3. pl. μίγῶσι, inf. μειχθήμεναι in μίγήμεναι, aor. ἔμικτο (ἔμεικτο), μῖκτο (μεί-κτο)]*

I. act. 1. mešam, zmešam, primešam, pome-šam, zmesim τινί τι, ἔκ τινος delam mešani-co iz česa; **2.** zvežem, spojim, združim, zedi-nim, χεῖράς τε μένος τε spopadem se, začnem boj, τὸν χαλκοβόαν Ἄρη; ἄλγεσι spravljam v žalost; σὺν κακοῖς μεμιγμένος od trpljenja obdan;

II. pass. in med. 1. mešam se, pomešam se τινί s čim, med kaj, (ἐν) Τρώεσσι stopim med, (ἐν) κονίησι zvrnem se v prah, γῆ pokopljejo me; vdiram v kaj ἔγκασι; **2.** družim se, pridružim se, zahajam, hodim med (kam) κλισίησι, νέ-εσσι, občujem s kom, sestanem se s kom τινί, ἐν τισι, εἰς τινας, ξενίη združen sem s kom po gostoljubju (z gostinsko zvezo), druží me s kom gostinska zveza; ἔσω prihajam noter; *pos.* (ἐν) φιλότητι (καὶ εὐνῆ) τινι družim se s kom v ljubezni, spim s kom, εὐνῆ, ἣν ἐμίγης na kateri si se z menoj združil; **3.** spopadem, zgrabim se s kom ἐν παλάμησι

μειδάω *ep.*, **μειδιάω** *ep.* [*Et.: iz ide. kor. *smej-* 'smejati se'; *prim. stind. smáyate* 'sme-jati se', *smera-* 'posmehujoč se', *lat. mīrus* 'ču-den', 'čudovit', *mīror* 'čudim se', 'občudujem', *sl. smejem se, smeh, gr. φιλομειδής* 'ki se rad smeje', *ang. smile* 'smejati se'] [*pt. pra-*

es. μειδιῶν, aor. μείδησα] nasmehnem se, smehljam se

μειδίᾱμα, ατος, τό smehljaj, nasmeh

μειζόνως, **μειζότερος**, **μειζων** gl. μέγας

μεικτός 3, **μικτός** 3 (μείγνυμι) mešan, zmešan

μείλας ep. = μέλας

μείλια, τά [Et.: gl. μιλίχιος] ep. prijetna spravna darila, dota, dragocenosti, dragotine, nakit

μείλιγμα, ατος, τό (μειλίσσω) tešilo, utešitev, tolažba, uteha θυμοῦ, hrana, spravna daritev

μείλιος 3 = μέλιος

μειλίσσω [ep. inf. μιλισσόμεν] [Et.: gl. μιλίχιος] **1. act.** tešim, mirim, pomirim, spravim τινά, razveseljujem, πυρός z ognjem; **2. med.** blažim, olupšujem, olupšavam

μειλιχία, ή ep. krotkost, milina, miloba, mlačnost, počasnost πολέμου

μειλίχιος 3, **μείλιχος** 2 [Et.: iz *μελ-ν-ίχιος, to pa iz ide. baze *meiH- 'drag', 'ljub', 'prijeten'; prim. stind. máyas- 'veselje', 'radost', lat. mītis 'blag', 'mil', sl. mil, mir, lit. míelas, mýlas 'ljub', 'mil', mýliu 'ljubim'] ep. **1.** blag, mil; prijeten, ljubeč, sladek ποτά, nežen αιδώς; **2.** krotek, pohleven, prijazen, ljubezniv, τό μιλίχιον sladka beseda; **3.** milostni, mili (pridevek Zeusa, na čast kateremu so v Atenah obhajali praznik Διάσια), Ζεὺς μιλίχιος milostni Zevs

μειλιχό-γηρυς 2 poet. sladek, sladkobeseden

μειῖξαι, **μείξω** gl. μείγνυμι

μειῖξις, εως, ή, **μῖξις**, εως, ή (μείγνυμι) mešanje, občevanje, spolna združitev

μειξο-βάρβαρος 2 pomešan z barbari, napol barbarski

μειξο-πάρθενος 2 ion. napol devica, napol deklica (ali sfinga)

μειονεκτέω (μειτον, ἔχω) imam manj, sem na slabšem, imam izgubo

μειονεξία, ή (μειτον, ἔχω) slabše stanje, škoda, izguba

μειόνως gl. μικρός

μειόω (μείων) **1. act.** tanjšam, krčim, skrčim, slabim, ponižujem; **2. pass.** manjšam se, pojemam, slabim, τὴν διάνοιαν moč duha, razum se manjša; **3. med.** z aor. pass. τινός zastajam za kom v čem τί, sem slabši od koga

μειρακιεύομαι med. (μειράκιον) obnašam se kot otrok, razposajeno, poredno se vedem

μειρακίζομαι med. prihajam v mladeniška leta

μειράκιον, τό, demin. **μειρακίσκος**, ó deček, nežen mladenič (od 14 do 20 let), mlad mož

μειρακιώδης 2 (εἶδος) **1.** mladeniški; **2.** otročji, neumen, nespameten

μείρομαι ep. [Et.: iz *σμέρ-ιο-μαι; εἵμαρται iz *sé-smḡ-tai iz ide. kor. *smer-; prim. tudi lat. mereō, mereor] [Obl. pf. act. 3. sg. ἔμμορε, pf. pass. εἵμαρται, plpf. εἵμαρτο, pt. εἵμαρμένῃ] **1. praes.** dobim kot del, dobim v delež, prejmem τί; **2. pf. act.** dobil sem delež, deležen sem česa τινός; **3. pf. pass.** sojeno je, prisojeno je, usojeno je, po usodi je določeno τινί; subst. **εἵμαρμένη**, ή sc. μοῖρα usoda; adi. verb. εἵμαρτός od usode določen χρόνος

μείς, μηνός, ó mesec = μήν

μείωμα, ατος, τό (μειώω) zmanjšanje, kar manjka, primanjkljaj

μείων 2 [Et.: iz ide. adi. *minu-, kar je izpeljano iz ide. kor. *mei- 'zmanjšati'; prim. gr. μινύθω, lat. minor 'manjši', minimus 'najmanjši', minus 'manj', stcslovan. мън'е, sl. manj, manjši] gl. μικρός

μελάγ-γαιος 2 ion., **μελάγ-γειος** 2 s črno, rodovitno prstjo, črnoprsten

μελαγ-χαίτης, ου, ό, dor. **μελαγ-χαίτᾱς**, α, ό (χαίτη) poet. črnolas

Μελάγχλαινοι, οί Melanhlanjni, ljudstvo v severni Skitiji

μελαγχολάω (μελάγ-χολος) sem čemerem, blazen, nor

μελάγ-χολος 2 (χολή) poet. s črnim žolčem namazan ali namočen

μελάγ-χροος 2 [ion. pl. μελάγχροες] ep., **μελαγ-χροιής** 2, **μελανό-χροος** 2 ep., **μελανό-χρωος**, ωτος, ό, ή poet. (χρώς, χρώα, χροινή) temnobarven, črnokožen, ogorel, črnkast

μέλαθρον, τό ep. poet. [gen. μελαθρόφι] **1.** strop; prečnik, ki nosi strop, podstrešje; **2.** streha, hiša, stanovanje, τῶν δ' ἐκ μελάθρων iz te votline

μελαίνω (μέλας) **1. trans.** črnim, počrnim, temno pobarvam; **2. intr. in pass.** postanem črn, začrnim, potemnim, ὄπισθεν za plugom

μελάμ-πεπλος 2 *poet.* v črni obleki, črno oblečen

Μελάμ-πους, ποδος, ó Melampod, prerok in zdravnik v Pilosu

Μελάμ-πῦγος, ó Melampig = Črnoriti, Črnoritnik (Heraklov pridevek), κατὰ Μελάμ-πυγον καλεόμενον λίθον ob takoimenovani Črnoritnikovi skali

μελάμ-φυλλος 2 (φύλλον) *poet.* s temnim listjem, temnolistnat, z gosto senco

μέλαν, τό *gl.* μέλας

μελάν-δετος 2 (δέω) *ep.* črno obložen, s črnoprokastim držajem κωπήεντα φάσγανα

Μελανδίται, οί Melanditi, ljudstvo v Trakiji

μελαν-είμων 2 (εἶμα) črno oblečen

μελανία, ἡ (μέλας) črnoba, črnilo, črn oblak, črna pega

Μελανιπίδης, ου, ó Melanipid z otoka Melosa, pesnik ditirambov v Atenah v Sokratovem času

μελανόμματος 2 črnook

μελανό-χροος 2, **μελανό-χρως** *gl.* μελάγ-χροος

μελάν-υδρος 2 (ὑδωρ) *ep.* s temno vodo, temnovoden κρήνη

μελάνω *ep.* = μελαίνω

μέλας, μέλαινα, μέλαν [*gen.* μέλανος, μελαίνης, μέλανος], *ep.* tudi **μείλας** [*Et.*: iz *μέλανς, *μέλαν-ία, *μέλαν, kar je izpeljano iz *ide. kor.* *melh₂- 'črn', 'temen', 'umazan'; *prim. stind.* mála- 'umazanija', maliná- 'črn', 'umazan', *lat.* mulleus 'rdečkast', 'škrlaten' (iz *mulnejos), *sl.* malati 'slikati', 'pleskati', 'barvati', malina, *got.* mēljan 'pisati', mēla 'znak', 'zapisano znamenje', *nem.* malen 'slikati', 'pleskati', 'mazati'] [*comp.* μελάντερος, *sup.* μελάντατος] **1.** črn, temen, temnobarven νύξ, κῦμα, temno pobarvan αὔς; **2.** čmeren, mračen, žalosten θάνατος, grozen, strašen, silen ὀδύνα; *subst.* **μέλαν**, τό črnilo; τό μέλαν δρυός črna hrastova skorja

Μέλας, ανος, ó Melas (Melan) **1.** reka v Trakiji, ki se izliva v **Μέλας κόλπος** zaliv Melas (Črni zaliv) v Egejskem morju; **2.** reka v Elidi

μέλδομαι *med. ep.* topim, raztapljam, razpuščam κνίστην

Μελέ-αγρος, ó Meleager, sin kalidonskega kralja Ojneja (Οἰνεύς)

μελεδαίνω (μέλω) *ion.* brigam se, skrbim za kaj, oskrbujem, strežem, zdravim

μελέδημα, ατος, τό, **μελεδών**, ὦνος, ἡ *ep.*, **μελεδώνη**, ἡ *ep.* (μέλω) skrb, briga, τινός za koga, θεῶν misel na bogove

μελεδωνός, ó, ἡ čunaj, oskrbnik, paznik, nadzornik, μελεδωνός εἶμι skrbim za kaj

μέλει *gl.* μέλω

μελεῖστί *adv.* (μέλος) *ep.* ud za udom, po udih, na ude, na drobne kose

μέλεος 3 in 2 *ep. ion.* **1.** brezuspešen, neuspešen, zaman, prazen, ničev, ničeven; **2.** brezskrben, nespameten, neumen; **3.** nesrečen, beden, reven, siromašen, τινός v čem

μελεό-φρων, ονος, ó, ἡ (φρονέω) *poet.* zaslepljen, nesrečen

μελετάω (μελέτη) [*fut.* μελετήσω *itd.*, *adi. verb.* μελετητέον] **1.** skrbim za kaj τινός; **2. a)** marljivo se bavim, ukvarjam s čim, urim, vadim, vežbam σῶμα, τινά naredim, storim, delam, ἀστοῦς ἴσα χρή μελετᾶν moramo tako ravnati (tj. ravnati enako) kakor meščani (kakor državljani); *gl. Evripid, Bakhe* 892: οὐ γὰρ κρεῖσσόν ποτε τῶν νόμων γινώσκειν χρή καὶ μελετᾶν nikdar ne smemo svojega spoznanja in ravnanja postavljati nad zakone; τό ἱππικὸν μεμελετηκός izurjena konjenica; **b)** mislim na kaj, razmišljam o čem τοῦτο, prizadevam si, trudim se za kaj, učim se τὴν ῥητορικὴν, iznrišujem τέχνας; **3.** vadim se (v govorjenju), τάξεις držim se reda, imam vojaške vaje

μελέτη, ἡ, **μελέτημα**, ατος, τό (μέλω) **1. a)** skrb, τινός za koga, θεῶν του μελέτη zaradi skrbi (zaradi prizadevanja) kakega boga; **b)** *splošno*: skrb (*Evripid, Medeja* 1099); **2.** (skrbna) vaja, vadenje, urjenje, vežbanje, marljivost, marljivo ukvarjanje s čim, prizadevanje, priprava za kaj, τὰς μελέτας ποιοῦμαι = μελετάω; **3.** učenje, urjenje, vaja v govoru, deklamacija

μελετηρός 3 (μελετάω) ki se rad in marljivo uri (vadi) v čem τινός

μελέτωρ, ορος, ó (μέλω) *poet.* ki skrbi, maščevalec

μέλημα, ατος, τό (μέλω) *poet.* skrb; predmet skrbi

Μέλητος, ó Melet, eden od Sokratovih tožnikov

μέλι, ιτος, τό [Et.: iz ide. kor. *melit- (prim. sor. *med^hu- 'med', 'medica'); prim. het. milit 'med', lat. mel, mellis 'med', got. miliþ 'med', gr. μέλισσα 'čebela' (iz *μέλιτσα < *μέλιτ-ία)] strd, med

μελία, ή, ion. **μελίη** **1.** jêsen (drevo); **2.** kopji-šče iz jesenovine; **3.** (jesenova) sulica

μελιᾶν = μελιῶν gl. μελία

μελι-βόας, ό (βοάω) miloglasen, lepo pojoč

Μελίβοια, ή Meliboja, mesto v Tesaliji

μελί-γηρυς, **μελί-γᾶρυς**, υος, ό, ή (γῆρυς) milo doneč, prijeten, sladek, blagoglasen όψ

μελί-γλωσσος **2 poet.** milo doneč, sladek

μελίζομαι med. igram na τινί

μελίη gl. μελία

μελι-ηδής **2** (ήδύς) ep. meden, sladek kakor med

μελί-κράτον, τό ep., ion. **μελί-κρητον** (κε-ράννυμι) pijača iz medu, z medom mešano mleko

μελίνη, ή [Et.: prim. lat. milium 'proso', lit. málnos 'bar (Setaria italica)'] proso, σῖτος μελίνης prosen kruh; pl. prosišče

μέλιнос **3**, ep. tudi **μείλιнос** (μελία) jesenov, iz jesenovine

Μελινο-φάγοι, οί Melinofagi, trakijsko ljudstvo pri Salmidesu

μέλισσα, ή, at. **μέλιττα** (μέλι) čebela; med

μελίσσιος **3** (μέλισσα) od čebel narejen, μελίσιον κηρίον med v satovju NT

Μελίτη, ή Melita **1.** atiški demos; **2.** otok Malta

μελιτόεις **3** (μέλι) poln medu, meden; ion. subst. **μελιτόεσσα**, ή sc. μάζα medena potica

μελιτώ (μέλι) mešam (zmešam) z medom

μέλιττα, ή = μέλισσα

μελιττουργός, ό (μέλισσα, ἔργον) čebelar

μελί-φρων, υος, ό, ή (φρονέω) sladek (kakor med), srce razveseljajoč όνος, ύπνος

μελιχρός **3 poet.** sladek kakor med; subst. ό ljubezniv pevec

μέλλησις, εως, ή (μέλλω) **1. a)** namera, naklep; **b)** pričakovanje; **2.** odlog, odlašanje, obotavljanje, δια βραχείας μελλήσεως čez malo časa

μελλητής, οῦ, ό obotavljaivec, obotavljaivec, odlašalec

μελλό-γαμος **2**, **μελλό-νυμφος** **2** zaročen, ki se hoče oženiti; subst. ή nevesta; zaročenka

μέλλω [impf. ἔμελλον in ήμελλον, fut. μελλήσω, aor. ἐμέλλησα, adi. verb. μελλητέον] **1.**

nameravam, mislim, hočem kaj storiti z inf.

a) fut. μέλλεις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον nameravaš me oropati, θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεα Τρωσίν hotel je Trojancem še poslati nadloge (bridkosti), καί δή μιν τάχ' ἔμελλε δώσειν ravno ga je hotel izročiti, μέλλω ὑμᾶς διδάξειν hočem vas poučiti; **b) praes.**

ἀλλ' ὅτε δή ἄρ' ἔμελλε οἰκόνδε νέεσθαι ko se je hotel vrniti domov, οἴσθα οὔν, ὃ μέλλεις νῦν πράττειν veš, kaj nameravaš zdaj storiti; **c) aor.** τοὺς μηδὲ μελλήσαντας γενέσθαι ki niso niti nameravali to postati; včasih se inf.

izpusti, če se iz zveze lahko razume; **d) subst.**

pt. **μέλλον**, τό, **μέλλοντα**, τά prihodnost, bodočnost; ὃ μέλλον βίος prihodnje življenje, bodoče življenje; **2.** moram kaj trpeti, moram kaj pretrpeti, usojeno mi je kaj, namenjeno mi je kaj, more se, sme se, pričakovati je **a) po volji** (po odločitvi) usode: ἅ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλεν kar se pa ni imelo izpolniti, čemur ni bila usojena izpolnitev, οὐκ ἄρ' ἔμελλε ἐπανελθεῖν ni mu bilo usojeno vrniti se, ἔμελλον ἔτι ξυνέεσθαι ὀζυῖ πολλῆῖ usojeno mi je bilo, da pretrpim še veliko zla, ἐπεὶ οὐκ ἔμελλον ἐταίρω ἐπαμῦναι ker nisem smel (nisem mogel) pomagati svojemu tovarišu; ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἔμελλον κτενεῖν πατέρα τὸν ἐμόν ki so oznanile, da bom umoril svojega lastnega očeta, ἔστω τὸ μέλλον naj se zgodi, kar se mora zgoditi; **b) na človeški ukaz:** ἔμελλον γὰρ θεύσεσθαι (οἱ ἔπποι) morali bi teči za tekmo; **c) moram** (po naravnem razvoju): μέλλεν μὲν ποτε οἰκος ὄδ' ἀφνειὸς ἔμμεναι svoje dni je morala biti ta hiša bogata, καὶ λίην σέ γ' ἔμελλε κιχῆσεσθαι κακὰ ἔργα morala te je zadeti nesreča, ker ...; včasih slovenimo μέλλω z besedami: morda, pač, gotovo, μέλλω που ἀπέχθεσθαι Διὶ πατρί gotovo me Zevs sovraži, οὕτω που Διὶ μέλλει φίλον εἶναι tako mora pač biti Zevsu vseč, κελυσέμεναι δέ σ' ἔμελλε δαίμων kak bog ti je pač to ukazal, μέλλει πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέεσαι morda je izgubil; inf. se pogosto izpusti: τί οὐ μέλλω; zakaj ne bi?, πῶς γὰρ οὐ μέλλει; zakaj neki ne? seveda; τί δ' οὐκ ἔμελλον; kajpada; **3.** obotavljam se,

odlašam, pomišljam se (= hočem storiti, pa ne storim) *z inf. aor. ali praes.*; μακρὰ μέλλω dolgo se obotavljam; *pass. μέλλεται* ti odlaša se kaj, zamudi se kaj

μελοποιία, ἡ (μελοποιός) skladanje, uglasbiven pesmi, glasba

μελοποιός, ó lirski pesnik, lirik

μέλος, οὖς, τό **1.** ud, člen, κατὰ μέλεα ud za udom; **2.** lirična pesem, posebno žalostinka, napev, melodija

μέλημαθρον, τό (μέλω) *ep.* zabava, igrača κυ-
ων, κυσί (*o nepokopanih mrličih*)

Μελπομένη, ἡ Melpomena, muza tragedije (žaloigre)

μέλω *in med.* [*fut.* μέλω, *aor.* ἔμελψα] *ep. poet.* **1.** pojem, igram, plešem; Ἄρηι zaigram krvavi ples = umetno se borim; **2.** opevam, slavim s petjem in plesom

μέλω [*fut.* μελήσω itd.; *nav. impers.:* μέλει, *fut.* μελήσει, *aor.* ἐμέλησε, *pf.* μεμέληχε, *adi. verb.* μελητέον; *ep. praes. inf.* μελέμεν, *impf.* μέλε, *fut. inf.* μελησέμεν; *pf.* μέμηλε (*s praes. pomenom*); *med.* μέλομαι *ep. poet., imp.* μελέσθω, *fut.* μελήσομαι, *aor.* ἐμελήθην, *pf.* μεμέλημαι, *ep. pf.* μέμβλεται, *plpf.* μέμβλετο]

1. sem predmet skrb; **a)** povzročam skrb, skrbim koga, mar sem komu, brigam koga τινί, pristajam ὅτω κράτος μέλει, izročen, poverjen sem πολεμήϊα ἔργα; **b)** znan sem, δόλοισι πᾶσιν ἀνθρώποισι vsem ljudem po svojih zvižajah, Ἄργῶ πᾶσι μέλουσα vsem znana; **2.** μέλει μοί τινος (τί, περί τινος) = μέλομαι τινος skrbim za kaj, brigam se za kaj, oskrbujem, mislim na kaj, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, na tem mi je kaj, pri srcu mi je kaj, skrbi me kaj, mar mi je za kaj; *veže se z inf.*, ὅτι, ὅπως, ὡς, μή, ἔάν, εἰ; ἐμοὶ τοῦτο μέλει, μή to me skrbi, da, bojim se, τὰ λοιπά μου μέλου skrbi zame za naprej, αἶν μοι μελέσθαι zate me skrbi, ἐμοὶ μέλει χορεῦσαι hoče se mi plesati, rad bi plesal, ἐμοὶ ταῦτα μελήσεται to bo moja skrb; μέλει μοι ποιοῦντι σμικρότατα to narediti mi povzroča le malo truda = to prav lahko naredim; τυγχάνει μοι μεμεληγὸς τοῦ ἄσματος ravnokar sem se ukvarjal s pesmijo; *pt.* μέλον skrb, μέλον ἐστί μοι = μέλει μοι; μέλον γέ σοι ker ti je mar za to; *pt. pf.* μεμηλώς misleč na, skrbeč za τινός

μελ-φδός 2 (μέλος, φδῆ) *poet.* pesmi pojoč

μέμαα *gl.* μάομαι

μεμακῦτα *gl.* μηκάομαι

μέμβλεται *ipd. gl.* μέλω

μέμβλωκα *gl.* βλώσκω (μολεῖν)

μεμβράνα, ἡ koža, pergament *NT*

μεμελημένως *adv.* [*iz pt. pf. pass. glag.* μέλω] skrbno, marljivo

μεμετιμένος *ion.* = μεθειμένος *gl.* μεθήμι

μεμηκώς *gl.* μηκάομαι

μέμηλα *gl.* μέλω

μεμίχεται *ion. pf. pass. 3. pl. od* μείγνυμι

μέμνεο, μεμνέωτο, μέμνη, μέμνηαι *ipd. gl.* μιμνήσκομαι

Μέμνων, ονος, ó Memnon **1.** Titonov in Eoin sin, kralj vzhodne Etiopije; menda je zgradil kraljevi grad in palačo v Suzah, ki so jo imenovali Memnonova palača (**Μεμνόνια**, τὰ); bojeval se je tudi pred Trojo, kjer ga je ubil Ahil; **2.** Darejev vojskovodja

μέμονα *gl.* μάομαι

μεμπτός 3 in 2 (μέφομαι) **1.** *pass.* zaničevanja ali graje vreden, zaničljiv, τινί; οὐδὲν μεμπτόν ἔρεῖς ἐμοί ne bom grajal, kar boš povedal; **2.** *act.* grajajoč, εἶ τι τῶμῳ τ' ἀνδρὶ μεμπτός εἶμι če grajam svojega moža zaradi česa, če mu kaj zamerim

μέμῦκα *gl.* μυκάομαι

Μέμφις, ιδος, *ion.* ιος, ἡ [*dat. ion.* Μέμφι] Memfīs (Memfīda), staro glavno mesto Egipta; *preb.* **Μεμφίτης**, ου, ó Memfit, Memfišan

μέμφομαι *med.* [*fut.* μέμφομαι, *aor.* ἐμεμψάμην *in (z istim pomenom)* ἐμέμφθην, *adi. verb.* μεμπτός] grajam, τί τινος kaj na kom, karam, zmerjam, očitam τινί τι, τινί, ὅτι; ne odobravam, pritožujem se, tožim, jezim se nad kom, τινός, τινί, τινὰ εἰς τι; τινί τι zamerim komu kaj; nezadovoljen sem

μεμψιμοιρέω (μέμφομαι, μοῖρα) = μέμφομαι očitam komu kaj τινί τι

μεμψί-μοιρος 2 (μέμφομαι, μοῖρα) čemerem, nezadovoljen

μέμψις, εως, ἡ (μέμφομαι) graja, očitanje, nezadovoljnost

μέν [*Et.:* *gl.* μά *in* μήν] *part.*, ki nikoli ne stoji na začetku stavka, *nav. pa stoji za besedo, na katero se nanaša* **1.** okrepi ali potrjuje besedo, na katero se nanaša: res, zares, gotovo, seveda, kajpada, torej; ἢ μέν zares, v resnici,

ἐγὼ μὲν jaz vsaj, jaz gotovo (kako drugi sodijo, ne vem); ἀλλὰ ... μὲν pa ... toda zares, καὶ μὲν in zares, pa vendar, μὴ μὲν zares ne, gotovo ne, οὐ μὲν δὴ pa zares ne, μενοῦνγε da, seveda, εἰ μὲν (δὴ) če (torej) zares; *včasih je ni mogoče prevesti*; **2.** *stoji korel., pogosto odgovarja sledečemu δέ, μέντοι, ἀλλά in se velikokrat ne prevaja*: sicer ... pa; deloma ... deloma; ὁ μὲν ... ὁ δέ, οἱ μὲν ... οἱ δέ, τὸ μὲν ... τὸ δέ, τοτὲ μὲν ... τοτὲ δέ ta ... oni, eden ... drugi, to ... ono, zdaj ... zdaj, μὲν οὖν zato torej; *v odgovoru*: vsekakor, seveda, zares; **3. a)** *včasih vežemo stavke podredno, medtem ko so jih Grki vezali priredno*: ἦν μὲν σιωπή, φθέγμα δ' ἐξαίφνης τινὸς θώύξεν αὐτόν ko je vse molčalo, ga je nenadoma nekdo poklical; **b)** *korel. stavka sta včasih zelo oddaljena drug od drugega*; **c)** *v korel. s členico μὲν je pogosto druga členica, npr. ἀλλά, αὐτάρ, ὅμως, ἔπειτα, καί; κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο; neredko manjka δέ*: τὸ μὲν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτῇ

Μέν-ανδρος, ὁ Menander, atenski vojskovodja v peloponeški vojni

Μένδη, ἡ Menda, mesto na polotoku Palena; *preb. Μενδαῖοι*, οἱ Mendajci

Μένδης, ἡτος, ὁ, ἡ Mendet (Mendes) **1.** ὁ egiptovski bog, ki je imel podobo kozla; **2.** ἡ egiptovsko mesto v Delti; *preb. Μενδήσιοι*, οἱ Mendezijci

μενεαῖνω (μένω) [*ep. aor. μενέηνα*] **1.** silno želim, hrepenim, koprnim po čem, poganjam se, prizadevam si za kaj τινός, *inf.*; **2.** raznevnam se, jezim se, srdim se, togotim se τινί

μεν-έγχης 2 (μένω, ἔγχος) ki vztraja v boju s kopji, ki zdrži v boju s kopji, pogumen

μενε-δήιος 2 (μένω) *ep.* ki vzdrži naval sovražnikov, vztrajen, hraber, pogumen, srčen, bojevit

μενέ-κτυπος 2 *poet.* ki vztraja v bojnem metžu

Μενέ-λαος, ὁ, *at. Μενέ-λεως*, ω, ὁ Menelaj **1.** Atrejev sin, Agamemnonov brat, Helenin mož, kralj v Sparti; **2.** brat makedonskega kralja Filipa, atenski vojskovodja

Μενέ-ξενος, ὁ Meneksen, plemenit Atenec, Sokratov učenec

μενε-πτόλεμος 2 *ep.* vztrajen v boju, srčen, pogumen, hraber

μενετός 3 (μένω) čakajoč, stanoviten; οἱ καιροὶ οὐ μενετοί ugoden trenutek ne čaka

μενε-χάρμης, ου, ὁ, **μενέ-χαρμος** 2 (χάρμη) = μενεδήιος

μενο-εικής 2 (μένω, εἰκός) *ep.* ki je po želji, obilen, zadosten, ki razveseljuje srce, srcu pogodu, po volji, povoljen

Μεν-οικεύς, ἔως, ὁ Menojkej **1.** Kreontov oče; **2.** Kreontov sin

μενοινάω *ep. poet.* [*raztegnjeno μενοινῶω, μενοινάα, μενοινήησι; impf. μενοίνεον, aor. μενοίνησα*] nameravam, želim, hočem; razmišljam, premišljujem, izmišljam si, snujem κακά τινι

Μεν-οίτιος, ὁ (μένω, οἶτος usoda) Menojtij, Patroklov oče; *patron. Μενοιτιάδης*, ου, ὁ Menojtiad = Menojtijev sin = Patroklos

μένος, ους, τό [*Et.: iz ide. kor. *men- 'misлити'; prim. stperz. -maniš, npr. Haxā-maniš = Ἀχαιμένης; gl. tudi μαινόμεαι*] *ep. poet.* **1. a)** želja, volja, hrepenenje, prizadevanje, teženje, nagon, naklep, nakana; **b)** strast, jeza, srd; pogum, junaštvo; **2. a)** (življenjska) moč, krepkost, sila, oblast; **b)** trajanje, obstajanje, obstanek (*star.* trpež), trpežnost; **c)** *pogosto opisuje osebo*: μένος Ἀλκίνοοιο silni Alkinoos

μὲν οὖν *gl. μὲν*

μενοῦνγε da, seveda, kajpada; da, veliko bolj

μέν-τοι [*Et.: iz μεν in τοι; prim. καί-τοι, τοίνυν; μεντᾶν = μέντοι ἄν*] *členica, ki se redno zapostavlja; uporablja se*: **1.** *da se kaj zatrjuje*: gotovo, zares, v resnici, seveda, kajpada, γένοιτο μεντᾶν πᾶν seveda se utegne vse zgoditi; *tako zlasti v odgovorih*; **2.** *nadaljuje govor*: τοιαῦτα μέντοι καὶ σὺ προσφέρεις ἐμοί ravno tako stvar mi zdaj tudi ti ponujaš; **3.** *postavlja nasproti*: pa seveda, toda; ἔπειτα μέντοι nato pa; **4.** *stoji v vprašalnih stavkih, kadar pričakujemo trdilen odgovor*: οὐ σὺ μέντοι Ὀμήρου ἐπαινέτης εἶ; mar ti ne hvališ Homerja?; **5.** *zveze*: καὶ μέντοι in vendar, in sicer, ἀλλὰ μέντοι pa zares, pa seveda; οὐ μέντοι ... οὐδέ pa ... niti, οὐ δὲ μέντοι pa tudi ne; γὰρ μέντοι pač res

Μέντωρ, ορος, ὁ Mentor, Itačan; v njegovi podobi je Atena spremljala Telemaha na potovanju

μένω, μίμνω, μιμνάω [*Et.: prim. lat. maneō*,

gr. μίμνω] [Obl. fut. μενῶ, aor. ἔμεινα, pf. μεμένηκα, adi. verb. μενετέον; ep. impf. iterat. μένεσκον, fut. μενέω; od μίμνω: pt. praes. dat. pl. μιμόντεσσι] **1. intr. a)** ostanem, kjer sem, obstanem, mudim se, pomudim se, zaostanem ἔνδον παρὰ νηυσί; ἀπό τινος oddaljen sem od česa, ne prihajam kam, izostanem; **b)** ostanem v veljavi, sem v (na, pri) moči, trajam, ostanem nespremenjen ó νόμος, τὰ ὅρκια κατὰ χώραν; **c)** trdno stojim, držim se, vztrajam v boju (*opp.* φεύγω); **d)** mirujem, ἐπὶ τούτων zadovoljen sem, zadovoljim se s čim; *s pt.* neprestano kaj delam, ἐν ἀπορίᾳ ὄντες neprestano so v stiski; čakam ἐς ἡέλιον καταδύντα, μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἐλθεῖν da se je približal večer; **2. trans. a)** čakam na koga τινά, μένει τινά τι čaka kaj koga, οἶαν σε μένει πυθέσθαι ἄταν; **b)** pričakujem (sovražnika), prenašam (boj), kljubujem, upiram se τινά, τί

μερίζω [fut. μεριῶ, aor. ἐμέρισα, pass. pf. μεμέρισμαι, aor. ἐμερίσθην] **1. act.** delim, razdelim, podelim τινί τι NT; **2. pass.** razdelijo me, razdeljen sem NT; **3. med. a)** delim kaj s kom μετὰ τινος; **b)** cepim se na stranke, razdvojim se, razdelim se NT

μέριμνα, ἡ **1.** (pogosta) misel na kaj; skrb, briga, τινός za koga; **2.** strah za koga, žalost NT

μεριμνάω **1.** mislim na kaj, skrbim za kaj τί, v skrbeh sem za koga, v strahu sem za koga περί, ὑπέρ τινος, τινί NT, oskrbujem kaj τί; **2.** pogosto razmišljam o čem, belim si glavo, modrujem τί, τινός, τινί

μερίμνημα, ατος, τό *poet.* skrb, strah, beda **μεριμνητής**, οῦ, ὁ *poet.* modrovalec, λόγων izmišljevalec pametnih razlogov

μερίς, ἰδος, ἡ (μέρος) **1.** del, kos, delež NT; **2. a)** oddelek, vrsta; **b)** stranka; **3.** pomoč εἰς τι **μερισμός**, ὁ (μερίζω) delitev, razdelitev, ločitev NT

μεριστής, οῦ, ὁ delilec, razsodnik NT

μέρ-μερος 2 *ep.* **1.** znamenit; **2.** grozen, strašen, poguben μέρμερα ῥέζων

μερμηρίζω *ep.* [aor. μερμηρίζα] **1. intr.** skrbim, mislim, premišljam, preudarjam, δίχα, διάνδιχα preudarjam na obe strani, razmišljam o obeh možnostih, neodločen sem, pomišljam se περί τινος, ὡς, ὅπως, *inf.*, ἤ, ἡέ;

2. trans. izmišljam (si), izmišljujem (si) τί, τινί τι

μέρμις, ἰθος, ἡ *ep.* vrvica, motvoz, nit

Μερμνάδαι, οἱ Mermnadi, lidijska kraljeva rodbina, ki se je z Gigesom polastila lidijskega prestola

Μερόη, ἡ Meroa, glavno mesto otoka Meroa v Etiopiji

μέρος, ους, τό (μείρομαι) **1.** (odmerjeni ali pristojni) del, delež, usoda, τοῦμόν μέρος kar se mene tiče, z moje strani; ὅσον τὸ σὸν μέρος kolikor je od tebe odvisno, kolikor je na tebi τὸ τούτου μέρος kolikor je v njegovi moči **a)** vloga, mesto, naloga, služba, stan, dostojanstvo, veljava, pomen, κατὰ τὸ μέρος τινός namesto koga, ἐν τῷ σῶ μέρει na tvojem mestu, namesto tebe, ἐν ἀρετῆς μέρει τίθεμαι imam za čednost (za vrlino), prištevam k čednosti (k vrlini), ἐν προσθήκης μέρει kot privesek, dodatek, ἐν οὐδενός μέρει εἰμί nič ne veljam; **b)** red, vrsta, ἐν μέρει po vrsti, po redu, kadar pride vrsta nanj, ἐν τῷ μέρει v vrsti παρὰ τὸ μέρος izven vrste, κατὰ μέρος izmenično, izmenoma, izmenjaje, ἀνὰ μέρος izmenoma, drug za drugim, ἐν μέρει μάχομαι vrstim se v boju; **2. a)** del celote, kos, μέρος τι εὐταξίας dobršen kos, dober zgled, imeniten dokaz, τὰ μέρη kraji NT; **b)** ulomek, τὰ δύο μέρη dve tretjini; **c)** oddelek, stranka, ἀπὸ μέρους zaradi pomoči ene (politične) stranke, s pomočjo ene (politične) stranke; κατὰ μέρος posamič, posamezno, deloma, οὐδὲν μέρος nič; μέρος, ἐκ, ἀπὸ μέρους deloma NT

μέροψ, οπος, ὁ *ep.* smrten, umrljiv

μεσ-άγκυλον, τό (ἀγκύλη) kopje s sredinskim jermenom, kopje, ki je imelo na sredi pritrjen jermen

μεσαι-πόλιος 2 (μέσαι, πολίος) *ep.* napol siv, osivel

μεσαίτερος, **μεσαίτατος** *gl.* μέσος

μεσαμβρή, **μεσαμβρινός** *gl.* μεσημβρή, μεσημβρινός

Μεσαμβρή, ἡ Mezambrija **1.** mesto v Trakiji ob Črnem morju; **2.** mesto ob Egejskem morju

μέσατος *gl.* μέσος

μέσαυλος *gl.* μέσσαυλος

μεσεύω (μέσος) sem v sredi, ostanem nad strankami, nevtralen sem, sem nadstrankarski

μεσηγύ(ς) *gl.* μεσ(σ)ηγύ(ς)

μεσ-ημβρία, *ή*, *ion.* **μεσ-αμβρίη** [*Et.*: iz μέσος in ἡμαρ] **1.** *del dneva*: poldne, poldan, μεσαμβρίας, τῆ μεσαμβρίη, ἐν μεσημβρία opoldne; ἀποκλιναμένης τῆς μεσαμβρίας ko se je nagnilo popoldne; **2.** *stran sveta*: jug, τὰ πρὸς μεσημβρίαν kraji proti jugu, βλέπω πρὸς μεσημβρίαν ležim proti jugu

μεσημβριάζω počivam opoldne

μεσημβρινός 3, *dor.* **μεσ-αμβρινός** (μεσημβρία) opoldanski, poldanski, južen; τὰ μεσημβρινὰ *sc.* χωρία južni kraji

μεσίτεύω sem v sredi, posredujem *NT*

μεσίτης, ου, ὁ (μέσος) posredovalec, posrednik, srednik *NT*

μεσό-γαια, **μεσόγεια**, *ή* (γῆ) notranja dežela, srednja dežela, notranjost dežele, osrčje dežele, εἶμι τὴν μεσόγαιαν šel bom v notranjost dežele

μεσό-γαιος 2 v sredi dežele se nahajajoč

μεσό-δμη, *ή* (δέμω) *ep.* **1.** prečni tram, ki je spajal oba boka ladje in je imel v sredi vdolbino, kateri se je prilegal postavljeni jambor; **2.** tram na stropu (od stene do stene)

μεσό-λευκος 2 v sredi bel, z belimi progami, belopisan

μεσ-όμφαλος 2 *poet.* **1.** ki je (ki se nahaja) sredi popka, ki je v središču; **2.** iz središča prihajajoč = delfski (ker je v antiki veljalo, da Delfi stojijo v središču sveta)

μεσο-νύκτιος 2 (νύξ) polnočen, τὸ μεσονύκτιον polnoč, μεσονυκτίου opolnoči *NT*

μεσο-ποτάμιος 2 med dvema rekama; *subst.*

Μεσοποταμία, *ή* Mezopotamija, dežela med Evfratom in Tigrisom

μεσο-πύργιον, τό = μεταπύργιον

μέσος 3, *ep.* **μέσσος** [*Et.*: iz *ide. adi.* *med^hio-s 'sredinski'; *prim. stind.* mádhya- 'srednji', *lat.* medius, *gal.* Mediolanum, *sl.* meja, *nem.* Mitte 'sredina', mitten 'sredi'] [*comp.* μεσαίτερος, *sup.* μεσαίτατος, *ep.* μέσ(σ)ατος]

I. adi. 1. *o prostoru*: v sredi, srednji, βάλεν αὐχένα μέσσον zadel je vrat v sredi, zadel je sredino vratu ὁ μέσος ποταμός srednja reka, διὰ μέσης τῆς πόλεως skozi sredo mesta, ἡ μέση πόλις srednje mesto, ἡ πόλις μέση *ali* μέση

ἡ πόλις sredina mesta; μέσος τινός v sredi (med); **2.** *o času*: μέσον ἡμαρ poldne, μέσον ἡμέρας, μέσης ἡμέρας opoldne *NT*, μέσαι νύκτες, μέσον νυκτῶν polnoč, μέσσα ἀκτίς jug; **3. a)** srednji, srednjega stanu ἀνήρ, zmeren; **b)** posredujoč, δικαστής razsodnik; **c)** nepristranski, nevtralen;

II. subst. τὸ μέσον, τὰ μέσα sreda, τὸ μέσον ἡμέρας poldne, νυκτῶν polnoč; *pos.* **a)** sredina, središče, center τῆς Ἀκροπόλεως; **b)** razdalja, oddaljenost, razlika τῆς θοίνης; medčasje; τὸ μέσον τῶν τειχῶν prostor med zidoma; **c)** srednja pot, srednje število τὸ μέσον σκοποῦντι; **d)** nepristranskost, nevtralnost; **e)** posredovanje, sprava, μέσον οὐδὲν ἔχθρας tega sovraštva se ne da poravnati; **f)** javnost; **g)** *s predlogi*: **α)** ἀνὰ μέσον po sredi; **β)** διὰ μέσου medtem, v tem času, ἐν τῷ διὰ μέσου med tem časom; v sredi, v sredo; διὰ μέσου γίγνομαι pridem (stopim) vmes (v sredo), διὰ μέσου ποιῶμαι vzamem (postavim) v sredo; τὸ διὰ μέσου srednji čas, οἱ διὰ μέσου πολιταί srednja (državljanska) stranka, οἱ διὰ μέσου nepristranski ljudje; **γ)** ἐκ μέσου καθῆστο odšel je iz njihove srede, κατέατο ἐκ τοῦ μέσου bili so nevtralni, ἔζομαι ἐκ μέσου sedim daleč od srede, ostajam nad strankama, ostajam nepristranski, ἐκ τοῦ μέσου γίγνομαι odidem, umaknem se s poti *NT*; **δ)** εἰς μέσον τινός v sredo med, ἔστη stopil je v njihovo sredo *NT*, javno, nepristransko, φέρω, λέγω naznanjam, objavljam, γνώμην izrekam javno svoje mnenje, εἰς μέσον τίθημι položim v sredo (bojno nagrado), τὰ πράγματα κατατίθημι ἐς τὸ μέσον τινί prepustim komu vlado, dam komu nazaj (vlado), ἐς μέσον δείκνυμι τινα javno pokažem koga, εἰς τὸ μέσον πάντων λέγω govorim vpricho vseh, ἐς μέσον ἀμφοτέροις δικάζω sodim nepristransko, συμβαίνω ἐς τὸ μέσον dogovorim se, zedinim se; **ε)** ἐν μέσῳ v sredi, na razpolago, vmes med čim, ἐν μέσῳ εἶμι, κεῖμαι sem, ležim v sredi (pred očmi vseh gledalcev kot bojna nagrada), ἐν μέσῳ εἶμι (τοῦ συμμῖξαι) oviram, ἐν τῷ μέσῳ παρέχω ἑμαυτὸν vsakemu dovoljujem pristop; **ζ)** κατὰ μέσον = ἐν μέσῳ;

III. adv. μέσως, μέσον sredi, po sredi, po sredi-ni, srednje, μέσως ἔχω držim se prave mere **μεσότης**, ητος, ἡ sreda, sredina, srednja mera, prava mera

μεσό-τοιχον, τό (τοῦχος) srednja stena, vmesna stena, vmesna pregraja, vmesna pregrada NT

μεσοτομέω (μέσος, τέμνω) prerežem po sredi, razpolovim, prepolovim

μεσουράνημα, ατος, τό nebeška sredina, sreda neba, zenit NT

μεσώω (μέσος) tvorim polovico, τινός sem v sredini česa, μεσοῦσα ἡμέρα poldne, θέρους μεσοῦντος sredi poletja; μεσοῦν δειπνοῦντας sredi obeda

Μέσπιλα, ἡ Mespila, razvaline mesta Ninive
μέσσατος 3 [Et.: gl. μέσος] prav v sredi, čisto na sredini

μέσσο-αυλος, ὁ, **μέσσο-αυλον**, τό (αὐλή) ep. (ograjeno) dvorišče, ograja za živino, staja; tudi Kikloпова jama

Μέσση, ἡ Mesa, mesto in pristanišče v Lakoniji

μεσ(ση)γύ(ς) ep. adv. **1.** krajevno: v sredi, po sredi med τινός; **2.** časovno: medtem, tačas

Μεσσηίς, ἴδος, ἡ Meseida, studenec v Lakoniji

Μεσσήνη, ἡ Mesena **1.** pokrajina okrog Fer v Meseniji; **2.** = **Μεσσηνία**, **Μεσσηνίς γῆ** Mesenija, dežela na Peloponezu; *preb.* **Μεσσήνιοι**, οἱ Mesenijci; **3.** = Mesana, mesto na Siciliji

Μεσσίας, ου, ὁ Mesija (Mesias), maziljenec NT

μεσσο-παγής 2 (πήγνυμι) ep. do srede zapičen (zasajen, zadrt), μεσσοπαγές ἔθηκε κατ' ὄχθης ἔγχος zapičil je kopje do srede na obali
μέσσος gl. μέσος

μεστός 3 poln, napolnjen, sit, nasičen, τινός, τὸ Ἄργος αὐτοῦ μεστόν govoriijo o njem, prebiva v Argosu, μεστός ὦν ἤδη τὸν θυμόν ker se mu je jeza že ohladila, ker se mu je jeza že polegla, μεστός ἦν θυμούμενος ko se je že dosti jezil (najezil)

μεστόω polnim, napolnjujem, τί τινος kaj s čim

μέσφα adv. ep. (= μέχρι) do τινός

μετά [Et.: morda iz ide. *met(i) ali *medhi (morda sor. z μέσος) in -(τ)α (kar je verjetno novost po vzoru κατά, ἀνά, διά); prim. μέχρι, μέσος, got. miþ, stvnem. mit(i), nem. mit]

I. adv. 1. vmes, med njimi, v njihovi sredi; **2. a)** časovno: potem, pozneje; **b)** krajevno: zadaj;

II. praep. 1. z gen. **a)** v sredi, sredi, med λέξο μετ' ἄλλων, μετά δμῶων πῖνε, κεῖμαι μετά θηρῶν, κεῖμαι μετά τινος ležim poleg koga, διάγω μετά τῶν θεῶν, οἰκέω μετά τινος oženjen sem s kom, μετά νεκρῶν med mrtvimi, v kraljestvu mrtvih; **b)** s (z), v družbi, v zvezi s kom μάχομαι, παραβοηθέω, πολεμέω, κινδυνεύω, συμπράττω μετά τινος, γίγνομαι μετά τινος stopim na čigavo stran, povežem se (zvežem se) s kom, εἶμι μετά τινος sem na strani koga, pomagam komu; μάχομαι μετά Βοιωτῶν povezan z Bojoti (z Bojočani); νεῖκος τίθεμαι μετά τινος poravnám prepir s pomočjo koga; *romni:* μάστιγι μετά κέντρων = μάστιγι καὶ κέντροις, Δημοσθένης μετά τῶν ξυστρατήγων (= καὶ οἱ ξυστρατήγοι) σπένδονται, στέγη μετά πυρός streha z ognjem, μετά θεῶν z božjo pomočjo, μὴ θεῶν μέτα = θεῶν μὴ βουλομένων, μετά σοῦ s tvojo pomočjo, οἱ μετά τινος tisti, ki so s kom, tovariši, spremljevalci, privrženci, pristaši, vojaki, οἱ μετ' Ἀριαίου Ariaia in njegovi vojaki; **c)** vzročno izraža sredstvo, način ali spremljajoče okoliščine: s (z), po, pri, μετά τοῦ σώματος γινῶναι po telesu (= s telesom), μετά τοῦ νόμου διακινδυνεύω borim se na strani zakona, μετά πολλῶν δακρῶν s solzami v očeh, οὐκ οἴκτου μέτα brez tarnanja, μετά δέους s strahom, μετ' ἀληθείας resnično, μετ' ἀδικίας krivično, μετ' οἴνου pri vinu, μετ' ἀνακωχῆς med premirjem, μετά καιροῦ po razmerah, μετά ρυθμοῦ v taktu, μετά τοῦ γυμνάζειν pri borjenju, μετά δῶρων s podkupovanjem, μετ' ἀδείας ob zagotovitvi pomiloščenja, ob zagotovitvi pomilostitve, μεθ' ὄτουοῦν τρόπου na katerikoli način, μετά πολλῆς φαντασίας z velikim sijajem NT, μετά παρατηρήσεως vidno, očitno NT, γενόμενος μετά τοῦ ξυνητοῦ καὶ δυνατός postal je ne samo preudaren, ampak tudi mogočen, μετά σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς pametno in skromno (zmerno); **2.** z dat. ep. poet. = ἐν, med, pred, pod, v družbi s kom, μετά χειρῶν ἔχω držim v rokah, μετ' Ἀχαιοῖσιν, μετά πρώτοισι, μετά πνοιῆσ' ἀνέμοιο obenem s pihanjem (s pišem) vetra, hitro kakor veter, μετά φρεσίν v srcu, μετ' ἄλγεσιν v bolečinah; μετά κύμασιν pod valovi, μετά τοῖσιν ἐλέχθην njim sem bil pridružen, ἀρχὸν

δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα obema oddelkoma sem dal vodnika, πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἐτάροισιν za njegovimi tovariši; **3.** z *acc.* **a)** *krajevno:* **α)** *na vprašanje kam? izraža smer premikanja:* v sredo (med), med, k, μετ' αὐτούς ἤλθε stopil je mednje, φεύγω μετὰ νέας k ladjam, ἔρχομαι μετὰ τινα prihajam h komu, napadam koga = ὀρμάομαι μετὰ τινα, μετὰ χειρός ἔχω držim kaj v rokah, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, εἶμι μεθ' ὄμιλον, ἐλαύνω μετὰ νῆας k ladjam (v tabor), ἀΐσσω μετὰ χῆνας v sredo med gosi, βάλλω μετ' ἔριδας zapletem v prepire, βαίνω μετὰ τινα napadem koga; **β)** *izraža vrstni red, zaporedje, sledenje v prostoru:* za, po, ἔπομαι μετὰ τινα grem za kom, sledim komu, μεθ' Ἑκτορα za Hektorjem, μετ' Ἴχλια βαῖνε θεοῖο šel je po stopinjah boginje, ἔσχατοι μετὰ Κύνητας οἰκέουσι za Kineti; **β)** *časovno:* po (= *lat.* post), μετ' ἐμέ po moji smrti, μεθ' ἡμέραν po dnevu, ko je napočil dan, μετὰ μικρόν kmalu, μετὰ τοῦτο (ταῦτα) nato, potem, αἰ μετὰ τὸν Μῆδον σπονδαί po perzijski vojni, po vojni s Perziji, μετὰ Πάτροκλον θανόντα po Patroklovi smrti; *pren.* **α)** *izraža namen:* po, μετὰ πατρὸς ἀκουήν po poročilo o očetu, da bi kaj izvedel o očetu, πλέων μετὰ χαλκόν po bron, θωρήσονται μετὰ πόλεμον oboroževali so se za vojno, ἔρχομαι μεθ' ὕδωρ po vodo; **β)** *izraža red ali stopnjo:* za, poleg, κάλλιστος ἀνὴρ μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα, ἀριστῆες μετ' Ἀχιλλέα, πρῶτῳ μετ' ἐμέ; **γ)** po, zaradi, μετὰ σὸν καὶ ἐμὸν κῆρ po tvoji in moji volji, po tvoji in moji želji, μετὰ κλέος ἔκετ' Ἀχαιῶν zaradi slave Ahajcev

μέτα 1. *zapostavljeni μετὰ;* **2.** = μέτεστι, μετῆν je (bil) vmes

μετα-βαίνω [*gl.* βαίνω; *impf. iterat.* μεταβαίνεσκε, *imp. aor.* μετὰβηθι] **1.** *intr.* krenem na drugo pot, grem drugam εἰς τι, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει zvezde so se nagnile proti zatonu, so zatonile; preidem k drugemu predmetu ἀπό τινος πρὸς τι, spreminjam se; **2.** *trans.* spreminjam, πτηνὸς βίσιον kot ptič spremenim način življenja = kot ptič se dvignem v drugo življenje

μετα-βάλλω [*tudi v tm.;* *gl.* βάλλω]

I. act. 1. *trans.* premetavam, preobračam δέμας, obrnem νῶτα, spreminjam ὄνομα, μορφήν, δίαταν, krotim, brzdam ὀργάς; **2.** *intr.* obračam

se, spreminjam se, spreminjam svoje mnenje, odpadam h komu πρὸς τινα; *pt.* μεταβαλὼν *lahko pogosto prevedemo z nasprotno:* εἰ τις μεταβαλὼν πυνθάνοιτο, ἐκ τούτου μεταβαλὼν ἔλεγεν;

II. pass. in med. 1. obračam se (drugam), spreminjam si (ime v kaj), zavijem (na levo, na desno), menjam mnenje; **2.** menjam, zamenjam τὰ ἱμάτια, τί τινος kaj za kaj, ὦνια kupčujem, tržim; **3.** τὰ ὄπλα μεčem (ščite na hrbet)

μετάβασις, εως, ἡ (μετα-βαίνω) prehod, sprememba

μετα-βιβάζω [*kavz. k* μετα-βαίνω] **1.** spravljam drugam τινὰ εἰς ναῦν; **2.** spreminjam ἐπιθυμίας

μεταβολή, ἡ (μετα-βάλλω) **1.** menjavanje, zamenjava, prodaja (blaga); **2. a)** sprememba (usode, razmer, ustave, vremena), μεταβολήν δίδωμι spreminjam se; menjava (ustave), prevrat; **b)** *pl.* spremenljivost, nestanovitnost

μετα-βουλεύω in med. 1. pozneje sklenem, drugače sklenem ἀμφί τινι; **2.** spremenim svoj sklep, spremenim svoje mnenje, spremenim svoje nazore, premislim si

μετ-άγγελος, ὁ sel, znanilec, glasnik

μεταγειτνιών, ὦνος, ὁ metagejtnij, drugi mesec atiškega leta (avgust-september)

μετα-γινώσκω, *ion.* μετα-γινώσκω spremenim svoje mnenje, spremenim svoj sklep, premislim si, pridem do drugega spoznanja, kesam se česa; τὰ προδεδογμένα, τὰ εἰρημένα prekličem; z *inf.* spremenim svoj sklep tako, da ...

μετάγνοια, ἡ *poet.*, **μετάγνωσις**, εως, ἡ *ion.* sprememba sklepa, premislek, kes, kesanje, pokora

μετα-γράφω 1. *act.* prepisujem; spreminjam svoj spis; **2.** *med.* dam si kaj prevesti, ἔκ τινος iz drugega jezika

μετ-άγω 1. *trans.* vodim *NT*; obračam, spravim kam drugam, prepeljem, πόλεμον obrnem, krenem na drugo stran; **2.** *intr.* stopam, hodim, pomikam se za kom

μετα-δαίνυμαι *med. ep.* [*fut.* μεταδαίσομαι] jem, obedujem s kom τινί, od česa τινός

μετα-δήμιος 2 (δῆμος) *ep.* ki je med ljudstvom, ljudski κακόν, doma, domač

μετα-δίδωμι [*adi. verb.* μεταδοτέον] podelim

komu kaj τινί τι, naredim koga deležnega česa τινί τινος, dovoljujem udeležbo, delim s kom kaj, dovoljujem, izročam komu kaj τινί τινος, τινί τι

μεταδίωκτος 2 *ion.* dohiten, ujet, *μεταδίωκτος γίγνομαι* dohitijo me, ujamejo me

μετα-διώκω 1. *trans.* a) preganjam, podim; b) dohitim τινά; 2. *intr.* hitro pridem za kom

μετα-δοκεῖ [*aor.* μετέδοξε] *impers.:* μοι postanem drugih misli, menjam svoje mišljenje, premislim se, drugače sklenem; *μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι* = ker sem si premislil in ne začnem vojne

μετα-δóρπιος 2 (*δóρπον*) *ep.* po večerji

μετάδοσις, εως, ἢ (*μετα-δίδωμι*) podelitev, dajanje, prispevek

μεταδοτέον *gl.* μετα-δίδωμι

μεταδρομάδην *adv.* (*μετάδρομος*) *ep.* preganjajoč koga, hiteč za kom

μεταδρομή, ἢ (*δρόμος*) *poet.* preganjanje, zasledovanje

μετάδρομος 2 (*μετα-δραμεῖν*) *poet.* hiteč za kom, preganjajoč, kaznujoč τινός

μετα-ζεύγνυμι prepregam ἔππους

μετάθεσις, εως, ἢ (*μετα-τίθημι*) 1. prestavljanje *NT*; 2. *pren.* premena, sprememba, menjava, zamenjava *NT*, obrat

μετα-θέω tečem, drvim za kom, podim, preganjam τινά

μεταιβολία, ἢ *poet.* = μεταβολή

μετα-ἵζω *ep.* usedem se vmes

μετ-αίρω 1. *trans. poet.* dvignem (vzdignem) in postavim drugam, odstranim, prenesem ἄγαλμα; 2. *intr.* odidem, dvignem (vzdignem) se ἐκεῖθεν, ἀπό τινος *NT*

μετ-αἶσσω *ep.* skačem nad koga, planem, drvim za kom

μετ-αιτέω *ion.* zahtevam, terjam svoj delež, τινός od česa, τινά od koga; *splošno:* zahtevam

μετ-αίτιος 3 in 2 udeležen, sokriv τινός; *subst.* ó sokrivec, povzročitelj

μετ-αίχμιον, τό *ion.* (αἰχμή) kar leži v sredi med sulicami, prostor, razdalja med dvema vojskama; sporna mejna dežela, γῆ med nasprotnikoma ležeča zemlja

μετα-καλέω 1. pokličem nazaj τινά; 2. *med.* pokličem k sebi *NT*

μετά-κειμαι *dep. med.* ležim drugje, prestopljen sem drugam

μετα-κιάθω [*samo impf.*] *ep.* 1. grem, hitim za kom ali po kaj ταῦρον, podim, zasledujem koga τινά; 2. obiskujem τινά, prepotujem, prehodim πεδίον

μετα-κινέω 1. *act. a)* premikam, premestim, odstranim; b) omajam, odvrčam; *pass.* dam se odvrniti ἀπό τινος *NT*; 2. *med.* dvignem se, vzdignem se, odpotujem, krenem drugam

μετακίνησις, εως, ἢ sprememba, prestop εἰς τι

μετακινήτός 3 ki ga je mogoče spremeniti, razdreti ὁμολογία

μετα-κλαίω *ep.* [*fut.* μετακλαύσομαι] zatem se jočem, pozneje jočem, kesam se

μετα-κλίνομαι *pass. ep.* [*aor. ep.* μετεκλίθη] nagibam, obračam se drugam (na drugo stran) πόλεμος

μετά-κοινος 2 *poet.* skupen, pravičen in prijazen

μετα-κομίζω spravljam drugam

μετα-κοσμέω prenařeam, predelujem, premeščam, pretvarjam

μετακόσμησις, εως, ἢ sprememba, preustrojitev, predelava, preosnova, premestitev, preobrazba

μετα-λαγχάνω (*λαγχάνω*) dobim (po žrebu) del česa; *splošno:* dobim kaj, deležen sem česa τινός

μετα-λαμβάνω [*adi. verb.* μεταληπτέον; *gl.* λαμβάνω] 1. *act. a)* dobim (imam) svoj delež, udeležim se, deležen sem česa τινός; dosežem, dobim τί, τόν καιρόν dobim ugoden čas *NT*, vzamem svoj del (jed) *NT*; b) vzamem kaj drugega, menjam, zamenjam τόν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης izberem si vojno namesto miru, ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀντεπιβουλεύσαι μεταλάβετε namesto da bi se jih vedno varovali, sklenite itd.; ἰμάτια preoblečem se; c) spremenim kaj v kaj τί εἰς τι; 2. *med.* lastim, prisvojim si, prisvajam si kaj ὄνοματος

μετα-λήγω, *ep.* μετα-λλήγω opuščam kaj, odstopam od česa τινός

μετά-ληψις, εως, ἢ (*μετα-λαμβάνω*) 1. udeležba, uživanje *NT*; 2. zamenjava

μεταλλαγή, ἢ (*μετ-αλλάττω*) sprememba, za-

menjava, premena; τῆς ἡμέρας sončni mrk, ἐν μεταλλαγῆ πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσση po zamenjavi gospodarja se nahajaš v posesti iznajdljivega moža

μετ-αλλάσσω, *at.* **μετ-αλλάττω** **1.** *trans.* menjam, zamenjam, spreminjam; **2.** *intr.* spreminjam se, menjam se

μεταλλάω *ep.* **1.** poizvedujem, ponprašujem, τί kaj; **2.** izprašujem τινά, τινά τι koga o čem, τί ἀμφί τινι kaj o kom

μεταλλεύς, ἑως, ὁ (μέταλλον) rudar, rudokop

μετα-λλήξας *ep. gl.* μετα-λλήγω

μέταλλον, τό jama, rov, rudnik, kamnolom

μετ-άλμενος *ep. gl.* μεθ-άλλομαι

μετα-μάζιος 2 (μαζός) *ep.* ki je (ki se nahaja) med seski, ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον prsi med seski

μετα-μανθάνω **1.** naučim se česa drugega, pozabim, τὴν γλῶσσαν spreminjam jezik; **2.** odvadim se

μετα-μείγνυμι, **μετα-μίσγω** pomešam med kaj (v kaj), pridenem k čemu τινί τι

μεταμέλεια, ἡ, **μετάμελος**, ὁ premislek, kes, obžalovanje

μετα-μέλω **1.** *act. samo impers.* [μεταμέλει, μεταμελήσει, μετέμελε, μετεμέλησε] premislím se (si), μεταμέλει μοι kesam se česa, žal mi je; *tudi z inf., μή in dat. pt.:* μετεμέλησέ οί τόν Ἑλλησποντον μαστιγώσαντι kesal se je, da je dal prebičati Helespont; *abs.* μεταμέλον αὐτοῖς ker jim je bilo žal, ker so obžalovali; **2.** *pass.* μεταμέλομαι [fut. μεταμελήσομαι, aor. μετεμελήθην] premislím se (si), kesam se, obžalujem, μετεμέλοντο οὐκ ἀναστάντες ker niso vstali, τὸ μεταμελησόμενον kesanje

μετα-μίγνυμι, **μετα-μίσγω** *gl.* μετα-μείγνυμι

μετα-μορφώω preobrazim, spreminim; *pass.* spreminim se NT

μετ-αμώνιος 2 *ep.* prazen, ničev, brezuspešen, μεταμόνια τίθημι ovrem, preprečim, βάζω govorim neumnosti, čenčam, kvasim

μετ-αναγιγνώσκομαι *pass. poet.* [aor. μετανεγνώσθην] dam se pregovoriti, neham se jeziti nad kom θυμῶν τινι

μετα-ναίω [fut. μετανάσσω] preselim, vzamem s seboj

μετανάστασις, εως, ἡ (μετ-ανίσταμαι) izselitev, preselitev, preseljevanje

μετα-νάστης, ου, ὁ [Et.: domnevno iz *μετα-ναίω (*gl.* ναίω 'prebivati')] *ep. ion.* ki menja svoje bivališče, priseljenec, tujec

μετα-νίσσομαι *med.* prehajam (na drugo stran), nagibam se (k zatonu), zahajam

μετ-ανίσταμαι *med.* [fut. μεταναστήσομαι, aor. μετανέστην] menjam bivališče, odhajam (drugam), izselim, preselim se, umikam se εἶς τι, παρά τινι preidem, zatečem se h komu **μετα-νοέω** spreminim svoje misli, premislím se (si), kesam se, spokorim se ἐκ, ἀπό τινος NT

μετάνοια, ἡ premislek, kesanje, pokora NT

μεταξύ *adv.* (μετά) v sredi, med, vmes, **1.** *o prostoru:* μεταξύ ὑπολαμβάνω prekinem sredi govora, prekinem med govorom, μεταξύ λόγον καταλύω pretrgam govor na sredi; **2.** *o času:* medtem, tačas, pozneje NT, οὐ πολλοῦ χρόνου μεταξύ γενομένον po preteku malo časa, ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ med tem časom; **3.** *praep. z gen.* med (*o času*), ὁ μεταξύ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου χρόνος; μεταξύ τῶν λόγων da prekinem svoj govor na sredi; **4.** *z določnim členom:* ὁ, ἡ, τὸ μεταξύ ki leži v sredi, ki se nahaja v sredini (*o prostoru in času*), τὸ μεταξύ vmesni prostor, vmesni čas, ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ na tej morski ožini, τὰ μεταξύ τούτων dotlej, tačas; **5.** *s pt.:* med, v sredini med, δειπνῶν, ὀρύσσων, λέγων, πορευόμενος med obedom, kopanjem, govorom, potovanjem *ali:* medtem ko sem obedoval, kopal, govoril, potoval

μετα-παύομαι *med. ep.* vmes počivam

μεταπαυσωλή, ἡ (παύομαι) *ep.* 'prenehljaj', prenehanje, počitek πολέμοιο

μετα-πείθω nagovarjam, pregovarjam k čemu

μεταπεμπτός 3 [*adi. verb. od* μετα-πέμπομαι] po katerega je treba poslati, ki ga je treba pripeljati

μετάπεμπτος 2 poklican, povabljen, pozvan

μετα-πέμπω *in med.* **1.** pošiljam, grem po koga (po kaj); **2.** kličem k sebi, pokličem k sebi NT; *pass.* pokliče me kdo k sebi NT; **3.** dam pripeljati k sebi, pustim, da pride k meni, pripeljem

μετάπεμψις, εως, ή poklicanje, poziv, odpo-
klic, odpoklicanje

μετα-πίπτω 1. padem na drugo stran, spre-
vrižem se, spreminjam se τὸ εἶδος, zibam se
ἄνω κάτω; **2.** drugače se izidem, εἰ τριάκοντα
μόνοι μετέπεσον τῶν ψήφων če bi le 30 glasov
drugače glasovalo, ὁστράκου μεταπεσόντος
kolo sreče se je obrnilo

μετα-ποιέω 1. act. pre naredim, spremenim,
τοὺς νόμους prevračam, sprevračam, zavijam;
2. med. prisvajam, lastim si kaj τινός, τί, ἀρε-
τῆς τι poganjam se, hrepenim po

Μεταπόντιον, τό Metapontij, mesto v Luka-
niji; *preb.* **Μεταποντῖνοι**, οἱ Metapontini,
Metapontijci

μετα-πορεύομαι dep. pass. hodim za kom,
preganjam, maščujem se, kaznujem

μεταπρεπής 2 ep. ki se odlikuje (med dru-
gimi), izboren, izbran, odličen, ἀθανάτοιςιν
med nesmrtnimi (bogovi)

μετα-πρέπω ep. odlikujem se ἔγχει Τρωσί,
prekosim

μετά-πτωσις, εως, ή sprememba, prevrat

μετα-πύργιον, τό prostor med dvema stolpo-
ma

μετα-ρρυθμίζω prenarejam, pretvarjam,
spreminjam

μεταρσιολεσχία, ή blebetanje o visokih
stvareh

μετ-άρσιος 2 in 3 [Et.: gl. μετ-αίρω] kvišku
dvignjen, povzdignjen, τὰ μετάρσια stvari v
zraku, nebesni pojavi, nadzemske stvari; νῆες
na širokem morju (zasidrane)

μετ-αρσιόω ion. dvigam kvišku

μετα-σεύομαι med. ep. [aor. μετ-έσσυτο] hi-
tim, drvim za kom τινά, hitim proti komu

μετα-σκευάζω drugače urejam, predru-
gačim, spreminjam

μετα-σπάω poet. vlečem, potegujem drugam

μετα-σπόμενος ipd. gl. μεθ-έπω

μέτασσαι, αἶ ep. ovce srednje starosti, srednja
jagnjeta (med πρόγονοι in ἔρσαι)

μετα-σεύομαι ep. = μετα-σεύομαι

μετάστασις, εως, ή (μεθ-ίστημι) **1.** prestavi-
tev, premestitev, pregnanstvo, odhod, izseli-
tev, potovanje; **2. a)** sprememba, obrat, ήλίου
sončni mrk, sprememba, premena (ustave),
prevrat; **b)** premislek, μετάστασιν θυμῷ δί-

δωμι spremenim svoje mišljenje, spremenim
svoje misli

μετα-στένω in med. ep. poet. pozneje tožim,
vzdihujem, objokujem; τὸ σὸν ἄλγος objoku-
jem obenem

μετα-στοιχί adv. (στοῦχος) ep. v eni vrsti, v
vrsti drug poleg drugega, vštric

μετα-στρατοπεδεύω in med. grem, odri-
nem, krenem v drug tabor

**μετα-στρέφω [gl. στρέφω; aor. pass. μετε-
στρέφθην in μετεστράφην] 1. act. a) trans.**
zavrtilim, obrnem, spremenim, premislim se
(si) νόον, ἦτορ ἐκ χόλου; *tudi abs.:* μή τι μετα-
στρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα da neje-
voljni zaradi zlih dejanj le morda ne zanetijo
prevrata (*Odiseja 2, 67*); εὐαγγέλιον preo-
bračam, kvarim, pačim *NT; pt. μεταστρέψας*
nasproti, nasprotno; **b) intr.** obračam se, pre-
mislim se (si); oziram se na kaj; **2. pass. a)**
obračam se, oziram se nazaj, ogledujem se
(si), brigam se, pazim na kaj τινός; **b)** spre-
minjam se τὰμά, preobračam se *NT*

μετάσχεσις, εως, ή (μετ-έχω) udeležba

μετα-σχηματίζω 1. act. preobrazujem, spre-
minjam, obračam nase *NT*; **2. med.** spremin-
njam se v εἷς τινα *NT*

μετα-τάσσω, at. μετα-τάττω 1. act. preme-
ščam, predstavljam; **2. med.** premeščam se,
spreminjam bojni red, prestopam h komu
παρά τινα

μετα-τίθημι [Et.: gl. τίθημι] 1. act. a) vmes
postavljam, vmes spravljam kaj, κέλαδον
povzročim, naredim, ustvarim hrup; **b)** pre-
stavljam, premeščam, spreminjam, spreme-
nim, podtikam προφάσεις; pridobivam na
svojo stran; **2. med. a)** spreminjam kaj svo-
jega, preobračam, spreminjam svoje mnenje,
spreminjam svoje nazore γνώμην, odpadam
od, obračam se od česa *NT*, νόμους odprav-
ljam, εἰρημένα jemljem nazaj, preklicujem;
b) spreminjam se *NT*; **c)** spremenim, storim
(naredim, povzročim), da je kaj komu v ko-
rist τινὶ κέρδος

μετα-τρέπομαι med. [aor. μετετραπόμην] **1.**
[v *tm.*] obračam se; **2.** oziram se na kaj, bri-
gam se za kaj τινός

μετατροπαλιζομαι med. (μετα-τρέπομαι)
ep. pogosto se obračam

μετά-τροπος 2 (μετα-τρέπω) obrnjen, έργα povračilo, poravnava

μετ-αυδάω *ep.* govorim med drugimi, govorim pred drugimi τισί, nagovarjam τινά

μετ-αυτίκα *ion. adv.* takoj nato, tako zatem, takoj potem

μετ-αὔτις *ion. adv.* potem, nato

μετα-φέρω 1. drugam prenašam, odnašam, prelagam, predstavljam, spreminjam γνώμην, menjujem, zamenjujem χρόνους; **2.** prenašam na εἷς τινά, obračam na kaj ἐπί τινά

μετά-φημι *ep.* **1.** govorim med drugimi, govorim pred drugimi τισί; **2.** nagovarjam τινά

μεταφορά, ἡ (μετα-φέρω) prenesen izraz, metafora, κατὰ μεταφοράν v prenesenem pomenu

μετα-φορέω *ion.* = μετα-φέρω

μετα-φράζομαι *med. ep.* pozneje razmišljam, premišljam o čem ταῦτα

μετά-φρενον, τό *in pl.* hrbet

μετα-φωνέω *ep.* govorim med drugimi τισί

μεταχειρίζω *in med.* [*fut.* μεταχειριῶμαι, *aor.* μετεχειρισάμην, *pass.* μετεχειρίσθην] (*χεῖρ*) **1.** jemljam kaj v roke, imam v rokah, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, pečam se s čim τέχνην, urejam, vodim, oskrbujem, izvršujem, upravljam, rokujem s čim τὰ περὶ τὰς ναῦς, πόλεμον, πρᾶγμα, χρήματα, τὰ δημόσια; **2.** ravnam, postopam s kom, χαλεπῶς τινά grdo, τινά ὡς ἀδικοῦντα ravnam s kom kakor z zločincem, ὁ νοῦς τὸ σῶμα μεταχειρίζεται upravlja telo, usmerja telo

μετα-χωρέω odhajam drugam, odstranjujem se, prestopam h komu

μετ-ἔασι *gl.* μέτ-ειμι¹

μέτ-ειμι¹ (εἰμί) [*ep. praes. 3. pl.* μετέασι, *cj.* μετείω, μετέω, *3. sg.* μετέησι, *inf.* μετέμμεναι, *fut.* μετέσσομαι] **1.** sem, nahajam se vmes (med), zraven sem, občujem s kom τινί; **2. impers.** μέτεστί μοι τινος imam delež pri čem, deležen sem česa, pravico imam do česa, pripada mi kaj; οὐδέν σφι μετέον čeprav niso imeli nobene pravice do; ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάουρου ker niso imeli nobene pravice do Epidavra; s z *inf.:* imam pravico kaj storiti, imam vzrok, da kaj storim

μέτ-ειμι² (εἴμι) [*impf. 3. pl. ion.* μετήισαν, *aor. pt. ep.* μετεισάμενος] **1.** vmes stopim,

grem med kom, μετεισάμενος ko je stopil mednje; **2. a)** grem za kom, pojdem za kom, sledim komu ἔχθος, grem po koga (po kaj), pojdem po koga (po kaj); **b)** obiščem, poiščem τινά; **c)** zasledoval bom, preganjal bom, kaznoval bom, maščeval bom δίκην τινά, τινά τινος φόνον; **3. a)** grem h komu, pojdem h komu, pridem nad koga, napadem τινί, πόλεμόνδε grem, pojdem, odrinem v (na) vojno; **b)** obrnem se na koga s prošnjo, θυσίαις τινά prinesem daritve; z *inf.* μὴ ἐπιτρέπειν; **c)** preiščem, razložim, obravnam kaj τί; **d)** ukvarjam se, bavim se σοφίαν, nameravam, merim na kaj

μετ-εἶπον, μετ-έειπον *ep.* rekel, povedal sem med mnogimi τισί

μετ-εἶς *ion.* = μεθεῖς *gl.* μεθ-ίημι

μετ-εισάμενος *gl.* μέτ-ειμι²

μετείω *gl.* μέτ-ειμι¹

μετ-εκβαίνω [*ion. impf. iterat.* μετεκβαίνεσκε] prestopam, prehajam, presedam se ἔκ τινος εἷς τι

μετ-εμβιβάζω drugam spravljam, prenašam εἷς τι

μετ-έμμεναι *gl.* μέτ-ειμι¹

μετ-ενδύω oblečem drugo obleko, preoblečem se

μετ-εξ-έτεροι 3 ion. = ἕτεροί τινες nekateri drugi

μετ-εόν *gl.* μέτ-ειμι¹

μετ-έπειτα *adv., ion.* **μετ-έπειτεν** pozneje, potem; *subst.* τὸ μετέπειτα poznejši čas; χρόνῳ μετέπειτα nekaj časa pozneje

μετ-έρχομαι 1. stopim, pridem med koga; samo *pt.* μετελθὼν ko je stopil ('stopivši') med; **2.** grem za kom; **a)** zasledujem, sledim, kaznujem ἐγκλήματα πολέμου; τίσις, δίκη μετέρχεται τινά zadene koga; λόγον dokazujem; **b)** grem za kom, da ga dohitim Πάριν; grem po koga (po kaj), dam poklicati, pokličem τινά, κλέος πατρός odidem, da izvem kaj o očetu, skušam kaj doseči, potegujem se za kaj, stremim za čim τὸ ἀνδρεῖον, ἐλευθερίαν; **c)** oskrbujem kaj, lotevam se česa, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, έργα; **3.** prihajam h komu, pristopam h komu τινί; *sovražno:* napadam koga, grem nad koga τινί; τινά obračam se na koga s prošnjo, εὐχάϊσι, λιτήσι

τινα, θυσίησι; zadiram se na koga (nad kom)
τινὰ ἐπέεσσι

μετ-έσσυτο *gl.* μετα-σσεύομαι

μετ-εύχομαι *med.* [aor. imp. μέτευξαι] *poet.*
spreminjam svojo željo

μετ-έχω, μετ-ίσχω [*fut.* μεθ-έξω, aor. μετ-έσχον, *pf.* μετέσχηκα, *adi. verb.* μεθεκτέον] imam delež pri čem, deležen sem česa τινός; imam, uživam kaj skupaj s kom, sem udeležen, sokrivec; τῶν ἴσων τινὶ uživam s kom enake časti; dobil sem, imam τέχνης, τὶ τοῦ θείου imam na sebi nekaj božanskega, πλεῖστον τινος μέρος imam največji užitek od

μετ-έω *ep. gl.* μέτ-ειμι¹

μετεωρίζω (μετέωρος) **1.** *act.* dvigam, dvigujem, vzdigujem, povzdigujem kvišku, zvišujem ἔρυμα, spodbujam, napihujem; **2.** *pass.* **a)** dvigam se καπνός, splavam, prihajam, napotim se na širo morje ἐν τῷ πελάγει; **b)** preveč skrbim, sem v prevelikih skrbeh *NT*

μετεωρο-λέσχης, ου, ὁ (λέσχη) ki blebeta o visokih (nadzemskih) stvareh, slepar

μετεωρολογία, ἡ meteorologija, raziskovanje ali nauk o nebesnih pojavih, zvezdoznanstvo

μετεωροπορέω [*Et.: gl.* πορεύομαι] hodim po zraku (v višavah), sprehajam se po zraku (v višavah)

μετ-έωρος **2**, *ep.* **μετ-ήρορος** **2** [*Et.: izpeljanka iz *μετ-αίρω, μετ-αίρω; ljudska etimologija je besedo povezovala z ἄηρ*] **1.** kvišku dvignjen, v zraku (viseč), visoko v zraku se nahajajoč, nad zemljo se nahajajoč, nadzemeljski, na nebu se nahajajoč, neben, nebesen, nahajajoč se na odprtem morju; *Arijan tudi:* nahajajoč se sredi pristanišča; zelo narasel ποταμός, μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἀμάξας dvignili so vozove kvišku in jih (tako) izvlekli; **2.** *pren.* **a)** omahljiv, negotov, dvomljiv; **b)** ki je v napetem pričakovanju, napet, razvnet, razburjen, ki je v nevarnosti, nahajajoč se v nevarnosti; **3.** *subst.* **μετέωρα**, τὰ visoko ležeči kraji, višine, nadzemske stvari, pojavi na nebu, nebesni pojavi; ἀπὸ τοῦ μετεώρου od zgoraj dol (navzdol)

μετ-ήσεσθαι, μετ-ίημι *gl.* μεθ-ίημι

μετ-ίστημι *gl.* μεθ-ίστημι

μετ-ίσχω *gl.* μετ-έχω

μετοικεσία, ἡ preseljevanje, selitev, Βαβυλῶνος babilonska sužnost *NT*

μετ-οικέω izseljujem, preseljujem se, odidem εἰς τι, stanujem kje kot priseljenc (kot metojk) (μέτοικος)

μετοίκησις, εως, ἡ, **μετοικία**, ἡ **1.** preselitev, izselitev, preseljevanje, seljenje; **2.** stanovanje, prebivanje, ἡ ἄνω na zgornjem svetu

μετ-οικίζω preselim, prestavim *NT*

μετοίκιον, τό (μέτ-οικος) metojkij, sredstva za zaščito, zaščitni denar, zaščitnina, ki so jo morali priseljenci (oz. metojki μέτοικοι) vsako leto plačevati državi

μετ-οικοδομέω prezidavam, zidam drugje

μέτ-οικος, ὁ metojk, sostanovalec, priseljenc, naseljenec (tako so se imenovali priseljenci v Atenah, ki so bili svobodni in so se smeli ukvarjati z obrtni in s trgovino, a so morali plačevati po 12 drahem davka, s katerim so v zameno za davčno obvezo in vojaško službo uživali državno zaščito)

μετ-οίχομαι *med.* **1. a)** vmes hodim, grem skozi ali po ἀνὰ ἄστυ; **b)** hodim s kom, spremljam koga (*Odiseja* 19, 24); **2.** grem za kom, sledim, preganjam, napadem τινά, grem po koga αἰοδόν; **3.** poganjam se za čim, hrepenim po čem καθαρμόν

μετ-οκλάζω počepnem zdaj sem, zdaj tja

μετ-ονομάζομαι *pass.* dobim drugo ime

μετ-οπάζω *ep.* [v *tm.*] pridružujem, dajem za spremljevalca τινὶ τινα

μέτ-οπιν *adv. poet., μετ-όπισθε(ν) ep. 1.* *krajevno:* zadaj, za hrbtom, od zadaj, za, nazaj; **2. časovno:** pozneje, potem, v prihodnje, v bodoče; παῖδες μετόπισθε λελειμμένοι zaostali, ostali

μετοπωρινός 3 jesenski

μετ-όπωρον, τό (ὀπώρα) jesen

μετ-ορμίζω *ion.* = μεθ-ορμίζω

μετουσία, ἡ (μέτ-ειμι¹), **μετοχή**, ἡ (μετ-έχω) skupna posest, sovlada, skupna udeležba, skupno uživanje *NT*

μετ-οχλίζω (ὄχλος) *ep.* [aor. μετόχλισσα] odrinem, odmaknem, pahnem nazaj

μέτ-οχος **2** (μετ-έχω) deležen τινός; *subst.* ὁ prijatelj, tovariš, drug, sodrug *NT*

μετρέω (μέτρον) [*pf. pass.* 3. *pl. ion.* μεμετρέαται] **1. act. in pass. a)** merim, izmerim, od-

merim, premerim, prevozim, preplujem πέλαγος; **b)** precenim, ocenim, preračuna(va) m, presojam γαστρι τὴν εὐδαιμονίαν, τινά NT; **2. med.** dam si odmeriti; dobim kaj odmerjeno σῖτον

μέτρημα, ατος, τό (odmerjena) mera

μέτρησις, εως, ἡ merjenje

μετρητής, οῦ, ὁ (μετρέω) metret, mera za tekočine (= 40 l) NT

μετρητικός 3 ki spada k merjenju, meren, merilen, merski; *subst.* **μετρητική**, ἡ *sc.* τέχνη večina merjenja, merjenje, merilstvo, merstvo

μετρητός 3 (μετρέω) ki ga je mogoče meriti, ki ga je mogoče izmeriti, izmeren, merljiv, izmerljiv πένθος

μετριάζω (μέτριος) zmeren sem, skromen sem, krotim se, ravnam zmerno

μετριοπαθέω imam potrpljenje, prizanesljiv sem τινί NT

μέτριος 3 (μέτρον)

I. 1. zmeren, πῆχυς srednji ali navadni (tudi grški) laket (vatel), ki je bil za tri palce manjši kot babilonski in je meril 21 ali 24 palcev; τὰ μέτρια διενεχθέντες v majhnih, malenkostnih sporih, ἐπὶ μετρίοις pod zmernimi pogoji, pod pravičnimi pogoji, οἷς μὴ μέτριος αἰών življenje z neizmernimi nadlogami; **2. a)** primeren, povoljen, zadosten, pristojec, pristajajoč; **b) α)** zdržen, pravičen, blag, pošten; **β)** preprost, navaden ἐσθήης; **γ)** krotek, pohleven; **3.** majhen, neznamen, pičel; *subst.* **μέτριον**, τό prava mera, zmernost, sredina, kar je pravično ali primerno;

II. adv. **μετρίως** **1.** primerno, prav λέγω, μετρίως εἶπον preudarno sem povedal; zadosti, dovolj δηλῶ; μετρίως ἔχει dobro je, primerno je; **2.** zmerno, pičlo, nekoliko, μετρίως αἰσθάνομαι sem srednjega razuma ali malo razsoden, οὐ μετρίως ne malo, zelo NT; **3.** skromno, prijazno, pravično

μετριότης, ητος, ἡ **1.** zmernost, skromnost, zdržnost, vzdržnost τῶν σίτων; **2.** prava mera, srednja pot

μέτρον, τό [Et.: iz *ide.* *méd-tro-m iz *kor.* *meh₁- 'meriti'] **1. a)** mera, merilo, merska posoda, merska palica; *pl.* mere in uteži (Herodot 6, 127); **b)** pravična mera, ἐκ μέτρου na mero NT; **c)** *pren.* merilo, vodilo, smer;

2. vse, kar se meri, pot, prostor, obseg, kraj, ὄρμου = v pravo pristanišče; dolgost, dolžina κελεύθου, cvet ἥβης, πίστεως popolna vera NT; **3.** mera v verzih, mera v stihih, metrum, ἐν μέτρῳ v vezani besedi, v verzih, v stihih, ἄνευ μέτρου v nevezani besedi, v prozi

μετωπηδόν *adv.* (μέτωπον) s čelom naprej, s premcem (s sprednjim krnom) naprej, s kljunom naprej

μετώπιος 2 *ep.* na čelu, med očmi

μέτωπον, τό (ᾠψ) **1.** čelo; **2.** sprednja stran ali vrsta, čelo, pročelje, ospredje, παρετάξαντο ἐν μετώπῳ s čelom naprej, v raztegnjeni vrsti, drug poleg drugega, εἰς μέτωπον ἔστην postavil sem se na čelo, postavil sem se v srednjo vrsto, κατὰ μέτωπον od spredaj, v pročelju, na čelu

μεῦ *ep. ion.* = μοῦ *gl.* ἐγώ

μέχρι, **μέχρις** **1. adv.** do, μέχρι ἐνταῦθα, μέχρι δεῦρο do tukaj; *pogosto s predlogi* μέχρι πρὸς, εἰς, ἐπὶ τι; **2. praep.** z *gen.* do, tja do, μέχρι θαλάσσης, μέχρι οὐ do tja, kjer, μέχρι τούτου ali τούτων do tedaj, tako dolgo, τέο μέχρι; kako dolgo?, μέχρι ἐμεῦ do mojega časa, μέχρι του nekaj časa; μέχρι τοῦ δικαίου v mejah pravičnosti = kolikor je pravično, μέχρι τῆς ἐκείνου ζόης dokler bo živel = celo njegovo življenje, μέχρι ὅσου kako dolgo, do kdaj, doklej; **3. conj.** dokler (ne), *lat.* donec, quamdiu; *pogosto* μέχρι οὐ (= ἕως) dokler ne; **a)** z *ind.* μέχρι σκότος ἐγένετο; **b)** s *cj. in ἄν:* μέχρι δ' ἄν ἐγὼ ἦκα, αἱ σπονδαὶ μενόντων; *pri Herodotu 4, 119* stoji tudi *sam* *cj.*

μή [Et.: stara prohibitivna part. iz *ide.* *mē; *prim. stind.* mā, *stiran., toh.* mā, *arm.* mi] ne

I. nikalnica: uporabljata se: **1.** v glavnih stavkih: **a)** ki izražajo opomin, prepoved ali svarilo; *nav. se veže z imp. praes. ali cj. aor.* μή ψεύδεο, μή δὴ ἑάσης, *stojita pa tudi inf.:* μή λιλαιεσθαι, *in ind. fut.:* καὶ τὰμὰ τεύχη μήτ' ἀγωνάραχαι τινὲς θήσουσ' Ἀχαιοῖς; *le redko se veže z 2. imp. aor.* μή ἔνδεο (Iliada 4, 410), *pogosto pa s 3. imp. aor.:* μή τις ἀκουσάτω, μηδεὶς προσδοκησάτω; *včasih stoji elipt. in je treba glag. dodati:* μή τριβὰς ἔτι (ἐμβάλλετε), μή πρὸς θεῶν, μή μοι μυρίους ξένους (λέγε); **b)** ki izražajo zahtevo, naj se kaj ne stori: μή οἱ χρήματ' ἔδωμεν, μήπω ἐκεῖσε ἔωμεν (*cj. hortativus*); **c)** ki izražajo željo, in

sicer α) z *opt. pri izpolnljivi želji*: μη τοῦτο φίλον Δι πατρὶ γένοιτο naj bi to očetu Zevsu ne bilo ljubo; **β**) z *ind. preteklega časa pri neizpolnljivi želji*: μη ὄφελος λίσσεσθαι o da ne bi bil prosil, μή ποτ' ὄφελον λιπεῖν τὴν Σκύρον da bi nikdar ne bil zapustil Skirosa; **δ**) v *vprašalnih stavkih α*) kot *cj. dubitativus*: πότερον βίαν φῶμεν ἢ μη φῶμεν εἶναι naj rečemo ali ne?; *elipt.*: τί μή (*sc. ὑπείλωμεν*) zakaj ne?; **β**) = *lat. num, če se pričakuje nikalen odgovor*: ἦ μή πού τινα δυσμενέων φάσθ' ἔμμενα ἀνδρῶν menda vendar ne mislite, da ...; **ε**) *pri prisegah ali rotitvah*: μη μὲν τοῖς ἔπιποισιν ἀνὴρ ἐπιβήσεται ἄλλος gotovo ne bo nihče zasedel; **2.** v *odvisnih stavkih, in sicer α*) v *namernih, dopustnih, pogojnih stavkih*; **β**) v *oziralnih in časovnih stavkih, ki imajo pomen pogojnih stavkov*; **γ**) v *posledičnih stavkih, ki se vežejo z inf.*; **δ**) v *odvisnih vprašanjih*: ali, če, morda, ὁρῶμεν, μη Νικίας οἴεται; ἴδμεν, μη πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι; **3.** skoraj vedno *pri inf.*; tako za *glag.*, ki izražajo zahtevo (*verba postulandi*: κελεύω, βούλομαι, ἐθέλω, προλέγω), *prepoved* (*verba vetandi*), *oviranje* (*verba impediendi*), *zavračanje* (*verba recusandi*) in *pazljivost, pozornost* (*verba cavendi*): πολλά ἐστι τὰ διακωλύοντα ταῦτα μη ποιέειν; ἀπηγόρευε μη στρατεύεσθαι prepovedal je iti na vojno; redno *stoji* μή *tudi* *pri inf.* v *zvezi z določnim členom*; če je *inf. odvisen od glag. govornenja* (*verba dicendi*) in *glag. mišljenja* (*verba sentiendi*), *stoji* οὐ; **4.** *pri pt. s pogojnim pomenom ali če ima pt. enak pomen kot stavek, ki bi ga zanikali z μή*;

II. conj. da ne **1.** v *namernih stavkih* s ἴνα, ὥς, ὅπως *ali samo* μή *s cj. ali opt.*: μή σε νοήσῃ da te ne opazi; **2.** za *izrazi bojazni* (*verba timendi*) μή = (*lat. ne*) da ne (*bi*) *ali* da bo, μή οὐ (*lat. ne non ali ut*) da ne bo, δέδοικα, μη ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ bojim se, da ne bi pozabili *ali* da pozabimo (*želim, da ne*); οὐ τοῦτο δέδοικα, μη οὐκ ἔχω da ne bi imel (*želim, da*); *če se bojazen nanaša na dovršeno dejanje, stoji tudi ind. pf.*: φοβούμεθα, μη ἀμφοτέρων ἅμα διημαρτήκαμεν; *ind. aor.*: δεῖδω, μη δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν bojim se, da je boginja povedala vse po resnici; **3.** podobno se *uporablja* μή *za glag.*, ki izražajo *pazljivost, pozornost* (*verba cavendi*): εὐλα-

βεῖσθαι, εὐλάβειαν ἔχειν, ὑποπτεύειν *idr.*; *pos.* ὄρα, μή *s cj.*, *pa tudi z ind. fut.* ὄρα, μη δεήσει; *elipt. stoji* μή *s cj. tudi brez zgoraj omenjenih glag.*: μή τι ῥέξιη κακόν da le ne bi storil kaj hudega; μή σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶν κίχτειω (*varuj se*), da te ne dobim več *pri ladjah*; μη ἀγροικότερον ἦ τὸ ἀληθὲς λέγειν da bi le ne bilo = *preveč robato* (*preveč zarobljeno*) je pač; **4.** v *zvezi z drugimi besedami*: **α**) οὐ μή *s cj. aor. ali ind. fut. je okrepljena nikalnica*: gotovo ne, nikakor ne, οὐ μη παύσομαι φιλοσοφῶν gotovo ne bom nehal; **β**) *μη ὅπως in μη ὅτι*: μη ὅπως ... ἀλλὰ (οὐδέ) ne samo ne, ampak (*tudi* ne), μη ὅτι ιδιώτην τινά, ἀλλὰ μέγαν βασιλέα ne samo ... ampak *tudi*; z ἀλλ' οὐδέ: ἐπεὶ ἀνασταίητε ὀρχησόμενοι, μη ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε ko ste vstali, da bi plesali, niste mogli niti pokonci stati, kaj šele da bi mogli plesati; **γ**) *ὅτι μη* (*za predhodno nikalnico*): razen, mimo; **μη οὐ** da ne **α**) *za glag. bojazni* (*verba timendi*) (*gl. II. 2.*): ἐφοβεῖτο, μη οὐ δύναίτο ἐξελεθεῖν da ne bi mogel; *včasih tudi elipt.*: μη νύ τοι οὐ χραίσμη σκήπτρον bojim se, da ti ne koristi = *težko ti bo koristilo*; **β**) *za glag.*, ki izražajo *skrb, zaskrbljenost* (*verba curandi*) in *pozornost, pazljivost* (*verba cavendi*); **γ**) *pri inf. γα*) za *nikalnimi izrazi, pos.* za οὐκ οἴβον (*ἀδύνατον, οὐδεμία μηχανή, τίς μηχανή, οὐκ εἰκός*) ἐστι; οὐκ ἔπειθε τὸ μη οὐ κακοπραγμῶν εἶναι ni *prepričal sodnikov, da ni ...*; **γβ**) *za glag. s pomenom ovirati* (*verba impediendi*), *prepovedati* (*verba vetandi*), *tajiti* (*verba negandi*) *ipd.*, *če so zanikani*: οὐδὲν ἐδύναντο ἀντέχειν μη οὐκ ὀργίζεσθαι; **γγ**) *za ὥστε, če je glavni stavek zanikan*: πείσομαι γὰρ οὐ τοσοῦτον οὐδὲν, ὥστε μη οὐ καλῶς θανεῖν kajti tako hudo se mi ne bo godilo, da ne bi častno umrla; **δ**) *pri pt. za nikalnim stavkom*: δυσάλητος γὰρ ἂν εἴην τοιάνδε μη οὐ κατοικτείρων ἔδραν bil bi pač brezsrčen, če bi se mi ne smilila

μηδ-αμά, μηδ-αμή 1. nikakor ne; **2.** nikjer, nikamor; **3.** nikoli

μηδ-αμόθεν *adv.* od nikoder

μηδ-αμός 3 ion. [samo *pl.*] niti eden ne, nobeden

μηδ-αμόσε *adv.* nikamor

μηδ-αμοῦ *adv.* **1.** nikjer; **2.** nikakor ne, μηδαμοῦ εἰμι πρὸς τινα nič ne veljam, nič nisem vreden v primerjavi s kom

μηδ-αμῶς *adv.* nikakor ne, za nobeno ceno

μηδέ **1.** *členica:* in ne, tudi ne; ne pa, pa ne;

2. niti (= *lat.* ne ... quidem) μηδὲ ... μηδέ tudi ne ... in tudi ne

Μήδεια, ἡ Medeja, Ajetova hči, Jazonova žena

μηδ-εἰς, μηδε-μία, μηδ-έν [*Et.:* iz μηδὲ εἷς] niti eden, nobeden, nihče, nič; *adv.* μηδέν v ničemer, v nobenem oziru, nikakor ne; μηδεμιῇ μηχανῇ na noben način, nikakor ne, τὸ μηδέν nič, prazen, ničev, puhel, τὸ μηδὲν ἐξεῖπον nič dobrega nisem povedal, μηδὲν εἰπεῖν (λέγειν) povedati toliko kot nič (= nič važnega, nič pomembnega)

μηδέ-ποτε *adv.* nikdar, nikoli

μηδέ-πω *adv.* še ne, nikoli *NT*

μηδ-έτερος **3** nobeden izmed obeh; οἱ μηδὲ μεθ' ἑτέρων = οἱ μετὰ μηδετέρων ki ne pripadajo nobeni stranki, nevtralni

μηδετέρωσε *adv.* na nobeno izmed obeh strani

Μηδία, ἡ Medija; *od tod* **Μηδίας τεῦχος** medijski zid, zid Medije, ki so ga babilonski kralji zgradili od Evfrata do Tigrisa za obrambo proti Medijcem; *preb.* **Μῆδοι**, οἱ Medi, Medijci, *tudi* = Perzijci; *adi.* **Μηδικός** **3** medijski; perzijski; *od tod* *dežela* **Μηδική**, ἡ *sc.* γῆ Medija

μηδίζω držim z Medijci, sem (stojim) na strani Medijcev (Perzijcev), sem privrženec Medijcev (Perzijcev), simpatiziram z Medijci (s Perzijci)

μηδισμός, ὁ medijsko (perzijsko) mišljenje, nagibanje k Medijcem (k Perzijcem), simpatiziranje z Medijci (s Perzijci)

Μῆδοκος, ὁ Medok, kralj Odrizov v Trakiji

μῆδομαι *dep. med. ep. poet.* [*fut.* μήσομαι, *aor.* ἐμησάμην] **1.** premišljam, preudarjam, mislim; **2.** izmišljam si, snujem, izvršujem, sklepam, nameravam τί τι, τινά τι kaj zoper koga, ἐπί τινί τι, *acc. c. inf.*

μῆδος¹, ους, τό *ep.* [*samo pl.* μήδεα] **1.** misel, nasvet, sklep, načrt, namen, namera, nakana; **2.** skrb (zate) σὰ μήδεα

μῆδος², ους, τό *ep.* [*pl.* μήδεα] moško spolovilo, moško osramlje, moški sram

Μήθυμνα, ἡ Metimna, mesto na otoku Lesbosu; *preb.* **Μηθυμναῖος**, ὁ Metimnajec

Μηθώνη, ἡ Metona, mesto v Tesaliji

μηκάομαι *dep. med. ep.* [*Et.:* *onomatop. beseda, izpeljana iz ide.* *me, ki posnema kozje meketanje; *prim. stind.* meká- 'kozeli', *lat.* micciō 'meketam', *srvnem.* meckatzen, mechzen 'meketati', *nem.* meckern 'meketati'] [*Obl. aor. pt.* μακῶν, *pf.* μέμηκα (*s praes. potmenom*), *pt.* μεμηκῶς, μεμακῦα, *od tod impf.* ἐμέμηκον, ἐμέμηκον] beketam, meketam, bevskam, tarnam, jekam

μηκάς, ἄδος, ἡ *ep.* meketajoč; meketavka, koza

μηκ-έτι *adv.* ne več, ne dalje, ne zopet, nič več

Μηκιστεύς, ἑως, ὁ [*acc.* Μηκιστῆ] Mekistej

1. Argivec, Adrastov brat, Evrialov oče; *patron.* **Μεκιστηιάδης**, ου, ὁ Mekisteiad = Mekistejev sin = Evrial; **2.** Ahajec, Tevkrov prijatelj

μήκιστος **3** *ep. poet.* [*sup. od μακρός*] najdaljši, največji, najvišji ἀνὴρ; *adv.* μήκιστον najdlje ἀπελαύνω, ὅτι δύνα μάκιστον kolikor je mogoče; μήκιστα naposled, τί νύ μοι μήκιστα γένηται kaj se bo naposled zgodilo z menoj?

μῆκος, ους, τό (*μακρός*) **1.** dolgost, dolžina, vitek stas, velikost ἡδονῆς, širokost, εἰπέ μή μῆκος povej brez ovinkov, povej brez ovinjarjenja, povej naravnost; **2. pri vojski:** dolgo čelo ali ospredje, dolga sprednja vrsta, *opp.* βάθος

μή-κοτε *ion.* = μή-ποτε

Μηκύβερνα, ἡ Mekiberna, mesto na Halkidiki

μηκύνω (*μῆκος*) **1.** *trans.* podaljšam, razširim, raztegnem, βόην govorim glasno, kričim; λόγους občirno govorim o čem; πόλεμον zavlečem, zavlačujem, zatezam; **2. intr:** rastem *NT* **μῆκων**, ωνος, ἡ [*Et.:* iz *ide.* *máh₂ko-, *máh₂kōn; *prim. dor.* μάκων, *sl.* mak, *stvnem.* mago, *srvnem.* mahen, mǎn, *nem.* Mohn] mak (glava, zrno, sad)

μηλέα, ἡ, *ion.* **μηλέη** (*μῆλον*) jablana

μῆλε(ι)ος **2** (*μῆλον*) *ion.* ovčji, μῆλεα (*κρέα*) ovčjetina, ovčina, jagnjetina

Μηλίδς, *ίδος*, ή *sc.* γῆ, χώρα Melida (Malida), Melijska (Malijska) deželna, pokrajina v južni Tesaliji; *preb.* **Μηλιεῖς**, *έων*, οί Melijci (Malijski); **Μηλίδς λίμνη** Melijski (Malijski) zaliv; **Μηλιάδες νύμφαι** melijske (malijske) nimfe, gorske in rečne nimfe Malijcev

μηλο-βοτήρ, ἄρος, ό (βόσκω) *ep.* ovčar, ovčji pastir

μηλό-βοτος 2 (βόσκω) uporabljen (namenjen) samo za ovčjo pašo, neobdelan, pust

μηλο-θύτης, ου, ό *poet.* ki žrtvuje ovce; βωμός žrtvenik, na katerem se žrtvujejo ovce

μηλον¹, τό [*Et.*: *sredozemska beseda neznane-ga izvora*; iz *gr.* je *lat.* izpos. mālum, mālus] *ep. poet.* jabolko; *splošno*: sadeži, sadje, pečkato sadje

μηλον², τό *ep.* [*Et.*: iz *ide.* *(s)meh₁lo-, *(s)moh₁lo-, *(s)mə₁lo- 'majhen'; *lat.* malus 'slab', *sl.* mali, *got.* smals 'majhen', *stvnem.* smal 'majhen', *nem.* schmal 'ozek', 'pičel', 'suh', *ang.* small 'majhen'] *nav. pl.* drobnica, ovce, koze

μηλό-σπορος 2 (σπείρω) *poet.* zasajen z jabolnami

μηλοσφαγέω (σφάζω) *poet.* koljem ali darujem ovce

μηλο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi jabolka; *subst.*

μηλοφόροι, οί nosilci jabolk, telesni stražarji perzijskih kraljev, od katerih jih je 1000 imele na sulicah zlata, 9000 pa srebrna jabolka

μηλ-οψ, οπος, ό, ή (δψομαι) *ep.* jabolčne barve, zlatorumen

μηλωτή, ή (μηλον) ovčja koža, ovčina *NT*

μήν¹ [*Et.*: *dor.* μάν, *Homer* μέν, *ajol.* μάν, *sor.* μά] *trdilna členica, ki se vedno zapostavlja*: **1.** zares, gotovo, pač, resnično, vendar, pa, vsekakor; **2.** pogosto v zvezi z drugimi členicami: ή μήν da, zares, prav gotovo, άγε μήν no, torej, άγε μήν πείρησαι, poskusi vendar, ού μήν zares ne, gotovo ne; τί μήν kaj, zakaj neki, zakaj ne, πώς μήν kako neki, ού μήν αλλά pri vsem tem pa, pa vendar, vendar le, vendar, αλλά μήν γε toda v resnici, da, zares, vsekakor pa, pa vendar, itak, και μήν in vendar, in zares; *pogosto ugovarja ali samo nadaljuje začeto misel*: dalje, celo

μήν², μηνός, ό, *ion.* μείς [*Et.*: iz *μηνσ-ος; *prim. stind.* mās- 'luna', 'mesec', *lat.* mēnsis, *sl.* mesec, *got.* mēna 'luna', menoþs 'mesec', *stvnem.* mesec, *nem.* Mond, Monat, *ang.* month; *vsi*

našteti in še številni drugi primeri izhajajo iz ide. kor. *meh₁- 'meriti', *kar pojasnjuje pomenko dvojnost prvotne ide. besede, ker se je uporabljala tako za časovno obdobje kot tudi za nebesno telo; prvotni pomen besede je torej 'obdobje enega kroga luninih men'*] **1.** mesec, τοῦ μηνός *ali κατά μήνα* mesečno, na mesec; *leto je imelo 12 mesecev = 354 dni; mesec se je delil na tri dele, ki so se imenovali μήν ιστάμενος (začetek), μεσῶν (sredina), φθίνων (konec), τετάρτη φθίνοντος (sc. μηνός) četrti dan pred koncem meseca*; **2.** mesec, luna; *NT* mlaj

μηνάς, άδος, ή *poet.*, μήνη, ή [*Et.*: *gl.* μήν²] mesec, luna

μηνιθμός, ό (μηνίω) *ep.*, μήνις, ιος, ή (μαίνομαι) *ep.* jeza, srd, sovraštvo, mržnja

μήνιμα, ατος, τό (μηνίω) **1.** predmet jeze, vzrok jeze; **2.** jeza, srd

μηνίω *ep.* [*fut.* μηνίσω *itd.*] **1.** neprestano se jezim, srdim, togotim; kuham jezo, gojim sovraštvo, τινί do koga, τινός zaradi česa; **2.** kažem komu svojo jezo, očitam komu kaj τινί

μηνο-ειδής 2 (μήνη, εἶδος) polmesečen, srpast διῶρυξ, μηνοειδές τῶν νεῶν razvrstitev ladij v podobi polmeseca ali srpa; ήλιος srpast (ob sončevem mrku)

μήνυμα, ατος, τό, μήνυσις, εως, ή (μηνύω) naznanilo, ovadba, tožba

μηνυτής, οῦ, ό (μηνύω) ovadnik, ovaditelj, izdajalec, tožitelj, tožnik, μηνυτήν χρόνον καθ' ήμῶν δεχόμεθα čakamo, kako bo pričal o nas čas

μήνυτρον, τό *nav. pl.* nagrada za ovadbo

μηνύω [*fut.* μηνύσω *itd.*] naznanjam, kažem, razglašam, poročam, ovajam, odkrivam, τινί ti komu kaj, *s pt.* τινά έχοντα

Μηονία, ή *ion.*, Μαιονία Meonija, Majonija, staro ime za Lidijo; njeni prebivalci so se imenovali Μήρονες, ων, οί Meoni, Majoni; *fem.* Μηρονίς, *ίδος*, ή Meonka, Majonka

μή-ποτε, *ion.* μή-κοτε **1.** *adv.* nikoli, nikdar; **2.** *conj.* da (bi) nikoli, da ne bi morda kdaj; če ne morda kdaj

μή-που *conj.* da ne bi kje, da ne bi morda

μή-πω **1.** *adv.* še ne; nikar ne; **2.** *conj.* da ne bi morda

μη-πώποτε *adv.* še nikoli

μή-πως *conj.* **1.** da ne (bi) morda; **2.** v vprašanju: ne bi morda?

μηῖρα, τά *gl.* μηρός

μηρινθος, ἡ (μηρούομαι) *ep.* nit, vrvica, motvóz

μηρίον, τό (μηρός) *nav. pl., ep. poet.* stegno, kosi stegna, bedro

Μηριόνης, ου, ὁ Merion s Krete, Idomenejev voznik

μηρός, ὁ *ep. poet.* [Et.: iz *mē(m)s-r-os, to pa iz ide. *mēms-o-, *mēmsó- 'meso'; *prim. stind.* māmsá- 'meso', *arm.* mis 'meso', *lat.* membrum 'ud', 'okončina', 'člen' (iz *mēmsrom ali *mēsrom), *got.* mimz 'meso', *sl.* meso, mezdra (plast kože iz rahlega tkiva, ki povezuje kožo z mišicami)] [*pl. ep.* μηῖρα, τά] **1.** zgornji mesnati del noge, bedro; **2.** stegno, bedrna mišica

μηρούομαι *dep. med.* [aor. μηρυσάμην] *ep.* zvižam, spenjam (jadra)

μήσομαι, **μήσατο** *gl.* μήδομαι

μήστωρ, ωρος, ὁ (μήδομαι) *ep.* **1.** izumitelj, povzročitelj φόβοιο, voditelj μάχης, vnamalec, večč τινός; **2.** svetovalec

μή-τε in ne, μήτε ... μήτε niti ... niti, μήτε ... τέ ne ... pač pa

μήτηρ, μητρός, ἡ [Et.: iz ide. *máh₂tō(r)-preko *mah₂tē(r); *prim. stind.* mātár- 'mati', *av.* mātár- 'mati', *dor.* μάτηρ 'mati', *lat.* māter 'mati', *sl.* mati, *nem.* Mutter, *ang.* mother] [*Obl.* μητροί, μητέρα, *ep.* μητέρος, μητέρι, *voc.* μήτερ; *pl.* μητέρες, μητέρων, μητράσι, μητέρας] mati, roditeljica, izvir, domovina, začetek κακῶν; Herodot 8, 65 = Demetra

μή-τι **1. a)** nič, prav nič; **b)** nikar ne, nikakor ne; **2. conj.** morda vendar ne, če morda; da (bi) le morda; μήτι γε (δῆ) kam da (bi), kaj šele da bi = tem manj

μητιάω in *med. ep., poet.* **μητίομαι** *med. ep. poet.* [*praes.* 3. *pl.* μητιώωσι, 2. *pl.* μητιάασθε, *impf.* μητιώωντο, *pt.* μητιώωσα] **1. intr.** posvetujem se, razmišljam, preudarjam; **2. trans.** izmišljam si, skleпам, načrtujem νόστον, naklepam, snujem, pripravljam θάνατον, dajem poguben nasvet κακά z *inf.*

μητί-ετα, ὁ *ep.* modri, preudarni svetovalec

μητιόεις 3 (μηῖτις) *ep.* bistrumen, umetno pripravljen, učinkujoč, izdaten φάρμακον

μητίομαι *gl.* μητιάω

μή-τις **1. ep.** nobeden, nihče; **2. conj.** da nihče, da (če) ne kdo

μηῖτις, ιος *ep., at.* ιδος, ἡ [Et.: iz ide. kor. *mēh₁- 'meriti'; *prim. lat.* mētor 'merim', *sl.* mera, merim, *lit.* matuoti 'meriti'] [*dat. ep.* μήττ]

1. razum, pamet, preudarnost, previdnost; **2.** nasvet, načrt, naklep, ύφαίνω snujem načrt ali naklep, μηῖτιν έρέσσω premišljam, premišljujem, preudarjam kaj

μή-τοι *adv.* nikar ne, nikakor ne

μήτρα, ἡ, *ion.* μήτηρ [Et.: *prim. lat.* mātrīx 'plemenska žival', 'roditeljica', 'mati', 'samica z mladiči'; *prim. stvnem.* müeder 'životec', 'steznik', 'telovnik', *nem.* Mieder 'steznik'] maternica, materino telo NT

μητρ-αλοίας, α, ὁ, **μητρ-αλώας**, ου, ὁ (ἀλοιαίω) materomorilec, morilec matere NT

μήτηρ *gl.* μήτρα

μητρόθεν *adv.* od matere, po materi

μητρο-κτόνος 2 (κτείνω) ki umori mater; *subst.* ὁ materomorilec, morilec matere

μητρο-πάτωρ, ορος, ὁ *ep. ion.* materin oče, ded po materi

μητρό-πολις, εως, ἡ materno mesto, rodno mesto, glavno mesto, metropola, domovina

μητρυιά, ἄς, ἡ, *ion.* μητρυιή mačeha

μητρῷος 3, *ep. ion.* **μητρώιος** 3 materin, materinski, ὄγκος ponos na ime 'mati', φόνος uboj, ki ga je izvršila njena mati; *subst.* **Μητρῷον**, τό Kibelino svetišče v Atenah

μήτρως, ωος, ὁ *ep. ion.* ujec, materin brat

μηχανάω, *nav. dep. med.* **μηχανάομαι**, *ion.*

μηχανέομαι [*fut.* μηχανήσομαι, *aor.* έμηχανήσάμην, *pf.* μεμηχάνημαι (tudi s *pass. pomenom*), *adi. verb.* μηχανητέον; *ep. praes. opt.* 3. *sg.* μηχανώωτο, *pt.* μηχανώωντας, *impf.* 3. *pl.* μηχανώωντο; *ion. opt.* 3. *pl.* μηχανώατο; *pt.* μηχανεόμενος] **1.** (zvičajno) si kaj izmislím, zasnujem, spletkarím, mislím na kaj, trudím se, prizadevam si, namerjam, kujem naklepe, (zlasti o zahrbtnih in sovražnih naklepih) κακά, ἀτάσθαλα, τινί, επί τινι, τὰ έχθιστα, ές τινα, οὐδέν καινόν επί τινα; **2.** umetno izdelam, modro naredim, napravim, τεῦχος zidam, λαγόν umetno pripravim, εἰσβασιν skušam vdreti (v svetišče); zvito izvršim, nabavim si, priskrbim si kaj ταὔτα, πᾶν delam z vsemi silami na čem, uporabim vsa sredstva;

storim, dalam ταῦτα, iznajdem δύναμιν εἰς σωτηρίαν; *pass.* μεμηχάνηται τοῦργον moje delo je dovršeno, ἐξ ἄδικου μεμηχανημένον krivično pridobljeno; **3.** povzročim, vzbujam γέλωτα

μηχανή, ἡ, *dor.* **μᾶχανά** (μῆχος), **μηχάνημα**, ατος, τό (μηχανάω) **1.** umetna naprava, priprava, orodje, oblegovalni stroj, priprava ali stroj na gledališkem odru; **2.** pripomoček, sredstvo, zvijača, naklep, spletke, μηχανάς πλέκω kujem načrte, spletkarim; modra iznajdba, modra domislica, bistroutmen domislek, možnost, spretnost, nasvet, način; τίς μηχανή kako je mogoče?, οὐδεμία γὰρ μηχανή nikakor ni mogoče, πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ z vsemi sredstvi, na vsak način, μηδεμιῇ μηχανῇ na noben način, nikakor ne

μηχανητέον [*adi. verb. od μηχανάομαι*] treba je narediti ali izmisliti si

μηχανικός **3**, **μηχανόεις** **3** (μηχανάω) iznajdljiv, bistroutmen, izvéden, spreten; premeten, zvit; τὸ μηχανόν τέχνας bistroutmnost, spretnost v izumljanju; *subst.* ó inženir

μηχανο-ποιός, ó (μηχανή, ποιέω) izdelovalec strojev

μηχανο-ρράφος, ó (ῥάπτω) *poet.* spletkarski, rovarski, kovaren; *subst.* spletkar, kovarnik, rovar

μηχανο-φόρος **2** (φέρω) ki nosi bojne stroje

μῆχος, ους, τό [*Et.: iz ide. kor. mag^h- 'moči'*, 'biti sposoben'; *prim. got. magan 'morem', stvnem. magēn 'morem', 'močan sem', sl. morem, moč, pomagam, nem. mögen 'maram'] ep. poet. sredstvo, pripomoček, pomoč, κακοῦ proti zlu*

μία *gl.* εἶς

μιαίνω [*Obl. fut. μιανῶ, aor. ἐμίᾱνα, ion. ἐμίηνα, pass. pf. μεμίασμαι, NT μεμίαμμαι, aor. ἐμίανθην, ep. μιάνθην*] **1.** barvam ἐλέφαντα φοίνικι; **2.** omadežujem, oskrunim, onečastim, τινί s čim *NT*

μιαιφονέω (μιαι-φόνος) *poet.* omadežujem se s krvjo, oskrunim z ubojem; umorim τινά

μιαιφονία, ἡ umor, uboj

μιαι-φόνος **2** omadeževan s krvjo, oskrunjen z ubojem, krvav, grozen, brezbožen; *subst.* ó morilec

μιαρία, ἡ brezbožnost, malopridnost, izprijevanost

μιαρός **3 1.** okrvavljen, omadeževan; **2.** brezbožen, zločinski, zanikrn, pokvarjen

μιάσμα, ατος, τό, **μιασμός**, ó (μιαίνω) **1.** oskrunitev, omadeževanje, madež; **2.** zločinstvo, pregreha, sramota, ostudnost *NT*

μιάστωρ, ορος, ó (μιαίνω) **1.** skrunilec, zločinec; **2.** maščevalec

μιγάζομαι *med.* [*Et.: gl. μείγνυμι*] *ep.* mešam se, družim se φιλότῃτι

μιγάς, ἄδος (μείγνυμι) zmešan, pomešan

μίγδα *adv.* (μείγνυμι) *ep.* pomešano, skupno, združeno, vmes

μῖγμα, ατος, τό mešanica, zmes *NT*

μίγνυμι, **μιγνύω** *gl.* μείγνυμι

Μίδας, α, ó, **Μίδης**, εω, ó Midas, frigijski kralj

Μίδεια, ἡ Mideja, mesto ob Kopajskem jezeru

Μιθρα-δάτης, ου, ó Mitradat, satrap v Likoniji in Kapadokiji

Μίθρης, ου, ó Mitres (Mitras, Mitra), perzijski sončni bog

μικρολογέομαι *dep. med.* **1.** prepiram se za malenkosti, malenkosten sem; **2.** skoparim, skop sem

μικρολογία, ἡ skrb za malenkosti, skopost, skopuštvu

μικρο-πολίτης, ου, ó prebivalec malega mesta, malomešan

μικρο-πόνηρος **2** v mali meri hudoben; zločinec v malem, mali zločinec, mali kriminallec

μικροπρέπεια, ἡ nizkotno mišljenje

μικρός **3**, *ion. in at.* **σμικρός** **3** [*Et.: prim. lat. mīca 'drobtina', stvnem. smāhi 'majhen', 'neznatni', smāhen 'zmanjševati', nem. schmāhen 'sramotiti'] [comp. μείων, μικρότερος, sup. μικρότατος] **1.** mali, majhen, kratek δέμας, λίθος; **2.** neznatni, malovredni, malenkosten, brez pomena ἀμαρτηθέντα; **3.** nizek, ubog, slab; **4.** mlad; **μικρόν**, τό malenkost, neznatna stvar, majhen del, kratek čas, malo časa, majhno imetje; μειῶνων ἄρχω vladam nad manjšim številom, μεῖον ἔχω imam manj kot drugi, zaostajam, izgubim bitko, premagajo me; *adv. a)* **μικρόν**, **μικρά** [*comp. μειόνως*] nekoliko, nekaj, majhno, malo, malo časa, ἐξέφυγε komaj; σμικρ' ἄττα nekaj ma-*

lega; ἐν μικρῷ ποιῶ τι malo se brigam za kaj; **b**) **μικροῦ** domala, skoraj, malodane; **c**) **κατὰ μικρόν** na majhne kosce, polagoma; μειόνως ἔχω premalo trpim; **d**) **μετὰ μικρόν** čez malo časa NT

μικρότης, ητος, ἡ (σμικρότης) malost, majhnost, malo število, drobnost, malenkost, neznanost

μικροψυχία, ἡ nizkotno mišljenje, malosrčnost, malodušnost

μικρό-ψυχος 2 (ψυχή) malenkosten, plah, malodušen

μίκτο gl. μείγνυμι

μίκτης 3 (μείγνυμι) pomešan, zmešan

μίλαξ, ακος, ἡ, ὁ = σμίλας bodeči slak

Μίλητος, ἡ Milet **1.** mesto v Joniji; **2.** mesto na Kreti; *adi.* **Μιλήσιος** 3 milezijski, miletski; *preb.* **Μιλήσιοι**, οί Milezijci, Miletčani

μίλιον, τό milja (= 1,5 km) NT

μιλτ-ηλιφής 2 (ἀλείφω) rdeče pobarvan ali namazan

Μιλτιάδης, ου, ὁ Miltiad **1.** Pejzistratov sovrstnik iz Aten, ki si je pridobil oblast na Trakijskem Hersonezu; **2.** njegov nečak, zmagovalec pri Maratonu

μιλτόομαι med. ion. lepotičim se (šminkam se) s svinčevim rdečilom, rdeče se pobarvam

μιλτο-πάρηος 2 (παρειά) ep. rdečeličen, rdeče pobarvan

μίλτος, ἡ minij, svinčena rdečica, rdečilo

Μιλυάς, άδος, ἡ Miliada, staro ime za Likijo, pozneje samo za majhno pokrajino v Likiji; *preb.* **Μιλύαι**, οί Milijci, Miliadci

Μίλων, ωνος, ὁ Milon, slaven rokoborec iz Krotona

Μίμας, αντος, ὁ Mimant, gora v Joniji med Smirno in Kolofonom

μιμέομαι dep. med. (μίμος) [fut. μιμήσομαι itd.] posnemam koga, ravnam se po kom, oponašam, τινά τι koga v čem

μίμημα, ατος, τό, **μίμησις**, εως, ἡ (μιμέομαι) **1.** posnemanje; **2.** predstava, opis, opisovanje, razlaga, posnetek, slika

μιμητής, οῦ, ὁ posnemovalec NT

μιμητικός 3 posnemajoč, spreten ali izurjen v posnemanju

μιμητός 3 vreden posnemanja, vzoren

μιμνάζω [ep. vzpor. obl. k μένω] ostajam; pričakujem

Μίμνερμος, ὁ Mimnerm (Mimnermos), pesnik iz Kolofona, Solonov sodobnik

μιμνήσκω [Et.: iz *μιμνήσκω, ajol. μιμνάσκω; prim. lat. reminiscor] [Obl. fut. μνήσω, aor. ἐμνησα, pass. pf. μέμνημαι, cj. μεμνώμαι, μεμνώμεθα, opt. μεμνήμην, μεμνήῃο, μεμνήτο ali μεμνώμην, μεμνώῃο, μεμνώτο, fut. II. μεμνήσομαι; aor. ἐμνήσθην, fut. μνησθήσομαι, ep. poet. fut. med. μνήσομαι, aor. ἐμνησάμην, iterat. μνησάσκετο; pf. ind. 2. sg. μέμνηαι, μέμνη, opt. 3. sg. μεμνέωτο; ion. pf. imp. 2. sg. μέμνεο, plpf. 3. pl. ἐμμενέατο] **1.** act. spominjam, opominjam, τινά τινος koga česa; **2.** med. in pass. **a**) spominjam se, mislim na χάρμης, δαιτός, θούριδος ἀλκῆς mislim na odpor, ἀμφί τινι, περί τινος, ὅτι, Τυδέα, τότε ἔργον; s pt. in inf.: μέμνημαι ἀκούσας σου spominjam se, da sem te slišal, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι naj pazi, da bo vrl mož, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν glejte, da mi ne razgrajate; μέμνηντο ἀεὶ ἀλεξέμεναι vedno so mislili odvracati; pf. μέμνημαι (vedno s praes. pomenom) spominjam se, imam v spomenu, pomnim, pazim, ἀφ' οὗ Ἑλληνες μέμνηνται odkar Heleni pomnijo; **b**) gledam na, skrbim za kaj μεμνέωτο δρόμου; **c**) omenjam koga, govorim o kom, sporočam, predlagam τινός, τί, περί, ὑπέρ τινος; τῶν νῦν μοι μνήσαι to mi sporoči, οὐδ' ἂν ἐμνήσθην ποτέ nikoli bi ne bila tega omenila; **d**) pass. ἐμνήσθην spomnili so se name NT

μίμνω, **μιμνόντεσσι** gl. μένω

μίμος, ὁ **1.** glumač, igravec, burkež; **2.** posnemanje; pos. dramatika, uprizoritev dogodkov kmečkega življenja

μίν acc. sg. pron. pers. **1.** = αὐτόν, αὐτήν, αὐτό (lat. eum, eam itd.) njega, njo, ga; **2.** refl. = ἑαυτόν sebe, αὐτόν μιν samega sebe

Μινύαι, οί Minijski, staro ajolsko plemo v Bojotiji; njihovo glavno mesto je bil Orhomen (Ὀρχομενός); *adi.* **Μινυήιος** 3 miniejski, minijski

μινύθω ep. poet. [Et.: prim. lat. minuō 'manjšam', gr. μείων] [Obl. iterat. impf. μινύθεσκον] **1.** ep. trans. zmanjšujem, slabim; **2.** intr. in pass. ginem, propadam, rušim se οἴκοι, pešam, usiham κερῆναι, trohnm δεινοί

μίνυνθα *adv. ep.* malo, samo (za) malo časa, le (za) kratek čas

μίνυνθάδιος 2 *ep.* 1. malo časa živeč εἰμί, τελέθω; 2. kratek αἰών

μινυρίζω *ep.*, **μινύρομαι** *dep. med. poet.* [*Et.*: *prim. lat.* mintriō 'cvilim', 'žvižgam' (o miši)] potihem tožim, vzdihujem, stokam, ječim, tarnam, žgolim, cvilim

μινυρίστρια, ἡ *poet.* tožeča, stokajoča ἀηδών

Μίνωα, *ion.* **Μίνωή**, ἡ Minoa 1. mesto na Siciliji; 2. otok pri Megari

Μίνως, ωος, ω, ὁ [*acc.* Μίνωα, Μίνω, Μίνων] Minos, Zevsov in Evropin sin, kralj in zakonodajalec na Kreti

μῖξιαι, μίξις *ipd. gl.* μείγνυμι

μῖσανθρωπία, ἡ sovrašтво (mržnja) do ljudi, ljudomrznost, strah pred ljudmi

μῖσ-άνθρωπος, ὁ sovražnik ljudi, ljudomrznik, ljudomrnez

μισγάγκεια, ἡ (μίσγω, ἄγκος) kotlina, globel, dolina, kjer se stekajo gorski potoki

μίσγω *gl.* μείγνυμι

μῖσέω (μῖσος) [*fut.* μῖσῶ *itd.*] sovražim, mrzim, črtim, čutim odpor, preziram, zaničujem; *z acc. c. inf.* nočem κυσί μιν κύρμα γενέσθαι

μῖσημα, ατος, τό sovrašтво, predmet sovrašstva, gnus, grdoba

μῖσητός 3 (μισέω) sovražen, osovražen, mrzek, zoprn, sovrašтво (mržnja) vzbujajoč

μισθαποδοσία, ἡ zasluženo plačilo, povračilo *NT*

μισθ-αποδότης, ου, ὁ (μισθός, ἀποδίδωμι) plačevalec, plačnik *NT*

μισθαρνέω (μισθός, ἄρνημαι) *poet.* delam za plačilo, služim

μισθαρνία (μισθός, ἄρνημαι) delo, služba za plačo, podkupljivost, dobičkarija

μισθιος 3 in 2 (μισθός) najet, kupljen; *subst.* ὁ najemnik *NT*

μισθοδοσία, ἡ (μισθός, δίδωμι) izplačilo plače

μισθοδοτέω dajem plačo, izplačujem plačo τινί, τινά

μισθο-δότης, ου, ὁ (μισθός, δίδωμι) izplačevalec plače, gospodar

μισθός, ὁ [*Et.*: *iz ide.* *misd^h-; *prim. av.* miž-

da 'plačilo', *sl.* mézda (mèzda), *got.* mizdō 'plačilo', *nem.* Miete] 1. plača, nagrada, najemnina, τινός za kaj, μισθός ῥητός dogovorjena plača, ἐπὶ μισθῷ *ali* μισθοῦ za plačo, μισθούς φέρω *ali* φέρομαι dobivam plačo, imam korist, μισθὸν λαμβάνω, δέχομαι dobivam plačo, πράττομαι zahtevam, τελέω, δίδωμι dajem; 2. povračilo; plačilo, kazen *NT*

μισθο-φορά, ἡ (φέρω) mezda, plača; dobivanje plače

μισθοφορέω (μισθο-φόρος) dobivam plačo, sem plačanec, sem najet, sem najemnik παρά τινος; služim za plačo pri kom παρά τινι

μισθοφορία, ἡ (μισθο-φόρος) služba za plačo

μισθο-φόρος 2 (φέρω) ki dobiva plačilo; *subst.* ὁ plačanec, najemnik

μισθῶ 1. *act.* dajem v najem, v službo, oddajam komu kakšno delo za dogovorjeno plačilo, ἐμαυτὸν stopam v službo, dam se podkupiti, prodam se; 2. *pass.* najame me kdo, stopam v službo; 3. *med.* najemam si, jemljam v službo, podkupujem τί, τινά koga, τινός za plačilo

μίσθωμα, ατος, τό 1. (dogovorjena) plača, najemnina, zakupnina; 2. *NT* najeto stanovanje

μίσθωσις, εως, ἡ (μισθῶ) 1. najemnina, plača; 2. oddaja (oddajanje) v najem

μισθωτός 3 (μισθῶ) najet; *subst.* ὁ najemnik, plačanec *NT*

μῖσο-βάρβαρος 2 sovražen tujcem

μῖσό-δημος 2 ljudstvu sovražen; *subst.* sovražnik ljudstva; *sup.* μισοδημότατος največji sovražnik ljudske vlade, največji sovražnik demokracije

μῖσολογία, ἡ sovrašтво do govorov, sovrašтво do znanosti

μῖσό-λογος sovražnik (nasprotnik) govorov ali znanstvenih raziskovanj

μῖσοπονηρέω sovražim hudobneže ali zlo

μῖσος, ους, τό 1. srd, sovrašтво, mržnja, τινός do koga; μῖσος ἔχω τινός sovražim koga; 2. predmet sovrašstva, grdoba, gnus

μῖσο-τύραννος 2 *ion.* sovražen do tiranov, nasproten tiranom; *subst.* sovražnik (nasprotnik) tiranov

μῖσό-χρηστος 2 sovražen do poštenjakov ali plemstva, nasproten poštenjakom ali plem-

stvu; *subst.* sovražnik (nasprotnik) poštenjakov ali plemstva

μιστύλλω *ep.* razsekam, razdelim na kose, razkosam

μίτος, ὁ *ep.* nit, osnova, osnutek

μίτρα, ἡ, *ep. ion.* **μίτρη** [*Et.*: izpos. azijskega, najbrž indoiranskega izvora] **1.** pas, opasica, preveza (iz mehke kovine in podložena z mehkim blagom); **2. ion. poet.** mitra, poveza, povezača, okrasni trak, šapelj

μιτρη-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki nosi mitro na glavi, ovit z mitro, opletan z mitro

μιτώδης 2 (εἶδος) *poet.* narejen iz niti, niten

μῆνα, ἄς, ἡ, *ion.* **μῆνα** [*Et.*: izpos. semit., po druzgi teoriji egejskega izvora; *prim. hebr.* māne, *akad.* manū; *lat.* mina je izpos. iz gr.] mina **1.** kot denarna enota = 1/60 talenta = 100 drahem; **2. kot utežna enota** = 436 g

μῆμα, τό, **μναμοσύνα**, ἡ *gl.* μνήμα, μνημοσύνη

μναμεῖον *gl.* μνημεῖον

μνάομαι¹ *med.* (μιμνήσκω) [*pt. praes. ep.* μνώμενος, *ion.* μνεώμενος; *impf. ep.* μνώοντο] **1.** *ep.* = μιμνήσκομαι; **2. ion.** iščem kaj, prizadevam si za kaj, potegujem se za kaj τί

μνάομαι² *ep.* [*Obl. 2. sg. ep.* μνάα, *inf.* μνάσθαι, *pt.* μνώμενος, *impf. 3. pl.* (ἐ)μνώοντο, *impf. iterat.* μνάσκετο] snubim τινά

μῆστις = μνήστις *gl.* μνήμη

μῆνα *gl.* μῆνα

μνεία, ἡ (μνάομαι) spomin na kaj, misel na kaj τινός, μνείαν ποιοῦμαι (περί) τινος omenjam kaj, spominjam se, μνείαν ἔχω spominjam se NT

μνήμα, ατος, τό, *dor.* μῆμα, **μνημεῖον**, *ion.*

μνημήιον (μιμνήσκω) spomin, spominek; spomenik, nagrobni spomenik, nagrobnik, grob, pomnik NT

μνήμη, ἡ (μνάομαι) spomin, spominjanje, pomnjenje, spominek, ἀπό μνήμης iz spomina, μνήμη γίγνεται τινος spominja se kdo česa, μνήμην ἔχω τινός spominjam se; μνήμην ποιοῦμαι τινος omenjam kaj, μνήμην πάντων ἀνθρώπων ἐπασκέω gojim spomin na vse ljudi, ukvarjam se z zgodovino vseh ljudi, NT spominjam se; μνήμην παρέχομαι postavljam si spomenik

μνημονεύω (μνήμων) [*fut. pass.* μνημονεύσο-

μαι in μνημονευθήσομαι] **1.** spominjam se, pomnim, mislim na kaj τί, τινός; **2.** sporočam, spomnim na kaj, omenjam, pripovedujem τινός, τί, περί τινος, ὅτι, οἱ μνημονεύομενοι ἄνθρωποι ljudje, ki se omenjajo, katerih spomin živi v zgodovini

μνημονικός 3 (μνήμων) ki se česa dobro spominja, ki ima dober spomin, μνημονικώτερον παρέχω τινά bistrim komu spomin; *adv.* μνημονικῶς na pamet, iz glave

μνημοσύνη, ἡ (μνήμων) spomin, skrb, misel na kaj, μνημοσύνη τις πυρός γενέσθω skrbitmo za ogenj

μνημόσυνον, τό spomin NT, spomenik, μνημόσυνον λείπομαι ἐμαυτοῦ zapuščam spomin nase

μνήμων 2, *gen.* ονος (μιμνήσκω) spominjajoč se, pomljljiv, misleč na τινός, skrbeč za kaj

μνήσαι, **μνησαίατο**, **μνησάσκετο** *gl.* μιμνήσκω

Μνήσ-αρχος, ὁ Mnezarh, oče Pitagore, ki se zato imenuje **Μνησαρχίδης**, ου, ὁ Mnezarhid = Mnezarhov sin

μνησικακέω (μνήμων, κακόν) spominjam se prizadete krivice, pomnim prizadeto krivico, mislim na maščevanje, ne pozabim, ne odpustim τινί, τινός, πρὸς τινά; z *nikalnico*: odpuščam, pomilostim

μνηστεύω (μνηστός) **1. act. in med.** snubim γυναῖκα, potegujem se za kaj, stremim po čem, za čim; z *inf.* trudim se, prizadevam si ἄρχειν, τὴν γυναῖκα ἀναλαβεῖν; **2. pass.** dam se zasnuti, NT zaročim se τινί

μνηστήρ, ἦρος, ὁ (μνάομαι) [*dat. pl.* μνηστήρεσσι] *ep.* snubec, snubač

μνηστηροφονία, ἡ (φονεύω) pobjoj snubcev, pomor snubačev

μνήστις, ιος, ἡ *ep. ion. poet., dor.* μῆστις spominjanje, misel na kaj, οὐδέ τις ἡμῖν δόρπου μνήστις ἔην nič nismo mislili na večerjo; ἔσχου κάμου μνήστιν misli na me, spominjaj se me, οὕτω δὲ Γέλωνος μνήστις γέγονε zdaj ste se spomnili Gelona

μνηστός 3 (μνάομαι) zasnutljen, omožen, zakonski

μνηστός, ὕος, ἡ *ep.* snubitev, snubljenje

μνήσω *gl.* μιμνήσκω

μνοία, ἡ (iz δμώς) sužnost, suženjstvo, sužnjevanje; *pl.* sužnji

μνώμενος, μνώντο *gl.* μνάομαι

μογερός 3 (μόγος) težaven, mučen, beden, nesrečen, reven

μογέω (μόγος) *ep. poet.* 1. mučim se, trudim se, trpim, truden sem, μογέων s trudom, naporno; 2. trpim kaj, prenašam τί, zaradi koga ali česa ἀμφί τινι, ἔνεκά τινος

μογι-λάλος 2 ki težko govori, mutast, κωφός μογιλάλος gluhonem *NT*

μόγισ *adv.* s trudom, trudoma, s težavo, težko, stežka, komaj

μόγος, ὁ [*Et.*: *sor.* z μοχλός in μόχθος] *ep. poet.* napor, trud, težava, sila, beda, bolečina

μογοσ-τόκος 2 (τίκτω) *ep.* ki sproža ali povzroča bolečine (pri porodu)

μόδιος, ὁ mernik, korec *NT*

μόθος, ὁ hrup, bojni metež, bitka, vrvenje

μοθωνικός 3 razuzdan, predrzen, ošaben

μοῦρα¹, ἡ [*Et.*: iz *μόρο-ια; *gl.* μείρομαι] 1. del (celote), kos, del zemlje, kraj, stran dežele, τριτάτη δ' ἔτι μοῦρα (νυκτός) λέλειπται, χώρης ὀλίγην ἔτι μοῦραν ἔχοντες, πατρῶας γῆς, δώδεκα μοῦρας δασάμενοι (na dvanajst delov), ἐστρατεύετο ἐς τὴν Περσέων μοῦραν v ozemlje Perzijcev, τῶν πέντε τὰς δύο μοῦρας νέμονται dve petini; *Herodot* 5, 69 stranka, τὸν Ἀθηναῖον δῆμον πρὸς τὴν ἑωυτοῦ μοῦραν προσεθήκατο je spravil na svojo stran; *pren.* μοῦραν φιλίας οὐδεμίαν παρέχομαι prav ničesar ne nudim glede na prijateljstvo; 2. del, ki komu pripada, delež μοῦρας νέμω, φθίνοντι μοῦραν νέμω umirajočemu storim, kar mu gre, αἰδοῦς μοῦραν ἔχω sram me je, ἐκάστω μοῦραν ἐπέθηκον vsaki stvari so postavili določeno mejo, τὸ ἐμπλήκτως ὄξυ ἄνδρὸς μοῦρα προσετέθη brezumna naglica se je štela za korenjaštvo; 3. kar se spodobi, pristojnost, spodobnost, κατὰ μοῦραν (= ἐν μοῦρα) ἔειπες povedal si, kakor se spodobi, kakor je prav, παρὰ μοῦραν ἔειπες nič spodobnega nisi povedal; 4. kar je človeku usojeno, usoda, žreb, prisojeni čas življenja, sreča (= ἐσθλή μοῦρα, *opp.* ἀμμορή *Odiseja* 20, 76), nesreča, smrt (= μοῦρα θανάτου), οὐ γὰρ πῶ τοι μοῦρα θανεῖν ni ti še usojeno umreti, μοῦρ' ἐστὶ usojeno je, μοῦρα ἔχει με usojeno mi je, τῇ σεωυτοῦ μοίρη περίεις tvoja sreča te je rešila,

καθημερία μοῦρα usoda današnjega dne, πρὸς διπλῆς μοῦρας po dvojni (smrtni) usodi; θεία μοῦρα božja odredba (volja); 5. čin, dostojanstvo, ugled, spoštovanje, ἐν μοῦρα εἰμί spoštovan sem, ἐν οὐδεμιῇ μοίρη ἄγω τινά prav nič ne cenim koga

Μοῦρα², ἡ Mojra, Usoda, boginja usode, ki ljudem deli nesrečo, srečo, smrt itd.

μοιράω (μοῦρα) delim, razdeljujem

μοιρη-γενής 2 (γίγνομαι) *ep.* za srečo rojen, srečnik, otrok sreče

μοιρίδιος 3 (μοῦρα) *poet.* od usode določen τίσις, usojen, δύνασις moč usode

Μοίριος λίμνη, ἡ jezero Mojris (Mojrij) v srednjem Egiptu

μοιχάγρια, τὰ (μοιχός, ἀγρέω) *ep.* kazen za (zasačenega) prešuštnika

μοιχαλῖς, ἴδος *NT* 1. prešušten, prešuštniški; *subst.* ἡ prešuštnica; 2. prešuštvo

μοιχάω (μοιχός) 1. *act.* napeljujem v prešuštvo, θάλατταν spravljam z zvijačo pod drugo oblast; 2. *med.* prešuštujem *NT*

μοιχεία, ἡ (μοιχεύω) prešuštvo, prešuštvovanje *NT*

μοιχεύτρια, ἡ prešuštnica

μοιχεύω (μοιχός) 1. prešuštujem, τινά s kom *NT*; 2. *pass.* dam se zapeljati k prešuštvu, prešuštujem *NT*

μοιχίδιος 3 *ion.* rojen v prešuštvu, nezakonski

μοιχός, ὁ [*Et.*: iz *ide.* baze *h₃meiǵ'h- 'urinirati'; *prim.* ὀμείχω 'uriniram', ὀμικμα 'urin', *lat.* mingō 'uriniram', *sl.* mezim, *got.* maifstus 'gnoj', 'umazanija', 'smeti', *nem.* Mist 'gnoj', 'umazanija', 'smeti'; iz *gr.* je *lat.* izpos. moechus] prešuštnik *NT*

μολεῖν [*aor.* κ βλώσκω; *fut.* μολοῦμαι, *pf.* μέμβλωκα] *ep. poet.* priti

μόλιβος, ὁ *ep.* = μόλυβδος

μόλις *adv.* s težavo, naporno, komaj, μόλις ποτέ vendar enkrat

Μολίων, ονος, ὁ Molion, sin Molione, Aktorjeve žene

μολοβρός, ὁ *ep.* potepuh, umazanec

Μολόεις, εντος, ὁ Moloent, reka v Bojotiji

Μόλος, ὁ Molos, Devkalionov sin

Μολοσσοί, οί, *at.* **Μολοττοί** Molosi, Moloti, ljudstvo v Epiru

μολοῦμαι *gl.* βλώσκω (μολεῖν)

μολπή, ἡ (μέλπω) *ep. poet.* petje, glas, zvok, godba, ples s petjem, ples, igra, zabava

μολπηδόν *adv.* s petjem, s plesom, z godbo

μολύβδαινα, ἡ *ep.*, **μολυβδῖς**, ἰδος, ἡ (μόλυβδος) svinčenka, svinčena krogla (za trnek ali pračo)

μόλυβδος, ὁ, *ep.* **μόλιβος** [*Et.: tujka, vzeta iz katerega od sredozemskih ali (verjetneje) orientalskih jezikov*] svinec

μολῦνω oskrunim, omadežujem *NT*

μολουσμός, ὁ (μολύνω) madež, oskrumba *NT*

μολών *gl.* μολεῖν

μομφή, ἡ, *dor.* **μομφά** (μέμφομαι) graja, ukor, očitek, pritožba, μομφήν ἔχω τινός imam vzrok, da se nad čim pritožim

μοναρχέω, *ion.* **μουναρχέω** sem samovladar, sem monarh, vladam neomejeno τινί

μοναρχία, ἡ, *ion.* **μουναρχία** (μόν-αρχος) **1.** samovlada, oblast enega, vlada enega, vladavina enega, monarhija; **2.** najvišja oblast, vrhovno vodstvo; poveljevanje enega poveljnika

μοναρχικός **3** samovladen, monarhičen, τρόπος absolutizem, samovlada, samodržstvo

μόν-αρχος, ὁ, *ion.* **μούναρχος** (ἄρχω) samovladar, samodržec, monarh

μονάς, ἄδος, ἡ (μόνος) **1.** *subst.* enota, enojka, enica, enka; **2.** *adi.* sam, osamljen, samotni

μοναυλέω piskam na (eno) piščal

μοναχῆ, **μοναχοῦ** *adv.* (μόνος) na en način, samo, posamezno

μονή, ἡ (μένω) ostajanje, obotavljanje, prebivališče, prebivanje, stanovanje; **μονήν** ποιοῦμαι mudim se, obotavljam se, prebivam

μόνιμος **2** (μονή, μένω) stanoviten, stalen, vztrajen, trpežen, zvest

μόν-ιππος, ὁ jezdnj konj, posamezen konj (*opp.* ἔπποι ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν)

μονο-γενής **2**, *ion.* **μουννο-γενής** (γίγνομαι) edin, sam, edिनorojen

μονο-ειδής **2** (εἶδος) enoličen, enovrsten, preprost

μονό-κερω **2** (κέρας) enorog

μονό-κροτος **2** (κρότος) premaknjen (pognan) z enim zavesljamem; ki ima samo eno

veslaško klop, ἡ **μονόκροτος** ναῦς troveslača, ki je imela veslače samo na eni klopi

μονό-κωλος **2**, *ion.* **μουνό-κωλος** (κῶλον) ki ima eno nadstropje, z enim nadstropjem, eno-nadstropen

μονό-λιθος **2**, *ion.* **μουνό-λιθος** ki je (narejen, izdelan) iz enega kamna

μονό-λυκος **2** volk, ki je edini v svoji vrsti, velevolk, hud volk, alfa volk

μονομαχέω, *ion.* **μουννομαχέω** **1.** borim se v dvoboju, dvobojujem se s kom τινί; **2.** sam se bojujem s kom τινί

μονομαχία, ἡ, *ion.* **μουννομαχία** (μονο-μάχος) dvoboj

μονο-μάχος, ὁ (μάχομαι) borilec, borec, gladiator

μόνον, **μονονουχί** *gl.* μόνος

μονό-ξυλος **2** narejen iz enega debla πλοῖον

μόνος **3**, *ion.* **μοῦνος** **1.** edini, sam, samo, τῶν ἄλλων sam med drugimi, δέκα μόνους κατέλιπον zapustil sem jih samo deset; **2.** zapuščen, samotni, osamel; *adv.* **a)** **μόνον** edino, samo, le, εἰ μόνον če le, οὐ μόνον ... ἀλλὰ καὶ ne samo ... ampak tudi, μόνον οὐ, μονονουχί malodane, skoraj; **b)** **μόνος** samo (tako); κατὰ μόνας sam (za sebe)

μονοσιτέω (σιτέομαι) jem samo enkrat na dan

μονο-τράπεζος **2** (τράπεζα) *poet.* pri posebni mizi, osamel

μον-όφθαλμος **2**, *ion.* **μουν-όφθαλμος** ki ima eno oko, z enim očesom, enook *NT*

μονο-φυής **2** (φύομαι) ki je iz enega kosa, zrasel v en kos

μονο-χίτων, ωνος, ὁ, ἡ ki je samo v hitonu (v spodnji obleki), oblečen samo v hiton (v spodnjo obleko)

μόνω, *ion.* **μουνόω** (μόνος) **1.** *act.* osamim, puščam samega τινά; γενεήν nadaljujem rod po enem samem sinu (tako, da je vedno samo en sin); **2.** *pass.* sem zapuščen, oropan, osamljen, samevam, μουννοθέντες τῶν συμμάχων brez bojnih zaveznikov; *pos.* ἐμουννοῦντο (*Herodot 8, 123*) stali so osamljeni (tj. vsak je imel samo en glas)

μόνωσις, εως, ἡ (μόνω) samota, osamljenost, ločitev

μόρα, ἡ (μείρομαι) mora, oddelek spartanske pehote, ki je štel ok. 600 mož

μόριμος 2 (μόρος) *ep.* od usode določen, usojen

μόριον, τό [*demin. od μόρα*] **1.** del, košček, oddelek (vojske); **2.** ud, člen

Μόριος 3 Morij (= ki ščiti svete oljke), Čuvaj svetih oljk (pridevek Zevsa kot zaščitnika svetih oljk (μορία))

μορμολύκειον, τό strašilo, bavbav

μορμολύττομαι *dep. med.* strašim, plašim (otroke z bavbavom)

μορμύρω [*Et.: iz μορμύρ-ιω, to pa iz onomatop. *murmur-, ki posnema mrmranje; prim. stind. múrmura- 'prasketajoč ogenj', arm. mīmī-am, mīmī-im 'mrmrati' (iz *muīmuī-am, *muīmuī-im), lat. murmurō 'mrmram', sl. mrmrati, stvnem. mrmrati, nem. murmeln 'mrmrati', 'šepetati') ep. šumljam, šumim*

μορμώ, οὔς, ἡ, **μορμών**, ὄνος, ἡ [*Et.: sor. z lat. formīdō -inis 'groza', 'strah', 'bojazen' (iz *mormīdō, *morfidō po metatezi in disimilaciji m – m v m – f, f – m)]* strašilo, pošast, bavbav

μορόεις 3 (μόρον) *ep.* murvon, murvin, jagodičast; murvi (jagodi) podoben

μόρος, ὁ (μείρομαι) *ep. ion. poet.* usoda, smrtna usoda, smrt, ὑπὲρ μόρον proti usodi

μόρσιμος 2 *ep. ion. poet.* od usode določen, usojen, za smrt določen, ἤμαρ dan smrti; *subst.* τὸ μόρσιμον usoda, μόρσιμόν ἔστιν usojeno je

μορύσσω [*Obl. pt. pf. pass. μεμορυγμένος*] *ep.* onesnažim, pomažem, počrnim

μορφή, ἡ postava, podoba, oblika, lik, prikazen, zunanost, lepota (telesa, govora), milina

μόρφνος 3 *ep.* temnobarven, temen, rjav

μορφώω (μορφή) upodobim, upodabljam; *pass.* NT jemljem nase podobo, privzajem podobo, nadenem si podobo, upodobim se

μόρφωμα, ατος, τό podoba, obnašanje, obraz
μόρφωσις, εως, ἡ podoba, oblika, obraz, videz
NT

μόσσυν, ὄνος, ὁ [*dat. pl. μοσσύνους*] lesen stolp

Μοσ(σ)ύν-οικοι, οἱ Mosinojki (Mozinojki), ljudstvo v Pontu, tako imenovano zato, ker je prebivalo v lesenih hišah

μόσχειος 3 (μόσχος) telečji, χρέα teletina

μοσχο-ποιέω delam tele, ulivam tele NT

μόσχος, ὁ **1.** mladika, šiba, šibica, veja, prot;

2. pren. ὁ, ἡ potomec, deček, deklica; **3.** mladič, tele, junica, mlad bik

μουνάξ *adv.* (μόνος) sam, posebej, posamič

μουναρχέω *ipd. gl. μοναρχέω itd.*

Μουνιχία, ἡ, *ion.* **Μουνιχίη** Munihija **1.** atensko pristanišče; **2.** pridevek Artemide, ki je imela svetišče v Munihiji

Μουνυχιών, ὄνος, ὁ munihion, deseti mesec atiškega leta (april–maj)

Μοῦσα, ἡ [*Et.: obstaja več razlag o izvoru besede; po eni naj bi nastala iz *μόντια, *μόνθια (k μένος, μέμονα), po drugi iz *μόν-σα, po tretji iz *μόνθ-ια (k μενθήρη, μανθάνω), po četrti iz *μῶν-τι-ια > *μόντ-ια (k μῶσθα), po peti iz *μόντ-ια 'gorska ženska', 'gorska nimfa'; šesta, najverjetnejša, jo izpeljuje iz ide. kor. *men- 'misliti')] **1.** Muza ('Modrica'); *pl.* Muze, Zevsove hčerke, boginje petja, glasbe in znanosti; **2.** petje, pesem, napev, glasba, godba, pesništvo, umetnost, izobrazba*

Μουσαῖος, ὁ Muzaj, mitični pesnik slavospevov v čast bogovom, prerok in svečenik iz Atike

μουσεῖον, τό Muzam posvečen kraj, torišče λόγων

μούσειος 3 Muzam pripadajoč, ἔδρα sedež Muz

μουσικός 3 (Μοῦσα) **1.** ki zadeva Muze ali njihove umetnosti, muzičen, lepoglasen, glasben, umetniško in znanstveno izobražen, ὁ μουσικός godec, glasbenik; **2.** spreten, primeren, skladen; *subst.* **μουσική**, ἡ *sc.* τέχνη vsaka duševna izobrazba, umetnost, muzika

μουσο-ποιός 2 (ποιέω) **1. poet.** ki zлага pesmi, ki piše pesmi, ki ustvarja pesmi, ἀεὶ δὲ μουσοποιός ἐς σὲ παρθένων ἔσται μέριμνα dekllice bodo vedno skrbele, da bodo (v pesmih) opevale tvojo usodo; **2. subst.** ὁ, ἡ lirski pesnik, lirska pesnica

μουσουργός, ἡ (μοῦσα, ἔργον) pevka, glasbenica umetnica

μουσώω izobrazujem, poučujem, τὸ μεμουσῶ-μένον omika, omikanost, izobraženost

μοχθέω (μόχθος) **1. intr.** mučim se, trudim se, trpim, pridno delam, imam skrbi; **2. trans.** pretrpim kaj, prenašam, s trudom izvršujem

μόχθημα, ατος, τό napor, trud, breme, muka, trpljenje

μοχθηρία, ἡ **1.** slabo stanje, nizek stan; **2.** (npravna, moralna) pokvarjenost, malopridnost

μοχθηρός 3 (μοχθέω) **1.** trudapoln, težaven, nadležen, beden, nesrečen; **2.** slab, nesposoben, malopriden

μοχθίζω *ep.* trpim na čem τινί

μόχθος, ὁ **1.** napor, trud, delo; **2.** nesreča, stiska, muka, žalost, bolečina, bol

μοχλεύω *ion.*, **μοχλέω** *ep.* (μοχλός) z vzvodom odmikam, odrivam, podiram

μοχλός, ὁ **1.** vzvod, navor, vzdigalka, dvigalka; kol, drog; **2.** zapah

μῦ-γαλῆ, ἡς, ἡ (μῦς, γαλῆ) *ion.* rovka, hrčica

Μυγδονία, ἡ, *ion.* **Μυγδονίη** Migdonija, pokrajina v Makedoniji

μυδαλέος 3 *ep. poet.* moker, vlažen od česa τινί, αἵματι krvav

μυδάω *poet.* **1.** sem moker, premočen od česa τινός; **2.** zaradi mokrote prhnim, trohnim, gnijem σῶμα

μυδρος, ὁ **1.** *poet.* razbeljeno železo; **2.** *ion.* gruda, kepa kovine σιδήρεος

μυελόεις 3 *ep.* mozgat, mozgast, jedrnat

μυελός, ὁ mozeg, jedro, moč, možgani; μυελός ἀνδρῶν močna, redilna hrana

μυέω (μύω) **1.** posvečujem, uvajam v svete skrivnosti, razodevam komu svete skrivnosti, τὰ ἔρωτικά uvajam v, razodevam skrivnosti ljubezni; ὁ μεμυημένος poučen v svetih skrivnostih, posvečen v misterije; **2.** *NT* poučujem; ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι vajen sem sleherne in vsake stvari

μύζω sesam, vsesavam

μῦθέομαι *med.* (μῦθος) *ep. poet.* [*praes.* 2. *sg.* *ep.* μυθέαι in μυθεῖται, *impf. iterat.* μυθέσκοντο] **1.** *intr.* govorim, pravim, προτι ὄν μυθήσατο θυμόν je rekel sam pri sebi; **2.** *trans.* a) izrečem, sporočam, pripovedujem, imenujem πόλιν πολύχρυσον, μῦθον govorim; naštevam, omenjam τί; b) premišljam, preudarjam ἕκαστα

μῦθευμα, ατος, τό pripoved, povest, basen, bajka

μῦθεύω govorim, pripovedujem (basni)

μῦθολογέω *ep.*, **μῦθολογέω** (μῦθος, λέγω) pripovedujem, obširno govorim o čem περὶ τινος, izmišljam si in pripovedujem basni

μῦθολόγημα, ατος, τό bajna povest, bajka
μῦθολογία, ἡ bajeslovje, mitologija, bajke
μῦθολογικός, ὁ basnopisec

μῦθος, ὁ **1.** beseda, govor, izrek, pripoved, zgodba, poročilo; pogovor, razgovor, razmišljanje, misel, sklep, naklep, nasvet, zapoved, ukaz; **2.** izmišljena povest, govornica, vest, basen, pravljica, bajka; **3.** dogodek, zgodovina, predmet govora, zadeva, téma

μῦθώδης 2 (εἶδος) bajen, bajesloven, izmišljen

μῦα, ἡ [*Et.*: iz *mus-ja, domnevno iz onomatop. kor. *mū-, *mū-, ki posnema brenčanje; *prim. lat.* musca, *sl.* muha, *nem.* Mücke] muha

Μυκάλη, ἡ Mikala, rtič v Joniji pri Samosu, kjer so Grki l. 479 pr. Kr. premagali Perzijce

Μυκαλησσός, ἡ Mikales, mesto v Bojotiji

μῦκάομαι *dep. med.* [*Et.*: iz *ide. onomatop.* *mu; *prim. lat.* mūgiō 'mukam', *sl.* mukati, *srvnem.* mūhen, mūgen 'mukati', *nem.* muhen 'mukati'] [*Obl. aor. ep.* μύκον, *pf.* μέμυκα] **1.** mukam, rjovem; **2.** bobnim, grmim, škrip-ljem, hreščim, zvenčim, šumim

μῦκηθμός, ὁ *ep.*, **μῦκημα**, ατος, τό *poet.* rjovenje, mukanje

Μυκήναι, αί, **Μυκήνη**, **Μυκήνα**, ἡ Mikene (Mikena), mesto v Argolidi, Agamemnonova prestolnica; *adi.* **Μυκηναῖος** 3 mikenski, mikenajski; *preb.* **Μυκηναῖος**, ὁ Mikenec, Mikenajec; *adv.* **Μυκήνηθεν** iz Miken

μύκης, ητος, ὁ **1.** goba, gliva; **2.** pokrov na koncu mečeve nožnice, okovek

Μύκοι, οί Miki, ljudstvo na Kavkazu

μύκον *gl.* μυκάομαι

Μύκονος, ἡ Mikonos, otok v otoški skupini Kikladi

μυκτήρ, ἡρος, ὁ [*Et.*: *gl.* ἀπο-μύσσω] nozdrv, nosnica, rilec; *pl.* nos

μυκτηρίζω zasmehujem; *pass.* dam se (pustim se) zasmehovati *NT*

μύλαξ, ακος, ὁ (μύλη) *ep.* mlinski kamen; *splošno*: velik, zaobljen kamen

Μύλασσα, τὰ Milasa, mesto v Kariji

μύλη, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *melh₂- 'drobiti', 'teptati', 'mleti'; *prim. gr.* μύλος 'mlin', μύλλω 'meljem', μύλαξ 'mlinski kamen', μωλωθρός 'mlinar', *lat.* molō 'meljem', mola 'mlin', 'mlinski

kamen', *sl.* mleti, molj, *got.*, *stvnem.* malan, *nem.* Mehl 'moka', mahlen 'mleti'] *ep.* mlin, žrmlje

μυλή-φατος 2 (φένω) *ep.* zmlet (na žrmljah)

μυλικός 3, **μύλινος** 3 (μύλη) mlinski, λίθος mlinski kamen *NT*

Μύλιττα, ἡ Milita, asirska boginja, ki ustreza grški Afroditi

μυλο-ειδής 2 (εἶδος) *ep.* podoben mlinskemu kamnu

μύλος, ὁ 1. mlin; 2. ὀνικός mlinski kamen *NT*

μυλών, ὄνος, ὁ (μύλη) mlin; kraj, kjer stoji mlin *NT*

Μύνδος, ἡ Mindos, primorsko mesto v Kariji

μύνη, ἡ [*Et.*: *sor.* ἡ μύνω] *ep.* izgovor, pretveza

μυξωτήρ, ἡρος, ὁ *ion.* = μυκτήρ *pl.* nozdrvi, nosnice

μυομαχία, ἡ boj z mišmi, vojna z mišmi

Μυοῦς, οὔντος, ἡ Miunt, mesto v Kariji

μυρ-εψός, ὁ (μύρον, ἔψω) ki pripravlja mazila, ki kuha mazila, izdelovalec mazil, mazilar

μυριάκις *adv.* desetstičkrat, brezštevilnokrat

μυρί-ανδρος 2 ki ima 10.000 prebivalcev, ki šteje 10.000 prebivalcev, z 10.000 prebivalci πόλις

Μυριανδ(ρ)ος, ἡ Miriander (Miriandros), Miriand, mesto v Siriji ob zalivu, ki se po njem imenuje **Μυριανδρικός κόλπος** Miriandriški (Miriandriški) zaliv

μυρι-άρχης, ου, ὁ *ion.*, **μυρί-αρχος**, ὁ miriarh, poveljnik 10.000 mož

μυριάς, ἄδος, ἡ miriada (mirijada), število ali množica 10.000; *splošno*: veliko število; *včasih je treba dodati μεδίμων*

μυρίζω (μύρον) *NT* mazilim; *med. ion.* mazi-lim se

μυρίκη, ἡ [*v arzi* τ] tamarisk (grm)

μυρίκινος 3 *ep.* tamariskov, ὄζος tamariskova vejica

Μυρίνη, **Μυρίνα**, ἡ Mirina 1. Tevkrova hči, Dardanova žena; 2. mesto v Miziji; 3. mesto na Lemnosu; *preb.* **Μυριναῖοι**, οἱ Mirinajci, Mirinci

μυριό-καρπος 2 *poet.* s tisočerim sadom, ki tisočero rodi

μυριό-λεκτος 2 neštetokrat povedan

μυριό-νεκρος 2 (νεκρός) z neštetimi mrličji, μάχη zelo krvava bitka

μυρίος 3 1. premnog, neštet, neizmeren, neizmerno velik (dolg), tisočkrat; *μυρία ἦδη* je veliko izkusil, je imel mnogo izkušenj; 2.

μύριοι 3 deset tisoč, ἀσπίς *μυρία* 10.000 ščitonoscev, ἔππος *μυρία* 10.000 konjenikov

μυριοστός 3 desetstiči

μυριοστός, ὄος, ἡ = μυριάς

μυριο-τευχής 2 (τεῦχος) *poet.* ki ima 10.000 vojakov = ki ima nešteto vojakov, z 10.000 vojaki = z neštetimi vojaki

μυριο-φόρος 2 (φέρω) ki prevažna 10.000 tovorov = ki prevažna nešteto tovorov, ki prevažna ogromno tovorov, ναῦς (velika) tovorna ladja z ogromnim številom tovorov

Μύρκινος, ἡ Mirkin, mesto ob Strimonu

μύρμηξ, ηκος, ὁ [*Et.*: *iz ide.* *morǵo- 'mravlja'; *prim. stind.* vamrá- 'mravlja', *lat.* formīca (*iz* *mormīca *po metatezi in disimilaciji* m – m v f – m), *stcslovan.* mravij, *sl.* mravlja] mravlja

Μυρμιδόνες, ων, οἱ Mirmidon(c)i, tesalsko pleme, Ahilovi podložniki

μύρομαι *med.* tečem, δάκρυσι topim se v solzah, prelivam solze, jokam ἀμφί τινα

μύρον, τό [*Et.*: *prim. stvnem.* smero 'saló', *nem.* Schmer 'saló'] dišeče olje, dišava, mazilo, balzam

μυροπώλιον, τό prodajalnica dišav

μυρρίνη, ἡ, *ion.* **μυρρίνη** [*Et.*: *tujka semit. izvora*] mirta, mirtova vejica, mirtov venec

Μυρρινούσιος, ὁ Mirinuzijec, Mirinuntinec, prebivalec atiškega demosa Mirinunt (**Μυρρινούς**, οὔντος, ὁ)

Μύρσινος, ἡ Mirzin, mesto v Elidi

Μυρτίλος, ὁ Mirtil, nezvesti Ojnomajev voznik

μύρτον, τό mirtova jagoda

Μυρωνίδης, ου, ὁ Mironid, atenski vojskovodja v peloponeški vojni

μῦς, μός, ὁ [*Et.*: *iz ide. kor.* *meǵ- 'premikati' (*prvotni pomen je bil najbrž* 'hitro se premikajoča'); *prim. lat.* mūs 'miš', *sl.* miš, *stvnem.* mūs 'miš', *nem.* Maus 'miš', *ang.* mouse] miš

μυσαρός 3 (μύσος) *ion. poet.* nečist, ostuden, gnusen

μυσάττομαι *dep. pass.* (μύσος) [*aor.* ἐμυσά-

χθην] gabi se mi, gnusi se mi, mrzi mi kaj, zaničujem, sovražim, mrzim τί

Μῦσῖα, ἡ, *ion.* **Μῦσίη** Mizija, dežela v Mali Aziji; *preb.* **Μῦσοί**, οἱ Mizi, Mizijci; *adi.* **Μύσιος** 3 mizijski

μύσος, οὐς, τό *poet.* ostudnost, nečistost, oskrumba, zločin, zločinstvo, hudodelstvo

μυστήριον, τό (μύστης) **1.** tajnost, skrivnost; *pl.* misteriji, tajna služba božja; **2.** *NT* tajnost, tajni nauki, skrivni nauki, skrivnost

μύστης, οὐ, ὁ (μυέομαι) posvečen v misterije, uveden v misterije, ki pozna (elevzinske) misterije

μυστικός 3 ki zadeva misterije, mističen, skrivnosten, tajen; τὰ μυστικά = μυστήρια

Μυτιλήνη, ἡ Mitilena, mesto na otoku Lezbosu; *preb.* **Μυτιληναῖοι**, οἱ Mitilenajci, Mitilenci

μυχμός, ὁ *ep.* stokanje, ječanje, vzdihovanje
μυχοίτατος 3 [*sup.* iz μυχοῖ k μυχός] *ep.* v ozadju, v najskrajnejšem kotu, v najbolj oddaljenem kotu

μυχός, ὁ notranjost, notranji del, notranji prostor, sredina, ozadje, kot, koticček, kotlina, globel, skrivališče, zakotje; *adv.* **μυχόνδε** *ep.* noter v, v kot, v sredino

μῦω [*aor.* ἔμῦσα, *ep.* μύσα, *pf.* μέμῡχα] **1.** zapiram se, ὄσσε ὑπὸ βλεφάροισι, ἔλκεα, μύσας z zaprtimi očmi; **2.** *pren.* o bolečini: neham, odležem, poležem se, pomirim se

μῶν, ὦνος, ὁ *ep.* stik mišic, mišice

μωπάζω (μύωψ) kratkoviden sem *NT*

μύωψ, ὠπος, ὁ ost, bodica, ostroga

μῶλος, ὁ [*Et.: domnevno sor. z lat.* mōlēs 'masa', 'teža', 'gmota'] *ep.* trud, težava, napor; bojni hrup, bojni metež, boj

μῶλυ, υος, τό *ep.* moli, neko čarodajno zelišče, ki je Odiseja varovalo pred Kirko

μῶλωψ, ὠπος, ὁ (μέλας, ὦψ) krvava maroga, krvava progga, klobasa od udarca *NT*

μῶμαι *gl.* μάομαι

μωμάομαι *dep. med., ep.* tudi **μωμεύω** (μῶμος) grajam, karam, sramotim, zasramujem

Μώμεμφις, ιος, ἡ Momemfis, mesto v spodnjem Egiptu

μῶμος, ὁ **1.** graja, ukor; **2.** madež, sramota *NT*, zasramovanje

μῶν [*Et.: iz μή οὖν*] *vprašalna členica*, kadar se pričakuje nikalen odgovor = *lat.* num: mar?, ali?, vendar ne?, ali zares?

μῶνυξ, υχος, ὁ, ἡ [*Et.: ali iz *μονϜ(ο)-ονυξ ali iz μῖα (iz *σμῖα) in ὄνουξ*] enokopiten, kopitast

μῶομαι *gl.* μάομαι

μωραίνω [*fut.* μωρανῶ, *aor.* ἐμώρανα] (μωρός)
1. act. a) *intr.* sem neumen, nespameten, neumno ravnam ali govorim; **b)** *trans.* spreminjam v neumnost σοφῖαν *NT*; **2. pass. a)** postanem neumen, znorim; **b)** izgubim okus, pokvarim se, postanem neokusen *NT*

μωρία, ἡ, *ion.* **μωρίη** neumnost, nespamet, bedarija

μωρολογία, ἡ nespametno govorjenje, blebetanje *NT*

μῶρος, μωρός 3 in 2 **1.** nespameten, neumen, bedast; **2.** neslan, neokusen; **3.** brezbožen

N, ν

N, ν (νῦ) ni, trinajsta črka grškega alfabeta; kot številka ν' = 50, ν = 50.000

ναέτης, ου, ὁ (ναίω) prebivalec

Ναθώ, ὠ, ἡ Nato, egiptovski okraj v vzhodni Delti

ναί zatrjevalna členica [Et.: prim. ide. demonstrativno deblo *(e)no-, lat. ne, nae] da, zares, v resnici, resnično; pri prisegah: *ναὶ μὰ Δία* resnično pri Zevsu, *ναὶ δὴ* da zares, seveda, *ναὶ ναὶ* da da; τὸ *ναὶ* da

Ναϊάς, ἄδος, ἡ Najada, nimfa potokov in rek
ναιετάω gl. *ναίω*¹

νάϊος 3 in 2 (ναῦς) poet. ki spada k ladji, ladijski, ladjin, *νάιον ὄχημα* = *ναῦς*, *τέχνη ναῦα* ladjarstvo, brodarstvo; subst. ep. **νήιον**, τό sc. δόρυ les za ladjo, ladjino bruno, ladjino deblo

ναίχι okreplj. *ναί*

ναίω¹ ep. poet. [Et.: iz *νάσ-ιω; prim. tudi *νέομαι* in *ἄσμενος*], ep. vzpor. obl. **ναιετάω** [samo praes. in impf.; ep. inf. *ναίεμεν*, impf. iterat. *ναίεσκε*; aor. act. (Ἔ)νασσα, pass. *ἐνάσθη*; k *ναιετάω*: pt. praes. fem. *ναιετώσα*, impf. iterat. *ναιετάσκον*] **1.** intr. stanujem, prebivam, živim kje; o kraju: ležim, nahajam se, sem (naseljen); **2.** trans. prebivam v čem, εἶ *ναίόμενον* gosto naseljen, gosto poseljen, gosto obljuden, dobro obdelan, prijeten, ugoden za bivanje (za življenje, za stanovanje); **3.** kavzativno: dodelim, dam komu kaj za stanovanje, pustim, da kdo stanuje; aor. pass. naselil sem se, Ἄργει v Argosu

ναίω² gl. *νάω*

νάκη, ἡ ep., **νάκος**, ους, τό ion. runo, ovčja koža, kozja koža, kožuh

νάμα, ατος, τό (*νάω*) tekočina, studenec, potok, reka; pren. solze

νάμέρτεια dor. = *νημέρτεια*

Νάξος, ἡ Naksos, grški otok v otoški skupini

Kikladi; adi. **Νάξιος** 3 naksijski, naksoški; preb. **Νάξιοι**, οἱ Naksijci, Naksošani

ναός¹, ὁ, at. **νεώς**, ion. ep. **νηός** [Et.: morda iz *νασ-φός *'hiša, bivališče (boga)'* k *ναίω, νάω*] božji hram, svetišče, tempelj; pos. notranji prostor svetišča NT

ναός² dor. gen. od *ναῦς* = *νεώς*

ναο-φύλαξ, ακος, ὁ poet. varuh svetišča

ναπαῖος 3 (*νάπη*) poet. poln z gozdom obraslih globeli, gozdnat, gorski

νάπη, ἡ, **νάπος**, ους, τό z gozdom obrasla globel, gozdna dolina, kotlina, soteska, klanec v gozdu

νάρδος, ἡ [Et.: tujka semit., morda fen. izvora; prim. hebr. *nērd*, aram. *nirda*, *babil.* lardu, morda tudi *stind.* *nálada-* 'indijska narda'; iz gr. tudi lat. tujka *nardus*, *nardum*] narda, nardovo olje, nardovo mazilo NT

Ναρθάκιον, τό Nartakij, gora in mesto v južni Tesaliji

ναρθηκο-φόρος, ὁ (φέρω) nosilec (z bršljanom ovitega) narteksa (trstike; *νάρθηξ*; v pregovoru: *εἰσὶ ναρθηκοφόροι μὴν πολλοί, βᾶκχοι δὲ τε παῦροι* veliko jih sicer nosi znamenja navdihnjenja, a resnično navdihnjenih je le malo

νάρθηξ, ηκος, ὁ **1.** narteks, trstiki podobna rastlina, trstikova palica; tako palico, ovito z bršljanom, je nosilo zlasti Bakhovo spremstvo; **2.** puščica, škatlica, posoda za zdravila in mazila

ναρκάω otrpnem, odrevenim, odmrem

νάρκη, ἡ odrevenelost, otrplost, otrpnjenje, krč

νάρκισσος, ὁ (*ναρκάω*) narcisa

νάσθη, **νάσσα** gl. *ναίω*¹

νασμός, ὁ (*νάω*) poet. tekočina, vrelec, voda

νάσος, **νάσιῶτις** gl. *νήσος*, *νησιῶτις*

νάσσω ep. [aor. *ἐνάξα*] steptam, poteptam, gosto nakopičim

ναυᾶγέω, *ion.* **ναυηγέω** (ναυ-αγός) ladja se mi razbije, ladja se mi razsujе, ladja se mi potopi, doživim brodolom περι τὴν πίστιν izgubim vero *NT*

ναυᾶγία, *ion.* **ναυηγία**, ἡ (ναυ-αγός) brodolom, razbitje ladje, ναυηγία γίγνεται ladje se razbijejo, pride do brodoloma

ναυᾶγιον, τό, *ion.* **ναυήγιον** razbita ladja; *nav. pl.* ostanki (kosi) razbite ladje, ἱππικά ostanki razbitega voza

ναυ-ᾶγός 2, *ion.* **ναυ-ηγός** [*Et.*: zloženska iz ναῦς 'ladja' in ἄγνυμι (iz *φάγνυμι 'lomim')] ki se mu je razbila ladja; *subst.* ó brodolomec, potopljenec

ναυαρχέω (ναύ-αρχος) sem navarh, sem poveljnik ladje ali ladjevja, sem kapitan ali admiral, vodim ladjevje (brodovje) τινός

ναυαρχία, ἡ navarhija, funkcija (služba) navarha, funkcija (služba) kapitana ali admirala, poveljništvo nad ladjevjem (brodovjem)

ναυαρχίς, ἴδος, ἡ navarhida, navarhova (admiralska) ladja, poveljniška ladja

ναύαρχος, ó (ἄρχω) navarh, poveljnik ladje ali ladjevja (brodovja), kapitan ali admiral

ναυ-βάτης, ου, ó (βαίνω) **1. a**) ki se pelje na ladji, mornar, brodar, veslač, veslar; **b**) pomorščak, ladijski potnik, popotnik na ladji; **2. adi.** pomorski, brodarski, στόλος brodovje, ζένοι pomorske najemniške čete

ναυηγέω, **ναυηγία**, **ναυήγια**, **ναυηγός** *gl.* ναυαγέω *itd.*

ναυκληρέω (ναύ-κληρος) imam ladjo; *pren.* πόλιν krmarim, vodim, vladam

ναυκληρία (ναύ-κληρος) ladjarstvo, brodarstvo, življenje na morju, vožnja po morju

ναύ-κληρος, ó [*Et.*: iz ναύκρᾶρος; *gl.* ναύκρᾶρος] navkler, gospodar, lastnik, poveljnik ladje; brodar, kapitan; vodnik

ναυκραρία, ἡ navkrarija, upravni okraj v Atenah; sprva je bilo takih okrajev 48, pozneje 50; vsak je moral zgraditi eno ladjo

ναύ-κρᾶρος, ó [*Et.*: iz ναῦς in *κρᾶσ-ρο-ς (*gl.* κᾶρα, κέρως) 'ki stoji na konici ladje', 'glavar ladje'; ναύκλαρος, ναύκληρος je po disimilaciji nastalo iz ναύκρᾶρος] navkrar **1.** graditelj in lastnik ladje; **2.** poveljnik ladje, kapitan; **3.** predstojnik navkrarije

ναυκρατέω premagam, zmagam v pomorski bitki

ναυ-κράτης 2 *ion.*, **ναυ-κράτωρ**, ορος, ó (κρατεῖν) **1.** ki gospoduje z ladjevjem, gospodar (vladar) na morju; **2.** lastnik ladje

Ναύκρατις, ιος, ἡ Navkratis, mesto v spodnjem Egiptu

ναῦλον, τό (ναῦς) brodnina, voznina, prevoznina

ναυλοχέω (ναύ-λοχος) **1. intr.** zasidran sem (usidran sem) v pristanišču; **2. trans.** z ladjami prežim na koga τινά

ναύ-λοχον, τό sidrišče, pristanišče

ναύ-λοχος 2 (λόχος) *ep. poet.* **1.** ki nudi ladjam sidrišče; **2.** ki ladje spravlja, shranjuje, ugoden za usidranje λιμήν

ναυμαχέω (ναύ-μαχος) bojujem se na morju, bijem pomorsko bitko, τινί, πρὸς τινα s kom

ναυμαχησείω [*desider. k* ναυμαχέω] želim pomorsko bitko, želim se bojevati v pomorski bitki

ναυμαχία, ἡ, *ion.* **ναυμαχία** pomorska bitka; ναυμαχίαν νικῶ zmagam v pomorski bitki

ναύ-μαχος 2 *ep. ion.* pripraven ali uporaben za boj na ladjah ali za pomorsko bitko

Ναύ-πακτος, ἡ (πήγνυμι) Navpakt, utrjeno pristanišče Lokrov v Korinskem zalivu

ναυπηγέω (ναυ-πηγός) **1. act. in pass.** tešem ladje, gradim ladje, delam ladje; **2. med.** delam si ladje, dam si narediti ladje

ναυπηγήσιμος 2 pripraven (uporaben) za tesanje ladij, pripraven (uporaben) za gradnjo ladij, uporaben v ladjedelništvu, ξύλα les za ladje, les za gradnjo ladij

ναυπηγία, ἡ, *ion.* **ναυπηγία** tesanje, grajenje, gradnja ladij

ναυ-πηγός, ó (πήγνυμι) ladjedelec, graditelj ladij

Ναυπλία, ἡ, *ion.* **Ναυπλία** Navplija, pristanišče v Argolidi

ναῦς, ἡ [*Et.*: stara ide. beseda za ladjo; *prim. stind.* náuš, *arm.* naw; *gr. gen.* νεώς iz *νη(τ)ός, *acc.* νῆα iz *νῆ(τ)α *itd.*, *lat.* nāvīs, *stir.* nau *itd.*] [*Obl. gen.* νεώς, νηί, ναῦν, νεοῦν, νῆες, νεῶν, ναυσί, ναῦς; *ep.* νηῦς, νηός in νεός, νηί, νῆα, νῆι, νέα, νῆες in νέες, νηῶν in νεῶν, νῆεσσι, νέεσσι in νηυσί; νῆας, νέας; *gen. in dat. pl.* tudi ναῦφι(ν); *ion.:* νεός, νηί, νέα, νέες,

νέας; *dor.* νᾱός, νᾱῖ, νᾱεας, νᾱῶν] ladja, trove-slača, μακρά bojna ladja, μεγάλη tovorna ladja, κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι tako da je bila postavljena ladja za ladjo

ναῦσθλον, τό = ναῦλον

ναυσθλώ *in med.* odpeljem na ladji

ναυσι-κλειτός 2, ναυσι-κλυτός 2 *ep.* slaven po svojih ladjah; *subst.* slaven pomorščak

ναυσι-πέρατος 2, ion. νηυσι-πέρητος (περάω) ki ga je mogoče prebroditi le z ladjami, ploven

ναυσί-πορος 2 (περάω) ploven

ναυσί-στονος 2 (στένω) ὕβρις prežalostna sramota ladij, obžalovanja vredna prevzetnost zaradi poraza ladij

ναυσι-φόρητος 2 ki se vozi po morju

ναύ-σταθμον, τό, ναύ-σταθμος, ὁ (σταθμός) sidrišče, pristanišče, luka, postaja za ladje

ναυστολέω *poet.* **1. intr.** vozim se na ladji, jadram, plujem, plovem, potujem; **2. trans.** spravim na ladjo, prinašam s seboj ξυμφοράς

ναύτης, ου, ὁ (ναῦς) mornar, pomorščak, brodnik

ναυτιάω imam morsko bolezen, bruham, bljuvam, gnusi se mi kaj

ναυτικός 3 (ναύτης) **1.** ladijski, pomorski, δύναμις vojna moč na morju, mornarica; **2.** izveden v mornarstvu; **3. subst. a)** ναυτικός, ὁ mornar, pomorščak, brodar; **b)** ναυτική, ἡ *sc.* τέχνη ladjarstvo, brodarstvo, mornarica, služba v mornarici; **c)** ναυτικόν, τό brodarstvo, mornarstvo, brodovje, mornarica; **d)** ναυτικά, τά mornarska služba, služba na ladjah

ναυτιλία, ἡ, ion. ναυτιλίη (ναυτίλος) mornarstvo, vožnja po morju

ναυτίλλομαι *med.* vozim se po morju, jadram, plujem, plovem, potujem

ναυτίλος, ὁ (ναύτης) *ion. poet.* **1. subst.** mornar, pomorščak, brodnik; **2. adi.** ὁ, ἡ mornarski

ναῦφι(ν) *gl.* ναῦς

νάφθας, α, ὁ nafta, kameno olje, petrolej

νάω, ναίω [*Et.*: iz *νάφ-ιω *ali* *σνάφ-ιω; *prim. gr.* νήχω, νέω, νῆσος, νᾱσος, Νηρεύς, Ναΐάς, Νηΐάς, *stind.* snauti 'kapljati', 'teči', *lat.* nō, nāre 'plavam' (*iz ide. kor.* *snā-, *snau-

*sneu-), *nem.* schneuzen 'usekniti se'] tečem, poln sem česa τινί

νέα *gl.* ναῦς

νεάζω (νέος) *poet.* mlad sem, mlajši sem, pomladim se; *subst. pt.* νεάζον, τό mladost, mladina

νε-ᾱκόνητος 2, ep. νε-ηκονής in νε-ήκης 2 (ᾱκονέω) *poet.* znova nabrušen, ravnokar nabrušen

νεᾱλής 2 [*Et.*: iz *νεο-ᾱλ-ής, kar je zložanka iz νέος *in kor.* *-al-, *-ᾱλ-, ki ga najdemo tudi v *lat.* alō 'redim', 'hranim', *gr.* ἀλδαίνω, ἀναλ-τος, ἀλδήσκω *itd.*] mlad, čvrst, močen, čil

Νεάνδρεια, ἡ Neandreja, ajolsko mesto v Troadi; *preb.* Νεανδρεῖς, ἑών, οἱ Neandrejci

νεᾱνίας, ου, ὁ, ion. νεηνίης, ἴεω in νεανίσκος, ion. νεηνίσκος, ὁ 1. mladenič, mlad človek; **2. adi.** mladeniški, mlad, čvrst, močen

νεᾱνίευμα, ατος, τό mladeniško (prenagljeno) dejanje, mladeniški prenagljen govor, mladeniška razposajenost

νεᾱνιεύομαι *dep. med.* (νεανίας) razposajen sem, obnašam se razposajeno (ošabno), razposajeno (ošabno) govorim, baham se, lotim se česa v mladeniški nepremišljenosti

νεᾱνικός 3 (νεανίας) **1.** mlad, mladeniški, mladosten, živahen, hraber, podjeten, hud; **2.** razposajen, lahkomiseln, predrzen, prevzeten

νεᾱνις, ιδος, ἡ ep. poet., ion. νεῆνις 1. devica, deklica; **2. adi.** mlad, deviški

νεᾱνισκεύομαι *dep. med.* v mladeniški dobi sem, preživim mlada leta

νεᾱνίσκος, ὁ = νεανίας

Νεᾱ-πολις, εως, ἡ Neapolis **1.** mesto v Kampaniji; **2.** mesto ob Strimonskem zalivu

νεαρός 3 (νέος) *ep. poet.* mladosten, nežen, čil, čvrst

νέας *gl.* ναῦς

νέατος 3, ep. ion. νείατος [*Et.*: *gl.* νεϊός] **1.** najspodnejši, najnižji; **2.** najskrajnejši, zadnji, poslednji ὁδός, najmlajši γέννημα

νεβρίζω odevam si kožo jelenčka

νεβρίς, ιδος, ἡ (νεβρός) koža jelenčka (Bakho-va obleka)

νεβρός, ὁ jelenček, πέδιλα čevlji iz jelenčkove kože

νέες, νέεσσι *gl.* ναῦς

νεη-γενής 2 (γίγνομαι) *ep.* novorojen, ravnokar rojen, mlad

νε-ήκης 2, **νε-ηκονής** 2 *ep.* = νεακόνητος

νε-ήλατον, τό (ἐλάυνω) kolači (pecivo) iz ravnokar zmlete moke

νέ-ηλυς, υδος, ό, ή (ήλυθον) *ep. ion.* ravnokar dospel, pravkar prispel

νεηνίης, **νεήνης**, **νεηνίσκος** *ep. ion.* = νεανίας *itd.*

νεῖαι *ep. gl.* νέομαι

νεΐαιρα *gl.* νέος

νεΐατος *gl.* νέατος

νεικέω, *ep. tudi νεικείω* (νεῖκος) [*cj.* 3. *sg. ep.* νεικείησι, *impf.* νεΐκειον, *iterat.* νεικείεσκον, *fut.* νεικέσω, *aor.* (ἐ)νεΐκεσ(σ)α] **1. intr.** prepiram se, pričkam se, kregam se, τινί s kom, ἐνεκά τινος zaradi česa; **2. trans. a)** grajam, zmerjam, karam, grdim, dražim, zbadam, koga τινά; **b)** obrekujem, zatožim Θεμιστοκλέα

νεῖκος, ους, τό *ep. poet. ion.* **1.** prepir, pravda (pred sodiščem), nesloga, spor, razpor, psovka; psovanje; **2.** boj, bitka; **3.** povod za prepir, vzrok za prepir

Νεῖλος, ό Nil, reka v Egiptu

νειό-θεν *ep. adv.* (νειός) od spodaj, νειόθεν ἐκ καρδίης iz dna srca

νειό-θι *adv.* (νειός) *ep.* v globočini, spodaj v čem τινός

νειός, ή [*Et.:* iz *νειφός iz *ide.* *νειυό-s, kar je izpeljano iz *ide. adv.* *nei, *ni 'dol', 'navzdol'; *prim. sl.* njiva (iz *ide.* *nēiua_h, *nīua_h s prvotnim pomenom 'nižina'), nizek, nikniti, ponikniti, *stvnem.* nidar 'navzdol', *nem.* nieder 'dol', 'navzdol', *gr.* νέατος, νεΐατος 'spodnji', νειόθι 'v globočini', 'spodaj v'] *ep.* polje, njiva, celina, ledina, pušča

νείφω [*Et.:* *gl.* νιφάς] [*inf.* νειφέμεν] snežim; *trans.* zasnežim, pokrijem, pobelim s snegom

νεκάς, άδος, ή (νέκυς) *ep.* [*dat. pl.* νεκάδεσσι] kup mrličev

νεκ-ρός, ό (νέκυς) **1. adi.** umrl, mrtev, odmrli čemu, neuporaben, brez koristi, τινί za kaj *NT*; **2. subst.** ό mrtvec, mrlič, pokojnik, mrtvo truplo

νεκροσυλία, ή (συλάω) oropanje mrličev, oplenjenje mrtvih

νεκρόω (νεκρός) morim, umorim, slabim,

oslabim, mrtvim, omrtvim, σῶμα νεκρωμένον uvelo telo *NT*

νέκρωσις, εως, ή smrt, umiranje, mrtvost, velost *NT*

νέκταρ, αρος, τό [*Et.:* po najbolj razširjeni razlagi zloženska iz *kor.* *nek'- 'smrt' in *kor.* *terh₂- 'prečkati', 'prekoračiti', 'premagati', 'preseči'; prvotni pomen je torej 'pijača, ki premaga smrt'] pijača bogov, nektar

νεκτάρεις 3 *ep.* nektarski, božanski, lep

νέκυια, τά (νέκυς) *ep.* daritve umrlih

νεκυο-μαντήλιον, τό *ion.* preročišče mrtvih, kraj, kjer so duše umrlih spraševali o prihodnosti

νέκυς, υος, ό [*Et.:* iz *ide.* *nek'- 'smrt'; *av.* nas- 'nuja', 'potreba', 'nadloga', nas 'truplo', *lat.* necō -āre 'ubijem', nex, necis 'umor', noceō -ēre 'škodujem', perneciōs 'poguba', interniciō, interneciō 'morija', 'poboj', 'pokol', 'klanje'] [*Obl. dat. pl.* νεκύεσσι, νέκυσσι, *acc. pl.* νέκυας, νέκῦς] = νεκρός

Νεμέα, ή Nemea, mesto v severni Argolidi z Zevsovimi svetiščem; tam so vsako drugo leto potekale nemejske igre (**Νέμεια**, τά)

νεμέθω [*vzpor. obl. k* νέμω; *samo pass., impf.* νεμέθοντο] pasem; *med.* pasem se

νεμεσάω, *ep. tudi νεμεσάω* [*Et.:* *gl.* νέμεσις] [*fut.* νεμεσήσω, *aor.* ἐνεμεσήσα; *pass.* 3. *pl. ep.* νεμέσσηθεν (= νεμεσσήθησαν); *med. fut.* νεμεσήσομαι, *aor.* ἐνεμεσησάμην, *cj.* νεμεσήσεται] **1. act.** zamerim komu, štejem v zlo τινί τι, hudujem se, jezim se, srdim se nad kom τινί, nejevoljen sem zaradi česa τί; **2. med. a)** z *aor. pass.* hudujem se nad seboj, srdim se nad seboj, imam za nedostojno zase, sramujem se, bojim se θεούς, izogibam se česa *inf.*, κακά ἔργα grajam, kaznujem; **b)** z *aor. med.* = *act.* zamerim, štejem v zlo, jezim se, srdim se

νεμεσίζομαι *dep. med. ep.* **1.** srdim se, razsrdim se, jezim se, razjezim se na koga, nad kom τινί, zamerim komu kaj, štejem komu kaj v zlo τινί τι; **2.** sramujem se, bojim se, izogibam se, spoštujem τινά

νέμεσις, εως, ή [*ion.* ιος, *ep. dat.* νεμέσσι] **1.** pravična nejevolja, zamera, srd, graja, jeza bogov, božja sodba, kazen, maščevanje; **2.** vzrok nejevolje ali graje, sramota, οὐ νέμεσις niti zameriti, niti grajati, νέμεσις ἔπεστι greh

je, ne sme se, *νέμεσις γάρ* greh bi bil; **3.** strah pred grajo ali sramoto, čut za poštenje; **4. Νέ-μεσις**, ἡ Nemezis, Maščevalka, Kaznovalka, boginja maščevanja

νεμεσσάω, νεμεσητός *gl.* νεμεσάω *itd.*

νεμεσ(σ)ητός 3 (νεμεσάω) *ep. poet.* **1.** graje vreden, nepravil, nedostojen, kazniv; **2.** ki ga je treba spoštovati, častitljiv; νεμεσητὰ πάσχω pravično trpim (od bogov poslano) kazen

νέμος, ους, τό [*Et.: iz ide. kor. *nem-* 'upogniti'; *sor. lat. nemus* -oris 'gozd', 'gaj', 'log'; *prim. tudi gal. nemeton* '(sveti) gozd', 'svetišče'] pašnik, log, travnik, livada

νέμω [*Et.: iz ide. kor. *nem-* 'deliti', 'dodeliti', 'razdeliti', 'vzeti', 'prisvojiti si', 'šteti'; *prim. av. nəmah-* 'posojilo', *lat. numerus* 'število', *got. niman* 'vzeti', *stvem. neman* 'vzeti', *nem. nehmen* 'vzeti', *stir. nem* 'strup'] [*Obl. fut. νεμῶ, med. νεμοῦμαι, ion. νεμέω, νεμέομαι; aor. ἐνειμα, ἐνειμάμην, pass. ἐνεμήθην, fut. pass. νεμηθήσομαι, ep. in poet. νωμάω [fut. νωμήσω, aor. ἐνώμησα]*

I. act. in pass. **1.** delim, razdelim *κρέα, τὰ τῶν λαφύρων*, podelim, *dam τινί τι, τιμήν, τιμάς φίλοις* izkazujem prijateljem čast, spoštujem nasvet prijateljev, *τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας* povem popolno resnico, *ὦραν τινός* skrbim za koga, dovoljujem, prepuščam *ἄρεσιν*, pripisujem *αἰτίαν, τὸ ἀπ' ἡμέων οὔτω ἀκίβδηλον ἐὸν νέμεται ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας* naše obnašanje do Grkov (Helenov) je tako odkrito in pošteno, naše ravnanje z Grki (Heleni) je tako odkrito in pošteno, *μεῖζον μέρος τινί* bolj cenim, imam za važnejše, *πλέον οἴκτω* pretiravam z usmiljenjem, *τὸ ἴσον, τὰ ἴσα* delim enako, dajem isto čast, sem nepristranski; **2. a)** jemljem (kot svoj delež), prisvajam si, imam; vladam, upravljam *πόλιν, ἀστραπᾶν κράτη* imam oblast nad silnimi bliski, *ἥς κράτη καὶ θρόνους νέμω* v kateri gospodujem in vladam, *κράτη καὶ δόμους* osvojim si, prilastim si, polastim se; **b)** obdelujem, stanujem, prebivam, *κισσὸν νέμουσα* ki prebiva v bršljanu, uporabljam, izrabljam *μέταλλα*; **c)** imam (smatram) koga za kaj, priznam, *φίλον τινά, τήνδ' ἁμαρτίαν, ἑμαυτὸν παῖδα τῆς τύχης, τάνδε οὐκέτι νέμω πόλιν* nimam več za državo, ne pojmujem več kot državo; častim koga, *θεὸν* kot boga; **3. a)** dodelim kot pašo,

pustim, da se pase, pasem, ženem na pašo, gonim na pašo, *οἱ νέμοντες* pastirji; *pren. χόλον* kuham jezo; **b)** popasem, *τὰ ὄρη* pasem na gori; *pren. uničim, opustošim πυρὶ; pass. uničim se πυρὶ, τὸ ὄρος νέμεται αἰξί* na gori se pasejo koze;

II. med. **1.** razdelim med, prisvojim si; **2.** imam, posedujem, uživam, vodim, vladam *ἔργα, τεμένη, πατρώια ἔργα*; stanujem, bivam v *ἀλλεα, Ἰθάκην, πόλιν*, obdelujem *γῆν; χώραν* bivam v deželi in jo izkoriščam; **3.** pasem se, hodim na pašo; popasem, objém *τί*, hranim se s čim *τινός*; **4. o oghju:** razširim se

νένιπται *gl.* νίξω

νενωμένος *gl.* νοέω

νεο-άλωτος 2 (*ἀλίσκομαι*) *ion.* nedavno, ravnokar ujet

νεο-αρδής 2 *ep.* na novo (ravnokar) z vodo namočen *άλωή*

νεό-γαμος 2 (*γαμέω*) ravnokar poročen, mlad mož, mlada žena

νεο-γίλος 3 *ep.*, **νεο-γνός** 3 (*γίγνομαι*) pred kratkim rojen, mlad, majhen *σχύλαξ*

νεο-δαμώδης 2 (*δαῖμος dor. = δήμος*) novi meščan; tako so se imenovali heloti, ko so dobili svobodo brez državljanskih pravic

νεό-δαρτος 2 (*δέρω*) *ep.* ravnokar odrt

νεο-δμής, ἦτος, ὅ, ἡ *poet.*, **νεό-δμητος** 2 (*δαμάω*) *poet.* pred kratkim poročen, pravkar omožena, *γάμοι* pravkar (na novo) sklenjen zakon

νεό-ζυγος 2 (*ζεύγυμι*) *poet.* nedavno poročen *νύμφη*

νεό-θεν *adv.* (νέος) *poet.* znova, vnovič; νέος νεόθεν popolnoma nov, nenavaden, izreden, nezaslišan

νεό-θηκτος 2 (*θήγω*) na novo nabrušen

νεο-θηλής 2 (*θάλλω*) **1.** *ep.* na novo zeleneč, *ποίη* mlada, bujna trava; **2.** *poet.* nedavno rojen, mlad

νεοίη, ἡ (νέος) *ep.* mladost, mladostna nepremišljenost, vročekrvnost

νεο-κατάστατος 2 (*καθ-ίστημι*) na novo naseljen

νεο-κηδής 2 (*κηδός*) ranjen od nove žalosti

νεό-κτιστος 2, **νεό-κτιτος** 2 *poet.* (*κτίζω*) na novo ustanovljen, na novo zgrajen, na novo sezidan, nov, mlad

νέομαι *med., skrč. νεῦμαι* [*Et.: iz *νέσομαι (prim. νόσ-τος), kar je izpeljano iz ide. kor. *nes- 'vrniti se', 'pozdraviti se'; prim. stind. násate 'priti bliže', 'približati se', 'srečati se s kom', 'združiti se s kom', got. nasjan 'rešiti', ganisan 'opomoči si', 'ozdraveti', 'biti rešen', stvnm. nerian 'rešiti', 'zdraviti' 'hraniti', nem. genesen 'ozdraveti', 'okrevati'] [*Obl. 2. sg. νεῖται, 3. νεῖται, inf. νεῖσθαι, νέεσθαι, cj. 2. sg. νέηαι*] *ep. poet. 1.* (= εἶμι) *s fut. pomenom* vrnil se bom, tekel bom nazaj; **2.** pojdem, pridem, odidem, vrnem se*

νεομηνία, ἡ, skrč. νουμηνία (μήν) *ion.* mladi mesec, mlaj, začetek meseca

Νέον τεῖχος, τό Neon Tejhos, Novo obzidje, Novi zid **1.** mesto v Miziji; **2.** trdnjava ob Propontidi v Trakiji

νεο-πενθής 2 (πέπονθα) *ep.* prvič žalujoč, pravkar žalujoč

νέο-πλυτος 2 (πλύνω) *ep. ion.* sveže opran, pravkar opran

νέο-ποκος 2 (πέχω) *poet.* pravkar ostrižen

νεο-πολίτης, ου, ὁ novi meščan

νεο-πρεπής 2 mladosten, nepremišljen, zapravljiv

νέο-πριστος 2 (πρίω) *ep.* na novo (pravkar) prepiljen, sežagan ali razrezan

Νεο-πτόλεμος, ὁ Neoptolem, Ahilov sin

νέο-ρραντος 2 (ῥαίνω) *poet.* pravkar namočen, sveže oškropljen, sveže okrvavljen

νέο-ρρῦτος 2 (ῥέω) *poet.* pravkar izlit

νέο-ροτος 2 (ῥονῦμι) na novo nastal, nov, mlad

νέος *gl. ναῦς*

νέος 3, *ion. ep. fem. νέη* [*Et.: iz *νέφος iz ide. *némo- 'nov'; prim. stind. náva, av. nava-, návya-, het. neua-, toh. A ñu, toh. B ñuwe, lat. novus, sl. nov, got. niujis, nem. neu, ang. new, lit. naujas, arm. nor*] [*comp. νεώτερος, sup. νεώτατος, ep. poet. νέατος, ion. νείατος*] **1.** mlad, mladeniški, mladosten, v mladosti; mladoleten, nedorastel, neizkušeni, neizvéden, nepremišljen; *subst. νέος, ὁ* mladenič, mladec; **νεοί, οί, νεώτεροι, οί** mladina, mlado moštvo; **νέον, τό** mladost, ἐκ, ἀπὸ νέου, ἐκ νέων od mladega, od mladih nog, od mladih let; **2. a)** nov, svež ἄλγος, σῦτος letošnje žito; **b)** nezaslišan, nepričakovan, nenavaden, grozen, strašen, θάλαμος

novo zgrajen, novo sezidan, ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι zdelo se je, da bo prišlo do burnih nastopov; *subst. νεώτερον, τό, νεώτερα, τά sc. πράγματα* novice, revolucija, prevrat, nesreča, zlo, νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητῆς εἶμι hrepenim po prevratu, νεώτερα βουλευῶ περί τινος snujem, nameravam storiti kaj slabega proti komu; τί νεώτερον γέγονεν; kaj neki novega se je zgodilo?, kaj neki hudega se je zgodilo?, νεώτερόν τι ποιω̅ = *lat. res novas molior, νεώτερα ἔπρησσε πρήγματα* snoval je nekaj posebnega, načrtoval je upor (prevrat), pripravljaj (snoval) je upor (prevrat); **3. adv. νέον, τό νέον a)** znova, vnovič (*ion. ἐκ νέης*); **b)** pravkar, nedavno, pred kratkim, νεώτατα zadnji čas, nedavno

νέο-σμηκτος 2 (σμήχω) na novo odrgnjen (da se sveti), pravkar osnažen

νεο-σπάς, ἄδος, ὁ, ἡ (σπάω) *poet.* pravkar odtrgan, svež

νεοσσεύω, ion. νοσσεύω, at. νεοττεύω 1. gnezdim; *med. v*gnezdim se; **2.** valim, izvalim, ležem, izležem

νεοσσιά, ἡ, at. νεοττιά, ion. νεοσσιή in νοσσιή gnezdo (z mladiči), mladiči

νεοσσός, ὁ, at. νεοττός [*Et.: iz *νεφο-κί-ός; subst. je zloženka iz νέος in κέῦμαι*] mladič, pišče, ptiček, ptičica; otrok, dete

νέο-στροφος 2 (στρέφω) *ep.* na novo spleten, pravkar spleten

νεο-σύλλεκτος 2 (συλλέγω) pred kratkim nabran, pravkar nabran, pred kratkim (pravkar) poklican pod orožje

νεο-σφαγής 2 (σφάζω) *ep.* pravkar zaklan, pravkar umorjen

νεο-τελής 2 (τελέω) ravnokar posvečen v skrivnosti

νέο-τευκτος 2, **νεο-τευχής** 2 (τεύχω) na novo narejen, še nov

νέότης, ητος, ἡ 1. a) mladost, mladina, mladež; **b)** mladi vojaki; **2.** mladostna lahkomi-selnost

νεο-τόκος 2 (τίκτω) *poet.* ki je pravkar rodila, ki je pravkar porodila, ki je pravkar storila, ki se je pravkar ožrebila (otelila ...)

νέο-τομος 2 (τέμνω) *poet.* pravkar odrezan, svež, pravkar zadan, nov

νεοττιά, νεοττός *itd. gl. νεοσσιά itd.*

νεουργός 2 (νέος, ἔργον) = νεό-τευκτος
νεούτατος 2 (οὐτάω) pravkar ranjen
νεό-φυτος 2 na novo spreobrnjen; ó novinec
 NT
νεο-χάρακτος 2 (χαράσσω) poet. na novo vtisnjen
νεο-χμός 2 ion. poet. [Et.: iz νέος; element -χμ- morda izhaja iz χαμαί ali χθών; osnovni pomen adi. bi torej bil 'nov v (tej) deželi'] nov, nepričakovan, νεοχμόν τι ποιέω snujem (načrtujem) upor, snujem (načrtujem) prevrat, snujem (načrtujem) revolucijo, snujem (načrtujem) novotarije, delam (povzročam, vnašam) nemir
νεοχμούω ion. povzročam (snujem, pripravljam, načrtujem) upor (prevrat, revolucijo, novotarije)
νέποδες, ὠν, οἱ ep. zarod, mladiči, potomci, otroci
νέρθει(ν) adv. [Et.: gl. ἔνερθε] **1.** od spodaj, spodaj; **2.** pod γῆς
νέρτερος 3 in 2 (ἔνεροι) poet. spodnji, podzemeljski, ἢ νέρτερος θεά Prozerpina
Νέσσος, ó Nesos **1.** Kentaver, ki ga je ubil Herakles; **2. Νέστος**, ó reka v Trakiji
Νέστος, ó gl. Νέσσος 2
Νέστωρ, ὄρος, ó Nestor, modri kralj iz Pilosa
νεῦμα, ατος, τό (νεύω) mig, migljaj, pokimavanje, prikimavanje
νεῦμαι = νέομαι
νευρά, ἡ, ion. **νευρή** in **νεῦρον**, τό [Et.: iz *(s)nēurom, kar je izpeljano iz ide. baze *(s)neuH- 'sukati' (prim. sor. kor. *(s)neh₁- 'sukati', 'presti'); prim. stind. snāvan- 'vez', 'kita', av. snāuuarə 'kita', lat. nervus 'kita', 'mišica', 'živec', sl. snovati, snuti, snutek, toh. B šñaura 'kite', 'živci', stvnem. snuor 'vrvica', 'vrv', nem. Schnur 'vrvica', 'vrv', arm. neard 'kita', 'vlakno'] [ep. gen., dat. νευρῶφι] **1.** kita, suha žila, napetost, moč; **2.** vrv, motvoz, vrvica (s katero je bila pritrjena ost na koncu puščice); **3.** tetiva
νεύρινος 3 (νευρά) izdelan iz kit, narejen iz vlaken
Νευρίς γῆ Nevrida (Nevrija), dežela ljudstva, imenovanega Nevri (**Νευροί**, οἱ), ki je živele ob reki Hipanis (zdaj Bug) zahodno od zgornjega toka Boristena (zdaj Dneper), lo-

cirajo pa jih tudi ob današnje belorusko reko Pripjat. Po eni od teorij veljajo za prednike Slovanov, po drugi za prednike pribaltskih ljudstev, po tretji za Kelte, po četrti za Skite

νευρορραφέω šivam s kitami, krpam (čevlje)
νευρο-σπαδής 2 poet. (σπάω) s tetivo nazaj potegnjen, sprožen

νευρό-σπαστος 2 ion. z nitmi premikan, ἄγαλμα podoba, lutka, marioneta

νευστάζω = νεύω

νεύω ep. [Et.: iz *νευσ-ιω, kar je izpeljano iz kor. *neu(H)- 'kimati', 'prikimati'; prim. lat. nuō -ere 'kimam', 'pokimam', 'prikimam', 'pomignem', nūtus -ūs 'prikimanje', 'migljaj', nūmen 'namig', 'kimanje', 'mig(ljaj)', 'volja', 'ukaz', 'privolitev', 'dovoljenje'] **1. a)** kimam, pokimam κεφαλή, namignem, pomežiknem ὄφρῦσι, τινί komu; **b)** prikimam (v znak privoljenja ali pritrditve), obetam, privolim, νεύσατε τὴν χάριν izkažite to milost; **2. a)** naprej se nagnem, sklonim se (naprej), priprognem se φάλοισι, λόφος ἔνευσεν; **b)** trans. nagnem, povesim κεφαλὴν, κάρα ἐς πέδον; **3.** o kraju: obrnjen sem, ležim proti ἐς, πρὸς τι

νεφέλη, ἡ [Et.: gl. νέφος] oblak, megla, tema, mrak

Νεφέλη, ἡ Nefela, mati Friksa in Hele

νεφελ-ηγερ-έ-τα ep. = **νεφελ-ηγερ-έ-της**, ἄο, ὁ (ἀγείρω) zbiralec oblakov, gospodar oblakov

νέφος, ους, τό [Et.: iz ide. kor. *neb^h- 'moker', 'vlažen'; prim. stind. nábhas- 'oblak', 'megla', 'meglica', het. nepiš 'nebo', sl. nebo, gr. νεφέλη, lat. nebula 'megla' (iz *neb^helh₂-), stvnem. nebul 'megla', nem. Nebel 'megla'] ep. poet. **1.** oblak; **2.** truma, krdelo, množica

νεφρῖτις, ἰδος, ἡ sc. νόσος ledvična bolezen, bolezen ledvic, vnetje ledvic

νεφρός, ὁ [Et.: iz ide. kor. *neg^{uh}ro- 'ledvica'; prim. lat. nefrōnēs, nebrudinēs (pl.), stvnem. nioro 'ledvica', nem. Niere 'ledvica'] ledvica, obist

νέω [Et.: iz *σνέζω, kar je izpeljano iz ide. kor. *sneh₂- 'plavati'; prim. stind. snāti 'kopati se', lat. nō, nāre 'plavati'; gl. tudi νέω] [Obl. inf. νεῖν, fut. νεύσομαι in νευσοῦμαι, aor. ἔνευσα, pf. νένευκα, adi. verb. νευστέον; ep. impf. ἐννεον, ion. inf. praes. νέειν] plavam

νέω² [Et.: iz ide. kor. *sneh₁- 'presti', 'sukati',

'tkati'; *prim. gr.* νέθω 'predem', νῆμα 'nit', 'sukanec', *lat.* neō -ēre 'tkem', *sl.* nit, *got.* nēþla 'igla', *stvem.* nājan 'šivati', *nem.* nāhen 'šivati', *Naht* 'šiv', *Nadel* 'igla', 'šivanka', *ang.* needle 'igla' [*Obl. fut.* νήσω, *aor.* ἔνησα] predem, določim; *aor. med.* νήσαντο = *act.*

νέω³, *ion. ep.* **νηέω** [*aor.* ἔνησα, *pass. pf.* νένη(σ)μαι, *aor.* ἐνήσθηγ, *adi. verb.* νητός, *ep. aor.* νήησα] **1.** kopičim, nakopičim, grmadim, nagrmadim πυρήν postavljam grmado; **2.** nalagam, otovarjam

νεω-κόρος, ὁ, ἡ (κορέω pometam) paznik, strežnik v svetišču, nadzornik svetišča *NT*

νεωλκέω (ναῦς, ἔλκω) vlečem ladjo na suho

Νέων, ωνος, ἡ Neon, staro mesto v Fokidi

νε-ώρης 2 (ὄρνυμι) *poet.* nov, svež, na novo nastal, νεώρης τετμημένος ravnokar odrezan

νεώριον, τό [*Et.: iz *νηφο-φόριον; subst. je zloženka iz ναῦς in ὄραω*] ladjenica, dok, ladjedelnica

νέ-ωρος 3 *poet.* = νε-ώρης

νέως, ὡ, ὁ *at.* = ναός [*tudi gen. od ναῦς*]

νεώσ-οικοι, οἱ (οἶκος) ladjenice, doki, shrambe za ladje, oddelki ladjedelnice, v katerih so popravljali in shranjevali ladje

νεωστί *adv.* (νέος) zadnjič, nedavno, pred kratkim, ravnokar

νέωτα *adv.* [*Et.: beseda je domnevno zloženka iz νέος in ἔτος*] *nav.* εἰς νέωτα čez leto, prihodnje leto, drugo leto

νεωτερίζω (νεώτερος) **1.** *act.* 'novotarim', rovarim, povzročam spremembe (novotarije, nemir, upor, prevrat), upiram se, εἰς ἀσθένειαν povzročam nove bolezni; τὴν πολιτείαν spreminjam ustavo, spreminjam ustavno ureditev, εἰς τινα, lotevam se koga, strogo nastopam proti komu; **2.** *pass.* νεωτερίζεται τι κατὰ τινα spremembe nastajajo v (pri) čem

νεωτερίκος 3 (νεώτερος) mladosten *NT*

νεωτερισμός, ὁ (νεωτερίζω) novotarjenje; državni prevrat, upor, revolucija; želja po prevratu (po novotarijah)

νεωτεριστής, οὔ, ὁ podžigalec, podpihovalec, ščuvalec

νεωτεροποιία, ἡ = νεωτερισμός

νεωτερο-ποιός 2 (ποιέω) pohlepen po novotarijah, hlepeč po novotarijah, uporen, uporniški, prevratniški, revolucionaren, prekucijski

νη- [*Et.: priv. prefiks; iz ide. *ne; prim. lat. ne- (npr. nefās, nesciō, nullus), sl. ne*] *predpona, ki besedam daje nikalen pomen*

νή *zatrjevalna členica:* da, zares, νή Δία da, pri Zevsu, νή τὸν πατέρα pri svojem očetu ti pri-segam

νήα *gl.* ναῦς

νήά-δε *adv. ep.* na ladjo, k ladji

νηγάτεος 3 *ep.* čeden, snažen, krasen, nov

νήγρετος 2 (νη- in ἐγείρω) *ep.* nevzdramen, ki ga ni mogoče vzdramiti, ὕπνος trden, νήγρετον εὔδω nevzdramno spim, trdno spim

νη-δεής 2 (δέος) *poet.* ki je brez strahu, neboječ, neustrašen

νήδουα, τὰ (νηδύς) *ep.* drob, drobovje, čreva, črevesje

νήδυμος 2 *ep.* krepilen, krepčilen, trden ὕπνος

νηδύς, ύος, ἡ *ep. ion. poet.* **1.** trebuh, želodec; **2.** materino telo

νηέω *gl.* νέω³

νήθω predem *NT*

Νηϊάς, άδος, ἡ, *ep.* **Νηίς**, ίδος, ἡ (νάω) Najada, nimfa studentev in potokov

Νήιον, τό Nejon, gora na Itaki

νήιος 3 *gl.* νάιος

νήις, ιδος, ὁ, ἡ [*acc.* νήιδα] *ep.* nevesč, neveden

νηϊτής, ου, ὁ = νάιος; στρατός vojno ladjevje, vojno brodovje, (vojna) mornarica

νη-κερδής 2 (κέρδος) *ep.* nekoristen, brezplačen, prazen

νήκεστος 2 (ἀκέομαι) neozdravljiv

νη-κηδής 2 (κῆδος) brez skrbi, brezskrben

νηκουστέω (ἀκούω) *ep.* ne poslušam, sem nepokoren, τινός komu

νηλεής 2, *skrč.* **νηλής**, *ep.* **νηλειής** (νη, ἔλεος)

1. nemil, neusmiljen, brezsrčen, neizproslen, ἦμαρ neizogiben, neizbežen = dan smrti; **2.** za kogar ni usmiljenja, ki se nikomur ne smili σῶμα

νηλειτής 2, *fem.* **νηλεΐτις**, ιδος, **νηλιτής**, **νη-λιΐτις** (νη, ἀλιταίνω) *ep.* nedolžen, nekazniv

Νηλεύς, έως, ὁ Nelej, Pozejdonov sin, Nestorjev oče, ustanovitelj Pilosa; *adi.* **Νηλήιος** 3 Nelejev, nelejski; *patron.* **Νηληιάδης**, **Νηλείδης**, ου, ὁ Nelejad (Nelejad), Neleid = Nelejev sin = Nestor

νηλής 2 *gl.* νηλεής

νηλίπους, ποδός, ó *poet.* [Et.: iz *νηλίπ-ποδ-ς; *besedo sestavljajo priv. ν(η)-, sicer neznani in nepojasnjeni subst. *ἤλιψ 'dorski čevelj' in πούς, ποδός 'noga', 'čevelj'] bos, bosonog*

νηλιτής *gl. νηλειτής*

νημα, ατος, τό (νέω²) preja, nit

νημέρεια, ἡ *poet.* nezmotljivost, resnica

νημερτής 2 (νη, ἀμαρτάνω) *ep.* nezmotljiv, nevarljiv, resničen, odkritosrčen; *adv.* νημερτέως, νημερτές, νημερτέα

νηνεμία, ἡ, *ion.* **νηνεμία** (νη, ἄνεμος) brezvetrje, mirno podnebje, miren zrak

νήνεμος 2 (νη, ἄνεμος) *ep.* brez vetra, brezvetrn, tih, miren

νήνις (= νεᾶνις) [dat. νήνι] = νεήνις

νηός *gl. ναός, ναῦς*

νη-πενθής 2 (πέπονθα) *ep.* ki odvzema žalost, ki odganja skrbi ali žalost, brez žalosti

νηπιάας *gl. νηπιέη*

νηπιάζω (νήπιος) sem otrok

νηπιαχεύω *ep.* ukvarjam se z otročjimi igrami, igram se kot otrok, uganjam otročarije, otročarim

νηπίαχος 2 (νήπιος) *ep.* mladoleten, otročji

νηπιέη, ἡ [acc. pl. νηπιάας] *ep.* 1. otroštvo, otroškost, detinstvo, otroška preprostost; 2. otročarija, nespamet

νήπιος 3 *ep. poet.*, **νηπύτιος** 2 *ep.* 1. mlad; 2. a) nedoleten, negoden, mladoleten, otročji, neumen, aboten, zaslepljen; b) slab, slaboten

νή-ποινος 2 (ἄποινα) *ep. poet.* nekaznovan, nemaščevan, brez odškodnine; *adv.* νήποινον brez kazni, nekaznovano

νηπύτιος 3 *gl. νήπιος*

Νηρεύς, έως, ó Nerej, Pontov in Gajin najstarejši sin, morski stavec; njegove hčere so (*patron.*) **Νηρεΐδες** ali **Νηρηΐδες**, αί Nereide

Νήρικος, ἡ Nerik, mesto na Levkadi

Νήριτον, τό Nerit, gorovje na severni Itaki

νή-ρι-τος 2 [Et.: iz *η-η₂ri-to-s, kar je izpeljano iz ide. kor. *η₂ri- 'šteti'; beseda je sestavljena iz priv. νη-, kor. ἀρι- 'šteti' in sufiksa -το-; prim. ἀριθμός] *ep.* neizmeren, neštet, brezštevilen

Νήσαιον, **Νήσαιον πεδίων** *gl. Νίσαιον*

νησίδιον, τό, **νησίον**, τό, **νησίς**, ίδος, ἡ (νήσος) otoček, otočič NT

νησιώτης, ου, ό, *fem.* **νησιώτις**, ιδος (*dor. νασιώτις*) in **νησιωτικός** 3 (νήσος) 1. *adi.* ki je na otoku, ki se nahaja na otoku, otoški; 2. *subst.* ó otočan

νήσος, ἡ, *dor. νᾶσος* (νάω) otok, polotok; ἐν τᾷ μεγάλᾳ Δωρίδι νάσω na velikem Peloponezu

νήσσα, ἡ [Et.: iz ide. *h₂enth₂t-, *h₂anth₂t- 'raca'; prim. stind. āti-, lat. anas -atis, sl. raca, otva, nem. Ente] raca

νηστεία, ἡ, *ion.* **νηστηή** post, postenje

νηστεύω (νήστις) postim se NT

νήστις, ιος, ό, ἡ (νη, ἔδω) ki se posti, tešč, trezen, lačen NT

νησύδριον, τό otočič, otoček

νητός 3 (νέω³) nakopičen

νηῦς *gl. ναῦς*

νηυσι-πέρητος 2 *ion.* = ναυσι-πέρητος

νηφάλιος 3 in 2 (νήφω) trezen, tešč NT

νήφω [*dor. νάφω*] 1. trezen sem, zmeren sem, ne pijem vina, nisem pijan; 2. *pren.* pameten sem ali preudaren sem NT

νήχω in *med.* [*fut. νήξομαι*] plavam

νίζω *ep. poet.*, *ep.* **νίπτω** [Et.: iz *nig^u-iō, kar je izpeljano iz ide. kor. *neig^u- 'umivati', 'prati'; prim. stind. niktá- 'umiti', stir. nigim 'umivati', stnem. nihhus, nichus 'rečna pošast', 'vodni duh', nem. Nix 'povodni mož', Nixe 'vodna vila', 'vodna deklica'] [*Obl. fut. νίψω, aor. ἔνιψα, pf. pass. νένιμμαι, 3. sg. νένιπται, adi. verb. νιπτός*] 1. *act.* perem, izpiram, umivam, snažim, čistim, očiščujem, spravljam, pomirjam; 2. *med.* umivam se (si), perem se, kopam se, ἄλός v morju, ἐκ ποταμοῦ v reki

Νίκαια, ἡ Nikaja, trdnjava v Lokridi vzhodno od Termopil

νῆκαφορία, ἡ = νικηφορία zмага

νῆκᾶω (νῆκη) [*fut. νικήσω* itd., *impf. iterat. νικάσομεν*] 1. brez acc. a) zmagam, premagam; pri tekmah: dosežem zmago, dobim nagrado, dobim darilo; splošno: imam prednost, sem boljši ali močnejši od koga, μάχη v bitki, τινί v čem, ó νικήσας zmagovalec; b) *praes. ima pogosto pomen pf. sem zmagovalec*; c) γνώμη moj nasvet (moje mnenje) obvelja, se sprejme; podobno: ἡ γνώμη (ἡ δόξα) νικᾷ mnenje (predlog, nasvet) prevlada, obvelja, sklone se, ἐκ τῆς νικώσης (*sc. γνώμης*) z večino glasov; *impers. ἐνίκησε τὸν λοιμὸν*

εἰρῆσθαι zmagalo (prevladalo) je mnenje, da je bilo rečeno kuga, νικᾷ *tudi* = bolj(š)e je, najlepše je z *inf.*; **2.** z *acc. a)* *notranjega obj.:* zmagam, premagam, dobim zmago, dosežem zmago *νίκην, μάχην, ναυμαχίαν* v pomorski bitki, Ὀλύμπια na olimpijskih igrah, πάντα v vsem prevladam = v vseh bitkah premagam (nadvladam), τὴν γνώμην (= τῇ γνώμῃ) moje mnenje (moj predlog) obvelja, se sprejme; *tudi* dobim pravdo εἵνεκα νίκης, τὴν μιν ἐγὼ νίκησα δικαζόμενος zaradi zmage v pravdi, v kateri sem ga premagal; **b)** *zunanjega obj.:* premagam, obvladam, uženem, presegam, nadkriljujem τινά, τινί v čem, s čim, τοὺς φίλους εὖ ποιῶν prijatelje z dobrotami; νικᾷ γὰρ ἀρετὴ με τῆς ἐχθρας πολὺ (= πολὺ μοι κρείττων ἔστί) vrlina ima pri meni več veljave kot sovrašтво, λόγῳ νικάω τινά pregovorim koga, βαρεῖαν ἡδονὴν νικᾷτέ με λέγοντες vajini govori mi vzbujajo bridko radost; **c)** *pass.* premaga, užene, pregovori me kdo λόγους, ἔστί ἃ ἐνικῆθη v nekaterih bojih je bil premagan, ὑπὸ τινος podležem, premagan sem, τῶν φίλων vdam se prijateljem

νίκη, ἡ, *dor. νίκα, νίκος*, ους, τό *NT* **1.** zmaga v boju, v tekmi in na sodišču; **2.** *personif.*

Νίκη, ἡ Nika (Nike), Zmaga, boginja zmage **νικητήριον**, τό (*νικάω*) nagrada za zmago, zmagoslavna nagrada, νικητήρια ἔστιν ἄλλοις slavnim zmago s pojedino

νικητικὸς 3 ki pomaga k zmagi, ki vodi do zmage, παρασκευὴ priprava za zmago

νικη-φορέω *poet.* dobim kot (za) nagrado δάκρυα

νικη-φόρος 2 (φέρω) **1.** zmagovit; *subst.* ὁ zmagovalec; **2.** zmagonosen, τινός v čem

Νικιάς, ου, ὁ Nikias, atenski politik in vojskovodja v času peloponeške vojne

νίκος *gl. νίκη*

νίν *enklit. acc. sg. 3. osebe* = αὐτόν, αὐτήν, αὐτό: njega, njo, ga

Νίνος, ἡ Ninos = Ninive, staro glavno mesto Asirije

Νιόβη, ἡ Nioba, Tantalova hči, Amfionova žena iz Teb; zaradi svoje prevzetnosti je izgubila vseh dvanajst otrok in je od žalosti okamenela

νιπτήρ, ἡρος, ὁ (*νίζω, νίπτω*) umivalnica *NT*
νίπτω *gl. νίζω*

Νίσαια, ἡ Nizaja, pristanišče v Megari

Νισαῖον πεδῖον, Νίσαλον πεδῖον, Νησαῖον πεδῖον, τό Nizajska ravnina v Mediji; (*adi.*) οἱ Νισαῖοι ἵπποι nizajski konji, sloviti konji perzijskega kralja

νίσσομαι, νίσσομαι *dep. med. s pomenom fut. ep.* [*Et.:* iz *νί-νσο-μαι; *gl. νέομαι*] pojdem, odidem, vrnem se

Νίσυρος, ἡ Nizir, majhen otok blizu Kosa; *preb. Νισύριοι*, οἱ Nizirijci

νιφάς, ἄδος, ἡ [*Et.:* iz *ide. kor. subst. *sneig^h-*, *snig^h 'sneg'; *prim. gr. νείφει, νίφει* (iz *ide. *sneig^hheti*), *lat. ning(u)it 'sneži'*, *nix, nivis 'sneg'*, *got. snaiws 'sneg'*, *sl. sneg, snežiti*, *lit. sniegas 'sneg'*, *let. sniegs 'sneg'*, *umbr. ninctu = lat. ning(u)ito, stvnem. snēo 'sneg'*, *snīwan 'snežiti'*, *nem. Schnee 'sneg'*, *schneien 'snežiti'*, *ang. snow 'sneg'*] *ep. poet. ion.* **1. adi.** s snegom pokrit, snežen, zasnežen; **2. subst.** sneg, snežinka, sneženo vreme, metežno vreme, (snežni) metež, sneženje

νιφετός, ὁ (*νείφω*) *ep. ion.* metež, (močno) sneženje

νιφόεις 3 *ep. poet.* snežen, snežnat

νιφο-στιβής 2 (στείβω) *poet.* ki hodi po snegu, snežen χειμῶν

νίφω *gl. νείφω*

νίψα *gl. νίζω*

νοέω [*fut. νοήσω* itd.; *ion. aor. act. ἔνωσα, pf. νένωκα, pass. νένωμαι*] **1. act. a)** zaznam, opazim, zapazim, spoznam, uvidim, vem; *pogosto v zvezi z* ἰδεῖν, ὀφθαλμοῖς, ἐν ὀφθαλμοῖς, *s ὡς in odvisnim vprašanjem, tudi s pt. νοέω κακὸν ἐρχόμενον*; **b) α)** mislim, preudarjam, presojam, razmišljam, νόον νοέω gojim, snujem načrte, ἐπ' ἀμφοτέρα, ἐν φρεσὶ, κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν; *pt. νοῶν, νοήσας* pameten, razumen, preudaren; **β)** menim, mislim, sem mnenja ἄλλα, ὀρθά mislim prav, sem pravega prepričanja; τότε νοῶ κράτιστον to imam za najboljšo; **γ)** izmislim si, pripravljam ἄλλα, νόστον τινί; *z inf.:* mislim na kaj, nameravam, namenjen sem, κακά τινι želim komu kaj hudega, οὐ νοέω ne mislim na kaj, opuščam misel na kaj; **c) o besedah:** označujem, pomenim; **2. med. a)** preudarjam, premišljam, premissljudem pri sebi; **b)** sklenem

νόημα, ατος, τό **1.** misel; sklep, namen, name-

ra, načrt; **2.** mišljenje, mnenje; miselnost, pamet, razum, razsodnost, preudarnost

νοήμων 2, *gen. ονος (νοέω) ep. ion.* razumen, pameten, previden, moder

νόησις, εως, ή (νοέω) zaznavanje, zaznava, umevanje, razumevanje, razumnost

νοητικός 3 sposoben razumevanja, zmožen umevanja

νοητός 3 (νοέω) ki ga je mogoče spoznati z umom (razumom, duhom), ki ga je mogoče doumeti, spoznaven, spoznat, razumljiv, umljiv, doumljiv

νόθος 3 **1.** nezakonski *NT*; **2.** nepravi, neprišten; pokvarjen

νόμαιον, τό *in pl. ion.* običaj, šega, navada

νομ-άρχης, ου, ό (νομός, ἄρχω) *ion.* nomarh, okrajni glavar

νομάς, ἄδος, ό, ή **1.** (νέμομαι) ki se pase, na pašnikih, na paši ἴπποι; *o vodi:* sem in tja tekoč (po jarkih) κρηναί; **2.** (νέμω) ki pase črede, ki se klati po paši; pastirski, nomadski, οί νομάδες pastirji, nomadi

νομεύς, έως, ep. ήος, ό **1.** pastir (*tudi z ἀνήρ*); **2.** *ion.* ladjina rebra

νομεύω (νομεύς) pastir sem, pasem, čuvam čredo

νομή, ή (νέμω) **1.** pašnik, paša, (široka) poljana, hrana; **2.** živina na paši, čreda; **3.** razdelitev, delitev, podelitev, dar, θεοί πάσας νομάς εἶχον so vse dobrote delili; **4.** razširjanje πυρός, razjedanje, νομήν ἔχω razjedam *NT*

νομίζω [*fut. νομιῶ itd.*] (νόμος) **1.** priznavam kot običaj, imam (smatram) za šego (navado), po navadi uporabljam, rabim φωνήν, ἀσπίδα, imam navado, navajen sem τιμᾶν; sprejemam, uvajam kot običaj, kot zakon, odrejam, ukazujem; *pass. νομίζεται* navada je, šega je, običaj je, običajno je, prav je, obred veli, obred nalaga, obred predpisuje; νομιζόμενόν ἐστι šega je, navada je; νομιζόμενος običajen, navaden, τὰ νομιζόμενα običaj, navada, odredba, običajna plača; τὰ νομισθέντα ἀεί nikoli (ne) zanemarjen običaj, θεοῖς bogovom dolžne daritve; *včasih se enako uporablja χρῆσθαι z dat.:* νομιζουσιν Αἰγύπτιοι οὐδ' ἤρωσι οὐδέν nimajo nič določenega za heroje, ne častijo herojev; *prim. tudi φωνῆ νομιζουσιν Σκυθικῆ* od nekdanj uporablja (govorijo) skitski jezik; **2. a)** priznavam koga

za kaj, imam koga za kaj τινά τι; **b)** mislim, menim; *pf.* prepričan sem *z acc. c. inf.;* **c)** θεοὺς verujem v bogove, priznavam bogove; **d)** νόμιζε *s pt. = εἶ ἔσθι;* *Ksenofont, Anabaza 6, 6, 24 νόμιζε ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων (pa tudi ἀποκτείνειν); pass.* imam se za lastnino τινός, posvečen sem komu; πρὸς τινος sem (veljam) pred kom

νομικός 3 (νόμος) **1.** ki zadeva zakone, zakonski, zakonit, postaven, μάχαι prepričani glede zakonov (glede postav) *NT*; **2.** izveden v zakonih, vešč zakonov, izkušen na področju zakonov, ki obvlada zakone; *subst. νομικός, ό* pismouk *NT*

νόμιμος 3 (νόμος) **1.** običajen, navaden, zakonit, postaven; **2.** pravičen, pravicoljuben, pošten, *vrl ἄνθρωποι;* *subst. νόμιμον, τό* *in νόμιμα, τὰ* običaj, navada, zakoni, zakonite odredbe, dolžnosti, načela

νόμισις, εως, ή (νομίζω) običaji, navade, pravila, postave, ή τῶν εἰς τό θεῖον νόμισις verski običaji

νόμισμα, ατος, τό (νομίζω) **1.** običaj, navada, odlok, ustanova, šega; **2.** denar, kovani novci *NT*

νομο-γράφος, ό ki piše zakone, zakonodajalec

νομο-δείκτης, ου, ό pravoznanec, učitelj zakonov

νομο-διδάσκαλος, ό učitelj zakonov, učitelj prava; učitelj postave *NT*

νομοθεσία, ή (νομο-θέτης) postavljanje (dajanje) zakonov (postave), zakonodaja, zakonodajstvo; *kolekt.:* dani zakoni *NT*

νομοθετέω (νομο-θέτης) **1.** dajem zakone (postavo), postavljam zakone, zakonsko (postavno) določam, odrejam; *pass.* dajo mi zakon, dobim zakon *NT*; **2.** posvečujem z močjo zakona; *pass. νενομοθέτηται ἐπὶ κρείττοσι ἐπαγγελίαις* zagotovljena je z boljšimi obljubami *NT*

νομο-θέτης, ου, ό (τίθημι) zakonodajalec, postavodajalec; v Atenah član odbora, ki je moral na začetku vsakega leta pregledati zakone

νομοθετική, ή *sc. τέχνη* (νομοθέτης) zakonodaja, zakonodajalstvo, zakonodajstvo; veščina dajanja (postavljanja) zakonov

νομός, ό (νέμω) *ep. poet.* **1.** = νομή pašnik, paša, νομόνδε na pašo, ἐπέων πολλὸς νομός

polje besed je široko; **2.** odkazano bivališče, stanovanje; nomos, okraj, pokrajina (*pos.* v Egiptu)

νόμος, ὁ (νέμω) **1. a)** običaj, šega, navada, νόμος ἔστιν = ἐν νόμῳ ἔστιν navada je, τινί nekdo je navajen, κατὰ νόμον po šegi, po navadi; **b)** red, pravica, χειρῶν νόμος pravica pesti, pravica močnejšega, zakon močnejšega, boj, spopad, tepež, ἐς χειρῶν νόμον ἀφικνέομαι spopadem se, spustim se v boj; **2.** načelo, pravilo, predpis, odredba, zakon, postava, παρὰ τοὺς νόμους proti zakonom, κατὰ τοὺς νόμους po zakonih, v skladu z zakoni, νόμον τίθημι dajem (postavljam) zakon, dajem postavo, νόμον λύω odpravljam zakon, razveljavljam zakon; *NT* Mojzesova postava, moralni (etični, нравni) zakon, obredni zakon, stari zakon, οἱ ἐκ νόμου Judje; **3.** način petja, napev, melodija, petje, pesem

νομο-φύλακες, ων, οἱ varuhi zakonov

νόος, *skrč.* νοῦς, ὁ **1.** čut, um, razum, pamet, duh, preudarnost, razsodnost, previdnost; νοῦν ἔχω pameten sem, νοῦν προσέχω τινί, πρὸς τι obračam svojo pozornost na kaj, pazim, oziram se na kaj; (ἐν) νόῳ λαμβάνω razmišljam, preudarjam, ženem si k srcu; σὺν νόῳ z razumom, premišljeno, παρεκ νόον brez pametnega razloga, nespametno; *impers.* νοῦν οὐκ ἔχει nespametno ali neumno je; **2. a)** misel, volja, želja, namera, namen, nakana, sklep, κατὰ νόον po želji; **b)** *pri besedah ali dejanjih:* pomen, smisel; **3. a)** mišljenje, značaj; **b)** duša, srce, ἐκ παντὸς νόου iz vsega srca, prav rad

νοσερός *poet.* = νοσηρός

νοσέω (νόσος) **1.** bolan sem, boleham, trpim telesno ali duševno; *aor.* zbolim; **2. pren. o državi: propadam, v slabem stanju sem, v nevarnosti sem, razdrt sem, razrit sem, sem na robu propada, τὸ νοσοῦν = νόσος; ἐνόσησε τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα**

νοσηλεία, ἡ, **νόσημα**, ατος, τὸ *gl.* νόσος

νοσηρός 3 (νοσέω) bolan, bolehen; nezdrav χωρῖον

νόσος, ἡ, *ion.* νοῦσος **1. a)** bolezen, bolehanost, bolehnost, kuga, pomor; **b)** blaznost θεία νόσος; ἱερά božjast, padavica; **c)** (νοσηλεία) gnojna rana; **2. pren. a)** zlo, nesreča, muka, bolečina; strast, napaka, greh, hudobi-

ja; **b)** o *osebah:* poguba, kuga, nesreča νόσος πόλεως

νοσσεύω, **νοσσιά** *itd. gl.* νοεοσσεύω *itd.*

νοσσίον, τό ptičica, pišče, piška *NT*

νοστέω (νόστος) *ep. poet. ion.* **1.** vračam se (domov), uidem, rešim se iz česa ἐκ τινος; **2.** hodim, potujem, pridem

νόστιμος 2 *ep.* **1.** ki spada k vrnitvi, ἤμαρ dan vrnitve, povratek; **2.** ki se more vrniti, ki se lahko vrne, domov se vračajoč, οὐκέτι νόστιμός ἐστι ne more se več vrniti

νόστος, ὁ (νέομαι) *ep. poet.* **1.** vrnitev, povratek, prihod; **2.** hoja, pot, φορβῆς po živež

νοσφίζω [*fut.* νοσφιῶ, *aor.* ἐνόσφισα, *pass. pf.* νενόσφισμαι, *aor.* ἐνοσφίσθην, *med. aor.* ἐνοσφι(σ)σάμην] **1. act. a)** odstranjujem, odpravljam, ločim; **b)** oropam, βίου τινά oropam koga življenja, vzamem življenje; **c)** ubijem; **2. med. a)** odstranjujem se, ločim se, odhajam, τινός od koga; zapuščam, puščam na cedilu παιῖδα; **b)** odtujujem se, odvracam se od koga μάλλον, ne maram za, zatajim σέ *Sofokles, Kralj Ojdip 693*; **c)** pridržim zase, poneverim, utajim *NT*

νόσφι(ν), **νόσφ'** *ep.* **1. adv.** v daljavi, oddaljeno, narazen, vstran, posebej, ločeno, zase, skrivaj; **2. praep. z gen.:** daleč od, brez vednosti, razen

νοσώδης 2 (νόσος, εἶδος) bolehen, bolehav

νοτερός 3 (νότος) vlažen, moker; *subst.* **νοτερὸν**, τό vlaga, mokrota

νοτία, ἡ, *ep. ion.* **νοτίη** (νότιος) vlaga, mokrota; *pl.* dež, deževje

νοτίζομαι (νότος) *pass.* zmočim se

νότιον, τό *ep.* voda ob obrežju, obala

Νότιον, τό Notij (Notion), pristanišče mesta Kolofon

νότιος 3 (νότος) **1. ep.** vlažen, moker; **2. ion.** južen, θάλασσα Indijski ocean, κατὰ νότιον na jugu, proti jugu, južno od

νοτίς, ἰδος, ἡ = νοτία

νότος, ὁ **1.** jug, južni veter; **2.** jug, južna stran sveta

νουθεσία, ἡ opomin, svarilo *NT*

νουθετέω (νοῦς, τίθημι) **1.** opominjam, polagam komu na srce, živo priporočam komu kaj, prigovarjam, poučujem, spametujem

koga, spravljam koga k pameti; ἐπωδαῖς tolažim, mirim; **2.** svarim, karam, kaznujem

νουθέτημα, ατος, τό, **νουθέτησις**, εως, ἡ opomin, svarilo, karanje, ukor

νουθετικός 3 opominjajoč, λόγοι svareč, svarilen

νομηγία, ἡ *NT* = νεομηγία

νουν-εχόντως, **νουν-εχῶς** (νοῦς, ἔχω) *adv.* pametno, modro *NT*

νοῦς = νόος

νοῦσος = νόσος

νύ *gl.* νύν

νυκτεγερέω (νύξ, ἐγείρω) ponoči bedim, ponoči se lotim česa

νυκτερευτικός 3 sposoben za nočno delo, primeren za nočni lov, spreten pri nočnem delu, spreten pri nočnem lovu κύνες

νυκτερεύω (νύκτερος) prebijem noč, prebedim noč, prečujem noč, prenočujem, ponočujem

νυκτερινός 3, **νύκτερος** 2 (νύξ) nočen, ponočen, ponoči, Αἴας ἀπελωβήθη, φυλακὴ nočna straža

νυκτερίς, ἴδος, ἡ (νύκτερος) netopir

νυκτί-βρομος 2 (βρέμω) ponoči šumeč, noč predirajoč

νυκτο-θήρας, ου, ὁ (νύξ, θηράω) nočni lovec

νυκτομαχία, ἡ, *ion.* **νυκτομαχίη** nočna bitka

νυκτοπορέω (νύξ, πορεύομαι) hodim ponoči, potujem ponoči

νυκτοπορία, ἡ nočna hoja, potovanje ponoči

νυκτοφυλακέω imam nočno stražo, stražim ponoči

νυκτο-φύλαξ, ακος, ὁ nočni čuvaj, nočna straža

νυκτ-ωπός 2 (ὄψ) *poet.* ponočen, temen, ἀληθοσύνη = ἀλήθεια νυκτωπός resničnost nočnih sanj

νύκτωρ *adv.* (νύξ) ponoči, v noči

νύμφα *ep. voc. gl.* νύμφη

νυμφαῖον, τό nimfam posvečen kraj, svetišče, votlina nimf

νυμφεῖος 3 (νύμφη) nevestin, svatben; *subst.* **νυμφεῖον** τό nevestina soba; *pl.* **1.** svatba, ženitovanje, zakon; **2.** nevesta

νύμφευμα, ατος, τό (νυμφεύω) nevesta, mlada žena; *pl.* ženitev, zakon

νυμφεύω *in med. poet.* **1.** oženim se τινά, omožim se τινί, obhajam ženitovanje; **2.** nevesta sem, ἔκ τινος sem omožena

νύμφη, ἡ, *dor.* **νύμφα**, *ep.* [*voc.* νύμφα] [*Et.*: iz *ide. baze* *sneub^h- 'omožiti se' (*morda iz ide. *sneu-* 'vezati'); *prim. lat.* nūbō 'omožim se', 'poročim se', cōnūbium 'zakonska zveza', 'poroka' (*iz *co-snubiom*), *sl.* snubiti] **1.** nevesta, zaročenka, mlada žena; **2.** snaha *NT*

Νύμφη, ἡ nimfa, nižja boginja, 'vila'

νυμφίδιος 3 *poet.*, **νυμφικός** 3 *poet.* (νύμφη) nevestin, zakonski, svatben, ženitovanjski

νυμφίος, ὁ (νύμφη) ženin, zaročenec, mlad mož, mlad soprog *NT*

νυμφοκομέω *poet.* okrasim (nalepotičim, naljšpam, nakitim) se kot nevesta

νυμφό-ληπτος 2 (λαμβάνω) od nimf navdihnjen, navdahnjen ali obseden

νυμφών, ὄνος, ὁ (νύμφη) nevestina soba, οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος svatje *NT*

νύν, **νύ** *enklit.* [*Et.*: *podedovani ide. adv.* *nū, *nū 'zdaj', 'na novo', ohranjen v več jezikih, *npr. stind.* nū 'zdaj', *gr.* νύ, νύν 'zdaj', *lat.* nun-c 'zdaj', nu-dius 'zdaj', *sl.* no, *nem.* nun 'zdaj', 'sedaj'] v takih razmerah, tedaj, torej, pa, pač, seveda, τί νυ zakaj neki?, čemu neki?, οὐ νύ τοι morda (pa) vendar ne

νῦν *adv.* [*Et.*: *gl.* νύν] **1.** časovno: zdaj, sedaj, ravnokar, νῦν δὴ prav zdaj, ὁ, ἡ, τὸ νῦν sedanjí, τὸ νῦν εἶναι za zdaj, začasno, τὸ νῦν sedanjost, zdaj, sedaj, μέχρι τοῦ νῦν do zdaj, do sedaj, τὸ νῦν ἔχον za zdaj *NT*; ἡ νῦν ἡμέρα današnji dan; **2.** v teh razmerah, torej, potem-takem, νῦν δέ zdaj pa, tako pa, ἀλλὰ καὶ νῦν pa tudi tako

νυνί *adv.* [*okreplj.* νῦν] ravno zdaj, ravno sedaj, torej, tako pa

νύξ, νυκτός, ἡ [*Et.*: iz *ide. *nók^uts* (*iz ide. kor. *neg^u-* 'večeriti se'); *prim. stind.* nák(t), *gr.* νύκτερος, νυκτερινός 'nočen', 'ponočen', *lat.* nox, noctis 'noč', nocturnus 'nočen', *sl.* noč, nocoj, *lit.* naktis, *let.* nakts, *got.* nahts, *stvnem.* naht, *nem.* Nacht, *ang.* night] **1.** noč, νυκτός, ἐν, ἐπὶ νυκτί ponoči, τῆς νυκτός v (določeni) noči, (διὰ) νύκτα celo noč, εἰς (τὴν) νύκτα ko se znoči, ὑπὸ νύκτα proti noči, pozno zvečer; πόρρω τῶν νυκτῶν pozno ponoči, μέσαι νύκτες polnoč, περὶ μέσας νύκτας opolnoči; **2.** mrak, tema, nesreča; *tudi o nezavesti in smr-*

ti: smrtna senca; **3.** *personif.* **Νύξ**, Νυκτός, ἡ Νικς (Nikta), Noč, boginja noči

νύος, ἡ [Et.: iz ide. *snusó-, *snusah₂-, domnevno iz *sneu- 'vezati' s prvotnim pomenom 'tista, ki povezuje (dve družini)'; prim. lat. nurus 'snaha', arm. nu 'snaha', stcslovan. snъxa 'snaha', sl. snaha, stvnem. snur 'snaha', nem. Schnur 'snaha'] snaha, svakinja

Νύσα, ion. **Νύση**, ἡ Niza, sveta planina, kjer so nimfe vzgojile Dioniza

νύσσα, ἡ ep. **1.** cilj, konec; **2.** koničast steber na obeh koncih dirkališča, kjer so se tekmeči obračali; **3.** izhodišče, meja, ograja, od katere so tekmovalci pri dirkah štartali in h kateri so se morali vrniti

νύσσω, at. **νύττω** [Et.: iz *σνεύσω iz ide. *(s)neu- 'kimniti', 'zganiti', 'suniti', 'obrniti se'; prim. stind. návate, nāuti 'obrne (obrača) se', gr. νεύω 'kimam', lat. nuō 'sklonim', 'kimam', hrv. nukati 'siliti', 'priganjati', 'nagovarjati'] [Obl. fut. νύξω, aor. ἔνυξα, ep. νύξα] udarjam, suvam, bodem, prebodem, ranim

νυστάζω [Et.: prim. lit. snústu, snúda, snústi 'zadremati', snudà, snúdis 'spéči', 'sanjač'] [Obl. aor. ἐνύστασα, NT ἐνύσταξα] kimam, dremam, zadremam, spim, zaspim, obotavljam se

νύττω gl. νύσσω

νυχθ-ήμερον, τό (νύξ, ἡμέρα) doba 24 ur, noč in dan

νύχιος 3 (νύξ) = νυκτερινός, ἐκτέταται νύχιος leži zleknjen (kot v nočnem snu)

νώ gl. νῶι

νωδός 3 brezzob

νώδυνος 2 (νη-, ὀδύνη) poet. ki blaži bolečine, ki lajša bolečine, bolečine lajšajoč, bolečine blažeč

νώθεια, ἡ topoglavost, okornost, počasnost

νωθής 2, **νωθρός** 3 **1.** len, okoren, počasen, nemaren; **2.** slaboumen, neumen, topoglav

νώι, **νώ** [Et.: nom. in acc. du. iz ide. zaimenske osnove *nō-, *eno-, *ono-, domnevno iz *νω-Ϝι; prim. lat. nōs, sl. midva, naju dva][acc. νῶιν, νῶν] naju dveh, nama dvema

νωίτερος 3 ep. najin

νωλεμές, **νωλεμέως** ep. adv. **1.** neprestano, vedno, neprenehoma; **2.** trdno, čvrsto, krepko, stanovitno

νωμάω [Et.: gl. νέμω] ep. poet. **1.** razdelim, podelim, zlasti o jedi in pijači, δεπάεσσι; **2. a)** primem, zgrabim, zagrabim μετὰ χειρσὶν ἄλεισον; **b)** o orožju: jemljem v roke, spretno uporabljam, vihtim, sučem ἔγχρος, τόξον, δόρυ; vodim, obvladujem (krnilo), σκῆπτρον, οἰήμα; **c)** o nogah: hitro gibljem, premikam πόδας καὶ γούνατα, φυγᾷ πόδα; **3. pren.** sučem v duhu, preudarjam, premišljam, premišljujem, presojam, snujem, nameravam κέρδεα, νόον; Herodot 4, 128 opazim

νῶν gl. νῶι

νώνυμ(ν)ος 2 (νη in ὄνομα) ep. neznan, brez slave, neslaven

νώροψ, οπος, ὁ, ἡ [vedno v zvezi s χαλκός] svetel, blesteč, bleščeč (se)

νωσάμην ipd. gl. νοέω

νωτίζω (νώτον) poet. [aor. ἐνώτισα] obračam hrbet, bežim, pobegnem

νώτον, τό, **νώτος**, ὁ [Et.: morda sor. (a nezanesljivo) z lat. natēs 'ritnica', 'rit'] hrbet, pleča, površje morja; τὰ νῶτα ἐπιστρέφω, ἐντρέπω, δείκνυμι obrnem hrbet, bežim, κατὰ νώτου (γίγνομαι, ἐπιφαίνομαι) za hrbtom, od zadaj

νωτο-φόρος 2 (φέρω) na hrbtu noseč; τὸ νωτοφόρον tovorna živina

νωχελίη, ἡ ep. nemarnost, lenoba, počasnost

Ξ, Ξ

Ξ, ξ (ξῖ) ksi, štirinajsta črka grškega alfabeta, kot številka ξ' = 60, ξ = 60.000

Ξαίνω [*Et.*: iz *ξάν-ιω; *prim.* ξέω, ξύω, ύφαίνω, *hipotetično (a ne zanesljivo potrjeno) lat. sentis* 'trnjev grm'] [*Obl. fut.* ξανῶ, *aor.* ἔξηνα, *pass. pf.* ἔξασμαι, *aor.* ἐξάνθην] **1.** prskam, grebenam, gradašim volno ἔρια; **2.** bijem, tepem, bičam

Ξανθίππη, ἡ Ksantipa, Sokratova žena

Ξάνθ-ιππος, ὁ Ksantip, Periklov oče, zmagovalec pri Mikali l. 479 pr. Kr.

Ξανθός 3 [*Et.*: *prim.* ξουθός, *morda sor. tudi z lat. cānus* (iz *cas-nos), cascus 'osivel', 'star', 'siv'] rumen, rumenolas, plavolas, rjavkast, rdečkast

Ξάνθος, ὁ Ksant (Ksantos) **1.** reka pri Troji (Skamander); **2.** reka v Likiji; **3.** ἡ mesto v Likiji; **4.** ὁ Ahilov konj

Ξειν-απάτης, ου, ὁ = ξεν-απάτης

Ξεινητή, ἡ *ion.* = ξενία

Ξεινήιον, **Ξεινία** *itd. gl.* ξένιον *itd.*

Ξενᾶγέω **1.** vodim tujce okrog in jim kažem znamenitosti kraja, ἄριστά σοι ἐξενάγηται izvrstno si vodil; *pass.* vodiijo me kot tujca okrog; **2.** načelujem, poveljujem, zapovedujem najemniškim četam ξενικοῦ

Ξεν-ᾶγός, ὁ (ξένος, ἡγήομαι) poveljnik najemniških čet, načelnik najemniških vojakov

Ξεν-απάτης, ου, ὁ (ἀπατάω) ki vara tujca, ki vara gosta

Ξενη *gl.* ξένος

Ξενηλασία, ἡ (ἐλαύνω) izgon (izgnanje, izganjanje) tujcev, ξενηλασίαν ποιῶ izganjam tujce

Ξενία, ἡ, *ep.* **Ξενήη**, *ion.* **Ξεινήη**, **Ξεινηήη**, ἡ (ξένιος) **1.** gostoljubnost, gostinsko pravo, gostinska zveza, prijateljsko razmerje, ξεινήην συντίθεμαι τινι sklenem gostinsko zvezo; **2.** gostoljuben sprejem, pogostitev ἐπὶ ξενία

(*ali:* ξένια) καλέω, prenočišče, stanovanje *NT*; **3.** tujinstvo, prisvajanje državljskih pravic, γράφομαι τινα τῆς ξενίας tožim koga zaradi

Ξεινίζω, *ion.* **Ξεινίζω** (ξένος) [*fut.* ξεινίσω, *ep.* ξεινίσσω, *aor.* ἐξεινισ(σ)α, *pass.* ἐξεινισθην]

1. gostoljubno sprejemam tujca ali gostinskega prijatelja, pogostim, ξεινίους prirejam gostijo; *τινὰ ἀναθοῖς* (gostoljubno) obdarujem koga; *pren.* ὄν φοίνιος Ἄρης οὐκ ἐξεινισεν ki ga Ares ni pogostil (z ranami in smrtjo), ki ga Ares ni umoril; *pass.* sem pri kom gost, gostoljubno me sprejme kdo, gostujem pri kom; **2. a)** presenetim koga, τὸ ξεινίζον nekaj novega, čudnega *NT*; *pass.* čudim se, strmim; **b)** sem tuj

Ξεινικός 3, *ion.* **Ξεινικός** (ξένος) tuj, inozemski, inostranski ἱρά; *subst.* **Ξεινικόν**, τό, *in* **Ξεινικά**, τὰ najemniška vojska, najemniške čete, ξεινικὸν ἐπικουρικὸν najete pomožne čete

Ξένιος 3 in 2, *ion.* **Ξείνιος** *in* **Ξεινήιος** 3 (ξένος) gostoljuben τράπεζα, gostinski, Ζεὺς ξένιος zaščitnik gostov in tujcev; *subst.* **Ξένιον**, τό, *nav. pl.* dar gostu, gostinski dar, pogostitev, καλέω ἐπὶ τὰ ξένια vabim na gostijo, ἐπὶ ξένια παραλαμβάνω *τινὰ* sprejemem koga kot gosta

Ξένισις, εως, ἡ (ξεινίζω) prijazna pogostitev, ξεινίσεις ποιοῦμαι *τινος* pogostim koga

Ξενοδοκέω, *ion.* **Ξεινοδοκέω** *in* *NT* **Ξενοδοχέω** sprejemam, pogostim tujce *τινὰ*

Ξενο-δόκος 2, *ion.* **Ξεινοδόκος** (δέχομαι) gostoljuben, ki sprejema goste; *subst.* ὁ gostitelj, gospodar, krčmar

Ξενοίεις 3 (ξένος) *poet.* poln tujcev, zelo obiskan od tujcev

Ξενοκτονέω, *ion.* **Ξεινοκτονέω** morim tujce, ubijam tujce

Ξενο-κτόνος 2 (κτείνω) *poet.* tujce moreč

Ξενολογέω nabiram najemniške čete

Ξενοόμαι, *ion.* **Ξεινόομαι** *pass.* [*fut. med.* ξενώσομαι, *aor.* ἐξενώθην, *pf.* ἐξένωμαι] **1.** grem v tujino; *pf.* v tujini sem, izgnan sem, sem izgnanec; **2. a)** gostoljubno me kdo sprejme, pogosti me kdo (παρά) τινι; **b)** τινί sklenem s kom (gostinsko) prijateljstvo; οἱ ἐξενωμένοι = οἱ ξένοι

Ξένος 3, *ep. ion.* **Ξεῖνος** [*Et.: domnevno iz *ξ-έν-φος iz ide. *ghs-en-uo-s; sor. z ide. *ghosti-* 'gost' (iz *ide. kor. *ghos-* 'jesti'), *od koder izhaja lat. hostis* 'sovražnik' (prvotni pomen '(sovražni) tujec'), *sl. gost, got. gasts, stvnm. gast, nem. Gast, ang. guest*] **1. adi.** tuj, inostranski, inozemski, nenavaden, nov, neznan, nevešč τινός, χθόν, γαῖα tujina, inozemstvo, ἐν ξένασι χειροί v rokah tujcev; *adv.* ξένως tuje, ξένως ἔχω τινός tujec sem, neizkušen sem v čem; **2. subst.** **Ξένος, ó a)** tujec, inozemec, inostranec, prišlek; **b)** vojak najemnik, najemniški vojak; **c)** gostinski prijatelj (gost in gostitelj), prijatelj, pobratim; *v nagovoru:* ὦ ξεῖνε dragi moj; **3. subst.** **Ξένη, ἡ a)** tujka, inozemka, inostranka; **b)** *sc.* χώρα tuja dežela, tujina, inozemstvo

Ξενο-στασις, *εως, ἡ* (ἔστημι) *poet.* gostilnica, prenočišče za tujce

Ξενοσύνη, ἡ, ep. ion. **Ξεινοσύνη** (ξένος) = ξενία

Ξενοτροφέω (ξένος, τρέφω) vzdržujem najemniške čete χροήμασι

Ξενοφονέω (ξενο-φόνος) *poet.* morim tujce, ubijam tujce

Ξενο-φόνος 2 (φονεύω) tujce moreč

Ξενο-φῶν, ὠντος, ó Ksenofont iz Aten, Sokratov učenc, pisatelj in vojskovodja

Ξέρξης, ου, ó Kserks, Darejev sin, perzijski kralj v obdobju 485–465 pr. Kr.

Ξερός 3 *ep. ion.* = ξηρός

Ξέσσε *gl.* ξέω

Ξέστης, ου, ó ksest (ksestes) (*lat.* sextarius), atiška mera = 0,5 litra; vrč, kupica *NT*

Ξεστός 3 (ξέω) zglajen, zlikan, gladko obtesan, gladek

Ξέω [*Et.: sor. s* ξύω, ξάινω, *morda tudi s sl. česati* (iz *ide. kor. *kes-* 'razvrščati', 'urejati', 'česati')] [*Obl. aor.* ἔξεσε in ξέσσε] stružim, obdelujem, tešem, obtešem, gladim, likam

Ξηραίνω (ξηρός) [*fut.* ξηρανῶ, *aor.* ἐξήρα-

να, *ion.* ἐξήρηνα, *pass.* ἐξηράνθην, *pf. pass.* ἐξήρασμαι, *NT* ἐξήραμμαι] sušim, posušim; *pass.* posušim se, usahnem *NT*

Ξηρός 3, *ep.* **Ξερός** [*Et.: domnevno iz ide. kor. *qser-* 'goreti'; *prim. stind.* kšārah 'goreč', 'jedek', *lat.* serēnus (iz *kseres-no-s), serescō 'posušim se', *stvnem.* serawēn 'postajati suh', 'sušiti se'] suh, posušen, usahel *NT; subst.* **Ξηρά, ἡ in** **Ξηρόν**, τό suha zemlja *NT; τοῦ ποταμοῦ* suha struga reke

Ξηρότης, ητος, ἡ suša, suhost, suhota νεῶν

Ξιφ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) oborožen z mečem

Ξιφη-φόρος, ó meč noseč, oborožen z mečem **Ξιφίδιον**, τό [*demin. od* ξίφος] kratek meč, bodalo

Ξιφο-κτόνος 2 (κτείνω) *poet.* z mečem moreč

Ξίφος, ους, τό (dvorezen in raven) meč

Ξιφουλκία, ἡ izdiranje meča, potegovanje meča

Ξόανον, τό (ξέω) lesen (ali iz kamna izrezan) kip, božja podoba

Ξουθός 3 *poet.* rumenkast, rjavkast

Ξυγ- *gl.* συγ-

Ξυήλη, ἡ (ξύω) **1.** strgalo, strugalo, nož za strganje, nož za struganje; **2.** ksiela, kratek za krivljen (srpast) meč (Lakedajmoncev)

Ξυλίζομαι *med.* (ξύλον) grem po drva, nabiram si drva

Ξύλινος 3 (ξύλον) lesen

Ξυλλ- *gl.* συλλ-

Ξυλο-κόπος 2 (κόπτω) ki seka drva, ki cepi drva, πέλεκυς sekira za cepljenje drv, drvača, cepilka

Ξύλον, τό [*Et.: iz ide. *ksulo-*; *prim. gr.* ξύω 'strugam', 'gladim', *got.* sauls 'steber', *stvnem.* sūl 'steber', 'soha', *nem.* Säule 'steber'] **1.** les, drva; **2. a)** trska, treska, poleno, les za kurjavo; **b)** drevo, hlod (τετραγώνω), kol, drog; **c)** palica, bat, kij *NT; d)* klada (mučilo za sužnje), križ *NT; e)* εἴρια ἀπό ξύλου bombaž

Ξυλουργέω *ion.* obdelujem les, izdelujem stvari iz lesa

Ξύλ-οχος, ἡ [*Et.: domnevno po haploglogiji iz *ξύλο-λόχος; gl.* ξύλον, λέχος, λόχος] *ep.* gozd, gozdovnje, les, lesovnje, gošča, grmovnje, ἐν ξυλόχῳ λέοντος v levovem brlogu

Ξύλωσις, *εως, ἡ* (ξύλω) lesenina, ogredje, lesovje

ξύμ-, ξύν- *gl.* συμ-, συν-

ξύνες, ξύνετο *gl.* συν-ίημι

ξύνήλιος 3 *ep.* skupen; *subst.* τὸ ξυνήλιον skupno imetje, nerazdeljeno imetje

ξύνιει, ξύνιον *gl.* συν-ίημι

ξύνός, ξυνῆ [*Et.*: iz *ξύν-ιός; *prim.* κοινός (iz *κομ-ιός)] *gl.* κοινός

ξύράω, NT ξυρέω, med. ξυρέομαι (ξύρόν) **1.** strižem, brijem; ἐν χρῶ režem v živo meso; **2.** *med.* dam se ostriči ali obriti *NT*, ostrizem se

ξύρόν, τό *ep. poet. ion.* britev, ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς (ἴσταται τι) visi na lasu, visi na nitki, je pred odločitvijo, *podobno* ἐπὶ ξυροῦ τύχης

ξύστις, ἰδος, ἦ (ξύω) dolga obleka z vlečko

ξύστόν, τό (ξύω) **1.** zglajen drog, kopjišče, družaj sulice; **2.** kopje, sulica

ξύστός 2 (ξύω) *ion.* ostrugan, zglajen

ξύστο-φόρος, ὁ suličar, kopjanik, kopjenosec

ξύω [*Et.*: iz *ide. kor.* *ks-eu-, *ks-neu- 'praskati', 'strgati', 'brusiti'; *prim. stind.* kṣṇāuti 'drigne', 'brusi', kṣṇótram 'brus', kṣṇutá- 'dobro naostren', *av.* hu-xšnuta- 'dobro naostren', *lat.* novācula (iz *ide.* *qsneua-), *sor. gr.* ξάλνω, ξέω] stružim, strugam, gladam, drgnem, snažim; gladko ostrizem (platno); *med.* gladam si kaj παλτόν

O, o

O, o (ὀ μικρόν) omikron (o mikron), petnajsta črka grškega alfabeta, kot številka o' = 70, ο = 70.000

ὀ- *predpona*: **1. copul.** skupaj = ἅ *copul. npr.* ὄαρ, ὀβελός; **2. prothet.** = ἅ *prothet.* ὀ-τρύων, ὀ-κέλλω

ὀ, ἦ [*dor. ἄ*], **τό** [*Et.: ὀ iz *so, ἦ iz *sā, τό iz *to-d; prim. stind. sá, sáh, lat. iste, ista, istud, got. sa, sō, sl. ta, ta, to, nem. der, die, das*] [*at. gen. τοῦ, τῆς itd.; ep. gen. τοῖο, du. gen. in dat. τοῖν, pl. nom. τοί, ταί, gen. fem. τάων, dat. τοῖσι, τῆσι, τῆς; dor. gen. τῶ, τᾶς, dat. fem. τᾶ, acc. τάν; pl. gen. fem. τᾶν, acc. masc. τῶς*]

I. pron. demonstr. ta, ta, to, on, ona, ono; **1. a) ὀ μὲν ... ὀ δὲ** ta ... oni (pa), οἱ μὲν ... οἱ δὲ ti ... oni pa, eni ... drugi pa, τὰ μὲν ... τὰ δὲ deloma ... deloma; **b) ὀ δὲ** ta pa, ἦ δὲ ona pa, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων slišal pa ga je; **2. a) τὸν καὶ τὸν** tega in tega, **τὸ καὶ τὸ** to in to; **b) τοῦ** zaradi tega, πρὸ τοῦ nekdanj, svoje dni, **ἐκ τοῦ**, *ep.* ἐκ τοῦο od tedaj, odkar; **c) τῆ** tam, tod, tja, po tej poti τῆ ἵππους ἔχε, tako, na ta način (*Odiseja 8, 510*), τῆ καὶ τῆ τῆς ὀδοῦ na obeh straneh poti; τῆ μὲν ... τῆ δὲ z ene strani ... z druge strani; **3. τῶ** zato, zaradi tega, v tem primeru, potem, nato; **4. τό** zato (*Iliada 17, 404*); **5. ἐν τοῖς** *pri sup.:* mnogo, nadvse, kar;

II. določni člen (spolnik) 1. pred subst. in lastnimi imeni; pogosto ima pomen: **a)** oni znani, slavni, omenjeni; Νέστωρ ὁ γέρον znani častitljivi starček; **b)** zaslužen, potreben, pristojen, običajen, τὰ ἐπιτήδεια λαμβάνω dobim potreben živež; **c)** = *pron. poss.* ἐπὶ τὴν ναῦν λαμβάνω vzamem na svojo ladjo, καὶ μοι δὸς τὴν χεῖρα daj mi svojo roko; **2. določni člen substantivira vsak izraz, pred katerim stoji:** **a)** *pred adi., pron., num. itd.:* ὁ σοφός modrijan, τὸ καλὸν lepota, εἰσὶ οἱ λέγοντες so ljudje, ki pravijo, τὸ πεζικόν pehota, τὸ ναυτικὸν mor-

narica, τὸ μέλλον prihodnost, bodočnost; **b)** *pred adv.* τὰ ἐνθάδε tukajšnje razmere, οἱ νῦν sodobniki, τὰ οἴκοι domače razmere; **c)** *pri gen.* ὁ Πολύβου Polibov sin, οἱ ἐκείνου njegovi ljudje, τὸ τοῦ Δημοσθένους slavni Demostenov izrek, τὰ τῶν θεῶν = οἱ θεοί, τὰ τῆς τύχης odločitve usode, ukazi usode, τὰ μὲν θεῶν παρέβην zapovedi bogov, τὸ τῶν παίδων kar navadno delajo otroci; **d)** *pri prepozicijskih izrazih:* οἱ ἀμφί (περὶ) τινος njegovo spremstvo, njegova stranka, οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς sejmarji, τὰ παρὰ θάλασσαν primorski kraji, τὸ κατ' ἐμὲ z moje strani, kolikor je od mene odvisno; **e)** *pri inf.* τὸ νῦν εἶναι za zdaj, διὰ τὸ φιλομαθῆ εἶναι zaradi ukaželjnosti; ἐν τῶ λέγειν v govoru; **f)** *pri celih stavkih:* ἐρωτώμενος τὸ Ποδαπὸς εἶη;

III. pron. relat. gl. ὅς

ὄαρ, αρος, ἦ *ep.* [*dat. pl. ep. ὄρεσσι*] družica, žena, soproga

ὀαρίζω *ep.* ljubkujem, prijazno občujem, pogovarjam se s kom, kramljam s kom τινί

ὀαριστής, οῦ, ὁ (ὀαρίζω) prijatelj, drug, sodrug, družabnik, zaupnik

ὀαριστής, ὅς, ἦ *ep.*, ὄαρος, ὁ *ep.* (ὀαρίζω) **1.** zaupno občevanje, zaupno druženje, zaupen pogovor, kramljanje, razveseljevanje, ljubkovanje; **2.** občevanje, navada, šega, način, πολέμου boj za življenje in smrt, προμάχων zbor **ὄασις**, εωρ, ἦ Oasis (Oaza), mesto v veliki oazi v zgornjem Egiptu

ὀβελίσκος, ὁ majhen raženj, raženjček

ὀβελός, ὁ **1. ep.** raženj; **2. ion.** šiljast steber, obelisk

ὀβολός, ὁ obol, atiški denar (= 1/6 drahme)

ὀβριμο-εργός 2 (ἔργον) *ep.* silovit, nasilen, zloben, hudoben

ὀβριμο-πάτηρ, ἦ *ep.* hči mogočnega očeta (Atena)

ὄβριμος 2 [Et.: sor. z gr. βριμάομαι, βρίθω] ep. močen, silen, silovit

ὄγδοαῖος 3 k osmemu dnevju spadajoč, osmega dne, osmodneven, osmi dan

ὄγδόατος 3 ep. = ὄγδοος

ὄγδοήκοντα, ep. ion. **ὄγδώκοντα** osemdeset

ὄγδοηκοστός 3 osemdeseti

ὄγδοος 3 [Et.: iz *ὄγδοφος; gl. tudi gr. ὀκτώ in lat. octāvus] osmi

ὄγδώκοντα ep. ion. = ὄγδοήκοντα

ὄγδωκοντα-έτης 2 (ἔτος) osemdesetleten

ὄ-γε, ἡ-γε, τό-γε ep. ion. tale, τῆ-γε todle, tjakaj, tja, τόγε ravno zaradi tega

ὄγκηρός 3 (ὄγκος) sijajen, bleščeč, gizdav, ὄγκηρότερον τῆς βασιλείας διάγω nastopam sijajneje kot kralj

Ὀγκηστός, ἡ Onkest, mesto ob Kopajskem jezeru v Bojotiji

ὄγκινιον, τό [demin. od ὄγκινος] zazobek, kavelj

ὄγκιον, τό ep. zabož za železno orodje

ὄγκος¹, ὁ [Et.: prim. lat. uncus 'zakrivljen' in gr. ἄγκών] ep. krivina, kavelj, ost, zobec, zalust (nazaj obrnjen zobec, npr. pri trnku), zazobek

ὄγκος², ὁ [Et.: iz aor. ἐνεγκεῖν] **1.** kar se nosi, teža, breme NT, množica, obseg, prostornina; **2. a)** ugled, dostojanstvo, sijaj, vzvišenost, ponos, oholost, prevzetnost, ošabnost, φρονήματος; **b)** nadutost, samozavest, οὐκ ὄγκου πλέως ponižen, skromen

ὄγκώ napenjam, napihujem; pass. napihujem se, postajam prevzeten, prevzeten sem, ἐπί τινα na kaj

ὄγμεύω delam brazde, brazdam, grem v dolgi vrsti pred kom τὸ πλῆθός τινα; στίβον vlečem se korak za korakom, plazim se (s težavo)

ὄγμος, ὁ [Et.: sor. z ὄγμεύω] črta, vrsta, brazda, red

ὄγχνη, ἡ ep. hruška (drevo in sad)

ὄδαῖος 3 (ὁδός) ep. ki se nahaja na poti; subst. **ὄδαῖα**, τὰ vozno blago, trgovsko blago

ὀ-δάξ adv. [ὀ prothet., δάκνω] ep. grizoč, z zobmi, ὀδάξ ἐν χεῖλεσι φύντες grizli so si (čvrsto) ustnice = požrli so jezo; ὀδάξ ἔλον οὐδας ugriznili so tla, šli so pod črno zemljo, poginili so

ὀ-δε, ἡ-δε (dor. ἄ-δε), **τό-δε** [Et.: prim. lat. hic] [dat. pl. τοῖσδε, ep. τοἰσδεσ(σ)ι, ion. τοισίδε] pron. demonstr. za 1. os. **1.** krajevno: tale, tole, ta (tukaj) tam, τίς ὅδε ἔπεται kdo sledi tukaj, ἦδε ἡ πόλις naše mesto, ὅδ' ἀνήρ = ἐγώ, ἐγὼ ὅδε jaz tukaj; **2.** časovno: sedanji, današnji; ἦδε ἡ ἡμέρα, današnji dan, τὰ νῦν τὰδε ravno zdaj; **3.** naslednji, sledeči ἀκούετε καὶ τὰδε; **4. adv. a)** **τῆδε**, dor. **τᾶδε** tako, tam, zato, na ta način; **b)** **τόδε** semkaj, zato; **c)** **τοισίδε** tako, s temi besedami; **d)** **ἀπό τοῦδε**, **ἐκ τοῦδε** od zdaj; **μέχρι τοῦδε** do tlej, do tukaj

ὀδεύω (ὁδός) hodim, grem, potujem; τί prepotujem

ὀδηγέω poet. kažem pot, vodim, napotim, poučujem τινά εἰς τι NT

ὀδ-ηγός, ὁ (ὁδός, ἡγέομαι) kažipot, vodnik, učitelj NT

ὀδί, **ἡδί**, **τοδί**, okreplj. ὅδε

ὀδίτης, ου, ὁ (ὁδός) ep. poet. popotnik, tudi ἄνθρωπος ὀδίτης

ὀδμή, ἡ [Et.: at. ὀσμή (iz *ὀδ-σ-μᾶ); prim. lat. odor, olfaciō, oleō] ep. ion. vonj, duh, dišava, smrad

ὀδοιοπέω (ὁδοι-πόρος) [impf. ὠδοιπέοισιν] **1. intr.** grem, hodim, potujem, κατ' ἄκρων sc. δακτύλων stopam po prstih, ošabno se obnašam, ošabno nastopam, ošaben sem; **2. trans.** prepotujem τί, prihajam v τόπους

ὀδοιορία, ἡ, ion. **ὀδοιορίη** (ὁδοι-πόρος) pot, potovanje

ὀδοιπόριον, τό ep. potnina, voznina, plača za pot

ὀδοι-πόρος, ὁ (ὁδός, περάω) ep. poet. popotnik **Ὀδόμαντοι**, οἱ Odomanti, ljudstvo v zahodni Trakiji ob Strimonu

ὀδοντοφύω dobivam zobe

ὀδοποιέω (ὀδο-ποιός) [impf. ὠδοποιούσιν, pf. ὠδοπεποίηκα] **1.** delam pot, pripravljam pot ὀδόν, χώρον ravnim, zravnam, naredim dostopno (dostopnega); **2. med.** delam si pot, pripravljam si pot

ὀδοποιία, ἡ gradnja cest in poti

ὀδο-ποιός, ὁ (ποιέω) graditelj cest

ὀδός, ὁ = ion. οὐδός prag

ὀδός, ἡ, ep. tudi οὐδός [Et.: iz ide. kor. *sed-'sedeti'; prim. sl. hoditi, hod, iti] **1.** pot, steza,

cesta, ποταμοῦ struga, ἑππηλασίη vozna pot, kolovoz; **2.** pot, hod, hoja, vožnja, potovanje, odhod, (vojaški) pohod, povratek, πρὸ ὀδοῦ γίγνομαι grem, pridem naprej, ἡ ἄνω ὀδός pot navzgor; **3.** *pren.* pot, način, priložnost, prilika, sredstvo, možnost, ravnanje, postopanje, smer, ὀδῶ, καθ' ὀδόν metodično

ὀδοῦς, ὀντος, ὁ, *ion.* **ὀδών** [*Et.*: iz *ide. kor.* *h₃d-(o)nt- 'zob'; *prim. stind.* dán, *lat.* dēns, *dentis*, *stvnem.* zan(d), *nem.* Zahn, *lit.* dantis] zob, čekan

ὀδο-φύλαξ, ακος, ὁ cestni stražnik, cestni stražar, cestar

ὀδόω (ὀδός) *ion.* **1.** *act.* kažem pot, vodim, spremljam; **2.** *pass.* gre mi od rok, napredujem

Ὀδρύσαι, οἱ Odrizi, ljudstvo v Trakiji

ὀδυνάω [*fut. med.* ὀδυνήσομαι] **1.** *act.* povzročam bolečino, žalostim, žalim τινά; **2.** *pass.* s *fut. med.* čutim bolečino, žalostim se

ὀδύνη, ἡ bolečina, muka, bridkost, žalost, žalovanje, ἔρμα ὀδυνάων vir bridkosti

ὀδυνηρός 3 boleč, bolesten, bridek, žalostilen

ὀδυνή-φατος 2 (φένω) *ep.* bolečine lajšajoč, bolečine olajšujoč, φάρμακον zdravilo za bolečine

ὀδυρμα, ατος, τό *poet.*, **ὀδυρμός**, ὁ tarnanje, jok, žalovanje

ὀδύρομαι *med.* [*impf. iterat.* ὀδυρέσκετο, *fut.* ὀδυροῦμαι, *aor.* ὠδυράμην, *adi. verb.* ὀδυρτός] **1.** *intr.* tarnam, žalujem, jočem, tožim, τινός za kom, τινί pred kom; **2.** *trans.* objokujem, žalostim se zaradi koga, toži se mi po čem γὰρ; žalujem hrepeneč po νόστον

ὀδυρτικός 3 ki rad toži, jokav

Ὀδυσ(σ)εύς, έως, ὁ [*ep.* Ὀδυσ(σ)ῆος, Ὀδυσ(σ)-έος, *dat.* Ὀδυσ(σ)ῆι, Ὀδυσ(σ)σσεῖ, *acc.* Ὀδυσ(σ)ῆα, Ὀδυσ(σ)ῆ] Odisej, kralj na Itaki; *adi.* Ὀδυσῆιος 3 Odisejev, odisejski

ὀδύσσομαι *dep. med.* [*Et.*: *prim. lat.* ὀδῖ 'sovražim', odium 'sovrašтво'] [*Obl. aor.* ὠδυσάμην, *ep.* ὀδυσάμην, *pf.* ὀδῶδυσμαι (*s praes. pomenom*)] sovražim, kuham jezo, srdim se, jezim se, τινί

ὀδῶδα *gl.* ὀζῶ

ὀδών *gl.* ὀδοῦς

ὀδωτός 3 (ὀδός) *poet.* hoden, izhोजen, izvršljiv

ὀεσσι *gl.* ὀις

ὀζος¹, ὁ [*Et.*: iz *o-zd-o-s iz ὁ *copul. in kor.*

*sed- 'sedeti', 'biti'; *prim. gr.* ὀζω, ἔζομαι, *arm.* ost 'veja', *got.* asts 'veja', *nem.* Ast 'veja'] veja, vejica, mladika, poganjek, Ἄρηος Aresov potomec (= izvrsten borec)

ὀζος², ὁ [*Et.*: iz *ide.* *o-zd-o-, ὁ *copul. in* *sed- 'sedeti'; *prvotni pomen besede je* 'spremljevalec'; *prim. tudi* ὀδός, ἄοζος] služabnik

ὀζω [*Et.*: iz *ὀδ-ιω iz *ide. kor.* *od- 'dišati', 'oddajati vonj'; *prim. lat.* odor] [*pf.* ὀδῶδα *s praes. pomenom*] dišim, vonjam, ὀδμή ὀδῶδει vonj se je razširil

ὀ-θην *adv.* (ὄς) **1.** od koder, (ἐκεῖσε) ὅθεν tja, od koder; *včasih po atrakciji* = ὅπου; τηλόθεν ἐξ Λιβύης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη; od koga δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ ἀκούω; **2.** zaradi česar, zakaj, po čem; καὶ ὅθεν = καὶ τοιαῦτα (ποιοῦντες), ἐξ ὧν in tako (ravnate), da morate ...

ὀθην-περ *adv.* od koder pač

ὀθι, ὀθιπερ, *adv.* (ὄς) kjer; tam, kjer; ὀθι ἀυλῆς kjer na dvorišču

ὀθνεῖος 3 tuj, inozemski, inostranski

ὀθομαι *dep. ep.* [*samo praes. in impf.*, *vedno v zvezi z nikalnico*] oziram se na, brigam se, maram za, bojim se koga τινός, *z inf. in pt.*

ὀθόνη, ἡ tanko platno *NT*, iz platna narejene stvari: tančica, platnena halja, prt, jadro

ὀθόνιον, τό prt, povelji (v katere so zavijali mrliče) *NT*

ὀθούνεκα *conj.* [*Et.*: iz ὄτου in ἔνεκα] *poet.* ker, da

ὀ-θριξ, ὄτριχος *ep.* enakolas, z dlako enake barve

Ὀθρῦς, υος, ἡ Otris, gorovje v južni Tesaliji

οἶ, *podvojeni οἶοἶ* izraz bolestiti in začudenja: joj!, oj!, o, gorje!, οἶμοι gorje mil!; *z nom.* οἶ γὼ τάλαινα, οἶμοι τάλας, *z voc.* οἶμοι πάτερ, *včasih tudi v gen.* οἶμοι ταλαίνης, οἶμοι γέλωτος

οἶ¹ *adv.* [*Et.*: *prim.* ὄς] kam; tja, kamor; kako daleč, τινός v čem

οἶ² [*prim. lat.* sibi] *gl.* οἶ

οἶα *gl.* οἶος

οἶακο-στρόφος 2 (στρέφω) *poet.* krmar

οἶᾶξ, ᾶκος, *ion.* **οἶηξ**, ηκος, ὁ [*Et.*: *domnevno iz* *οἶσᾶκ-*iz* *οἶ(s)ᾶ, *to pa iz ide.* *h₂o_{ih}sá-; *prim. gr.* οἶηῖον 'krmilo', *sl.* oje, ojésa (*iz pslovan.* *ōje), *fin.* (*izpos.*) aisa 'oje', (*iz balt.*

*aĩsō *ali* *aĩsā)] **1.** držaj krmila, krmilo; **2.** ušesca (železni obročki) na jarmu, skozi katera so bile potegnjene vajeti

Οἰᾶτις *gl.* Οἴη

Οἰβάρης, ου, ὁ Ojbar, služabnik Dareja I.

οἴγνυμι, οἴγω [*Et.: domnevno iz *ó(φει)ίγ-νυμι; etimologija ni zanesljivo pojasnjena*] [*Obl. impf. med. ep. οἴγνυντο, aor. ep. ὤζα, nav. ἄν-οἴγνυμι*] odpiram, odklepam, odmašim, οἴνον načenjam sod, odpiram sod vina

οἶδα *gl.* εἶδω

οἰδαλέος 3 (οἰδάω) *poet.* zabuhel, otekel

οἰδάω, *ep. ion. οἰδέω, ep. tudi οἰδάνω [*Et.: iz ide. kor. *h₂aid- 'oteči', 'naraščati', 'nabrekli', 'nabuhniti'; prim. sl. jad, jadro, arm. aitnum, aytnum 'otečem', stvnem. eitar 'gnoj', nem. Eiter 'gnoj' [pf. ῥδηγα]*] **1. act. trans.** napenjam, razsrdim, razburim νόον; **2. intr. in pass. a)** napenjam se, otekam, χρόα πάντα po celem telesu, οἰδαίνεται κραδίη χόλω srce kipi od jeze; **b)** vrem, ἡ πόλις οἰδεῖ po mestu vre, οἰδεόντων τῶν παραγμάτων ker je bilo še vse razburjeno, ker je bilo še vse v neredu, ker je po državi še vrelo*

Οἰδίπους, ποδος, ὁ [*gen. tudi Οἰδιπόδᾱ, Οἰδιπόδᾱ, Οἰδιπόδεω, acc. Οἰδίποδα, Οἰδίπουν, Οἰδιπόδαν, voc. Οἰδίπους, Οἰδίπου*] Ojdip, Lajev in Jokastin sin, tebanski kralj

οἶδμα, ατος, τό [*Et.: gl. οἰδάω*] *ep. poet.* naval, kipenje morskih valov, udarjanje morskih valov ob obalo, morje

οἶεος 3, *ion. fem. οἶέη* (οἶς) ovčji, διφθέρα ovčja koža

οἰέτης 2 *ep.* [ὁ prothet. in ἔτος] enake starosti, istih let

οἰζυρός 3 *ep. ion.* [*comp. οἰζυρώτερος, sup. οἰζυρώτατος*] žalosten, beden, nesrečen, poguben

οἰζύς, ύος, ἡ [*dat. οἰζυῖ*] *ep.* beda, žalost, bridkost, bolečina, nadloga

οἰζύω *ep.* [*pt. aor. οἰζύσας*] **1.** tarnam, javkam, tožim, περὶ τινα za kom; **2.** nesrečen sem, trpim, prenašam τί

Οἴη, ἡ Oja **1.** vas na Ajgini; **2.** atiški demos (δῆμος), Οἰᾶτις νομός Ojatski (Ojski) pašnik

οἰήιον, τό, οἰήξ *gl.* οἰᾶξ

οἰηκίζω *ion.* oskrbujem, upravljam, ravnam s čim

οἴησις, εως, ἡ (οἴομαι) mišljenje, mnenje

οἴκα *ion.* = ἔοικα

οἴκα-δε *adv.* (οἴκος) domov, v domovino; τὰ οἴκαδε ποθέω hrepenim (hlepip) po domovini

οἰκειακός 3 *NT* = οἰκιακός

οἰκειοπράγία, ἡ (πράσσω) oskrbovanje lastnih zadev, skrb za lastne posle

οἰκεῖος 3, *ion. οἰκήιος* (οἴκος) **1.** ki spada k hiši, hišen, domač, lasten; *subst. οἰκεῖον*, τό lastna hiša; **οἰκεῖα**, τά gospodarstvo, domače zadeve, zasebne zadeve; **2.** hišen, domač, družinski, soroden; *subst.* domač, domačin, bližnji, rojak, prijatelj, zaupnik, zaščitnik; *subst. οἰκεῖοι*, οἱ sorodniki; ὁ οἰκειότατος najbližji sorodnik, οἱ οἰκειότατοι καὶ ἑταίροτατοι najboljši in najzaupnejši prijatelji, οἱ ἑαυτοῦ οἰκηιώτατοι najbližji sorodniki, *NT* οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως ki so iste vere, soverniki, οἱ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ božji domačini; **3.** ki komu pripada, lasten = moj, tvoj, svoj, τὸ οἰκεῖον lastnina, imetje **a)** domač πόλεμος, domovinski, roden, ζύνεσις prirojena bistroumnost, zdrava pamet; γῆ, χθών domovina; **b)** oseben, zaseben; **4.** sposoben, pripraven, primeren za kaj, koristen, τὸ οἰκήιον = τὸ πρέπον kar se spodobi; *adv. οἰκείως* prijateljsko, οἰκείως ἔγω sem prijatelj koga, naklonjen sem komu, τινί, πρὸς τινα komu, οἰκείως διάκειμαι sem v prijateljskih razmerah, sem v prijateljskih odnosih, χράομαι *ali* σύνειμι sem v prijateljskih odnosih s kom, sem v prijateljskih stikih s kom, prijateljsko občujem s kom τινί

οἰκειότης, ητος, ἡ, *ion. οἰκηιότης* sorodstvo, rod, tesna zveza, prijateljstvo

οἰκειόω, *ion. οἰκηιόω* (οἰκεῖος) **1. act. in pass.** prilastim, prisvojim si kaj, pridobivam kaj, delam koga za prijatelja; *pass.* sprijaznim se s kom, postanem komu prijatelj; **2. med. a)** prisvajam, pridobivam si kaj, obračam kaj v svojo korist, obračam kaj v svoj prid, zahtevam zase; **b)** pridobim (si) koga na svojo stran

οἰκείωσις, εως, ἡ prilastitev, prisvojitve, οἰκείωσιν ποιούμαι τινος prisvajam si kaj

οἰκετεία, ἡ (οἰκέτης) domači, služabniki, posli, družina *NT*

οἰκέτης, ου, ὁ (οἴκος) domačin, služabnik, hla-

pec, suženj, prebivalec, podložnik; *pl.* ženske in otroci, služabniki, posli

οἰκετικός 3 lasten sužnjju, ἐσθής obleka sužnje, oblačilo za sužnje

οἰκέυς, ἔως, ὁ, *ep.* ἦρος *ep. poet.* = οἰκέτης

οἰκέω [*fut.* οἰκήσω, *aor.* ὤκησα *itd.*; *fut. med. s pass.* pomenom οἰκήσομαι; *ion. vedno brez avgm.* οἰκεον, οἰκησα, οἰκημαι, 3. *pl.* οἰκέαται; *plpf.* ὤκήμην, *aor.* 3. *pl. ep.* ὤκηθεν (= ὤκήθησαν)]

I. act. 1. intr. a) stanujem, prebivam, ležim, stojim πόλις, ἐν τινι na čem, v čem, ἐπί τινι ob čem; *aor.* naselim se; **b)** gospodarim, vladam, živim, ὑπό τινι pod čigavo vladom, μετά τινος s kom; dobro (slabo) se počutim εὖ, καλῶς (κακῶς), dobro sem urejen πόλις; **2. trans.** stanujem, prebivam v (na) πλείστας τῶν νήσων; gospodarim, upravljam, vladam πόλιν, οἶκον;

II. pass. 1. naseljen sem, obljuden sem, γῆν naseljen sem po, ležim, πόλις mesto je obljudeno, stoji, leži; *ion.* οἰκημαι prebivam, stanujem, νήσους na otokih; *subst. pt.* οἰκουμένη, ἡ *sc.* γῆ (od Grkov) obljudena zemlja, (od Grkov) obljudeni svet, vsa Grčija, vesoljni svet (= *lat.* orbis terrarum) *NT*, οἱ οἰκούμενοι naseljenci; **2.** upravljam se, oskrbujem se, vladam se; **3.** naseljen sem, naselim se kje; *ion.* stanujem kje kot naseljenec

οἰκήσιος, οἰκηϊότης, οἰκηϊόω *gl.* οἰκεῖος, *itd.*

οἰκημα, ατος, τό hiša, poslopje, zgradba, soba, hram, spalnica, nadstropje; *zlasti:* **a)** ječa, kletka, kurnik; **b)** kapelica; **c)** delavnica; **d)** javna hiša, bordel, hiša nesramnosti, kurbišče

οἰκήσιμος 3 v katerem (na katerem, kjer) se lahko stanuje, primeren (dober, pripraven) za bivanje (za stanovanje, za življenje, za naselitev)

οἰκησις, εως, ἡ (οἰκέω) prebivanje, stanovanje; hiša, sedež; *pl.* gospodarstvo

οἰκητήρ, ἦρος, ὁ *poet.*, **οἰκητής**, οὔ, ὁ, **οἰκήτωρ**, ορος, ὁ (οἰκέω) prebivalec, stanovalec, naseljenec

οἰκητήριον, τό (οἰκητήρ) stanovanje, prebivališče *NT*

οἰκητός 3 (οἰκέω) **1.** naseljen, obljuden; **2.** pripraven (primeren) za stanovanje (za bivanje, za naselitev), οὐδ' οἰκητός nihče ne sme bivati v njem

οἰκία, ἡ = οἶκος

οἰκιακός 3 hišen; *subst.* οἱ domačini, domači ljudje *NT*

οἰκίδιον, τό [*demin. od οἶκος*] hišica, kočica, koča

οἰκίζω (οἶκος) [*fut.* οἰκιῶ, *aor.* ὤκισα, *ion.* οἰκισα] **1. act. a)** gradim, zidam, ustanovim πόλιν, zopet pozidam; **b)** naseljujem z ljudmi, obljudim, χῶρην naselim se v deželi; **c)** τινά naselim koga kje, namestim koga kje πάραυλον; *pass. pf.* ustanovljen sem, ležim, stojim; **2. med.** naselim se, stanujem, οἱ οἰκίζόμενοι stanovalci, prebivalci ἐπί τῆς γῆς

οἰκίον, τό [*demin. od οἶκος*] **1.** hiša, stanovanje, bivališče; **2.** ležišče, gnezdo

οἰκισις, εως, ἡ, **οἰκισμός**, ὁ (οἰκίζω) naselitev, ustanovitev (nove naselbine ali mesta)

οἰκίσκος, ὁ [*demin. od οἶκος*] hišica, kočica, koča, sobica, kletka

οἰκιστήρ, ἦρος, ὁ, **οἰκιστής**, οὔ, ὁ (οἰκίζω) **1.** naseljenec; **2.** ustanovitelj naselbine, ustanovitelj kolonije, kolonizator

οἰκο-γενής 2 (γίγνομαι) rojen v hiši

οἰκοδεσποτέω vladam v hiši, gospodarim (gospodinjim) v hiši *NT*

οἰκο-δεσπότης, ου, ὁ hišni gospodar *NT*

οἰκοδομέω (οἰκο-δόμος) [*fut.* οἰκοδομήσω, *ion. brez avgm.*] **1. act.** zidam, gradim, postavljam (hišo), sezidam, utrjujem; *pren.* zidam na kaj ἐπί τι, spodbujam, vzbujam; pospešujem *NT*; *pass.* napredujem, rastem (v veri, v pobožnosti) *NT*; **2. med.** sezidam si, dam si sezidati (hišo), dam si zgraditi (hišo)

οἰκοδομή, ἡ (οἰκο-δόμος) zidanje, gradnja, hiša, zgradba, spodbujanje k pobožnosti *NT*

οἰκοδόμημα, ατος, τό, **οἰκοδομησις**, εως, ἡ, **οἰκοδομία**, ἡ (οἰκοδομέω) **1.** grajenje, zidanje, način zidave, slog; **2.** zgradba, poslopje, stavba, hiša

οἰκοδομικός 3 (οἰκο-δόμος) spreten v gradnji, spreten pri zidavi; *subst.* οἰκοδομικός, ὁ stavbni mojster, gradbenik; **οἰκοδομική**, ἡ *sc.* τέχνη stavbarstvo, stavbna umetnost, gradbeništvo, zidarstvo

οἰκο-δόμος, ὁ (δέμω) stavbni mojster, stavbar, gradbenik; zidar

οἶκο-θεν (οἶκος) *adv.* **1.** od doma, zdoma, iz

hiše, iz domovine; **2.** iz lastnega premoženja; sam od sebe, prostovoljno; **3.** že od začetka

οἶκο-θι *ep.*, **οἶκοι** *adv.* (οἶκος) doma, v hiši, v domovini; *subst.* οἱ οἶκοι rojaki, domačini; *subst.* τὰ οἶκοι domače razmere, življenje doma

οἶκόν-δε *adv. ep.* v hišo, domov, ἄγομαί τινα odpeljem (kot nevesto) na svoj dom

οἰκονομέω (οἰκο-νόμος) **1.** sem oskrbnik, sem hišnik, oskrbujem, upravljam (hišo), gospodarim; **2.** urejam, vladam, vodim, odrejam, določam

οἰκονομία, ἡ (οἰκο-νόμος) **1. a)** gospodarstvo, hišno gospodarstvo, upravljanje hišnega gospodarstva, gospodinjstvo, oskrbnništvo *NT*; **b)** uprava, uradovanje, oskrbovanje; **2.** uredba, red, zakon, postava; **3.** zveličavni ukaz (božje milosti), zveličavni red, τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου kaj pomeni skrivnost? *NT*

οἰκονομικός **3** večč gospodarstva, gospodaren; *subst.* οἰκονομική, ἡ *sc.* τέχνη izvédenost v gospodarstvu, gospodarstvo, ekonomija (ojkonomija); **οἰκονομικά**, τὰ državno gospodarstvo, uprava državnega premoženja, državna ekonomija (ojkonomija)

οἰκο-νόμος **2** (νέμω) ki oskrbuje hišo, ki gospodar; *subst.* ὁ hišnik, (hišni) oskrbnik, gospodar; τῆς πόλεως mestni ključar *NT*

οἰκό-πεδον, τό prostor, kjer stoji hiša, hiša; *pl.* razvaline podrte hiše (*Tukidid 4, 90*)

οἰκο-ποιός **2** (ποιέω) *poet.* ki naredi (dela) hišo ali stanovanje, τρυφή udobnost (udobje), ki (iz votline) naredi stanovanje, hišno udobje

οἰκός *gl.* εἴκω²

οἶκος, ὁ, **οἰκία**, *ion.* οἰκίη, ἡ [*Et.*: iz *ῥοἶκος, *ide.* *uóikos, kar je nastalo iz *ide.* *uik'-, to pa iz kor. *ueik- 'vstopiti', 'naseliti se'; *prim. stind.* vešman- 'hiša', 'bivališče', vēšáh 'hiša', vit, vís- 'hiša', 'bivališče' *av.* vaēsma- 'hiša', 'bivališče', *gr.* οἰκία 'hiša', 'dom', οἰκέω 'bivam', 'stanujem', οἶκαδε 'domov', *lat.* vīcus 'vas', 'cesta', 'ulica', vīcīnus 'sosed', vīlla (iz *vīcslā), *stcslovan.* vъсь 'vas', *sl.* vas, *got.* weihs 'vas', 'trg', *stvem.* wich 'vas', 'trg', *nem.* Weichbild 'obrobje', 'obmestje', *lit.* viešpat(i)s 'gospodar', *let.* wēsis, viesis 'gost'] **1. a)** hiša, poslopje, stanovanje, kočā, šotor; κατ' οἶκον v hiši, notri, κατ' οἶκους doma, ὁ κατ' οἶκον

domač; **b)** soba, hram, dvorana, svetišče; palača, prestolnica; votlina, ležišče, gnezdo; **2.** (hišno) gospodarstvo, gospodinjstvo, domače življenje; **a)** rodbinsko imetje, premoženje; **b)** rodbina, družina, posli; **3.** domovina, očetnjava, ἐπ' οἴκου ἀναχωρέω povrnem se v domovino, ἀπ' οἴκου εἰμί sem z doma, v tujini

οἰκό-σίτος **2** ki je doma, μῦς domača miš, mestna miš

οἰκότως = εἰκότως

οἰκουμένη *gl.* οἰκέω

οἰκουργός **2** ki oskrbuje hišo, gospodaren, varčen

οἰκουρέω (οἰκουρός) varujem dom, branim dom, ostajam doma, sedim mirno doma

οἰκούρημα, ατος, τό *poet.*, **οἰκουρία**, ἡ varovanje hiše, čuvanje hiše, obramba, varstvo ζένων *gl.* ἄπιστος

οἰκούριος **2** *poet.* ki spada k varstvu hiše, τὰ οἰκούρια nagrada za varstvo hiše

οἰκ-ουρός **2** (οἶκος, ὄράω) ki varuje hišo, ki čuva hišo, ki dobro gospodar, gospodaren, varčen *NT*, δίκαιταν οἰκουρόν καὶ ἀργῆν διατάσμαι živim brez dela v zaprtih prostorih, ἡ οἰκουρός gospodinja

οἰκοφθορέομαι *pass.* (οἶκος, φθείρω) *ion.* izgubljam premoženje, zabredem v siromaštvo

οἰκοφθορία, ἡ izguba premoženja

οἰκτι(ε)ίρω, **οἰκτιζώ** (οἶκτος) [*aor.* ὤκτισα; *fut.* οἰκτιρῶ, *aor.* ὤκτιρα, *NT fut.* οἰκτειρήσω] **1.** obžalujem, pomilujem koga, usmilim se koga τινά *NT*; **2. med.** = *act.*

οἰκτιρμός, ὁ *NT* = οἶκτος

οἰκτίρμων **2**, *gen.* ονος usmiljen *NT*

οἰκτιστος **3** *sup.* od οἰκτρός

οἶκτος, ὁ usmiljenje, milosrčnost, pomilovanje, tarnanje, otožna misel

οἰκτρό-γους **2** žalostno tožeč

οἰκτρός **3** (οἶκτος) [*sup.* οἰκτρότατος, *ep.* οἰκτιστος] **1.** žalosten, beden, otožen, pomilovanje vzbujajoč, nesrečen; **2.** tarnajoč; *adv.* οἰκτρῶς, οἰκτρά *in* οἰκτρὸν

οἰκωφελία, ἡ, *ion.* οἰκωφελίη (οἶκος, ὠφέλεῖν) skrb za gospodarstvo, domače življenje **᾽Οἰλιάδης**, ου, ὁ *patron.* Oiliad (Ojljad) = Oilejev sin = Ajant

οἶμα, ατος, τό [*Et.*: iz *οἶσμα; *prim.* *av.* aēšma 'jeza', 'srd', *gr.* οἶστρος 'jeza', 'srd', *lat.* ira (iz

*eisa, *eira)] *ep.* naval, naskok, besnost, dr-
znost

οἶμαι *gl.* οἶω

οἰμάω *ep.* [aor. οἰμησα] naskočim, privršim,
zaletim se, navalim na *μετά τινα*

οἶμοι *gl.* οἶ

οἶμος, ὁ, ἡ, *ep.* **οἶμη** *ep.* **1.** pot, steza, tek (pri-
povedi), pripoved o junakih, (junaška) pe-
sem; **2.** prog, pramen *κύαντοι*

οἰμογή, ἡ, **οἰμογμα**, *ατος*, τό javkanje, tarnan-
nje, vekanje, vzdihovanje, bolešno kričanje

οἰμῶζω [*fut.* οἰμῶξομαι, *aor.* ὤμωξα, *pt. pf.*
pass. ὤμωγμένος] **1.** *intr.* tožim, vzdihujem,
tarnam, rjovem, stokam, μέγα na glas, οἰμῶ-
ξει slabo se ti bo godilo, slaba ti bo pela; εἴ-
πεν, ὅτι οἰμῶξοιτο da se mu bo slabo godilo;
2. *trans.* obžalujem, pomilujem koga *τινά*, τί

οἰν-ανθίς, ἰδος, ἡ (*ἄνθος*) *poet.* plodni popek,
oko (vinske trte)

οἰνάρειον, τό trtno listje

οἰνάριον, τό [*demin. od* οἶνος] vince, slabo
vino

Οἰνεύς, ἑως, *ion.* ἦρος, ὁ Ojnei, kralj v Ajtoliji
(Etoliji), Tidejev in Meleagrov oče

οἶνη = οἶνα, ἡ vinska trta

Οἰνηίς, ἰδος, ἡ Ojneida, ime atiške file

οἰνηρός 3 (οἶνος) *ion.* napolnjen z vinom, λοι-
βαί iz vina, vinski, κεράμιον vrč za vino

Οἰνιάδαι, οἶ Ojniadi (Ojniade), mesto v Akar-
niji

οἰνίζομαι *med. ep.* hodim po vino, kupujem
(si) vino, χαλκῶ zamenjam bronasto orožje
za vino

οἰνο-βαρείων 2, **οἰνο-βαρής** 2 *ep.* pijan, vi-
njen

Οἰνόη, ἡ Ojnoa **1.** atiški okraj; **2.** vas pri Ma-
ratonu

οἰνό-πεδος 2 (πέδον) *ep.* vinograden, ἀλώη vi-
nograd = τὸ οἰνόπεδον

οἰνο-πληθής 2 (πλήθω) *ep.* bogat z vinom,
vinoroden

οἰνοποτάζω *ep.* pijem vino

οἰνο-ποτήρ, ἦρος, ὁ, **οἰνο-πότης**, ου, ὁ *ep.* vi-
nopivec, pijanec *NT*

οἶνος, ὁ [*Et.*: iz *φοῖνος, *to pa verjetno iz ide.*
baze *uēih₂- 'viti', 'upogibati', 'oviti'; *sor.*
het. uījan(a), wa(i)jana- 'vino', *lat.* vīnum (*iz*
*uoinom), vītis 'trta', *umbr.* vinu 'vino', *sl.*

vino, vítica, *got.* wein 'vino', *stvnem.* wīn
'vino', *nem.* Wein 'vino', *ang.* wine *idr.*] **1.**
vino; *pl.* vrste vina, vinske sorte *κρίθινος in*
ἐκ κρίθων pivo, *παρ' οἶνω* pri vinu, ob vinu,
ἐν οἶνω v pijanosti; **2.** *NT* omamljajoče vino,
čarodejno vino, mamilo, omamilo

Οἰνοῦσσαί, αἶ Ojnuse, otoška skupinica blizu
Hiosa

οἰνοφυγία, ἡ pijanost *NT*

Οἰνό-φυτα, τά Ojnofita, mesto v Bojotiji

οἰνοχοέω, **οἰνοχοεύω** *ep.* [*impf.* ὀνοχόουν, *ep.*
οἰνοχόουν in ἔφονοχόει, *pt.* οἰνοχοεῦντες] nata-
kam, nalivam vino, opravljam službo točaja;
pren. postrežem s čim, dajem komu kaj *ἄκρα-*
τον ἐλευθερίαν

οἰνοχόη, ἡ vrč za vino, vinska ročka, zajemač

οἰνο-χόος, ὁ (χέω) natak, točaj

οἰνό-χυτος 2 (χέω) *poet.* natočen, πῶμα čaša
vina

οἶν-οψ, οπος, ὁ, ἡ, *ep.* **οἶν-ωπός** 3 in 2, *poet.*

οἶν-ώψ, ὄπος, ὁ, ἡ (ὄπωπα) **1.** vzhičen, navdu-
šen; **2.** iste barve kot vino, rdeč (rumen) kot
vino, temnordeč, temen, temnozelen (grm)

οἰνόω (οἶνος) *ep. ion. poet.* [*pf. pass.* οἶνωμαι]
napojim, upijanim, opijanim; *pass.* napijem
se, upijanim se, opijanim se, pijan sem

οἰνών, ὄνος, ὁ (οἶνος) vinska klet, hram, zida-
nica

Οἰνωτρία, ἡ, *ion.* **Οἰνωτρία** Ojnotrija, jugo-
zahodni del Italije

οἶξασα *gl.* οἶγνυμι

οἶο *gl.* ὄς

οἰο-βώτας, ου, ὁ (βόσκω) *poet. z gen.* φρενός
ki na samem pase svoje misli, ki se izogiba
ljudi, boječ se ljudi

οἰό-ζωνος 2 (ζώννυμι) *poet.* sam, posamezen
popotnik

οἰόθεν *adv.* (οἶος) *ep.* od enega samega, οἰόθεν
οἶος popolnoma sam, sam samcat

οἰοῖ *gl.* οἶ

οἶομαι *gl.* οἶω

Οἶόν, τό Ojon, trdnjava v Arkadiji

οἰονοῦστική, ἡ šaljivo tvorjena beseda, s ka-
tero so skušali iz οἶησις, νοῦς *in* ἱστορία eti-
mološko izpeljati izraz οἰωνοῦστική *sc.* τέχνη
veščina sklepanja

οἰο-νόμος 2 (νέμω) ki sam pase; *pren.* sam,
samoten

οίο-πόλος 2 (οἶος, πέλομαι) *ep.* osamljen, samotnen, zapuščen, pust

οἰόρ *skitska beseda* = ἀνήρ

οἰόρπατα = ἀνδροκτόνοι *Herodot 4, 110*

οἶος 3 *ep. poet.* **1.** edin, edini, sam μετὰ τοῖσιν, ἐν ἀθανάτοισιν; **2.** osamljen, oddaljen, zapuščen τινῶν, ἀπό τινος, εἷς οἶος samo eden; **3.** odličen, komur ni enakega Ἔκτωρ

οἶος 3 [*Et.: gl. ὄς*] kakšen, kak, kakršen; *po-gosto ga slovenimo s kakor, οἶος δ' Ἄρης πόλεμονδε μέτεισιν, lat. qualis; stoji: 1. v relativnih stavkih in se nanaša na korel. τοῖος, τοιοῦτος, τοιόσδε: αἰδοῦ τοίου, οἶος ὄδ' ἐστίν kakršen je ta; οὐ γὰρ που τοίους ἴδον ἀνέρας, οἶον kakor; demonstr. se tudi izpušča: στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ ἦ (τοῖον) οἶψ Φαίηκες ἐδίσκεον; οὐδὲν οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν nič ni tako dobro kakor vprašati ga = najbolje je vprašati ga; včasih se asimilira z odvsnim sklonom, na katerega se nanaša: γνόντες τοῖς οἶοις ἡμῖν καὶ ὑμῖν χαλεπὴν εἶναι δημοκρατίαν da je ljudem kakor smo mi in vi, ljudem naše in vaše vrste; χαριζόμενος οἶψ σοὶ ἀνδρὶ = ἀνδρὶ τοιούτῳ, οἶος σὺ εἶ; πρὸς ἀνδρας τολμηροὺς οἶους καὶ Ἀθηναίους = οἶοι καὶ Ἀθηναῖοι εἰσιν; 2. v odvsnih vprašanjih: οἶσθα, οἶος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὄρατε δὴ ἐν οἶψ (v kakšnem nevarnem položaju) ἐσμέν, σκέψαι δὲ οἶψ ὄντι μοι περὶ σὲ οἶος ὦν περὶ ἐμὲ ἔπειτά μοι μέμφη pomisli, kakšen sem jaz proti tebi in ti proti meni in mi vendar očitaš; 3. pri vzkliku: kakšen!, kako velik!, kako dober!, kako nezaten!, kako grozen! itd., οἶον ἔργον δέδρακας, οἶον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην, οἶον δὴ νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιώωνται kaj vse pač očitaajo ljudje bogovom!; 4. kavzalno = ὅτι τοιοῦτος: ἐμακάριζον τὴν μητέρα, οἶων τέκνων ἐκύρησε ker (da) je imela takšne otroke; οἶ' ἀγορεύεις = ὅτι τοιαῦτα ἀγορεύεις, οἶά μ' ἔοργας = ὅτι τοιαῦτα; včasih stoji οἶος dvakrat: οἶ' ἔργα δράσας οἶα λαγχάνει κακά = da ga je po takšnih dejanjih (po takšnih podvigih) zadela takšna nesreča; 5. z inf. = ὥστε = da (če stoji ali lahko v prejšnjem stavku dodamo τοιοῦτος), takšen da, sposoben, zmožen, δοκεῖ μοι τὸ πολὺ τῶν ἀνθρώπων οἶον ἐπεσθαι; Σωκράτης τοιοῦτος ἦν, οἶος μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ; καλὸν ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη καὶ οἶον ἄρχειν τῶν ἀνθρώπων; λέγειν οἶός τ' ἀνὴρ; οἶός τέ εἰμι (z inf.) morem,*

zmorem, mogoče mi je, sposoben sem, οἶόν τέ ἐστὶ ali οἶά τέ ἐστὶ mogoče je, dovoljeno je, sme se storiti, οἶόν τε ὄν čeprav je bilo mogoče; **6. okrepi sup.:** kar (= ὤς); ἀπέχθειται οἶαι χαλεπώταται; ὄντος πάγου οἶου δεινοτάτου; ἀφόρητος οἶος κυμῶς (= θαυμαστός ὄσος) čudovito, neverjetno hud mraz; ὤς οἶόν τε μάλιστα kar najbolj; **7. adv. a) οἶως (redko):** οἶος ὦν οἶως ἔχεις kak junak si in kakšna je tvoja usoda!; **b) οἶον, οἶα** kakor (da bi), tako rekoč, kakor npr., kakor, ker pač (οἶον δὴ), οἶον ἀστέρα tako svetlo kakor zvezdni utrinek; *s pt.* = ἄτε (navaja stvarni vzrok) ker pač; *pri števniki:* blizu, skoraj, približno οἶον δέκα στάδιοι

οἶος, οἶός *gl. οἶς*

οἶοσ-δὴ, οἶα-δὴ, οἶον-δὴ takšen, kakršen pač, takšen kakor

οἶόσ-περ, οἶα-περ, οἶόν-περ kdor ravno, kakršen pač, prav kakor; *adv.* οἶόνπερ prav kakor

οἶο-χίτων, *ωνος, ὄ, ἦ ep.* v samem hitonu (spodnji obleki, jopiču brez plašča)

οἶόω (οἶος) [*aor. pass.* οἶώθη] zapuščam; *pass.* ostajam sam, sem osamljen

οἶ-περ *adv.* kamor pač, kamor ravno

οἶς, ὄ, ἦ [*Et.: iz *ὄφρις, to pa iz ide. *h₂au-i, *h₂ou-i* -'ovca', 'oven'; *prim. stind.* ávi-, aviká 'ovca', *lat.* ovis, *sl.* ovca, oven, *stvem.* ouwi 'ovca', *ewit* 'čreda ovac', *awist, ewist* 'ovčják', 'ovčji hlev', *lit.* avis 'ovca', āvinas 'oven', 'jarec', *let.* àuns 'oven'] [*Obl. skrč.* οἶς; οἶός, οἶί, οἶν, οἶες, οἶων, οἶσί, οἶς; *ep. gen.* οἶος, *acc.* οἶν, *pl. gen.* οἶων, *dat.* οἶεσσι in ὄεσσι, *acc.* οἶς] ovca, oven

οἶσα *ipd. gl.* φέρω

οἶσατο, οἶσθείς *gl.* οἶω

οἶσθα *gl.* εἶδω

οἶ-σπη, ἦ *ion.* neoprana volna, mastna volna

οἶστέος 3 [*adi. verb. k φέρω*] ki ga je treba prenesti, odnesti ali pretrepeti

οἶστεύω (οἶστός) [*aor.* οἶστευσα] streljam s puščicami, τινός na koga

οἶστός 3 [*adi. verb. k φέρω*] ki ga je mogoče prenašati, znosen, pretrepljiv, οἶστόν ἂν ἦν bi se dalo prenesti

οἶστός, ὄ, *at.* οἶστός puščica, strelica

οἶστράω, οἶστρέω (οἶστρος) *poet.* [*aor.*

ῥσρησα, *poet.* οἰστρησα] **1.** *trans.* spodbodem, dražim, raztogotim, razjarim, τινὰ ἐκ δόμων μανίαις razjarim koga tako, da v blaznosti plane iz hiše; **2.** *intr.* besnim, razsajam

οἰστρημα, ατος, τό (οἰστράω) *poet.* bodljaj, zbodljaj, vbod

οἰστρο-πλήξ, ῥηρος, ὁ, ἡ (πλήσσω) *poet.* pičen od obada, besen

οἰστρος, ὁ *ep. poet. ion.* **1.** obad, brencelj; **2.** *pren.* bodica, želo, vbod; strast, besnost, nagon

οἰσύνης 3 vrbov, (spleten, narejen) iz vrbovih šib, τὸ οἰσύνην vrba, ἐν τοῖς οἰσύνιαις pod vrbami

οἶσω *gl.* φέρω

Οἶτη, ἡ Ojta, gora v Tesaliji; *adi.* **Οἶταῖος** 3 Ojtin, ojtajski; *preb.* **Οἶταῖοι**, οἱ Ojtajci

οἶτος, ὁ *ep. poet.* usoda, nesreča, smrt

Οἶτυλος, ἡ Ojtil, mesto na vzhodni obali Lakonije

Οἶχαλία, ἡ, *ion.* **Οἶχαλίη** Ojhalija **1.** mesto v Tesaliji ob Peneju; *adv.* **Οἶχαλίηθεν** iz Ojhalije; *subst. preb.* **Οἶχαλιεύς**, ῥος, ὁ Ojhalijec; **2.** mesto na Evboji

οἶχνέω *ep. poet.* [frequent. *k* οἶχομαι; *praes.* 3. *pl. ep.* οἶχνεῦσι, *impf. iterat.* οἶχνεσθον] hodim, odhajam, prihajam; *o ptičih:* priletim; θυραῖος οἶχνῶ hodim zunaj okrog, ἀνύμφευτος hodim (sama in zapuščena) okrog

οἶχομαι *dep. med.* [*impf.* ὀχόμεην, *fut.* οἶχίσομαι, *pf.* οἶχωνα; *ion. impf.* οἶχόμεην, *plpf.* οἶχόμην, *pf. med.* οἶχημαι] **1.** grem, prihajam, odhajam, odpotujem, odplujem, odjadram νηῖ, odletim, minem, izginem, poginem, umrem, κῆλα ὄχετο puščice so letele; **2.** *s pf. pomenom:* odšel sem, odpotoval sem, odsoten sem, ni me več tukaj, izginil sem, poginil sem, umrl sem, οἶχόμενος ki je odšel, odsoten, nenavzoč, mrtev, ὀδὸν οἶχομαι odpravim se na pot; *s pt. se prevaja pogosto z:* urno, hitro, naglo, *npr.* ἀπιών hitro je odšel, ὄχετο πλέων hitro je odjadral, ὄχετο ἀποπτάμενος hitro je odletel, οἶχομαι φερόμενος oddirjam, ὄχετο ἄγων odpeljal je, οἶχεται ἀπαγομένη odpelje se

οἶω, ὀίω, *nav. med.* **οἶομαι**, *ep.* ὀίομαι in οἶμαι [*Et.: domnevno iz *ὀφίς-ιο-μαι, kar je prešlo v *ὀ(φ)ίωμα, *ὀ(φ)ιο-μαι in končno v οἶομαι; morda sor. z lat. ōmen '(ptičje) zna-*

menje', '(pred)znamenje', '(pred)znak', *stlat.* osmen (*oboje nastalo iz *oûis-men*)] [*Obl.* 2. *sg.* οἶει, *impf.* ὀόμεν, *fut.* οἶήσομαι, *aor.* ὀήθη, *oιηθῶ, ep.* ὀίσατο in ὀίσθη] **1.** slutim, domnevam, sumim, sumničim, pričakujem, bojim se, nadejam se, upam τί, *inf., acc. c. inf.* μή *s cj.*; θυμὸς ὀίσατό μοι srce je zaslutilo, ὀίσατο κατὰ θυμὸν zaslutil, začutil je, zazdelo se mu je; ὀίεταί μοι ἀνὰ θυμὸν slutim, dozdeva se mi v srcu; **2.** mislim, menim, verjamem, verujem *z inf. ali acc. c. inf. a)* nameravam, hočem, imam namen *z inf., οἶομαι δεῖν* imam za potrebno; **b)** *sреди ставка:* mislim, menim (= *lat.* opinor), ὡς ἐγῶμαι kakor mislim, če se prav spominjam; **c)** *v odgovorih:* razume se, seveda, kajpada

οἶωνίζομαι *dep. med.* [brez *avgm.*; οἶωνός] **1.** opazujem ptičji let ali glas; **2.** prerokujem iz ptičjega leta, slutim, imam (štejem, smatram) kaj za (usodno) znamenje

οἶωνιστής, οῦ, ὁ (οἶωνίζομαι) opazovalec ptičjega leta, vedeževalec iz ptičjega leta

οἶωνο-θέτας *dor.* = οἶωνο-θέτης ου, ὁ (τίθημι) *poet.* opazovalec ptičjega leta, vedeževalec iz ptičjega leta

οἶωνο-πόλος, ὁ (πέλω) *ep.* opazovalec ptičjega letanja, vedeževalec

οἶωνός, ὁ [*Et.: morda iz *ὀφίωνός, *ἄφίωνός(?); prim. stind.* viš, véh 'ptica', vayah 'perutnina', 'perjad', *arm.* hav 'ptica', 'petelin', 'kokoš', *av.* vīš, vay 'ptica', *lat.* avis] **1.** velik ptič, ptica roparica (orel, jastreb); **2.** ptica, po katere letu in glasu so stari tolmačili voljo bogov; **3.** (pomembno) znamenje, dobro ali slabo znamenje, ἐν οἶωνῷ τοῦ μέλλοντος τίθεμαι τι vzamem (imam, štejem) kaj za znamenje prihodnosti, εἷς οἶωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης eno znamenje je najboljše: boriti se za domovino

οἶωνο-σκοπέω opazujem ptice, prerokujem iz ptičjega leta

ὀ-κέλλω [*Et.: gl.* κέλλω] [*aor.* ὀκειλα] **1.** *trans.* zapodim, vržem, tresčim ladjo na breg, razbijem ladjo ob bregu; **2.** *intr.* trčim ob breg, razbijem se ob bregu

ὀκη *ion.* = ὀπη

ὀκλάζω spustim se na kolena, počenem, počepnem, čepim

ὀκνέω, *ep.* tudi ὀκνεῖω obotavljam se, pomi-

- šljam se, odlašam, omahujem, bojim se, skrbi me kdo τί, τινά, μή, περί τινος
- ὀκνηρός** 3 **1.** obotavljajoč se, odlašajoč, počasen, len, boječ, plašen; **2.** nadležen, plašeč, strašen
- ὀκνος**, ó obotavljanje, pomišljanje, počasnost, lenoba, strah; ὀκνος ἦν ἀνίστασθαι obotavljali so se vstati
- ὀκόθεν**, **ὀκοῖος**, **ὀκόσος**, **ὀκότερος**, **ὄκου** *idr. gl. ὀπόθεν idr.*
- ὀκριάομαι** *med. ep. [Obl. impf. 3. pl. ep. ὀκρι-ὄωντο]* razsrdim se, razdražen sem
- ὀκρί-βας**, αντος, ó (ὄκρις ost, βáινω) oder (v gledališču)
- ὀκριόεις** 3 (ὄκρις) šilast, oster, robot
- ὀ-κρούεις** 3 *ep.* grozovit, grozen, strašen πόλεμος; ostuden, gnusoben κύων
- ὀκτα-ήμερος** 2 osemdneven, osmega dne *NT*
- ὀκτακισ-χίλιοι** 3 osem tisoč
- ὀκτά-κνημος** 2 (κνήμη) *ep.* ki ima osem prečk, z osmimi prečkami
- ὀκτα-κόσιοι** 3 osemsto
- ὀκτά-ρρῦμος** 2 ki ima osem ojes, z osmimi ojesi
- ὀκτώ** *indecl. [Et.: iz ide. *(h₂)ok'tōh₁; prim. stind. aštáu, lat. octō, sl. osem, got. ahtau, stv-nem. ahto, nem. acht, ang. eight, lit. aštuoni]* osem
- ὀκτω-καί-δεκα** *indecl.* osemnajst
- ὀκτωκαιδέκατος** 3 osemnajsti
- ὀκτώπους**, ποδος, ó, ἡ osmeronog, osem čevljev dolg
- ὄκως** *ion.* = ὄπως
- Ὀλβία**, ἡ Olbija, mesto ob izlivu Boristena (zdaj Don); *preb. Ὀλβιοπολιται, οἱ Olbiopoliti, Olbijci*
- ὀλβίζω** (ὄλβος) *poet.* imenujem koga srečnega, blagrujem koga
- ὀλβιο-δαίμων** 2, *gen. ονος ep.* od bogov oblagodarjen, ljubljeneč bogov
- ὀλβιό-δωρος** 2 (δωρέομαι) *poet.* osrečujoč, srečo deleč
- Ὀλβιοπολιται** *gl. Ὀλβία*
- ὀλβιος** 3 (ὄλβος) oblagodarjen, srečen, blažen, bogat, premožen, sijajen; *subst. ὄλβια, τὰ* velika sreča, blagoslov, τὰ ὀλβιώτατα največja sreča; ὄλβια ζῶω živim v blagostanju
- ὀλβο-δότᾱς** *dor.* = ὄλβο-δόττης, ου, ó, *fem. ὄλβο-δότειρα, ἡ* (δίδωμι) ki deli srečo
- ὄλβος**, ó **1.** sreča, blagoslov, blagor; **2.** blagostanje, bogastvo, premoženje
- ὀλέεσθαι** *gl. ὄλλυμι*
- ὀλεθρεύω** (ὄλεθρος) pogubljam, rušim, morim
- ὀλέθριος** 2 in 3 **1.** poguben, smrten, ἤμαρ dan pogube ali smrti; **2.** nesrečen, nevreden
- ὄλε-θρος**, ó (ὄλλυμι) **1.** poguba, pogin, nesreča, izguba χρημάτων, poraz, smrt; οὐκ εἰς ὄλεθρον; poberi se!, bes te poberi!, crkni!; **2.** *o osebah:* zločinec, hudobnež, lopov
- ὀλείζων** *comp. od ὀλίγος*
- ὀλεῖται**, **ὀλέκω**, **ὀλέσαι** *gl. ὄλλυμι*
- ὀλετήρ**, ἡρος, ó *ep.* pogubitelj, morilec
- ὀλιγάκις** *adv. (ὀλίγος)* malokdaj, redko, poredko, poredkoma
- ὀλιγανδρέω** imam malo moških ali ljudi
- ὀλιγανθρωπία**, ἡ pomanjkanje ljudi, majhno število prebivalcev, ὀλιγανθρωπία γίγνεται število prebivalcev se manjša
- ὀλιγαριστία**, ἡ (ὀλίγος, ἄριστος) kratek (majhen, skromen) zajtrk
- ὀλιγαρχέομαι** *dep. pass.* imam oligarhično ustavo
- ὀλιγαρχία**, ἡ, *ion. ὀλιγαρχίη* oligarhija, vlada (oblast) manjšine, oblast (vladavina) maloštevilnih (mogotcev)
- ὀλιγαρχικός** 3 oligarhičen, od malo ljudi vladan, ki spada k oligarhiji, privržen oligarhiji; *subst.* privrženec (pristaš) oligarhije
- ὀλιγαχόθεν** *adv.* iz malo krajev τῆς Λιβύης
- ὀλιγηπελέω** *ep. [samo pt.]* slab sem, onemogel sem, medlim, omedlim
- ὀλιγηπελήη**, ἡ slabost, nezavest, omedlevica
- ὀλίγιστος** *gl. ὀλίγος*
- ὀλιγογονία**, ἡ majhna razploditev, majhen razplod, majhen zarod
- ὀλιγο-γόνος** 2 (γίγνομαι) malo rodoviten, nerodoviten
- ὀλιγοδρανέω** *[samo pt.] ep.* = ὀλιγηπελέω
- ὀλιγοετία**, ἡ (ἔτος) majhno število let, mladost
- ὀλιγόπιστος** 2 maloveren *NT*
- ὀλίγος** 3 *[Et.: domnevno sor. z λογός]* *[comp. ὀλίζων, ὀλείζων, sup. ὀλίγιστος]* **1.** *adi.* malo; malo število, maloštevilen, neznatn,

majhen, kratek (*o času*), nizek, plitev, plitek (*o reki*), slab, tih (*o glasu*); *včasih ga je treba prevesti s premalo*: ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων ἀλέξασθαι τὸν Μήδων στρατὸν premalo jih je bilo, da bi mogli odbiti, δέκα νῆες ὀλίγα ἀμύνειν premalo jih je, da bi pomagale; **2. subst.** οἱ ὀλίγοι manjšina, oligarhi; bogataši, plemenitaši, aristokrati, plemiči (ki so na čelu oligarhične ustavne ureditve); ὀλίγον nekaj malega, ὀλίγα malo imetja, κατ' ὀλίγους po malih oddelkih; **3. adv.** *zveze*: **a) ὀλίγον** (τι), ὀλίγω malo, nekoliko, za malo, ὀλίγω πρότερον (ὑστερον) le malo prej, le malo pozneje; **b) ὀλίγου** za malo, skoraj, malodane, *tudi* ὀλίγου δεῖν skoraj, malodane, ὀλίγου εἰς χιλίους skoraj do tisoč; **c) ὀλίγα** redko, redkoma, poredko; **d) δι' ὀλίγου** ne daleč, nedaleč, v majhni razdalji, na majhni razdalji, blizu, v kratkem, kmalu potem, **δι' ὀλίγων** na kratko, v malo besedah *NT*; **e) εἰς ὀλίγον** na majhen prostor, ἐς ὀλίγον ἀφίκετο τὸ στράτευμα νικηθῆναι malo je manjkalo, pa bi bila vojska premagana; **f) ἐν ὀλίγω** v kratkem (času), skoraj *NT*, na majhnem prostoru; ἐν ὀλίγοις μέγας ποταμός reka, velika kakor malokatera druga; **g) ἐξ ὀλίγου** hitro, nenadoma; **h) ἐπ' ὀλίγα** (πιστός) v malem (zvest) *NT*; **i) παρ' ὀλίγον** skoraj, komaj; παρ' ὀλίγον ποιοῦμαι malo cenim; **j) κατ' ὀλίγον** po malem, polagoma; **4. adv.** ὀλίγως komaj, malo poprej *NT*

ὀλιγοσθενέω slab sem, onemogel sem

ὀλιγοστός 3 (ὀλίγος) **1.** le malo časa, le kratek čas; **2.** z majhnimi četami

ὀλιγότης, ητος, ἡ (ὀλίγος) majhno število, malenkost

ὀλιγο-χρόνιος 3 in 2 kratkotrajen, kratkodoben

ὀλιγό-ψυχος 2 (ψυχή) malodušen *NT*

ὀλιγωρέω (ὀλιγωρος) malo cenim, zaničujem, preziram, zanemarjam, ne brigam se za τινός

ὀλιγωρία, ἡ, *ion.* ὀλιγωρήη zaničevanje, preziranje, zanemarjanje, lahkomišelnost, brezobzirnost, ἐν ὀλιγωρία ποιοῦμαι ne maram za, preziram

ὀλιγ-ωρος 2 (ὥρα) prezirajoč, prezirljiv, malomaren, brezobziren; *adv.* ὀλιγῶρως prezirajoče, prezirljivo, ὀλιγῶρως ἔχω malo cenim kaj, malomaren sem, zanemarjam

ὀλίζων *gl.* ὀλίγος

Ἵλιζών, ὄνος, ἡ Ilizon, primorsko mesto v Magneziji

ὀλισθάνω [*Et.*: iz *ide. kor.* *(s)leǵdh- 'drseti', 'polzeti' s protetičnim ὀ-; *prim. sl.* sled, *srvnem.* slīten, *nem.* Schlitten 'sani', *lit.* slýsti 'drseti', 'polzeti', *let.* sliēde 'sled', 'kolesnica', *ang.* slide] [*Obl. aor. ep. poet.* ὄλισθον, *ep.* ὄλισθον] spodrsnem, spodleti mi, padem

ὀλισθημα, ατος, τό **1.** padec; **2.** ledenik, spolzko mesto

ὀλισθηρός 3 spolzek, gladek

ὀλκός, ἄδος, ἡ (ἔλκω) tovorna ladja

ὀλκή, ἡ (ἔλκω) vlačenje; teža

ὄλκιον, τό (ἔλκω) (trebušnata) posoda za pijače, široka čaša

ὄλκος, ὁ (ἔλκω) **1.** jermen, uzda, vrv; **2. a)** brazda, sled, tir za ladjo; **b)** ladjedelnica; **c)** valjar, dvigalo, stroj, s katerim so dvigali ladje iz vode na suho

ὄλλυμι, ὄλλύω *ep. poet.* [*Et.*: iz *ὄλ-νῦ-μ-; *prim. lat.* aboleō 'uničim', dēleō 'uničim', *gr.* ὄλεθρος] [*Obl. trans. fut.* ὄλλω, *aor.* ὄλεσα, *pf.* ὄλώλεκα, *plpf.* ὄλώλεκεν; *ep. fut.* ὄλέσ(σ)ω, *aor.* ὄλεσ(σ)α; *ion. fut.* ὄλέω; *ep. poet. vzpor. obl.* ὄλέκω, *impf.* ὄλεκον, *iterat.* ὄλέκεσκον; *intr. fut.* ὄλοῦμαι, *aor.* ὄλόμην, *pf.* ὄλωλα, *plpf.* ὄλώλεην in ὄλώλεην, *ep. fut.* ὄλοομαι, *aor.* ὄλόμην, *iterat.* ὄλέσκετο] **1. trans.** **a)** pogubim, uničim, rušim, morim, ubijam λαόν, νῆας; odpravim ὄδμην, odstranim, izpulim τριχάς; **b)** izgubim θυμόν, ψυχήν, εταίρους; **2. intr. a)** propadam, umiram, poginjam, κακὸν οἶτον žalostne smrti; *pf.* ὄλωλα poginil sem, uničen sem, konec je z mano, οἱ ὄλωλότες pokojniki, umrli; **b)** izgubljam se, izginjam, minevam κλέος, νόστος

ὄλμος, ὁ [*Et.*: iz *φόλ-μος; *gl.* εἰλύω] **1. ep.** valjar; **2. ion.** topič

ὄλοις 3 *poet.*, ὄλοός 3 *ep. poet.*, ὄλοιός 3 *ep. ion.* [*Et.*: iz *ὄλο-φός, kar je nastalo po disimilaciji vokala iz *ὄλε-φός; *gl. tudi* ὄλλυμι] **1.** poguben, škodljiv, strašen, grozen, krut, smrtonosen; ὄλοα φρονέω τινί snujem komu pogubo; **2. pass.** pokvarjen, izgubljen, nesrečen

ὄλοθρευτής, οῦ, ὁ pogubitelj, pogubljevalec, uničevalec *NT*

ὄλοθρεύω (ὄλεθρεύω) = ὄλλυμι *NT*

ὄλοί-τροχος, ὁ, *ep.* ὄλοοί-τροχος [*Et.*: iz

ide. baze *uelH- 'valiti', 'kotaliti' (*gl. ειλύω*) *in τρόχος*] okrogel kamen (ki so ga z višine valili na sovražnika), grudasta skala

ὄλοκαυτέω, ὄλοκαυτώ (ὄλος, καίω) popolnoma sežgem, prinašam žgalno žrtev, darujem žgalno daritev

ὄλοκαύτωμα, ατος, τό žgalna daritev

ὄλοκληρία, ἡ nepoškodovanost, popolno zdravje *NT*

ὄλο-κληρος 2 popoln, nepoškodovan *NT*

ὄλολυγαῖος 3 tarnajoč, otožen, žalosten

ὄλολυγή, ἡ (ὄλολύζω) **1.** bolešno vpitje, glasno kričanje, žalovanje, tuljenje, jok; **2.** vriskanje

ὄλολύζω [*Et.: onomatop. tvorjenka, nastala z reduplikacijo* *ul-; *prim. stind.* ululí-, ululú-'tuleč', 'glasno kričeč', úlūka- 'sova', *lat.* ululō 'tulim', 'kričim', 'vrijem', ulula 'čuk', 'skovik', *sl.* tuliti, *lit.* ulūoti 'tuliti'] [*Obl. fut.* ὄλολύξομαι, *aor.* ὄλόλυξα, *ep.* ὄλόλυξα] glasno (bolešno) kričim, tulim, (glasno) kličem bogove, molim; tarnam, javkam *NT*; ukam, vriskam

ὄλόμενος *gl.* οὐλόμενος

ὄλόμην *gl.* ὄλλυμι

ὄλοοί-τροχος *gl.* ὄλοί-τροχος

ὄλοός *gl.* ὄλόεις

Ὀλοοσσών, ὄνος, ἡ Olooson, mesto v severni Tesaliji

ὄλοό-φρων, ὄνος, ὁ, ἡ (φρονέω) *ep.* ki snuje komu pogubo, poguben, lokav, zvijačen, potuhnjjen, togoten, srdit

ὄλο-πόρφυρος 2 (πορφύρα) ves škrlaten, iz samega škrlata

ὄλος 3, *ep.* οὐλος [*Et.: iz* *ἔλφο-ς, *to pa iz ide.* *solmo-s; *prim. lat.* salvus, *stind.* sárva- 'nepoškodovan', 'cel', *av.* haurva- 'nepoškodovan', 'cel'] celoten, cel, ves, popoln, nerazdeljen; ὄλος ὥρμημα težim s celo dušo, καθαρὸς ὄλος ves čist, popolnoma čist *NT*; *subst.* τὸ ὄλον (*in pl.*) celota, država, vesoljni svet, vesoljstvo; *adv.* τὸ ὄλον sploh, povsem, popolnoma, nasploh, vobče, z eno besedo; **δι' ὄλου** skozi in skozi, skoz in skoz, vseskozi, docela *NT*; ὄλω και παντί popolnoma, povsem, docela; ὄλωσ popolnoma, sploh, nasploh, vobče, z eno besedo

ὄλο-σχερής 2 popoln, važen

ὄλο-τελής 2 (τελέω) popoln *NT*

Ὀλουρος, ὁ Olur, trdnjava v Ahaji

ὄλοφυδνός 3 (ὄλοφύρομαι) *ep.* tarnajoč, otožen, žalosten

Ὀλόφυξος, ἡ Olofiks, mesto v Trakiji; *preb.* Ὀλοφύξιοι, οἱ Olofiksijci

ὄλοφυρμός, ὁ, ὄλόφυρσις, εως, ἡ tarnanje, jok, stokanje

ὄλοφύρομαι *dep.* z *aor. med. in pass.* [*Obl. aor. med.* ὄλοφυράμην, *pass.* ὄλοφύρθην (*z act. pomenom*)] **1.** *intr.* tožim, tarnam, žalujem, τινί nad čim, τινός usmilim se koga, imam usmiljenje s kom; **2.** *trans.* žalujem za, objokujem, obžalujem, pomilujem τινά

ὄλόφυρσις = ὄλοφυρμός

ὄλοφ-ώιος 2 *ep.* zvijačen, lokav, zvit, sleparski, poguben, τὰ ὄλοφώια spletke, potuhnjjenost

ὄλοψυγδών, ὄνος, ἡ mehurček

Ὀλυμπία, ἡ, *ion.* Οὐλυμπία Olimpija, kraj v Elidi ob Alfeju s slavnim Zevsovim svetiščem; *adv.* Ὀλυμπιάζε v Olimpijo

Ὀλύμπια, τὰ olimpijske igre, ki so potekale vsako četrto leto na čast olimpijskemu Zevsu

Ὀλυμπιακός 3 olimpijski

Ὀλυμπιάς, ἄδος **1.** *fem.* k Ὀλύμπιος 3 olimpijska; **2.** *subst.* Ὀλυμπιάς, ἄδος, ἡ **a)** olimpijada, doba štirih let (čas od enih olimpijskih iger do drugih); **b)** olimpijske igre; **c)** zmaga na olimpijskih igrah, Ὀλυμπιάδα ἀνελεῖσθαι *ali* νικᾶν priboriti si zmago na olimpijskih igrah

Ὀλυμπικός 3 olimpijski

ὄλυμπιονίκης, ου, ὁ (νικάω) olimpijonik, zmagovalec na olimpijskih igrah

Ὀλυμπος, ὁ, *ep. ion.* Οὐλυμπος Olimp **1.** visoka gora na meji med Tesalijo in Makeдонija, sedež bogov; *meton.* = nebo; *adi. ion.* Οὐλυμπικός 3 *in* Ὀλύμπιος 3 olimpijski, olimpiški, olimpijski (pridevek bogov); *subst.* Ὀλύμπιοι, οἱ Olimpijci = bogovi; *adv.* Οὐλυμπόνδε na Olimp; **2.** gora na meji med Mizijo in Frigijo

ὄλυνθος, ὁ olint = zimsko smokva (ki ne dozori), *NT* smokva (drevo)

Ὀλυνθος, ἡ Olint, mesto na polotoku Halkidika; *preb.* Ὀλυνθιοι, οἱ Olintci, Olintijci; *adi.* Ὀλυνθιακός 3 olintski

ὄλῳραι, αῖ olira (neko žito, enozrnica, iz ka-

tere so si siromašni Egipčani pekli kruh; pri Homerju so jo uporabljali za konjsko krmo)

ὄλλα, **ὄλώλεκα** *gl.* ὄλλυμι

ὀμαδέω *ep.* [aor. ὀμάδησα] kričim, hrumim, bučim

ὀμαδος, ὁ (ὀμός) hrup, hrušč, šum, vrvenje, bučanje, hrumenje (viharja), množica, gneča, svet, ljudje

ὀμ-αιμος 2 *ion. poet.* (ὀμος, αἷμα), **ὀμ-αίμων** 2, *gen. onos* (αἷμα) soroden, istoroden, istokrven, iste krvi; *subst.* brat, sestra

ὀμαιχμία, ἡ, *ion.* **ὀμαιχμία** vojna (vojaška) zveza, vojna (vojaška) zaveza, vojno (vojaško) zavezništvo, συντίθεμαι ὀμαιχμίην τινί sklenem vojno (vojaško) zvezo (zavezništvo)

ὀμ-αιχος, ὁ (ὀμός, ἀιχμή) tovariš v boju, soborec, sovojak, sobojevnik

ὀμαλής 2, **ὀμᾶλός** 3 [*Et.*: *gl.* ὀμός] **1.** enak, raven, gladek; *subst.* **ὀμαλές**, τό *in* **ὀμαλόν**, τό ravnina, ἐν τῷ ὀμαλῷ na ravnem, ὀμαλές εἶμι hodim po ravni poti, grem po ravnini; **2.** enakomeren; *adv.* ὀμαλῶς ravno, enako, enakomerno, πάντες ὀμαλῶς vsi brez razlike; *próειμι* v eni črti, obenem

ὀμαρτέω [*Et.*: *gl.* ὀμηρος] *ep. poet.* grem s kom, (σύν) τινι spremljam koga, srečam se, snidem se, sestanem se s kom, enako hitro letim, ὀμαρτήσαντες skupno, skupaj, hkrati, obenem

ὀμαρτῆ *ep.*, **ὀμαρτήδην** *ep. adv.* skupno, skupaj, obenem, hkrati

ὀμ-αυλος 2 (αὐλός) obenem se glaseč, spremljajoč, usklajen

ὀμβριμος *poet.* = ὄβριμος

ὀμβριος 3 (ὄμβρος) *ion. poet.* deževen, ὕδωρ deževnica, kapnica, χάλαια toča z dežjem

ὄμβρος, ὁ [*lat.* imber] **1.** ploha, dež, ἱερός voda, ὄμβρος ἐκχεῖται utrga se oblak, ulije se ploha; **2.** tekočina, potok, (snežni) zamet, ἀλλ' ὀμοῦ μέλας ὄμβρος χαλάζης αἵματός ἐτέγγετο usula se je gosta toča krvi, ulil se je potok črne krv

ὀμείρομαι mika me, volja me je, želim *NT*

ὀμ-ευνέτης, ου, ὁ *poet., fem.* **ὀμ-ευνέτις**, ιδος, ἡ mož, soprog, žena, soproga

ὀμ-ηγερός 2 (ὀμός, ἀγείρω) *ep.* zbran, skupaj **ὀμηγυρίζομαι** *dep. med. ep.* zbiram τινὰ εἰς τι

ὀμ-ήγυρις, εως, *ion.* ιος, ἡ (ἄγυρις) zbor, skupščina

ὀμηλικία, ἡ, *ion.* **ὀμηλικίη** enaka starost, *konkr. pl.* sovrstniki, tovariši, prijatelji iz mladih let

ὀμ-ῆλιξ, ικος, ὁ, ἡ *ep. poet.* enako star, vrstnik **ὀμηρεία**, ἡ poroštvo, εἰς ὀμηρείαν kot poroštvo, za poroštvo

ὀμηρέω, **ὀμηρέω** (ὀμηρος) **1.** srečam se, snidem se, sestanem se s kom; **2.** sem komu talec, pôrok

Ὀμηρίδης, ὁ Homerid **1.** Homerjev potomec; **2. pl.** Homeridi = Homerjevi nasledniki = rapsodi

ὀμηρος 2 [*Et.*: zloženska iz ὀμοῦ *in* kor. ἄρ- (*gl.* ἀραρίσκω)] zvezan, združen; *subst.* **ὀμηρος**, ὁ, **ὀμηρον**, τό, zastava, poroštvo (za ohranitev sloge); talec, pôrok

Ὀμ-ηρος, ὁ Homer, slavni epski pesnik, avtor *Iliade in Odiseje*; *adi.* **Ὀμήρειος** *in* **Ὀμηρικός** 3 Homerjev, homerski

ὀμ-ιλαδόν *adv. ep.* v trumah, v krdelih, trumoma

ὀμιλέω (ὄμιλος) **1.** sem s kom, hodim s kom, družim se s kom τινί, (σύν) τινι spolno občujem s kom, spečam se s kom; prijateljsko občujem, διὰ γραμμάτων pismeno občujem, sem v pisnih stikih s kom, πρὸς τινὰ ἀπὸ τοῦ ἴσου občujem s kom kot enakim (enakopravnim); **2.** mešam se (stopim) med druge, nahajam se, bivam med Τρώεσσι, ἐνὶ πρώτοισιν, παρὰ παύροισιν, χῶρη prihajam kam, potujem po zemlji, mudim se kje Φρυγίη; **3.** sestajam se, zbiram se, περὶ νεκρόν okrog umrlega; *v sovražnem pomenu:* trčim ob koga, udarim se s kom, spopadem se s kom τινί *in abs.*; **4.** pogajam se s kom, dogovarjam se s kom, zabavam se, dosežem (naredim) z občevanjem ταῦτα ἢ ἐμὴ νεότης ὀμίλησε; **5.** ukvarjam, bavim se s čim πολέμω, imam opraviti s čim, poznam kaj τινί; **6.** ἐκτός ὀμιλεῖ stopil je iz prirojenih misli = tava po zamotanih poteh; οὐ στεφάνων νεύμεν ἐμοὶ τέρφιν ὀμιλεῖν ni mi dovolil, da bi se veselil vancev

ὀμίλημα, ατος, τό *poet.* = ὀμιλία

ὀμιλητής, οῦ, ὁ (ὀμιλέω) zaupnik, prijatelj, drug, sodrug, poslušalec, učenec

ὀμιλία, ἡ, *ion.* **ὀμίλη** **1.** shajanje, občevanje, druženje s kom, tovarišija, prijateljstvo; *pos.*

a) spolno občevanje; **b)** družabno življenje, zabava, pogovor, pouk, pomenek, sestanek; **2.** družba, zbor, skupščina, društvo; *konkr.* prijateljica γεωργῶν

ὄμιλος, ὁ [Et.: iz ὄμο- (iz ὄμός) in (redke) pri-
pone -ιλος; po drugi domnevi iz ὄμο- (iz ὄμός)
in ἴλη 'četa', 'truma', 'krdelo'] **1.** truma, krde-
lo, množica, shod, skupščina; **2.** bojna truma,
tolpa, bojna gneča, boj, bojni hrup

ὀμίχλη, ἡ, *ep.* **ὀμίχλη** [Et.: iz *ide.* *(h₃)-
mīg^hla; *prim.* *stind.* meghá- 'oblak', mih 'me-
gla', 'sopara', 'izhlapina', 'padavina', *sl.* megla,
lit. miglà; *prim.* tudi Homer ἀμιχθαλόεσσα
'meglen(a)'] megla, oblak, para, κονίης oblak
prahu

ὀμιχλώδης 2 (εἶδος) meglen

ὄμμα, ατος, τό [Et.: s *progressivno asimilacijo*
ali diferenciacijo iz *ὄπμα, kar je nastalo iz
ide. *subst.* *h₃ok^u- 'oko' (iz *kor.* *h₃ok^u- 'gle-
dati'), *sl.* oko; *gl.* tudi ὄσσε] **1.** oko, pogled,
obraz, obličje, ὡς ἀπ' ὀμμάτων kolikor je
mogoče videti, κατ' ὄμματα pred očmi, pred
obličjem, φήμης ὄμμα vesela novica; **2.** kar se
vidi, pogled, prikazen, prizor

ὄμματο-στερής 2 (στερίσκω) **1.** oropan oči,
slep; **2.** ki jemlje pogled, blesteč, bleščec (se)

ὀμμένω = ἀνα-μένω

ὀμνῦμι, ὀμνύω [fut. ὀμνῶμαι, aor. ὤμοσα, pf.
ὀμώμοκα, plpf. ὤμομῶκειν, pass. pf. ὀμώμο-
σμαι, aor. ὤμῶσθην, ὤμῶθην, fut. ὀμοσθήσο-
μαι; *ep. praes. imp.* 2. sg. ὀμνυθι, aor. ὤμοσ-
σα, ὄμοσσα, ὄμοσα] **1. a)** prisegam, trdim kaj
pod prisego, obljubljam (obetam) kaj pod
prisego, ὄρκον βουλευτικόν zaprisežejo me,
ἐπίορκον krivo prisegam; **b)** kličem koga s
prisego za pričo, prisegam pri kom θεούς, NT
κατά τινος, ἐν τινι; **2.** rotim se, prisegam na
kaj, potjujem kaj s prisego σπονδάς

ὄμο-βώμιος 2 (βωμός) čaščen na istih (sku-
pnih) žrtvenikih, skupen

ὄμο-γάλακτος 2 sodojenec, sorodnik

ὄμο-γάστριος 2 (γαστήρ) *ep.* rodni brat, ro-
dna sestra, iste matere

ὄμο-γενής 2 (γένος) **1.** istega rodu, soroden;
2. act. poet. skupno rodeč (*Sofokles*, *Kralj*
Ojdip 1361; *drugi pišejo:* ὄμολεχής)

ὄμό-γλωσσος 2, *at.* **ὄμό-γλωττος** (γλῶσσα)
isti jezik govoreč, istega jezika, τινί s kom

ὄμό-γν-ιος 2 (γένος) *poet.* ki varuje sorodni-
ke, θεοί branitelji, zaščitniki rodov

ὄμογνωμονέω sem enakih (istih) misli, so-
glašam s kom, pritrjujem komu, strinjam se
s kom τινί

ὄμο-γνώμων 2 (γνώμων) enako misleč, složen;
subst. ὁ somišljenik, ποιῶ τινα ὄμογνώμονα
pridobim koga za svoje mnenje, pridobim
koga na svojo stran; *adv.* ὄμογνωμόνως sogla-
sno

ὄμοδοξέω sem enakih misli, soglašam, stri-
njam se s kom τινί

ὄμοδοξία, ἡ enakost mišljenja, enako mišlje-
nje

ὄμό-δουλος, ὁ sosuženj, sohlapec

ὄμο-εθνής 2 (ἔθνος) *ion.* pripadajoč istemu
plemenu, istega plemena; rojak

ὄμόζυξ, υγος (ζεύγνυμι) skupaj vprežen

ὄμο-ήθης 2 (ἦθος) enakega značaja

ὄμό-θεν *adv.* (ὄμός) **1.** iz istega kraja, iz bli-
žine, ἐξ ὄμόθεν (= *lat.* *comminus*) na istem
mestu; **2. poet.** istega rodu, istega pokolenja

ὄμοθυμαδόν *adv.* (ὄμό-θυμος) enodušno, ene
misli, složno NT

ὄμοθυμέω (ὄμός, θυμός) složen sem

ὄμοιάζω (ὄμοιος) sem podoben, sličen, enak

ὄμοίσιος 3 *ep. gl.* ὄμοῖος

ὄμοιομέρειαι, αῖ (μέρος) (iz podobnih delov
sestoječe) prvine

ὄμοιο-παθής 2 (παθεῖν) ki se nahaja v istem
stanju, enakočuten, enak NT

ὄμοιος 3, *at.* ὄμοιος, *ep.* ὄμοίσιος (ὄμός) **1.** po-
doben, enak, sličen, istovrsten, ὄμοιοι ἦσαν
θαυμάζειν zdelo se je, da se čudijo **a)** isti,
taisti = ὁ αὐτός, enak po močeh, kos, ἐν καὶ
ὄμοιον eno in isto, enovrstno; **b)** ki je istega
mišljenja, enako misleč; **c)** ὄμοιον ἡμῖν ἔσται
nam bo vseeno; *o tleh:* raven; **2.** skupen, občī,
občen, za vse enak, splošen, enakomeren; **3.**
primeren, ugoden; **4. subst. a)** ὄμοιοι, οἱ lju-
dje enakega stanu, v *Spartī:* meščani, ki so
imeli vse državljske pravice; **b)** ὄμοια, ἡ
sc. χάρις; τὴν ὄμοίην (τὰ ὄμοια) δίδωμι, ἀντα-
ποδίδωμι povrnem enako z enakim, vrnem
milo za drago, τὴν ὄμοίην φέρεσθαι ζητέω
παρά τινος želim, da mi kdo izkaže enako
uslugo, μετέχω τῆς ἴσης καὶ ὄμοίης imam iste
pravice in zakone; **c)** ὄμοιον, τό prilika, pri-

spodoba, primera, enakost, πάντων ὁμοιον dobra primera; τῶν ὁμοίων ἤμῃν ἀξιουῖσθε vi uživate iste časti kakor mi; **5. adv. izrazi:** **a)** ἐκ τοῦ ὁμοίου enako, na isti način, zopet; **b)** ἐν τῷ ὁμοίῳ na istem mestu, ravno tako kakor, ἐν τῷ ὁμοίῳ ποιουῖμαι imam za enakovrednega (enakovredno), enako cenim, enako spoštujem, enako čislam, ravnam v čem enako; **6. adv. ὅμοιον, ὁμοῖα, ὁμοίως** enako, podobno, slično, na enak način, enakomerno, ravno tako kakor, brez razločka, brez izjeme

ὁμοιότης, ἦτος, ἡ enakost, sličnost, ravnopravnost *NT*

ὁμοιό-τροπος 2 enak po navadah in značaju, sličen, skladen; *adv.* ὁμοιοτρόπως ravno tako kakor

ὁμοιόω (ὁμοῖος) [*inf. aor. pass. ep.* ὁμοιωθήμεναι] **1. act.** izenačujem, enačim, delam podobno, primerjam, vzporejam τί τινι *NT*; **2. pass.** delam se enakega, enačim se, primerjam se, podoben sem komu, merim se s kom; **3. med.** = *act.*

ὁμοιώμα, ατος, τό, ὁμοιώσις, εως, ἡ **1.** podobnost, sličnost, podoba, καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ po božji podobi *NT*; **2.** prilika, prispodoba *NT*

ὁμό-κᾶπος, ὁ prebivalec istega vrta, tovariš pri jedi

ὁμοκλάω ep., ὁμοκλέω *ep. poet.* [brez avgm.; *impf.* ὁμόκλεον, 3. sg. ὁμόκλα, *aor.* ὁμόκλησα, *iterat.* ὁμοκλήσασκε] glasno kričim; kličem, zakličem, pokličem; grozim (pretim) in psujem, grajam, oštevam, zmerjam; opominjam, spodbujam, zapovedujem

ὁμο-κλή, ἡ *ep.* glasno klicanje, poziv, krik, vpitje, kričanje, skupna zapoved, grožnja, pretnja, graja

ὁμοκλητήρ, ῆρος, ὁ (ὁμοκλάω) *ep.* klicatelj, opominjevalec

ὁμό-κλῖνος 2 (κλίνη) *ion.* ki leži pri isti mizi, tovariš pri mizi ali obedu

ὁμο-λεχής, ὁ (λέχος) *poet.* soprog, mož

ὁμολογέω (ὁμοῦ, λόγος) [*adi. verb.* ὁμολογητέον]

I. act. isto govorim **1. a)** soglašam, ujemam se, strinjam se, skladam se, τινί s kom, ἐπί τινι, περί, κατά τι, τινί v čem; τινί κατά τι οὐδέν nimam s kom nič opraviti, οὐδέν κατ' οἰκηῖότητα nisem nič v sorodu; **b)** priznavam, pritrujem, dopuščam, privoljujem, vdam se,

χάριν zagotavljam komu hvaležnost; *pass.* ὁμολογεῖται splošno se priznava, da; **2.** obljubljam, dajem besedo, sklepam zvezo (zavezo), sporazumem se s kom, zavežem se; **3. NT** spoznavam, ἔν τινι pred kom, τινί slavim;

II. med. **1.** strinjam se, skladam se, sporazumem se, pogodim se; **2.** = *act.*

ὁμολόγημα, ατος, τό, ὁμολογία, ἡ **1.** soglasje, složnost; **2.** privolitev, dovoljenje, potrditev, odobravanje; **3.** pripoznanje, spoznanje, izpoved, vera *NT*; **4.** dogovor, pogodba (glede vdaje), sporazum, sporazumevanje, pogoj, vdaja

ὁμό-λογος 2 soglašajoč, pritrujoč

ὁμολογουμένως [*adv. k pt. praes. pass. od* ὁμολογέω] priznano, očitno, očitvidno, nedvomno, ἐκ πάντων kakor vsi soglasno priznavajo, οἱ ὁμολογουμένως συκοφάνται očitni (splošno znani) ovaduhi

ὁμο-μήτριος 2 (μήτηρ) (iz) iste matere; ἀδελφός polbrat

ὁμονοέω (ὁμό-νοος) sem istih misli, strinjam se, složen sem s kom τινί, περί τινος o čem, τί v čem

ὁμονοητικός 3 istih misli, složen

ὁμόνοια, ἡ (ὁμό-νοος) enako mišljenje, soglasje, edinost, sloga

ὁμο-νόως *adv.* složno, soglasno

ὁμόομαι *pass. ep.* [samo *aor. pass. inf.* ὁμοθῆναι] združim se s kom, φιλότῃτι v ljubezni

ὁμο-πάτριος 2 (πατήρ) ki ima istega očeta, (od) istega očeta

ὁμό-πτολις, εως, ὁ, ἡ iz istega mesta, domač, Θήβης ὁμόπτολις λεώς vse ljudstvo Teb

ὁμόργνυμι ep. [*fut.* ὁμόρξω, *aor.* ὠμορξα, *ep.* ὁμορξα, *med.* ὁμόρξατο] **1. act.** brišem, obrišem, otiram, oترم, τί τινος kaj s česa; **2. med.** brišem si, otiram si, τί τινος kaj s česa

ὁμορέω, *ion.* ὁμουρέω mejašim, mejim s kom, mejim na koga, imam skupno mejo s kom, τινί sem mejaš ali sosed

ὄμ-ορος 2, *ion.* ὄμ-ουρος (ὄρος) mejni, sosednji, na meji, πόλεμος vojna na meji; ὄμορός εἶμι mejaš sem, sosed sem; *subst.* ὁ ὄμορος sosed, mejaš, ἡ ὄμορος *sc.* χώρα sosednja dežela, τὸ ὄμορον sosedstvo

ὄμο-ρροθέω *poet.* skupno veslam; *pren.* strinjiam se, soglašam, složen sem, pritrujujem

ὄμός 3 [*Et.*: iz *ide.* *somós, to iz *ide.* *som-'skupaj', 'z', to pa iz *sem-'en', 'eden', 'enoten', 'združen']; *prim. stind.* sám 'skupaj', 'z', samá- 'raven', 'enak', 'isti', samám 'skupaj', samā 'enako', *av.* hama- 'enak', 'isti', *gr.* ὄμα-λός 'raven', 'gladek', 'enak', ὄμοιος 'podoben', 'enak', ὄμοῦ 'skupaj', ὄμόθεν 'iz istega kraja', 'istega rodu', ὄμόσε 'na isto mesto', 'v isti kraj' *itd.*, *lat.* similis 'podoben', 'enak', simul 'skupaj' *itd.*, *sl.* so- (*npr.* sosed, soprog ...), sam, *nem.* samt 's, z', 'skupaj s, z'] **1.** isti, taisti, ravno tak, podoben, sličen; **2.** skupen λέχος, νεῦχος; *adv.* ὄμῶς **a)** obenem, skupaj πάντες ὄμῶς; **b)** enako, ravno tako (kakor)

ὄμόσε *adv.* na ravno (na prav) tisto mesto, v isti kraj, ὄμόσε ἐφέροντο drli so nasproti, εἴμι grem komu nasproti, spoprinem se, stopim komu v boju nasproti, ὡς τῶν ὄμός' ἦλθε μάχη tako je njihova bitka trčila skupaj, tako so se ti spoprijeli

ὄμο-σίπυοι, οἱ tovariši pri obedu

ὄμοσιτέω *ion.* jem skupaj s kom τινί

ὄμό-σίτος 2 (σιτέομαι jem) *ion.* tovariš pri mizi (pri obedu), μετά τινος ki jé skupaj s kom

ὄμό-σκευος 2 (σκευή) enako opremljen ali oborožen τινί

ὄμοσκηνία, ἡ (ὄμό-σκηνος) bivanje v istem šotoru

ὄμοσκηνώω (ὄμό-σκηνος) sem (bivam) s kom v istem šotoru τινί

ὄμό-σπλαγχνος 2 (σπλάγχνα) *poet.* (iz) iste matere, soroden; *subst.* οἱ sorodniki

ὄμό-σπονδος 2 (σπένδω) ki skupaj s kom daruje, ki jé pri isti mizi

ὄμο-σπόρος 2 (σπείρω) ki ima ženo, katero je imel prej drugi τινός

ὄμό-σπορος 2 (σπείρω) *poet.* **1.** skupaj vsejan; (od) istih staršev, soroden; *subst.* ὁ, ἡ brat, sestra; **2.** skupaj posejan, γυνή ki je bila prej žena drugega moža

ὄμόσσαι *ipd. gl.* ὄμνυμι

ὄμο-στιχάω (στέιχω) *ep.* hodim s kom (skupaj) τινί

ὄμό-στολος 2 (στέλλω) *poet.* tovariš, spremeljemalec τινός

ὄμό-τεχνος 2 (τέχνη) ki se ukvarja z isto veščino (umetnostjo) ali z isto obrtjo (z istim rokodelstvom); *subst.* stanovski tovariš, kolega τινός, τινί

ὄμό-τιμος 2 (τιμάω) enako čaščen, enakega dostojanstva, enakopraven, οἱ ὄμότιμοι perzijski veljaki, najvišji plemiči

ὄμο-τράπεζος 2 ki jé pri isti mizi, tovariš pri mizi (pri obedu), zaupnik

ὄμό-τροπος 2 (τρόπος) istega značaja, enak, podoben, sličen τινί in τινός

ὄμό-τροφος 2 (τρέφω) skupno vzrejen ali vzgojen, θηρία ὄμότροφα τοῖσι ἀνθρώποισι domače živali

ὄμοῦ *adv.* (ὄμός) **1. a)** skupaj, skupno, na istem mestu, obenem, v družbi s kom τινί; **b)** časovno: istočasno, obenem, ὄμοῦ πόλεμός τε καὶ λοιμός obenem, ravno tako kakor; **2.** blizu, γίγνομαι shajam se, bližam se τινί, τινός; φέρομαι spopadem se, εἰμί spoprinem, udarim se s kom ἀλλήλων drug z drugim

ὄμουρέω, ὄμουρος *gl.* ὄμορέω, ὄμορος

ὄμοφρονέω (ὄμό-φρων) sem istega mišljenja, isto mislim, sem složen, ravnam v istem smislu; sočustvujem, πόλεμος ὄμοφρονέων soglasno sklenjena vojna

ὄμοφροσύνη, ἡ *ep.* sloga, složnost, edinost

ὄμό-φρων 2, *gen.* ονος (φρονέω) istega mišljenja, složen, edin NT

ὄμο-φυής 2 (φυή) enake rasti, enake postave, enake narave, τινί s kom, kot kdo

ὄμό-φῦλος 2 (φῦλον) **1.** istega rodu ali iste vrste, istovrsten; *subst.* θουμόφυλον, τό isti rod, rojaštvo, rojaki; **2.** soroden, sorodnik

ὄμοφωνέω *ion.* govorim isti jezik, τινί s kom

ὄμό-φωνος 2 (φωνή) ki govori isti jezik, τινί s kom

ὄμόχροια, ἡ, *ion.* ὄμοχροίη (χροά) vrhnja koža, povrhnjica

ὄμό-ψηφος 2 (ψῆφος) **1.** ki ima isti glas s kom, ki ima enako pravico do glasovanja kot kdo, τινί ali μετά τινος; **2.** enako misleč, soglašajoč

Ὀμφάλη, ἡ Omfala, lidijska kraljica, ki ji je moral Herakles služiti tri leta

ὄμφαλόεις 3 *ep.* popčast, popčnat, grbast, vzbokel, glavičast

ὄμφαλός, ὁ [*Et.*: iz *ombh-alos; *prim. lat.*

umbilicus, *nem.* Nabel, Nabe] **1.** popek; **2. a)** grba (na ščitu), vzboklina; **b)** glavīč na jarmu; **3.** središče, sredina, θαλάσσης, γῆς = Delfi

ὄμφαξ, ακος, ἡ kislica, nezrel grozd

ὄμφή, ἡ, *dor.* **ὄμφά** [*Et.*: iz *ide.* *song^h-ā; *prim. got.* saggws 'petje', 'glasba', siggwan 'peti', *nem.* singen, *ang.* sing, song] *ep. poet.*

1. glas; **2.** beseda, govor; **3.** naznanilo, božji izrek, prerokba, razodetje

ὄμ-ώνυμος 2 (ὄνομα) istega imena, istoimen-ski; *subst.* ὁ soimenjak

ὄμωρόφιος 2 (ὄροφή) ki stanuje pod isto streho

ὄμῶς *gl.* ὁμός

ὄμως (ὁμός) členica kljub temu, pri vsem tem, vendarle; *pogosto stoji pri pt., ki ga prevajamo s čeprav, četudi, čeravno; včasih mu pristavimo tudi druge členice: ἀλλά, δέ, καί itd.*

ὄμ-ωχέτης, ου, ὁ (ἔχω) skupno čaščen

ὄναρ, τό sen, sanje; *adv.* v sanjah, v spanju κατ' ὄναρ *NT*; ὕπαρ τε καὶ ὄναρ čuječ in speč, bedé in v sanjah, tj. vedno, neprenehoma

ὄνάριον, τό (ὄνος) osliček *NT*

ὄνασθαι *gl.* ὀνίνημι

ὄνασί-πολις, εως, ὁ, ἡ državi koristen

ὄνασις *gl.* ὄνησις

ὄνιαρ, ατος, τό (ὀνίνημι) *ep.* vse, kar koristi ali pomaga **1.** pomoč, korist, zaščita, obramba, zaslomba; **2.** jed, hrana, krepilo, krepčilo, okrepčilo, poživilo; **3.** dragocenosti, blago, zaklad *Iliada* 24, 367

ὄνειδειος 3 (ὄνειδος) *ep.* zmerjajoč, grajalen, sramotilen ἔπεα, μῦθος

ὄνειδίζω (ὄνειδος) [*fut.* ὄνειδιῶ, ὠνειδίσα, *pf.* ὠνειδίκα, *fut. med.* ὄνειδιούμαι *poet. s pass. pomenom*] zasramujem, sramotim, grajam, psujem, zmerjam, očitam τινί τι, τινί ὄτι, τινά, τινί τινος zaradi česa, *NT* τί τινος

ὄνειδισμα, ατος, τό, **ὄνειδισμός**, ὁ, **ὄνειδος**, ους, τό **1.** zasramovanje, zaničevanje, ὄνειδος ἔχω zaničujejo me; **2.** predmet graje, sramota, madež; **3.** sramotenje, graja, obrekovanje, opravljanje; psovka, oponašanje, očitek

ὄνειράτα, **ὄνειράτος** *gl.* ὄνειρος

ὄνειρειος 3 (ὄνειρος) *ep.* ki se tiče sanj, sanjski, πύλαι vrata do sanj

ὄνειρο-κρίτης, ου, ὁ razlagalec sanj

ὄνειροκριτικός 3 ki spada k razlaganju sanj, ki razlaga sanje, πινάκιον sanjske bukve

ὄνειρον, τό *gl.* ὄνειρος

ὄνειροπολέω (ὄνειρο-πόλος) sanjam, sanjaram, τί ο čem

ὄνειρο-πόλος, ὁ *ep. ion.* razlagalec sanj

ὄνειρος, ὁ, **ὄνειρον**, τό, *gen.* ὄνειράτος *itd., pl.*

ὄνειράτα, τά sen, sanje, prikazen v sanjah

ὄνειρώσσω, *at.* **ὄνειρώττω** (ὄνειρος) sanjam, τί ο čem

ὄνεύω (ὄνος) navijam, dvigujem z vitlom

ὄνηθῆναι, **ὄνησα**, **ὄνησω** *gl.* ὀνίνημι

ὄνήσιμος 2 (ὀνίνημι) *poet.* koristen, dobrodejen

ὄνησί-πολις, εως, ὁ, ἡ *poet.* koristen za državo

ὄνησις, εως, ἡ (ὀνίνημι) korist, podpora, pomoč, sreča, blagoslov

ὄνθος, ὁ *ep.* gnoj, živalsko blato

ὄνία, ἡ *ajol.* = ἀνία

ὄνικός 3 (ὄνος) μύλος gornji mlinski kamen *NT*

ὄνίνημι [*inf.* ὀνίναναι, za *impf.* se uporablja ὠφέλουν, *fut.* ὀνήσω, *aur.* ὠνησα, *ep.* ὄνησα; *med.* ὀνίναμαι, *impf.* ὠνίναμην, *fut.* ὀνήσομαι, *aur.* ὠνήμην, ὠνησο *itd., ep. poet.* ὀνήμην, *opt.* ὀναίμην, *3. pl.* ὀνοίατο, *imp.* ὄνησο, *inf.* ὄνασθαι, *pt.* ὀνήμενος, *aur. pass.* ὠνήθην, *inf.* ὀνηθῆναι] **1. act.** koristim, pomagam, podpiram, pospešujem, razveseljujem, storim kaj komu na ljubo τινά τι, *s pt., inf., τινί* s čim; **2. med. pass.** imam korist, imam dobiček, imam užitek, imam pomoč, dobro mi je, vesel sem, radujem se, uživam τινός *in τί*; ὀνήσεσθε ἀκούοντες koristilo vam bo, če poslušate, ὄναο Bog te blagoslovi, bodi srečen, μὴ ὀναίμην preklet naj bom; *pt.* **ὀνήμενος** 3 srečen, blagoslovljen

ὄνομα, ατος (τοῦνομα = τὸ ὄνομα), *ep. ion.*

οὔνομα [*Et.*: iz *ide.* *h₁nóh₃m̥; *prim. stind.* náma- 'ime', *lat.* nōmen, *sl.* ime, *got.* namo, *nem.* Name, *ang.* name] **1.** ime, naziv, nazivanje, poimenovanje; ὄνομα, ὀνόματι z imenom, po imenu, imenovan, πόλις Θάψακος ὀνόματι, πόλις ὄνομα Καιναί; ὄνομα καλέω τινά, ὄνομα τίθημι (τίθεμαι) τινι dajem komu ime; ὄνομα φέρω nosim ime, imam ime; **2.** beseda, izraz, naslov; **3.** ime, glas, slava; **4.** samo ime, videz, izgovor, pretveza, μετὰ καλῶν ὀνομάτων z lepimi besedami, z lepimi

izgovorom, τῷ ὀνόματι pod pretvezo, navidezno; **5.** τῷ ὀνόματι, διὰ τοῦ ὀνόματος, ἐν (ἐπὶ) τῷ ὀνόματι τινος v imenu koga, po naročilu koga NT; **6.** opisovalno (eksplikativni gen.): ὄνομα σωτηρίας = σωτηρία

ὀνομάζω, ion. οὐνομάζω [fut. ὀνομάσω itd.], **ὀνομαίνω**, ion. οὐνομαίνω [fut. οὐνομανέω, aor. ὀνόμηνα, ep. ὀνόμηνα] **1.** act. in pass. a) imenujem, kličem po imenu, pokličem z imenom, δῶρα naštevam, govorim, izgovorim μηδ' ὀνομήνης, priznavam, govorim μάλα σεμνῶς, obetam ὄρχους δῶσειν; b) dajem ime, nazivam, imenujem koga za kaj τινὰ θεράποντα; **2.** pass. imenujem se, pišem se, ἔκ τινος po kom NT, ἀπὸ τούτου μὲν τοῦτο οὐνομάζεται od tod izvira pregovor; **3.** med. παῖδα μ' ὀνομάζετο imenoval me je svojega sina

ὀνομαι dep. ep. ion. [Et.: morda sor. z lat. notō 'zaznamujem', nota 'znamenje', 'znak'] [Obl. 2. sg. ὄνοσαι, opt. ὄνοιτο, imp. ὄνοσο, fut. ὀνόσομαι, aor. ὠνοσάμην, ὠνάμην in ὠνόσθην, ep. οὐνομαι, fut. ὀνόσομαι, aor. ὄνοσ(σ)άμην] **1.** grajam, zasramujem, sramotim; psujem, zmerjam, zaničujem, preziram τί, τινά, zavračam zaradi česa τινός; **2.** nezadovoljen sem s čim, pritožujem se čez kaj τινός, ὅτι; οὐδ' ὧς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος a tudi tako, upam, se ne boš pritoževal zaradi (premajhne) nesreče

ὀνομαίνω gl. ὀνομάζω

ὀνομα-κλήδην adv. ep. z imenom, po imenu, imenoma

Ὀνομα-κλήης, ἔους, ὁ Onomakles, eden izmed tridesetih tiranov

ὀνομά-κλυτος 2 ep. s slavnim imenom, slaven

Ὀνομά-κριτος, ὁ Onomakrit, vedeževalec in pesnik v Atenah v času Pejzistratidov

Ὀνομάντιος, ὁ Onomantij, efor v Sparti l. 412 pr. Kr.

Ὀνόμ-αρχος, ὁ Onomarh, vodja Fokidcev v tretji sveti vojni

ὀνομασία, ἡ (ὀνομάζω) poimenovanje, izraz, beseda

ὀνομαστί adv. (ὀνομάζω) imenoma, z imenom, po imenu

ὀνομαστός 3, ion. οὐνομαστός 3 [adi. verb. od ὀνομάζω] **1.** ki se ga sme imenovati, omeniti, izrekljiv, οὐκ ὀνομαστός ki ga ni mogoče

ali se ga ne sme imenovati, neizrekljiv, lat. infandus; **2.** sloveč, na glasu, znamenit, slaven, ἐπὶ τινι zaradi česa

ὄνος, ὁ, ἡ [Et.: tujka neznanega izvora, morda predantična sredozemska ali pa azijska (semitska?)] **1.** osel, oslica, περι ὄνου σκιᾶς zaradi oslove sence = zaradi malovredne malenkosti, zaradi omembe nevredne zadeve; **2.** a) vitel, motovilo; b) zgornji mlinski kamen ἀλέτης

ὀνόσσεσθαι ipd. gl. ὀνομαι

ὀνοστός 3 [adi. verb. od ὀνομαι] graje vreden, zaničljiv

ὀνο-φορβός, ὁ (φέρβω) ion. oslar, čuvar oslov

Ὀνόχωνος, ὁ Onohon, reka v Tesaliji

ὄντως adv. od pt. ὄν, ὄντος v resnici, zares, dejansko

ὄνυμαστός 3 = ὀνομαστός

ὄνυξ, υχος, ὁ [Et.: iz ide. *h₃nog^ho- 'noht'; prim. stind. nakhá- 'noht', 'krepelj', lat. unguis 'noht', 'krepelj', ungula 'kopito', 'parkelj', sl. noht, noga, stvnem. nagal 'noht', nem. Nagel 'noht', ang. nail 'noht', lit. nagà 'kopito'] [Obl. ep. dat. pl. ὀνύχεσσι] noht, krepelj, parkelj, kopito

ὄξέως gl. ὄξυς

ὄξος, τό (ὄξυς) (vinski) kis, ocet, kislá pijača NT

ὄξυ-βελής 2 (βέλως) ep. zelo šilast, oster

ὄξυ-δερκής 2 (δέρκομαι) ion. ostroviden, bistroviden

ὄξύ-θηκτος 2 (θήγω) poet. zelo nabrušen

ὄξύ-θύμος 2 poet. nagle jeze, togoten: ki se hitro razsrdi, τὸ ὄξύθυμον nagla jeza, togotnost, togota

ὄξυ-κώκυτος 2 (κωκύω) poet. zelo objokovan, glasno objokovan

ὄξυλαβέω (λαβεῖν) sem hiter, uren, hitro zgrabim priliko, hitro zgrabim priložnost

ὄξύνω (ὄξυς) [pass. pf. ὠξυμμαι, plpf. ὠξυντο, aor. ὠξύνθη] ion. poet. ostrim, brusim, dražim, razdražim, srdim, razsrdim, ὄξυνθείς razjarjen

ὄξυόεις 3 (ὄξυς) ep. zelo oster, šilast

ὄξύ-ρροπος 2 (ρέπω) dražljiv, občutljiv, nagle jeze

ὄξυς 3 **1.** oster, šilast, koničast ξίφος, δόρυ, λίθος bodeč; strm κορυφή; **2.** o bolečini: boleč,

skeleč, bridek ἄχος, ὀδύναι, μελεδῶναι; **3.** *o glasu*: jasen, glasen, zvencec φθόγγος, κωκύματα, ἀντή; **4.** *o svetlobi*: svetel, bleščeč αὐγή; **5.** *o okusu*: kisel, grenek, rezek, trpek οἶνος; **6.** θυμός: nagel, jezen, uren, hiter, silen, strasten, živahen, predrzen, bistroumen ἐπινοῆσαι; *adv.* ὄξύ, ὄξέα, ὄξέως ostro, bistro, natančno δέρομαι, ὄραω, glasno βοάω, hitro, strastno, iznenada, bistroumno

ὄξύτης, ητος, ἡ (ὄξύς) **1.** ostrina, ostromost, bistroumnost; **2.** gorečnost, naglost, naglica, prenačljivenost, strast; **3.** višina glasu

ὄξύ-τονος 2 (τείνω) zelo napet; glasno šumeč, glasno bučeč πνεύματα; glasen, jasen, presunljiv γόος, ῥδαί

ὄξύ-φρων, ονος, ὁ, ἡ (φρονέω) *poet.* bistroumen, razsoden, preudaren

ὄξύ-φωνος 2 (φωνέω) *poet.* glasen, tenkoglasen

ὄξύ-χολος 2 *poet.* nagle jeze, togoten, nagel

ὄον, τό oskoruš (skorš) (sad, ki so ga Grki razrezali in jedli za poobedek)

όου *gl.* ὄς

όπα *gl.* ὄπη

ὀπαδέω, *ep. ion.* ὀπηδέω **1.** spremljam, grem s kom, sledim komu (μετά) τινι; *pren.* τόξα μοι ὀπηδεῖ so moji spremljevalci; **2.** bivam v kom, podeljen sem komu, ἐκ Διὸς τιμὴ ὀπηδεῖ ὑμῖν Zevs vam je podelil čast

ὀπαδός, ὁ, ἡ, *ion.* ὀπηδός; **ὀπάων**, *ion.* ὀπέων, ονος (ἔπομαι) spremljevalec, tovariš, sobojnik, oproda, sluga, učenec *NT*, ἐλάφων zasledovalka, lovka

ὀπάζω *ep.* (ὀπαδός) [*fut.* ὀπάσω, *ep.* ὀπάσσω, *aor.* ὤπασα, *ep.* ὤπασσα] **1.** *act. a)* dajem koga komu za spremljevalca τινά τινι, pridružujem koga komu; podeljujem, dajem, darujem komu kaj κῦδος, κτήματα, πολλά; **b)** sledim, zasledujem, nadlegujem, stiskam, tarem γήρας, τινά; *abs.* napadam, drvim nad koga, prihrumim; **2.** *pass.* naraščam χεϊμάρρους; **3.** *med.* jemljam si koga za spremljevalca

ὀπαῖον, τό odprtina (luknja) na strehi (za dimnik), dimnik

ὀ-πατρος 2 [ὀ *prothet. in* πατήρ] *ep.* sin istega očeta, brat po očetu

ὀπάων, ὀπέων *gl.* ὀπαδός

ὀπερ *ep.* = ὀσπερ

ὀπή, ἡ [*Et.*: iz ὀπ-, *to pa* iz *ide. subst.* *h₃ok^u-'oko' (iz *kor.* *h₃ok^u- 'gledati'); *prim. sl.* oko, oči; *gl. tudi* ὄμμα, ὄσσε] **1.** luknja, odprtina; **2.** brlog, votlina, podzemeljska jama *NT*

ὀπη, ὀπη *adv.*, *dor.* ὀπα, *ep.* ὀπη, *ion.* ὀκη, *poleg* ὀπηοῦν in ὀπήποτε **1.** kod, koder, kje, kjer, kam, kamor; z ἄν in *cj.*: kjerkoli, kamorkoli; **2.** kakor, na kateri način, v kolikor, ὀπηοῦν kakorkoli

ὀπηδέω, ὀπηδός *gl.* ὀπαδέω, ὀπαδός

ὀπηλίμως 3 še tako star, kolikršenkoli, še tolik, kdorkoli

ὀπηνίκα (ἡνίκα) *členica, ki uvaja*: **1.** *relativna in indirektna vprašanja*: kdaj, ob katerem času, kadar, τῆς ὥρας ob kateri uri; **2.** *vzročne stavke*: ker

ὀπιζομαι *dep. med.* (ὀπις) *ep.* oziram se, upoštevam, menim se za kaj, bojim se, spoštujem, častim τινά, τί

ὀπι-θε(ν) *gl.* ὀπι-σθην

ὀπιθό-μβροτος 2 *poet.* smrtnikom sledeč, αὐχμημα posmrtna slava

ὀπ-ἱπ-εύω [*Et.*: *morda sor.* z ὀπωπή] *ep.* oziram se po (za) kom, gledam po (za) kom, skrbno opazujem koga (kaj) γεφύρας, zalezujem, prežim na, zijam za kom γυναῖκας

ὀπις, ἰδος, ἡ *ep. ion.* [*acc.* ὀπιν, ὀπιδα] **1.** ozir, upoštevanje, boječnost, spoštovanje, strah, ἔχω ὀπιν τινός oziram se na kaj, bojim se koga; **2.** božja sodba, kazen, maščevanje θεῶν

ὀπι-σθ(ε)ν, *ep. tudi* ὀπι-θε(ν) [*Et.*: iz *adv. ali praep.* ὀπι (*prim. mik.* o-pi); *prim. lat.* ob, op (iz *opi), *npr.* operiō; *sor.* z ἐπί]

I. adv. **1.** *krajevno*: zadaj za, zadaj, od zadaj, za hrbtom, οἱ ὀπιθεν λόγοι sledeče knjige, naslednje knjige, καταλείπω puščam, zapuščam, μένω zaostajam, ποιοῦμαι ποταμόν ὀπισθεν postavim čete tako, da imajo reko za hrbtom = krijem (četam) hrbet z reko; *pren.* ἔθνη ὀπισθεν ποιοῦμαι podvržem si; τοὺς ὀπισθεν εἰς τὸ πρόσθεν ἄγω dam zadaj stojim (= premaganim) prvo mesto; ὀπισθεν γίγνομαι pridem za hrbet, οἱ ὀπισθεν kar je zadaj, zadnji deli, ἐκ τοῦ ὀπισθεν od zadaj, za hrbtom; **2.** *časovno*: pozneje, potem, v prihodnje, v bodoče;

II. praep. z *gen.* za τῆς θύρης, δίφρου ὀπισθεν; *pren.* οὕτω χρή διὰ στέρνων ἔχειν γνώμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι treba je misliti

v srcu, da je vse za očetovo voljo = da je treba očetovo voljo bolj spoštovati kot vse drugo
ὀπίσθιος 3 *ion.* zadnji, zadaj se nahajajoč, σκέλεα zadnje noge

ὀπισθο-νόμος 2 (νέμομαι) *ion.* ki se pase nazaj (grede) βόες

ὀπισθό-πους, ποδος, ὄ, ἡ *poet.* ki gre za petami, služabnik

ὀπισθοφυλακῶ sem pri zadnji straži, vodim zadnjo stražo

ὀπισθοφυλακία, ἡ vodstvo zadnje straže

ὀπισθο-φύλαξ, ακος, ὄ vojak zadnje straže; *pl.* zadnja straža

ὀπίστατος 3 (ὀπισθε) *ep.* čisto zadnji, poslednji

ὀπίσω *adv.*, *ep.* **ὀπίσσω** [*Et.*: iz *ὀπί-τιω; *gl.* ὀπιθεν] **1.** *krajevno*: nazaj, zadaj, od zadaj, οἱ ὀπίσω λόγοι sledeče knjige, naslednje knjige, τὸ ὀπίσω, εἰς τοῦπίσω nazaj; *kot praep.* z *gen.*: za *NT*; **2.** *časovno*: pozneje, v prihodnje, v bodoče, πρόσσω καὶ ὀπίσω λεύσσω, ὄραω gledam naprej in nazaj (kot znamenje preudarjanja); **3.** *ion. poet.* znova, zopet λύω

ὀπλέω (ὄπλον) *ep.* opremljam, napregam, vpregam

ὀπλή, ἡ kopito

Ὅπλητες, ων, οἱ Hopleti, ime stare atiške file

ὀπλίζω (ὄπλον) [*fut.* ὀπλιῶ, *aor.* ὤπλισα *itd.*, *ep. act.* ὀπλισα, ὤπλισσα, *med. 1. pl.* ὀπλισάμεσθα, *pass. 3. pl.* ὀπλισθεν] **1. act. a)** opremljam, pripravljam, preskrbujem z, napregam (voz); **b)** oborožujem; τοὺς ἐπιβάτας vadim, urim, izurim (v orožju) τινά, τί, τινί; **2. pass. in med.** oborožujem se, pripravljam se na kaj, nalepotičim se γυναῖκες; θράσος oborožujem se s pogumom, opašem se s pogumom; **3. med.** pripravljam si δεῖπνον, napregam si (svoje konje)

ὀπλισις, εως, ἡ, **ὀπλισμός**, ὄ *poet.* oborožitev, oboroževanje, oprava, oprema, orožje, bojna oprava, bojna oprema

ὀπλιτ-αγωγός 2 (ἄγω) hoplite vozeč, ναῦς prevozna ladja za hoplite

ὀπλιτεύω služim za hoplita, sem hoplit

ὀπλίτης, ου, ὄ (ὄπλον) hoplit, težkooborožen pešec; *njegovo orožje je bilo*: **a)** za *napad*: δόρυ, ξίφος; **b)** za *obrambo*: κράνος, θώραξ, κνημῖδες, ἀσπίς

ὀπλιτικός 3 ki zadeva hoplita, hoplitski, φάλαγξ pehota legije; *subst. 1. ὀπλιτικόν*, τό hopliti; **2. ὀπλιτική**, ἡ *sc.* τέχνη borilna veščina hoplitov, borbena spretnost hoplitov; **3. ὀπλιτικά**, τά borjenje, mečevanje, τὰ ὀπλιτικά ἐπιτηδεύων mojster borjenja, mojster mečevanja

ὄπλομαι *med.* (ὄπλον) *ep.* pripravljam si δεῖπνον

ὄπλομαχία, ἡ (μάχομαι) boj z (težkim) orožjem, *pos.* boj s težkim orožjem, vaja v rabi orožja, vojaška veščina, vojna umetnost, taktika

ὄπλον, τό [*Et.*: iz ἔπω s *sufiksom* -λ-][*nav. v pl.*] oprava, priprava **1.** orodje (*pos.* kovaško); **2.** ladijska oprema, vrvi na ladji; *splōšno*: νῆν; **3. a)** bojna oprava, bojna oprema, orožje; *pos.* težko orožje (oklep in ščit); τίθειμαι ὄπλα: **a)** položim orožje; **β)** utaborim se, ustavim se; **γ)** postavim se (stopim) v bojno vrsto; **b)** *pren.* oboroženi vojaki, oboroženci; *pos.* težkooboroženci, hopliti, ἐξέτασιν ποιούμαι ὄπλων pregledujem hoplite; **c)** orožni prostor, tabor, straža, πρὸ τῶν ὄπλων pred taborom, ἀπὸ τῶν ὄπλων daleč od tabora

ὄπλοποιία, ἡ (ποιέω) izdelovanje orožja

ὀπλότερος 3 (ὀπλός: ἀπαλός) *ep.* mlajši, močnejši, čilejši, krepkejši

ὀπλοφορέω nosim orožje

ὀπλο-φόρος 2 (φέρω) oborožen, τάξις vojaška služba; *subst.* ὄ oboroženec

ὄ-ποδαπός 3 [*korel. k* ποδαπός] od kod doma, čigav rojak

Ὅποεις, εντος, ἡ *gl.* Ὅποῦς

ὄ-πόθεν *adv.*, *ep.* **ὀπόθεν** [*korel. k* πόθεν] od kod, od koder, οὐκ ἔστι μοι χρέματα, ὀπόθεν ἐκτίσω s katerim bi plačal, da bi plačal; *včasih se lahko prevede s* kje?: ὀπόθεν ἔμαθον ταῦτα

ὄποθεν-οῦν *adv.* od koderkoli

ὄ-πόθι *gl.* ὄπου

ὄ-ποι *adv.* [*kor. k* ποῖ] **1.** kam, kamor, ὅποι ἄν, ὅποι ποτέ kamor (že) koli; μέχρι ὅποι do kod, kako daleč, ὅποι προσωτάτω kolikor mogoče daleč; **2.** *včasih* = kje, ἔχεις διδάξει δὴ μὴ ὅποι καθέσταμεν (= ὅποι ἐλθόντες νῦν ἐσμέν) ali mi veš povedati, kje sva se ustavila?, οὐκ οἶσθ', ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνώμης

φέρει ne veš, kje si in kaj misliš; **3.** = ὅπως kako, τοὺς σοὺς ὅποι θεοὶ πόνους κατοικτι-οῦσιν οὐκ ἔχω μαθεῖν kako se bodo bogovi usmiliti tvojih nadlog, ne razumem

ό-ποῖος 3, ep. **όπποῖος**, ion. **όκοῖος** [korel. k ποῖος; uvaja relativna in indirektna vprašanja] kakšen, kak, takšen, ki; z ἄν: kakršenkoli, kdorkoli, karkoli, ὁποῖός τις οὖν kakršenkoli, ὁποῖ' ἄσσα kakšne neki, ὁποῖα ἄττα kakršne pač (neki), ῥήγνυται ὁποῖα δὴ φλέψ neka žila, ὁποῖόν τί ἐστι z inf.: kaj pomeni; kot adv.: οὐδ' ὁποῖ' ἀνήρ ἔννοος ne kakor pameten mož (Sofokles, Kralj Ojdip 915)

όποιοστισ-οῦν, όποιοσδή(ποτε) kakršenkoli, katerikoli, kdorsibodi

όποι-περ adv. kamor ravno, kamor pač

όπόσ¹, ὁ sok (rastlin, posebno divje smokve)

όπόσ² gen. od ὄψ

όποσάκις adv. tolikokrat kakor, kolikokrat

όπόσε = ὅποι

όπόσος 3, ep. **όππόσος** in **όπόσσος**, ion. **όκόσος** [korel. k πόσος, v relat. in v indirektnem vprašanju] **1.** o številu: kolikšen, koliko, kot; pl. vsi, ki; vse, kar; z ἄν: kolikršenkoli, po kolikor, ὁπόσα βούλεται kolikor hoče, kolikor se mu ljubi, ὁπόσην τινά kolikršnokoli; **2.** o prostoru: kako velik, kakor daleč ὁπόσσον ἐπέσχε πῦρ

όποσός-δη, όποσοσ-οῦν, όποσοστισ-οῦν kolikršenkoli; v gen.: za katerokoli ceno

όπόσσος gl. ὁπόσος

όποστός 3 kateri (po številu)

όποστοσ-οῦν (ὁπόσος) katerikoli, čisto zadnji

όπότε, ep. **όπότε**, ion. **όκότε** in **όπόταν** (= ὁπότε ἄν) [korel. k πότε] **1.** časovno: kadar, tedaj ko, ko, brž ko; kadarkoli; vsakič (vsakokrat) kadar (ko); ἐστιν ὁπότε νčasih, ὁπότε γε kadar pač; **2.** pogojno: če; **3.** vzročno: ker, ker že, ὁπότε γε ker pač

όπότερος 3, ep. **όπότερος**, ion. **όκότερος** [korel. k πότερος; relat. in v indir. vpraš.] **1.** kdor, kateri izmed obeh, v pl. katera izmed (od) obeh strank; **2.** eden izmed obeh; pl. ena od obeh strank; adv. ὁπότερα, (όκότερα) in ὁποτέρως na katerega izmed dveh načinov?, kako?; ὁπότερα ... ἢ (= lat. utrum ... an) ali ... ali

όποτεροσ-οῦν katerikoli izmed obeh

όποτέρω-θεν, ep. **όπποτέρω-θεν** adv. s (od) katere izmed obeh strani?, od kod?

όποτέρω-σε adv. na katero izmed obeh strani?, kam?

όπου adv., ion. **όκου** [korel. k ποῦ], poet. **όπόθι**, ep. **όππόθι** [korel. k πόθι] **1.** kje, kjer, ὅπου ἄν kjerkoli, povsod, kjer; ἔσθ' ὅπου na mnogih krajih, οὐκ ἔστιν ὅπου nikjer, οὐκ ἦν, ὅπου οὐ ni bilo kraja, kjer bi ne, povsod, ὅπου μή razen kjer, ὅπου τῶν λεγομένων kje v pogovoru; **2.** časovno: kadar, tedaj ko, οὐκ ἔσθ' ὅπου nikoli, nikdar; **3.** vzročno: ker, ker že; **4.** pogojno: če

όπου-οῦν adv. kjerkoli

όπου-περ adv. kjer ravno, kjer pač

Όποῦς, οὔντος, ep. **Όπέις**, εντος, ἡ Opunt (Opont), glavno mesto opuntskih Lokrov; preb. **Όπούντιοι**, οἱ Opuntijci, Opuntci

όππα ajol. gl. ὄμμα oko

όππη, όππόθεν, όπποῖος, όππόσος ipd. gl. ὄπη itd.

όππόθι = ὅπου

όππόκα dor. = ὁπότε

όππόσε = ὅποι

όπταλέος 3 (ὁπτός) ep. pečen, κρέα pečenka

όπτανόμαι pass. prikazujem se NT

όπτασία, ἡ prikazen NT

όπτάω (ὁπτός) pečem, pražim, žgem

όπτήρ, ἦρος, ὁ ep. ogledovalec, ogleduh, prežalec

όπτός 3 pečen, pražen, žgan, πλίνθος opeka, σίδηρος kaljen

όπιύω [inf. praes. ep. ὀπιέμεν(αι)] **1.** act. oženim se, vzamem za ženo, sem oženjen; **2.** pass. in med. omožim se

όπωπα gl. ὄραω

όπωπή, ἡ ep. pogled, vid; prizor

όπ-ώρα, ἡ, ion. **όπ-ώρη** [Et.: iz *ὀπ-ο(σ)ἄρᾱ iz prepozicionalnega ὀπ(ι)- (gl. ὀπιθεν) in *ὀ[σ]αρ, kar je izšlo iz ide. *(h₁)ós-γ 'čas žetve', 'žetev', 'jesen'; prim. sl. jesen, got. asans 'žetev', 'poletje', stnem. aran 'žetev', nem. Ernte 'žetev', rus. ósenb] **1.** pozno poletje, zgodnja jesen; **2.** žetev, pridelki, grozdje, sadje ἐπιθυμία NT

όπωρίζω [pt. fut. ion. ὀπωριεῦντες] nabiram sadje, trgam sadje

ὄπωρινός 3 (ὄπ-ώρα) *ep.* jesenski, poznoleten, ἀστῆρ Sirij, pasja zvezda

ὄπωρ-ώνης, ου, ὁ (ὠνέομαι) sadjar, trgovec s sadjem

ὄπως, *ep.* tudi **ὄππως**, *ion.* **ὄκως** [korel. k p̄w̄s]

I. adv. **1.** ki uvaja relativna in v odvisna vprašanja: kako, kakor, na kakšen način, (tako) kakor, ὅπως ἄν (κέ) kakorkoli, kakor pač, οὐ γὰρ οἶδα, παιδείας ὅπως ἔχει ne vem, kako je z njegovo izobrazbo, ὅπως ἔχω kakor sem pač, ne da bi se pripravil, takoj; *pos. pomni zvezo:* οὐκ ἔσθ' ὅπως nikakor ne, za nobeno ceno, nikoli, οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ vsekakor, na vsak način, gotovo, οὐκ ἔσθ' ὅπως ποτέ ni mogoče, da bi kdaj, οὐκ ἄν γένοιτο τοῦθ' ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος vsekakor bom svoj rod odkril; οὐ γὰρ γένοιτ' ἄν ταῦθ', ὅπως οὐχ ᾧδ' ἔχειν kajti ne more se zgoditi, da bi to ne bilo tako, kajti to se ne da spremeniti (= kar je storjeno, nestorjeno več ne bo), οὐχ ὅπως ... ἀλλ' οὐδέ ne samo ne ... ampak niti; οὐχ ὅπως kam le, kaj šele οὐχ ὅπως ... ἀλλὰ (καί) ne samo ne ... ampak celo; **2. pri sup.** = kar, čim ἄριστος;

II. conj. **1.** v časovnih stavkih (= ὅτε): ko, kadar, brž ko (= ὅπως τάχιστα), kadarkoli; **2. finalno** (s *cj.*, *opt. ali ind. fut.*) da (bi), zanikano: ὅπως μή da ne (bi), da le ne bi, μή ὅπως (ne boj se, da =) kaj šele, niti; z *ind. fut. se veže zlasti za glag. stremljenja (verba studii)* τῶν Κορινθίων πρασσόντων, ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς; *pogosto stoji ὅπως neodvisno, da izraža odločen poziv ali svarilo:* ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας da ste mi torej (= bodite torej) možje, vredni svobode; ὅπως μή ὁ σοφιστής ἐξαπατήσῃ da nas le ne bi prevaral; **3. za glag. mišljenja (verba sentiendi), govorjenja (verba dicendi) itd.** = ὅτι da

ὄπωσ-δή, ὄπωσ-δήποτε, ὄπωσ-οὔν, ὄπωσ-τι-οὔν *adv.* kakorkoli, kakor pač, οὐδ' ὄπωσ-τιοὔν nikakor ne, prav nič

ὄπωσ-περ, *ion.* **ὄκωσ-περ** *adv.* ravno, prav (tako) kakor

ὄρᾱμα, ατος, τό, **ὄρᾱσις**, εως, ἡ (ὄράω) **1.** pogled, vid; **2.** kar kdo vidi, prizor, prikazen

ὄρανός *ajol.* = οὐρανός

ὄρᾱτός 3 viden, vidljiv, ἐν ὄρατῶ vidno, vidljivo, očitno

ὄράω [*Et.*: iz *φορά-ω, to pa domnevno iz *φορᾱ-ιω iz *ide.* *υῶrah₂, to pa iz kor. *υοr-, *υer- 'opažati', 'dojemati', 'čuvati', 'varovati'; *prim. lat.* vereor 'strahoma pričakovati', 'bati se', *sl.* varovati, varen, varnost, *got.* war 'previden', wardja 'čuvaj', *stvem.* wara 'pozornost', war, giwar 'previden', 'pozoren', 'pazljiv', giwāra 'varnost', biwarōn 'varovati', 'paziti', warto 'čuvaj', *nem.* bewahren 'varovati', 'paziti', 'ohraniti', 'očuvati', Warte 'straža', warten 'oprezati', 'prežati', 'pričakovati', 'čakati', *ang.* beware] [*Obl. impf.* ἑώρων, *fut.* ὄψομαι, *aor.* εἶδον, *pf.* ἑώρακα, *pass. pf.* ἑώραμαι, ὄμμαι, *aor.* ὤφθην, *fut.* ὀφθήσομαι, *adi. verb.* ὄρατός, ὀπτός, ὀπτέον; *ep.* ὄρώω, ὄράας, ὄρώωσι, *opt.* ὄρώωτε, *pt.* ὄρώων, ὄρώωσα; *med. ind.* 2. *sg.* ὄρηαι, 2. *pl.* ὄράασθε, *inf.* ὄράασθαι, *impf.* ὄρώωντο; *act.* 3. *sg.* ὄρα, *med.* 3. *sg.* ὄρατο, *fut.* 2. *sg.* ὄψαι, *pf.* ὄπωπα, *plpf.* ὄπώπεε, ὄπώπει; *ion.* ὄρέω, 1. *pl.* ὄρέομεν, 3. *pf.* ὄρέουσι, *pl.* ὄρέων, ὄρέουσα, ὄρέον, *impf.* ὄρεον, *med. praes. ind.* ὄρέομαι, *cj.* ὄρέομαι, *pt.* ὄρέομενος, *impf.* ὄρέομεν]

I. act. vidim **1. intr.** morem videti, gledam, zrem, motrim; **a) abs.** ὄρᾱς; (= *lat.* viden'?, vi-desne?) vidiš?, *pt.* ὄρων na svoje oči, ὄρωντα λέγω kar jasno vidim, tj. govorim resnico; **b) s predlogi:** εἰς τι, εἰς τινα na kaj (koga), πρὸς τι upiram oči v kaj, πρὸς τὰ χρηστά gledam na, κατὰ τι gledam dol na kaj, ἐπὶ πόντον tja na morje; **c)** gledam, pazim, čuvam se, trudem se, sem v skrbeh ὅπως, ὅπως μή; εἰ δε; **d)** φιλως ὄράω rad vidim, da; **e) o krajih:** obrnjen sem, ležim τὸ τεῖχος ὄρᾱ εἰς *ali* πρὸς τὴν θάλασσαν; **2. trans.** **a)** vidim, zagledam, opazim, zapazim τί, τινά *ali s pt.* ὡς εἶδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα ko je opazil, da Klearh jaha; φῶς ὄρῶ živim, οὐκέτι ὄψομαι bom mrtev; **b)** obiskujem, srečujem se s kom, shajam se s kom; **c) duševno:** spoznam, opazim, razumem, vem; doživim ταύτην ἡμέραν; **d)** τινί τι oskrbim komu kaj;

II. pass. vidijo me, pokažem se, τὰ ὄρώμενα vse, kar se vidi; *s pt.* ὤφθη φεύγων videli so, da je bežal

ὄρβηλος, ὁ Orbel, gorovje v zahodni Trakiji
ὄργάζω mehčam, gnetem, strojim

ὄργαίνω (ὄργή) *poet.* [*aor.* ὤργᾱνα] **1. trans.** razjezim, razsrdim; **2. intr.** jezim se, srdim se

ὄργανικός 3 (ὄργανον) z orodjem opremljen, ki dela z orodjem

ὄργανον, τό orodje, priprava, stroj, glasbilo; *pren.* ἀπάντων κακῶν ὄργανον orodje vseh hudobij

ὄργάς, ἄδος, ἡ (ὄργή) rodovitna zemlja, močvirna zemlja, močvirje; *pos.* orgada, sveti gaj med Atiko in Megaro

ὄργάω (ὄργή) **1.** bujno rastem, dozorevam, τὰ παραθαλάσσια τῶν καρπῶν ὄργᾷ ἀμαῖσθαι so zreli za žetev; **2.** poželim kaj, koprnim po čem πρὸς τι, vnet sem za kaj, razburjen sem, ὄργῶν strastno

ὄργή, ἡ, *dor.* ὄργά **1.** nagon, vzgib, mišljenje ὄργῃν ὅμοιος, narava, nrav, značaj, nagnjenost, αὐτόγνωτος trma, ἀστυνόμοι moči, ki ohranijo državo, ὄργῃν ἄκρος strasten, jezen, togoten, ὄργάς ἐπιφέρω τινί ustrezam, hočem se komu prikupiti, ὄργῃ χαλεπῇ χράομαι εἰς τινα obnašam se surovo do koga; **2.** strast, razburjenost, vnema, nejevolja, jeza, kazen, ὄργῃ χρωμένη v jezi, ὄργῃ χάριν διδῶμι vdam se jezi, ἐν ὄργῃ ποιέομαι τινα, ἐν ὄργῃ ἔχω τινα, δι' ὄργῆς ποιούμαι τινα, δι' ὄργῆς ἔχω τινα, ὄργῃν ἔχω πρὸς τινα jezim se nad kom (na koga), ὄργῃν ποιούμαι εἰ jezim se, ker, ὄργῃν φανεράν ποιούμαι τινα očitno kažem komu svojo nejevoljo; *adv.* ὄργῃ, δι', ἐξ, μετ', ὑπ' ὄργῆς, πρὸς, κατ' ὄργῃν v jezi, jezno, iz jeze, v strasti

ὄργια, τὰ **1.** žrtev, božja služba; **2.** *pos.* tajni verski običaji ali obredi, tajna božja služba, misteriji (Demetre, Kibele, Bakha)

ὄργιάζω obhajam orgije, razodevam komu svete obrede, častim koga s tajno božjo službo; praznujem, obhajam slavnost

ὄργιασμός, ὁ praznovanje orgij, obhajanje orgij, orgije, Bakhova svečanost

ὄργίζω [*med. fut.* ὄργιούμαι, *pass. aor.* ὠργίσθη, *pf.* ὠργισμαι, *adi. verb.* ὄργιστέον] **1.** *act.* razjezjim, razsrdim; **2.** *pass.* srdim se, razjezjim se, jezim se na τινί, ἐπὶ τινι *NT*, περὶ τι, διὰ τι

ὄργίλος 3 (ὄργή) nagle jeze, togoten, srdit *NT*
ὄργιλότης, ητος, ἡ togotnost, nagla jeza, občutljivost

ὄργυ(ι)ά, ἡ, *ion.* ὄργυ(ι)ή, *ep.* ὄργυια (ὄρέγω) seženj (= 1,85 m)

Ὀρδησσός, ὁ Ordes, pritok Istra (Histra) v Trakiji

ὀρέγω, *ep.* ὀρέγνυμι [*Et.: sor. z lat.* regō -ere 'ravnati', 'usmerjati', 'voditi', rēctus 'raven', 'pravi', *ir.* rigim 'iztegniti', 'iztegovati'; *prim. tudi av.* rāšta-, rāšta- 'usmerjen', 'urejen', 'naravnost', *got.* ufrakjan 'iztegovati (v višino)', raihts 'raven', 'desni', *stvem.* recchen 'iztegovati', reht 'desni', *nem.* recken 'iztegovati'] [*Obl. fut.* ὀρέξω, *aor.* ὠρέξα, *med. fut.* ὀρέξομαι, *aor.* ὠρέξάμην in ὠρέχθην, *pf.* ὀρώρεγμαι, *adi. verb.* ὀρεκτός, *ep. aor.* ὀρέξα, ὀρέξάμην, *pf.* 3. *pl.* ὀωρέχεται, *plpf.* 3. *pl.* ὀωρέχατο]

I. act. **1.** iztegujem, razprostiram, molim proti χεῖρας εἰς οὐρανόν, χεῖράς τινη iztegujem roke po kom, πάντοσε (o beraču, ki prosi za dar); **2. a)** nasproti molim, prožim, dam, podam χεῖρας, τὸ κέρασ, πιεῖν, τὴν κύλικα; **b)** dam nazaj δέπας πιούσα; **c)** dodelim, podelim κῦδος, τάχος, εὖχος; *Sofokles, Filoktet 1202* izkažem uslugo, prijaznost, uslišim prošnjo;

II. med. **1.** iztegujem se, sklonim se, segam po čem χερσί, πρὸς τι, posegam po παιδός, ποσσί dirjam v skoku, ἔγχει zamahnem, pomerim, χεῖρα iztegnem svojo roko, τρις ὠρέξα' ἴων trikrat je mogočno stopil; **2.** primem, poprimem, zadenem, ranim; **3.** hrepenim, stremim, težim po čem (za čim), želim kaj τινός, *inf.*

ὀρει-βάτης, ου, ὁ, ὀρεσσι-βάτης, ου, ὁ (ὄρος, βάλω) ki hodi ali stanuje po gorah, gorski, divji

ὀρει-δρόμος 2 (δραμεῖν) ki teka po gorah

ὀρεινός 3, ὀρειος 3 in 2, *ion.* οὔρειος, *ep. in poet.* ὀρέστερος 3 (ὄρος) **1.** gorat, hribovit, brdovit, ὀδός gorska pot, ὀρεινή *sc.* χώρα gorska dežela; **2.** na gorah živeč, gorski, surov, divji, Ὀρᾶκες gorski Tračani; *subst.* ὁ, ἡ gorjanec, hribovec, gorjanka, hribovka

ὀρεκτός 3 (ὀρέγω) **1.** *ep.* iztegnjen, nastavljen, vzdignjen μελίαι; **2.** zaželen

ὀρεξις, εως, ἡ (ὀρέγω) hrepenenje, želja, prizadevanje, poželenje *NT*

ὀρέομαι (= ὀρνυμι, ὀρνυμαι) *ep.* [*impf.* ὀρέοντο] dvignem se, vzdignem se, hitim, odhitim

ὀρεσί-τροφος 2 (τρέφω) *ep.* v gorah zrasel, gorski

ὀρεσί-φοιτος 2 = οὐρεσί-φοιτος

ὀρέσ-κους 2, *neskrč. poet.* ὀρέσ-κοος 2 *poet.*,

ὄρεσ-κῶος 2 *ep.* (κεῖμαι) v (na) gorah biva-
joč, v gorah živeč, gorski

ὄρεσσι-βάτης, ου, ὄ *poet.* = ὄρει-βάτης

Ὅρέστειον, τό Orestej (Orestejon), mesto v
Arkadiji

ὄρέστερος 3 *gl.* ὄρεινός

Ὅρέστης, ου, ὄ [*ep. gen. αο in εω, acc. αν, voc. α]*
Orest, Agamemnonov in Klitajmnestrin sin;
adi. Ὅρέστειος 3 Orestov, orestejski

ὄρεστιάς, ἄδος, ἡ (ὄρος) *ep.* na gorah prebiva-
joč, gorski νύμφαι

ὄρεσφι *ep. gen., dat. sg. in pl. od ὄρος*

ὄρεύς, ἔως, ὄ, *ep.* οὐρέυς (ὄρος) mezeg, mula

ὄ-ρεχθέω [ὄ *prothet. in ῥόχθος*] *ep.* hropem,
rjovem, mukam

ὄρέω, ὄρηαι *gl.* ὄράω

ὄρεω-κόμος (ὄρεοκόμος), ὄ mežgar, poganja-
lec mežgov, gonič mežgov

ὄρημι *ajol.* = ὄράω

ὄρθαι *inf. aor. med. od ὄρνυμι*

Ὅρθη, ἡ Orta, mesto v Tesaliji

ὄρθήν *gl.* ὄρθός

ὄρθιος 3 in 2 (ὄρθός) **1.** navkreber ali v breg,
strm ὀδός, pokonci postavljen, pokonci sto-
ječ, navpičen γέρορα; ὥστε πάντας ὄρθίας
στῆσαι τριχάς tako da so vsem stopili lasje
pokonci; τὸ ὄρθιον breg, strm vrh, pobočje,
πρὸς ὄρθιον εἶμι (ἄγω) grem navkreber, pe-
ljem navkreber, v breg, κατὰ τοῦ ὄρθίου str-
mo navzdol; **2.** (ki gre) naravnost, τὰ ὄρθια
τὰ ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα ravna črta v sre-
dino dežele; **3.** *o glasu:* visok, tenek, glasen,
čist νόμος, κηρύγματα, κωκύματα; *adv.* ὄρθια
glasno ἤυσε; **4.** *v vojaškem govoru:* ὄρθιοι
λόχοι podolgovati napadalni lohosi (stotni-
je), v katerih sta stala dva moža eden poleg
drugega in 50 mož drug za drugim ali štirje
možje drug poleg drugega in 25 mož eden za
drugim, προσβάλλω ὄρθιοις λόχοις napadem
s podolgovatimi lohosi, λόχους ὄρθίους ποιῶ,
ἄγω (*opp.* φάλαγξ bojni red s širokim čelom)

ὄρθοπέπια, ἡ pravilen izgovor

Ὅρθο-κορυβάντιοι, οἱ Ortokoribantijci,
ljudstvo v Mediji

ὄρθό-κραιρος 3 (κέρας) *ep.* **1.** ki ima pokonč-
ne roge, s pokončnimi rogovi, ravnorogat
βόες; **2.** νῆες spredaj in zadaj navzgor zakriv-
ljen, z visokimi krmi

ὄρθό-κράνωος 2 (κράνιον) *poet.* z visokim vr-
hom, visok

ὄρθο-νόμος 2 (νέμω) *poet.* prav razdeljujoč

ὄρθοποδέω hodim prav *NT*

ὄρθό-πους, ποδος, ὄ, ἡ *poet.* ravnih nog, strm

ὄρθοπρᾶγέω prav delam ali ravnam

ὄρθός 3 [*Et.: iz *φορθός iz *uord^h-uo-, to pa
iz ide. kor. *ured^h-, *uerd^h- 'rasti', 'naraščati';
prim. stind. várdhati '(on) narašča', ūrdhvá-
'pokončen', 'visok', av. arəduua- 'visok', lat.
arduus 'strm', arbor 'drevo', sl. rod, ran, mor-
da tudi rastem] **1.** pokončen, pokonci stoječ,
navpičen; τρίχες ὄρθαι ἔσταν lasje so stopili
pokonci, lasje so se naježili, οὗς ὄρθὸν ἕστημι
nastavljam uho, strižem z ušesi, ἐξ ὀμμάτων
ὄρθῶν, ὀμμασιν ὄρθοῦς z odprtimi očmi, s
smelim pogledom, odkrito; **2.** raven, narav-
nost ὀδός, ὄρθήν (ὀδόν) naravnost, po ravni
poti, δι' ὄρθης po ravni poti, srečno; **3. a)** ne-
poškodovan, popoln, srečen, ἐς ὄρθὸν ἕστα-
μαι sem v srečnih razmerah; **b)** pravi, resni-
čen λόγος, ἔπος, pravičen; τὸ ὄρθόν, τὰ ὄρθα
pravica, resnica; ὄρθῶ λόγω v resnici, ἐς ὄρ-
θὸν ἐκφέρω μαντεύματα uresničim, izvršim,
δικης ἐς ὄρθὸν φωνέω resnično; **4. adv.** ὄρθῶς
= κατὰ τὸ ὄρθόν na pravi način φιλομαθεῖς,
prav, primerno, pravično, resnično δικάζω*

ὄρθότης, ητος, ἡ (ὄρθός) **1.** pokončna hoja; **2.**
nepriustranskost, resničnost, pravičnost, pra-
vilnost

ὄρθοτομέω (τέμνω) prav ravnam s čim τὸν
λόγον *NT*

ὄρθώω (ὄρθός)

I. act. **1. a)** postavim pokonci, zravnam, vzrav-
nam, dvignem kvišku κάρα; **b)** postavim, po-
stavljam, gradim, zgradim, zidam, sezidam
ἔρουα; **2. pren.** naravnam, popravim, izbolj-
šam, srečno vodim, izvršujem, pospešujem,
dvignem, osrečujem koga, priskrbujem komu
kaj (čas, moč);

II. pass. **1.** postavim se pokonci, zravnam se
σῶμα, stojim ravno, dvignem, vzdignem se,
ὄρθωθείς pokonci postavljen, naslonjen na,
τὸ γνῶμην ὄρθοῦσθαι priti k zavesti, zavede-
ti se; **2.** imam uspeh, uspevam, napredujem,
posreči se mi kaj ἢ διάβασεις; zadenem, dobro
sem urejen, οἱ ὄρθούμενοι ki se pustijo voditi,
τὸ ὄρθούμενον uspeh, srečen izid, πόλις ὄρ-
θουμένη mesto v blagostanju, ἦν τόδ' ὄρθωθῆ

βέλος če ta puščica zadene; **3. pren.** resničen sem, οὕτω ὄρθουτ' ἄν ὁ λόγος to bi bila pač resnična beseda

ὄρθρου *med.* **ὄρθρίζω** (ὄρθρος) zgodaj vstajam, zgodaj prihajam h komu *πρός τινα NT*

ὄρθρινός, ὄρθριος 3 (ὄρθρος) jutranji, zgodnji, ran; *adv.* navsezgodaj, zarana, zgodaj zjutraj *NT*

ὄρθρος, ὁ [*Et.*: *iz ide.* *h₃r-d^h-ro-s, to pa *iz kor.* *h₃er- 'vstajati', 'vziti', 'dvigati se' *ali iz baze* *ured^h-, *uerd^h- 'rasti', 'naraščati'; *sor. lat.* ortus 'vzhod', orior 'vstajam', 'dvigam se', *sl.* ran 'jutranji', 'zgoden'; *prim. tudi gr.* ὄρνυμι] čas, preden se zdani in ob sončnem vzhodu, rano jutro, prvi svit, ἅμα ὄρθρω ko napoči jutro, ob prvem svitu, βραθὺς prvi jutranji svit

ὄρθρωτήρ, ἦρος, ὁ (ὄρθρώ) *poet.* rešitelj, pomočnik

ὄριγνάομαι *pass.* merim na kaj θηρῶν

ὀρίζω, *ion.* **οὐρίζω** (ὄρος) [*fut.* ὀριῶ, *aor.* ὠρισα, *pass. pf.* ὠρισμαι, *aor.* ὠρίσθην]

I. act. in pass. 1. trans. a) postavim mejnike, določim mejo, τὴν χώραν ἐπὶ τοῦσδε pod temi pogoji; ločim, odločim, delim, oddelim, razdelim, omejujem τὴν γῆν, τὴν ἀρχήν, οὗ ὀρίζετο ἡ ἀρχή kjer je bila meja njegove dežele; zamejim (s koli), ogradim τέμενος, βωμούς; Νεῖλος οὐρίζει τὴν Ἀσίην τῆς Λιβύης loči Azijo od Libije; **b) splošno:** ločim, delim, prerežem, διδύμους πόντου πέτρας jadram skozi, peljem se skozi; **c)** določim τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, naklonim σωτηρίαν τινί, dam νόμον ἐν ἀνθρώποισι; *z odvisnim stavkom:* ὀρίσατέ μοι μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ določite; *pass.* μέχρι τοῦδε ὠρίσθω ὑμῶν ἢ βραδύτης (samo) tako daleč naj sega vaša počasnost; **d)** določim pojem, opredelim ὁ εὐσεβῆς ὄρθως ἄν ὀρισμένος εἶη; **2. intr.** mejim na kaj, držim se česa *πρός τι*;

II. med. 1. postavljam si kaj kot mejo στήλας, določim (si) mejo, ogradim si ὄρον, dam si omejiti; določim, posvetim komu kaj βωμούς τέλη τ' ἔγκαρπα Διῖ; *z inf.* ἱερὸν ἔχειν zahtevam zase svetišče; **2. a)** izjavim, trdim αὐτὸν πολεμεῖν, označujem, imam za τὴν εἰρήνην ταύτην, proglašam koga za kaj εὐεργέτας ἀγαθούς ἀνδρας; **b)** določim pojem, opredelim δικαίους τοὺς εἰδότες, določim kaj s čim, opišem τὸ καλὸν ἡδονῆ τε καὶ ἀγαθῶ

ὀρίζων, οντος, ὁ obzorje, horizont

ὀρικός 3 (ὄρεύς) ki spada k mezgu, ζεῦγος vprega mezgov

ὀρίνω [*aor.* ὠρίνα, *med.* ὠρίνατο, *pass.* ὠρίνην] **1. act.** premikam, razburjam, razburkam πόντον, dražim, razdražim, vznemirim, vznemirjam, ganem κῆρ, ἦτορ, povzročam, obujam γόον, ὄρουμαγδόν; **2. pass.** prestrašim se, vznemirjam se, ὀρινθέντες prepadeni, prestrašeni, Ἰρω κακῶς ὀρίνετο θυμός Iru ni bilo lahko pri srcu, bil je prestrašen

ὄριον, τό (ὄρος) **1.** meja; *pl.* okraj, pokrajina, ozemlje; **2.** ladjišče, zavetišče za ladje (*pl.*)

ὄρισμα, ατος, τό, *ion.* **οὐρισμα**, τό (ὀρίζω) meja

ὄρισμός, ὁ (ὀρίζω) **1.** omejitev; določitev pojma, opredelitev; **2.** stava, določitev denarne vsote (ki sta jo pred sodiščem založila oba nasprotnika; obsojenec je vloženo vsoto izgubil)

ὄριστής, οῦ, ὁ (ὀρίζω) ki določa meje, zemljemerec

ὀρράνη, ἡ (ἔρκος) ograja, ječa

ὀρκίζω (ὄρκος) **1.** zaprisežem, τινά koga; **2.** rotim, zaklinjam, τινά τι koga pri čem *NT*

ὄρκιον, τό, *nav. pl.* **1.** prisega, ὄρκια ὄμνυμι, ποιῶμαι, δίδωμι prisegam; **2.** s prisego potrjena pogodba (zaveza, obljuba); πατρῶα οἴηται dana obljuba, ὄρκιά ἐστὶ τινι prisega veže koga; **3. ὄρκια**, τά darilna živina, ὄρκια τάμνω, ποιῶμαι ἐπὶ τινι sklepam pogodbo s kom, svečano se dogovarjam s kom, θάνατὸν τινι v njegovo smrt

ὄρκιος 3 **1.** zaprisežen, pod prisego λέγω, po prisegi zavezan; **2.** zaščitnik prisega Ζεύς

ὄρκος, ὁ [*Et.*: *sor. s* ἔρκος] **1.** prisega, s prisego potrjena obljuba, zakletev, θεῶν prisega pri bogovih, sveta prisega, ὕψ' ὄρκου s prisego, καταλαμβάνω ὄρκω τινά *ali* ὄρκους προσάγω τινί zavežem koga s prisego, ὄρκους κινέω περί τινος potrjujem kaj s prisego; κατὰ τοὺς ὄρκους po prisegi, παρὰ τοὺς ὄρκους proti prisegi, ὄρκον ὄμνυμι, κατόμνυμι, ἀπόμνυμι, δίδωμι prisegam, ὄρκον προστίθημι potrdim s prisego, ὄρκον αἰρέομαι τινος ukažem komu priseči, zaprisežem koga; *personif.* **Ὁρκος**, ὁ Horkos, Prisežnik, sin Eride, Zevsov služabnik; **2.** oseba ali stvar, pri kateri kdo prisega, priča prisega, maščevalec prisega

ὄρκω (ὄρκος) ukažem priseči, zaprisežem koga

ὄρκωμοσία, ἡ prisega NT

ὄρκωμοτέω (ὄρκον ὀμνύναι) prisegam, θεούς pri bogovih

ὄρκωτής, οὖ, ὁ (ὄρκω) ki komu ukaže zapriseči, ki koga zapriseže, zaprisegovalec

ὄρμαθός, ὁ (ὄρμος) **1.** red, vrsta; **2.** krdelo, truma

ὄρμαίνω (ὄρμή) [aor. ὄρμηνα] **1.** premikam sem in tja, preudarjam, premišljam εἰ (ἦ) ... ἦ, ὅπως; **2.** nameravam, snujem πόλεμον

ὄρμάω, ion. **ὄρμέω** (ὄρμή) [fut. ὄρμήσω itd., pass. pf. 3. pl. ion. ὀρμέαται; med. fut. ὀρμήσομαι, aor. ὀρμήθην]

I. act. 1. trans. naredim (storim, dosežem), da se kaj premika; **a)** premikam, poganjam, naganjam, podim, ženem, tiram, priganjam τινὰ ἐπὶ τινα, ἐς πτόλεμον; pass. prignan, primoran sem πρὸς θεῶν, ὑπ' ἔρωτος; ὀρμηθεὶς θεοῦ od boga navdušen (navdahnjen, navdihnjen); **b)** povzročim, vnamem πόλεμον, ὀδὸν nastopam pot, στρατεῖαν začenj, povzročim τὰς διόδους περοφυεῖν; pass. ὀρμάθη πλαγά udarec ga je zadel; **c) pren.** preudarjam, premišljujem, nameravam; **2. intr.** premikam se; **a)** odrinem, odhitim, odpotujem, odjadram, napotim se; **b)** planem, hitim, drvim ἐς πατρὸς δόμους, navalim na, zaganjam se, zakadim se μετὰ τινος, ἐπὶ τινα, εἰς φυγὴν spustim se v beg; **c)** nameravam, pripravljam se na kaj, hočem, prizadevam si, začenj, delam na čem, hrepenim, težim po čem εἰς, ἐπὶ, πρὸς τι, τινὰ in z inf.;

II. med. (z aor. pass.) **1. a)** hitro, urno odrinem, odhitim, prodiram, ὀρμηθεὶς πλέω dvignem se (vzdignem se) in plujem, ποιέειν začnem delati; pritiskam, hitim, ἀπὸ τινος odpotujem, odhajam, ἀπ' ἐλασσόνων ὀρμώμενος z manjšimi sredstvi opremljen; στρατεύεσθαι hitim na, pripravljam se na vojno, ἐς ὀδὸν pripravljam se na pot, podvizam se; **b)** napadam, navalim na koga; **c)** ἐκ τινος začenj, izhajam iz izhodišča, začnem, pričnem (se kje vojskovati), npr. ἐκ Χερρονήσου; **d)** sledim, izviram, izhajam iz česa τῶν ἐξ ἐκείνης ὀρμημένων; **e)** ἐκ παίδων εἰς ἡβην prestopam iz deške v moško dobo; λόγος (φάτις) ὀρμηται govornica se je hitro razširila; **2.** pripravljam se na kaj,

nameravam kaj, želim, hočem z inf.; ὀρμημαὶ σε διδάξων, hočem ti pokazati, naučil te bom

Ὀρμένιον, τό Ormenij, mesto v Tesaliji

ὄρμενος gl. ὄρνυμι

ὄρμέω in med. (ὄρμος² 'sidrišče') **1.** usidram se, zasidran sem, ἐπ' ἀγκύρης zasidran sem, sem v varnosti, sem v varnem pristanišču πρὸς γῆ; **2.** opiram se, naslanjam se na kaj ἐπὶ τι; οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς (sc. ἀγκύρης) ὀρμεῖ τοῖς πολλοῖς ni na istem sidru kot drugi, nima istega pred očmi kot drugi

ὄρμή, ἡ [Et.: iz ide. kor. *ser-, *sor- 'teči'; prim. stind. sár-ma- 'tek', 'tok', sí-sar-ti, sár-ati 'teči', 'hiteti', 'loviti'] **1. a)** napad, naskok, naval, pritisk, udarec, sila, moč, ἐς ὄρμην ἔγχεος ἐλθεῖν približati se za lučaj kopja; **b)** odhod, pohod, podvig, začetek, vojna; **2.** nagon, trud, prizadevanje, naklep, namera, želja, hrepenenje, strast, marljivost, καθ' ὄρμην vneto, marljivo, μιᾷ ὄρμῃ in ἀπὸ μιᾶς ὄρμης v enem navalu, istočasno, obenem, enodušno, z isto gorečnostjo

ὄρμημα, ατος, τό (ὄρμάω) **1.** ep. razburjenost, strah; **2.** NT udarec, napad

ὄρμητήριον, τό (ὄρμώω) izhodišče, oporišče, prizorišče

ὄρμιά, ἡ vrsvica, odičnica (vrsvica za trnek)

ὄρμιζω (ὄρμος²) [fut. ὄρμιω, aor. ὄρμισα, cj. 1. pl. ep. ὀρμίσσομεν, med.-pass. fut. ὀρμιούμαι, aor. ὀρμισάμην in ὀρμισθην, pl. ὀρμισμαι]

1. act. spravim v pristanišče, usidram, zasidram; **pren.** utrjujem, spravljam kaj na varno mesto ἀσκούς; **2. med. pass.** pridem v pristanišče, usidram se, zasidram se, pristanem (k bregu) ἐν, ἐπὶ τινι, εἰς τι, πρὸς τι

ὄρμος¹, ὁ [Et.: sor. z εἶρω²] (vratna) veržica, na vrsvico nanizani biseri

ὄρμος², ὁ (ὄρμή) pristanišče, sidrišče, luka, ὄρμον ποιούμαι usidram se, zasidram se, pristanem z ladjo, počivam

Ὀρνεαί, ep. **Ὀρνεαί**, αἱ Orneje, mesto v Argolidi; **preb.** **Ὀρνεάτης**, ion. **Ὀρνεήτης**, ου, ὁ Orneat, Ornejec

ὄρνεον, τό (= ὄρνις) ptica

ὄρνιθειος 2 ptičji, kokošji, κρέα perutnina, kuretina, kokošje meso

ὄρνιθεύω (ὄρνις) lovim ptice

ὄρνιθιον, τό [demin. od ὄρνις] ptičica

ὄρνιθο-σκόπος 2 (σκοπέω) ki opazuje ptice, θᾶκος sedež opazovalca ptičev

ὄρνιθοτροφία, ἡ (τρέφω) perutninarstvo, vzreja perutnine

ὄρνις, ἰθος, ὄ, ἡ [Et.: prim. het. ḫara- 'orel', sl. orel, got. ara 'orel', stvnm. aro 'orel', nem. Aar, Adler 'orel', lit. arēlis, erēlis 'orel'] [Obl. acc. sg. ion. ὄρνιθα, at. ὄρνιν, ep. dat. pl. ὄρνιθεσσι, acc. pl. ὄρνις, ὄρνεις] **1.** ptica; **2.** petelin, kokoš (χερσαῖος), piščanec, piščē; pl. ptice, perutnina; **3.** ki pomeni usodo, usodna ptica, znamenje; **4.** ptičji semenj

ὄρνυμι, ὄρνύω ep. poet. [Et.: iz kor. *h₃er- 'vzbujati', 'premikati'; lat. orior 'dvigam se', 'vstajam', ortus, orīgō] [Obl. praes. imp. ὄρνυθι, inf. ὄρνύμεν(αι), fut. ὄρσω, aor. ὄρσα, cj. I. pl. ὄρσωμεν in ὄρσομεν, inf. ὄρσαι, iterat. ὄρσασκε, aor. redupl. ὠρορε; med. ὄρνυμαι, impf. ὠρνύμην, fut. ὄροῦμαι, aor. ὠρόμην, 3. pl. ὄροντο, cj. ὄρηται, opt. ὄροιτο, kor. aor. ὠροτο, imp. ὄρσο, inf. ὄρθαι, pt. ὄρμενος, aor. imp. ὄρσοο, ὄρσευ, pf. act. ὄρωρα, plpf. ὠρώρει in ὄρώρει, pf. med. ὄρώρεται, cj. ὄρώρηται s praes. pomenom]

I. act. naredim (storim, povzročim), da se kdo dvigne (vzdigne), poženem, premikam **1. a)** za ljudi: priganjam τινά τι, ἐπί τιμι proti komu, poganjam, rečem, da naj vstane ali se dvigne, budim, ἐξ εὐνῆς iz spanja; **b)** za živali: spodim, prepodim, splašim, iztiram; **c) duševno:** vznemirjam, dražim, razburjam, zmešam, ganem θυμόν; spodbujam, vnemam, hrabrim; **2. o stanju in stvarih:** povzročam, delam, dvigam θύελλαν, κύματα, νοῦσον, ἔριν;

II. med. 1. zganem se, premikam se, gibam se, odhajam, gibljem se, spreminjam se, preplašim se; **2.** dvigam se, vstajam, skočim kvišku, planem kvišku, navalim, planem na koga, hitim, letim ἐς ἔριν; νῆς plovem; **3.** pripravljam se k čemu, na kaj, ἴμεν, εὔδειν; nastajam, vnemam se, izbruhnem, dvigam se, νότος, καῦμα, πῦρ, κλέος, ἔρις, πόλεμος, βοή; ἄτη ὄρνυμένα πόλει ki drvi proti mestu; ὄρσο na noge, kvišku, hitro!

ὄροθισία (τίθημι) (določena) meja NT

ὄροθύνω ep. [impf. ὄρόθυνε, aor. ὄρόθυνον] spodbujam, poganjam, dražim τινά, razbur-

kam ἀέλλας, vzbujam, naredim (storim), da naraste ἐναύλους

ὄρομαι med. ep. [impf. ὄροντο, plpf. ὄρώρειν] pazim, stražim, gledam, nadzorujem ἐπὶ ... ὄρώρειν (Iliada 23, 112), strežem (ἐπὶ ... ὄροντο Odiseja 3, 471)

ὄρός, οὔ, ὄ sirotka

ὄρος, ους, τό, ep. ion. οὔρος [Et.: iz kor. *h₃er- 'dvigovati (se)' s prvotnim pomenom 'vzpetina'; gl. ὄρνυμι] [Obl. dat. pl. ὄρεσσιν, gen. in dat. ep. ὄρεσφιν] gora, grič, gorovje, planina

ὄρος, ου, ὄ, ion. οὔρος [Et.: iz *φ₂ρφος; prim. mik. wo-wo, lat. urvō 'obrazdim', 'z brazdo določim mejo', osk. uruvū 'mejna brazda', 'meja', gr. ἐρώω] **1.** meja, mejnik, mejni kol, rob, ozemlje, dežela; **2.** rok, konec, namen, namera; **3.** opredelitev, določitev pojma, definicija

ὄροῦμαι fut. med. od ὄρνυμι

ὄρούω [Et.: gl. ὄρνυμι] [aor. ὠρουσα in ὄρροσα] ep. kvišku skočim, poskočim ἐς δίφρον, hitim, letim, zaženem se, planem, navalim na koga, εἰς ἀνάγκην zvrnem se, padem v

ὄροφή, ἡ, ὄροφος, ὄ (ἐρέφω) streha, strop; škarniki (tramovi ostrešja), špirovci, lemezi

ὄρώω ep. = ὄράω

ὄρπαξ, ακος, ὄ dor. = ὄρηξ

ὄρπετον ajol. = ἐρπετόν

ὄρπηξ, ηκος, ὄ ep. **1.** veja, mladika, palica; **2.** držalo kopja, kopje

ὄρρωδέω, ion. ἄρρωδέω (ῥώννυμι) [aor. ὠρρώδησα] bojim se, plašim se, tresem se, zgražam se τινά, τί, περί τινος, μή, ὅτι

ὄρρωδία, ἡ, ion. ἄρρωδίη strah, plahost, bojazen, ἐν ὄρρωδίᾳ ἔχω τι bojim se česa; z μή

ὄρσας, ὄρσασκε, ὄρσευ, ὄρσο gl. ὄρνυμι

ὄρσο-θύρη, ἡ ep. stranska vrata, ki so vodila čez ozek hodnik v vežo

ὄρσω, ὄρσομεν gl. ὄρνυμι

ὄρτάζω, ὄρτή gl. ἑορτάζω, ἑορτή

Ὀρτυγία, ἡ Ortigija **1.** mitični otok; adi. Ὀρτύγιος **3** ortigijski; **2.** Artemidin pridevek

ὄρτυξ, υγος, ὄ prepelica

ὄρυγμα, ατος, τό (ὄρύττω) jarek, podzemski rov, hodnik, jama, prekop

ὄρυκτός **3** (ὄρύττω) izkopan, umetno narejen

όρυμαγδός, ó *ep.* hrup, hrušč, šum, vrišč, ropot, tresk

όρυς, υος, ó *ion.* rogata žival v Libiji, morda gazela

όρυσάγγαι, οί [*Et.*: *beseda perz. izvora*] kra-ljevi dobrotniki

όρύσσω, **όρύττω** [*Et.*: *iz *όρύχ-ιω iz ide. *h₃ru-gh^h-ie/o-*; *lat.* runcō -āre 'plejem', *let.* rūkēt 'kopati', 'strgati'] [*Obl. fut.* όρύξω, *aor.* ώρυξα, *pf.* όρώρυχα, *pass. pf.* όρώρυγμαι, *plpf.* ώρωρύγην, *aor.* ώρύχθην, *fut.* όρυχθήσομαι, *adi. verb.* όρυκτός, *ep. aor. act.* όρυξα, *cj. 1. pl.* όρύξομεν, *ion. plpf.* όρωρύγην] **1. act.** kopljem τάφρον, βόθρον, izgrebem, izkopljem μῶλυ, prekopljem ίσθμόν, zakopljem έγχος; **2. med.** dajem si izkopati, pustim si izkopati λίθους

όρφανεύομαι *pass. poet.* osirotel sem, osam-ljen sem

όρφανία, ή (όρφανός) osirotenje, osirotitev, osirotelost, sirotstvo

όρφανίζω *poet.* osirotim koga; *pass.* osirotim, sem sirota, έκ δυοῦν sem oropan očeta in matere

όρφανικός 3, **όρφανός** 3 [*Et.*: *iz ide. *orb^ho-* 'osirotel'; *lat.* orbis, orbātus 'oropan', 'osirotel', *arm.* orb 'sirota', *got.* arbi, arbja 'dediščina', *nem.* Erbe 'dedič', 'dediščina', *stcslovan.* robъ 'hlapec', 'suženj', *sl.* rabiti, rob 'suženj', jetnik'] **1.** osirotel, brez staršev, ήμαρ dan osirotentja, usoda sirote; *subst.* ó, ή sirota; **2.** oropan, brez česa

όρφανιστής, οῦ, ó (όρφανίζω) *poet.* varuh, skrbnik

Όρφεύς, έως, ó Orfej, mitični pesnik in pevec v Trakiji; *adi.* **Όρφικός** 3 Orfejev, orfijski, orfejski, orfiški

όρφναῖος 3 *poet.* temen, mračen

όρφνη, ή *poet.* tema, mrak

όρφνινος 3 temnordeč

όρχ-αμος, ó (όρχω) *ep.* vodnik, poglavar, vladar, gospodar, poveljnik

όρχατος, ó *ep.* (όρχος) sadovnjak, vrt, vinograd

όρχέομαι *dep. med.* [*Et.*: *iterativno-intenzivna tvorba k έρχομαι iz ide. kor. *h₃erg^h-*; *prim. stind.* řghāyāti 'tresti se', 'vpiti', 'besneti'; *gl. tudi* όρνυμι] [*Obl. fut.* όρχήσομαι, *aor.* ώρχησάμεν, *ion. impf.* 3. *pl.* ώρχεῦντο] ska-

čem, plešem, τὸ Περισκόν *sc.* όρχημα na perzijski način, po perzijsko, v perzijskem ritmu

όρχηδόν *adv.* (όρχος) po vrsti, mož za možem, vsi brez izjeme (= *lat.* viritim)

όρχηθμός, ó *ep.*, **όρχημα**, ατος, τό *poet.*, **όρχησις**, εως, ή, **όρχηστύς**, υος, ή *ep.* (όρχέομαι) ples, plesanje, kolo, igra

όρχηστήρ, ήρος, ó, **όρχηστής**, οῦ, ó *ep.* (όρχέομαι) plesalec

όρχηστικός 3 (όρχηστής) plesen, za ples pripraven, pantomimičen

όρχήστρα, ή (όρχέομαι) plesišče, *pos. v gledališču*: polkrožen prostor pred odrom; orkestra (orhestra), orkester

όρχηστρίς, ίδος, ή plesalka

όρχηστύς, ή *gl.* όρχηθμός

όρχις, ιος, ó *ion.* jajce, mōdo

Όρχομενός, ó, ή Orhomen **1.** mesto v severni Arkadiji; **2.** mesto v Bojotiji; *preb.* **Όρχομένιος**, ó Orhomenijec, Orhomenec

όρχος, ó [*Et.*: *prim.* έρκος] vrsta dreves, nasad, vrt, vinograd, brajda

όρωρε, **όρώρει**, **όρώρεται** *gl.* όρνυμι *in* όρομαι

όρωρέχεται *ipd. gl.* όρέγω

όρώρυγμαι *gl.* όρύσσω

ός¹, ή, ό *pron. demonstr. ep.* (= οὔτος) ta, ta, to; oni, ona, ono; *v tem pomenu samo pri Homerju; pozneje le v naslednjih zvezah:* **a)** ός μέν ... ός δέ ta ... oni; **b)** και ός *in* ta (on); **c)** ή δ' ός *on* pa je rekel, ός δή *on* pa; **d)** ός και ός *ta in oni*

ός², ή, ό *pron. relat.* [*Et.*: *iz ide. *ios, *iā, *io-d* (*ide. zaimenska osnova *io-*); *prim. stind.* yáh, yá (ā), yád 'kateri', *av.* yō, yā 'kateri', *sl.* njega, nje, njemu *itd.*] [*Obl. ion. vedno* τό, *gen.* οῦ, ής, *ep.* όο, όου, έης; *ion.* τοῦ, τής, τοῦ; *dat. pl.* οῖς, αῖς, *ep.* οἷσιν, ήσι *in* ής; *ion.* τοῖς, ταῖς; *poleg tega:* **όστε**, *ep.* **ότε**, **ήτε**, *dor. άτε*; *nom. pl. neutr.* άτε, *acc. pl. fem.* τάστε] kateri, katera, katero, ki; *pos. pomni:* **1. έστιν** ός marsikateri, **εισιν** οἷ nekateri, **ουδεις** ός **ουχι** vsakdo; **2. οὔ** kje, kdaj, **αφ' οὔ**, **έξ οὔ** odkar, potem ko, **έν** ό dokler, medtem ko; **εις** ό, **μέχρι** οὔ dokler (ne), do tedaj, da; **άνθ' οὔ**, **δι' ό** zakaj, čemu; **έφ' ό** pod pogojem, da; **3. včasih ima** ός *tudi drug pomen, in sicer:* **a)** *finalen z ind. fut.:* όπλα κτώνται, οἷς άμυνοῦνται τοῦς άδικοῦντας *da* bi z njim odbili;

b) *kavzalen* = ὅτι ker: θαυμαστόν ποιεῖς, ὄς ἡμῖν οὐδὲν δίδως; **c)** *konsekutiven, zlasti če stoji v prejšnjem stavku* οὕτως, τοσοῦτος *itd.*: οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὄς θανεῖν ἔρα; **d)** *hipotetičen*: βέλτερον ὄς φεύγων προφύγη κακὸν ἢ ἄλφῃ; νεμεσῶμαί γε μὲν οὐδὲν κλαίειν, ὄς κε θάνῃσι; τῷ ἀνδρὶ, ὃν ἂν ἔλησθε, πείσομαι; **4. attractio relativi**: oziralni zaimek se ujema v spolu in številu s svojo odnosnico, v sklonu pa se ravna po glag. stavka, v katerem stoji; pogosto pa, zlasti tedaj, kadar bi pri oziralnem zaimku skladnja zahtevala *acc.*, se lahko tudi v sklonu nasloni na svojo odnosnico; če je odnosnica kazalni zaimek, se izpusti; samostalniška odnosnica pogosto stopi v oziralni stavki: τῆς γενεῆς, ἥς Τρωεὶ Ζεὺς δῶκε; οὐδὲ σύμφωνα, οἷς (= τούτοις, ἅ) τὸ πρῶτον ἔλεγες; ὧν οἱ θεοὶ σοι ἔδωκαν ἀγαθῶν ἄξιος (= ἄξιος τῶν ἀγαθῶν, ἅ ...); ξὺν ἧπερ εἶχον οἰκετῶν πιστῶ μόνῳ (= σὺν τῷ πιστῷ, ὃν μόνον εἶχον πιστῶν); *včasih se pa obratno nasloni odnosnica na oziralni zaimek*: ἀνεῖλεν αὐτῷ θεοῖς οἷς ἔδει θύειν (= θεοῦς, οἷς ἔδει θύειν)

ὄς³, ἦ, ὄν *ep. poet. ion. pron. poss. za 3. os.* [*Et.*: *gl. ἔ*; = *lat. suus*] [*ep. gen. οἷο, dat. fem. ἦφι, ἦφι*; *ep. vzpor. obl. ἑός, ἐή, ἐόν, gen. ἐοῖο, dat. pl. ἐοῖσι, ἐῖσιν*] lasten, svoj, njegov, njen

ὄσάκις *adv., ep. ὄσάκι* (ὄσος) kolikorkrat, tolikokrat, kakor, kadarkoli

ὄσ-γε, ἦ-γε, ὄ-γε ki vendar, ki pač

ὄσ-ημέραι *adv.* = ὄσαι ἡμέραι (εἰσὶν) dan na dan, vsak dan; *lat. cotidie*

ὄσία, ἦ, *ion. ὄσιή* **1.** božje ali naravno pravo, sveta postava, pobožna navada, sveta dolžnost, οὐχ ὄσιή greh je, ne sme se, ὄσία ἐστὶ dovoljeno je; **2. personif.** Ὅσια, ἦ Hosija, Božja pravica, Sveta postava

ὄσιος **3** in **2 1.** po božjem ali naravnem pravu zapovedan (določen, dovoljen), *lat. fas*; ὄσιόν ἐστιν sme se, dovoljeno je, οὐχ ὄσιόν ἐστιν greh je; **2.** po naravi svet, sam po sebi svet (*opp. ἱερός* posvečen), pobožen, bogaboječ, veren, vesten, pošten, nraven, οὐχ ὄσιος grešen, brezbožen, *κεῖρες ὄσαι* očiščene roke, čiste roke *NT*: *adv. ὄσιως* po božjem pravu dovoljeno, sveto, pošteno, ὄσιως ἔχει τινὶ dovoljeno je po božjem pravu, svet običaj je za koga

ὄσιότης, ἡτος, ἦ **1.** služba božja; **2.** pobožnost, bogaboječnost, vestnost, svetost *NT*

ὄσιόω (ὄσιος) **1. act.** posvečujem, očiščujem; **2. med.** izvršujem svete obrede, izpolnjujem svojo dolžnost ἀμφὶ τι

Ὅσίρις, ἰδος *in* ἰος, ὁ Oziris (Ozirid), egiptovski bog sonca

ὄσμάομαι *med.* voham, čutim, sledim

ὄσμῆ, ἦ = ὀδμή (ὄζω) **1.** vonj, duh, dišava; **2. pl.** smrad

ὄσος **3 ep. poet. tudi ὄσος, ὄσος τε, ep. ὄσάτιος, korel. k τόσος, τοσοῦτος**; tako velik, tako dolg, tako daleč; tolik (tolikšen), kakor; kolikršen **1.** τοσοῦτος, ὄσος = *lat. tantus ... quantus* tolikšen ... kakor, τοσοῦτοί ἐσμεν, ὄσοι νῦν συνεληλύθατε toliko nas je, kolikor se vas je zdaj sešlo; *pl.* vsi, ki; vse, kar; ὄσοι μὲν ... οἷ δὲ vsi ki ... ti pa; ὄσος τις kolikršen pač, ὄσοι τινές εἰσιν kolikor jih je, v kolikršenem številu pač, ὄση μὴ ἱερά (χώρα) kolikor je neposvečene zemlje; *pri sup.* kar ὄσας πλείστας (ἐδύνατο) kar največ; *tudi brez δύνασθαι*; ἀμήχανος ὄσος neizmerno velik, silno velik, izjemno velik, θαυμαστός ὄσος (= *lat. mirum quantum*) čudovito velik; ἀφθονοὶ ὄσοι v obilici; **2.** v *odvisnem vprašanju*: ὄραξ, ὄση ἢ θεῶν ἰσχύς ἐστιν; **3.** v *vzkliku*: εἰς ὄσον κλύδωνα συμφορᾶς ἐλήλυθεν v kako veliko nesrečo je zabredel!; **4. brez glag.**: ὄσαι ἡμέραι vsak dan, ὄσα ἔτη (ἐστίν) kolikor je let, vsako leto; **5. z inf.** (za τοσοῦτος) = ὥστε: τὸ θεῖον τοσαύτην ἔχει τὴν σοφίαν, ὄσην πάντα εἰδέναι, ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὄσον σκοταίους διελθεῖν; **6. adv. a) ὄσῳ** (za) kolikor, čim; ὄσῳ ... τοσοῦτῳ kolikor ... toliko = *lat. tanto ... quanto (s comp. in brez comp.)*, ἐν ὄσῳ medtem ko, dokler, ἐφ' ὄσον v kolikor, *pri comp.*: čim; καθ' ὄσον μὴ razen da; **b) ὄσον, ὄσσον, ὄσατε, ὄσσον τε** kolikor, kolikor daleč, tako silno, kakor, v kolikor, ὄσον τάχιστα, ὄσον τάχος kar najhitreje, čim prej, ὄσον οὐπω, οὐδέπω skoraj že, kmalu, μικρόν ὄσον ὄσον le še nekaj malega, le še malo časa *NT*, ὄσα δὴ kolikorkoli, karkoli, ὄσον μόνον samo, le (tako daleč, kakor), ὄσον οὐ skoraj, malodane, ὄσα πρὸς τοὺς θεοὺς kar se tiče bogov, ὄσον ἐπ' αὐτῷ kolikor je to od njega odvisno, kolikor je v njegovi moči, ὄσον ἐδέεο dokler si prosil; **c) pred števniko in določili mere**:

(ὄσα γε, ὄσαπερ) nekako, približno, okoli; **d)** *pri comp.* za kolikor, ὅσον τε toliko da, dosti, da, kolikor

ὄσοσ-δῆ 3 *ion.*, **ὄσοσ-δῆποτε** kolikršenkoli, neki, nekakšen

ὄσοσ-οὖν 3 kolikorkoli, kolikršenkoli; *neutr. adv. ion.* ὅσον-ῶν četudi (čeravno) prav malo

ὄσοσ-περ, ὄση-περ, ὅσον-περ kolikor pač, kolikor ravno, kolikršen pač; *pl.* vsi, ki ravno, kolikor (njih) pač; *za* τοσοῦτος *in* πᾶς = ki; *adv.*: **1.** ὅσονπερ kolikor (ravno), ὅσονπερ τρία στάδια blizu, okoli; **2.** ὄσαπερ ravno tako, kakor, ravno toliko, kakor; **3.** ὄσῳπερ za kolikor ravno, v kolikor pač; *za* τοσοῦτω *ali pri comp.*: čim

ὄσ-περ, ῆ-περ, ὄ-περ **1.** kateri pač, ki ravno, prav tisti, ki, katerikoli; ἄπερ kakor; ταῦτα ἄπερ prav tisto, kar, ἄπερ δῆ kar ravno; **2.** ki pač (ravno), ki vendar; *adv.* οὐπερ kjer pač, kjer ravno; ἤπερ kakor pač, kjer pač

ὄσπριον, τό σοῖνις; *pos.* bob

ὄσσα, ῆ [*Et.*: *iz* *φόπ-ια < *φόχια *iz ide.* *μοq^u-ia; *gl.* ἔπος, *lat.* vōx] **1.** glas, vest, govornica, pripovedka; **2.** *personif.* Ὅσσα, ῆ Osa, Vest, Zevsova glasnica; **3.** Ὅσσα, ῆ Osa, gorovje v Tesaliji

ὄσσα, ὄσάτιος, ὄσάκις *gl.* ὄσος, ὄσάτιος, ὄσάκις

ὄσσε, τῶ [*Et.*: *podedovani dual iz* *ὄχ^u-ις *iz ide.* *kor. subst.* *h₃ok^u- 'oko' *iz kor.* *h₃ok^u- 'gledati'; *prim. stind.* āksi 'oči', *av.* aši 'oči', *gr.* ὄμμα 'oko', 'pogled', 'obličje', (*s progresivno asimilacija ali diferenciacija iz* *ὄπμα), ὄσομαι '(v duhu) gledam', 'slutim', 'napovedujem' (*iz* ὄκ-ιομαι *iz ide.* *ok^u-iō-), *lat.* oculus 'oko', *sl.* oko, *rod.* očesa, *got.* augō 'oko', *stnem.* ouga 'oko', *nem.* Auge] [*Obl. gen.* ὄσσων, *dat.* ὄσσοις] *ep. poet.* οἶ

ὄσομαι [*Et.*: *gl.* ὄσσε] [*samo praes. in impf.*] *dep. med. ep.* **1.** vidim, gledam (v duhu), imam pred očmi, slutim ἄλγεα θυμῶ, πατέρα mislim na, predočujem si; **2.** prerokujem, napovedujem, naznanjam, žugam s κακά, ὄλεθρόν τι

ὄσσοσ *gl.* ὄσος

ὄσ-τε *gl.* ὄς, ὄστις

ὄστέλιος 3 *ion.* kosten

ὄστέον, τό, *skrč.* ὄστοῦν [*Et.*: *iz* *ὄστειον *iz*

ide. kor. *h₃esth₁-; *prim. stind.* ásth-i 'kost', *het.* haštāi, hašti 'kost', *av.* ast 'kost', *lat.* os, ossis 'kost' (*iz* *ost)] [*gen., dat. pl. ep.* ὄστεόφιν] kost; *pl.* kosti

ὄσ-τις, ῆ-τις, ὄ-τι, ὄτι, ὄ τι, ὄττι [*at. gen.* οὔτινος, ὄτου, ῆστινος, *dat.* ῶτινι, ὄτω, ῆτινι, *acc.* ὄντινα, ῆντινα, ὄτι (ὄ τι), *pl.* οὔτινες, ἄτινες, ἄτινα, ἄττα, *gen.* ὠντινων, ὄτων, *dat.* οἴστισι, αἴστισι, ὄτοις, *acc.* οὔστινας, ἄστινας, ἄτινα (ἄττα); *ep.* ὄτις, ῆτις, ὄττι, *gen.* ὄττεο, ὄττευ, ὄτευ, *dat.* ὄτεω, *acc.* ὄντινα *in* ὄτινα; *pl. nom. in acc. neutr.* ὄτινα, ἄσσα, *gen.* ὄτεων, *dat.* ὄτέοισι, *acc.* ὄτινας; *ion. sg. gen.* ὄτευ, *dat.* ὄτεω, *pl. gen.* ὄτεων, *dat.* ὄτέοισι, *fem.* ὄτέησιν] **1.** *splošni relativ:* kdor; kdorkoli, karkoli; vsak, ki; vse, kar; takšen, ki; *z ind., cj., opt.* [*tudi opt. z ἄν*]; *v relat. stavkih finalnega pomena tudi z ind. fut. a) včasih* = ὅς kdor, kar; *pos.* πᾶς ὅστις vsak, ki; οὐδεὶς ὅστις nihče, ki; οὐδεὶς ὅστις οὐ vsak; οὐδὲν ὅτι nič, kar; οὐδὲν ὅτι οὐκ vse, ὅστις μὴ ki morda ne bi, ἔστιν ὅστις marsikateri, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ vsak; **b) kakor** ὅς *izraža tudi a)* vzrok: ker (= *lat.* quippe qui), πῶς ἐγὼ κακὸς φύσιν, ὅστις ἀντέδρων; **β) posledico** (= ὥστε): τίς οὕτως εὐήθης, ὅστις; **γ) namen:** ζυνέδρους ἐλέσθαι, οὔτινες ζυμβήσονται; **c) pogosto se nanaša na subst. v pl.:** ὅστις ἀφικνεῖτο, πάντας; **d) pred sup.** ῆτις ἀγριωτάτη kar najbolj divja; **2.** *v indirektnih vprašanjih:* kdo neki?, kaj neki?, kateri?, kakšen?; *acc. neutr.* ὄ τι zakaj?, čemu?; *adv.* ἄνθ' ὄτου, καθ' ὅτι *iz* katerega razloga?, zakaj?, ἐξ ὄτου odkar

ὄστισ-δῆ 3, **ὄστισ-δῆποτε**, *ion.* ὄστισ-δῆκοτε neki, nekakšen, katerikoli, ὅτιδῆποτε karkoli že, ὅτι δῆ τί μάλιστα zakaj, čemu pač, čemu neki

ὄστισ-οὖν 3 neki, nekdo, kdorkoli, vsak, ki, μηδ' (οὐδ') ὅτιοῦν niti najmanj

ὄστισ-περ 3 kdor ravno, kdorkoli, vsak, ki, ὅτιπερ vse, kar

ὄστρακίζω (ὄστρακον) pregnjam, izganjam z ostrakizmom

ὄστράκιος (ὄστρακον) prsten, lončen

ὄστρακισμός, ὁ (ὄστρακίζω) ostrakizem, sodba s črepinjami, črepinjska sodba

ὄστρακον, τό (ὄστέον) črepinja (lončena tablica, na katero so napisali ime človeka, ki so

ga hoteli izgnati), črepinja, oklep (želve); *gl.* μεταπίπτω

ὄστρειον, τό ostriga, školjka

ὄσφραίνομαι *dep. med.* [Et.: iz kor. *ὄδσ-; *sor.* z ὄδμη, ὄσμη, ὄζω] [Obl. fut. ὄσφρήσομαι, aor. ὄσφρόμην, ion. 3. pl. ὄσφραντο] voham, duham; τινός kaj

ὄσφρησις, εως, ἡ (ὄσφραίνομαι) duh, vonj, voh
ὄσφύς, ύος, ἡ ledje, bedro, kolk

ὄτ-αν, Homer **ὄτ' ἄν** conj. **1.** s *cj.* kadar, ko, tedaj ko, kadarkoli ὅταν τάχιστα bržko, čim; če; **2.** z *ind.* = ὅτε NT; **3.** ὅταν περ kadar namreč (ravno)

ὄ-τέ *adv. ep.* včasih, ὅτε μὲν ... ἄλλοτε δέ včasih ... drugič pa, zdaj ... zdaj pa

ὄτε¹ [Et.: iz *relativa* ὄ- (iz *ἰῶ-; *prim.* ὄς) in *part.* -τε (-τα, -κα)] *ep.* tudi **ὄ-τε τε 1.** časovni *veznik:* **a)** z *ind.* kadar, ko, tedaj ko, medtem ko, ἔστιν ὅτε včasih, pogosto, čestokrat; **b)** z *opt.* izraža *dejanje*, ki se *ponavlja*: kadarkoli, vsakokrat, kadar ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι, ὅτε θυμὸς ἀνώγει; **c)** *kondicionalno* ὅτε μή = εἰ μή če ne, razen če, če ne morda, οὐκ ἂν ἄσσον ἰκοίμην, ὅτε μή αὐτός γε κελεύοι, οὐδὲν ἄλλο ὅτε μή samo; **d)** πρὶν γ' ὅτε prej kot, ὅτε πέρ τε kadar ravno, ὅτε περ tudi kadar, tudi če, ἕως ὅτε, εἰς ὅτε dotlej, da, toliko časa, da; **e)** včasih (za *glag.* μέμνημαι, ἀκούω, οἶδα *itd.*) = ὅτι da, ἡ οὐ μέμνη, ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν ali se ne spominjaš (časa), ko si visel (= da si visel); **2.** *vzročno:* ker, ὅτε δὴ ker pač

ὄτε² *ep.* = ὅστε

ὀτέοισιν, ὀτευ, ὀτεω *gl.* ὄστις

ὀτι, *ep.* tudi **ὀττι** [*neutr. od* ὄστις] *conj.* z *ind.* in *opt.* (ἄν) **1.** za *glag.* govorenja (*verba dicendi*), mišljenja (*verba sentiendi*), čustvovanja (*verba affectuum*) *itd.* uvaja *povedne stavke:* da, zato da οἶδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες, ἀγγεῖλαι, ὅτι πιών ἀποθάνοι; **2.** ὅτι *recitativum* *stoji pred direktnim govorom in ustreza slovenskemu dvopičju:* καὶ ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἡ αὐτὴ μοι ἀρχὴ ἔστιν; včasih celo *pred inf.* (εἶπον, ὅτι κατὰ δύναμιν ἀποτρέψειν), *acc. c. inf.* (εἰδώς, ὅτι ἐνδειαν ἔσσεσθαι) *in pt.* (αἰσθάνομαι, ὅτι οὐ δυναμένον ἀντιλέγειν); **3.** *vzročno:* zato ker, zaradi tega, ker **a)** *elipt.:* **a)** (εὔ) οἶδ' ὅτι prepričan sem, ἴσθ' ὅτι bodi gotov, bodi prepričan, δῆλον ὅτι (= δηλονότι) οὐσί-
tno, gotovo, seveda; **b)** τί ὅτι (= τί ἔστιν, ὅτι)

zakaj NT; **b)** α) ὅτι μή (za *nikalnim stavkom*); razen, izvzemši, z izjemo, οὐ γὰρ ἦν κρήνη, ὅτι μή μία razen enega, ὅτι γὰρ μή Ἀθῆναι, ἦν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον razen Aten; *tudi z glag.:* διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μή διέλαθέ τις ἐν νεκροῖς razen da; **β)** μή ὅτι ... ἀλλά ne samo ... ampak (*tudi gl.* μή; **γ)** οὐχ ὅτι čeprav, četudi, dasi, οὐχ ὅτι παύζει čeprav se šali, οὐ μόνον ὅτι ne samo da, οὐχ ὅτι ... ἀλλά καὶ ne le ... ampak tudi; οὐχ ἔστιν ὅτι οὐ vselej, vedno; **δ)** οὐδέ ... μή ὅτι niti ... kaj šele; **ε)** *pri sup.* ὅτι πλεῖστοι, ὅτι τάχιστα čim, kar

ὀτινα, ὀτου *ipd. gl.* ὄστις

ὀ-τλος, ὁ [Et.: *izglagolski, morda predgr. subst. iz* τλήναι] *poet.* muka, bolečina, težava

ὀτοβος, ὁ *poet.* hrup, hrušč, šum, grom, glas

ὀτοτοῖ, tudi **ὀτοτοτοῖ** *poet.* (*vzklik bolečine*) gorje!, joj!

ὀτου = οὔτινος *gl.* ὄστις

ὀ-τραλέως [Et.: *sor.* z ὀτρύνω] *adv. ep.* urno, hitro, jadarno

ὀ-τρηρός 3 okreten, uren, hiter, nagel

ὀτριχες *gl.* ὄθριζ

ὀτρυντός, ύος, ἡ *ep.* poziv, opomin, zapoved

ὀτρύνω *ep. poet.* [Et.: iz *ὀ-τρῦ-ν-ῖω iz ὀ *prothet. in* τρυ, ki je nastal po *metatezi iz ide.* kor. *tur̥ 'hiteti'; *prim. stind.* tvárate 'hiteti', *stvnem.* dweran 'hitro obrniti'] [Obl. fut. ὀτρυνῶ, *ep.* ὀτρυνέω, aor. ὠτρῦνα, *ep.* ὀτρῦνα, *ep. inf. praes.* ὀτρυνέμεν, *impf. iterat.* ὀτρύνεσκε, aor. *cj. 1. pl.* ὀτρύνομεν] **1. act. a)** spodbujam, pri-
ganjam, vnemam, poganjam, osrčujem τινά, τί, εἰς, ἐπί, πρὸς τι na kaj; **b)** odpošiljam ἐς νῆσον, πόλινδε *itd.*; vneto se ukvarjam s čim, vneto se bavim s čim, pripravljam, pospešujem πομπήν, μάχην, τινὶ ὁδόν; **2. med.** poga-
njam se, hitim, podvizam se z *inf.*

ὀττεο, ὀττευ, ὀττι, ὀτῶ *gl.* ὄστις

ὀττι = ὅτι

οὐ, οὐκ, οὐχ, na koncu stavka οὐ = ne NT, okreplj. οὐχί, ion. οὐκί, οὐ-περ ne **1.** zanika *pojme:* οὐ φημι, οὐ λέγω rečem, da ne, tajim, οὐκ ἔω ne pustim, prepovedujem, zabranju-
jem, οὐ βούλομαι, οὐκ ἐθέλω nočem, branim se, οὐκ ὠφέλιμος škodljiv, οὐκ ἐν καιρῷ ob ne-
ugodnem času (*litota*), οὐ νομίζω mislim, da ne; *pri subst.* διὰ τῆς Λευκάδος τήν οὐ περι-
τείχισιν ker ni hotel obkoliti, ἡ τῶν γεφυρῶν

οὐ δικάλυσις; **2.** zanika povedne in vprašalne stavke, če se pričakuje trdilen odgovor; v direktnem vprašanju je οὐ = ἄρ' οὐ = *lat.* nonne; *pos.* v zvezi z *ind. fut.*, da izraža nujen poziv: οὐκ ἀφήσεις; ali je nočeš pustiti = takoj joпусти!, οὐκ ἄξειθ' ὡς τάχιστα; takoj jo odpeljite; *pri blagem opominu tudi z opt.:* οὐκ ἂν φράσειας povej mi vendar; **3.** *stoji elipt. v odgovorih, kjer je treba glag. dopolniti iz vprašanja:* πότερον ἔψονται Κύρω ἢ οὐ; *nadalje a)* οὐ μή (οὐ je treba dopolniti z izrazom bojazni), *npr.* οὐ μή γένηται = οὐ φόβος, μή γένηται ni se bati, da bi se zgodilo = ne bo se zgodilo; *dalje stoji οὐ μή tudi namesto imp.:* οὐ μή δυσμενῆς ἔσει φίλοις ne bodi sovražen, οὐ μή ξεγείρεις ne zbučaj ga; **b)** οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι ... ἀλλὰ καὶ (οὐδέ) = οὐ λέγω, οὐκ ἐρῶ ὅπως, ὅτι ne samo (ne) ... ampak tudi (niti), οὐχ ὅτι παίζει (Platon, Protagoras 336 d) = οὐ λέγω, ὅτι nočem trditi, da = kljub temu da, čeprav, dasi; **4. okrepi se zlasti z:** **a)** μήν: οὐ μὴν gotovo ne, vendar ne, zares ne, οὐ μὴν οὐδέ da niti ne, οὐ μὴν ἀλλά pri vsem tem, pa vendar, toda, kljub temu; **b)** γάρ: οὐ γάρ οὖν gotovo ne, οὐ γάρ τοι, οὐ γάρ δήπου kajti (pač) vendar ne; οὐ γάρ (*v odgovoru*) seveda ne, οὐ γάρ ἀλλά *gl.* γάρ; **c)** μέντοι **a)** gotovo ne; **β)** toda vendar ne οὐ μέντοι ἱκανῶς γει; **γ)** *v vprašalnih stavkih:* ali res ne?, οὐκ ἔλεγες μέντοι σύ ali (zares) nisi rekel?; **δ)** μόνον οὐ, ὅσον οὐκ ἦδη malodane, skoraj, οὐ πάνυ (πάντως, πάμπαν) nikakor ne, οὐ μόνον ... ἀλλὰ καὶ ne samo ... ampak tudi, οὐκ ὥσπερ nasproti

οὐ¹ *adv.* [*loc. od ὅς*] **1.** kjer, tam kjer, οὐ δὴ kjer ravno; *v atrakciji:* προϋόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος, οὐ ἢ μάχη ἐγένετο = ἐκεῖσε, οὐ; ἀπιὼν ἐκ τῆς πόλεως, οὐ κατέφυγε = οἱ κατέφυγε καὶ οὐ ἦν; **2. NT** = οἶ kamor, οὐ ἔμελλεν πορεύεσθαι kamor je hotel iti, εἰς τὴν κόμην, οὐ ἐπορεύοντο kamor sta šla, v katero sta šla

οὐ², οἶ, εἶ, enklit. οὐ, *pron. pers. za 3. os.* [*ep. gen.* εἶο, εἶο, εἶ, εἶθεν, *dat.* εἶοι, *acc.* ἐέ, μίν, *pl.* σφέων, σφείων, *dat.* σφίν, σφ', *acc.* σφέας, σφάς, σφ', *ion. v. in acc. sg. za vse tri spole;* σφί *in σφέ* tudi za *sg.*] **1. refl.:** sebe, se, sebi, si; **2. demonstr.:** = αὐτοῦ njega, njemu, nje, njej

οὐά, οὐᾶ interj. aha, fej *NT*

οὐαί interj. gorje!; *subst.* ἡ οὐαί gorje! *NT*

οὔας, *ατος, τό ep.* = οὔς uho

οὐατόεις 3 uhat, z ročajem

οὐδαμά, οὐδαμη, οὐδαμη *adv.* (οὐδαμός) **1.** nikjer, nikamor; **2.** (še) nikoli; **3.** na noben način, nikakor ne

οὐδαμόθεν *adv.* (οὐδαμός) od nikoder, z nobene strani, od nikogar

οὐδαμόθι = οὐδαμοῦ

οὐδαμοῦ, οὐδαμόσε *adv.* nikamor

οὐδ-αμός 3 [*Et.:* *prim.* ἀμόθιν, ἄμα, ἀμη] niti eden, nobeden, ničvreden; *pl.* še nihče (izmed množice)

οὐδαμοῦ *adv.* **1.** nikjer (*z gen.*); **2.** nikamor, ἄλλοθι οὐδαμοῦ nikjer drugje; **3. pren.** οὐδαμοῦ λέγω, νομίζω nič ne cenim, nič ne spoštujem, φαίνομαι, εἰμί nič ne veljam, nimam nobene veljave, nisem nič

οὐδαμῶς *adv.* na noben način, nikakor ne

οὐδας, *εος, τό* tla, zemlja, οὐδάσδε na tla

οὐ-δέ *conj.* **1.** ne pa, pa ne; **2.** in ne, tudi ne, niti, οὐδέ τε in tudi ne, οὐδὲ γάρ kajti tudi ne, οὐδὲ γάρ οὐδέ kajti nikakor ne, nikoli, οὐ μὴν οὐδέ pa tudi ne, ἀλλ' οὐδέ (πειράσσομαι) tega celo poskušal ne bom = tega niti ne bom poskušal, (ἀλλ') οὐδ' ὡς (pa) tudi tako ne, kljub temu ne, οὐδέ γε, οὐδέ γ' αὖ ravno tako malo (tudi), οὐδέ μὴν (μέν) gotovo tudi ne, οὐδέ εἶς niti eden

οὐδ-είς, οὐδε-μία, οὐδ-έν, gen. οὐδενός, οὐδεμιάς **1.** niti eden, nihče, nobeden, nič, ἢ τις ἢ οὐδεῖς komaj ta ali oni, zelo malo (njih), οὐδεῖς ὅστις nihče, nikdo, οὐδεῖς ὅστις οὐ vsakdo, vsi, οὐδὲν ὅτι οὐκ vse; **2.** malovreden, brez vrednosti οὐδένες ἐόντες ἐν οὐδαμοῦσι ἐοῦσι, οὐδὲν λέγω nimam prav, govorim nespametno, govorim neumnosti, govorim nesmisle, οὐδὲν εἰμι po meni je, uničen sem, nič(la) sem, sem brez veljave (vrednosti), nizkega rodu sem, ὅτω ταῦτα παρ' οὐδὲν ἐστι ki se za to ne meni, ἄγω τό πράγμα ὡς παρ' οὐδὲν imam (štejem) stvar za malo pomembno, δι' οὐδενός ποιοῦμαι, τίθεμαι nič ne cenim, nič ne veljam, ἐν οὐδενός μέρει εἰμί, παρ' οὐδὲν ἄγω, τίθεμαι, εἰμί nič ne veljam, sem brez veljave; **3. adv.** οὐδὲν v nobenem oziru, v nobenem pogledu, nikakor ne, prav nič ἔτισε; sploh ne; οὐδὲν τι nikakor ne, οὐδὲν μάλλον nič bolj, kljub temu, pri vsem tem, vendar,

οὐδὲν ἤσσον (ἔλαττον) nič manj, ravno tako, tem bolj

οὐδέ-ποτε *ion.* = οὐδέ-ποτε

οὐδενία, ἡ ničevost, nečimrnost, nepomembnost, malenkost, neznatnost

οὐδενός-ωρος 2 *ep.* [*Et.*: *gl.* ὄρα] nevreden upoštevanja, nepomemben, brezpomemben

οὐδέ-ποτε *adv.* nikoli, nikdar; še nikoli

οὐδέ-πω *adv.* še ne, nikakor ne

οὐδεπώ-ποτε *adv.* še nikoli

οὐδ-έτερος 3 nobeden od obeh; *pl.* nobena izmed obeh strank

οὐδετέρωσε *adv. ep.* na nobeno izmed obeh strani

οὐδή-πη, οὐδέ τί πη *ep. adv.* nikakor ne

οὐδός¹, ὁ, *at.* ὀδός prag γήραος

οὐδός², ἡ = *at.* ὀδός pot, steza

οὐδότημον, τό na poti odrezan protistrup

οὐθαρ, ατος, τό [*Et.*: iz *ide.* *(H)ούHd^hγ iz *ide.* baze *(H)εϋHd^h- 'nabrekati'; *prim. stind.* ūdhar 'vime', *lat.* ūber -eris 'vime', *sl.* vime, *srvnem.* ūter 'vime', *nem.* Euter 'vime', *ang.* udder 'vime'] *ep. ion.* vime, οὐθαρ ἀρούρης najrodovitnejša zemlja

οὐκ, οὐκί *gl.* οὐ

οὐκ-έτι *adv.* **1.** ne več, nič več, ne zopet, ne dalje, οὐκέτι εἰμί ne živim več; **2.** in ne, tudi ne, nikakor ne

οὐκ-οὖν **1.** v vprašanju, na katerega pričakujemo trdilen odgovor: ali ne torej?, ali ne (morda)?, ali ne res? = *lat.* nonne; **2.** torej, potemtakem, zato, vendar ne; v odgovorih: da, vsekakor, seveda

οὐκ-οὖν **1.** zares ne, torej ne, gotovo ne; **2.** nikakor ne, seveda ne, vendar ne; **3.** v vprašanjih = οὐκοῦν ali ne (torej)?

οὐκω *ion.* = οὐπω

οὐκ-ων = οὐκ-οὖν

οὐκως = οὐπως

οὐλαί, αί [*Et.*: iz *ὀλφαί] (obdelana) ječmenova zrna (ki so jih sprazžili, zmešali s soljo ter jih pred daritvijo sipali med rogove daritvene živali in na oltar)

οὐλαμός, ὁ [*Et.*: iz *γόλαμος = φαλαμός; *prim. gr.* εἰλέω] vrvenje, gneča, vrsta, množica

οὐλαε (*lat.* salve) zdravo!, pozdravljen!, dobro srečo!

οὐλή, ἡ [*Et.*: iz *φολνά *oz.* *φολσά, *domnevno* iz *ide. kor.* *uel- 'trgati' (*zato tudi sor.* z vellō 'trgam', 'pulim'); *prim. lat.* vulnus (volnus) -eris 'rana' (*morda* iz *uēlnos, *uolsnos)] (zacepljena) rana, brazgotina

οὐλιος 3 *ep.* (οὐλος²) poguben, škodljiv; ἀστὴρ Sirij, ki prinaša hudo vročino in mrzlico

οὐλό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ *ion.* kodrast, kodrolas

οὐλο-κάρηνος 2 (οὐλος¹) *ep.* kodrast

οὐλόμενος 3 **1.** *ep. poet.* = ὀλόμενος; **2.** *pt. aor. med.* od ὀλλυμι poguben, pogubonosni, nesrečni

οὐλον, τό dlesen (dlesni), meso okrog zob

οὐλος¹ 3 [*Et.*: iz *φόλνος ali *φόλσος iz *ide.* *h₂u_hnah₂, *to pa* iz *ide.* baze *h₂uelh₂- 'dla-ka', 'volna', *kar morda* izhaja iz *kor.* *uel- 'puliti', 'skubsti' (*prim. lat.* vellō); *prim. gr.* λήγος 'volna', *dor.* λᾶνος 'volna', *stcslovan.* vlna, *lat.* lāna 'volna', vellus 'krzno', *sl.* volna, *hrv.* vūna, *lit.* vilna 'volneno vlakno', *got.* wulla 'volna', *stvnem.* wolla 'volna', *nem.* Wolle, *ang.* wool] *ep.* volnen, kosmat, kodrast, gost, οὐλον κεκλήγοντες zmedeno, vsevprek (križem) kričeč

οὐλος² 3 (ὀλλυμι) *ep.* poguben

οὐλος³ 3 [*Et.*: iz *ide.* *σόλυο-s; *prim.* ὀλος] *ion. ep.* = ὀλος ves, cel ἄρτος, μὴν

οὐλό-χυται, αί (οὐλαί, χέω) *ep.* darilno ječmenovo zrnje

Οὐλυμπος, ὁ = Ὀλυμπος

οὐμενοῦν *adv.* (= οὐ μὲν οὖν) torej ne, zares ne, nikakor ne

οὐμός = ὁ ἐμός moj

οὖν, *ion.* ὦν členica, ki nikoli ne stoji na začetku stavka **1. a)** potrjuje kaj: seveda, zares, gotovo, vsekakor, v resnici, tako je (v odgovorih); καὶ οὖν in zares, δ' οὖν zares, zdaj pa, pa gotovo, vsekakor pa, γὰρ οὖν kajti v resnici, da, seveda, πάντων μὲν οὖν prav zares, seveda, kajpada, prav gotovo, μὲν οὖν brez dvoma, seveda; εἰ δ' οὖν če pa zares, če pa vendar, οὐ μὲν οὖν seveda ne, nikakor ne; **b)** pogosto se obeša na *pron. relat. in adv. ter jim daje splošen pomen* = *lat.* -cun-que, -cum-que; ὅστισοῦν kdorkoli; **2.** kaže na prejšnji stavek: kakor rečeno, pravim, torej (vendar), ἡμεῖς οὖν ὡς εἰσήλθομεν, Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε, Τισσαφέρνης δέ; **3.** izraža

posledico: torej, tedaj, zato; τί οὖν kaj tedaj?, kako torej?, kaj sledi iz tega?, nadalje

οὐνεκα *ep. poet.* **1. conj.** (= οὐ ἔνεκα) **a)** zaradi česa, zakaj; **b)** (= τούτου ἔνεκα) zaradi tega ker, zato ker, ker; **c)** (za *glag.* εἰδέναυ, ἔρεῖν, νοεῖν, μανθάνειν *ipd.*) da; **2. praep.** z *gen.* = ἔνεκα zaradi, kar se tiče

οὐνομα, **οὐνομάζω**, **οὐνομαίνω**, **οὐνομαστός** *gl.* ὄνομα *itd.*

οὐξ = ὁ ἔξ

οὐπερ *adv.* nikakor ne

οὐ̄περ *adv.* kjer pač, kjer ravno; v *atrakciji se uporablja podobno kakor οὐ̄*; *gl.* οὐ̄²

οὐ̄πη, **οὐ̄πη** *ep.* **1.** nikjer; **2.** nikakor ne, na noben način

οὐ̄ποθι *adv.* nikjer

οὐ̄ποτε *adv.* nikoli, nikdar

οὐ̄πω *adv., ion.* **οὐ̄κω** **1.** še ne, še nikoli, οὐ̄πω πρίν ne prej kot, οὐ̄πω δὴ πολλοῦ χρόνου že dolgo časa ne; **2.** nikakor ne (= οὐ̄πως)

οὐ̄πῶποτε *adv.* še nikoli

οὐ̄πως, *ion.* **οὐ̄κως** na noben način, nikakor ne

οὐρά, ἡ, *ion.* **οὐρή** [*Et.*: iz *ὄρσά; *sor.* ὄρρος iz *orso-s, *prim. arm.* or 'zadnjica', 'rit', *stvnem. ars* 'zadnjica', 'rit', *nem.* Arsch 'zadnjica', 'rit'] **1.** rep; **2. pren.** zadnja straža, zadnja četa, ὁ κατ' οὐράν vojak zadnje čete, κατ' οὐράν τινος za kom, za hrbtom

οὐρ-ᾱγός, ὁ (οὐρά, ἡγεομαι) vodja zadnje čete, zadnji mož krdela

οὐραῖος **3** (οὐρά) *ep.* na repu, repen, τρίζεις dlaka na repu

οὐρανίδαι, οἱ nebeščani, nebeški prebivalci, bogovi

οὐράνιος **3** in **2** (οὐρανός) **1.** nebeški; *subst.* οὐράνια, τά nebesni pojavi ali nebesne spremembe (blisk, grom); **2.** neizmeren, do neba segajoč, visok, dotikajoč se neba, nebotičen; **3. personif.** **Οὐρανία**, ἡ Uranija, Muza astronomije (zvezdoznanstva)

οὐρανίσκος, ὁ (malo) nebo, baldahin

Οὐρανίωνες, ων, οἱ nebeščani, nebeški prebivalci, bogovi

οὐρανό-θιν *adv. ep.* z neba *NT*

οὐρανό-θι *adv. ep.* na nebu, οὐρανόθι πρό pred ali pod nebom

οὐρανο-μήκης **2** (μῆκος) visok do neba, dotikajoč se neba, nebotičen

οὐρανός, ὁ [*Et.*: iz *(f)ορανός; *prim. stind.* varšá- 'dež', 'deževje'] **1.** nebo, nebesni svod, obok; **2.** zračni prostor nad zemljo, atmosfera; **3.** nebo kot sedež bogov; **4.** vseмир, vse-mirje, vesoljni svet *NT*

Οὐρανός, ὁ Uran, bog neba, oče Titanov

οὐρει-βάτης, ὁ = ὄρει-βάτης

οὐρειος **3** *ion. ep. poet.* = ὄρειος

οὐρεσι-βώτας, ου, ὁ (ὄρος, βόσκω) *poet.* ki hrani v gorah, ki prehranjuje v gorah; ki se hrani v gorah, ki se prehranjuje v gorah, χῶρος kraj z gorsko pašo, gorski pašnik, θήρες ki se pasejo po gorah (*Sofokles, Filoktet 1148*)

οὐρεσί-φοιτος **2** (φοιτάω) ki hodi ali raste po gorah

οὐρεύς¹, ἔως, *ion.* = ὄρεύς mezeg, mula

οὐρεύς², ἔως, ὁ *ep.* [*gen. pl.* οὐρήων] stražnik, čuvaj, varuh

οὐρέω [*Et.*: iz *φορσέω, *ide.* *uorsejō, *uorseje iz *ide. kor.* *uer-s- 'namakati', 'škropiti'; *prim. stind.* varšati 'deževati', *av.* vār 'dež', *lat.* verrēs 'merjasec', *sl.* vreti, vir, izvor] [*Obl. impf.* εούρουν, *aor.* εούρησα] puščam vodo, uriniram, mokrim, opravljam malo potrebo, 'ščijem'

οὐρή, ἡ *ion.* = οὐρά

οὐρία, ἡ (οὐριος) ugoden veter

οὐρ-ιαχος, ὁ (οὐρά) *ep.* skrajni konec, ἔργχος spodnji del kopjišča

οὐρίζω¹ (οὐρός¹) *poet.* spravljam v ugoden veter, κατ' ὄρθον τι osrečujem, srečno krmarim ali vodim

οὐρίζω² *ion.* = ὄρίζω

οὐριος **3** in **2** (οὐρός¹) z ugodnim vetrom, ugoden, srečen, uspešen, ἔξ οὐρίων (ἀνέμων) z ugodnim vetrom

οὐρισμα, ατος, τό *ion.* = ὄρισμα meja

οὐρον¹, τό *ion.* urin, seč, voda, 'scalnica', 'scalina'

οὐρον², τό *ep.* dolžina brazde, ki jo naredijo mezgi, ne da bi se obrnili ἡμόνοιον, dolžina lučaja, dolžina meta δίσκου

οὐρός, ὁ *ep.* jarek, prekop, rov (po katerem so spuščali ladje k morju)

οὐρός¹, ὁ **1.** (ugoden) veter, εἰς οὐρον καθίσταμαι pridem v ugoden veter, κατ' οὐρον z ugo-

dnim vetrom; **2.** sreča, blagor, prilika, κατ' οὔρον srečno

οὔρος², ὁ [Et.: iz *φῶρος; prim. mik. wo-wo; gl. tudi ὄραω] ep. čuvaj, stražnik, branilec, branitelj, zaščitnik

οὔρος³, ὁ ep. ion. = ὄρος meja

οὔρος⁴, ους, τό ep. ion. = ὄρος gora

οὔς, ὠτός, τό [Et.: iz ide. *h₂ous; prim. sl. uho, lat. auris, stvnm. ōra, nem. Ohr] [gen. pl. ὠτων], ep. **οὔας**, ατος, τό **1.** uho; ἀκούω εἰς οὔς slišim na uho, pove se mi kaj kot skrivnost NT, λαλέω πρὸς τὸ οὔς šepetam na uho NT, εἰς ὧτα φέρω prinašam na uho, skrivaj pravim, δι' ὠτὸς πρὸς τινα ἐννέπω zašepetam komu na uho, φθόγγος βάλλει με δι' ὠτων glas mi je prišel do ušes, glas mi je prišel na ušesa, τὰ ὧτα παρέχω poslušam, ἐπέχομαι zamašim si ušesa; ὁ ἵππος ὀρθὸν οὔς ἴστησιν konj striže z ušesi; pren. τὰ βασιλέως ὧτα 'kraljeva ušesa', tajni služabniki (redarji) perzijskih kraljev; **2.** uho, ročaj (pri posodi)

οὔσια, ἡ, ion. **οὔσίη** (ὦν, οὔσα, ὄν) **1.** bitje, bistvo, bistvenost, resničnost, življenje; pl. dnevi življenja; **2.** imetje, posest, premoženje

οὐτάζω, οὐτάω (ὠτειλή) [fut. οὐτάσω itd., aor. οὔτησα, iterat. οὔτησασκε, pass. pt. οὔτηθείς, k temu kor. aor. 3. sg. οὔτα, inf. οὐτάμεν(αι), iterat. οὔτασκε, pt. med. οὐτάμενος s pass. pomenom] ranim, τινὰ χεῖρα koga v roko, udarim, zadenem δουρί, zadam rano ἔλκος, poškodujem σάκος, οὐτάσας πυρί = κεραιωνῶ βάλων (o streli)

οὔ-τε adv. in ne, tudi ne, οὔτε ... οὔτε niti ... niti, οὔτε ... τέ sicer ne ... pač pa (= οὔτε ... καὶ Evripid, Ifigenija pri Tavrijcih 591)

οὔτερος = ὁ ἕτερος

οὔτησασκε gl. οὐτάζω

οὔτιδανός 3 ep. (οὔτις) malovreden, ničvreden

οὔ-τις, οὔ-τι nihče, nikdo, nobeden, nič; adv. οὔτι prav nič, nikakor ne, οὔ τί που morda vendar ne

Οὔτις [acc. Οὔτιν] Utis = Nihče, Odisejevo izmišljeno ime

οὔ-τοι adv. res ne, zares ne, vendar ne, pač ne

οὔτος, αὕτη, τοῦτο [Et.: iz ide. *so-, *sa-, *to- in *h₂u-to-] [Obl. gen. τούτου, ταύτης itd.; ion. gen. pl. fem. τουτέων] pron. demon-

str. **1.** ta, ta, to, ta tukaj, nav. kaže na sedanost (na sedanje, na tu navzoče), včasih na preteklost (na preteklo, na prejšnje), redkeje na prihodnost (na tisto, kar sledi); οὔτος ὁ ἀνὴρ ali ὁ ἀνὴρ οὔτος ta mož tukaj, ta mož tam, οὔτος ἐγὼ = tukaj sem, ταῦτα ἀποκρινάμενος εἶπον τάδε; zlasti stoji za osebo: οὔτος τι tukaj, τίς οὔτος kdo si?; včasih se τοῦτο in ταῦτα nanaša na fem. ali masc. v sg. ali pl.; οἷνόν τε καὶ σῖτον μελίνης, τοῦτο γὰρ ἦν πλεῖστον; **2.** καὶ οὔτος in ta, in sicer, tudi ta, καὶ ταῦτα in to, in sicer; **3.** οὔτος, ὅς tisti, kateri; oni, kateri; **4.** oni znani, slavni, zloglasni ὁ πάντ' ἀναλκις οὔτος, οἱ τὰς τελετὰς ἡμῶν οὔτοι, καταστήσαντες, τούτους τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας, τούτους τοὺς συκοφάντας (tiste zloglasne); **5.** pogosto se prevaja s: tukaj, tam, πολλὰ ὀρῶ ταῦτα (tam) πρόβατα, ξένοι οὔτοι (tukaj) ἔτοιμοι, ἀναλίσκειν; **6.** adv. **a) τοῦτο, ταῦτα** tako, zato, zaradi tega, αὐτὸ τοῦτο ravno zaradi tega; τοῦτο μὲν ... τοῦτο δὲ zdaj ... zdaj, nekaj ... nekaj, deloma ... deloma; **b) ἐκ τούτου** nato, ἐκ τούτων iz tega, od tega časa, nato, zato; **c) εἰς τοῦτο** do zdaj, do sedaj, tako daleč (τινός v čem), **κατὰ τοῦτο** na tem mestu, zato, tako, **διὰ ταῦτα** zato, **μετὰ ταῦτα** nato, **πρὸς ταῦτα** nato, **ἐν τούτῳ** medtem, v tem trenutku, **ταύτη** tu, na tem mestu, na ta način, οἱ ταύτη ljudje v tem kraju, τὰ ταύτη ti kraji

οὔτοσί, αὕτηί, τουτί okreplj. οὔτος: tale (tukaj)

οὔτω(ς), οὔτωσί [adv. od οὔτος] **1. a)** tako, na ta način, ὡς ... οὔτως kakor ... tako, οὔτως ἔσται tako bo, tako se naj zgodi; včasih = ὧδε: takole, na tale način; **b)** na isti način; ravno tako (zlasti, če sledi stavku s ὡς ali ὥσπερ); **c)** pri teh razmerah, v teh razmerah, v teh okoliščinah, v tem primeru, v tem slučaju, pod tem pogojem; **d)** potemtakem, na ta način, torej ἦν οὔτω δὴ παῖς; **e)** v grajalnem pomeni: = αὔτως samo tako, kar tako, na navaden način, površno, lahkomišlno, takoj, prčeje; **f)** tako zelo, tako resnično, tako malo; tako zlasti pri željah in prisegah: οὔτως ὀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα kakor resnično želim, da doživim veselje na svojih otrocih, tako sovražim tega moža; **g)** pleon. stoji na začetku poreka (zlasti za časovnimi in vzročnimi stavki), da bolj poudarja časovno ali lo-

gícno zvezzo: tedaj (pa), nato, zato; *podobno stoji za pt.* = ἔπειτα: ἐκέλευσεν αὐτόν συνδιδάξαντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι in nato tako; ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος ... , οὕτω δὴ Γέλωνος μνηστis γέγονε tedaj šele, ἦν δέ τις ἀπειθῆ, οὕτως οἱ πολέμοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται; **2.** *zvezze*: οὕτω δὴ tako torej, tako seveda, tako zares, οὕτω που tako pač, καὶ οὕτως tudi tako, kljub temu, οὐδὲ οὕτως niti tako ne

οὐχ, οὐχί *gl.* οὐ

ὀφειλέτης, ου, ὁ (ὀφείλω) dolžnik, ὀφειλέτης εἶμι dolžan sem *τινί ali inf.* NT

ὀφειλή, ἡ, **ὀφείλημα**, ατος, τό dolg, dolžnost NT

ὀφείλω [*Et.*: iz *ὀ-φέλων; *sor.* ὀφλισκάνω] [*Obl. fut.* ὀφειλήσω, *aor.* ὠφείλησα, *pf.* ὠφείληκα, *aor. pass.* ὠφειλήθη; *aor.* ὠφελον, *ep.* ὀφελον], *ep.* **ὀφέλλω** **1.** dolgujem, dolžen sem χάριν, χρεῖός τι, sem na dolgu, imam dolg, dolgujem, moram kaj plačati, τὴν ὑπόσχεσιν dolžan sem izpolniti obljubo, zavezan sem izpolniti obljubo; *pass.* ὀφείλεται dolguje se mi, pripada mi kaj; χρεῖος ὀφείλεται μοι imam pravico zahtevati odškodnino; τὸ ὀφειλόμενον dolg, ὀφειλόμενος dolžen, pristojen; **2. a)** moram kaj storiti, dolžan sem kaj storiti, imam nalogo kaj storiti ὀφείλεις με χρηστοῖσι ἀμείβεσθαι, *pass.* **ὀφείλεται** spodobiti se, prav je, treba je, usojeno je, σοὶ ταῦτ' ὀφείλεται παθεῖν tebi je usojeno to trpeti; **b)** *zlasti stoji v tem pomenu aor.* ὠφελον, *ep.* ὀφελον moral bi (*prim. lat.* debui): ὠφελεν ἀθανάτοισι εὐχέσθαι moral bi bil moliti k nesmrtnim bogovom; *aor.* ὠφελον *torej izraža neizpolnljivo željo za sedanjost z inf. praes., za preteklost z inf. aor., pogosto pristopajo členice εἶθε, εἰ γάρ, ὡς, ὡς δὴ, nikalno μή; npr.* τὴν ὄφελ' ἐν νήεσσι κατακτάμεν Ἄρτεμις morala bi jo bila usmrtiti = o, da bi jo bila usmrtila, μὴ ὄφελεις λίσσεσθαι o, da bi ne prosil, ὠφελε Κύρος ζῆν o, da bi Kir še živel, ὠφελεις τοῦτο ποιῆσαι o, da bi bil pač to storil = to bi bil moral storiti; NT ὄφελον *z ind.:* o, da bi vendar, dal Bog da = *lat.* utinam

ὀφέλλω¹ *ep.* = ὀφείλω

ὀφέλλω² *ep.* [*Et.*: iz *ὀφελ-ιω iz *ide. kor.* *obhel-] [*Obl. aor. opt. 3. sg.* ὀφέλλειε] množim, pomnožim, povečam, povečujem, pospešujem, povzdigujem, ojačam, ojačujem, iz-

kazujem komu večjo čast τινὰ τιμῆ; μῦθον raztegnem pripovedovanje, veliko govorim, trošim preveč besed

ὄφελος, τό **1.** korist, dobiček, ὄφελος γίγνομαι *τινι* sem komu v korist, koristim komu, οὐδὲν ὄφελός ἐστί *τινος* nič ne koristi, nobene koristi ni od česa, τί ὄφελος *kaj* koristi?, *kaj* pomaga? NT; **2.** jedro, cvet vojščakov τοῦ στρατεύματος

ὀφθαλμία, ἡ (ὀφθαλμός) očesna bolezen, krmežljivost

ὀφθαλμιάω boleham na očeh, krmežljiv sem

ὀφθαλμο-δουλεία, ἡ navidezna služba, ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ, *κατ'* ὀφθαλμοδουλείαν na oko, navidezno NT

ὀφθαλμός, ὁ [*Et.*: *gl.* ὄσσε] **1.** oko, obraz, ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχω imam pred očmi, ne izprstim izpred oči (= ὀφθαλμὸν ἔχω εἰς *τινα*); ἐς ὀφθαλμούς λέγω povem v obraz; **2. pren. a)** oko, ljubimec; **b)** βασιλέως tajni svetovalci perzijskega kralja; **c)** tolažba, okras, dika, pomoč

ὄφρις, εως, *poet.* εως, *ion.* υος, ὁ [*Et.*: iz *ide.* *óǵʰi-s oz. *h₃éǵʰi-s; *prim. stind.* áhi- 'kača', *av.* ažī 'kača', *sor. gr.* ἔρις 'kača', 'gad'; *po eni od domnev naj bi bila z besedo sor. tudi stvnem. egidehsa in nem. Eidechse* 'kuščarica', 'kuščar'] **1.** kača; **2. pren.** πτηνός ὄφρις puščica

ὄφλημα, ατος, τό krivda, denarna kazen, dolg

ὀφλισκάνω [*fut.* ὀφλήσω, *aor.* ὠφλησα, *pf.* ὠφληκα; *krep. aor.* ὠφλον, *cj.* ὀφλω, *inf.* ὀφλεῖν (ὀφλεῖν), *pt.* ὀφλών (ὀφλων)] **1.** kriv sem, zakrivim kaj, pregrešim se, zaslužim (denarno) kazen, zapadem kazni, obsodijo me zaradi česa, θανάτου δίκην na smrt, zapadem smrti, χιλίας δραχμάς obsodijo me na 1000 drahem, naložijo mi kazen 1000 drahem; τῆς φυλακῆς ὠφλεν εἴκοσι μναῖς zaradi slabe straže je bil obsojen na 20 min; **2. pren.** μωρίαν, κακίαν, δειλίαν nakopljem si očitek, da sem neumen (hudoben, bojazljiv), pridem na slab glas, imam se za *τινί*, *παρά* *τινι*, *πρός* *τινος*, γέλωτα osmešim se, izpostavim se zasmehu

ὄφρα *ep. poet.* **1. conj. a)** časa: medtem ko, dokler (ne) *z ind., s cj.* (z ἄν *ali* κέν) *in z opt.;* **b)** *namena* (= ἵνα) da (bi) *s cj., opt., včasih tudi z ind. fut.;* **2. adv.** tako dolgo, do tedaj, nekaj časa

ὄφρῦη, ἡ = ὄφρῦς

Ὀφρύν(ε)ιον, τό Ofrinij (Ofrinej), mesto v Troadi

ὄφρυνεις 3 (ὄφρυνς) *ep.* hribovit, brdovit

ὄφρυνς, ὄφρυνς, ἡ [Et.: iz *ide.* *(o)bhrúH- *oz.* *h₃bhrúH- 'obrv'; *prim. sl.* obrv, *lit.* brùvè, bruvis 'obrv'] [*Obl. acc. pl.* ὄφρυνς, ὄφρυνας] **1.** obrv; *nav. pl.* obrví, čelo; *pren.* prevzetnost, ponos; **2.** vrh, hrib, rob, reber

ὄφα *adv.* (ἔφα) daleč, kar; *samo v zvezi:* ὄφα ἄριστος daleč najboljši, kar najboljši

ὄφανον, τό (ὄφανος, ἔφα) *ion.* držaj, držalo (na ščitu)

ὄφεισκον *gl.* ὄφεισκω

ὄφεισφι *gl.* ὄφεισφι

ὄφεισκω (ὄφεισκός) odvedem ali speljem reko (po jarku)

ὄφειστος, ὁ (ἄφειστος) *ep.* ki koplje jarek, ki koplje prekop

ὄφειστος, ὁ (ὄφειστος) jarek, prekop, vodovod, žleb; *pren.* črevo

ὄφειστος, ἔφος, ὁ (ἔφα) *ep.* **1.** držaj, čeladni jermen, šlemov jermen (s katerim je bila čelada pritrjena na glavo); **2.** zapon (na pasu); **3.** zapah (na vratih), zatik

ὄφεισκω (= ὄφεισκωμαι) zaskočim, ubrejam; *med.* parim se

ὄφεισκω *ep.* [*impf. iterat.* ὄφεισκον, *fut.* ὄφεισκω, *med.* ὄφεισκωμαι, *aor.* ὄφεισκατο, *ep.* ὄφεισκατο] **1.** *act.* nosim, prenašam ἄφειστος, ὄφεισκω, vodim, νηπιᾶς uganjam otročarije, uganjam norčije; **2.** *med. in pass.* dam (pustim) se nositi, nosijo me, vozim se, jaham τινί, ἐπί τινος, ἵπποι ἀλεγγεινοὶ ὄφεισθαι ki se dajo (se pustijo) težko voditi

ὄφεισμα, ατος, τό **1.** voz, vprega, vozilo; *pren.* tla; **2.** ladja

ὄφειστος *ep.* [*aor.* ὄφειστος] (ὄφειστος) nejevoljen sem, žalosten sem, v skrbeh sem, jezim se, srdim se

ὄφειστος, ἡ, ὄφειστος, ὁ strm rob, (strm) breg reke, visoko obrežje, višava, breg, hrib, grič

ὄφεισκω *ep.* [Et.: *sor.* z ὄφειστος][3. *pl. ion.* ὄφεισκωνται], ὄφεισκω *ep.* [*aor. opt.* ὄφεισκωσαν] **1.** odvalim, zavalim, odrinem, odplovim, spravim s poti; **2.** nadlegujem, motim, mučim NT

ὄφειστος 3 neprijeten, zoprn, nadležen

ὄφειστος 3 (ὄφειστος) **1.** vsakdanji, preprost, ne-

otesan, neolikan; **2.** ljudski, ljudstvu priljubljen, popularen

ὄφειστος 2 ki se prilizuje nižjemu ljudstvu
ὄφειστος (ποιεῖω) snujem upor, pripravljam upor, netim upor, vnemam upor NT

ὄφειστος, ὁ **1.** nadlegovanje, nadloga, težava, stiska, δι' ὄφειστος εἰμί, γίγνομαι, ὄφειστος παρέχω τινί nadležen sem komu, prizadevam komu sitnosti; **2. a)** množica, ljudstvo, truma, drhal, pratež; **b)** neurejene bojne vrste; τῶν στρατιωτῶν navadni vojaki, prostaki; **3.** ljudska skupščina

ὄφειστος 2 (εἶδος) **1.** vznemirjajoč; **2.** ljudski, naroden, preprost, pri ljudstvu priljubljen; **3.** nakopičen, ogromen τῆς παρασκευῆς

ὄφειστος *med. poet.* (ἔφα) krotim, brzdam sebi

ὄφειστος¹, ὁ (ἔφα) nosilec, varuh, čuvaj; λιμένες νηῶν ὄφειστος o pristaniščih, ki varujejo ladje

ὄφειστος², οὐς, τό [Et.: iz *φείστος iz *ide.* *moq^h-s, to pa iz *ide. kor.* *ueq^h- 'peljati', 'voditi', 'vesti', 'premikati'; *prim. stind.* váhati '(on) vozi', 'nese', 'vleče', vahas- 'vozeč', vahitram 'vozilo', 'voz', 'ladja', vāhas-, *lat.* vehō, vehiculum, vehemēns, vehis, vectigal, vectō, vectiō, vectitō *idr.*, *sl.* voziti, voz, vesti, *got.* gawigan 'premikati', 'tresti', wagian 'premikati', wigs 'pot', *stvnem.* wegan, wagan 'premikati se', 'zibati se', weggen 'premikati', weg 'pot', *nem.* Wagen 'voz', bewegen 'premikati', Weg 'pot', *lit.* vėžti 'voziti', 'vesti'] [*Obl. dat.* ὄφειστων] vozilo, voz, vprega

ὄφειστος 3 (ἔφα) čvrst, trden, trpežen, zavarovan, τὰ ὄφειστος utrjeni kraji, utrdbe; ἐν ὄφειστος na varnem kraju

ὄφειστος, ητος, ἡ trpežnost, trdnost

ὄφειστος *in med.* (ὄφειστος) utrjujem, ὄφειστος τὰ τείχη φύλαξι razpostavljam straže po zidovju

ὄφειστος, ατος, τό trdnjava, utrdba, branišče NT

ὄφειστος, ὄφειστος, ἡ *ep. poet.* [Et.: iz *φείστος iz *ide.* *moq^h-s *oz.* *ueq^h-s; *prim. stind.* vakti '(on) govori', vak 'glas', 'govor', 'govorica', 'beseda', vācas- 'beseda', *lat.* vōx, vōcis 'glas', 'zvok', 'beseda', vocō 'kličem'; *gl. tudi* ἔπος, ἐνοπή] **1.** glas, zvok; **2.** beseda, govor, izrek

ὄφειστος, τό [*demin. od* ὄφειστος] prigrizek, (kuhan ali pečene) ribe NT

ὄφειστος *adv.* [Et.: *sor.* ὄφειστος-σ(σ)θεν, ὄφειστος-σ(σ)ω, *lat.*

ab-, abs-, ob-, op-, ops-] pozno, prepozno, naposled, (mnogo) pozneje, pozno podnevi, zvečer, ὄψε τῶν σαββάτων po sobotnem večeru NT

ὄψείω [*desider. od ὄψομαι*] *ep.* želim videti

ὄψία, ἡ popoldne, večer NT

ὄψιαίτατα *adv. sup. od ὄψέ*

ὄψιαίτατος 3 *sup. od ὄψιμος*

ὄψι-γονος (γένος, γίγνομαι) ki se je rodil pozneje, ἄνθρωποι potomci

ὄψίζω (ὄψέ) prihajam prepozno, zamudim se, zapoznim se

ὄψι-μαθής 2 (μαθεῖν) ki se je česa pozno naučil τινός

ὄψιμος 2, **ὄψιος** 3 (ὄψέ) [*sup. ὄψιαίτατος*] pozen, kasen, τέρας ki se pozno izpolnjuje, ὑετός pozen dež NT

ὄψις, εως, *ion.* ιος, ἡ, [*Et.: gl. ὄψομαι*] **1.** vid, pogled, oko, εἰς ὄψιν ἦλθον prišel sem pred oči, ὄψει z očmi, s pogledom, ἐν ὄψει pred očmi; **2. a)** pogled, podoba, obraz, obličje, zunanost, ὄψιν na videz; **b)** prizor, prikazen v sanjah, pojav; **c)** prizorišče, scenerija

ὄψι-τέλειστος 2 (τελέω) *ep.* pozno izpolnjen, ki se ima pozno izpolniti

ὄψομαι *fut. od ὄραω*

ὄψον, τό prigrizek, vse, kar se je pri kruhu: meso, ribe, sir, sadje; zabela, začimba

ὄψοποιέομαι (ὄψοποιός) *med.* kuham (meso), ὄψοποιῶν ukvarjam se s kuhanjem

ὄψοποιία, ἡ pripravljanje okusnih jedi, kuharstvo

ὄψοποιικός 3 ki spada k pripravljanju okusnih jedi; *subst. ὄψοποιική*, ἡ *sc.* τέχνη kuharstvo, kuharska veščina

ὄψο-ποιός, ὁ (ὄψον, ποιέω) kuhar

ὄψο-φάγος 2 (ὄψον, φαγεῖν) [*sup. ὄψο-φαγίστατος*] ki je veliko mesa ali samo meso, mesojedec, požeruh, sladkosnedec

ὄψωνέω (ὠνέομαι) kupujem kaj h kruhu (*npr.* meso itd.), πολλοῦ veliko zapravim za meso

ὄψωνιον, τό **1.** živež, hrana; **2.** plača, plačilo NT

Π, π

Π, π (πῖ) pi, šestnajsta črka grškega alfabeta, kot številka π' = 80, π = 80.000

πᾶ, πά *dor.* = πῆ, πή

πᾶγά *dor.* = πηγῆ

Παγασαί, αί Pagaze, mesto v Tesaliji ob Pagazajskem zalivu

Πάγγαιον, τό Pangaj (Pangajon), gorovje v Makedoniji

παγ-γέλοιος 2 popolnoma smešen

πάγεν, παγήσομαι *ipd. gl.* πήγνυμι

παγετώδης 2 (εἶδος) mrzel, leden

πάγη, ἡ (πήγνυμι) zanka, mreža, past

παγιδεύω (*παγίς*) zviijačno lovim, ujamem

πάγιος 3 (πήγνυμι) trden, čvrst, trpežen; *adv.* παγίως zatrdno, zagotovo λέγω

παγίς, ἴδος, ἡ (*παγῆναι*) zanka, mreža *NT*

πάγ-κακος 2 [*sup.* παγκάκιστος] zelo hudoben, malopriden, brezbožen; *za stvari:* zelo škodljiv

πάγ-καλος 3 in 2 zelo lep, prelep, prekrasen; *adv.* παγκάλως zelo lepo

πάγ-καρπος 2 (*καρός*) *poet.* rodoviten, sadjeroden, sadonosen, s sadjem obložen δάφνη; θύματα daritev vsakovrstnega sadja

παγ-κευθής 2 (*κεύθω*) *poet.* ki vse krije ali ki vse skrije ali ki vse sprejme νεκρῶν πλάξ

πάγ-κλαυτος 2 (*κλαίω*) *poet.* **1. act.** ki neprestano joče, ves objokan, solzen; **2. pass.** od vseh objokovan, žalosten

πάγ-κοινος 2 *poet.* **1.** vsem skupen, κόλπος gostoljuben; **2.** ki velja za vsakega; *subst.* **πάγκοινων, τό** splošno veljaven izrek, znana resnica

παγ-κοίτας *dor. poet.* = **παγ-κοίτης, ου, ό** uspavalec vsega (vseh), pomiritelj (pomirjevalec) vsega (vseh); *adi.* ki vse uspava, ki vse pomiri

παγ-κόνιτος 2 (*κονίω*) *poet.* poln prahu, ves zaprašen ἄεθλα

παγ-κρατής 2 (*κρατεῖν*) *poet.* vsemogočen, vseoblasten

παγκρατιάζω urim se v pankratiju, vadim se v pankratiju, borim se

παγκρατιαστής, ου, ό pankratiast (borec in rokoborec)

παγ-κράτιον, τό (*πᾶς, κράτος*) pankratij, skupno borjenje (metanje in rokoborba)

πάγος, ό (πήγνυμι) **1.** led, slana, mraz; **2.** skala, čer; grič, hrib, gorski vrh; *pos.* Ἄρειος πάγος, *ion.* Ἀρήιος πάγος, *poet.* Ἄρεος πάγος, *pl.* Ἄρειοι πάγοι Areopag

παγ-χάλεπος 2 zelo težak, težaven; *adv.* παγχαλέπως ἔχω πρὸς τινα zelo sem jezen na koga

παγ-χάλκεος 2 *ep.*, **πάγ-χαλκος** 2 *ep. poet.* ves iz bronca (iz medi), čisto bronast

πάγ-χρηστος 2 za vse uporaben ali dober

πάγ-χριστος 2 (*χρίω*) *poet.* ves pomaziljen, τό πάγχριστον čarovno sredstvo, bajilo, τῆς πειθοῦς ljubezenski čar

παγ-χρῦσεος 2 *ep.*, **πάγ-χρῦσος** 2 *poet.* ves zlat, čisto zlat

πάγχyu *adv.* [*Et.:* iz πάγ-χι (*iz πᾶν*) kakor ἦ-χι, ναί-χι, οὐ-χί] *ep. ion.* popolnoma, od začetka do kraja, od konca do kraja, povsem, vsekakor, πάγchyu οὐ nikakor ne

Παδαῖοι, οί Padajci, indijsko ljudstvo

πάθε *ipd. gl.* πάσχω

πάθη, ἡ, πάθημα, ατος, τό (*παθεῖν*), **πάθος, ους, τό** [*Et.:* iz πάσχω, πένθος] **1. a)** kar se (komu) pripeti, izkušnja, doživljaj, naključje, (grozen) dogodek, (nesrečna) usoda, nezgoda, nesreča, zlo; **b) splošno:** dogodek, žalosten prizor, grozen prizor (in mesto, kjer se prizor vrši), žalostno mesto (*Ksenofont, Kirova vzgoja* 7, 3, 6) ali mesto žalosti, σελήνης lunin mrk; **2. a)** težek udarec, izguba, poraz; **b)** (telesno) trpljenje, bolezen, bolečina,

umor, smrt θυγατρός, ἀνήκεστον πάθος ἔρωδω τινά kaznujem s smrtjo, ὀφθαλμῶν slepota; **3. a)** duševna bolest, žalost, bolečina; **b)** duševno razpoloženje, vtis, čustvo, čutnost, strast, žalost

παθητικός 3, παθητός 3 (παθεῖν) **1.** trpeč; zmožen ali dovzeten za trpljenje; **2.** patetičen, strašljiv

Παιᾶν, ἄνος, ὁ, ion. poet. Παιήων in Παιών, ὦνος, ὁ 1. Pajan **a)** ep. poet. zdravnik bogov; njegov sin je **Παιονίδης, ου, ὁ** Pajonid = Pajanov sin; **b)** Apolonov pridevek; **c)** zdravnik, pomočnik, rešitelj; **2.** pajan **a)** prošnja, pesem za pomoč (v stiski); **b)** bojna pesem; **c)** zmagoslavna pesem; **3.** slovesna pesem na čast kakemu bogu, *zlasti* Apolonu; slavospev, zahvalna pesem (po srečno prestani nevarnosti)

Παιᾶνιεύς, ἑως, ὁ Pajanijec, prebivalec atiškega demosa Pajanija (Παιανία)

παιᾶνίζω, παιωνίζω (παιᾶν, παιών) zapojem bojno ali zahvalno pesem

παιᾶνισμός, ὁ bojna pesem

παῖγμα, ατος, τό igra, šala, λωτοῦ igranje na piščalki

παίγνια, ἡ, ion. παίγνιή (παίζω) igra, šala, posmeh

παίγνιμων 2, gen. ονος šaljiv, razposajen; *subst.* šaljivec, razposajenec

παίγνιον, τό (παίζω) igračka, igračica, igračkarija

παίγνιωδης 2 (εἶδος) šaljiv; *subst.* τὸ παίγνιωδες šaljivost, dobra volja

παιδαγωγεῖον, τό (παιδ-αγωγός) šola, učilnica

παιδαγωγέω (παιδ-αγωγός) vodim dečka, vzgajam, poučujem otroke

παιδαγωγία, ἡ (παιδ-αγωγός) vzgoja, pouk, poučevanje

παιδ-αγωγός, ὁ (ἄγω) vzgojitelj, učitelj, nadzornik dečkov (nav. suženj, ki je otroke vodil v šolo in iz šole domov) *NT*

παιδάριον, τό [*demin. od* παῖς] otroče, otroček, otročiček, deček, deklica, otrok, ἐκ παιδάριου (= *lat.* a puero) od otroških let, od mladih nog

παιδεία, ἡ, ion. παιδείη, NT παιδία (παιδεύω) **1.** vzgoja, vzreja, pouk, izobraževanje, *NT* kaznovanje, pokora (tj. vzgoja z nadlo-

gami in stiskami); *podobno Evripid, Ifigenija pri Tavrijcih 206* στερορὰ παιδεία trda šola trpljenja; **2.** izobrazba, znanost, veda

παιδεῖος 3 (παῖς) *poet.* otroški, τροφή vzgoja otrok

παιδεραστέω ljubim dečke

παιδ-εραστής, οὔ, ὁ (ἔραμαι) ki ljubi dečke, ljubitelj dečkov

παιδεραστία, ἡ ljubezen do dečkov

παίδευμα, ατος, τό (παιδεύω) **1.** gojenec, učenec; **2.** veda, znanost

παίδευσις, εως, ἡ (παιδεύω) **1.** vzgoja, pouk, poučevanje; **2.** izobraževališče, šola, τῆς Ἑλλάδος šola Helade (Grčije), ustanova za vzgojo Helade (Grčije)

παιδευτής, οὔ, ὁ vzgojitelj, učitelj; *NT* ustrahovalec, kaznovalec

παιδευτός 3 ki se ga je mogoče naučiti, ki si ga je mogoče pridobiti z vzgojo ἀρετή

παιδεύω (παῖς) **1. act. a)** vzgajam, poučujem, izobražujem, učim τινά, τινά τι, τινί, ἐν τινι, περὶ τι, κατὰ τι *NT* koga v čem, εἰς, ἐπί, πρὸς τι v kaj, za kaj, τινά κακόν vzgojim koga za hudobneža, τινά στρατηγεῖν vzgojim za poveljnika; *pass.* παιδεύομαι τὰ προσήμοντα kdo me uči (pouči) o dolžnostih; **b)** svarim, pokorim, kaznujem *NT*; **c)** navadim koga česa τινί, πρὸς τι; **2. med. a)** dam učiti, dam poučiti, dati vzgajati, dam v vzgojo; **b)** = *act.*

παιδιά, ἡ (παίζω) (otročka) igra, šala, dovtip, παιδιᾶ v šali

παιδία, ἡ = παιδεία

παιδικός 3 (παῖς) **1.** ki zadeva otroke ali dečke, otroški, deški, mlad; **2.** otročji, malenkosten φθόνος; **3.** ki zadeva ljubezen do dečkov, λόγος ljubezenska povest, govor (pogovor) o ljubljenih dečkih; *subst.* παιδικά, τὰ **a)** ljubimec, ljubljenec; **b)** najljubše opravilo, najljubše delo φιλοσοφία

παιδιόθεν adv. od mladih nog *NT*

παιδίον, τό [*demin. od* παῖς] otroče, otroček, otročič, otročiček, deček, ἐκ παιδίου od mladih nog, od zgodnje mladosti

παιδίσκη, ἡ [*demin. od* παῖς] **1.** dekletce, deklica, hčerka; **2.** mlada sužnja, *NT* dekla

παιδίσκος, ὁ [*demin. od* παῖς] deček, sinček

παιδ-νός 3 in 2 (παῖς) *ep.* deški; dete, otrok, deček

παιδογονία, ἡ rojevanje otrok

παιδο-κτόνος 2 (κτείνω) otroke moreč; *subst.* ὁ, ἡ morilec, morilka otrok, detomorec, detomorilec, detomorka, detomorilka

παιδ-ολέτωρ, ορος, ὁ, ἡ (ὄλλυμι), *poet. in fem.*

παιδ-ολέτειρα, ἡ otroke moreč, detomorec, detomorilec, detomorka, detomorilka

παιδοποιέω *in med.* (παιδο-ποιός) rodim otroke, μετά τινος s kom

παιδοποιία, ἡ rojevanje otrok

παιδο-ποιός 2 (ποιῶ) *ion.* otroke rojevajoč ali ustvarjajoč

παιδοσπορέω rodim otroke

παιδοτριβέω roučujem dečke v borjenju

παιδο-τρίβης, ου, ὁ (τρίβω) učitelj telovadbe ali telesnih vaj

παιδο-τρόφος 2 (τρέφω) *poet.* ki redi otroke, ki hrani otroke; ἐλαία vedno zeleneč, ki poganja vedno nove mladike

παιδουργία, ἡ rojevanje otrok

παιδο-φόνος 2 *ep. poet. ion.* (φονεύω) otroke moreč, ἀνὴρ ki je umoril sina, συμφορά nezgoda, ki mu je ugrabila otroka

παίζω [*fut.* παίσομαι, *aor.* ἔπαισα, *pf.* πέπαικα, *pass.* πέπαισμαι] igram se (kot otrok), šalim se (*opp.* σπουδάζω), zabavam se, veselim se, razveseljujem se, sem vesel, rečem kaj v šali, plešem, lovim κατ' ἄλλος, izmišljam si ali storim kaj za šalo, λόγον παίζω λέγων samo šalim se, μετρίως ἤδη πεπαίσθω τὰ περὶ λόγων naj bo konec te zabavne razprave o govorih

Παιήων, Παιονίδης *gl.* Παῖάν

Παιονία, ἡ, *ion.* **Παιονίη** Pajonija, dežela v severni Makedoniji; *preb.* Παῖονες, οἱ Pajoni, Pajonijci; *adi.* Παιονικός 3 pajonski, pajonijski; *fem.* Παιονίς, ἰδος, ἡ Pajonida, Pajonska dežela, Pajonska zemlja, razdeljena na deset plemen, med katerimi so bili tudi Pajopli (οἱ Παίοπλα)

παιπαλόεις 3 *ep.* skalnat, kamnit, strm, nepristopen

παῖς, παιδός, ὁ, ἡ [*Et.*: iz *παφ-ίς (*gen.* *παφ-ιδός); *prim. stind.* putrá- 'sin', *av.* puθrá- 'sin', *lat.* puer, puella, pullus, pūbes, putus, *stcslovan.* pŕtica *sl.* ptica, ptič] [*Obl. voc.* παῖ, *ep. tudi* πάϊ, *gen. du.* παίδοιν, *pl.* παίδων, *dat. pl.* παισί, *ep. tudi* παίδεσι] **1.** dete, otrok;

deček, deklica, mladič, mladenič, ἐκ παιδός (παιδῶν) od mladih nog; **2.** sin, hči; *pl.* otroci, potomci; **3.** hlapec, suženj *NT*

παῖσα *ajol.* = πᾶσα

Παισός, ἡ Pajzos, mesto v Troadi

Παῖτοι, οἱ Pajti, ljudstvo v severni Trakiji

παιφάσσω *ep.* zabliskam se tu in tam, lesketam se

παίω [*Et.*: *prim. lat.* paviō -īre 'tolči', pavimentum 'tla', 'tlak', 'pod']

I. act. 1. trans. bijem, tolčem, udarjam, suvam, zabodem, zadenem, ranim, τινά κατὰ τὸ στέρονον, ὀλίγας (πληγὰς) zadam malo (pre-malo) udarcev ali premalo nabijem, διπλῆν udarim še enkrat, ἀνταίαν zadam rano v prsi = smrtno ranim, ἄλμην veslam, ἄρθρα τῶν κύκλων iztaknem si oči, εἰς τὴν γῆν τινα pobijem na tla, ἐπὶ νόσω νόσον zadam k rani novo rano; **2. intr.** udarim se, trčim, naletim na kaj πρὸς πέτρας;

II. med. udarjam se, bijem se, τὸν μηρόν po stepnu

παιών *gl.* παῖάν

παιωνίζω *gl.* παιανίζω

παιώνιος 3 (παιών) *poet.* rešilen, zdravilen; *subst.* ὁ rešitelj, zdravnik

παιωνισμός, ὁ (παιωνίζω) = παιανισμός boj na pesem

παῖκτώ (πηκτός) *poet. ion.* zaprem, zaklenem δῶμα, dobro zamašim τὰς ἀρμονίας βύβλω

Πακτύη, ἡ Paktija, mesto na Trakijskem Herzonezu

Πακτυική, ἡ Paktijika, pokrajina v vzhodni Perziji; *preb.* Πάκτυες, οἱ Pakti, Paktijci

Πακτωλός, ὁ Paktol, reka v Lidiji

παλάζω *gl.* πάλλω

παλάθη, ἡ *ion.* vkuhano sadje, marmelada

πάλαι *adv.* [*Et.*: *stari loc. na -ai*, (*prim.* χαμαί, παραί), *morda sor. s τῆλε*] že dolgo, (že) davno, zdavnaj, nekdanj, prej, poprej, svoje dni, v starih časih, οἱ πάλαι starodavniki, ὁ πάλαι nekdanji, star (= παλαιός)

Παλαιγάμβριον, τό Palajgambrij (Palajgambregon), mesto v Ajolidi

παλαι-γενής 2 (γένος) *ep. poet.* zdavnaj rojen, starodaven, zelo star

παλαιό-πλουτος 2 s starim bogastvom, z davno pridobljenim bogastvom

παλαιός 3 (πάλαι) [*comp.* παλαιότερος in παλαιότερος, *sup.* παλαιάτατος] **1. a)** star, mnogoleten, starodaven, ostarel, zastarel; **b)** daven, nekdanji, prejšnji; πράξεις dela iz mladih let; **2.** zelo star, prileten, οἱ παλαιοὶ stari, predniki; *adv.* τὸ παλαιόν, ἐκ παλαιοῦ zdavnaj, nekdanj, prej, poprej, ἐκ παλαιτέρου iz prejšnjih dni, iz nekdanjih dni, od starih časov sèm, od nekdanjih časov, od nekdanj

παλαιότης, ἡτος, ἡ starost, starodavnost NT

παλαιόω **1. act.** staram, odpravljam, razveljavljam NT; **2. pass.** zastaram, ostarim, postaram se NT

πάλαισμα, ατος, τό (παλαίω) **1.** borjenje, boj, borba, tekma; **2. pren.** spretnost, umetelnost, umetni obrat ali gib, gibanje (pri borbi), zvijska δεινόν; τὸ καλῶς ἔχον πόλει πάλαισμα trudapolno prizadevanje, ki je mestu v korist

παλαισμοσύνη, ἡ *ep.* borjenje, borba, spretnost v borjenju, izurjenost v borbi

παλαιστής, οῦ, ὁ (παλαίω) **1.** borec, borilec, rokoborec; **2.** zvijska, prebrisanec, prekanjenec, zvijski

παλαιστιάς 3 *ion.* za dlan širok ali dolg

Παλαιστίνη, ἡ Palestina (Palajstina)

παλαιστρα, ἡ (παλαίω) borilnica, telovadnica, vežbališče

παλαιάτατος, παλαιότερος *gl.* παλαιός

παλαί-φατος 2 (φημί) *ep. poet.* **1.** že davno prerokovan, že davno napovedan, že davno objavljen θέσφατα, Δίκη, συννοῶν τε τὰξ ἔμοῦ παλαίφαθ' ... primerjajoč (prerokbe) z izreki (ki mi jih je Fojb dal že davno); **2.** o katerem govorijo stare bajke, star, starodaven, prastar δρῦς, πρόνοια

παλαίω [*fut.* παλαίω, *aor.* ἐπάλαισα, *opt. ion.* παλήσειεν, *pass.* ἐπαλαίσθην] **1.** borim se, bojujem se s kom τινί; **2.** moram se bojevati, sem v sili, podležem

παλαμάομαι *dep. med.* opravljam, delam (z rokami)

παλάμη [*Et.: prim. lat.* palma 'dlan', *stvnem.* folma 'roka', *stir.* lám, vse iz kor: *plh₂-(e)m-'razprostirati se'] **1.** dlan, roka, pest; **2. pren.** **a)** moč, sila, παλάμαις θεῶν z božjo pomo-

čjo; **b)** umeten prijem, umeten poseg, dejanje, pripomoček, sredstvo, delo (rok)

Παλαμήδης, ους, ὁ Palamed, kralj na Evboji, ki je bil po krivem obtožen veleizdaje in kamenjan

παλαμναῖος 2 in 3 (παλάμη) *poet.* **1.** ki je koga umoril z lastno roko, morilec; *subst.* παλαμναῖον, τό krivda prelite krvi, umor; μή παλαμναῖον λάβω da se ne oskrunim (s pogledom na morilca); **2.** maščevalec, maščevalni duh

παλάσσω *ep.* [*Et.: iz* *παλάκ-ιω; *etimologija glag. ni zanesljivo pojasnjena*] [*Obl. fut.* παλάξω, *inf.* παλαξέμεν, *pf. pass.* πεπάλαγμα, *plpf.* πεπάλακτο] oškropim, okrvavim, onemnažim, oskrunim, pomazem

παλέω *ion.* = παλαίω

πάλη, ἡ **1.** borjenje; **2.** borba, boj

Παλῆς, *ion.* Παλέες, οἱ Pali, Palci, Palejci, prebivalci mesta Pala (Πάλη) na Kefaleniji

παλιγγενεσία, ἡ (πάλιν, γένεσις) preporod, obnovljenje, obnovitev duše NT

παλίγ-κοτος 2 vnovič nastal, παλιγκότως συνεφέρετο αὐτῷ znova se mu je slabo godilo, prejšnja nesreča se je ponovila

παλιλλογέω [*imprf.* ἐπαλιλλόγουν] *ion.* znova (ponovno) pripovedujem, ponavljam

παλίλ-λογος 2 (πάλιν, λέγω zbiram) *ep.* zopet zbran

παλιμ-πετές *adv.* (πέτομαι) *ep.* nazaj

παλιμ-πλαγχθείς [*pt. aor. pass.* od παλιμ-πλάζω] nazaj odbit, nazaj pognan, ne da bi kaj opravil, brez uspeha

πάλιν *adv.* [*Et.: acc. nekega subst.* *πάλις 'vrtenje', 'obračanje' iz *ide. kor.* *k^ulH-i-'vrteti (se)', 'obračati (se)', 'vrniti (se)'; od *tod pomen* 'zopet'] **1.** nazaj δόμεναι, ἔρχεσθαι vračati se; **2.** nasproti, nasprotno, εἰπεῖν odgovarjati, ugovarjati; **3.** znova, zopet, πάλιν ποτέ zopet enkrat, drugič, drugikrat, ponovno, πάλιν ποιῶ γέροντα zopet spremenim v starčka

παλιν-άγρετος 2 (ἀγρέω) *ep.* ki ga je mogoče vzeti nazaj, oporečen, preklicljiv

παλιν-αυτόμολος 2 (μολεῖν) prebežnik ('dezertter', 'uskok'), ubežnik, ki se zopet vrne k nasprotni stranki, drugič ubežnik, v drugo ubežnik

παλινδικία, ἡ obnovitev sodnega procesa, obnovitev pravde

παλιν-όρμενος 2 *ep.*, **παλίν-ορσος** 2 *ep.* (ὄρ-νῦμι) ki plane nazaj, ki se obrne nazaj, (zopet) nazaj hiteč

παλίν-τιτος 2 (τίνω) *ep.* zopet poplačan, povrnjen, kaznovan ἔργα

παλίν-τονος 2 (τείνω) *ep. ion. poet.* prožen, nazaj napet; o loku, ki je na obeh koncih zakrivljen navzgor

παλιν-τριβής 2 (τρίβω) *poet.* znova odrgnjen, zvit, prebrisan, premeten

παλίν-τροπος 2 (τρέπω) *poet.* nazaj obrnjen, vračajoč se

παλινωδία, ἡ (πάλιν, ἀοιδός) preklic, palinodija

παλιρ-ρόθιος 2 (ρόθew) *ep.* nazaj šumeč, nazaj tekoč, nazaj drveč, nazaj bobneč, hrumeč

παλίρροια, ἡ *ion.* oseka in plima (tek valovja sem in tja), vrtinec

παλίρ-ρυτος 2, **παλίρ-ροος** 2, *skrč. παλίρ-ρους* (ρέω) *poet.* nazaj tekoč, αἶμα na novo (v maščevanje) prelita kri

παλίσ-συτος 2 (σεύω) *poet.* hitro se vračajoč, nazaj hiteč, nazaj drveč, δράμημα νωτίσαι na vrat na nos, skokoma pobegniti

παλ-ίωξις, εως, ἡ (ίωκῆ) *ep.* ponovno odbijanje, zavrnitev in preganjanje sovražnikov

Παλλάδιον, τό *gl.* Πάλλας

παλλακεύομαι *dep. med. ion.* imam priležnico τινά

παλλακή, ἡ, **παλλακίς**, ἰδος, ἡ *ep.* [*Et.*: *predgr. beseda ali tujka, domnevno sor. s Παλλάς -άδος, Παλλάδιον*] nezakonska žena, priležnica

Παλλάντιον, τό Palantij, mesto v Arkadiji

Παλλάς, ἄδος, ἡ Palada (Atenin pridevek); *od tod Παλλάδιον*, τό paladij (Paladij) **1.** Paladin kip (v Troji); **2.** prostor v Atenah, kjer je stalo Atenino svetišče

πάλ-λευκος 2 (πᾶν, λευκός) *poet.* ves bel, snežnobel

Παλλήνη, ἡ Palena **1.** zahodni del polotoka Halkidika; **2.** atiški demos (δήμος); *preb.*

Παλληνεύς, ό, Palenec; *adi. fem. Παλληνίς*, ἰδος Palenida = Palenka (pridevek Atene, ki je imela v Paleni svoje svetišče)

πάλλω *ep. ion. poet.* [*Et.*: iz *πάλ-ιω iz *ide. baze* *pleh₁- 'polniti se', 'liti', 'stresati', 'tresti';

*inf. πῆλαι iz *πάλ-σαι, sor. z gr. πελεμίζω, πόλεμος, sl. plati]* [*Obl. aor. ἔπηλα, ep. πῆλα, redupl. πέπαλον, pf. πέπηλα, aor. med. 3. sg. ἔπαλτο, πάλτο, pf. pass. πέπαλμαι; πεπαλέσθαι, πεπάλεσθε in πεπαλάσθαι, πεπάλασθε je inf. oz. imp. pf. med. od παλάσσω (παλάζω)]*

I. act. 1. trans. maham, vihtim δοῦρε, tresem, stresam, potresam, κλήρους žebam, λίθον mečem, υἰόν ujškam, κλήρους ἔτηλαν αὐτούς razvrstili so jih po žrebu; **2. intr. in pass.** tresem se, trepetam, δείματι πάλλομαι od strahu se tresem, strah me stresa, strah me trese;

II. med. a) tresem se, drhtim, skačem, utripam, poljem (plati), ἤτορ πάλλεται ἀνά στόμα srce mi hoče skočiti iz, mi utripa, mi hoče počiti, ἐν ἄντυγι udarim, treščim ob ščit; **b)** vihtim, κλήρω žebam μετά τινος

πάλος, ό (πάλλω) *ion.* žreb

πάλτο *gl.* πάλλω

παλτόν, τό (πάλλω) (metalno) kopje

παλτός 3 [*adi. verb. od πάλλω*] *poet.* zavihten, vržen, πῦρ blisk

παλῦνω [*Et.*: *ali iz πάλη 'prah', (fina) moka' ali iz neizpričanega ide. *pal-u- 'moka'; prvotni pomen glag. bi torej bil 'mešati moko'*] sipam, posipavam, potresam, τινί s čim, mesim

παμ-βασιλεύς, έως, ό vsemogočen, najvišji vladar

παμβῶτις, ἰδος, ἡ (βόσχω) *poet.* ki vse preživlja, hraniteljica vsega

Πάμισος, ό Pamiz, južni pritok Peneja v Tesaliji

πάμ-μαχος 2 (μάχομαι) vse premagujoč, vsemogočen

παμ-μέγας 3, **παμ-μεγέθης** 2 (μέγεθος) zelo velik, velikanski, zelo težaven, zelo težek, zelo težak, zelo pomemben, zelo važen

παμ-μέλας 3 *ep.* popolnoma črn, ves črn

παμ-μήκης 2 (μήκος) *poet.* zelo dolg, dolgotrajen, neizmeren, silen γόος

πάμ-μηνος 2 (μήν) *poet.* ki traja vse mesece, ki traja celo leto, neprestan, neprenehljiv, večn

παμ-μήτωρ, ορος, ἡ (μήτηρ) *poet.* prava mati, mati v pravem pomenu

πάμ-μικρος 2 zelo majhen

πάμ-μορος 2 (μόρος) *poet.* zelo nesrečen, povsem nesrečen

παμ-πάλαιος 2 zelo star, prastar
πάμ-παν, παμ-πήδη *adv.* (πᾶς) popolnoma, docela, povsem
παμπληθεί *adv.* vsi skupaj *NT*
παμ-πληθής 2 (πλήθος) premnog, zelo mnogoštevilen, s celo množico
πάμ-πληκτος 2 (πλήσσω) *poet.* poln udarcev, bogat z udarci ἄεθλα
παμ-ποίκιλος 2 ves pisan, ves v vezeninah
πάμ-πολις, εως, ὄ, ἡ *poet.* po vseh mestih veljaven, povsod veljaven
πάμ-πολυς 3 zelo mnogoštevilen, premnog, zelo velik; *adv.* πάμπολυ zelo mnogo, zelo daleč
παμ-πόνηρος 2 zelo slab, prav hudoben
πάμ-πρωτος 2 *ep.* najprvi, čisto prvi; *adv.* πάμπρωτον, πάμπρωτα najprej
παμ-φάγος 2 (φαγεῖν) *poet.* požrešen, vseuničujoč πῦρ
παμ-φαής 2 (φάος) *poet.*, **παμ-φεγγής** 2 (φέγγος) *poet.* zelo svetel, bleščeč
παμφαίνω (φαίνω) [*samo praes. in impf., pt. praes. παμφανών, ὄωσα, gen. ὄωντος*] *ep.* zelo se svetim, bleščim, žarim; *pt.* zelo svetel, blesteč, žareč
παμ-φεγγής 2 *gl.* παμ-φαής
πάμ-φλεκτος 2 (φλέγω) *poet.* s svetlim plamenom, ves v plamenu βωμοί, plapolajoč, plameneč πῦρ
παμ-φόρος 2 (φέρω) vse prinašajoč, vse donšajoč, v vsakem oziru rodoviten, za vse pridelke primeren, posebej koristen
Παμφύλια, ἡ Pamfilija, pokrajina na južni obali Male Azije; *preb.* Πάμφυλοι, οἱ Pamfili, Pamfilci, Pamfilijci
πάμ-ψυχος 2 (ψυχή) poln življenja, poln zavesti, nesmrten
Πάν, Πᾶνός, ὁ Pan, bog gozdov in pastirjev
πάν-αγρος 2 (ἀγρέω) *ep.* ki vse lovi, ki vse ulovi, ki vse ujame
Παν-αθήναια, τὰ panatenaje, velik atenski praznik, ki so ga obhajali vsako četrto leto avgusta na čast Aten; *adi.* Παναθηναϊκός 3 panatenajski
παν-άθλιος 3 *poet.* zelo nesrečen, ves nesrečen

πάν-αιθος 2 (αἶθω) *ep.* ves goreč, bleščeč, zelo sijajen, zelo svetel
παν-αίολος 2 *ep.* ves svetel, zelo bleščeč, zelo lesketajoč se
Πάνακτον, τό Panakt, trdnjavica na meji med Atiko in Bojotijo
παν-άμερος 2 *gl.* παν-ήμερος
παν-άμωμος 2 popolnoma brez graje, čisto brez napake
παν-άπαλος 2 *ep.* prenežen, zelo mlad, mladosten
παν-άποτμος 2 *ep.* zelo nesrečen, ves nesrečen
παν-άργυρος 2 *ep.* ves srebrn, iz čistega srebra
παναρμόνιος 3 (ἀρμονία) vsem primeren ali privilegajoč se
πάν-αρχος 2 (ἄρχω) *poet.* vseoblasten, vsemogočen
παν-αφήλιξ, ικος, ὄ, ἡ *ep.* popolnoma brez vrstnikov, παναφήλικά τινα τίθημι ugrabim komu vse vrstnike
παν-άφθιτος 2 *poet.* popolnoma neminljiv
Παν-αχαιοί, οἱ Panahajci = Vsegrki
παν-άωριος 2 (ᾠριος, ᾠρα) *ep.* popolnoma negoden, prezgoden, ki mu je namenjena prezgodnja smrt, kratkega življenja, kratkoživ, kratkotrajen
παν-δαίδαλος 2 *poet.* veleumeten, zelo umešten
παν-δαισία, ἡ, *ion.* παν-δαισίη (δαίς) popoln ali obilen obed
παν-δάκρυτος 2 *poet.* 1. od vseh obžalovan, objokovan; 2. žalosten, beden, pomilovanja vreden, poln solz
παν-δαμά-τωρ, ορος, ὄ, ἡ (δαμάω) *ep. poet.* ki vse ukroti, ki vse premaga, ki vse obvlada, ki vlada vsemu (vsem), vsemogočen
Πανδάρεις, ὁ Pandarej, Krečan, Aedonin oče
Πάνδαρος, ὁ Pandar, zaveznik Trojancev
παν-δείμαντος 2 (δειμαίνω) ki se ga vse boji, vsem strašen
πάν-δεινος 2 1. zelo strašen, grozen, ogromen, silovit; 2. zelo spreten, zelo pripraven, zelo vrl
παν-δερκής 2 (δέρομαι) popolnoma viden

πανδημεί *adv.* z vsem ljudstvom, s celo vojsko, z vsemi četami, v velikih trumah

παν-δήμιος 2 *ep.*, **πάν-δημος** 2 (δῆμος) 1. ki pripada vsemu ljudstvu, ki pripada vsej skupnosti, splošen, skupen, občen, javen; ki pripada demosu, občinski **πτωχός**; **πόλις** cel, ves, z vsemi prebivalci; **βόες** skupna, še nerazdeljena goveja živina; 2. preprost, polten, čuten ἔρωσ

πάν-δικος 2 (δίκη) *poet.* popolnoma pravičen; *adv.* **πανδίκως** po vsej pravici, z vso pravico, popolnoma pravično

πανδοκεύς, ἔως, ὁ, *NT* **πανδοχεύς** (δέχομαι) gostilničar

πανδοκεύω (πανδοκεύς) *ion.* (vsakogar) sprejemam, (vsakogar) pogostim

πανδοχεῖον, τό gostilnica, prenočišče *NT*

πάν-δυρτος 2 (δύρομαι) *poet.* vedno žalujoč, vedno žalosten, ki vedno toži ἀηδών

Παν-έλληνες, οἱ Panheleni = Vsegrki, skupno ime za vse Grke

Πάνεμος, ὁ panem (panemos), dorsko ime za atiški mesec boedromion (Βοηδρομιών)

πάν-ετες *adv.* (ἔτος) (skozi) celo leto, (skozi) vse leto

πανηγυρίζω (πανήγυρις) praznujem (obhajam) ljudske praznike, ἔς τι odidem na ljudski praznik (na ljudsko slovesnost)

πανηγυρικός 3 javen, slovesen, slavnosten

παν-ήγυρις, εως, *ion.* ιος, ἡ, (ἄγυρις) slavnosten, ljudski zbor ali praznik, ljudska slovesnost, ljudska svečanost; *splošno*: skupščina, zbor

παν-ἡμαρ *adv. ep.* ves dan, cel dan

παν-ημέριος 3 *ep.*, *dor.* **παναμέριος** 3, **παν-ήμερος** 2 (πᾶς, ἡμέρα) ki traja ves dan, ki traja cel dan, celodneven, od jutra do večera (trajajoč); *neutr.* = *adv.* **πανημέριον** neprenehoma, nepretrgoma (ves dan)

Πάνημος *gl.* Πάνεμος

παν-θέλκτειρα, ἡ (θέλγω) ki vse očara

πάνθηρ, ηρος, ὁ panter, pard

Πάν-θοος, ὁ, *skrč.* **Πάνθους**, ου, ὁ Pantoos (Pantus), Apolonov svečenik v Troji; *od tod patron.* **Πανθοῦδης**, ου, ὁ Pantoid = Pantojev sin = Polidamant in Evforb

πάν-θρηνος 2 *poet.* vedno tožeč, poln solz, zelo žalosten, nadvse žalosten

παν-θῦμαδόν *adv.* (θυμός) *ep.* zelo srdito, razjarjeno

πάν-θυτος 2 (θύω) *poet.* od vseh čaščen z žrtvami, zelo spoštovan, presvet

παν-ήμερος 2 *poet.* zelo zaželen (*ali* poln hrepenenja)

Παν-ιώνιον, τό Panjonij, zavezniško svetišče dvanajstih jonskih mest pri Mikali; zavezniški praznik se je imenoval **Πανιώνια**, τά panjonije

παν-νύχιος 3, **πάν-νυχος** 2 *ep. poet. ion.* (νύξ) celo noč, vso noč (trajajoč), ἀνεμοι ki pihajo vso noč, νηῆς ki pluje vso noč; *adv.* **πάννυχα** vso noč

παννυχίς, ἴδος, ἡ nočni praznik ali nočna slovesnost (svečanost) (na čast Demetri)

παν-όδυρτος 2 (ὀδύρομαι) *poet.* splošno ali zelo objokovan

παν-οικησία, **παν-οικί**, **παν-οικεί** *NT*, **παν-οικίη** *ion. adv.* s celo hišo, z vso družino

παν-όλβιος 2 popolnoma srečen, ves srečen

παν-ομφαῖος, ὁ (ὀμφή) ki daje vse prerokbe, vse oznanjajoč, vseveden (Zevsov pridevek)

Πανοπεύς, ἔως, ὁ Panopej, mesto v Fokidi; *preb.* **Πανοπεῖς**, οἱ Panopejci

πανοπλία, ἡ, *ion.* **πανοπλή** popolna bojna oprava hoplitov, vse orožje *NT*

πάν-οπλος 2 (ὅπλον) popolnoma oborožen, težko oborožen

Πάν-ορμος, ὁ Panorm (Panormos), miletsko pristanišče

πάν-ορμος 2 *ep.* pripraven za izkrcanje, primeren za pristajanje λιμένες

πανουργέω (πανοῦργος) *poet.* pregrešno, brezbožno ravnam, zagrešim hudodelstvo, ὅσια pobožno grešim (tj. izvršim bogu všečno delo, ki ga imajo drugi za **πανούργημα**)

πανούργημα, ατος, τό *poet.* hudodelstvo, zločin

πανουργία, ἡ (παν-οῦργος) prebrisanost, prekanjenost, zvitost, zvijača, hudobnost, lopovščina, zločin

παν-οῦργος 2 *poet.*, **παντ-ουργός** 2 (πᾶν, ἔργον) vsega zmožen, za vsako delo spreten, zvit, prebrisan, prekanjen, zloben, brezobziren; *subst.* ὁ lopov

παν-όψιος 2 (ὄψις) vsem viden, ki je pred

očmi vseh, ki se nahaja pred očmi vseh, ki poteka vpricho vseh ἔγχος

πανσαγία, ἡ [samo dat. sg.] *poet.* v popolni bojni opravi

παν-σέληνος 2 (σελήνη) ki ima poln mesec, s polnim mesecem; *subst.* **πανσέληνος**, ἡ *sc.* ὥρα čas polne lune, polna luna, ščip

πάν-σοφος 2 zelo moder, čisto pameten

παν-στρατιά, ἡ, *ion.* **παν-στρατιή**, *samo dat. sg.* z vso vojsko, *in gen. sg.:* πανστρατιᾶς γενομένης splošen poziv na vojno (na vojaški pohod)

παν-συδί, **πασ-συδί**, *ep.* **παν-συδίη**, **πασ-συδία** *adv.* (σεύομαι) z vso naglico, jadrno, hitro, urno, kar najhitreje, z vso silo, z vso vnemo, popolnoma

πάν-συρτος 2 (σύρω) *poet.* ki vleče vse s seboj, prebogat, prepoln česa τινός

παντᾶ, **παντᾶ** *dor.* = πάντη

παντ-αγήρωs 2 *gl.* παντο-γήρω

Παντα-κλήης, έους, ό Pantakles, spartanski efor l. 406 pr. Kr.

παντά-πασι(ν) *adv.* povsem, vseskozi; *v odgovoru:* seveda, vsekakor, kajpada

πάντ-αρχος 2 *poet.* vsemu vladajoč, vsevladen, vsemogočen, θεών vladar vseh bogov

πανταχῆ, **πανταχῆ** *adv.* (πᾶς) **1.** povsod; **2.** na vse strani; **3.** na vsak način, v vsakem oziru, povsem, sploh

πανταχό-θεν *adv.* **1.** od (z) vseh strani (krajev), povsod; **2.** v vsakem oziru

πανταχοῦ, **πανταχόσε** *adv.* na vse strani, v vse smeri, na vse kraje

πανταχοῦ *adv.* povsod, τὰ πανταχοῦ bogastvo vse zemlje

παν-τελής 2 (τελέω) čisto dovršen, popolnoma dokončan, popoln, δάμαρ prava (tj. z otroki blagoslovljena) žena, ki je uživala vse pravice, μοναρχία neomejen, ves, ἐσχάρα presvet; vsi (Sofokles, *Antigona 1016*); *adv.* εἰς τὸ παντελές *NT*, παντελῶς, *ion.* παντελέως popolnoma, čisto, splošno, vobče

πάντη, **πάντη** *adv.* vsepovsod, v vsakem oziru

Παντικιάτης, ό Pantikap, pritok Boristena (Dnepra)

πάν-τίμος 2 (τιμάω) *poet.* zelo spoštovan, čislán

παν-τλήμων 2 *poet., dor.* **παν-τλάμων** popolnoma nesrečen, prenesrečen

παντο-γήρωs 2 [gen. ρω] (γήρας) ki vse postara ali obvlada, ki vse oslabi ὑπνος; (*nekateri berejo:* παντ-αγήρω)s ki se nikoli ne postara, vedno mlad; *ali* πάντ' ἄγρων ki vse ujame)

παντοδαπός 3 = παντοῖος raznovrsten, mnogoličen, iz različnih krajev doma

πάντο-θεν *adv.* (πᾶς) od (z) vseh strani

παντο-θήρας ki vse ulovi, ki vse ujame

παντοῖος 3 vsakovrsten, različen, raznovrsten, marsikak, na razne načine, δρόμος tekanje sem in tja, παντοῖος γίγνομαι spreminjam se v različne oblike, vse poskušam, παντοῖοι ἐγένοντο δεόμενοι vse so poskušali s prošnjami, veliko jih je prihajalo prositi; *adv.* παντοῖως na vse (mogoče) načine

παντο-κράτωρ, ορος, ό, ἡ vsemogočen

παντο-πόρος 2 *poet.* zelo spreten, iznajdljiv, ki si zna povsod pomagati

παντ-όπτης, ου, ό, **παντ-όπτας** (*dor.*) *poet.* ki vse vidi, vseviden

πάντο-σε *adv.* (πᾶς) na vse strani, v vse smeri, na vse kraje

πάντο-τε *adv.* (πᾶς) vsakokrat, vedno, vselej *NT*

παντουργός 2 *poet.* = πανοῦργος

παν-τρόφος 2 (τρέφω) *poet.* ki vse hrani, ki vse živi

πάντως *adv.* (πᾶς) popolnoma, povsem, v vsakem oziru, na vsak način, docela, vseskozi, πάντως οὐ nikakor ne; *v odgovoru:* seveda, kajpada, gotovo, brez dvoma

πάνυ *adv.* (πᾶς) **1.** zelo, povsem, popolnoma, docela, vseskozi, vsekakor; ό πάνυ odličen, slaven, splošno znan, ό πάνυ Περικλήης veliki Perikles; οὐ πάνυ ne posebno, ne ravno; οὐ πάνυ τι nikakor ne (posebno); **2.** *v odgovoru:* seveda, kajpada, da, zares, gotovo, brez dvoma πάνυ γε, καὶ πάνυ γε

παν-υπέρτατος 3 *ep.* zgornji, najbolj zgornji, najvišji

παν-ύστατος 3 *ep. poet.* čisto zadnji izmed vseh; *adv. neutr. sg. in pl.* zadnjikrat, zadnjič

πανωλεθρία, ἡ popoln propad, pogin, πανωλεθρία do tal, popolnoma

παν-ώλεθρος 2 (ὄλεθρος) *ion. poet., παν-ώλης* 2 (ὄλλυμι) *poet.* **1.** popolnoma uničen,

propadel, pokvarjen, brezbožen; **2.** zelo poguben, škodljiv, poln nesreče

πάομαι *dep. med.* [fut. *πάσομαι*, aor. *ἐπᾶσάμην*, pf. *πέπᾶμαι*, fut. II. *πεπᾶσομαι*] pridobivam; pf. imam (v posesti)

παπαῖ *poet.* *vzklik bolesti ali začudenja:* gorje!, ah!, joj!

παππάζω *ep.* imenujem koga očeta, rečem komu 'papa'

πάπ(π)ας, ου, ὁ [voc. *πάππα*] oče, očka, papa, ata

πάππος, ὁ *poet.* stari oče, ded

παππῶς 3 dedov

πάπραξ, ακος, ὁ papraks (paprak), vrsta močvirske ribe

παπταίνω [fut. *ep.* *παπτανέω*, aor. *πάπτηνα*] gledam, δεινόν strašno gledam, plašno se oziram okrog sebe, ogledujem se, oprezam, varujem se, pazim μή, gledam po kom τινά

πάρ *ep. poet.* **1.** = παρά; **2.** = πάρα, πάρεστιν
παρά, *ep.* **παραί**, *ep. poet.* **πάρ** [Et.: iz ide. *pr ali *prh₂; prim. lat. por- (npr. por-tendō), got. faur]

I. adv. poleg, ob strani, zraven, mimo;

II. praep. pri, poleg, zraven **1.** z gen. **a)** o prostoru: iz bližine kake osebe (kakega kraja), od (koga sem), *zlasti pri glag. premikanja* ἔρχομαι, εἶμι, ἦκω, πλέω παρά τινος, *dalje pri glag. φέρω, ἀγγέλλω itd.*; ὁ παρ' ὑμῶν ἀρμοστής od vas postavljeni namestnik, οἱ παρά Νικίου od Nikija poslani poslanci, οἱ παρά βασιλέως ἀγγελιοι kraljevi poslanci, δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς potrošila je vse svoje imetje NT, οἱ παρ' αὐτοῦ njegovi sorodniki, rojaki NT, παρ' ἑμαυτοῦ δίδωμι dajem iz lastnih sredstev, dajem iz lastnega premoženja; ἐρυσάμενος φάσγανον παρά μηροῦ od boka, παρ' ἀσπίδος ἐξεφάνθη izpod ščita, τὰ παρ' ἐμοῦ moje mnenje, νόμον θές παρ' ἐμοῦ po mojem nasvetu; **b)** *pren.* izraža začetnika, začetek in izvir kake stvari: **a)** *pri glag. αἰτέομαι, λαμβάνω, δέχομαι, μανθάνω, ἀντιάζω itd.*: παρά τινος; γίγνομαι παρά τινος izhajam iz česa, παρ' ἑμαυτοῦ ἐννεόγηκα iz lastne moči, δεῖ ὑπάρξει παρ' ὑμῶν z vaše strani; λέγω παρά τινος govorim v čigavem imenu; **β)** *pri pass.* παρά θεῶν δίδοται ti od bogov se kaj podeli, ὁμολογεῖται παρά πάντων vsi soglašajo, τὰ παρά σοῦ λεγόμενα tvoje be-

sede; **γ)** *pri subst.* τὰ παρά τῶν θεῶν božje zapovedi, τὰ παρά Κύρου Kirova naročila, ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος moja izjava; τὸ παρ' ἐμοῦ ἀδίκημα od mene storjena krivica; **c)** *poet.* ob, pri (= παρά z dat.) παρ' ὑγρῶν ῥέεθρων, παρ' κυανέων πελαγέων; **2.** z dat. *pri (zlasti pri osebah)*, poleg, zraven, ob, blizu, οἱ παρ' ἐμοί moji ljudje, τὰ παρ' ἐμοί moj položaj, moje razmere, παρ' ἑαυτῷ doma v svoji hiši, παρ' ἑμαυτῷ γίγνομαι zavem se, pridem k zavesti, okrevam, καταλύω παρά τινι (Tukidid παρά τινα) ostanem pri kom, pomudim se pri kom, οἱ παρ' ἡμῖν ἄνθρωποι tukajšnji ljudje, οἱ παρ' ἐκάστοις προδοταί izdajalci v posameznih državah, ἢ παρά τινι δύναμις čete, ki jih ima kdo pri sebi, κρύπτω κακὸν παρ' ὑμῖν prikrijem vam; *pos.* παρ' ἐμοί, παρ' ἡμῖν po mojem mnenju, po našem mnenju, παρά Δαρείῳ κριτῆι po Darejevi sodbi, τοὺς παρά σφίσι αὐτοῖσι δοκέοντας ὀλβίους εἶναι ki se sami imajo za srečne, ὁ παρ' αὐτῷ βίσιος lastno življenje; **3.** z acc. **a)** *krajevno:* **a)** *pri glag. s pomenom dotakniti se (npr. zadenem, ranim itd.):* na, ob οὐτα παρ' ὀμφαλόν, βάλε παρ' ὦμον, δησάμενος τελαμῶνι παρά σφυρόν; **β)** *pri glag. premikanja:* tja do, k εἶμι παρ' Ἡφαιστον, φοιτάω παρά τὸν Σωκράτη, πέμπω πρέσβεις παρά τινα, εἶμι παρά νῆας, ἤγαγον παρά Κύρον; **γ)** *izraža premikanje (razprostiranje, raztezanje) ob čem:* ob, poleg, blizu, kraj βῆ δ' ἀκέων παρά θῖνα θαλάσσης, Μηλίδα παρ' λίμναν, παρά πᾶσαν φιλίαν (sc. γῆν) κομισθήσεται; **δ)** mimo (česa), παρά τὴν Βαβυλῶνα πάρεμι, παρά πόλιν ἄγω, παρά σκοπιῆν ἐσσεύοντο; **ε)** *pri glag. mirovanja:* ob, pri, blizu, k ὁ παρά τὸν Ἀχέροντα θεὸς ἀνάσσει; Ἀσία, ἢ παρ' ἄλμυράν ἅλα κεῖται, παρά τὴν ὀδὸν κρήνη ἦν, παρά πόδα takoj; *podobno* ἦσο παρ' αὐτόν usedi se k njemu, ἔζοντο παρ' Ἀτρείδην, λεξάσθων παρά τάφρον; **β)** *časovno:* za, ob, skozi (vse življenje), παρ' ὅλον τὸν βίον, παρά πότον med pijačo, παρ' ἡμᾶρ (ἡμέραν) vsak dan, dan na dan, παρά τὴν ζῶην v teku življenja, παρά πάντα τὸν χρόνον ves ta čas, παρά τὸν καιρόν ob svojem času, ob ugodnem času, ob ugodnem trenutku, ob pravem trenutku, παρά τὰς μάχας v bitkah, παρ' αὐτὰ τὰδίκηματα takoj, ko se je krivica storila, παρά τὴν ἐκείνου ἀρχὴν v času njegove vlade; **c)** *pren.* **a)** mimo česa, čez kaj, proti, παρά δύναμιν čez svoje

moči, *παρά δίκην* proti pravici, *παρά μοῖραν* proti usodi, *παρά τοὺς νόμους* proti zakonom, *παρά τὸ εἰωθός* proti navadi, *παρά γνώμην* proti pričakovanju, *παρά δόξαν* drugače kot se je mislilo, *παρά τὸ βέλτιστον* proti dolžnosti, *παρά τὸ δοκοῦν ἡμῖν* proti naši volji, *παρά τὴν ἀξίαν* nezasluženo, brez lastne krivde; **β**) v primerjavi z, pred, nad, ὥστε τὸν Δαρείου στόλον *παρά τοῦτον* (v primerjavi z) *μηδὲν φαίνεσθαι*, *κατεφρόνησε τοῦ κινδύνου* *παρά τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι* v primerjavi s sramoto = bolj kot sramoto, *παρά τοὺς ἄλλους* bolj kot drugi, *παρά τὰ ἄλλα ζῶα ὥσπερ θεοὶ βιοτεύουσιν οἱ ἄνθρωποι* v primerjavi z drugimi živalmi; *sem spadajo tudi zveze* z ἄλλος, ἕτερος *in s comp.*: ἄλλα λέγουσιν *παρά τὴν ἑαυτῶν δόξαν* drugače govorijo kakor mislijo, *παρά ταῦτα πάντα ἕτερόν τι* poleg (razen) vsega tega nekaj drugega, *μὴ γράφειν* *παρά ταῦθ' ἕτερα* ne predlagati temu predlogu nasprotnega, *ἔχομέν τι* *παρά ταῦτα ἄλλο λέγειν* ali moremo nasproti temu kaj drugega reči?, *χειμῶν μειζῶν* *παρά τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν* hujši mraz, kot je bilo pričakovati v tedanjem letnem času; **γ**) *izraža oddaljenost ali razlika*: *παρά τοσοῦτον ἐγένετο αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις* tako malo je manjkalo, da ni padel v roke, *παρά νύκτα ἐγένετο λαβεῖν* samo še ena noč, pa bi bil osvojil, *παρά τοσοῦτον γιγνώσκω* tako zelo sem drugega mnenja, *παρ' ἐλάχιστον ἦλθε ἀφελέσθαι* prav malo je manjkalo, da bi ..., *παρά πέντε ναῦς* razen petih ladij, *παρ' ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν* razen v borbi je zmagal, samo v borbi je bil premagan; *sem spadajo tudi zveze*: *παρ' ὀλίγον ἀπέφυγες* komaj si ubežal, *παρ' οὐδὲν ἄγω*, *ποιοῦμαι* zaničujem, preziram, *παρ' ὀλίγον* malo cenim, *παρά πολύ (ὀλίγον) ἐστὶ* velika (majhna) razlika je, *παρά πολύ ἡσάομαι* hudo me porazijo, *πάντες παρ' ὀλίγους* z malimi izjemami vsi; **δ**) *vzročno*: zaradi, vsled, od, po *παρά τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν* zaradi svoje brezbriznosti, *παρά τὴν ἐκείνου ἀργίαν* zaradi njegove lenobe

πάρρα 1. = ἀρρεσσι, ἀρρεισι; **2.** = *παρά* v *anastrofi*

παρα-βαίνω [*fut.* παραβήσομαι, *pass. pf.* παραβέβαμαι, *aor.* παρεβάθην, *ep. pf. pt.* παρβεβώς] **1.** hodim poleg koga, ob kom, hodim ob strani; *pf.* τινί stojim poleg koga, hodil

sem komu ob strani; **2.** hodim mimo česa, prekoračim, prekršim νόμον, σπονδάς, prestopim, razžalim, pregrešim se proti komu τινά δαιμόνων, ἔκ τινος izpadam iz česa, zapuščam; **3.** zanemarjam, ne omenjam, molčim o čem τὰ θεῶν *παρέβαν*

παρα-βάλλω

I. act. 1. trans. a) mečem pred koga τί τινι, mečem na kaj εἰς, ἐπί τι, ogrinjам *παραβλήματα*; **b)** postavljam nasproti česa, postavljam poleg česa, primerjam, vračam, povrnem τί τινι, πρὸς, παρά τι; **c)** obračam ὀφθαλμῶ, nagnem κεφαλῆν; *ναῦν ἐς Ἴωνίαν* prepeljem se; **d)** izročam, zaupam komu kaj τινί τι; **e)** preziram, varam; **2. intr.** bližam se, jadram, veslam, plujem εἰς τι *NT*;

II. med. 1. mečem od sebe, postavljam v nevarnost τὴν ψυχῆν, παῖδας, οὐκ ἴσα; τέκνα zastavim svoje otroke, ἴδιον κίνδυνον σωμάτων lastno življenje; **2.** postavljam poleg koga, primerjam θρήνους, povračam ἀπάταις; **3.** preslepim, varam τινά ἐν τινι

παραβάσις, εως, ἡ (*παρα-βαίνω*) prestopok, pregrešek, prekršek *NT*

παρα-βάσκω stopam (ob kom) na bojni voz, borim se ob kom na bojnem vozu

παρα-βάτης, ου, ὁ, *ep. παραιβάτης* (*παρα-βαίνω*) **1.** ki stoji pri kom na bojnem vozu, borec (bojevnik) na vozu; **2. NT** prestopnik, kršilec, kršitelj (zakona, postave), brezbožnik

παραβατός 2 [*adi. verb. od παρα-βαίνω*] *poet.* ki se ga sme prekršiti ali poškodovati, ki se ga lahko prekrši ali poškoduje

παραβεβώς *gl.* *παρα-βαίνω*

παρα-βιάζομαι *med.* silim, tiščim v koga, nadlegujem koga s prošnjami *NT*

παραβλήδην *adv.* (*παρα-βάλλω*) *ep.* (z udarcem) od strani, zbadljivo

παραβλήμα, ατος, τό (*παρα-βάλλω*) ladjin oklep

παρα-βλώσκω [*samo pf.* παρμέβλωκε] *ep.* hodim ob strani, stojim ob kom, pomagam

παραβλώψ, ὦπος, ὁ, ἡ (*παρα-βλέπω*) *ep.* ki gleda stran, plaho (zaradi sramu)

παρα-βοηθέω hitim, prihajam na pomoč, pomagam

παραβολεύομαι *med.* (*παραβόλος*) τῇ ψυχῇ postavljam svoje življenje v nevarnost *NT*

παραβολή, ἡ (παρα-βάλλω) parabola, poučna pripoved, prilika, primera, zgled, moder izrek, pregovor *NT*

παράβολος 2 (παρα-βάλλω) drzen, predrzen, vratolomen, nevaren; *adv.* παραβόλως predrzno

παρα-βουλεύομαι *med.* slabo skrbim za τινί

παρα-βώμιος 2 *poet.* pri oltarju, na oltarju

παραγγελία, ἡ, **παράγγελμα**, ατος, τό, **παράγγελσις**, εως, ἡ **1.** oklic, oglas, oznanilo; naznanilo, vest; **2.** zapoved, ukaz, povelje, ἀπό παραγγέλσεως na ustno povelje; **3.** nauk *NT*

παρ-αγγέλλω **1.** prinesem sporočilo od koga h komu, sporočam, javljam, naznanjam, razglašam, oglasšam, oznanjam, oznanjujem; **2.** dajem povelje, velim, ukazujem, zapovedujem, παραγγέλλοντός τινος na povelje, na poziv; ἐπί τὸ δεῖπνον povabim na obed, εἰς τὰ ὅπλα pokličem k orožju; **3. a)** ἀρχήν poganjam se, potegujem se, ženem se za kakšno službo εἰς τι, τί; **b)** dogovorim se s kom τινί *z inf.*; **4.** naročam, učim, poučim, opominjam *NT*, τὰ παραγγελλόμενα povelje, ukaz, naročilo

παρα-γίγνομαι *med., ion.* **παρα-γίνομαι** **1.** prisoten sem, navzoč sem, zraven sem, udeležujem se, doživim, postanem deležen česa, sodelujem s kom ἐν τῇ μάχῃ τινί; **2. a)** prihajam zraven, zadenem na, namenim se na, dospem, približujem se, prikažem se, zgodim se, εὐτυχία sreča doleti koga, ἐς τωτὸ παραγίνεται nastane (pride) zopet ob istem času; **b)** prihajam na pomoč, pomagam

παρα-γιγνώσκω napačno ali krivično sodim, περί τινος o kom, ὑπέρ τινος komu v prid

παραγκάλισμα, ατος, τό *poet.* objem, ljubi-ca, žena

παρ-άγορος 2 *dor.* = παρ-ήγορος tolažeč, tolažnik

παρα-γράφω (zraven) pripišem, (zraven) dostavim

παρα-γυμνῶ *ion.* razkrivam, pojasnjujem, razlagam

παρ-άγω

I. trans. **1. a)** peljem poleg ali mimo česa, peljem (pripeljem) noter εἰσω, vpeljem kam, kličem pred se, pozivam k sebi; **b)** o voja-

ških četah: ukažem stopiti vštric, razvrstim (postavim) čete vštric εἰς μέτωπον, razvrstim čete na poti v bojni red, razvijem bojno vrsto, παρ' ἀσπίδα ukažem se razvrstiti na levo, ἐπὶ φάλαγγος ukažem postaviti se v bojni red tako, da prva enomotija ostane, ostale pa se razvrstijo druga ob drugi na njeni levi strani, εἰς τὰ πλάγια postavim čete sovražniku ob bok; **c)** τινὰ ἐν θριάμβῳ peljem koga poleg sebe v zmagoslavnem sprevedu (v triumfu); **2.** odklonim, odvrčam, odpeljujem, odvajam; κάλυμμα odmikam, odstranjujem **a)** spreminjam, zavijam μοίρας, νόμους; **b)** zavajam (na stranske poti), zapeljujem ἔς τι, μισθοῦσιν podkupim, varam; *pass.* dam se zapeljati, ὑπό τινος od koga, komu, τινί s čim; **c)** izvajam, izpeljujem (besedo);

II. intr. in med. *NT* **1.** grem mimo, grem naprej, minevam, prehajam, izginjam; **2.** napotim se kam

παραγωγή, ἡ **1.** vožnja ob obali; **2.** prevara, zapeljevanje; **3.** različnost narečja; **4.** hitro veslanje (v)stran, χράομαι τῇ παραγωγῇ tiho, brez šuma veslam (v)stran

παρα-δαρθάνω [*inf. aor. ep.* παραδρα-θέειν] spim pri kom, spim poleg koga τινί

παράδειγμα, ατος, τό (παρα-δείκνυμι) primer, (svarilen) zgled, vzor, vzorec, model, dokaz

παραδειγματίζω postavljam v sramoto, spravljam v sramoto, osramotim *NT*

παρα-δείκνυμι odkazujem, nakazujem φόρους

παράδεισος, ὁ [*Et.: beseda perz. izvora, v gr. prevzeta iz srperz. pardēz 'vrt'; sor. av. pairi-daēza 'obzidje'; iz gr. tudi lat. izpos. paradīsus*] lep vrt, park, zverinjak; raj *NT*

παρα-δέχομαι *dep. med., ion.* **παρα-δέκομαι** sprejemam, dobivam σῆμα, prevzemam ἀρχήν, μάχην nadaljujem boj, ki so ga drugi začeli

παρα-δηλώω mimogrede naznanim, mimogrede razodenem, ovajam

παρα-διατριβή, ἡ nepotreben opravek *NT*

παρα-δίδωμι [*gl. δίδωμι; NT praes. cj. 3. sg. παραδιδού, aor. παραδοῖ, impf. pass. 3. sg. παρεδίδοτο*] **1.** dam, podam, predam, izročim τί, τινί τι, θύρσον ἐκ χειρῶν, μέτρον γῆν τινι izročim komu prav izmerjeno zemljo,

ἐμαυτὸν predam, vdam se, τῇ τύχῃ (preveč) zaupam sreči, ὄπλα vdam se, položim orožje (*Ksenofont, Kirova vzgoja 4, 4, 6; brez ὄπλα*); **2.** prepustim τὴν νίκην τινί; dovolim, dopustim ὃ θεὸς οὐ παρεδίδου τοῦτο; *abs.* τοῦ θεοῦ παραδιδόντος ker je bog milosten do tebe, z božjim privoljenjem ὃ καρπὸς παραδίδωσι ko sad dozori *NT*; dam nazaj τὸ ἱππικὸν τῇ πόλει; **3.** izročim komu v oblast, izročim, izdam, prepustim τί, τινά, τινά εἰς τὸν δῆμον izročim v obsodbo, εἰς κρίσιν da ga obsodijo, εἰς σταυρωθῆναι da ga križajo *NT*; **4.** izročim, razširim, razglasim, σύνθημα dam geslo; παρεδίδου αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα naročili so jim ...

παραδοξολογία, ἡ pripovedovanje neverjetnih stvari, pripoved o neverjetnih stvareh

παρά-δοξος 2 (δόξα) nepričakovan, čuden, čudovit, neverjeten, poseben; *subst.* **παρά-δοξον**, τό izjema, redkost, redek dogodek

παράδοσις, εως, ἡ (παρα-δίδωμι) **1.** predaja, podaja, vdaja, izročitev; **2.** ustno izročilo, sporočilo *NT*

παρα-δοχή, ἡ kar smo prejeli, običaj, navada

παρα-δραθέειν *gl.* παρα-δραθάνω

παρα-δραμεῖν *gl.* παρα-τρέχω

παρα-δράω *ep.* [*praes.* 3. *pl.* παραδρώωσι] služim, delam komu

παραδρομή, ἡ (παρα-δραμεῖν) prehod, prepotovanje (dežele) τινός

παρα-δυναστεύω vladam poleg koga, sem sovladar

παρα-δύομαι *med.* [*aor.* παρέδυν, *inf.* *ep.* παραδύμεναι] mimo smuknem, preplazim se mimo, prikradem se kam

παραδωσειώ [*desider.* od παρα-δίδωμι] hočem izročiti, pripravljen sem kaj odstopiti (dati)

παρ-αείδω *ep.* pojem pred kom, zapojem komu τινί

παρ-αείρω *poet.* [*aor. pass.* παρήρθη] **1.** povestim na stran, pobesim (v)stran; *pass. ep.* padem na stran (postrani, stran, vstran), povestim se (pobesim se) na stran (postrani, stran, vstran); **2.** φρένας obračam, zmešam, zmedem

παρ-αζηλώω razdražim, razjarim, vnamem za kaj *NT*

παρ-αθαλασσίδιος 2, **παρ-αθαλάσσιος** 3 pri (ob) morju ležeč (stanujoč), primorski, obmorski; ἡ παραθαλασσίδιος *sc.* γῆ primorje

παρ-αθάλλω *poet.* ogrevam, mirim, tolažim φρένα μύθοις

παρ-αθαρρύνω, **παρ-αθαρσύνω** hrabrim, bodrim, osrčujem, spodbujam

παρ-αθέω tečem mimo koga, tečem poleg koga; pretečem, prehitim τινά

παρ-αθεωρέω **1.** primerjam, τινά πρὸς τι koga s čim; **2.** zanemarjam, preziram, zaničujem *NT*

παρ-αθήγω brusim, ostrim

παρ-αθήκη, ἡ = παρακαταθήκη

παρ-αί *gl.* παρά

παρ-αιβάτης, ὁ *gl.* παραβάτης

παρ-αιθύσσω švignem mimo česa, zletim mimo česa τί

παρ-αίνεσις, εως, ἡ prigovarjanje, opomin, svarilo, nasvet, svēt, nauk

παρ-αινέω [*fut.* παραινέσω, *pass. pf.* παρήνημαι, *aor.* παρήνέθην] nagovarjam, prigovarjam, opominjam, svetujem, priporočam, zapovedujem, učim

παρ-αι-πεπίθησι *ipd. gl.* παρα-πείθω

παρ-αίρεσις, εως, ἡ zmanjšanje

παρ-αιρέω [*Et.*: *gl.* αἰρέω] **1. act. a)** jemljem proč, odtegujem, zmanjšujem, uničujem ὄπλα; **b)** odstranjujem, odpravljam νόμους; **c)** slabo porabljam, zapravim μίαν (*sc.* ἀράν); **2. med.** jemljem zase proč, odpeljem, iztrgam, izneverim, odtujim τινά τινος

παρ-αίρημα, τό kar se vzame proč, kos platna, zanka

παρ-αισθάνομαι *dep. med.* mimogrede opazim, mimogrede slišim, τινός od koga

παρ-αίσιος 2 (αἴσα) *ep.* usoden, pogubonosen σήματα

παρ-αἴσσω *ep.* [*aor.* παρήιξα] dirjam, hitim mimo koga τινά, k čemu ἐπί τι

παρ-αιτέομαι *dep. med.* **1. a)** izprosimo si kaj, prosim, zahtevam; (s prošnjo) omečim, ublažim, pomirim, potolažim θεούς; **b)** prosim koga za koga περί τινος; **2. a)** izgovarjam se, opravičujem se *NT*; branim se, odvracam kaj od sebe, odklanjam, prepovedujem si kaj; **b)**

izogibam se česa (čemu), zavračam, odtegujem se *NT*

παραίτησις, εως, ἡ prošnja (za odpušćanje), opravičevanje, izgovor

παρ-αίτιος = αἴτιος

παραι-φάμενος *gl.* παρά-φημι

παραίφασις, εως, ἡ *ep.*, **παράφασις**, εως, ἡ **1.** prigovarjanje, nagovarjanje, spodbujanje; **2.** zapeljivanje

παραί-φημι = παρά-φημι

παρ-αιωρέομαι *pass. ion.* visim na strani (ob strani, ob boku) *παρὰ τὸν μηρόν; ἐκ τῆς ζώνης* παραιωρημένος ob pasu viseč

παρα-κάββαλε *gl.* παρα-καταβάλλω

παρα-καθέζομαι *dep.* usedem se (sedem) poleg koga *τινί*

παρα-κάθημαι *dep. med.* sedim (brez dela) poleg koga *τινί*

παρα-καθιδρύω postavim, posadim poleg koga *τινί*; *pass.* postavljen sem, ležim poleg česa

παρα-καθίζω [*fut.* παρακαθιῶ, *aor.* παρεκάθισα, *med. fut.* παρακαθιζήσομαι, *aor.* παρεκαθισάμην] **1.** *trans.* postavim, posadim, poleg koga *τινά*; **2.** *intr.* sedim pri kom *τινί*, *παρὰ τοὺς πόδας NT*

παρα-καθίστημι postavim na stran, pridružim

παρα-καίομαι *pass. ion.* gorim zraven (poleg) česa

παρα-καλέω **1.** kličem (na svojo stran), vabim, pokličem (na pomoč); **2. a)** prosim, opominjam, nagovarjam k čemu, svarim, spodbujam, netim, zanetim, vnamem, vnemam *φλόγα*; **b)** *NT* tolažim, utrjujem

παρα-καλπάζω dirjam poleg konja

παρακάλυμμα, ατος, τό **1.** zastor, zagrinjalo; **2.** pretveza, izgovor

παρα-καλύπτω **1.** *act.* pokrivam, zakrivam, skrivam; *pass.* sem prikrit, skrit *NT*; **2.** *med.* skrivam se, zagrinjam se

παρα-καταβάλλω *ep.* [*samo aor.* παρακάββαλε] mečem kaj pred koga na zemljo ὕλην, dajem komu kaj *ζῶμά τι*

παρα-καταθήκη, ἡ (παρα-κατατίθημι) *ion.* zastava, talec, zaupano imetje, (komu) zaupan denar

παρα-κατάκειμαι *dep. med.* ležim poleg koga *τινί*

παρα-καταλέχομαι *med.* [*aor.* παρατέλεκτο] *ep.* uležem se, počivam, spim pri kom *τινί*

παρα-καταπήγνυμι zabijam zraven česa (poleg česa) σταυρούς

παρα-κατατίθεμαι *med.* zastavim kaj pri kom, izročim komu kaj v varstvo, dam komu kaj shraniti, dam v shrambo

παρα-κατέχω pridržujem, zadržujem (pri sebi)

παρα-κατοικίζω naselim koga poleg koga drugega, φόβον καὶ φρουράν *τινι* τοῦ μὴ νεωτερίζειν *τι* postavim komu stražo, da ga tako odvrnem od prevrata (upora, revolucije, 'novotarij')

παρά-κειμαι [*impf. iterat.* παρεκέσκετο] **1.** ležim ali stojim poleg česa ali pri kom (pred kom), postavljen sem pred koga *τράπεζά τι*, ὡς Ἄϊδρα παρακείμενος kot bi ležal v naročju smrti; **2.** pripravljen sem, sem pri rokah *οἰστός, χλαῖνα, ὑμῖν παράκειται ἡ ἐμάχεσθαι ἢ φεύγειν* na izbiri imate samo ali ... ali

παρακέλευμα, ατος, τό = παρακέλευσμα

παρα-κελεύομαι *dep. med.* **1.** pozivam, spodbujam, prigamjam, opominjam, kličem *τινί τι*; **2.** zapovedujem, ukazujem, velim, svetujem *τί τι*

παρακέλευσις, εως, ἡ, **παρακέλευσμα**, ατος, τό, **παρακελευσμός**, ó poziv, klic, spodbuda, spodbujanje, opomin

παρακελευστός 3 poklican na pomoč *τινί*; *subst.* ó pomočnik, pristaš

παρα-κινδύνεωσις, εως, ἡ drzno dejanje, drzen podvig, παρακινδύνεωσιν ποιοῦμαι upam si, drznem se

παρα-κινδυνεύω **1.** upam si, drznem se *z inf.*; **2.** postavim se v nevarnost; *pt. pf. pass.* nevaren, drzen ἔντευξις

παρα-κινέω **1.** *trans.* premikam, krenem stran (vstran), ganem, zmedem, zmešam; **2.** *intr. in pass.* zmešam se, zmedem se, zblaznim

παρα-κίω *ep.* [*v tm.*] grem mimo koga *τινά*

παρα-κλήϊω *ion.* izključujem, izpodrivam *τινά*

παράκλησις, εως, ἡ (παρα-καλέω) **1.** kričanje,

poziv, opomin, klicanje na pomoč, ἐκ παρακλήσεως po dogovoru; **2.** tolažba, prošnja NT
παρακλήτος 2 (παρα-καλέω) poklican, pozvan; *subst.* ó pomočnik, tolažnik, priprošnjik, zavetnik NT

παρακλιδόν *adv. ep.* umikajoč se, izogibaje se, izvijajoč se

παρα-κλίνω **1.** *trans.* nagibam na stran κεφαλὴν, naslanjam na stran, odpiram πύλην; **2.** *intr.* nagibam se na stran, umikam se, izogibam se

παρακλίτης, ου, ó sosed pri mizi, tovariš pri mizi

παρ-ακμάζω odcvetim, uvenem, ovenem, izgubim moč, oslabim, staram se; οἱ παρηκμάκότες že stari, odsluženi, dosluženi

παρ-ακοή, ἡ neposlušnost, nepokorščina NT

παρα-κοίτης, ου, ó (κοίτη) *ep.* mož, sopro

πará-κοιτις, ιος, ἡ [*dat.* παρακοίτῃ] *ep.* žena, soproga

παρ-ακολουθέω **1.** hodim poleg koga, spremeljam koga, sledim komu, grem za kom τινί; **2.** razumevam, spoznavam, vem NT

παρακομιδή, ἡ prevoz, prevažanje, ἔς τι dovoz

παρ-ακομίζω **1.** *act.* dovažam, privажam, uvažam, prinašam, donášam, priskrbujem, prepeljem, spravljam kam, spremeljam; **2.** *pass.* **a)** dovažam se, prevažam se; **b)** vozim se mimo τί, napotim se kam; **3.** *med.* uvažam sebi, priskrbujem si

παρ-ακονάω zraven ostrim; *pren.* zraven spodbujam, hrabrim

πará-κοπος 2 (παρα-κόπτω) zmešan, blazen φρενῶν

παρ-ακόπτω **1.** udarjam na stran, odbijam, odsekam; potvarjam, ponarejam, varam; **2.** φρένας zmedem, zmešam, zblodim

παρ-ακούω **1.** mimogrede slišim, skrivaj čujem; **2.** napačno slišim, napačno razumem; **3.** ne slišim, ne poslušam, neposlušen sem τινός, NT; preslišim

παρ-ακρεμάννυμι *ep.* [*pt. aor.* παρακρεμάσας] pustim, da visi ob strani χεῖρα

παρ-ακρίνομαι *pass. ion.* postavim se poleg drugega v bojno vrsto, postavijo me poleg drugega v bojno razporeditev, παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ob obali

παρ-ακρούω *in med.* [*pf. pass.* παρακέρου(σ)-μαι, *aor. pass.* παρεκρούσθην] sunem (v) stran, udarjam na stran, *pos.* udarim (pritisnem) na eno stran tehtnice, goljufam, varam, prevaram, opeharim; *pren.* zmotim, zmedem συμφορὰ

παρ-ακτάομαι *med. ion.* zraven si pridobivam, privzemam si νόμους; *pf.* imam

παρ-άκτιος 3 (ἀκτῆ) *poet.* na obali, obrežen

παρ-ακύπτω pripognem se, sklonim se (da bolje vidim) εἰς τὸ μνημεῖον NT; napeto zrem, gledam kam, ogledujem si kaj, oziram se na kaj, ἐπὶ τὸν πόλεμον malo se brigam za; εἰς νόμον pregledam, spoznam NT

παρ-αλαμβάνω [*gl.* λαμβάνω; *ion. fut.* παραλάμψομαι, NT *aor.* 3. *pl.* παρελάβοσαν] **1.** vzamem, sprejemem, dobim; βιβλίον vzamem v roke; zadobim, prevzamem **a)** *čast, službo, opravilo:* θρόνον, βασιληῆν, διακονίαν NT; τὰ παραλαμβανόμενα prevzeto opravilo; **b)** *šege, zakone, običaje (od prednikov):* ὄργια, νόμους παρὰ τινος; **c)** *odgovor:* ἔπος; izvem kaj ἀκοῆ, naučim se, prejmem τὴν σοφίαν παρὰ τινος, τὸ εὐαγγέλιον sprejemem NT; **2.** vzamem komu, osvojim (si), zasedem, podvržem si πόλιν, οὐδὲν τῆς ἐσόδου ne morem osvojiti vhoda z naskokom, τινὰ ulovim, prestrežem; **3.** vzamem k sebi, jemljam s seboj, spravim pod svojo oblast, pridobim koga na svojo stran (kot zaveznika) τινά, τινὰ παιδεύειν prevzamem v vzgojo; vzamem za ženo NT, ἐπὶ ξείνια povabim

παρ-αλέγομαι *med.* peljem se mimo τὴν Κρήτην NT

παρ-αλείπω **1.** pustim mimo sebe, zamudim καιρόν; **2.** **a)** opustim, preskočim (v govoru), ne omenjam τί ἄσκεπτον; ἐν μόνον παραλείπεται treba je še pripovedovati; **b)** zanemarjam, pustim kraj nezavarovan ἀφύλακτον; prizanašam οὐδέν

παρ-αλέχομαι *med. ep.* [*aor.* παρελέξατο, *cj.* 1. *sg.* παραλέξομαι] uležem se h komu τινί, pridruživ se, družim se s kom

παρ-άλιος 3 in 2 (ἄλις) pri (ob) morju (ležeč); *subst.* παραλία, ἡ *sc.* χώρα obrežje, primorje, obala, *pos.* južna in vzhodna obala Atike; *subst.* Παράλιοι, οἱ in Πάραλοι, οἱ Paralijski, Parali, prebivalci ob morju, Primorci

παραλλαγή, ἡ (παρ-αλλάσσω) sprememba, premena, menjava NT

παραλλάξ *adv.* (παρ-αλλάσσω) **1.** menjaje se, izmenoma; **2.** poševno drug za drugim (*v takšni obliki: * * * **)

παράλλαξις, εως, ἡ zamena, menjava, zamenjava, premena, sprememba

παρ-αλλάσσω, *at.* **παρ-αλλάττω** **1.** *trans.*

a) menjam, spreminjam, zamenjavam, φρένας χρηστάς preobračam, izpridim; **b)** grem (pridem) mimo česa ἐνέδραν, peljem se mimo česa; νόσον prebolim; **2. intr.** **a)** grem mimo, oddaljim se, oddaljen sem, odstranim se, uidem, utečem; **b)** presegam, odlikujem se s čim, po čem τινί, močnejši sem od koga; **c)** razlikujem se, različen sem; **d)** zmešam se, λόγοι παραλλάσσοντες ἔξεδροι φρεῶν brezumni, zdravi pameti nasprotni govori

παρ-άλληλος **2** drug poleg drugega, vzporeden; *subst.* **παράλληλος**, ἡ vzporednik

παρα-λογίζομαι *dep. med.* motim se v računu, uštejem se, varam, goljufam NT

παρα-λογισμός, ὁ napačen sklep, prevara, ukana

παρά-λογος **2 1.** proti računu, nenavaden, nepričakovan; *subst.* **παράλογος**, ὁ *in* **παράλογον**, τό napačen račun, presenečenje, iznenađenje, razočaranje; **2.** nespameten, brezumen

πάρ-αλος **2** (ἄλς) ki leži ali živi ob morju; primorski, obmorski; *subst.* **1. Πάραλοι**, οἱ Parali, 'Primorci', 'Obmorci', prebivalci atiškega primorja; **2. Πάραλος**, ἡ Paral (Paralos; 'Primorec', 'Primorka'), državna atenska ladja

παρα-λύπέω žalostim, žalim, nadlegujem, sem nadležen, škodujem komu

παραλυτικός **3** ohromel, hrom, mrtvouden NT

παρα-λύω **1. act.** **a)** odvezujem, odstranjujem, ločim τί; **b)** *pren.* odpuščam, odslavljaj, odvezujem koga česa, oprostim τινά τῆς στρατίας, τῆς στρατηγίας, ἀρχῆς *itd.*; **c)** osvobodim, rešim česa; pomirim, tolažim ὀργῆς; **d)** slabim, ohromim eno stran; **2. pass.** oslabim, ohromim, *pt. pf.* NT ohromel, hrom, mrtvouden, τὰ παραλελυμένα γόνατα šibeča se kolena NT

παρ-αμείβω **1. act.** menjam, zamenjam, spreminim, spreminjam, grem mimo, prehitim koga, pretečem koga, prekašam σοφίαν σο-

φία; **2. med.** hodim, korakam, potujem, peljem se, tečem mimo česa τινά, τί

παρ-αμελέω ne brigam se za kaj, zanemaram, ne upoštevam, ne zmenim se za τινός; **παρημελημένοι**, οἱ preprosti ljudje (za katere se nihče ne zmeni)

παραμέμβλωκα [*pf.* *k* παρα-βλώσκω; *nav.* *παρμέμβλωκα*] hodim ob strani, pomagam

παρα-μένω, *ep.* **παρ-μένω**, **παρα-μίμνω** **1.** ostajam pri čem (pri kom), vztrajam pri čem τινί NT; **2.** ostajam pri življenju, trajam

παρα-μετρέω merim po čem, primerjam

παρα-μηρίδια, τά *sc.* ὄπλα oklep za konjska stegna, bedrni oklep

παρα-μίγνυμι primešavam

παρα-μιμνήσκομαι *med. ion. poet.* [*pf.* *παρμέμνημαι*] priložnostno (ob priložnosti, ob priliki) se spominjam ali omenjam τινός

παρα-μίμνω *gl.* παρα-μένω

παρα-μίσγω *gl.* παρα-μίγνυμι

παραμόνιμος **2**, **παράμονος** **2** (παραμένω) stalen, trajen, stanoviten, vztrajen, zvest

παρ-αμπέχω *poet.* zagmem, prikrijem, skrivam, rabim kaj (τί) kot izgovor λόγους

παρα-μῦθεομαι *dep. med.* **1.** nagovarjam, prigovarjam, bodrim, hrabrim, ohrabrujem, spodbujam, svetujem; **2. a)** mirim, tolažim NT; **b)** ublažujem, blažim, olajšujem, lajšam, pregovarjam

παραμῦθία, ἡ, **παραμῦθιον**, τό (παραμυθεομαι) **1.** nagovarjanje, prigovarjanje, spodbujanje, spodbuda; **2.** tolažba NT; **3.** olajšanje, pomirjenje

παρ-αναγιγνώσκω berem poleg česa, primerjam

παρ-αναδύομαι *med.* molim, štrlim (poleg česa) iz česa, prihajam (lezem) iz česa (na vrh) ἔκ τινος

παρα-ναιετάω *poet.* stanujem poleg česa τί

παρ-ανᾶλίσκω potrošim, porabim po nepotrebnem

παρα-νηνέω (νέω²) *ep.* kopičim, nakopičim, grmadim, nagmadim poleg česa, nasujem, postavljam v obilici pred koga

παρ-νήχομαι *dep. med. ep.* plavam poleg (mimo) česa; *pos.* plavam ob obali

παρ-ανίσχω dvigujem (vzdigujem) zraven česa, držim kvišku poleg česa

παράνοια, ἡ nespamet, blaznost

παρα-νομέω [avgm. παρεν- in παρην-] (παρά-νομος) **1.** act. ravnám protizakonito v čem, kršim zakone (postave) τί, ἔς τινα proti komu, pregrešim se, δημόσια proti državi, prelomim (prekršim) zakon (postavo); **2.** pass. nepostavno sem sklenjen, κάθοδος παρανομηθεῖσα nezakonita vrnitev

παρὰνόμημα, ατος, τό, **παρὰνομία**, ἡ (παρά-νομος) **1.** nezakonitost, nepostavnost, prelomitev (prekršitev) zakona (postave), zločin, ἔς τὴν δίαιταν, ἔς τὰ ἐπιτηδεύματα razuzdano življenje, nenavaden način življenja; **2.** brezbožnost NT

παρα-νομίζω krivo sodim, napačno sodim

παρά-νομος 2 (νόμος) **1.** nezakonit, nepostaven, nedopusten, nepravičen, γράφομαί τινα παρανόμων tožim koga zaradi nezakonitega predloga; **2.** o ljudeh: krivičen, brezbožen

παρά-νοος 2, *skrč.* **παρά-νοος** 2 blazen

πάρ-αντα *adv. ep.* v stran, na stran, postrani

παρα-νυκτερεύω stražim ponoči pri kom ἐπί τινος

παρα-παίω udarim vprek; zabredem, zblaznim, sem neumen

παράπᾶν *adv., nav.* τὸ παράπαν popolnoma, docela, povsem, sploh; *pri števnikih:* vsaj, najmanj

παρ-απαφίσκω [aor. παρήπαφον] *ep.* zapeljem, omamim, preslepim

παρα-πείθω [aor. παρέπεισα, *ep.* παραιπέπιθον, *cj.* 3. *sg.* παραιπεπίθησι, *pt.* παρπεπιθών] **1.** pregovorim, zapeljem, preslepim, odvrnem od; **2.** pomirim, potolažim

παρα-πέμπω **1.** pošiljam mimo česa, spremeljam mimo česa, vodim mimo česa, puščam mimo sebe, grem mimo koga; ne oziram se na koga, zaničujem; **2.** pošiljam (na pomoč), odpošiljam, nazaj pošiljam στόνον, spravljam kam, prevažam, spremljam, dajem varno spremstvo παραπομπήν

παρα-πέτασμα, ατος, τό zagrinjalo; *pren.* izgovor, pretveza

παρα-πέτομαι *med. poet.* [aor. παρεπτόμεν] letim mimo

παρα-πήγνυμι [*pf.* παραπέπηγα] **1.** trans. pritrujem, pripenjam zraven česa; **2.** *intr.* trdno sem pripet na čem

παρα-πικραίνω razdražim se, razsrdim se NT
παραπικρασμός, ó razdraženost, ogorčenje, srd, jeza NT

παρα-πίπτω **1.** slučajno zadenem na koga, slučajno naletim (zadenem, trčim) ob koga, (slučajno) se snidem, (slučajno) srečam, ó παραπεπτωκώς καιρός ugodna prilžnost; **2.** a) padem poleg česa, zaidem; NT odpadem (od vere); b) motim se, grešim μέγιστα

Παραπίτα, ἡ Parapita, Farnabazova žena

παρα-πλάζω *ep. poet.* [aor. παρέπλαγξα, *pass.* παρεπλάγχθη] **1.** act. odvrnem s prave poti, obrnem (v)stran, zanesem; *pren.* zmedem, zbegam νόημα; **2.** *pass.* zaidem, zabredem, zgrešim pravo pot τινός

παρα-πλευρίδια, τά (ὄπλα) stranski oklep za konje

παρα-πλέω, *ep. ion.* **παρα-πλώω** [*gl.* πλέω; aor. παρέπλων, *pf.* παραπέπλωκα] **1.** plujem ob obali, plujem mimo česa; **2.** prijadram, priplujem kam, pristanem k (ob) bregu

παρα-πλήξ, ἡγος, ó, ἡ *ep.*, **παρά-πληκτος** 2 (παρα-πλήσσω) *poet.* **1.** v (na) stran udarjen, malo položzen, nizek, od strani opljuskan ἡόνες; plitev, plitek, raven; **2.** besen, blazen, nor

παρα-πλήσιος 3 in 2 [*comp.* παραπλησιαίτερος, *sup.* παραπλησιαίτατος] **1.** približujoč se, skoraj enak, podoben, sličen; **2.** približno enako velik, skoraj ravno tolikšen; *adv.* παραπλησίως skoraj ravno tako, skoraj enako, skoraj podobno, z enako bojno srečo (= *lat.* aequo Marte)

παρά-πλους, ου, ó vožnja ob obali, prevoz, ἡ νῆσος καλῶς ἐν τῷ παράπλω τῆς Ἰταλίας κεῖται otok leži ugodno za prevoz v Italijo

παρα-πλώω *ep. ion.* = παρα-πλέω

παρα-πνέω *ep.* vejem, piham mimo, izpuščam zaprti zrak

παρα-ποδίζω oviram

παρα-ποιέομαι *med.* dam si kaj (τί) narediti podobno ali ponarediti

παρ-απόλλυμαι *med.* [*krep. pf. act.* παρ-απόλωλα] umrem pri čem

παραπομπή, ἡ (παρα-πέμπω) **1.** varno spremstvo, παραπέμπω dajem spremstvo, spremljam; **2.** dovoz, prevoz

παρα-πορεύομαι *dep. pass.* hodim mimo

česa, grem mimo česa, potujem mimo česa
NT

Παρα-ποτάμιοι, οἱ Parapotamiji, mesto v Fokidi

παρα-ποτάμιος 2 ležeč ob reki, ležeč na reki, nahajajoč se ob reki, obrečen

παρα-πράσσω, at. **παρα-πράττω**, ion. **παρα-πρήσσω** **1.** ion. delam kaj zraven, ukvarjam se s postranskimi stvarmi, bavim se s postranskimi zadevami; **2.** poet. sodelujem, pomagam pri čem

παραπρεσβεία, ἡ poslanstvo, ki je kršilo svojjo dolžnost, lažiposlanstvo

παρα-πρεσβεύω in med. nezvesto opravljam svoje poslanstvo

παρ-άπτω poet. trdno držim ali prijemljem πλάτα χειρῶν παραπτομένα

παρά-πτωμα, ατος, τό pregreha, pregrešek, greh NT

παρα-ρράπτω ion. prišijem, našijem

παρα-ρρέω [Et.: gl. ῥέω] **1.** tečem mimo, odtekam, odpadem, χιών zdrsnem dol, izgubim se; **2.** pridem ob kaj, uide mi kaj NT; **3.** prikradem se, πρὸς τινα h komu

παρα-ρρήγνυμι [Et.: gl. ῥήγνυμι] **1.** act. raztrgam, razpršim, razkropim; **2.** pass. počim, odprem se, začnem od jeze kričati; *subst. pt. pf. παρερρηγμένον*, τό vrzel, presledek, luknja (v vojski); *παρερρωγός*, τό vrzel, praznina, predor (v zidu); *παρερρωγότα*, τά prepad, brezno

παράρρηξις, εως, ἡ raztrganje, razpršitev φάλαγγος

παρα-ρρητός 3 (ῥηθῆναι) ep. o katerem se je mogoče pogovoriti, ki ga je mogoče pregovoriti, pregovorljiv; *subst. παραρρητά*, τά nasvet, opomin

παρα-ρρίπτω poet. vržem stran (vstran, na stran), ne oziram se na kaj, ne gledam na kaj, ne menim se za kaj, τις παραρρίψει λαμβάνων kdo bi si drznil vzeti nase

παρά-ρ(ρ)υμα, ατος, τό (ῥύομαι) pregrinjalo, odeja (zlasti odeje iz usnja, ki so jih obešali na obe strani ladje, da so prestregle sovražne puščice)

παρ-αρτάω, ion. **παρ-αρτέω** in med. pripravljam si kaj, pripravljam se, oborožujem se ἔστι

παρασάγγης, ου, ὁ [Et.: perz. izpos.; prim. srperz. frasang] parasanga, parasang, ura hoda (= 5,5 km = 30 stadijev)

παρα-σάσσω ion. [aor. παρέσαξε] zamašim si, namašim si, natlačim si, nabašem si (na strani) τί παρά τι

παρά-σημος 2 (σῆμα) **1.** napačno zaznamovan, νόμισμα slab denar; **2.** čuden, slab ῥήτωρ, neslaven, nespodoben, ničvreden δόξα; **3.** zaznamovan NT, slaven, znan; *subst. παράσημον*, τό znamenje

παρα-σῖτέω jem pri kom, jem s kom

παρα-σκευάζω [ion. plpf. pass. παρεσκευάδατο, adi. verb. παρασκευαστέον] **1.** act. a) pripravim, priredim, naredim, napravim, doženem, dokončam, uredim τί, τί τινη kaj za koga, εἰς τι, ἐπί τι; *pos.:* a) oskrbim, oborožim, opremim τί τινη; β) priskrbim, dam, podelim komu kaj τινί τι; γ) z dvojnimi acc. naredim koga za kaj τὸ σῶμα βέλτιον, τινά εὐσεβέστερον; δ) z acc. c. inf., ὅπως itd. delam na tem, skrbim za to, da ..., storim, da ..., naredim, da ...; *subst. pt. pf. παρεσκευασμένα*, τά priprave; *παρεσκευασμένοι*, οἱ urejena vojska, pripravljena vojska; b) delam koga sposobnega za kaj, naščuvam, spodbujam τινά εἰς τι, παρασκευασμένος pripravljen, voljan, odločen; **2.** med. a) pripravim, priredim, oborožim, oskrbim kaj sebi, τὴν γνώμην pripravim se; b) dam si kaj narediti ὅπλα εἰς πόλεμον; c) pripravim se na kaj, oborožim se, τὰ ἑμαυτοῦ opravljam svoje priprave; trudim se, nameravam kaj εἰς, πρὸς τι, ὅπως, ὥστε, ὡς s pt. fut.: ὡς ἀπιών pripravljam se na odhod, ὡς μάχης ἐσομένης, οἴκαδε pripravljam se na vrnitev (povratek) domov

παρασκευαστής, οὔ, ὁ ki kaj pripravlja, ki kaj pospešuje; *subst. pripravljalec*, pospeševalec

παρασκευαστικός 3 sposoben (zmožen) kaj pripraviti ali nabaviti

παρασκευαστός 3 [adi. verb. od παρασκευάζω] ki ga je mogoče nabaviti, ki ga je mogoče priskrbeti, ki ga je mogoče dobiti

παρα-σκευή, ἡ **1.** priprava, ureditev, pripravljanje, oboroževanje, dobava, ἐκ παρασκευῆς naročen, μάχη prava bitka, redna bitka; **2.** konkr. orožje, bojna sredstva, (poveljnikova) prtljaga, zaloga, vojska, brodovje; **3.** spletke,

rovarjenje, dogovor; **4.** dan priprave za soboto = petek *NT*

παρα-σκηνέω, παρα-σκηνώ taborim poleg koga, počivam poleg koga

παρα-σκοπέω gledam na koga, opazujem koga od strani

παρα-σκώπτω zabavam, kratkočasim

παρα-σπάω 1. *act.* odtrgam, potegnem na stran, τινά γνώμης odvrnem od sklepa, δικαίων ἀδίκους φρένας ἐπὶ λώβῃ zapeljem srca pravičnih v greh (in jih tako pogubim); **2. med.** spravim, potegnem na svojo stran, osvojim si τὶ τῶν ὄλων πραγμάτων, izneverim, τινά τινος koga komu

παρα-σπονδέω (πará-σπονδος) ravnam proti pogodbi, ravnam neskladno z dogovorom, delam v nasprotju s pogodbo (z dogovorom), kršim dogovor

παρασπόνδημα, ατος, τό verolomnost, preloमितev dogovora, kršenje dogovora

πará-σπονδος 2 (σπονδή) ki prelomi besedo, verolomen, proti dogovoru, proti zvezi

παρασταδόν *adv.* (παρ-ίσταμαι) *ep.* po tem ko je (kdo) pristopil, 'pristopivši'

παραστάς, ἄδος, ἡ (παρ-ίστημι) *poet.* steber; *pl.* stebrišče, stebrenik, veža, preddverje, preddurje

πaráστασις, εως, ἡ (παρ-ίστημι) stojišče, mesto poleg koga, τῆς διανοίας obup

παραστατέω *poet.* stojim poleg koga, sem blizu koga, stojim komu ob strani, pomagam komu

παραστάτης, ου, ὁ (παρ-ίσταμαι) ki stoji poleg koga, sosed, sobojevnik, spremljevalec, pomočnik

παραστάτις, ιδος, ἡ ki stoji poleg koga, spremljevalka, pomočnica

παρα-στείχω *poet.* hitim mimo, grem mimo ὄχους; vstopim v δόμους

παρα-στρατηγέω vmešavam se v vojaške zadeve, vmešavam se v posle vojskovodje

παρα-στρατοπεδεύω *in med.* utaborim se poleg česa, oblegam, taborim na nasprotni strani

παρα-σφάλλω *ep.* odbijam, potiskam stran, odvracam

παρα-σχέμεν *gl.* παρ-έχω

παρα-σχιζώ *ion.* zarezem, naredim zarezo poleg česa παρά τι

παρα-τανύω [*v tm.*] *ep.* razprostiram pred kom, postavljam pred koga

παράταξις, εως, ἡ razvrstitev vojske, bojni red, bojna vrsta, ἐκ παρατάξεως v urejeni bitki, stoječ v bojnem redu

παρα-τάσσω, at. παρα-τάττω 1. act. in pass. postavljam (razvrščam) enega poleg drugega, postavljam (poleg koga) v bojni red τὸ στράτευμα, τὴν στρατιὰν πρὸς τὸ τεῖχος, παρά τὸ Λύκειον ob; *z inf.* τοὺς φρουροὺς παρέταξα φυλάττειν τὸ τεῖχος s poveljem, da naj stražijo zid; **2. med. a)** postavljam se v bojni red, grem v boj, bojujem se; **b)** postavljam zase, postavljam svoje čete (svoje ladje), παρετάξαντο ἀλλήλοις postavili so se drug proti drugemu v bojni red, παραταξάμενος *in* παρατεταγμένος v bojnem redu, za boj pripravljen; **c)** pripravljam se na kaj πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι

παρα-τείνω [*Et.: gl.* τείνω] **1. act. trans. a)** raztegujem, razpenjam (poleg česa), kopljem, delam (poleg, ob) χάρακα, ἔλυτρον, pritrdim κεράλιαν; **b)** zadržujem, mučim z zadrževanjem (*Ksenofont, Kirova vzgoja 1, 3, 11*); podaljšam λόγους *NT*; **2. intr. in pass. a)** raztegujem se, razprostiram se, ležim, segam do διὰ τινος, μέχρι τινός, *z acc.* τὰ πρὸς τὴν ἐσπέρην φέροντα ὁ Κάυκασος παρατείνει na zahodni strani se razprostira Kavkaz; **b)** vzdržim, obdržim se, vztrajam do konca πολιορκία εἰς τοῦσχατον; **c)** utrudim se, utrujen sem μακρὸν ὁδὸν πορευθείς; λιμῶ παρατείνομαι umiram od lakote

παρατείχισμα, ατος, τό (παρα-τειχίζω) nasprotni zid, stolp, trdnjava

παρα-τεκταίνομαι *med. ep.* napačno tešem, napačno gradim; **a)** ἔπος preobračam besedo, izmišljam si laž, lažem; **b)** pretešem, ἄλλως spreminjam, delam drugače

παρα-τηρέω *in med.* pazim, prežim na kaj, opazujem kaj, ὅπως μὴ previdno (čuječe) stojim na straži, πύλας στραžim pri vratih, ἡμέρας obhajam (zvesto) praznike *NT*

παρατήρησις, εως, ἡ opazovanje, μετὰ παρατήρησεως tako da bi bilo mogoče opaziti znamenja, vidno, očitno *NT*

παρα-τίθημι [*gl.* τίθημι; *ep.* παρτίθημι,

praes. 3. sg. παρτιθεῖ, aor. act. ind. 3. pl. πάρθεσαν, cj. παραθείω, παραθήω, aor. med. pt. παρθέμενος]

I. act. in pass. 1. polagam, postavljam pred koga (poleg koga) *τινί τι, κρέα* prinašam na mizo; ponujam, dajem, podeljujem *δύναμιν, ξείνια*, predložim *παραβολήν NT*, primerjam; **2.** razlagam *NT*;

II. med. 1. a) postavljam, polagam predse (poleg sebe ali zase), dam si prinesiti (jedi), *ὄπλα* odlagam; **b)** razlagam, dokazujem *ὅτι NT*; **2.** dajem komu kaj shraniti, zaupam, izročim (kaj komu v varstvo), priporočam, naročam *NT*; **3.** zastavljam, postavljam v nevarnost *κεφαλάς*; **4.** navajam (kot zgled), omenjam

παρα-τρέπω 1. act. proč (stran) obrnem, odvrnem *ἕππους, ἐκτὸς ὁδοῦ*, speljem mimo *ποταμόν*, napeljem drugam *ἄλλη τὸ ὕδωρ*; preobračam, zavijam, sprevačam (resnico) *λόγον*, nagibam na stran, spreminjam *τί*; **2. med.** obračam se stran, krenem kam, zavijem kam *εἰς Τένεδον*

παρα-τρέχω 1. tečem (hitim) mimo česa *τί*, hitim, prihitim, tečem, pritečem h komu *ἐπί τινα*; **2.** prehitim, pretečem koga *τινά*; **3.** prehodim, pretečem kaj *τί*

παρα-τρέω [*ep. aor. παρέτρεσσα*] skočim lahko v (na) stran

παρα-τρέιβω *ion.* drgnem kaj na (ob) čem *τί τινι*

παρα-τροπέω *ep.* [*frequent. od παρατρέπω*] umikam se, izogibam se, delam se nevednega, pritajim (potajim) se

παρα-τροπάω *ep.* pregovorim, pomirim, spravim *θεοὺς θυέεσσι*

παρα-τυγχάνω [*Et.: gl. τυγχάνω*] pridem slučajno zraven, naletim slučajno na koga, slučajno sem navzoč ali zraven *τινί, εἰς καιρόν* pridem ravno ob pravem času; *ὁ παρατυχών* ki je ravno pri kom, kdorkoli, katerikoli, *ἐν τῷ παρατυχόντι* ob prvi priložnosti, ob prvi priliki, *πρὸς τὸ παρατυχάνον* kakor nanese (ugodna) priložnost, kakor se ravno naključí, kakor ravno nanese naključje, kakor se ravno zgodi; *abs. pt. z inf. παρατυχόν* ker (ko) se ponudi ugodna prilika, ker (ko) se je ravno tako naključilo, ker (ko) je naključje ravno tako nanese, ker (ko) se je ravno tako zgodi-

lo; *διαφυγή παρατυγχανει* nudi se priložnost za beg

παρ-αυδάω *ep.* prigovarjam, mirim, tolažim, *θάνατόν τινι* koga zaradi smrti, *ταῦτα* svetujem, hvalim

πάρ-αυλος 2 (αὐλή) *poet.* ki stanuje zraven, sosed, bližnji

παρ-αυτίκα *adv.* takoj, prècej, ta trenutek, kar, pri (tej) priči *NT*

παρα-φαίνω 1. act. kažem, svetim komu domov; **2. med.** prikažem, pokažem se, viden sem

παράφασις *gl. παραίφασις*

παρα-φέρω [*Et.: gl. φέρω*] **1. act. trans. in pass. a)** nesem mimo, prinašam, nosim, prinesem ali postavim jed na mizo; **b)** navajam (kot vzrok), omenjam, pripovedujem *ἀλόγιστα*; **c)** odnašam, spravljam proč, prenašam (drugam), odstranjujem *NT*, *χεῖρα* gibljem, gibam, maham; *κόπας* veslam; **d)** zapeljujem, zavajam; *pass.* dam se zapeljati, zaidem; **2. intr.** razlikujem se, *ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν* z razliko le malo dni = *ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας* le malo dni več ali manj

παρα-φεύγω [*inf. aor. ep. παρφυγέειν*] bežim mimo

παρά-φημι *in med.* [*Et.: gl. φημί*], *ep. παραίφημι* *in páρφημι* [*inf. med. παρφάσθαι, pt. παρφάμενος, aor. παρεῖπον*] **1.** prigovarjam, svetujem, opominjam; **2.** pregovorim, varam, prevaram, slepim, preslepim

παρα-φθάνω [*ep. aor. opt. 3. sg. παραφθαίησι, pt. παραφθάς, med. παραφθάμενος*] prehitim, pretečem koga, prekosis koga, *τινί* v čem

παρα-φθέγγομαι *dep. med.* govorim vmes, segam komu v besedo, delam opazke

παρα-φορέω [*Et.: gl. παρα-φέρω in φέρω*] postavljam na mizo, prinašam na mizo

παράφορος 2 (παρα-φέρω) zaveden s prave poti, zapeljan s prave poti, blodeč

παρά-φραγμα, *ατος, τό (φράσσω)* plot, ograja, branišče, prsobran

παρα-φρονέω (*παρά-φρων*) brezumen sem, neumen sem, blazen sem

παραφρονία, *ή, παραφροσύνη, ή* (*πα-*

ρά-φρων) blaznost, neumnost, nespamet, nespametnost

παρρα-φρόνιμος 2 (φρήν) *poet.* nerazumen, nespameten, neumen, blazen

παρά-φρων, ονος, ό, ή (φρονέω) = παρα-φρόνιμος

παρα-φυλάσσω, *at.* **παρα-φυλάττω** stražim, čuvam kaj, gledam na, pazim na, opazujem kaj, imam v oblasti, imam pod ključem

παρα-χειμάζω prezimujem *NT*

παραχειμασία, ή prezimovanje *NT*

παρα-χέω *ion.* dolivam, prilivam, sipljem, nasipavam (zemljo na kaj)

παρα-χόω *ion.* nasipavam, nasipljem poleg česa

παρα-χράομαι *dep. med.*, **παρα-χρέομαι** [*praes. 2. pl. παραχρᾶσθε*] *ion.* **1.** rabim mimogrede, imam (štejem) za postransko stvar, malo cenim, ne upoštevam, τῷ βίῳ zaničujem smrt, sem brez strahu pred smrtjo; **2.** napačno ali brezobzirno ravnam s kom εἷς τινα

παρα-χρήμα *adv.* (= παρὰ τὸ χρήμα) v trenutku, v hipu, takoj, precej, ἀπὸ (ἐκ) τοῦ παραχρήμα brez priprave, na mestu, z mesta, αἰ παραχρήμα ἡδοναί hipni užitki, trenutni užitki; *subst.* τὸ παραχρήμα sedanjost, trenutek, ἐν τῷ παραχρήμα za hip, za trenutek

παρα-χωρέω **1.** stopim (v) stran, izogibam se, ognem se, izognem se, τινί τῆς ὁδοῦ grem komu s poti, pustim, da gre kdo mimo; **2.** dam komu prednost, prepuščam komu kaj, dovoljujem komu kaj, dopuščam komu kaj, odneham

πará-ψογος, ό naključna graja

παρδαλέη, ή *ep. ion.*, **παρδαλή**, ή pardova (leopardova) koža, pardovina (leopardovina)

πάρδαλις, εως, ή, **πόρδαλις** panter, pard, leopard *NT*

παρ-εγγυάω **1.** vročam, izročam, priporočam, τί τινι, τινά τινι; obljubljam, obetam σημεῖα ἤξειν; **2.** sporočam dalje geslo ali povelje, dam povelje, ukazujem, zapovedujem, velim, pozivam, spodbujam, opominjam

παρ-εγγύη, ή zapoved, povelje, geslo, parola

παρ-εγκλίνομαι *pass.* nagibam se na stran, odstranjujem se, sem različen

παρέγκλισις, εως, ή nagibanje na stran

παρ-εδρεύω sedim poleg koga τινά, sem prisednik

πάρ-εδρος 2 (ἔδρα) *poet. ion.* ki sedi pri kom, ki sedi poleg koga, pridružen τινί; *subst.*

πάρεδρος, ό prisednik (na sodišču), tovariš (pri obedu), gost, pomočnik τινός

παρ-έζομαι *dep. med. ep.* usedem se, sedim poleg koga τινί

παρειά, ή, *nav. pl., ep.* **παρήιον**, τό, *poet.* **παρηίς**, ίδος, ή **1.** lice, obraz; **2.** uzdni okras na konjskem gobcu ἕππων

παρείας, ου, ό pareias (vrsta kač)

παρ-εἶδον *gl.* παρ-οράω

παρ-εἶθη *gl.* παρ-ίημι

παρ-εἶκω [*aor. παρεἶκαθον*] **1.** umikam se, odneham, vdam se, dopuščam, κατὰ τὸ αἰεῖ παρεἶκον τοῦ κρημνώδους kjer je vsakokratna strmina dopuščala; **2. impers.** dovoljeno je, mogoče je, ponuja se priložnost, nudi se prilika, καθόσον παρείκει kolikor je mogoče

πάρ-ειμι¹ (εἶμι) [*ep. praes. ind. 3. pl. παρέασι, inf. παρέμεναι, impf. 3. pl. πάρεσαν, fut. πάρεσομαι, ion. praes. pt. παρών; πάρα, πάρ = πάρεστι, πάρεσιν*] **1. a)** sem zraven, sem navzoč ali prisoten τινί, παρά τινι pri kom, ἐν τινι, ἐπὶ τινι pri čem, v čem; **b)** nahajam se, bivam, mudim se pri kom; **c)** stojim ob strani, pomagam τινί; **d)** udeležujem se česa, μάχη sem v bitki; **2. a)** prišel sem, dospel sem zraven τινί, πρὸς τινα, ἐν τινι, εἰς in ἐπὶ τι, ἐν δαίτησι, εἰς Σάρδει; ἐπὶ τὸ βῆμα nastopim na govorniškem odru; **b)** sem na ponudbo, na izbiro, pri rokah, na razpolago, vršim se ἱερά συμβουλή, služim komu, sem v oblasti koga; ὅση δύναμις γε πάρεστι kolikor morem, οἱ παρόντες podložniki, navzoči, zbrani, priče; **c)** *subst. pt.* **παρόν**, τό, **παρόντα**, τά zdaj, sedaj, sedanjost, sedanji položaj, sedanje razmere; zaloga, premoženje; ἐν τῷ παρόντι v sedanjem času, v trenutnem položaju, za zdaj, zaenkrat, ἐκ τῶν παρόντων trenutnim razmeram primerno, sedanjim razmeram primerno, ἐς in πρὸς τὸ παρόν zdaj, sedaj, v teh razmerah; **3. impers.** **πάρεστι, παρήν, πάρα, πάρ** mogoče je, sme se, dovoljeno je, morem, πάρεσται τί τινι prejel bo; *pt.* **παρόν** ker je mogoče ali dovoljeno, ker morem

πάρ-ειμι² (εἶμι) *gl.* παρ-έρχομαι

παρ-εἶπον *gl.* παρ-φήμι

παρ-ειρώω *ion.* (ob straneh) izpeljem, nare-
dim, zgradim φραγμόν

παρ-εισάγω (skrivaj) vpeljem, uvedem

παρείσακτος 2 skrivaj vpeljan, ki se je skri-
vaj priplazil ali prikradel *NT*

παρ-εισδέχομαι *dep. med. poet.* privzamem,
sprejemem koga k sebi kot nadležno breme
τινὰ φόρτον

παρ-εισδύομαι *med.* skrivaj se priplazim zra-
ven, vrinem se

παρ-εισέρχομαι *dep. med.* zraven koga ali
skrivaj pridem noter *NT*

παρ-εισφέρω zraven prinašam, πᾶσαν σπου-
δὴν uporabljam vso pridnost, prizadevam si
na vso moč *NT*

παρ-έκ, παρ-έξ ali **πάρεξ** (*pred vok. in konz.*)
ep. ion. 1. *adv.* **a)** mimo česa ven, na strani
poleg ven, na stran, v stran, στῆ δὲ παρέξ
stopil mu je ob stran; **b)** mimo tega, še tudi,
ἄλλα παρέξ μεμνώμεθα še kaj drugega, παρέξ
ἢ razen, z izjemo, izvemšči; **c)** *pren.* mimo
resnice, proti resnici, nespametno, neumno
εἰπεῖν, ἀγορεύειν; 2. *praep.* **a)** z *acc.* **a)** mimo
česa, preko česa, čez kaj (ven); **β)** onkraj, na
oni strani, παρέκ Ἀχιλλῆα za Ahilovim hrb-
tom, brez Ahilove vednosti; παρέκ νόον ne-
spametno; **b)** z *gen.* zunaj, spredaj, razen

παρ-εκβαίνω zaidem, izpridim se, krenem v
(na) stran

παρ-έκβασις, εως, ἢ oddaljitev, ovinek, izpri-
jenje, slaba ustava

παρ-εκέσκετο *ep. gl. παρὰ-κειμαι*

παρ-εκκλίνω umikam se, izogibam se, bežim

παρεκ-προφεύγω *ep.* neopaženo uidem, od-
idem, ubežim

παρ-εκτείνω 1. *intr.* razprostiram se, razte-
zam se, ležim ob čem (poleg česa); 2. *trans.*
razširjam ob čem παρὰ τι

παρεκτέον *gl. παρ-έχω*

παρ-εκτός *adv.* razen, poleg, vrh tega *NT*

παρ-ελαύνω [*gl. ἐλαύνω; ep. fut. παρελάσσω,*
aor. παρέλασσα] 1. *trans.* ženem, peljem kaj
mimo τί, τινά; 2. *intr.* **a)** grem mimo, jaham
mimo, peljem se mimo, jadram mimo, plu-
jem mimo τί, τινά, prehitim koga τινὰ ἔπποι-
σιν; **b)** prihajam πρὸς τινα

παρελθεῖν *gl. παρ-έρχομαι*

παρ-έλκω, παρ-ελκύω [*gl. ἔλκω; ep. ion.* brez

avgm.] 1. *act.* **a)** *trans.* **a)** vlečem zraven (ob,
ob strani), vlečem (spravim) (v, na) stran,
vlečem za seboj; **β)** zavlačujem (boj); **b)** *intr.*
a) obotavljam se, odlašam; **β)** *o reki:* tečem
mimo; 2. *med.* (skrivaj) vlečem k sebi, zvi-
jačno si kaj pridobivam, spravljam v svojo
last δῶρα

παρ-εμβάλλω vtaknem, vrinem kaj vmes, na-
redim proti komu nasip χάρακα

παρεμβολή, ἢ (*παρ-εμβάλλω*) razvrstitev, raz-
vrščena vojska, bojna vrsta, trden tabor, gra-
dišče, vojašnica, vojska *NT*

παρ-έμμεναι *gl. πάρ-εμι*¹

παρ-εμπίπτω pridrem, vdrem, napadem od
strani

παρ-εμπολάω *poet.* skrivaj vpeljem, γάμους
skrivaj sklenem drugi zakon

παρ-εμφαίνω 1. *act.* kažem mimogrede na
kaj, merim na kaj; načrtam, opišem; 2. *med.*
kažem se, pojavim se poleg česa

παρενήνεον *gl. παρα-νηνέω*

παρενθήκη, ἢ (*παρ-εντίθημι*) *ion.* stranska
zgradba, vmesna stavba, dostavek, vstavke,
παρενθήκην λόγου ποιέω vstavljam v govor

παρ-ενοχλέω [*avgm. παρηνωχλ-*] vznemir-
jam, nadlegujem *NT*

παρ-εντείνω navijam, ubiram, uporabljam,
Ἀναξαγόραν ubiram (uporabljam, povze-
mam) Anaksagorove strune

παρ-έξ, πάρεξ *gl. παρ-έκ*

παρ-εξάγω [*v tm.*] *ep.* peljem (popeljem)
mimo česa, ven zapeljem, prevaram, ukanim,
prekanim

παρ-έξειμι = *παρ-εξέρχομαι*

παρεξ-ειρεσία, ἢ sprednji del ladje, ladjin ri-
lec, ladijski kljun

παρ-εξελαύνω [*gl. ἐλαύνω; ep. aor. act. cj. 2.*
sg. παρεξέλασησθα, ion. plpf. 3. sg. παρεξε-
ληλάκεε] 1. *trans.* ženem, tiram mimo česa
vῆα; 2. *intr.* jadram (peljem se, hodim, jaham)
mimo česa παρὰ τι

παρ-εξέρχομαι *med.* 1. hodim mimo τινά,
παρὰ τι; πεδίοιο grem po ravnini; 2. prekora-
čim, kršim, prelomim, varam

παρ-εξευρίσκω *ion.* iznajdem, izumim, zra-
ven si še izmislil νόμον

παρ-εξίημι *ion.* pustim, da poteče, čakam
ἡμέρας τέσσερας

παρ-έπαινος, ó mimogredna pohvala, mimo-grede podana pohvala, priloznostna pohvala

παρ-επίδημος, ó priseljenec, tujec *NT*

παρ-έπλω *gl. παρα-πλέω*

παρ-έπομαι *dep. med.* sledim ob strani, spremljam *τινί*

πάρ-εργον, τό postranska stvar, postransko opravilo, dodatek, privesek, ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας da, kajti to je v primerjavi z mojo nesrečo manj pomembno, ἐκ παρέργου ποιοῦμαι τι imam kaj za postransko stvar, imam kaj za manj pomembno stvar, ἐν παρέργῳ θοῦ με vzemi me kot nameček, (ὡς) ἐν παρέργῳ, ἐκ παρέργου mimogrede, zraven

παρ-έργως *adv.* lahkomiselno

παρ-έρχομαι *dep. med.* [*Et.*: *gl. ἔρχομαι*],

πάρ-ειμι [*Et.*: *gl. εἶμι*] **1.** grem (pridem, korakam, tečem, peljem se, jadram, plujem, letim) mimo česa, hodim (vozim se) ob *τινά*, τί, παρά τι, κῦμα, σύνθημα *παρήει* geslo je šlo od moža do moža; **2.** *o času*: potečem, minem χρόνος, καῦμα, ó παρελθὼν χρόνος pretekli čas; *subst. pt. παρελθόντα*, τά preteklost (= ó παρεληλυθὼς χρόνος); πόνος trud, ki smo ga prestali, παρελθοῦσαι ὁδοί poti, ki si jih prehodil; **3.** *pren.* **a)** prehitim, pretečem ἐπειγόμενος, prekosim *τινά ποσίν*, ὄλβῳ, ἐν δόλοισιν, τὰς διαβολὰς odvrnem; **b)** pridem iz česa, uidem, uide mi kaj *παρέρχεται τί τινα*; skoraj bi bil pozabil to povedati τοῦτο μικροῦ με παρήλθεν εἰπεῖν; **c)** varam, slepim, preslepim, ukanim, prekanim ἐπεὶ οὐ παρελεύσασαι; **d)** grem mimo koga (česa), puščam vnamar κρίσιν, ἀγάπην *NT*, prelomim, prestopim νόμον, ἐντολήν *NT*; ne omenim, izpustim ἑταῦρον; **4.** **a)** pridem kam, pristopim εἴσω τινός, δόμους, εἰς τι; vdrem εἴσω Πυλῶν, βία εἰς οἰκίαν; **b)** grem skozi kaj, odrinem, prepotujem τί; **c)** nastopim (kot govornik) οἱ παριόντες, εἰς τὸ μέσον; **d)** *pren.* pridem do česa εἰς δυναστείαν

πάρ-εσαν *ep. gl. πάρ-ειμι*¹

πάρεσις, εως, ἡ (παρ-ίημι) odpuščanje, odpuščenje *NT*

παρ-εσκευάδαται *ion. gl. παρα-σκευάζω*

παρ-εστάμεναι *gl. παρ-ίστημι*

παρ-έστιος 2 (ἐστία) *poet.* ki sedi pri ognjišču, domačin

παρ-ευθύνω *poet.* odvracam s prave poti, χερ-

σί vodim koga kot otroka, ravnam s kom po svoji volji

παρ-ευνάζομαι *pass. ep.* ležim, spim pri kom *τινί*

πάρ-ευνος 2 (εὐνή) pri kom ležeč, mož, žena

παρεύρεσις, εως, ἡ izgovor, pretveza

παρ-ευρίσκω zraven si še izmišljam, najdem kaj na kom

παρ-ευτρεπίζω *poet.* dobro uredim, pripravim

παρ-έχω, παρ-ίσχω [*gl. ἔχω; ep. aor. inf. παρασχέμεν, adi. verb. παρεκτέον*]

I. act. 1. imam pripravljeno, pri rokah **a)** nudim, ponujam, molim, nastavljam *σιαγόνα NT*, podarjam, podeljujem, dajem, priskrbujem *ἱερέια*, δῶρα, σῆτον, τροφήν; ἡσυχίαν mirujem *NT*, σιγήν molčim, τύχην ustvarim, pripravim srečo; **b)** izročam, prepuščam *τὴν ψυχὴν θεραπεύειν, ἀγωνίζεσθαι* bojno polje, λόγον *τινί* postanem predmet razgovora; **c)** povzročam, κόπους delam skrbi *NT*, dajem povod za kaj, αἰσθησιν vzbujam pozornost, πράγματα delam težave, nadlegujem, ζητήσεις delam, ἔρευναν poizvedujem, φόβον spravljam v strah, strašim; **d)** kažem, izkazujem, dokazujem *εὐνοίαν, χάριν*, φρενὶ *χάριν* ustrezam; **e)** naredim koga za kaj *γῆν ἄσυλον, τινὰ βέλτιστον, τινὰ ταπεινόν* delam ponižnega, ponižujem; **f)** dam priloznost za kaj *ἔρωτᾶν*; **2.** **a)** ἐμαυτόν kažem se, vedem se, obnašam se, ponujam se, ἐν φανεροῖ *javno* se izkažem, ἄνδρα kažem se vrlega moža, εὐπειθῆ kažem se poslušnega, *z inf.* dopustim, dovolim; ἐμαυτὸν διαφθαρήναι *τινι* pustim, dam se pogubiti (uničiti), *τινὶ κρῖνα (εἰς κρίσιν)* podvržem se njegovi razsodbi; *pron. refl. se včasih izpusti (Platon, Protagoras 384 a; Herodot 9, 17; Sofokles, Ajant 1145); b) impers. παρέχει τινί* ponuja se priloznost, nudi se prilika, mogoče je, sme se; *abs. pt. παρέχον* ker se sme, ker je (bila) priloznost, ker je bil ugoden čas, ker je bil ugoden trenutek; *podobno tudi παρασχόν;*

II. med. 1. ponujam se, dajem iz lastnega (ime-tja), po svoji volji *νέας, μάρτυρα* pokličem kot pričó, navedem za pričó, *πᾶσαν προθυμίην* kažem komu popolno vdanost, *τινὰ ζῶντα* nudim komu življenje, *τεκμήριον* navajam za dokaz, *ροκοδείλους* imam (v sebi), *εὐνοίαν*

kažem; **2. a)** imenujem (naredim) koga (iz svoje srede) za kaj τινά ἄρχοντα, ἀρχαίότατον ἔθνος imamo se za najstarejše ljudstvo; **b)** pridobim si kaj, priskrbim si kaj, naredim (si) za kaj τούτους πιστούς, τοὺς ἀνδρας ἀβλαβεῖς, πειθόμενους τοὺς στρατιώτας naredim (si) vojake pokorne; **3.** ponujam, nudim, obetam kaj ἀψευδέα μαντήια, τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης ponudim (predlagam) sodnijsko razsodbo, τίνα ὠφέλειαν παρέξεται ὀμιλία kakšno korist bo prinašala?

παρ-ηβάω postaram se, odcvetim, prekoračim možko dobo

παρηγορέω *in med. ion. poet.* prigovarjam, nagovarjam za kaj, k čemu, spodbujam, mirim, tolažim τινά

παρηγορία, ἡ opomin, prigovarjanje, tolažba NT

παρ-ήγορος *gl. παράγορος* ki tolaži, tolažnik

παρ-ηέρθη *gl. παρ-αίρω*

παρ-ήλιον, **παρηίς** [*Et.: domnevno iz *παρ(α)-αυσιον iz παρά in οὐς s prvotnim pomenom 'ki se nahaja ob ušesih'; sor. lat. ōs, ōris in auris*] *gl. παρειά*

παρ-ήκω **1.** raztezam se (razprostiram se) poleg česa, segam do παρά, πρὸς, εἰς τι; **2.** približujem se, ἔξω stopam, grem ven iz česa

παρ-ῆλιξ, **ικος**, ὁ, ἡ ki se stara, postaren, postaran; ki mu pešajo moči

πάρ-ημαι *dep. med. ep.* sedim poleg koga, pri kom, bivam, nahajam se, navzoč sem pri kom τινί

παρ-ηνώχλημαι, **παρ-ηνώχλουν** *gl. παρενοχλέω*

παρηγορία, αἶ (παρήγορος) *ep.* oprava, oprema, jermenje pripreženega konja

παρ-ήγορος 2 (παρά, αἰέρω) **1. a)** poleg vprežen, ἔππος zunanji konj, priprežen konj, pripreženec, ki ni vlekel; **b)** iztegnjen, zleknjen ἐν κονίησιν; **2. pren. a)** nestalen, lahkomiselni; **b)** nepremišljen, nespameten, brezumen

παρ-ήπαφε *gl. παρ-απαφίσκω*

Παρητακηνοί, οἱ Paretakeni, medijsko pleme

παρθέμενος *gl. παρα-τίθημι*

παρθένειος 3 *poet.*, **παρθενικός**, **παρθένιος** 3 *ep.* deviški, deklinški; *subst.* ὁ παρθένιος sin device; ἡ παρθενική devica, deklica

παρθενεύομαι *med. ion.* živim kot devica, ostanem neomožena

παρθενία, ἡ devištvo NT

Παρθένιον, τό Partenij (Partenion), mesto v Miziji

Παρθένιος, ὁ Partenij, reka v Paflagoniji

Παρθεν-οπαῖος, ὁ Partenopaj, Atalantin sin, eden izmed sedmih, ki so šli proti Tebam

παρθεν-οπίπης, ου, ὁ (ὀπιπεύω) *ep.* [*voc. παρθενοπίπτα*] ki zija po deklicah, zijalec po dekletih (za dekleti)

παρθένος, ἡ devica, deklica, deklica, mlada žena, θυγάτηρ deviška hčerka; *adi.* deviški, čist, nedolžen; **παρθένος**, ὁ samec, neoženjenec NT

παρθενών, ὦνος, ὁ, *nav. pl.* deviška soba, dekliška soba; *sg.* partenon (Partenon), svetišče Atene παρθένος na Akropoli v Atenah

πάρθεσαν *gl. παρα-τίθημι*

Πάρθοι, οἱ Parti, ljudstvo, ki je živelo v južni Hirkaniji ob Kaspijskem jezeru

παρ-ιαύω *ep.* spim, počivam poleg koga (s kom) τινί

παρ-ίζω *ep. ion. 1. act. trans.* posadim koga poleg koga τινά τινι; **2. act. intr. in med.** usedem se, sedim poleg koga τινί

παρ-ίημι [*Et.: gl. ἵημι*]

1. act. in pass. 1. dol spuščam, παρείθη μήρινθος ποτὶ γαῖαν nit je padla na zemljo; naslonim πλευρόθεν πλευράν παρείς ἔκειτο tesno se je oklenil matere in ležal; *pren.* odpenjam, popustim, utrudim, slabim, τὸ κέαρ omehčam; *pass.* zleknem se poleg koga, utrudim se, παρειμέναι utrujene, zleknjene; **2. a)** mimo puščam κλύδων' ἔφιππον; puščam noter (v kaj) εἰς, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ἀκρόπολιν; *pren.* μὴ παριώμεν εἰς τὴν ψυχὴν, ὡς ne prepuščajmo se misli, da ...; **b)** o času: pustim, da poteče (da preteče, da mine), ἔνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν ἐξέλασιν enajst dni po odhodu; **c)** zamudim, zanemarjam καιρόν, ne brigam se za kaj τινός, ne omenjam τὰ αὐτῶν πλέω, pozabim θεσμῶν οὐδέν, izpustim οὐδέν ἔθνος, zamolčim ἔπος; **3. a)** dovolim, dopustim, prepustim, τοῖς βροτοῖς σαυτοῦ ὄνειδος ne daj ljudem povoda, da te sramotijo, *z inf.* ναυαρχέειν τινί prepuščam poveljevanje na morju, παρῆκεν ὥστε φράσαι; μὴ παρῆς τὸ μὴ

οὐ φράσαι ne obotavljaljaj se povedati; **b)** ἐμαυτόν τινη zaupam se komu, obupam nad seboj;

II. med. 1. prosim koga kaj, za kaj, česa τοῦτο ὑμῶν παρίεμαι, οὐκ ἂν παρείμην nikomur ne bom prigovarjal; **2.** priznam παριέμεσθα κακῶς φρονεῖν

Παρικάνιοι, οἱ Parikanijci, nomadsko pleme v Mediji

Πάριον, τό Parij (Parion), mesto v Miziji; *preb.* **Παριανοί**, οἱ Parijani, Parijci

παρ-ιπτεύω jaham mimo, iz česa, okoli česa ἐς κύκλους, prijaham

παρ-ίπταμαι = παρα-πέτομαι

Πάρις, ἴδος, *ion.* ἰος, ὁ Paris, Priamov in He-kabin sin

παρ-ισώω 1. *act.* enačim, primerjam; **2. med.** merim se s kom, enačim se s kom, primerjam se s kom τινί

παρ-ιστάνω = παρ-ίστημι

παρ-ίστημι [*gl.* ἴστημι; *ep. aor. cj. du.* παρ-στήετον, *opt.* παρστάην, *pt.* παρστάς, *pf. inf.* παρστάμεναι]

I. trans. 1. act. in pass. a) postavim (postavljam) poleg, zraven česa, ob stran, pred kaj, τινά τινη pred sodišče *NT*, τὰ μέλη dajem svoje ude, θυσίαν dajem v dar *NT*, dajem na razpolago, izročam *NT*; ὅπλα postavim tik (poleg) oboroženo vojsko; **b)** dokazujem, razlagam, opisujem, vzbujam v kom misel, vtepem komu v glavo misel ἐν τῇ γνώμῃ τοῦτο, predočim komu kaj; **c)** povzročam, pripravljam, delam, napravljam za kaj τί; **2. med. a)** postavljam poleg (zraven) sebe, pripeljem predse, pridobivam si koga za pomočnika; **b)** dobivam koga na svojo stran (v svoje roke), spravljam pod svojo oblast, podvržem si, osvajam; *s* ὥστε vdahnem komu misel, tako ga stiskam, da ...;

II. intr. (krep. aor., pf., plpf. act., sicer med.) postavim se, stopim poleg koga, komu ob stran, približam se, pristopim; *pf.* stojim ob strani, navzoč sem, sem pri rokah, prisoten sem, blizu sem, τῷ βήματι stojim pred sodnim stolom; **παρεστῶτα**, τὰ sedanje razmere, trenutne razmere; *pos. 1.* priskočim na pomoč, pomagam komu; **2.** podvržem se, vdam se, prestopim h komu, εἰς γνώμην pridružim se mnenju koga; **3.** παρίσταται μοι obide me misel, poloti se me strah, navda me

želja, αἰδῶς παρίσταται τινη sramežljivost obide koga, začne se sramovati; τεθνήσκει βούλεσθαι polasti se me želja po smrti, pride mi na misel δόξα μοι παρεστάθη; παρεστηκός ῥᾶον ker jim je zdaj lažje prišlo na misel; **4. a)** dogodim se, pojavim se, nastopim, παρεστῶτος θέρους v tekočem letu, τῶν παρεστῶτων v sedanjih razmerah, παρίσταμαι τῷ ζωγράφῳ 'sedim' = poziram slikarju; **b)** blizu sem, pretim, čakam θάνατος, κακῆ αἴση, τύχαι, συμφορὰ

παρ-ίσχω *gl.* παρ-έχω

παρ-ιτητέον *adi. verb. od* παρ-έρχομαι

παρ-κατέλεκτο *gl.* παρα-καταλέχομαι

πάρ-κειμαι = παρά-κειμαι

παρ-μέμβλωκα *ep. gl.* παρα-βλώσκω

Παρμενίδης, ου, ὁ Parmenid, slavni filozof iz Elea (ok. 500 pr. Kr.)

παρ-μένω *gl.* παρα-μένω

Παρναῖσός, Παρναῖσός, ὁ, *ep. ion.* **Παρνησός** Parnas, gora v Fokidi; *adi.* **Παρνάσιος** 3 Parnasov, parnaški, parnasijski; *adv.* **Παρνησόνδε** na Parnas

Πάρνης, ηθος, ἡ Parnet (Parnes), gorovje na meji med Atiko in Bojotijo

πάρ-οδος, ἡ **1.** pot mimo česa, stranska pot, prelaz, prehod, pristop, dostop, dohod; **2.** hoja mimo česa, ἐν παρόδῳ, κατὰ τὴν πάροδον mimogrede *NT*, spotoma; **3.** prihod (nastop) zбора v tragediji, pesem vstopnica, parodos, nastopna pesem zбора

πάροιθε(ν), *ep. poet.* **πάροιθ'** **1. adv. a)** *krajeno*: (od) spredaj, na prednji strani, οἱ πάροιθεν predniki; **b)** *časovno*: poprej, prej, nekdanj; **2. praep. z gen.** pred, nasproti

παρ-οικέω 1. stanujem, prebivam zraven, sem sosed τινί; **2. NT** prebivam (živim) v mestu kot tujec

παροίκησις, εως, ἡ sosodstvo, soseščina

παροικία, ἡ (πάρ-οικος) bivanje v tujini, tujinstvo *NT*

παρ-οικίζομαι *pass. ion.* naselim se zraven koga τινί

παρ-οικοδομέω zraven zidam ali gradim

πάρ-οικος 2 (οἰκέω) 1. ki stanuje zraven, soseden, sosednji; *subst.* sosed; **2.** tujec, priseljenec *NT*

παροιμία, ἡ (οἴμη pesem) pregovor; prispodobna, prilika

παροινέω (πάρ-οινος) [*aor.* ἐπαρώνησα] **1.** sem pijan, vinjen, v pijanosti se vedem nedostojno; **2.** v pijanosti grdo ravnam s kom τινά

παροινία, ἡ (πάρ-οινος) nedostojno vedenje, prepir pri vinu, grdo ravnanje, razžaljenje, razžalitev

πάρ-οινος 2 (οἶνος) pijan, vinjen; *subst.* ὁ pijanec

παροί-τερος 3 [*comp.* *od* πάρος] prednji, sprednji, prejšnji

παρ-οίχομαι *dep. med.* [*pf.* παρώχημαι, παρ-οίχωκα *in* παρώχηκα] **1. a)** mimo grem, potekam, minevam, potekel, minil sem, κακὰ παροιχόμενα minula zla, τὰ παροιχόμενα preteklo(st); **b)** ὄστρακον uidem pregnanstvu; **2.** zgrešim svoj cilj, zaidem, zmotim se v svoji usodi μοίρας

παρ-οκωχή, ἡ = παροχή

παρ-ολιγωρέω malo zanemarjam, nekoliko zanemarjam

παρομοιάζω podoben sem, enak sem *NT*

παρ-όμοιος 3 in 2 skoraj enak, sličen, podoben *NT*; παρόμοιον ἔστιν ὄπερ = παρόμοιον ἔστι τούτῳ, ὄπερ to je ravno tako kakor

παροξυντικός 3 spodbujajoč, priganjajoč εἷς τι

παρ-οξύων **1.** ostrim, dražim, zbadam, spodbujam, naganjam τινά, πρὸς (ἐπὶ) τι; **2.** razsrdim, razjezim, razkačim; *pass.* ogorčen sem, srdim se, jezim se

παροξυσμός, ὁ spodbujanje, priganjanje, razsrjenost, ogorčenost *NT*

παρ-οράω [*Et.:* *gl.* ὁράω] **1.** vidim, opažam kaj na kom τινί τι; **2.** gledam kam, upiram kam pogled; **3.** spregledam kaj, ne opazim, zanemarjam, ne pazim na kaj τί, τινά

παρ-οργίζω dražim, razdražim, razkačim *NT*

παρ-οργισμός, ὁ jeza, nejevolja *NT*

παρ-ορμάω naganjam, priganjam, spodbadam εἷς τι, ἐπὶ τι, *inf.*; *med.* marljivo se ukvarjam s čim, marljivo se bavim s čim

παρ-όρμησις, εως, ἡ spodbujanje, priganjanje

παρ-ορύσσω kopljem zraven, izkopljem τάφρον

Πάρος, ἡ Paros, grški otok v otoški skupini Kikladi; *preb.* Πάριοι, οἱ Parijci, Parošani

πάρος *ep. ion. poet.* **1. adv. a)** krajevno: spre-daj; **b)** časovno: poprej, prej, nekdanj, sicer, navadno, ὁ πάρος prejšnji, nekdanji; pred časom, prezgodnji; *s* πρὶν γε (*pos.* οὐ πάρος) ne prej kakor, ne prej kot; **2. praep.** *z gen.* pred, prej kot; **3. conj.** *z inf.* prej, preden

παρ-οτρύνω (= παρ-ορμάω) nadražim

παρουσία, ἡ (πάρ-εμι) **1.** navzočnost, prisotnost, sedanost, παρουσίαν ἔχω = πάρεμι prihajam, πόλις μείζων τῆς ἡμετέρας παρουσίας mesto, ki je večje kot naša (tukaj) navzoča moč; **2.** ugodna prilika, ugodna prilika, ugodne razmere, pomoč; **3.** Kristusov prihod (Kristusova vrnitev) na sodni dan *NT*; *gl.* κοινόπους

παρ-οχέομαι *med.* sedim poleg koga τινί na vozu

παρ-οχετεύω odpeljem, odvedem drugam, umikam, odvrnem

παροχή, ἡ (παρ-έχω) dajanje, dobava νεῶν

πάρ-οχος, ἡ (ὄχος) *poet.* družica, tovarišica

παρ-οψίς, ἰδος, ἡ (ὄψον) **1.** posebna skledica *z* izbranimi jedmi (s slaščicami); **2.** mala skledica *NT*

παρ-πεπιθών *gl.* παρα-πείδω

Παρρασία, ἡ, *ion.* Παρρασίη Parazija, mesto in dežela v Arkadiji; *preb.* Παρράσιοι, οἱ Parazijci

Παρράσιος, ὁ Parazij, slavni slikar iz Efeza

παρρησία, ἡ (παῖν, ῥῆσις) **1.** svoboda govora, odkritosrčnost, iskrenost, prostodušnost, μετὰ παρρησίας odkrito, odkritosrčno, prostodušno παρρησία, ἐν παρρησία javno, očitno *NT*; **2. NT** pogum, zaupanje

παρρησιάζομαι [*avgm.* ἐπαρρ-, *redupl.* παρρ-] *dep. med.* sodim, odkritosrčno izgovorim, odkrito oznanjam, svobodno (odkrito) povem *NT*

παρ-σταίην, παρ-στήητον *ipd. gl.* παρ-ίστημι

παρ-τιθεῖ *gl.* παρα-τίθημι

Παρύσατις, ἰδος, ἡ Parizatida, Darejeva žena, mati Artakserksa II. in Kira Mlajšega

παρ-υφαίνω tkem na čem; *pren.* postavljam okrog in okrog oborožence ὅπλα

πάρ-φαμαι *gl.* παρά-φημι

πάρφασις *gl.* παραίφασις

παρ-φεύγω *gl.* παρα-φεύγω

παρ-ωθέω porivam, suvam stran, preziram, zapostavljam; ἔρωτα prikrivam

παρ-ωκεάνιος 2 ob morju ležeč, ob morju živeč, ob morju prebivajoč (stanujoč)

Παρωρεῖται, oí Paroreeti, prebivalci pogorja v Arkadiji

παρ-ωρεία, ἡ obronek, pobočje, pogotje

παρ-ωροφίς, ἴδος, ἡ (ὄροφῆ) ion. (ven) moleč pristrešek, napušč

πᾶς, πᾶσα, πᾶν [Et.: iz *πάντ-ς; tes., ark., kret. fem. πάνσα, ajol. παῖσα (iz *παντ-ια); prim. toh. puk, po, pont- 'ves', 'cel'] [gen. παντός, πάσης, παντός, dat. παντί itd., gen. pl. πάντων, πασῶν, ep. πασάων, πασέων, dat. πᾶσι, ep. πάντεσσι] vsak, cel, ves **1.** brez določnega člena: **a)** vsak πᾶς πέτεται (= ἕκαστος); πᾶς Ἑλλήνων τοῦτο θροεῖ, πᾶς ἀνὴρ, πᾶσα ἀνθρώπου ψυχὴ vsaka človeška duša, πᾶς ὁ κλύων vsak, ki sliši, πᾶς τις vsak, vsakdo, vsakteri, vsak posamezen, katerikoli, πᾶς ὅστις vsak, ki, πᾶν ὅσον vse, kar; pl. πάντες vsi, πάντες ἀνθρώποι vsi ljudje; *krepí se s ἅμα*, ὁμοῦ, μάλα: ἅμα πάντες vsi skupaj, πάντες ἀριστοὶ vsi (sami) najboljši = lat. optimus quisque; **b)** cel, ves, popoln (= ὅλος) πᾶς δ' ἄρα (ves) χαλκῷ λάμπε, πᾶσαι (cela) πύλαι, πάντα κόσμον (ves), πᾶσαν ἀλήθειαν κατάλεξον popolno resnico, čisto resnico, πᾶν κράτος vsa oblast, popolna oblast, πᾶν δεῖμα cel nesramnež = ena sama nesramnost, poosebljena nesramnost, πόλις πᾶσα τῶν ἡγουμένων ἐστὶ cela država je v oblasti voditeljev, πᾶσα πόλις celo mesto, πᾶσαι πόλεις vsa mesta; ἐν πολεμίοις πᾶσι med samimi sovražniki, πᾶσα ἀνάγκη vsekakor (na vsak način) je potrebno, skrajna sila je; **c)** pri števniki: ἐννέα πάντες vseh devet (nihče ni manjkal), εἴκοσι πάντα celih dvajset, ne manj kot dvajset; **2.** z določnim členom: **a)** predikativno izraža nasprotje ali pa kaže na določeno (ali že znano) osebo ali stvar: συλλέξασα πᾶσαν τὴν ἑωυτῆς δύναμιν vse svoje čete, εἰρήμαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν popolno resnico, πᾶν τούναντίον čisto nasprotno, ravno nasprotno, πάντες οἱ ἀνθρώποι vsi ljudje (ki smo jih že omenili), πᾶς ὁ πόλεμος vsa vojska (o kateri se ravno govori), πᾶσα ἡ πόλις celo mesto; **b)** atributivno izraža πᾶς celoto nasproti posameznim delom: τὸ πᾶν πλήθος celotna (sku-

pna) množica, ὁ πᾶς ἀριθμὸς skupno število, celota, οἱ πάντες ἀνθρώποι vse človeštvo, τὸ πᾶν κράτος vsa (najvišja) oblast, ἡ πᾶσα βλάβη najslabši (najbolj pokvarjen) izmed vseh, ἡ πᾶσα πόλις celo mesto z vsemi deli, αἱ πᾶσαι πόλεις vsa mesta skupaj; **c)** pri določilih mere in števila dobi πᾶς (tudi brez določnega člena, gl. 1. c) pomen: povsem, skupaj, v celoti, skupno, sploh; οἱ πάντες vsi skupaj, τὰ πάντα εἴκοσι ἔτη skupaj (celih) dvajset let, ἑπτὰ ἡμέρας πάσας vseh (celih) sedem dni, τριάκοντα τὰς πάσας ἡμέρας skupaj trideset dni; **3.** = παντοῖος različen, vsakovrsten, raznovrsten, mnogovrsten, πάντα καλὰ πολλὰ vsakovrstne (različne) lepe stvari, διαίδαλα πάντα, οἰωνοῖσι πᾶσι vsakovrstnim pticam brez razlike, πάντα γίγνομαι postajam vse, spreminjam se v različne stvari, privzemam vse mogoče oblike; **4.** pos. izrazi: **a)** πᾶν, τό vse (skupaj), vseмир, vsemirje, celota, skupnost, vesoljstvo, glavna stvar τοῦ παντός ἀμαρτάνω, ἡ ἀρχὴ τοῦ παντός poveljstvo nad vsa vojsko, vrhovno poveljstvo; pogosto = πάντως, τῷ παντί πλέονες, τὸ πᾶν δλέσθαι; **b)** πᾶν vse (mogoče), πᾶν μᾶλλον ἢ στρατιήν vse prej kot, περὶ παντός ποιοῦμαι nadvse cennim, nadvse čislam, πᾶν ποιῶ (= πάντα ποιῶ) ὅπως, ὥστε vse poskusim, napnem vse sile; παντός (γε) μᾶλλον bolj kot vse, nadvse, vsekakor, na vsak način, παντός μᾶλλον οὐ νικηκόρ ne; εἰς πᾶν ἀφικνέομαι pridem v največjo nevarnost; pogosto z gen.: ἐς πᾶν κακοῦ ἀφικνέομαι padem (zabredem) v največjo nesrečo, ἐν παντί ἀθυμίας εἰμί sem v popolni obupanosti ali v največjem strahu, ἐν παντί εἰμί (γίγνομαι) sem v največji nevarnosti; τῷ παντί v vsakem oziru, v vsakem pogledu, sploh; διὰ παντός nasploh, sploh, vedno; **c)** (τὰ) πάντα **a)** vesoljni svet, vesoljstvo, vse, αἱ Συρήκουσαι ἦσαν οἱ πάντα Sirakuze so mu bile vse; **β)** v vsakem oziru πάντα νοήμονες, τὰ πάντα δοκιμος; **γ)** = πάντως popolnoma, docela, povsod; πάντ' αἰδρις (ἀναλκις), τὰ πάντα νικῶ povsod, τὰ πολλὰ πάντα večinoma, κατὰ πάντα popolnoma, v vsakem oziru; **d)** πᾶσι po mnenju vseh, po sodbi vseh, οἱ ἐπὶ πᾶσι zadnja straža, zadnje čete

πασάμην, πάσασθαι gl. πατέομαι

Πασαργάδαι, οἱ Pazargadi, najstarejše in naj-

imenitnejše perzijsko pleme; **Πασαργάδαι**, αὶ Pazargade, njihovo glavno mesto

πασάων, πασέων *gl.* πᾶς

πασι-μέλουσα, ἡ *ep.* od vseh slavljena, vele-slavna Ἄργώ

Πασίων, ωνος, ὁ Pazon, poveljnik Grkov v armadi Kira Mlajšega

πασσαλεύω pribijem

πάσσαλος, ὁ [*Et.*: iz *πάκιαλος, domnevno iz nekega neznanega subst. *πάσος ali *πάσσω; *sor. gr.* πήγνυμι, *lat.* paciscor; *prim. tudi mik.* pa-sa-to *in lat.* izpos. pessulus][*gen.* πασσαλόφι] *ep. ion.* (lesen) klin, žebelj

πάσσασθαι *ipd. gl.* πατέομαι

πάσ-σοφος 2 = πάνσοφος

πασ-συδί, πασ-συδία *gl.* παν-συδί

πάσσω [*fut.* πάσω, *aur.* ἔπασσα, *pass.* ἐπάσθη] *ep.* sipljem, sipam, trosim, potresam na kaj, ἄλως sol, polagam na rane φάρμακα, vtkem, vpлетam θρόνα, ἀέθλους

πάσσω *gl.* παρῆς

παστάς, ἄδος, ἡ **1.** lopa, veža, preddverje, stebrišče, hram, soba; **2. a)** ženinova ali nevestina spalnica; **b)** grobnica; **c)** obednica

πάσχα, ατος, τό pasha, velikonočni praznik, velikonočno jagnje *NT*

πάσχω [*Et.*: iz *πάθ-σκ-ω; domnevni prvotni, a ne zanesljivo potrjeni obl. sta *q̄enth-īō (*q̄enth-tō, *q̄enth-sō) ali *bhendh- 'veza-ti'; *fut.* πείσομαι iz *πένθ-σ-ομαι; *sor.* πένθος, πενθερός, πῆμα] [*Obl. fut.* πείσομαι, *aur.* ἔπαθον, *pf.* πέπονθα, *plpf.* ἐπέπονθη; *ep. aor. cj.* 2. *sg.* πάθησθα, 3. *sg.* πάθησι, *inf.* παθέειν, *pf. ind.* 2. *pl.* πέπασθε, πέποσθε, *pt.* πεπαθῆα] **1.** trpim, pretrpim, prestanem (*opp. δρῶ, ποιῶ itd.*); **a)** izkusim, trpim, doživim kaj neprijetnega, hudega κακά, πῆματα, πολλά (*sc.* κακά) παθεῖν, δίκαια πρὸς τινος trpim pravično kazni, κακὸν πάσχω ὑπὸ τινος doleti me zlo od koga; **b)** zgodi se, pripeti se mi kaj, τί οἰόμεθα πείσεσθαι kako se nam bo neki godilo, ὑκὸν πάσχει godi se mu kakor svinjam, οὐδὲν θαυμαστὸν πάσχω nič čudnega (nič nenavadnega) se mi ne pripeti; παθῶν ἔγνω πο σκῶδι sem prišel do spoznanja, sem se spametoval; **c)** *evfem.* πάσχω τι zgodi se mi kaj hudega = umrem, poginem, ἦν τι πάθω če se mi kaj pripeti, če se mi kaj zgodi, ἦν

τι ναῦς πάθη če bi se ladja potopila; *tudi o telesni kazni (opp. ἀποτίνω denarno kazni); d)* τί πάθω; kaj bom doživel, kaj me bo zadelo, kaj naj počnem, kaj bo z menoj?; **e)** τί παθῶν (*prim.* τί μαθῶν; *gl.* μανθάνω) kaj se mi je pripetilo, kaj mi je prišlo na misel, da ... = zakaj?; **f)** *določa se z adv.* **a)** κακῶς πάσχω sem (nahajam se) v slabih razmerah, nesrečen sem; **β)** εὖ πάσχω doživim, zadene me, zgodi se mi (pripeti se mi) kaj dobrega, uživam dobrine, εὖ πάσχω ἔκ τινος uživam zabavo od koga, zabavam se s kom; *namesto adv. stoji tudi adi.:* πολλὰ ἀγαθὰ prejeman (deležem sem) veliko dobrot, πολλὰ φιλικὰ veliko dokazov prijateljstva, γελοῖόν τι πάσχω zgodi se mi (pripeti se mi) nekaj smešnega; **2.** *o duševnem stanju:* dobim vtis, sem kakega mišljenja, godi se mi τοιαῦτα πάσχομαι ὑπὸ τῶν καμῆλων tako se jim godi, kadar zagledajo velblode, ὅ τι ὑμεῖς πεπόνθατε ὑπὸ τῶν κατηγορῶν kakšen vtis ste dobili od tožnikov, kaj so pri vas opravili tožniki; ὅμοιον πάσχω πρὸς τινά ὡσπερ ravno tako se mi godi = sem enakega mišljenja nasproti komu, πέπονθα τὸ τῶν πολλῶν godilo se mi je ravno tako kakor veliki množici, οὐδὲν τοιοῦτον ἔπασχον ničesar takšnega nisem občutil, θεῖον πάθος πέπονθα zgodilo se mi je (pripetilo se mi je) nekaj božanskega

πατά [*Et.*: *skit. beseda*] = κτείνειν

παταγέω *poet.* ropotam, hrumim, šumim, vršim

πάταγος, ὁ (πατάσσω) *ep. ion. poet.* ropot, hrup, šum, ploskanje, pokanje, hreščanje, topot, treskanje, škripanje ὀδόντων, βοῆ καὶ πάταγος vik in krik

Πάταικοι, οἱ, Παταῖκοί, οἱ Patajki (Pataiki), slike egiptovskega boga Ptaha na sprednjem delu feničanskih ladij

Πάταρα, τά Patara, pomorsko mesto v Likiji

πατάσσω [*fut.* πατάξω, *aur.* ἐπάταξα, *pf. pass.* πεπάταγμα, *aur. pass.* ἐπατάχθη] **1.** *trans.* udarim, tolčem, tepem, zadenem, ranim τινά τινα, πληγῆν zadam udarec, umorim; **2.** *intr.* *o srcu:* θυμὸς ἐνὶ στῆθεσιν srce mi v prsih bije (utripa, polje)

πατέομαι *med. ep. ion. poet.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *pāh₂- 'hraniti', 'varovati', 'pasti'; *sor. stind.* pitú- 'hrana', 'jed', *lat.* pascō 'pasem',

pābulum 'hrana', 'krma', 'piča', pāstor 'pastir', pānis 'kruh' *itd.*, *sl.* pasem, pastir, *got.* fōdjan 'hraniti', *stvnem.* fuottan 'hraniti', fuotar 'hrana', *nem.* Futter 'hrana', 'krma', füttern 'hraniti', *ang.* food 'hrana'] [*Obl. fut.* πάσομαι, *aor.* ἐπασάμην, *ep. tudi* πάσσασθαι, *plrf. ep.* πέπαστο] pokusim, jem, uživam, trošim

πατέω **1.** stopam na kaj, pristopam πρὸς τι, hodim po čem; **2.** tlačim, drozgam, teptam z nogami, zaničujem, razžalim, kršim, prelomim νόμον, δίκη; **3.** veliko se ukvarjam s čim, veliko se bavim s čim Τισίαν

πατήρ, ó [*Et.: iz ide.* *pətēr, *prim. stind.* *pītār-, *lat.* pater, Iup-piter (*iz* *dieu pətēr), *osk.* patír, *got.* fadar, *stvnem.* fater, *nem.* Vater, *ang.* father; *sor. gr.* πάτρως 'stric (očetov brat)' = *stind.* pitṛvya- 'stric' = *lat.* patruus 'stric (očetov brat)' = *stvnem.* fetiro, fatirro, fatureo] [*Obl.* πατρός, πατρί, πατέρα, πάτερ, πατέρες, πατέρων, πατράσι, πατέρας, *ep. gen.* πατέρος, *dat.* πατέρι, *gen. pl.* πατρῶν] **1.** oče, praded, prednik, začetnik rodu; **2.** ustanovitelj, stvarnik, začetnik

πάτος, ó **1.** hoja, stopinja, korak; **2.** pot, steza

Πάτουμος, ἡ Patum, mesto v spodnjem Egiptu na robu Arabske puščave

πάτρα, **πάτρη**, ἡ [*Et.: gl.* πατρίς] **1.** domovina; **2.** pokolenje, sorodstvo po očetu

Πάτραι, αἱ Patre, mesto v Ahaji ob Korintskem zalivu; *preb.* Πατρές, Πατρεῖς, οἱ Patreji, Patrejci

πατρ-αλοίας, ου, ó, **πατρ-αλώας**, ó (ἀλοιάω) očetomorec, očetomorilec; trdosrčen, brezsrčen sin *NT*

πατριά, ἡ, *ion.* **πατριή** (πατήρ) **1. a)** rod, pleme, pokolenje; **b)** ljudstvo, narod, oddelek ljudstva, stan; **2.** družina, rodbina, rodovina *NT*

πατρι-άρχης, ου, ó začetnik rodu, očak, *NT*

πατρικός **3** (πατήρ) očeten, očetov, očetovski, od očeta podedovan, prirojen, rodovinski, rodbinski, deden βασιλεῖαι

πάτριος **3** in **2** (πατήρ) **1.** očeten, očetov, očetovski, po očetu podedovan; **2.** domač, domovinski, deden, običajen, τὸ πάτριον starodavna ustava (kakor so jo imeli predniki), πάτριόν ἐστι stara navada je, star običaj je, κατὰ τὸ πάτριον po domačem običaju

πατρίς, ἰδος, ἡ domovinski γαῖα; *subst.* domovina, očetnjava, domačija, rojstno mesto

πατριώτης, ου, ó (πάτριος) rojak, someščan

πατρόθεν *adv.* (πατήρ) od očeta sem, po očetu ὀνομάζω; ἀναγράφομαι πατρόθεν ἐν στήλῃ imenujem se na stebru po očetu, tj. z dostavkom očetovega imena

πατρο-κασίγνητος, ó očetov brat, stric

Πάτρο-κλος, ó, **Πατρο-κλῆς**, έους, ó [*gen.* Πατροκλῆος, *acc.* Πατροκλήα, *voc.* Πατρόκλεις, Πατρόκλεες] Patroklos (Patrokles), Ahilov prijatelj

πατρο-κτόνος **2** (κτείνω) *poet.* ki umori očeta; *subst.* ó očetomorec, očetomorilec; χεῖρ očetova morilska roka

πατρο-παράδοτος **2** (παρα-δίδωμι) od očetov podedovan *NT*

πατροῦχος **2** (ἔχω) *ion.* deden, očeten, παρθένος dedna hči, hči dedinja (ki je po očetu podedovala vse premoženje)

πατρο-φόνος, ó *poet.*, **πατρο-φονεύς**, έως, ó *ep.* **πατρο-φόντης**, ου, ó *poet.* očetomorec, očetomorilec

πατρώιος, **πατρῷος** **3** in **2** **1.** očeten, očetovski, očetov; **2.** po očetu podedovan, starodaven, τὰ πατρῷα očetovo premoženje, dediščina po očetu, θεοί očetni, domači, državni bogovi, φόνος umor očeta, ὄρκια očetu pod prisego dana obljava, πῆματα muke, ki jih trpi oče

πάτρως, ως *in* ω, ó *ion.* [*dat.* πάτρῳ, *acc.* πάτρῳ] očetov brat, stric

πάττω *ipd. gl.* πάσσω *itd.*

παῦλα, ἡ (παύω) prenehanje, odmor, počitek, konec

παυρίδιος **3** majhen, nezaten

παῦ-ρος **2** [*Et.: morda iz* *peh₂u-ro-s; *sor. z lat.* parvus, paucus] *ep. poet. nav. pl.* majhen, nezaten, malo (njih), maloštevilen

Παυσ-ανίας, ου, ó, *ion.* **Παυσ-ανίης** Pavzanas **1.** zmagovalec pri Platajah; **2.** vnuk prejšnjega, spartanski kralj

παυσί-λυπος **2** (λύπη) bolečine lajšajoč

παυσί-πονος **2** *poet.* ki lajša (olajšuje) ali končuje trud (težave, nadloge)

παυστέον *adi. verb. od* παύω

παυστήρ, ἥρος, ó (παύω) *poet.*, **παυστήριος** **2**

poet. končujoč, dovršujoč, odrešujoč; *subst.* ó odrešitelj, odrešenik, ozdravitelj

παισολή, *ή ep.* počitek, odmor, mir

παύω [*fut.* παύσω, *pass. pf.* πέπαυμαι, *aur.* έπαύθην *itd.*, *ep. praes. inf.* παυέμεν(αι), *impf. iterat.* παύεσκεν *in* παυέσκετο, *aur. cj.* 3. *sg.* παύσησι, 1. *pl.* παύσομεν]

I. act. 1. trans. naredim (storim), da kdo neha, ustavim, ukinem, končam, odstranjujem, odpravljam; zadržujem, oviram koga, da ne stori česa *τινά τινος*, odvracam od česa; pomirim, tolašim, lajšam, olajšujem (bolečine), τόξον pustim, da počiva, λόγον končno sklenem, άγορήτην naredim (poskrbim), da umolkne = usmrtim; *τινά τής άρχής* odstavim, pahnem s prestola, *έκ κακών* rešim iz nesreče, *γελῶντά* *τινα* preženem komu smeh, *ένοχλοῦντά* *τινα* naredim konec nadležnostim; **2. intr. samo imp.** παύε, παύετε nehaj (nehajte)!, stoj (stojte)!, miruj (mirujte)!, molči (molčite)!, tiho!;

II. pass. in med. 1. a) neham s čim, odneham od česa, opustim kaj *τοῦ γόου*, *s pt. οικτείρων* neham pomilovati, λέγων govoriti, sklenem govor, umolknem; **b)** umirim se, mirujem, neham (končam) se, φλόξ ugasne, άνεμος veter se poleže; *παιστέον* treba je odpraviti; **2.** rešim se, osvobodim se česa *τινός*, izgubim (službo), odstavijo me, odpovem se službi

Παφλαγονία, *ή* Paflagonija, dežela v severni Mali Aziji; *preb.* **Παφλαγόνες**, *οί* Paflagoni, Paflagonijci; *adi.* **Παφλαγονικός** 3 paflagonski, paflagonijski

παφλάζω *ep.* vzkipim, vrem, šumim, plju-skam

Πάφος, *ή* Pafos, mesto na Cipru s slavnim Afroditinim svetiščem; *preb.* **Πάφιοι**, *οί* Pafijci, Pafošani

πάχετος, **πάχιστος** *gl.* παχύς

πάχνη, *ή* [*Et.:* *iz* *πάκ-σν-ā *ali* *πάγ-σν-ā; *gl.* πήγνυμι] slana

παχνόομαι *pass. ep.* strdim se, otrpnem, odrevenim od strahu, groza me obide, λύπη žalost me obide *ali* prevzame *ali* navda

πάχος, *ους*, τό (παχύς) debelost, moč, sila

παχύνω (παχύς) debelim, pitam, redim; *pass.* debelim se, otopim, postanem topoglav, καρδιά παχυνεται srce otopim, srce otrpne *NT*

παχύς 3 *ep.* [*Obl. comp.* παχύτερος *in* πάσων, *sup.* παχύτατος *in* πάχιστος], **πάχετος** 3 **1.**

debel, rejen, mesnat, močen, težek, masten, obširen, trden, gost, *αίμα* strjena kri; *subst.* **παχύς**, ó debeluh, debeluhar, mastnjak; **2.** bogat, premožen; *subst.* **παχεῖς**, *οί* bogataži; **3.** top, topoglav, neumen, neotesan, zarobljen, surov

παχύτης, *ητος*, *ή* = πάχος

πεδά *ajol.* = μετά

πεδάω [*Et.:* *gl.* πέδη] [*Obl. fut.* πεδήσω *itd.*; *ep. praes.* 3. *sg.* πεδάα, *impf. iterat.* πεδάασκον, *aur.* πέδησα] **1.** priklenem, privežem, zvežem, vklepam *τί, τινά*; **2. pren. a)** oviram, ustavljam, preprečujem; **b)** zapletam, uženem, silim

πεδ-έχω = μετ-έχω

πέδη, *ή* [*Et.:* *iz ide.* *ped- 'noga'; *sor. lat.* pedica 'spona', 'vez', compēs -edis 'spona', 'vez', 'okovi', impediō 'oviram', 'preprečujem'] veriga, spona; *pl.* okovi (zlasti na nogah), nožna veriga, nožna spona; *Sofokles, Kralj Ojdip:* jermeni v prebodenih nogah, πεδέων ζεῦγος *par spon*

πεδιακός, ó kmet na ravnini

πεδιάς, *άδος, adi.* (πεδίον) *ion. poet.* plan, raven, v ravnini, *λόγχη* bitka na ravnem (na odprtem) polju; *subst.* **πεδιάς**, *άδος*, *ή* ravnina, ravnica, planota

Πεδιεῖς, *έων, οί* Pediejci, prebivalci mesta Pedieja (Πεδίεια) v Fokidi

πεδίλον, τό (πέδον, πούς) *ep. ion. poet.* podplat, opanek, čevelj, obutev, obuvalo

πεδινός 3 (πεδίον) raven, plan, plosk, χῶρος planjava, plan, poljana, ravnina, ravnica *NT*

πεδίον, τό (πέδον) plan, ravan, ravnina, ravnica, poljana, polje, zemlja, tla; *θέω* πεδίοιο letim po poljani (po ravnini), πεδίονδε na polje, na zemljo

πέδον, τό [*Et.:* *ide.* *ped-o-m 'sled', 'stopinja' *iz ide.* *ped- 'noga'; *prim. stind.* padá- 'stopinja', *av.* pada-, paða-, *lat.* oppidum ('utrjeno mesto')] **1.** tla, zemlja, πρὸς πέδῳ na zemlji, πέδῳ na zemljo; *adv.* **πέδονδε** na tla, na zemljo, **πεδόθεν** od tal, od mladih nog, iz dna srca, temeljito, popolnoma; **2.** = πεδίον

πεδόσε na zemljo

πεδο-στιβής 2 (στείβω) *poet.* po zemlji, po suhem (vozeč) ὄχος

πέζα, *ή* [*Et.:* *iz* *πέδ-ια; *gl.* πούς] noga; kraj,

konec kake stvari, πρώτη ἐπὶ πέζῃ prav na koncu

πεζ-αρχος, ὁ (πεζός, ἄρχω) pezarh, poveljnik pehote

πεζ-ἔταιροι, οἱ izbrana četa pešcev, težko-oborožena pehota pri Makedoncih, telesna straža kraljev

πεζεύω (πεζός) hodim peš, potujem po kopnem (po suhem) *NT*

πεζῆ *adv. sc.* ὁδῶ peš, po kopnem, po suhem, ἔπομαι sledim peš (po suhem)

πεζικός 3 (πεζός) ki hodi peš; *subst.* **πεζικόν**, τό pešec, pehota, kopenska vojska, vojska na suhem, ἀγαθὸς τὰ πεζικά izurjen v pehoti

πεζομαχέω (πεζο-μάχος) borim se peš, borim se na kopnem; *opp.* ναυμαχέω

πεζομαχία, ἡ, *ion.* **πεζομαχίη** **1.** bitka na kopnem (na suhem), kopenska bitka (*opp.* ναυμαχία); **2.** boj med pešci, spopad pehote (*opp.* ἵππομαχία)

πεζο-μάχος 2 (μάχομαι) ki se bori peš ali na kopnem (na suhem)

πεζός 3 [*Et.: iz *ped-jó-z iz ide. kor. *ped-'noga'; gl. tudi πέδον in prim. πούς*] **1.** ki hodi peš; *subst.* **πεζός**, ὁ pešec (*opp.* ἵππεύς); **πεζόν**, τό pehota, pešci; **2.** ki hodi po kopnem (po suhem) (*opp.* ναύτης); *subst.* **πεζόν**, τό vojska na suhem, kopenska vojska

πειθαρχέω *in med.* poslušam, poslušen sem, ubogam, pokoren sem *τινί*

πειθαρχία, ἡ pokorščina, poslušnost, ubogljivost

πειθαρχος 2 poslušen, pokoren

πειθός 3 pregovorljiv *NT*

πειθῶ, ὅος, οὖς, ἡ **1.** prepričevalna zgovornost, prepričljivost, pregovorljivost; pregovarjanje, prepričevanje, preverjanje; **2.** poslušnost, pokornost; **3.** Πειθῶ, ὅος, οὖς, ἡ Pejtho, Prepričljivost, boginja prepričljivosti in pregovarjanja

πέιθω [*Et.: iz ide. *b^heid^h-ō iz ide. baze *b^heid^h- 'pregovoriti', 'prisiliti'; prim. lat. fidus 'zvest', 'zanesljiv', foedus 'zveza', 'dogovor', fidō 'verjamem', 'zaupam', fidēs 'zaupanje', 'vera', sl. beda, got. beidan 'čakati', baidjan 'siliti', stvnm. beitten 'zahtevati'] [*Obl. fut. πέισω, aor. ἔπεισα, pf. πέπεικα, pass. pf. πέπεισμαι, aor. ἐπέισθην; med. fut. πέισο-**

μαι, krep. pf. act. πέποιθα; ep. impf. πεῖθον, fut. inf. πεισέμεν, krep. aor. πέπιθον, cj. 3. sg. πεπίθησι, k temu fut. πεπιθήσω, krep. pf. cj. 1. pl. πεποιθόμεν, plpf. πεποιθεα, 1. pl. ἐπέπιθμεν, krep. aor. med. πεπιθόμεν, πιθόμεν]

I. act. 1. trans. a) prepričam, pregovorim, preverim, uverim, *τινά τι* koga o čem; τό πεῖθον razlog, πέιθω ἑμαυτόν prepričan sem, verjamem, verujem, ταῦτα ἔπειθε to mnenje je zmagalo, to mnenje je prevladalo; **b)** pregovorim (koga k čemu) *τινά τι*, pridobim, pripravim koga k čemu, do česa, napotim koga, skušam pregovoriti, svetujem z *inf.*, ὡς; πέιθων, πείσας s prigovarjanjem, z dobrimi ali prijaznimi besedami (razlogi), τὰ πείθοντα ἐσθίω jem, kar vzbuja tek, φυλάττομαι τὰ πείθοντα varujem se pred skušnjavo; **c)** premamim, varam, prevaram, zapeljujem, zapeljem γυναῖκα, podkupim χρήμασι, δώροις, najamem μισθῷ; **d)** izprosím, pregovorim s prošnjami, potolažim, pomirim, podpihujem *NT*; **e)** vzbudim, razburim θυέλλας; **2. intr. pf. πέποιθα a)** prepričan sem, uverjen sem; **b)** verujem, verjamem, zaupam, zanašam se, računam na kaj, nadejam se, opiram se na kaj *τινί, ἐν τινι, ἐπὶ τινι, ἐπὶ τινι NT, acc. c. inf.;*

II. pass. in med. 1. dam se (pustim se) pregovoriti (prepričati, preprostiti, pripraviti do česa), ὑπό τινος od koga, τί, εἷς τι k čemu, *acc. c. inf.*, ὡς, ὥστε, ὅπως *itd.*; **2.** ubogam, pokoren sem, pokorim se, γῆραι vdam se = potrpežljivo prenašam, δαιτί vdam se želji po obedu, νακτί sledim vabilu noči, uležem se k počitku, πείθεσθε μοι ῥαβδούχον ἐλέσθαι ubogajte in izvolite; **3.** verujem, verjamem, zaupam *τινί, ταῦτ' ἐγώ σοι οὐ πείθομαι* tega ti ne verjamem; *pf. πέπεισμαι* prepričan sem, uverjen sem

πέικω *ep.* grebenam εἶρια

πεῖνα, ἡ, *ep. ion.* **πέινη** lakota, glad, stradanje

πεινάω [*Et.: morda sor. z lat. paene, penuria*] [*Obl. inf. πεινήν, NT πεινάω, ep. πεινήμεναι, fut. πεινήσω, NT πεινάσω*] **1.** lačen sem, stradam, gladujem; **2.** zelo (si) poželim, hrepenim po čem *τινός; τί NT*

πεῖρα, ἡ, *ion.* **πεῖρη** [*Et.: iz *περ-ία, kar je nastalo iz ide. kor. *per-'preiti', 'prečkati', 'prekoračiti', 'prepeljati', 'predreti', 'prevesti'; prim. lat. periculum 'preizkušnja', 'ne-*

varnost', experior 'poskušam', 'preizkušam', experimentum 'poskus', 'preizkušnja', *nem.* Gefahr 'nevarnost'] **1.** poskus, izkušnja; izkustvo, λαμβάνω delam poskus, poskušam, ἐν ἑμαυτῷ πεῖραν λαμβάνω poskusim na sebi, vem iz lastne izkušnje; πεῖραν δίδωμι, πεῖραν παρέχω dajem dokaz, dokazujem, uresničim se (*Demosten 18, 195*), ἐν πείρᾳ τινός γίγνομαι poznam koga iz lastne izkušnje, osebno poznam koga, občujem s kom, ἀπὸ πείρης γίγνεται τι s poskušanjem se pride do česa; **2.** dejanje, podvig, naklep, nakana, napad

πειράζω *ep. NT* poskušam, skušam, zapeljujem τινός

Πειραιεύς, ἑως, ὁ [*gen. tudi* Πειραιῶς, *dat.* Πειραιεῖ, *acc.* Πειραιᾶ] Pirej (Pejrajej), atensko pristanišče

πειραίνω *ep.* [*aor. ἐπέπειρα*] **1.** privezujem, navezujem kaj (na kaj) ἔκ τινος; **2.** *pf. pass.* *3. sg.* πεπειράνται dovršeno je (= περαίνω)

πεῖραρ¹, ατος, τό *ep.* [*Et.*: iz *πέρφαρ iz *ide. kor.* *per- 'prečkati', 'preiti', 'prepeljati', 'prevesti', 'predreti'; *gl. tudi* πείρω, πεῖρα] **1.** konec, kraj, rob, meja γαίης, πόντου; **2.** *pren. a)* dovršitev, odločitev, izid, πεῖραρ αἰρέομαι grem po razsodbo, razsodi se mi; **b)** glavna stvar, ἐκάστου πείρατ' ἔειπεν vse mu je natančno razložil; **c)** τέχνης umetno orodje, sredstvo, pripomoček

πεῖραρ², ατος, τό *nv.* povodec, vajet, vojka; νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισιν θεοῖσι vajeti zmage so (tj. odločitev zmage je) v božjih rokah; τοῖ δ' ἔριδος καὶ πολέμοιο πεῖραρ ἐπαλλάξαντες ἐπ' ἀμφοτέροισι τά νυsson izmenoma so potegnili vajeti vojne zdaj na eno, zdaj na drugo stran, tako da so se ti bojevali s spremenljivo srečo = zapletli so oba dela v trajen boj (*gl. ἐπαλλάσσω*); *pren.* zanka, zadruga ὀλέθρου, οὐζύος (= poguba, beda)

πεῖρασις, εως, ἡ, **πειρασμός**, ὁ (πειράω, πειράζω) skušnjava, izkušanje, preizkušanje, izkušnja, preizkušnja *NT*

πειρατήριον, τό *poet.* poskus, nevarnost, φόβια krvava sodba

πειρατής, οῦ, ὁ (πειράω) morski razbojnik, gusar

πειράω, *ion.* πειρέω, *nav. med.* πειράομαι (πεῖρα) [*fut.* πειράσω *itd.*; *ep.* πειρήσω, *med.*

fut. πειράσομαι, *aor.* ἐπειρασάμην in ἐπειράθη (tudi v *pass. pomenu*); *pf.* πεπειράμαι, *adi. verb.* πειρατέον; *ep. ion.* πειρήσομαι, *aor. pass. inf.* πειρηθέμεναι; *ion. praes. opt. 3. pl.* πειρώατο, *plpf. 3. pl.* ἐπεπειρέατο] poskušam **1.** skušam, poskušam, trudim se, prizadevam si, lotim se česa, ukrenem kaj; s ὧς, ὅπως, εἰ, μή *ali inf.*; **2.** preskusim kaj, poskusim, izkušam kaj, preiskujem, poizvedujem, sprašujem τινός, τί; *zlasti:* **a)** uživam, pokusim kaj (*iron.*) οἷστοι τῶν τάχ' ἔμελλον πειρήσεσθαι; **b)** poskušam svojo srečo v (na, pri) čem, ἔργου, ἄθλου; **c)** poskušam (preizkušam) se v čem ἔπεσι, μύθοις, ποσίν, ἐγχείρῃ, ἐν ἔντεσι; **d)** poskušam napad, napadam πόλεως, μῆλων, χωρίου; *tudi* merim se s kom, začnem boj s kom τινός; **e)** skušam, hočem zapeljati τινά; **3.** *pf.* vem iz izkušnje, doživim, vadil sem se v govoru τινός, ὧς

πείρη *ion.* = πεῖρα

Πειρήνη, ἡ Pejrena, studenec v Korintu

πειρητίζω [*intens. k* πειράω, *samo praes. in impf.*] *ep.* skušam, poskušam τινός in *inf.*, sprašujem, poizvedujem po τινός, στίχας ἀνδρῶν poskušam napad na koga, merim se s kom

Περί-θoος, ὁ Pejritoos, kralj Lapidov

πέρινος, ινθος, ἡ *ep.* pleten vozni koš, pletenica, kovček na vozu (za shranjevanje hrane)

Πεῖρος, ὁ Pejros, reka v Ahaji

πέρω *ep.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *per- 'prečkati', 'preiti', 'prepeljati', 'prevesti', 'predreti'; *prim. lat.* porta 'vrata', portō 'nosim', portus 'pristanišče', 'pristan', *sl.* periti, naperiti, uperiti, *stvnem.* faran 'voziti', farjan 'potovati', *nem.* fahren 'voziti'] [*Obl. aor.* ἔπειρα, *pf. pass.* πέπαρμαι, *ep. impf.* πεῖρε, *aor.* πεῖρα] **1.** prebadam, nabadam, natikam na κρέα τινί, ὀδύνησιν πεπαρμένος mučen od, ἦλοισι πεπαρμένος z glaviči obit; **2.** prediram; prebrodim, prejadram, peljem se skozi κύματα, prehodim κέλευθον

πεῖσα, ἡ (πεῖθομαι) *ep.* poslušnost, pokorščina, mir

Πεισί-στρατος, ὁ Pejzistrat **1.** najmlajši Nestorjev sin; **2.** atenski tiran (560–527 pr. Kr.); njegova sinova sta se imenovala **Πεισιστρατίδα**, οἱ Pejzistratida

πεῖσμα, ατος, τό [*Et.*: iz *πείνθ-σμα, *to pa iz*

ide. kor. *b^hend^h- 'vezati', 'povezati'; *prim. nem.* binden 'vezati', 'povezati', Band 'vez', 'poveza', 'povoj'] vrv, konopec

πεισμονή, ἡ (πείθω) pregovarjanje, pokorščina NT

πέισομαι *gl.* πάσχω in πείθω

πειστέον [*adi. verb. od* πείθομαι] treba je poslušati ali se pokoriti

πειστήριος 3 *poet.*, **πειστικός** 3 (πείθω) pridobljiv, prikupljiv, prepričevalen

πέκω [*Et.: iz ide.* *pek^h- 'trgati', 'skubiti', 'mikati', 'grebenati'; *sor. stind.* pášu- 'živina', *gr.* κτείς (*iz* *πκτ-εν-), *lat.* pecten -inīs 'glavnik', 'česalo', pectō 'gradašam', 'česam', 'mikam', pecus -oris 'drobnica', *stvnem.* fihu 'živina', fehtan 'boriti se', *lit.* pešū, pēšti 'pukati', 'puli-ti', 'vleči za lase'] [*Obl. aor.* ἔπεξα] *ep.* češem, česam, grebenam; *med.* češem se, česam se

πελαγίζω (πέλαγος) stopam čez bregove, razlivam se, poplavljam, πελαγίζει τὰ πεδία stojijo pod vodo

πελάγιος 3 in 2 (πέλαγος) na morju (živeč), vozeč se po morju, na širokem morju, morski

πέλαγος, ους, τό [*Et.: predgr. beseda; njena etimologija ni zanesljivo pojasnjena*] **1.** (širno) morje, valovi, morska gladina, morska površina; **2.** (neizmerna) množica, obilica κακῶν, ἄτης

πελάζω (πέλας), **πελάω**, *vzrok. obl.* **πλάθω** *poet.*, **πίλναμαι** *ep.* [*fut.* πελάσω in πελῶ, *aor.* ἐπέλασα, *pass. pf.* πέπλημαι, *aor.* ἐπελάσθη in ἐπλάθην, *med. aor.* ἐπελασάμην; *ep. aor.* (ἐ)πέλασσα, *cj. 1. pl.* πελάσσομεν, *šib. aor. med. opt. 3. pl.* πελασαίατο, *3. sg.* πλῆτο, *aor. pass. 3. pl.* πέλασθεν] **1.** *trans.* bližam, približujem, primikam τινά τινα, ἴστον ἴστο-δόκη spustim (postavim) jambor v jambornico, Τρωᾶς νηυσί pustim, da se Trojanci približajo ladjam, στῆθος θαλάσση uležem se s prsmi na morje (da plavam), τινὰ ἐς νῆσον ženem na otok (k otoku), ἐν σπῆεσσι κτήματα spravim v votline, ὀδύνησι peham (spravljam) v bolečine, τινὰ χθονί (οὔδει) mečem (podiram, polagam) na tla; ἔπος ἐρέω ἀδάμαντι πελάσσας (*sc.* αὐτό) hočem povedati (izreči) besedo, ki je trda (nespremenljiva) kakor jeklo; **2.** *intr. in pass.* bližam se, približujem se τινί, τινός, (ἔς) τι; prihajam h komu,

pridružujem se, družim se ὁμοιον ὁμοίω, χθονί spustim se (padem, zgrudim se) na zemljo **πέλανος**, ὁ daritveni kolač, potica, pogača, gi-banica

πέλας **1.** *adv.* blizu, v bližini; *subst.* ὁ πέλας bližnji (sorodnik), sosed, prijatelj; **2.** *praep. z gen.* blizu, pri, ob τινός, τινί

Πελασγοί, οἱ Pelazgi, prvotni prebivalci Grčije; *od tod* **Πελασγίη**, ἡ Pelazgija in **Πελασγίς**, ἰδος, ἡ Pelazgida, staro ime Grčije; *adi.*

Πελασγικός 3 pelazgijski, pelazgiški

πελάτης, ου, ὁ (πελάζω) **1.** *poet.* ki se bliža, ki se približa, πάσα εὐνοία, τὸν πελάταν λέκτρων ποτέ ker se je hotel približati postelji; **2.** dninar, težak, najemnik

πελάω *gl.* πελάζω

πέλεθρον, τό *ep.* = πλέθρον

πέλεια, ἡ *ep. poet.*, **πελειάς**, ἄδος, ἡ *ep. ion. poet.* divji golob

πελεκίζω (πέλεκυς) obglavljam NT

πελεκ(κ)ία (πέλεκυς) *ep.* [*aor.* πελέκκησα] obsekam, obtešem s sekiro

πέλεκκον, τό toporišče, sekirišče

πέλεκυς, εως, *ion.* υος, ὁ [*dat. pl.* πελέκεσσι, *acc.* πελέκεας] sekira, bradlja; *pren.* (= *lat.* fascēs) butara s sekiro

πελεμίζω *ep.* [*gl.* πάλλω; *aor. ep.* πελέμιξα, *pass.* πελεμίχθην] **1.** *act.* vihtim, maham, majam, pretresam, stresam, τόζον prigibam, zavijam; **2.** *pass.* tresem se, drhtim, opotekam se, (plašno) bežim nazaj

πελέσκετο, πέλευ *gl.* πέλω

Πελίας, ου, ὁ, *ion.* **Πελίης** Pelias, kralj v Jolku

Πέλι(ν)α, ἡ Pelina, mesto v Tesaliji

πελιτνός 3 [*Et.: domnevno iz ide.* *poluo- ali morda *peli- 'bled', 'siv'; *prim. stind.* páliknī 'siv', palita- 'siv od starosti', *gr.* πελιός, πολιός 'temen', 'siv', *lat.* palleō 'bledim', 'bled sem', pallidus 'bled', pallor 'bledica', *sl.* plav (plavolas)] svinčenobarven, bel, belkast, plav, plavkast, bled

Πέλλα, ἡ Pela, glavno mesto Makedonije; *preb.* **Πελλαῖος**, ὁ Pelajec, Pelec

πέλλα, ἡ *ep.* golida, kablica, posoda za molžo

Πελλήνη, ἡ Pelena, mesto v vzhodni Ahaji; *preb.* **Πελληνεύς**, ὁ Pelenec, Pelenejec

πέλμα, ατος, τό podplat, stopalo

πέλομαι *gl.* πέλω

Πελοπίδας, ου, ὁ Pelopidas, tebanski vojskovođa (ok. 410–364 pr. Kr.)

Πελοπό-ννηςος, ἡ Peloponez, Pelop(s)ov otok; *preb.* **Πελοποννήσιος**, ὁ Peloponezi-jec, Peloponežan; *adi.* **Πελοποννησιακός** 3 peloponezijski, peloponeški

Πέλ-οψ, οπος, ὁ Pelops (Pelop), Tantalov sin, kralj v Elidi; *patron.* **Πελοπίδαι**, οί Pelopida = Pelopsova sinova = Atrej in Tiest

πελλάζω (πέλτη) sem peltast, služim kot peltast

Πέλται, αί Pelti, mesto v severni Trakiji

πελταστής, οῦ, ὁ (πέλτη) peltast, lahkooboroženec (oborožen z lahkim ščitom, s krajšo sulico in mečem)

πελταστικός 3 lahkooborožen; *subst.* τὸ πελταστικόν = οἱ πελτασταί lahka pehota

πέλτη, ἡ [*Et.*: *po eni domnevi trač. izpos., po drugi sor. s πέλιμα* 'podplat', *lat.* pellis 'koža'; *iz gr. tudi lat. izpos.* pelta, peltastēs] pelta **1.** majhen lahek ščit, narejen v obliki polmeseca iz lesa in prevlečen z usnjem; **2.** dolga sulica ali kol

πελτο-φόρος, ὁ (φέρω) = πελταστής

πέλω, *med.* **πέλομαι** *ep. poet.* [*Et.*: *iz ide.* *q^uélō, *k^uélō *iz ide. kor.* *q^uelh₁-, *k^uelh₁- 'vrteti se'; *prim. stind.* cārati 'premika se na okoli', 'tava' *lat.* colō 'obdelovati (zemljo)', 'naseliti', 'poseliti', *incola* 'naseljenec', 'prebivalec', *colus* 'preslica', *sl.* kolo, koleno] [*Obl. ep. impf.* 3. *sg.* πέλεν, *sinkop.* *aor.* ἔπλον, 3. *sg.* ἔπλε; *imp. med.* πέλευ, *impf. iterat.* πελέσκετο, *aor.* 2. *sg.* ἔπλεο, ἔπλευ, 3. *sg.* ἔπλετο, *pt.* πλόμενος] **1.** vrtim se, gibljam se, premikam se, nastajam κλαγγή, prihajam nad koga, bližam se, približam se γῆρας καὶ θάνατος; izhajam iz česa ἔκ τινος, nahajam se na čem; **2. a)** = εἰμί sem, bivam, nahajam se; **b)** = γίγνομαι nastajam, postajam, zгодim se

πέλωρ, τό *indecl. ep., πέλωρον*, τό orjak, velikan; pošast, spaka; strah

πελώριος 3 *ep., πέλωρος* 2 orjaški, ogromen, neizmeren, silen, strašen

πέμμα, ατος, τό (πέσσω) pecivo, kolači, sladkarije

πεμπάδ-αρχος, ὁ (ἄρχω) pempadarh, poveljnik petih mož

πεμπάζω *in med. ep.* [*aor. med. cj. 3. sg.* πεμπάσεται] (na prste) štejem, naštevam

πεμπάς, ἄδος, ἡ pet mož, peterica mož

πεμπταῖος 3 pet dni star, petega dne

πεμπτός 3 [*adi. verb. od πέμπω*] poslan, odposlan

πέμπτος 3 (πέντε) peti

πέμπω [*fut.* πέμψω, *aor.* ἔπεμψα, *pf.* πέπομφα, *pass. pf.* πέπεμμαι, *aor.* ἐπέμφθην, *fut.* πεμφθήσομαι, *med. fut.* πέμψομαι, *aor.* ἐπέμφάμην, *adi. verb.* πεμπτέον, πεμπτός, *ep. prae. inf.* πεμπτέμεν(αι), *aor. med. opt. 3. pl.* πεμφαίατο, *ion. impf. iterat.* πέμπεσκε]

I. act. 1. a) pošiljam, odpošiljam τινά (τί) τινι koga (kaj) h komu, πρὸς, παρὰ τινα, εἰς κατασκοπήν kot ogleduha, na stražo, ἐπὶ τινα pošljem po koga, ἐπ' (ἐφ') ὕδωρ po vodo, ἐπὶ βοήθειαν po pomoč, ἐπὶ πολέμῳ v vojno, ἐπὶ ξυλλογῇ στρατιωτῶν da naberejo vojake, κατὰ ζήτησιν ἀνδρός da poišče moža; *namen se izraža tudi z inf. ali pt.:* πέμπω τινὰ φέρειν, ἄγειν, καλοῦντα, ἐροῦντα da nese, pri-nese, pokliče, pove; πατρὶ τυμβεῦσαι χοάς da nesem na očetov grob pitno daritev; πέμπει με σοὶ φέροντα τάσδ' ἐπιστολάς φυλάσσειν pošilja me k tebi s tem naročilom, da ga čuvaš; **b)** pošiljam poslance, pošiljam povelje, πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν (Fojb) je odgovoril našim poslanca, πέμπων κελεύω pošljem poslance s poveljem, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι efori so poslali poslance s poveljem, da naj zapusti Lariso; **c) pren.** πρὸς αὐτὴν πόδα grem k stanovanju, εἰς Ἄϊδαο umorim, βαιὰν πέμπε λόγων φάμαν tiho mi povej, λέσχην skličem; **2. a)** dol pošiljam, naklonim komu kaj κακόν τινι, ἐπὶ τινι; **b)** kvišku pošiljam, pustim, da raste, dajem αἶα; **3. a)** pošiljam domov, odpuščam ἐς πατρίδα, οἴκαδε, τὸν ξεῖνον; **b)** izženem γῆς ἄποικον, ἀνάστατον; **4.** spremljam, ὁ πέμπων (Ἐρμῆς) ki spremlja, πομπήν spremljam slovesni sprevod, (bogu na čast) obhajam slovesni obhod;

II. med. 1. pošiljam po koga πῶς δῆτα σ' ἂν πεμφαίαθ'; **2.** pošiljam koga h komu (da ga pripelje k meni) τινὰ ἐπὶ τινα

πεμπ-ἄβολον, τό (ὄβελός) *ep.* peterozob raženj, na katerega so nabadali meso pri žgalnih daritvah

πέμψις, εως, *ion.* ιος, ἡ (πέμπω) pošiljatev, pošiljka, pošiljanje, odprava

πενέστης, ου, ὁ penest, najemnik, dninar, suženj (ime podanikov v Tesaliji)

πένης, ητος, ὁ (πένομαι) [*comp.* πενέστερος, *sup.* πενέστατος] ubog, siromašen, reven

πενθερά, ἡ ženina mati, tašča NT

πενθερός, ὁ [*Et.*: iz *ide.* *b^hend^he-ro-s iz *kor.* *b^hend^h- 'vezati', 'povezovati'; *prim.* *stind.* bándhu- 'sorodnik', *got.* bindan 'vezati', *nem.* binden 'vezati', *lit.* beñdras 'udeleženeč', 'déležnik'; *prim.* tudi *gr.* πεῖσμα] ženin oče, tast, sorodnik NT

Πενθέυς, έως, ὁ Pentej, tebenski kralj

πενθέω [*fut.* πενθήσω *itd.*, *ep. praes.* 3. *du.* πενθείετον, *inf.* πενθήμεναι] žalujem, sem žalosten, tožim, objokujem, pomilujem, γαστέρι žalujem s postom

πενθ-ήμερος 3 (ἡμέρα) petdneven, κατὰ πενθήμερον vsakih pet dni

πενθήτρια, ἡ (πενθέω) *poet.* žalovalka, žalujoča, σῶν κακῶν da objokujem tvojo nesrečo

πενθικός 3 (πένθος) žalosten, žalujoč; *adv.* πενθικῶς ἔχω τινός žalujem za kom

πένθος, ους, τό [*Et.*: *sor.* s πάσχω; *gl.* πάσχω, πενθερός] **1. a)** žalost, bolečina, žalovanje, τινός po kom; **b)** bol, bolest, bolečina, nadloga, ἐν πένθει εἰμί = πένθος προτίθεμαι, ποιῶμαι žalujem; **2. a)** žalosten dogodek, nesreča; **b)** predmet žalovanja μέγα πένθος φίλοις

πενία, ἡ, *ion.* πενίη (πένομαι) uboštvo, siromaštvo, revščina, beda, pomanjkanje

πενι-χρός 3 = πένης ubog NT

πένομαι *dep.* [*samo praes. in impf.*] [*Et.*: iz *ide. kor.* *(s)penh₁- 'napenjati', 'vleči'; *prim. gr.* πόνος 'trud', 'napor', *sl.* -peti: napnem, odprnem, spnem *itd.*, *nem.* spinnen 'prestī', *lit.* pinti 'plesti'] **1. intr. a)** delam, trudim se, imam opravka s čim περί δεῦρον; **b)** ubog sem, reven sem, potreben sem; **2. trans. ep.** pripravljam, priskrbujem, oskrbujem kaj τί, izvrtšim ταῦτα

πεντα-δραχμία, ἡ pet drahem

πεντά-δραχμος 2 (δραχμή) *ion.* vreden pet drahem

πεντ-άεθλον, τό *ion.*, πέντ-ᾱθλον pentatlon, peteroboj, peterovrstna borba, tekma v petih

načinih borjenja (*prim. Simonidov pentameter:* ἄλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην)

πεντ-άεθλος *ion.* = πέντ-αθλος

πενταετηρικός 3 ki se obhaja vsako peto leto ἄγων

πεντα-ετηρίς, ἰδος, ἡ doba petih let, petletje

πεντα-έτηρος 2 *ep.*, **πεντα-ετής** 2, **πεντα-έτης** 2 (ἔτος) petleten; *adv.* πεντάετες pet let (dolgo)

πενταετία, ἡ doba petih let, petletje

πενταθλεύω *poet.* vadim se v čem, urim se v čem, ukvarjam se s pentatlonom, treniram pentatlon

πέντ-ᾱθλος, ὁ **1.** ki se uri v pentatlonu, ki trenira pentatlon in zmagovalec v pentatlonu; **2. pren.** ki se trudi drugega v vsakem oziru prekositi

πεντάκις *adv.* petkrat

πεντακισ-μύριοι 3 petdeset tisoč

πεντακισ-χίλιοι pet tisoč

πεντακοσί-αρχος, ὁ pentakoziarh, poveljnik 500 mož

πεντα-κόσιοι 3, *ep. ion.* πεντηκόσιοι petsto **πεντακοσιο-μέδιμνος** 2 državljan prvega davčnega razreda, ki je pridelal najmanj 500 medimnov (mernikov) žita na leto

πεντά-πηγυς 2, *gen. εος ion.* pet vatlov (lak-tov) dolg

πεντα-πλάσιος 3, *ion.* πεντα-πλήσιος petkrat tako velik, petkraten

πεντά-πολις, εως, *ion.* ιος, ἡ peteromestje, zveza petih mest

πεντά-στομος 2 (στόμα) *ion.* (reka) ki ima pet ustij, ki ima pet izlivov

πένταχα *ep.*, **πενταχοῦ** *ion. adv.* razdeljen na pet delov, peteren, κοσμηθέντες postavljeni v petih vrstah, ποταμός διαλαλαμμένος πενταχοῦ ki je razdeljena na pet rokavov

πέντε *indecl.* [*Et.*: iz *ide.* *pénq^e 'pet'; *prim. stind.* pañca 'pet', *lat.* quinq^e 'pet', *sl.* pet, *lit.* penki 'pet', *got.* fimf 'pet', *stvnem.* fimf, finf 'pet', *nem.* fünf 'pet', *ang.* five] pet

πεντε-δραχμία, **πεντέ-δραχμος** *gl.* πεντα-δραχμία

πεντε-καί-δεκα *indecl.* petnajst

πεντεκαιδέκατος 3 petnajsti

πεντεκοντήρ, ἡρος, ὁ pentekonter, vodja (poveljnik) petdesetih mož

πεντε-τάλαντος 2 vreden pet talentov
πεντ-ετηρίς, ίδος, ή 1. doba petih let, petletje, δὲ πεντηετήριδος vsako peto leto; 2. praznik, ki se obhaja vsako peto leto
πεντήκοντα indecl. petdeset
πεντηκοντα-έτις, ίδος, ή petdesetletna
πεντηκόντ-ερος, ή ion. = πεντηκόντορος
πεντηκοντό-γυος 2 ep. velik 50 oralov
πεντηκοντ-όργυιος 2 (όργυια) ion. ki meri 50 sežnjev, (globok) 50 sežnjev
πεντηκόντ-ορος, ου, ή sc. ναῦς petdeseteroveslača, petdeseteroveslarka, ladja s 50 veslarji
πεντηκοντούτης 2 (iz πεντηκοντα-έτης) petdesetleten
πεντηκόσιοι ep. gl. πεντακόσιοι
πεντηκοστός 3 petdeseti; subst. 1. **πεντηκοστή**, ή sc. μοῖρα petdesetina (carina); 2. NT **πεντηκοστή**, ή sc. ήμέρα petdeseti dan po velikih noči, binkošti
πεντηκοστός, ύος, ή oddelek vojakov, ki je imel 50 mož, petdeseterica
πεντ-ήρης, ή, sc. ναῦς (ἐρέσσω) ion. peteroveslača, peteroveslarka, bojna ladja s petimi veslaškimi klopmi na vsaki strani
πεπαθυῖα gl. πάσχω
πεπαίνω (πέπων) [aor. pass. ἐπεπάνθηγ; fut. pass. πεπανθήσομαι] naredim, da postane kaj zrelo, sezorim, dozorim; med. dozorim; pren. v pass.: omehčam se, potolažim se όργή
πεπαίτερος gl. πέπων
πεπάλαγμα, **πεπάλαγκτο** gl. παλάσσω
πεπαλέσθαι, **πεπάλεσθε** gl. πάλλω
πέπαμαι, **πεπάσομαι** gl. πάομαι
Πεπάρηθος, ή Peparet, otok severno od Evboje v otoški skupini Sporadi
πεπαρμένος gl. πείρω
πέπασθε = πέποσθε gl. πάσχω
πεπάσμην gl. πατέομαι
πεπεύρανται 3. sg. pf. pass. od περαίνω
πέπειρος 2 in 3 [Et.: gl. πέπων] poet. zrel; pren. blag, nežen, ne prehud όργή
πεπέρασμαι gl. περαίνω
πεπέρημαι gl. περάω, πιπράσκω
πέπηγα gl. πήγνυμι
πεπιθεῖν, **πεπιθήσω** ipd. gl. πείθω
πέπληγα, **πεπληγώς**, **πέπληγον** gl. πλήσσω

πεπλημένος gl. πελάζω

πέπλος, ό, **πέπλωμα**, ατος, τό [Et.: ali iz kor. *pel-, *pl(H)- 'zaviti' (prim. άπλοϋς, διπλοϋς) ali iz kor. *pl- 'koža' (prim. πέλωμα, πέλητη); prim. tudi lat. palla 'pala', pellis 'koža', sl. plenica, hrv. pelena 'plenica'] 1. peplos (moška in ženska obleka), (slovesna) obleka; 2. tkanina, obleka, oblačilo, odeja, preproga, pregrinjalo

πέπνυμαι gl. πνέω

πέποιθα gl. πείθω

πεποιθήσις, εως, ή zaupanje

πέπονθα, **πέποσθε** gl. πάσχω

πεποτήγεται gl. ποτάομαι

πεπρήσθαι gl. πιπράσκω, πιμπρημι

πέπρησμαι gl. πιμπρημι

πέπρωται, **πεπρωμένη** gl. πορεῖν

πέπταμαι gl. πετάννυμι

πεπτεῶτα gl. πίπτω

πεπτηώς gl. πτήσσω

πεπτώς gl. πίπτω

πεπύθοιτο, **πέπυσμαι** gl. πυνθάνομαι

πέπων 2, gen. ονος [Et.: sor. s πέσσω] 1. (od sonca) kuhan, prekuhan, zrel; 2. pren. ep. poet. a) mehkek, blag, nežen, ljub, drag, premil, μόχθος lahek; b) mehkužen, strahopeten, malopridnež, ὄ πέπωνες

πέρ enklit. [Et.: poudarjajoča enklitična part., sor. z lat. -per, npr. nū-per, parum-per] 1. a) popolnoma, docela, celo, zelo; b) vsekakor, povsem, na vsak način; pri adi. in pt. (kjer je treba dostaviti ὦν) kolikorkoli, čeprav, dasi, četudi, αγαθός περ ἑών čeprav si sicer dober (pošten, vrl); 2. ravno, prav; tako zlasti pri relativih in veznikih: a) ὅσπερ ravno ta, prav ta, ki, ki ravno, ki pač, οἷόςπερ (οἷός περ) ravno takšen kakor, kakršen (pač) ravno, ὅσοσπερ kolikršenkoli pač, kolikor ravno; b) διότιπερ prav zato, ker, εἵπερ, ἔάνπερ če sploh, če zares, tudi če, ὅτεπερ, ὅτανπερ ravno tedaj ko, kadar ravno, ἐπείπερ ker ravno

πέρα [Et.: okamenela skloniska obl. nekega subst. s pomenom 'druga stran' iz ide. kor. *per-; prim. stind. párá 'stran', 'proč', pára 'daljni', 'onostranski', av. para 'stran', 'proč'] 1. adv. a) preko, čez, dalje, dlje, nadalje, οὐκέτι πέρα ne dalje, ne več; b) preko, prek, več kakor, bolj kakor, nad, čez to, še več, razen

tega; *πέρα* λέγω, φράζω še dalje govorim; **2. praep.** z *gen.* čez, preveč, več dlje kakor, zoper, *ἀνίστημί τινα πέρα τινός* povzdigujem koga nad koga, *πέρα μεσούσης ἡμέρας* ropoldne, *πέρα τοῦ δέοντος* več, bolj, dlje kot (kakor) je prav, dlje kot (kakor) je potrebno; *πέρα τοῦ εὐκότους* proti pričakovanju, *πέρα δίκης* čez pravo mero, proti pravici, brez pravice; **3. comp.** *περαιτέρω* še dlje, še v večji meri, še več, čezmerno; *τοῦ δέοντος* več kakor (kot) je treba

περάσκει *gl.* *περάω*

πέρα-θεν *adv.* od (z) one strani (sem), odonod

Περαῖβοι, οἱ Perajbi, pelazgijsko ljudstvo v Epiru

περαίνω, *ep. in ion.* *πειραίνω* [*Et.: sor. s* *πεῖραρ*] [*Obl. fut.* *περανῶ*, *aor.* *ἐπέρανα*, *pass. pf.* *πεπέρασμαι*, *aor.* *ἐπεράνθην*, *adi. verb.* *περαντέον*] **1. act. a)** izvedem, dovršim, storim, naredim, dokončam, izpeljem, izdelam, izposlujem, pridem do svojega namena, οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων *le* (hitro) dovrši; **b)** predavam, pripovedujem (do konca); **c) o poti:** peljem ἐπί τι; **2. pass.** izpolnim se, izvršim se, *συμμαχία* se sklene

περαῖος **3** (*πέρα*) *ion.* onostranski; *subst. ion.* *περαῖη*, ἡ onostranska obala, onostranska dežela

περαιώω **1. act. a)** prepeljavam, prepeljujem, spravljam čez morje (na ono stran); **b)** τί prepeljem se (peljem se) čez kaj; **2. med.** dam se prepeljati, prepeljem se, εἶς τι na drugo stran

περαιτέρω *gl.* *πέρα*

περάν, *ion. ep.* *πέρην* **1. adv.** onkraj, onstran (reke, morja), na nasprotni strani, na nasprotni obali, na ono stran, *πέραν γίγνομαι* pridem na drugo stran, ἡ *πέραν γῆ* onostranska dežela, οἱ *πέραν* čete na onostranskem bregu, τὸ *πέραν* onostranski breg, τὰ *πέραν* καλῶς γίγνεται stvari na oni strani se srečno razvijajo; **2. praep.** z *gen.:* nasproti, onstran, čez kaj

πέρας, ατος, τό meja, konec, kraj, cilj; *adv.* na posled, slednjič

περάσιμος **2** (*περάω*) *poet.* ki ga je mogoče prebresti, prehodan

περάσις, εως, ἡ (*περάω*) *poet.* prehod; dovršitev, konec βίου

περάτη, ἡ *sc.* γῆ skrajni konec zemlje, skrajni zahod ali vzhod, ἐν *περάτη* na skrajnem koncu, na skrajnem zahodu

περατός **3** (= *περάσιμος*) čez katerega je mogoče pluti, prehodan, ploven *ναυσίν*

περάω [*fut.* *περάσω*, *aor.* *ἐπέρασα*, *pf.* *πεπέρακα*, *ep. praes.* *περώσι*, *περάαν*, *impf. iterat.* *περάασκε*, *ep. ion. fut.* *περήσω*, *aor.* *ἐπέρησα*, *ep. fut. inf.* *περησέμεναι*; *trans. fut.* *περάσω*, *aor.* *(ἐ)πέρασ(σ)α*, *pf. pass.* *πεπέρημαι*] **1. trans. a)** predrem (do nasprotne strani), prebodem, prerežem ὀδόντας; **b) o prostoru:** prehodim, prepotujem, preplujem kaj, plovem, prepeljem se (jadram) čez kaj θάλασσαν, πόντον, λαῖτμα, τάφρον prekoračim, prebredem; *τέρμα τοῦ βίου* pridem do konca življenja, umrem; τὸν *βίον* preživim, φυλακᾶς grem, pridem skozi; **c)** (= *πιπράσκω*) spravljam čez morje, prodajam; **2. intr. a)** peljem se, prepeljem se, vozim se po ali skozi ἐπὶ πόντον, ἐφ' ὑγρῆν, δι' Ὀκεανοῦ, ὑπ' οἴδμασιν; **b)** dospem do cilja, διὰ γῆρας ἐπιπόνως prebijem se skozi starost; **c)** prodrem do ὀστέων εἶσω, διὰ τινος, pridem, odpravim se iz česa δωμαίων ἔξω; grem predaleč *πέραν* *περῶσι*; *abs.* *περᾶς γάρ*, *περᾶς* predaleč greš; ὅταν θυμοῦ *περάσης* ko se ti bo jeza ohladila, ko se ti bo jeza polegla

πέργαμον, τό, *πέργαμα*, τά, *ep.* **Πέργαμος**, ἡ **1.** grad, trdnjava; *zlasti* trojanski grad; **2.**

Πέργαμον, τό Pergamon, mesto v Miziji

Πέργη, ἡ Perga, mesto v Pamfiliji

Περδίκκας, ου, ὁ, *ion.* **Περδίκκης**, *gen.* εω, ὁ Perdikas, makedonski kralj

πέρδιξ, ικος, ὁ jerebica

πέρηθεν, *πέρην* *ep. ion.* = *πέραθεν*, *πέραν*

πέρθω [*fut.* *πέρσω*, *aor.* *ἔπερσα in* *ἔπεραθον*, *inf.* *περαθέειν*; *s pass. pomenom fut.:* *πέρσομαι*, *aor.* *ἐπεραθόμεν*, *inf. kor. aor.* *πέρθαι*] **1.** rušim, razrušim, razdrem, razdenem, razdiram, uničim, opustošim, ubijem; **2.** grabim, ugrabim, plenim, uplenim

περί *praep.*

I. z gen. 1. a) *krajevno:* okoli, okrog τετάνυστο *περὶ* σπείους ἡμέρις, *περὶ* τρόπιος βεβαῶτα ko je sedel razkoračeno (okobal) na gredlju; **b) pren. pri glag.** μάχομαι, μάραμαι, ἀμύνομαι, δηρώ, σπουδάζω *itd. navaja predmet, za katerega se borimo, ki ga branimo, oz. hoče-*

περι τούτους τούς χρόνους v tem času, tačas, περι τὰς ἡμέρας ἐκείνας tiste dni; **b)** *pri šten-nikih*: blizu, okoli, do περι ἐβδομήκοντα, περι ἑπτακοσίους; **4. pren.** glede, z ozirom na, nasproti, kar se (koga ali česa) tiče (*zlasti kadar se govori o ravnanju, obnašanju, mišljenju do koga*) τοιοῦτός εἰμι (γίγνομαι) περι τινα tako se obnašam do koga, tako ravnajam z njim, οἷα εἶωθε γίγνεσθαι περι τούς ὀρφανούς kakor se navadno godi s sirotami, τὰ περι Μίλητον γενόμενα kar se je zgodilo z Miletom, εὐσεβέω περι τούς θεούς pobožen sem do bogov, τοιοῦτος περι ἐμέ nasproti meni, do mene, ἄδικος, ἀνόσιος περι τινα, ἡ περι τινα ἀρετή usluga, ki smo jo komu izkazali, ὅ τι πονηρόν περι τὸ σῶμα kar je telesu škodljivo, τὸ πρᾶγμα τὸ περι σέ vsa ta stvar, ki zadeva tebe; λέγω περι τι govorim o čem, καινοτομέω περι τὰ θεῖα uvajam novotarije v verstvu, τὰ περι τὸν Κύρον vse, kar se tiče Kira, τὰ περι τὰς ναῦς pomorstvo, mornarica, τὰ περι θεούς bogočastje, τὰ περι τὰς τάξεις taktika

περί 1. adv. **a)** naokrog; **b)** izredno, zelo, silno, strašno, na vso moč; **2. v anastrofi:** **a)** = περι; **b)** = περίεστι

περι-αγγέλλω razglašam naokrog, povsod razglašam, dajem povelje (ukaz) na vse strani, σίδηρον κατὰ τινα naročim železo, zahtevam od koga, da daje železo

περι-αγείρομαι *med. ep.* [v tm.] zbiram se od vseh strani, περι δ' ἄλλαι ἀγγήεραθ' okrog pa so bile od vseh strani zbrane druge

περι-άγνυμαι *ep. poet.* o *glasu*: lomim se, odbijam se, odmevam od vseh strani ὃψ "Ἐκτορος

περι-άγω *in med.* **1. trans.** vodim, sučem; *med.* vodim s seboj okrog, imam vedno pri sebi *NT*; **2.** okoli hodim, okoli se klatim, prepotujem τὰς πόλεις *NT*

περι-αιρέω 1. act. in pass. **a)** okrog in okrog (popolnoma) snamem, odvzamem, τεῖχος okrog in okrog podrem, zidovje dam popolnoma porušiti, popolnoma razdenem, ἀγκύρας dvignem sidra *NT*; **b)** odvzamem, odpravim, oropam; *pass.* ἐλπὶς περιαιρεῖται upanje izgine *NT*; **2. med.** **a)** vzamem si proč, snamem si, odložim ταινίας, σφρηγῖδα; **b)** =

act. odvzamem, oropam τὰ ὄπλα, odpečatim βιβλίον

περι-αλγέω zelo me kaj boli, zelo sem žalosten zaradi česa τινί

περι-αλγής 2 (ἄλγος) ki trpi silne bolečine, zelo žalosten, περιαλγής γίγνομαι trpim hude bolečine

περι-αλείφω okrog in okrog namažem, popolnoma prevlečem

περί-αλλα *adv.* posebno, zlasti, zelo

περι-αμπέχω 1. act. okrog in okrog obdajam, popolnoma zagrinjam τὶ μετὰ τινος; **2. med.** popolnoma se ogrnem (se zavijem) v kaj τί

Περί-ανδρος, ὁ Periander, tiran v Korintu

περίαπτον, τό privesek, amulet

περι-άπτω¹ **1. act.** vržem kaj okrog česa τί τινι, obesim, ogrnem komu kaj, storim, naredim, prizadenem komu kaj, ἀγαθόν, ἀλσχύνην, pripravim, podeljujem τιμάς, zvrčam na koga αἰτίαν, nakopavam si očitek, da nisem plemenitega mišljenja ἀνελευθερίαν; **2. med.** oblačim si, ogrinjam si kaj

περι-άπτω² zažgem, zanetim πῦρ *NT*

περι-αρτάω obešam okoli vratu

περι-αστράπτω obsijem (okoli in okoli) φῶς τινα, περι τινα *NT*

περι-αυχένιος 2 (αὐχὴν) ki gre okoli vratu, στρεπτός verižica okoli vratu

περι-βαίνω [*aor. ep.* περιβῆν] *ep. poet.* **1.** hodim, stopam okoli koga, obstopam, obdajam, περι τρόπιος βεβαῶτα ko je sedel razkoračeno (okobal) na gredlju, *gl.* περι; stopam pred koga, da ga ščitim; *splošno*: varujem, branim τινός, τινί; **2.** donim okoli česa, τινί prihajam komu do ušes (na ušesa)

περι-βάλλω [*gl.* βάλλω; *ion. plpf.* 3. *pl.* περι-εβεβλήατο]

I. act. in pass. **1. trans.** **a)** vržem (denem) okoli česa, ogrinjam, oblačim τινά τι *NT*, obdajam, onijem χεῖρε, objemam ἀλλήλους; *pren.* τινὰ κακοῖς zaplitem v nesrečo, pahnem v nesrečo, nakopljem komu nesrečo, τινὶ ἀγαθόν dajem, pripravim, podelim, podarim komu kaj, ναῦν περι ἔρμα potisnem ladjo na pečino ali čer, τεῖχος πόλει obdam mesto z zidom, πλῆθος ἰχθύων ujamem, nalovim; **b)** peljem se okoli česa, objadram τὸν Ἄθων, Σούνιον; **c)** presegam, prekašam μνηστῆρας δώροισι;

2. intr. boljši sem od koga, presegam (koga) v čem ὅσον ἐμοὶ ἀρετῆ περιβάλλετον ἴπποι;

II. med. 1. mečem nase, ogrinjam, odevam, oblačim si kaj; *pren.* lastim si, prisvajam si, pridobivam si, spravljam v svojo last τί, dosegam δόξαν; **2.** postavljam, zidam si kaj (v svojo obrambo), ἔρκος delam si plot, ograjo; obdajam z jarkom; **3.** vrtim se, sučem se okoli česa, obkoljujem, obstopam, zajemam, τὸ περιβεβλημένον okolica, κύκλω skušam kaj prikriti s praznimi besedami, μακράν hodim po dolgi stranski poti

περίβλεπτος 2 ugleden, slaven, znamenit, spoštovan, občudovan

περι-βλέπω 1. act. gledam okoli, oziram se na kaj τοῦνδικον, občudujem τί; **2. med.** oziram se okoli, oziram se po kom, pogledam τινά NT

περίβλεψις, εως, ἡ previdnost, opreznost, pozornost, nadzor, nadzorstvo

περιβόητος 2 (περι-βοάω) **1. a)** okrog in okrog znan, slaven; **b)** razvpit, na slabem glasu; **2.** ki na vseh straneh vzbuja jok in stok Ἄρης

περιβόλαιον, τό (περι-βάλλω) pokrivalo, pajčolan, odeja, zastor, obleka NT

περιβολή, ἡ (περι-βάλλω) **1.** objem, objetje, εἰκὸς χειρῶν περιβολᾶς λαβεῖν naravno je (spodobi se), da se objamejo; **2.** obdajanje, obseg οἰκίης, obkoljenje, obkolitev, περιβολὴν ποιῶμαι naredim krog (kot, ovinek), τοῦ χωρίου ὄξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος ker je pokrajina tvorila oster kot, ker je obrežje tvorilo oster kot; **3.** prizadevanje za, hrepenenje po ἀρχῆς; **4. a)** ogrinjalo, obleka, plašč; **b)** zavitek, ovitek (nit, ki je ovita okrog pisma in pritrjena s pečatom)

περίβολος, ὁ (περι-βάλλω) obzidje, ograditev, zagraditev, ograja, zagrada

περι-βραχιόνιον, τό (βραχίων) oklep na roki, rokobran

περι-βρύχιος 2 ki se okrog in okrog dviga ali kopiči; *drugi:* zelo globok οἶδμα

περι-γίγνομαι, *ion.* **περι-γίνομαι 1.** postanem močnejši od koga τινός, obvladam koga, premagam, zmagam, prekašam, presegam, nadkriljujem, sem močnejši τινός τινι; **2.** περιγίγνεται pokaže se, izhaja, izvira iz česa, posledica je μέγισται τιμαὶ ἔκ τινος; περιεγένετο, ὥστε καλῶς ἔχειν pokazalo se je, da

je bilo v redu (prav); **3.** ostanem pri življenju, ostanem živ; *subst. pt.* **περιγενόμενοι**, οἱ ki so ostali (pri življenju), preživeli; preživim, rešim se, srečno jo odnesem, τούτου τοῦ πάθους uidem tej nesreči, ἦν τι περιγίγνεται αὐτοῖς τοῦ πολέμου če bi jim vojna dopustila, (poleg glavnega namena) storiti tudi to

περι-γλαγῆς 2 (γλάγος) *ep.* poln mleka, napolnjen z mlekom

περί-γλωσσος 2 (γλῶσσα) *poet.* zgovoren, spreten v govorjenju

περι-γνάμπτω *ep.* ukrivim, jadram okoli česa, objadram τί

περιγραπτός 2 očrtan, omejen; *subst.* **περι-γραπτόν**, τό ozko omejen okraj

περι-γράφω očrtam, obrišem, začrtam krog, narišem, omejujem χρόνον, odrejam, določam, zaznamujem

περι-δεῆς 2 (δέος) zelo boječ, prestrašen, plašljiv; περιδεῆς γίγνομαι silen strah se me loteva; *adv.* περιδεῶς boječe, v strahu

περι-δεῖδω *ep.* [*aor. ep.* περί(δ)δεισα, *pf.* περιδεΐδια *s praes. pomenom*] zelo se bojim, sem v silnem strahu, v velikih skrbeh sem, τινί za koga, τινός zaradi koga

περί-δειπνον, τό pogrebščina (pojedina, ki so jo imeli deveti dan po pogrebu)

περι-δέξιος 2 *ep.* ki uporablja obe roki kakor desnico, zelo spreten

περι-δέω 1. act. privežem, ovijem NT; **2. med. ion.** privežem si kaj τί

περι-δίδομαι *med.* [*aor. cj. 1. du.* περιδώμεθον] stavim za kaj, zastavim kaj, τινός na kaj, ἐμέθεν αὐτῆς sámο sebe (= svoje življenje) hočem zastaviti

περιδίνεω 1. act. vrtim v krogu; **2. med.** obkrožam, vrtim se okoli česa, πόλιν tečem okoli mesta

περι-δίω = περι-δεῖδω

περί-δραμον *aor. od* περι-τρέχω

περί-δρομος 2 (δραμεῖν) *ep.* **1.** ki teče okrog, obkrožujoč, okrogel; **2.** okrog katerega je mogoče teči, prosto stoječ, prosto ležeč; *subst.* **περίδρομος**, ὁ hodnik, lopa, mostovž, stebrišče

περι-δρύπτομαι [*aor. pass. ep.* περιδρύφθην] popolnoma si odrem, povsem si oderem τί

περι-δύω [*aor. ep. περιδύσα*] povsem slečem
τί

περιδώμεθον *gl. περι-δίδομαι*

περι-εἶδον *gl. περι-οράω*

περι-ειλέω onijam τί περί τι

περι-ειλίσσω *ion. = περι-ελίττω*

περί-ειμι¹ (εἶμι) **1.** sem okrog in okrog česa, obdajam okrog in okrog τινί; **2.** močnejši sem, nadkriljujem, presegam, τινός koga, τινί v čem, sem prvi, imam prednost, ἐκ περιόντος z večjo silo, z večjo močjo; **3.** preostajam, ostajam (živ), ostajam nepoškodovan, rešim se, ostanem pri življenju, preživim koga τινί, ἐς ἔτος doživim leto; *subst. pt. περιόν, τό* ostanek; **4.** περίεστί τινί τι preostaja za koga, posledica je

περί-ειμι² (εἶμι) **1. a)** *intr.* hodim okrog κύκλω, obkolim koga τινά; **b)** hodim v vrsti okoli, prihajam na koga, prehajam na ἀρχή; **c)** *o času:* potekam, minevam, περιούντι τῷ θέρει tekom poletja, v času poletja, χρόνου περιούντος ko je čas potekel; **2. trans.** obhajam, obiskujem φυλακάς, prepotujem, τήν Ἑλλάδα celo Grčijo

περι-είργω okrog in okrog obdajam, zapiram, ogradim okoli in okoli (od vseh strani)

περι-είρω *ion.* vtikam, pritrjujem, zabijam ξύλα

περιέλασις, εως, ἡ *ion.* **1.** jahanje, vožnja okoli mesta; **2.** prostor, po katerem se vozi ali jaha; pot, po kateri se vozi ali jaha

περι-ελαύνω **1. trans. a)** v *tm. ep.* delam ograjo okoli česa ἔρχος, od vseh strani obdam; *pass.* od vseh strani sem obdan, od vseh strani sem stiskan, v zadregi sem, τινί od česa, zaradi česa; **b)** gonim (ženem, podim) okoli; **2. intr.** jaham, peljem se okoli (mesta), obdam, obkoljujem, zajemam

περι-ελίσσω, *at. περι-ελίττω, περι-ελίττω* **1. act.** onijam, omotam kaj okrog česa τί τινι, περί τι; **2. med.** onijam si kaj τί, onijam se τινί

περι-έλκω vlačim koga okoli, vodim koga za nos, τί v čem

περι-έννυμι [*v tm.*] *ep.* oblečem koga s čim (v kaj) τεύχεα

περι-έπω [*impf. περιεῖπον, fut. περιέψω, aor. περιέσπον, inf. περισπεῖν, pass. περιέφθην*]

1. act. ukvarjam se, bavim se s čim τί, upravljam, oskrbujem kaj, strežem komu, gojim, častim, spoštujem, čislam, τινά koga, τρηχέως τινά grdo ravnam s kom; *pass.* trdo ravnajo z menoj, hudo se mi godi, ὡς ἀνδράποδά τινα ravnam s kom kakor s sužnjem; ἀεικείη τινά sramotno ravnam s kom, naredim komu sramoto; **2. med.** obdajam od vseh strani, skrbim za, τινά ὡς πολέμιον ravnam s kom kakor s sovražnikom

περι-εργάζομαι *dep. med.* ukvarjam se s čim po nepotrebem, ukvarjam se (bavim se) z nepotrebniimi stvarmi (rečmi), vmešavam se v tuje zadeve *NT*

περί-εργος **2** ki se po nepotrebem trudi za kaj, preveč skrben ali delaven, malenkosten, prenatanečen, radoveden, nepotreben, odvečen; *subst. περίεργα, τά* čarovnije, vražje; *περίεργόν sc. ἐστί* odveč je

περι-έργω *gl. περι-είργω*

περι-έρχομαι *med.* **1. intr. a)** hodim okoli česa τί, potujem okrog po κατά τι, krožim, vračam se v krogu, pridem (po vrsti) na koga εἰς τι, ἐπί τινα, τινά, dosežem, zadenem koga τίσις, zabredem v kaj, εἰς τυρανίδας pridem pod oblast tiranov; **b)** *o času:* potekam, minevam; *pren. νοῦσος περιέρχεται ἐς φθίσειν* bolezen prehaja v sušico; **2. trans.** obidem, obkolim, potujem po τί; *pren.* ukanim, prevaram τινά τινι

περι-έσχατος **2 ion.** malodane skrajni; *subst. περιέσχατα, τά* skrajni rob, okrožje, okolica

περι-έχω [*gl. ἔχω; aor. med. ep. περισχύμην, imp. περισχεο*], *vzpor. obl. περι-ίσχω*

I. act. 1. a) obsegam, oklepam, obdajam, objemam; obkrožam, oblegam; θάμβος groza me obhaja; **b)** imam kaj zajeto, imam kaj obkoljeno, držim, stiskam; *subst. pt. περιέχον*, τό obdajajoči zrak, ozračje, zračni prostor; **c) impers. NT** περιέχει ἐν τῇ γραφῇ pismo vsebuje (se glasi), pisano je; **2.** nadkriljujem, presegam, sem močnejši;

II. med. 1. a) oklepam se, držim se koga, visim na kom, vdan sem komu, ljubim koga; **b)** imajo me zaprtega z (od) vseh strani, držim se česa, ne odneham s čim, poganjam se za, iskreno prosim περιείχετο αὐτοῦ, μή; **2.** zavzamem se za koga, branim, varujem koga

περί-ζυγα, τὰ nadštevilno jermenje, jermenje na zalogi

περι-ζώννυμαι *med.* **1.** izpodrecam se, opašem se (si), oborožim se s čim τί *NT*; **2.** prepašem se za daritev

περι-ηγέομαι *dep. med. ion.* vodim koga okrog česa, οὐρός τινη pokazem komu pot okrog gore

περι-ήγησις, εως, ή *ion.* obris, opis, obseg

περι-ήδη *gl. περί-οιδα*

περι-ήκω **1.** prišel sem okrog, naletel sem na koga, τὰ τινα περιήκοντα kar je koga zadelo, kar se mu je zgodilo; περιήκω τὰ πρῶτα dosegel sem največjo srečo; **2.** prišel sem (po vrsti) na koga ή άρχή (είς τινα)

περι-ήλυσις, εως, ή *ion.* **1.** obhod, preseljevanje (duše); **2.** obkoljenje, obkolitev, zajetje

περι-ημεκτέω *ion.* ves sem iz sebe, zelo sem nejevoljen, žalosten, jezen, τινί, τινός na koga (kaj); *tudi s ós in nom. pt.*; zato, ker

περι-ήνεικα *ion. gl. περι-φέρω*

περι-ηχέω *ep.* okrog in okrog zvenim, zvenčim, razlegam se, donim

περί-θεισις, εως, ή (περι-τίθημι) obešanje, navešanje (zlatnine) *NT*

περι-θέω tekam okoli, hodim okoli, obtekam, obdajam kaj τί, vrtim se v krogu άσπίς

Περι-θοῦδαι, οί Peritojdi, atiški demos; *preb.*

Περι-θοίδης, ου, ό Peritojd

Περίθοος, ό = Περίθοος

περι-θριγκώω ogradim, zgradim

περίθῦμος **2 ion.** zelo jezen; *adv.* περιθύμως zelo jezno, razjarjeno, περιθύμως έχω zelo sem jezen, zelo sem razjarjen

περι-ιάχω [*v tm.*] *ep.* okrog in okrog odmevam, se razlegam

περι-ίδμεναι *ep. gl. περί-οιδα*

περι-ίζομαι *dep. med. ion.* usedam se okoli, sedim okoli česa τί, oblegam τινά

περι-ιπεύω jaham okoli, objaham, objezdim

περι-ίστημι [*gl. ίστημι; ep. krep. aor. act. περίστην, cj. 3. pl. περιστήσι, pass. περι-στάθην*]

I. trans. 1. postavljam (razpostavljam) okrog česa τί περί τι; *pren.* povzročam, zanetim πόλεμον, prizadenem, storim komu kaj; **2.** predstavljam, obračam, spreminjam, spravljam

v drugo stanje, πράγματα είς τινα izročam; **3. med.** postavljam okrog sebe, dam narediti krog okrog sebe, obkrožam se s čim;

II. intr. 1. postavljam se (razpostavljam se) okrog česa, obstopam, obdajam, obkoljujem; *pf.* stojim okoli; οί περιεσετῶτες okoli stoječi, poslušalci; *pren.* oblegam, žugam, pretim, stiskam φόβος Σπάρτην; **2.** spreminjam se, obrnem se, τούναντίον περιέστη αὐτῷ zgodilo se mu je ravno nasprotno; uspeh je bil povsem drugačen, kot je pričakoval; ές τοῦτο περιέστη ή τύχη tako se je sreča spremenila, tako se je sreča obrnila; prihajam na είς ένα; **3. NT** ogibam se, izogibam se

περι-ίσχω = περι-έχω

περι-κάθαρμα, ατος, τό izvrzek, smet *NT*

περι-κάθημαι, *ion. περι-κάτημαι* [*ion. 3. pl. impf. περικατέατο*] sedim okrog česa τὸ τεῖχος, obkoljujem τινά, τινί, oblegam τήν πόλιν

περι-καίω, **περι-κάω** [*pf. pass. περικέκαυμαι*] *ion.* okrog in okrog zažigam, žgem, palim

περι-κακέω obupavam, obupujem

περι-καλλής **2** (κάλλος) prelep, prekrasen

περι-καλύπτω [*tudi v tm.*] popolnoma zakrivam, pokrivam, zagrinjam, zavijam v έν τινι, obdajam; prevlečem, obdam, okujem s čim τί τινι *NT*; *pren. ep.* αὐτῷ περι κάμ' έκάλυψα spraval sem ga v trdno spanje, zazibal sem ga v trdno spanje

περι-καταλαμβάνω obdajam, oklepam na vseh straneh

περι-καταρρήγνυμαι *med.* strgam s sebe τὸν πέπλον (v znak žalosti)

περι-κάτημαι *ion.* = περι-κάθημαι

περί-κειμαι *dep. med. 1.* ležim okrog česa, položen sem okoli česa, obdajam, obkrožam kaj, objemam koga τινί; *pren.* οὐδέν μοι περίκειται nobene koristi nimam od česa; **2. pf. pass. k** περι-τίθημι: obdan sem, obkrožen sem, imam na sebi, oblečen sem, vkovan sem v kaj τί, λίθος περίκειται περί τὸν τράχηλον (mlinski) kamen se mu obesi okoli vratu *NT*

περι-κείρω *ion.* okrog in okrog ostrizem; *med.* popolnoma si ostrizem τριχας

περι-κεφαλαία, ή (κεφαλή) pokrivalo za glavo, šlem, čelada, zaščita *NT*

περι-κήδομαι *med. ep.* zelo sem v skrbeh, zelo sem zaskrbljen, zelo me skrbi, zelo skrbim za koga *τινός, τινί βιότου* skrbim za premoženje koga

περί-κηλος 2 (*κῆλον, καίω*) *ep.* popolnoma suh

περι-κίων 2, *gen. ονος poet.* obdan s stebri *ναοί*

περι-κλάω odlomim, upognem, obrnem, zavijem na stran, zaviham, odvracam, odpeljem (vozim) stran *τί εἰς τι; pass.* postavljen sem poševno ali povprek

περι-κλειτός 3 = *περι-κλυτός*

περι-κλείω, περι-κλήω, περι-κλήϊω, med. zaklepam, zapiram, oklepam, obdajam, obkoljujem

Περι-κλήης, έους, ό [*voc. Περίκλεις*] Perikles, atenski politik (ok. 500–429 pr. Kr.)

περι-κλινής 2 (*κλίνω*) na vse strani nagnjen, viseč, položen, strm, brežen

περι-κλύζω obdajam z valovi, oblivam

περι-κλυτός 2 *ep.* preslaven, veleimeniten, sloveč, slovit

περι-κομίζω nosim, vozim, vodim okrog česa *τί; med.* vozim se okoli

περι-κοπή, ή obsekavanje, obrezovanje, okrnjenje, poškodba *Έρμῶν*

περι-κόπτω 1. okrog in okrog obsekam, odsekam, obrežem, odbijem, okrnem, poškodujem, pustošim, opustošim, oropam, oplenim, ugrabim *χώραν; 2.* omejujem, oviram, brzdam

περι-κρατής 2 (*κρατέω*) premagujoč; *περι-κρατής γίγνομαι* premagujem, zadržujem *τινός NT*

περι-κρύπτω [*aor. NT περιέκρυβον*] popolnoma skrijem, *έαυτήν περιέκρυβε* skrivala se je (ni šla iz hiše) *NT*

περι-κτείνω *ep.* pobijam, morim (okrog in okrog)

περι-κτίονες, ων, οί, περι-κτίται, οί *ep.* okoli stanujoči; *subst.* sosedje, okoličani

περι-κυκλόομαι *med., ion. περι-κυκλόομαι (NT περι-κυκλώω)* obkoljujem, obstopam, oklepam, oblegam

περι-κύκλωσις, εως, ή obkoljenje, obkolitev, zajetje

περι-λαμβάνω 1. objemam *παῖδα; 2.* oklepam, obdajam, obkoljujem, zajamem, obsto-

pim, *πανουκίη* s celo družino; 3. povzamem, omejujem, označujem, sestavljam *μῆ ἰδέα; 4.* umevam, razumem, dojemam, ugotavljam, povzemam iz česa *έκ τινος*

περι-λάμπω 1. *trans.* okrog in okrog razsvetljujem, obsevam *NT; 2. intr.* svetim se, sijem

περι-λείπομαι *pass.* ostajam, preostajam, preživim, ostanem živ *NT*

περι-λέπω [*tudi v tm.*] *ep. ion.* popolnoma olupim, obelim

περι-λεσχήνευτος 2 (*λέσχη*) *ion.* o komer se povsod govori, preslaven, daleč sloveč

περι-λιμνάζω obdajam okrog in okrog z močvirjem

περι-λιχμάω ližem, oblizujem

περί-λοιπος 2 preostal

περί-λύπος 2 (*λυπέομαι*) zelo žalosten

περι-μαιμάω *ep.* [*samo pt. praes. περιμαιμώωσα*] otipavam, hlastno iščem *σκόπελον*

περι-μάρναμαι *med. ep.* borim se za kaj *τινός*

περι-μάχητος 2 sporen, zelo iskan, zelo zaželen

περι-μάχομαι *med.* bojujem se (borim se) okrog in okrog

περι-μένω ostanem, čakam, mudim se, vztrajam, dopuščam, čakam na koga, pričakujem *τινά, τί*

περί-μεστος 2 prepoln, ves poln, *τινός* česa, bogat s čim

περί-μετρος 2 (*μέτρον*) *ep. ion.* zelo velik, čezmeren; *subst. περίμετρος, ή sc.* γραμμή obseg, krog

περι-μήκετος 2 *ep., περι-μήκης* 2 *ep. ion.* (*μῆκος*) zelo dolg, zelo velik, zelo visok

περι-μηχανάομαι *dep. med. ep.* [3. *pl. praes. περιμηχανώνται, impf. περιμηχανώντο*] izmišljam si, nameravam, zelo zvijačno snujem, pripravljam *τί τινι*

περι-ναιετάω *ep.* prebivam, ležim, nahajam se okrog

περι-ναιέτης, ου, ό *ep.* okoličan, sosed

περι-νέω *ion. in περι-νηέω ion.* 1. kopičim, nalagam okoli; 2. trumoma obdajam, obkrožam kaj s čim *τί τινι*

περί-νεως, εω, ό ki ne vesla, (navaden) potnik

Πέρινθος, ή Perint, mesto v Trakiji ob Propontidi; *preb. Πέρινθιοι, οί* Perintijci

περι-νοέω *poet.* na vse strani (natančno) pre-mišljam, premišljuje, razmišljam, preudar-jam

περίνοια, *ή* prepametnost, prevelika modrost, bistroumnost

πέριξ (*περί*) *adv.* **1.** okrog in okrog, okoli in okoli, βωμία πέριξ objemajoč oltar (na doma-čem oltarju), πέριξ λαμβάνω objemam, *ή* πέ-ριξ πόλις bližnje mesto *NT*, τὰ πέριξ okolica; **2.** *praep.* z *gen.* in *acc.* okrog, okoli česa

περίξεστος **3 ep.** okoli in okoli zglajen, okoli in okoli gladek

περι-ξυρέω *ion.* strižem okoli (in okoli)

περί-οδος, *ή* **1. a)** hoja okoli česa, obhod, obisk; pot okoli česa; **b)** obseg, obtek, obod, tek, kroženje, reden povratek zvezd in časov, reden povratek (ponovni pojav) boleznii; **c)** prva, druga jed itd.; **d)** obkoljenje, objetje, zajetje; **2.** obseg, okrožje, oris; γῆς popis zemlje, zemljevid

περί-οιδα *pf. s praes. pomenom* [*ep. inf.* πε-ριίδμεναι, *plpf.* **3. sg.** περιήδη] natančno poznam, dobro razumem, vem; τινός bolje poznam (vem) kot drugi, bolj sem več česa, presegam (prekašam, nadkriljujem) koga v znanju (védenju, vednosti)

περι-οικέω stanujem okoli, v bližini, τινά koga, τὸν Πόντον stanujem ob Pontu; *subst.* *pt.* περιοικῶν, ó sosed

περι-οικίς, *ή gl.* περί-οικος

περι-οικοδομέω okrog in okrog zgradim, ob-zidam, ogradim, zazidam; *subst. pt.* περιου-κοδομημένον, τό ograja

περί-οικος **2, fem.** περιοικίς, ίδος, *ή* **1.** oko-li stanujoč, bližnji, sosed; **2. subst. a)** πε-ριοικίς, *ή sc.* χώρα okolica; **b)** περίοικος, ó okoličan, naseljenec okoli česa, sosed; *pl.* περίοικοι, ói periojki, v Sparti državljani, ki so bili osebno svobodni, a niso imeli drža-vljanskih pravic

περιοπτέος **3** [*adi. verb. k* περι-οράω] **1.** na katerega je treba paziti, περιοπτέον τινί έστιν όπως paziti mora kdo, da; **2. ion.** οὐ περιοπτέ-ος τις απολλύμενος ne sme se pustiti, da kdo trpi; ne sme se pustiti, da kdo umre (umira)

περί-οπτος **2** od vseh viden, občudovan, ču-dovit

περι-οράω [*Et.: gl.* óράω] **1. act. in pass. a)**

gledam, oziram se, τινά po kom, pričakujem kaj τί; **b)** gledam čez kaj, preziram, mirmo gledam, trpim kaj, dopuščam, pripuščam, puščam vnevar, ne menim se za kaj τί, *s pt.* ήμᾶς διαφθαρέντας, *z inf.* παρίέναι; **2. med.** previdno se oziram okrog; **a)** pričakujem kaj, prežim na kaj όποτέρων ή νίκη έσται; **b)** τινός skrbim za koga, v skrbeh sem za; **c)** pomi-šljam se pri čem, bojim se, ogibam se κιν-δύνους

περι-οργής **2** (όργή) zelo jezen, nagle jeze

περί-ορθρον, τό (όρθρος) jutranji svit

περι-ορίζω okrog in okrog omejim; *pass.* z (od) vseh strani sem omejen s čim τινί

περι-ορμέω okrog in okrog se zasidram (in oblegam)

περι-ορμίζομαι *med.* usidram se (zasidram se) okoli česa

περι-ορύσσω, *at.* περι-ορύττω okrog in okrog izkopljem

περιουσία, *ή* (περί-ειμι) **1.** presežek, prebi-tek, preostanek; **2.** obilica, obilnost, premo-ženje, bogastvo, έκ περιουσίας brez potrebe, prevzetno; **3.** premoč, prevlada, pretežnost

περιούσιος **2** (περί-ειμι) izbran, izvrstnejši od drugih *NT*

περιοχή (περι-έχω) vsebina

περιπαθέω sem zelo žalosten, silno razbur-jen, vznemirjen

περι-παθής **2** (παθείν) zelo žalosten, razbur-jen, patetičen, strasten

περι-πατέω hodim okrog, sprehajam se; *pren.* ravnam se, živim po čem *NT*

περί-πατος, ó **1.** sprehajanje, sprehod; **2.** sprehajališče; lope, veže, sprehajališče s ste-bri, stebrišče

περι-πέίρω prebadam, όδύναις τινά povzro-čam bolečine, prizadevam bolečine *NT*

περι-πέλομαι *dep. med. ep.* [*pt. krep. aor.* sinkop. περιπλόμενος] **1.** vrtim se, pomikam se (premikam se) v krogu, περιπλομένων ένιαυτών v letih tekočih, v teku let; **2.** άστυ obdajam, obkoljujem

περι-πέμπω pošiljam okrog, odpošiljam (na vse strani)

περιπέτεια, *ή* preobrat v dramskem dejanju, razvozlanje, peripetija; nepričakovana nesre-ča, nepričakovan dogodek

περιπετής 2 (περι-πίπτω) **1.** ki pade okoli česa, objemajoč, περιπετέα ἐποιήσαντο σφίσι αὐτοῖσι, τὰ πρήγματα povzročili so, da se jim je položaj obrnil v zlo (da se je njihov položaj obrnil na slabše, da se je njihov položaj poslabšal) (*o nagli spremembi sreče*), περιπετής γίγνομαι τινι zadenem na koga, padem komu v roke; **2.** ἔγχος meč, na kateri se je kdo nabodel, v telo zaboden meč

περι-πέτομαι *dep. med.* letam okoli, obletavam

περι-πευκής 2 *ep.* zelo oster, zelo grenek

περι-πήγνυμι okrog utrjujem; *pass.* strdim se okrog, primrznem

περι-πίμπλημι [*aor. pass.* περιεπλήσθην] popolnoma napolnim, do vrha napolnim

περι-πίμπρημι okrog in okrog zažgem, sežgem

περι-πίπτω [*Et.: gl. πίπτω*] **1.** padem okoli česa, čez kaj, na (v) kaj, navalim na koga, planem na koga, napadem τινί, zabredem, zaidem v nesrečo ἐπί συμφορῆν, zapadem, padem δουλοσύνη, ἀδίκουσι γνώμησι (*krivični sodbi*), πληγῆ zada mi kdo rano, rani me kdo; **2.** slučajno naletim na koga ali kaj τινί, τόπον, snidem se s kom, srečam koga; ἐν τισι spopadem se s kom, udarim se s kom, ἐμαυτῷ spotaknem se nad seboj, postanem (sam) vzrok svoje nesreče, αὐτοὶ ἐν σφίσι αὐτοῖς περιπεσόντες ἐσφάλησαν sami s seboj so trčili skupaj in so bili uničeni; ταρασσομένων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτουσέων περι ἀλλήλας ker so se ladje zapletale in udarjale druga ob drugo

περι-πλανάομαι *pass.* **1.** blodim, potikam se, klatim se okoli; **2.** neodločen sem pri čem, omahujem τί

περι-πλέκω [*aor. pass.* περιεπλάκην, *ep.* περιπλέχθην] **1.** *act.* ovijam kaj okrog česa τί τινι; **2.** *pass.* ovijam se okrog česa, oklepam se česa, objemam

περί-πλεος 2 = περί-πλεως

περιπλευμονία, ἡ (πλεύμων) vnetje pljuč, pljučnica

περι-πλέω jadram okoli; vozim se, plujem okoli česa, objadram τί

περί-πλεως 2, ων [*neutr. pl.* περίπλεα] **1.** prenapolnjen, zelo poln; **2.** obilen, ξύλα velike zaloge

περι-πληθής 2 (πληθής) gosto naseljen, zelo obljuden

περιπλοκή, ἡ (περι-πλέκω) objem

περιπλόμενος *gl.* περι-πέλομαι

περί-πλοος, περίπλοον, *skrč.* περίπλους, περίπλοον **1.** vožnja, jadranje okoli česa; **2.** objadranje, ἡμερῶν τεσσάρων štiridnevna vožnja

περι-πλώω *ion.* = περι-πλέω

περι-ποιέω **1.** *act. a)* naredim (storim), da ostane kdo pri življenju, rešim; storim, da kaj preostane, prihranim, ohranim τὰ ἱρά, τὴν πόλιν; **b)** pripravim, pridobim, preskrbim, priskrbim, nabavim, τὰ πράγματα ἐς ἑμαυτὸν spravim pod svojo oblast, pridem do vlade (vladavine), pridem do oblasti; **2. med. a)** rešim kaj svojega, sebi τὸ χωρίον, τὰς ψυχὰς rešim svoje življenje; **b)** priskrbim, pridobim si kaj δύναμιν, ὄνομα ἑμαυτῷ, prihranim si kaj ἀπ' ὀλίγων

περιποίησις, εως, ἡ **1.** pridobivanje, dobiček; **2.** posest, last, lastnina *NT*

περιπόλ-αρχος, ὁ (περί-πολος) peripolarh, poveljnik mejne straže

περι-πολέω hodim okrog, potikam se, tavam, klatim se po svetu

περιπόλιον, τό trdnjavica, stražarnica, stražnica (obmejne straže)

περί-πολος 2 (πέλω) ki hodi okoli; *subst.:* **1.** ὁ stražar ob meji, graničar, mejni stražnik; *pl.* ogledna četa, obhodna straža, ἡ (ναῦς) ladja stražnica, stražna (stražarska) ladja; **2.** ἡ stražarica, stražarka, spremljevalka, tovarišica

περι-πόρφυρος, ἡ s škrlatnim trakom obrobljena toga, ἐσθής = *lat.* toga praetexta

περι-ποτάομαι *med. poet.* letam okrog, obletavam

περι-πρό *adv. ep.* okrog in okrog, na vse strani θῦεν

περι-προχέομαι *pass. ep.* [*aor. pt.* περιπροχυθεῖς] razlivam se na vse strani, popolnoma prevzamem ἔρος θυμόν

περι-πταίω zadenem ob koga (ob kaj), spotaknem se, poginem

περι-πτύσσω **1.** ovijam, obdajam, pokrivam τινά τινι; **2.** oklenem, objemam, obsujem, ἐνθεν καὶ ἐνθεν od (z) vseh strani; **3. med.** = *act.*

περιπτυχής 2 *poet.* 1. ovit, omotan, pokriva-
joč; 2. preboden od česa, s čim φασγάνω

περίπτωμα, ατος, τό (περι-πίπτω) slučaj, na-
ključje, nezgoda

περι-ρραίνω 1. *act.* pokropim okoli in okoli;
2. *med.* pokropim se z blagoslovljeno vodo,
očistim se

περιρραντήριον, τό kropilnik (posoda z bla-
goslovljeno vodo)

περι-ρρέω [*gl.* ῥέω; *impf. ep.* περιρρεον] 1. te-
čem okoli česa, obtekam, oblivam τινά, τί; 2.
a) razlivam se; b) dol zdrknem, dol zdrsнем,
padem s česa na zemljo ἐλέφαντος, odpadem
πέδα; 3. sem v obilici, sem na zalogi, σοὶ
περιρρέιτω βίος imej v življenju vsega obilo,
οὐδενός περιρρέοντος ker (čeprav) ni bilo nič
odveč

περι-ρρήγνυμι 1. *act.* strgam okoli in okoli,
raztrgam *NT*; 2. *med. sc.* ἐσθῆτα pretrgam,
strgam svojo obleko (v znak žalosti); 3. *pass.*
lomim se, delim se ὁ Νεῖλος

περι-ρρηδής 2 *ep.* opotekajoč se, zvrčajoč
se, τραπέζειν ζεζ mizo

περι-ρροή, ἡ obtek, obtekanje, tek

περί-ρροος 2 *ion.*, **περί-ρρυτος** 2 (ῥέω) okrog
in okrog obdan z vodo, povsem obdan z mor-
jem, popolnoma oblit z morjem

περι-σθενέω *ep.* sem zelo močan, sem pre-
mogočen; *samo pt. praes.* περισθενέων

περι-σκελής 2 (σκέλλω) *poet.* zelo trd ali kr-
hek σίδηρος; *pren.* neupogljiv, svojevoljen
φρένες

περι-σκέπτομαι *dep. med.* pazljivo se ozi-
ram okoli, opazujem, preudarjam, premišlju-
jem

περί-σκεπτος 2 *ep.* razgleden, okrog in
okrog zavarovan χῶρος

περι-σκοπέω = περισκέπτομαι

περι-σπαίρω utripam, utripljem, drhtim, ce-
petam, borim se s smrtjo ὑπὸ πλήθους τραυ-
μάτων

περι-σπάω 1. *act.* na vseh straneh vlečem
proč, odtegujem, odvracam, πόλεμον pre-
stavljam (drugam); 2. *pass.* veliko si dam
opraviti, preveč se ukvarjam s čim, preveč se
bavim s čim περί τι *NT*; 3. *med.* snemam si
τιάρα

περι-σπεῖν *ion. gl.* περι-έπω

περι-σπερχέω vznemirjen sem, ogorčen sem
τῆ γυνάμω

περι-σπερχής 2 (σπέρχω) *poet.* nagel sem,
prenagel sem, prehter sem

περι-(σ)σαίνω *ep.* migam, mahljam z repom
proti komu οὐρῆσι, dobrikam se τινά

περι-σσαινω *gl.* περι-(σ)σαίνω

περι-σσειά, ἡ (περισεύω) obilica, obilnost

περι-σσειόμαι *pass. ep.* frfram, vihram, pla-
polam ἔθειραι

περίσσευμα, ατος, τό 1. množica, obilica,
obilnost *NT*; 2. ostanek, preostanek *NT*

περισεύω, *at.* **περιττεύω** (περιστός) 1. *intr.*

a) sem v izobilju, nahajam se v obilici, sem
obilen *NT*; τοσοῦτον Περικλεῖ ἐπερίσσευ-
σεν tako velika sredstva je imel Perikles na
razpolago; b) sem preobilen, nepotreben, τὰ
περισεύοντα τῶν λόγων nepotrebne besede;
subst. **περισεύον**, τό ostanek, preostanek,
obilica, obilnost, obilje τὸ περισσεύον τῶν
κλασμάτων, τὰ περισσεύσαντα κλάσματα
ostali kosci *NT*; c) imam v obilici, obilujem,
prekašam, nadkriljujem (z množico), imam
daljšo bojno vrsto τινός; d) preostajam, odli-
kujem se s čim (po čem, v čem), množim se,
rastem, sem večji τινί *NT*; 2. *trans.* obsipa-
vam z bogastvom, obilno dajem, obogatim
τινά τινι, τί εἷς τινα, *pass.* περισσευθήσεται
imel bo v obilici, imel bo preveč *NT*

περιστός 3, *at.* **περιττός** 1. čez (običajno)
mero, preobilen, prevelik, preveč, izreden,
nenavaden, poseben, zelo učen, odličen,
imeniten, važen, pomemben, večji (več) kot
kdo τινός *NT*; *subst.* **περισσόν**, τό premoč,
prednost, večina; τῶν ἔνδον εἶ περισσά bolj
žaluješ kot (sestra), περισσὸν κρῖμα preostra
sodba, τὰ περισσά τῶν ἀρκούντων več kot je
zadosti, τὸ περισσὸν τούτων kar je več (od
tega) *NT*; 2. prevelik, neizmeren, pretiran,
odveč, nepotreben, nekoristen; 3. preostal;
subst. **περισσόν**, τό presežek, prebitek, pre-
ostanek; 4. liho (število); 5. περισσὸν ἐστί
ni treba, ἐκ τοῦ περισσοῦ zelo, še povrhu,
od prebitka *NT*; *adv.* περιττῶς, περισσῶς čez
mero, na vso moč *NT*; *comp.* περισσότερον,
περισσοτέρως še bolj, posebno, obilneje, θά-
ψαι sijajneje

περισταδόν (περι-ίσταμαι) *adv.* okoli stoječ,

obstopajoč, obdajajoč, obkoljujoč, 'obstopivši' od vseh strani

περιστάθη *ep. aor. pass. od περι-ίστημι*

περίστασις, εως, ἡ (περι-ίστημι) priložnost, prilika, okoliščine, razmere, težaven položaj, nevarnost, ki grozi od vseh strani

περι-σταυρόω **1.** *act.* ogradim s koli, utrjujem; **2.** *med.* utrjujem se, obdam se z okopom

περι-στείχω [*aor. ep. περίστειξα*] stopam okrog česa, hodim okrog česa, obstopam τί

περι-στέλλω **1.** na vseh straneh uravnam, skrbno izgotovim, pripravim σφαγέα; oskrbim τάφον, gojim, skrbim za kaj κακά; *pren.:* **a)** ščitim, branim, uredim πόλισμα, podpiram ἀλλήλους; **b)** varujem, spoštujem νόμους, τὰ νόμια; **2. a)** oblečem umrlega, krasim, zaljšam, ozaljšam, (časno) pokopljem τὸ δέμας, izkažem poslednjo čast; **b)** zakrijem, prikrijem γλώσση τᾶδिका

περι-στεναχίζομαι *med. ep.* razlegam se, odmevam okrog

περι-στένομαι *pass. ep.* napet sem od česa, prepoln sem česa, tesno mi je

περιστερά, ἡ (domači) golob

περι-στεφανώω, **περι-στέφω** ovijam, venčam, obdajam z (od) vseh strani, obkrožujem, obkrožam τί τινι

περι-στεφής **2** (στέφω) ovenčan, okrašen, obdan

περι-στήωσι *gl. περι-ίστημι*

περι-στίζω [*aor. περι-έστιξα*] *ion.* **1.** zatikam, natikam kaj na kaj τὸ τεῖχος; **2.** postavljam (po vrsti) v krogu

περι-στοιχίζω *in med.* razpostavljam mreže okoli, omrežim

περι-στρατοπεδεύω *in med.* utaborim se okrog česa, oblegam

περι-στρέφω **1.** *act.* vrtim, vihtim, sučem okrog; **2.** *pass. in med.* vrtim se, sučem se okrog, obračam se

περι-στροφάομαι *med. ion.* vrtim se okrog, hodim okrog, πάντα τὰ χρηστήρια motam se okoli vseh preročišč

περί-στυλος **2 ion.** okrog in okrog obdan s stebri

περι-συλλάω popolnoma oropam, povsem oropam, okradem; *pass.* **περισυλάομαι** τι ukrade mi kdo kaj

περι-σφαλής **2** (σφάλω) zelo spolzek, zelo polzek, drsen

περισφύριον, τό *ion.* vrvice, trakovi, okrasek okrog gležnjev

περί-σχο *gl. περι-έχω*

περι-σχίζω popolnoma razcepim, raztrgam; *pass.* cepim se, delim se, tečem na obeh straneh mimo česa, obtekam, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐν κόσμῳ περιεσχίζοντο razdelili (razcepili) so se v vrsti na obe strani

περι-σφάζω ohranjam, rešim komu življenje (v boju), rešim iz nevarnosti τινά

περι-σωρεύω nanesem okrog in okrog, nakopričim

περι-τάμνομαι *med. ep. ion. gl. περιτέμνω*

περι-ταφρεύω obdam z jarkom (z okopom)

περι-τείνω napnem okrog česa, razpnem čez kaj τὶ περί τι, τινί

περι-τειχίζω **1.** utrjujem, obdam z zidom, obzidam, ogradim; **2.** popolnoma obdam, obkolim, oblegam

περιτείχισις, εως, ἡ, **περιτείχισμα**, ατος, τό, **περιτειχισμός**, ὁ **1.** obzidanje, utrditev, obkolitev, obleganje; **2. konkr.** obzidje, utrdba, okop

περι-τέλλομαι *dep. med. ep. poet.* zaključujem svoj krog, potekam, končujem, dovršujem tek (obtek), περιτελλομένων ἐνιαυτῶν ko poteče leto, vsako leto, περιτελλομέναις ὥραις v teku časa, tekom časa, ἅψ περιτελλομένου ἔτους ko je leto preteklo, ko se je leto povrnilo

περι-τέμνω **1. act. a)** obrezujem *NT*; **b)** odrežem, obstopim, obkolim, ἄρματα περιτεμνόμενα ὑπὸ τῶν ἱππέων zajeti vozovi, περιτεμνόμενοι γῆν πολλήν ker jim je bil velik del zemlje odvzet (ugrabljen); **2. med. a)** obrezujem si αἰδοῖα, dam se obrezati *NT*, βραχίονας urežem se in s tem ranim; **b)** režem, odrezujem, obkoljujem zase (da se česa polastim), ugrabim βοῦς

περιτέχνησις, εως, ἡ prebrisanost, prekanjenost, zvitost

περι-τίθημι [*ep. samo v tm.*] **1. act. a)** postavim (razpostavim) okrog česa, obdam, ogrnem, oblačim, ovijam okoli česa, dajem na kaj, natikam τινί τι; **b)** pridevam, dajem, podeljujem ἀρχήν, κράτος, pripravljam komu,

delam, prizadevam, ἀτιμίαν sramoto; **2. med.** dajem nase, ogriñjam si, dajem si na glavo, oblačim si, nosim

περι-τίλλω *ion.* okoli in okoli oskubim, obemem θριδάκα

περιτομή, ἡ (περι-τέμνω) obreza; *meton.* obrezani, stan svetosti *NT*

περιτραχήλιον, τό (τράχηλος) verižica okrog vratu, ovratnica

περι-τρέπω [*tudi v tm.*] **1. trans.** obračam; prevrnem, podrem, uničim, preprečim λόγον; spravim koga v kaj, εἰς μανίαν jemljem razum *NT*; **2. intr. in pass.** vrtim se v krogu, obračam se

περι-τρέφομαι *pass. ep.* okrog in okrog se strdim, zgostim se γάλα; σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος na ščitih se je delal led, na ščite se je prijemal led

περι-τρέχω [*aor. ep. περιδραμον*] **1. intr.** tečem okoli, tekam okoli, vrtim se, tečem okoli koga, napadem; **2. trans.** govorim o čem, obravnavam, razpravljam

περι-τρέω [*ep. aor. περίτρεσα*] razkropim se, razpršim se na vse strani

περίτριμμα, ατος, τό (περι-τρίβω) navihanec, ἀγορᾶς zviti potepuh s trga

περι-τρομέομαι *med. ep.* ves drhtim, σάρκες μέλεσσιν treslo se mu je meso na vseh udih

περι-τροπέω [*samo pt. praes. ep.*] = περιτρέπω pogosto se obrnem, vrtim se v krogu ἐνιαυτός

περιτροπή, ἡ (περι-τρέπω) premena, zamenjava, sprememba, tek (časa), ἐν περιτροπῇ drug za drugim, po vrsti, izmenoma

περι-τρόχαλος **2**, **περί-τροχος** **2** (τρέχω) *ion. ep.* v krogu se vrteč, okrogel; *adv.* περιτρόχαλα κείρομαι dam se okrog in okrog (čisto) ostriči

περιττός *ipd. gl.* περισσός *itd.*

περι-τυγχάνω slučajno srečam, pridem zraven, naletim na koga, najdem τινί; *o stvarih:* zabredem, zaidem v kaj, περιτυγχάνει μοι συμφορά zadene me nesreča

περι-υβρίζω *ion.* zelo grdo ravnam s kom, zelo zasramujem, žalim koga

περι-φαίνομαι *pass. ep.* [*samo inf. in pt.*] viden sem od vseh strani, ἐν περιφαινομένω

sc. χώρῳ na (prostem) razglednem kraju, na odprtem, na goljavi, na jasi

περιφάνεια, ἡ *ion.* jasnost, razločnost, natančno poznavanje, τινός česa

περι-φανής **2**, **περί-φαντος** **2** (περι-φαίνομαι) **1.** od vseh strani viden, pred očmi vseh, zelo jasen, razločen, vsem očiten ali znan νόσος; **2.** odličen, sijajen, slaven, izvrsten

περιφέρεια, ἡ obod, krog

περι-φερής **2** okoli se vrteč, okrogel, obel

περι-φέρω **1. act. a)** okoli nosim, prenašam τὸν λέοντα (κατὰ) τὸ τεῖχος (*ob zidovju*), raznašam, dajem okoli κρέα, vlačim, podim okoli στρατιώτας; *med.* σκέλη εἰς ὄρθον περιφερόμενοι ki postavijo pokonci (stegnejo kvišku) svoje noge; **b)** spravljam kam, prinašam τοὺς κακῶς ἔχοντας *NT*, εἰς ταυτόν prinesem nazaj na isto mesto, εἰς ἑμαυτὸν prisvojim si, spravim pod svojo oblast, μνήμη τινός περιφέρει με začnem se spominjati česa, οὐδέν με περιφέρει εἰδέναι ne morem se spomniti; **c)** vztrajam, prenašam do konca; **2. pass. a)** nosijo me okoli, gibljem se, sučem se, klatim se, ἀνέμῳ veter me žene sem ter tja *NT*; **b)** *o času:* potekam, minevam, ἐνιαυτοῦ περιφερομένου ko preteče leto, po preteku leta; **c)** *o govoric:* raznašam se, prihajam med ljudi, razglašam se βῆμα; **d)** *o bolezn:* širim se, razširjam se, razsajam, divjam; **e)** vračam se, εἰς ταυτό na isto mesto (pogovora); **f)** v glavi se mi vrti μεγέθει (zaradi velikosti) τῶν τολμημάτων; **g)** dam se (pustim se) zapeljati τινί *NT*

περι-φεύγω [*v tm.*] *ep.* uidem, ubežim, izognem se τί

περι-φλεύω [*pf. pass. περιπέφλευσαι*] *ion.* sežgem okrog in okrog; *pass.* zgorim τεῖχος

περί-φοβος **2** zelo preplašen, ves v strahu, boječ

περι-φορά, ἡ **1.** (περι-φέρω) prinašanje, donnašanje, raznašanje, razdeljevanje jedi, prva (druga itd.) jed; **2.** (περιφέρομαι) **a)** premikanje, vrtenje v krogu; obtek, obod, krog, τὰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ περιφορᾷ ὄντα (zvezde), ki niso v istem okrožju; **b)** družabna zabava, družabnost, občevanje (*Plutarh, Perikles*)

περιφορητός **3 ion.** ki ga je mogoče nositi okrog, premakljiv, prenesljiv, prenosen οἰκήματα

περιφόρητος 2 (περιφορέω) ki se nosi okrog, okrog prenašan

περιφραδής 2 *ep. poet.* zelo preudaren, razumen, pameten, previden, oprezen; *adv.* περιφραδέως previdno

περι-φράζομαι *med. ep.* skrbno preudarjam, razmišljam o čem τί

περι-φράσσω, *at.* **περι-φράττω** od (z) vseh strani zagrادم, ogrادم, obdam

περι-φρονέω preziram, zaničujem, omalovažujem, ne maram za kaj τινά, *NT* τινός

περιφρόνησις, εως, ή zaničevanje, preziranje, prezir

περι-φρουρέω stražim na vseh straneh, τινί okoli česa

περί-φρων, ονος, ό, ή *ep.* (περι-φρονέω) zelo moder, razumen

περι-φύομαι *med.* [*fut.* περιφύσομαι, *aor.* περιέφυον, *pt.* περιφύς, *inf.* περιφύναι, *pf.* περιπέφυκα] rastem okoli, trdno se oklepam, objemam koga τινί

περι-φυνέω razlegam se, odmevam

περιχαρής 2 (χαίρω) zelo razveseljen, prevesel, ves vesel, τὸ περιχαρές τῆς νίκης preveliko veselje nad zmago

περι-χέω [*gl.* χέω; *ep. aor.* περίχευα, *med.* περιχεύαμην, *cj.* 3. *sg.* περιχεύεται] **1.** *act.* vlivam, razlivam, izlivam, sipljem čez kaj, obsipam, obdajam s čim, prevlečem, χρυσόν τινι pozlatim; **2.** *med. a)* oblivam zase, χρυσόν pozlatim si; **b)** razlivam se čez kaj, razprostiram se τινί; **c)** obdajam, obstopam, obsujem, vdiram v; **d)** περι δ' ἀμβρόσιος κέχυθ' ὕπνος spanec se je razlil po udih, ga je zajel

περιχρυσόω *ion.* pozlatim, obrobim z zlatom

περι-χῶομαι *med. ep.* [*aor.* περιχῶσατο] zelo se jezim, srdim, τινί τινος nad kom zaradi česa

περιχωρέω *ion.* hodim okoli, obidem, εἷς τινα prihajam, prehajam po vrsti na koga

περί-χωρος 2 (χώρα) *NT* okrog ležeč, obmejen, soseden; *subst.* περίχωρος, ή *sc.* γῆς okolica, soseščina

περί-ψημα, ατος, τό nesnaga, izmeček, izvizek *NT*

περι-ψιλῶω *ion.* popolnoma ogolim; *pass.* razgalim se, sem brez česa, τῶν νεκρῶν τάς

σάρκας περιψιλωθέντων ko je odpadlo od kosti vse meso

περιωδυνία, ή velika bolečina

περι-ώδυνος 2 (ὀδύνη) zelo boleč, skeleč, bolesten

περι-ωθέομαι *pass.* [*aor.* περιώσθη] zapodijo me, izobčijo me, zavržejo me, izrivajo, odrivajo me, izpodrivajo me, stiskajo me z (od) vseh strani, ἔκ τινος iz česa, ἐν τινι pri kom

περι-ωπή, ή [*Et.: gl.* ὄπωπα] **1.** stolp za stražo, stražni stolp, stražnica, opazovališče, opazovalnica; **2.** previdnost, preudarnost, περιωπήν τινος ποιούμαι sem (v čem) zelo previden ali oprezen

περι-ώσιον [*Et.: sor. s* περί] *adv. ep.* zelo zelo, preveč, čezmerno

περκ-νός 3 [*Et.: iz ide. kor.* perék- 'pisan', 'pester'; *prim. stvnm.* forhana 'postrv', faro, farawa 'pisan', *nem.* Forelle 'postrv'; *iz istega kor. morda izhaja tudi lat.* pulcher 'lep (= pisan)', *kar naj bi izhajalo iz *polk-ros, to pa iz *pelk-ros, kar naj bi po disimilaciji nastalo iz *perk-ros*] temnolisast, lisast, pisan, pegast, pegav; *subst.* perknos, vrsta orla

Περκώτη, ή Perkota, mesto v Miziji

πέρνασχ', **περνάμενος** od πέρνημι

πέρ-νημι [*Obl. praes. pt.* περνάς, *pass.* περνάμενος, *impf. iterat.* πέρνασκε, πέρνασχ'] *ep.* prodajam v tujino, κτήματα περνάμενα ίκει je prišlo po prodaji

περονάω *ep.* [*aor.* brez avgm.] **1.** *act.* prebodem, predrem τινά τινι; **2.** *med.* pritrdim, pripnem si χλαῖναν

περόνη, ή *ep. ion. poet.*, **περονίς**, ίδος, ή *poet.* (πείρω) sponka, zapona, zaponka, igla, žebelj, klin

περόωσι *gl.* περάω

περπερεύομαι *med.* hvalim se, širokoustim se *NT*

Περραιβοί *gl.* Περραιβοί

πέρσα *gl.* πέρθω

Περσεῖδαι, οί Perzeidi, Perzejdi, plemenita perzijska rodbina iz rodu Ahajmenidov, iz katerega so volili kralja

Περσέπολις, εως, ή Perzopolis, staro glavno mesto Perzije

Περσεύς, έως, ό [*gen. ep. ion.* ἦρος] Perzej, Zevsov in Danain sin; *patron.* Περσείδης,

ου, ὁ, *ep.* **Περσηιάδης** Perzeid, Perzeiad, Perzejad = Perzejev sin = Stenel

Περσεφόνεια, ἡ, **Περσεφώνη**, ἡ, **Φερσεφόνη**, **Φερσεφάττα** Perzefona (Perzefoneja, Ferzefona, Ferzefata), Zevsova in Demetrina hči, Hadova žena

Πέρσης, ου, ὁ Perzijec; *fem.* **Περσίς**, ἰδος, ἡ Perzijka, **Περσίς**, ἡ *sc.* γῆ Perzija; *adi.* **Περσικός** 3 perzijski, τὸ **Περσικόν** perzijski ples **περσίζω** vedem se (obnašam se) kakor Perzijci, posnemam Perzijce, zgledujem se po Perzijcih, govorim perzijski jezik (perzijsko) **περσιτί** *adv.* po perzijsko, v perzijskem jeziku

πέρουσι(ν) *adv.* [Et.: iz ide. *per-ut-i iz *per-'prej', 'spređaj', 'prejšnji' in -ut-i iz *uet-, *fet- (*gl.* ἔτος); *prim. dor.* πέρουτι(ς), *mik.* pe-ru-si-nu-wo, *stind.* parút 'lansko leto', 'v lanskem letu', *arm.* peru 'lani', 'prejšnje leto', *srvnem.* vert 'lani', vern 'v prejšnjem letu', *stir.* ónurid 'od lani', 'od prejšnjega leta', *lit.* pérnai 'lani', 'prejšnje leto'] pred letom, prejšnje leto, lani, ἀπὸ πέρουσιν od lani NT

περυσινός 3 lanski

περ-φερέες, ων, οἱ *ion.* prinašalci, donašalci, spremljevalci

πεσείειν *ipd. gl.* πίπτω

πέσημα, ατος, τό (πεσεῖν) padec, pad; *konkr.* podoba, ki je padla z neba

πεσσεία, ἡ kocka, kockanje

πεσσευτικός 3, *at.* **πεττευτικός** ki spada h kockanju, kockarski, kockaški; *subst.* **πεσσευτική**, ἡ *sc.* τέχνη spretnost v kockanju, večšina kockanja, kockarska večšina

πεσσεύω, *at.* **πεττεύω** kockam, igram s kockami

πεσός, ὁ, *at.* **πεττός** kamenček za kockanje, kockanje; *Euripid, Medeja* 68 kraj, kjer igrajo s kockami

πέσσω, *at.* **πέττω** [Et.: iz ide. *pek^u-iō iz ide. *kor.* *pek^u- 'kuhati', 'peči', 'zoriti', 'zoreti'; *prim. stind.* pácyate 'zori', pácati 'kuham', 'pečem', paktí, pákti 'kuhanje', *gr.* πεπτός 'kuhan', 'prebavljen', 'prebavljiv', πέψις 'kuhanje', 'zorenje', 'prebava', *lat.* coquō 'kuham', 'pečem' (iz *quequō po asimilaciji iz *pek^u-ō), *sl.* pečem, *lit.* kepù, kèpti 'peči'] [Obl. fut. πέψω, aor. έπεψα, inf. praes. ep.

πεσσόμεν] **1. act. a)** mehčam, kuham, pečem σιτία; τὰ πεττόμενα ἐπὶ τράπεζαν pecivo za obed; **b)** zorim; **c)** prebavljam, γέρα uživam, χόλον požiram, kuham, κήδεα gojim, vdajam se, βέλος čutim posledice; **2. med.** pečem si πέμματα

πέταλον, τό, *ion.* **πέτηλον** (πετάννυμι), *nav. pl.* **1.** list; **2.** plošča

πετάννυμι, **πεταννώω** [Et.: iz ide. *peth₂- 'razprostreti', 'razširiti'; *prim. av.* paθana- 'širok', 'širen', 'prostran', *lat.* pateō 'odprt sem', 'razprostiram se', patulus 'odprt', 'razprostrt', pandō 'razpenjam', 'razprostiram', *nem.* Faden (*prvotni pomen:* 'toliko preje (niti), kolikor jo je mogoče izmeriti s stegnjenimi rokami')] [Obl. fut. πετάσω in πετώ, aor. έπέτασα, pf. πεπέτακα, pass. πέπταμαι, poet. πεπέτασμαι, aor. έπετάσθην, ep. aor. πέτασ(σ)α] **1. act.** razprostiram, razpenjam, razvijam, odpiram πύλας, θυμόν razširjam, razvedrim, razveselim; **2. pass.** razprostiram se, odpiram se; pf. sem odprt ali razprostrt

πετάομαι *gl.* πέτομαι

πετ(ε)ινός 3 *ion.*, **πετεηνός** 3 *ep.* krilat, leteč, goden; *subst.* **πετεινά**, τά in **πετεηνά** ptice NT

πέτομαι *dep. med.* [Et.: iz ide. *pet- 'leteti', 'padati'; *prim. stind.* pátati 'leteti', 'pasti', 'napasti', 'hiteti', patáyati 'leteti', 'hiteti', *av.* pata-iti 'leteti', 'pasti', 'napasti', 'hiteti', *lat.* petō 'hitim', 'letim', 'napadam', praepes -petis 'naprej leteč', 'hiter', impetus 'napad', 'naskok', 'naval', penna 'pero' (iz *pets-nā < *petnā), *nem.* Fittich 'krilo', Feder 'pero'] [Obl. fut. πτήσομαι, aor. έπτόμην, inf. πτέσθαι in έπτάμην, έπτην, πτάσθαι, πτήναι], *vzpor. obl.* **ποτάομαι**, **ποτέομαι** [pf. 3. pl. πεποτήαται] in **πωτάομαι** **1.** letim, letam, frfotam, drvim, dirjam, hitim, odletim, odpadem, zdrknem; **2. pren.** πέτομαι δ' έλπισι plavam v upanjih, gojim upanja, omahujem; νῦν γάρ πέτει zdaj si zelo razburjen

Πέτρα, ἡ Petra, kraj pri Korintu

πέτρα, ἡ, *ion.* **πέτρη** **1.** skala, pečina, kleč, skalovje, skalna votlina; **2.** (velik) kamen

πετραῖος 3, **πετρήεις** 3 *ep.*, **πετρήρης** 2 *poet.*, **πέτρινος** 3 *ion.* (πέτρα) kamnit, skalnat, skalovit, pečevnat, v skalovju prebivajoč **πετροβατέω** (βαίνω) lezem, plezam po skalah

πετροβολία, ἡ metanje kamenja, lučanje kamenja, ἄρχω začnem metati kamne

πετρο-βόλος, ὁ (βάλλω) ki meče kamenje, pračar

πέτρος, ὁ kamen, skala

πετρώδης 2 (εἶδος) *poet.* skalnat, kamnit

πεττός *itd. gl.* πεσσός *itd.*

πεύθομαι [*Et.: iz ide. baze *b^heuð^h- 'bedeti', 'opazovati', 'biti pozoren'; prim. sl. buditi, bedeti, bdeti, boder, bodriti*] *gl.* πυνθάνομαι

πευκ-άλιμος 3 *ep.* razsoden, bistrumen, pameten, moder, preudaren

πευκ-εδανός 3 oster, hud, poguben πόλεμος

πεύκη, ἡ, *dor.* **πεύκα** [*Et.: iz ide. *peuk- 'bodica'; prim. stvnm. fiihta 'smreka', nem. Fichte 'smreka', lit. pušis 'smreka'*] smreka, bor, borova trska, plamenica, bakla

πευκῆεις 3 *poet.*, **πεύκινος** 3 *poet.* smrekov, "Ἡφαίστος πευκῆεις ogenj smolnic ali smrekovih plamenic, **πεύκινον δάκρυ** smola

πεύσομαι *ipd. gl.* πυνθάνομαι

πέφανται¹, **πεφάνθαι**, **πεφασμένος**, **πεφήσομαι** *gl.* φαίνω

πέφανται², **πεφάσθαι**, **πέφεται**, **πεφήσομαι**, **πέφνον** *gl.* φένω

πεφασμένως [*adv. k pt. pf. pass. glag. φαίνω*] očitno, očitvidno

πεφιδέσθαι *ipd. gl.* φείδομαι

πεφοβημένως [*adv. k pt. pf. pass. glag. φοβέω*] boječe, plaho, plašno

πέφραδον *gl.* φράζω

πέφρῶκα *gl.* φρίσσω

πεφύασι *ipd. gl.* φύω

πεφυγμένος, **πεφυζότες** *ipd. gl.* φεύγω

πεφυλαγμένως [*adv. k pt. pf. pass. glag. φυλάσσω*] previdno, oprezno

πέψις, εως, ἡ (πέσσω) kuhanje, prebava

πή, **πή**, *ion.* **κή**, **κή** *enklit. adv.* **1.** nekam, nekje, *πή ἄλλη* nekam drugam, nekje drugje, οὐ *πή* nikjer, εἴ *πή ἄλλη* če kje drugje; **2. modalno:** nekako, pač, οὐ *πή* nikakor, εἴ *πή* če morda, οὐδέ *πή* ἔστι nikakor ni mogoče, οὕτω *πή* tako nekako, ταῦτ^α *κή* tako približno

πή, **πή**, *dor.* **πᾶ**, **πᾶ**, *ion.* **κή**, **κή** **1. direktna in indirektna vprašalna členica:** **a)** kam?, *πή γῆς ἦγω* kam sem vendar prišel?, kje?; **b)** kako?, na kak način?, zakaj?, čemu?; **2. inde-**

finitum: *πή μὲν ... πή δέ* tukaj ... tam, zdaj ... zdaj, sedaj ... sedaj, deloma ... deloma

πήγανον, τό [*Et.: domnevno predgr. beseda; etimologija ni zanesljivo pojasnjena, povezujejo pa jo z gr. πήγνυμι in lat. pāgina*] ruta, rútica (rastlina)

Πήγασος, ὁ (πήγνυμι) Pegaz, Perzejev krilati konj

πηγεσί-μαλλος 2 (πήγνυμι) *ep.* gostodlak, z gosto volno

πηγή, ἡ, *dor.* **παγά** **1.** vrelec, vir, izviri, studenec, potok (solz), reka; **2.** izviri, vzrok, povod *κακῶν*

πήγνυμι [*Et.: iz ide. kor. *pag^h-, *pak^h- 'pritrđiti', 'privezati', 'utrditi', 'spahniti', 'strniti', 'prilagoditi'; prim. gr. dor. πάγνυμι 'utrjujem', 'strjujem', gr. πηγός 'trden', 'močan', πάγος 'slana', 'sren', 'zmrzal', πάχνη 'slana', 'sren', 'zmrzal', lat. pangō 'utrjujem', 'zabijam', 'sestavim', pāgus 'okrožje', 'okraj', 'vas', compāges 'stik', pāx 'mir', paciscor 'pogodim se', 'dogovorim se', pālus 'kol', sl. pažiti, opažiti, opaž, paz 'žlebič', 'fuga', got. fougā 'stik', 'fuga', nem. fügen 'spojiti', 'spajati', Fuge 'spoj', 'stik', 'fuga'] [*Obl. fut. πήξω, aor. ἔπηξα, med. πήγνυμαι, pf. πέπηγα, aor. ἐπάγην, fut. παγήσομαι, adi. verb. πηκτός, krep. pf. act. πέπηγα, plpf. ἐπεπήγειν, ep. aor. pass. ἐπήχθην, πάγην, 3. pl. πάγεν, πήχθεν, 3. sg. kor. aor. med. ἐπηκτο*]*

I. trans. act. in pass. 1. pritrjujem, pribijam, pričvrstim, zabijam, nasajam, natikam *κεφαλήν τινι*, ἐπὶ *τι*, ὄμματ^α *upiram* oči v, ὄρον *postavljam*, *delam*, *napravljam*; **2.** spajam, narejam, tešem, gradim *νήας*, *σκηνήν*; *med.* tešem si, *delam* si *ἄμαξαν*, *σκηνάς*; **3.** naredim (storim, povzročim), da kaj zamrzne (zmrzne, ozebe, odreveni), strdim;

II. intr. 1. zapičim se, pritrjen sem, zabit sem, tičim; *pf.* čvrsto stojim, neomajno stojim *πρήγματα*; *ἔγχεα* *sulice* so zapičene v tla; obtičim *δόρυ*, *δοῦρα*; **2.** zamrznem, zledenim ὕδωρ, otrpnem, odrevenim *γοῦνα*, strdim se, postanem trd ἄλες

πηγός 3 *ep.* čvrst, močen, debel, rejen ἴππος, silen *κῶμα*

πηγυλῖς, ἶδος, ἡ (πήγνυμι) *ep.* mrzel kakor led, ledén, hladen *νύξ*

Πήδαλον, τό Pedaj (Pedajon), kraj v Troadi

πηδάλιον, τό (πηδόν) krmilo

Πήδασος, ἡ Pedaz **1.** mesto v Kariji, imenovano tudi Pedaza (**Πήδασα**, τά); *preb.* **Πηδασέες**, οἱ Pedazejci; **2.** mesto v Meseniji

πηδάω [*Et.: gl. πούς*] [*fut. πηδήσομαι, aor. ἐπήδησα itd.*] skačem, poskakujem, letim, odletim, zdrknem ἄκων, bijem, tolčem καρδία, μείζονα (*sc. πηδήματα*) bližam se z večjimi skoki, napadam besneje, πεδία predirjam, hitim po

πήδημα, ατος, τό skok, utripanje (srca)

πηδόν, τό *ep.* spodnji, ploščati del vesla, veslo

πηκτίς, ἰδος, ἡ *ion.* pektida, lidijska harfa, plunka

πηκτός 2 (πήγνυμι) **1.** dobro pritrjen, zasajen, zataknen ἐν τινι; **2.** spojen, staknjen, močno zložen; **3.** strjen, zmrznjen, zamrznjen, zmrzel ὕδατα

πῆλαι, πῆλε *gl. πάλλω*

Πηλεύς, ἑως, *ion.* ἦρος, ἑος, ó Pelej, kralj Mirmidoncev, Tetidin soprog, Ahilov oče; *patron.* **Πηλείδης**, *ep.* **Πηληιάδης**, αο, εω in **Πηλείων**, ωνος, ó Pelid, Peleid, Pelejad, Peleion = Pelejev sin = Ahil; *adi.* **Πηλεῖος** in **Πηλήιος** 3 *ion.* Pelejev, pelejski; *adv.* **Πηλειωνάδε** k Pelejevemu sinu

πήληξ, ηκος, ἡ *ep.* čelada, šlem

πηλίκος 3 [*Et.: iz ide. *k^wā-li-ko-s*, kar je izpeljano iz *k^wā-li- 'koliko'; *sor. lat. quālis, sl. kolik*] kolik?, kolikšen?, kako velik?, koliko star? *NT*

πήλιος 3 (πηλός) iz ilovice, glinast, lončen

Πήλιον, τό Pelij (Pelion), gorovje na meji Tesalije; *adi.* **Πηλιάς**, ἄδος, ἡ pelijski (pelij-ska), z gore Pelij

πηλοδομέω delam iz ilovice ali blata (gneздо)

πηλός, ó **1.** glina, ilovica; **2.** močvirje, glen, blato, omet

Πηλούσιον, τό Peluzij, mesto v spodnjem Egiptu

πήλυι *ajol.* = τηλοσε, τηλοῦ

πηλώδης 2 (εἶδος) glinast, ilovnat, blaten, močvirnat

πήμα, ατος, τό [*Et.: iz ide. kor. *peh₂-* 'škodovati'; *prim. stind. pāmān* 'kožna bolezen', 'garje', pāpmān 'nesreča', 'škoda', 'žalost', 'trpljenje', *av. pāmān* 'kožna bolezen'] **1.** trplje-

nje, prenašanje κακοῦ, δύης; **2.** bol, bridkost, nadloga, nezgoda, nesreča, škoda, poguba; *konkr.* človek ali stvar, ki povzroča nesrečo

πημαίνω [*fut. πημανῶ, ion. πημανέω, aor. ἐπήμηναι, pass. ἐπημάνθην, fut. med. πημανοῦμαι Sofokles, Ajant 1155 s pass. pomenom*] **1. act.** storim (naredim, povzročim) komu kaj žalega, povzročim nesrečo (škodo), škodujem komu, oškodujem koga; napadem, pogubim, ranim, uničim, ὑπερ ὅρκια začnem sovražnosti proti prisegi, prelomim prisego; **2. pass.** oškodujejo me, trpim škodo; **3. med.** škodujem sebi

πημοσύνη, ἡ, **πημονή**, ἡ = πῆμα

Πηνειός, ó Penej, glavna reka v Tesaliji

Πηνελόπεια, **Πηνελόπη**, ἡ Penelopa (Penelopeja), Odisejeva žena, Telemahova mati

πηνίκα *adv.* kdaj?, kako zgodaj?, ob kateri uri?

πηνίον, τό [*Et.: iz ide. *pan-* 'tkanina'; *prim. gr. πῆνος, πῆνη* 'tkanina', 'votek', 'v klobčič z vito nit', *lat. pannus* 'cunja', 'capa', 'krpa', *sl. ponjava, got. fana* 'cunja', 'potni robec', *nem. Fahne* 'zastava'] *ep.* votek; *drugi:* vitel, cevka v tkalskem čolničku, tkalski čolniček

πηός, ó *ep.* sorodnik, svak

πήρα, ἡ, *ion. πήρη* *ep.* popotna torba, naramnik, vreča *NT*

Πηρείη, ἡ Pereja, pokrajina v Tesaliji

πηρός 3 *ep.* pohabljen, mutast, slep (*Iliada* 2, 599)

πηρώω pohabim, ohromim, oslabim, polomim

Πηρώ, ους, ἡ Pero, Biantova žena

πήρωσις, εως, ἡ (πηρώω) pohabljenje, poškodba, ὀφθαλμῶν slepota, slepost, ἀκοῆς gluhot, gluhost

πήχθην (= ἐπήχθησαν) *gl. πήγνυμι*

πηχυαῖος 3 dolg en laket (vatel)

πήχυιος 3 *poet.* = πηχυαῖος, ἐπὶ πήχυιον χρόνον malo časa

πήχυς, εως, *ion. εος*, ó [*Et.: iz ide. kor. *b^heh_g^hu-s*; *prim. stind. bāhū-* 'podlaht', 'roka', 'sprednja noga (pri živalih)', *av. bāzu-* 'podlaht', 'roka', 'sprednja noga (pri živalih)', *stvnem. buog, nem. Bug*] [*pl. πήχεις, πήχεων, ion. πήχεες, πήχέων, NT πήχων, πήχεσιν, πήχεις*] **1.** komolec, laket, *pos.* podlakti, roka; **2.** komolec (kot mera od komolca do konca

prstov = 46 cm), laket, vatel; **3. a)** pregib, zgib (kjer sta staknjena oba konca loka); **b)** pl. zavita konca na liri

πιάζω = πιέζω

πιαίνω debelim, pitam, gojim, bogatim, napolnujem

πίαρ, τό [Et.: iz *πίφαρ iz ide. *pīH-uer, *pīH-ur- 'mast', 'maščoba', 'debel'; *prim. stind.* pivan- 'debel', 'otečen', pivas- 'mast', 'maščoba', 'salo' (v vseh primerih je i dolg (ī)), av. pívah- 'mast', 'maščoba', 'salo', gr. πίων, πείρα, πίων 'masten', 'debel', 'bogat' (iz *πίφων, *πίφερ-ια), lat. pinguis, opīmus 'masten', 'tolst', 'debel', 'rejen'; *prim. tudi sl.* pitati] ep. [samo nom. in acc.] toščca, mast, debela (mastna) zemlja, rodovitnost

πίδαξ, ακος, ἡ ep. ion. vrelec, studenec

πίδηεις 3 ep. bogat z vrelci, studenčnat

πίε, **πέμεν** gl. πίνω

πιέζω [Obl. fut. πιέσω, aor. έπίεσα, pass. pf. πεπίεσμαι, aor. έπίέσθην, ion. ep. vzpor. obl. **πιέζέω**, impf. πιέζεν, praes. pt. pass. πιεζέμενος] **1.** pritiskam, tlačim, stlačim, zmečkam, pestim χερσίν, trdo držim, imam okovanega εν δεσμοῖς; NT zgrabim, popadem, ujamem, ulovim; **2.** stiskam, zatiram, nadlegujem, mučim, spravljam v stisko, spravljam v zadrego, spravljam v škripce; pass. pridem v stisko, trpim, tlači me, tare me kaj (npr. lakota)

πίερα gl. πίων

Πιερία, ion. **Πιερία**, ἡ, **Πιερίας**, ἰδος, ἡ Pierija, Pierida, pokrajina na meji Tesalije, sedež Muz, ki se zato imenujejo **Πιερίδες**, αἱ Pieride, Pierijke; *preb.* **Πίερες**, οἱ Pieri, Pierijci; *adi.* **Πιερικός** 3 pierijski, pieriški

πιθανολογία, ἡ pregovorljivost, prepričevalnost, prepričljivost, sladke besede NT

πιθανός 3 (πέθω) **1. act. a)** o osebah: ki lahko pregovori ali prepriča, zgovoren, prepričevalen, zanimiv, priljubljen, prikupljiv; ki se mu sme verjeti ali zaupati, vpliven, veljaven, λέγειν spreten v govoru; **b)** o stvarih: verjeten, podoben, sličen, naraven; **2. pass.** ki ga je mogoče zlahka pregovoriti, lahkoveren, poslušen, pokoren; *adv.* πιθανῶς prepričevalno, zvesto

πιθανότης, ητος, ἡ prepričevalnost, prepričljivost

πιθέσθαι ipd. gl. πέθω

πιθέω, vzpor. obl. k **πείθομαι** [fut. πιθήσω, aor. pt. πιθήσας] zaupam, zanašam se; pokoren sem, ubogam

πίθηκος, ὁ [Et.: izpos. iz neznanega jezika] opica

πιθηκοφαγέω ion. jem opičje meso

πιθήσας, **πιθήσω** gl. πιθέω

πίθος, ὁ [Et.: domnevno predgr. beseda; nekateri etimologi jo povezujejo z lat. fīdēlia (iz *fīdes-liā) 'lonec', 'posoda' (iz gline, prsti ali stekla)] velik vrč, sod, kad; v pregovoru: μη συμβαίνειν εν πίθω ἢ κεραμεία γυγνομένη da se ne začne z najtežjim

πικραίνω zagrenim, razdražim, jezim, razjezim; pass. hudujem se nad kom, razjezim se προς τινα NT, ogrenim

πικρία, ἡ (πικρός) grenkost, grenkoba, trpkost, razdraženost, srd, sovraštvo, strogost NT

πικρό-γαμος 2 (γαμέω) ep. ki se mu svatba zagreni, ki mu ženitev postane zoprna, πικρόγαμος γίγνομαι svatba se mi zagreni, svatba mi postane zoprna, zasovražim svatbo

πικρός 3 in 2 [Et.: iz ide. *pik'ró- 'vrezan', 'pisan'; *prim. stind.* pimšati 'izkleše', 'izreže', 'okrasi', gr. ποικίλος 'pisan', 'raznobarven', sl. pester, pisan, pisati] **1.** piker, bodeč, šiljast, oster, presunljiv, rezek ὀδμή; **2.** grenek, trpek, težek, bolesten, skeleč; o glasu: zveneč, doneč; **3.** neprijeten, mučen, zoprn, hud, silen, strog, krut, sovražen, πικρῶς ἔχω τινί jezen sem na koga

πικρότης, ητος, ἡ = πικρία

πίλναμαι med. ep. približujem se, bližam se

πίλος, ὁ [Et.: iz ide. *pilo-, *piles- 'las'; *prim. lat.* pilleus, pilleum 'čepica iz klobučine', sl. polst 'klobučevina', stvnem. filz 'klobučevina', 'polst', nem. Filz 'klobučevina', 'polst'] klobučevina, klobuk, čevelj, odeja, oklep (iz klobučevine)

Πίλωρος, ἡ Pilor, mesto v Makedoniji

πιμελή, ἡ (πίων) ion. poet. mast, debelost

πιμελώδης 2 (εἶδος) masten, tolst, masti podoben

πιμπλάνω ep. vzpor. obl. k πίμπλημι

πίμπλημι [Et.: iz ide. baze *pleh₁- 'polniti (se)'; *prim. stind.* píparti 'polni', pártinah

'obilje', 'množica', prānah, pūnah 'poln', *gr.* πλήθος, πληθός 'obilje', 'množica', πλήρης 'poln', *lat.* pleō (compleō, impleō) 'polnim', plēnus 'poln', plērus, plērusque, plērique 'večina', 'največji del', plēbs 'preprosto ljudstvo', plūs 'več', plūrimus 'največ', 'zelo veliko', *sl.* poln, *hrv.* pun, *got.* fulljan 'polniti', fulls 'poln', filu 'veliko', *stvnem.* fullen 'polniti', fol 'poln', filu 'veliko', *nem.* fūllen 'polniti', voll 'poln', viel 'veliko', *ang.* full, *lit.* pilnas 'poln'] [*Obl.* 3. *pl.* πιμπλάσι, *impf.* ἐπιμπλασαν, *fut.* πλήσω, *aor.* ἔπλησα, *pf.* πέπληξα, *pass. pf.* πέπλησμαι, *aor.* ἐπλήσθην, *fut.* πλησθήσομαι, *ep. praes. imp.* 2. *sg.* πίμπληθι, *aor.* πλήσα, *pass.* 3. *pl.* πλήσθεν, *med. kor. aor.* 3. *sg.* πλήτο, 3. *pl.* πλήντο, *fut. inf.* πλησέμεν; *ion.* πίπλημι, *pt.* πιπλάς, *impf. pass.* 3. *pl.* ἐπιπλέατο] **1.** *act.* polnim, napolnim τί τινος (τινι) kaj s čim; **2.** *pass.* napolnim se, τινός s čim **a)** poln sem česa, nasitim se, nasičen sem, sit sem česa; **b)** *NT o času:* potečem, izpolnim se; **3.** *med.* napolnjujem zase τί τινος, utešim, potolažim, zadovoljim

πίμπρημι [*Et.: iz ide. kor. *preh₁- 'pihati', 'podpihovati', 'brizgati', 'prhati'; prim. het. pārai- 'netiti', 'pihati', 'vnemati', sl. para]* [*Obl.* 3. *pl.* πιμπράσι, *imp.* πίμπρη], *vzpor. obl. πρήθω* [*fut.* πρήσω, *aor.* ἔπρησα, *pf. med.-pass.* πέπρησμαι, *fut. II. med.-pass.* πεπρήσομαι, *aor. pass.* ἐπρήσθην] **1. a)** brizgam, αἷμα ἀνά στόμα kri se udre skozi usta, kri mu brizgne iz ust; **b)** piham proti čemu, nape njam kaj ἵστίον; **2.** podpiham, podkurim, požigam, sežigam, pustošim γῆν; *pass.* gorim; *o ranah:* vnamem se *NT*

πῖν = πιεῖν (πίνω)

πινακίδιον, πινάκιον, τό [*demin. od πίνאַξ*] deščica, ploščica; *pos.* pisalna deščica, knjižica

πίναξ, ἀκος, ὁ [*Et.: sor. s stind. pínākam 'palica', 'bat', 'kij', stcslovan. рьнь 'štor', 'parobek', sl. panj]* **1.** deska, tabla, (lesena) skleda, krožnik, pisalna tablica; **2.** podoba, slika, risarija, načrt; **3.** zemljevid; **4.** pisemce, pozivnica (pred sodišče); **5.** sanjske knjige, sanjske bukve

Πίνδαρος, ὁ Pindar, lirski pesnik iz Teb (522–442 pr. Kr.)

Πίνδος, ὁ Pindos, gorovje na meji med Tesalijo in Epirom

πίννη, ἡ lakota

πίνος, ὁ *poet.* nesnaga, umazanost

πινόω umažem; *pt. pf. pass.* πεπινωμένος umažan, počrnel, očrnel

πινύσσω *ep.* izmodrim, spametujem, poučim; πέπνυμαι moder sem *gl.* πνέω

πινυτή, ἡ *ep.* razum, razumnost, pamet

πινυτός 3 *ep.* moder, razumen, pameten

πινυτό-φρων 2 (φρονέω) moder, razumen, pameten

πίνω [*Et.: iz ide. baze *poh₃- 'piti', ta pa iz ide. kor. *poh₃- 'piti' oz. *peh₃-, *ph₃-i- 'piti'; prim. stind. pibati '(on) pije', lat. bibō 'rijem', pōtō 'rijem', pōtus 'rijača', pōculum 'časa', sl. pijem, pivo, pir, pirovanje, pojim]* [*Obl. fut. πίομαι, aor. ἔπιον, pf. πέπωκα, pass. pf. πέπομαι, aor. ἐπόθην, fut. ποθήσομαι, adi. verb. ποτός in ποτέον; ep. praes. inf. πινέμεν(αι), impf. iterat. πίνεσκε, aor. cj. 2. sg. πίησθα, inf. πιέμεν in πιέειν, NT fut. 2. sg. πίεςαι, aor. imp. πιέ, inf. πεῖν, πῖν]* **1.** pijem, izpijem, popivam; **2.** posrkam, popijem, vsrkam, navzamem se česa (*o zemlji*)

πῖον, πιότατος *gl.* πίων

πιότης, ἡτος, ἡ (πίων) tolšča, tolstost, debllost, sok

πιπράσκω [*fut. at. in ion. se nadomešča z ἀποδώσομαι, πωλήσω, aor. z ἀπεδόμην, ἐπώλησα, pf. πέπρᾱκα, pass. πέπρᾱμαι, fut. II. πεπράσομαι, aor. pass. ἐπρᾱθην, adi. verb. πρᾱτός, ion. πιπρήσκω* [*pf. med.-pass. πέπρημαι, aor. pass. ἐπρήθην*], *vzpor. obl. περᾱώ, πέρνημι* prodajam (v sužnost) τινά ali τί, τινός za kaj, izdajam; *pf. pass.* sem prodan ali izdan, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν suženj greha *NT*

πίπτω [*Et.: sor. πέτομαι, ποταμός, πότμος; fut. πεσέομαι je nastal iz *πετέ-(σ)ομαι]* [*Obl. fut. πεσοῦμαι, aor. ἔπεσον, pf. πέπτωκα, ep. fut. πεσέομαι, inf. πεσέεσθαι, aor. πέσον, cj. 3. sg. πέσῃσι, inf. πεσέειν, pf. pt. πεπτέως, poet. πεπτώς; NT aor. ἔπεσα, pf. 2. sg. πέπτωκες, 3. pl. πέπτωκαν]* **1. a)** padem (na tla), zvmem se, zgrudim se ἐπὶ χθονί, ἐπὶ γᾶ, χαμαί, (πρὸς) πέδω, χαμάδις, ἐρᾶζε, πεδίω, ὑπὸ ἄξοσι pod koleša, ἐν κονίησιν v prah, μετὰ ποσὶ γυναικός rodim se, ἐκ, ἀπό τινος padem s česa, εἰς τι udarim, treščim (*o blisku*); *metaf.* οὐ χαμαὶ πεσεῖται ne bo ostalo brez

uspeha; **b)** vržem se, skočim, planem ἐκ νηός (z ladje v morje); planem na kaj, navalim na kaj, napadem ἐν νήεσσι, ἐν βουσί, πρὸς μῆλα, περὶ ξίφει nasadim se na meč; **c)** padem v boju, ὑπὸ τινος od koga, νέκυες πίπτοντες, οἱ πεπτωκότες (v boju) padli vojaki, ὑπ' Ἀτρείδῃ zaradi Atridovih udarcev; **2. a)** zrušim se, podrem se σκληρὰ φρονήματα, poginem, izumrem γένος, uničijo me, podležem, trpim škodo, ἢ πόλις οὐκ ἂν ἔπεσε τοιοῦτον πτώμα mesto bi ne bilo doživelo takšnega poraza, μεγάλα πρήγματα πίπτει ὑπὸ ἡσόνων veliki podvigi propadajo zaradi manjših, αὐτὸς ὑπ' ἐμωτοῦ sam sem vzrok svojega padca, πολλά στρατόπεδα ἔδη ἔπεσε ὑπ' ἐλασσόνων je bilo premaganih od manjših; **b)** padem, grešim *NT*, motim se (*Platon, Fajdros 100 e*), ἀπὸ δόξης motim se v upanju; **3. a)** zaidem, zabredem (v kaj) ἐς κακόν, ἐς ἀνάγκας, δυσπραξίας, αἰσχύνῃ; ἐς δάκρυα udrejo se mi solze, εἰς ὕπνον zaspim, εἰς ἔρον τοῦ μαθεῖν obide me želja izvedeti; ποῦ γνῶμης πέσω kaj naj pomislim; **b)** ἐκ τινος padem iz česa, ἐκ θυμοῦ izgubim naklonjenost koga, izgubim ljubezen koga, τοῦμπαλιν φρεῶν zopet izgubim razum; **4. a)** poležem se ἄνεμος πέσε, ὁ κλῆρος ἔπεσε ἐπὶ τινα kocka je padla za koga; **b)** zgodi, pripeti se mi kaj, zadene me kaj; **πεπτωκότα**, τὰ usoda, nesreča *Evipid, Hipolit 718*; **c)** izidem se, iztečem se, obnese se mi kaj, posreči se mi kaj καθαρός, τῆ πεσέεται ἢ μάχῃ kako se bo končala bitka

πίρωμις [*egip. beseda* 'človek'] = καλὸς κάγαθός (= plemenit)

Πῦσα, ἡ Piza, staro glavno mesto Pelopsove države v Elidi; *adi. Πισάτης*, ου, ὁ iz Pize, pizatski, piški; *fem. Πισᾶτις*, ιδος, ἡ

Πισίδαι, οἱ Pizidi, roparsko ljudstvo v deželi Pizidiji (Πισιδία) v Mali Aziji

πῖσος, ους, τό (πίνω) *ep.* travnik, loka, trata, livada

πίσσα, ἡ, *at. πίττα* [*Et.: iz *πίκ-ια iz ide. *pik-* 'smola'; *prim. lat. pix picis* 'smola', *stcslovan. pьkль* 'smola', 'katran', *sl. pekel, stvnem. pēh* 'smola', *nem. Pech* 'smola', *lit. pikis*] smola

πιστευτικός 3 ki vzbuja zaupanje πειθῶ

πιστεύω (πίστις) **1. act. a)** zaupam komu τινί τι, zanašam se na koga (na kaj), verjamem komu (čemu); verjamem v kaj, prepričan

sem, priznavam, pričakujem kaj od koga; εἰς Χριστόν verujem v Kristusa, ἐπὶ Κύριον *NT*; **b)** zaupam, izročim komu kaj; **2. pass.** zaupa mi kdo, verjamejo mi, zaupa se mi kaj, izroči se mi kaj ὑπὸ τινος

πιστικός 3 (πιστός) resničen, pravi, čist *NT*

πίστις, εως, ἡ **1. a)** zaupanje, vera εἰς, πρὸς Χριστόν *NT*; πίστιν φέρω, ἔχω τινί zaupam, verjamem komu; **b)** priznanje, ugled, veljavana, up, upanje, kredit, πίστιν ἔχω uživam ugled; **c)** zanesljivost, zvestoba, poštenost, vestnost; **2.** zagotovilo, poroštvo, jamstvo, obljuba, dana beseda, prisega θεῶν; dogovor, pogodba; πίστιν λαμβάνω dam si priseči, dobim poroštvo, πίστιν δίδωμι (ποιέομαι) dajem poroštvo za zvestobo; πίστι καὶ ὀρκίοισι λαμβάνω zavežem koga s slovesno prisego; πίστιν τε καὶ ὄρκια ποιῶμαι sklepam zavezo, prisegam zvestobo, ἐμβάλλω χειρὸς πίστιν sežem v roko v zagotovilo; **3.** verjetnost, resnica; **4.** dokaz, dokazilo

πιστός 3 [*Et.: gl. πείθω*] **1.** ki se mu sme zaupati, zvest, zanesljiv, pošten, iskren, vdan, verodostojen, prepričevalen, gotov, nedvoimen; *subst. πιστοί*, οἱ zvesti prijatelji, zaupniki; **πιστόν**, τό, **πιστά**, τὰ zagotovilo, poroštvo, jamstvo; zvestoba, zveza, zaveza (δίδωμι, λαμβάνω dajem, dobivam, sklepam); pogodba, talec; τὰ πιστὰ ἐγένετο zveza se je sklenila, zveza je bila sklenjena; τὰ πιστὰ δίδοναι καὶ λαμβάνειν medsebojno si obljubiti zvestobo; **2.** verujoč, zaupajoč, zanašajoč se, veren, οἱ πιστοὶ verniki *NT*

πιστότης, ητος, ἡ (πιστός) zvestoba

πιστόω (πιστός) **1. act.** naredim (storim), da je kdo zvest (zanesljiv) τινά τινι, potrdim v veri, prepričam koga, τινὰ ὄρκους zaprisežem koga, zavežem koga s prisego; **2. pass. a)** dam se prepričati, prepričam se, verjamem, verujem, zanesem se, prepričan sem, πιστωθεὶς prepričan; **b)** zaupam komu, ἐνὶ θυμῷ jamčim, p̄rok sem za koga; **3. med. a)** zavežem si koga, zavežemo se med seboj, damo si poroštvo, zajamčimo si medsebojno zvestobo v prijateljstvu; **b)** pridobim si, zagotovim si koga

πίστωσις, εως, ἡ (πιστόω) zatrdilo, potrditev

πίσυνος 3 (πέιθω) zaupajoč, zanašajoč se τινί; τῷ δὴ ravno na to dejstvo

πίσυρες *ajol.* = τέσσαρες štiri

Πιτάνη, ἡ Pitana **1.** mesto v Miziji nasproti Lemnosa; **2.** eden izmed štirih mestnih delov v Sparti; *adi.* **Πιτανήτης**, ου, ό, *dor.* **Πιτανάτης** pitanski

πιτνάω, πίτνημι *ep.* [*praes. pt.* πιτνάς, *impf.* 3. *sg.* πίτνᾶ, *med.* 3. *pl.* πίτναντο] razvijam, širim, razprostiram; *med.* razširjam se, razprostiram se, razprostiram svoje peruti, χαῖται πίτναντο lasje so bili razpuščeni, lasje so vihrali

πίτνω = πίπτω **1. a)** padem, zrušim se θριγκός δόμων, padem na kolena; **b)** poginem, preminem; **2. a)** napadam, planem na ἐν ποίμναις; **b)** iztekam se, končujem se κακῶς, τὰ κακῶς πίτνοντα nezgoda, nesreča

πίττα = πίσσα

Πιττακός, ό Pitak iz Mitilene, eden izmed sedmih modrih

Πιτύας, ᾶ, ό Pitias, efor v Sparti

Πιτύεια, ἡ Pitieja, mesto v Miziji

πίτυλος, ό (πέτομαι) *poet.* **1.** tlesk ali udar vesla po vodi, veslaj, (umerjeno) veslanje, *gl.* εὐήρης; **2.** razburjenost, vihar μανίας, δακρύων ploha solza, potok solza

πίτυρον, τό, *nav. pl.* otrobi, mekine (ovoji semen)

πίτυς, υος, ἡ [*Et.: prim. stind.* pítudāru-, pítúdru- 'smoleno drevo', *lat.* pīnus 'smreka', 'bor', 'borovec', 'pinija'] [*dat. pl. ep.* πίτυσσι] smreka, bor

πιφαύσκω *in med.* [*Et.: iz φάος*] *ep.* **1.** pokažem, φλόγα naredim (storim), da se pokaže, pokažem svetel plamen; **2.** dajem znamenje, razodevam, oznanjam, javljam, pripovedujem, sporočam, ἔπεά τινι nagovarjam

πίων, ό, ἡ, *neutr.* πῖων, *gen.* πίονος, *fem.* πείρα [*Et.: iz *πίρων; gl.* πῖαρ] [*comp.* πιότερος, *sup.* πιότατος] **1.** tolst, rejen, debel, masten, smolnat δρῦς; **2.** rodoviten; **3.** premožen, obilen, bogat

πλαγά = πληγή

πλαγιαάζω obračam po razmerah (glede na razmere), urejam glede na razmere τί

πλάγιος 3 prečen, poševen, postrani (postavljen); ἐκ πλαγίου, ἐκ πλαγίων od strani, s strani, v bok, εἰς πλάγιον ἀποτεταμένος ročez stegnjen; *subst.* **πλάγια**, τὰ krilo, stran

vojske, πλαγίους λαμβάνω τοὺς πολεμίους napadem (zgrabim) sovražnika od (s) strani, εἰς τὰ πλάγια παράγω postavim proti boku sovražne vojske

πλαγκτός 3 (πλάζω) **1.** okoli gnan, tavajoč, blodeč; *pren.* zmešan, nor, blazen; *subst.* **πλαγκτός**, ό postopač, klatež; **2.** udarjajoč; *subst.* **Πλαγκταί**, αἱ *sc.* πέτραι skali pri Haribdi, ki sta udarjali druga ob drugo in ki sta zdrobili vsako ladjo

πλαγκτοσύνη, ἡ (πλάζω) blodenje, bloditev, blodnja, potikanje (po svetu)

πλάζω *ep. poet.* [*Et.: iz *πλάγγ-ιω iz ide. kor.* *plāg-, *plēg- (*plēg-), *plāk- (*plāk-) 'biti', 'tolči', 'udarjati'; *prim. lat.* plangō 'udarjam', 'tolčem', 'bijem'; *sor. gr.* πλήσω] [*Obl. fut.* πλάγξω, *aor. pass.* ἐπλάγχθη] **1. act.** udarim ob kaj, odbijem, porinem, potisnem nazaj ali stran, odvrnem od prave poti, zanesem, odganjam, zmedem, podim okrog; **2. pass.** zanes me, podi me okrog, blodim, potikam se, klatim se, χαλκός odbije se, odleti, odskoči; τίς πλάγχθη πολύμοχος ἔξω kdo – poln nadlog – je ušel temu (se je rešil tega)?

πλάθω *poet.* bližam se

πλαίσιον, τό **1.** (pravokoten) četverokotnik, štirikotnik, kvadrat, štirikotna bojna vrsta πλήρες; razvrstitev vojakov na poti (na poti so bili vojaki večkrat postavljeni v štirikotnik; pratež so imeli v sredi); **2.** štirikoten oder (*Plutarh, Alkibiad* 67)

Πλάκος, ἡ Plakos, hrib v Miziji

πλανάω, *ion.* **πλανέω** [*Obl. fut.* πλανήσω *itd.*, *pass. pf.* πεπλάνημαι, *aor.* ἐπλανήθη] [*fut.* πλανήσομαι] **1. act.** zavajam, zapeljujem, varam, prevaram, motim, premotim *NT*; **2. pass. a)** dam se zapeljati, izgubim se, blodim, tavam sem ter tja; **b)** zaidem, zgrešim pravo pot λόγος, krenem stran, motim se, omahujem, grešim *NT*

πλάνη, ἡ, **πλάνημα**, ατος, τό (πλανάω) **1.** blodenje, blodnja, bloditev, potikanje, tavanje, potovanje, popotovanje, pohod; **2. NT** zmota, pomota, blodnja, kriva pot, sleparija; ψυχῆς zmedenost, pokvarjenost

πλάνης, ητος, ό, **πλανήτης**, ου, ό blodeč, potikajoč se (po svetu), nestalen, brez stalnih

bivališč; ἀστὴρ zvezda premičnica, planet;
subst. ó klatež, potepuh

πλάνησις, εως, ἡ = πλάνη

πλάνος 3 in 2 **1.** *adi.* blodeč, potikajoč se, varajoč; **2.** *subst.* ó **a)** slepar, potepuh *NT*; **b)** = πλάνη blodnja

πλάξ, πλακός, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *plek- *oz.* *plah₂k- 'plosk', 'tanjšati', 'tolči'; *prim. lat.* placidus 'miren', 'raven', 'gladek', *sl.* ploskev, plošča, ploha, pločevina, ploščat, *let.* plaka 'ravnina', 'nižina', *nem.* flach 'ploščat', 'raven'] plošča *NT*; ravnina, poljana, (visoka) planota, tabla; πόντου površina morja

πλάξ-ιππος 2 *dor.* = πλῆξ-ιππος

πλάσιον *ajol.* = πλησίον

πλάσμα, ατος, τό (πλάσσω) **1.** tvorba, stvaritev, podoba, slika *NT*; **2. a)** upodobitev, izmišljotina, izmislek, izmišljena stvar, izmišljaj; **b)** posnetek, izdelek; **3.** predavanje, enakomerno spreminjanje (glasu), modulacija

πλάσσω, *at.* **πλάττω** [*Et.*: iz *πλάθ-*iw*; *sor. gr.* πλάθωνον] [*Obl. fut.* πλάσω, *med.* πλάσομαι, *aor.* ἔπλασα, ἐπλασάμην, *pf. med. pass.* πέπλασμαι, *aor.* ἐπλάσθην, *adi. verb.* πλαστός] **1. act. a)** tvorim, upodabljam, izdelujem, delam, ustvarjam *NT*, θεόν predstavljam si; λόγους govorim umetno, govorim prisiljeno; **b)** izmišljam si λόγους ψιθυρούς; **2. med. a)** hlinim, pretvarjam se, skrivam svoje misli, τῆ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν συμφορὰν v obrazu se je kazal ravnodušnega do tega dogodka; **b)** izmišljam si kaj (v svojo korist) ψευδῆ

πλάστης, ου, ó kipar, podobar

πλάστιγξ, γγος, ἡ **1.** skledica na tehtnici; **2.** bič

πλαστική, ἡ *sc.* τέχνη veščina (spretnost, umetnost) upodabljanja, plastika, podobarstvo, kiparstvo

πλαστός 3 **1.** upodobljen, narejen, napravljen; **2.** izmišljen, podvržen, podtaknjen, zlagan

Πλάταια, ἡ, *nav.* **Πλαταιαί**, αί Plataja, Plateja, mesto v Bojotiji; *adv.* **Πλαταιᾶσιν** v Platajah, pri Platajah; *preb.* **Πλαταιεύς**, έως, ó Platajec; **Πλαταιική** in **Πλαταιίς**, ίδος, ἡ Platajika, Platajida, platajska dežela

πλατάνιστος, ἡ *ep. ion.*, **πλάτανος**, ἡ (πλατύς) platana, laški javor

Πλάτεια, ἡ (νῆσος) Plateja, otok blizu obale Kirenajke

πλατεῖα, ἡ *sc.* ὁδός (πλατύς) ulica, cesta, široka pot *NT*

πλάτη, ἡ, *dor.* **πλάτα** *poet.* ploščnati (spodnji) del vesla, veslo, ladja, brod

πλάτος, ους, τό [*Et.*: iz *ide. baze* *pleth₂- 'širok in ploščat', 'razširiti (se)'; *prim. stind.* pṛthú- 'širok', 'širen', práthati 'razprostira', 'razširja', *av.* pərəθu- 'širok', 'širen', *gr.* Πλαταιαί, Πλάτεια, *lat.* planta 'podplat', 'stopalo', *sl.* pleče, platnica] širina, širjava, obseg, ravnina *NT*

πλάττω *gl.* πλάσσω

πλατύνω širim, razširim, večam, povečam; *med.* širim se, razširim se *NT*

πλατύς¹ 3 **1.** raven, ploščat, prostoren, širok, na daleč razkropljen ἀπόλια; **2.** velik, širokopleč φῶτες; *subst.* **πλατύ**, τό širina, ravnina

πλατύς² 2 in 3 *ion.* slan, solnat

πλατύτης, ητος, ἡ širokost, (velik) obseg, debelost

Πλάτων, ωνος, ó Platon, Sokratov učenec iz Aten (427–347 pr. Kr.)

πλέγμα, ατος, τό (πλέκω) pletenica, koš, mreža; *pl.* kite *NT*

πλέες [*acc.* πλέας] *ep.* = πλείονες, πλείονας

πλεθριαῖος 3 dolg ali širok en pletron

πλέθρον, τό, *ep.* **πέλεθρον** (πέλομαι) **1.** pletron (ok. 30 m = šestina stadija); **2.** oral = 0,087 ha

Πλειάδες, αί, *ion.* **Πληιάδες** Plejade, Gostosevci, sedem majhnih zvezd v ozvezdju Bik, vidne od srede maja do konca oktobra; ta čas je bil ugoden za plovbo

πλεῖν *at.* = πλέων

πλεῖος 3 = πλέως

πλειότερος *ep.* [*comp.* od πλεῖος] *gl.* πλήρης

πλειστάκις *adv.* (πλεῖστος) večinoma, navedno, zelo pogosto

πλεῖστος, **πλείων** *gl.* πολὺς

πλείω *gl.* πλέω

πλεκτός 3 (πλέκω) pleten, zvit, sukan

πλέκω [*Et.*: iz *ide. kor.* *plek'- 'plesti'; *prim. stind.* prašnah 'pletanica', 'preplet', 'splet', 'turban', *gr.* πλόκος 'kita', 'koder', 'veržica', 'venec', πλόκαμος 'kita', 'koder', *lat.* plicō -āre

'zložim', 'zganem', 'zvijem', plectō -ere 'plettem', *sl.* pletem, *got.* flaihtan 'plesti', *stvnem.* flehtan 'plesti', *nem.* flechten 'plesti'] [*Obl. fut.* πλέξω, *aor. pass.* ἐπλέχθην in ἐπλάκην, *fut. pass.* πλεχθήσομαι] **1.** *act.* pletem, spletam, sučem, kujem, snujem *μηχανάς*; **2.** *med.* pletem, sučem zase

πλέον *gl.* πολύς

πλεονάζω [*fut.* πλεονάσω] **1.** *intr.* obilo je česa, imam obilo (preobilo) česa, rastem, prevzemam se, postajam prevzeten, *τινί* zaradi česa *NT*; **2.** *trans.* pomnožujem, množim, napolnjujem *τινά τινι NT*, širim, pretiravam *τί*

πλεονάκις *adv.* (πλέον) večkrat, pogosteje

πλεονεκτέω (πλεον-έκτης) = πλέον ἔχω **1.** imam več, imam večji del, imam prednost, imam dobiček, sem na dobičku, nadkrijujem *τινός*, pončujem vpliv, *τοῦ ψύχους*, ἡλίου lažje prenašam mraz, sončno vročino; **2.** imam korist, obogatim, prevaram, ogo-ljufam, ukanim, opeharim koga *NT*, kratim komu kaj, prikrajšam koga za kaj; *pass.* kratijo mi kaj ali prevarajo me, trpim škodo *ὑπό τινος*; **3.** hočem imeti več, pohlepen sem, lakomen sem

πλεονέκτημα, *ατος*, τό, **πλεονεξία**, ἡ (πλεον-έκτης) **1.** prednost, korist, dobiček, premoč, oblast, nadvlada; **2.** lakomnost, skopost, pohlepnost; drznost, oholost, prevzetnost; prevara, sebičnost, oblastizeljnost, vladoželjnost

πλεον-έκτης, *ου*, ό (πλέον, ἔχω) [*sup.* πλεονεκτίστατος] **1.** dobičkaželjen, sebičen λόγος, pohlepen, lakomen, prevzeten, oblasten, drzen, predrzen; **2.** ki prevara sovražnike, ki opehari sovražnike, ki izkoristi sovražnike τῶν πολεμίων; *adv.* πλεονεκτικῶς lakomno, pohlepno, sebično

πλεονεκτητέον *adi. verb.* od πλεονεκτέω

πλεονεξία, ἡ = πλεονέκτημα

πλεόνως (πλέων) *adv.* več, preveč

πλέος 3 = πλέως

πλεύμων, *ονος*, ό [*Et.*: iz *ide.* *pleu- 'premikati se', 'pluti', 'plavati'; *prim. lat.* pulmō -ōnis, *sl.* pljuča; *πνεύμων* je po *ljudski etimologiji* izpeljano iz *πνέω* 'diham', 'piham'] *ep. poet.* pljuča; drobovje

πλεῦν *ion.* = πλέον

πλεύνω *ion.* = πλεόνω

πλευρά, ἡ, *ep. ion.* **πλευρή**, *ep. ion. poet.* **πλευρόν**, τό, *nav. pl.* **1.** stran (telesa), lakotnica, bok, rebra; **2.** *splošno*: stran, krilo (vojske)

πλευρόθεν *adv. poet.* od strani sem

πλευροκοπέω (κόπτω) *poet.* tolčem po rebrih, polomim rebra

πλευρόν *gl.* πλευρά

Πλευρών, ὄνος, ἡ Plevron, mesto v Ajtoliji (Etoliji); *preb.* **Πλευρώνιος**, ό Plevronijec

πλευστέον *adi. verb.* od πλέω

πλέω [*Et.*: iz *ide.* baze *pleu- 'premikati se', 'teči', 'plavati', 'pluti'; *prim. stind.* plávate '(on) pluje', '(on) plava', právate '(on) skoči', '(on) hiti', *gr.* πλόος 'plovnba', 'plutje', πλωτός 'ploveč', 'plujoč', 'plavajoč', πλύνω 'perem', πλύμα 'romije', πλύσις 'pranje', 'umivanje', πλυντήρ 'umivalec', *lat.* pluit, pluvius, *sl.* plovem, plujem, plavam, splav, *got.* flōdus 'plima', *stvnem.* fliozan 'teči', fluot 'plima', fluowen, flewen 'prati', *nem.* fließen 'teči', Flut 'plima', *ang.* flood, *lit.* pláuti 'izplakovati', 'roplakovati', plūdis 'plavanje'] [*Obl. fut.* πλεύσομαι, *at.* πλεουσῶμαι, *aor.* ἔπλευσα, *pf.* πέπλευκα, *pass. pf.* πέπλευσμαι, *aor.* ἐπλευσθην, *fut.* πλευσθήσομαι, *adi. verb.* πλευστός; *ep.* **πλείω**, *ep. ion. poet.* **πλώω**, *fut.* πλώσομαι, *aor.* ἔπλωσα, *pf.* πέπλωκα, *ep. kor. aor.* ἔπλων, *pt.* (ἐπι)πλώς, πλώντος] **1. a)** plujem, jadram, ladjam; **b)** plavam νῆσος; **2.** prijadram, plujem, plovem, vozim se po θαλάτταν, ὑγρά κέλευθα

πλέων *gl.* πολύς

πλέως *gl.* πλεῖος in πλήρης

πληγή, ἡ, *dor.* **πλάγᾱ**, ἡ, **πλήγμα**, *ατος*, τό *poet.* (πλήσσω) **1.** *NT* udar, udarec, sunek; **2.** rana; **3.** pretep; **4.** *NT* nesreča, nezgoda, šiba božja, kazen, Διός strela, blisk, grom

πληθος, *ους*, τό *ep.*, **πληθύς**, *ύος*, ἡ (πίμπλημι) [*dat. ep.* πληθυῖ] **1.** veliko število, množica, čete; *ljudska množica*, *ljudstvo*, *prebivalstvo*; *velika množica*, *preprosto ljudstvo*, *ljudski zbor*; *večina*, *premoč*; *ljudska vlada*, *demokracija*; *vojska*; *πλήθει ὄψεως* *δεινοί* pogled na veliko množico je strašen; *στρατοῦ πληθος* *mnogoštevilna vojska*, *τῷ πλήθει* *po številu*, *ἐς πληθος* *številno*, *obilno*; *ὡς ἐπι*

τὸ πληῆθος navadno, večinoma; **2.** obseg, dolgost, širokost, velikost, raztezanje

πληθύνω (πληθύς) [*fut.* πληθυνῶ, *aor.* ἐπλήθυνα, *pass.* ἐπλήθυνθην] **1.** *trans.* polnim, napolnim, množim, pomnožim, večam, povečam, širim, razširim, razširjam *NT*; **2.** *intr. in pass.* polnim se, napolnim se, množim se, pomnožim se, rastem, naraščam, širim se, razširjam se *NT*

πληθύς, ύος, ἡ *gl.* πλήθος

πληθύω [*samo praes. in impf.*] *ep.*, **πλήθω** [*pf.* ἐπέπληθα, *impf.* *ep.* πλῆθον] poln sem, postanem poln, polnim se, napolnim se, rastem, naraščam, bogat sem, σελήνη πλήθουσα polna luna, πλήθουσα ἀγορά *gl.* ἀγορά

πληθώρα, ἡ *ion.* **1.** polnost, množica, obilica, ἀγορᾶς čas, ko je trg poln, dopoldan; **2.** nasičenje, zadovoljitev, εὐπρηξίης popolna sreča

Πληιάδες *gl.* Πλειάδες

πλήκτης, ου, ὁ (πλήσσω) pretepač, prepirljivec *NT*

πληκτίζομαι *dep. med. ep.* preteпам se, prepiram se s kom τινί

πλήκτρον, τό **1.** tolkalo, paličica (iz lesa ali slonove kosti, s katero so udarjali na citre); **2.** *ion.* veslo

πλημμέλεια, ἡ (πλημ-μελής) napaka, prestop, pregrešek, pomota

πλημμελέω (πλημ-μελής) ravnam napačno, grešim, pregrešim se, zmotim se v čem τί, razžalim, oskrunim, τὰ πλημμεληθέντα pregreški, krivice proti komu εἰς τινα

πλημμέλημα, ατος, τό = πλημμέλεια

πλημ-μελής 2 [*Et.*: iz πλῆν in μέλος] neskladen, neubran, napačen, pogrešen; pregrešen, napačen, brezbožen

πλήμ(μ)ῦρα, ἡ *NT*, **πλημ(μ)υρίς**, ἰδος, ἡ *ep.* (πίμπλημι) pritok (morja), plima, val, valovje, povodenj, poplava

πλημμῦρέω, **πλη(μ)μύρω** stopim čez bregove, razlijem se, sem prepoln

πλήμνη, ἡ (πίμπλημι) *ep.* pésto (osrednji del kolesa), glavína (na kolesu)

πλήν **1.** *praep.* z *gen.* razen, διαρπάσαι ἐπέτρεψε πλήν ἀνδραπόδων dovolil je ugrabiti vse razen sužnjev; *gl.* ἐπιτρέπω in ὑπέγγυος; **2.** *adv.* razen, izvzemši, z izjemo, samo, le; **a)** v zvezi s posameznimi besedami in za nikal-

nicami: οὐκ ἄρ' Ἀχαιοῖς ἄνδρες εἰσι πλήν ὅδε ali nimajo torej Ahajci mož razen tega?, ἀλλ' οὐ κάτοιδα πλήν ἐπὶ σμικρὸν φράσαι toda ne vem natančno, razen kar morem na kratko povedati; *pogosto stoji za πᾶς, πάντες, ἄλλος ipd.*: πάντ' ἐκπορίζει πλήν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ vse da, le tega ne, da bi ne bil bolan, πάντων ἐρήμους πλήν ὅσον τὸ σὸν μέρος izvzemši to, kar jima ti daš, νικᾶν πανταχοῦ πλήν εἰς σέ samo pri tebi ne, ὄρω γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλήν εἶδωλα vidim, da nismo drugega kot prazne sence, πλήν εἷς τις razen enega, ἀλλ' ἔστι, πλήν σοί samo pri tebi ne; **b)** *uvaja cele stavke*: **a)** razen da, samo da, πλήν τοῦς φεύγοντας οὐ κατήγον razen da izgnancev niso poklicali nazaj; **β)** toda, pa, pa vendar; πλήν ὑπ' οὐδενός ἐκινήθη toda nobena stvar ga ni vznemirila (*Plutarh, Perikles 34*); **c)** v zvezi s členicami: **πλήν ἤ, πλήν εἰ** razen ἄδηλον παντί πλήν εἰ τῷ θεῷ; **πλήν ὅτι** razen da, samo da πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιῶν ἀποθάνου; **πλήν ὅσον**, πλήν ὅσον Ἑλληνες ἔχουσι razen krajev, kjer stanujejo Heleni (Grki), πολλοὺς ἀπέκτεινε πλήν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν razen moštev (posadk) treh ladij

πλήντο *gl.* πίμπλημι in πελάζω

πλήξ-ιππος 2 *ep.*, *dor.* **πλάξ-ιππος** (πλήσσω) ki biča konje, krotilec konj, jezdec, jahač

πλήρης 2 (πίμπλημι), *at.* **πλέως**, πλέα, πλέων, *ion.* in *ep.* **πλέος**, πλέη, πλέον, *ep.* **πλεῖος** [*comp.* πληρέστερος in *ep.* πλειότερος] **1. a)** poln česa τινός, napolnjen, opremljen, dobro preskrbljen s čim πόλις σίτου καὶ οἴνου; *NT* poln σῖτος; ποταμός narasla reka, ναῦς z moštvo napolnjena, s posadko preskrbljena; **b)** ves, popoln μισθός; *o času*: τέσσερα ἔτεα πλήρηα štiri cela leta; **c)** nasičen, sit, naveličan, τὶ θηρούμενός εἰμι πλήρης nagledal sem se česa; **2.** pomazan, oskrunjen βωμός

πληροφορέω popolnoma izpolnim, dovršim, prepričam τινά; *pass.* izpolnim se, popolnoma se prepričam, uverim se, gotov sem *NT*

πληροφορία, ἡ polnost, popolno prepričanje ali zaupanje *NT*

πληρώω in *med.* **1.** *trans.* **a)** napolnim, izpolnim φάραγγα, τινός, τινί, ἐν τινι, εἰς τι; ναῦν oborožim ladjo s posadko, preskrbim z moštvo (s posadko); **b)** nasitim, zadovoljim, ustrežem ἐπιθυμίας, θυμόν ohladim jezo,

maščujem se nad kom; **c)** dopolnjujem, doplačujem, nadomestim *χρείαν*; **d)** izpolnim, dovršim *δρόμον*, dokončam *ἔργον*, opravam *διακονίαν*, izpolnjujem *νόμον*; *pass.* poln sem, izpolnim se *γραφή*, *λόγοι* *NT*; πολλοὶ ἐπληρώθησαν zbrali so se v polnem številu; **2. intr.** poln sem, ἡ ὁδὸς πληροῖ τὰ στάδια ἐς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον pot izpolnjuje število stadijev do tega števila = šteje ravno toliko stadijev

πλήρωσις, εως, ἡ, **πλήρωμα**, ατος, τό **1.** polnitev, polnjenje, napolnitev; **2.** vse, s čimer se kaj napolni: posadka, moštvo na ladji, veslači, oprema; **3.** obilica *δαιτός*, bogastvo, polnost, množica *ἔθνων* *NT*, τοῦ θεοῦ milost božja *NT*, ὀγδώκοντα ἔτεα ζῶης πλήρωμα μακρότατον πρόκειται osemdeset let je najdaljša doba (najvišja starost), ki jo kdo doživi; πυρᾶς postavljanje grmade; **4.** izpolnitev, izpolnjevanje *νόμον* *NT*; ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου čas se je dopolnil *NT*; **5.** nasičenje, zadovoljitev *τῆς ἐνδείας*

πλήσαι, **πλήσειν** *ipd. gl.* *πίμπλημι*

πλησιάζω [*fut.* *πλησιάσω* *itd.*] bližam se, pristopam, prihajam blizu *τινί*, *τινός*, blizu sem, občujem s kom, družim se s kom; *subst. pt.* **πλησιάζοντες**, οἱ prijatelji, učenci

πλησίος 3 [*comp.* *πλησιαιτέρος*, *sup.* *πλησιαιτάτος*] ki je blizu, bližnji, sosed *τινί*, *τινός*; *subst.* **πλησίος**, ὁ bližnji, sosed; *adv.* **πλησίον** **1.** *adv.* v bližini, blizu; *subst.* ὁ *πλησίον*, οἱ *πλησίον* blizu stoječi, blizu stanujoči, bližnji; **2. praep.** z *gen.* blizu, v bližini

πλησιό-χωρος 2 (*χώρα*) bližnji, blizu (na bližnjem kraju, v bližini) živeč, *subst.* bližnji sosed, mejaš

πλησ-ίστιος 2 (*πίμπλημι*, *ίστίον*) ki polni ali napenja jadra

πλησμονή, ἡ (*πίμπλημι*) obilnost, preobilnost, napolnitev, nasičenje, prenasičenje

πλήσω, *at.* **πλήτω** [*Et.*: iz **plāx-īw* iz *ide. baze* **plah₂k-* 'tolči', 'tanjšati', 'plosk' (iz *kor.* **plāg-*, **plēg-* (**plēg-*), **plāk-* (**plāk-*) 'biti', 'tolči', 'udarjati'); *prim. gr.* *πλάζω* 'udarjam', 'bijem', 'tolčem', *πλήγω*, *dor.* *πλαγά* 'udar', 'udarec', *πλήκτρον* 'plektron', 'trzalica', *lat.* *plangō* 'bijem', 'tolčem', 'udarjam', *plāga* 'udarec', *sl.* *plakati* 'jokati', 'biti se po prsili', *lit.* *plakū*,

plākti 'tepsti', 'bičati', 'tolči', 'biti', 'udarjati'] [*Obl. act. in med. v at. prozi nav.* *τύπτω* *ali* *παίω*, *pass. pf.* *πέπληγμα*, *fut. II.* *πεπλήξομαι*, *aor.* *ἐπλήγη*, *fut. pass.* *πληγήσομαι*; v *sestavljjenkah* *-επλάγη*, *-πλαγήσομαι*; *ep. fut.* *πλήξω* in *πλήξομαι*, *aor.* *ἐπλήξα*, *πλήξα* in *ἐπληξάμην*; *redupl. aor.* *ἐπέπληγον*, *inf.* *πεπληγέμεν*, *pf.* *πέπληγα*, *πεπληγώς*] **1. act.** *tolčem*, *bijem*, *tepem*, *udarjam*, *ranim*, *teptam*, *suvam*, *zadenem*, *χορὸν ποσίν* *plešem*, *udarjajoč z nogami ob tla*, *κονίσαιον* *dvigujem prah*, *ἵππους ἐς πόλεμον* *z bičem* *podim konje v boj*; *odbijam*, *nazaj poženem*, *zaženem* *κῦμά μιν αὔθις* *πλήξεν*; *oviram*, *premagam*; **2. pass. a)** *zadenejo me*, *premagajo me* (v boju), *sem zadet*, *tepen*, *ranjen*, *ugrizen*; **b)** *dam se podkupiti*, *podkupljen sem* *δώρουσι*; **c)** *sem prestrašen*, *vznemirjen*, *od nesreče zadet*; **3. med.** *bijem se*, *tolčem se* *μηρώ*, *κεφαλῆν* (v znak žalosti)

πλήτο *gl.* *πίμπλημι* in *πελάζω*

πλινθείω (*πλίνθος*) **1.** izdelujem opeko (*γῆν* iz zemlje), žgem opeko; **2.** zgradim iz opeke **πλινθηδόν** *adv.* (*πλίνθος*) *ion.* kakor strešno opeko *συντίθημι*

Πλινθινήτης κόλπος, ὁ *Plintinetski zaliv* v Egiptu

πλίνθινος 3 (*πλίνθος*) opečnat, zgrajen (zidan, sezidan) iz opeke

πλινθίον, τό [*demin. od* *πλίνθος*] (majhna) opeka, opekica

πλίνθος, ἡ [*Et.*: *domnevno predgr. beseda*] opeka, *γηῖνη* na zraku posušena, *ὀπτῆ* žgana, *πλίνθους ἐρύω*, *ἐλκῶ* *delam opeko*

πλίσσομαι *dep. med. ep.* *korakam*, *stopam* *πόδεσσιν*

πλοῖάριον, τό [*demin. od* *πλοῖον*] čolnič, ladjica, brod

πλόμος 2 *gl.* *πλώμιος*

πλοῖον, τό (*πλέω*) vozilo, ladja, *pos.* *tovorna*, *prevozna* ali *trgovska ladja*, *μακρὰ πλοῖα* *bojne ladje*

πλόκαμος, ὁ *ep. ion.*, **πλοχμός**, ὁ *ep.* (*πλέκω*) *kita*, *koder*; *pren.* *perje*, *listje*

πλοκή, ἡ (*πλέκω*) *tkanje*, *tkanina*, *pletenina*

πλόκος, ὁ (*πλέκω*) *kita*, *koder*, *verižica* *krog vratu*, *venec*

πλόος, *skrc.* **πλοῦς**, ὁ [*πλέω*; *gen. NT* *πλοός*]

1. vožnja po morju ali reki, plovba, plutje, jadranje, vožnja, odhod, povratek; τὸν πλοῦν ποιῶμαι = plujem, jadram, δεύτερον πλοῦν πραγματεύομαι lotim se ponesrečenega dejanja (podviga) z boljšim uspehom, poskusim znova; **2.** ugodna plovba, ugoden čas (ugoden veter) za plovbo, πλόος ἐστίν veter je ugoden za plovbo

πλούσιος 3 (πλοῦτος) bogat, imovit, premožen, imeniten, plemenit, mogočen, obilen

πλουτέω (πλοῦτος) bogat sem, premožen sem

πλουτίζω (πλοῦτος) bogatim, obogatim, naredim bogatega, osrečujem koga; *pass.* obogatim

πλουτο-δότης, ου, ὁ (δότης) delilec bogastva

πλουτοκρατία, ἡ (κρατεῖν) vladavina bogatašev, oblast bogatih, plutokracija

πλοῦτος, ὁ, *NT* πλοῦτος, ους, τό [*Et.*: iz *plou-to-s 'tok', 'obilica' iz *ide. kor.* *pleu- 'teči', 'pluti', 'plavati'] bogastvo, premoženje, obilnost, obilica, blagostanje, sreča; *pl.* zakladi, moč

πλουτό-χθων, ὁ, ἡ *poet.* γόνος prirastek, plod bogate zemlje

Πλούτων, ωνος, ὁ (πλοῦτος) Pluton (Had), bog podzemlja

πλοχμός, ὁ *ep. gl.* πλόκαμος

πλουνοί, οἱ (πλύνω) pralnik, perilnik, perišče, umivalnica (grajeno korito, v katero je neprestano tekla voda)

Πλυντήρια, τά plinterije, praznik čiščenja, atenski praznik, ob katerem so očistili in uredili leseni kip in obleko boginje Atene

πλύνω [*Et.*: iz *πλύν-ω iz *ide. kor.* *pleu-, *plu- 'teči', 'pluti', 'plavati'; *sor.* πλέω] [*Obl. fut.* πλύνῶ, *aor.* ἔπλυνα, *fut. ep.* πλυνέω, *impf. iterat.* πλύνεσκον] perem, izpiram, čistim, snažim

πλύσις, εως, ἡ pranje, umivanje, čiščenje

πλωίζω [*at.* πλώζω] plujem, brodarim, ukvarjam se z ladjarstvom (z brodarstvom, s plovbo)

πλώμιος in **πλόμιος** 2, **πλώσιμος** 2 *poet.* (πλώω) **1.** ploven, vozen, πλώμιμά ἐστιν lahko se pluje, πλωμιώτερα ἐγένετο postalo je bolj varno voziti se po morju; πλωμιωτέρων ὄντων ko je bilo bolj varno voziti se po morju; **2.**

sposoben za plovbo, uporaben (pripraven) za plovbo

πλωτήρ, ἥρος, ὁ (πλώω) mornar, brodnik

πλωτός 3 **1.** plavajoč; **2.** ploven

πλώω = πλέω

πνείω = πνέω

πνεῦμα, ατος, τό (πνέω) **1. a)** dih, piš, pihanje; **b)** zrak, sapa, (za plovbo ugoden) veter, ἀνέμων piš viharjev; *pren.* πνεῦμα συμφορᾶς povod za zlonosno dejanje; **c)** vonj; **d)** zvok, glas, glasbeno orodje; **2. a)** dih, dihljaj, dihanje, dušek, življenje, duh, duša *NT*; ὃ θεῖον ὀδμηῆς πνεῦμα nebeški vonj pihlja okrog mene; **b)** duh, hudobni duh, τὸ ἅγιον sveti Duh, angel *NT*; **3.** plamen (ognja)

πνευματικός 3 duhoven, duševen, (vdihnjen) od Svetega Duha, božji; *subst.* τὰ πνευματικά (božje) duhovne stvari *NT*

πνεύμων, ονος, ὁ [*Et.*: *gl.* πλεύμων] pljuča, drobovje, drob, čreva, črevesje

πνευστιάω (πνέω) težko diham, sopiham, sopem, sem brez sape

πνέω, *ep.* **πνείω** [*fut.* πνεύσομαι, *aor.* ἔπνευσα, *pf.* πέπνευκα; *med. ep.* πέπνυμαι, *pt.* πεπνυμένος, *plpf.* 2. *sg.* πέπνυσο] **1.** piham, vejem; *subst. pt.* **πνέουσα**, ἡ *sc.* αὔρα (ugoden) veter *NT*; **2.** dišim ἡδύ; **3.** diham, sopem, sopiham, živim; **4.** izdihavam, izdihujem πῦρ, μένεα sem poln poguma, πνείων μένεα s pogumom navdahnjen; **5. pf.** **πέπνυμαι** imam pamet, pameten sem, moder sem; *pt.* **πεπνυμένος** 3 pameten, razsoden, preudaren, moder

πνίγηρός 3 (πνίγω) zadušen, zatohel, soparen

πνίγος, τό zadušenje, zadušna sopara

πνίγω [*fut.* πνίξω, *aor.* ἔπνιξα, *pass. pf.* πέπνιγμαί, *aor.* ἐπνίγην, *fut.* πνιγήσομαι] **1. act. a)** davim, zadavim, dušim, zadušim; **b) ion.** pražim, pečem; **2. pass. intr.** zadušim se, utopim se, utonem *NT*

πνιγώδης 2 (εἶδος) zadušen, zadušljiv, soparen

πνικτός 3 (πνίγω) zadušén, zadavljen *NT*

πνοή, ἡ, *ep.* **πνοιή** (πνέω) dih, sapa, veter, ἱππικαί puhanje, sopihanje, πνοιή Ἡφαίστιοι žar ognja, plamen ognja

Πνύξ, ἡ [*gen.* Πυκνός, *dat.* Πυκνί, *acc.* Πύκνα] Pniks, grič v Atenah, kjer je navadno potekala ljudska skupščina

πόα, ἡ, *ion.* **ποίη** trava, paša, rastlina, zelišče, travnik, trata

ποδ-αβρός 2 *ion.* nežnih nog, mehkonog, mehkužen

ποδ-αγός voditelj, spremljevalec, sluga

ποδ-άγρα, ἡ spona za noge, zanka za noge

Ποδαλείριος, ὁ Podalejrij, Mahaonov brat, slaven zdravnik

ποδα-νιπτήρ, ἥρος, ὁ (πούς, νίπτω) *ion.* posoda za umivanje nog

ποδάνιπτρον, τό voda za umivanje nog

ποδ-απός 3, *NT* **ποταπός** [*Et.*: iz *ide. pron. interr.* q^{uo}- 'kdo?' (*prim. lat.* quod) in -απος (*prim. ἀλλοδ-απός, ἡμεδ-απός*)] od kod doma?, kak (kateri, čigav) rojak?, iz katere dežele?, kakšen?

Ποδ-άργη, ἡ (ἀργός) Podarga = Urnonoga, ime ene od Harpij

ποδ-άρκης 2 (ἀρκέω) *ep. ion.* krepkih nog, hitrih nog, urnih nog, hitronog, urnonog

ποδεών, ὄνος, ὁ (πούς) *ion.* 1. konec odrte kože pri repu ali nogah, usnjen meh za vino ali olje; 2. ozek pas, kos zemlje

ποδ-ηγός = ποδ-αγός

ποδ-ηνεκής 2 (ἡνεγκον) *ep. ion.* ki sega do peta, ki pokriva noge, obleka dopetača

ποδ-ήνεμος 2 (ἄνεμος) *ep.* hiter kakor veter, hitronog, urnonog, brzonog

ποδ-ήρης 2 = ποδ-ηνεκής

ποδιζομαι *pass.* (πούς) zvezan sem pri nogah, za noge sem privezan ob kaj

ποδώκεια, ἡ *ep.* hitrost nog, urnost nog, hitronogost, urnonogost, brzonogost, hitre noge

ποδ-ώκης 2 (ώκός) hitronog, urnonog, brzonog, hitrih nog, urnih nog

ποεῖν, ποῆσαι, ποιητής *ipd. gl.* ποιεῖν *itd.*

ποθεινός 3 (ποθέω) po katerem (za katerim) kdo hrepeni, zaželen, dobrodošel, željno pričakovan, πάθος ποθεινότητας najljubeznejši značaj, ποθεινός δακρύοισι συμφορά objokovanja vredna usoda

ποθέν *enklit. adv.* od nekod, od koder koli, ἐν-θένδε (ἐντεῦθεν) ποθεν od tukaj (tam) nekje, ἀπό ἐγρουῦ ποθεν iz nekega utrjenega kraja, ἐκ βιβλίου ποθέν ἀκούσας iz neke knjige

πό-θεν *adv.* 1. od kod?, τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν kdo in od kod si?, πόθεν ἄν εὔροις ἄρηξιν od

kod (= kje) pač najdeš pomoč?; 2. zakaj?, čemu?; 3. kako pač?

ποθέω (πόθος) [*fut.* ποθήσω in ποθέσομαι, *aor.* ἐπόθησα in ἐπόθεσα, *ep.* πόθεσα, *ep. inf. praes.* ποθήμεναι, *impf. iterat.* ποθέεσκε, *adi. verb.* ποθητός] 1. *act. a)* hrepenim, koprnim po čem τί, želim kaj, τὰ οἴκαδε τοῖσι se mi po domu; **b)** pogrešam τί; 2. *med.* = *act.* ποθουμένη φρενί s hrepenečim srcem

ποθή, ἡ *ep.* = πόθος

ποθήναι *aor. pass.* od πίνω

ποθί *enklit. adv.* (πού) nekje, nekoč, nekako, morda, pač

πό-θι *adv.* kje?

πόθος, ὁ 1. hrepenenje, koprnjenje, želja, τινός po čem, σός po tebi; *pl.* hrepeneča ljubezen; 2. pogrešanje, pomanjkanje

ποί *enklit. adv.* nekam, kam, nekje

ποῖ *adv.* kam?, kje?, ποῖ Κλυταιμνήστρα kje je Klitajmnestra?, ποῖ γῆς kje na zemlji?, ποῖ μενεῖς kako dolgo boš čakal?, ποῖ φρενῶν ἔλθω kaj naj (si) mislim?

ποιά *gl.* πόα

ποιάεις *gl.* ποιήεις

Ποιάς, αντος, ὁ Pojant, Filoktetov oče; *adi.* **Ποιάντιος** 3 Pojantov, pojantijski

ποιέω [*Et.*: iz *ποιφέω, kar izhaja iz *ide. kor.* *q^{ue}i- 'nizati', 'zbirati', 'postavljati v vrsto (ali eno na drugo)', 'graditi'; *prim. stind.* cinóti 'vrsti', 'niza', 'zбира', *av.* cinuaiti 'izbirati', *sl.* činiti, čin] [*Obl. fut.* ποιήσω *itd.*, *impf. iterat.* ποιέεσκον, *med. ep.* ποιεύμην, *ep. aor.* tudi brez *avgm.*; *NT plpf.* πεποιήκειν] počnem, delam, izdelam

I. act. in pass. 1. *trans. a)* naredim, napravim, ustvarim ἔτερον Φίλιππον; *zlasti o rokodelcih in umetnikih:* zgradim δῶμα, sezidam τεῖχος, σάκος, πύλας ἐν πύργοις, δαίδαλα πολλά ἐν τινι naredim (izdelam) na čem mnogo umotvorov, βωμὸν καὶ ναόν, ὑποδήματα *itd.*; ποιῶ τί τινος, ἐκ τινος, ἀπὸ τίνος naredim kaj iz česa, πλοῖα ἐκ τῆς ἀκάνθης, φοίνικος αἱ θύραι πεποιημένα; καρπὸν prinašam, δένδρον κλάδους poganja, ὁ ποιῶν stvarnik *NT*; **b)** storim, naredim, izdelam, izvršim, priredim, žrtvujem, darujem θυσίαν τῷ θεῷ, ἰρά, τὰ τῷ θεῷ ποιούμενα kar se naredi bogu v čast, μυστήρια, Πύθια, Ἰσθμια obhajam, ἐκκλησίαν skličem, φυλακὴν stražim, δίχα τὸ στρατεύ-

μα *razdelim*, νόμους *dajem zakone*, ἀγῶνας *priredim*, μάχην *bijem bitko*, spopadam se, bojujem se, προσόδους *preskrbim*, priskrbim, κακά, ἀγαθὰ *delam slabo*, dobro, τὰ δέοντα, τὰ δίκαια *delam*, kar je potrebno, kar je prav; ἄριστα *πεποιήται* največja dobrota se je izkazala, ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον *ἐποίησε* kakor rečeno tako storjeno, τὰ ποιούμενα *dela*, dejanja, τὸ προσταχθὲν *ποιῶ* izpolnjujem ukaz, izvršujem ukaz, Σπαρτιτικὰ *obnašam* se kot Spartanec, ravnam kot Spartanec; τὴν μουσικὴν *ukvarjam* se z glasbo, gojim glasbo; οὐδὲν *ποιῶ* nič ne opravi; **c)** *o pesniškem ustvarjanju*: pišem pesmi, zlagam pesmi, pesnim, pojem, Θεογονίην, κωμωδίας *pišem*, εἷς *τινα* zložim pesem za koga, ἔπη ἐν μέτρῳ, *slikam*, opisujem Ἀγαμέμνονα ἀγαθὸν ἄνδρα, Ὅμηρος *βασιλέας τιμωρουμένους* v svoji pesmi opisuje kralje, ki, Εὐπολις *πεποίηκεν* ἐν Δήμοις αὐτὸν οὕτως ἐρωτῶντα *περὶ* αὐτοῦ *Evpolis pravi* v svoji komediji, da sprašuje o njem tako; *pren.:* **a)** *izmišljam* si μύθους, *καινοὺς θεοὺς*; **β)** *mislim* si, *vzamem*, *postavim*, *ποιῶ* ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας ἤκειν, σφέας *ποιέω* ἴσους ἐκείνοισι εἶναι; **d)** *o strasteh, čustvih in razmerah*: *povzročam*, *prizadevam*, *vzbujam*, *navdajam* s, z, *vnemam*, *zakrivim*, *vdahnem*, *τέρψιν*, φόβον, *τελευτήν*, νόσους, *σιωπὴν παρὰ πάντων*, ἄδειαν καὶ κάθοδον *zagotovim* varnost in omogočim povratek, *τροπήν*, *φυγὴν* *τινος* *zapodim* v beg, πόλεμον *ponvzročim* vojno, εἰρήνην (*σπονδάς*) *napravljam* mir; **e)** *spravim* kam, *ναῦς ἐπὶ* τοῦ *ξυροῦ* *izvlečem* na suho, νόημα ἐνὶ φρεσίν *dal* mi je misel, ἐν αἰσχύνῃ *τὴν πόλιν* *spravim* v sramoto, *sramotim*, *osramotim*, Θεταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ *spravim* pod Filipovo oblast, ἔξω βελῶν *postavim* izven lučaja, ἐν μέσῳ *vzamem* v sredo, εἰς φυλακὴν *postavim* na stražo; *vojaški strokovni izraz* λόχον *postavim*, *razpostavim*, λόχους ὀρθίους *postavim* lohos (stotnijo) v dolgi vrsti; **f)** *imam* za kaj, δεινὰ *ἐποιοῦν* *imeli* so to za strašno, bili so zelo nejevoljni; *nav. stoji v tem pomenu med.:* **g)** *storim*, *naredim* (izkažem, prizadenem) komu kaj *τινά τι*, κακά, ἀγαθὰ, εὖ, κακῶς *ποιῶ* *τινα* kaj dobrega ali slabega, lepo (grdo) ravnam s kom, *τινὰ τωτὸ* *τινι* *storim* komu ravno to, kar komu drugemu, οὐκ ἐμὲ μόνον *ταῦτα πεποίηκεν* ni samo meni storil tega; *o*

stvareh : ἀργύριον *τωτὸ* *τοῦτο ἐποίησε* ravno isto je naredil s srebrom; **h)** *naredim* koga za kaj *τινὰ βασιλῆα*, γέροντα, *τινάς* *πολιήτας*, *τινὰ* *δοῦλον* *zasužnjim*, *ποιῶ* εἶναι *storim*, da živi, θεὸν ἄκοιτιν *θωπηῶ* *dam* smrtniku boginjjo za ženo, νεώτερον *τι* *snujem* *prevrat*, *upiram* se; **i)** *storim*, *naredim* (da se kaj zgodi), *trudim* se, *prizadevam* si; *acc. c. inf.:* θεοί *σε* *ποίησαν* *ικέσθαι* *εἰς* *οἶκον*, *αἰσχύνεσθαι*, *κλαίειν* *τινά*; ὥστε *z inf.:* ὥστε *μή* *ποτε* *δύνασθαι*, *ἐποίησα* *αὐτόν*, ὥστε *δόξαι* *pripravil* sem ga do tega, da se je odločil; ὅπως *z ind. fut.:* *ποιῶ*, ὅπως *ἔσται* *ἡ Ἰωνίη* *ἐλευθέρη*, *πᾶν*, ὅπως *τοιούτος* *ἔσται*, *tudi opt.:* *ἐποιοῦν* (*dosegel* sem), ὡς *ἂν* *ἀσφαλέστατα* *εἰδείην*; **j)** *o času*: *bivam*, *prebijem*, *pomudim* se *χρόνον*, *μῆνας*, *νυχθήμερον*; **2. intr. a)** *delam*, ravnam, *obnašam* se, *nav. v zvezi z adv.* *πῶς*, ὧδε, εὖ *izkazujem* dobroto, ὀρθῶς, *καλῶς* *itd.*; *učinkujem* οὕτως αὐτὸ *ποιήσει* (*sc. τὸ φάρμακον*), ἡ *εὐνοια* *μᾶλλον ἐποίει* *ἐς* *τοὺς* *Λακεδαιμονίους* *je* *držala* *bolj* *z* *Lakedajmonci*; **b)** *s pt.* εὖ (*καλῶς*) *ἐποίησας* *ἀφικόμενος* *prav* *si* *storil* (*prav* *je*), da si *prišel*, εὖ *γ'* *ἐποίησας* *ἀναμνήσας* *me* *prav* *je*, da si *me* *spomnil*, *καλῶς* *ποιῶν* *dobro*, *naj* *bo*; *καλῶς* *ποιοῦντες* *ki* *ravnajo* *prav* (= *po pravici*);

II. med. 1. *storim*, *naredim* (*zgradim*, *pripravim*, *nabavim* *itd.*) *kaj* *sebi* (*za* *svoje*, *z* *lastnimi* *močmi*) *οἰκία*, *πέπλον*, *κλέος* *ποιεῖται* *αὐτῇ* *pripravlja* *sami* *sebi* *slavo*, *σπονδάς* *sklenem* *zavezo*, *θήραν* *priredim*, *φυλακὰς* *razpostavim*, *παῖδας* *rodim*, *παιδίον* *ἐκ* *τινος* *dobim* *s* *kom* *otroka*, *σύγγραμμα* *napišem* *knjigo*, *spišem* *knjigo*; *tudi:* *dam* *si* *narediti* *ὅπλα*, *ἀνάθημα*; **2. pogosto se med. veže s subst., da opisuje glag.:** *ποιέομαι* *πόλεμον* = *πολεμέω*, *συλλογὴν* = *συλλέγομαι*, *δέησιν* = *δέομαι*, *λόγους* = *λέγω* (*pa tudi:* *pogajam* *se*), *εἰρήνην* *sklepam* *mir*, *ἀρπαγὴν* *plenim*, *ἀστραπὰ* *sijem*, *λόγον* *vzamem* *v račun*, *razmišljam*, *govorim* *o čem*, *σύλλογον* *zbiram* *si*, *priredim* *pohod* *na koga*, *θωῦμα* *čudim* *se*, *ἐγκλήματα* *dolžim* *μάθησιν* *poučim* *se*, *μνήμην* *omenjam*, *ὄργην* *jezim* *se*, *βουλὴν* *posvetujem* *se*, *ὀδόν* *hodim*, *τροπήν* *zapodim* *v beg*, *φυγὴν* *bežim*, *γνώμην* *predlagam* *itd.*; **3.** *naredim* *si* *koga* *za kaj*, *izvolim*, *proglasim*, *razglasim*, *τινὰ φίλον* (*ἐταῖρον*) *naredim* *si* *za prijatelja* (*za tovariša*), *τινὰ ἄκοιτιν* (*ἄλοχον*)

vzajem si za ženo, παῖδα posinovim, τινά θυγατέρα vzajem za svojo hčer, πάντας σῶς spremenim vse v svinje, τοὺς συμμάχους προθύμους delam svoje zaveznike pogumne, opogumljam svoje zaveznike, ἀπόρρητα τὰ χρηστήρια skrivam, τὰ κρέα εὐτυχτα dam pripraviti, ἑμαυτοῦ svojim si, prisvajam si, lastim si; **4.** imam za kaj, cenim, συμφορὰν štejem za nesrečo, δεινόν τι za strašno, μέγα, μέγала štejem za najvažnejšo stvar, imam za poglavitno stvar, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ne menim se za kaj, nič mi ni mar, prav nič ne cenim, ἐν κέρδει (ὀνειδίζει, ἐλαφρῶ, ὀλιγωρία, ὁμήρων λόγῳ) imam za, *podobno* παρ' ὀλίγον, (περὶ) πολλοῦ (πλείονος, πλείστου) malo, zelo (bolj, najbolj) cenim; **5.** spravim kam, τινὰ ἐς φυλακὴν zaprem, postavim pod stražo, zastražim, ἐς τὸ συμμαχικόν sprejemem v zavezo, ὑπ' ἑμωυτῶ podvržem si, τὸν ποταμὸν ὀπισθεν postavim tako, da imam reko za seboj, ἐν ὄργῃ τινὰ srdim se na koga

ποίη, ἡ *ion. ep.* = πόα

ποιήεις 3 *ep., dor.* **ποιάεις** travnat

ποίημα, ατος, τό (ποιέω) **1.** dejanje, delo, stvaritev, proizvod, izdelek; *pos.* izdelek iz kovine; **2.** orodje; **3.** spis, pesem, pesniško delo; *tudi:* izmišljotina (*Arijan*)

ποιηρός 3 = ποιήεις

ποίησις, εως, *ion. ιος*, ἡ (ποιέω) **1.** dejanje, delo, izdelovanje, ustvarjanje, napravljanje, stvaritev, proizvajanje; **2.** pesniško ustvarjanje, pesnikovanje, pesništvo, pesniški proizvod, pesem, pesnitev, ἐτῶν epsko pesništvo

ποιητέος 3 [*adi. verb. od* ποιέω] ki ga je treba storiti, ki ga je mogoče storiti, mogoč

ποιητής, οῦ, ὁ (ποιέω) **1.** izdelovalec, tvorec, stvarnik, začetnik, izumitelj, pesnik; **2.** *NT* storilec, krivec

ποιητικός 3 ustvarjalen, tvoren, pesniški; *subst.* ἡ pesništvo

ποιητός 3 (ποιέω) narejen, napravljen, izkopen (studenec), dobro izdelan, dobro zidan, zgrajen

ποιηφαγέω *ion.* jem travo, hranim se z zelišči

ποικιλία, ἡ, **ποίκιλμα**, ατος, τό **1.** pisanost, pestrost, različnost, mnogovrstnost; **2.** pisan vzorec, okras, nakit, vezilo

ποικίλλω (ποικίλος) [*fut.* ποικιλῶ, *pf. pass.* πεποικίλται] **1.** naredim pisano, pestrim,

krasim, okrasim, umetno izdelujem, slikam, upodabljam, vezem, pletem; **2.** zvijačno si izmišljam, zvito sprašujem ali govorim, zvijačno (zvito, lokavo) ravnam

ποικιλό-θρονος 2 na pisanem prestolu (sedeč), na bogato okrašenem prestolu (kraljujoč)

ποικιλο-μήτης, ου, ὁ *ep.* [*voc.* ποικιλομήτη] iznajdljiv, bistroumen, prebrisan, zviti, prekanjen, zvijačen

ποικιλό-νωτος 2 (νώτον) *poet.* ki ima pisan (spreminjast) hrbet, s pisanim (spreminjastim) hrbtom

ποικιλό-πτερος 2 (πτερόν) s pisanimi peruti, pestrokril, pisanokrili

ποικίλος 3 [*Et.: iz ide. baze* *pejk'- 'vrezovati', 'rezljati', 'označevati', 'risati', 'pisan'; *prim. sind.* péša- 'nakit', 'okras', *lat.* pingō, pictor, *sl.* pisati, pisan, pester, postrv, *got.* filu-faihs 'zelo pisan', *stvem.* fēh 'pisan'] **1. a)** pisan, pester, spreminjast, raznobarven, progast, marogast παραδέλη, νεβρίδες; **b)** umetno izdelan, pisano ali umetno tkan (vezen), okrašen s cvetkami, okrašen z vezeninami; **2. a)** umetno zavozlan δεσμός, zapleten, zamotan, težaven νόμος; **b)** zvijačen, zviti, prebrisan, premeten; **c)** različen, mnogovrsten ἀγαθόν; *subst.* **Ποικίλη**, ἡ *sc.* στοά Pisana stoa, s poslikavami znamenitih umetnikov okrašena stoa na atenski agori, po kateri je dobila ime Zenonova filozofska šola; *adv.* ποικίλως; **3. a)** pisano, ποικίλως πως ἔχει ταῦτα stvar je precej pisana, zadeva je precej pestra, to je pač različno; **b)** zvijačno, lokavo, zvito

ποικιλο-σάμβαλος 2 = ποικιλο-σάνδαλος ki ima pisane opanke, s pisanimi opankami

ποικιλό-στολος 2 (στέλλω) *poet.* pisano opravljen, pisano opremljen, svečano okrašen ναῦς

ποικιλτής, ου, ὁ (ποικίλλω) **1.** vezec, vezennar, izdelovalec vezениh oblek; **2.** postekli-nar, emajler, glazurar

ποικιλ-φδός 2 (ἀείδω) *poet.* ki poje uganke, zvijačen, zviti, lokav

ποιμαίνω (ποιμήν) [*impf. iterat.* ποιμαίνεσκον, *fut.* ποιμανῶ, *aor.* ἐποίμηνα, *NT* ἐποίμανα] **1. act.** sem pastir; pasem, ženem na pašo, gonim na pašo μῆλα; *pren.* redim, go-

jim, negujem, skrbim za NT; **2. med.** pasem se

ποιμένιος 3 *poet.* vaški, pastirski, podeželski

ποιμήν, *ένος*, *ό* [Et.: iz ide. *peh₂-(i-) > *poh₂i- 'ščititi', 'varovati'; *prim. stind.* pāyú- 'pastir', 'varuh', 'čuvaj', 'zaščitnik', *av.* pāiiu- 'pastir', 'zaščitnik', 'čuvaj', *gr.* πών 'čreda'] **1.** pastir, ovčar; **2.** čuvaj, voditelj, poglavar, glavlar, poveljnik

ποιόμνη, *ή*, *dor.* **ποίμνα** in **ποίμνιον**, *τό* NT čreda

ποιμνήιος 3 (*ποίμνη*) *ep.* ki spada k čredi, σταθμός (kravji, ovčji) hlev

ποινάομαι *med.* (*ποινή*) [*fut.* *ποινάσομαι*] kaznujem, maščujem se nad kom *τινά*

ποινή, *ή*, *dor.* **ποινά** *ep. ion. poet.* [Et.: iz ide. *k^wojnah₂ 'kazen', 'povračilo', 'cena', 'vrednost', 'odkupnina', *domnevno* iz ide. *kor.* *k^wej- 'paziti', 'opazovati', 'spoštovati', 'kaznovati'; *prim. stind.* cáyate 'maščevati', 'kaznovati', *av.* kaēnā 'kazen', 'globa', 'maščevanje', *sl.* cena, *lit.* káina 'cena'; *lat.* poena *je izpros. iz gr.*] **1. a)** odkupnina, odškodnina (za prelito kri), krvni denar; **b)** plačilo, darilo; **2. a)** maščevanje, krvno maščevanje, krvna osveta, kazen, globa; **b)** pokora, zadostitev, sprava, poravnava

ποινητις, *ιδος*, *ή* *poet.*, **ποινιμος** 2 *poet.* maščevalen, kaznujoč *Δίκη*, *Έρινύς*; *πάθεα* muke za kazen

ποιός 3 nekateri, nekaj, nekakšen

ποιός 3, *ion.* **κοῖος** [Et.: iz *interrogativnega* *k^wō- 'kdo?' s *sufigikalnim* -οός (*prim.* τοῖος)] *vprašalni zaimek v direktnem in indirektnem vprašanju:* kakšen?, kateri?, kak?, *včasih* v zvezi z *določnim členom ali τις*; *κοῖα ταῦτα λέγεις*; na katere stvari misliš s tem?, *κοῖόν μέ τινα νομίζουσιν εἶναι*; za kakšnega moža me neki imajo?, *κοῖή (όδῶ)* kako?, zakaj?

ποιότης, *ητος*, *ή* kakšnost, kakovost, lastnost

ποι-πνύω *ep.* [*aor.* *ποιπνύσα*] težko diham, sopem, sopiham, hitim, podvizam se, marljiv sem, marljivo strežem, dam si opraviti, *δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι* pometite hitro hišo, očedite hitro hišo

ποιώδης 2 (*ποιά*, *εἶδος*) *ion.* travnat

ποκά = ποτέ

πόκος, *ό* (*πέκω*) ostrizena volna, ovčja koža, runo, kosem

πολέες = πολλοί *gl.* πολύς

πολέμ-αιγίς, *ιδος* z bojno egido, s ščitom

πολεμαρχέιον, *τό* polemarhej (polemarhejon), bivališče polemarhov, sodišče

πολεμαρχέω (*πολέμ-αρχος*) sem polemarh

πολεμαρχία, *ή* polemarhova služba in čast

πολέμ-αρχος, *ό* (*άρχω*) polemarh **1.** v *Atenah:* arhont polemarh, tretji arhont, tj. arhont vojskovodja, arhont vrhovni poveljnik; *pozneje:* sodnik v sporih med tistimi, ki niso bili atenski državljani; **2.** v *Sparti:* poveljnik ene more; **3.** vojskovodja

πολεμέω [*fut. med.* *πολεμήσομαι* s *pass. po-* *menom*] **1. a)** vojskujem se, bojujem se, *τινί*, *πρός* (*έπί*) *τινα* s kom, *σύν τινι* skupaj s kom, v družbi s kom (= *μετά τινος*); NT *μετά τινος* proti komu = *κατά τινος*, *πόλεμον πολεμέω* vojujem vojno, vojskujem se; **b)** prepiram se, upiram se, pravdam se; **2.** *τινά* dvignem se (vzdignem se) z vojsko nad koga

πολεμήιος 3 (*πόλεμος*) *ep.* ki spada k vojni, *εργα* bojni podvigi, bojna dejanja

πολεμησειώ [*desider. od* *πολεμέω*] hrepenim po vojni, sem bojaželjen

πολεμικός 3, **πολέμιος** 3, **πολεμιστήριος** 3 (*πόλεμος*) **1.** ki zadeva vojno, ki spada k vojni, vojen, bojen; **a)** *subst.* **πολεμική**, *ή* vojna spretnost (umetnost); **b)** *subst.* **πολεμικόν**, *τό* bojni krik, znamenje za napad; **πολεμικά**, *τά* in **πολέμια**, *τά* vojne zadeve, vojaška služba, vojaščina, vojaštvo, vojna oprava; **πολεμιστήρια**, *τά* vojna sredstva, bojni voz, vojna oprava, orožje; *πολεμιστήριος άνδρεία* hrabrost v boju; **2.** za vojno sposoben, izvéden v vojskovanju, bojevit, bojaželjen; **3. a)** sovražen, sovražnega mišljenja; **b)** *γῆ* sovražno ozemlje = *ή πολεμία sc. χώρα*; **c)** nasproten, poguben, škodljiv *εἶλαιον*; **d)** *subst.* **πολέμιος**, *ό* sovražnik, nasprotnik, *οἱ πολεμῶτατοι* največji sovražniki; **e)** *subst.* **πολέμιον**, *τό* sovražna vojska, sovraštvo; *τό φύσει πολέμιον* naravno (prirojeno, staro) sovraštvo; *adv.* *πολεμικῶς* in *πολεμῶς* sovražno, *πολεμῶς* *έχω τινί*, *πρός τινα* sovražen sem komu, sovražno sem razpoložen do koga, neprijazen sem do koga, nasproten sem komu

π(τ)ολεμιστής, *οῦ*, *ό* (*πτολεμίζω*) borec, borilec, bojevnik, vojak, vojščak

πόλεμόν-δε *ep. adv.* v vojno, na vojno, v bitko

πολεμοποιέω povzročam vojno, vnemam vojno, podpiruhjem vojno

πόλεμος, ὁ, *ep. πτόλεμος* [*Et.: sor. s πελεμίζω* 'vihtim', 'maham', 'majam', 'pretresam', 'stresam'] vojna, vojska; boj, bitka; bojni metož, prepir; **πόλεμον ποιέω** povzročam vojno, začnem vojno, ποιούμαι vojskujem se, τὰ εἰς (πρός) τὸν πόλεμον vojne potrebščine, vojne (vojaške) vaje, vojna služba, vojaščina

πολεμῶ (πόλεμος) **1.** *act.* sprem, razprem, vnamem sovraštvo med; **2.** *med.* sprem se s kom, razprem se s kom, naredim si koga za sovražnika; **3.** *pass.* zasovražim se, postanem komu sovražnik

πολεύω (πόλος, πέλω) *poet.* **1.** *trans.* obrnem, preobrnem, orjem, preorjem γῆν; **2.** *intr. ep.* vrtim se, sprehajam se, hodim, mudim se, bivam, živim kje

πολέων = πολλῶν *gl.* πολύς

πόλης *ipd. gl.* πόλις

πολιάς, ἄδος, ἡ (πόλις) *poet. ion.* zaščitnica mesta (Atenin pridevek)

πολιάτης, ου, ὁ = πολίτης

πολιζέω (πόλις) *ep.* [*aor. πολισσα, plpf. pass. πεπόλιστο*] ustanavljam, gradim, zidam (mesto); χωρίον obljudim, naselim

πολιήτης, ου, ὁ *ep. ion.* = πολίτης

πόλιν-δε *adv.* (πόλις) *ep.* v mesto

πολιο-κρόταφος 2 (πολιός) *ep.* s sivimi sencí, sivolas, siv

πολιορκέω [*fut. πολιορκήσω, πολιορκήσομαι s pass. pomenom; adi. verb. πολιορχητέος*] **1.** *act. a)* obdam, obkolim, oblegam, obsedam (mesto); **b)** *pren.* stiskam, mučim τινά; **2.** *pass.* oblega me kdo, dam se obkoliti, prestanem obleganje

Πολιορκητής, οῦ, ὁ Poliorket, Oblegovalec (mest) (vzdevek Demetrija; 337–283 pr. Kr.)

πολιορκία, ἡ, *ion. πολιορκίη in πολιόρκησις*, εως, ἡ obkoljenje, obleganje

πολιός 3 siv, sivkast, belkast; sivolas, star

πολιούχος 2 (πόλις, ἔχω) *ion.* zaščitnik, zaščitnica mesta (pridevek bogov, *pos.* Atene)

πολιό-χρος, ωτος *poet.* (πολιός) belkaste kože, belokožen, bel

πόλις, ἡ, *ep. πτόλις* [*Et.: po najbolj sprejeti teoriji iz ide. *tpolH-, *pIH-* 'vrh hriba', 'grad', 'pribežališče'; *prim. stind. púr (ū), púra-m*

'trg', 'trdnjava', *lit. pilis*] [*Obl. at. πόλεως, πόλει, πόλιν, πόλι; πόλεις, πόλεων, πόλεσι, πόλεις; ep.: gen. πόλιος, πτόλιος, πόληρος, dat. πόληι, πτόλει, acc. πτόλιν, pl. πόλιες, πόληες, πολίων, πολίεσσι, πόλιας, πόληας; ion.: dat. πόλι, pl. πόλισι, acc. πόλις; poet. gen. sg. πόλεος*] **1.** mesto; *pos.: a)* glavno mesto (Atene, Troja); **b)** mestni grad, zgornje (utrjeno) mesto (= ἀκρόπολις); **c)** trdnjava; **d)** rojstno mesto; **2.** domača dežela, domovina, demos, občina, (svobodna) država; τὰ τῆς πόλεως (πράγματα) državne zadeve, državni posli, državna uprava; **3.** meščani, državljani

πόλισμα, ατος, τό (πολιζέω) **1.** utrdba, mestece, mesto; **2.** *Sofokles, Ojdip v Kolonu 1496* meščanstvo, občina

πολιτ-άρχης, ου, ὁ (ἄρχω) politarh, mestni glavar

πολίτεια, ἡ, *ion. πολιτήη in πολιτεύμα*, ατος, τό (πολιτεύω) **1. a)** državljanska pravica, državljanstvo, meščanstvo; **b)** obnašanje, vedenje, življenje državljanov; **2. a)** državna uprava, oblast, vlada, ustava, država *NT*; **b)** politika, politično delovanje, demokracija, ljudovlada; politična odredba

πολιτεύω (πολιτήης) [*fut. med. in pass. πολιτεύσομαι, aor. ἐπολιτεύσάμην in ἐπολιτεύθην, pf. pass. πεπολίτευμαι*] **1. act.** sem državlján, živim v državi, udeležujem se javnega življenja, opravljám državne posle; **2. med. in pass. a)** = *act.*; **b)** udejestvujem se kot državlján, vladam, upravljám državo, ukvarjam se z javnim življenjem, ukvarjam se s politiko, politik sem (državnik sem), opravljám državno službo; *subst. pt. πολιτευόμενοι*, οί politiki, državniki; **c)** delam, povzročám kaj kot politik (državnik); **3. pass.** vladan sem, vladajo mi, upravljám se, upravlján sem πόλις

πολιτήη, ἡ *ion.* = πολιτεία

πολιτής, ου, ὁ (πόλις) državlján, sodržavljan, meščán, someščán, rojak, sorojak

πολιτικός 3 **1.** meščanski, državljanski, iz državljanov sestojéč; *subst. πολιτικόν*, τό meščani, meščanstvo; **2. a)** državen, javen, političen, ustaven; **b)** izvéden (spreten) v politiki (državnih poslih), političen, državniški; *subst. a)* *subst. πολιτικός*, ὁ politik, državnik; **β)** *subst. πολιτική*, ἡ politika, državni-

štvo, državoznanstvo; γ) *subst.* **πολιτικά**, τὰ javne zadeve, politika, politične razmere; *adv.* πολιτικῶς ustavno, strogo pravično, kakor se spodobi za državljana

πολιῖτις, ἴδος, ἡ meščanka, someščanka, državljanica, sodržavljanica

Πολίχνα, ἡ, *ion.* **Πολίχνη** Polihna **1.** mesto v Troadi; **2.** mesto na Kreti; *preb.* **Πολιχνῖται**, οἱ Polihniti, Polihnijci, Polihnajci

πολίχνη, ἡ, **πολίχνιον**, τό (πόλις) mestece, vas

πολλάκι(ς) *adv.* pogosto, pogostokrat, često, čestokrat, mnogokrat; *za el.* ἔάν, εἰ μή = morada, morebiti

πολλα-πλάσιος, *ion.* **πολλα-πλήσιος** **3** mnogoter, mnogoteren, mnogo večji, velikokrat večji, številni; *adv.* πολλαπλάσια mnogo bolj, mnogo več

πολλα-πλάσιων **2** = πολλαπλάσιος

πολλαχῆ *adv.* (πολύς) velikokrat, mnogokrat, pogosto, na mnogih krajih, ob različnih priložnostih

πολλαχόθεν *adv.* (πολύς) od mnogih krajev ali strani (sèm), iz mnogih vzrokov

πολλαχόθι *adv.* (πολύς) na mnogih krajih

πολλαχόσε *adv.* (πολύς) na mnogo krajev ali strani

πολλαχοῦ *adv.* = πολλαχῆ

πολλαχῶς *adv.* na mnogo načinov, na več načinov

πολλάων, **πολλέων**, **πολλός** *gl.* πολύς

πολλοστός **3** [*sup.* od πολύς] eden izmed mnogih, eden kakor mnogi drugi = majhen, neznamen, τὸ πολλοστόν μέρος najmanjši del

πόλος, ὁ (πέλω vrtim se) **1.** tečaj, pol, nebesni svod; **2.** *ion.* sončna ura

πολύ-αινος **2** (αἰνέω) *ep.* zelo cenjen, slovit, presladen

πολυ-αἶξ, ἴκος, ὁ (αἰσσω) *ep.* hrumeč, viharen, buren, težaven

πολυανδρέω (πολύ-ανδρος) imam veliko mož, imam veliko ljudi, sem gosto naseljen, zelo obljuden

πολυάνδριον, τό skupen grob, skupno grobišče

πολυ-άνθεμος **2** (ἀνθεμον), **πολυ-ανθής** **2** (ἀνθέω) z bujnim cvetjem, poln cvetic, pisan

πολυανθρωπία, ἡ množica ljudi, kopica ljudi

πολυ-άνθρωπος **2** naseljen, obljuden

πολυ-άνωρ, ορος, ὁ, ἡ (άνήρ) obljuden, zelo obiskan

πολυ-άργυρος **2** *ion.* bogat s srebrom, srebrovit

πολυ-άρητος **2** (ἀράομαι) *ep.* zelo zaželen, zelo všečen, dobrodošel

πολυ-αρκής **2** (ἀρκέω) *ion.* bogato opremljen, bogat, blagoslovljen

πολυ-άρματος **2** (ἄρμα) *poet.* bogat z vozovi

πολύ-αρνι [*dat.* κ πολύαρνος] (ἀρήν) *ep.* ki ima veliko ovac, bogat z ovcami

πολυ-αρχία, ἡ (ἀρχω) mnogovladje, pomanjkanje sloge v vrhovnem poveljstvu

πολύ-βατος **2** (βαίνω) *poet.* po katerem jih veliko hodi, obljuden

πολυ-βενθής **2** (βένθος) *ep.* zelo globok

Πόλυβος, ὁ Polib, korintski kralj, ki je vzgojil Ojdipa

πολύ-βοτρυσ, υος **2** grozdnat, vinoroden

πολύ-βουλος **2** (βουλή) *ep.* zelo razumen, zelo moder

πολυ-βούτης, ου, ὁ (βούς) *ep.* ki ima veliko goveda, bogat z govedom

πολυ-γηθής **2** *ep.* zelo razveseljiv, prevesel, preradosten

πολύ-γλωσσο **2** (γλῶσσα) *poet.* **1.** mnogojezičen, obrekljiv, opravljljiv; **2.** daleč razširjen

πολυ-γνώμων **2**, ονος razsoden, preudaren

Πολύ-γνωτος, ὁ Polignot, slavni slikar s Tazosa, ki je na Akropoli naslikal bitko pri Maratonu

πολυγονία, ἡ plodovitost, rodovitnost

πολύ-γονος **2** (γίγνομαι) plodovit, rodoviten

πολυ-γράμματος **2** (γράμμα) z mnogimi črkami, bogat s črkami, ki mu je vrezana črka; *o Samošanih* = osramočen

πολυ-δαίδαλος **2** *ep.* zelo umeten, zelo umeetniški, veleumeten, veleumetniški, umetno kovan ali izdelan

πολυ-δάκρυος **2** (δάκρυον), **πολύ-δακρυς** **2** (δάκρυον), **πολυ-δάκρυτος** (δακρύω) *ep.* zelo objokovan, solzen, prežalosten, solzonosen

πολυ-δάπανος **2** (δαπανάω) *ion.* razsipen, razkošen, dragocen

πολυ-δειράς, άδος, ό, ή (δείρα) *ep.* grebenat, grebenast, z mnogimi vrhovi Όλυμπος

πολυ-δένδρεος, πολύ-δενδρος 2 (δένδρον) *ep.* [dat. pl. πολυδένδρεσσι] z mnogimi drevesi, drevesnat

πολύ-δεσμος 2 (δεσμός) *ep.* z mnogimi vezmi, dobro zvezan (zgrajen, izdelan, narejen) σχεδίη

Πολυ-δέυκης, ους, ό Polidevk, Kastorjev brat

πολυ-δίψιος 2 (δίψιος žejen, διψάω) *ep.* zelo žejen, z malo vode, brez vode, suh, suhoten

πολυδωρία, ή radodarnost, darežljivost

Πολύ-δωρος, ό Polidor, tebanski kralj, Labdakov oče

πολύ-δωρος 2 (δώρον) *ep.* ki prinese veliko doto, bogato opremljen, z veliko doto; *drugi:* radodaren, darežljiv

πολύ-εδρος 2 (έδρα) z mnogimi sedeži

πολυ-ειδής 2 (είδος) mnogoličen, raznovrsten, različen, πολυειδή φθέργεσθαι αναγκάζονται prisiljeni so vseprek kričati

πολύ-ευκτος 2 (εύχομαι) zelo zaželen

πολυ-εύσπλαγχνος 2 (σπλάγχνα) zelo usmiljen, milostčen

πολυ-εύχετος = πολύευκτος

πολύ-ζηλος 2, **πολυ-ζήλωτος** 2 (ζήλω) *poet.* zelo zavidan, zelo cenjen, zelo zaželen, ljubljien

πολύ-ζυγος 2 (ζυγόν) *ep.* z mnogimi veslarskimi klopmi, trden

πολυ-ηγερης 2 (άγειρω) *ep.* v velikem številu zbran, mnogoštevilien

πολυ-ήκοος 2 ki je veliko slišal, ki veliko ve

πολυ-ήρατος 2 (έραμαι) *ep.* zelo zaželen, ljubljien, mikaven, privlačen, ljubek

πολυ-ηχής 2 (ήχέω) *ep.* zvočen, zvonek, šumen, bučen, glasno odmevajoč

πολυ-θαρσής 2 (θάραος) *ep.* zelo drzen, zelo srčen, pogumen

πολυ-θεάμων 2, *gen. onos* (θεάομαι) ki je veliko videl

πολύ-θερμος 2 zelo topel, vroč

πολύ-θηρος 2 (θήρ) *poet.* z veliko divjačine, poln divjačine

πολύ-θηρνος 2 (θηρνώ) ki veliko joče ali tar-

πολυ-θρύλητος 2 (θρυλέω) o komer se mnogo govori; dobro znan, slaven

πολύ-θυρος 2 (θύρα) *poet.* ki ima veliko vrat, z mnogimi vrati, mnogolisten, δέλτου πολύθυροι διαπτυχάί večkrat zloženo pismo, večkrat prepognjeno pismo

πολύ-θυτος 2 (θύω) *poet.* z mnogimi daritvenimi živalmi, πολυθύτους σφαγάς τεύχειν μέλλω darovati hočem veliko daritvenih živali

πολυιδρείη, ή *ep.* veliko izkustvo, velika razumnost, modrost, νόου πολυιδρείησιν z zelo večšim razumom

πολύ-ιδρις, ιος, ό, ή (ίδρις) *ep.* ki veliko vé, zelo izvéden, prebrisan, moder, pameten, bistroumen

πολύ-ιππος 2 *ep.* ki ima veliko konj, bogat s konji

πολυ-καγκής 2 (καίω) *ep.* zelo suh, suhoten, pekoč, hud δίψα

πολυκαρπία, ή bogata žetev, bogati pridelki

πολύ-καρπος 2 (καρπός) z mnogimi sadeži, plodonosen, rodoviten

πολυκέρδεια, ή, *ion.* **πολυκερδείη** [dat. pl. *ion.* πολυκερδείησιν] velika zvižacnost, premetenost, zvitost

πολυ-κερδής 2 (κέρδος) *ep.* zelo zvit, premeten, prebrisan, prekanjen

πολύ-κερωσ, ωτος, ό, ή *poet.* z veliko roгови, φόνος umor mnogoštevilne rogate živine

πολύ-κεστος 2 (κεστός) *ep.* bogato vezen

πολυ-κηδής 2 (κῆδος) *ep.* poln skrbi, prežalosten

πολύ-κλαυτος 2 (κλαίω) zelo objokovan

Πολύ-κλειτος, ό Poliklejt, grški slikar ok. 1. 430 pr. Kr.

πολυ-κλήις, ιδος, **πολυ-κληίς**, ίδος, ό, ή (κλείς) *ep.* ki ima veliko vesel, z mnogimi vesli, veslat, mnogoveslat ναῦς

πολύ-κληρος 2 *ep.* ki ima veliko dedišcino, z veliko dedišcino, premožen, zelo bogat

πολύ-κλητος 2 (καλέω) *ep.* v velikem številu poklican, iz mnogo krajev (z vseh vetrov) sklican

πολύ-κλυστος 2 (κλύζω) *ep.* ki ima mogočne valove, z mogočnimi valovi, zelo razburkan πόντος

πολύ-κμητος 2 (κάμνω) *ep.* skrbno izdelan, obdelan, umetno izdelan, trdno zgrajen

πολύ-κνημος 2 (κνημός) *ep.* z mnogimi dolinami, z mnogimi tokavami, z mnogimi hribi, hribovit, gričevnat, gozdnat

πολύ-κοινος 2 *poet.* vsem skupen, ki vse sprejema

πολυκοιρανία, ή, *ion.* πολυκοιρανίη mnogovladje

πολύ-κρᾶνος 2 mnogoglav, mnogoglav

Πολυ-κράτης, ους, ό Polikrat **1.** tiran na Samosu (v obdobju 538–522 pr. Kr.); **2.** grški častnik v Kirovi vojski

πολυ-κτήμων 2 (κτῆμα) bogat, premožen

πολυ-κῦμων 2 (κῦμα) zelo valovit, razburkan

πολυ-κῶκυτος 2 *poet.* zelo tarnajoč, zelo tožen, prežalosten

πολύ-κωπος 2 (κῶπη) *poet.* z mnogimi vesli, veslat

πολυ-λήιος 2 (λήιον) *ep.* bogat z žitnimi polji, s širnimi polji

πολύ-λλιστος 2 (λίσσομαι) *ep.* veliko prošeno, iskreno prošeno, πολύλλιστόν σε ἐκάνω prihajam k tebi z iskreno prošnjo

πολυλογία, ή blebetavost, zgovornost, veliko besed *NT*

πολύ-λογος 2 (λέγω) blebetav, zgovoren

πολυ-μαθής 2 (μανθάνω) ki se je veliko naučil, učen

πολυ-μελής 2 mnogočlen, zelo členkovit

πολυ-μερῶς (μέρος) *adv.* velikokrat, mnogokrat *NT*

πολυ-μηκάς, ἄδος, ή *ion.* veliko meketajoč, rad meketajoč

πολύ-μηλος 2 (μῆλον) *ep.* z mnogimi čredami, bogat z drobnico

πολύ-μητις, ιος 2 *ep.* zelo iznajdljiv, zelo zvit, zvijačen, prebrisan, prekanjen, premeten

πολυμηχανία, ή, *ion.* πολυμηχανίη iznajdljivost, prebrisanost, prekanjenost, premetenost, razumnost

πολυ-μήχανος 2 (μηχανάομαι) *ep.* iznajdljiv, prebrisan, prekanjen, premeten, zvijačen

πολυ-μνήστη, ή (μνάομαι) *ep.* od mnogih zasnujbljena

Πολύμνια, ή Polimnija, Muza glasbe in lirskega pesništva

πολύ-μοχθος 2 *poet.* težaven, mučen, poln nadlog

πολύ-μῦθος 2 *ep.* mnogobeseden, gostobeseden, blebetav

Πολυ-νείκης, ους, ό Polinejk, Ojdipov mlajši sin

πολύ-ξενος 2 *poet.* (zelo) gostoljuben, veliko obiskovan

πολύ-ξεστος 2 *poet.* skrbno zglajen, ostružen πύλαι

πολύ-οινος 2 bogat z vinom, vinoroden

πολυ-όρνιθος 2 (όρνις) *poet.* ki ima veliko ptic, bogat s pticami

πολυοψία, ή obilica mesa, veliko prigrizkov; *pos.* obilica rib, bogata ribja letina

πολυ-παίπαλος 2 (παιπάλη) *ep.* premeten, prebrisan, prekanjen, zvit, navihan

πολυ-πᾶμων¹ 2 (πᾶμα) *ep.* zelo premožen, velebog

πολυ-πᾶμων² 2 (πῆμα) *poet.* ki ga zadene veliko nesreč, zelo nesrečen

πολυπειρία, ή veliko izkustvo, velika izkušnja

πολυ-πενθής 2 (πενθέω) *ep.* zelo otožen, prežalosten

Πολυ-πημονίδης, ου, ό *patron.* Polipemonid = Polipemonov sin, Polipemonov potomec = potomec Prenesrečnega (tako imenuje Odisej svojega deda)

πολυ-πήμων 2 (πῆμα) zelo škodljiv

πολυ-πῖδαξ, ακος, ό, ή *ep.* z mnogimi vrelci, studenčnat

πολύ-πικρος 2 *ep.* zelo grenek, bridek, bolesten

πολύ-πλαγκτος 2 (πλάζω) *ep.* **1.** *pass.* ki se veliko potika okrog, ki se veliko potepa okrog ληιστήρ, veliko blodeč, preganjan; ἔτη leta tekoča; **2.** *act.* ki daleč zanaša, ki daleč podi ἄνεμος

πολυ-πλάνητος 2 (πλανάομαι) *ion. poet.* daleč okrog blodeč, nestalen, poln zmešnjav, poln zmot, poln zmotnjav

πολύ-πλοκος 2 (πλέκω) *poet.* drobno spleten, zelo zapleten, z mnogimi zavoji

πολυ-ποίκιλος 2 zelo pisan, mnogoličen, raznovrsten

πολύ-πονός 2 (πόνος) zelo mučen, poln na-

dlog, reven, stiskan; trudapoln, težaven, τόξα mnogo bolečin ali težav povzročajoč

πολυ-πότνια, ἡ veličastna gospa

πολύ-πους, ποδος, ὁ, ἡ, *ep. πολύ-πους* mnogonožen; *subst.* mnogonožec, polip, sipa, riba črnica

πολυπῶγγμονέω, *ion. πολυπρηγγμονέω* **1.** imam veliko opravkov, ukvarjam se z različnimi stvarmi; **2.** vmešavam se v tuje zadeve; radoveden sem, zvedav sem; **3. a)** povzročam ali začenjam prepire, hrepenim po novotarijah ali prevratu; **b)** skrbno (marljivo) kaj preiskujem, povprašujem, poizvedujem τί

πολυπῶγγμοσύνη, ἡ ukvarjanje z raznimi stvarmi, nepotrebna prizadevnost, vmešavanje v tuje zadeve, radovednost, zvedavost, prepirljivost

πολυ-πράγμων **2**, *gen. ονος (πράγμα)* **1.** ki se ukvarja z mnogimi rečmi, ki se meša v tuje zadeve, radoveden, sumničav; **2.** pohlepen (hlepeč) po novotarijah, stremeč za novotarijami, nemiren, prepirljiv

πολυπρηγγμονέω *ion.* = πολυπραγγμονέω

πολυ-πρόβατος **2** (πρόβατον) *ion.* bogat z ovcami, z velikimi čredami

πολύ-πτυχος **2** *ep. poet.* z mnogimi gubami, poln globeli (dolin, jarkov, klancev)

πολύ-πῦρος **2** *ep.* bogat s pšenico

πολύ-ρραφος **2** (ράπτω) *poet.* na gosto ali dobro sešit

πολύ-ρρηνη, ηνος, ὁ, ἡ (ἄρην, ἄρνος) *ep.*, **πολύ-ρρηνος** **2** *ep.* bogat z ovcami, z mnogimi čredami

πολύ-ρρυτος **2** (ρέω) obilno tekoč

πολύς, **πολλή**, **πολύ**, *ep. tudi πουλύς*, **πουλύ**, *ep. ion. πολλός*, **πολλόν** [*Et.: ide. *polh₁u-*, *plh₁ú-, *pelh₁u-; *prim. stind.* purú 'veliko', 'mnogo', *stir.* il 'veliko', 'mnogo', *stvnem.* filu 'veliko', 'mnogo', *nem.* viel; *morda je etimološko povezan s πίμπλημι*] [*Obl. gen.* πολλοῦ, πολλῆς, πολλοῦ, *dat.* πολλῶ, πολλῆ, πολλῶ, *acc.* πολύν, πολλήν, πολύ, *pl.* πολλοί, πολλαί, πολλά *itd.*; *ep. gen. sg.* πολέος, *acc.* πολύν, πολλόν, *pl. nom.* πολέες, πολεῖς, *neutr.* πολέα, *gen. masc.* πολέων, *fem.* πολλάων, πολλέων, *dat.* πολέσσι, πολέσι, πολέεσσι, *acc.* πολέας, πολεῖς; *comp.* πλείων, πλέων, πλεῖον, πλέον, *pred ἡ tudi* πλεῖν, *gen.* πλείονος, πλέονος

itd., *acc.* πλείω, πλέω, *nom. in acc. pl.* πλείους, πλείω, πλέω, *ep. pl. nom.* πλέες, *dat.* πλεόνεσσι, *acc.* πλέας; *ion. sg. nom. neutr.* πλεῦν, *gen.* πλεῦνος, *acc.* πλεῦνα, *pl.* πλεῦνες, πλεῦνα, πλεύνων, πλεύνας; *sup.* πλεῖστος]

I. roz. 1. adi. a) mnog, mnogoter, mnogoterer, mnogoštevilen, pogost, v obilici, πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος ta beseda se je pogosto izgovorila, οὐνομα ἦν πολλόν ime se je pogosto omenilo; **b)** velik, prostoren, obilen, obsežen, širok; dolg, dolgotrajen πόλεμος; **c)** močan, silen ἀνάγκη, mogočen, glasen θόρυβος, trd συγῆ, ὕπνος, drag, dragocen; *raba:* **a)** z drugimi *adi.* je povezan s καί: πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ mnogi poštenji, πολλά τε καὶ δεινά veliko nevarnosti, πολλοὶ καὶ καλοὶ χιτῶνες veliko lepih oblek, μέγας καὶ πολλός velik in močen; **β)** *predikativno; prevaja se adv.:* πολλός ἦν λισσόμενος pristrčno (silno) je prosil, πολλός αἰνεόμενος mnogo (pogosto) hvaljen, πολλός ἔκειτο zleknil se je daleč po tleh; πολὺς εἰμι pogosto prihajam, sem veliko pri (v) čem; *s pt.* λέγων veliko (marljivo) govorim; πολλή (ἦν) na mnogih krajih čaščena, zelo slavljena; **γ)** z določnim členom izraža določene (znanne) osebe ali stvari: ὁ πολὺς τοῦ χρόνου večina časa, ὁ πολὺς βίος dolgo prihodnje življenje, τὸ πολὺ πλῆθος glavna četa, ὁ στρατός ὁ πολλός velika vojska, večji del vojske, νῆες αἱ πολλαὶ večina ladij; **δ)** *brez določnega člena pomeni:* velik del, πολλαὶ τριήρεις velik del troveslač, πολὺ τοῦ στρατεύματος mnogo vojske, τῆς γῆς πολλή velik del zemlje, πολλή τῆς ὁδοῦ velik del poti, πολλή (*sc.* ὁδός) dolga pot; **2. subst. a)** πολλοί, οἱ večina, množica, ljudstvo, narod, svet, ljudje; **b)** πολύ, τὸ πολύ velik del, največji del, večina, glavna četa, ὡς τὸ πολύ večinoma; **3. adv. a)** πολύ, πολλά mnogo, pogosto; kar, silno, zelo, daleč (presegam), močno, τὸ πολύ, τὰ πολλά večinoma, navadno, τὰ πολλά πάντα večinoma, povsem; πολὺ in πολλῶ *pri comp. in sup.:* daleč, čim; **b)** διὰ πολλοῦ v veliki razdalji, na veliki oddaljenosti, čez dolgo časa, ἐκ πολλοῦ od daleč, iz (velike) daljave; že dolgo, že zdavnaj, ἐπὶ πολύ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ daleč, večinoma, dolgo, predolgo, ἐς πολλά v vsakem oziru, ἐπὶ πολλῶ za veliko ceno, z mnogimi žrtvami, drago, κατὰ πολλά v marsikaterem pogledu, v marsikaterem

oziru, v marsičem, μετ' οὐ πολὺ nedolgo zatem NT, **παρὰ πολὺ** daleč, odločilno (νικᾶν), **πρὸ πολλοῦ** pred dolgo časa, **περὶ πολλοῦ** ποιῶμαι zelo cenim;

II. comp. πλείων, πλεῖον, πλέων, πλέον 1. adi. pogostejši, večji, številnejši, mnogoštevilnejši, daljši, močnejši, silnejši, mogočnejši, πλείονος ἀποδίδομαι dražje, πλείων νύξ večji del noči, αἱ πλείονες νῆες večina ladij, τὸν στρατὸν τὸν πλέω večji del vojske, ἡ πλέων στρατιὰ glavna vojska, πλείων χρόνος več časa; **2. subst. a) πλέονες**, οἱ večina, večji del, velika množica, ljudska stranka, ljudstvo, narod, demokrati; **b) πλέον**, τό večina, večji del, večje število, boljši ali močnejši del, dobiček, korist; πλέον ἔχω imam več, imam dobiček, imam prednost; πλέον εἰμί (γίγνομαι) pomagam, koristim komu, πλέον τι ποιῶ izpolnjujem kaj, opravi kaj, imam uspeh, οὐδὲν πλέον ἐστὶ nič ne pomaga; οὐδὲν πλέον ἐφέροντο nič niso opravili; **3. adv. a) πλέον** več, dalje, οὐ τὸ πλέον ... ἢ manj kot; **b) τὸ πλέον, τὰ πλέω** večinoma, praviloma; **c) διὰ πλείονος** dalje (časa), **ἐκ πλείονος** iz večje daljave, **περὶ πλείονος** ποιῶμαι bolj cenim, **ἐς τὸ πλέον** dalje, **ἐπὶ πλέον** več, bolj, obširneje, **πλεόνως** več, preveč;

III. sup. πλεῖστος 1. adi. premnog, zelo številen, zelo mnogoštevilen, največ (njih), največji, najdaljši, najnavadnejši, zelo velik del, πλείστη γῆ zelo velik kos zemlje, πλεῖστος εἰμι τῆ γνώμη najbolj se nagibam k temu mnenju; ὡς πλεῖστος kar največ, ὅτι πλεῖστος čim dlje, ὅσοι πλεῖστοι kar največ, ὁ πλεῖστος τοῦ βίου največji del življenjskih potreb; **2. subst. πλεῖστοι**, οἱ večina, družba, ljudje; **πλεῖστον**, τό največji del, glavna moč; **3. adv. πλεῖστον**, (τὰ) **πλεῖστα** največkrat, večinoma, zelo pogosto, *pri sup.:* πλεῖστον κάκιστος najslabši izmed vseh, **διὰ πλείστου** v največji oddaljenosti, **εἰς πλεῖστον** največ, **ἐκ πλείστου** najdalje, **ἐπὶ πλεῖστον** največ, zelo dolgo, za zelo veliko časa, večinoma, ἐκ τοῦ, ἐπὶ πλείστου od najdaljših dni, **τὸ πλεῖστον** kvečjemu, **περὶ πλείστου** ποιῶμαι najbolj cenim

πολυσαρκία, ἡ velika debelost, rejenost

πολυσιτία, ἡ obilica žita, rodovitnost

πολύ-σιτος 2 ki veliko je

πολύ-σκαρθμός 2 (σκαίρω) *ep.* ki krepko skoči, skokonog, hiter, uren

πολυ-σπερής 2 (σπείρω) *ep.* daleč naokrog posejan, povsod razkropljen ἄνθρωπος

πολύ-σπλαγχνός 2 (σπλάγχνα) zelo milosrčen, usmiljen NT

πολυ-στάφυλος 2 (σταφυλή) *ep.* poln grozdov, grozdnat, vinoroden

πολυ-στεφής 2 (στέφω) *poet.* bogato ovenčan, τινός s čim

πολύ-στονος 2 (στόνος) *ep. poet.* mnogo vzdihujoč, zelo nesrečen, poln nadlog, pregrenek, bridek

πολύ-στῦλος 2 (στῦλος) z mnogimi stebri

πολύ-σχιστός 2 (σχίζω) ki se cepi na več strani, zelo razcepljen, razdeljen κέλευθα

πολύ-τεκνός 2 (τέκνον) *poet.* ki ima veliko otrok, bogat z otroki, ἄμιλλα tekma v obilici otrok, želja po mnogih otrocih

πολυτέλεια, ἡ, *ion.* **πολυτελείη** veliki stroški, potratnost, sijaj, sijajnost

πολυ-τελής 2 (τελέω) drag, dragocen, sijajen, razkošen, zapravljiv, potraten

πολυ-τέχνης 2, *gen.* εω (τέχνη) ki zna veliko umetnosti, veleumen, zelo umetelen Ἡφαίστος

πολύ-τεχνός 2 (τέχνη) ki potrebuje veliko rokodelcev ali veliko umetnosti, umetno izdelan, umetelen

Πολυ-τίμητος, ὁ Politimet, reka v Sogdiani

πολυ-τίμητος 2 (τιμάω), **πολύ-τίμος 2** (τιμή), **πολύ-τίτος 2** (τίω) *ep.* zelo spoštovan, zelo cenjen, zelo dragocen

πολύ-τλας, ὁ [*samo nom.*], **πολυ-τλήμων**, ονος, ὁ, ἡ (τλήναι) **1. ep.** ki veliko pretrpi, velik trpin, vztrajen, stanoviten; **2. poet.** smel, drzen

πολύ-τλητός 2 (τλήναι) ki je veliko pretrpel, preizkušen

πολυ-τρήρων, ωνος, ὁ, ἡ *ep.* bogat z golobi

πολύ-τρητός 2 (τιτράω) *ep.* luknjičast, luknjast, preluknjan

πολυτροπία, ἡ, *ion.* **πολυτροπιή** iznajdljivost, premetenost, spretnost, zvitost

πολύ-τροπος 2 (τρέπω) **1. ep.** iznajdljiv, spreten, izkušen; premeten, zvit, zvijačen; **2.** mnogoličen

πολυ-φάρμακος 2 *ep.* bogat z zdravilnimi zeliščami, ki pozna zelišča, več zdravilnih zelišč

Πολύ-φημος, ó Polifem, Kiklop, Pozejdonov sin

πολύ-φημος 2 (φήμη) 1. *ep.* a) ki veliko govori ali poje, z mnogimi pesmimi, pevec; b) zelo glasen, hrupen ἀγορή; 2. slaven, sloviti, ἐς πολύφημον ἐκφέρω spravljam med ljudi, raznašam, razglašam

πολύ-φθορος 2 (φθειρώ) poln pobojev, poguben, nesrečen

πολυφιλία, ἡ množica prijateljev, obilica prijateljev, veliko število prijateljev

πολύ-φλοισβος 2 *ep.* glasno bobneč, močno šumeč

πολύ-φορβος 2 in 3 (φορβή) *ep.* ki jih veliko hrani ali redi, γῆ rediteljica

πολυφροσύνη, ἡ *ion.* pamet, razumnost, prebrisanost

πολύ-φρων, ονος, ó, ἡ (φρονέω) *ep.* iznajdljiv, zelo razumen, pameten, velepreudaren

πολύ-χαλκος 2 *ep.* bogat z bronom, bronast

πολύ-χειρ, ó, ἡ *poet.* z mnogimi rokami, mnogorok

πολυχειρία, ἡ množica rok, množica pomočnikov

πολύ-χορδος 2 (χορδή) z mnogimi strunami, mnogoglasen

πολυ-χρόνιος 2 (χρόνος) ki dolgo časa traja, ki dolgo časa živi, dolgotrajen, trpežen

πολύ-χρῦσος 2 bogat z zlatom, z mnogimi zlatimi posodami, z zlatom okrašen

πολυψηφία, ἡ veliko število glasov

πολυ-ψήφιος, ιδος, ó, ἡ (ψηφος) prodat, prodast, kremenast, peščen

πολυ-ώνυμος 2 (ὄνομα) *poet.* z mnogimi imeni, z mnogimi pridevki, mnogoimenski

πολυ-ωπός 2 (ὀπή) *ep.* z mnogimi pentljami ali zankami, pentljast

πόμα, ατος, τό *ion.* pijāča, požirek, pitje *NT*

πομπᾶτος 3 (πέμπω) *poet.* ki spremlja, spremljajoč, spremljevalen; *subst.* ó spremljevalec, vodnik

πομπεία, ἡ (πομπεύω) svečani Bakhov sprevod; psovke, sramotilne besede ob takem sprevodu

πομπεύς, έως, ó (πέμπω) 1. udeleženec sveča-

nega sprevoda, spremljevalec, vodnik; 2. sel, služabnik, glasnik

πομπεύω (πομπεύς) 1. spremljam, vodim τινά; Ἐρμού τέχνην opravljam Hermesovo glasniško službo; 2. priream svečan sprevod, udeležujem se svečanega sprevoda; 3. zasramujem, psujem, žalim τινός

πομπή, ἡ (πέμπω) 1. pošiljanje, pošiljatev, odpošiljatev, poslanstvo, spremstvo, odpust, odpravljanje v domovino; 2. božja volja, božja odredba, božji ukaz, usoda; 3. napravljanje, dobava ξύλων; 4. slovesen sprevod, obhod

πομπικός 3 krasen, veličasten

πόμπιμος 3 (πέμπω) *poet.* 1. spremljajoč, odpošiljajoč; 2. odposlan, doposlan τινί

πομπός, ó, ἡ (πέμπω) 1. spremljevalec, spremljevalka; 2. prinašalec, sel, glasnik

πομφόλυξ, υγος, ἡ (vodni, vodeni) mehur

πονέω *in med.* [*pf.* πεπόνημαι z *act. in pass. pomenom*; *adi. verb.* πονητέον; *ep.* brez avgm., *impf.* πονεόμεν, *pt.* πονεόμενος, *aor.* πονήσατο, *cj.* πονήσομαι, *ion. pf.* 3. *pl. pass.* πεπονέαται]

1. *intr.* a) trudim se, prizadevam si, delam, mučim se, ukvarjam se s čim, borim se (z naporom, trudoma), κατά τι pri (v) čem, τινί s čim, λισσόμενος s prošnjami, πόνους izvršujem dela, prevzamem trud, ἡδέως εἰς τι rad delam za kaj, οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται niso se zaman trudili; b) trpim, v zadregi sem, v stiski sem, čutim bolečino, stiska me kdo, poškodovan sem, τὸ πονούμενον σφῶν stiskani del, πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν če so bila jadra poškodovana, πεπονημένος utrujen, izmučen, οἱ πεπονημένοι bolniki; 2. *trans.* a) pridelam, pridobim si s trudom χρήματα; b) napravim, naredim, s trudom izvršim τύμβον, τὰ ἔργα, trudim se, τινί za koga

πόνημα, ατος, τό *poet.* delo, izdelek, pridelek

πονηρία, ἡ slabost, zanikrnost, malopridnost, hudobnost, hudobija, zloba

πονηρός 3 (πονέω) 1. naporen, težaven, nadležen, slab; 2. a) hudoben, strahopeten, neuporaben, bolan, nesposoben; nevaren, škodljiv, sovražen; b) malopriden, ničvreden, zloben; *subst.* a) πονηρά, τὰ zločinstva, zločin, hudobna dejanja; b) πονηρός, ó zločinec, hudobnež; *adv.* πονηρῶς slabo, hudobno, s trudom

πόνος, ó (πένομαι) 1. a) trud, delo, (bojni)

napor; **b**) težava, nadloga, stiska, trpljenje, nesreča, bolezen, *πόνον πονέω* borim se; **2.** kar se pridobiva z delom, sad, plačilo napora, *τὸς ἡμετέρους πόνους ἔχει* uživa sadove našega dela = ima dobiček od našega napora

ποντίζω (*πόντος*) *poet.* vžhem v morje, potopim v morje

πόντιος 3 (*πόντος*) *poet.* v (na) morju bivajoč, morski, pomorski; *subst.* ἡ morska boginja

ποντό-θεν *adv.* (*πόντος*) *ep.* iz morja

πόντον-δε *adv.* *ep.* v morje

ποντο-πορεύω, ποντο-πορέω [*ep. inf.* *ποντο-πορέμεναι*] vozim se po morju, potujem po morju, plujem, jadram

ποντο-πόρος 2 (*περάω*) *ep. poet.* ki vozi po morju, po morju ploveč, pomorski *ναῦς*

Πόντος, ὁ Pontos, Pont **1.** Pont = Črno morje = ὁ Ἐϋξεινος πόντος; **2.** dežela v Mali Aziji na južni obali Ponta (= Črnega morja); *adi.*

Ποντικός 3 Pontov, pontski, pontiški

πόντος, ὁ [*Et.: iz ide. *pént-oh₂-s 'pot', kar je izpeljano iz ide. baze *pent- 'iti', 'hoditi', 'stopati', 'najti pot'; prim. stind. pánthāh 'pot', gr. πάτος 'steza', lat. pōns -ntis 'most', sl. pot*] [*ep. gen.* *ποντόφιν*] morje; *pos.* odprto morje, široko morje

πόποι, nav. ὦ πόποι *ep. poet.* vzklik začudenja, nejevolje ali bolesti: oho!, ah!, joj!, strahno!, grozno!, neverjetno!

πόρδαλις, εως, ὁ *ep.* = *πάρδαλις*

πορεία, ἡ (*πορεύω*) **1.** hoja; pot, potovanje, pohod; **2.** pot življenja, življenje *NT*

πορεῖν [*Et.: gl.* *πείρω*] [*inf.* *aor.* z *ind.* *ἔπορον, ep. πόρον*] **1. act.** izvršiti, pripraviti, preskrbeti, priskrbeti, poslati, ponuditi, podeliti, dati (= *πορίζω*) *τινί τι*; **2. pf. pass.** *πέπρωται* od usode je določeno, namenjeno je, usojeno je; *pt.* *πεπρωμένος* določen, dodeljen, namenjen, usojen; *αἴση* zapadel smrti = mrtev; *subst. pt.* *πεπρωμένον, ἡ sc.* *μοῖρα in πεπρωμένον, τό* usoda

πορεύσιμος 2 (*πορεύομαι*) po katerem (kjer) je mogoče hoditi, hoden

πορεύω (*πόρος*) [*fut. act.* *πορεύσω, med. pass. fut.* *πορεύσομαι, aor.* *ἐπορεύθην, pf.* *πεπόρευμαι*] **1. act.** odpravljam na pot, spravljam kam, prinašam kam, pošiljam, spremljam, vodim, pripeljem, *τί* čez kaj, *ἐς, πρὸς τι* kam;

2. med. pass. a) grem, hodim, potujem, korakam; peljem se; jadram; **b)** prehodim, grem skozi (čez) kaj *ὄρη*; **c)** odpravim se na pot, odrinem, odpotujem, napotim se; odjadram; **d)** *NT* živim po (zapovedih), *ὀπίσω τινός* grem za kom, pridružim se komu, *ὀπίσω σαρκός* strežem poželenju; **e)** umrem *NT*

πορθέω (*πέρθω*) [*fut.* *πορθήσω itd.*] **1.** rušim, razrušim, podiram, uničim, pustošim, opustošim, ropam, plenim; **2.** napadam, oblegam mesto, skrunim, oskrunim

πορθμεῖον, τό, ion. πορθμήιον (*πορθμεύς*) **1.** brod, kraj, kjer se prevaža, prevoz, *πορθμῆα τὰ Κιμμέρια* kraj na Krimu; **2.** ladja, sredstvo, s katerim se prevaža, splav, prevoz; **3.** prevoznina

πορθμεύς, εως, ὁ, ep. ἦρος (*πορθμός*) *ion.* voznik, prevoznik, brodnik

πορθμεύω (*πορθμεύς*) *ion. poet.* **1. trans.** prevažam, prepeljujem, odvažam, spravljam kam, odnašam, prinašam; *πόδα* prestavljam naprej, pomikam se naprej, *διωγμόν* odpravim se, hitim na zasledovanje; **2. intr. in pass.** prepeljem se, dam se prepeljati

πορθμήιον, τό ion. = *πορθμεῖον*

πορθμῆις, ἰδος, ἡ *poet.* čoln, ladja, brod, splav, vozilo

Πορθμός, ὁ Portmos **1.** pristanišče na Evboji; **2.** = Evrip pri Evboji

πορθμός, ὁ 1. prevoz, prevažanje; **2.** kraj prevoza, brod, morska ožina, morje

πορίζω (*πόρος*) [*fut.* *ποριῶ, aor.* *ἐπόρισσα, pf.* *πεπόρικα, pass. pf.* *πεπόρισμαι* (z *act. in pass. pomenom*), *aor.* *ἐπορίσθην, adi. verb.* *ποριστέον; med. fut.* *ποριοῦμαι, aor.* *ἐπορισάμην*] **1. act. a)** odpravljam (na pot), peljem, pošljam (domov) *πρὸς μέλαθρα*; **b)** pripravljam, preskrbujem, nabavljam, dajem, ponujam, podeljujem *τί, θεῶν πορίζοντων καλῶς* ker so bogovi to naklonili (= ker je to darilo bogov); **c)** dovršujem, izvršujem, delam, napravljam *τί*; **2. med. a)** preskrbujem si, nabavljam si; **b)** dajem, podeljujem komu kaj iz svojega

πόριμος 2 (*πορεῖν*) ki je sposoben pripraviti potrebno, iznajdljiv, spret, prebrisan

πόρις, εως, ἡ *ep.* = *πόρτις*

πορισμός, ὁ (*πορίζω*) pridobitev, pridobivanje, vir zaslužka

ποριστής, οὔ, ὁ (πορίζω) **1.** priskrbivalec, oskrbivalec, pripravljalec, pridobivalec (v Atenah oblastniški organ, ki je moral priskrbeti denar za izredne stroške); **2.** začetnik, vzročnik, povzročitelj τῶν κακῶν

ποριστικός **3** iznajdljiv, spreten v pridobivanju, zmožen kaj pridobiti

πόρκης, ου, ὁ *ep.* okov, obroček, s katerim je bila ost pritjena na kopjišče

πορνεία, ἡ (πορνεύω) nečistovanje, prešuštvo-vanje, malikovalstvo *NT*

πορνεύω *in med.* nečistujem, prešuštujem, malikujem *NT*

πόρνη, ἡ nečistnica, nesramnica, prešuštnica, malikovalka *NT*

πορνο-βοσκός, ὁ (βόσκω) zvodnik (zvodnica), lastnik bordela

πόρνος, ὁ prešuštnik, nečistnik

πόρος, ὁ (πέρω) **1. a)** pot skozi kaj, prehod, prelaz, prevoz, brod, pot čez plitvo vodo, preliv, morska ožina, morje, reka, ἐν πόρῳ na prevozu; **b)** pot, cesta, steza, most, brod; **2.** izhod, sredstvo, pripomoček, pomoč, novci, dohodki; **3.** pridobivanje, zaslužek κατὰ χρημάτων πόρον

πόρπαξ, ἄκος, ὁ *poet.* ščitov ročaj, držaj

πόρπη, ἡ *ep.* spona, zapona, zaponka

πόρρω, *poet.* **πόρσω**, *ep. ion.* **πρόσω** (πρόσω) [*Et.: sor. z lat. portō*] [*comp.* πορρωτέρω, προσωτέρω, *sup.* πορρωτάτω, προσωτάτω *in* προσωτάτα]

I. adv. 1. krajevno: naprej, dalje, predaleč ἀποτείνω λόγον, daleč noter, globoko v τινός, τὸ πρόσω dalje, naprej, τοῦ πρόσω εἶμι pojdem dalje, grem naprej, ὡς προσωτάτω kar najdlje, τὰ πρόσω oddaljena mesta; **2. časovno:** v prihodnje, v bodoče, dalje, nadalje, (za) naprej;

II. praep. z gen. daleč od, predaleč od, proč od, daleč v, predaleč v, globoko v, pozno v, νυκτός v noč, prepozno πόρρω τῶν νυκτῶν; πόρρω τῆς ἡλικίας ἦν davno je že prekoračil mladeniško dobo, πρόσω εἶμι τινος sem daleč od česa, ne poznam česa; προσωτέρω τοῦ καιροῦ dlje kakor dopušča čas, predaleč

πόρρω-θεν *adv. 1. krajevno:* od daleč, zdaleč, iz daljave; **2. časovno:** pred davnim časom, zdavnaj, davno

πορσαίνω, **πορσανέω** = πορσύνω

πορσύνω [*od* πόρρω; *fut.* πορσυνέω, πορσυνῶ, *aor.* ἐπόρσυνα, *pass.* ἐπορσύνθη] **1. act.** pripravljam, oskrbujem, preskrbujem, izvršujem, opravljam τὰ τοῦ θεοῦ; gospodarim κατὰ δώματα, dajem, podeljujem, λέχος pripravljam in delim s kom posteljo; prizadenem κακά, javljam μέγα πρᾶγμα; ὡς τὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπορσύνετο ko je bila tako zadeva z reko urejena; **2. med.** pripravljam si kaj

πόρσω *poet.* = πόρρω

πόρταξ, ακος, ὁ *ep.*, **πόρτις**, ιος, ὁ, ἡ *ep. poet.* tele, telica, junec, junica

πορφύρα, ἡ **1.** škrlat, škrlatna barva, bager; škrlatnik; **2.** škrlatni plašč, škrlatna obleka, škrlatna preproga

πορφύρεος, πορφυρέα, *ion.* πορφυρέη, πορφύρεον, *skrč.* **πορφυροῦς**, πορφυροῦ, πορφυροῦν škrlaten, škrlatast, bagren, rdeč (z vsemi odtenki do vijoličaste), temnordeč, višnjevkast, krvavordeč, krvav θάνατος

πορφυρέυς, έως, ὁ *ion.* **1.** ribič, ki lovi škrlatnike; **2.** barvar škrlata, bagrnik

πορφυρευτικός **3** ki se uporablja za lov na škrlatnike

πορφυρίς, ίδος, ἡ škrlatna barva, bagrenina; škrlatna obleka, škrlatna odeja

πορφυρό-πωλις, ιδος, ἡ (πωλέω) prodajalka škrlata

πορφύρω [*redupl. od* φύρω] vrem, kipim, ženam valove πέλαγος; vznemirjen sem, srce mi kipi, srce mi polje κραδίη

ποσάκις *adv.* kolikokrat?

ποσα-πλάσιος **3** koliker?

ποσα-πους, ποδος, ὁ, ἡ koliko kvadratnih čevljev obsegajoč?

πόσε *adv. ep.* kam

Ποσειδάων, ωνος, ὁ, *skrč.* **Ποσειδῶν**, ὠνος [*acc.* Ποσειδῶνα, *voc.* Ποσειδῶν, Πόσειδον], *ion.* **Ποσειδέων**, *dor.* **Ποσειδᾶν**, *poet. tudi* **Ποσειδαώνιος** θεός Pozejdon, sin Kronosa in Ree, Zevsov brat, vladar morja; *adi.* **Ποσειδήιος** **3** Pozejdonov, Pozejdonu posvečen; *od tod subst.* **Ποσειδήιον**, *at.* **Ποσειδώνιον**, τὸ Pozidejon, Pozejdonij, Pozejdonovo svetišče

Ποσιδεών, ὠνος, ὁ, *ion.* **Ποσιδηῖων** pozidejon, šesti atiški mesec (december–januar)

πόσις¹, εως, ιος, ὁ [*Et.: iz ide.* *pot(i)- 'gospod',

'gospodar', 'mož'; *prim. stind.* páti-h 'gospod', 'soprog', pátnī 'gospa', vis-páti- 'hišni gospodar', *lat.* hospes-itis 'gostitelj', 'gost' (iz *g^hos-pot-), compos 'deležen', 'gospodar', impos 'nemočen', 'nezmožen', 'ki čemu ni kos', 'deležen', potestās 'zmožnost', 'možnost', possum 'morem', 'zmorem', potis 'zmožen', 'močan', 'silen', potēns 'zmožen', 'mogočen' (iz *potis sum *preko* *pot-sum, *sl.* gospod, *lit.* patis, pàts 'soprog', vieš-pats 'gospod (bog)', *got.* faths 'gospod', 'bruf-faps' 'ženin') [*dat.* πόσει, *ep.* πόσει, *acc. pl.* πόσιας] mož, soprog

πόσις², εως, *ion.* ιως, ἡ (πίνω) pitje, rijača, porivanje

πόσος 3, *ion.* κόσος kolikšen?, kako dolg?, kako dolgo?, kako daleč?, koliko?, πόσος τις kolik pač?, ἐπὶ πόσῳ in πόσου za koliko?, za kakšno ceno?; **πόσῳ pri comp.** (za) koliko?; *adv.* πόσον kako daleč od?

ποσσ-ἡμαρ *adv. ep.* koliko dni?, v koliko dneh?

ποσσί-κροτος 2 (πούς, κροτέω) *ep.* teptan z nogami

ποσταῖος 3 kateri dan?, v koliko dneh?

πόστος 3 (πόσος) kolik?

ποταίνιος 2 *poet. nov.* svež, nenavaden, nepričakovan

ποτάμιος 3 in 2 ki spada k reki, rečen δρόσος, ἕπκος povodni konj, nilski konj

ποταμός, ὁ 1. reka, veletok, (rečna) struga, prekop, πυρός ognjena reka, *adv.* **ποταμόνδε** *ep.* v reko; 2. rečni bog

ποταμο-φόρητος 2 (φορέω) od reke odnesen ali odplavljen *NT*

ποτάομαι *gl.* πέτομαι

ποταπός 3 = ποδαπός *NT*

ποτέ, *ion.* **κοτέ** *enklit. adv.* 1. nekdanj, nekoč, kdaj, svoje dni, (vendar) enkrat; αἰέ ποτε od nekdanj, zdavnaj, ἤδη ποτέ vendar le, vendar enkrat, οὐ ποτε ἔτι nikdar več, ποτέ μὲν ... ποτέ δέ zdaj ... zdaj; 2. v *vprašalnih stavkih*: morda?, pač?, neki?, τίς ποτε kdo pač?, kdo neki?, kdo pravzaprav?, τί ποτε kaj neki (pač)?; 3. ὅστις ποτέ kdorkoli, ὅτε ποτέ kadarkoli

πότε, *ion.* **κότε** *adv.* kdaj?, ἐς κότε do kdaj?, doklej?

Ποτεΐδαια, ἡ, *ion.* **Ποτιδαΐη** Potejdaja (Poti-

daja), korintska naselbina na Halkidiki; *preb.* **Ποτ(ε)δα(τ)άτης**, ου, ὁ, **Ποτ(ε)ιδαΐτης**, *ion.* **Ποτ(ε)ιδαΐτης** Potejdajat (Potidajat, Potidejat), Potejdajec (Potidajec); *adi.* **Ποτειδαιατικός** 3 potejdajski; *subst.* τὰ Ποτειδαιατικά dogodki, ki zadevajo Potejdajo, dogodke, ki so povezani s Potejdajo

ποτέομαι *gl.* πέτομαι

ποτέον *gl.* πίνω

πό-τερος 3, *ion.* **κό-τερος** [*Et.*: iz *ide.* *k^hoterō- 'kateri od obeh?' iz *ide. pron. interr.* *k^ho- 'kdo?'; *prim. stind.* katarā-, *stcslovan.* kotogъ, kotoryj, *sl.* kateri, *got.* hvafar, *stvnem.* hwedar, *nem.* weder, *lit.* katràs] 1. kdo?, kateri? (izmed obeh); v *direktnem in indirektnem vprašanju* πότερον (πότερα) ... ἤ (= *lat.* utrum ... an) ali ... ali; 2. *brez vprašanja*: eden izmed obeh, τί οὖν λέγει πότερος ὑμῶν eden izmed vaju

ποτέρῳθι *adv.* na kateri od obeh strani?, kje?

ποτέρως *adv.* na katerega od obeh načinov?, kako?

ποτέρωσε *adv.* na katero od obeh strani?, kam?

ποτή, ἡ (πέτομαι) letanje, let, polet

ποτηνός 3 (ποτάομαι) krilat, hiter

ποτήριον, τό (πίνω) kozarec, kupa, čaša, vrč

ποτής, ἡτος, ἡ (πίνω) *ep.* rijača, pitje

ποτητός 3 (ποτάομαι) *ep.* krilat; *subst.* **ποτητόν**, τό ptica

ποτί *gl.* πρὸς

ποτι-βάλλω, **ποτι-βλέπω** = προσ-βάλλω, προσ-βλέπω

Ποτιδαία *ipd. gl.* Ποτειδαία

ποτι-δέγμενος *gl.* προσ-δέχομαι

ποτι-δέρκομαι, **ποτι-δεύομαι**, **ποτι-δέω** *gl.* προσ-δέρκομαι, προσ-δεύομαι, προσ-δέω

ποτι-δόρπιος 2 (δόρπον) *ep.* ki se uporablja za večerjo; (*Odiseja* 9, 234, da bi si z njim skuhal večerjo)

ποτίζω (πότος) dajem piti, napajam

ποτικέκλιται *gl.* προσ-κλίνω

ποτικός 3 (πότος) rijači vdan

πότιμος 2 (πότος) piten, sladok, ὕδατα kraj s pitno vodo, λόγος pohlevna, sladka beseda

ποτι-νίσσομαι *med. ep. poet.* = προσ-νίσσομαι prihajam, bližam se, dospem, dohajam, prihajam ἔς τι (*o dohodkih*)

ποτι-πτήσσω [*pt. pf. ποτιπεπτηώς*] *ep. spu-*
ščam se, nagibam se, τινός proti čemu

ποτι-τέρπω *ep. razvedrim, razveselim, zaba-*
vam, kratkočasim (dalje)

ποτι-φωνήεις 3 *ep. zmožen nagovoriti koga*

ποτι-ψάύω *poet. = προσ-ψάύω dotaknem se*

πότμος, ὁ [*Et.: iz πίπτω*] *ep. poet. kar koga*
zadene, usoda, nesreča, smrt

πότνια, ἡ *ep. poet. ion. [Et.: iz ide. *poti-* 'go-
spod', 'gospodar', 'mož'; *prim. stind. pátni*
'gospa', 'gospodarica', 'boginja', *av. paθnī* 'go-
spodarica', *mik. po-ti-ni-ja*, *gr. πόσις* 'mož',
'soprog'] [*samo nom. in acc.*] **1. subst.** gospa,
vladarica; **2. adi.** častna, spoštovana, vzvišena

Ποτνιαί, αἱ Potnije, mesto v Bojotiji

Πότνιαι, αἱ Potnije, Potniji **1. ep.** Potnije =
Evmenide; **2. pri Sofoklu:** Potniji = Demetra
in Kora

ποτνιαόμαι *dep. med. (kličem ᾧ πότνια)*
vzdihujem, tožim, milo prosim, (milo) kli-
čem na pomoč

ποτνιαάς = πότνια

ποτός 3 (πίνω) piten; *subst. ποτόν*, τό pijača,
pičje

ποττός *dor. = ποτὶ τώς = πρὸς τούς*

πού, *ion. κού enklit. adv.* kje, nekje, nekako,
morda, gotovo, bržkone, pač, εἶ που če le

ποῦ, *ion. κοῦ adv. 1.* kje?; *z gen. ποῦ χθινόος ?;*
2. pren. o razmerah in stanju: v katerem pri-
meru?, v katerem slučaju?, v kakšnih razme-
rah?, kako?, κοῦ γε δὴ οὐκ ἂν χωσθείη v ka-
terem primeru (slučaju) ne bi? = vsekakor bi;
ποῦ σοι τύχης ἔστηκεν; kakšna usoda te je za-
dela?, ποῦ ποτ' εἶμι πράγματος; kaj se je zgo-
dilo z menoj?, ποῦ ποτ' εἶ φρεῶν; kje so tvoje
misli?, kje je tvoja pamet?, ποῦ γρητίθεσθαι
ταῦτα, ποῦ αἰνεῖν; kako naj razlagam, kako
naj hvalim to?, ποῦ σὺ στρατηγεῖς τοῦδε; s
kako pravico si njegov vodja?; **3. tako zlasti**
v nejevoljnih vprašanjih = nikakor ne, ποῦ
σὺ μάντις εἶ σοφός; **4. včasih navidezno (pri**
glag. premikanja): = kam?, ποῦ σοι ἀπειλαὶ
οἴχονται; kje so tvoje grožnje?, ποῦ βάντος ἢ
ποῦ στάντος kam je šel ali kje je stal?

πουλυ-βότεира, ἡ *ep. ion. (βόσκω)* ki redi
mnoge, hraniteljica, krušna mati mnogih

πουλυ-μιγής 2 (μελίγνυμι) zelo pomešan, več-
krat zmešan, mnogoličen

πουλύ-πους, ποδός, ὁ, ἡ = πολύ-πους

πουλύς *ep. = πολύς*

πούς, ποδός, ὁ [*Et.: iz ide. *ped-* 'noga'; *prim.*
stind. pad- 'noga', *gr. πέδη, πέζα, πεζός, πέ-*
δον, πεδίον, πέδιλον, πεδά, lat. pēs, pedis
'noga', *sl. peš, pehota, padem, got. fōtus*
'noga', *stvnem. fuoz* 'noga', *nem. Fuß* 'noga',
ang. foot 'noga', *lit. pādas* 'podplat'] [*Obl. dat.*
pl. ποσί, ep. ποσσί, πόδεσσι; gen., dat. du.
ποδοῦν, ποδοῦιν] **1. a)** noga, kopito, parkelj,
krepelj *Odiseja 15, 52b*; ξύλινος lesena
noga, ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, ἐκ κεφαλῆς ἐς πό-
δας ἄκρους od nog ali pet do glave; πόδα ἔχω
ἔξω κλαυμάτων živim brez nesreče, odnesem
zdravo kožo, ἐξ ἑνὸς ποδός na eni sami nogi,
ἀφ' ἡσύχου ποδός zaradi boječega nastopa,
zaradi bojazljivosti; v tihi samoti (živeč); **b)**
meton. korak, hod, tek, dirjanje ποσὶ ἐρίζω,
νικῶ, ὡς ποδῶν ἔχει (τάχιστα) kar najhitreje,
kakor hitro je mogoče; **c) zveze s predlogi: ἐν**
ποσί pred nogami, blizu, τὰ ἐν ποσὶ kar pri-
de komu na pot (pred noge), kar je najbližje,
znano, navadno; **ἐπὶ πόδα** ἀναχωρέω, ἀπει-
μι, ἀνάγω odidem (umaknem se) ritensko,
zadenjsko, nazaj (tako, da je obraz obrnjen
proti sovražnikom), počasi, korak za kora-
kom; **κατὰ πόδα(ς)** za petami, tik za, takoj
za, hitro; **παρὰ πόδα** zraven noge, blizu, τὰ
παρὰ πόδα bližnje, znano, παρὰ ποσὶ κάπ-
πεσε θυμός pogum jim je upadel; **πρὸ ποδῶν**
pred nogami, blizu = πρὸς ποσὶ; **2. pren. a)**
spodnji del kake stvari, konec (vrvi), vznožje,
podnožje (gore); noga (mize, postelje itd.); **b)**
vrv (privezana na spodnji del jadra), obe
spodnji vrvi, s katerima so napenjali jadro; **3.**
mera: čevljev (= ok. 30 cm)

πραῖγμα, ατος, τό, *ion. προῖγμα, poet. προῖ-*
γος, ους, τό *in προῖξίς*, εως, ἡ, *ion. προῖξίς*
(πράσσω)

A. bolj abstr. (pos. πράξις) dejanje, delo, de-
lovanje, izdelovanje, ukvarjanje, opravljanje;
ravnanje, postopanje, obravnavanje; izterje-
vanje;

B. bolj konkr.

I. 1. delo, dejanje, opravilo, opravek, κατὰ
προῖξιν zaradi opravka, po opravkih; posel,
(vojni, vojaški) podvig, naloga, namera, vlo-
ga, dogovor; (znanstveno) delo, razprava;
dogodek, slučaj, τί τὸ προῖγμά ἐστιν; kaj se

je zgodilo?, *πρῆγμα* ἔστι (ἐμοί) imam opraviti; **2.** izpeljava, izvršitev, uspeh, korist, οὐ τις πρῆξις ἐγγίγνεται αὐτῷ nič mu ni pomagalo, *πρῆγμα* ἔστι τινι pomaga komu, koristi komu, koristno je, treba je, primerno je;

II. stvar 1. reč, predmet, resnična stvar, resničen dogodek; *πρῆγμα* τι nekaj važnega, nekaj velikega, nekaj posebnega, nekaj znamenitega, οὕτω ἔσχον πρὸς τὸ πρῆγμα tak pomen so pripisovali temu, za tako važno so imeli to, οὐδὲν πρῆγμα ἔστιν nepomembno je, brez pomena je, nič ni na tem, ἐμοί οὐδὲν πρῆγμα ne brigam se za to, to mi ne dela nobenih skrbi; τὰ πρῆγματα τῶν Ἑλλήνων Grki, Heleni, helenska (grška) moč, helenska (grška) sila, helenska (grška) zadeva; **2.** stanje, *pl.* razmere, položaj, okoliščine, τοιαῦτα tak, παρόντα sedanjí, trenutni (= τὰ ἐνεστώτα), τὸ σὸν τί ἔστι τὸ πρῆγμα kako je s teboj?; **3. a)** težavnost, težava, nesreča, neprijetnost, sitnost, *πράγματα* ἔχω imam opravke, imam težave, imam sitnosti, mučim se, *πράγματα παρέχω* delam komu težave, prizadevam sitnosti, dam opraviti, nadlegujem, pustošim, *πράγματα ποιέομαι* nakopavam (komu) delo, delam sitnosti, povzročam sitnosti, οὐ ποιέομαι ne zmenim se za kaj; **b)** spletke, skrivno početje, skrivno gibanje, zvižaja *NT*; **4.** državne zadeve, državni posli *κοινὰ πρῆξις* (*κοινὰ πρῆγματα*), država, vlada, politično delovanje, splošni ali občí blagor, vrhovna vlada, nadvlada, hegemonija, politični vpliv; οἱ ἐν τοῖς πρῆγμασι ὄντες kí so na vladi, oblastniki; τὰ πρῆγματα ἔχω imam moč v rokah; νεώτερα πρῆγματα prevrat, novotarije; **5.** premoženje, sredstva

πραγματεία, ἡ (*πραγματεύομαι*) **1.** poslovanje, (naporen) posel, opravilo, delavnost, napor, pridnost, marljivost, zanimanje za kaj, μάταιος nekoristna obširnost; **2.** razprava

πραγματεύομαι, *ion.* **πρηγματεύομαι**, *dep. med.* [z *aor. pass.*; *pf. z act. in pass. pomenom*] **1. a)** delaven sem, marljiv sem, delam; ukvarjam se s čim, bavim se s čim, prizadevam si za kaj, trudim se za kaj ἐπί τινι, περί τι; **b)** *NT* kupčujem, trgujem; **2. a)** izdelujem, izdelujem kaj; *pf. pass.* izdelan sem ποιήματα; **b)** izvem, doženem

πρᾶγος, οὐς, τό *gl.* πρᾶγμα

πραέος, πραέων *gl.* πραύς *in* πραῶς

πραθεῖν *ipd. gl.* πέρθω

Πραῖσιοι, οἱ Prajizijci, prebivalci mesta Prajzoz (**Πραισός**, ἡ) na Kreti

πραιτώριον, τό [*Et.: prim. lat. praetorium*] pretorij, palača rimskega namestnika, vojašnica ali šotor cesarske telesne straže, kraljevi dvor *NT*

πρᾶκτέος **3** [*adi. verb. k* πράσσω] kar je treba storiti

πρᾶκτῆρ, ἦρος, ὁ, *ion.* **πρηκτῆρ** **1.** izvrševalec, izvršitelj ἔργων; **2.** trgovec

πρᾶκτικὸς **3 1.** sposoben za delo, spreten pri opravi, vešč, izvêden v poslih, praktičen, prizadeven, delaven, podjeten; **2.** kí kaj doseže, παρά τινος od koga

Πράκτιος, ὁ Praktij, reka v Troadi

πράκτωρ, ορος, ὁ, ἡ (πράσσω) **1.** storilec, izvršilec, začetnik, povzročitelj τινός; **2. a)** maščevalec, osvnetnik; **b)** izterjevalec denarja; **c)** *NT* birič, sodni (sodnijski) sluga

Πράμνειος οἶνος *ep.* pramnejsko vino, vrsta zelo močnega in rezkega črnega vina

πρᾶνῆς **2**, *ep.* **πρηνῆς** **2 1.** z glavo naprej, naprej nagnjen, na obraz(u), na glavo, strmoglav; **2.** strm, brežen, κατὰ τοῦ πρανοῦς po strmi rebri navzdol, εἰς τὸ πρανές naravnost navzdol, τὸ πρανές reber, strmina

πρᾶξις, εως, ἡ *gl.* πρᾶγμα

Πραξι-τέλης, οὐς, ὁ Praksitel, slavni kipar iz Aten (364–300 pr. Kr.)

πρᾶος, πρᾶος **2**, *in* **πραύς**, *πραεῖα*, *πραῦ*, *ion.* **πρηύς**, *πρηεῖα*, *πρηῦ* [*Et.: iz ide. kor. *preiH-* 'razveseljevati', 'rad imeti'; *prim. sl.* prijati, prijatelj, prijazen, *got.* frijon 'ljubiti', *frijonds* 'prijatelj', *stvnem.* friunt 'prijatelj', *nem.* Freund 'prijatelj', *freien* 'osvoboditi', 'rešiti', *frei* 'svoboden', 'prost', *ang.* friend 'prijatelj'] **1.** krotek, pohleven, tih, mil, blag, rahel, mehke, domač, udomačen; **2.** prijazen, milosten, milostljiv, naklonjen, ljubezniv; *adv.* πρᾶως, πρᾶως *in* πραόνως mirno, ravnodušno, hladnokrvno λέγω, φέρω

πρᾶότης, *ητος*, ἡ, **πραότης**, **πραύτης**, *ητος*, ἡ krotkost, pohlevnost, potrpežljivost, blagosrčnost, prijaznost, πορείας mirna (umirjena, dostojanstvena) hoja

πραπίς, ἶδος, ἡ *nav. pl. ep.* [*dat. pl.* *πραπίδης*]

σι] (prečna) mrena; *pren.* duh, srce, čustvo, razum, pamet, misli

Πράς, Πραντός, ἡ Prant, mesto v južni Tesaliji
πρασιά, ἡ, *ep. πρασιή* **1.** greda, gredica, leha;
2. lega, vrsta, oddelek, *πρασιαι πρασιαι* vrstoma, v vrsti, v vrstah *NT*

Πρασιάς λίμνη, ἡ Prazias, jezero v jugoza-
hodni Trakiji

πράσιμος **2** (πιπράσκω) prodajen, naprodaj
πράσις, εως, ἡ, *ion. πρήσις* (πιπράσκω) prodaj-
ja, prodajanje

πράσσω, *at. πράττω*, *ion. πρήσσω* [*Obl. fut.*
πράζω, *pf. trans. πέπραχα*, *intr. πέπραγα*,
pass. pf. πέπραγμα, *fut. med. πράξομαι* tudi
s pass. pomenom, *aor. pass. ἐπράχθην*]

A. act.

I. trans. 1. prodiram, prevozim, prebrodim,
hodim, prehodim, potujem, prepotujem (*sc.*
ὁδόν), ὁδοῖτο prepotujem kos poti; **2. a)** sto-
rim, izdelam, dovršujem, izvršujem, izve-
dem, opravi, dosežem, οὐ τι πρήσσει nič ne
opravi ali doseže; **b)** povzročujem, povzro-
čam, pridobivam, skušam kaj pridobiti, τινί
τι delam za koga, priskrbim komu kaj, τούτων
πραττομένων medtem, τούτων παραχθέντων
takoj nato; izposlujem; **3. a)** opravljam kaj,
ukvarjam se s čim, bavim se s čim, τὰ ἐμαυ-
τοῦ ukvarjam se z lastnimi zadevami, grem
po svojih opravkih; εὖ τὰ γεωργικά πράττω
sem dober kmetovalec, εὖ τὰ ἱατρικά πράττω
sem dober zdravnik; **b)** τὰ κοινὰ oskrbujem,
vladam državi, opravljam državne posle, τὰ
τῆς πόλεως (πολιτικά) politik sem (državnik
sem), ἱκανός πράττειν spreten politik, držav-
nik, odvetnik, branilec; οἱ πράττειν δυνάμε-
νοι pravi upravitelji države, oblastniki; **c)** do-
govarjam se, pogajam se s kom τινί, πρὸς, εἰς
τινα posredujem, ὑπέρ τινος zaradi česa, οἱ
πράσσοντες posredovalci; **d)** delam na čem,
potegujem se za kaj, stremim za čim, name-
ravam, snujem kaj, φιλίαν, εἰρήνην trudim se
za prijateljstvo, mir, ravnam pronoητικῶς; **4.**
a) storim, naredim, prizadenem komu kaj,
τινί držim s kom, izkažem komu kaj, delam
za koga; **b)** zahtevam kaj od koga, pobiram,
izterjujem, izžemam, opominjam koga, da
plača dolg χρήματα, χρῆος;

II. intr. sem (nahajam se) v kakem stanju ali
položaju, imam se, εὖ πράττω imam uspeh,

uspevam, gre mi srečno od rok, dobro se
imam, dobro se mi godi, imam srečo; οὐδὲν
εὖ πράττω nič se mi ne posreči [*podobno*
καλῶς, κακῶς, φλαύρως πράττω], τὰ ἄριστα
πράττω zelo sem srečen, καλῶς πράξας z
dobrim uspehom, srečno; ταπεινὰ πράττω
živim v skromnih razmerah; ὅτι ἂν τύχωσι,
τοῦτο πράξουσιν godilo se jim bo, kakor pač
pride, ὁ στόλος οὕτω ἔπρηξε pohod se je tako
iztekel, pohod se je tako končal;

B. med. 1. delam, vršim kaj zase (v svojo ko-
rist); **2.** zahtevam (izterjujem, pobiram) zase,
dam si plačati, τί kaj, izsilim od koga, zaslu-
žim si (denar); **3.** τὰ δίκαια kaznujem koga s
pravično kaznijo

πράτος **3** [*adi. verb. od πιπράσκω*] *poet.* pro-
dan

πρᾶτος *dor.* = πρῶτος

πράττω *gl.* πράσσω

πρᾶύνω, *ion. πρηύνω* [*aor. ἐπράυνα*] mirim,
pomirim, blažim, ublažim, lajšam, olajšam,
tolažim, potolažim, utolažim; *pass.* postanem
milejši, ublažim se, odneham, poneham χρι-
μῶν

πρᾶυπάθεια, ἡ pohlevnost, krotkost *NT*

πρᾶύς *gl.* πρᾶος

πρέμνον, τό panj, štor; konec debla, hlod, kla-
da

πρεπόντως [*adv. pt. praes. od πρέπω*] primer-
no, dostojno

πρέπω **1.** odlikujem se, διὰ πάντων pred, μετὰ
πᾶσι med vsemi, izkazujem se; kažem se, po-
kažem se; **2.** podoben sem komu v čem τινί
τι, τινί μορφῇ, ὡς τύραννος εἰσοραῖν, πρέπει
ὥστε θηρὸς ἀγραύλου φόβη podoben je dlaki
divje zveri; **3.** spodobim se, primeren sem,
pristojim πρέπον τοῦ δαίμονος = ἄξιος; *nav.*
impers. πρέπει spodobi se, primerno je, ver-
jetno je τινί, *inf. ali acc. c. inf.*

πρεπώδης **2** (εἶδος) spodoben, primeren, do-
stojen

πρέσβᾶ [*fem. k πρέσβυς*] vzvišena, častitljiva,
častivredna, častna

πρεσβεία, ἡ, **πρέσβευσις**, εως, ἡ (πρεσβεύω)
1. prvorojenstvo; **2.** poslanstvo, poslanci

πρεσβεῖον, τό, *ion. πρεσβήιον* **1.** prednost,
prvo mesto; **2.** častno darilo, častna služba

πρέσβειρα, ἡ *ep. poet.* [*fem. k* πρέσβυς] = πρέσβα

πρέσβευσις, εως, ἡ = πρεσβεΐα

πρεσβευτής, οὔ, ὁ, *nav. pl.* οἱ πρέσβεις **1.** poslanec; **2.** *lat.* legatus = podpoveljnik

πρεσβεῦω

I. act. 1. intr. a) starejši sem od koga τινός, sem najstarejši ἀπό τινος; **b)** imam prednost, sem na boljšem, vladam τινός; **c)** sem poslanec, potujem kot poslanec, poslan sem; pošiljam poslanca; **2. trans.** častim, spoštujem, čislam, cenim, πλέον bolj;

II. med. a) pošiljam poslance παρά (πρός) τινα, εἷς τι; **b)** sem poslanec, posredujem kot poslanec

πρεσβῆλιον *gl.* πρεσβεΐον

πρεσβυγένεια, ἡ *ion.* prvorodstvo, prvorojenstvo

πρεσβυ-γενής 2 (γένος) *ep.* prvorojen, star, prastar, starodaven

πρέσβυς, ὁ [*Et.: domnevno iz* *pres-g^u-eu-, *preis-g^ueu-; *prvotni pomen* 'ki hodi spredaj (pred drugimi)'] [*samo nom., acc., voc.; fem. ep.* πρέσβα, *ep. poet.* πρέσβειρα; *pl.* πρέσβεις (*k* πρεσβευτής); *comp.* πρεσβύτερος 3, *sup.* πρεσβύτατος 3] **1.** star, priletan, postaran; *subst.* starček, starec; *pl.* πρεσβύτεροι, οἱ starejši ljudje, predniki, *NT* duhovniki, starešine; **2. a)** častljiv, spoštovan, čislán; važen, pomemben, mogočen, velik; **b)** *subst.* πρέσβεις, οἱ poslanci

πρεσβυτέριον, τό prezbiterij, zbor (zbornica) starešin, sodišče *NT*

πρεσβύτης, ου, ὁ starček, starec; *fem.* πρεσβῦτις, ιδος, ἡ starka

πρεσβυτικός 3 po stari navadi, po stari šegi, starčevski, starostniški, lasten starcem, tipičen za starčke, otročji

πρευ-μενής 2 *poet.* (πρηῦς, μένος) dobrohoten, blag, blagohoten, milostljiv, prijazen

πρηγμα, **πρηγματεύομαι**, **πρηκτήρ**, **πρηξίς**, **πρήσσω** *gl.* πράγμα *itd.*

πρήθω *gl.* πίμπρημι

πρηνής *gl.* πρηνής

πρησαι *gl.* πίμπρημι

πρησις *gl.* πρᾶσις

πρηστήρ, ἥρος, ὁ (πρήθω) *ion.* vžigajoča strela, blisk

πρητήριον, τό *ion.* = πρατήριον (πιπράσκω) tržišče, trg, sejem, sejmišče

πρηῦνω *gl.* πρᾶνω

πρηῦς *gl.* πρᾶος

Πρίαμος, ὁ Priam, trojanski kralj; *patron.*

Πριαμίδης, *gen.* εω *in* αο, ὁ Priamid = Priamov sin

πρίασθαι [*Obl. aor. k praes.* ὠνέομαι, *ind.* ἐπριάμην, 2. *sg.* ἐπρίω, 3. *sg. ep.* πρίατο, *cj.* πρίωμαι, *opt.* πριάμην, *pt.* πριάμενος] kupiti τινά, τί, κτεάτεσσιν ἑοῖσιν za svoj denar, s svojim denarjem, καπνοῦ σκιάς, ἐπιστάτην τάλαντου za talent, μικροῦ poceni, πολλοῦ drago, οὐδενός λόγον za nobeno ceno, παρά τινος od koga; *pren.* veliko dati za kaj (tj. za to, da bi se kaj zgodilo), τῆς ψυχῆς ὥστε μή γλαβο (življenje) dati, da ne bi ..., τοῦτο πρό πάντων χρημάτων πριάμην ἂν zato bi dal vse svoje premoženje

πρίζω = πρίω

Πριήνη, ἡ Priena, mesto v Joniji; *preb.* Πριηνέες, ἑων, οἱ Prienci

πρίν **1. adv. a)** prej, poprej, nekda, sicer, ὁ πρίν prejšnji, nekdanji, τό πρίν v preteklosti, nekda, svoje dni; **b)** prej, rajši, raje (= *potius*); **2. conj.** prej kot, preden, preden ne, dokler ne, οὐ πρότερον ... πρίν ἢ ne prej ... preden, πρίν ἢ καί že prej kot; *krepi se z γέ, δή, καί δή in s πάροιθεν, πρόσθεν, πρότερον; veže se z ind., cj.* (z ἄν) *ali opt.* *če pa je odvisen od trdilnega stavka, z inf. in acc. c. inf.*

πρίστος 3 *ep.* razžagan, opiljen, oglajen

πρίω [*Et.: iz* *πρίσω, *to pa iz* *debla* *pris-ali *pri-; *morda sor.* πέρω] [*Obl. fut.* πρίσω, *aor.* ἐπρίσα; *pass. pf.* πέπρωμαι, *aor.* ἐπρίσθην]

1. žagam, režem, pilim, δίχα prežagam (na dvoje); **2.** ugriznem, popadem z zobmi; *pass.* krepko sem zgrabljen ali privezan, τινί s čim, ἔκ τινος na kaj

πρίων, ονος, ὁ *poet.* pila, žaga

πρό [*Et.: iz ide.* *pro- 'naprej'; *het.* parā, prā 'naprej', 'dalje', 'daleč', *mik.* po-ro, *stind.* prá-'naprej', 'zelo', *av.*, *stperz.* fra-'naprej', *lat.* prō 'pred', 'za', 'namesto', *sl.* pro-, pra-, *stir.* ro-'mnogo', 'pre-', 'do-', *got.* fra-'naprej', 'na-dalje', *lit.* pra-]

I. adv. 1. krajevno: spredaj, naprej, Ἰλιόθι πρό spredaj pred Ilionom, οὐρανόθι πρό spredaj na nebu, pod nebom, πρό φώσδε ven na sve-

tlo; **2. časovno:** prej, ἤωθι πρό prej kot ob zori, zgodaj zjutraj, zarana;

II. praep. z gen. 1. a) krajevno: pred, πρό τῆς Κιλικίας pred Kilikijo, na mejah Kilikije, πρό ὁδοῦ γίγνομαι prehodim kos poti, πρό χειρῶν pred seboj v rokah, πρό ἀνακτος vpricho, pred očmi; **b) časovno:** pred, πρό τοῦ pred tem, prej, πρό καιροῦ pred časom, prezgodaj, prehitro, πρό πολλοῦ pred davnim časom, davno prej, πρό τοῦ δέοντος preden je treba, οἱ πρό ἐμοῦ moji predniki, πρό μιᾶς ἡμέρας dan prej; **2. pren. a) = ὑπέρ za,** v korist, v obrambo, πρό τοῦ ζευμάτων za obrambo proti puščicam, μάχομαι πρό παίδων za otroke, πρό Τρώων v obrambo Trojancev, πρό τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκω za Grčijo, *podobno* ἀγρυπνέω, βουλεύομαι, πράττω πρό τινος za koga; **b) = ἀντί** namesto, v imenu koga ἐρῶ, φωνέω πρό τῶνδε; **c) za izražanje prvenstva ali prednosti** (= lat. prae): prej, bolj, rajši kot; *zlasti pred comp. in besedami s comp. pomenom:* cenim, spoštujem (ποιέομαι, τιμάομαι), hvalim (ἐπαινέω), izberem, dam prednost čemu, αἰρέομαί τι πρό τινος raje imam kaj od česa, πᾶν βούλομαί μοι εἶναι πρό τῆς λύπης vse mi je ljubše kot žalost, πᾶν πρό τοῦ δουλεύσαι ἐπεξέρχομαι vse poskusim prej, kot se vdam v sužnost, περὶ πλείονος ποιέομαι τὸ ζῆν πρό τοῦ δικαίου bolj cenim življenje kot pravico, οἷσι ἢ τυραννίς πρό ἐλευθερίας ἦν ἀσπαστότερον = ἢ ἐλευθερίῃ; *tako tudi za ἄλλος:* βασιλεὺς οὐδεὶς ἄλλος πρό σεῦ ἔσται = ἢ σύ; **d) vzročno:** zaradi, od φόβοιο

προ-αγγέλλω naprej naznanim, napovem

προάγγελσις, εως, ἢ napoved, poziv k čemu τινός

προαγόρευσις, εως, ἢ napoved, napovedovanje, prerokovanje

προ-αγορεύω [fut. προερεῶ, aor. προεῖπον, pf. προείρηκα, pass. pf. προείρημαι, aor. προῦρηθην] **1. a)** naprej povem, prerokujem; **b)** naprej napovem, sporočim, naznanim, naročim, pripovedujem; prej (vnaprej) odredim, ukrenem, določim, svetujem, opisujem; **2.** govorim pred kom (glasno), javno govorim, razglašam, slovesno oznamim, dam razglasiti, javno ukazujem, ὑπό κήρυκος πόλεμον napovedujem, ξεινίην τινί imenujem koga gostoljubnega; *z nikalnico:* prepovedujem

προ-άγω in med. [Et.: gl. ἄγω]

I. trans. 1. naprej izpeljem, popeljem, vodim, ženem; dalje tiram, podim, odvedem, spravim, ὁ χρόνος προῆγεν αὐτόν čas ga je spravil naprej, postal je starejši; **2. pren. a)** pripravljam, naganjam, priganjam koga do česa, spodbujam, nagovarjam koga k čemu; zavažam, zapeljujem v kaj ἐπί τι, εἰς τι, κινδυνεύειν, εἰς γέλωτα spravljam v smeh, εἰς πράγματα v nevarnosti, φόβον poskusim strašiti; *pass.* vdam se čemu, εἰς φιλοποσίαν pijančevanju; **b)** pomikam naprej τὸ στράτευμα, rovišujem, povzdigujem, εἰς τοῦτο προηγμένα τὰ πράγματα tako daleč je prišlo z državo, ἐς τοῦτό σφρα προηγάγοντο tako visoko so povzdignili svojo moč;

II. intr. grem, hodim, pomikam se naprej, hodim spredaj pred kom τινά, τί NT; napredujem, grem predaleč; *pt.* προάγων prejšnji προφητεῖαι NT

προ-άγων, ωνος, ὁ (ἀγών) prvi boj, predigra, priprava na kaj τινός

προ-αγωνίζομαι dep. med. [pf. tudi s pass. pomenom] **1.** prej se bojujem s kom τινί; **2.** bojujem se za koga τινός

προ-αδικέω najprej storim krivico, razžalim prvi; *pass.* prvi trpim krivico

προ-αιδέομαι dep. pass. [ion. προαιδεῖμαι, plpf. 3. pl. ion. προαιδέατο] dolžan sem hvalo, τινί komu

προαίρεσις, εως, ἢ **1.** prosta odločitev, izvolitev, izbira, izbor, sklep, nagnjenje, namen, volja, ἐκ προαιρέσεως, κατὰ προαίρεσιν namenoma, s premislekom; **2. a)** načelo, znanstveno mišljenje, javno mišljenje, strankarstvo, τῶν κοινῶν državna oblika, stranka; **b)** vloga, obnašanje; šola

προαιρετικός 3 ki hoče, ki izbira

προ-αιρέω [gl. αἰρέω; adi. verb. προαιρετέον] **1. act.** jemljem iz česa ἐκ τινος, ἐντεῦθεν; **2. med. a)** jemljem zase, izbiram si; volim, izberem kaj, dajem čemu prednost pred čim; imam kaj rajši od česa ἀντί τινος; **b)** sklenem, namenim se, odločim se za καρδία NT

προ-αισθάνομαι med. prej (vnaprej) zapažim, opazim, zaznavam, spoznam, slutim, τινός o čem, τί kaj, τινά s *pt.* o kom, da

προ-αιτιάομαι med. prej (vnaprej) obdolžim, dokažem τινά NT

προ-ακούω [*ion. plrf. προακηχόει*] prej slišim, čujem *NT*

προ-αλής 2 (*ἄλλομαι*) *ep. strm, strmovit, nag-njen*

προ-αμαρτάνω prej grešim *NT*

προ-αμύνομαι *med. vnaprej se branim, varujem, že vnaprej odvrčam, odbijam, τινά τινος* koga od česa, koga zaradi česa

προ-αναβαίνω prvi pridem, stopim na kaj, zasidem *λόφον*

προ-ανάγομαι *med. prej odplujem, odjadram*

προ-αναιρέω prej odstranim, ugrabim

προ-αναισιμóομαι *pass. [ion. pf. pass. προαναισίμωμαι] o času: prej potečem, minem*

προ-ανᾶλίσκω prej potrošim, porabim, izčr-pam

προ-ανασείω pred seboj vihtim, dvigam; prej naščunvam, podpihujem; *δικαι προανασείοντο* pravde so se prej natvezle

προ-αναστέλλω vnaprej zadržujem, vnaprej krotim, prej brzdam *τί τινη*

προαναχώρησις, *εως, ή* prejšnji odhod, predhodni odhod, umik

προ-ανύτω prej izvršim, izdelam

προ-απαντάω prihajam, pridem prej nasproti

προ-απέρχομαι *med. prej (naprej) odidem*

προ-απηγέομαι *med. ion. = προ-αφηγέομαι* prej povem

προ-αποθνήσκω prej umrem, predčasno umrem

προ-αποκάμνω prej se utrudim, obnemorem

προ-απόλλυμι [*med. aor. προαπωλόμην, krep. pf. act. προαπόλωλα*] prej uničim ali ugonobim; *med. prej umrem, prej poginem*

προ-αποπέμπω, **προ-αποστέλλω** naprej pošljem, prej odpošljem; *med. pošljem pred seboj*

προ-αποτρέπομαι *med. prej se obrnem proč, odneham, odstopim od česa* *διώκοντες*

προ-αποφαίνομαι *med. (prej) razodenem (povem, podam) svoje mnenje*

προ-αποχωρέω (prej) se vrnem ali odidem *ἀπό τινος*

προ-αρπάζω naprej vzamem, vzamem iz ust *ἀλλήλων τὰ λεγόμενα*

προ-ασκέω prej vadim, vežbam, izvežbam, urim, izurim *τινά*

προ-ασπίζω krijem, branim koga s ščitom *τινά*

προάστειον, *τό, poet. προάστιον* kraj pred mestom, predmestje, posestvo na kmetih

προ-αύλιον, *τό (αύλή)* prostor pred hišo, preddverje *NT*

προ-αφικνέομαι *med. prej pridem, prej dospem*

προ-αφίσταμαι *med. [fut. προαποστήσομαι, aor. προαπέστην, pf. προαφέστηκα]* prej odpadem, odstopim od česa, odneham, puščam kaj *πρὶν ἄν*

προβάθην *adv. naprej (pred kom) hodeč*

προ-βαίνω [*gl. βαίνω; ep. pt. προβιβάς, προβιβῶν*] **1. a)** hodim, grem, korakam spredaj ali naprej, *τινός* pred kom, prodiram, pomikam se naprej; **b)** nadaljujem *λόγον*, pripovedujem naprej; **c)** prihajam iz česa (*Sofokles, Antigona 387*); **2. o času:** pomikam se naprej, potekam, minevam, postaram se; *ἐν ταῖς ἡμέραις προβεβηκώς εἰμι* postaral sem se *NT*; **3.** napredujem, razvijam se, iztekam se, gre mi od rok; presegam, *τινός τινη* koga v čem; *ἔργον προβαίνει* delo uspeva, *κακόν* nastane; *τὸ ἔθνος προέβαινε ἄρχον* je širil svojo oblast

προ-βακχῆιος, *ὁ* kolovodja, voditelj bakhantk

προ-βάλλω [*gl. βάλλω; aor. ep. πρόβαλον, iterat. προβάλεσκε*]

A. act.

I. trans. 1. a) mečem, vržem, postavljam kaj pred koga *τί τινη*, *ἔριδα* začnem prepir; porivam naprej, tiščim naprej *NT*, postavljam nasproti; *pass.* postavljam se pred koga (proti komu), *προβεβλημένοι τοὺς θωρακοφόρους* zavarovani od; **b)** očitam komu kaj, zastavljam komu vprašanje, žrtvujem koga; držim pred kom, *λόγος προβαλλόμενος* na katerega se vsi sklicujejo, *τοῦνομα εἰρήνης* nosim na jeziku, govorim o miru; **2.** mečem od sebe, odklanjam, zavračam; *θέμιν* zasmehujem, *ἐμαυτὸν* mečem se na tla, obupavam, *ἐμαυτὸν εἰς ἀράς δεινὰς* prepuščam se, izpostavljam se, *ἐν ἀκτῇ ἄφιλον* izpostavljam, mečem na; *pass. προῦβλήθησαν* proti njim je bila vložen predtožba;

II. intr. poganjam, poženem kal *NT*;

B. med. 1. držim pred seboj (v obrambo), *ἀσπίδα* krijem se (s ščitom), ščitim se, branim se,

odbijam udarce z roko; *τάφρον* izkopavam pred seboj; **2.** izgovarjam se s čim, navajam, omenjam koga (kaj) v obrambo, za zgled, "Ὁμηρον sklicujem se na; **3.** mečem, sujem, sipam pred sebe, sipljem οὐλοχύτας, postavljam si *θειμέλια*; **4.** nadkriljujem, prekašam, presegam koga v čem *τινός τινι*; **5.** predlagam koga, svetujem koga (za izvolitev); *pass.* predlagan sem, izvoljen sem

πρόβασις, εως, ἡ (προ-βαίνω) *ep.* živo blago, črede

προβατικός 3 (πρόβατον) ονῆji, ἡ προβατική *sc.* πύλη Ονῆja vrata v Jeruzalemu *NT*

προβάτιον, τό ονῆica

προβατο-κάπηλος, ὁ prekupčevalec z drobnico, trgovec z ovcami

πρόβατον, τό *nav. pl.* [*Et.*: iz προβαίνειν 'iti naprej', 'hoditi naprej'; *prvotni pomen subst. je torej* '(drobnica, živina) ki hodi naprej' (*nasprotno κειμήλια*)] živina (na paši), drobnica, ovce, koze

προ-βέβουλα [*pf. defect. od* προ-βούλομαι] *ep.* prej, rajši hočem, *τινά τινος* koga kot koga drugega

προ-βιβάζω **1.** naprej odvedem, peljem, privedem do česa; *εἷς τι* pripomorem k čemu; **2.** *NT a)* izvlečem iz česa ἔκ τινος; **b)** prej naučim

προβιβιάς *gl.* προ-βαίνω

προ-βλέπομαι *med.* vidim prej, *κρεῖττόν τι περὶ τινος* pripravim komu kaj boljšega

πρόβλημα, ατος, τό (προ-βάλλω) **1.** pomol, štrlina, nos, rt, skala, strma obala; **2. a)** nasip, obramba, bran, branik, zaščita; **b)** obrambno orožje (oklep, ščit, sulica); *pren.* pretveza, izgovor; **3.** znanstvena naloga, znanstveni problem

προβλής, ἤτος, ἡ (προ-βάλλω) *ep. poet.* iznad česa moleč (štrleč), *στήλη* podporni steber, opornik, palisada, ἡ *προβλής* pomol, strma obala, skala

πρόβλητος 2 (προ-βάλλω) *poet.* vržen pred koga, izroččen komu *κυσίν*

προ-βλώσκω [*inf. praes. ep.* προβλωσκέμεν, *aor.* πρόμολον] grem, prihajam ven

προ-βοάω *ep. poet.* glasno kličem, kričim

προβόλαιος, ὁ *ion.* kopje, sulica, ščit

προβολή, ἡ, **πρόβολος**, ὁ (προ-βάλλω) **1.** po-

mol, štrlina, predgorje, kleč, čer, strma obala; **2. a)** branilo, obramba, bran, branik; sulica, ščit; *pos.* lovsko kopje; **b)** nasip, jez; **3.** za napad pripravljeno orožje, napadni nastop; napad, τὰ δόρατα εἰς προβολήν ἀποτείνω nagnem (nastavim) sulice za napad, ὄπλιται ἐστῶτες ἐν προβολῇ ki stojijo z nastavljenimi sulicami (z golimi meči); **4.** javna obtožba pred ljudsko skupščino zaradi državnega prestopka, *προβολή ἐστὶ τινος* kdo začasno velja za obtoženca

προβοσκός, ὁ *ion.* pastir, pastirček

προβούλευμα, ατος, τό (προ-βουλεύω) (predhodni) sklep, ukrep zbora svetovalcev, ki ga je morala potrditi še ljudska skupščina, da je bil veljaven

προ-βουλεύω **1. act. a)** vnaprej se posvetujem, razmišljam *περὶ τινος*, ὅπως; vnaprej sklenem, naredim predhodni sklep; **b)** skrbim za koga (s posvetovanjem) *τινός*; **c)** imam prvi glas v zboru ali odločilen glas pri sklepanju; **2. med.** vnaprej preudarjam, premišljujem (pri sebi)

πρό-βουλος, ὁ **1.** predsvetovalec, ki se vnaprej posvetuje, član svetovalstva, ki se vnaprej posvetuje, svetovalstvo; **2.** odposlanec, zaupnik, poverjenik za slovesne daritve ali odposlanci, ki so jih jonske države pošiljale k Panjoniju (*Πανιώνιον*)

προ-βωθέω *ion.* = προ-βοηθέω prej prihitim na pomoč

προ-γαμέω prej se oženim

προ-γενής 2 (γένος) *ep. poet.* [*comp.* προγενέστερος] prej rojen, star, priletan, prastar, starodaven

προ-γεννήτωρ, ορος, ὁ *poet.* praded, prednik

προ-γίγνομαι *dep. med., ion.* **προ-γίνομαι**

1. prej se rodim, rojen sem (prej), nastanem, prej se zgodim, prej sem, prej živim, οἱ προγεγεννημένοι predniki, τὰ προγεγεννημένα kar se je prej zgodilo, pretekli dogodki, preteklo, preteklost, ἡ προγεγονυῖα χάρις zahvala za prejšnje dobrote; **2.** prikažem se, pojavim se *τάχα*; pridem naprej na poti ὁδοῦ

προ-γιγνώσκω, *ion.* **προ-γινώσκω** **1.** prej (vnaprej) spoznavam, prej izvem, vem naprej, od prej poznam *NT*, prej določim za kaj; **2.** prej sklenem, naredim predhodni sklep ἔς τὸ μέλλον

πρόγνωσις, εως, ἡ prej narejen sklep, previndnost *NT*

προγονικός 3 podedovan, ἡρίον rodbinska grobnica, družinska grobnica

πρό-γονος, ὁ *nav. pl. (προ-γίγνομαι)* **1.** *subst.* prednik; *pl.* predniki, roditelji, pradedje; ἰὼ πόνου πρόγονοι πόνων ο težave, ki rodijo vedno nove težave!; **2.** *adi.* prej rojen, starejši

προ-γράφω **1.** prej napišem, prej (vnaprej) opišem, vnaprej zaznamujem *NT*; **2.** objavljam z javnim razglasom; κρίσιν τινί pošiljam komu poziv pred sodišče, pozivam koga pred sodišče

προ-δαεῖς 3 (δαῖναι) *ep.* vnaprej sluteč

προ-δανείζω vnaprej posojam, poprej porabljam

προ-δεῖδω *poet. [pt. aor. προδείσα]* naprej se bojim, sem v skrbeh, τινί zaradi česa

προ-δείκνυμι, *ion. προ-δεικνύω* [*fut. προ-δείξω, ion. aor. προέδεξα*] **1.** kažem pred seboj, γὰρ σκήπτρω iščem, preiskujem tla pred seboj s palico; **2.** vnaprej pokažem, objavim, naznanim, razodenem, zapovem τινί *ti, inf.*

προ-δειμαίνω *ion.* = προ-δεῖδω

προδέκτωρ, ορος, ὁ *ion.* = προδείκτωρ (προ-δείκνυμι) oznanjevalec (prihodnosti), τινός komu

πρό-δηλος 2 popolnoma jasen, očiten, očividni, splošno znan; ἐκ προδήλου = προδήλως; πρόδηλόν ἐστι, ὅτι jasno je, da

προ-δηλόω prej razglašam, razkrivam, izdajam

προ-δήλωσις, εως, ἡ napoved, naznanilo

προ-διαβαίνω prej se pripeljem, prekoračim

προ-διαβάλλω vnaprej obrekujem, sumničim

προ-διαγιγνώσκω prej preudarim, prej sklenem

προ-διαφθείρω prej uničim; *pass.* prej umrem, prej poginem

προ-διδάσκω *in med.* prej poučim, učim, poučujem τινά

προ-δίδωμι

I. trans. 1. vnaprej dajem, plačujem μισθόν *NT*; **2. a)** izročam, izdajam πρὸς τινά, puščam na cedilu, prodajam, ἄρκους prelomim prisego; **b)** opuščam, popuščam, izgubim ἡδονάς;

II. intr. usiham, ne zadoščam ποταμός, majem se, ne držim več φράγμα

προ-διεργάζομαι *med.* prej obdelujem, pripravljam na kaj, naredim dovzetnega πρὸς τι

προ-διερευνάομαι *med.* vnaprej poizvedujem, preiskujem

προδιερευνητής, οῦ, ὁ naprej poslan ogle-dnik

προ-διηγέομαι *dep. med.* prej povem

Πρό-δικος, ὁ Prodik, sofist z otoka Keos (Κέως), Sokratov vrstnik

πρό-δικος, ὁ (δίκη) razsodnik, varuh, oskrbnik spartanskih kraljev

προ-διώκω naprej preganjam, prodiram pri preganjanju (pri zasledovanju)

προ-δοκεῖ *impers. [pf. pass. προδέδοκται]* prej je bilo sklenjeno τινί, τὰ προδεδογμένα prejšnji sklepi

προ-δοκή, ἡ (δέχομαι) *ep.* kraj, kjer čaka kdo divjačino, zaseda, staja

πρό-δομος, ὁ *ep.* preddverje, predhišje, prednja soba, veža

προδοσία, ἡ, *ion. προδοσίη* (προδίδωμι) izdaja, veleizdajstvo

προδότης, ου, ὁ (προ-δίδωμι) izdajalec, veleizdajalec, uskok, prebeg, prebežnik, begunec

προδότις, ιδος, ἡ *poet.* izdajalka

πρόδοτος 2 (προ-δίδωμι) *poet.* izdan, zapuščen

προδρομή, ἡ (προδραμεῖν) skok, tek, tekanje naprej

πρόδρομος 2 (προδραμεῖν) **1.** *adi.* ki teče (steče) naprej, ki hiti naprej, ki beži naprej; **2.** *subst.* predhodnik *NT*, prednik; naprej poslani ogledniki, poizvedovalec, prednje čete, razkropljeni strelci

προδωσ-έταιρος 2 (προ-δίδωμι, ἑταῖρος) ki izdaja prijatelje ali tovariše

προεδρία, ἡ, *ion. προεδρίη* **1.** prvo mesto, prvi (časni) sedež (v gledališču, zboru, itd.); **2.** predsedstvo, prednost

πρό-εδρος, ὁ (ἔδρα) predsednik

προ-εέργω *ep.* ustavljam, zadržujem

προ-έηκα *gl. προ-ίημι*

προ-εθίζω [*pf. pass. προείθισμαι*] prej navadam, privadam

προ-εἶδον *gl. προ-οράω*

πρό-ειμι¹ *ep.* [samo v *tm.*] sem prej τὰ προε-
όντα

πρό-ειμι² (εἶμι) **1.** grem naprej ali spredaj, na-
prej korakam (pred kom), naprej prodiram,
krenem naprej, κατὰ βραχὺ počasi, polago-
ma; **2. pren. a)** ο *času*: potekam, minevam,
πρoιόντος τοῦ χρόνου ko je čas tekkel, v teku
časa; **b)** nadaljujem (govor), πρoιόντος τοῦ
λόγου tekom govora, med govorom; **c)** pre-
koračim pravo mero, grem dlje, kot je prav
τοῦ καιροῦ

προ-εἶπον, προ-εἶρηκα *ipd. gl.* προαγορεύω

προ-εισάγω **1. act.** spravljam prej noter; **2.**
med. prej spravljam zase (v mesto)

προ-εισπέμπω prej pošiljam noter (v)

προ-εκθίεω tečem (planem) prej (pred kom) iz
česa, pretečem koga

προ-εκκομίζω *ion.* spravljam prej ven

προ-εκλέγω vnaprej pobiram, izterjujem χρέ-
ματα

προ-εκπέμπω prej pošiljam iz tabora

προ-εκπλέω prej odplujem, odjadram

προ-εκτίθεμαι *med.* prej razlagam, tolma-
čim

προ-εκφοβέω prej strašim; *pass.* prej se pre-
strašim

προεκφόβησις, εως, ἡ prejšnja prestrašitev
(prestrašenost)

προ-ελαύνω grem naprej, pomikam se naprej,
jaham naprej, jaham pred kom; *impers.* πρό-
σω τῆς νυκτός προελήλατο bilo je že pozno
ponoči

προ-ελπίζω prej upam, ἔν τινι na koga *NT*

προ-εμβάλλω [*Et.*: *gl.* βάλλω] **1. intr.** prej za-
denem na kaj, vdrem, prvi napadem, planem
v kaj; **2. trans.** prej vdahnem, prej vcepim

προ-έμην *gl.* προ-ίημι

προ-ενάρχομαι prej začnjam

προ-εννέπω, προὐννέπω **1.** prej povem; **2.**
javno povem, glasno zapovedujem, χαίρειν
pozdravljam

προ-ενοίκησις, εως, ἡ (προ-ενοικέω) prejšnje
prebivanje v čem τινός

προ-εξαγγέλλω naprej povem, javljam, prej
naznanjam

προ-εξάγω **1. act.** prej peljem iz česa, spravim

čez mejo; **2. pass.** prej odrinem, odjadram
ναυσί

προ-εξάσσω, at. προ-εξάσσω [*aor. pt.* προε-
ξάξαντες] prej planem ven, poletim iz bojne
vrste, drvim predaleč naprej

προ-εξανίσταμαι *med.* [*fut.* προεξαναστή-
σομαι, *aor.* προεξανέστην, *pf.* προεξανέστη-
κα] prehitro vstanem, dvignem se (vzdignem
se) prej kot kdo drug; prezgodaj krenem proti
sovražniku, vstanem; odidem (odrinem) pred
danim znamenjem (prezgodaj) na borišče oz.
bojišče (pri tekmah, borbah)

προ-εξέδρη, ἡ poseben sedež, odličen sedež,
oder

προ-έξειμι, προ-εξέρχομαι *med.* prej se na-
potim, odrinem, dvignem se, vzdignem se,
prej pridem iz česa, korakam, grem naprej

προ-εξεφίεμαι *med. poet.* vnaprej zapovem,
vnaprej zahtevam

προ-εξορμάω prej se vzdignem, odrinem, μιᾶ
ἡμέρᾳ en dan prej

προ-επαγγέλλομαι prej obljubljam, prej
obetam *NT*

προ-επαινέω že vnaprej hvalim, odobravam

προ-επανασείω [*aor. pass.* προεπανασεί-
σθην] vnaprej pretim, žugam, grozim

προ-επιβουλεύω **1. act.** prvi zalezujem koga,
prvi prežim na koga; **2. pass.** prvi postanem
žrtev zasede ali zalezovanja, ubijejo me iz
zasede

προ-επίσταμαι *dep. pass.* prej ali vnaprej
vem

προ-επιχειρέω prvi (prej) napadam, prehitim
koga z napadom

προ-εργάζομαι [*avgm.* ἡργ- in εἰργ-, *redupl.*
εἰργ-] prej delam, trudim se za koga, naredim
(delam) kaj za koga, pridelujem, pridobivam
si kaj; *pt.* προειργασμένος prej pridobljen
(δόξα); *subst. pt.* τὰ προειργασμένα prejšnja
dela

προ-ερέσσω [*aor. ep.* προέρεσσα] naprej ve-
slam, jadram, νῆα ženem naprej z vesli

προ-ερέω *ion., at. προ-ερω* *gl.* προ-αγορεύω

προ-ερούω [*aor. ep.* προέρουσα] naprej vlečem;
aor. dal sem potegniti νῆα ἄλαδε

προ-έρχομαι *med.* [*Et.*: *gl.* ἔρχομαι] **1.** na-
prej grem, hodim, korakam (pred kom), grem
dalje *NT*, odhajam, odrinem; **2. o času**: po-

tekam, minevam, προελθόντος τοῦ χρόνου tekom časa, οἱ προελθλυθότες ταῖς ἡλικίαις vojaki višje starosti, starejši vojaški letniki; **3.** nadaljujem (govor), grem naprej, napredujem, razvijam se, pomikam se naprej; τὰ Περσέων πρήγματα ἐς τόδε προελθόντα so se dvignile do tega viška, οἱ ἀσελγείας se je povzpел do tolike drznosti, εἰς πᾶν μοχθηρίας; **4.** prihajam iz česa, javno nastopam; **5.** prihajam mimo koga, prehitvam τινά NT

προ-εσάγομαι gl. προεισάγω

προετικός 3 (προ-ίημι) zapravljen, potraten

προ-ετοιμάζω **1.** act. prej (vnaprej) pripravljam; **2.** med. pripravljam si kaj v svojo korist, prej priredim, uredim svoje priprave

προ-ευαγγελίζομαι med. prej prinašam veselo oznanilo, prej oznanjam NT

προ-έχω, skrč. **προῦχω**

I. act. 1. trans. **a)** držim kaj pred kom τί τινος; **b)** imam prej (v lasti), prej dobivam; **c)** prej spoznam, vem; **d)** imam pred kom kako prednost τί τινος, τιμὴν; **2.** intr. **a)** molim, štrlim iz česa, povzdigujem se; **b)** imam prednost pred kom, sem prvi, sem naprej, sem spredaj pred kom, odlikujem se, presegam, nadkri-ljujem, τινός τινι v čem, imam dobiček, οὐ τι προέχει nič ne koristi ali pomaga; προέχων ven moleč, ven štrleč, τὸ προέχον sprednji del;

II. med. 1. držim kaj pred seboj v obrambo δούρατα, imam pred seboj, podim pred seboj ταύρους; **2.** **a)** ponujam; **b)** izgovarjam se s čim, navajam kot izgovor πρόφασιν, navajam kaj kot vzrok (Sofokles, Antigona 80); **3.** NT sem boljši od koga

προ-ηγεμών, όνος, ό vodja, vodnik

προ-ηγέομαι dep. med. **1.** naprej hodim, grem, kažem pot, hodim na prvem mestu, sem vodnik, vodim; **2.** NT premagujem, prekašam koga s čim τινά τινι

προηγητήρ, ἦρος, ό, **προηγητής**, οὔ, ό = προ-ηγεμών

προηγορέω (ἀγορεύω) govorim za koga, branim, zagovarjam koga τινός

προηκάμην = προείμην gl. προ-ίημι

προ-ήκης 2 (ἀκή) ep. spredaj oster, z ostrim robom

προ-ήκω (nav. s pf. pomenom) **1.** pomaknil sem se naprej, napredoval sem, τὰ πράγμα-

τα ἐς τοῦτο προῆκε razmere so prišle tako daleč, položaj je pripeljal tako daleč; **2.** sem pred kom, prekašam, presegam, nadkri-ljujem koga, τινί v čem

προ-ηττάομαι prej sem premagan, prej pod-ležem

προ-θαλής 2 (θάλλω) ki dobro raste, ki lepo raste

προ-θέλυμνος 2 ep. **1.** temeljito, s korenino, do tal; **2.** močan, čvrst, večskladen, mnogo-skladen, prekrivajoč se σάκος

προ-θέουσι gl. προ-τίθημι

προ-θεραπεύω **1.** zavežem si koga τινά; **2.** prej pripravljam, oskrbujem

πρόθεσις, εως, ή (προ-τίθημι) **1.** predstavitev, nastavitev, razstavitev, razkazovanje, razstava, οἱ ἄρτοι τῆς προθήσεως 'ogledni kruhi', posvečeni obredni kruhi, položeni na mizo v 'svetem' NT; **2.** (trden) sklep, namen, volja

προ-θέσμιος 3 (θεσμός) vnaprej določen, subst. **προθεσμία**, ή sc. ήμέρα vnaprej določeni rok, čas, da kaj zastara (da kaj zapade); plačilni dan NT

προ-θεσπίζω vnaprej prerokujem

προ-θέω [impf. iterat. προθέεσκε] ep. spredaj ali naprej tečem, τινός pred kom

προ-θνήσκω umrem prej, umrem pred kom τινός

προ-θρόσκω [aor. pt. προθορών] naprej skočim, poskočim

προθυμέομαι dep. pass. [fut. προθυμήσομαι in προθυμηθήσομαι, aor. προεθυμήθην, pf. προτεθύμημαι, adi. verb. προθυμητέον, ion. pt. praes. προθυμύμενος] **1.** **a)** pripravljen sem, voljan sem, vnet sem za kaj, imam veselje do česa, zelo želim, hočem; τὴν σύμβασιν želim mir, τὰ ἐς Βοιωτούς vnet sem za zvezo z Bojotijci, τινί rad pomagam komu; **b)** trudim se, skušam kaj doseči, prizadevam si, stremim inf., ὅπως; **2.** dobre volje sem, vesel sem (opp. ἀθυμέω)

προθυμία, ή, ion. **προθυμία** **1.** nagnjenost, pripravljenost, prizadevanje, vnema, želja, προθυμίαν ἔχω pripravljen sem, težim, želim, ἐκ προθυμίας τινός na željo koga; **2.** naklonjenost, ljubezen, vdanost, uslužnost; **3.** dobra volja, veselo srce, pogum, srčnost, ὑπό

προθυμίας pazljivo, τίς ποθ' ἢ προθυμία za kaj si se odločil?

πρό-θῦμος 2 **1.** naklonjen, dobrohoten, vdan, voljan, pripravljen, rade volje, željan; **2.** vnet, marljiv, rad, prizadeven, uslužen, postrežljiv, požitvovalen, srčen, bojaželjen; *subst.* **πρό-θυμον**, τό dobra volja, vnema; *adv.* προθύμως voljno, marljivo, vneto, rad, brez strahu

πρό-θυρον, τό (θύρα) *nav. pl.* **1.** sprednja vrata, ki držijo s ceste na dvorišče, dvoriščna vrata; **2.** prostor pred hišnimi vrati, vhod (v hišo), preddverje, dvorišče; **3.** sprednja dvorana (*Iliada* 15, 124)

προ-θύω prej žrtvujem

προ-ιάλλω *ep.* pošiljam, odpošiljam

προ-ιάπτω *ep.* [*fut.* προιάψω, *aor.* προιάψα] proč vržem komu, pošljem, odpošljem τί τινι

προ-ίζομαι *med. ion.* predsedujem, prevzajem predsedništvo

προ-ίημι [*gl.* ἴημι; *at. impf.* προείην, *ep. aor. ind.* προέηκα, *inf.* προέμεν, *med. opt.* πρόοιεντο]

I. act. in pass. 1. naprej pošiljam, odpošiljam, pošiljam τινά, τί, εἰς, πρός, ἐπί τι; *namen se izraža tudi z inf. ali pt. fut.:* προῖει λέναι, μυθήσασθαι, ἀγγελίην ἐρέοντα; *pos.* mečem, streljam βέλος, ἔγχος, οὔστον; ὕδωρ izlivam; **2.** izpustim, pustim, da pade πόδα, πηδάλιον ἐκ χειρῶν pustim iz rok, Μαίονα pustim, da odide, oprostim, τήνδε θεῶ πρόες (bogu na ljubo); ἔπος izgovorim, οἶνος προέηκε ἔπος vino je izvabilo besedo; **3. a)** dajem τινί τι, izročam χροήματά τινι, ἐμαυτὸν ἐπὶ τὸ ἡδύ vdajam se, prepuščam se užitku (uživanju, nasladi); **b)** dovoljujem ἀπάγεσθαι; **c)** podeljujem κῦδος;

II. med. 1. izgovarjam (govorim) prazne besede λόγους; **2.** izročam se, vdam se, zaupam se, darujem se, spuščam se v kaj ἐμαυτὸν ἔς τι; **3. a)** prinašam, darujem, izkazujem εὐεργεσίαν (brez upanja na povračilo); **b)** izročam, puščam na cedilu, izdajam, prepuščam; **c)** dopuščam, dovoljujem, *s pt. ali inf.:* dopustim, da se kaj zgodi; **4.** odpošiljam od sebe, opuščam, zametavam, zanemarjam, ne brigam se za kaj τὸ παρὸν

προῖκα *gl.* προῖξ

προῖκτης, ου, ὁ (προῖξ) *ep.* berač

πρόιμος 2 = πρόιμος *NT*

προῖξ, *skrč.* προῖξ, προικός [*Et.:* iz πρό in kor. *seiHk 'iztegniti roko'; *sor. gr.* ἴκω; *prim. tudi lit.* síekti 'iztegniti roko', 'seči z roko', 'doseči'] **1.** dar, darilo; **2.** dota; *adv.* **προῖκα** (*acc.*), *ep.* προικός (*gen.*) zastoj, brezplačno

προ-ἵππεύω spredaj jaham, jezdim, dirjam pred kom

προ-ἵστημι (ἵστημι)

I. act. 1. trans. postavljam pred koga, postavljam na čelo τινά τινος; **2. intr. a)** postavljam se, stopam pred koga, postavljam se nasproti, maščujem se nad kom zaradi česa τινός τινι; **b)** stopam pred koga; **a)** varujem, ščitim, branim proti τινός; **β)** prosim koga za kaj, česa; **γ)** stopam na čelu τινός, *pf.* stojim na čelu, postavljen sem čez kaj, zapovedujem, vodim, vladam, oskrbujem, izvršujem φόνου, delam, καλῶν ἔργων dobra dela *NT*, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, počnem kaj; *subst. pt.* **προστάντες**, οἱ, **προεστῶτες**, οἱ predstojniki, poglavarji, voditelji;

II. med. 1. postavljam kaj predse (pred sebe); **2.** stopam, skrivam se za koga; izgovarjam se s čim, navajam kaj kot pravi vzrok ἔχθραν; **3.** postavljam kaj nad kaj, dajem čemu prednost τί τινος

προ-ἵσχω = προ-έχω

πρόκα *adv. ion. vedno s τε* [*Et.:* iz πρό; *prim. lat.* recīprocus 'vračajoč se po isti poti', 'vzajemni', procerēs 'glavarji', 'prvaki', procul 'daleč stran'] takoj, precej, nemudoma

προ-κάθημαι *med., ion. προ-κάττημαι* **1.** spredaj sedim, sem pred kom, sem na izpostavljenem mestu, πρό τῆς ἄλλης Ἑλλάδος bivam (tako daleč) pred ostalo Helado; **2.** stojim pred kom v zaščito, varujem, branim, ščitim τινός

προ-καθίζω, *ion. προ-κατίζω* usedem se pred koga, sedim na javni seji ἔς τι (da sodim), imam javno sejo; *med.* grem na javno sejo, ἔς τι kam

προ-καθίσταμαι *med. intr.* [*pf.* προκαθέστηκα] *pf.* spredaj stojim, postavljen sem pred kaj φυλακή

προ-καθοράω *ion.* [*fut.* προκατόψομαι] prej poizvem, ogledam

προ-καίω spredaj (prej) nažigam, sežigam, zažigam, πρό τινος pred kom

προ-καλέω [*gl.* καλέω; *ep. aor. med.* προκα-

λεσσύμην, *cj. 3. sg. προκαλέσεται*] **1. act.** ven kličem, pozivam ἐς κρίσιν; **2. med. a)** ven kličem k sebi, vabim k sebi; **b)** kličem na boj χάρμη, izzivam, podpihujem, dražim, spodbujam, priganjam ἐς, ἐπί τι; **c)** zahtevam, predlagam δίκην, ἐφ' οἷς προὐκαλοῦντο pod pogoji, ki so jih predlagali; **d)** povzročam, delam

προ-καλίζομαι [*praes. imp. προκαλιζέο, impf. προκαλιζόμεν*] = προ-καλέω

προκάλυμμα, ατος, τό **1.** zastor, zavesa, zagrinjalo; **2.** izgovor, pretveza

προ-καλύπτω **1. act.** zastiram, zagrinjam, zakrivam (spredaj), pokrivam kaj s čim τί τινη, οἱ δικάσται πρὸ τῆς ψυχῆς ὄλον τὸ σῶμα προκεκαλυμμένοι so zagnjeni (odeti) s celim telesom; **2. med.** zastiram, zakrivam si kaj ὄμματα, držim pred seboj, izgovarjam se s čim

προ-κάμνω *poet.* **1.** vnaprej se trudim, prej trpim, zbolim, ταῖς γνώμας prej izgubim pogum; **2.** trudim se za koga τινός

προ-καταγγέλλω vnaprej oznanjam, prej obetam *NT*

προ-καταγιγνώσκω [*Et.: gl. γινώσκω*] **1.** (že) vnaprej mislim o kom kaj slabega; **2.** že vnaprej obsojam, dolžim koga

προκαταγωγή, ἡ prejšnje izkrcanje, vnaprejšnje izkrcanje

προ-καταθέω spredaj tečem, hitim naprej (dol), četujem, borim se (pred drugimi četami)

προ-κατακαίω prej požigam, pustošim pred kom

προ-καταλαμβάνω **1. a)** vnaprej zavzamem, prej zasedem, si osvojim; **b)** prej pridobim koga na svojo stran; **2.** odvracam, preprečim, ubranim, prej se zavarujem ὅπως μή *z ind. fut.*

προ-καταλέγω [*aor. pass. προκατελέχθην*] prej opišem, povem, omenim

προ-καταλύω **1. act.** prej razvežem, razdrem, odpravim νόμους, prej opustim, ustavim πλοῦν; **2. med.** prej popustim, utolažim ἐχθραν

προ-καταρτίζω vnaprej pripravljam *NT*

προ-κατάρχομαι *med.* τῶν ἱρών τινη pove-
rim, zaupam, prepuščam komu slovesen začetek žrtve

προ-κατασκέπτομαι *dep. med.* prej (vna-

prej) poizvem, prej (vnaprej) si ogledam, prej (vnaprej) preiščem

προ-κατασκευάζω prej (vnaprej) uredim, prej (vnaprej) pripravim; *med.* pripravim potrebne stvari

προ-καταφεύγω prej ubežim, uidem εἰς τινα τόπον

προ-κατέχω **1. act. a)** prej dobim pod svojo oblast, zasedem πόλιν; **b)** prej imam kaj v svoji oblasti τὸ ἄκρον; **2. med.** držim kaj pred seboj καλύπτρην

προ-κατηγορέω že vnaprej zatožim koga τινός περί τινος

προκατηγορία, ἡ prej začeta (vložena, podana) tožba

προ-κάττημαι, προ-κατίζω *ion. gl. προ-κάττημαι, προ-καθίζω*

προ-κατόψομαι *ion. fut. k προ-καθοράω*

πρό-κειμαι *med. [impf. προουκείμην, 3. pl. ion. προεκέατο, hkrati pf. pass. k προ-τίθημι]*

1. a) ležim pred čim τινός; molim, štrlim (v morje) ἐν τῇ θαλάττῃ, razprostiram se, τῆς ἐχομένης γῆς segam dlje v morje kakor sosednja dežela; **b)** nahajam se, sem pred kom ὄνειστα; ἀγών boj je pred kom, ga čaka; **2. a)** javno sem izpostavljen, ležim pred očmi vseh, ležim na prostem nepokopan νεκρός, nahajam se v nesreči, sem v sramoti, μόρω obnemorem, podležem; **b)** pripravljen sem, sem pri rokah, sem na razpolago; *subst. pt. προκείμενον*, τό predmet razprave; **προκείμενα**, τά trenutna zadeva, trenutni primer, trenutni slučaj, τῶν προκειμένων τι πράσσω naredim najpotrebnejše (pogreb in očiščenje mesta), οὐδὲν σῆμα τῶν προκειμένων noben dosedanji znak; **c)** sem določen, namenjen, naložen, odrejen, obljubljen, usojen ζημία, ἡμέραι, σημεῖα; **d)** *impers. πρόκειται τι ukazano je (komu), dolžnost (koga) je, naloga (koga) je*

προ-κῆδομαι *dep. med. poet.* skrbim za koga τινός

προ-κηραίνω (κῆρ) *poet.* v skrbeh sem za koga τινός

προ-κηρύσσω, *at. προ-κηρύττω* prej (vnaprej) javno razglasim, vnaprej oznanim

προ-κινδυνεύω **1.** postavim se, grem pred drugimi v nevarnost, sem med prvoborci, τινός τινη za koga proti komu, borim se v prvih

vrstah, borim se na čelu vojske; **2.** postavim se za koga v nevarnost, branim, ščitim koga (ὕπερ) τινος

προ-κλίνέω naprej pomikam, ukažem komu, da se pomakne naprej; *pass.* naprej se pomaknem, naprej odrinem

προ-κλαίω *ion. poet.* **1.** *trans.* vnaprej objokujem τινά; **2.** *intr.* glasno tarnam ali tožim

πρόκλησις, εως, ἡ (καλέω) **1.** poziv, izzivanje, klic na boj, ἐκ προκλήσεως po pozivu; **2.** poziv, predlog

προ-κλίνω *poet.* naprej nagnem, oprem, naslonim τί ἔς τι

πρό-κλυτος **2 ep.** **1.** prej slišan, prastar; **2.** preslaven ἔπεα

Πρόκνη, ἡ Prokna, hči atiškega kralja Pandiona, Terejeva žena, Itijeja (Itisova) mati

προ-κομίζω *ion.* naprej spravljam, odpravljam

Προκόννησος, ἡ Prokonez, otok v Propontidi; *preb.* **Προκοννήσιος**, ὁ Prokonezijec

προκοπή, ἡ napredek, uspeh *NT*

προ-κόπτω **1.** *trans.* raztegujem s tem, da tolčem, naprej spravljam, pospešujem, podpiram, τινί τινος koga v čem; **2.** *intr.* pridem, grem naprej, napredujem *NT*, razvijam se, uspevam, μέγα μέρος τινός zelo uspevam v (pri) čem; *o času:* naprej se pomikam, minevam *NT*

πρόκριμα, ατος, τό predsodek *NT*

προ-κρίνω **1.** izberem, izvolim koga pred drugimi τινά τινων, dajem prednost čemu; bolj cenim, postavljam koga nad kaj; *pass.* daje se mi prednost pred drugimi, imam prednost pred drugimi, sem bolj cenjen, veljam za najboljšega; **2.** izvolim koga za kaj, imam, proglašam koga za kaj τινά τι

Πρόκρις, ιδος, ἡ Prokrida, Erehtejeva hči

πρό-κριτος **2** (προ-κρίνω) prej (vnaprej) določen, prej (vnaprej) izvoljen

πρό-κροσσος **2** (κρόσσα) *ep. ion.* po stopnjah razvrščen, stopenjsko razpostavljen, νῆες tako razvrščene na bregu, da tvorijo nekake pragove

Προκρούστης, ου, ὁ Prokrust, vzdevek atiškega razbojnika Polipemona

προ-κυκλέω *poet.* valim, privalim iz česa; *intr.* valim se iz česa

προ-κυλινδέομαι, προ-κυλίνδομαι *med. 1.* naprej se valim; **2.** vržem se (padem) pred koga na kolena, kleče prosim koga τινός

προ-κύπτω naprej se nagnem, ven pokukam, pogledam izza česa

προ-κῦρόω prej (vnaprej) potrdim *NT*

προ-λαμβάνω [*Et.: gl. λαμβάνω*] **1.** naprej dobim, prej odvezamem, ugrabim, vzamem, προλαβόντες ἐπιμέλονται (οἱ νόμοι) skrbijo že vnaprej; prej si osvojim, zasačim ἔν τινι *NT*, pretečem; prehitim πολλῶ; τῆς φυγῆς prehitim na begu, προλαμβάνω ἔπη prej poslušam, προέλαβε μυρίσαι prva je pomazilila *NT*; **2.** postavljam nad kaj, bolj cenim, τι πρό τινος dajem čemu prednost; **3.** vnaprej (in napadno) sodim ali mislim πρότερον

προ-λέγω **1.** prej (vnaprej) pravim, izjavim, razglasim, napovem, prerokujem; **2.** javno ali slovesno oznamim, ukazujem, zapovem; **3. ep.** [*pt. pf. pass. προλελεγμένως*] izbiram pred drugimi

προ-λείπω **1.** zapuščam, puščam na cedilu, puščam koga samega (osamljenega), *z inf.:* opuščam, neham; **2. intr.** minevam, pojemam

προ-λεσχηνεύομαι *dep. med. ion.* prej se pogovorim, dogovorim s kom τινί

προ-λεύσσω *poet.* naprej vidim, zrem v daljavi pred seboj

πρό-λογος, ὁ uvod, prolog, del drame do nastopa zbora

προ-λοχίζω **1.** prej kaj zasedem (in prežim), napravim zasedo; **2.** postavljam koga v zasedo; *pass.* v zasedi sem

προλῦπέομαι *pass.* prej se razžalostim

προ-μαλάσσω, *at.* **προ-μαλάττω** prej omehčam, ublažim, pripravim, obdelam δῆμον

προ-μανθάνω [*aor. προῦμαθον*] **1.** prej se učim; **2.** dalje (vedno bolj) se učim *z inf.*

προμαντεία, ἡ, *ion.* **προμαντήη** prednost pri povpraševanju preročišča, pravica vprašati delfsko preročišče prej kot drugi

προ-μαντεύομαι *med.* vnaprej napovem, prerokujem, vnaprej vidim, slutim

πρό-μαντις, εως, *ion.* ιος, ὁ, ἡ **1. adi.** ki prej (vnaprej) napove ali prerokuje, Δίκα napovedujoča se Pravičnost; **2. subst.** svečenik, svečenica, ki prerokuje v imenu boga (Pitija v

Delfih), prva prerokinja, glavna prerokovalka, namestnica prerokujočega božanstva

προ-μαρτύρομαι vnaprej pričam, izpričujem NT

προ-μαχέω, ep. **προμαχίζω**, **προ-μάχομαι** **1.** spredaj se borim, bojujem se pred kom τινός, τινί s kom; borim se v prvih vrstah, sem prvoborec, Τρωσί med Trojanci; **2.** bojujem se za koga, branim koga τινός

προμαχεών, ὄνος, ὁ (προ-μάχομαι) branišče, branik, obramba, utrdba

πρόμαχος **2** (προ-μάχομαι) ki se bori pred drugimi, δόρυ kopje prvoborca; *subst.* **πρόμαχος**, ὁ prvoborec, prvoboritelj τινός, ἐν προμάχοισι v prvi bojni vrsti

προ-μείγνυμαι [*inf. aor. pass. ep. προμιγῆναι*] ep. prej se (telesno) združim (spojim) s kom τινί

προ-μελετάω prej vadim (se urim), prej preudarjam, prej skrbim NT

προ-μεριμνάω prej skrbim, sem v skrbeh NT

προ-μετωπίδιον, τό (μέτωπον) **1.** odrta koža na konjskem čelu; **2.** pokrivalo, oklep na čelu konja

προμήθεια, ἡ, ion. **προμηθείη**, **προμηθία**, at. **προμηθία** (προ-μηθής) **1.** previdnost, opreznost, preudarnost; προμηθειαν ποιούμαι previden sem; **2.** skrb, ozir, oskrba, oskrbovanje, spoštovanje, προμηθειαν ἔχω τινός skrbim za koga, ἐν πολλῇ προμηθείῃ ἔχω τινά zelo obzirno ravnam s kom

προμηθέομαι dep. pass. (προ-μηθής) [*aor. προῦμηθήθη*] prej (vnaprej) mislim, (dobro) pomislim, imam skrb za koga, skrbim za ὑπέρ τινος in τινός, oziram se na kaj (koga) τὸν ἀδελφόν

Προ-μηθεύς, ἑώς, ὁ Prometej, Japetov in Klimenin sin, Devalionov oče

προ-μηθής **2** [*Et.: iz πρό in *μῆθος, *μᾶθος, kar najverjetneje izhaja iz μανθάνω (aor. ἔ-μαθ-ο-ν)*] previden, oprezen, skrben, preudaren, τοῦ θανεῖν boječ se smrti; *subst.* τὸ προμηθές previdnost

προμηθία, ἡ gl. προμήθεια

προ-μήκης **2** (μῆκος) spredaj podolgovat, dolg, podolgast

προ-μηνύω prej (vnaprej) povem, prej (vnaprej) izdam

προ-μείγνυμαι gl. προ-μείγνυμαι

προ-μνάομαι dep. med. **1. a)** snubim za koga, ἢ προμνησαμένη snubačica; **b)** skušam komu kaj pridobiti, priporočam, svetujem τινί τι; **2.** vnaprej slutim προμνάται τί μοι γνώμα

προ-μνηστίνος **3** ep. drug za drugim, vsak posebej, po vrsti

προμνήστρια, ἡ, **προμνηστρίς**, ἴδος, ἡ (προ-μνάομαι) snubačica

προ-μολεῖν gl. προ-βλώσχω

πρό-μος, ὁ [*Et.: ali iz ide. *promo-* 'prvi' kot sup. k πρό, sor. z lat. p̄m̄us in umbr. promom = lat. p̄m̄um' ali pa okrajšano iz πρόμαχος] ep. poet. **1.** sprednji, prvi, vodja, plemič, knez, prvak; **2.** prvoborec, prvoboritelj

πρό-ναιος **3**, poet. **πρό-νάος** **2**, ion. **προ-νήιος** **3** ki je pred svetiščem, ki stoji pred svetiščem; *subst.* **πρόναιος**, ὁ veža, preddverje svetišča; **προνηία**, ἡ predsvetiščna, stoječa pred (Apolonovim) svetiščem (Atenin pridevek, ker je njeno svetišče stalo pred Apolonovim)

προ-ναυμαχέω ion. borim se na morju za koga τινός

προ-νέμομαι poet. naprej grem, pasem se naokrog, razširjam se

προνήιος gl. πρόναιος

προ-νηστεύω ion. prej se postim

προ-νικάω prej zmagam, premagam

προ-νοέω [*avgm. προεν-, προῦν-; aor. προνόησα, pass. προενσήθη*] **1. act. a)** prej opazim, vidim, slutim τί; **b)** vnaprej si izmišljam, razmišljam, premissljam τί, ὁ τι; **c)** skrbim za kaj, mislim na τί, τινός, τὸ παραγγελλόμενον da se zapoved izvrši; **2. med. a)** skrbim v svojo korist za koga (za kaj) τινός, mislim na, sklepam, trudim se εἰς φέρειν, v skrbeh sem, σῆς φρενός zaradi tvoje namere; **b)** previden sem, varujem se

προνοητικός **3** (προ-νοέω) skrben, previden, oprezen, moder, καὶ τοῦτο προνοητικόν tudi to je dokaz njihove (božje) skrbnosti

πρόνοια, ἡ, ion. **προνοία** (πρό-νοιος) **1.** previdnost, opreznost, preudarnost, prerokovanje, ἐκ προνοίας nalašč, premissljeno, s premislekom; **2.** božja previdnost; **3.** skrb, skrbnost, τινός za kaj, πρόνοιαν ἔχω skrbim za (περί) τινος

προνομαία, ἡ (προ-νέμω) slonov rilec
προ-νομεύω priskrbujem krmo, plenim
προνομή, ἡ (προ-νέμω) nabiranje, dobava hrane (živeža, krme), četovanje (in plenjenje) zaradi dobave krme
πρό-νοος 2, *skrč. πρόνους* [comp. προνούστερος] *ion. poet.* previden, oprezen, moder
προνώπιον, τό *poet.* veža, lopa, preddiverje
πρόξ, προκός, ἡ *ep.* [Et.: gl. περκνός] srna, jelenček
πρό-ξεινος, ὁ *ion. gl. πρό-ξενος*
προξενέω [*impf. προϋξένουν*] **1.** sem (državni) gostinski prijatelj koga; **2.** potegujem se za koga, skrbim za, priskrbujem, dajem, pripravljam komu kaj, pomagam komu, priporočam koga *τινί τινα*
προξενία, ἡ (državna) gostinska zveza, gostoljubnost, gostoljubna zaščita, gostoljubna obramba, služba, dolžnost gostinskega prijatelja (proksena)
Πρό-ξενος, ὁ Proksen, grški strateg v Kirovi vojski
πρό-ξενος, ὁ, *ion. πρό-ξενος* **1.** (državni) gostinski prijatelj, (državni) gostitelj, zastopnik in varuh tujcev, proksen (*prim.* današnje konzule in druge diplomate v tujih državah); **2.** *poet.* gostilničar, gospodar, gospodinja
προ-ξυγγίγνομαι *dep. med.* prej se snidem, se pogovorim s kom *τινί*
προ-οδοποιέω delam pot, pripravljam pot, utiram pot
πρό-οδος, ἡ pomikanje, odhod
πρό-οιδα [*inf. προ-ειδέναι, plpf. προήδειν*] vnaprej vem, znam, poznam
προ-οιμιάζομαι *med.* [*fut. προοιμιάσομαι*] delam uvod, vpeljujem, začenjam (govor), rečem (povem) v predgovoru
προ-οίμιον, τό **1.** predigra, uvod, začetek (govora), predgovor; **2.** hvalna pesem, slavospjev; **3.** slepljenje, prazne obljube
προ-οίχομαι *dep. med.* naprej (prej) sem odšel
προ-όμνυμι prej prisežem
προ-ομολογέω prej dopustim, prej priznam
προ-οπτεόν [*adi. verb. k προ-οράω*] treba je skrbeti

πρό-οπτος 2, *skrč. προϋπτος* (προ-οράω) očiten, očividen, jasen

προ-οράτος 3 ki ga je mogoče vnaprej videti

προ-οράω *in med.* [Et.: gl. ὀράω] [*ion. praes. pt. προορέων, NT impf. med. προορώμην in προωρώμην*] **1.** naprej ali predse gledam, vidim pred seboj, v daljavi, od daleč, iz daljave opazim *τινά, τί*; **2.** naprej vidim, opazim, zapazim, spoznam, vem, slutim, vidim v prihodnost *τί*; **3. a)** skrbim za koga, pazim na kaj *τινός*, oziram se na kaj *τί*; **b)** previden sem, imam pred očmi; **c)** premišljam, preudarjam

προ-ορίζω prej (vnaprej) določim, prej (vnaprej) izberem *NT*

προ-ορμάω *in pass.* naprej se pomaknem, hitim, vozim se, grem spredaj

προ-ορμίζω zasidram, usidram tovarno ladjo pred čim *ὀλκάδα πρὸ τόπου*

προ-οφείλω, *skrč. προϋφείλω* [*fut. προ-οφείλω*] **1. act.** od prej dolgujem, sem dolžen; **2. pass.** od prej sem dolžan, še dolgujem, nisem še plačan (poplačan), nisem še vrnjen (povrnjen), *μισθός προοφειλόμενος* neplačan, zastal; *ἔχθρα προοφειλομένη εἰς τινα* sovraštvo, ki ga kdo že zdavnaj goji proti komu, *εὐεργεσία* še ne poplačana (nepovrnjena) dobrot

πρόοψις, εως, ἡ (προ-οράω) prejšnji (vnaprejšnji, predhodni) pogled, *ἄνευ προόψεως αὐτῶν* če jih prej ne vidijo

πρό-παππος, ὁ praded

προ-παραβάλλομαι *med.* prej si zložim (v vrsto)

προ-παρασκευάζω **1. act.** že prej (vnaprej) pripravljam, oskrbujem kaj *τί τινι*, oborožujem; **2. med.** že prej pripravljam sebi kaj, že prej (vnaprej) se oborožujem, *ταῦτα* pripravim (preskrbim) vse potrebno, *ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένοι* že zdavnaj pripravljeni

προ-παρέχω **1. act.** naprej ponudim, dam, *ἐμαυτὸν σοι σύμμαχον* ponudim se ti naprej za zaveznika; **2. med.** vnaprej se preskrbim s čim *τί*

προ-πάροιθε(ν) *ep.* **1. adv. a)** *krajevno:* spredaj, naprej; **b)** *časovno:* pred, prej, pred časom; **2. praep. z gen. (*ki stoji pred njim ali za njim*) pred, spredaj na, poleg, ob, vpricho**

πρό-πᾶς, πρόπᾶσα, πρόπᾶν *ep. poet.* ves, cel; *pl.* vsi skupaj *νῆες*

προ-πάσχω [*Et.: gl. πάσχω*] prej čutim, prej trpim (pretrpim), zgodi se mi prej krivica, προπέπονθα ἀγαθόν τι prejel sem prej kaj dobrega, προπεπονθώς užaljenec

προ-πάτωρ, ορος, ó začetnik rodu, praoče, praded; *pl.* predniki

πρό-πειρα, ἡ (poprejšnji) poskus

προ-πέμπω [*avgm. προεπ- in προῦπ-*]

I. act. 1. naprej ali dalje pošiljam, prej odpošiljam, odpuščam, odpravljam σέ; **2.** javljam, oznanjam; **3.** dajem, donašam ξίφος ἢ βελέων τι; **4.** spremljam, τινά χθονός iz dežele, ποῦ δ' ... χοί προπέμψαντες φίλων spremstvo prijatelj, ψωμόν jemljem (k vsakemu grizljaju kruha) grizljaj mesa; **5.** τινά πρός τι grem za kom, preganjam, zasledujem;

II. med. 1. odpošiljam od sebe; **2.** naprej pošiljam, ukažem komu, da gre naprej

προ-πετάννυμι [*aor. pt. προπετάσας*] spredaj razprostiram, ἐμαυτόν τινος postavljam se, stopam pred koga (da ga branim)

προπέτεια, ἡ prenačnost, prenačlenost, nepremišljenost, predrznost

προ-πετής 2 (προ-πίπτω) **1.** naprej nagnjen ali ležeč, zleknjen, ζῆ trdno speč; **2. a)** voljan, pripravljen; **b)** prenačlen, nepremišljen, predrzen; *adv. προπετώς* prenačleno, predrzno, nepremišljeno, hitro

προ-πέτομαι *med.* spredaj letim, letim pred kom

προ-πηλακίζω teptam koga (v blato), pometam s kom, grdo ravnjam s kom, grdo postopam s kom τινά, sramotim, ponižujem, trpinčim koga

προπηλακισμός, ó grdo ravnjanje, grdo postopanje, sramotenje, poniževanje, trpinčenje

προ-πίνω [*gl. πίνω; avgm. προῦπ-*] **1.** prej pijem, napivam, nazdravljam komu τινί; **2.** darujem komu kaj pri pijači, lahkomišelno dajem, prepuščam, izdajam, zapravljam τήν ἐλευθερίαν τινί

προ-πίπτω, **προ-πίτνω** *ep. poet. 1.* naprej padem, zrušim se, zvrnem se, padem v kaj, dam se obvladati; **2. pren. a)** naprej se nagibam, sklanjam se (pri veslanju), delam z velikim naporom; **b)** vržem se komu pred noge, ponižno prosim; **c)** prodiram, grem dalje

προ-πλέω spredaj plujem, jadram

πρόπλοος 2, *skrč. πρόπλους* ki jadra spredaj, ki pluje spredaj, naprej poslan ναῦς

προ-πλώω *ion.* = προ-πλέω

προ-ποδίζω *ep.* naprej postavljam nogo, naprej stopam, korakam

προ-ποιέω 1. prej napravim, pripravim, naredim προεξέδρηγ; **2.** prej (prvi) izkažem, delam, storim χρῆστὰ εἶς τινα; **3.** prej storim (naredim), prehitim (*Tukidid 3, 13*)

προ-πολεμέω vojskujem se, borim se za koga ὑπέρ τινος; *subst. pt. προπολεμοῦν*, τό vojaški sloj, vojaški stan

πρό-πολος, ó, ἡ (πέλω) *ion. poet.* služabnik, sluga, služkinja, svečenik, svečenica, predstojnik

προ-πομπεύω grem v slovesnem sprevodu pred kom τινός

προπομπός, ó, ἡ (προ-πέμπω) spremljevalec, spremljevalka

προ-πονέω 1. act. a) prej delam, prej se trudim, τῶν εὐφροσυνῶν pred zabavami, τὰ προπεποιημένα prejšnji napor; **b)** delam, trudim se za koga τινός; **2. med.** sem v veliki stiski, tare me huda nadloga γῆ

πρό-πονός 2 *poet.* zelo težaven, trudapoln

Προ-ποντίς, ἴδος, ἡ Propontida (zdaj Marmarsko morje)

προ-πορεύομαι *dep. pass.* naprej grem, potujem, τινός pred kom

πρόποσις, εως, ἡ (προ-πίνω) napivanje, nazdravljanje

πρό-πους, ποδος, ó sprednja noga; *pl.* predgorje, podgorje, vznožje gore

προ-πρηνής 2 *ep.* naprej nagnjen, naprej pripognjen, na obrazu (na licu) ležeč, naprej, na lice ἐκτανύω

προπρο-κυλίνδομαι *med. ep. 1.* venomer, neprestano se valjam, zvijam se pred kom τινός (in ga prosim); **2.** potikam se, klatim se vedno dlje

πρό-πυλα, τά (πύλη), **προπύλαια**, τά **1.** preddverje, lopa, veža pred templjem; **2.** v *Atenah*: τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως Propilaje (Propileje), vhod na atensko Akropolo

προ-πυθάνομαι *dep. med.* prej (vnaprej) izvem, prej (vnaprej) poizvem

προ-ρέω, *ep. προ-ρρέω* privrem, pritekam iz česa, tečem naprej (εἰς) ἄλαδε

προ-ρρηθῆναι *gl.* προ-αγορεύω

πρό-ρρησις, εως, ἡ **1.** napoved, napovedovanje, ἐκ προρρήσεως πολεμέω vojskujem se po (predhodni) napovedi vojne; *pos.* prerokovanje; **2.** ukaz, zapoved, povelje, navodilo; **3.** prepoved

πρόρρητος *2 poet.* prej povedan, svetovan, zapovedan τινί

πρό-ρριζος *2 (ρίζα) ep. ion. poet.* s korenino vred, do korenine; *pren.* popolnoma, do tal

πρός, *ep.* **πρότί**, *ep. poet.* **ποτί** [*Et.: iz ide. *proti, *preti 'proti'; prim. stind. práti 'k', 'proti', 'nazaj', sl. proti, nasproti, sproti; prim. tudi lat. pretium 'cena', 'vrednost'*]

A. adv. zraven, povrh, vrh tega, razen tega, πρὸς δέ povrh pa;

B. praep.

I. z gen. 1. o prostoru: **a)** od, od (strani) ... sèm, ὁ πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρος (ki prihaja) iz Sard = sardski, πρὸς Πλαταιέων od Plataj sem; **b)** v bližini česa, ob, na, pri, εἰσὶ πρὸς θαλάσσης ležijo pri (ob) morju, νῆσοι πρὸς Ἡλιδος otoki poleg Elide, pri Elidi, πρὸς τοῦ ποταμοῦ na strani, kjer je reka; **c)** πρὸς μεσημβρίας z juga, južno, proti jugu, πρὸς ἄρκτου s severa, proti severu, οἰκεῖν πρὸς νότου; **d)** *pri osebah:* πρὸς τινος εἶναι, γίγνεσθαι stati na strani koga, stopiti na stran koga, biti privrženec (pristaš) koga, πρὸς Διὸς εἰσι ξεῖνοι so pod zaščito Zeusa, so pod Zevsovim varstvom, πρὸς Διὸς εἰρούαται θέμιστας varujejo po Zeusu, saj so od njega dobili ukaz in pooblastilo (oblast); **2. pren.** od, od ... sèm, **a)** *izraža izvor, začetek:* od, po, πρὸς πατρός po očetu, οἱ πρὸς γένους, αἵματος rojaki, sorodniki; **b)** *pri pass. in glag.* λαμβάνω, ἀκούω, πάσχω, ἄρνημαι, μανθάνω *itd.:* od (= ὑπό), πρὸς Διὸς τιμὴν ἔχω, ἀκούω πρὸς τινος, ἔπαινον λαμβάνω πρὸς τινος, ἔρμος πρὸς φίλων zapuščen od prijateljev, διδάσκωμαι πρὸς τινος, τὸ ποιούμενον πρὸς Λακεδαιμονίων, μνήμη πρὸς τινος, πειθῶ πρὸς κακοῦ ἀνδρός; **c) α)** po sodbi, po mnenju, na povelje, pred, v korist, v prid, μάρτυροι ἔστων πρὸς θεῶν μακάρων, δρῶμεν ἂν ἄδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν οὔτε πρὸς ἀνθρώπων ne pred bogovi ne pred ljudmi, πρὸς ἄλλης ὑφαίνω na povelje druge, v službi druge; λέγω πρὸς τινος komu v korist, ἐλπίσας πρὸς ἔωτοῦ τὸν χρησμόν εἶναι

da je zanj ugoden; **β)** = primerno, pristojno, spodobno, ταῦτα οὐκ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου to ni bilo primerno (to ni bilo lastno) Kirovemu značaju, ἄτοπα λέγεις καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ kar nikakor ni primerno zate, kar se zate nikakor ne spodobi, πρὸς κακῶν ἐστὶν za hudobne je značilno, πρὸς λόγου ἐστὶν za stvar je koristno, πρὸς ἡμέων ἐστὶ za nas je ugodno, οὐ πρὸς ὑμετέρας δόξης τάδε to se ne ujema z vašo slavo, πρὸς δίκης οὐ στένεις po pravici; **d)** *pri prošnjah in prisegah:* pri, zaradi, πρὸς τῶν θεῶν, τὰ πρὸς θεῶν ὅσια kar je pri bogovih sveto, ἐλεήσατε πρὸς παῖδων, γουνάζομαι σε πρὸς ἀλόχου, ἱκετεύω πρὸς τῶν θεῶν;

II. z dat. 1. o prostoru: pri, pred, ob, na, blizu, βάλλω ποτὶ γαίῃ, ποτὶ πέτρῃ vržem na zemljo, ob skalo, πρὸς πέδῳ κεῖμαι na zemlji, πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς, τὰ πρὸς ποσί kar je pred nogami, najbližje; γίγνομαι, εἶμι πρὸς τινι ukvarjam se (marljivo) s čim, bavim se (marljivo) s čim; **2.** razen tega, poleg tega ἄσάν μ' ἔταροι τε κακοὶ πρὸς τοῖσι τε ὕπνος in razen njih še spanje, πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι ne glede na to, da je nesmrten, πρὸς τοῖς ἄλλοις poleg tega še, razen tega še, πρὸς τούτοις vrh tega, mimo tega;

III. z acc. 1. o prostoru: k, v, proti, na, πρὸς ζόφον, πρὸς Ἡῶ, πρὸς ἐσπέραν, πλέω πρὸς οἶκον domov, διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα v Grčijo, κακὰ πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα, εἶμι πρὸς τοὺς πολεμίους, λέγω πρὸς τινα, ὄμνημι πρὸς τινα prisegam pri kom, μαρτυρέω πρὸς τοὺς δικαστάς pred sodniki, πρὸς τινὰ εἶμι bivam, mudim se pri kom *NT*; **2. o času:** proti, πρὸς ἡμέραν proti jutru, ποτὶ ἔσπερα, πρὸς ὀλίγου za malo časa; **3. pren. a)** *o prijaznem ali sovražnem odnosu ali razmerju:* nasproti, proti, v, na, σπονδὰς ποιοῦμαι πρὸς βασιλέα, πολεμέω, μάχομαι πρὸς τινα, πρὸς δαίμονα proti volji boga, εὐνοια (φιλία, ἔχθρα) πρὸς τινα, εὐσεβῆς πρὸς τοὺς θεούς; **b)** proti, v primerjavi s, z, πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, οὐδὲν τὰ χρήματα πρὸς ἀρετῇ, ὁ ἔλεγχος οὐδενός ἀξίος ἐστὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, κοῖός τις ἀνὴρ δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα; **c)** po, v smislu, zaradi, zavoljo, zastran, glede na, kar se tiče, z ozirom na, βουλεύομαι πρὸς τοὺς καιρούς sklepam po razmerah, z ozirom na razmere, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον kar zadeva

vojno, vojne zadeve, τὰ Κύρου πρὸς ὑμᾶς Kirovo razmerje do vas, τὰ πρὸς θεοῦς kar se tiče bogov, kar zadeva bogove, razmerje do bogov, verske razmere, πρὸς τὰ πυνθάνομαι z ozirom na to, kar slišim, πρὸς ἑμαυτὸν v sebi, θαυμάζω πρὸς τι čudim se čemu, κακὸς πρὸς αἰχμὴν bojzaljiv (strahopeten) v boju, ἔτοιμος, χρήσιμος πρὸς τι; πρὸς τί čemu?, zakaj?, πρὸς τοῦτο, πρὸς ταῦτα zato; **d**) *finalno*: za, zaradi, k, v namen, z namenom, λέγω πρὸς χάριν govorim komu na ljubo, govorim komu po volji, πίνω πρὸς ἡδονήν zaradi slasti, po volji, καταλύω πρὸς τὸ δόρπον, παιδεύω πρὸς ἀρετήν, ἅπαντα πρὸς ἡδονήν ζητέω; **e**) *adv.* πρὸς ἡδονήν rad, πρὸς ὄργην v jezi, πρὸς καιρόν ob pravem času, πρὸς πάντα sploh, nasploh, πρὸς βίαν siloma, prisiljeno, prisilno, πρὸς φιλίαν prijateljsko

προ-σάββατον, τό dan pred soboto, petek *NT*

προσ-αγγέλλω prinašam vest, naznanjam, javljam, sporočam

προσ-αγορεύω [*fut.* προσερεῶ, *aor.* προσεῖπον, *ep.* προσέειπον, *opt.* *aor. ep.* προσιείποι, *aor. tudi* προσεῖπα] **1.** (prijazno) nagovarjam, τινὰ χαίρειν pozdravljam; **2.** imenujem, kličem, τοῦτο s tem imenom; **3.** govorim, rečem, izgovarjam

προσαγρυπνέω bedim, buden sem, čujem za koga τινί

προσ-άγω [*Et.*: *gl.* ἄγω] [*fut. med. tudi s pass.* *pomenom*, *aor.* Tukidid 2, 97 προσῆξα, *adi. verb.* προσακτέον]

I. act. **1. trans.** **a)** privedem, pripeljem, spravim kam τινά τινι, πρὸς τινα, βοσκήματα, τίς σε προσήγαγε χρεία; **b)** približam, pomaknem kam μηχανὰς τῆ πόλει; **c)** predstavim koga komu, naredim (dosežem), da kdo koga sprejme, pripravim avdienco τινά τινι, πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον (poslanec) niso peljali v ljudsko skupščino; *pass.* pridružim se komu, družim se s kom τινί; **d)** prinašam, donášam θυσίας, δῶρα, φόρον; ὄρκον τινί prisilim koga k prisegi, pripravim koga do prisege; **e)** rabim, uporabljam ἀνάγκας, τόλμαν, φόβον strah, ἦπια μετὰ τὰ ἰσχυρά; **f)** postavljam pred koga, ponujam παροψίδας, priskrbim πάντα ἱκανά; **g)** povzročim πῆμα, ὄλεθρον; **h)** pripravim, prisilim koga k čemu; *pass.* pripravi, prisili me kdo k čemu; **2. intr.**

približam se komu, potujem, grem, pomikam se naprej *NT*; πρὸς τὸ κέρασ napadem od strani;

II. med. **1.** potegnem nase, spravim k sebi, pridobim koga zase, pridobim si naklonjenost koga, pridobim koga na svojo stran, pridobim si koga τινά, συμμάχους; βία τινά podvržem si koga; **2.** nagnem, prisilim, silim, pripravim koga k čemu εἷς τι, σκοπεῖν

προσαγωγή, ἡ **1. trans.** nabavljanje, pridobivanje συμμάχων, oskrba, oskrbovanje, pri-skrbovanje, dovažanje; **2. intr.** dohod, dostop *NT*, pristop, avdienca, svečani obhod, spre-vod (k svetišču)

προσαγωγός 2 mičen, vabljev, prijeten, πρὸς τὸ προσαγωγότερον na prijetnejši način

προσ-ᾄδω **1.** zraven pojem, spremljam petje; **2.** govorim kaj, kar se s kom strinja τινί τι, skladam, ujemam se, soglašam s kom τινί

προσ-αιρέομαι *med.* zraven privzamem, pridružim, izberem si koga za tovariša (za pomočnika) ἑμαυτῷ τινα

προσ-αἴσσω *ep.* [*aor. pt.* προσαίξας] prihitim, pridrvim, priskočim

προσ-αιτέω **1.** zraven še zahtevam, zahtevam več, μισθὸν da se mi plača повиша, τινά od koga; **2.** nagovorim, prosim, prosjačim τινά, τινός *NT*

προσαίτης, ου, ὁ berač *NT*

προσ-ακούω povrhu, zraven tega še slišim

προσ-αλείφω *ep.* prevlečem, namažem, potažem, τί τινι koga s čim

προσ-άλλομαι *dep. med.* poskakujem

προσ-άμβασις, εως, ἡ *poet.* dohod; stopnja, klin; *pl.* stopnice

προσ-αμύνω *ep.* hitim na pomoč, pomagam, koristim τινί

προσ-αναβαίνω grem, plezam gor, pomikam se višje *NT*

προσ-αναγκάζω silim, prisilim koga k čemu τινά τινι, τινά ἐς τι *ali inf.*

προσ-αναγράφω zraven še napišem

προσ-αναίρέομαι *med.* poleg tega vzamem, jemljam še nase, začenjam πόλεμον

προσ-αναισιμώω [*plrf. pass.* προσαναισίμω-το] *ion.* = προσ-αναλίσκω

προσ-ανάλισκω zraven še porabim, zraven še potrošim, zraven še zapravim

προσ-αναπληρώω povrhu še izpolnjujem, dopolnjujem, izpopolnjujem, spopolnjujem

προσ-αναστέλλω povrhu še zadržujem, ustavljam ἔπιπον

προσ-ανατίθεμαι *med.* **1.** zraven še kaj vzajem nase, prevzamem, naložim si še kaj *NT*; **2.** posvetujem se s kom, zaupam se komu, dodam, pridam komu kaj τί τινι *NT*

προσ-άνειμι prihajam še zraven, prihajam še gor

προσ-ανειπεῖν [*inf. aor. k προσ-αναγορεύω*] povrhu še razglasiti, oznaniti ὅτι

προσ-ανερωτάω povrhu še sprašujem

προσ-ανέχω približujem se τινί

προσ-άντης **2** [*Et.: iz πρὸς in ἄντα, ἀντί, ἄντην*] **1.** strmo se dvigujoč, strmo se vzdigujoč, strm; *subst.* **προσάντες**, τό breg, brežina, reber; **2.** težaven, poln nadlog, poln težav, okoren, sovražno obrnjen proti komu

προσ-απαγγέλλω povrhu še napovedujem, povrhu še oznanjam

προσ-απειλέω *in med.* povrhu še zagrozim (zapretim) *NT*

προσ-αποβάλλω povrhu še izgubim τί τινι

προσ-απογράφω poleg tega še pisмено ova-dim

προσ-αποδείκνυμι vrh (poleg) tega še doka-žem

προσ-αποκτείνω povrhu, zraven še ubijem, umorim

προσ-απόλλυμι, προσ-απολλύω [*intr. προσ-απόλλυμαι, fut. προσαπολοῦμαι, aor. προσ-απώλωκα, pf. προσαπόλωκα*] **1.** *trans.* zraven ali obenem še pogubljam, uničujem, morim, izgubljam; **2.** *intr.* obenem tudi jaz umrem, poginem, propadem, se izgubim

προσ-αποστέλλω pošiljam (odpošiljam) za kom (kot okrepitev)

προσ-άπτω, dor. ep. προτι-άπτω

I. act. 1. trans. a) privezujem, pritikam, pridajam, dodajam τινί τι, τέλη ustanavljam, vpeljujem; **b)** dajem, podeljujem, naklanjam κῦδος τινι; **2. intr.** pristopam, pridružujem se, τινί čemu;

II. med. dotikam se česa, lotevam se, ukvarjam se s čim, bavim se s čim

προσ-αραρίσχω *ep.* [*pf. inf. προσαραρέναι, pt. προσαρῆρως*] pridajam, dodajam, pri-klo-

pim, pritikam; *pf. pt.* pridam, dodam, priko-van, prikladen, prilegajoč se

προσ-αρκέω *poet. 1.* zadostujem, zadovolju-jem, dajem, izkazujem, μικρά majhno uslu-go; **2.** pomagam komu τινί

προσ-αρμόζω, at. προσ-αρμόττω 1. prida-jam, pritikam, dodajam, prilagodim, prikro-jim; **2. intr.** prilegam se, strinjam se, ujemam se

προσ-αρτάω 1. act. privezujem; **2. pass.** pri-vezan sem na kaj, vdan sem komu

προσ-αυδάω [*impf. προσηύδων, du. ep. προσ-αυδήτην*] govorim komu, nagovarjam, ime-nujem τινά τινι, τινά τι; *pass. ἀδελφή σοι προσηυδώμην* imenoval si me sestro

προσ-αύω *poet.* prižgem, nažgem, sežgem

προσ-αφικνέομαι *med.* zraven še pridem, še dospem, pridružim se še

προσ-αφίστημι zraven izneverim še druge, še drugim prigovarjam, naj odpadejo, po-vzročim, da odpadejo še drugi

προσ-βαίνω [*Et.: gl. βαίνω*] [*aor. 3. pl. ep. προσέβαν, med. προσεβήσετο*] pristopam, grem, prihajam, stopam gor (kam) h komu, stopam na πρὸς τι; ἀταρπὸν grem po stezi; *pren.* popadem, obidem, τίς σε μανία προσέ-βη kakšna blaznost te je obšla?

προσ-βάλλω, dor. ep. προτι-βάλλω, v tm. tudi προτι-βάλλω

I. act. 1. trans. a) vržem proti čemu, na (ob) kaj γαίη; τέκνοις χεῖρα položim roko na otroke, ὄμματα τέκνοις obrnem oči na otroke, po-gledam na otroke; ἀψίδα πέτρῳ pritisnem; spravim v potrebo, da, prisilim ἀνάγκη; po-deljujem, prinašam κῦδος, postavim naspro-ti, nastavim τῷ ξίφει τὸ στέρνον, zadevam, obsevam ἀκτῖσιν; τινὰ λέγων obračam se na koga; **b) pren. a)** priskrbujem, delam, povzročam, prizadevam ἄσπην πατρί; **β)** na-lagam ὄρκον; **γ)** jemljam si k srcu τί; **2. intr. a)** vržem se, planem na kaj, napadem koga, drvim, grem proti komu, παντοίως napadam na vse načine; **b)** pristanem k bregu, pridem, dospem kam τινά, τινί, πρὸς τινά; **c)** zade-nem, trčim ob kaj;

II. med. 1. = act. intr.; 2. a) napadam koga, zmerjam; **b)** prispevam iz svojega

πρόσβασις, εως, ἡ (*προσ-βαίνω*) dostop, pri-stop, dohod, pomikanje (navzgor)

προσβατός 3 (προσ-βαίνω) dostopen, pristopen, dohoden, do (na) katerega je mogoče priti

προσ-βιάζομαι *med.* prisilim koga k čemu, uporabim proti komu silo

προσ-βιβάζω privedem (pripeljem) koga k čemu, τῷ λόγῳ pripravim (pridobim) koga z besedami za svoje mnenje, κατὰ τι naredim (izdelam) po čem, naredim (delam) podobno čemu

προσ-βλέπω gledam, pogledam, opazujem, zagledam, vidim

προσ-βοάομαι *med. ion.* [aor. προσεβόασατο] (glasno) kličem k sebi τινά

προσ-βοηθέω, *ion.* **προσ-βωθέω** hitim, prihajam na pomoč, pomagam τινί

προσ-βολή, ἡ (προσ-βάλλω) **1.** *trans.* namestavanje, objem; **2.** *intr.* **a)** prihajanje, dohod, pritisk, naskok, naval, napad; **b)** pristajanje, izkrcanje; **c)** pristajališče, pristanišče, ἐν προσβολῇ εἰμι τῆς Σικελίας sem na kraju, kjer se lahko izkrcam na Siciliji

προσ-βωθέω *ion.* = προσ-βοηθέω

πρόσ-γειος 2 pri zemlji, blizu zemlje se nahajajoč

προσ-γελάω nasmejem se komu τινά

προσ-γίγνομαι *dep. med., ion.* **προσ-γίνομαι** **1.** **a)** zraven prihajam, pridružim se komu, stopim na njegovo stran; **b)** prisoten sem, navzoč sem; **2.** pripadam komu, zadenem koga, doletim koga, pripetim se, zgodim se, primerim se komu

προσ-γράφω pripišem, dodam

προσ-δανείζομαι *med.* zraven si še izposodim, vzamem na posodo

προσ-δαπανάω zraven še potrošim, porabim NT

πρόσ-δεγμα, ατος, τό (προσ-δέχομαι) *poet.* sprejem

προσ-δεῖ *impers.* zraven je treba še kaj, manjka še kaj

προσ-δέχομαι *ion.* = προσ-δέχομαι

προσ-δέομαι *dep. pass.* [fut. προσδεήσομαι, aor. προσεδεήθη, pf. προσεδέημαι, at. neskrč. προσδέεσθαι, impf. προσεδέετο] **1.** vrh (razen) tega potrebujem še kaj τινός, τί; *impers.* **προσδεῖται** manjka še kaj, treba je še česa; **2.** **a)** želim še več, hrepenim še po

več; **b)** prosim še, izprosim še, τί τινος kaj od koga, τινός τινος ponovno prosim koga za kaj

προσ-δέρκομαι *dep. pass., dor. ep.* **ποτι-δέρκομαι** [aor. προσεδέρχθη] pogledujem, gledam τινά, oziram se πανταχῆ

προσ-δέχομαι, *ion.* **προσ-δέκομαι**, *dor. ep.* **ποτι-δέχομαι** *dep. med.* **1.** vzamem k sebi, sprejemem, dovolim dostop, pripuščam τινά, dopuščam, odobravam τὸ ἐκ Δελφῶν; **2.** čakam na kaj, prežim na kaj, s strahom pričakujem, bojim se, nadejam se, upam τί, τινά, *acc. c. inf.*, ὅπότ' ἄν, εἰ; τινί προσδεχομένῳ ἐστίν kdo kaj pričakuje, παρ' ᾧ προσεδέχετο proti pričakovanju; **3.** slutim, verjamem, verujem

προσ-δέω *ion.* privežem, τί τινι kaj na kaj

προσ-δηλέομαι *med. ion.* obenem pogubim, uničim, potegnem v pogubo

προσ-διαβάλλω povrhu še obrekujem, opravljam, ὁμιλίαν pristudim, zagnusim, vzbujam odpor (gnus, stud), vzbudim odpor (gnus)

προσ-διαλέγομαι *dep. pass.* [aor. προσδιέλεχθη] zraven se tudi jaz pogovarjam, tudi jaz se udeležujem pogovora, odgovarjam komu na vprašanje τινί

προσ-διανέμομαι *med.* poleg tega si še pridelim, dodelim, razdelim med

προσ-διαπράττομαι *med.* vrh tega si še pridobim, dosežem, vrh tega izposlujem kaj od koga τὶ παρά τινος

προσ-διαφθείρω *poet.* zraven (hkrati) uničim, pogubim še koga τινά

προσ-δίδωμι zraven dam, pridenem, dam komu kaj, pridam, dodam

προσ-δοκάω, *ion.* **προσ-δοκέω** pričakujem (z veseljem ali strahom), pripravljen sem na vse πάντα; slutim, nadejam se, upam, bojim se τινά, *inf.*

προσ-δοκέω vrh tega se še zdim, προσδοκεῖ μοι zdi se mi še (dobro), imam še (za umestno)

προσ-δοκία, ἡ (προσ-δοκάω) **1.** pričakovanje, slutnja, πρὸς τὴν προσδοκίαν kakor se je pričakovalo, προσδοκίαν ἔχω pričakujem; **2.** upanje, nada, strah προσδοκία ἦν, μή

προσδόκιμος 2 ki ga je mogoče pričakovati, ki ga je mogoče slutiti, pričakovan, προσδόκιμος εἰμι pričakujejo me

προσ-εάω pripuščam; z *nikalnico*: branim *NT*
προσ-εγγίζω približujem se, bližam se *NT*
προσ-εγγράφω *ion.* zraven še pripišem, za-
 pišem, vrežem
προσ-εγκελεύομαι *dep. med.* še prigovar-
 jam komu, še spodbujam *τινί*
προσεδρεία, ἡ obsedanje, obleganje
προσεδρεύω (*πρός-εδρος*) zraven sedim
 (*πρός*) *τινι*, ostajam v čem, marljivo se ukvar-
 jam s čim, služim *τινί NT*, pazim, prežim na
πράγμασιν
πρός-εδρος 2 (*ἔδρα*) *poet.* zraven sedeč, obda-
 jajoč, obkrožujoč *λιγνύς*
προσ-εθίζω privadim, navadim koga na kaj
τινά z inf.
προσ-εἶδον *gl.* προσ-οράω
προσ-εικάζω **1.** delam podobno, upodabljam,
 izražam ἔργα *τινί*; **2.** primerjam *τί τινι*
προσ-εἰκελος 2 *ion.* precej podoben, enak
προσ-εικέναι *gl.* προσ-εοίκα
προσ-ειλέω, *ep.* προτιειλέω ženem, gonim,
 tiščim, porivam kam ἐπί *τι*, napadam
πρός-ειμι¹ (*εἰμί*) zraven sem, navzoč sem,
 sem s kom zvezan, združen, spojen, τὰ προσ-
 όντα *τινί* lastnina, premoženje, lastnosti, na-
 pake; ἐμοὶ πρόσσεστί *τι* imam kaj, moje je,
 πρόσσεστί *τι* na čem je kaj
πρός-ειμι² (*εἶμι*) **1. a)** zraven pridem, pribli-
 žam se, pristopim, obiščem, pridružim se;
b) zgrabim, napadem koga; **2. o denarju:**
 prihajam, pritekam, dotekam, τὰ προσίοντα
 dohodki
προσ-εἶπον, **προσ-εἶπα** *gl.* προσ-αγορεύω
προ-σειώ stresam pred kom, pustim, da se
 spredaj vali (da se spredaj usipa) πλόκαμος,
 držim (vihtim) pred kom θάλλον, spravljam v
 strah, vzbujam strah, strašim φόβον
προσ-εκβάλλω vrh tega še vlečem ven in vr-
 žem v reko νεκρόν
προσ-εκπέμπω vrh tega še odpošljem
προσεκτικός 3 (*προσ-έχω*) pazljiv, pozoren
προσ-ελαύνω **1.** *trans.* priženem k; **2. intr.** pri-
 korakam, prijaham, pripeljem se, bližam se,
 ἔπω na konju, čemu *τινί*, *πρός τινα*
προσ-έλκομαι *med. poet.* vlečem, potegnem
 k sebi

προσ-εμβαίνω *poet.* vrh tega še teptam z no-
 gami, še zasramujem koga θανόντι
προσ-εμβάλλω vrh tega še mečem noter, po-
 lagam, dajem
προσ-εμπικραίνομαι *pass. ion.* [*fut. ion.*
προσεμπικρανόομαι] še bolj se razsrdim, raz-
 jezim, hudujem nad kom *τινί*
προσ-εμφερής 2 podoben, sličen *τινί*
προσ-εννέπω *poet.* nagovarjam, pozdravljam
προσ-εντέλλομαι *dep. med.* povrhu še naro-
 čim, zapovem
προσ-εξαιρέομαι *med. ion.* [*impf. 3. sg. ion.*
προσεξαιρέετο] izberem si še koga
προσ-εξασκέω še dalje urim, vadim, vežbam
προσ-έοικα [*pf. defect. s praes. pomenom*]
 podoben sem, sličen sem, enak sem; *subst.* τὰ
προσεικότα spodobno, primerno, pristojno
προσ-επαίρω še bolj spodbujam, bodrim, osr-
 čujem
προσ-επαιτιόομαι *dep. med.* vrh tega še to-
 žim, še obdolžujem
προσ-επεῖπον vrh tega sem še rekel
προσ-επεξευρίσκω vrh tega še iznajdem
προσ-επικτάομαι *dep. med. ion.* pridobim si
 k čemu še kaj *τί τινι*
προσ-επιλαμβάνω **1. act.** zraven ali hkrati
 dobim kaj *τί*; razširim, pomnožim; **2. med.**
 hkrati se udeležujem česa, pomagam komu
 pri čem *τινί τινος*
προσ-επισκώπτω povrhu se še rogam ali
 norčujem
προσ-επίσταμαι razen tega še vem
προσ-επιστέλλω vrh tega še naročam, uka-
 zujem, velevam
προσ-εργάζομαι *dep. med.* [*avgm. ἕργ-* in
εἶργ-, *redupl. εἶργ-*] **1. a)** pridelam, zraven še
 začnem z delom, delam, vrh tega izkazujem
ἀγαθὰ τινι; **b)** vdelam, pristavljam, prilag-
 gam, dodajam τὸ χρυσίον; **2.** pridobivam (z
 delom), pridelam *NT*
προσ-ερείδω podpiram, naslanjam, opiram
προσ-ερέσθαι [*inf. aor. med. προσ-ερωτάω*]
 vrh tega ali dalje vprašati
προσ-ερεύγομαι *dep. med.* zaganjam se,
 pljuskam, udarjam ob kaj *τί*
προσ-ερέω *gl.* προσ-αγορεύω
προσ-έρπω *poet.* priplazim se, približujem se,

prihajam, τὸ προσέρπον prihodnost, bodočnost

προσ-έρχομαι *dep. med.* [*Et.: gl. ἔρχομαι*]

1. prihajam, pristopam, prikorakam, približujem se, grem, lezem kvišku; obiskujem, stopim, grem nasproti komu, napadam τινί, τί, πρὸς τι; **2.** obračam se h komu, prestopim h komu (*o vojakih*), pridružujem se komu; **3.** lotevam se česa, udeležujem se česa, τῇ πολιτεία ukvarjam se s politiko; **4.** nastopam javno kot govornik, τῷ δήμῳ pred ljudstvom; *o denarju:* dotekam, pritekam

προσ-ερῶ *gl. προσ-αγορεύω*

προσ-ερῶτά sprašujem še dalje

προσ-έστιχε *gl. προσ-στείχω*

προσ-εταιρίζομαι *med. ion.* vzamem koga za tovariša (za zaveznika, za spremljevalca) τινά

προσ-εταιριστός **3** vzet kot tovariš, pridružen, pridobljen za udeležbo

προσ-έτι *adv.* razen tega, poleg tega, vrh tega

προσ-ευρίσκω *poet.* najdem še koga, πιστόν τινά da mi je zvest

προσευχή, ἡ molitev, prošnja; kraj molitve, molilnica *NT*

προσ-εύχομαι *dep. med.* **1.** molim h komu τινί, ὑπέρ τινος za koga, prosim za kaj νίκην, izprosimo (si) kaj; **2.** častim, molim koga *NT*

προσ-εχής **2** *ion.* ki se drži česa, ki meji na kaj, soseden, bližnji

προσ-έχω, προσ-ίσχω [*pt. aor. προσ(σ)χών*]

I. act. **1.** držim nasproti komu, obračam, vodim kam, proč peljem, privedem kam; **a)** ναῦν vodim ladjo h kakemu kraju, približam se, jadram, z ladjo priplujem (*dospem*) kam τί τινι, πρὸς τι, ἔς τι, τήνδ' ἔγωγε γῆν; **b)** τὸν νοῦν τινι, τὴν γνώμην: obračam pozornost na kaj, sem pozoren, pazljiv na kaj, pazim na kaj, brigam se, ukvarjam se s čim, skrbim za kaj, mislim na kaj, ἐμαυτῷ premišljam pri sebi; **c)** τινί zaupam komu, vdan sem komu, poslušam koga *NT*, spoštujem, cenim, ubadam se (*ubijam se*) s čim, imam opraviti s kom *NT*; **d)** pazim (*se*), varujem se ἐμαυτῷ ἀπό τινος *NT*; **2.** razen tega še imam;

II. med. in pass. **1.** držim se koga, drži se me kaj τινί; **2.** obtežen, podvržen, okužen sem ἄγει

προσ-ζημιόω vrh tega še kaznujem

πρόσ-ηβος **2** (ἡβη) blizu zrele mladeniške dobe, skoraj dorastel, blizu mladeniške zrelosti

προσηγορέω (*προσ-ήγορος*) *poet.* nagovorim, pozdravim

προσηγορία, ἡ **1.** nagovor, pozdrav; **2.** ime, naslov, naziv, nazivanje

προσ-ήγορος **2, dor. προσ-άγορος** **1. act.** ki nagovori, pozdravi, proseč Παλλάδος εὐγμάτων; **2. pass.** nagovorjen, pozdravljen, znan

προσηκόντως *adv. k προσήκων*

προσ-ήκω **1. a)** (zraven) sem prišel, sem dospel, sem prispel; **b)** raztezam se, mejim, segam do česa τινί, ἐπί, πρὸς τι; **2. pren. a)** moja dolžnost je, mene se tiče, mene zadeva πρὸς τινά, pripada mi kaj, ὁ προσήκων ki ima pravico do česa, ὁ μάλιστα προσήκων φιλικῶς ki ima največjo pravico do prijateljstva, τοῦτο αὐτονομία προσήκει to se dá združiti z neodvisnostjo; **b) impers. a) προσήκει μοί τινος** imam zvezo s čim, deležen sem česa, imam s čim kaj opraviti, imam pravico do česa, zadeva me kaj, tiče se me kaj, τοῦτω τῆς Βοιωτίας οὐδὲν προσήκει nima nič opraviti z Bojotijo; **β)** *z inf., dat. c. inf., acc. c. inf.* spodobi se, primerno je, pristoji, sme se ἀγαθοῖς ὑμῖν προσήκει εἶναι; **γ) pt. προσήκων:** (ὡς) προσήκων ker se je spodobilo, ὡς οὐ προσήκων brez vzroka

προσήκων **3** [*pt. od προσ-ήκω*] **a)** ki pristaja, soroden komu, οἱ προσήκοντες sorodniki; **b)** podedovan, prirojen, αἱ προσήκουσα ἀρεταί; **c)** dostojen, spodoben, primeren τινί; *adv. προσηκόντως* primerno, spodobno; *subst. τὰ προσήκοντα* dolžnost

προσ-ηλόω pribijam, pritrujem, križam, τί πρὸς τι kaj na kaj *NT*

προσήλυτος **2** (*προσ-έρχομαι*) tujec, spreobrnjenec *NT*

πρόσ-ημαι *dep. poet.* [*inf. προσῆσθαι*] sedim poleg česa, na čem τινί

προ-σημαίνω **1.** prej (*vnaprej*) naznanim, dam prej znamenje, razglašam, javljam, pre-rokujem; **2.** oznanjam, zapovedujem τινί τι

προσ-ηγήης **2** **1.** prijazen, dobrotljiv, naklonjen, mil; λέγω povem kaj prijetnega; **2.** dober, sposoben, pripraven za kaj τινί

προσ-ηχέω zraven donim, bučim, odmevam
προσ-θᾶκέω *poet.* zraven sedim, sedim na ἔδραν

πρόσ-θει(ν) [*Et.: iz πρό in -θει(ν), -θα*] **1. adv.** **a)** *o prostoru:* spredaj, naprej, εἰς τὸ πρόσθεν bolj naprej, dalje, τὰ πρόσθεν bojno ospredje, sprednja vrsta, četa, čelo, εἰς τὰ πρόσθεν na sprednji konec, εἰς τὰ πρόσθεν ἄγω imam raje, bolj cenim, dajem prednost; **b)** *o času:* prej, nekoč; raje (z ἤ πρίν), τὸ πρόσθεν prej, ὁ πρόσθεν prejšnji, οἱ πρόσθεν predniki; **2. praep.** z *gen.* pred, τὸ πρόσθεν τῶν ὄπλων prostor pred taborom

πρόσθεισις, εως, ἡ (προσ-τίθημι) **1.** pristavljanje, prislanjanje, naslanjanje κλιμάκων; **2.** dostavek, dodatek, pomnožitev; **3.** seštevanje

προσθετέον *adi. verb. od προσ-τίθημι*

πρόσ-θετος **2** dodan, nataknen, κόμαι narejeni, nepristni lasje, lasulja

προσ-θέω pritečem, hitim nasproti komu, napadam τινί

προσθήκη, ἡ, **πρόσθημα**, ατος, τό (προσ-τίθημι) **1.** dostavek, dodatek, privesek, vstavka, vrinek (pri pripovedovanju), ἐν προσθήκης μέρει γίγνομαι postanem privesek ali postranska stvar; **2.** okrepljenje, okrepitev, pomoč θεοῦ

προσ-θιγγάνω [*fut. προσθίζομαι, aor. προσέθιγον*] *poet.* dotaknem se česa τινός

πρόσθιος **3** (πρόσθε) sprednji, πόδες sprednje noge

προσ-ιζάνω, **προσ-ίζω** zraven sedim, sedim na čem

προσ-ίημι [*Et.: gl. ἵημι*] [*šib. aor. med. προσηκάμην*] **1. act.** pripuščam τινὰ πρὸς τι; **2. med. a)** dovolim dostop k sebi, pripuščam εἰς ὄμιλιαν, εἰς ταυτὸν ἡμῖν pripustim med nas (v našo skupino, v našo družbo), dovolim, da vstopi, sprejemem koga; jemljem, zauživam φάρμακον; **b)** prenašam, trpim, dopuščam, dovoljujem, odobravam τὰ κεκηρυγμένα, sprejemam ξεινικά, νόμαια; οὐ προσίεμαι ne odobravam, nočem σῖτον, ne pripuščam, ničesar nočem vedeti o čem, ἦτταν dam se premagati, τοῦτο οὐ προσίεμαι tega ne verjamem; **c)** ugajam, dopadem se, vseč sem οὐδὲν προσίετό μιν

προσ-ίκελος **2 ion.** = προσ-είκελος

προσ-ιππεύω prijaham k čemu τινί

προσ-ίστημι **1. trans.** zraven postavljam, obračam nasproti; **2. intr. med. a)** pristopim, pridem, stopam h komu, stojim komu ob strani, stojim na strani koga τινί; **b)** prihaja mi kaj na misel, domislil se τινά, τινί

προσ-ίσχω *gl. προσ-έχω*

προσ-καθέζομαι *dep. med. [fut. προσκαθεδοῦμαι]* **1.** usedem se pred kaj, sedim pred čim, taborim pred čim, oblegam πόλιν; **2.** marljivo se ukvarjam (se bavim) s čim τινί

προσ-κάθημαι *dep. med., ion. προσ-κάθημαι* **1.** sedim poleg česa, pogosto občujem s kom τινί; **2.** oblegam mesto

προσ-καθίζω zraven se usedem, sedim poleg koga

πρόσ-καιρος **2** (καιρός) začasen, časen, minljiv, kratek *NT*

προσ-καλέω **1. act.** prikličem, pokličem, nagovorim τινά; **2. med. a)** kličem (pokličem) k sebi (na pomoč ali za pričo), pozovem kam εἰς τι *NT*; **b) pos.** pokličem pred sodišče, vložim tožbo proti komu, zatožim, obtožim, εἰς δημοσίαν δίκην podam (naperim) proti komu javno (državno) tožbo, τινός zaradi česa

προσ-καρτερέω **1.** naprej (nadalje) vztrajam, τινί pri čem; **2. a)** stanovit sem v čem, držim se česa (koga), zvesto služim komu *NT*; **b)** stanovitno se ukvarjam (se bavim) s čim *NT*

προσ-καρτέρησις, εως, ἡ stanovitnost, vztrajnost *NT*

προσ-καταλέγω zraven še dodam, še izberem

προσ-καταλείπω **1.** vrh tega še zapustim τί τινι; **2.** poleg tega izgubim še svoje imetje τὰ ἑαυτοῦ

προσ-κατηγορέω vrh tega še tožim (zatožim), obdolžim, očitam τινί ali τινός, ὅτι

προσ-κάθημαι *ion.* = προσ-κάθημαι

προσ-κατοικίζω zraven še naselim τινά

πρόσ-κειμαι [*ion. προσ-κέομαι, impf. 3. pl. προσκεάτο*] **1. a)** zraven ali spredaj ležim, stojim, sem poleg česa, ὁ προσκείμενος ἔππος levi pripreženi konj pri četverovpregi; pritrjen sem na čem οὐατα; stanujem s kom, dana sem komu za ženo; **b)** blizu sem, združen sem s kom, χάρις prihaja zraven, κακῶ

obtežen sem, podvržen sem, ἐχθρὰ θανόντι προσκείσει (= ἔσει) sovražnica boš umrlemu, ἀβουλία πρόσκειται κακόν je zlo; **c**) zabredem v ἄγραις, χρηστῶ dospem do sreče, imam srečo; **2. a)** vdan sem čemu οἶνω, naklonjen sem komu τινί, pridružim se komu, soglašam s kom λόγω, marljivo se ukvarjam (se bavim) s čim, ναυσί lotim se plovbe; **b)** stiskam, napadam, preganjam τινί, τὸ προσκείμενον sovražna vojska; **c)** pritiskam na koga s prošnjo, mučim (nadlegujem) s prošnjami, zmeraj sem nad kom; **3. kot pf. pass. od προστίθμι:** dodan, dodeljen sem komu, naložen sem, dolžnost je, grem komu, pristajam, pristojam, spodobim se, sem primeren τινί τι προσκέεται

προ-σκέπτομαι *gl. προ-σκοπέω*

προσ-κεφάλαιον, τὸ vzglavje *NT*

προσ-κηδής 2 (κῆδος) **1. ep.** prijazen, pristrčen, skrben; **2. ion.** soroden τινί

προσ-κηρῦκεύομαι *dep. med.* pošiljam h komu glasnika

προσ-κληρόομαι *pass.* pridružim se komu *NT*

πρόσκλησις, εως, ἡ poziv pred sodišče

προσ-κλίνω, *dor. ep. ποτι-κλίνω [pf. pass. ποτικέκλιται]* **1. trans.** prislanjam, naslanjam kaj na kaj τί τινι; **2. pass.** pridružim se komu τινί *NT*

πρόσκλισις, εως, ἡ naklonjenost, pristop, κατὰ πρόσκλισιν iz postranskih ozirov *NT*

προσ-κλύζω udarjam z valovi ob kaj, pljuškam ob, oblivam, oplakujem kaj

προσ-κνάομαι [*med. inf. προσκνήσθαι*] drgnem se ob kaj τινί

προσ-κολλάω **1. act.** prilepim; **2. pass.** prilepljen sem, trdno se držim koga, zvesto sem vdan komu τινί, πρὸς τινα *NT*

προσ-κομίζω **1. act.** dovažam, prinašam, donašam τὸ πρὸς τι, pripeljem kam ναῦν; *pass.* peljem se, veslam kam; **2. med.** donašam, dovažam sebi, prilastim si kaj

πρόσκομμα, ατος, τό (προσ-κόπτω) *NT* spotika, spotikanje, pohujšanje, spotikljaj; zapeljevanje, povod k grehu, pregrešek, prestopke

προ-σκοπέω *in med. poleg dep. med. προσκέπτομαι [plpf. προῦσκεπτο s pass. romenom]* **1.** prej (vnaprej) zagledam, opazim,

vidim, zasledim, izsledim; **2.** naprej gledam, pregledujem v duhu, preudarjam, premišljam; **3.** skrbim prej za kaj

προσκοπή¹, ἡ razgledovanje, pregledovanje, poizvedovanje

προσκοπή², ἡ = πρόσκομμα

πρόσκοπος, ὁ (σκοπέω) ogleduh, oglednik

προσ-κόπτω **1.** udarim, zadenem ob οἰκία, πῶδα πρὸς λίθον *NT*; **2.** spotikam se, pohujšujem se τινί, πρὸς τι *NT*

προσ-κοσμέω dodam še v okras, še bolj okrasim

πρόσκρι(σ)μα, ατος, τό (προσ-κρούω) spotika; nejevolja, sovraštvo; pregrešek, pomota, nezgoda

προσ-κρούω **1.** udarim, zadenem na kaj τινί; **2. pren. a)** pohujšujem, žalim, razžalim τινί; **b)** nejevoljen sem, jezim se; **c)** imam nesrečo (pri delu)

προσ-κτάομαι *dep. med.* zraven si še pridobim, spravljam, pridobivam (koga) na svojo stran τινά

προσ-κυλίω privalim τί τινι, ἐπί τι *NT*

προσ-κῦνέω [*fut. προσκυνήσω, aor. pt. προσκυνήσας, aor. poet. προσέκυσα*] padem pred kom na kolena, poklekнем pred kom in poljubljam tla pred njim, priklanjam, poklanjam se komu do tal, častim, molim (na kolenih), prosim *NT*

προσκύνησις, εως, ἡ čaščenje, oboževanje, poklanjanje, proskineza

προσκυνητής, οῦ, ὁ molilec, častilec *NT*

προσ-κυρέω [*fut. προσκύρω, aor. προσέκυσσ*] pridem, dospem kam; ὅσ' ἐγὼ προσέκυσσ' ἤδη kar sem že izkusil, kar me je že zadelo

πρόσ-κωπος 2 (κώπη) veslajoč; *subst.* ὁ veslač, veslar

προσ-λαγχάνω δίκην τινί zraven tožim (obtožim, zatožim) še koga

προσ-λαλέω govorim s kom τινί, nagovorim koga *NT*

προσ-λαμβάνω *in med.* **1.** hkrati zgrabim, zagrabim, primem (z roko), lotim se česa, τροφῆς jemljem (= uživam) jed *NT*; **2.** jemljem k sebi *NT*; **a)** privzemam (na pomoč), zbiram φίλους; pridobivam si za prijatelja, pridružujem si; **b)** povrhu še sprejemam, dobivam še

zraven, polastim se, *αλσχύνην* nakopljem si; **c)** jemljem nase, prevzemam *κινδύνους*

προσ-λεύσσω *poet.* gledam proti komu, zagledam, pogledam, vidim *τινά, τί*

προσ-λέχομαι [*samo ep. aor. 3. sg. προσέλεχτο*] uležem se poleg

πρόσληψις, *εως, ή* (προσ-λαμβάνω) sprejem, sprejetje *NT*

προσ-λιπαρέω vztrajam, ostajam pri čem, držim se česa *τινί*

προσ-λογίζομαι [*adi. verb. προσλογιστέος*] prištejem, priračunam

προσ-μαρτυρέω izpričujem, potrjujem komu kaj *τινί τι*

προσ-μάσσομαι *pass. poet.* tesno se pilepim, primem se, ovijam se *ταῖς πλευραῖς*

προσ-μάχομαι *dep. med.* bojujem se proti, naskakujem, *προσμαχόμενος πόλιν αἰρέω* zavzamem mesto z naskokom

προσ-μείγνυμι, προσ-μειγνύω, προσ-μίσγω **1.** *trans.* pomešam, primešam, spajam, družim *τί τινι*; **2.** *intr. a)* primešam se, zvezem se s kom, združim se, zedinim se, strnem se s kom *τινί*; **b)** približujem se, dospem, prihajam, pristajam (z ladjo); **c)** napadam, udarim, spoprime se s kom *τινί, πρὸς τι*

πρόσμειξις, *εως, ή* bližanje, približevanje, napad, spopad

προσ-μένω **1.** zraven ostajam, vztrajam pri čem *τινί NT*; **2.** čakam, pričakujem *τί, τινά, ἕως, acc. c. inf. NT*

προσ-μεταπέμπομαι *med.* zraven pošljem še po koga *τινά*

προσ-μίγνυμι, προσ-μίσγω = *προσμείγνυμι*
πρόσμιξις = *πρόσμειξις*

προσ-μισθόομαι *med.* zraven si še najamem (vojake za plačilo), vzamem si še vojake v službo *τινά*

προσμολεῖν *inf. aor. (προσ-βλώσκω)* priti, pristopiti *στρατήγιον*

προσ-ναυπηγέομαι *med. ion.* gradim si še več ladij *ναῦς*

προσ-νέμω **1.** *act. in pass.* pridelim, dodelim, posvetim, darujem, *ἐμαυτόν* posvetim se čemu; *pass.* dodeljen sem komu, pridružim se komu; **2.** *med.* izkazujem (dajem) komu kaj *χάριν τινί*

προσ-νέω priplavam

προσ-νήχω spiram, izpiram, udarjam ob (*ο vodi*)

προσ-νίσσομαι, dor. ποτι-νίσσομαι *dep. med. ep. poet.* prihajam, primikam se, bližam se

προσ-νωμάω *poet.* primikam se, bližam se, grem *εἰς τι*

προσ-ξυν- *gl. προσ-συν-*

πρόσ-οδος, ή **1. a)** dohod, dostop, bližanje, približanje, približevanje, prihod, pristop; **b)** napad, naskok, prodiranje; **c)** nastop (govornika); **d)** slovesni sprevod, slovesni obhod; **2.** dohodek, vir dohodkov, dobiček

πρόσ-οιδα [*pf. defect. s praes. pomenom*] vrh tega še vem

προσ-οικέω zraven stanujem, prebivam poleg česa, pri kom *τινί*

προσ-οικίζω zraven še naselim

προσ-οικοδομέω dozidam, prizidam, *τινί τι* čemu kaj

πρόσ-οικος **2** (*οἶκος*) bližnji, soseden; *subst. ó* sosed

προσ-ολοφύρομαι *dep. med.* potožim komu svojo nesrečo, potarnam komu o svoji nadlogi

προσ-ομαρτέω spremljam koga *τινί*

προσ-ομιλέω **1.** družim se, občujem s kom, prihajam h komu, kratkočasim se s kom, zabavam se s kom *τινί*; **2.** ukvarjam se s čim, bavim se s čim *τινί, πείρα* delam poskus (preizkus), preskušam, preizkušam

προσ-όμνυμι povrhu še prisegam

προσ-ομολογέω priznavam, obljubljam, obetam, da hočem kaj storiti, sprejemam mirovne pogoje, vdam se

προσ-όμουρος **2** *ion. = προσ-όμορος* (*δμός, ὄρος*) mejen, soseden, bližnji

προσ-ονομάζω imenujem, kličem

προσ-οράω *in med.* ogledujem (si), zagledam, vidim; *z dvojnim acc.* štejem, imam za kaj

προσ-ορέγομαι *pass. ion.* ponujam, molim komu kaj, silim, tiščim v koga s prošnjami, skušam koga pridobiti zase

προσ-ορμίζω **1.** *act.* ukažem komu, naj se usidra; **2.** *med.* usidram se, izkrcam se, pristanim z ladjo k bregu *πρὸς τι*

προσόρμισις, *εως, ή* usidranje, zasidranje, pristajanje, izkrcanje

πρόσ-ορος 2, *ion.* **πρόσ-ουρος** mejen, sose-
den, bližnji, αὐτὸς πρόσουρος sam svoj lastni
sosed (izraz osamljenosti)

προσ-ουδίζω [*aor. inf.* προσουδίσαι] mečem
na tla τί

πρόσ-ουρος 2 *ion. poet.* = πρόσ-ορος

προσ-οφείλω [*fut.* προσοφειλήσω, *aor.* προσ-
ωφείλησα], **προσ-οφλισκάνω** [*fut.* προσ-
ωφλήσω, *aor.* προσῶφλον, *inf.* προσοφλεῖν] **1.**
povrhu še dolgujem, sem še dolžen, moram
kaj plačati, προσοφειλόμενος zaostal, nepla-
čan, neporavnan; **2.** zraven se še zadolžim,
povrhu si še nakopljem αἰσχύνην

προσ-οχθίζω (ὀχθέω) srdim se, togotim se,
τινί nad čim *NT*

προσόψιος 2 *poet.* viden, očiten

πρόσ-οψις, εως, ἡ **1.** pogled, razgled; **2.** zuna-
njost, postava

προσ-παίζω igram se, šalim se s kom τινί, za-
sramujem koga, rogam se komu τινά, ὕμνον
προσπαίζω τινά zapojem komu na čast slo-
vesno pesem

προσ-παλαίω borim se, bojujem se s kom
τινί

προσ-παραγράφω zraven še pripišem, zapi-
šem poleg česa

προσ-παρακαλέω zraven pokličem še koga
προσ-παρασκευάζω vrh tega še pripravljam,
oborožujem; *med.* vrh tega še pripravljam
zase

προσ-παρέχω *in med.* vrh tega še dajem, pro-
dajam, ponujam

προσ-παροξύνω še bolj razdražim, razsrdim

προσ-πασσαλεύω *ion.* na klin obešam, pribi-
jam τί πρός τι

προσ-πάσχω vrh tega moram prestati, izku-
siti, trpeti

πρόσ-πεινος 2 (πεῖνα) zelo lačen

προσ-πελάζω **1. act. trans. ep.** pritiram, pri-
ženem, približam τί τινι; **2. act. intr. in med.**
pass. približujem se τινί

προσ-πέμπω dopošiljam, pošiljam kam τινά,
τί, πρός τινα

προσ-περιβάλλω **1. act.** obdajam še s čim,
postavljam (gradim) še kaj okoli česa; **2. med.**
spravljam kaj nase, prisvojim si kaj, po-
lastim se česa

προσ-περονάω pripenjam, pritrjujem kaj na
kaj τί πρός τι *in* τί πρός τινη

προσ-πέτομαι [*aor.* προσέπτην, προσέπταν,
med. προσεπτάμην] priletim, pridrvim, pri-
dirjam, τίς ἀρχή τοῦ κακοῦ προσέπτατο kak-
šen je bil začetek te nesreče?

προσ-πεύθομαι *dep. med. poet.* = προσ-πυν-
θάνομαι

προσ-πήγνυμι pritrdim, pribijem, križam τί
τινη *NT*

προσ-πίλναμαι *ep.* bližam se, približujem se

προσ-πίπτω [*Et.: gl.* πίπτω] *in poet.* **προσ-
-πίτνω** padam v kaj **1.** padam pred koga (na
kolena), poklekam pred kom, kleče prosim,
rotim τινί, τινά; obešam se komu okoli vra-
tu, pritečem, pribežim, pridružim se h komu
τινί; **2.** drvim nad koga, naskočim, napadam,
lotim se; *o ladjah:* pristanem (k bregu); **3.**
zadenem na koga, naletim na, zabredem v,
nastopim, dogodim se, zgodim se; *o glasu:*
razširim se, pridem komu na uho (na ušesa)

προσ-πλάζω *ep.* udarjam, pljuskam ob τινί

προσ-πλάσσω *ion.* [*fut.* προσπλάσω] delam,
izdelujem, gradim na čem (πρός) τινι

προσ-πλέω priplujem, prijadram nasproti
komu τινί

προσ-πληρώω *in med.* vrh tega napolnim lad-
je z vojaki, izpopolnim, dopolnim do τί εἰς τι

προσπλωτός 3 *ion.* ladjam dostopen, ploven
ποταμός

προσ-πλώω *ion.* = προσ-πλέω

προσ-ποιέω **1. act.** pridam, dodam, pridobim
koga komu, spravim na njegovo stran τινί
τινα; **2. med. a)** dam si narediti, naredim si
kaj ζύλινον πόδα; **b)** pridobim si koga φίλους;
dobivam, prisvojim si, lastim si, pripisujem
si kaj; **c)** spravim pod svojo oblast, podvržem
si kaj; **d)** hlinim se, delam se, trdim o sebi (da
kaj vem, da sem kaj, da sem zmagal εἰδέναι,
εἶναι, νικᾶν); μή *z inf.:* delam se nevednega,
preziram; *z inf. fut.:* obljubljam, obetam

προσποίησις, εως, ἡ **1.** pridobitev, pomnoži-
tev, prirastek, okrepitev, ojačenje; **2.** lastitev,
prisvajanje; **3.** hlinjenje, hlimba, hinavščina,
videz, pretveza

προσποιητικός 3 ki se dela, ki se pretvarja,
ki hlini, ἀνδρείας ki se dela pogumnega, ki
hlini pogum

προσ-πολεμέω vojskujem se s kom, grem nad koga z vojsko *τινί*

προσ-πολεμόομαι *med.* naredim si koga za sovražnika, sprem se s kom *τινά*

προσ-πολέομαι *dep. med. poet.* prihajam, približujem se

πρόσ-πολος 2 (πέλω) služec; *subst.* ó, ή sluga, služabnik, služabnica, spremljevalec, spremljevalka, svečenik, svečenica

προσ-πορεύομαι *dep. pass.* prihajam, pristopam, *τινί* h komu *NT*

προσ-πορίζω zraven še pridobim, pripravim, προσόδους nove dohodke

προσ-πταίω 1. zadenem, udarim se ob kaj *πρός τι*, razbijem si koleno *τό γόνυ*; 2. *pren.* a) vzbudim nejevoljo, zamerim se komu, razžalim koga; b) trpim škodo, imam nesrečo v čem, sem pobit, poražen *ναυμαχίη, μεγάλης*

προσ-πτύσσομαι, *ep. ποτι-πτύσσομαι* *med. ep. poet.* [*fut.* προσπτύξομαι, *aor.* προσεπτύξαμην, *cj. ep.* προσπτύξομαι] 1. stiskam se h komu, ovijam, oklepam, oprijemljem se koga, objemam, poljubljam *τινά*; 2. pozdravljam, priklanjam se, prijazno ravnam s kom *τινά*, nagovarjam, prosim koga *μύθη*

προσ-πυνθάνομαι *med.* vrh tega še poizvedujem, izprašujem, sprašujem

προσ-ρέω *ion.* pritekam, stekam se

προσ-ρήγνυμι [*aor. NT* προσέρηξα] priderem kam, udarim ob kaj *τινί* *NT*

πρόσρημα, *ατος, τό, πρόσρησις, εως, ή* (*προσ-ερεῖν*) 1. nagovor, pozdrav; 2. naziv, ime, priimek

προσ-ρίπτω vržem, mečem, pošiljam h komu *τινί*

προσ-σαίνω *poet.* prijazno maham z repom komu, laskam se komu

πρόσσο-θεν *adv. ep.* = πρόσθεν pred seboj

προσ-σταυρώω *gl.* *προ-σταυρώω*

προσ-στείχω *ep. poet.* [*aor.* προσέστιχον] približujem se, pristopam, grem gor na Όλυμπον

προσ-στέλλομαι *med.* dobro se primem; *pt. pf.* προσεσταλμένος 3 a) ki se dobro prijema, primerno (prilegajoče se) ukrojen, tesen, napet; b) preprost, skromen, ponižen

προσ-συλλαμβάνομαι *med.* vrh tega se še udeležim *τινός*

προσ-συμβάλλομαι *med.* vrh tega tudi jaz pripomore k čemu *τί*

προσ-συνοικέω naselim se hkrati s kom *τινί* *ἔς τι*

πρόσσω *gl.* πόρρω

πρόσταγμα, *ατος, τό, πρόσταξις, εως, ή* (*προσ-τάσσω*) ukrep, povelje, ukaz, zapoved

προσ-ταλαιπωρέω zraven prenašam težave ali nadloge, trpim, trudim se za *τινί*

πρόσταξις *gl.* πρόσταγμα

προστασία, ή (*προστάτης*), **προστατεία**, ή (*προστατεύω*) načelnništvo, vodstvo, nadzor, nadzorstvo, vlada, opravljanje javne službe

προσ-τάσσω, *at.* **προσ-τάττω** [*plpf.* 3. *pl. pass. ion.* προσετετάχτο] 1. postavim pred koga, razvrstim poleg *τινά τι*, *πρός τι*, *ἔς τι*;

a) pridelim, dodelim *Ἰνδοί προσετετάχτο Φαρναζάδρη*, prištevam med koga *πρός τι*, *ἑμαυτὸν πρόσ, ἐπί τι* stopim, prištevam se h komu; b) postavim v bojno vrsto, προσεταγμένος v bojno vrsto postavljen; c) postavim koga za kaj *τινά ἄρχοντα*, zaupam komu kaj, poverim komu kaj pooblastim koga; d) postavim koga čez kaj, postavim na čelo *τινά ἐπί τι*; *pass.* stojim na čelu, zavzemam prvo mesto; 2. odredim, določim, ukažem, zapovem, naročim, zahtevam (naj kdo kaj naredi) *τί τι*, *inf., acc. c. inf.*; ἔππον ukažem služiti v konjenici; *pass.* προστάσσομαι ukaže, zapove se mi kaj, *ὑπό τινος, τινί* od koga, ὥσπερ προσετάχθησαν kakor jim je bilo ukazano; *subst. pt.* **προσταττόμενον, τό, προσ-ταχθέντα, τά, προσεταγμένον, τό** ukaz, zapoved, povelje, **προσταχθήσόμενα, τά** pričakovani ukazi, ukazi, ki se pričakujejo

προστατεία, ή *gl.* προστασία

προστατεύω, προστατέω 1. a) sem na čelu, načelujem, sem predstojnik, nadzorujem, vodim, vladam, ukazujem, zapovedujem, ó προστατεύων nadzornik, predstojnik, upravitelj; b) s ὄπως: uravnam zadevo tako, da; skrbim za to, da; 2. *poet.* (*o času*): bližam se, ó προσστατῶν χρόνος prihodnji čas, bodoči čas, prihodnost, bodočnost

προστατήριος 3 *poet.* ki štiti, ki brani, ki odbija (ki odvrta) nesrečo

προστάτης, ου, ό, *fem.* **προστάτις**, ιδος (*προ-ίσταμαι*) 1. vojak, ki stoji spredaj, sprednjik, prednjik, predhodnik; *pl.* prva vrsta; 2.

poet. ki stoji pred oltarjem, pribežnik, varovanec τοῦ θεοῦ; **3.** zaščitnik, branitelj, branilec, rešitelj, *NT* προστάτις pomočnica; **4.** predstojnik, glavar, vodnik, nadzornik; *pos.:* **a)** τῶν Ἑλλήνων država, ki je imela vrhovno vodstvo, ki je imela hegemonijo; **b)** τοῦ δήμου zastopnik ljudstva, zastopnik ljudskih pravic; **c)** pravni zastopnik, patron, zaščitnik, varuh, οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι ne potrebujem Kreontovega varuštva

προσ-τάττω *gl.* προσ-τάσσω

προ-σταυρόω spredaj obdam, zavarujem kaj s koli (s palisadami)

προστέγειον, τό (στέγος) nadstrešek, lopa, veža θύρας

προσ-τειχίζω (zraven) obdam še kaj z zidom, še kaj obzidam, sprejemem za obzidje

προ-στείχω naprej grem, odhajam

προσ-τελέω vrh tega še plačujem μισθόν

προ-στέλλω **1.** naprej porivam, potiskam pred kaj, odpošiljam; **2. pass. poet.** hodim naprej, ὁδόν po poti

προστερνίδιον, τό (στέρνον) prsni oklep za konje

προσ-τήκομαι *pass. [fut. προστακῆσομαι, aor. προσετάκην, pf. προστέτηκα]* trdno se držim, tesno se prijemam česa, prilepljam se, lepim se, τινί na kaj

προσ-τίθημι [*gl.* τίθημι; *aor. cj. ion.* προσθέω, *adi. verb.* προσθετέον]

I. act. 1. pristavljam; polagam, postavljam na, pred kaj λίθον, prislanjam, zaslanjam, zapiram θύρας, naslanjam, pristavljam κλίμακας; **2. pren. a)** nalagam τί τινι, ζημίαν, naročam; pripisujem αἰτίαν, prištevam, vcepim komu kaj, navadim koga na kaj τινί τὸ δύνασθαι; delam silo, prisilim koga ἀνάγκην; povzročam, delam; **b)** dostavljam, pristavljam, podeljujem; pomnožujem, množim, večam, povečam, dodajam, primaknem πῆχυν, izročam πόλιν, dajem komu za ženo γυναῖκα, pridružujem se komu ἑμαυτόν; vrh tega še storim (naredim) kaj καὶ τοῦτο;

II. med. 1. pridružujem se komu, pristopam h komu, držim s kom; privoljujem, pritrjujem, odobravam γνώμη; **2.** pridam, dodam iz svojega, ψῆφον glasujem za, ugodim komu, ustrezam komu, hvaležen sem χάριν, μῆνιν kuham jezo, πόλεμον začenjam vojno, napa-

dem z vojsko; **3.** pridam, pridajam, dodam, dodajam si kaj, prisvojim, nakopavam si, nakopljem si κακόν, pridobivam zase (sebi), ἰσχύν povečam (pomnožim) si moč, τινὰ πολέμιον τοῖς ἄλλοις delam (pridobivam) si še koga za sovražnika, δάμαρτα jemljem za ženo, πέλας χώρας spremljam v svojo bližino

προσ-τίμάω prisodim ali predlagam večjo kaznen, poostirim kaznen

πρόσ-τιμον, τό prisojena kaznen, odmerjena kaznen

προσ-τρέπω *in med.* obračam se na koga (s prošnjo), ponižno prosim koga za kaj τινὰ τι

προσ-τρέχω **1.** pritečem, prihitim, pribežim, τινί, πρὸς τινα h komu *NT*; **2.** pridrvim, prihrumim, udarim na koga

προσ-τρέβω drgnem ob kaj, dajem, podeljujem; *med.* poučujem koga kaj (o čem)

προστρόπαιος **2**, **πρόστροπος** **2** (*προσ-τρέπω*) ponižno proseč (za pomoč); *subst.* ὁ pribežnik

προστροπή, ἡ (*προσ-τρέπω*) obračanje na koga, ponižna prošnja, molitev; θεᾶς προστροπὴν ἔχω obračam se s prošnjo (z molitvi) na boginjo, sem svečenica boginje

προσ-τυγχάνω **1.** slučajno pridem zraven, slučajno zadenem (naletim) na koga; *subst. pt.* **προστυχών**, ὁ na kogar najprej naletim, naključnež, vsak, kdorkoli; **2.** dobivam, dosegam τινός

προ-στώων, τό (στοά) lopa, veža, hodnik

προ-συγγίγνομαι *gl.* προ-ξυγγίγνομαι

προ-συμμίσγω *ion.* prej zmešam, združim, zlijem, ὕδωρ πάντες ἐς τωυτό vsi v isto strugo

προ-συνοικέω *ion.* prej stanujem s kom, προσυνοικήσασα ki je bila poprej omožena s kom τινί

προ-σφάγιον, τό jed, prigrizek (*zlasti* riba) *NT*

πρόσφαγμα, ατος, τό (*προ-σφάττω*) žrtev, krivava daritev

προσ-φάσθαι *gl.* πρόσ-φημι

πρόσ-φατος **2** svež, nov *NT*, mlad, ravnokar umorjen Ἐκτωρ, νεκρός mrtvec, ki še ni začel trohneti, še nespremenjen, prvoten (*o poslopijih, ki še stojijo tako, kot jih je postavil gradbenik*); *adv.* nedavno

προσ-φερής 2 **1.** podoben, sličen; **2.** primeren, prikladen, koristen

προσ-φέρω [gl. φέρω; aor. pass. ion. προσ-ηγείχθην] **1. act. a)** prinašam, donašam, dajem, podajam, ponujam (jedi), darujem (daritev) *NT*, žrtvujem (bogovom), λατρείαν služim *NT*, τί τινι, πρὸς τινα; χειρᾶς τινι sežem z rokami po kom, delam silo, ἀνάγκην, βίαν τινί delam komu silo, silim koga; **b)** prinašam, polagam kaj pred koga, pokažem, τινί τι, λόγον ali λόγους τινί (πρὸς τινα) začnem pogovor s kom, predlagam komu kaj, pogovarjam se s kom, λόγους prigovarjam komu, nagovarjam koga; **c)** dajem, izkazujem, podeljujem kaj, plačujem τινί τι; **d)** pridajam, dodajam, množim, pomnožujem, πόλεμόν τινι začnem s kom vojno; naročam, nalagam πρήγματα; **e)** donašam, prinašam, nosim (*o dohodkih*); **2. med. in pass. a)** primikam se, bližam se, približam se, približujem se, prijadram, pristanem k bregu (*o ladji*) τινί, πρὸς τι; **b)** pridružim se komu, sem na poti proti komu; **c)** *sovražno*: pridrvim na (nad) koga, napadam, nadlegujem koga τινί, πρὸς τινα; **d)** ravnam s kom, obnašam se, kažem se komu τινί *NT*, κακῶς, τολμηρότερον, ᾧδε; πρὸς λόγον odgovorim; **e)** približam se komu, podoben sem komu τινί, ἔς τινα; **f)** uživam, jem kaj ὅττον; **g)** prinašam svoje, prinašam s seboj τί τινι

πρόσ-φημι *in med. ep. [inf. med. προσφάσθαι]* govoricom komu, nagovarjam koga τινά

προσ-φθέγγομαι *dep. med. poet.* nagovarjam, pozdravljam

προσφθεγκτός 2 *poet.* nagovorjen, pozdravljen, τινός od koga

πρόσφθεγμα, ατος, τό *poet.* nagovor, pozdrav

προσ-φθονέω vrh tega še zavidam, nevoščljiv sem, ljubosumen sem

προσ-φιλής 2 (φιλέω) **1.** priljubljen, prisrčen, ljub, mil, drag; ugoden, ljubek, prijeten; **2.** ljubezniv, prijazen, dobrohoten, naklonjen, vdan, ὡς μ' ἔθεσθε προσφιλή 'kako naklonjenega ste me naredili' = kako prisrčno vas ljubim; *adv.* προσφιλῶς ἔχω τινί prijazen sem s kom

προσ-φοιτάω pogosto prihajam, zahajam h komu, kam πρὸς τι, τινί

προσφορά, ἡ (προσ-φέρω) **1.** prinašanje, dar, darilo, daritev, žrtev, darovanje *NT*; **2.** pomnožitev, prirastek

προσ-φορέω prinašam, donašam

πρόσφορος 2 (προσ-φέρω) **1.** primeren, prikladen, koristen, potreben τινί; **2.** podoben, sličен τινί

προσφυής 2 (προσ-φύω) **1.** prirasel, prirastel, pritrjen, pričvrščen; **2.** rojen za kaj τινί, prirojen, naraven, primeren, spreten; *adv.* προσφυῶς primerno λέγω

προσ-φύομαι *med. intr. [fut. προσφύσομαι, aor. προσέφυον, pt. προσφύς, pf. προσπέφυκα]* prirastem, oklenem se koga, čvrsto se držim česa τινί; *pf.* zvezan sem s kom, zrastem na čem κέρατε κρατί

προσ-φώνέω **1.** zakličem komu, kličem koga, pokličem koga τινά, *NT* τινί; **2.** nagovarjam, pozdravljam, τήγδε φάτιν s to besedo

προσφώνημα, ατος, τό *poet.* nagovor, pozdrav

προσφώνησις, εως, ἡ posvetitev, posvetilo

πρόσχημα, ατος, τό (προ-έχω) kar kdo drži pred seboj **1.** okras, lišp, nakit, lepotičje, sijaj, ponos τινός, dostojanstvo; **2.** izgovor, pretveza, slepilo, πρόσχημα ποιέομαι izgovarjam se, delam se, kakor da, na videz kaj delam, pretvarjam se ὡς; πρόσχημα (*abs. acc.*) pod pretvezo

προσ-χόω [*fut. προσχόσω*] **1.** nasipam, nasipavam, delam (gradim) nasip; *o reki*: naplavljam, nanašam; **2.** zasujem, zajezim

προσ-χράομαι *dep. med.* vrh tega še rabim, jemljem na pomoč

προσ-χρήζω *poet., ion.* προσ-χρηίζω **1.** vrh tega potrebujem še česa τινός; **2.** zraven še zahtevam, želim si še kaj (česa) τινός, τί; **3.** prosim, τινός koga

πρόσχυσις, εως, ἡ (προσ-χέω) polivanje, kropljenje *NT*

προσ-χωρέω [*fut. προσχωρήσω in προσχωρήσομαι*] **1.** prihajam, približujem se, nasproti prihajam τινί; **2. pren. a)** podoben sem, sličен sem, τινί τι komu v čem; **b)** pristopam h komu, stopim na stran koga, pridružim se komu ἔς ὁμολογήτην; **c)** podvržem se, vdam se τινί, spuščam se v dogovor

πρόσ-χωρος 2 (χώρα) soseden; *subst.* ὁ sosed

πρόσχωσις, εως, ἡ (προσ-χόω) nasip, nasipina, naplavina, prod

προσ-ψαύω dotikam se, prijemam (prijem-ljem) za τινί NT

πρόσω gl. πόρω

πρόσω-θεν adv. od daleč, iz daljave

προσωνυμία, ἡ (ὄνομα) priimek

προσώπατα, **προσώπασι** gl. πρόσωπον

Προσωπίτις νῆσος, ἡ Prozopitis (Prozopitida), otok ob izlivu Nila

προσωποληπτέω gledam, oziram se na osebo NT

προσωπο-λήπτης, ου, ὁ (λαμβάνω) ki gleda na osebo, ki se ozira na osebo, pristranski NT

προσωποληψία, ἡ ozir (oziranje) na osebo, pristranskost NT

πρόσ-ωπον, τό [Et.: domnevno iz *προτι-ωπ-ον 'to, kar je nasproti oči (nekoga drugega)', 'to, kar vidi drugi'; prim. stind. prátika-'obraz', 'videz', toh. pratsak (toh. A), pratsāko (toh. B) 'prsi', gr. ὤψ, μέτωπον] [ep. pl. προσώπατα, dat. προσώπασι] **1.** obraz, obličje, oko, pogled, κατὰ πρόσωπον v oči, v obraz, pred očmi, spredaj, πρὸ προσώπου pred očmi NT; **2.** podoba, oseba, človek, postava, lice λαμβάνω, βλέπω εἰς, θαυμάζω πρόσωπον gledam (oziram se) na osebo NT; **3.** krinka, vloga

προσώτατα, **προσωτάτω**, **προσωτέρω** gl. πόρω

προσ-ωφελέω pomagam komu τινά in τινί

προσωφέλημα, ατος, τό, **προσωφέλησις**, εως, ἡ poet. pomoč podpora, korist

προτακτέον gl. προ-τάσσω

προ-ταμιεῖον, τό soba pred shrambo za jedi, predsoba

προ-τάμνω ep. ion. = προ-τέμνω

προ-ταρβέω poet. prej se bojim, τινός za koga

προ-ταρῖχεύω ion. prej nasolim

προ-τάσσω, at. **προ-τάττω** **1.** najprej ali spredaj postavim, postavljam na čelo, v prvo vrsto τινά, naredim (storim, povzročim), da stopi kdo naprej kot govornik (kot zagovornik) σφῶν αὐτῶν; pass. sem na prvem mestu, stojim na čelu; subst. pt. **προταχθέν**, τό in **προτεταγμένοι**, οἱ sprednje čete; **2.** prej (vnaprej) odredim, določim χρόνον

προ-τείνω [Et.: gl. τείνω] **1. act. a)** (predse) iztegujem, molim, dajem, podajam χειρα, δεξι-

άν, razprostiram pred kom, ἑμᾶσί τινα (trdo) povežem z jermeni, ἑμαυτὸν μακρὸν uležem se po dolgem; **b)** zastavljam, postavljam v nevarnost ψυχῆν; **c)** nudim, predlagam, ponujam, obljubljam, obetam τί τινι; **d)** mamim, slepim s čim, πρόφασιν navedem vzrok, izgovarjam se s čim θεούς; λόγους kažem od daleč kot vabo; **2. med. a)** postavljam pred koga, kažem na ἔρωτα, navajam ἀνθρώπους, ponujam, predlagam διαλύσεις; **b)** zahtevam zase μισθόν

προτείχισμα, ατος, τό sprednji (zunanji) zid, sprednja zgradba, zunanje zidovje

προ-τελέω prej plačam, prej porabim

προτεμένισμα, ατος, τό (τέμενος) sprednji prostor, sprednji gaj, prostor pred svetiščem

προ-τέμνω [ep. ion. προ-τάμνω, aor. pt. προ-ταμών, med. opt. προταμοίμην] **1. act.** prej razrežem, narežem, spredaj odrežem, odsekam, obsekam; **2. med.** delam, režem pred seboj, ὄλκα brazdo

προτεραῖος 3 (πρότερος) k prejšnjemu dnevu sodeč, (ki je del) prejšnjega dne; subst. **προ-τεραία**, ἡ sc. ἡμέρα včerajsnji dan, prejšnji dan; τῇ προτεραίᾳ dan poprej

προτερέω (πρότερος) **1.** sem spredaj (naprej) na poti ὁδοῦ; **2.** prej pridem, preidem; **3.** imam prednost pred kom, imam korist, dobivam kaj prej

προτέρημα, ατος, τό prednost, dobiček, zmagaja

πρότερος 3 [Et.: iz ide. *prō-tero- 'nadaljnji'; sor. z gr. πρό; prim. stind. pratará- 'nadaljnji', 'bodoč', av. fratara- 'sprednji', 'prejšnji'] **1. krajevno:** sprednji πόδες; **2. časovno:** prejšnji, starejši, παῖδες otroci prvega zakona, οἱ πρότεροι predniki, junaki starodavnosti, τῇ προτέρῃ prejšnji dan, dan prej, včera, ὁ πρότερος γενόμενος starejši; z gen. ali ἡ: ἑμέο πρότερος prej kot jaz, τῷ προτέρῳ ἔτει ἡ leto prej kakor; tako pogosto stoji adi. tam, kjer bi v slovenščini pričakovali adv.: πρότερος ἢ ὑμεῖς ἐποιησάμην δικαστάς prej kot vi; **3. o dostojanstvu in vrednosti:** odličnejši, boljši, vplivnejši, močnejši od koga τινός; **4. adv. πρότερον, τὸ πρότερον** prej, poprej, prejšnjokrat, hitreje, lažje, ὁ πρότερον = ὁ πρότερος, τὸ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων (prejšnji čas) pred temi možmi; πρότερον ἢ preden se

veže kakor πρὶν z *inf.*, *ej.*, *ind.*: πρότερον ἢ βασιλευῖσαι, οὐ πρότερον ... πρὶν ἢ (*ali ἦν μή*) ne prej, dokler ne; **προτέρω** dlje, dalje, na-prej, silneje, močnejše

προ-τεύχω *ep.* [*inf. pf. pass.* προτετεύχθαι] prej naredim; *pf.* prej sem narejen, prej je izvršeno, prej se je zgodilo

πρότι *gl.* πρὸς

προτι-άπτω, **προτι-βάλλω**, **προτι-δέρκομαι**, **προτι-ελλέω** *gl.* προσ-άπτω προσ-βάλλω, προσ-δέρκομαι, προσ-ελλέω

προτι-είποι *gl.* προσ-αγορεύω

προ-τίθημι [*Et.*: *gl.* τίθημι] [*ep. prae. ind.* 3. *pl.* προθέουσι, *impf.* 3. *pl.* πρότιθεν; *ion. prae. med.* 3. *pl.* προτιθέαται]

I. act. in pass. **1.** spredaj postavim, postavim pred koga δαῖτα, položim, vržem pred koga, τινά κυσίν pred pse za hrano φορβάν, ξεινιά τινι izkazujem komu gostoljubnost; *pos.* **a)** prinesem σποδόν τινι, prepustim, izročim τινά ταφεῦσιν, podam χεῖρα; **b)** izpostavim τινά; **c)** določim οὔρον τῆς ζόης, νόμον ἐμαυτῷ dam si zakon; **d)** dam na izbiri ἢ πείθεισθαι ἢ πείθειν; λόγον dam besedo; **e)** držim pred kom, αἰτίαν navedem kot vzrok, ἐλπίδα mamim, slepim z upanjem; **f)** postavljam kaj nad kaj, dajem čemu prednost, bolj cenim τί τινος, ἡμᾶς χρημάτων, ἡδονήν ἀντι τοῦ καλοῦ; **2.** javno izpostavim, postavim na ogled τὸν νεκρόν; **a)** določim, razpišem kot nagrado στέφανον ἀθλα, θάνατον ζημίαν določim za kazen smrt; **b)** priredim ἀγῶνα (ἀμιλλαν) λόγων pozivam na boj ali tekmo, ἀγῶνα πονηρίας, ἀέθλους; **c)** javno razglasim, ukažem, naročim τί, *inf.*; **d)** predložim v posvetovanje, dam v razgovor βουλήν, πρᾶγμα ἐς μέσον, λόγον περὶ τινος, γνώμην postavim predlog; προτίθεται σκοπεῖν περὶ πραγμάτων javne zadeve so predmet posvetovanja;

II. med. **1. a)** postavim kaj predse, držim pred seboj πέπλον ὀμμάτων; **b)** dam si postaviti, prinesiti na mizo κρέα, δαῖτα; **c)** sklenem, namenim se, določim si *NT*, imam za svojo dolžnost τί *ali inf.*; **2.** postavim kaj svojega (na ogled), izložim, izpostavim ποτήρια, νεκρόν; μέγα πένθος kažem veliko žalost; **3.** določim χρόνους (rok), οὔρον ἐνιαυτόν, napovem πόλεμον, ἔχθραν, skličem λέσχην; εὐλάβειάν

τινος odvrnem; **4.** bolj cenim, postavljam kaj nad kaj τί τινος, τί πάρος τινός

προ-τιμάω [*fut.* προτιμήσομαι *s pass.* pomenom] **1. act. in med.** bolj častim, cenim koga τινά τινος, dam komu prednost, odlikujem koga pred kom τινά τινος; imam raje koga, bolj se oziram na kaj, bolj gledam na kaj; posebej spoštujem, posebej cenim, zdi se mi kaj vredno truda; **2. pass.** sem bolj čaščen ali cenjen kot drugi, imam prednost pred kom, imam ugled τινός, πρὸ τινος *in inf.*; odlikovan sem s čim

προτίμησις, εως, ἡ odlikovanje, spoštovanje pred drugimi, προτιμήσει *s tem*, da se da prednost (da se pripisuje pomen, da se pripisuje pomembnost)

προτι-μῦθέομαι *med. ep.* nagovorim τινά

προ-τιμωρέω **1. act.** prej pomagam τινί; **2. med.** prej se maščujem, τινά nad kom

προτι-όσσομαι *dep. med. ep.* **1.** pogledam na koga, zrem, gledam v koga τινά, ἢ σ' εὖ γινώσκων προτιόσσομαι pač te dobro poznam, zroč v tvoj obraz (= po tvojem obrazu); **2.** slutim

προ-τίω dam prednost komu pred kom, odlikujem koga, bolj cenim (bolj spoštujem, bolj čislam) kakor

πρότμησις, εως, ἡ (προ-τέμνω) *ep.* popek, trebuh

προ-τολμάω prej si upam, prej storim kaj

προτομή, ἡ (προ-τέμνω) živalski obraz

πρότονος, ὁ (προ-τείνω) *nav. pl.* sprednja vrh (ki je vezala vrh jambora s premcem)

προτρεπτικός 3 opominjajoč, spodbuden, spodbudljiv

προ-τρέπω [*Et.*: *gl.* τρέπω] **1. act. in pass. a)** obračam kam, vodim kam; **b)** ženem, spravljam, priganjam, spodbujam k čemu ἐπί, πρὸς τι, silim τινά ἀνάγκη τῆδε; **2. med. a)** obračam se k čemu, odpravim se, grem kam ἐπί τι, ἐπί τινος; **b)** obračam se na koga (*s* prošnjo) τινί; **c)** vdam se, prepustim se ἄχει; **d)** = *act.* priganjam, opominjam, spodbadam, spodbujam τινά, εἰς, πρὸς τι, *inf.*, εἶπας τὰ κατὰ τὸν Τέλλον

προ-τρέχω naprej tečem, hitim *NT*, τινός pred kom, pretečem, prehitim koga

πρό-τριτα *adv.* (τριτός) tri dni prej

προ-τροπάδην *adv.* (τρέπω) naprej obrnjen, naprej obrnjeno, vedno naprej, neprestano, naglo, na vrat na nos, προτροπάδην ἐλαύνομαι v divjem begu me podijo naprej

προτροπή, ἡ (προ-τρέπω) opomin, spodbujanje, vzpodbujanje, spodbuda, vzpodbuda, nagovarjanje, prigovarjanje, nagib, razlog, nauk

προ-τύπτω [*aor.* προὔτυψα] *intr.* naprej drem, naprej derem, naprej drvim, naprej drevim, naprej prodiram

προὔθηκε, **προὔκειτο** *ipd. gl.* προ-τίθημι, πρόκειμαι

προὔννεπω *gl.* προ-εννέπω

προὔξεφίεμαι *gl.* προσεξεφίεμαι prej zahtevam, ukažem, zapovem

προ-υπάρχω [*impf.* προὔπηρχον] **1.** *trans.* začnjam kaj (s čim), prej delam kaj, prej naredim kaj τινός, τινί, τὰ προὔπηργμένα prej izkazane dobrote; **2.** *intr.* prej sem tukaj, prej sem navzoč, prej sem pričujoč, prej sem pri rokah

προὔπτος 2 *gl.* πρό-οπτος

προὔργου [*skrč.* iz πρό ἔργου] pomemben, važen, koristen, ugoden, pospeševalen, pospešujoč, primeren, prilagajoč se, priležen, ustrezen, προὔργου τι ποιῶ napredujem v čem; *comp.* **προὔργιαιτερος** 3 koristnejši, važnejši, τὰ ἑαυτοῦ προὔργιαιτερον ποιῶμαι bolj gledam na svojo korist

προὔτέθην = προ-ετέθην *gl.* προτίθημι

προὔφειλω *gl.* προ-οφείλω

προὔχω, **προὔχώρει** *gl.* προ-έχω in προ-χωρέω

προ-φαίνω [*Et.:* *gl.* φαίνω] [*pf. pass.* 3. *sg.* προπέφανται, *aor. pass. pt.* προφανείς]

I. act. trans. in pass. **1.** kažem, pokažem, naredim (dosežem, storim), da se kaj pokaže, spravljam na svetlo (na dan) τέρατα; σκέλη οὐρανῶ iztegujem, molim noge proti nebu; izrečem, izgovorim; **2.** prej (vnaprej) naznam, oznam, omenjam, razodevam, pomenim φάσμα, obetam, prerokujem τί τινι;

II. act. intr. in med. z aor. pass. **1.** od daleč sem viden, se pokažem, prikazujem, svetim, sijem σελήνη; jasno se pokažem, προπέφανται popolnoma svetlo je, popolnoma jasno je, οὐδὲ προὔφαίνετ' ἰδέσθαι tudi ni bilo svetlo (da bi

mogli videti); **2.** nastanem, pridem na dan, pojavim se, προὔφάνη κτύπος se je zaslísal

προφανής 2 viden, očiten, očividnen, zelo jasen, ἐκ τοῦ προφανοῦς v bitki na odprtem polju, v bitki na planem, odkrito

πρόφανσις, εως, ἡ (προ-φαίνω) *poet.* napoved, prerokovanje

πρόφαντος 2 (προ-φαίνω) *ion. poet.* prej (vnaprej) pokazan, prej (vnaprej) napovedan, prej (vnaprej) prerokovan; *subst.* **πρόφαντον**, τό izrek preročišča, prerokba

προφασίζομαι *dep. med.* izgovarjam se, navajam izgovore, delam ovinke, izmišljam si izgovore (ovinke), opravičujem se

πρόφασις¹, εως, ἡ (προ-φαίνω) **1.** namišljen vzrok, izgovor, ovinke, pretveza, opravičevanje; videz, ἐπί, ἀπό προφάσεως, πρόφασιν, προφάσει, ἐν προφάσει, διὰ, κατὰ πρόφασιν pod pretvezo, na videz, navidezno, baje, po (njegovih) besedah, češ; **2.** resničen razlog, vzrok, povod, priložnost, prilika, namen, τινός za kaj; *z inf.*, ὥστε, ὡς; προφάσεις ἔχω imam vzrok, ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως brez slehernega vzroka

πρόφασις², εως, ἡ (πρό-φημι) napoved, prerokovanje, navodilo

προ-φερής 2 [*comp.* προφερέστερος, *sup.* προφερέστατος, *tudi* προφέρτερος, προφέρτατος] *ep. poet.* spredaj postavljen, izvrsten, odličan; *pri Sofoklu:* προφέρτατος najstarejši

προ-φέρω *in med.* [*gl.* φέρω; *praes. cj.* 3. *sg.* ep. προφέρησι] nosim pred kom

I. trans. **1. a)** naprej nosim, naprej spravim, odnesem, ugrabim (θύελλα), τί, τινὰ εἰς τι; *pren.* pospešujem, pomagam μέγα ἐς τὸ κτήσασθαι; **b)** prinašam, donašam μάστακα; **2. a)** pripeljem pred koga, privedem σφάγια; spravim na dan, kažem, dokažem μένος, začnem πόλεμον; ἔριδα kažem vnemo, spuščam se v tekmo; **b)** navajam, omenjam μῦθον, ξυνωμοσίαν; javljam, zapovedujem (*o preročišču*); δνειδεα obkladam (obsipam) s psovkami; **c)** predlagam, svetujem, ponujam ἔριδα; **d)** očitam, oponašam komu kaj τινί τι, δῶρα;

II. intr. odlikujem se, presegam, nadkriljujem τινός τινι, εἰς τι z ozirom na kaj, v čem

προ-φεύγω [*aor. opt.* 2. *sg.* ep. προφύγοισθα] zbežim, ubežim τί, uidem

προφητεία, ἡ prerokovanje, preroštvo *NT*

προφητεύω prerok sem, prerokujem, imam dar prerokovanja, razlagam izreke preročišča

προφήτης, ου, ὁ (πρό-φημι) prerok, tolmač božje volje, vedež

προφητικός 3 preroški *NT*

προφήτης, ιδος, ἡ prerokinja *NT*

προ-φθάνω [*aor.* προῦφθην *in* προῦφθασα] prehitim, pretečem *τινά NT*

προ-φοβέομαι *pass.* prej (vnaprej) se bojim μῆ

προφοβητικός 3 prej (vnaprej) se boječ

προ-φράζω *ion.* naprej ali odkrito povem, rečem *τί τινι*

πρό-φρων, ὁ, ἡ *ep. poet., fem. ep.* **πρό-φρασ-σα** [*Et.: iz* πρό *in* φράγη] **1.** naklonjen, dobrohoten, prijazen, milosten, dobrotljiv; **2.** iz vsega srca, rad, rade volje, voljan, vesel; **3.** premišljen, resen, odločen

προφυλακή, ἡ (προ-φυλάσσω) **1.** sprednja straža, predstraža; **2.** razvrstitev bojnih straž, διὰ προφυλακῆς previdno, oprezno; **3.** obramba, branišče

προφυλακίς, ίδος, ἡ *sc.* ναῦς ladja stražnica, stražarska ladja

προφύλαξ, ακος, ὁ *pl.* predstraža, sprednja straža

προ-φυλάσσω, *at.* **προ-φυλάττω** **1. act.** stojim na straži pred čim, sem v sprednji straži, stražim pred kom, stražim koga *τινά, τινός*; **2. med.** skušam se ubraniti, česa βέλη, skušam preprečiti, odvrniti *λιμόν, τινά*, varujem se česa, previden sem

προ-φύομαι [*samo aor.* προῦφῶν] *poet.* sem pred kom, rojen sem pred kom *τινός*

προ-φυτεύω *poet.* naredim, napravim

προ-φωνέω **1.** naredim (storim), da se razlega; naredim (storim), da se glasi; naredim (storim), da odmeva, ἠχώ klic; **2.** javno ukazujem, zapovedujem, veleвам *τί ali inf.*

προ-χειρίζομαι *dep. med.* **1. a)** vzamem v roko, izberem, izvolim (si) *τινά ὑπερέτην NT*; **b)** prej (vnaprej) določim, odredim, sklenem; **2.** pripravljam komu kaj, oskrbujem, opremljam koga s čim; **3. pf. pass.** prej (vnaprej) sem določen *NT*, prej (vnaprej) sem nanzanjen (pripravljen), prej (vnaprej) sem pri rokah

πρό-χειρος 2 (χείρ) **1.** pri rokah, pred očmi, pripravljen, gotov, zraven; odločen (*z inf.*); **2.** ki ga je mogoče zlahka pridobiti, poceni, ki je predmet dobrega nakupa, malovreden, navaden; **3.** lahkomiseln, razmišljen; *adv.* προ-χειρῶς, ἐκ προχείρου nalahko, lahkomiselno, takoj, brez obotavljanja

προ-χειροτονέω prej (vnaprej) glasujem, prej (vnaprej) določim, prej (vnaprej) volim

προ-χέω [*Et.: gl.* χέω] [*aor.* προέχεα, *pf.* προέχουκα] *ep. ion.* **1. act.** izlivam, prelivam; **2. pass.** izlivam se, vrem, valim se iz

πρόχυυ *adv.* (πρό, γόνυ) *ep.* 'padši na kolena', klečé, na kolenih, strmoglavo, popolnoma, povsem ὀλέσθαι

προχοαί, αῖ (προ-χέω) *ep.* ustje, izliv

προχοίς, ίδος, ἡ nočna posoda, kahla, počepnica

πρόχοος, *skrč.* πρόχους, ἡ (προ-χέω) vrč, ročka, polivalnik, kupa

προ-χρίω [*impf.* προῦχρισον] *poet.* prej namažem

πρόχυσις, εως, *ion.* ιος, ἡ (προ-χέω) **1.** izlivanje, izsipavanje; **2.** naplavljenost zemlja, naplavina, nasipina

προ-χωρέω **1.** grem naprej, dalje se pomikam, napredujem, prodiram *πρός, εἰς τι, ἐπί τινα, ἐπ' οἴκου* grem domov, prihajam; **2. pren.** napredujem, uspevam; imam uspeh, posreči se mi, gre mi od rok, τὰ ἱερά žrtve se posrečijo, so ugodne; *impers.* προχωρεῖ (μοι) imam uspeh, gre mi od rok, primerno, prikladno, prijetno, mogoče je, uspeva; ἐγένετο πορεύεσθαι ἔχοντι ὅ τι προχωροίη (*sc.* ἔχειν) smel je popotovati in (s seboj) je imel to, kar je bilo zanj koristno (uporabno) = s tem, kar je ravno imel pri sebi

προ-ωθέω naprej porivam, suvam, tiščim

προ-ώλης 2 (ὄλλυμι) popolnoma uničen, iztrebljen

πρυλέες, έων, οί *ep.* [*dat.* πρύλεσσι *in* πρυλέεσι] prvoborci, težkooboroženi pešci

πρύμνα, ἡ, *ion.* πρύμνη (πρυμνός) zadnji del ladje, krn, krma, πρύμναν ἀναχρούομαι veslam nazaj, peljem se nazaj (počasni se umikam tako, da je sprednji del ladje obrnjen proti sovražniku); *adv.* πρύμνηθεν s krna, na krnu

πρυμνήσια, τά krmne vrvi, vrvi, s katerimi so krmno ladje privezali na kopno

πρυμνητής, ό = πρυμνήσια

πρυμνός 3 *ep.* [*sup.* πρυμνότατος] skrajn, zadnji, poslednji, zgornji, spodnji, sprednji; δόρου konec kopja, vrh kopja, γλώσσα koren jezika, βραχίων rame, nadlaket, nadkomolec, ὕλη pri korenini, κέρας spodnji del roga; πρυμνόν θέναρος zapestje

πρυμν-ώρεια, ή, *ion.* πρυμν-ωρείη (πρυμνός, ὄρος) vnzozhje gore, podnozhje gore

πρυτανεία, ή, *ion.* πρυτανηΐη (πρυτανεύω) pritaneja (pritanija), služba (dostojanstvo) pritana, predsedstvo v zboru, vrhovno poveljstvo, ki se je menjavalo vsak dan

πρυτανεῖον, τό, *ion.* πρυτανήιον 1. pritanej, mestna hiša, kjer so se zbirali in zborovali pritani; posvečen je bil Hestiji. V tolosu (θόλος), eni od dvoran te zgradbe, so se na državne stroške prehranjevali pritani in zaslužni državljani; 2. središče, ognjišče (države)

πρυτανεύω (πρύτανις) sem pritan, predsedujem zboru, stojim na čelu česa, vodim, vladam, upravljam; *pass.* dam se voditi od koga (komu) παρά τινος

πρυτανηΐη, πρυτανήιον *gl.* πρυτανεία, πρυτανεῖον

πρύτανις, εως, *ion.* ιος, ό [*sor.* πρυμνός] 1. pritan, načelnik, predsednik, predstojnik, voditelj, vladar; *pos.:* a) οί πρυτάνεις τῶν ναυκράρων pritani navkrarij, predstojniki navkrarij; b) odbor svetovalcev, tj. 50 članov svetovalstva, ki so opravljali državne posle; 2. organizator, vodja (bojnih iger)

πρώ = πρωί

πρωαίτερος *gl.* πρώιος in πρώμιος

πρώην *adv.*, *ep.* tudi πρωι-ζά, πρωίζ' [*Et.:* *gl.* πρωί] pred kratkim, nedavno, predvčerajšnjim

πρωθήβη, ή *ep.* [*fem.* k πρωθήβης, ου, ό] pravkar dorastla (pravkar dozorela) mlada deklica

πρωί, *at.* πρώ [*Et.:* domnevno iz nekega *adv.* *πρώ iz *ide.* *proH- 'zgodaj', 'zjutraj'; *prim.* *av.* frā 'spredaj', 'naprej', *lat.* prō 'za', 'pred', *stvnem.* fruo 'zgodaj (zjutraj)', *nem.* früh 'zgodaj'; *prim.* tudi *gr.* πρό] *comp.* πρώτερον, πρότερον, πρωαίτερον, *sup.* πρώτατα, πρωαίτατα 1. zgodaj (zjutraj), zjutraj, zarana, τό

πρωί jutro; ἄμα πρωί, ἀπό πρωί *NT*; 2. pre-zgodaj, pred časom, prerano

πρωι-ζά, πρωίζ' = πρόην

πρώμιος 3, **πρωινός** 3, **πρώιος** 3, **πρῶος** *at.* zgodnji, jutranji; **πρωία**, ή jutro; πρωίας zjutraj *NT*, δέιλη πρωίη zgodnje popoldne

πρών, πρώνος, πρώονος, ό, *nom. pl. ep.* πρώονες *ep. poet.* štrlina; vrh, višina, hrib, grič, brdo, predgorje, rtič, obrežje

πρῶρα, ή, *ion.* πρῶρη [*Et.:* iz *πρώφαρ-ια ali *πρώφερ-ια; *prim. stind.* dúrva- (ū) 'najspre-dnejši', 'prejšnji', 'zgodnejši', *toh.* B parwe, pārwe 'prvi', *sl.* prvi, pro-, pra-; iz *gr.* je tudi *lat.* *izpos.* prōra 'premec', 'sprednji del ladje'] sprednji del, premec, sprednji krn, kljun, nos ali rilec ladje; *adv.* πρώραθεν na premcu, na sprednjem krnu, s premca, s sprednjega krna

πρωρεύς, έως, ό (πρῶρα) podkmar

Πρωτ-αγόρας, ου, ό Protagora (Protagoras), sofist iz Abdere (480–411 pr. Kr.)

πρωτ-αγωνιστής, ου, ό protagonist, prvi igralec, τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασεν je odkazal dialogu prvo mesto, glavno vlogo

πρώτατα *sup.* k πρώ

πρωτεῖον, τό (πρῶτος) 1. prva nagrada, darilo, τοῦ Μαραθῶνος za bitko pri Maratonu; 2. prvo mesto, prvenstvo, prednost

Πρωτεσί-λαός, ό, *ion.* Πρωτεσί-λεως, εω Protezilaj iz Tesalije, prvi Grk, ki je bil ubit pred Trojo

Πρωτεύς, έως, ό Protej, morski bog, ki je znal prerokovati in se spreminjati v razne podobe

πρωτεύω sem prvi, sem na prvem mestu, imam prednost, sem najboljši τινός, (έν) τινι v čem *NT*, παρά τινι pri kom

πρώτιστος 3 [*Et.:* *gl.* πρῶτος] čisto prvi, naj-prvi, prvi

πρωτό-γονος 2 *ep. poet.* prvorojen (*subst.* prvorojenec), zelo plemenit, star, starodaven οἶκος

πρωτο-καθεδρία, ή, **πρωτο-κλισία**, ή prvi sedež pri mizi, častni sedež pri mizi, častno mesto, predsedstvo *NT*

πρωτο-παγής 2 (πήγνυμι) *ep.* prvič (ravno-

kar) zložen, na novo narejen, na novo izdelan **πρωτό-πλοος**, *skrč.* **πρωτό-πλους** 2 (πλέω) *ep.* ki prvič pluje, ki prvič jadra, prvič plujoč,

prvič jadrajoč, ναῦς ladja, ki prvič pluje (jadra), prvoplovka

πρωτοπορεία, ἡ sprednja četa, vojaška enota na čelu, 'predvoj'

πρωτός 3 (= πεπρωμένος) usojen, določen

πρῶτος 3 [Et.: sor. s πρό] [sup. πρώτιστος]

1. adi. a) prvi, sprednji, skrajnji; **b)** najzgodnejši, najbolj zgoden; **c)** najodličnejši, najuglednejši, najvišji; *pogosto se prevaja z adv.:* spredaj, najprej, πρῶτον ἰών spredaj hodeč, spredaj idoč, ἐν πρώτῳ ῥυμῷ spredaj na ojesu, ἡγγεῖλα πρῶτος najprej sem javil; **2. subst. πρῶτοι**, οἱ prvi, najodličnejši; *pogosto = πρόμαχοι* sprednji borci, sprednji bojnikovniki, prvoborci, sprednjiki, predstraža; **a)** πρῶτον, τό: τὸ πρῶτόν τινος začetek, πρῶτον νομίζεται velja za prvi zakon, velja za najvišji zakon, ἐπὶ τοῦ πρώτου (ἑρρείου) pri prvi žrtvi, prvič, prvokrat; **b)** πρῶτα, τὰ največja dela, prva nagrada, τὰ πρῶτα φέρομαι dobim prvo nagrado, ἰgram prvo vlogo, zavzemam prvo mesto, (ἐὼν) τὰ πρῶτα glavna oseba; **3. adv. a)** ἐν πρώτοις največ, posebej, zlasti, ἐς τὰ πρῶτα do najvišje stopnje, do najvišje mere, posebej; **b)** τὴν πρώτην prvič, prvokrat, za zdaj, za sedaj; **c)** πρώτως najprej; **d)** τὸ πρῶτον, τὰ πρῶτα, prvič, prvokrat, sprva, najprej, v začetku, predvsem, ἐπεὶ δὴ πρῶτον odkar je (enkrat), potem ko je (enkrat)

πρωτοστάτης, ου, ὁ (ἴσταμαι) **1.** ki stoji v prvi vrsti, predhodnik, sprednjik; *pl.* prva bojna vrsta; **2.** vodnik, glava, predstojnik NT

πρωτοτόκια, τὰ prvorojenstvo NT

πρωτοτόκος 2 *ep.* ki prvič rodi; *o kravi:* ki se prvič oteli, ki prvič stori, ki prvič povrže

πρωτότοκος 2 (τίκτω) prvorojen; *subst.* prvorojenec NT

(πταίρω), πτάρνυμαι *med.* [Et.: iz domnevnega *ide. korena* *pster-, *psteru- 'khati'; *prim.* πταρμός, πτόρος 'kih', 'kihanje', *lat.* sternuō 'kham', *stir:* sreod 'kih', 'kihanje'] [Obl. *aor.* ἔπταρον, *inf.* πταρεῖν] kham, kihanem

πταῖσμα, ατος, τό zadetje, zadetek, udar, udarec, spotikljaj, pregrešek, pregreha, prestop; nezgoda, nesreča, škoda, poraz

πταίω [Obl. *fut.* πταίσω, *aor.* ἔπταισα, *pf.* ἔπταικα] **1.** zadenem ob kaj, trčim, spotaknem se πρὸς τι; **2. a)** grešim, pregrešim se;

b) omahnem, zabredem v nesrečo ἐν τινι NT; nesrečen sem, poražen sem, podležem, περι Μαροδονίῳ v boju z Mardonijem

πτάμενος, πτάσθαι, πτάτο *gl.* πέτομαι

πτᾶνός 3 *dor.* = πτηνός

πταρμός, ὁ (πταίρω) kihanje

πτάρνυμαι *gl.* πταίρω

πτελέα, ἡ, *ep. ion.* πτελέη brest (drevo)

Πτελέος, ἡ Ptelej (Pteleos) **1.** primorsko mesto v Tesaliji; **2.** mesto v Elidi; **3.** trdnjavnica v Joniji

Πτερία, ἡ, *ion.* Πτερική Pterija, mesto in dežela v Kilikiji; *preb.* Πτέριοι, οἱ Pterijci

πτέρνα, ἡ [Et.: iz *πτῆρσνᾱ, to pa iz *ide. kor.* *tpersneh₂ 'peta', 'zadnje kopito', 'zadnja noga'; *prim. lat.* perna (iz *pērsnā), *got.* fairzna, *morda tudi het.* paršina- 'zadnjica'] **1.** peta; **2.** gnjat, pleče

πτερόεις 3 krilat, perutast, naglo leteč, bežen, ubežen, nagel, lahek (kot pero)

πτερόν, τό [Et.: *subst.* iz *ide. osnove* *p(t)er-, *p(t)en- 'pero', ki je izpeljana iz *ide. kor.* *pet- 'leteti'; *prim. stind.* parnā 'pero', 'list', *av.* parəna- 'pero', *gr.* πέτομαι 'letim', *lat.* penna 'pero', *sl.* pero, *stvem.* federa 'pero', *nem.* Feder 'pero', *ang.* feather 'pero'] **1.** (letalno) pero, perut, perutnica, krilo, perje, letalna kožica netopirjev; **2.** kar je narejeno iz perja: perjanica (na čeladi); **3.** (pomembno) ptičje znamenje (= οἰωνός), polet, vodstvo, πιστόν ἐξ ὑμῶν πτερόν zanesljivo od vas dano znamenje; **4. a)** spodnji, z usnjem obšiti krajci na oklepu; **b)** krilata puščica; rezilo meča

πτερορρυέω (ρύω) izgubim perje, povešam perutnice, spuščam perutnice

πτερόφοιτος 2 (φοιτάω) s perutmi hiteč, s perutmi leteč

πτεροφυέω dobivam perje, operim se, dobivam peruti

πτερόω (πτερόν) **1. act.** dajem peruti, dajem krila; *o ladjah:* opremim z vesli in jadri, pripravljam za vožnjo; **2. pass.** dobivam perje, zgódim se, postanem goden

πτερύγιον, τό (πέρυξ) majhna perut, perutnica; vrh ali streha templja NT

πτέρυξ, υγος, ἡ (πτερόν) **1.** pero, perut, perutnica, krilo; **2.** spodnji, z usnjem obšiti krajci na oklepu, ki so bili gibljivi, da niso ovirali

hoje; **3.** ostrina meča, rez κοπίδος; **4.** *pren.* γρόνον (neoviran) tek tarnanja (žalovanja)

πτέρωμα, ατος, τό (πετερόω) perje, krilo, peru-tnica

πετρ-ώνυμος 2 (δνομα) imenovan po perutih

περωτός 3 in 2 (πετερόω) krilat

πτέσθαι, **πτῆναι** *gl.* πέτομαι

πτηνός 3 in 2, *dor.* **πτανός** (πέτομαι) **1. a)** krilat, perutast, leteč, θῆραι lov na ptice, τὰ πτηνά ptice; **b)** goden (*o mladih ptičih*); **2.** *pren.* bežen, ubežen, plah, uren, hiter, nagel

πτῆσις, εως, ἡ (πτῆναι) let, polet, vzlet

πτήσομαι, **πτῆται** *gl.* πέτομαι

πτήσσω [*Et.*: iz *ptāx-iw; *prim.* tudi πτάξ, πτωχός] [*Obl. fut.* πτήξω, *aor.* ἔπτηξα, *pf.* ἔπτηχα, *ep. pt.* πεπτῶς, πεπτῶτος, *fem.* πεπτῆρα], **πτώσσω** *ep. ion. poet.* **1.** *trans.* plašim, preplašim, strašim, prestrašim, spravljam v strah, potrem, potarem, pobijem; **2. intr.** plašno se potuhnem, boječe počenem, boječe počernem, skrivam se pred kom (zaradi strahu), plašno bežim, prestrašim se, tresem se, bojim se, plašim se, srce se mi krči (od strahu); πεπτῶς k tlom tiščeč se, čepeč, prihuljen; πτώσσω κατὰ δῆμον hodim okoli kot berač

πτίλον, τό (πέτομαι) perje, puh, perut, letalna kožica, veslo

πίσσω [*Et.*: iz *ide. kor.* *peis-, *pteis- 'tolči', 'teptati', 'drobiti', 'treti'; *lat.* pīnsō 'pham', 'tolčem', 'drobim', pistor 'phač', 'mlinar', 'pek', *sl.* pham 'ločujem pleve od zrnja', pšeno, pšenica, *lit.* paisýti 'mlatiti'] [*Obl. aor.* ἔπιτσα] *ion.* olupim, oluščim, stolčem, razdrobim

πτοέω, **πτοιέω** *ep. ion.* [*pf.* ἐπτόημαι] **1. act.** **a)** plašim, preplašim, strašim, prestrašim, spravljam v strah; **b)** očaram; **2. pass. a)** prestrašim se, preplašim se, bojim se; **b)** strastno sem razburjen, nemiren sem, hlepim po čem, drhtim po čem εἰς, ἐπί τι; τό πτοηθέν blaznost

πτοίησις, εως, ἡ strah *NT*, bojazen, strast, gorečnost, vnema περί τι

π(τ)ολεμίζω (πόλεμος) = πολεμέω

π(τ)ολεμιστής, οῦ, ὁ (πολεμίζω) *ep.* borec, borilec, bojevnik, vojak, vojščak

πτόλεμος, **πτολεμίζω**, **πτολεμιστής** *gl.* πόλεμος *itd.*

πολίεθρον, τό (πόλις) *ep.* mesto

πολι-πόρθιος 2 *ep.*, **πολι-πορθος** 2 *ep.* (πέρθω) ki ruši mesta; *subst.* ὁ rušilec mest

πόλις, ιος, ἡ *ep.* = πόλις

πόρθος, ὁ mladika, vejica, veja, odrastek, poganjek

πτύγμα, ατος, τό (πτύσσω) *ep.* guba, rōla

πτυκτός 3 (πτύσσω) zložen, prepognjen, preganjen

(**πτύξ**), πτυχός, ἡ *ep. poet.*, **πτυχή**, ἡ *poet.* **1. a)** guba, rōla, plast, sklad, vrsta, stran; **b)** kovinska plošča; **2.** dolina, globel, klanec, prepad, sedlo; zaliv

πτύον, τό *ep.* [*gen. ep.* πτυόφιν] velnica, vejača *NT*

πτύρω plašim, strašim; *pass.* plašim se, bojim se τί; dam se prestrašiti *NT*

πτύσμα, ατος, τό (πτύω) slina *NT*

πτύσσω [*fut.* πτύξω, *pass. pf.* ἔπτυγμαi, *aor.* ἐπτύχθην, *adi. verb.* πτυκτός] **1. act.** zgibam, zložim, zvijem βιβλίον *NT*, naberem v gube, nagubam, χεῖρας ἐπί τινι ovijam okrog koga, objemam z rokami; **2. med.** gubam se, krivim se, upognem se ἔγχεα

πτυχή *gl.* πτύξ

πτύω [*Et.*: iz *ide. kor.* *(s)p(i)euḥ- 'pljuvati'; *prim. lat.* spuō 'pljuvam', *sl.* pljuvam, pljujem, *got.* speiwan 'pljuvati', *stvnem.* spiwan 'pljuvati', *nem.* speien 'pljuvati', *lit.* spiáuiti 'pljuvati'] [*Obl. fut.* πτύσω, *aor.* ἔπτυσσα] **1.** pljuvam, bljuvam, izpljunem *NT*; **2. pren.** preziram, προσώπω s pogledom kažem prezir, moj pogled kaže prezir

πτωκάς, ἄδος, ἡ (πτῶξ) *poet.* plah, plašljiv, boječ

πτῶμα, ατος, τό (πίπτω) **1. a)** pad, padec padanje; **b)** mrtvo telo, truplo, mrhovina *NT*; **2.** nesreča, poraz, poguba

πτῶξ, πτωχός, ὁ, ἡ *ep. poet.* plah, plašljiv, boječ; *subst.* zajec

Πτώον, τό Ptoon, Apolonovo svetišče na gori Ptoon (Πτώον) v Bojotiji

πτῶσις, εως, ἡ pad, padec *NT*

πτωσκάω *ep.* = πτώσσω; *intr.* sem v strahu, skrivam se od strahu, trepetam, bežim pred kom ὑπό τινι, kam ὑπό τι, κατὰ τι

πτωχεία, ἡ, *ion.* **πτωχηία** beračija, beračenje, beraštvo, uboštvo, siromaštvo *NT*

πτωχεύω (πτωχός) **1.** *intr.* sem berač *NT*, beračim, prosim; **2.** *trans.* izprosim, priberačim (si) kaj τί

πτωχικός 3 (πτωχός) beraški, prosjaški

πτωχός 3 in 2 **1.** ubog, da prosi, siromašen; *subst.* ó berač, prosjak, revež *NT*; **2.** beraški, prosjaški δίαιτα

Πυανοψιών, ὤνος, ó pianopsion, četrti atiški mesec (oktober–november)

πυγαῖον, τό *ion.* zadnjica, ἄκρον repek, mrda (pri pticah)

πύγ-αργος, ó, ἡ *ion.* pigarg, beloritka, vrsta gazel

Πύγελα, τὰ Pigela, mesto v Joniji

πυγή, ἡ = πυγαῖον

πυγμαῖος 3 *ep. ion.* palec dolg, dlan visok, ἀήρ palček; *od tod* **Πυγμαῖοι** ἄνδρες Pigmajci (Pigmejci), 'Palčki', ime bajeslovnega pritlikavega ljudstva na jugu

πυγμαχέω *ion.* rokoborec sem, borim se s pestmi

πυγμαχία, ἡ, *ion.* **πυγμαχίη** rokoborba, boj s pestmi

πυγ-μάχος, ó *ep.* rokoborec

πυγμή, ἡ [*Et.*: iz *ide.* *puk'-, *pug'- 'zbošti', 'píčiti'; *prim. gr.* πύξ 's pestjo', πύκτης, πύγ-μαχος 'borilec s pestjo', 'boksar', πύξ 's pestjo', *lat.* pugnus 'pest', pugnō 'bojujem se', pugna 'bitka', pugil 'boksar', pugiō 'bodalo', 'nož', pungō 'pikam', 'zbadam'] **1.** pest, πυγμῆ s pestjo, skrbno *NT*; **2.** rokoborba, boj s pestmi, udarec s pestjo

πυγούσιος 3 *ep.* komolec (laket, vatel) dolg ali širok

πυγών, ὄνος, ἡ komolec, laket, vatel (= 20 δάκτυλοι ali okoli 40 cm)

Πύδνα, ἡ Pidna, mesto ob Termajskem zalivu v Makedoniji; *preb.* **Πυδναῖος**, ó Pidnajec

πύελος, ἡ [*Et.*: *subst.*, nastal z disimilacijo iz *πύελος *kot instrumental ali lokativ k* πύλω] **1.** korito, kopanja; **2.** rakev, krsta

Πῦθ-αγόρας, ου, ó Pitagora (Pitagoras), filozof z otoka Samosa (ok. 570–496 pr. Kr.); *adi.* **Πυθαγόρειος** 3 Pitagorov, pitagorejski; *od tod subst.* **Πυθαγόρειοι**, οἱ pitagorejci, Pitagorovi učenci, Pitagorovi privrženci

Πῦθέας, ου, ó, *ion.* **Πῦθέης** Piteas, atenski govornik, Filipov privrženec

πυθέσθαι *gl.* πυθάνομαι

Πῦθία, ἡ, *ion.* **Πῦθιη** Pitija, Apolonova svečenica v Delfih

Πῦθια, τὰ pitijske igre, ki so potekale vsako četrto leto v Delfih

Πῦθικός 3 pitijski = delfski

Πῦθιον, τό Pitij (Pition), Apolonovo svetišče pri Atenah

Πῦθιο-νίκης, ου, ó (νικάω) pitionik, zmagovalc na pitijskih igrah

Πῦθιος 3 pitijski = delfski; *od tod subst.* **Πῦθιοι**, οἱ pitijci, pri Spartancih štirje od kraljev izbrani poslanci, ki so prinašali prerokbe iz Delfov

πυθμήν, ἔνος, ó [*Et.*: iz *φυθμήν iz *ide. kor.* *b^hud^hmen- 'dno'; *prim. stind.* budhná 'tla', 'dno', 'vznožje', 'koren', *lat.* fundus 'tla', 'dno', *stvnem.* bodam 'tla', 'dno', *nem.* Boden 'tla', 'dno', *ang.* bottom 'tla', 'dno', 'vznožje'] tla, dno, (morska) gladina, noga (pri postelji ali trinožniku), podstavek; tečaj, stožer, podboj; konec debla ali korenine (pri drevju)

πῦθό-μαντις, εως, ó *poet.* delfski prerok (= Apolon), ἔστια preroško svetišče v Delfih

πῦθό-χρηστον, τό izrek delfskega preročišča

Πῦθώ, ους, ἡ, **Πυθών**, ὤνος, ἡ Pito, Piton, najstarejše ime kraja ob Parnasu v Fokidi, sedež Apolonovega preročišča = Delfi; *adv.* **Πυθοῖ** v Pito (*na vprašanje kje?*); **Πυθῶδε** v Pito (*na vprašanje kam?*)

πῦθω [*Et.*: iz *ide. kor.* *puH- 'gniti', 'trohneti'; *prim. stind.* pūyati '(on) smrdi', pūtih 'gnil', 'smrdeč', *lat.* pūs 'gnoj', puteō 'smrdeti po gnilobi', pūtrēdō 'gniloba', 'gnilst', pūtidus 'gnil', 'plesniv', *got.* fūls 'gnil', 'trhel', *stvnem.* fūl 'gnil', 'trhel', *nem.* faul 'gnil', 'trhel', *ang.* pus 'gnoj'] [*Obl. fut.* πύσω, *aor.* ἔπυσα] *ep.* **1.** *act.* naredim (povzročim, storim) ali pustim, da kaj gnije (zgnije) ali trohni (strohni), povzročam trohnenje česa; σέο ὅστ'έα πύσει ἄρoura tvoje kosti bodo trohnele v zemlji; **2.** *med.* trohnim, strohnim, gnijem, zgnijem

πῦθων, ωνος, ó vedežujoč; *subst.* vedeževalec, πνεῦμα Pitonov duh, vedeževalen duh *NT*

πύκα *adv. ep.* **1.** gosto, pogosto βάλλομαι, trdno, močno; **2.** skrbno τρέφω, pametno, premišljeno φρονέω

πυκάζω [*fut.* πυκάσω, *aor. ep.* πύκασα, *pf.*

pass. πεπύκασμαι, *aor. pass.* ἐπυκάσθη] *ep. ion. poet.* **1.** zgostim, stisnem, dobro zaprem (hišo); **2.** tesno zakrivam, pokrivam, zagrinjam, skrivam, odevam, zavijam, πυκασθείς na debelo zaviti v volno; **3.** oblagam, okujem χρυσῶ; **4.** φρένας τινί objamem, obidem, prevzamem; **5. intr.** zavijam se, ogrinjam se

πυκι-μῆδης 2 (πύκα, μῆδομαι) *ep.* pameten, premišljen, razumen, zelo skrben

πυκινός 3 *ep.* = πυκνός

Πυκνί *gl.* Πνύξ

πυκνό-πτερος 2 (πτερόν) *poet.* gostopernat, v gostih trumah letajoč, številen, mnog ἀηδόνες

πυκνός 3 **1. a)** gost, čvrst, trden θώρηξ, θάλαμος, stisnjen, sklenjen, nabit, dobro zaprt, dobro zaklenjen, dobro skrit φάλαγγες, δένδρα; **b)** pogost, pogosten, mnog, mnogoštevilen λιθάδες; **2. a)** močen, velik, mogočen, silen ἄχος, ἄτη; **b)** razumen, premišljen, pameten, skrben, premeten ἔπος; *adv.* πυκνῶς, πυκινόν, πυκνόν, πυκνά pogosto, neprestano, zelo, silno, pametno

πυκνόστικτος 2 (στίζω) *poet.* zelo pisan, pester, z gostimi pegami ἔλαφοι

πυκνότης, ητος, ἡ (πυκνός) gostota, trdnost, množica, gneča, stisnjenost; preudarnost, jedratost

πυκνώω (πυκνός) zgostim, namestim, razpostavljam na gosto, stiskam, utrjujem

πυκταλίζω, **πυκτεύω** borim se (s pestmi) *NT*, sem rokoborec

πύκτης, ου, ὁ (πύξ) rokoborec

πυκτικός 3 ki spada k rokoborbi, spreten v rokoborbi; *subst.* **πυκτικός**, ὁ spreten rokoborec; **πυκτική**, ἡ *sc.* τέχνη večina rokoborca, rokoborba, boj s pestmi

πυκτοσύνη, ἡ *poet.* = πυκτική

πυλ-αγόρας, ου, ὁ, **πυλ-άγορος**, ὁ (πυλαία, ἀγείρω) pilagor, poslanec (govornik) amfiktionske zveze v Pilah

πυλαγορέω sem pilagor, sem poslanec amfiktionske zveze

Πυλάδης, ου, ὁ Pilad, Orestov prijatelj

Πυλαία, ἡ, *ion.* **Πυλαίη** *sc.* σύνδοξος pilaja, pilajski (pilski) shod (zbor), zborovanje amfiktionske zveze v Anteli pri Termopilah; pravica pošiljati poslance na to zborovanje,

pravica na tem zborovanju sodelovati in glasovati ἐπιθυμέω τῆς Πυλαίας

Πύλαιος 3 pilajski, pilski = v (pri) Pilah (= Termopilah) potekajoč

πυλ-άρτης, ου, ὁ (ἀραρίσκω) *ep.* vratar (Hadov pridevek)

Πυλᾶτις, ιδος, ἡ *poet., fem.* k Πύλαιος

πυλα-ωρός, ὁ *ep.* = πυλωρός

πύλη, ἡ **1.** vratnica, vrata; **2.** vhod, dohod, odprtina, ustje; **3.** soteska, klanec, sedlo; **4. Πύλαι**, ὦν, αἶ **Pile a)** = Θερμοπύλαι Termopile; **b)** trdnjava v soteski, ki je vodila iz Mezopotamije v babilonsko nižino

Πυλήνη, ἡ Pilena, mesto v Ajtoliji (Etoliji)

πυλῖς, ίδος, ἡ vratca

Πυλοι-γενής 2 *ep.* rojen v Pilosu

Πύλος, ὁ, ἡ Pilos **1.** mesto v Meseniji, Nestorjeva domovina; *adv.* **Πυλόθεν** iz Pilosa, od Pilosa; **Πύλονδε** v Pilos; *adi.* **Πύλιος** 3 piloški, pilski, pilijski; *subst.* **Πύλιος**, ὁ Pilijec, Pilošan; **2.** mesto v Elidi

πύλος, ὁ *ep.* = πύλη (dvoriščna) vrata, ἐν πύλῳ pri vratih, na vratih

πυλ-ουρός, ὁ *ion.* = πυλ-ωρός

πυλώω (πύλη) *poet.* obdam z vrati, zaprem (z vrati) τὸν Πειραιᾶ

πύλωμα, ατος, τό *poet.* vrata

πυλών, ὦνος, ὁ (πύλη) **1.** (glavna) vrata, portal *NT*; **2.** sprednja soba (= *lat.* atrium) *NT*

πυλ-ωρός, ὁ, ἡ, *ion.* **πυλ-ουρός**, *ep.* **πυλ-αωρός** (πύλη, ὄραω) vratar, vratarica, čuvaj, stražnik, varuh, branitelj

πύματος 3 [*Et.*: *okamenela oblika superlativa, ki nima vzporednice ali sor. obl. v nobenem drugem jeziku*] *ep.* skrajšen, poslednji, zadnji, πύματων zadnjič, poslednjikrat, ἐν πύματι končno, naposled

πυνηάνομαι [*fut.* πεύσομαι, *aor.* ἐπυθόμην, *pf.* πέπυσμαι, *ep. aor.* 3. *pl.* πυθόιατο, 3. *sg. redupl.* πεπύθοιτο, *pf.* 2. *sg.* πέπυσσαι, *ion. aor. imp.* πύθου, πυθεῦ] **1.** povprašujem, poizvedujem, sprašujem, τί, τινά, τινός, ὑπέρ, περί τινος o kom (čem), po kom (čem) τι διὰ τινος s pomočjo česa; pri kom τινός, παρά τινος; **2.** izvem, zaznam, slišim, opazim; *pogosto s pf. pomenom* = izvedel sem, vem; *veže se:* **a)** z *acc. osebe ali stvari:* ἐπύθοντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα opazili so, da je Ares s Tro-

janci, κτύπον, κέλαδον; **b**) *s* ὅτι: τὸν ἐπιόντα πυνθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει; **c**) *z acc. pt.*: εἰ πυθόλατο συλῶντα τὰμά κο bi slišale, kako si plenil, kar je mojega, τὸν Κῦρον προσελαύνοντα da se Kir približuje, πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὀρμαίνοντα da je nameraval po tej poti; **d**) *z acc. c. inf.* πλοῖα προσπλεῖν; **e**) *z gen. osebe ali stvari, o kateri kaj slišimo*: πατρός ο οἰατο, Αἴαντος, μάχης; *tudi z gen. pt.* οὐπω πυθέσθην Πατρόκλιου θανόντος da je Patroklos umrl; *περί τινος, περὶ τῶν ὀφίων*; **f**) *z gen. osebe, od katere kaj slišimo ali izvemo*: οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου nikdar ne boš slišal od mene; *namesto gen. stoji tudi παρά τινος*: παρά πυρσῶν po ognjenih znamenjih, ἕκ τινος; *gen. pt. stoji, če gre za neposredno zaznavanje, če izvemo kaj neposredno od koga*; *acc. pt. stoji, če gre za posredno zaznavanje, če izvemo kaj posredno (od drugih) kot gotovo, zanesljivo*; *acc. c. inf. stoji, če izvemo kaj kot negotovo, nezanesljivo*

πύξ *adv.* s pestjo, v rokoborbi

πύξινος 3 *ep.* zelenikov (pušpanov), iz zelenikovine (pušpanovine)

πῦρ, πῦρός, τό [*Et.*: iz *ide. kor.* *peh₂-ur 'ogenj'; *prim. het.* pahhur 'ogenj', *umbr.* pir 'ogenj', *arm.* hur 'ogenj', *got.* fōn 'ogenj', *stvnem.* fuir, fiur 'ogenj', *nem.* Feuer 'ogenj'; *morda je sor. tudi lat.* pūrus 'čist'] [*Obl. pl. metapl.* τὰ πυρά] **1.** ogenj (na ognjišču, na straži, žrtveniku, grmadi), ogenj bliska in plamenic, ἐν πυρὶ γίγνομαι pridem v ogenj, zgorim, εἰς πῦρ ἄλλομαι postavim se predrzno v največjo nevarnost, οἱ πῦρ πνείοντες (iz nozdrvi) ogenj bruhajoči, τὰ πυρά stražni ognji, stražarski ognji; **2.** ognjeno znamenje, plamenica, blisk, strela; **3.** ognjeni žar, luč (*Plutarh, Perikles*), žerjavica, požar

πυρά, ἡ, *ion.* **πυρή** **1.** grmada; grob; **2.** darilnik, žrtvenik

πυράγρα, ἡ (kovaške) klešče

Πυρ-αίχμης, ου, ὁ Pirajhmes, vodja Pajoncev
πυρακτέω (ἄγω) *ep.* vrtim v ognju, razbelim, razžarim

πυραμίς, ἰδος, ἡ piramida

πυραμο-ειδής 2 (εἶδος) piramidi podoben, piramidast

Πύραμος, ὁ Piram, reka v Kilikiji

Πύρασος, ἡ Piraz, mesto v Tesaliji; *preb.* **Πυράσιοι**, οἱ Pirazijci

πυργηδόν *adv.* (πύργος) kakor stolpi, v strnjelih ali sklenjenih vrstah, v četverkotni (kvadratni) bojni vrsti

πυργομαχέω napadam, naskakujem, oblegam stolpe

Πύργος, ἡ Pirgos, mesto v Elidi

πύργος, ὁ [*Et.*: *predgr. beseda ali morda izpos. (pelazgijska ali maloazijska)*] **1. a)** stolp, zid, zidovje s stolpi; **b)** oblegovalni stolp; **c)** grad, trdnjava; **2. a)** obramba, zaščita; **b)** sklenjena bojna vrsta, bojni red

πυργόω *in med.* (πύργος) **1.** obdam s stolpi ali obzidjem, obzidam, utrjujem; **2.** povzdigujem do neba, slavim, pretiravam χάριν

πυργώδης 2 (εἶδος) stolpu podoben, stolpast, visok kakor stolp

πύργωμα, ατος, τό (πυργόω) *poet.* stolp, trdnjava, grad, utrdba

πυρεῖα, τά, *ion.* **πυρήια** vžigalo, kresilo, netivo

πυρέσσω, *at.* **πυρέττω** imam mrzlico, trese me mrzlica *NT*

Πυρετός, ὁ, *skit.* **Πόρατα** Piret (Porata), pri-tok Istra (Histra)

πυρετός, ὁ (πῦρ) vročina, vročica, mrzlica *NT*
πυρή *ion.* = πυρά

πυρήια *ion.* = πυρεῖα

πῦρήν, ἦνος, ὁ *ion.* koščica, pečka

Πυρήνη, ἡ Pirena, mesto v deželi Keltov blizu izvira Donave

πῦρη-φόρος 2 *ep.* = πυρο-φόρος

πυρία, ἡ, *ion.* **πυρίη** (πῦρ) parna kopel

πυρι-γενής 2 *poet.* v ognju izdelan (narejen), kovan, utrjen

πυρι-γόνος 2 ki ustvarja (ki rojeva, ki dela) ogenj, ognjeroden, ki daje ogenj

πυρι-έθειρα, ἡ *poet.* plamenolas, ognjevit

πυρι-ήκης 2 (ἀκαχίζω) *ep.* v ognju izostren, v ognju poostren, z razbeljeno ostjo μοχλός

πυρί-καυστος 2 (καίω) *ep.* v ognju ožgan, v ognju utrjen σκῶλος

πυριμανέω (μαίνομαι) lahko ali močno vzplamenim, prasnem

πύρινος¹ 3 (πυρός) pšeničen

πύρινος² 3 (πῦρ) ognjen *NT*

Πυρι-φλεγέθων, οντος, ὁ Piriflegetont, ognjena reka v podzemlju

πυρι-φλεγής 2 (φλέγω) žgoč, goreč

πυρι-φλέγων, οντος, ὁ od ognja goreč, v ognju goreč

πυρ-καϊά, ἡ, *ep.* **πυρ-καϊή** (καίω) **1.** grmada, pogorišče; **2.** ogenj, požar

πύρνον, τό (πυρός) pšenični kruh

πυρο-ειδής 2 (εἶδος) = πυρώδης

πῦρός, ὁ *in pl.* [*Et.*: iz *ide.* *puHro- 'zrno', *kar je izšlo iz ide. kor.* *peuH- 'čistiti'; *prim. sl.* pira, *lit.* pūrai 'pšenica'] pšenica

πῦρο-φόρος 2 (φέρω) *ep.* ki rodi pšenico, pšeniconosen, žitoroden, pšeničen

πυρόω **1. act. a)** prižigam, prižgem, sežigam, zažigam, pustošim z ognjem, vnemam, razvnamam; **b)** čistim z ognjem; **2. pass.** gorim, zgorim, razvnamam se, razsrdim se *NT*

πῦρ-πνοος 2, *skrč.* **πῦρ-πνοους** ki puha ali bruha ogenj, ognjen

πυρπολέω **1.** ohranjam (stražni) ogenj, skr-bim, da ogenj ne ugasne; **2.** opustošim z ognjem

Πύρρα, ἡ, *ion.* **Πύρρη** Pira, Devkalionova žena

πυρράζω (πυρός) žarim (se) οὐρανός *NT*

πυρρίχη, ἡ piriha, ples v orožju, orožni ples

πυρριχιστής, οὔ, ὁ (πυρρίχη) pirihist, plesalec pirihe, plesalec v orožju, *adi.* ki pleše piriho, ki pleše orožni ples

πυρρός 3 (πῦρ) ognjenobarven, ognjene barve, rjav, žareč, rdeč, rumenordeč *NT*

πυρσεύω (πυρός) zažigam, dajem znamenja z ognjem

πυρσός¹, ὁ (πῦρ) požar, (stražni) ogenj, plamenica, živ ogorek, ognjeno znamenje, stražniki, ki ponoči dajejo znamenja z ognjem

πυρσός² 3 = πυρός

πυρσώδης 2 = πυρώδης

πυρφόρος 2 (φέρω) **1.** ki nosi ogenj, ki vihti plamenico; *subst.* ognjenosec, baklonosec; pri Spartancih svečenik, ki je nosil darilni ogenj pred vojsko, μηδὲ πυρφόρον περιγε-νέσθαι niti ognjenosec se ni rešil (*oznaka za popoln poraz*); **2.** ki ogenj meče ali vihti; **a)** o osebah: Ζεύς ki meče strele, Καπαεύς ki vihti plamenico, πυρφόρος θεός bog, ki pri-

naša mrzlico in pogubo; **b)** o stvarih: βέλος ognjena puščica, αἴγλαι bakle, plamenice

πυρώδης 2 (εἶδος) ognjen, ognjevit, žareč, ognju podoben, plameneč

πύρωσις, εως, ἡ (πυρόω) požar, preizkušnja v ognju

πύστις, εως, ἡ (πυνθάνομαι) **1.** povpraševanje, poizvedovanje, vprašanje, spraševanje, ὑπέρ τινος po kom, πύστιν ἐρωτάω povprašujem, sprašujem κατὰ πύστιν τινός da poizvedujem po kom; **2.** vest, glas, poročilo

πῶ *enklit.*, *ion.* **κῶ** [*Et.*: okameneli instrumental, nastal iz *pron. debla* *q^ho-; *prim. stperz. okreppljujočo part. kā in got. hve* 'nekako', 'kakorkoli'] **1.** še, v zvezi οὐπῶ, μήπῶ še ne; **2.** kdaj, kako, nekako, kakorkoli

Πῶγων, ωνος, ὁ Pogon, pristanišče v Trojzenu

πῶγων, ωνος, ὁ brada

πωλέομαι *dep. med.* [*Et.*: *gl.* πέλομαι] [*Obl. ep. 2. sg.* πωλέ' (= πωλέεαι), *impf. iterat.* πωλέσκετο; *ion. praes.* πωλεῖμαι, *pt.* πωλεύμενος, *impf.* πωλεύμην] zahajam kam, pogosto prihajam kam εἰς τι, ἐπί τι, μετ' ἄλλους družim se s kom, sem v stikih s kom, občujem s kom

πωλέω [*Et.*: iz *ide.* *pel- 'prodati', 'zaslužiti'; *prim. sl.* plen, *stvnem.* fāli 'na prodaj', *nem.* feil 'na prodaj'] [*Obl. fut.* πωλήσω, *ion. impf.* πωλέεσκε] ponujam naprodaj, prodajam; z *gen. pretii:* πολλοῦ, πλείονος drago itd.

πῶλης, ου, ὁ prodajalec

πωλικός 3 (πῶλος) žrebeten, ki se nanaša na žrebeta, povezan z žrebeti, ἀπήνη voz, v kate-rega so vpreženi mladi konji ali žrebeta

πωλοδαμένω krotim (urim, dresiram) žrebe, vzgajam, vodim

πῶλος, ὁ [*Et.*: iz *ide. kor.* *pōlH-, *plH- 'žrebe'; *prim. got.* fula 'žrebe', 'žrebiček', *stvnem.* folo 'žrebe', 'žrebiček', *nem.* Füllen, Fohlen 'žrebe', 'žrebiček'] **1.** mladič, *pos.* žrebe *NT*; **2.** *pren. poet.* mlada deklica

πῶμα¹, ατος, τό [*Et.*: *gl.* ποιμήν] *ep.* pokrov

πῶμα², ατος, τό [*Et.*: *gl.* πίνω] požirek, pijača

πῶποτε *adv.* (sploh) kdaj, nekoč, nekaj, οὐδεὶς πῶποτε še nihče, še nobeden

πῶρινος 3 *ion.* lehnjakov, marmoren, λίθος lehnjak, (lahek) marmor

πωρόω okamenim, naredim (povzročim), da

kaj otrpne (da otrpnem), da kaj zakrkne (da zakrknem) *NT*

πώρωσις, εως, ἡ trdovratnost, zakrknjenost *NT*

πώς, *ion. κώς enklit. adv. a)* nekako, na kakšen način, ne ve se kako, na neki način, kakorkoli, sploh, ὅδ' ἔ πως tako nekako, οὐ πως οὐδέ' nikakor, τεχνικῶς πως precej spretno; **b)** skoraj, tako rekoč; **c)** slučajno, morda, pač, εἴ πως če bi morda, nemara

πῶς, *ion. κῶς 1. vprašalna členica:* kako, na kak način, zakaj; *včasih izraža željo:* πῶς ἂν θάνοιμι ο, da bi umrl; πῶς γάρ kako neki?; *elipt.* gotovo ne, nikakor ne; πῶς δὴ; kako vendar to?, πῶς οὐ kako ne bi, vsekakor; **2. v vzkliku:** kako zelo! *NT*

πωτάομαι *ep. = πέτομαι*

πῶς, εος, τό [*Et.: gl. ποιμήν, πῶμα¹*] [*Obl. pl. πῶσα, dat. πῶσει*] čreda ovac

P, ρ

P, ρ (ῥῶ) ro, sedemnajsta črka grškega alfabeta, kot številka ρ' = 100, ρ = 100.000

ῥά, ῥ' *ep.* [*Et.*: *sor.* ἄρα] = ἄρα

ῥαββί, ῥαββεί [*Et.*: *hebr.* *beseda*] rabi, (moj) učenik, častni naslov judovskih učiteljev po-stave *NT*

ῥαββο(υ)νί, ῥαββο(υ)νεί = ῥαββί *NT*

ῥαβδίζω (ῥάβδος) bičam, šibam *NT*

ῥαβδομαχία, ἡ borba z lesenimi palicami, boj s palicami

ῥαβδονομέω [*impf. poet.* ῥαβδονόμουν] sem sodnik pri bojnih igrah

ῥάβδος, ἡ [*Et.*: *iz ide. baze* *uer-b- 'vrteti', 'viti', 'upogibati', *nastale iz ide. kor.* *uer-'vrteti', 'viti', 'upogibati'; *prim. sl.* vrba, *lat.* verber 'šiba', 'bič'] **1.** šiba, palica, prot *NT a)* čarodejna palica (Hermesova, Kirkina in Ate-nina); **b)** palica; **c)** šiba (za bičanje) *NT*; **d)** vladarska palica, žezlo *NT*; **e)** kol, drog; **2.** klini na ščitu, prečke

ῥαβδοῦχος, ὁ (ῥάβδος, ἔχω) **1.** nosilec palice; **a)** razsodnik na tekmah; **b)** vladar, kralj; **2.** sodni sluga, sodnijski sluga, birič *NT*

ῥαβδο-φόρος, ὁ (φέρω) nosilec palice, reditelj, liktor

ῥαβδωτός 3 progast, pisan, marogast

Ῥάγαι, αἱ Rage, mesto v Mediji

ῥαγδαῖος 3 (ῥήγνυμι) *poet.* deroč, silen, silo-vit, močen, strasten

ῥαδαλός 3 *ep.* šibek, vitek, gibljiv

Ῥαδάμανθους, υος, ὁ Radamantis, sin Zevs-a in Evrope, sodnik v podzemlju

ῥαδινάκη, ἡ *ion.* (črno) kameno olje

ῥαδινός 3 in 2 **1.** šibek, vitek, nežen; **2.** gibčen, gibljiv, hiter, uren

ῥάδιος 3 in 2, *ep. ion.* ῥηίδιος [*comp.* ῥάων, ῥᾶον, *sup.* ῥᾶστος; *ep. ion.* ῥηίτερος, ῥήιστος, ῥηίτατος] **1.** lahek, brez truda, srečen, lahko umljiv ἔπος; **2. a)** ustrežljiv, popustljiv, na-

klonjen, vdan; **b)** lahko miseln ἦθος; **3. adv. ῥαδίως, ῥαδίον, *ep. ion.* ῥηιδίως, *ep.* ῥέα, ῥεῖα [*comp.* ῥᾶον, *sup.* ῥᾶστα, *ep.* ῥηίτατα] lahko, brez truda, lahko miselno, rad**

ῥαδιουργέω živim ali ravnam lahko miselno (brezskrbno)

ῥαδιούργημα, ατος, τό lahko miselno dejanje, hudobno dejanje *NT*

ῥαδιουργία, ἡ **1.** lahko miselnost, nepremišljenost; **2. a)** mehkužnost, lenoba, ohlapnost, želja po zabavi; **b)** hudobija *NT*; **3. pl.** kratkočasni, zabavni opravki

ῥαδιουργός 2 (ῥάδιος, ἔργον) zloben, pore-den, lahko miseln

ῥαθάμυξ, υγγος, ἡ [*Et.*: *predgr.* *beseda*] *ep.* kaplja, κονίης zrnce prahu

ῥαθυμέω (ῥάθυμος) lahko miseln sem, ži-vim lahko miselno (brezskrbno, malomarno, udobno), zabavam se

ῥαθυμία, ἡ **1.** lahko miselnost, brezskrbnost, ῥαθυμία τοῦ λόγου govorjenje tjavendan; **2. a)** malomarnost, nemarnost, lenoba; **b)** udobno življenje, želja po zabavi; **c)** brezbriznost, brezobzirnost, prezir, preziranje (*Evri-pid, Medeja* 218)

ῥά-θυμος 2 (ῥάδιος, θυμός) **1.** lahko miseln, brezskrben, brezbrizen; **2.** željan zabave, delomrzen, udoben, miren βίος, τὸ ῥάθυμον brezskrbnost

ῥαῖζω [*inf. aor.* ῥαῖσα] spočijem se od truda, odpočijem se, okrevam, popravim se

ῥαίνω [*Obl. fut.* ῥανῶ, *aor.* ἔρρανα, *pass. pf.* ἔρρασμαι, *3. sg.* ἔρρανται, *aor.* ἐρράνθην, *ep. aor. imp.* ῥάσσατε; *pf. pass. 3. pl.* ἐρράδαται, *plpf. 3. pl.* ἐρράδατο] škropim, poškropim, posipavam, τινί s čim

ῥαιστήρ, ἦρος, ἡ *ep.* kladivo

ῥαίω [*fut.* ῥαίσω, *aor. pass.* ἐρραίσθην, *ep. inf. fut.* ῥαίσεμεναι] **1. act.** razbijem, zdrobim,

vῆα potopim ladjo; treščim ob tla, vržem ob tla; uničim, grdo ravnam s kom; **2. pass.** razbijem se, strem se ναῦς, *ῥαιομένου* ko se mi je ladja razbila; potopim se, razpršim se, brizgnem ἐγγέφαλος; *pren.* mučim se, trudim se (*Sofokles*)

ῥακά puhloglavec, malopridnež, nespametnež NT

ῥάκος, οὐς, τό capa, cunjja, krpa, raztrgana obleka

Ῥαμνοῦς, οὔντος, ὁ Ramnunt, atiški demos

ῥανίς, ἴδος, ἡ (*ῥάινω*) *poet.* kaplja

ῥαντίζω [*aor.* ἐρράντισα] kropim, pokropim, očiščujem NT

ῥαντισμός, ὁ kropitev, kropljenje, očiščevanje NT

ῥαπίζω tepem s šibo, bičam, šibam, udarim okoli ušes, primažem komu eno okoli ušes, klofutam, oklofutam koga NT

ῥάπισμα, ατος, τό udarec za uho, klofuta, zaušnica NT

ῥαπτός 3 sešit, zakrpan, τὰ ῥαπτὰ prešite (mehke) preproge

ῥάπτω [*Et.*: iz *ide.* *uerp-, *urp-; *prim. lit.* verpiu 'presti'] [*Obl. fut.* ῥάψω, *aor.* ἐραψα, *pf. pass.* ἔραμμαι, *aor. pass.* ἐράφην, *ep. aor.* ῥάψα] **1.** šivam, sešijem, spajam, zlagam, všivam ἐν τινι; *pass.* sem všit ἐν τινι; **2.** snujem, delam, povzročam, prizadevam κακά τινι; izmišljam si, delam na čem φόνον ἐπί τινι, μόρον τινί

ῥάσσετε *gl.* ῥάινω

ῥᾶστος *gl.* ῥάδιος

ῥαστώνη, *ion.* ῥηστώνη, ἡ (ῥᾶστος) lahkota **1.** ročnost, pripravnost, spretnost; **2.** naklonjenost, postrežljivost, ustrežljivost, uslužnost, ἐκ ῥαστώνης iz prijaznosti, τινός do koga; **3.** olajšava, ῥαστώνην τινός παρασκευάζομαι olajšam si kaj; oddih, počitek, ozdravitev, okrepitev, korist, πολλή ῥαστώνη γίγνεται zelo koristno je; **4. a)** udobnost, ugodnost, mir; **b)** nemarnost, popustljivost, lenoba

ῥαφή, ἡ (*ῥάπτω*) šiv

ῥαφίς, ἴδος, ἡ (*ῥάπτω*) šivanka, igla NT

ῥαχά = ῥακιά

ῥᾶχία, ἡ *ep., ion.* ῥηχίη **1.** bibavica, kipeenje morskih valov, valovje, plima; **2.** obala, obrežje

ῥαχίζω *poet.* [*ἰαχράχισε* = καὶ ἐρρ-] razsekam (na kose), razkosam

ῥάχης, εως, ἡ **1.** hrbet, hrbtenica, hrbtovina; **2. pren.** τοῦ ὄρεος gorski greben, gorsko sleme

ῥαχός, **ῥάχος**, ὁ, *ion.* ῥηχός (*ῥήσσω*) *ion.* trnov grm, trnjeva ograja, živa meja

ῥαψωδέω (*ῥαψωδός*) predavam, deklamiram pesmi, recitiram, Ὀμηρον Homerja = Homerjeve pesmi

ῥαψωδός, ὁ (*ῥάπτω*, ὠδή) **1.** rapsod, pevec ali deklamator Homerjevih pesmi; **2. adi.** ἡ ῥαψωδός κύων pojoča zver (= sfinga)

ῥάων *gl.* ῥάδιος

ῥέα, **ῥεῖα**, **ῥεῖ'** [*adv. k* ῥάδιος] *ep.* lahko, brez truda, brezskrbno, po želji

Ῥέα, *ep. ion.* **Ῥεῖη** Rea, Kronosova žena, Zevsova mati

ῥέγκω *poet.* smršim

ῥέδη, ἡ [*lat.* raeda] voz NT

ῥέεθρον, τό *ep. ion. poet., skrč.* **ῥεῖθρον** (*ῥέω*) kar teče, potok, reka, veletok, val, valovje, tok, struga, rovak

ῥέζω [*Et.*: iz *ῥεργ-ιω; *prim.* ἔργον] [*Obl. impf.* ἔρεζον, ῥέζον, *iterat.* ῥέζεσκον, *fut.* ῥέξω, *aor.* ἔρ(ρ)εξα, ῥέξα, *cj. 1. pl.* ῥέξομεν, *aor. pass. pt.* ῥεχθέν] *ep. poet.* opravljam, vršim **1. a)** storim, delam, tvorim, izdelujem, izvršujem, τινά prizadevam komu kaj, κακόν (*κακῶς*) τινά grdo ravnam s kom, trpinčim, εἶ τινά, ἀγαθὰ τινά storim komu kaj dobrega, izkazujem dobroto, ῥεχθέν kar je narejeno, kar je storjeno, kar se je zgodilo; **b)** koristim, pomagam νόος; **2.** darujem, žrtvujem, opravljam, prinašam daritve ἱερά, τινός zaradi česa, za kaj

ῥέθος, οὐς, τό *ep.* **1.** ud; **2.** obraz, lice

ῥεῖα = ῥέα

ῥεῖθρον *gl.* ῥέεθρον

Ῥεῖθρον, τό Rejtron, pristanišče na Itaki

Ῥεῖτοι, οἱ Rejti, majhna slana jezera pri Atenah

Ῥεῖτος, ὁ Rejtos, potok pri Korintu

ῥεκτήρ, ἦρος, ὁ (*ῥέζω*) storilec, krivec

ῥέπω [*Obl. fut.* ῥέψω, *aor.* ἔρρησα, *ep. impf.* ῥέπον] **1.** nagibam se, spuščam se, padam (*o tehtnični skledici*), odločujem, dobivam premoč, zmagujem ταῦτα ῥέψειν ἔμελλε, αἰσιμον ἤμάρ τινος njegova usoda se je odloči-

la; **2.** nagibam se kam, obračam se, zadenem koga ἐπὶ τι, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν to se navadno ne odloči tako, σαφῶς τοῦτ' ἔστι τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον jasno je, da bodo mene obdolžili umora

ῥεῦμα, ατος, τό (ῥέω) **1. a)** tek, tok, val, valo-
vi, potok, reka, veletok, vodovje; **b)** izbruh
ognjenika, potok lave, struga; **c)** krvavitev,
krvavenje; **2.** (valeča se) množica, sila, silno
veliko število, στρατοῦ velikanska vojska

ῥεχθέν *gl.* ῥέζω

ῥέω *in med.* [*Et.*: iz *σρέφω, kar je izšlo iz kor.
*sreu-; *prim. stind.* srava- 'tečenje', 'tok', *nem.*
Strom, *trač.* Strimon (reka v Trakiji)] [*Obl.*
fut. ῥύησομαι, ῥεύσομαι, *NT* ῥεύσω, *aor.* ἔρ-
ρύην, ἔρρευσα, *pf.* ἔρρυχα, *adi. verb.* ῥυτός;
ep. impf. ἔρρεεν, ῥέεν, *aor.* ῥύην] **1. a)** tečem,
curljam, kapljam, lijem, κατὰ, ἔκ τινος iz (s)
česa dol, izlivam se, ὀξέος τοῦ ῥεύματος te-
čem s hitrim tekom, γάλα αἵματι plava v krvi,
letam ἐκ χειρῶν βέλεα, ἰδρῶτι pot mi lije ali
teče; **b)** *pren.* odpadam, izpadam τρίζεις, κατ'
οὐρον grem po svoji poti; **2. a)** razpadam,
razpuščam se, minevam, ginem, slabim, hi-
ram, umiram, končam se σῶμα; **b)** *o govoru:*
tečem (gladko in obilno); **c)** *o govoric:* ši-
rim se, raznesem se; **d)** privalim se, pridrem,
priderem, planem na koga, πολὺς κατὰ τινος
obilno in obširno govorim proti komu

ῥήγιον, τό Regij (Region), grško mesto v juž-
ni Italiji; *preb.* ῥηγῖνοι, οἱ Regini, Regijci

ῥήγμα, ατος, τό (ῥήγνυμι) **1.** prelom, razpoka,
špranja, kila; **2. NT** podrtija

ῥήγμῖν, ἔνος, ἡ *ep. poet.* kipenje, lomljenje
morskih valov ob obrežju, bibavica, plima

ῥήγνυμι [*Et.*: iz *ῥρήγνυμι, kar je izšlo iz *ide.*
baze *ureH₁g- 'razbiti', 'rezati'; *prim. sl.* reza-
ti] [*Obl. trans. fut.* ῥήζω, *aor.* ἔρρηξα, *pass.*
pf. ἔρρηγμα, *aor.* ἐρράγην; *med. fut.* ῥήξομαι,
aor. ἐρρηξάμην, *intr.* ῥήγνυμαι, *fut.* ῥαγήσο-
μαι, *aor.* ἐρράγην, *pl.* ἔρρωγα, *ep. 3. pl. praes.*
ῥήγνυσι, *impf. iterat.* ῥήγνυσκε, *aor.* ῥήξα, ῥη-
ξάμην, *cj. 1. pl.* ῥηξόμεθα]

I. trans. 1. act. in pass. a) lomim, zlomim,
prelamljam, trgam, raztrgam, prediram; raz-
pršim, razstrelim, prebijem, razbijem τεῖ-
χος, πύλας, θύρας, σάκος, νευρήν, φάλαγγας,
στίχας, τὸ μέσον; **b)** storim (naredim, pov-
zročim), da kaj izbruhne, povzročim ἔριδα,

φωνήν spregovorim, začnem govoriti; *NT*
tudi brez φωνήν: spregovorim; δακρύωννάμα-
τα začnem se jokati, zajočem, zjočem se, ὁ
χῶρος ῥήγνυσι αὐτόθι πηγᾶς na tistem kraju
izvirajo (topli) vreleci; **2. med.** zase kaj pre-
drem, razkropim τεῖχος, φάλαγγας, στίχας;
ἔριδα povzročim, vnamem;

II. intr. 1. lomim se χῦμα, pokam, razpočim se,
razbijem se ναῦς; **2.** vdrem, nastopam, nasta-
jam, vnamam se, prihajam nad koga κακά

ῥήγος, ους, τό (ῥέζω barvam) *ep.* pisana odeja,
preproga, blazina, prevleka

ῥήθεις 3 [*Et.*: *gl.* εἴρω¹] izrečen, izgovorjen;
subst. ῥηθέν, τό izrek

ῥηθήμεν = ῥηθῆναι, *gl.* εἴρω¹

ῥηίδιος, ῥηιδίως, ῥηίτερος, ῥηίστος, ῥηί-
τατα, *gl.* ῥάδιος

ῥηκτός 3 (ῥήγνυμι) *ep.* ki ga je mogoče raztr-
gati, ki ga je mogoče prebiti, ranljiv

ῥῆμα, ατος, τό [*Et.*: *gl.* εἴρω¹] **1. a)** beseda, iz-
raz, reklo; **b)** izrek, stavek; *pl.* govor, ῥήματι
dobesedno, po besedah; **c)** vest, pripoved,
razgovor; **d)** povelje, ukaz, zapoved, zakon;
2. NT pravna zadeva, pravna reč, nauk, stvar,
dejanje

ῥῆνεα, ἡ, *ion.* ῥηνή Reneja (Renea), otok
v otoški skupini Kikladi

ῥηξηνορία, ἡ moč, sila, ki predira čete (vrste)
junakov

ῥηξ-ήνωρ, ορος, ὁ (ῥήγνυμι, ἀνὴρ) *ep.* ki predi-
ra vrste junakov, predirač, razdiralec

ῥῆσις, εως, ἡ [*Et.*: *gl.* ῥῆμα, εἴρω¹] **1.** govorje-
nje, govor, način govorjenja; **2.** beseda, izrek,
pripoved, pripovedovanje; **3.** sklep Λακεδαι-
μονίωv

ῥήσσω [*vzpor. obl. k* ῥήγνυμι] **1. ep.** udarjam,
bijem, butam (z nogami), teptam τινί; **2. NT**
trgam, raztrgam, razženem, lomim; mečem
sem ter tja, stresam

ῥηστώνη, ἡ *ion.* = ῥαστώνη

ῥητέον [*adi. verb. k* εἴρω¹] treba je reči

ῥητήρ, ἦρος, ὁ *ep.* = ῥήτωρ

ῥητορεύω (ῥήτωρ) ukvarjam se z govorni-
štvom, nastopam kot govornik, govorim

ῥητορικός 3 (ῥήτωρ) **1.** govornikov, govorni-
ški; *subst.* ῥητορικῆ, ἡ *sc.* τέχνη zgovornost,
govorništvo, retorika; **2.** zgovoren; *subst.* ὁ

ῥητορικός govornik; *adv.* ῥητορικῶς kakor govornik, zgovorno

ῥητός 3 [*adi. verb. k* εἶρω¹] **1.** izrečen, izgovorjen, povedan, dogovorjen, domenjen, določen, ἐπὶ ῥητοῦς pod določenimi pogoji; *adv.* ῥητῶς izrečeno, izrecno *NT*; **2.** ki se ga sme povedati, ki ga je dovoljeno povedati, izrekljiv

ῥήτρα, ἡ, *ion.* **ῥήτηρ** **1.** beseda, govor, ῥήτραν λαμβάνω dobim besedo, dobim pravico do govora; **2.** dogovor, pogodba; **3.** odredba, odlok, ukaz, sklep, postava, zakon

ῥήτωρ, ορος, ὁ (εἶρω¹) **1.** govornik; *pos.* ljudski govornik, politik, državnik; **2.** učitelj govornišтва

ῥηχίη, ἡ *ion.* = ῥᾶχία

ῥηχός, ὁ *ion.* = ῥᾶχός

ῥηγεδανός 3 (ῥῆγος) *ep.* grozen, strašen, strahovit

ῥηγέω [*aor.* ἔρρηγισα, *ep.* ῥίγησα, *pf.* ἔρρηγα *s praes. pomenom*, *3. sg. cj. ep.* ἔρρηγησι] *ep. poet.* **1.** mraz me trese, tresem se (od mraza), zebe me, otrpnem; **2.** strah me pretresa, zgrozim se, tresem se od strahu, trepetam, bojim se

ῥήγιον [*comp. od* ῥῆγος, *sup.* ῥίγηστος 3] *ep.* bolj mrzel, strašnejši, hujši; *sup. adv.* ῥίγηστα najstrašneje, pregrozno

ῥῆγος, ους, τό [*Et.:* iz *sr̥Hg-os; *prim. lat.* frīgus -oris 'mraz', 'hlad', frīgeō 'mrzel sem', 'hladen sem', frīgīdus 'mrzel', 'hladen'] mraz, slana

ῥηγῶω [*skrč. at. v ω* namesto ου: ῥηγῶ, ῥηγῶς, ῥηγῶ, ῥηγῶμεν, *inf.* ῥηγῶν in ῥηγῶν, *fut.* ῥηγῶσω, *aor.* ἔρρηγισα, *ep. inf. fut.* ῥηγῶσέμεν] prezebam, zebe me, mrazi me, mraz mi je, hladno (mrzlo) mi je

ῥίζα, ἡ (ῥαδίνος) **1.** korenina; **2. a)** mladika, poganjek; **b)** potomci; **c)** izvir, rod, koleno, vzrok

ῥιζῶω (ῥίζα) **1. act.** storim (naredim, povzročim), da se kaj ukorenini, utrjujem, pritrjujem *vñā*, τυραννίδα; **2. pass. pf.** ukoreninjen sem τυραννίς, utrjen sem ὀδός, zasajen sem ἀλώη, *NT* ἔν τινι v čem

ῥίμφα *adv. ep.* lahko, urno, jadrno, hitro, brzo
ῥίμφ-άρματος 2 (ἄρμα) *poet.* ki ima hiter voz, s hitrim vozom, φεύγοντες πῶλοισιν ἡ

ῥίμφαρμάτοις ἀμίλλαις bežeč na konjih ali vozovih, drvečih kakor za stavo

ῥῆνη, ἡ pila

ῥῆνόν, τό, **ῥῆνός**, ὁ *ep.* **1.** koža na človeškem telesu; **2.** odrta koža, usnje; **3.** ščit iz volovske kože βοῶν

ῥίνο-τόρος, ὁ (ῥίνος, τείρω) *ep.* ki predira kože na ščitu ali ki predira ščit

ῥίον, τό *ep.* vrh, predgorje, pomol, nos, rt

ῥῖπαι νύχαι, αἱ = sever

ῥίπή, ἡ (ῥίπτω) **1.** lučaj, met, strel, vzlet, polet, naglica, moč, sila πυρός; **2.** naval, pritisk Βορέας, vihar; **a)** παμφεργεῖς ῥίπαι sončni žarki; πετερύγων udar, mahanje s perutmi, frifotanje; **b)** ἐν ῥίπτῃ ὀφθαλμοῦ v trenutku *NT*

ῥίπη, ἡ Ripa, mesto v Arkadiji

ῥίπίζω **1.** premetavam, zazibam, zibljem *NT*; **2.** podpihujem, netim, vnemam

ῥῖπος, ους, τό *ion.* = ῥίψ

ῥίπτάζω *ep. poet. [impf. iterat. ῥίπτασκον]* mečem sem ter tja, premetavam; *pass.* zibljem se sem ter tja, omahujem

ῥίπτός 3 *poet.* vržen, μέρος smrt zaradi padca
ῥίπτω, **ῥίπτέω** [*Obl. fut.* ῥίψω, *aor.* ἔρριψα, *pf.* ἔρριφα, *pass. pf.* ἔρριμμαι, *aor.* ἔρριφθην, *fut.* ῥίφθήσομαι, *adi. verb.* ῥιπτός, *ep. praes.* 3. *pl.* ῥιπτεῦσι, *aor.* ῥῖψα, *ajol. aor. pt.* ῥίψαις; *NT aor.* ἔρριψα, *pf. pass.* ἔρριμμαι in ῥέριμμαι]

1. a) mečem, lučam, treščim; **b)** dol prekucnem, strmoglavim, ἐμαυτόν dol se vržem, strmoglavim se, χθονί mečem na zemljo; **c)** κυσί mečem pred pse; **2.** mečem iz česa, izvržem, ἐκ χθονός izženem, ἐμαυτόν ἐκ χθονός grem v pregnanstvo, izpostavljam εἰς ἄβατον ὄρος, ἐμαυτόν ῥιπτέω valjam se; **3. a)** mečem proč, odmetavam, odlagam ὅπλα, οἷχεται πάντα ταῦτ' ἔρριμμένα vse to je minilo, je zavrženo; *NT* zanemarjam; **b)** ἀράς preklinjam, λόγους govorim; **c)** παρὰ τοὺς πόδας polagam pred noge

ῥίς, ῥῆνός, ἡ nos, *pl.* nozdrvi, nosnice, nosovi

ῥίσκος, ὁ zabo, rakev, krsta

ῥίψ, ῥίπος, ἡ [*dat. pl. ep.* ῥίπεσσι] *ep. ion.* šiba, mladika, prot, protje, rogoz, loček, ločje, biček, bičje, trstje, pletenina iz ločja, rogoznica, štorja

ῥίψο-κίνδυνος 2 (ῥίπτω) ki se postavlja v ne-

varnost, predrzen, vratolomen ἔργον; *subst.* predrznjež, vratolomnež

ῥοδανός 3 *ep.* gibljiv, gugav; omahljiv, šibek

ῥόδεος 3 *poet.* = ῥοδῶεις

Ῥοδῖος, ὁ Rodij, reka v Troadi

ῥοδο-δάκτυλος 2 *ep.* rožnoprsta, rožnoprstna, z rožnatimi prsti Ἡώς

ῥοδῶεις 3 (ῥόδον) *ep.* rožnat, dišeč po rožah

ῥοδό-κολλπος 2 z rožnimi prsmi, rožnopršen

ῥόδον, τό, *ajol.* βρόδον [Et.: iz *ῥρόδον; *je orient. izvora; prim. stiran.* *urda- 'roža', 'vrtnica'; *lat.* rosa 'roža', 'vrtnica', *sl.* roža, *nem.* Rose 'roža', 'vrtnica', *ang.* rose 'roža', 'vrtnica'] roža

Ῥοδόπη, ἡ Rodopa, gorovje v Trakiji

Ῥόδος, ἡ Rodos, otok v Egejskem morju; *preb.* Ῥοδῖος, ὁ Rodijec, Rodošan

ῥοή, ἡ (ῥέω) reka, tok, val

ῥοθέω (ῥόθος) *poet.* šumim, bučim, hrumim, mrmram, godrnjam

ῥόθιος 2, *fem.* ῥοθιάς *ep.* šumeč, kipeč, penoč se; *subst.* ῥόθιον, τό 1. kipenje valov, šumenje valov; 2. glasno udarjanje z vesli

ῥόθος, ὁ šum, šumenje; krik, vrišč; naval, sila, ἔξ ἑνός ῥόθου z enim naskokom

ῥοιά, ἡ, *ion.* ῥοιή granatno jabolko (drevo in sad)

ῥοιβδέω (ῥοῖβδος) *ep.* srkam, srebam (s šumom, glasno)

ῥοῖβδος, ὁ *poet.* frfot, frfotanje, fofot, fofotanje, frčanje πετεῶν

ῥοιζέω [*aor. ep.* ῥοίζησε] *ep.* šumim, žvižgam, sikam

ῥοιζηδόν *adv.* s prasketom, hrupno, s šumom NT

ῥοῖζος, ὁ *ep.* brenčanje, brnenje, žvižganje

ῥοιή, ἡ *ion.* = ῥοιά

Ῥοίτειον, τό Rojtej (Rojtejon), predgorje in mesto v Miziji

ῥομφαία, ἡ velik, širok meč; *pren.* velika bolečina NT

ῥόος, ὁ, *skrc.* ῥοῦς *ep. ion.* tek, tok, potok, reka, val, κατὰ ῥόον dol po vodi, s tokom reke, navzdol po toku, z vodo, πρὸς ῥόον proti toku reke, proti vodi

ῥόπαλον, τό 1. kij, bat, ropalon, (pastirska) palica; 2. trkalo, tolkalo (na vratih)

ῥοπή, ἡ (ῥέπω) nagnjenje, nagibanje (tehtnice), preobrat (usode), odločilen trenutek, največja nevarnost, odločitev; vpliv, povod, vzrok; μεγάλη ῥοπή ἐστίν zelo pomembno je, res odločilnega pomena je; ῥοπή βίου μοι življenje se mi nagiba h koncu, δέδορκε φῶς ἐπὶ μικρᾶς ῥοπῆς življenje mu visi na niti, μικρὰ ῥοπή αὐτῶν ἐστίν oni le malo vplivajo, malo pomenijo, οὐ μικρὰν ῥοπήν ποιῶ zelo vplivam na kaj, veliko pripomorem do česa (k čemu), ἐν ῥοπῇ τοιᾶδε κεῖμαι nahajam se v tako nevarnem položaju, μικρὰ ῥοπή majhen povod ali vzrok

ῥόπτρον, τό (ῥέπω) 1. trkalo, tolkalo (na vratih); 2. kij, meč Δίκης Evripid, Hipolit 1172

ῥοῦς, ὁ *gl.* ῥόος

ῥοφέω [Et.: iz *ide.* baze *serb^h- 'srebat', ki je izšla iz kor. *ser- 'srkati'; *prim. lat.* sorbeō 'srkam', *sl.* srebat, *lit.* srēbiù, surbiù 'srkati', 'srebat', *let.* surbju 'srkati', 'srebat', *strebju* 'srkati', 'jesti z žlico', *nem.* schlürfen] srkam, srebam, požiram; izsrebam ἀρτηρίας

ῥοχθέω [*impf.* ἐρροχθουν, *ep.* ῥόχθουν] *ep.* šumim, bučim, kipim, penim se

ῥοώδης 2 (ῥόος, εἶδος) tekoč, kipeč, deroč, vzburkan, razburkan θάλασσα

ῥύαξ, ἄκος, ὁ (ῥέω) prodirajoči tok (lave), ognjena reka τοῦ πυρός

ῥύατο, ῥύατ' *gl.* ῥύομαι

ῥύδην *adv.*, ῥύδόν *adv.* potokoma, v potokih, obilno, bogato, ῥύδον ἀφνειός prebogat

ῥύη *ep.* = ἐρρύη *gl.* ῥέω

ῥυθμίζω (ῥυθμός) delim, razdelim na posamezne člene, spravim v pravo mero, spravim v kako stanje, prav uredim, uravnam; preudarim, presodim, τὴν λύπην hočem najti pravi sedež bolečine (žalosti)

ῥυθμός, ὁ, *ion.* ῥυσμός [Et.: domnevno iz ῥέω s prvotnim pomenom 'enakomeren tok'] 1. mera, takt, ritem, ἐν ῥυθμῷ po taktu, ῥυθμοὺς σαλπίζω trobim po taktu, dajem takt; 2. a) razmerje, somernost, skladnost, ubranost; b) lepa postava, lepa oblika; c) značaj, narava, čud

ῥῦμα, ατος, τό 1. (ῆρω) tetiva, ἐκ τόξου ῥύματος kolikor doseže strel, za streljaj (daleč), na streljaj (daleč); 2. (ῥύομαι) rešitev, zaščita, zavetje, obramba

ῥύμη, ἡ **1. a)** prevrat, preobrat, sprememba τύχης; **b)** napenjanje, naval, napad, pritisk, sila, ῥύμη z močjo; **2.** cesta, ulica

ῥύμμα, ατος, τό **1.** nesnaga; **2.** čistilo, lug, milo

ῥύμός, ὁ *ep. ion.* oje

ῥύομαι *dep. med.* [*fut.* ῥύσομαι, *aor.* ἔρρυσάμην, *ep. praes. inf.* ῥῦσθαι, *impf. iterat.* 2. *sg.* ῥύσκει, *aor.* ῥύσάμην (tudi ῥυσσάμην), *impf.* 3. *pl.* ῥύατο, *aor.* 3. *sg.* ἔρρῦτο; *NT aor.* ἔρυσάμην, *pass.* ἐρούσθην] **1.** k sebi potegnem, rešim, odrešim, osvobodim τινά, τί, ἕκ τινος, ὑπέκ τινος iz česa, ἀπό τοῦ πονηροῦ hudega *NT*, τινά μή κατθανεῖν smrti; νόσου ozdravim, ἐκ δουλοσύνης iz sužnosti, ἐπί τινι pod kakimi pogoji; ὁ ῥούμενος odrešenik *NT*; **2. a)** varujem, branim, ščitim, ὑπό τινος pred kom; **b)** popravim αἰτίας ἔργω; **c)** zakrijem μήδεα; **d)** zadržujem, oviram Ἡῶ

ῥύπα, τά [*metapl. pl. k* ὁ ῥύπος] [*Et.: domnevno iz *sr(o)up-, *sr(e)up-* 'krastava umazanija'; *prim. sl.* strup] nesnaga, umazanija, umazanost, nesnažnost

ῥυπαίνω umažem, onesnažim, omadežujem
ῥυπαρεύομαι *pass.* onesnažim se, omadeževan sem *NT*

ῥυπαρία, ἡ nesnaga, umazanija, umazanost, nečisto mišljenje *NT*

ῥυπαρός 3 (ῥύπα) umazan

ῥύπα *ep.*, **ῥυπόω** [*pt. praes. od* ῥυπάω: ῥυπόωντα = ῥυπάντα; *pt. pf. pass. od* ῥυπόω; ῥερωπόμενος] *ep.* umazan sem, zamazan sem, nečist sem; *pt. pf. pass.* umazan, zamazan

ῥύπες, ὦν, αῖ Ripe, mesto v Ahaji

ῥύπος, ὁ *gl.* ῥύπα *NT*

ῥῦσαι, ῥῦσθαι *gl.* ῥύομαι

ῥῦσί-βωμος 2 *poet.* ki čuva (ki ščiti) oltarje

ῥῦσιον, τό (ἔρύω) *ep. poet.* **1.** ugrabljeno, (bojni) plen, rop ἐλαύνομαι; **2. a)** zastavitev, zastava, zalog, zastavljen predmet; **b)** kazen, povračilo, odkupnina, odškodnina, φόνον φόνου ῥῦσιον τεῖσω s svojo smrtjo bom poplačal njihovo smrt

ῥῦσί-πι(τ)ολις, εως, ἡ (ῥύομαι) *poet.* braniteljica mesta, zavetnica mesta

ῥύσις, εως, ἡ (ῥέω) tok; αἵματος krvavitev, krvavenje, krvotok *NT*

ῥύσκει *ep.* = ἔρύον *gl.* ῥύομαι

ῥυσμός, ὁ *ion.* = ῥυθμός navada, šega, običaj, značaj, čud

ῥῦσός 3 *ep.* ki ima razoran (zgrbančen) obraz, z razoranim (zgrbančenim) obrazom, zgrbljen

ῥυστάζω [*ep. frequent. od* ἔρύω] [*impf. iterat.* ῥυστάζεσκεν] vlačim sem ter tja κατὰ δώματα, grdo ravnam s kom τινά

ῥυστακτύς, ὕος, ἡ *ep.* vlačenje, grdo ravnanje, sramotenje

ῥῦτήρ¹, ἦρος, ὁ (ἔρύω) *ep. poet.* ki vleče **1.** βιοῦ napenjalec (loka), strelec; **2.** jermen, vrv, bič, uzda; *pl.* ojnice, vajeti, ἀπό ῥυτήρος brez uzde, s spuščeno uzdo

ῥῦτήρ², ἦρος, ὁ (ῥύομαι) *ep.* čuvaj, varuh, zaščitnik τινός

ῥῦτίς, ἴδος, ἡ **1.** grba, guba; **2. NT** madež, napaka

ῥυτόν, τό čaša, rog, iz katerega se pije

ῥυτός¹ 3 (ῥέω) tekoč, ὕδωρ živa voda

ῥυτός² 3 (ἔρύω) privlečen, dovlečen

ῥωγαλέος 3 (ῥώξ) *ep.* raztrgan, razsekan, luknjast, preboden

ῥωμαῖστί *adv.* v rimskem jeziku, latinsko *NT*

ῥωμαλέος 3 krepek, močen, trden πέδα, silen ἐν τῷ λέγειν

ῥώμη, ἡ (ῥώννυμι) **1.** telesna moč, jakost, sila; **2.** politična ali vojaška moč, vojska; **3.** duševna moč, srčnost, hrabrost, pogum, odločnost

ῥώννυμι [*fut.* ῥώσω, *aor.* ἔρρωσα, *pass. pf.* ἔρρωμαι, *aor.* ἔρρώσθην] **1. act.** delam koga močnega, krepim, krepčam, jačim, jačam, osrčujem τι εὐανδρία; **2. pass. a)** postanem močen, okrepi se, ojačim se, ojačam se; *pf.* ἔρρωσθαι biti močan, biti mogočen, biti zdrav, biti krepak, ἔρρωσο bodi zdrav!, pozdravljen!, zbogom!, zdravstvuj! *NT*; ἔρρωσθαί τινι λέγω poslovim se od koga, odslovim koga (s katerim se nočem več prerekati); **b)** odločen, pogumen, srčen sem, poganjam se, ženem se, trudim se (na vso moč) εἰς τὸν πόλεμον

ῥώξ, ῥωγός, ἡ (ῥήγνυμι) *ep.* razpoka, reža, špranja, lina, predor, μεγάροι οzek dohod do orožarne

ῥώομαι *dep. med.* [*fut.* ῥώσομαι, *aor.* ἔρρωσάμην, *ep. impf.* 3. *pl.* (ἔρ)ρώοντο] hitro se premikam, hitim, tečem, drobim, stopicam,

tekam okrog česa, plešem; *o laseh*: maham,
vihram
ῥωπήια, τὰ (ῥώψ) grmovje, grmičevje, gošča,
goščava

ῥωχμός, ὁ *ep.* = ῥώξ

ῥώψ, ῥωπός, ἡ *ep.* dračje, grmovje, grmičevje

Σ, σ

Σ, σ (σίγμα) sigma, osemnajsta črka grškega alfabeta, kot številka σ' = 200, σ = 200.000

σ' 1. = σέ (*redko* σοί); **2.** = σά

σᾶ (= σῶα) *gl.* σῶος

σαβαχθανί, σαβαχθανεί [*Et.: hebr. beseda*] zapustil si me *NT*

σαβαώθ [*Et.: hebr. beseda*] vojne trume, vojna krdela *NT*

σαββατισμός, ό [*Et.: hebr. beseda*] sobotni počitek, dan počitka *NT*

σάββατον, τό [*Et.: hebr. beseda*] [*dat. pl. σάββατον*] sobota, teden, τῆς μιᾶς σαββάτων prvi dan v tednu *NT*

σαβοῦ saboj! (vzklik pri slavljenju Sabacija, tj. Bakha)

σάγαρις, εως, ή [*ion. ιος, acc. pl. ις*] sagaris, sagara, dvorezna bojna sekira skitskih ljudstev in Amazonk

Σαγάρτιοι, οί Sagartijci, perzijsko ljudstvo v Iranu

Σαγγάριος, ό Sangarij, reka v Bitiniji

σαγηνεύω lovim z veliko mrežo, lovim z vlačilno mrežo (z vlačnico), omrežim

σαγήνη, ή velika mreža, vlačilna mreža, vlačnica, sak *NT*

σαθρός 3 1. strohnel, trhel, počen; **2. pren. a)** razpadljiv, minljiv, slab, slaboten, bolan; **b)** prazen, puhel, ničev; **c)** σαθρόν τι slabost, boječa misel, malodušna misel, malodušje

σαίνω *ep. poet.* [*Obl. aor. ἔσηνα*] **1.** maham, οὐρῆ migam z repom; **2. pren. a)** dobrikam se, prilizujem se, prijazno pozdravljam, smehljam se, φαιδρᾶ ἀπ' ὀμμάτων σαίνει με προστείχουσα z jasnimi očmi me pozdravlja, bližajoč se meni nasproti, φθόγγος με tiho prihaja do mojih ušes; **b)** pretresam, plašim, *NT pass.* omahujem

σαίρω [*aor. ἔσηρα, pf. σέσηρα*] *poet.* čistim, snažim, pometam

Σάις, εως, ή [*ion. gen. ιος, dat. Σάϊ*] Sais, mesto v spodnjem Egiptu

Σάκαι, οί Saki, skitsko ljudstvo

σακέσ-παλος, ό (σάκος, πάλλω) *ep.* ki vihti ščit, ščit vihteči

σακεσ-φόρος, ό (σάκος, φέρω) *poet.* ki nosi ščit, ščitonosec

σακίον, τό vrečica, mošnjček

σακκέω *ion.* precejam

σάκ(κ)ος, ό [*Et.: izpos. iz hebr. šaq 'obleka iz grobega blaga', 'vreča', 'raševnik', 'žalovalna obleka'; iz gr. izpos. lat. saccus, sl. sak 'ribiška mreža na palici', nem. Sack 'vreča', 'žakelj'*] vreča; (žalna) obleka *NT*

σάκος, ους, τό *ep. poet.* [*Et.: domnevno semit. izpos.; prim. stind. tvác- 'koža', het. tuekka 'telo'*] *ion.* velik ščit

σᾶκός, ό *dor.* = σηκός

Σαλαμῖν-αφέτης, ου, ό (ἀφ-ίτημι) izdajalec Salamine

Σαλαμίς, ἴνος, ή Salamina, otok in mesto v Saronskem zalivu; *adi.* **Σαλαμίνιος** 3 salaminijski, salaminski; *preb.* **Σαλαμίνιος, ό** Salaminijec, Salaminec

σαλεύω (σάλος) **1.** *trans.* vihtim, majem, tresem, potresam; razdražim, premaknem, dvignem, vzdignem (ljudstvo) *NT*; **2. intr. in pass.** majem se, zibljem se, zganem se, dam se preplašiti, omahujem, τὰ σαλευόμενα omajane stvari, spremenljive stvari *NT*; *preb.* πόλις σαλεύει je v nevarnosti, Ἐλέκτρα je nesrečna

σάλος, ό *poet.* zibanje, guganje, valovanje, kipenje, naval valov, valovi, φοίνιος krvavi valovi, χθονός potres, nemir; vihar, nevarnost τὰ τῆς πόλεως

σαλπι(γ)κτής, οῦ, ό (σαλπίζω) trobentar, trobentač

σάλπιγξ, *ιγγος*, ή **1.** trobenta, tromba; **2.** znamenje s trobento, zvok (zven) trobente

σαλπίζω [*fut.* σαλπίζω, *aor.* ἐσάλπιγξα, *ep.* σάλπιγξα; *NT fut.* σαλπίσω, *aor.* ἐσάλπισα] trobim, trobentam, dajem znamenje s trobento; donim, bobnim οὐρανός

σαλπιστής, ὁ = σαλπικτής

σᾶμα = σῆμα

σάμαινα, ή samajna, samoška ladja, ki je ime-la na premcu podobo merjasca

Σάμη, ή, **Σάμος**, ή Sama (Samos), otok pri Itaki (pozneje Kefalenija); *preb.* Σαμαῖοι, οἱ Samajci

Σάμος, ή Samos **1.** = Σάμη Sama; **2.** **Σάμος Θρηϊκή**, **Σαμοθράκη**, ή, *ion.* **Σαμοθρηϊκή** Samotraka (Trakijski Samos, Traški Samos, Samotreika), otok v severnem Egejskem morju; *preb.* **Σαμοθρήικες**, οἱ Samotraiki (Samotreiki), Samotrakijci, Samotračani; *adi.* **Σαμοθρηϊκίος** 3 samotraški, samotrakijski; **3.** Samos, otok v Egejskem morju blizu obale Jonije; *preb.* **Σάμιοι**, οἱ Samijci, Samošani

σάν *dor.* = σίγμα

σανδάλιον, τό *ion.*, **σάνδαλον**, τό *poet.* [*Et.: izpos., vendar izvor ni znan*] opanek, podplat

σανδαράκινος 3 *ion.* s sandarakom pobarvan, svetlordeč

Σάνη, ή Sana, mesto na Paleni v Trakiji

σανίδιον, τό deščica, tablica, zapisek, imenik

σανίς, ἰδος, ή **1. a)** deska *NT*, podnica (deska v podu), oder, zaboj; **b)** pisalna deščica; **2.** *pl.* krila, vratnice δικλίδες; **3.** kol, sramotilni steber (na katerega so privezovali ali pribijali zločince)

σάος 3 [*Et.: iz *σᾶφος, kar je domnevno nastalo iz *tueh₂-uo-s iz ide. kor. *tueh₂- 'biti močan'*] = σός *gl.* σῶς

σαοφροσύνη, ή, **σάο-φρων** *gl.* σωφρο-σύνη, σῶφρων

σαόω *ep. poet.* = σῶζω

Σαπαῖοι, οἱ Sapajci, trakijsko pleme na gori Pangaj

σαπήη *gl.* σήπω

σαπρός 3 [*Et.: sor. σήπω*] **1.** gnil, pokvarjen (*o ribah*); slab, strohnel δένδρον *NT*; **2.** neuporaben, neraben; nečist λόγος *NT*

σάπφειρος, ή safir *NT*

Σαπφώ, οὔς, ή Sapfo, grška pesnica z Lezbosa (ok. 600 pr. Kr.)

σᾶπω = σήπω

Σαράγγαι, οἱ Sarangi, prebivalci perzijske pokrajine Sogdiane

σαργάνη, ή *poet.* pletenina, koš, košara, jerbas *NT*

Σαρδανάπαλ(λ)ος, ὁ Sardanapal, asirski kralj (ok. 880 pr. Kr.)

σαρδάνιον *adv.* (σαίρω) zlobno, porogljivo, posmehljivo γελάω, μειδιάω

Σάρδεις, εων, αἰ, *ion.* **Σάρδιες**, ἰων [*dat.* Σάρδισι, *acc.* Σάρδις] Sarde, glavno mesto Lidije; *adi.* **Σαρδιανός** 3 sardijanski, sardski; *preb.* **Σαρδιανοί** in **Σαρδιηνοί**, οἱ Sardijani (Sardijeni), Sardci

σάρδιον, τό, **σάρδι(ν)ος**, ὁ sardij, karneol (dragi kamen) *NT*

σαρδ(ι)-όνυξ, υχος, ὁ sard(i)oniks (dragulj) *NT*

Σαρδώ, οὔς, ή [*gen. tudi* Σαρδόνας, *acc.* Σαρδώ, Σαρδόνα] Sardo = Sardinija; *preb.* **Σαρδόνιοι**, οἱ Sardonijci = Sardinci, Sardinijci; *adi.* **Σαρδόνιος** 3 in **Σαρδονικός** 3 sardonijski, sardoniški = sardinski, sardinijski, sardiniški

σάρισα, ή sarisa, makedonska sulica

σαρισο-φόρος, ὁ (φέρω) sarisonosec, kopjenosec, suličar; *pl.* sarisofori = sarisonosci tj. kopjenosci, suličarji, lahkooborožena konjenica Makedoncev

σαρκίζω (σάρξ) *ion.* strgam (ostrgam) meso, δέρμα ostrgam meso s kože

σαρκικός 3 (σάρξ) mesen, polten, čuten, grešen *NT*

σάρκινος 3 (σάρξ) **1.** mesen, od mesa; **2.** polten, čuten, pregrešen *NT*

σαρκο-παγής 2 (σάρξ, πήγνυμι) mesnat, sestavljen iz mesa; *drugi:* okamenel

σαρκο-φάγος 2 (σάρξ, φαγεῖν) ki jé meso, mesojed, mesojeden

σαρκώδης 2 (εἶδος) mesnat, mesen, od mesa

σάρξ, σαρκός, ή [*Et.: domnevno iz ide. *tuek'-, *tuek'- 'razrezati', 'razkosati'; prim. av. θβərəsaiti 'rezati'*] [*ep. dat. pl. σάρκεσσι*] meso; **a)** telo, truplo; **b)** kar je umrljivo, grešno, grešnost *NT*

σαρόω (σαίρω) snažim, čistim, pometam *NT*

Σαρπηδών, ὄνος, ὁ [*ep. tudi* Σαρπήδοντος,

voc. Σαρπηδόν] Sarpedon **1.** Zevsov sin, po-veljnik Likijcev; **2.** Pozejdonov sin, ki ga je Herakles ubil v Trakiji; po njem se imenuje Sarpedonov rt oz. Sarpedonski rt (Σαρπηδο-νίη ἄκρη) v Trakiji nasproti Imbrosa

Σάρπη, ἡ Sarta, makedonsko mesto na jugu polotoka Sitonija

Σάσπειρες, οἱ Saspejri, skitsko pleme med Medijo in Kolhido

σατᾶν, σατανᾶς, ᾧ, ó nasprotnik, satan, hudič NT

Σατνιόεις, εντος, ó Satnioent, rečica v Miziji
σάτον, τό sat (saton), merica za žito NT

Σάτραι, οἱ Satri, trakijsko pleme na gori Pan-gaj

σατραπεία, ἡ, ion. **σατραπήη** satrapija **1.** část (služba, funkcija) satrapa; **2.** (perzijska) pokrajina, (perzijska) provinca

σατραπεύω sem satrap (namestnik), vladam kot satrap τινός

σατράπης, ου, ó [Et.: perz. izpos.; stiran. *xšaθra-pa-, stperz. yšaça-pāvan-, oboje v pomenu 'varuh kraljestva', 'zaščitnik cesarstva'] satrap, perzijski provincialni oblastnik, namestnik v perzijskih pokrajinah (provincah)

σάπτω [Et.: iz *σάκ-ιω < *σάγ-ιω iz ide. kor. *tuenk- 'skupaj stiskati'; prim. stvnm. dwin-gan 'stisniti', 'prisiliti', lit. tveñkti 'zaježiti'] [Obl. aor. pt. σάξαντες, pf. σέσαγμαί, ion. plpf. pass. 3. pl. έσεσάχατο] **1.** napolnujem, polnim, natlačim, napham; **2.** opremim, opravi-m, otovorim, preskrbim s čim ὕδατι, obo-rožim

σατυρικός 3 **1.** Satiru podoben, razposajen, satiričen, satirski igri (drami) lasten; **2.** μέρος satirska igra (satirska drama) kot četrti del dramske tetralogije

Σάτυρος, ó Satir **1.** pl. Satiri, mitološka bitja, Bakhovi spremljevalci; **2.** eden izmed enajst-nikov v Atenah

σαύρα, ἡ, ion. **σαύρη** in **σαῦρος,** ó kuščar, ze-lenec

Σαυρομάται, οἱ Savromati = Sarmati, ljud-stvo, ki je živel na območju med rekama Don in Volga; adi. fem. **Σαυρομάτις** χώρα Savromatska dežela = Sarmatska dežela, Sa-vromatida

σαυρωτήρ, ἥρος, ó ep. ion. sulični konec, ko-nec sulice, ki je bil okovan

σαυτοῦ, σαυτῆς gl. σεαυτοῦ, σεαυτῆς

σάφα adv. jasno, različno, gotovo, natanko, točno, resnično

σαφήνεια, ἡ jasnost, gotovost, določnost

σαφηνής 2 ion. = σαφής; adv. σαφηνῶς, σαφη-νέως

σαφηνίζω **1.** razjasnjujem, pojasnjujem, raz-lagam; **2.** javljam, kažem, τὴν βασιλείαν do-ločim naslednika

σαφής 2 **1.** svetel, jasen, viden; **2.** razločen, očiten, razumljiv, umeven; τὸ σαφές jasnost, določnost, različnost; **3.** gotov, zanesljiv, na-tančen, točen, resničen; adv. σαφῶς in σαφέως očitno, jasno, gotovo

σάω¹ ion. presejam, preresetam, preresetavam διὰ τινος

σάω² gl. σώζω

σάώτερος 3 gl. σῶος

σαωτήρ poet. = σωτήρ

σβέννυμι [Et.: iz ide. kor. *(z)g^uesh₂- 'gasi-ti'; sl. gasiti, ugasniti, lit. gesyti 'gasiti', gèsti 'ugasniti'] [Obl. trans. fut. σβέσω, aor. έσβε-σα, inf. ep. σβέσαι, pass. pf. έσβεσαι, aor. έσβέσθην, adi. verb. σβεστός; intr. σβέννυ-μαι, fut. σβήσομαι, aor. έσβην, pf. έσβηκα] **1.** trans. **a)** pogasim, ugasim, udušim, zadušim, ukrotim, tolažim, potolažim, mirim, pomi-rim ὕβριν, δίψαν, χόλον; **b)** oviram, spodko-pavam, preprečim; **2.** intr. in pass. ugasnem, poneham, minem, poležem se NT

σβεστήριος 3 (σβέννυμι) ki se uporablja za gašenje, pripraven ali koristen za gašenje, gasilen; subst. τὸ σβεστήριον sredstvo za ga-šenje, gasilo

σεαυτοῦ, σεαυτῆς, skrč. σαυτοῦ, σαυτῆς, ion. σεωυτοῦ, σεωυτῆς [samo gen., dat. in acc. sg.] pron. refl. za 2. os. (ti) sebe (samega); pl. ὑμῶν αὐτῶν itd.; οἱ σεαυτοῦ tvojji

σεβάζομαι [aor. ep. σεβάσατο, NT έσεβά-σθην] sem v strahu pred kom, bojim se, spo-štujem, častim τί NT

σέβας, τό (σέβω) [samo nom. in acc; pl. σέβη] **1.** sveti strah, sveta groza, spoštovanje, boga-boječnost, sramežljivost; **2.** strmenje, čude-nje, σέβας μ' έχει strmim; **3. a)** svetost, sveta

moč, vzvišenost, veličastvo Ζηρός; **b)** ponos, okras, čast, slava ὑπέρτατον

σέβασμα, ατος, τό (σεβάζομαι) **1.** predmet verskega čaščenja NT; **2.** sveta podoba, kip bogov

σεβαστός 3 (σεβάζομαι) častitljiv, vzvišen, cesarski σπεῖρα NT; *subst.* **Σεβαστός**, ó sc. Καῦσαρ Vzvišeni = cesar Avgust

Σεβεννύτης νομός, ó Sebenitski nomos, okraj v Nilovi delti

σεβίζω *poet.* [aor. ἐσέβισα] bojim se, spoštujem, častim

σέβω *in dep.* [aor. pass. ἐσέφθην] **1.** bojim se, strah me je česa, sramujem se; **2. a)** spoštujem, častim, molim; **b)** zelo čislam, cenim

σέθεν, σεῖτο, σεῖ' = σοῦ *gl.* σύ

Σειληνός *gl.* Σιληνός

σειληνώδης *gl.* σιληνώδης

σειρά, *ion.* **σειρή**, ἡ [Et.: domnevno iz *tser-ia iz ide. kor. *tserH- 'prijeti', 'zgrabiti'] vrv, konopec, veriga NT

σειραῖος 3 *poet.* [tudi s ἵππος] ki je privezan na vrvi (na konopcu), ἵππος zunanji konj, ki ni vprežen v jarem, temveč gre zraven jarma

σειρᾶ-φόρος 2 *poet., ion.* **σειρη-φόρος** = σειραῖος

Σειρῆνες, αἱ Sireni, dve sestri, ki sta stanovali med Ajajo in Skilo; s svojim lepim petjem sta popotnike vabili k sebi in jih ubijali

σειρός, ó = σιρός

σεισάχθεια, ἡ τόκων olajšanje, znižanje obresti, odpustitev dolgov

σεισί-χθων, ονος, ó (σειώ, χθών) zemljetresec, stresalec zemlje; *adi.* ki stresa zemljo, zemljo tresoč, zemljo stresajoč

σεισμός, ó potres; *tudi s τῆς γῆς, χθονός* NT

σειώ [Et.: domnevno iz ide. *tueis-ō iz ide. kor. *tuei(s)- 'vzbuditi', 'stresti'; *prim. stind.* tvésati 'vzbuditi', 'spodbuditi'] [Obl. fut. σεῖσω, aor. ἐσεισα, pf. σέσεικα, pass. pf. σέσεισμαι, aor. ἐσεισθην, *adi. verb.* σειστός; *ep. impf.* σεῖτον, *med.* σειόμεν, ἐσειέοντο, aor. σεῖσα, *med.* σεισάμεν] **1. act. a)** *trans.* tresem, stresam, potresem, potresam, pretresem, maham, vihtim σανίδας, ζυγόν, ἡνίασ, κάρα majem z glavo, ó θεός σεῖει (*sc.* τὴν γῆν) bog je poslal potres; **b)** *intr.* σεῖει potres je; **2. med. in pass.** tresem se, trepetam, drhtim,

premikam se sem ter tja εἶνι θρόνω, bojim se, majem se ὀδόντες

σελαγέω *in med.* (σέλας) žarim, svetim se, bleščim se

σελάννα *ajol.* = σελήνη

σέλας, αος, τό [Et.: domnevno *sor.* s ἥλιος] [Obl. dat. σέλαϊ, σέλα, σέλαι; *nom. pl.* σέλα] *ep. poet.* blesk, svetloba, luč, žarek, žar, ogenj; *pl.* iskre

Σελασία *gl.* Σελλασία

σεληναῖος 3 *poet.* od lune razsvetljen, mesečen

σελήνη, ἡ, *dor.* **σελᾶνᾶ** [Et.: iz *σελᾶσωνᾶ; *sor.* s ἥλιος, σέλας] **1. a)** luna, mesec, πλήθουσα polna luna, σῆσιρ, νέα mlaj, ἡ σελήνη ἐκλείπει luna mrkne, nastopi lunin mrk; **b)** mesečina, lunin svit, lunina svetloba; **2. personif.** **Σελήνη**, ἡ Selena, Luna, boginja lune, Helijeva sestra

σεληνιαζομαι *med.* mesečen sem NT

σέλινον, τό *ep.* zelenjava, petersilj; bršljan

Σελινοῦς, οῦντος, ó Selinunt **1.** reka v Elidi, Alfejev pritok; **2.** mesto na Siciliji; *preb.* **Σελινοῦσιος**, ó *in* **Σελινούντιος** Selinuzijec, Selinuntijec, Selinuntinec

Σε(λ)λασία, ἡ Selazija, mesto v Lakoniji

Σελλῆεις, εντος, ó Seleent **1.** reka v Elidi med Penejem in Alfejem; **2.** reka v Troadi

Σελλοί, οἱ Seli, stari prebivalci Dodone in svečeniki dodonskega Zevsa

σέλμα, ατος, τό *poet.* krov, veslaška klop

Σεμέλη, ἡ Semela, Dionizova mati

σεμίδᾶλις, εως, ἡ [Et.: *orientalska izpos.;* *prim. asir.* samīdu 'fina, drobno mleta moka', *asir.* s'mīdā 'fina, drobno mleta moka'; *iz gr.* izhaja *tudi* *gruz.* semidali, semindali 'pšenica'; *prim. tudi lat.* simila, *sl.* žemlja, *nem.* Semmel] bela moka, pšenična moka NT

Σεμίραμις, εως, ἡ Semiramis (Semiramida), legendarna kraljica Asirije, Ninova žena

σεμνο-λόγος 2 (λέγω) ki govori vzneseno, ki govori slovesno; *subst.* znamenit govornik (Demosten 18, 132 iron.)

σεμνό-μαντις, εως, ó *poet.* častitljiv prerok (Sofokles, Ojdip v Kolonu 566 iron.)

σεμνομῦθέω (σεμνός, μῦθος) *poet.* govorim vzneseno, govorim slovesno; τί σεμνομυθεῖς zakaj pridigaš?

σεμνός 3 [*Et.*: iz *σεβ-νός; *gl.* σέβω, σέβομαι] **1.** častivreden, častitljiv; **a)** svet, dostojanstven, vznesen, slovesen, vzvišen; **b)** ugleden, plemenit, čaščen, dostojen, resen; τὸ πρὸς δόξαν σεμνόν ugled, dostojanstvo (v javnosti); **2. a)** gizdav, veličasten, sijajen; **b)** ponosen, pre-vzet, ošaben, ohol; *adv.* σεμνῶς resno

σεμνότης, ητος, ἡ (σεμνός) dostojanstvo, vzvišenost, resnoba NT, veličastvo, slovesnost, svečanost; sijaj, ponos

σεμνώω (σεμνός) *ion.* (v govoru) olepšujem, pretiravam

σεμνῶνω **1. act. a)** sijajno, prekrasno uredim, ταῦτα περι ἑωυτόν obdal se je s takim sijajem (s takim veličastvom); **b)** povzdigujem, častim, olepšujem, pretiravam; **2. med. z aor. med. in pass.** ponašam se, baham se, ustim se, ponosen sem

σέο *gl. σύ*

σεπτός = σεμνός

Σερβωνίς λίμνη, ἡ jezero Serbonis (Serbonida) v spodnjem Egiptu

Σερῖφιος, ὁ Serifijec, Serifošan, prebivalec otoka Serif v otoški skupini Kikladi

Σέρρειον, τό Serej (Serejon), rt v Trakiji

σέσηπα *gl. σήπω*

σέσηρα *gl. σαίρω*

σεῦ *ion. gl. σύ*

σεῦα, **σεῦατο** *gl. σεύω*

σεύω *ep. poet.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *k̑iēu- 'vzbuditi', 'vzdigniti', 'začeti premikati'; *prim. stind.* cyávate 'premakniti se', *av.* šyavaite 'premakniti se'] [*Obl. impf.* ἔσσειον, *aor.* ἔσσεια, *med.* ἔσσειάμην; *ep. impf.* σεῦον, *aor.* σεῦα, *σευάμην*; *σεύομαι: impf.* ἐσσειόμην, *krep. aor. med.* ἐσσύμην, *ἔσσο*, ἔσ(σ)υτο, *σύτο*, *pt.* σύμενος; *pass.* ἐσσύθην, *pf.* ἔσσυμαι, *pt.* ἐσσύμένος, *plpf.* ἐσσύμην, *ep. med. praes.* 3. *sg.* σεῦται]

I. trans. act. in med. 1. naredim (povzročim, storim), da se kaj hitro giblje; **a)** zapodim, poženem, ženem, tiram pred seboj, gonim, podim, priganjam, ščuvam na ἐπί τινι; **b)** odpodim, prepodim, preženem, hitro odpeljem ἀπὸ χθονός; **c)** povzročim (naredim, storim), da se ulije, izvabim αἶμα; **2.** vihtim, mečem, lučam;

II. intr. med. in pass. 1. a) hitro se gibljem, hi-

tro se premikam, hitim, tečem, drem, derem, drvim, vihram, planem iz česa; *adv.* ἐσσυμένως hitro, urno; **b)** πάλιν hitim nazaj; odhitim; **2. pren.** žene me kaj, prizadevam si, hrepenim, želim, ἐσσύμενος zelo željan česa, pohlepen po čem, hlepeč za čim τινός

σεωυτοῦ *ion.* = σεαυτοῦ

σηκάζω (σηρός) [*aor. pass. 3. pl. ep.* σήκασθεν] zapodim (ovce) v ograjo, zaprem v hlev ἐν ἀλύφῳ

σηκο-κόρος, ὁ (κορέω pometam) pometač hlevov, hlevski hlapec, hlevar

σηκός, ὁ **1.** ograja, hlev; **2. poet.** ograjen sveti okraj, svetišče; **3.** ograjen oljčni štor

Σηλυμβρία, ἡ, *ion.* **Σηλυμβρία** Selimbrija, mesto ob Propontidi; *preb.* **Σηλυμβριανός**, ὁ Selimbrijan, Selimbrijec

σῆμα, ατος, τό, *dor.* **σᾶμα** **1.** znamenje, znak; **a)** (od boga poslano) usodno znamenje, pomembno znamenje, čudežno znamenje, čudež; **b)** sled; **c)** znamenje, naj se kaj stori; *v vojni:* geslo, povelje; **2.** slika, podoba; **a)** pečat; **b)** črke, pismenke; **c)** bojno znamenje, zastava, znak; **d)** grob, grobišče, nagrobni spomenik, σῆμα κέω naredim gomilo, nasujem gomilo; **e)** dokaz τινός

σημαία, ἡ zastava

σημαίνω [*fut.* σημανῶ, *aor.* ἐσήμηνα, (ἐσήμᾶνα), *pf.* σεσήμαγκα, *pass. pf.* σεσήμασμαι, 3. *sg.* σεσήμανται, *inf.* σεσημάνθαι, *pt.* σεσημασμένος, *aor.* ἐσημάνθην, *fut.* σημανθήσομαι; *med. fut.* σημανοῦμαι, *aor.* ἐσημηνάμην; *ep. fut. act.* σημανέω, *aor.* σήμηνα]

I. act. 1. zaznamujem, označujem, zapečatim; πλῆθος obračam pozornost na; **2. a)** dam znamenje, da se kaj izvrši, dam geslo, dam povelje (v vojni), dogovorim se s kom za znamenje, τὸ πολεμικόν dajem znamenje (s trobento), ἀνακώρησιν za umik, *impers.* σημαίνει zatrobi se; **b)** splošno: dam povelje, zapovedujem, ukazujem, velim, sem gospodar, sem poveljnik (koga, komu) τινί, τινός (*ep.*), ἐπί τινι, *z inf.*; **c)** kažem, razglašam τί; **d)** o bogovih: dajem (pošiljam) usodno znamenje, naznanjam prihodnost; *o stvari:* pomenim; **3. a)** javljam, naznanjam, sporočam (da se je kaj zgodilo) πρὸς τινα; *s pt.* Κρέοντα προσστείχοντα da se Kreon bliža; **b)** tolmačim, razlagam; **c)** dokazujem;

Π. med. 1. označujem kaj za svoje (za sebe), pečatim si, zapečatim si, dam si zapečatiti; **2.** spoznavam iz znamenj, sklepam, domnevam

σημαντρίς, ἴδος, ἡ (σημαίνω) *ion.* pečatna zemlja, glina, v katero se vtisne pečat γῆ

σήμαντρον, τό (σημαίνω) pečat; *poet.* znamenje

σημάντωρ, ορος, ὁ (σημαίνω) *ep. ion. poet. 1.* vodnik, poveljnik, ukazovalec, zapovedovalec, gospodar, βοῶν pastir; **2.** sel, poročnik

σημεῖον, τό **1.** znamenje, znak, geslo, zastava, ἀπό σημείου na dano znamenje, ἔξω τῶν σημείων zunaj ograje, zunaj tabora, σημεῖα τίθεμαι označim (meje mesta), naredim načrt; **2.** sled, usodno znamenje, čudež *NT*; **3.** dokaz; **4.** pečat βασιλέως

σημειῶ **1.** *act.* = σημαίνω; **2. med. NT** zaznamujem si, spoznam τινά

σήμερον, *at.* τήμερον [*Et.*: iz *κι-ἄμερον, kar izhaja iz pronominalnega κι- 'tukaj', 'ta' (*prim.* ἐκεῖ) in ἡμέρα, ἀμέρα] *adv.* danes; *subst.* ἡ σήμερον današnji dan *NT*

σημήμιον, τό *ion.* = σημεῖον

σημικίνθιον, τό opasnik, predpasnik

σηπεδών, ὄνος, ἡ (σήπω) gniloba, trohnoba, gnojen tvor

σήπω [*fut.* σήψω, *aor.* ἔσηψα, *pass. aor.* ἐσάπην, *fut.* σαπήσομαι, *adi. verb.* σηπτός, *krep. pf.* σέσηπα, *ep. aor. pass. cj. 3. sg.* σαπήη] **1.** *trans.* naredim (povzročim, storim), da kaj zgnije, pokvarim; **2. intr.** gnijem, zgnijem, trohnim, strohnim

σῆραγξ, σήραγγος, ἡ razpoka, duplina, prepad, brezno

σηρικός 3 svilen, svilnat; *subst.* **σηρικόν**, τό svila *NT*

σῆς, σητός, ὁ *in* σεός, ὁ molj *NT*

σησάμινος 3 iz sezama narejen

σήσαμον, τό sezam (rastlina, katere seme so jedli ali pa iz njega delali olje)

Σήσαμος, ἡ Sezam, mesto v Paflagoniji

Σηστός, ἡ Sestos, mesto na Trakijskem Hersonezu nasproti mesta Abid

σητό-βρωτος 2 (σῆς, βιβρώσκω) razjeden od moljev, požrt od moljev *NT*

σθενάρως 3 (σθένω) *ep. poet.* krepak, močen, silen, mogočen

Σθένε-λος, ὁ Stenel **1.** Diomedov voznik; **2.** Perzejev in Andromedin sin, Evristejev oče

σθένος, ους, τό *ep. poet. 1.* moč, jakost, krepkost, σθένος Ἴδομενῆος močni Idomenej; **2.** moč, mogočnost, oblast, vojna moč, vojska, παντὶ σθένει s celo vojsko; pogum, junaštvo

σθενόω krepim, krepčam *NT*

σθένω (σθένος) [*samo praes. in impf.*] **1.** sem močen, sem krepak, sem krepak, imam moč, imam veljavo, imam ugled, imam oblast, veljam, vladam; **2.** premorem, zmožen sem

σίαλον, τό slina, pljunek

σίαλος, ὁ tolst, pitan; ὁ σίαλος (σῦς) pitana svinja

σῖγα *adv.* molče, tiho, na lahko, na lahko, potih, potihoma

σιγάζω ukažem komu, naj molči, mirim koga, pripravljam k molku τινά

σιγαλόεις 3 *ep.* svetel, bleščoč, sijajen, leskeč, blesteč

σιγάω [*fut.* σιγήσομαι] **1. intr.** molčim, tih sem, ne govorim; *aor.* umolknem *NT*; **2. trans.** zamolčim τί *NT*

Σίγγος, ἡ Singos, mesto v Makedoniji

Σίγειον, τό Sigej (Sigejon), rtič in mesto v Mali Aziji

σιγή, ἡ, *dor.* σιγά **1.** molčanje, molk, tihota, mir; **2.** molčečnost, σιγὴν ἔχω molčim; *adv.* σιγῆ molče, tiho, mirno, brez šuma, skrivaj, σιγῆ ἔχω zamolčim

σιγηλός 3 molčeč, tih, miren, σφῶντες τὰ τ' ἐκ ποδῶν σιγηλὰ καὶ γλώσσης ἀπο ustavljajoč noge in jezik (da hrušč in glas ne bi izdala, kje smo)

σίγλος, ὁ siglos = sekel, staro ime za perzijski srebrnik

σίγμα (σῖγμα), ατος, τό črka Σ (znamenje na ščitih Sikioncev)

Σιγύναι, οἱ Sigini, pastirsko pleme ob Istru (Histru)

σιγύν(ν)ης, ου, ὁ *ion.* sigin **1.** kopje; **2.** mali trgovec

σιδαρό-δετος, σιδᾶρος *gl.* σιδηρό-δετος, σιδῆρος

σιδηρεία, ἡ obdelovanje železa, kovanje železa, kopanje železove rude

σιδήρεος, σιδηρέα, *ion. ep.* σιδηρέη, σιδήρεον, *skrč.* σιδηρούς, σιδηρᾶ, σιδηροῦν, *ep.* tudi

σιδήρειος 1. iz železa, železen, jeklen; **2.** *pren.* **a)** trd, trdosrčen, okruten; **b)** močen, trajen, neomajen, neprenehljiv ὀρυμαγδός

σιδήριον, τό železno orodje ali orožje

σιδηρο-βρώς, ὄτος, ὄ, ἡ *poet.* (βιβρώσκω) ki izjeda (ostri ali brusi) železo θηγάνη

σιδηρό-δετος 2 (δέω) *ion.*, *dor.* **σιδᾶρόδετος** z železom obit ali okovan

σιδηρο-κμής, ἦτος, ὄ, ἡ (κάμνω) *poet.* z mečem ubit, z mečem umorjen

σίδηρος, ὄ, *dor.* **σίδᾶρος 1.** železo, jeklo; **2.** *meton.* **a)** kar je narejeno iz železa, železnina, železno orodje, orožje, meč; **b)** prodajalna železa, železnina

σιδηροῦς *gl.* σιδήρεος

σιδηροφορέω *in med.* (φέρω) nosim železno orožje, hodim oborožen

σιδηρώ obijem z železom, okujem z železom

Σιδουῦς, οὔντος, ὄ Sidunt, trdnjava na Istmosu

Σιδών, ὄνος, ἡ Sidon, mesto v Feniciji; *preb.* **Σιδών**, ὄνος, ὄ *in* **Σιδώνιος**, *ep.* **Σιδόνιος** Sidonec, Sidonijec; *od tod* **Σιδονίη**, ἡ Sidonija, pokrajina v okolici Sidona; *adv.* **Σιδονίηθεν** iz Sidona

σίζω *ep.* [*Et.*: *onomatop. beseda; prim. lat.* sibilō] sikam

Σιθωνίη, ἡ Sitonija, srednji polotok Halkidike

σικάριος, ὄ [*lat.* sicarius] zahrbtni morilec, razbojnik *NT*

Σικελία, ἡ Sikelija = Sicilija; *adi.* **Σικελός**, **Σικελικός** 3 sikelski, sikeliški = sicilski, siciljski; *preb.* **Σικελός**, ὄ, **Σικελιώτης**, ὄ Sikelec, Sikeliot = Sicilec, Sicilijec

σίκερα, τό *indecl.* opojna pijača *NT*

Σικυών, ὄνος, ἡ, ὄ Sikion, mesto v pokrajini Sikioniji (Σικυωνία) na severnem Peloponezu

Σιληνός, ὄ, **Σειληνός** Silen, Bakhov vzgojitelj in spremljevalec; *pl.* Sileni = veliki Silenovi kipi, ki jih je bilo mogoče odpreti; uporabljali so jih za shranjevanje majhnih, a dragocenih kipov

σιληνώδης 2 (εἶδος) silenski

σιλλι-κύπριον, τό *ion.* silikiprij, čudodelno drevo = κίκι kloščevac (*ricinus communis*)

σίλφιον, τό [*Et.*: *izpos. neznanega izvora*] *ion.* silfion, silfij (dišeča rastlina; njeno stebelce so jedli, sok pa so uporabljali kot zdravilo in začimbo)

σιμικίνθιον, τό predpasnik *NT*

Σιμμίας, ου, ὄ Simias, Tebanec, Sokratov učenc

Σιμόεις, εντος, ὄ Simoent, Skamandrov pritok v Troadi

σίμο-πρόσωπος 2 (πρόσωπον) s toponosim obrazom

σίμός 3 1. navzgor upognjen; **a)** ki ima top ali prifrknjen nos, toponos, s topim ali (navzgor) zavihanim nosom; **b)** πρὸς τὸ σιμόν navkreber, navzgor; **2.** upognjen, votel γαστήρ

σίμότης, ητος, ἡ zavihan (prifrknjen) nos

σίμμα, ατος, τό (*sc.* νεώς) navzgor zakrivljeni sprednji del (premec, nos, kljun) ladje

Σιμωνίδης, ου, ὄ Simonid **1.** lirski in elegični pesnik s Keosa (556–467 pr. Kr.); **2.** jambski in elegični pesnik iz Amorga (7. stol. pr. Kr.)

συναμωρέω *ion.* poškodujem, opustošim

σινά-μωρος 2 (σίνομαι, -μωρος) *ion.* škodljiv, poguben, τινός za kaj

σινᾶπι, εως, τό gorčica *NT*

σινδών, ὄνος, ὄ, ἡ [*Et.*: *izpos. iz semit. jezikov; prim. hebr.* sādīn 'lanena podobleka'] **1.** sindon, tanko tkano indijsko ali egiptovsko platno; tančica βυσσίνη; **2.** iz njega narejena: obleka, srajca, robec, zagrinjalo, rjuha, zastava *NT*

σινέομαι *ion.* = σίνομαι

σινιάζω presejem, čistim *NT*

Σίννις, ιδος, ὄ Sinid (Sinis), slavni razbojnik na Istmosu, ki ga je ubil Tezej

σίννομαι, *ion.* **σινέομαι** [*Et.*: *iz* *σίν-ιο-μαι] [*Obl. impf. iterat. ep.* σινέσκοντο, *ion. impf.* 3. *pl.* ἐσινέατο, *aor.* ἐσίναντο] **1.** delam škodo, prizadevam škodo, poškodujem, škodujem s čim τινί; **2.** ranim, pustošim; uplenim, ugrabim komu kaj τινά τι

σίνος, ους, τό *ion.* škoda; nesreča, nezgoda

σίντης, ου, ὄ *ep.* roparski, grabežljiv; *subst.* ropar, razbojnik

Σίντιες, οί Sintijci, ljudstvo na Lemnosu

Σινώπη, ἡ Sinopa, miletska naselbina v Paflagoniji; *preb.* **Σινωπεῖς**, οί Sinopci, Sinopejci

σιός, ὄ, *gen.* τῶ σιῶ *lak.* = θεός; v *sg.* za Zevs, v *du.* τῶ σιῶ za Dioskura

Σίπυλος Sipil **1.** ὄ gorovje v Mali Aziji med Frigijo in Lidijo; **2.** ἡ mesto ob tem gorovju

Σῆρις, *τος*, ἡ Siris **1.** mesto v Pajoniji; *preb.* **Σιροπαίονες**, οἱ Siropajon(c)i; **2.** mesto v Lukaniji v Tarentskem zalivu; *preb.* **Σιρήτης**, ὁ Sirit, Sirišan

σῆρός, ὁ, **σειρός** jama, luknja, v kateri so shranjevali žito

σισύρα, ἡ, *ion.* **σίσυρα** kosmata suknja, kožuh

σισυρνο-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki nosi kožuh, oblečen v kožuh

Σίσυφος, ὁ Sizif **1.** Ajolov sin, Glavkov oče, po drugi pripovedki tudi oče Odiseja, ki se zato imenuje Sizifid (*patron.* **Σισυφίδης**, ου, ὁ) = Sizifov sin, Sizifov potomec; Sizif, ki je bil znan po svoji prebrisanosti, je ustanovil Efiro, poznejši Korint; **2.** Derkilidov vzdevek

σῖτα, τὰ *gl.* σῖτος

σῖτ-αγωγός 2 (σῖτος, ἄγω) ki vozi žito, žitovozen, πλοῖα ladje za žito, ladje za prevoz žita, ladje z žitom

Σιτακηνός *gl.* Σιττάκη

Σιτάλκας, **Σιτάλκης**, *gen.* ου, εω, ὁ Sitalkas (Sitalkes), kralj Odrizov v Trakiji v času Dारेja I.; τὸν Σιτάλκαν ἄδων pojoč pesem v slavo Sitalka, opevajoč Sitalka

σῖτέομαι *dep. pass.* (σῖτος) [*impf. iterat. ep.* σιτέσκοντο] hranim se, jem, uživam τινί, τί

σῖτευτός 3 pitan, rejen

σῖτεύω *ion.* [*impf. iterat.* σιτεύεσκον] hranim, krmim, pitam, redim

σῖτ-ηγός 2 (σῖτος, ἄγω) ki vozi žito, πλοῖα ladje za žito, ladje za oskrbo z žitom

σῖτηρέσιον, τό **1.** jed, živež, hrana, oskrba, hranjenje; **2.** mezda, plača, denar za hrano

σῖτησις, εως, ἡ (σιτέομαι) **1.** jed, hrana, živež; **2.** hranjenje na državne stroške v pritaneju

σιτίζω **1.** *act.* hranim, redim; **2.** *med.* hranim se, jem

σῖτικός 3 ki zadeva žito, žiten; νόμος žitni zakon, zakon o žitu, po katerem je vsak državljan na mesec dobival mero žita za polovično ceno

σῖτιον, τό *gl.* σῖτος

σῖτιστός 3 [*adi. verb. od* σιτίζω] pitan; *subst.* pitanec, žival za pitanje, τὰ σιτιστά pitana žival

σῖτοβόλιον, τό žitnica

σῖτοδεία, *ion.* **σῖτοδηίη**, ἡ (δέομαι) pomanjkanje žita, draginja, lakota

σῖτοδοτέομαι (δίδωμι) *pass.* dobivam žito, dobivam hrano

σῖτομέτριον, τό živež, hrana

σῖτο-νόμος 2 (νέμω) *poet.* ki daje hrano, ki deli hrano, ἐλπῖς upanje na hrano, up na živež

σῖτο-ποιέω **1.** *act.* pripravljam kruh ali hrano, dajem komu hrano τινί, hranim koga; **2.** *med.* pripravljam si jed, jem

σῖτοποιικός 3 potreben za pripravljanje kruha, ὄργανον žitlja

σῖτο-ποιός 2 (ποιέω) ki pripravlja hrano, ki pripravlja jed; *subst.* **σῖτοποιός**, ὁ pek; **σῖτοποιός**, ἡ pekarica, kuharica

σῖτοπομπία, ἡ (πέμπω) dovoz žita, dovoz živeža

σῖτο-πώλης, ου, ὁ (πωλέω) trgovec z žitom, žitni trgovec, žitar

σῖτος, ὁ [*pl.* σῖτα], **σῖτιον**, τό **1.** žito, pšenica, rž, περι σῖτου ἐκβολήν ob času, ko gre žito v stebila, ko se žito stebli; **2.** moka, kruh; *pl.:* **a)** živež, jed, hrana; **b)** jedila, živila

σῖτο-φάγος 2 (φαγεῖν) *ep. ion.* ki jé kruh ali ki živi od kruha, ki živi ob kruhu

σῖτο-φόρος 2 (φέρω) *ion.* **1.** ki nosi žito ali živež, κάμηλοι velblodi, ki nosijo živež; **2.** žitoroden γῆ

σῖτο-φύλακες, οἱ žitni nadzorniki (tržni nadzorniki, živežni nadzorniki); deset jih je bilo v Atenah, pet pa v Pireju

Σιττάκη, ἡ Sitaka, mesto v južni Asiriji; *preb.* **Σιττακηνοί**, οἱ Sitakeni, Sitakenci

σῖτ-ώνης, ου, ὁ (ώνεομαι) nakupovalec žita, v Atenah uradnik, ki je v času vojne skrbel za oskrbo z žitom

σιφλόω *ep.* oslepim, zaslepim

Σίφνος, ἡ Sifnos, otok v otoški skupini Kikladi; *preb.* **Σίφνιοι**, οἱ Sifnijci, Sifnošani

σιώ *du. od* σῖός

σιωπάω [*fut.* σιωπήσομαι, *aor.* ἐσιώπησα] molčim; *aor.* umolknem

σιωπή, ἡ molčanje, molk; *adv.* **σιωπῆ** molče, tiho, skrivaj

σιωπηλός 3 *poet.* molčeč, tih

σκάζω *ep.* šepam, 'šantam'

σκαίός [*Et.:* iz *σκαίφός iz *ide.* *skeh₂-i-uo-;

prim. lat. scaevus 'levi'] **1. a)** levi, na levi; *subst. σκαιή*, ή levetica; **b)** večeren, zahoden, Σκαιαί πύλαι Zahodna vrata v Troji; **2. a)** okoren, neokreten, nespameten; **b)** neugoden, nesrečen, slab, škodljiv κτῆμα, στόμα

σκαλιοσύνη, ή, **σκαιότης**, ητος, ή **1.** neokretnost, nerodnost, nespamet, topost, okornost; **2.** neotesanost, robotost

σκαίρω *ep.* [*Et.: sor. s σκιρτάω*] skačem, poskakujem, plešem

σκαληνός 3 poševen, ἀριθμός liho število

σκάλλω *ion.* [*Et.: iz *σκάλλ-ιω*, kar je izšlo iz *ide. baze *(s)kel(h₁)-* 'rezati', 'cepiti'; *prim. het. iškalla-* 'razparati', 'raztrgati', 'razcepiti', *sl. skala*, školjka (*stcslovan. skòl'ka*), *lit. skélti* 'rezati', 'cepiti', 'klati'] okopavam, sekam, kopljem

σκαλμός, ό *poet.* [*Et.: iz ide. baze *(s)kelh₂-* 'tolči', 'sekati'; *prim. sl. čoln, stvnem. scalm* 'čoln', *lit. kélmas* 'hlod'; *prim. tudi gr. σκάλλω*] klin (kol), na katerega se je nataknilo veslo; *drugi:* luknja, v katero se je vtaknilo veslo

Σκάμανδρος, ό Skamander **1.** reka v Troadi (= Ξάνθος); **2.** bog te reke; *adi. Σκαμάνδριος* 3 Skamandrov, skamandrijski, skamandrski

σκανδαλίζω **1.** *act.* pohujšujem, vzbujam ogorčenje *NT*; **2.** *pass.* pohujšujem se, zgražam se nad čim, nejevoljen sem, jezim se ἔν τινι *NT*

σκάνδαλον, τό [*Et.: prvotni pomen* 'past' oz. 'zagozda v pasti (ki poskoči oz. se sproži)'; *prim. stind. skándati* 'skakati', 'poskakovati', 'hiteti', *lat. scandō* 'vzpenjam se', 'dvigam se', 'stopam' *in izpos. scandalum* 'spotik', 'pohujšanje'] spotik, spotikljaj, pohujšanje *NT*

Σκάνδεια, ή Skandeja, pristanišče na Kiteri
Σκαπτή ύλη, ή gozd Skapta, Skaptski les, kraj na gori Pangaj

σκάπτων, τό *dor.* = σκῆπτρον

σκάπτω [*Et.: iz ide. kor. *(s)kāp-*, *(s)kāp-, *(s)kēp-, *(s)kēp- 'obdelovati z ostrim orodjem'; *prim. σκαφίς* 'kad', 'kotanja', 'korito', σκαφεύς 'kopač', σκάφος 'čoln', σκάφη 'posoda', 'skleda', 'korito', 'čoln', *lat. scabō* 'praskam', scaber 'hrapav', 'garjav', scabiēs 'hrapavost', 'garje', 'srab', scobis 'opilki', 'ostružki', scobīna 'pila', *sl. kopati*, skobelj,

skopiti, *got. skaban* 'strgati', 'striči', *stvnem. scaban* 'strgati', scaba 'oblič', 'skobelj', *nem. schaben* 'strgati', *lit. skabus* 'oster', skabýti 'trgati', 'rezati', skopiù, skōbtì 'dolbsti v les', skabù 'rezati', 'sekati', *let. skabrs* 'oster', skabrumbs 'ostrina', 'hrapavost', 'raskavost', skabīt 'odtrgati'] [*Obl. fut. σκάψω*, *aor. ἔσκαψα*, *pf. ἔσκαφα*, *pass. pf. ἔσκαμμαι*, *aor. ἔσκάφη*] kopljem, prekopavam; *subst. ἔσκαμμένα*, τά majhen jarek (kot mera pri skakanju; kdor je skočil dlje, je zmagal)

σκαρδαμύσσω, *at. σκαρδαμύττω* (σκαίρω) pomezikujem, mežikam, utripam

Σκάρφη, ή Skarfá, mesto v Lokridi

σκάφη, ή [*Et.: gl. σκάπτω*] (σκάπτω) **1.** posoda, skleda, korito, kopanja, škaf; **2.** čolnič *NT*

σκαφίς, ίδος, ή posoda, latvica (za mleko), golida

σκάφος, ους, τό (σκάπτω) **1.** ladjin trebuh, trup; **2.** čoln, ladja

σκεδάνυμι, **κεδάνυμι**, (σ)κίδνημι [*Et.: prim. σχίζω*, *lat. scindō*][*Obl. fut. σκεδάσω*, *at. σκεδῶ*, σκεδᾶς, σκεδᾶ, *aor. ἐσκεδάσα*, *med. pass. σκεδάννυμαι*, (σ)κίδναμαι, *aor. ἐσκεδάσθην*, *pf. ἐσκεδάσμαι*, *adi. verb. σκεδαστός*; *ep. aor. act. σκέδασα in ἐκέδασσα*] **1. act.** raztresam, trosim, razsipljem; razpršim, razpodim, razganjam, raztepem, ukažem raziti se; prelivam αἷμα; θυμόν obupavam; **2. pass. in med.** raztresam se, razpršim se, razkropim se, razhajam se, ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ ko sonce vzhaja, s sončnim vzhodom

σκέδασις, εως, ή *ep.* razkropljenje, razkropitev, razpršitev; σκέδασιν θεῖναι = σκεδάσαι razgnati, razkropiti

Σκ(ε)ίρων, ωνος, ό Skejron (Skiron), razbojnik med Megaro in Atiko, ki ga je ubil Tezej; **Σκειρωνίς όδός**, ή Skejronska pot (tudi Skironska pot, Skejronova pot, Skironova pot), ki je vodila iz Megare proti Korintu

σκέλλω [*fut. σκελῶ*, *opt. aor. σκήλειε*, *krep. aor. ἔσκλην*, *pf. ἔσκληγα*] **1. trans. ep.** sušim, posušim; **2. intr. in pass.** posušim se

σκέλος, ους, τό [*Et.: iz ide. kor. *(s)k^hel₁-* 'vrteti', 'obračati']; *prim. lat. scelus* 'zločin' (*s prvotnim pomenom* 'upognitev' = 'napačno ravnanje'), *sl. člen*, koleno, kolo] krak, stegno, golenica, noga

σκέμμα, ατος, τό = σκέψις

σκεπάζω (σκέπας) pokrivam, ščitim, branim
σκέπαρνον, τό *ep.* sekira, bradlja (tesarska sekira)

σκέπας, αος, τό *ep.* odeja, pokrivalo, obramba, varstvo, zavetje, τινός proti čemu

σκέπασμα, ατος, τό (σκεπάζω) odeja, pokrivalo, obleka *NT*

σκεπάω [3. *pl. praes. ep. σκεπώωσι*] krijem, pokrivam; odvracam od česa, varujem, branim pred kom τί τινος, ščitim

σκέπη, ή (σκέπας) **1.** odeja, pokrivalo; **2.** varstvo, varnost, ἐν σκέπη εἰμί πολέμου sem na varnem pred vojno

σκέπτομαι *dep. med.* [*Et.: po metatezi iz *σπέκ-ιομαι iz ide. kor. *spek'-, *spæg'- 'gledati okoli sebe', 'oprezati', 'pazljivo gledati', 'opazovati'; prim. stind. spásati, pásyati '(on) vidi', spaštáh 'viden', spát, spásah 'oglednik', 'opazovalec', gr. σκοπέω 'gledam', 'opazujem', σκοπός 'oglednik', σκοπή, σκοπία 'oprezanje', 'oprezovanje', 'ogledovanje', 'straža', σκέψις, σκέμμα 'opazovanje', 'raziskovanje', 'razmišljanje', lat. -spex (v *zloženkah* au-spex, haru-spex), speciō 'gledam', 'vidim', 'zrem', speculum 'ogledalo' idr., sl. paziti, stvnem. spehōn 'oprezati', nem. spāhen 'oprezati', Spāher 'izvidnik', 'ogleduh'] [*Obl. fut. σκέψομαι, aor. έσκεψάμην, pf. έσκεμμαι tudi s pass. pomenom*] **1. a)** gledam (okrog sebe), ogledujem (si), opazujem ροῦζον, gledam, pogledam koga ἐς τινα, μετὰ τινα; **b)** opazim, zapazim, spoznam ἐκ τινος, motrim, gledam τινά, τί; **2.** opazujem položaj, preiskujem, preudarjam, premišljam, premišljujem, pregledujem, pretresam, izmislim si τύχην, πρὸς ἑμαυτόν pri sebi, z αἰ κεν, εἰ, ἐάν, πότερον ... ή *itd.*; έσκεμμένος ήγω pridem s premišljenim predlogom, έσκεμμένα λέγω govorim, kar sem dobro preudaril, govorim premišljeno; **3.** skrbim za kaj, oziram se na kaj τί, τὸ δίκαιον*

σκειαγωγέω spravljam prtljago, ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τήν πόλιν bežim z vsem svojim imetjem z dežele v mesto

σκει-αγωγός, ό (σκεῦος, άγω) ki odnaša prtljago; nakladač, tovornik

σκευάζω (σκεῦος) [*fut. σκευάσω, ion. pf. pass. 3. pl. έσκευάδαται, plpf. έσκευάδατο*] **1. act. a)** pripravljam, izdelavam, prirejam, delam, narejam τί τινι, θηρία; **b)** preskrbim, oskrbim

s potrebnim (orožjem), opremim, opravljam, oborožim, krasim, oblačim τινά τινι; **2. med. a)** pripravljam, prirejam zase; **b)** zasnujem, izmišljam si, povzročam προδοσίαν, πόλεμον

σκευαστός 3 [*adi. verb. od σκευάζω*] umetno narejen, umetno izdelan, umetno napravljen, prirejen

σκευή, ή, **σκεῦος**, ους, τό **1.** obleka, oblačilo, noša, okras, lišp, nakit, preobleka; **2.** oprema, oprava, orožje, konjska oprema, konjska oprava, odeja v vojski; **3. a)** posoda, orodje, pohištvo, prtljaga, pratež *NT*; **b)** ladjina oprema, vrvi na ladji *NT*

σκευο-ποιός, ό izdelovalec gledaliških potreščin, izdelovalec gledališke opreme

σκευοφορέω (σκευο-φόρος) nosim prtljago, sem nosilec prtljage, tvorim prtljago

σκευοφορικός 3 ki spada k prenašanju (k tovorjenju) prtljage, βάρος tovor, ki se naloži na tovorno živino, tovor za eno tovorno žival

σκευο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi prtljago, ki nosi tovor, tovořen, otovorjen, natovorjen, πλοῖα tovrne ladje; *subst.:* **a)** οἱ σκευοφόροι nosilci prtljage, tovarniki, pratež; **b)** τὰ σκευοφόρα tovrna živina, prtljaga, pratež

σκευοφυλακέω čuvam, stražim prtljago

σκευωρόομαι *dep. med.* (σκεῦος, όράω) **1.** pazim na prtljago; *pren.* preiskujem, pregledujem οἰκίαν; **2.** pripravljam, (zvičajno) snujem kaj

σκέψις, εως, ή (σκέπτομαι) opazovanje, gledanje, razmišljevanje, preudarjanje, preiskovanje

σκήλειε *gl.* σκέλλω

σκηνάω, **σκηνώω**, **σκηνόω** (σκηνή) **1. act. a)** sem pod šotorom, bivam v šotoru, taborim, nastanim se; **b)** obedujem v šotoru, jem v šotoru; praznujem; **2. med. a)** dam si narediti kočo καλύβην; **b)** bivam, stanujem, nastanim se ἐν τινι

σκηνή, ή [*Et.: prim. dor. σκᾶνᾶ; sor. s σκιά*] **1.** šotor, tabor, stanovanje, kočica, svetišče, sveti šotor *NT*; **2.** oder, gledališče, τὰ ἀπὸ σκηνηῆς pesmi, ki so se pele na odru; **3.** senčnica, hladnica; **4.** obed, pojedina; **5.** baldahin, nebo (na vozu)

σκήνημα, ατος, τό (σκηνάω) senčnica, hladnica

σκηνίδιον, τό majhen šotor, šotorček

σκηνογραφία, ἡ slikanje na stene na odru, poslikava sten na odru, olepšanje sten na odru, poslikane stene, dekoracija, scenografija, scenerija

σκηνοπηγία, ἡ (πήγνυμι) šotorski praznik, praznik šotorov *NT*

σκηνο-ποιός, ὁ izdelovalec šotorov *NT*

σκήνος, οὐς, τό (= σκήνωμα) prebivališče, telo kot prebivališče (duše) *NT*

σκηνο-φύλαξ, ακος, ὁ čuvaj, stražar, stražnik šotora (tabora)

σκηνώω *gl.* σκηνάω

σκήνωμα, ατος, τό (σκηνώω) šotor, prebivališče, stanovanje *NT*

σκηπ-άνιον, τό *ep.* = σκῆπτρον

σκηπτός, ὁ (σκήπτω) **1.** blisk, strela, vihar, piš, vihra, nevihta; **2. poet.** nenadna nesreča

σκηπτοῦχος 2 (σκῆπτρον, ἔχω) *ep. poet.* **1.** ki ima žezlo, žezlonosec; *subst.* ὁ vladar; **2. na perzijskem dvoru:** žezlonosec, visok dostojanstvenik, dvornik, komornik, kraljevi namestnik

σκήπτρον, τό **1.** palica, gorjača; **2. palica kot znamenje časti ali vladarske oblasti:** **a)** žezlo; *pren.* vladarska oblast, vlada; svečeniška palica; glasniška palica; sodniška palica; **b)** opora, podpora

σκήπτω [*fut.* σκήψω, *aor.* ἔσκηψα, *pf.* ἔσκηφα, *pass. pf.* ἔσκημαι, *med. fut.* σκήψομαι, *aor.* ἔσκηψάμην]

I. act. **1. a)** *trans.* opiram, naslanjam, podpisam; **b)** mečem na koga, ščuvam na koga βέλος, ἀλάστορα εἷς τινα; **c)** izgovarjam se; **2. intr.** udarim, planem na koga, vdrem;

II. med. **1.** opiram se, naslanjam se na τινί; **2.** izgovarjam se τί, τό μή εἰδέναι češ, da ne vem, trdim kaj, opravičujem se πρὸς τινα, izgovarjam se na τινί

σκηρίπτομαι *dep. med. ep.* opiram se, naslanjam se, upiram se τινί

σκήψις, εως, ἡ (σκήπτω) izgovor, pretveza, razlog, vzrok, σκήψιν ποιῶ izgovarjam se, σκήψιν ποιούμαι τι jemljem kaj za izgovor, φόνον σκήψις obdolžitev, σκήψιν δείκνυμι, sklicujem se na kaj, σκήψιν φέρω τινί opravičujem koga

σκιά, ἡ, *ion.* **σκιή** [*Et.*: iz *σκιῖ, kar je izšlo iz *ide. kor. subst.* *sk'ōi-, *skeh₂-ih₂ 'sij', 'odsev',

'senca'; *prim. sl.* senca, sijati, siniti] **1.** senca, tema; **2.** sence, breztelesne podobe umrlih, duše umrlih; **3. pren.** videz, ničevost, ničevnost, praznina, praznota, praznost, malenkost

σκιάγραφία, ἡ senčna podoba, prikazen, mamilo, slepilo

σκιάζω, *ep.* **σκιάω** [*impf. pass. 3. pl. ep.* σκιάωντο] senčim, obsenčujem, zasenčujem, zatemnim, omračujem; *pass.* oblačim se, mračim se

Σκίαθος, ἡ Skiat, otok ob severni Evboji

σκιάμαχέω (μάχομαι) bojujem se s senco, maham po zraku, delam kaj brez uspeha

σκιαρό-κομος 2 (κόμη) od listja obsenčen, z listjem zasenčen

σκιατροφέω, *ion.* **σκιητροφέω** (σκιά, τρέφω)

1. trans. vzgajam v senci tj. vzgajam mehkužno; **2. intr. pass.** ležim, prebivam v senci, živim mehkužno

σκιάω *gl.* σκιάζω

σκιδνημι *gl.* σκεδάννυμι

σκιερός 3 (σκιά) senčen, senčnat, košat, δάφνη

σκιή *gl.* σκιά

σκιητροφέω *gl.* σκιατροφέω

σκιλλα, ἡ morska čebula

Σκιλλοῦς, οὔντος, ὁ Skilunt, vas pri Olimpiji

σκίμ-πους, ποδος, ὁ nizka postelja, počivalnica

σκιο-ειδής 2 (εἶδος) podoben senci, senčnat, senčen

σκιόεις 3 (σκιά) senčnat, senčen, osojen, temen, hladen

σκιπών, ωνος, ὁ *ion.* palica

Σκιριτίς, ιδος, ἡ Skiritida, severozahodna stran Lakonije

σκιρτάω (σκαίρω) skačem, plešem, poskakujem *NT*

σκίρτημα, ατος, τό skakanje, ples, κῶλον ἄγω σκιρτήμασιν plešem

Σκίρων *gl.* Σκείρων

Σκιώνη, ἡ Skiona, mesto ob Termajskem zalivu; *preb.* **Σκιωναῖοι**, οἱ Skionajci, Skionci

σκληρο-καρδία, ἡ trdosrčnost *NT*

σκλη-ρός 3 (σκέλλω) **1. a)** suh, posušen, trd, krhek, okorel, otpel; neraven, hrapav, σώματα napet, poln, τό σκληρόν neravna tla, ἐν

σκληρῶν (na) neprijetnem (pustem) kraju; **b**) *o glasu*: zamolkel, hreščoč, votel, βρονταί zamolklo (votlo) grmenje; **2. pren. a**) *o značaju in mišljenju*: trd, trdosrčen, trmoglav ψυχῆ, utrjen (*Sofokles, Trahinke 1260*), neupogljiv φρονήματα, ἦθος, krut αἰοιδός; **b**) *o stvarih*: silen, močen ἄνεμος *NT*, trd, težaven τροφή; σκληρόν ἐστί težko je *NT*; *subst.* τὰ σκληρά kar je neugodno, neprijetno, pogubno; δάκνει τὰ σκληρά trda beseda peče, boli, σκληρά μαλθακῶς λέγω prikrijem svoj kruti namen s sladko besedo, τὰ σκληρά πατρός ἀρωμένου strašna očetova kletev; *adv.* σκληρῶς težko, siromašno βιοτεύω

σκληρότης, ητος, ἡ trdovratnost *NT*

σκληρο-τράχηλος 2 trdovraten, trdoglav *NT*

σκληρύνω (σκληρός) otrdim, zakrknem (srce); *pass.* odrevenim, otrpnem *NT*

σκόλιον (σκολιόν), τό skolij, skolion, pesem, peta pri obedu, napitnica, pivska pesem

σκολιός 3 **1.** kriv, ukrivljen, skrivljen σίδηρος, upognjen, poševen, nagnjen, zamotan; **2.** nepošten, krivičen, zvit, lokav, zviijačen, hina-vski, hudoben θέμιστες

Σκολοποίεις, εντος, ὁ Skolopoint, mesto pri Mikali

σκόλοψ, οπος, ὁ *ep. ion.* **1. a**) priostren kol, palisada; **b**) *poet.* trn, drevo; **2. pren.** *NT* bridka bolečina

Σκοπάδαι, οί Skopadi, tesalska plemiška rod-bina v Kranonu

σκόπ-αρχος, ὁ (σκοπός) skoparh, poveljnik ogleadniških čet

σκόπελος, ὁ *ep.* skala, pečina, čer

σκοπέω (σκοπός) [*at. samo praes. in impf. ostali časi od σκέπτομαι*]

I. act. **1.** gledam, ogledujem (se), uvidim, opazujem, prežim, motrim; **2.** nameravam, gledam, mislim na kaj, skrbim za, oziram se, pazim na kaj; **3.** preudarjam, premišljam, πρὸς ἑμαυτὸν premišljam pri sebi; σκοπέω ἑμαυτὸν, μὴ varujem se *NT*; σκόπει, μὴ glej, da ne boš, varuj se τί, τινά;

II. med. **1.** premišljuje zase (pri sebi), preudarjam περί τινος; **2.** vprašam, sprašujem, povprašujem εἰ; **3.** = *act.*

σκοπή, ἡ, **σκοπιά**, ἡ, *ion.* **σκοπιή** (σκοπός) **1.** ozir, oziranje = ogledovanje, motrenje, stra-

ženje, straža, σκοπιὴν ἔχω = σκοπιάζω stražim, stojim na straži; **2.** stražni stolp, ogledovalnica, višina, stražišče, stražnica

σκοπιάζω (σκοπιά) ogledujem okrog, prežim, stražim, opazim, zapazim, zasledim τινά, τί

σκοπός, ὁ (σκέπτομαι) **1. a**) nadzornik, oglednik, ogleduh; **b**) paznik, čuvaj, stražar; glasnik; **2.** cilj, kraj, kamor se strelja, namen, namera, smoter, ἀπὸ σκοποῦ proti naši volji in namenu, brezglavo, brez cilja, brezciljno, tjavendan

σκόροδον, τό česen

σκορπίζω razsipljem, razpodim, razkropim *NT*

σκορπίος, ὁ škorpion, ščipalec *NT*

σκοταῖος 3 in 2 *gl.* σκοτεινός

σκοτεινός 3, **σκοταῖος** 3 in 2, **σκότιος** 3 (σκότος) **1.** temen, mračen, ki je (ki se nahaja, ki hodi, ki gre) v (po) temi, v (po) mraku κατέβαινον σκοταῖοι; *subst.* σκοτεινόν, τό tema, temota, temina, temnost; **2. a**) skrivaj γείνατο; **b**) slep; **c**) neumeven, nedoumljiv, nerazumljiv

σκοτία, ἡ tema, mrak, σκοτία γίγνεται zmrachi se, stemni se

σκοτίζω potemnim, zatemnim; *pass.* otemnim *NT*

σκότιος 3 *gl.* σκοτεινός

σκοτο-μήνιος 2 (μήνη) ki je brez luninega sija, temen νύξ

σκότος, ὁ, **σκότος**, ους, τό [*Et.: iz ide. *sk(e)h₃t-ali *skoto-* 'tema', 'mrak'; *prim. got.* skadus 'tema', *stvnem.* scato 'tema', *nem.* Schatten 'senca'] **1.** tema, mrak, ὑπὸ σκότου κατέχω τι skrivam kaj **a**) noč; **b**) slepota; **c**) podzemlje; **d**) tema smrti; **e**) nezavest, omotica, omedlevica; **2. pren. a**) zaslepljenost, zmedenost; **b**) skrivnost, skrivališče, nejasnost

Σκότος, ὁ Skotos, Mrak, Temačnik, oče Evmenid

σκοτόω (σκότος) zatemnim, pomračim; *pass.* stemnim se *NT*, σκοτοῦμαι tema se mi dela pred očmi

σκοτώδης 2 (εἶδος) temen, mračen

σύβαλον, τό smeti *NT*

σκυδαίνω *ep.*, **σκύζομαι** [*samo praes. in impf.*] jezim se, srdim se, nejevoljen sem, τινί na koga

Σκύθης, ου, ὁ Skit, *pl.* Skiti, ljudstvo ob Pontu (Črnem morju); *adi.* **Σκύθης**, **Σκυθικός** 3 skitski; *od tod* **Σκυθική**, ἡ *sc.* χώρα Skitika, skitska dežela, dežela Skitov = Skitija; *adv.* **Σκυθιστί** v skitskem jeziku, po skitsko

σκυθρωπάζω čemerem sem, nejevoljen sem, jezen sem, žalosten sem

σκυθρ-ωπός 2 (σχύρομαι, ὦψ) ki je temnega pogleda, ki ima temen pogled, temnogled, grdogled, čemerem, godrnjav, žalosten, pobit

σκυκαλῖς, ἴδος, ἡ *ion.* majhna palica, paličica

Σκυλάκη, ἡ Skilaka, mesto ob Propontidi pri Kiziku

σκυλακῶδης 2 (εἶδος) pasji; **σκυλακῶδες**, τό pasja navada, priliznjenost

σχύλαξ, ακος, ὁ, ἡ ščene, psiček, pes; *poet.* tudi mladič drugih živali (*Evipid, Hipolit 1277*)

σχύλευμα, ατος, τό plen

σκυλεύω (σκῦλον) vzamem ubitemu sovražniku bojno opravo (bojno opremo), plenim, oplenim, ropam, oropam, ugrabim τί από τι-νος

Σκύλλα, ἡ, *ep.* **Σκύλλη** Skila (Scila), morska pošast, ki je prebivala v skalnati votlini med Italijo in Sicilijo nasproti Haribde (Karibde)

σχύλλω **1.** *act.* raztrgam, razmesarim, mučim, stiskam, nadlegujem *NT*; **2.** *pass.* trudim se, ἐσκυλέμενος zapuščen *NT*

σχύλον, τό (σχύλος) plen; *pos.* bojni plen, ubitemu sovražniku odvzeta oprava (bojna oprema) *NT*

σχύμονος, ὁ *ep. poet.* mlada žival, mladič

Σκυρος, ἡ Skiros, otok vzhodno od Evboje; *preb.* **Σκύριος**, ὁ Skirijec, Skirošan; *adv.* **Σκυρόθεν** s Skirosa

σκυτάλη, ἡ skitala **1.** palica, gotjača, bat; **2.** okrogla palica, okrog katere so ovili jermen z napisanim sporočilom; bral ga je lahko samo tisti, ki je imel enako palico, okrog katere je ovil poslani mu popisani jermen; tajno sporočilo

σχύταλον, τό palica, kij, bat

σκυτεύς, έως, ὁ (σχύτος) strojar, čevljar, jermenar, sedlar

σκυτεύω čevljarim, sem čevljar, ukvarjam se s čevljarstvom, izdelujem čevlje

σχύτινος 3 (σχύτηνος, σκυτός) usnjen, usnjat

σκυτο-δεψός, ὁ (δέψω) strojar, kožar

σκυτός, ους, τό **1.** koža, usnje, jermen; **2.** *pl.* bič

σκυτοτομεῖον, τό (σκυτο-τόμος) čevljarna

σκυτοτομέω sem čevljar

σκυτοτομία, ἡ (σκυτο-τόμος) čevljarstvo

σκυτο-τόμος, ὁ (τέμνω) strojar, čevljar, jermenar, sedlar

σχύφος, ὁ *ep.* kozarec, čaša, kupa

σκωληκό-βρωτος 2 (βιβρώσκω) od črvov požrt (pojeden, sneden) *NT*

σκώληξ, ηκος, ὁ *ep.* črv *NT*

σκῶλος, ὁ *ep.* priostren kol

Σκῶλος, ὁ Skolos **1.** mesto v južni Bojotiji; **2.** kraj v Makedoniji pri Olintu

σκῶμμα, ατος, τό (σκῶπτω) šaljiva pesem ali beseda, šala, zasmeh, zasmehovanje, posmeh, dovtip

σκῶπτω [*fut.* σκῶφομαι, *aor.* ἔσκωψα, *pass.* ἐσκῶφθην] **1.** šalim se, posmehujem se, dražim; **2.** sramotim, zasramujem, rogam se τινά; *pass.* rogajo se mi

σκῶψ, σκωπός, ὁ *ep.* sova, čuk, skovir

σμαράγδινος 3 smaragdov, smaragden, smaragdu podoben, smaragdu enak *NT*

σμάραγδος, ἡ smaragd *NT*

σμαραγέω *ep.* grmim, odmevam, razlegam se, donim

σμάω [*Obl. skrč.* σμῆς, σμῆ, σμῆν *itd.*, *ion.* σμᾶται] **1.** *act.* otiram, brišem; **2. med. a)** otiram si, brišem si τί; **b)** namažem se, mazilim se, τί, τινί s čim

σμερδ-αλέος 3 *ep.*, **σμερδ-νός** 3 *ep.* grozen, strašen, grd, umazan

σμηῆνος, ους, τό **1.** roj, panj; čebelnjak; **2.** množica, krdelo

σμήχω odrgnem, umijem ἐκ κεφαλῆς χνόον

σμικρολογία, **σμικρός**, **σμικρότης** *gl.* μικρολογία, μικρός, μικρότης *itd.*

σμικρο-λόγος 2 malenkosten

Σμίλα, ἡ Smila, mesto v Makedoniji

σμιῦλαξ, ακος, ἡ slak (bršljanu podobna rastlina z belim cvetjem; uporabljali so jo za izdelavo vencev)

Σμινθεύς, έως, ἦρος, ὁ Smintej = Mišar, Mišomorec (Apolonov pridevek, ker pokončuje poljske miši = σμίνθου)

σμιῆνύη, ἡ rovnicā, kramp, kopača
σμουγερός 3 *poet.* težaven, reven, beden
σμύρνα, *ion.* **σμύρνη**, ἡ mirta (drevo, ki raste v južni Evropi), mira, balzam (posušena smola grma, ki raste v južni Arabiji)
Σμύρνα, ἡ Smirna, mesto v Mali Aziji blizu Efeza
σμουρνίζω potresam, pomešam z miro *NT*
σμούχω *ep.* počasi sežigam; *pass.* počasi zgorim, πυρί v ognju
σμῶδιξ, γυγος, ἡ *ep.* progā, modrica, klobasa
σοβαρός 3 **1.** hiter, uren, silen; **2. a)** odličen, plemenit, sijajen; **b)** prevzetan, ošaben, ohol, ponosen
σοβέω *intr.* hitro grem, hitim, šopirim se
Σόγδοι, οἱ Sogdi, prebivalci pokrajine Sogdiane (Σογδιανή) v Aziji med rekama Oksos in Jaksart
σοέω *poet.* = σεύω [*impf.* σέει]
σόη *gl.* σῶζω
σοῖο *gl.* σός
Σόλοι, οἱ Soli **1.** pristanišče na severni obali Cipra; **2.** mesto v Kilikiji
σολοικίζω *ion.* solojkiziram, soleciziram = govorim napačno
σὸλ-οικος 2 [*Et.: po mestu Soli (Σόλοι) v Kilikiji*] ki solojkizira, ki solecizira, ki govori napačno (nepravilno), neizobražen, surov, kmečki, kmetavzarski, neotesan
σὸλος, ὁ *ep.* solos, okrogla železna plošča = δίσκος
Σόλυμοι, οἱ Solimi, mitično pleme v Likiji
Σόλων, ωνος, ὁ Solon, atenski politik, pesnik in zakonodajalec (ok. 640–560 pr. Kr.)
σόομαι *med. poet.* [3. *pl.* σοῦνται, *imp.* σούσθω, *impf.* σοῦτο] hitim, drvim
σός 3 *gl.* σῶς
σορός, ὁ *ep.* žara, krsta, rakev, oder *NT*
σός, σή, σόν [*Et.: gl. σύ in prim. lat. tuus, 'tvoj'*] [*Obl. ep. gen. masc. σοῖο, pl. fem. σέων, ep. tudi τεός*] **1.** tvoj; **2. subst. a)** ὁ σός tvoj sin, tvoj oče, tvoj soprog; **b)** ἡ σή tvoja žena; **c)** τὸ σόν, τὰ σά tvoja stvar, reč, korist, dolžnost, položaj, imetje; **3. obj.** σή ποθῆ želja, hrepenenje po tebi
σουδάριον, τό potni prt, potni robec, potna ruta *NT*

σοῦμαι *gl.* σόομαι, σοέω
Σούνιον, τό Sunij (Sunion) **1.** jugovzhodni rt Atike; **2.** kraj v Atiki
Σοῦσα, τὰ Suza, prestolnica perzijskih kraljev, glavno mesto pokrajine Suzijane (Σουσιανή); *preb.* Σουσιανοί, οἱ, Σούσιοι, οἱ Suzijani, Suzijci; *fem.* Σουσίς, ἡ Suzijanka, Suzijka = Panteja
σοφία, ἡ, *ion.* σοφίη (σοφός) **1.** spretnost, izurjenost, sposobnost, umetnost; **2. a)** bistroumnost, previdnost, razboritost, prebrisanost, prekanjenost, zvijača; **b)** učenost, veda; **c)** modrost, spoznanje, filozofija, modroslovje, modroznanstvo, zdrava pamet
σοφίζω (σοφός) [*aor.* ἐσόφισα, *pass. pf.* σεσόφισμαι, *aor.* ἐσοφίσθην, *plpf.* 3. *sg.* ἐσεσόφιστο] **1. act.** modrim, izmodrim, spametujem, učim, poučim koga *NT*; **2. med. a)** sem pameten ali moder, σοφιζόμεσθα τοῖσιν δαίμοσιν οὐδέν nasproti bogovom je naša modrost ničeva; **b)** pametno si izmišljam, modro uredim, modro naredim τινί τι; modrujem, pametno preudarjam; **3. pass.** δεῖ σοφισθῆναι, ὅπως treba je pametno premisliti (izmodrovati), kako ...; σεσοφισμένος izmišljen *NT*
σόφισμα, ατος, τό (σοφίζω) **1.** vse, kar je razumno ali zvijačno izmišljeno, umetna iznajdba, velika znanost; izmišljena stvar, izmišljotina; **2.** zvijača, zviti ali moder naklep, prevara, izgovor, lažimodrost; napačen sklep, nespametno ravnanje τῆς θεοῦ
σοφιστεύω sem sofist, učim govorništvo, sem govornik
σοφιστής, οὔ, ὁ (σοφίζω) **1.** veščak, izvédenec v kaki umetnosti ali znanosti, umetnik, učitelj, λόγων pisatelj; *pos.* spreten govornik; **2.** filozof, modrijan, mislec; **3. sofist a)** mož, ki je za plačilo učil praktične umetnosti ali znanosti; *pos.* učitelj govorništva in filozofskega razgovora; **b)** lažimodrijan, širokoustež, slepar
σοφιστικός 3 sofistichen, zvijačen, varljiv, prevarljiv; *subst.* σοφιστική, ἡ sofistika, 'modrijanstvo', zgovornost, lažimodrost
Σοφο-κλήξ, έους, ὁ Sofokles, slavni tragiški pesnik iz Kolona v Atiki (496–406 pr. Kr.)
σοφός 3 **1.** spreten, ročen, okreten, vaje, umetelen; **2.** pameten, razumen, moder, previden, izvéden, iznajdljiv, vešč; zviti, prebrisan, bi-

stroumen, učen, τὸ σοφόν pametna misel, zvi-
jača, modrost, razumnost, vednost

σώω *gl.* σῶζω

σπαδίζω (σπάω) *ion.* [*aor.* ἐσπάδιζα] odrem
kožo komu, potegnem kožo s koga δέρμα τι-
νός

σπαθάω **1.** zapravljam, razsipavam, trošim
χρήματα; **2.** začenjam, snujem τί

σπάθη, ἡ **1.** veslica (veslu podobna priprava
za pobiranje žerjavice ali pepela), lopatica;
2. širok, dolg meč; **3.** trska, treska φοίνικος
palmova veja, mladika

σπάκα [*Et.: medij. beseda*] *ion.* pes

σπανίζω *in pass.* (σπάνις) trpim pomanjkanje,
imam malo, manjka mi česa, nimam, pri-
manjkuje mi τινός

σπάνιος **3** (σπάνις) potreben, reven; redek,
redko posejan, pičel, boren, maloštevilen,
malo

σπανιότης, ητος, ἡ, **σπάνις**, εως, ἡ pomanjka-
nje, potreba, sila, redkost

σπανιστός **3** [*adi. verb. od σπανίζω*] *poet.* pi-
čel, boren, skromen

σπανοσιτία, ἡ (σπάνις, σῖτος) pomanjkanje
žita ali krme

σπάραγμα, ατος, τό (σπαράσσω) *poet.* mesar-
jenje, razmesarjenje, odtrgan kos, raztrgano
ali razmesarjeno truplo (mrlič)

σπαραγμός, ὁ *poet. in Plutarh* **1.** trganje, krč;
2. trganje, raztrganje, mrcvarjenje, razmr-
cvarjenje, mesarjenje, razmesarjenje

σπαράσσω, *at.* **σπαράττω** *in med.* [*Obl. aor.*
ἐσπάραξα, *aor. pass.* ἐσπαράχθην] **1.** dol
vlečem, vlačim, trgam, raztrgam, mesarim,
razmesarim τί ἀπό τινος; **2.** dražim, mučim,
grdo ravnam

σπάργανον, τό [*nav. pl.*] *poet.* plenice, povoji
σπάργανόν povijam v plenice *NT*

σπαργάω **1.** otekel sem, nabrekel sem, zabu-
hel sem, nabuhel sem, napet sem, prepoln
sem česa; **2.** hrepenim, hlepim po čem ἐπί,
πρός τι

Σπάρτη, ἡ Sparta, glavno mesto Lakonije;
adv. **Σπάρτηθεν** iz Sparte; **Σπάρτηνδε** v
Sparto; *preb.* **Σπαρτιάτης**, ὁ Spartiat, Spar-
tanec; *fem.* **Σπαρτιάτις**, ἡ Spartiatka, Spar-
tank

σπάρτον, τό *vrv, vrvica, konop, konopec, mo-
tvoz*

σπαρτός **3** (σπειρω) posejan, vsejan, ἄνδρες iz
zmajevih zob (ki jih je posejal Kadmos) na-
stali Sparti = Tebanci

Σπάρτωλος, ἡ Spartol, mesto na Halkidiki se-
verno od Olinta

σπάσμα, ατος, τό, **σπασμός**, ὁ (σπάω) trganje,
krč

σπαταλάω živim razuzdano, živim razkošno
NT

σπάω [*Obl. fut.* σπάσω, *aor.* ἔσπασα, *pf.* ἔσπα-
κα, *pf. pass.* ἔσπασμαι, *aor.* ἐσπασθην, *fut.*
σπασθήσομαι, *adi. verb.* σπαστός; *ep. aor.*
σπάσα, *med. pt.* σπασσάμενος]

I. act. in pass. **1.** vlečem, vlačim, potegnem,
izdrem, izderem ξίφος; izvinem, izpahnem
μηρόν; **2.** proč potegnem, odtrgam, pulim, iz-
pulim κόμην; **3.** preslepim, prevaram πειθῶ;
4. raztrgam, razmesarim;

II. med. **1.** potegnem zase, izdrem svoj meč *NT*,
ἐσπασμένος τὸ ξίφος z golim mečem, z izdr-
tim mečem; **2.** vlečem k sebi ἔγχος, izpahnem
σι τὸν μηρόν

σπεῖν, **σπεῖο** *ipd. gl.* ἔπω

σπεῖος *ep.* = σπέος

σπεῖρα, ἡ *poet.* [*Et.: iz *σπέρι-ία, kar je izšlo iz*
*kor. *sper-* 'obračati', 'plesti', 'viti'; *prim. tudi*
gr. σπάρτον, σπεῖρον] **1.** kar je spleteno, zan-
ka, mreža, vrv; **2.** ovinek, zavoj; **3.** *NT* četa,
oddelek vojakov, kohorta

σπειρίον, τό spejrij, lahka (poletna) obleka,
plašč

σπεῖρον, τό *ep.* **1.** odeja, odelo, mrtvaški prt;
2. obleka, cape; **3.** jadro

σπείρω [*fut.* σπερῶ, *aor.* ἔσπειρα, *pf.* ἔσπα-
κα, *pass. pf.* ἔσπαρμαι, *aor.* ἐσπάρην, *adi.*
verb. σπαρτός, *ion. impf. iterat.* σπέιρεσκον]
1. sejem, vsejem, obsejem, posejem, rodim,
zaplodim; **2.** trosim, raztrosim, sipljem, zasi-
pljem, razkropim, raznesem, širim, razširim,
sporočam, pripovedujem; *pass.* razkropim se

σπέισω, **σπέισασκε** *gl.* σπένδω

σπεκουλάτωρ, ορος, ωρος, ὁ [*Et.: prim. lat.*
speculātor] oglednik, telesni stražnik, rabelj
NT

σπένδω [*Et.: iz ide. kor. *spend-* 'pitno daro-
vati'; *prim. het.* šipant- 'pitno darovati', *lat.*

spondeō 'obljubim', 'prisežem'] [*Obl. fut. σπείσω, aor. ἔσπεισα, pf. ἔσπεικα, pass. pf. ἔσπεισμαι (pass. in med. pomen), aor. ἔσπείσθην, med. fut. σπείσομαι, aor. ἔσπείσάμην, ep. praes. cj. 2. sg. σπένδησθα, impf. iterat. σπένδεσκε, aor. σπέῖσα, iterat. σπέισασκε, cj. σπέισομεν*]

I. act. 1. a) razlivam, izlivam (vino), darujem, prinašam pitno daritev; **b)** *splošno*: darujem, žrtvujem, prinašam v dar; **2.** sklepam zvezo (zavezo) ali pogodbo σπονδάς, οἷς ἔσπειστο s katerimi je bila sklenjena pogodba; *pass.* darujem se, sem darovan NT;

II. med. 1. (s slovesno pitno daritvijo) sklepam pogodbo (zvezo, zavezo, mir, premirje); **2. a)** po pogodbi se zavežem, določim, zagotovim, obljubim kaj; **b)** zagotovim si (izgovorim si) kaj po pogodbi; **c)** mirno poravnam kaj νεῖκος; **d)** sprijaznim, spravim se s kom τινί

σπέος, τό [*Et.: sor. σπήλαιον*] [*ep. σπεῖος, gen. σπέεος, σπέιους, dat. σπέεϊ, σπήι, σπήει, pl. σπέεσι, σπέεσι, σπήεσι*] votlina, jama, špilja, pečina

σπέρμα, ατος, τό (σπείρω) **1.** kar se vseje, seme, zrno; *pren.* kal, iskra πυρός; **2.** kar je vsejano, setev; *pren.* otroci, sin, zarod, rod; **3.** sejanje; *pren.* zakon, zakonski objem

σπερμο-λόγος 2 (λέγω) ki pobira zrnje; *subst.* ó blebetač, klepetač, kvasač NT

Σπερχειός, ó Sperhej, reka v Tesaliji, ki se izliva v Malijski zaliv

σπέρχω [*Et.: iz ide. kor. *sperg^h- 'hiteti'; prim. stind. sprghayati 'hlepeti po čem'*] [*Obl. aor. pass. ἔσπερχθην, ep. ion. 3. pl. opt. praes. pass. σπερχόιατο*] **1. act.** pritiskam, gonim, tiram, podim; **2. intr. pass. a)** hitro se premikam, hitim, drvim, pridrvim, vihram, privihram, ἔρετμοῖς hitro veslam; **b)** jezim se nad kom, srdim se nad kom τινί; *pt. σπερχόμενος, σπερχθείς* nagel, hiter, srdit

σπέσθαι *gl. ἔπω*

σπεύδω [*Et.: iz ide. kor. *speud- 'pritiskati', 'gnati', 'hiteti'; prim. lit. spáusti 'pritiskati', 'stiskati'*] [*Obl. fut. σπεύσω, ep. σπεύσομαι, aor. ἔσπευσα, ep. σπεῦσα, cj. 1. pl. σπεύσομεν, pf. pass. ἔσπευσμαι, adi. verb. σπευστός, σπευστέος*] **1.** hitim, podvizam se, dirjam, marljivo se ukvarjam s čim, marljivo se bavim s čim; *s pt. se prevaja s:* hitro σπεύδω

πονησάμενος hitro opravam; **2.** hitro (marljivo, resno) delam, poganjam se, ženem se, εἰς τὸ αὐτὸ ἡμῶν za isto stvar; skušam kaj doseči, trudim se, težim za čim, hrepenim po čem τί, *abs.*

σπήι, σπήει *ipd. gl. σπέος*

σπήλαιον, τό [*Et.: predgr. beseda; prim. lat. izpos. spēlaeum, spēlunca*] jama, votlina, špilja

σπηλαιώδης 2 (εἶδος) jami podoben, špiljast

σπιδής 2 *ep.* [*Et.: prim. lat. spissus 'gost', 'stisnjen', 'nagneten' (iz *spid-sos ali *spid-tos ali *spit-tos), lit. spintù, spisti 'rojiti (o čebelah)', spistas 'nagneten', speīsti, speičiū 'obkoliti'*] raztegnjen, prostran, širok

σπιθαμή, ἡ ped, pedenj (polovica komolca)

σπιλάς¹, ἄδος, ἡ pečina, peč, čer, skala

σπιλάς², ἄδος, ἡ (steptan ilovnat) tlak; NT madež, nesnaga

σπίλος, ó, *tudi σπῖλος* madež, sramota NT

σπιλόω oskrunjam, skrunim, omadežujem NT

σπινθήρ, ἦρος, ó *ep.* iskra

σπλαγχνίζομαι *pass.* usmilim se, smili (zasmili) se mi kdo τινός, ἐπί τινι (τινα), περὶ τινος NT

σπλάγχνον, τό, *nav. pl.* **1.** drobnyje, drob; *pos.* srce, pljuča, jetra; **2.** meso in kri, sorodstvo, ὧν ἐκ σπλάγγων iz tvojega rodu; **3.** NT srce, čut, mišljenje, misel

σπλήν, ἦρός, ó [*Et.: iz ide. *spl(ē)g^h-n- 'vraničica'; prim. lit. liēn -ēnis 'vraničica', sl. slezéna 'vraničica' (iz *spelg^h-en-), ang. spleen 'vraničica'*] vraničica (telesni organ)

σπογγιά, ἡ, **σπόγγος**, ó goba NT

σπογγίζω obrišem z gobo

σποδέω (σποδός) *poet.* zdrobim, razbijem, razpršim

σποδιά, ἡ, *ion. σποδιή* *ep. ion.* pepel, žerjavica

σποδός, ἡ *ep. ion. poet.* pepel, žerjavica, prah NT

σπολάς, ἄδος, ἡ (= στολάς) usnjen jopič ali prsni oklep

σπονδαρχία, αἰ (σπονδή, ἄρχω) *ion.* spondarhije = pravica prvi darovati pitni dar

σπονδή, ἡ **1.** izliv pitne daritve (*pos.* čistega vina, pa tudi mleka in olja), pitna daritev; **2.**

pl. s pitno daritvijo slovesno sklenjena zveza (zaveza, pogodba, premirje, mir), σπονδάς ποιούμαι izlivam pitno daritev komu na čast, sklepam pogodbo (zvezo, zavezo), σπονδάς ἐληλυθέναι da je pogodba potekla, εἰσέρχομαι εἰς τὰς σπονδάς pristopim k zvezi, ἐν ταῖς σπονδαῖς εἶμι sem v zvezi, ἐν ταῖς σπονδαῖς za časa pogodbe, v času premirja, πιστεύω τινί σπονδάς zaupam komu pri sklepanju pogodbe; **3.** pogodbeni listina εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς

σπορά, ἡ = σπόρος *NT*

σποράδην *adv.* razpršeno, posamič, raztreseno, tu pa tam, vsak posebej

σποράς, ἄδος, ὁ, ἡ (σπείρω) raztresen, posamezen, νῆσοι Sporadi, 'Raztresenci', 'Razsejanci', 'Razpršenci', otoška skupina v Egejskem morju

σπορητός, ὁ = σπόρος

σπόριμος 2 (σπείρω) posejan, pripraven za setev; *subst.* τὰ σπόριμα setve, žitna polja *NT*

σπόρος, ὁ (σπείρω) **1.** sejanje, setev, posevek, čas setve; **2.** seme, rod, pleme, izvor, rojstvo; **3.** setev, sad, potomec, zarod, otroci

σποῦ [*Et.: skit. beseda*] = oko (*Herodot 4, 27*)

σπουδάζω (σπουδή) [*fut.* σπουδάσομαι, *aur.* ἐσπουδάσα, *pf.* ἐσπουδάκα, *pass. pf.* ἐσπούδασμαι, *aur.* ἐσπουδάσθην, *adi. verb.* σπουδαστός; *NT fut.* σπουδάσω] **1. intr. a)** hitim, pohitim, podvizam se εἰς, ἐπί τι; *pos.* marljiv sem, vnet sem, prizadeven sem, delaven sem περί τι, περί τινος; **b)** trudim se (resno), ukvarjam se, bavim se s čim, brigam se za koga, skrbim za koga, prizadevam si za kaj, zanimam se za koga περί τινα, περί τινος, ἐπί τινι, *inf.;* **c)** resen sem, ravnam resno, štejem (imam, vzamem) za resno, imam s kom pomembne pogovore, imam s kom resne pogovore πρὸς τινα, ὡς πρὸς φίλον ravnam kot s prijateljem; *pt.* σπουδάζων resno, v resnici, brez šale; **2. trans. a)** pospešujem, marljivo se ukvarjam s čim, marljivo se bavim s čim τί, skrbno pripravim, σῖτα μάλα ἐσπουδασμένα skrbno pripravljene jedi; **b)** hrepenim po čem, želim, skušam si kaj pridobiti; *pass.* σπουδάζομαι ὑπό τινος ceni me kdo, ljubi me kdo; **c)** resno govorim, resno razpravljam, resno mislim

σπουδαιολογέομαι *med.* (λέγω) pogovarjam

se s kom o resnih (o pomembnih) zadevah, resno govorim s kom

σπουδαῖος 3 (σπουδή) [*comp.* σπουδαιότερος, *sup.* σπουδαιότατος, *Herodot* σπουδαιέστερος, σπουδαιέστατος] **1. a)** uren, nagel, hiter, prizadeven, delaven, marljiv, vrl, izvrsten; **b)** pravičen, spoštovan, častivreden, čislán, cenjen; **2. a)** resen, varen, pomemben, imeniten, popoln; **b)** dragocen, drag, εἰς ὄψιν vreden pogleda

σπουδαρχέω (ἀρχή) poganjam se za častnimi službami, ženem se za častnimi službami, hrepenim (hlepi) po častnih službah

σπούδασμα, ατος, τό (σπουδάζω) (marljivo) prizadevanje, zanimanje, težnja, umetniško delo, umetniški izdelek, umotvor; napor

σπουδαστής, οῦ, ὁ (σπουδάζω) **1.** dobrotnik, zaščitnik; **2.** pristaš, prijatelj, občudovalec

σπουδή, ἡ (σπεύδω) **1.** naglica, urnost, hitrost, hitrica, brzina; **2. a)** gorečnost, vnetost, marljivost, težnja, teženje, prizadevanje, prizadevnost, trud, napor, delavnost, pridnost, σπουδὴν ἔχω, σπουδὴν ποιούμαι trudim se, trudoma delam na čem, vneto se trudim s čim, pri čem, ἐν σπουδῇ μοί ἐστιν do česa mi je, za kaj mi je; **b)** vdanost, privrženost, veselje do česa, naklonjenost; **3.** resnost, dostojnost, resna volja, važnost, pomembnost, σπουδὴ λόγου važna vest; *adv.* σπουδῇ, ἀπό σπουδῆς, κατὰ σπουδὴν, σὺν σπουδῇ **a)** v naglici, naglo, hitro, z vnemo, vneto, marljivo, s trudom, komaj, ἄτερ σπουδῆς brez truda; **b)** resno, v resni stvari χαριεντίζομαι; nalašč, hote

σπυρίς, ἴδος, ἡ *ion.* pleten koš, mreža za ribe, sak

Στάγιρος, ἡ Stagir, primorsko mesto na Halikidiki, rojstno mesto filozofa Aristotela; *preb.* Σταγίριτης, ὁ Stagirit, Stagiric

σταγών, ὄνος, ἡ [*Et.: prim. lat.* stagnum 'stoječa voda', 'jezero', 'mlaka'] kaplja, φόνου sraga krvi, krvava sraga

στάδιον, τό [*Et.: etimologija sicer nepojasnjena; po stari, ljudski etimologiji (z disimilacijo) iz σπάδιον 'tekmovalna steza' (prim. σπάω 'vlečem', 'raztezam');* *prim. lat.* izpos. stadium] [*pl.* τὰ στάδια in οἱ στάδιοι] **1.** dolžinska mera stadij (ok. 192 m); **2.** dirkališče; **3.** dirka, στάδιον ἀγωνίζομαι tečem za stavo

στά-διος 3 (ἴσθημι) stoječ, ὑσμίνη, μάχη in **σταδίη**, ἡ bitka iz bližine, spopad, praska, majhen boj, boj iz bližine

στάζω [Et.: iz *στάγ-ιω; gl. tudi σταγών] [Obl. fut. στάζω, aor. ἔσταξα, pass. pf. ἔσταγμα, aor. ἐστάχθην, ἐστάγην, adi. verb. στακτός, ep. aor. στάξα] **1.** intr. kapljam, rosim, tečem, ἐκ τινος iz česa, τινί in τινός s česa, ἐν αἵματι στάζουσα χεῖρ okrvavljena roka, krvava roka, ἰδρῶτι potim se; **2.** trans. kapljam, lijem, vlivam, τινί τι komu kaj, ἐν τινι v kaj

στάθεν 3 pl. aor. pass. poet. = ἑστάθησαν gl. ἴσθημι

σταθερός 3 (ἴσθημι) stoječ, trdno stoječ, stalen, μεσημβρία ko stoji sonce v zenitu

σταθμάω in med., ion. **σταθμέομαι**, **σταθμόομαι** (σταθμη) [pt. σταθμεόμενος in σταθμεύμενος, fut. σταθμήσομαι] **1.** merim (z merilom), izmerim, preračunam; **2. a)** preudarjam, pretehtavam, presojam; **b)** domnevam, sklepam, τινί po čem

στάθμη, ἡ (ἴσθημι) ravnilo, merilna vrv, merilo, pravec, pravilo, zakon

σταθμόομαι gl. σταθμάω

στα-θμός, ὁ (ἴσθημι) [pl. οἱ σταθμοί in τὰ σταθμά] **1.** stojišče, bivališče; **a)** hlev, staja, σταθμόνδε v hlev; **b)** dvor, dvorec; **c)** stanovanje, poslopje; **d)** postaja, postajališče, počivališče, prenočišče, σταθμόν ποιέομαι ustavim se, postojim; **e)** pot med dvema postajama, pot enega dne, dnevni pohod; **2.** stojalo, steber, podboj; **3. a)** utež, teža; **b)** tehnica

σταῖς, τός, τό (ἴσθημι) ion. pšenično testo

σταίτινος 3 ion. testen, iz pšeničnega testa

στάλαξ, ἡ = στήλη

στάλαγμα, ατος, τό poet. kaplja

σταλάσσω poet. = στάζω

στάμεν(αι) ep. = στήναι gl. ἴσθημι

στα-μῖς, ἴνος, ὁ (ἴσθημι) [dat. pl. ep. σταμίνεσσι] **1.** stojalo; **2.** prečna bruna, ki so vezala ladijske boke, oporni steber; **3.** podpora, ki je vezala ladjina rebra s podom (ἔδαφος z ἴκρια); po drugih: ladjina rebra

στά-μνος, ὁ, ἡ (ἴσθημι) vrč, pisker, lonec

σταν ep. = ἑστησαν gl. ἴσθημι

στάξ' = ἑστάξε gl. στάζω

στασιάζω (στάσις) povzročim vstajo, upor;

vstajam, upiram se, dvigujem se (vzdigujem se) proti komu; nesložen sem, sprt sem, prepiram se, τινί, πρὸς τινα s kom, ὑπέρ τινος, περὶ τινος zaradi česa

στασιασμός, ὁ = στάσις

στασιαστής, οὔ, ὁ (στασιάζω) vstajnik, upornik NT

στασιαστικός 3 uporen, uporniški

στάσιμος 2 ki trdno stoji, stalen, miren; subst. **στάσιμον**, τό pesem stajanka, tj. pesem brez plesa, ki jo je zbor pel med dvema dejanjema

στάσις, εως, ἡ (ἴσθημι) [ion. gen. στάσιος, dat. στάσι] **1. a)** stanje, ustop, mirovanje; **b)** obstajanje, obstoj, stalna smer, drža, držanje, στάσιν ἔχω stopim NT; **c)** stran, kraj, lega, položaj ὀρέων; **d)** stojišče, bivališče, stališče, pozicija; **2.** vstajanje **a)** vstaja, upor, prevrat, strankarstvo; **b)** spor, razpor, prepir NT, razprtija, zdraha, λόγων pričkanje; **c)** stranka, krdelo, četa

στασιώδης 2 (εἶδος) prevraten, prevratniški, uporen, vstajen, vstajniški, needin, neenoten, strankarski

στασιώτης, ου, ὁ (στάσις) upornik, vstajnik, privrženec (pristaš) stranke, strankar, sozarotnik

στασιωτικός 3 uporen, uporniški, prevraten, prevratniški, κατὰ τὸ στασιωτικόν uporno, uporniško, kot upornik

στάσκε gl. ἴσθημι

στατέον [adi. verb. od ἴσθημι] treba je postaviti

στατήρ, ἥρος, ὁ (ἴσθημι) stater (utež in denar) **1.** srebrni stater; **2.** zlati stater

στατός 3 (ἴσθημι) ep. poet. stoječ, ἵππος (v hlev) postavljen, v hlevu stoječ, spočit, ὕδωρ stoječa voda, mlaka

σταυρός, ὁ [Et.: subst. izhaja iz ide. kor. *st(h)-ēu-ro-, *st(h)āu-ro-, *st(h)eu-ro-, *st(h)-ū-ro- 'trden', 'močan', razširjen iz kor. *stāH-'postaviti', 'stati'; prim. stind. sthāvarās 'močan', 'trden', gr. στεῦμαι 'nastavljam se', 'pripravljam se za kaj', στύω 'postavljam kvišku (pokonci)', στο(ι)ά 'stebrišče', στῦλος 'steber', 'črtalnik', lat. īnstauro 'nastavim', 'postavim', 'zopet dvignem', 'obnovim' (iz in in *staurō (= pōnō) 'postavljam', domnevno prvotno izraz iz sakralnega besedja), rēstauro 'obnovim', 'popravim', sl. star (prvotni pomen 'trdno po-

stavljjen', 'čvrst', 'izkušēn'), (po)staviti, *got.* stiuurjan 'določiti', 'določati', *stvnem.* stiura 'kol', 'krmilo', *nem.* Steuer 'krmilo'] **1.** kol, priostren kol, palisada; **2.** NT križ

σταυρώω **1.** zabijam kole, zabijam palisade, obdam s priostrenimi koli (s palisadami), obkólim; **2.** NT križam

σταύρωμα, ατος, τό zabijanje kolov, kolje, palisade, s palisadami utrjen kraj, okop

σταύρωσις, εως, ή zabijanje priostrenih kolov (palisad)

σταφυλή, ή grozd NT

σταφύλη, ή *ep.* svinčnica, ravnilo, σταφύλη εἰσαι čisto ravne črte, popolnoma raven

στάχυς, υος, ό *ep.* klas, sad, zarod, otrok, γηγενής (o Spartih, ki so zrasli iz zemlje)

στέαρ, στέατος, τό [*Et.*: *ali iz* *στηῖαρ, *σῆιαρ *ali iz* *στῆφαρ (*iz predgr.* *stā-ur̥)] **1.** toščca; mast, loj; **2.** ribja mast

στεγάζω pokrivam σώματα, ὕπνος στεγάξει ἐμέ mimno spim

στεγανός 3 (στέγω) **1.** pokrit, skrit; **2.** pokrivajoč, dobro zapirajoč, čvrst, gost

στέγ-αρχος, ό (στέγη, ἄρχω) *ion.* (hišni) gospodar, hišni oče

στέγασμα, ατος, τό = στέγη

στεγαστρίς, ίδος, ή *ion.* pokrivajoča, odeva-joča διφθέρα

στέγη, ή, **στέγος**, ους, τό **1. a)** pokrivalo, odeja; **b)** streha, krov, hiša, stanovanje, soba, šotor ἔρκειος; **2. pl.** (s πετρήρεις) votlina, pečina, špilja; žara (*Sofokles, Elektra 1165*)

στεγνός 3 = στεγανός **1.** pokrivajoč, varujoč, gost, čvrst; **2.** pokrit, zavarovan; *subst.* **στεγνόν**, τό hiša, stanovanje, šotor

στέγω [*Et.*: *iz ide. kor.* *(s)teg- 'kriti', 'pokriti', 'krov', 'streha'; *prim. stind.* sthágati, sthagayati '(on) pokriva', 'zakriva', *lat.* teges, tegumen, tegumentum, tectum, tēgulum, tēgula, stega, toga, *stvnem.* decch(i)u 'pokriti', dah 'streha', *nem.* Dach 'streha', decken 'kriti', 'pokriti', *lit.* stēgti '(po)kriti s streho', stógas 'streha'] [*Obl. aor.* ἔσπεξα] **1.** krijem, pokrivam, zakrivam; **a)** obdajam, shranim, obsežem; **b)** skrivam; **2. a)** varujem, branim, ščitim, odvracam τοξούματα, ναῦς μὴ στέγουσα ladja, v katero vdira voda, razpokana; **b)** zamolčim, ne izdam συγῆ; **c)** prenašam, prettrim πάντα NT

στείβη = στίβη

στείβω [*Et.*: *iz ide. kor.* *stēib^(h)-, *stēib^(h)-, *stīb^(h)-, *stīb^(h)- 'drog', 'palica', 'steblo'; *prim. stind.* stibhi- 'grm', 'šop', *lat.* stīpes 'kol', 'drog', 'palica', *sl.* steblo, *lit.* stibiras 'steblo', 'kocen', 'štor', *let.* stiba 'palica'] [*Obl. fut.* στείψω, *aor.* ἔσπειψα] *ep. poet.* (trdo) stopam, hodim po čem, skačem, teptam, pohodim, gazim, ή στειβομένη ὁδός shojena (uhojena, utrjena) pot, cesta

στειλειή, ή *ep.*, **στειλειόν**, τό *ep.* **1.** luknja, uho (sekire); **2.** sekirišče, toporišče, πρώτη zgornji del toporišča

στεινόπορος, **στείνος**, **στείνω**, **στεινότης**, **στείνωπος**, **στεῖνος** *gl.* στενόπορος *itd.*

στείομεν *ep.* = στώμεν *gl.* ἴστημι

στειπτός 3 [*adi. verb. od* στείβω] steptan, gost

στεῖρα¹, ή *ep.*, *ion.* **στεῖρη** gredelj, nosilni del ogrodja ladje

στεῖρα², ή [*Et.*: *iz* *στέρ-ια *iz ide.* *ster-ih₂- 'nerodoviten'; *prim. stind.* starīh 'jalova krava', *lat.* sterilis 'jalov', 'nerodoviten', *got.* stairō 'nerodoviten', *stvnem.* stero 'oven', *nem.* Sterke 'junica', 'krava, ki se še ni otelila'] ki še ni rodila, nerodovitna, jalova, βους jalovka

Στειριεύς, έως, ό Stejrijec, prebivalec atiškega demosa Stejrija (Στειριά) v fili Pandionida

στείχω [*Et.*: *iz ide. baze* *steig^h- 'stopati', 'hoditi', 'vzpenjati se'; *prim. sl.* stezà, stegnè 'ograjena pot za živino', *got.* steigan 'iti gor', 'vzpenjati se', *stvnem.* steiga 'strma steza', 'gorska steza', stīgan 'vzpenjati se', *nem.* steigen 'vzpenjati se', Stiege 'stopnica', Steig 'steza', 'pot'] [*Obl. aor.* ἔσπειξα, ἔστιχον, *ep. impf.* στεῖχον] *ep. ion. poet.* **1.** stopam, korakam, hodim, potujem, grem; **2.** odhajam; **3.** grem kam, prihajam kam τί, πρός, ἀνά, εἷς τι, ἐπί τι, ἐπί, πρός τινα

στέλεχος, ους, τό suho deblo (štrémelj, panj), štor

στέλλω [*Et.*: *iz* *στέλ-ιω, *kar je izšlo iz ide. baze* *stel- 'postaviti', 'pripravljati', 'pošiljati'; *prim. sl.* steljem, stelja] [*Obl. fut.* στελεῶ, *aor.* ἔσπειλα, *pf.* ἔσταλκα, *pass. pf.* ἔσταλμαι, *aor.* ἐστάλην, *fut.* σταλήσομαι, *med. fut.* στελοῦμαι, *aor.* ἐστελάμην, *ep. fut.* στελέω, *aor.* στεῖλα, *ion. plpf.* 3. pl. ἐστάλατο]

A. act.

I. trans. 1. a) postavljam (v bojni red), urejam, pripravljam, lotevam se, lotim se, oprem-ljam, oborožujem νῆα, στρατόν, πλοῦν; **b)** opremljam, opravljam, oblačim, preoblačim, krasim, zaljšam, τινί s čim; **2.** spenjam, snemam ἰστία; **3. a)** pošiljam po koga, ukažem komu priti, povabim ὑμᾶς ἔσταιλ' ἰκέσθαι; **b)** odpravljam, odpošiljam koga τινὰ ἐπί τινα, εἰς μάχην pošiljam v boj;

II. intr. napotim se, odpravim se (na pot), vozim se, jadram; pripravljam se, oborožujem se;

B. med.-pass. 1. opremljam se, opravljam se, pripravljam se, odpravim se; odpotujem, odidem, odjadram, peljem se, korakam, hodim, grem, pridem; **2. med. a)** spenjam (snemam) svoja jadra ἰστία; λόγον skrajšam govor, govorim ponižno; **b)** NT varujem se μή, ogibam se izogibam se česa; **c)** kličem k sebi, pošiljam po koga τοὺς ἐμούς; **d)** oblačim si kaj; **e)** grem nad koga z vojsko, dvignem se (vzdignem se) z vojsko proti komu; **3. pass. a)** pošljejo, vodijo me kam, pošljejo po mene; ἐφ' ἀστάλη = ἐφ' ἃ ἐστάλη; ὥσπερ ᾗν ἐσταλ-μένον kakor je bilo sporočeno, kakor je bilo ukazano, kakor je bilo zapovedano; **b)** sem oblečen, opremljen, opravljen, oborožen s čim, vkljenjen sem v kaj τινί

στέμμα, ατος, τό (στέφω) **1.** obveza; **2.** volneni trak, ki so ga imeli pri daritvi okrog glave svečeniki in daritvene živali; **3.** venec; **4.** z volnenim trakom ovita oljčna vejica tistih, ki so prosili za varstvo

στέναγμα, ατος, τό *poet.*, **στεναγμός**, ó vzdihovanje, ječanje NT

στενάζω (= στένω) [*fut.* στενάζω, *aor.* ἐστένα-ξα] **1. intr.** vzdihujem, tarnam, ječim NT; **2. trans.** objokujem, tožim, žalujem za kom τί, τινά

στενακτός 3 *poet.* **1.** vzdihujoč; **2.** pomilovana njga vreden

στεναχίζω, **στενάχω** in *med.* [*impf. iterat.* στενάχεσκε] **1. intr. a)** vzdihujem, ječim, tarnam, stokam; **b)** donim, bučim, hrumim, vršim; **2. trans.** objokujem, τινά koga

στενό-πορος 2, *ion.* **στεινό-πορος** (πόρος) ki ima ozek prehod, ki ima tesen prehod, ozek, tesen; *subst.* **στενόπορον**, τό soteska, klanec

στενός 3, *ion.* **στεινός** [*Et.: iz *στενός*]

[*comp. at.* στενότερος, *sup.* στενότατος] ozek, tesen, droben, neznatni; *subst.: a)* **στενή**, ἡ ozka proga (dežele); **στενόν**, τό in **στενά**, τὰ ožina, soteska, klanec; **b)** **στενόν**, τό skromne razmere, pomanjkanje, sila, zadrega, stiska

στενότης, ητος, ἡ, *ion.* **στεινότης** in **στένος**, ους, τό, *ep.* **στεινός**, εος, τό **1.** tesen prostor, ozek prostor, ožina, soteska; **2.** tesnoba, gneča, stiska

στενοχωρέω (χώρα) stiskam, spravljam v zadrego; *pass.* tesno mi je, plašim se, prestrašen sem NT

στενοχωρία, ἡ ožina, soteska, klanec; *pren.* stiska, zadrega NT

Στεντορίς, ίδος, ἡ *sc.* λίμνη Stentorida, jezero v Trakiji pri izlivu reke Hebros

Στενού-κληρος, ἡ Stenikler, mesto v severni Meseniji

στένω¹ *ep.* **στεινώ** [*samo praes. in impf.*] **1. act.** stiskam, tesnim, zožujem; **2. pass. a)** postanem ali sem ozek (preozek), postanem ali sem tesen (pretesen); prerivam se gnetem se; **b)** obložen sem, obtežen sem, obremenjen sem s čim τινί; **c)** polnim se, napolnjujem se, natlačen sem s čim τινός

στένω² *med.* [*Et.: iz *στέν-ιω, kar je izšlo iz ide. kor. *(s)ten- 'ječati', 'stokati'; prim. stind. stanant- 'ječeč', 'stokajoč', sl. stokati, stenjati 'stokati', 'tarnati', nem. stöhnen 'stokati', 'ječati'*] [*samo praes. in impf.*] **1. intr. a)** vzdihujem, ječim, stokam, tarnam; **b)** donim, bučim, šumim, vršim; **2. trans.** vzdihujem za kom, objokujem τινά koga

στεν-ωπός 2, *ion.* **στειν-ωπός** (όπή) ozek, tesen; *subst.* ó soteska, klanec, morska ožina, ozka pot, ulica

στέργηθρον, τό, **στέργημα**, ατος, τό *poet.* ljubezenski čar, vez ljubezni, ljubezen

στέργω [*fut.* στέρξω, *aor.* ἔστερξα, *pf.* ἔστοργα, *pass. pf.* ἔστεργμαι, *aor.* ἐστέρχθην] **1.** (nežno) ljubim, rad imam, cenim, čislam; **2.** zadovoljujem se s čim, vdajam se, potrpežljivo prenašam τινά, τί; **3. poet.** (spoštljivo) prosim τινά z *inf.*

στερεός 3, *ion.* **στειρός** 3 in 2, *skrč.* **στερρός** 3 in 2 [*Et.: iz ide. kor. *ster- 'tog', 'trd'; prim. nem. starr 'tog', 'trd', 'odrevenel'*] **1.** odrevenel, otrpel, trden, trd λίθος; napet, nategnjen

βοέαι; **2. a)** močen, čvrst, krepak τροφή *NT*, trpežen, vztrajen, stanoviten; **b)** trd, osoren έπος, trdovraten, trdosrčen, grozovit άμάρτημα, neprijazen, neusmiljen καρδίη

στερεό-φρων 2 (φρονέω) *poet.* trmast, trdovraten

στερεώω utrijujem, krepim, jačim, ojačim, jačam, ojačam; *med.* utrdim se *NT*

στερέω [*fut.* στερήσω, *aur.* έστέρησα, *pf.* έστέρηκα, *pass. pf.* έστέρημαι, *aur.* έστερήθην, *fut.* στερήσομαι, *ep. inf.* *aur. act.* στερέεσαι; *vzpor. obl.* **στερίσκω in στέρομαι**] **1. act.** oplenim, oropam, τινά τινος koga česa; **2. pass.** oropam se, izgubljam, nimam; oropan sem τινός, πόλεως pregnan sem iz domovine

στερέωμα, ατος, τό podpora, trdnost τής πίστεως *NT*

στέρησις, εως, ή (στερέω) oropanje, izguba άρχής

στερίσκω *gl.* στερέω

στέριφος 3 (στερεός) **1.** trden, močen; **2.** nerodoviten

στερκτικός 3 (στέργω) ljubeč; *subst.* **στερκτικόν**, τό ljubezen

στερκτός 3 (στέργω) *poet.* ljubljen, ljubezniv, zadovoljiv

στέρνον, τό [*Et.: iz ide. baze* *sterh₃- 'razprosteti', 'razširiti'; *prim. gr.* στόρνυμι, *sl.* stran (*iz* *storh₃ni-), *nem.* Stirn 'čelo'] prsi, srce, duša, mišljenje, ούτω δια στέρνων έχω takih misli sem

στερνούχος 2 (στέρνον, έχω) širokih prsi, širok, prostran, obširen

στέρομαι *pass.* oropan sem, pogrešam, nimam τινός

στεροπή, ή, *dor.* **στεροπά** *ep. in poet.* lesk, lesket, lesketanje, blisk, sijaj, žar

στεροπ-ηγερέτα, αο, ό (έγειρω) *ep.* ki meče strele, metalec strel, lučalec strel

στέροψ, οπος, ό, ή (άστήρ) *poet.* svetel, migljajoč, leskeč

στερρός 3 *gl.* στερεός

στερρότης, ητος, ή trdota, trdnost

στεῦμαι *med.* [*Et.: iz ide. kor.* *st(h)ēu-, *st(h)āu-, *st(h)əu-, *st(h)ū- 'trden', 'močan', *razširjen iz kor.* *stāH- 'postaviti', 'stati'; *prim.* σταυρός] [*Obl. samo* στεῦται, στεῦνται, στεῦ(ν)το] postavim se, stojim; name-

ravam, obljubljam, obetam, pretim, delam se, διψάωv kakor da bi bil žejen; άκοῦσαι trdim, da sem slišal, εύχόμενος pohvalim se

στεφάνη, ή *ep.* **1.** rob šlema, rob čelade, šlem, čelada, τῶν λόφων rob skale, obronek; **2.** trak, načelek, obroč, venec, diadem, šapelj

στεφανηφορέω (φέρω) *poet.* nosim venec

στεφανη-φόρος 2 (φέρω) ki nosi venec, ovenčan, άγών tekma, v kateri je zmagovalec dobil venec za nagrado

στεφανίτης, ου, ό (στέφανος) στεφανίτης άγών = στεφανηφόρος

στέφανος, ό (στέφω) **1.** krog, kolobar, venčanje, πάντη γάρ σε περι στέφανος πολέμοιο δέδθεν okrog tebe žari vojni kolobar, okrog in okrog tebe se je razvnela vojna; **2. konkr. a)** venec, krona, trak, obroč, načelek, diadem, šapelj; **b)** častni venec kot nagrada za zmagovalec, venec zmagovalcev; **c)** plačilo, nagrada *NT*, okras, kras, slava, zmaga

στεφανώω 1. act. a) opašem, oklepam, obdajam, ovijam; **b)** opletam, venčam, ovenčam, krasim; olepšam, odlikujem; **2. pass. a)** venča me kdo; *pf.* ovenčan sem; **b)** περι τι, άμφί τινα ležim okrog česa, obdajam, άστρα τά τ' ούρανός έστεφάνωται s katerimi je ovenčano (okrašeno) nebo; **3. med. a)** ovenčam se; **b)** ovenčam si kaj, odlikujem, častim, obdarujem koga s čim τινί

στεφάνωμα, ατος, τό (στεφανώω) *poet.* **1.** venec, plačilo, okras, kras, slava; **2.** venec stolpov, obzidje πύργων

στεφανωτρίς, ίδος, ή (στεφανώω) za vence pripraven

στέφος, ους, τό *poet.* **1.** venec; **2.** lovorova ali oljčna vejica pribežnikov

στέφω [*Obl. fut.* στέψω, *aur.* έστεψα, *pf. pass.* έστεμμαι, *aur.* έστεψθην] **1.** popolnoma obdajam, oklepam, ogrinjam, odevam, ovijam; **2.** venčam, častim, μορφήν έπεσι obdam z milino, obilno podeljujem milino; λαφύροις ποčástim

στέωμεν, στή, στήη *gl.* ύστημι

στήθος, ους, τό [*gen., dat. ep.* στήθεσφι] prsi, srce, duša, mišljenje, razum

στήκω (trdno) stojim, vztrajam pri čem, prav ravnjam, ne grešim *NT*

στήλη, ή, *dor.* **στάλα** [*Et.: iz* *σάλ-νā; *gl.* στέλλω] **1.** steber, stolp; **2.** stela, nagrobni ka-

men ali spomenik; **3.** stela **a**) steber na koncu dirkališča (*lat. meta*), mejni steber, mejnik; **b**) spomenik; **c**) častni ali sramotni steber; **d**) steber, na katerem so bili vrezani zakoni; **e**) pogodba, ukrep, sklep

στηλίτης, ου, ό stelit, stelar, tj. tisti, čigar ime je bilo napisano na sramotni steber, osramočen

στήμεναι *ep.* = στηναι *gl.* ἴστημι

στήμων, ονος, ό [*Et.: prim. lat. stāmen -inis* 'snutek', 'osnutek', 'osnova'; *gl.* ἴστημι] osnova, osnutek na statvah

στηριγμός, ό trdnost, stanovitnost *NT*

στηρίζω [*Et.: gl. στερεός*] [*Obl. fut. στηρίζω, aor. ἐστήριξα, pass. pf. ἐστήριγμα, aor. ἐστηρίχθην; NT fut. στηρίσω*] **1. act. trans. a**) naredim (storim), da trdno stoji, podpiram, opiram ἵριδας, χάσμα; utrjujem, κάρη οὐρανῶ dvigujem, vzdigujem, dotikam se neba, z glavno segam do neba; **b**) potrjujem, spodbujam, hrabrim τινά *NT*; **c**) πρόσωπον sklenem, nameravam *NT*; **2. act. intr. in med.** trdno stojim, opiram se, naslanjam se *NT*; σχολᾶ ročivam, ποσίν čvrsto (trdo) stopam, ἐς τήν καρδίαν (πόνος) stiska se polasti srca, stiska prevzame (navda) srce; κακόν κακῶ ἐστήρικτο zlo je pritiskalo na zlo, κῦμ' οὐρανῶ στηρίζον proti nebu se dvigajoč (do neba segajoč) val, κλέος οὐρανῶ στηρίζον slava, ki sega do neba, πρὸς οὐρανὸν ἐστήριξε φῶς πυρός dvignil se je (švignil je) proti nebu

στήωσι *ep.* = στῶσι *gl.* ἴστημι

στιβ-αρός 3 (στείβω) *ep.* močen, čvrst, trden, krepek

στιβάς, ἄδος, ή (στείβω) stelja, slama, listje, ločje; postelja, ležišče iz stelje (slame ali ločja)

στιβέω (στείβος) *poet.* [*pf. pass. ἐστίβηται*] zasledujem, preiskujem

στίβη, ή *ep.* slana

στίβος, ό **1.** shojena, uhojena pot, steza; **2.** sled, stopinja, κατὰ στίβον za petami, po sledi

στιγεύς, έως, ό (στίζω) zaznamovalec, vžigalec sramotnih znamenj

στίγμα, ατος, τό (στίζω) vbod, vbodljaj, pika, vžgano sramotno znamenje, madež; *NT* rana

στιγματίας, ου, ό (στίζω) zaznamovanec, osramočenec

στιγμή, ή (στίζω) pika, χρόνου trenutek *NT*

στίζω [*Et.: iz *στίγ-ιω iz ide. *(s)teig-* 'zboosti', 'pičiti'; *prim. lat. instīgō, instinguō* 'spodbadam', 'priganjam', *nem. stechen* 'zboosti', 'zabosti', Stich 'vbod', 'pik', Stachel 'bodica', 'trn', 'želo'] [*Obl. fut. στίζω, aor. ἔστιξα, pass. pf. ἔστιγμα, aor. ἐστίχθην, adi. verb. στικτός*] **1. act. a**) bodem, vbadam, pikam; **b**) sramotim, vžigam (sramotna) znamenja, zaznamujem, tetoviram; **2. med.** vbadam si, tetoviram se, τὰ ἔμπροσθεν πάντα ἀνθέμια ἐστιγμένοι spredaj popolnoma z vbodenimi cveticami okrašeni

στικτός 3 *poet.* pikast, pisan, marogast; θήρ pisan

στιλβότης, ητος, ή, **στιλπνότης**, ητος, ή svetlost, svetloba, lesk, sijaj

στίλβω sijem, žarim, svetim se, bleščim se *NT*

στιλπνός 3 (στίλβω) *ep.* svetel, bleščoč, leskeč, sijajen

(στίξ), στιχός, ή (στείχω) *ep.* (bojna) vrsta, četa; κατὰ στίχας, ἐπὶ στίχας v vrstah

στιπτός 3 = στειπτός

στῖφος, ους, τό kar je gosto stisnjeno, gosta četa, (natlačena) množica, truma, gneča, trop, νεῶν ladjevje, brodovje

στιχάομαι *dep. med. ep.* [samo *impf. 3. pl. ἐστιχῶντο*] hodim, stopam, korakam v vrstah

στίχος, ό **1.** vrsta, red, bojna vrsta; **2.** vrstica, verz, stih

στλεγγίς, ίδος, ή **1.** česalnik, česalo, strgača, strgalo; **2.** lep glavnik

στοᾶ, ή [*Et.: iz *στοαρία; gl. σταυρός*] stebrišče, hodnik, lopa

στοιβάς, ἄδος, ή veje z dreves

στοιχεῖον, τό **1.** črka; *pl.* abeceda, začetna vodila; **2.** temeljne osnove znanosti, začetni nauki, στοιχεῖα τοῦ κόσμου ukazi sveta *NT*; **3.** prvina, začetek, element; **4.** načelo, princip

στοιχέω korakam v vrstah, stojim poleg koga v bojni vrsti; hodim, sledim, živim (po navodilih vere) *NT*

στοιχηγορέω pripovedujem, naštevam po vrsti

στοῖχος, ό **1.** vrsta, red, (ravna) črta; **2.** bojna vrsta

στολάς, ἄδος, ή = σπολάς

στολή, ἡ (στέλλω), *dor.* **στολή** oprava, oprerna, obleka *NT*, ἡ Περσική (dolga) perzijska oprava, dolgi kaftan

στολιδωτός 3 gosto nabran, naguban, gubast

στολίσ, ἴδος, ἡ obleka, πέπλων gube obleke

στόλος, ὁ (στέλλω) **1.** priprava; potovanje, pot, vožnja, vojni pohod, vojna, podvig; τὸν πατρῶον στόλον ἐσπόμην odšla sem iz očetove hiše odpuščena; **2.** povod za potovanje, ἰδίω στόλῳ v lastnih zadevah, iz lastnega nagiba, δημοσίῳ στόλῳ v korist države, od države poslan, τίνι στόλῳ iz kakšnega povoda?, kakšen je bil povod?, τίς σ' ἐξῆρεν στόλος kakšna pot je tebe gnala (od doma)?, kaj je bil povod za tvoj odhod na pot (od doma)?; **3.** spremstvo, čete, vojska, armada, brodonje, ναυτικός, ναυβάτης; **4.** ladijski nos, ladijski kljun, prečni hlod na sprednjem delu ladje

στόμα, ατος, τό [*Et.*: iz *ide.* *steh₃-mn- 'usta'; *prim. av.* staman- 'usta', 'gobec'] **1.** usta, στόμα πρὸς στόμα λαλέω govorim iz ust do ust (osebno) *NT*; **a)** pogosto *pren.* grlo, jezik, govor, beseda, τὸ τᾶς εὐφήμου στόμα φροντίδος ἰέντες pošiljajoči tihe izjave (tihe vzdihne) pobožnega srca, θηλύνομαι στόμα postanem mehke, ne morem več govoriti trdih besed, ὑπὶλλω στόμα pokorno molčim pred kom, ἐλευθεροῦ στόμα ohrani si jezik čist, τὸ στόμα ὀξύνω nabrusim jezik, ἀπὸ στόματος λέγω povem na izust, povem na pamet; τὸ θεῖον στόμα božje besede, božji glas, ἀνά στόμα (ἀνά, διὰ στόματος, ἐν στόμασιν) ἔχω *ali* ἄγω τινά imam na jeziku, vedno govorim o kom; ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζω enoglasno hvalim, enoglasno slavim *NT*; κρίνω ἐκ τοῦ στόματος sodim koga po besedah; **b)** lice, obraz; **c)** izliv, ustje, izhod, vhod, ἐπτάπυλον στόμα sedmerovraten vhod = mesto s sedmimi vrati; **d)** žrelo, prepad πολέμου, ὑσμίνης; **e)** odprtina, razpoka, širina, τὸ κάτω στόμα spodnja širina jarka; **2. a)** sprednja stran česa, ospredje, prve vrste, čelo vojske, οἱ κατὰ στόμα sovražniki, ki stojijo nasproti našemu čelu (našemu ospredju, našim prvim vrstam), κατὰ στόμα v prvi bojni vrsti, spredaj, v ospredju, na vrhu; **b)** ost (kopja); **c)** rob, rezilo, ostrina meča

στόμ-αργος 2 (ἀργός) *poet.* blebetav, jezičen, opravljljiv, obrekljiv; opravljljivec

στόμαχος, ὁ [*Et.*: iz στόμα 'usta'; *prim. lat.* iz-

pos. stomachus] **1.** odprtina, žrelo, goltanec; **2.** želodec *NT*

στόμιον, τό [*demin. od στόμα*] **1.** odprtina, vhod (v jamo), izliv; **2.** uzda, žvala, δέχομαι στόμιον sprejemam uzdo = vdajam se uzdi = pokorim se

στομόω (στόμα) **1. ion.** zavežem, zaprem, zamašim usta; **2. poet. a)** ostrim, priostrim; **b)** pripravim (za napad), jeklim, utrjujem, krepiam

στόμωσις, εως, ἡ (στομόω) *poet.* ostrenje, brušenje; oster jezik, jezičnost, (zvijačna) zgovornost, πολλήν στόμωσιν ἔχω imam nabrušen jezik, imam zbadljiv jezik

στοναχέω *ep. poet. 1. intr.* vzdihujem, stokam, tarnam; **2. trans.** pomilujem, objokujem

στοναχή, ἡ = στόνος

στοναχίζω = στοναχέω

στονόεις 3 **1. a)** šumen, bučen πορθμός; **b)** stokajoč, vzdihujoč, tožeč; **2.** prežalosten, prebeden, grenek, ki povzroča vzdihne, ki pri naša nesrečo, nesrečen βέλεα, ὀιστοί

στόνος, ὁ (στένω) **1.** vzdihovanje, stokanje, ječanje, tarnanje, hropenje; **2.** šumenje, vršenje, bučanje (morskih valov)

στοργή, ἡ pristrčna ljubezen

στορέννυμι = στόρονυμι

στόρνυμι, **στρώνυμι**, *NT* **στρωννύω** [*Et.*: iz *ide.* baze *sterh₃- 'razprostreti', 'razširiti'; *prim. gr.* στέρον 'stran', 'prsi', *lat.* sternō 'trošim', 'sipam', 'steljem', *sl.* -strem, prostor, *got.* straujan 'sipati', 'trositi', *stvnem.* strewen 'sipati', 'trositi', strao 'stelja', 'slama', *nem.* streuen 'sipati', 'trositi', Streu 'stelja', Stroh 'slama'] [*Obl. fut.* στορῶ *in* στρώσω, *aor.* ἐστόρσεα, ἔστρωσα, *pass. pf.* ἔστρωμαι, *plpf.* ἔστρωτο, *aor.* ἐστρώθην, *ep. aor.* στόρσεα] **1. a)** razgrinjam, razprostiram, razširjam, nastiljam, pripravljam, napravljam, postiljam λέχος, δέμνια, κλίνην; ἀνθρακιήν razgrinjam žerjavico; **b)** pokrivam, pogrinjam τί τινη, ὀδόν naredim, izravnjam, posipam (μυροσίνησιν), tlakujem; **2. pren. a)** potolažim, pomirim πόντον, ὀργήν; *pass.* κῦμα ἔστρωτο valovje se je bilo poleglo; **b)** φρόνημα ponižam

στοχάζομαι *dep. med.* (στόχος) **1.** merim na kaj, skušam kaj zadeti ali doseči, nameram kaj, težim za čim τινός, prizadevam si za kaj, iščem, gledam, oziram se na kaj τινός;

κριτῶν izberem si (najboljše) sodnike; **2. a)** zadenem, pogodim, dosežem kaj; **b)** slutim, ugibam, presojam

στόχασμα, ατος, τό (στοχάζομαι) (metalno) kopje

στοχαστικός 3 bistroumen, prebrisan, spreten

στόχος, ό merjenje, ugibanje, cilj, tarča

στράπτω poet. bliskam (se)

στρατ-ἀγέτης, ου, ό dor. = στρατ-ηγός vojskovodja, poveljnik

στρατάομαι pass. [impf. 3. pl. ἐστρατόωντο] utaborim se, taborim

στρατ-άρχης, ου, ό vojskovodja, poveljnik

στρατεία, ή, ion. **στρατήη** (στρατεύω) **1.** a) bojni pohod, vojska, vojna; οἰκοὶ καὶ ἐπὶ στρατείας = lat. domi militiaeque; b) vojna služba; pren. boj, vojskovanje NT; **2. redko:** vojska, vojstvo, vojaštvo, armada

στράτευμα, ατος, τό (στρατεύω) **1.** vojska, vojne čete, vojaki, armada, vojstvo, vojaštvo, ἵππικόν konjenica; NT sluge, služabniki, posli; **2.** tabor; **3.** bojni pohod, vojna

στρατεύσιμος 3 za vojaško službo sposoben

στράτευσις, εως, ή = στρατεία

στρατεύω in med. [aor. med. ἐστρατευσάμην, poet. ἐστρατεύθην] **1.** začnem vojno, grem na vojno, odrinem v vojno ἐπὶ τινα, εἰς τι; **2.** sem v vojni, sem v vojski, udeležim se vojne, služim kot vojak, μισθοῦ za plačo; vojskujem se, borim se, bijem boj, κατὰ τῆς ψυχῆς vojskujem se proti duši NT; οἱ στρατευόμενοι vojaki, οἱ στρατευσάμενοι ki so se udeležili vojne; pos. vodim vojsko, peljem vojsko, εἰς τι kam

στρατ-ηγέτης gl. στρατ-ἀγέτης

στρατηγέω (στρατηγός) **1. a)** sem poveljnik, vodim vojsko, poveljujem τινός, τινί, εἰς τι; **b)** pos. sem strateg, sem vojskovodja ali eden izmed desetih strategov (vojskovodij) v Atenah; v Rimu: sem pretor; ταύτην τὴν στρατηγίαν sem poveljnik na tem pohodu; πάντα ὑπέρ τινος vodim celo vojsko v korist koga (za koga); **2. splošno: a)** poveljujem, zapovedujem, upravljam, vodim, vladam ή τύχη; **b)** urejam, določam, τὰ ζεύγη ήμῶν στρατηγεῖ vozovi določajo našo pot; pass. pustim, da mi kdo ukazuje (da mi kdo zapoveduje) ὑπ'

ἐκείνου; **3.** delam, izvršujem kaj, lotevam se; pass. τὰ στρατηγούμενα dela (dejanja, podvigi) (vojskovodje)

στρατήγημα, ατος, τό poveljnikov načrt, zvižacen načrt, vojna zvižaca

στρατηγία, ή (στρατηγός) **1.** vrhovno poveljstvo, poveljništvo, poveljniška čast in služba; **a)** v Atenah: strategija, služba stratega; **b)** v Rimu: pretura; **2.** vodstvo vojske; spretnost, vojna (vojaška) veščina (umetnost), strategija, taktika

στρατηγιάω [desider. od στρατηγέω] želim postati poveljnik

στρατηγικός 3 (στρατηγός), fem. **στρατηγίς**, ίδος **1.** ki zadeva poveljnika, poveljnikov, poveljniški; ἐσθής poveljnikova obleka; subst. **στρατηγικά**, τά poveljnikove dolžnosti; **στρατηγίς**, ή sc. ναῦς poveljniška (admiralska, poveljnikova) ladja; πύλαι vhod k poveljnikovemu šotoru; **2.** sposoben za poveljevanje, izveden v vojni veščini (veščini vojskovanja, vojni umetnosti), več vojskovanja, več vojne, ἀνὴρ izvrsten vojskovodja

στρατήγιον, τό (στρατηγός) **1.** poveljnikov šotor; **2.** v Atenah: strategij (strategion), shajališče desetih strategov

στρατηγίς gl. στρατηγικός

στρατηγός, ό (στρατός, ἄγω) **1.** vojskovodja, poveljnik, voditelj, vodja, načelnik; **2.** v Atenah: strateg (teh je bilo 10), najvišja vojaška oblast; v Rimu: pretor, στρατηγός ὕπατος = konzul, lat. consul; **3.** stotnik (tempeljske straže) NT, poglavar templja; **4.** namestnik, upravitelj province, višji uradnik NT

στρατήη, ή ion. = στρατεία

στρατηλασίη, ή (στρατ-ηλάτης) **1.** vojni pohod, vojna; **2.** vojska, armada, vojaki

στρατηλατέω vodim vojsko na pohod (v boj), sem poveljnik, poveljujem, zapovedujem

στρατ-ηλάτης, ου, ό (ἐλαύνω) = στρατηγός

στρατιά, ή, ion. **στρατιή** (στρατός) **1. a)** vojska, vojstvo, armada, vojaki, vojna moč (v taboru in na poti), πεζή ali πεζική καὶ ναυτική peši in vojska na morju, pehota in mornarica; **b)** četa, krdelo, množica NT; **2.** vojni pohod

Στρατιή, ή Stratiija, mesto v Arkadiji

στράτιος 3 (στρατός) ion. ki spada k vojski,

bojevit, Ζεύς στρατίος Zevs vojne (vojaške, bojne) sile, bog vojne pri Karijcih

στρατιώτης, ου, ό (στρατιά) **1.** vojščak, vojak, bojevnik; prostak, pešec, τὰ τῶν στρατιωτῶν razmere vojakov; *pl.* vojaki, čete; **2. adi.** ὄμιλος (ostala) vojaška množica

στρατιωτικός **3.** *fem.* **στρατιῶτις**, ἰδος ki zadeva vojaka ali vojsko, vojaški, vojni; ἡλικία za vojaško službo sposoben; *pren.* bojaželjen, bojevit, surov; *subst. a)* **στρατιῶτις**, ἡ *sc.* ναῦς ladja za prevoz vojakov; **b)** **στρατιωτικά**, τὰ vojaštvo, vojska, čete, vojaki (= τὸ στρατιωτικόν); χρήματα denar za vojsko

στρατολογέω **1.** *act.* nabiram vojake, novačim, ὁ στρατολογήσας vojskovodja *NT*; **2.** *pass.* vzamejo me med vojake, vzamejo me v vojsko, potrdijo me za vojaka

στρατόομαι *dep. pass.* = στρατάομαι

στρατοπεδ-άρχης, ου, ὁ poveljnik tabora (cesarske telesne straže) *NT*

στρατοπεδεία, ἡ, **στρατοπέδεις**, εως, ἡ **1.** postavljanje tabora; **2. a)** taborišče, tabor, pristanišče za (bojne) ladje; **b)** vojska v taboru

στρατοπεδεύω *in med.* delam (pripravljam) ali postavljam tabor, utaborim se, taborim, sem v taboru, živim v taboru, usidram se, zasedam se

στράτο-πεδον, τό (στράτος, πέδον) **1.** taborišče; tabor, okop, utrdba; **2.** vojska v taboru, armada; ladje, brodovje

στράτος, ὁ [*Et.: sor. s* στόρνυμ] [*gen. sg. ep.* στρατόφιν] **1.** vojska, vojaštvo, vojstvo, armada, vojaki; **2.** množica, četa, ljudstvo, zbor; **3.** tabor

στρεβλότης, ητος, ἡ krivina, usločenost, sločina ἀίχμης

στρεβλόω [*Et.: sor.* στρέφω] vrtim, obračam, sučem, privijam, zavijam *NT*; mučim, trpinčim, πόδα naravnavam izvinjeno nogo

στρέμμα, ατος, τό (στρέφω) izpah, izpahenje

στρεπτός **3** [*adi. verb. od* στρέφω] **1. a)** zaviti, spleten, (močno) tkan; **b)** gibljiv, upogljiv, vodljiv φρένες, okreten, zgovoren γλώσσα; **2. subst.** **στρεπτός**, ὁ, *pl.* τὰ στρεπτά: **a)** vratna verižica, ovratnica (nakit perzijskih plemičev); **b)** presta, potica (pecivo)

στρεπτο-φόρος **2** (φέρω) *ion.* ki nosi verižico okrog vratu

στρεύγομαι *dep. pass.* [*Et.: iz ide. baze* *streug- 'drgniti', 'gladiti'; *prim. sl.* strgam, stržem, strugam] *ep.* upeham se, utrudim se, pešam, slabim, hiram, ginem, ἔν τινι v čem

στρεφεδίνέω (δινέω) [*ep. aor. pass. 3. pl.* στρεφεδίνηθεν] vrtim; *pass.* zavrtim se, ὄσσε vrti se mi

στρέφω [*Et.: domnevno iz kor.* *strebh- 'vrte-ti', 'viti'] [*Obl. fut.* στρέψω, *aor.* ἔστρεψα, *pf.* ἔστροφα, *pass. pf.* ἔστραμμαι, *aor.* ἐστρέφθη in ἐστράφην, *fut.* στραφήσομαι, *adi. verb.* στρεπτός; *med. fut.* στρέψομαι, *aor.* ἐστρέψαμην; *ep. aor.* στρέψα, *iterat.* στρέψασκεν; *ion. aor. pass.* στράφθη] **1. act. trans.** vrtim, sučem, obračam, pletem, vijem; σπάρτα ἔστραμμένα dobro spletene vrvi; στρέψαν οὔρον obrnili so veter in naredili za vožnjo ugoden veter; *pos. a)* premikam v krogu, vrtim v krogu, obračam sem ter tja, podim, vodim ἵππους; **b)** obrnem, preobrnem, prekucnem, τί ἄνω καὶ κάτω obrnem vse narobe; **c)** izvinem, izpahnem, zvijem; **d)** obračam h komu kaj, nastavljam komu τί τινη *NT*; **e)** pregovorim, spreobrnem, spremenim τί εἰς τι *NT*; **2. act. intr. in pass. a)** obračam se, vrtim se, odvrčam se, ἔστρεψε ὁ Θεός Bog se je obrnil (od njih) *NT*; naredim obrat, obrnem se nazaj, vrnem se; ἐκ χώρας obrnem se in odidem; **b)** potepam se, pohajkujem, mudim se kje ἀνειμένη; **c)** stiskam se h komu, čvrsto se zavijem v kaj στρεφθεὶς ἄωτου; **d)** obračam se h komu, oziram se na kaj, mar mi je česa τινός; **e)** obračam se sem ter tja, obotavljam se, delam ovinke, ustavljam se τί ἔχων στρέφει, ἄνω καὶ κάτω; **f)** izvinem si πόδα; **g)** spreobrnem se *NT*, spremenim se θυμός; **3. med.** obračam kaj od sebe, στράτευμα εἰς τι vrnem se z vojsko kam

στρηνιάω prevzetem sem, živim razkošno *NT*
στρήνος, ους, τό **1.** moč; **2.** prevzetnost; **3.** razkošnost, razkošje *NT*

στρογγύλος **3** **1.** zaokrožen, okrogel, ναῦς, πλοῖον široke, trebušne trgovske, tovrne ladje; **2.** zaokrožen, dober, lep (izraz)

στρόμβος, ὁ (στρέφω) *ep.* **1.** vrtalka; **2.** polževa hišica

στρουθίον, τό [*demin. od* στρουθός] vrabec *NT*

στρουθός, ό, ή, *ajol.* **στροϋθος** **1.** vrabec; **2.** κατάγειος, μέγας *nj*

στροφάλιγξ, ιγγος, ή *ep.* vrtinec, gneča, vrvenje

στροφαλίζω *ep.* [*frequent. od στρέφω*] pridno sučem, *ήλλάκατα* sučem predivo, predem

στροφάς, άδος, ό, ή vrteč se, obračajoč se, κέλευθοι άρκτου krogι severne zvezde, kroženje severnice na nebu

στρόφιον, τό [*demin. od στρόφος*] poveza, trak, pajčolan, okras na glavi duhovnikov ali kraljev

Στρόφιος, ό Strofij **1.** Skamandrijeν oče; **2.** Piladov oče, kralj v Fokidi

στροφοδινέω *poet.* = στρεφεδινέω

στρόφος, ό (στρέφω) *ep. ion.* vrv, konopec, trak, pas

Στρώμη, ή Strima, mesto v Trakiji

Στρυμών, όνος, ό Strimon, reka med Trakijo in Makedonijo; *preb.* **Στρυμόνιοι**, οί Strimonijci, Postrimonci, prebivalci ob reki Strimon; *adi.* **Στρυμόνιος** 3 strimonijski, strimonski, άνεμος strimonij, strimonski veter, severni veter, ki piha iz smeri Strimona

στρυφνός 3 trpek, kisel, neprijazen, čemerен

στρώμα, ατος, τό (στρώννυμι) kar je razprostrto, preproga, odeja, blazina; ležišče, postelja

στρωματό-δεσμος, ό, **στρωματό-δεσμον**, τό (στρώμα, δέω) vreča za posteljnino, v katero so dajali posteljno opremo za potovanje; navadno jo je nosil suženj

στρωματο-φύλαξ, ακος, ό stromatofilaks, pogrinjalni nadzornik, nadzornik posteljne in namizne opreme

στρωμνή, ή = στρώμα

στρώννυμι, **στρωννύω** *gl.* στόρνυμι

στρωτός 3 [*adi. verb. od στρώννυμι*] razprostrt, razgmljen

στρωφάω *ep. ion. poet.* **1.** act. vrtim, sučem; predem; **2.** med. vrtim se, občujem, mudim se, prebivam kje *ανά τι, έν τινι, κατά μέγαρον*

στυγερός 3 (στυγέω) *ep. poet.* zasovražen, osovražen, mrzek, sovražen, zoprn, grozen, strašen, poguben, žalosten, čemerен, nesrečen, beden; *adv.* στυγερώς na strašen način, nesrečno

στυγερ-ώπης, ου, ό odurnogledež; *adi.* ki ima oduren pogled, odurnega pogleda

στυγέω *ep. ion. poet.* [*aor.* έστύγησα, *ep.* έστύξα, έστυγον, *pf.* έστύγηκα (*s praes. pomenom*), *pf. pass.* έστύγημαι, *aor.* έστυγήθην, *med. fut.* στυγήσομαι (*s pass. pomenom*)] **1.**

a) mrzim, sovražim, studi se mi kaj, mrzi mi kaj, čutim odpor do česa, upira se mi kaj, gabi se mi kaj; **b)** bojim se, tresem se, groza me je *τινά, τί in inf.*; **2.** *aor.* έστύξα *kavz.* naredil sem komu kaj strašnega, τώ κέ τρω στύξαιμι μένος naredil bi, da bi se marsikdo tresel pred

στυγητός 3 in 2 [*adi. verb. od στυγέω*] vreden sovraštva, sovražen, osovražen, zasovražen, oduren, zoprn, mrzek *NT*

Στύγιος 3 in 2 *gl.* Στύξ

στυγνάζω žalosten sem, oblačen sem, oblačim se *NT*

στυγνός 3 (στυγέω) **1.** zasovražen, osovražen, mrzek, sovražen; zoprn, oduren, grozen, strašen; **2.** žalosten, nesrečen, čemerен

στυλος, ό *poet.* slop, steber, stolp, podpora *NT*

Στύμφαλος, *ion.* **Στύμφηλος**, ή Stimfal **1.** mesto v Arkadiji ob istoimenski reki; *preb.*

Στυμφάλιος, ό Stimfalijec; **2.** **Στυμφηλίσ λίμνη**, ή Stimfalsko jezero, jezero Stimfalida

Στύξ, Στυγός, ή Stiks **1.** reka v podzemlju; **2.** rečica v severni Arkadiji; *adi.* **Στύγιος** 3 in 2 stigijski, mrzek, grozen, strašen

στύξαιμι *opt. aor. od στυγέω*

στυπ(π)εϊον, τό konoplja, predivo, tulje, kodelja (v šop zvito predivo)

στυπτηρία, ή, *ion.* **στυπτηρή** galun (vrsta soli)

Στύρα, ή Stira, mesto na južni Evboji

στυράκιον, τό *demin. od στύραξ*¹

στύραξ¹, ακος, ό spodnji konec sulice, kopje, sulica

στύραξ², ακος, ό, ή stiraks (drevo, ki daje drevesno lepilo, gumi)

στυφελίζω *ep. poet.* [*Obl. aor.* έστυφέλιξα, *ep.* στυφέλιξα] **1.** **a)** suvam, udarjam, stesam; **b)** peham, podim; **c)** ženem, izženem, tiram, iztiram, prepodim, preženem, razpodim (oblake) *τί, έκ τινος*; **2.** bijem, mučim, grdo ravnam s kom *τινά*

στυφ(ε)λός 3 in 2 *poet.* **1.** gost, čvrst, trd, grbast, hrapav; **2.** robat, surov, osoren, krut, strog

στωμόλος 2 (στόμα) ki ima dober jezik, zgovoren

σύ, *ajol. in dor. τύ, ep. τύνη, okreplj. σύγε, σύπερ pron. pers. za 2. os. [Et.: ide. *tu, *tū; prim. av. tū, lat. tū, sl. ti, nem. du; acc. σέ iz *τφέ; gen. σεῖο iz *τφεῖο; dat. σοί iz *τφοί; pron. poss. σός 'tvoj' iz *τφός, *τεφός, lat. tuus, sl. tvoj] [Obl. sg. gen. σοῦ (in enklit.), ion. ep. poet. σέο, σεῦ, σέθεν, σεῖο, σεῖ, τεοῖο; dat. σοί, dor. in ion. τοί, τεῖν; acc. σέ; (razen σύ, τύνη, σεῖο, τεοῖο, τεῖν so navedene obl. tudi enklit.); du. nom. in acc. σφῶι, σφῶ, gen. in dat. σφῶιν, σφῶν; pl. nom. ὕμεῖς, ep. ὕμεες, gen. ὕμῶν, ion. ὕμέων, ep. ὕμίτων, dat. ὕμῖν, ep. poet. ὕμιν, ὕμιν, ajol. in ep. ὕμμ(ν), ὕμμ', acc. ὕμας, ion. ὕμέας, ajol. in ep. ὕμμε] ti*

Σύβαρις, εως, *ion. ιος, ἡ* Sibaris, mesto v Lukaniji; *preb. Συβαριτής, ου, ὁ* Sibarit, Sibaritan

συβόσιον, τό, **συβόσειον**, τό (σῦς, βόσκω) *ep.* čreda svinj

συ-βώτης, ου, ὁ (βόσκω) *ep.* svinjski pastir, svinjar

συγγένεια, ἡ (συγγενής) **1.** sorodstvo; **2.** sorodniki, družina, rod, rodbina *NT*

συγγενής 2 (συγ-γίνομαι) [*NT dat. pl. συγ-γενεῦσι*] **1.** skupaj rojen, prirojen, rodbinski; **2.** ki je istega rodu ali ki je iz istega plemena, soroden, τινός, τινί komu, s kom; *subst. a)* **συγγενεῖς**, οί sorodniki; **συγγενές**, τό sorodstvo, rodbina; naravna nadarjenost; **b)** **συγγενής**, ὁ rojak *NT*; **c)** **συγγενεῖς**, častni naslov članov vladarske družine in drugih odličnih mož na perzijskem dvoru; **3.** podoben, sličen, skladen, soglasen

συγγενικός 3 (συγγενής) prirojen, sorodniški

συγγενίς, ἴδος, ἡ sorodnica

συγγεννάω skupaj rodim; *med.* rodim se, nastopam, razvijam se obenem (hkrati)

συγγηράσκω staram se skupaj s kom τινί

συγ-γίνομαι *dep. med., ion. συγγίνομαι* **1.** shajam se, družim se, bivam, občujem s kom, prebivam pri kom τινί; *pos.:* **a)** pomagam komu τινί; **b)** sem učitelj koga, učim koga, sem učenec koga, učim se od koga τινί; *subst. pt. συγγιγνώμενος*, ὁ učenec; **c)** pogovarjam se s kom o čem τινί περί τινος;

2. telesno se združim s kom, živim s kom v zakonu τινί, ἐπί γάμῳ τινί oženim se s kom

συγ-γιγνώσκω, *ion. συγγινώσκω*

I. act. 1. a) sem istega mnenja s kom, soglašam, skladam se, strinjam se s kom τινί, μετά τινος, τί v čem, μετά πολλῶν τῆν ἀμαρτίαν ξυνέγνωσαν z mnogimi so dobili isto zmotno mnenje, z mnogimi so zabredli v isto zmoto; **b)** priznavam, spoznavam, spredidim, dopuščam, kaj τί, vdajam se τινί, *s pt., inf., acc. c. inf., παθόντες ἄν ξυγγινοῦμεν ἡμαρτηκότες* ko umrem, bom spoznala, da sem grešila; **2.** vem kaj s kom vred, čutim, zavedam se, *s pt.:* συγ-γιγνώσκω ἑμαυτῷ ἡμαρτηκῶς zavedam se, da sem grešil, συγγιγνώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς da nismo prav ravnali; **3.** odpuščam, prizanašam τινί τι, τινί τινος;

II. med. 1. priznavam (o sebi) *z inf., acc. c. inf., οὐκέτι εἶναι δυνατός* da ne more več; **2.** = *act.* priznavam, dopuščam, dovoljujem, vdajam se, soglašam, συγγιγνώσκομενος *popustljiv; 3.* odpuščam, potpim, prizanašam, τινί

σύγγνωια, ἡ, **συγγνώμη**, ἡ (συγ-γιγνώσκω), **συγγνωμοσύνη**, ἡ (συγγνώμων) odpustitev, odpuščanje, pomilostitev, pomiloščenje, prizanašanje, prizanesljivost *NT*, συγγνώμην ἔχω (ἀπονέμω, ποιούμαι) τινι (περί) τινος odpuščam, ne zamerim, prizanašam komu v čem, ἡ τύχη συγγνώμην ἔχει zasluži odpuščanje (ali prizanašanje), συγγνώμην τι ἔχω imam kaj za opravičilo (v opravičilo), συγγνώμη γίγνεται ἐκ ἑμεῦ odpuščam, συγγνώμη ἐστίν mogoče je (more se) oprostiti (odpustiti), lahko se oprusti (odpusti)

συγγνωμονικός 3 dober, prizanesljiv

συγγνώμων 2 (συγ-γιγνώσκω) **1. a)** ki odpušča, prizanaša, popustljiv, obziren, τινί nasproti komu, do koga τινός zaradi česa; **b)** ki pripusti, dopusti, dovoli, συγγνώμονές ἐστε *κολάζεσθαι* dopustite (dovolite), da se kaznujejo; **2.** ki ga je mogoče odpustiti, odpustljiv, dovoljen σύγγνωμόν τι γίγνεται καί πρὸς θεοῦ

συγγνωστός 2 (γιγνώσκω) ki ga je mogoče odpustiti, odpustljiv, opravičljiv, ξυγγνωστοί εἰσι ποθοῦντες mogoče je odpustiti jim, če hrepenijo, mogoče jim je opravičiti, če hrepenijo

σύγ-γονος 2 *poet.* = συγγενής

σύγγραμμα, ατος, τό (συγ-γράφω) kar je napisano (spisano), spis, pismen sestavek, razprava, (zgodovinska) knjiga

συγγραφεύς, έως, ό **1.** pisec, pisatelj, zgodovinar, zgodovinar, prozni pisec, prozaik (*opp.* ποιητής); **2.** sestavitelj, sestavljalca, oί συγγραφείς sestavljalci (ustave), odbor, ki so ga l. 411 pr. Kr. Atenci izvolili za sestavo načrta za novo ustavo

συγγραφή, ή (συγ-γράφω) **1.** zapis, zabeležba; **2. a)** spis, razprava, knjiga, zgodovinsko delo, zgodovina; **b)** (pisana) pogodba, pogodbeno listino, κατά συγγραφήν po pisni pogodbi

συγγραφικώς *adv.* zelo natančno, točno kakor po pogodbi ειλπειν

συγ-γράφω *in med.* **1. a)** pišem si, zapisujem, napišem, zapišem, sestavljam νόμους; **b)** popisujem, opisujem πόλεμον; **2. a)** sestavljam (zakonski osnutek), sestavim pisni predlog έν τῷ δήμῳ; **b)** zapisujem sklep ljudske skupščine; **c)** sklepam pisno pogodbo

συγ-γυμνάζομαι *pass.* urim se (vadim) s kom

σύγε *gl.* σύ

συγ-καθαίρέω, *ion.* **συγ-καταιρέω** **1.** poriram, rušim skupaj s kom τούς περιβόλους, premagam skupaj s kom βάρβαρον; **2.** άγῶνας τούς μεγίστους pomagam komu v najpomembnejših bojih

συγ-καθαρομόζω *poet.* [*inf. aor.* συγκαθαρομοσαι] skupaj s kom pokopljem koga τινά

συγ-καθέζομαι *dep.* = συγ-κάθημαι

συγ-καθείρω [*aor.* συγκαθεϊρω] zapiram koga skupaj s kom τινά τινι, άμάχω πράγματι prikujem koga na kaj

συγ-κάθημαι *dep., ion.* **συγ-κάττημαι** **1.** sedim skupaj, imam sejo, έν τινι v čem, posvetujem se s kom, περί τινος o čem; **2.** sedim pri kom, stanujem pri kom ali skupaj s kom τινί

συγ-καθίζω **1.** *trans.* posadim skupaj *NT*; **2.** *intr.* sedim skupaj s kom, usedem se poleg koga *NT*

συγ-καθήμι [*inf. aor.* συγκαθεϊναι] **1.** *trans.* dol spuščam; **2.** *intr.* ponižam se do česa, ravnam se po kom, vdam se, predam se, uklonim se

συγ-καθίστημι **1.** pomagam komu ustanoviti, postavljam skupaj s kom, τινά τι za kaj; **2.** νόσον pomagam odstraniti, pomagam pomiriti

συγ-κακοπαθέω, **συγ-κακουχέομαι** *pass.* trpim s kom vred (zlo) *NT*

συγ-καλέω **1.** *act.* kličem skupaj, skličem, zbiram, vabim (povabim) koga skupaj s kom (k obedu) τινά τινι; **2.** *med.* *NT* sklicujem, kličem k sebi

συγ-καλύπτω **1.** *act.* skupaj s kom zakrivam, skrivam, popolnoma pokrijem, zagrnem, skrijem; **2.** *med.* pokrivam se, zagrinjam se

συγ-κάμνω *poet.* **1.** trudim se s kom vred, pomagam komu τινί; **2.** trpim s kom vred

συγ-κάμπτω **1.** skrivim, sključim, zvijem, potegnem k sebi, συγκαμφθείς s sključeni mi nogami; **2.** *NT* νῶτον upogibam hrbet (= spravljam v slab položaj)

συγ-κασιγνήτη, ή *poet.* (prava, rodna) sestra **συγ-καταβαίνω** grem, stopam skupaj s kom dol (nazaj), vračam se skupaj s kom

συγ-κατάγω peljem (popeljem) skupaj s kom nazaj

συγ-καταδιώκω preganjam, zasledujem s kom vred

συγ-καταδουλόω pomagam podvreči, pomagam podjarmiti; *med.* podvržem si τι έμαυτῷ

συγ-καταζεύγνυμι *poet.* združim, zvezem s kom, τινά άτη zaplitem koga v nesrečo

συγ-καταθάπτω pokopavam koga skupaj s kom τινά τινι

συγ-κατάθεσις, *εως*, ή (συγ-κατατίθεμαι) soglasje, skladnost *NT*

συγ-καταθέω četujem s kom, borim se s kom, vojskujem se s kom, udeležujem se s kom pohoda

συγ-καταίθω *poet.* sežigam kaj skupaj s čim

συγ-καταινέω odobravam, pritrjujem τινί τι

συγ-κάταινος **2** ki pristaja na kaj, pritrjujoč, zadovoljen s čim τινί

συγ-καταιρέω *ion.* = συγ-καθαιρέω

συγ-κατακαίω (κάω) sežgem (vse skupaj)

συγ-κατάκειμαι *dep. med.* ležim, sedim, sem skupaj s kom pri mizi τινί

συγ-κατακλείω, *ion.* **συγ-κατακλήϊω** zapiram, zaklepam koga skupaj s kom

συγ-κατακόπτω posekam, potolčem, pobijem koga skupaj s kom *τινά τι*

συγ-κατακτάομαι *dep. med.* pridobim, osvojim si skupaj s kom, pomagam osvojiti *τί τι*

συγ-κατακτείνω [*pt. aor. συγκατακτάς, krep. aor. συγκατέκτανον*] pobijem, umorim hkrati

συγ-καταλαμβάνω vzamem kaj skupaj s kom, hkrati osvojim, pomagam osvojiti

συγ-καταλείπω hkrati zapustim φρουράν

συγ-καταλύω pomagam odstraniti, odpraviti δῆμον

συγ-κατανέμομαι *med.* posedujem, imam kaj skupaj s kom *γῆν*

συγ-καταπράττω *in med.* pomagam kaj izvršiti, pomagam kaj izpeljati, izpeljem kaj skupaj s kom

συγ-κατασκεδάννυμι *in med.* izlijem kaj hkrati s kom *τί μετά τινος*

συγ-κατασκευάζω ustanavljam, pripravljam, urejam kaj skupaj s kom, pomagam komu kaj izvršiti *τί τι*, pripomorem k čemu

συγ-κατασκηνόω nastanim skupaj v šotorih
συγ-κατασπάω potegnem hkrati s česa *τινά, τί; pass. εἰς τήν Σύρων ἐπικράτειαν* pridem pod asirsko oblast

συγ-καταστρέφω **1. act.** hkrati dovršim, hkrati sklenem *τόν βίον*; **2. med.** skupaj podvržem, pomagam podjarmiti, hkrati spravim pod svojo oblast *τὴν ἀρχήν*

συγ-κατατάσσω, *at. συγκατατάττω* uvrščam, postavljam skupaj z drugimi *τινά εἰς τι*

συγ-κατατίθεμαι *med.* pristajam na kaj, ujemam se, strinjam se, soglašam s kom *NT, τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ τινος* sem o čem istega mnenja kakor kdo drug

συγ-καταψηφίζω izberem, izvolim, prišteljem med kaj *NT*

συγ-κατεξανίσταμαι *med.* hkrati se dvignem (se vzdignem) zoper koga

συγ-κατεργάζομαι *dep. med.* **1.** izvršim skupaj s kom, pomagam izvršiti, pomagam osvojiti, pomagam pridobiti; **2.** pomagam, *τινί τι* komu v čem

συγ-κατέρχομαι *med.* nazaj prihajam, vrnem se skupaj (hkrati) s kom *τινί, μετά τινος*

συγ-κατεύχομαι *dep. med. poet.* obenem prosim, obenem izprosim *ταῦτα*

συγ-κατηγορέω tožim koga skupaj s kom *τινός μετά τινος*

συγ-κάττημαι *ion.* = *συγ-κάθημαι*

συγ-κατοικέω *poet.* stanujem (skupaj) s kom *τινί; pren.* trdno (čvrsto) se držim koga *τινί*

συγ-κατοικίζω **1.** pomagam naseliti, pomagam obljuditi, pomagam ustanoviti, naselim (obljudim) *δεῦλο γῆν*, postavim hkrati *μνημεῖα*; **2.** pustim, da kdo kje stanuje, naselim koga kje

συγ-κατοικτίζομαι *med. poet.* skupaj s kom objokujem, hkrati potožim *οἷα πάσχω*

σύγ-κειμαι *dep. med.* **1.** ležim skupaj s kom, sem skupaj s kom; **2. kot pf. pass. od συντίθημι a)** sestavljen sem, zložen sem, sestojim iz česa *ἐκ τινος*; **b)** napisan sem, spisan sem, napravljen sem, narejen sem, izmišljen sem; **c)** dogovorjen sem s kom *τινί, πρὸς τινα, inf.;* *σύγκειται τι* dogovorjeno je s kom, *συγκείμενου σφι* ker je bilo z njimi dogovorjeno, *pt. συγκείμενος* dogovorjen, določen; *subst. pt. συγκείμενον, τό (in pl.)* dogovorjen kraj, dogovorjeno, dogovor, *κατὰ τὰ συγκείμενα, ἀπὸ ζυγκειμένου λόγου, ἐκ τῶν συγκειμένων* po dogovoru

συγ-κελεύω ukazujem, zapovedujem, pozivam hkrati

συγ-κεντέω *ion.* prebodem skupaj z drugimi vred

συγ-κεράννυμι [*aor. med. συνεκράσατο, pass. συνεκράσθην, ion. συνεκρήθην, pf. med. pass. συγκέκραμαι, ion. συγκέκρημαι*] **1. act.** mešam kaj s čim *τί τι*, zlagam *NT*, skleпам *φιλίαν*; pomešam, družim, pridružujem; **2. pass.** zmešan sem, spojen sem, združen sem s kom, zapleten sem v kaj; *δύα, οἶκτω* pogreznjen sem v bridko žalost, potopljen sem v bridko žalost, *παγχρόστω* prepojen sem s čim, prežet sem s čim; **3. med. a)** družim se s kom, pomešam se med druge, seznanim se, sprijaznim se z njimi *τοῖς ἡλικιώταις*; **b)** skleпам (si) tesno prijateljstvo s kom *πρὸς Ἐέρξην φιλίην*

συγ-κεραυνόω (kot strela) strem, zdrobim *κλάδους*

συγ-κεφαλαίόω **1. act.** seštevam; *med. τὰς πράξεις* združujem, osredotočim, osredinim

centraliziram; **2. pass.** *πολλὰί πράξιεις ὀλίγοις ἐπιστάταις* so združene v rokah malega števila uradnikov, so izročene majhnemu številu uradnikov

συγ-κινδυνεύω skupaj s kom sem v nevarnosti, postavim se skupaj s kom v nevarnost *τινί*

συγ-κινέω podražim, razburim, nahujškam, naščuvam *NT*

συγ-κλάω zlomim, zmečkam

σύγ-κλεισις, ξύγκλησις *εως, ή 1.* zapiranje; **2.** spajanje, združenje, sklepanje (bojne vrste, ščitov) *τινός*

συγ-κλείω, συγ-κλήω, συγ-κλήϊω I. act.

1. trans. a) spajam, skleпам, vežem, *πύλας* zapiram, *βλέφρα* zatisnem, *στόμα* zaprem usta, umolknem; **b)** stisnem, strnem, združujem, *ἀσπίδας* strnem ščite, da tvorijo strnjeno vrsto ali ščitno streho (= *lat.* *testudo*), *οὐ ξυγκλησθέν* odprt prostor, vrzel, luknja (v bojni vrsti); **c)** zajamem *πληθος ἰχθύων NT*, obdajam, zapiram, obkoljujem, obsujem (od vseh strani); **d)** zapiram pod kaj, izročam komu v oblast *εἰς τι, ὑπό τινα NT*; **2. intr. a)** tesneje se skleпам, strinjam se; **b)** ležim zdržema, ležim skupaj *ή πολεμία;*

II. med.-pass. 1. zapiram se, skleпам se; **2.** sem zvezan, sklenjen s kom *τινί*, obkoljen sem od česa

συγ-κλήϊω, ξυγ-κλήω *gl. συγ-κλείω*

συγ-κληρονόμος, ὁ sodedič *NT*

σύγ-κληρος 2 poet. po žrebu določen komu s kom

συγ-κληρώω dodelim, odkažem komu po žrebu

σύγκλησις = σύγκλεισις

συγκλητικός 3 ki zadeva senat, senatski, senaten; *subst. ὁ senator*

σύγκλητος 2 (συγ-καλέω) sklican, zbran; *subst. σύγκλητος, ή* senat

συγ-κλίνομαι *pass.* ležim pri kom *τινί*

συγ-κλονέω *ep.* popolnoma zmedem ali zmešam

σύγκλυς, υδος, ὁ slučajno zbran, naključno zbran (*o množici, ki se je slučajno natepla ali zbrala*), *ἄνθρωποι* drhal, sodrga

συγ-κοιμάομαι *dep. pass. poet.* ležim s kom, spim s kom *τινί*

συγκοίμησις, εως, ή spanje skupaj s kom

συγ-κοινοόμαι *dep. med.* delim kaj s kom, delam koga za sodeložnika kake stvari *τινί τι*

συγκοινωνέω udeležujem se česa, v duhu sem deležen česa, pomagam *τινί NT*

συγ-κοινωνός 2 sodeležen, soudeležen; *subst.* sodeleženik, soudeleženec, tovariš *τινός, έν* *τινι* v čem *NT*

συγ-κολλάω spajam, zlagam, spahujem

συγκομιδή, ή 1. znašanje, donašanje, prinašanje, spravljanje, žetev, letina; **2.** stekanje, shod *έκ τινος ές τι*

συγ-κομιζώ 1. act. a) znašam, zbiram, spravljam *τί, τινά;* **b)** prinašam s seboj, pokopavam skupaj s kom *τινά NT*; *pass.* ležim, *ένταῦθα* tj. z obljudo, da me hočeš pokopati; **2. med. a)** znašam si, zbiram zase, pridobivam si, prisvajam si *εἰς τήν ψυχήν;* *τί πρὸς έμυτόν* združujem v sebi; **b)** zbiram okrog sebe *πρὸς έμυτόν*, kličem k sebi *τινάς*

συγ-κόπτω [aor. pass. συνεκόπην] 1. zbijam, razbijam, pobijam, preteпам, drobim, zdrobim; **2.** razdrem, razderem, razrušim, uničim, *κόσμον* nakit, da se kovina porabi za kaj drugega

συγ-κορυβαντιάω navdušen sem skupaj s kom

συγ-κοσμέω hkrati krasim, delam čast, sem v čast komu *τινά*

σύγκρασις, εως, ή (συγ-κεράννυμι) 1. mešanje, mešanica, zmes, spojitev, *μετρία σύγκρασις* *ές τοὺς ὀλίγους και ές τοὺς πολλοὺς* *έγένετο* zmerna spojitev oligarhičnih in demokratičnih načel; **2.** poravnava

συγ-κρίνω 1. sestavljam, spajam, družim, združim, vežem *NT*; **2.** primerjam *NT*, presojam, razlagam

σύγκρισις, εως, ή 1. sestavljanje, spajanje, druženje; **2.** primerjanje, vzporedna primerjava, vzporedna ocena, vzporedna sodba

συγ-κροτέω 1. zbijam, skleпам, *χειρε* ploskam z rokami; **2.** urim, vadim, vežbam *συγκεκροτημένος τὰ τοῦ πολέμου* izurjen, izvežban v, pripravljen za vojno, *νῆες συγκεκροτημένα* ladje z dobro izurjenim moštvom

συγ-κρούω 1. trans. zbijam; sprem koga s kom, naščuvam, razdražim koga zoper koga, povzročim spor, sovrašтво; **2. intr.** udarim, trčim s kom, razprem se

συγ-κρύπτω 1. popolnoma pokrivam, zakrivam τί; **2.** skrivam skupaj z drugimi

συγ-κτάομαι pridobim skupaj s kom, pomagam osvojiti, pripomorem komu do česa τινί τι

συγ-κτίζω sezidam, ustanovim skupaj s kom τινί τι

συγ-κτίστης, ου, ό sograditelj, sozgraditelj, soustanovitelj

συγ-κυβεύω *ion.* igram kocke s kom, kockam s kom τινί

συγ-κυνηγέτω lovim s kom, sem na lovu s kom

συγ-κυνηγός *poet., dor.* **συγ-κυνᾶγός**, ό, ή tovariš na lovu, soudeleženeц lova

συγ-κύπτω 1. pripogibam se, počepam skupaj s kom; **a)** stiskam se, skrčim se; **b)** pomikam se skupaj; **c)** družim se, zbiram se, sem s kom enih misli, zarotim se skupaj s kom; **2.** *NT* sem (popolnoma) sključen γυνή

συγ-κυρέω *in med.* [*fut.* συγκυρήσω, συγκυρήσω, *aor.* συνεκύρησα, συνέκυρσα, *pf.* συγκεκύρηχα, *med.* συγκεκύρημαι] *ep. ion. poet.* **1.** snidem se s kom, srečam koga, naletim na koga, udarim, zadenem, trčim skupaj s kom, na koga, ob koga, zabredem v kaj τύχη, mejim na πρός τι; **2.** pripetim se, primerim se, zgodim se, *s pt.* = συμβαίνει, συγκυρεῖ μοι zadene me kaj τύχη; *subst. pt.* **συγκυρήσωντα**, τά dogodki, dogajanja, prigode

συγκυρία, ή naključje, slučaj, κατὰ συγκυρίαν slučajno, naključno, po naključju *NT*

σύγ-κωμος 2 *poet.* tovariš veselega obhoda, udeleženeц slovesnega sprevoda

συγ-χαίρω veselim se, radujem se skupaj s kom τινί *NT*

συγ-χέω, συγ-χύνω [*fut.* συγγέω, *aor.* συνέχεα, *pf.* συγγέχυκα, *ep. impf.* σύγγεον, *aor.* σύγγεα, συνέχευα, *3. sg. med.* σύγγυτο]

I. act. 1. skupaj zlivam, sipljem, sipam; **2. pren. a)** spajam, družim; **b)** zmešam, skuštram, zamotam, spravim v nered; ἄνω κάτω πάντα vse preobrnem, ήνία σύγγυτο so se zapletle, αἱ γνῶμαι συνεχέοντο mnenja so si nasprotovala; **c)** vznemirjam, begam, zbegam, hujskam, nahujskam, sramotim *NT*; jemljem pogum ἄνδρα, potrem, potarem, motim θυμόν, συγχυθείς potrt, prestrašen, zmeden; **d)** uničim,

zdrobim ό χρόνος πάντα, zasipljem, zasipam όδόν, razkopljem τάφους, razrušim, porušim δόμους; **e)** razveljavim, prelomim, kršim όρκια, όρκους, σπονδάς, vzamem veljavo, pokvarim, skazim, izjalovim τήν χάριν, κάματον;

II. med.-pass. 1. zamotam se, mešam se, uprem se; **2.** zmešam se, groza me obide, prestrašim se *NT*

συγχορευτής, ου, ό soplesalec

συγ-χόω 1. zasipljem, zasipam, zakopljem, sipljem na kup; **2.** rušim, podiram do tal τείχεα

συγ-χράομαι *dep. med.* družim se s kom, občujem s kom *NT*

συγ-χύνω *gl.* συγγέω

σύγ-χυσις, εως, ή (συγ-χέω) **1.** mešanje, zmešanje, zmešnjava *NT*, zmeda, upor, vstaja; **2.** prelomitev όρκων, kršenje, kršitev σπονδῶν

συγ-χωνεύω topim, raztapljam, razpuščam

συγ-χώννυμι = συγ-χόω

συγ-χωρέω [*fut.* συγχωρήσω, συγχωρήσομαι]

1. grem, hodim s kom, približujem se, zapiiram se, povezujem se, συγχωροῦσαι πέτραι skale, ki udarjajo druga ob drugo = Συμπληγάδες; *pren.* dogovorim se, zedinim se, soglašam, pogodim se s kom πρός τινα; **2. a)** umaknem se, odstopim od česa komu v prid, prepuščam komu kaj τινί τινος, zadovoljujem se, zadovoljen sem s čim δουλεύειν; **b)** pristopam, vdam se, dovoljujem, dopuščam, priznavam, popuščam τινί τι; ου συγχωρέω odbijam, prepovedujem; **3. impers.** συγχωρεῖ sme se, dovoljeno je, mogoče je

συγχώρημα, ατος, τό, **συγχώρησις**, εως, ή **1.** dopušcanje, priznanje, dovoljenje; **2.** pooblastilo, dodelitev, odkazilo

σύδην *adv.* (σεύω) silno, silovito, vihravo

σύνειος 3 (σῦς) svinjski

συ-ζάω živim s kom (τινί) *NT*; živim in gibam se v čem, neprestano se ukvarjam s čim, nenehno se bavim s čim φιλοπραγμοσύνη

συ-ζεύγνυμι [*aor. pass.* συνεζεύχθη, συνεζύγη] vpregam, zapregam skupaj (v en jarem), združujem *NT*, spajam; oženim, omožim; *med.* dam napreči ἄρμα

συ-ζητέω poizvedujem, preiskujem, razpravljam skupaj s kom, prerekam se s kom, prič-

kam se s kom, prepiram se s kom *τινί, πρὸς τινα NT*

συζήτησις, εως, ἡ razprava, razgovor, pogovor, prepir *NT*

συζητητής, οὔ, ὁ preiskovalec, učen prepirljivec *NT*

συζυγία, ἡ (σύ-ζυγος) dvojica, par; dvonprega
σύ-ζυγος 2, **σύ-ζυξ**, υγος, ὁ, ἡ (συ-ζεύγνυμι) skupaj vprežen, združen; ὁ tovariš, prijatelj, sodrug *NT*

συ-ζωοποιέω oživim koga skupaj s kom *NT*

Συήνη, ἡ Siena, najjužnejše mesto v zgornjem Egiptu

συθῆναι, **συθείς** *gl. σεύω*

σῦκάμινος, ἡ murva *NT*

σῦκῆ, **σुकέη**, *ep. ion.* ἡ smokva, figovo drevo *NT*

σῦκομορέα, ἡ = *σुकάμιнос*

σῦκον, τό [*Et.: izpos. iz neznanega tujega (sredozemskega ali maloazijskega) jezika; prim. lat. ficus*] figa, smokva *NT*

σῦκοφαντέω (σῦκο-φάντης) **1.** (krivično) ovažam *NT*, obrekujem, krivično dolžim ali tožim, dražim, nagajam komu *τινά, τί* (s čim); **2.** varam, goljufam, *τί τινος* koga za kaj *NT*

σῦκοφάντημα, *ατος, τό* = *συκοφαντία*

σῦκο-φάντης, *ου, ὁ* [*Et.: iz σῦκον 'smokva' in φαίνω 'razkrijem', 'objavim'; prvotni pomen besede je 'ovajalec smokve', 'tisti, ki naznanja (ovaja) smokve'*] sikofant, ki je ovajal tiste, ki so proti prepovedi izvažali smokve iz Atike; lažniv ovaduh, obrekovalec, klevetnik, tožitelj, spletkar, goljuf

σῦκοφαντία, ἡ krivična obtožba ali obdolžitve, obrekovanje, nagajanje

σῦλα *gl. σῦλον*

σῦλαγωγέω (σῦλον, ἄγω) zaplenim, odpeljem kot plen, zapeljem *NT*

σῦλάω, *ep. σῦλεύω* (σῦλον) [*fut. συλήσω, ep. impf. du. συλήτην, 3. sg. σύλα*] **1.** jemljem proč, odvezmam, snemam *τί τινος*; **2.** snemam, slačim *τινά τεύχεα*, oropam, oplenim, okradem, prevaram, oškodujem *τινά τι, ἀπό τινος*

σῦλη, ἡ = *σῦλον*

συλλαβή, ἡ (συλ-λαμβάνω) kar se skupaj vzame, zlog

συλ-λαγχάνω po žrebu sem dodeljen komu, po žrebu sem združen s kom *τινί*

συλ-λαλέω pogovarjam se s kom *πρὸς τινα, μετὰ τινος NT*

συλ-λαμβάνω

I. act. in pass. 1. skupaj jemljem, na kratko povzamem, spajam, združim, *κόμην* pograbim **a)** povzamem v malo besedah *ἐνὶ ἔπει πάντα*; **b)** zbiram ostanke *čet τοὺς περιγενομένους*; **c)** zatisnem (*οἶτι umrlemu*); **d)** obsegam, objemam *τι ὑπό τινι*; **2.** jemljem s seboj, odpeljem, odvedem *τινά, ἐμαυτὸν ἐκ γῆς* hitim proč **a)** zgrabim, ujamem, primem, aretiram, zapiram *τινά, τί*; **b)** sprejemam, dobivam, spročnem *NT*; **c)** umevam, rojmujem, razumem *τὴν φωνήν, κατὰ τὸ ὄρθόν* razumem kaj na pravi način; **3.** lotevam se česa skupaj s kom, prijemam se, sodelujem s kom, pomagam komu, podpiram koga, potegujem se za koga *τινί τι*, prinašam, *συλλαμβάνει τινί τι ἔς τι* kaj pomaga komu k čemu;

II. med. lotevam se s kom česa *τινί*, pomagam komu pri čem, sodelujem *τινί τινος*, pripravljam koga na kaj *πρὸς τι*; *v tm. ξύμ μοι λάβετε τοῦ μύθου (Platon, Fajdros 237 a)*

συλ-λέγω [*fut. συλλέξω, aor. συνέλεξα, pf. συνείλοχα, pass. pf. συνείλεγμα, ion. συλλέλεγμαι, aor. συνελέγην, ion. συνελέχθην, ep. aor. med. συλλεξάμην*] **1. act. a)** nabiram, pobiram, zbiram, spravljam skupaj, znašam *κτέατα*; **b)** sklicujem, zbiram *στρατιώτας*; **c)** nabiram, zbiram vojsko, novačim; **2. pass.** zbiram se, shajam se, zbran sem; *pren. ἡ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ* po malem se je navadil veliko govoriti; **3. med. a)** znašam si, nabiram, zbiram zase; **b)** zbiram svoje

συλλήβδην *adv. (συλ-λαμβάνω)* sploh, nasploh, kratko rečeno, enkrat za vselej

σύλληξις, εως, ἡ (συλ-λαγχάνω) zveza, združitev

συλλήπτρια, ἡ pomočnica, pomagaličica, pomagalka

συλλήπτωρ, *ορος, ὁ* (συλ-λαμβάνω) pomočnik, pomagač *τινός* v čem, pri čem

σύλληψις, εως, ἡ (συλ-λαμβάνω) ujetje, zajetje, zapiranje

συλ-λιάζομαι *dep. pass. ep. [v tm.]* zaprem se, sesedem se

συλλογή, ἡ (συλ-λέγω) **1.** zbiranje, nabiranje,

zbirka; **2.** zbor, shod, zbiranje v trumah; **3.** nabor, συλλογήν ποιούμαι nabiram vojake, novačim vojake

συλ-λογίζομαι *dep. med.* **1.** preračunam pri sebi, premišljam, premišljujem, pomišljam v sebi (pri sebi) *NT*, preudarjam; **2.** sklepam, izvajam τὶ ἔκ τινος

σύλλογος, ὁ (συλ-λέγω) **1. a)** zbor, skupščina, shod, σύλλογον ποιούμαι zbiram, διαλύω razpuščam zbor; **b)** nezakonito zbiranje v trumah; **2. a)** zbirališče; **b)** zavezniški svet

συλ-λοχίτης, ου, ὁ (λόχος) *ion.* vojak istega lohosa (iste stotnije), solohit, sobojevnik

συλ-λυπέομαι *pass.* [*fut.* συλλυπηθήσομαι] žalujem skupaj s kom, sožalujem, pomilujem koga ἐπί τινι *NT*

συλ-λύω *poet.* razrešim skupaj s kom, pomagam poravnati ali spraviti, pomagam doseči spravo

σῦλον, τό, **σύλη**, ἡ **1.** rop, ropanje, plenjenje, oplenitev (templja); **2. a)** zaplenjenje, zaplenitev, zaplemba; **b)** pomorski rop, gusarstvo

σῦμα, τό = θῦμα

συμ-βαίνω [*fut.* συμβήσομαι, *aor.* συνέβην, *pf.* συμβέβηκα; *pass. aor.* συνεβάθην; *pf. inf. pass.* συμβεβάσθαι, *ion. pf. inf. act.* συμβεβάναι] **1.** skupaj grem, hodim s kom τινί, ποδί pomagam; **2.** prihajam, stopam skupaj, shajam se; **a)** ο *času*: ujemam se, τινί s čim; **b)** pogodim se, dogovorim se, zedinim se, zavežem se, sklenem pogodbo, pomirim se, spravim se, dosežem spravo τινί, πρὸς τινα s kom; τί, περὶ τινος v čem, glede česa, ἐπί τινι pod kakim pogojem, *tudi (acc. c.) inf.*, ὥστε; *pass.* συμβαίνεται doseže se sporazum, περὶ τοῦ πλείονος o nadaljnjih korakih; **c)** ujemam se, skladam se, zlagam se s kom τινί, λόγοις v besedah, enak sem komu; **3.** zgodim se, dogodim se, uresničim se; **a)** o *vsotah in računih*: znašam, οὐ πλέον ne vržem več; **b)** *pri sklepanju*: sledi kaj iz česa ἔκ τινος, τὰ συμβαίνοντα kar sledi, posledica, učinek; **c)** izpolnim se (o *prerokovanjih*), izvršim se, izidem se, τούναντίον v nasprotnem smislu, v nasprotnem pomenu, κακῶς συμβάντος πολέμου ker se je vojna nesrečno končala; imam uspeh, posreči se mi, obnese se mi ἡ πεῖρα; **d)** dogodim se, doleti koga kaj, zadene koga kaj ἄται; *včasih* = τυγχάνω, εἰμί: τὰ μητρὸς

ἔχθιστά μοι συμβέβηκε materino srce mi je zelo sovražno, ἡ ἀδικία μέγιστον κακὸν συμβαίνει je največje zlo; κατὰ τὸ συμβεβηκὸς po naključju, naključno, slučajno; **4. impers. συμβαίνει** pripeti se (mi) kaj, zgodi se (mi) kaj, dogodi se (mi) kaj, posreči se (mi) kaj, obnese se (mi) kaj, συνέβη μοι πορεύεσθαι bil sem ravno na potovanju

συμ-βακχεύω obhajam (skupaj) z drugimi Bakhov praznik, πᾶς συνεβάκχευσ' ὄρος cela gora je hkrati vriskala

συμ-βάλλω [*fut.* συμβαλῶ, *aor.* συνέβαλον, *pf.* συμβέβληκα; *ep. praes. cj. du.* συμβάλλετον, *aor.* σύμβαλον, *3. du.* συμβλήτην, *inf.* ζυμβλήμεναι, *med. ind. 3. sg. (s pass. pomenom)* ζύμβλητο, *3. pl.* ζύμβληντο, *cj. 2. sg.* ζυμβλήεαι, *3. sg.* ζύμβληται, *pt.* ζυμβλήμενος *tudi v tm.*; *ion. fut.* συμβαλέω]

A. act.

I. trans. 1. a) skupaj mečem, spravljam, ohranjam, ohranjujem ἐν τῇ καρδίᾳ *NT*, zbiram, stekam se ῥόας, ὕδωρ, nasipavam κριθάς, sklepam ἀσπίδας, združujem, zedinjam εἰς ταῦτόν, ἔπη κακά vračam grenke besede; **b)** začenjiam πόλεμον, μάχην, ἔχθραν, ἔριν τινί sprem se; λόγους prerekam se, pričkam se, prepiram se s kom τινί; ščuvam, hujskam, dražim koga proti komu, sprem koga s kom τινά τινι, ukažem komu boriti se s kom μάχεσθαι; **c)** posojam komu denar; **2.** skupaj postavljam, primerjam τί τινι, ἐν πρὸς ἔν prispodabljam, sklepam, domnevam, tolmačim, razlagam τοῦναρ, slutim, ἡ ὁδὸς ἀνά ... συμβέβληται μοι izračunal sem, da znaša pot, po moji domnevi je pot ... dolga, τῷ τοῦτο συμβαλὼν ἔχεις; iz česa (po čem, na podlagi česa) sklepaš to?;

II. intr. in med. a) skupaj zadenem, sestajam se, shajam se, pridružim se τινί, strnem se, stekam se, zlivam se, združujem se ὁδοί, συμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείματος imam veliko vzrokov za ta strah; **b)** spopadem se, zgrabim se s kom τινί, ἐπί, πρὸς τινα, πρὸς τι; **c)** τινί prepiram se, πρὸς τινα posvetujem se *NT*; **d)** srečam koga, zadenem na koga τινί;

B. med. 1. primerjam se, dogovarjam se, pogajam se, sklepam (pogodbo), ξενίαν sklepam prijateljstvo; **2. a)** zlagam, prevažam, ὕδωρ izlivam se, donášam, prinašam (denar), pri-

Σ

spevam iz svojega premoženja *χρήματα*, da-
jem *ὀκάδα* (svojo ladjo), pripomorem *μέγα*
ἔς τι *NT*; pomagam, πολλά συμβάλλεται τὸ
μὴ ἀγανακτεῖν da se ne jezim, temu je vzrok;
koristim τινί, εἰς, πρὸς τι; **b**) λόγους περὶ τι-
νος razpravljam o čem, γνώμην predlagam,
dam (podam) predlog, *pa tudi* dodajam svoj
glas, izrekam svoje mnenje, posvetujem se
πρὸς τινα; razkladam, pogovarjam se; **3. a**)
sestavljam v duhu, štejem τοὺς μῆνας; premi-
šljam pri sebi ἐν τῇ καρδίᾳ; preudarjam, pri-
merjam predmet s predmetom, sumim, slu-
tim, sodim, skleпам ἔκ τινος, domišljam si;
domnevam; **b**) razumevam, zaznavam, οὐκ
ἔχω συμβάλλειν ne morem razumeti

συμβασιεύω [*desider. od* συμβαίνω] želim
skleniti s kom pogodbo, rad bi sklenil pogod-
bo τινί

συμ-βασιλεύω kraljujem skupaj s kom, vlad-
dam skupaj s kom τινί *NT*

σύμβασις, εως, *ion.* ιος, ἡ (συμ-βαίνω) pogod-
ba, dogovor, zaveza

συμβατήριος 2, **συμβατικός** 3 ki zadeva
sklepanje pogodbe, pomirljiv, spravljiv, po-
pustljiv, λόγοι predlogi o miru; *subst.* οὐδὲν
ξυμβατικόν nič pomirljivega, nikakršno po-
puščanje

συμ-βιάζομαι *dep. med.* [*pf. s pass. pome-
nom*] spravljam skupaj s silo, πάντα τὰ νῦν
συμβεβιασμένα vse, kar je zdaj s silo potlače-
no ali podvrženo

συμ-βιβάζω 1. skupaj spravljam, znašam,
sestavljam, zedinjam, združujem *NT*; **2. a**)
pomirim, spravim, dosežem spravo τινά τινι;
b) primerjam; **c**) slutim, domnevam, spozna-
vam, *NT* prepričan sem; **d**) *NT* dokazujem,
poučujem

συμ-βιῶω [*fut.* συμβιώσομαι, *aor.* συνεβίωω]
živim skupaj s kom κοινῇ τινι

συμβιώσις, εως, ἡ skupno življenje, zakon

συμ-βοάω 1. kričim skupaj s kom τινί, pridru-
žujem se kričanju; 2. kličem, sklicujem τινά

συμ-βοήθεια, ἡ skupna pomoč, združena po-
možna vojska

συμ-βοηθέω prihajam (prihitim) skupaj s
kom na pomoč, skupaj pomagam τινί komu,
ἐπὶ τινα proti komu, ἐπὶ τι kam

συμβόλαιος 3 (σύμβολον) po pogodbi dolo-
čen, pogodbni, pogojen s pogodbo, pogodbi

primeren, skladen s pogodbo, po pogodbi;
subst. **συμβόλαιον**, τὸ 1. promet, kupčija,
trgovina, τὰ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια
zasebnopravne razmere; 2. pogodba, zadol-
žnica, dolg, posojilo; 3. *poet.* znamenje, znak

συμβολή, ἡ (συμ-βάλλω) 1. **a**) sestajanje, sre-
čanje, spajanje, sprejem, spopad, spor, na-
skok, naskakovanje, bitka, napad; **b**) premi-
slek, preudarek; **2. a**) člen, sklep, stik, spona,
zaponka; **b**) (*pl.*) prispevek, donesek (v de-
narju)

σύμβολον, τὸ (συμ-βάλλω) 1. dogovor, (trgov-
ska) pogodba (med dvema državama); **2. a**)
(dogovorjeno) znamenje, dokaz λύπτῆς, zna-
menje, znak, razpoznavno znamenje, indic;
b) prepoznavno znamenje (*znamenje po ka-
terem sta se spoznala gostinska prijatelja* =
lat. tessera hospitalis); *Platon, Simpozij 191*
d.: odtrgan kos, polovica; **c**) priporočilno pi-
smo; **d**) znamka (za sodnike v Atenah, za ka-
tero so pozneje dobili plačo, in za udeležence
ljudskih skupščin)

συμ-βουλεύω 1. *act.* svetujem τινί τι, *inf.*,
acc. c. inf.; 2. *med.* posvetujem se, preudar-
jam, sprašujem za nasvet, povprašujem, skle-
пам τινί

συμ-βουλή, ἡ, **συμβουλία**, ἡ (σύμβουλος) 1.
svèt, nasvet, ἡ ἱερὰ συμβουλή λεγομένη tako
imenovani sveti nasvet, tj. po znanem pre-
govoru (συμβουλή ἱερὸν χορημα) zabičevana
svetost (vestnost) nasveta; 2. posvetovanje,
pouk; 3. seja svetovalstva

συμβούλιον, τὸ (σύμ-βουλος) 1. posvetovanje,
svèt *NT*; 2. posvetovalni zbor *NT*

συμ-βούλομαι *dep. pass.* hočem kaj hkrati s
kom, pritrjujem τινί τι

σύμ-βουλος, ὁ (βουλή) svetovalac, svétnik

σύμενος 3 *gl.* σεῦω

Σύμη, ἡ Sima, otok med Knidosom in Rodo-
som; *adv.* **Σύμηθεν** s Sime

συμ-μαθητής, οὔ, ὁ součenec *NT*

συμ-μανθάνω učim se hkrati s kom, izvem
skupaj s kom, navadim se; *aor.* συμμαθεῖν:
οὐδεὶς τόπος ἐπίσταται με συμμαθεῖν nobe-
den kraj ne ve o Ajantu, da bi tudi jaz lahko
izvedel, πάνυ ἡδὺν συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν za
tistega, ki se je navadil

συμ-μάρπτω [*tudi v tm.*] [*aor. pt.* συμμάρψας]

ep. poet. hkrati zgrabim, pograbitim, popadem τινά, nalomim, nabereim δόνακας

συν-μαρτυρέω skupaj s kom sem za pričo, pričam, pričujem, izpričujem, potrjujem skupaj s kom τινί NT

συν-μάρτυς, υρος, ὄ, ἡ sopričevalec, sopriča **συνμάχεις** *ajol. pt. praes.* = συμμαχῶν

συνμαχέω (σύν-μαχος) borim se skupaj s kom, stojim komu v boju ob strani, pomagam komu (τινί) v boju, sem sobojevnik, sem zaveznik, *splošno*: pomagam komu, podpiram koga

συνμαχία, ἡ, *ion.* **συνμαχίη** (σύν-μαχος) **1.** pomoč v vojski, pomožna vojska, vojno zavezništvo, zveza (zaveza, zavezništvo) za napad in obrambo; *splošno*: zveza, zaveza, zavezništvo; **2.** zavezniki, sobojevniki, zavezniške čete

συνμαχικός 3 (σύν-μαχος) zavezen, zavezniški; *subst.* **συνμαχικόν**, τό **1.** zveza, zaveza, zavezništvo; **2.** zavezniške čete, zavezniška vojska in mornarica; zavezniška blagajna; **3.** zavezniki

συνμαχίς, ἰδος, ἡ [*fem. k* σύν-μαχος] zavezen, zavezniški, πόλις zavezniška država, νῆες zavezniška mornarica, zavezniško ladjevje, zavezniško brodovje

συν-μάχομαι *dep. med.* bojujem se, vojskujem se skupaj s kom, podpiram koga v boju, pomagam komu, sem zaveznik τινί

σύμ-μαχος 2 (μάχομαι) **1.** *adi.* ki se skupaj s kom vojskuje ali bojuje, ki komu pomaga, zavezen, zavezniški; **2.** *subst. a)* **σύμμαχος**, ὄ, ἡ zaveznik, zaveznica, sobojevnik, sobojevnica, pomočnik, pomočnica; **b)** **σύμμαχα**, τά pomožna sredstva za vojno

συν-μείγνυμι, **συν-μειγνύω**, **συν-μίγνυμι** [*aor. pass.* συνεμείχθη in συνεμίγη] **1.** *act. trans.* (skupaj) zmešam, primešam, pomešam; spajam, zedinim, združujem τί τινι, πρὸς τι; **a)** χειρᾶς τινι udarim se, spopadem se s kom v boju; **b)** κοινὸν πρῆγμα povem, sporočam; **2.** *act. intr. in pass. a)* zmešam se, primešam se, združim se, pridružujem se komu, približujem se, shajam se s kom τινί, κακὸν συμμίγνυται zlo se pridruži komu, συμμειγῆσθαι ostati pomešan (*Plutarh, Perikles II*); **b) a)** občujem s kom (*tudi o spolnem občevanju*), obiskujem koga; **β)** trčim s

kom skupaj, spoprimum se εἰς χειρᾶς τινι, ὄμοσε τινί pohitim v boj s kom ἐς μάχην; **γ)** pogovarjam se s kom τινί, spuščam se v pogovor o čem τινί τι

σύμμεικτος 2 *gl.* συμμιγής

σύμμειξις, εως, ἡ (συν-μείγνυμι) **1.** mešanje, druženje; **2.** možitev, ženitev

συν-μένω [*pf.* συμμεμένηχα] **1.** ostajam skupaj s kom, ostajam pri kom τινί; **2.** vztrajam, obstojim, trajam, držim se φιλία

συν-μερίζομαι *med.* sem ali postanem skupaj s kom deležen česa, imam svoj delež od česa NT

συν-μετακοσμέομαι *med.* spreminjam skupaj s kom svojo obleko (svojo nošo) τινί

συν-μετέχω, **συν-μετίσχω** sem ali postanem deležen česa skupaj s kom (τινί), imam svoj del pri čem, imam svoj delež pri čem τινός, udeležujem se česa, udeležen sem pri ἔργου

συμμέτοχος 2 sodeležen; *subst.* ὁ sodeležnik τινός NT

συν-μετρέομαι **1.** *med.* izmerim, odmerim, premerim, preračunam, τί τινι kaj s čim; **2.** *pass.* izmerjen (odmerjen, dodeljen, določen) sem komu, βίος ujemam se, skladam se s kom τινί, ἔφθιτο συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ izenačen z dolgim življenjem = zelo star

συμμέτρησις, εως, ἡ merjenje, preračunanje, ζυμμέτρησίν τινος λαμβάνω izmerim kaj

συμμετρία, ἡ pravo razmerje, somerje, sklad, skladanje, skladnost, simetrija

σύμ-μετρος 2 (μέτρον) **1.** odmerjen, izmerjen, sorazmeren, someren, razmeren, v pravem razmerju, skladen, primeren (*časovno in prostorsko*), simetričen, ὡς κλύειν v primerni bližini, dovolj blizu, da se sliši; οὐ ζύμμετρος πορεία razmeroma zelo dolga pot; *o času*: τῷδε ἀνδρὶ enako star, τύχη pravočasno, ob pravem času; **2.** primeren, prikladen, pripraven

συν-μητιάομαι *dep. med. ep.* [*inf.* συμμητιάασθαι] posvetujem se skupaj s kom

συν-μηχανάομαι *dep. med.* **1.** skušam kaj skupaj s kom priskrbeti, pripraviti, nabaviti τὰ ἐπιτήδεια; **2.** delam (snujem) skupaj s kom načrte ali naklepe τινί

σύμμιγα *adv. ion.* pomešano, hkrati s kom, skupaj s kom τινί

συμμιγής 2, **σύμμεικτος** 2, **σύμμικτος** 2
1. zmešan, pomešan, vsakovrsten, namešan, sestavljen, *σικιά* gosta senca, *δρυμός* zaraščen gozd, grmovje; **2.** združen, zavezan, skupen *κακά*

συμ-μίγνυμι, **συμ-μιγνύω** = *συμ-μείγνυμι*, *συμ-μειγνύω*

σύμμικτος 2 *gl.* *συμμιγής*

συμ-μίμητής, οὔ, ὁ posnemovalec, sopsnemovalec *NT*

σύμμιξις, εως, ἡ *gl.* *σύμμειξις*

συμ-μίσγω *ep. ion.* **1. act.** družim, mešam skupaj; **2. pass. a)** mešam se (med), spopri mem se, spopadem se, trčim skupaj; **b)** družim se s kom, občujem s kom *τινί*, shajam se, srečam se (na pogovoru) s kom

συμμορία, ἡ simorija, tj. davčna skupina ali davčni oddelek. V Atenah je bilo 20 takih skupin po 60 mož, ki so posojali državi denar ali gradili ladje in potem ta denar izterjevali pri državljanih; na čelu vsakega oddelka je bilo 15 najbogatejših meščanov

σύμ-μορος 2 (*μόρος*) davku podvržen (skupaj s kom), davku zavezan, podložen

συμμορφίζω, **συμμορφώω** naredim (koga) podobnega ali enakega; *pass.* podoben sem ali enak sem *NT*

σύμ-μορφος 2 (*μορφή*) ki je enake podobe, ki je enake postave, enak po postavi (po obličju) *NT*

συμ-μοχθέω *poet.* trpim skupaj s kom *τινί*

συμ-μυέομαι *pass.* vpeljejo me skupaj s kom (*τινί*) v svete skrivnosti

συμ-μύω sklepam se, zapiram se, stisnem se, *ἔλκεα* rane se zacelijo

συμπαθέω trpim skupaj s kom, imam usmiljenje s kom *τινί* *NT*

συμ-παθής 2 (*παθεῖν*) usmiljen, milosrčen *NT*

συμ-παίζω [*fut.* *συμπαίζομαι*] *poet.* igram se, šalim se skupaj s kom *τινί*

συμπαίκτηρ, ορος, ὁ, **συμπαίστωρ**, ορος, ὁ, tovariš pri igri, soigralec

συμ-παίω *poet.* zadenem, trčim, udarim s čim ob kaj *τί τινι*

συμ-παραγίγνομαι *dep. med., ion.* **συμ-παραγίνομαι** prihajam skupaj s kom, sem

hkrati navzoč (*prisoten*), grem, hitim komu na pomoč, sem (*stojim*) komu ob strani *NT*

συμ-παραθέω tečem skupaj s kom, tečem za kom *τινί*

συμ-παρακαλέω **1.** hkrati kličem (na pomoč), prosim (pomoči, za pomoč), vabim hkrati koga kam *τινά εἰς τι*; **2.** tolažim, razveseljujem skupaj s kom *NT*

συμ-παρακομίζω spremljam ob čem; *pass.* dobivam spremstvo, v spremstvu plujem ob čem, τοῦ *συμπαρακομισθῆναι* da bi v spremstvu odplule ob obrežju

συμ-παραλαμβάνω hkrati privzemam kaj, vzamem s seboj, pritegnem *τινά, τί* *NT*

συμ-παραμένω ostanem s kom skupaj, živim še dalje s kom *NT*

συμ-παραπέμπω hkrati spremljam τὸν *κῶμον*

συμ-παρασκευάζω skupaj s kom prirejam, pripravljam, nabavljam, priskrbujem

συμ-παραστάτης, ου, ὁ *poet.* pomočnik, pomagáč

συμ-παρατάττομαι *med.* postavljam se skupaj s kom v bojno vrsto, bojujem se skupaj s kom, sem njegov zaveznik *τινί*

συμ-παραφέρομαι *pass.* tečem skupaj s kom (čez mejo), potegnejo, vlečejo me skupaj s seboj (čez mejo)

συμ-πάρειμι¹ (*εἶμι*) sem hkrati s kom (pri kom) navzoč ali prisoten *τινί* *NT*

συμ-πάρειμι² (*εἶμι*) hkrati korakam, grem vštric s kom

συμ-παρέπομαι *dep. med.* **1.** sledim hkrati komu, spremljam koga, hodim s kom ali poleg koga, ἐν ἴσῳ τούτῳ stojim s kom v isti vrsti; **2.** hkrati pripadam komu, sem hkrati podeljen komu *τιμαί*

συμ-παρέχω hkrati ponujam, nudim ἀσφάλειαν, skrivaj skupaj s kom spravljam koga v strah φόβον *τινί*

συμ-παρίσταμαι *med. intr. poet.* [*fut.* *συμ-παραστήσομαι*, *aor.* *συμπαρέστην*] postavim se, stopim hkrati poleg koga, pomagam komu *τινί*

συμ-παρομαρτέω = *συμ-παρέπομαι*

σύμ-πᾶς, *σύμπᾶσα*, *σύμπαν* [*okreplj.* *πᾶς*, *lat.* *cunctus*] ves, cel, vse skupaj, *pl.* vsi skupaj; *subst.* *σύμπαν*, τό *in* *σύμπαντα*, τὰ celota, cela država, cela vsota, glavna stvar, pogla-

vitna reč; *adv.* τὸ **σύμπαν**, τὰ **σύμπαντα**, če se vse vzame, sploh, nasploh, τὸ **σύμπαν** εἶπεῖν da vse to povzamem, na kratko, na kratko povedano, skratka

συμ-πάσχω trpim skupaj s kom, imam (delim) s kom isto bolečino *NT*

συμ-πείδω skupaj s kom pregovarjam, pomagam pregovoriti, napotim, pripravim koga k čemu (do česa) *τινά*

συμ-πέμπω pošiljam koga skupaj s kom *τινά* *NT*; hkrati odpošljem, dajem komu kaj s seboj (na pot)

συμ-περαίνω *in med.* **1.** izvršim, dovršim kaj skupaj s kom, φροντίδα preudarjam, pomagam izvršiti; **2.** popolnoma dovršim, izposlužem, *τινὶ ἔχθραν πρὸς τινα* nakopljem komu sovraštvo s kom

συμ-περιάγω **1.** *act.* hkrati vodim povsod s seboj; **2.** *pass.* hkrati me vodijo povsod okrog

συμ-περιλαμβάνω hkrati ali popolnoma objamem *τινά* *NT*

συμ-περιπατέω hodim, sprehajam se s kom okrog *τινί*

συμ-περιφέρω **1.** *act.* nosim hkrati, vodim s kom okrog; **2.** *pass.* [*fut.* συμπεριενεχθήσομαι] premikam se skupaj s kom *περιφοράν*, občujem s kom, ravnam se po kom *τινί*

συμ-πήγνυμι **1.** *act.* **a)** spajam, spahujem, pustim, da se mleko strdi, pustim, da se mleko sesiri *γάλα*; **b)** sestavljam, postavljam, gradim; **2.** *med.* **a)** gradim, sestavljam sebi; **b)** *intr. s pf.* *συμπέπηγα* čvrsto sem sestavljen, zgostim se

σύμπηκτος **2** *ion.* čvrsto spojen, zložen, zvezan, postavljen

συμ-πιέζω stiskam; zajamem, zgrabim, povzamem, primem *τρίχας*

συμ-πίνω [*fut.* συμπίομαι] pijem skupaj s kom, popivam skupaj s kom, udeležujem se pijančevanja pri kom *παρά τινι*

συμ-πίπτω **1.** zrušim se, podiram se, sesedam se *οἰκία*, hiram, propadam *σῶμα*; **2.** **a)** trčim skupaj s kom; udarim se, spoprimum se s kom, napadem koga *τινί*, *πρὸς τι*; **b)** ujemam se, zlagam se *τινί*; **3.** zgodim se (ob istem času), pripetim se, primerim se *τινί*, *πρὸς τὸ συμπίπτων* po potrebi, kakor potreba nanese; *pogosto impers.* **συμπίπτει** primeri se, do-

godi se, pripeti se, συνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης prišlo je do te neizogibne (do te nujne) potrebe; **4.** zabredem kam *κακοῖς*, zapadem čemu, v kaj *τινί*, *ἔς τι*

συμ-πλαταγέω *ep.* skleпам roke, ploskam z rokami *χερσί*

συμ-πλέκω [*aor. pass.* συνεπλάκην] **1.** *act.* spletam, zapletam, zvezujem *τί τινι*, skleпам roke na hrbtu *τῷ χεῖρε ἐς τοῦπίσω*; **2.** *pass.* spletajo, opletajo me, zapletam se, sem zapleten, objemam *τινί*; *nav.:* spoprimum se s kom, prepiram se, bijem se; borim se s kom *τινί*, *πρὸς τινα*

συμ-πλέω plujem, jadram, vozim se, potujem skupaj s kom *μετά τινος*

σύμ-πλεως **2** ves poln česa, napolnjen s čim *τινός*

συμ-πληθύω *ion.*, **συμ-πληρώω** **1.** *act.* **a)** popolnoma napolnim (reko z vodo), naredim (povzročim, storim), da naraste, *ναῦν* popolnoma napolnim ladjo z moštvo *τινί*; **b)** dopolnjujem, izpolnjujem; **2.** *pass.* *NT:* **a)** dopolnjujem se, izvršim se, prihajam *ἡμέραι*; **b)** napolnjujem se

συμπλοκή, ἡ (*συμ-πλέκω*) spletanje; **1.** objem; **2.** spoprijem, borba, boj, spopad

σύμ-πλοος, *skrč.* **σύμ-πλους**, ὁ, ἡ (*συμπλέω*) tovariš na ladji; *pl.* mornarji, brodniki; *pren. poet.* družica, tovarišica *τοῦ πάθους*

συμ-πνέω složen sem, strinjam se, sporazumevam se s kom

συμ-πνίγω popolnoma udušim, popolnoma zadušim, stiskam od vseh strani *NT*

συμ-ποδίζω [*aor.* συνεπόδισα, *pass.* συνεποδίσθην] zvezujem noge, vkleпам, zapletam *τί*, *τινά*, *ἐν τινι* v kaj

συμ-πολεμέω borim se skupaj s kom, bojujem se skupaj s kom, pomagam komu v boju *τινί*, *μετά τινος*; proti komu *πρὸς τινα* (*τι*)

συμ-πολιορκέω oblegam skupaj s kom *τί τινι*

συμ-πολιτεύω *in med.* živim s kom v isti državi, sem sodržavljan, tvorim s kom državo *τινί*

συμ-πολίτης, ου, ὁ someščan, sodržavljan *NT*
συμ-πομπεύω udeležujem se slovesnega spreveda

συμ-πονέω **1.** trudim se skupno s kom, delim s

kom trud, napor, težave *τινί*, prenašam s kom nesrečo; **2.** pomagam, sodelujem *τινί*

συμ-πορεύομαι *dep. pass. [fut. συμπορεύομαι, aor. συνεπορεύθην]* **1.** potujem, korakam s kom, spremljam koga *τινί*; **2.** srečujem se pri kom, shajam se pri kom *NT*

συμ-πορίζω znašam, priskrbujem, nabavljam skupaj s kom *τινί*; *med.* nabavljam, priskrbujem, dobavljam si kaj

συμποσί-αρχος, ὁ (ἄρχω) simpoziarh, predsednik pri pojedini ali popivanju, stoloravnatelj

συμπόσιον, τό (συμ-πίνω) **1.** pojedina, obed, pitje, popivanje, simpozij; **2.** *NT* omizje

συμπότης, ου, ὁ (συμ-πίνω) sopivec, sojedec, gost

συμποτικός **3** ki spada k pojedini, ki spada k rijači, ki zadeva popivanje

συμπράκτωρ, ορος, ὁ, *ion. συμπρήκτωρ* pomočnik, pomagač, ὁδοῦ tovariš, sopotnik

συμ-πράσσω, *at. συμ-πράττω*, *ion.*

συμ-πρήσσω **1.** *act.* delam skupaj s kom *τινί*, opravljam, izvršujem skupaj s kom kaj, pomagam komu (kaj doseči), podpiram koga, grem komu na roko pri čem *τί τινι, τινί περί τινος, acc. c. inf., ὄστε;* **2.** *med. ion.* pomagam komu kaj maščevati *τινί τι*

συμ-πρεσβεύω *in med.* sem skupaj s kom poslanec, sodelujem pri poslanstvu

σύμ-πρεσβυς, εως, ὁ sopslanec, *τινί* skupaj s kom

συμ-πρεσβύτερος, ὁ sostarešina, soduhovnik *NT*

συμπρήκτωρ, **συμ-πρήσσομαι** *gl. συμπράκτωρ, συμπράσσω*

συμ-πρίασθαι [*inf. aor. k συν-ωνέομαι*] naku-pujem *τί*

συμ-προθυμέομαι *dep. pass. [s fut. med. συμπροθυμήσομαι in aor. pass. συμπροεθυμήθην]* **1.** sem enako vnet za kaj, marljivo sodelujem, rade volje delam za kaj, marljivo se trudim s kom za kaj, zagovarjam, podpiram, sem pripravljen kaj storiti *τί, inf., ὅπως, τινί* komu; **2.** naklonjen sem, vdan sem komu

συμ-προπέμπω [*impf. συμπροῦπεμπον*] spremljam koga skupaj s kom *τινά τινι*

συμ-πτύσσω *poet.* ravnam, zlagam

σύμ-πτωμα, ατος, τό (συμ-πίπτω) naključje, slučaj, nezgoda, nesreča

συμφανής **2** (συμ-φαίνομαι) popolnoma jasen **συμφερόντως** [*adv. od pt. συμφέρων*] v prid, v korist, koristno

συμφερότός **3 ep.** znošen skupaj, združen, zedinjen

συμ-φέρω [*Et.: gl. φέρω*] [*ion. aor. act. συνήνεικα, pass. συνηνείχθην; praes. opt. 3. pl. συμφεροίατο*]

I. act. 1. trans. a) nosim na kup, znašam, zbiram, prinašam, donášam, prispevam, ἔς μέσον objavljam; **b)** nosim kaj skupaj s kom, prenašam skupaj s kom *πενίαν*, stojim komu ob strani, koristim, pomagam komu *τινί*, ἔς, πρὸς *τι, τί* pri (v) čem, *acc. c. inf.; pt. συμφέρων* **3** koristen, primeren, prikladen; *subst. pt. συμφέρον*, τό, *συμφέροντα*, τὰ korist, dobiček, prid; **2. impers. συμφέρει a)** koristi, prija, bolje je; **b)** pripeti se, zgodi se, slučaj nanese, primeri se, posreči se; **3. intr. a)** primeren sem, prilegam se komu *τινί*; **b)** sodelujem s kom, ugajam, ustrezam komu, πάντα *τινί* v vsakem oziru; **c)** pritrujem, vdajam se *τοῖς κρείττοσιν;*

II. pass. 1. a) shajam se, prihajam skupaj, sestajam se ἔς *τι, ἔς ταυτό;* v *zvezi z γνώμη (γνώμεις):* soglašam, pristajam na kaj, privoljujem, ujemam se, *ὡτὸς εἶναι* kažem se kot povsem isti (v *istem pomenu tudi brez subst.;*); **b)** spravim se, dosežem spravo, pomirim se s kom, hočem živeti s kom, pomagam *τινί* *τι; εἰς ἑμαυτὸν* združujem v sebi; **c)** občujem, bivam s kom, trčim s kom skupaj; spoprimum se, borim se s kom *πόλεμόνδε, μάχη τινί;* **2.** zgodim se, pripetim se, primerim se, zadene me (nesreča) *κακῶ;* *impers. συμφέρεται* zgodi se, pripeti se komu kaj *τινί τι*

συμ-φεύγω **1.** bežim skupaj s kom, spremljam koga na begu, izgnan sem skupaj s kom *τινί, σύν τινι;* **2.** pribežim kam

σύμ-φημι **1. intr.** pritrujem *τινί;* **2. trans.** potrjujem, odobravam, privoljujem, dovoljujem, obetam *τί*

συμ-φιλέω *poet.* ljubim skupaj s kom

συμ-φιλονϊκέω potegnem s kom, vlečem s kom, stojim na strani koga *τινί*

συμ-φιλοτιμέομαι *dep. pass.* tekmujem s kom, podpiram koga iz častihlepnosti *τινί*

συμ-φλέγω hkrati sežgem; *pass.* zgorim *ὑπό τινος*

συμ-φοβέομαι *pass.* hkrati se prestrašim ali zbojim

συμ-φοιτάω pogosto hodim, zahajam s kom (τινί) kam (v šolo)

συμφοιτητής, οὔ, ὁ (συμ-φοιτάω) součenec

συμφορά, ἡ, *ion.* **συμφορῆ** **1.** dogodek, naključje, slučaj, usoda; **a)** sreča (ἀγαθή); **b)** nesreča, nezgoda, bolezen, izguba, trpljenje, poraz; *pl.* slučaji nesreče, συμφορὴν ποιοῦμαι τι ženem si kaj k srcu, imam kaj za veliko nesrečo, žalostim se, συμφορᾷ χράομαι τινι imam nesrečo, sem nesrečen, vdam se žalosti zaradi nesreče; **2.** posledica, izid, uspeh

συμφορεύς, ἑως, ὁ (συμ-φέρω) simforej, spremljevalec, pribočnik, pomočnik spartanskega vojskovodje

συμ-φορέω znašam, zbiram, nabiram αἰτίας; ἵππος εἰκῆ συμπεφορημένος brez načrta sestavljen, nepravilne postave

συμφόρησις, εως, ἡ kopičenje, stekanje, pri-tisk, množica

σύμ-φορος **2** (συμ-φέρω) primeren, prikladen, ugoden, pripraven, priležen, tesno združen *inf.* τινί, ἐς, πρὸς τι, ἐν τινι, *subst.* **σύμφορον**, τό, **σύμφορα**, τά kar je koristno, korist, prid, dobiček; **σύμφορος**, ὁ tovariš

συμφράδμων, ονος, ὁ, ἡ *ep.* ki skupaj s kom svetuje, sosvetovalec

συμ-φράζομαι *med. ep. poet.* [*fut.* συμφράσομαι, *ep. aor.* συμφράσατο, *pf. poet.* συμπέφρασται] **1. a)** posvetujem se s kom βουλᾶς τινι, dogovarjam se s kom, svetujem komu kaj; **b)** θυμῷ preudarjam, premišljam pri sebi; **2.** izmišljam si, najdem φυγᾶς

συμ-φράσσω, *at.* **συμ-φράττω** stlačim, zmašim, stiskam skupaj, ναῦς postavljam ladje vzporedno eno poleg druge

συμ-φρονέω **1.** enakih misli sem s kom, složen sem, edin sem, soglašam s kom, stojim na strani koga; **2.** spoznavam, sklepam, zavem se, osvestim se, spametujem se

σύμ-φρουρος **2 poet.** ki je pri kom ali ki vztraja pri kom; *subst.* ὃ μέλαθρον ξύμφρουρον ἐμοί moj dom, moja zaščita, moja obramba

συμ-φυγάς, ἄδος, ὁ sopregnanec, tovariš v pregnanstvu

συμ-φύης **2** (συμ-φύομαι) zrasel, zrastel, tesno zvezan, v tesni zvezi

συμ-φύλαξ, ακος, ὁ sostražar, sostražnik, sovaruh, sobranilec, sobranitelj, τινός česa, τινί s kom

συμ-φυλάσσω, *at.* **συμ-φυλάττω** varujem, stražim skupaj s kom τί

συμ-φύλέτης, ου, ὁ (φυλή) rojak *NT*

σύμφυρτος **2 poet.** vprek ali križem zmešan

συμ-φύρω [*aor.* συνέφῦρα, *pf. pass. pt.* συμπεφυρμένος] zmešam, pomešam, združujem; *pass.* pomešan sem, zedinjen sem, združen sem τινί, μετά τινος

συμ-φυτεύω vsadim kaj skupaj s čim τινί τι, delam, pripravljam, zasnujem, povzročam kaj skupaj s čim τί τινι

σύμφυτος **2 1.** skupaj zrasel, skupaj zrastel; **2.** prirojen, podedovan, lasten, naraven, enak, soroden, ξύμφυτον ἐμποιῶ τί τινι naredim, da postane kaj komu druga narava

συμ-φύω [*fut.* συμφύσω, *aor.* συνέφῦσα, *intr. fut.* συμφύσομαι, *aor.* συνέφῦν, *pf.* συμπέφῦκα] **1. trans.** naredim (povzročim, storim), da se kaj zraste (skupaj); *pren.* združujem, spajam εἰς τὸ αὐτό; **2. intr.** zrastem se εἰς ἕν

συμ-φωνέω hkrati (skupaj) zvenim **1.** enih (enotnih) misli sem s kom, soglašam, strinjам se, složen sem, ujemam se, τινί s kom, ἐν τινι v čem; **2.** dogovarjam se s kom, zedinjam se; *NT* τινί ἐκ δηναρίου pogodim se za denar, sklepam pogodbo

συμφώνησις, εως, ἡ ujemanje, soglasje

συμφωνία, ἡ **1.** ujemanje, soglasje; **2. NT** pe-tje, godba

σύμ-φωνος **2** (φωνέω) **1.** skladen, soglasen, ubran, ujemajoč se, privoljujoč v kaj; **2.** složen, edin, primeren; *subst.* **σύμφωνον**, τό dogovor, ἐκ τοῦ συμφώνου po dogovoru, s privoljenjem

συμ-ψάω [*inf. praes.* συμψῆν, *aor. act.* συνέψησα] *ion.* skupaj grabim; *o reki:* odnesem in pokrijem s peskom, pogoltnem

συμ-ψηφίζω seštevam *NT*

σύμ-ψηφος **2** soglasen, skladen, ujemajoč se s kom τινί

σύμ-ψύχος **2** (ψυχή) enodušen, složen *NT*

σύν, ξύν

I. adv. hkrati, skupaj, vkup;

II. praep. z *dat.* **1.** s, z, skupaj s, z, s kom vred; *pri osebah izraža: a) spremstvo:* σὺν τοῖς φί-

λοις s prijatelji, εἰμι σὺν τινι stojim na strani koga, sem na strani koga, οἱ σὺν αὐτοῖς njihovi zavezniki (ali njim podvržena ljudstva), οἱ σὺν τινι spremljevalci; **b)** pomoč: σὺν θεῷ, σὺν θεοῖς z božjo pomočjo, če bog da, če bog hoče; **2. pri stvarih izraža: a)** čas: hkrati s, z; **b)** način in sredstvo: s, z, med, σὺν γήρᾳ v starosti, σὺν κραυγῇ s krikom, σὺν μεγάλῳ z veliko izgubo, drago, σὺν τοῖς φιλτάτοις ἀίροῦμεν z najljubšim, s tem, da žrtvujemo najljubše, σὺν τῷ δικαίῳ pravično, σὺν τάχει hitro, σὺν τῇ ἀξίᾳ kakor se spodobi, σὺν τῷ σῶ ἀγαθῷ na tvojo korist, v tvojo korist, σὺν δόξῃ slavno

συν-ἀγγελος, ὁ *ion.* sopolanec, poslanec tovariš

συν-αγείρω [*Et.: gl. ἀγείρω*] [*ep. aor. συνάγειρα, med. συναγειράμην, pt. συναγρόμενος*] **1. act.** zbiram, sklicujem, skupaj grabim; ἐμαυτὸν pridem k sebi, umirim se; **2. a) med.** zbiram, zberem sebi (zase); **b) med.-pass.** zbiram se, shajam se; pridem k sebi, umirim se

συν-ἀγνῦμι [*tudi v tm.; ep. aor. συνέαξα*] zlo-mim, razbijem, zdrobim, strem

συν-αγορεύω [*fut. συνερῶ, aor. συνεῖπον*] **1.** govorim skupaj s kom za kaj τινί, pritrjujem, odobravam, izpričujem s kom, govorim komu, svetujem; **2.** govorim za koga, branim koga, pomagam komu τινί

συναγρόμενος *gl.* συν-αγείρω

συν-άγω [*pf. συνῆχα, ep. impf. σύναγον*]

I. act. in pass. 1. skupaj vozim, nosim, ženem, gonim, zganjam, spravljam skupaj, zbiram, sklicujem, kličem τινά, τί; **a)** gostoljubno sprejemam εἰς τὴν οἰκίαν *in abs. NT*; **b)** pobiram *NT*; **c)** nabiram, gubam, grbančim πρόσωπον; **2.** tesnim, zožujem, potegujem skupaj, vlečem skupaj, zgradim, omejujem, združujem; ἀνθρώπους εἰς κηδεῖαν skleпам med ljudmi zakone; **3. a)** vnemam, začenjам Ἄρηα, πόλεμον, ἔριδα; **b)** sestavljam, pišem o čem;

II. med. in pass. 1. zbiram se, shajam se, zadevam skupaj, sestajam se; **2.** vlačim si skupaj, tesnim se, ožim se, bližam se; **3.** sprejmejo me, sprejet sem

συναγωγέυς, ἑώς, ὁ, **συναγωγός**, ὁ (συνάγωγ)

zbiralec, sklicatelj, združevalec, posredovalec

συναγωγή, ἡ (συν-άγω) **1.** zbiranje, združevanje, združitev; **2. NT** zbirališče, shajališče, shodnica; **3.** spodbuda, priprava τοῦ πολέμου; **4.** stiskanje, zoževanje

συν-αγωνίζομαι *dep. med.* **1.** borim se skupaj s kom τινί, pomagam komu v boju; **2. pren.** pomagam, podpiram, sodelujem τινί, τί pri čem, v čem, πρὸς τι k čemu

συναγωνιστής, οὔ, ὁ soborec, sobojevnik, pomočnik v boju

συν-ἀδελφοί, οἱ ljudje, ki imajo brate in sestre

συν-αδικέω delam skupaj s kom (τινί) krivico

συν-ᾄδω **1.** pojem ali glasim se skupaj s kom τινί; **2.** sem enak, strinjam se, soglašam, τινί s kom, ἐν τινι v čem

συν-αείρω¹ *ep.* = συναίρω

συν-αείρω² *in med. ep.* zvezujem, napregam skupaj

συν-αθλέω borim se, trudim se skupaj s kom ali za kaj τινί, τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου *NT*

συν-αθροίζω **1. act.** hkrati zbiram, nabiram, sklicujem, združujem v celoto; **2. pass.** zbiram se, združujem se, shajam se

συν-αιθριάζω *nav. impers.* hkrati se razvedri ali zjasni

σύν-αιμος 2 (αἷμα) *poet.* (po krvi) soroden, v sorodu, v rodu, τινί komu, s kom; ὄμμα bratsko oko, νεῖκος ἀνδρῶν ξύναιμον prepir med krvnimi sorodniki, Ζεύς zaščitnik rodbine; *subst.* ὁ, ἡ brat, sestra, οἱ sorodniki

συν-αινέω **1.** skupaj s kom hvalim ali slavim τί; **2.** odobravam, pritrjujem, privoljujem, obljubljam, obetam τί τινι *ali inf.*

συν-αίνυμαι *med. ep.* združujem, zbiram

συν-αιρέω [*Et.: gl. αἰρέω*] [*aor. ep. σύνελον*]

1. zgrabim, skupaj vzamem, pograbim, pobrem χλαῖναν; povzamem, posnamem; *pren.* razumem, (ὡς) συνελόντι (εἰπεῖν) da na kratko povem, da na kratko povzamem, skratka, kratko malo, z eno besedo, ξυνελὼν λέγω, φημί povzamem (povem) kaj na kratko (z nekaj besedami, v nekaj besedah); **2. a)** pograbim, napadem νόσος; **b)** osvojim skupaj s kom, pomagam osvojiti Σύβαριν, πόλιν; **c)** popolnoma premagam, uničim, strem, zmeč-

kam, razrušim ὄφρως, τὰ τῶν Ἀθηναίων; **d)** odtrgam, pobeream

συν-αίρω [*Et.*: *gl.* αἴρω], *ep.* **συναίρω** [*aor.* συνήρεια, *tudi v tm.*] **1. act.** vzdigujem skupaj s kom ἐπί τι, λόγον μετά τινος obračunam s kom, računam *NT*; **2. med. a)** jemljem skupaj s kom kaj nase κίνδυνον, κινδύνου (del nevarnosti); **b)** začenjam, lotevam se s kom česa πράγματα

συν-αίτιος 3 in 2 ki skupaj s kom kaj povzroči, sokriv; *subst.* sokrivec, sopovzročitelj; *συναίτιός εἰμί τινί τινος* povzročim komu kaj

συν-αιχμάλωτος, ὁ soujetnik *NT*

συν-αιωρέομαι *pass.* visim hkrati, τινί s čim

συν-ακμάζω cvetem (cvetim) hkrati s kom

συν-ακολουθέω **1.** sledim, spremljam skupaj s kom, τινί, μετά τινος koga (kaj); **2.** spojen sem s čim

συν-ακούω slišim skupaj s kom τί τινος, ἀλήλων ἀναβοώντων slišim obojestranski klic (poziv)

συν-ακροάομαι *dep. med.* slišim, poslušam skupaj s kom

συν-αλαλάζω zaženem radosten krik, vriskam

συν-αλγέω čutim skupaj s kom bolečino, trpim skupaj s kom τί

συν-ἄλιζω [*aor. act.* συνήλισα, *pass.* συνήλισθην, *pass. pf.* συνήλισμαι, *ion. aor. act.* συναλίσσα *itd. brez avgm.*] **1. act.** spravljam skupaj, zbiram; **2. pass.** prihajam skupaj, zbiram se, shajam se *NT*

συν-αλίσκομαι *pass.* ujamejo me skupaj s kom τινί

συναλλαγῆ, ἡ (συν-αλλάττω) **1.** medsebojna izmenjava, zamenja, sprememba; **a)** občevanje, druženje λέκτρων; λόγου pomirjevalen govor; **b)** ὀλέθρῳι συναλλαγαί sestanek z Nesom, νόσου napad boleznī, bolezen; **c)** poravnava, sprava ἐκ συναλλαγῆς; **2.** usoda, dogodek; *pl.* slučaji usode δαιμόνων od bogov naklonjena usoda

συνάλλαγμα, ατος, τό (συν-αλλάττω) občevanje, dogovor, pogodba, pravda

συν-αλλάσσω [*aor. pass.* συναλλάχθην in συναλλάσσειν]

I. act. 1. trans. zamenjavam, zamenjam, spra-

vljam, združujem, pomirim τινά τινι; **2. intr.** občujem s kom, družim se s kom τινί;

II. pass. 1. spravim se, pobotam se, pomirim se s kom πρὸς τινι, τινί; **2. poet.** združen sem, oženjen sem s kom τινί

συν-ἄλλομαι *dep. med.* skačem skupaj s kom **σύναμμα**, ατος, τό (συν-ἄπτω) voz

συν-αμφότερος 3 **1.** [*v sg. samo neutr.*] oboje skupaj, oboje združeno; **2. pl.** oba hkrati, oba skupaj, oba enako

συν-αναβαίνω potujem, grem skupaj s kom (τινί) gor (*v notranjost dežele*)

συν-αναβοάω zakričim skupaj s kom τινί

συν-αναγιγνώσκω berem skupaj s kom τινί

συν-αναγκάζω **1.** prisilim, primoram skupaj s kom τί; **2.** silim hkrati

συν-αναίρῶ hkrati uničujem, ugonabljam, odstranjujem, ubijam

συν-ανάκειμαι *dep. med.* ležim, sedim skupaj s kom (τινί) pri mizi *NT*

συν-ανᾶλίσκω **1.** hkrati potrošim, porabim; **2.** hkrati izgubim τί

συν-αναμείγνυμαι *pass.* občujem s kom, ukvarjam se s kom, pečam se s kom τινί *NT*

συν-αναπαύομαι *med.* odpočijem se skupaj s kom τινί

συν-αναπείθω hkrati pregovarjam koga τινά

συν-αναπράσσω, *at.* **συν-αναπράττω** pomagam komu izterjati μισθὸν παρά τινος

συν-ανατρέχω tečem skupaj s kom gor μετά τινος

συν-αναφθέγγομαι *dep. med.* zakričim skupaj s kom

συν-αναχωρέω *dep. med.* grem skupaj s kom nazaj μετά τινος

συν-ανίστημι **1. act.** postavljam skupaj, pomagam komu zopet zgraditi; **2. med. intr.** [*z aor. συνανέστην*] dvigam se, vzdigujem se, vstajam skupaj s kom τινί

συν-αντάω *in med.* [*impf. du. ep. συναντήτην*] **1.** sestajam se s kom, srečam koga, pridem komu nasproti, naletim na koga τινί *NT*; **2.** zadene me, zgodi se mi kaj *NT (Apd 20, 22)*

συνάντησις, εως, ἡ srečanje, ἐξέρχομαι εἰς συνάντησιν grem nasproti *NT*

συν-αντιάζω = συν-αντάω

συν-αντιλαμβάνομαι *med.* lotim se s kom česa, pomagam komu pri čem *τινί NT*

συν-άντομαι *med.* [*aor.* *συναντέσθην*] = *συν-αντάω*

συν-αξιόω želim hkrati, zahtevam hkrati, hočem isto *z acc. c. inf.*

συνᾶορέω spremljam, pridružen sem

συν-ἄορος, *ep.* **συν-ήορος** (*συν-αείρω*²) pridružen, zvezan; *subst.* **συνᾶορος**, ó, ἡ sodrug, sodruga, mož, žena, soprog, soproga

συν-ἀπάγω **1. act.** odpeljem, odvedem skupaj s kom, *τί τινι* kaj komu; **2. pass. NT** dam se zapeljati, dam se potegniti, pridružujem se komu, strinjam se s kom *τινί*

συν-ἀπάς 3 ves, cel; *pl.* vsi skupaj

συν-ἀπειμι odhajam, odpotujem skupaj s kom

συν-ἀπίστημι *ion.* = *συν-αφίστημι*

συν-αποβαίνω hodim na suho, izkrcam se *τινί* skupaj s kom

συν-αποθνήσκω umiram skupaj s kom, padem skupaj s kom *τινί*

συν-αποκάμνω *poet.* utrudim se skupaj s kom, opešam skupaj s kom

συν-απολαμβάνω prejemam, dobivam obenem nazaj (kar imam pravico terjati)

συν-ἀπόλλυμι **1. act.** uničujem, ugonabljam, izgubljam skupaj s kom *τινά, τί;* **2. med. intr.** poginjam, umiram skupaj s kom *τινί*

συν-απονεύω nagibam se skupaj s kom dol; *τοῖς σώμασιν ἴσα τῇ δόξῃ* nemirno se premikam (s telesom), primerno duševnemu stanju (pričakovanju)

συν-αποπέμπω odpošiljam skupaj s kom *τί*

συν-αποστέλλω odpravljam, odpošiljam skupno s kom *τί*

συν-άπτω

A. act.

I. trans. 1. spenjam, spajam, zvezujem *ἄκρα*, zavozlam, skleпам *κύκλον*; *στόμα* poljubljam, *χεῖρα* podajam roko, *χεῖρε ἐν βρόχοις* vkleпам; **2. pren. a)** združujem, sprijaznim, *κηδείαν τινί* stopim v sorodstvo s kom, *κακά τινι* naklanjam, pošiljam komu nesrečo, *γάμον* skleпам, *δύ' ἐξ ἑνός κακῶ* delam, naredim, *ἐς βλάβην* zapletam v; **b)** *πόλεμον, μάχην τινί, πρὸς τινα* začenjam bitko, začenjam boj, spoprimum se, *νεῖκος* vnemam, *τινάς*

spodbujam na vojno (k vojni); **c)** *λόγοισι* pogovarjam se, začenjam pogovor, posvetujem se; **d)** *ὄναρ ἐς φίλους* navezujem na prijatelje;

II. intr. 1. a) dotikam se, mejim na, držim se česa, nahajam se pri kom *λύπη;* **b)** spajam se, zedinjam se, bližam se, *εἰς χορεύματα* družim se v kolu; **2.** udarim se s kom, spopadem se s kom;

B. med. 1. zvezujem, spajam kaj svojega, *κῆδος θυγατρὸς* oddajam hčer, poročam hčer, omožim hčer; **2. pt. pf. pass.** *συνημμένος* spojen, združen *τινί*

συν-ἀράσσω [*aor. ep.* *συνάραζα*] *ep. ion. poet.* udarjam s čim ob kaj, bijem skupaj, razbijem, razdrobim *ναῦς;* *pass.* sem zdrobljen, razbit

συν-ἀρέσκει *impers.* kaj ugaja (je vseč) tudi meni, kaj je vseč tudi meni, zadovoljen sem s čim, tudi jaz mislim to *μοί*

συν-αρμόζω, συν-αρμόττω

I. act. 1. trans. zlagam, spajam, prirejam, združujem *τί τινι*, *ὄφιν ὀμμάτων* zaprem oči, zamizim; **2. intr.** ujemam se s kom, prilegam se, primeren sem, dostojen sem *τινί;*

II. med. 1. = *act. trans.*; **2.** prilagodim se, vdam se

συν-αρμολογέω združujem, gradim *NT*

συν-αρπάζω pograbim s silo **1.** hitro popadem, zgrabim, odnesem, odpeljem, odženem, zanesem *NT;* **2.** *φρενί* dosegam z umom, hitro razumem

συν-αρτάω **1. act.** družim, vežem *γένος (sc. ἐμόν τῷ βασιλέως γένει);* **2. pass. pf.** obvisim na čem, zatikam se na kaj, na čem *περὶ τι, κατ' ἀνάγκην* v stiski

συν-αρχαιρεσιάζω podpiram pri iskanju službe

συν-άρχω sopoveljnik sem, sopoveljujem, vladam, ukazujem, zapovedujem skupaj s kom, *τινός* komu; *subst.* *ὁ συνάρχων* sopoveljnik, tovariš v službi

συν-ασκέω vadim skupaj s kom, urim se skupaj s kom, vežbam skupaj s kom

συν-ασπιδόω, συν-ασπίζω **1.** držim ščite gosto skupaj, stojim v (gosto) sklenjenih vrstah; **2.** pomagam komu v boju

συνασπισμός, ó gosto sklenjena bojna vrsta (tako, da se ščit drži ščita), boj v sklenjeni bojni vrsti

συν-ασπιστής, οὔ, ὁ *poet.* soborec, sobojevnik, tovariš v boju

συν-αυαίνω posušim; *pass.* posušim se hkrati

συν-αυδάω govorim hkrati s kom, pritrjujem, strinjam se

σύν-αυλος 2 (ἀυλή) ki stanuje blizu (skupaj) πρὸς χώρους; *pren.* τινί udarjen, prizadet (z blaznostjo)

συν-αυξάνω, συν-αύξω 1. *act.* pomnožujem, množim, razširjam, povišujem, slavim ἀρχήν; 2. *pass.* rastem, razširjam se, množim se (pomnožujem se) skupaj s kom τινί

συν-αφαιρέω *in med.* [*fut.* ξυναφαιρήσομαι] ugrabim skupaj s kom, pomagam osvoboditi

συναφή, ἡ (συν-άπτω) združitev, vnetje φλογός

συναφής 2 (συν-άπτω) v zvezi, zvezan, povezan τινί s kom

συν-αφίστημι, ion. συν-απίστημι [*ion. praes. 3. pl. opt. συναπισταίατο*] 1. *trans. act.* zvabim, pregovorim skupaj s kom k odpadu, izneverim τινά; 2. *intr. in med.* odpadem, izneverim se skupaj s kom τινί

συν-αφομοιόω (skupaj s kom) delam koga komu podobnega ali enakega ἐμαυτόν τινι

συν-άχθομαι *dep.* [*fut.* συναχθεσθήσομαι, *aor.* συνηχθέσθην] žalostim se, žalujem skupaj s kom zaradi koga τινί ἐπί τινι; τινί *s pt.* ali z ἦν

συν-δαίζω *poet.* umorim, ubijem skupaj s kom τινά

συν-δακρύω jočem skupaj s kom

συν-δειπνέω jem, obedujem s kom τινί, οἱ συνδειπνοῦντες tovariši pri mizi (pri obedu)

σύν-δειπνον, τό obed, pojedina

σύν-δειπνος 2 (δειπνέω) soobedujoč; *subst.* ὁ soobedovalec, gost, σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα povabim koga na obed

συν-δεκάζω podkupim koga skupaj τινά, s čim τινί

συν-δέομαι [*fut.* συνδεήσομαι, *aor.* συνδεήθη] prosim skupaj s kom τινί

σύν-δεσμος, ὁ (δεσμός) [*pl.* σύνδεσμοι *in* σύνδεσμα] 1. vez, vezilo, obveza, zveza *NT*; 2. splet, spletek, vplet, vpletetek; 3. vezi, spona

συν-δεσμώτης, ου, ὁ soujetnik

σύνδετος 2 zvezan, vklenjen

συν-δέω [*fut.* συνδήσω] zvezem, vklepam, za-

vezujem, obvezem ἔλλκος; spajam, združujem, τινί s čim; *NT* συνδεδεμένοι soujetniki

συν-δημαγωγέω vodim ali pridobivam ljudstvo skupaj s kom τινί, privedem ljudstvo do česa ἀνδρα ἀγαπᾶν

συν-διαβαίνω grem skupaj s kom, peljem se skupaj s kom (τινί), grem na drugo stran, preskočim, prebredem s kom kaj

συν-διαβάλλω 1. prepeljem se, prejadram, preplujem skupaj s kom κόλπον; 2. obrekujem, tožim skupaj s kom τινά, τί

συν-διαβιβάζω prepeljem skupaj s kom koga, pomagam prepeljati koga

συν-διαγιγνώσκω razsodim, odločim skupaj s kom τινί *in inf.*

συν-διαιτάομαι *pass.* prebivam, živim skupaj s kom τινί

συνδιαίτησις, εως, ἡ skupno življenje, enak način življenja, οὐκ ἴση συνδιαίτησις εἰς τινα prevzetno (oholo) obnašanje do koga

συν-διακινδυνεύω postavljam se skupaj s kom v nevarnost, bijem skupaj s kom odločilni boj τινί, μετὰ τινος

συν-διαλύω hkrati razrešim, poravnam, pomirim τί

συν-διαμένω ostajam, vztrajam skupaj s kom
συν-διαπεραίνω pomagam dokončati ali dovršiti τὸν λόγον

συν-διαπολεμέω vojskujem se skupaj s kom do konca (do odločitve), pomagam komu dokončati boj μετὰ τινος

συν-διαπορέω preiskujem skupaj s kom

συν-διαπράσσω, at. συν-διαπράττω 1. *act.* dosežem, izposlujem, izvršujem kaj skupaj s kom; 2. *med.* pomagam komu skleniti pogodbo, posredujem za koga ὑπέρ τινος

συν-διασκέπτομαι *dep. med., συν-διασκοπέω* preiskujem, presojam, razmišljam skupaj s kom τὶ μετὰ τινος

συν-διασφάζω rešim, ohranim skupaj s kom, pomagam rešiti

συν-διαταλαιπωρέω ubijam se, trudim se skupaj s kom, trpim (prenašam) skupaj s kom nadloge

συν-διατελέω *intr.* trajam, obstajam skupaj s kom

συν-διατρέβω prebijem čas skupaj s kom χρό-

νον; bivam, živim, občujem s kom *τινί, μετά τινος*; *subst.* **συνδιατρίβοντες, οἱ** učenci

συν-διαφέρω [*fut.* συνδιοίσω, *aor. ion.* συνδιήγεικα] prenašam skupaj s kom (do konca); τὸν πόλεμον pomagam komu dokončati vojno, pomagam komu ἄμα τινί

συν-διαχειρίζω *ion.* dovršujem skupaj s kom, pomagam komu izvršiti τί

συν-διέξιμι (εἶμι) preiskujem, razpravljam, pogovarjam se o čem skupaj s kom τί τινι

συν-δικάζω sodim skupaj s kom

συνδικέω *poet.* zagovarjam, branim koga (τινί) pred sodiščem, potegujem se za pravice koga

σύν-δικος 2 (δίκη) **1.** vsem skupaj lasten; **2.** ki zagovarja pred sodiščem; ó odvetnik, zagovornik, zastopnik

συν-διώκω preganjam, zasledujem koga (skupaj) s kom

συν-δοκεῖ μοι *impers.* tudi meni se tako zdi, tudi moje mnenje je, sem istega mnenja, pritrjujem, συνδοκοῦν ἡμῖν ἄπασιν po skupnem sklepu nas vseh, συνδόξαν πατρί z očetovim dovoljenjem; *pass.* τὸ τέλος τῶν λόγων πᾶσιν ἔοικε ξυνδεδογμένον εἶναι ob sklepu govora so, kakor se zdi, vsi istega mnenja

συν-δοκιμάζω sprašujem, preiskujem skupaj s kom

συν-δοξάζω hkrati slavim; *pass.* hkrati se proslavim, hkrati slovim *NT*

σύν-δουλος, ó, συν-δούλη, ἡ sosuzenij, sosuzenja, sohlapec *NT*

συν-δράω delam, storim, naredim kaj skupaj s kom τινί τι

συνδρομάς, ἄδος, ἡ ki steče skupaj, ki udarja skupaj; συνδρομάδες πέτραι skupaj udarjajoče skale (= Συμπληγάδες)

συνδρομή, ἡ (συν-τρέχω) stekanje, naval, pritisk, συνδρομή ἐγένετο λαοῦ ljudstvo se je nateklo *NT*

συν-δυσάζω (σύν-δυο) **1.** *act.* združujem; **2.** *med.* združujem se v par, parim se

σύν-δυο dva skupaj, po dva, paroma

συν-έαξε *gl.* συν-ἀγνῦμι

σύν-εγγυς *adv.* zelo blizu, v bližini česa τινός

συν-εγειρώ obujam skupaj s kom *NT*

συν-εδρεύω (σύν-εδρος) imam sejo, posvetujem se

συνεδρία, ἡ, συνέδριον, τό 1. seja, posvetovanje; **2. a)** posvetovalni zbor, svetovalstvo, starešinstvo, starešine; **b)** *NT* sodišče, sodba, sinedrij, najvišje duhovno in posvetno sodišče pri Judih; **c)** zbor, društvo; **3.** posvetovalnica, zbornica, zborovališče

σύν-εδρος 2 (ἔδρα) **1.** skupaj sedeč, posvetujoč se, zbran pri posvetovanju; *subst.:* **a)** ó, ἡ prisednik, prisednica; **b)** član svetovalstva, svetnik; **2.** Δίκη σύνεδρος νόμοις ki ohranja zakone

συν-εείκοσι *ep.* dvajset skupaj

συν-εέργαθον, συν-εέργω *gl.* συν-είργω

συν-έηκα *gl.* συν-ίημι

συν-εθέλω hočem isto s kom, tudi jaz sem pripravljen; *subst. pt.* **συνεθέλοντες, οἱ** somišljeniki

συν-εθίζω navajam koga na kaj, privajam koga na kaj (čemu); *pass. pf.* συνείθισμαι navajen sem česa

συν-ειδέναι *gl.* σύν-οιδα

συνείδησις, εως, ἡ sovednost, zavest, prepričanje, vest *NT*

συνειδήσω *gl.* σύν-οιδα

συν-εἶδον *gl.* συν-οράω

συν-ειλέω stiskam skupaj, zganjam, εἰς ἔλαττον ženem, zganjam na ozek prostor

σύν-ειμι¹ (εἰμί) **1.** sem skupaj s kom, živim skupaj s kom, sem v družbi koga, οἰζυῖ doživim nesrečo, nesrečen sem, νόσω = νοσέω, κακοῖς πολλοῖς sem nesrečen, ὅτω τὸ μὴ καλὸν ξύνεστι ki se družī s krivico, ki se vda krivici, γάμοι *gl.* εὐρίσκω; ἄται ἀεὶ ξυνοῦσαι κλονέουσι τόνδε neprestano ga vznemirjajo nesreče, ki nikoli ne počivajo; ó ξυῶν χρόνος dolga vrsta mojih let; *pos.* **a)** občujem s kom, družim se s kom, obiskujem koga τινί, οἰκέως τινί, μετά τινος; **b)** o družjenju med učitelji in učenci: οἱ συνόντες prijatelji, tovariši, prištaši, družabniki, učenci; **c)** o zakonu: živim s kom ali pri kom; **d)** živim sam zase ἐμαυτῷ; **e)** ἔπιποις redim konje, vzrejам konje, ukvarjam se s konjerejo, imam opraviti s konji; **2.** stojim komu ob strani, svetujem, pomagam komu; pogajam se s kom (*Tukidid* 4, 83)

σύν-ειμι² (εἰμι) [*ep. impf.* συνίτην, *3. pl.* ξύνισαν] **1.** skupaj pridem, shajam se, snidem se, zberem se, združim se εἰς τὸν Ἴσθμόν, sesta-

nem se na enem mestu, εἰς ταύτων τῶν νόμων zedinim se v čem, ξύνοδον σύνειμι priredim sestanek, priredim shod, σύνειμί τινι εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν shajam se s kom v Trazonovi hiši, μόνος μόνῳ σύνειμί τινι posvetujem se s kom na samem (brez prič); **2. sovražno:** spoprimem se (spopadem se) s kom ἐς μέσον, ἐς τωυτό, ξυνιουσῶν τῶν πόλεων ko sta hoteli začeti med seboj vojno; **3. o denarju:** prihajam, dotekam ἀπό τινος

συν-εἶπον *gl.* συν-αγορεύω

συν-εἶργω, *ep.* **συν-εέργω** [*aor. ep.* συνεέργαθον] zapiram, zaklepam koga skupaj s kom, zavezujem, zvezujem, zadrngnem

συν-εἶρηκα *gl.* συν-αγορεύω

συν-εἶρω **1. trans.** **a)** združujem, spajam; **b)** nabiram, vzporejam, vežem; λόγους govorim zdržema, po vrsti (zvrstoma, nepretrgoma, hitro); **2. intr.** συνεῖρον (βήματα) ἀπιόντες odšli so, ne da bi se kaj ustavili, nemudoma

συν-εισάγω vpeljujem, uvažam, spravljam v kaj

συν-εισβαίνω vstopam hkrati s kom v kaj τί, εἷς τι

συν-εισβάλλω vdrem kam ἔς τι, napadem kaj skupaj s kom τινί, μετά τινος

συν-εισέρχομαι grem, vstopim skupaj s kom v kaj

συν-εισπίπτω vderem, vpadem v kaj, napadem koga skupaj s kom (σύν) τινι, εἷς τι, εἰς τὴν θάλασσαν planem skupaj s kom v morje, vižejjo me skupaj s kom v morje

συν-εισπλέω peljem se, jadram hkrati v kaj εἷς τι

συν-εισφέρω donašam, prinašam, prispevam, tudi jaz kaj τί

συν-εκβαίνω stopam skupaj, obenem gor

συν-εκβάλλω izženem koga skupaj s kom, pomagam izgnati

συν-εκβιβάζω spravljam (skupaj) s kom ven, pomagam spraviti ven

συν-έκδημος, ó popotni tovariš, sopotnik *NT*

συν-εκδίδωμι **1.** izročim, predam skupaj s kom; **2.** preskrbim (θυγατέρα) s potrebno doto in jo omožim τινί

συν-εκδύομαι *med. ion.* slečem hkrati, izgubim τὴν αἰδῶ

συν-εκκαίδεκα, οἱ, αἱ, τά po šestnajst, vseh šestnajst

συν-εκκαίω **1.** vžgem, zažgem, zažigam, napolnjujem s plamenom ἀέρα; **2.** vnamem, osrčim θυμόν

συν-εκκομίζω **1.** pokopljem skupaj s kom τινά τινι; **2.** prenašam do konca; Κύπριν pomagam komu pri ljubimkanju (pri ljubljenju)

συν-εκκόπτω izsekam skupaj s kom, pomagam izsekati

συν-εκκρούω **1. act.** izbijem, prestrašim skupaj s kom; **2. pass.** hkrati osupnem, prestrašim se

συν-εκλεκτός 3 hkrati izvoljen, soizvoljen *NT*

συν-εκπέμπω hkrati odpošljem τινά

συν-εκπίνω izpijem skupaj s kom, pomagam komu kaj izpiti

συν-εκπίπτω **1.** padem skupaj s kom ven iz česa, soglašam; *tako zlasti o glasovnicah:* αἱ γνῶμαι κατὰ τωυτό συνεξέπιπτον mnenja so se ujemala, mnenja so bila enotna, αἱ πλεῖστα γνῶμαι συνεξέπιπτον ναυμαχέειν večina (glasov) je bila za pomorsko bitko, Ἄλέξανδρος συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ Aleksander je padel ven s prvim žrebom, οἱ πολλοὶ συνεξέπιπτον κρίνοντές τινα glasovi večine so glasovali, odločili zanj; **2.** dam se zapeljati, pustim se zapeljati ὑπό τινος

συν-εκπλέω, *ion.* **συν-εκπλώω** odjadram, odplujem skupaj s kom, peljem se skupaj s kom τινί, μετά τινος

συν-εκπνέω *poet.* izdihnem, umrem skupaj s kom τινί

συν-εκποιέομαι *dep. med.* imam česa dosti, shajam s čim τινί

συν-εκπονέω pomagam komu kaj narediti (izvršiti) φυγάς

συν-εκπορίζω pridobivam kaj skupaj s kom, pomagam pridobiti τινί τι

συν-εκπρήσσομαι *med. ion.* pomagam komu kaj maščevati ali se maščevati, τινί τι zaradi česa

συν-εκσφίζω pomagam rešiti (iz nevarnosti) τινά

συν-εκτάσσω, *at.* **συν-εκτάττω** pomagam uvrstiti v bojno vrsto, postavljam skupaj v bojno vrsto

συν-εκτέον [*adi. verb. od συνέχω*] treba je držati skupaj

συν-εκτρέφω vzgajam koga hkrati s kom, pomagam komu vzgajati koga *τινί τινα*

συν-εκτρέχω planem skupaj s kom iz trdnjave

συν-εκφέρω pokopavam skupaj s kom, spremljam pogrebni sprevod

συν-ελαύνω [*Et.: gl. ἐλαύνω*] [*ep. praes. inf. συναελαυνέμεν, aor. συνέλασσα*] **1. trans. a)** zganjam, znašam, ženem, gonim skupaj, *ὀδόντας* stiskam zobe; **b)** dražim, ščuvam na boj *θεοὺς ἔριδι*; **c)** pritiskam, priganjam, opominjam, *εἰς εἰρήνην* mirim; **d)** *ἔργιστα θανάτου* spravljam v največjo nevarnost, spravljam v smrtno nevarnost; *pass.* prihajam v nevarnost; **2. intr.** trčim skupaj (sovražno), borim se, srečam se v boju, sprem se, spopadem se *ἔριδι*

σύν-ελεν *gl. συν-αιρέω*

συν-ελευθερώω pomagam osvoboditi koga, sodelujem s kom pri osvoboditvi koga (česa) *τινά, τί, τινός*

συν-έλκω potegnem skupaj, zvlečem skupaj *δέρμα ἐπί τι*

συν-εμβάλλω vdrem, napadem skupaj *εἰς τι*

συνεμβολή, *ή* hkratno enakomerno udarjanje *vesel κώπης*

συν-έμπορος, *ὁ, ή* *poet.* popotni tovariš, sopotnik, spremljevalec (na poti)

συν-ενδίδωμι popolnoma popustim, popuščam, umaknem se, vdam se *τινί*

συν-ενδύω hkrati oblačim

συν-ενθουσιάζω sem hkrati zelo navdušen

συν-εξαίρέω **1.** zatiram, uničujem, pokončujem skupaj s kom; **2.** pomagam razdejati ali osvojiti

συν-εξαίρω povzdigujem, vzbujam, spodbadam skupaj s kom

συν-εξακούω *poet.* (natančno) slišim skupaj s kom

συν-εξαμαρτάνω grešim, motim se (skupaj) s kom *τινί*

συν-εξανίσταμαι *intr. med.* vstajam, dvignem se, odidem skupaj s kom; sem razkačen

συν-εξαπατάω varam, slepim, zapeljujem skupaj s kom

συν-έξειμι, συν-εξέρχομαι odhajam, grem

ven, odrinem skupaj s kom v boj *τινί, μετά τινος*

συν-εξετάζομαι *pass.* prištevam se h komu, spadam h komu, *τινί* držim s kom, pomagam komu

συν-εξορμάω **1. trans.** hkrati priganjam, hrabrim koga k čemu; **2. intr.** hkrati napadam, odrinem, odhajam skupaj na koga

συν-εοχμός, *ὁ ep.* združitev, sklep, stik, spah

συν-επάγω **1.** hkrati peljem, spravim koga h komu *ἐπί τινα*; **2.** priganjam skupaj s kom k čemu

συν-επαινέω **1.** hkrati odobravam, pritrjujem, privoljujem, dovoljujem; **2.** hvalim skupaj s kom, pristajam na kaj *τινά, τί*

συν-έπαινος **2 ion.** priznavajoč, strinjajoč se s kom, pritrjujoč, odobravajoč

συν-επαιτιόομαι *dep. med.* hkrati dolžim, hkrati krivim *τινά τινος*

συν-επαιωρέομαι *pass.* hkrati visim nad čim, plavam nad čim *ὑπέρ τινος*

συν-επακολουθέω hkrati sledim, spremljam

συν-επαμύνω hkrati pomagam komu pri čem *τινί τι*

συν-επανίσταμαι *med. intr.* [*aor. συν-επανεστην*] dvigujem se, vzdigujem se, uprem se skupaj s kom; *subst. pt. συνεπαναστάντες*, *οί* sozarotniki, *ἅμα τινί* s kom

συν-επάπτομαι *ion.* = *συν-εφάπτομαι*

συν-επεῖδον *gl.* *συν-εφοράω*

συν-έπειμι napadam skupaj s kom *τινί μετά τινος*

συν-επελαφρύνω *ion.* olajšujem, pomagam komu v čem *τί τινι*

συν-επέπομαι *ion.* = *συν-εφέπομαι*

συν-επερείδω hkrati upiram, naperjam, obračam kaj na kaj, *ὑπόνοιάν τινι* zvrčam sum na koga

συν-επεύχομαι *med.* **1.** hkrati obetam, hkrati obljubljam *z inf. fut.*; **2.** hkrati molim k bogovom

συν-επηχέω kričim skupaj s kom, pojem skupaj s kom, zapojem skupaj s kom

συν-επιβάλλω prihajam ob istem času zraven, zgodim se

συν-επιβουλεύω zalezujem skupaj *τινί*

συν-επικαλέομαι *med.* kličem koga skupaj s kom, prosim koga skupaj s kom *τινά τι*
συν-επικουρέω prihajam na pomoč, odvracam skupaj kaj od koga
συν-επικυρόω potrjujem, odobravam kaj skupaj s kom *τί τι*
συν-επιλαμβάνω *in med.* lotim se česa skupaj s kom, pomagam komu, podpiram koga v čem *τινί*, zavzemam se za koga *τινός*, prispevam k čemu *τινί τι*
συν-επιμαρτυρέω pričam, izpričujem kaj skupaj s kom *NT*
συν-επιμελέομαι *dep. pass.* skrbim skupaj s kom, *τινός* za kaj, *tudi s ὅπως*; *subst. pt. συνεπιμελησόμενος*, ὁ pomočnik
συνεπιμελητής, οὔ, ὁ sooskrbovalec, sopo-
 močnik
συν-επιρρώννυμι krepim, ojačujem, dajem moč, pomagam *τινά*
συν-επισκέπτομαι *med.*, **συν-επισκοπέω** preiskujem, opazujem, preudarjam skupaj s kom *τινί τι* *ali z relat. stavkom*
συν-επισπάομαι *med.* **1.** vlačim, potegujem za seboj, pridobivam zase; **2.** vlačim za seboj v pogubo *τινά*
συν-επισπεύδω pospešujem skupaj s kom, pomagam izvlēči vozove *τάς ἀμάξας*
συν-επιστόμενος *gl.* *συν-εφέπομαι*
συν-επίσταμαι *dep. pass.* vem skupaj s kom za kaj *τί*
συν-επιστρατεύω grem skupaj na boj proti komu, grem skupaj na vojno proti komu *τινί*
συν-επισχύω pomagam hkrati komu pri čem *τινί*
συν-επιτελέω pomagam dovršiti
συν-επιτίθεμαι *med.* lotim se skupaj s kom česa *τῷ ἔργῳ*, napadam skupaj s kom *τινί*; *NT* pritrjujem tudi jaz
συν-επιτρέβω uničujem, pogubljam skupaj s kom
συν-επιχειρέω napadam skupaj s kom *τινί*
συν-έπομαι *med.* **1.** sledim skupaj komu, spremljam koga, grem skupaj s kom *τινί*, *μετά τινος*; **2.** pristajam na kaj, dam se prepričati, pustim se prepričati
συν-επόμνυμι prisegam skupaj

συν-εποτρύνω *poet.* [*v tm.*] hkrati priganjam, hkrati spodbujam
συν-επριάμην *aor. k* *συνωνέομαι*
συν-εράω ljubim tudi jaz, vračam ljubezen
συν-εργάζομαι *dep. med.* **1.** sodelujem, delam skupaj s kom, pomagam, *πρός τι* k čemu; **2.** *pt. pf. pass.* obdelan, obsekan *λίθος*
συνεργάτης, ου, ὁ *poet.* sodelavec, sodruđnik, pomočnik
συνεργέω (*σύνεργος*) [*avgm.* *συνηργ-*] sem sodelavec, sem sodruđnik, sodelujem, delam skupaj, pomagam *τινί τι*, *εἰς τι* *NT*
συν-εργός **2** *in σύν-εργος* **2** (*ἐργάζομαι*) ki pomaga, sodelujoč *πρός*, *εἰς τι*; *subst.* ὁ, ἡ sodelavec (sodelavka), sodruđnik (sodruđnica), pomočnik (pomočnica) *NT*, *τινός* pri čem (koga), *τινί* komu
συν-έργω *at.* = *συν-είργω*
συν-έρδω [*fut.* *συνέρξω*] *poet.* delam skupaj, pomagam
συν-ερείδω [*tudi v tm.*] *ep. poet.* stiskam, zatisnem (usta), zvezujem, vežem (roke)
συν-ἐρίθω, ὁ, ἡ sodelavec, sodelavka, sodruđnik, sodruđnica, pomočnik, pomočnica
σύνεξις, εως, ἡ zakonska zveza
συν-έρχομαι *med.* **1.** grem skupaj s kom; **2.** snidem se, shajam se, zbiram se *εἰς τι*; družim se, *αὐτήν τήν στρατείαν* *ξυνῆλθον* to vojno so združeni začeli; *pos.* **a)** dogovarjam se, pogajam se *τινί*, zedinim se; **b)** trčim skupaj, zadenem skupaj (sovražno), spoprimum se, udarim se; **c)** združim se (telesno), spolno občujem *τὸ σὸν λέχος*; **d)** *o denarju:* pritekam, dotekam; **e)** zгодim se, dogodim se ob istem času *ταῦτα πάντα*
συν-ερώ *gl.* *συν-αγορεύω*
σύνες *gl.* *συν-ίημι*
συν-εσθίω jem skupaj s kom *τινί* *NT*
σύνεσις, εως, *ion.* *ιως*, ἡ (*συν-ίημι*) **1.** *ep.* združitev, stek, stekanje *ποταμῶν*; **2.** pamet, razum, modrost *NT*, *σύνεσιν ἔχω* pameten sem, razumen sem
συνεστέον [*adi. verb. od σύν-εμι*] treba je biti skupaj ali občevati
συν-εστιάομαι *pass.* gostim se, obedujem skupaj s kom
συν-εστή, ἡ *ion.* skupna pojedina, obed
συν-έστιος **2** (*ἐστία*) ki živi s kom pri istem

ognjišču, ki živi s kom v isti hiši; *subst.* **συν-έστιος**, ὅ, ἡ domačin; gost

συνεστῶ, οὖς, ἡ (σύν-ειμι) skupno bivanje ali življenje

συν-έταιρος, ὅ *ion.* tovariš, prijatelj, sodrug

συνετός 3 (συν-ίημι) **1.** razumen, razsoden, preudaren, pameten, τὸ συνετόν preudarnost, razsodnost, razum, razumnost, sprevidnost; **2.** razumljiv, umeven

συν-ευδαιμονέω srečen sem skupaj s kom

συν-ευδοκέω potrjujem, pritrjujem, privoljujem v kaj *NT*

συν-εὐδῶ *poet. ion.* spim skupaj s kom *τινί*

συν-ευνάζομαι *pass. poet., συν-ευνάομαι ion.* [*aor.* συνευνάσθην *in* συνευνήθην] ležim, spim skupaj s kom *τινί*

συν-ευνέτης, ου, ὁ *poet., σύν-ευνος* 2 (εὐνή) *poet.* ki s kom leži, zakonski drug, zakonska družica, soprog, soproga, mož, žena

συν-ευπάσχω [*pisano tudi narazen:* σὺν εὖ πεπονθότων] hkrati imam tudi jaz dobiček ali korist, *τινί* od česa

συν-ευπορέω podpiram tudi jaz s čim, pomagam komu s svojim premoženjem *τινί τινος*

συν-ευτυχέω *poet.* srečen sem skupaj s kom

συν-εύχομαι *dep. med.* **1.** zaobljubim se skupaj s kom; **2.** molim skupaj s kom, pridružujem se molitvi koga

συν-ευωχέομαι *pass.* gostim se skupaj s kom *τινί NT*

συν-εφάπτομαι, *ion. συν-επάπτομαι med.* lotevam se skupaj s kom česa, borim se s kom proti komu, napadam skupaj s kom *τινός*

συν-εφέλλω vlečem, potegnem (hkrati) s seboj

συν-εφέπομαι *med.* [*pt. aor.* συνεπισπόμενος] grem skupaj s kom, spremljam koga; pridružujem se komu *τινί*

συν-εφίσταμαι *med. intr.* **1.** postavljen sem hkrati čez kaj; *subst. pt.* ξυνεφεστῶτες, οἱ sonadzorniki; **2.** vstanem, dvignem se (vzdignem se) proti komu *κατὰ τινος NT*

συνέχεια, ἡ neprenehljivost, neprenehnost, stanovitnost, vztrajnost

συνεχής 2 (συν-έχω) **1. a)** ki se drži skupaj, neprestan, nepretrgan, zaporeden, tekoč; **b)** ki se drži česa, držec se, soseden *πύργους*; **2. o času:** trajen, neprestan, stalen, nepreneh,

neprenehljiv *πόνος*; *δύναμις* stalna vojska, τὸ συνεχές τοῦ δήμου stalno občevanje z ljudstvom, τὰ συνεχέστατα stalne potrebe, redne potrebe; *adv.* συνεχές, *ion.* συνεχέως, συνεχῶς nepretrgoma, zdržema, neprestano, venomer

συν-έχθω *poet.* sovražim skupaj s kom

συν-έχω [*Et.: gl.* ἔχω] [*ep. impf.* σύνεχον, *pf.* συνόχωκα]

I. act. 1. trans. a) skupaj držim *δύναμιν*, vezem τὰ ὀστᾶ, obdajam, oklepam *κίων οὐρανία*, ὄτα zatisnem ušesa *NT*; **b)** obdržim pod orožjem, imam pod orožjem *στράτευμα*, imam v redu, krotim, brzdam *εἰρυσίας*, trdno držim (ujetega) *NT*; **c)** priganjam, spodbujam *ἀγάπη τινά NT*; **d)** stiskam *ὄχλος NT*; **e)** obdržim, ohranim, obvarujem *μέλαθρον, κόσμον, δώματα*; *subst. pt.* **συνέχων**, τό glavna stvar, združevalna vez; **2. intr. ep.** vezem se, skupaj se držim *ὄχῃς*; *pf.* συνοχωκῶς ἐπί τι zožen proti čemu;

II. pass. 1. skupaj se držim, sem tesno zvezan, držim se česa, *τροχοί* obtičim; **2.** kroti me kdo, stiska me kdo, *πατρὶ συνέχομαι* oče me ustrahuje; *pos.* muči me kaj, stiska me kaj, tare me kaj, *νόσω* bolan sem, *φόβω* bojim se, strah me je, *δίψῃ* žejen sem, *πυρετῶ* muči me mrzlica, *αἰχμηῆσι* napadajo me s sulicami, *ἐκ τῶν δύο συνέχομαι* dve čustvi gospodujeta nad mano *NT*; *πῶς συνέχομαι* kako bridko mi je *NT*; **3.** imam opraviti s čim, ukvarjam se (resno) s čim, bavim se (resno) s čim *τινί*, ἔν *τινι*, τῷ λόγῳ (neprestano) trdim *NT*

συν-ηβάω *poet.* preživim s kom mladost *τινί*

συνηγορέω (συν-ήγορος) **1.** pritrjujem komu; **2.** branim koga, sem branitelj (branilec, zagovornik) koga *τινί*, ujemam se s kom

συνηγορία, ἡ (συν-ήγορος) zagovor, obrambni govor

συν-ήγορος 2 (*ἀγορεύω*) **1.** ki zraven govori pri obravnavi *τινί*; *subst.* branitelj, branilec, odvetnik, zagovornik; **2.** ki se ujema, ki soglašā *τινί*

συν-ηδέατε *ion. plpf. od σύν-οἶδα*

συν-ήδομαι *dep. pass.* **1.** veselim se, radujem se skupaj s kom *τινί*, ἐπί *τινι* česa, οὐ *συνήδομαι* ne morem se veseliti, obžalujem *ἄλγεσι*; *včasih* = zelo se veselim *Euripid, Hipolit 1286, NT*; **2.** želim komu srečo, voščim komu srečo, čestitam ὅτι

συνήθεια, ἡ **1.** (zaupno) občevanje, druženje, prijateljstvo, zaupnost; **2.** navada, šega, običaj, navajenost, veččina

συν-ήθης 2 (ἡθος) **1.** ki je navajen koga, znan komu, zaupen, prijeten, ljub komu; *subst.* **συνήθης**, ὁ prijatelj, (dober) znanec, zaupnik; **2.** navajen, privajen, običajen, navaden; *subst.* **σύνθητες**, τό kar je običajno, česar je kdo navajen, navada (= συνήθεια), enakost običajev

συν-ήκω snidem se, prišel sem ali sem skupaj

συν-ηλικιώτης, ου, ὁ sovrstnik *NT*

συν-ημερεύω ves dan sem s kom skupaj, občujem s kom ves dan (vsak dan) *τινί*

συν-ημοσύνη, ἡ *ep.* (συν-ίημι) dogovor, pogodba

συν-ήορος 2 *ep.* = συν-ἄορος

συνηρετέω (ἐρέτης) *poet.* veslam skupaj; *pren.* sem prijatelj koga *τινί*

συν-ηρεφής 2 (ἐρέφω) *ion.* čez in čez pokrit, *τινί* s čim

συν-ηττάομαι *pass.* premagan sem skupaj s kom, podležem skupaj s kom *μετά τινος*

συν-ηχέω odmevam

σύν-θᾶκος 2 (θάκος) *poet.* pri kom sedeč, pridružen; *subst.* ὁ prisodnik, tovariš, Ζηνὶ θρόνων sedeč na prestolu ob Zevsu

συν-θάπτω pokopljem skupaj s kom *τινί* *NT*

συν-θεάομαι *med.* ogledujem, opazujem kaj skupaj s kom *τί*

συν-θέλω *poet.* hkrati želim, hočem isto, pri stanem na kaj

συνθεσίαι, αἶ (συν-τίθημι) *ep.* pogodba, dogovor

σύν-θεσις, εως, ἡ (συν-τίθημι) sestava, združenje, zveza, παραγμάτων razpostavitve, razdelitev, porazdelitev skupine; λόγων prazne besede

σύνθετος 2 (συν-τίθημι) **1.** sestavljen, zložen; **2.** *pren.* urejen, dogovorjen, ἐκ συνθέτου po dogovoru

συν-θέω *ep.* tečem skupaj s kom; *pren.* posrečim se, srečno (po sreči) se izidem

συν-θεωρέω **1.** opazujem skupaj s kom, gledam skupaj s kom kaj; **2.** dobro spoznam

συν-θίγω brusim s čim, dražim, spodbadam

συνθήκη, ἡ (συν-τίθημι) **1.** sestava; **2.** dogovor, pogodba, zveza, zaveza, mir

σύνθημα, ατος, τό (συν-τίθημι) **1.** sestava, znak, znamenje συμφορᾶς; **2.** kar je dogovorjeno, pogodba, dogovor, dogovorjeno ali določeno znamenje, geslo, beseda, πιστ' αὐεὶ ξυνθήματα znak večne zveze (zaveze), ἀπὸ (ἐκ) συνθήματος po dogovoru

συν-θηραῖτης, οὔ, ὁ (συν-θηράω), **συνθηρευτής**, οὔ, ὁ (συν-θηρεύω), **σύν-θηρος**, ὁ (θήρα) lovski tovariš, solovec *τινί*

συν-θηράω, **συν-θηρεύω** *in med. poet.* **1.** lovim skupaj s kom, spremljam koga na lovu; **2.** ulovim, ujamem, zgrabim skupaj s kom *τινί*

συν-θλάω razbijem, zdrobim *NT*

συν-θλίβω stiskam *NT*

συν-θνήσκω *poet.* umiram skupaj s kom *τινί*

συν-θρανόω razbijem, razrušim

συν-θραύω razbijem, zlomim

συν-θρύπτω zlomim; *pren.* ganem, omečim *καρδίαν* *NT*

συν-θύω darujem, žrtvujem skupaj s kom *τινί*

συν-ιδεῖν *gl.* συν-οράω

συν-ιέω *gl.* συν-ίημι

συν-ίζω *ion.* sedim skupaj s kom, imam sejo

συν-ίημι [*Et.*: *gl.* ἴημι] [*praes.* 2. *sg.* *tudi* ξυνίεις, 3. *sg.* ξυνίει, 3. *pl.* *NT* συνιοῦσι, *impf.* 1. *sg.* συνίειν, *ep. impf.* 3. *pl.* ξύνιεν, *aor.* ξυνέηκα, *imp.* ξύνες, *med.* 3. *sg.* σύνετο; *NT* συνιέω *in συνίω*]

I. act. **1.** pošiljam skupaj, spravljam skupaj, spravim v prepir, zanetim prepir, ἔριδι μάχεσθαι naganjam, ščuvam k boju; **2. a)** za znavam, čujem, slišim, opazim *τί τινος*; **b)** umem, razumem, uvidim, spoznam, vem *τινός*, *τινά*, *τὰ ναυτικά* večšč sem mornarstva;

II. med. **1.** dogovarjam se; **2.** = *act.* slišim *τινός*

συν-ικετεύω prosim skupaj s kom *τινί*

συν-ίμεν *ep.* = συν-ιέναι *gl.* σύν-ειμι

συν-ίπαρχος, ὁ *ion.* sopoveljnik konjenišтва

σύν-ισαν *gl.* σύν-ειμι

σύν-ισμεν *ipd. gl.* σύν-οιδα

συν-ιστάνω, **συν-ιστάω** = συν-ίστημι

συν-ίστημι [*Et.*: *gl.* ἴσθημι] [*pf. pt. ep.* συν-εσταώς, *ion.* συνεστεώς]

A. trans.

I. act. in pass. 1. postavljam skupaj, spravljam skupaj, sestavljam; **a)** združujem, zbiram, zgoščam; **b)** ščuvam, podpihujem, razvne-mam *ἐπί τινα*, *ἐς τι*, *ἐπί τινι*; *ἀντίπαλον ἔμαυτῶ* postavljam si sovražnika nasproti; **2. a)** seznanjam, predstavljam, priporočam *τινά τινι*; **b)** *NT* kažem *ἀγάπην*, potrjujem *δικαιοσύνην*, hvalim *ἔμαυτόν*, povzdigujem; **3. a)** dokazujem, izpričujem, razlagam *NT*; **b)** urejam, snujem, ustvarjam, povzročam *ὀλιγαρχίαν*, *μαντικήν ἔμαυτῶ* pridobivam si, *Ἄσιήν ἔμαυτῶ* podvržem si, *θάνατον ἐπί τινι* obsodim koga na smrt;

II. med. sestavljam (spravljam) sebi (zase) sku-paj, ustvarjam (delam, povzročam, nabav-ljam) sebi (zase);

B. intr. in med. 1. prihajam skupaj, shajam se, stopim skupaj, združujem se, držim se sku-paj; **2.** zbiram se, d(e)rem skupaj, *πόλεμος* vojna se začenja, *λέχος τινί* vdajam se komu, možim se s kom **a)** uprem se, zarotim se, *οἱ συνεστῶτες* zarotniki; **b)** trčim skupaj, spo-primem se, borim se, prepiram se; *γνώμαι* mnenja si nasprotujejo, se ne ujemajo; **c)** moram se boriti s čim *πόνω*; zabredem v kaj, zapletem se v kaj *τινί*, *λιμῶ* kot tovariš se mi pridruži lakota; **d)** postanem, nastanem, začem-njam se, izbruhnem *πόλεμος*; *τῆς μάχης* *συνε-στῶσης* na začetku bitke; **3. a)** stojim skupaj (pri, s kom), držim, ostanem skupaj; **b)** sto-jim trdno, *συνεστηκώς τινι* trden, samostojen pri čem (v čem); trajam dalje, živim, sem (pri rokah), *τοῦτο συνεστήκει* ta boj je trajal, *πάν-τα συνεστήκει* vse je bilo urejeno; **c)** usta-vim se, postanem, prestanem (z vojsko); **d)** držim s kom, pomagam komu; **e)** sestojim, sestavljen sem iz česa

συν-ιστίη, *ή ion.* = *συν-εστίη*

συν-ίστωρ, *ορος*, *ό* (*σύνοιδα*) sovedec, priča

συν-ισχυρίζω hkrati krepim, podeljujem moč

συν-ίσχω = *συν-έχω*

συν-ίω = *συν-ίημι*

συν-ναίω *poet.* stanujem skupaj s kom *τινί*

συν-νάσσω [*aor. pt. συννάσας*] *ion.* stiskam, tlačim, pham skupaj, zbijam

συν-ναυβάτης, *ου*, *ό* sopotnik (na ladji)

συν-ναυμαχέω borim se skupaj na morju, udeležujem se pomorske bitke, *τινί* s kom

συν-ναυστολέω *poet.* vozim se skupaj s kom na ladji *τινί*

συν-ναύτης, *ου*, *ό* sopotnik na ladji, popotni tovariš

συν-νέμω razdelim, dodelim

συν-νενέαται *gl. συν-νέω*

συν-νεύω *poet. 1.* prikimam, pritrdim, oblju-bim; **2.** skrčim se, stisnem se, podiram se, zrušim se

συν-νέφελος 2 (*νεφέλη*) v oblake zaviti, obla-čen

συν-νέω, *ion. συν-νηέω* [*pf. pass. συννένημαι, ion. 3. pl. συννενέαται*] spravljam na kup, ko-pičim, nalagam

συν-νικάω zmagam skupaj s kom *τινί*, *μετά τινος*

συν-νοέω *in med.* premišljam, premišljujem, preudarjam *παλαίφατα*

σύννοια, *ή, ion. συννοίη* (*σύν-νους*) **1.** razmi-šljanje, misel, premislek, preudarek; **2. poet.** skrb *βουλεύει*

σύν-νομος 2 (*συν-νέμω*) skupaj se pasoč, dru-žeč se s kom, *λέοντε* par levov; *subst. ό, ή* to-variš, tovarišica, drug, družica, prijatelj; mož, žena

συν-νοσέω boleham za isto boleznijo, bole-ham za isto strastjo, *τινί* s kom

σύν-νους 2 [*skrč. iz σύν-νοος*] pri sebi razmi-šljajoč, premišljujoč, zamišljen, preudaren

συν-οδεύω potujem, hodim skupaj s kom *τινί NT*

συνοδία, *ή* (*σύν-οδος*) družčina na potu, sku-pno potovanje *NT*

συν-οδοιπόρος, *ό* (*όδός, πόρος*) sopotnik

σύν-οδος, ή 1. sestanek, stek, stekanje, shod, skupščina, zbor, posvetovanje, zborovanje, družba; **2. a)** spopad, spoprijem, napad, boj; **b)** *χρημάτων* dnevni dohodki

σύν-οιδα *defect. pf. s praes. pomenom* [*Et.: gl. οἶδα*] [*2. sg. σύνοισθα, 1. pl. σύνοισμεν, fut. συνείσομαι in συνειδήσω, ion. pf. 1. pl. συνόι-δαμεν, plpf. 3. sg. συνήδεε, 2. pl. συνηδέατε*] **1.** vem kaj skupaj s kom, vem isto (kar ve kdo drug), *τινί τι* vem kaj o kom, *ἴνα τοῦτω ταῦτα* *συνειδῶμεν* da izvemo, kaj misli storiti; *σύνοι-δα νόσον* poznam bolezen; *ἐμοῦ συνειδότης* z mojo vednostjo; **2.** *σύνοιδα ἔμαυτῶ* zavedam se, dobro vem, *ἀμαθίαν* poznam svojo neve-

dnost; *veže se: a) nav. s pt. a) v nom.:* σύνοιδα ἔμαυτῶ σοφός ὢν da sem moder, πάντα ἐψευ-σμένος αὐτόν da sem ga popolnoma prevaral; **β) v dat.:** συνοίδαμεν ὑμῖν ἐοῦσι προθυμοτά-τοισι da ste, μοι θνήσκοντι συνείση βοῆ priča moje smrti, συνήδη ἔμαυτῶ οὐδὲν ἐπισταμένῳ dobro sem vedel, da ničesar ne vem (da ni-česar ne razumem), τοῖς λόγοις ζύνοιδα οὖ-σιν ἀλαζόσιν vem, da so besede bahave; **γ) v acc.:** χθόνιον ὄντα, ἄχρη πίτνοντα; εἰ τέοισί τι χρηστὸν συνήδεε πεποιημένον če je vedel, da je kdo izvršil kako nenavadno dejanje; **δ) s ὅτι, ὡς ali indirektnim vprašanjem:** ζύνισασ' εὐναί, ὅσα θρηγῶ, εἰ ἐπιορκῶ, ζύνοιδα ἔμαυ-τῶ, ὅτι οὐκ ἂν καρτερήσαιμι; **3. subst. pt. a) συνειδώς,** ó sovedec, sozarotnik οἱ συνειδό-τες τὴν πράξιν; **β) συνειδός,** τό znanje, po- znavanje zadev, poznavanje stvari, vednost, védenje o stvareh

συν-οικειόω 1. act. približam, prilagodim, priličim; **2. med.** prilagodim se, priličim se; *pf.* soroden sem

συν-οικέω 1. intr. a) prebivam, stanujem, ži- vim skupaj s kom *NT*, občujem s kom *τινί*; **β)** naselim se pri kom, družim se s kom (tudi telesno), oženjen sem s kom, imam za ženo *τινί*, τουτέων συνοικησάντων γίνεται iz tega zakona; **γ)** združen, zvezan sem s kom, ob- težen sem s čim, imam kaj *μυρίον ἄχθος*, ᾧ ζυνοικεῖ; **2. trans.** prebivam, stanujem s kom kje *Λιβύην τινί*

συνοίκημα, ατος, τό skupno bivanje, skupno prebivanje; *konkr.* sobivalci, sodrugi

συνοίκτης, εως, ἡ skupno prebivanje, obče- vanje, zakon

συνοικία, ἡ (σύν-οικος) **1.** hiša, kjer jih več stanuje skupaj, zadruga, družina; **2.** v najem dana hiša, najemniška hiša, skupno stanova- nje

συνοικία, τὰ (σύν-οικος) *sc.* ἱερά sinojkije, praznik združitev (zedinjenja) v Atenah, ki so ga obhajali vsako leto v spomin na to, da je združil Tezej vse državljanke v eno mesto

συν-οικίζω 1. naseljujem skupaj, spravljam v eno bivališče *τινά τινι*, združujem prebi- valce v eno mesto πάντας ἐς πόλιν; naselim, ustanovim (zopet) naselbino, obljudim πόλιν; *pass.* zedinim se, naselim se, stanujem kje; **2.** dajem komu hčer za ženo *τινά τινι*

συνοίκισις, εως, ἡ združitev v eno mesto, na- selbina

συν-οικοδομέω 1. hkrati sezidam, zgradim skupno; **2.** zidam, zlagam; *pass. NT* vzida me kdo ἔν *τινι*, εἷς *τι*

σύν-οικος, ὁ, ἡ skupaj stanujoč, živeč, pridru- žen *τινί*; ὁ sostanovalec, domačin, sosed, to- variš *τινί*, *τινός*

συν-οικουρός, ὁ *poet.* sovaruh hiše; *κακῶν* to- variš, sodrug, drug

συν-οικτίζω tudi jaz pomilujem koga, tudi jaz za kom žalujem *τινά*

συν-οίομαι *dep. pass.* sem istega mnenja, sem istih misli

συν-οίσομαι *gl.* συμ-φέρω

συν-ολισθαίνω [*pf.* συνωλίσθηκα] spodr- snem skupaj s kom, stekam se, tiščim kam ἐγκέφαλος

συν-ολολύζω zaženem hkrati krik, zakričim, zavreščim

σύν-ολος 3 in 2 cel, ves, skupaj; *adv.* τὸ σύνο- λον sploh, nasploh, popolnoma

συν-ομαίμων 2 *poet.* soroden; *subst.* sorod- nik, brat, sestra

συν-ομαρτέω hodim s kom, stojim komu na strani

συν-ομιλέω kratkočasim se, pogovarjam se s kom *τινί NT*

συν-ὀμνῦμι, συν-ὀμνύω 1. prisegam skupaj s kom, prisegam na skupno delovanje, za- vezujem se s prisego; **2. a) act.** zarotim se, zavežem se s kom zoper koga (proti komu) *τινί ἐπί τινα (τινι)*; **β) med.** zarotim se *κατα- λύσειν τὸν δῆμον*

συν-ομολογέω 1. strinjam se, pritrjujem, pri- znavam, τί kaj, obetam *τινί τι*; **2.** zedinim se, dogovorim se, pogodim se s kom glede česa *τινί τι*

συν-ομορέω mejim na kaj, sem tik ob čem *τινί NT*

συν-οπαδός 2 hkrati sledeč, spremljajoč

συν-οράω [*impf.* συνεώραν, *fut.* συνόψομαι, *aor.* συνεῖδον, *inf.* συνιδεῖν, *med. aor. pt.* συνειδό-μενος] **1.** gledam, motrim, pregledujem sku- paj s kom, vidim hkrati, ἀλλήλους συνεώραν dajali so si med seboj znamenja z ognjem; **2.** vidim, spoznavam, opažam, συνιδεῖν ἦν ἡ

Σ

ἀρχὴ ἰσχυρὰ οὖσα mogoče je bilo spoznati, da je ..., videlo se je, da je ...

συν-οργίζομαι *pass.* jezim se, srdim se, razkačen sem skupaj s kom τινί

συν-ορθόω ravnam, zravnavam, pospešujem hkrati, ἐν τῷ καθ' ἑκαστον ἐκπονουμένῳ ξυνορθοῦται τὸ πᾶν če se posamezne stvari skrbno izdelajo, napreduje tudi celota

συν-ορῶνω *ep.* [tudi v *tm.*] **1. act.** popolnoma razvnamem, razburim, ganem, omečim θυμόν; **2. med.** hkrati se premikam, dvignem se, vzdignem se, prodiram (drug proti drugemu)

συν-ορμίζω usidram (zasidram) ladje hkrati, usidram (zasidram) ladje eno poleg druge ναῦς

σύν-ορος 2, *ion.* **σύν-ουρος** (ὄρος) mejen, soseden, soroden

συνουσία, ἡ, *ion.* **συνουσίη** (σύν-ειμι) **1.** skupno bivanje, skupno prebivanje, družno življenje; **2. a)** občevanje, odnos, stiki, družjenje (med učiteljem in učencem), pogovor, razgovor, znanstveno razpravljanje; **b)** spolno občevanje; **3.** družba, tovarišija, pojedina

συνουσιάζω sem pri kom, živim skupaj s kom τινί

συν-ουσιαστής, οὔ, ὁ družabnik, prijatelj, učenec

συν-οφρῦόομαι *dep. med. poet.* nagrbanchim, nagubančim, nagubam čelo, mrščim obrvi

συν-οχή, ἡ (συν-έχω) **1.** zveza, zedinjenje, združenje, ἐν ξυνοχῆσιν ὁδοῦ kjer se poti družita ali križata, na razpotju; **2. NT** težava, stiska, strah

σύν-οχος 2 (συν-έχω) ki se ujema, ujemajoč se, skladden τινί

συν-οχκῶς *gl.* συν-έχω

σύν-οψις, εως, ἡ pregled

σύνταγμα, ατος, τό (συν-τάσσω) **1.** kar je sestavljeno, urejena vrsta, sklicana vojska, oddelek vojakov, množica vojakov, ki jih mora kdo dati, kontingent; **2.** ustava

συν-ταλαιπορέω *poet.* trpim skupaj nesrečo ali bedo, prenašam skupaj nesrečo ali bedo, μετά τινος s kom

συν-τάμνω *ion.* = συν-τέμνω

συν-τανύω skrajšam, povzamem, posnamem, ἐν βραχεῖ v malo besedah

σύνταξις, εως, ἡ (συν-τάσσω) **1.** sestava, uredi-

tev, razvrstitev, uprava, ukaz, ustroj, organizacija, μίαν σύνταξιν εἶναι ... τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα da je eden in isti red tako za sprejemanje denarja kot za izvrševanje dolžnosti; **2. a)** sklicana vojska, urejena vrsta, oddelek vojakov, bojni red, razvrstitev vojske; Ἑλληνικὴ σύνταξις iz vseh helenskih zveznih držav sestavljena vojska, σύνταξις γίγνεται vojska se zbira; **b)** davek (atenskih zaveznikov); **c)** (državni) dohodki κατασκευάζειν; **d)** plača (iz državne blagajne), pokojnina

συν-τάρασσω [tudi v *tm.*] **1.** popolnoma spravim v nered, zmešam, κρήνην skalim; *pass.* zbiram v trume, pripravljam vstajo, snujem vstajo; **2.** strašim, zmedem, spravljam v strah, vzbujam strah komu, vznemirjam, vnemam πόλεμον

σύντασις, εως, ἡ (συν-τείνω) napenjanje, napor

συν-τάσσω, *at.* **συν-τάττω**

I. act. in pass. postavljam skupaj **1.** urejam, razpostavljam po redu, postavljam (spravljam) v red, sem reditelj, sem urejevalec, uravnavam, πλοῦτον εἰς οἰκονομίαν uvedem upravo za premoženje **a)** združujem v celoto; **b)** uvrščam v vojsko, postavljam v bojno vrsto, συντεταγμένος στρατηγός pameten, razsoden; **c)** dovršujem, narejam, pišem, sestavljam, spisujem, spišem; **d) pass.** zavem se, umirim se πρὶν ξυνταχθῆναι τὴν γνώμην (*drugi berejo συνταθῆναι*: preden bi ukrenili potrebno); **2. a)** odrejam, zapovedujem, ukazujem, naročam, nalagam, θεραπείαν zapišem zdravilo, predpišem zdravilo, povem zdravilno rastlino; **b)** dogovorim se, najemam koga za kaj;

II. med. 1. sestavljam, urejam sebi, razvrstim se, stopam skupaj; *subst. pt.* οἱ συντεταγμένοι zaratniki *Ksenofont, Grška zgodovina* 3, 3, 7; **2.** postavljam svoje čete v bojno vrsto, συνταξάμενοι, συντεταγμένοι v (bojni) vrsti; **3.** določam, nalagam ὡς ἐξήκοντα ναῦς

συν-ταχύνω *ion.* **1. trans.** pospešujem skupaj τὴν ἐπιχείρησιν, βίον krajšam; **2. intr.** podvizam se, hitim, ὁ βίος hiti proti koncu, se hitro bliža koncu

συν-τείνω **1. trans. a)** napenjam νεῦρα, nategujem, priganjam δρόμημα κυνῶν, σεαυτὸν ζύντεινε pazi; στέργηθρα φρενῶν tesneje

zvežem, pritegnem; **b)** obračam, nanašam na kaj εἷς τι; **2. intr.** merim na kaj; napenjam se, trudim se

συν-τειγίζω gradim skupaj s kom zid (utrdbo), utrijem skupaj s kom, pomagam komu utrditi

συν-τεκμαίρομαι *dep. med.* sklepam, preudarjam, presojam iz mnogih znamenj

συν-τεκνοποιέω rodim s kom otroke, dobim s kom otroke τινί

συν-τεκταίνομαι *dep. med.* [tudi v *tm.*] iztešem, naredim skupaj s kom, μῆτιν izmišljam, snujem skupaj s kom

συντέλεια, ἡ **1. a)** skupno plačevanje, skupen prispevek, donesek; **b)** v *Atenah*: davčna skupina, ki je vključevala od 5 do 15 ljudi; ti so morali skupaj opremiti eno triero; **2.** dopolnitev, izvršitev, konec *NT*, λαμβάνω συντέλειαν dovršim se, končam se

συν-τελέω **1. a)** dokončam skupaj s kom, končam, popolnoma dovršim, izpolnim; *pass.* končam se, izpolnim se, minem *NT*; **b)** διαθήκην sklepam zavezo *NT*; **2.** prispevam, pošiljam τί τινι, plačujem (davke) skupaj s kom, spadam v davčno skupino, *npr.* εἰς τοὺς ἱππέας k viteškemu sloju (stanu), v razred vitezov; podvržen sem davku, sem davčni zavezanec, sem podložen

συν-τελής 2 (τέλος) ki plačuje davek skupaj s kom; dolžan plačati davek, podložen

συν-τέμνω, *ion.* **συν-τάμνω** **1.** razrežem, prirežem, urežem χιτῶνας; **2.** obrežem, krajšam, prikrajšujem τὰς πρῶρας ἐς ἔλασσον, skrajšam *NT*; **a)** omejujem, skrčim μισθοφορίαν; grem po najkrajši poti, veslam, jadram naravnost, po bližnjici (ὁδόν); **b)** hitro dohitim, dosežem βλάβαι; **c)** hitro izvršim; **d)** hitim, συντάμνοντος τοῦ χρόνου ker čas hiti

συντεταγμένως [*adv. pt. pf. pass. glag.* συντάσσω] dobro urejeno, po dogovoru, po načrtu

συντεταμένως [*adv. pt. pf. pass. glag.* συντείνω] napeto, naporno, marljivo, vneto

συν-τετραίνω *ion.*, **συν-τιτράω** vrtam, prevrtam, predrem, prederem skupaj s čim; οἱ κόλποι τοὺς μυχοὺς ἀλλήλοις (zaliva) s svojima koncema segata (prodirata) skoraj drug do drugega, se s svojima koncema skoraj doti-

kata; *pf. pass.* συντετρῆσθαι biti zvezan ali spojen s predori (z rovi)

συν-τήκω **1. trans. act.** stopim, raztopim, spajam, združujem, χρόνον διακρούεις preživim čas v solzah; **2. intr. pass.** raztopim se, topim se, hiram, ginem, medlim (od žalosti); *pf.* upadel sem, žalosten sem, ὄμμα oko je motno

συν-τηρέω hranim, ohranim, ohranjam, varujem, obdržim v spominu *NT*

συν-τίθημι [*Et.: gl.* τίθημι] [*ep. aor. med.* 3. *sg.* σύνθετο, *imp.* 2. *sg.* σύνθεο, *ion. aor. med.* συνεθήκαμην]

I. act. in pass. **1. a)** postavim, spravim skupaj; zlagam, skladam ὅπλα ἐν τῷ ναῶ; *pos.* povzamem, posnamem v malo besedah, ὄμνυ συντιθεὶς ἅπαν γένος θεῶν prisezi skratka pri celem rodu bogov, ἐν βραχεῖ συνθεὶς λέγω na kratko povem; **b)** sestavim σκευή, zložim, združim, zvežem λίθους, πλίνθους, sešijem χιτῶνας; **c)** pridenem, naredim, delam, gradim τριήραας; νόμον pripravljam (snujem) načrt zakona; **d)** sestavim, spišem, opisujem, pripovedujem λόγον, Ἑλληνικά, izmislim si αἰνιγμα, ὁ συνθεὶς τὰδε ki si je to izmislil, zvijačni podpihovalec; **e)** γέλων πολύν hkrati se zelo smejem, hkrati se glasno smejem; **f)** določim ὁ συνθεθεὶς χρόνος; **2.** preudarjam, premišljam, presojam, primerjam;

II. med. **1.** sestavljam sebi (zase), pridobivam sebi (zase) δύναμιν, uredim τὰ τῆς πόλεως; **2.** zaznavam, zapazim, opazim, poslušam, čujem, slišim θυμῶ, φρεσίν; **3.** dogovorim se, sklenem (s kom pogodbo) τινί, ὄμαιχμίην πρὸς τινα, φιλίαν; določim νύκτα, obljubim *NT*; ναῦλον (po dogovoru) obljubim prevoznino; συνθέμενος združen, po dogovoru, ταῦτα συνθέμενοι po tem dogovoru; **4.** pritrjujem, dovoljujem

συν-τιμάω častim, cenim skupaj s kom

συν-τιτράω *gl.* συν-τετραίνω

συν-τιτρώσκω (večkrat) ranim, zadam več ran

συντομία, ἡ kratkost, okrajšanje

σύν-τομος 2 (συν-τέμνω) zrezan, obrezan; skrajšan, kratek; *subst.* ἡ σύντομος *sc.* ὁδός krajša pot, bližnjica; τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ bližnjice; τὸ συντομώτατον, ἡ συντομωτάτη najkrajša pot; *adv.* συντόμως, *comp.* συντομώτερον, *sup.* συντομωτάτως **a)** (na) kratko,

v kratkem (času) *NT*; **b**) takoj, brez ovinkov, kratkomalo

σύν-τονος 2 (συν-τείνω) **1.** napet, nategnjen, συντόνω χειρί z urno roko, δράμημα uren tek, hiter tek; močen, silen αὐλῶν πνεῦμα; strog, hud, skrajšen πενία; **2.** vnet, marljiv, prizadeven ἔρω; *adv.* συντόνωσ vneto, napeto, συντόνωσ βλέπω napeto gledam, pozorno gledam; σύντονα (ἔλκω) spretno, pripravno

συν-τράπεζος, ó somiznik, tovariš pri mizi, sosed pri obedu

σύν-τρεις po trije (skupaj)

συν-τρέφω **1.** *act.* vzgajam, redim koga skupaj s kom, pomagam vzgajati τινά τινα (μετά τινος); **2.** *pass.* vzgajam se, zrastem, nastanem skupaj s kom ζῶα, tesno sem zvezan s kom ζῆλος, navadim se česa

συν-τρέχω **1.** tečem skupaj s kom, tečem hkrati tudi jaz, τίνα μόρω συντρέχει v kakšno smrt hiti?; **2.** skupaj tečem, stekam se κρατήρ, *pren.* δόξα; **a**) zbiram se, kopičim se νέφρα; **b**) združujem se, ujemam se, zlagam se εἰς τῷτὸ αἰ γινῶμαι συνδραμον; τοῖς κριταῖς zedinim se, dogovorim se o volitvah sodnikov, τῆδε τοῦτο συντρέχει sreča in radost hodita skupaj; **c**) drem, derem, drvim proti komu, spopadem se εἰς χεῖρας

συν-τρέβω **1.** *act.* **a**) drgnem kaj ob čem (ob kaj); strem, zdrobim, lomim, polomim *NT*, zlomim, razbijem ναῦς; **b**) pokončam, pokvarim, pokazim, skazim; **2.** *pass.* zlomim se, razbijem se ναῦς, συντετριμμένοι σκέλη καὶ πλευράς z zlomljenimi, razbitimi nogami ..., συντετριμμένος τὴν καρδίαν potr v srcu *NT*

σύντριμμα, ατος, τό (συν-τρέβω) podiranje; nezgoda, pogin *NT*

συν-τροφος 2 (συν-τρέφω) **1.** skupaj s kom vzgojen ali vzrejen, ki s kom skupaj raste; *subst.* ó sodojenec, sovrstnik; ki s čim ali v čem živi; **2.** **a**) zaupen, soroden, prirojen, πενία krušna sestra; **b**) navajen, navaden, običajen, lasten τινί

συν-τυγχάνω **1.** trčim, zadenem skupaj s kom, sestanem se, snidem se s kom, srečam, naletim na koga, prihajam do koga τινί *NT*; ó συντυχῶν katerikoli, naključen; ἔργον συντυχόν navadno, malovredno delo; τινὸς κακοῦ ἄνδρός spoznam koga kot hudobnega človeka; μοῖρα ἐχθίονι zapadem sovražni usodi;

2. zgodim se, dogodim se, pripetim se, pri-merim se, zadene me kaj (včasih *impers.*), τὸ συντυχόν naključje

συντυχία, ἡ, *ion.* συντυχίη (συν-τυγχάνω) **1.** dogodek, slučaj, naključje, κατὰ συντυχίην slučajno; **2.** usoda, stanje, položaj; sreča, srečen izid, uspeh; nesreča, nezgoda, neprilika

συν-υποκρίνομαι *pass.* hlinim skupaj s kom τινί *NT*

συν-υπουργέω delam skupaj s kom, pomagam komu τινί *NT*

συν-υφαίνω (skupaj) stkem; zasnujem načrt skupaj s kom, naredim načrt skupaj s kom μῆτιν

συν-ωδίνω čutim (porodne) bolečine, žalostim se skupaj s kom *NT*

συν-ωδός 2 (ᾠδή) skladen, soglasen, ujemajoč se, prilegajoč se, priležen, primeren τινί

συν-ωθέω porivam, tlačim, stiskam τι εἰς, πρὸς τι

συνωμοσία, ἡ (συν-ὀμνῦμι) **1.** s prisego potrjena zveza (zaveza), zakletev, zarota *NT*; **2.** (politični) sestanek, skrivna družba, skrivno društvo, skrivni klub

συνωμότης, ου, ὁ (συν-ὀμνῦμι) sozarotnik, zaveznik

συνώμοτον, τό (συν-ὀμνῦμι) kar je potrjeno s prisego, zaveza, zveza

συν-ωνέομαι *med.* [*impf.* συνεωνούμην, *pf.* συνεώνημαι, *aor.* συνεπριάμην] pokupim, nakupim, najamem ἔπιπον

συν-ώνυμος 2 istega imena, istoimenski, τὸ περὶ συνωνύμων knjiga o istoimenskih pesnikih in pisateljih

συν-ωρίζομαι *med.* (συνωρίς) χέρα segam v roko

συνωρίς, ἴδος, ἡ dvojneprega, par, dvojica

συν-ωφελέω pomagam, koristim skupaj s kom, τινὰ εἰς τι komu pri čem (v čem); *pass.* imam hkrati korist

Συράκουσαι, *ion.* Συρήκουσαι, αἱ Sirakuze, mesto na Siciliji; *adi.* Συρακόσιος 3 sirakuzijski, sirakuški, sirakužanski; *preb.* Συρακόσιος, ὁ, *ion.* Συρηκόσιος Sirakuzijec, Sirakužan

Συρία, ἡ, *ion.* Συρίη Sirija, dežela med Evfratom in Sredozemskim morjem (s Fenicijo in Palestino); *preb.* Σύροι, οἱ Sirci, Sirijci;

fem. **Σύρα**, ἡ Sirka, Sirijka; **Σύριοι**, οἱ Asirci, Asirijci; *adi.* **Σύριος** 3 sirski, asirski; *adv.* **Συριστί** v sirske jeziku

σύριγμα, ατος, τό (συρίζω) žvižganje, piskanje, zvok (piščali)

σύριγμός, ὁ (συρίττω) žvižganje, trobljenje (slonov)

σύριγξ, ἡ γγος, ἡ **1.** cev; pastirska piščalka, sirringa; **2.** *ep.* tul, tok (shramba za kopje); **3.** *poet.* pésto, glavina (osrednji del kolesa, skozi katerega gre os); **4.** *poet.* žila dovodnica

σύρίζω, **σύρίττω** [*fut.* συρίζομαι, *aor.* ἐσύριξα] **1.** žvižgam, piskam na pastirsko piščal, piskam na siringo, šumim, bučim (*o vetru*); škripam πηδάλιον; **2.** sikam, izžvižgam τινά

συριη-γενής 2 (γίγνομαι) asirski, narejen v Asiriji ἄρμα

συρμαία, ἡ, *ion.* **συρμαίη** čistilno olje, čistilo, čistilna redkev

συρμαίζω *ion.* uporabljam čistila, uporabljam odvajalna sredstva

Σύρος, ὁ *gl.* Συρία

σύρραξις, εως, ἡ (συ-ρράσσω) napad, spopad, spoprijem

συ-ρράπτω zašijem, sešijem

συ-ρράσσω, *at.* **συ-ρράττω** (sovražno) trčim skupaj s kom, udarim na koga, napadem koga τινί

συ-ρρέω stekam se, shajam se, zbiram se

συ-ρρήγνυμι [*pass. fut.* συρραγήσομαι, *aor.* συνερράγην, *pf.* συνέρρωγα] **1.** *trans.* zlomim, polomim, strem, podrem, κακοῦς συνέρρηκται je potr (je strt) od zla; **2.** *intr. a)* ποταμοὶ συρρηγνῦσι ἔς τι se šumeče stekajo, se bučno družijo; **b)** udarim se, spoprime se τινί; **c)** πόλεμος se vname, se začne, nastane

σύ-ρρους 2 [*skrč.* iz σύρροος] **1.** stekajoč se; **2.** v zvezi, zvezan s kom τινί

Σύρτις, εως, *ion.* ἰος, ἡ Sirta (Sirtis), ime dveh zalivov na severni obali Afrike (Velika in Mala Sirta)

συρφετός, ὁ (σύρω) smeti, drhal, tolpa

σύρω [*fut.* συρῶ] vlečem, vlačim (iz česa), potegnem, vlečem, izvlečem (pred koga) *NT*

σῦς, σός, ὁ, ἡ [*Et.: iz ide. *súH-s ali *séuH-s* 'prašič', 'svinja'; *prim. tudi* ὄς] prašič, svinja, merjasec

συ-σκευάζω **1.** *act. in pass.* skupaj spravljam,

pripravljam (stvari) za na pot, πράγματα delam (povzročam, vnemam, netim, snujem) razprtije; **2. med. a)** spravljam skupaj svoje stvari, pripravljam se za pot, pripravljam se na pohod τὴν πορείαν; συσκευασμένος pripravljen za pot (za pohod); **b)** pripravljam zase, priskrbujem si ἐπιτήδεια; snujem; **c)** pridobivam si, spravljam si zvijačno na svojo stran, prisvajam si; πόλιν spletkarim v mestu, κατηγορίαν vložim tožbo (obtožnico), sprožim tožbo, podam obtožnico τινός zaradi česa, τὰ πράγματα snujem spletke; πάντας ἀνθρώπους ἐπὶ τινα podpihujem, ščuvam

συσκευασία, ἡ priprava za pohod, priprava za pot

συ-σκευαρέομαι *dep. med.* grem komu na roko, pripravljam kaj hkrati s kom τί

συσκηνέω, **συσκηνόω** **1.** stanujem (sem) s kom v istem taboru; **2.** jem, obedujem skupaj s kom

συσκηνία, ἡ (σύ-σκηνος) skupno obedovanje

σύ-σκηνος, ὁ (σκηνάω) sostanovalec, tovariš, sodrug

συ-σκιάζω gosto obsenčujem, pokrivam, zagrinjam

σύ-σκιος 2 (σκιά) senčen, obsenčen

συ-σκοπέω ogledujem, preudarjam kaj skupaj s kom τί

συσκοτάζει *impers.* temni se, mrači se, dela se noč

συ-σκυθροπάζω čemerem, godrnjav, žalosten sem skupaj s kom

συ-σπαράσσω trgam, tresem *NT*

σύσπαστος 2 ki ga je mogoče potegniti skupaj

συ-σπάω vlečem skupaj, sešivam

συ-σπειράομαι *pass. in med.* zvijam se, zamotam se, krčim se; *pren.* stisnem se, sklenem se, čete tvorijo goste (strnjene) vrste συσπειραθέντες ἐχώρου

συ-σπεύδω, **συ-σπουδάζω** prizadevam si, trudim se skupaj s kom, pomagam komu, sodelujem, pospešujem τί τινι

σύσ-σημον, τό (σῆμα) dogovorjeno znamenje *NT*

συσ-σῆτιέω obedujem skupaj s kom τινί

συσ-σῆτιον, τό **1.** skupen obed; **2.** skupna obednica

σὺσ-σῖτος 2 (σιτέομαι) ki skupaj obeduje; *subst.* ó tovariš pri obedu, somiznik

συσ-σῶζω rešujem skupaj s kom, pomagam rešiti

σὺσ-σωμος 2 združen v enem telesu, *subst.* soud, član NT

συσταδόν *adv.* (συν-ίσταμαι) skupaj stoječ, μάχη boj iz bližine, boj od blizu

συστασιάζω udeležujem se razprtije, sodelujem v uporu (v zaroti, pri vstaji)

συστασιαστής, οὔ, ó soupornik NT

σύστασις, εως, ἡ 1. (συν-ίστημι) sestavljanje, sestava; **a)** προσώπου nagubančenje (nagubančenje, nagubanje) obraza, resen (strog) izraz na obličju ali resen (strog) pogled, resnost, strogot; **b)** ureditev, postavitev, organiziranje, organizacija, razvrstitev čet, bojni red, bojna razporeditev; **2.** (συν-ίσταμαι) shajanje, zbiranje (za upor, za boj), zborovanje; **a)** združevanje, sestanek, shod; **b)** obstanek, trdnost, stanovitnost; **c)** zarota, upor, vstaja, stranka, privrženci; **d)** spopad, boj, bitka; **e)** stanje, kakovost, položaj, φρενῶν razburjenost, razdraženost γνώμης

συστασιώτης, ου, ó *ion.* soupornik, somišljenik, privrženec, pristaš

συστατικός 3 priporočen, priporočilen NT

συσταυρόω križam skupaj s kom τινά τινι NT

συστεγάζω popolnoma pokrijem ali zagnem

συστέλλω 1. **a)** skupaj postavljam, zlagam, skladam, sestavljam, urejam; **b)** pokrivam, zagrinjam NT; **2. a)** skupaj vlečem, spenjam ἴστια, pošiljam skupaj, krčim, omejujem, prikrajšujem, zmanjšujem, slabim; *pass.* omejujem se, pritrgujem si; stisnem se, sključim se, skrivam se; **b)** ponižujem, uklonim; **c)** skupaj zganjam, zapodim εἰς τὰ τείχη

συστενάζω vzdihujem skupaj s kom NT

συστεφανηφορέω ovenčam se skupaj s kom
σύστημα, ατος, τό (συν-ίστημι) združitev, celota, truma, drhal, društvo, zbor, oddelek; sistem

συστοιχέω stojim v isti vrsti, pripadam isti vrsti NT

συστολή, ἡ (συστέλλω) omejitev, prikrajšanje

συστρατεία, ἡ skupno vojskovanje, skupna vojska

συστρατεύω *in med.* vojskujem se skupaj s kom, grem skupaj s kom na vojno, τινί, μετά τινος s kom, ἐπί τινα proti komu

συστρατηγέω sem skupaj s kom vojskovodja, sem sopoveljnik

συστρατηγός, ó sopoveljnik, sovojskovodja

συστρατιώτης, ου, ó sovojščak, sobojevnik, soborec NT

συστρατοπεδεύομαι *dep. med.* utaborim se skupaj s kom, postavljam skupaj tabor σύν τινι

συστρέφω 1. *act.* hkrati vrtim, zvijam, skupaj vlačim, zbiram NT, združujem, stiskam, skleпам (skupaj); **2. pass.** sklepam se, združujem se, zbiram se, ἔθιμα συνεστραμμένον krepka in jedrnata beseda

συστροφή, ἡ 1. zbiranje množice, truma, kr-delo, četa; **2.** hrup, vstaja, zarota NT

συσφάζω, **συσφάττω** koljem, morim, žrtvujem τινί skupaj s kom συσφαγῆναι

συσχηματίζομαι *med.* ravnám se po kom τινί NT

συσχολάζω imam hkrati čas, učim se skupaj s kom; *subst. pt.* συνεσχολακότες, οἱ ki pripadajo isti šoli, učenci (člani) iste šole

σύτο *gl.* σέω

συφε(ι)ός, ó *ep.* svinjak, συφεόνδε v svinjak

συφορβός, ó *ep.* svinjar, svinjski pastir

συχνός 3 1. pogost, številen, nepretrgan, mnog, obilen, izdaten; **2. o prostoru:** daljni, dolg, prostoren, širok; *adv.* συχρόν daleč, v daljavi, v velikih presledkih; **3. časovno:** mnog, dolg, neprestan, trajen, συχνάς ἡμέρας več dni zaporedoma

σφ' = σφέ, σφι *gl.* οὐ¹

σφαγεύς, έως, ó (σφάζω) 1. pobijalec, klavec, morilec; **2.** morilni meč

σφαγή, ἡ (σφάζω) 1. klanje, žrtvovanje, umor, uboj, pobož; **2. a)** smrtna rana; **b)** grlo, gola-nec (mesto, kjer so zaklali žival)

σφαγιάζω *in med.* (σφάγιον) prezehem vrat, zakoljem (žrtve), žrtvujem, darujem, ukažem žrtvovati

σφάγιον, τό (σφάζω) darilna žival; *pl.* žrtev, preroški znaki, prerokbe (iz gibanja darovane živali in iz droba)

σφάγιος 3 (σφάζω) moreč, móρος umor, samomor

σφαδιάζω 1. utripam, bream, vzpenjam se, postavljam se na zadnje noge (*o ranjenem konju*); 2. nestrpen sem, silno želim kaj, nestrpno koprim po čem *ἐπί τι*

σφάζω *ep. ion. poet., at.* **σφάπτω** [*fut.* σφάξω, *aor.* ἔσφαξα, *pass. pf.* ἔσφαγμαί, *aor.* ἔσφαχθην *in* ἔσφάγην, *fut.* σφαγήσομαι, *ep. aor.* σφάξα] prerežem vrat, koljem, zakoljem, žrtvujem; ukažem darovati, ubijam, pobijam, morim

σφαῖρα, ἡ krogla, obla, žoga

σφαιρη-δόν *adv. ep.* kakor žogo

σφαιρίζω (σφαῖρα) igram (se z) žogo, žogam se

σφαιρο-ειδής 2 (εἶδος) okrogel, okroglast, oblast

σφακελίζω imam ali dobim vnetje ali prisad (raka), prisadim se, vnamem se

σφάκελος, ó krč, vnetje, prisad, rak

σφαλερός 3 1. spolzek, drsen, gladek; *pren.* mamljiv, goljufiv, varljiv, prevarljiv; 2. omahljiv, negotov, nezanesljiv, nevaren

σφάλω [*fut.* σφαλῶ, *aor.* ἔσφηλα, *pf.* ἔσφαλλα, *pass. pf.* ἔσφαλμαι, *aor.* ἔσφάλην, *fut.* σφαλήσομαι]

I. act. 1. naredim (povzročim, storim), da kaj pade; podiram, rušim, omajam, mečem na tla, prekucujem, uničujem, slabim, škodujem, oškodujem, spravljam v nesrečo; 2. *pren.* motim, begam, spravljam s prave poti; varam, goljufam, zapeljujem, spravljam v zadrego (v zмотo); τῆς γνώμης τινά zmedem komu naklepe, prekrizham komu načrte;

II. med. in pass. 1. omahujem, spotaknem se, padem (v nesrečo), propadem, doživim poraz; 2. poginem, zaidem v nesrečo, ponesreči se mi, imam škodo; 3. motim se, varam se, grešim, izgubljam kaj, oropa me kdo česa ἔν τινι, περί τι, γνώμη, τινός

σφάλμα, ατος, τό 1. padec, nezgoda, nesreča, škoda, poraz, izguba; 2. zмотa, pomota, prestoppek, pregreha, pregrešek

σφαραγέομαι *med. ep.* [*Et.*: *iz ide. kor.* *sb^hrh₂(e)g'- 'počiti (pokati)', 'razpočiti (se)'; *prim. stind.* sphúrjati 'prasketati', 'brneti', *stvnem.* sprehhan 'govoriti', *nem.* sprechen 'go-

voriti', *lit.* sprógti 'počiti', 'razpočiti se'] [*Obl. impf.* 3. *pl.* σφαραγεῦντο] 1. prasketam, sikam, cvrčim; 2. napet sem, poln sem, prepoln sem, nabrekel sem

σφᾶς, σφάς *gl.* σφεῖς

σφάττω *gl.* σφάζω

σφέ, σφέας *gl.* σφεῖς

σφεδανός 3 *ep.* [*Et.*: *morda sor. s* σφαδιάζω *in* σφενδόνη] silen, hud, silovit, viharen, vihrov

σφεῖς, *neutr. ion.* σφέα [*Et.*: *iz ide.* *se, *sē; *prim. lat.* sibi, sē, *sl.* sebi, si, sebe, se] [*Obl. gen.* σφῶν, *ep. ion.* σφέων, σφείων, *dat.* σφίσι(ν), *ep. ion. poet.* σφί(ν), σφ', *acc.* σφᾶς, *ep. ion. poet.* σφέας, σφάς, σφέ, σφ'; σφί(ν), σφέ, σφάς *samo enklit.*] *pron. za 3. os.*: 1. *demonstr.* = αὐτοί sami; *Sofokles, Ojdip v Kolonu 1490* σφί = αὐτῶ; 2. *refl.* = ἑαυτῶν itd.: sebe, sebi, se; *kot indirektni refleksiv pa se prevede*: njih itd.; *Iliada 10, 398* = ὕμεῖς; *pogosto v zvezi z αὐτοί*

σφέλας, αος, τό [*Et.*: *iz ide. kor.* *sp^(h)el- 'cepiti', 'trgati'; *prim. stind.* sphálaka- 'deska', 'polica', 'letev', *sl.* polica] [*Obl. pl.* σφέλα] podnožje, podnožnik, pručica

Σφενδαλεῖς, οί Sfindalejci, Sfindalci, prebivalci atiškega demosa Sfindala (Σφενδάλη)

σφενδονάω mečem, lučam, streljam s pračo

σφενδόνη, ἡ [*Et.*: *morda sor. z lat.* funda] 1. prača; 2. a) volneni trak pri prači; b) kamen za pračo; 3. okvir prstana (v katerega je bil vdelan biser)

σφενδονήτης, ου, ó (σφενδονάω) strelec s pračo, pračar

σφενδονητική, ἡ *sc.* τέχνη veščina (spretnost) streljanja s pračo, spretnost v streljanju s pračo, pračarstvo

σφετερίζομαι *med.* prisvajam si, lastim si kaj tí

σφέτερος 3 (σφεῖς) *pron. refl. poss.* (*povratno-svojljni zaimek*) za 3. *os. pl.* (*redko sg.*) svoj (lasten), *pogosto se krepí z* αὐτῶν; *subst.*

1. σφέτεροι, οί svojci, lastni ljudje, pristaši; 2. σφέτερον, τό osebna korist; σφέτερα, τά lastno imetje, položaj, korist, stranka; οί τὰ σφέτερα φρονοῦντες somišljeniki, privrženci, pristaši; *Ksenofont, Kirova vzgoja 6, 1, 10* = naš

σφέων *gl.* σφεῖς

σφηκόω (σφήξ) tesno zvežem, zadrngnem
σφήλεν *gl.* σφάλλω
σφήξ, σφηκός, ó osa, sršen
σφί *gl.* σφεῖς
Σφίγγξ, Σφιγγός, ἡ Sfinga, mitološko bitje, ki je bivalo pri Tebah in mimoidočim zastavljalo uganke
σφίν, **σφίσι** *gl.* σφεῖς
σφόδρα *adv.* zelo, hudo, silno, vestno, οὐ σφόδρα τι ne ravno posebno, καὶ σφόδρα kajpada, seveda, gotovo, vsekakor; τὸ σφόδρα prenapetost, sila
σφοδρός 3 (σφαδάζω) **1.** hud, silen, strasten, močen, delaven, odločen, krepak, goreč, natančen; **2.** o stvarih: težek; *adv.* σφοδρῶς silno, zelo
σφοδρότης, ητος, ἡ sila, hitrica, naglica, divjost
σφονδύλιος, ó vretence; *pl.* hrbtenica
σφός 3 = σφέτερος; *včasih* = njegov, njen
σφραγίζω **1.** pečatim, zapečatim, zapiram, skrivam, shranjujem, zavarujem, potrjujem *NT*; **2.** zaznamujem, σημαντροὶς δεινοῦς ἐσφραγισμένος grozno izdelan
σφραγίς, ἴδος, ἡ, *ion.* σφρηγίς **1. a)** pečat, pečatnik, pečatni prstan *NT*; **b)** pečatni vtis, odtis, odtisek; **2.** potrdilo *NT*
σφράγισμα, ατος, τό (σφραγίζω) pritisnjen pečat
σφρηγίς *gl.* σφραγίς
σφυγμός, ó (σφύζω) utrip, utipanje, bitje srca ali žile, drget, drgetanje, σφυγμὸν ἔχω drgetam
σφύζω bijem, utripam, οἶον τὰ σφύζοντα kakor žile odvodnice, kakor žile utripalnice, kakor arterije
σφῦρα, ἡ *ep.* (kovaško) kladivo
σφυρ-ήλατος 2 (ἐλάυνω) s kladivom obdelan, kovan, trden
σφυρίς, ἴδος, ἡ košarica, jerbašček
σφυρόν, τό *ep.* sklep, gleženj, peta, noga
σφῶ, **σφῶι** [*gen., dat.* σφῶϊν, σφῶν] vidva oba, vaju obeh, vama obema
σφωέ *enklit. ep. [acc. du. od σφεῖς] [gen., dat. σφῶϊν]* ona (dva) oba itd., njima obema
σφωίτερος 3 *ep.* vaju obeh, vajin

σχάζω režem, prerezujem, param, razparam, puščam kri, oviram, motim
σχέδην *adv.* (σχεῖν) polagoma, počasi, previdno, oprezno
σχεδία, ἡ, *ion.* σχεδίη [*Et.: subst. fem. od σχέδιος sc. ναῦς ali γέφυρα*] **1.** splav, brod, čoln; **2.** most na ladjah, most na čolnih, ladijski most
σχεδιάζομαι brez priprave, hitro, nenadoma nastanem, se pripravim ali sestavim
σχεδίην *adv. ep.* blizu, v bližini
σχεδό-θεν *adv. ep.* iz bližine, od blizu
σχε-δόν *adv.* [*Et.: iz σχεῖν (gl. ἔχω) s sufiksom -δον*] **1.** blizu, v bližini; od blizu; v bližino; *pren.* μάλα σχεδὸν ἑών zelo bližnji rojak; **2.** skoraj, malodane, približno, nekako
σχεθεῖν, **σχεθέειν**, **σχέμεν**, **σχέσθαι**, *ipd. gl.* ἔχω
Σχερίη, ἡ Sherija, domovina Fajakov
σχέσις, εως, ἡ (σχεῖν) = σχῆμα
σχετλιάζω (σχέτλιος) tarnam, stokam, tožim, vzdihujem, ἐπί τινι zaradi česa, nad čim
σχετλιασμός, ó tarnanje, nejevolja
σχέτλιος 3 in 2 [*Et.: iz *σχέ-θλιος*] **1.** stanoviten, vztrajen; **a)** močen, krepak, silen, drzen, predrzen, smel; **b)** hudoben, trd, brezbožen, strahovit, grozen, zločest, strašen, poguben; **c)** brezobziren, neprijazen Ζεύς; **2.** beden, nesrečen
σχέτο, **σχέτω** *gl.* ἔχω
σχῆμα, ατος, τό [*Et.: iz σχεῖν; gl.* ἔχω] **1. a)** drža, držanje, položaj (telesa), premikanje, gibanje, telesna kretnja, gibanje, (moško) obnašanje, vedenje; mesto, služba ἐμαυτοῦ σχῆμα ἀπολαμβάνω; **b)** zunanja podoba, izraz, pogled, oblika, (senčna) podoba, postava, obličje *NT*; βίου življenjske razmere (položaj), τέκνων videz, obraz, μορφῆς zunanja podobnost, πόλεως stanje (razmere) v polis (v mestu), πολιτείας državna ustava, državna oblika, ustavna oblika, način vladanja; kakovost, kakšnost, lastnost, σχῆμα πέτρας = πέτρα; **c)** bojni red, bojna razporeditev, razvrstitev vojske; **d)** noša στολῆς Ἑλλάδος, obleka, nošnja κόσμος; **e)** sijaj, blesk, dostojnost, dostojanstvo, τύραννον σχῆμι' ἔχων v kraljevskem sijaju; **2.** videz, pretveza, pretvarjanje, λόγου prazna beseda, fraza

σχηματίζω 1. act. a) dajem podobo, dajem obliko, upodabljam, oblikujem, slikam, τὸν βραχίονα γυμνὸν οἶον ἐφ' ὕβρει σχηματίζων παραφέρω dvignem golo roko pripravljeno za nasilno dejanje; **b)** lepšam, krasim, ῥυθμοὶ σχηματιζόμενοι ritem v gibanju; **2. med. a)** upodobim sebi, krasim svoje, uredim si κόμην; **b)** delam se, hlinim ἐρῶν, vedem se, kakor da bi ..., obnašam se, kakor da bi ..., ἀμαθεῖς εἶναι, ὡς διαπραττομένη

σχημάτιον, τό ion. način, oblika plesa, ples **σχηματισμός, ὁ** pretvarjanje, prikrivanje **σχίζα, ἡ ep. poet., ion. σχίση** poleno, trska, treska

σχίζω [Et.: iz ide. kor. *sk^heid-, *sk^hid- 'klati', 'kalati', 'razklati', 'rezati', '(raz)cepi', 'ločevati'; prim. stind. chinátti 'odrezuje', 'cepi', chidráh 'luknja', lat. scindō 'trgam', 'param', 'cepim', scandula, scindula 'škodla', 'strešnica', 'kalanica', sl. škodla, cediti, čist, got. skaidan 'ločiti', stvnm. scintula 'škodla', scīt 'poleno', 'cepanica', sceidan 'ločiti', nem. Scheit 'poleno', 'cepanica', Schindel 'škodla', scheiden 'ločiti', lit. skiedžiu 'ločim', skiedrá 'treska', let. skaida 'treska'] [Obl. fut. σχίσω, aor. ἔσχισα, pass. ἐσχίσθη] **1. act. cepim, razcepim, koljem, razkoljem, trgam, raztrgam NT, delim, ločim; ὑποδήματα umetno urežem, prikrojim; **2. pass.** ločim se, delim se, cepim se, γνῶμαι mnenja so bila deljena, mnenja so bila razdvojena, ἐσχίσθη τὸ πλῆθος množica je bila razdeljena NT**

σχίνο-κέφαλος 2 (κεφαλή) ki ima podolgovato, morski čebuli podobno glavo, čebuloglav

σχῖνος, ἡ 1. ion. mastika, mastikovo drevo; **2.** morska čebula

σχίσις, εως, ἡ (σχίζω) cepljenje, razcepitev, ločitev; stranska pot

σχίσμα, ατος, τό (σχίζω) razpoka, razpor; razdor, razkol, razprtija, nesloga NT

σχιστός 3 [adi. verb. od σχίζω] razcepljen, ὁδός razpotje, razcepišče cest (poti), križpot, križpotje

σχοίατο, σκoίην gl. ἔχω

σχοίνιον, τό vrv, konopec NT

σχοῖνος, ὁ 1. sitje, loček, ločje; **2.** vrv, konopec; **3.** merska vrvica, dolžinska mera Egipčanov in Perzijcev (po Herodotu = 60 stadijev)

Σχοῖνος, ἡ Shojnos, mesto v Bojotiji

σχοινο-τενής 2 (σχοῖνος, τείνω) ion. raven kakor napeta merilna vrvica, raven, v ravno smer, σχοινοτενές ποιέομαι potegnem premo (črto)

σχολάζω (σχολή) 1. brez dela sem, brez posla sem, praznujem, počivam, mirujem, ἀπό τινοσ ne ukvarjam se več s čim, ne bavim se več s čim, ne ukvarjam se s kom, imam mir pred kom, ne nadleguje me več kdo, οἶκος σχολάζων prazna hiša, osnažena hiša; **2. a)** imam čas za kaj ali za koga τινί NT; posvetim se čemu, ukvarjam se s čim πρὸς τι, sem učenec koga; **b)** omahujem, obotavljam se, mudim se

σχολαῖος 3 (σχολή) [comp. σχολαίτερος, σχολαιότερος, sup. σχολαίτατος] brez posla, brez dela, nezaposlen, počasen, nedelaven, len, σχολαίαν ποιῶ τήν ὁδόν zavlečem pot; adv. σχολαίως polagoma, počasi, leno, preleno

σχολαιότης, ητος, ἡ počasnost, lenoba

σχολαστικός 3 brezdelen, brezposeln; subst. **σχολαστικόν, τό** brezdelnost, praznovanje, prosti čas

σχολή, ἡ [Et.: iz aor. osnove σχ- (gl. aor. σχεῖν k ἔχω)] 1. brezdelnost, brezdelje, prosti čas, mir, mirovanje, počitek, τινός pred kom; odmor, ura počitka; σχολή ἐστί αὐτῷ ima čas, πρὸς τι za kaj, σχολή γίγνεται τινι ἀπό τινος kdo dobi mir pred čim = se znebi česa; σχολήν ἄγω imam čas, praznujem, počivam, σχολήν ἄγω ἐπὶ τινι posvetim prosti čas čemu, σχολήν ποιοῦμαι πρὸς τι vzamem si čas za kaj, σχολήν ἔλαβον vzel sem si čas, ἐπὶ σχολῆς, κατὰ σχολήν počasi, mirno; **2. a)** kar kdo v prostem času dela, ukvarjanje v prostem času, predavanje, (znanstveni) pogovor, ἐπὶ σχολήν v znanstvene namene; **b)** šola NT; **3.** obotavljanje, odlašanje, počasnost, lenoba, σχολήν ἄγω odlašam; **4. adv. σχολῆ a)** polagoma, počasi, leno; **b)** komaj, težko; εἰ δὲ μή ... σχολῆ γε še manj

σχύόμενος, σχοῦ, σχών gl. ἔχω

σῶ gl. σῶος

σώεσκον gl. σῶζω

σῶζω [fut. σώσω, aor. ἔσωσα, pf. σέσωκα, pass. pf. σέσω(σ)μαι, aor. ἐσώθην, fut. σωθήσομαι, adi. verb. σωστέον; ep. poet. σαῶω, aor. ἐσάωσα, aor. pass. 3. pl. ἐσάωθεν; σάωμι: imp.

σάω, *impf.* 3. *sg.* σάω; **σώω**: *cj.* 2. *sg.* σόης; **σώω**: *pt.* σώοντες, *impf. iterat.* σώεσκον] **1. act. a)** rešujem, ohranjam koga nepoškodovanega ali pri življenju τινά, *splošno*: branim, varujem, obvarujem, odrešim, zveličam, ozdravim, pomagam; *pos.* shranjujem, spravljam, varujem; srečno pripeljem do cilja ali domov; **b)** izpolnjujem, držim νόμους; **c)** obdržim zase, skrijem, zamolčim; **2. pass. in med. a)** rešim si življenje, rešim se, odnesem pete, ohranim se, zveličam se; **b)** vrnem se zdrav domov, varujem se; τὸ ἀπραγμονοῦσθαι ne more obstati; **c)** ohranim si v spominu, zapomnim si kaj τί

σωκέω (σῶκος) *poet.* morem, zmožen sem ἄγειν

σῶκος 2 krepak, močen

Σωκράτης, οὐς, ὁ [*acc.* Σωκράτην in Σωκράτη] Sokrat, slavni grški filozof (469–399 pr. Kr.)

σωλήν, ῥνος, ὁ cev, rov, vodovod

σῶμα, ατος, τό **1.** telo, trup, truplo, mrlič, mrtec; **2. a)** oseba, človek, σώματα ἐλεύθερα svobodni ljudje; **b)** suženj *NT*; **3. a)** življenje; **b)** čutnost, poltenost, mesenost; **c)** glavna, poglavitna reč; stvar, snov; **d)** skupnost, celota *NT*

σωμασκέω urim, vadim telo, telovadim, τὸν πόλεμον pripravljam se na vojno

σωμασμία, ῆ telesna vaja, telovadba

σωματικός 3 telesen, čuten *NT*

σωματοειδής 2 (εἶδος) telesen, telesu podoban, tvaren, materialen

σωματοφύλαξ, ακος, ὁ telesni stražar

σῶς 3 = σῶς

σώρακος, ὁ pletena košara, jerbas

σώρευμα, ατος, τό kup, kopica, grmada

σωρεύω kopičim, nakopičim, preoblagam, napolnjujem, obsujem *NT*

σωρός, ὁ kup, kopica

σῶς, **σῶος**, **σῶν** ὁ, ῆ [*Obl. acc. sg.* σῶν, *pl. nom.* σῶ, σᾶ, *acc.* σῶς, σᾶ; *ep. ion.* σάος 2, *comp.* σῶτερος, in **σόος**, *fem.* σόη, *neutr. pl.* σόα] **1.** zdrav, nepoškodovan, cel, živ, rešen; **2.** gotov ὀλεθρος

σῶστρον, τό (σῶζω) nagrada, plačilo za rešitev; **1.** zahvalna daritev za rešitev iz nevarnosti; **2.** nagrada za ohranitev kake stvari (za nazaj

pripeljanega ubeglega sužnja), σῶστρον ἀνακηρύττω τινός razpisujem nagrado za koga

σώτειρα, ῆ rešiteljica, ohraniteljica

σωτήρ, ῆρος, ὁ (σῶζω) [*voc.* σῶτερ] rešitelj, oprostitelj, osvoboditelj; branitelj, zaščitnik; zveličar, odrešenik *NT*

σωτηρία, ῆ, *ion.* σωτηρίη **1. a)** rešitev, oprostitev, ohranitev, srečna vrnitev *NT*, βίου ohranitev življenja, ozdravljenje; **b)** rešilno sredstvo *NT*; **2. a)** odrešenje, zveličanje, blagor, sreča *NT*, blagostanje; **b)** varnost, obstoj, obstanek

σωτήριος 3 in 2 (σωτήρ) **1.** rešilen, rešujoč, ohranjujoč, koristen, zdrav, zdravilen, σωτήριον δέχομαι rešim; *subst.* **σωτήρια**, τά **a)** zahvalna daritev (za rešitev) θύω; **b)** blagor, korist, blaginja, odrešenje, zveličanje *NT*; **2.** rešen, zdrav, cel

σωφρονέω (σῶφρων) **1. a)** razumen sem, pameten sem, preudaren sem; **b)** pri zdravi pameti sem, trezen sem, zmeren sem, skromen sem, prav sodim o kom περί τούς θεούς; **2.** pametno ravnam, preudarno nastopam, vdam se, poslušam, pokoren sem

σωφρονητικός 3 razumen, preudaren, pameten; zmeren, skromen; *subst.* τὸ σωφρονητικόν razumnost

σωφρονίζω [*inf. pf. pass.* σεσωφρονίσθαι, *aur.* ἐσωφρονίσθη] **1. act.** spametujem, izmodrim, opominjam, poučujem, svarim, kaznujem, krotim; **2. pass.** spametujem se, izmodrim me kaj, vrnem se k pokorščini, poboljšam se

σωφρονικός 3 (σῶφρων) razumen, pameten, moder

σωφρονισμός, ὁ svarilo, ustrahovanje *NT*

σωφρονιστής, οῦ, ὁ (σωφρονίζω) ustrahovalec, kaznovalec, krotilec; *adi.* ustrahujoč, kroteč

σωφροσύνη, ῆ, *ep.* σαοφροσύνη **1.** (zdrava) pamet, preudarnost, zdrava miselnost, razum, razumnost; **2.** moralnost, nrvnost, spodobnost, poštenost; zmernost, vzdržnost, samobvladovanje; skromnost, pokorščina

σῶφρων 2, *ep.* **σάφρων** (σῶος, φρονέω) pri zdravi pameti **1.** razumen, preudaren, pameten; **2.** zmeren, skromen, spodoben, pošten, dostojen, pokoren

σῶω *ep.* = σῶζω

T, τ

T, τ (ταῦ) tau, devetnajsta črka grškega alfabeta, kot številka τ' = 300, τ = 300.000

τ' a) = τέ in; **b)** = τοί tebi; **c)** = τοί zares

ταβέρνα, ἡ [Et.: prim. lat. taberna] gostilna, krčma

τάγαθά, τάγαλμα ipd. = τὰ ἀγαθά, τὸ ἀγαλμα itd.

τᾶγεία, ἡ tajeja, vrhovno poveljstvo, nadpoveljništvo (funkcija tesalskega zavezniškega vodilnega kneza)

τᾶγέω (ταγός) sem tag (tagos), sem poveljnik, poveljujem, načeljujem, vladam, ἡ Θετταλία ταγεύεται v Tesaliji vlada zavezniški knez (zavezniški voditelj)

τάγμα, ατος, τό (τάττω) **1.** kar je postavljeno v bojni red, kar je postavljeno v bojno vrsto, oddelek vojske, vojska, legija; **2.** red NT

ταγός, ὁ (τάττω) tag (tagos), poveljnik, vojskovodja, zapovednik, vladar, zavezniški knez, zavezniški voditelj (vodja, poglavar)

τάδε gl. ὅδε

ταθείς, τάθη gl. τείνω

ταί = αί (gl. ὁ) in αἶ (gl. ὅς)

Ταίναρον, τό, **Ταίναρος**, ὁ Tajnar, južni rt Lakonije

ταινία, ἡ **1.** trak, preveza, načelek, vpletak, diadem, venec s trakovi; **2.** (ozka) pokrajina

ταινίω (ταινία) okrasim s trakom; med. ovenčam se

τακερός 3 (τήκω) topeč se; pren. koprneč, hrepeneč

τακτικός 3 (τάττω) **1.** ki zadeva razvrstitev vojske, taktičen, οἱ τακτικοὶ ἀριθμοὶ pregledovanje vojaških oddelkov; **2.** spreten, vešč ali izvéden v razvrščanju vojske; subst. **τακτικός**, ὁ taktik; **τακτική**, ἡ sc. τέχνη taktika (veščina razporejanja in postavljanja vojske v bojni red)

τακτός 3 (τάττω) določen, odrejen, ukazan, zapovedan

τάκω dor. = τήκω

ταλα-εργός 2 (τλήναι, φέρων) ep. vztrajen pri delu, dober za delo, močen (močan) za delo, delaven

Ταλαϊονίδης, ου, ep. αο, ὁ Talaionid = Talaiosov sin = Adrast in Mekistej

ταλαιπωρέω (ταλαί-πυρος) **1.** intr. (in pass.) trpim revščino ali muko, mučim se, trudim se, prenašam stisko, prenašam bedo, trpim, nesrečen sem; ὑπό τινος utrudi me kaj, zdela me kaj, oslabi me kaj, potre (potare) me kaj; **2.** trans. utrudim, zdelam, mučim; prenašam, trpim τί

ταλαιπώρησις, εως, ἡ, **ταλαιπωρία**, ἡ, ion. **ταλαιπωρία** trud, napor, nesreča, težava, nadloga, stiska, beda, muka

ταλαί-πυρος 2 ki prenese napore, utrjen, težaven, nadležen, mučen, nesrečen, beden, reven; adv. ταλαιπώρως s težavami

ταλαί-φρων 2 (τλήναι, φρήν) poet. **1.** ki veliko trpi, nesrečen, beden, reven; **2.** stanoviten, vztrajen, pogumen

ταλα-κάρδιος 2 (τλήναι, καρδία) veliko trpeč, nesrečen

ταλαντιαῖος 3 talent težek ali vreden NT

τάλαντον, τό [Et.: iz τλήναι, ταλάσσαι 'prestati', 'prenesti', 'nesti'] talant, talent **1.** tehtnična skledica; pl. tehtnica; **2.** kar je stehitano, talent; a) utež, teža, pri Homerju vedno v zvezi s χρυσοῦ, χρυσοῖο; pozneje je ajginsko-atiški talent tehtal 37,44 kg, Solonov atiški talent pa 26,196 kg; b) kot denar (srebrni talent) = 60 min = 6000 drahem = 26,2 kg; veljava je bila v raznih državah različna; zlati talent je bil vreden desetkrat toliko; NT sirski talent

Ταλαός, ὁ Talaos, eden izmed Argonavtov iz

Argosa, Adrastov oče (*gl. zgoraj Ταλαϊονίδης*)

ταλα-πείριος 2 (*τληῖναι, πεῖρα*) *ep.* ki je prebil, prestal veliko izkušenj, v bridkosti izkušen, zelo izkušen, nesrečen

ταλα-πενθής 2 (*τληῖναι, πένθος*) ki trpi nesreče, nesrečen, vztrajen, potrpežljiv

τάλαρος, **ό** (*τληῖναι*) *ep.* košarica, pletenica

τάλας, **τάλαινα**, **τάλαν** [*Et.: iz τληῖναι, ταλάσσαι* 'prestati', 'prenesti', 'nesti'] [*gen. τάλανος, voc. τάλαν, sup. ταλάντατος*] **1.** trpeč, beden, nesrečen, ubog, reven; **2.** predrzen, nesramen, smel

ταλασία, **ή** volnarstvo, predilnica, predilnica za volno

ταλασιουργέω predem volno

ταλασι-ουργία, **ή** = *ταλασία*

ταλασί-φρων 2 *ep.*, **ταλά-φρων** *ep.* vztrajen, stanoviten, potrpežljiv

ταλάσσαι, **ταλάσσης** *gl. τληῖναι*

ταλαύριος 2 [*Et.: iz τάλα (gl. ταλάσσαι* 'prestati', 'prenesti', 'nesti') *in* *φρινος (*gl. ῥινόν, ῥινός*)] *ep.* ki nosi ščit, ščitonos, ščitonošec, junaški, bojevit, hraber

ταλά-φρων *gl. ταλασί-φρων*

Ταλθύβιος, **ό** Taltibij, Agamemnonov glasnik; njegovi potomci so **Ταλθυβιάδαι**, **οί** Taltibiadi

ταλιθά [*Et.: aram. beseda*] deklica

τᾶλις, **ιδος**, **ή** *poet.* deklica (v cvetu mladosti), devica, nevesta

τᾶλλα = τὰ ἄλλα

τᾶμά = τὰ ἐμά

τάμε, **ταμέειν** *gl. τέμνω*

ταμεῖον = ταμειῖον

ταμεσί-χρως, **οος**, **ό**, **ή** (*ταμεῖν, χρώς*) [*acc. sg. ταμεσίχροα, acc. pl. ταμεσίχρωας*] *ep.* ki prebode (ki predre, ki rani) telo

ταμία, **ή**, *ep.* **ταμῆ** ključarka, oskrbnica, hišnica

ταμίας, **ου**, **ό**, *ion. ep.* **ταμῆς** **1.** hišnik, upravnik, oskrbnik, vladar, gospod, gospodar, zapovednik; **2.** zakladnik, zakladničar, blagajnik, kvestor

ταμιεῖον, τό shramba, skladišče, zakladnica, blagajna

ταμιεύω (*ταμίας*) [*impf. iterat. ταμιεύεσκε*] **1.**

act. a) sem oskrbnik, upravljam, oskrbujem, branim, čuvam, varujem, *τινός* kaj, *τινί* pri kom; **b)** odmerjam, določam *τί*; **2. med.** odmerjam sebi, določam po svoji volji, prihranjujem, razpolagam s čim

ταμῆ, **ταμῆς** *gl. ταμία, ταμίας*

τάμνω *gl. τέμνω*

Ταμύναι, **αί** Tamine, mesto na Evboji

ταμών *gl. τέμνω*

τᾶν¹, **τάν** (ᾧ τᾶν) dragi moj!

τᾶν² *dor.* = τῶν

τᾶν¹ = τοῖ ᾶν

τᾶν² = τὰ ἐν

Τάναγρα, *ion. Τανάγρη*, **ή** Tanagra, mesto v Bojotiji ob Azopu; *preb. Ταναγραῖος, **ό** Tanagrajec *in* **Ταναγρικός**, **ό** Tanagrec; *adi.**

Ταναγρικός 3 tanagrski, tanagriški

τανα-ήκης 2 (*τανάος, ἀκή*) *ep.* z dolgo ostjo, z dolgo ostrino, z dolgim rezilom, dolgokoničast *χαλκός*; zlekjen, raztegjen

Τάναϊς, **ιδος**, **ό** Tanais, reka na meji med Azijo in Evropo (zdaj Don)

τᾶναντία = τὰ ἐναντία

τανάος 2 *ep.* zlekjen, iztegnjen, dolg, vitek *αἰγανέη, κόμη*

τανά-πους, **ποδος**, **ό**, **ή** *ep.*, **τανύ-πους** *poet.* z iztegnjenimi, dolgimi nogami, tenkonog, urnonog, hitronog, brzonog *Ἐρινύς, μῆλα*

τανα-ῦφής 2 (*ύφαίνω*) dolgo tkan, dolg *πέπλος*

τᾶνδον, **τᾶνδον** = τὰ ἔνδον

τᾶνδρί = τῶ ἄνδρί

ταν-ηλεγής 2 nemil, zelo boleč, prebridek, prebolesten *θάνατος*

Τανίτης νομός, **ό** Tanitski nomos (okraj) v spodnjem Egiptu

Τάνταλος, **ό** Tantal, Zevsov sin, bogat kralj v Frigiji in ljubljene bogov; bil je oče Pelopsa in Niobe; njegovi potomci so se imenovali **Τανταλίδαι**, **οί** Tantalidi

τανταλώ *poet.* vihtim, sučem, mečem

τᾶντός = τὰ ἐντός

τανύ-γλωσσο 2 (*γλώσσα*) *ep.* dolgojezičen, z dolgim jezikom *κορῶναι*

τανυ-γλώχιν, **ινος**, **ό**, **ή** *ep.* z dolgo ostjo, dolgokoničast *οἰστοί*

τανυ-ήκης 2 *ep.* = *τανα-ήκης*

τανύ-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ (θριξ) dolgolas, dolgodlak, z dolgimi ščetinami

τανῦν = τὰ νῦν *gl.* νῦν

τανύ-πεπλος 2 *ep.* v dolgem krilu, dolgokrill

τανύ-πους *gl.* ταναύ-πους

τανυ-πτέρυγος 2 (πτέρυξ), **τανυ-πτέρυξ**, υγος, ὁ, ἡ *ep.*, **τανυσί-πτερος** 2 (πτερόν) ki ima razpeta krila, ki ima široka krila, razpetih (širokih) peruti, širokokrill, urnokrill, hitrokrill, brzokrill

τανυστύς, ὄος, ἡ (τανύω) *ep.* napenjanje τόξου

τανύ-σφυρος 2 (σφυρόν) tankonog, vitkonog

τάνυται *gl.* τανύω

τανύ-φλοιος 2 (φλοιός) *ep.* s tanko skorjjo, s tankim lubjem, vitek κράνια

τανύ-φυλλος 2 (φύλλον) *ep.* dolgolistnat, z dolgim listjem, senčnat ἐλαίη

τανύω *ep.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *ten- 'napenjati se', 'raztegniti se', 'razvleči se'; *prim. stind.* tanú- 'tanek', 'nežen', 'suhljat', 'nepomemben', tanóti '(on) napenja', 'vleče', 'nateza', tántih 'vrv', 'konopec', 'struna', tanuh 'raztegnjen', 'tanek', 'nežen', *lat.* tendō 'napenjam', 'nategujem', 'raztezam', tenuis 'tanek', *sl.* tanek, tenek, *stvnem.* dunni, *nem.* dünn) [*Obl. fut. ep.* τανύω, *aor. ep.* τάνυσ(σ)α, *pf. pass.* τετάνυσμαι, *plpf.* 3. *sg.* τετάνυστο, *aor. pass.* 3. *pl. ep.* τάνυσθεν; *vzpor. obl.* τάνυται, *praes. pass.* 3. *sg.* od τάνυμι] **1. act.** **a)** raztegujem, nategujem, napenjam, ravnam, vodim, podim βοείην, ἵππους; **b)** razgrinjam, razprostiram ἱριν; **c)** mečem ob tla, treščim ob tla ἐπὶ γαίῃ, κληῖδα zapahnem, τράπεζαν, ἔγχος postavljam, μάχην, ἔριδα vmemam; **2. med.** napenjam si τόξον, iztegnem se, zleknem se διὰ μήλων, hitim, drvim ἵπποι; **3. pass.** razprostiram se νῆσος; napenjam se, postanem poln γναθμοί, vijem se ἡμερίς, razprostrt sem, položen sem τάπης, ἡλακάτη

ταξιαρχέω sem taksiarh, sem podpoveljnik

ταξι-άρχης, ου, ὁ, **ταξι-αρχος**, ὁ (τάξις, ἄρχω) **1.** taksiarh, podpoveljnik, ki je vodil oddelek vojske (100 pešcev ali konjenikov); 'polkovnik'; pri Atencih je bilo 10 taksiarhov; **2.** centurion, stotnik (= *lat.* centurio)

τάξις, εως, ἡ (τάσσω) **1. a)** urejanje, ureditev, razvrstitev, odreditv, τῶν ὄλων ureditev veseljstva; **b)** (lep) red, redno menjavanje

(straž), vrsta; *tudi o času:* (ὕστερον) τῇ τάξει z ozirom na časovni red, po času, po časovnem zaporedju; **c) pren.** (odkazano) mesto, služba, čast, dostojanstvo, veljava; dolžnost, naloga; ὄπλοφόρου τάξις = ὄπλοφόρος, οἰκέτου τάξιν ἔχω opravljam suženjske posle, sem suženj, αἰρέομαι τὴν ὑπὲρ τινος τάξιν zasedem mesto za koga, v korist koga, komu v korist, τὸ παρὸν τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπατεῖ zahteva (modrega) svetovalca, τάττομαι τάξιν odkáže se mi mesto; ἡ τῆς ἀρετῆς τάξις častno mesto, vrhovno vodstvo, hegemonija, ἐν φθόνου (ἐπηρείας) τάξει ποιῶ ti storim kaj iz zavisti, storim kaj z zlobnim namenom; ἡ τῆς εὐνοίας τάξις = ἡ εὖνοια; **2.** v vojaškem pomenu: **a)** urejanje, razvrstitev vojaških čet, τὰ ἀμφὶ τάξεις pravila za razpostavljanje čet, taktika; bojni red, bojna vrsta, τάξιν ποιῶ postavim v bojni red, postavim v bojno razporeditev, ἐν τάξει, κατὰ τάξιν v (bojni) vrsti, v redu, po redu (vrsti), v bojni razporeditvi *NT*; **b)** (v boju) odkazano mesto, stojišče τὴν τάξιν λείπω, διαφυλάττω, μένω ἐν τάξει; **c)** vojaški oddelek, čete, stotnija σὺν ἑπτὰ τάξεσιν; **d)** (vojaški) tabor σκηπέω ἐν τάξει

ταπεινός 3 **1.** nizek, raven, plan; **2.** o stanu: nizek, majhen, siromašen σχῆμα, neznaten, ταπεινά πράττω živim v skromnih razmerah; **3. a)** o mišljenju: ponižen, vdan, skromen, zmeren, pokoren; **b)** pobit, malodušen; **c)** preprost, podel

ταπεινότης, ητος, ἡ **1.** nizkost, nizka lega; **2. a)** neznatnost, onemoglost, slabost, siromašne razmere, siromašnost; **b)** pobitost, klavnost, malodušnost; **c)** ponižnost; **d)** poniževanje

ταπεινοφροσύνη, ἡ ponižnost *NT*

ταπεινό-φρων 2 (φρονέω) malodušen, ponižen *NT*

ταπεινώ (ταπεινός) **1.** tlačim, slabim, zmanjšujem; **2.** ponižujem, dajem v nič, podcenjujem *NT*

ταπεινώσις, εως, ἡ nizkost, slabost, ponižnost, poniževanje *NT*

τάπης, ητος, ἡ *ep.* [*Et.*: po eni domnevni orientalska izpos., po drugi predgr. beseda], **τάπεις**, ιδος, ἡ preproga, ogrinjalo, odeja

τάπι = τὰ ἐπί

τάπό = τὰ ἀπό

τάρ = τ' ἄρ, τὲ ἄρ

τᾶρα, τᾶρα = τοὶ ἄρα

ταραγμός, ὁ *poet.* = ταραχή

Τάρᾶς, ἀντος, ὁ Tarant, mesto v južni Italiji (*lat.* Tarentum: Tarent)

ταράσσω, *at.* **ταράττω** [*Et.*: iz *θαράχ-ιω; *prim.* θράσσω] [*Obl. fut.* ταραῶω, *fut. med. s pass. pomenom*] **1. act.** zmešam, zmedem, pretresem, πόντον razburim, razburkam, ὕδωρ kalim *NT*; **2. a)** spravljam v nered, vznemirjam καρδίαν *NT*, begam, strašim, plašim ἵππους; *pass.* nemiren sem, razburjen sem, zmešan sem φρένας, osupnem, prestrašim se, plašim se, zgražam se; **b)** podpihujem, ščuvam, naščuvam, povzročam, vnemam, snujem, pripravljam νεῖκος, πόλεμον; **3. pf.** **τέτρηχα** razburkan sem, nemiren sem, razburjen sem, ἀγορή τετρήχει zborovanje je bilo viharno

ταραχή, ἡ, **τάραχος**, ὁ **1.** zmeda, zmešnjava, nered, hrup; **2.** vznemirjenost, nemir, potrtost, strah *NT*; **3.** vstaja, prevrat, revolucija, prekucija; razdor, spor *NT*

ταραχῶδης 2 (εἶδος) **1.** zmešan, zmeden, neurejen, v neredu, vznemirjen, nemiren; **2. a)** omahljiv, nestanovit; **b)** jezen, razkačen; **c)** osupel, pobit; **d)** vznemirjajoč, uničujoč, rušeč, sovražen

ταρβαλέος 3 (τάρβος) *poet.* boječ, bojzljiv, prestrašen, ταρβαλέος θνήσκω umiram od strahu

ταρβέω *ep. poet.* nemiren sem, bojim se, plašim se, ustrašim se, strah me je, trepetam, spoštujem

τάρβος, ὁ, **ταρβοσύνη**, ἡ [*Et.*: iz *ide. kor.* *terg^u-, *trg^u- 'groziti', 'pretiti', 'strašiti'; *prim. stind.* tarjati '(on) preti', 'grozi', *het.* tarkuuant-'biti videti jezen', *lat.* torvus 'temen', 'mračen', *stvnem.* drouwen 'groziti', *nem.* drohen 'groziti'] strah, bojazen, boječnost, plašnost

ταρίχευσις, εως, ἡ *ion.* maziljenje, balzamiranje

ταρίχευτής, οὔ, ὁ *ion.* ki mazili, mazilec

ταρίχευω (τάριχος) **1.** sušim, posušim, solim, nasolim; vkuham, vkuhavam (sadje); **2. a)** mazilim; **b)** balzamiram

ταριχήναι, αἶ *tariheje*, naprava za sušenje rib;

kot krajevno ime **Ταριχήναι**, αἶ *Tariheje*, kraj ob izlivu Nila

τάριχος, ου, ὁ *in* ους, τό **1.** slane ikre, nasoljeno meso, prekajeno meso; **2.** maziljeno truplo, mumija

Τάρνη, ἡ Tarna, mesto v Lidiji (pozneje Sarde)

ταρπήμεναι, **ταρπήναι** *gl.* τέρω

ταρσός, ὁ, *at.* **ταρρός**, *pl.* tudi ταρσά (τέρσο-μα) **1.** spletena lesa, sušilnica za sušenje sira ali smokev, καλάμων rogoznica; **2. a)** podplat, stopala; **b)** spodnji ploščati del vesla, lopatica pri veslu, veslo

Ταρσός, ἡ, **Ταρσοί**, οἱ Tarzos, Tarz (Tarzi), glavno mesto v Kilikiji

Τάρταρος, ὁ Tartar **1.** temni podzemeljski prostor, kjer trpijo Titani in nasploh brezbožniki, (antični in pozneje krščanski) pekel; **2.** prepad, brezno

ταρταρόω pahnem v pekel *NT*

Ταρτησσός, ὁ, ἡ Tartes, mesto in dežela v južni Hispaniji; *adi.* **Ταρτήσιος** 3 tartesijski, tartesiški

τάρφθη, **τάρφθεν** *gl.* τέρω

τάρφος, ους, τό (τρέφω) *ep.* gošča, goščava, gozd, grmovje

ταρφύς 3 in 2 [*nav.* **ταρφέες**, **ταρφέα**, *fem.* ταρφειαί] (τρέφω) gost, mnog, mnogoštevilen; *neutr. pl. adv.* pogosto, vedno znova

ταρχύω *ep.* mazilim, pokopavam

τάσσω, *at.* **τάττω** [*Obl. fut.* τάω, *aor.* ἔταξα, *pf.* τέταχα, *pass. pf.* τέταγμα, *aor.* ἐτάχθην, *fut.* ταχθήσομαι, *fut. II.* τετάξομαι, *med. fut.* τάξομαι, *aor.* ἐταξάμην, *ion. -at.* 3. *pl. pf. pass.* τετάχεται, *plpf.* ἐτετάχατο]

I. act. 1. a) urejam, postavljam (na določeno mesto), χωρίς postavljam narazen (vsak-sebi), ἐναντίον postavim nasproti, obrnem proti komu; *pos.* postavim (čete) v bojni red (v bojno razporeditev) στρατιήν, ὀπλίτας; εἰς μάχην na boj pripravljene čete; κήρυκας ἄλλους ἄλλη τάξας poslal je tega tja, drugega drugam; τινὰ ἐπί τινα: **α)** postavim koga proti komu; **β)** postavim čez (nad) koga ἐπὶ τοὺς ἰππέας; ἐμαυτὸν ἐπὶ τι služim komu za kaj, ἐν πᾶσιν ἐμαυτὸν ἔταξα prevzel sem vsa mesta (sam), ὁ ἀγαθὸς φίλος ἐαυτὸν πρὸς πᾶν τάττει se ponudi za vse, pomaga v vsaki stiski (v vsaki potrebi); **b)** uvrščam koga med

koga (med kaj, v kaj), štejem (prištevam) koga med koga (med kaj) τινὰ εἰς τὴν τάξιν, τινὰ εἰς δουλείαν prištevam k sužnjem; **c)** postavim koga za kaj ἄρχοντας; **2.** odredim, ukrenem, določim, zapovem, ukažem, πόλις γὰρ ἡμῖν ἃ με χρὴ τάσσειν ἐρεῖ kaj naj ukažem, ὁ νόμος τάττει; πολλοῦ ἀργυρίου določim (obljubim) veliko nagrado v denarju; φόρον τινί naložim davek (dajatev); *z inf.* ἔταξε μισθὸν παρέχειν da morajo dajati plačo;

II. pass. 1. postavijo me, sem postavljen εἰς τι; *pf.* stojim, zavzemam mesto, τῇ οὐδεις ἐτέτακτο φύλακος kjer ni stala nobena straža, τάττομαι τάξιν odkáže se mi mesto, οὐδένα κόσμον ταχθέντες brez reda; ἐς τὸ ὄρος ἐτάχθησαν postavljeni so bili na goro; πεζῇ *ali* ἐς πεζὸν τάττομαι služim pri pehoti, παρὰ τι ob čem, ἀμφί (περί) τι pri čem, blizu česa, ἐπί (κατά) τινα τέταγμαi stojim nasproti komu, ἐφ' ἑπτὰ πύλαις pri vratih, μετὰ τινα za kom, μετὰ τινος, σύν τινι sem poleg koga, sem zaveznik koga, τὸ ἀπραγμαὸν μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον če ni združena z odločnostjo; πρὸς τὴν συμμαχίαν τάττομαι pristopim k zvezi (k zavezništvu); τεταγμένος urejen, v bojni vrsti, v red postavljen; **2.** ukaže se mi, zapove se mi, naroči se mi, dobim povelje, dobim ukaz, dobim naročilo, določi se kaj τάττομαι ἐπί τινι, ἐπί τι; *z inf.* zapove se mi, da naj kaj naredim, τὸ ταχθέν naloga, ukrep, zapoved, τεταγμένος odrejen, zapovedan, določen ὦρα, ἡμέρα, χώρα; θυσία redna (določena) daritev; ἡ ταχθεῖσα ἔδρα odkazano mesto, ἐν τῷ τεταγμένῳ na določenem mestu; φόρος ταχθεῖς naloženi davek, οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι za to dani zakoni;

III. med. 1. postavljam se (v bojni red), stopim na odkazano mesto; postavljam svoje čete (ladje); **2. a)** postavljam sebi (zase), določam, naročam (sebi v prid) τί; **b)** dogovorim se (glede česa), privolim v kaj, φόρον (glede plačevanja davkov), ἐς τὴν δωρεήν, δῶρα, χρήματα, ἀργύριον zavežem se, da bom plačal; **c)** določim (po lastni presoji) ζημίην; **d)** ταξάμενος ἀποδίδωμι plačujem (odplačujem) v določenih obrokih

Ταύγετον, τό, *ion.* **Τηύγετον** Tajget, visoka gora na meji med Lakonijo in Mesenijo

ταύρειος 3 in 2 goveji, volovski, narejen iz

goveje kože ali volovskega usnja ἀσπίς, κυνέη

ταυρηδόν *adv.* (ταῦρος) *ep.* srepo, strmo, βλέπω izbuljim oči

Ταυρικός 3 tavrjski, tavrški

Ταῦροι, οἱ Tavri, ljudstvo, ki je živelo na območju današnjega Krima

ταυρό-κερω, ω *poet.* (κέρας) z volovskimi rogovi, θεός rogati bog = Bakh

ταυροκτονέω *poet.* pobijam, koljem bike

ταυρο-κτόνος 2 (κτείνω) *poet.* ki pobija ali mori bike

Ταυρο-πόλος, ἡ, **Ταυρο-πόλα** Ἄρτεμις *poet.* (Artemida) Tavropolos, Artemida Tavropola, ki so jo častili v Tavridi; *drugi:* bike podeča

ταῦρος, ὁ [Et.: *ali iz ide.* *tauro-, kar je izpeljano iz ide. baze *teu_h- 'oteči', 'nabrekli', *ali povezano s psemit.* *tauru- 'bik'; *prim. st-ind.* sthūrāh, sthūlāh 'debel', 'trden', *lat.* taurus 'bik', *umbr.* turuf, toru = tauros, *sl.* tur, *got.* stiuur 'bik', *stvnem.* stior 'bik', *nem.* Stier 'bik', *lit.* taūras 'bivol', 'tur'] bik, vol, junec

Ταῦρος, ὁ Tavros, gora na meji med Pamfilijo in Kilikijo

ταυρο-σφάγος 2 (σφάττω) ki pobija ali kolje bike, ἡμέρα dan volovskih daritev

ταυρώω (ταῦρος) **1.** *act.* spreminjam v bika; **2.** *pass. poet.* divje (srepe, ostro) gledam ὄμμα τινά

ταῦσιος 3 *dor.* = τηῦσιος

ταῦτά = τὰ αὐτά na isti način, popolnoma enako

ταύτη *adv.* **1. a)** po tej poti, na tej poti, tod, na tej strani, na tem mestu, tu, tam, ondi; **b)** na to stran, semkaj, tjakaj; **2.** na ta način, tako, v tem oziru, zaradi tega

ταυτί *gl.* οὔτος

ταυτό = τὸ αὐτό *gl.* αὐτός

ταυτόματον = τὸ αὐτόματον, ἀπὸ ταῦτομάτου; iz lastnega vzgiba, iz lastnega nagiba, na lastno pobudo, sam od sebe, slučajno

Ταύχειρα, τὰ Tavhejra, mesto v Libiji

τάφε, **ταφεῖν** *gl.* τέθηγα

ταφεύς, ἕως, ὁ (θάπτω) *poet.* ki pokopava, pokopavalec, grobar

ταφή, ἡ (θάπτω) pokop, pogreb

ταφήλιος 3 (τάφος) *ep.* ki spada k pogrebu, pogreben, φᾶρος mrtvaška obleka

Τάφος, ἡ Tafos, otok severno od Itake; *preb.*

Τάφιοι, οἱ Tafijci, Tafošani

τάφος¹, ους, τό (τέθηπα) *ep.* strmenje, začudenje, osuplost, zavzetost

τάφος², ου, ὁ (θάπτω) **1.** pokop, pogreb, pogrebščina, sedmina, δαίνυμι naredim (pripravim) pogrebščino, ποιῶμαι udeležim se pogrebščine; **2.** grob, grobišče, nagrobni spomenik

ταφρεία, ἡ (ταφρεύω) gradnja (izdelava, izpeljava) jarka

ταφρεύω delam, kopljem, izpeljujem jarek

τάφρος, ἡ (θάπτω) jarek, struga, jama, rov, okop

ταφών *gl.* τέθηπα

τάχα, **ταχέως**, **τάχιον**, **τάχιστος** *gl.* ταχύς

ταχινός 3 hiter, uren

τάχος, ους, τό, **ταχυτής**, ἤτος, ἡ (ταχύς) hitrost, brzina, naglica, ἀπὸ ποίου τάχους s kakšno hitrostjo, ὡς εἶχε τάχους kakor hitro je mogel; *adv.* **τάχος** hitro, urno (= ἐν, σὺν τάχει, διὰ, μετὰ τάχους); πρὸς, κατὰ τάχος naglo, hitro, jadno, urno, ὅσον (ὅτι) τάχος kar najhitreje

ταχυ-άλωτος 2 (ἀλίσκομαι) *ion.* ki ga je mogoče hitro osvojiti, hitro osvojljiv

ταχυεργία, ἡ naglica, hitrost pri delu (pri izvrševanju)

ταχυναυτέω hitro jadram, plujem

ταχύνω (ταχύς) **1.** *trans. poet.* pospešujem τί, κάπετον hitro naredim, napravim, izvršim; **2.** *intr.* hitim, podvizam se

ταχύ-πους, ποδος, ὁ, ἡ *poet.* hitronog, urnog

ταχύ-πτερνος 2 (πέτερνα) urnih nog, hitronog, urnonog, isker

ταχύ-πωλος 2 (πῶλος) *ep.* s hitrimi konji, na urnih konjih, dober konjenik

ταχύ-ρρωστος 2 (ῥώομαι) *poet.* uren, nagel, hitrokrič, urnokrič

ταχύς, ταχεῖα, ταχύ [*comp.* θάσσω, θάπτων, ταχίων, τάχιον, *ion.* ταχύτερος 3, *sup.* τάχιστος 3] hiter, uren, nagel, ročen, okreten, πῶδας hitronog, ταχίστη ὁδός najkrajša pot, τὸ τάχιστον najhitrejši del vojske; *adv.* **1.** **ταχύ**, **ταχέως** hitro, urno, jadno, ročno, ta-

koj, prècej, pri tej priči, brzo; *comp.* θάπτων hitreje, prej, rajši, prav hitro; *sup.* τάχιστα najhitreje, prej kot mogoče; *v zvezi z ἐπεί*, ἐπειδή, ἐπὶ, ὡς, ἦν čimprej, kar najhitreje, brž ko; **2.** διὰ ταχέων urno, hitro, τὴν ταχίστην (tudi s ὁδόν) zelo hitro, čimprej; **3.** τάχα a) hitro, urno, kmalu; b) morda, pač

ταχυτής, ἤτος, ἡ *gl.* τάχος

τάων = τῶν *gl.* ὁ

ταῶς, ὦ, ὁ *pač*

τε' = τεά *gl.* τεός

τέ *enklit. členica* [*Et.*: iz *ide.* *k^we; *prim. stind.* -ca, *mik.* -qe, *frig.* -ke, *lat.* -que, *got.* -h] **1.** *conj.* in; *nav.* veže stavke, pa tudi posamezne pojme; **τέ ... τέ** in **τέ ... καί** in ... in, deloma ... deloma, ne le ... ampak tudi, kakor ... tako ὡς Χρύσην ἀμφιβέβηκας Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις, πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, δύσέτο τ' ἥελιος σκιῶντό τε πᾶσαι ἀγυαί, αὐτός τε ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι; οὔτε (μητε) ... τέ sicer ne ... pač pa (*lat.* neque ... et); **2.** *v ep.* jeziku se veže te (*indefinitum*) z relativni, relativnimi členicami in vezniki, da tesneje povezuje stavke: ὅς τε, γάρ τε, δέ τε, ἐπεὶ τε *itd.*; *nav.* se v tej zvezi ne prevaja

Τέαρρος, ὁ Tear, reka v Trakiji

τέγγω [*Et.*: iz *ide.* kor. *teng- 'zmočiti', 'navlažiti'; *prim. lat.* tingō 'močim', 'škropim', 'vlažim', *stvnem.* thunkōn, dunkōn 'pomakati', *nem.* tunken 'pomakati'] [*Obl. fut.* τεγγῶ, *aor.* ἔτεγγα, *pass.* ἐτέγγθην] **1.** *act.* a) močim, zmočim, rosim, porosim, orosim; b) prelivam (solze); c) omeščam, ganem; **2.** *pass.* a) izlivam se, lijem, ὄμβρος χαλάζης teče; b) dam se omečiti ali ublažiti

Τεγέα, *ion.* **Τεγέη**, ἡ Tegea, mesto v Arkadiji; *preb.* **Τεγεάτης**, ου, ὁ, *ion.* **Τεγεήτης** Tegeat, Tegejec; *adi. ion.* **Τεγεητικός** 3 tegeatski, tegejski

τέγεος 3 *ep.* trdno pokrit, dobro pokrit, z visoko streho

τέγος, ους, τό (στέγω) **1.** streha, strop; **2.** soba, hram, dvorana

τεεῖο *gl.* σύ

τεθαλυῖα, **τέθηλα** *gl.* θάλλω

τεθάφεται *ion. pf. pass.* 3. *pl.* od θάπτω

τέθηπα [*Et.*: *prim.* θάμβρος] [*defect. pf.* s *plpf.*

ἐτεθήπεα *in aor.* ἔταφον, *pt.* ταφών] *ep. ion.* strmim, osupel sem, čudim se; občudujem τί **τεθμός**, ὁ [*dor.* = θεσμός] navada, šega, postava, zakon

τέθναθι, τεθνάαι, τεθνεώς *ipd. gl.* θνήσκω **τεθνάκην** *ajol.* = τεθνηκέναι biti mrtev

τεθορυβημένως [*adv. pt. pf. pass. od* θορυβέω] v neredu, zmedeno ἀναχωρέω

τεθριππο-βάτης, ου, ὁ (βαίνω) *ion.* ki se vozi s štirimi konji, ki se vozi s štirivprego (s četverovprego)

τέθριππον, τό četverovprega, četverovprežen voz *sc.* ἄρμα

τέθρ-ιππος 2 (τέτταρα, ἵππος) *poet.* štirivprežen, četverovprežen ὄχος

τεθριπποτροφέω *ion.* redim štiri konje, imam štirivprego (četverovprego)

τεθριππο-τρόφος 2 (τρέφω) *ion.* ki (si) redi štiri konje (za četverovprego)

τείν = σοί *gl.* σύ

τείνω [*Et.:* iz *τέν-ιω, kar izhaja iz *ide. kor.* *ten- 'vleči', 'potegniti', 'raztezati'; *prim. lat.* tendō 'napenjam', 'nategujem', 'raztezam', tonus 'napetost', 'glas', *sl.* ton, *nem.* dehnen 'raztegniti', 'razvleči'] [*Obl. fut.* τεῖνω, *aor.* ἔτεινα, *pf.* τέτακα, *pass. pf.* τέταμαι, *aor.* ἐτάθη, *fut.* ταθήσομαι, *adi. verb.* τατός, τατέος; *med. fut.* τενοῦμαι, *aor.* ἐτεινάμην; *ep. aor.* τεῖνα, *pass.* τάθη, *plpf.* τετάμην, *du.* τετάσθην]

A. act.

I. trans. 1. iztegnem, raztegnem, napenjam, napnem τόξον, natezam ἡνία, ναός πόδα, trdno privežem, obešam τί ἔκ τινος, βέλη ἐπί τινι mečem, streljam na; *pren.* ἴσον τεῖνω πολέμου τέλος enako (daleč od obeh) napnem ali raztegnem, postavim odločitev (izid) boja, nepristranski sem, obema sem enako naklonjen; *pos.:* **a)** βοήν, αὐδάν zaženem krik, kričim; **b)** λόγον εἰς τινα merim z besedo na koga; **2.** razpenjam, raztegujem, razširjam, λαίλαπα dvignem vihar, βίον dolgo živim; μακρούς λόγους imam dolge govore, μακράν na dolgo in široko govorim;

II. intr. 1. stremim za čim ἄγαν, hitim πρὸς τι, ἄνω; ἐπί τινος grem nad koga; **2.** razprostiram se, raztezam se εἰς τινα, segam do, zadevam, tičem se, letim na koga, nanašam se, merim na koga (kaj) πρὸς τινα (τι), ἐγγύς τι τεῖνω

τινός podoben sem komu, ἐξῆς vlečem se, ležim v pravilnih vrstah;

B. pass. 1. a) sem raztegnjen ali napet ἰστία τέταται, τελαμῶνε, φάσγανον (napet sem in) visim, obešen sem; *pren.* μάχη ἐπὶ ἴσα τέτατο je bila enako napeta = neodločena, δρόμος ἵπποισι ἐτάθη konji so dirjali na vso moč, ὕσμινη boj se začinja, boj se bije; **b)** napenjam se, trudim se, stremim za čim; **2. a)** zlekнем se, iztegnem se; *pf.* zlekнjen sem, ležim (mrtev); **b)** razprostiram se νύξ, obračam se, εἰς τινα proti komu;

C. med. iztegujem svoje, χεῖρε razprostiram svoje roke

τεῖος *gl.* τέως

Τειρεσίας, ου, ὁ, *ion.* **Τειρεσίας** Tejrezias, tebenski vedež

τεῖρος, ους, τό *ep.* ozvezdje, zvezde [*samo pl.*]

τείρω *ep. poet.* [*Et.:* iz *τέρ-ιω, kar izhaja iz *ide. baze* *terh₂- 'tretí', 'drgniti', 'vrtati'; *prim. lat.* terō 'trem', 'tarem', 'zatiram', *sl.* trem, tarem, *lit.* trinti 'tretí', *stvnem.* drāen 'vrteti', *nem.* drehen 'vrteti', 'sukati', 'stružiti'] trem, tarem, strem, starem, zatiram, pritiskam, upeham, stiskam, slabim, mučim

τεῖσαι, τεῖσω *gl.* τῖνω

Τεισαμενός, ὁ Tejzamen, vedež iz Elide

τειχεσι-πλή-της, ου, ὁ [*noc.* τειχεσιπλήτα] *ep.* naskakovalec, rušilec zidovja, rušitelj obzidja

τειχέω *gl.* τειχίζω

τειχ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) v zidovju zaprt, od zidovja obdan, obkoljen, oblegan, ποιῶ τινα τευχῆρη oblegam, τευχῆρης εἰμί oblega me kdo

τειχίζω [*fut.* τευχῶ, *aor.* ἐτείχισα, *ep. aor. med.* ἐτειχισάμην] **1. act. a)** zidam, postavljam zid, zidam (gradim) trdnjavo; **b)** obdajam z zidom, obzidam, utrjujem, zavarujem τί; **2. med.** zidam zase, postavljam si zid ali trdnjavo, τινί okrog česa

τειχιόεις 3 (τεῖχος) *ep.* obzidan, (dobro) utrjen

τειχίον, τό majhen zid, zidek, ograja

τειχισις, εως, ἡ (τειχίζω) postavljanje zidu, zidanje, obzidanje, zgradba trdnjave, zid, obzidje, okop, obleganje

τειχισμα, ατος, τό (τειχίζω) zid, obzidje, trdnjava, tabor, ostrog, branišče

τειχισμός, ό utrjevanje, zidovje, obleganje

τειχομαχέω (τειχο-μάχος) bojujem se okrog zidovja, naskakujem zidovje, napadam okope

τειχομαχία, ή, *ion.* **τειχομαχίη** **1.** boj okrog obzidja, boj za obzidje, naskakovanje utrdbe, obleganje; **2.** umetnost obleganja

τειχο-μάχος **2** zidovje oblegajoč, obzidje naskakujoč

τειχο-ποιός, ό (ποιέω) stavbni poverjenik ali nadzornik, ki mu je država zaupala denar za gradnjo in popravilo mestnega zidovja

τείχος, ους, τό [*Et.: iz ide. baze *d^heig^h-* 'gnesti (gline ali ilovico in z njo zidati)', 'mikastiti'; *prim. stind.* déhmi 'zamažem', 'zakitam', *lat.* fīngō 'upodabljam', 'oblikujem', figūra 'podoaba', figulus 'lončar', 'graditelj', *sl.* deža 'nizka lončena, spodaj širša posoda', zid, zidati, *got.* daigs 'testo', *stvnem.* teig 'testo', *nem.* Teig 'testo', *lit.* dnežti, dnžti 'mučiti', 'bičati'] zid, obzidje, utrdba, okop, trdnjava, grad, nasip, branišče

τειχοσκοπία, ή gledanje, ogled, ogledovanje z (mestnega) obzidja

τειχο-φύλαξ, ατος, ό *ion.* poveljnik trdnjave

τειχόδριον, τό trdnjavica, gradič

τείως *ep. ion.* = τέως

τεκμαίρομαι *med.* (τέκμαρ¹) odrejam, ukrepam, določam, naklanjam κακά, naznanjam, javljam πομπήν, označim όδόν, prerokujem, napovedujem όλεθρον

τεκμαίρω *nav. med.* (τέκμαρ²) [*fut.* τεκμαροῦμαι, *aor.* έτεκμηράμην] spoznavam iz znamenja, opažam, uganem, sklepam, slutim, τινί po čem, iz česa

τέκμαρ¹, τό smoter, cilj, konec, meja; εύρίσκω najdem pomoč, izhod, 'Ιλίου razrušenje

τέκμαρ², τό *poet.* znamenje, znak, dokaz, potrdilo, zagotovilo

τέκμαρσις, εως, ή (τεκμαίρομαι²) sklepanje, izvajanje iz česa; dokaz, vzrok

τεκμήριον, τό [*Et.: iz ide. *k^uek⁻, *k^uōk⁻* 'videti', 'kazati', 'prikazati se'; *prim. stind.* cášte, cákšate 'videti', cákšus- 'oko', *av.* cašman 'oko', *gr.* τέκμαρ, τέκμαρ 'cilj', 'konec', *sl.* kazati, ukaz] znak, znamenje, dokaz, dokazilo, potrdilo, spričevalo, razlog

τεκμηριόω **1.** *act.* izpričujem, dokazujem; **2.** *med.* sklepam, sodim

τεκμηρίωσις, εως, ή dokaz, spričevalo

Τέκμησσα, ή Tekmesa, Ajantova žena

τέκμαρ *ep.* = τέκμαρ²

τεκνίον, τό detece, otročič, otročiček, sinček *NT*

τεκνογονέω rodim otroke, imam otroke *NT*

τεκνογονία, ή roditev, rojevanje otrok *NT*

τεκνόεις **3** *poet.* [*fem.* τεκνοῦσσα] ki ima veliko otrok, bogata z otroki

τεκν-ολέτειρα, ή (τέκνον, όλλυμι) *poet.* oropana otrok ali mladičev άηδών

τέκνον, τό, *poet.* **τέκος**, ους, τό [*Et.: gl.* τίκτω] [*Obl. dat. pl.* τέκεσσι *in* τεκέεσσι] otrok, dete, sin, hči, potomec, mladič; φίλε τέκνον dragi sinko

τεκνοποιέομαι *med.* (τεκνο-ποιός) rodim (rojevam) otroke

τεκνοποιία, ή roditev otrok, rojevanje otrok

τεκνο-ποιός **2** (ποιέω) otroke rojevajoča, γυνή rodovitna

τεκνοτροφέω (τρέφω) redim otroke, vzgajam otroke *NT*

τεκνοῦς **3, fem.** **τεκνοῦσσα** *gl.* τεκνόεις

τεκνώω *in med.* (τέκνον) *poet.* **1.** rodim (rojevam) otroke; *pass.* dobivam otroke (potomce); **2. pren.** rodim, ustvarjam νόκτας; *pass.* nastajam, začenjam se γόος

τέκνωσις, εως, ή **1.** roditev, rojevanje otrok, τέκνωσιν ποιοῦμαι = τεκνώω dobim potomce; **2.** rod, pokolenje

τέκον *ep.* = έτεκον *gl.* τίκτω

τέκος *gl.* τέκνον

τεκταίνομαι *dep. med.* (τέκτων) [*šib. aor. med. pesn.* έτεκτηνάμην] izdelujem, delam, gradim, tešem, pripravljam; *pren.* izmišljam si, kujem, snujem, pripravljam μήτιν; *z dvojnim acc.* delam koga za kaj

τεκτονικός **3** (τέκτων) ki zadeva stavbarstvo; spreten (izvéden) v stavbarstvu; *subst.*

τεκτονικός, ό stavbenik, stavbar, graditelj, gradbenik, tesar; **τεκτονική**, ή *sc.* τέχνη (*tudi pl.*) tektonika, stavbna veščina (spretnost, umetnost), stavbarska veščina (spretnost, umetnost), stavbarstvo, gradbeništvo

τεκτοσύνη, ἡ *ep.* stavbna umetnost, tesarstvo, stavbarstvo

τέκτων, ονος, ὁ [*Et.*: iz *ide. kor.* *tek'-, *tek't-, *tek'p- 'plesti', 'tesati', 'graditi'; *prim. stind.* takšati '(on) teše', 'obdeluje', 'taštar-'tesar', *lat.* texō 'tkem', 'predem', 'snujem', 'gradim', *sl.* tēsati, teslo, *lit.* tašyti 'obsekovati', 'obtesa(va)ti', *stvnem.* dehsa, dehsala 'sekira'] delavec, rokodelec, tesar, mizar, ladjedelec, roženinar, kolar, kovač, kipar, umetnik; *pren.:* **a)** izdelovalec; **b)** povzročitelj, vzročnik κακῶν

τελαμών, ὄνος, ὁ *ep. ion. poet.* **1.** oprtnica, jermen, na katerem so nosili ščit ali meč, naramnica; **2.** obveza, preveza (iz platna)

Τελαμών, ὄνος, ὁ Telamon, kralj na Salamini, oče Ajanta in Tevkra; *patron.* **Τελαμωνιάδης**, ου, ὁ = Telamoniad = Telamonov sin = Ajant; *adi.* **Τελαμώνιος** 3 telamonijski, *subst.* Telamonijec

τελέθω *ep. poet.* [*samo praes. in impf.*] sem, nastal sem, bivam, prikažem, pokažem se, nastajam, nastopam νύξ

τέλειος 3 in 2, **τέλεος** 3 in 2 **1. a)** dokončan, dovršen, dopolnjen, popoln *NT*; polnoštevilen, εἷς τι v čem, τὸ τέλειον popolnost *NT*; čil, leporasel, brez madeža, izbran ἱερά, αἰγες; **b)** dorastel, polnoleten ἀνήρ; **c)** določen, brezpogojen, neizpodbiten ψῆφος; **2. a)** izpolnjujoč, dovršujoč, τελειότατος πεπετηνῶν najzanesljivejši preroški ptič; **b)** izvršen, uspešen, ki se izpolni ὄψις ὀνειρου οὐ τελή; *adv.* τέλεον, τελέως *NT* popolnoma, docela, povsem; naposled

τελειότης, ητος, ἡ popolnost, dovršenost *NT*

τελειόω, τελεόω **1. act.** delam kaj popolno, dovršujem τί, izpopolnjujem *NT*; izvršujem σπονδάς, pospešujem, končam, srečno izvršim λόχον, izgotovim πάντα; posvetim, ἐτελέωσέ μιν (to) je odločilo o njegovi izvolitvi; **2. pass. a)** izvršim se, izpolnim se *NT*, končam se, uspevam, posrečim se, obnesem se, pridem do cilja, τελεωθέντων ἀμφοτέροις ko se je obema ugodilo; **b)** dorastem, popolnoma se razvijem, sem popoln, postanem popoln *NT*

τελείωσις, εως, ἡ **1.** izvršitev, izpolnitev, τελείωσις ἔσται zgodilo se bo, izpolnilo se bo *NT*; **2.** popolnost, dovršenost *NT*

τελειωτής, οῦ, ὁ (τελειόω) ki dovršuje, dokon-

čujevalec, dopolnitelj, dopolnjevalec, izpolnjevalec *NT*

τελεό-μηνος 2 (μῆν) *poet.* polnomesečen, popolnoma potekel ἄροτος

τέλεος, τελεόω *gl.* τέλειος, τελειόω

τελεσιουργός 2 ki delo dovršuje, ki delo pospešuje, pospeševalen, uspešen; *subst.* **τελεσιουργόν**, τό zmožnost pospeševati kaj v vsakem oziru, hrepenenje po popolnosti; τὸ τελεσιουργόν διὰ πάντων sposobnost, da napreduje v vseh delih

τελεστήριον, τό (τελέω) **1.** sveta (zaobljubna) kapela, tempelj za misterije; **2. pl.** zahvalna daritev za srečen izid

τελεστικός 3 (τελέω) ki zadeva svete obrede ali posvetitve, skrivnosten, duhovniški βίος, ἐπίπνοια

τελεσφορέω dozorim, prinašam sad *NT*

τελεσφόρος 2 (τέλος, φέρω) **1.** ki dovršuje, izpolnjuje ali izvršuje; ki se izpolni ali uresniči, ἔρωσ τελεσφόρος γίνεται želji se ugoditi, želja se izpolni; δίδωμι χρησμὸν τελεσφόρον izpolnim prerokovanje, χάριν τελεσφόρον δίδωμι izkažem se resnično hvaležnega, δὸς τελεσφόρα τὰ φάσματα stōri, da se zamenja uresniči; Δίκη vsemogočna, kaznujoča; **2.** dovršen, popoln, τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν vse leto, celo leto

τελετή, ἡ (τελέω) **1.** posvetitev v misterije; **2.** (verski) praznik, svečanost

τελευταῖος 3 (τελευτή) **1.** poslednji, zadnji, končen (*po kraju, času in številu*), τὸ τελευταῖον ἐκβάν končni izid, ὁδὸν τὰν τελευταῖαν ὁρμάομαι nastopim zadnjo pot, podam se na zadnjo pot (življenja), ὁ τελευταῖος βίος ki poteka; *pogosto se prevaja adv.:* παρελθόντες τελευταῖοι ki so nastopili nazadnje; *subst.* **τελευταῖοι**, οἱ zadnja straža; **τελευταία**, ἡ *sc.* ἡμέρα zadnji dan, poslednji dan; **2.** najvišji, najhujši ὕβρις; *adv.* (τὸ) τελευταῖον, τὰ τελευταῖα nazadnje, naposled, zadnjikrat

τελευτάω [*ion. pt. praes.* τελευτέων, *fut.* τελευτήσω, *med.* τελευτήσομαι *tudi s pass. pomenom*] **1. trans. a)** dovršim, dokončam, ὄρκον izgovorim do konca, τὸν βίον (τὸν αἰῶνα) umrem; *kakor παύομαι tudi z gen.:* λόγου sklenem govor, τοῦ ἐπαίνου ἐτελεύτα ἐς τάδε τὰ ἔπη svoj pohvalni govor je končal s temi besedami, τοῦ βίου umrem; **b)** izvršim, izpe-

ljem, izpolnim *ἔργα*, *ἃ μενοινᾷς*, τὸ ἔνθεν, γάμον, τινὶ κακὸν ἤμαρ pripravim, εὐχομένοισι τάδε ἔργα uslišim, podelim; *pass.* izpolnim se, dovršim se, zgodim se; **2. intr. a)** *o času*: končam se, bližam se koncu, potečem, minem ἔτος, τοῦ θέρους τελευτῶντος; **b)** *o dejanju in stanju*: končam se, izidem se ναυμαχία, κατὰ νόον ὁ πόλεμος vojna se srečno konča; ἐς τοῦτο τελευτῶ tako se končam, τὸ κεφάλαιον ἐς τοῦτο τελευτᾷ teži za tem, obstoji v tem, ὃ μὴ εἰς ταῦτα τελευτᾷ, εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι na kakšen konec lahko pri tem upamo?, kakšnega konca se lahko pri tem nadejamo?; τελευτάω ἐπὶ τι dospem (naposled) do česa; **c)** izpolnim se ὄψις τοῦ ὀνείρου; **d)** *o osebah*: umrem, poginem, ὑπὸ τινος umori me kdo, νόσῳ umrem za boleznijo, γήραϊ zaradi starosti, od starosti; **e)** neham (govoriti), καλῶς τελευτᾷς konec tvoje govorja je dober, dobro govoriš, τελευτάω καταλέγων neham naštevati; **f)** *o prostoru*: končam se, neham ἢ τελευτᾷ τὰ τῆς Λιβύης, τῆ ἢ Κνιδίῃ χώρῃ ἐς τὴν ἠπειρον τελευτᾷ, ἐς γράμμα končam se s črko; **g)** *pt. τελευτῶν se prevaja adv.*: τελευτῶν εἶπε naposled (končno) je rekel, τὴν τυραννίδα τελευτῶσαν (naposled) χαλεπὴν γενομένην

τελευτή, ἡ (τελέω) **1.** končanje, konec (življenja), smrt βίου, βιότοιο; τελευτῆς τυγχάνω najdem smrt, doleti me smrt, umrem; **2.** cilj, namen, uspeh, posledica, τελευτὴν ποιέω dosežem namen, μῦθοιο τελευτὴ namen pogovora; ἐς τελευτὴν, ἐπὶ τελευτῆς proti koncu, naposled, končno; **3.** izvršitev, θανάτοιο τελευτὴ = θάνατος, κακοῦ θυμοῦ τελευτὴ posledica

τελέω [*fut.* τελέσω, τελεῶ, *aor.* ἐτέλεσα, *pf.* τετέλεκα, *pass. pf.* τετέλεσμαι, *aor.* ἐτέλεσθην, *ep. praes.* τελείω, *fut.* τελέσσω, *ion.* τελέω, *aor.* ἐτέλεσσα, τέλεσα; *ion. praes. pt.* τελεύμενος, *ajol. pt. praes.* τελέσαις]

I. trans. 1. končam, sklenem βίον, ὁδόν, τόπον prepotujem *NT*, dovršim δρόμον *NT*; **2. a)** izvršim, dovršim, storim, naredim, izpeljem, uresničim μῦθον, ὄρκια, τὸ ταχθέν izvršim, ἀέθλους prestanem boje, bijem boje, spada dam se v bitkah, izpolnim ὑπόσχεσιν, νόμον; nasitim, ustrezem ἐπιθυμίαν σαρκός *NT*, ohladim si, potolažim χόλον, κότον; **b)** doživim ἡλίου τρόχους, βίον, dosežem τελευτὴν

του βίου; **c)** dam, podelim νόστον, naredim, pripravim komu kaj κακόν τινι, κακά, λυγρά, pripeljem ἤμαρ; *pass.* izpolnim se, uresničim se, zgodim se, τετελεσμένος izpolnljiv, τετελεσμένος ἐστὶ lahko se izpolni, more se izpolniti; **3.** donašam δῶρα, plačujem χρήματα, φόρους, ἀργύριον, σῖτον dajem žito (namesto davka), potrošim, porabim τὶ εἷς τι; *pos.* τελέω εἷς τινας plačujem komu, pripadam komu, spadam kam, εἰς ἀστούς sem meščan, εἰς ἱππέας pripadam vitezom; εἰς γυναῖκας ἐξ ἀνδρός postanem iz moža ženska; **4.** posvetim v misterije, τελετάς praznujem misterije, obhajam misterije; *pass.* posvetijo me, dam se posvetiti τελετάς;

II. intr. 1. sc. ὁδόν prehodim, prepotujem; dospem, pridem kam εἰς, πρὸς τι; *pren.* πρὸς τινα dosegam koga, sem komu enak; **2.** izpolnim se, uresničim se

τελήεις 3 (τέλος) **1.** popoln, dovršen, brez madeža; **2.** uspešen ἐκατόμβαι

τέλλω [*aor.* ἔτελα] **1. trans.** dokončam, dopolnim; **2. intr. in pass.** nastanem, vzhajam ἡλίου τέλλοντος

τέλμα, ατος, τό **1.** mlaka, luža, močvirje; **2.** malta

τελματώδης 2 (εἶδος) močviren, močvirnat

τέλος¹, ους, τό **1. a)** konec, meja, izid, sklep, konec življenja, smrt, τέλος ἔχω po meni je *NT*, mrtev sem, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος začetek in konec *NT*, εἰς τέλος τοῦ ζῆν ἀφικνέομαι dospem na rob življenja, pridem do konca življenja, πρὸς τέλος γόνων ἀφικνέομαι neham tarnati, τέλος γίγνεται τῇ ἡμέρᾳ dan se bliža koncu, dan se nagiba h koncu, ἡ θυσία τέλος εἶχεν daritev je bila končana; μύθων konec govora, οὐ τέλος ἴκεο μύθων nisi še povedal vsega (kar bi moral povedati); **b)** (določen) rok χρόνου, μισθοῦ čas plačila; **c)** cilj, namen, smoter; τῆς πίστεως namen vere *NT*, τέλος (χαριέστερον) početje, dejanje; θανάτοιο τέλος = θάνατος, *podobno*: γάμοιο, νόστοιο τέλος = γάμος, νόστος; **d)** *adv.* τέλος, τὸ τέλος končno, naposled, nazadnje, slednjič, εἰς τέλος naposled, do konca *NT*, διὰ τέλους neprestano, popolnoma; **2. a)** dovršitev, izvršitev, uresničenje, izpolnitev, odločitev, τέλος ἔχει τι izpolnjuje se kaj, ἐν ἐμοὶ τέλος γίγνεται v mojih rokah je odločitev, τούτου

τέλος ἐν θεῷ ἐστὶν ο tem odloča bog; τέλος τίθημι καλῶς srečno dokončam, τόσσον τέλος ἔχον do tod (tako daleč) so bili narejeni, τέλος μάχης γίγνεται bitka se konča, ἐς τέλος ἔρχομαι τινος dospem do konca, končam (μανίας rešim se blaznosti), τέλος ἐπιτίθημί τινι končam kaj; ὁ πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηγεν τέλος s čimer je prekosal vsa prejšnja dejanja, τέλος γίγνεται ἐπ' ἀρῆσιν kletve se izpolnijo; τέλος ποιούμαι τινος dovršim kaj; **b)** uspeh ὁδοῦ, zmaga πολέμοιο, posledica τῶν γενομένων, δίδωμι ἀγαθὸν τέλος podelim uspeh, ἴσον τείνω πολέμου τέλος postavim izid vojne od obeh enako daleč, podelim (obema) enako bojno srečo; **3.** vrh, vrhunec, višek, poglavitna stvar, τῶν παιδῶν popoln razvoj, popolnost, vzor, τοῦ τέλους ἄπτομαι dosežem vzor, αἱ ἐν τέλει γυναῖκες zakonske (omožene) žene; τέλος λαμβάνω dozorim (o žitu), ἤβης τέλος mladostna moč, moška zrelost; **4.** (državna) služba, čast, dostojanstvo, oblast, moč, πρὶν τέλος τι τούτων ἔχει preden bi pogoji postali pravnomočni, τέλος ἔχω imam oblast, εἰς τέλος καθίσταμαι, ἐν τέλει γίγνομαι nastopim službo; *pos.* τὰ τέλη (ἔχοντες), οἱ ἐν τέλει ὄντες višje oblasti, gosposka, vlada, oblastniki, uradniki, vojni svet, οἱ μάλιστα ἐν τέλει najvišji uradniki; **5. a)** davek, carina, mitnina *NT*; **b)** stroški, izdatki, τοῖς οἰκείοις (ιδίοις) τέλεσσι na lastne stroške, τέλη λύειν (= λυσιτελεῖν) koristiti tini; **c)** (obljubljeno) darilo, daritev, nagrada, ἔγκαρπα sadni darovi, πάγχαλκα τέλη bojna oprava, bojna oprema sovražnika, ki jo je treba darovati Zevsu; **6. pl.** posvečenje, posvetitev, svete skrivnosti, misteriji, verska slovesnost, praznik, νυμφικά svečana poroka

τέλος², ους, τό krdelo, četa, množica φυλάκων, vojaški oddelek, stotnija, del ladjevja τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν

τέλοσ-δε *adv.* do cilja, do konca (= εἰς τέλος)
τέλσον, τό *ep.* **1.** obmejna brazda; **2.** končni razor; **3.** meja

τελ-ώνης, ου, ὁ (τέλος, ὠνόμαυ) zakupnik državnih dohodkov, mitninar, carinar *NT*

τελώνιον, τό carinska hiša, carinarnica, carinišče, mitnica *NT*

τεμάχιον, τό košček

τέμαχος, ὁ (τέμνω) odrezan kos (slane ribe)

τεμένιος 3 (τέμενος) *poet.* ki spada k posvečenemu gaju

Τεμενίτης, ου, ὁ, ἄκρα ἢ Ταμενίτις Temenit, Tamenitski vrh (hrib), hrib pri Sirakuzah

τέμενος, τό (τέμνω) **1.** ločeni in kakemu bogu posvečeni kos zemlje, sveto zemljišče, posvečeni gaj, sveti okraj; **2.** kraljevo posestvo, kronska imovina, državno zemljišče ali posestvo

Τεμέση, ἢ Τεμεζα, mesto na Cipru

τέμνω [*Et.*: iz *ide. kor.* *temh₁- 'rezati'; *prim. lat.* tondeo 'strižem', 'brijem', 'režem', *sl.* tna-lo] [*Obl. fut.* τεμῶ, τεμοῦμαι, *aor.* ἔτεμον, ἔτεμόμην, *pf.* τέτημκα, *pass. pf.* τέτημμαι, *aor.* ἐτήθην, *fut.* τηθήσομαι, *fut. II.* τετήσομαι, *adi. verb.* τητός, τητέος; *ep. ion.* τάμνω, *aor.* ἔταμον, τάμον, *cj. 3. sg.* τάμησι, *inf.* ταμέειν, *med. aor.* ἐταμόμην; *ep.* τέμω in τηγήω, *pt. šib. aor.* τηζέας, *krep. aor. act.* ἔταμαγον, *pass. 3. pl.* ἔταμαγεν]

I. act. in pass. režem **1.** o zdravniku: režem, izrezujem; *pass.* pustim, da mi izrežejo rano, τμήμα τέμνομαι urežejo me; **2.** razrežem, δίχα razdelim na dva dela, κατά τι razdelim na kaj (v kaj), τετμημένος ἐξ ἑνός δύο iz enega na dva dela razdeljen; *pos.:* **a)** razrežem, razdelim δέρμα, κρέα, ἰχθύς, κατά μέλη razkosam; **b)** razsekam, prebodem, ranim χροά χαλκῶ; **c)** zakoljem κάπρον Δίι (Zevsu na čast); ὄρκια πιστά prisegam zvestobo (z daritvijo), sklenem trdno zavezo (pogodbo), θάνατόν τοι ὄρκια ἔταμον tebi v smrt sem sklenil zavezo; *abs.* τάμνω τινί sklenem s kom pogodbo; τομήν povzročim razkol, sprožim (zanetim) spor; **3.** odrežem **a)** σῆτον kosim, žanjem; sekam, posekam δένδρα, δρῶν, ξύλα; *z dvojnimi acc.:* ἐρινεὸν τάμνε ὄρηκας z divje smokve je odsekal mlade vejice; τρίχας, πλόκον *itd.* strižem; odsekam κεφαλὴν, ἀρά, τράχηλον; **b)** izrežem ἱμάντας ἐκ τινος, βέλος ἐκ μηροῦ; τέμενός τινι oddelim, odrežem, dodelim, odkazem; *o rekah:* ločim, delim Λιβύην; **4.** obrežem, obsekam δούρατα; *pren.* opustošim χώραν, γῆν, τῆς γῆς opustošim kos zemlje; **5.** izkopljem ὄχετους, naredim ὄδόν, ὄδος τετμημένη zglajena pot; **6.** režem (zrak ali vodo), vozim se, peljem se, prepotujem κύματα, θάλασσαν, ὄδόν krenem po poti, τῆν

μεσόγαιαν τῆς ὁδοῦ po sredini, μέσον krenem po srednji poti;

II. med. 1. režem, razrežem, sekam, razsekam, koljem zase; orjem (sebi, zase), λίθους obdelujem, lomim; **2.** odrežem, posekam zase, ὄρκια sklenem zavezo; **3.** ulovim, polovim, odženem si kaj, ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας odrežem na obeh straneh, prestrežem, polovim

Τέμπεα, *skrc.* **Τέμπη**, τά Tempa, dolina med Olimpom in Oso

τέμω *gl.* τέμνω

τέναγος, ους, τό plitvina, plitvost, močvirje, barje

τεναγώδης 2 (εἶδος) plitev, močvirnat

Τένεδος, ἡ Tened, otok v Egejskem morju; *preb.* **Τενέδιος**, ὁ Tenedijec, Tenedošan

τένων, οντος, ὁ (τείνω) kita, žila, ποδός peta, ἀλχένιοι tilnik, kita na zatlju

τέξω *gl.* τίκτω

τέο, **τεο**, **τέοισι** = τίνος, τινός *gl.* τίς, τίς

τεοῖο = σοῦ *gl.* σύ

τέοισι = τίσι, τισί *gl.* τίς, τίς

τεός 3 *ep.* = σός tvoj

τέραμνον, τό *poet.* hiša, dom, soba, prebivališče

τέρας, ατος, τό [*Et.*: iz *ide. kor.* *k^{er}- 'rezati', 'delati', 'narediti'; 'čarovno znamenje'; *prim. gr.* πέλωρ 'pošast' (po *disimilaciji* iz *k^{er}-ōr), *sl.* čar, čarati, *lit.* kēras 'čar'] [*Obl. gen. ep.* τέραος, *ion.* τέρεος, *pl. nom.* τέρατα, *ep.* τέραα, *ion.* τέρεα; *gen.* τεράτων, *ep.* τεράων, *ion.* τερέων, *dat.* τέρασι, *ep.* τεράεσσι, *ion.* τερέεσσι] **1.** pomenljivo znamenje na nebu (grom, blisk, mavrica), (od boga poslano) znamenje, čudežno znamenje *NT*, čudež, čudo; **2.** pošast, prikazen, grdoba, strašilo, plašilo

τερα-σκόπος, ὁ, **τερατο-σκόπος**, ὁ (σκοπέω) vedež, vedeževalec, razlagalec čudežnih znamenj, tolmač čudnih prikazni

τερατεύομαι *dep. med.* (τέρας) baham se, širokoustim se, pripovedujem neverjetne stvari

τερατολόγος 2 o komer se pripovedujejo čudne reči, čuden

τερατώδης 2 (εἶδος) čuden, čudovit, nenavaden, važen, pomenljiv

τερεβίνθινος 3 (= τερμίνθινος) iz terpenitovega drevesa (smole), χρῆμα terpenitovno olje

τερέβινθος, ἡ (= τέρμινθος) terpenitovno drevo

τέρεινος 3 nežen, droben

τέρεμνον = τέραμνον

τέρετρον, τό *ep.* sveder

τερηδών, ὄνος, ἡ kukec (hrošč)

τέρην, τέρεινα, τέρεν [*Et.*: *gl.* τείρω] nežen, mehok, gladek, rahel, bisern δάκρυον

τέρμα, ατος, τό [*Et.*: iz *ide. kor.* *terh₂- 'prečkati', 'prekoračiti', 'priti onstran česa'; *prim. lat.* termen -inis, terminus 'meja', 'mejnik', 'konec'] **1.** skrajni konec, meja, izliv (reke), cilj, smoter, poglavitni namen; **2.** znamenje (steber) v dirkališču; **3.** vrhunec (življenja), starost, smrt βίου, θανάτου

Τερμερεύς, ἑως, ὁ Termerejec, Termerec, prebivalec mesta Termera (τὰ Τέρμερα) v Kariji

Τερμίλαι, οἱ Termili, praprebivalci v Likiji

τερμίνθινος, **τέρμινθος** *gl.* τερεβίνθινος, τερεβίνθος

τερμίοεις 3 lepo obrobjen; s širokim robom ἀσπίς, z lepim obšivom χιτών

τέρμιος 3 (τέρμα) *poet.* skrajnen, skrajnji, zadnji, smrten ἡμέρα

τέρμων, ονος, ὁ (τέρμα) *poet.* meja

τερπι-χέραυτος 2 (τρέπω) *ep.* ki meče strele, metalec bliskov (strel); *drugi od* τέρπω: ki se veseli bliskov

τερπνός 3 vesel, razveseljiv, ugoden, mil, vešč, prijeten, τὸ τερπνόν veselje, sreča, zabava

τέρπω [*fut.* τέρω, *aor.* ἔτερψα, *pass. aor.* ἐτέρφθην, *med. fut.* τέρωμαι, *aor.* ἐτερψάμην, *ep. sib. aor. cj.* τέρωμαι, *aor.* ἐταρπόμεην, *redupl. tetarπόμην*, *cj. I. pl.* ταρπόμεθα in *tetarπόμμεθα*, *aor. pass.* ἐτάρφθην, *3. pl.* τάρφθεν, *aor.* (ἐ)τάρπην, *cj. I. pl.* ταρπείομεν, *inf.* ταρπήμεναι] **1. act.** nasitim, poživim, krepim, krepcam; razveseljujem, razvedrim τινά, λόγους tolažim, θυμόν razvedrim se, ἦλιξ τέρπει τὸν ἦλικα enako se rado družiti z enakim; **2. med. in pass. a)** nasitim se, naužijem se τινός, γόοιο najočem se (do sitega); **b) pren.** okrepčam se, uživam, naslajam se, veselim se, radujem se τινί, τί, ἐπί τινι, *s pt.* ὀρώων φρένα τέρωμαι

τερπωλή, ἡ *ep.* zabava, veselica

τερσαίνω, **τέρσω** [*Et.*: iz *ide. kor.* *ters- 'suh';

prim. stind. taršah 'žeja', *lat.* torreō 'žgem', 'pražim' (*iz* *torseō), terrā (*iz* *tersā 'suha zemlja'), *got.* gaþairsan 'sušiti (se)', *got.* þaurstei 'žeja', þaursus 'suh', 'posušen', *stvnem.* derren 'sušiti (se)', durst 'žeja', durri 'suh', 'posušen', *nem.* dorren 'sušiti (se)', Durst 'žeja', dürr 'suh', 'posušen'] [*Obl. aor. ep.* τέρσηνα; *od* τέρσομαι: *inf.* τερσῆναι, *ep.* τερσήμεναι] **1.** *act.* sušim, posušim, brišem, otiram, ustavljam (kri); **2.** *pass.* τέρσομαι posušim se

τερψί-μβροτος 2 (τέρπω, βροτός) *ep.* ljudi razveseljujoč

τέρψις, εως, ἡ (τέρπω) radost, veselje, zabava, razveseljevanje

Τερψι-χόρα, *ion.* **Τερψι-χόρη**, ἡ Terpsihora (= 'ki se veseli plesa'), Muza plesa

τεσσαρά-βουιος 2 [*Et.*: *iz* βοῦς] *ep.* vreden štiri goveda

τεσσαράκοντα, *at.* **τετταράκοντα**, *ion.* **τεσσεράκοντα** *indecl.* štirideset

τεσσαρακοντα-ετής 2 štiridesetleten *NT*

τεσσαρακοστός 3 štirideseti; *subst.* ἡ τεσσαρακοστή štiridesetinka (1/40, denar na Hiosu = 0,5 drahme)

τέσσαρες, **τέσσαρα**, *at.* **τέτταρες**, **τέτταρα**, *ion.* **τέσσερες**, *ajol.* **πίσυρες**, **πίσυρα** [*Et.*: *iz* *ide.* *k^uet^uer- 'štirje'; *prim. gr.* mik. qe-to-ro-we, *bojot.* πέτταρες, *ajol.* πίσυρες, *lezb.* πέσ(σ)υρες, *lat.* quattuor, *sl.* štiri, štirje, četrti, četvero, *got.* fidwōr, *stvnem.* feor, *nem.* vier, *ang.* four] štiri, štirje

τεσσαρεσκαίδεκα, **τεσσερεσκαίδεκα** štirinajst

τεσσαρεσκαιδέκατος 3, *ion.* **τεσσερεσκαιδέκατος** štirinajsti

τεσσεράκοντα = τεσσαράκοντα

τεσσαρακοντ-όργυιος 2 (ὄργυια) *ion.* štirideset sežnjev dolg

τέσσερες *itd.* = τέσσαρες *itd.*

τε-ταγ-ών [*pt. krep. aor. z redupl.*] [*Et.*: *iz* *ide.* kor. *teh₂g- 'dotakniti se'; *prim. lat.* tangō 'dotaknem se' (*pf.* tetigī)] *ep.* ki je zgrabil, 'zgrabivši' za τινός

τέταλμαι *gl.* τέλλω

τετανό-θριξ, τριχος, ὁ, ἡ (τείνω) ki ima dolge lase ali kodre, z dolgimi lasmi ali kodri, dolgolas

τετάρπετο *ipd. gl.* τέρπω

τεταρταῖος 3 (τέταρτος) k četrtemu dnevu sodeč, četrtega dne, četrti dan

τεταρτη-μόριον, τό četrti del, četrtina

τέταρτος 3, *ep.* **τέτρατος** četrti; *subst.* **τε-τάρτη**, ἡ **a)** *sc.* ἡμέρα četrti dan; **b)** četrtina, četrt, četrtinka (mera); *adv.* τὸ τέταρτον četrtokrat, četrtič

τετάσθην, **τέταται** *gl.* τείνω

τετάχεται *gl.* τάσσω

τέτευχα, **τετεύχεται** *gl.* τεύχω

τετευχῆσθαι [*inf. pf. pass. od nerabljenega* τευχέω] *ep.* oborožen biti, opremljen biti

τετευχώς 3 narejen, napravljen, izdelan, *gl.* τεύχω

τέτηχα *gl.* τήγω

τετίημαι *ep.* [*pf. pass. s praes. pomenom*] [*pt. pf. act.* τετηώς] nejevoljen sem, otožen sem, žalosten sem; *pt.* žalosten

τέτλαθι, **τετλήως** *ipd. gl.* τλήναι

τετμεῖν *ep.* [*defect. aor.; ind.* ἔτετμον, τέτμον] doseči, dospeti, dohiteti, najti, srečati se s kom, sniti se s kom τινά

τέτοκα *gl.* τίκτω

τέτορες *dor., ajol.* = τέσσαρες

τετρά-γυος 2 (γύης) *ep.* štiri orale velik; *subst.* τὸ τετράγυον polje, ki meri štiri orale

τετραγωνο-πρόσωπος 2 *ion.* s štirioglatim ploščatim licem (obrazom)

τετρά-γωνος 2 (γωνία) **1.** četverokoten, štirikoten, četverooglat, štirioglat, četverorob; *subst.* **τετράγωνον**, τό četverokotnik, štirikotnik, kvadrat; **2.** *pren.* popoln, krepek, čvrst νόω

τετράδιον, τό četverica vojakov στρατιωτῶν *NT*

τετρα-ετής 2 (ἔτος) *ion.* štirileten

τετρα-θέλυμνος 2 *ep.* ki ima štiri sklade, ki ima štiri plasti, sestojč iz štirih kož σάκος

τετραίνω [*Et.*: *iz* *ide.* kor. *terh₂- 'treti', 'drgniti'; *prim. gr.* τείρω, τρύπανον 'sveder', τόρος 'dletō', *lat.* terō 'trem', 'manem', 'drgnem'] [*Obl. fut.* τετρανῶ, *aor.* ἐτέτρᾶνα *in* ἐτέτρηνα, *ep. aor.* τέτρηνα, *ion. fut.* τετρανέω; *vzpor. obl.* **τιτράω**, *aor.* ἔτρησα, *pf. pass.* τέτρημαι] vrtam, prevrtam, luknjam, preluknjam, prediram, prebadam

τετράκις *adv.* štirikrat

τετρακισ-μύριοι 3 štirideset tisoč
τετρακισ-χίλιοι 3 štiri tisoč
τετρα-κόρυμβος 2 s štirimi češuljami, grozdnat
τετρακόσιοι 3 štiristo
τετρά-κυκλος 2 *ep.* štirikolesen, četverokolesen
τετρά-μετρος 2 (μέτρον) ki sestoji iz štirih mer ali metrumov (daktilov ali štirih dipodij, tj. osmih stopic jambov ali trohejev), osemstopičen, osmerostopičen, osmerostopen; *subst.* **τετράμετρον**, τό tetrameter, štirimeter, četveromer
τετρά-μηνος 2 (μήν) štirimesečen
τετραμοιρία, ή četverna plača
τετρ-ἄορος 2 *ep. poet.* 1. četveren, četverovprežen, štirivprežen, ἔπποι štirivprega, četverovprega, četvér; 2. štirinožen, štirinog, četveronožen, četveronog
τετρά-παλαι *adv.* že davno
τετρα-πάλαιστος 2 (παλαιστή) *ion.* štiri dlani širok (dolg)
τετρά-πεδος 2 s štirimi ploskvami, λίθος kvadraten (četveroogeln) rezan kamen
τετρά-πηχυς, τετρά-πηχυ, *gen. eos* štiri lakte (komolce) dolg
τετρα-πλάσιος 3, **τετρα-πλοῦς** 3 štirikraten, četveren, četvernat
τετραπλή *adv. ep.* štirikratno, četverno
τετρά-πολις, εως, ή *subst.* zveza štirih mest, štirimestje, tetrapola; *adi.* iz štirih mest sestojajoč
τετρά-πους 2, *gen. ποδος* 1. štirinožen, četveronog; *subst.* **τετράποδα**, τά štirinožci, četveronožci; 2. štiri stopinje dolg, obsegajoč štiri kvadratne stopinje
τέτραπτο *gl.* τρέπω
τετρά-ρρῦμος 2 s štirimi ojesi, štiriojésen, četveroójésen
τετραρχέω sem tetrarh, sem 'četrtnik' *NT*
τετράρχης, ου, ό (ἄρχω) tetrarh, 'četrtnik', knez, vladar *NT*
τετραρχία, ή tetrarhija 1. dežela, v kateri je vladal tetrarh ('četrtnik'); 2. oddelek konjenikov, ki ga je sestavljalo več lohosov ('stotnij', λόχοι); 3. *pl.* tetrarhije, štiri namestništva, ki jih je vzpostavil Filip I. 342 v Tesaliji

τετράς, ἄδος, ή (τέσσαρες) tetrada, štirica, četrtri dan (meseca)
τέτρατος 3 *ep.* = τέταρτος
τετρα-φάληρος 2 (φάλαρον) s štirimi kovinskimi glaviči oz. s štirimi rogovi, štiriglavičast, štirirogen; *drugi* s štirimi grebeni, četverogrebenast κυνέη
τετρά-φαλος 2 (φάλος) *ep.* s štirimi rogovi, štirirogat; *drugi*: s štirimi obroči ali grebeni, četverogrebenast
τετράφαται, **τετράφατο** *gl.* τρέπω
τετρά-φῦλος 2 (φυλή) *ion.* razdeljen na štiri file, razdeljen na štiri plemena
τέτραχα, **τετραχῆ**, *ep.* **τετραχθά** *adv.* četverno, štiridelno, na štiri dele διανέμειν
τέτρημαι, **τέτρηνα** *gl.* τετραίνω
τετρ-ήρης, ή, *gen. ους* četveroveslača
τέτρηχα *ipd. gl.* ταράσσω
τέτρηγα *gl.* τρίζω
τέτροφα *gl.* τρέφω
τέτρωρος 2 *at.* = τετράορος
τετρ-ώροφος 2 (ὄροφή) *ion.* s štirimi nadstropji, štirinadstopen
τέττα *ep.* [*Et.*: iz *ide.* *tata- 'oče'; *izraz izhaja iz otroškega govora*; *prim. stind.* tatá-, tāta- 'oče', 'ata', *lat.* tata 'oče', 'ata', *sl.* tata, ata] očka
τέτταρες *gl.* τέσσαρες
τέττιξ, ιγος, ό *ep.* 1. škržat, čriček; 2. lasna igla, kljukica, bucika
τέτυγμαί, **τετυκεῖν**, **τέτυξαι**, **τετύχθαι** *ipd. gl.* τεύχω
τετύχηκα *gl.* τυγχάνω
τεῦ, **τεῦ** *gl.* τίς, τις
Τευθρανία, ή Tevtranija, mesto v južni Miziji
Τεῦκρος, ό Tevker (Tevkros) 1. Telamonov sin, Ajantov polbrat; 2. Skamandrov sin, trojanski kralj; *subst.* **Τευκροί**, οί Tevkri = Trojanci; *dežela je* **Τευκρίς**, ή Tevkrida = Tevkrova dežela = trojanska zemlja, Troja
τευχέω *gl.* τετευχῆσθαι
τεῦχος, ους, τό (τεύχω) orodje, priprava; *pos.:* 1. *pl.* orožje; 2. bojna oprava, bojna oprema; 3. posoda, vrč, sod, žara, πάγχρυσον darilna skledica; 4. vesla, ladijska oprema
τεύχω [*Obl. fut.* τεύξω, *aor.* ἔτευξα, *pf.* τέτευχα, *pass. pf.* τέτυγμαί, *inf.* τετύχθαι, *plpf.*

ἐτετύγημην, fut. τετεύξομαι, aor. ἐτεύχθην, ἐτύχθην, adi. verb. τυκτός, med. fut. τεύξομαι; ep. impf. 3. du. ἐτεύχεται, aor. τεύξασθαι, aor. (redupl.) τέτυκον, inf. τετυκῆν, pf. pass. 3. pl. τετεύχεται, plpf. τετύγημην, 3. pl. (ἐ)τετεύχασθαι, ion. plpf. act. ἐτετεύχεα] ep. poet.

I. act. 1. pripravljam δεῖπνον, delam, narejam, izdelujem, gradim, tešem δώματα, νηόν, εἶδωλον; tkem εἴματα; **2.** prirejam, povzročujem, delam, izmišljam si δόλον, zaženem krik βόην, vnemam, začenjam ἔρυν; τίνα τι delam koga za kaj ἄγνωστόν τινα; τί σ' ἔτ' τεύξω kaj naj še naredim s teboj?;

II. med. dam si kaj narediti, pripravim si kaj τί;

III. pass. 1. pripravljam se, izdelujem se; pt. τετυγμένος 3 dobro izdelan, lepo izdelan, umetniško izdelan κρητήρ, τινός iz česa, ἀγρός dobro obdelano polje, νόος zdrav, popoln, τινί preskrbljen, okrašen s čim; **2.** zgodim se, postanem ἀνσχετά ἔργα, nastanem, vnamem se νεῖκος, μάχη, κακόν, usojen sem, določen sem ὁμοίη μοῖρα, φόνος umor je sklenjen; pogosto (= εἰμί, ὑπάρχω) sem, Ζεὺς ταμίης, Διὸς ἱρέυς, Ξεῖνος τέτυκτο, γυναικὸς ἄρ' ἀντὶ τέτυξο obnašal si se kakor ženska;

IV. pf. τέτευχα 1. ion. pripravljen sem, narejen sem, τινός iz česa; s pt. slučajno kaj delam, ἐτετεύχεε ἐπισπόμενος Καμβύση slučajno je prišel s Kambizom; **2.** ep. pt. τετευχώς 3 izdelan, narejen

τέφρα, ἦ, ion. τέφρη pepel

τεφρώω upepelim NT

τεχνάζω, τεχνάω in med. (τέχνη) 1. umetniško ali spretno izdelujem, delam, naredim, obdelujem; **2.** rabim (uporabljam) umetnost ali zviijačo; **3.** hlinim, delam se, pretvarjam se, da ...; zviijačno si kaj izmišljam, zviijačno kaj snujem, prebrisano (zvito) kaj počnem (delam) τί ali inf.; s ὅπως: prizadevam si na vso moč, da ...

τέχνασμα, ατος, τό 1. umetelno delo, umetniško delo, umetnina; **2.** zviijača, slepilo, umetelnost, sleparstvo

τέχνη, ἦ [Et.: iz *τέχ-σνᾶ ali *τέκτ-σνᾶ iz ide. kor. *tetk'-, *tek't-, *tek'p- 'plesti'; 'tesati', 'graditi' ali iz kor. *tek'- 'ustvarjati', 'roditi'; prim. τέκτων 'tesar']

I. abstr. (lepa) umetnost, znanost 1. a) (ročna)

spretnost, μετὰ τέχνης spretno, ἄνευ τέχνης nesprenno; **b)** umetnost, umetelnost; veščina, rokodelstvo, obrt, posel, poklic; οἱ τὰς τέχνας ἔχοντες umetniki, ἔχω τὴν τέχνην izvéden sem v veščini (umetnosti, obrti), vešč sem veščine (umetnosti, obrti), ukvarjam se z veščino (umetnostjo, obrtjo); ἀσκέω τέχνην dejansko se ukvarjam, ἐν τῇ τέχνῃ εἰμί ukvarjam se z veščino (umetnostjo, obrtjo), ἐπὶ τέχνῃ μαθηθῶ temeljito se učim česa, ἐπὶ τέχνῃ λεγόμενα umetno govornjene besede; **2. a)** duševna spretnost, čut za umetnost ali znanost, razsodnost, znanost, veda; **b)** premetenost, zviijača, zvitost, zvit naklep, umetni obrat; pos. prebrisanost govora, način, πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ na vse mogoče vrste in načine, μηδεμιῇ τέχνῃ na noben način, nikakor ne; τέχνη z zviijačo, ἰδέη τέχνη naravnost, odkrito, očitno;

II. konkr. umetniški izdelek, umetno delo, umotvor, umetnina

τεχνήεις 3 ep. umetelen, umetniški, umeten, izvéden v umetnosti, veleumeten; adv. τεχνηέντως umetno

τέχνημα, ατος, τό (τεχνάω) 1. spretnost, zviijača, prevara, zviijačen naklep; konkr. spletkar, zviijačnež; **2.** umetniško delo, umotvor, umetnina

τεχνητός 3 [adi. verb. od τεχνάω] umetno ali zviijačno narejen

τεχνικός 3 (τέχνη) 1. umetniški, umetelen; **2.** vešč, izvéden v strokah in umetnosti; **3.** pravilen, moder, οὐ τεχνικόν γ' ἂν εἴη bilo bi pač nespametno, pač ne bi bilo modro

τεχνίτης, ου, ό (τέχνη) 1. a) umetnik, veščak, strokovnjak; **b)** rokodelec, izdelovalec, obrtnik; **2.** slepar, spletkar

τέφ, τεφ, τέων, τεων gl. τίς, τις

τείως, ep. τῆος, τεῖος, adv. τείως 1. demonstr. a) dotlej, tako dolgo, do tedaj, tačas, nekaj časa, medtem; **b)** do zdaj, do sedaj, doslej; nekaj, sicer; **2. relat.** = ἕως dokler, dotlej da, medtem ko

Τέως, ω, ἦ Teos, mesto v Joniji nasproti Samosa; preb. Τῆιος, ό Tejec, Teošan

τῆ adv. [dat. od ἦ] 1. a) tu, tukaj, tam, τῆ μὲν ... τῆ δέ tu ... tam, na eni strani ... na drugi strani, nekaj ... nekaj; **b)** tako; **2. relat.:** **a)** kjer, koder; **b)** kako, ἔστι τῆ tako rekoč, nekako

τῆ *ep. poet.* nâ!, nate!, tu imaš!, vzemi!
τήβεννος, ἡ moška obleka; *pos.* rimska toga
τῆγε *adv.* ravno tukaj, prav semkaj
τῆδε *adv.* **1.** tukaj, tam; **2.** tako, takole, na ta način
τήθη, ἡ stara mati, babica
τῆθος, οὐς, τό *ep.* ostriga
Τηθύς, ὕος, ἡ Tetis, Tetija, Uranova hči, Okeanova žena
Τῆιος, ὁ *gl.* Τέως
τηκεδών, ὄνος, ἡ (τήκω) hujšanje, sušica, jetika
τήκω, *dor.* τάκω [*Et.: iz ide. kor. *tah₂- 'topiti (se)', 'tajati (se)', 'utekočiniti (se)', 'razpustiti (se)'; prim. lat. tābeō 'topim se', 'tajam se', 'trohnim', tābēscō 'razkrajam se', 'razpadam', 'gnijem', 'trohnim', sl. tajam (se), talim' [Obl. fut. τήξω, aor. ἔτηξα, pass. aor. ἐτάκην, fut. τακήσομαι, pf. τέτηκα]* **1.** *trans.* topim, raztapljam, izjedam, razjedam, slabim, žalostim, οἰμωγὰν τήκω Ἀγαμέμνονα topim se, hiram, ginem od žalosti po Agamemnonu; **2.** *intr.* topim se, kopnim, ginem, venem, medlim, propadam, topim se v solzah; razpuščam se, trohnim
τηλ-αυγής 2 (αὐγή) *poet.* daleč sveteč, daleč viden; *adv.* τηλαυγῶς (βλέπω) bistro, jasno NT
τῆλε *adv.* [*Et.: sor. τέλος; prim. ajol. πήλυι*] v daljavi, daleč, daleč od τινός, ἀπό, ἔκ τινος
Τηλεβόας, ὁ Teleboas **1.** Evfratov pritok; **2.** **Τηλεβόαι**, οἱ Telebojci, oddelek Lelegov
τηλεδαπός 3 (prihajajoč) iz daljnih dežel, oddaljen, daljen, tuj
τηλεθάω (θάλλω) [*pt. praes. τηλεθών*] *ep.* cvetem, cvetim, zelenim, poganjam
τηλε-κλειτός 3 (κλέω), **τηλε-κλυτός** 3 (κλύω) *ep.* (na) daleč sloveč, preslaven
Τηλέ-μαχος, ὁ Telemah, Odisejev sin
τηλέ-πορος 2 (πορεύομαι) *poet.* ki se na daleč razteza, daljen
Τηλέ-πυλος, ἡ Telepil, mesto Lajstrigonov
τηλε-σκόπος 2 (σκοπέω) ki daleč gleda, daleč gledajoč, daleč videč
τηλε-φανής 2 (φαίνομαι) *ep. poet.* daleč viden, razločen, ki se (na) daleč razlega, ki se (na) daleč sliši

Τήλεφος, ὁ Telef, Heraklov sin; *patron.* **Τη-λεφίδης**, οὐ, ὁ Telefid = Telefov sin = Evripil
τηλίκος 3 *ep.*, **τηλικόσδε**, τηλικήδε, τηλικόνδε, **τηλικ-οὔτος**, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν) [*Et.: iz *τᾱ-λίχ-ος, kar je nastalo iz ide. pron. demonstr. *to- 'ta'; sor. lat. tālis, sl. tolik*] **1.** tolik, tolikšen, tako velik, tako pomemben, tako važen, tako mogočen, tako majhen, τηλικοῦτον tako zelo; **2.** tako star, v tej starosti, tako izkušen, tako mlad
τηλό-θεν *adv.* (τῆλε) *ep. poet.* od daleč, iz daljave, τινός daleč od
τηλό-θι *adv.* (τῆλε) *ep.* daleč od τινός
Τῆλος, ἡ Telos, otok v otoški skupini Sporadi
τηλό-σε *adv.* (τῆλε) *ep. poet.* v daljavo, daleč tja
τηλοτάτω *adv. ep.* najdlje, najbolj oddaljeno
τηλοῦ *adv.* (τῆλε) *ep. poet.* v daljavi, daleč (od) τινός, v tujini
τηλύγετος 3 *ep. poet.* prisrčno ljubljen, nežen, razvajen, pomehkužen; *Evripid, Ifigenija pri Tavrijcih* 828 oddaljen; *drugi:* mlad, v cvetu mladosti
τηλ-ωπός 2 (τῆλε, ὄψ) **1.** (od) daleč viden ali slišen; **2.** daleč proč, daleč stran
τημελέω *poet.* strežem, gojim, skrbim za τινός
Τήμενος, ὁ Temen, Heraklov potomec, kralj v Argosu; njegovi potomci so se imenovali **Τημενίδαι**, οἱ Temenidi
τήμερον *adv., ion. σημερον* danes; ἡ τήμερον ἡμέρα današnji dan; τὸ τήμερον za danes
τῆμῆ = τῆ ἐμῆ
Τημνίτης *gl.* Τεμνίτης
τῆμος *ep.*, **τημόσδε** *adv.* ob tem času, ob tej uri, v onem času, tedaj, nato, potem
τηνεῖ *adv.* tam
τηνίκα *poet., τηνικάδε, τηνικαῦτα* *adv.* **1.** tedaj, tisti trenutek, potem; **2.** ob tem času, tako zgodaj
τῆνος, τήνα, τῆνο *dor.* = ἐκεῖνος
τῆος *gl.* τέως
τῆπερ *ep. ion.* = ἧπερ kjer; kjer pač, kjer dejansko
Τηρείης ὄρος, τό Terejska gora, gora Terej, gora pri Kiziku
τηρέω [*fut. med. τηρήσομαι s pass. pomenom*]

1. a) zaznavam, opazujem, pazim na, držim, izpolnjujem νόμον, ἐντολάς *NT*, σάββατον posvečujem *NT*, ohranim παράδοσιν, πίστιν *NT*, prihranim οἶνον; **b)** držim v ječi, zapiram v ječo *NT*, φυλακὴν stražim; *pass.* zaprt sem v ječi (ἐν) τῇ φυλακῇ *NT*; τὸ ἔξωθεν (τεῦχος) ἐτηρεῖτο je bil zastražen; **c)** varujem se, čuvam se, ohranim se, ἀβαροῦ ἔμαυτόν varujem se biti nadležen; ἐκ τοῦ πονηροῦ obvarujem zlega *NT*; **2.** pazim, prežim, čakam na kaj νύκτα, χειμῶνα, πορθμόν na čas prevoza, ὄχους παραστείχοντα da pridem mimo voza, ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτόν potem ko so se prepričali, da je notri, ἀνέμω καταφέρεσθαι pazili so, da bi prišli v pristanišče, ko bi bil (močan) veter

Τήρης, ου, *ion.* εω, ὁ Teres, kralj Odrizov v Trakiji, Sevtoν praded

τήρησις, εως, ἡ (τηρέω) **1.** opazovanje, izpolnjevanje *NT*; **2. a)** ohranitev, straženje, čuvanje, varovanje; **b)** shramba, ječa *NT*

τητάομαι *pass. poet.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *(s)ta_h₂- 'prikrivati', 'skrivati', 'krasti', 'skrivaj vzeti'; *prim. stind.* stāyāt 'tajno', 'skrivaj', *sl.* tat, tajiti, tajen; *prim. dor.* τατάομαι] oropan sem česa, trpim pomanjkanje, pogrešam kaj, stradam τινός, τὸ τητᾶσθαι pomanjkanje

τῆτες *adv.* [*Et.*: iz *ki-(f)etes, *kiā-fetes, kar je domnevno nastalo iz fētos (*gl.* ἔτος) in demonstrativa *ki- (*prim.* ἐκεῖ)] letos, v tem letu

Τηύγετον, τό *gl.* Ταῦγετον

τηύσιος 3 *ep.* nekoristen, brezuspešen, ὀδός zaman

τιᾶρα, ἡ, *ion.* **τιᾶρης**, **τιήρης**, ου, ὁ tiara (perzijsko pokrivalo, podobno turbanu, ki je spredaj viselo na čelo; le τιᾶρα ὀρθή 'pokončna tiara', ki jo je nosil kralj, je bila čisto navpična)

Τιαραντός, ὁ Tiarant, Istrov (Histrov) pritek

τιᾶρο-ειδής 2 (εἶδος) podoben tiari

Τιβαρηνοί, οἱ Tibareni, skitsko ljudstvo ob Pontu

Τίγρης, ητος, **Τίγρις**, ιδος, ὁ [*Et.*: *prim. siperz.* tigrā- 'oster', 'koničast', *av.* tigrī- 'puščica'] Tigris (Tigris, Tigres, Tigret), reka v Mezopotamiji

τίεσκον *gl.* τίω

τιέω *gl.* τετίημαι

τίη [*Et.*: iz τί ῥ] zakaj, zakaj neki

τιήρης, ὁ *gl.* τιᾶρα

τιθαιβώσσω *ep.* gnezdim, delam gnezdo, delam med, pripravljam strd

τιθασός 3 krotek, domač, privajen

τιθασ(σ)εύω krotim, udomačujem

τιθέεται *ion.* = τίθενται

τίθημι, *vzpor. obl.* **τιθέω** [*Et.*: iz *ide. kor.* *d^heh₁- 'položiti', 'postaviti', 'deti', 'delati'; *prim. stind.* dādhāti '(on) polaga', 'postavi', 'naredi', *av.* dadāiti '(on) postavi', 'dá', *lat.* faciō 'delam', 'počnem', 'storim' (*pf.* fēcī = *gr.* ἔθηκα), reddō 'vrnem', *sl.* denem, dejem, dem, delo, *stvnem.* tuon 'delati', *nem.* tun 'delati', *ang.* do 'delati'] [*Obl. at. praes. ind.* 2. *sg.* τίθης, τίθεις, τιθεῖς, 3. *sg.* τίθησι, τίθει, τιθεῖ; *pl.* τίθεμεν, τίθετε, τιθέασι, *cj.* τιθῶ, *opt.* τιθείην, *imp.* τίθει, τιθέτω, *inf.* τιθέναι, *pt.* τιθείς, *impf.* ἐτίθην, ἐτίθειν, *pl.* ἐτίθεμεν, ἐτίθετε, ἐτίθεσαν; *fut.* θήσω, *med.* θήσομαι, *aor.* ἔθηκα, ἔθετον, ἔθεμεν, *cj.* θῶ, *opt.* θείην, *med.* ἐθέμην, *redko* ἐθηκάμην, *pf. act.* τέθηκα, *pass. aor.* ἐτέθην, *fut.* τεθήσομαι, *adi. verb.* θετός, θετός; *namesto pf. pass. se uporabljā* **κεῖμαι**; *ep. praes. ind.* 2. *sg.* τίθησθα, 3. *pl.* τιθεῖσι, *inf.* τιθήμεναι, *med. pt.* τιθήμενος, *impf.* 3. *sg.* τίθει, *aor. ind.* θήκε, 1. *pl.* θέμεν, 3. *pl.* θέσαν, *θηκαν* in ἔθηκαν, *cj.* θήω, θείω, 2. *sg.* θήης, 3. *sg.* θήη, θήσιν, 1. *pl.* θήομεν, θείομεν, *inf.* θέμεναι; *med. fut.* 2. *sg.* θήσεαι; *aor.* 3. *sg. ind.* θέτο, θήκατο, 3. *du.* θέσθην, *cj.* θήομαι, θείομαι, *opt.* θείμην, *imp.* θέο; *ion. impf. act.* 1. *sg.* ἐτίθεα, 3. *sg.* ἐτίθεε, *aor. cj.* θέω, θέωμεν, θέωσι, *med.* ἔθεο, *cj.* 2. *sg.* θῆ, 3. *sg.* θῆται, *opt.* θέοιτο in θεῖτο; *poznije aor.* ἐθήκαμεν]

I. act. 1. dam, denem, postavim, položim, posadim λίθον, θεμέλιον, θρόνον τινί, πόδα hodim, korakam, τὰ ἄνω κάτω vse obrnem, vse preobrnem, vse zmešam, ἐν τινι, ἔς τι na kaj, ἐν χερσὶ izročim, ἐς χεῖρα δεξιάν sežem v roko, ἐν λεχέεσσι položim v posteljo; ἐς λάρνακα, κάπετον, ἐν τάφῳ, ἐν τάφοισι položim v grob, pokopljem; ἐς μέσον položim v sredo (na sredo) (*o bojni nagradi*); ἐς τὸ κοινόν izročim v splošno uporabo; τινί (*poet.*) *npr.* ἄορ κολεῶ vtaknem, χρήματα μυχῶ ἄντρου; ἐπί τινος (τινι), ἐπί τι, ἀνά τινι (τι), ὑπό τι *itd.*; *pren. a)* τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τινος zastavim svoje življenje za koga, dam svoje življenje

za koga *NT*; plačam τὸ γιγνόμενον, dam ime ὄνομά τινι; **b**) določim, odredim, uredim, ukrenem, obrnem οὕτως, καλῶς; *z inf.* storim (naredim), da ... σπεῖραι; ἀεθλα določim bojno nagrado, δέπας, βούν *itd.* določim za bojno nagrado; νόμον dam zakon, ἀγῶνας priredim, ἀγοράν skličem; **e**) položim v srce, vdahnem, vdihnem, vlijem μένος ἐν θυμῷ, dam, pode-lim νόον, τλητὸν θυμόν, τιμῆν; προθυμίαν τινί skrbim za koga, ἔριν μετ' αὐτοῖς vna-mem med njimi prepir; **d**) štejem med koga, prištevam h komu (med koga) ἐν τοῖς φίλοις, εἷς τινας, εἰς τὸν δῆμον; τῆς ἀμελείας pripisujem nemarnosti; *pren.* imam (smatram) za kaj, ἔλεγχος za sramoto, δαιμόνιον τι imam za božji ukrep, εὐεργέτημά τι za dar, dobroto, ὡς ἀληθῆ ὄντα za resnično, ὡς ἀδίκημα za krivico, ἐν αἰτίησι τινά pripisujem komu kriv-do, dolžim koga; **e**) mislim si, denem, θῶμεν δύο εἶδη τῶν ὄντων denimo, da, vzmimo ...; **2. a)** naredim, pripravim, zgradim, *npr.* δῶμα, οἰκία, δόρπον, νεόν, ἀλώην; **b)** *pren.* povzročim, naredim ἄλγεα, ἔργα, snujem παλιώζειν, κέλαδον, κέλευθον odprem, γέλωτα vzbujam smeh, φῶς τοῖς ἐταίροις pripravim rešitev; **c)** *z dvojnimi acc.* naredim koga za kaj αἰχμη-τήν τινά, μάντιν, βραβῆ, ἄλοχον dam za ženo, σὺς ἐταίρους spremenim v svinje, τινὰ λίθον (λάαν) spremenim koga v kamen, οἴκους ἀνα-στάτους uničim, παῖδά τινά vzmam za sina, posinovim; τινὰ τυφλόν, νέον, πηρόν, εὐδαί-μονα; νεκρούς umorim, ἀνάπυστα razglasim;

II. med. ima iste pomene kot *act.*, poleg tega pa še izraža, da vrši kdo dejanje zase, v svojo korist, s svojimi sredstvi ali na sebi: **1.** postavim si, položim si, δίφρον, θρόνον dam si postaviti, postavim sebi, ἐν καρδίᾳ ἑμαυτοῦ ženem si k srcu *NT*, εἰς τὰ ᾧτα zapomnim si, ἐν πνεύματι sklenem v duhu, βουλήν sklenem *NT*; γυναῖκα vzmam za ženo, παῖδα vza-mem za svojega sina; δῶμα zgradim si (sebi, zase) hišo, οἰκία naselim se, αὖλιν utaborim se (pod milim nebom); *pos.*: **a)** ἀγορῆν sklicujem, ἡμέραν postavim si rok; **b)** νόμον da-jem si zakon (*o ljudstvu*); **c)** τὴν ψῆφον glasujem, ἑμαυτῷ glasujem zase; **d)** τὴν γνώμην izrekam svoje mnenje, svetujem, μὴ στρατεύε-σθαι glasujem proti vojni, γνώμην ταύτη sem istega mnenja, soglašam; **e)** shranim, spravim τὰ ὄντα, τὰ χρήματα παρά τινά; **f)** χάριν τινί

izkažem komu uslugo; **g)** τὰ ὄπλα τίθεμαι *gl.* ὄπλον; παρά τινά, μετὰ τινος prestopim oborožen h komu, περὶ τὴν σκηρῆν obstopim z oboroženo silo šotor, τὴν ἀσπίδα odložim; *toda* σάκος ἀμφ' ὤμοισιν vzmam na rame; **h)** πόλεμον τίθεμαι: **a)** vojskujem se; **β)** končam vojno; **γ)** τὸ νεῖκος poravnam, εὖ τὸ ἀπρεπές prikrijem na lep način sramoto; τὸ παρόν ure-dim svoje razmere, εὖ τὰ ἑμαυτοῦ uredim si dobro svoje zadeve; **2. a)** naredim koga za kaj, γέλωτά τινά smešim koga, smejem se komu, ὡς μ' ἔθεσθε προσφιλῆ kako prisrčno vas ljubim, τοὺς πιστοὺς ἑμαυτῷ pridobim si (sam) zveste ljudi; ἄγριον θυμὸν ἐν στήθεσ-σιν zelo sem razkačen (*v srcu*); **b)** sodim, mislim, imam za, ποῦ χρῆ ταῦτα τίθεσθαι; kako naj si to razlagam?, τὰ δίκαια ἔκ τινος preso-jam pravico po čem, ἐλέγχεα ταῦτα to imam za sramoto; οὐ μέγала τίθεμαι nimam za važno, παρ' οὐδέν (οὐκ ἐν λόγῳ) ne menim se za, ἐν ὑστέρω zapostavljam, manj cenim, πόρρω τίθεμαί τί τινος imam za manj važno, ἐν ἀδικήματι štejem za zločin; ἐν παρέργῳ, ἐν εὐχερεῖ, ἐν οἰωνῷ *gl.* πάρεργον, εὐχερῆς, οἰ-νός; **3. opisuje različne glag.**: φειδωλήν, σι-γῆν, φόνον, φροντίδα, τάφον, μῆκος, ἐν τιμῇ = φείδομαι, σιγάω, φροντίζω, θάπτω, μηκύνω, τιμάω *itd.*; πόνον καὶ δῆριν srdito se bojujem, μάχην začnem boj

τιθηνέομαι *dep. med.* (τιθήνη) do-jim, gojim, vzrejam, oskrbujem τινά, laskam se, dobri-kam se τινά

τιθήνη, ἡ dojilja, strežnica

τιθηνήτειρα, ἡ *poet.* = τιθήνη

τίθησθα *ep.* = τίθης *gl.* τίθημι

Τιθορέα, ἡ Titorea, severozahodni vrh Parna-sa

Τιθωνός, ὁ Titon, mož boginje Eos (Zore, Zarje; Ἡώς)

τίκτω [*Et.*: iz *ide. kor.* *tek'- 'ustvariti', 'ro-diti'; *sor. gr.* τόκος, τέκνον] [*Obl. fut.* τέξω, τέξομαι, *aor.* ἔτεκον, *pf.* τέτοκα, *pass. aor.* ἐτέχθη; *ep. impf.* τίκτον, *aor.* τέκον, *inf.* τε-κέειν, *med.* (ἐ)τεκόμην] **1. act.** rodim, poro-dim, ἡ τεκοῦσα, τίκτουςα mati, ὁ τεκὼν oče, οἱ τεκόντες roditelji, starši; *o živalih*: skotim, storim, ožrebim se, povržem, ὡά nesem jajca; *pren.* rodim, povzročam, delam τί; **2. med. poet.** = *act.*

τίλλω *ep. ion.* [aor. inf. τῖλαι, pf. pass. med. τέτιλμαι] **1.** act. rujem, izrujem, pulim, izpulim, skubim, razmršim, razkuštram κόμην, trgam (klasje) NT; **2.** med. pulim si, izpulim si χαίτην (v znak žalosti), τινά objokujem, pomilujem koga (s tem, da si pulim lase)

τίλων, ωνος, ὁ tilon, vrsta ribe

τιμᾶ-ορος 2 (δράω) = τιμωρός

τιμᾶω (τιμή) [fut. τιμήσω in τιμήσομαι; adi. verb. τιμητέον]

I. act. in pass. 1. določim ceno **a)** cenim, ocenjujem, imam za vredno, πολλοῦ zelo cenim, πλείονος bolj cenim, πρὸ παντός bolj cenim kot vse drugo; **b)** določim kazen, obsodim na kako kazen, θανάτου na smrt; **2. a)** čislam, cenim, spoštujem, upoštevam, častim; **b)** odlikujem (z nagrado), nagradim, obdarim, gostoljubno sprejemem, poplačam τινά, χάριν izkazujem čast; *pass.* izkazuje se mi čast, spoštovan sem; **c)** podelim častno službo; *pass.* μάλιστα imam največji vpliv; *subst. pt. τετιμημένοι*, οἱ višji dostojanstveniki;

II. med. 1. = act.; **2. a)** predlagam kazen za koga (*o tožniku*), τινὶ θανάτου predlagam smrtno kazen; **b)** *o obtožencu*: ἐμαυτῷ predlagam zase kazen

τιμῆ, ἡ (τίω) **1.** cenitev, določitev cene; **a)** cena, vrednost, izkupiček NT, αἵματος krvavi denar NT; plačevanje, plačilo; **b)** kazen, povračilo (škode), zadoščenje, globa τίνω, τιμὴν ἄρνυμαι dobim zadoščenje; škoda πάντως οὐ σὴ αὐτῆ ἢ τιμῆ; **2.** čislanje **a)** spoštovanje, čaščenje, čast; **b)** ugled, veljava, odlikovanje, nagrada, τιμὴν ἀπονέμω τινὶ gledam na, menim se za koga, τιμὰς ἔχω veliko veljam, spoštovan sem, τιμὴν φέρω τινὶ sem komu v čast, častim koga, τιμὰς φέρομαι izkazuje se mi čast, dobim plačilo; **c)** častno mesto, dostojanstvo, (častna) služba, ἄχαρις τιμὴ neprijetna služba; častno darilo χρυσῆ τιμῆ; vlada; *pl.* visoki dostojanstveniki ali uradniki

τιμῆεις 3 *ep.* [acc. τιμῆντα] **1.** *o osebah*: čaščen, čislan, cenjen, spoštovan, ugleden; **2.** *o stvarih*: dragocen, drag

τίμημα, ατος, τό (τιμᾶω) **1.** določitev cene, cenitev, (ocenjeno) premoženje, davčni razred, dohodnina; cena, vrednost; **2.** (denarna) kazen, globa

τιμῆντα *gl.* τιμῆεις

τίμησις, εως, ἡ (τιμᾶω) cenitev, štetje, ocenjenje no imetje

τιμητής, οῦ, ὁ cenilec, ocenjevalec, cenzor

τίμιος 3 in 2 = τιμήεις

τιμιότης, ητος, ἡ (τίμιος) **1.** dragocenost NT; **2.** cena, vrednost

Τιμό-θεος, ὁ Timotej, Kononov sin, atenski vojskovodja

τιμοῦχος 2 ki ima častno službo, čaščen, spoštovan

τιμωρέω *in med. 1. a)* maščujem koga, sem maščevalec koga, pomagam komu (τινὶ) do zadoščenja, preskrbim komu zadoščenje τινὶ τινος, ὑπὲρ τινος, Πατρόκλω φόνον maščujem Patroklov umor; **b)** pomagam komu, stojim komu ob strani, podpiram koga, hodim na pomoč; *pass.* τιμωροῦμαι dobim zadoščenje; **c)** branim, τιμωρούμενος v obrambo; **2.** τινά maščujem se nad kom, kaznujem, pokorim, ustrahujem koga, škodujem komu; *pass.* kaznovan sem, trpim kazen

τιμώρημα, ατος, τό = τιμωρία

τιμωρητήρ, ἡρος, ὁ *ion.* (τιμωρέω) pomočnik

τιμωρία, ἡ, *ion.* **τιμωρίη** (τιμωρέω) **1.** maščevanje, zadoščenje, kazen, kaznovanje, muka; **2.** pomoč, podpora, rešitev

τιμωρός 2 **1.** ki se maščuje, ki nagovarja k maščevanju; *subst.* maščevalec; **2.** ki štiti ali pomaga, ki pospešuje čast; *subst.* zaščitnik, pomočnik τινὶ

τιν *dor.* = σοί

τινάκτωρ, ορος, ὁ *poet.* stresalec, majalec

τινάσσω *ep. poet.* [fut. τινάξω, aor. ἐτίναξα, *pass. aor.* ἐτίναχθην, *ep. 3. pl.* ἐτίναχθεν] **1.** act. vihtim, maham, sučem, tresem, potresam, stresam, raznesem, razmečem θημῶνα, preobračam, prekucujem; potegnem koga (da ga na kaj opozorim), ποσσί θρόνον porinem od sebe; **2. med.** πτερά maham s perutmi, frifotam, τοῖς ὄπλοις vihtim, maham z orožjem **τινυμαι** *med. ep.* dam si plačati, kaznujem, maščujem se τινά, τί

τινώ [*Et.*: iz *τινῶ; *prim.* τίω] [*Obl. fut.* τίλω, τίλομαι, aor. ἔτεισα, pf. τέτεικα, aor. *pass.* ἐτείσθην; *ep. krep. aor. cj. 2. pl.* τίσετε, aor. *med. cj. 1. pl.* τίσομεσθα, opt. 3. pl. τίσαί-ατο] **1.** act. plačam, poplačam τί; **a)** trpim ali plačujem kazen NT, delam komu pokoro

za kaj, pokorim se τί, τινί, τινός za kaj; **b)** poplašam, vračam, povračujem, povrnem δάκρυα βέλεσσιν, ζώαγρια, μισθόν; **2. med.** dam si plačati; kaznujem, ustrahujem, maščujem se komu, nad kom τινά, τί; τινός zaradi česa; τινά ὑπέρ τινος nad kom zaradi koga, τινί s čim

τί-πτε, τίφθ' *ep.* = τί ποτε zakaj neki?, zakaj pač?, τίπτε ἔργον katero delo neki?

Τιρίβαζος, ó Tiribaz, namestnik v Armeniji

Τίρυνς, υνθος, ἡ Tirins (Tirint), mesto v Argolidi; *adi.* **Τιρύνθιος** 3 tirintski, tirintijski; *preb.* **Τιρύνθιοι**, οἱ Tirintijci

τίς, τί [*Et.*: iz *ide.* *q^{hi}-; *prim. het.* kuis, kuit, *lat.* quis, quid?; *prim. tudi tes.* κίς] [*Obl. gen.* τίνος, τοῦ, *dat.* τίνι, τῷ, *pl. nom.* τίνες, τίνα, *gen.* τίνων, *dat.* τίσι, *acc.* τίνας, τίνα, *ep. ion. gen.* τέο, τεῦ, *ion. dat.* τέφ, *ion. ep. gen. pl.* τέων, *dat. pl.* τέοισι, τοῖσι] **1. pron. interr.** v *indirektnih in direktnih vprašanjih, subst. in adi.* kdo?, kateri?, kakšen?, kaj?; *včasih* = πότερος in ποῖος; τίς οὗτος ἔρχεται kdo si ti, ki zdaj prihajaš?, τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν kdo si in od kod prihajaš?; τό ὅτι *ali* ἵνα τί γένηται ταῦτα λέγεις zakaj?, čemu?, τί μοι ἔριδος kaj me briga prepir?, τί παθῶν (μαθῶν) *gl.* πάσχω (μανθάω); σοὶ δὲ καὶ τούτοισι, τοῖσι πρήγμασι τί ἐστί kaj imaš opraviti s temi stvarmi?, τί οὖν οὐ διήλθες; zakaj nam torej nisi tega povedal? = pripoveduj nam vendar, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ kaj imam s teboj opraviti? *NT*; τί χρῆμα; τί τοῦτο; kaj naj to pomeni?, τίς ἐών kaj si, da ...?, καταμεμάθηκας τοὺς τί ποιούντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; ali si opazil, kaj delajo tisti, ki jih nazivajo s tem primkom?, τῶν τί σοφῶν na kaj se nanaša njih znanje?, διὰ τί zakaj?, čemu?, ἐς τί kako dolgo?, čemu?, πρὸς τί čemu?; **2. adv.** τί kako?, zakaj?, čemu?, kako zelo? *NT*; τί γάρ kako (kaj) neki?, τί δὴ zakaj pač?, zakaj vendar?, τί δῆτα kaj le (neki)?, τί νυ zakaj pač?, τί δὲ kako pa?, kako torej?

τίς (τίς), τι (τί) *enklit. pron. indef.* [*gen.* τινός, του, *dat.* τινί, τῷ, *neutr. pl.* τινά, ἄττα; *ep. ion. gen.* τεο, τευ, *ion. dat.* τεφ, *neutr. pl.* ἄσσα, *gen. pl.* τέων, *dat.* τέοισι] **1.** nekdo, neki, nekak, nekateri, nekaj (*včasih se ne prevaja*; *lat.* quidam) θεός τις, θεῶν τις, ἡ τις ἡ οὐδεὶς skoraj nobeden, οὗ τις nihče; **2. a)** ta in oni,

marsikdo, marsikateri ὧδε δὲ τις εἵπεσκε; τίς ἄλλος marsikateri drugi; *pl.* marsikateri, nekateri; **b)** vsakdo εὐ μὲν τις δόρου θηξάσθω, τοῦτό τις φρονῶν ἴστω; **3. pri adi., adv., num. in pron.** daje *besedam splošen pomen*: **a)** docela, izredno, zares, precej, ἐγγύς τι precej blizu, δεινὴ τις δύναμις izredno velika moč, θαυμαστὴ τις ἀνδρεία = *lat.* admirabilis quaedam virtus; πολύ τι prav mnogo, οὐ πάνυ τι ne ravno posebno; **b)** nekako, nekam, v nekem oziru, tako rekoč, φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι rekel bi, da je tako rekoč (pravi) pustež, βλάξ τις nekako neumen; **c)** nekoliko, le (malo), nekaj, εἷς δὲ τις ἀρχὸς ἔστω le eden, ὀλίγοι τινές le malo (njih), οὐ γάρ τίνα πολλὸν χρόνον ne ravno dolgo, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεται ali se boš kaj jezil, παροξύναι τι (nekoliko) αὐτούς, ἐμπειρότερός τι nekoliko bolj izvéden, μᾶλλον τι nekoliko več, καὶ τι καὶ ὑποψία nekoliko tudi zaradi suma; **d)** morda, približno, pač ožei τι, ἦσόν τι τοῦτο εἶναι αἰσχρόν meniš morda, da je to nekoliko manj grdo?, τρεῖς τινες približno trije, ἐνιαυτόν τίνα približno eno leto, πολλός τις ἔκειτο kot orjak je ležal; πόσοι τινές koliko (njih) pač, ἕκαστός τις vsak, πᾶς τις vsak posamezen, vsak, vsakdo; **4. pregn.:** (= *lat.* aliquid) važen, znamenit, οἶονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι, σεμνύνονται ὡς τι ὄντες, λέγω τι povem kaj važnega, povem kaj imenitnega, povem kaj resničnega, imam prav, πάσχω τι pretrpim nekaj hudega

τίσις, εως, ἡ (τίνω) **1.** nadomestitev, kazen, pokora, maščevanje; τίσιν δίδωμι trpim kazen; αἱ Τίσιες Kazni, Pokore, boginje maščevanja; **2.** povračilo, zadoščenje, zadostilo, plačilo

Τισ(σ)αφέρνης, ους, ὁ [*acc.* Τισσαφέρνη in Τισσαφέρνην] Tisafern (Tisafernes), perzijski namestnik v Joniji in Kariji

τιταίνω [*Et.*: iz *τιτάν-ιω; *gl.* τείνω] [*Obl. pt. aor.* τιτήνας] *ep.* **1. act.** **a)** naravnavam, potegnem, raztegnem, razpenjam, napenjam τόξον, stegnem, držim kvišku τάλαντα, vlečem ἄρμα, ἄροτρον, razprostiram, ovijam χεῖρε, postavljam τράπεζαν; **b) intr.** tečem v diru (δρόμον), θέω τιταινόμενος dirjam v skoku; **2. med.** razpenjam, napenjam zase, πτερύγεσσι razprostiram peruti; *pren.* trudim se, napenjam se

Τιτάν, ἄνος, *ion.* **Τιτήν**, ἦνος, ὁ, *pl.* **Τιτᾶνες**,

οί Titan, *pl.* Titani, sinovi Urana in Gaje, ki jih je Zevs premagal in pahnil v Tartar

τίτθη, *ή* dojlilja

τίτλος, *ό* [*Et.*: *prim. lat.* titulus] napis *NT*

τιτός 3 (τίνω) *ep.* ponrnjen, poplačan, *εργα* τιτά maščevanje, povračilo

τιτράω *gl.* τετραίνω

τιτρώσκω, τρώω [*fut.* τρώσω, *aor.* ἔτρωσα, *pf.* τέτρωκα, *pass. pf.* τέτρωμαι, *aor.* ἐτρώθην, *fut.* τρωθήσομαι, *adi. verb.* τρωτός, *med. fut.* τρώσομαι, *aor.* ἐτρώσάμην] **1.** prevrtam, predrem, prebodem, ranim, razžalim (*Evipid, Hipolit 703*); **2.** poškodujem, omamim, preslepim *οἶνος τινα*

Τιτύος, *ό* Titij, Gajin sin, velikan; ker je zalezoval Latono, sta ga njena otroka ubila, v podzemlju pa so mu jastrebi neprenehoma kljuvali jetra

τι-τύσκομαι *med. ep.* **1.** = τεύχω pripravljam, priream, delam, zanetim *πῦρ*, vpregam *ἔπρω*; **2.** merim, hočem zadeti *τινός*; *pren.* nameram *φρεσί*, ženem se, trudim se, hrepenim *πο*, stremim za

τίφθ' = τίπτε

τίω [*Et.*: *iz ide. kor.* *k^{ei}- 'opazovati', 'gledati', 'spoštovati', 'čislati'; *prim. gr.* τίνω, *τιμή*, *τίσις in ποινή* (*iz ide.* *k^{oi}nah₂), *sl.* cena] [*Obl. impf. iterat.* τίεσκον, *fut.* τίσω, *aor.* ἔτίσα, *pf. pass.* τέτιμαι, *ep. praes. inf.* τιέμεν, *impf.* τῖον, *τίον*, *aor.* τίσα, *aor. med. cj.* 2. *sg.* τίσει, 3. *sg.* τίσεται] **1.** častim, spoštujem; **2.** določim ceno, cenim *γυναῖκα τεσσαράβοιον*

τλημοσύνη, *ή* trpežnost, potrpljenje, vdanost **τλήμων**, *ονος, ό, ή, dor.* **τλᾶμων** **1. a)** trpeč, potrpežljiv, vztrajen, stanoviten; **b)** podjeten, drzen, predrzen, smel, nesramen; **2.** beden, nesrečen; *subst.* nesrečnik, siromak

τλήναι [*aor. defect. ep. poet. ion.*] [*Et.*: *iz ide. kor.* *telh₂- 'prenesti', 'vzdržati'; *prim. lat.* tollō 'dvigujem', 'prenašam' (*iz* *t₁nō, *pf.* sustulī), tulī (*od* ferō), lātus (*iz* *tlātos = *gr.* τλητός)] [*Obl. ind.* ἔτλην, *ep.* τλήν, 3. *pl.* ἔτλαν, *opt.* τλαίην, *imp.* τλήθι, *pt.* τλάς, *fut.* τλήσομαι, *pf.* τέτληκα *s praes. pomenom*, 1. *pl.* τέτλαμεν, *opt.* τετλαίην, *imp.* τέτλαθι, *inf.* τετλάμεν(αι), *pt.* τετληώς, τετληῦα, *gen.* ότος, *adi. verb.* τλητός, *ep. aor.* ἐτάλασσα] **1.** prenesti, trpeti, pretrpeti, prestat, potrpeti, ostati stanoviten; **2.** upati si kaj, drzniti si,

predrzniti si (*se*), οὐ τέτληκα θυμῷ srce mi ne da, nisem imel poguma, τλαίης κεν bi si pač drznil, bi se pač odločil

τλητός 3 *ep. poet.* (τλήναι) **1.** potrpežljiv, strpen, vztrajen, stanoviten; **2.** ki ga je mogoče pretrpeti, ki ga je mogoče prenesti, znosen, οὐ τλητός neznosn

τμήγω (τέμνω) [*fut.* τμήξω, *aor.* ἔτμηξα, *krep. aor.* ἔτμαγον, *aor. pass.* ἐτμάγην, 3. *pl. ep.* τμάγεν] **1. act.** režem, sekam; **2. pass.** ločim se, razkropim se

τμήδην *adv.* (τέμνω) 'oprasnivši', τμήδην ἐπῆλθε je zdrsnila po vratu in oprasnila

τμήμα, *ατος, τό* (τέμνω) rez, prerez, odrezek, kos, del

τμήσις, *εως, ή* (τέμνω) rezanje, rez, zareza, γῆς opustošenje

τμητός 3 [*adi. verb. od* τέμνω] lepo urezan ali izrezan

Τμῶλος, *ό* Tmolos, gora v Lidiji pri Sardah

τό [*neutr. k* *ό, ή gl.* *ό*] [*Et.*: *iz ide. pron.* *to-s, *tah₂, *to-d; *prim. lat.* iste, *sl.* ta, ta, to, *nem.* der, die, das, *lit.* tàs, tà] *adv.* zato, zaradi tega, zavoljo tega

τό-γε *ep.* z ozirom na to, (ravno) zaradi tega

τό-δε *ep. adv.* [*pri glag. s pomenom* 'prihajam'] **1.** zdaj, sedaj, semkaj; **2.** zaradi tega

τό-θι *ep. adv.* tam, ondi, kjer

τοι *ep. a)* = οί; **b)** = οἱ kateri [*Et.*: *gl.* *ός*]

τοί¹ *enklit. part.* [*dor. in ep. dat. k* *σύ*] torej, zares, vendar, gotovo, brez dvoma, οὐ τοι gotovo ne

τοί² = σοί tebi [*Et.*: *gl.* *σύ*]

τοι-γάρ *ep. poet., τοι-γαρ-οῦν, τοι-γάρ-τοι* zato torej, torej, potemtakem, tako na primer, tedaj, zato pa

τοῦιν = τοῦν *gl.* *ό*

τοί-νυν *adv.* [*se zapostavlja*] **1.** zato, torej, zatorej, potemtakem, pa; **2.** nadalje; ἔτι τοίνυν nadalje pa; *pogosto se ne prevaja*

τοῖο *ion. ep.* = τοῦ *gl.* *ό*

τοῖος 3, **τοιόσδε** 3, **τοιούτος**, *τοιούτη*, *τοιούτο(ν)*, *okreplj.* **τοιουτοσί** tak, takšen, tale; *pregn.* toliko star, tako lep, izvrsten, zal, okruten itd., ἔλεγον τοιάδε takole, ἐν τῷ τοιούτῳ v takih razmerah, *τοιούτα* taki slučajji, taki vzroki, taki odnosi, ἐν τῷ τοιούτῳ v teh razmerah, v takem položaju, *κατὰ τοιόνδε* na

tak način, takole, iz tega vzroka; τοῦος μέγας tako prostran, tako velik; *adv.* τοῦον tako zelo, (prav) tako, θαμὰ τοῦον tako pogosto, σιγῇ τοῦον prav tiho

τοιουτό-τροπος 2 takšen, tak

τοῖσδεσ(σι) *gl.* ὅδε

τοῖχος, ὁ (τεῖχος) stena, zid (hiše), bok (ladje)

τοιχωρυχέω prediram steno, vlomim (vdrem) v hišo, kradem

τοιχωρύχος, ὁ (τοῖχος, ὀρύσσω) vlomilec, lopov, tat, slepar

τοκάς, ἄδος, ἡ (τίκτω) *ep. poet.* ki je porodila, σὺς svinja, λέαινα levinja z mladiči

τοκεύς, ἔως, ὁ, ἡ (τίκτω) roditelj, oče, mati; *pl.* οἱ τοκεῖς, ἔων, *ion.* τοκέες, *ep.* τοκῆες roditelji, starši

τοκίζω (τόκος) posojam na obresti, odiram

τοκιστής, οὖ, ὁ oderuh

τόκος, ὁ (τίκτω) **1.** rojenje, porod, rojstvo; **2.** kar je rojeno, potomci, otroci, otrok, sin, mladič; **3.** *NT* dobiček, obresti, pridelek

τόλμα, ἡ (τλήναι) pogum, neustrašnost, neustrašenost, smelost, drznost, predrznost, predrzno dejanje, zločin, hudodelstvo

τολμάω, *ion.* tudi **τολμέω** [*Et.: sor. s* τλήναι, τόλμα] [*Obl. fut.* τολμήσω *itd.*] **1.** drznem se, upam si, opogumim se, lotim se česa, ne bojim se kaj storiti; **2.** pretrpim, prenašam, vztrajam

τολμήεις 3 *ep.* [*sup.* τολμήστατος] **1.** trpeč, vztrajen, stanoviten; **2.** srčen, pogumen, drzen, podjeten

τόλμημα, ατος, τό (τολμάω) pogumno delo, pogumen podvig, nevaren podvig

τολμηρός 3 (τόλμη) drzen, predrzen, smel, nesramen

τολμητής, οὖ, ὁ (τολμάω) podjeten, predrzen človek, predrznež *NT*

τολμητός 3 in 2 [*adi. verb. od* τολμάω] ki si ga lahko kdo upa, πάντα ἐκείνῳ τολμητὰ ἐστι on si lahko vse upa, on si sme drzniti vse

Τολμίδης, ου, ὁ Tolmid, atenski vojskovodja, ki je padel v bitki pri Koroneji l. 447 pr. Kr.

τολυπεύω *ep.* navijam volno v klobčič; *pren.* snujem, kujem δόλους, s trudom izvršim, dovršim, s težavo dokončam πόλεμον

τομάω (τομή) potrebujem prerez; πῆμα τομῶν rana, ki jo je treba prerezati (izrezati)

τομή, ἡ, *dor.* **τομά** (τέμνω) **1.** izrezovanje, žaganje; rez, urez, udar, udarec, rana; **2.** sečna plošča, obsekana plošča, hlod, štor, konec bruna δοκῶν; τομήν τέμνω povzročim razkol

τομός 3 (τέμνω) ki reže, oster σφαγεύς, ὁ λόγος *NT*

Τόμυρις, ιος, ἡ Tomiris, kraljica Masagetov

τόνος, ὁ (τείνω) **1. a)** kar je napeto, vrv, konopec; *pl.* napete vrvi; **b)** struna; **2. a)** napevanje, natezanje, napetost, moč, poudarek; **b)** glas, zvok, naglašanje; **c)** mera (verzov), ἐν ἑξαμέτρῳ τῶνῳ v heksametru, v šestomeru

τοξάζομαι *med.* (τόξον) *ep.* streljam z lokom, τινός na koga

τοξ-άρχης, ου, ὁ, **τόξ-αρχος**, ὁ toksarh, vodja lokostrelcev, poveljnik lokostrelcev

τόξευμα, ατος, τό (τόξεύω) **1.** strela, izstrelek, strelica, puščica; **2.** strel, streljaj; **3. meton.** *pl.* strelci, lokostrelci

τοξευτής, οὖ, ὁ (τόξεύω) strelec, lokostrelec

τοξευτός 3 *poet.* od puščice zadet, ustreljen s puščico

τοξεύω (τόξον) **1.** streljam z lokom, zadenem, prebodem, ustrelim s puščico τινά; **2.** merim na kaj, nameravam, težim, stremim za čim τινός; *pren.* izredno srečno, zadenem; *pass.* ustreljen sem, zadet sem

τοξικός 3 (τόξον) **1.** ki spada k loku; **2.** spreten (izvéden) v streljanju z lokom, večš streljanja z lokom; *subst.* **τοξική**, ἡ *sc.* τέχνη spretnost v streljanju z lokom, večšina streljanja z lokom

τοξό-δαμνος 2 (δαμάω) *poet.* ki premaga z lokom, mogočen z lokom; *subst.* silen strelec

τόξον, τό **1.** lok; **2.** izstrelek, strelica, strela, puščica; *pl.* strelivo; **3.** večšina streljanja z lokom, streljanje ἡ τέχνη τῶν τόξων, πρὸς τόξου κρίσιν v boju z lokom

τοξοσύνη, ἡ *ep.* (τόξον) strelska spretnost, izvédenost, izkušenos, spretnost v streljanju (z lokom)

τοξότης, ου, ὁ (τόξον) strelec, lokostrelec; *v Atenah:* redar, orožnik

τοξο-φόρος 2 (φέρω) *ep. ion.* ki nosi lok, z lokom oborožen; *subst.* ὁ strelec, lokostrelec

τοπάζιον, τό topaz *NT*

τοπάζω (τόπος) merim na (kak) kraj; menim, domnevam, ugibam

το-παράπαν = τὸ παράπαν

τόπος, ὁ [Et.: iz ide. *top-o-s ali *tok^u-; sor. τοπάζω] **1.** kraj, mesto (*pos. v knjigi*), prostor, pokrajina, okolica, dežela, ozemlje, κατὰ τόπους povsod; **2. a)** naravna lega, kakovost kraja, svet; **b)** priložnost, možnost NT; **c)** stan, dostojanstvo, položaj

τοπρίν = τὸ πρίν

τορευτής, οὔ, ὁ (τορεύω) rezbar, vrezovalec, cizeler, torevt

τορεύω (τορός) vrezujem, vdolbem, naredim (izdelam) vzbokle podobne

τορέω [ep. aor. ἔτορον] prevrtam, prebodem

τόρμος, ὁ (τείρω) ion. luknja

τορνεύω stružim, strugam

τορνόομαι med. ep. [aor. 3. pl. τορνώσαντο, cj. 3. sg. τορνώσεται] izmerim s šestilom, obšestilim, zaokrožim

τόρνος, ὁ (τείρω) šestilo (naprava, s katero so tesarji delali krog)

τορός 3 (τείρω) predirajoč, presunljiv, glasen, jasen, razločen, razumljiv, natančen

Τορώνη, ἡ Torona, makedonsko mesto na polotoku Sitionija na Halkidiki; *preb.* **Τορωναῖοι**, οἱ Toronajci, Toronci

τοσαυτ-άκις *adv., ep. τοσσ-άκι* tolikokrat, tako pogosto

τόσος 3, *ep. poet. τόσος; τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε, ep. τοσσόσδε* 3; **τοσοῦτος**, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν), *ep. τοσσοῦτος, okreplj. τοσουτοσί, τοσαυτή, τοσουτονί in τοσοσδί* 3 tolik, tolikšen **1.** tako velik, tako dolg, tako širok, tako globok, tako močen, tako močan, tako mogočen, tako star; tako obilen, tako številen, tako mnogoštevilen; **2. pl.** toliko, τρίς τόσσοι trikrat toliko **a)** ravno toliko, ἄλλους τοσοῦτους ravno toliko drugih; ἔτερον τοσόνδε ravno toliko; **b)** le toliko, samo toliko εἰπεῖν, τοσοῖδε ὄντες le malo njih, tako malo njih; *včasih odgovarja besedam ὅσος, ὅσοσπερ itd.*; **3. adv. a)** ἔκ τοσοῦδε, ἔκ τόσου iz tolikšne daljave, od tako dolgega časa, od tega časa, tako dolgo, ἐν τοσοῦτῳ medtem, ἐς τοσόνδε, ἐς τοσοῦτον, ἐπὶ τοσοῦτον tako daleč, tako zelo, τοῦ χρόνου tako dolgo; **b)** τόσῳ, τοσῶδε, τοσοῦτῳ (*nav. s comp.*) toliko, za toliko, tem (več), ὅσῳ ... τοσοῦτῳ čim ... tem (toliko); **c)** τόσον, τοσ(σ)όνδε, το-

σοῦτον tako zelo, tako daleč, tako dolgo, toliko, tem več, tem bolj, samo toliko, le toliko, tako malo; **d)** τοσοῦτῳ ... ὅσῳ za toliko ... kolikor (kakor), οὐ τοσοῦτον ... ὅσον ne tako zelo ... kakor (kolikor)

τοσουτ-ἀριθμός 2 tako mnogoštevilen, obilen

τοσσ-άκι *gl. τοσαυτ-άκις*

τοσσόσ(δε) *ipd. gl. τοσσόσδε itd.*

τοτέ *adv.* včasih, τοτέ μὲν ... τοτέ δέ zdaj ... zdaj (pa)

τό-τε *adv. 1. a)* v onem času, tedaj; *subst. ὁ* τότε tedanji, οἱ τότε tedaj živeči ljudje, sodobniki, predniki; εἰς τὰ τότε do tedaj, ἐκ τότε od tedaj; **b)** nekaj, prej; **2. korel. k ὅτε, εἰ, ἐπεὶ** tedaj, nato, potem, tedaj šele

τοτηνίκα = τηνίκα tedaj

τοτοτοῖ *poet. vzklik bolečine:* joi!, gorje!

του = τινός [*gen. sg. od τίς*]

τοῦ *gen. sg. 1. od ὁ in τό; 2. od τίς (τίνος)*

τούλάχιστον, τοῦμαλιν, τοῦμπροσθεν, τοῦναντίον, τοῦνομα, τοῦντεῦθεν, τοῦπί, τοῦπίσω, τοῦπος, τοῦργον = τὸ ἐλάχιστον, τὸ ἔμπαλιν, τὸ ἔμπροσθεν, τὸ ἐναντίον, τὸ ὄνομα, τὸ ἐντεῦθεν, τὸ ἐπὶ, τὸ ὀπίσω, τὸ ἔπος, τὸ ἔργον *itd.*

τοῦνεκα = τοῦ ἔνεκα zato

τοῦτερον = τὸ ἕτερον

τούτέστι = τοῦτ' ἔστι to je, to se pravi NT

τουτί *gl. οὔτοσί*

τόφρα [*korel. k ὄφρα*] *adv. 1.* tako dolgo; do tedaj; **2.** medtem, tačas

τραγ-έλαφος, ὁ tragelaf, kozlojelen, kozlovski jelen, mitološka žival, sestojeca iz kozla in jelena

τραγήματα, τά (τρώγω) poobedek, sladkarije, slaščice

τραγικός 3 (τράγος) **1.** kozlovski, kozji; **2. a)** tragičen, tragediji (žaloigri) lasten, za tragedijo (žaloigro) primeren, za tragedijo (žaloigro) značilen, ἀνὴρ tragik, pesnik tragedij (pesnik žaloiger); **b)** vzvišen, veličasten, slovesen, pretiran

τραγο-κτόνος 2 (κτείνω) kozle moreč, αἶμα klanje kozlov

τράγος, ὁ [Et.: sor. s τρώγω (*aor. ἔ-τραγο-ν*)] kozel

τραγο-σκελής 2 (σκέλος) ki ima kozje (kozlovske) noge, s kozjimi (kozlovskimi) nogami, kozonog, kozjenog

τραγωδῆς (τραγ-φῶδός) uprizarjam ali igram tragedijo (žaloigro); *pren.* slikam; opisujem kaj slovesno kakor v tragediji (žaloigri); *pt. pf. pass.* znan iz tragedije

τραγωδία, ἡ (τραγ-φῶδός) 'kozlovska pesem', 'pesem kozlov' (tj. pevcev, ki so bili oblečeni v kozje kože), tragedija, žaloigra; resna drama; vzvišena pesem, žalosten dogodek

τραγωδιο-γράφος, ὁ pisec tragedij, pisatelj žaloiger

τραγωδιο-ποιός, ὁ, **τραγωδο-ποιός**, ὁ (ποιέω) tragik, pesnik tragedij, pisec tragedij ali igravec v tragedijah

τραγωδο-διδάσκαλος, ὁ pisec (pesnik) tragedij (žaloiger), ki je sam naučil in pripravil tragiški zbor ter igralce in v starih časih tudi sam igral glavno vlogo

τραγ-φῶδός, ὁ (τράγος, φῶδή) **1.** tragik, pesnik tragedij, pisec tragedij (žaloiger); **2.** igravec v tragediji (žaloigri)

Τράλλεις, εως, αἱ Trale, mesto v Kariji

τρᾶνῆς 2 (τείρω) *poet.* prediren, predirajoč, jassen, natančen

Τρανίψαι, οἱ Tranipsi, ljudstvo v Trakiji

τράπεζα, ἡ [*Et.*: iz *kʷetuer-ped-ja 'štirinoga', 'štirinožna', 'ki ima štiri noge'; *gl.* τέσσαρες 'štiri' in πούς 'noga'] **1.** miza, obedna miza; **2.** obed, jedi; **3.** oltar, žrtvenik; **4.** menjalnica, prodajalna miza, prodajalnica; **5.** plošča

τραπεζεύς, ἔως, ὁ *ep.* ki spada k mizi, kúnves domači psi, ki so smeli priti v obednico

τραπεζίτης, ου, ὁ menjalec *NT*

Τραπεζοῦς, οὔντος, ἡ Trapezunt **1.** mesto v južni Arkadiji; **2.** mesto na južni obali Ponta (Črna morja); *preb.* **Τραπεζούντιοι**, οἱ Trapezuntijci

τραπέομεν *gl.* τέρπω in τρέπω

τραπέω *ep.* [*Et.*: iz *ide.* baze *trep- 'stopati', 'teptati'; *prim. lat.* trepidō 'capljam', 'cepetam', 'bojim se', *sl.* trepati, trenutek, utripati, trepet] mečkam, stiskam, tlačim (grozdje)

τράπω, **τραπήναι**, **τραπητέον** *gl.* τρέπω

τραυλίζω *in med.* šepetam, jecljam, blebetam, cvrčim, žvrgolim

τραυλός 3 *ion.* nerazločno govoreč, jecljav

τραῦμα, ατος, τό, *ion.* **τρωμα** (τιτρώσκω) **1.** rana, poškodba, razpoka, luknja, skozi katero vdira voda v ladjo; **2.** izguba, poraz, polom

τραυματίας, ου, ὁ, *ion.* **τραυματίης** ranjenec

τραυματίζω, *ion.* **τρωματίζω** ranim

Τραῦος, ὁ Travos, rečica v Trakiji

τραφέμεν, **τράφομεν**, **τράφεν** *gl.* τρέφω

τραφερός 3 (τρέφω) *ep.* trden, čvrst, gost; *subst.* **τραφερή**, ἡ kopno, suha zemlja

τραχηλίζω (τράχηλος) odkrivam, razodevam *NT*

τράχηλος, ὁ vrat, tilnik, ὑποτίθημι τὸν τράχηλον ἐμαυτοῦ postavam se v nevarnost *NT*

Τρᾶχίς, ἔνος, *ion.* **Τρηχίς**, ἡ Trahina, mesto v Tesaliji; *preb.* **Τρᾶχίνιοι**, οἱ Trahinjci, Trahinci; *adi.* **Τρᾶχίνιος** 3 trahinijski, trahinski

τρᾶχύνω [*pf. pass.* τετράχυσ(σ)μαι, *inf.* τετραχύνθαι, *aor. pass. pt.* τεραχυνθείς] **1. act. a)** *trans.* naredim kaj hrapavo; *pren.* naredim koga čemernega ali divjega, razjezim, razsrdim, razdražim; **b)** *intr.* divji sem, srdit sem, razkačen sem; **2. pass., pren.** razsrdim se, jezim se, razjezim se, razburjen sem

τρᾶχύς 3, *ep. ion.* **τρηχύς**, *fem. ion.* τρηχέη **1.** hrapav, grapav, robat, kamnit, skalnat, divji, deroč; **2. pren.** trd, osoren, divji, hud, razkačen, strog, ὀργήν nagnjen k jezi, jezljiv

τρᾶχύτης, ητος, ἡ hrapavost, neravnost, hribovitost; *pren.* ostrost, osornost, strogost, nagla jeza

τρεῖς, τρία [*Et.*: iz *ide.* *tréjes; *prim. stind.* tráyah, *lat.* trēs, tria, *osk.* tris, *umbr.* trif, tref, triia, *sl.* trije, tri, *got.* þreis, þrija, *stvnem.* drī, *nem.* drei, *ang.* three, *lit.* trīs] [*Obl. gen.* τριῶν, *dat.* τρισί] trije, tri

τρέμω [*Et.*: iz *ide.* baz *trem-in *tres-, ki izhajata iz *ide. kor.* *ter-'cepetati', 'tresti se'; *prim. stind.* trásati 'trese se', 'drgeta', 'boji se', *lat.* tremō 'tresem se', 'trepetam', tremor 'tresenje', 'tresavica', *sl.* tresem (se)] drhtim, tresem se, drgetam, trepetam, bojim se, τινά, τί koga (česa), περί τινος za koga, z *inf.*, μή, ὅτι

τρέπω [*Et.*: iz *ide. kor.* *trep-, *trp- 'obrniti', 'obračati', '(za)vrteti'; *prim. stind.* trápatē 'sramuje se', 'v zadregi je', *lat.* trepit = vertit 'obrača'; *prim. dor., ion.* τράπω] [*Obl. fut.* τρέψω, *sib. aor.* ἔτραψα, *krep. aor.* ἔτραπον, *pf.* τέτροφα (τέτραφα), *pass. pf.* τέτραμμαι,

šib. pass. aor. ἐτρέφθην, krep. pass. aor. ἐτρέπην, fut. τραπήσομαι; med. fut. τρέψομαι, aor. ἐτρεψάμην trans.; ἐτραπόμην intr.; ep. pf. 3. pl. τετράφαται; plpf. (ἐ)τετράφατο; ion. τράπω, impf. (Herodot) τράπεσκον, aor. pass. ἐτρέφθην]

I. act. trans. vrtim, zavrtim, sučem, zasučem, obrnem, obračam; **a)** krenem, obračam, εἰς γῆν proti zemlji, nagibam, vodim, gonim εἰς τι, πρὸς ὄρος; εἰς εὐνὴν spravljam v posteljo, τὸ πρῆγμα ἐς γέλωτα smešim, ἄνω zravnam pokonci; **b)** odvracam, odbijam, zadržujem, oviram; **c)** obračam nazaj πάλιν, gonim nazaj ἵππους, zapodim v beg εἰς φυγὴν; **d)** pregovarjam, obračam, spreminjam γνώμας;

II. act. intr., pass. in med. 1. a) obračam se na koga (s prošnjo), krenem kam, napotim se kam, ὀδὸν krenem na pot, udarim jo po poti; ἀίχμη se zavije; ostajam, prenočujem pri kom πρὸς τινα; **b)** vdajam se, prepuščam se, obračam se k čemu; εἰς (πρὸς) ἀλκὴν postavljam se v bran, branim se, εἰς ἡδονὰς vdajam se veselju, veselim se, radujem se, razveseljujem se, ἐπὶ ῥαθυμίαν vdam se lahkomišelnosti, ἐπὶ ζήτησιν začenjam preiskovati, ἐπὶ ἔργα lotim se dela, grem na delo, začem delo; καθ' ὑποψίαν τινός imam koga na sumu, sumim koga, ἐπὶ τὸ ἄμεινον obračam se na boljšo pot, ἐπί, πρὸς τι poprijemam se česa, poprijemam za kaj, mislim na kaj; **2.** obračam se od koga, εἰς φυγὴν zapodijo me v beg, spustim se v beg, bežim; **3.** obračam se (*ion. τράπομαι*), spreminjam svoje mnenje, spreminjam svoje mišljenje, pripravljam se na drugo prepričanje;

III. med. (aor. ἐτρεψάμην) 1. odvracam koga od sebe, zapodim koga v beg; **2.** pregovarjam; *pt. τετραμμένος* 3 obrnjen k, ležeč proti, ukvarjajoč se, misleč na; *pa tudi:* ki si je premislil

τρέφω [*Obl. fut. θρέψω, šib. aor. ἔθρεψα, krep. aor. ἔτραφον, pf. act. τέτροφα, pass. pf. τέθραμμαι, inf. τεθράφθαι, šib. pass. aor. ἐθρέφθην, krep. pass. aor. ἐτρέφην, fut. τραφήσομαι, adi. verb. θρεπτός; med. fut. θρέψομαι, aor. ἐθρεψάμην; ep. impf. τρέφον, aor. θρέψα, τράφον, inf. τραφέμεν, pass. τράφην, 3. pl. τράφεν]*

I. trans. 1. act. a) zgostim, strdim, naredim

(povzročim), da se kaj sesiri γάλα; **b)** branim, redim, preživljam, gojim, negujem, vzdržujem, vzgajam; **c)** krmim, pitam, redim (živali); **d)** gojim (rastline), χαίτην pustim, da raste; **2. med.** redim (vzgajam, vzredim) sebi (zase) υἰόν;

II. intr. [aor. ἔτραφον, pf. τέτροφα, fut. med. θρέψομαι in pass.] 1. hranim se, vzgajam (vzredim) se, rastem, odrastem, preživljam se τινί, ἀπό, ἔκ τινος; **2.** zgostim se, strdim se, trdno se prijemljem česa περὶ χροῦ τέτροφεν ἄλλη

τρέχω [*Obl. fut. δραμοῦμαι, aor. ἔδραμον, pf. δεδράμηκα, ep. poet. aor. (ἔ)θρεξα, iterat. θρέξασκον, pf. δέδρομα, ion. fut. δραμέομαι]*

1. hitro se premikam, tečem, drem, derem, drvim, hitim, τί skozi kaj; **2. a)** o teku za stavno: ἔδραμε νικᾶν v teku je zmagal, v teku je premagal (koga), dosegel je zmago v teku; tečem za stavo, tekmujem v teku ἀγῶνα; **b)** sem v nevarnosti, postavljam se v nevarnost, περὶ τινος za koga; ἐς κενόν zastoj se trudim *NT*

τρέω [*Et.: iz *τρέσω iz ide. baz *trem- in *tres-, ki izhajata iz ide. kor. *ter- 'cepitati', 'tresti se'; prim. stind. trāsati 'trese se', trastáh 'tresoč se', taraláh 'tresoč se', 'trzajoč', 'nemiren', gr. τρέωμ 'drhtim', 'tremem se', aor. pri Homerju: τρέσσα, lat. tremō 'tremem se', tremor 'tremenje', 'tresavica', terreō 'strah me je', 'prestrašen sem' (iz *terseō), terror 'strah', sl. tresem (se), lit. trimù, trìmti 'tremem se'] [*Obl. aor. ἔτρεσα, ep. τρέσσα, adi. verb. τρεστός*] tresem se, drgetam, trepetam, bojim se, begam, preplašen bežim, pobegnem, utečem, ὁ τρέσας begunec, ubežnik*

τρῆμα, ατος, τό (τετραίνω) luknja, lina, odprtina, predor

τρήρων, ωνος, ὁ, ἡ *ep.* plah, boječ, bojazljiv

τρήσαι, τρήσω *gl.* τετραίνω

τρητός 3 (τιτράω) prevrtan, predrt, lepo izdolben, izrezljan λέχος

τρηχέως, τρηχύς *gl.* τραχέως, τραχύς

Τρηχίς *gl.* Τραχίς

τρί-αινα, ἡ trizob

τριαίνω (τριαίνα) pretresam, pretresem (s trizobom)

τριᾱκάς, ἄδος, ἡ, ion. τριηκάς 1. tridesetica; **2.** trideseti dan meseca; **3.** trideseterica, zveza tridesetih hiš ali rodbin

τριᾶκονθ-ήμερος 2 (ἡμέρα) tridesetdneven
τριᾶκοντα, *ep. ion.* **τριήκοντα** trideset;
subst. **τριακοντα**, *οί* trideseterica **a)** tride-
 set tiranov v Atenah l. 403 pr. Kr.; **b)** trideset
 svetovalcev spartanskih kraljev

τριᾶκοντα-έτης 2 (ἔτος) tridesetleten

τριᾶκοντα-έτις, *ιδος*, *ή*, *ion.* **τριηκοντο-
 -έτις** tridesetleten, *σπονδαί* tridesetletno pre-
 mirje

τριᾶκοντ-αρχία, *ή* oblast trideseterice, vla-
 davina (oblast) tridesetih (tiranov)

τριᾶκόντ-ορος, *ου*, *ή*, *ion.* **τριηκόντ-ερος**
 (ἐρέσσω) bojna ladja na trideset vesel, ladja
 za trideset veslačev

τριᾶκοντούτης, *ου*, *ό* [*skrč.* iz *τριᾶκοντα-
 έτης*] *in fem.* **τριακοντούτις**, *ιδος* =
 τριακονταέτης

τριᾶκόσιοι 3, *ep. ion.* **τριηκόσιοι** tristo;
subst. **τριακόσιοι**, *οί* **a)** tristoterica v Ate-
 nah, odbor najbogatejših meščanov, ki je
 načeloval simorijam; **b)** Leonidova četa pri
 Termopilah

τριακοστός 3 trideseti

τριάς, *άδος*, *ή* trojka, trojica, tri

Τριβαλλοί, *οί* Tribali, ilirsko ali tračansko
 pleme, ki je živel na območju današnje juž-
 ne Srbije in zahodne Bolgarije ob Zahodni in
 Južni Moravi ter Iskärju; *adi.* **Τριβαλλικός**
 3 tribalski, tribališki

τριβή, *ή* (*τριβω*) trenje, drgnjenje **1.** opravlja-
 nje, izvrševanje, opravilo; **2.** odlašanje, od-
 log, obotavljanje, zamuda, trajanje, *μη* *τριβάς*
έτι ne obotavljamjo se, nobenega obotavlja-
 nja več; *τριβήν ένδίδωμι* puščam čas za kaj,
ές *τριβάς* *έλάω* zavlačujem; **3.** vaja, navada,
 vajenost, spretnost *οί* *ίππεύς* *διά* *τήν* *τριβήν*
ίκανοί; **4.** zabava, kratek čas

τρι-βολος 2 (*βάλλω*) bodeč, trnjev; *ό* osat *NT*

τρίβος, *ό*, *ή* **1.** steza, pot, cesta *NT*; **2.** = *τριβή*

τρίβω [*Et.*: iz *ide. baze* **terb-*, **treib-*, **terh₁-*
 'drgnem', 'manem', 'meljem'; *prim. gr.* *τείρω*
 'trem', 'tarem', 'zatiram', *lat.* *terō* 'trem', 'ta-
 rem', 'zatiram', *dētrimentum* 'škoda', 'izguba',
sl. *trebiti*, *tret*, *got.* *þriskan* 'mlatiti', *stvnem.*
drescan 'mlatiti', *nem.* *drehen* 'vrteti', *dreschen*
 'mlatiti'] [*Obl. fut.* *τρίψω*, *aor.* *έτριψα*, *pf.* *τέ-
 τριφα*, *pass. pf.* *τέτριμμα*, *aor.* *έτριφθην*,
έτριβην, *fut.* *τριβήσομαι*, *adi. verb.* *τριπτός*;

med. fut. *τρίψομαι*, *aor.* *έτριψάμην*, *ep. praes.*
inf. *τριβέμεναι*, *ion. pf. pass.* 3. *pl.* *τετριφα-
 ται*] **1.** *trem*, *tarem*, *strem*, *starem*, *manem*,
zmanem *κώνειον*, *drgnem* *τό* *σκέλος*; *vrtim*
όχλόν; **a)** *κρῖ* *mlatim*, *omlatim*; **b)** *odrgnem*,
obrabim, *ogulim*, *ponosim* (*obleko*), *pora-
 bim*; **2. pren. a)** *ugonabljam*, *zatiram*, *mučim*,
stiskam, *slabim*, *pustošim*, *χρόνος* *τριβεται*
čas *poteka*; **b)** *βίον* *preživim*, *prebijem* *življe-
 nje*, *životarim*; **c)** *oviram*, *zadržujem*, *mudim*;
intr. *mudim* *se*; **d)** *pass.* *veliko* *se* *ukvarjam* *s*
čim, *intenzivno* *se* *ukvarjam* *s* *čim*, *vadim* *se*
v *čem*, *navadim* *se* *na* *kaj* (*česa*) *πολέμω*

τρίβων, *ωνος*, *ό*, *ή* **1. adi.** *izurjen*, *vajen*, *preme-
 ten*, *zvit*, *τινός*, *τί* *česa*, *v* *čem*, *λόγων* *spreten*
govornik; **2. subst.** *ό* *ponošen* *πλασč*, *oguljen*
πλασč

τρί-γληνος 2 (*γλήνη*) *ep.* *s* *tremi* *zenicami* *ali*
s *tremi* *biseri* *okrašen*

τρί-γλυφος, *ή* (*γλύφω*), **τρίγλυφον**, *τό* *triglif*,
trirezka, *okrasek* *na* *pročelju* *dorskih* *svetišč*

τρι-γλώχιν, *ινος*, *ό*, *ή* *ep.* *s* *tremi* *ostmi*, *triko-
 ničast*, *trirezen*, *trizob*

τριγωνία, *ή* *tretji* *rod*, *tretje* *pokolenje*

τρί-γωνον, *τό* (*γωνία*) **1.** *trikotnik*; **2.** *trigon*
 (*trigonon*), *vrsta* *glasbila* (*harfa*)

τρί-δουλος, *ό* *poet.* *trojen* *suženj*; *suženj* *v* *tret-
 jem* *rodu* (*kolenu*)

τρι-έλικτος 2 (*έλίσσω*) *trikrat* *zavit*

τρι-ετηρίς, *ιδος*, *ή* *sc.* *έορτή* *triletni* *praznik*,
praznik, *ki* *se* *obhaja* *vsako* *tretje* *leto*

τρι-έτης 2, **τρι-ετής** 2 (*έτος*) *triletan*; *adv.*
τριέτες *tri* *leta*

τριετία, *ή* *doba* *treh* *let* *NT*

τρίζω [*Et.*: iz *onomatop. ide. kor.* **strīd-*, *strīd-*,
 **st Reid-*, **stRīg-*, *stRīg-*, **streig-*; *prim. gr.* (*pf.*)
τέτριζα; *sor. lat.* *strīdeō* 'cvrčim', 'brnim', 'pi-
 skam', 'sikam', 'bučim', *toh.* *A* *trisk-* 'brneti',
 'brenčati'] [*Obl. pf.* *τέτριζα* *s* *praes. pome-
 nom, pt.* *τετριγώς*, *τετριγῶτος*, *plpf.* 3. *sg. ep.*
τετριγεί] *ep. ion.* *čivkam*, *cvrčim*, *ščebetam*,
brenčim, *brnim*, *τούς* *όδόντας* *š* *skripljem* *z*
zobmi *NT*

τριηκάς, **τριήκοντα** *ipd. gl.* *τριακάς* *itd.*

τριηραρχέω (*τριήρ-αρχος*) *sem* *trierarh*, *sem*
poveljnik *troveslače*, *poveljujem* *troveslači*

τριηραρχία, *ή* (*τριήρ-αρχος*) *trierarhija*, *tri-*

erarhstvo, oborožitev (oprema) troveslače, poveljništvo na troveslači

τριηραρχικός 3 ki zadeva trierarha, ki se tiče trierarha νόμος

τριήρ-αρχος, ό (τριήρης, ἄρχω) trierarh, poveljnik troveslače (v Atenah je bil trierarh tisti, ki je triero opremil in ji poveljeval)

τριηρ-αύλης, ου, ό (αύλέω) piskač na trieri, ki je dajal takt veslačem

τρι-ήρης, ους, ή *sc.* ναῦς (τρίς, ἐρέσσω) triera, troveslača, bojna ladja s tremi vrstami veslaških sedežev

τριηρέτης, ου, ό veslač, mornar; *pl.* mornarji, posadka (na troveslači)

Τρικάρᾶνον, τό Trikaran, trdnjava v Fliaziji

τρι-κάρηνος 2, **τρί-κράνος** 2 (κάρηνον) *ion.* triglav, triglaven

Τρίκ(κ)η, ή Trika, mesto ob Peneju v Tesaliji

τρί-κλῖνον, τό [*Et.: prim. lat. triclinium*] triklinon, obednica s tremi ležišči ali klopni (κλῖναι) za šest ali devet oseb

τρί-κορυς, υθος, ό s trojno čelado, s trojnim čeladnim nastavkom (kakor bi imel tri čelade, drugo na drugi) Κορύβαντες

τρι-κῦμία, ή (κῦμα) *poet.* velik val, splet (združitev) treh valov, visoko kipeč val, morsko kipenje, pljuskanje valov

τρί-λλιστος 2 (λίσσομαι) *ep.* trikrat izprošen, srčno zaželen, zelo zaželen

τρί-μετρος 2 (μέτρον) ki sestoji iz treh mer (metrumov), trimerski, trimeren, šesterostenpen, šeststopičen τόνος

τρί-μηνος 2 (μήν) *ion. poet.* trimesečen; *subst.* ή τρίμηνος, τὸ τρίμηνον čas treh mesecev, četrteleje *NT*

τριμμός, ό (τρίβω) steza

τριμοιρία, ή trojna plača

τριξός 3 = τρισός *ion.* trojen, trojnat

τρί-οδος, ή (όδός) tripotje, križpotje, razpotje, križišče

Τριόπιον, τό Triopij, rt pri Knidosu v Kariji

τρι-όργυιος 2 (όργυιά) triseženjski, tri sežnje dolg, tri sežnje širok

τρι-πάλαιστος 2 (παλαιστή) *ion.* tri dlani širok

τρί-πηχυς 2, *gen.* εος tri vatle (lakte) dolg

τρί-πλαξ, αχος *ep.* trojen, trojnat

τριπλασιάζω potrojim

τρι-πλάσιος 3 trojnat, trikrat tako velik, trikrat tolikšen, τινός kot (kakor) kaj

τρί-πλεθρος 2 (πλέθρον) tri pletre dolg, tri pletre širok (ok. 92 m)

τρι-πλόος 3, *skrc.* **τριπλοῦς**, **τριπλή**, **τριπλοῦν** trojnat, trojen, trigub, triguben, όδός, κέλευθος, ἀμαξιτός tripotje, križpotje; *adv.* **τριπλή** trojno, na tri načine

τρι-πόλιστος 2 (πολίζω) *poet.* trikrat obrnjen, trikrat preoran, trikrat zoran; slaven, sloviti, splošno znan, obče znan οἶκτος

τρί-πολος 2 (πέλω) *ep.* trikrat obdelan ali zoran, dobro obdelan νερός

τρί-πος, ό = τρίπους

τρί-πους, ποδος, ό, ή trinožen, na treh nogah; *subst.* trinožnik, trinožen kotel, miza s tremi nogami

τρίπτης, ου, ό (τρίβω) drgalec, masêr, kopališki sluga, ki drgne

Τρι-πτώλεμος, ό Triptolem, ustanovitelj elevzinskih misterijev

τρί-πτυχος 2 (πτύσσω) iz treh plasti, trigub, triguben, trojnat

τρίς *adv.* trikrat

τρις-άθλιος 3 *poet.* trikrat nesrečen, zelo nesrečen

τρις-άσμενος 3 trikrat rad, zelo rad, prav rad

τρις-καί-δεκα trinajst

τριςκαιδεκα-στάσιος 2 (ἕστημι) *ion.* trinajstkrat toliko tehtajoč ali vreden χρυσίον

τριςκαιδέκατος 3 *ep.* trinajsti

τρίς-μακαρ, αρος, ό, ή *ep.* trikrat srečen, zelo srečen, presrečen

τρις-μῦριοι 3 trideset tisoč

τρί-σπονδος 2 (σπένδω) *poet.* trikrat izlit, trikrat darovan; **χοαί** pitna daritev, sestavljena iz vina, mleka in medu

τρισός, *at.* **τριτός**, *ion.* **τριξός** 3 trojen, trojnat; *pl.* tri

τρί-στεγος 2 (στέγη) ki ima tri nadstropja, s tremi nadstropji, trinadstropen; *subst.* τὸ τρίστεγον tretje nadstropje *NT*

τρί-στοιχος 2 (στοῖχος) *ep.* ki ima tri vrste, s tremi vrstami; *adv.* **τριστοιχί** v treh vrstah

τρις-χίλιοι 3 tri tisoč

τριςχιλιοστός 3 tritisočen, tritisoči

τριταγωνιστέω igram tretjo vlogo, sem tri-
tagonist

τριταγωνιστής, οὐ, ὁ tritagonist, tretji (naj-
neznatnejši) igralec, statist

Τριταιεῖς, ἔων, οἱ **1.** Tritajci, prebivalci ahaj-
skega mesta Tritaja (*Τριταία*); **2.** **Τριταιεῖς**,
οἱ in **Τριπέες**, οἱ Tritajci (Tritejci), prebivalci
mesta Tritaja v Fokidi

τριταῖος 3 (*τρίτος*) **1.** tretji dan potekajoč; tri
dni trajajoč, tri dni vršec se, tridneven; **2.** tre-
tji; **3.** pred tremi dnevi; tri dni star

τριτάλας 3 *poet.* zelo nesrečen

τρίτατος 3 *ep. poet.* = *τρίτος*

τριτη-μόριος 2 (*μόρος*) ki znaša tretji del, ki
znaša tretjino; *subst.* **τριτημόριον**, τό in *fem.*

τριτημορίς tretji del, tretjina στρατοῦ

Τρίτο-γένεια, **Τριτο-γενής**, ἡ Tritogeneja =
Rojena ob Tritonu (Atenin pridevek, ker je
bila rojena ob bojotskem potoku Tritonu)

τρίτος 3, *ep.* **τρίτατος** [*Et.: iz ide. *tretijo-*,
*kar je verjetno nastalo iz *tréjes* 'tri', 'trije';
prim. lat. tertius, sl. tretji, nem. dritte(r)] tre-
tji; *τρίτος αὐτός* sam kot tretji (tj. z dvema
drugima); *subst.* **τρίτη**, ἡ *sc.* *ἡμέρα* tretji dan,
tj. predvčerajšnjim ali pojutrišnjem; **τρίτον**,
τό **a)** *subst.* tretjina; **b)** *adv.* tretjič, tretjikrat,
ἐπὶ τῷ τρίτῳ na tretje znamenje, ob tretjem
znamenju

τριττός 3 = *τρισός*

τριττύς, ύος, ἡ tretjina (atiške file)

Τρίτων, ωνος, ὁ Triton **1.** reka v Libiji; **2.** reka
v Bojotiji; **3.** bog jezera Tritonida (*Τριτωνίς*)
v Libiji; **4.** Pozejdonov in Amfitritin sin, po-
morski bog

Τριτωνίς, ίδος, ἡ *sc.* *λίμνη* Tritonida, jezero v
Libiji

τρι-φάσιος 3 *ion.* [*Et.: prim. lat. trifārius*] tro-
jen, trojnat, tri

τρι-φυλλον, τό (*φύλλον*) rastlina s tremi listi,
detelja

τρι-φῦλος 2 (*φυλή*) ki je sestavljen iz treh fil
(plemen, rodov)

τρίχα *adv.*, *ep.* **τριχῆ**, **τριχῆ**, **τριχθά** *ep.* v
treh delih (oddelkih), na tri dele, trojen, troj-
nat, *τρίχα νυκτός* v tretjem (tj. zadnjem) delu
noči

τριχᾶ-ἵκες, οἱ [*Et.: pridevek Dorcev, verjetno*
s pomenom 'lase stresajoči' (*iz* *θρίξ*, *τριχός*

'las', 'dlaka'); *po drugi, starejši razlagi naj bi*
beseda izšla iz *τρεῖς in οἶκος*] lase stresajoči;
po drugi razlagi ki se delijo na tri plemena
(rodove), ki so sestavljeni iz treh plemen (ro-
dov)

τρίχες *gl.* *θρίξ*

τριχῆ, **τριχθά** *gl.* *τρίχα*

τρίχινος 3 (*θρίξ*) narejen iz las, izdelan iz las,
lasen, lasnat, dlakav, raševinast, rašev

τρι-χοίνικος 2 ki drži tri merice (*χοίνικες*), tj.
približno tri litre

τριχοῦ *ion. adv.* na treh mestih ali krajih

τρίχωμα, ατος, τό rast las, lasje

τρῖψις, εως, ἡ (*τριβω*) **1.** drgnjenje, masiranje;
2. tipanje, občutek pri tipanju; mehkost, volj-
nost

τρι-ώβολον, τό (*δβολός*) trije oboli (majhen
srebrnik in utežna mera)

τρι-ώροφος 2 (*δρόφή*) *ion.* trinadstopen

τρι-ώρυγος 2 (*δρυγιά*) tri sežnje visok

Τροζήν, **Τροζήνιοι** *gl.* *Τροζήν*, *Τροζήνιοι*

Τροία, ἡ, *ion.* **Τροίη** Troja **1.** pokrajina v sever-
zahodnem delu Male Azije, imenovana po
Erihtonijevem sinu Trosu (ὁ **Τρώς**, *Τρώς*),
imenovana tudi **Τρωάς**, *άδος*, ἡ Troada; *adi.*

Τρώς 3 Trosov, Trojev; **2.** **Τροία**, **Τροίη**,
Τρώων πόλις, ἡ Troja, glavno mesto Troa-
de; *adi.* **Τρωικός** 3 in **Τρώς** 3, *ion.* **Τρώ-**
ιος, *fem.* **Τρωιάς**, ἡ trojanski, trojski, Trojin;
subst. **Τρωιάς**, ἡ Trojanka; **Τρωικά**, τά tro-
janska vojna; **3.** *adv.* **Τροίηθεν**, ἀπὸ Τροίη-
θεν(v) iz Troje; **Τροίηνδε** v Trojo

Τροιζήν, ἦνος, ἡ Trojzen, mesto v južni Argo-
lidi; *preb.* **Τροιζήνιοι**, οἱ Trojzenijci, Troj-
zenci

τρομερός 3 (*τρόμος*) drhteč, bojazljiv, plah

τρομέω in *med. ep.* [*opt. 3. pl. τρομεοῖατο*] **1.**
tresem se, trepetam; **2.** bojim se

τρόμος, ὁ (*τρέμω*) tresenje, trepet, strah, boja-
zen, *τρόμος ἔλε πάντας* vse je obšel strah, vsi
so vztrepotali

τροπαῖος 3, *tudi* **τρόπαιος** [*τροπή*, *τρέπω*]
ki zapodi sovražnika v beg in podeli zmago
Ζεός; *subst.* **τρόπαιον**, τό tropaj, zmagoslav-
no znamenje, spomenik zmage, ki so ga na
bojišču postavili v spomin na zmago; *v pl.* *z*
νίκης znamenja zmage; trofeje

τροπαιο-φόρος 2 (φέρω) z zmagoslavnimi znamenji okrašen

τροπέω *ep.* obračam

τροπή, ἡ (τρέπω) **1.** obrat, obrnitev, okret, τροπαὶ ἡελίου zahod, sončni obrat; χειμῶνος zimski obrat sonca, τοῦ θέρους poletni obrat sonca, kres; **2. a)** obrnitev sovražnika, beg, poraz; **b)** zmaga; **3.** sprememba, premena *NT*

τρόπις, εως, *ion.* ιος, ἡ podladje, bruno na dnu ladje, gredelj, hrbtica

τροπός, ὁ (τρέπω) tropos, veselni jermen, s katerim je bilo veslo pritrjeno na veslaško klop

τρόπος, ὁ (τρέπω) **1.** obrat, okret, smer διαρυχες παντοίους τρόπους ἔχουσιν, πάντα τρόπον na vse strani; *pl.* udarci usode; **2.** način, lastnost; bistvo, značaj, način življenja ali mišljenja, vedenje, navada, običaj, kakovost, kakšnost, posebnost χειμῶνος; *adv.* τρόπον λόγῃς (na način) kakor sulična ost, τὸν αὐτὸν τρόπον na isti način (= τῷ αὐτῷ τρόπῳ); τίνα τρόπον, τίνα τρόπον kako?, οὐδενὶ τρόπῳ nikakor ne, na noben način, ἐκ παντὸς τρόπου, παντὶ τρόπῳ na vsak način, (κατὰ) πάντα τρόπον vsekakor, τρόπον τινά nekako, v nekem oziru, v nekem smislu, ἕξ ἑνός γε τρόπου vsaj na en način, μετὰ οὐοῦν τρόπου na katerikoli način, οὐκ ἀπὸ τρόπου zelo primerno, πάντας τρόπους na vse mogoče načine, ἀπὸ τρόπου neprimerno, πρὸς τρόπου tινός po njegovem mišljenju, po njegovi želji, po njegovem okusu

τροποφορέω prenesem vedenje koga, imam potrpljenje z obnašanjem koga, prenašam koga *NT*

τροπόω *in med.* privezujem (vesla)

τροπωτήρ, ἥρος, ὁ = τροπός

τροφεῖα, τὰ *poet.* **1.** potrebni živež, hrana; **2.** vzgojnina, plača dojilje

τροφέομαι (τρέφω) *ep.* naraščam

τροφεύς, έως, ὁ = τροφός

τροφή, ἡ, *dor.* τροφᾶ (τρέφω) **1.** prehranitev, prehranjevanje, hranjenje, prehrana, oskrba, vzreja, postrežba, vzgoja; **2.** način življenja, življenje; **3.** živež, hrana, jed, denar za živež, denar za hrano; **4.** gojenec, potomci

τρόφιμος 2 in 3 (τρέφω) vzrejen, vzgojen; ὁ gojenec, rejeneč

τρόφισ, τρόφι, *gen.* ιος *ep. ion.* (τρέφω) **1.** dobro rejen, debel; **2.** obsežen, velik, močen

τροφόεις 3 (τροφή) *ep.* dobro rejen, narastel, kipeč

τροφός, ὁ, ἡ (τρέφω) **1.** hranitelj, hraniteljica, rednik, rednica, reditelj, rediteljica, vzgojitelj, vzgojiteljica; **2.** dojilja *NT*, strežnik, strežnica

τροφοφορέω (φέρω) prinašam živež, redim, gojim

Τροφώνιος, ὁ Trofonij, grški heroj, ki je s svojim bratom Agamedom zgradil delfsko preročišče in svetišče; po svoji smrti je imel svoje preročišče v podzemeljski jami pri Lebadeji

τροχά(ζ)ω *ep.* [*pt.* τροχῶν] letam, dirjam

τροχαῖος, ὁ *sc.* πούς trohej

τροχ-ηλάτης, ου, ὁ (τροχός, ἐλάυνω) *poet.* voznik

τροχ-ήλατος 2 (τροχός, ἐλάυνω) *poet.* ki se premika (suče) na kolesih, μανία okrog besneč

τροχία, ἡ (τροχός) kolesnica, tir, pot, kolovoz *NT*

τροχίλος, ὁ (τρέχω) *ion.* priba, vivek

τροχο-ειδής 2 (τροχός, εἶδος) *ion.* krogu podoben, obroču podoben, okrogel

τροχός, ὁ (τρέχω) **1.** kolo (pri vozu), okrogla plošča, krog; **2.** lončarski krog, lončarsko kolo ali kolovrat; **3.** okroglo satovje; **4.** mučilno kolo, orodje

τρόχος, ὁ (τρέχω) **1.** tek, obtek, kroženje, vaja v tekanju; **2.** dirkališče, tekašče

τρύβλιον, τό skledica *NT*

τρουγάω [*praes. ind.* 3. *pl.* τρουγῶσι, *opt.* τρουγῶεν] *ep.* žanjem, pobiram, trgam (grozdje) *NT*

τρούγητος, ὁ (τρουγάω) trgateg, čas žetve, žetev

τρῦγών, ὄνος, ἡ grlica *NT*

τρύζω *ep.* grulim, mrmram, godrnjam, blebetam

τρῦμαλιά, ἡ (τρύω) luknja, ušesce (igle) *NT*

τρύξ, τρυγός, ἡ *ion. poet.* gošča, droži; mošt

τρύπανον, τό velik sveder, durgelj

τρῦπάω [*Et.*: iz *ide.* baze *treup-, ki je *sor.* s *terh₁- 'treti', 'drgniti', 'vrtati'; *sor. gr.* τρύω, τρύχω, τρίζω, τείρω, τετραίνω, *lat.* terō 'trem',

'tarem', *sl.* trup, truplo, tretji] [*Obl. praes. opt.* 3. *sg.* τρουπῶ] vrtam, prevrtam

τρῦπημα, ατος, τό luknja, uho (šivanke) *NT*

τρῦσ-ἄνωρ, ορος, ό, ή (τρύω, ἀνήρ) ki muči može, αὐδά mučen glas, glas izmučenega človeka

τρῦτάνη, ή jezicek na tehtnici, tehtnica

τρυ-φάλεια, ή *ep.* čelada, šlem

τρυφάω (τρυφή) **1.** živim razkošno (mehkužno, požrešno) *NT*, brezskrben sem; **2.** baham se, šopirim se, moško se nosim, prevzeten sem, napihnjen sem

τρυφερός 3 razkošen, mehkužen, nežen, mehke; *subst.* τὸ τρυφερώτερον večja razkošnost, mehkužnost

τρυφή, ή (θρύπτω) **1.** razkošnost, požrešnost, mehkužnost; **2.** prevzetnost, napuh, ošabnost, sijaj

τρύφος, ους, τό (θρύπτω) *ep. ion.* odlomljen kos, drobec, krhelj

τρῦχώω, **τρῦχω** [*Et.: prim.* τρύω, τείρω, τρυπάω] [*fut.* τρύξω] **1.** obrabim, zatiram, mučim, izmučim, slabim, oslabim, stiskam, nadlegujem; τρυχόμενος 3 potr, potrtega srca; **2.** zapravljam, trošim

τρύω [*fut.* τρύσω] zmanem, zatrem, mučim, izmučim, zdelam, stiskam ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ

Τρωαί, **Τρωάς** *gl.* Τροία

τρώγλη, ή mišja luknja, duplo, duplina, votlina

τρωγλο-δύτης, ου, ό (δύομαι) troglodit, prebi-valec votlin, dupeljnik, duplar

τρώγω [*fut.* τρώξομαι, *aor.* ἔτραγον] glodam, oglodam, grizem, ogrizem, mulim, jem, žrem *NT*

Τρωιάς, **Τρωικός**, **Τρώιος** 3 *gl.* Τροία

τρωκτά, τά (τρώγω) sadje (*pos.* orehi, mandlji itd.), ki so ga jedli kot poobedek; ὠραῖα zrelo sadje, ki je užitno surovo, σησάμου καὶ μέλι-τος pecivo iz sezama in medu

τρωκτής, ου, ό (τρώγω) *ep.* slepar, goljuf

τρῶμα, **τρωματίης**, **τρωματίζω** *gl.* τραῦμα *itd.*

Τρώος, **Τρώς** *gl.* Τροία

τρωπάω [*frequent. k* τρέπω] **1.** *act.* vrtim, obračam, sučem, spreminjam φωνήν; **2.** *med.* [*iterat.* τρωπάσκετο] obračam se, vrtim se, sučem se, krenem nazaj φόβονδε, πρὸς τι *ali inf.*

τρῶσις, εως, ή ranitev

τρωτός 3 [*adi. verb. od* τιτρώσκω] ki ga je mogoče raniti, ranljiv

τρωχάω *ep.* tečem, tekam

τρώω = τιτρώσκω

τύ dor., *ajol.* = σύ

τυγχάνω [*fut.* τεύξομαι, *aor.* ἔτυχον, *pf.* τετύχηκα, *ep. aor.* (ἐ)τύχησα, *τύχον*, *cj.* 1. *sg.* τύχωμι, 3. *sg.* τύχησι, *pt.* τυχήσας, *ion. pf.* τέτευχα, *plpf.* 3. *sg.* ἐτετεύχεε, *NT pf.* τέτυχα]

1. a) zadenem (s strelom) τινά, τινός; *pren.* zadenem, pogodim, ugotovim resnico (smisel, pomen, mnenje), τύχοιμι ἂν εἰπὼν bi pač prav imenoval, εἰ μή τι καιροῦ τυγχάνω če ne zadenem resnice (= če rečem kaj neprimernega); **b)** naletim na koga (na kaj), zadenem na koga (na kaj), srečam koga, snidem se s kom τινός; **c)** imam srečo, dosežem svoj namen, posreči se mi, ὅς κε τύχη komur se posreči, καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν celo v najugodnejšem slučaju, οὐκ ἐτύχησεν ἐλίξας vozinja (okrog stebra) se mu ni posrečila, χάρις, ἦν-περ τυγχάνων ὑπεσχόμεν zahvala, ki sem jo obljubil, če se mi to posreči; τυχών komur se je kaj posrečilo, kdor je imel uspeh; τῆς βουλήσεως ugodim želji, ὁ τυχών τῆς γνώμης kdor je prodrl s svojim mnenjem; (οἱ δ' ἄλλοι ἐτάξαντο) ὡς ἕκαστοι ἔτυχον kakor je (pač) vsak mogel, ὁπόθεν τύχοιεν od koder je vsak mogel; **d)** (slučajno) dosežem, dobim kaj, deležen sem česa νόστου, συγγνώμης; βίης silo mi dela kdo, posili me; τινός τινος dobim kaj od koga, τί τινος, ἐκ, παρά, ὑπό, πρὸς τινος; ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον kakšne ljudi (neki) so našli v nas = kako smo se obnašali do njih; ὅτι ἂν τύχωσιν, τοῦτο λέγουσιν kar jim ravno pride na misel, ὅτι ἂν τύχωσιν, τοῦτο πράξουσι kakor ravno pride = popolnoma bodo prepuščeni slepi sreči; **2. intr. a)** slučajno sem kje, slučajno se nahajam kje, μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε da ne bi bil slučajno ravno tedaj tam, ko ..., εἴπερ τε τύχησι μάλα σχεδόν če je ravno (slučajno) zelo blizu, νῦν δ' ἀγροῦσι τυγχάνει ravno zdaj se nahaja na deželi, ὅπου ἐτύγγανεν ἕκαστος kjer se je ravno vsak nahajal; *pf.* razprostiram se, raztezam se, ležim πέτερη, πρών; *subst.* **τυχών**, ὁ katerikoli, kdorkoli, naključen človek, naključnež, slučajnež, navaden človek, preprost človek,

majhen, δύναμις NT, οί τυχόντες navadni ljudje, ljudstvo; οὐδὲ γὰρ ὢν ἔτυχ' ἦν ni bil navaden človek; *pogosto se τυγχάνω veže s pt., ki izraža glavno dejanje, medtem ko se τυγχάνω prevaja z adv.:* slučajno, ravno, morda: ἔπος τι τυγχάνει βαλῶν slučajno (ravno) je izrekel (prevzetno) besedo, τὰ νοέων τυγχάνω kar ravno mislim, ὁ παῖς ἐτύγχανε καλὸς ὢν po naključju je bil tisti deček lep; *včasih je treba pt. dodati:* τυγχάνει ἔνδον (sc. ὢν) ravno je notri; **b)** pridem komu v delež, doletim koga πολλά μοι ἔτυχε, σοὶ φόνος ἐξ ἐμέθεν τεύζεται zadela te bo smrt od moje roke; **c)** *nav. impers.* slučajno se kaj zgodi, pripeti se, nanese, naključni se, primeri se, ἡνίκ' ἂν τύχη kadar ravno nanese, ὅπως ἐτύχομεν kakor se nam je ravno po naključju zgodilo, kakor smo ravno mogli, ὡς ἔτυχεν kakor je ravno naneslo; ἂν οὕτω τύχη če tako nanese, morda, ὁπότε τύχοι včasih, εἰ τύχοι če se zgodi, morebiti, morda, na primer; *pt.* **τυχόν** slučajno, morda, morebiti

Τυδεύς, ἑώς, *ion.* ἦρος, *poet.* ἑός, ὁ Tidej, sin kralja Ojneja v Ajtoliji (Etoliji); *patron.* **Τυδεΐδης**, ου, ὁ Tideid = Tidejev sin = Diomed

τυῖδε *ajol.* = τῆδε semkaj, tukaj

τύκος, ους, τό *ion.* kladivo, bojna sekira

τυκτά [*Et.:* po Herodotu perz. *beseda*] = τέλεον (δεῖπνον) sijajen obed, gostija

τυκτός 3 [*adi. verb. glag.* τεύχω] *ep.* (dobro) pripravljen, dobro narejen, lepo narejen, umetno narejen, Ἄρφα ... τυκτὸν κακὸν popoln (cel) hudobnež (zločinec)

τύλη, ἡ, **τύλος**, ὁ [*Et.:* iz *ide. baze* *teuh₂- 'oteci', 'narasti', 'nabrekniti', 'nabuhniti'; *prim. stind.* túmrah 'poln (česa)', 'zavaljen', 'tolst', 'strčeč', tutumáh 'obilan', tumalah, tumulah 'hrupen', tumalam 'hrup', tavīti 'močan je', 'ima moč', tuvi- 'zelo', 'silno', *gr.* τύμβος 'gomila', 'grob', τύλη, τύλος 'žulj', 'grba', 'žmula', *lat.* tumeō 'otekel sem', 'nabrekel sem', 'poln sem', tumor 'oteklost', 'oteklina', 'nabreklost', tumidus 'otekel', 'nabrekel', 'napet', tumultus 'množica', 'vrvenje', 'gneča', tumulus 'grič', 'kup', 'gomila', *sl.* tilnik, tolst, *got.* þiuda 'ljudstvo', *stvnem.* diota 'ljudstvo', dioh 'stegno', 'bedro', *lit.* taukāi 'mast', 'maščoba', tunkù, tũkti 'mastiti se', 'debeliti se', *let.* tulzuns 'oteklina', tũks 'oteklina', tũkt 'nabrekatiti', 'ote-

kati'] **1.** okrogla, napeta stvar, grba, grbina, izboklina; žulj, ožuljek; **2.** žebelj, kolček, glavič

τυλόω *ion.* **1.** *act.* delam žulje, naredim, da kdo dobi žulje; **2.** *pass.* okovan (obit) sem z žebliji (glaviči)

τυλωτός 3 *ion.* z žebliji (glaviči) okovan ali obit, grčav

τύμβευμα, ατος, τό *poet.* grob, gomila, grobnica

τυμβεύω (τύμβος) *poet.* **1.** pokopavam, χοάς τινι izlivam komu pitno daritev na grob; **2.** *intr.* pokopan sem, počivam v grobu, ležim v grobu

τυμβ-ήρης 2 (ἀραρίσκω) *poet.* pokopan, grobu podoben, groben θάλαμος

τύμβος, ὁ [*Et.:* *sor.* z *lat.* tumulus 'grič'] grob, gomila; *pren.* γέρων τύμβος starček blizu groba, ki stoji z eno nogo že v grobu

τυμβοχοέω (χέω) *ion.* nasipam, dam nasipati gomilo

τυμβοχόη, ἡ nasipanje groba, grob, gomila

τυμβό-χωστος 2 (χώννυμι) *poet.* nasut kot grob, obokan kakor grob

τυμπαníζω (τύμπανον) tepem, pretebam, mučim NT

τυμπαníστρια, ἡ igralka na timpan (timpanon, ročni boben), bobnarka

τύμπανον, τό timpan, timpanon, bobnič, ročni boben s kraguljički, tamburin

Τυνδάρεος, **Τυνδάρεως**, *gen.* ρεω, ὁ Tindarej, spartanski kralj, mož Lede, matere Klitajmnestre, Helene, Kastorja in Polidevka; *patron.* **Τυνδαρίδαι**, οί Tindarida = Tindarejeva sinova = Kastor in Polidevk; *adi.* **Τυνδάρειος** 3 Tindarejev, tindarejski

τύνη = σύ

τυπή, ἡ (τύπτω) *ep.* udar, udarec

τυπικῶς [*adv. od τυπικός*] zgledno, vzorno

τύπος, ὁ (τύπτω) **1.** udar, udarec, mah, sunek; **2. a)** vtis, odtis, sled, znamenje, rana τῶν ἡλῶν NT; **b)** (izdolbena ali izrezana) podoba, kip, soha, malik NT; **3. a)** kov, vtis, znak, oblika, lastnost, značilnost, svojstvo, kakovost, kakšnost, bistvo, vsebina NT; **b)** obris, načrt, očrt, kratek opis, οί τύποι poteze, črte, τύπων glavnih potezah, v obrisu, ὡς τύπων φράσαι da

na kratko povem ali opišem; **c)** zgled, vzor, primer *NT*, κατά τόν τύπον po zgledu *NT*
τυπόω upodobim, izoblikujem, tvorim, izdelam, vtisnem

τυπτητέος 3 [*adi. verb. od τύπτω*] ki ga je treba tolči

τύπτω [*Et.: iz ide. baze *(s)teup-* 'tolči', 'teptsti'; *sor. lat. stuprum* 'onečastitev', 'oskrunitev', 'nečistost', stupeō 'otrpniti', 'biti otrpel', 'odreveneti', *sl. teptati*] [*Obl. act. nav. πάω, πλήσσω, fut. τυπτήσω, aor. έτυψα, ep. ion. poet. (έ)τυψα, ep. impf. τύπτον, pf. pass. τέτυμαι, aor. pass. έτύπη*] **1. act.** udarjam, tolčem, bijem; suvam, dregam; tepem, šibam, bodem, ranim τί, τινά; ἔχνια πόδεσσι stopam po stopinjah koga, hodim za kom; *pos.:* **a)** τύπτω χθόνα μετώπω padam, telebnem na tla, ἄλα έρετμοῖς veslam; **b)** razžalim, pobijem, poparim ἡ ἀληθινή έτυψε Καμβύσεα; **2. pass.** tepejo me, ἔλκεα όσ' έτύπη kolikor ran so mu zadali, καιρίη τέτυμαι dobil sem smrtni udarec; **3. med.** bijem se, τά στήθη po prsih v znamenje žalosti; τινά objokujem koga, žalostim se, žalujem za kom

τύπωμα, ατος, τό (τυπόω) **1.** podoba, oblika; **2.** posoda, žara s pepelom, pepelnica

τυραννεύω, τυρανέω sem tiran, sem samodržec, sem trinog, sem samosilnik, vladam kot tiran (kot samodržec, kot trinog, kot samosilnik), sem neomejen vladar, hrepenim po neomejeni vladi; *pass.* sem pod vlado tirana (samodržca, trinoga), tiransko (samodrško, trinoško) se ravna z menoj

τυραννικός 3 (τύραννος) **1. a)** tiranski, samodržen, samodrški, trinoški, samosilen, samosilniški, nasilen; **b)** trinoški, kraljevski, plemiški, knežji; **2.** privrženec tiranstva (tiranije, samodrštva, samosilništva, samosilstva)

τυραννίς, ίδος, ή (τύραννος) tiranstvo, samodrštvo, trinoštvo, samosilstvo, samosilništvo, samovlada, kraljevska vlada; *pren. αί τυραννίδες = οί τύραννοι (ion.)*

τύραννος, ό **1. subst.** tiran, (neomejen) vladar, samodržec, samosilnik, trinog, gospod, gospodar, kralj, knez; **2. adi.** vladarski, kraljevski, gosposki, gospodovalen, nasilen, silovit, τύραννα δρω izvajam kraljevsko oblast, vladam kot kralj, τύραννον σχήμ' έχων v kraljevskem sijaju

Τύρας, α, *ion. Τύρης*, ό Tiras, reka v Skitiji (zdaj Dnester); *preb. Τυρίται*, οί Tiriti, Potirasani

τυρβάζομαι *med.* skrbim, trudim se, prizadevam si *NT*

τύρβη, ή [*Et.: sor. z lat. turba* 'množica', 'vrvenje'] zmešnjava, gneča, stiska, vrvenje

Τυρόδιζα, ή Tirodiza, mesto v Trakiji

τύρός, ό *in pl. sir*

Τύρος, ή Tir (Tiros), mesto v Feniciji; *preb. Τύριοι*, οί Tirci, Tirijci, Tirošani

Τυρρηνοί, οί, *ion. Τυρσηνοί* Tireni, Tiren-ci **1.** roparsko ljudstvo, ki je živelo najprej v Lidiji, pozneje na različnih grških otokih in obrežjih; **2.** = Etruščani; njihova dežela je bila Tirenija (Tirseniija) (**Τυρσηνή**, ή) = Etrurija; *adi. Τυρρηνικός* 3, **Τυρσηνικός** 3, **Τυρσηνός** 3 tirenski, tirsenski, tireniški, tireniški = etruščanski

τύρσις, εως, ιος, ή stolp, grad, utrdba, utrjeno prebivališče

τυτθός 2 *ep.* majhen, mlad, τυτθόν έόντα v mladih letih, τυτθα κεάσαι na drobno razcepiti; *adv. τυτθόν* malo, malce, ουδέ με τυτθόν έτισεν prav nič, niti najmanj, komaj ήλεύατο, s trudom, tiho φθέργομαι, rahlo

τυφλός 3 **1. act.** slep, zaslepljen, topoglav; **2. pass.** skrit, neviden, temen, mračen, tajen, neopažen, zamašen, τά τυφλά του σώματος hrbet

τυφλώω (τυφλός) **1. act.** oslepim τινά *NT*, zaslepim; **2. pass.** oslepim, izgubim vid, postanem slep, postanem zaslepljen

τύφος, ό dim, hlap, tema; domišljavost, nadutost

τυφώω napolnjujem z dimom; *pass.* napihnen sem, nadut sem, nespameten sem *NT*

τύφω [*Obl. pf. pass. τέθυμαι*] *poet. ion. 1. act.* delam dim (καπνόν), napolnjujem z dimom; **2. pass.** kadim se, tlim

Τυφωεύς, έως, ό, **Τυφῶς**, **Τυφός** [*gen. in voc. Τυφῶ*] in **Τυφῶν**, ῶνος, ό Tifoej (tudi Tifos in Tifon), Gajin in Tartarjev sin, simbol podzemeljskih ognjenih sil

τύφῶν, ῶνος, ό, **τύφῶς**, ῶ, ό vihar, burja, piš, vrtinec

τύφωνικός 3 enak viharju, άνεμος vihar, vrtinec *NT*

τύχη, *dor.* τύχᾱ, ἡ (τυγχάνω) **1.** *kar človek doseže po božji volji:* uspeh, sreča εἰ ἡ τύχη ἐπίσποιτό μοι, θεία τύχη, ἐκ θείας τύχης po božjem ukazu, po božji volji, σὺν τύχῃ (πρόσφερε) brez skrbi; **2.** *kar človeka zadene:* usoda, slučaj, nezgoda, sreča, nesreča; *pl.* slučaji usode, spremembe usode, dogodki, τῆς τύχης oj, nesreča!, presneto!, ἐπὶ τύχησι χρηστῆσι ob ugodnih znamenjih, ἀναγκαία τύχη sužnjska usoda, sužnost, ἐξ ἀναγκαίας τύχης po neizprosni usodi = nasilne smrti, ἐν τύχῃ γέ τω s kako srečno besedo, ἀγαθῆ τύχῃ na srečo, v božjem imenu, ἐν τύχῃ γίγνεται τινι uspeh je dvomljiv; τύχη, κατὰ τύχην, ἀπὸ, ἐκ τύχης slučajno, po naključju, ἐν τυχῇ srečno;

3. *personif.* Τύχη, ἡ Tihe (Tiha), Usoda, boginja sreče

τυχηρός 3 ki je odvisen od sreče, slučajen, srečen, χορηγία τυχηρά bogastvo

τυχήσας, τυχόν *gl.* τυγχάνω

τῷ¹, τῷ = τίνι, τινί

τῷ² [*dat. sg. od τό*] **1.** zato, zaradi tega; **2.** potem, nato, v tem primeru, na ta način

τῷγαλμα, τῷληθές, τῷπό, τῷποβαῖνον, τῷρχαῖον *itd.* = τὸ ἄγαλμα, τὸ ἀληθές, τὸ ἀπό, τὸ ἀποβαῖνον, τὸ ἀρχαῖον *itd.*

τωθάζω *dor.* rogam se komu, zasramujem τινά

τῶς *ep. poet.* tako

τωυτό *ion.* = ταυτό, τὸ αὐτό *gl.* αὐτός

Υ, υ

Υ, υ (ὤ ψιλόν) ipsilon (i psilon), dvajseta črka grškega alfabeta, kot številka υ' = 400, υ = 400 000

Ύαδες, ων, αί (ὕω) Hiade, zvezde v glavi ozvezdja Bik

ὕαινα, ἡ (ὕς) *ion.* hijena

Ύακίνθια, τὰ hiakintije (hiacintije), spartanski praznik, ki so ga v Amiklah obhajali tri dni v spomin na smrt spartanskega kraljeviča Hiakinta (Hiacinta)

ὕακινθινο-βαφής 2 (βάπτω), **ὕακίνθινος** 3 (ὕακινθος) hijacintove barve, po barvi podobni hijacinti, vijoličast, višnjev, moder, temnordeč *NT*

ὕακ-ινθος, ὅ, ἡ hijacinta **1.** cvetica; **2.** hijacint, dragi kamen

ὕάλινος 3 steklen, prozoren *NT*

ὕαλος, ὅ, *ion.* ὕελος **1.** kristal; **2.** steklo *NT*

Ύαμπείη, ἡ *ion.* Hiampeja, strma skalnata steina Parnasa pri Delfih

Ύάμπολις, εως, ἡ Hiampolis, mesto v Fokidi

ὕβ-βάλλω *ep.* = ὑπο-βάλλω

Ύβλα, *ion.* **Ύβλη**, ἡ Hibla **1.** "Ύβλα ἡ μείζων Velika Hibla, mesto na Siciliji južno od Etne; *preb.* **Ύβλαῖοι**, οἱ Hiblajci; **2.** Megarska Hibla ali Hibla v sirakuškem okraju Megara (τὰ Μέγαρα); **3.** Mala Hibla ali Herajska Hibla na južni Siciliji **Ἡραία ἡ ἐλάττων**

ὕβρίζω [*fut.* ὕβριῶ, *aor.* ὕβρισα, *pf.* ὕβρικα, *pass. pf.* ὕβρισμαι, *aor.* ὕβρισθην, *fut.* ὕβρισθήσομαι] **1. intr.** sem ali postanem prevzetten (ohol, ošaben), drzen sem, predrzen sem; ravnam drzno (predrzno, nasilno), govorim prevzetno, živim razuzdano (razkošno), trošim, zapravljam; *o živalih:* podivjam, zdivjam (*tudi o deroči reki*); περί, πρὸς τινα grešim proti komu, očitam komu kaj; **2. trans.** ravnam prevzetno s kom, ravnam sramotno s kom εἰς τινα, razžalim τινά, grdo ravnam s

kom, mrcvarim, skrunim, oskrunim, sramotim, onečastim τινά, τί; *pass.* trpim sramoto, grdo se ravna z menoj, ὕβριζόμενος ἀποθνήσκει umira zaradi grdega ravnanja, στολή οὐδὲν ὕβρισμένη ne preveč gizdava obleka, ne preveč sijajna obleka

ὕβρις, εως, ἡ **1.** prevzetnost, ošabnost, predrznost, oholost, razuzdanost, trdovratnost, divjost, trmoglavost; **2.** prezirljivo ravnanje, grdo ravnanje, hudodelstvo, nasilnost, nasilje, oskrunjenje, oskrunitev, sramotenje, sramotitev, žaljenje, žalitev, *NT* poškodovanje, izguba; **3. personif.** **Ύβρις**, εως, ἡ Hibris, Ošabnost, Prevzetnost, Kόρος, **Ύβριος υἱός**

ὕβρισμα, ατος, τό (ὕβρίζω) = ὕβρις prevzetno ravnanje, zasramovanje

ὕβριστής, οῦ, ὅ (ὕβρίζω) **1. adi.** = ὕβριστικός; **2. subst.** prevzetnež, zlobnež, hudobnež

ὕβριστικός 3 (ὕβρις) prevzetten, drzen, predrzen, smel, ohol; zloben, nasilen, razuzdan, razposajen; *o živalih:* besen, divji, neukročen; *subst.* τὸ ὕβριστικόν prevzetnost

ὕβριστότερος, **ὕβριστότατος** 3 [*comp. in sup. k ὕβριστής*] predrznejši, najpredrnejši; bolj nagajiv, najbolj nagajiv, zelo nagajiv, najbolj razposajen, zelo razposajen

ὕγιάζω zdravim

ὕγιάινω [*fut.* ὕγιανῶ, *aor.* ὕγίᾱνα] **1.** zdrav sem, močen sem, močan sem, dobro se počutim; *aor.* ozdravim, okrevam; **2. pren. a)** sem zdrave pameti, razumen sem, pameten sem, sem domoljubnega mišljenja, domoljuben sem, τὸ ὕγιᾱνον τῆς Ἑλλάδος pametni del Helade (Grčije); **b)** koristen sem, zdravilen sem; čist sem, nepokvarjen sem διδασκαλία *NT*

ὕγεια, *ion.* ὕγειή, ἡ (ὕγιής) zdravje; podeljevalka zdravja (pridevek boginje Atene), ἀγαλμα τῆς Ὑγείας Podeljevalke zdravja, ki podeljuje zdravje

ὕγεινός 3 zdrav, zdravilen, koristen zdrav-ju; *adv.* ὕγεινῶς zdravo, zdravilno, ὕγεινῶς ποιῶ τι naredim kaj zaradi zdravja, naredim kaj, da bi koga ozdravil

ὕγιηρός 3, **ὕγιής** 2 [*Obl. acc.* ὕγιᾶ *in* ὕγιῃ, *ion.* ὕγιά; *sup.* *k* ὕγιηρός: ὕγιηρότατος 3 *in* ὕγιηρέστατος 3] **1.** zdrav, čil, krepak, močen; **2. a)** dobro ohranjen, nepoškodovan, nepokvarjen, cel; **b)** razumen, pameten μῦθος; **c)** pošten, resničen, dober, koristen

ὕγραίνω (ὕγρός) škropim, namakam, močim, zmočim

ὕγρός 3 [*Et.: iz ide. kor. *ug^h-ro-* 'vlaga', 'vlažen'; *morda sor. z lat. ūvidus (ūdus)* 'moker', 'vlažen', 'pijan', ūmor, ūvor 'vlažnost', 'vlaga', 'mokrota', 'tekočina'] **1.** moker, vlažen, tekoč, sočen; *subst.* ὕγρή, ἡ, *in* ὕγρόν, τό mokrota, vlaga, vlažnost, tekočina, vodovje, morje; **2. pren. a)** prožen, gibčen, vitek, mehek, upogljiv; *subst.* ὕγρόν, τό šaljivost, humor; **b)** surov, zelen ξύλον *NT*; **c)** slab, vel, upehan χείρ

ὕγρότης, ητος, ἡ **1.** vlaga, mokrota, tekočina, ὀμμάτων poželjive oči, poželjiv pogled; **2. pren.** vlažnost, prožnost, gibčnost

ὕδάτιον, τό majhna voda, vodica

ὕδατο-τρεφής 2 (τρέφω) *ep.* v vodi rastoč, vodo ljubeč

ὕδατώδης 2 (εἶδος) voden, vodnat, poln vode Ὑδα, ἡ Hida, mesto v Lidiji

ὔδος, ους, τό *poet.* = ὕδωρ

ὔδρα, ἡ, *ion.* ὕδρη *in ep. ion.* ὕδρος, ου, ὁ [*Et.: iz ide. *ūdrah₂, *ūdrah₂, *ūdro-*, *ūdro- 'vodna žival', 'vidra', *kar je izšlo iz *uód^h* 'voda'; *prim. stind.* udrá- 'vodna žival', *av.* udra- 'vidra', *lat.* lūtra 'vidra', *sl.* vidra, *stvnem.* ottar 'vidra', *nem.* Otter 'vidra', *ang.* otter 'vidra'; *sor. tudi gr.* ὕδωρ 'voda'] povodna kača, hidra (*pos.* Hidra, tj. lernajska hidra)

ὕδραίνω [*aor.* ὕδραῖνα, *ep.* ὕδρηνα, *med.* ὕδρη-νάμην] **1. act.** namakam, škropim s sveto vodo, χράς izlivam komu pitni dar; **2. med.** umivam se, kopam se

Ὑδρέη, ἡ *ion.* Hidrea, otok v Hermionskem zalivu pri Argolidi

ὕδρεία, ἡ prinašanje vode, zajemanje vode

ὕδρεϊον, τό, *ion.* ὕδρηϊον vrč, vedro, šlaf

ὕδρεύω *in med.* (ὕδωρ) hodim po vodo, zajemam vodo, prinašam vodo; *med.* hodim si po vodo, nosim si vodo *NT*

ὕδρηϊον, τό = ὕδρεϊον

ὕδρηλός 3 (ὕδωρ) *ep.* moker, vlažen, namočen

ὕδρία, ἡ (ὕδωρ) **1.** vrč za vodo, vedro; **2.** ročka, žara (za pepel), glasovalna posoda

ὕδροποσία, ἡ pitje vode

ὕδροποτέω pijem vodo

ὕδρο-πότης, ου, ὁ (πίνω) vodopivec

ὔδρος, ὁ *gl.* ὕδρα

ὕδροφορέω (ὕδρο-φόρος) nosim vodo

ὕδρο-φόρος 2 (φέρω) ki nosi vodo; *subst.* ὁ, ἡ nosilec vode, nosilka vode

ὕδρωπικός 3 vodeničen *NT*

ὔδωρ, ατος, τό [*Et.: iz ide. *uédōr* 'vodovje', *uód^h 'voda'; *prim. het.* uātar 'voda', *lat.* unda 'val', 'morje', 'reka', *sl.* voda, *got.* watō 'voda', *stvnem.* wazzar 'voda', *nem.* Wasser, *ang.* water 'voda'] **1.** voda, vodovje, plovna voda *Tukidid* 6, 42; πλατὺ ὕδωρ morje; pot, znoj ἐν ὕδατι βρέχομαι; ὕδωρ πίνω pijem vodo, trezen sem (s tem so Grki označili pustega človeka); ἐν ὕδατι γράφω (*o brezplodnem delu*); **2.** dež, deževnica = ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ, ὕδωρ γίγνεται (ἐπιγίγνεται) dež gre, dežuje; **3.** voda v vodni uri (κλεψύδρα), ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι δεῖξάτω naj dokaže v meni odmerjenem času; **4. pren.** ὕδωρ ζῶν, τῆς ζωῆς živa voda *NT*

ὔε, ὔεϊς *ipd. gl.* υἰός

Ὑέλη, ἡ, **Ὑελῆ** *ion., at.* **Ἑλέα** [*lat.* Velia] Hiele = Elea, mesto v Lukianiji

ὔελος, ὁ, ὕέλινος 3 = ὕαλος *in* ὕάλινος 3

ὔετιος 3 (ὔετός) *ion.* ki prinaša dež, deževen

ὔετός, ὁ (ὔω) dež, ploha *NT*

ὔης, ου, ὁ hies (Bakhov pridevek; *gl.* Ὑαττης)

ὔ-θλος, ὁ (ὔει) prazno govorjenje, čenče, burke

ὔϊα, **υἰάσι** *ipd. gl.* υἰός

ὔιδιον, τό [*demin. od* ὕς] prašiček, pujssek

υἰδοῦς, οῦ, ὁ (υἰός) vnuk

ὔικός 3 (ὔς) svinjski, ὔικόν πάσχω godi se mi kakor svinjam

υἰοθεσία, ἡ (υἰός, τίθημι) posinovljenje, posinovitev, sinovstvo *NT*

υἰός, ὁ [*Et.: iz ide. *suHnú-* 'rojenc', 'rojeni', 'sin', *kar je izpeljano iz *seuH-* 'roditi'; *prim. stind.* sūnú- 'sin', *av.* hūnu- 'sin', *sl.* sin, *stcslovan.* synъ 'sin', *got.* sunus 'sin', *stvnem.* sunu

'sin', *nem.* Sohn 'sin', *ang.* son 'sin'] [*Obl. ep. pogosto merjena kot dve kračini; at.* υἱοῦ, υἱῶ *itd.*; *poleg tega* υἱέος, υἱέι *in* υἱεῖ, υἱέα, *du.* υἱέε, υἱέοιν, *pl.* υἱέες *in* υἱεῖς, υἱέων, υἱέσι, υἱέας *in* υἱεῖς; *ep. gen.* υἱός, *dat.* υἱί, *acc.* υἱά, *voc.* υἱε, *pl. dat.* υἱάσι, *acc.* υἱάς] sin, potomec, vnuk, mladič, *NT* učenec, dedič

υἱωνός, *ó ep.* vnuk

ὕλαγμα, *ατος, τό, ὕλαγμός, ó ep. poet.* (ὕλάσσω = ὕλάω) lajanje

ὕλαεις 3 = ὕλήεις

ὔλαιη, *ή ion.* Hilaja, gozdnato območje vzhodno od Boristena

ὕλακó-μωρος 2 *ep.* glasno ali rad lajajoč

ὕλακτέω, *ep.* ὕλάω *in med.* [*Et.: onomatop. beseda; prim. stind.* ululih, ululuh 'tuleč', *gr.* ὀλολύζω 'kričim', *lat.* ululō 'tulim', 'vpijem', 'cvilim', ulula 'čuk', *lit.* uliūoti 'tuliti'] **1. intr.** lajam, κραδίη ὕλακτεῖ srce se togoti, srce se jezi; τοιαῦτα predrzno govorim, nesramno govorim; **2. trans.** τινά lajam nad kom, zadiram se nad kom

ὔλη, *ή 1. a* gozd, les, lesovje, hosta, (z gozdom) poraščen svet, (gozdna) goščava, šuma; listje, grmovje; ἀγρίη divje sadje; **b**) drevo, bruno, hlod; stavbni les; gorivo, drva, dračje; **2.** snov, tvarina, gradivo; **a**) vejevje, bičje; **b**) obtežilo, obtežitev (ladje), butara protja; **c**) zaloga

ὔλη, *ή* Hila, mesto v Bojotiji ob Kopajskem jezeru

ὕλήεις 3 *in 2 ep., dor.* ὕλαεις gozdnat

ὔλλος, *ó* Hilos **1.** Hermosov pritok v Lidiji; **2.** Heraklov in Dejanerjin sin

ὕλο-τόμος 2 (τέμνω) ki seka drva; *subst. ó* drvar

ὕλο-φορβός 2 (φέρβω) *poet.* ki se pase v gozdu

ὕλώδης 2 (εἶδος) gozdnat, porasel z gozdom, obrasel z gozdovi

ὕμεῖς, ὕμειών *gl. σύ*

ὕμέναιος, *ó 1.* svatovska pesem, svatovnica; **2.** svatba; **3.** bog svatbe

ὕμέτερος 3, *ep.* ὕμός 3 vaš, z *gen.* ὕμέτερος αὐτῶν θυμός vaš lastni, ὕμέτερος ἐκάστου vsakega od vas, ὕμέτερόνδε v vašo hišo; *subst. ὕμέτερον*, τό vaše ravnanje, vaše postopanje, vaš način, kar vi morete, kolikor vas zadeva, kolikor se vas tiče; αἱ ὕμέτεραι

ἐλπίδες upi, ki jih stavimo na vas, upi, ki jih polagamo v vas, ἡ ὕμέτερα παρακλήσεις opomin vam, τὰ ὕμέτερα vaš položaj, vaš stvar

ὔμησός, ὔμηττός, *ó* Himes = Himet, gora južno od Aten

ὔμμε, ὕμμι *ipd. gl. σύ*

ὕμνέω (ὕμνος) [*fut.* ὕμνήσω *itd.*; *ion. pt. praes. fem.* ὕμνεῦσα, *pass. pf. 3. pl.* ὕμνέσται] **1. a**) pojem (zapojem) pesem ὕμνον, παιᾶνα; **b**) slavim s pesmijo, opevam, slavim, poveličujem, častim, ἀ τήν πόλιν ὕμνησα kar sem hvalil pri naši državi; **2. a**) tožim, objokujem, žalujem nad κακά; **b**) zmerjam, preklinjam ἀπιστοσύαν; **3.** vedno govorim o čem, vedno imam na jeziku, τὸ ὕμνούμενον αἰεί stara pesem

ὕμνητής, *οῦ, ó* pevec, slavitelj, slavilec

ὕμνο-πόλος, *ó* (πέλομαι) pesnik slavospenov

ὕμνος, *ó 1.* petje; pesem, hvalna pesem, hvalnica, slavospjev, himna; **2.** napev, melodija αἰοιδῆς

ὕμός 3 *gl.* ὕμέτερος

ὕόν, ὕός *ipd. gl. υἱός*

ὕό-πρωρος 2 (πρῶρα) s prašičjim premcem, s prašičjerilčnim premcem, ναῦς s premcem (sprednjim krnom), ki je bil zavit navzgor kakor prašičji rilec

ὕπαγκάλισμα, *ατος, τό poet.* objem, objemalnje

ὕπ-αγορεύω narekujem

ὕπ-άγροικος 2 malce (nekoliko) kmečki, malce (nekoliko) kmetavzarski, malce (nekoliko) neolikan, malce (nekoliko) neotesan

ὕπ-άγω

A. act.

I. trans. 1. ženem, vodim, peljem pod kaj τινά, τί; **a**) ἔππους (ὑπὸ) ζυγόν vpregam v jarem, zapregam, τινά ἐς χειράς τινος spravljam koga pod oblast koga; **b**) (δίκην) ženem, peljem, tiram pred sodišče, tožim, τινά θανάτου na smrt; τινά, ὑπὸ τι, ὑπὸ τινά; **2. a**) polagoma zapeljem, spravim koga kam, ne da bi opazil, zapeljem, prevaram, ogoljufam, ukažem, zavedem, εἰς ἀνάγκην spravim v zadrego, primoram, silim k čemu; **b**) odpeljem koga skrivaj izpod česa, skrivaj odstranim,

umaknem, odtegnem, spravim iz ἐκ βελέων, ukažem počasi se umakniti τὸ στράτευμα;

II. intr. 1. polagoma grem, se pomikam naprej, počasi prodiram; **2.** (počasí) se odstranim, neopaženo se umikam, skrivaj odhajam, ὕπαγε pojdi, poberi se *NT*;

B. med. 1. pridobim zase, zvabim k sebi (na svojo stran), zapeljem; **2.** podvržem si, spravljam pod svojo oblast πόλιν

ὕπαγωγῆ, ἡ 1. umik, umikanje, odhod, povratek; **2.** prevara

ὕπα-δεδρόμακα = ὑποδεδρόμηκα *gl.* ὑποτρέχω

ὕπ-αιίδω [*ep. v tm.*] vmes pojem, zraven pojem

ὕπα-ζεύξαισα *ajol.* = ὑποζεύξαισα

ὕπαί *gl.* ὑπό

ὕπ-αιδέομαι *dep. pass.* imam nekaj spoštovanja do koga, malo se bojim

ὕπαι-θα *adv.* (ὕπαί) *ep. 1.* krajevno: spodaj stran (vstran), mimo; **2. z gen.** ob strani, poleg, mimo koga, (v)stran

ὕπ-αίθρειος 2, ὕπ-αίθριος 2 in 3, ὕπ-αίθρος 2 (αἰθρία, αἰθήρ) ki je (ki se nahaja) pod milim nebom, ki je (ki se nahaja) na planem, εἰμί živim pod milim nebom

ὕπ-αίθω *poet.* podžigam, sežigam

ὕπ-αιρέω *ion.* = ὑφαιρέω

ὕπ-αἴσσω *ep. poet., at. ὕπ-ἄσσω* [*fut.* ὑπαῖξω, *aor. pt.* ὑπαῖξας] **1.** skočim, švignem izpod česa, izvijem se izpod česa τινός; **2.** švignem, skočim, odhitim pod kaj τί

ὕπ-αισχῦνομαι *dep. pass.* nekoliko se sramujem, τινά τι pred kom zaradi česa

ὕπ-αίτιος 3 kriv, τινός česa, τινί odgovoren komu; ὑπαίτιόν ἐστί μοι τι πρὸς τινος dolži (obdolži) me kdo česa, očita mi kdo kaj

ὕπακοή, ἡ poslušnost, pokorščina *NT*

ὕπ-ακούω [*Et.: gl.* ἀκούω] [*ep. aor.* ὑπάκουσα] **1.** slišim, poslušam, τινός kaj, τινί koga, pazim na kaj; **2.** uslišim, ubogam; **a)** odgovarjam ποιμήν; **b)** odpiram, spuščam noter θυρωρός; **c)** prihajam pred sodišče εἰς κρίσιν; **3.** sledim, pokoravam se, pokoren sem, ubogam, privolim τινί, τινός; v čem, v kaj τί

ὕπ-αλείφω namažem; *pass.* mazilim se

ὕπ-αλεύομαι *dep. med. ep.* [*aor. pt.* ὑπαλεύα-

μενος] izognem se, uidem, bežim, ubežim τί, odidem

ὕπάλυξις, εως, *ion.* ιος, ἡ ubeg, pobeg, izogibanje τινός, οὐ τοι ἔτ' ἔσθ' ὑπάλυξις ne moreš več ubežati, ne moreš se mi več izogniti

ὕπ-αλύσκω [*aor.* ὑπάλυξα] = ὑπ-αλεύομαι

ὕπ-ανᾶλίσκω [*aor.* ὑπανήλωσα] popolnoma (povsem) porabim, popolnoma (povsem) potrošim τί

ὕπ-αναχωρέω polagoma se umikam, grem nazaj

ὕπ-ανδρος 2 omožena, podložna možu *NT*

Ἵπανις, ιος, ὁ Hispanis, reka v evropski Sarmaciji

ὕπ-ανίσταμαι *med. [fut.* ὑπαναστήσομαι, *aor.* ὑπανέστην, *pf.* ὑπανέστηκα, *ion. praes. 3. pl.* ὑπανιστέαται] dvignem se, vzdignem se, vstanem, τινί pred kom; *o zverinah:* planjem kvišku

ὕπ-αντάω *in med. NT* grem, prihajam nasproti, stopam nasproti, srečam, najdem τινός

ὕπάντησις, εως, ἡ srečanje, ἐξέρχομαι εἰς ὑπάντησιν grem nasproti *NT*

ὕπ-αντιάζω (τινί, τινά) **1.** = ὑπ-αντάω; **2.** donim nasproti

ὕπ-απειλέω skrivaj grozim, skrivaj pretim

ὕπ-άπειμι polagoma odidem, neopažen odidem

ὕπ-άπτω *ion.* = ὑφ-άπτω

ὕπαρ, τό *indecl. 1.* resničnost, resnična prikazen, vidna prikazen; **2. adv.** v resnici, zares; bedé, čuječ, čuječe

ὕπ-ἀργυρος 2 srebronosen

ὕπ-ἀρκτιος 2 severen, proti severu ležeč

ὕπαρξις, εως, ἡ (ὕπ-ἀρχω) imetje, zaloga, premoženje, blago *NT*

ὕπ-αρπάζω *ion.* = ὑφ-αρπάζω

ὕπ-αρχή, ἡ začetek, ἐξ ὑπαρχῆς od začetka, znova, zopet

ὕπ-αρχος, ὁ hiparh, podpoveljnik, podkralj, namestnik, satrap

ὕπ-ἀρχω [*fut.* ὑπάρξω, *pt. pf. pass. ion.* ὑπαρχ-μένος] **1.** začnem, pričnem, dam prvi povod, sem prvi, ἀδικίης prvi delam krivico, τινός, τί, τινί s čim, τινά ἀδικα ποιῶν storim komu prvi krivico; οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν s čimer (tj. krivičnim ravnanjem)

so začeli tudi Lakedajmonci; *pass.* ὑπῆρκετο αὐτοῦ s tem (tj. z gradnjo) so začeli že prej; τὰ ἐκ πατρὸς εἰς ὑμᾶς ὑπηρεγμένα kar je moj oče storil za vas; **2. a)** izviram, nastanem, pridem komu v delež, zadenem koga εὐνοια παρά τινος, κλαύμαθ' ὑπάρξει τοῖς ἄγουσιν kazen bo zadela, πᾶσι ὑπάρχει τὸ μισεῖσθαι; **b)** sem, nahajam se, pri roki sem, na razpolago sem, obstajam, gotov sem, pripravljen sem, τοιούτων ὑπαρχόντων čeprav obstajajo taki razlogi; ἃ δ' ὑπάρξει δεῖ παρ' ὑμῶν za kar morate vi poskrbeti; τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας vsak svoje državljane, προποιηθεῖσαι ὑπῆρχον bile so na razpolago, ker so bile prej zgrajene, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει ostalo je izgotovljeno; *rogosto* = εἶναι: βέλτιστον ὑπάρχει, εὐμάρεια πόρου ὑπάρχει; τῷ χωρίῳ zapovedujem, vladam; **c)** koristen sem, naklonjen sem, na uslugo sem, na voljo sem, na razpolago sem, pomagam komu τινί, χρείαν prinašam korist; *pt.* ὑπάρχων pričujoč, sedanji, obstoječ, pri rokah; *subst. pt.* ὑπάρχοντα, τά kar imam, imetje, premoženje *NT*; sredstva, (ugodne) razmere; *pass.* τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηρεγμένα to, kar nam je bilo podeljeno od bogov; **3. impers.** ὑπάρχει (μοι) tako je, mogoče je, dovoljeno (mi) je, imam, pripade mi kaj, doleti me, v moji moči je, v moji oblasti je, v mojih rokah je, οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι ni mogoče vedeti, ὑπάρχει σε μὴ γινῶναι τινα tako je, da te nihče ne pozna, ὡς ὑπῆρχε kakor je bilo ravno mogoče, ὡς ὑπάρχον μοι ker mi je bilo mogoče; ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν ker se morete (ker se smete) vojskovati; *s pt.* ἐθέλοντας ὑπάρχειν = ἐθέλειν; *podobno:* εἰδότας, ἐγνωσμένους; *z inf.* ἐπιχώριον εἶναι ὑπῆρχε v tej deželi je bila navada

ὕπ-ασπίδιος 2 *ep. poet.* nahajajoč se pod ščitom, pokrit s ščitom; *neutr. pl. kot adv.*

ὕπασπιστής, οὖ, ὁ ščitnosec, ščitonoša, oproda, telesni stražar; *adi.* s ščitom oborožen

ὕπ-ἄσσω *poet.* = ὑπ-αἴσσω

ὕπατεία, ἡ konzulat

ὕπατεύω konzul sem

ὕπατικός 3 konzulu lasten, konzulski; ὁ bivši konzul, konzular

ὕπ-άτοπος 2 ki je brez okusa, nekoliko ne-

okusen, neslan, precej nenavaden (v *tm.*: ὑπό τι ἄτοπος Platon, *Gorgias* 493 c)

ὕπατος 3 in 2 [*Et.*: *sup.* k ὑπό, tvorjen s *sufiksom* -το-; *prim. lat.* summus (iz *sup-mo-s)]

1. adi. najbolj zgornji, najvišji, zadnji, poslednji, ἐν πυρῇ ὑπάτη na vrhu grmade; **2. subst.** konzul

ὕπ-αυλος 2 (αὐλή) *poet.* ki je pod streho, σκη-νῆς pod šotorom, v šotoru

ὕπ-άφρων 2 *ion.* [*comp.* ὑπαφρονέστερος] precej preprost, precej neizobražen, precej prismojen

ὕπεαρ, ατος, τό *ion.* šilo

ὕπ-έασι *gl.* ὑπ-εμι¹

ὕπ-έγγυος 2 *ion.* pod poroštvom, odgovoren, πλήν θανάτου za vse kazni razen smrtne

ὕπ-έδδειςαν *gl.* ὑπο-δεῖδω

ὕπ-έδεκτο *gl.* ὑπο-δέχομαι

ὕπ-έδραμε *gl.* ὑπο-τρέχω

ὕπ-ειδόμην *gl.* ὑφ-οράω

ὕπ-εικάθω *gl.* ὑπ-εἰκω

ὕπεικτέον *adi. verb. od* ὑπ-εἰκω

ὕπ-εἰκω [*fut.* ὑπεῖξω *itd.*, *ep. praes.* ὑποεἰκω, *impf.* ὑπέεικον, *fut. med.* ὑποεἰξομαι, *aur.* ὑπέειξα, *cj. 1. pl.* ὑποεἰξομεν, *vzpor. obl.* ὑπεικάθω] **1.** umikam se, izogibam se, odstopam, odhajam, τινός od česa, τινί ἔδρης vstanem pred kom s sedeža, dam prostor komu, χεῖρας ubežim, uidem, πρὸς τι nagibam se k čemu; **2. pren.** vdajam se, uklonim se, odjenjam, odneham, popustim, podložen sem, pokoravam se, τινί τι komu v čem; λόγων τινί dovoljujem, prepuščam komu prvo besedo; *s pt.* χώμενος neham se jeziti

ὕπ-εμι¹ (εἰμί) [*ep. 3. pl. praes.* ὑπέασι] **1.** sem vmes, ležim, sem skrit, tičim pod čim τινί; ὑφ' ἄρματι sem vprežen v voz; **2.** zraven sem, pri roki sem, blizu sem, sem v pomoč, sem na razpolago, ὑπεστί μοι imam

ὕπ-εμι² (εἶμι) **1.** neopažen se priplazim, skrivaj pridem h komu; **2.** polagoma se umaknem, skrivaj odidem

ὕπ-εἶπον [*pf.* ὑπέειρα, *pass.* ὑπέειρημαι] **1.** zraven sem pristavil, dostavil, dodal, opomnil, rekel sem kaj v predgovoru; **2.** skrivaj sem kaj rekel, namignil sem (v predgovoru), pošepetal sem, zašepetal sem; **3.** tolmačil sem, razumel sem (tako)

ὑπείρ *ep.* = ὑπέρ

ὑπειρ-έχω *ep.* = ὑπερ-έχω

ὑπειρ-οχος 2 (ὑπερ-έχω) *ep. ion.* odličen, presegajoč, prekašajoč, nadkriljujoč *τινός*

ὑπ-εἰς *ion.* = ὑφ-εἰς *gl.* ὑφ-ίημι

ὑπ-εἰσας *ion.* = ὑφ-έσας [*pt. aor. od* ὑφέζω] ko (ki, s tem, da) je postavil v zasedo, 'postavnivši' v zasedo *τινά*

ὑπ-εισδύομαι *med.* [*s krep. aor. act.* ὑπεισ-έδυν] *ion.* skrivaj se prikradem ali priplazim noter, vplazim se, splazim se noter

ὑπ-έκ, *pred vok.* **ὑπέξ** *ep. ion.* **1. adv.** spodaj ven, proč, (v)stran; **2. praep.** z *gen.* spodaj ob čem, izpod česa, (v)stran, proč od česa, naprej

ὑπ-εκδύομαι *med.* [*fut.* ὑπεκδύσομαι, *aor.* ὑπεξέδυν] skrivaj se izmuznem, uidem, utečem, umikam se izpod česa *τινός*

ὑπ-έκκαυμα, *ατος*, τό snov, s katero se podkuri ali kuri, gorivo, netivo; mik, spodbuda, bodrilo, dražilo

ὑπ-έκκειμαι [*pf. pass.* k ὑπ-εκτίθημι] skrivaj sem spravljen na varno (na varnem), varen sem, na varnem sem

ὑπ-εκκομίζω **1. act.** skrivaj odnesem, odpeljem, odstranim; **2. med.** odnesem skrivaj kaj svojega, spravljam svoje na varno, jemljem skrivaj s seboj

ὑπ-εκπέμπω skrivaj odpošiljam, spremljam *τινά*, τί kam, *τινός* iz česa

ὑπ-εκπροθέω *ep.* tečem naprej, pretečem, prehitim koga *τινά*

ὑπ-εκπρολύω *ep.* izpregam, odpregam, *τινός* iz česa, izpod česa

ὑπ-εκπρορέω *ep.* vrem, tečem, pritekam iz globočine

ὑπ-εκπροφεύγω *ep.* skrivaj ubežim, utečem, *τινά* komu

ὑπ-εκρέω [*aor. pt.* ὑπεκρευέις] tečem izpod česa, minevam, polagoma se oddaljujem

ὑπ-εκσαώω *ep.*, **ὑπ-εκσώζω** skrivaj rešim, skrivaj odpeljem

ὑπ-εκτίθεμαι **1. med.** skrivaj odpravljam, spravljam (svoje) na varno *τινά*, ἔς τι kam; **2. pass.** spravijo me skrivaj na varno

ὑπ-εκτρέπω **1. act.** skrivaj obračam kaj od česa, skrivaj odvracam kaj od česa *πῶδα*; **2.**

med. odvracam se od česa, opuščam, zane-marjam, izogibam se, izmikam se čemu

ὑπ-εκτρέχω [*Et.: gl.* τρέχω] *ion. poet.* **1.** srečno odnesem pete, ubežim, uidem; **2.** prekoram

ὑπ-εκφέρω **1. trans.** skrivaj odnesem, odvedem *τινά* πολέμοιο, nekoliko odmaknem, odtrgam *τινά*, τί; **2. intr.** odhitim, prehitim, pretečem, sem pred kom, ἡμέρης ὁδῶ za dan hoda

ὑπ-εκφεύγω skrivaj uidem, pobegnem, ubežim *τινά*, τί

ὑπ-εκχωρέω skrivaj se umikam, polagoma ali neopažen odidem, izogibam se

ὑπ-ελαύνω *sc.* ἵππον jaham nasproti, jezdim nasproti

ὑπ-έμεινα *gl.* ὑπο-μένω

ὑπ-εμνήμυκε *gl.* ὑπ-ημύω

ὑπ-έμνησα *gl.* ὑπο-μυμνήσκω

ὑπ-εναντιόομαι *dep. pass.* [*aor.* ὑπηναντιώθη] nekoliko ugovarjam, nasprotujem, upiram se

ὑπ-εναντίος 3 nasproti stoječ, nasproten *NT*, protiven, nasprotujoč *NT*; *subst.* ὁ ὑπεναντίος nasprotnik, sovražnik *NT*; τὸ ὑπεναντίον nasprotje, nasprotno

ὑπ-ενδίδωμι nekoliko odneham, nekoliko odjenjam, nekoliko popustim, nekoliko se umaknem

ὑπ-ένηρθε(ν) *adv. ep.* **1. adv.** spodaj, dol, pod zemljo; **2. praep.** z *gen.* pod, spodaj, dol za

ὑπ-έξ *gl.* ὑπ-έκ

ὑπ-εξάγω [*Et.: gl.* ἄγω] **1. act. a)** *trans.* skrivaj izpeljem, odpeljem koga iz česa, rešim koga iz česa *τινά* ἔκ *τινος*; **b)** *intr.* polagoma se umikam, skrivaj odhajam; **2. med.** spravljam (svoje stvari) skrivaj na varno

ὑπ-εξαιρέω [*Et.: gl.* αἰρέω] [*ion. pf. pass.* ὑπεξαράρημαι] **1. act.** skrivaj jemljem iz česa, jemljem kaj izpod česa, jemljem proč, odvezem, spravljam stran, odpravljam, odstranjujem, uničim (prostost), αἶμα jemljem kri = ubijam; ὄλβον skrivaj zapravim; **2. med.** izvzamem, ne štejem koga

ὑπ-εξακρίζω (ἄκρος) *poet.* počasi grem na vrh gore, počasi plezam na vrh gore *πρὸς λέπας*

ὑπ-εξαλέομαι *dep. med. ep.* [*aor. inf.* ὑπ-

εξάλασθαι] skrivaj se umikam, skrivaj se izogibam tí

ὑπ-εξανάγομαι *pass.* skrivaj odjadram, skrivaj odplujem

ὑπ-εξαναδύομαι *med. ep.* [pt. aor. ὑπεξαναδύς] pokažem se, dvignem se, prihajam iz česa, ἀλός iz morja

ὑπ-εξανίσταμαι *med.* [aor. ὑπεξανέστην] vstanem pred kom τινί

ὑπ-έξειμι **1.** grem skrivaj ali polagoma iz česa, skrivaj odidem, umaknem se, polagoma se oddaljim; **2.** polagoma minem, skopnim χιών

ὑπ-εξειρύω *ion.* = ὑπ-εξερύω vlečem izpod česa, iztrgam, rešim

ὑπ-εξελαύνω *ion.* polagoma ženem nazaj, polagoma podim nazaj, polagoma gonim nazaj *sc.* τὰ κτήνεα

ὑπ-εξέρχομαι *med.* grem polagoma ali skrivaj iz česa, odhajam, odplazim se, prvi ubežim, umikam se, izseljujem se, ἔς τι kam, τινά pred kom

ὑπ-εξέχω *intr. ion.* [aor. ὑπεξέσχον] skrivaj odrinem, odpotujem, odhajam

ὑπ-εξίσταμαι *med.* [krep. aor. ὑπεξέστην] **1.** vstajam, dvigam se, τῆς ἀρχῆς odstopim, odpovem se; **2.** izogibam se, umikam se, τινί komu

ὑπέρ, v *anastrofi ὑπερ*, *ep.* **ὑπείρ** [Et.: iz *ide.* *upér(i) 'zgoraj', *upero- 'zgornji'; *prim. st. ind.* upári 'čez', 'preko', úpara- 'spodaj', 'pod', *av.* upairi 'čez', 'preko', upara- 'zgornji', *stperz.* upariy 'čez', 'preko', *gr.* ὑπό, ὑπέρα, *lat.* super, supernus, superus 'zgornji', *got.* ufar 'čez', 'preko', *stvnem.* ubir 'čez', 'preko', *nem.* über 'čez', 'preko', (der) obere 'zgornji']

A. adv. *poet.* v obrambo (*sc.* γῆς *Sofokles, Antigona* 518); še več, še bolj (NT 2 Kor II, 23);

B. praep.

I. z gen. **1. krajevno:** na vprašanje kam? in kje?

a) čez, nad, na στέρον ὑπέρ μαζοῦτο, οἱ Σικελοὶ οἱ ὑπὲρ τῶν ἄκρων na višinah, τὸ οὖρος τὸ ὑπὲρ τῆς Τεγέης ki se dviga nad Tegeo, στῆ δ' ὑπὲρ κεφαλῆς nad glavo, pri glaví, χιτωνίσκους ἐνδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων nad koleni so bili oblečeni v; **b)** onkraj, onstran, ὑπὲρ πόντου, ὑπὲρ Χερρονήσου; **2. pren.** **a)** za, v obrambo, v korist, ὑπὲρ νεῶν τεῖχος ποιήσα-

σθαι, μάχομαι, κινδυνεύω, βοηθέω, θνήσκω, λέγω ὑπὲρ τινος, ἐκατόμβην βέζω ὑπὲρ τινος; εἰμι ὑπὲρ τινος sem na strani koga NT; **b)** namesto koga, v imenu koga, ἀποκρίνομαι, ἐρωτάω, προλέγω, αἰσχύνομαι ὑπὲρ τινος; **c)** zaradi, zavoljo, αἰτιᾶται ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ πολέμου, εὐδαιμονίζω τινά ὑπὲρ τινος, φοβέομαι, φροντίζω, δίκαν δίδωμι ὑπὲρ τινος; **d)** pri, λίσσομαι ὑπὲρ τινος; ὑπὲρ τοῦ z *inf.*: zato, da; **e)** (= περί) o, αἴσχε' ἀκούω ὑπὲρ σέθεν, διαλέγομαι ὑπὲρ τινος, τὰ λεγόμενα ὑπὲρ τινος; **f)** bolj kot, nad, τὰν ἔκπαγλα τιμαῖς ὑπὲρ πασῶν πόλεων;

II. z acc. nad, preko, čez, onkraj **1. krajevno:** ὑπείρ ἄλα κίδναται ἠώς, ὑπὲρ ὄμον ἀριστερόν ἤλυθ' ἀκωκή; βαδίζω ὑπὲρ Πύλας, ὑπὲρ γῆν nad zemljo, οἰκίω ὑπὲρ Ἑλλησποντον; **2. časovno:** ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γέγονα prekoračil sem leta, ki so podvržena vojaščini, za mano so leta, ko sem bil vojaški obveznik; *včasih* = pred: ὁ ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμος; **3. pri določilih mere in pri števnikih:** **a)** čez, nad, več kot, bolj kot, ὑπὲρ δύναμιν čez moč, ὁ φιλῶν πατέρα ὑπὲρ ἐμέ bolj kot mene NT, ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονέω več si domišljam kot bi si kot človek smel, ὄνομα ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἔχω imam ime, ki presega druge; εἶ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούει če kaj sliši, kar presega njegove zmožnosti (kar presega njegove moči, kar ni v njegovi moči); ἔπεσον ὑπὲρ διακοσίους ἄνδρας padlo je več kot dvesto mož, ὑπὲρ ἡμισυν več kot polovico, nad polovico; **b)** proti, ὑπὲρ μοῖραν (μόρον, αἴσαν) proti usodi (zoper usodo), ὑπὲρ θεόν proti božji volji, ὑπὲρ τὴν ἀξίαν proti zaslugi, proti zasluženju, ὑπὲρ τὴν ἐλπίδα proti pričakovanju

ὑπέρα, ἡ, *ep. ion.* **ὑπέρη** vodilna vrv, ki je šla od obeh koncev jadrnice do krova, vrv na jadrnici

ὑπερ-άγαμαι *dep. pass.* [aor. ὑπεραγασθείς] zelo se čudim, zelo občudujem, silno občudujem

ὑπερ-άγαῶν *adv.* [v tm.] *poet.* preveč, premočno, presilno, zelo

ὑπερ-αγαπάω neizmerno ljubim, prekomerno ljubim, (prav) posebej spoštujem, zelo sem vesel česa τί

ὕπερ-ᾄης 2 (ἄημι) *ep.* ki silno piha, močno pihajoč, močno pihljajoč, preburen ἀέλλα

ὕπερ-αίρω **1.** *trans.* dvignem nad kaj, presegam τί; **2.** *intr. in med.* pridem ven čez kaj, prevzamem se *NT*; dvignem se proti komu ἐπί τινα *NT*

ὕπερ-αισχρός 2 zelo grd, silno grd

ὕπερ-αισχύνομαι *dep. pass.* zelo se sramujem

ὕπερ-αιρέομαι *pass. ion.* molim iznad česa, visim visoko nad čim; pokažem se (pojavi se) nasproti kakega kraja, prijadram proti kakemu kraju τινός

ὕπερ-ακμος 2 (ἄκμή) prepostaren, prestar, postaran, dozorel *NT*

ὕπερ-άκριος 2 (ἄκρα) *ion.* na vrhovih (na hribih) ležeč, na vrhovih (na hribih) se nahajajoč, na vrhovih (na hribih) živeč; *subst.* **ὑπεράκρια**, τὰ gorata zemlja, pogorje, hribi; **ὑπεράκριοι**, οἱ gorjanci, hribovci, prebivalci atiškega pogorja

ὕπερ-αλεγέω *ion. poet.* preveč žalujem, zelo (močno, silno) se žalostim, čutim neznosne bolečine τινός, τινί; μή τι πάθηθ' ὡς ὑπεραλεγῶ kako me peče skrb (kako sem v skrbeh), da se vam ne bi pripetilo kaj hudega

ὕπερ-αλγής 2 (ἄλγος) *poet.* silno skeleč, prehud χόλος

ὕπερ-ἄλλομαι *dep. med.* [*aor.* ὑπερἄλτο, *pt.* ὑπεράλλμενος] skočim čez kaj, preskočim τινός, τί

ὕπερ-ανατείνω molim čez kaj, raztezam se čez kaj

ὕπερ-αντλος 2 (ἄντλος) *poet.* prepoln, preobložen s čim τινί

ὕπερ-άνω *adv.* visoko zgoraj, γίγνομαι nadvladam, pridem na vrh, τινός visoko nad čim, visoko čez kaj *NT*

ὕπερ-αποθνήσκω umiram za koga (za kaj), ὑπέρ τινος, τινός

ὕπερ-απολογέομαι *dep. med.* govorim za koga, branim, zagovarjam koga τινός

ὕπερ-αρρωδέω *ion.* = ὑπερ-ορρωδέω zelo ali preveč se bojim, τινί za kaj

ὕπερ-ασθενής 2 zelo slab, preslab

ὕπερ-ασπίζω pokrivam s ščitom, branim s ščitom, ščitim koga τινός

ὕπερ-αυξάνω *intr.* preveč (čezmerno, preko-merno) rastem, zelo se množim *NT*

ὕπερ-αυχέω preveč se baham, preveč se širokoustim

ὕπερ-αυχος 2 (αὐχέω) preveč prevzeten, preveč predrzen, preohol

ὕπερᾶ-φανος 2 = ὑπερήφανος

ὕπερ-άχθομαι *dep. pass. ion. poet.* [*pt. aor.* ὑπεραχθεσθέντες] zelo sem nejevoljen ali žalosten nad čim τινί

ὕπερ-βαίνω [*Et.: gl.* βαίνω] [*ep. aor. ind.* 3. *sg.* ὑπέρβη, 3. *pl.* ὑπέρβασαν, *cj.* ὑπερβήη] **1.** grem, korakam, plezam čez kaj, prekoračim, prestopim τεῦχος, οὐδόν; preseljujem se; izstopim, izlivam se εἰς τὴν χώραν; **2. pren. a)** prestopim, kršim, prelomim νόμους; **b)** pregrešim se, grešim *NT*; **c)** preidem, ne omenjam, zamolčim τινά, τί *ali inf.*; **d)** segam predaleč, prevzamem se

ὕπερβαλλόντως *adv.* preveč, neizmerno, čezmerno, prekomerno *NT*

ὕπερ-βάλλω [*Et.: gl.* βάλλω] [*ep. aor.* ὑπέρβαλον, ὑπειρέβαλον]

I. act. 1. mečem čez kaj (prek, preko česa) τί, τινός, σήματα πάντων, παντός ἀγῶνος, δουρὶ Φυλῆα prekosim v čem; **2. pren. (tudi intr.) a)** prekoračim (mero); **α)** prekipim λέβητες, poplavim ὁ ποταμὸς ἀρούρας; **β)** več ponudim, prekosim, ἀλλήλους, χρήμασι; **γ)** pretiravam; postavljam pretirane zahteve ἦται τοσαῦτα ὑπερβάλλων; **δ)** presegam, prekašam, nadkriljujem, odlikujem se, τινί v čem, τί prehitim; ἑκατὸν ἔτη živim več kot sto let; χρόνον mudim se predolgo; **ε)** nezmeren sem, prevelik sem, pretiran sem, μή γλῶσσα' ὑπερβάλλῃ κακοῖς da ne bi zaradi nesreče preveč govoril; *pt.* **ὕπερβάλλον** nezmeren, prevelik, preobilen, čezmeren; ἥλιος prevroče sonce, τὰ ὑπερβάλλοντα prevelika moč, αἴσχει ὑπερβάλλον neizmerno grd; **b)** grem čez kaj; prekoračim, prečkam (goro), κατὰ λόφους prodiram proti Korintu, πρὸς τοὺς Θοῤῃκας prekoračim goro in prodiram proti Tračanom; τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος del vojske, ki gre ravno čez goro; **c)** grem mimo česa, peljem se mimo česa, objadram Μαλέην, ἄκραν;

II. med. 1. presegam, več ponujam χρήμασι;

odlikujem se, krotim, uženem, premagam
τινά τινι; **2.** odložim, odlagam; odlašam τί
ὑπέρβασαν *gl.* ὑπερ-βαίνω
ὑπερβασία, ἡ, *ion.* **ὑπερβασίη** (ὑπερ-βαίνω)
ep. poet. prelom, kršenje, kršitev (zakonov),
prestop, hudobija, predrznost, prevzetnost
ὑπέρβασις, εως, ἡ (ὑπερ-βαίνω) prestop, pre-
hod
ὑπερβατός 3 (ὑπερ-βαίνω) **1.** ki ga je mogoče
prekoračiti; **2.** prestavljen, preložen
ὑπερβεβλημένος (ὑπερ-βάλλω) *adv.* prena-
peto, pretirano
ὑπερ-βήη *gl.* ὑπερ-βαίνω
ὑπερ-βιάζομαι *dep. med.* premogočen sem,
nadvladujem
ὑπέρ-βιος 2 (βία) *ep.* premogočen, presilen,
silovit, nasilen, predrzen, prevzet, ohol,
svoje glav; *adv.* ὑπέρβιον nezmerno, čezmer-
no, prekomerno, pregrešno, drzno κτείνω
ὑπερβολή, ἡ (ὑπερ-βάλλω) **1. a)** prehod, pre-
hajanje; **b)** prehodišče, prelaz, klanec, vrh;
2. kar je čez mero, pretiravanje, obilnost, iz-
obilje, velika množica, pretežnost, premoč;
prekašanje; prednost, višek, vrhunec *μανίας*,
καθ' ὑπερβολήν čezmerno, preveč, preobilno
NT; **3.** obotavljanje, odlog, zavlačevanje, od-
laganje
Ἵπερ-βόρειοι, **Ἵπερ-βόρειοι**, οἱ Hiperborej-
ci, mitično srečno ljudstvo, ki je prebivalo na
skrajnem severu
ὑπερ-βριθής 2 (βριθω) *poet.* pretežek ἄχθος
ὑπερ-εργάζομαι *dep. med.* [*pf.* tudi v *pass.*
pomenom] **1.** podvržem, pokoravam, delam
si koga podložnega; **2.** (skrivaj) izkazujem
komu usluge φίλα
ὑπερ-γῆρως 2 (γῆρας) zelo star, prastar
ὑπέρ-δασυς 2 zelo kosmat
ὑπερ-δεής 2 (δέομαι) [*acc.* ὑπερδέα] *ep.* zelo
majhen, zelo maloštevilen
ὑπερ-δείδω [*aor. pt.* ὑπερδεΐσας, *pf.* ὑπερδέ-
δοικα] *ion.* **1.** zelo se bojim, τινά koga; **2.**
zelo sem v skrbeh za koga, preveč se bojim
za koga τινός
ὑπερ-δειμαίνω *ion.* = ὑπερ-δείδω
ὑπέρ-δεινος 2 (δεινός) zelo strašen, grozen,
nevaren
ὑπερ-δέξιος 2 **1.** nad desnico (ležeč), više
ležeč, τὰ ὑπερδέξια više ležeči kraji, višine,

vrhovi, ἐξ ὑπερδεξίου *in ἐκ τῶν ὑπερδεξίων* iz
višin, od zgoraj; **2.** močnejši
ὑπερ-δίδωμι dajem za kaj, darujem
ὑπερδικέω branim, zagovarjam koga (pred
sodiščem) τινός
ὑπέρ-δικος 2 (δικη) *poet.* zelo pravičen
Ἵπέρεια, ἡ Hipereja **1.** studenec v Ferah (Φέ-
ραι) v Tesaliji; **2.** staro bivališče Fajakov
Ἵπερείδης, ου, ὁ Hiperejd (Hiperid), atiški
govornik, Filipov nasprotnik
ὑπερ-εἶδον *gl.* ὑπερ-οράω
ὑπερ-ερίδω podlagam kot oporo τί τινι, pod-
piram s čim
ὑπερ-ερίπτω [*aor.* ὑπήριπτον] *ep.* **1. intr.** zrušim
se, zgrudim se; **2. trans.** spodkopljem, oma-
jam τί
ὑπερ-έκεινα *adv.* z *gen.* onkraj česa *NT*
ὑπερ-εκπερισσοῦ *adv.* čez vsako mero, prav
zelo, več kot preveč *NT*
ὑπερ-εκπλήσσομαι *pass., at.* ὑπερ-εκ-
πλήττομαι [*aor.* ὑπερεξεπλήγην] zelo se
čudim, zelo se začudim, ne vem, kaj bi počel
(od veselja ali strahu) ἐπί τινι
ὑπερ-εκτείνω predaleč raztegnem, grem pre-
daleč ἐμαυτόν *NT*, prekoračim mejo
ὑπερ-εκχύν(ν)ομαι *pass.* razlivam se; *pt.*
zvrhan *NT*
ὑπερ-εμπίπλαμαι *pass.* [*aor.* ὑπερνεπλή-
σθην] prenapolnim se τινός
ὑπερ-εντυγχάνω prosim za, zagovarjam
koga ὑπέρ τινος *NT*
ὑπερ-επαινώ preveč (prekomerno, čezmer-
no) hvalim
ὑπερ-επιθυμέω silno (na vso moč, izjemno)
želim
ὑπερ-ερέπτω *ep.* [*impf.* 3. *sg.* ὑπέρεπτε] izpod-
jem, odnesem, spodaj sperem, ποδοῦν pod
nogami
ὑπερ-έρχομαι *dep.* grem čez kaj, prekoračim
kaj τί
ὑπερ-εσθίω preveč jem, nezmerno jem
ὑπερ-έσχεθον *gl.* ὑπερ-έχω
ὑπέρ-ευ *adv.* prav izvrstno, posebno, prav po-
sebej, izbrano, izborno
ὑπερ-ευγενής 2 zelo plemenit
ὑπερ-εχθαίρω *poet.* res zelo sovražim, nad-
vse sovražim

ὑπερ-έχω, ὑπειρ-έχω [Et.: gl. ἔχω] [ep. impf. ὑπέιρεχε, krep. aor. iterat. ὑπερέσχεθον] **1.** trans. držim kaj nad kom, χεῖρα (χεῖρας) branim, ščitim τινός, τινί; **2. intr. a)** presegam, prekašam, nadvladujem, zajamem (sovražnika), nadkriljujem, odličen sem, odlikujem se τινός; τί, κατά τι, τινί s čim; o zvezdah: vzhajam, prisijem; subst. pt. **ὑπερέχον**, τό prednost, preobilnost NT; **b)** visim čez kaj, molim nad kaj (nad čem), stojim iznad česa (nad čim), τό ὑπερέχον kar moli nad kaj (nad čim), ἡ ὑπερέχουσα πέτρα štrleča stena

ὑπερ-ἠδέως adv. [sup. ὑπερήδιστα] zelo rad
ὑπερ-ἠδομαι [pass. aor. ὑπερήσθη] zelo se veselim, silno sem vesel τινί

ὑπερ-ἡμερος 2 (ἡμέρα) ki je čez določeni dan, ki prekorači rok, ki zamudi rok (o posamezniku, ki zamudi določeni plačilni rok in se mu zato zarubi imetje)

ὑπερ-ἡμισυς, ὑπερ-ἡμισυ ki je nad polovico, ki presega polovico, več kot polovica, čez polovico; subst. večja polovica τινός

ὑπερ-ἠνορέων, οντος (ἠνορέη) ep. zelo moški, zelo ohol, zelo prevzeten

ὑπερ-ἠσει gl. ὑπερ-ἠημι

Ἵπερησίη, ἡ Hiperезija, staro mesto v Ahaji

ὑπερηφανέω (ὑπερή-φανος) ep. prevzamem se, prevzeten sem, ošaben sem, ohol sem

ὑπερηφάνια, ἡ poet. ponos, prevzetnost, ošabnost, napuh NT

ὑπερή-φανος 2, dor. ὑπερᾶ-φανος (ὑπ-έρη, φαίνομαι) **1.** vzvišen, izreden, odličen; **2.** prevzeten, ponosen, ošaben, ohol

ὑπερ-θαλασσιδίου 2 (θάλασσα) ion. ki je (ki se nahaja, ki leži) onstran morja, prekomorski, čezmorski; ležeč nad obrežjem

ὑπερ-θαυμάζω, ion. ὑπερ-θαυμάζω neizmerno se čudim, silno strmim, zelo občudujem

ὑπερ-θει(ν) adv. **1. a)** od zgoraj; **b)** zgoraj, nad τινός, τὰ ὑπερθεν zgornji deli; **2. pren.** še več, še bolj, ὑπερθέν εἶμι ἢ večji sem od koga, močnejši sem od koga

ὑπερ-θρόσκω [Et.: gl. θρόσκω] [fut. ep. in ion. ὑπερθορέομαι, aor. ep. ὑπέρθορον, inf. ep. ion. ὑπερθορέειν] skačem čez kaj, preskočim

ὑπερ-θυμός 2 ep. pogumen, zelo srčen, prehraber, velesrčen, velikodušen

ὑπερ-θύριον, τό ep., **ὑπερ-θυρον**, τό ion. (θύρα) prečno bruno nad vratí, naddverje, (zgornji) prag, venec

ὑπερ-θουμάζω ion. = ὑπερ-θαυμάζω

ὑπερ-ιδεῖν gl. ὑπερ-οράω

ὑπερ-ίημι vržem prek(o) česa (čez kaj)

ὑπερ-ικταίνομαι med. ep. stopicam, stopicljam, drobim, drobencijam

Ἵπεριόνιδης gl. Ἵπερίων

ὑπερ-ίσταμαι med. [aor. ὑπερέστη] ion. poet. postavim se nad koga, postavim se (stopim, ustopim se) h glavi koga τινός, branim, ščitim koga τινός

ὑπερ-ίστωρ, ορος, ό, ἡ poet. še predobro vedoč τινός

ὑπερ-ίσχυρος 2 silno močan, zelo močan, premočan, zelo trden, zelo čvrst

ὑπερ-ίσχω ep. = ὑπερ-έχω

Ἵπερίων, ίονος, ό Hiperion (Helijev pridevek); patron. **Ἵπεριόνιδης**, ου, ό Hiperionid = Hiperionov sin = Ἕλιος

ὑπερ-κάθημαι dep. med. defect. sedim na čem, ležim na čem ἐπί τινος, taborim nad kom, prežim na, žugam, grozim komu, pretim komu τινός

ὑπερ-καλλής 2 (κάλλος), **ὑπερ-καλος** 2 (καλός) zelo lep, prelep

ὑπερ-κάμνω trudim se za koga τινός

ὑπερ-καταβαίνω ep. stopim s česa čez kaj, skočim čez kaj, preskočim kaj τί

ὑπερ-κειμαι dep. med. ležim nad τινός

ὑπερ-κοπος 2 (κόπτω) poet. prevzeten, ošaben

ὑπερ-κρέμαμαι pass. poet. visim nad čim

ὑπερ-κτάομαι dep. med. poet. nakopljem si kaj po lastni krivdi

ὑπερ-κύδας, αντος, ό (κυδαίνω) ep. preslaven, veleslaven; drugi: pijan slave

ὑπερ-λαμπρος 2 prekrasen, presijajen, preglasen

ὑπερ-λίαν adv. čez mero, zelo, preveč

ὑπερ-λύπέομαι pass. ion. silno sem žalosten, preveč žalujem

ὑπερ-μαχέω, ὑπερ-μάχομαι dep. med. poet. borim, bojujem se za koga τινός, branim koga

ὑπερ-μεγέθης 2, *ion.* **ὑπερμεγάθης** (μέγεθος) silno velik, prevelik, čez mero visok, neizmerno težaven, zelo težaven ἔργον

ὑπερ-μεθύσκομαι *pass. ion.* [*aor.* ὑπερμεθύσθη] preveč se napijem, upijanim se

ὑπερ-μενέων, *οντος ep.*, **ὑπερ-μενής** 2 *ep.* (μένος) **1.** premogočen, presilen; **2.** prevzeten

ὑπερ-μήκης 2 (μήκος) *ion.* prevelik, predolg, silno dolg, zelo dolg

ὑπερ-μῖσέω neizmerno (silno, zelo, hudo) sovražim

ὑπέρ-μορα, **ὑπέρ-μορον** *adv.* (μόρος) *ep.* preko usode, proti usodi, po lastni krivdi

ὑπερ-νικάω zelo zmagujem, premagujem *NT*

ὑπερ-νοέω *poet.* premišljuje še dalje o čem

ὑπερ-νότιος 2 (νότος) *ion.* nahajajoč se onkraj južnika (južnega vetra)

ὑπέρ-ογκος 2 (ὄγκος) **1.** zelo nabrekel, zelo otekel *κνήμη*, preobsežen, prevelik *NT*; pretiran; *ὑπέρογκον σχῆμα καθίστημι* odkazujem previsoko mesto, postavljam na previsoko mesto; **2.** prevzeten, ošaben; *subst.* **ὑπέρογκον**, τό *ponos*, samozavest; velikodušnost

ὑπερ-οικέω *ion.* prebivam nad kom, prebivam severno od česa, stanujem nad čim, stanujem onkraj česa *τινός*

ὑπέρ-οικος 2 *ion.* zgoraj (onkraj) stanujoč, zgoraj (onkraj) prebivajoč, τῆς χώρης *ki* stane v severnih krajih (severnih predelih) dežele

ὑπερον, τό, **ὑπερος**, ὁ (ὑπέρ) tolkač, kij, bet, bat, krepelo, krepelce, krepelce (okleščen kos veje ali manjšega debela)

ὑπεροπλία, ἡ, *ion.* **ὑπεροπλία**, *ep.* (ὑπέροπλος) oholost, prevzetnost, predrznost

ὑπεροπλίζομαι *dep. med. ep.* [*aor. opt. 3. sg. ep.* ὑπεροπλίσσαιτο] oholo preziram, zaničujem; *drugi:* premagam

ὑπέρ-οπλος 2 *ep.* prevzeten, ošaben, ohol, predrzen, zloben

ὑπερ-όπτης, ου, ὁ (ὑπερ-οράω) *poet.* **1.** zaničevalec, preziralec; **2. adi.** ohol, prevzeten, ošaben *τινί*

ὑπεροπτικός 3, **ὑπέρ-οπτος** 2 *poet.* *ki* prezira, prezirljiv, prevzeten, ošaben, ohol, ὑπέροπτα πορεύομαι *hodim po pregrešnih poteh*

ὑπερ-οράω **1. ion.** gledam od zgoraj dol *τί;* **2.** gledam prek(o) česa, preziram, ne oziram se,

zaničujem, malo cenim, τί, *τινά*, *τινός* *koga*, kaj, *διά*, *κατά τι* *zaradi česa*

ὑπερ-όριος 3 in 2 (ὄρος) *ki* je (*ki* leži, *ki* se nahaja) onkraj meje, onstranski, onostranski, zunanji, tuj; *subst.* **ὑπερορία**, ἡ *sc.* γῆ *tujina*, inozemstvo

ὑπερ-όρυνμαι *med. poet.* dvignem se nad kaj, pridrem, pridrvim čez kaj *τινί*

ὑπερ-ουράνιος 2 (οὐρανός) onstran nebesnega svoda se nahajajoč, nadneben, nadnebesen

ὑπεροχή, ἡ (ὑπερ-έχω) štrlenje iznad česa, preseganje, vzvišenost, visokost, prednost, ugled, čast, οἱ ἐν ὑπεροχῇ ὄντες *prvaki NT*

ὑπέροχος 2 (ὑπερ-έχω) = ὑπέροχος

ὑπεροψία, ἡ (ὑπερ-όπτης) prevzetnost, ošabnost; preziranje, zaničevanje

ὑπερ-παθέω (παθεῖν) silno trpim, zelo sem žalosten

ὑπέρ-παχυσ 2 neizmerno debel, preveč debel

ὑπερ-περισσεύω sem v izobilju, postajam prevelik; *pass.* imam preobilo česa *τινί NT*

ὑπερ-περισσῶς *adv.* čez vsako mero, presilno *NT*

ὑπερ-πέτομαι *med. ep. poet.* [*aor.* ὑπέρπτατο, *poet.* ὑπέρεπτη, *dor.* ὑπέρεπταν] letim prek(o) česa, frčim nad čim (čez kaj), preletim, ἔς τι *spuščam se*, letim na kaj

ὑπερ-πηδάω skačem čez kaj, preskočim τί, ne maram za kaj

ὑπερ-πίμπλαμαι *pass. poet.* [*aor.* ὑπερεπλήσθη] prenapolnim se *τινός*, *τινί*

ὑπερ-πίνω preveč pijem, prenapijem se

ὑπερ-πίπτω [*aor. cj.* ὑπερέπεση] *ion.* padem prek(o) česa, pretečem, minem (*o času*)

ὑπερ-πλεονάζω zelo obilen sem, preobilan sem *NT*

ὑπερ-πληρώω prenapolnim

ὑπερ-πλούσιος 2 neizmerno bogat, prebogat

ὑπέρ-πολυς, ὑπερ-πόλλη, ὑπέρ-πολυ *premnog*

ὑπερ-πονέω **1.** preveč delam, preveč se napenjam ali trudim; **2.** zelo (silno) trpim za *koga* τί *ἀντί τινος*; *med.* trudim se za *koga*, trpim za *koga* *τινός*

ὑπέρ-πονος 2 (πόνος) utrujen, zdelan, upehan

ὑπερ-πόντιος 2 in 3 *poet.* onstran morja prebivajoč, čezmorski, prekomorski, ὑπερπόντιος *φοιτῶ* *grem čez morje*

ὕπερ-πτατο *gl.* ὑπερ-πέτομαι

ὕπερ-πτωχος 2 (πτωχός) zelo ubog, silno ubog

ὕπερ-εράγη *gl.* ὑπο-ρρήγνυμι

ὕπερ-σχεθεῖν, ὕπερ-σχη *gl.* ὑπερ-έχω

ὕπερ-τατος 3 [*sup.* k ὑπέρ, *gl.* ὑπέρ-τερος] najbolj zgornji, zgornji, gornji, najvišji, največji, najmočnejši

ὕπερ-τείνω 1. *trans.* razpenjam, razgrinjam, razprostiram čez kaj τί τινος, raztegujem κέρας; πόδα stopim, skočim čez breg τινός; 2. *intr.* molim iznad česa, čez kaj ὑπέρ τινος, razprostiram se, segam čez kaj

ὕπερ-τελής 2 (τέλος) *poet.* ki je prišel čez cilj, ἄθλων ki je prestal, dovršil boje

ὕπερ-τέλλω *ion.* [*aor. pt.* ὑπερτείλας] dvigujem se, vzdigujem se, vzhajam ἐκ γῆς

ὕπερτερή, ἤ *ep.* vozni koš, zgornji del voza

ὕπερ-τερος 3 [*comp.* k ὑπέρ] *ep. poet.* 1. ki se nahaja bolj zgoraj, zgornji, višji, κρέα meso zunanjih delov daritvene živali; 2. *pren.* odličnejši, močnejši, mogočnejši, boljši, τάχ' εἰσόμμεσθα μάντεων ὑπέρτερον morda bomo vedeli bolje (natančneje) kakor vedeževalci; οὐδὲν ὑπέρτερον (οἶδα) nič več

ὕπερ-τίθημι *in med.* [*Et.: gl.* τίθημι] [*ion. impf.* ὑπερετίθεα, *med. ion. aor. cj.* ὑπερθέωμαι] 1. **a)** povem, naznanjam, sporočam, izročam, zaupam komu kaj; **b)** postavljam nad kaj, sprašujem za nasvet; 2. odložim, preložim na drugi dan (*nav. med.*)

ὕπερ-τίμάω *poet.* zelo častim, posebej častim τινά ὡς εὐεργέτην

ὕπερ-τρέχω *poet.* 1. pretečem koga, prehitim, premagam τινά; 2. prekršim, prelomim νόμιμα θεῶν

ὕπερ-έρυθρος 2 nekoliko rdeč, rdečkast

ὕπερ-ύψηλος 2 zelo visok, previsok

ὕπερ-υψόω povišujem čez mero NT

ὕπερ-φαίνομαι *pass.* prikazujem se nad čim τινός

ὕπερ-φαλαγγέω (φάλαγγι) razvijem bojno vrsto, presegam z bojno vrsto, obkoljujem, zajemam (z vojsko)

ὕπερ-φέρω [*Et.: gl.* φέρω] 1. nosim, prenašam, spravljam prek(o) česa, čez kaj, τὰς ναῦς τὸν ἰσθμόν; *pass.* premikam se čez kaj; 2. *intr.* molim čez kaj, odlikujem se, presegam, nad-

kriljujem, prekašam, τινός koga, τί kaj (s čim), τινί s čim

ὕπερ-φεύγω [*v tm.*] *poet.* bežim prek(o) česa, čez kaj

ὕπερ-φίαλος 2 *ep.* 1. prevelik, premogočen, presilen; 2. ošaben, predrzen, silovit, nasilen, zloben θυμός, ἔπος; *adv.* ὑπερφιάλως neizmerno, preobilno, preveč

ὕπερ-φιλέω nadvse ljubim, neizmerno ljubim

ὕπερ-φοβέομαι *pass.* silno se bojim, zelo se bojim μή

ὕπερ-φοβος 2 (φοβέομαι) zelo boječ, zelo v skrbeh

ὕπερ-φρονέω (ὕπερ-φρων) 1. prevzeten sem, ošaben sem, ponosen sem τινί na kaj NT; 2. preziram, zaničujem, malo cenim τινά, τί ali τινός

ὕπερ-φρων 2 (φρονέω) 1. ki je blagega srca, blagosrčen, visokomiseln, velikodušen, τὸ ὑπέρφρον blagosrčje, blagosrčnost, dobrosrčnost, velikodušnost; 2. prevzeten, ošaben, ohol

ὕπερ-φυής 2 (φύομαι) 1. prevelik, izreden, nenavaden, poseben, velikanski; 2. nenaraven, grozen, strašen, čuden; 3. *adv.* ὑπερφυῶς zelo, čez mero, čezmerno, izredno

ὕπερ-φύομαι *med. ion.* [*aor.* ὑπερέφυν] rastem iznad česa, prerastem, presegam, prekašam, nadkriljujem, τινά τινι koga v čem

ὕπερ-χαίρω neizmerno se veselim, prav posebej se veselim δῶροις; *s pt.* zelo rad kaj delam (počnem) μανθάνων

ὕπερ-χλίω, ὕπερ-χλιδάω *poet.* zelo sem ponosen, zelo sem prevzeten, zelo sem ošaben

ὕπερ-έρχομαι *dep. med.* 1. grem, stopim, zlezem pod kaj (v kaj) τί, γῆν pod zemljo, v grob; 2. **a)** polagoma se približujem, polagoma prihajam, polagoma prodiram, polagoma se priplazim; **b)** zvičajno napadam, zalezujem, ukanim, ogoljufam, prevaram; **c)** prilizujem se, dobrikam se, priljubim se komu τινά, εἰς τι; **d)** obidem, spreletim, prešinem φόβος, θαῦμα, ἔμερος *itd.*

ὕπερῶα, ion. ὕπερῶη, ἤ *ep.* nebo (v ustih)

ὕπερ-ερωέω *ep.* [*ep. aor.* ὑπερώησα] grem nazaj, umikam se

ὕπερῶιον, τό *ep. ion., ὕπερῶιον* (zgornje) nadstropje NT; zgornja hiša (gornjica), zgornji

prostori, zgornje sobe, zgornje nadstropje, izba; *adv.* ὑπερωρόθεν iz zgornje sobe, iz zgornjega nadstropja

ὑπ-ερωτάω vrvivam vprašanje, vmes (potiho) vprašam

ὑπ-έστην *gl.* ὑφ-ίστημι

ὑπ-έσχεθον *gl.* ὑπ-έχω

ὑπ-εὔθυνος 2 (εὔθυνα) dolžan dati račun, odgovoren *τινί* komu, *τινός* za kaj

ὑπ-έχω [*Et.*: *gl.* ἔχω] [*aor.* ὑπέσχεθον, *adi. verb.* ὑφεκτέον] **1.** držim pod čim *χεῖρα*, polagam pod kaj, *θήλας ἔππους* pripuščam kobile, pustim, da se ubrejijo (da se obrejijo); **2. pren. a)** držim nasproti, molim, dajem, dopuščam, οἶδας poslušam, ἑμαυτόν *τινι* vdam se, podvržem se, ἑμαυτόν ἐξελέγξει *dam* se izpraševati, dovolim, da me kdo izprašuje; **b)** sprejemem kaj nase, podvržem se čemu, trpim, prenašam ἄτην; *δίκην* trpim kazen *NT*; dajem račun, *τὴν αἰτίαν τινός* prevzemam odgovornost, *λόγον τινί* odgovarjam, odgovoren sem, dajem račun; *podobno* ὑπέχω εὐθύνας dajem račun ali sem odgovoren

ὑπ-ήκοος 2 (ἀκούω) poslušen, pokoren, podložen, podvržen, odvisen *τινός*, *τινί*; φόρος dolžan plačati davek; *subst.* ὑπήκοος, ó podložnik; ὑπήκοοι, οἱ zavezniki, ki so morali plačevati davek, ὑπήκοος γίγνομαι postanem podložnik koga, vdam se komu

ὑπ-ημῦν *ep.* [*samo pf.* 3. *sg.* ὑπεμνήμυκε] povešam (pobešam) glavo, povešam oči, *pf.* potrt sem, πάντα ὑπεμνήμυκε čisto potrt je

ὑπ-ήνεικα *gl.* ὑπο-φέρω

ὑπ-ήνεμος 2 (ἄνεμος) *poet.* zavarovan pred vetrom (proti vetru), ki je v zavetju, ki je v zavetrju

ὑπ-ήνη, ἡ *poet.* brada, brki

ὑπηνήτης, ου, ó bradatec, bradač, *adi.* bradat, ki ima brado, πρῶτον ki mu poganja prvi mah, ki je v prvem cvetu mladosti

ὑπ-ηοῖος 3 (ἡώς) *ep.* jutranji, v jutru, ob zori, zjutraj, στίβη jutranji mraz, slana

ὑπηρεσία, ἡ (ὑπ-ηρέτης) **1.** mornarska (*pos.* veslaška) služba; *pl.* mornarji, veslači, moštvo na ladji; **2.** težavno delo, služba, strežba, pomoč, usluga *τινί*

ὑπηρεσίον, τό (ὑπ-ηρέτης) blazina, sedežnica na veslaški klopi, veslaška klop

ὑπηρετέω (ὑπ-ηρέτης) opravljam službo (veslača), služim, strežem; podpiram, pomagam, skrbim za kaj, oskrbujem, pripravljam; poslušen sem, pokorim se, ustrezam *τινί*, ἔς *τινα* komu, τί v čem, φιλικά izkazujem usluge

ὑπηρετήμα, ατος, τό služba, pomoč, usluga

ὑπ-ηρέτης, ου, ó (ἑρέτης) **1.** veslač, veslar, mornar; **2.** sluga, služabnik, strežnik, pomočnik, tovariš, spremljevalec, vojaški sel, raznašalec ukazov v vojni, pribočnik; **a)** krvnik, birič, liktor; **b)** sluga oklepnikov (oklopnikov, vojakov v oklepih), ki je nosil prtljago, ščit in živež

ὑπηρετικός 3 veslaški, veslarski, za službo sposoben ali določen, ὅπλα podrejene bojne čete, orožje najemnikov, κέλης hitroplovka, urnoplovka v službi; *subst.* ὑπηρετική, ἡ služba, *τινί* za koga, pri kom; ὑπηρετικόν, τό *sc.* πλοῖον čoln, ladjica

ὑπ-ήριπον *gl.* ὑπερείπω

ὑπ-ήσω *ion. gl.* ὑπ-ίημι

ὑπ-ηχέω *poet.* zraven donim, zvenim *τί*, odgovarjam, odmevam poleg česa *τινί*

ὑπ-ίημι *ion.* = ὑφ-ίημι

ὑπ-ίλλω (ἴλλω) zavijem rep, povestim rep; *pren.* *τινί* στόμα zaprem usta, stiskam usta, boječe molčim

ὑπ-ίστημι *ion.* = ὑφ-ίστημι

ὑπ-ισχνέομαι *dep. med.* [*fut.* ὑποσχήσομαι, *aor.* ὑπεσχόμεν, *imp.* ὑπόσχοι, *ep.* ὑπόσχεο, *pf.* ὑπέσχημαι, *ion. praes. pt.* ὑπισχνέμενος; *ep. ion. tudi* ὑπίσχομαι, *impf.* 2. *sg. ep.* ὑπίσχεο] **1.** obljubljam, obetam *τί*, *τινί* *τι*, *acc. c. inf. fut., inf. aor., pos.:* **a)** obljubljam komu svojo hčer, zaročim; **b)** zaročim se; **2.** zatrjujem, zagotavljam, izjavljam εἰδέναι

ὑπνομαχέω (μάχομαι) borim se s spanjem, upiram se spanju

ὑπνος, ó [*Et.*: iz *σῦπνος, kar je izšlo iz *suepnos ali *suoipnos, to pa iz ide. baze *suep- 'spati'; *prim. stind.* svápna- 'spanec', 'sen', 'sanje', suptá- 'ki je zaspal', 'zaspavši', *gr.* ὕπαρ, *lat.* somnus 'spanje', 'spanec', 'sèn' (iz *suepnos ali *suoipnos), somnium 'sanje', 'sèn', sopor 'trden spanec', 'omamljenost', sōpiō 'uspavati', *sl.* spati, sèn, spanje, sanje, sanjati, *lit.* sąpnas 'sen', 'sanja', *let.* sapns, sapis 'sanje'] **1.** spanje, dremanje, zaspanost,

spanec; **2. personif.** Ὑπνος, ὁ Hipnos, Spanec, Sen, bog spanja, χάλκεος smrtno spanje ὕπνῳ *in pass.* [pf. ὕπνωμαι] *ep.* **1. intr.** spim, dremam; **2. trans.** uspavam

ὕπνώδης 2 (ὕπνος, εἶδος) zaspan, potreben spanja

ὕπνωτικὸς 3 (ὕπνῳ) uspavalen, uspavajoč (*o prijaci*); *subst.* τὸ ὕπνωτικὸν uspavalo

ὕπνῳ ion. = ὕπνῳ

ὑπό, *v anastrofi ὕπο,* *ep. poet. tudi ὑπαί* [Et.: *iz ide. *upo-* 'pod', 'spodaj'; *prim. stind.* ὑπα 'k', 'proti', 'blizu', *av.* upa 'k', 'proti', 'blizu', *lat.* sub 'pod', *got.* uf 'na', 'pod', *stir.* fo 'pod']

A. adv. spodaj, τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἶλεν (spodaj, tj. v nogah), pod njimi ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλάεργοι;

B. praep.

I. z gen. 1. krajevno: *na vprašanje od kod? (in kje?):* pod, izpod, ἔππους λύω ὑπὸ ζυγοῦ *izprežem*, λύομαι ὑπ' ἀρειοῦ, νεκρὸν ὑπ' Αἴαντος ἐρύω *iztrgam iz rok*, ὑπὸ χθονός *pod zemljo*, τὰ ὑπὸ τῆς γῆς *kar je pod zemljo*, ῥέει κρήνη ὑπὸ σπέιους *teče iz (izpod) votline*, τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἔλασα *pod žerjavico*, v žerjavico; **2. pren. se uporablja pri osebah, ki kaj povzročijo:** **a)** *tako zlasti pri pass. in pri glag. s pass. pomenom (= lat. ab):* od, po, δάμναμαι, ἀποθνήσκω, ἀπόλλυμαι, πίπτω ὑπὸ τινος *itd.*, φοβέομαι (φεύγω) ὑπὸ τινος *bežim pred kom*, ἐκπίπτω, ἀνίσταμαι ὑπὸ τινος *izžene me kdo*, prisili me kdo, da se izselim, ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου *kako me je bolezen zdelala*, πράγματα ἔχω ὑπὸ τινος *nadleguje me kdo*, ὁ τοῦτων κύριος *katastás* ὑφ' ἡμῶν *ki ste ga vi postavili za gospodarja*; δίκην δίδωμι ὑπὸ τινος *kaznuje me kdo*, εὖ ἀκούω ὑπὸ τινος *na dobrem glasu sem pri kom*; **b)** *vzročno:* iz, zaradi, vsled, od, νῆες κονάβησαν ὑπ' ἀυσάντων Ἀχαιῶν *od (zaradi) kričanja Ahajcev*, ὑφ' ἡδονῆς *od (iz) veselja*, ὑπὸ λύπης *zaradi* (od) žalosti, ὑπὸ φόβου *iz (od) strahu*, ὑπ' ἀναισχυντίας *iz nesramnosti*, ὑπὸ ἀπειρίας *zaradi premajhne izkušenosti*, ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχυρίας *zaradi teh opravek*, οὐκ ἔμῶν ὑπ' ἀγγέλων *porεύεται ne prihaja na moje povelje*; **c)** *izraža spremljajoče okoliščine:* pod, med, ὑπ' ἀλητρίδων (αὐλῶν) *med glasom piščalk*, ἐστρατεύετο ὑπὸ συρίγγων, ὑπὸ βροντῆς *med gromom*, ὑπὸ πομπῆς ἐξάγω *v*

slovesnem sprevodu, ὑπ' εὐκλείας ἀποθνήσκω *na dobrem glasu*, slavno, ὑπὸ μαστίγων *pod biči*, pod vplivom bičev;

II. z dat. 1. krajevno: **a)** *na vprašanje kje?:* pod, ὑπὸ θάμνω *κατάκειμαι*, μάρναμαι ὑπὸ τείχει, ὑπὸ Ἴλιῳ *pod zidovjem Iliona*, εὐδῶ ὑπὸ πέτρῃ, ἔχω ὑπὸ τῷ ἱματίῳ, ὑπὸ Τμῳλῳ *ob vznožju Tmolosa*, οἱ ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν ἔπποι (v voz) *vpreženi konji*; **b)** *pri glag. premikanja na vprašanje kam?:* τίθημι ὑπ' αἰθούσῃ *postavim na galerijo (na mostovž)*, Σαρπηδόνα εἶσαν ὑπὸ φηγῷ *pod buken*, κατακρύπτω ὑπὸ κόλπῳ, ἔξευξαν ὑφ' ἄρμασιν *v voz*, pred voz, πίπτω ὑπὸ τῷ ἔππῳ *pod konja*; **2. pren. a)** *pod oblastjo*, δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ *ljudstvo mu je bilo podložno*, ὑφ' ἡνιόχῳ *pod vodstvom voznika*, εἰμὶ ὑπὸ τινι *sem komu podložen*, ἔχω ὑπ' ἐμαυτῷ *imam v svoji oblasti*, στρατεύομαι ὑπὸ τινι *služim (kot vojak) pod vodstvom koga*, γίγνομαι ὑπὸ τινι *pridem pod oblast koga*, ποιοῦμαι ὑπ' ἐμαυτῷ *spravim pod svojo oblast*, podjarmim si, ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ *pod varstvom dobrega vzgojitelja*; **b)** = ὑπὸ *z gen.:* od, po, zaradi, zavoljo, zaradi, δάμναμαι ὑπὸ δουρί (ὑπὸ χερσὶ τινος), Ἀτρείδεω ὑπὸ χερσίν *pod Atridovimi udarci*, *podobno* τυπεῖς ὑπὸ δουρί, ὑπ' Ἀτρείδῃ *πότμον ἀναπλήσαντες*, κτεινόμενος ὑπὸ Πατρόκλῳ, ἐφόβηθεν ὑφ' Ἐκτορι *so bežali pred Hektorjem*, παῖδα τίκτω ὑπὸ τινι *rodim s kom*, ὀρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν *gnani od udarcev*; **c)** ὑπὸ σκότῳ *v temi*, ὑπ' ἀμύμονι *πομπῆ* *pod varnim spremstvom*, v varnem spremstvu;

III. z acc. 1. krajevno: *na vprašanje kam? in kje?:* pod, tja ... pod, ὑπὸ Τροίην ἦλθον *prišel sem pod Trojo (v Trojo)*, εἶμι ὑπὸ γαῖαν *grem pod zemljo*, ὑπ' αὐγάς ἠελίοιο *pod sončnimi žarki*, podnevi; pred ὑπάγω ὑπὸ τὸν δῆμον, ὑπὸ δικαστήριον ἄγω; ὑπὸ τὸν Κιθαίρωνα *νάος ἐστίν* *pod Kitajronom*, ὁ ὑπὸ γῆν *χρυσός*; **2. pren.** *pod oblast*, *pod oblastjo*, *pod varstvo*, *pod varstvom*, *v varstvu*, *pod zaščito*, ὑπ' ἐμαυτὸν *ποιοῦμαι* *spravim pod svojo oblast*, *podvržem si*, γίγνομαι ὑπὸ τινι *pridem pod oblast koga*, εἰμὶ ὑπὸ βασιλέα *sem pod oblastjo kralja*, οἱ ὑπὸ τινα *podložniki*, οἱ ὑπὸ τινα ὑπάρχοντες *podpoveljniki*; εἰμὶ ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν *sem pod varstvom pehote*, *podobno* *καταφεύγω ὑπὸ τὸν στρατὸν* *pribežim*

pod varstvo vojske (na kopnem); **3.** *časovno*: pod, proti, ob, ὑπὸ νύκτα pod noč, proti noči, ponoči, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ob istem času, ὑπὸ τὰς ἡμέρας ἐκείνας one dni, ὑπὸ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου malo pred sklenitvijo miru; ὑπὸ τὸν σεισμόν v času potresa, πάνθ' ὑπὸ μῆγιθμόν dokler je bil besen, ὑπὸ ταῦτα ob tem času; **4.** ὑπό τι: nekoliko, nekaj ταῦτ' ἐστὶν ὑπὸ τι ἄτοπα

ὑπό-βαθρα, τά (βαίνω) podstavek pri postelji, da se je lahko zibala (kakor pri zibelki)

ὑπο-βαίνω [*Et.*: gl. βαίνω] *ion.* dol grem s česa, grem pod kaj, τεσσαράκοντα πόδας ὑποβάς τῆς ἐτέρης τωὐτό μέγαθος sezidal je z isto velikostjo za 40 čevljev nižje od druge

ὑπο-βάλλω [*Et.*: gl. βάλλω] [*ep. praes. inf.* ὑββάλλειν]

I. act. **1.** mečem pod kaj, podmetavam, podlagam, izročam ἐμαυτόν; **2. a)** segam v besedo, prekinem govor komu; **b)** nagovarjam, podpihujem koga τινά *NT*; **c)** spominjam na kaj, razlagam;

II. med. **1.** podmetavam, podlagam si kaj (podse), pustim, da se mi podtakne (otrok); **2.** izmišljam si, širim lažnive govorice μύθους

ὑπο-βλέπω *in med.* po strani (grdo, zavistno, pisano) gledam koga, ταυρηδὸν πρὸς τινα upiram oči v koga

ὑπο-βλήδην *adv.* (ὑπο-βάλλω) s posegom v besedo, s tem, da kdo seže v besedo, ἀμείβομαι prestrežem komu besedo, sežem komu v besedo, prekinem koga

ὑπό-βλητος 2 (ὑπο-βάλλω) *poet.* **1.** podvržen, podtaknjen, nepristen; **2.** izmišljen, varljiv, prevarljiv, lažniv

ὑποβολή, ἡ (ὑπο-βάλλω) svarilo, opomin, opominjanje

ὑποβוליμαῖος 3 = ὑπόβλητος

ὑπο-βρύχιος 3 ki je pod vodo, poplavljen, v globočini; *acc. sg. ep. ion.* **ὑπόβρυχα** [*Et.*: iz *sicer nerabljenega* *ὑπόβρυξ] pod vodo

ὑπό-γαιος 2 (γῆ) *ion.* podzemeljski

ὑπο-γίγνομαι, *ion.* **ὑπο-γίνομαι** *dep. med.* (polagoma) nastanem, nastanem (rodim se) pozneje γενεή

ὑπόγραμμα, ατος, τό napis na podstavku

ὑπο-γραμματεύς, ἑως, ὁ podrejeni pisar, drugi pisar

ὑπογραμματεύω sem podrejeni pisar, sem drugi pisar

ὑπογραμμός, ὁ (ὑπο-γράφω) zapoved, zgled, vzgled, vzor *NT*

ὑπογραφή, ἡ **1.** podpis; **2.** oris, načrt; **3.** poslikanje, lepoticenje, barvanje, ličenje τῶν ὀφθαλμῶν pod očmi

ὑπο-γράφω **1. a)** podpisujem, pišem pod kaj, na kaj τινί; **b)** pišem za kom, zapisujem; **2.** narišem prej, napišem komu (črke), načrtam kot vzorec, opišem, označim, podpisujem νόμους

ὑπό-γυ(ι)ος 2 (γυῖον) pod rokami, v rokah, pri roki, blizu, ἐξ ὑπογυίου takoj, nenadoma, iznenada

ὑπο-δαίω *ep.* [*v tm.*] podžigam, podkurim

ὑπο-δάμνημι *ep.* podvržem; *med.* dam se ugnati, podvržem se, uklonim se

ὑπο-δδείσας *ipd. gl.* ὑπο-δείδω

ὑπο-δέγμενος *gl.* ὑπο-δέχομαι

ὑπο-δεέστερος 3 [*comp. od nerabljenega* ὑποδεής, δέομαι] slabši, neznatnejši, manjši, nižjega rodu, preslab; *adv.* ὑποδεέστερον, ὑποδεεστέρως

ὑπόδειγμα, ατος, τό (ὑπο-δείκνυμι) vzor, zgled, vzgled, podoba, slika *NT*

ὑπο-δείδω *ep. poet.* [*aor.* ὑπέδεισα, *ep.* ὑπέδεισα, *pt.* ὑποδέεισας; *pf.* ὑποδέδοικα, ὑποδέειδαι, *plpf.* 3. *pl.* ὑπεδείδισαν] malo se bojim, po tihem (na tihem) se bojim, strah me je koga τινά, τί

ὑπο-δείκνυμι, **ὑπο-δεικνύω** [*ion. aor. pt.* ὑποδέξας] **1. a)** skrivaj pokažem, skrivaj odkrijem; omenjam, vzamem v misel, namigujem; **b)** dam povelje ali ukaz; **2. a)** poučujem, naznanjam, navajam *NT*; **b)** dokazujem, izpričujem, razlagam

ὑπο-δειαίνω = ὑπο-δείδω

ὑπο-δείσας *gl.* ὑπο-δείδω

ὑπο-δέχομαι *ion.* = ὑπο-δέχομαι

ὑπο-δέμω *ion.* [*aor.* ὑπέδειμα] podzidavam, postavljam podzid ali temelj τί, iz česa τινός

ὑποδεξιή, ἡ (ὑπο-δέχομαι) *ep.* gostoljubnost, gostoljuben sprejem, pogostitev

ὑποδέξιος 3 (ὑπο-δέχομαι) *ion.* sprejemajoč, prostoren, obsežen λιμένες

ὑπόδεισις, εως, ἡ, **ὑπόδημα**, ατος, τό (ὑπο-δέω)

1. podvezovanje, obuvanje (čevljev); 2. kar je privezano, podplat, opanka, čevlji

ὑπο-δέχομαι, *ion.* ὑπο-δέχομαι [*aor.* ὑπεδέξαμην, *pt.* ὑποδεχθεῖς; *kor.* *aor.* ὑπεδέγμην, 2. *sg.* ὑπέδεξο, 3. *sg.* ὑπέδεκτο, *inf.* ὑποδέχθαι, *pt.* ὑποδέγμενος] **1. a)** sprejemam κόλλῳ, jemljem pod streho, pogostim, vabim k sebi, πῆμα ὑποδέχεται τινα žalost čaka koga; **b)** (sovražno) napadam, postavim se nasproti komu, postavim se v bran, upiram se; **c)** zanosim, spočnem; **2. a)** jemljem nase, prevzemam, podvezem, prenašam, trpim, pretrpim τί; **b)** obetam, obljubljam, ponujam se; dovoljujem, priznavam, odobravam, trdim; **3.** mejim na kaj, dotikam se česa θάλασσα πρὸς τι

ὑπο-δέω [*fut.* ὑποδήσω *itd.*] **1. act.** spodaj privezujem, navezujem, podvezujem, privezujem na nogo, obuvam τινά τινα; **2. med.** privezujem si, obuvam se, ὑποδεδεμένος obut

ὑπο-δηλώω namigujem, označujem, kažem na, οἰκτεῶν kažem pomilovanje

ὑποδηλώσις, εως, ἡ posebna razlaga, podrazlaga

ὑπόδημα, ατος, τό = ὑπόδεις

ὑπο-δίδομι popuščam, izročam

ὑπό-δικος 2 (δίκη) **1.** kazniv, kriv; **2.** podvržen, podložen τινί NT

ὑπο-δμῶς, ὄος, ὁ hlapec, služabnik

ὑποδοχή, ἡ (ὑπο-δέχομαι) **1.** sprejem, εἰς ὑποδοχήν na sprejem **a)** pogostitev, gostija; **b)** sprejem sovražne vojske; **2.** domneva, mnenje

ὑπό-δρα *adv.* (ὑπό, δέρομαι) od spodaj in postrani gledajoč, od spodaj in postrani 'pogledavši'; *vedno v zvezi* ὑπόδρα ἰδῶν izpod čela, jezno, srepa, pisano, zaničljivo gledajoč ('pogledavši')

ὑπο-δράσσομαι *med.* skušam se skrivaj polastiti česa, poganjam se skrivaj za čim

ὑπο-δράω *ep.* [*praes.* 3. *pl.* ὑποδρώσω] delam pod kom, strežem, služim τινί

ὑποδρηστήρ, ἥρος, ὁ *ep.* strežnik, služabnik

ὑπο-δρώωσι *gl.* ὑπο-δράω

ὑπο-δύνω *ion.*, **ὑπο-δύομαι** *intr.* [*fut.* ὑποδύσομαι, *aor.* ὑπέδυν, *pf.* ὑποδέδυνα; *ep. fut.* 2. *sg.* ὑποδύσει, *aor. mixt.* 3. *sg.* ὑπεδύσετο]

1. potapljam se pod kaj; **a)** grem pod kaj, le-

zēm pod kaj, smuknem pod kaj, skrijem se pod kaj, grem ali vdrem v kaj; **b)** počenem, počepnem, sklonim se, pripogibam se pod kaj, jemljem kaj nase τὸν μὲν ὑποδύντε φερέτην; **c)** oblečem si kaj spodaj, obujem si kaj pod kaj τί τινα; **d)** prikradem se, prilezem, skušam priti komu do živega; **e)** lotevam se česa, izvršujem, jemljem nase, začenjam πόλεμον; **f)** spreletim, obidem γόος; **g)** prilizujem, prikupim se komu τινά; **2.** prihajam izpod česa (na vrh) pomolim iz (vode), prilezem izpod česa θάμνων; *pren.* izkopljem se iz česa, osvobodim se česa κακῶν

ὑπο-εἰκω *ep.* = ὑπ-εἰκω

ὑπο-ζάκορος, ἡ, ὁ *ion.* podduhovnik, podduhovnica, nižji duhovnik, nižja duhovnica

ὑπο-ζεύγνυμι **1. act.** zapregam, vpregam τί; **2. pass. poet.** [z *aor. inf.* ὑποζυγῆναι] vprežem se, prevzamem πόνω

ὑπο-ζύγιον, τό vprežna (tovorna, vozna) živina

ὑπο-ζώννυμι [*Et.: gl.* ζώννυμι] [*pt. pf. pass.* ὑπέζωμένος, ὑπέζωσμένος] **1. act.** podvezujem, podpašem, povežem, ovijam; **2. pass.** podpašem si kaj, ζειράς ὑπέζωσμένοι ἦσαν imeli so podpasane halje, podpasali (podrecali) so si halje

ὑπο-θερμαίνω *ep.* nekoliko segrejem; *pass.* nekoliko se pogrejem, segrejem, τινί od česa

ὑπό-θερμος 2 *ion.* nekoliko razgret, nagel, strasten

ὑπόθεσις, εως, ἡ (ὑπο-τίθημι) **1.** podlaga; **a)** temelj, osnova, πολιτείας osnova javnega življenja, politika, politična načela; **b)** načelo, vodilna misel, princip, ideja; **c)** tvarina, snov razprave, glavna misel, vsebina govora; **d)** predmet posvetovanja, predlog, nasvet, tema; **e)** načrt, obrazec, vzorec, model, ὑπόθεσις γραφική snov za opis; **2.** domneva, podmena, hipoteza, pogoj, povod, pretveza, vzrok; namera, naklep, načrt, πρὸς ὑπόθεσιν τῆς πατρίδος πρᾶττω pri svojem delovanju se oziram na korist domovine

ὑπό-θει *gl.* ὑπο-τίθημι

Ἵπο-θηβαι, αῖ Hipotebe, mesto v Bojotiji

ὑποθήκη, ἡ, **ὑποθημοσύνη**, ἡ (ὑποτίθημι) nasvet, svēt, opomin, svarilo, pouk, poduk, nauk

ὑπο-θορυβέω nekoliko (malce) ropotam, ne-

- koliko (malce) razgrajam, med ropotom povem, med hrupom povem εἰς τινα
- ὑπο-θρύπτομαι** *pass.* sem nekoliko mehek ali popustljiv, malo popuščam
- ὑπο-θωπεύω** *ion.* malo (se) laskam, malo se dobrikam
- ὑπο-θωρήσσομαι** *med. ep.* skrivaj se oborožujem
- ὑπο-κάθημαι, ion. ὑπο-κάττημαι** **1.** usedem se, naselim se kje ἔν τινι; **2.** skrit sem v zase-di, čakam, prežim na koga τινά
- ὑπο-καθίζομαι** *med.* postavljam se v zasedo, uležem se v zasedo
- ὑπο-καίω** *ion.* podžigam, sežigam kaj τί
- ὑπο-κάμπτω** [*tudi v tm.*] *ep.* upognem, zavijem pod kaj τί
- ὑπο-καταβαίνω** polagoma grem dol, polagoma stopam dol, odhajam nazaj
- ὑπο-κατακλίνομαι** *pass.* uklonim se, vdam se, pokorim se τινί
- ὑπο-κάττημαι** *ion.* = ὑπο-κάθημαι
- ὑπο-κάτω** *adv.* spodaj, pod, dol pod τινός
- ὑπό-κειμαι** [*tudi v tm.*] ležim pod čim; *pren.:* **1.** sem za podlago, tvorim podlago, podpiram kaj; **2.** ležim komu pod nogami, sem podložen, pokorim se τινί; **3.** ležim pred kom, sem zraven, nahajam se, ἐλπὶς ὑποκειται πᾶσιν vse navdaja upanje; **4.** trdno sem sklenjen, določen, τούτων οὕτω ὑποκειμένων; ὑπόκειταιί μοι, ὅτι ravnam se po načelu, da ...
- ὑπο-κηρύσσομαι** *med., at.* **ὑπο-κηρύττομαι** dajem javno razglasiti, ἐμαυτὸν εἰς πάντας glasno se hvalim ali poveljučujem
- ὑπο-κινέω** **1.** *trans.* nekoliko (malo, rahlo) premikam; *pren.* nekoliko (malo, rahlo) dražim, vznemirjam; **2.** *intr.* nekoliko (malo, rahlo) se premikam, se ganem
- ὑπο-κλαίω** *poet.* tiho (malce) se jočem
- ὑπο-κλέπτομαι** *pass.* skrivaj me ogoljufajo, okradejo, oropajo za kaj εὐνάς
- ὑπο-κλίνομαι** *pass. ep.* [*aor.* ὑπεκλίνθη] uležem se pod kaj, ležim pod čim σχοίνω
- ὑπο-κλονέομαι** *pass. ep.* drvim, dirjam v divjem begu pred kom τινί
- ὑποκλοπέομαι** *med.* (κλοπή, κλέπτω) *ep.* skrivam se, skrit sem pod čim
- ὑπο-κνίζομαι** *pass.* občutim skriven mik ali skrivno poželenje, ἄπιμεν ὑποκνιζόμενοι odidemo z vzbujenim poželenjem
- ὑπο-κολακεύω** skrivaj se prilizujem, skrivaj se dobrikam
- ὑπο-κορίζομαι** *dep. med.* **1.** govorim kakor otrok, božam, razvajam; rabim pomanjševalne besede, pomanjšujem, olepšujem, prikri-vam; **2.** ponižujem, poniževalno (ponižujo-če) imenujem Κακίαν, grdo govorim o kom, opravljam, obrekujem, obiram, grdim
- ὑπο-κρητηρίδιον, τό** *ion.* podstavek pod mešalnimi vrčem
- ὑπο-κρίνομαι** *med.* **1.** na vprašanje podajam svoje mnenje, na vprašanje dam svoj od-govor, na vprašanje izrekam svojo sodbo, od-govarjam, odvrnem, odvrčam; **2.** tolmačim, razlagam τί (sanje); **3.** sem igravec, igram, pretiravam kakor igravec; hlinim, delam se *NT*
- ὑπόκρισις, εως, ἡ** **1.** *ion.* odgovor; **2.** *NT* hinavščina, hinavstvo, prikrievanje, hlinjenje; **3.** umetnost gledališkega igralca
- ὑποκριτής, οῦ, ὁ** **1.** tolmač, razlagavec; **2.** igralec; **3.** *NT* hinavec
- ὑποκριτικός** **3** ki se tiče igralca, ki zadeva igralca; *subst.* ὑποκριτική, ἡ *sc.* τέχνη igral-ska večina (umetnost, spretnost)
- ὑπο-κρούω** dajem takt, udarjam takt, bijem takt
- ὑπο-κρύπτω** **1.** *act. in pass.* skrivam pod kaj, pokrивam τινί; **2.** *med.* skrivam se ali svoje stvari
- ὑπό-κυκλος** **2** *ep.* ki ima spodaj kolesca, na kolescih, spodaj zaokrožen τάλαρος
- ὑπο-κύομαι** *med. ep.* obrejim se, zanosim, spočnem
- ὑπο-κύπτω** *ion.* sklonim se, pripogibam se pred kom τινί; *pren.* podvržem se, podložen sem τινί
- ὑπό-κωφος** **2** (κωφός) nekoliko (malce) glu-h, nekoliko (malce) naglušen
- ὑπο-λαμβάνω** [*Et.: gl.* λαμβάνω] **1.** spodaj primem, spodaj zgrabim, primem pod paz-duho, podpiram ἀλλητρῖς, jemljem na hrbet, naprtim si τινά; τινά ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν jem-ljem izpred oči *NT*; *pren.:* **a)** sprejemam gostoljubno, jemljem v varstvo, jemljem pod svoje okrilje τοὺς φεύγοντας; **b)** (sovražno)

napadam, popadem, zgrabim; **αὐτά** obdolžim zaradi tega; **ε)** primem, ulovim **ναῦς**; **δ)** skrivaj jemljem, odvezem, odtegujem, izmikam ἔπλα, izneverim **ναύτας**; **δῆμον** skušam pridobiti; **ε)** *pren.* napadem, zalotim, popadem **χειμών**, **μανία**, **λοιμός**, **νόσος**, **δυσχωρία** **ὑπέλαβε αὐτούς** prišli so v (na) težaven kraj; **2. a)** poprimem za besedo, povzamem besedo, sežem v besedo, prekinem koga v govoru **λόγον**, **μεταξύ**, odgovorim, odvrnem; **β)** sprejemem predlog **λόγον**, menim *NT*, mislim, slutim; imam (smatram) za kaj **ἔρωτά τι**; **ε)** dojamem, umevam, razumem **ὄρθῳς**; **3.** sledim, nastopam, **ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα** naslednja pomorska bitka, **λοιμός ὑπολαβών** temu sledeča kuga

ὕπο-λάμπω 1. sijem, svetim, prisvetim v kaj **εἰς τὰς παστάδας**; **2.** napočim, nastopim **ἔαρ**

ὕπο-λέγω *gl.* ὑπ-εἶπον

ὕπόλειμμα, **ατος**, **τό** ostanek, preostanek, presežek

ὕπο-λείπω [*Et.: gl.* λείπω] **1. act.** puščam za seboj, zapuščam, ostavljam, prepuščam **πόλεμόν τινι**, **λόγον τινί** priznavam, da je mogoče; **2. pass. a)** puščajo me zadaj, zaostajam za kom **τινός**; *subst. pt.* **ὕπολειπόμενον**, **τό** zadnja straža, zaostalc, zaostajalci, upehanci, betežniki; **β)** ostajam, preostajam **ἄεθλον**, **οὐδὲν ὑπολείπεται ἄλλ' ἢ ποιεῖν**; **ε)** o *času*: potekam, minevam **νύξ**; **3. med.** puščam kaj sebi, zapuščam kaj sebi, pridržujem si kaj, puščam kaj za seboj, puščam koga nepokopanega

ὕπολευκαίνομαι *pass. ep.* postajam spodaj bel, belim se

ὕπο-λήνιον, **τό** posoda pod stiskalnico, tlačilnica *NT*

ὕπόληψις, **εως**, **ή** (ὕπο-λαμβάνω) **1.** nadaljevanje govora, odgovor, ugovor; **2.** misel, mnenje, slutnja, domena, podmena

ὕπ-ολίζων **2** [*comp. k* ὀλίγος] *ep.* nekoliko manjši

ὕπο-λιμπάνω (= ὑπο-λείπω) zapuščam *NT*

ὕπο-λογίζομαι *med.* [*adi. verb.* ὑπολογιστέον] upoštevam, jemljem v poštev kaj, oziram se na kaj, mislim na **τί**

ὕπό-λογος¹ **2** (λόγος) ki pride v poštev, ki se upošteva, na katerega se gleda, **ὕπόλογόν τι** poiouμαι gledam, oziram se na kaj

ὕπό-λογος², **ό** (λόγος) ozir, upoštevanje

ὕπό-λοιπος **2** (λοιπός) **1.** preostal, zaostal; **2.** še živeč, ki je preživel; *subst.* **τό ὑπόλοιπον** ostanek

ὕπο-λοχαγός, **ό** podlohad, podstotnik, poveljnik petdesetih mož

ὕπο-λύω [*Et.: gl.* λύω] [*ep. aor. med. 3. pl.* ὑπέλυτο] **1. act.** (spodaj) odvezem, odrešim, osvobodim, oprostim; *pass.:* **a)** izpregam **ἔππους**; **β)** sezuvam (čevlje) **τινά**; **ε)** **γυῖα** naredim, povzročim (storim), da kolena klecnejo, da se kolena šibijo, ohromim ude, omrtvim ude, **μένος** slabim; **2. med. a)** osvobajam, odrešujem, oproščam skrivaj, **τινά** **τινος** koga česa; **β)** odvezujem, sezuvam si čevlje; **ε)** **γυῖα ὑπέλυτο** kolena omagajo, oslabijo, se šibijo, klecnejo

ὕπο-μαλακίζομαι *pass.* postajam mehkejši, postajam popustljivejši, **ὕπομαλακίζομενος** λέγω govorim mileje, krotkeje ali bolj boječe

ὕπό-μαργος **2** (μάργος) *ion.* nekoliko blazen, malo aboten, trapast, norčav

ὕπο-μείγνυμι, **ὕπο-μίγνυμι** skrivaj se približujem kakemu kraju, skrivaj prihajam kam **τινί**

ὕπο-μείων **2** nekoliko manjši, (nekoliko) neznatnejši, nekoliko manjši (vrsta državljanov v Sparti)

ὕπομενετέον [*adi. verb. od* ὑπο-μένω] treba je počakati, potrpeti

ὕπομενετικός **3** stanoviten, zmožen kaj pretrpeti

ὕπο-μένω **1. a)** ostanem, zaostanem **ἐν τινι**, **οἱ ὑπομένοντες** ki so ostali = ki niso zbežali; **τό ὑπομένον** preostanek; ostanem na svojem mestu, vztrajam, ostanem pri življenju *Herodot 4, 149*; **ἐν δὲ** mudim se na poti; **β)** čakam, počakam, pričakujem **τινά**, **οὐκ ὑπέμεινε γινώμεναι** ni pa čakal, da bi ga spoznal, ni se dal spoznati, **ὅσα ἤμας ὑπέμενεν** ki so nas čakala; **2.** čvrsto stojim, trdno stojim, ne bežim, uprem se, postavljam se po robu **τινά τὰς χεῖρας προσφέροντα**, **ἔρωήν** **Πηνελέω**, **Πάτροκλον**, **ὕπομενέουσι χεῖρας** **ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι** drznili si bodo postaviti se v bran proti meni; **3.** pretrpim, prenesem, sem stanoviten, vztrajam do konca, vzdržim, trpim, pripustim **δουλείαν**, **ἀλγηδόνα**; **αἰσχρόν τι**, **ὕπομένουσα** **πονεῖν** pripravljena se truditi,

- ὑπομένω τοῦτο ποιῆσαι upam si to storiti; *s pt. κηδεύων*
- ὑπο-μνησκω**, *dor. ὑπομιμνάσκω* [*aor. ὑπέμνησα, dor. ὑπέμνᾱσα*] **1. act. a)** spominjam koga na kaj, priključem v spomin, mislim na, omenjam τινά (περί) τινος, τινά τι, τί kaj; **b)** opominjam, svarim τινά τινος, τινά τι, *inf.*; **2. pass.** spominjam se, pomnim τί, ὅτι, τινός *NT*
- ὑπο-μνάομαι** *med. ep. [impf. 2. pl. ὑπεμνάσθε]* skrivaj snubim γυναικα
- ὑπόμνημα**, *ατος, τό, ὑπόμνησις*, *εως, ἡ* (ὑπομνήσκω) **1. a)** spominjanje, spomin; omenitev, omemba; ὑπόμνησίν τινος ποιῶμαι spominjam se česa, omenjam kaj, ὑπόμνησίν τινος ἔχω spominjam se česa; **b)** opomin, svarilo *NT*; **2.** spomenik; *pl.* spominski zapiski, znamenitosti
- ὑπό-όμνυμαι** *med.* izjavim pod prisego, da je kdo zadržan priti pred sodišče, ter prosim, da se rok odloži
- ὑπομονή**, ἡ (ὑπο-μένω) potrpljenje, vztrajnost, stanovitnost, potrpežljivost, vztrajanje, prenašanje *NT*
- ὑπο-νείφω** nekoliko snežim, νύξ ὑπονειφομένη *noč z majhnim metežem*
- ὑπο-νήλιος** **2 ep.** ob vznožju gore Nejon (Νήλιον) ležeč
- ὑπο-νοέω** mislim pri sebi, slutim, zdi se mi *NT*; sumim, sumničim, imam na sumu; domnevam, menim, pričakujem *NT*; skleпам iz česa, uganem διάνοιαν, τί, *acc. c. inf.*, ὡς, ὅπως, τῶν λεγόντων ὡς sumim, da govorniki
- ὑπόνοια**, ἡ **1.** sumnja, domnevanje, misel, mnenje, sum, natančevanje *NT*; **2.** smisel, podoba, prilika
- ὑπονομηδόν** *adv.* po podzemskih prekopih ali rovih
- ὑπόνομος**, ὁ (ὑπο-νέμομαι) podzemski predor, prekop, rov
- ὑπο-νοστέω** vračam se, odstopam; zmanjšujem se, upadam, odtekam (*o vodi*)
- ὑπο-νουστάζω** malo podremam, malce zadremam
- ὑπο-πάσσω** *ion. [fut. ὑποπάσω]* potresem, nasteljem spodaj ποιήγ
- ὑπόπεμπτος** **2** skrivaj odposlan
- ὑπο-πέμπω** skrivaj (z zlobnim namenom) odpošiljam, nagovarjam, naščuvam, podkurim
- ὑπο-πεπτηῶτες** *gl.* ὑπο-πτήσσω
- ὑπο-περκάζω** *ep.* polagoma se barvam temno, polagoma zorim (*o grozdju, ki začne zoreti*)
- ὑπο-πετάννυμι** *ep. [v tm.] [aor. pt. ὑποπετάσας]* spodaj pogrinjam τί
- ὑπό-πετρος** **2** (πέτρα) *ion.* spodaj kamnit, kamnitih tal
- ὑποπιάζω** **1.** = ὑπο-πιέζω stiskam, zatiram; **2.** = ὑπωπιάζω nadlegujem, mučim
- ὑπο-πίμπλαμαι** *pass. [aor. ὑπεπλήσθην]* **1.** po malem se polnim (se napolnjujem) s čim τινός, πώγωνος ἤδη ὑποπιμπλάμενος *ko je že imel znatno brado*; **2.** τέκνων dobivam otroka za otrokom
- ὑπο-πίμπρημι** *ion. [aor. inf. ὑποπρήσαι]* spodaj zakurim, podžigam
- ὑπο-πίνω** **1.** malo pijem; **2.** vdam se pijači, uprijanim se, ὑποπεπωκώς pijan, nažgan, natrkan
- ὑπο-πίπτω** padam, spuščam se na kolena, uklonim se, τινί zapadem, εἷς τι zabredem, zaidem v kaj, naletim na
- ὑπο-πλάκιος** **3 ep.** ležeč pod goro Plakos (Πλάκος), nahajajoč se ob vznožju gore Plakos
- ὑπό-πλεος** **2 ion., at.** ὑπό-πλεως precej poln, δείματος precej me navdaja strah
- ὑπο-πλέω** jadram pod čim, ob čem, mimo česa Κύπρον *NT*
- ὑπο-πνέω** rahlo piham, vejem, άνεμος veter potegne
- ὑπο-πόδιον**, τό (πούς) podnožje, podnožnik
- ὑπο-ποιέω** **1. act.** skrivaj povzročam ζῆλον; **2. med. a)** z zvijačo skušam (polagoma) pridobiti zase ali spraviti na svojo stran; **b)** privabim si, prihlinitim si kaj, lastim si, prisvajam si (ime) σχῆμα; παρρησίαν slepo posnemam
- ὑπο-πόρφυρος** **2** (πορφύρα) škrlaten, škrlatast, bagren
- ὑπό-πτερος** **2** (πτερόν) krilat
- ὑπο-πτεύω** [ὑπό-πτηγ; *impf. ὑπόπτειον*] **1. act. a)** domnevam, slutim; sumim, sem nezaupljiv, bojim se τί, τινά, εἷς τινα, μή; **b)** imam koga na sumu, sumim koga, gledam nezaupljivo koga (kaj) τινά ὡς, imam za sumljivo ὄλον τὸ πρῆγμα; **2. pass.** sem na sumu,

sumničijo me, bojijo se me; ὡς ὑπώπτευετο kakor so sumili, ὁ λόγος ὑποπτεύεται εἰς τι govor velja za kaj

ὕπ-όπτῃς, ου, ὁ (ὄψομαι) *poet.* sumljiv, nezau-
pen, nezaupljiv εἰς τινα

ὕπο-πτῆσσω [*Et.: gl. πτήσσω*] [*ep. pf. pt. ὑπο-πεπτηώτες*] potuhnem se, počenem, po-
černem, prihulim se, plazim se pred kom, bojim se, ponižujem se, podložen sem τινά, imam spoštovanje pred kom (do koga) τινί

ὕπ-οπτος 2 (ὄψομαι) **1.** *act.* ki sumi, nezaup-
ljiv, boječ, bojazljiv; *subst.* ὑποπτον, τό
sum, sumnja, sumljivost, ὑποπτον τῆς γνώ-
μης sumnja; **2.** *pass. a)* sumen, sumljiv, τῷ
ὑπόπτῳ μου ker me imate na sumu, ἐπὶ τῷ
ἡμετέρῳ ὑπόπτῳ ker smo sumljivi, τάδε ὑπο-
πτα ἦν to je vzbujalo sum; **b)** nevaren, po-
misleka vreden ὑποπτόν ἐστι z *inf.*; *adv.* ὑπό-
πτως sumljivo, nezaupljivo, ὑπόπτως ἔχω τινί
nezaupljiv sem do koga, διάκειμαι sumljiv
sem komu, sem na sumu komu

ὕπο-πτυχίς, ίδος, ἡ (πτύσσω) guba, zgib,
sklep, obšiv θώρακος

ὕπ-όρνυμι [*šib. aor. ὑπῶρσα, krep. aor. ὑπώ-
ρορον, pf. ὑπόρωρα, plpf. ὑπορώρειν; kor. aor.
med. ὑπῶρτο*] **1.** *trans.* (polagama) vzbujam,
obujam, povzročam τί; **2.** *intr. in med.* hkrati
nastajam, hkrati se dvigujem, hkrati se vzdi-
gujem, hkrati se začenjam

ὕπο-ρρέω tečem pod čim, curljam izpod česa

ὕπο-ρρήγνυμαι *pass.* [*aor. ὑπερράγην*] *ep.*
spodaj se odpiram, spodaj se razdelim, spo-
daj se razpočim αἰθῆρ

ὕπό-ρρηγος 2 (ἀρήν) *ep.* z jagnjetom, jagnje
doječ

ὕπο-ρρωδέω nekoliko se bojim καχόν

ὕπο-ορύσσω, at. ὑπό-ορύττω spodkopavam,
polagama razdiram τεῦχος

ὕπο-σημαίνω **1.** dajem znamenje, zapovedu-
jem z znamenjem τί; **2.** dajem skrivaj zname-
nje, kažem na, naznanjam διαφοράν

ὕπο-σκελίζω podstavljam komu nogo, izpod-
bijam komu nogo; ukanim, ogoljufam, pre-
varam koga

ὕπό-σκιος 2 (σκιά) ki je (ki se nahaja) v senci,
senčnat, senčen

ὕπο-σπανίζομαι *med. poet.* [*pf. ὑπεσπάνι-
σμαι*] trpim pomanjkanje, pogrešam τινός

ὕπο-σπάω potegujem, vlečem izpod česa,
πόδα φυγῆῖ ubežim

ὕπο-σπείρω skrivaj sejem, raztrosim, τινί
med koga

ὕπό-σπονδος 2 (σπονδή) med premirjem, po
sklenjenem premirju, pod varstvom skle-
njenega premirja ali dogovora, po dogovo-
ru, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀναιρέομαι
pokopljem padle vojake po sklenjenem pre-
mirju, ἀποδίδωμι dovolim komu premirje, da
pokoplje padle vojake

ὕπο-σσείω *ep.* = ὑπο-σείω spodaj vrtim, spo-
daj sučem τί

ὕπο-στάθμη, ἡ gošča, usedlina

ὕπό-στασις, εως, ἡ *NT* **1.** podlaga, temelj; **2.**
resničnost, bistvo, snov, tvarina; **3.** stanovi-
tnost, trdno zaupanje

ὕπο-σταχύομαι *med.* (στάχυς) *ep.* grem v
klasje, uspevam, rastem, množim se

ὕπό-στεγος 2 (στέγη) **1.** ki je (ki se nahaja)
pod streho, ki je (ki se nahaja) v hiši; **2.** ki je
stopil pod streho, ki je stopil v hišo

ὕπο-στέλλω **1.** *act. a)* dol (nazaj) potegnem
ali vlečem, podstavim pod kaj; **b)** potlačim,
zadržujem, utajim, skrijem, ne kažem česa,
ἐμαυτόν umikam se *NT*; **2.** *med. a)* umikam
se, odtegujem se *NT*, odjenjam, odnehujem;
b) zamolčim (od strahu), izpuščam *NT*, οὐδέν
ne bojim se ničesar

ὕπο-στένω, ὑπό-στενάζω, ὑπό-στεναχίζω
1. globoko (tiho) vzdihujem, stokam; **2.** *ep.*
bobnim pod čim τινί

ὕποστολή, ἡ (ὕπο-στέλλω) umikanje, boječ-
nost, malodušnost, οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς ni-
smo med tistimi, ki se umikajo *NT*

ὕπο-στορέννυμι [*inf. aor. ep. ὑποστορέ-
σαι*], ὑπό-στόρνυμι, ὑπό-στρώννυμι *NT*,
ὕπο-στρωννύω razgrinjam, pogrinjam kaj
pod čim τί τινι, postiljam; *med.* pogrinjam
sebi

ὕπο-στρατηγέω sem podstrateg, sem podpo-
veljnik, τινί pod kom, pod poveljstvom (nad-
poveljstvom, vrhovnim poveljstvom) koga

ὕπο-στράτηγος, ὁ podstrateg, podpoveljnik
(*lat.* legatus)

ὕπο-στρέφω [*tudi v tm.*] [*aor. pass. pt. ὑπο-
στρεφθεῖς*] **1.** *act. trans.* obrnem, zaobrnem,
okrenem, zakrenem ἔππους, ἀμιλλαν; **2.** *intr.*

act. in pass. obračam se, okrenem se, vračam se Ὀλυμπον, ἐξ τι, ἐπί τι; *pos.:* **a)** polagama se umikam, spustim se v beg; **b)** izognem se (odgovoru), obrnem (zasučem) govor; **c)** skrbim za kaj, brigam se za kaj τινός

ὑποστροφή, ἡ (ὑπο-στρέφω) obrat, okret, vračanje, povratek, umikanje, beg, ἐξ ὑποστροφῆς vračajoč se, po obratu, nasprotno

ὑπόστρωμα, ατος, τό kar se spodaj pogme, podloga, odeja

ὑποστρονῦμι *gl.* ὑπο-στορέννυμι

ὑπο-σχεθεῖν *gl.* ὑπ-έχω

ὑπο-σχεσθαι *gl.* ὑπ-ισχνέομαι

ὑποσχεσίη, ἡ, **ὑπόσχεσις**, εως, ἡ (ὑπ-ισχνέομαι) obljuba, obet, obetanje, ὑπόσχεσις ἀπέβη obljuba se je izpolnila

ὑποσχών *gl.* ὑπ-έχω

ὑποταγή, ἡ (ὑπο-τάσσω) pokoravanje, podložnost, pokorščina *NT*

ὑπο-τάμνω *ion.* = ὑπο-τέμνω

ὑπο-τανύω *ep.* = ὑπο-τείνω

ὑπο-ταράσσω, *at.* **ὑπο-ταράττω** vznemirjam, prestrašim; *pass.* ustrašim se

ὑπο-ταρβέω *ep.* bojim se koga τινά

ὑπο-ταρτάριος 2 *ep.* ki je spodaj v Tartarju, ki živi (ki prebiva) spodaj v Tartarju θεοί

ὑπότασις, εως, ἡ *poet.* razprostiranje pod čim, πεδίων ravnine, ki se spodaj razprostirajo

ὑπο-τάττω **1.** *act.* postavljam pod kaj, podrejam, podvržem *NT*; **2.** *med.* podvržem se, vdam se, pokoren sem, podrejen sem, podložen sem *NT*

ὑπο-τείνω [*Et.:* *gl.* τείνω], **ὑπο-τανύω** **1.** razpenjam, razprostiram, razgrinjam, polagam pod čim τί; **2.** *pren.* **a)** držim kaj pred kom, molim nasproti, ponujam, vzbujam upanje na kaj, obljubljam, obetam (*tudi med.*); **b)** vzbujam, povzročam, pomnožujem ὀδύνας; **c)** *med.* zastavljam komu vprašanje τί τινη

ὑπο-τειχίζω spodaj gradim zid; podzidam, sezidam prečni zid

ὑποτείχισις, εως, ἡ, **ὑποτείχισμα**, ατος, τό podzidava; podzidan okop, prečni zid

ὑπο-τελέω plačujem φόρον; ἀξίην plačujem kazen, sem kaznovan; *tudi abs.:* plačujem davek

ὑπο-τελής 2 (τέλος) davku podvržen, davku zavezan φόρου

ὑπο-τέμνω *in med., ion.* **ὑπο-τάμνω** [*Et.:* *gl.* τέμνω] [*aor. ep. ion.* ὑπέταμον] spodaj režem, spodaj odrežem, izpodrežem, odrežem; skrivaj (zvijačno) prerežem, zaprem, presekam komu pot do česa τινά, τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν; πλοῦν preprečim, oviram, ἐλπίδαε jemljem

ὑπο-τίθημι [*Et.:* *gl.* τίθημι; *ep. aor. med. imp.* 2. *sg.* ὑπόθευ, *tudi* v *tm.*]

I. act. 1. a) postavljam, polagam pod kaj, podlagam, podstavljam κύκλα πυθμένι; **b)** delam (gradim, zidam) temelj, jemljem za temelj, ὑπόθεσιν vzamem za podlago, ὄμους sprejemam kaj na svoje rame; **c)** ἐλπίδαε vzbujam (dajem) upanje, ἰσχύον dajem; εὐπραγίαν obetam, obljubljam; **2.** izročam, dajem (v zastavo upniku), zastavljam τὸ ἐνέχυρον; τράχηλον svoje življenje *NT*; **3.** mislim si, domnevam; **4.** vcepim, vdahnem kaj τέχνας;

II. med. 1. podlagam si kaj, postavljam si kaj kot temelj (kot načelo), jemljem za predmet razprave, trdim kaj; **2.** mislim si, predstavljam si, predočujem si kaj, sklepam; lotevam se česa, nameravam kaj; **3.** grem na roko, pripomore komu do česa, predlagam, svetujem βουλήν, ἔπος; pomagam, opominjam, naročam *NT*; ukazujem, τινί komu, τί, *inf.*, ὅπως

ὑπο-τοπέω, **ὑπο-τοπέω** *in med.-pass.* [*aor.* ὑπετοπήθη] *z act. pomenom* **1.** sumim, slutim, menim; **2.** imam koga na sumu, sumničim koga τινά, *inf.*, *acc. c. inf.*, *inf. in μή*

ὑπο-τρέμω tresem se, trepetam, umikam se, bežim pred kom

ὑπο-τρέφομαι **1. med.** (skrivaj) redim, gojim pri sebi τήν τόλμαν; **2. pass.** znova (zopet) rastem

ὑπο-τρέχω [*aor.* ὑπέδραμον] **1.** tečem, utečem izpod (dvignjene) roke ὑπὸ τι, τινί; pritečem h komu τινί, νησίον jadram mimo otočka, zanese me na otoček *NT*; **2.** dirjam za kom, prehitim v teku koga in ga ujammem ληστάς; **3.** uležem se na kaj τινί, prikupim se, priliznem se

ὑπο-τρέω *ep.* [*aor.* ὑπέτρεσα] **1.** malo se tresem, malo vztrepetam, malo se bojim; **2.** ustrašim se, bežim nazaj pred kom, umikam se τινά

ὑπο-τρομέω *ep.* [*impf. iterat.* ὑποτρομέεσκον]

trepetam, tresem se, kolena se mi šibijo, be-
žim pred kom τινά

ὑπό-τρομος 2 (τρομέω) tresoč se, boječ

ὑποτροπή, ἡ (ὑπο-τρέπω) umik, umikanje, vr-
nitev, povrnitev, povratek

ὑπότροπος 2 (ὑπο-τρέπω) vračajoč se, ob po-
vratku, ki se je vrnil οἴκαδε

ὑπο-τύπτω *ion.* dol porinem, pogreznem κον-
τῷ ἐς λίμνην, ὑποτύψας κηλωνήϊω ἀντλέει
spustil je vedro v vodo in jo zajel

ὑποτύψεις, εως, ἡ posnetek, načrt, osnutek,
zglede, vzor *NT*

ὑπό-τύφος 2 (τύφος) nekoliko ponosen, do-
mišljav, napihnjen, napuhjen

ὑπο-τύφω polagoma ali skrivaj zažigam; *pass.*
skrivaj tlim πόλεμος

ὑπ-ουλος 2 (οὐλή) **1.** spodaj ali znotraj gno-
jen, zunaj cel in zdrav, znotraj pa ves gnil in
bolan; **2. pren. a)** skrivaj bolehaajoč, bolehav,
bolehen, κακῶν poln tvorov, poln gnojnih
razjed (uljes), napolnjen z nesrečo, poln ne-
sreče; **b)** znotraj pokvarjen, zvit, zvijačen,
lokav, potuhnjen, lažniv; *subst.* ὑπουλος,
ó hinavski prijatelj; *adv.* ὑπούλως zvijačno,
lokavo, potuhnjeno, sovražno, ὑπούλως ἔχω
πρός τινα imam na piki koga, sovražim koga

ὑπ-ουράνιος 2 *ep.* pod nebom bivajoč, pod
nebom nahajajoč se, podneben; nebotičen,
do neba segajoč

ὑπουργέω (ὑπουργός) **1.** služim, strežem, po-
magam, ustrezam, ugajam komu, lotim se s
kom dela τινί; **2.** izvršujem, storim, delam
komu kaj τί, οἱ ὑπουργοῦντες pomočniki, τὰ
ὑπουρηγμένα kar smo komu storili

ὑπούρηγμα, ατος, τό, ὑπουργία, ἡ (ὑπουρ-
γός) služba, usluga, prijaznost, ljubeznivost,
dobrota

ὑπουργός 2 (ὑπό, ἔργον) ustrezljiv, uslužen,
pospeševalen, koristen

ὑπο-φαίνω **1. act. trans.** potegnem kaj izpod
česa, pokažem izpod česa θρηῆνυν τραπέζης;
2. act. intr. in pass. polagoma se pokažem ali
pojavi; ἡμέρα dan se zasveti, dan napoči,
zdani se, ἔαρ pomlad napoči, pomlad nastopi,
pomlad se začne

ὑπό-φαισις, εως, ἡ (φάος) neznatna svetloba
(razsvetjava) skozi eno okno ali odprtino, te-
sna odprtina, ozek prostor (med prostoroma)

ὑπο-φείδομαι *dep. med.* nekoliko prizana-
šam, ravnjam obzirno; ὑποφειδομένως obzirno

ὑπο-φέρω [*Et.: gl. φέρω*] [*ion. aor. ὑπήνεικα*]

1. nesem (odnesem) izpod česa, odpeljem,
odvedem, rešim (iz nevarnosti) τινά; *pren.*
premaknem, zmešam ἐορτάς, zaplitem, za-
peljujem; **2.** vozim, peljem navzdol; πληγῆν
udarim od zgoraj; *pass. a)* plujem, vozim se
po reki navzdol τῷ ποταμῷ, drvim dol čez
drn in strn; **b)** dam se zapeljati πρὸς τι; skrit
sem pod čim, izgubim pogum, propadem; **3.**
držim kaj nasproti; **a)** ponujam σπονδάς; **b)**
izgovarjam se s čim μῆνας; **c)** vzbujam ἐλπί-
δα; **4.** nosim za kom ὄπλα; **5. pren.** prenašam,
trpim τί *NT*

ὑπο-φεύγω [*tudi v tm.*] skrivaj ubežim, ui-
dem, pobegnem, umaknem se τινά, τί

ὑπο-φήτης, ου, ὁ (φημί) *ep.* razlagalec, tol-
mač, prerok

ὑπο-φθάνω *ep.* [*aor. ὑπέφθην, pt. ὑποφθάς,*
ep. med. ὑποφθάμενος] prehitim, pretečem
koga τινά; *s pt. se prevaja s 'prej', pt. pa z*
določnim glag.: ὑποφθάμενος κτεῖνεν prej ga
je ubil

ὑπο-φθέγγομαι *dep. med.* tiho govorim,
tiho donim, tiho zvenim

ὑπο-φθονέω skrivaj zavidam, sem nevoščljiv
τινί τινος

ὑποφθόνως [*adv. k ὑπό-φθονος; φθονέω*]
skrito, nevoščljivo, s prikrito zavistjo, ὑπο-
φθόνως ἔχω πρὸς τινα skrivaj sem (nekoliko)
nevoščljiv komu

ὑπο-φορά, ἡ izgovor, pretveza, ugovor, sklice-
vanje na kaj τινός

ὑπο-χάζομαι *med. ep.* malo (po malem) se
umikam, τινός od koga

ὑπο-χαράσσω, *at. ὑπο-χαράττω* spodaj včr-
tam, spodaj vdolbem

ὑπό-χειρ, χειρος, ὁ, ἡ *poet.*, ὑπο-χείριος 2
in 3 (χείρ) ki je v roki, ki je v oblasti koga,
podložen, podvržen, ὑποχείριον ποιοῦμαι,
παρέχω τινά podvržem, podjarmim si koga,
ὑποχείριος γίγνομαι pridem pod oblast koga,
ὑποχείριον ἔχω imam v svoji oblasti; ὑποχεί-
ριον λαμβάνω τινά dobim pod svojo oblast

ὑπο-χέω *in med.* [*Et.: gl. χέω*] [*aor. ep. ὑπέ-
χευα*] **1.** sipljem, nasipam, nasipavam, naste-
ljam kaj pod čim τὸ ὑπό τινι; φύλλα ὑποκέχυ-
ται listje je nasuto ali nastlano; **2.** razgrinjam,

razprostiram kaj pod čim τὸ ὑπό τινος; **3.** nalivam med kaj, φυσιολογίαν dajem; povzročam, prizadevam, ἀπιστίη ὑπεκέρχτο αὐτῷ na tihem je dvomil, ni mogel verjeti

ὑπο-χθόνιος 2 in 3 (χθών) podzemeljski, podzemni

ὑπο-οχλέω [v *tm.*] *ep.* valim naprej; *pass.* valim se naprej

ὑποχος 2 (ὑπ-έχω) **1.** podložen, pokoren, podvržen τινί; **2.** kriv česa τινός

ὑπό-χρεως 2 (χρέος) odvisen od koga, zavezan komu τινί

ὑπο-χρῶ spodaj pomažem, namažem, lepiti-čim se τί

ὑπο-χωρέω **1.** umikam se, odhajam *NT*, odstopam, bežim, τινί pred kom, τινός od česa, iz česa, οὐδένα ὄχλον; **2.** grem (počasi, neopazhen) naprej

ὑπό-ψαμμος 2 (spodaj) peskovit, peščen, s peščenimi tlemi

ὑποψία, ἡ, *ion.* **ὑποψίη** (ὑπ-οπτος) sumnja, sum, sumljivost, nezaupljivost; *pl.* razlogi za sum; ὑποψίαν ἔχω sumim, imam na sumu

ὑπόψιος 2 (ὑπ-οπτος) *ep.* preziran, zaničevan, τινός od koga

ὑπτιάζομαι *pass.* (ὑπτιος) *poet.* nagibam se nazaj, omahnem χάρα

ὑπτίομαι *pass.* zvrnem se, prekucnem se

ὑπτιος 3 [*Et.*: iz ὑπό; *prim. lat.* supīnus] **1.** nazaj nagnjen ali naslonjen, vznak, na hrbtu ležeč, nazaj, ritenski ἐξ ὑπτίης διανέω; **2.** obrnjen narobe, ἀσπίς ὑπτία obrnjena (votla) stran ščita; **3.** raven, plan Αἴγυπτος

ὑπωμοσία, ἡ (ὑπ-ὄμνυμι) s prisego potrjen ugovor zoper zakonski predlog (če je bil predlagan kak nov zakon, je moral tisti, ki je hotel kot tožnik nastopiti proti njemu, svoj namen pod prisego izjaviti, nato pa so sprejem novega zakona odložili za nedoločen čas)

ὑπ-ὄπια, τὰ (ὄψ) *ep.* lice (pod očmi), obraz, obličje

ὑπωπιάζω bijem v obraz, mučim *NT*

ὑπ-ὠρεια, ἡ, *ion.* **ὑπ-ὠρεα**, **ὑπ-ὠρέη** (ὄρος) podgorje, podnožje, vznožje, koren

ὑπ-ὠρορε *gl.* ὑπ-ὄρνυμι

ὑπ-ὠρόφιος 2 in 3 (ὄροφή) pod isto streho živeč (bivajoč), v (isti) hiši živeč (bivajoč); *subst.* ὁ gost

ὑπῶρσα, **ὑπῶρτο** *gl.* ὑπ-ὄρνυμι

´ργις, ιος, **´ύργις**, ὁ Hirgis, Sirgis, pritok Tanaisa

´ρίη, ἡ Hirija **1.** mesto v Bojotiji; **2.** mesto v Japigiji (med Tarentom in Brundizijem)

´ρακάνια, ἡ Hirkanija, dežela med Kaspijskim morjem in Medijo; *adi.* **´ρακάνιος** 3 hirkanijski, hirkanski

´ρμίνη, ἡ Hirmina, mesto v severni Elidi

´ς, ὄος, ὁ, ἡ [*Et.*: iz *ide.* *súH-s *ali* *séuH-s (*do-mnevno* iz *séuH- 'roditi', 'povreči'); *prim. stind.* sūkara- 'svinja', *lat.* sūs 'svinja', suīnus 'svinjski', *sl.* svinja, svinjski, *stvnem.* sū 'svinja', *nem.* Sau 'svinja', Schwein 'svinja', 'prašič'] [*Obl. acc.* ´ν, *pl.* ´ς, *ep. dat. pl.* ´εσσι, *acc. pl.* ´ας] svinja, prašič, merjasec

´σγίνο-βαφής 2 (´σγινον, βάπτω) škrlaten

´σδος, ὁ *ajol.* = ὄζος

´σιαί, αἱ Hizije, mesto v Bojotiji

´σμίνη, ἡ [*dat.* ´σμῖνι] bitka, boj; πρώτη ´σμῖνῃ sprednja bojna vrsta; *adv.* ´σμῖνῆρδε v boj

´σπληξ, ῆγος, ἡ hisplega (hispleks), vrv, ki je bila potegnjena preko dirkališča; za njo so stali tekmovalci pred tekmo

´σσός, ὁ [*Et.*: *prim. lat.* pīlum] kopje, sulica

´σσωπος, ἡ hisop, hizop (dišeča trava) *NT*

´στάσπης, ου *in* ους, ὁ [*dat.* ´στάσπῃ, *acc.* ´στάσπῆν, *voc.* ´στάσπῆ, ´στάσπα, *ion. gen.* ´στάσπεος, *dat.* ´στάσπει, *acc.* ´στάσπεα, *voc.* ´στάσπες] Histasp, ime nekaterih plemenitih Perzijcev **1.** prijatelj Kira Starejšega; **2.** Darejev oče

´στάτιος 3 *ep.*, **´στατος** 3 skrajni, skrajnji, zadnji, najpoznejši, poslednji, v *prevodu* včasih naposled, nazadnje; *adv.* ´στατον, ´στατα zadnjikrat, zadnjič, naposled

´στέρα, ἡ, *ion.* **´στέρη** [*Et.*: iz *ud-terā iz *ide.* *ud-tero-; *prim. stind.* udāram 'trebuh', *gr.* ´στρος 'trebuh', *lat.* uterus 'telo', 'trebuh', 'maternica'] maternica

´στεραῖος 3 (´στερος) naslednji, sledeči, poznejši; *subst.* **´στεραῖα**, ἡ *sc.* ἡμέρα drugi dan, naslednji dan, ἐς τῆν ´στεραῖαν, (ἐν) τῆ ´στεραῖα drugi dan, naslednji dan, drugega dne, naslednjega dne, τῆ ´στεραῖα τῆς μάχης dan po bitki

´στερέω, **´στερίζω** (´στερος) **1. a)** poznejši sem, prihajam pozneje, prihajam prepozno

τινός, zamudim (se), zakasnim se, zapoznim se, τινί pridem prepozno h komu, τῆς μάχης ἡμέραις πέντε pridem pet dni po bitki, zamudim bitko za pet dni, ἀπάντων v vsem, τὸ εἰδέναι izvem kaj zadnji, izvem kaj prepozno, τῶν καιρῶν zgrešim, zamudim ugoden čas, κραυγῇ οὐδὲν ὑστερίζουσα τοῦ λαγῶ krik, ki ne zaostaja za zajcem (tj. čim bolj se zajec oddaljuje, tem bolj kričijo lovci, tako da se zdi, da mu vedno sledijo na enaki razdalji); **b)** z *dat.*: zapoznim se, zakasnim se, zamudim se pri čem διώξει; **2. pren. a)** zaostajam za kom, sem manjši τινός *NT*; **b)** potrebujem kaj τί, zmanjka mi česa οἴνου, stradam *NT*; **3. pass.** trpim pomanjkanje, živim v pomanjkanju, manjka mi kaj (česa) *NT*

ὕστερημα, ατος, τό, ὑστερήσις, εως, ἡ pogrešanje, pomanjkanje, uboštvo *NT*, ἀνεπλήρωσαν τὸ ὑμῶν ὑστερημα nadomestili so (vas), da vas nisem pogrešal *NT*

ὕστερίζω = ὑστερέω

ὕστεριξ, ιχος, ὄ, ἡ *ion.* jež, ježevec

ὕστερος [*Et.*: iz *ide.* *ud-tero-s 'višji', 'bolj zunanji'; *prim. stind.* úttara- 'višji', 'bolj zgornji', 'poznejši', 'zadaj se nahajajoč'] **1. o prostoru in času:** ki je bolj zadaj, bolj zadnji, ki je bolj v ozadju, naslednji, drugi, poznejši, τινός za kom, γένει mlajši; *tudi* = δευτερος *Iliada* 16, 479; ὑστέρω pozneje, prepozno; ὑστερας ἔχω πῶλους zadržujem, ὑστερος ἔρχομαι pridem prepozno; ὑστερος ὑπομένω ostanem zadaj, zaostanem, ὑστεροι ἀφίκοντο τῆς συμβολῆς prišli so po bitki, ὑστερος τούτων po teh dogodkih; **2. nižji, slabši, zaostajajoč, slabotnejši** γυναικός, οὐδενός ὑστερος ki za nikomer ne zaostaja, γνώμη v modrosti, πάντα ὑστερά ἐστι vse je manj pomembno; **3. adv.** ὑστερον, ὑστερα, ἐν ὑστέρω, ἐς ὑστέρης, ἐς (τὸ) ὑστερον pozneje, v prihodnje, v bodoče, potem, zatem, naposled, ὑστερον τούτων za temi dogodki, ἐν ὑστέρω τίθεμαί τι manj cenim kaj

ὕστερο-φθόρος 2 (φθείρω) *poet.* ki pozno ugonobi ali kaznuje

ὕφαιμος 2 zalit s krvjo, podplut

ὕφαίνω [*Et.*: iz *ide. kor.* *(h₁)uebh- 'tkati'; *prim. stvnem.* weban 'tkati', 'presti', 'sukati', *nem.* weben 'tkati', *ang.* web 'ujeti v mrežo', 'tkanina', 'mreža'] [*Obl. fut.* ὑφαιῶ, *aor.* ὕφηναι, *pass. pf.* ὕφασμαι, *aor.* ὑφάωθην, *adi. verb.*

ὕφαντός; *ep. praes. cj. 3. sg.* ὑφαίνησιν, *impf. iterat.* ὑφαίνεσκον, *ep. vzpor. obl.* ὑφάω, *praes. 3. pl.* ὑφώσσι] **1. act.** tkem, predem; *pren.* snujem, izmišljam si (naklepe); **2. med.** tkem sebi τί

ὕφ-αιρέω [*tudi* v *tm.*], *ion.* ὑπ-αιρέω [*Et.*: *gl.* αἰρέω; *ion. pt. pf. pass.* ὑπαραιρημένος] **1. act.** spodaj prijemam, jemljem izpod česa τί τινος, odstranjujem, odpravljam τί ὑποψίας, odtegujem, izneverjam ξυμμάχους; **2. med.** jemljem skrivaj zase, izmikam, kradem τί ἔκ τινος, spravljam izpod nog, morim, umorim, odstranim, odstranjujem τινά

ὕφ-αλος 2 (ἄλς) *poet.* pod vodo živeč (bivajoč), podvoden, podmorski

ὕφάντης, ου, ὄ (ὕφαινω) tkalec

ὕφαντικός 3 (ὕφαινω) spreten v tkanju, vešč tkanja; *subst.* ὑφαντική, ἡ *sc.* τέχνη tkalstvo, tkanje

ὕφαντός 3 [*adi. verb. od* ὑφαινω] tkan *NT*; *subst.* ὑφαντά, τά tkanina, sukno, platno z vtkanimi (uvezenimi, izvezenimi) podobami

ὕφ-άπτω, *ion.* ὑπ-άπτω skrivaj podžigam, skrivaj podžgem, skrivaj podnetim; *pren.* razvnamem τινά

ὕφ-αρπάζω, *ion.* ὑπ-αρπάζω [*tudi* v *tm.*] skrivaj izmikam, kradem, grabim, ugrabim, λόγον τινί prestrežem komu besedo, sežem komu v besedo, prekinem koga, τὸν πόρον prebredem z nepričakovanim (nenadnim) napadom

ὕφασμα, ατος, τό (ὕφαινω) tkanje, tkanina

ὕφάω (ὕφή) *ep.* = ὑφαινω

ὕφ-έζω *gl.* ὑπ-είσας

ὕφειμένως [*adv. pt. pf. pass. od* ὑφ-ίημι] popustljivo, malodušno, plaho, ponižno

ὕφ-έλκω [*impf.* ὑφέλλκων, *ep.* ὑφελκων] (skrivaj) proč potegnem, vlečem, odstranim χούνη, τινά ποδοῖν koga za noge

ὕφ-έρπω [*tudi* v *tm.*; *impf.* ὑφεῖρπον] *poet.* skrivaj se priplazim, prilezem, se prikradem, ὑφεῖρπε γὰρ πολύ zopet in zopet sem moral misliti na to; *drugi:* novica se je namreč na tihem daleč širila

ὕφή, ἡ = ὕφασμα

ὕφ-ηγέομαι *dep. med.* **1.** grem, korakam počasi naprej, kažem pot, vodim; **2.** svetujem komu kaj, napeljujem, navajam

ὕψηγησις, εως, ἢ navodilo, spodbuda, poduk, nasvet

ὕψηγητήρ, ἥρος, ὁ, **ὕψηγητής**, οὔ, ὁ kaži pot, vodnik, svetovalec, učitelj

ὕψ-ηνίοχος, ὁ **1.** *pri Ksenofontu*: podvoznik, voznikov služabnik; **2.** *ep.* ki drži uzdo (vajet, vajeti), voznik

ὕψ-ιζάνω usedem se, uležem se, udiram se χῶμα

ὕψ-ιήμε [*pogosto v tm.*], *ion.* **ὕπ-ιήμε** [*pt. aor. ὑφέντες*]

I. act. trans. in pass. a) podložim, podstavim, spodaj pritrdim, τινί τι kaj pod kaj; **b)** dol pošiljam, dol spuščam, dol mečem τινί τι, ὑπό τινι pod kaj, τινί s čim, ἔς τι na kaj; **λόχον** pripravljam zasedo, ἴστία spenjam, zvijam; **c)** skrivaj pošiljam, nagovarjam, podpihujem, naročam, delam, τινά τι koga za kaj; **d)** prepuščam, izročam ἀλγηδόνι; **e)** popuščam, dovoljujem, odneham, odnehavam, ponižujem;

II. act. intr. in med. 1. a) dopuščam, priznavam, popuščam, τινί komu, τινός v čem, τὸ ὕδωρ ὑπέρκειται τοῦ ψυχροῦ voda izgublja mrzlot; **b)** zaostajam, zanemarjam se, ὑφειμένη πλέω plujem s spetimi (z zvitimi) jadri = plujem ponižno; **2.** dol se spuščam, usedam se, umikam se, vdajam se, podvržem se τινί, pogum mi upade; **3.** dopuščam, dovoljujem, priznavam οὐδενί; **4.** pripravljen sem na kaj; **5.** priplazim se τινί ὡς ἔχιδνα; stiskam se h komu, ovijam se koga

ὕψ-ίστημι, *ion.* **ὕπ-ίστημι** [*Et.: gl. ἴστημι*] [*aor. 3. pl. ep. ὑπέσταν*]

I. act. trans. in pass. 1. postavljam, polagam kaj pod kaj, podlagam τινί τι, τινί pod kaj; **2.** skrivaj nastavljam (na prežo) τινά, γνώμας σοφάς dajem modre nauke;

II. act. intr. in med. 1. a) postavljam se pod kaj, stojim pod čim, podvržem se komu, podredim se τινί; γάλα usedam se; **b)** postavljam se skrivaj na prežo, v zasedo ἔν τινι; **2.** ustavim se, ne bežim, postavljam se v bran (nasproti komu), upiram se, vztrajam, zdržim τινί, πρὸς τι, τινά; **3. a)** jemljem nase, prevzemam ἀρχήν, ponujam se, ἐθέλοντής oglasim se kot prostovoljec, javim se kot prostovoljec; **b)** obljubljam, obetam

ὕψ-οράω *in med.* [*aor. ὑπέδον*] **1.** gledam od spodaj, gledam postrani, gledam sumljivo,

gledam zavistno, gledam nezaupljivo; **2.** preplašen sem, nerad vidim

ὕ-φορβός, ὁ *ep.* svinjar, svinjski pastir

ὕψ-ορμίζομαι *med.* usidram se, priplujem v pristanišče

ὕψ-ό-ωσι *gl.* ὑφαίνω

ὕψ-υδρος 2 (ὕδωρ) pod vodo

ὕψ-αγόρᾱς, *ion.* **ὕψ-αγόρης**, ου, ὁ (ὕψι, ἀγορεύω) širokousten, bahav, ošabno govoreč

ὕψ-αύχην, ενος, ὁ, ἡ (αὐχίην) z visokim tilnikom (vratom), visokovrh, ponosen

ὕψ-ερεφής 2 (ἐρέφω) visokostrešnat, z visoko streho, visok

ὕψηλό-νους 2 visokomiseln, visoko misleč, velikodušen; *subst.* τὸ ὑψηλόνουν visokomiselnost, velikodušnost, duhovna vzvišenost

ὕψηλός 3 (ὕψι) **1.** visok, visokoležeč, strm; *subst.* **ὕψηλόν**, τό višava; **ὕψηλά**, τά nebo, višine; *adv.* ὑψηλά visoko; **2. a)** vzvišen, odličen, povzdignjen, krasen; **b)** prevzeten, ponosen, ošaben κομπέω

ὕψηλο-φρονέω baham se, sem prevzeten *NT*

ὕψ-ηρεφής 2 *ep.* = ὑψ-ερεφής

ὕψ-ηχής 2 (ἡχέω) ki glasno rezgeta ἔπιπος

ὕψι *adv. ep.* [*Et.: iz ide. *ūpso-, kar je nastalo iz ide. *up-s-, to pa iz *upo, *up 'od spodaj navzgor'; prim. stind. úpa 'na', 'k', 'pri', upamá- 'najvišji', gr. ὕπο, ὑπό 'dol', 'pod', 'spodaj', ὑπατος 'najvišji', sl. visok, got. uf 'na', stv-nem. ūf 'na', nem. auf 'na'] **1.** visoko, v višini, na višavi, zgoraj, na visokem morju; **2.** kvišku, navzgor; *sup.* **ὕψιστος** 3 *poet.* najvišji, najbolj vzvišen; τὰ ὑψιστα nebesa *NT**

ὕψι-βατος 2 (βαίνω) *poet.* visok, visokonog

ὕψι-βρεμέτης, ου, ὁ *ep.* visoki gromovnik; *adi.* ki visoko grmi, visoko grmeč

ὕψι-ζυγος 2 *ep.* ki sedi visoko na krmilu, v višavah vladajoč, veleoblasten, zelo oblasten

ὕψι-κάρηνος 2 (κάρηνον) *ep.* visokoglav, visokovrh

ὕψι-κερωσ, ων (κέρασ) *ep. poet.* visokorogat, z visokim rogovjem

ὕψι-κομος 2 (κόμη) *ep.* visokolisten

ὕψι-κόμπως *adv.* (κόμπος, κομπέω) prevzetno, širokoustno, bahato, bahavo

ὕψι-πετήεις, ὑψιπετήεσσα, ὑψιπετήεν, **ὕψι-πέτης** 2, **ὕψι-πετής** 2 (πέτομαι) *ep. poet.* ki visoko leta, visokoteleč

ὕψι-πέτηλος 2 (πέταλον) *ep.* visokolisten, visokovrh

ὕψι-πολις 2 *poet.* najvišji, najodličnejši, najuglednejši v mestu

ὕψι-πους, ὕψι-πουν, ποδος (πούς) *poet.* ki visoko hodi, visoko hodeč, vzvišen, visoko nad zemljo

ὕψι-πυλος 2 (πύλη) *ep.* ki ima visoka vrata, z visokimi vrati, visokovraten

ὕψι-πυργος 2 (πύργος) *poet.* ki ima visoke stolpe, z visokimi stolpi, visokostolpen

ὑψιστος 3 *gl.* ὕψι

ὕψο-θεν *adv.* (ὑψος) *ep. poet.* **1.** od zgoraj, iz višave; **2.** v višavi, zgoraj

ὕψο-θι *adv.* (ὑψος) v višavi, visoko

ὕψ-όροφος 2 (ἑρέφω) visok, z visoko streho, visokostrešnat, visokostrešen

ὑψος, ους, τό (ὑπέρ) višava, višina, visočina, vrh, vzvišenost, visokost *NT*

ὑπό-σε *adv.* v višavo, kvišku

ὑψοῦ *adv. ep. ion. poet.* visoko

ὑψόω povzdigujem, povišujem *NT*

ὑψωμα, ατος, τό višava, višina, poviševanje *NT*

ὑω [*fut.* ὕσω, *aor.* ὕσα, *pass. pf.* ὕσμαι, *aor.* ὕσθην, *med. fut.* ὕσομαι (*pass.*)] **1. intr.** dajem dež, naredim (povzročim, storim), da dežuje, ὕει dežuje, ὕοντος πολλῶ ker je zelo deževalo; **2. trans.** premočim (z dežjem), ὕσθησαν Θῆβαι v Tebah je deževalo, ἡ γῆ ὕεται v deželi dežuje

Φ, φ

Φ, φ (φεῖ, φῖ) fi (phi), enaindvajseta črka grškega alfabeta, kot številka φ' = 500, φ = 500.000

φάανθην, φάάνθη gl. φαίνω

φάάν-τατος 3 [sup. k φαεινός] ep. najsvetlejši ἀστῆρ

φαγέδαινα, ἡ razjeda, rakasta tvorba, raku podobna tvorba

φαγεῖν [Et.: prvotni pomen glag. je 'imeti delež (pri čem)', izhaja pa iz ide. kor. *b^hag- 'podeliti', 'razdeljevati', 'dobiti delež', 'biti deležen'; prim. stind. bhájati '(on) podeli', 'je deležen', 'sprejme', bhága- 'bog (ki podeljuje delež, usodo, bogastvo ...)', sl. bogat, ubog, bog (Bog)] [Obl. inf. defect. aor. ἔφαγον k ἐσθίω; ep. φάγον, cj. 3. sg. φάγησι, inf. φαγέειν in φαγέμεν, NT fut. φάγομαι, 2. sg. φάγεσαι] pojesti, snesti, požreti, uživati, použiti, potrošiti, zapraviti

φάγος, ὁ požeruh, požrešnež NT

φᾶγός, ἡ = φηγός

Φάγρης, ἡτος, ὁ, ἡ Fagret, mesto v Makedoniji

φάε [aor. 3. sg. od φάω] ep. prikazal se je, nastopil je, napočil je ἡμέρα

φάεα [acc. pl. od φάος] gl. φῶς

φάέθων 3 (φαίνω) ep. poet. svetel, bleščeč, πάννηχα καὶ φάέθοντα ponoči in podnevi

φαεινός 3 ep., ajol. φαεννός, at. φᾶνός svetel, bleščeč, blesteč

φαείνω ep. [aor. pass. (ἐ)φάάνθην, 3. pl. φάανθην] **1.** intr. sijem, svetim se; **2.** trans. razsvetljuje, svetim; pass. kažem se, pokažem se, vidim se, svetim se ὄσσε

φασί-μβροτος 2 ep. (φάω, βροτός) ki sveti ljudem

φάθι gl. φημί

Φαίᾱξ, ἄκος, ὁ, pl. ep. Φαίηκες, οἱ Fajaki, prebivalci otoka Sherija

φαιδ-ιμόεις 3 ep., φαίδ-ιμος 2 in 3 ep. (φαιδ-

ρός) **1.** blesteč, svetel, bleščeč; **2.** krasen, lep, postaven; slaven

Φαίδρη, ἡ Fajdra, Tezejeva žena

φαιδ-ρός 3 (φαίνω) svetel, jasen; pren. veder, vesel, dobre volje

φαιδρώω, φαιδ(ρ)ῦνω (φαιδ-ρός) razvedrim, razsvetljuje, čistim; pren. razveseljujem; pass. vesel sem, sem dobre volje

Φαίδων, ωνος, ὁ Fajdon, Sokratov učenec iz Elide

Φαιδώνδᾱς, ου, ὁ Fajdondas, Sokratov učenec iz Teb

φαιλόνης, φαιλόλης, ου, ὁ popotni plašč (= lat. paenula)

φαίνω [Et.: iz *φάν-ιω iz ide. kor. *b^heh₂- 'sij', 'blišč', 'svetloba', *b^hel(H)- 'sijoč', 'bel'; prim. gr. σαφής, φάος, φάλος, φάλιος, sl. bel] [Obl. fut. φανῶ, aor. ἔφηνα, sib. pf. πέφαγμα, krep. pf. πέφηνα, pass. pf. πέφασμαι, inf. πεφάνθαι, sib. pass. aor. ἐφάνθην, krep. pass. aor. ἐφάνην, fut. φανήσομαι, adi. verb. φαντός; med. fut. φανοῦμαι, aor. ἐφηνάμην; ep. inf. praes. φαινέμεν, impf. φαῖνον, pass. φαινόμην, iterat. φαινέσκετο, aor. pass. φάνην, 3. pl. φάνεν, cj. φανήης, inf. φανήμεναι, iterat. φάνεσκε, fut. II. πεφήσεται, ion. fut. med. φανέομαι]

I. act. 1. trans. a) naredim (storim, povzročim), da se sveti, spravim na dan (na svetlo), odkrijem, odkrivam, razkrijem, razkrivam κατὰ ἐς τὸ φῶς, kažem ὁδόν τινι, pokažem, pošljem τέρας, ὄνειρατα, σημεῖα, σήματα, odkrijem μηρούς, κεφαλήν, dam, podelim, naklonim γόνον, παράκοιτιν τινι, τινὰ δειλόν slikam koga kot bojazljivca; ἔφηνα ἄφαντον φῶς izzval sem skrito iskro; **b)** pren. o sluhu: naredim (storim), da se kaj sliši, naredim (storim), da se kaj razlega, ἀοιδὴν zapojem, začnem κωκύματα; **c)** kažem, pokažem, odkrijem, odkrivam νοήματα, ἀρετήν, ἀεικεί-

ἔρχομαι pridem na svetlo, razglasim se *NT*, ἐς τὸ φανερόν ἄγω spravim na svetlo, razglasim, ἐς τὸ φανερόν καθίστημί τινα postavim koga na odlično mesto; ἐπὶ φανεροῦς ξυνήλθομεν sešli smo se v mnenju, da je vse jasno; **5. adv.** φανεροῦς javno, očitno, odkrito, vpričo vseh, razločno

φανερόω 1. *act.* naredim vidno, razjasnim, razodenem, odkrivam, prikazujem, razglašam *NT*; **2. pass.** prikazujem se, kažem se, pokažem se, razodevam se, postajam znan, postajam slaven *NT*

φανέρωσις, εως, ἡ razodevanje, razodetje *NT*

φάνεσκε, φανήης, φανήμεναι *gl.* φαίνω

φᾶνός¹ 3 = φαεινός

φᾶνός², ὁ svetilka, plamenica, bakla, oljenka *NT*

φαντάζομαι *pass.* [*fut.* φαντασθήσομαι, *aor.* ἐφαντάσθη] **1.** postajam viden, pokažem se, pojavljam se; *subst.* φανταζόμενον, τό prikazen *NT*; **2.** kažem se v lepi opravi, hvalim se, baham se, ponašam se, šopirim se

φαντασία, ἡ 1. predstava; pojav, prikazen, podoba, slika (v duši), predočitev, domišljija; **2.** blesk, sijaj *NT*

φάντασμα, ατος, τό (φαντάζομαι) **1.** prikazen, pojav, podoba, slika, predstava; **2.** prikazen v sanjah, duh, strah *NT*

φαντί *dor.* = φασί

φάο *praes. imp. ep. od* φημί

φάος, ους, τό [*gl.* φαίνω; *dat.* φάει, *pl.* φᾶσα, φάσεων, φᾶσει in φάεσσι, *ep.* φῶος, *at. skrč.* φῶς, φωτός, φωτί; *pl.* φῶτα, φώτων] **1.** luč, (dnevna ali sončna) svetloba, dan, ἐν φάει podnevi, φάοσδε, φώοσδε na svetlo, na dan, ἔτι φάους ὄντος dokler je še dan **a)** luč življenja, življenje, φάος ὄρω, βλέπω živim; **b)** javnost, εἰς φῶς φαίνω (λέγω) javno, odkrito povem; **c)** sreča, blagor, rešitev, zmaga, up; **d)** rešitelj, okras, ljubljeneč; **2.** plamenica, bakla, oljenka, svetilka; **3.** luč oči, vid; *pl.* οἶ

φαραγγώδης 2 poln prepadov, prepaden

φάραγξ, αγγος, ἡ [*Et.: iz ide. kor. *b^herh₂-* 'obdelovati z ostrim orodjem', 'razklati'; *sor. gr.* φάρος 'plug', 'ralo', φάρω 'orjem s plugom', *morda tudi lat.* feriō 'udarim', 'bijem', 'prebodem', forō 'prevrtam', 'prebodem', *sl.* brana,

brazda] (skalna) globel, jarek, predor, brezno, prepad, dolina

Φαρβαιθίτης νομός, ὁ Farbajtitiski nomos (okraj), okraj mesta Farbajt (Φάρβαιθος) v spodnjem Egiptu

Φᾶρέες, οἱ *ion.* Fareji, mesto v zahodni Ahaji **φαρέτρα, ἡ, ion. φαρέτρη in φαρετρεών**, ὦνος, ὁ (φέρω) tul, tulec, tok za puščice

φάρκτω = φράσσω

φαρμακ(εί)α, ἡ (φαρμακεύω) 1. raba zdravil, uživanje zdravil; zavdajanje, zastrupitev, zastrupljenje; čaranje, čarovnija; **2.** zdravilo

φαρμακεύς, έως, ὁ *in fem.* φαρμακίς, ίδος ki izdeluje zdravila, ki pripravlja zdravila; *subst.* zdravilar, lekarnar; čarovnik; zastrupljevalec *NT*

φαρμακεύω (φαρμακεύς) uporabljam čarovniška sredstva, čaram, dajem zdravila, ἐς τὸν ποταμόν rabim kaj kot pomirilo proti reki

φαρμάκιον, τό *demin. od* φάρμακον

φάρμακον, τό **1.** zdravilno ali čarodejno zelišče, čarodejna pijača, mamilo, čarovno sredstvo, bajilo; **2.** izdatno sredstvo, zdravilo, lek, strup; **3.** barva; **4.** nenavadna čudna tvarina, *npr.* nafta

φαρμακοποσία, ἡ (πίνω) 1. pitje zdravila; pitje strupa; **2.** omamljenje, omotičnost, omotica (zaradi zastrupitve)

φαρμακός, ὁ = φαρμακεύς *NT*

φαρμάσσω, at. φαρμάττω 1. uporabljam umetna sredstva, uporabljam zdravila; mešam s čim τινί, πέλεκυν kalim, utrujem; **2.** začaram τινά

Φαρνάβᾶζος, ὁ Farnabaz, satrap v Frigiji in Bitiniji

Φαρνάκης, ους, ὁ Farnak, perzijski satrap okoli l. 430 pr. Kr.

Φαρνάσπης, ου, ὁ Farnasp, tast Kira Starejšega

φᾶρος, ους, τό *ep.*, φάρος *poet.* **1.** velik kos tkanine ali platna; platneno ogrinjalo, (mrtvaški) prt, odeja; **2.** plašč, obleka; **3.** jadrovina, jadro; **4.** pajčolan

Φάρος, ἡ Faros, otok ob Nilovem izlivu

φάρσος, ους, τό *ion.* odtrgan kos, del, četrtna πολιός

φάρυγξ, υγγος, ἡ žrelo, goltanec, grlo

φάς *gl.* φημί

φάσανον, τό (σφάττω) *ep.* nož, meč
Φάσηλις, ιδος, ἡ Fazelida, pristanišče v Likiji;
preb. **Φασηλίται**, οἱ Fazeliti, Fazelidci
φάσθαι *gl.* φημί
φάσις, εως, ἡ (φημί) **1.** naznanilo, ovadba; **2.** glas, govornica *NT*
Φᾶσις, ιος, ὁ Fazis **1.** reka v Kolhidi; **2.** reka v Armeniji, zgornji tok Araksa; *preb.* **Φᾶσιανοί**, οἱ Fazijani, Fazijci
φάσκω (φημί) **1.** rečem, pravim, trdim, obetam, menim; *zanikano*: tajim; **2.** hvalim se, ponašam se
φάσμα, ατος, τό (φαίνω) **1.** prikazen, čuden pojav, čuden dogodek, podoba, slika; **2.** prikazen v sanjah, duh, pošast, strašilo
φάσσα, ἡ, *at.* **φάττα** divji golob, grivar
φασσο-φόνος 2 (φονεύω) divje golobe moreč, ἴρηξ golobar
φατ' **1.** *dor.* = φατί, *at.* φησί; **2.** *ep.* = φάτο
φατίζω [*aor.* ἐφάτισα, *pass.* ἐφατίσθην] *ion. poet.* **1.** govorim, pravim, pripovedujem, τό φατιζόμενον kakor pravi pregovor, kakor se pravi, kakor se reče, kakor pravijo; **2.** imenujem
φάτις, ἡ (φημί) *ep. ion. poet.* [*acc.* φάτιν, *voc.* φάτι] **1.** glas, govornica, sporočilo, novica, vest, ἐσθλή φάτις dober glas, slava, κακή φάτις hudobna govornica, βαρεῖα φάτις huda beseda, trda beseda; φάτις εἶσι ἀνδρῶν μνηστήρων govornica o snubačih se bo razširila; ὡς (ὡσπερ) ἡ φάτις kakor se govori, φάτις (ἐπ)έρχεται vest prihaja, glas se širi, novica se širi; φάτις ἔχει τινά govori se o kom, φάτιν τινά ἔχει ἀνήρ o njem se govori, da ...; **2.** govor, (božji) izrek, prerokovanje, ἀπ' οἰωνῶν iz ptičjega leta
φάτινη, ἡ korito, jasli *NT*
φάττα *gl.* φάσσα
φαυλίζω imam za slabo, malo cenim, zaničujem, preziram τινά, τί
φαῦλος 3 in 2, **φλαῦρος** 3 **1. a)** slab, slaboten, preprost, navaden, reven, siromašen ἱμάτιον, σιτία, ποτά, ἀσπίδες navaden; *o osebah*: nizkega rodu, navaden, οἱ φαῦλοι preprosti ljudje, navadni ljudje, οἱ φαυλότατοι vojaki najnižje vrste (najnižjega ranga); **b)** lahek, ne težak ἐρώτημα; **c)** majhen, neznamen, nepomemben ἀρχή, *grd* τὸ εἶδος, prazen ἔπη;

στρατιά neznamen, majhen, φαῦλα ἐπιφέρω navajam stvari, ki so brez pomena; **2. a)** slab, neuporaben, brez vrednosti τείχισμα, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία ali bi bila to slaba selitev?; **b)** *o osebah*: **a)** nesposoben, neuporaben, zanikrn, neizurjen, nevešč, neizvežban, neizobražen τὰ γράμματα, φαῦλος τὴν γνώμην nerazsoden; slab τοξότης; **β)** len, bojazljiv, lahkomiselni; **c)** *moralno*: slab, pokvarjen, izprijen; *subst.* **φαῦλον**, τό malopridnost, pokvarjenost, hudobija; **3. adv.** φαύλως *in* φλαύρως, ἀκούω obrekujejo me, sem na slabem glasu, πράττω nesrečen sem, ἔχω slabo se mi godi, τὴν τέχνην φλαύρως ἔχω neizkušeni sem v večini, nevešč sem v umetnosti

φαυλότης, ητος, ἡ **1.** preprostost, slabost; siromašnost τῆς στολῆς, τῶν βρωμάτων; **2.** nevednost, kratkovidnost, nesposobnost

φάω (φάος) *ep.* [3. *sg. impf.* ἀλι *aor.* φάε] svetim, žarim

φέβομαι *pass.* [*Et.*: iz *ide. kor.* *bʰegʷ- 'teči', 'zbežati', 'pobegniti'; *prim. gr.* φόβος 'strah', *sl.* beg, pobegniti, bežati] prepodijte me; bežim, umikam se, τινά, ὑπό τινι pred kom

φέγγος, ους, τό = φάος luč, sončna svetloba, dnevna svetloba, sijaj, dan, ogenj; *pl.* φέγγη stražni ogenj

φέγγω svetim, razsvetljuje

φείδομαι *dep. med.* [*Obl. fut.* φείσομαι, *aor.* ἐφεισάμην, *pf.* πέφεισμαι; *ep. aor.* φείσατο *in* πεφιδόμην, *opt.* πεφιδόμην, *inf.* πεφιδέσθαι, *fut.* πεφιδήσομαι] **1.** vzdržim se česa, opustim kaj, odtegnem se, izognem se čemu κινδύνου; varujem se μή *NT*, βίου gledam na življenje, μη φείδου vse poskusi, nič ne odnehaj, μη φείδου διδάσκειν ne obotavljaj se; **2. a)** prizanašam, varujem τινός; prizanesljivo (milostno) ravnam s kom; **b)** varčujem, varčno ravnam s čim, štedim χρημάτων; sem varčen, skoparim

φειδομένως *adv.* skopo, pičlo *NT*

φειδώ, οῦς, ἡ, **φειδωλή**, ἡ *ep.* (φείδομαι) **1.** prizanašanje, varovanje, usmiljenost; **2.** varčnost, štedljivost, skopost

φειδωλός 3 (φείδομαι) prizanesljiv, varčen, štedljiv, skop χρημάτων

Φείδων, ωνος, ὁ Fejdon **1.** kralj Tesprotov; **2.** tiran v Argosu; **3.** eden izmed tridesetih tiranov v Atenah

φειλάμενος 3 (φιλέω) ljubljjen
φελόνης *gl.* φαιλόνης
φενᾶκίζω varam, slepim, goljufam τινά
φενᾶκισμός, ὁ prevara, slepilo
Φενεός, ἡ Fenej, mesto v Arkadiji
φένω [*gl.* θείνω; *aor.* ἔπεφνον *in* πέφνον; *inf.* πεφνέμεν, *pt.* πεφνών, *pf. pass.* πέφαμαι, *fut.* II. πεφήσομαι] ubijem, umorim, iztrebim, zatrem, pokončam
Φεραί, αἱ Fere, mesto v Tesaliji; *preb.* **Φεραῖος**, ὁ Ferajec, Ferec
φερ-ανθής 2 (φέρω, ἄνθος) ki prinaša rože, rože noseč, rože prinašajoč
φέρβω 1. *act.* pasem, hranim, krmim, preživljam τινά; 2. *med.* hranim se ὑπό τινος, pasem se, srebam, srkam iz česa
φερ-έγγυος 2 (ἐγγύη) 1. ki daje poroštvo, ki jamči, ki porokuje, porokujoč, ki je pôrok, *subst.* pôrok, jamčevalec, garant, τινός za kaj, φερέγγυός εἰμι παρασχέιν zmožen sem, morem, τί γὰρ κεύεις, ὧν ἐγὼ φερέγγυος kar bi mogla storiti (*Sofokles, Elektra* 942); 2. zadosten, zanesljiv, vesten, πρὸς τὰ δεινὰ φερεγγυάτατος ἐφάνη v nevarnostih je pokazal največjo požrtvovalnost (vestnost); 3. pripraven, sposoben διασῶσαι τὰς νέας
φéré-ζυγος 2 (ζυγόν) jarem noseč, jarem prenašajoč, vprežen ἵππος
Φερε-κράτης, ους, ὁ Ferekrat, pesnik stare atiške komedije
φéré-οικος 2 *ion.* ki nosi hišo s seboj, hišo noseč (prenašajoč) s seboj
φέρεσκε *gl.* φέρω
φερε-στάφυλος 2 (σταφυλή) ki nosi grozdje, grozdje noseč
φέρην *dor.* = φέρειν
Φέρης, ητος, ὁ Feret, Admetov oče
φέριστος 3 *gl.* φέρτερος
φερνή, ἡ (φέρω) *poet.* dota, oprava, oprema, bala
Φερσεφάττη, ἡ *gl.* Περσεφόνη
φέρτε *gl.* φέρω
φέρ-τερος 3 (φέρω) *ep. poet.* vrlejši, hrabrejši, močnejši, odličnejši, boljši, koristnejši; *sup.* φέρ-τατος *in* φέρ-ιστος 3 zelo vrl, najboljši, najodličnejši, *pos. v nagovoru:* preljubi, predragi, moj ljubi, dragi moj

φέρτρον, τό *ep.* mrtvaški oder, nosilnica, nosila

φέρω [*Et.:* *iz ide. kor.* *b^her- 'nesti', 'nositi'; *prim. stind.* bháriti '(on) nese', *lat.* ferō 'nesem', 'nosim', *sl.* berem, nabiram, breme, breja] [*Obl. fut.* οἶσω, *aor.* ἤνεγκα, ἤνεγκον, *pf.* ἐνήνοχα, *pass.* ἐνήνεγμαι, ἐνήνεγξαι, ἐνήνεγκται, *aor.* ἤνέχθη, *fut.* ἐνεχθήσομαι, οἰσθήσομαι, *adi. verb.* οἰστός, οἰστέος, φερτός; *med. fut.* οἶσομαι (*tudi pass.*), *aor.* ἤνεγκάμην, ἤνεγκόμην, *imp.* ἐνεγκοῦ; *ep. praes. cj. 3. sg.* φέρησι, *imp. 2. pl.* φέρτε, *inf.* φερέμεν, *impf.* φέρον, *iterat.* φέρεσκε, *fut. act. inf.* οἰσέμεν; *aor. act.* ἤνεικα, ἔνεικα, *inf.* ἐνεικέμεν, ἐνεῖται, *med.* ἤνεικάμην *in* ἐνεικάμην, *aor. mixt. imp.* οἶσε, οἰσέτω, οἶσετε, *inf.* οἰσέμεν(αι); *ion. aor. inf.* οἶσαι, *pass. pf.* ἐνήνεγμαι, *aor.* ἤνείχθη; *vzpor. obl. φορέω, ep. praes. cj. 3. sg.* φορέησι, *inf.* φορέειν, φορήναι, φορήμεναι; *impf.* φόρον, *iterat.* φορέεσκε, *aor.* φόρησε; *NT fut.* φορέσω, *aor.* ἐφόρεσα]

I. act. trans. 1. a) nosim, imam na sebi ἱμάτιον, χερμάδιον, ὅπλα oborožen sem, κοῦρον γαστέρι nosim pod srcem, ἄψοφον βάσιν = ἀψόφως βάινω; **b)** prinašam, τι πρὸς τινα kaj h komu; *pt.* φέρων pogosto = s, z: πρέσβεις ἤλθον δῶρα φέροντες z darili, ἤλθον τὰ ὅπλα φέροντες z orožjem; *pt.* φέρων *stoji tudi pogosto za natančen opis dejanja:* ἔγγχος ἔστησε φέρων prinesel je sulico in jo je postavil, σῆτον παρέθηκε φέρουσα prinesla je jed in jo postavila pred njega; **c) pren.** prenašam, prettrim, vzamem nase λυγρά, κακά, τύχας, τὰς διατριβὰς prenašam, ῥᾶστα τὸν βίον, συμφορὴν; ἀλγεινῶς, χαλεπῶς φέρω težko prenašam, težko mi je, žalosten sem, zamerim, nejevoljen sem, *tudi z dat.* τῷ πολέμῳ, ἐπὶ τῇ πολιορκίῃ; *o jedi:* prenašam, prebavim ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν; **2. a)** (nosim in) premikam, odnesem, odpeljem πόδες μιν ἔφερον, μένος ἰθύς τινος grem naravnost nad koga; *o ladji:* vozim, pripeljem ἐνθάδε, ἐπὶ πόντον; *o vetru:* ženem, podim ἄνεμος νῆας (ἄνεμος φέρων ugoden veter); zanesem ἀελλαι ἐπὶ πόντον, podim sem ter tja ἐνθα καὶ ἐνθα, raznesem πῦρ, odnesem ἔπος; ἄρμα vlečem, vozim, peljem πόλινδε; *pass. a)* meče, zanaša, podi me kdo ἀνεμοῖς φέρομαι, φέρομαι τῇ ἐπιθυμίᾳ žene me (prevzame me) poželenje; **β)** padam, tečem, letim πᾶν δ' ἤμαρ φερόμην, ἦκε φέρε-

σθαι vrgel ga je, da je padel; πόδα προέηκε φέρεσθαι izpustila je nogo, da je padla, ὁμόσε drvim, planem na kaj ἐπί τινι, εἷς, ἐπί τινα, κατὰ τῶν πέτρων zvrnem se s skale, padem s skale, δρόμῳ πρὸς τινα v skoku dirjam proti komu; *o konju*: ἵππος βίᾳ φέρεται uide, uteče; ἐπὶ τῷ ἄρματι vozim se; φυγῆ εἷς τινα bežim h komu, ὅποι γῆς *gl.* ὅπου; τὸ βέλος διπλάσιον φέρεται sega dvakrat tako daleč, nese dvakrat tako daleč; *pt.* φερόμενος naglo, hitro, urno, nenadoma; φερόμενοι ἐσέπιπτον hitro so napadali, ἤξει φερόμενα τὰ κακά hitro bo prišla nesreča, ὠχόμην φερόμενος ἀπὸ τῆς ἐλπίδος nenadoma sem bil razočaran; **γ)** uspevam, imam uspeh, srečno se iztečem, νόμοι οὐ καλῶς φέρονται zakonom se slabo godi, καλῶς (εὖ) φέρομαι dobro se mi godi, κακῶς φέρομαι slabo je z menoj, slabo se mi godi; **β)** odnesem, ugrabim, pograbim τεύχεα, ἔναρα, grem si po kaj τεύχεα παρά τινος, φάρμακα; *pos.*: **α)** pridobim, več dosežem, μισθὸν dobivam plačo, imam korist; **β)** ἄγω καὶ φέρω ropam (zasušnjujem) in plenim, oropam do golega, zasužnjim; **γ)** **α)** nosim kam, prinašam, donašam, dajem, δῶρα, plačujem φόρον, μισθόν; ψῆφον glasujem, χάριν izkazujem uslugo, ustrezem, storim kaj komu na ljubo; *toda Sofokles, Kralj Ojdip 764* χάριν φέρω izkaže se mi milost, hvaležen mi je kdo; *pren.* prispevam, pripomorem εἷς τι; **β)** prinašam vest, sporočam, javljam μῦθον, ἀγγελίαν; φέρεται (*lat.* fertur) govori se, baje; *pos.* govorim o čem, pripovedujem, κλέος razširjam; *pass.* εὖ φέρομαι sem na dobrem glasu; *opp.* πονηρῶς φέρομαι sem na slabem glasu; **δ)** **α)** nosim, rodim, prinašam καρπὸν *NT*, φάρμακα, ὄρια πάντα; *abs.* ἡ γῆ φέρει zemlja je rodovitna; prinašam korist, δόξαν vzbujam mnenje; **β)** nosim v sebi; τὸ πᾶν τοῦ πολέμου αἱ νέες φέρουσι odločitev boja je odvisna od ladij; **γ)** naredim, povzročim, pripravim τὸ σωθῆναι, κακά, νίκη, πόλεμον vnamem, ὥσπερ τὸ δίκαιον ἔφερε kakor je zahtevala pravičnost;

II. act. intr. 1. žene me kdo, podi me kdo, hitim, φέρουσα (*sc.* ἑαυτήν) ἐνέβαλε νηὶ φιλίη z vsilo (naravnost) se je zagnala na prijateljsko ladjo; **2. a)** razprostiram se, segam do λιμῆν, ležim proti čemu ἡ ἐπὶ θάλασσαν φέρουσα χώρα; **β)** *o poti (tudi brez ὁδός):* vo-

dim, peljem kam ὁδὸς φέρει ἐς ἱρόν, αἶ ἐς τὴν πόλιν φέρουσαι πύλαι, ἡ πρὸς ἔω ἐπὶ Σοῦσα φέρει; **ε)** nanašam se na kaj, merim na kaj, kažem na kaj, ἡ γνώμη ἔφερε mnenje je bilo, τοῦ στρατηγοῦ ὁ νόος ἔφερε poveljnik je menil (mislil), da ..., αἶ γνῶματὸ τὸ αὐτὸ ἔφερον so isto mislili; **δ)** sem za kaj (kot kaj), rabim za kaj (kot kaj), εἷς ἄκειςιν, φέρει ἐς αἰσχύνην sem v sramoto, delam sramoto, τὰ πρὸς τὸ ὑγαίνειν φέροντα kar pripomore k zdravju; **ε)** τὸ ἐκ θεῶν φέρον božja volja, usoda; **φ)** *imp.* φέρε prines!; *nav. kot adv.* daj!, dajte!, pojdi!, pojdite!, urno!, kvišku!, φερ' εἰπέ δή μοι daj, povej mi!, povej mi no!, φέρε ἀκούσω povej (da slišim), φέρε δή ἴδωμεν pogledjva torej!;

III. med. 1. odnašam, prinašam zase (s seboj), ugrabim si, jemljam s seboj, grem si po kaj, οἶνον pijem, uživam, zaužijem; prinesem s seboj ὕδωρ, ποδάνιπτρα, nosim s seboj φορβήν, σῖτον οἰκοθεν prinesem si od doma, φερομαί τι ἐν χερσίν nosim kaj v svojih rokah; **2.** pridobivam si, prejemam, imam, dobivam, dosežem zase δῶρα, δέπας, πλέον več dobim ali dosežem, μάντις πλέον φέρεται je modrejši

φεῦ 1. vzklik bolesti ali nejevolje: ah!, joj!, gorj!; *tudi podvojeno:* φεῦ φεῦ; φεῦ δῆτα da, gorj!; *veže se z nom.* (φεῦ τάλας) *ali z gen.* φεῦ τῆς ἀνοίας; **2.** vzklik strmenja ali veselja: ah!, joj!, φεῦ τοῦ ἀνδρός kakšen mož!, φεῦ τὸ λαβεῖν πρόσφθεγμα kakšna radost, da slišim!

φεύγω [*Et.*: iz *ide. kor.* *b^heug- 'bežati'; *sor. lat.* fugiō 'bežim', fuga 'beg'] [*Obl. fut.* φεύξομαι *in* φευξοῦμαι, *aor.* ἔφυγον, *pf.* πέφευγα, *adi. verb.* φευκτός, φευκτέον, ἄφυκτος; *ep. praes. inf.* φευγέμεν(αι), *impf.* φεῦγον, *iterat.* φεύγεσκε, *aor.* φύγον, *cj. 3. sg.* φύγησι, *opt. 2. sg.* φύγοισθα, *inf.* φυγέειν, *iterat.* φύγεσκε, *pf. act. pt.* πεφευγότες *in* πεφυζότες, *med. pt.* πεφυγμένος] **1.** bežim, pobegnem, utečem, uidem τινά, τί, umaknem se, rešim se iz česa τινός, ἐκ, ὑπέκ, ἀπὸ τινος; ἡνία ἐκ χειρῶν zdrsnem, padem iz rok; ὑπὸ τινος požene me kdo v beg, bežim pred kom; ἐς, ἐπὶ, πρὸς τινα pribеžim h komu; *včasih izraža φεύγω samo poskus, medtem ko se dovršeno dejanje izraža s sestavljenko βέλτερον ὃς φεύγων* (kdor hoče uiti) *προφύγη κακόν*; **2.** bežim iz domovine, preženejo me, pregnan sem, izgnan

sem, grem v pregnanstvo, grem v izgnanstvo, ó φεύγων izgnanec, pregnanec, ubežnik ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐκ πατρίδος; ἐπί τινι φεύγω pregnan sem zaradi česa; **3.** umaknem se, odtegnem se čemu (ποιεῖν); izogibam se, varujem se česa; pomišljam se, bojim se, zavržem; **4.** τὴν δίκην sodno me preganjajo, zapletem se v pravdo, τὴν γραφὴν ὑπὸ τινος poklican sem pred sodišče, toži me kdo; φεύγω τινός tožen sem zaradi česa; **φεύγων**, ó obtoženec

φευκτός 3 (φεύγω) ki mu je mogoče ubežati, ki mu je mogoče uteči, ki se mu je mogoče izogniti, ki se mu je mogoče odtegniti, οὐ φευκτός neizogiben, neizbežen

φεῦξις, εως, ἡ *poet.* beg

φῆ, **φῆ** *ep.* kakor (bi), kot (bi)

φῆ *gl.* φημί

φήγγινος 3 hrastov ἄξω

φήγγος, ἡ [*Et.*: iz *ide.* *b^hāgo- 'bukev'; *prim. gr.* dor. φᾱγγός 'hrast', *lat.* fāgus 'bukev', *sl.* bukev, bukve, *nem.* Buche 'bukev', Buch 'knjiga'] **1.** hrast, dob; **2.** želod

φήμη, ἡ, dor. **φᾶμα** [*Et.*: *prim. lat.* fāma] **1.** a) glas, govornica; b) znamenje, slutnja; **2.** a) božji izrek, beseda, prerokba, prerokovanje; b) govor, pogovor, razgovor, dogovor; c) vest, naznanilo, sporočilo, pripoved; d) javno mnenje, glas, sloves; **3. personif.** **Φᾶμα**, ἡ Fama, Govornica, Zevsova poslanka

φημί [*Et.*: iz *ide. kor.* *b^hah₂- 'govoriti', 'pripovedovati'; *prim. lat.* for 'rečem', 'pravim', 'govorim', 'pripovedujem', fābula 'zgodba', 'pripoved', fāma 'govornica', *sl.* bajati, bajka, basen, bojda, baje] [*Obl.* 2. *sg.* φῆς, φῆς, 3. *sg.* φησί, *imp.* φάθι, φαθί, *inf.* φάναι, *pt.* φάς; *impf.* 2. *sg.* ἔφησθα, ἔφης, *fut.* φήσω, *aor.* ἔφησα, *adi. verb.* φατός; *ep. praes.* 2. *sg.* φῆσθα, *cj.* 3. *sg.* φῆσιν, φῆη, *inf.* φάμεν; *impf.* φῆν, 2. *sg.* ἔφης, φῆς, φῆσθα, 3. *sg.* φῆ, 1. *pl.* φάμεν, 3. *pl.* ἔφασαν, ἔφασαν, φάσαν, φάν; *iterat.* ἔφασκον, φάσκον, *med. praes.* 2. *pl.* φάσθε, *imp.* 2. *sg.* φάο, *inf.* φάσθαι, *pt.* φάμενος, *impf.* (ἐ)φάμην, ἔφατο, φάτο, ἔφαντο, φάντο; *vzpor. obl.* φάσκω]

I. act. **1. a)** povem, izjavim, rečem, govorim, pravim, pripovedujem τί, τινί τι *NT*, πρὸς τινα, *z inf.*, *acc. c. inf.*, ὡς, ὅτι; *včasih stoji sredi stavka* (= *lat.* inquit): ἐγὼ μὲν, ἔφη, οἴμαι; ἔλεγε φάς = ἔφη λέγων, φᾶσί kakor

pravijo, kakor pravi pregovor; **b)** *z dvojnimi acc.* imenujem koga kaj τινὰ ἀνάγκη; **c)** trdim, obetam καὶ τέ μέ φησι μάχη Τρώεσιν ἀρῆγειν; **d)** odgovarjam; **e)** *o govornikih:* predlagam, svetujem πρῶτον μὲν τριήρεις παρασκευάσασθαι φημι δεῖν; **2.** potrjujem, pritrjujem, pravim, da; *v odgovoru:* φημί dá; φάθι ἢ μή, ἄ ἐρωτῶ reci 'da' ali 'ne!'; οὐ φημι **a)** zanikam, tajim, pravim, da ne; **b)** prepovedujem εἴτε μή σὺ φῆς; **3.** mislim, menim, verjamem φῆ γὰρ ὄγ' αἰρήσειν πόλιν;

II. med. **1.** = *act.*; **2. ep.** ἴσόν τινι primerjam se s kom, imam se za komu enakega

φημίζω (φημίς) izrekam, razširjam govornico

Φήμιος, ó Femij, pevec na Itaki

φῆμις, ιος, ἡ (φημί) *ep.* govornica, glas, pogovor δήμοιο

φῆν *ipd. gl.* φημί

φήνη, ἡ *ep.* morski orel

φήρ, φηρός, ó *ep.* (= θήρ) zver, pošast, grdoba (*pos.* Kentaver)

Φηραί, αἱ, *ep.* **Φηρή** Fere, mesto ob Mesenjskem zalivu

φῆς, **φῆς**, **φῆσθα** *gl.* φημί

φθάμενος, **φθάν** *ipd. gl.* φθάνω

φθάνω [*fut.* φθήσομαι, *aor.* ἔφθασα, ἔφθην (φθῶ, φθαίην, φθῆναι, φθᾶς); *pf.* ἔφθακα; *ep. aor.* φθῆν, *ind.* 3. *sg.* φθῆ, 3. *pl.* φθάν, *cj.* 3. *sg.* φθήη *in* φθῆσι, φθήησι, 1. *pl.* φθέωμεν, 3. *pl.* φθέωσι, *opt.* 3. *sg.* φθαίη, φθαίησι, *med. aor. pt.* φθάμενος] **1.** prehitim, pretečem koga τινά, prej (hitreje) pridem, prej (hitreje) naredim, izvršim kot kdo τινά, τί hitro naredim kaj, ἔς τι prihajam prej kam; *s pt.* prej, hitreje (kot), ἔφθασαν τὰ ἄκρα καταλαβόντες τοὺς πολεμίους zasedli so vrhove prej kot sovražniki; *s prin:* φθάσαι βουλόμενος πρὶν παθεῖν hoteč prehiteti, preden trpi škodo; φθάνω τινά ἀμειβόμενος odgovorim prej kot kdo, ἔφθισαν ἀνασπᾶσαντες potegnili so ladjo na suho prej (kot se je razbesnela nevihta), οὐκ ἔφθισαν ἐπισχεῖν niso mogli pravočasno zadržati; οὐκ ἂν φθάνοις λέγων povej vendar takoj (pač ne poveš ali ne boš povedal prezgodaj), οὐκ ἂν φθάνοιτε ἀκολουθοῦντες ali mi ne boste takoj sledili, sledite mi vendar takoj; οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι odpravite se vendar kakor hitro mogoče; *pt.* φθάμενος prej, poprej; **2.** dohitim, dote-

čem, ujamem, pridem, dospem ἐπί τινα, εἰς νόμον NT

φθαρτικός 3 (φθείρω) poguben, uničujoč, škodljiv

φθαρτός 3 (φθείρω) minljiv, trohljiv NT

φθέγγομαι [fut. φθέγγομαι, aor. ἐφθέγγαμι, pf. ἔφθεγγαμι, ἔφθεγγαί, ἔφθεγγαται, adi. verb. φθεγγτός; ep. aor. φθέγγαμι, cj. φθέγγομαι] **1.** oglašam se, glasim se, povzdignem glas, kličem, kričim, zaženem krik; σάλπιγγί se glasi, zapoje, doni, se razlega; o konju: rezgetam; o orlu: vreščim, vpijem; **2.** govorim, povem, rečem, črhnem, zinem, godrnjam

φθέγμα, ατος, τό glas, zvok, šum, klic, beseda, govor

φθείρ, ρός, ὁ ion. uš; smrekov storž

φθειριάω (φθείρ) trpim za ušivostjo, ušiv sem, imam uši

φθειροτραγέω ion. jem smrekove storže

φθείρω [fut. φθερῶ, aor. ἔφθειρα, pf. ἔφθαρα in ἔφθορα, pass. pf. ἔφθαραμαι, 3. pl. ἐφθάραται, plpf. ἐφθάρατο, aor. pass. ἐφθάρην, fut. pass. φθαρήσομαι, adi. verb. φθαρός, med. fut. φθερούμαι (s pass. pomenom), ion. fut. φθερέω] **1. act.** uničujem, pokončujem, zatiram, poškodujem, rušim, razrušim, pustošim, opustošim, morim, umorim, kvarim, pokvarim, onečastim, zapeljem, zapeljujem τινά τι, ἀπό τινος odvrnem od česa NT; **2. pass.** propadam, umiram, poginjam, izginjam, pogubim se, poškodovan sem; pf. sem razrušen ali opustošen, ὑπό τινος od koga, τινί po kom, πρὸς τινα pridružim se komu v svojo nesrečo

Φθειρῶν ὄρος, τό Ftejron, gora v Kariji

φθέωμεν, **φθῆ** ipd. gl. φθάνω

Φθίη, ἡ [ep. dat. Φθίηφι] Ftija, mesto ob Sperheju v Tesaliji, Pelejeva država; *preb.* **Φθίος**, ὁ, **Φθιώτης**, ου, ὁ Ftijec, Ftiot; *adv. ep.* **Φθίηνδε** v Ftijo; *fem.* **Φθιώτις**, **Φθιήτις**, ιδος, ἡ Ftiotida, pokrajina v Tesaliji

φθίμενος gl. φθίνω

φθινάς, ἄδος, ἡ *poet.* (φθίνω) ki uničuje, ki razjeda, uničujoč, uničevalen, poguben, slabeč; νόσος sušica

φθινοπωρινός 3 (φθιν-όπωρον) poznojesenski NT

φθιν-όπωρον, τό (φθίνω, ὄπωρα) pozna jesen
φθινύθω [samo praes. in impf.; iterat. φθινύ-

θεσκεν] = φθίνω **1. trans.** pokvarim, pokončam, pogubim, uničim, izpijem οἶνον, οἶκον, trpinčim, mučim κῆρ; **2. intr.** ginem, venem, medlim, umiram τοὺς δ' ἕα φθινύθειν; poginam, pogubim se

φθίνω [τ, ῖ], *vzpor. obl.* **φθίω** in **φθινύθω** [Et.: iz ide. *d^hg^{wh}ei- 'izginjati', 'izginjanje'; *sor. st-ind.* kšiti- 'izginjanje', 'poguba', 'zaton', 'propad', *gr.* φθίω, φθινύθω, *lat.* sitis 'žeja', 'suhost'] [*Obl. fut.* φθίσω, *aor.* ἔφθισα in ἔφθισον, *pf.* ἔφθισα, *pass. pf.* ἔφθισμαι, *plpf.* ἐφθίμην, *aor.* ἐφθίθη, *adi. verb.* φθιτός, *med. fut.* φθίσομαι, *aor.* ἐφθίμην; *ep. aor.* φθίσα, *plpf.* pass. 3. pl. ἐφθίατο, *aor. pass.* 3. pl. ἐφθιθεν, *aor. med. cj.* 3. sg. φθίεται, 1. pl. φθιόμεσθα, *opt.* φθίμην, φθίτο, *imp.* φθίσθω, *pt.* φθίμενος, *inf.* φθίσθαι]

I. act. 1. trans. uničim, pogubim, rušim, razrušim, umorim, ubijem τινά, τί; **2. intr. a)** pojemam, slabim, ginem, medlim, venem αἰών, ἡβη; **b)** umiram, poginjam τινί, ὑπό, ἀπό, ἔκ τινος; **c)** o času: minevam, potekam, tečem νύκτες, μῆνες; μὴν φθίνων zadnja tretjina meseca; **d) pren.** ponesrečim se, ne uresničim se μαντεύματα, ne izpolnim se θέσφατα;

II. med.-pass. = act. intr. φθίμενος 3 ki je izginil, ubit, mrtev, minul

φθισ-ήνωρ, ορος (φθίω, ἀνήρ) ki mori može, ki uničuje može, moreč (uničujoč) može

φθισί-μβροτος 2 (φθίω, βροτός) ljudi moreč, ljudomoren μάχη

φθίσις, εως, ἡ (φθίνω) **1.** pešanje, pojemanje; **2.** sušica, jetika

φθίτο ep. 3. sg. opt. aor. med. od φθίνω

φθιτός 3 [*adi. verb. od φθίνω*] preminuli, rajni, umrli, mrtev

φθίω gl. φθίνω

Φθιώτης, ὁ, **Φθιώτις**, ἡ gl. Φθίη

φθογγή, ἡ, **φθόγγος**, ὁ (φθέγγομαι) = φθέγμα

φθονερός 3 (φθόνος) nevoščljiv, zaviden, zavisten, zavidljiv τινί

φθονέω **1.** zavidam, postrani gledam, ne privoščim, zavisten sem, nevoščljiv sem, τινί εἶ πρήσσοντι zavidam, da gre komu dobro; **2.** odbijem, odrečem komu kaj τινός; ne maram, nerad gledam, branim se, upiram se; *pass.* φθονοῦμαι zavidajo mi, ne privoščijo mi

φθόνησις, εως, ἡ = φθόνος

φθόνος, ó zavist, zavistnost, nevoščljivost, nemilost, odrekanje; οὐδείς φθόνος ne odrekam, ne ugovarjam, prav rad dovolim, διὰ φθόνου iz nevoščljivosti

φθορά, *ion.* **φθορή**, ἡ, **φθόρος**, ó (φθείρω) **1.** uničenje, razrušitev, porušenje, opustošenje; popačenost, pokvarjenost; **2.** poguba, pogin, poraz, propad, smrt; izguba; minljivost, trohljivost *NT*; **3.** kuga, bolezen

φιάλη, ἡ **1.** skodelica, skledica, (darilna) čaša, repuljica; **2.** kotel, žara, pepelnik

Φιγαλεύς, έως, ó Figalejec, Figalijec, prebivalec mesta Figalija (Φιγαλία) v južni Arkadiji

φιδίτιον, τό fidity, skupna obednica Spartancev; *pl.* fiditye, skupni obedi Spartancev (= συσσίτια)

φιλ-άγαθος 2 dobro ljubeč, blag

φιλαδελφία, ἡ bratoljubje, bratska ljubezen, bratovska ljubezen, ljubezen med brati

φιλ-άδελφος 2 ki ljubi brate in sestre, bratoljuben

φῖλαι *gl.* φιλέω

φιλαιότερος *gl.* φίλος

φιλ-αίτιος 2 (αἰτία) ki rad graja, ki rad očita, ki rad toži, grajav, grajajoč, očitajoč, tožeč, oponašajoč

φιλ-άκρητος 2 *ion. poet.* = φιλ-ἀκρᾶτος (κερᾶννυμι) ki ima rad nemešano (suho, čisto) vino

φιλ-αλέξανδρος 2 ki ima rad Aleksandra, ki ljubi Aleksandra; *subst.* Aleksandrov prijatelj

φιλ-αναγνώστης, ου, ó (ἀνα-γινώσκω) ki rad bere, prijatelj branja

φίλ-ανδρος 2 **1.** ki ljubi moža, ki ljubi soproga *NT*; **2.** moške ljubeča, moža željna

φιλανθρωπέω ravnam s kom dobrohotno, ravnam s kom prijazno (prijateljsko)

φιλανθρωπία, ἡ ljubezen do ljudi, blagost, človekoljubje, priljudnost, milina, prijaznost, ljubeznivost, dobrota, dobrotljivost

φιλ-άνθρωπος 2 ki ljubi ljudi, človekoljuben, mil, priljuden, ljubezniv, prijazen, dobrotljiv, dober, blag; *subst.* **φιλάνθρωπα**, τὰ dokazi dobrote in prijaznosti

φιλαπεχθήμοσύνη, ἡ prepirljivost, sovražnost

φιλ-απεχθήμων 2 (ἀπ-εχθάνομαι) prepirljiv, sovražen, zavisten

φιλ-απόδημος 2 (δῆμος) ki rad potuje, potoljuben

φιλαργυρία, ἡ pohlep po denarju, lakomnost, skopost *NT*

φιλ-άργυρος 2 pohlepen, lakomen, skop

φιλαρχία, ἡ želja po vladi (vladanju, časteh), vladoželjnost, ukazovalnost

φίλ-αρχος 2 (ἀρχή) vladoželjen, željan vladanja

φίλατο *gl.* φιλέω

φίλ-αυλος 2 (αὐλός) *poet.* ki ljubi piščal

φίλ-αυτος 2 sebičen, egoističen, samoljuben *NT*

φιλέεσκε *gl.* φιλέω

φιλ-ελεύθερον, τό svobodoljubnost, ljubezen do svobode

φιλ-έλλην, ηνος, ó, ἡ filhelen, prijatelj Helenov (Grkov)

φιλ-εραστής, οῦ, ó (ἐράω) prijatelj ljubljenja, prijatelj ljubezni, zaljubljenec

φιλεραστία, ἡ zaljubljenost

φιλ-έραστος 2 (ἐράω) *poet.* zaljubljen, zaljubljenim naklonjen

φιλεργία, ἡ veselje do dela, delavnost, pri-dnost

φιλ-έταιρος 2 ki ljubi svoje prijatelje, ki ljubi svoje tovariše, ljubezniv, prijazen do prijateljev, družaben, nesebičen

φιλέω [*fut.* φιλήσω, *aor.* ἐφίλησα *itd.*, *med. fut.* φιλήσομαι (*tudi s pass. pomenom*), *adi. verb.* φιλητέος; *ep. praes. cj.* 3. *sg.* φιλήσει, *inf.* φιλήμεναι, *impf.* φίλεον, *iterat.* φιλέεσκε, *fut. inf.* φιλησέμεν, *aor. act.* φίλησα, *med. (ἐ)φίλατο*, *imp.* φῖλαι, *pt.* φιλάμενος, *pass.* 3. *pl.* φίληθεν; *dor. praes.* 3. *pl.* φιλέωντι]

I. act. 1. ljubim, imam rad, τινά naklonjen sem komu, izkazujem komu ljubezen φιλότητα; **2. a)** ljubeznivo ravnam s kom, ljubeznivo sprejemam, prijazno pogostim; **b)** τῷ στόματι poljubljam, ljubkujem, božam τινά, τί; **3. o stvarih:** odobravam ἐργα, rad gledam, rad imam, rad delam, navajen sem kaj delati; *po-gosto se prevaja z 'rad'*, 'navadno'; *npr.* φιλέει γίγνεσθαι rado pride do česa, rado se zgodi, ὅπερ φιλεῖ kar se navadno dogaja, kar je običajno;

II. med. (ἐφιλάμην) brigam se, skrbim za τινά, περι πάντων

φίλη, ἡ [*fem. od φίλος*] prijateljica, ljubica

φιλ-ἡδονος 2 (ἡδονή) željan veselja, željan zabave, ki ima rad zabave *NT*

φιλ-ἡκοος 2 (ἀκοή) ki rad posluša, pazljiv, pozoren, ukaželjen

φίλημα, ατος, τό poljub *NT*

φιλήμεναι *gl. φιλέω*

φιλ-ἡρετμος 2 (ἔρετμόν) *ep.* ki ljubi veslanje, ki rad vesla

φιλητέος 3 *gl. φιλέω*

φιλητικός 3 (φιλέω) nagnjen k ljubezni, φιλητικός εἰμί τινος hrepenim po čem

φιλία, ἡ, *ion.* **φιλίη** ljubezen, naklonjenost, dobrohotnost, vdanost; prijateljstvo, prijateljska zveza, διὰ, κατὰ, πρὸς φιλίαν iz prijateljstva, iz ljubezni, ἡ σὴ φιλία ljubezen do tebe; εἴμι διὰ φιλίας τινί prijateljsko občujem s kom, sem v prijateljskih odnosih s kom

φιλιατρέω (ιατρός) sem prijatelj zdravilstva, τὸ φιλιατρέειν ljubezen do zdravilstva

φιλικός 3 (φίλος) **1.** ki zadeva ljubezen, ki se tiče ljubezni, ki spada k prijateljstvu, ljubezenski, prijateljski, prijazen, τὰ φιλικά *sc.* ἔργα prijateljsko ravnanje, dokazi prijateljstva; **2.** ki vzbuja ljubezen, τὸ φιλικώτατον τῆς ψυχῆς vzor ljubeznivega (dobrotljivega, milega) značaja (duše); *adv.* φιλικῶς prijateljsko; φιλικῶς ἔχω πρὸς τινα sem komu prijatelj, φιλικῶς χράομαι (διάκειμαι) τινι občujem s kom prijateljsko, sem v prijateljskih odnosih s kom

φίλιος 3 in **2 1.** ki zadeva prijatelja, ki se tiče prijatelja, prijateljski, prijazen, naklonjen, ljub, drag; ἡ φιλία *sc.* χώρα *ali* γῆ prijateljska dežela; **2.** φίλιος (Ζεύς) Zevs, varuh (zavetnik) prijateljstva; *adv.* φιλίως prijazno, kot prijatelja δέχομαι

φιλιπιίζω sem Filipov privrženec (pristaš), simpatiziram s Filipom, sem na Filipovi strani

φιλιπιικός 3 filipski, (naperjen) proti Filipu

φιλιπιισμός, ὁ privrženost Filipu, naklonjenost do Filipa, simpatiziranje s Filipom

φίλ-ιππος 2 konje ljubeč, ki ima rad konje; *subst.* prijatelj konj

Φίλ-ιππος, ὁ Filip, makedonski kralj (359–336 pr. Kr.), oče Aleksandra Velikega

φίλιστος 3 *gl. φίλος*

φιλίτιον, τό filitij, prijateljska pojedina = φιλίτιον

φιλίων *gl. φίλος*

φιλο-βασιλεύς, ἔως, ὁ kraljev prijatelj

φιλο-γέλοιος 2, **φιλό-γελως**, ωτος, ὁ ki se rad smeje, ki ljubi šale, smejav

φιλογυμναστέω ljubim telovadbo, rad telovadim

φιλογυμναστία, ἡ ljubezen do telovadbe

φιλο-γύναικες, οἱ [*metapl. pl. od φιλογύνης* 2] ženske ljubeč

φιλο-δέσποτος 2 (δεσπότης) *ion.* ki ljubi svojega gospodarja

φιλο-δίκαιος 2 pravicoljuben

φιλοδικέω ljubim pravde, rad se pravdam

φίλό-δικος 2 (δίκη) prepirljiv, pravdarski

φίλό-δοξος 2 slavohlepen

φίλό-δωρος 2 (δῶρον) darežljiv, radodaren

φίλό-ζωος 2 (ζῶον) **1.** ki ljubi žive stvari; **2.** ki ljubi življenje, vesel življenja, boječ, strahopeten

φιλο-θεάμων 2 (θεάομαι) ki rad gleda (igre)

φίλό-θεος 2 bogoljuben, Boga ljubeč *NT*

φιλοθηρία, ἡ ljubezen do lova

φίλό-θηρος 2 (θήρα) ki ljubi lov, prijatelj lova

φιλ-οικτίρων 2 (οἰκτίρω), **φιλ-οἰκτιστος** 2 (οἰκτίζω) *poet.* **1.** usmiljen, milosrčen; **2.** nagnjen k tarnanju, nagnjen k joku, rahločuten, občutljiv

φίλ-οικτος 2 (οἷκτος) *poet.* ki rad tarna

φιλοινία, ἡ, *ion.* **φιλοινίη** ljubezen do vina, pijanstvo, pijančevanje

φίλ-οινος 2 vdan pijači, pijanski

φιλοκαλέω **1.** sem prijatelj lepega, ljubim lepo (in dobro); **2.** iščem svojo čast v čem, sem častihlepen, prizadevam si, vneto se trudim

φίλό-καλος 2 ki ljubi lepo (in dobro), ljubitelj lepote (bleska, sijaja); περι ὅπλα ki ljubi lepo orožje

φιλοκερδέω hrepenim po dobičku, pohlepen sem, dobičkaželjen, iščem dobiček, želim obogateti τινός

φιλο-κερδής 2 (κέρδος) dobičkaželjen, lakomen

φιλο-κέρτομος 2 *ep.* ki rad zmerja, porogljiv, žaljiv, psujoč

φιλο-κίνδυνος 2 ki ljubi nevarnost, ki išče nevarnost, predrzen, pogumen

Φιλο-κράτης, ους, ó Filokrat, Filipov privrženeec, Demostenov nasprotnik

φιλο-κτέανος 2 (κτέανον), **φιλο-κτῆμων** 2 (κτῆμα) pohlepen, lakomen, samogolten

Φιλοκτῆτης, ó Filoktet, iz Meliboje v Tesaliji, slavni lokostrelec, ki je imel v lasti Heraklov lok in njegove puščice (Trojo je bilo mogoče osvojiti samo z njimi)

φιλό-κωμος 2 (κῶμος) ki ljubi vesele sprevo-de in gostije

φιλο-λάκων, ωνος, ó, ἡ filolakon, prijatelj Lakoncev, privrženeec (pristaš) Lakedajmoncev in njihove ustave, simpatizer Lakedajmoncev

φιλό-λογος 2 ki ljubi (zabavne ali znanstvene) pogovore; *subst.* prijatelj učenih pogovorov, učenjak

φιλο-λοίδορος 2 (λοιδορέω) ki rad zmerja, žalilen, psujoč, sramotilen, opravljiv

φιλομαθέω vedoželjen sem, izobražujem se

φιλο-μαθής 2 (μανθάνω) ki se rad uči, ukaže-ljen, vedoželjen τινός

φιλομαθία, ἡ ukaželjnost, vedoželjnost

φιλο-μαχέω iščem bitko, rad se bojujem, sem bojaželjen

φίλ-ομβρος 2 (ὄμβρος) ki ljubi dež in mokroto

φιλο-μμειδής 2 [*Et.*: iz *φιλο-σμειδής, kar je nastalo iz *ide. kor.* *smeji- 'smejati se'; *prim. stind.* smáyate 'smejati se', *gr.* μειδάω smejim se, *sl.* smejati se, *ang.* smile 'smejati se'] *ep.* ki se rad (ljubko) smehlja

φιλό-μουσος 2 (μουσα) ki ima rad Muze; *subst.* prijatelj Muz, prijatelj lepih umetnosti (glasbe, pesništva)

φιλό-μῦθος 2 (μῦθος) ki ljubi bajke (pravljice), zgovoren, gostobeseden

φιλό-μωμος 2 (μῶμος) grajav, oštevajoč, ki rad graja; *subst.* grajavec

φιλονεικέω, **φιλονεικία**, **φιλό-νεικος** *gl.* φιλονικέω, φιλονικία, φιλό-νικος

φιλονικέω (φιλό-νικος) ljubim zmago, potegujem se za zmago ali prednost, tekmujem, borim se, pričkam se, prepiram se, pravdam

se, trdovratno se držim česa, trdim svoje, sem svojeglav, sem častihlepen ὅπως, πρὸς τι; *inf.* *s tí ali* ὅπως

φιλονικία, ἡ *in pl.* **1.** hrepenenje po zmagi, želja po zmagi, stremljenje po prvenstvu, tekmovalnost, tekmovanje, častihlepnost, ljubosumnost; **2.** prepirljivost, pričkanje, πρὸς τινα (τι) s kom, περὶ τινος o čem

φιλό-νικός 2 (νίκη) **1.** zmago ljubeč, hrepenč po prvenstvu, po zmagi, častihlepen, slavohlepen, tekmujoč; *subst.* **φιλόνικον**, τό poganjanje, tekmovanje; **2.** prepirljiv, svojeglav; **3.** *adv.* φιλονικῶς tekmovalno, častihlepno, svojeglavo, φιλονικῶς ἔχω πρὸς τινα tekmujem s kom, potegujem se, poganjam se za čim, trudim se na vso moč, sem svojeglav, hočem imeti prav

φιλό-ξενιος 2 *ep.* = φιλό-ξενος

φιλοξενία, ἡ gostoljubnost, ustrežljivost *NT*

φιλό-ξενος 2 goste ljubeč, gostoljuben, ustrežljiv

φιλο-παίγμων 2 *ep.*, *at.* **φιλο-παίσμων** 2 (παίζω) ki ljubi šalo ali veselje, vesel

φιλό-παις, παιδος, ó, ἡ ki ljubi dečke

φιλοπλουτία, ἡ pohlep po bogastvu, lakomnost

φιλό-πλουτος 2 *poet.* ki ima rad bogastvo, ki se žene za bogastvom

φιλο-πόλεμος 2, *ep.* **φιλο-πτόλεμος** 2 ki ljubi boj, bojaželjen, bojeviti

φιλό-πολις, ιδος, ó, ἡ ki ljubi svojo domovino, ki ljubi svojo polis, domoljuben; *subst.* **φιλόπολι**, τό ljubezen do domovine (do polis), domoljubje

φιλο-πολίτης, ου, ó ki ljubi sodržavljane

φιλοπονέω ljubim delo, delaven sem, priden sem, marljiv sem

φιλοπονία, ἡ delavnost, pridnost, marljivost

φιλό-πονος 2 (πόνος) **1.** delaven, priden, marljiv περί τι; **2.** naporen, težaven, trudapoln; *adv.* φιλοπόνως delavno, pridno, marljivo, φιλοπόνως ἔχω πρὸς τινα sem marljiv, vnet proti komu

φιλοποσία, ἡ pijanstvo, pijančevanje, pijanščina

φιλο-πότης, ου, ó vdan pijači ali pijančevanju

φιλοπράγμοσύνη, ἡ **1.** delavnost, marljivost,

neutrudnost, neutrudljivost, neumornost, prizadevnost; **2.** prepirljivost

φιλο-πράγμων 2, *gen. ονος (πράγμα)* ki veliko dela, delaven, marljiv; prepirljiv; rado-veden

φιλοπρωτεύω hočem biti prvi *NT*

φιλο-πτόλεμος *gl. φιλο-πόλεμος*

φιλο-ρρώξ, ὠγος, ὄ, ἡ ki ljubi grozdje, ki rodi ali prinaša grozdje

φιλο-ορχήμων 2 (*ὄρχημα*) ki rad pleše; *subst.* ljubitelj plesa

φίλος 3 [*voc. φίλε in φίλος; comp. μᾶλλον φίλος, φίλτερος (poet.), sup. μάλιστα φίλος, φίλτατος; redko φιλώτερος, φιλώτατος; φιλαίτερος, φιλαίτατος; ep. φίλων, poet. φίλιστος*] **1. pass.** ljubljen, drag, ljub, mil, prijeten; *subst. φίλος, ὄ* prijatelj, tovariš, zaupnik; **φίλη**, ἡ žena, prijateljica; *pl. φίλοι, οί* zaupniki, rojaki, pristaši; *včasih = lat. suus (pron. poss.)* svoj *ali = lasten: φίλον ἦτορ, οί φίλοι* svojci, sorodniki; **2. act.** ljubeč, prijateljski, vdan, naklonjen, prijazen, dobrotljiv, φίλα φρονέω (*οἶδά*) *τινι* naklonjen sem komu, φίλα ποιῶμαι *τινι* sprijaznim se s kom, sklenem s kom prijateljstvo, izkazujem komu usluge; **3. adv.** φίλως, φιλικῶς, φιλίως rad, prijazno, ljubeznivo

φιλο-σκώμμων 2, *gen. ονος, ion. (σκῶμμα)* porogljiv, zabavljiv, zabaven

φιλοσοφέω (*φιλό-σοφος*) ljubim ali iščem modrost, sem prijatelj modrosti (modroslovja, filozofije, znanosti, vede), ukvarjam se (bavim se) s filozofijo (z vedo, z znanostjo), filozofiram, modrujem, sem filozof, sem modrijan, učeno razpravljam, razmišljam o čem, φιλοσοφίαν skrbim za modrost, filozofiram; *pt. φιλοσοφῶν* kot modrijan, kot filozof; *pos. 1.* belim si glavo, modrujem; **2.** opravljam kaj po določenih pravilih, izmodrujem, izmislim si kaj

φιλοσοφία, ἡ **1.** ljubezen do modrosti ali znanosti, vedoželjnost, filozofija, modroslovje, znanost; **2.** posvetna modrost, modrijanstvo *NT*

φιλό-σοφος 2 (*σοφία*) **1. adi.** ki ljubi modrost, filozofski, modrosloven, modrijanski, vedoželjen, znanstven; **2. subst.** ὄ filozof, modroslovec, modrijan, učenjak, *iron.:* idealist

φιλο-στέφανος 2 ki ljubi vence

φιλοστοργία, ἡ ljubeznivo obnašanje, nežna (prisrčna) ljubezen

φιλό-στοργος 2 (*στέργω*) *NT* nežno ljubeč, prisrčen, ljubezniv; *subst. φιλόστοργον, τό* nežnost

φιλο-στρατιώτης, ου, ὄ prijatelj vojakov

φιλο-σώματος 2 (*σῶμα*) ki neguje telo, telo ljubeč

φιλοτάσιος = φιλοτήσιος

φιλό-τεκνος 2 (*τέκνον*) *ion.* ki ljubi (svoje) otroke *NT*

φιλοτεχνέω (*φιλό-τεχνος*) ukvarjam se (bavim se) (marljivo) z umetnostjo, rad gojim umetnost (veščino, spretnost)

φιλό-τεχνος 2 (*τέχνη*) ki ljubi umetnost (veščino), umeten, umetniški

φιλότης, ητος, ἡ **1. a)** ljubezen, prijateljstvo, prijazno razmerje, dobrohotnost, naklonjenost; *φιλότητα τάμνω* sklenem prijateljsko zvezo, *podobno φιλότητα βάλλω in τίθημι;* **b)** gostoljubje, gostoljubnost *παρέχω*; **2.** (čutna) ljubezen, uživanje ljubezni; **3. konkr. v nagovoru:** ὦ φιλότης = ὦ φίλε

φιλοτήσιος 3, *dor. φιλοτάσιος* ki spada k ljubezni ali prijateljstvu, prijateljski, ljubezniv, prijazen *δίαιτα*; *φιλοτήσια ἔργα* uživanja ljubezni, ljubezenski užitek

φιλοτιμέομαι *dep. pass. (φιλό-τιμος) [fut. φιλοτιμήσομαι, aor. ἐφιλοτιμήθην, pf. πεφιλοτιμήμαι]* **1.** častihlepen sem, častilakomen sem, iščem slavo v čem, ponašam se s čim, štejem si kaj v čast *ἐν τινι*, ponosen sem na kaj *ἐπί τινι*, *φιλοτιμηθέντες* ὅτι v svojem ponosu razžaljeni, iz užaljenega ponosa, ker ...; **2.** radodaren (darežljiv) sem do koga (iz častihlepnosti), tekmujem s kom *πρός τινα*; **3.** marljivo se trudim, prizadevam si, hrepnim po *NT*

φιλοτιμία, ἡ, *ion. φιλοτιμία* **1.** želja po časti, častihlepnost, častilakomnost, slavohlepnost, tekma, marljivo prizadevanje *τινός, ἐπί τινι, περί τινος*; *tudi:* trmoglavost *φιλοτιμία κτῆμα σκαιόν*; **2.** stvar, ki zadeva čast, zadeva, ki se tiče časti, častna zadeva, čast, pravica do odlikovanja, *φιλοτιμίαν ἔχει τινί* dela komu čast; **3.** radodarnost, darežljivost, velikodušnost, plemenitost, sijaj

φιλό-τιμος 2 (*τιμή*) **1.** častihlepen, častilakomen, slavohlepen, marljiv, prizadeven, vnet;

subst. τὸ φιλότιμον častihlepnost; περί τινα radodaren, φιλοτίμως ἔχω ἔν τινι slavohlepen sem v čem (pri čem), πρὸς τι marljivo (vneto) si prizadevam za kaj; **2.** gizdav, bahav, prevzetan, ponosen ἐπὶ σοφία

φιλο-τοιούτος **2** ljubitelj omenjenih stvari, φιλοτοιούτα posebno veselje do česa, prevzetnost

φιλο-τύραννος **2** naklonjen tiranom, ki ima rad tirane; *subst.* prijatelj tiranov

φιλό-φίλος **2** ljubeč prijatelj

φιλοφρονέομαι *dep.* (φιλό-φρων) [*aor.* ἐφιλοφρονήσάμην in ἐφιλοφρονήθη] sem prijaznega mišljenja, ljubeznivo ravnam s kom, sem komu naklonjen ali do koga prijazen, izkažem komu svojo naklonjenost τινί, ποιῶ τι φιλοφρονούμενος storim kaj iz prijaznosti; τινά prijazno pozdravljam, prijazno se poslavljam

φιλοφροσύνη, ἡ prijaznost, ljubeznivost, naklonjenost, dobrohotnost, družnost, družabnost, prijazno ravnanje, pogostitev; *pl.* dokazi ljubezni, dokazi prijateljstva

φιλό-φρων, ονος, ὁ, ἡ (φρονέω) prijazen, ljubezniv, dobrohoten, naklonjen; *adv.* φιλοφρόνως prijazno, ljubeznivo, dobrohotno, prijateljsko, φιλοφρόνως ἔχω πρὸς τινα prijatelj sem komu

φιλό-χορος **2** ki ljubi ples, ki rad pleše kolo

φιλοχρηματία, ἡ lakomnost, pohlep, pohlepnost

φιλο-χρήματος **2** (χοῦμα) lakomen, pohlepen, samogolten; *subst.* τὸ φιλοχρήματον lakomnost, pohlepnost, samogoltnost

φιλό-χρηστος **2** (χρηστός) ki ljubi dobre, ki ljubi dobro, pošten, pravičen

φιλοχωρέω *ion.* rad prebivam na kakem kraju, rad se mudim na kakem kraju

φιλο-ψευδής **2** (ψεῦδος) ki ima rad laž, ki ma rad prevaro, lažniv, varljiv, prevarljiv; *subst.* prijatelj laži (prevare)

φιλό-ψογος **2** (ψόγος) ki rad graja, grajav

φιλοψυχέω [*adi. verb.* φιλοψυχῆτέον] ljubim življenje, rad živim, bojazljiv sem

φιλοψυχία, ἡ, *ion.* **φιλοψυχίη** veselje do življenja, ljubezen do življenja; plašljivost, plašnost, bojazljivost

φιλό-ψυχρος **2** (ψυχρός) ki ljubi mraz, mrazoljuben

φίλτερος, **φίλτατος** *gl.* φίλος

φίλτρον, τό (φιλέω) sredstvo, s katerim se vzbudi ljubezen, ljubezensko sredstvo, ljubezenska pijača, ljubezenski napoj, čarobna (čarovna) pijača; vaba, mamilo

φίλ-υμνος **2** (ῥυμος) ki ljubi petje

φιλύρα, ἡ, *ion.* **φιλύρη** lipa

φιλ-ωδός **2** (ὠδή) ki ljubi petje, ki rad poje

φῖμώω zavežem usta (gobec), zamašim usta (gobec); *pass.* umolknem, πεφίμωσο umiri se *NT*

φι(ν) *priripona*, ki se obeša na deblo *subst.*; *po pomenu* = *gen. in dat. sg. in pl.* βίτη-φι, ναῦ-φι, ὄχρεσ-φι, ἔξ εὐνή-φι, ἐκ θεό-φιν (= ἐκ θεῶν) *itd.*

Φινείδης, ου, ὁ *patron.* Fineid = sin Fineja, kralja v Salmidesu v Trakiji; *pl.* Fineida = Finejeva sinova = Pleksip in Pandion

φῖτρος, ὁ *ep.* deblo, bruno, klada, hlod, poleno

φῖτύω [*fut.* φητύσω] *poet.* sadim, rodim

Φλά, ἡ Fla, otok v jezeru Tritonida v Libiji

φλαυρίζω = φαυλίζω smešim

φλαῦρος *gl.* φαῦλος

φλαουρουργός **2** (φλαῦρος, ἔργον) *poet.* ki slabo dela, ἀνὴρ slab delavec

φλεγέθω *gl.* φλέγω

φλέγμα, ατος, τό (φλέγω) **1.** požar, ogenj, žar; plamen, zubelj, vnetje; **2.** sluz, slina, pot

φλεγμαίνω vnamem se, prisadim se, otečem; *pren.* razburjen sem, razdražen sem; *pt. praes.:* bolehen, nezdrav

φλεγματώδης **2** (φλέγμα, εἶδος) prisaden, sluzav, sluzen

φλεγμονή, ἡ vročina, vnetje

Φλέγρα, ἡ, *ion.* **Φλέγηρ** Flegra, staro ime za polotok Palena na Halkidiki

φλέγω [*Et.:* iz *ide. kor.* *b^hleg- 'svetiti se', 'goriti'; *sor. lat.* flāgrō 'gorim', 'plamtim', 'lesketam se', flamma 'ogenj'] [*Obl. fut.* φλέξω, *aor.* ἔφλεξα, *pass. pf.* πέφλεγμαι, *aor.* ἐφλέχθην; *vzpor. obl.* **φλεγέθω in φλογίζω**] **1. trans.** zažigam, žgem, vnamam, razsvetljuje, sežigam, požigam, uničujem τί, ἅταν οὐρανίαν razplamenim nesrečo do neba; *pren.* razburim, razvnamem, mučim; **2. intr. in pass.** ža-

rim, svetim, sijem, gorim, plamenim; *pren.* vnamem se, razburim se

Φλειοῦς, οὐντος, ὁ Flejunt, mesto na severovzhodnem delu Peloponeza; *preb.* **Φλειᾶσιοι**, οἱ Flejazijci, Flejuntinci, Flejuntčani

φλέψ, φλεβός, ἡ žila

φλιά, ἡ, *ep. ion.* **φλιή**, *nav. pl.* podboj, prag

φλίβω = θλίβω [*fut.* φλίψω] stiskam, mučim, odrgnem, ožulim

Φλιοῦς, **Φλιᾶσιος** *gl.* Φλειοῦς

φλόγεος 3 (φλόξ) žareč, plameneč, svetel

φλογίζω *poet.* **1. act.** zažigam, zažgem, sežigam *NT*; **2. pass.** žarim, svetim, sijem

φλογιστός 3 (φλογίζω) *poet.* sežgan

φλογμός, ὁ (φλέγω) požar, ogenj

φλογώδης 2 (φλόξ, εἶδος) goreč, plameneč, ognjen, φλογώδης γίγνομαι vzplamtim, vzplamenim, plamen buhne

φλόγωσις, εως, ἡ vročina, požar, vnetje

φλόϊνος 3 (φλόος) *ion.* ločnat, iz ločja (ličja) narejen

φλοιός, ὁ ličje, skorja; lubje, vlakno

φλοῖσβος, ὁ **1.** valovanje, šumenje valov; **2.** vrvenje, bojni vrvež

φλόξ, φλογός, ἡ *ep. poet.* požar, plamen, ogenj, zubelj, vročina, οὐρανία blisk

φλόος, ὁ, *skrc.* **φλοῦς** *ion.* floos (flus), neka vodna rastlina v Indiji, ločje, sitje, bičje

Φλύᾶ, ἡ Flia, atiški demos v fili Kekropida; *adv.* **Φλυῆσιν** v Flii

φλυᾶρέω, *ion.* **φλυηρέω** (φλύαρος) klepetam, besedičim, govoričim, kvasim, kvasam, πολλά kvasim veliko praznega, uganjam burke, τινά πονηροῦς λόγους obrekujem koga *NT*

φλυᾶρία, ἡ klepetanje, prazno govorjenje, čenče, neumnosti, neslanosti, burke

φλύᾶρος 2 (φλύω) blebetav, jezičen *NT*; *subst.* **φλύαρος**, ὁ = φλυαρία

φλυηρέω = φλυαρέω

Φλυῆσι *gl.* Φλύα

φλύκταινα, ἡ mozolj, kožni mehur, mehurček na koži

φλύω [*aor.* ἔφλυσα] *ep.* vrem, zavrem, kipim, vzkipim

φοβρός 3 (φόβος) **1.** strašen, strahovit, grozen, grozovit; τῶν φοβερῶν ὄντων τῇ πύλει γενέσθαι ἡγεμῶν povzročitelj nesreč, za ka-

tere se je bilo bati, da zadenejo mesto; μάλα φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσειαν zelo se je bilo bati, da bodo storili; **2.** plašljiv, strašljiv, bojazljiv, boječ; τὸ φοβερόν strah

φοβέω (φόβος, φέβομαι) [*fut.* φοβήσω, *aor.* ἐφόβησα, *ep.* φόβησα; *pass. praes. pt.* φοβεύμενος, *impf.* 3. *pl.* φοβέοντο, *plpf.* 3. *pl.* πεφοβήατο, *aor.* 3. *pl.* (ἐ)φόβηθεν; *ion. praes.* 2. *sg.* φοβέαι, *imp.* 2. *sg.* φοβέο in φοβεῦ]

I. act. prepodim, spodim, zapodim v beg, preženem; plašim, strašim koga τινά;

II. pass. **1.** dam se prepoditi, zapodijo me v beg, preplašen bežim pred kom τινά, ὑπό τινος; **2. a)** dam se preplašiti, strašim se, plašim se, bojim se, sem v strahu, ὑπό τινι pred kom, τινά, τί koga, česa, περί τινος, ἀμφί τινι za koga, εἰς, πρὸς τι z ozirom na kaj, *tudi* ὅπως μή, *z inf.* pomišljam se, ne upam si; **b)** častim, spoštujem, οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν spreobrnjenci *NT*

φόβη, ἡ *poet.* **1.** dolgi lasje, griva; **2.** listje

φόβηθεν = ἐφοβήθησαν *gl.* φοβέω

φόβημα, ατος, τό (φοβέω) strah, strahota, groza

φοβητός 3 *poet.* strašen, grozen

φόβητρον, τό (φοβέω) strahota, groza, strašilo *NT*

φόβος, ὁ (φέβομαι) **1.** *ep.* beg, πρὸ φόβοιο zaradi bega, φόβονδε v beg, na beg, k begu; *personif.* **Φόβος** Fobos, Strah, Aresov sin in spremljevalec; **2. a)** strah, bojazen, groza, φόβω, ἐκ, ὑπὸ φόβου, διὰ φόβον, σὺν φόβω iz strahu, od strahu, zaradi strahu, διὰ φόβου εἰμί sem v stalnem strahu, τινός pred kom, περί τινος za kaj *z inf.*, μή, ὅπως μή; **b)** kar vzbuja strah, strašilo, strahota, grožnja, nevarnost

Φοιβήιον, τό Fojbejon, Fojbovo svetišče pri Sparti

φοιβό-λαμπτος 2 (λαμβάνω) od Fojba navdahnjen, od Fojba navdihnjen

φοῖβος 3 *ep.* bleščič, žareč, svetel, čist = Fojb, Fojbos (pridevek Apolona kot sončnega boga)

φοινῆεις 3 (φοινός) *ep.* krvavordeč

φοινίκεος, *skrc.* **φοινίκοῦς** 3 (φοῖνιξ) rdeč kot škrlat, škrlatast, bagren

Φοινίκη, ἡ Fenicija, Fojnika; *preb.* **Φοίνικες**, οἱ Feničani, *fem.* **Φοίνισσα**, ἡ Feničanka; *kot*

adi. feničanski; *adi.* **Φοινῖκήιος, Φοινῖκικός** 3 feničanski

φοινῖκήιος 3 (φοῦνιξ) *ion.* narejen iz palme, palmov, οἶνος palmovo vino, ἐσθήης obleka iz listja ali lubja palme

φοινῖκής, ἴδος, ἡ škrlatna obleka

φοινῖκιστής, οὐδ, ὁ 'v škrlat oblečeni,' dvorni perzijski dostojanstvenik, ki je smel nositi škrlatno obleko; *adi.* ki nosi škrlatno obleko

φοινῖκο-έανος 2 (έανός) *poet.* v škrlatni obleki

φοινῖκόεις *gl.* φοινῖκεος

φοινῖκό-νωτος 2 (νώτων) z rdečkastim hrbtom

φοινῖκο-πάρηος 2 (παρεῖά) *ep.* rdečeličen; νηῦς ladja z rdeče pobarvanim bokom

φοινῖκό-ροδος 2 (ρόδον) *poet.* od rož rdeč, rožnat

φοινῖκοῦς *gl.* φοινῖκέεις

φοῦνιξ, ἵκος, ὁ, ἡ **1.** *adi.* rdeč kot škrlat, temnordeč, rjavkastordeč, škrlatast, bagren; **2.** *subst.* ὁ **a)** škrlat, škrlatna barva, bager; **b)** φοῦνιξ, ὁ, ἡ palma (*pos.* datljeva palma); **c)** mitični ptič feniks; **d)** lira, ki so jo izumili Feničani

Φοῦνιξ, ἵκος, ὁ Fojniks **1.** Agenorjev sin, Kadmov in Evropin brat; **2.** Ahilov vzgojitelj; **3.** Azopov pritok v tesalski Ftiotidi; **4.** Feničan

φοίνιος 3 in 2 *ep. in poet., ep.* **φοίνος** 3 **1.** *pass.* rdeč kot kri, krvavordeč, temnordeč, krvav, αἷμα kri iz rane; **2.** *act.* krvoločen, krvoželjen, smrtonosen, okrvavljen

φοίνισσα, ἡ [*fem. k* φοῦνιξ] *poet.* ψακάς = kri

φοίνισσα [*fut.* φοινίξω, *pt. aor. pass.* φοινιχθεῖς] rdečim, pordečim τί τινι; μάστιγι φοινιχθεῖς νῶτα do krvi bičan

φοίνος = φοίνιος

φοιτάς, ἄδος, ἡ *poet.* okrog blodeč, ki se širi νόσος; besen, ki blazno hiti εἰς τι

φοιτάω, *ion.* **φοιτέω** [*ep. impf. 3. sg.* (ἐ)φοίτα, *3. du.* φοιτήτην] **1.** **a)** pogosto hodim kam, pogosto zahajam kam, prihajam, obiskujem koga εἰς, πρὸς, παρὰ τινα; hodim sem ter tja, okrog hodim, okrog hitim, okrog letam, okrog dirjam; εἰς διδασκάλου, εἰς διδασκάλων *sc.* οἰκίαν hodim, zahajam v šolo, εἰς αὐτό τινι pogosto se shajam s kom, pogosto se srečujem s kom, pogosto hodim na pogovor s kom; **b)** rojim, blodim, klatim se, μα-

νιάσιν νόσοις okoli besnim; **2.** hodim na trg, prihajam (*o dohodkih*), dovažam se (*o stvarih*), ὄνομα prodiram do ..., razširjam se (*o slavi in govoric*)

φοίτησις, εως, ἡ pogosto prihajanje, pogostno zahajanje kam εἰς τι

φολλκός 3 *ep.* šepast, švedrast, krivonog

Φολότη, ἡ Foloa, gora na meji med Arkadijo in Elido

φονάω (φόνος) *poet.* hrepenim po pobijanju (po ubijanju, po moritvi, po moriji), krvoločen sem, krvoželjen sem, željan sem krvi

φονεύς, έως, *ep. ion.* ἦρος, ὁ morilec, ubijalec; *adi.* morilen, morilski, ubijalski χεῖρ

φονεύω morilec sem, morim, ubijam

φονή, ἡ *ep.* umor, moritev, morija, uboj, pobijanje, klanje, prelivanje krvi; *pl.* smrtne rane

φονικός 3 (φόνος) **1.** ki zadeva uboj, ki se tiče uboja, νόμοι zakoni o uboju; **2.** krvav, okrvavljen, željan umora, krvoločen, krut, poguben, morilen, morilski, ubijalski

φόνιος 3 in 2 *poet.* **1.** morilen, morilski, ubijalski, poguben, krvoločen; **2.** krvav, okrvavljen

φόνος¹, ὁ **1.** umor, moritev, morija, uboj, pobijanje, klanje, prelivanje krvi, pobjoj, smrt, smrtna kazen, δημόλευστος smrt s kamenjanjem; **2.** **a)** morilsko orodje, kopje; **b)** vzrok umora *Odiseja* 21, 24; **c)** (z umorom) prelita kri; **d)** kraj umora

φόνος², ὁ *ep.* kepa, gruda αἵματος kepa krvi, krvave kepe mesa

φονώσαισι *poet. sc.* λόγχαις s krvoželjnimi sulicami

φοξός 3 *ep.* šilast

φορά, ἡ **1.** (φέρω) nošnja, donašanje, prinašanje, odnašanje; **a)** pokop; **b)** plačevanje (davkov), davek; **c)** rodovitnost, donesek, donos, množina, obilica, pridelek, setev, žetev τινός; **2.** (φέρομαι) hitro premikanje, tek πραγμάτων; moč, sila, silovitost, αἵματος izguba krvi; **3.** **a)** strast, nagon; **b)** breme, tovor

φοράδην *adv.* (φέρομαι) *poet.* **1.** zelo hitro, kar najhitreje; **2.** na nosilnici (ležeč)

φορβάς, ἄδος, ὁ, ἡ (φέρβω) *poet.* **1.** redeč, hraneč γῆ; **2.** ἔππος ki je na paši, pasoč se

φορβή, ἡ, *ep. ion. poet., dor.* **φορβᾶ** paša, krma, hrana, piča, živež, živilo, jed

φορεῖον, τό nosilo, nosilnica

φορεύς, έως, ό (φέρω) nosač, nosilec
φορέω *gl.* φέρω
φόρημα, ατος, τό (φορέω) **1.** breme, butara, tovor; **2.** nakit, lišp
φορήμεναι [*inf. od* φορέω] *gl.* φέρω
Φόρκυς, ύνος, ό Forkis (Forkin), morski bog, Pontov in Gajin sin, oče Gorgon; po njem se zaliv na Itaki imenuje **Φόρκυνος λιμήν** Forkisov (Forkinov) zaliv
φορμηδόν *adv.* (φορμός) kakor spletana rogoznica, križem, navzkriž, po dolgem in počez
φόρμιγξ, υγγος, ή *ep. poet.* forminks, forminga, citre, plunka
φορμίζω *ep.* brenkam na formingo (na citre), udarjam na plunko, plunkam
φορμός, ό (φέρω) **1.** pleten koš, košara, rogoznica; **2.** korec, merica za žito = μέδιμνος; **3.** pletena odeja
φόρον, τό [*Et.: prim. lat.* forum] trg
φορός 2 (φέρω) ki nese, nesoč, ugoden
φόρος, ό (φέρω) prinašanje, donos, davek, carina; *pl.* dohodki
φορτηγέω (φορτ-ηγός) *ion.* nosim (vozim, prevazam) bremena ali tovore
φορτηγικός 3 tovore noseč, πλοϊον tovorna ladja
φορτ-ηγός, ό (ἄγω) težak, nosač
φορτίζω *in med.* (φόρτος) nalagam, otovarjam, natovarjam, obtežim *NT*
φορτικός 3 (φόρτος) **1.** o osebah: nadležen, siten, vsiljiv, nesramen, neroden, neokreten, štorast, neotesan, podel, nadut; **2.** o stvarih: zoprn, neroden, robat, surov; *adv.* φορτικῶς nerodno; nesramno, neotesano, φορτικώτερον (διαλέγεσθαι) nesramno, nedostojno
φορτίον, τό [*demin. od* φόρτος] (φέρω) *NT* teža, breme, butara; tovor, prtljaga, prevozno blago, transportno blago, pratež
φορτίς, ίδος, ή (φόρτος) *ep. sc.* ναῦς tovorna ladja
Φ **φόρτος**, ό *ep. ion. poet.* = φορτίον
φορτοφορέω (φόρτος, φέρω) nosim breme, nosim tovor, tovorim
φορῦνω, φορύσσω *ep.* (φύρω) pomažem, pone-snažim, blatim, omadežujem, oskrunim
φορυτός, ό (φύρω) zmes, mešanica, smeti, pleve, dračje

φώως, φώωσδε *gl.* φάος
φραγέλλιον, τό [*Et.: prim. lat.* flagellum] bič *NT*
φραγελλώω [*Et.: prim. lat.* flagellō] bičam *NT*
φράγμα, ατος, τό, **φραγμός**, ό (φράσσω) **1.** ograjenje, ograditev, zamašenje, zamašitev, zapiranje, zapor; **2.** (ločilna, predelna) stena ali pregraja, plot, zid, ograja, okop
φράγνυμι = φράσσω
φραδής 2 (φράζω) *ep.* razumen, pameten, pazljiv, pozoren, moder
φράδμων 2, *gen.* ονος, *ep.* = φραδής
φράζω [*fut.* φράσω, *ao.* έφρασα, *pf.* πέφρακα, *pass. pf.* πέφρασμαι (*act.*), *ao.* έφράσθην (*act.*), *ep.* šib. *ao.* φράσα, *ep. krep.* *ao.* redupl. (έ)πέφραδον, *inf.* πεφραδέμεν *in* πεφραδέειν, *pass. praes. imp.* φράζεο, φράζευ, *imprf. iterat.* φραζέσκετο, *med. fut.* φράσ(σ)ομαι, *ao.* έφρασ(σ)άμην, *cj.* φράσσομαι]
I. act. 1. naznanim, kažem, pokažem τήν όδόν, διὰ μαντικῆς, dam znamenje χειρί, označim, razlagam τὰ Πόλου μουσειᾶ, razjasnim, pojasnim, odkrijem τινί τι; **2. a)** povem, naznanim, poročam ἅ λέγει, νίκης τό μέγεθος; **b)** svetujem, zapovem, ukažem, ukrenem, odredim τινί *inf.*, ἅ δεῖ ποιεῖν; **c)** menim, mislim, izmislim si, svetujem δόλος ἦν ό φράσας;
II. med. in pass. 1. razmišljam, premišljam, preudarjam pri sebi τί, θυμῷ, κατὰ θυμόν, ἐνί φρεσίν, εἰ, ἦ ... ἦ; ἀμφί τινι ο čem; ἀμφί φράζομαι sem različnega mnenja, sem nesložen; *pos.* varujem se, čuvam se μή z *inf.*, ζύλινον τεῖχος, πρὸς τι česa; **2.** izmislim si, snujem, naklepam, sklenem κακά, δλεθρον, θάνατον, ἦριον τινί sklenem postaviti; *tudi s* ὅπως, ὡς *in inf.*; **3. a)** gledam na kaj, opazujem όδόν; **b)** opazim, vidim, spoznam τινά προσιόντα, πάντα, *pren.* uvidim, spoznam, razumem
φράσσω, *at.* φράττω [*Obl. fut.* φράζω, *ao.* έφραξα, *pass. pf.* πέφραγμαί, *ao.* έφράχθην, *NT* έφράγην, *fut.* φραχθήσομαι; *med. fut.* φράζομαι, *ao.* έφραξάμην, *ep. aor.* φράξα; *včasih z metatezo* φάρξω, έφαρξα], *vzpor. obl.* φράγνυμι **1. act. in pass. a)** zapiram, delam ograjo, obkolim, zagradim, ogradim, obdam, zazidam, σάκος σάκει (δόρυ δουρί) tiščim, pritiskam ščit na ščit; **b)** obdajam z okopom, utrjujem, zaprem, zamašim στόμα *NT*, zamašim, zajezim Νεῖλον; **c) a)** varujem,

ščitim, branim, φραχθέντες σάκεσι zavarovani s ščiti, πεφραγμένος zavarovan, oborožen; **β)** zaprem, ovrem, zastavim, preprečim pot; **2. med.** zagradim sebe (sebi), varujem se, zavarujem se, branim se, τινί s čim

φραστήρ, ἦρος, ὁ (φράζω) razlagalec, tolmač, ὀδῶν vodnik, kažipot

φράττηρ, ερος, ὁ, **φράτωρ**, ορος, ὁ [Et.: iz ide. *b^hrah₂ter- 'brat'; prim. lat. frāter, sl. brat, bratranec, got. brōþar, stvnem. bruoder, nem. Bruder, ang. brother] član iste fratrije (iste bratovščine, istega rodu, istega plemena, iste družine)

φράτρια, ἡ (φράττηρ) fratrija, bratovščina (pododdelek atiške file), pleme, rod, rodbina

φρέαρ, ατος, τό, ep. **φρεῖαρ** [Et.: s kvantitativno metatezo iz *φρήφαρ, *p^hrēmar, kar je nastalo iz ide. kor. *b^hreh₁- 'vreti', 'variti'; prim. tudi lat. fervō, ferveō 'vrem', 'kipim', got. brunna 'vrelec', 'studenec', 'vodnjak', nem. Brunnen 'vodnjak'] **1.** studenec, vodnjak, shramba za vodo, sod; **2. NT** brezno, prepad

φρεᾶτία, ἡ (φρέαρ) vodnjak, vodovod

φρεῖαρ, τό = φρέαρ

φρεν-απατάω varam, slepim ἐμαυτόν NT

φρεν-απάτης, ου, ὁ (φρήν, ἀπατάω) zapeljivec, slepar NT

φρεν-ήρης 2 (φρήν, ἀραρίσκω) ion. razumen, pameten, moder

φρενίτιάω bledem v vročinski bolezn, sem v blodnji zaradi vročice, zmešano govorim

φρενο-ᾄραῖς = φρεν-ήρης

φρενο-βλαβής 2 (φρήν, βλάπτω) ion. blazen, zmešan, neumen

φρενό-θεν adv. (φρήν) poet. po svoji pameti, zavestno, iz lastnega nagiba, iz lastnega vzgiba, po lastnem vzgibu, τόσσον ἐπ' ἀριστερά ἔβας tako daleč si zašel na stran

φρενο-μόρωσ adv. (φρήν, μῶρος) φρενομόρωσ νοσέω bolan sem na duhu, sem duševno bolan, umobolen sem

φρενώω (φρήν) spametujem, izmodrim, pripe-ljem na pravo pot, poučujem, svarim τινά

φρήν, φρενός, ἡ **1.** prečna mrena (med prsmi in trebuhom), prsi; **2. a)** duša, duh, zavest, zavednost, pamet, razum, ἐν, μετὰ φρεσὶν τίθειμαι, βάλλομαι preudarjam, premišljujem; **b)** mišljenje, čut, srce; volja, namen; misel,

upanje, τὰ πρῶτα φρενῶν najvišja stopnja spoznanja, δι' ἄκρων φρενῶν z bistroumnostjo **φρήτρη**, ἡ [dat. pl. ep. φρήτρηφιν] = φρατρία fratrija, pleme, rod, rodbina

φρίκη, ἡ (φρίσσω) drget, drgetanje, trepet, groza, zona, kurja polt, (sveti) strah, strahospoštovanje, spoštovanje do bogov πρὸς τι

φρίκώδης 2 (εἶδος) grozen, strašen, strahovit **Φρίκωνίς**, ἡ Frikonis (pridevek ajolskega mesta Kima (Κύμη))

φριμάσσομαι dep. med. ion. [aor. inf. φριμά-ζασθαι] puham, sopiham in skačem, nemiren sem

φρίξ, φρίκος, ἡ ep. morski val, valovanje morja, zibanje valov

φρίσσω, at. **φρίττω** ep. poet. [Et.: sor. s φρίξ-τικός] [Obl. aor. ἐφριξα, pf. πέφρικα] **1.** sem otrpel, hrapav, neraven; sršim, ščetinim (se), ježim se, molim kvišku, štrlim kvišku; **2.** drgetam, groza me je, trepetam, strah me je τινά, τί; strmim, drhtim, ἔρωτι od veselja; pt. pf. act. πεφρικώς 3 s strahom, z grozo

φροιμιάζομαι dep. med. poet. delam uvod, delam predgovor, začenjam govor, τί φροιμιάζει νεοχμόν kako čudno začenjaš svoj govor

φροίμιον, τό uvod, začetek, predigra

φρονέω [fut. φρονήσω itd.; ep. 3. sg. cj. praes. φρονήσι, impf. φρόνεον] **1.** mislim; **a)** intr. **α)** sem pri zavesti, zavedam se, živim ἐμὲ δύστηνον ἔτι φρονέοντα; **β)** sem pri (zdravi) pameti, imam pamet, razumen sem, pameten sem, moder sem, (prav) sodim, ἐξίστημι τοῦ φρονεῖν spravim ob razum, zmedem, ἔξω τοῦ φρονεῖν ἐλαύνων če se mu pamet zmede, če se umsko zmede; λέγω φρονῶν pametno govorim, πλέον φρονέω sem razumnejši, εἶ, καλῶς φρονέω sem pri zdravi pameti, pameten sem, prav ravnam, κακῶς nespameten sem, neumno ravnam, τό κακῶς φρονεῖν zlo mišljenje, ošabnost; ἴσον, τωυτό, τὰ αὐτά sem istega mišljenja, ujemam se, θεοῦσι ἴσα imam se za bogovom enakega, φρονῶν πράσσω storim kaj vedé, naredim kaj s premislekom (po premisleku); **b)** trans. premišljam, preudarjam, umevam, spoznam, vzamem si k srcu, opazim, pomislim, φρονῶ δὲ ξυμφορᾶς ἴν' ἔσταμεν vem, ἀληθείην uvidim, ἡμέραν spoznam dan = praznujem dan NT; ὅπιδα, ἐλεητὺν poznam,

brigam se za kaj; *veže se tudi s* ὅτι, ὡς, *acc. c. inf.*; **2.** sem kakih misli, sem kakega mnenja, občutim, menim, ἀγαθὰ τινι (φίλα) sem prijaznega mišljenja, prijatelj sem, naklonjen sem, φίλα φρονέων dobro želeč, blagohoten, kot prijatelj, κακῶς φρονέω nenaklonjen sem, sovražen sem, μέγα (μεγάλα) φρονέω ponosen sem, ohol sem, domišljav sem, pogumen sem, samozavesten sem, μετρίως skromen sem, μικρόν ponižen sem, malodušen sem, ἀμφίς sem različnih misli, sem nasprotnih misli, ἀταλά vesel sem, ἄριστα sem najboljši pri posvetovanju, εὖ φρονῶ τὰ σά popolnoma sem ti vdan (vdana); **3.** imam namen, name-ravam, mislim na kaj, hočem, želim ἀγαθὰ, κακά τινι, τὰ ἀμείνω držim se boljših načel, bolje mislim, ἰθύς φρονέω stremim, silim (naravnost) naprej, μεῖζον mislim na višje stvari, τὰ τινος sem privrženec (pristaš) koga, držim s kom, sem simpatizer ali somišljenik, οἱ τὰ ἡμέτερα φρονούντες naši somišljeniki, μὴ κατ' ἀνθρώπον ne mislim, kakor se spodobi za človeka, τοῦτο φρονεῖ ἢ εἰς τοὺς ὀλίγους ἀγωγὴ ta namen ima = zato ste nas pripeljali pred ta maloštevilni zbor

φρόνημα, ατος, τό **1. a)** zdravo mišljenje, razum, pamet, razumnost, modrost; **b)** misel, načrt, osnova, namen, namera, volja; **2.** način mišljenja ali čustva; **a)** pogum, srčnost, zaupanje samega sebe, samozavest; **b)** plemenito mišljenje, plemenitost, blagodušnost; **c)** oholost, ponos, ošabnost, prevzetnost

φρόνησις, εως, ἡ (φρονέω) mišljenje, razum, pamet, čut

φρόνιμος **2. 1.** ki je pri zavesti, ki je pri zdravni pameti; **2.** razumen, pameten, preudaren, moder; *subst.* τὸ φρόνιμον razumnost, razboritost, razumno bitje; *adv.* φρονίμως

φρόνις, εως, ιος, ἡ (φρήν) *ep.* z opazovanjem pridobljeno znanje, previdnost, modrost

φρονούντως *poet.* [*adv. pt. praes. od φρονέω*] = φρονίμως

φροντίζω [*fut.* φροντιῶ, *aor.* ἐφρόντισα, *pf.* πεφρόντισα, *adi. verb.* φροντιστέον] **1.** mislim; premišljujem, preudarjam, razmišljam, belim si glavo, modrujem; **2.** mislim na kaj, skrbim, brigam se, trudim se za kaj τινός, περί, ὑπέρ τινος, ὅπως, μή, ἐλ, *inf. in pt.*

φροντίς, ἰδος, ἡ (φρονέω) **1.** mišljenje, pre-

mišljevanje, preudarek; misel αἱ δεύτεραι φροντίδες; νέα φροντίς mladostno mišljenje, mladina; razum *Sofokles, Filoktet* 863; *gl.* εὐφημος; **2.** skrb, misel na kaj, skrbnost, briga, πολλή temeljito razmišljanje, φροντίδα ἔχω τινός = φροντίζω; ἐν φροντίδι εἰμί sem v skrbeh, ἐν φροντίδι γίγνεται μοι skrbmi me

φροντιστής, οῦ, ὁ (φροντίζω) raziskovalec, modrovalec, mislec

φροντιστικῶς *adv.* skrbno, prizadevno, pre-mišljeno

φροῦδος **3** in **2** [*Et.: iz πρό in ὀδός*] *poet.* ki je odšel, ki ga ni več, proč, stran, vstran, vkraj, minul; *pos.: a)* umrl, mrtev; **b)** prazen, nekorišten τὰπειλήματα

φρουρά, *ion.* φρουρή, ἡ [*Et.: iz *προ-chorá oz. *προ-chorós za *προ-φορ-ά, *προ-φορ-ός; gl.* ὄραω] straža **1.** straženje, varstvo, čuječnost, pazljivost; **2. a)** posadka, straža; **b)** ječa; **c)** φρουράν φαίνω nabiram, sklicujem vojsko (vojake)

φρουραρχία, ἡ frurarhija, poveljništvo v trdnjavi

φρούρ-αρχος, ὁ (φρουρά, ἄρχω) frurarh, poveljnik posadke ali trdnjave

φρουρέω (φρουρός) [*fut.* φρουρήσω, *med.* φρουρήσομαι (*pass.*)] **1. a)** na straži sem, stražim, služim v posadki; *subst. pt.* οἱ φρουροῦντες straža, posadka, telesna straža; **b)** varujem se, previden sem, pazljiv sem, oprezen sem ὅπως; **2. trans. a)** stražim, čuvam, branim τινά, τί; **b)** pazim na kaj, imam kaj zasedeno, zasedam τί, χρέος izpolnjujem svojo dolžnost; *pass.* ujet sem

φρούρημα, ατος, τό *poet.* **1.** ki straži; straža, zaščita, varstvo; **2.** ki se straži, βουκόλων φρουρήματα črede v varstvu pastirjev

φρουρικός **3** (φρουρά) ki spada k posadki; *subst.* φρουρικόν, τό posadka

φρούριον, τό (φρουρά) **1.** utrjeno mesto, trdnjava; **2.** posadka, straža

φρουρίς, ἰδος, ἡ stražna ladja, stražarska ladja **φρουρός**, ὁ stražnik, stražar, čuvaj, paznik; *pl.* stražniki, stražarji, posadka

φρύαγμα, ατος, τό (φρυάσσω) prhanje, puhanje (konj)

φρυάσσω prham, puham, divjam, togotim se, razgrajam *NT*

φρυγανισμός, ὁ (φρύγανον) pobiranje dračja, nabiranje suhljadi

φρύγανον, τό (φρύγω) *nav. pl.* suh les, suhljad, dračje, treske, hosta *NT*

Φρυγία, ἡ, *ion.* **Φρυγία** Frigija, pokrajina v zahodni Mali Aziji; *preb.* **Φρύγες**, οἱ Frigi, Frigijci; *adi.* **Φρύγιος** 3 frigijski; *adv.* **Φρυγιστί** v frigijskem tonovskem načinu ali po frigijskem tonovskem napevu

φρύγω [*Et.: morda sor. z lat. frīgō* 'cvrem', 'pražim', 'sušim'] [*Obl. fut. φρύξω, aor. ἔφρυξα, pf. pass. ἐφρύγμαι; aor. pass. ἐφρύχθην, ἐφρύγην*] sušim, pražim, pečem

φρυκτός 3 **1.** *adi.* oprazen, posušen; **2.** *subst.* a) goreče poleno, živ ogorek; b) znamenje z ognjem

φρυκτωρέω obvestim z ognjenim znamenjem
φρυκτ-ωρός, ὁ (φρυκτός, ὄρα) ki daje znamenje z ognjem, čuvaj, ki je bil na kaki vzpetini in je naznanjal pretečo nevarnost z ognjenimi znamenji

Φρόνιχος, ὁ Frinih **1.** atiški pisec tragedij; **2.** pesnik stare atiške komedije (436–401 pr. Kr.)

φῶ = ἔφυ *gl.* φύω

φύγα-δε *ep. adv.* v beg, na beg

φυγαδεία, ἡ beg, pregnanstvo, izgnanstvo

φυγαδεύω (φυγάς) preženem, izženem, iztiram (iz dežele); *pass.* izženejo me iz dežele

φυγαδικός 3 ki zadeva pregnance, pregnancem lasten, značilen za pregnance (za izgnance) *προθυμία* prenapetost pregnancev

φυγαρχέω (ἀρχή) izogibam se državnih služb

φυγάς, ἄδος, ὁ, ἡ (φυγεῖν, φεύγω) bežeč, ubežen, pregnan; *subst.* begunec, pregnanec, ubežnik, prebežnik *παρά τινος*

φυγγάνω *poet.* = φεύγω

φύγεσκον *gl.* φεύγω

φυγή, ἡ, *dor.* **φυγά** [*Et.: gl.* φεύγω; prim. tudi *lat. fuga*] **1. a)** beg, bežanje, φυγή φεύγω urno bežim, hitro bežim *τί;* **b)** izmikanje, izogibanje, pomoč, zdravilo, lek *νόσων;* **2. (tudi pl.) a)** pregnanstvo, izgnanstvo; *konkr.* izgnanci, pregnanci = *φυγάδες;* **b)** pribežališče, zavetje *ἐν τινι*

φυγομαχέω izogibam se boja, umikam se boju
φυγό-μαχος 2 (*μάχη*) ki se izogiba boja, bojazljivec, strahopetnež

φυγο-πτόλεμος 2 *ep.* boječ se boja, strahopeten

φύζα, ἡ (sramoten) beg, strah, osuplost

φυζανικός 3 *ep.* ubežen, plah, plašljiv, strahopeten

φύη, ἡ *ep. poet.* rast, postava, telo, živòt, videz

φυκίοεις 3 *ep.* halugast, poln haluge ali morske trave

φυκίον, τό, **φύκος**, οὐς, τό *ep. nav. pl.* **1.** haluga, morska trava; **2.** (rdeče) lepotilo, (rdeča) šminka

φυκτός 3 (φεύγω) *ep.* ki mu je mogoče ubežati, ki mu je mogoče uteči, ki se mu je mogoče izogniti, οὐκέτι φυκτά ni več mogoče ubežati

φυλακή, ἡ (φύλαξ) **1. a)** nočno čuvanje, straženje, straža, ponočna straža (pri Grkih so bile tri nočne straže, pri Rimljanih pa štiri), ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν ob tretji straži, med tretjo stražo, v tretjem delu noči, φυλακὰς φυλάττω, φυλακὴν ποιῶ stojim na straži, stražim, pazim; **b)** *pren.* čuječnost, previdnost, opreznost, pazljivost, pazljiva priprava, obramba, ἐν φυλακῇ εἰμι, φυλακὴν ἔχω previden sem, pazljiv sem, oprezen sem, varujem se, čuвам se; ἐν φυλακῇ ἔχω τι strogo čuвам kaj, pridržim, ohranim, διὰ φυλακῆς (τὸν πλοῦν ποιοῦμαι) iz previdnosti, διὰ φυλακῆς ἔχων pazljivo, previdno, ἰσχυράς φυλακὰς ποιοῦμαι dobro pazim, zelo sem previden, zelo sem oprezen, πρὸς τινα nasproti komu (do koga, pred kom); **2.** čuvaj, stražar, stražnik, (telesna) straža αἱ περὶ τὸ σῶμα, posadka, φυλακὰς ποιοῦμαι, φυλακὰς καθίσταμαι postavim straže; **3. a)** stražišče, stražnica, stražarnica; **b)** ječa, zapor, ἐν φυλακῇ ποιοῦμαι zaprem, ἐν φυλακῇ ἔχω držim v ječi

Φυλάκη, ἡ Filaka, mesto v južni Tesaliji

φυλακίζω (φυλακή) spravljam v ječo, vržem v ječo, zapiram *NT*

φυλακικός 3 (φυλακή) čuječ, buden, stražeč, spreten v čuvanju

φύλακος, ὁ *ion.* = φύλαξ

φυλακτέος 3 [*adi. verb. od φυλάσσω*] ki ga je treba stražiti, ki ga je treba varovati, na katerega je treba paziti, na katerega se je treba ozirati; *φυλακτέον ἐστί, μή* treba se je paziti (varovati)

φυλακτήρ, ἡρος, ὁ *ep.* = φύλαξ

φυλακτήριον, τό **1.** stražni stolp, straža, stražnica, zastražen kraj, z vojsko zasedeno mesto; **2.** branilo za odvrnitev hudega, amulet (listek iz pergamenta, na katerem je bilo napisanih nekaj vrstic iz Svetega pisma) *NT*

φυλακτικός 3 (φύλασσω) **1.** ki dobro straži ali shranjuje; **2.** čuječ, previden, pazljiv, oprezen

φύλαξ, ακος, ό [Et.: najbrž predgr. beseda] [Obl. dat. pl. ep. φυλάκεσσι], ep. ion. **φύλακος**, ep. **φυλακτήρ**, ἥρος, ό **1.** stražnik, paznik, čuvaj, čuvar, varuh, branitelj, strežaj; **2. a)** straža, φύλακες λόχοι nadomestni lohosi (nadomestne stotnije); pl. posadka, telesna straža; **b)** οί ὅπισθεν φύλακες zadnja četa, ozadje, zadnja straža

φῦλ-αρχος, ό (φυλή, ἄρχω) filarh **1.** predstojnik ali načelnik atiške file; **2.** podpoveljnik konjenice (bilo jih je deset, iz vsake file eden)

φύλασσω [fut. φυλάξω, aor. ἐφύλαξα, pf. πεφύλακα, pass. pf. πεφύλαγμαι, aor. ἐφύλαχθην, adi. verb. φυλακτέον; med. fut. φυλάξομαι (tudi pass.), aor. ἐφυλαξάμην; ep. praes. inf. φυλασσέμεναι, aor. ind. φύλαξα, cj. φυλάξομεν]

I. act. 1. intr. a) bedim, čujem, stražim, φυλακᾶς φύλασσω stojim na straži, sem na straži, stražim, νύκτα čez noč, vso noč, τινί za koga, περί τι pri čem, okrog česa; **b)** pazim, gledam, čakam, prežim (na) πηνίκα ἔσεσθε; **2. trans. a)** čuвам, varujem, stražim kaj, ohranjujem, ohranjam, branim τινά, τί, δῶμα ostanem v hiši, ne zapustim hiše, τινά ἀπό τινος varujem koga pred kom (česa), branim koga pred čim (česa) *NT*, τινί τι shranim, spravim kaj za koga; **b)** prežim, čakam na kaj νόστον, ἐτησίαις, gledam, pazim ἔν μόνον, brigam se za kaj πρᾶγμα; **c)** ohranim αἰδῶ καὶ φιλότητα, τό πιστόν vero, obdržim τᾶγαθά, χόλον gojim jezo; častim, spoštujem, izpolnjujem συντεθέντα, νόμον *NT*, ὄρκια, ἔπος sem poslušen; pass. φθόνος φυλάσσεται παρ' ἐμοί gojim zavist;

II. med. 1. = act. intr. bedim, stražim (*Iliada* 10, 188); **2.** ohranim pri sebi (zase) τὰ λελεγμένα, νόμον izpolnjujem *NT*; **3.** zavarujem se, τινί s čim; varujem se, πεφυλαγμένος εἰμί sem previden, ἀπό τινος varujem se česa *NT*, τί, τινά varujem se koga (česa), skušam uiti komu (čemu), izogibam se koga (česa, komu,

čemu); φυλάττομαι μή (ὡς μή, ὅπως μή, ὥστε μή *ali acc. c. inf.*) = *lat.* caveo, ne; φυλάττομαι νεῶν, μή bojim se za ladje, da ne bi; φυλαττόμενος πορεύομαι previdno hodim

φῦλέτης, ου, ό (φυλή) član iste file, rojak

Φυλεύς, έως, ό Filej, Avgijev sin v Elidi; *patron.* **Φυλείδης**, ου, ό Fileid = Filejev sin = Meges

φῦλή, ἡ (φύω) **1.** fila, ljudstvo, narod, rod, pleme, občina, okraj, soseska (= *lat.* tribus); **2.** oddelek, četa vojakov, vojska

φυλίη, ἡ ep. divnja oljka, potni trn

φυλλάς, ἄδος, ἡ (φύλλον) *ion. poet.* **1.** listje, kup listja, (listna) stelja; **2.** listnat log, gaj, gozd

φύλλινος 3 iz listja, listnat

Φυλλίς, ἰδος, ἡ Filida, dežela v Trakiji

φυλλό-κομος 2 (κόμη) *poet.* košat, gostolisten **φύλλον**, τό [Et.: *prim. lat.* folium 'list', *stvem.* blat 'list', *nem.* Blatt 'list'] list, pero; pl. listje

φῦλο-βασιλεύς, έως, ό 'kralj file', filobazilej, filobazilevs, predstojnik atiške file

φῦλοκρῖνέω (κρίνω) delam ali iščem plemenske razlike, upoštevam plemensko sorodstvo in sodim po plemenskem sorodstvu

φῦλον, τό (φύω) **1.** rodbina, družina, rod, pleme; **2.** ljudstvo, narod; **3.** vrsta, razred, množica, truma, roj, krdelo

φῦλοπις, ἰδος, ἡ ep. bitka, boj; bojni vrvež, bojni hrup; prepir, spor

φῦμα, ατος, τό (φύω) oteklina, ulje, tvor

φύξηλις, ιος, ό, ἡ (φεύγω) = φυζανικός

φύξιμος 2 (φεύγω) **1.** kamor lahko bežimo, h kateremu se lahko zatečemo; *subst.* τό φύξιμον pribežališče, zavetje; **2.** ki lahko komu ubeži τινά

φύξις, εως, ἡ ep. (φεύγω) beg

φῦρᾶμα, ατος, τό (φυράω) testo, ilovica *NT*

φῦράω [fut. φυράσω *itd.*] mešam, gnetem, mesim

φῦρδην *adv.* (φύρω) zmešano, brez reda, zmedenno

φῦρω [Et.: iz *ide.* *b^h(e)uH-r- 'buriti'; *prim. lat.* furō 'dirjam', 'divjam', 'besnim', furia 'blaznost', 'besnost', *sl.* buriti, burkati, burja] [Obl. fut. φῦρῶ, aor. ἐφῦρα, pass. pf. πέφυρμαι, aor. ἐφύρθην; ep. aor. ἐφύρσα, cj. φύρω] **1. act. a)** škropim, poškropim, omočim, onesnažim,

ponesnažim, umažem, oskrunim, τινός, τινί s čim; **b**) pomešam, mesim τί τινι (τινος); ἄλλον τρόπον zmešam, zvarim; **2. med.** domešam (zmešam) zase (v svojo korist), zmedem
φῦσα, ἡ **1.** meh, pihanje; **2.** veter, vetrovi, napenjanje

φῦσάω, *ion.* **φῦσέω** [*Et.: iz ide. baze *p^(h)eus-* 'pihati', 'puhati'; *prim. sl.* pihati, puhati, puhteti] **1. intr.** puham, piham, vejem, bučim, sopiham, στόμασι z usti, αἷμα dehtim po krvi; **2. trans. a)** napihnem, napnem, πρόβατα ἀποδαρέντα καὶ φουσηθέντα napihujem (nagačene) ovčje kože; *pass.* napihnem se, sem prevzeten ἐπί τινι; **b)** naredim (povzročim, storim), da švigne ali curlja, poženem knvišku αἷμα ἄνω ἐκ πληγῆς, μένος μέλαν = αἷμα *Sofokles, Ajant 1412*; **c)** piham, piskam, trobim κόχλους

φύσημα, ατος, τό (φυσάω) dih, dihanje, sopihanje, prhanje, puhanje, šumenje

φύσητήρ, ἡρος, ὁ *ion.* pihalo, pihalnik, cev za pihanje

φυσιάω *ep. poet.* [*pt. praes.* φυσίω] sopem, piham, težko diham, hropim

φῦσί-ζοος 2 (φύω, ζειά) ki rodi žito, žitoroden αἶα, γῆ

φυσικός 3 (φύσις) ki zadeva naravo, naraven, naravi primeren *NT*, prirojen, λόγος naravoslovno znanje, prirodoslovno znanje; *adv.* φυσικῶς naravno *NT*

φυσιολογία, ἡ naravoslovje, prirodoslovje, fizika, naravna filozofija

φυσιο-λόγος, ὁ naravoslovec, prirodoslovec

φῦσιώω (= φυσιάω) napihujem; *pass.* napihujem se, postajam prevzeten *NT*

φύσις, εως, ἡ (φύω) **1.** narava **a)** naravna lastnost, prirojena lastnost, kakovost, naravno svojstvo, naravna značilnost, bistvo stvari ali osebe, φαρμάκου lastnost, πέτρου φύσις = πέτρος, Λαίου postava, stas, τόπου lega; *Tukidid 2, 45 spol*; **b)** (prirojena duševna) sposobnost, (prirojena duševna) zmožnost, nadarjenost, značaj, ἰσχύς φύσεως zavednost duha, zavedanje, φύσιν, κατὰ φύσιν po naravi, skladno z naravo, naravi primerno, od narave, φύσει po naravi, sam po sebi, po rojstvu; **c)** naravni (prirojeni) red, ἡ τῶν πάντων φύσις svet, ταύτην βιοτῆς φύσιν ἔχω na ta način živim, κατὰ φύσιν πεφυκῶς takšen, kakršen mora biti, naraven, ἡ παρὰ φύσιν ἄνοια protinaravna (ne-

naravna) nespamet (ki presega vse meje), φύσει πέφυκα φωνεῖν po naravi sem tak, da; φύσιν ἔχει τι naravi primerno je kaj, φύσιν οὐκ ἔχει proti naravi je, φύσιν ἔχον kar je naravno, mogoče, κῶς φύσιν ἔχει kako je mogoče; **2.** narava kot tvorna sila; rod, rojstvo, pokolenje, izvor, ἡ φύσει μὲν ἦν βασιλεία po rojstvu, φύσει νεώτερος mlajši, πρὸς αἵματος φύσιν rojak po krvi, sorodnik; **3.** kar je rojeno, stvar, stvarstvo, vesoljstvo, bitje, zarod, πόντου εἰναλία φύσις (ribe)

φῦσίωσις, εως, ἡ (φυσίω) napuh, ponos, prevzetnost, ošabnost *NT*

Φύσχος, ὁ Fiskos, Tigrisov pritok v Asiriji

φῦταλιά, ἡ, *ep. ion.* **φῦταλίη** (φυτόν) nasad, rastlinje, vinograd, vrt

φυτάλμιος 2 (φυτόν) ki kaj rodi (naredi, povzroči), ἀλαῶν ὀμμάτων ἄρα καὶ ἦσθα φυτάλμιος ali si slepoto sam zagrešil (zakrivil)?, *drugi:* ali si se slep rodil?

φυτεία, ἡ nasad, rastlina *NT*

φύτευμα, ατος, τό (φυτεύω) = φυτόν

φύτευσις, εως, ἡ (φυτεύω) zasajanje, sajenje

φυτευτός 3 rojen, vsajen, ustvarjen

φυτεύω (φυτόν, φύω)

I. act. 1. sadim, zasajam δένδρα, ἀμπέλους; **2. a)** rodim, prinašam, donašam, proizvajam, ὁ φυτεύσας οὗτε, οἱ φυτεύσαντες starši; φυτευθεὶς Κακοῦ sin nesreče; **b)** izmišljam si, snujem, pripravljam, delam, nameravam, povzročam κακά, μόρον, φόνον;

II. med. zasajam svoje polje, obdelujem svoje polje ἀγρόν

φυτόν, τό (φύω) rastlina, zelišče, sadika, steblo, drevo, grm

φυτο-σπόρος, ὁ (σπείρω) = φυτουργός

φυτουργός, ὁ (φυτόν, ἔργον) *poet.* roditelj, oče

φύω [*Et.: iz ide. baze *b^huah₂-* 'rasti', 'nastajati', 'obstajati', 'uspevati'; *prim. stind.* bhávati 'je', 'bo', 'postane', *gr.* φύσις 'narava', φυτόν 'rastlina', *lat.* fūi 'bil sem', *sl.* sem (biti), biva-ti] [*Obl.* ὕ pred vok., ὕ pred konz.; *fut.* φύσω, *aur.* ἐφῦσα, *ep. impf.* 3. *sg.* φύεν; *intr. in med.* φύομαι, *fut.* φύσομαι, *aur.* ἐφῦν, *cj.* 3. *sg.* φύη, 3. *pl.* φύωσι, *opt.* φύίη, φύη, *inf.* φῦναι, *pt.* φύς, *pf.* πέφῦκα; *ep. impf. med.* φύοντο, *aur.* 3. *sg.* φῦ, 3. *pl.* ἐφῦν, *redupl. aur.* ἐπέφῦκον, *pf.* 3. *pl.* πεφύκασι, πεφύασι, *pt. masc.* πεφῦωτες, πε-

φυῶτας, *fem.* πεφυυῖα, *plpf.* πεφύκε(ν), *NT pt.* φυέν, *fut.* φυήσεσθα]

I. act. 1. trans. naredim (povzročim, storim), da kaj nastane, naredim (povzročim, storim), da raste ali uspeva; povzročam, pripravljam πό-νους τινί, ustvarjam, podelim φρένας τινί; po- ganjam, rodim, prinašam; ἄδηλα spravljam na dan, πώγωνα puščam si rasti brado, dobivam brado; γλώσσαν dobim, φρένας spametujem se (*Sofokles, Elektra 1463* postanem prevze- ten), δόξαν napihnem se; *subst. pt.* ὁ φύσας oče, οἱ φύσαντες starši; ἡ ἡμέρα φύσει σε dan bo pokazal tvoj rod = dan bo pokazal, kdo te je rodil; **2. intr.** sem, postanem, rastem *Iliada 1, 149; NT Hebr 12, 15;*

II. pass. 1. nastanem, rastem, rodim se, sem kakega rodu, izhajam od koga τινός, ἐκ, ἀπό τινος, τὰ φυόμενα rastline, τὰ ἐκ τῆς γῆς φυ- ὀμενα zemeljski pridelki, μέγα πρᾶγμα velika nevarnost nastaja, ἔν τ' ἄρα οἱ πῦ χειροί stisnil mu je roko, ὁδᾶξ ἐν χεῖλεσι ugriznem se v ustnice; *aor.* ἔφυον postal sem; **2. [pf. πέφυκα]** po naravi sem tak, sposoben sem za kaj, sem (bistroumen), οἱ τὰ σώματα πρὸς ὦραν (οἱ τὰς ψυχὰς πρὸς τὴν ἀρετὴν) εὐ πεφυκότες od narave bogato obdarjeni z lepimi telesi (z lepim dušami), οὕτως πεφυκῶτων v teh razmerah v takih razmerah, v teh okoliščinah, v takih okoliščinah, ἄνθρωπος πεφυκῶς človek, kakor je od narave ustvarjen, človek, kakor ga je ustvarila narava, ὁ ἄνθρωπος πέφυκεν ὑπερ- φρονεῖν je po svoji naravi nagnjen k ošabno- sti, πολλὸ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πέφυκε πάντα naravno je, da je lažje; δένδρα πεφυκῶτα trdno (čvrsto) zakoreninjena dre- vesa, τὰ τοῖς ἵπποις πεφυκῶτα (ἡδέα) naravi konj je primerno, za konje je primerno

Φώκαια, ion. Φώκαιή, ἡ Fokaja, mesto na obali Jonije; *preb. Φωκαίεύς,* ὁ Fokajec; *pl. ion. Φωκαίεες* Fokajci; *fem. Φωκαῖίς,* ἴδος Fokajka

φώκη, ἡ *ep. ion.* tjulenj

Φωκίς, ἴδος, ἡ Fokida, pokrajina v srednji Gr- čiji; *preb. Φωκεύς,* ὁ Fokejec, Fokidec; *adi. Φωκικός* 3 fokiški, fokidski

Φωκίων, ωνος, ὁ Fokion, atenski politik in voj- skovodja (402 ali 401–318 pr. Kr.)

φωλεύς, ὁ votlina, jama, brlog *NT*

φωλεύω zlezem v votlino, skrivam se

φωνασκέω (φωνή, ἀσκέω) urim svoj glas, kot govornik delam (zganjam) veliko hrupa

φωνασκία, ἡ vaja v govoru, urjenje v govorje- nju, zgovornost, deklamacija

φωνασκικόν, τό *sc.* ὄργανον glasbilo (piščal- ka), s katerim se ustvarja (daje) določen ton (zvok)

φωνέω [*aor. ep.* φώνησα] **1. intr.** glasim se, oglasim se, donim, zadonim, govorim, kli- čem, μέγα glasno govorim, ὅπα povzdignem glas, kričim; zakikirikam, zapojem *NT;* z *acc. c. inf.:* ukažem, zapovem; **2. trans.** pokličem, nagovorim, imenujem, povabim τινά, govo- rim, εὐφημα φώνει = εὐφήμει

φωνή, ἡ [*scr.* φημί] **1.** glas, zvok, šum; *pl.* vpi- tje, krik; **2. a)** govor, jezik, narečje, φωνῆ po govorici; **b)** izrek, izraz, beseda, φωνὴν ἔημι govorim, πάσας φωνὰς ἀφίημι razvijem vso govorniško zmožnost, napnem vse govorni- ške sile, μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφιεῖς toliko da ne kriči, vpije skoraj na ves glas

φωνήεις 3 z govorom obdarjen, govoreč

φώνημα, ατος, τό (φωνέω) = φωνή

φώρ, φωρός, ὁ tat

φωράω [*fut.* φωράσω] zasledujem tatu; skrivaj poiščem, izsledim, zasačim, odkrivam, naj- dem; *pass.* zasačijo me, *Demosten 2, 10* φω- ρᾶται pokaže se, spozna se

φωριαμός, ἡ (φέρω) *ep.* skrinja, zaboje, kovček (za obleko)

φώς, φωτός, ὁ *ep. poet.* [*gen. pl.* φωτῶν] človek, mož, soprog, junak

φῶς, φωτός, τό [*gen. pl.* φώτων] *gl.* φάος

φωστήρ, ἦρος, ὁ **1.** zvezda *NT;* **2.** nebeška luč, svetloba *NT*

φωσ-φόρος 2 (φέρω) ki prinaša svetlobo, raz- svetljuje; *subst. φωσφόρος,* ὁ *sc.* ἀστὴρ da- nica *NT*

φωτεινός 3 (φῶς) svetel, razsvetljen, jasen ἡλι- ος *NT*

φωτίζω (φῶς) obsevam, razsvetljujem, spravim na svetlo, obelodanim τί *NT*

φωτισμός, ὁ razsvetljenje, svetlost, lesk *NT*

X, χ

X, χ (χεῖ, χῖ) hi, dvaindvajseta črka grškega alfabeta, kot številka χ' = 600, χ = 600.000

χάδε, χαδέειν gl. χανδάνω

χάζομαι [fut. χάσομαι, aor. έχασάμην; ep. impf. χάζομην, fut. χάσσομαι, aor. χασσάμην in κεκαδόμην (pt. κεκαδών gl. κήδω)] **1.** umikam se, izogibam se, bežim τινός, ἐκ, ὑπό τινος; **2.** odstopam, odneham, sem daleč od koga φωτός, pustim, da počiva δουρός

χαίνω [Et.: iz ide. baze *g^heh₁i- 'zehati', 'zevati', 'zijati', 'biti na široko odprt'; prim. gr. χάνος, χηλή, χάος (iz *χάφος), lat. hiō 'zevam', 'zijam', sl. zijati, zevati, zehati, stvnem. gīēn 'zehati', 'zevati', nem. gähnen 'zehati', 'zijati', lit. žiōti 'odpreti'; gl. tudi χάσκω] [Obl. aor. έχανον, pf. κέχηνα, praes. χάσκω] **1.** režim, zijam, zevam, odpiram se, zeham, odpiram usta, zazijam πρός τι (da požrem), hlastnem po čem, šavsnem po čem, poželjivo ali zaljubljeno gledam koga; **2.** δεινά ῥήματα κατά τινος izgovarjam sramotilne besede proti komu, psujem koga

Χαιρε-κράτης, ους, ó Hajrekrat, Atenec, Sokratov prijatelj

Χαιρε-φῶν, ὦντος, ó Hajrefont, Sokratov učelec

χαίρω [Et.: iz ide. kor. *g^her(H)- 'želeti', 'uživati'; prim. stind. háryati 'uživati', 'imeti rad', gr. χάρις 'veselje', lat. hortor 'spodbujam', stvnem. gern 'željan', 'vnet', gerno 'rad', nem. gern 'rad', begehren 'želeti', 'poželeti'] [Obl. fut. χαίρῃσω, aor. ἐχάρην, pf. κέχαρηκα (s praes. pomenom: vesel sem), adi. verb. χαρτός, ep. impf. χαῖρον, iterat. χαῖρεσκον, fut. redupl. κέχαρήσω in κέχαρήσομαι, inf. κέχαρησέμεν, aor. χάρην, opt. χαρείην, krep. aor. med. κέχαρόμην, opt. 3. pl. κέχαροίατο, šib. aor. med. 3. sg. χήρατο, pf. pt. κέχαρηώς; poet. pf. med. κέχαρημαι in κέχαρμαι; NT fut. χαρῶ in χαρήσομαι] **1.** veselim se, radujem

se, vesel sem, imam veselje nad čim, imam rad, zadovoljen sem s čim; pogosto v zvezi s θυμῷ, φρεσίν, φρένα; ἐν θυμῷ pomeni tudi: pri sebi, skrivaj, νόω previdno, pazljivo, pametno; veže se s τινί, ἐπί, ἐν τινι, s pt., ὅτι, ὡς, οὐνεκα; νῦν πᾶσι χαίρω vsi me imajo radi, z vsemi se dobro razumem; χαίρω ποιῶν z veseljem (rad) storim, delam kaj navadno; pt. **χαίρων a)** vesel, radosten, rad, z veseljem; **b)** srečen, zdrav, brez kazni ἀπαλλάττω; οὐ χαίρων nerad, ne brez kazni, ne v svojo korist ἀδικήσω, ἐρεῖς; οὐδέ τιν' οἶω χαίρησειν ne bo se, menim, veselil, slabo se mu bo godilo; οὐ χαίρω σε θνήσκοντα ne veselim se tvoje smrti; **2. pos. raba: a)** χαῖρε, χαίρετε bodi pozdravljen!, bodite pozdravljeni!, na zdravje!, nasvidenje!, zdravo!, srečno!, z bogom!; **b)** χαίρειν τινά φάσκω (λέγω, προσεῖπον itd.) pozdravljam koga, τᾶλλα σ' ἐφίεμαι χαίρειν druge želje se ti naj izpolnijo; tudi na začetku pisma: τινί χαίρειν sc. λέγω pozdravljam koga; **c)** χαίρειν ἐῷ, λέγω, κελεύω opustim kaj, pustim v nemar, ne maram, ne brigam se za, odrečem se, odpovem se, χαίρειν λέγω Κύπριν ni mi mar, preziram; χαίρέτω τις naj se pobere, ne maram imeti s kom opraviti; χαίρέτω τὰ πρόσθεν βουλευματα z bogom prejšnji sklepi, ἐρπέτω χαίρουσα naj gre v božjem imenu

Χαιρώνεια, ἡ Hajroneja, mesto ob Kefizu v Bojotiji

χαίτη, ἡ **1.** (dolgi) lasje, kodri; **2.** griva, čeladna perjanica

χαῶνά, ἡ dor. = χηλή

χάλαζα, ἡ [Et.: iz *χάλαδ-ια, kar je izpeljano iz ide. *g^hélh₂dih₂ 'led'; prim. perz. žāla 'toča', 'slana', sl. žled] toča, ὄμβρος χαλάζης αἰμάτων krvava toča

χαλ-αργός **2** (χηλή, ἀργός) poet. hitronog, urnonog, hitrih (urnih) nog

χαλαρός 3 (χαλάω) rahel, ohlapen, nenapet

χαλάω [fut. χαλάσω, aor. ἐχάλασα, aor. pass. ἐχάλασθην, ion. pf. κεχάλακα; ajol. pt. praes. χαλάξαις] **1. trans. a)** popuščam, odnehujem, odjenjam, zrahljam, izpuščam, odpenjam, odvezujem; **b)** spruščam κράββατον, vržem δίκτυα NT; **c)** snemam, odstranjujem τὶ ἀπό τινος; **d)** odpiram, odpahnem κλῆθρα; **2. intr. a)** popuščam, obnemorem, odneham, odjenjam, zrahljam se ζῶναι; **b)** vdam se, uklonim se; **c)** sem odprt, χαλῶσαι πύλαι odprta vrata

Χαλδαῖοι, οἱ Haldajci (Kaldejci) **1.** bojevitopastirsko pleme v Armeniji; **2.** svečeniki Babiloncev, ki so se intenzivno ukvarjali z astrologijo in magijo

χαλεπαίνω [fut. χαλεπανῶ, aor. ἐχαλέπηνα, pass. ἐχαλεπάνθην] **1. act. a)** nejevoljen sem, hud sem na koga, jezen sem na koga, jezim se, srdim se, togotim se, zamerim, grdo ravnam s kom, zmerjam koga, razžalim τινί, ἐπί τινι, πρὸς τινα na koga; τινί, τινός, πρὸς τι, ἐπί τινι na kaj, zaradi česa, τινί τινι jezim se nad kom zaradi česa; pass. grdo se ravna z menoj; **b)** o nevihti: pridrem, besnim, razsajam; **2. med. z aor. pass.** jezim se, razjezim se, srdim se, razsrdim se nad kom τινί, πρὸς τινα

χαλεπός 3 težaven, zèl, hud, hudoben **1. o stvarih:** težaven, težek, težko dostopen, neugoden, nadležen, zoprn, strašen, hud, grd, mučen, nevaren, poguben; μῦθος, ἔπεα trde besede, osorne besede, φῆμις slaba govoričca, χωρίον nezdrav; tudi osebni sklad: χαλεπή τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεισθαι težko je zate meriti se z menoj v hrabrosti, χαλεποὶ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς nevarno je, če se bogovi sami prikažejo (v pravi podobi); τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος silovitost vetra; **2. o osebah:** hud, hudoben, jezen, trd, trdosrčen, nejevoljen, razjarjen, sovražen, zloben, nevaren, robat, čemerem, siten; subst. χαλεπὸν, τό sila, silovitost, čemernost, odurnost, nesreča; **χαλεπά**, τά težave, nadloge, stiske, nevarnost; **3. adv.** χαλεπῶς težko, s težavo, s trudom, komaj; z nejevoljo, nerad, silno, jezno, χαλεπῶς φέρω τι, τινί nejevoljen sem, jezen sem na koga, nerad vidim, zamerim kaj ἐπί τινι, τινός; χαλεπῶς ἔχω jezim se na koga, srdim se nad kom, τινί slabo se počutim, ὑπό τινος

zaradi česa, χαλεπῶς ἔχει težko je, χαλεπῶς χράομαι τινι hudo ravnam s kom

χαλεπότης, ητος, ἡ **1.** težava, težkoča, težavnost, nadležnost; **2.** nejevolja, čemernost, sitnost, sitnoba, zadirčnost, zadirljivost, neusmiljenost, strogot

χαλέπτω ep. stiskam, nadlegujem, mučim τινά

χαλεστραῖον, τό soda, zemeljska sol

Χαλέστρη, ἡ ion. Halestra, mesto v Makedoniji ob izlivu Aksija

χαλιναγωγέω (ἄγω) brzdam NT

χαλινός, ὁ **1.** brzda, uzda, žvala, vajeti, χαλιῶν ἔχομαι držim vajeti; **2. poet.** ladijske vrvi (s katerimi so privezovali ladje na suho ali na katerih so bila sidra)

χαλινόω uzdam, obuzdam, brzdam, obrzdam τί

χάλιξ, ικος, ὁ, ἡ [Et.: prim. sumer. kalga 'apnec', izpos. lat. calx -cis 'apnec', stvnem. kalch 'apno', 'apnec', nem. Kalk 'apno', 'apnec'] apno, omet

χαλιφρονέω (χαλί-φρων) ep. preprost sem, lahkomiseln sem, slaboumen sem, aboten sem

χαλιφροσύνη, ἡ ep. lahkomiselnost, slabost, zaniknost

χαλί-φρων 2 (χαλάω, φρήν) ep. lahkomiseln, slaboumen, prismojen

χάλκ-ασπις, ιδος, ὁ, ἡ (ἀσπίς) poet. z bronastim ščitom

χαλκεία, ἡ (χαλκεύω) kovanje, kovaštvo, kovaška večšina (obrt), kovaška spretnost, kovaška umetnost

χαλκεῖον, τό, ion. χαλκήιον (χαλκεύς) **1.** kovačnica; **2.** bronasta posoda, bakrena posoda, kotel

χάλκειος 3 ep. poet. = χάλκεος

χαλκεό-γομφος 2 (γόμφος) z bronastimi žebli zbit, z bronastimi žebli okovan δῶμα

χαλκεο-θώρηξ, ηκος, ep. ion. χαλκεο-θώραξ ki ima bronast oklep, z bronastim oklepom

χαλκεό-κραῖνος 2 (κραῖνον) poet. z bronasto konico, z bronasto ostjo

χάλκεος 3, skrč. χαλκοῦς, ep. χάλκειος, ion. χαλκήιος 3 **1.** narejen (izdelan) iz kovine, narejen (izdelan) iz bronast (medi), kovinski,

- bronast, bakren, kovaški, δῶμα, δόμος kovačnica; **2.** močen, trden, ὕπνος smrtno spanje; **3.** *subst.* χαλκοῦς, ó halkus, bakreni denar v Atenah (1/8 obola)
- χαλκεό-φωνος** 2 (φωνή) *ep.* z bronastim, močno donečim glasom
- χαλκεύς**, έως, *ep.* ἦρος, ó (χαλκός) kovač, zlatar, kotlar, ključavničar
- χαλκευτικός** 3 (χαλκεύω) spreten v kovanju, kovaški; *subst.* ó kovač
- χαλκεύω** (χαλκεύς) kovač sem, kujem, ukvarjam se s kovaštvom (s kovanjem); *subst. inf.* τὸ χαλκεύειν kovanje, kovaštvo
- χαλκεών**, ῶνος, ó (χαλκός) *ep.* kovačnica
- χαλκηδών**, ὄνος, ó kalcedon (dragi kamen) *NT*
- Χαλκηδών**, ὄνος, ἡ, **Καλχηδών** Halkedon (Kalhodon), mesto v Bitiniji; *preb.* **Χαλκηδόνιοι**, οἱ Halkedonijci, Halkedonci
- χαλκήιον** *ion.* = χαλκεῖον
- χαλκήιος** 3 *ep.* = χάλκεος
- χαλκ-ήλατος** 2 (έλαύνω) iz brona kovan
- χαλκ-ήρης** 2 (άραρίσσω) *ep.* z bronom okovan, kovan, bronast
- Χαλκιδική**, ἡ Halkidika, makedonski polotok med Termajskim in Strimonskim zalivom; *preb.* **Χαλκιδεῖς**, οἱ Halkidci, Halkidijci
- χαλκί-οικος** 2 prebivajoč v bronasti hiši, *tj.* prebivajoč v bronastem templju (Atenin pridevek v Sparti)
- χαλκίον**, τό (χαλκός) bronasta, kovinska posoda, (bakren) kotel
- χαλκίς**, ἰδος, ἡ (χαλκός) halkida, roparska ptica, ponočni jastreb (= κύμινδις)
- Χαλκίς**, ἰδος, ἡ Halkida **1.** glavno mesto Evboje; *preb.* **Χαλκιδεύς**, ó Halkidec; *adi.* **Χαλκιδικός** 3 halkidski, halkidiški; **2.** mesto v Ajtoliji (Etoliji); **3.** mesto v južni Elidi
- χαλκο-βαρής** 2 (βάρος) [*s pos. fem.* χαλκο-βάρεια] obložen z bronom, bronast
- χαλκο-βατής** 2 (βαίνω) *ep.* ki ima bronast prag, z bronastim pragom
- χαλκο-βόας**, ου, ó (βοάω) *poet.* = χαλκο-βόης, ου, ó ki ima bronast (močan) glas, z bronastim (z močnim) glasom
- χαλκο-γλώχιν**, ἑνος, ó, ἡ (γλωχίς) *ep.* z bronasto ostjo ali konico, bronastoosten μελίη
- χαλκό-δετος** 2 (δέω) *poet.* z bronastimi ploščami obložen ali okovan
- χαλκο-θώραξ**, ἄκος, ó, ἡ *poet.* = χαλκεοθώραξ
- χαλκο-κνήμις**, ἰδος, ó, ἡ *ep.* z bronastimi golenjaki
- χαλκο-κορυστής**, οῦ, ó (κορύσσω) *ep.* z bronastim oklepom, bronastooklepen
- χαλκο-λίβανον**, τό zlata ruda, napol zlato, svetlo zlato *NT*
- χαλκο-πάρηος** 2 *ep.* (παρειά) ki ima bronasto lice, bronastoličen, z bronastim licem κυνέη
- χαλκό-πλευρος** 2 (πλευρά) *poet.* z bronastimi stranmi, z bronastimi stenami, bronast
- χαλκό-πληκτος** 2 (πλήσσω) *poet.* iz brona kovan
- χαλκό-πους**, ποδος, ó, ἡ *ep. poet.* ki ima bronasto nogo, z bronasto (močno) nogo (kopi-tom), bronast, ὀδός z bronastimi stopnicami, Ἐρινύς s čvrstim korakom, z odločnim korakom, s trdnim korakom
- χαλκό-πυλος** 2 (πύλη) *ion.* ki ima bronasta vrata, z bronastimi vrati, bronastovraten
- χαλκός**, ó [*ep. gen.* χαλκόφιν] **1.** kovina, baker, bron (med); **2.** bronasto orožje ali orodje, posoda, bakreni denar *NT*
- χαλκό-στομος** 2 (στόμα) *poet.* ki ima bronasta usta, z bronastimi usti, bronastousti
- χαλκό-τευκτος** 2 (τεύχω) narejen iz brona, izdelan iz brona, bronast
- χαλκο-τύπος**, ó (τύπτω) ki obdeluje kovino, kovač, kotlar
- χαλκό-τυπος** 2 (τύπτω) *ep.* od brona zadan, z bronastim orožjem zadan, od brona usekan (zasekan), z bronastim orožjem usekan (zasekan) ὠτειλή
- χαλκοῦς** 3 *gl.* χάλκεος
- χαλκόφιν** [*gen. sg. ep.*] *gl.* χαλκός
- χαλκο-χίτων**, ωνος 2 (χιτών) *ep.* ki ima bronast oklep, z bronastim oklepom, v bronastih oklepih, bronastooklepen
- χάλκωμα**, ατος, τό (χαλκώ) kovinska (bakrena ali bronasta) posoda
- Χάλος**, ó Halos, reka v Siriji
- Χάλυβες**, οἱ Halibi, ljudstvo ob Pontu (Črnem morju)
- χάλυψ**, υβος, ó *poet.* jeklo

χαμά-δεις, χαμᾶ-ζε *adv. ep.* (χαμαί) na tla, na zemljo, po tleh

χαμᾶ-θεν, ion. χαμό-θεν (χαμαί) *adv.* od zemlje, od tal

χαμαί *adv.* [*Et.: stari loc. = lat. humī 'na tleh', iz ide. *d^hg^hémi 'na zemlji', kar je nastalo iz ide. *d^hég^hóm 'zemlja'; prim. het. tekán 'zemlja', lat. humus, sl. zemlja, gr. χθών 'zemlja', 'tla'] **1.** na zemlji, na tleh; **2.** na zemljo, na tla*

χαμαι-γενής *2 poet.* na zemlji rojen

χαμαι-εύνης, ου, ό, pos. ep. fem. χαμαι-ευνάς, άδος, ή (ευνή) ki leži na zemlji (na tleh), ki spi na zemlji (na tleh)

χαμαί-ζηλος *2* (ζηλώω) majhen, nizek; *subst. χαμαίζηλος, ό sc. δίφρος* nizek stol, podnožnik, podnožje

χαμαι-κοίτης, ου, ό (κοίτη) *poet.* ki leži na zemlji, ki spi na zemlji, na tleh ležeč, na tleh speč

χαμαι-πετής *2* (πίπτω) ki je padel na zemljo, na tleh ležeč, v prahu ležeč

χαμεύνιον, τό (ευνή) ležišče na tleh, nizka postelja, posteljna odeja

χαμό-θεν *gl. χαμᾶ-θεν*

χάμψαι, οί ion. hampsi = egiptovski krokodili
χάν = και ἄ ἄν

χανδάνω [*Et.: iz ide. kor. *g^he(n)d- 'prijeti', 'zgrabiti'; prim. gr. (aor.) ἔχαδον, lat.prehendō 'primem', 'zgrabim', praeda 'plen', sl. uganiti, ugibati] [Obl. fut. χείσομαι, aor. ἔχαδον, χάδον, inf. χαδέειν, pf. κέχανδα, plpf. κεχάνδει] obsegam, držim, imam prostor za ἕξ μέτρα χάνδανε κρητήρ; objemam, χόλον zatajim, prikrijem jezo, τρίς μὲν ἦρσεν ὅσον κεφαλή χάδε φωτός kolikor je mogel odpreti usta = na vse grlo; ὡς οί χεῖρες ἐχάνδανον ἀμφιβαλόντι kolikor je mogel obseči z rokami, οὐδὸς ἀμφοτέρους ὅδε χεῖσεται bo imel prostora za oba*

χαν-δόν *adv.* (χαίνω) *ep.* z odprtimi usti, pohlepno, požrešno, hlastno

χανεῖν *gl. χαίνω*

χάος, ους, τό [*Et.: iz *χά-φος; prim. gr. χάσχω, χαίνω, stvnem.* guomo 'nebo (v ustih)', *nem.* Gaumen 'nebo (v ustih)'; *gl. χαίνω*] kaos (haos), prazen (svetovni) prostor, praznina

χαρά, ή (χαίρω) *NT* veselje, radost, slast, blaženost, užitek, ugodnost, priljubljenost; πρὸς

χαρὰν λόγων veselemu poročilu primerno, χαίρω χαρὰν μεγάλην zelo se veselim *NT*

χάραγμα, ατος, τό (χαράσσω) **1.** ugriz, pik ἐχίδνης; **2.** *NT* podoba, (vdolbeno) znamenje, pečat, kov

χαράδρα, ή, ion. χαράδρη [*Et.: sor. χαράσσω, χέραδος = χεράς, άδος]* razpoka **1.** klanec, kotlina, globel, prepad, soteska, dolina, tokava; **2.** hudournik; žleb, struga, jarek, potočna struga, potóčina

Χαράδρα, ion. Χαράδρη, ή Haradra, mesto v Fokidi

χαραδραῖος *3* (χαράδρα) ki se nahaja v odtočnem žlebu ἰλύς

χαραδριός, ό (χαράδρα) deževnik (zelo požrešen ptič); *pren. χαραδριού βίος* požrešno življenje, zapravljivo življenje

χαραδρόομαι *pass.* (χαράδρα) *ion.* razoran sem ali razkopen sem od hudournikov

χαρακώω ogradim, zagradim

χαρακτήρ, ήρος, ό (χαράττω) (kar je) vdolbeno ali vrezano **1.** kov, vtisk, pečat, podoba, znamenje; **2.** izrazita lastnost, značaj, bistvo, kakovost, posebnost, znak, γλώσσης narečje

χαράκωμα, ατος, τό utrdba, trdnjava, nasip, okop

χάραξ, ακος, ό, ή **1.** priostren kol, palisada; **2.** utrdba, okop, utrjen tabor *NT*

χαράσσω [*gl. χαράδρα; fut. χαράξω itd.]* **1.** ostrim, brusim, razpraskam, razrijem; **2.** *pren.* dražim, razjarim; *pass.* jezen sem na koga zaradi česa τινί τι; **3.** vdolbem, vrežem, vtisnem

χαρείη, χάρη *gl. χαίρω*

χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν, χάριεν (χάρις) **1.** mil, ljubek, prijeten, krasen, čeden, lep, privlačen, mikaven; **2. o osebah:** izobražen, duhovit, šegav, dovtipen, ljubezniv, prikupljiv, dobrodošel, drag; **3. iron.:** χαρίεν, εἰ ta bi bila lepa, ko; *subst. τὰ χαρίεντα* ljubki darovi; *adv. χαριέντως in χάριεν* ljubeznivo, mikavno, milo, lepo, ljubko, duhovito

χαριεντίζομαι *dep. med.* norčujem se, šalim se, σπουδῆ̄ iz resnih reči

χαρίζομαι *dep. med.* (χάρις) [*fut. χαριοῦμαι, aor. ἐχαρισάμην, pf. κεχάρισμαι (z act. in pass. pomenom), plpf. ep. κεχάριστο; NT fut. χαρίζομαι, pass. χαρισθήσομαι, aor. ἐχαρί-*

σθην] **1. intr. a)** kažem se prijaznega, kažem se naklonjenega, izkazujem usluge, storim kaj komu po volji, ustrezam, ugodim komu, uslužen sem, *τινί* komu v čem; **b)** θεοῖς pridobivam si (z uslugami) naklonjenost bogov; **c)** *ο* *ζηνί*: naklonim svojo milost, ἐμβλέπουσα osrečujem s pogledom; **d)** vdajam se, strežem θυμῷ, γαστρί, σώματι, ἥδονῃ; *pt. χαριζόμενος* 3 komu na ljubo, po volji, zaradi koga, zavoljo koga; **2. trans. a)** naredim (storim) kaj komu na ljubo, rad dajem, τὸ βλέπειν dam vid *NT*, obilno darujem, podeljujem *τινί* *τι*, *τινός* od česa, ῥόδον στήθεσσιν naticam rožo na prsi; **b)** *NT* izdam, izročim *τινά*, *τινά* *τινι* pomilostim koga komu na ljubo; **c)** odpuščam *παραπτώματα* *NT*; **3. pf. pass. κεχάρισμαι** vseh sem komu, mil sem komu, prijeten sem komu, po volji sem komu, τοῖς Εὐβοεῦσι ἐκεχάριστο Evbojcem se je izpolnila želja; *pt. κεχαρισμένος* 3 drag, prijeten, dobrodošel, *κεχαρισμένα* *εἰδώς* naklonjen, mil, *κεχαρισμένα* *τίθηνμί* *τινι* storim komu uslugo, ὡς *κεχαρισμένοι* kakor da so dobili dar

Χαρι-κλῆς, εἶους, ὁ Harikles, atenski vojskovodja v peloponeški vojni in eden izmed tridesetih tiranov v Atenah (ok. 455–403 pr. Kr.)

χάρις, ιτος, ἡ (χαίρω) [*acc. χάριν in χάριτα, dat. pl. ep. χαρίτεσσι*] **1. a)** veselje, radost, slast, užitek, βίου veselje do življenja; **b)** milina, milota, miloba, lepota, ljubkost, ἡ τῶν λόγων χάρις lepe besede *NT*; **2. a)** naklonjenost, nagnjenost, ljubeznivost, prijaznost, milost *NT*; ljubeznivost, usluga, uslužnost, postrežljivost; dobrotā, dar, darilo *NT*; *χάριτι* τῶν Μεσσηνίων iz prijaznosti do Mesenijcev, *χάριν* φέρω (*παρέχω*) *τινί* izkažem (naredim) komu uslugo, ustrežem komu, ugodim komu, *χάριν* ἀμείβομαι vračam ljubezen, *χάριν* δίδωμι ὀργῇ ustrežem jezi, *χάριν* ἔχω πρὸς *τινα* rad me ima kdo, uživam naklonjenost koga, σοὶ *χάριν* φέρουσα tebi na ljubo, *χάριν* *τινός* ὀράω izkaže mi kdo uslugo, naredi mi kdo uslugo; *χάρις* ἄχαρις *gl. ἄχαρις*; **b)** hvāla, hvaležnost, plačilo, nagrada, *τινός* za kaj; *χάριν* (ἀπο)δίδωμι, ἐκτίνω, ἀνύω izkažem se hvaležnega, *τινός* za kaj, ὑπέρ *τινος* zaradi česa; *podobno* *χάριν* ἔχω, οἶδα, γιγνώσκω, ἐπίσταμαι sem hvaležen; *NT* *χάριν* ἔχω *tudi*:

pridobim si hvaležnost koga; ἀπομιμνήσκομαι spominjam se s hvaležnostjo, *χάριν* κατατίθεμαι pridobim si hvaležnost, *χάριν* προστίθεμαι ustrežem želji, ugodim želji, *χάριν* ὀφείλω dolgujem zahvalo, dolgujem hvaležnost; *χάριν* λαμβάνω *τινός* hvaležen mi je kdo; **3. adv. a)** *χάριν* *τινός* komu na ljubo, v prid, zaradi koga, zaradi česa, τὴν σὴν *χάριν* zaradi tebe, τὴν τῶν Ἀθηναίων *χάριν* zaradi Atencev, ἔπους σμικροῦ *χάριν* čeprav bi zadostovala majhna beseda; **b)** *χάριτι* iz milosti, *χάριτι* μετέχω z zahvalo uživam *NT*; **c)** ἐν *χάριτι* ποιῶ *τινί* *τι* naredim kaj komu na ljubo, storim kaj komu po volji, ἄδω v milosti prepevam *NT*; **d)** εἰς *χάριν* πράττω *τινί* naredim kaj komu na ljubo, storim kaj komu po volji; **e)** μετὰ *χαρίτων* zelo ljubko, zelo lepo; **f)** πρὸς *χάριν* na ljubo, po volji komu πράττω, διαλέγομαι, λέγω zlepa; κορέννυμαι po volji

Χάρις, ιτος, ἡ Harita, Hefajstova žena; *pl.* Harite, Gracije, boginje lepote

χάρισμα, ατος, τό (*χαρίζομαι*) duhovni dar, božji dar, dar milosti *NT*

χαριστήριος 2 (*χαρίζομαι*) ki spada k hvaležnosti ali k zahvali; *subst. χαριστήρια*, τά zahvalna žrtev, zahvalna daritev, znaki hvaležnosti, dokazi hvaležnosti

χαριτία, ἡ (*χάρις*) šala, burka

χαριτώ pomilostim, obdarujem z milostjo, *κεχαριτωμένη* milosti polna *NT*

χάρμα, ατος, τό (*χαίρω*) *ep.* veselje, radost, zabava, predmet veselja, zasmeh, zasmehovanje, roganje

Χαρμάνδη, ἡ Harmanda, mesto v Mezopotamiji

χάρμη, ἡ *ep.* bojaželjnost, junaštvo, boj, bitka

Χαρμίδης, ου, ὁ Harmid, Platonov stric, Sokratov učenc

χαρμονή, ἡ (*χάρμα*) radost, veselje, slast

χαρμόσυνος 3 (*χάρμα*) *ion.* vesel, radosten, *χαρμόσυνα* ποιῶ obhajam veselico ali vesel praznik

χαρ-οπός 3 *ep. poet.* veselega pogleda, vesel; jasnook, divjega, junaškega pogleda, žarno-
ok, z divjimi očmi

χαροπότης, ητος, ἡ svetlomodra barva oči

χάρτης, ου, ὁ list papirja, papir *NT*

χαρτός 3 (χαίρω) razveseljiv, zaželen, prijeten, ugoden

Χάρυβδις, εως, *ion.* υος, ἡ *personif.* Haribda (Karibda), morski vrtnec, v mitologiji morska pošast nasproti Skile; lokalizirali so jo v sicilsko ožino blizu Mesane

χάσκω [*Et.: iz ide. baze *g^heh₁i-, izpeljane iz ide. kor. *g^heh₁- 'zehati', 'zevati', 'zijati', 'biti široko odprt'; prim. lat. hiō 'zijam', 'zevam', 'odprt sem', hiōscō 'odprem se', 'počim', 'odprem usta', 'zinem', sl. zev, zevati, zehati, zijati, ziniti, stvnm. ginēn 'zehati', nem. gähnen 'zehati', 'zijati', lit. žiōti 'zijati', 'zevati'] gl. χαίνω*

χάσμα, ατος, τό (χαίνω) razpoka, globel, brezno, prepad, žrelo

χασμάομαι *dep. med., ion. χασμέομαι* stojim z odprtimi usti, zijam, v zadregi sem, zmešan sem, osupel sem

χάτέρα = καὶ ἑτέρα

χατέω, χατίζω *ep.* [*Et.: morda iz ide. kor. *g^heh₁- 'zapustiti', 'pustiti zadaj (za sabo)', 'biti prazen'; prim. gr. χῆρος, χήρα, χῶρος, χῶρα, χῆτος, *χᾶτις, *χῆτις 'pomanjkanje', 'pomanjkljivost'; domnevno sor. tudi lat. hērēs -ēdis 'dedič', 'dedinja'] 1. potrebujem, potreben sem τινός; 2. želim, hrepenim po, željno pričakujem τινός *ali inf.**

χαυλι-όδων, ὄδοντος, ὁ *ion.* ven štrleč zob ὀδούς; *subst.* ὁ čekan

χαῦνος 3 in 2 [*Et.: iz *χᾶν-νος; gl. χάος*] 1. zevajoč, ohlapen; slab, oslabel; 2. napihnen, nadut, nečimrn, zanikrn, ohol, prevzeten, nesпамeten

χαυνότης, ητος, ἡ napihnjenost, nadutost, prevzetnost, zanikrnost, razuzdanost

χαυνός (χαῦνος) delam koga prevzetnega, napihujem; *pass.* napihujem se, prevzeten sem

χέαι, χέασθαι gl. χέω

χειά, *ion. χειή*, ἡ [*Et.: gl. χάσκω*] luknja, jama, votlina, brlog

χείλιοι 3 *ion.* = χίλιοι

χεῖλος, ους, τό 1. ustnica *NT*; gl. ὀδάξ; 2. rob, krajec, breg *NT*

χεῖμα, ατος, τό = χειμών

χειμάδιον, τό prezimovališče, zimovišče, zimovnik

χειμάζω (χεῖμα) [*fut. χειμάσω itd.*] 1. *trans.*

a) pošiljam nad koga nevihto, pošiljam nad koga vihar, preganjam z nevihto, vzbujam nevihto, postavljam na mraz; *pass.* vihar ali nevihta me zajame (me napade); **b)** napadam, nadlegujem, stiskam, mučim, vznemirjam, strašim; *pass.* vznemirjam se, muči me kaj, pridem v stisko, ἄλλη ἐν τύχη trpim; 2. *intr. a)* prebijem zimo, prezimujem; **b)** viharen sem, treskam, besnim; **c)** *impers. χειμάζει* grdo vreme je, nevihta je, vihar besni, τοιαῦτα tako silno

χειμαίνω (χεῖμα) = χειμάζω; *pass.* trpim zaradi nevihte

χειμάρροος 2, *skrč. χειμάρρους*, *ep. χείμαρρος* 2 deroč, narastel, kipeč; *subst. χειμάρροος*, ὁ hudournik, gorski potok

χειμασία, ἡ, *ion. χειμασίη* prezimovališče, zimovišče, zimovnik

χειμερίζω *ion.* = χειμάζω

χειμερινός 3, **χειμέριος** 3 in 2 pozimi, zimski, viharen, deževen, mrzel, ὡς τις ἀκτὰ κυματοπλήξ χειμερία kot obala, pozimi bičana od valov; *pren.* oster, hud, silen λύπη

χειμών, ὦνος, ὁ [*Et.: iz ide. kor. *g^héi-ōm 'zima'; prim. stind. hemantá- 'zima', gr. χεῖμα 'zima', χιών 'sneg', lat. hiems 'zima', hibernus 'zimski', bīmus 'dve leti (= dve zimi) star' (iz *bīhimos, *dui-himos), trīmus 'tri leta (= tri zime) star' (iz *tri-himos), sl. zima (iz ide. *g^héi-mah₂)*] zima, mraz, burja, vihar, nevihta; *pren.* sila, stiska, nevarnost, nesreča; μάλα χειμῶνος ὄντος čeprav je bila huda zima, χειμῶνος, (ἐν) χειμῶνι pozimi; ἐν δορός χειμῶνι v bojnem viharju, v bojni vihri, θολερός χειμῶν vihar slaboumja, vihar strasti

χείρ, χειρός, ἡ [*Et.: iz ide. kor. *g^hes-r- 'roka'; prim. het. keššar 'roka' [Obl. at. z ε samo χεροῖν in χερσί, sicer ει; ep. ion. χερός, χερί, χέρα, toda χεροῖν in χείρεσ(σ)ι]* 1. roka, dlan, pest; šapa, taca; ἐκ χειρός od (človeške) roke (ne od divje zveri) *Sofokles, Ajant* 27; (leva, desna) stran, ἐπ' ἀριστερὰ χειρός na levi strani; χειρός αἰρέω (ἔχω, ἀνίστημι, κρατέω) zgrabim za roko, držim za roko, dvignem (vzdignem) za roko, primem za roko *NT*; χειρός πίστιν ἐμβάλλω dam roko v poročstvo, obljubim; χεῖρας προσφέρω τινί zgrabim z roko koga, διὰ χειρῶν λαμβάνω vzamem v roke, διὰ χειρός ἔχω držim v roki, držim v rokah,

imam v oblasti, imam v oskrbi, imam na skrbi, διὰ τῶν χειρῶν ἐγένετο σημεῖα po rokah, z rokami *NT*; ἐκ χειρός (τῶν χειρῶν) λίθοι z roko metani kamni, οἱ ἐκ χειρός βάλλοντες suličarji; πρὸ χειρῶν ἔχω imam (držim) pred seboj v rokah, φέρω nosim pred seboj; ἐν χερσίν, μετὰ χεῖρας ἔχω imam v rokah, ukvarjam se s čim, bavim se s čim, ἐν χερσὶ τίθημι izročim v roko, πρὸς ἐμὴν χεῖρα προχώρει k meni, na mojo stran, ἐν χειρὶ τινος s pomočjo koga, po kom *NT*; **2.** *pomeni χεῖρ*: **a)** bližina, boj od blizu, spopad, tepež, εἰς χεῖρας ἔρχομαι, εἰμί τινι spopadem se s kom, spoprime se s kom, εἰς χεῖρας δέχομαι sprejemem boj od blizu, začnem boj od blizu, spopadem se, εἰς χεῖρας ἄγομαι ukrepam, oprimem se česa, lotim se česa, ἐκ χειρός v boju od blizu, v bližini, mož z možem, mož na moža, v spopadu, ἡ ἐκ χειρός μάχη spopad, boj od blizu, ἐν χερσίν εἰμι sem blizu, spopadem se, navzoč sem, χειρῶν ἀδίκων ἄρχω začnem se tepsti; ἐκ χειρός ἀμύνομαι zapodim iz svoje bližine, συνάπτω εἰς χεῖρας spustim se v bitko, začnem bitko, ἡ μάχη ἐν χερσὶ ἐστί bitka poteka, bitka traja; **b)** dejanje, delo, delavnost; hrabrost, sila, moč, oblast, nasilnost, εἰς χεῖρας ἔρχομαι pridem pod oblast koga, τῇ χειρὶ κράομαι rabim roko, uporabljam roko, delam, ἔπεσι καὶ χερσὶν ἀρήγω z besedo in dejanjem, v besedah in dejanju; χερσὶ πέποιθα zanašam se na svojo moč, zanašam se na svoj pogum, ὑπὸ χεῖρα λαμβάνω (ποιούμαι) podvržem si, ὁ ὑπὸ χεῖρα ὢν podložen; χειρῶν νόμος zakon močnejšega, pravica pesti, ἐν χερσὶν δίκη z zakonom sile, s pravico sile, po zakonu močnejšega, s pravico močnejšega; **3. pren. a)** lastnoročni podpis *NT*; **b)** σιδηρᾶ železna kljuka, maček; **c)** πεσχήκα kopica, četa, moštvo, vojska (*gl. lat. manus*)

χειραγωγέω *NT* vodim, peljem za roko; *pass.* dam se voditi

χειρ-αγωγός 2 ki vodi za roko, *subst.* vodnik *NT*

χειρ-απτάζω *ion.* vzamem v roko, dotikam se z roko

χειρῖδωτός 2 *ion.* ki ima (dolge) rokave, z (dolgimi) rokavi κιδών

χειρίζω (*χείρ*) imam v rokah, oskrbujem

χειρίως 2 (*χείρ*) *poet.* ki je v rokah koga, ki

je v oblasti koga, *χειρίαν ἐφήμι* τινι dajem komu v oblast

χειρίς, ἴδος, ἡ (*χείρ*) **1.** (dolga) rokavica; **2.** dolg rokav; **3.** vreča za denar

χειρισμός, ὁ (*χειρίζω*) izvršitev

Χειρί-σοφος, ὁ Hejrizof, Lakedajmonec v vojski Kira Mlajšega

χείριστος 3 najslabši, najnižji

χειρό-γραφον, τό (*γράφω*) rokopis, dolžno pismo, zadolžnica *NT*

χειρο-δάικτος 2 (*δαΐζω*) *poet.* z roko razsekan, ročno razkosan

χειρό-δεικτος 2 (*δείκνυμι*) *poet.* z roko pokazan, s prstom pokazan, očiten, očividan

χειρο-ήθης 2 (*ἥθος*) na roko navajen, domač, krotek; ubogljiv, poslušen, vodljiv, miren, θεός bog, ki ga je mogoče prijeman in voditi z rokami

χειροκρατικός 2 ki izvršuje zakon (pravico) močnejšega, ki uveljavlja zakon (pravico) močnejšega; τρόπος zakon (pravica) močnejšega

χειρό-μακτρον, τό (*μάσσω*) brisača, prtič

χειρο-μύλη, ἡ žrnjle, ročni mlin

χειρονομέω (*νέμω*) pri plesu maham z rokami ali nogami po določenem pravilu, pri plesu se premikam (se gibam) po določenem pravilu τοῖς σκέλεσι

χειρόομαι *dep. med.* (*χείρ*) **1. med.** dobim v svoje roke, dobim (spravim) pod svojo oblast, podvržem si, premagam, obvladam, nadvladam, osvojim (si), ubijem, umorim, τινά koga, τινί s čim; **2. pass.** obvlada me kdo, premaga me kdo, οὕτω ἐχειρώθησαν tako so podlegli usodi, tako so zapadli usodi, tako jih je usoda ugnala

χειρο-πληθής 2 (*πλήθω*) ki napolnjuje roko, za pest velik, velik kot pest λίθος

χειρο-ποιέομαι *med. poet.* delam si kaj z rokami τί

χειροποίητος 2 z roko (ročno) narejen, ročno izdelan, ὁδός umetno narejen

χειρότερος *gl. χείρων*

χειρο-τέχνης, ου, ὁ (*τέχνη*) rokodelc, umetnik, strokovnjak, ἱατροῦς zdravnik

χειροτονέω (*χείρ*, *τείνω*) iztegujem roko, dvigujem (vzdigujem) roko (pri glasovanju),

glasujem, sklepam, potrjujem, volim, izbiram τί, τινά, περί τινος, ἐπί τι za kaj

χειροτονία, ἡ glasovanje, volitve, izbor

χειρουργέω (χείρ, ἔργον) delam (opravljam, izvršujem) z roko, ranocelnik sem, kirurg sem

χειρουργήμα, ατος, τό, **χειρουργία**, ἡ ročno delo, delo z rokami, rokodelstvo, ranocelstvo

χείρωμα, ατος, τό *poet.* premaganje, obvladavanje, θανάσιμον nasilna smrt

χείρων 2, *adv.* **χεῖρον**; *ep.* **χειρότερος** 3, *sup.*

χείριστος 3, *ep.* *še* **χερείων** 2, **χεριώτερος** 3 [od χέρης, od katerega najdemo *obl.* χέρη, χέρηα, χέρηες][*comp.* h κακός = *lat.* deterior] manjši, slabši, nižji, neznatnejši, hudobnejši, tινός od koga, τινί za koga, χεῖρόν τινί ἐστί slabše je za koga, škodi mu, οὐ τι χέρειον, z *inf.* boljše je, koristnejše je

Χείρων, ωνος, ό, *at.* **Χίρων** Hejron, Hiron, Kentaver, Zevsov sin, učitelj Asklepija, Herakla in Ahila

χειρ-ῶναξ, ακτος, ό, ἡ (ἄναξ) *ion.* rokodelec

χειρωναξία, ἡ, *ion.* **χειρωναξίη** ročno delo, rokodelstvo, izdelek rok

χείσομαι *gl.* χανδάνω

χείω *gl.* χέω

χελ(ε)ιδονίς, ίδος, ἡ *poet.* = χελιδών

χελιδών, όνος, ἡ lastovica, lastovka

χέλυσ, υος, ἡ želva; lira

χελώνη, ἡ 1. želva; 2. branilna streha, obrambna streha, zaščitna streha (= *lat.* testudo)

Χέμμις, υος, ἡ Hemis 1. mesto v zgornjem Egiptu; 2. otok v Nilovi Delti; 3. Χεμμίτης νομός Hemitski nomos (okraj), okraj v Egiptu z istoimenskim otokom

χέραδος, ους, τό *ep.* gramoz, prod

χεριώτερος 3, **χερείων** 2 *gl.* χείρων

χέρης [*samo obl.* χέρη, χέρηα, χέρηες] nizek, slab, hudoben; nizkega rodu, preprost

χερμάδιον, τό *ep.*, **χερ-μάς**, άδος, ἡ *poet.* kamen (za pračo), pračnik

χερνήτις, ίδος, ἡ *ep.* *sc.* γυνή rokodelka; *pos.* predica (ki dela za plačilo)

χέρ-νιβον, τό (νίπτω) *ep.* umivalnik, bronasta posoda, posoda iz medi, medicina

χερνίπτομαι *dep. med.* [*aor. ep.* χερνίψαντο] *ep. poet.* 1. umivam si roke; 2. škropim z bla-

goslovljeno vodo in posvetim, izlivam pitni dar

χέρνιψ, ιβος, ἡ (χείρ, νίπτω) 1. voda za umivanje rok; 2. blagoslovljena voda

χερό-πληκτος 2 (πλήσσω) *poet.* z roko udarjen, z roko zadan δοῦπος

χερρό-νησος, ἡ = χερσό-νησος

χερσαῖος 3 (χέρσος) na suhem (na kopnem) živeč, celinski, kopenski, suhozemski; *o ljudeh*: ki ne poznajo morja; *opp.* ναύτης

χέρσον-δε *adv.* (χέρσος) *ep.* na suho zemljo, na kopno, na celino

χερσονησο-ειδής 2 (εἶδος) *ion.* podoben polotoku

χερσό-νησος, ἡ (χέρσος, νῆσος) polotok; *pos.*: 1. ἡ Θρακία Χερσονήσος Trakijski (Traški) Hersonez; *preb.* **Χερρονησίται**, οί Hersoneziti, Hersonežani; 2. Χερσονήσος ἡ Τρηχέη Tavrijski Hersonez, vzhodni del tavrijskega polotoka (Krim)

χέρσος 2 *ep. ion. poet.* 1. odrevenel, trd, suh, pust, prazen; 2. **a)** neobdelan, nerodoviten; **b)** neomožen, brez otrok, osamljen; 3. kopenski, celinski, suhozemski; *subst.* **χέρσος**, ἡ breg, brežina, celina, suho, kopnina

χεῦαι, χεῦαν *gl.* χέω

χεῦμα, ατος, τό *ep. ion. poet.* 1. izliv, izlivanje, pitni dar; 2. ulita čaša (namenjena za pitne daritve)

χέω [*Et.*: iz *χέψω, kar je izšlo iz *ide. kor.* *g^heu-, 'liti'; *prim. stind.* hutá- 'darovan', hóman- 'pitna daritev', 'žrtvovanje', *lat.* fundō 'lijem', '(i)zlivam' (*pf.* fūdī), *got.* giutan 'liti', '(i)zlivati', *stvnem.* giozan 'liti', '(i)zlivati', *nem.* gießen 'liti', '(i)zlivati'] [*Obl. fut.* χέω, *aor.* ἔχεα, *pf.* κέχουα, *pass. pf.* κέχουαι, *aor.* ἐχύθην, *fut.* χυθήσομαι, *adi. verb.* χυτός, *med. fut.* χέομαι, *aor.* ἐχέαμην; *ep. impf.* χέον, *fut.* χεύω, *aor.* ἔχευα, χεῦα, *cj. 1. pl.* χεύομεν, *imp. χεῦον, inf.* χεῦαι, *pt.* χεύας, *plpf. pass. 3. sg.* κέχυτο, *aor. med.* (ἐ)χευάμην, *cj. 3. sg.* χεῦεται, *kor. aor.* (ἐ)χύμην, *3. sg.* χύτο, *pt.* χύμενος, *ion. pf. 3. pl.* κέχυται]

I. trans. 1. act. a) *o tekočinah*: lijem, izlivam, polivam, razlivam ὕδρω, οἶνον; *o Zevsu*: ὕδρω pustim, da dežuje, pošljem dež; χύονα pustim, da sneži; χέει sneg pada, sneži; δάκρυα prelivam solze; **b)** *o suhih stvaréh*: **a)** sipljem, sipam, sujem, posipam, nasipljem, nasipam,

stresam (na tla) φύλλα, ἄλφιστα, δούρατα mečem, τύμβον, σῆμα nasujem gomilo, naredim gomilo, postavim spomenik; β) pustim, da pade ἡνία, καλάμην pokosim; γ) pustim, da se razlega, pojem μέλος, φωνήν, λειρά nežno pojem; δ) pustim, da visi, pobešam δένδρεα καρπόν; ε) razprostiram, razgrnem, razširim ἀνέμους, ἀχλὺν κατ' ὀφθαλμῶν, ὕπνον; 2. med. izlivam svoje (od sebe), sipam (izsipam) sebi κόνιν, τινί komu, κατά τινα na koga, εἷς τι kam, πρὸς τινα proti komu obrnjen, χοάς izlivam pitne daritve komu na čast, βέλεα streljam, πήγχε ἀμφί τινα ovijem roke okoli koga, objamem;

II. intr. (med.-pass.) 1. izlivam se, razlivam se, tečem, razprostiram se čez kaj, širim se, razpršim se, χυθέντος πάγου ko je zemljo pokrival led, φρίζ ἐπὶ πόντον ἐχεύατο se je razlilo čez morje, ἄηρ πάλιν χύτο megla se je razpršila, megla je izginila, ἀχλὺς κατ' ὀφθαλμῶν tema se je razgrnila čez oči, νόσος κέχρται bolezen se je razširila po celem telesu; 2. nasut sem, nakopičen sem, ležim v trumah, zbiram se v trumah, stekam se (o ljudeh); κέχρντο ἄθροοι ležali so drug na drugem (v kupih), ἀμφί τινι zbiram se okrog koga, objemam koga ἀμφ' αὐτῷ χυμένη

χῆ = καὶ ἡ

χηλευτός 3 [adi. verb. od χηλεύω] ion. spleten (z iglo)

χηλή, dor. χᾶλά, ἡ (χαίνω) 1. kopito, parkelj, krepelj, škarje, kleščice; 2. jez na obrežju, nasip (iz kamenja, da odbija morske valove), valobran

χηλός, ὁ (χαίνω) ep. skrinja, zabo, kovček

χημεῖς = καὶ ἡμεῖς

χῆν, χηνός, ὁ, ἡ [Et.: iz ide. *g^hans- 'gos', kar je izšlo iz kor. *g^han- 'zijati', 'biti široko odprt'; prim. stind. hamsá- 'gos', 'labod', lat. ānser 'gos', sl. gos, stvnem. gans 'gos', nem. Gans 'gos', ang. goose 'gos'] gos

χην-αλώπηξ, εκος, ὁ ion. lisičja gos

χῆνεος 3 (χῆν) ion. gosji

χῆρα, ἡ vdova NT

χηραμός, ὁ (χάσκω) luknja, razpoka, jama

χῆρατο gl. χαιρω

χηρεία, ἡ vdovstvo

χηρεύω ep. poet. intr. 1. oropan sem, prazen

sem, sem brez česa τινός, vdovec sem, vdova sem; 2. živim samotno, osamljen sem, zapuščen sem

χῆρος 3 ep. poet. NT gol, prazen, oropan, ovdovel; subst. ὁ, ἡ vdovec, vdova

χηρώω ep. ion. oropam, delam prazno, opustošim, razselim; oropam česa (moža), delam (naredim) za vdovo γυναῖκα

χηρωστής, οὔ, ὁ [Et.: 'daljni sorodnik, ki poseduje posest, ki je ostala za pokojnikom (χῆρον)'; prim. lat. hērēs -ēdis 'dedič'] ep. stranski sorodnik, daljni sorodnik, dedič

χῆτος, ους, τό ep. [Et.: sor. s χατέω] [samo dat. χῆτεῖ in χῆτει] pomanjkanje, pogrešanje, želja, hrepenenje po τινός

χθαμαλός 3 ep. pri zemlji, nizek, raven

χθές, ἐχθές adv. [Et.: iz ide. *d^hg^hies- 'včeraj'; prim. stind. hyás 'včeraj', av. zyō, gr. χθιζός, χθειςινός 'včerajšnji', lat. heri 'včeraj' (iz *g^hes(i)), hesternus 'včerajšnji', stvnem. gestaron 'včeraj', nem. gestern 'včeraj'] včeraj, nedavno, one dni, pred kratkim

χθι-ζός 3 ep. ion. včerajšnji; pogosto adv.: χθιζός ἔβη včeraj je odšel; adv. χθιζόν, pl. χθιζά včeraj, χθιζά τε καὶ πρῶιζα včeraj in predvčerajšnjim, nedolgo tega, nedavno

χθόνιος 3 in 2 (χθών) 1. ki pripada zemlji, v zemlji (na zemlji) rojen (nastal), domač; subst. rojak, domačin πάρος, deželan (= αὐτόχθων) Ἐρεχθεῖδαι; rojen iz zemlje Ἐχίων; 2. podzemeljski ἔστια (o očetovem grobu), μαντεῖον, ἡχώ ki prihaja iz podzemlja, Ζεὺς χθόνιος Pluton, vladar podzemlja, Ἐρμῆς ki spremlja duše v podzemlje, θεαὶ χθόνιαι Demetra in Perzefona, pri Sofoklu = Erinije; φάμα ki prodira do podzemlja, χάρις χθονία hvaležnost, ki so si jo χθόνιοι θεοὶ zaslužili, ker so milostno sprejeli Ojdipa

χθονο-στιβής 2 (στείβω) poet. ki hodi po zemlji, zemeljski, na zemlji

χθών, χθονός, ἡ [Et.: gl. χαμαί] ep. poet. 1. tla, zemlja, prst, χθόνα δύμεναι iti pod zemljo = umreti; 2. pokrajina, (domača) dežela, kraj, trata, livada

χιλι-άρχης, ου, ὁ, χιλί-αρχος, ου, ion. εω, ὁ (ἄρχω) hiliarh, poveljnik tisoč mož, 'polkovnik'

χιλιαρχία, ἡ hiliarhija 1. položaj hiliarha, po-

veljništvo nad tisoč možmi, vojaški tribunat;

2. oddelek vojske, ki šteje tisoč mož (pešcev)

χιλιάς, ἄδος, ἡ (χίλιοι) tisočica, tisoč mož

χιλι-ετής 2 tisočleten

χίλιοι, *ion.* **χείλιοι** 3 [Et.: iz ide. *g^heslo- 'tisoč'; *prim. stind.* sahársa- 'tisoč', *ion.* χείλιοι, *dor.* χήλιοι, *lezb.* χέλλιοι (iz *χέσλιοι), *lat.* mille 'tisoč' (*domnevno* iz *smī-g^hsli 'ena tisočina'; smī je *stari fem. k deblu* *sem- (*prim. lat.* semel, simplex, *gr.* μία), *g^hslī pa je *rekonstruirana obl. za* 'tisoč')] tisoč; *sg.* χίλια ἕπιπος tisoč konjenikov

χιλιο-ναύτης, ου, ὁ *poet.* sestavljen (sestoječ) iz tisoč mornarjev, σύν κώπα χιλιοναύτα z ladjevjem, ki šteje tisoč ladij

χιλιοστός 3 tisoči

χιλιοστός, ύος, ἡ četa tisoč mož

χιλιο-τάλαντος 2 (τάλαντον) vreden tisoč talentov, težek tisoč talentov

χιλός, ὁ zelena krma, zelena trava, ξηρός seno

χιλώω ženem na pašo, krmim, hranim ἕπιπον

Χίλων, ωνος, ὁ Hilon iz Sparte, eden izmed sedmih modrih

χίμαιρα, ἡ [Et.: iz ide. kor. *g^héi-ōm 'zima'; *prvotni pomen besede je* 'eno leto stara žival' (*domnevno* koza); *prim. gr.* χεῖμων, χεῖμα 'zima', χίμαρος 'kozel'] **1.** koza; **2.** *personif.*

Χίμαιρα, ἡ Himajra (Himera), mitološka pošast, ki je bruhala ogenj; spredaj je imela podobo leva, na sredi kože, zadaj pa zmaja (ubil jo je Belerofont)

χιόνεος 3 (χιών) snežen, snežnat, snežnobel

χιονίζω *ion.* **1.** *trans.* zasnežim, pokrijem s snegom, sneg zapade τὴν χώραν; **2.** *intr.* χιονίζει sneži

χιονό-κτυπος 2 (κτυπέω) *poet.* od snega udarjan, od snega zametavan, s snegom pokrit, snežen

Χίος, ἡ Hios, otok v Egejskem morju; *preb.*

Χίος, ὁ Hiošan, Hijec; *adi.* **Χίος** 3 hioški, hijski

Χίρων, ωνος, ὁ *gl.* Χείρων

χιτών, ὄνος, ὁ, *ion.* **κιθών** [Et.: *semit. izpos.;* *prim. fen.* ktn 'lanena obleka', *aram.* ktuna, kithuna, *hebr.* kthonet, kithonet; *od tod tudi lat.* tunica 'tunika'] hiton **1.** volnena, platnena spodnja obleka za moške in ženske (*lat.* tunica), srajca (brez rokavov); včasih je bila

dolga, včasih kratka in prepasana s pasom; **2. a)** obleka, halja; usnjena, s kovinskimi ploščicami obložena vojaška suknja, oklep; **b)** podšiv, urbasi (pri obuvalu); **3.** stena, οἱ τειχέων κιθῶνες sezidan branik, obrambno zidovje, λάινος kamnit plašč

χιτωνίσκος, ὁ *poet.* hitonisk, kratka spodnja obleka, srajca

χιών, ὄνος, ἡ [Et.: *gl.* χεῖμων] sneg

χλαῖνα, ἡ, *ion.* **χλαίνη** **1.** vrhnja obleka, plašč, ogrinjalo; **2.** odeja, preproga, pregrinjalo

χλαμδουργία, ἡ (χλαμύς, ἔργον) izdelovanje plaščev

χλαμύς, ύδος, ἡ hlamis, vrhnja obleka, široko ogrinjalo, plašč, vojaški plašč, škrlaten plašč, obleka višjih državnih uradnikov *NT*

χλανίδιον, τό *ion.* hlanidij, majhen plašč, plašček

χλανιδοποιία, ἡ (ποιέω) izdelovanje hlanid (vrhnjih oblek)

χλανίς, ίδος, ἡ hlanida, dragocena vrhnja obleka, dragocen plašč višjih uradnikov

χλευάζω **1.** *intr.* šalim se, rogam se; **2.** *trans.* zasmehujem, zasramujem koga, posmehujem se komu τινά

χλευασμός, ὁ zasramovanje, roganje; χλευασμός καὶ γέλως zasmehovalen krohot

χλεύη, ἡ šala, zasramovanje

χλιτάρος 3 *ion.* mlačen, topel

χλιδάω *poet.* mehkužen sem, razsipen sem, prevzetan sem, baham se, šopirim se, ἐπί τιμι s čim

χλιδή, ἡ, *dor.* **χλιδά** **1.** mehkužnost, bujnost, razkošnost, ἐν χλιδῇ mehkužno; **2. a)** okras, nakit, καράτομοι χλιδαὶ na glavi odstriženi okras, tj. bujni lasje; **b)** ponos, prevzetnost, domišljavost

χλοερός 3 *poet.*, **χλοήρης** 2 *poet.* = χλωρός

χλόη, ἡ [Et.: iz ide. baze *g^helh₃- 'svetiti se', 'zlat', 'rumen', 'zelen'; *prim. stind.* hári- 'rumen', 'zlatorumen', 'zelenorumen', *av.* zari- 'rumen', 'rumenkast', 'zlat', *gr.* χλόος 'svetlo-zelena barva', 'zelenorumena barva', 'bledica', χλωρός 'zelen', χόλος, χολή 'žolč', *lat.* helvus 'medenorumen', 'tjavorumen', holus (olus) -eris 'zelenjava', 'zelje', *sl.* zelen, zel, zelje, zlat, žolt, žolč, *stvnem.* gelo 'rumen', *nem.* gelb 'rumen', *ang.* yellow 'rumen'] sveže,

mlado zelenje, zelenjava, trava, listje, mladika, brst

χλούνης, *ó ep.* merjasec σῦς

χλωρήϊς, *ίδος, ἡ [fem. k χλωρός]* zelenkastorumen(a), rumenzelenkast(a), žoltozelen(a)

χλωρός 3 [*Et.: gl. χλόη*] **1.** zelenkast, zelenkastorumen, rumenzelen, žoltozelen; bled, rumenkast; **2. a)** *o lesu:* zelen = svež, neposušen; **b)** mladosten, v cvetu mladosti, svež *αἶμα; δάκρυον* svetel

χνοάζω (*χνόος*) *poet.* dobivam prvi puh, dobivam prvo brado; dobim prve sive lase, začnem siveti *Sofokles, Kralj Ojdip 742*

χνόη, *ἡ poet.* pesto (del kolesa), pušica, ós

χνόος, *ó ep.* pena, skorjja, puh

χόανος, *ó (χέω) ep.* topilnik

χοή, *ἡ (χέω)* izliv, izlivanje, pitni dar (za mrtve), očiščevalna voda

χο-ήρης 2 (*ἀραρίσκω*) *poet.* ki drži en vrč (*χοῦς*) = 3,75 l ἄγγος

χοί = καὶ οἶ

χοϊκός 3 (*χόος*) prsten, glinen, glinast, iz zemlje *NT*

χοῖνιξ, *ικος, ἡ* hojniks, hojnika **1.** merica (za žito) = 4 κοτύλαι = 1,08 l; *pren. ὅς κεν ἐμῆς χοίνικος ἄπτηται* kdor je moj kruh; **2.** železje, vezi, spone za noge

χοιράς, *άδος, ἡ* (χοῖρος) pečina, skala, kleč, čer

Χοιρέαι, αἶ *Hojreje*, kraj na Evboji

χοίρειος 3, *ep.* **χοίρεος** 3 (*χοῖρος*) svinjski,

κρέα svinjsko meso, svinjina

χοῖρος, *ó.* **χοιρίδιον**, τό prašiček, pujssek, prašič, prasec, svinja

χολάδες, αἶ *ep.* čreva, drobovje, drob

χόλαισι *ajol.* = χαλῶσι (*χαλάω*)

χολάω hudujem se, jezim se, srdim se *τινί*

χολή, *ἡ, χόλος, ó ep. ion. poet.* [*Et.: iz ide. baze *g^helh₃- 'svetiti se', 'zlat', 'rumen', 'zelen'; prim. lat. fel, fellis 'žolč', sl. žolč, žolt 'rumen', nem. Galle 'žolč', let. žults, žulkts 'žolč'; gl. tudi χλόη*] **1. a)** žolč; **b)** grenka pijača; **2.** jeza, srd, sovraštvo, mržnja; besnost, steklina

χολόω (*χόλος*) [*fut. χολώσω itd., fut. II. pass. κεχολώσομαι, ep. inf. fut. χολωσέμεν, aor. med. cj. 2. sg. χολώσαι, plpf. pass. 3. pl. κεχολώατο*] **1. act.** razsrdim, razjezim, razkačim, *τινά* *τινι* koga s čim; **2. med. in pass.** razsrdim se,

razjezim se, jezim se, *τινί* na koga; *τινός, ἐκ, ἔνεκά τινος, ἀμφί τινι* zaradi česa

χολώδης 2 (*εἶδος*) žolčen, čemeran

χολωτός 3 *ep.* razkačen, srdit, jezen

χόνδρος, *ó ion.* košček, drobtinica, zrno, zrnce

χόος, *ó gl. χοῦς*

χορ-ᾱγός, *ó gl. χορ-ηγός*

Χοράσμιοι, οἶ Horazmijci, ljudstvo ob spodnjem Oksosu

χορδή, *ἡ [Et.: iz ide. g^horH- 'črevo', 'drob'; prim. lat. haruspex 'drobogledec', 'vedeževalec iz drobovja', stvnem. garn '(iz črev narejena) nit', nem. Garn 'nit (iz posušenih črev)']* črevo, (iz črevesa narejena) struna

χορευτής, οὔ, *ó* (*χορεύω*) korevt, horevt, plesalec v zboru, zbarski plesalec, član zbora v atiški drami

χορεύω *in med. (χορός) 1. intr.* igram, plešem v zboru, plešem zbarski ples (zbarsko kolo), rajam bogu (Dionizu) na čast; *splošno:* igram komu na čast, rajam komu na čast; **2. trans.** slavim, častim koga s plesom *τινά*

χορηγέω (*χορ-ηγός*) **1.** vodim zbor (kor), sem vodja (voditelj, načelnik) zbora (kora), sem horeg *τινί*; **2.** sem horeg, tj. plačujem horegijo, tj. stroške za opremo in priprave igralskega zbora; *χορηγίας* poravnavam stroške za horegijo (za uprizoritev drame); **3.** oprem-ljam koga s čim, oskrbujem koga s čim *τινά* *τινι*, plačujem za koga *τινί*, dajem, podeljujem, podpiram *NT*; **4. pass.** podpira me (oskrbuje me) kdo s potrebnimi sredstvi *ἐκ, ἀπό* *τινος*

χορηγία, *ἡ* (*χορ-ηγός*) horegija **1.** poravnanje oz. kritje stroškov za opremo, vaje in nastop zbora v drami; **2.** oprava, oprema, stroški za uprizoritev igre; darilo v denarju, dohodek, vojne potreščine (plačilo in živžž)

χορηγικός 3 (*χορ-ηγός*) ki zadeva horega, ki zadeva vodjo (voditelja, načelnika) igralskega zbora, *τριπόδες* trinožniki, ki so jih darovali zmagoslavni horegi (voditelji zbora)

χορ-ηγός, *ó, dor. χορ-ᾱγός, ó* (*χορός, ἡγέομαι*) horeg **1.** vodja (voditelj, načelnik) zbora v drami; **2.** v Atenah tisti, ki je plačal stroške za opremo, vaje in nastop zbora v drami; *pren.* darovalec, plačevalec stroškov, podpornik

χορικός 3 (*χορός*) ki zadeva zbor, zbarski, hor-

ski (korski); *subst.* **χορικά**, τὰ igra zbora ali ples zbora; **χορικόν**, τό zborska pesem

χόριον, τό horij (horion), jed iz meda in mleka
χοροϊτυπία, ἡ *ep.* udarjanje z nogami pri plesu, ples, kolo, rajanje

χορόν-δε *adv.* (χορός) *ep.* k plesu, k rajanju, na ples

χορο-ποιός, ὁ (ποιέω) *poet.* vodja (voditelj, načelnik) zbora (kora)

χορός, ὁ **1. a)** ples, rajanje, kolo; **b)** zbor, kor (hor) pevcev in plesalcev v antiški dramii; **2.** plesišče λείησαν δὲ χορόν; **3.** množica, krdelo, roj

χορτάζω (χόρτος) krmim, nasitim; *pass.* nasitim se *NT*

χόρτασμα, ατος, τό živež, živilo, jed *NT*

χόρτος, ὁ [*Et.*: iz *ide.* *g^hord^ho- 'ograda', kar je izpeljano iz *ide.* kor. *g^herd^h- 'obdati', 'obkrožiti', 'omejiti', 'narediti ograjo (ogrado, plot)'; *prim. het.* gurta- 'utrdba', *lat.* hortus 'vrt', 'ograda', 'ograjen prostor' (*stlat.* = villa 'pristava'), *sl.* grad, gradišče, *got.* gards 'hiša', *stvnem.* garto 'vrt', gart 'krog', *nem.* Garten 'vrt', *rus.* górod 'mesto'] **1. ep.** ograjen prostor, ograja, staja, dvorišče, vrt, vas; **2.** pašnik; **3.** krma; trava, seno; **4.** setev *NT*

χοῦς¹ ὁ [*skrč.* iz χόος, *gen.* χοῦ] (χέω) **1.** nasuta zemlja, nasip, sipina, groblja; **2. NT** prah

χοῦς², χόος, ὁ [*gen. pl.* χοῶν, *acc.* χόας] (χέω) vrč, mera za tekočine, majolika, majolka (= 12 κοτύλαι = 3,25 l)

χόω, *vzpor. obl.* **χώννυμι** [*Et.*: iz *χοφώω; *gl.* χέω in *prim.* χοῦς] [*Obl. fut.* χώσω, *aor.* ἔχωσα, *pass. pf.* κέχωσμαι, *aor.* ἐχώσθην, *fut.* χωσθήσομαι, *adi. verb.* χωστός in χωστέον] **1.** sipljem, sipam, nasipavam, namečem, delam nasip, gradim nasip; **2.** zasipavam (z zemljo)

χραίνω [*fut.* χρανῶ, *aor.* ἔχρανᾶ, *pass.* ἐχράνθην] **1. act. in pass.** omadežujem, oblatim, oskrunim, onečastim τί, τινά; **2. med.** oskrunim si (χεῖρα svojo roko)

χραισμέω [*fut.* χραισμήσω, *inf.* χραισμησέμεν, *šib. aor.* χραΐσμησα, *krep. aor.* ἔχραισμε, *χραΐσμε*, *cj.* χραΐσμη, χραΐσμωσι, *inf.* χραισμεῖν] **1.** koristim, pomagam, τινί komu (*nav. z nikalnicó* οὔτι nič); **2.** odvrčam, odbijam, τινί τι od koga kaj, branim τινά

χραύω [*Obl. šib. aor.* ἔχραυσα, *cj.* 3. *sg.* χραύ-

ση, *krep. aor.* ἔχραον] **1.** zadenem, oprasnem, lahko ranim τινά; **2.** napadam, stiskam, pritisbam na koga τινί, τί

χράω [*Et.*: *gl.* χρή] [*Obl. act. ion.* χρέω, *ep. χρεΐω* in *χρήω*, *vzpor. obl.* κίχρημι; *at. praes. in impf.* χρής, χρή, ἔχρη, *ion.* χράς, χρά, χράν, χρέωσα, *fut.* χρήσω, *aor.* ἔχρησα, *pf.* κέχρηκα, *pass.* κέχρη(σ)μαι, *aor. pass.* ἐχρήσθην; *med. ion.* χρέωμαι; *at.* χρωμαι, χρή, χρήται, χρώ, χρήσθαι, χρώμενος, ἐχρώντο; *ion.* χράται, χράσθαι, ἐχράτο, *imp.* χρέω, *pt.* χρεώμενος, *impf.* 3. *pl.* ἐχρέωντο (*poleg tega:* χρήται, χρέεται, χρέο, χρήσθαι, χρέεσθαι, χρεόμενος, ἐχρέοντο), *fut.* χρήσομαι, *aor.* ἐχρησάμην, *pf.* κέχρημαι, *fut. II.* κεχρήσομαι, *aor. pass.* ἐχρήσθην, *adi. verb.* χρηστός, χρηστέος]

I. act. 1. poet. zahtevam, želim, hočem ἄ χρής, εἴτε χρή θανεῖν; **2.** dajem komu v uporabo, podelim, posodim τινί τι, ἄρτους *NT*; **3.** naznanim božji izrek, prerokujem τί, τινί τι, τινός ο ἔμ, ὡς γάρ οἱ χρεΐων μυθήσατο Φοῦβος, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν Apolon mu je po prerocišču to deželo odkazal za bivališče; *pass.* prerokuje se mi, dobim prerokbo, ταῦτά σφι χρηστήρια ἐχρήσθη to jim je bilo prerokovano, τὸ κεχρησμένον κακόν prerokovano zlo, napovedano zlo, ὁ κεχρησμένος θάνατος prerokovana smrt, napovedana smrt, τὸ χρησθέν, τὰ χρησθέντα prerokovanje, prerokba, izrek prerocišča, χρησθέν αὐτῷ τοῦτο παθεῖν ker mu je bilo prerokovano;

II. med. 1. potrebujem, želim si kaj (česa), hrepenim, koprnim po čem τινός; *pt. pf.* κεχρημένος potreben, hrepeneč po γάμου; **2.** vzamem na posodo, izposodim si kaj τὸ παρά τινος; **3.** dam si prerokovati, izprosim si božji izrek, vprašam prerocišče za nasvet τινί, περί (ἀμφί) τινος, ψυχῆ Τειρεσίαο; **4.** rabim, uporabljam, imam; *pass.* αἰ νῆες ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν οὐκ ἐχρήσθησαν se niso uporabile za to, za kar so bile narejene; *pos.:* **a)** porabim za kaj, obrnem v kaj, τί χρήσεσθε (*sc.* Θηβαίοις) kaj boste počeli, ἠπόρει, ὅ τι χρήσαιτο ni vedel, kaj bi počel, εἴτε τί ἄλλο χρήσονται ali kaj naj z njimi naredijo; χροῖ μοι ὅ τι ἂν βούλησθαι (počni) z menoj, kakor te je volja, ὅ τι χρήσεται τῷ παρόντι πρήγματι kaj naj počne v trenutnem položaju; **b)** τινί rabim

kaj, imam, uporabljam kaj, ἀληθεία govorim resnico, βοή και κραυγή κριčim, συμφορᾶ, συντυχία, εὐτυχία imam srečo, sem srečen, ὠνή και πράσει kupujem in prodajam, θείη πομπή χρησάμενος pod božjim spremstvom, μόρω umrem, ὄργη χρωμένη v jezi, θαλάσση vozim se po morju, θυσίαις prinašam žrtve, νόμοις držim se zakonov, τοῖς πράγμασιν dobro izrabim priložnost, dobro izkoristim priložnost, οἰωνοῖς opazujem, τοῖς δεινοῖς καλῶς dobro se obnašam v nevarnosti, ὁμολογία ujemam se s kom, strinjam se s kom, soglašam s kom; φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῆσιν imel je, νιφετῷ trpim zaradi snega, τοῖς ἀγαθοῖς izvršujem, delam dobro, ἀρετῇ kažem se hrabrega; **c)** občujem, družim se, ravnam s kom, οἱ χρωμένοι αὐτῷ njegovi prijatelji, φιλικώτερόν τινι prijazneje ravnam s kom, τινὶ διδασκάλῳ imam koga za učitelja, ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο uporabljali so jih kot pretvezo, χράομαι τινὶ ὡς ἀνδρὶ ψεύστη ravnam s kom kakor z lažnivcem, imam koga za lažnivca, ὡς φίλῳ, τινὶ πειθόμενῳ (πιστῷ) imam koga za prijatelja, spoznam koga za poslušnega (zvestega), ὡς πολειμῷ τινὶ ravnam s kom kakor s sovražnikom, sovražno nastopam proti komu, τοῖς θεοῖς imam bogove za prijatelje (za zaveznike)

χρεία, ἡ (χρή) **1. a)** raba, uporaba, ἐν χρεία εἰμί rabim se, uporabljam se, sem v rabi, sem v uporabi, uživam se, ἐν πάσαις τοῦ σώματος χρείαις pri vseh telesnih opravilih; **b)** služba, opravilo τίς χρεία σε προσήγαγεν, ἐπὶ τῆς χρείας καθίστημι NT; **c)** namen, πρὸς τί χρείας čemu; **2.** uporabnost, korist, ἀνθρωπίνη za ljudi, τῆς ῥητορικῆς; **3. a)** potreba, pomanjkanje, sila, stiska, χρείαν ἔχω τινός potrebujem, treba mi je, sem v stiski, χρεία με ἔχει potrebujem, τὰ περιόντα τῆς χρείας nepotrebne stvari; ἐν χρεία δορός v bojnih stiski; πληρώω τὴν χρείαν nadomestim pomanjkanje, nadomestim škodo; gl. ἐρευνάω in ἵστημι; **b)** hrepenenje, želja φορβῆς, πληρώω τὴν χρείαν izpolnim željo NT

χρείη opt. praes. od χρή

χρεῖος, τό ep. = χρέος

χρειώ, ἡ ep. = χρεώ

χρείων pt. praes. ep. od χράω

χρείως gl. χρέος

χρεμετίζω [Et.: iz ide. baze *g^hrem- 'glasno in zamolklo doneti', 'besneti', 'groziti'; prim. sl. grmeti, grom, got. gramjan 'razjeziti', stv-nem. gram 'jezen', 'razjarjen', nem. gram sein 'biti jezen', 'jeziti se na koga', grimmig 'srdit', 'strašen', ergrimmen 'razkačiti'] rezgetam

χρεόν ion. = χρεών

χρέος, ους, τό, ep. **χρεῖος**, **χρείως**, at. **χρέως** (χράομαι) **1. a)** potreba, sila, želja ἐξάνω; imetje, blago *Sofokles, Ojdip v Kolonu* 251; **b)** stvar, zadeva, ἐὼν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος zaradi svoje zadeve, σὸν χρέος τόδε ἀνευρίσκεις tvoja stvar je, tvoja dolžnost je, κατὰ χρέος Τειρεσίαο zavoljo Tejrezija, τὸ σὸν χρέος φρουρῆσαι tvoja dolžnost je; **2.** dolg εἷς τι χρέος ἔχω, ἀφίσταμαι χρεῖος poravnam ali povrnem dolg, χρεῖος ὀφείλεται odškodnina (za ugrabljene živali), ἤλθεν μετὰ χρεῖος da bi izterjal dolg; krivda προσάπτω τῇ πόλει

χρεώ, οὖς, ἡ, **χρειώ** ep. [dat. χρεῖοι] (χρή) **1.** potreba, sila, stiska, hrepenenje, želja, τινός po kom; χρεοῖ ἀναγκαίη zaradi silne potrebe; ἦ τι μάλα χρεώ zares, bilo je zelo potrebno (da sta prišla), ἔν' οὐ χρεώ πείσματός ἐστιν kjer vrv ni potrebna; **2.** χρεώ ἐστι, χρεώ γίγνεται, χρεώ ἔχει, χρεώ ἰκάνει potreba je, potreba nastane, potreba nastopi, treba je = χρή; *veže se z acc. osebe in gen. stvari*: ἐμὲ χρεώ γίγνεται νηός potrebujem ladjo, οὐ τί με ταύτης χρεώ τιμῆς ne potrebujem te časti; τίπτε δέ σε χρεώ čemu potrebuješ to?

χρέω ion. = χράω

χρεώμενος 3 ion. pt. od χράομαι

χρεών [pt. od χρή] ion. **χρεόν** **1. pt. abs.** ker je potrebno, ker moram, ker se spodobi, ker je spodobno, ker je primerno, ker smem, τὸ χρεών γενέσθαι kar se mora zgoditi, οὐ χρεών česar ne bi smeli; *kot adv.*: ὤμειξ ἄν οὐ χρεών ἄρχοιτε pač nimate pravice vladati; **2. subst. χρεόν**, τό indecl. kar je potrebno ali primerno, dolžnost, potreba, usoda, οὐ δ' ἐστι μοίρας τοῦ χρεών τ' ἀπαλλαγῆ neizogibni usodi ni mogoče uiti; χρεών ἐστι = χρή

χρέως, τό at. = χρέος

χρε-ωφειλέτης, ου, ὁ (χρέος, ὀφείλω) dolžnik NT

χρή [Et.: sor. χρέω, χρεώ, χρέος, χρεία, χρήμα, χρήμη, χρη(σ)μοσύνη, χρησμός, χρηστήριον,

χρηστός, χρήστης, χρεῖος] [*Obl. je pravza-prav subst. (= potreba, gl. χρεῶ), ki se veže z glag. εἶμι; cj. χρῆ, opt. χρεῖη, inf. χρῆναι, pt. χρεῶν, impf. ἐχρήν, χρῆν, fut. χρῆσται in χρήσει*] **1.** treba je, mora kdo, dolžan je kdo, sme se, prav je z *acc. c. inf. ali z inf.:* *χρή μὲν τὸν μῦθον ἀποειπεῖν, χρή σε πόλεμον παῦσαι* moraš; **2.** usojeno je *ὡς μητρὶ μὲν χρεῖη με μειχθῆναι, καὶ χρή με παντελῶς θανεῖν;* **3.** *χρή μέ τινος* potrebujem kaj, *μυθήσειαι, ὅττεό σε χρή* kaj potrebuješ; *οὐ δέ τί σε χρή ἀφοσύνης* ni treba, da bi bil nespameten, *τί με χρή μητέρος αἴνου* kaj mi je treba hvaliti mater; **4.** *ἐχρήν, χρῆν* treba bi bilo z *inf. ali acc. c. inf.*

χρήζω [*at. samo praes. in impf., ep. ion. χρηίζω, ion. fut. χρηίσω, aor. ἐχρήισα*] **1. a)** potrebujem *NT*, treba mi je, *τινός τινος* kaj od koga, *χρήζων* potreben, ubog; **b)** zahtevam, prosim, hočem, želim, potegujem se za, hrepenim *τινά, τί, τινός, inf.;* **2. poet.** prerokujem (*Sofokles, Ojdip v Kolonu 1426*)

χρηῖσκομαι *ion.* [*iterat. od χράομαι*] *dep. pass.* navadno potrebujem, *τῷ ὕδατι* *χρηῖσκο-νται* navadno nimajo dosti vode

χρήμα, *ατος, τό (χράομαι)* vse, kar se potrebuje **1. sg. a)** stvar, reč, predmet, kos, nekaj; *νέασι* *se ne prevaja:* *τί χρήμα δράσεις* kaj boš storil?, *κοῖτον τι χρήμα ἐποίησας* kaj si naredil?, *τί χρήμα* kaj je to?, kaj se je zgodilo?, *πάντα χρήματά* (vse) *ἔστι ἐπιστήμη;* *pos.* velik kos, lep kos, *καλόν τι χρήμα* lep primerek (jelen), *συός χρήμα μέγα* velikanska svinja, *χειμῶνος χρήμα* silna nevihta, *μέγα χρήμα πέτρας* ogromen kamen; **b)** dogodek, zadeva, početje, *κακόν τι χρήμα* nekaj hudega, *πρῶτον πάντων χρημάτων* najpomembnejša izmed vseh zadev, *πᾶν χρήμα κινέω* na vso moč si prizadevam; **c)** veliko število, množica *πάμπολύ τι χρήμα σφενδοητῶν, πολλόν τι χρήμα τῶν τέκνων;* **d)** cena, vsota *NT,* *ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βουλοῖατο* za kakšno ceno?; **2. pl.** imetje, imetek, imovina, premoženje, denar, blago, posest, moč

χρηματίζω (*χρήμα*) **1. act. a)** opravljam posle, oskrbujem kaj, obravnavam, razpravljam, dogovarjam se, posvetujem se, *τινί,* *πρός τινα* s kom, *τί, περί τινος, ὑπέρ τινος* o čem; **b)** opravljam državne posle, dam kaj v posvet, predlagam kaj v posvetovanje, poročam o čem *περί τινος;* **c)** prerokujem, raz-

odevam, odkrivam *NT;* **d)** nosim ime, imenujem se *NT;* **2. pass.** dobim božje povelje, opominjam se, prerokujem se *NT;* **3. med. a)** pogajam se (glede lastnih zadev), *τινί* s kom; **b)** opravljam posle (v svojo korist), služim (zaslužim) (si) denar, obogatim

χρηματισμός, *ὁ (χρηματίζω)* **1.** opravljanje državnih poslov, opravljanje rokodelske dejavnosti, rokodelstvo, obrt, zaslužek, vir dohodkov, pridobivanje denarja, dobiček; **2. NT** božji odgovor, prerokba

χρηματιστήριον, *τό (χρηματίζω)* prodajalna, trgovska lopa, zbirališče trgovcev, zbirališče prekupčevalcev (antična 'borza')

χρηματιστής, *οὔ, ὁ (χρηματίζω)* *adi.* ki se ukvarja s trgovino ali obrtjo, ki zna pridobivati denar; *subst.* trgovec, prekupčevalec, obrtnik

χρηματιστικός **3 1. adi.** ki oznanja dobiček, ki naznanja bogastvo *οἰωνός;* **2. subst. a)** **χρηματιστικοί,** *οἱ* premožni ljudje, bogati ljudje, premožneži, bogataši; **b)** **χρηματιστική,** *ἡ sc.* *τέχνη* veščina pridobivanja denarja, veščina služenja (denarja), veščina bogatenja

χρήμη, *ἡ (χράω)* pomanjkanje *βίου*
χρημοσύνη, *ἡ (χράω)* revščina, siromaštvo, uboštvo, ubožnost

χρήν *impf. od χρή*
χρήσασθαι *inf. aor. od χράομαι*
χρήσει *fut. od χράω*
χρήσθαι *inf. praes. od χράομαι*

χρήσιμος **3 in 2 (χράομαι)** **1.** raben, uporaben, koristen, srečen, spreten, *ἡγούμενοι* kot vodniki; *subst.* *τό χρήσιμον* korist; *χρήσιμός εἶμι* koristim; **2.** veliko obiskovan, zelo obiskan *τέμενος;* **3. o osebah:** vrl, dober, sposoben, zaslužen; *adv.* *χρησίμως* koristno, uspešno

χρήσις, *εως, ἡ (χράομαι)* **1.** raba, uporaba; uporabnost, korist, *οἱ καιροὶ τῶν εἰς τὰ πολεμικά* *χρήσεων* ugoden čas za vojne podvige; **2. NT** uživanje

χρησιμο-λόγος **2 (χρησιμός, λέγω)** prerokujoč, preroški, vedežujoč, *ἀνὴρ* vedež, prerok; *subst.* *ὁ* razlagalec prerokb, tolmač božjih izrekov

χρησιμός, *ὁ (χράω)* božji izrek, odgovor preročišča, prerokba, prerokovanje, vedeževanje

χρημοσύνη, ἡ (χρηζέω) **1.** revščina, uboštvo, siromaštvo; **2. a)** hrepenenje, želja; **b)** dar prerokovanja (*Herodot 9, 33*)

χρησμοφδέω (χρησμ-φδός) prerokujem, vedežujem

χρησμοφδία, ἡ (χρησμ-φδός) prerokba, prerokovanje, vedeževanje

χρησμ-φδός 2 (ᾄδω) prerokujoč; *subst.* ó prerok, vedež, vedeževalec

χρηῆσται *gl.* χρή

χρηστέον *adi. verb. od* χράομαι

χρηστεύομαι *dep. med.* (χρηστός) dobitljiv sem *NT*

χρηστηριάζομαι *dep. med.* (χρηστήριον) povprašujem preročišče, sprašujem preročišče, dam si prerokovati, τινί po čem ali kom, s čim, ἐπί τινι, περί τινος o čem, τῷ θεῷ vprašam boga za nasvet

χρηστήριος 3 in 2 (χράω) preroški, vedeževalski; *subst.* **χρηστήριον**, τό **a)** preročišče; **b)** prerokba, izrek preročišča, božji izrek, prerokovanje, vedeževanje, χρηστήριον γίγνεται prerokuje se; **c)** darilna žival, daritev

χρηστολογία, ἡ (λέγω) sladke besede, prilizljiv govor, priliznjen govor

χρηστός 3 [*adi. verb. od* χράομαι] **1.** o stvarih: raben, uporaben, sposoben, koristen, ugoden, prijeten, dober, srečen; **2.** o osebah: pošten, spoštovanja vreden, vrl, dober, plemenit, pravičen, odkritosrčen, blag, dobitljiv; preprost; **3.** *subst.* **χρηστόν**, τό (*in pl.*) dobro, dobrotá *NT*; *pl.* usluge, dobrote

χρηστότης, ητος, ἡ uporabnost, poštenost, pravičnost, dobrotá, plemenitost, dobitljivost *NT*

χρῆμα, τό, *tudi* **χρῆσμα** (χρίω) mazilo, mast

χρίμπτω [*fut.* χρίμψω, *aor.* ἔχριμψα, *pass.* ἐχρίμψθην] **1.** *act.* dotikam se, zadevam ob kaj; **2.** *pass.* prihajam blizu, približujem se

χρῆσμα, ατος, τό *gl.* χρῆμα

χριστός 3 maziljen; *subst.* **Χριστός**, ó Kristus, Maziljenec; **Χριστιανός**, ó kristjan *NT*

χρίω [*Obl. fut.* χρίσω, *aor.* ἔχρισα, *pf.* κέχρισκα, *pass.* *pf. pt.* κεχρί(σ)μένος, *aor.* χρισθείς, *med. aor.* ἐχρίσάμην, *ep. impf.* χρίων, *aor.* χρίσασα] **1.** *act. in pass.* **a)** mažem, pomažem, namažem τινά, τί; prevlečem s čim τινί; **b)** barvam, pobarvam, pobelim; **c)** mazilim, li-

čim; **d)** bodem, mučim, τινί s čim; **2.** *med. a)* namažem si kaj (s strupom) ἑούς; **b)** mazilim se s čim τινί

χρόα, **χροιά**, **χροιή** *gl.* χρώς

χρόμαδος, ó (χρεμετίζω) škripanje γενύων

χρονίζω (χρόνος) [*fut.* χρονιώ] prebijem, preživim čas, pomudim se, odlašam, obotavljam se ἐλθεῖν *NT*

χρόνιος 3 in 2 (χρόνος) **1.** čez dolgo časa, po dolgem času, pozno ἐλθών, φανείς; **2.** dolgo časa, dolgotrajen, dolg πόλεμος

χρόνος, ó čas, doba (življenja), starost; *pl.* določen čas, doba, rok, οἱ ἄνωθεν χρόνοι prejšnji časi; *adv.* **a)** βαιού, οὐ μακροῦ χρόνου v kratkem času, v kratkem; **b)** (τῷ) χρόνῳ sčasoma, polagoma, pozno, končno, χρόνῳ ποτέ naposled, ἐν, σὺν χρόνῳ sčasoma, čez dolgo časa; **c)** χρόνον nekaj časa, dolgo časa, ἕνα χρόνον enkrat, v trenutku, τὸν αἰὲ χρόνον za vse čase, venomer, οὐδένα χρόνον noben trenutek; **d)** διὰ χρόνον čez dolgo časa, ἀνὰ χρόνον v teku časa, sčasoma; **e)** ἐπὶ χρόνον nekaj časa, ἐπὶ συχόν χρόνον čez dolgo časa, ἐφ' ὅσον χρόνον dokler; **f)** εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον za vse čase, za vedno; **g)** κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον v istem času

χρονοτριβέω (τριβω) **1.** pomudim, zamudim se *NT*; **2.** zavlačujem πόλεμον

χροός, **χροῖ** *gl.* χρώς

χρῦσ-ἀλάκατος 2 *dor.* = χρυσ-ηλάκατος

χρῦσ-ἀμπυξ, υκος, ó, ἡ *ep.* z zlatim načelkom, z zlatim diademom

χρῦσ-ἄνιος *dor.* = χρυσ-ήνιος

χρῦσ-ἄορος 2 (ἄορ) *ep.* ki ima zlat meč, z zlatim mečem

χρῦσ-αυγής 2 (αὐγή) *poet.* svetel kakor zlato, zlatorumen

χρῦσειος 3 = χρύσεος; *subst. pl. neutr.* **χρῦσεια**, τά *sc.* μέταλλα zlati rudniki

χρῦσεό-πλοκος 2 (πλέκω) z zlatom vezen, z zlatom prepleten

χρῦσεος 3, *skrč.* **χρῦσοῦς**, χρῦσῆ, χρῦσοῦν (χρυσός) **1.** **a)** zlat, narejen iz zlata, izdelan iz zlata, z zlatom okrašen, pozlačen; **b)** zlatorumen, zlatast, sijajen; **2.** krasen, dragocen; ó zlatnik

Χρῴση, ἡ *hriza* **1.** mesto na obali Troade; **2.** majhen otok pri Lemnosu

Χρῶσητις, ἰδος, ἢ Hrizeida, Hrizova hči
χρῶσ-ηλάκατος 2 (ἡλακάτη) *ep. poet.* z zlatim vretenom, z zlato puščico, z zlato strelico
χρῶσ-ήλατος 2 (ἐλάυνω) *poet.* skovan iz zlata, narejen iz zlata, izdelan iz zlata
χρῶσ-ήνιος 2 (ἡνία) *ep. poet.* z zlatimi brzdami, z zlato uzdo
χρῶσ-ήρης 2 (ἀραρίσχω) *poet.* z zlatom spojen, z zlatom okrašen, iz zlata
Χρῶσης, ὁ Hrizes, Apolonov svečenik v Hrizi
χρῶσίδιον, χρῶσίον, τό [*demin. od χρῶσός*] košček zlata, kovano zlato, zlatnina, cekin, zlat denar, zlat
χρῶσίς, ἰδος, ἢ, *ion.* χρῶσίτις, ἰδος, ἢ zlatonosna (zlatonosna); *subst.* ἡ zlata posoda
χρῶσο-δακτύλιος 2 (δακτύλιος) okrašen z zlatimi prstani, ki ima zlate prstane *NT*
χρῶσό-δετος 2 in 3 (δέω) z zlatom okovan ali okrašen; ἔρκη iz zlata spletene mreže, zlate mreže
χρῶσο-ειδής 2 (εἶδος) zlatorumen, zlatast, ki je kakor zlato
χρῶσό-ζυγος 2 (ζυγόν) z zlatim jarmom
Χρῶσό-θειμις, ἰδος, ἢ Hrizotemida, Agamemnonova hči
χρῶσό-θρονος 2 *ep.* na zlatem prestolu (sedec)
χρῶσο-κόμας *dor.* = χρῶσο-κόμης *ou, ὁ, χρῶσο-κομος* 2 (κόμη) *ion.* ki ima zlate lase, ki ima zlate kodre, z zlatimi lasmi, z zlatimi kodri, zlatolas, zlatokodrast, zlatast, zlatorumen
χρῶσό-λιθος, ὁ hrizolit, zlati kamen, topaz *NT*
χρῶσο-μίτρας, *ou, ὁ* = χρῶσο-μίτρης (okrašen) z zlatim trakom na čelu, (okrašen) z zlato mitro (z zlatim načelkom, z zlatim diademom)
χρῶσό-νωτος 2 (νώτον) *poet.* z zlatim hrbtom, ἡνία okrašen z zlatom, prepleten z zlatom
χρῶσό-παστος 2 (πάσσω) z zlatom pretkan, z zlatom prepleten, z zlatom okrašen, zlato vezen, z zlatom vezen
χρῶσο-πέδιλος 2 (πέδιλον) *ep.* z zlatimi čevlji
χρῶσό-πρασος, ὁ hrizopraz, zelenkast kamen *NT*
χρῶσό-πτερος 2 (πτερόν) *ep.* ki ima zlata kri-la, zlatokril

χρῶσο-ρόης, *ou, ὁ* (ρέω) *poet.* zlatonosna, zlato naplavljaljajoč

χρῶσό-ρραπις, *ιως, ὁ* (ραπίς) *ep.* ki ima zlato šibo ali palico, z zlato šibo ali palico

χρῶσό-(ρ)ρυτος 2 (ρέω) *poet.* v zlato tekoč, γοναί sad zlatega dežja

χρῶσός, ὁ [*Et.: semit. izpos.; prim. akad. hurāšu, ugar. hrš, fen. hrš, hebr. hāruš*] zlato, zlatnina, zlata posoda, zlato orodje, zlat nakit, zlat denar, zlatnik, λευκός s srebrom pomešano zlato

χρῶσό-στροφος 2 (στρέφω) *poet.* iz zlatih niti spleten, ἀγκύλη (napet) z zlato tetivo

χρῶσό-τευκτος 2 (τεύχω) *poet.* narejen iz zlata

χρῶσοῦς *gl.* χρῶσοος

χρῶσο-φαής 2 *poet.* svetel kakor zlato

χρῶσοφορέω *ion.* (na sebi) nosim zlat nakit, nosim zlatnino

χρῶσο-φόρος 2 (φέρω) *ion.* ki nosi zlato obleko, ki nosi zlat nakit

χρῶσο-φύλαξ, *ακος, ὁ, ἡ ion.* ki čuva zlato, ki straži zlato

χρῶσο-χάλινος 2 (χαλινός) ki ima zlato uzdo, z zlato uzdo ἵππος

χρῶσο-χόος, ὁ (χέω) *ep.* zlatar, pozlatar

χρῶσώ (χρῶσός) pozlačujem, zlatim *NT*

χρῶσ-ώψ, ὤπος, ὁ zlat, zlato žareč, zlatožaren θύρσος

χρῶ *gl.* χρῶς

χρῶ = χρῶω *gl.* χρῶομαι

χρῶζω [*fut.* χρῶσω, *aor.* ἔχρωσα, *pass. pf.* κέχρωσμαι, *aor.* ἐχρώσθην], *vzpor. obl.* χρῶζω, χρῶννυμι mažem, namažem, prevlečem, pobarvam; dotikam se; *pf. pass.* κεχρῶσθαι πρὸς τινος

χρῶμα, *ατος, τό* (χρῶς) **1.** barva (kože), polt; **2.** lišp, lepotilo; **3.** spremenba glasu, modulacija, moduliranje

χρῶς, ὁ [*gen.* χρῶτός, *dat.* χρῶτί, χρῶ, *acc.* χρῶτα, *ep. poet.* χρῶός, χρῶϊ, χρῶα, *vzpor. obl.* χρῶα, χρῶιά, *ion.* χρῶιή, ἡ] **1.** koža (na telesu), polt, telo, truplo, meso; ἐν χρῶ κεκαρμένος do kože ostrizen, ostrizen do golega, ostrizen 'na balin', ξυρεῖ ἐν χρῶ reže do mesa, reže do krvi, ἐν χρῶ παραπλέοντες prav blizu; **2.** barva kože, polt, χρῶς τρέπεται barva se spreminja (zaradi strahu)

χύδην *adv.* (χέω) raztreseno; obilno, kupoma, v trumah, v gručah, v krdelih, brez reda

χυθείη, χύμενος, χύντο *gl.* χέω

χύμῃν = καὶ ὑμῖν

χυμός, ὁ (χέω) tekočina, (sladek) sok, izvleček

χύσις, εως, ἡ (χέω) *ep. poet.* izliv, izlivanje; darterev; kup listja φύλλων

χυτλόομαι *med. ep.* okopam in namazilim se

χύτο *gl.* χέω

χυτός 3 [*adi. verb. od χέω*] **1. a)** izlit, prelit;

b) raztopljen, tekoč, λίθινα χυτά raztopljeno steklo; **2.** nasut, γαῖα grob, gomila; *subst.* **χυτός**, ὁ nasip

χύτρα, ἡ (χέω) *ion.* lonec, pisker, vrč

χυτρίς, ἴδος, ἡ *ion.* [*demin. od χύτρα*] lonček, piskrček, piskrc

Χύτροι, οἱ Hitri, topli vrelci pri Termopilah

χύτρος, ὁ (χέω) lonec, pisker, kuhinjska posoda, kotel

χῶ = καὶ ὁ

χῶθεν = καὶ ὅθεν

χωλεύω (χωλός) hrom sem, šepam, švedram; *pren.* πολλὰ (ψυχὰ) χωλεύονται ohromijo, so tope

χωλός 3 hrom, šepav, kruljav, pohabljen, polomljen, slaboten, bolan *NT*

χῶμα, ατος, τό (χώ) nasuta zemlja, (pristaniški) nasip, pomol, γῆς gomila, grob

χώνη, ἡ (χέω) topilnik; lijak

χώννυμι, χωννύω *gl.* χῶω

χῶομαι *dep. med.* [*ep. aor.* (ἐ)χῶσατο, *cj.* 3. *sg.* χῶσεται] *ep.* srdim se, jezim se, nejevoljen sem, žalostim se, κατὰ θυμόν, φρεσίν v srcu, τινί na koga, τινός zaradi koga (česa), τότε zaradi tega

χῶπως = καὶ ὅπως

χώρα, ἡ, *ion.* **χώρα** **1.** prostor (med dvema predmetoma), vmesni prostor οὐδέ τι πολλῆ χώρα μεσσηγύς; **2. a)** dežela, okraj, pokrajina ἀστίνας ἔκειο χώρας ἀνθρώπων; domovina, ἐπὶ χώρας εἰμί sem doma; zemljišče, posestvo, polje δίδωμι; **b)** [*opp.* πόλις] dežela, posestvo na kmetih ὁ ἐκ τῆς χώρας σῖτος, κατὰ τὴν χώραν ἐργάζομαι; **3. a)** (odkazano) mesto, prostor, stojišče (zlasti v bojni vrsti), ἐνὶ χώρῃ τίθημι postavim na svoje mesto, καθίσταμαι εἰς χώραν τινός stopim na mesto

koga, κατὰ χώραν ἄπειμι grem na odkazano mesto, χώραν λαμβάνω dobim prostor, uredim se, γίγνομαι ἐν τῇ χώρᾳ na odkazano mesto v bojni vrsti, πίπτω, ἀποθνήσκω ἐν χώρᾳ v boju, χώραν λείπω; ἔω κατὰ χώραν ne vznemirjam, μένω κατὰ χώραν ostanem miren, ostanem nepoškodovan, ostanem v veljavi; **b)** prostor, mesto v človeški družbi, dostojanstvo, veljava, ugled, ἐν μισθοφόρου χώρα εἰμί sem najemnik, ἐν ἀνδραπέδων χώρα εἰμί (kot suženj) sem brez moči in ugleda, ἐν οὐδεμιᾷ χώραν brez moči in brez ugleda, ἐν ἀτίμῳ χώραν ἄγω malo cenim, preziram

χωρέω (χωρός) [*fut.* χωρήσω, *nav.* χωρήσομαι, *ep. aor.* χωρήσα]

I. intr. 1. a) grem z mesta, naredim prostor, umikam se πάλιν, τινί komu, τινός, ἀπό, ἐκ, ἔξω τινός od česa, iz česa; vdam se τινί; **b)** odhajam, odrinem, krenem na pot, grem, korakam, prihajam, potujem, κατὰ γῆν po suhem, po kopnem, πρὸς τινα bližam se komu, εἷς τι grem v kaj *NT*; **2. a)** naprej se pomikam, grem nad koga, napadem koga ἐπὶ τινα, ἐπὶ τι, πρὸς τινα, ὁμόσε τινί prodiram proti komu; **b)** grem na kaj, lotim se česa ἐπὶ, εἷς τι, εἰς (πρὸς) ἔργον grem na delo, εἰς ὄπλα zgrabim orožje, εἰς ἀλκὴν postavljam se v bran, εἰς μετάνοιαν obrnem se k pokori *NT*; **c)** tečem ὕδωρ, δάκρυα, πηγὰ, ναῦς ladja pluje; *o gonorici:* razširim se, raznesem se λόγος, φάτις; **d)** grem skozi kaj, predrem εἷς τι, διὰ τῶν ἀσπίδων, διὰ πάντων, prodiram do πρὸς ἡπαρ, ὅθ' ὕβρις ἐς τόνδ' Ἀτρειδᾶν πᾶσ' ἐχῶρει ko sta mu Atrida delala krivico; **e)** izpolnim se λογίων ἔνια; **3.** posrečim se, napredujem, dobro se mi izteče, posreči se mi kaj εὖ, εὐτυχέως; ὁ λόγος οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν moja beseda ne najde mesta v vaših srcih *NT*;

II. trans. 1. obsegam, držim, imam prostor za πλεονεξίαν, τινά, τί *NT*; **2. pren. a)** pojmujem, umevam, razumem λόγον *NT*; **b)** sprejemem koga χωρήσατε ἡμᾶς *NT*

χωρίδιον, τό [*demin. od χωρίον*] majhno posestvo, posestevce, pristavica

χωρίζω (χωρίς) [*pf. pass.* κεχώρισμαι, 3. *pl. ion.* κεχωρίδαται] **1. act. a)** oddaljujem, odkazem mesto, postavim; **b)** delim, ločim, razdružujem, razstavljam τί, ἀπό τινος *NT*; **2. pass.** ločim se, oddaljujem se, odidem ἀπό τι-

νος *NT*; *pf.* ločen sem ἀπό τινος *NT*, različen sem od koga (česa), razlikujem se τινός, τινί, ἀπό τινος

χωρίον, τό [*demin. od χώρα*] **1.** prostor, ozemlje, kraj; **2.** posestvo, njiva, polje; **3.** bivališče, trdnjava

χωρίς **1.** *adv.* **a)** sam zase, ločen, posebej, vsak-sebi, narazen; **b)** različen, drugačen, χωρίς εἶμι ločen sem, odsoten sem, različen sem, *Sofokles, Kralj Ojdip 608* sam zase, ti sam; **c)** χωρίς ἢ ὀκόσοι razen kolikor, razen tistih, ki, izvzemši tiste, ki, χωρίς ἢ ὅτι razen da, z izjemo da, izvzemši da, χωρίς δέ poleg pa, povrhu pa; **2.** *praep. z gen.* proč od koga, zunaj, razen česa, izvzemši kaj, daleč od, brez česa *NT*

χωρισμός, ὁ (*χωρίζω*) ločitev

χωριστός **3** ki ga je mogoče ločiti, ločljiv

χωρίτης, ου, ὁ (*χώρα*) vaščan, kmet, poljedelec

χωρῆτικός **3** selski, podeželski, kmečki; *adv.* χωρῆτικῶς kmečko

χωρός¹, ὁ ograjen prostor, mesto, kraj, okolica, obmestje, bivališče; posestvo, polje, κατὰ τοὺς χώρους (*lat.* ruri) na deželi, na kmetih

χωρός², ὁ *NT* horos, severovzhodni veter, severovzhodnik

χωσῖς, εως, ἡ (*χώω*) **1.** nasipanje, nasip; **2.** zagraditev, zagraja, zajezitev λιμένων

χωῖτι = καὶ ὅτι

Ψ, ψ

Ψ, ψ (ψεῖ, ψῖ) psi, triindvajseta črka grškega alfabeta, kot številka ψ' = 700, ψ = 700.000

ψακάς, *ion.* **ψεκάς**, *ἀδος*, ἡ (ψάω) zrnca, kapljica, kaplja, droben dež, pršica; ψοίνισσα kri

ψάλλω [*Obl. fut.* ψαλῶ, *aor.* ἔψηλα] **1.** pulim, rujem, skubem, skubim; **2.** napenjam strune, brenkam na strune, ubiram strune, prebiram strune, brenkam, prepevam, slavim *NT*

ψαλμός, *ὁ* **1.** psalm, hvalna pesem, hvalospev *NT*; **2.** godba, igranje, ubiranje strun, brenkanje na strune

ψαλτήριον, *τό* (ψαλτήρ) gosli

ψάλτρια, ἡ citrarka, plesalka

ψάμαθος, ἡ *ep. poet.* = ψάμμος

ψάμμη, ἡ = ψάμμος

ψάμμινος *3* (ψάμμος) *ion.* peščen, peskovit

Ψάμμισ, *ιός*, *ὁ* Psamis, kralj v Egiptu

ψάμμος, ἡ [*Et.: domnevno iz* *ψάφ-μος *iz ide. kor.* *bhsa- 'streti', 'zmeti'; *morda sor. z lat.* sabulum 'debel pesek', 'prod', 'gramoz' (*iz* *bhsabhlo) *in z gr.* ψάμαθος 'pesek', ψῆφος 'kamenček' (*dor.* ψᾶφος), ψάω 'drobim (se)', ψαίω 'drobim', 'razdrabljam', 'meljem', ψωμός 'drobtina', 'troha', 'košček', ψῆγμα 'prašek'] pesek, prah, prhka zemlja, obrežje, prod, peščina, sipina

ψαμμώδης *2 ion.* peščen, peskovit

Ψάπφα = Σαπφώ

ψᾶρ, ψᾶρός, *ὁ ep., ion.* **ψῆρ** škorec

ψάω [*fut.* ψάσω, *aor.* ἔψαυσα, *pass. pf.* ἔψαυσαι, *aor.* ἐψάουσθην; *ep. impf.* ψαῖον] **1.** potegnem z roko čez kaj, dotaknem se, potipam, drgnem se ob kaj *τινός*, *τί*, *τινά*, *παρηίδος* božam; *Iliada* 16, 216 *νεύοντων gen. abs.* = kadar so se nagnili naprej; **2. pren. a)** uživam, pokusim, γάμων mislim na zakon, mislim na poroko; **b)** napadem *χερσίν*, *θεὸν ἔν τινι* razžalim s čim

ψάω [*3. sg.* ψῆ] *poet. intr.* razpadam, drobim se

ψέγω [*fut.* ψέξω, *aor.* ἔψεξα] karam, grajam, ponižujem, *τινά*, *τί* koga, *ἐπί τινι*, *διά τι* zaradi česa, *ὅτι*

ψεδνός *3* (ψάω) *ep.* tanek, redek, plešast

ψεκάς, *ἀδος*, ἡ *ion.* = ψακάς kaplja

ψεκτός *3* (ψέγω) grajan, graje vreden

ψέλιον, *τό nav. pl.* zapestnica

ψελιο-φόρος *2* (φέρω) *ion.* ki nosi zapestnice, zapestnice noseč

ψελλίζομαι *med.* jecljam, blebetam

ψευδ-άγγελος, *ὁ* lažnivi sel, lažnivi glasnik, lažnivi poročevalec

ψευδ-άδελφος, *ὁ* lažni brat, lažnivi brat, lažni-brat (ki Gospodu služi samo navidezno) *NT*

ψευδ-απόστολος, *ὁ* lažni apostol, lažnivi apostol, lažiapostol *NT*

ψευδ-ενέδρα, ἡ namišljena zaseda, navidezna zaseda

ψευδής *2* (ψεῦδος) **1.** lažniv, lažnivec; **2.** izmišljen, zlagan, kriv, neresničen; *subst.* **ψευδές**, *τό* laž

ψευδο-διδάσκαλος, *ὁ* krivi učitelj, lažnivi učitelj *NT*

ψευδο-κῆρυξ, *ῥικός*, *ὁ poet.* lažnivi glasnik

ψευδολογία, ἡ (ψευδο-λόγος) pripovedovanje zlaganih stvari, lažnive besede, laganje

ψευδο-λόγος *2* (λέγω) ki uči krive nauke *NT*, ki potvarja resnico, ki sprevača resnico; *subst.* lažnivi govornik, lažigovornik, lažnivec

ψευδό-μαντις, *εως*, *ὁ*, ἡ *ion. poet.* lažni prerok, lažnivi prerok, krivi prerok

ψευδομαρτυρέω (ψευδόμαρτυς) krivo pričam *NT*

ψευδομαρτυρία, ἡ *nav. pl.* krivo pričanje, lažno pričevanje *NT*

ψευδό-μαρτυς, *υρος*, *ὁ* kriva priča *NT*

Ψευδο-πάρθενος, ἡ *ion.* lažna devica, lažidevica, devica samo po imenu

Ψευδο-προφήτης, ου, ὁ (ψεύδομαι) lažni prerok, lažnivi prerok, krivi prerok *NT*

Ψευδόρκοιος 2 *ion.*, **ψεύδ-ορκος** 2 (ὄρκος) *poet.* ki krivo priseže, krivo prisegajoč, krivoprisežen; *subst.* krivoprisežnik, krivoprisežnež

Ψεῦδος, ους, τό (ψεύδω) laž, neresnica, prevara, goljufija

Ψευδοστομέω *poet.* lažem, lažnivo govorim, govorim laži

Ψευδό-φημος 2 *poet.* (φημί) lažnivo prerokajoč, lažniv

Ψευδό-χριστος, ὁ lažni Kristus, lažnivi Kristus, Lažikristus *NT*

ψεύδω [*Obl. fut.* ψεύσω, *aor.* ἔψυσα, *pass. pf.* ἔψυσαμαι, *aor.* ἐψεύσθην, *fut.* ψευσθήσομαι, *fut. II.* ἐψεύσομαι, *med. fut.* ψεύσομαι, *aor.* ἐψεύσάμην]

I. act. 1. postavim (postavljam) kaj na laž, dokazem (dokazujem), da je kaj laž; ἡ ἐπίνοια τὴν γνώμην, οὐδὲν σῆμα ψεύδοντες noben njihov znak ni varal; **2. a)** varam, kazim, skazim, uničim ἐλπιδας; **b)** goljufam, zapeljem, zapeljujem, slepim, preslepim τινά, τινά τινος (τι) koga v čem;

II. pass. nalaže me kdo, prevara me kdo, preslepi me kdo, motim se, zmotim se, prevaran sem, τῆς γνώμης ἀλι τῆ γνώμη v mnenju, περί τινος, ἐν τινι, τί v čem, διὰ τὸ ἐψεύσθαι ἑαυτῶν ker samega sebe ne poznajo, ἡ τρίτη τῶν ὀδῶν μάλιστα ἔψευσται je najbolj napačna, je povsem napačna, ἡ ψευσθεῖσα ὑπόσχεσις obljuba, ki se ne drži, obljuba, ki se je ne izpolni;

III. med. 1. intr. lažem (se), govorim neresnico, varam, nezvesto ravnam, τινί, πρὸς, εἰς τινα, κατὰ τινος proti komu, τί, περί τινος v čem; **2. trans. a)** izmislim si γάμους, ἀφανῆ περί τινος; **b)** nalažem koga, zlažem se komu, varam, prevaram δόξαν, goljufam, τινά τι koga v čem, χρήματα glede denarja; *pos.* kršim, prelomim ὄρκια, συνθήκας, ὑπόσχεσιν; οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλάς uresničili so grožnje

Ψευδ-ώνυμος 2 (ὄνομα) napačno (tako) imenovan *NT*

Ψεῦσμα, ατος, τό = ψεῦδος

Ψευστέω *ep.* lažem, govorim neresnico

ψεύστης, ου, ὁ (ψεύδομαι) lažnivec, lažnik, goljuf, slepar, prevarant

ψῆ *gl.* ψάω

ψῆγμα, ατος, τό (ψήγω) *ion.* zrnce, prašek, χρυσοῦ zlat pesek

ψῆκτρα, ἡ (ψήγω) *poet.* konjsko česalo, čohalo

ψηλ-αφάω [*Obl. pt. praes. ep.* ψηλαφῶν] **1. intr.** tipam okoli, tavam ἐν σκοτει; **2. trans.** dotikam se česa, tipam, potipam, otipam τινά, τί *NT*

ψῆν, ψηνός, ὁ (ψάω) *ion.* šiškarica (vrsta os)

ψῆρ, ὁ *ep.* = ψάρ

ψῆττα, ἡ pseta, kambala, vrsta širokih tankih rib

ψηφίδο-φόρος, ὁ (ψηφίς, φέρω) *ion.* glasujoči, glasovalec

ψηφίζω [*fut.* ψηφιώ, *aor.* ἐψήφισα, *pf.* ἐψήφισα; *pass. pf.* ἐψήφισμαι, *aor.* ἐψηφίσθην, *fut.* ψηφισθήσομαι, *med. fut.* ψηφισομαι, *aor.* ἐψηφισάμην] **1. act. in pass.** računam, preračunam, preračunavam, izračunam, izračunavam *NT*, δίκην κατὰ τινος dam glasovati, dam na glasovanje, prepustim odločitvi z glasovanjem, obsodim; **2. med. a)** oddam svojo glasovnico, oddam svoj glas, glasujem; **b)** sklepam, določam, odločam (z večino glasov), τὰ ἐναντία nasprotno glasujem; **c)** τινί τι dovoljujem komu kaj (po ljudskem sklepu), prisodim komu kaj; **3. pass.** odločen sem, sklenjen sem, odobren sem; *subst.* τὰ ψηφισθέντα, τὰ ἐψηφισμένα sklep

ψηφίς, ἴδος, ἡ *ep.* kamenček

ψηφισμα, ατος, τό (ψηφίζω) **1.** skupni sklep, sklep ljudske skupščine, ukrep ljudske skupščine, ψηφισμα γίγνεται pride do sklepa, sklene se, izglasuje se; **2.** predlog, nasvet, zakonski načrt, zakonski predlog, zakonski osnutek

ψηφο-ποιός 2 (ποιέω) *poet.* ki dela glasove, κλέπτης ki koga prevara za glasove

ψῆφος, ἡ **1.** kamenček (za računanje ali štetje), kremen, kremenec; račun, καθαρὰ ψῆφοι čisti računi, čist račun (kjer nič ne ostane; *Demosten 18, 227* καθαιρῶσιν = καθαροὶ ὄσιν); **2.** kamenček pri glasovanju, (črna ali bela) glasovnica **a)** (oddan) glas, glasovanje (*sg. in pl.*), ψῆφοι ὑπατικάί volitve konzulov, ἐπά-

γω, δίδωμί τιμι pripustim h glasovanju, pu-
stim glasovati, dovolim glasovati, omogočim
glasovati, ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο περι φυγῆς
zanj so predlagali izgnanstvo, ψήφους διανέ-
μω delim glasovne kamne, delim glasovnice,
glasujem, ψῆφον φέρω, τίθεμαι, προτίθεμαι,
διαφέρω, ἐπιφέρω izrekam svojo sodbo, da-
jem svoj glas, glasujem, ἐμαυτῷ zase, ψῆφον
καταφέρω glasujem, odobravam *NT*, ψῆφον
φανερὰν φέρω javno glasujem; ψῆφον λαμβά-
νω dobim glas, εἰς χεῖρας dobim pravico gla-
sovati, αἰτέω τὴν ψῆφον zahtevam glasova-
nje; μιᾷ ψήφῳ ἀποκτείνω z enim glasovanjem
obsodim na smrt; **b**) sklep, sodba, razsodba,
povelje τυράνων; **c**) javno mnenje; **3.** kraj
glasovanja, sodišče, areopag ὅσῳ ψήφος

ψῆχῳ [*fut.* ψήξω, *pass. pf.* ἔψηγμαι] gladim,
božam, češem, čoham

ψιάς, ἄδος, ἡ (ψάω) *ep.* kaplja

ψιθυρίζω šepetam, šušljam

ψιθυρισμός, ὁ podpihovanje, opravljanje,
obrekovanje *NT*

ψιθυριστής, οἷ, ὁ opravljivec, podpihovalec,
obrekovalec *NT*

ψιθυρός **3 poet.** šepetajoč, šušljajoč, obreku-
joč

ψιλός **3** (ψάω) **1. a)** gol, gladek, razgaljen, nag
νεκός, δέρμα brez dlake, ἴβρις τὴν κεφαλὴν
ψιλός brez perja; πεδίον, ἄροσις prazen, pust,
nerodoviten, brez drevja τῶν δενδρέων, *subst.*
τὸ ψιλόν kraj brez dreves; **b)** brez česa, pra-
zen ἱππέων, τρόπις (brez desk); **2. a)** neobo-
rožen, nezavarovan, κεφαλή brez čelade;
pren. slab, zapuščen, ὄμμα (*o Antigoni, ki*
vodi Ojdipa) slab; **b)** lahkooborožen, σκευή
lahko orožje, lahka oborožitev; *subst.* **ψι-**
λοί, οἱ lahkooboroženi vojaki, pračarji (*opp.*
ὀπλίτης); **3.** sam, preprost, μάχαιρα gol meč,
sam meč (brez nožnice), ποιήσις epska poe-
zija (*opp.* lirska poezija), λόγοι same besede;
adv. ψιλῶς le, samo λέγω; οὐ ψιλῶς = οὐ μόνον

ψιλῶ **1. act.** ogolim κεφαλῆν, izpraznim, sle-
čem, razgalim, oropam koga česa τί τινος,
ločim, razstavljam ὄχλου; **2. pass.** izpraznim
se, ločen sem od koga, zapuščen sem od koga
τινός, ὁ λόφος ἐψιλοῦτο τῶν ἱππέων konjeniki
so zapustili grič

ψιμῦθιον, τό, **ψιμῦθος**, ὁ lepotilo, belilo (za
lica)

ψιμῦθίω (ψιμύθιον) lepotičim se, ličim se,
mažem se z belilom, belim si obraz, pudram
si obraz

ψῆξιον, τό košček, drobtina, drobtinica *NT*

ψόγος, ὁ (ψέγω) graja, ukor, očitek, poniževa-
nje, svarilo, karajoča pesem, ψόγον ἐπιφέρω
karam, grajam

ψολόεις **3** (ψόλος *dim*) *ep.* sajast, dimast, za-
kajen

ψοφέω (ψόφος) povzročim šum, razgrajam,
ropotam, ropočem, hrumim, bučim, zvenim,
donim, škripam

ψοφο-δεής **2** (δέος) boječ, strašljiv, bojzljiv,
plašljiv

ψόφος, ὁ **1.** zvok, glas, šum, ropot, šumenje,
hrušč, hrup, hreščanje; **2.** prazno govorjenje,
vpietje (*Sofokles, Ajant III7*)

ψύθος, ους, τό *poet.* laž

ψυκτήρ, ῆρος, ὁ (ψύχω) hladilnik, hladilnica
(posoda, v kateri se je hladila pijača), kupa

Ψύλλοι, οἱ Psili, ljudstvo v Kirenajki

Ψυρή, ἡ Psirija, otok med Lezbosom in Hi-
osom

Ψυττάλεια, ἡ Psitaleja, majhen otok pri Sa-
lamini

ψῦχαγωγέω (ψυχή, ἄγω) **1.** vodim duše umrlih
v Had; **2.** vodim, spodbujam, usmerjam duše
živih, vplivam na duše; zabavam, razveselju-
jem, kratkočasim koga τινά, διὰ τινος s čim

ψῦχαγωγία, ἡ **1.** vodenje duše, vodstvo duše,
spodbujanje duše, vladanje duši; **2.** razvесе-
ljevanje, zabava, veselje

ψῦχαγωγικός **3** dušo zanimajoč, dušo spod-
bujajoč, dušo razveseljujoč, zanimiv

ψῦχεινός **3** (ψῦχος) mrzel, hladen

ψυχή, *dor.* ψυχᾶ, ἡ **1.** življenjska sila, dih, živ-
ljenje ψυχή ἔλιπεν αὐτόν življenje ga je za-
pustilo (*ali:* izgubil je zavest), ἀγωνίζομαι,
μάχομαι περι τῆς ψυχῆς borim se za življe-
nje, τρέχω (θέω) περι τῆς ψυχῆς, ὁ ἀγών περι
τῆς ψυχῆς boj na življenje in smrt, κινδυνεύω
περι τῆς ψυχῆς gre mi za življenje, moje živ-
ljenje je v nevarnosti, ψυχὴν παρατίθεμαι
zastavim svoje življenje; **2. a)** duša (umrlih
v podzemlju), τῶν τελευτησάντων sence umr-
lih; **b)** = oseba, človek, μεγάλων ψυχῶν εἰς
na visoke ljudi, ὁκτῶ ψυχαὶ διεσώθησαν osem
duš = osem ljudi *NT*, ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια

tri tisoč duš *NT*; **3.** duša (*opp.* σῶμα) *kot sedež duševnih zmožnosti in strasti*: **a)** razumnost, pamet, zavest; **b)** pogum, srce, hrabrost, pogumnost; **c)** želja, težnja, nagon, poželenje; tek, ἡ ψυχὴ σῖτον οὐ προσίετο; ἐκ τῆς ψυχῆς iz (vsega) srca *NT*; ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος pravi prijatelj, resnični prijatelj; **4.** *pogosto* ψυχὴ opisuje osebo: μηδεὶς κρατεῖτω τῆς ἐμῆς ψυχῆς (moje osebe, mene), ἡ ψυχὴ μου in ἡ ἐμὴ ψυχὴ = ἐγώ, ἡ ψυχὴ μου παρεσκευάσται pripravljen sem, hočem; *tudi v nagovoru*: φίλη ψυχὴ, ὃ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχὴ

ψυχικός 3 (ψυχή) živ, čuten, mesen, telesen, posveten *NT*

ψυχο-ραγής 2 (ῥήγνυμι) *poet.* boreč se s smrtjo, umirajoč

ψυχος, ος, τό (ψύχω) hlad, mraz, zima; *pl.* hladno vreme, huda zima

ψυχρία, ἡ (ψυχρός) mraz

ψυχρός 3 (ψύχος) **1.** hladen, mrzel, krepilen, hladilen; *subst.* ψυχρόν, τό **a)** mrzla voda,

studenčnica; **b)** mraz, hlad, zima; **2.** *pren.* **a)** puhel, neslan, brez duha; **b)** brezčuten, neobčutljiv, brezsrčen, trdosrčen, neusmiljen *NT*; **c)** brezuspešen, prazen, ničev, ničeven

ψυχρότης, ητος, ἡ **1.** mraz, nizka temperatura, hlad, hladnost, mrzlost, mrzlota, mraz; **2.** neslanost, ravnodušnost

ψύχω [*fut.* ψύξω, *aor.* ἔψυξα, *pass.* ἐψύχθην] **1.** *act.* **a)** diham, piham, živim; **b)** hladim, ohladim; **2.** *pass.* **a)** ohladim se *NT*, omrznem; **b)** posušim se

ψωμίζω (ψωμός) *NT* sitim, nasitim, nasičujem, krmim, redim, razdajam za hrano, razdajam za živež

ψωμίον, τό, **ψωμός**, ó drobtina, drobtinica, troha, košček, zalogaj, grižljaj *NT*

ψώρα, *ion.* ψώρη, ἡ (ψάω) krasta, garje, srbečica, srab

ψωράω (ψώρα) krastav sem, garjav sem

ψώχω (ψάω, ψήχω) strem, zmanem *NT*

Ω, ω

Ω, ω (ὦ μέγα) omega (o mega), štiriindvajseta črka grškega alfabeta, kot številka ω' = 800, ω = 800.000

ὦ, ὦ [*Et.*: iz *ide.* *ō; *prim. stind.* ā, *lat.* ō, ōh, *stcslovan.* o, *sl.* o, oh, oj, *got.* ō, *nem.* oh, *stir.* a, *lit.* ō] **1.** ὦ členica kot znamenje *voc.*; **2.** vzklik začudenja in žalosti: o!, oj!, gorje!, ὦ μοι ἐγὼ gorje mi!, gorje meni!

ὦ *dat.* od ὄς

ὦ γαθή, ὦγαθή = ὦ ἀγαθή

ᾠγυγίη, ἡ *sc.* νῆσος Oigigija, otok, na katerem je živala nimfa Kalipso

ὠγύγιος 2 in 3 **1.** ogigijski Θῆβαι; **2.** prastar, star, starodaven

ὦδε *adv.* (ὄδε) **1.** tako, takole, na ta način, ὦδέ πως tako nekako **a)** πρόμολ' ὦδε pridi, kakršen si, takoj, prècej, brez obotavljanja; **b)** tako zelo, tako gotovo; **c)** le tako, v tem primeru, v tem slučaju; **2.** sem, semkaj, tukaj *NT*

ὦδέε *gl.* οἰδέε

ὦδέϊον, τό odejon (odajon), hiša za petje ali glasbo; dvorana za glasbene prireditve

ὦδή, ἡ [*Et.*: iz ἀοιδή] petje, pesem

ὦδί *okreplj.* ὦδε

ὦδῆν, ἵνος, ἡ = ὠδῆς

ὠδῆνω [*samo praes. in impf.*] **1.** zvijam se v porodnih bolečinah, imam porodne bolečine, rojevam (rodim) v bolečinah (ob hudih popadkih); **2.** zvijam se od bolečin, čutim (trpim) hude bolečine; *pren.* strah me je, plašim se, sem v strahu, βᾶρος συμφορᾶς težo nesreče prenašam z bolečino

ὠδῆς, ἵνος, ἡ **1.** porodne bolečine, popadki; rojevanje, roditev, rojstvo, porod otrok *NT*; **2.** huda bolečina *NT*

ὠδός, ὁ (= ἀοιδός) *poet.* pevec

ὠδύσσατο *gl.* ὠδύσομαι

ᾠερόη, ἡ Oeroa, rečica v Bojotiji

ὠή *interj.* hej!, hoj!, slišiš!

ὠθέω [*Obl. impf.* ἐώθουν, *fut.* ὠσω, *aor.* ἔωσα, *pf.* ἔωκα, *pass. pf.* ἔωσμαι, *aor.* ἐώσθην, *fut.* ὠσθήσομαι, *adi. verb.* ὠστός in ὠστέος; *med. fut.* ὠσομαι, *aor.* ἔωσάμην; *ep. impf.* ὠθειον, 3. *sg.* ὠθει, *iterat.* ὠθεσκε, *fut. inf.* ὠσέμεν, *aor. cj. 1. pl.* ὠσομεν, *iterat.* ὠσασκε, *aor. med.* ὠσατο, *cj. 3. sg.* ὠσεται; *poet. fut.* ὠθήσω, *aor.* ὠθήσα; *ion. aor.* ὠσε, *pf. pass.* ὠσται, *pt.* ὠσμένος]

I. act. in pass. 1. a) suvam, rinem, tiščim, od-rivam, odbijam, porivam nazaj, potiskam (nazaj); **b)** izdiram δόρου ἔκ τινος; **c)** valim λάαν ἄνω, pahnem nazaj, odpodim νέφος ἀπ' ὀφθαλμῶν, ὠσα παρῆξ odrinil sem od suhe zemlje, ἀθάπτους mečem stran, zavrzem, zametavam, ξίφος διὰ τινος potisnem meč skozi kaj, zabodem meč skozi kaj, ἀπ' οἰκων odpodim, ἐπὶ κεφαλὴν postavljam na glavo, ἐμαυτὸν ἐς πῦρ vržem se v ogenj, planem v ogenj; **d)** suvam naprej, premikam s silo z mesta; **2.** prenaqlim se, prehitro storim kaj πρῆγματα;

II. med. 1. rinem se, rijem naprej, drem naprej, derem naprej, tiščim naprej, pritiskam naprej, potiskam naprej εἰς τὸ πρόσθεν, planem na kaj; **2.** odrivam od sebe τινά, τινός in ἀπό τι-νος; izpahnem, izobčim τινά ἔκ τινος

ὠθίζομαι *ion. pass.* tiščim kam, rinem se, ri-jem; prepiram se, pričkam se

ὠθισμός, ὁ 1. porivanje, suvanje, gneča, peha-nje, bojno vrvenje; **2.** λόγων prepir, pričkanje

ὠίγνυτο, ὠίξα *gl.* οἰγνῦμι

ὠίετο, ὠίσθην *gl.* οἰομαι, οἶω

ὠκα [*Et.*: *gl.* ὠκός] hitro, urno, naglo

ᾠκαλέη, ἡ Okalea, vas pri Haliartu v Bojotiji
ᾠκαερός, ὁ Okean (Ocean) **1.** *pri Homerju* velika široka reka, ki obteka zemljo, ocean;

2. *personif.* Uranov in Gajin sin, Tetidin mož

ὠκίστα, ὠκιστος *gl.* ὠκός

ὠκύ-αλος 2 (ἄλλομαι) *ep. poet.* hitro premikajoč se, hitro plujajoč, hitroploven, urnoploven, ναῦς hitroplovka, urnoplovka

ὠκυ-βόλος 2 (βάλλω) *poet.* ki hitro zadene, leteč

ὠκύ-δρομος 2 *ep.* hitro tekoč, v urnem teku ἄελλα

ὠκύ-μορος 2 **1.** ki hitro umre, ki kratko živi; **2.** ki hitro umori

ὠκυ-πέτης, *dor.* **ὠκυ-πέτας**, ου, ὅ *ep. poet.* [*Et.*: iz ὠκύς in πέτομαι] hitro leteč, hiter, uren, jadrn

ὠκύ-πομπος 2 (πέμπω) *poet.* ki hitro spremlja ali odpravlja, v hitrem teku

ὠκύ-πορος 2 (πορεύομαι) *ep.* hitro vozeč, hitro potujoč, hitro plujajoč, hitroploven, urnoploven, ναῦς hitroplovka, urnoplovka

ὠκύ-πους, πουν [*gen.* ὠκύποδος, *acc.* ὠκύπουν] *ep. poet.* hitronog, urnonog, brzonog, hitrih nog, urnih nog ἱππικῶν ὠκύπους ἄγων tekma hitrih konj

ὠκύ-πτερος 2 (πτερόν) *ep.* hitrokriil, urnokriil, hitrih kriil, urnih kriil, brzokriil, s hitrimi kriili, s hitrimi perutnicami; *subst.* **ὠκύπτερα**, τὰ kriila, peruti

ὠκυ-ρότης 2 *poet.*, **ὠκύ-(ρ)ροος** 2 *ep.* (ρέω) hitro tekoč

ὠκύς 3 [*Et.*: iz *ide.* *h₁oh₁k'-u- 'hiter'; *prim. lat.* ὄcior, ὄcissimus] [*Obl. ep. fem.* ὠκέα, *sup.* ὠκύτατος, *ion.* ὠκιστος, *adv.* ὠκά, *sup.* ὠκίστα] uren, nagel, hiter

ὠκύτης, ητος, ἡ hitrost, urnost, jadrnost, uren beg

ὠκυ-τόκος 2 (τίκτω) *ion. poet.* hitro oplajajoč, hitro rodeč; *subst.* **ὠκυτόκον**, τό pospeševanje poroda, hiter porod, lahek porod

ὠλένη, ἡ *poet.* [*Et.*: iz *ide.* baze *h₁el-ek- 'laket', kar je izpeljano iz *ide. kor.* *h₁el- 'gibati', 'upogibati'; *lat.* ulna 'laket', 'roka', *got.* aleina 'laket', *stvnem.* elina 'laket', *nem.* Elle 'podlahtnica', 'laket'] laket, komolec, roka

ᾠλενίη πέτρα, ἡ Olenjska skala (Olenijska skala) v Ahaji

ᾠλενος, ἡ Olen **1.** mesto v Ajtoliji (Etoliji); **2.** mesto v Ahaji pri Patrah

ὠλεσί-καρπος 2 (ὄλλυμι, καρπός) *ep.* ki otrese sad, preden je dozorel; nerodoviten

ὠλετο *gl.* ὄλλυμι

ᾠλλοι = οἱ ἄλλοι

ᾠλλξ, ἡ [*samo acc.* ᾠλλκα] *ep.* brazda

ὠμο-ηστής, οῦ, ὅ (ὠμός, ἔδω) *ep. poet.* ki je surovo meso, jedec surovega mesa, mesojedec, mesožerec; *adi.* požrešen, samogolten, krvoloč, nečloveški, grozovit, grozen, grozoten

ὠμο-βόειος 3, *ion.* **ὠμο-βόεος** (ὠμός, βούς) narejen iz neustrojene (neobdelane) goveje kože; *subst.* **ὠμοβοέη**, ἡ *sc.* δορά neustrojena (neobdelana) goveja koža

ὠμο-βόινος 3 *ion.* = ὠμοβόειος

ὠμο-γέρων, οντος, ὅ, ἡ krepak starec, čil starček

ὠμοθετέω *in med.* (ὠμός, τίθημι) *ep.* polagam surove kose mesa na kaj ἐπ' αὐτῶν

ὠμό-θῦμος 2 *poet.* trdosrčen, neusmiljen

ὠμοι oj!, gorje mi!; *gl.* ὦ

ὠμοκρατής 2 (ᾠμός, κράτος) *poet.* širokih pleč, krepkih pleč, širokopleč, plečat

ὠμός 3 [*Et.*: iz *ōmó-s, kar izhaja iz *ide.* *HeHmo- 'surov'; *prim. stind.* amá- 'surov', *arm.* hum 'surov', *morda tudi lat.* amārus 'grenek'] **1.** surov, nekuhan; nezrel, negoden; zgoden, svež, krepak, krepak, γῆρας prezgodnja starost; **2.** krut, surov, divji, strog, trdosrčen, neusmiljen

ᾠμος, ὅ [*Et.*: iz *ōmso-s < *h₃ems-o- 'rama'; *prim. stind.* amsa-, *lat.* umerus 'rama', *got.* ams, *umbr.* onse = *lat.* in umero, *arm.* us] [*Obl. gen., dat. du. ep.* ᾠμουν] pleče, rama, pazduha

ὠμό-σίτος 2 *poet.* ki je surovo meso, divji, okruten

ὠμότης, ητος, ἡ (ὠμός) surovost, krutost, neusmiljenost, trdosrčnost

ὠμο-φάγος 2 (φαγεῖν) *poet.* ki je surovo meso, požrešen, χάρις veselje nad surovim mesom, veselje do surovega mesa

ὠμό-φρων 2, ονος (φρονέω) *poet.* trdosrčen, neusmiljen, krut

ὠμωξά *gl.* οἰμῶζω

ᾠν *ion.* = οἶν

ᾠνα, **ᾠναξ** = ᾠάνα, ᾠάναξ

ᾠνάθη, **ᾠνάμη** *gl.* ὀνίνημη

ᾠνατο *gl.* ὀνομαι

ᾠνέομαι *med.* [*Obl. impf.* ἐωνούμη, *fut.* ᾠνήσομαι, *aor.* ἐπριάμη, *NT* ᾠνησάμη, *pf.* ἐᾠ-

νημαι (*med. in pass.*), *aor. pass.* ἐωνήθην, *adi. verb.* ὠνητός, ὠνητέος, *ion. impf.* ὠνε-όμην] **1.** kupujem, nakupim, τινός za kaj (s čim), ἐξ ἀγορᾶς na trgu, παρά τινος od koga; *pass.* kupim se *Platon, Fajdros 69 b*; *pos.:* **a)** podkupujem; **b)** jemljem v najem, jemljem v zakup; **2.** hočem kupiti, ponujam, kupčujem, pogajam se

ὠνή, ἡ (ὄνος) **1.** kupovanje, nakup, kupčija, zakup; **2.** kupna cena, vrednost = denar

ὠνήθην, ὠνήμην, ὠνησα *ipd. gl. ὀνήνημι*

ὠνήρ *ion.* = ὁ ἀνήρ

ὠνητός 3 in 2 [*adi. verb. od ὠνεόμαι*] **1.** ki ga je mogoče kupiti, kupljiv, ki je na prodaj (na-prodaj); **2.** kupljen, najet (vojak)

ὠνηθῶμαι = ὠ ἀνηθῶμαι

ὠνηθῶμαι = οἱ ἀνηθῶμαι

ὠνιος 3 in 2 ki ga je mogoče kupiti, kupljiv, ki je naprodaj; *subst. ὠνια*, τὰ tržno blago, živila

ὠνος, ὁ [*Et.: iz ide. *ues-no-, *uos-no-; prim. lat. vēnum dāre 'dati na prodaj', vēndō -ere 'prodam', 'dam na prodaj' (iz vēnum in dō), vēneō -īre 'sem na prodaj' (iz vēnum in eō)]* **1.** kupna cena, vrednost; **2.** kupovanje, kupčija, nakup, zamenjava

ὠνοσάμην *gl. ὄνομαι*

ὠξέ *gl. οἴγνυμι*

ὠόν, τό [*Et.: iz *ῶφιον, kar je nastalo iz ide. *ōh₂uió- 'jajce'; prim. lat. ōvum, sl. jajce, stvnem. ei, nem. Ei*] jajce

ὠπις, ὁδος, ἡ Opida (Opis), mesto v Asiriji

ὠπται *gl. ὀράω*

ὠρ, ἡ [*dat. pl. ὠρεσσι*] *ep.* = ὄαρ

ὠρα, *ion. ὠρη*, ἡ [*Et.: iz *ῶρα, kar je izšlo iz ide. kor. *uer-, *uor- 'čuvati', 'varovati', 'biti pozoren', 'skrbeti za'; prim. gr. ὀράω, lat. ve-reor 'bojim se', 'spoštujem']* skrb, briga, pozornost, ozir, upoštevanje, spoštovanje, ὠραν ἔχω τινός skrbim za koga; ὠραν ποιοῦμαι τινος oziram se na koga, εἰ πατρός νέμοι τιν' ὠραν τοῦ καλῶς πράττειν δοκεῖν če bi se vsaj nekoliko brigal za očeta, da bi si mogli misliti, da se mu godi dobro

ὠρα, ἡ, *ion. ὠρη* [*Et.: iz *iōr-ā, kar je nastalo iz ide. *(H)ieh₁r(o)-, *(H)ioh₁r(o)- 'letno', 'pole-tje'; prim. av. yārā 'letno', lat. hornus 'letošnji' (iz *hō-iōr-inos), sl. jar 'ki se seje spomla-*

di' (jaro žito), 'mlad', 'malovreden', *got. jēr 'letno', stvnem. jār 'letno', hiuru 'letno', nem. Jahr 'letno', heuer 'letno', ang. year 'letno']* vsak po naravnih zakonih določen čas, doba **1.** (τοῦ ἐνιαυτοῦ) doba, letni čas, *zlasti:* ugoden letni čas, ὠρα ἔτους spomladi, poleti, ὠρα χειμῶνος zima; *pl.* letni časi, leto, περὶ δ' ἔτραπον ὠραι leta so se obrnila, leto se je znova začelo, περιτελλομέναις ὠραις v teku let, εἰς ὠρας v naslednjem letu; **2.** ὠραι, αἱ **a)** *pri Herodotu tudi:* podnebje, klima, vreme; **b)** žetev, poljski pridelki; **3.** čas, doba, dnevni čas, dan, ura, trenutek, ugoden čas, τῇ ὠρα tekom časa, v teku časa, ἐν τῇ ὠρη ob pravem času, ἀεὶ εἰς ὠρας vedno ob pravem času, tj. ob času žetve, ὠρα (ἔστι) čas je; **4.** človeška doba; *pos. cvet življenja, mladost, čas cvetočih let, mladeniška lepota, zrelost, οἱ ἐν ὠρα mladeniči;* **5. personif. ὠραι, αἱ** Hore, hčerke Zevsa in Temide, boginje letnih časov

ὠραῖος 3 (ὠρα) **1. a)** zrel, dorasel, dorastel, pravočasen, γάμου, ἀνδρός zrela za možitev; **b)** ki je (ki nastane, ki zraste) ob svojem času, ki je (ki nastane, ki zraste) ob pravem času; *subst. ὠραία*, ἡ dober letni čas, ugoden letni čas, čas žetve, poletje, τὴν ὠραίαν ob pravem času, ob običajnem času, *Herodot 4, 28* ob našem deževnem času (obdobju); ὠραῖα, τὰ poljski pridelki, letina, sadje, τρωκτὰ ὠραῖα sadje, ki se je, surovo sadje (grozdje, orehi itd.); **2.** ki je v cvetu mladosti, cvetoč, ljubek, lep, krasen, privlačen, mikaven

ὠρανος, ὁ *ajol.* = οὐρανός

ὠρεί-θια, ἡ (ὄρος, θύω) Orejtija **1.** Nereida; **2.** Erehtejeva hči

ὠρεσσι *gl. ὠρ*

ὠρετο *gl. ὀρνυμι*

ὠρη *ion.* = ὠρα

ὠρη *ion.* = ὠρα

ὠρη-φόρος 2 ki zori sadje

ὠρικός, ὠρικός λιμήν, ὁ Orík, pristanišče Orík, pristaniško mesto v Iliriji

ὠρίνα, ὠρίνον *gl. ὀρνυμι*

ὠριος *gl. ὠραῖος*

ὠριστος = ὁ ἄριστος

ὠρίων, ωνος, ὁ Orion, slavni lovec iz Bojotije, ki je bil po smrti postavljen med zvezde

ὠρμέαται, ὠρμέατο *gl. ὀρμάω*

ὥρορε *redupl. aor. od* ὄρονμι

ὥρσε, ὥρτο *gl.* ὄρονμι

ὥρυγή, ἦ [*Et.: gl.* ὠρούμαι] rjovenje, tuljenje

ὠρούμαι *med.* [*Et.: iz ide. kor. *h₃reuH-* 'tuliti', 'kričati'; *prim. stind.* ravati, rauti, ruvati '(on) kriči', 'tuli', *lat.* rūmor 'hrup', 'šum', rūgiō 'rjovenje', *sl.* rjoveti, rjuti, rezgetati, hrzati, rukati, rikati] tulim, rjovem; tarnam, tožim, žalujem; vriskam *NT*

ὠρχαῖος, ὠρχων = ὁ ἀρχαῖος, ὁ ἄρχων

ὠρωπός, ὁ Orop, mesto ob Evripu na meji med Bojotijo in Atiko; *preb.* ὠρώπιοι, οἱ Oropijci, Oropci

ὠρώρει *gl.* ὄρονμι

ὠρωρέχεται *gl.* ὀρέγω

ὠρώρυκτο *ipd. gl.* ὀρύσσω

ὥς, ὡς [*adv. k demonstr.* ὅ, ὅς] **1.** tako, na tak način, ravno tako, nič drugače, καὶ ὡς tako in tako, tudi tako, kljub temu, vendar, οὐδ' ὡς, μηδ' ὡς tudi tako ne, niti tako, kljub temu ne, ὡς ... ὡς kakor ... tako, ὡς ... ὡς tako ... kakor; **2.** v tem primeru, potem; **3.** tako na primer; **4.** tako torej, potemtakem

ὥς¹

I. adv. načina in primerjanja: kakor, tako rekoč, kot, kakor bi (*če stoji za primerjano besedo, se naglašuje ὡς*) **1. a)** *pri primerjavah;* v *prejšnjem stavku stoji ali se lahko doda* οὕτως, ὥδε, ὡς; kakor, πάντα ἀγορευόμεν, ὡς ἐπιτέλλω, διατίθει τὸ χωρίον οὕτως, ὡς ἄξιον ἦ, ἐκινῆθη ἢ ἀγορὰ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης, ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, (οὕτω) πειδώμεθα πάντες; **b)** v *omejujočih in pogojnih vmesnih stavkih:* ὡς λέγουσι kakor pravijo, ὡς ἐμοί (δοκεῖ) po mojem mnenju, kakor menim, kakor sodim, ὡς ἀκούω, ὡς ὀραῖτε; *pogosto je v teh stavkih ὡς (z inf. ali acc. c. inf.) = kolikor, če, ὡς μικρὸν μεγάλην εἰλάσαι* če primerjamo majhno z velikim, da primerjamo majhno z velikim; ὡς ἐμὲ εἶ μεμνησθαι kolikor se prav spominjam, če se prav spominjam, ὡς εἰλάσαι kolikor se dá soditi, bržkone, ὡς ἐμοί δοκεῖν po mojem mnenju, po moji sodbi, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὡς συνελόντι εἰπεῖν *gl.* ἔπος in εἰπεῖν; ὡς ἂν εἶναι 'Ροδώπιος kot Rodopijec, za Rodopijca, za rodopske razmere; ὡς εὐρίσκειν kolikor najdem (če preudarjam pri sebi); **c)** *z gen.:* ὡς ποδῶν εἶχον kakor hitro so mogli = ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος; **2.** v *odvisnih vprašanjih:* kako

(= ὅπως): μερμήριζε κατὰ φρένα, ὡς Ἀχιλλῆα τιμήσειε; **3. pri adi. in adv. a)** *pri vzkliku:* kako!, kako zelo!, ὡς ἀθύμως ἔχετε, ὡς ἄνοον κραδίην ἔχει, ὡς ἡδὺς εἶ, ὡς ὑπερδέδοικά σου kako zelo sem v skrbeh zate!, ὡς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ kako (mi) pač sledi nesreča za nesrečo; θαυμασίως (θαυμαστῶς) ὡς čudo veliko, ὑπερφυῶς ὡς χαίρω prav izjemno se veselim; **b)** *pri sup.:* kolikor (je) mogoče, kar, ὡς δύναντο ἀδηλότατα kolikor mogoče skrivaj, ὡς δυνατὸν τάχιστα kar najhitreje, ὡς οἶόν τε ἄριστα kolikor mogoče dobro, kar najboljše; ὡς βέλτιστος kolikor mogoče dober, ὡς ἐς ἐλάχιστον = εἰς ὡς ἐλάχιστον, ὡς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως kolikor mogoče previdno; *podobno:* ὡς ἀληθῶς povsem zares, ὡς ἑτέρως popolnoma drugače, ὡς ἐτητύμως prav zares, ὡς ἡπίως prav tiho; **c)** *pri num.:* približno, okoli, blizu, pri, σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι, ὡς τὸ τρίτον μέρος, παῖς ὡς ἑπταετής; ὡς ἕκαστος skoraj vsak, ὡς τὰ πολλά, ὡς (ἐπὶ) τὸ πολὺ, ὡς ἐπὶ πλεῖστον večinoma, navadno; **4. pri subst. in pron. a)** kakor, kot, ὡς θεὸν σέβεται, ὡς ταμείω ἐχρήτη τῷ οἰκῆματι, ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα tako dobro kot vsak drug; **b)** *omejujoč:* za, po razmerju, ὡς Λακεδαιμόνιος οὐκ ἀδύνατος εἰπεῖν za Lakedajmonca = kolikor je mogoče pričakovati od Lakedajmonca, πιστός ὡς νομεὺς ἀνὴρ kolikor je mogoče zahtevati od pastirja; φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα če pomislimo, da je ženska, μακρὰν γὰρ ὡς γέροντι ὀδὸν προουστάλης za svojo starost si prehodil dolgo pot, ὠπλισμένοι ὡς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἱκανῶς za gorske prebivalce so bili dobro oboroženi; ὡς ἀπ' ὀμμάτων kolikor je mogoče videti, νεὸς ἦν ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει če sodimo po drugih polis (po drugih mestih, po drugih državah), ὡς ἐμοί za človeka v mojih razmerah, ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν (ὑπαρχόντων) kolikor je mogoče (kolikor se dá) v teh razmerah storiti, ὡς ἐκ τῶνδε pri teh razmerah, v teh razmerah, v teh okoliščinah; **5. pri pt. a)** *izraža subjektivni vzrok, domnevo ali mnenje:* kakor da, češ da, meneč da, ker, s pretvezo, pod pretvezo (*včasih je treba pt. dodati*): ὡς ἂν στρατηγικῶ (sc. ὄντι) kakor da si izkušen vojskovodja, ὡς βουλόμενος kakor bi nameraval, πολλοὶ τὸν θάνατον δεδίασιν ὡς εἶ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστιν kakor bi vedeli; *tako stoji tudi pri abs. gen.*

in acc.: ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδόμενος češ da bogovi to najbolje vedo, ὡς οὕτως ἐχόντων = ἡγούμενος, ὅτι οὕτως ἔχει, ἐρώτα ὅ τι βούλει, ὡς τάληθῆ ἔροῦντός μου prepričan, da ti bom povedal resnico; κτύπος ὡς τειρομένου του kakor od človeka, ki, ὡς μάχης ἐσομένης ker je bil mnenja, da se bo vnela bitka; **b** *pri pt. fut. izraža namen*: ὡς ἀποκτενῶν (z namenom,) da bi ga umoril, οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς μαχομένοι; **c** *namesto ὡς s pt. fut. stoji pogosto ὡς s praep.*: ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν = ὡς ναυμαχίησόντες, φρούγανα συνέλεξαν ὡς ἐπὶ πῦρ da bi si zakurili, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι da bi se polastil; ἐπέκαμπτες ὡς εἰς κύκλωσιν kakor bi hotel obkoliti, ὡς πρὸς τί kaj misliš, da?, ὡς πρὸς τί λέξων kaj da pove?, πλεῖν ὡς πρὸς οἶκον da pluješ proti domu;

- II. conj. 1.** *v povednih stavkih* (= ὅτι) da, γνοῖεν, ὡς δὴ ἐγὼ πολέμοιο πέπαυμαι, οἶσθ', ὡς πρεσβυτέρισιν Ἐρινύες αἰεῖ ἔπονται; **2.** *v posledičnih stavkih* (= ὥστε): (tako) da, *z inf. ali acc. c. inf.*: ὑψηλὸν δὲ οὕτω δὴ τι λέγεται τὸ οὖρος, ὡς οὐκ οἶά τε εἶναι ἰδέσθαι; *pos. za comp.* ἢ ὡς: kakor da bi, οἱ ἄκοντισταὶ βραχύτερα ἡκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι; **3.** *v namernih stavkih*: da bi (= ἵνα, ὅπως), βουλὴν ὑποθησόμεθα, ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ἔασομεν ἔκκληρον αὐτόν, ὡς ἂν εἰς ὕπνον πέσῃ; **4.** *v časovnih stavkih*: ko, potem ko, brž ko, dokler, ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν, ὡς ἴδον Ἡφαιστον ποιπνύοντα, Ἐκτωρ ὡς οὐκ ἐνδον τέτμεν ἄκοιτιν; **5.** *v vzročnih stavkih*: ker, ὡς δὲ ἄρα ko pa torej, ὡς δὴ češ da, χαίρει μοι ἦτορ, ὡς μου αἰεὶ μέμνησαι; *pogosto* = kajti ὡς μᾶλλον ἂν ἔλοιτό με kajti raje bi mene ujel, ὡς οὐκ οἶδα kajti ne vem, ὡς ταῦτ' ἐπίστω δρώμενα kajti vedi, da; **6.** *v želelnih stavkih*: o, da bi (= εἶθε, εἰ γάρ), ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο; *nav. stoji v zvezi ὡς ὄφελον z inf.*: ὡς ὄφελος αὐτόθ' ὀλέσθαι o, da bi bil tam poginil!

ὄς² praep. *z acc.* (na vprašanje kam? stoji *nav. samo pri osebah*): do, k, πορεύομαι ὡς βασιλέα, ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα, ἀφίκετο ὡς Περδικκάν, ἦλθον ὡς ὕμᾱς

ὄσα, ὄσασκε *gl.* ὠθίεω

ὄσανεῖ kakor da bi, tako rekoč

ὄσαννά [*Et.*: *hebr.* hōšīf ā-nnā 'pomagaj vendar'] hozana NT

ὄσ-αὐτως [*adv. od ὁ αὐτός*], *pogosto v tm.*: ὡς δ' αὐτως, ὡς δὲ αὐτως, ravno tako, na isti način, enako, tudi; *z dat.* ὡς δ' αὐτως τῆσι κυσί ravno tako kakor psi, συνεζήκουσιν ὡσαύτως ἐμοί obenem z menoj

ὄσ-εἰ (= ὡς εἰ), *ep. poet. tudi ὄσει τε* **1.** kakor, če; kakor (da bi); **2.** = ὥσπερ kakor, tako rekoč NT; **3.** *pri števniki*: približno, blizu, okoli, ὄσει λίθου βολὴν približno za lučaj kamna NT

ὄσ-περ *adv.* **1.** kakor ravno, kakor pač, prav kakor bi, kakor na primer; ὥσπερ εἶχεν (ἔτυχε) kakor je ravno bil, takoj, nemudoma; *s pt.* ὥσπερ δέον kakor da je treba, ὥσπερ ἐξόν kakor da bi bilo mogoče; **2.** skoraj, tako rekoč ὥσπερ ὑπέμνησέν με, ἢ διάνοια ὥσπερ κεκαθαρμένη

ὄσπερ-αν-εἰ, ὄσπερ-εἰ *adv.* kakor (bi), kakor npr., tako rekoč, prav kakor

ὄσ-τε

I. adv. (*pri Homerju tudi ὡς τε*) **1.** = ὡς tako, kakor, ἦσθιεν ὥστε λέων; **2.** kot, ker, ὥστε θεός kot boginja, ker je bila boginja, ὥστε περὶ ψυχῆς ker je šlo za življenje, ὥστε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν ker so bile poti zastražene;

II. conj. 1. *v glavnih stavkih*: torej, zato, tedaj, in tako, in zato; **2.** *v odvisnih stavkih*: **a)** *posledično*: **α)** *z ind., če želimo poudariti, da je posledica res nastopila oz. da je resnična*: tako da (*v teh stavkih se uporablja nikalnična οὐ*): οὕτως δοκεῖ παντὸς ἀξία εἶναι, ὥστε πάντες φεύγομεν da se vsi varujemo; **β)** *z inf., če ne želimo poudariti, da je posledica res nastopila, ampak je ta namišljena, možna ali nameravana* (*v teh stavkih se uporablja nikalnična μή*): ἦδη γὰρ ὑπέφαινε τι ἡμέρας, ὥστε καταφανῆ αὐτόν γενέσθαι tako da sem ga lahko videl; *zlasti za comp.*: ἦ ὥστε: μεῖζον κακὸν ἢ ὥστε φέρειν (kakor) da bi se moglo prenašati; *tudi za poz.*: ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι premrzlo, ἡμεῖς γὰρ νέοι (premladi) ὥστε διελέσθαι; *ἂν stoji pri inf., če bi v neodvisnem stavku stal opt.* *z ἂν*: ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι; **b)** *kondicionalno z inf.*: pod pogojem da, da le, samo da, samo če (bi), χρήματα ἐδίδουσαν, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν; ἂ ἐπαγγέλλοιντο, ὥστε ἐκπλεῖν; βούλεται πονεῖν,

ὥστε πολεμεῖν samo da se lahko vojskuje; **c)** *finalno*: da bi (*za glag.* ἱκανός εἰμι, ἔξεστι, μέλει μοι, διαπραττομαι *itd.*) ἐμέλησεν ὥστε εἰδέναι, ἀνῆλθον γυνή λόγων ἐλέγχου ὥστε σὴν πεῖσαι φρένα

ὥσω *gl.* ὠθέω

ὠτ-ακουστέω (οὔς, ἀκούω) vlečem na uho, prisluškujem, napeto poslušam; poizvedujem, ogledujem si

ὠτάν *gl.* τᾶν

ὠτάριον, τό = ὠτίον *NT*

ὠτελίη, ἡ rana; brazgotina, zarastlina, zarastek

ὠτίον, τό [*demin. od οὔς*] uho, ušesce *NT*

ὠτίς, ἴδος, ἡ (οὔς) droplja (ptica)

ᾠτος, ὁ Otos, Efialtov brat, velikan, ki ga je ubil Apolon

ὠτῶεις 3 (οὔς) *ep.* ki ima ročaj, ki ima ročaje, z ročajem, z ročaji, uhat τρίπους

ὠυτός, **ὠυτός** *ep. ion.* = ὁ αὐτός

ὠφειλε *gl.* ὀφείλω

ὠφέλεια, ἡ, *ion.* **ὠφελίη** (ὄφελος) **1.** pomoč, podpora (zlasti v vojni); **2.** korist, dobiček, prid, ἐπ' ὠφελεία εἰμί sem v korist, koristim, imam koristen namen, ἐπ' ὠφελεία v korist, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφελεία v mojo korist, na mojo srečo

ὠφέλέω [*fut.* ὠφελήσω, *fut. pass.* ὠφελήσομαι *in ὠφελήθησομαι*] **1. act.** prihajam na pomoč, pomagam, podpiram, koristim, izkazujem uslugo, pospešujem τινά, *poet.* τινί, τινά τι koristim komu v čem, εἰς, πρὸς τι za kaj, μέγιστα zelo, διά τι s čim, οὐδέν nič ne opravi *NT*; οὐδέεις ἔρωτος τοῦ δ' ἐφαίνετ' ὠφελῶν nih-

če mi noče izpolniti te želje; **2. pass.** koristi mi kdo, pomaga mi kdo, podpira me kdo, dobivam pomoč, imam korist, imam dobiček, ὑπό, πρὸς τινος od koga, ἀπό, ἔκ τινος od česa; *Plutarh, Aristid* 5 obogatim na nepošten način πλὴν εἴ τινες ἐκεῖνον λαθόντες ὠφελήθησαν

ὠφελήσιμος 2 = ὠφέλιμος

ὠφέλησις, εως, ἡ = ὠφέλεια

ὠφελητέος 3 (ὠφελέω) ki ga je treba podpirati

ὠφελίᾱ, *ion.* **ὠφελίη** = ὠφέλεια

ὠφέλιμος 2 in 3 (ὠφέλεια) koristen, ugoden, pospešljiv, prijazen, dobrohoten τινί, ἔς τινα za koga, εἰς, πρὸς τι za kaj; *subst.* **ὠφέλιμον**, τό korist; *Sofokles, Ajant* 1022 πολλοὶ μὲν ἐχθροί, παῦρα δ' ὠφελήσιμα le malo prijateljev

ὠφελλον *gl.* ὀφείλλω

ὠφελον *gl.* ὀφείλω

ὠφήλημα, ατος, τό dobrota, korist, dobiček

ὠχράω *ep.* pobledim, obledim χροά

ὠχρός 3 bled, obledel

ὠχρος, ου, ὁ *ep.* bledost, bledota, bledica

ὠψ, ὠπός, ἡ [*Et.: iz ide. kor. *h₃ok^u- 'gledati'; sor. lat. oculus, sl. oko; gl. ὄσσε in ὄράω*] oko, obraz, obličje, εἰς ὧπα ἰδέσθαι pogledati v obraz, pogledati v oči, θεῆς εἰς ὧπα ἔοικεν po obrazu (v obraz) je podobna boginjam = zelo je podobna boginjam, εἰς ὧπά τινος pogledati komu v oči, pogledati komu v obraz, οὐ γὰρ εἰς ὧπα κακῶ ἔώκειν na videz ni podoben hudobnemu človeku

ᾠψ, ᾠπος, ὁ Ops (Op), Evriklejin oče

DODATEK

Utežne mere

V Grčiji so se standardi za uteži razlikovali od kraja do kraja in se spreminjali v teku časa.

1 ὀβολός	=	8 χαλκοῦς ≈ 0,73 g	
6 ὀβολοί	=	1 δραχμή ≈ 4,36 g	
100 δραχμαί	=	1 μνα̃ ≈ 436 g	στατήρ (stater) = 2 δραχμαί
60 μναῖ	=	1 τάλαντον ≈ 26,2 kg	

Dolžinske mere

Tudi te so bile osnovane na delih človeškega telesa, osnovna mera pa je bila čevelj (πούς). Grški čevelj kot gradbena enota je meril 295 mm, olimpijski čevelj (uporabljali so ga za tekaško progo v Olimpiji) pa 320 mm; moderni čevelj meri 305 mm. Enote čevlja in nekaterih drugih mer so računali v prstih ali palcih (δάκτυλος), to je nekaj manj kot 2 cm; moderni palec znaša 2,5 cm. Kot pri utežeh so se tudi te mere razlikovale od kraja do kraja.

2 δάκτυλοι	=	1 κόνδυλος (širina prsta) ≈ 4 cm
4 δάκτυλοι	=	1 παλαστή (dlan) ≈ 8 cm
12 δάκτυλοι	=	1 σπιθαμή (pedenj) ≈ 23 cm
16 δάκτυλοι	=	1 πούς (čevelj) ≈ 29 cm
20 δάκτυλοι	=	1 πυγών (kratki vateľ, od komolca do prstnih členkov) ≈ 38 cm
24 δάκτυλοι	=	1 πῆχυς (vateľ ali laket, od komolca do prstnih konic) ≈ 45 cm
2,5 πόδες	=	1 βῆμα (korak) ≈ 74 cm
100 πόδες	=	1 πλέθρον (pletron) ≈ 30 m
600 πόδες	=	1 στάδιον (stadij, dirkališče) ≈ 178 m
δίαιλος	=	(dvojni tek, do cilja in nazaj) ≈ 384 m (stadion v Olimpiji)
30 στάδια	=	παρασάγγης (perzijska mera παρασάγγης – parasanga) ≈ 6 km

Površina 100 kvadratnih čevljev (oral) je predstavljala površino zemlje, ki jo je lahko kmet zoral v enem dnevu, in je bila znana tudi kot πλέθρον. Danes znaša oral 57,55 arov (1 ar = 100 m²).

Prostorninske ali votle mere

κύατος (čaša) = 0,045 l

χοῦνιξ (merica) = 4 κοτύλαι = 1 l

χοῦς (vrč) = 3,5 l

μόδιος (mernik; prim. lat. *modius*) = 9,8 l

ἀμφορεύς (amfora) ali μετρητής = 12 χοές = 38,9 l

μέδιμνος (vagan) = 48 κοτύλαι = 52,3 l

Denarne vrednosti

δραχμή (drahma) – srebrn kovanec z vrednostjo 6 obolov (v Atiki je prednjo stran krasila Atenina glava, na zadnji pa je bila sova), težak 4,36 g

ὀβολός (obol) – 1/6 drahme

χαλκοῦς – bakren kovanec, vreden 1/8 obola

μνᾶ (mina) – denarna vrednost 100 drahem

τάλαντον (talent) – srebrn kovanec z vrednostjo 60 min (oz. 6000 drahem) ali zlat kovanec, vreden 10 srebrnih talentov

Atiški koledar

Ἑκατομβαιών – hekatombajon

julij – avgust (30 dni); mesec velikih žrtvovanj na čast Apolona

Μεταγειτνιών – metagejtnion

avgust – september (29 dni); mesec selitev

Βοηδρομιών – boedromion

september – oktober (30 dni); mesec, ko so častili Apolona z vzdevkom Βοηδρόμιος (ki je Tezeju pomagal v boju proti Amazonkam)

Πυανεψιών – pianepsion

oktober – november (29 dni); mesec, ko se Apolonu daruje kuhan bob

Μαιμακτηριών – majmakterion

november – december (30 dni); mesec, posvečen Pozejdonu Viharniku

Ποσειδεών – pozejdejon

december – januar (29 dni); Pozejdonov mesec

Ποσειδεών β' – pozejdejon b

prestopni mesec

Γαμηλιών – gamelion

januar – februar (30 dni); mesec porok, posvečen boginji Heri

Ἀνθεστηριών – antesterion

februar – marec (29 dni); mesec, posvečen Dionizu, ki so mu darovali cvetje

Ἐλαφηβολιών – elafebolion

marec – april (30 dni); mesec, posvečen boginji Artemidi, ki lovi jelene

Μουνιχιών – munihion

april – maj (29 dni); mesec, ko so častili Artemido kot zaščitnico atenskega pristanišča

Θαργηλιών – targelion

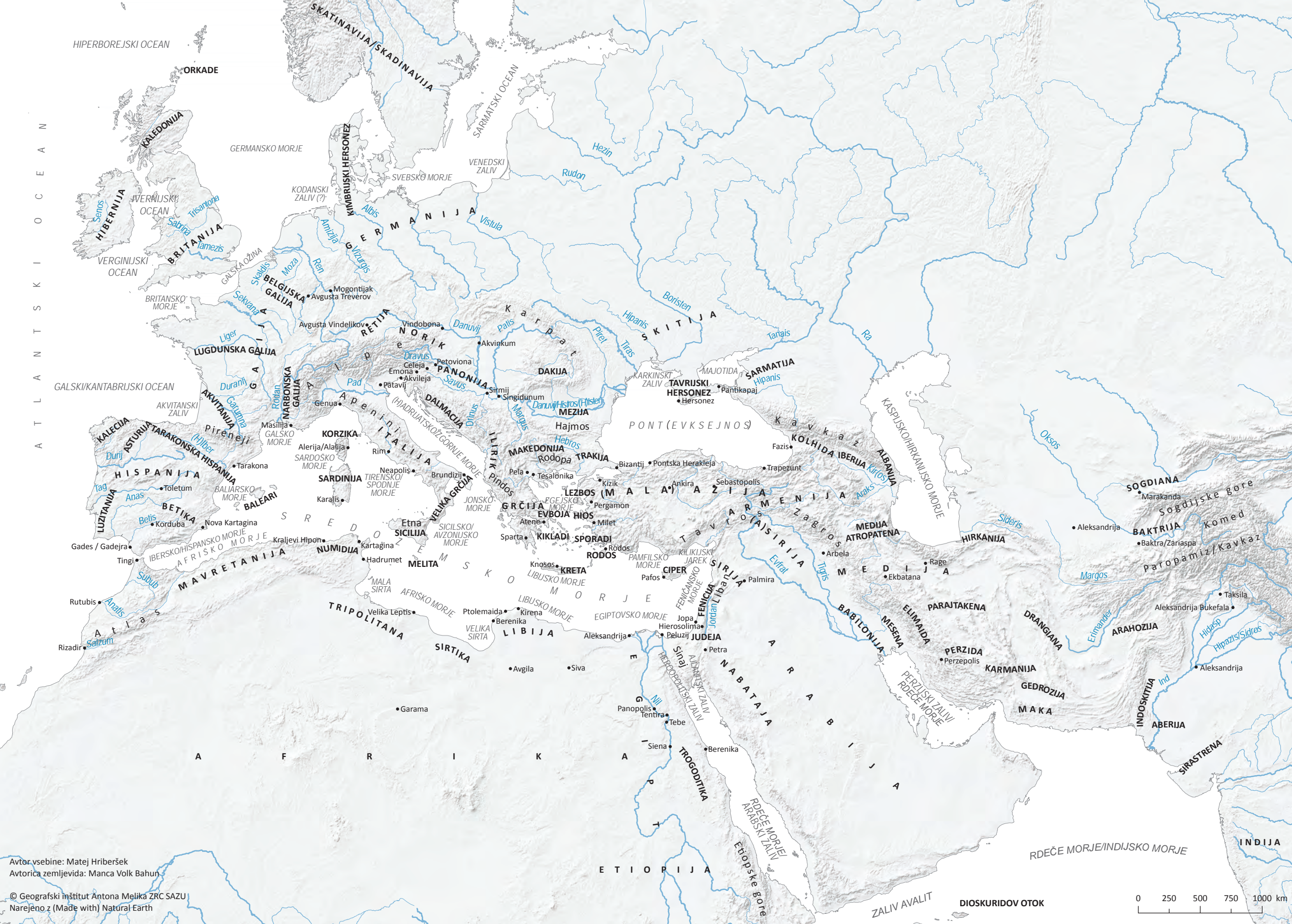
maj – junij (30 dni); mesec, posvečen Apolonu in njegovi sestri Artemidi, katerima so darovali kruh, pečen iz komaj pridelanega žita

Σκίροφοριών – skiroforion

junij – julij (29 dni); mesec, ko so Ateno v sprevodu častile svečenice s senčniki (τὸ σκίρον)

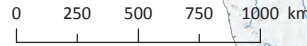
Latinski izrazi v grščini

<i>acies</i> – φάλαγξ	<i>patricius</i> – πατρίκιος
<i>aedilis</i> – ἀγορανόμος	<i>patronus</i> – πάτρων
<i>ensor</i> – τιμητής	<i>praetor</i> – ὕπατος, στρατηγός
<i>centurio</i> – ἑκατοντάρχης, ταξίαρχος	<i>princeps</i> – ἡγεμών
<i>consul</i> – ὕπατος	<i>proconsul</i> – ἀνθύπατος, ὕπατος
<i>curia</i> – βουλευτήριον	<i>provincia</i> – ἐπαρχία
<i>dignitas</i> – ἐξουσία, ἀρχή, δυναστεία	<i>quaestor</i> – ταμίης
<i>imperator</i> (cesar) – βασιλεύς, αὐτοκράτωρ	<i>senatus</i> – σύγκλητος, βουλή
<i>imperator</i> (poveljnik) – στρατηγός, ἡγεμών	<i>servus</i> – οἰκέτης
<i>imperium</i> – ἡγεμονία, ἀρχή, βασιλεία	<i>tribunicia potestas</i> – δημαρχική ἐξουσία
<i>Kalendae</i> – Καλάνδαι	<i>tribunus</i> – τριβούνος
<i>legatus</i> – πρέσβυς	<i>tribunus plebis</i> – δήμαρχος
<i>legio</i> – λεγιών, λεγεών	<i>tribunus militum</i> – χιλιάρχος
<i>magister equitum</i> – ἑππαρχος	

Avtor vsebine: Matej Hriberšek
 Avtorica zemljevida: Manca Volk Bahun

© Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU
 Narejeno z (Made with) Natural Earth

ni naprodaj / non in vendita

<http://zalozba.zrc-sazu.si>

